Digitized by Google

68
11 F
26

5-16-A. 24-

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Collegij Rom. soc. Jesu Cat. inscr. B 5

Pꝛoblemata Ariſtotelis cum commento.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITT. EMAN.

¶ Ariſtotelis peripateticoꝛum pꝛincipis pꝛoblemata: cum duplici tranſlatione: antiqua videlicet ⁊ noua Theodoꝛi gazes theſſalonicenſis. Una cum Petri de apono doctiſſimis cõmẽtarijs: nouiter in margine q̃pluribus annotationibus inſignitis. Necnon magiſtri Petri de tuſſignano in eiſdem copioſo repertoꝛio. Adiũctis inſup Alexandri aphꝛodiſei: ac Plutarchi cheronei vtiliſſimis pꝛoblematibus. Nouiſſime poſt omnes impꝛeſſiões vbiqꝫ locoꝛum excuſſas: que reperiri potuerunt: affatim recognita: cunctiſqꝫ mendis: et erroꝛibus expurgata.

Collegii ... Jesu

¶ Repertoriū i cōmētaria Petri de apono ſup pblemata Ariſt. per magrm Petrū de Tuſſignano. Incipit.

p^a pti^{le} De his que ſūt circa medicīa h3 pb^{ta} .58
2 De his que ſunt circa ſudores. 41.
3 De his q̄ ſt̄ circa vini potationē ⁊ ebrietatē. 36.
4 De his que ſunt circa cauſas effectuū coyt^{us} ⁊ circa venerea. 32.
5 De his q̄ ſūt circa laborē. 42.
6 De his q̄ ſūt circa accubitū ⁊ figurationē mēbrorū ex mō iacēdi. 8.
7 De his que ſunt ex cōpaſſione. 10.
8 De his que ſunt ex rigore ⁊ horripilatione. 22.
9 De his q̄ ſūt circa albugies oculorū ⁊ cicatrices ⁊ vulnera. 14.
10 De his q̄ ſūt circa nālia exiſtūt. 68
11 De pblematib^{us} q̄ ſunt circa voces ⁊ que ſequunt̄ eas. 62.
12 De his q̄ ſūt circa odorabilia. 11.
13 De his q̄ ſunt circa fetida. 11.
14 De his q̄ ſunt circa pplones. 16.
15 De his que ſūt metaphyſica ⁊ circa celeſtia. 13.
16 De his q̄ ſūt circa inaīata. 12.
17 De his que ſunt circa quantitatē animatam. 3.
18 De his q̄ ſūt circa philologiā. 10.
19 De his q̄ ſunt circa armoniā. 50.
20 De his que ſunt circa ens mobile vegetabile. 36.
21 De his que ſunt circa ſemina plātarum. 25.
22 De his que ſunt circa fructus plātarum. 14.
23 De his que ſunt circa ſalſā aquā ⁊ mare. 41.
24 De his q̄ ſunt circa calas aq̄s. 19.
25 De his que ſunt circa aerē. 21.
26 De his q̄ ſunt circa ventos. 60.
27 De his que ſunt circa timorem ⁊ fortitudinem. 11.
28 De his q̄ ſūt circa ptinētiā ⁊ icōtinētiā tēperātiā ⁊ intēpantiā. 8.
29 De his que ſunt circa iuſtitiam et iniuſtitiam. 16.
30 De pblematib^{us} q̄ ſūt circa prudētiā ⁊ itellectū ⁊ ſapiam. 12.
31 De his q̄ ſunt circa oculos. 29.
32 De his que ſunt circa aures. 13.
33 De his que ſunt circa naſum. 18.
34 De his que ſunt circa os ⁊ ea que in ipſo ſunt. 12.
35 De his q̄ ſunt circa tactū. 10
36 De his que ſunt circa faciē. 3
37 De his q̄ ſunt circa totū corp^{us}. 1
38 De his que ſunt circa colorē. 1.

Ariſtoteles ſtragiritan^{us}. pipatetic^{us} fili^{us} Nichomaci. pblemate p. Ariſtotiles fuit ānis .500 p^{us} ypocratē. p.10. p.37
Ariſtotel.^{is} ⁊ hypocratis dīa de ſternutatione. parti.10. prob.18.
Autūn^{us} eſt pn^{us} mutatiōis tpis ⁊ foliorū arborū ⁊ caſus eorū. pti.1. pb.3.
Annus ſi os eſſe ſanus non opꝫ vt multum ſerenus exiſtat. pti.1. prob.3.
Arcturus ſtella que ſit. par.1. pro.3.
Autūnus ſaluberrimus ē qn̄ fuerit ortus ⁊ occaſus ſtellarū ſicut debuit in autūno q̄ multe hyeme vō pauce neqꝫ ſerenū multum neqꝫ frigidū plus oportuno vere quoqꝫ ⁊ eſtate aquarū temperantia. parti.1. proble.19.
Abſtinentibus qui nō comedunt ſponte vt ieiunantes aſſidue aut modicum ſi comedunt aſſumentes pedes inflantur. parti.1. prob.5.
Aeris mutatio ad corruptionē eſt cauſa peſtis. parti.1. prob.7.
Aeris triplex mutatio. par.1. pb.7.
Aeris corruptio qd faciat. pti.1. p.7.
Aer peſtilentialis diuerſas egritudines producit. parti.1. prob.7.
Aeris mutatio ad corruptionem eſt duplex. parti.1. prob.7.
Aer deterior qn̄qꝫ q̄ꝫ aq̄. par.1. p.13.
Aer hūidior aq̄ hūiditate nāli. 2. p.11.
Aer mot^{us} qūo pōt dici vēt^{us}. p.5. p.17.
Aer in frigido redditur imobilior q̄ꝫ in calido. parti.12. prob.5.
Aer nō eſt vnū corpus ſpiſſum ptinuū ſicut aqua maris. par.23. pro.2.
Aer gn̄atur ex aqua ex vno pugillo aq̄ gn̄ant̄ plures aeris. par.23. pb.16.
Aer tangēs aquā q̄re nō humectatur hūiditate adheſiua. par.25. pb.3.
Aeris ⁊ aq̄ vltim^{us} terminus plan^{us} ſiue ſupficieten^{us} ſunt ſimul. p.25. pb.3.
Aeris ſerenitas ⁊ quies quare efficiatur circa mediū noctis ⁊ circa meridiē et in locis magis tpatis. par.25. p.4.
Aeris ſtatus propri^{us} ē ſerenitas ⁊ qualitas ⁊ trāqlitas. parti.25. prob.4.
Aerem ſol turbat eleuando vapores ⁊ fumum. parti.25. prob.4.
Aeris ſerenitas quare frequētius ſit in nocte q̄ꝫ in die. par.25. prob.7.
Aeris turbatio ſit a motu qui cauſatur a calido. parti.25. prob.7.
Aeris turbationis ē cā ſol. pti.25. p.7.
Aeris pturbationis cā eſt aliqn̄ motus cātus a terre vaporib^{us}. pti.25. pb.7.
Aer cum ſit groſſior luce vel lumine q̄ repertranſit eum. parti.25. prob.9.
Aer quare reddit̄ frigidus abſqꝫ eo q̄ cōtingat aquā ſed non efficit̄ humid^{us} ēt ſi aquā cōtingat. pti.25. pro.10.
Aer de ſui nā eſt aptus natus infridari ⁊ caleſieri velociter. pti.25. prob.10.
Aer eſt leuior aqua. par.25. pro.10.
Aer eſt primum humidorū humiditate nāli eſſentiali nō humiditate aquoſa extranea adheſiua vt aq̄. p.25. p.10.
Aer ſi acquirat hūiditatē extraneam multam non remanet aer. par.25. p.10.
Aer occupat locū aqua cedente ne vacuū intercidat in nā. par.25. p.10.
Aer quare non erit humidus de ampullis ex earum fractura. pti.25. p.11.
Aere inflati vtres pōderoſiores ſunt q̄ꝫ vacui. parti.25. proble.12.
Aer q̄re nō replet ſpaciū hic inferius repletione q̄dā humida vel tumida oſtenſiua vti fuit aqua. pti.25. pb.12.
Aer ē grauis reſpectu ignis. p.25. p.12.
Aer quare in aurora eſt frigidior q̄ꝫ in ſero. parti.25. prob.14.
Aeris loca nubib^{us} plena pp qd ſunt calidiora ſerenis ⁊ ēpuratis locis. 25.20.
Aer pur^{us} circa occaſū q̄re dnotat ſerenitatē i ſequēti die ⁊ ecōuerſo. p.26. p.6.
Abbortiuorū cauſa ponit̄. p.1. pb.9.
Aque ples ſūt ſpēs vel modi. p.1. p.13.
Aq̄ bibite duplex iuuame^{m}. p.1. p.13.
Aque vſus eſt p̄mus. par.1. pb.14.
Aqua humidior aere humiditate acqſita. parti.1. proble.11.
Aqua quid operatur. par.3. prob.1.
Aqua ſubtiliat vinum ⁊ facit penetrare nutrimentum. parti.3. prob.3.
Aq̄ ē magis penetratiua q̄ꝫ oleū. p.5. 6.
Aq̄ feruēs p motū ifrigidat̄. p.5. p.36.
Aque frigide ſunt cā fetuū alborum in quibuſdam animalibus ſed maxime in pecudibus. par.10. prob.7.
Aquarum virtus permutatiua gradis vt miſſa in eis conuertantur in ferrum aut in lapidem. par.10. prob.7.
Aq̄ frigida fuſa ſupra terra vel aliquo vaſe acuti^{us} ſonat q̄ꝫ calā. p.11. p.10.
Aq̄ frigida pōderoſior eſt q̄ꝫ calā propter frigiditatem anguſtantem ipſam ⁊ inſpiſſantem. par.11. prob.10.
Aqua calida eſt leuior propter raritatē ⁊ euaporationem ſuperius acquiſitā in caliditate. parti.11. prob.10.
Aqua vite facta ex vino nigro fortior. parti.11. prob.38.
Aq̄ ſalſa quare ſuſtinet q̄ꝫ in ea naſcat̄ opiū ⁊ nutriat̄ ⁊ nō potū. p.20. p.1.
Aqua ſalſa intelligitur in ſuperiori dicto ſiue ſalſa ſiue ſulfurea ſiue aluminoſa. parti.20. proble.1.
Aq̄ que ſit melior ad rigandū ſiue irrorandū ortos vel pratū. p.20. pb.29.
Aqua eſt ſubtiliſſima omnium humidorum. parti.20. prob.15.
Aqua ē ſubtilior ⁊ penetrabilior oleo. parti.21. proble.15.
Aqua ex oleo facta per diſtillationem eſt ſubtiliſſima. parti.21. pro.15.
Aqua maris eſt denſior q̄ꝫ aqua dulcis ⁊ hoc oſtendit ouum in ea poſitum qd ſupernatat. par.23. prob.3.
Aqua marina cōburitur magis q̄ꝫ potabilis aqua. parti.23. prob.15.
Aque concauitatū ⁊ fluuiorū vnde habeant caliditatem. par.23. pro.16.
Aq̄ maris nō ē ita frida neqꝫ ita calā. ſic aliqn̄ aq̄ fluminū. pti.23. pro.16.
Aque q̄cunqꝫ patiuntur calefactiones aut infrigidationem augmentantur ⁊ ſit inde aura. parti.13. prob.16.
Aq̄ q̄re i hyeme fumat. p.23. p.16.
Aq̄ ifrigidate creſcūt q̄uo. p.23. p.16.
Aqua per decoctionem rectificatur in ſuba ⁊ ſapore. parti.23. prob.18.
Aque vt frequenter circa littora maris quare ſint dulces. par.23. prob.19.

Aque circa littora maris e̊ ſtites colantur per arenam de vna parte ad aliaꝫ ſicut aqua fluuiȷ̄. par.23.ꝑb.19.
Aque dulces ſunt fluxibiles ⁊ mare nō ē fluxibile ⁊ colanť per terram ſicut lixiuiū per cineres. par.23.ꝑb.20.
Aqua defoſſa i littore maris libie quare redditur potabilis ⁊ poſtmodum ſalſa. par.23.prob.21.
Aqua ſalſa cū vino dulci q̄re maiorem repletionem in ventre facit q̄ꝫ mixta vino pontico. par.23.prob.26.
Aqua maris quare calidior ſalſior in ſuperficie q̄ꝫ in fundo ⁊ ſilr̄ aqua puteorū potabilis. par.23.prob.30.
Aq̄ puteoꝝ q̄re ſūt calide ⁊ fumātes in hyeme ⁊ ſilr̄ alie aq̄. par.23.ꝑb.30.
Aqua defoſſa in littore maris eſt ꝑmo dulcis deīde ſalſa. par.23.ꝑb.37.
Aqua paludis quare lauat ⁊ purgat indumenta. par.23.ꝑb.40.
Aque maris ⁊ oēs aque tranquille q̄re apparēt albe ⁊ cuꝫ inundant apparēt ſubnigre. par.23.ꝑb.41.
Aqua caſa corpi oleo inuncto ſupfuſa q̄re mir⁹ caſa appet ⁊c̄. p.24.ꝑb.1.
Aque puteoꝝ quare poſt meridiē ſiūt eſtate calide. par.24.prob.2.
Aq̄ puteoꝝ calefactio magis ꝯtingit i ptib⁹ meridionalib⁹. par.24.ꝑb.2.
Aq̄ feruēs magis calefacit q̄ꝫ flāma: flāma magis cōburit ⁊ liq̄facit liq̄facibilē ⁊ viſibilē aq̄ nō. p.24.prob.3.
Aqua quare ⁊ quando efficitur calidior flamma. par.24.prob.3.
Aqua q̄re nō cauſat ampullas in hyeme ſicut in eſtate. par.24.ꝑb.6.
Aqua caſa feruēs quare cāt ampullas ignis autē non. par.24.prob.7.
Aque caſe q̄re amplius generant lapidem q̄ꝫ frigide. par.24.pro.11.
Aqua ſole calefacta q̄re nō ē bona balneātib⁹ i ea ⁊ ſalubris. p.24.pro.15.
Aqua calefacta ſub radȷ̄s ſolis tēpore canicule quare non eſt ſana balneantibus in ea. par.24.prob.14.
Aque calefacte in libia ⁊ magneſia q̄re potabiles ſunt. par.24.p.16.
Aque ſi calidū deficiat quo redduntur calide quare ſi ceſſant ab earū caliditate fiunt ſalſe. par.24.pro.17.
Aque calide q̄re ſunt ſalſe cū calidum habeat ipedire ſalſedinē. 24.ꝑb.18.
Aqua calida que tranſit per mineras ſulphureas nitroſas ſaligioſas mutatur ad ſaporem ſalſum. 24.ꝑb.19.
Aq̄ minerales q̄re ſūt caſe. 24.ꝑb.19.
Aqueum humidū eſt cauſa citiꝰ moriendi his q habitāt loca frā. 14.10.
Apoplexia. par.1.prob.10.
Ambra cōfortat cor. par.1.ꝑb.15.
Articuli nomen varias habet ſignificationes. par.10.prob.49.
Articulata ſunt longioris vite inarticulatis. par.10.pro.49.
Apoſtemata ⁊ tumores i quibus locis debeant incidi. par.1.prob.33.
Apoſtemata lata ⁊ cancroſa debent cauterizari. par.1.prob.33.
Apoplexia quid ſit ⁊ in quo differt ab epilepſia. par.1.prob.9.
Apīa q̄d ſit ⁊ quotuplex. p.1.p.44.
Apoſtemata diuerſis intētionib⁹ ⁊ modis et ꝯȷ̄s curanť. par.1.p.44.
Apoſtemata in parte vulnerata ⁊ proprie ſenſitiua propter multas cauſas generantur. par.9.ꝑb.14.
Apoſtematum ſeu tumoruꝫ gn̄ationis modus qualis ſit. par.9.ꝑb.14.
Albugines oculoꝝ q̄d ſunt. par.9.p.1.
Apoſtematū ⁊ tumorū augmētū q̄uo ꝓhibeať ꝓpe in ꝑcuſſionib⁹. p.9.p.1.
Apoſtematum frigidorum cura ex aceto ⁊ ſale. par.9.prob.1.
Acerba ſtiptica ⁊ acetoſa intelligi poſſunt per acuta. par.1.probl.37.
Auellane aſſate q̄re redduntur deteriores cū infrigidātur. p.22.prob.7.
Auellane remouent ſtuporem dentiū. par.1.proble.37.
Amigdale faciunt idem. par.1.p.37.
Agaricus euacuat ventreꝫ educēdo ꝑ ſtercora ⁊ nō ꝑ vrinā. p.1.prob.40.
Agaricus non multum exagitat corpus. parti.1.proble.47.
Apium ſoluit per veſicam prouocando vrinam. par.1.prob.40.
Apiū quid ſit ⁊ q̄ꝺ eſt duplex. 20.p.6.
Apȷ̄ ſpēs eſt leuiſticus. par.20.p.1.
Apȷ̄ radices q̄lr̄ fiāt groſſe. p.20.p.8.
Anetū leniter facit vomitū. p.1.p.41.
Aurum ſumptuꝫ a ſtrutione minorať quare digeri videtur. par.1.pro.42.
Argentum non digeritur a calore animalis. par.1.pro.42.
Aurū ⁊ argentū qualr̄ generanť ⁊ ꝑꝑ q̄ꝺ bene ſonant. par.11.ꝑb.8.
Amaritudinis cā ⁊ acritatis. 20.p.20.
Amaꝝ caſꝫ ⁊ amari⁹ calidi⁹. 20.p.29.
Amaris ⁊ fetidis quidam delectantur. par.ꝑma.proble.47.
Amara ⁊ fetida non digeruntur a natura. par.prima.ꝑb.47.
Amaro ⁊ fetido delectātur ſaturnini ⁊ martiales. par.1.proble.47.
Amarum ⁊ ſicciſſimū eſt omnino nutrimento. par.1.prob.47.
Amaꝝ ñ gn̄at neq̄ꝫ nutrit. p.1.p.47.
Amara ⁊ fetida ſunt indigeſtibilia et ſolutiua. par.1.pro.47.
Amarū q̄uo cauſeť. par.34.pro.4.
Aloes nō multū exagitat corp⁹. 1.47.
Ab vna cauſa diuerſi procedunt effectus. par.ꝑma.p.55.
Alueus q̄d ſit ⁊ alueolus. p.1.ꝑb.56.
Agēs ⁊ patiens debent eſſe cōmenſurata ſi debet fieri actio ⁊ paſſio. p.2.12.
Allea porri cepe cauſant fetidos ſudores ⁊ vrinam ⁊ ſimiliter oua digeſtione corrupta. par.2.ꝑb.14.
Allea ſi q̄s comederit vrina citius redditur fetida. par.13.pro.6.
Alleum eſt ventoſum: ⁊ eſt ſolutiuum ventris vrine prouocatiuū: ⁊ ventoſitatis reſolutiuum. par.13.pro.6.
Alleū ē caſꝫ in 4° gradu. p.20.p.22.
Allea cepe ⁊ huiuſmodi q̄re ſicca plantari debent. par.20.p.17.
Allea q̄re per ſe germināt. p.20.p.28.
Alimentis quibuſdam quare longo tēpore vtimur quibuſdam autem aliȷ̄s non ſic vti longo tempore poſſumus. par.21.proble.12.
Anguilla quare quidaꝫ abhorrent nominari. par.21.probe.12.
Aſſella ⁊ iguina cito ſudāt. p.2.p.15.
Aſſella q̄d ſit ⁊ q ipſa ⁊ iguia ⁊ os matricis q̄re ſunt fetida. par.13.ꝑb.8.
Aīe paſſiōes q̄ ſť ⁊ vn̄ ſiūť. p.2.pro.31.
Anima delectatur odoribus ⁊ eſt odor cibus anime. par.3.prob.13.
Aīa coniuncta corpori paſſiones corporis imitatur. par.3.proble.32.
Aīa ē q̄d imāle ⁊ incorporeū ꝑ ſe nec a vino nec ab alio mālī patiť. p.3.p.32.
Aīa ē ꝑn̄ᵘ locutiōis ⁊ vr̄ ois act⁹ corporis vn̄ ipſa ipedita ⁊ act⁹ ipſi ipediunť. ipſa tn̄ nec eius potentie corrūpuntur in ſe ſed ꝑꝑ organa. par.3.p.32.
Aīa cōpatiť in oīb⁹ nō ſolū ꝑꝑ diſpōnes corpales ſꝫ ꝑꝑ affect⁹ aiales. 7.p.8.
Aīe act⁹ itelligiť ꝑ mores. p.14.pro.1.
Anime ſequuntur corpora ⁊ ipſe ſm̄ ſe ipſas non ſunt paſſibiles a motibus corporis. par.14.proble.1.
Aīe duplex eſt pars. par.30.p.1.
Anima in quiete ⁊ reſidere fit prudens ⁊ ſapiens. par.30.prob.9.
Aues inebriate vino ſunt loquaces: nō q2 ab eodē in nobis et illis pn̄t diuerſi actus prouenire. parti.3.proble.32.
Aues quia carent veſica ideo humidū ſuperfluum exalat in pennas vngues ⁊ roſtrum. par.10.proble.7.
Aues q̄ ſtatim nate ſequunť parentes ambulando poſt eos. par.10.p.32.
Aues q̄ tpe hyemis deponūt plumas ⁊ tpe veris reaſſumunt. p.10.prob.21.
Aues que litteras proferant ſunt q̄ exiſtunt late lingue: ſicce ⁊ calide complexionis q̄ apta moueri ⁊ tales potādo adiuuant calefaciendo ⁊ dilatando ſanguinem ⁊ ſpirituꝫ quo magis garule conſtituuntur. formāt eniꝫ vocem inſtrumētis vocalib⁹ pulmōe gutture lingua fiſtulis. par.10.pro.39.
Aues q̄re nō hn̄t veſicā. par.10.p.43.
Auis leſa a vipa ex tactu lactuce agreſtis ſanata eſt. par.27.prob.9.
Animal temperatius in vniuerſa natura eſt homo. par.4.pro.4.
Aīalia quedaꝫ hoīe calidiora quedam frigidiora ſunt. par.4.prob.4.
Animalia quedā ſunt magis calida ⁊ humida q̄ꝫ ſit homo calore qualitatiuo ⁊ acuto. par.4.prob.6.
Aīalia caſa ſunt acuti viſus. p.4.p.3.
Aīalia vr̄ q̄n icipiūt hr̄e potētiā coeundi q̄re eoꝝ cor⁹ fetēt. p.4.prob.12.
Animalia fetida ſuretum hyrcus ⁊ ſerpentes. par.4.proble.12.
Animalia maſculina ſunt calidiora femininis ⁊ perfectiora ⁊ vt plurimum maiora. par.4.proble.8.

Animalia que naſcũtur ſub celeſtibus ſignis. parti.10.prob.9.
Aialia groſſa ⁊ põderoſa opꝫ tanto tpe i mřice pmanẽ vt cis natis poſſunt põdus ſuoꝝ corpoꝝ ſuſtẽtař.p.10.p.9.
Aialia q̃ ſunt lõgioris vite tardius coꝝ perfectã quãtitatẽ adipiſcunt̃ q̃ꝫ que ſunt breuioris vite. p.10.prob.9.
Animalia parua vnde ꝓcedant vel q̃re parua generant̃. par.10.prob.12.
Animaliũ paruoꝝ cã eſt paruum alimentum. parti.10.prob.12.
Aialia q̃dã ex ſeinuicẽ gñantur q̃dam ex putrefactione. par.10.pro.13.
Animalia per diluuiũꝫ aut alio mõ extincta ſm ſpẽm ſi poſſunt virtute ſtellarum regenerari. par.10.pro.13.
Aialia minora plures fetus pariunt vt eoꝝ ſpẽs perdurent cuꝫ ſint breuioris vite aliĩs aialib⁹. par.10.pro.14.
Aialia quot habent vbera tot hñt matricis receptacula. par.10.prob 14.
Aialia alia ab hoĩe nõ polluũť ſpmate in ſomno qm̃ nõ iacent ſupra dorſo qđ ẽ reſupine iacere. par.10.pro.16.
Animalia aquatica que nõ ꝓprie dicũtur piſces ſꝫ cethodea ſicut balena del finus ⁊c̃. par.10.pro.17.
Aialia que circa finẽ hyemis adueniente vere deponũt pilos. par.10.p.21.
Animalia habẽtia molles pilos ſi vtantur bono alimento duplici mutantur in duriores eꝫ duri ẽxñtes mutãtur in molliores. par.10.prob.23.
Aialia expgiſcunť ſepi⁹ põderoſitate ⁊ acuitate emittẽdi vrinã ⁊ ſterc⁹ ⁊ qb⁹ h frequẽti⁹ accidat. par.10.pro.31.
Animalia habent plura inteſtina gracilia inuoluta ideo non continue comedunt. par.10.prob.31.
Animalia quedã ſunt ſõni manifeſti: q̃dam vero occulti. par.10.prob.31.
Aialia quedã nunq̃ꝫ ſequunť parẽtes: quedã cito: q̃dã tarde. par.10.p.32.
Animalia que de facili fiunt iracunda poſt partum. par.10.proble.35.
Aialia quedã que cum ſunt pregnãtia ſunt iracũda ⁊ mãſueta reddunť poſt partũ.quedaꝫ vo filios ⁊ oua cubãtia fiũt iracũda ⁊c̃. par.10.prob.35.
Animalia quedã preter homineꝫ profeſſunt litteras. par.10.proble.39.
Aialia manſueta ⁊ domeſtica quecunq̃ꝫ ſunt oĩno ⁊ ſilueſtria ⁊ ecõtra quecunq̃ꝫ aialia ſilueſtria ſunt oĩno ⁊ mãſueta ⁊ domeſtica. par.10.prob.45.
Artifices primi in mechanicis rude et turpiter operati ſunt. poſteriores autem ſubtiliter. par.10.prob.45.
Aialia q̃ hoĩbus magis cõmiſcenť minus ſilueſtria reddunť. par.10.p.45.
Aialia q̃dã cito famulanť ⁊ domanť.q̃dã tarde: q̃dã nunq̃ꝫ. par.10.pro.45.
Aialia q̃dã nõ coeũt ⁊ piũt niſi ſemel i ãno: q̃dã vo plib⁹ vicib⁹. p.10.p.47.
Animalia habẽtia coꝛ articulatũ ſunt longioris vite. par.10.prob.43.
Animalia bipedia pilloſiora ſunt in pectore q̃ꝫ in dorſo. par.10.probl.54.
Animalibus qualiter fiant iube pili.ſ. crines in collo. par.10.prob.55.
Aialia gñata i mari ſũt maiora ⁊ plus bene nutribilia q̃ꝫ generata ⁊ nutrita in terris. parti.10.proble.56.
Animalia q̃dã poſt natiuitatẽ ſtatiꝫ p ſeipſa ſine adminiſtratione facta a parẽtibus accipiũt alimẽta. p.10.p.59.
Aial qđ ſanguine nutriť calido mobile reddiť audax iracũdũ. par.10.p.61.
Aial qđ ſanguine nutriť fřo ⁊ aq̃ſo fit mãſuetũ ⁊ corpis mollis. p.10.p.61.
Animalia quibus trãſit nutrimẽtuꝫ in cornua ⁊ dẽtes ſunt minus piloſa i capite.aliq̃bus aũt trãſit nutrimentũ in pilos ⁊ pẽnas ⁊c̃. par.10.pro.63.
Animalia nõ caneſcunt quibus omni anno fluunt pili. par.10.prob.64.
Aialia quibus nõ cadunt pili oĩ anno hñt aliq̃d non ſuperfluũ qđ tranſit in eos vitã abbreuiãs. par.10.pro.64.
Aialia q̃ generanť per putrefactioneꝫ deinde per coytum. par.10.pro.66.
Animalia que generãtur a caſu ex corruptione maxime fiunt immutatione vernalis temporis quãdo ſol accedit ad nos tempore veris perueniens ad caput arietis etiã quando fit mutatio veris ad eſtatẽ ſole exiſtẽte in capite cãcri ⁊ eſtatis ad autũnuꝫ ſole exiſtente in capite libre. par.10.prob.66.
Animalia quedã in breui tẽpore generantur vt facta a caſu quedaꝫ in longo vt perfecta. par.10.prob.66.
Animalia q̃dã abſciſo capite ſtati moriuntur quedã non. par.10.p.68.
Animalia quecunq̃ꝫ fuerunt ſanguine carentia modico indigentia nutrimẽto inuiſcatione humidi eorum capite abſciſo tarde moriuntur cum poſſint eẽ diu ſine alimẽti aſũptiõe.10.p.68.
Animalia ſanguinẽ habẽtia impoſſibile eſt ſine alimento viuere cũ ſanguis ſit nutrimẽtũ ⁊ mã ſpũs. p.10.p.68.
Animalia non indigentia inſpiratione ⁊ reſpiratione pro vita plus viuere videnť poſt decollationẽ ⁊c̃. 10.p.68.
Animalia que videnť viuere nõ ſolum in duas partes inciſa ſed in plures vt ſcolopendrie. par.10.p.68.
Animalia quedam odoribus nutriri probatur. parti.10.probl.68.
Animaliũ nulliũ inueniť hñs ẽmonem pfectũ pter hoiem. par.11.probl.1.
Animaliũ exanguiũꝫ ⁊ carnes non habentium q̃ttuoꝛ ſunt gñã. p.13.p.4.
Animalia ⁊ plante cũ oriunť ⁊ augmẽtantur quare magis ꝓtẽdunť ẽm lõgum q̃ꝫ ẽm latum. par.17.prob.2.
Aialiũ exanguiũ maris vt teſte oſtracarum q̃re ſunt rotũde. par.23.pro.36.
Animalia quedam conuerti in lapides. parti.24.proble.11.
Animalia acuti viſus gatti ⁊ leones. parti.31.proble.21.
Appetentes vinum vt frequenter ſunt fortes animoſi. par.27.prob.4.
Appetitus terre giſſi aut carbonis quare accidit. par.27.pro.4.
Appetentes ſimilr vinum ſunt qui habent apoſtema pulmonis ac maniaci frenetici ⁊ furioſi. par.27.pro.4.
Aromatica fumoſa generãt capitis dolorem. parti.3.proble.13.
Ancha quid ſit ⁊ qđ dupliciter in coytu imoderata leditur ⁊ quomodo habeat ſenſum. par.4.proble.2.
Anche dolent ⁊ alia circa eas loca in emiſſione ſpermatis propter cõſtrictionem ⁊ neruorum attractioneꝫ ex qua erit nutrimentum earum humidum liquidum. parti.4.proble.2.
Acuti viſus ſunt aialia caſa.p.4.pb.3.
Aquila eſt acuti viſus. par.4.prob.3.
Alguedi quid ſit. par.4.probl.9.
Augmentum quid ſit ⁊ qđ dupliciter accipitur. parti.4.pro.23.
Adeps qualiter fit. par.10.pro.3.
Adeps fit ſolum in fine carniũ ſed pinguedo iter cutẽ ⁊ carnẽ. p.10.pro.3.
Alterãtia ſũt corpora fantaſie ſenſus ⁊ meditationes. par.7.proble.1.
Aurora vnde dicatur. par.8.pro.16.
Albugo oculi quid ſit. par.9.prob.1.
Argilla quid ſit ⁊ qđ valet contra fluxuꝫ ſanguinis ad oculos. p.9.pb.6.
Albaras ⁊ morphea ſunt infectiones cutis. par.10.pro.4.
Archadia habet flumina que variant colores ouium. par.10.prob.7.
Aſine ⁊ eque nõ ſunt lõgioris vite ⁊ ſũt tardioris partus ⁊ hoc pp duriciem ⁊ ſiccitatẽ mřicũ eaꝝ. pti.10.pro.9.
Adulterio producti ⁊ ex fornicatione quare ſunt deteriores natis ex legitimo coytu. parti.10.prob.10.
Affricani verſus meridiem habitantes habẽt pilos duros. par.10.pbl.22.
Aquilonares habitantes loca frigida vt gallici anglici habent pilos molles. par.10.prob.22.
Aquilonares habitãtes loca frigida ⁊ ſicca ⁊ petroſa q̃re ſunt fortes viriles ⁊ audaces ⁊ magni. p.14.prob.8.
Aquilonares quare hñt audaciã ⁊ cõfidentiã cum dolo.meridionales calliditatem cũ ſapientia.⁊ occidẽtales ferocitatem.⁊ multa ardua temerarie tentant. par.14.prob.15.
Anglici ⁊ gallici quare ſint roſei coloris. parti.10.proble.22.
Anglia ⁊ italia hñt loca in q̃bus imiſſa lapideſcunt. par.24.prob.11.
Anglicus ⁊ bohemus cõmuniter furari dicuntur. parti.29.proble.14.
Alb⁹ coloꝛ cãť ex frigore. par.10.p.22.
Allopitia ⁊ tiria paſſiões capitis.10.27.
Ars quelibet in ſuo exordio eſt cruda ⁊ imatura: ſꝫ maturať poſtea deinde decogtur ⁊ pficiť talis fuit antiq̃⁹ phia apud grecos. par.10.prob.45.
Accuſationẽ iniuſtaꝫ multis de cauſis fieri cõtingit ab aliq̃. p.29.pro.13.
Amicitia eſt duplex. par.29.p.2.
Anima non gelat in ſomno.⁊ quomõ

operatur. parti.30.pro.12.
Apes in cinerem poſite ⁊ muſce mortue reuiuiſcunt. parti.10.pro.68.
Auditus vocis ⁊ loquele idem eſt principium. parti.11.prob.1.
Audimus magis cum delectatione que non ſunt nimis remota a preſenti nunc vt geſta romanorum ꝙ remota vt hercules. parti.18.prob.10.
Agaçd ē beſtia q̄ fac̄ muſcatū. 13.p.4
Anhelitus gibborum quare fetet.
Anhelitus ſiue flatus eriēs per os quare aliquādo apparet calidus aliquando vero frigidus. par.26.p.77.
Arithmetrica. parti.15.prob.1.
Arithmetrice inuētor pithagoras. ampliator nichomacus. appulegius cum boetio tranſlator. par.15.pb.3.
Angulꝰ quō cāet ⁊ ꝙ ē triplex. 15.p.5.
Antipodes. parti.15.prob.5.
Antipodes ñ ſt ſꝫ ptolomeū. 26.p.52.
Antipodes ſūt ſm Ariſt. p.26.pb.52.
Antipodes vbi habitāt. p.26.pro.32.
Aſtra oīa ſunt rotūda. par.15.p.7.
Aſtronomia multa dicta fuerit ab egyptijs ⁊ caldeis anteꝙ ſcīa eſſet pfecte.
Ampulle ſuper aq̄s facte non cāntur vmbram eo ꝙ ipſe illuminant circulariter circa pariferiā aq̄. par.16.p.1.
Ampulle non ſiccanꝭ ſeu corrūpunꝭ a motu aque ⁊c̄. par.16.proble.1.
Ampulle quare fiunt. par.16.pb.1.
Ampulle q̄re fiūt eminēnter tm̄. 16.p.2.
Ampulle generanꝭ in aquis ⁊ magis i eſtatis pncipio cum calidum iungitur cum humiditate. par.16.pb.2.
Ampulle quomodo cauſantur cum humido viſcoſo. p.16.p.2.⁊ p.23.p.4.
Auarus dicitur qui retinet retinenda ⁊ non retinenda inhyans ad alia acquirenda. par.18.proble.4.
Auarus cum nulli proficiat magis vitioſus eſt prodigo qui multis proficit. parti.18.proble.4.
Auari dicūtur rectores ſiue iudices cauſidici milites ſtipendiarij ⁊ mercatores. parti.18.prob.
Aſſa ſunt hūidiora hūiditate nāli. elixa vō hūiditate eᷓtnea. par.20.pb.5.
Aſſa ſunt meliora querentibus victum manibus ꝙ elixa. parti.20.pro.5.
Acerbos ſapores cauſat calidum ⁊ ſiccum. par.20.proble.10.
Abſinthij radix ē ſubdulcis folia ſubamariçāt ⁊ flores pāplꝰ. p.20.p.10.
Attica regio eſt calida. par.20.p.20.
Acetoſa nō ſunt nutribilia: nō q: nullo mō nutriāt: ſꝫ q: parū hāt nutritiui ⁊ ſupfluitatis multū. par.22.pb.3.
Appetitꝰ vīr ſūptꝰ qd ſit. p.22.pb.3.
Acetoſa ex eoꝝ qualitate acri excitant appetitum. par.22.pb.3.
Anchora piecta i mari q̄r cāt vndantis maris tranqlitatē. p.23.pbl.4.
Anchora an ꝑpter hoc ꝑiciaꝭ in mare vel ꝑpter aliud. pti.27.prob.4.
Aſpaltum eſt pinguedo maris que nō extinguit flāmā ignitā. par.23.p.7.
Aura ⁊ euentatio qn̄ fiant. p.23.p.1.
Aura ⁊ euētatio q̄r fiāt. p.23.pb.16.
Arena clarificat ⁊ depurat humida liquida. parti.23.prob.19.
Arena qualr̄ cauſaꝭ. par.23.pb.33.
Argentum viuū qualr̄ facit reſilire fabas de lebete. par.24.prob.9.
Apogia qd ſit ⁊ apogꝫ. p.26.p.39.
Aeromātici qui ſint. par.26.pb.59.
Araneales tele late per aerē i altum ſunt ſigna futuri venti. par.26.pb.59.
Aranee vehemēter telis iuolute ſignificant difficilem hyemē ⁊ gelidam valde aut tempeſtatē ⁊ turbationem aeris maximam. par.26.prob.59.
Amicitia triplex ⁊ quid ſit amicitia. parti.29.proble.2.
Amicꝰ tribuit ⁊ nō mutuat. p.29.p.2.
Amor ⁊ odiū peruertunt omne iudicium veritatis. par.29.prob.13.
Ars quid ſit. parti.30.proble.9.
Artes mecanice ſeptē. par.30.pro.1.
Armonia quid ſit. par.19.pro.7.
Arſis in cantu quid ſit. par.19.p.7.
Antifonia quid ſit. par.19.pro.7.
Anſer aīal verecūdū. part.30.pro.1.
Aures verecūdātis quare i extremitatibus erubeſcunt. par.31.prob.3.
Auris qd ſit ⁊ ō neruo auditꝰ. 32.p.1.
Aures in verecundia quare erubeſcūt maxime. par.32.proble.1.
Aures calidiſſime ſunt nāliter ⁊ ſufficienter colorate. par.32.prob.1.
Aurium extremitates q̄re frāgunꝭ natātibus in aq̄ marina. p.32.prob.2.
Auribus quare natantis in mari ſpongias apponunt. par.32.pro.3.
Aurium ſordicies quare habet amarū ſaporem. parti.32.prob.4.
Aures partis ſiniſtre cum perforantur quare velocius conſolidantur ꝙ ille partis dextre. parti.32.proble.7.
Auris dextra dꝛ maſculina ſiniſtra vero feminina. par.32.prob.7.
Auribus aq̄ ingreſſa quō extrahiꝭ ⁊ q̄re oleū in hoc valeat. par.2.pro.10.
Auguriatiua ⁊ ſacra quare nō ita dicūtur alie ventoſitatum egreſſiones puta per partē inteſtinoꝝ ⁊ eructuationes ſicut ſternutatio. par.33.pro.9.
Alueus qd ſit vñ alueolus. p.1.p.56.
Boliſmū patiētibus qui eſt fames mēbroꝝ cum ſatietate ſtōaci pedes iflanꝭ. p.1.pb.5.
Bolliſmus q̄re plus accidit tempore frigido ꝙ calido. par.8 prob.7.
Boliſmus cauſaꝭ per defectū nutrimēti ſicci terrei ⁊ ſpiſſi. par.8.pb.7.
Boliſmus dicit fames vaccina ⁊ ipſum ꝓcedit fames canina. par.8.pro.7.
Boliſmꝰ.q.aſſūptio vnꝰ boli. p.8.p.7.
Boliſmꝰ qd ſit ⁊ de cā eꝰ. p.8.pb.7.
Boliſmi curatio per potum vini potentis antiqui. par.8.prob.7.
Bonū eſt duplex bonū ſimplr ſiue diuinū: ⁊ bonū ſenſibile. pti.8.pro.52.
Buſſones gñanꝭ ex herba ſal. 1.p.22.
Balneandi regimē hyeme ⁊ eſtate ⁊ vere ⁊ autumno. parti.1.prob.39.
Balnei tres cauſe. par.1.proble.39.
Balneo vt calidum reddatur decoquūtur herbe origanum calamentum ſaluia ruta ⁊ hōꝰ. parti.1.prob.39.
Balneo in eſtate vt ſit humectatiuum herbe decoquūtur malue viole lactuce portulace ⁊ frondes cannarum ⁊ ficuum. parti.1.proble.39.
Balneū q̄r ſoluit corꝰ ⁊ purgat. 3.p.16.
Balneū q̄re ſoluat ⁊ ſtrigat. p.3.p.16.
Balneantes ſe in aq̄ maris quare citius exiccantur ꝙ illi qui ſe balneāt in aq̄ potabili. par.23.prob.10.
Balneantibus ſe in aqua radijs ſolis calefacta vt tempore cānicule infirmum eſt potius ꝙ ſanū. par.24.p.14.
Balneari aqua calida frigida ⁊ tepida quid operetur. par.24.pro.14.
Balneātibus nō ē ſalubre ſe balneare in aq̄ a ſole calefacta. par.24.pro.15.
Balnea calida naturaliter quare dicta ſint ſacra. parti.24.pro.20.
Bacce lauri remouent ſtuporem dentium. par.1.prob.37.
Brodialia calīa idē faciūt. p.1.p.37.
Bubones circa partes iguinales vnde dicuntur. parti.1.prob.33.
Bibuli quidam qui dum bibunt continue mingunt. par.1.prob.43.
Bellenū planta pniciosa in pſia natum trāſplantatū in egyptū ⁊ iſrael factum eſt comeſtibile. par.10.prob.12.
Boues pariūt bis in anno in partibus affrice. parti.10.prob.47.
Balbutiēs ē qui nō pōt dſiari ſupra aliquā lrām vt ꝓferat pfecte. p.11.p.30.
Bononie aer bonus. par.14.pb.7.
Balbutiētes nō pñt ſmonē ꝓferre planum ⁊ ſubmiſſum vt reliq ſed altum ⁊ extenſum. parti.11.proble.35.
Balbutiētes opꝫ conari pp ipedimētum vt ipm ſuperent fortitudine ⁊ conamine motus ideo ſequitur eos fortiter ⁊ alte loqui. parti.11.prob.35.
Blεſus vel bleſitas dꝛ cum aliquis ex dictione quam profert litteram vel ſillabam remouet. par.11.pble.30.
Balſamus ⁊ aloes putrefactionem prohibent. par.14.prob.2.
Babiloneſes ⁊ egypti hoies ſunt maioris igenij ceteris hoībꝰ p.14.pble.15.
Brutales viri. par.14.prob.15.
Boreas mouet determinato tpe ⁊ diutius durat ꝙ auſter. par.16.pro.2.
Boreas incōſtātinopoli ſerenat clarus ⁊ ſalubris ē in theſalia vero turbidus ⁊ morboſus. parti.26.proble.5.
Boreas incipiēs de nocte quare dicitur non excedere durando vltra tertiam diem. parti.26.proble.9.
Boreas q̄re nobis pꝫ ſtatim cū oriꝭ auſter aūt nō ita cito. par.26.prob.10.
Bohemo ⁊ anglico cōmuniter attribuitur furtum. parti.29.prob.14.
Blaſſemans ⁊ maledicēs pncipē maiori pena affici dꝫ ꝙ blaſſemans priuatam perſonam. par.19.prob.14.

Digitized by Google

Baccus cū venere q̄re dicti ſunt olī ad inuicem ſociari. par.30.prob.1.
Balliſtātes quare vnū oculū claudūt.
Cauſe exceſſiuū exiſtunt circa ſex res non naturales dictas a medicis q̄bus īpoſſibile eſt corpus nō approximare q̄ ſunt cōtinēs nos aer: cibus ⁊ potus: inanitio ⁊ repletio: ſomnus ⁊ vigilia: motus ⁊ quies: ⁊ paſſiones ſiue accītia animi q̄ ēt corpori occurrunt qualitate ⁊ q̄ntitate menſurata debito tpe. par.1.prob.1.
Cauſe multe īflatiōis pedū. p.1.p.7.
Cauſe egritudinis multiplicatio cibi ⁊ exercitū dimiſſio. par.1.proble.46.
Cauſa ſalſedinis ſudoris. p.2.pro.4.
Cauſa fetoris ſudoris. par.2.p.7.
Cā ſudoris medulle ſpinalis. p.2.p.15.
Cauſa tremoris. par.3.proble.5.
Cāe vite due q̄ntū ⁊ quale. par.3.p.5.
Cauſe mortis ſunt duplices. p.3.p.5.
Cauſas rerū rimaturus primo celeſtia contempletur. par.10.prob.9.
Cauſa q̄re aīalia gn̄anſ parua eſt modicum alimentū. par.10.prob.9.
Cauſe per q̄s pili cadūt. par.10.p.21.
Cā q̄re fetus octo mēſiū nō viuit vtplimū lʒ circa egyptū viuat. p.10.p.41.
Cauſa putredinis eſt hūidū ſupfluū ⁊ calidū extranei. par.10.pb.48.
Cauſe quibus magis gaudet cognat⁹ coytu cognati. par.10.prob.53.
Cognati noīe qd ītelli̇̄re d̄beam⁹.10.51.
Cōcupiſcens aliqd gaudet ⁊ delectaſ ī viſiōe ei⁹ qd ꝯcupiſcit. p.10.pb.53.
Cauſa ſalſedinis maris eſt terreſtre ⁊ ipurum. parti.21.prob.18.
Colerici calidi ⁊ ſicci q ꝑus fuerūt calidi ⁊ hūidi ſūt luxurioſi. p.4.pb.31.
Colerice cōplexionis a pueritia cum iuuenis poſt huiuſmodi mutationē ad inuicem ſit paratus egrotare.
Colera nigra quas infirmitates induit. parti.30.prob.1.
Colera nigra duplex eſt: ⁊ vtraqʒ varios effectus ꝓducēs. par.30.pro.1.
Colera nigra quādoqʒ eſt frigida ſicut aq̄ ⁊ nix ⁊ iſta facit hoīes timidos ſolitarios ſilueſtres timoroſa imaginantes ⁊ pl̄a alia horrēda. p.30.pb.1.
Colera nigra quādoqʒ eſt calida adeo vt calibs inflammatus ⁊ iſta facit ſtupenda. parti.30.prob.1.
Canes abſciſis caudis nō adeo directe ⁊ velociter currunt. par.5.prob.8.
Canis ſtella quid ſit. par.1.pro.3.
Canini dentes in hoīe ſignāt eum guloſum ⁊ iraſcibilē. par.10.pro.48.
Canes qualr̄ flant parum. par.10.p.12.
Canis ſtella. par.26.pro.10.
Canes venātes flāte zephiro prauе pcipe odorē ferarū. par.26.pro.21.
Cibus nō nutrit niſi expoliet oī q̄litate ſupflua extranea. parti.2.prob.4.
Cibo malo ⁊ corrupto nutriti inflātur pedes vt ydropicis. par.1.prob.5.
Cib⁹ triplex ſiue nutrimētū. p.1.p.5.
Cibo malo ⁊ īmundo generabitur aliq̄n bonus ſanguis. par.1.pb.5.
Cibo bono generabitur aliquando malus ſanguis. parti.1.prob.5.
Cibi ⁊ potus dandi infirmis hyeme et eſtate. parti.1.proble.39.
Cibus ⁊ potus quid operatur in corpore noſtro. parti.1.prob.39.
Cib⁹ qd ſit ⁊ qd farmacia. p.1.p.42.
Cibatiōis īfirmoꝝ modus. p.1.p.51.
Cibus hūidus velocius trāſit ī nutricationē ī corp⁹ humidū. p.10.pro.57.
Cibaria cōditurus oppoſitis preparari debēt vt calа fridis ⁊c̄. p.20.pb.5.
Cibū ꝯſuetū detrahē ⁊ īcōſueto vti qd opeſ ⁊ mala q̄ gn̄at. par.28.p.1.
Cibaria ordeacea reddūt male coloratos. triticea do bn̄ coloratos. p.21.23.
Cibi ſiue circa cibum delectatio habetur in lingue ſuperiori pellicula propter multam eius ſubtilitatem vel ſʒ totum guttur. par.28.prob.7.
Cib⁹ delectabilis poſt ſaturitatē ſit idelectabilis ēt ſm odorē. pti.28.p.7.
Coactis famē tolerare vt ſunt incarcerati inflanſ pedes. par.1.prob.5.
Cacexia ꝓcedit ydropiſiʒ. par.1.pro.5.
Cibus eſt triplex. par.1.prob.5.
Corpora diſpoſita ad inficiendū peſtilentia que ſint. par.1.proble.7.
Corpora alia ſunt denſa carnibus alia rara. parti.1.prob.20.
Corpora ſic compacta carnibus incurrunt velociter egritudines acutas ſuffocantes. parti.1.prob.20.
Corpora rara cadūt in febres cauſonides icēſiuas aduſtiuas. p.1.pb.20.
Corp⁹ actu egrū q̄le dicaſ. p.1.p.46.
Corp⁹ medicamīa ꝯſumūt. p.1.p.46.
Corpus noſtrum vincentia ex his que ī ipſum ingrediunſ. par.1.pro.47.
Corpus non multum exagitant agaricus ⁊ aloes. parti.1.prob.47.
Corpus maxime agitant euforbium ⁊ meçereon. parti.1.pro.47.
Corpus medio modo exagitat pulpa colloquintide. parti.1.pro.47.
Corpus corrumpunt arſenicū es vſtuʒ ſubtiliatum propter eoꝝ caliditatem ⁊ corroſionem. parti.1.pro.47.
Corpus quō ꝯſeruaſ ſanū. par.1.p.53.
Corpora rara patiūtur magis ab exterioribus q̄ʒ denſa. par.1.pro.53.
Corpus denſuʒ melius eſt hr̄e tempore peſtilentie q̄ʒ rarum. par.1.pb.53.
Corporis partes pānis tecte non hn̄tes reſpiraculū magis fetēt. p.2.pro.7.
Corpora quare potiſſimum ſudant ſm faciem. parti.2.prob.11.
Corporis partes magis fetide inguina vulua aſſella poſt aures. p.2.pb.7.
Corpore nudo.i.paucis pannis veſtito exerceri iuuātius eſt q̄ʒ corpore veſtito.ſ.multis pānis. par.2.pro.7.
Corpora eſſe bene colorata inuit bonaʒ diſpōnem in corpe. par.2.prob.30.
Corpus eſt vas ⁊ inſtrumentuʒ anime vniuerſale. parti.3.prob.32.
Corpora que ſpermatiʒant redduntur rariora ⁊ ſicciora ideo tēpore quo qs incipit natura eſſe potens coire incipit mittere pilos. parti.4.prob.4.
Corpus coyturum neceſſe eſt eſſe calidum ⁊ humidum. parti.4.prob.5.
Corpora in laboribus oportet eſſe humida ⁊ mollia. parti.5.prob.6.
Corpora tēperata quare facilr̄ mutantur ab eſſe ſuo: ⁊ a ſanitate in egritudinem ⁊ econtra. par.5.prob.22.
Corp⁹ tēpatū ad pōdus nō ē repibile in nā: ſʒ bn̄ ad iuſtitiā. par.5.prob.22.
Corpus tēperatuʒ cōicat partib⁹ oībus ſuis cōicatiōe vehemēti ideo de facili ⁊ cito permutatur. par.5.prob.22.
Corp⁹ diſtēpatū cuʒ egrotat difficulter ſanaſ ⁊ ſanū exñs difficili⁹ egrotat tēperatū vo ecōtra. par.5.pro.22.
Corp⁹ patiſ a paſſiōib⁹ aīe. aīa patitur a motibus corporis. par.7.prob.1.
Corpora noſtra alterāt ſenſus ſātaſie ⁊ meditationes. parti.7.prob.1.
Corpis regimē ꝯſuatiuū. p.10.p.60.
Corpis regimē ꝑſeruatiuū. p.10.p.60.
Corp⁹ ipoſituʒ ī vtre īflato ⁊ aere pleno calcato q̄re dolorē pcipit. p.25.p.1.
Corpa ledūſ repētīa mutatiōe. p.28.1.
Corpora inanita ſunſ frigidiora ⁊ magis rigeſcunt. par.8.prob.16.
Corpa ī circuitu mota.ſ.celeſtia ſūt nouē ⁊ pitagorici addiderūt dcīm. p.5.3.
Corpis cōpatio ad ciuitatē. p.1.p.53.
Corpora noſtra ꝑparanſ ſm nām ⁊ diſpoſitiones tēporū. parti.1.prob.9.
Catarri tres ſpecies. pti.1.pble.9.
Catar r⁹ ⁊ corriça ⁊ ſternu⁹ nō ſiūt alijs aīalib⁹ ab hoīe niſi ī auib⁹ ⁊c̄. p.10.55.
Catarri mā ⁊ coriça q̄lr̄ cāſ. p.10.55.
Ciboruʒ comeſtio qualis eſſe debeat ne ſe corrumpant. parti.1.prob.13.
Criſtallus infrigidat. par.1.pro.15.
Criſtall⁹ gn̄aſ ī mōtib⁹ aq̄lōis. p.26.14
Cerebꝝ eſt hūidū ⁊ pp cerebri hūiditatē reliq̄ capitis ptes reddunſ hūide ⁊ caput hoīs ē piloſum. p.1.pbl.16.
Cerebꝝ eē ſiccū q̄ñ itellr̄. p.1.pb.16.
Cerebri hūiditas cāt pediclos. p.1.16.
Cerebꝝ ꝓportionaſ aq̄. pti.2.pro.11.
Cerebrū ⁊ epar maius nocumentū patiuntur a vino. parti.2.proble.5.
Cerebꝝ pueroꝝ vinū debilitat. emollit mēbra. hūidū ꝯſūit radicale. p.3.7.
Cerebri potiſſimus ramus eſt viſus. parti.4.proble.3.
Cerebrū anterius ꝯtinet fantaſiā poſterius memoriam. par.33.pro.7.
Capilloꝝ vtilitas. parti.1.prob.16.
Capillis naſciſ ex hūore viſcoſo fumoſo ⁊ coagulato in poris. p.1.pro.16.
Capilli eriguntſ vel capilloꝝ rigor procedit q̄ñ profundaſ ⁊ icludiſ in nobis calor interius in ſequendo calidū tūc repercuſſum. parti.3.proble.27.
Capill⁹ oriſ ex ſupfluitate fūoſa. p.31.5.
Capilli ⁊ vngues naſcunſ ex ſuperfluitatibus genitis. parti.4.pro.13.
Capilli fluunt euacuatione calidi ⁊ humidi. parti.4.proble.18.

Digitized by Google

Capillorꝫ erectio ex horrore. p.8.p.21.
Capillorum criſpitudo accidit duplici de cauſa. par.14.prob.4.
Capillorꝫ criſpitudo vñ cāt. p.33.p.18.
Criſpitudinis cauſe. par.33.p.18.
Caput triplici de cā citius ſanatur qꝫ pedes vel tybie. par.1.prob.18.
Capitis locus valde poroſus. p.2.p.7.
Caput eſt fons hūiditati. p.2.pb.11.
Caput quomodo eſt humidius ⁊pare ⁊ ⁊par capite. parti.2.prob.11.
Caput ē caminū reliq corpis ⁊ hꝫ in ſe mixtas hūiditates ſupfluas. p.2.p.18.
Capitis ſiue cerebri duplex eſt humiditas. parti.2.prob.18.
Caput ſiue cerebrū oportuit hr̄e multa foramia ipſi⁹ expurgatiua. p.2.p.18.
Caput continet oſſa.55.ſi numerentur dentes. par.2.proble.10.
Capitis dolor ex aromaticis odoribus generatur. parti.3.prob.13.
Caput paſſiōes tyria ⁊ alopicia.10.27.
Caput puū teſtat prudētiā. p.30.p.3.
Capitis paruitas ⁊ magnitudo dupliciter poteſt accipi. par.30.prob.3.
Caput eſt locus diuiniſſimus in quo ratio eſt ⁊c̄. par.33.prob.7.
Color ſolis ⁊ ſtellarū eſt cā generandi ex putredine ranas reptilia ⁊ animalia venenoſa. parti.1.prob.22.
Calidū ⁊ hūidū diſtēpatū gn̄at hūiditatē ⁊ extranea caliditatē. p.1.pro.23.
Calor inſpiſſat ſanguinem ⁊ rubificat. parti.9.proble.5.
Calitas actiua ⁊ odor ſubtil ſpūal ē vehemēt aduiuās diuretica. p.1.p.48.
Calor tēdit ad ptē ſupiorē. p.2.pro.5.
Calidum duplex. par.2.prob.38.
Calide regionis puer eſt grauioris vocis qꝫ vir frigide. par.11.pro.14.
Calidas regiones habitantes pilos hn̄t duros criſpos ⁊c̄. par.10.prob.22.
Cala in cōplone ⁊ ſubtilis ⁊ penetrātiua ſufficiēter ſube ſe digerit. p.3.pb.3.
Calidū ⁊ hūidū cāe vite. par.3.pro.5.
Calidū hūido ſuſtētat. par.3.prob.5.
Calor aliſ ab hūido: hūidū aūt q̄ calor aliſ q̄lr eſſe debeat. parti.3.prob.5.
Calꝫ inatū tripl̄r corrūpit. p.3.p.27.
Calidum multum excedens aut corrumpit aut extinguit. par.3.pro.27.
Cala aīalia ſt acuti viſus vt agle. 4.3.
Calor pōt dupl̄r ↄſiderari. pti.4.pb.5.
Calidū nāle duplex. par.27.pro.2.
Calitas excedēs atqꝫ friditas multum opaſ ad ⁊mutatōes colorꝫ. p.10.p.7.
Calidū in hoīe ⁊ calidū ⁊ hūidū in plātis tendit ſurſum. par.10.prob.55.
Calī oēs a nā hn̄t magnā vocē. 11.p.3.
Calidū ex triſtitia contrahiſ inferius ⁊ fere ſuffocatur. par.11.proble.13.
Calꝫ ⁊ hūi^m ſt pri⁹ ⁊ cāe vite. p.14.p.10.
Calꝫ ſbtile vaporatiū ſicci deſſatū curēs hūido irroratiuo vt nihil deſluat ab ipō ē cā mordica^{tis} oclorꝫ. p.20.22.
Calꝫ agēs i hū^m denigrat ⁊ i ſiccū dealbat: vt ē videre de igne i lignis ⁊ carbonibus: calor tñ cōpo^{ns} ⁊ nāle p ſe dealbat continue. parti.21.prob.4.
Caleſcūt q̄ ifridanſ āpli⁹ ſub celo ſoli expoſita qꝫ ſi ſteterit ſb vmbra. p.24.13.
Cala celeriter pcipiunt calorē ⁊ leduntur ſide vt ignis in igne. par.34.pb.3.
Cauſon qd ſit ⁊ q̄ō dr̄ inter ipm ⁊ tertianā iterpollatā: ⁊ ēt inter ipſuꝫ ⁊ tertianā cōtinuā. par.1.prob.20.
Cauſones fiūt magis i regione frigidiſſima ⁊ tēpore qꝫ fiant in regione calida ⁊ tempore. parti.14.prob.3.
Cauſones duo pōt itelli. p.14.pro.3.
Cauſon ē febris i q̄ exteriorib⁹ ifridatis iteriora reddunſ cala. p.14.pb.3.
Caro flātica rarior ē carne ſanguinei ⁊ colerici lacertoſi. parti.1.prob.20.
Caro qd intelligitur. par.1.prob.53.
Carnē rarā hn̄tib⁹ facili⁹ ſudor ꝓuocatur qꝫ hn̄tib⁹ dēſam. par.1.pro.53.
Carnis regn̄atio ⁊ cōſolidatio per que fieri habeat. par.1.pro.32.
Carnes aſſate hūidi^{ores} ſt elixati. p.1.53.
Caro quid ſit ⁊ quo nutriatur ⁊ de cu⁹ ſuperfluitate. parti.2.prob.15.
Cārnoſi ⁊ pigues male coeūt ⁊c̄. p.4.9.
Carnes fiūt a ſro ↄſtāte. par.5.p.4.
Caro ↄſtat a calo ⁊ ſicco: ⁊ nō diſſoluiſ pp exercitiū ſicut adeps ⁊c̄. p.5.pb.4.
Caro ex mollib⁹ ⁊ dulcib⁹ hūiditatibus ſanguinis nutritur. par.10.pro.22.
Carnes porcine ſunt in genere carniuꝫ magis nutritiue. par.10.prob.22.
Carnes ouine ſūt edēde añ carnes vaccinas ⁊ ante vacinas carnes pullinę ⁊ vl̄r carnes duriores prius comedende ſunt qꝫ molliores. par.22.prob.1.
Caro quare magis leditur a calido qꝫ a frigido. parti.34.prob.3.
Currētes q̄re veloci⁹ currūt mouentes man⁹ qꝫ nō mouētes. par.5.prob.8.
Curatio ois vrīꝫ fiat p ↄ̄riū. p.9.pro.6.
Criſis q̄ ſit melior. par.2.prob.22.
Criſis p flurū ſā. ⁊ alie criſes. p.2.p.22.
Colorꝫ vrine ſignificatiōes. p.1.p.52.
Color vrine ⁊ ↄtēta urīe. p.1.pb.52.
Color dupl̄r accipitur. par.1.pro.52.
Color boni⁹ faciei. vñ cātur ⁊ in qbus regionib⁹ ⁊ a quo cātur. par.2.pro.30.
Colōes oclorꝫ q ſt ⁊ ō cāis corꝫ. 10.p.11.
Color i qbuſdā aīalib⁹ mutat ex ⁊mutatiōe aq̄ꝫ vt i ouib⁹ ⁊ capris: ⁊ i qbuſdā nō: vt i hoīe ⁊ ceruo. p.10.pb.7.
Color alb⁹ ciſ ex frigore. p.10.pro.22.
Color ē extremitas perſpicui in corpore terminato. parti.5.pro.58.
Color ē vlti^m diafāi termiati. 15.p.58.
Color corpis tēpati q̄lis ſit. p.14.12.
Coloris bōi ſt q hitant circa mare ⁊ flumia ⁊ circa aq̄s n̄ cōruptas. 14.p.12.
Color mal⁹ q̄lr cāſ i hitātib⁹ loca concaua paludoſa ⁊ ſtagnoſa. p.14.p.12.
Color quid ſit. parti.16.prob.1.
Coloribus ⁊ figuris gaudentes nō dr̄r tēperati neqꝫ itēperati. p.28.p.7.
Color viridis ⁊ herboſus ⁊ vl̄r qlibꝫ color medius quare reddit bonum viſum. parti.31.proble.19.
Color albus fulgidus ⁊ niger quare lede viſum. parti.31.prob.19.
Colores facti ſꝫ nūeros ꝓportiōabiles adiuicē ſūt delectabiliſſimi. p.31.19.
Coloris viridis i fructibus plātis ⁊ herbis cā ē hūidū idigeſtū. p.20.p.14.
Crapulam curat caulis. p.3.pro.17.
Crapule ⁊ ebrietatis. dīa. par.3.p.17.
Crapula q̄ō cātur. parti.3.prob.3.
Conſideranda in vino. par.3.pro.1.
Coytus ⁊ labor animi deſtruunt humidum naturale. par.3.prob.5.
Coyt⁹ q̄ō bñ exerceri poſſit. p.3.p.11.
Coeundi tempus cōueniens ⁊ que requiruntur ad coytum. par.3.pro.11.
Coeūs q̄re ſurſuꝫ ducē oclos. p.4.p.1.
Coytus qd ſit ⁊ q̄ i eo expellitur tertie digōnis ſupfluū ⁊c̄. par.4.pro.1.
Coytus quare ſit. par.4.prob.1.
Coyt⁹ qñ ē neci⁹ alleuiaſ hō. p.4.p.1.
Coytū ſore deſtructionē ꝟtutū. p.4.1.
Coyre nō cōtingit niſi partes iferiores caleſiant ⁊c̄. par.4.prob.1.
Coytus duplex ē tēpus. par.4.pb.1.
Coytus caliditate ꝑficiſ. par.4.pro.1.
Coyt⁹ ſupflu⁹ iducit paſſionē. p.4.p.2.
Coyt⁹ actu corp⁹ marie pōificaſ. p.4.2.
Coytu lediſ viſus ⁊ debilitaſ i eo qd eſt acute videre. parti.4.prob.3.
Coytus quare prodeſt egritudinibus flegmaticis. parti.1.prob.50.
Coyt⁹ nō cōpetit febricitantib⁹ ēt a flāte nec ſcabioſis nec leproſis. p.1.pro.50.
Coytus deſideriū vñ cātur. p.4.p.26.
Coytus qd ſit ⁊ que ſuperfluitas emittatur per ipſum. par.1.prob.50.
Coytus nocet viſui q̄ auferſ q̄ oportunū in eis eſt hūidū ſubtile aqueum quo ſpūs viſibiles fulciunſ. p.4.pro.2.
Coyt⁹ exiccat ſupiora. par.4.pro.2.
Coyt⁹ ꝑmi tpe qñ hō icipit coyre efficiſ audax curiaſ diſcurrēs. p.4.pb.4.
Coytu vti nō lꝫ niſi qñ tp̄s ē cōueniēs ⁊ mā ſpmatica maxime ſeminaria fermentata eſt. parti.4.prob.8.
Coyre bñ volētes debēt multū prandere ⁊ parum cenare. par.4.pro.9.
Coeunt male ⁊ minus emittunt q ſunt carnoſi pingues. parti.4.pro.9.
Coyre eos nō poſſe q hn̄t veſicā plenaꝫ vrīa ⁊ lōgaonē plenū fece. p.4.p.9.
Coyre q̄re eſt inter ceteras delectatiōes delectabiliſſima. par.4.prob.15.
Coyt⁹ ↄlectatō vrīꝫ ſit ex neci^{te}. p.4.15.
Coyt⁹ ē abhoiabilis pp qd. p.4.p.10.
Coytus pōt dupl̄r accipi. par.4.p.25.
Coyēs multotiēs nō hꝫ ↄlcōnē. p.4.15.
Coytus delectatio eſſe opꝫ ne ꝓpter faſtidiū ceſſet gn̄atio. par.4.p.15.
Coytus delectatio duplaſ in feminis in motu ſui ſpermatis ⁊ in motu diuerſitatis matricis. parti.4.pro.15.
Coyt⁹ ↄlectatio pp qd accit. p.4.p.26.
Coytus ſuperfluus q̄re maxime cauſat frigiditatem ⁊ ſiccitatem vētris ⁊ potiſſimū ſtomaci. par.4.prob.17.
Coyt⁹ hoc ꝑſtat corpi deſiccat corpus ⁊ minuit nālē virtutē. par.4.prob.17.
Coytu mā fumoſa productiua plorꝫ

ambulatur. parti.4.pb.18.
Coytus ex quibus ſit. par.4.pro.20.
Coeuntes quare exoluunf ꝛ īfirmiores fiunt vtplurimū. pti.4.prob.21.
Coytus verus nō pōt fieri ꝛ copula niſi erectio ṽge īterueniat. par.4.pb.22.
Coytus retenti cauſa periculoſe infirmitates accidunt. par.4.pro.29.
Coytus ſi fiat vt viſus opʒ cogitationes cedūt ira mitigaſ ac melię ꝓdeſt paſſioni: ꝛ ex dimiſſione eius ṗdicte paſſiones contingunt. pti.4.p.30.
Coyt⁹. ſunt in eo tria necīa mā ſpmatica vētoſitas ſpūs vł ōſiderīt. p.4.30.
Coytus reqrit in eo hūidū bñ digeſtum qḋ eſt mā ſpermatis. parti.4.p.31.
Coytu q̄re debilitantur oculi potiſſime deinde ſtomacus. par.4.pro.32.
Coytus eſt hūidū exiccare. p.4.p.32.
Coeuntes nō pñt articulare ſmonē ꝓferre ꝛ ṗcipue cum mulier balbutit ſignificatur ꝙ vir ei ponat virgā ī vuluam ſi vult generare. p.8.pro.13.
Coyt⁹ ad gñationē plus cauendū eſt ne fiat tpe ire vel triſtitie aut aliarʒ paſſionū aie malarū neqꝫ ſubito cuʒ furia qꝛ talis coytus facit ex ſapientib⁹ fatuos gñari. par.10.prob.10.
Coyt⁹ q̄lr dʒ fieri vt gñeſ. p.10.pro.10.
Coyt⁹ fortis ē cā in gñando podagrā ꝛ egritudies vſes iūcturaꝝ. p.10.p.37.
Coytus cognationis eſt delectabiliſſimus. parti.10.prob.53.
Coyt⁹ nō ē veꝝ bo⁹ ſʒ appens. p.10.53.
Coeuntia q̄re in auſtralib⁹ femias magis generant in borealibus vero magis maſculos. parti.14.pro.5.
Coytu iformatio cū ſit tardior: femella ꝛ nō maſculus gñatur. p.14.pb.5.
Coytus eſt ludus porcoꝝ ꝛ brutaliuʒ.
Coytū q̄s petere verecūdaſ qm̄ illud nō eſt necīū. comeſtionē aut potuʒ petere non verecundamur cum omnifarieʒ neceſſarium. parti.29.prob.16.
Coytui q̄re nō ꝯfert frig⁹ pedū. p.4.5.
Coytu loca ṗme digōnis ꝛ ſecūde maxime leduntur. parti.4.prob.17.
Coytu inter cetera aialia minoratur hō ꝛ diſſoluitur. parti.4.prob.6.
Coytus q̄nqꝫ facit coeuntem letum ꝛ q̄nqꝫ triſtem. par.30.prob.ṗma.
Caulis qḋ eſt ꝛ ꝙ eſt multiplex ꝛ de ei⁹ complexione. par.3.prob.17.
Caulium ius qḋ faciat. par.3.p.17.
Caulū ſuccus vocē clarificat ꝛ electuarium ex eo. par.3.pro.17.
Caulū ius eſt laxatiuū. par.3.p.17.
Caulis crapulā curat. par.3.p.17.
Caulis ſoluit dolorē capitis ex crapula relictum. parti.3.prob.17.
Caulis frigidus eſt ꝛ ſiccus conferens diarie. parti.3.prob.17.
Caulium ſuccus eſt diureticus ꝛ menſtruoꝝ ꝓuocatiuus. par.3.p.17.
Caulū ſuccus eſt nitroſus abſterſiuus ꝛ mūdificatiuus etiā inteſtinorum ī clīſterijs. par.3.prob.17.
Caulium ſemina antiqua quare cimas producunt. parti.20.pro.17.
Cicuta cui⁹ ſemē dī conīū. par.3.p.23.
Cicuta c⁹ ſuc. ē veneāt⁹ ſocrates. p.3.23.
Conīū pōt intelligi oē narcoticū mortificatiuum vt opiū mandragora ꝛ qḋ ſit proprie. parti.3.prob.23.
Cor cerebrū nucha ſunt ṗncipalia iſtius fortitudinis ꝛ motuū. pti.2.pb.6.
Cor eſt primum qḋ viuit ꝛ vltimuʒ qḋ moritur. parti.4.pro.1.
Cor ṗmo generatur. par.4.pro.13.
Cordis pulſatio q̄re ſit ꝛ ꝯtingit ī iratis ꝛ q̄re ꝯtigit ī timētib⁹. p.27.pb.3.
Cōſtrictio ꝛ ꝯ̄ctio neruoꝝ in coytu ē cā faciēdi dolorē anchis. p.4.pro.2.
Calui luxurioſi ſunt. par.4.pro.18.
Caluicies ē ōfect⁹ hūiditat⁹ cauſe pīguis circa aīnorē ptē capitis. p.10.p.58.
Caluicies vñ cauſatur. par.31.pro.5.
Ceci a natitate q̄re nō fiūt calui. p.31.5.
Cecitatis cā ēt a natiuitate. p.31.p.5.
Colurus quid ſit. par.4.pro.25.
Cicatrix quid ſit. par.4.prob.4.
Cicatrix quid ſit. parti.1.prob.13.
Cicatrix ſplenēticorum ꝛ ſimiliter ſenū q̄re fiat nigra. parti.9.prob.5.
Cadere de aſino quare moleſtius ſit q̄ʒ cadere de equo. par.5.prob.42.
Complexio eſt duplex ad pondus ꝛ ad iuſtitiam ꝛ vtraqꝫ eſt duplex equalis ꝛ inequalis. parti.5.prob.12.
Complexio non omnis curatur ſuo cōtrario. parti.ṗma prob.2.
Complexionis frigide demacranſ ſtando in quiete: complexionis vero calide impiguantur. par.6.prob.1.
Cōplexionis frigide ꝛ debilis digeſtionis iuuatur ex accubitu ſuper latus ſiniſtrum continue: epatis vero calidi econtra. parti.6.prob.7.
Complexio optima que eſt temperatiſſima vt ē poſſe inueīr nō modicū ꝯfert ad bonitatē intellūs. parti.14.pro.1.
Cōplō q̄libet non ſolū gñat ſibi ſiſe ſed aliqñ ſuū ꝯ̄rium. par.1.pro.23.
Cōplonē donauit de⁹ hoī tēpatiorē q̄ʒ ī h̄ mūdo ſit eē poſſe. par.14.pb.1.
Complexio eſt duplex radicalis ꝛ influens. parti.4.proble.25.
Complexio calida ꝛ humida ē duplex. parti.14.prob.9.
Complexio naturalis pōt ꝑmutari ꝛ ſi mores non. parti.30.prob.1.
Cōferētia ad digōnē. par.6.prob.3.
Compaſſio quid ſit. par.7.pb.1.
Contrarium duplex. pti.1.prob.58.
Cōtrariū ſubito iductū magnā inducit mutationē: paulatī aūt nō. p.8.p.18.
Cura egritudinū q̄lis eē dʒ. p.1.pb.8.
Cicatrix qḋ ſit ꝛ ꝓpē ī oculo. p.9.pb.1.
Cicatrix qḋ ſit ꝛ ꝑꝑ quid in corpe fiat nigra ꝛ in oculo alba. pti.9.pro.1.
Cura apoſtematum frigidorum ex aceto ꝛ ſale. par.9.prob.1.
Claius eris quid ſit: qꝛ ē pōdus ꝛ ē medicamen oculorū. par.9.pro.9.
Cutis ſuperflue non eſt denſanda pueris. parti.ṗma.prob.53.
Cutis in homine eſt ſubtilior q̄ʒ in alio animali. parti.10.prob.2.
Cutis defedationes due mo. phes ꝛ albaras que cōueniūt ꝛ differunt ꝛ vtraqꝫ eſt duplex. parti.10.prob.4.
Cutis aliorum animalium ab homine eſt pars carnis. par.10.pro.27.
Cutis qḋ ſit ꝛ qḋ eſt duplex ꝛ de eius cōplexione ꝛ vtilitate. par.5.pro.14.
Cutis hoīs nō ē ps carnis coꝛ ſʒ ꝑoīt⁹ paſſio ꝛ ꝓtiuatio carnis. p.10.p.27.
Cutis ſiue corium aut pellis ethyopuʒ quare eſt nigra. parti.10.pro.67.
Cutis facie eſt tenuior omni cute corporis. parti.2.proble.11.
Capre ꝛ oues varianſ pillo a ꝑmutationibus aquarum. par.10.pro.7.
Cōditio ois geniture mūdane ex planetis corūqꝫ ſignis tanq̄ʒ ferruʒ ex lapide magnete dipēdet. par.10.pro.9.
Cypſius ē plāta lōgioris vite. p.10.p.9.
Ceruos eſſe longeuos natura.5. hyſtoriarum. parti.10.prob.9.
Cerui carnes non ſoluunt ventres niſi per accidens. parti.1.prob.40.
Cornua hñtia carent dētibus in mādibula ſuperiori. parti.10.pro.25.
Cocodrillus ſolus oium aialiuʒ mouet mādibulā ſupiorē. pti.10.pro.25.
Cocodrilloꝝ oua coequunſ ī arena calida ꝛ ſicca vt pullificēt. p.20.p.26.
Cocodrillus quid ſit. ꝛ ꝙ viuit in mari ꝛ in terra. parti.20.proble.26.
Canicies eſt quidam langor pilorū ꝑꝑ defectū innate caliditatis cātum.
Canicies ex putredie fiāns qdeʒ ꝯtigit.
Canicie cauſa. parti.10.prob.64.
Caneſcēdi cāe plces ſunt. p.10.p.64.
Cani q̄ deide nigreſcunt. p.10.p.64.
Canū fieri duplr pōt ī celū. p.10.p.64.
Canicies q̄re ṗmū ꝯtingit in tipoꝛibus q̄ʒ in aliīs locis. par.32.prob.1.
Claudicationis hois cā. pti.10.p.41.
Claudus inter cetera animalia naſcitur homo. parti.10.prob.41.
Claudus puer ſit ī hyatu mr̄icl ī ꝑturitiōe ſi ꝓrodīanſ pedes. p.10.pro.41.
Claudus ſit puer ex mala ligatura faſcie. parti.10.proble.41.
Claudus ſit puer ex multa hūiditate regionis iō pariſius ꝛ Venetijs multi naſcuntur. parti.10.proble.41.
Clibanus cordis eſt pect⁹. pti.2.pb.2.
Clima q̄rtū ē loc⁹ tēpat⁹ magne v̄tut⁹ ī trāſmutā⁹ loca ⁹a nā ua. p.10.p.45.
Climata ex̄ma habitātes ſunt magni: media vero habitantes climata ſunt mediocres ꝑꝑ qḋ. pti.14.pro.8.
Clima.6.ꝛ.7. habitantes dicuntur boreales. parti.26.prob.1.
Craneum eſt poroſum rarum ex multis oſſibus ꝛč. parti.2.prob.7.
Craneū hoīs ē exſpirabile ꝑꝑ multas ſuturas ṗatiles ꝛ poroſitates capul⁹ vñ ē valō pil ꝛ capill repletū. p.10.p.48.
Ciromācia ſubiciſ fiſionōie. p.10.49.
Cognatio coytus. par.10.pro.53.
Cōcupiſcentes aliquid gaudemus cuʒ

videamus illud. pti.10. p.53.
Coriça ſit in bobus ⁊ non in quadrupedibus. partic.10.pro.55.
Coriçe ⁊ catarri q̄r mā cāſ.p.10.p.55.
Cries ⁊ tube q̄r ſiūt aialib⁹.p.10.p.55.
Cāpane iux̄ aq̄s ſite lōgi⁹ ſonāt.p.11.8.
Concaua corpora amplius ſonant q̄ȝ metalla ⁊c̄. p.11.proble.8.
Concauitates in terris cauſantur vi radiorum ſiderum. p.23.proble.5.
Cauerne in terra ſunt cā abſorbitionis vel deglutionis nauigioꝝ.p.25.p.5.
Canna gutturis quid ſit ⁊ quomodo componitur. pt.11.pro.11.
Chorus qd eſt ⁊ vn̄ dicaſ. p.11.pro.25.
Caſtanea in igne poſita quare crepitat. p.11.p.26.
Caſtus iuuenis quaſi moritur ſine effuſione ſanguinis parti.28.prob.4.
Cōuictio ꝯuenīes cū ꝯuenīēti.pt.12.7.
Conſeruatio vuarum viridium in toto anno. par.22.proble.4.
Cōſeruatio roſaꝝ viridiū.p.22.pro.4.
Cōſuāſ q̄dā corrupta a fro.p.14.p.2.
Cōſuāſ q̄dā a cor^{ne} pp ca^{m}.p.14.p.2.
Cubitus dr̄ a cubo ſeu ſolido.p.15.p.3
Celos.x.pythagorici poſuerūt.pt.15.3.
Celos nouem alij. parti.15.pro.3.
Celum decimum an ſit ponendū Ap. dubitat. p.15.prob.3.
Chelindrus quid ſit.⁊ quod motus deſcribit rectas ⁊c̄. p.16.p.5.
Chonus quid ſit. part.16.prob.5.
Clepſedre exemplū. pt.2.proble.2.
Clepſedra q̄r aquā rapit.p.2.proble.2.
Clepſedra quid ſit. p.2.proble.2.
Circulus proiectus deſcribit lineā rectaȝ currendo ſed cū ceſſat a curſu quare facit articulationem donec cadat.
Carina quid ſit. p.18.pro.7.
Corruſcatio q̄ro cauſaſ. p.26.pro.22.
Conſuetudo in pueritia habita quantum valeat. part.18.pro.3.
Conſuetudo eſt frequenter conti^{e} adeȝ agere. part.21.pro.13.
Cōſueta q̄ delectēt ⁊ q̄ nō. p.21.p.13.
Cōſuetudo ē qd grande hn̄s vim i.āc ⁊ qd vl̄r oppet in permutando diſpoſitiones corporuȝ. par.28.prob.1.
Cōſuetudo duplex. par.31.p.13.
Cōſuetuȝ delectat magi q̄ȝ opō^{m}.19.5.
Comedia tragedia ſatyra vnde dicuntur. par.19.proble.6.
Cantus antiphonus. par.19.p.16.
Cōſonātia ⁊ diſſonā^{a} qd ſit.p.19. p.16.
Cucumer quid ſit domeſticus ⁊ ſiluester. par.20.pro.3.
Cucurbita domeſtica ⁊ ſilueſter ⁊ de cōplexione earum. p.20.p.3.
Cucumeres qualr̄ pn̄t hr̄i tempeſtiue ⁊ primi^{ter}. parti.20.pro.14.
Cucūeres q̄r fiant retorti. p.20.p.14.
Cucumeres q̄r fiant albi.pt.20.p.14.
Cucumeres leduſ tonitruo.p.20.p.14
Cucurbite quibus de rebus ingroſſantur. particula.20.proble.9.
Cucurbite vt groſſe fiant. pti.20. p.9.
Cucurbite ⁊ cucumeres qualr̄ pn̄t effici coloratę viridi colore. p.20.p.14.
Capparis q̄r ſi de facili naſcaſ in terris opatis ⁊ cultis ſȝ cū difficultate..20.12.
Capparis magnus radix venit ad medicinam. p.20.prob.12.
Cappartus quid ſit. p.20.prob.12.
Cappartus gn̄atur et corruptus. 20.12.
Cinis q̄re ſit amarus. p.4.pro.12.
Cineratuȝ lixiuię quid faciat circa aliuam ⁊ circa vitem. par.20.pro.18
Cinere vas plenū quare tāttidē aq̄ cōtinebit ſup eo proiecte. p.25.pb.8.
Cepe ſcolonge ⁊ porri qualr̄ ingroſſentur p euulſionem radicū. p.20.p.13.
Cepe ⁊ alleum quare ſint humida ⁊ viſcoſa. p.20. pb.21.
Cepe q̄r mordicat interi⁹ oculuȝ..20.22
Cepis vt⁹ i mordicādo oclos. p.20.22.
Cepe allea quare bene ſicca plantanda ſunt. parti.20. p.27.
Cepe quare p ſe germinant.p.20.p.28.
Cepe murts dicitur ſquilla.p.20.p.28.
Cepe cāūt ſudores fetidos.pti.2.p.14.
Cortex ē ita plantis velut eſt coriū animalibus. p.20.p.19.
Confractio que dulcificat.
Confractio que amarificat.
Ciuitates quedam ⁊ loca que ex ruptura concauitatum ⁊ cauernaruȝ ſunt incinerate. p.5.pro.p.
Ciuitatis diſpoſitio ⁊ domus qualis eē debeat vt ſit ſana. p.1.p.53
Collectionum aquarum multa nomina. particu.23.proble.1.
Combuſtio ſegetum iuxta paludes q̄liter accidit cum paludes exiccantur particula.23.prob.34.
Cacaborum ⁊ calderioruȝ bullientiuȝ ſuper flammam ignis profundum q̄re nō vrit cibos vel manum cū qs eas in eis applicat. pti.24.p.5.
Cuſtodes videantuȝ qualiter ſonum faciunt ad terrorem. p.25.p.2
Cōtinentia quid ſit. p.28.pro.1.
Cachinari ⁊ ridere de cadentibus quare accidit. p.18.pb.8.
Capti detenti in iudicio quare tenētur a parte dextra coram iudice timendo ne fugiant. p.29.prob.12.
Ceci a natiuitate quare non incurrunt caluiciem. p.31.p.5.
Cecitatis cauſatio a natiuitate qualiter fiat. p.31.prob.5.
Criſpos hn̄tes capillos ſunt vt multuȝ naſi ſimi vel caui ⁊ aglini.p.33.p.18.
Criſpitudo capilloꝝ vn̄ cāſ.p.33.p.18
Cera maſticata remouet ſtuporem dentium. particula.1.pro.37
Congelatio dentium ſiue ſtupor vnde veniat. p.1.pro.37.
Cauterium gbus mēbris apatis valeat ⁊ ſimiliter vlceratis. pt.1.pro.33.
Cirurgia qd ē ⁊ i q̄t ptes diuid̄.1.p.31.
Cauteriū p quē mōm dȝ fieri.p.1.p.31
Cauteriçatio cū q̄ melius fiat.p.p.31.
Cauteriçati qdam in digitis ob quem effectū eos approximāt ad ignē.1.55.
Cirurgie opatio eſt neceſſarior opone diete ⁊ potionis. p.1.p.30
Cathaplaſma quid eſt ⁊ de eius virtute. particula.1.p.30.
Cataplaſmatis ꝟtus q̄lis ſit.p.1. p.30.
Cataplaſma q̄le ⁊ q̄ro ꝯferat vulneribus recentibus. p.1.pro.32.
Camomilla non ſoluit vētrem nec per vrinā nec per ſtercora. p.1.p.40.
Candella approximata duplexis quare extinguitur. p.1.pro.26.
Deus dedit nobis inſtra gbus vtimur in adeptiōe iuuatiuorum ⁊ ꝓpulſiōe nociuuoꝝ.p.30.p.4
Digeſtio i illis i quibus nō celebrat: ſȝ potius in humiditates vētoſas ⁊ corruptas vertitur nutrimentum facit inflationes pedum. pt.1.proble.5.
Digeſtioni ꝯferentia. pt.6.prob.3.
Digeſtionem adiuuari p ſonuȝ non eſt neceſſariū in oī aiali. pt.10.pro.31.
Digeſta priꝰ quare reddantur indigeſta ⁊ fetida. p.4.proble.12
Digeſtio melioratur in homine pp ſtr. bum adipinum. part.4.p.6.
Digeſtio inducit dulcedines ⁊ quid ſit digeſtio. p.20.p.24.
Digeſtibile poteſt eſſe duplr̄. p.1.p.8
Diuretica que ſint ⁊ quare.p.1.p.48.
Diſſinterie in mulierib⁹ propter humiditatem. p.1.prob.9.
Diſſinterie triplex ⁊ qd ſit. p.1.pro.9.
Diſſinterie vnde accidant. p.1.pro.9.
Dolor capitis.
Dolor cāᵘs in abſciſione ferri ē maior intēſiue cāto inciſione eris.p.1.p.34.
Dolor capitis generatur ex odore aromaticoꝝ marie fumoſoꝝ. p.3.p.13.
Dolor oculorum in coytu ꝓcedit q̄ꝛ virtus generata cū ſua mā trāſit ⁊ deſcendit abunde ad loca ſpma^{tis}. p.4.p.2.
Dolentes ꝯtriſtantes gaudētes delectātes q̄re fiſtulas ⁊ vl̄r inſtr̄a delectationem ⁊ gaudium inducētia.p.19.p.[illegible]
Dolentes pp qd clamant.pti.27.p.9.
Dolores fere oēs iuuat caſtitas.27.p.9
Draco celeſtis hȝ dominari draconib⁹ terrenis. p.1.p.22.
Dentium congelatio ſiue ſtupor vnde veniat. p.1.proble.37.
Dentium ſtuporem portulaca ſoluit ⁊ ſal. p.1.p.37.
Dētiū raritas vn̄ ꝓcedit.p.10.pro.48.
Dentium raritas in hoīe ⁊ valde diſtātiū ſignat breuē vitā. p.10.pro.48.
Dentes carum in hoīe ſignant eū guloſum ⁊ iraſcibilem. p.10.pro.48.
Dentes aridi humiditate priuati egrotantiū mortē denotāt ꝓpinq̄.10.48.
Dentes raros hn̄tes q̄r nō ſunt ita lōgeui ſicᵘ hn̄tes dēſos ⁊ fortes p.34.pro.1
Dentes plures hn̄t illa aialia q̄ ſunt lōgioris vite vt maſculina. p.34.pro.1.
Dentes pauciores maſculinis habēt femine. p.34.proble.1.
Dentium numerus quem habebāt antiqui ⁊ moderni. part.34.pro.1.
Dentes cum ſint duriores ⁊ fortiores carnibus quare magis patiuntur a

frigiditate. parti.34.pro.3
Dentes ethiopū q̄re ſūt albi.p.34.p.2.
Dentes ſunt poroſi. par.34.p.1.
Dētiū frig⁹ ē inimic⁹. p.34.pro.2.
Dentes ſentiunt ſuper alias partes corporis duriores. p.34.p.2.
Dentes q̄re ſentiūt plus frigus ⁊ leduntur ab eo q̄ꝫ calidū. p.34.p.3.
Domus diſpoſitio qualis eſſe debeat vt ſit ſana. parti.1.pro.53.
Dieta duo opaſ in nobis. p.1.p.57.
Dietati in naui in mari ⁊ habitantes ſupra aquas quare ſunt melioris color[ ] vel melius colorati q̄ꝫ qui habitāt loca paludoſa. p.10.pro.10.
Dormiētes nimis excoloraſ.p.2.p.30.
Dormientium nimis ſomnus diurnus inducit ſinthomata. p.2.p.30.
Dormientium multum eſt cauſa male colorationis. part.2.p.30.
Dormientium materia verſus loca digeſtionis adunatur. p.11.p.41.
Dormientes effundunt ſperma cituſſime. p.4.prob.5.
Dormimus melius in tenebris deterius autem in luce. par.6.pro.7
Dormim⁹ melius ſuper dextrū lat⁹ q̄ꝫ ſuper ſiniſtrum niſi conſuetudo ſit in contrarium ⁊c̄. p.6.pro.7.
Dormire debemus modo ſuper vnum latus mō ſup aliud. p.6.prob.7.
Dormiētes q̄r nō audiūt. p.11.p.41
Dormitio ad lunam quid faciat. particula.24.problema.14.
Dormiētib⁹ q̄r accit pollutio.p.30.p.12
Dormientes quare poſt cibum nō mox ſomniant. p.30.p.12.
Dormiētibus quare non accidit ſternutatio. parti.33.pb.15.
Diaria quid eſt. p.3.pb.17.
Diana virgo fuit dea venationibus dedita ⁊ creuit ſm longum. p.10.p.36.
Diaſonia. parti.19.prob.7.
Diaſema quid ſit. p.19.proble.7.
Dieſis quid ſit. pt.19.pro.7.
Diſſonantia quid ſit. pt.19.p.16.
Dulce quid ſit. part.3.p.29.
Dulcis ſapor ē ꝓprius alimēti.p.20.p.4
Dulcis ē radix abſinthÿ ſubamariſāt folia flores amplius. p.20.p.10.
Dulcedinem cauſat humidum cōtemperatum decoctū a ſole.pt.20.pb.20.
Dulciora quare apparēt lac ⁊ mel ⁊ vinum potata prius mixta cum farina ord. q̄ꝫ ſi nō fuerint mixta.p.21.p.18.
Diuretica non oportet ſemper eſſe calida. part.12.prob.10.
Dorſum quid ſit. pt.2.p.15.
Diſtemperantie nāles non appetunt ſimilia ſed contraria. pt.10.p.60.
Dulci inſipidum admixtum redit dulcius. particu.21.pb.18.
Dulce ſiue delectabile duplex extat. particula.21.proble.12.
Dulcia quare cum ſint nobis magis proportionabilia q̄ꝫ acria vel acetoſa velocius tamen dulcibus replemur q̄ꝫ acetoſis. par.22.pro.2.
Dulcib⁹ nō debem⁹ repleri. p.22.pro.2
Dulcia ſunt calida ⁊ humida contemperata ceu natura hūana. p.22.p.2.
Dulcia ſunt repletiua ⁊ faſtidiuꝫ inducentia. part.22.pro.2.
Dulcia opilant. p.22.pro.2.
Dulcia q̄re ſi ſumantur calla minus apparēt dulcia q̄ꝫ frigida. p.23.p.12.
Diſcoloranſ q multū coeūt .p.4.p.8
Diſſoluti exercitÿs ⁊ debiles infirmantes q̄re acute loquunſ. p.11.4.21.
Difficile eſt iudicare ex colore lingue cōplexionē ſtōi ⁊ inteſtinorꝫ ⁊ ex colore oculi ꝯplexionē cerebri. p.10.p.11.
Deſideriū coytus vñ cāſ ur. p.4.pro.26.
Delectatio in coytu vñ cāſ. p.4.p.26.
Delectatio dup^x eſt in coytu. p.4.p.15
Delectāt magis conſueta. p.21.p.13
Delectatio ꝓpa cōfirmat opōnes ⁊ diuturniores ⁊ meliores facit.p.28.p.7.
Delectatio circa cibum eſt in lingue ſuperiori pellicula pp multā ei⁹ ſubtilitatem vel totū guttur. pt.28.p.7.
Delectanſ vnicornu odore ꝯgis. p.28.7.
Diluuia ⁊ aquarum diſcurſus eſſe cām generantis montiū. p.5.p.1.
Diluuiū ſm Auer. nunquam ita fuiſſe q̄ nō ſit euaſio aliq̄: neqꝫ refugiuꝫ: q2 eſt virtus ſtellaꝝ ſic diuerſa q̄ ſi q̄dā in vno locorꝫ cāent diluuium alie idē oppoſite cāuint aliud. p.10.p.13.
Diluuiū quid ſit ⁊ quotuplex ⁊ de cauſis eius. pt.14.p.15.
Diluuium ignis. p.14.proble.15.
Diluuium aque. pt.14.pro.15.
Dolor vt fiat in aliquo non oportet actu pati. par.7.p.6.
Delphines inter ſe valde diligunt ⁊ equi. p.7.pb.6.
Diuulſio quid ſit. part.4.prob.8.
Deglutionis nauiū i mari cā.p.23.p.5
Dactil⁹ ē plāta lōgioris vite.p.10.p.9.
Dactili quidam quare intus non habent oſſa. p.20.p.24
Decoctio quid ſit. p.20.p.24.
Ditam⁹ herba in 2⁰ gradu. p.20.p.22.
Decoctio aquis proficit rectificando eas. pt.23.p.18.
Dolium vas quid ſit. par.11.p.8.
Doliū pp quid ſonat. p.11.pro.8.
Dolium vnctuoſum in quo ſeruatus ſit liquor olei vel hūectatū alio⁹ ꝓpe citi ex ſurſū in deorſū in domo ſeu edificio nō cābit ita grandem ſonū ſic ſi fuerit ꝓtinus exiccatum. p.11.p.8.
Doliū oleo plenuꝫ vel alio liq̄re quare euacuatum in viribus retinet dictos vires ⁊ adhuc cum his aliuꝫ liquorē amplius. par.25.p.8.
Dimēſiōes pñt dupl̄r accipi. 13.p.2.
Diameter circuli eſt linea recta etiaꝫ ſuper centrum circuli tranſiens applicādo extremitates circunferentie ipſum in duo media diuidit. pt.15.p.1.
Diameter duplici modo habet diuiſionem facere. p.15.p.1.
Diameter vnde dicatur. p.15.p.1.
Diameter in q̄ differat a linea.p.15.p.1
Diameter dr̄ linea ſm trāſuerſū ꝓtēſa ⁊ ab āgulo i angulū ꝓtracta.15.p.2.
Denariū numerꝫ q̄re mlie gētes varie nūerātes nō trāſcēdūt. pt.15.pro.3.
Denari⁹ eſt nūs perfect⁹. p.15.pro.3.
Denarÿ ſiue argentū ⁊ alia proiecta in aquā in fundū q̄re videſ eſſe maiora.
Dionyſius tyrān⁹ ſiracuſan⁹ effectis politicis recedendo ab ebrietate ⁊ vicēdo regie mox p ebrietatē libat⁹. 28.p.1.
Duces q̄re nō eligāſ iuuenes .28.p.4.
Depoſita pecunia priuari quare difficilius eſt tolerabile q̄ꝫ priuari mutuata pecunia. par.29.pro.2.
Depoſi^m pecūie apd̄ bonos ſit.29.p.4.
Depoſitionem modicaꝫ quare turpi⁹ ē priuare q̄ꝫ mutuum. p.29.pro.6.
Diuitie ⁊ bona fortune q̄re magis apd̄ prauos reperiuntur quam apud ſtudioſos. part.26.pro.8.
Ditari ⁊ ſupabundare in fine q̄ſi hoīes ſūt etatis decrepite q̄re ſit rōnabil⁹ ⁊ iuſtius q̄ꝫ abūdare ipīs potentibus exercere ſe ⁊ exiſtib⁹ iuuenib⁹.p.29.p.9.
Ditari facile fore phīs ſi vellent. 29.8.
Diuites effecti ſunt ſapientes ⁊ ſtudioſi aliq̄ſi ne ꝯtēnāt a vulgo. p.29.pro.8.
Debilis cōplexionatus forti ⁊ īfirm⁹ ſano ſi cōiungant quare non efficiunſ fortis ⁊ ſanus. p.29.pro.10.
Detēt⁹ in iudicio q̄re tenet a pte dextra corā iudice timēdo ne fugiat. 29.12.
De⁹ q̄re nō fuit ita miſeri^s luciferi ſicut filiorum ade ⁊ eue. p.29.pro.14.
Deū ſolus hō cognoſcat. p.30.pro.6.
Diſcere in aliq̄b⁹ ſciētūs ⁊ bitū hēe ⁊ in aliq̄b⁹ nō poſſim⁹ hēe ꝓ q̄r.p.30.p.24.
Dextrarū ⁊ ſiniſtrarū ⁊ ambidextri. particula.30.problema.12.
Dextra pars quare eſt fortior quam ſiniſtra. par.31.pro.13.
Dextera pars dicitur maſculia ⁊ min⁹ humida: ſiniſtra vero dicitur femina ⁊ magis humida. par.32.pro.7.
Exceſſus ſiue ſuperabundantie ꝯſiſtunt circa ſex res non naturales. p.1.pro.1.
Exceſſus ⁊ ſuperabundantie fieri opꝫ reſpectu corporis tēperati.p.1.pro.2.
Egritudines cāte in vegetabilibus a ventis ⁊ quid ſint. p.1.pro.23.
Egritudines reumatum quomodo generantur. pt.1.pro.10.
Egritudo q̄d ſit ⁊ q̄ ē duplex.p.1.p.1.
Egritudines contagioſe que ſint ⁊ quomodo accidat contagio. p.1.pro.7
Egrotantes q̄re moriunſ maxime poſt conuerſiones ſolis. par.1.pro.6.
Egritudines quare magis fiunt in eſtate q̄ꝫ in hyeme: ſed in hyeme ſunt mortaliores. par.1.pro.28.
Egritudines acute quare magis fiunt in autumno ⁊ hyeme: que vero fiunt cū vigore magis in eſtate. p.1.p.29.
Egritudines cauſate ex dimiſſione coytus que ſint. par.1.pro.50.
Egritudines hyemis ⁊ eſtatis. p.p.6
Egritudinum curationes quatuor ſu.

quirunt. parti.1.prob.56.
Egritudines quedam ex calido quedã ex humido. part.1.pro.58.
Epidimia qd ſit ⁊ ꝙ eſt multiplex.1.7
Epilepſia quid ſit ⁊ ĩ quo differt ab apoplexia. p.1.pro.9.
Epilepſia quid ſit. p.10.p.50.
Epilepſia vñ dicta ſit morb⁹ ſacer.30.1.
Excoriationes inteſtinoꝝ. p.1.p.9.
Ethica quõ differt a ptiſi.p.1.pro.10.
Eruginès quid ſint ⁊ qualiter generantur in plantis. parti.26.pro.16.
Erucas quidam comedens liberatus eſt ab egritudine. par.28.pro.1.
Exercitia fortia ⁊ afflictiones ſunt in eſtate cauſa infirmandi. p.1.p.25.
Exercitium quid ſit ⁊ ꝙ eius dimiſſio cauſat egritudines. par.1.p.46
Exercitium duplex. part.1.p.47
Exercitium eſt multiplex. p.1.pro.57.
Exercitiũ tria opaſ in nobis.p.1.p.53.
Exercitium quid ſit. par.2.p.30.
Exercitio corporis ſuperfluitates expelluntur ⁊ conſeruaſ ſanitas.p.1.p.53.
Exercitia qſ ſſ nociua viſui.p.31.p.14
Ellebor⁹ albus purgat ſupius p vomitum ⁊ niger per ſeceſſum. p.1.p.41:
Ellebor⁹ qd ſit ⁊ ꝙ ẽ duplex.p.1.p.41
Electerium qd ſit ⁊ de eius cõplexione ⁊ virtute. par.1.p.41.⁊ p.20.p.3.
Es vſtum pp ſui caliditatez ⁊ corroſionem corrumpit corpus. p.1.p.47
Es metalliũ qd ſit ⁊ de ṽtutib⁹ ei⁹.p.9.6.
Es gñat mlta mala ex vaſis ꝯflatĩ ex eo ĩ qb⁹ coquitſ ⁊ ponitſ cõeſtibilia.9.6.
Es vſtum ⁊ flos eris ſiue viride eris eſt venenum. p.9.p.6.
Es melius ſonat argento. p.11.pro.8.
Es cuius cõplexionis ſit. p.1.pro.34.
Extranea a farmacie nã. p.1.p.42.
Euforbii mar͛ corp⁹ exagitat.1.p.47
Es nõ digeriſ a calore aĩalis.p.1.p.42
Euforbiũ eſt gummorum acutiſſimuz ⁊ calidũ quõ colligitur. p.20.pro.18.
Euſonia quid ſit. par.19.prob.7.
Effcs diuerſi ꝓcedũt ab vna cã.1.p.55
Effctũs ʒ͛ ſe hʒ ad cãs ſuas. p.2.p.21.
Effctũs idem a cauſis diuerſis ẽt ſub cõtrarijs poteſt prouenire. p.3.pro.27.
Eſtas ⁊ hyems qd intelligitur.p.2.p.1.
Eſtate oʒ corpus pare ad ſudorẽ.2.33.
Eſtus quid ſit ⁊ ꝙ magis macreſcẽ facit corpa nr̃a q̃ʒ frig⁹. p.5.p.40
Etas in hoĩe ſm diuerſitatẽ ꝯplonũ p⁹ 30ᵐ annũ ĩ aliqbus moroſe viuẽtibus augeſ impfectiõe.in aliqb⁹ nõ ſic moroſe viuentib⁹ diminuiſ. p.20.p.7.
Epar ſons humiditatis. p.2.p.11
Epar proportionatur aeri. p.2.p.11.
Epar ⁊ cerebrum maius nocumentuz patiuntur a vino. part.3.prob.5.
Ebrietas quid eſt. par.3.proble.1.
Ebrij quare oĩa circulariter moueri videntur nec poſſunt nũ are.p.3.prob.9.
Ebrio humores idẽſt ſapores ſunt dulces ⁊ ſuaues. par.3.pro.8.
Ebrij q̃re nõ pñt coire. par.3.p.11.
Ebrietas quid ſit ⁊ ĩ quo differat a crapula. particu.3.prob.17.
Ebriati gaudent vehementer cum calefiunt a ſole. par.3.pro.30.
Ebrijs propter quid vnum videntibus apparent multa.par.3.p.10.⁊ p.31.
Ebriorum lingua propter quid peccat balbutiendo. par.3.p.32.
Ebrij non pñt coire. p.4.prob.5.
Ebrietas vna aut due immẽſe laudanſ eo ꝙ inde virtutes aĩales qeſcunt.vrina prouocatur ſudor emittitur ⁊ ſtercus in ſeceſſione educiſ. p.28.pro.1.
Ebrietate liberata pñſis in Dionyſio tyranno. p.28.probl.1.
Eunuch⁹ qd ẽ ⁊ ꝙ ẽ triplex. p.4.p.3.
Eunuchis tibie ⁊ pedes magis inflanſ ⁊ ventres ſoluuntur. p.4.pro.3.
Eunuchi qſ mutãſ ĩ ſẽẽ ſẽĩã.10.p.36.
Eunuchi creſcunt ſm longum vltra debitum. par.10.p.36
Eunuchi quare non podagricabant tẽpore ypocratis. p.10.p.37.
Eunuchi nõ incurrũt caluiciẽ.p.10.58
Eunuchi iõ nõ fiũt calui:q: hñt multũ de cerebro pp humiditatẽ ſpermaticã quam non effundunt .p.10.p.58.
Elephantes duobus annis geſtant fetum anteq̃ʒ parturient. p.10.p.9.
Elephantes ad coeundum aquas intrant ne ſua mole opprimant femellam. par.4.pro.14.
Elephantes habent teſticulos ſupra dorſum. parti.4.prob.14.
Ericij teſticulos habent ſupra dorſum. parti.4 pro.14.
Ecelinus tyrannorum crudeliſſimus ebrius. par.28.pro.1.
Exalatio ſicca fumoſa eſt materia ſiue cauſa multorum apparentium in aere vt venti corruſcationis tonitrui. par. 26.pro.22.
Equi inter ſe valde diligũt.p.7 .pro.6.
Equi ⁊ homines inter alia animalia ceneſcunt. part.10.proble.11.
Equi aſſimulãtur magis hominibus ĩ colore oculorum ⁊ in permutatione piloꝝ q̃ʒ aliqð aliud aĩal.p.10.p.11.
Eque ⁊ aſine non ſunt longioris vite ⁊ ſunt tardi partus ⁊ hoc propter ſiccitatem ⁊ duriciẽ matricũ. p.10.p.9
Equa ĩpgnata patiſ coitũ.p.10.p.47.
Equus alio eq̃ gaugere dr̃.p.10.p.52.
Equina ſpecies multum amicicioſe vt equa pullum orphanum ad alenduz illũ cipiat matre mortua. p.10.p.52.
Equus caluiciem patitur non tamen ꝑ ꝑtẽ ſicut homo. p.10.p.64.
Equus communicat homini in habẽdo oculos varie coloratos.p.31.p.27
Embrio quomodo in matrice generaſ ⁊ tandem fetus. par.4.pro.13.
Embriones mẽſtrua nutriũt.p.10.p.9.
Egeſtio hoĩs q̃lis oʒ eẽ.p.10.prob.60.
Egeſtio proportionatur cibo in quantitate qualitate ⁊ colore. p.10.p.60
Egeſtio minoratur in corpore hominis propter nimiam reſolutionem vrine vel ſudoris. par.10.pro.60.
Ethiopũ dẽtes q̃re ſũt albi. p.10.p.67.
Ethiopũ vngues q̃re ſũt nigri.p.10.67
Ethiopuʒ cutis q̃re ſit nigra. p.10. 67.
Ethiopes nigerrimi quare ſunt cõtorti ſm membra ⁊ oſſa. p.14.pro.4.
Ethiopũ capilli q̃re criſpantur.p.14.4
Ethiopes ⁊ indi quare habent oculos nigros. parti.14.pro.14.
Egyptij ⁊ babylones ſũt maioris ingenij ceteris. par.14.pro.15.
Egyptus dr̃ q̃ſi tenebroſus.p.20.p.32
Egyptus regio eſt humida aquoſa. particula.20.prob.32.
Egypti regioni non perflat auſter. particula.26.pro.43.
Euectatio ⁊ aura q̃n fiunt. p.23.p.16.
Enthimema quid ſit ⁊ vnde dicatur. particula.18.proble.3.
Exalationes paludũ quare deſtruunt proximas ſegetes. p.23.pro.34.
Elixa huĩdiora eẽ hũiditate extranea aſſa vero humiditate nãli. p.20.p.5.
Echo quomodo cauſatur. p.11.pro. 8.
Echo magis reſonat in domibus ſeu edificijs deſuper cementatis cementto. particula.11.proble.7.
Echo quid ſit. parti.11.probl.23.
Expreſſio ſufficiẽter facta ex oliuis maturis eſt cauſa ꝙ oleum ſit actu calidum cum temperamento. p.24.p.1.
Elementũ purũ nõ putreſcit. p.25.p.19
Euripi q̃re fiunt in mari. p.26.p.8.
Eclypſim quare ventus precedit duas horas. parti.26.proble.17.
Equinoctium.
Empedocles philoſophiam metrice cõſcripſit.plato metaphyſicam Socrates moralem p.30.p.1.
Emorroydes vt ad multum non fiunt mulieribus neq̃ʒ ex naribus fluxus ſanguinis neq̃ʒ iſchie flentibus mẽſtruis. p.10.probl.37.
Experimento homines didicerunt cuz non vi poſſunt formas ⁊ virtutes occultas comprehenderunt. p.30.p.2.
Ex adulterio ⁊ fornicatione producti ſunt demones. p.10.p.10.
Eructatio quare accidat dormientibus. particu.33.prob.15.
Famem coactis tolerare vt incarceratis inflanſ pedes. p.1.pro.5.
Fame deuicti non recipiunt nutrimentum ciborum aſſumptoꝝ.p.1. pro.5.
Flegmaſia vnde dicaſ. p.1.pro.6.
Flegmaticoꝝ egritudines. p.1.prob.9.
Flegma ſalſuʒ catarrizans multas cãt egritudines. par.1.pro.9.
Flegma duplex. par.1.p.50.
Flegmatis mã eſt a cerebro. p.1.pro.5.
Flegma quid eſt. p.4.p.14.
Flegmatis oplõ q̃ cãtur a frigore a quo ſſa multiplicatur ⁊ expellitur a cerebro conſtringendo guttur ⁊ cãnem inducit vomitum. p.11.p.18
Flemon multas habet acceptiones in medicina. p.1.p.32.
Febres hyemis ⁊ eſtatis. p.1.p.4.

Febris deſcrip° qd ſit. p.1.p.12.⁊.p.28.
Febres qrtane vñ accidãt. p.1.pro.19
Febribus acutis multipliciter competit ptiſana ordei. p.1.pro.36.
Febris interpolata que ſit ⁊ que ſit feb. continua. part.1.pro.56.
Febris quedam eſt que dicitur interpolata. par.1.pro.56.
Febricitãs qualiter ſe regere debeat habiturus criſim. p.1.p.56.
Febricitans non iaceat ſub vento habiturus criſim. p.1.p.56.
Febricitãs iaceat contractus. p.1.p.56.
Febritans iaceat veſtitus.i.coopertus habiturus criſim. p.1.p.56.
Febricitantem interpolate docet regere. p.1.p.56.
Febricitantez habiturũ criſim expedire requieſcere indutũ ⁊ aliquando intũgiſ ante paroxiſmum. p.1.p.56.
Febrium mãe quare in diuerſis temporibus moueanſ: p.1.p.57
Feb.4^ne cura q̃lis eē debeat. p.1.p.57.
Febricitãtes 4^ne ↄ̃ſit exercer. p.1.p.57.
Febris qrtane aliõ remediũ. p.1.p.57.
Febriũ cauſaꝝ vna eſt feſtina comeſtio ſuper medicina. p.5.p.28.
Fe. peſtilẽtialis qr ē ↄtagioſa. p.7.p.7
Febris quando diffundiſ per totũ corp° ⁊ quando non. p.27.p.2.
Feb. empiata quid ſit. par.27.p.2
Fructus recẽtes acſi indigeſti ſũt cã pncipaliſſima i eſtate iſirmãdi. p.1.p.25.
Fructus in arbore q̃liter fiãt aromatici
Fructus vt efficiãſ groſſi. p.20.p.9.
Fructus eſt duplex. pti.20.pro.3.
Fructuũ q̃re quidam comedantur crudi quidam cocti. pt.20.p.4.
Fructus ⁊ plante magnificanſ cum plures nuclei per alligationem fuerint in vnum ſtipitem ↄgregati. p.20.pro.13.
Fruct° attice regionis ſũt dulces. 20.20.
Fructus in regione frigida diutius conſeruantur. parti.20.prob.21.
Fructuũ ſuperfluũ ⁊ indigeſtum ↄuertiſ in nucleũ iõ amariçat. p.20.p.24.
Fructuũ quidam hñt vnaꝫ ſubãm vnifomẽ qdã plures ⁊ ꝙ fruct° quodaꝫ mõ aſſimulanſ aialibus. p.20.pro.14.
Fructus quare comedũtur ab hoibus poſt comeſtionem. p.22.pro.1.
Fructus debent edi añ cibũ vt leuis mollis cibus ꝑpõaſ graui duro. p.22.p.1.
Fruct° qui debent edi añ cibũ ſũt viputa vua pruna mellones. p.22.p.1
Fructus poſt cibum qr molliores pmutationem alimentorum aſſumptorũ cauſant. p.22.pro.1.
Fructus qui ventrem ↄſtipãt ſũt pira neſpule ante cibũ aſſumpti. p.22.p.1.
Fructus comeduntſ poſt cibũ qr laudabiliorem ſaporẽ faciunt p.22.pro.1.
Fructus qualiter toto anno virides cõſeruantur. p.22.prob.4.
Ferri complexio. p.1.pro.34.
Ferri incuſio eſt maior intenſiue q̃ȝ ere facta. p.1.pro.34.
Ferri a magnete attractio eſt virtus ſuper nãm elemẽtoꝝ ex ſe. p.1.pro.40.
Ferrum non digeritur a calore animalium. p.1.prob.42.
Ferrum qualiter generaſ ⁊ propter qd ſit rubiginoſum. p.11.pro.8.
Farmacie nomen multas habet ſignificationes. p.1.pro.42.
Farmacia quid ſit ⁊ tres eius proprietates. p.1.pro.42.
Farmacie p q̃s virtutes purgãt. p.1.42.
Farmacie intus aſſumpte quomõ opẽt educendo. p.1.p.42.
Farmacie opatio non eſt naturalis ſed contraria nature. p.1.pro.42.
Farmacie laxãt q̃dã diſſoluẽdo q̃dã leniendo q̃dã ↄprimẽdo ⁊c̃. p.1.p.42.
Farmacia qd ſit ⁊ qd cibus. p.1.p.42.
Farmacie nature. p.1.pro.42.
Farmaciꝭ qualitates actiue menſurate attribuuntur non autem qualitates paſſiue. p.1.pro.42.
Fetidis ⁊ amaris quidem delectantur. p.1.pro.47
Fetida ⁊ amara digeruĩ aliqñ. p.1.47.
Fetida ⁊ amara ſunt indigeſtibilia ⁊ ſolutiua. p.1.pro.47.
Fetida q̃re ſunt idigeſtibilia. p.1.p.47
Fetida ſunt indigeſtibilia ⁊ non ſudatiua retica. p.12.pro.10.
Fetida cuꝫ fuerint actu calida plus fetida ſunt q̃ȝ ſi fuerint actu fr̃a. p.12.5.
Fetidos ſudores ⁊ vrinam fetidam cauſantia. p.2.pro.14.
Fetor ex ſpermatis emiſſione qualiter cauſetur. p.4.pro.12
Fetorem que inducant quoniã que ſũt indigeſta ⁊c̃. p.4.pro.12.
Fetor diuerſificatur in coeuntibus ſm magis ⁊ minus. p.4.pro.12.
Fetoris cauſa eſt humidum aquoſum lutulentum. p.13.pro.4.
Fetoris cauſa eſt indigeſtio. p.13.p.4.
Fetor oris vnde cauſatur. p.13.pro.7.
Flamma minor extinguitur a maiori vt candella approximata duplicio. parti.1.pro.50.⁊ parti.24.pro.13.
Fricari ⁊ fricare ⁊ vniuerſaliter laborare ſm brachia quare eſt cauſa prouocationis ſudoris. p.2.pro.6.
Frigidũ licet dicatur paraliticũ ⁊ mortificatiuũ tñ p ſe ⁊ eſſentialiter ingrediſ opationem nature. p.11.pro.13
Fricteri qd ſit ꝙ ipſum ⁊ partes ſibi vicine patiuntur in coitu. p.4.pro.2.
Fõs humiditatũ eſt caput. p.2.pro.11.
Fõs hũidoꝝ ē lña atqȝ origo. 26.p.17
Fontes in italia aliqui q̃re pꝛ̃iciãt aquã in altum valde in vna parte diei ⁊ in alia parte remiſſius. p.11.pro.10
Facies locus eſt rarior ideo magis ſudat. p.2.proble.11.
Frons quid ſit. p.2.pro.18.
Foramina cerebri multa expurgantia. p.2.pro.18.
Frigore pedum tanq̃ȝ ex pn° friditatis cetere ptes corporis ifridãſ. p.2.p.26.
Frigus duplex quod tremor. ſit a frigore. parti.3.proble.5.
Frigidatis vnde euenit. p.3.probl.5.
Frigus corpora hñtia carnẽ ſolidaꝫ facit appetẽ cibũ ⁊ fortificat. 5.pro.40.
Frigus pedũ nocet coitui. p.4.prob.5.
Frigidi complexione demacrentur in quiete. p.6.pro.1.
Frigidum eſt paraliticum faciẽs ⁊ mortificans. p.8.prob.12.
Frigidum agens in humidũ dealbat vt videmus de niue ⁊ pruina. p.8.pro.16.
Fri nã ē iſpiſſare ⁊ ↄdẽſare. p.10.pro.19
Frigora pot° ⁊ vomit° ſũt cã q̃re grauius loqmur q̃ȝ i diſpõnib° op^ⁿ^ſ. p.11.p.18
Frigidis regionibus q̃re accidat friditatẽ dñari quandoqȝ ⁊ caliditatẽ cum mate prefocatiuo. parti.25.p.6.
Frigus ⁊ horrorẽ q̃re incidimus poſt cibum ⁊ potum. parti.35.pro.9.
Frigidum qualiter facit digeſtionem.
Fornificatione producti quare ſunt deteriores. p.10.pro.10.
Fumus vini aſcendens ad cerebrũ apit illud ⁊ opatiões illius turbat ſicut nebula inter ſolem ⁊ terram. p.3.p.1
Fumus inter cetera aialia nocet oculis hominum. part.10.pro.51.
Fum° ⁊ alia mordicãtia acuta qr mordeãt oclos p̃ceteris ptib° corpis. 31.21
Faba quid ſit ⁊ de eius virtute circa oculos. part.9.pro.6.
Forma ſolis ſuper aquam currentẽ ita viſus inebriatorum ꝙ videſ vna res eſſe plures. parti.3.pro.10.
Forma reꝝ que ſunt in mundo daſ ab imaginibus ſtellaꝝ. par.10.pro.13.
Femella mirabili ſemper afficitur dilectione illi cuius ꝑ e adũgiſ. maſculus odit illas qbus p ↄiungiſ. p.4.pro.10
Femella eſt viro iniuſtior ⁊ imperfectior. particu.29.pro.10.
Femelle boum quare grauiores habent voces maribus. p.11.pro.24.
Femina appetit viꝝ vt turpe bonũ ⁊ ſicut mã appetit formam. p.4.pro.10
Feminis dupliſ delectatio in coitu que delectanſ in motu ſui ſpmatis in diuerſitate mot° matricis. p.4.pro.15.
Feia nõ p̃ſtat ſpma ad gnõem. 4.p.25.
Femina plꝰ appetit in eſtate coire quã vir. parti.4.pro.25.
Feia ē frida ⁊ humida. par.4.pro.25.
Feie ex coitu ſetentes. par.4.p.29
Feie qr hñt nare pluſq̃ȝ viri. p.10.p.12.
Femina quare aliqñ tñ parit vnum aliquando plures. part.10.pro.14.
Feia q̃ pepit.x. formatos. p.10.pro.14.
Femina germanica que peperit arbores.15. p.10.pro.14.
Femine ⁊ equa pregnata patiutur coitum. alie non. parti.10.pro.47.
Femina omni tempore tolerat coitũ minus tamen appetit pregnans ⁊ maxime maſculo. p.10.pro.47.
Felam occidere qr durius ſcelerat° ⁊ iniuſti° ē q̃ȝ occidere maſculũ. 29.pro.10
Finis eſt ſupremus oium .i. excellentia vel parum rerum mũda. p.4.pro.13.
Figura° diuerſa ⁊ ꝑmuta° ptũ min° ſo

tigant iterantes q̄ȝ motus vniformiter factus. p.5.p.1.
Figuratio rotunda magis eſt apta ad motū perfectiōrē ⁊ figurarum perfectior eſt rotunda. par.16.p.8.
Figura rotūda eſt optima. p.16.p.9.
Figuris ⁊ colorib⁹ gaudētes nō dr̄r tēperati neqȝ intempati. p.18.p.7.
Fantaſie ſenſus ⁊ meditationes alterāt corpus. p.7.prob.1.
Fātaſia locaẜ in cerebro anterior memoria vero in poſteriori. p.33.p.7.
Fātaſia pt ſumi multis mōis. p.7.p.2.
Faſcinatio qd facit. parti.7.p.2.
Fluxus ſanguis ei cui leſt cū res ītueẜ rubeas fortificaẜ. p.7.p.8.
Fluxus ſanguinis hominū inter cetera animalia accidit. p.10.p.2.
Fluxus ſanguinis narium ⁊ emorroydes mulier raro icurrit ſi vita vtatur ordinata. p.10.p.2.
Fluxus ſanguinis ex narib⁹ neqȝ emorroydes neqȝ iſchie vt ad multū fiunt mulierib⁹ ſtātib⁹ mēſtruis. p.10.p.37
Ferula quid eſt. p.9.prob.3.
Faba ꝯ pannū faciei. par.9.prob.6.
Flumina archadie alſa antiād nevariant colores fetuum ouium cū tpe coit⁹ bibunt ones in eis. ptu.10.p.7.
Fatui quare generant prudentes ⁊ ecōuerſo. par.10.p.10.
Fatui plura hñtes hodie reputāẜ ſapiētiſſimi q: vulgares ſūmū bo^m ponūt i potētijs ⁊ diuitijs ſecularib⁹. 18.4.
Filomene ſcotie non ita ſuauiter modulant ſicut italice. p.10.p.38.
Filomenas gaudere cātu hūano. 28.7.
Fetus quid intelligaẜ. par.1.p.9.
Fetus 8. menſiū quare non viuit extra egyptum. p.10.p.41.
Fet⁹ 8. mēſiū qr̄ nō viuit. p.10.p.41.
Fet⁹. xi. mēſiū magis viuit. p.10.p.41.
Fetus. x. mēſiū nō viuit .p.10.p.41.
Flores q̄re ſunt magis odoriferi de lōge q̄ȝ de ꝓpe ſtantes. p.12.p.1.⁊.p.2.
Flores quotidiā vegetabiliū quare producūẜ ⁊ nō tñ faciunt fruct⁹. p.20.3.
Flores nō ſolū ordinanẜ i fructū: immo ēt expurgatione ſupfluitatū. 20.p.3.
Fabuloſas delectatiōes ⁊ hyſtoricas q̄ȝ libēter percipimus ⁊ q̄ fabula differt ab hyſtoria. p.18.p.4.
Fic⁹ q̄lr fiāt groſſi p īduſtriā. p.20.p.14
Ficus maturāẜ a q̄dā vermiculo. 20.14.
Fic⁹ ſilue. q̄lr ꝯferat ad fructificationeȝ ficuū orteſium ſiue domeſticoꝝ. 20.14.
Ficus dr̄ a fecūditate. p.20.p.18.
Ficū ſilueſ. rutha ap^{ta} ⁊ plātata ita q̄ tangat ei⁹ corticē rediẜ optima ⁊ purificata vt pficiāẜ q̄li^{tas} ⁊ q̄ti^{tas}. 20.18.
Fic⁹ cpar ingīſſat ⁊ ē calla ⁊ hu. p.20.18.
Ficus arbor dicta praſter calidus eſt ⁊ ſiccus. par.20.p.18.
Ficus diuiſe ita q̄ diuiſio ptingat vſqȝ ad cotilidonē q̄re exiccate reddūẜ guſtui delectabiliſſime. p.22.p.9.
Ficus qr̄ amplr⁹ deſiccāẜ ⁊ dureſcūt in furno q̄ȝ exiccate ſup arborē. 22.10.
Ficus molles ⁊ dulces quare offendunt dentes. p.22.p.14.
Frumētū ē magis nutritiuū oib⁹ grāis ⁊ ſanguinē gñatū ex eo temperatiorem fore. p.21.p.2.
Frumētum artificialiter preparatus q̄liter debet eſſe vt ſit bonū. p.21.p.2.
Frumētū q̄re meli⁹ nutriat. p.21.p.2.
Farina frumēti que p̄mo decidiẜ a mola q̄re eſt albior q̄ȝ cōſequēs: ſed econuerſo in farina ordei. p.21.p.3.
Farina ordē. mixta cū lacte vel melle vel vino potata q̄re rediẜ dulcior. 21.18.
Furfur frumētoꝝ qr̄ ē amplr⁹ receptiu⁹ aq̄ ⁊ vīr ois huoꝝ q̄ȝ ipa fru^{m}. 21.20.
Furfur eſt cortex frumenti ⁊ eſt calidior ⁊ ſiccior. par.21.pro.20.
Fouea excauata ⁊ reducta in ea terra inde extracta quare nō recipit totaliter ipſam vt nihil ſuperfluat. p.25.p.8.
Fulgur q̄re ⁊ q̄ñ cauſatur. p.26.p.22.
Felicitas triplex vera politica ciuiẜ ⁊ diſſerens ſiue opinata. p.29.p.7.
Flatus ſiue anhelitus ſufflādo ſup manus quare ſentiẜ calo ⁊ idem ēt qr̄ ſentitur frīs ſup alſ res. p.26.p.47.
Fortitudo quare magis honoraẜ ſup alias virtutes. par.27.p.5.
Famule tēperātie que ſint. p.28.p.1.
Famulos qualr̄ punimus. p.29.p.12.
Fugitiui detēti in iudicio quare detinēẜ a pte dextera corā iudice. p.29.p.11.
Fugitiui ſituatio in parte dextra tripliciter operatur. p.29.pro.12.
Fugiēs re⁹ ſi hūerit teſtes pes nūo probantes in cā ⁊ ſilr actor q̄re aliqñ reus abſoluiẜ ⁊ cōdēnaẜ actor. p.29.p.13.
Furātes in locis publicis vt balneis ſtufis foro plateis q̄re fortius puniūẜ q̄ȝ fura ntes ſimplr̄ in domibus. p.29.14
Fures cōiter āgelici ⁊ boemi. p.29.14
Furās magis peccat in loco cōi q̄ȝ in loco priuato. p.29.pro.14
Fides eſt rei ignote mirabilis certitudo. parti.30.prob.5.
Fides ꝓprie eſt in hoibus in reliquis āt aialibus ſm metaphoram. p.30.p.5.
Fricationes qr̄ carnē augmētāt. 28.1.
Fricatio ⁊ exercitiū q̄lr mēbrū extenuatū ingroſſant ⁊ quō carnem gñant ⁊ pinguedinē diſſoluunt. p.5.p.14.
Fricatio ꝗ̄ non ſemper eſt neceſſaria i emiſſione ſpermatis. p.4.p.14.

Geneſtra

ſoluit ventrē ꝓuocā ⁊ ſtercore. 1.40.
Geneſtra qd ſit ⁊ qd facit. p.4.p.7.
Gumi tapſie quid ſit. p.1.p.41.
Gazel ē beſtia q̄ fac muſcū. p.4.p.12.
Gnāta q̄dā vniuoce q̄dā equoce. 4.13.
Generata ex nr̄o corpe que non dr̄r noſtra nata niſi cōſiſme. p.4.p.13.
Gnāta ex ſtercore vel vrina vel mēbro noſtro a nobis eiecta nō debēt nr̄a dici vti filius dr̄ nr̄ gñat⁹ ex ſpmate: q: nobis ē leſiuuȝ corpis noſtri ⁊ alium vel ſegregatio ⁊ ꝓductum nō debet dici noſtrum. par.4.p.13.
Gnō q̄lr formaẜ i embriōe. p.4.p.13.
Geniture mundane cōditio ex planetis eorum q̄ȝ ſignis tanq̄ȝ ferrū ex lapide magnete dependet. p.10.p.9.
Generatio animaliū a pn⁹ quando mūdus generatus fuit. p.10.p.13.
Gemelli frēs valde cōſiſes. p.7.p.6.
Gemelli poſſunt dici monſtruoſi eo q̄ hō nō hȝ parē niſi vnū. p.10.p.28.
Gemellos diuerſi ſex⁹ p̄ter nām. 10.28.
Gemelloruȝ maſculus antecedit in matrice ⁊ formaẜ ante gemellam per.55. dies ⁊ aliqñ. p.103.p.10.p.28.
Gemellatio ſit ex ſpermatis multitudine. par.10.p.28.
Gemellatio non hñ ſe ꝑtinet niſi in virginibus mulierib⁹ egyptijs. p.10.28.
Gaudio multi ſunt mortui: ſed ex ira nullus. parti.8.p.3.
Gaudio nimio ⁊ pernicioſo multi mortui ſunt. p.11.pro.50.
Gaudio quare q̄ȝ plurimi iam ſunt mortui ſimiliter timore. p.27.p.3.
Gaudentes figuris ⁊ temporibus nō dicunẜ tēperati nec intēpati. p.28.p.7.
Gaudētes melodijs nō dr̄r tpati. 28.7.
Gñatio triplr̄ ſumitur. p.10.p.66.
Greſſus deorſuȝ q̄re nāȝ nō grauat: ſurſū vo grauat ⁊ pducit ad ſudorē. 2.38
Grauia naturaliter niſi ipediātur feruntur deorſum. p.2.p.38
Greſſus longe facti per plana oino q̄re magis fatigāt q̄ȝ facti per non plana: breues vero econtra. p.5.p.1.
Gomorrea quid ſit. par.4.21.
Gallici ⁊ anglici qr̄ ſt rolei colorȝ. 10.22
Gaudere pauonem pennarum pulchritudine. part.28.pro.7.
Galloꝝ pueri a pn⁹ apparēt ſapiētes: ⁊ pcedentes in augmēto infatuanẜ ecōtra pueri itali. i. p.30.p.12
Gutturis cāna quid ſit. p.11.p.11
Gutturis ⁊ canne anguſtia cauſat vocem acutam. parti.11 p.18.
Guttur quid intelligitur. p 28.p.7.
Geometria .i. terrena menſuratio. geo enȝ grece antiquitus latine terra nūc vero gi dicta. p.15.p.1.
Gutta vo pforat lapidē. p.5.pro.28.
Grammatica rethorica dyalectica ſunt philoſophie partes. p.18.pro.1.
Gūma ficus qd ſit. p.20.p.18.
Gūma euforbij quid ſit. p.20.p.18.
Graſſula herba qd ſit: ⁊ q̄re ſit viuoſa ⁊ terra euulſa ſub tropico ⁊ appenſa floret. p.20.p.21.
Glādes qd ſint ⁊ q̄ dulces ⁊ comeſtibiles repiunẜ in regionib⁹ calis. 20.25.
Glādes ⁊ oliue inueterate diutius immaturitate redunẜ amare. par.20.25.
Galla quid ſit. p.20.p.25.
Galle pronoſticationes. p.10.p.25.

Hūiditates

alie corporis a ſanguine non ſunt humores ſed ſuperfluitates neqȝ nutriunt corpus. par.10.pro.61
Humiditas cerebri eſt cā q̄ caput hominis eſt piloſum. par.1.pro.16.
Humiditas duplex. par.3.pro.6.

Humiditatum caput eſt fons ⁊ epar diuerſimode. par.2.pro.11.
Hũiditas ẽtnea gnãlia putredis eſt cã gnõnis erucaꝝ i plãtis .p.26.pro.16.
Humores alij a ſanguine vtꝝ corpus nutriant. parti.10.p.61.
Humor multiplr accipit p.1.p.12.
Humidũ duplex. parti.2.pb.11.
Humiditas cerebri duplex .p.2.p.18.
Humidũ ⁊ calm cã vite. p.3.p.5.
Humidũ ẽ mã ⁊ ſuſtẽtacultũ calĩ ſic eſt notũ videre oleũ in lucerna. 3.p.5.
Humiditas efficit corpus de facili paſſibile. par.25.pro.10.
Hũiditas cũ põt educi p ſudorem nãtẽ prãte dꝫ educi p vomitũ p.2.p.22.
Hũidũ nãle deſtruit labor ai. p.3.p.5.
Hũidũ q̃ aliṫ calꝫ q̃lr eẽ dꝫ. p.3.p.5.
Hũidũ ſpmatici q̃le ſit. p.4.pro.6.
Humidũ eſt duplex. p.4.p.6.
Humidũ eſt cã mollicici: p.20.p.21.
Humidum ſ.. ſuperfluũ non inſpiratum mater putredinis. par.10.p.48
Humidũ quo paſcit calidum nature q̃liter eſſe debeat. par.14.pro.10.
Hũidũ aqueum eſt cã pp quam habitãtes loca frigida citius moriunt q̃ꝫ habitantes calida. p.14.p.10.
Hũidũ indigeſtũ ẽ cã hũiditatis fructuum plãtaꝝ folioꝝ ⁊ herbaꝝ. 20.14
Humidũ decoctũ contẽperatũ a ſole eſt cã dulcedinis. p.20.p.20.
Hũidũ pprũ deficiẽs q̃ eſt mã dulcedinis ſuperatum ab excedenti calido ſolari pp eius paucitatẽ eſt cauſa amaritudinis. p.20.p.20.
Hũiditas ꝑhibꝫ bonã digõnẽ. p.1.53.
Humidus cibus velocius trãſit imutatione in corpus hũidũ. p.10.p.57.
Humoꝝ purgatio ⁊ euãtio.p.1.p.42.
Humidiora ſunt elixa hũiditate ẽtnea aſſa vo hũiditate nãli. par.20.p.5.
Habẽtes pectora ſtricta humeros eleuatos collũ lõgũ epiglotũ foris emittentem non conẽtur vomere ne incurrãt rupturã pulmonis. par.1.p.4.
Habentes naſum paruum frequenter ſternutant. par.10.pro.18.
Hñti lõgam virgã infrigidat ſperma ⁊ reddit ineffìcax ad gnõnẽ.p.10.p.18.
Hñtes q̃rtanã q̃lr regant. p.1.p.47.
Habitudo quid eſt. par.6.pro.1.
Habitũ q̃re habem⁹ in qbuſdã ſciẽtijs ⁊ i aliqb⁹ nõ q̃ꝫuiſcũqꝫ ſtudam⁹. 30.2.
Hyems ⁊ eſtas qd intelligit. p.2.p.1.
Hyemẽ oꝫ corp⁹ pare ad ſudorẽ.2.1.
Hominis olphatus eſt prauus inter cetera animalia. p.2.p.14.
Hõ ẽ me⁹ oiuꝫ aliuꝫ ſm ſnẽ.p.4.p.4.
Hõ cũ incipit coyre magnã facit mutationẽ in diſpõnibus corpis ⁊ aie ⁊ incipiũt pili ⁊c̃. par.4.p.4.⁊.p.10.
Homo eſt temperatioris tactus inter cetera animalia. p.4.p.15.
Hõ inter cetera aialia minorat ⁊ diſſoluit in coitu. par.4.prob.6.
Hõ q̃re plus emittit ſpmatis ſm q̃titatem ſui corporis q̃ꝫ cetera alia. 4.6.
Hõ nõ ita laborat circa digõnem [illegible] cetera aialia. par.4.pb.6.
Hõ eſt calidũ ⁊ hu.max⁹ aliũ calore vaporoſo q̃titatiue: alia vo aialia q̃litatiue acuto. pti.4.pb.6.
Hois gnõ qualr fiat in ſpr⁹ q: tres veſice generãt vna aſcendit.ſ.cerebꝝ alia deſcẽdit.ſ.cor ⁊ epar. par.4.13.
Hõ ẽ oium aialiũ cõpoſitioꝝ.p.4.p.21.
Hõ qr nõ põt coire ſub aqua .p.4.14.
Hoiem fore cõſtitutum ſicut ciuitatẽ bñ legibus munitam. par.4.p.21.
Homo non põt ex toto carere aliquib⁹ quatuor humorum. par.4.p.21.
Hõ ẽ calidi⁹ ⁊ ſicci⁹ aialiũ. par.4.25.
Homo maſculus omni muliere eſt calidior ⁊ ſiccior. p.4.pb.25.
Homines piloſiores ſunt magis luxurioſi. par.4.p.31.
Hõ ſolus aialium ꝓprie tuſſit.10.p.1.
Homini inter cetera animalia flux⁹ ſanguinis accidit. p.10.p.2.
Homines ⁊ equi inter cetera animalia caneſcunt. p.10.p.11.
Hõ reſpectu ſue molis eſt magni epatis ⁊ magni cerebri. Et eſt ſubtilis ſanguinis ⁊ cutis ſubtilis. p.10.p.2.
Hoiuꝫ genitũ minus gignẽtibus aſſimilantur q̃ꝫ alioꝝ aialiũ. par.10.p.10.
Homo in coytu varijs paſſionibus afficit propter quas ⁊c̃. p.10.p.10.
Hõ inter cetera aialia non hꝫ iubam.i. pilos ſupra collum. p.10.p.25.
Homo eſt paruus mundus ⁊ cõuenientiã habet cum oĩbus. p.7.p.6.
Hoies q̃lr ⁊ qr naſcũt nani. 10.p.12.
Hominem generari ex terra eſſe impoſſibile ſm Auerro. p.10.pro.13.
Hõ paritur impſectiſſimus alioꝝ aialiuꝫ multis expoſitũ defectibus cũ nãhũana ſit multiplr ſerua. p.10.p.13.
Hõ inter cetera aialia ſternutat. 10.18.
Hõ eſt aial magis ꝑceptiuum odoꝝ q̃ꝫ aliqđ alioꝝ aialium. p.10.p.18.
Hõ dr̃ ſenſum olfatus nõ hr̃e certũ.ſed peiorẽ aliis aialibus multis. p.10.18.
Hõ nihil odorabiliũ odorat ſine leticia ⁊ triſticia. p.10.p.18.
Hõ cũ ſit perfectiſſimũ aialium plurib⁹ indiget ad vitam. p.10.p.31.
Homo inter cetera aialia precipue naſcitur claudus. p.10.p.41.
Hõ iter cetera alia hꝫ multa tpa ⁊ multos terminos in qb⁹ parit.p.10.p.41.
Hõ ẽ pfc̃i⁹ aialiũ ⁊ termin⁹ nãe. 10.41.
Hõ naturalr eſt animal mãſuetũ ciuile domeſticum. par.10.p.45.
Hoies ſilueſtres ⁊ brutales circa pontũ ⁊ in ambobus capitibus meridiei ⁊ aquilonis. par.10.p.45.
Hõ eſt mãſuetiſſimũ aialiũ ⁊ pmordiũ mãſuetudinis ⁊ domeſticatis i aliis animalibus. p.10.p.45.
Homines habentes raros dentes minutos valde diſtantes quare ſunt breuiores vite. par.10.p.48.
Hõ lõgioris vite eſt femella niſi vtatur multo coytu. p.10.p.48.
Hõ pp nobilitatẽ ſue cõplonis ⁊ teneritudinẽ ipe adoleſcentie multis ſubiacet paſſionibus. par.10.p.50.
Homo inter cetera aialia quare maxie leditur fumo. p.10.p.51.
Hõ pre ceteris aialibus patitur lacbrymarum fluxum. part.10.p.53.
Homo inter cetera aialia maxime ſternutat ⁊ patitur coriʒam. p.10.p.55.
Homo ſolus inter cetera aialia incurrit caluiciem. pti.10.p.46.
Hõ ſol⁹ iter cetera aialia caneſcit.10.64.
Homines a natiuitate maxie carent auditu inter alios ſenſus. p.11.pb.1.
Hoies ſũt ſurdi a natiuitate. p.11.p.2.
Homo diuerſitatem grandẽ recipit circa delectationes penes varietatem cõſtellationis. p.12.prob.7.
Homines habentes exceſſus in frigore ⁊ calore habent mores feruios ⁊ viſũ ⁊ ſunt timidi. p.14.pro.1.
Homines hñtes cõplonem caloꝛe depravatã ſuperfluo ſunt ferales in moribus ⁊ viſu ſũt pfidi ⁊ temerarij.p.14.p.1.
Hoibus mõſtruoſis hñtib⁹ dentes caninos elongatos ad modũ aproꝝ q̃les ſunt in idia: atqꝫ mãdibulas i añi⁹ ꝓtẽſas ⁊ aliis hñtibus naſum in modũ aquilaꝝ cã hui⁹ mõſtruoſitatis ẽ pp exceſſus a tpamẽto ex quo mala ſunt acquiſita complexio. p.14.p.1.
Hoies magnanimi ⁊ aglonares. 14.p.8.
Hoies maioris ingenij i locis calis.14.15.
Hoies cuiuſcũqꝫ lingue quare numerãdo finiunt in decem. p.15.p.3.
Homo inter cetera anialia multotiens coit ⁊ omni tempore. p.1.p.47
Homo duplici vita viuit contemplatiua ⁊ actiua. p.10.pro.52.
Homo eſt nã calidiſſimum aialiũ calore quantitatiuo. p.1.p.57.
Homines omnes niſi monſtruoſi inceperunt ⁊ didicerunt numerare hñtes decem digitos. p.15.p.3.
Homines de thracia qui equiuoce pñt dici homines numerant in quatuor non vltra trãſeuntes. p.25.p.3.
Halo quid ſit. p.15.p.12.
Hoies q̃re gaudẽt cũ eis in oratorijs ⁊ locutionibus pſuadet exẽplis ⁊ ſimilitudinibus amplius q̃ꝫ ſi eis entimematibus peroretur. p.18.p.3.
Hoies q non pñt ſermones ꝓbabiles ꝑtranſire perſuaſione exemploruꝫ ⁊ ſimilitudinum. part.18.pro.3.
Homines gaudent cũ adiſcunt aliqua velociter ſine labore. p.18.pb.3.
Hoium quidam per nãm credunt vno modo quidam alio modo.p.18.p.3.
Hoies q̃re dicunt rhetorẽ militẽ ſtipendiariũ mercatorẽ auaros. 18.p.4.
Hoies qr extimãt q eſt amator ſcie ſtrã plr ⁊c̃.⁊ rhetorẽ ⁊ oratorẽ ſeu cauſidicum adinuicẽ plm differre.p.18.p.5.
Hoies creſcũt ⁊ augmẽtant ad multũ vſqꝫ ad.30.annos. p.20.p.7.
Hõ tẽperatus tardius creſcit ⁊ cũ ſit lõgioris vite. parti.20.p.7.

Hominis declinatio in etate eſt poſt 30^m annum. p.20.prob.7
Homines quare comedūt fructus poſt comeſtionem. p.22.prob.1.
Homines qr̄ dicūr intēperati & icōtinētes max^e ſm hos duos ſēſus guſtū & tactū. 18.2.
Homines qr̄ comedūt vuas paſſas. 22. p.6
Homines qr̄ magis honorāt fortitu^{dinem} q̄ꝫ de coreſ ſermones & alias v̄rtutes. p.17.5.
Homo qr̄ ſit aīal iniuſtiſſimū & ſceleratiſſimum inter cetera aīalia cum p̄cipet diſciplina & intellectu. p.29.proble.7.
Hominis iuſti natura eſt iniuſta & prauis remittere. par.29. p.13
Homo ex tribus potiſſimū p̄mutat ad diuerſas paſſiones & ēēncias egritu^{dines}. v3. ex vino ex coſa nigra & ex coitu. 30.1.
Homo qr̄ ſit in gn̄e aliū prudēti^{or}. 30. p.3.
Homines in p^a ſenectute & nō in 2^a & nō am plius & pfectius intelligūt & qr̄ cū fuerit i pueritia celeri^s adiſcūt. p.30. p.4.
Homini ſoli ineſt diſciplina. p.30. prob.11.
Homo ſolus eſt aīal ſciens numerare & ſolus cognoſcit deum. pt.3. p.5.
Homo eſt aīal deceptiūū max^e cū fuerit deprauatū a ratiōe remotū. p.30. p.11.
Homo q̄re inter cetera animalia cōtorquet oculos ad diuerſas ptes. pt.31. p.27.
Hypoſtaſis quid ſit & q̄ habeat ſignificationes in diuerſis ſciētijs. p.1. p.19.
Hiſt^a mirici & i pcuntōe gn̄andis. 10.41
Hyſtorias & fabulas quare libenter percipimus. p.18.pro.9.
Hyſtorie & fabule dr̄ia. p.18. p.9.
Hercles qr̄ ſunt nāe melice. pt.30.pro.31
Heroes q̄re nāe melice. p.30. p.1.
Horripilo ex ſonitu ſerre aut lime. 35.3.
Horrorem aut frigus quare incidimus poſt potum & cibum. pt.35. p.9.
Habitantes loca calida ſunt magis longe vite. pt.14. p.9.&.10.
Habitantes circa mare quare ſunt longe vite. p.1.proble.53.
Habitantes in meridie & in ſeptētrione & in locis intermedijs quales mores habeant. p.14. p.15.
Habitantes loca temperate calida ſunt ſapientiores. par.14. p.15.
Jdropiſim precedētia ſigna ſunt q̄ facies dealbat cū q̄dā citrinitate. pt.1.prob.5.
Jdropiſia q̄lis paſſio eſt. p.3. p.5.
Jdropiſie tres modi & aliqui addūt q̄rtum & de cauſis omnium. p.3. p.5.
Jctericie curatio iuuatur per inſpectionem rerum citrinarum. p.7. p.8.
Jndigeſtio ciborum aquoſoꝝ in etate ſunt cauſe infirmitatum. pt.1. p.25.
Jndigeſtibile eſſe aliquid poteſt contingere dupliciter. p.1. p.42.
Jnciſio venaꝝ poſt aurem inducit ſterilitatem. par.1. p.58.
Jgnis multipl̄r accipit̄. p.1. p.56.
Jgnis q̄dā ſiccat q̄dā humectat. 2. p.16.
Jgnes de nocte diſcurrentes vnde procedunt. parti.25. p.2.
Jgnes circa patibula. pt.25.pro.2.
Jgnes circa cimiteria. p.25. p.2.
Jgnis nō nō eſt niſi in ſiccitate & caliditate q̄ ſunt in ſummo. pt.25. pro.19.
Jgnes longi cum fumo q̄ cadunt in ſero a celo vnde gn̄ant̄. pt.26. p.22.
Jgnis fulguris ſubtiliſſimus mirabilis liquefacit argentum in burſa. p.26.22
Jgnis due ſunt virtutes. pt.31. p.22.
Jra quid ſit. p.26. p.2.
Jra quid ſit. p.2. p.26.
Jra quid ſit. pt.10. p.61.
Jra nullus mortuus eſt ſed ex gaudio aliquis. p.8.proble.3.
Jrati nō rigeſcūt q̄ ſūt cali. pt.8. p.20.
Jra dicit abſtra^m iracūdia ꝯcretū. 8.20.
Jra & iracūdia ꝯtrāt̄ timori. p.8. p.20.
Jra cāūr a calore ignito. p.8.pro.20.
Jracūdia quid ſit. p.8. p.20.
Jra iuuat ſuo tempore non parum eſſe miſeros & puſillaminos oppoſitos autem his ledit. p.8.prob.20.
Jracundus tempore ire recipit corruptionem ſui viſus. p.3. p.10
Jra ꝯria manſuetudini. p.8.pro.20.
Jra qr̄ faciat pueros erubeſcētes. 8.20.
Jra eſt iflāmatio cali^{di} circa cor. 10.61.
Jra nunquam aliquis mortuus eſt timore & gaudio plures. p.27. p.3.
Jrati qr̄ efficiūt̄ cali & audaces. 27.3.
Jratis q̄re cōtingit cordis pulſatio & ſimiliter timentibus. par.27. p.3.
Jratis quare accidit ſitis. p.27. p.3.
Jratis quare ocli erubeſcūt. p.31. pb.3.
Jrati circa teſticulos infrigidantur & partes inferiores. par.3.pro.3.
Jratorum teſticulis aquam infundere ſtatim ſedantur ab ira. p.8. pb.20.
Jnguina & aſſelle cito ſudant. pt.20.12.
Jndus puer vel caſe regionis eſt grauioris vocis q̄ꝫ vir frigide. p.11.pro.14.
Jnſpiratio & reſpiratio quid ſunt. 11.14
Jndi nudi incedunt. p.20. p.30.
Jndi ethiopes qr̄ ſit formidoloſi. 14.8
Jndi & aqlonares ſunt magni. p.14.8.
Jndi ethiopes meridionales qr̄ habēt oculos nigros & ſeptētrionales glaucos vel varios. pt.14.pro.14.
Jndia lꝫ ſit ſubtilis ſube tñ eſt frida. 3.3
Juuenis calidior eſt puero ratione acuitatis caloris. p.4.prob.6.
Juuenes quare nō diligūt̄ iduces. 28.4
Juuenis caſtus martyr abſq̄ ſāguinis effuſione. p.28. p.4.
Juuenis quedam in normandia nō comedens annos. 28. quod vi ſiderū operari extiment. par.10. p.68
Juuencule q̄re ſunt in coitu inſaciabiles circa. 14^m annū. p.4.pro.26.
Juuēculaꝝ cuſtodia ē ēē. 14. ānū. 4.26.
Jeiuni ſiue inaniti q̄re coitū citius perficiunt repletis. p.4. pb.9.
Jnanitio ſiue ieiuniū duplex. pt.4. p.9.
Jnſtrm̄ ex ere melius eſt ad incidendū apoſtemata & ſimilia q̄ꝫ inſtrm̄ ex ferro propter multa. pt.1. p.34.
Jndiuiduū magis condolet īdiuiduo ſue ſpeciei q̄ꝫ alterius. p.7.pro.6
Jnterfecti recenter ex vulnere fluit ſanguis propter preſentiā interfectoris q patris non fluebat. pt.7.prob.6.
Jſchias quid ſit. p.4.pro.20.
Jſchia vnde dicatur. p.4.pro.20.
Jſchie nō fiūt mulieribus. pt.4.pro.20.
Jſchia lꝫ ſit ſtatica paſſio. p.10. p.37.
Jllud quod eſt eq̄le ſimul in tpe & vno patit̄ p totum q̄ñ ſi aliq̄ ps doluerit alia compatitur. pt.5. p.22.
Jlli nō ſunt apti ad pblem q̄bus virtus cogitatiua vel intellectiua modicum ſuper imaginatiua eleuātur. p.8. p.3.
Jn nimio exercitio poſitis ante cibum parum requieſcere opꝫ. pt.5. p.28.
Jn ocio do paꝝ aſi vti^l exercitio. 5.28.
Jctus poſt fatigationem quare debiliores redduntur. p.11. p.10.
Jmaginatio mulieris tempore ꝯceptionis facit aſſimilare puerū de quo fuerit imaginata. p.7.pro.8.
Jmaginatio fortis q̄ꝫta facit. p.7. p.8.
Jmaginatio vehemens mulieris tēpore ſpmatis cadētis in matricē. 10.10.
Jmagines hoīum q̄re pingāt̄. 36. p.1.
Jnfrigidatio vnde eueniat. p.3. p.5.
Jnfrigidatio īducit q̄ꝫdā trāq̄llitatē & q̄ete interi^s cāuſā ſomni. p.14. p.11.
Jnfrigidant̄ amplius calefacti ſub oculo ſolis q̄ꝫ ſi ſteterint ad vmbrā. 24.13
Jdea. pt.3.pro.9.
Jacere ſuper dorſum in ſomno eſt cauſa poluttionis. p.10.pro.16.
Jnfantes in caliditate tēpati & in humiditate ſuperflua exiſtūt. p.1. p.16.
Jacere ꝯflexe cōfert ad digōem. 6. p.3.
Jube & criſe q̄lr fiāt in aīalib^s. 10. p.63.
Jnfantes pui q̄dā pꝛohibēt q̄ nō poſſunt ita cito loq & loquellā expeditā ꝓferre ab infantia vſq ad certū tp̄s. p.11.27
Jris fit ex refractione radiorū ſolis ad nubem aquoſam. p.12. p.2.
Juuentum os q̄lr feteat & ſi ſobrie biberint & comederint etiam ſi feteat non amplius fetet. p.13.pro.7.
Jntelligere & conſiderare emarceſcunt organa fantaſticoꝝ. pt.30.pro.4.
Jntelle apō Aꝛ. multipl̄r accipit̄. 30.4
Jntellectus eſt organū ſcīe. p.30.pro.4.
Jntellect^s acq̄ſitus p doctrinā. p.30.4.
Jntellect^s eſt q̄druplex. pt.14.pro.1.
Jntellectus quid ſit. p.30.pro.1.
Jntellectus qui nobis ineſt naturaliter eſt datus a deo. p.30.pro.4.
Jntellectus actus rationis duellum ſiue pugna quid quid. p.30.pro.10.
Jntelligere magis eſt anime diſcere pl^s q̄ꝫ eſt corporis. pt.30.pro.4.
Jntelligē & ꝯſiderare emacreſcūt. 14.1.
Jngenia maiora in oi cognitione in locis calidis. p.14.pro.15.
Jgnorantes cū libꝛū accipiūt nō intelligentes ꝯtriſtant̄ & cōuerſo calo intro ſum inde dormiūt ꝯtriſtati. p.18. p.1.
Jntemperantia quid ſit. p.28.pro.1.
Jntemperantie opera. p.28.pro.1.
Jncōtinentia qd ſit & ei^s opa. p.28. p.1.
Jntemperati non dicuntur gaudentes melodijs. p.28.pro.7
Jncontinentia quid ſit. p.18. p.7

Incontinentie opera. p.28.p.7.
Incontinētia etiam eſt in ornatu veſti/um. p.28.pb.7.
Incontinētes ⁊ intemperati q̄re marie dicātur ſm hos duos ſenſus.ſ.guſtuȝ ⁊ tactum. p.28.p.2.⁊ p.7.
Incōtinētes ⁊ intēpati qr̄ dicāt̄ c̄c gu/ſtum ⁊ tactū ⁊ nō circa irā. p.28.p.2.
Incōtinens aſſilat̄ ciuitati.p.28.pb.2.
Iuſtitiā ⁊ legalitatē q̄re iquirim⁹ i pau/perib⁹:⁊ cōtinētiā ⁊ tēpantiā in iuue/nibus diuitib⁹ ⁊ adoleſcētib⁹.p.28.4.
Iuſtitia quid ſit. p.29.pro.1.
Iuſtitia duplex. p.29.p.1.
Iniuſtitia ē malitia anime ⁊c.⁊ que ſit maior. p.29.probl.1.
Iuſti hominis natura eſt iniuſta ⁊ pra ua remittere. p.29.prob.18
Iuſtitia ⁊ iniuſtitia ꝓprie ineſt aialib⁹ habentibus rationem. p.29.p.7.
Iniuſtitia ſeuiſſima que ſit. p.29.p.7.
Inſtr̄a quib⁹ operat̄ hō ſapiens ſunt vi ſus auditus odoratus. p.28.p.7.
Iniuſtitia maior eſt que priuat depoſi/tū q̄ȝ que priuat mutuū. p.29.2.
Iuſtitia ⁊ iniuſtitia etiā aliīs animalibus ab hoīe poſſunt attribui. p.29.p.7.
Inuerecundi ſunt ceci pueri ⁊ indiſcipli nati. pt.31.pro.3.
Igrātes cū legūt incurrūt ſōnū. 18.1.
Inſtrōꝝ muſicaliū q fuerunt inuento/res ⁊ que ſunt noia eoꝝ ⁊ cordaꝝ eo/rū ⁊ quot hēant cordas.p.19.prob.3.
Inſtr̄a me^dc^ dicta potio cirurgia.p.1.2.
Inopia qr̄ magis hītare ⁊ magis ēē ap petit apō bonos ⁊ viles viros q̄ȝ apō prauos ⁊ inutiles. p.29.prob.4.
Intriſtitiā magis eligendā fore in ſene/ctute q̄ȝ in iuuentute. p.29.p.9.
Infirm⁹ ſi copuletur ſano debilis forti prau⁹ optimo ⁊c.qr̄ hoꝝ vnuſqſqȝ ſi recipit habitū earum virtutum ⁊ bo/nitatum. p.29.pro.10.
Iudicantes qñ opinent̄ ex vtraqȝ pte li tigātium ꝓbōnes eq̄les magis appli/cari debēt reo q̄ȝ actori.pti.29.pro.13.
Iudex debet inſpicere nāȝ act⁹ ⁊ mores rei ſi ſint timidi ⁊c. p.29.pro.13.
Iudices q̄re debent videre contra plu/res teſtificantes. p.29.p.13
Iudices q̄liter debent agerē in cā crimi/nali. p.29.p.13
Iudicū d̄i^rec^ puertit amor ⁊ odiū.29.13
Idiota dicitur ab idos qḋ eſt ſpēs ⁊ yo/ta littera ⁊c. pt.29.p.13.
Iniuria hoi attributa pp furiam nō pu/niutur ſicut furarcqꝫ oēs hanc paſſio/nem incurrunt. part.29.p.16
Inuenire eſt ꝓprie inductu rōnis in co/gnitione ignoti. pt.30.p.3.
Kochia eſt femelle partus.par/ticula.1.problema.14.
Kykeon vinū artificioſe factum.p.3.12
Legumina comedētib⁹ pro pter indigētiaȝ faciunt inflare pedes. p.1.pb.5.
Lac nō eſt comedēdum cū rebus acto ſis nō piſces cum lacte qñ ad egri^tu^ perducit prutioſas. pt.1.pro.15.
Lac eſt ſanguis digeſt⁹ ⁊ in albedinē in mamill' pmutat⁹ v̄tute carniū mamil laꝝ q̄ ſi albe glādulōſe moles. 10.60.
Labor triplex. p.1.probl.17.
Labor cōpetēs ē cā ſalutis laborare vīr eſt nobis melius nō laborare.p.2.30.
Labores ſiue laxitudies ſūt 4^or^. 1.39.
Labores ſiue laxitudines quid ſunt ⁊ q̄ modo curentur. p.1.p.39.
Laborantes forti exercitio q̄re magis ſudant quieſcentes ab eo q̄ȝ quando ſunt in eo. p.2.pro.21.
Labor animi ⁊ coitus deſtruunt humi dum naturale. pt.3.pro.5.
Labor ſiccā cauſat carnē. p.3.p.15.
Labor tripliciter accipit̄. p.5.p.1.
Labor qūo cauſatur. par.5.pro.6.
Lauri bace remouent ſtuporem dentiū partic.1.pro.37.
Loci vel ciuitatis diſpoſitio ſi debet eſſe ſana. pt.1.p.35.
Locus capitis valde poroſus.p.2.p.7
Locus faciei eſt rarus. pt.1.p.11.
Loca prime digeſtiōis ⁊ ſecunde coitu marinc leduntur. p.4.p.20.
Loca alta hitātes diu viuūt ſani.14.7.
Locus qui ſua anguſtia cauſat paruita tem aialis eſt duplex.par. 10.pro.12.
Loc⁹ nō eſt maior locato ſȝ eq̄lis.11.14
Locus intus paludoſis citius mouitur particula.14.proble.7
Loca cal'a habitantes:⁊ habitantes lo ca frida ſunt magni in creatura.14.8
Loca cal'a hitātes q̄re ſūt lōgioris vite q̄ȝ hitantes frigida. p.14.pb.9.
Loca cal'a hitantes ſunt nāl' ſicciores q̄ȝ hitantes frigida. p.14.pb.9.
Locis calidis meli⁹ ſeruat̄ calīm ⁊ hūi/dū q̄ ſūt pncipia gñationis.p.14.10.
Loca cal'a q̄ ſūt lōgioris vite habitanti/bus ⁊ que non. p.14.p.10.
Loca temperate cal'a hitātes ſobrū ſūt actibus menſurati ſapientes pruden/tes ⁊ virtuoſi. pt.14.p.15.
Locis calidis q̄re ꝯtingit infrigidari ⁊ in frigidis caleſieri. p.14.p.10.
Loca agonalis ⁊ olipiade q̄ ſūt. 18.2.
Loca in qbus imiſſa lapideſcūt.24.11.
Loca paludeſtria qr̄ hyeme ſūt frida ⁊ eſtate calida catiate p̄ſocatio. 25.6.
Leporum carnes non ſoluunt vētrem niſi per accidens. p.1.p.40.
Lactuce quare comedunt̄ crude.20.4
Loquela quid ſit. pti.10.p.39.
Lr̄aꝝ plēs ſūt modi ⁊ māeries. 10.39.
Littere quid ſint. p.10.p.39
Linee manus.ſ.vole qḋ ſignāt.10.49
Liuiditas ſeu liuor pp qḋ generet̄ i per cuſſa ſeu vulnerata. pti.9.p.14
Lac rōne q̄titatis ⁊ ſuſcipientis reddit̄ indigeſtibile. p.1.p.47
Lac licet aliquādo ſoluat non debet di ci farmacia. pt.1.p.42.
Lac⁹ ⁊ pute⁹ pp qḋ magi reſonāt.11.8
Lilium eſt multaꝝ ſpecieruȝ:⁊ propter quid terra cuuilium ſole in tropico cri ſtante ⁊ appenſum floret. p.20.p.31.
Lingua qḋ ſit:⁊ q̄ loq nō poſſum⁹ ipſa in humido ꝯtinue exiſte. p.3.p.32.
Lingua in duo nature opera ꝯgruit gu ſtu.ſ.⁊ loquela. part.3.p.32.
Lingua rigentiū qr̄ peccat non potens articulare in ſermonē ⁊c. p.8.p.13.
Lingue opus licet ſit multiplex pmum tñ eſt ſermonē articulare. p.8.p.13
Ligue color ſeqt̄ colorē corpis.14.14.
Liguā piguē qr̄ nullū aliud hūt.10.19.
Lingua ſm nām dȝ eſſe ſpongioſa rara mobilis. p.10.pro.19.
Lapis veſice pp qḋ in hoīe gñat ⁊ nō i aliīs aialibus:⁊ de cauſis gñatiōis la pidis. Item in quibus mēbris gñari poſſit lapis in aiali. p.10.p.43.
Locus eſt magne virtutis in trāſmutan do locatum a nā ſua. p.10.p.45
Locutio quid ſit ⁊ que ad ipſam requi rantur. p.11.prob.1.
Lōgitudo tripliciter augēt latitudo āt dupliciter. p.17.p.2.
Lapides generati in mari quare rotun di fiunt. pt.23.proble.36.
Lapides i mari max^e^ gñant̄ i paludib⁹ nō gñant̄ in fluminib⁹ me^e^ mō.23.33.
Lapides qūo:⁊ in qbus locis magis ge nerētur ⁊ q̄ dupl̄r gñant̄.p.24.p.11
Legiſlator qḋ facere debeat cū qs accu ſatur de aliquo malefacto.p.29.p.13
Leges quare ſint inuente. p.29.p.14.
Linea in q̄ differat a diametro. 15.p.1.
Luna cum ſit rotunda q̄re infinitas fe re recipiat figurationes ſed ſex dicant manifeſtas. p.15.prob.7.
Lune eclypſis:⁊ q̄ luna eſt origo hu/midorum. p.26.pb.17.
Liberalitas ⁊ illiberalitas quid ⁊ circa que ſint. p.18.pro.4
Leue eſt duplex. per.24.p.9
Legentiū q̄re qdam ſomnū incurrunt quidam vigiliam. p.18.p.1.⁊.7
Lumen lune dormientibus ſub eo quā tum noceat. par.24.pro.14.
Lumen a luce differt. par.3.pro.5.
Lux lumen radius ſplendor quomodo differunt ⁊ quid ſint. p.11.p.33.
Luxuria eſt triplex. pt.3.p.11.
Luxuria cōſiſtit in repſone mēbroꝝ 3^e^ digōnis nō atir p^s^ aut ſcōe. p.10.47.
Lecator idem quod guloſus. p.28.7.
Lapis tonitrui qūo gñet̄. p.3.p.27.
Lignum aloes quid ſit ⁊ quare eſt odo riferum. pt.13.pro.4.
Ligna q̄re cū exiccāt̄ torq̄nt̄. 14.4.
Lincus eſt aial bozchicum viſu q̄cūqȝ obſtacula penetrās. p.11.pro.58.
Laborantes forti exercitio deterius diſ ponuntur q̄ȝ ecōt pus. pt.31.p.19.
Litigioſi ⁊ ſophiſte vident̄ inter ſapien tes velut latrones inter hoīes. 18.8.
Lupini ⁊ fiele impinguant terrā cum ſe minantur in ea. p.10.p.25
Leporis carnes ⁊ hȝ non ſoluūt ventrē niſi per accidens. p.1.proble.40.
Lacus quid ſit. part.23.p.1.
Lacuna quid ſit. pt.23.p.1.

Lacert⁹ ſiue muſculus qd ſit. p.5.40.
Loquuntur aliqui ante tempus conſtitutum a nã. quidam poſt. quidam in tempore ip̃o. parti.11.pro.27.
Loqui ante tempus cõſtitutũ a natura eſt monſtruoſum ⁊ loquitur non intelligibiliter. parti.11.prob.27.
Lampades ignite diſcurrentes de nocte vnde ſint. parti.17.prob.2.
Lachryme patientium in oculis quare ſunt frigide plorantium vero calide. parti.31.prob.23.

Medicine finis eſt ſanitatis poſſeſſio.

Medicine inſtrã ſunt tria. ſ. dieta potio ⁊ cyrurgia. par.1.prob.2.
Mutationes temporum ⁊ exceſſus magni innaturales ⁊ mutationes ventorũ habet generare ⁊ diſſoluere egritudines ⁊ ſimiliter hñt eas cẽre determinare ⁊ concitare. par.1.prob.3.
Mutationes tẽporũ quedã ſunt ad caliditatẽ quedã frigiditatẽ ⁊ hui⁹ mutationum exceſſus egritudines ſunt ⁊ ſanitas eſt quedam ab his recedens equalitas. par.1.prob.3.
Mutatio aeris eſt triplex. par.1.p.7.
Mutatio aeris ad corruptionez eſt duplex. parti.1.pro.7.
Mutationum temporum triplex diſtinctio. parti.1.prob.3.
Mutatio aque male ⁊ quãdoq3 aeris mutatio mala. parti.1.prob.13.
Mutationes repẽtinas tẽpoꝝ nãz vbi quis ſuſtinet ledũt corpa. par.1.pb.8.
Mutationes tẽporis etatis loci ⁊ ciborum egritudines cãnt. par.1.pro.15.
Mutatio duplex bñ mobilis que eſt ſ3 extrema modo bene mobilis que eſt ſm media. parti.1.prob.15.
Mutatione repentina leduntur corpora. parti.28.prob.1.
Mutatio aquarum ſiue potando ſiue abluendo multiplicat pediculos quare. parti.1.proble.16.
Morbus epidimialis multiplex ⁊ vnde procedit. parti.1.pro.7.
Morbus ẽ mot⁹ extra nãm. p.7.p.4.
Morbus ſacer q̃re dicat̃ ſacer. p.30.1.
Manie vnde accidunt fieri. p.1.p.12.
Mania ⁊ melancolia quid ſit ⁊ vnde ſiunt huiuſmodi egritudines ⁊ q͏̃ differunt inter ſe. parti.1.pro.12.
Maniaci quare multum appetunt vinum. particu.17.prob.4.
Melancolia duplex qd ſit. p.1.pb.12.
Melancolici q̃liter efficiũtur ſoluti natura in crapulis. par.3.pro.16.
Melancolici q̃re ſunt luxurioſi vehementer coytũ appetẽtes ⁊ q͏̃ melancolici ſunt duplices. par.4.pro.30.
Melancolici vt puta aduſti vt plurimũ ſunt balbutientes. par.11.pro.38.
Melancolicũ eſſe eſt vt aliquis velit velociter cõſequi quod ei inſpirat fantaſia. parti.11.prob.38.
Melici de facili leduñ a vino. p.11.38.
Melancolici dicuntur preuolentes ⁊ p̃uolitio eſt motus incontinentie ethicorum.74°. parti.11.prob.38.
Melancolici ſunt duplices. p. p.
Melancolici ex caliditate conſumente ſpiritus hebẽt ſubtiliores in ſeipſis q̃3 ſanguinei. parti.11.pro.38.
Melãcolici ſunt duplices frigidi ⁊ ſicci aduſti ⁊ colerici. par.30.pro.1.
Melãcolici ſunt vẽtoſi. pti.30.pb.1.
Melãcolici qdã ſunt timidi. p.30.p.1.
Melancolicorum vene apparent tenſe ⁊ eleuate propter ventoſitatez non propter ſanguinem. parti.30.pb.1.
Melancolici humoris complexio nũc eſt calida ⁊ adducit quaſdam egritudines nũc eſt frigida ⁊ adducit alias egritudines. par.30.prob.1.
Melancolici cum abundant colera nigra non tamen ſupflue excedunt oẽs in ſcientiis ⁊ vniuerſaliter rõnibus artibus ⁊ actibus. parti.30.pb.1.
Melancolici predicti ſunt memoria reminiſcitiui. parti.30.pro.1.
Melancolici ſiue per ſe ſiue qualiter cũq3 in ſcientia precellunt alios conſequenter tẽperati per ſe magis deinde colerici deinceps alij. par.3.prob.1.
Mirabolanus facit contra nocumenta ſcamonee. parti.1.prob.15.
Mirabolani euacuant ventrem extra educendo per ſtercora ⁊ per vrinã nõ. parti.1.proble.40.
Melliſlotũ nõ ſoluit ventrez neq3 p ſtercora neq3 per vrinam. pti.1.pb.40.
Mel cum ſuccaro mixtaz quare amarificat. parti.20.prob.4.
Mulieres pregnãtes maxime femellarum fore iracundas. par.10.p.35.
Mulieres ⁊ pueri abundant prediculis. parti.1.prob.16.
Mulieres faciunt experimentũ ad oculos vt noſcatur que ſit ſterilis an fecunda. parti.4.prob.2.
Mulieres que non purgantur mẽſtruis habent crura vlceribus plena ⁊ ſanioſa. parti.10.prob.42.
Mulieres q̃re nõ ſiũt calue. p.10.p.58.
Mulieribus vt ad multum non fiunt emorroydes neq3 ex naribus fluxus ſanguinis neq3 yſchie ſtantibus menſtruis. parti.10.prob.37.
Mulier plus appetit coyre in eſtate q̃3 vir. parti.4.prob.25.
Mulier eſt frida ⁊ hũida. p.4.p.25.
Mulier non eſt ita acuti viſus ſicut vir q2 eſt frigidior. parti.4.prob.3.
Mulier menſtruata inficit ſpeculũ nouum. parti.7.prob.7.
Mulier q̃re pariat vno partu vnũ fetũ tm̃ aliqñ plures. par.10.pro.14.
Mulier q̃dã abortiuit fet⁹.15.p.10.14.
Mulier q̃ pepit.x. formatos. p.10.14.
Mulieri ineſt virtus actiua ⁊ ſimilitudinis cauſatiua. parti.10.pro.14.
Mulier raro incurrit fluxum ſanguinis. par.10.prob.2.
Mulieres quare nõ incidunt morphea niſi forte decrepite. pti.10.p.4.
Mulier quãdo parit ſimul vno partu maſculum ⁊ femellaz raro ipſa femella euadit ⁊ ſilr ipſa mater raro euadit ⁊ due creature. parti.10.pb.28.
Mulier omni tempore tolerat coytum minus tñ appetit cũ eſt pregnans maxime ex maſculo. par.10.p.47.
Mulier quedaz iuuenis in romania p annos decem ⁊ octo non comedit q͏̃ per vim ſyderum operari extimatur. parti.10.pro.46.⁊ pble.48.
Mulieres ppter nãe frigiditatem non ſunt excellentes ⁊ illuſtres in philoſophia politica ⁊ alijs. pti.30.pb.1.
Mulier occidere q͏̃ durius eſt ⁊ iniuſtius q̃3 occidere virum. pti.29.p.11.
Mulier ex paſſione melãcolica effecta litterata latinum loquens ⁊ cum fuit curata euanuit ei latinitas.
Mulier citius pficit̃ q̃3 vir. p.32.p.7.
Mors ⁊ morbus cãtur a ſubita mutatione q̃litatũ actiuarũ. pti.1.pb.26.
Mortis cauſe duplices ſunt. p.3.p.5.
Mortis duplex eſt tempus. p.4.p.1.
Mors eſt infrigidatio calidi intrinſeci. parti.14.prob.9.
Mors que eſt priuatio vite nõ eſt aliud q̃3 corruptio calidi ⁊ humidi: calidum enim depaſcendo minorat ipſum per accidẽs ⁊ tandẽ cõſumit. vñ Seneca. Qui mecũ oritur mecũ moritur: qui me viuificat me occidit. pti.14.p.10.
Morphea qd ſit ⁊ q̃uo gñet̃. p.10.4.
Medicine apertiue apoſtematum proprietas. parti.1.proble.30.
Medicine reſolutiue apoſtematũ proprietas. parti.1.prob.30.
Medicine carnis generatiue ⁊ conſolidatiue q̃les eſſe debẽt. pti.1.prob.32.
Medicine nomen ſumitur multis modis. parti.1.prob.33.
Medicie pᵒ practica ẽ dupl̃r. p.1.37.
Medicinarũ q̃re q̃daz ſoluũt ventrem tm̃ quedã vrinã tm̃ quedam vtrunq3 ⁊ quedam neutrum. par.1.pb.40.
Medicinalia prouocando vrinam ſoluunt veſicam. par.1.prob.40.
Medicinarum operationis modus eſt multiplex. parti.1.pro.40.
Medicinarum facientium vomitũ quatuor proprietates. par.1.pro.41.
Medicine frigide nãliter ſua põderoſitate quid operent̃. parti.1.pro.41.
Medicinarũ ſoluẽtiũ p inferius aut p ſupi⁹ aut vtroq3 mõ q̃dã ſunt calide q̃dã fride q̃dã mixte. pti.1.pb.41.
Modus quo medicina educit per vomitum. parti.1.prob.41.
Medicinaꝝ ↄpõ pp qd fiat aliqñ. 1.41.
Mod⁹ opõnis mediciaꝝ ẽ dup̃. 1.40.
Medicamina corp⁹ ↄſumũt. p.1.p.46.
Medicine que ſint ⁊ que non ſint medicine. parti.1.prob.47.
Medicina q̃ nãq3 ſit ppa. p.1.p.47.
Medicina quid ſit. par.30.p.7.
Medici Pariſius peccant circa priſanam. parti.1.proble.36.
Malum granatum coctũ eſt bonũ ca-

thaplaſma vulneri recēti. p.1.p.32.
Malagranata vt efficiant̄ gſſa.p.20.9.
Mēbra magis dolētia q̄ ſint.p.1.p.33.
Mēbra q̄ hn̄t acuitatē ⁊ ſubtilitatē cir ca apicē debēt incidi. pti.1.pro.33.
Mēbra ſolida ſpmatica ſenſitiua non ſuſtinent inciſionē. parti.1.pb.33.
Membrorum vnū aſſociat̄ alteri mul tis modis. parti.32.pro.6.
Metalla gn̄ant̄ ex ſulfure ſic̄ ex pāci ⁊ argēto viuo ſic̄ ex mr̄e. 11.p.8.⁊.20.
Magnetis attractio ferri eſt vtus ſup nām elemētoꝝ. ctſa. pti.1.pro.20.
Modus educentium medicinaruꝫ per ſuperius. parti.1.prob.41.
Muſculi oculi quot ſunt. pti.9.p.1.
Modus gnōnis apoſtemati. 9.p.14.
Muſtū nō bulitū pp indigeſtā aquoſi tatem gn̄at ventoſitatem ventris po ſtea ſolutiuam. parti.1.pro.47.
Muſti licet aliqn̄ ſoluat nō dꝫ dici far macia ⁊ mel ſilr. parti.1.prob.42.
Muſtuꝫ cui imponitur origanum dul cificatur. par.20.pro.35.
Multa pluuie qn̄titas ſubito celo di miſſa nō humectat terrā. p.1.p.56.
Mlti mortui ſūt gaudio nimio. 11.50.
Mltitudo ſit ē diſcreta vt nūer⁹. 16.7.
Manus ē 2ᵐ magna ⁊ pua. p.2.pb.6.
Man⁹ ſecata ⁊ diſtīcta lineis lōgis mul tis manifeſtis ſigſat hoīeꝫ lōge vite ⁊ virtutis cōſtantis. par.10.pb.49.
Manus eſt organū corporis ⁊ p ꝯñs i tellectus practici. par.30.prob.4.
Manus cōparat̄ itellectui. p.30.p.4.
Manū nā fecit ſic̄ organū vtile quo ad multas artes. parti.30.prob.4.
Manus eſt inſtr̄m in quo omnia cōue niant inſtrumenta. par.30.pb.4.
Manus perfectio vt ꝓbat nā ꝓcedit in tellectus pfectionē. pti.30.prob.4.
Medulla ſpinalis qd ſit ⁊ q̄ eſt calior cerebro ⁊ q̄ ē cū ſudoris.pti.2.pb.15.
Male colorationis dormientium nimi um cauſa. par.2.prob.30.
Malaxatum quid ſit. par.2.pb.32.
Maius nocumentuꝫ ſit in cerebro ⁊ in epate a vino. parti.3.prob.5.
Maiora tardius perfici minoribus naꝫ multis egēt ad ſui pfectionē.
Motus ſurſum ſi alis nō eſt pure nālis nec pure violēt⁹ ſꝫ ꝯpoſit⁹. p.2.p.38.
Mot⁹ añ cōeſtionē fact⁹ ē ſan⁹. 5.p.28.
Motus poſt comeſtionē fact⁹ iuenitur egritudinis gn̄atiu⁹. pti.5.pb.28.
Motus paruus poſt cibuꝫ ipm in ſto maco quieſcere facit. pti.5.pro.28.
Motus aliquando calefacit aliquan do infrigidat. parti.5.prob.36.
Motus corporis ſolidi ⁊ ſpiſſi calefacit vt eſt ſagittas plumbeas in aere lique fieri. parti.5.prob.36.
Motu ⁊ agitatione continua aut peni tus non putreſcit aut ſi putreſcit raro. parti.14.proble.7.
Mot⁹ violēt⁹ ē q̄drupler. p.16.pb.5.
Motu quomodo res cōſeruantur ⁊ q̄ motus eſt duplex. par.32.prob.4.
Motus factus in aere quō calefacit et quomō infrigidat. pti.26.pb.47.
Mot⁹ in aere cātur a calo. p.25.pb.7.
Motus aliquādo cauſatur a terre vel maris vaporibus. par.25.pb.7.
Motus habet infrigidare.
Maſculus odit illam cui primo cōiun gitur. femella illi cui primo coniungi tur mirabili ſemper afficitur dilectio ne. parti.4.prob.10.
Materia redditur indigeſta tribus mo dis. parti.4.prob.12.
Mas eſt longioris vite femella niſi mł to vtatur coytu. par.10.pb.28.
Monſtra dupliciter poſſunt intelligi. particu.4.proble.13.
Monſtra poſt partum parturita fiunt vt eſt fruſtum carnis quia ſperma et mēſtruū corrūpitur. pti.4.pro.13.
Monſtra in forma hūana debentia ba ptiſari ſm̄ doctores legis. p.4.p.13.
Monſtra qualr̄ gn̄ant̄. par.4.pb.13.
Monſtra quare magis fiant in ai̇alib⁹ paruis q̄ꝫ in magnis. pti.10.p.62.
Mōſtra q̄re ⁊ quō fiāt. par.10.p.61.
Mōſtra i auib⁹ q̄ꝛ ꝯtigāt. p.10.p.61.
Monſtruoſitates que fiunt in interio ribus membris vt duo pulmōes duo epata ⁊c̄. parti.10.pro.62.
Montium generatio per diluuia ⁊ de curſus aquarum. par.15.pro.1.
Montes altiſſimi in aquilone in qbus generatur criſtallus. par.26.pb.14.
Morphea ⁊ albaras ſunt deſedatiōes cutis. parti.10.proble.4.
Morphea ⁊ albaras vñ cāntur ⁊ quō ⁊ q̄ vtraqꝫ eſt duplex. par.10.p.4.
Morphea. parti.10.pro.36.
Mēſtruo nutriunt̄ embriōes. 10.p.9.
Menſtrua propter duo ordinata ſunt a natura. parti.20.pro.3.
Mundū habuiſſe pncipiū. p.10.p.13.
Mūdi opinio q̄ ab eterno fuit per litē ⁊ amicitiam. par.10.pble.13.
Mures gn̄ant̄ ex terra.par.10.pb.13.
Mures generantur ex putrefactione ⁊ coytu. parti.10.prob.66.
Matrices animaliū habentes plura re ceptacula ſunt cā gnōnis plurium fe tuum vno partu. parti.10.pb.14.
Matrix hominis ſolum habet duo re ceptacula. par.10.pro.14.
Matricis hominis non eſſe niſi duo re ceptacula ⁊ improbatio contra iuri ſtas qui ſcripſerunt plura eſſe reptacu la in ea. parti.10.prob.14.
Matricis vno in receptaculo duos fe tus ſepe generari ⁊ nō duos ſꝫ plures vt eſt ex partu de femina germanica que abortiuit in vno panniculo inuo lutos quindecim. parti.10.pro.14.
Matrix quid ē ⁊ de ſitu eius ⁊ de crea tione. par.10.pro.20.
Matricis tot eē receptacula quot ſunt mamille in animali. par.10.pro.14.
Matricis hyatus grandis eſt in partu ritione. parti.10.prob.41.
Mollicici cauſa eſt humidū.
Malū non habet entitatem veram ſed defectū ⁊ puationē boni. pti.4.p.13.
Mentum quid ſit. parti.10.pb.25.
Mādibulā ſupiorē inter cetera anima lia ſolus cocodrillus mouet. p.10.25.
Melōes i q̄ terra fiāt meliores.p.20.32.
Mā ſn ſtomaco eriſtēs q̄nq꞉ eſt facilis eductiōis q̄nqꝫ difficilis. p.2.pb.22.
Monopedes. parti.10.prob.26.
Motus ambulationis plures pedes re quirit. parti.10.prob.26.
Mutus eſt hō̄ ideo qꝛ ſurdus carēs au ditu oīno q eſt ianua p quā in mentē hoīs ingredit̄ ſermo. pti.10.p.40.
Mut⁹ ⁊ ſurd⁹ ceci ſſ ſapiētiores. 10.40.
Mut⁹ pōt eē diuerſimode. p.10.p.40.
Mater putredinis eſt humidum ſuper fluum. parti.10.prob.48.
Mixtura vult eē vt quelibet ps mix ti ſit mixta. parti.11.prob.59.
Magni hoīes inhabitātes loca calia ⁊ loca frida vt idi ⁊ aqlonares. p.14.8.
Mathematica eſt duplex. p.13.pb.2.
Mus ſulfureus cuius ſtercus eſt odo riferum. parti.13.prob.4.
Magnitudines ſepatē i plēs partes ap parent minores. parti.16.pro.7.
Magnitudo eſt motus quantitatis cō tinue. parti.16.proble.7.
Mathematicaꝝ ſbm ē q̄ntitas ⁊ ipſa 2ᵉ diſcreta ⁊ cōtinua. par.15.pb.1.
Meridianus circulus qs ſit. p.15.p.5.
Marcus venetus. par.14.pb.8.
Muſce i ciere poſite reuiuiſcūt. 10.68.
Meridionales q̄re hn̄t oculos nigros ⁊ ſeptētrionales varios. p.14.p.15.
Meridionale quare habent caliditatē cum ſapientia. aquilonares audaciaꝫ ⁊ confidentiam cum robore. occiden tales velocitatem ⁊ multa ardua at tentant temere. parti.14.pro.15.
Muſica qd ſit ⁊ vnde dī. pti.19.pb.1.
Muſice inuētores tubal caim de ſtirpe caiꝫ añ diluuiū poſt diluuiū pythago ras ſami⁹ ad ſonitū malleoꝝ. p.19.1.
Muſice diuiſio. parti.19.prob.1.
Muſice vtilitas ē qꝛ delectat aīas exer citat affectus mouet ⁊ furias placat ſilueſtreqꝫ facit māſueſcē. p.19.p.1.
Muſicas melodiis ſedatum fuiſſe a py thagora iuuenē furētē. p.19.pb.1.
Muſicator in principio conſtabat ex quatuor chordis vſqꝫ ad tempora or phei. parti.19.prob.3.
Mercurius fuit inuentor illius inſtru menti. par.19.prob.3.
Muſicis inſtrumentis addidit quintā chordam corebus filius achis regis lidorum ſextam hyagnis phyro ſepti mam crepandus. Mileſibius ad ſi militudinem ſeptem planetarum. parti.19.proble.3.
Menta quare dicatur non debere ſe minari aut tranſplantari in exercitu. particu.20 proble.2.
Menta quotuplex ſit. par.20.p.2.
Menta habet infrigidare corpora et ſpiritus corporeos ſperma ⁊ ſangui

nem. par.20.pꝛob.2.
Menta coꝛrūpit audaciā ſui frigidita te quoniam per caliditatē coꝛdis ma xime ꝛ ſpirituum contingit audacia ꝛ foꝛtitudo. par.10.pb.2.
Mēta excitat coytū. par.10.pb.2.
Menta ſi ſupponatur coꝛrumpit ſper/ ma:ſi aūt comedit neq̄q̄. 20.pb.2.
Menta quando ſupponitur ante coy/ tum pꝛohibet impꝛegnationem. par.20.pꝛobl.2.
Materia eadē ē ex qua aliquid augetur ꝛ conſtituit̄ p̄. par.20.pꝛob.12.
Mens quid ſit. p.29.p.7.
Mercurius in aſcendēte bñ diſpoſitus facit cito ꝛ bñ loq̄ntes. p.11.pb.27.
Myrti fricati manibus ſuauit̄ q̄re dul cioꝛes guſtui efficiant̄. 20.pb.23.
Myrtus quid ſit. p.20.pb.23.
Myrti quidam quare non habent in/ tus oſſa. p.20.pb.24.
Myrtella quare plus decidunt q̄ꝫ illo/ rum folia. p.20.pb.31.
Myrta nigra quare magis habent fo lia denſa q̄ꝫ alba. p.20.pb.36.
Miles infrigidatus cōcitatiōe ire ſana tus ex infrigidatiōe. p.27.p.3.
Melodīs gaudentes non dicuntur in temperati. p.18.pꝛob.7.
Memoꝛia locat̄ in cerebꝛo poſterioꝛi: fantaſia ꝟo in anterioꝛi. p.33.p.7.
Mare quid ſit. p.23.pꝛob.1.
Mare thanays eſt dulci⁹ q̄ꝫ cetera ma ria. p.20.pꝛob.25.
Mare ſub tropico cancri eſt amarum. p.20.pb.25.
Maris tranquilitas q̄re cātur ex pꝛe/ ctione anchoꝛe in eo. p.23.p.4.
Mare ponticum quare ſit albius quā egeum. p.23.pꝛob.6.
Mare quare non eſt adeo frigidum ſi cut aqua potabilis. p.23.pb.7.
Mare moꝛtuū in quo non mergitur ꝛ generatur. p.23.pꝛob.7.
Mare heleſponticum minus amarū ceteris maribus. p.23.pb.7.
Mare eſt magis aſpectabile ꝛ viſuꝫ p̄ meabile q̄ꝫ aq̄ dulces. p.23.pb.8.
Mare boꝛealis regiōis eſt magis p̄ſpe cabilis q̄ꝫ meridionalis. 23.pb.9.
Mare meridionale eſt pingue: quia in ſalſo reperitur pinguedo vt eſt in oli uis. p.23.pble.9.
Maris arenoſa ꝛ nō natabilia ſub tro pico cancri. p.23.pꝛob.13.
Marina aqua comburitur ꝛ potabilis non. p.23.pꝛobl.13.
Mare nō eſt fluxibile. p.23.pble.20.
Marine aque ſunt ſalſioꝛes ſub meri/ die immo amarioꝛes q̄ꝫ ſub aquilo/ ne. p.23.pble.25.
Mare ſalſum quare ſit combuſtibile. p.23.pb.32.
Mare q̄ſi circulariter mouet̄. 32.p.36.
Maria quare ſūt male nauigatiua in hyeme.
Mare quare eſt magis nauigabile in eſtate q̄ꝫ in hyeme ꝛ aliq̄ñ mare cum ſol eſt in quibuſdā ſignis penitus na/ uigari non poteſt. p.25.pbl.7.
Maris pꝛofunditas ꝛ magnitudo eſt circa partem occidētis que eſt depꝛeſ/ ſioꝛ pars mundi. p.26.pble.23.
Mare in eſtate eſt frigidum pꝛopter re ſolutionem ſubtilis calidi ꝛ per conſe quens venti qui a mari leuantur. p.23.pb.16.
Mercurialis vnctio ſit ex ſucco eius ꝛ ſucco poꝛtulace ex qua vnctione inū/ ctus poteſt in manu poꝛtare plumbū liqueſactum ꝛ omne aliud calidum. p.24.pble.1.
Muſculus ſiue lacert⁹ q̄d ſit. 5.p.40

Non opꝫ q̄ ſiet credulitas q̄ omnis cōplexio ſibi ſimile generet ꝛ non ſuum contrari/ um. p.1.pble.23.
Nutrientium coꝛpus noſtrū ingrediē tium diuerſa op̄atio. par.1.p.30.
Nutrimentum ſiue nutritio quomo/ do fiat. p.10.pble.23.
Nutricatio quid ſit ꝛ q̄ ſit per ſimile. p.21.pꝛob.2.
Nutricatiōis tres ſūt act⁹. p.21.p.2.
Non omnis repletio nec omnis melia ſuo curat̄ 9̄trio. par.1.pꝛobl.23.
Nutrimento triplex ſuperfluitas. par.2.pꝛoble.4.
Napell⁹ ſtati coꝛrūpit coꝛp⁹. p.1.p.4.
Nudus nō exponat ſe ad ſolē. 1.p.53.
Nudo coꝛpoꝛe exercēri inuātius eſt q̄ꝫ coꝛpoꝛe induto. par.2.pble.30.
Nudis coꝛpoꝛibus currētes eſtate ma/ xime tempoꝛe temperato ꝛc. reddun/ tur coloꝛatioꝛes ꝛ pulcrioꝛes illis qui induti currunt. p.2.pble.30.
Nucha vnum ex p̄ncipalib⁹ inſtrumē tis foꝛtitudinis ꝛ motuū. p.2.p.6.
Nauſea quid ſit.
Naſum paruum habentes frequenter ſternutant. par.10.pb.18.
Narium ꝛ auriū fricatio pꝛohibet ſter nutationem. p.31.pb.1.
Naſum ſimum ſiue cauum quare ha/ beant qui ſunt criſpoꝛum piloꝛum. par.33.pꝛob.18.
Naſus ſimus cauſat caſtitatis.
Naſus aq̄lin⁹ in regiōe cala. 33.p.18.
Nimis doꝛmientes minus ſunt coloꝛa ti. par.2.pb.30.
Nocumētum vini ſit magis in cerebꝛo ꝛ epate. p.3.pꝛob.5.
Nerui ꝛ oſſa ſiūt a calido ꝛ decoquunt̄ velut tegula in camino. p.5.pb.4.
Natura in animalibus eſt duplex ma teria ꝛ foꝛma. p.2.pꝛob.48.
Natura pꝛomptiſſima eſt ꝛ ſolicitiſſi/ ma vltra omnem fineꝫ in pꝛocreatio/ ne animalis. p.20.pb.12.
Natura noſtra conuenientiam habet cum omnibus. p.7.pb.6.
Natura duplex eſt particularis ꝛ vni/ uerſalis. p.23.pble.5.
Nā particularis q̄d ſit. p.23.pb.5.
Natura vniuerſalis. p.23.pb.5.
Natura non aliquem pꝛoducit in eſſe quin de eius ſalute pꝛouideat ſufficiē ter. p.10.pꝛob.14.
Natura eſt qualis eſt regio in ſpiratio/ ne ꝛ reſpiratione nature medium. p.10.pꝛob.12.
Natura naturans immunivit loca vir tutibus vt in eis ſigillentur pꝛop̄ ta tes plantis ꝛ animalibus ſm̄ genus ſuum. p.10.pb.45.
Naturale poteſt aliquid dici tripliciter. p.5.pꝛo.14.
Natura a pꝛincipio generationis pꝛo/ ducit omnia p̄aua ꝛ imperfecta licꝫ non quātum ad homines ꝛ quedaꝫ aīalia p̄fectioꝛa. p.10.pb.45.
Natura conſueuit munire partes debi lioꝛes animalis ꝛ nocumētis magis expoſitas plꝰ aliīs. p.10.pb.54.
Naturam latēter operari ꝛ paulatim in augmentatione vini ꝛ ſimiliter et in diminutione. p.11.pb.24.
Numer⁹ q̄d ſit ꝛ quotuplex. 15.p.3.
Numerus eſt multitudo ex vnitatib⁹ aggregata. p.15.pꝛoble.3.
Numeri qui ſint. p.15.p.3.
Numerus denarius eſt perfectus et q̄ eſt p̄ncipium omnium rerum ſm̄ py thagoꝛam. p.15.pb.3.
Numerus par quid ſit. p.15.p.3.
Numerus impar quid ſit. p.13.p.3.
Nūs linealis quid ſit. p.15.pb.3.
Nūoꝛum latera. p.15.p.3.
Nūs ſuperficialis q̄d ſit. 15.pb.3.
Nūs cōpoſitus ꝛ icōpoſitus. 15.p.3.
Nūs quadratus q̄d ſit. p.15.p.3.
Nūs cubicus q̄d ſit. p.15.pꝛob.3.
Nūi cubici ſunt q̄tuoꝛ. p.15.pꝛob.3.
Nūs ſolidus q̄d ſit. p.15.pble.3.
Nūs diminutus q̄d ſit. p.15.p.3.
Nūs abundans q̄d ſit. p.15.pb.3.
Numerus perfectus quid ſit ꝛ q̄ mul tipliciter dicitur. p.15.pb.3.
Naſturciū q̄d ſit ꝛ q̄ comeſtuꝫ excitat lachꝛymas ſicut ſinapis. p.20.p.22.
Naues in poꝛtu quare magis videtur onerate q̄ꝫ in pelago vbi eſt pꝛofun/ dioꝛ aqua. p.23.p.3.
Naues quare mouent̄ celerius a pela/ go verſus poꝛtum q̄ꝫ a poꝛtu verſus pelagum. p.23.pꝛob.3.
Natare magis contingit in mari q̄ꝫ in flumīe q2 aq̄ maris ē dēſioꝛ. 23.p.3.
Naues q̄re abſoꝛbent̄ exīte ſerenitate ꝛ maris tranq̄llitate. p.23.p.5.
Natare in mari homines diutius poſ/ ſunt q̄ꝫ in fluminibus. p.23.p.13.
Nocte quare melius ſoni ꝛ voces au/ diuntur q̄ꝫ die. p.11.pb.5.
Nocte tranquillitas ꝛ quies maioꝛ eſt in aere q̄ꝫ ī die quia ſol qui eſt motoꝛ abeſt. p.11.pꝛob.5.
Noctes pleniluniū ſunt calidioꝛes pꝛo pter lumen lune. p.24.pb.14.
Noctes tp̄e caumatum quare faciunt inflāmationes p̄focatiuas ꝛ calidi innati reſolutiones. p.25.p.15.
Nubiloſa loca quare ſunt calidioꝛa ſe/

tenis. p.25.prob.20.
Nubes in qb⁹ locis colligant̄.26.pb.1.
Natantib⁹ aqua marina q̄re aurium extremitates frangit. p.32.pb.3.
Natantes in mari quare ad aures ſpõgias ponunt. p.32.pbl.3.
Natãtib⁹ in mari q̄re oleū īfuſum auribus non dimittit eas rūpi. 32.p.11.
Nucum viridium repletio ⁊ vnctuoſorum rotundorum ⁊ potuum dulciū ſtatum vocem impedit ⁊ poſtea interrumpit. p.11.prob.12.
Nutrimenta quedam purgant corpus in multa q̄ntitate data. p.1.pb.47.
Nani quare ſic dicantur ⁊ ꝓpter quid fiant tales. par.10.prob.12.
Nani propter quid magis fiunt viri q̄ȝ mulieres. p.10.p.12.
Nati in hoīb⁹ q̄re minus aſſimulant̄ parentib⁹ q̄ȝ in aliis aīalib⁹. 10.p.10.
Nuces remouēt ſtuporē dētiū.p.1.37.
Nat⁹ poſt.14.mēſeȝ vixit. p.10.p.41.
Nat⁹ poſt ſeptimū mēſem vixit. 10.p.41.
Natus in octauo menſe non viuit niſi in egypto. p.10.pb.41.
Natus in decimo menſe non viuit vt plurimum. par.10.p.41.
Natus in nono menſe ⁊ vndecimo viuit vtplurimum. p.10.pb.41.
Nuca ſiue ſpinal̄ medulla qd ſit. 2.15.
Noſtrum natū vt aliquid dicatur quatuor requiruntur. p.4.p.13.
Nebula apparens in quarto ſignat criſim in octauo. p.1.pb.58.
Nature aīaliuȝ ſicut ſunt diuerſe ita diuerſimode delectant̄. p.12.p.7
Naſi ſimitas ⁊ aquilinitas vnde cauſetur. p.33.prob.18.
Nutrientium ſiue nutrimētū ſuperfluitates quot ſint. p.1.pb.30.
Noctilupa egritudo oculorū quid ſit. p.31.prob.14.
Nec̄ituȝ dupl̄r accipit̄. p.5.p.14.

Omnem partem vniuerſi infinities generari per litem ⁊ amicitiam. par.10.p.13.
Omne ſm nām leuiter perficit̄ ⁊ omne ↄtra nām cum diffi^te. p.5.p.12.
Orion ſtella quid ſit. p.1.pb.3.
Orion ſtella cuȝ oritur multe fiunt mutationes. p.26.pb.12.
Ortus ſtellarū fixarum ſunt cauſa entium iſtorū inferiorum. p.1.pb.3.
Ortus ſtellarum fixaruȝ immutat corpora noſtra. p.1.pb.3.
Ort⁹ ⁊ occaſus ſtellaꝝ ē triplex. 26.11.
Oriens ſiue loca orietalia altiora q̄ȝ occidentalia. p.26.pb.1.
Oriens aquilonaris eſt altior q̄ȝ locus occidentalis. p.26.pb.1.
Obtalmia quid ſit. p.1.p.8.
Obtalmie qb⁹ q̄n accidit. p.1.pble.8.
Obtalmia ſicca. par.1.p.9.
Obtalmie vnde accidit. p.1.pb.19.
Obtalmia qualiter īficit ⁊ quare eſt cõtagioſa. p.7.pble.7.
Obtalmiā patientes q̄re vident acuti⁹ q̄ȝ ante paſſionem. p.31.pb.9.
Orripilationes ⁊ frigora in nobis ſiūt quādo frigus profundatur in nobis quia frigidum icluditur in nobis interius. p.3.pb.27.
Orripilatio et ſonitu ſerre ⁊ lime. 35.3.
Ordeū an triticū ſit hūidi⁹. p.1.p.36.
Ordeum eſt frigidū. par.21.pb.21.
Ordeum eſt humidum vētoſum aquoſum. par.21.pb.21.
Ordeacea cibaria quare reddunt male coloratos. par.21.p.23.
Ordeū reddit vētres ſtūbiles. 21.23.
Ordeacea quō digeſtibilia ⁊ quomodo indigeſtibilia. par.21.p.23.
Ordeacea eē pſcē coq̄nda. p.21.p.23.
Operationi tria requirunt̄. p.1.p.37
Opera tēperātie que ſint. p.28.p.1.
Oleum de oliuis maturis tēperate calidū eſt niſi ſit antiquū. par.1.p.39.
Oleum onfancinum quomodo ſit. p.1.pb.39.
Oleum redditur indigeſtibile ⁊ ſolutiuū q2 vnctuoſum eſt. p.1.pb.47.
Oleum lȝ aliquando ſoluat non debet dici farmacia. p.1.p.42.
Oleum cõfert ebrietati ⁊ omnia illa in quibus eſt viſcoſitas ⁊ vnctuoſitas. par.1.pb.47.⁊ p.3.pb.36.
Oleum cauſat vomitum inſuetis. par.1.p.47.⁊ par.3.pb.36.
Oleū iuuat ad deglutionē. p.3.p.36.
Olea oīa ſunt diuretica. par.3.p.36.
Oleum mixtum cum aqua fortius penetrat poros corpis q̄ȝ ſi fuerit ſimplex. par.5.prob.6.
Oleū nāl̄r calm ⁊ īflāmabile. p.5.p.6.
Oleo admixto aqua inūctio confert laboribus. p.5.p.6.
Oleuȝ eſt multiplex ⁊ diuerſificatur in complexionibus ſuis. p.5.p.6.
Oleū infuſum paſta panis bn̄ agitata ⁊ ſimil̄r in ptiſana q̄re facit eſſe albiores q̄ȝ prius. p.21.p.1.
Oleum mixtum cum lixiuio quare facit albedinem repreſentantem lactis figuram. p.21.p.1.
Olei colores q̄r ſiāt diuerſi diȝ eſt nouum ⁊ dū eſt antiquū. p.21.p.4.
Oleum eſt compoſite ſubſtantie ex terreo ⁊ aereo. p.21.p.15.
Oleū contenit̄ a ſale. p.23.p.7.
Oleum per diſtillationem elicitur ex ſale. par.23.pb.15.⁊ p.32.
Oleū ſi ē vētoſū.nō.n.ſpumat. 30.p.1.
Oleum onfacinuȝ quid ſit ⁊ de eius cõplexione. p.1.pb.39.
Olei ptes ſūt duplices vna aerea ſubtilis alia terreſtris viſcoſa. 24.pb.1.
Oleum actu eſt calidum cū tpamento cū proprie fuerit ex oliuis depreſſum ſufficienter maturis. p.24.p.1.
Oliue inueterate immaturitate efficiuntur amare. p.20.p.25.
Odor eſt cibus anime. p.1.p.47.
Odor ſubtilis vehemēt̄ ē ſpūalis.1.48.
Odor qd ſit.odorib⁹ aīa dilectat̄.1.48.
Odoribus aīa delectat̄. p.3.p.13.
Odor omnis grauat caput ⁊ ꝑpe ſuņdatus in calido. p.3.pb.13.
Odorabilia ſūt ꝓuocatiua vrie.1.p.48.
Odorib⁹ nutriri aliqua animalia eſt iprobatū ab Auic̄. p.12.pb.1.
Odor duplex ſuauis ⁊ dilectabilis ⁊ oppoſitus.ſ.fetor. p.12.p.1.
Odor cāt̄ a calitate q̄dā tpata.12.p.3.
Odor exiſtit i q̄dā efſumatiõe ⁊ calȝ eſt illō qō fac̄ illā efſumatões. 12.pb.3.
Odorabilit⁹ ⁊ ioctidius de lõge põt odorari q̄ȝ ō ppe eo q2 ab ipſo terre tur bido ⁊ vaporoſo ſepat̄ calm leue purū ſubtile. p.12.p.2.⁊ pro.8.
Odorabilia magis ſiūt ⁊ meliora circa oriētē ⁊ meri^diem q̄ȝ circa alꝫ ptes.12.2.
Odoremus quare deterius tēpore hyemali q̄ȝ tpe calido. p.12.pro.5.
Odor vehemētior ſpargit̄ odoriferis icēſatis ſparſis ſuper cinerem ⁊ vir ſuper ignem calitatis remiſſe q̄ȝ ſuper ignem vehemēter iſlatū. p.12.p.6.
Odoribus fetidis ⁊ terribilib⁹ quidam delectant̄. p.12.p.7.
Odore fetidorū q̄dā cõbat ꝫ odore redolētū deficiebat ei v̄ga. p.12.p.7.
Odor vtrum ſit fumus an aer aut vapor. p.12.prob.8.
Odor an ſit materia quedaȝ realis an intentionalis. p.12.prob.8.
Odorat⁹ varia opinio platonis ⁊ Ariſ. Auic̄.⁊ Auerroys. p.12.pro.8.
Odore mellis quattuor diebus vixit democritus. p.12.prob.8.
Odore panis calidi vixit quidam trib⁹ diebus. p.12.prob.8.
Odor eſt natura ſiue forma ſicci cuchīmi in humido abluibili ⁊ mūdabili. p.12.prob.8.
Odores tēdūt ſurſum. p.13.p.5.
Odore virginis puelle vnicornis delectatur. p.28.prob.7.
Odor roſe quare eſt delectabilis deficiens appetitū ⁊c̄. p.28.p.7.
Odor a quibus compoſitis reſoluatur ſeu prouemat. p.4.pb.12.
Olphatus hominis prauus inter cetera animalia. p.2.pb.14.
Oſſa.55.ſunt in capite. p.2.p.20.
Oſſa ⁊ nerui ſiūt a calo ⁊ coquunt̄ velut tegula in camino. p.5.p.4.
Oſſa ſub terra retenta ſiunt albiora. par.10.pb.67.
Oſſa ſunt cēta a calore aſſatiuo velut tegula in fornace. p.2.pb.15.
Oſſa ſunt frigida ⁊ ſicca. par.2.p.15.
Os reperitur in cordibus quorundam bouum. p.11.pb.24.
Oculi ſurſum mouent̄ in coytu ⁊ morte. p.4.prob.1.
Olera quare quedam comedunt̄ dura quedam cruda. p.20.pb.4.
Oculoruȝ dolor in coytu ⁊ q2 in co partiunt̄ īmoderato. p.4.pb.2.
Oculus eſt de natura aque ⁊ in humiditate viget. p.4.pb.37.
Oculorum colores quot ſint ⁊ de cauſis eorum. p.10.p.11.
Oculoruȝ glaucedo vnde ſit ⁊ q2 oculi

ſunt de nã aque. p.14.p.14.
Oculorum color ſequitur colorem cor poris. p.14.pb.14.
Oculi eleuantur in morte in vltima ſe paratione forme'a mã tũc cũ calor de ſerit ⁊ tendit ad ſuperiora. p.4.p.7.
Oculi natura eſt õ nã ſpermatica mãe ⁊ pp hoc eos habere magnam virtu tem ad gñationem. p.4.p.32.
Oculus dexter melioris viſus eſt ⁊ ſpũa lior ⁊ lumioſior ſiniſtro. p.6.p.7.
Oculus eſt nobiliſſima ⁊ ſenſibiliſſima pars corporis. p.7.pb.7.
Oculi nobilitatem docẽt nos phiſiono mici q2 in ipſo magis q̃3 p aliqͦ mẽ broꝝ corporis iudicant̃ de accidenti bus occultis anime. p.7.pb.7.
Oculos eẽ velut fores anime ⁊ ipa emi cat per eos. p.7.pb.7.
Oculoꝝ cicatrices circa corneã ſunt q2 nutrimẽtũ ei° eſt albũ q̃ eũ. p.9.p.5.
Oculus eſt organũ vidẽdi. p.9.p.1.
Oculi humores tunice ⁊ muſculi quot ſint ⁊ qualiter ⁊c̃. p.9.p.1.
Oculus de nã aque eſt. p.9.p.1.
Oculus eſt nobiliſſim° ⁊ ſenſibiliſſim° membrorum. p.10.p.51.
Oculi nigri vñ cauſent̃. p.14.p.14.
Oculi varij. p.14.p.14.
Oculis mordicationẽ inferri põt conti gere dupliciter. p.20.p.22.
Oculos mordicãs ab eẽ ſine contactu tres 03 hẽre cõditiões. p.20.p.22.
Ocl's dexter circũſpectior ſiniſtro. 29.11
Oculoꝝ fricatio quare prohibet ſter nutationem. p.31.pb.1.
Oculo vno quare res melius ⁊ certius videnť q̃3 duobus. p.31.p.2.
Oculum vnum quare baliſtãtes clau dunt. p.31.pb.2.
Oculi iratis q̃re erubeſcunt. p.31.p.3.
Oculus excecat ⁊ corrũpit ſuperflua hu miditas. p.31.pb.1.
Oculorum excecatio qualr̃ fiat ex ſup flua humiditate. p.31.p.1
Oculi eminentes q̃re magis patiunť a fumo ⁊ occurrentibus. p.31.p.6.
Oculos natura cõter iſoſſauit vt am plius protuerentur. p.31.pbl.4.
Oculos q̃re vertim° ad oẽm ptẽ cũ vo luerim° ſed alterũ ſporꝫ vertere nõ poſſumus altero quieſcẽte. p.31.p.7.
Oculos clariores ⁊ acutiores facit ſuc cus botrorũ maturoꝝ. p.31.p.9.
Oculo vno vidẽtes quare nõ adeo pa tiunť vt inſpiciẽtes in ſole ⁊c̃. ſicut vi dentes cũ duobus. p.31.p.10.
Oculi ſoli inter alia membra corporis ſunt debiliſſima ⁊ maxime paſſibiles. par.31.proble.21.
Ocl's ẽ ſenſibiliſſima ps corpis. 31.21.
Oculi ex ſenſu eorũ ſunt excellentiores q̃3 alicui° alteri° partis. p.31.p.21.
Oculi habent poros p̃ quos viſus egre ditur. p.31.pbl.21.
Ocl's q̃re nõ patiť rigorẽ ⁊ frig°. 31.22.
Oculus eſt de nã piguedinis q̃ nõ patiť rigorẽ q̃re paťr ẽ calia. p.31.pl.22.
Oculus non riget quia viſus eſt de na tura ignis. p.31.p.22.
Oculorum peruerſio ad varias partes quare fiat in homine p̃e ceteris ani malium ⁊ in quibus accidat ⁊ tripli citer cauſari poteſt. p.31.p.27.
Oua ↄfracta cõtuſa ſup tumores apo ſtematũ ꝓhibẽt ea augmẽtari ⁊ oleũ roſaꝝ cũ eis mixtũ. p.9.p.1.
Oua cocodrilloꝝ cõcipiunť in harenis calia ⁊ ſicca vt pulliſicẽt. p.20.p.26.
Oũi recẽs poſitũ in aq̈ ſalſa ſupnatat in dulci v̇o ſubmergiť. p.23.p.3.
Oues ⁊ capre mutant colores a permu tatione aquarum. p.10.p.7.
Ouis eſt hebetis viſus. p.14.pb.1.
Obſtetrices agnoſcũt in vita quot fili os mulier 03 parere ⁊ hoc inſpectiõe nodoꝝ vmbilici. p.10.p.46.
Os fetet ieiunãtib°. p.13.p.7.
Oris fetor vnde cauſetur. p.31.p.7
Oſcitãtes cãnt q̃3dã vocẽ. p.11.p.44.
Orare ſiue perſuadere ptinet ad retho ricam. p.18.prob.3.
Orator ſiue rethor qd ſit. p.18.pble.3.
Oratio proſaica ⁊ poetica qualiter mu ſice conſtituatur. p.19.pro.20.
Origanũ qd ſit ⁊ de ei° cõplone ⁊ q̃ co meſtũ ꝯcitat lachrymas ſic̃ facit ſina pis idẽ fac̃ naſturcium. p.20.p.22.
Origanũ ipoſitũ muſto reddit vinum qͦd inde cõſurgit dulce. p.20.p.35.
Origanũ h3 ſe ad muſtũ vt ſol ad vuas q2 eſt cali3 ⁊ ſiccũ i 2° g̃du. p.20.p.35.
Opatio ſrẽſa alias opões ipedit. 2.6.
Oſitamus quare cum alium oſitare videmus. p.7.probl.1.
Oſitatiõe ſupfluitates expelluť. 7.1.
Oſitamus q̃re ⁊ nõ alia mẽbra moue mus vidẽtes alios ⁊c̃. p.7.p.2.
Orbem terrarũ diuidit Ariſto. in aſiaꝫ africam ⁊ libiam. p.12.probl.2.
Opimo quid ſit. p.30.pb.1.
Occulta ⁊ occulte v̇tutes cuꝫ vi nõ pñt cõprehẽdunť experimẽto. p.30.p.2.
Oriẽtales ⁊ ſeptẽtriõales coloratiores ⁊ ſaniores ſunt occidentalibus ⁊ me ridionalibus. p.2.pbl.30.
Occidẽtales feroces q̃re multa temere tẽtãt ardua. aqlonares audaces con fidẽtes in robore. meridionales autẽ hñt caliditatẽ cũ ſapia. p.14.p.15.

Problema

Problema quid ſit p.1. in prohemio.
Pleiades ſtelle qd ſint. p.1.p.3.
Pedũ iflatiões vñ ꝯtigãt. p.1.p.5.
Pedũ frig° nõ ꝯfert i coitu. p.4.p.5.
Pedũ vnctio ex calidis vnctionib° coy tũ multiplicat. p.4.p.5
Pedes in ſomno caleſiũt. p.4.pb.5.
Pedis parui oſſa ſunt nũo. 25. ſed pe dis magni ſunt nũo. 29. par.2.p.20.
Pedes aĩaliũ q̃re ſp ſunt in pari nũo ⁊ al qͦd ĩ eſt cẽtũpedũ. p.10.p.26.
Pedum dormitatio.
Pedes eunuchoꝝ iflãť ⁊ tibie defectu digeſtiue ⁊ inati caloris. p.4.p.3.
Pedũ frico^ne gd faciãt i febrib°. 1.66.
Pedes ſũt frigidiſſimi oĩum ptiũ corpis.
Pedibus infrigidatis cetere partes cor poris de facili infrigidantur.
Pedes continent oſſa.
Pedes pp qd fetẽt cũ ſint i motu. 13.8.
Peſtilẽtia ſiue peſtilẽtialis egritudo ex aeris mutatiõe ad corruptiõe3.1.p.7
Peſtilentia quid ſit. p.1.pb.7.
Peſtilentia eſt multiplex ⁊ multas ha bens cauſas. par.1.pbl.7.
Ptiſis eſt triplex. par.1.p.10.
Ptiſis differt ab ethica. p.1.pble.10.
Ptiſici ſũt ethici ſꝫ nõ eꝫ. p.3.p.31.
Ptiſis q̃lr̃ ificit ⁊ ẽ ꝯtagioſa.p.7.p.7.
Ptiſis quid ſit. par.28.p.1.
Pleureſis qd ſit ⁊ q̃ ẽ duplex. p.1.p.1.
Ptiſana 2ˣ ⁊ mod° eã ꝯficiẽdi. 1.p.36.
Ptiſana q̃ nã melior ſit. p.1.p.36.
Ptiſana ordei rõne multiplici acute fe bri competit. p.1.prob.36.
Ptiſana ſi in ea iſundatur oleũ ⁊ mul tũ agitetur farina quare efficitur al bior. par.21.proble.1.
Piſces cũ lacte nõ ſunt edẽdi qm̃ idu cũt egritudines pniciofas. p.1.pro.15.
Piſces non perficiunt coytum niſi per fricationem. p.4.prob.14.
Piſes nõ hñt collũ nec tracheã nec pul monẽ nec ꝯſiter vocem. p.10.pbl.17.
Piſces qdã magni coeuntes ⁊ femine ex eis fetent. p.4.pb.29.
Piſcibus quibuſdaꝫ aquaticis q̃re nõ ſuit nec̃um collum. p.10.pro.17.
Piſcis caret pulmone q2 eſt frigidum ⁊ humidum animal. p.27.p.4.
Potus eſt triplex. p.1.prob.15.
Potus ⁊ cibi regimẽ in hyeme ⁊ eſtate ⁊ potus quid intelligiť ⁊ quid operet̃ in corpore noſtro. p.1.prob.39.
Pot° q̃lr̃ admiſtrari 03 in feb. eẽ inter polata q̃3 cõtinua. p.1.probl.56.
Potiui manerie multe. p.3.pro.1.
Pot° vẽtrẽ q̃re pls replet. p.22.p.2.
Potus ventrem q̃3tum plus replet q̃re peramplius ſitiat. p.22.prob.2.
Potus aque frigide ⁊ etiã vini potẽtis ſup calidos fructus. p.22.pb.8.
Potus ſuper melones. par.22.probl.8.
Potus vomitus ⁊ frigora ſunt cã q̃re loquimur grauius q̃3 in diſpoſitioni bus oppoſitis. p.11.pro.18.
Potus ſuper perſica. p.22.prob.8.
Potus ſuper ficus. p.22.pro.8.
Potatorũ paduenoꝝ reputatio. 3.12.
Pueri ⁊ mulieres abundant pediculis. p.3.proble.16.
Pueri ⁊ mulieres multa cerebri humi ditate abundant. p.1.prob.16.
Pueritia ⁊ adoleſcẽtia q̃ ſint. p.1.p.16.
Pueri q̃ro tẽperati dicanť. p.1.pro.16.
Pueri quid intelliguntur. p.3.p.7.
Pueri ſũt i hũiditate ſupflua.p.3.p.7.
Puerorum deſiderium non debet eſſe ad vinum. p.3.prob.7.
Puerorum cerebrum vinum debilitat emollit membra ⁊ humidum conſu mit radicale. p.3.prob.7.
Pueri propter guloſitatem abundant

humiditatibus. p.3.prob.35.
Pueri q̄re mingūt in ſomno. p.3.p.35.
Puer eſt calidior iuuene rōne quantitatis ⁊ corpulentie. p.4.pro.6.
Pueri q̄re eſtate macreſcūt. p.4.p.28.
Pueri quare mutus habent morpheā vitia. par.10.pb.4.
Pueri nō podagriçāt añ afrodiſiam.i. añ ſpermatis emiſſionē. p.10.pb.37.
Pueri podagram non patiuntur ſȝ alios in genibus tumores ex nimijs corꝝ guloſitatibus. p.10.p.37.
Pueri q̄dā añ tēpus multū emiſſionis ſpermatis podagriçant cuiꝰ cām a parentibus ꝯtrerunt. p.10.pro.37.
Pueri loq̄ntes multa dicūt q̄rum delyberatio nō p̄ceſſit. par.11.p.27.
Pueri nō pñt articulate loqui vſqȝ ad magnū tp̄s ꝑpter imbecillitatem organorum vocalium ſuperflua humiditate imbibitorum. p.10.pro.39.
Puer natꝰ pꝰ .14. mēſeȝ. p.10.p.41.
Pueri q̄re nō fiūt calui. p.10.pb.58.
Puer calide regionis eſt grauioris vocis q̄ȝ vir frigide. par.11.pb.14.
Pueri virtutem motiuam habent debilem ⁊ nālem fortem. p.11.p.30.
Pueri q̄re ſunt balbutiētes. p.11.p.30
Puer .24. horaꝝ q locutꝰ ē. p.11.p.27
Pueros loq añ tp̄s determinatū a nā nō eſt ſed potiꝰ mōſtruoſuȝ. par.11.p.27
Pueri qui audiūt ⁊ diu ſtant ad loq̄ndum puta in quartum vel in quintū annum. p.11.prob.27.
Pueri ꝓſeq̄ntes praua a pueritia ⁊ cōiuncti in eis magis pſeuerant ⁊ delectanṫ q̄ȝ in melioribꝰ. par.18.p.6.
Pueri citra ab infantia circa ſtudioſa īſtruanṫ ⁊ verſenṫ. p.18 prob.6.
Puer quatuor habet adiſcere que ſunt lr̄e luctatiua muſica protractiua ceu eſt ſcribere ⁊ pingere. p.19.prob.1.
Pueri quare non habent intellectū diſcretiuum. par.30.pb.12.
Pueri galloꝝ a ꝓncipio quare apparent ſapientes ſed procedentes in augmentum infatuanṫ: ecōtra autē pueri italicorum. par.30.pb.12.
Puella nutrita veneno. p.1.pb.43.
Portulaca quid eſt. p.1.p.37.
Portulaca qualiter ſoluat dentiuȝ ſtuporem. par.1.p.37.
Portulaca in coytu augmentum preſtat. p.4.pro.5.
Portulace ſuccus ex q̄ fit vnctio mercurialis q̄ quis pōt plumbū liquefactū portare in manu. p.24.pb.15
Practica duplex eſt. p.1.pb.37.
Petroſilium ſoluit ventrem per veſicā prouocans vrinā. p.1.pb.40.
Paſſerum carnes non ſoluunt ventrē niſi per accidens. par.1.pb.40.
Piper nigrum ſumptum in magna q̄titate prouocat vrinā ſumptuȝ in parua ſoluit ventrem. p.1.pbł.43.
Piperis triplex maneries. p.1.p.43.
Piper ſoluit ventreȝ per vrinam ⁊ ſtercora. p.1.p.49.
Plāte odoriſere ⁊ ſcis ſūt calē. 1.p.48
Plante quecunqȝ ſunt domeſtice poſſunt fieri ſilueſtres de facili ratione loci ⁊ trāſplātationis ⁊ incultiuationis nō tñ econtra ſilueſtres fiunt de facili domeſtice. par.10.pb.45.
Plantis tendit ſurſum calidum ⁊ humidum. par.10.p.52.
Plantarum arborum quecūqȝ ſunt in quibus humidū adequaṫ ⁊ cōterminaṫ a calido ita q̄ q̄ȝtū humidū plāte ſufficiēter poteſt pati tanti agit calidū tales omnes ſunt dure ſolide longe vite vt buxus cypreſſus quercus ⁊ huiuſmodi. p.10.pb.61.
Plāte ſup q̄s yris deſcendit quare reddunṫ odoriſere. p.12.prob.1.
Plātaꝝ ptes ⁊ aialiū q̄cūqȝ ſunt muꝰ organice q̄re ſunt rotūde. p.16.p.8.
Plāte ⁊ aialia cū oriunṫ ſeu augmētāṫ q̄re magis ꝓtendunṫ ſm longum q̄ȝ ſm latū ⁊ ꝓfundum. p.17.prob.2.
Plātaꝝ ſemina q̄ hñt acerbos ⁊ extraneos ſapores quare ſīt acerbiores q̄ȝ radices ⁊ folia. p.20.prob.10.
Plāte antique q̄re dulciores fructꝰ afferunt q̄ȝ nouelle. p.20.pb.11.
Plante qualr̄ reddanṫ per inciſiones ⁊ alias induſtrias meliores ⁊ ſilueſtres domeſtice. p.20.prob.12.
Plāte ⁊ fructꝰ magnificantur per hūc modū: cuȝ ſ. p'ures nuclei per alligatione fuerint ſeminatione in vini ſtipitem congregati. p.20.p.13.
Plāte augeri nō pñt cū eis diminuitur circū germinari radices aliq̄ñ pp diſſimilitōēȝ virtutis i pſes ptes. p.20.p.13.
Plāte q̄re irrigāṫ mane añ ſolis ortum vel nocte pꝰ ſolis occaſuȝ. p.20.p.15.
Plante irrigate ſole exñte in emiſperio corrumpuntur q: aqua inde ebuliēs eas cōrat. p.20.pb.15.
Plante que ſeſe bonificant vna planta iuxta aliā ſicˢ ruta ad ficuȝ ſilueſtres. ficus ſilueſtris ad domeſticaȝ. balauſtie oliue. raffanum conferunt ⁊ ſqlla hermodactilo. thimꝰ epithimo. q̄rcus polipodio. ruta ſene. p.20.p.18.
Plante q̄ malignāt ſibi vicinitantes vt eſula ſcamonee lapides polipodium ⁊ baſilicon epithimum.
Plantis cortex eſt ſicut corium animalibus. p.20.pb.19.
Plante ſeu ligna inciſa q̄ germinant ſine radice vt ſalix ⁊ ppſe. p.20.pb.26.
Plāte irrorate aqua frigida q̄re ipſe ⁊ eius fructus reddunṫ dulciores q̄ȝ ſi rorarenṫ aq̄ calā. p.20.pb.29.
Plante q̄lr aq̄ debēt rigari. p.20.p.29.
Prata ⁊ orti quali aqua debēt rigari. p.20.prob.29.
Plante aliquando in lapides conuertuntur. p.24.pb.16.
Plante nouelle cū exciduṅṫ vel frāgūtur quare cōſolidanṫ. par.22.p.7.
Puſtule quid ſint. p.1.pble.55.
Puſtulas frigidum generat ⁊ eas curat. par.1.p.55.
Puſtule qualiter ⁊ ex qua materia generentur. p.1.pb.55.
Puſtule quibus fiant.
Pluuie multa quantitas ſubito celo dimiſſa non ita humectat terrā ſicut dimiſſa paulatim. p.1.pb.26.
Pluuia q̄re nō icipit vento auſtrali incipiente ſed deſinēte. p.26.p.18.
Pluuia quare accidat ſi chorus flauerit circa equinoctiū. p.26.p.25.
Pluuie neqȝ vēti ſunt in altiſſimis mōtibꝰ vt eſt in mōte athos. p.26.p.15.
Pluuia quomodo ⁊ quando fit in mōtibus. p.26.pb.56.
Pus quid ſit. p.1.prob.1.
Putrefactio in re ꝓhibeṫ a frigido ⁊ a calido ⁊ q̄ō ⁊ quot modis. 1.p.53.
Peripleumonici quare vinū multū appetunt. p.27.pble.4.
Peripleumonicoꝝ aures ſupfluis humiditatibus repleṅṫ. p.32.pb.6.
Putrefactio quid ſit. p.2.p.13.
Putredinis in re humidum ſuperfluū. putrefactionis vna eſt cā imobilitas. par.13.p.7.
Putrefactio accidit a q̄te. p.13.p.7.
Putrefactionem prohibentia ſunt balſamus ⁊ aloes. p.14.pb.2.
Preſeruatio a putrefactione ⁊ a frigido ⁊ a calido. par.14.prob.2.
Putredinis cā eſt calm̄ humectatiuȝ ⁊ nō forte exiccatiū. p.25.pro.19.
Putreſcit terra ⁊ aqua quare nō ignis ⁊ aer. p.25.p.15.
Putrefactio eſt cā ſalſedinis ⁊ ſalſum 1. putridū efficit amaꝝ. p.32.p.4.
Putrida habent ſaporem amarum et horribilem. p.22.pb.5.
Pectus eſt clibanus cordis.
Patiens ⁊ agens opꝫ eſſe cōmenſurata ſi dꝫ fieri actio ⁊ paſſio. p.2.pb.12.
Paſſiones aie que ſint. p.2.p.31.
Paſſiones aie que ſint. p.5.p.19.
Paſſiōes corpis q̄ ſint. p.5.p.19.
Pariſius plures ſunt calui ⁊ ꝓpter mulieres quare. p.10.pble.41.
Paſſiōes cutis capitis ſiles due tinea ⁊ alopicia ⁊ de cāis eaꝝ ⁊c̄. p.10.p.27.
Paſſiōes capitis tinea ⁊ alopicia. 10.27
Paſſiones iuncturarū vt dicunt medici fiunt vt multū ex colera ⁊ flegmate que nō abūdant. p.10.pb.37.
Porrum cauſat ſudorē fetidum ⁊ vrinam. p.2.pro.4.
Porrum quare habet melioratē vocē impeditam.
Porrum comedunt perdices ⁊ aues ꝓ rauca voce temperanda.
Porrum purgat flegma guttur ⁊ pulmonem.
Porrum quāuis calidum videatur et ſiccum tamen tranſplantatū non nutritur in aqua ſalſa ⁊ vegetat vt apiū. p.20.pbl.1.
Porrū ſcaligie cepe qualiter igroſſentur p euulſionē radicuȝ. p.20.p.13.
Paraliſis quid ſit. p.2.p.16.
Periodus duplex. p.2.pb.34.

Polis hʒ multas ſigñatiões. 2. pb. 41.
Propriũ nõ patiť a ſibi ꝓprio paſſione abiectiua ſicut vermis napelli nõ patitur a napello. par. 3. proble. 8.
Pinguia ⁊ vnctuoſa vomitum inducunt. p. 3. p. 18.
Pinguia ſunt iputribilia. p. 13. p. 4.
Pinguedo qualiter fit. p. 5. prob. 3.
Pinguedo q̃re in laborãtibꝰ forti exercitio diſſoluiť ⁊ liqueſcit. p. 5. p. 4.
Pinguedo eſt vnctuoſum ſanguis coagulatum. p. 5. pb. 4.
Pinguedo eſt ſanguis digeſtꝰ ⁊ eſt qd cõe aeris ⁊ ignis. p. 5. p. 5.
Pinguedo 2ᶜ cõſiderať. p. 5. p. 5.
Pinguedo potiſſimum eſt circa partes ventris. p. 5. pb. 5.
Pinguedinem non poſſibile cauſari in circuitu epatis nec in circuitu arteriarum nec in circuitu cordis nec in circuitu aliquorum aliorum membrorum calidorum. p. 5. pb. 5.
Pinguedo cauſatur a frigiditate panniculorum. p. 5. p. 5.
Piguedo que eſt circa cor qualis ſit et ꝓpter quid ibi ſit. p. 5. p. 5.
Pinguedo habet multiplicari circa cutem. p. 5. p. 14.
Pinguedo q̃lr cãeť circa cutẽ. 5. p. 14.
Pinguedo ſui caliditate eſt adiuuans digeſtionem. p. 5. pbť. 14.
Pinguedo non eſt naturalis oĩno ſed quodãmõ accñtalis. p. 5. p. 14.
Pinguedine abundantes modicuʒ habent ſanguinis. p. 8. pro. 8.
Pinguedo fit inť cutem ⁊ carnẽ adeps ſolũ in fine carnium. p. 10. p. 3.
Pẽne q̃lr fiãt anibus. p. 10. pb. 63.
Pinguedo nõ extinguit flãmã ⁊ eſt calida ⁊ ſilr pingue. p. 24. pb. 7.
Pilorum natura. p. 4. p. 4.
Pilos oriri accidit quãdo quis incipit ſpermatiçare. p. 4. p. 4.
Pilus oriť in locis rarí ⁊ ſiccis ⁊ nõ oritur in cicatricibꝰ vtpluͬ. p. 4. pb. 4.
Pilorum defluxu quare denotanť luxurioſi. p. 4. p. 18.
Pili ceruicis ⁊ ciliorũ defluũt ex ſuperflua emiſſione ſpmatis. p. 4. p. 18.
Pili ſuperciliorum multiplicãtur in ſenectute. p. 4. pb. 18.
Pili naſcunť equis ⁊ aſinis in cicatricibus: in hoĩbus nõ. p. 10. p. 27.
Pilos non oriri in homine niſi euãtis ſuperfluitatibus in ſpermate mẽſtruis vel emorroydes. p. 10. p. 27.
Piloꝝ extractio q̃re ſit. p. 8. pb. 21.
Pili pluribus de cauſis fluunt ab animali. p. 10. prob. 21.
Pili ouiũ cũ euelluntť fiũt meliores: in hoĩbus vͦo aľr 9tingit. p. 10. p. 22.
Pilos duros hñt q habitãt verſus meridiẽ ſicut affricani. p. 10. p. 22.
Pilos molles ⁊ ſuaues hñt aquilonares vt gallici ⁊ anglici. p. 10. p. 22.
Pilorum omnium nutrimentũ ⁊ vnde nutriantur. p. 10. p. 23.
Pili ouiũ q̃re ſiũt in extremitate duriores ſed hoĩum eõ. p. 10. p. 23.
Pili in corpe multiplici de cauſa fiũt. p. 10. p. 27.
Pilus albꝰ ĩbecillior piloꝝ. p. 10. p. 27
Pili nigri q̃re fiunt albi in cicatricibus eq̃rũ aut aſinorũ. p. 10. p. 27.
Pilus non caneſcit illis animalibus q̃ ſunt breuis vite. q2 fluit eis oĩ anno. p. 10. p. 46.
Pilus in homine non propagatur renouando ſe de anno in annum ſicut aliĩs fit animalibus ideo non caneſcit ipſe. ſ. talium animalium pilus.
Pili ⁊ lane adinuicem colliſe ꝓpter qd non ſonant. p. 11. pble. 1.
Pilos ouiũ variant aque. p. 10. p. 7
Pili q̃re horreſcũt ⁊ erigũť. p. 8. p. 21.
Pelles arietũ recẽter excoriate ſuppoſite ſtatĩ ſup tumores apatum ꝓhibẽt eos augmentari. p. 9. prob. 1.
Pellis arietina ⁊ pulmo valʒ 9̃ excoriatiões a calciamẽto ⁊ maxime pulmo eius ⁊ lana ipſiꝰ 9ſeruãt calidum mitigatiuũ doloris. p. 9. probť. 1.
Pellis arietum cum recipitur ſicut excoriatur ⁊ ponitur ſuper locuʒ pcuſſionis confert adeo q͂ die vno ⁊ nocte vna curat ⁊c̃. p. 9. pbť. 1.
Pulmo ⁊ ꝑhe arietinꝰ 9fert ocłs. 9. 6.
Pellis ethiopum q̃re eſt nigra. 10. 67.
Pubeſcẽ qd ſit ⁊ pubtas. p. 4. p. 12.
Pardalis eſt femella pardi. p. 13. p. 4.
Pardalis. i. eſt pãtera eſt animal odoriferum. p. 4. pb. 12.
Prurit' vnde cauſať. p. 4. p. 15.
Prurit' vnde accidit. p. 7. pro. 7
Permutatio partiuʒ ⁊ figuratio diuerſa minus fatigat iterantes q̃ motus vniformiter factus. p. 5. p. 1.
Permutatio ſubita corrũpit naturaʒ. par. 5. proble. 1.
Purgantes ſe non ſtatum poſt purgatiuum comedant aſſumptuʒ ſed diu tardent. p. 5. pb. 28.
Purgationes prohibẽtur ſub cane ſtella ⁊ ante. p. 26. probť. 10.
Pumex qd ſit ⁊ vbi naſcať. p. 7. p. 8.
Parui viri ſunt iracũdiores magnis ẽt ꝑgnãtibus accidit iraſci. p. 8. p. 3.
Pregnari mẽta ꝓhibet qñ ſupponitur ante horã coytus. p. 20. p. 2.
Partus decimi menſis minime viuunt apud nos. p. 10. probť. 41.
Pruina ⁊ ros quid ſint. p. 8. pbť. 16.
Pruina ⁊ ros aere ſereno ⁊ nõ nebuloſo niſi raro. p. 25. prob. 20.
Prudentes quare generant fatuos et econtra. p. 10. p. 10.
Prudentia quid ſit. p. 30. p. 1.
Producti ex adulterio ⁊ fornicatione ſunt deteriores aliĩs. p. 10. p. 10.
Patria eſt principium generationis ſicut pater. p. 10. proble. 12.
Pigmei quid ſint ⁊ in qua regione habitent. p. 10. pb. 12.
Principium primum eſt ſemen ex quo ſit quod ſit. par. 10. p. 13.
Porcus pre ceteris animalibus habet ſimilitudinẽ cũ hoĩe in carne ⁊ diſpõne mẽbroꝝ. p. 10. pb. 21.
Porcine carnes ⁊ proprie femelle in genere carnium cum coquunť minorãtur. par. 21. probť. 8.
Porcine carnes in genere carniuʒ ſunt magis nutritiue.
Porcine carnes maſculi in decoctione augentur. p. 21. prob. 8.
Plumbi lamina in calidis ſuriantibꝰ ad coytũ ſũme 9fert. p. 8. pro. 19.
Plũbũ quõ calefacit. p. 8. pro. 19.
Plumbum qualiter generať ⁊ propter quid non ſonat. p. 11. prob. 8.
Planete ad gñonẽ qd faciũt. 10. p. 41
Planetarum omnium ⁊ celi natura et complexio. p. 25. p. 20.
Perdis diſcipulus dedali multum ſubtiliauit magiſtrum ſuum q2 poſteriores ſemper reddunť perſpicatiores ⁊ illuſtriores. p. 10. prob. 45.
Phia reꝑta tẽpibꝰ chaldeoꝝ. 25. p. 20.
Phi ſe ſolitudini dabãt q2 ſciebãt veritatẽ nõ eſſe in opione hoĩum ſed in ſ̃ra cõſcia eſſe abſcõditũ. p. 10. pro. 52.
Phs enim veritatem debet profiteri cũ ad hoc ſit natus ⁊ vulguʒ deſpicere. p. 15. pble. 13.
Phie qui apti nõ ſint. p. 18. pb. 3.
Phs q̃re plũmũ dꝫ differre ab oratore cauſidico vel a retore. p. 18. prob. 5.
Planete duos hñt motꝰ ⁊ q eoruʒ ſint velocioris motꝰ ſm̃ ambos: ⁊ in q̃to tpe motꝰ ſuos pficiant. p. 15. p. 7.
Philoſophis facile fore ditari ſi vellẽt ⁊ q͂ ipſi ⁊ alij ſtudentes aliquãdo facti ſunt diuites ne cõtemnantur a vulgo. p. 29. p. 8.
Prophete ⁊ ſapiẽtes viri. p. 14. pb. 15.
Pythagoras inuentor arismetrice: nichomacus ampliator. apuleꝰ ⁊ boetius tranſlatores. p. 15. prob. 3.
Pythagorici dcẽ celos poſuerũt. 15. 3.
Pythagorici poſuerũt vniuerſum eſſe ex numeris. p. 15. pbť. 3.
Proſaica oratio qualiter muſice conſtituatur. p. 19. pro. 20.
Poeſis pars phie eſt quã arabes octauam ponunt. p. 30. pbť. 1.
Poeſis eſt quedam ſcientia ſuſpitionis inductiua quam grãmatici antes ſibi vſurpauerunt. par. 30. pbť. 1.
Porte boni qualiter muſice vtanť metrice dicta. p. 19. pble. 20.
Poetico ſtudio dediti capti ſunt egritudinibus multis ꝓpter exceſſum cõtemplationis. p. 30. p. 1.
Poeta quidam plus valuit in poeſi dũ mania capereť. p. 3. p. vi. ẽ.
Plorantes contriſtati quare emittunt vocem acutam ⁊ ridentes ⁊ gaudentes grauem. p. 11. pb. 13.
Prefocationes a catarrate membra inflammante plus cantingũt a locis ꝓportiõatis hyemi q̃ a regiõibus eſtiuis. p. 14. p. 17.
Parylꝰ vñ dicať ⁊ vñ cãeť. p. 15. p. 12.
Parylus vñ cauſať. par. 15. p. 12.

Parylius quando fit. p.15.prob.12.
Parylius fit i collo colūbe. p.15.p.12.
Prius ꝛ poſterius qualr. debent accipi an ſit in relatiōe ad nos an troiani de bent dici priores ꝑſtitiis eorum an eo rum paſtori. p.17.pro.3.
Prodigus ꝛ prodigalitas qd ſit. 18.4.
Prodigus minꝰ vitioſus ē auaro. 18.4.
Preſtigiator quid ſit. p.18.p.6.
Preſtigui vnde dicaᷓ. p.18.p.6.
Poma granata vt efficiantur groſſa. p.20.pb.14.
Perſica abſqꝫ oſſe quomodo ꝛ qualiſ fiant. p.20.pb.12.
Pira de caloe ꝛ pōa q̄re fricāſ. 20.13.
Pepones boni vt agnoſcāſ. p.20.p.32.
Pepones boni ꝛ optimi quare naſcun tur in locis paludoſis ꝛ planis val coſis. p.20.pb.32.
Pepones optimi in egypto. p.20.p.32.
Pepones ſūt hūīdi i 2° ḡdu. 20.p.32.
Pulegium quid ſit ꝛ quare terra cuul ſum ꝛ appēſum floret. p.20.pb.21
Paſtinaca. p.12.p.10.
Paſta quo itumeſcat quibus rebus de bet impaſtari. p.21.prob.22.
Paſte bene malaxate quare nutribilio res redduntur. p.21.pb.2.
Paſta ex farina ordei q̄re minor reddi tur q̄ꝫ ex farina tritici. p.21.p.8.
Paſta panis tritici cum pane ex ca'ſa ctus decoquitur quare maior efficiſ ꝛ magis intumeſcit q̄ꝫ paſta ordei. p.21.prob.9.
Paſta tritici bñ malaxata quare fit al ba ſedilla ordei fit ſuſca ꝛ ſubnigra. p.21.pble.14.
Panis ſi infundaſ in farina ſiue in pa ſta oleum quare efficitur albior ſi be ne agitetur. p.21.pb.1.
Panes tritici quare efficiūtur albiores cū fuerint infrigidati diu q̄ꝫ qñ fuerit eſſumātes ꝛ calidi. p.21.p.4.
Panes farine in quibus non poniſ ſal magis ponderāt q̄ꝫ illi in quibus po nitur. p.21.pb.5.
Panes ſaliti ſaluāſ ī putridi. p.21.p.5.
Panes qualiter ſeparentur ne ſe coniū gant in clibano ꝛ qualiter fit vt con iungatur ſimul. p.21.pbl.6.
Panis maſſa ſiue paſta quare quanto magis malaxatur tanto magis red ditur maior. p.21.pb.7.
Panis bis coctus quare redditur dete rior infrigidatus ꝛ delectabilior cale factus de nouo. p.22.pb.7.
Palee dure difficiſ digeriſ. p.22.p.13.
Palee ſunt calide. par.22.pb.13.
Pelagus quid ſit. p.23.pb.1.
Palus quid ſit. p.23.pb.1.
Paludū exalationes quare deſtruunt ſegetes circunſtantes. p.23.prob.34.
Paludis cuiuſlibet aqua potabilis q̄ re lauet ꝛ expurget indumenta. p.23.p.40.
Pontum ꝛ vniuerſaliter regiones frigi de quare quandoqꝫ multuꝫ excedūt in frigiditate quādoqꝫ in caliditate. p.25.pble.6.
Paluſtria loca quare hyeme ſunt frigi da ꝛ eſtate calida caumate preſocati uo. p.25.pro.6.
Purum elementum non putreſcit ſiue putreſit. p.25.pbl.19.
Philoſophia duplex eſſentialis ꝛ acci dentalis. p.30.p.1.
Plorantes quare acute loquunſ ridē tes aūt ꝛ gaudētes ḡuiſ. p.11.pb.13.
Pōdus in rebꝰ qd ſignificet. p.13.p.6.
Pumex quid ſit. p.7.pro.8.
Pediculi multiplicantur ex mutatiōe aquarū tam in potu q̄ꝫ in ablutiōe. p.1.pb.16.
Philoſenꝰ eriſius plimū vorax. 28.7.
Philomene gaudent cantu humano. par.28.pbl.7.
Pauo gaudet pulchritudine pēnaruꝫ ſuarū ꝛ triſtaſ pedibꝰ. par.28.p.7.
Pecunia an bonor ſit pfectius bonuꝫ. p.29.pro.1.
Pecuniam mutuatam an pecuniaꝫ de poſitam ſi quis negat vtrum moleſti us ferendum. p.29.p.2.
Pecunie modicū depoᵐ. par.29.p.2.
Pauptas ſiue inopia quare magis ap petit habitare vel eſſe apud bonos q̄ꝫ apud prauos. p.29.pb.4.
Phiſionomia maxime iudicāt ſuper di ſpoſitiones anime per ea que ſunt in capite contenta. p.33.pro.9.
Pollutio in ſomnis quare accidit. par.10.p.16.ꝛ p.30.p.12.
Pene ꝛ punitiōes magne ordiate ſunt magnis peccatis. p.29.p.13.
Punitiones diuerſificātur ſm peccata mores ꝛ patrias ꝛc̄. p.29.pro.14.
Peccans voluntarie deterior eſt oppo ſito. p.29.pb.13.
Premia quare ordinata ſunt dari pre hantibus ꝛ optinentibus in diſputa tione. p.30.pb.1.

Que eſt cauſa qꝫ magni exceſ ſus ſiue excedāt ſm plꝰ aut ſm minus a tēperamento abꝰˡᵒ vl a tēperamento alicui relato ſunt nati inducere egritudines. p.1.p.2.
Quare in mutationibus temporū opꝫ vomitus facere. p.1.probſ.4.
Quare temporuꝫ mutationes ꝛ exceſ ſus magni innaturales ꝛ mutatiōes ventorum habent generare ꝛ diſſol uere egritudies ꝛ ſimiliter habēt cau ſare determinare ꝛ concitare. p.1.pble.3.
Quare corpora in eſtate febricitant ꝑ cipue in autūno. p.1.pb.6.
Quare inflantur magis pedes q̄ꝫ ma nus. p.1.p.5.
Quare egritudo peſtilentialis quādo qꝫ inficit illos qui approximāt his q patiuntur: ꝛ qui patiuntur curantur ꝛ illi moriuntur. par.1.p.7.
Quare ſi hyeme fuerit frigida ꝛ ſicca ꝛ ver humidum ꝛ calidum eſtas erit morborum generatiua febrium.ſ.et obtalmie. p.1.pb.8.
Quare ſi hyems fuerit humida ꝛ ver frigidum ꝛ ſiccum ver ꝛ eſtas ſubſe quens fiunt morbida. p.1.pb.1.
Quare ſi eſtas fuerit ſicca ꝛ calida et autūnus frigidus ꝛ humidus in hye me ſequenti fiunt dolores capitis brā chi ꝛ ptiſis. par.1.pb.10.
Quare ſi eſtas fuerit frida ꝛ ſicca au tumnus ſimiliter qꝫ inde iuuanſ fleg matici ꝛ mulieres. par.1.p.2.
Quare eſtas ꝛ autūnꝰ fridus ꝛ ſiccꝰ aſ ſerūt morbos colericos. p.1.prob.12.
Quare aquas mutare in bibendo eas eſt egritudinale. aerem aūt trāſmuta re nō eſt egritudinale. p.1.prob.13.
Quare eſt qꝫ mutatio aquaruꝫ magis apta eſt generare egritudines q̄ꝫ mu tatio ciborum. par.1.pb.14.
Quare eſt qꝫ mutatio a p̄ſenti quarū cūqꝫ rex. cuꝫ ſic grādis ꝛ ſubito nata eſt inducē egritudines. p.1.pb.15.
Quare eſt qꝫ mutatōes facte circa aq̄s generant pediculos. p.1.pb.16.
Quare eſt qꝫ patientes egritudines lō gas dictas a meᶜᵘ cronicas potiſſime nocentur ꝛ corrumpuntur manifeſte ab illo tempore quod eſt ab ortu ple iadis cronico. par.1.p.17.
Quare vlcera capitis cito ſanantur: vl cera vero tibiaruꝫ tarde: in medijs aū tem mediocriter. p.1.p.18.
Quare eſt ſi fuerit hyems frigida ꝛ ſic ca: ver autem calidum ꝛ humiduꝫ in tertio eſtas fiat multum ſicca autum nus conſequens fit peſtilentialis no cēs hominibꝰ ꝛ ꝑcipue pueris flegma ticis ꝛ fiunt in autūno quartane lon ge ꝛ diſſinterie. p.1.pbl.19.
Quare eſt qꝫ ſi eſtas fuerit calida ꝛ hu mida ꝛ autūnus ſimiliter tūc hyems ſubſequens fit egritudinalis ꝛ peſtiſe ra. p.1.p.20.
Quare eſt qꝫ cuꝫ vapor multus eleua tur cum ſole de mane cum oritur in de ſolem obtegendo ille annus erit pe ſtilentialis ꝛ mortifer. p.1.pb.21.
Quare eſt qꝫ quando accidit fieri mo tus paruarum ranarū ille ſunt mor tem ferentes. par.1.pb.22.
Quare eſt qꝫ venti auſtrales cum fue rint ſicci non aquoſi habent induce re febres. par.1.pb.23.
Quare eſt qꝫ quando venti auſtrales flauerint homines humidi maxime melancolici ſunt grauiores ꝛ debilio res q̄ꝫ quādo aliȷ̄ flauerūt venti ꝛ ma xime boreales. p.1.p.18.
Quare eſt qꝫ homines in eſtate īfirmā tur ſepius ꝛ minus moriunſ ꝛ in hye me rarius infirmantur ſed plus mo riuntur. p.1.p.25.
Quare eſt qꝫ poſt ꝯuerſiones ſolis am bas ꝛc̄. moriuntur infirmi ab egritu dinibus. p.1.prob.26.
Quare eſt qꝫ ver ꝛ autūnus ſunt mor bos afferentes. par.1.p.27
Quare homines plus moriunſ in hye me q̄ꝫ eſtate. p.1.prob.28.

Quare eſt φ autūno ꝛ hyeme cōtingūt egritudines aduſtiue. itē quare eſtate fiunt egritudines habentes rigores ꝛ frigora. par.1.pro.29.

Que ꝛ qualis operatio cataplaſmatis circa tumores. par.1.p.30.

Que ſint membra que oportet vrere ꝛ cauterizare. p.1.p.31.

Que ꝛ qualis ſit operatio cataplaſmatis in vulnere ſanguineo. p.1.p.32.

Que ꝛ qualia ſint membra quē opꝫ incidere q̄ ꝛ q̄lia ſint q̄ oꝫ cauterizare q̄ ꝛ q̄lia ſint q̄ oꝫ pati neutrū. pt.1.p.33.

Quare eſt φ inciſio facta cū inſtrumēto eris citi⁹ ꝛ melius ſanatur q̄ꝫ facta cū inſtrumento ferri. p.1.p.34.

Quare eſt φ inciſione ſit vel cauterie facte in mēbris nutritiuis ſanantur citi⁹ q̄ꝫ in mēbris ſolidis. p.1.p.35.

Que eſt ſalubrior ꝛ melior ex parte diſpoſitionis cure ad curationem egritudinū an ptiſana ex ordeo facta an ex tritico. par.1.prob.36.

Quare eſt φ portuleca ꝛ ſal habēt diſſoluere congelationem ꝛ ſtuporeꝫ dentium. par.1.pro.38.

Quare eſt φ labores ꝛ laſſitudines cōtingentes eſtate ꝛ autumno debemus curare cum balneo humectatiuo ſed labores contingētes hyeme vere ꝛ autūno pro parte debemus curare cum vnctionibus calidis magis q̄ꝫ cum calido balneo. par.1.pro.39.

Quare quedaꝫ euāt ventrem educendo inferius per ſtercora ꝛ non per vrinam: alia euāt p vrinaꝫ. p.1.p.40.

Quare quedaꝫ educunt per ſuperioreꝫ euacuationem ꝛ inde inducendo vomitum: quedam per inferiorem inducendo seceſſum. par.1.p.41.

Quare eſt φ medicine q̄ dicūr farmacia laxando purgāt corpora. p.1.p.42.

Quare eſt φ ſi magna q̄ꝫtitas piperis nigri ſumatur prouocat vrinaꝫ ſi pus ſoluit ventrem. p.1.pro.43.

Quare eſt φ eadem obſeruata ſpecie ēt manerie aliqui medici ſaluant infrigidando ꝛ remittendo feruores eorum cum ſuccis frigidis vel aqua frigida aliq̄ curant calefaciendo cum digerentibus calidis. p.1.p.44.

Quare in apoſtematibus oportet medicamina vel cataplaſmata mutare ſm̄ appoſita ponendo recentia. p.1.p.45

Quare eſt φ ſanitatis conſeruatiuū eſt diminuere de nutrimento ſolito accipi ꝛ laborare exercere āpli⁹ ſolito p.1.46

Quare ē φ farmacia alia ēt purgāt ꝛ amara ꝛ fetida. pti.1.p.47.

Quare bene odorabilia ſunt diuretica prouocatiua vrine. p.1.p.48.

Quare eſt φ in vlceribus non puris ſꝫ putridis ꝛ macroſis. p.1.p.49.

Quare eſt φ coytus prodeſt egritudinibus flegmaticis. p.1.p.50.

Quare ne magis iuuamentuꝫ dare nutriens ſtatim cum quis incipit egrotare aut dare poſtquam incepit egrotare. partı.1.probl.51.

Quare oportet medicos īſpicere ſigna per vrinam. p.1.pro.52.

Quare eſt φ non opꝫ φ caro condenſetur ꝛ induretur ad hoc φ corpus ſanum conſeruetur. p.1.p.53.

Quare aqua quandoqꝫ habet prodeſſe puſtulis ſiue fuerit calida ſiue frigida. p.1.p.54.

Quare eſt φ frigidum generat puſtulas ꝛ curat eas. p.1.p.55.

Quare febricitantibus oportet dare potum multum multis vicibus paulatine. part.1.pb.56.

Qualr regant q̄rtanā hn̄tes. p.1.p.57.

Quedā egritudines fiunt ex calo ꝛ humido ꝛ quedā ex humido. p.1.p.58.

Quid opꝫ nos magis parare an vt corpus ſudet in eſtate: an in hyeme ſudet. pti.2.p.1.

Quare eſt φ nobis conantibus anhelitum continere ſenoſe neqꝫ exalare ſudor non cauſatur. p.2.prob.2.

Quare eſt φ partes corporis exiſtentes ſub aqua non ſudant. p.2.pb.3.

Quare eſt φ ſudor eſt ſalſus. p.2.p.4.

Quare eſt φ partes corporis ſuperiores magis ſudent q̄ꝫ inferiores ꝛ precipue ptes que ſunt ſupra collū. p.2.p.5

Quare eſt φ q̄n nos exercitam⁹ φ manus fortiter laborando vt nos fricando tunc ſudor multiplicatur. p.2.p.6.

Quare eſt φ ſudor q manat ex capite aut ex partibus ſuperioribus nō eſt fetor in eo. p.2.prob.7.

Quare eſt φ aliqui exercitātes ſe vt pugiles ſi deſiſtāt a lucta ꝛ pauſant modicum poſtea luctantur ſudor magis exuberat. pti.2.p.8.

Quare eſt φ q̄n homines fecerint diu φ habuerint deſudare nō poſtea magis ſudant imo minus. p.2.p.9.

Quare ſol magis calefacit cor⁹ nudata q̄ꝫ veſtita: veſtita tn̄ magis ſudāt. 2.10.

Quare cor⁹ nr̄a nō magis ſudāt multo exiſte igne vel calore ipſa calefaciente neqꝫ ipſo exiſte minus ſufficienti: ſed tunc ſudant q̄n parue quātitati addit ꝛ plus calidi. p.2.p.12.

Quare eſt φ corpora potiſſime ſudant circa faciem. p.2.p.13.

Quare eſt φ quādo abſtergit ſudor a corpore ſudāte cū pāno lineo calo ſudor magis exuberat. pt.2.p.13.

Quare ruta cauſat fetidos ſudores in corpore ſi ide fuerit vnctū. p.2.p.14.

Quare eſt φ dorſum ꝛ partes vniuerſaliter poſteriores plus ſudant q̄ꝫ anteriores. par.2.pro.15.

Quare eſt φ vnum corpus nudum tēſius ſuper aliquo corpore non ſudat part.2.pro.6.

Quare eſt φ dormientes magis ſudāt q̄ꝫ vigilantes. par.2.p.17

Quare eſt φ homines magis ſudāt circa faciem q̄ꝫ circa aliquam partē corporis. par.3.p.18.

Quare ſi ſudantes infrigidantur in aq̄ frigida cadant in nauſeaꝫ. pt.2.p.19.

Quare eſt φ quando calefacti ſumus potiſſime patimur ſudores circa caput ꝛ pedes. p.2.prob.20.

Quare laborantes forti exercitio magis ſudant cum quieuerint ab actu laboris q̄ꝫ quando fuerunt in ipſo labore. par.2.prob.21.

Quare eſt φ ſi corpus cōtinue deſinat ꝛ cōtinue irroretur ab humiditate ab ipſo deciſa. dato etiaꝫ φ hec deſluxus humidus ſit ex ſuperfluitatibus non tn̄ corpus alleuiatur. p.2.p.22.

Quare corpora minus ſudant in actu laboris q̄ꝫ quieſcentis. p.2.p.23.

Quare q̄n currimus vel vīr mouemur aliquo motu forti nō exuberat ſudor in tanto φ q̄n quieuerimus tunc eniꝫ magis exuberat. parti.2.p.24.

Quare eſt φ aliqui q̄n prio bibūt min⁹ ſudant q̄ꝫ ſi prim⁹ comediſſent ꝛ poſtea bibiſſent. p.2.prob.25.

Quare agonizantes ſe tortuoſo ꝛ fortiſſimo exercitio mouentes ſudāt pedes ꝛ non faciem. par.2.pro.26.

Quare aliqui inſpiciunt circa faciē rubei neqꝫ eniꝫ hoc pp egritudinē rubeā gutā aut morpheā nō tn̄ ſudāt. 2.27.

Quare ſomnus facit plus ſudare q̄ꝫ vigilia. par.2 pro.28.

Quare corpora magis ſudant loco calido q̄ꝫ frigido. par.2.pro.29.

Quare iuuātior eſt ſudor in pſeruatione ſanitatis factus corpore currente ꝛ ſe nudo exercitante: q̄ꝫ factus corpore induto currēte dato φ fuerit maioris quantitatis. p.2.p.30.

Quare exercitantes ſe exercitio agonie vel timor imminet mortis ſudant pedes. par.2.pro.31.

Quare ē ſi i calefactorio nō exiſte igne collecō magis ſudāt q̄ꝫ ſi gdē cōſeſtum ex pri⁹ tantus ſuiſſet ignis. p.2.p.32.

Quare in hyeme non oꝫ corpora ad ſudorem parare. p.2.p.33.

Quare eſt φ cum ſudores fiant a calitate ſiue interiori ſiue exteriori nobis occurrente in aliquibus tn̄ ſudorib⁹ patimur horripilationē vel frigus. 2.34.

Quare ſudores calidi a medicis iudicātur ſaniores vel minus infirmi q̄ꝫ frigidi. par.2.pro.35.

Quare eſt cū ſudores fiāt a calo φ apō multū ignē min⁹ ſudam⁹ appropiquādo q̄ꝫ apud paucum. p.2.pro.36.

Quare eſt φ ſol magis calefacit q̄n nō fuerint ſuper corpora noſtra operimēta vt pāni vel aliud qō radios ſolis phibeat. par.2.pro.27

Quare corpora magis ſudant aſcendēdo q̄ꝫ deſcendendo. part.2.p.38.

Quare cū qs q̄ꝫto vtiqꝫ apponit vel opponit multa veſtimenta ſubito multū calefacientia quales ſunt pelles vulpine ſuper corpora appoſita paulatine ſudant. pt.2.pro.39.

Quare cor⁹ nr̄a cū ſicciora ſint i eſtate ꝛ ſic capeant mā ſudoris q̄ꝫ in hyeme

tū magis ſudāt in eſtate. p.2.pro.40.
Quare eſt ꝙ ſudores dicti ſpontanei ī/teriores eſſe videntur q̄ꝫ facti a labo/ribus. par.2.pro.41.
Quare eſt ꝙ ſudores minus accidunt hyeme q̄ꝫ eſtate. part.2.p.42.
Quare eſt ꝙ inebriati ex potu vi/ni cum ſit calidum frigi/ditatē incurrūt ⁊ rigorē. p.3.pb.1.
Quare ē ꝙ ſūme ebrīj nō peccāt. pt.3.2.
Quare eſt ꝙ bibētes vinum aqua tēpe/ratuꝫ plus crapulant q̄ꝫ illi qui bibūt intemperatum. par.3.pro.3.
Quare eſt ꝙ ſperma inebriatoꝝ vt fre/quenter non habet potentiam generā/di ſibi ſimile. par.3.pro.4.
Quare eſt ꝙ inebriatus incurrit tremo/rem qui eſt motus inuoluntarius mē/brorum. p.3.pro.5.
Quare eſt ꝙ oīa illa que ſunt calidiora naturaliter ita ꝙ talia calida mixta cum humidis ſi inuenerant caliditates coadunanteꝫ ipſa remanentia calida calefaciant. part.3.pro.6.
Quare eſt ꝙ pueri cū ſint calidi non de/ſiderant vinuꝫ ſed hi qui dr̄ cimmeni aquilonares vinū diligūt. pt.3.pro.7.
Quare eſt ꝙ qn̄ ſumus inebriati plus ſentimus ſaporeꝫ ſalſarū aquarum ⁊ vniuerſaliter omnē aliuꝫ ſapor extra/neum corruptum q̄ꝫ quando non ſu/mus inebriati. p.3.p.8.
Quare eſt ꝙ ī valide ebrījs apparet eis oīa circulariter moueri. p.3.p.9.
Quare ebrīj cum vident vnuꝫ apparet eis ꝙ multa ſint. p.3.p.10.
Quare eſt ꝙ ebrīj non poſſunt ſpume/ſcere vel coire. p.3.p.11.
Quare eſt ꝙ tēperatum vinū ⁊ kileon qđ eſt forſan vinū artificialiter factuꝫ potatum in medio alioꝝ potuuꝫ mi/nus cāt ebrietatem. p.3.p.12.
Quare eſt ꝙ ſi quis ebrioruꝫ biberit vi/num ponticū auſterū preexiſtens poſt aſſumptū ⁊ cauſatiuū ebrietatis ⁊ ſu/pbibent vinū dulce illud p̊ aſſūptum deorſum reprimiť virtute dulcis ⁊ mi/nus moleſtatur ebriatus. p.3.p.13.
Quare ſi aliquis inebriatur ī ſero vino temperato aqua ſubtili ꝙ tamen erit plus intemperatum plus dolet caput in mane ſequenti q̄ꝫ ſi fuiſſet intempe/ratum. p.3.p.14.
Quare eſt ꝙ illi qui continuo exercitā/tur plus poſſunt bibere anteq̄ꝫ inebriē/tur q̄ꝫ illi qui nō exercitētur. p.3.p.15
Quare eſt ꝙ vinum quoſdā reddit au/daces preſumentes de ipſis q̄ꝫ ſint vt melancolicos ⁊ flegmaticos: ⁊ quoſ/dam reddit inanimatos ⁊ inſanos vt aduſti colerici. par.3.p.16.
Quare eſt ꝙ caulis habet cauſare cra/pulam. pt.3.prob.17.
Quare eſt ꝙ vinum multa aqua mix/tum ꝙ nominis primo dominium ſi/gnificat ⁊ maxime ſi fuerit plus dulce plus incitat ad vomituꝫ q̄ꝫ aqua ⁊ q̄ꝫ vinum purum. p.3.pro.18.
Quare quando homines potant mul/tam quantitatem vini ventres eorum redduntur conſtipatiores q̄ꝫ ſi pauce bibant. par.3.p.19.vel.20.
Quare ebrīj non poſſunt numerare lō/ginqua. p.3.p.21.
Quare eſt ꝙ ex potu vini multi intem/perati potentis maxime antiqui more contingit ⁊ p̄cipue ſi bibens quis mul/tum demacrari incip. p.3.prob.23.
Quare vinum temperatuꝫ melius ſub/intrat. p.3.p.22.
Quare eſt ꝙ ebrīj promptiores ſunt ſē/per ad lachrymādū q̄ꝫ ſobrīj. p.3.24.
Queritur vnde eſt ꝙ ebrījs .ſ. vehemen/ter ⁊ non parum ebrījs autem incipiē/tibus inebriarē accidit ſomnus imo inſomnietatem ⁊ facram potius inci/dunt. p.3.pro.26.
Quare eſt ꝙ paruum ebrius magis inſa/nit. p.3.pro.28.
Quare eſt ꝙ ex vino dulci non inebria/tur. par.3.pro.29.
Quare inebriati ſufficienter gaudent ⁊ delectantur cū calefiūt a ſole. p.3.30.
Quare eſt ꝙ lingua ebrioruꝫ cespitat ⁊ nō pōt particulate pferre. p.3.p.31.
Quare eſt ꝙ ebrīj ⁊ illi qui ſunt circa mare delectantur ſole. p.3.p.32.
Quare iuuenes cum ebriantur maio/rem quantitatem vrine mingunt q̄ꝫ ſe/nes. p.3.p.35.
Quare eſt ꝙ oleum confert ad ebrieta/tem ⁊ preſtat potentiam facile deglu/tiendi. p.3.pro.36.
Quare eſt ꝙ ille qui coit ⁊ ſimi/liter qui moritur ōducit oculos conuertendo ipſos ad partem ſuperiorem: ſed ille qui dormit dedu/cit eos ad inferiorem. p.4.p.1.
Quare eſt ꝙ anche ⁊ oculi illoruꝫ qui multo vtuntur coitu ſenſibiliſſime pa/tiuntur. p.4.pro.2.
Quare eſt ꝙ coeuntibus multū coitus poteſt confortare viſum qn̄qꝫ ⁊ eunu/chi etiam vtimur aphrodīſe ⁊ ſperma/tis emiſſionibus: ⁊ tamē conuenit ledi viſum ⁊ debilitare in eo quod eſt acu/te videre. part.4.p.3.
Quare homo incipit ſolum illo tēpore nam cuꝫ fuerit potēs coire ⁊ nulli alio/rum ab hoc aīaliuꝫ accidit pillos ha/bentiuꝫ a natiuitate vt qđ tēpore coi/tus fiant piloſiora circa partē oris vbi naſcitur barba. p.4.p.4.
Quare peduꝫ diſcalciatio ⁊ vſ̄ eorum infrigidatio non confert ad coitū ex/ercendum. p.4.p.5.
Quare eſt ꝙ homo inter cetera aīalia diſſoluitur ⁊ minoratur in coitu. p.4.6.
Quare eſt ꝙ cū aliqs fuerit in his paſ/ſionib⁹ ſicut timere mori que cauſan/tur a frigiditate ſperma emittit ꝙ vi/detur impoſſibile qꝛ ſperma a calidita/te perficitur. p.4.pro.7.
Quare interdum expedit euacuare per coitum. par.4.pro.8.
Quare iuuenes citius perficiunt coituꝫ repleti ⁊ ſaciati. parti.4.prob.9.
Quare eſt ꝙ adoleſcentes cū coire inci/piunt paruꝫ poſt habent odioſas qb⁹ cōuicti fuerit poſt coitū. par.4.p.10.
Quare eſt ꝙ fere cōtinue equitantes ſūt magis luxurioſi ⁊ cū potentia pficien/di coitū appetentes ſuis ſitib⁹ in natu/ris ⁊ maxime contingit cum equitant equos non ſuauiter ambulātes cū fe/bis eleuatis arcuatis. par.4.pro.11.
Quare eſt ꝙ hoīum ⁊ vſ̄ aīaliū qn̄ in/cipiunt hr̄e potentiā coeundi corpora fetent ⁊ maxime ſi coitu vtanť p̊ ante pubertatē cū nōdū barbeſcūt. p.4.12.
Quare eſt ꝙ ſi aliqđ generetſ ex ſperma/te nr̄o dicimus nr̄m ⁊ ſi aliq̄ pte cor/poris gn̄etſ nō dicim⁹ nr̄m. p.4.13.
Quare hoīes hn̄t minorē potētiā coeū/di in aqua ſiue ſit caſa ſiue ſit fra imo ī frida nō poſſunt: ⁊ aīalia terreſtria ⁊ aquatica in ea coeunt vt elephantes ⁊ piſces. par.4.pb.14.
Quare homo plus mouetur ad coituꝫ pre ceteris animalibus. p.4.p.15.
Quare coitus ſupfluus maxīe cāt frigi/ditatē ⁊ vētris ſiccitatē. p.4.p.17.
Quare eſt ꝙ oībus quibus caduut pili vel defluunt ſuperciliorum ⁊ aliorum ſunt luxurioſi. pt.4.pro.18.
Qualiter quis naturaliter mingens nō poteſt coire. p.4.pro.19.
Qr̄ patiētes iſchias nō pt gn̄are. p.4.20.
Quare coeuntes diſſoluunť frequēter viribꝰ vt multotiēs. p.4.p.21.
Qr̄ eſt ꝙ migētes erigūt vḡas. p.4.22.
Qr̄ fit vḡe erectio ⁊ augmētuꝫ videtur recipe cuꝫ qs vult coire. p.4.p.23.
Quare vtentes coitu vel incipientes coi/re magis fetent ⁊ quare aſelle fetent. par.4.pro.24.
Quare hoīes maſculi in eſtate minus potentes ſunt coire: femine aūt magis p̄ſeque ad venerea motiue. p.4.p.25
Quare gaudent adinuicē coeūtes ⁊ q̄/re aliqui agūt ⁊ patiunť. p.4.p.26.
Quare cū hoīes appetūt maxīe coire ve/recundanť cōfiteri. p.4.p.27.
Quare viri ſunt ſicciores ⁊ calidiores mulieres frigide ⁊ humi. pt.4.pb.28.
Quare omnes calidi a primis compo/nentibus non autem caliditas acqui/ſita ſi fuerint robuſti ⁊ carnoſi ſi tales non vtantur coitu colera dominabiť eis. parti.4.pro.29.
Quare medici ſūt luxurioſi vehemēter coitum appetentes. part.4.pro.30.
Quare eſt ꝙ cōparatione aīaliuꝫ aues pēnoſiores ⁊ hoīes piloſiores ſunt ve/neree ⁊ luxuria abundantes. p.4.31.
Quare ſi coitu ſepe quis vtatur peſſi/me pre alījs membris debilitātur ocu/li. parti.4.pro.32.
Quare eſt ꝙ longi greſſus facti oīno per plana ſicut ē lō/bardia magis fatigātur q̄ꝫ illi qui nō fuerint per non plana vt quando ſunt mōnculoſa non valloſa qualis eſt re/gio gallicana maxime. p.5.p.1.

Quare patientes hippotomiã. p.5. p.2.

Quare eſt q potiſſime tãtum venter in ſenioꝛ extenuatur illis qui vtitur exercitio. parti.5.pro.3.

Quare eſt q pingue ⁊ vnctuoſum conteritur ⁊ diſſoluitur in laboꝛantibus ſe foꝛti exercitio. parti.5.prob.4.

Quare eſt q partes que ſunt circa muſculos ventris ſunt pinguiſſime aliarum partium coꝛpoꝛis. par.5.pro.5.

Quare eſt q defectus in coꝛpoꝛe relicti ex laboꝛe vel fatigatione plus ⁊ citius ſedantur quando quis vngitur oleo cõi aqua mixto. parti.5.pro.6.

Quare eſt q in laboꝛãtibus praue diſpõnis medici iniũgũt vomere. pt.5.7.

Quare moleſtius eſt ducere manum p aerem ac ſi aliquid proijceret conetur cum nihil proijciat aut modicum ⁊ leue ſit qđ pijcit q̃ ſi pijceret aliquod manus impletiuũ vt ſi lapidem ſufficientẽ proijciat. par.5.prob.8.

Quare eſt q curſus ⁊ mot⁹ veloꝛ ſubitus in hoĩe ⁊ ſimiliter in alijs animalibus cõſtituit moꝛbidas ⁊ debiles ptes circa caput ⁊ ſp̃aliter oculos. p.5. p.9.

Quare eſt q ambulantes plus fatigamur ſi ambulemus p loca diutius plana q̃ non plana. par.5.prob.10.

Quare accubitus factus ſuper coꝛpoꝛa ſolida planarum ſuperficierum eſt laboꝛioſioꝛ magis nãm moleſtans q̃ ſi fuerit ſuper coꝛpoꝛa continuerum ⁊ pfundarũ ſuperficierũ. par.5.pro.11.

Quare ambulationes breues fatigant pportionabilr plus longis. p.5. p.12.

Quare eſt q ſi aliqs currat in equis vł in alijs aialibus q quãto magis currit equ⁹ tãto magis lachꝛyme ex oculis ſtilant. par.5. p.13.

Quare alia membꝛa fricata a ventre ⁊ exercitata impinguantur venter autẽ non. particu.5.pro.14.

Quare eſt q quãdo quis cucurrerit curſu vehementi longo veloci tres cõcurrant differẽtie motus poſtea curſu terminato ſi conatur erigi ſuper extremitates digitoꝛum pedum ſicut volens in altius conſpicere calcanea tremunt ⁊ deoꝛſum mouentur: ⁊ ideo manifeſte trahitur deoꝛſum coactus manere ſuper plantas pedũ equalr. par.5. p.15.

Quare eſt q currentes meſurate. ⁊ nõ cũ ingenti violentia ⁊ conatu anhelitu ſuo quem emittunt cauſat rithmũ in quo oꝛdo tenoꝛ ⁊ pꝛopoꝛtio quedã conſonantie ſentitur. par.5.pro.16.

Quare cum currimus velociter maxime videtur nobis q aer efficiatur ventus. parti.5.prob.17.

Quare eſt q currentes ſepius cadunt ⁊ maxime cum foꝛtius currunt q̃ ambulantes. par.5.prob.18.

Quare eſt q quando aſcenditur in altum vt mõtes arduos accidit doloꝛ nobis circa genua vbi os coxe cõiungit oſſibus cruris ſub rotula ſed cum aſcẽdimus inferius doloꝛ fit nobis circa genua ⁊ femoꝛa. p.5. p.19.

Quare eſt q iterato potiſſime dolem⁹ qñqȝ circa medium coxarũ. p.5. p.20.

Quare eſt q humidũ humiditate vapoꝛoſa calido coniuncta qđ dico propter mulieres que laboꝛant foꝛti exercitio ⁊ aſſidue ſe mouent ĩ magno feruoꝛe eſtatis ſuffocantur citiſſime ⁊ extinguetur ab incẽdendo in ſiccis autẽ ⁊ frigidis non ſic contingit. p.5. p.21.

Quare eſt q coꝛpoꝛa temperata egrotant frequẽter ⁊ quare defacili permutentur ab egritudine in ſanitatẽ. ⁊ q̃re pmittanť de leui ab eſſe ſuo. pt.5.22.

Quare eſt q quãdo ambulamus ignota nobis via videtur nobis longioꝛ q̃ ſi ambulamus viã ſcientes. p.5. p.23.

Quare ẽ q partes femoꝛales magis q̃ crura in montibus laboꝛant ⁊ patiuntur. p.5.pro.24.

Quare eſt q ſi aliqui puta humoꝛib⁹ pleni prauis laboꝛauerint ſe foꝛti exercitio ⁊ neceſſario mouentes puſtulas vlcera ſcabiem ⁊ vł̃ cutis deſedatiões incurrunt. p.5.pro.25.

Quare eſt q exercitatis ⁊ farmacijs ⁊ medicinis ſolutiuis non mox medici cibum offerũt peractis exercitijs ⁊ farmacijs acceptis. p.5. p.26.

Quare difficilius ⁊ laboꝛioſius eſt currere q̃ ambulare. p.5.pro.27.

Quare laboꝛantes ⁊ exercitantes ſe nõ ſtatim ante laboꝛem bibunt ſed poſt longe. p.5.prob.28.

Quare eſt q laboꝛantes ⁊ exercitantes ſe ⁊ pꝛiſici plus ſpermatizãt nocte doꝛmientes q̃ oppoſiti eoꝛum aut q̃ ipſi met in die. par.5.pro.29.

Quař tibia lateris ſiniſtri cũ maioꝛi diſficultate longo tpe ⁊ ſepe ducit ⁊ fricatur a ſeipſa vel etiã fricat aliã q̃ alia lateris dextri. p.5.pro.2.

Quare quieſcentes ĩmoti ſub radijs ſolis magis calefiunt q̃ ſe huc illuc girantes. p.5.proble.36.

Quare eſt q vehemẽter currẽtes precapue incurrunt ſpmata. p.5. p.39.

Quare eſt q greſſus facti per vias rectas ⁊ planas ⁊c. p.5.pro.40.

Quare eſt q ad loca altioꝛa quoꝛum ſuperficies ſunt peramidales in acutũ valde tendentes cum difficultate ⁊ laboꝛe ambulamus. p.5. p.41.

Quare eſt q illi qui mouentur ſup eqs currentibus rarius cadunt q̃ ſi mouerentur ſuper aſinis ⁊ mulis. p.5. p.42

Quare eſt q ſedes ſiue getes hominum quoſdam ingroſſant quoſdã demacrant. p.6. p.1.

Quare eſt q oꝛ iacere ptes ſuas exercẽdo ipſas ſicut mos ſe exercitãs ⁊ maxime in pꝛincipio exercitij cũ ſuperfluitates incipiunt moueri. p.6. p.2.

Quare eſt q iuuatiuus eſt ad ſanitatẽ iacere conſtrictis partibus contractis ⁊ maxime ſupioꝛibus q̃ extẽſis. pt.6.3.

Quare eſt q ſingultus ⁊ vertigo plus accidit cũ aliquis ſurgunt ⁊ mouentur q̃ qñ quieſcunt ſedentes. p.6. p.4.

Quare eſt q ſomnus magis fit cuȝ volentes doꝛmire iacent ſup dextruȝ lat⁹ q̃ ſuper ſiniſtrum. p.6.pro.5.

Qř eſt q man⁹ ⁊ pedes magis icurrũt ſtupoꝛẽ q̃ alie ptes coꝛpis. p.6. p.6.

Quare eſt q delectat nos magis iacere ſup ptẽ ſiniſtrã vt ſic q̃ ſup dextraȝ ſȝ magis doꝛmimus accubati ſuper ptẽ dextram q̃ ſup ſiniſtraȝ dum conſuetudo vel moꝛbus non impediat aut loci diſpoſitio. p.6. p.7.

Quare eſt q cũ aliq oſcitant .i. oꝛis hiatus faciũt expellendo fumoſitates ex aduerſo in aſpectu tali poſiti pcipiẽtes illos oſcitare mouenť vt frequẽter ſimiliter ad oſcitandum. p.7. p.1.

Quare eſt q ſiquis aliqđ mẽbꝛoꝝ moueat vt tẽdere manũ vel pedeȝ pterea nos ppẽdẽtes de tali motu nõ mouemus a ſili manũ vł pedẽ ſȝ ſiqs oſcitauerit hñ ppẽdẽtes oſcitam⁹. pt.7. p.2.

Qř eſt q ſi ſteterim⁹ pꝑe ignẽ ⁊ recoꝛdãdo ipſius nos pp hoc nõ mingimus ſȝ pꝑe aq̃s maris recoꝛdãtes ipſius ⁊ ſp̃aliter magne q̃titatis tũc mingim⁹. 7.3

Quare eſt q aliq vt praue hñtes priuis cũ appꝛoximauerint patiẽtib⁹ q̃ſdam egritudines vt peſtilentiales cõtagioſas pꝛiſis ⁊ obtalmiam ſcabies icidũt in predictas egritudines. p.7. p.4.

Qř q̃dã alia cũ vidẽt alia mingẽtia vł egerentia mingunt ⁊ egerũt. p.7. p.5.

Qř ſi videm⁹ aliquẽ ſecari acuto quodã ſicut opib⁹ fit cirurgie ⁊ pũctiõib⁹ aut igne cõburi ſicut in toꝛmẽtis ⁊ in cauterijs aut cõtũdi vt cũ lapidať vel ĩter duas planas ſupficies duoꝝ coꝛpoꝛũ qs ꝯſtringiť aut vł̃ cõpatiť aliquid de miſero q̃ ſunt piculoſa ⁊ doꝛentia cõdolem⁹ in mente. p.7. p.6.

Qř eſt q appꝛopiquãtes patiẽtib⁹ ptiſim verã cũ vlcerationẽ pulmõis obtalmiã ſiue oclaritatẽ maxie hũidaȝ ſcabiẽ lepꝛaȝ moꝛbiles ⁊ egritudines cõtagioſas inficiunť dũ coꝛpoꝛa fuerint talia ſuſcipe diſpoſita ſed appꝛopiquãtes idꝛopiſim febꝛes patientibus non occupantur ab eis. p.7. p.7.

Qř eſt q quedã cõmiſtantiũ nos audiru aut eo qđ hñt ſonos hoꝛribiles cõtriſtantiuos incutiunt in nos hoꝛroꝛeȝ ⁊ motũ quedã cõfuſiõis ſicut eſt ſon⁹ cãtus a ferro qñ acuiť fricãdo ipſũ ſuper aliqđ durũ vel limando. p.7. p.8.

Quare eſt q vehemẽter irãti coloꝛe liuido coloꝛãť. p.8. p.1.

Quare ẽ q cõualeſcẽtes ex moꝛbis contriſtati ⁊ irati cũ fuerit in vehemẽti frigoꝛe reddimus acutioꝛes. p.8.pro.3.

Qř eſt q pugiles iter alios hoĩes vehemẽter frigeſcũt cũ hñ ſe hẽant. p.8.4.

Quare eſt q extrema coꝛpis vt manus naſus pedes interdũ pꝛe alijs ptib⁹ coꝛpoꝛis potiſſime rigeſcunt. pt.8. p.5.

Quare eſt q ſi pedes teneant eleuati ⁊ ꝓtẽſi ĩſup ptẽ ſupioꝛẽ vel medioꝛẽ aut aliquo ſolido fulciti plus rigeſcunt q̃

ſi factũ fuerit econuerſo. pti.8.p.6.

Quare hoies plus patiunt bolĩmũ tẽpore hyemis q̃ȝ tpe eſtatis.p.8.pb.7.

Quare pingues abũdantes multa pinguedine rigorẽ viuũt faliter ⁊ frigiditatem incurrunt. parti.8.pro.8.

Qr̃ ẽ ꝙ exercitãtes ſe ↄtĩ⁹.⁊ laborantes fortĩ⁹ rigeſcũt tpe quo nõ agũt. p.8.9.

Quare corpora incidunt orripilonem calo ⁊ frigido infuſa. parti.8.p.10.

Quare eſt ꝙ pili orripilonẽ ſimilitudinarie tñ ⁊ cõtractionẽ quãdã icurrũt cũ exiſtant inſenſibiles.part.8.pro.11.

Qr̃ ẽ ꝙ i exitu ex̃mo vrine maxime tpe frõ nos icurrimus orripilonẽ.pt.8.12.

Qr̃ ẽ ꝙ lingua rigẽtiũ ⁊ ↄgelatoꝝ maxime a ↄtinẽtia frõ peccat non potens ſermonẽ pferre articulate. p.8.p.13.

Qr̃ eſt ꝙ corpis capilli i rigẽtib⁹ ⁊ vehemẽter friis eriguñ in rectũ. p.8.p.14.

Quare eſt ꝙ in hyeme tpe frõ ⁊ marie ſub borrea qñ currimus plus iſrigidamur q̃ȝ alij ſtantes. parti.8.pb.15.

Quare in aurora frigus intenſius efficitur mane continente q̃ȝ fuerit nocte precedente. parti.8.prob.16.

Quare eſt ꝙ ſternutãtes ⁊ mingentes ⁊ multotiens marie in ex̃ma emiſſiõe vrine incurrũt orripilonẽ. par.8.17.

Quare ẽ ꝙ rigẽtes ⁊ cõgellati vehemẽter laborãt ſeu dolent cum ppe apud ignem valde ſe deferant ſubito ſed qñ paulatine ⁊ ordinate accedũt ita ꝙ tepeſiunt añ q̃ȝ caleſiãt nõ dolẽt.pt.8.18

Quare eſt ꝙ nos infrigidati ſicut ẽ cũȝ balneamur i aq̃ frida eſtate pp multã caliditatẽ pp hoc plus inflãmamur ⁊ dolemus a caliditate illa eadem ſpẽ q̃ prius reddebat nos calos.pti.8.p.19.

Quare irati non frigeſcunt.p.8.p.20.

Quare pelles recẽtes excoriate ⁊ proprie arietum ⁊ ſic ſtatim appoſite ſuper tumores apatum phibent augmentũȝ. part.9.pro.1.

Quare eſt ꝙ cicatrices ſeu veſtigia q̃ ſunt in alijs ptibus corpis ab oculo ḋgunt in nigredinẽ ſȝ color cicatricum factaꝝ i oclo vergit i albedinẽ.pt.9.2.

Quare ẽ ꝙ ferula ptis circularis circa locũ vulneris ⁊ ſolonis cõtinuitatis ex̃ vndiq̃ȝ lateralr̃ pcuſſuras reddit rubeas ſȝ me⁹ carnis i illa circularitate vbi ferula vehementius percuſſerit efficitur album. par.9.pro.3.

Quare eſt ꝙ mediũȝ carnis: vbi ferula vehemẽtius ferit efficit albũ extremitas circularis reddit rubea. p.9.p.4.

Quare eſt ꝙ cicatrices poſt vulnerum cõſolidationem in ſpleneticis tendũt in nigredinem. par.9.pro.5.

Quare eſt ꝙ pcuſſio illata a ferula eſt vehemẽtioris doloris q̃ȝ percuſſio que ſit ab alijs q̃ ſunt ſolidiora ⁊ duriora vt quercus ⁊ buxus. part.9.prob.8.

Qr̃ vle⁹ qõ ẽ plaga putrefacta.pt.9.11.

Qr̃ ẽ ꝙ i cicatrib⁹ nõ naſcũt pili.p.9.12

Quare eſt ꝙ cicatrices ſeu vulnera incurrunt maiorem. par.9.pro.13.

Quare eſt ꝙ quedã alia tuſſiunt q̃dam non.part.10.p.1.

Quare eſt ꝙ iter cetera aialia hoi flux⁹ ſanguis narĩũ accidit. parti.10.p.2.

Qr̃ eſt ꝙ q̃dã aialiũ hñt pinguedinem ſm pſm ſub carne alia i carne q̃dã vo ſub carne ⁊ in carne. par.10.pb.3.

Quare eſt ꝙ pueri.5.ãnoꝝ mĩr⁹ incurrunt morpheaȝ varis ⁊ ẽt q̃ȝ mulieres decrepite ⁊ viri pls ei incidũt. p.10.4.

Quare eſt ꝙ hõ ſolus iter cetera aialia incurrit morpheam. parti.10.p.5.

Quare eſt ꝙ oues capre porce ⁊c.cum quis cõtinue mulgeat exhibeant magnaȝ q̃ȝtitatẽ lactis videtur mirabile cũ nõ hẽant corp⁹ nõ maximũ ſȝ hõ ⁊ bos ⁊ equa cum ſint maxima aialiũȝ modicũ lactis exhibẽt.part.10.pro.6.

Quare eſt ꝙ quedaȝ aialiũ qñ pmutãt aq̃s pmutant colorem.par.10.pro.7.

Quare aialia maſculina ſunt maiora mole femellis. par.10.prob.8.

Quare q̃dam aialia paruo tpe portãt ⁊ cito parientis ſicut vrſe.par.10.p.9.

Quare eſt ꝙ in alq̃s aialibus ſicut nãȝ genitaȝ cũ gignẽtibus intẽſiorẽ hñt ſimilitudinem vt bos gñans cum boue genito ⁊ capra cuȝ capra magis q̃ȝ in hominibus.non enim ipſi ſicut pater vel mater aſſimulantur.par.10.p.10.

Quare eſt ꝙ hoies coloris albi ⁊ equi vt frequenter inueniuntur glauci vel ſubalbidi ſm oculos. par.10.pb.11.

Quare eſt ꝙ aliqui hoium ſiunt nanẽ ⁊ quare quedã aialium ſunt totaliter magna vt dromedarij ⁊ elephantes ⁊ quedam parua. parti.10.p.12.

Quare q̃dã aialiũ ſiũt adiuicẽ p gñonẽ vniuocã vt hõ ex hoie ⁊ equ⁹ ex eq. vl̃ p q̃ddã mixtionẽ vt terre ⁊c. adinuicẽ vel per putrefactionẽ vt ſunt vermes vel mures.vel ex his cõmixtis vt eſt eque aſinus gallus pdici. p.10.13.

Qr̃ q̃dã aialiũ priũt ſil̃ pl̃es fetus vna vice tm̃ ſicut canis porca ⁊ alia priũt tm̃ vnũ vt hõ ⁊ leo. par.10.prob.14.

Qr̃ hõ iter cetera aialia ſm q̃ȝtitatẽ ſui corpis valde modicã hȝ diſtantiã iter vnũ oculũ ⁊ alteruȝ: ſed in alq̃s aialibus inueniũt magna diſtantia preter pigmeũ.interponitur.n.ipſis frons inter vnum oculum ⁊ aliũ: in hoie autẽ naſus ſolus. par.10.pro.15.

Quare eſt ꝙ aialia quedaȝ ab hoie nullo mõ polluunt in ſõnis ſpmata effundentia ſicut lepus ⁊c.q̃daȝ aũt ſi polluitur modicũ eſt quod emittunt raro vt pigmeus. parti.10.prob.16.

Qr̃ q̃dã aialia mouent caput ad orĩẽtem põnẽs q̃dã aũt nõ.pt.10.p.17.

Qr̃ hõ iter cetera alia ſternutat. 10.18.

Qr̃ nullũ aial hȝ linguã pinguẽ ſicut mẽbra aliaꝝ partiũ. parti.10.prob.19.

Quare eſt ꝙ femine aialium mingunt cum deſcenſione. parti.10.p.20.

Quare eſt ꝙ oia de genere aialium nõ volatiliũ circa finẽ hyemis aduenientẽ vere deponũt pilos. p.10.pro.21.

Quare pili ouium cum euelluntur ſiũt molliores. parti.10.prob.22.

Qr̃ lane ſeu pili ouiũ cũ fuerint magis extenſe tãto plus indurant vſq̃ ad extremitatẽ: ſȝ in hoib⁹ eſt ↄ̃: qm̃ pili quãto magis elõgant tãto plus molles redduntur ſm extremitatem exteriorem a medio in antea. parti.10.pro.23.

Quare eſt ꝙ homo non habet crinem .i.iubam ſuper collum. par.10.p.25.

Qr̃ eſt ꝙ oia aialia pedes hñtia q̃tquot in nũero hẽant extũt in pari tot in vno latere ſicut in alio. par.10.pro.26.

Quare eſt ꝙ in cicatricibus equoꝝ ⁊ aſinorum naſcunt pili in cicatricibus hoium non oriunt. parti.10.pro.27.

Quare eſt ꝙ qñ alia aialia ab hoie pariunt ſil̃ duos fetus marem ⁊ feminaȝ vterq̃ȝ eoꝝ viuit ⁊ nutritur: in hoibus aũt nõ inuentuȝ eſt illud niſi raro qꝛ ſepiſſime moritur femina viuente maſculo. parti.10.prob.28.

Quare mĩr⁹ eſt tp̄s in quo aialia dormiunt q̃ȝ id in quo vigilant. p.10.29.

Quare q̃dã aialia cõfeſtim ipſis natis conſequunt parentes ambulãdo poſt ipſos. parti.10.pro.30.

Qr̃ morphea nõ fit alijs aialib⁹ ab hoie ſolus.n.hõ ipaȝ incurrit. pt.10.p.33.

Quare in loco morpheato ſemp efficit canicies q̃ eſt lãgor pili. p.10.pro.34.

Qr̃ ẽ ꝙ q̃dã aialia.fiunt iracũda inſurgentia defacili poſt partũ ſicut canis lupa ⁊c.q̃dã aũt nõ reddunt ſenſibiliter iracunda vt ouis capra.p.10.p.35

Qr̃ eunuchi pmutãt diſpõnes corpoꝝ i.vocẽ ⁊ reddunt iſtabiles.p.10.p.36.

Qr̃ eunuchi aũt totaliter carent ilch'ãs i.ſtraticis paſſionibus aut raro ipſas incurrunt. par.10.pro.37.

Qr̃ hõ magis pl̃es voces ⁊ diſtes emittit ſȝ a⁹ alia exñ⁹ i eadẽ ſpẽ indifferẽter hñt vnã vocẽ vt canes boues ⁊c.variatur tñ in philomena. par.10.pro.38.

Quare eadeȝ aialia ſpẽ vtunt alq̃s vocibus vt multiplici litteratura articulata ſicut habẽtia ſermonẽ. alia vero ab iſtis eadẽ tñ ſibi in ſpẽ non vtũtur alq̃s ⁊ alq̃s vocibus litteratura articulatis vt ſermone carẽtia.par.10.p.39.

Quare hõ ſolus a nãtura inter cetera aialia ſit natiuitate mutus loquela carens ⁊ auditu. par.10.pro.40.

Quare inter cetera animalia homo naſcitur claudus. part.10.pro.41.

Quare eunuchi habent crura vlceribus plena. parti.10.prob.42.

Quare aliqõ de numero aialiũ non patitur lithiaſim.i.lapideſitatem maxime in veſica niſi ſolus hõ.p.10.p.43.

Quare ſubiugalis equi aſini et in bobus que eructuãt nõ incurrũt lapidoſitatẽ ſolus hõ ſic. parti.10.pro.44.

Qr̃ aialia mãſueta domeſtica in q̃cũq̃ȝ ſpẽ eſt fieri oia ſilueſtria ſȝ nõ cõuertit ꝙ aialia ſilueſtria cuiuſl̃ȝ ſpẽi poſſint reddi oio mãſueta ⁊ dõeſtica.p.10.45

Quare in bobus vmbilica ſiunt plenẽ

poſitionē māifeſtati ſʒ in aliis aīalib⁹ nō ſūt manifeſtati. pti.10.pro.46.

Quare quedā animaliū coeunt ſemel tantū ꝛ coitum tolerant ſicut pluri ma ſilueſtria: quedam vero coeunt ꝛ coitum patiūtur multis vicibus ꝛ plu rima domeſticorum vt equus ꝛ ca nis. parti.10.proble.47.

Quare habentes raros dentes ꝛ minu tos valde diſtantes ſunt vt plurimū breuis vite. parti.10.prob.48.

Qr̄ hoīes hn̄tes ꝑtractionē lineaꝝ ap parentes per totū ſunt longe vite: ꝛ nō hn̄tes ſunt breuioris. pti.10.pb.49.

Quare hō inter cetera aīalia aut ſolus preuertit ab eſſe ſuo nāli pſcō ꝛ in im perfectū trāſmutatur. pti.10.pb.50.

Quare homo inter cetera aīalia noce tur a fumo. parti.10.prob.51.

Quar̄ vir⁹ equ⁹ gaudet alio: ꝛ qr̄ ſolus vir⁹ cōcupiſcit fore cū alio. p.10.p.52.

Qr̄ vnūqdq; cōiunctū in coitu marie ſibi cognata ꝛ cōſimili delectabiliſſi me exercet ipſum. part.10.p.53.

Quare in hoīe ptes anteriores pectora les quoq; ſunt piloſiores q̄ poſteriores in aliis autē aīalib⁹ eʒ. pti.10.p.54.

Quare homo inter cetera aīalia marie ſternutat. parti.10.prob.55.

Quare eſt ꝙ aīalia gnāta in mari ꝛ in ipſo nutrita ſunt maioris molis ꝛ etiā numeri q̄ generata ꝛ nutrita in terris ꝛ quare animalia marina ſūt plus nu tribilia. parti.10.proble.56

Quare alia aīalia ab hoīe ſepe indifferē ter aſſumūt ſiccū alimentū ꝛ humi dum. ſed homo magis aſſumit humi dum alimētū q̄ ſiccū. par.10.p.57.

Quare eſt ꝙ eunuchi non incurrūt cal uiciem. parti.10.pro.58.

Quare quedā aīaliū ſtatim poſt nati uitatem poſſunt per ſe alimēta ſine ad miniſtratiōe facta a parentibus recipe.

Quare hō qn̄ egerit marie emit tit egeſtiōes humidas ſʒ q̄das aīalium equi muli aſini magis emit tunt ſiccam. parti.10.proble.60.

Qr̄ aues ꝛ marie gampſonice de rapi na viuentes ꝛ hoīes ꝛ alioꝝ aīalium fortia ꝛ audacia iracunda ſunt duri corpore ꝛ cōpacti ſicut leones h⁹ ſūt neruoſa ꝛ oſſuoſa ꝛ calm eoꝝ corp⁹ mobile valde: q̄das quoq; aīaliū que pticipant illoꝝ ſunt fortia ꝛ laboris multi pſeſſimi ſicut aſini muli cameli: ſʒ tn̄ nō ſunt calida ſed frida non ſunt fortia ꝛ audacia iracunda. p.10.61.

Qr̄ q̄drupedia nō grādia corpora hn̄ tia ſʒ pua aut mediocria multotiens ptuīūt mōſtra deficientia aut abun dantia in debita q̄ntitate mēbrorū ſed homo vir ꝛ alia magnorū corporum vt equi elephātes cameli raro partu riunt monſtra. par.10.prob.62.

Quare in hoībus ſit piloſius caput q̄ aliud corpus ꝓportionabiliter ad alias partes ſʒ i aliis aīalib⁹ eʒ. p.10.p.63.

Quare ſolus homo inter cetera aīalia incurrit canicieʒ. parti.10.pro.64.

Quare hominis ptes que ſunt ab vm bilico inferius verſus oſſa ſunt maio res q̄ illa que ſunt ab vmbilico ſuperi us verſus pectoris concauitatē apud gladiaturam. parti.10.prob.65.

Quare quedaʒ aīaliū nō tm̄ generant ex ſemīnē per coitū que eſt gnō ex cō binatione maſculi ꝛ femelle ſed etiam generant caſualr̄ .ſ. per putrefactionē quedā vo generant tm̄ ex ſemīneʒ vt homo equus. par.10.prob.66.

Quare dentes ethiopū hitantiū pmū clima ad meridiē ꝛ vl̄r nigrorū ſūt al bi intātū ꝙ manifeſtiores ſunt valde in albedine q̄ dentes alioꝝ hitātium tertiū clima: ſed vngues ethiopū ꝛ ſi bi propinquoꝝ nō ſunt tales imo ꝯ̄rīi nā vngues iſtorū ſūt ſubnigri vngues vo habitantiū alia climata ſunt ſub albidi .ſ. ex albo ꝛ rub. cōmixti.10.67.

Quare q̄dā aīaliū ſtatī abſciſo capite moriunt q̄dā āt nō ſic cōfeſtiʒ moriūt ſʒ mouent aliquādiu opōnes vite exer centia ꝛc. alia vero tardius moriunt ſicut exanguia. par.10.pb.68.

Quare hoīes maxime a natiuita te carent auditu inter ali os ſenſus. parti.11.prob.1.

Quare hoīes ſurdi ſeu q̄ ſurda ſūt nari bus ſonādo garriūt. par.11.pb.2.

Quare homines calidi a natura habēt magnam vocem. part.11.pro.3.

Quare ea q̄ nocte audiunt vt ſoni ꝛ vo ces ſunt bn̄ audibiles. parti.11.p.15.

Quare voces aud te ex longinquo vi dent nobis acutiores eis ō propinquo cum tn̄ ſint graues. par.11.prob.6.

Quare domus ſeu edificia cemento de ſuper illinito recenter interius magis reſonant echo reddentes cū quis i eis ſonauerit. parti.11.prob.7.

Quare dolia q̄ ſunt vaſa linea ſeu vaſa fictilia ex terra ſi qs ſurſum in deorſū ꝓiciat vehemēter ſup pauimentū ſo lidum cadentia ipſis prius coopertis ꝛ bn̄ obturatis faciunt edificia pluri mum reſonare cāndo maiorem ſonū q̄ ſi extra ꝓiceret ꝛ marie qn̄ puteꝰ ꝛ loc⁹ ꝓfūdus fuerit intra edificia.11.8.

Quare predictoꝝ vaſoꝝ ſi aliquid pro iiciat ipſoꝝ ꝛ ſupi⁹ deorſū. p.11.p.9.

Quare ſi aq̄ frida ꝛ calida effūdat ex eo dē vaſe ꝛ dolio eq̄lis q̄ntitatis ꝛ forais ꝛ breuiter ceteris pib⁹ frida acutiorē ſonum in eius effuſione cāt q̄ calida ſit vtriſq; aptis foraminib⁹. p.11.p.10.

Qr̄ diu vigilātibus ſupflue corrūpit di geſtio vox rēddit aſpior ſolito. p.11.11.

Qr̄ p⁹ aſſūptionē ciboꝝ ꝛ potuū ꝛ ma xime ſi tales fuerint vaporoſi nauſe tatem cāntes ꝛ replonē quoꝝ ēt non modica ſuſcepta q̄ntitas fuerit vox ci tiſſime interrumpitur. part.11.p.12.

Quare eſt ꝙ plorantes ꝛ contriſtantes loquunt acute ridentes ꝛ gaudentes loquunt grauiter. parti.11.pro.13.

Qr̄ pueri ꝛ puelle ꝛ o͛ia iuuenalia ha bent vocē acutiorē q̄ pfcā conſiſtēria ꝛ antiqua ēt p⁹ ꝛ quare eſt ꝙ hn̄tia ſʒ ſpēm ſuā vel climata vocē acutā co rū ʒ iuuēcule ſunt vocis acute vehemē tiſſima acuitate. par.11.pro.14.

Quare non gn̄antes neq; ſpmatiſātes vt pueri ꝛ iuuēcule vl̄ vir mulieres q bus accidit mutatio vocis circa tpus emiſſionis ſpmatis: ꝛ ſenes iaʒ frigidi marie ſeniores ꝛ eunuchi qui non ge nerant loquuntur acute ſed viri calidi ꝛ fortes gn̄atiui grauiter loquūt.11.15.

Quare voces ſunt grauiores in hyeme q̄ in aliis tēporibus. parti.11.p.17.

Quare potus ꝛ vomitus in frigoribus facti ſunt cauſa q̄re loqmur grauius q̄ in diſpōnib⁹ ſibi oppoſitis. p.11.18.

Qr̄ ē ꝙ vox grauis audit melius a pro pinquo ſufficiēter ita ꝙ nō ſit ꝓpiqui tas grandis valde: neq; diſtantia ſed de lōge minus ꝛ deterius vox grauis audit nūc āt ſi audiatur grauis nō ma nēs ſʒ acuta fore ſcā audit. p.11.p.19.

Qr̄ vox a q̄ lōge diſtam⁹ audit acutior q̄ ſit ſm veritatem. parti.11.pro.20.

Qr̄ diſſoluti exercitiis debiles corpore vt īfirmātes loquunt acute. p.11.21.

Qr̄ vox clamātib⁹ corrumpitur poſt re pletionē ciboꝝ ꝛ potuū. p.11.pb.22.

Quare ex voce cauſetur q̄dam cōfigu ratio ꝛ delatio aeris. part.11.p.23.

Qr̄ eſt ꝙ in ſpcb⁹ alioꝝ aīaliū iuuēcu la ꝛ paruaʒ hn̄t vocē acutiorē q̄ pfcā ꝛ cōſiſtēna: in bouina vo ſpē eō q; vi tuli grauiorē vocē hn̄t q̄ boues non pfecti ꝛ caſtrati maxime. pt.11.p.24.

Quare ioculatrices ꝛ cantatrices quan do contendunt adinuicem ꝛ rixantur minus fiunt chori. par.11.p.25.

Quare ſal quando proiicitur in ignem ſcinditur ꝛ ſonum cauſat ad modum tonitrui. parti.11.probl.26.

Quare eſt ꝙ aliq aliq; puenit ad tpe nālr cōſtitutū ad loquēdū vt circa.30. mēſes loquunt ſmone articulato ma nifeſte ꝛ deinde viuunt ita loquendo quouſq; attigūt ad tpe a nā ōputatū ꝛ multi q̄dē ſunt q dicūt tales eē mon ſtra ꝛ peccata nā mirāda. p.11.p.27.

Qr̄ q̄dā nullo tāgēte cānt ſonū ꝛ mox mouent vt arche. parti.11.pro.28.

Quare oſtitantes qui fumū ventoſum ex ſtōaco ſup os ſtōaci emittunt min⁹ audiunt cū id accidit agere. pt.11.29.

Quare pueri magis patiunt īpedimētū in lingua ꝛ balbutientes appellent q̄ viri iaʒ iuuenes ꝛ hoc maxime accidit pueris an̄ tpe ſpmatiſationis tūc pp coitū humiditate mundata minuit huius īpedimētū: ita ꝙ aliqui tūc pſe cte cauſantur. parti.11.pro.30.

Quare vox exercitantiū ſe duʒ adhuc permanent fortes ꝛ cali in exercitio ac cidit ſicut timentibus. part.11.pb.31.

Quare illi qui ſunt in exercitio forti diſ ſolutiuo humiditatū cū cōſtāna viru tū grauiter loquunt ꝛ illi qui timent loquuntur acute. parti.11.pb.32.

Q̃r eſt ꝙ balbutiẽtes vĩr hñtes alia i-
pedimenta his ꝯſilia in locutiuis in-
ſtr̃is n̄ pñt ſmonẽ ꝓferr̃ planũ.11.53.
Quare aliq̃ ſunt vĩr ſmone ĩpediti cũ
exercitio fuerint vehemẽter deteniti ⁊
maxime timoroſo ſeu athletico ma-
gis fiunt balbutientes ſ3 cum fuerint ĩ
ebrietatibus minus. par.11.pb.36.
Quare ſonus factus extra domũ meli⁹
audit̃ ꝙ̃ intus factus. par.11.p.37.
Quare melancolici aduſti vt plurimũ
balbutiunt. par.11.prob.38.
Quare porum habet meliorare vocem
impeditam. parti.11.proble.39.
Q̃r aĩalium ab hoĩe plurima voce3 hñt
acutiorẽ eorũ videat̃ ꝙ debeſt habe-
re grauiorẽ eo. ſũt enĩ3 grauiora ⁊ for
tiora multo hoĩe. a ṽtute. n. forti mul-
tum mouet̃ aeris vocis grauis cãtui.
ſed hõ nãliter ſe hñs vocis eſt grauis ⁊
non acute niſi cũ infirmat̃ eo ꝙ ṽtus
debilitata illius modicum aerem mo
uet vñ vox cãtur acuta.11.ꝓble.40.
Quare ſpũm continentes intra ſe me-
lius audiunt ꝙ̃ reſpirantes ⁊ relaxan
tes ipſum. par.11.prob.41.
Q̃r cũ ſal fuerit minutus parue q̃ntita
tis ⁊ ꝓijciat̃ in ignẽ mox ſonũ cauſat
non tñ eius ſonus fit magnus ⁊ lon-
ginquus: contra oppoſitũ ſalis cauſat
q̃ntitas maioris. par.11.p.42.
Q̃r ſi q̃s ſalis eãdẽ q̃ntitatẽ ſpẽ ꝓijciat
in multũ ignẽ inflãmatũ minor fit ſo-
nus ꝙ̃ ſi ꝓijciatur in paruũ extinctio
ni propinquus. par.11.p.43.
Quare cum vox cauſet̃ a quodã aeris
defluxu qui nãlr̃ h3 ſurſum deferri ſit
eni a caſo quare ꝙ̃ magis audit̃ ſcã p
ſupi⁹ ifer⁹ ꝙ̃ cauſata eẽ. p.11.p.45.
Q̃r vox ebrioꝝ nõ tñ oĩno ſicut diſſolu
toꝝ nõ potẽtiũ vociferare vt appare-
bit 3⁹ neq3 icipiẽtiũ ebriari q2 hꝫ red-
dunt̃ loquaces lingua expediti: vt vi-
ſu3 eſt.36.⁊ appebit p̃.30.ſ3 hoꝝ inter
medioꝝ magis patit̃ iterruptionem ca-
dẽdo ĩ medio ꝙ̃ vox ſobrioꝝ.11.p.46
Q̃r lux nõ penetrat per corpora dẽſa ⁊
ſolida ſonus aute3 penetrat.11.p.49.
Quare paribus reliquis ſi vnus vociſe
rat ⁊ multi ſimul ſonus non eſt equa-
lis ⁊ cantus illius.
Q̃r hõ ſolus aĩaliũ iterſecat voce3 non
q̃dẽ vt alia eã ꝯtinuãs. ptĩ.11.p.54.
Q̃r aliq̃ iterſecãt voce3 nã ⁊ alũ plures
accidente. part.11.proble.55.
Q̃r vĩr in hyeme ac ſebrũ in cibis ac po
tibus vocẽ hñt magis acutã: ſ3 in eſta-
te ebrũ potãtes vocẽ hñt grauẽ.11.56.
Quare de numero aĩalium hñtiu3 vo-
cẽ qd̃ dr̃ ad dr̃a3 piſciũ ⁊ talium qui
carẽt gutture vox maris tardius poſt
natiuitatẽ ꝑfecta redditur ho'bus ꝙ̃
aliis vocem hñtibus: reliq̃ enim aĩalia
confeſtim habent a natiuitate vocem
vt porci capre. part.11.pro.57.
Quare vox minor fit cum oẽs ſeruant
eandẽ3 figura3. puta ſi omnes icipiũt
eundem tenorem vel pondus ſaluan-
do non premendo vel ſuccinendo ſed
equaliter tenendo. par.11.pro.59.
Quare odor thimiamatu3 min⁹ ſentitur ꝓ ꝓpe ſtando vt
cum in ignem proijciuntur ꝙ̃ a remo
tis tunc enim melius eorum percipi-
tur odor. part.12.prob.1.
Q̃r thus ⁊ flores odorãt ſuauius.12.3.
Quare exiſtẽtia oĩa in motu cõtinuo ha-
bentia potentia3 odorandi magis ſũt
odorabilia in motu. p.12.prob.4.
Quare tempore hyemali deterius odo
ramus ⁊ hoc in glacie. par.12.p.5.
Q̃r odor vehementior ſoluit̃ ⁊ ſpgit̃ ab
iceſſante odoriferis ſparſis ſup cinerem
⁊ vĩr ſup ignẽ caſitatis remiſſe ꝙ̃ ſu
per vehementer inflãmatũ.12.ꝓble.6.
Q̃r hñtes vmblicũ rugoſum delectabi
liter odorant roſas. parti.12.p.7.
Q̃r vrina admixta aq̃ ⁊ vĩr debilia ve-
locius ex ſe emittunt odorem ⁊ ſine eo
ꝙ̃ intẽpata fortia pura.par.12.p.11.
Quare vrina ꝙ̃to diutius ſerua-
tur in veſica tãto fetidior
efficit̃ vt ipſius oñdit̃ egreſſus. ſtercus
ãt minus reddit̃ fetidu3. p.13.pro.1.
Quare ẽ ꝙ a nullo aĩaliu3 ꝑcipit̃ odor
ſuauis ab eo reſolutus niſi a pardali
q̃ exiſtit mulier ipſi⁹ pardi itm̃ redolet
ꝙ ẽt fere ipſi⁹ ioctũdant odore.13.4.
Quare fetida cum fuerint actualr̃ ca-
lida plus fetida ſũt ꝙ̃ ſi fuerint actu
frigida. parti.13.prob.5.
Q̃r ſi q̃s comederit allea vrina eius red
dit̃ fetida: ſ3 ſi comederit raffanu3 ca-
lamẽtum que ſilr̃ habẽt forte odore3
⁊ acutum ſicut allea vrina eius non
propter hoc fetet. par.13.pro.6.
Quare ab oĩbus illoꝝ qui nihil come-
derint ſi fuerint ieiuni ⁊ propter cum
eis preſeruant intenſior ⁊ horribilior
emittitur fetor. par.13.pro.7.
Quare aſſella inguina os matricis ſũt
loca fetidiſſima. par.13.pro.8.
Quare ſudores fetidi q̃ſi quodã vnguẽ
torum iniungunt̃ reddunt̃ fetidiores
non vnctis. parti.13.pb.9.
Q̃r anhelitus gibboꝝ curuoſoꝝ ⁊ ſtru
moſoꝝ fetidor eſt. par.13.p.10.
Quare hoĩes dicti in q̃bus extat
exceſſus in frigore ac ca-
lore ac vĩr in reliq̃s q̃litatibus patenti
bus permutatis ſunt feminei ⁊ bruta-
les ſm mores ⁊ actus ⁊ etiam ſm viſũ
⁊ apparentiam. par.14.pro.1.
Q̃r in ponto regione frida ⁊ ſicca aglo
nari ⁊ vĩr q̃l3 hmõi dcã a mari ſic no-
minato qd̃ dr̃ mare eleſpõticũ vocant
ẽt mare tanais frumẽtũ ⁊ vĩr alia ſẽia
cetera ſuo mõ q̃m frida ⁊ ſicca tãdiſſi-
me vt panicũ ſi dimittat̃ ſuat̃ tpe lõ-
giori reſpũ regionis huic oppoſite meri
diei ita ꝙ non corrumpitur aut ver-
mibus perforatur. par.14.pro.2.
Q̃r magis in regiõe fridiſſima ſiũt cau
ſones ꝙ̃ in regione caſa. ptĩ.14.p.3.
Quare ethiopes nigerrimi duo clima-
ta ſupiora habitãtes ⁊ egyptij qui ter-
tiu3 tenẽt ſunt cõtorti ⁊ incuruati. par
tes enim habent non recte plaſmatas
ſ3 obliquas. magis celeriter incuruan
tur. os hñt ꝓtenſum ad extra: caput
naucularẽ: pectus eminens: crura cũ
brachijs contorta. par.14.pro.4.
Quare flãtibus ventis caſis ⁊ humidis
coeuntia gñant magis femĩas in aq̃-
lonarib⁹ aũt his oppoſitis procurant
maſculina. parti.14.pro.5.
Quare in locis altis qui ſufficiẽter eue-
tant̃ ventis ſaluiferis diu viuunt ⁊ in
locis ymis ⁊ paludoſis citius morium
tur. parti.14.proble.7.
Quare habitantes loca caſa vt ethio-
pes ⁊ indi ſunt formidoloſi: ⁊ habitã-
tes loca ſicca frigida ⁊ petroſa ſũt for
tes viriles ⁊ audaces. part.14.p.8.
Quare habitãtes loca caſa ſunt lõgio-
ris vite hitãtib⁹ reliqua.part.14.p.9.
Quare ĩ locis paludoſis ⁊ aquoſis vĩr
reddunt̃ hitãtes ſõnolẽti ⁊ q̃ſi ſtupidi
magis ꝙ̃ in oppoſitis. ptĩ.14.10.
Quare q̃ dietant̃ ⁊ vitã ducũt per dietã
cõſeruat̃ vita in naui⁹ ⁊ vĩr in locis
cõſtitutis ſup aquas nõ corruptas vt
marinas vel fluuiales vt naute ⁊ mã-
ſiones hñtes ſup aquas melius colo-
rati ſunt colore cõmixto ex albo ⁊ ru-
beo ꝙ̃ habitantes loca paludoſa ſta-
gnoſa concaua. par.14.pro.12.
Quare in locis proportionatis hyemi
⁊ maris ſm humiditatẽ ceu ſunt hu-
mida cõcaua multotiens ⁊ multa ac-
cidit ꝓfocatio ⁊c. ꝙ̃ ĩ regionibus eſti-
uis. parti.14.prob.13.
Q̃r habitãtes loca meridionalia vt idi
ethiopes oculos habẽt nigros ⁊ habi
tantes loca aquilonaria glaucos vel
varios. parti.14.pro.14.
Quare illi quoꝝ regiones ſunt caſe tẽ-
perate ceu tertij ⁊ q̃rti climatis ⁊ vĩr il
le quarum latitudo eſt inter.14.gra
dus a linea equatoris vſq3 ad lineam
40.ꝙ̃ duũ ceu dcĩi iter ebrudiã ⁊ cho
um extãt ſapiẽtiores q̃cũq3 cognitio-
ne ꝙ̃ habitãtes regiones frãs ſicut ſũt
ſex ⁊.7.climata ⁊ q̃ deinceps. maxime
enim in locis ſic extremis non pñt na
ſci hoĩes bone cõplexionis neq3 boni ſen
ſus. Aui.4⁹.meta.14.pro.15.
Quare in locis caſis contingit ifridari
⁊ locis fridis caleſieri. ptĩ.14.p.16.
Quare ſolum de numero que in
duo diuidunt in figuras
rectas lineas habentes ſicut quadra-
tum pentagon hmõi. ptĩ.15.pbl.1.
Quare oẽs hoĩes iter degẽtes ⁊ habitã
tes loca extrema frigiditate. Itẽ loca
cõtẽpata ſeu eoꝝ medũ nũerantes ſi-
niunt in denariu3 nũerũ ⁊ nõ trãſcen-
dunt in aliu3 vlteriorẽ. ptĩ.15.pro.3.
Quare eſt ꝙ apparitiões videãt̃ cedes
vel fiſſes vbicũq3 fumus.ptĩ.15.pro.4.
Quare cũ ſol vniformiter oferitur a ſpe
ra ſua in equali non ſemper cãtur idẽ
vel augmentum vel diminutio in vm
bris. parti.15.proble.5.

Q. r ſol ꝓiciens radios ſuos ꝑ tranſitu ſuper q̄drilatera fig⁹ figurata. 15.p.6.
Quare cū luna ſit ſperica ſicut q̄dlʒ aliud celeſte videmus tamen ipſam figuram habentem. p.15.p.7.
Quare ſol ⁊ luna cum ſint figure ſperice apparent ſuperficies habentes planas. p.15.pro.8.
Q. r ſol cū fuerit in ortu vel occaſu ⁊c̄. extenſas in longum cāt vmbras.
Q. r vmbre gnomonis maiores ſunt eis q̄ ſunt a ſole ꝓducte. p.15.p.10
Q. r in eclypſibus ſolaribus ⁊ ꝓpter cū ſol nō obſcurat̄ totus nō emittit radium ſiquis ad ipſum inſpexerit ꝑ aliquod perforatum. pt.15.pb.11.
Quare pilius nō cātur ī aere cū ſol erit circa mediū celi neqʒ ſupra ſolē apparens antecedere ipſum ante meridiem vel conſequi eum neqʒ etiam ſub ſolis luce ſed tm̄ ex latere eius vt verſus boreaʒ vel auſtrū vel adhuc cū bis ī meridie fuerit nō accidit. p.15.p.12
Quare extremitas vmbre ſolis vbi radius tāgit appet ꝯtremeſcere. p.5.13.
Quare baſes ampullaꝝ q̄b⁹ innitunt̄ ſup aq̄s ſactarū cuʒ non ſint albe ſi exponant̄ ſoli a q̄ cānt̄ vmbre non faciunt vmbram ⁊ ſi videntur debere facere ꝑ caloꝛē album terminantē ſolis inſpectū. p.16.pb.1.
Q. r ampule ſiūt emiſꝑice min⁹ nūq̄ꝫ ꝑfectam ſperā cōſtituentes. p.16.p.2.
Quare ineſt magnitudinibus: que habēt ꝓfunditatē ineq̄lē ⁊c̄. p.16.p.3.
Q. r cadētia in terrā ceu planū ⁊c̄. 16.4
Quare chilindrus cuʒ impellit̄ fertur ſm rectum: p.16.p.5
Q. r ſectio ꝑgameni libroꝝ cū facta fuerit ꝑ̄us ſuꝑficialis ⁊ recta ⁊c̄. 16. p.6.
Quare magnitudines ſeꝑate in plures ꝑtes apparēt minores. p.16.p.7
Q. r ꝑtes plātaꝝ ⁊ aīalium q̄cūq̄ꝫ min⁹ ſunt organice ſunt rotunde. p.16.p.8
Quare plāte ⁊ aīalia ⁊ eoꝝ ꝑtes ⁊ vīr quecūq̄ꝫ quāta in extremis ſuis rotūda ſemper efficiuntur. p.16.p.9
Quare circulus ſi ꝓiciatur ⁊c̄. deſcribit rectam lineam non declinans ſenſibilr ad vnā ꝑtē magis q̄ꝫ ad aliā: dōec incipit quietari tūc deſcribit reſleraʒ repreſentantem circularem donec cadat. p.16.p.10
Quare lata per aerem in contrariuʒ cadunt locum. p.16.p.12.
Quare incommēſurabiles ſeu inequales cuʒ iuxta ſe poſiti inſpiciūt̄ ꝑ intuitu qui ſūt maiores amplius apparent maiores. p.17.1.
Quare aīalia ⁊ plāte cū oriunt̄ magis ꝓtendunt̄ ſm longū q̄ꝫ ſm latū in ꝓfundum ⁊ non tm̄ cū oriuntur veruʒ ēt cum augmētantur. p.17.p.2
Qualiter ex̄ modum ꝓponēdi ꝯſuetū ꝑ̄us ⁊ poſterius opoꝛtet accipi in tꝑe ⁊ vīr in motu. p.17.pb.3.
Quare ſi qui aſſumpſerint librū ⁊ incipiunt legere in eo ⁊ ſtatim occupant̄ ſōno ita vt nō poſſint legere ſiat neceſſe eos violenter dormire aliqui cum volunt magis vigilare accipiunt librum ⁊ legentes in eo redduntur vigiliores. p.18.prob.1.
Quare ſermones pleni lite ⁊ cōtētione in quibus vnus querit victoriam ſuꝑ alterum extant excitatiui ⁊c̄. q2 in eis duellant ⁊ rixantur vt eſt in logica ⁊ circa ſophiſtica. pt.18.p.2.
Quare dolentes cōtriſtātes gaudentes delectantes fiſtulas ⁊ vīr inſtrā delectationem ⁊ gaudium inducētia expedit audire. 19.1.
Quare ſm chordā ypatē cātam⁹. 19.4.
Quare cuʒ maiori delectatione audiūtur hoīes cātātes illos cātus quorum audientes prius aliquā noticiā. 19.5.
Quare rationabile exiſtit ꝯſequens cātandi tragicum. p.19.p.6.
Q. r ꝯſtituētes antiq̄tus armoniā muſicalē ex.7. chordis ⁊c̄. p.19.pb.7.
Q. r cū delectatione audimus cātū. 19.9
Quare ſi vox humana eſt delectabilis delectabili⁹ eſt hoīes cātare. p.19.10.
Quare aliq̄s ſonans voce ⁊c̄. p.29.11.
Quare chorda illa q̄ extat grauioris toni ⁊c̄. p.19.pro.12.
Quare antiqui conſtituerunt cant⁹ dictos leges. p.19.p.15
Quare cātus antiphonus ⁊c̄. p.19.16.
Quare cantantes vnam non cantant anthifonam. p.19.pro.17.
Quare diapaſon ſola conſonantiaruʒ cantatur. p.19.p.18.
Quare ſi aliquis noſtrum ſcientiū pulſare. p.19.prob.20.
Q. r cātātes de numero grauiū. p.19.21
Q. r cātātes aliq̄ meli⁹ ꝯſonāt. pt.19.22.
Q. r cū ſubtilib⁹ chordis ⁊c̄. p.19.p.24
Quare cantores diſcordāt amplius in acuto q̄ꝫ in graui. p.19.p.26.
Q. r ꝑmi cantus leges appellāt̄. p.19.28
Quare rithmi quantum ad ſpeciem muſice ⁊c̄. pt.19.proble.29.
Q. r ypodoriſticum ⁊ ypofrigiū. 19.30.
Quare apud frinicum. p.19.p.31
Quare in cantu extat magna conſonātia ⁊c̄. p.19.probl.34.
Q. r media chorda moueat̄. p.19.p.37
Q. r ſeptē debēt hr̄e mediū. 19.p.44.
Quare conſonantia ex grauibus cātatis eſt mollior. pt.19.pro.49.
Q. r ſi aliq̄s accipiat diodolia ⁊c̄. 19.50
Quare aqua ſalſa ſuſtinet q̄ in ipſa naſcuntur ⁊ nutriūtur apta: porrū autē trāſplātatū in ea nō viuit qd̄ tm̄ calīu ⁊ ſiccū vr̄. 20.1.
Quare dicit̄. in exercitu nō ſeies mētaʒ neqʒ tranſplantes neqʒ vtaris in comeſtione. pt.20.p.2.
Quare quedam vegetabilium ꝓducūt floꝛem ⁊ non fructū. pt.20.p.3.
Q. r ſiq̄s acceperit cucurbitas ⁊c̄. 20.9.
Quare plantaꝝ cultores eas irrigant mane ante ſolis ortum. pt.20.p.15
Quare cepe ⁊ eī⁹ maneriei ſpecies mordicant. pt.20.pro.22.
Q. r aliqua ligna germinent abſciſſa ſine radice vt ſalix albera ꝑpl̄s. 20.26.
Quare plāte cū frida irroꝛāt̄ aq̄.
Quare optimi pepones naſcunt̄ in locis paludoſis. pt.20.p.32.
Quare ptiſana cū fece ⁊ maxime dum coquitur ⁊ farina ſimiliter ſi infundat̄ oleo ꝓpter cū multū agitat̄ efficiūt̄ albiores q̄ꝫ ꝑ⁹. 21.1.
Quare cibus ꝯſtruct⁹ ex tritico ſine aſſatōe ꝓpoꝛtōalis ē max̄ coꝛpib⁹. 21.2
Quare ſiquis aſſet panem durior redditur. p.21.pro.24.
Quare hoīes vt ad multuʒ comedunt fructus poſt comeſtionem: incompatabiliter aūt magis edūt poſterius ipſos q̄ꝫ prius ⁊ maxime cū quis coꝝ relinquit̄ nāe nō gubernatus medicinali artificio. p.22.p.1.
Quare eſt q̄ dulcia ſint nobis magis cōuenietia q̄ꝫ acetoſa. p.22.p.2.
Q. r ficus q̄ ſūt dulces ⁊ amicabiles nature nr̄e offendūt dentes. p.22.14.
Quare eſt q̄ vnda in locis ꝓfundis ⁊ vīr magis aq̄ pelagi nō diuidit̄ ⁊ ieq̄lis reddit̄ vna ꝑ alteri. 23.p.1.
Quare naues in poꝛtu videntur magis honerate q̄ꝫ in pelago. p.23.pb.3.
Quare balneantes ſe aq̄ maris citius exiccant̄ q̄ꝫ potabili. p.23.p.10.
Q. r vnde ſunt ventoſe ſpumoſe. 23.11.
Quare aqua marina comburitur ⁊ potabilis non. par.23.pro.15.
Quare aqua ſalſa non eſt ita fluuialis ſicut aqua dulcis. p.23.prob.20.
Q. r in paludib⁹ nō gn̄at̄ harena. 23.33
Q. r mare cū ſit ſalſuʒ ⁊ fridū. p.23.35.
Quare aqua cuiuſlibet paludis aqua potabilis lauet ⁊ purget indumenta. particu.23.proble.40.
Quare aq̄ maris ⁊ vniuerſaliter ōis aq̄ cum fuerit quieſcēs ⁊ tranquilla apparet alba ⁊ cū mouet̄ inundationibus ⁊c̄. magis vr̄ ſubnigra. 23.p.41.
Quare ſi inungant̄ ꝑ̄us ſufficiēter oleo deinde aq̄ infundant̄ vel irroꝛent̄ calidiori minor ſentit̄ caloꝛ illi⁹ aq̄ calē q̄ꝫ ſi prius nō fuiſſent inuncti. 24.1.
Quare aque puteoꝛum poſt meridiem redduntur calide: par.24.p.2.
Quare aqua bulliens non ſaltat longius extra vas. par.24.p.8.
Quare balnea calida naturaliter ſunt dicta ſacra. p.24.p.19.
Quare cū membꝛa ponunt̄ in vtribus inflatis aere vehementer calcato doloꝛem percipiunt grādem. p.25.p.1.
Quare aer cū ſit groſſioꝛ luce lux ī eū pertranſeat. p.25.p.19
Q. r aer nō mouet̄ ad ꝑtē ſuꝑioꝛē. 25.13
Quare circa auroꝛam aer eſt frigidior q̄ꝫ circa ſero. par.25.p.14
Quare aer minoꝛis quantitatis eſt calidior q̄ꝫ is qui ē maioꝛis. p.25.p.17.
Quare in domibus altis ſituatis ī aere ſpacioſo aperto hoſtio ⁊ feneſtra ſit euentatio. p.25.p.21.
Quare ſub ſolamus ſolus vētoꝝ ꝯgre

gat ⁊ trahūt nubes ad ſe cutē mem vi deant poti⁹ impediere. p.26.p.1.

Quare vēti celerius ceſſant ſi fiat pluuia q̄ ſi non fieret. par.26.p.4.

Quare quidam ſpiritus qui appellant tropee fiunt in mari. p.26.p.7.

Quare perdicti tropee vocati perflant. parti.26.pble.8.

Quare auſter eſt fetidus cū ſit ventus cu ius materia eſt exalatio ſicca perueni ens a loco aduſto. par.26.p.16.

Quare timētes mēbra ſua nō pñt regere ⁊ getare ſed paſſionē incurrūt q̄ dicitur timor vel tremor. 27.p.1.

Q̄r debētes puniri ſitim latrrūt.27.2.

Quare cum humidum calefactum coadunatur interius irati reddunt calidi ⁊ audaces. p.28.pro.3.

Quare vinum diligentes ſunt fortes ⁊ animoſi. p.27.p.4.

Quare homines magis honorant fortitudinem. p.27.pb.5.

Quare timentes fortiter magis tremeſcūt ſm vocem ⁊ labiū inferius.27.6.

Quare cum timor ſit quedam triſtitia ⁊ dolor dolentes clamant timentes vero ſilent. p.27.p.9.

Quare eſt q aliqui cadunt in egritudines cum fuerint cōſueti viuere praue ⁊ vti adminiſtratione regiminis praui ⁊ intemperati ⁊ maxime potus ſi ſubito mutentur ⁊ vtantur regimine bono ⁊ temperato. p.28.p.1.

Quare hoies dicunt incōtinētes ⁊ intēperati ſm hos duos ſenſus guſtum ⁊ tactum. p.28.p.2.

Quare aliqui dicūtur incōtinētes ⁊ intemperati ſolummodo pp deſideriūz ⁊ voluptates circa guſtum ⁊ tactum ⁊ non circa iram. p.28.p.3

Quare cum maior ſit iniuſtitia ſm veritatem quando quis peccat contra maius bonum ⁊ honorabile ⁊ honor cum ſit maius bonuz. p.26.p.1.

Quare difficile minuſq̧ tolerabile eſt quando aliquis priuet ſiue ſpolietur pecunia vel aliquo alio modo apud amicum ſuum depoſito negando eaz vel fugiendo cum ipſa q̄ ſi puet mutuo illi cōceſſo ſpe reſtitutionis. 29.2.

Quare in curijs ſiue locis in qbus redditur ius magis numerāt hoies cū teſtamētū ſcribūt.plures enim inducūt teſtes numero vel ſaltē.⁊c̄. 29.3.

Quare inopia magis appetit eſſe ⁊ habitare apud bonos viros ⁊ vtiles q̄ apud prauos ⁊ inutiles. p.29.p.4

Quare dirius ⁊ iniuſtius eſt mulierem occidere q̄ virum. p.29.p.10.

Q̄r ſi aliqs detineri dz in iudicio coraz iudicante timēdo ne fugiat ſtare fac̄ ipſum in parte dextra. p.29.p.11.

Q̄r fugiēs ſiue reus ⁊ pſequēs ſiue actor tenētes nūm teſtiū ⁊ pbōes vtriq̧ eq̄les re⁹ obtinet i cā ſup actorē vt abſoluat ⁊ actor potius ɔdēnet. 29.12.

Quare furātes i balneo ſtuffa vel foro ⁊c̄.puniūt⁹ ad mortē: ⁊ furātes in domo nō:dūmō furtū reſtituāt.29.p.13.

Quare euenit q ɔ̄dicētes aut ligātes in ptorio ⁊c̄. ptic.29.p.14.

Q̄r damnum qđ iponit furāti morē ē nō autem iniurianti. p.29.p.15.

Quare oēs viri ad dñiam mulierū qb⁹ talia p⁹ frigiditatē ⁊ ipfectionē nō aduenūt i qbuſcūq̧ fuerunt illuſtres ⁊ excellētes alios in pbia pollitica ⁊c̄.vidētur fuiſſe cōplexionis melancolice. p.30.4.p.1.

Quare habemus hituz in qbuſdā ſciētijs in aliqb⁹ hr̄e nō poſſumus q̄ſtum cunq̧ inſudemus. p.30.p.2.

Quare aial homo in genere aialium ē prudentiſſimum. p.30.pro.3.

Q̄r cū hoies efficiūt ſenes p⁹ ſenectute amplius ⁊ pfectius intelligūt nō aūt 2⁹ ſʒ cū fuerint iuniores i pueritia exiſtētes celerius ⁊ magis adiſcūt.30.4.

Quare debemus āplius cōſiderare de hoie v̄a ſperantes eſſe q̄ oſtendit q̄ de aliquo alio aiali. p.30.p.5.

Q̄r medici opant circa corpus hūanū donec inducāt ſanitatē. p.30.p.6.

Quare artifices dicti bachi: prout frequenter ſunt indiſcreti ⁊ indiſciplinati praui. p.30.p.7.

Quare ordinantes omnia recta rōne ſtatuerunt athletas in corpali pugna exercitiū obtinētes p̄miari ⁊ diſputantibus nullū p̄miū dari. p.30.p.8.

Quare homo inter cetera aialia vnum apprehendit ⁊ intelligit ⁊ aliud facit beſtie aūt quod apprehendunt videntur facere. p.30.p.11.

Quare qdā prudētiū q̄z vita eſt recta rōe firmata poſſidēt qſdā voluptates ⁊ apud ſe refuāt nec vtūt eis. 30.12.

Quare pueri gallorum ſunt prudētes a pn⁹ procedentes vo in augmentum infatuantur. p.30.p.13.

Quare ſi ſternutans oculos fricat ceſſat ſternutare. p.31.pro.1.

Q̄r vno oclo vidētē certi⁹ ⁊ melius vñr q̄ ſi videat duobus oclis intuēdo.31.2

Quare oculi in iratis erubeſcūt ⁊ verecundanti aures. p.31.pro.3.

Q̄r ſi vn⁹ oclus claudit ali⁹ reddit magis intētus ad uidēdū. p.31.p.4.

Q̄r qdā patientes obtalmiā ⁊c. vident tūc acuti⁹ q̄ añ paſſionē. p.31.p.8.

Q̄r videntes vno oclo nō adeo patiunt ſicut vidētes duobus. p.31.p.10

Quare cum oculi diſtant non concurrentes in idem ſignum id qđ eſt vnuz videtur eſſe duo. p.31.pro.11.

Quare nō eſt dñia in ſenſu quo ad perceptionē ſenſibiliū. p.31.p.12.

Quare potentior eſt pars dextra q̄ ſiniſtra. p.31.pro.13.

Q̄r exercitiū vehemēs exiccatiuū ē nō ɔferēs ſed potius nociuū. p.31.p.14.

Q̄r obtuſe vidētes in vnum ɔgregāt ⁊ cōducunt palpebras. p.31.p.16.

Q̄r cōuertens oculū ſm ampliū vt dextra ⁊ ſiniſtra nō appet illō qđ v̄e vnuz viſum eſt eē duo ſed id videt cū ſurſū moueātur aut deorſū. p.31.p.17.

Quare ſiniſtra corpis ſint imbecilliora dextris in oi re. p.31.p.18.

Quare intuentes alba ⁊ fulgida vt ſolē ſilr nigra ⁊ obſcura deteriorem diſpoſitionem acquirunt. p.31.p.19.

Q̄r fum⁹ ⁊ alia acuta mordēt oculos pre alijs ptib⁹ corpis. p.31.p.21.

Q̄r oculus nō patit rigorē ⁊ frigus ſicut cetere ptes corporis. p.31.p.22.

Quare plorantes emittunt lachrymas calidas ⁊ patiētes in oculis emittunt frigidas. p.31.p.23.

Quare oculus ptis ſiniſtre plus ɔgregatur ⁊ ɔ̄bit circa pupillā. 31.p.24.

Q̄r aliq hñtes debilē viſū ſi quid volūt legere approximant id ad viſum ⁊ nō elōgat id pcul a viſu. p.31.p.25.

Q̄r hō pre alijs aialibus efficit demens cū ſit prudentiſ aialiū. p.31.p.26.

Quare hō inter cetera aialia ɔtorquet oculos ad diuerſas ptes ita vt aliqñ efficiatur ſtrabus. pt.31.pro.27.

Quare opponentes manuz ante lumē ſolis vident melius. pt.31.p.28.

Q̄r manus ⁊ pedes differunt inter ſe q dexter ſit fortior ſiniſtro. p.31.p.29.

Quare eſt q qñ hoies v̄ecundātur erubeſcūt max⁹ c̄c̄ aures amplius q̄ c̄c̄ faciē. p.32.p.1.

Quare extremitates auriū frangūt illis q natāt in aq̄ marina. p.32.p.2.

Quare natantes ſpongiaz ponūt circa aures ampli⁹ q̄ circa faciē.p.32.p.3.

Q̄r ſordities auriū eſt amara. 32.p.4.

Quare aliq cū ſcalpunt aures tuſſim incidunt ceu diſpoſiti ⁊c̄. pti.32.p.5.

Quare vt plurimum aures ptis ſiniſtre velocius conſolidantur cum perforātur q̄ dextre. pt.32.prob.6.

Q̄r ſi qs hñs ſonū in auribus vt patientes tinnitū ⁊ ſibilū emiſerit ſonū vel ſi qs alioꝝ faciat ſonū in aure ille ſon⁹ ceſſat quē ſentiebat i aurib⁹.p.32.p.9

Quare ſi aqua buccinum auris intrauerit medici percipiunt oleum ſuper infundi. p.32.pb.10.

Quare natantes in mari ſi añq; natēt fuderint oleum in aures exteri⁹ min⁹ rumpuntur aures. p.32.pro.11.

Quare nullus duz oſſitat ſcalpit vel cōfricat aures. pti.32.pro.12.

Quare ſternuta⁹ quietet ⁊ ſedet ſingultum.p.33.prob.1.

Quare ſi aliquis debēs ſternutare oculos prius ſufficienter fricauerit minus ſternutet. p.33.p.2.

Q̄r cū hoies aſpiciūt v̄ſus ſolē ⁊ mari⁹ potētē calefacere amplius ſternutant q̄ ſi nō calefacerēt. pt.33.pro.4.

Quare ſternutatio ⁊ ſpirit⁹ detētio qetant ſingultum. p.33.p.5.

Q̄r cū ſanguis emanat fundim⁹ aquā fridā ſup faciem illoꝝ. pt.33.pb.6.

Quare nos eſtimamus q ſternutatio ſit augurium quoddam ſed tuſſim non putamus. p.33.p.7.

Q̄r alioꝝ ventoꝝ egreſſio puta vento-

ſtetis dentium per partē inteſtini occiſi non ſunt extimata ſacra ⁊ augurato̅ra. par.33.proble.8.
Quare ſternutatiões facte a medio noctibus vſqȝ ad meridiem nō ſunt laudabiles ſȝ bene a meridie vſqȝ ad mediū noctis. p.33.p.9.
Q̄r ſenes difficulē ſternutāt ⁊ cū labore ampliori q̄ȝ reliq. p.33.p.10
Quare ſi ge retineat anhelitū poſtq̄ȝ multū aerē ↄtraxerit ſoluiᷓ ſingult⁹ precondi tionatus. p.33.pro.13.
Quare ſternutatio non contingit quādo hoies dormiunt. p.33.p.14.
Q̄r illi qui hn̄t crines criſpos ⁊ tortuoſos, vt ad multū ſūt ſymi. p.33.p.18.

Quare hn̄tes dētes raros ⁊ diſtātes, nō ſūt ita longeui ſic hn̄tes dēſos ⁊ fortes. par.34.pbl.1.
Quare cū dentes ſunt duriores ⁊ fortiores carnibus magis tamē patiūtur a frigiditate. p.34.p.2.
Quare dentes plus percipiunt frigus ⁊ leduntᷓ ab eo q̄ȝ calidū: ſed caro hȝ ſe econuerſo. p.34.p.3.
Quare lingua hȝ multa denotare non ſolū in ſmone ſȝ ſub a q̄ntitate q̄litate colore ⁊ in febribus. p.34.pb.4.
Quare lingua non reddiᷓ ſapores dulces ſed amari. p.34.pbl.5.
Q̄r totidē colorib⁹ coloratᷓ pellis ⁊ pili quot ⁊ lingua. p.34.p.6.
Quare homines reſpirant per os calidum ⁊ frigidum. p.34.pb.7.
Q̄r ſi ge diuti⁹ ⁊ lōgi⁹ āhelat ſubtrahiᷓ vēter īferior ⁊ minoratᷓ, ſi āt expirat foras vēter repleri appet. p.34.p.11.

Quare magis horripilam⁹ nos cū tangimur ſuauiter q̄ȝ ſi fortius tangeremur. p.35.p.1.
Q̄r hoies ſub aſcellis ⁊ ī plātis pedis titillatiōes incurrunt. p.35.pb.2.
Q̄r hoies icurrētes horrores nō oēs in eiſdē loci vexa̅ dentib⁹. p.35.p.3.
Q̄r cū eſtas ſit calida hyems frīa tñ ſi corpora noſtra tanguntᷓ ſentiuntᷓ frigidiora eſtate q̄ȝ hyeme. p.35.pb.4.
Q̄r pili erigūtᷓ ī corpe ꝑꝑ frigiditatē q̄ cutis ↄhiᷓ ⁊ incriſpatᷓ. p.35.pbl.5.
Quare nullus patitur titillationem a ſeipſo. p.35.p.6.
Q̄r labia potiſſime titillāᷓ.p.35.pb.7.
Q̄r ſi ge mouerit loca circa aſcellas alicuius tem talis cui ſit incitatur ad riſum.
Q̄r poſt cibū ⁊ potū incidim⁹ multotiēs in horrorē ⁊ frigus. p.35.pro.8.
Q̄r hoies faciunt imagines repn̄tātes hoium imagines. p.36.pro.1.
Quare in facie pre ceteris partibus fit deſudatio. p.36.p.2.
Q̄r fricatiōes carnē augmentāt ⁊ ꝓpe cū fuerunt mēſurate. p.37.p.1.

Raritas eſt duplex.parti.ſcda. problema. 20.
Rane tranſeuntes de loco per viam ſocietatis in quantitate ſignificant peſtilentiam. p.1.p.22.
Ranarū multiplicatio ⁊ vbi videas ranas multiplicari ⁊ reptilia putredine generata ⁊ mures ⁊ animalia ſubterranea ⁊ manifeſte exire ad ſuperficiem terre ⁊ alalia venenoſa: vt ſpēties ſugē de nidis ⁊ oua forte dimittere in q̄cūqȝ ꝓuincia abundauerit ſignāt illo anno putredies ⁊ peſtes corpib⁹ habitatorum. p.1.pb.22.
Rane frenoide q̄les ſint. p.1.p.22.
Rigor horripilo frig⁹ tremor ⁊ tip⁹ qd ſignificāt ⁊ quō fiāt. p.1.pb.29.
Rigētes ⁊ congelati q̄re ſubito approximati ad ignem dolent: paulatiȝ autem ⁊ ſucceſſiue non. p.8.p.18.
Rane ⁊ alia reptilia nata ex putrefactione non ſunt cauſe futurorum morborum ſed ſigna. p.1.pb.22.
Rane ſūt frīde ⁊ humide. p.1.p.22.
Rane gñant oua ex qb⁹ fiūt ranunculi piſciculis ꝑes aſſilati. p.10.p.66.
Regño certus ⁊ ↄſolidatio ſi dȝ. 1.32.
Regimē cibi ⁊ pot⁹ in hyeme ⁊ eſtate. p.1.prob.39.
Regimē corpis ↄſuetiuū 2ᵉ.p.10.p.60.
Regionib⁹ frīs q̄re accit frīatē dñari ⁊ caliditatē catarrhate ꝓuocatio. p.25.p.6
Rape ſoluunt veſicam prouocādo vrinam. p.1.probl.40.
Rape nāliter ſicce: accidētalr abundant multa humiditate. p.1.p.40.
Rape ſemē leuiᷓ fac vomitū.p.1.p.41.
Raffan⁹ digerit ⁊ nō digeriᷓ.p.1.p.48
Raffan⁹ ē calē th groſſe ſube. p.3.p.3.
Raffanus quid ſit ⁊ de eius virtute circa oculos. p.9.pb.6.
Raffani q̄r fiāt groſſi. par.20.prob.13
Raffani radices que ſunt ſubtiles q̄re ſunt acuti ſaporis ⁊ magis pūgitiue maiorib⁹ ⁊ qd ſit raffan⁹. p.20.p.11.
Roſe ⁊ ſandali licet ſint odorabilia nō ſūt ſic diuretica ⁊ vrinā ꝓuocātia ꝓꝑ ↄiūctā hūiditatē aq̄ſaȝ ⁊c̄.p.1.p.48
Roſe qualiter conſeruātur toto anno virides. p.22.pro.4.
Roſas quare delectabilr odorāt hn̄tes vmbilicū rugoſum. p.22.pb.7.
Roſam habere conuenientiam cū rugoſo vmbilico. p.12.prob.7.
Roſe odor q̄re ē delectabilis.p.12.p.7
Roſe q̄re ſunt odorifere. p.4.pb.12
Rutha ē 2ᵉ ⁊ cāt ſandos ſudores i corpe ſi iñ fuerit vnctū. 2.14.⁊.p.20.p.33.
Rutha plātata iux ficus ſilueſtres q̄re reddiᷓ optia ⁊ purificata.p.20.p.18.
Rutha quare odibilis ſiue abhominabilis. p.20.prob.34.
Rutha dr̄ faſtidire cōcdētes.20.p.34.
Ruthe ineſt ſtiptica vt⁹.p.20.prob.34.
Rutha dr̄ facē appetitū cibi.20.p.34.
Rutha valet contra venenum poſita in menſa. p.20.p.34.
Rutha valȝ ↄ ſint bomata.p.20.p.34
Rutha exteri⁹ poſita ↄſtat vētrē ⁊ vētoſitates deſtruit. p.20.p.34.
Rutha coytū nocet. p.20.p.34.
Renes quid ſint ⁊ q̄ in coytu patiuntur. p.4.pbl.2.
Ros ⁊ pruina quid ſint ⁊ q̄ cadunt in aurora. p.8.probl.16.
Ros ⁊ pruina ſit circa terrā. 25.p.20.
Repletio nucum viridium facit interrumpere vocem. p.11.p.12.
Repletio duplex. p.4.pb.9.
Repſo velociter cauſatur in nobis: ita vt non eodem modo replemur ſicut vas ⁊ velociter. p.22.pro.2
Radius ſplendor lux lumen quomodo differunt. p.11.pble.33
Ridentes q̄re ꝗuiter loquuntᷓ plorātes aūt ē acute. p.11.pb.13.
Riſus nimius tollit reuerentiam inducit ſenectutem. p.11.prob.50.
Radii ſtellarū vi ſua cauſant in terris concauitates. p.23.pbl.5.
Ridere ⁊ chachinari de cadētibus q̄re ↄtinere nos nō poſſum⁹. p.28.pro.8.
Rō ē q̄ hō qd diuiuȝ exiſtit. p.14.p.1.
Romāoꝝ regimē q̄r diuti⁹ ꝑmāſit ⁊ ciui⁹ ad aug⁹ q̄ȝ reliq̄ extitit.p.14.p.15
Roman⁹ qdā ↄſilio gal. cruditas comedēs libat⁹ ē ab egritudie. p.18.pbl.1.
Reſpiratio ⁊ iſpira⁹ qd ſint. p.11.p.14
Renes qd ſint ⁊ q̄ patiūtᷓ valde ⁊ extenuantᷓ in ſupfluo coytu. p.4.p.2.
Renes q̄ñ hn̄t ſenſum. p.4.p.2.
Regitiua actio i tres v̄tutes diuiᷓ. 7.6.
Rotunditas in plantis ⁊ animalib⁹ q̄re ſit. p.16.proble.8.
Rotunda figuratio magis eſt apta ad motū ꝑfectiorem. p.16.p.8.
Rotunditas triplex. p.16.pro.8.
Rotūda figura eſt optia. p.16.pbl.9.
Rethorica quid ſit. p.18.pble.3.
Rethorice ptes ſ̄ȝ tuliū. p.18.pb.3.
Rethor ſiue orator qd ſit. p.18.p.3.
Rethor quid conſideret. p.18.p.3.
Rethores officiū aduocati vſurpant. par.18.proble.4.
Rethor q̄re dicatᷓ euerſus. p.18.pb.4.
Radices apij q̄r fiāt groſſe. p.20.pbl.8.
Radix abſinthij eſt dulcis.p.20.p.10.
Radices amarorum reperiuntur ſubdulces. p.20.pro.20.
Res proiecte in profundum aque q̄re videantur eſſe maiores.
Reus ⁊ actor ſi vterqȝ habuerit numerū teſtiū parē ꝓbādo in cā ⁊c̄. quare actor ſuccūbit reo. p.29.p.13.
Rei timidi multa dereliquūt in eorum ꝓbōnibus ꝓpter timorem ideo iudices ↄſiderant ⁊c̄. p.29.p.13.
Reoꝝ mores ⁊ nāᷓm conſiderare debet iudex. p.29.prob.13.
Reus de magnis ⁊ piculoſis accuſat⁹ nō ſe dȝ pñtare iudici ſȝ de paruis trāſgreſſione accuſatus non debet fugere a iudicio. p.29.pro.13.

Superabūdātie cibi ⁊ ſecretū in pls diminutiōes in ſani⁹ ⁊ ſic remouet corpus a tēperamēto. p.1.p.1.
Scia demonſtratiua non vtiᷓ nominibus ſinonymis. p.1.pro.3.
Sanitas quid ſit. p.1.pb.3.
Scie duplex ſiue dupli dr̄. p.1.p.3.
Scie fin⁹ eſt argumentū. p.1.p.8.

Serenitas ꝛ tēpeſtas qd̄ ꝑortat. 1. p. 3.
Serenitas aeris q̄re fit frequentius in nocte q̄ȝ in die. part. 25. pro. 7.
Serenitas aeris ſequentis diei q̄lr noſcatur poſt ſolis occaſum. p. 26. p. 6.
Sanguis cruȝ per ſe nutrit ꝛ ſolus ſanguis nutrit. p. 1. pro. 4.
Sanguis quid ſit. p. 2. pro. 1.
Sāguis nō eſt ſuperfluitas ſȝ humor naturaliſſimus nāe filius. p. 4. pro. 26.
Sanguis eſt nutrimētū ꝛ mā ſpūs quibus ꝯtinetur vita. par. 10. p. 60.
Sāguinē in coytu emitti aut aq̄ncū ē ꝓue coytū exercitātib⁹. p. 4. pro. 2.
Sāguiei magi ſetēt i coytu. p. 4. p. 12.
Sāguinē calor iſpiſſat ꝛ rubificat. 9. 5.
Sanguinis calidi aialia reddunť fortia audacia. p. 10. pro. 61.
Sanguinis frigidi ꝛ aquoſi redduntur manſueta. p. 10. probl. 61.
Sāguis ē humor ꝛ nutrim⁻ᵐ cōpis. 10. 61.
Sāguie emanāte de narib⁹ q̄r ſup coꝛū faciē aquā frām fundim⁹. p. 33. p. 6.
Sicut as eſt luna ꝛ ex actinis caloris. p. 14. prob. 9.
Siccitas mīn⁹ ē apta putrefieri. 14. 9.
Seccum eſt duplex. pt. 23. pro. 7.
Scamonee nocumente mirabolanus citrinus remouet. p. 1. probl. 15.
Scamonea quid ſit ꝛ de eius v̄tute ſolutiua. p. 1. prob. 41.
Scamonea q̄ eſt nimis antiq̄ prouocat vomitū ſed nō laxat ꝑcipue in pauca q̄ntitate ſumpta. p. 1. pbl. 43.
Scamōea ē fortior ꝛ calior pipe. 1. 43.
Scamōee mlta q̄ȝ ᵐ ſoluit vētrē. 1. 43.
Scamonea ꝯſtringit ventrē deinde interficit ſoluendo. p. 1. probl. 43.
Scorpiones generantur ex herba baſiliconis. p. 1. probl. 22.
Signa celi dant formā: ꝛ imagineȝ rebus in terra naſcentibus. p. 1. p. 22.
Serpēs celeſti hȝ dn̄ari ſpētib⁹. p. 1. 22.
Serpētes ꝛ alia q̄ ſūt fride nāe viuunt lōgo tpe ſine alimēto. par. 2. p. 23.
Serpētes habent generari ex capillis feminarum. p. 1. proble. 16.
Sutura vulneꝝ eſt notāda. p. 1. pb. 31.
Sal ſoluit ſtuporē dētiū. p. 1. p. 37.
Sal eſt multiplex. p. 1. pbl. 37.
Sal q̄lr fiat interdum. p. 1. pbl. 37.
Sal q̄re ſonat i igne ꝓiectū. p. 11. p. 26
Sal calȝ ē ſiccū i 3⁰ g̃du. p. 11. probl. 26.
Sal amplius deſiccatum ex ſicco redditur amarum. par. 20. p. 25.
Sal cōſeruat corpora animalium etiā ſpirante vita. p. 21. p. 5.
Sal fit ex aqua maris coagulata ꝛ diſtillatū facit oleum. p. 23. p. 7.
Sal diſtillatū fac̄ oleū. p. 23. pro. 15
Sal quare citius liqueſit in aqua dulci q̄ȝ in aqua ſalſa. p. 23. pb. 22.
Sudores ſalſi q̄ūo cāuſ. par. 2. p. 4
Salſedo in vrina ꝛ ſudore quomodo cauſatur. p. 2. pb. 4.
Salſedo aque marine tollitur per ſpecum terre. par. 2. p. 4.
Salſedinis ꝛ amari cauſa eſt terreſtre ꝛ impurum. p. 23. pro. 18.
Salſum calefactione ꝛ ebulitione redditur amarū ꝛ acutū. p. 23. pb. 18
Salſum eſt duplex. p. 23. pro. 18.
Salſa aq̄ ē calior aq̄ potabili. 23. p. 22
Salſiores immo amariores ſunt aque marine verſus meridiem q̄ȝ verſus aquilonem. p. 23. p. 25.
Superiores partes maris quare ſunt ſalſiores ꝛ calidiores q̄ȝ iferiores partes. p. 23. pbl. 30.
Stupor dentium ſiue congelatio vnde eueniat. p. 1. pb. 37.
Stupor qd̄ ſit ꝛ vn̄ ꝓcedat. p. 2. p. 16.
Stupor dentium occurrit nobis ſtatiȝ cum videmus aliquem comedentem acetoſa. p. 7. probl. 8.
Spūs multas hȝ ſignones. p. 1. p. 41.
Spiritus aut eſt lux aut effigiem lucis habet. par. 14. pb. 11.
Spiritus quid ſit ꝛ q̄ generetur a corde ꝛ q̄ ſit cā ſudoris. p. 2. pbl. 5.
Spūm continentes intra ſe melius audiunt q̄ȝ reſpirantes. par. 11. p. 41.
Spūs maligni qui orbis ptes incolūt.
Sublimatū ꝓpter eius caliditatem ꝛ corroſionē corrūpit corpa. p. 1. p. 47
Saturnini ꝛ martiales fetidis ꝛ amaris delectantur. par. 1. pb. 47.
Semia ꝛ plāte odorifera ſt cala. 1. 28.
Semina omnia ſunt calidiuſcula ꝛ ſicciuſcula ſuis origib⁹. p. 20. p. 10. ꝛ. 16.
Semina caulium antiqua quare citius producunt. p. 20. p. 17.
Semina vehementer antiqua ꝛ nō ſic poſſunt producere cuȝ eorum virtus exalauerit tempore. p. 20. pro. 17.
Semē ē ꝑn⁻ᵐ ꝑ ex q̄ fit qd̄ fit. p. 10. p. 13
Semē ſiue ſperma qd̄ eſt. p. 4. pb. 14.
Spermatis retētio quales g̃n̄et egritudines ꝛ qd̄ ſit ſpma. p. 1. p. 50. ꝛ. p. 4
Sperma ebrioꝝ quare frequenter nō eſt generatiuum. p. 3. p. 4.
Sperma qd̄ ſit generatiuum ꝛ qd̄ nō ſit generatiuum. p. 34. pb. 4.
Spmatis mā g̃n̄aſ ex vino potiſſime debite aſſumpto. par. 4. pb. 1.
Sperma nālr non emittiſ niſi coadunenſ que ſunt circa anū. p. 4. pble. 2.
Spmatis fermentuȝ videt pro magna pte a cerebro deriuari. p. 4. p. 3.
Sperma qd̄ ꝛ quale ſit. p. 4. p. 2.
Spma in coytu trāſit circa renes ꝛ eos debilitat ꝛ extenuat ſi fuerit ſuperflu⁹ ꝛ q̄uo hoc ꝯtingat. par. 4. p. 2.
Spma i ſomno citiſſime ꝛ facilr emittitur in vigilia aūt eꝯ. p. 4. pb. 5.
Spmatis mā ꝑ eas venas que ſūt poſt aures deſcendit a cerebro deorſuȝ vnde ſi eū abſcindanſ ille non amplius poteſt generare. p. 4. pb. 3.
Spmatis generatio fit ex calido ꝛ humido. p. 3. prob. 34.
Spermatis emiſſio in egritudinib⁹ ſegmaticis ꝛ in timentibus ꝛ in propinquis morti. p. 3. prob. 34.
Spmatis mā radicalr frigida eſt ꝛ ſiccas deinde calida ꝛ humida ꝛ q̄uo decidiſ a toto ad virgā. p. 4. p. 32.
Spmatis plus emittit hō ſm q̄ntitatē ſui corporis q̄ȝ cetera aialia. p. 4. p. 6
Spmatis emiſſio in mortis eminentia ꝯtingit quibuſdā magis in vltima ſeparatione forme a mā. p. 4. p. 7.
Spermatis tarda ꝛ moroſa emiſſio cāt maiorē delectatōeȝ q̄ȝ citiſſima. 4. 15
Spmatis exitus eſt expurgatio deciſa ab oībus mēbris. p. 4. p. 21.
Sperma eſt a toto virtualiter nō materialiter. par. 4. p. 21.
Spmatis emiſſio ꝑ q̄ loca fiat. 4. 22.
Sparmatis retētione velocior mors et ſenia contingit. p. 4. p. 26.
Spmatis mā decidiſ a cerebro. 10. 38.
Spma eſt ſuperfluitatis alimenti vltimi ꝛ eſt humidū album ꝛc̄. p. 10. p. 61.
Sperma quid ſit. p. 1. pbl. 50.
Sperma g̃n̄atiuū q̄lr dȝ eē. p. 3. pb. 4.
Spma augere volētes. par. 3. p. 34.
Spma q̄lr tranſit ad renes. p. 4. p. 2.
Sperma quando multum exit ab homine diſcolorari facē cū maxime ꝛ maxime debilitatuȝ ſuū corp⁹ q̄ȝ ſi de co quadrageſies tantū ſanguis exiret.
Spmate ſtati in matrice introducto ſibi virtus indita eſt ꝑ quā maſculus ꝛ femella cōcipiſ. p. 4. p. 25.
Sperma non eſt cauſa delectationis ſȝ prurit⁹ fortis. p. 4. pro. 15.
Sperma iſrigidaſ ꝛ redditur inefficax in hōībus lōgam virgā. p. 10. pro. 18.
Sperma eſt humidū album permutatum a ſanguine. p. 10. pb. 61.
Sperma inter iuuenile ꝛ ſenile productū a ſenili velocius fert.
Spermata nō generatiua ſunt multa. par. 3. prob. 4.
Spmatice māe fermentatio de aere et aq̄ deſcendit a cerebro. p. 3. p. 4.
Spmata emittunt exītes in mortis timore vnde illud accidit. p. 2. pb. 14.
Sigñatiōes coloꝝ vrine. p. 1. p. 52.
Sudor quare eſt ſalſus ꝛ qd̄ velociter expelliſ a v̄tute ex̄ corpus. p. 2. p. 4.
Sudor quid ſit. p. 2. pro. 1.
Sudores nō parare magis expedit in hyeme q̄ȝ in eſtate. p. 2. pro. 1.
Sudor parādus in eſtate. p. 2. prob. 1.
Sudoris tres eſſe cauſas. p. 2. prob. 1.
Sudor qb⁹ cōuenit maxime. p. 2. p. 1.
Sudor duplex. p. 2. prob. 1.
Sudatio duo videt ꝑortare. p. 2. p. 1.
Sudoris multiplicatio qualiter prouenīat. p. 2. pro. 1.
Sudor q̄re magis fit in ſuperiorib⁹ corporis q̄ȝ in inferiorib⁹. p. 2. pro. 5.
Sudor capitis q̄re nō ē fetor. p. 2. p. 7
Sudant maxime membra in quib⁹ eſt raritas poroꝝ ꝛ humidū interius. par. 2. prob. 11.
Sudor a quo calore cauſetur quoniaȝ niſi a cōmenſurato. p. 2. pb. 12.
Sudores fetidi a qb⁹ reb⁹ g̃n̄anſ. 2. 14.
Sudoris emanatio vn̄ cāſur. 2. pro. 22.
Sudoris ē cā medulla ſpinaľ. 2. pl. 15.
Sudor ꝓpter quid magis fit in dorſo

ꝙ in anterioribus. p.2.pb.15.
Sudor non ſemper effundiſ exterius maxime in pectore aſinorum. p.2.p.15.
Sudor minus fit circa ventrem ꝙ circa pectus. p.2.pb.15.
Sudor quare maxime fit circa faciem ꝛ ꝓprie circa frontē. p.2.p.18.
Sudor melior q̄ fit cū labore. 2.p.30.
Sudores frigidi in fe.acuta oſtendūt mortem. p.2.p.35.
Sudorem ſignificari per odorem colorē tactū ſubam. p.2.probl.35.
Sudores ſpōtanei qd ſint. p.2.p.41.
Sudoribus ſpōtaneis apparētibus ſtatim fienda eſt purgatio. p.2.pbl.41.
Sudamus mīus hyemē ꝙ eſtate. 2.42.
Sudores ſalſiores ſunt ꝛ fetidiores in pueris. p.4.p.12.
Sudor quid ſit. p.4.p.12.
Sudor quartum partium corporis magis fetent. p.4.p.12.
Sudores in ſanguineis ſunt ferulēti eo ꝙ abundant multis ſuperfluitatibus humidis indigeſtis. p.13.p.4.
Sudores frigidi ſignum vehementis egritudinis. p.31.p.32.
Sudor ꝛ exhumectatio infrigidāt corpora. p.35.p.4.
Sudatōes qr̄ ꝯtīgāt ī facie. p.36.pb.2.
Supfluitas 3ª in nutrimēto. p.2.p.4.
Superfluitates ſunt tres ī corpore animalis. p.4.p.14.
Sordities auriū quid ſit ꝛ propter qd eſt amara. p.32.pbl.4.
Superfluitates colerice expurgantur per aures. p.32.pbl.4.
Superfluitates melancolice expurgātur per oculos. p.32.prob.4.
Supfluitates flegmatice ꝛ ſanguinee expurganſ p os ꝛ nares. p.32.p.4.
Salſedis cā eſt putrefactio. p.32.p.4.
Superfluitates ſanguinee expurganſ per caliditatem vini antiqui bibiti. p.3.p.5.
Sincopiꝫantes defectu humidi naturalis qualiter adiuuentur. p.3.pro.5.
Spōte multiplr̄ dr̄. p.2.pro.41.
Sol cōburit corpa pāniis erūta. 2.10.
Solis ꝛ aliarum ſtellarum caliditas lꝫ per ſe ſit gñatiua tamē accidit aliqñ contrarium. p.2.probl.10.
Sol dicit quaſi ſolus. p.3.p.5.
Solis forma ſuper aquas currētes ita eſt vt ebriatorum viſus ad res viſibiles. p.3.pbl.10.
Sol q̄re qñ ſol eſt in ortu ꝛ occaſu extēſas cauſat vmbras. p.15.prob.10.
Solis ſupficies cū ſit ſperica q̄re appareat plana ꝛ ſilr lune. p.15.pro.8
Solis radius quare contremiſcere videtur in aere. p.15.p.13.
Solis ſintillatio vñ fiat. p.15.p.13.
Sol quare non mittit radium cum in eclipſibus obſcuratur quando quis ad ipſum aſpexerit per aliquod foramen. p.15.p.11.
Sol eſt cauſa venti. p.25.p.7.
Solis ortus triplex hyemalis vernalis ꝛ eſtiualis. p.26.p.11.
Sol eſt cā ventorum. p.26.p.35.
Sparagus facit odorē corporis bonū ꝛ fetentē vrinam. p.2.pro.14.
Sōn⁹ eſt ſilis epilepſie. p.2.p.30.
Sōn⁹ diurn⁹ colorē corrūpit. p.2.p.30.
Somnus ſuperfluus infrigidat ꝛ humectat. p.2.prob.30.
Somnus quomodo a vino fiat ꝛ quō impediaſ ab eodem. p.3.pro.16.
Sōn⁹ qr̄ poſt labores accidat. 3.p.26.
Somnus non accidit melancolicis qui ſunt frigidi ꝛ ſicci priuati fere humiditate. par.3.pro.26.
Sōn⁹ q̄tuor de cauſis fit. p.3.pb.26.
Somnus eſt infrigidatio partium exteriorum. p.3.pb.26.
Somnus quare magis fit cum quis dormit ſuper latus dextrum ꝙ ſuper ſiniſtrum. p.6.pble.5.
Sōnus eſt datus aialibus in confortationem digeſtionis. p.10.pb.31.
Sōnus eſt quietatio virtutum aialium ꝛ fortificatio nālium. p.10.p.31
Sōnus eſt q̄dā pauſatio nāe. 10.p.31.
Somni ſunt plurimi. p.10.pb.31.
Somnus iuuat digeſtionem naturalē ꝛ ſpūm reſtaurat animales diſſolutū ꝛ faciūt medici volentes cauſare ſomnum infirmis. p.10.p.31.
Somn⁹ non eſt neceſſarius ſemper ad digeſtionem. p.10.p.31.
Somnus ebetat vires tam corporales ꝙ animales. p.11.pro.27.
Somnus eſt ſimilis quieti ꝛ eſt vinculum primi ſenſus. p.14.p.11.
Sōnum cauſat aer humectatiuus ꝛ etiā turbidus tenebroſus. p.14.pb.11.
Sōnia q̄ apparēt qñq3. p.30.p.12.
Somnia quibus veniant meliora ꝛ quibus deteriora. p.30.p.12.
Sōnū qd ſit ꝛ vñ cauſaſ. p.30.pro.12.
Somniorum plurime ſpecies ꝛ quid ſignificent. p.30.pb.12.
Somniantes ꝛ ſurgentes in ſomnis et vnde accidat. p.30.pbl.12.
Somnus quid ſit. p.33.p.15.
Senectus duplex. p.3.pb.5.
Senium deſiccat humidum nāle et eſt via in mortem. p.3.p.5.
Senectus cātur ex q̄daꝫ putrefactione accidente a quiete. p.14.pro.7.
Senect⁹ in locis altis tardaſ ꝛ vita ꝓtelaſ ꝛ in locis paludoſis eꝯ. 14.p 7.
Senes propter calidū ſubmiſſum ſunt magis quieti ꝛ paſſionibus ſedati ꝙ adoleſcentes. p.14.pbl.15.
Senes ꝛ infirmi quare ſunt tenaces et auari.
Senes non bene ſperant ſicut pueri et adoleſcentes. p.30.pb.1.
Senū corp⁹ eſt cicatriꝫatū. p.9.pbl.5.
Senes parum perfectius intelligunt ꝙ ſecundi. p.30.p.4.
Senes q̄re non ita perſpicaciter vidēt ſicut iuuenes. p.31.pb.14
Senes q̄re difficulē ſternutāt. 33.p.12
Senū corpora bene eſſe curentabilia ſicut antiqua edificia. p.33.pro.1.
Simulacra. p.3.pro.10.
Spumeſcere vnde dicaſ. p.3.pro.11.
Subeth quid ſit. p.3.p.17.
Subeth eſt aliud a ſomno. p.3.p.26.
Sitis quid ſit. p.3.p.7.
Sitis eſt duplex.ſ.a duplici cā ꝛ vtraq3 quomodo ſedetur. p.3.p.7.
Sitis duplex. par.7.p.27.p.2.
Sitis quare accidat debentibus decapitari vel puniri. p.17.prob.2.
Sitis qd ſit ꝛ vñ cauſaſ. p.27.pb.2.
Sitis ꝛ ſputus q̄re accidat iratis.27.3
Sitis quare minus tolerari poteſt ꝙ fames. par.28.p.5.
Sitis eſt blaſphemia. p.28.pble.5.
Sitis eſt duplex deſideriū ꝛ indigētia. par.28.proble.5.
Sitis ē triſtitia īmēſior ꝙ fames. 28.5.
Siticuloſis ꝯdeſcendēdū. p.28.pb.5.
Sitienti bibere eſt delectabili⁹ ꝙ fameſcenti comedere. p.28.pbl.5.
Sitiens turbatur circa duo.ſ.infrigidationē cum humectatione ꝛ deportationem per corpus. p.28.pb.6.
Sapores ī ebrio ſunt dulces ꝛ ſuaues. p.3.pro.8.
Sapores acerbos cauſat calidum ꝛ ſiccum. p.20.p.10.
Sapor dulcis ē ꝓprius alimēti.20.p.9.
Sapor cātur ex calido ꝛ ſicco. 20.25.
Sapores omnes vnde cāuſ ꝛ quis eorum magis nutriat. p.22.prob.3.
Saporem deferens ſubſtantia qualis ſit. p.23.prob.26.
Satira qd ꝓprie dr̄. p.3.p.28.
Satira cōedia ꝛ tragedia qd ſint.29.6.
Sternutationē vituperat ypo.in ꝓncipio egritudinū cerebri. p.4.p.8.
Sternutatio quid ſit. par.10.prob.18.
Sternutat hō īnt cetera aialia. 10.p.18.
Sternutatio eſt ſpūs ſubiti exit⁹.10.18
Sternutatio eſt motus proprius cerebri. p.10.p.18.
Sternutatio vñ cauſaſ. p.10.pro.18
Sternutationes precedit aeris tractus per nares. par.10.pro.18.
Sternutatio ē cerebro ſicut tuſſis pulmoni. par.10.pro.18.
Sternutatio ꝛ catarrus nō fiunt aliis animalibus. par.10.pro.55.
Sternutatio q̄lr fiat. p.31.prob.1.
Sternutationem prohibet oculorum fricatio. par.31.pro.1.
Sternutatōnē ꝓhibꝫ naſi fricatio.31.1.
Sternutatio quare quietat ꝛ ſedat ſingultum. par.33.prob.1.
Sternutatio deſtruitur a confricatiōe ceu minor flamma deſtruitur a maiori. par.33.prob.2.
Sternutatio quare bis accidit hoi frequēter ꝛ non ſemel ſolūmō. 33.pro.3.
Sternutatio accidit bis q2 duo ſūt nares duo meatus ꝛ q2 duo actus ſpāꝫ vt ad multū eſt duplex. p.33.p.3.
Sternutatio duplex quale augurium ſignificat. p.33.pro.3.
Sternutantes quare ſternutāt magis

inſpiciendo ſolem maxime potentiam calefacere ꝙ̄ ſi non inſpicerent. par.33.prob.4.
Sternutatio ⁊ ſp̄us detētio atq; acetū ſoluunt ſingultum. p.33.pble.5.
Sternutatio q̄r cauſet. par.33.pb.5.
Sternutatio quid ſit ⁊ qualiter ſit augurium quoddam ⁊c̄. p.33.pb.7.
Sternutatio quid ſit ⁊ quare ſacra et auguratiua ⁊ propter ſalutis exiſtimetur. p.33.pb.9.
Sternutatio ſi infirmis non poteſt fieri cum obarmitatis. i. cum pipere et aliis acutꝭ i narib⁹ ſignū ē mortis ſꝫ ſi fiat adhuc eſt ſpes ſalutꝭ. p.33. p.9.
Sternutationes facte a medio noctibus vſq; ad meridiem quare nō ſunt laudabiles ſed a meridie vſq; ad mediam noctem. p.33.prob.11.
Sternutāt q̄re ſenes difficulē.33.p.12.
Sternutatio ē mot⁹ fortꝭ. p.33.pro.12.
Sternutatio quare non contingit quādo hoīes dormiūt. p.33.pb.15.
Sternutationis mā ⁊ coriſe ⁊ catarri qūo gñet in cerebro.p.10.probl.55
Sternutatio qñ fiat in coriſa ⁊ catarro ⁊ quando non. p.10.p.55.
Sternutatio fit nō exiſtente coriſa et ab aliquo extrinſeco. p.10.prob.55.
Sternutatio qūo cāt ſonū. p.10.p.55.
Singult⁹ qd ſit ⁊ ꝙ eſt 2ᵉ. p.6 pbl.4.
Sigult⁹ mortal q ſit ex inanitiōe. 6.4.
Singultus qualiter cauſetur ⁊ ꝙ pōt dupliciter accipi. par.33.prob.5
Sigultū q̄r ſedat retētio ābelit⁹. 33.13.
Singultum incurrūt rigentes ⁊ timētes. par.33.pb.13.
Stercora aīaliū nō fetida.p.4.pro.12.
Sterc⁹ eſt ſupfluitas ꝑme digōnis per inteſtinoꝝ egrediēs viā. p.13.p.1.
Stercus quorundam animalium eſt aromaticum. p.13.pro.4.
Scabioſis ⁊ leproſis negaē coytus qa in coytu excitaē vapor tranſiens per vniuerſum corp⁹ ⁊c̄. p.4.prob.2.
Scabies q̄r lſiciat ⁊ ē ꝯtagioſa. 7.7.
Sodomite. p.4.prob.26.
Sodomia accidit a natiuitate ⁊ male ꝯſuetudie q̄ vtiē in nāꝫ. p.4.p.26.
Sodomitas eē ex̄ ſmios malitie inſurgūt ꝯ eos arma ⁊ leges. p.4.pro.26.
Sodomitari a pubertate ⁊ tp̄e q̄ pñt emittē ſpma ſūt illi q efficiunē poſtea ſodomite pp memoriā ⁊c̄. qꝛ ꝯſuetudo vertiē in nām. p.4.pro.26.
Sodomie cauſa eſt beſtialitas ⁊ puerſio anime. p.4.pb.26.
Stomac⁹ coytu debilitaē. p.4.pb.32.
Sagimen ſepū adeps pinguedo qualiter fiant ⁊ qūo differūt. part.5.pro.3.
Splenetici qui dicanē. par.9.pbl.5.
Splenetici ſāguis aq̄ſus niger ⁊c̄. 9.5.
Sciatica quid ſit. p.4.p.20.
Sciaticam patientes quare impediuntur a generatione. p.4.p.20.
Sillogiſm⁹ litigioſus ⁊ ſophiſtic⁹ idē ⁊ qd ſit ⁊ qūo fiat vterq;.par.18.pb.8.
Satyra quid ſit. p.19.probl.6.
Simphonia quid ſit. p.19.probl.7.
Smirna quid ſit. p.12.p.1.
Saliua decidit ab ore famelici cum viderit aliū comedentem. p.7.p.8.
Sanitas ꝯſeruaē dimiſſiōe cibi ſupflui ⁊ vſu exercitij tēpati. p.1.prob.46.
Sanitas q̄r meli⁹ ꝯſuaē rareſaciēdo ⁊ apiēdo ꝙ̄ ꝯdēſando carnē.p.1.p.53.
Sanitas quedā cauſaē ex approximatione ſanoꝝ corpoꝝ ad q̄ iā egrotantia vñ qdā leproſi dicunē affectare cū ſanis ꝑmanere. par.7.pb.4.
Sanitas eſt de genere bonorum laudabilium. p.7.pble.4.
Sanitas imaginata ab anima infirmi ex ꝯfidentia quā hꝫ in medico corroborat īfirmi virtutē. p.7.p.6.
Sapo purgat pannos ⁊ quomodo fit ⁊ quare ⁊c̄. part.23.p.40.
Sapientes quare gñant fatuos ⁊ ecōuerſo. p.10.probl.10.
Sapientes ⁊ prophete vnde ꝓueniūt. p.14.pb.15.
Sapiētiores iuuenib⁹ ſūt ſenes. 14.15.
Sapiētes ⁊ philoſophi aliqñ facti ſūt diuites ne eorū ſapientia a vulgo contēnatur. pt.29.pro.8.
Sapientes quare cum mores aliquorum cognouerunt grandes patiūtur iniurias ab eis nō multum curantes. p.29.pro.16.
Sapientia quid ſit. p.30.pbl.1.
Sapia nihil eſt digni⁹ niſi de⁹. 30.p.1.
Scientia quid ſit. p.30.p.1.⁊ p.2.
Scientie ⁊ artes quomodo fiant in nobis. p.30.pbl.4
Suſpitio quid ſit. p.30.pb.1.
Socrates metrice conſcripſit moralēꝫ philoſophiam. p.30.pb.1.
Supcilia q̄re ſunt piloſa. p.4.p.15.
Stellarum opus in hoc mundo ſimile eſt lapidi magneti ⁊ ferro. p.10.p.9.
Stelle dant formas ⁊ imagines cunctis rebus mundi. par.10.p.13.
Stelle ſunt cauſe monſtruoſorum generationis. p.10.p.13.
Stelle ⁊ earū virtutes ſunt cauſe ꝓductionū aīaliū vt vermiū piſcium murium talparum veſpertilionuꝫ ſed in animalibus ꝑfectis vt homine vt leone virtus ſtellaruꝫ nulla videtur ſufficere. p.10.p.13.
Stelle quare ſcintillare videnē non autem planete. par.15.pb.13.
Stelle in celo nō tremūt cū eas inſpicimus ſed eſt viſus nr̄. p.15.p.13.
Stelle cauſant cōcauitates in terris radijs ſuis. p.23.pbl.5.
Stelle maxime ſunt calide ⁊ caliditatem cauſant. p.23.probl.5.
Stelle an ſint calide vel ſride. 25.p.20
Stella canis. p.26.pro.10.
Stella orion. p.26.p.12.
Stelle cadētes q̄ ſūt ſintillatiōes p aera q̄re ſignū ſūt futuri vēti. 26.p.22.
Stelle volātes viſe cadē gñanē ex mā adinuicē ſatis ꝓpinqua vt ab exalatiōe ſicca fumoſa. p.26.p.22.
Stelle caudate fulgur tonitruū.26.22
Stelle cōcitant ⁊ mouēt ventos: Jupiter mouet boreales cū mercurio luna cū marte occidentales. p.26.pbl.47.
Scolopendra animal quid ſit ⁊ quot pedes habeat. par.10.p.26.
Scolopendre non ſolum in duas partes ſciſe ſed in plures videntur viuere. p.10.pb.68.
Sonus fit cum quodam vento ⁊ circulariter. pt.7.pb.8.
Sonus horribilis ſicut ferre cum acuūtur quare in nos horrorem ⁊ concuſſionem infert. p.7.pb.8.
Sonus eſt alteꝝ a voce. p.10.p.38.
Sonus quid eſt ⁊ que requirantur ad ipſum cauſandum. p.11.pbl.1.
Soni qui nocte audiuntur quare ſunt bene audibiles. p.11.pro.5.
Sonus circulariter moueē. p.11.p.8.
Soni dicti bubices quare audiunt circa paludes. p.25.p.2.
Sonus qui fit ſtando circa aliqd vas vt eſt circa os anfore efficiē ſimilis ſono tauri boantis. par.25.p.2.
Sonus horridus circa os vrceoli ſiue amphore quo fugantur beſtie ſonuꝫ huiuſmodi horridum quidaꝫ vinearuꝫ cuſtodes ſolent facere ad terrorē. p.25.p.2.
Sonus in aurib⁹ patiētium quare alio ſono cāto in eis ceſſat. p.32.p.9.
Simphonia quid ſit. 19.probl.7.
Solus hō patiē lapidē. p.10.pro.43.
Sola femina ⁊ eq̄ īpregnata patiē coytū nō ſic cetera aīalia. p.10.prob.43.
Silueſtria animalia ideo nō coeunt et coytum nō tolerant niſi ſemel in anno de ermīnato tempore qꝛ nihil aut parum mãe ſpermatice reliquitur in eis propter frigus interiūm congelāts ſi quid in ipſis ſpermaticum eſt ⁊ ꝓpter labores q̄s patiūē propter queſtum alimenti. p.10.prob.43.
Solus ſanguis nutrit corp⁹. 10.p.61.
Silueſtres hoīes. p.14.prob.15.
Sermo ſiue loquela qd eſt.p.11.pb.1.
Sermo natus eſt de facili corrūpi ⁊ de difficili perfici cum ad ipſum multa requirantur. p.12.pro.1.
Sermo vt perficiatur quinq; requirit actiones. p.11.pb.1.
Sermones circa logicam ⁊ ſophiſticā quare ſunt exercitatiui ⁊ faciūt diſputantes corrixari. p.18.pbl.2.
Sermonibus ſophiſticis ineſt verecūdia cū aliquis ꝓpendens eorum defectuꝫ manifeſtet.iō ſunt exercitatiui ⁊ faciunt ſimul rixari. p.18.prob.8.
Surdi oīno ſunt muti q̄re non loquūtur ſed garriunt. p.11.p.2.
Surditas qualr cātur. p.33.pro.14.
Stannū quomodo generaē ⁊ propter quid male ſonat. par.11.pro.8.
Stagnū aquarū qd ſit. p.23.pro.1.
Stannum non digeritur a calore animalis. p.1.p.42.
Sibilus ⁊ tinitus in auribus vnde cau

ſatur. par.ii.pb.1.

Septētrionales habēnt oculos varios ⁊ meridionales nigros. p.14.p.14.

Superficies eſt triplex plana concaua gibboſa. p.15.pro.8.

Sillogiſmus litigioſus ⁊ ſophiſticus idem. p.18.pro.8.

Sophiſte ⁊ litigioſi videntur inter ſapiē tes ceu predones ⁊ latrones inter homines. par.18.pro.8.

Sophiſta quid ſit ⁊ ꝙ apparet quod ſi exiſtit. p.18.pro.8.

Squilla quid ſit. par.20.p.28.

Sagitte materiez miſſe circulariter mouentur. par.23.p.4.

Superfluitas omnis in corpore noſtro decidit a cibo. p.10.p.60.

Sanguis per ſe nutrit ⁊ eſt īmediatum nutrimētum corporis. p.10.p.61.

Sapores quō cauſentur ⁊ ꝙ omnes ex dulci ⁊ amaro cōponūt. p.22.pro.3.

Stadium quid ſit. part.26.p.35.

Superius ⁊ iferi⁹ pōt dici dupl'r.26.14.

Segetū cōbuſtiones q̄re accidant circa plaudes ⁊ q̄lo fiat tal' cōbuſtō. 23.34

Subſolanus ventus quare ad ſe cōgregat ⁊ trahit nubes. p.26.p.1.

Subſolan⁹ flat ex ptib⁹ eminētioribus terre orientis q̄a eſt altior. pt.26.p.1.

Solutio ventris in mari ⁊ vomitus q̄re accidat hominibus natātibus ⁊ laborantibus in eo. p.23.pro.39.

Sapones qualiter fiant.

Stadium menſura quid ſit.

Spongias portātes aqua plenas vt altiſſima montium peterent propter aeris ſubtilitatem,

Spōgia qd ſit ⁊ vbi gn̄at. p.32.p.3.

Siniſtra corporis q̄re ſunt in oī parte ſbecilliora dextris. par.31.pro.13.

Siniſtra pe ē hūidior.p.31.24.⁊.32.7.

Strabofitas qual'r cātur.par.31.p.27.

Sordicies aurium quare habet ſaporē amarum. par.32.prob.4.

Sentire conſiſtit in quadā alteratiōe ⁊ compaſſione. p.35.pro.1.

Senſus eſt duplex aīalis ⁊ maīis. 4.2.

Tempus vt tēpus eſt numer⁹ motus prioris ⁊ poſterioris phycorum 4°. p.1.p.3.

Tempus frigidum vt plurimū ſerenuz eſt ⁊ ſiccum. p.1.pro.9.

Tēporis triplex diſtinctio. pt.1.pro.3.

Tempus quare eſt frigidius in aurora q̄z in nocte precedente. p.8.pro.16.

Tēporum vnūquodqz ſuum humorē multiplicat ⁊ egritudines differentes facit. par.1.pro.26.

Tempus nō cōtinuat̄ ex pluribus nūc ita ꝙ ex ipſis cōponatur ceu linea nō cōponit̄ ex punctis. par.11.p.28.

Tpe quō ſit cā gn̄onis ⁊ corru[ptionis].10.66

Tpi quattuor. par.1.p.29.

Triticū an ordeū ſit hūidi⁹.pt.1.p.36.

Triticū artificial'r q̄l'r dz eē.p.21.pro.2.

Triticum artificio non conſtructū redditur difficilis digeſtionis ⁊ parū alimenti. par.21.pro.3.

Tepidum omne mollificatiuū ē ⁊ reſoluens virtutem. par.24.p.14.

Triticum eſt ſiccum. p.21.p.3.

Triticum quō ſit digeſtibile ⁊ q̄lo indigeſtibile. part.21.pro.23.

Tria debent in ſe cōtinere q̄cūqz perfecta eſſe debent. part.26.pro.9.

Tria reqrunt̄ ad opationē. p.1.p.7

Trinarij numeri perfectio. p.26.p.9.

Trinitas iuxta theologos.pt.26.pro.9.

Turbith euacuat vētrem educēdo per ſtercora non per vrinam.par.1.p.40.

Timentibus exoluunt̄ vētres ⁊ veſice q2 calor inordinate ɔ̄bit̄ a partib⁹ ſuperioribus ⁊ coadunatur in profūda inferiorum. par.2.pro.26.

Timētib⁹ accidit vox acuta q2 infrigidatur locus qui eſt propinquus cordi eo ꝙ calidū recedit abſcondens ſe deorſum. par.11.pro.32.

Timētibus q̄re mēbra tremūt.27.p.1.

Timētib⁹ q̄re exoluunt̄ vētres.27.p.3.

Timētibus quare contingit cordis pulſatio. par.27.pro.3.

Timentibus quare ſitis accidat ⁊ quare ſunt diſcolorati. pti.27.pro.3.

Timentibus quare ſoluuntur ventres ⁊ vrina. par.27.p.10

Timor quid ſit. part.2.pro.31.

Timētib⁹ teſticuli ɔ̄dunt̄. p.27.p.11.

Timentes q̄re magis ptremeſcunt ſm vocē ⁊ labiū inferius. parti.27.p.6.

Timor quid ſit. part.10.p.61.

Timor cauſatur a frigido vel a calido debilitato. part.8.p.20.

Timor cauſatur ex delatione caloris ab intra ad extra. par.11.p.32

Timor quid ſit. par.27.p.6

Timētes ppter qd nō clamant ⁊ emittunt ventoſitatē ſterc⁹ ⁊c.p.27.pro.9.

Tremor quid ſit. par.2.pro.16.

Tremor fit a frigido. par.3.pro.5.

Tremoris cauſe. parti.3.pro.5.

Tremor fit defectu calidi ⁊ mortificatio ⁊ infrigidatio. par.3.pro.5.

Tremor ⁊ infrigidatio pōt tripliciter a vino cauſari. part.3.pro.5.

Tremor q̄re fit in ebrijs. p.3.pro.5.

Tremor eſt duplex. pt.3.pro.5.

Tremoris cā ē friditas ⁊ q̄lo fiat. 3.27.

Tremor pōt fieri ab oppoſitis ſicut pt quis exuri ab igne ⁊ gelu.p.3.pro.27.

Tremor i ſenibus ⁊ ebrijs q̄re accidat ⁊ quō differant. par.3.pro.27.

Teſticuli quid ſint. part.4.p.3.

Teſticulos habētes valde pendentes ñ ſunt boni in coytu. par.4.pro.23.

Teſticuli nō ſunt neceſſarij ad generationem in eſſendo ſed ſolum ad tenendum apertos meatus per quos ſperma decurrit. part.4.p.23.

Teſticuli quō ſint neceſſarij ad eē aīalis pfecti ⁊ ad gn̄onez ſpmatis ⁊c. 4.23.

Teſticuli pendēte eſtate.par.4.pro.25.

Teſticuli extendunt̄ eſtate propter calidum extendens. pt.27.p.11.

Turlizātes ſepi⁹ diſcolorant̄. 4.pro.8.

Tabes quid eſt, par.4.pro.14.

Tinia ⁊ alopicia paſſiōes capilli.10.27

Tauri caſtrati faciūt longiora cornua ⁊ vocem grauiorem ⁊ homines eunuchi econtra. par.10.pro.36.

Taurus hz cor nervoſuz.par.11.p.24.

Triſtitia calidum contrahitur inferi⁹ ⁊ fere ſuffocatur. p.11.p.13.

Tus dicit̄ thimiamata vel ſm medicos thus indicum vel iudaicūz dicitur caſimbrum. par.12.pro.1.

Thus quare minus ſentitur de prope ſtando cum in ignem pijcitur q̄z ſtādo a remotis. pti.12.pro.1.

Terra eſt centrū celi. pti.16.pro.4.

Terra quā habitamus eſt alta ⁊ ē ſub borea. par.26.pro.14.

Terra in hyeme eſt calida ſm partes intrinſecas. par.23.pro.34.

Terra quare in vna parte eſt montuoſa ⁊ in alia plana. p.5.pro.1.

Terraz ſm ſenecam regi ad ſimilitudinem corporis noſtri oꝛtūz ⁊ in ea eſſe cauernas per quas decurrunt ſptūs ⁊ vene aquarum. pti.23.pbl.5.

Terra ſup quā inundat aqua vel pcutit q̄re reddit̄ īdurata fortit̄. p.23.29.

Terra pro lignis comburitur in vltramontanis partibus. p.23.p.23.

Terraz fundaſti oīe ſup aq̄s. q̄l'r iſtud dictū pſalmiſte dz intelligi. p.26.52.

Terrā qdā factā primo dixerunt ex agitatione ideſt ſpuma.

Terreſtre ⁊ impurum eſt cauſa ſalſedinis maris. p.23.p.18.

Trocus quid intelligitur.

Turres q̄re ſunt rotunde. par.19.p.6.

Tragedia comedia ⁊ ſatira.pt.19.p.6.

Tinctores qualiter tingant pannos ⁊ alia. parti.22.pro.11.

Tempeſtuoſitas quare proiecta anchora in mare tranquillatur.pt.23.pro.4.

Tempeſtas quid ſit. par.1.pro.3.

Tempeſtas q̄n pōt cōtingere. 26.p.6.

Tonitruū quō cauſat̄. pt.3.p.27.

Tonitruū ⁊ coruſcatio qualiter ⁊ q̄lo ⁊ quando cauſantur. p.26.p.22.

Tropee quid ſint ⁊ quare fiunt in mare. par.26.pro.7.⁊.p.8.

Teſte aīaliū exāguiū maris vt oſtrearū quare ſunt rotūde. par.23.p.36.

Tele araneales delate per aerem quare ſignū ſunt futuri venti. pt.26.p.59.

Temperatus quis dr̄ dupl'r rōne operationū ⁊ rōne qualitatū. pt.1.pro.16.

Tonus in cantu quid ſit. par.19.p.7

Teſis quid ſit. par.19.p.7.

Timus quid ſit. par.20.p.20.

Temperantia quid ſit. par.28.p.1.

Temperantie famule ſunt auſteritas ⁊ continentia humilitas policitas ornatus ⁊ bona ordinatio ⁊ per ſe ſufficientia. par.28.pro.1.

Tēperantie opa q̄ ſunt. p.28.p.1.

Tēperātiaz ⁊ ɔtinentiā q̄re p̄ncipaliter inquirimus i iuuenibus ſeu adoleſcētibus: legalitatem ⁊ iuſtitiam in pauperibus. p.28.pro.7.

Tēperati neqz intēperati dicūtur galli

dentes figuris ⁊ colorib⁹. p.28.p.7.
Tirāni ꝓpter martis ꝓprietatem ſunt ebrioſi ⁊ potatores vini. p.28.pro.1.
Teſtes quare requiruntur in curijs iudicialibus. par.29.pro.3.
Tuſſis quid ſit ⁊ quare in homine ſolum cauſetur ⁊ q̄uo. pti.10.pro.1.
Tuſſim quare aliqui incurrūt dum fricant ⁊ ſcalpunt ſibi aures. p.32.p.6.
Tuſſis ſoluit cū qs multū ⁊ multotiēs contineat anhelitum. pt.33.p.5.
Titillationē q̄re hoīes incurrūt tāgendo ſub aſſellis ⁊ plantis pedū.35.p.2.
Titillatio quid ſit. par.35.pro.2.
Titillationē q̄r niſi patiꝛ a ſeipo. 35.6.
Trāſgreſſiōes ſcē i locis publicis maiori pena puniri debent q̄ꝫ facte in locis priuatis. parti.26.pro.14.
Titillanꝛ q̄r max⁹ labia ⁊c. p.35.p.7.
Tacti ſubaſſellis q̄re rident.p.35.pro.8
Tigris quid ſit. p.12.p.8.
Ver eſt pri^m frondēdi arborū ⁊ niues cadūt de montib⁹ ⁊c.1.31.
Ver ē calm ⁊ hūidū.p.1.p.15.⁊.p.4.)
Ver lꝫ ſe tēpatiſſimū eſt ⁊ ſaniſſimuꝫ ⁊ per accidens morbiferum autūnus ēt econtra. par.1.pro.27.
Virtus cōſtellationis ſpecifica intendēs ſalutē ſpeciei ⁊c. par.1.pro.22.
Vermes i iteſtis pſtāt iuuamētū.pt.1.22.
Vermes in inteſtinis frequēter gñanꝛ i ſtomaco minime. p.20.pro.12.
Vermes gñantur ex corruptiōe ſuꝑfluitatū iō in ſenibus ⁊ egris. p.20.p.12.
Vermis napelli nō patiꝛ a napello. 3.8.
Vermes qui faciunt ſericū ex q̄bus primo fiunt papiliones ⁊c. pt.10.p.66.
Venti auſtrales poſſūt capi dupliciter.
Ventus quid ſit. par.5.pro.17.
Ventus quidā eſt fridus q̄dam calo ſed māliter ſemp eſt fridus. pt.5.p.36.
Ventus eſt exalatio ſicca nāe terre attinēs q̄ frida exiſtit ⁊ ſicca. p.5.pro.36.
Vēti oriētales flant de mane.p.25.p.4
Vēti occidētales flāt de ſero. p.25.p.4.
Venti meridionales flant ad meridiem medinocturni ad me^m noctē. p.25.4.
Venti ſol eſt cauſa. p.25.p.7.
Vētū cāt mot⁹ a calo cāſtro.pti.25.p.7.
Venti fiunt ꝓpter motū quē ſuſceperūt a calido. p.25.pro.13.
Vēt⁹ dict⁹ auſter hꝫ cōgregare vapores ⁊ calefacere boreas vō ꝯtrū. p.25.17.
Vētoꝝ nā eſt frā ⁊ ſicca ſꝫ mutatur ſm q̄ venīūt a regionib⁹ a ptib⁹ p̄ q̄s flāt venti meridionales ſunt calidi ⁊ ſicci temperati tantū. p.26.pro.1.
Vēti aq̄lonares fri ⁊ ſicci. pt.26.pbe⁹.
Vēti occidētales fri ⁊ hūidi.pt.26.p.1.
Vētoꝝ oīum ſubſolan⁹ q̄re congregat nubes ad ſe cū aerē videaꝛ potius debere impellere. pt.26.p.1.
Vētoꝝ q̄ ſint cauſe ⁊ que eoꝝ nature ⁊ quis ſit eoꝝ numerus. p.26.p.1.
Vēti boreales flātes ab aquilone quare fiunt de āno in ānū determinato tpe ⁊ auſtrales ſunt eis oppoſiti.pt.26.p.2.
Ventus quid ſit. part.26.p.2.
Ventus auſter q̄re flat cum ſit pruina ⁊ nix. p.26.p.3.
Venti quare celerius ceſſant facta pluuia q̄ꝫ ſi non fieret. p.26.pro.4.
Venti ijdem quare nō vbiq; pluuiales ſunt aut ſereni. par.26.p.5
Venti auſtrini quare cum ſunt ſine pluuia generant febr. part.1.pro.23.
Vēti auſtrini originalr calī ſunt ⁊ ſicci deinde fiūt calī ⁊ hūidi ⁊ ſunt auſter: nothus ⁊ affricus. par.1.pb.23.
Vēt⁹ borealis incipiens flare de nocte ſi ſe extēdit vltra tertiaꝫ diem.p.26.p.9.
Venti nō fiūt in magna tranquillitate aeris vt in magno frigore aut in magno calore. par.26.pro.10.
Vētus eſt aeris paſſio ceu paſſiones animales. par.26.pro.13.
Ventus boreas incipiens in nocte flare q̄re tertia die terminaꝛ. p.26.pro.13.
Vēti boreales magis olb⁹ pſluant ⁊c.q̄r venīūt a loco mūdi eminentiori puta aquilone circa orienteꝫ.pt.26.pro.14.
Vēt⁹ auſter q̄re ſit fetidus. p.26.pro.16.
Vēti qui adiuuant plantas ⁊ prohibēt erucas generari. pt.26.pro.18.
Vēto auſtrali icipienti q̄re non accidit pluuia ſed deſinente. pt.26.p.18.
Ventus auſtralis quare turbat aereꝫ ⁊ quare ſerenet. p.26.pro.19.
Venti gño q̄uo flaꝛ. p.26.pro.22.
Vēti auſtrini in fine cū debēt ceſſare q̄r ſunt validi ⁊ maximi. pt.26.p.24.
Ventus turbinis dcīs encīas ſiue tiphō q̄uo cauſatur. p.26.p.22.
Vētus chorus ſi flauerit circa equinoctiū q̄re accidit pluuia. pti.26.p.25.
Vēti q̄re ſunt fridi cū moueanꝛ ⁊ mot⁹ calefaciat. par.26.pro.47.
Ventoꝝ motus q̄uo ſit ⁊ q̄ cius cā eſt duplex. par.26.pro.47.
Vēti q̄r hyeme magis flant circa aurorā q̄ꝫ in ſero eſtate vō eꝯ. p.26.p.52.
Vēti nob ⁊ antipodib⁹ ꝯrio mō ſe hñt ſicut ⁊ tēpora. p.26.p.52.
Vēti q̄r plꝰ excedūt q̄ꝫ ſol.pti.26.pro.28.
Vētus q̄re cātur a ſole. p.26.pro.33.
Vētoꝝ cām ſm aſtrologos fore lunaꝫ iouem ⁊ cancrum. pt.26.pro.33.
Ventus quid ſit. pti.26.pro.34.
Vētoꝝ oīum ſol eſt cā. pti.26.p.35.
Vēti q̄r nō poſſunt ſil durare qn vnus vincatur ab altero. pti.26.pro.35.
Vētoꝝ pri^m q̄uo ⁊ quale ſit.ſ.vn̄ incipiunt flare. parti.26.p.35.
Vēti nō fiūt i altiſſimis. pti.26.p.35.
Vēti nō flāt in altiſſimis mōtib.p.26.35.
Vēti fiūt ab vno fonte ceu origine deſup hñs principiū. pti.26.pro.35.
Ventus auſter qñ flat q̄re reddit mare ſubnigreſcens ⁊ boreas reddit opacū ⁊ obſcurum. part.26.pro.36.
Vēt⁹ boreas fit ex liq̄factione niuium ⁊ glacieꝝ ꝯ ptes aq̄lonares.p.26.p.50.
Ventoſitas a cerebro exiens q̄re ſacrima reputetur nō autem exiēs ab alijs partibus corporis. pti.33.p.9.
Vulnerū ſutura. par.1.pro.31.
Vulnera interfecti iam conſtricto ſanguine demū effluūt ipſo ſanguine ad interfectoris pñtiā. par.7.pro.6.
Vlcera pruriginoſa inficiūt ſi duas habeant conditiones. pti.7.pb.7.
Venter quare maxime extenuatur in vētribus exercitio. pti.5.pro.3.
Vētris ptes q̄r max⁹ ſūt pingues.p.5.5.
Venter accipiꝛ multis modis apud medicos. pti.1.pro.40.
Vēter q̄re quāto plus potu repletur tāto amplius ſitit. pt.22.pro.2.
Vētres q̄r diſſoluunꝛ timētibus ſeu debētib⁹ decapitari vel puniri. pt.27.2.
Vētres q̄re ſoluunꝛ timētibus. p.27.3.
Ventres q̄re ſoluunꝛ timentib⁹ ⁊ prouocentur vrine. p.27.p.10.
Ventres ⁊ veſice quare ſoluuntur timētibus. par.2.pro.26.
Vōit⁹ q̄b⁹ tpib⁹ ⁊ q̄b⁹ corpib⁹ ꝯueniat.1.4
Vōit⁹ dupl̄r cāri pt ab aliq̄ aſſūpto.3.3.
Vōitu vn̄ tpe i ꝯuenīēti moleſtū ē.p.4.8.
Vōitus q̄lr poſſit ſedari. pti.1.p.41.
Vōitū leuiter faciētia ⁊ vomitū non leuiter facientia q̄ ſint. p.1.pro.41.
Vōit⁹ ē fortior purga⁹ q̄ꝫ ſudor. p.2.22.
Vōitū īducūt vētoſa piguia. p.3.p.18.
Vōit⁹ pot⁹ ⁊ frigora ſunt cā q̄r loquntur grauit⁹ q̄ꝫ ꝯ diſpōnib⁹ oppo^ꝫ.p.11.18.
Vomit⁹ in mari ⁊ ſolutio ventris quare accidit hominibus. pti.23.p.39.
Venena que ſunt. pti.1.pro.47.
Vincentia corpus noſtrum ex his que ipſum ingrediuntur. p.1.p.47.
Vincere ē cā faciēdi q̄ i ſmōib⁹ maxie circa ſophiſtica ⁊ logicalia. p.18.p.2.
Vlcera q̄d intelliganꝛ. p.1.p.18.
Vlcus eſt duplex. p.1.p.49.
Vlcerant q̄dā exteri⁹ applicata interius nequaq̄ꝫ q̄dā vō econtra. pt.20.22.
Vrina quid ſit. par.1.p.52.⁊.p.13.p.6.
Vrine ſigna quatuor. p.1.pro.52.
Vrine colores. par.1.pro.52.
Vrine coloꝝ et ſignificatōes. p.1.p.52.
Vrina ruſſa q̄d ſignificet. part.1.p.52.
Vria tpati corpis q̄lis eſſe dbeat.p.1.52.
Vrine diſtinctio ab alijs liq̄rib⁹. p.1.52.
Vria q̄re magis ꝓuocaꝛ in pueris ⁊ iuuenib⁹ cū lebrianꝛ q̄ꝫ in ſenibus. 3.35.
Vrie īſpectio ꝓpiq̄ ⁊ remota.p.1.p.52.
Vrina q̄d ſit ⁊ q̄re ſit ſalſa.pti.2.pro.4.
Vrie ꝓuocatīa ſūt bñ odorabilia.1.48.
Vria hꝫ ꝓ receptaculo veſicā.1.p.40.
Vria dr̄ digeſta ⁊ indigeſta.pti.1.p.40
Vrina quid ſit. parti.2.p.14.
Vrinā faciunt fetidam allea cepe porri oua indigeſta ⁊c. par.2.pro.14.
Vrina multiplicaꝛ i ſomno.pti.3.p.26.
Vrina potatoꝝ nō fetet. pti.13.pro.1.
Vria ē ſuꝑfl^ua nutrimti 2ᵉ digōis ibidē.
Vlpa eſt calida. part.2.pro.25.
Viuaci⁹ ē exerceri corpe nudo. p.2.30.
Virt⁹ cōcupiſcibilis minus obedit rōni q̄ꝫ aliqua alia virtus. p.4.p.10.
Virt⁹ nō opatur in corpe niſi mediante complexione ⁊ inſtrumēto. p.5.22.
Virtutis nutritiue triplex eſt op⁹.p.10.4
Virt⁹ diſpſa ībecillior ē vnita. pt.13.16.

Virtutes theologice ⁊ virtus attribuuntur quibuſdam deorum. p.23.p.4
Virt⁹ q̄ ſit pſcōr ⁊ nobilior. p.27.p.5.
Virt⁹ multiplr accipiſ. p.23.p.1.
Virtus quid ſit. par.27.p.1.
Virtutis ptes que ſunt. p.27.p.1.
Virtutes occlīe expl̄ cū vi ſi pſit ⁊c.30.2
Virt⁹ alis duplex motiua ⁊ ſēſitiua.2.26
Virtus agoniſta. par.2.p.26
Virt⁹ vnita pl's ē īfinita. p.2.p.42.
Virtus viſiua min⁹ determinaſ ſup viſibili qn̄ viſus extēdiſ in remotū.p.3.21
Virt⁹ retētiua vt pſes ſentiūt medicoꝝ viget ſiccitate ⁊ frigiditate. p.3.24.
Virt⁹ fortis appetitiua ī vulua.p.4.15.
Virt⁹ cordis p quā hñt oia eē. p.4.21.
Virtus informatiua. par.4.p.13.
Virt⁹ itellectualis qd ſit ⁊ q̄tuplex. 30.1.
Virtutes oēs aie radicalr ſunt in corde ſm Ar. ⁊ ſm Platonem in cerebro. 33.9.
Vrſi frigide nature. p.22.pro.33.
Vrſe quo tpe portāt cito parientia. 10.9.
Vinū qr̄ adminiſtreſ ⁊ ei⁹ vtilitates. 3.7.
Vua quō cōſeruatur. par.14.p.2.
Vua vindemiata eſt dulcior non vindemiata. par.20.pro.23
Vue granū 4ᵒʳ in ſe ɔtiet ſubas. 20.23.
Vitis producit botrū. p.20.p.23.
Vinū qd eſt ⁊ cōſiderāda in eo.p.3.p.1.
Vinū tyriace aſſimilaſ. p.3.p.1.
Vinū multū bibitū qd facit.pt.3.pro.1.
Vinū pt cāre paleſiz multis mōis. 3.1.
Vinū aq̄ ɔmixtū vehemētius penetrat interiora q̄ꝫ non cōmixtum ⁊ citius inebriat. p.3.p.3.
Vi^m calꝫ inatū ōbilitat ⁊ extiguit.p.3.5.
Vinū ma⁹ nocumētū i cereb⁹.⁊ cōr. 3.5.
Vinū ōbilitat cerebrū pueroꝝ ⁊ emollit mēbra ⁊ hūidū radicale ɔſūit.3.7.
Vinū dulce nō inebriat. p.3.p.13.
Vinum dulce ſupbibitūꝫ vino fumoſo auſtero quid operatur. p.3.p.13.
Vinū pōticū auſteꝝ plus iebriat.p.3.13
Vinum ponticum inducit grauedinem capitis. p.3.pro.13.
Vinū pōticū lꝫ ſit eiꝰ ſubs cui⁹ ſapor eſt frīus nō tñ eſt frīm imo calꝫ. p.3.p.13.
Vinum quare quoſdaꝫ reddit audaces quoſdam maniacos. p.3.p.16.
Vinū aque mixtū melius penetrat ſed minus bñ digeriſ. pt.3.p.14.
Vinū facit oculos lachrymari. pt.3.16.
Vinū nālr eſt hūidū ⁊ tñ non ſoluꝫ humectat ſꝫ ēt exiccat. p.3.pro.16.
Vinum corpora calefacta infrigidat ⁊ infrigidata calefacit. p.3.pro.16.
Vinū dulce mixtū aq̄ fit vōitiuū. 3.18.
Vinū aq̄ cōmixtū debilitat ſtōm. 3.18.
Vinū cito penetrat vel fluit cuius odor ineſt ⁊ calitas ⁊ ſubē ſubtilitas. 3.18.
Vinū euāt colerā p vrinā. p.3.p.20.
Vinū potēs ſubtile āntiquum cito iuuat ad macrandū ⁊ interficit. p.3.p.23.
Vinū duplr calēs valꝫ permere reſolutione ⁊ extinctione. p.3.pb.23.
Vinū dulce nō iebriat. p.23.p.29.
Vinū quale debet eē. p.3.p.29.
Vinū duplr infrigidat. p.3.pro.30.
Vinū aduenies iſrātis facit eos ſobrios taciturnos paulo plus vero potatum ipſos loquaces reddit nō ſuperflue q̄re yſach ⁊ heliues diſputare volentes vino vtebantur.
Vina q̄re reponunſ v̄ſus aquilonem.
Vina alſꝫ.reponuntur verſus auſtrum.
Vini quinqꝫ ſubſtantie.
Vinum dulce quare bibitūꝫ poſt comeſtionem fructuū putridorū ⁊ carniuꝫ ſentitur amarum.
Vinū ⁊ aqua quare ſentiuntur dulcia potata poſt ſtiptica pōtica vt ſunt nuces caſtanee ſorbe.
Vinū ſup quos fruct⁹ ſit bibēdū. 22.8.
Vinū dulce magis pticipat terreſtreitate q̄ꝫ ponticum. par.23.pro.26.
Vinuꝫ dulce eſt grauius ⁊ viſcoſius pōtico. par.23.pro.26.
Vinū dulce eſt calidum. p.23.p.26.
Vinuꝫ diligētes quare vt frequēter ſūt fortes ⁊ animoſi. pti.27.4.
Vinum magis extinguit ſitim fortibus ⁊ aioſis q̄ꝫ aq̄ eo q ipſi ſūt multū calidi ēt pectus ⁊ io hñt magnā iclinationē ad petendum ipſum. p.27.p.4.
Vinum eſt cauſa conſtituendi melicos ⁊ melancolicam. p.30.p.1.
Vinum ſꝫ diuerſas nās ſumptū plures mores diuerſos inducit. p.30.p.1.
Vinū facit quoſdaꝫ hoīes iracūdos ⁊ ſi nunq̄ꝫ manſuetos. pt.30.p.1.
Vinū qñ occurrit infrātis qr̄ reddit eos ſobrios honeſtos ⁊ taciturnos.p.30.1.
Vinum quare reddit loquaciores citarizare ⁊ cantare. p.30.pro.1.
Vinū facit timidos audaces.p.30.p.1.
Vinū facit cōtētioſos ⁊ iniurioſos.30.1
Vinū facit maniacos ⁊ furioſos. 30.1.
Vinū facit hoīes amētes ſtupidos carētes ſenſu ⁊ motu. p.30.pro.1.
Vinū tremorē ⁊ paleſiꝫ iducit.30.pro.1.
Vinum facit lachrymabilem vini cā q̄re facit lachrymari. p.30.pro.1.
Vinū q̄re facit eē mīſericordē.30.pro.1.
Vinū facit agreſtē ⁊ ferocem.p.30.p.1.
Vinum facit amicabiles. par.30.p.1.
Vinū ⁊ natura vniuſcuiuſqꝫ hoīs ɔſilēꝫ cauſat effectum. par.30.p.1.
Vinum ⁊ colera nigra cōſimiles effect⁹ inducunt. p.30.pro.1.
Vinū ⁊ colera nigra ⁊ eius complexio ſunt plena ventoſitate. p.30.p.1.
Vinū eē ventoſum ſpuma eius oſtendit quam cauſat. p.30.p.1.
Vinū q̄re hꝫ cāre vētoſitatē. p.30.p.1.
Vinuꝫ eſt calidius oleo. p.30.pro.1.
Vinū q̄re reddit hoīes luxurioſos. 30.1.
Vinū dictū bach⁹.⁊ qr̄ bach⁹ ⁊ ven⁹ dī ſunt ſociari adiuicē pp ſpmā. 30.p.1.
Venereoꝝ act⁹ fit a vētoſitate.30.p.1.
Venus ciboꝝ ⁊ potuū dea. p.28.p.7.
Venus dea ſpermatis quo fuerit generata ex ſpuma. p.3.p.11.
Voluptas triplex. p.28.pro.7.
Voluptas potiſſimū cōſiſtit in guſtu ⁊ tactu ⁊ quomodo etiam in aliis ſenſibus conſiſtat. p.28.pro.7.
Violentum quid ſit. p.1.pro.6.
Vnitas non eſt numerus.par.16.pro.5.
Vnūqōqꝫ quieſcit cū venerit in locū in quo nāli hꝫ eē. p.16.p.12.
Vnuſquiſqꝫ labiſ in egritudineꝫ pporcionalē ſue cōplexioni. p.30.p.1.
Vna pars terre tenax ⁊ viſcoſa alia harenoſa ſepabilis ita q pluuia adueniente illa pmanet ſꝫ aiit ſup illaꝫ labiſ ⁊ in montibus cōſurgit. p.5.pro.1.
Vētoſitates incluſe ſub terra eleuantes eaꝫ in vnaꝫ ptē ⁊ non in altā ſunt cā eſſentialis gñonis montiū.par.5.pro.1.
Vētoſitas in vētre vñ naſciſ.pt.10.44.
Vētoſitates per inferius expellere conātes cōtinue ſunt diſcolorati. per.4.8.
Ventoſitates cum ſonitu in ſanguineis ſunt fetide. par.13.pro.4
Vnctiones faciende ante ſeb. aductuꝫ.
Vnctio quā experimētalr faciūt mulieres ad oculos noſcēdi cauſa que ſit ſterilis vel fecunda. par.4.pro.2.
Vnctio pedū et caſſis vnctionibus multiplicat coytum. par.4.pro.5.
Vnctio mercurialis ex ſucco portulace q̄ qs pōt portare plumbuꝫ liquefactū ⁊ omne aliud calm. par.24.pro.1.
Vt aqua digeraſ opꝫ q ſit cala ⁊ penetratiue ſubē ſufficienter. par.3.pro.3.
Vacue carnes antiq̄ neutruꝫ pticipant caliditatis ⁊ fritatis ⁊ ſubtilis ſubē.
Vite nr̄e cāe due q̄ꝫtū ⁊ q̄le.par.3.pro.5.
Vite longioris ex ſitia ſuaꝫ tarde perfectionem adipiſcuntur. par.10.pro.9.
Viſus ebrioꝝ decipitur. par.3.pro.9.
Vita multis orgams īdiget ad hoc qd eſt viuere. par.10.pro.31.
Vita ⁊ eius cōſeruatio cōſiſtunt per humidum cum calido. part.28.pro.5.
Viſus ſiue viſio q̄liter fiat. par.3.pro.9.
Viſus eſt potiſſimus ram⁹ cerebri.4.3.
Viſus acuitas qr̄ coytu noceſ. p.4.3.
Viſus rei que alias intulit nobis paſſionē infert ſilr aſpiciendo.par.7.pro.8.
Viſus penetrat per diafona vt aquam non autem vox. par.11.pro.58.
Viſus quare nō penetrat per ſolida corpora ſicut vox. par.11.pro.58.
Viſus fit ſm directum. part.11.pro.58.
Viſus eſt ſpūalior auditu. par.12.8.
Viſus dignior eſt tactu.par.31.pro.11.
Viſui ſunt nociua exercitia exiccanſ.n. humores corpis ⁊ oculoꝝ.p.31.p.14
Viſui q̄dā alia pſa nociua.p.31.pro.14.
Viſum quare alba ⁊ fulgida ⁊ nigra lędant. particu.31.pro.19.
Viſum quare meliorem reddit color viridis. par.31.pro.19.
Videntes quare congregant ⁊ in vnū conducunt palpebras. pti.31.pro.19.
Videntes obtuſe quare paruas ſcribūt litteras. parti.31.pro.8.
Viſio an fiat extra mittēdo. par.31.21.
Vene q̄ ſunt poſt aures ſicut abſcidanſ prorſus ille ab oī origie orbabiſ gñandi qꝛ mā ſpmatꝫ p eas rēdit ðorſū.4.3
Veāꝝ iciſio p⁹ aur̄ē iduc̄ ſterili^tem.10.8.
Vene ſeu arterie q̄ ſūt ī collo ſiue prē

aſperiorē ſi cōprimant̄ q̄r ſeducit ſōnū.
Vocis mutatio ſit in hoīe qn̄ icipit eē ſtīs potens eſſe coyre. par.4.p.4.
Vox qd ſit vocis gn̄o tria reqrit.p.11.1.
Vocē actiones formātes. p.11.p.1.
Vocē magnā hn̄t oēs calli a na.11.p.3.
Vox magna vnde cātur. p.11.p.3.
Vox acuta cāt ex veloci aeri motu.11.3.
Vox grauis cātur ex motu tardo.11.3.
Vocū drie ꝛ mōi eaꝝ ꝛ quō cāent̄.11.3.
Voces oēs q̄liter cauſent̄. p.11.p.3.
Vox lꝫ ꝓferat̄ ab aīali deorſum erūtī nihilominus ſurſuꝫ audit̄ cū vſ ſpgat̄ ad oēm drīam pōnis per totū.p.11.8.
Vox q̄r reddit̄ aſperior vigilātibus diu ꝛ ſuperflue. p.11.p.11
Vox grauis triplici de cā cāt̄.p.11.p.11
Vocē ſtatī ipedit ꝛ iterrūpit nimia viridium repletio ꝛ ſiſr ciborum ꝛ potuū vnctuoſorum. part.11.p.12.
Vocem acutā cauſat velociter ferri ſpiritum. par.11.pro.13.
Vocis magis grauis eſt puer calē regionis q̄ꝫ vir frigide. p.11.p.14.
Vox quō cauſatur. p.11.p.14.
Voces ſunt grauiores hyeme q̄ꝫ aliis tēporibus. par.11.pro.7.
Vox grauis melius auditur a propinquo. acuta vero ecōtra.par.11.pro.19
Vox grauis ꝛ acuta quō cāt̄.pt.11.19.
Vox grauis ꝛ acuta quō moueantur p aerem. par.11.pro.19.
Vocis acuitas ex chorda ſubtili muſicis inſtris vnde cantū maiorē ſonum q̄ꝫ chorda groſſa. par.11.p.19.
Vocū acuitas non ſolū cātur pp motū velocem eē ſꝫ ēt pp motū ſubtiliſſimū penetratiuū valde. p.11.p.20.
Vox audit̄ acutius cū lōge ſtam⁹ q̄ꝫ ſit ſm veritatem. p.11.p.20.
Vox corrumpitur clamātibus poſt ciborū repletionē. p.11.p.22.
Vitulus maiorem hꝫ vocem q̄ꝫ bos perfectus. p.11.p.24.
Vocē grauiorē in bouina ſpē hꝫ femella maſculo marie nō exciſo.pt.11.24.
Vox exercitantiū cuꝫ adhuc permanēt fortes ꝛ caleſcāt i exercitio ſic in athletis ꝛ ſimplr timētib⁹ fit tremula.11.31
Vox quō audit̄ ſub aqua.par.11.p.58.
Vox q̄re fit acuta timētibus. p.11.32.
Vox quare tremit timētib⁹. p.27.p.6.
Virga hꝫ tres meatus. par.4.p.8.
Virge erectio ꝛ augmentū quare fit cuꝫ quis coyre vult. p.4.p.23.
Virge meatus nō eēt nāliter plaſmatos pōt dupl̄r cōtingere. p.4.pro.26.
Virga lōga qd faciat ad gn̄onē.10.18.
Vngues ꝛ capilli naſcuntur ex ſuperfluitatibus genitis. p.4.pro.13.
Vngues ex quo naſcunt̄. p.10.p.67
Vngues ethiopū q̄r ſūt nigri. p.10.67.
Variole quare inficiunt. p.7.p.7.
Vir quid ſignificet. pt.3.pro.7.
Vir q̄tificūq3 ſrūs calior mliere. 4.25.
Vir gn̄atur a fortitudine virtutis ſpermatis ꝛ cōplonis ipſius tpata.p.4.25.
Viri in gbuſcūq3 fuerunt illuſtres ꝛ excellentes in pħia politica ꝛ aliis q̄r vident̄ fuiſſe oēs melice. pt.30.p.1.
Verecūdū aīal anſer. p.30.pro.1.
Verecundia eſt in ratione.
Verecūdātibus calor corū fertur ſupra ideo rubeſcunt. p.11.p.32
Verecūdia eſt qdā timor. p.11.p.53.
Verecūdia prouenit cōcidēte calore ad intra ꝛ ad extra. p.11.p.53.
Verecundatur quis petere coytū: q2 nō eſt neceſſarius. p.29.pro.16.
Verecundātes quare extremitatib⁹ aurium erubeſcunt. p.31.p.3.
Verecūdantibus circa oculos cauſatur quedā infrigidatio. p.31.pro.3.
Verecūdātes q̄r rubeſt i facie.p.31.p.3
Verecūdantes q̄re maxime erubeſcant circa aures q̄ꝫ circa faciē. pt.32.p.1.
Vaſa ex ere fcā faciūt icurrere elephantiaꝫ ꝛ alia multa mala eos q̄ i eis cōcdunt vel bibunt vel aſr p vſu ciborū ꝛ potuuꝫ operantur. par.9.pro.6.
Veſica ē receptaculū vrine. p.1.p.40.
Veſica qd ſit ꝛ de ſitu ei⁹ ꝛ creatōe.x.20
Veſicam quare aues non habent ꝛ ſiſr piſces quidaꝫ. par.10.pro.43.
Volatilia circa finē hyemis adueniente vere deponunt plumas. p.10.pro.21.
Varices quid ſint. p.4.p.20.
Vaſa fictilia ꝛ reliqua vaſa cōcaua propter quid ſonant. p.11.p.8.
Vila quō ſint particularibus notiora ꝛ quō minus nota. p.18.pro.63.
Violentum quid ſit. par.1.pro.6.
Vir calis eſt ꝛ ſicc⁹ reſpcū mlieris.4.28
Viri q̄re magis hyeme ſunt potentes in coitu mulieres in eſtate. p.4.pro.28.
Vola man⁹ diſtincta lineis multis māifeſtis valde per totū ſignāt hoīem longeue vite ꝛ vrtutis pmanētis.p.10.49.
Virgo qd pōt deflorare. p.10.p.36.
Unde maris vel aquarum q̄re ſunt ſpumoſe ventoſe ac ſpū plene. p.23.p.11.
Umblicus in hoīe q̄re plus manifeſtus q̄ꝫ in aliis aīalibus. par.10.p.46.
Umblicus quid ſit. p.10.p.46.
Umblicus facit obſtetrices cognoſcere de numero filiorū. p.10.p.46.
Umblicus quid ſit. p.12.pro.7.
Umblicū hn̄tes rugoſum quare delectabiliter odorant roſas. p.12.p.7.
Voraces inſenſibiles ſunt q̄ꝝ ꝫ in vmblicū ma⁹ ſpaciū hn̄t qō eſt in vmblico vſq3 ad extremū pectoris q eſt loc⁹ concauitatis inferioris q̄ꝫ eſt vſq3 ad furculaꝫ vbi eſt initiū colli.
Voracē ſignificat magnus venter.
Uter inflatus vacuo velocius deſcendit ex alto. part.11.pro.45.
Utres optime ꝯſeruāt fructus carnes caſeum butyꝝ ꝛc.ipurreſcibilia.p.22.4.
Umbra ſolis i oriēte in initi⁹ augmētata pōcipit in meridie vero minus ꝛ quare non ſint equales. p.15.pro.5.
Umbre ſolis in ortu ꝛ occaſu quare ſūt extenſe longe. p.15.pro.9.
Umbre ſol extremitas vbi radius ſol attigit quare vr̄ cōtremiſcere. p.15.p.13.
Umbra lꝫ moueat̄ nō tn̄ eſt corp⁹.15.13
Vegetabiliū q̄re q̄dā pducunt flores ſine producendo fructus. p.20.pro.3.
Vegetabiliuꝫ q̄re quedaꝫ ſunt cibo comeſtabilia quedā non. p.20.pro.6.
Vegetabiliū q̄re quedaꝫ ſunt durantia ſolum vſq3 ad ſeminis perfectionē q̄dam vero minus. p.20.pro.7.
Vegetabilia durantia vltra ſeminis perfectionem. par.20.pro.7.
Vegetabiliuꝫ quare quedaꝫ comedunt̄ cruda quedam cocta. p.20.p.4.
Vegetabilium quare q̄dā germināt infra terre etiā ſine radicib⁹ quedaꝫ vero etiam nō infra terre.par. 20.pro.26.
Vegetabilia magis odorabilia in quib⁹ partibus ſiāt. par.12.pro.2.
Vue q̄dā q̄r nō hn̄t vinaciuli. p.20.24.
Uua paſſula exiccata dulciſſima eſt terreſtris. p.23.pro.26.
Vinearum cuſtodes quales ſonū faciūt ad terrorem. par.25.pro.2.
Vapor calidus ꝛ ſiccus aduſtiuus eſt cā vomitus in mari. p.23.p.39.
Vola man⁹ quid ſit. p.10.pro 49.
Vulnera qd ſint ꝛ ꝓpe in oclo.p.9.p.1
Vlnera recētia q̄lr ꝯſolidari dbēt.1.32.
Veneti plures ſūt claudi ꝛ ꝓpꝛie mulieres quare. par.10.p.41.
Vertigo in mari quid ſit. p.23.pro.5.
Veges quō cōſeruat̄ ipūtrida.pt.22.4.
Uter iſtat⁹ ꝯſeruat res extītes i eo.22.4.
Vermes gallarū ꝛ arboꝝ q̄lr pronoſticant de futura hyeme. p.20.pro.25.
Vapor cauſatur ex fumoſitate humiditatis calide. par.25.p.17.
Viriditas in plātis ꝛ herbis foliis ac fructibus cā eſt hūidū indigeſtū. 20.14.

Xiloaloes quid ſit.p.13.p.4

Ydea propietatis. p.3.p.9.
Yſchia.i.ſciatica ꝛ vnde dicat̄.p.4.20.
Yſchia pōt ſignare arteticaꝫ. p.10.27.

Zuccarum cum melle mixtuꝫ quare amareſcat.
Zuccarum ꝛ mel quare apparent min⁹ dulcia ſi fumant caſa q̄ꝫ frīa. p.22.12.
Zephirus quid ſit. p.1.p.15
Zephiro flante quare canes praue odorant. parti.26.prob.21.
Zephirus magis confundit olphatum q̄ꝫ aliquis ventorum. par.26.pro.21.
Zephirus quare cōcitat nubes ꝛ condecit cum ſit mitis ꝛ delectabilis. 26.23.
Zephiros flat ex pelago. par.26.p.23.
Zephirus quare ſerenus ꝛ delectabiliſſimus dicitur. par.26.pro.31.
Zephirus quare ſufflat circa ſolis occaſum ꝛ nō circa ſolis ortū in mane.26.33
Zoroaſtres magn⁹ mathematicus fuit de egypto ex vrbe memphis.

Explicit tabula ꝓblematū Ari. ꝛ notabilium ſuper eiſdem dictorum per petrum de appono paduanum.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITT. EMANUELE

Expoſitio preclariſſimi atq; eximij artiū ac medicine doctoris Petri de Ebano Patauini in librum problematum Ariſtotelis feliciter incipit.

T.c.34. Erta ſē/
tētiā Ariſtotelis
2°. celi ⁊ mundi.
Promptitudinē
īqſitiōis difficul
tatis: dignū qdē
magis ē verecū/
die. i. hōeſtati. q̃
audacie ſeu p̄ſū
ptiōi iputare. cū
p̄tictatoꝛ verita
tis ⁊ amicus rite
miſtoꝝ: nō q̄ ex/
teriori fortūe cu/
piditate vetēr° iſ
mā falſa ambi/
tiōe gloriat° priſcoꝝ aſſertiōe hāc ſatagat īdagare: ſꝫ po/
ti° quodā nālī īſtictu: quo qſq; bolūꝫ ſecūdū Ariſto. i p̄n/
Capitulo p̄n° 2° cipio metaphy. hanelat ad ſcīēdū. Ideo ſi ego Petrus de
Ebano Paduan° p̄hīe minimus alūnoꝝ ſum conat° libꝝ
cōpilatiōis artis ꝓblematū Ariſto. exponere: i quo ardua
⁊ difficillima pene circa vnāquāq; artē ⁊ ſciam plurimis
occultant̄: arrogātie aūt p̄ſumptioni nullaten° aſcribat̄:
cū huic operi diuti° īſudauerīꝫ: nō niſi deſiderio ſapiēdi: ⁊
ſciam q̄ritātū hāc amore: ⁊ p̄cipue q: nihil his lucubrat̄
oīno a meis ꝓgenitorib° antea ī lucis manifeſtatione re/
dactū. Nō igit̄ me dētib° liuoris q lacerēt denigrādo ma/
gis aūt ſcdm Boetiū diuiſionū libro mihi pīi ignoſcendo
aliqſq; ꝓdeſſe ſtudētī ꝓtim ve cōꝓbādo veritatis ianuā
T.c.x. latētē reſerari: cū hm̄ dictoꝝ nobiſcū poſſint eē p̄ticipes: mi
nuſq; ſufficiēter enūciata penes ph̄s. 2. metaphy. ipſorum
exercitēt itellectū. Forma aūt ī h̄ ope obſeruata erit ſcitati
noīb° lucidis ꝓpriiſq; ſuccinctis ex°: qō qdē clauſuꝫ ē ex ſen
tētia ī h̄ libro Ariſto. expoſitio. Declaratiōes ⁊ notabilia
nōnullas adiūgēdo: cū h̄ etiā īterdū l̄rales q̄ſdā dubitatio
nes motiuis illarū pleriſq; reiectis breuiter remouēdo: ⁊ ſ
ſīnuabo īdē ꝓblemata p numeꝝ algoriſmi: vt facilis iō
fiat: ⁊ ſine ſcriptura ipſoꝝ īuētio: nec ſi q̄ ī h̄ videat̄ forte p
lixitas mihi nullaten° iputet̄: ſꝫ poti° quādā vbiq; īterp̄ta
tiōeꝫ māe pegrine ſibi ac diſſone ꝓquirētiū: ꝓp qō q̄ōnes in
q̄b° hec ꝑ ampliora declarant̄: ſeparati ī q̄dā alia editiōe
locaui: ne operis ꝓlixitate ī faſtidiū decidāt ſenſibus odi/
cati: ⁊ itelligētū lecturis ſufficiat hec cū illa ſcriptura ⁊c̄.

T nunc ī p̄ncipio expōnis libri illa octo p̄am
bula que ī exordijs libroꝝ ſolēt tāgere gloſa
tores breuiter explicent̄. ſcdm nāq; Ciceronē
ī Rheto. veteris p̄hemio. Promptiores nos
reddunt ad īgrēdas artis itrinſecas rationes
Materia ſiue ſubiectum huius libri vel ſcīe eſt ſcibile pe/
ne cōe ſed dubitatiōe ꝓlatū: ſicut in alia editione vbi hoc
querit̄ oſtēdet̄: ⁊ ex hoc pōt hui° opis vbiq; itentio appa/
rere. Forma aūt huius eſt duplex. ſ. tractatus ꝯſiſtens in
diſtinctiōe partiū libri vſiuꝫ ⁊ particularium: vt videbitur
ſubſequēter. Et forma tractādi dicta modus agēdi eſt tri
plex in doctrinis Ariſt. vſitata. Efficiēs ſiqdē hui° ſcīe
In plo/ fuit Ariſtoteles ſtragirita° peripathetic° filius Nicho/
go p̄mi maci ſapiētiſſimus grecoꝝ: q ſecūdū Auer. magis digni°
phyſi. ⁊ l mereret̄ dici diuinus q̄ꝫ humanus: neq; eſt q hic liber nō
fuerit Ariſto. ſicut aſſerit qdā mēdaciter denegātes: cūꝫ

de ipſo in. 2. metheuroꝝ. ac in pleriſq; locis ꝓprioꝝ natura plo. vij.
bū: ac libris aīalū faciat multotiēs mētione: ac ī his q̄dā ⁊ i. ij. me
quidē derelicta hoc opere cōpleant̄. Veritamen extimo theo. c. ij
q Ariſtotelis ꝓblemata oīa nōdū ad nr̄am liguā ꝑuene
re: cūꝫ ⁊ q̄dā in libris de ſom. ⁊ vigilia. atq; aīalū ſemitra
dita: ad hūc trāſmiſſa libri: in ipo fidelr īſpiciēs minime va
leā repire: vñ ⁊ cū poſt diu hui° expōnis ꝓblematū aggre
gatōeꝫ: vt diſcerē grecū in Cōſtātinopoli me trāſtuli. volu
mē aliud ꝓblematū Ariſt. repperi: qō qdē in linguā iā la
tinā trāſduxi. Eſt aūt libri titulus. Lib ꝓblematū Ariſto.
2m ſpēm cōpilatiōis icipit. Problema qdē eſt grecū: latine Proble° qd ſit
ꝓpo° iportās. Eſt eteni qō difficilis aliqd ꝯtinens: qō di/
ſputatiōe ſoluēdū: qō ⁊ voraginē vr̄ denotare: vt enim vo
ret ⁊ accipiat ꝓpo° eſt ꝓblema. Dico aūt cōpilſōnis ſpēm
ideſt modū: q: in h̄ li° īueniunt̄ fere toti° p̄hie ꝑ moduꝫ cu/
iuſdā allegatiōis ſmones cōpilati. Ex q qdē deducit̄ q li
ber h̄ nō pōt plene intelligi: niſi ab illo q p̄hiam 2m oēm ei°
ꝑtē inſpexerit: ꝓp qō fortaſſe in eius expōne pigritarunt
gloſatores. Et demū appet: q hui° ſcīe idone° exiſtat au/
ditor: ⁊ nō cuidē ꝑti p̄hie h̄ liber vt alij ſupponit̄. Sꝫ in co
pene ſmo p̄hie totius ſimplr̄ repit̄: in ipo nāq; tractant̄
dubitabilia ꝓblemata in vnaq̄q; arte: ſicut Nicola° ꝑypa/
theticus in ſuis ꝓblematib° ꝓteſtat̄. Dixi aūt pene: q2 rō
nē nō inueniō explicatā in ipo ōbis que ſunt grāmatice: ⁊
p̄hie ſup̄me partiper. Eſt aūt forma tractat°: q2 Ariſto.
p̄mittit huic opi rubricas q̄ſi p moduꝫ ꝓhemij: ſuam vlr
tangentes intētionē: que ſunt in ſeipſis patētes. Nōn° eſt
ſicut dicit Auer. in p̄n° ſue medicīe ſapiētes hyſpanie An/ Vide in
daluſi ⁊ pars maioꝝ ꝓteritoꝝ auctoꝝ vanaglorīati ſunt p̄ncipio
in diuidēdo ptes ſuoꝝ libroꝝ ad nūm caploꝝ: ⁊ appro/ colliget.
piādo vnicuiq; caplm ꝑ ſe: ſed h̄ nō expectes a me. Pater
eteni p̄hie nō vaneglorīat° ſunt ī faciēdo h̄ in maiori pte li/
broꝝ ſuoꝝ: ⁊ forte qō īduxit eos ad faciēdū h̄: fuit debili
tas v̄tutis diſcretiue ſcolariū. Vñ Ariſt. volētū ſcire debi
litati diſtictiue h̄ voluit ꝯdeſcendē: diſtinctiōes ⁊ capla p̄/
mittēdo: ⁊ merito ꝓp diuerſitatē ⁊ ſingularitatē determi/
natoꝝ in hac arte. Scias q̄q; icepiſſe Ariſto. tractare q̄ō
nes ō medicia duplici rōne: tū q2 ipa eſt nob magis nc̄ia:
⁊ ſic dilecta ⁊ ꝓpoſita: ſic pꝫ p ipm in p̄n° meta. nec iorib° Caplo p̄ ⁊ 2° ⁊ ide
qdē cuius inſudam°: ⁊ ita cū ſanitatē p alijs multis di/
ligam° in h̄ li° tractatus fecit p̄cedē ſmonē de medicina: cu
ius finis p̄ncipalis eſt ſanitas: tū q2 medicinalia ſūt nob
notiora cū tractent̄ ī ſcīa q̄ eſt hoīs cognitio vt ſanitate p
ticipet: vnūqōq; eni melius ſe q̄ꝫ alia dꝫ coḡſcē: ⁊ iō tanq̄
a notiorib° 2m modū traditū in p̄n° phyſi. icepit ꝓblemata T. cō. q̄.
medicinalia tractare. Eſt. n. vn° modus p̄ncipij ſicut dī in T. cō. p°
5. metaphy. vñ optīe vnūqōq; fiet: vt doctrina nō a p̄n° rei
inchoāda: ſed vñ faciliume qs adiſcet. Diuidit̄ aūt h̄ liber
2m q̄ſdā in tres ptes. Primo. n. determinat ꝓblemata reꝝ
exiſtium ꝫ nām. Scdo nālium. Tertio coꝝ que ſunt non
nālia. qō qdem nō approbo. eo q vnius mēbꝝ diuiſiōis
ſepe ꝯtinget in alio reperire ⁊c̄. Hec autē diuiſio 2m. Boe/
tiū in diuiſiōibus reddit̄ vicioſa. Ampli° v̄ba medicorum
ꝓponētes nō videnf eadē intelligē: nō eni qō Ariſt. vocat
ꝑticulā nālē vtpote decimā: ſic nāle accipit vt medici ō re De h̄ eſt
nāli loquunt̄ ſicut appet intelligenti ſmones eoꝝ. ⁊ q̄ di/ mag̃ cō
cunt̄ de nā. in. 2. phyſi. ꝓp qō dico: q liber h̄ in tres ptes ſe trouſia i
cat̄: in p̄°. quaꝝ agit de ꝓblematibus circa ſciam medici/ ter phy/
nalē exiſtibus ⁊ nālibus: ꝑut ad hoīs nām reducunt̄. 2° ō loſophā
ꝓblematibus circa ſeptē artes liberales. 3° tāgit de ꝓble/ tes ꝑ co.
matib° circa nālia tam cōpoſita vlr: ⁊ etiā in ſpē q̄ꝫ ſimpli lib.
cia: ⁊ ſilr moralia: p̄n° ſcde partis eſt in. 15. ꝑticula. 3° autē
in 20°. Eſt aūt libri cōis diuiſio cuilibet ſe offerēs in. 38. ꝑ
ticulas. quaꝝ exordia ſubiecta ſunt oculis. Particula ſiq̄
dē p̄° in q̄ medici ꝯtinet̄ ſmo: in duas diuidit̄ ptes. p̄ enim
agit de ꝓblematib° q̄ ad egritudini cāe: qō ⁊ theoricam

medicine ſpicit magis. 2° quãtũ ad earũdẽ curas: qđ ⁊ p̄/
cticã reſpicit plĩmũ. Incipit 2ª in. 30. ꝓblemate. Prima p̄/
tiũ iterũ ſecaꝰ in duas. p̄ p̄mittit ꝓblemata quãtũ ad cãs
magis vl'es egritudinũ: q2 opȝ ſemp̄ ꝙ vl'e p̄cedat pticula
re in ſcientia: ne idem multotiens repetatur in ea: ſicut ſcri
bitur in principio de partibus aialium. 2° quo ad cauſas
minus vniuerſales: vel p̄mitꝰ agit de problematibus quo
ad omnes ſex cauſas nõ nãles. 2ª quo ad vnam illarum. ſ.
aerem nos ↄtinẽtẽ: cũ euſdẽ adiacẽtiis. icipit ps ſcđa i p̄n
cipio tertij ꝓblematis. Prīa ſil'r in duas diuidiꝰ ptes. pri/
mo eñi ponit vnuȝ ꝓblema: in quo oñdit ꝙ exceſſus cãnt
egritudines. 2° q̃uo curẽt. vel rñdet tacite qõni ſcđa icipit
in principio ſequẽtis ꝓblematis. p̄mã iſtaꝝ itidẽ diuidã ĩ
duas. p̄ p̄mittit dubitationẽ ſuã dicẽs.

ℭ Problema. j. Antiq̃ trãſlatio.

PRopꝰ qđ magne ſupabũdantie egritudinales. Aut q2 ſpabũdantiam vel defectum faciũt h' autẽ erat egritudo. Noua.

ℭ Cur exuperãtie nimie cõmittendi morbi vim habeãt. An q2 vel exceſſuȝ vl' defectuȝ efficiãt. q̃ qdẽ re morbũ ↄſiſtere certũ eſt.

ℭ Que eſt cauſa ꝙ magni exceſſus: ſiue recedãt ſecunduȝ plus aut ſecundum minus a tẽperamẽto abſo° vel a temperamento alicui relato ſunt nati inducere egritudines. Notandum eſt ꝙ iſte ſuper abundantie ſiue exceſſus cõſiſtunt circa ſex cauſas non naturales dictas a medicis q̄bus impoſſibile eſt corpus noſtrum nõ approximare: que ſunt cõtinẽs nos aer: cibꝰ ⁊ potus: inanitio ⁊ repletio: ſomnus ⁊ vigilia: motꝰ ⁊ qes: ⁊ paſſiones aie dicta accñtia: que etiã occurrũt corpori ꝰm Ga. in teg. tractatu de cãis q̃ntitate ⁊ q̃litate mẽſuratis tp̄e relicto. Scđm aũt Joannitiũ nõ ſolũ his duobus mẽſuranꝰ: ſȝ ⁊ cũ his tp̄e ordine ⁊ artificio: ⁊ ſic erunt qnq; q̃ tñ itelligẽs ad duo pora ſicut ad vl'a reducere põt: ⁊ penes hec qnque vl' duo iſtaꝝ ſex reꝝ ſupabũdãtie ꝰm plus ⁊ minꝰ põt corpori approximari ⁊c̃.
ℭ Cõſiderans. n. qs exẽplo iducet: ꝙ cibꝰ põt eẽ multus ⁊ paucus: calidus ⁊ frigidus: ⁊ ſic de aliis tribꝰ iter q̃ ↄtingit tẽpamẽtũ reperire: ſȝ attẽdẽdũ ꝙ nõ decet illos q̄ artis medicine peritiã nõ hñt ↄturbari: neq; ꝰmonẽ meũ repellere qſi medicinalis hic eſt ex ꝓpoſito in Ariſt. ꝓblemate. reddit eñi cãm quoꝝdã ꝰmonũ breuiũ hypocratis coby. in affõ. ⁊ in lib. de aere ⁊ aq̃ marie ↄtentoꝝ. ꝓpter qđ mea nũc intereſt in expõne Ariſto. ſñias medicoꝝ afferre cũ ſermones hoc eſt qđ dr̃: ꝰm mãm ſubiectã expectentur: ſicut ſcribiꝰ p̄mo ethi. ſi enim hic medicinalis ſit ꝰmo: i p̄ticula nãlium erit nãlis: ⁊ in aliis ſil'r ꝰm mãm q̃ntũ fuerit poſſibile p̄iacẽtẽ ſuo mõ. ℭ Deĩde. (Aut q2) Soluit hec diſiũctiua aut. apud Ariſto. nota ſolonis exiſtit: ſic apparet in plĩmis libroꝝ ſuorum: ⁊ marie hic ⁊ in elẽcis. ℭ Et ſciendum ꝙ Ariſt. duplici vtiꝰ ſolonis ſigno: aut videlicȝ ꝙ vtꝝ. ⁊ refert: ꝙ vtrum alioꝝ idicat ſolonẽ: aut vo ꝓpriã ipſius Ariſto. denotat: ⁊ dicit cãm eẽ: q2 hꝫ ſupabundãtie cãnt exceſſum in plus: ⁊ diminutionem in minus: ⁊ ſic remouẽt corpꝰ a tẽpamẽto debito: ⁊ ↄponiꝰ ſic iſtius ꝓblematis ꝰmo totꝰ. Quecũq; cãnt ſupabũdãtiã aut defectũ nata ſũt iducere egritudines: ſȝ ſupabũdãtie aut exceſſus h' cãnt. ꝰ ⁊c̃. Et nota ꝙ Ariſt. accepit hanc dictiõeȝ ſupabũdãtie p̄mitꝰ cõiter ad oẽm exceſſum. ſiue ſit ꝰm q̃ntitatẽ auctã ſiue diminutã: hic autẽ accipit ſolũ ꝓ exceſſu aucte q̃ntitatis: ⁊ hoc etiã iſinuat illud cũ dicit. Cõmẽtator i principio phy. ꝙ Ariſt. fuit modica ſollicitudo de noibꝰ. huiꝰ autẽ ſupabũdãtie ⁊ defectꝰ p̄dictoꝝ erit egritudo: nõ eñi eſt aliud q̃ itempamẽtũ: cuȝ egritudo ꝰm Joãnitium ſit

Exceſſus circa quot cãs ↄſiſtũt.

Lib°. p̄ cap. iij. ⁊ lib. ij. ca. viij. ⁊ in multis aliis locis.

T. c. p̄. circa fi.

itempamẽtũ extra curſum nãe: vñ ꝓuenit leſiõis effectꝰ ꝓpter qđ ſeqtur diſtẽperãtias natas eẽ facere egritudines
ℭ Attẽdẽdum ꝙ cũ duplex ſit egritudo. ſ. ex repletiõe ⁊ inanitiõe. p̄ma tangit cũ dicit ſupabundãtiã. ſcđm cum dicit defectũ. ℭ Videꝰ ꝙ iſta ↄñia nõ valeat: ſȝ cõmittaꝰ ſophiſma ↄñtis dicẽdo. ſi ẽ ſupabundãtia vel defectus. ꝙ ſit egritudo: pñt eñi hec eẽ adeo pua ꝙ nõ erũt egritudines: ſȝ cãe egritudinũ ſolum: q2 ſi paꝝ qs recedat a tẽpamẽto ſit cã morbi: ſi plus morbꝰ appellaꝰ ſicut dicit Ga. in 2ª particula affõ. ℭ Eſt dõm ꝙ Ariſt. itelligit ſupabundãtiã ⁊ defectũ grandẽ valẽtẽ egritudinẽ iducere: vt oñdiꝰ in ſecunda pticula affõ. dcm̃. n. ſimpl'r itelligẽdũ eſt in potẽtia ſuo eẽ: ſicut dicit Gal. ſup. 3° regi. acu. Et h' appet p id qđ dixit. pp qđ magne vl' eo ꝙ egritudinẽ accipit hic Ariſto. cõiter valde ꝓ modica diſtẽpãtia. Et nota ꝙ ois diſtẽperãtia aduenięs corpori ſano tẽpato: ſiue ſit ꝓportiõalis ſiue nõ: remouẽdo ipm̃ a ſuo tẽperamẽto eſt nata egritudinẽ inducere: ⁊ ſil'r egꝝ nunc: cũ oĩna debilitate virtutis oĩno ipedit: nõ eñi v̾tus affectiõem occurrentis põt tolerare: corpus aũt egꝝ ſimpl'r ⁊ nũc cũ v̾tutis ↄſtãtia habilitatur ad egritudinẽ p exceſſus ſiles: iuuaꝰ v̾o p ↄ̃riũ eis moderate vtens: ꝰm qđ locantes neutrum inter duas diſpõnes corporis: ſanitatẽ. ſ. ⁊ egritudinem mediocriter ẽ iudicandum: qui autem de hoc latius ſcire voluerit: inſpiciat ſermonem in quo qõnes locaui ⁊c̃.

ℭ Problema. ij. Antiqua.

PRopter quid auteȝ egritudines multotiens curanꝰ: quando multum excedit aliquis: ⁊ quorundã medicoruȝ talis eſt ars: ſuperabũdãtijs nã; ſanant vini aut aque. aut ſalſedinis aut cibis aut famis. Aut q2 cõtraria adinicẽ ſunt que egritudinẽ faciũt. In mediuȝ igiꝰ ducũt alterũ vtriuſq;. Noua.

ℭ Cur morbi ſepe curari poſſũt. vbi qs abũde exceſſit: eqdẽ nõnulli medici eã artẽ exercẽt: vt nõ niſi p exceſſũ agãt vel vini vel aq̃: vl' ſalſuginis: vel cibi: vel inedie. An quoniã cauſe q̃ morbos cõmittũt: aduerſe iter ſe ſũt atq; ita efficitur vt genus alterutrũ duci p exceſſum alterius in mediũ poſſit.

ℭ Hic ponit aliud ꝓblema in quo oñdit exceſſum curare egritudines vel remouet dubitatiõe: eo ꝙ dcm̃ eſt exceſſus cãre egritudines. ⁊ diuidiꝰ ꝓblema in ptes tres. p̄ eniȝ proponit qõnẽ. 2° oñdit ꝙ ſit rõnabile adducẽdo ſup h' teſtimoniũ medicoꝝ ex antiqs. 3° ſoluit. ibi ſcđa (Quorundã.) ibi tertia (Aut q2) Dicit igiꝰ. q̃re eſt ꝙ exceſſus ſiue ſint ꝰȝ q̃ntitatẽ auctam ſiue diminutã: dũ tñ ſint p oppoͥ: ſanãt egritudies: ⁊ h' qñ aliqs multũ excedit i ipſis. ⁊ multotiẽs. ℭ Notandũ eſt ꝙ Ariſt. in h' libꝰ vtiꝰ nõ paruȝ hꝫ circumſtantijs moderatiuis. ſ. multotiẽs frequẽter aliquãdo fortaſſe ⁊ talibꝰ: qm̃ ſcia iſta plurimum circa iduiduas verſaꝰ: talia autẽ ꝓpter cõtingẽtiã maiorẽ materia: pñt ĩ pluribꝰ: ſed non in oĩbus ſe vniformiter hñt: qđ tñ rõni ſcie ſufficit: ⁊ iõ extimo dcm̃ eẽ multotiẽs. ℭ Notandũ ẽ etiã ꝙ nõ eſt intelligẽdum: ꝙ exceſſus ſint grãdes rõne diſcraſie exiſtẽtis in corpore: imo oȝ fieri eq̃litatẽ p oppoſitum in eodem gradu: ſicut dicit Ga. in teg. tractatu cauſaruȝ ſȝ fieri oportet huius exceſſus reſpectu corporis tempatis ſimpſitus aut ſani. cũ eñi erat ſanus idigebat paꝝ calidi ſi firmatus aũt idigebat multum calidi. ℭ Deĩde ſecũdo

(Q secundã) Approbat hoc teſtimonio medicoꝝ dicẽs aliqs medicos vti h mõ arte medicine: curãt eni ĩfirmoꝝ ſuoꝝ egritudine excedendo aut ĩ vino aut aq̃ ꝛc. Dicit ãt quidã ad dr̃iam illoꝝ q curant nõ p ɔ̃rĩũ excessum immedi ate: ſed cõfortãdo ṽtutẽ cũ cõpetẽti dieta: ſic dic̃ Aui. p° can. q̃rta. nõ ois cõplexio neqꝫ ois malicia cõplexiõis ſuo curaꝭ ɔ̃rio ex euacuatiõe ꝛ oppõne: immo multotiens ſuf ficit multa regiminis bonitas: vel dic̃ h ad dr̃iam medicoꝝ ſiluestriũ inſcientiũ: ɔ̃ q̃s Ga. multũ altercaꝭ in libris de ĩgenio ſanitatꝭ. apponit. n. ꝛ hi qd ãt cõſiderãt. Vñ q̃uidã

Instru medicie quot

medicoꝝ. i. rõnabilr̃ opãtiũ. ¶ Nõn° q cũ tria ſint iſtra medicie. ſ. dieta. potio. ꝛ cirugia. p vinũ aquã cibũ ꝛ famẽ tangiꝭ dieta. p ſalſedinẽ tãgiꝭ potio. itelligo eni p ſalſedi nes oẽs medicinaꝝ admiſtratiões: ꝛ p vinũ ꝛ cibũ eſt itel ligere curatiões egritudis ex inanitiõe. vinũ eni replet ina nitũ. p aquã ſalſedinez ꝛ famẽ denotaꝭ egritudo ex reple tiõe. Vñ ypo. i ſeptia pticula affo. Corpib° hũidas carnes hñtib° famẽ adhibere ꝛc. fames eni corpa deſiccat. nõ tñ ĩ iſtoꝝ expõne multũ opꝫ iſtare: cũ ſint exemplariter dicta magis. ¶ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit ꝛ dic̃ cãm eẽ qꝛ hꝫ exceſſus ſiue ſint in plus ſiue in min°: ſunt ɔ̃rĩj illis exceſſi b°: q faciũt egritudines: ꝛ ſi ſũt ɔ̃rĩj tales exceſſus: ꝛ ɔ̃rĩj debite approximatis ĩpoſſibile ſit nõ agere ꝛ pati: ſic dicit in pncipio de gñatiõe ꝛ corruptiõe: concludiꝭ q exceſſus eoꝝ q̃ offeruꝭ vt vini ꝛc. ɔ̃ exceſſus egritudinales reducãt alterũ. i. corp° ſubaꝫ iſtoꝝ ɔ̃rioꝝ vt mediũ vtriuſqꝫ. ſ. ex ceſſus oblati a medico ꝛ egritudis: ꝛ ſic curãt. nã curatio

cap. 3. et plerisq; aliis locis.

ſit p ɔ̃rãia: q̃re 2° ethi. medicine ſũt ĩnate fieri p ɔ̃rĩa. ¶ Et cõponiꝭ iſt° ꝓblemat rõcinatio h mõ. Quecũqꝫ ſũt ɔ̃ria p̃exiſtenti diſcraſie curãt eã: cũ curatio reſpiciat ɔ̃rietatẽ ſed diſtemperantie plurime ſunt contrarie preexiſtenti diſ craſie: curant itaqꝫ egritudines.

¶ Problema ij. Antiqua.

Propter qd tẽpoꝝ mutatões ꝛ vẽ toꝛuꝫ generãt: aut diſſoluũt ꝛ de terminãt egritudies ꝛ faciũt. Aut qꝛ calida ꝛ frigida ſũt. ꝛ hũida ꝛ ſicca. Egritudies ãt hoꝝ ſũt exceſſus. ſanitas aũt eq̃litas. ſi igiꝭ pp humiditatẽ aut frigidi tatẽ ɔ̃rĩũ tẽp° diſſoluit. ſi aũt nõ ɔ̃rĩũ tẽpus ſupuenerit ſilis cõplexio diſtẽdit ꝛ deſtruit. pp h aũt ꝛ egrotare faciũt ſanos: qꝛ mutan tes ſoluũt ɔ̃plexionẽ. Pariũ. n. pprijs tpib° ꝛ etatib° ꝛ locis augẽꭍ. Propter qd opꝫ in mutatiõib° marie gubernare. Qd ãt vlaliꝭ de tpib° dcm ẽ: ꝛ ſcdꝫ ptẽ eadẽ ẽ cã. Vẽtoꝝ nãqꝫ mutatões ꝛ etatũ ꝛ locoꝝ tẽporis cuiuſ dã ſũt mutatiões: pp qd ꝛ hec diſtẽdũt ꝛ ſol uũt ꝛ ɔ̃terminãt ꝛ faciũt queãdmodũ tẽpo ra. Et oꝛt° ſtellaꝝ ſic oriõ: ꝛ arctur°: ꝛ pleiaꝫ ꝛ canis: queãdmodũ ventoꝝ ꝛ aq̃rũ ꝛ ſere nitatũ ꝛ tẽpeſtatũ ꝛ eſtus. Noua.

¶ Cur tẽpoꝝ flatuũqꝫ mutatões morbos itẽ dãt: tollãtue: iudicẽt vl' ɔ̃mittãt. An q aut fri gide: aut calide: aut hũide: aut ſicce ſũt: mor boſqꝫ q̃litatũ huis exceſſus cõmittit? Secũ da eteni valetudo mediocritas q̃dã ẽ. Q̃ ſi p hũidã frigidãue mãꝫ morb° cõſtiterit: tpſ acceders ɔ̃rĩũ tollere illũ poterit: Sꝫ ſi min° ɔ̃rium ſubſecutũ ſit: q ſimilis ſtatus tpis ſu puenerit itẽdet ſane: atqꝫ iterimet: quo etiaꝫ ſit. vt q bene valẽt egrotare tpe mutato inci piãt. Corpis eni ꝓinde tẽperamẽtũ ſoluaꭍ neceſt: qppe qd nõ niſi tẽpoꝛũ: etatũ loco rũqꝫ ſtatu idoneo aptum ſit augeri ṽuariqꝫ. Quãobrẽ cum tẽpora euariant ratio tũc va letudinis habenda diligentius eſt. idẽ autẽ illud pro cã partuculati etiã adeſt: q in vni uerſum ꝓpoſui de tpibus mutationes: ete nim flatuũ etatum atqꝫ locoꝝ pro tpis cu iuſdã mutatiõe accipi debẽt. Quapp hec ẽt intendẽdi: vel tollendi vel iudicãdi: vel ɔ̃ hẽ di morbum vim hñt: queãdmodum tẽpo ra. Et ſiderũ oꝛtus: orionis: arctui: vergilia rũ: canicule. q flatus ibreſqꝫ excitãt: qui ſere nitates frigora tepores ue ſolent afferre.

¶ Nũc determiat ꝓblemata min° vlia in qb° ɔ̃tinenꭍ cãe p mutationũ iſtoꝝ coꝛ° ad ſanitatẽ vel egritudinẽ. ſupi°. n. oñdit vlr̃ quo res nõ nãles oẽs imutẽt corp°. h aũt oſtẽdit quo vna eaꝝ. ſ. aer ꝛ q̃ eẽ ſit. Et diuidiꭍ h° ps i duas. p agit de aere in cõi q̃ñtũ ad oia ipius. 2° in pticulari. Incipit 2° in pn° ſeptimi ꝓblematis. p° in duas in p° facit qd dcm̃ ẽ. 2° manifeſtat q̃dã ɔ̃ſia ad iſtud ꝓblema. 2° incipit in ſequẽti ꝓblemate. p° indẽ in duo. p ꝓponit dubitationem cõeꝫ de mutatiõe tẽpoꝝ. 2° ſoluit. 2° ibi. (Aut qꝛ) Et ſcias q quia hui° modus diuiſiõis vltio dictus eſt cõis oibus ꝓblema tib° fere: ſubijciaꭍ deinceps breuitatꝭ gr̃a: ꝛ ne albũ vacuis lr̃is denigreꭍ. Dicit g̃ q̃re mutatiões facte in tpibus ꝛ ex ceſſus magni inãles ꝛ mutatões vẽtoꝝ hñt gñare ꝛ diſſol uẽ egritudines: ꝛ cur ſilr̃ hñt eas cãre ꝛ determinar. i. cre

tex. c. p°. et ꝑ phy. tex. c. p°.

ticare. ¶ Nõndũ qꝛ cũ ſcia demr̃atiua ſm cõmẽ. in pn° celi ꝛ mũdi: nõ vtaꭍ nolb° ſynonimis: q̃lis eſt iſta ꝛ ois ſcia Ar. ſuo mõ: q p gñant ꝛ diſſoluũt Ariſt. itendit gñatões ꝛ ſanationẽ egritudinis ex inanitiõe: p faciunt vo ꝛ deter minant itẽdit egritudinẽ ex repletiõe ꝛ eius curã. Vel alr̃ q p gñant itẽdit aductũ egritudinis paulatine ꝛ modi cã diſtẽperantiã: p diſſoluũt qdẽ ipſr° paulatinã diſſolutões ꝛ egritudis modice ɔ̃ſtiptionẽ a Gal. in 3° de crenteis voca tã. p faciũt ꝛ tminãt itelligit egritudinẽ malignã ſubito oc currẽtẽ: ꝛ p terminãt ſalutẽ ipius p criſiꝫ: i q̃ labor magn° exiſtit: ꝛ forte hec ṽba fuerũt ab iterlineatorib° duplicata.

t. c. 101. et in aliis plerisq; locis.

¶ Nõn° iteꝝ q Ari. dic̃ tẽpoꝝ mutatões ꝛ nõ tpa mu tata: qꝛ tps vt tps cũ ſit nũs mot° prioris ꝛ poſterioris ꝑ phy. 4°. nõ exiſtat cã ſanitatꝭ aut egritudis: veruꝫ alteratio q̃ in tpo. Vñ Gal. 3° pticula affo. nõ mutatões tẽpoꝝ cã ſunt egritudinũ: ſed cõplexiões variate. q̃re p°. 2° effect° muta tionũ tẽpoꝝ nõ ſunt pp cãs tpis vñ eſt tps: ſed pp q cuiꝫ in mutata q̃litas magnã efficit opõnẽ in mutationib° di ſpõnũ. ¶ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit. ꝛ diuiꭍ in ptes duas. p qdẽ vlr̃ q̃ñtũ ad mutatões tẽpoꝝ. 2° pticulr̃ magis q̃ñ tũ ad q̃ſdã alias mutatões. 2° ibi. (Q; aũt vlr̃). dic̃ igiꭍ cãꝫ eẽ: qꝛ mutatões tẽpoꝝ q̃dã ſunt ad caliditatẽ q̃dã ad fri ditatẽ ꝛc. ꝛ hꝫ mutationũ egritudines ſunt exceſſus. ꝛ ſa nitas eſt q̃dã ab his recedẽs eq̃litas. ſi ita accit q egritu do ſit ab humiditate aut frigiditate: tũc ad ɔ̃rĩũ tpis mu tatio: vt ad ſiccitatẽ ꝛ caliditatẽ remouebit egritudinẽ: ſi ãt ɔ̃tigat q nõ ſupueniat tpis mutatio ɔ̃rĩj ſꝫ ſilis in cõple xione: tũc ꝓlõgaꭍ egritudo ꝛ itẽdiꭍ: ꝛ ṽtutem deſtruit: qꝛ ſilẽ additũ ſili fac ipm̃ ſurgere. ſic dic̃ Gal. auctoritate dyo

cti.in 2° pticule aſſo.⁊ 2° ꝟtuti nāliū ⁊ iō cōtingit φ cānt egritudines ſanis:⁊ hoc pp corruptiones complectionis quam inducunt que eſt ſanitas membroꝝ cōſimilium:⁊ non ſolum hoc cauſant mutationes ipſoꝝ vniuerſales: ſed etiam particulares mutationes determinatorum temporum etatū ⁊ locoꝝ augmētāt diſſolutiones corporum nroꝝ. Et iō correlariū infert aliud q̄tū ad curā egritudinū q̄ hīs poſſent mutationib⁹ cāri dicēs φ oꝫ multū regere corpa nra pſeruādo ipſa ne egrotēt talib⁹ mutatōībus cū adſint:pp qd̄ Gal.in.1.pticu.aſſo.ait vulgus expṫū eſſe nō ſolū i ſe:ſꝫ etiā in ſubiugalibus ſuis faciens aiōnē in fine veris:⁊ in pn° eſtatis.ſcit.n.maximā mutatōem ad caliditatē venire.q̄ poſſet eſſe cā putrefactionis huōꝝ:⁊ ſic febriū ⁊ aſpatuꝫ. Et cōponiṫ hic talis ſmo. Omne ſile adiūctū ſili iducit exceſſuꝫ:⁊ ꝯtrū remouet iunctū ꝯrio. vt dr̄ ēt in 2° pblate:⁊ iducit ſanitatē:ſꝫ tpa ſūt cala frida ⁊c̄. igiṫ pñt eſſe ſilia ⁊ diſſimilia:pp qd̄ exceſſū aut ꝯrium cābunt:ſꝫ exceſſus eſt egritudo:⁊ ſanitas eſt eq̄litas.ḡ mutatōes tempoꝝ cānt egritudinē ⁊ ſanitatē:⁊ iſti⁹ ſmonis p̄ppoṅiṫ mioꝛ illic.(ſi igiṫ.) 2° maioꝛ ibi.(Propter ħ autē)
¶ Nōn° φ exceſſus facti a mutatōib⁹ tempoꝝ ſunt maxime i ꝯplōne.alteratiōes.n.tempoꝝ pncipalr cānt in corporibus malā ꝯplonē:ꝯſter morbū ꝯpo° vt aṗe deinde ſolutiōē ꝯtinuitatis:minime aūt poſt eſſe cōpletuꝫ organizationis egritudinē pmarie in ꝯpōne. ¶ Dubitaṫ.qm̄ dic̄ φ ꝯplo ſilis ſupueniens diſtēdit ⁊ corrūpit:qd̄ nō vr̄:qm̄ in.8.pticu.dicet.18.pblate.ſile a ſili nō pati. ¶ Ampli⁹ Ga.i teg.tractatu cāꝝ.docet cōſeruare corpa egra ſimplr p ꝯria:q̄ hic ab Ariſ.ſana dñr:pp qd̄ ſilis ꝯplo ſupueniēs nō diſtendit ⁊ corrūpit. ¶ Dōm φ ſile eſt duplex ſicut dicit Aui.p̄ cañ.Fen.2.ſ.ſile i ſpecie ⁊ nā.vt calidū corporis in pn° pmi gradus:⁊ rei calidū ſibi occurrentis in eodē oino:⁊ a tali ſili nō patiṫ corp⁹:imo tale ſimile corp⁹ ꝯſeruat.ſicut arguebaṫ in ꝯtrū. Eſt ⁊ ſile qddā in genere:in q̄ ſilitudo intercidit lōginq̄:vt calidū pncipij pmi grad⁹:⁊ calidū principij tertij:⁊ ab hoc ſili ꝯtigit corpus cōpati:⁊ de hoc exiſtit hic ſmo. ¶ Deinde.(Qd̄ aūt.) Nūc maīfeſtat q̄o pticulares res pmutāt corpa nra:⁊ dicit φ illud qd̄ vlr dcm̄ eſt de mutatione tpis:pticulariter eſt cā eadē cum aliis rebus mutānb⁹.nā mutatiōes ventoꝝ etatū ⁊ regionū ſunt mutatiōes alicui⁹ aeris pticularis. Uel aliter ſunt mutatiōes alic⁹ tpis:hoc eſt:qꝛ ſunt pue p relatiōēs ad mutatiōes tempoꝝ vles.mutanṫ.n.corpa hꝫ mutationibus. ſicut cuꝫ aliqs de puero fit iuuenis.ſi nāqꝫ fuerit colerice ꝯplonis nāliter:p hꝫ mutationē ad iuuentutem fit parat⁹ egrotare. Et iō ꝯñr ꝯcludit(pp qd̄ ⁊c̄.ſicut pus ppoſituꝫ fuit a pn° ⁊ pꝫ.nō.n.eſt dr̄ia in mutatiōibus temporum ⁊ iſtaꝝ rerū pticulariū:niſi p magis ⁊ minus.⁊ vlr ⁊ pticulariter. ¶ Deinde.(Et ortus.) Et qꝛ mutatiōes corporuꝫ nō ſolū fiunt pp res terreſtres ſꝫ etiā pp celeſtes ſicut apparet p Auic.p̄ cañ.Fen.2.pp hoc ſubiūgit de mutatione celeſti dicens:φ ortus ſtellarū fixarū hñt etiā corpa nra imutare:q̄tū ad egritudinē ⁊ ſanitatē.ſicut eſt orion arcturus pleiades ⁊ canis:ſꝫ qꝛ hec nō erāt vt p̄dicta manifeſta.iō ad earū declarationē approbādo manifeſtiora: ſubiūgit φ hñt nos hec imutare:queādmodū mutatiōes ventoꝝ aquarū ſerenitatū tempeſtatum ⁊ eſtus:q̄ imutāt nos ad egritudinem vel ad ſanitatē. ¶ Rōcinatio ſiqdē huius pblematis eſt hꝫ. Quecūqꝫ imutant corpa nra ab extra poꝛ:generāt egritudinem:aut ſanitatē iducūt.ſꝫ hoc faciūt tempoꝝ mutatiōes ⁊ que ſunt in eis contenta. quare ⁊c̄. ¶ Nōnduꝫ ad expoſitiōē p̄dictoꝝ φ orion ſitis audax eſt vna.15.imaginū meridionaliū circa meduꝫ Geminiꝫ:in q̄ ſunt ſtelle notabiles q̄ꝫ plurime:rigel humerus ipſius ⁊ ſydus capitis tenebroſuꝫ ⁊c̄. Arcturus vō eſt vna.15.ſtellarū fixaꝝ pme magnitudīs coloris rubei

Simile quotuplex

Orion quid ſit.

ſitus exñs tpe nro circa.15.gradū libre:cuius qdē latitudo exiſtit.31.gradus ꝟſus ptem ſeptētrionis.⁊ dr̄ arabice adramech.ſm vero Haly.5° ſue theorice libro:qui regalis diſpoſitio appellaṫ dr̄ cauda maioris vrſe.ipa eni ſita eſt in extremitate ipſius vel in extremitate temonis plauſtri vulgariter dicti. Pleiades ſunt ſeptē ſtelle minute magis cōiuncte aliis oibus i tāto nūero ſicꝫ ppinqs.⁊ ſunt nūc circa decimū nonū gradū tauri ſup dorſum ipſius. Canis meridionalis.vꝫ.eſt vna de.15.ſtellis fixis pme magnitudis notabilioꝛ aliq̄ exñte in q̄dā imagine de.15.meridionalibus:q̄ ⁊ canis ſilr dr̄.⁊ eſt in ore ipſius imaginis:q̄ eſt maioꝛ ⁊ luminoſioꝛ ſtellaꝝ fixaꝝ:⁊ nunc eſt in 5° gradu cancri:cui meridionalis latitudo eſt.30.gradus ⁊.10.minuta.⁊ eſt ſita poſt orionē antedictū.Un̄ Boetius i libro diuiſionuꝫ. Eſt ⁊ canis celeſte ſydus:q ad orionis pedem morbidū micat:q̄ꝫ ⁊ aliq medicoꝝ vocāt chinoſurā. arabes vō alſepe alababor. Et de iſta dicit etiam ypo. in q̄rta pticula aſſo.ſub cane ⁊ añ canē moleſte ſunt purgatiōes: nō qdē p viā cāe ſed potius ſigni:ſic appebit in ſequentibus.p viā eni cauſe coꝛ leōis ħ iducit. Dcm̄ eſt autē φ ipa ſit meridionalis ad drīaꝫ cuiuſdā alterius ſtelle canis minoris p̄dicta exñtis pñti tpe in.17° gradu cancri ⁊ dicit arabice alſſebere algomeſſa. ¶ Notandū eſt gr̄a dictoꝝ ⁊ dicendoꝛū circa temporū mutationes triplicem iueniri diſtinctionem temporū:vna qdem eſt ſenſibilis valde medicinalis penes effectū data:q̄ qdē deſcribiṫ ab Aui. pmo cañ.ſen.2° dicit.n.φ ver eſt principiū frondēdi arborum:⁊ φ niues de mōtibus cadūt:neqꝫ multis tūc indigemus coopimētis pp frigus:neqꝫ paucis pp euentationē. Sed autūnus eſt tempus mutatiōis folioꝝ coloris:⁊ pncipiuꝫ caſus eoꝝ:⁊ alia duo ſūt eſtas ⁊ hyems:eſtas ſiquidē calida valde:⁊ hyems frigida. Eſt ⁊ alia temporū diſtictio ſꝫ aſtrologos:quā etiā ponit Haly.in q̄nto theorice:⁊ eſt φ pagratiōi ſolis triū ſignoꝛū ꝣodiaci:qd̄ eſt circa tres menſes:attribuūt vnū tēpus:⁊ tēporū ſpacia iſti⁹ diſtinctionis ſunt fere eq̄lia ita φ a principio introitus ſolis in arietem vſqꝫ i finē geminoꝛū ꝯſtituiṫ vnū tēpus:qd̄ ver dr̄:icipiēs paꝝ añ mediū martij termīnaṫ circa mediū iunij:qd̄ triū menſiū ꝯtīet ſpaciū deīde igrediṫ canceruꝫ:⁊ pueniens vſqꝫ ad finē ꝟginis:ꝯſtituit aliū tēpus.ſ.eſtatē:qd̄ circa mediū ſeptēbris terminaṫ:ſilr tres cōtinēs mēſes:tūc vō ingrediṫ librā ⁊ trāſiens p ſcorpionē ⁊ ſagittariū vſqꝫ ad finē ipſius conficiṫ aliud tēpus:qd̄ autūnus appellaṫ:qd̄ tres ſimilr cōtinēs mēſes circa mediū decembris terminatur:⁊ tūc ingrediens capcornū vſqꝫ ad finē piſcis pueniens hyemem iducit φ parū añ mediū martij terminaṫ:⁊ ſiūt iterū tres menſes. Sic itaqꝫ tota reuolutio ſolis i ꝣodiaco cōſtituēs annū ꝯſtat ex q̄tuoꝛ tpibus diuerſarū nārū ⁊ duodeci mēſibus ſolis. Eſt tertia diſtictio ſūpta penes ortū ⁊ occaſuꝫ q̄rūdā ſtellarū fixaꝝ:quā ponit ypo.i libro de aere ⁊ aq̄. ⁊ eaꝫ expōſit Ga.in tertia pticula aſſo.⁊ Haly.in 5° theorice dicit nāqꝫ eſtatē initiari cū pleiades oriunṫ.qd̄ ſm Haly. in pncipio eſt maij.mediū vō eius eſt cū canis pmus aſcēdi⁹ matutine appet añ ſolē emerſus:pp receſſū ſolis ab eaꝫ qd̄ ē.20° die iulij: Autūnus qdē initiaṫ:cū arcturus oriṫ ⁊ ois huius ortus eſt heliacus. Eſt.n.ortus coſmicus cronicus ⁊ heliacus:ſilr ⁊ occaſus ſicut tradūt qdaꝫ aſtronomi ⁊ poetizantes magis. Principiū quoqꝫ hyemis eſt i occaſu coſmico videlꝫ pleiadū:qd̄ eſt circa nouēbris principiū:deinde eſt ver tempus poſt hyemē:ſicut ibidē dic̄ Ga. ¶ Et ſcias φ hꝫ ortus ⁊ occaſus ſyderū nō eſt cā pmutatōis oino aeris p tēpora:ſꝫ potī⁹ ſignū:imo ſol ē tota cā ſꝫ Ga.13° creticoꝝ.qd̄ magis Ptho.i introductorio ad artē ſpicaꝫ nitiṫ cōfirmare:coadiuuāt tñ hꝫ ſtelle i mutatiōib⁹ ſꝫ earū ꝯiunctionē cū ſole aut ſepationes vel aſpe ctuꝫ:qñ enim ſol eis coniungiṫ:itendiṫ mutatio aeris ad caliditā

ſcē ꝛ qñ diſpartif minorat: ꝛ intēdif ꝛ remittif mutatio ſꝫ alias nāe ꝓprias ꝛ cōmunes. Reſtat nunc videre quid nomine ſerenitatū ꝛ tempeſtatum īportef. Dico igitur ꝙ nomine ſerenitatū intelligo aerē mutatū ad multam ſiccitatē ericcātem humiditates corporū ſtumas: ꝓpter quā ad ꝯſumptiones ꝛ ptiſes ꝑparant: pp qđ dicit ypo. in libro de aere ꝛ aq̄. Si animus dꝫ eſſe ſanus: opꝫ vt nō multū ſeren⁹ exiſtat. Noīe ꝗꝫ tempeſtatum intelligo aerē groſſuꝫ pulverulentū: in quo apparent fumoſitates fulmina ſintillationes capre ſaltantes ꝛ hꝫ: talia nanqꝫ aerē corrumpūt: ꝛ peſtes ꝛ regnoꝝ pmutatiōes inducūt: ſicut vbo vltimo dicit ptholomeus centiloquij: aut eſt ipa grādo: corrūpit enī cīntorū ꝓportionē ꝛ plantas ꝛ p ꝯſequēs aialia q̄ nutriunf inde: ad modū peſtilētie. p̄ cañ. fen. 2°. Et de h̄ ac ſere de oībus mutatiōibus antedictis tangef ſmo in. 22° ꝓblemate: ꝛ in alijs ꝓblematibus huius pticule: ꝛ eſtus quidem notus eſt. Et ſcias ꝙ in iſto ꝓblemate ꝛ in alijs ſubſeq̄ntib⁹ Ariſt. ſupponit mutatiōes tēpoꝝ ꝛ aliorum cās egritudinales foꝛe: qđ in. 15° huius pticule approbabit.

¶ Problema. iiij. Antiqua.

Ropter qd in mutatiōib⁹ tēporū vomitib⁹ oꝫ vti: Aut ꝙ nō fiat cōturbatio. differētib⁹ factis ſupflui tatibus pp mutatiōes. Noua.

¶ Cur vomitus cum tēpora imutanf citari maxime debeat. Ne conturbatio redūdet: cum varia excremēta materie iutilis ex mutandi ratione proueniant. Unde fit vt cibū alij parū cōcoquant: alij parum cupiant.

¶ Ariſt. in p̄cedenti ꝓblemate pcepit ꝙ opꝫ ex imutatiōibus añdictis corpa gubernare: h̄ velut ex abūdantia: quia magis h̄ ſpectat ad ſequētē ptē huius pticule: in q̄ de curā agif egritudinuꝫ docet artē: p quā poterimus corpora nr̄a regere ne icidāt egritudies. Querit itaqꝫ ſuo mō q̄re eſt: ꝙ in hꝫ mutatiōibus tēpoꝝ opꝫ vomit⁹ facē ꝛ p ſuperiora euacuare qđ ꝯtentū eſt in ventre. ¶ Deinde. (Aut qđ.) Soluit ꝛ dic: h̄ iō eē faciēdū: ne accidat ꝯturbatio ꝛ motus humoꝝ inordinat⁹: pp mutatiōes añdictas facti ſupfluitatib⁹ diuerſis int ſe ꝛ in ſuo loco pp exagitationes mutationū. Ex h̄ enim pōt ꝯtingere vt appet ab Auicen. 3° fen. p̄ cañ. aut humores putreſieri ꝛ morbos putridos generare: vel ipos ad aliquē locoꝝ ꝯcurrere: ꝛ iducē apoſtema vel venaꝝ ſaſſurā aut repētinā ſuffocationē. Et formaf ſic rō huius ꝓblematis. qñcūqꝫ timef motus ꝛ ꝯturbatio ſupfluitatū corporis: expedit vti vomitu: ſed h̄ eſt in mutatiōibus tēpoꝝ: g̃ ꝛc. Et ſcias ꝙ Ariſt. dixit ſupfluitatib⁹ ꝛ nō humoribus: qm̄ ſm eius ſniam alie humiditates corpoꝝ a ſanguine nō ſunt humores: ſꝫ ſupfluitates: neqꝫ corpus nutriūt aliq̄ mō directe: ſanguis enī p ſe nutrit: ꝛ ſolus ſanguis nutrit: ꝛ ſimplr nutrit: ſic his locutionibus vtif ſepe: ꝛ q2 ſanguis nō educif p vomitū ſaltē tali mō aut raro vt ꝯferat: iō dixit ſupfluitatib⁹ ꝛ nō hūorib⁹. Qꝫ ſi in hac pticula vtaf Ariſt. pluralr humoꝝ nomē: h̄ eſt q2 loquif ſm medicorum ſnias: q ponūt alios tres humores a ſanguine diſtictos corpa nutriētes. ¶ Nōnduꝫ ꝙ Ari. loqtur h̄ de vomitu minoratiōe pticulari euacuatiuo ſolius ſtomachi: ꝛ nō de vomitu vlī eradicatiuo oīoꝝ ꝛ ſi mediate h̄ opef: qm̄ talē nō oꝫ fieri in oī tpīs mutatione: ſed in mutatiōe vlīori: vt in fine veris ꝛ pri⁹ eſtatis: ꝛ dē h̄ eſt ſmo cōpletus in alia ſcriptura: ꝛ iſte quidē vomitus partialis ſicut p̄cepit Auicē. pmo cañ. fen. q̄rta. ſm ypo. debet fieri ſemel aut bis ad plus in menſe: ita tamen ꝙ non obſuef in hoc reſolutio ſcta: neqꝫ dierum numerus: cuꝫ magis necēriū euare ſit ſtōm q̄ꝫ alias ptes: qm̄ ſtōus ſm Aui. ibidē nō hꝫ qđ ipm euet: vt inteſtina colerā rubeaꝫ: ꝛ etiā epar hꝫ aquoſitatē ſeroſam vrine. ¶ Scias etiam ꝙ hñtes pectora ſtricta: humeros eleuatos: collū longū: epiglotū foris eminentē iſueti ꝛ duri ad vomēdū nō conenf vomere: ne incurrāt rupturā vene pulmonis: ꝛ p ꝯñs ptiſim ad quā naturaliter ſunt diſpoſiti: aut ne vlīter aliud nocumentorum vomitus notorum incidant. Nō apti ad vomēdū q

¶ Problema. v. Antiq.

Ropter qd ꝛ q imūde nutriūf ꝛ hibdilmētes ꝛ q ſunt a fame pedes iflantur. Aut ꝓpter liq̄tionē vtriqꝫ liquantur: aut hi ꝓpter famē qdē: q2 oīno nō recipiunt nutrimētum. Qui aūt imundi ſunt vel nō digerūt: pp id ꝙ nō oio fruunf cibo quē aſſumūt. Noua.

¶ Quāobrē q vl cibo vicioſo veſcūf: vel fame diutina laborāt: pedib⁹ itumeſcere ſoleant. An vtriſqꝫ p tabē ꝯſumptionēqꝫ illud accidit: Tabeſcūt. n. ꝛ q eſuriūt: q2 nullū penitus capiunt alimentū: ꝛ qui vicioſe veſcūtur: q2 qđ aſſumpſerint perfrui nequeūt.

¶ Dcm̄ eſt ſupra mutationē tēporū ꝛ alioꝝ quorūdā inducere egritudines ꝛ eas remouere: ꝛ ꝙ oꝫ corpa pp h̄ vōitib⁹ gubernare. Nūc manifeſtat q̄ꝫdā egritudinē vl accñs: qđ pōt ex p̄dictis contingere. vñ ex h̄ daf necitas ꝓblatis añdicti. ¶ Proponit igif primitus dicēs: q̄re eſt ꝙ illis in qbus non celebraf digeſtio: ſꝫ poti⁹ in hūiditates corruptas ꝛ vētoſas cōuertif nutrimētū: pedes iflanf: ꝛ illis q nō comedūt. ſicut ſpōte abſtinentes vt deuotione aſſidue ieiunātes: aut modicū qd ſi comedāt aſſumētes. Uel p ꝛ illis q ſi appetūt: vt fortaſſe hñtes appetitū dcm̄ boliſmūs q ſꝫ Auic. 3° cañ. Fen. 13. Eſt fames mēbroꝝ cū ſatietate ſtōi: ꝛ illis ſilr q cibo malo corrupto nutriunf. vt hydropicis. Uñ Ga. 2. pticu. aff̄o. ellenes pp idigentiā comedentes legumina ſecuta eſt eos pedū debilitas: iflanf ēt illis q famē coguntf tolerare. ſic aliqb⁹ incarceratoꝝ. ¶ Nōn⁹ eſt ꝙ triplex eſt cib⁹ vl nutrimētū. ſicut dic Gal. auctē Hyp. 3° de cōplexio. ꝛ p̄ de nālibus v̄tutib⁹. eſt. n. cibus verus q actu nutrit: vt hūiduꝫ nutrimentale appellatū a medicis cambiū: ꝛ eſt q̄ſi cib⁹: vt ſanguis ꝛ hūiditas q̄ mēbris incipit apponi: ꝛ cib⁹ futurus vt chilus vētris ꝛ cibus ēt exterior: ꝛ ſmo qdē hic Ari. v̄ificaf ō cibo porī pncipalr. cū. n. talis cib⁹ dꝫ cibare ad pedes labef: aut pp debilitatē caloris regētis: aut pp abhominationē: quā ex ipo recipit nā. Nutrimētū q̄tuplex.

¶ Dubitaf de eo qđ dr̄ pedes iflari illis q imūde nutriuntur: h̄ eſt malo cibo vicētes ꝛ corrupto: qđ nō vr̄: qm̄ Haly. ſup teg. tractatu cāp: dic bonū cibū malū ſāguinē gn̄are ꝛ malū cibū bonū ſanguinē gn̄are. igif ex cibo malo imūdo gn̄abif bon⁹ ſanguis: h̄ āt nutrit: ꝛ nō cōuertif i tumorē pedū. Eſt dōꝫ ꝙ ſmo Haly. v̄itatē hꝫ in illis: q grādi deſiderio cibū illū prauū aſſumūt laudabilē faciētes tūc. n. v̄tus digeſtiua cū alijs ipm auide vndiqꝫ ꝯplectens corrigit qđ ē in ipo malicie: ꝛ reducit ad benignū. Amplr⁹ cib⁹ ille ō q̄ logf Haly. nō dꝫ eē prauus valde ſꝫ talis: ſic dicit Hyp. i. 2. pticu. aff̄o. paꝝ deterior cib⁹ ꝛ pot⁹ ſiqdē delectabilis magis digēdus. Jndē nō dꝫ vſus ipſi⁹ forte nimius. Uñ Auic. p̄ cañ. Fen. 3. Jlle i q̄ male digeruntf cibaria ab h̄ nō decipief: q2 poſt dies in ipo mali gn̄abunf humores egritudies faciētes ꝛ pneccātes. ſic igif dcm̄ Haly. eſt cōditionatū. Ariſ. v̄o abſolutū: pp qđ ſi cogit iſtātia. ¶ Deide (Ant.) Soluit. ꝛ pmo q̄ꝫtū ad illos q nō comedunt. ꝛ nō

appetitũ ⁊ dicit cãm eẽ qm̃ vtriq̃z.ſ.nõ comedentes ⁊ non
appetẽtes:liquanť ⁊ reſoluunť:pp̱ liq̃tnõez ⁊ diſſolonẽ ca/
loris ⁊ hũidi radical' ipoꝝ:⁊ q2 dic̃ vtriq̃z ⁊ alioꝝ triũ ꝓ/
poſitoꝝ reddet cãm ſtatĩz.iõ expoſitũ ẽ.vel ꝓ ⁊ ita q̃ duo
rũ dubitationẽ ꝓpõat ⁊c̃.q̃ ſi vel tãq̃z expoſitiue ponať.
tũc ly vtriq̃z referreť ad ly pedes quod inartificiale exiſtit.
℄ Deĩde.(Aut hi.) Reddit cãm itumeſcentie pedum iſa
meſcẽtib⁹ dicẽs h̃ eẽ:qm̃ fame detenti nõ recipiũt nutri/
mentũ ciboꝝ aſſũptoꝝ.hũidũ.n.ipoꝝ radicale diſſolutť
ĩ hũiditates vaporoſas terreſtreitati mixtas:calo regiti/
tio õficiẽte.ſequiť nãq̃z ⁊c̃ motũ eẽ grauis i ipſis ꝓdñan
tia.ſic p3 4° celi ⁊ mũdi:qm̃ grauia vt terra ⁊ aq̃ ſſunt oĩ/
T.c.21. ⁊ ide te. c.29.⁊ in multis ali js locis. b⁹ mixtis a ꝓdñio.ſic ſcribiť 4° metheoro. pp̱ qõ deorſũ
deſcẽdẽtes ad pedes tumefaciũt eos:⁊ iſte qdẽ ſmo ptra/
ctat⁹ ẽ cũ ſufficiẽtia i editiõe alia.℄ Deĩde.(Qui autẽ.)
Aſſignat 3° cãz tumoris pedũ nõ digerẽtũ cibũ ⁊ imũde
nutritoꝝ dicẽs h̃ ↄtigere:eo q̃ nõ vtunť cibo ſuo accepto
ſiẽ regrit opus v̾tutis nutritiue.nõ.n.digeſtũ appõiť ſuffi
ciẽter neq̃z vniť:neq̃z ẽt mẽbroꝝ recipit ſilitudinẽ:ita q̃
pcm̃ reſpcũ v̾tutis nutritiue occurrit:qõ pp̱ pauperiẽ ca/
loris accidit inati factã:aut pp̱ fluxũ ſanguĩs:vt mulieri/
bus accidit ſupflue mẽſtruãtib⁹:aut ſolone ſupfluã ven/
tris:aut potũ aq̃ fride nimis i nõ ſuo tpe:aut h9:pp̱ q̃ ↄti/
git hydropiſes ⁊ iſlatões mẽbroꝝ gñari.⁊ ſilr pp̱ h9 cãm
illis q cibo malo cõrupto veſcunť:quẽ mẽbra poſtea iuť
ponere ⁊ vnire aborrẽt itumeſcũt pedes.℄ Et formatur
talr rõcinatio h⁹ ꝓblẽatis:qñcũq̃z calor nãlis diſſolutť nõ
potẽs regere humiditates corpoꝝ remanẽt idigeſte:⁊ ad
pedes deſcẽdentes tumefaciũt illos ſ3 h̃ accidit pp̱ ꝓdcã.
vt declat Ariſt.g̃ ⁊c̃.℄ Et nõ q̃ h9 diſpõ cãta i iſtis dr̃ a
medicis chacexia:q̃ ẽ corpis q̃dã diſpõ ꝓcedẽs hydropiſis
in q̃ qdẽ facies cũ q̃dã dealbať citrinitate:⁊ appet iſlatio
in palpebris ⁊ pedib⁹:⁊ tepiditas motuũ.℄ Propter qd
Propť quid pe des iſlẽť: man⁹ ãt minime. pedes iſlanť:man⁹ ãt minime.Dõm ſm filiũ Serapionis
in ſmõe õ hydropiſi.h̃ ↄtigere.tũ pp̱ diſtãtiã pedum a cor
de:qõ minera exiſtit caloris:tũ pp̱ hũores graues peten/
tes inferiora vbi eſt pedũ locus.tũ q2 in minori ſunt motu
manibus:⁊ motus cõſumit ⁊ deſiccat.ſilr circa pedes eſt
locus capacior.ſuperfluitatum q̃z circa manus.

℄ Problema. vj. Antiqua.

PRopter qd ab egritudib⁹ q̃ ſũt a
colera febricitãt:maxie i eſtate acu
ta a collectiõe exiſtẽtia i hyeme fi/
unt magis Aut q2 cũ febrib⁹ exiſtia
acuta ſũt pp̱ id q̃ violẽta ſũt. Violẽtia ãt ex
tra nãz ẽ.Hũectatis.n.qbuſdam locis calã
flegmaſia fit flegmaſia ãt exceſſ⁹ caliditatis
exiſtẽs facit febres. In eſtate qdẽ igiť ſicce ⁊
cale ſt egritudies. In hyeme ãt hũide ⁊ cale
pp̱ qõ acute velociť iterimũt.nõ.n.volũt di
geri pp̱ multitudnẽ ſupfluitatis. Noua.
℄ Quãobrẽ cũ vicia bilis p eſtatẽ ↄhi debe/
ant:morbi acuti q certe ex bili cõſiſtunt per
hyemem poti⁹ vrgeãt: An q2 febribus illi
comitati acuti ꝓpterea ſunt q2 violẽti. Vio
lẽtia vo ↄ naturã eſt. Locis.n.quibuſdã in
corpore humeſcentibus feruẽs oriť inflã/
matio:que cũ nõ niſi caloris exuperãtia ſit:
febres vtiq̃z accendere põt. Eſtiuo igiť tpe
arida:calidaq̃z vicia male hoies hñt. Hiber
no aũt hũida calidaq̃z:pinde acuta:celeri/
ter nãq̃z interimũt:cũ ꝓpter humoris ſup/
creſcentis abũdãtiã concoqui nequeãt.

℄ Querit Ariſto.cãz cuiuſdã alteri⁹ egritudinis a ꝓdictis
mutationib⁹ ↄtigentis. Propõit g̃ dicẽs q̃re corpa i eſtate
ꝓcipue ⁊ ẽt i autũno febricitãt ab egritudib⁹ colericis.⁊ cur
diſpõnes egritudiales exñtes acute ſubite ⁊ periculoſe ac/
cidũt hyeme magis a q̃ʒtitate ſupabũdãti hũiditatũ.⁊ iſte
qdẽ eſt modus legẽdi.⁊ lr̃a quã magis approbo eſt acuta
collectiõe exñtia:qõ apparet iſermis illic pp̱ multitudine3
ſupfluitatũ. Poteſt ⁊ qs ly acuta cũ ꝓcedẽti dictiõe cõiun
gere vt dicať eſtate acuta.i.calida ⁊ ſicca valde:⁊ tũc exi/
ſtẽtia diſpõnes occurrẽtes ⁊c̃. Quidã aũt libri hñt acuta
colera:qõ op3 tũc expõere.i.colera rubea.qdã q̃ prius eſt
acuta a colera:ſic ſ3 h̃ o3 q̃ ly exiſtẽtia ſit caſus ablatiui:
qõ nõ approbo:qm̃ pma ps q̃õnis hr̃et inutiliter dictum
colera.⁊ ps.2° ſine ſuppõne v̾bi orõnẽ ↄſtitueret impfecta3.
pp̱ qõ dico textũ ⁊ ꝓcipue hui⁹ pticule fore inutiliter a qbuſ
dã iterlineãtib⁹ puerſũ.℄ Deĩde.(Aut q2.) Soluit ⁊ ꝓ°
aſſignat cãz vlr q̃re generãť febres ⁊ q̃uo. 2° cõcludiť q̃re
in eſtate fiant magis colerice ⁊ in hyeme alie.ibi 2°(in eſta
te.) dic̃ itaq̃z iõ fieri febres:qm̃ aſſociant quedã diſpõnes
acute corpib⁹ paꝝ duratiue piculoſe decũbẽtes nãz ipoꝝ.
que qm̃ ſunt acute violẽtiã ⁊ moleſtiã ingerũt nãe:⁊ tale
violentũ eſt ꝓter nãm. Violẽtũ eni ẽ illõ cui⁹ pncipiũ eſt
ab extra nõ cõferente vi3 paſſo.i. aliquã formã exhibente
ſic dr̃ 3° ethi. Vñ in pmo magnoꝝ moraliũ:violẽtũ eſt c⁹
cã eſt ab ex̃ a q̃ cogiť opari.ſ3 hũectatis ⁊ relaxatis locis
aliqb⁹ iterioribus:q̃ʒtũ ad ſcõa3 partes q̃ſiti:vt ſunt vene ⁊
arterie maxie pp̱ acuta exñti aque:pus ierãt corpib⁹:a ta/
li hũectatiõe hyemali ⁊ motu ſupfluitatũ iduciť qdam di
ſcurſus hũiditatũ calidus p mẽbra:⁊ h9 diſcurſus ⁊ fleg
maſia ẽ qdã exceſſus calitatis. Formeť itaq̃z talr hic ſmo
In qbuſcunq̃z corpibus ſunt exñtia acuta fiunt febres:ſ3
humectatis locis ⁊c̃.in talibus fiunt exñtia acuta:quia
flegmaſia.g̃ ⁊c̃. Et iõ ſcõo.(In eſtate. Cõcludit ex hoc itẽ
tũ flegmaſia in eſtate pp̱ tpus erit calidior ⁊ ſiccior:igitur
egritudines ſiue febres eſtiue cõtingent ex mã calidiori ⁊
ſicciori:⁊ talis eſt colera.g̃ ⁊c̃.ſ3 in hyeme ſilr pp̱ tpˀs red/
diť flegmaſia calida ⁊ hũida.g̃ ⁊ egritudines:ſed calidũ
⁊ hũidũ in hyeme ſupabundãt:q̃re in hyeme fiunt egritu
dines ⁊ febres ab hũiditate ſupabũdãte. Et q2 h9 hũidũ
eſt ſupfluũ vt dictũ eſt ⁊ ſuffocatiuũ calidi inati:iõ contin
git egritudies hyemis fore acutas:qm̃ pp̱ ſupfluitatũ mł
titudinẽ iuiſcataꝝ min⁹ calidaꝝ iterimũt velociter ſuffo
cãdo:fiũt eni ſquinãtie velociter ſuffocatiue vel apoplexie
aut catarri deſcẽdẽtes in corda celeriter diſſoluentes:ſicut
diceť i ſequẽtib⁹ huius pticule.nõ eni pñt digeri materie
taliũ egritudinũ pp̱ nãz ⁊ q̃ʒtitatẽ ipaꝝ cũ tpis nã.℄ No
tãdũ eſt q̃ flegmaſia dr̃ ab iſlãmatiõe. flox eni grece flam
ma:vel a flẽmone ꝓpe dicto de apoſtemate ſanguineo:in
ipa eni flegmaſia fere ſicut in generatiõe apoſtematis fit
diſcurſus hũiditatũ de venis magnis ⁊ artarijs ad puas
⁊ ide vſq̃z ad minimas deueniendo:ſic dr̃ in tegni tracta/
tu cãꝝ:⁊ i libro de malicia ↄplexiõis diuerſe.⁊ in aliis plu
rimis e Ga.locis. Sili mõ qñ ſũt acuta exñtia ⁊ nociua i
corpib⁹:fit diſcurſus ſupfluitatũ in eis cõtẽtarũ.⁊ hic mo
tus egritudinũ inductiu⁹ dr̃ flegmaſia:vñ ⁊ i 2° de ſomno
⁊ vigilia.dr̃ fieri mlierib⁹ mẽſtrua pp̱ pturbationẽ ⁊ fleg
maſiã ſequẽtẽ.℄ Dubitať:qm̃ dic̃ Ari. hyeme fieri egri/
tudies calas ⁊ hũidas:qõ ñ vr̃:imo fiũt egritudines fride
ſicut dicit Ga.i ꝓ° pticula affo. Rurſus ↄtinẽs imutat ↄtẽ
tũ ad ſui criſim ⁊ ſilitudinẽ. Vñ Ari.i.ix. ꝓblemate hui⁹
pticule corpora ſilr diſponiť tpe:ſ3 tpˀs hyemis ẽ frigidũ
⁊ hũidũ:vt diceť ſubſequẽter.g̃ ⁊c̃. Eſt dõ3 q̃ noie hyemis

cōprehēdit ēt ver in quo exuberat multitudo h° hūidita
tis cōmixte ex ſanguie ⁊ flāte. ¶ Aut dōm illā mām fleg
matiantē pp motū ⁊ ꝓhibitā reſpiratiōez calefieri: ⁊ ſi ſit
ſm ſe frida ⁊ de h dcm̄ eſt ſufficienti° alibi. Et ſcias ꝙ hꝫ
egritudines ſunt acute rōne q̄ntitatis mãe multe: ⁊ in mē
bris ēt nobilib° abūdātis: pp qḋ ⁊ cito terminant̃: ⁊ ad pe
ſtis maxime ſicut apparebit in.20° parte huius.

¶ Problema. vij. Antiqua.

PRopt̃ qd q̄nq̃ peſtilētialis ſola egritudinū maxie approximātes eis q curāt̃ replet. Aut q̄ ſola egritudinū cōis ē oīb°: q̄re pp h oīb° affert peſtilētiā: q̄cūq̃ praue ſe h̄ntes preexiſtūt. Eteni pp ſubaduſtionē egritudinis q̄ fit ab eis q curant̃ cito aere occupāt̃. Noua.

¶ Cur morb° peſtilēs ſolus ex oībus vicijs precipue afficiat eos: qui ad laborantes eo morbo prope acceſſerint. An ꝙ is ſolus oium morboꝝ cōi oīb° hoīb° eſt. Itaq̃ peſtem facile oīb° īfert. q. ſ. deprauato iam habitu ſunt. Fit. n. vt morbo cubantis veluti quodam fomite ſuccedēte: viciū illud ꝓtinus exultet cōcipiaturq̃ in alijs.

¶ Compate hīs egritudies eſtatis penes caꝫ gn̄atiōez ad egritudies hyemis. nūc agit de q̄dā manerie egritudis: q̄ peſtilētial̃ dr̃: ꝯtigēs ex aeris mutatiōe ad corruptiōez. Et q̄ triplex mutatio aeris exiſtit. ſic appꝫ p Aui. p̄ can̄. Fen. 2° vna qdē nālis: qn̄ tpa oīo ſuāt ſuas naas: alia p̄ter nām: q̄ huic ē ꝯ̄ria: vt qn̄ aer corrūpit̃ i ſuba ſua aut ꝯplone: ⁊ 3° ē media iter iſtas dcā nō nālis. Relicta itaq̃ mutatiōe nāli: qm̄ illa n̄ cāt egritudies: agit h Ari. ō aliqs duab° mutatiōib°: ⁊ p̄mit° ō mutatōe p̄ter nām oīno. 2° de mutatiōe nō nāli media. 2° icipit in 2° ꝓblate. ¶ Proponit igit̃ qōnē ſuā dicēs: q̄re ē ꝙ egritudo peſtilētialis ipſa ſola q̄nq̃ iterficit illos q approximāt ſepſis q curant̃ ab ipa: h ē patiētib° hāc egritudinē. Dicit āt q̄nq̃: pp illos q nō ſūt patiſſici ex p̄dcā paſſiōe. tales. n. nō patiunt̃: eo ꝙ ꝫ Ga. p° de diſſintijs fe. ⁊ Haly. tractatu cāru h̄ntes hūiores laudabiles nāles corrigūt malitiā aeris iſecti i ipos exuflāti: ⁊ nō patiunt̃: qm̄ agētiū act° ſūt i patiēte diſpoſito. ſic dr̃ 2° de aīa
T.c.23. Un̄ ⁊ Ga. loco p̄dcō: pncipaliſſima pticula gn̄atiōis egritudis ē paſſiui corpis p̄paratio. Et ſcias ꝙ corpa ad hāc p̄parata egritudinē: ſūt illa q̄ malis cibarijs. ⁊ vīr malo ſe rexerūt regimie: vt labore mīto extermiato coitu ⁊ hꝫ diſſoluētib° ſtutē ⁊ corpis ꝯpeginē: ⁊ corpa rara hūida mīte balneatōis ⁊ p̄cipue ꝓpornōalia i ꝯplone illi diſpōni febrili praue. ¶ Deīde. (Aut q̄) Soluit ⁊ p̄mo dat cāꝫ q̄re hꝫ egritudo replet diſpoſitos oēs dicēs h ēē: qm̄ ipa ſola ē vlīs egritudo oībus aduenieēs: qḋ pp egritudinē ꝓpriā dicit: ⁊ q̄ ipſa ſola ē talis: ⁊ q̄ agēs ē potēs ſupra paſſuꝫ: cōtigit ēi iferre peſtē oīb° praue ſe habētib° an̄ ei° aduētū: h ē diſpoſitis: pp qḋ tūc ē actio. Nā ſi agens fuerit potens ⁊ mā diſpoſita: vt ide ꝯſurgat actio ⁊ paſſio: nō expedit niſi vnū alteri approximare. ſic i p̄n° de gn̄atiōe ⁊ corruptiōe dr̃. ¶ Deīde. (Eteni) Hic 2° dat modū quo tal̃ iſicit egritudo: dicēs ꝙ pp q̄ſdā aduſtionē euaporatiuā aerē corrūpētē ad modū baſiliſci ab egritudis mā egrediētē ab illis q curāt̃. ſ. ifirmis appropiquātes ipſis cito ꝯſumunt̃ ⁊ reddunt̃ morbidi ab aere ſic corrupto. ipe. n. ſine medio fere ⁊ obſtaculo cor igredit̃. Un̄ Gal. 9. de ingenio ſani. aerē velim° nolim° ifirmo ꝯcedim°: propter qḋ Haly. 5° theorice dicit nobis eē ineuitabilē neceſſitatē ad ipꝫ cū haneliū°: hꝫ aer ſic corrupt° aliqn̄ nō iducit febres ſꝫ apoſtēata carbūculoſa peſtilētialia: aliqn̄ ptiſies: interdū varioles ⁊ morbillos: nōnūq̄ leprā: ⁊ pleruq̃ obtalmiā: ⁊ p̄cipue qn̄ domus fuerit ſtricte: ⁊ aſtātes hꝫ ifirmus fuerit expoſiti ſub vēto: ita ꝙ ventū recipiāt ex oppoſito taliū: ſic dic̄ Aui. p̄ can̄. fen. 2° ⁊ hec a medicis dicte ſūt egritudines cōtagioſe de vno ad aliū trāſeūtes. qb° ēt adiūgit diſſinteriā ⁊ albaras. Et format̃ ſic ſillogiſm° iſt°. Queciuq̃ diſſ̄quantia eſt vlīs: oēs diſpoſitos pōt iterficere: ſꝫ hꝫ eſt peſtilentialis egritudo: q̄re ⁊c̄. Nūc ad p̄dictoꝝ declaratiōez: vidēdū ē qd ſit peſtilētia: qd morbus peſtilētial̃: ⁊ cā ipius: ⁊ q ſint ad ipꝫ diſpoſiti. Et iā viſū ē q ſint egritudies peſtilētiales
Peſtilētia āt q̄ ēt epidimia dr̃ talr̃ pōt ex dictis Haly. notificari. 5° theorice. eſt mutatio aeris i putredinem vel peſſimā q̄litatē vlr̃ multū peſtiferā: Per mutationē qdē aeris i putredinē tāgit corruptiōez ipi° in ſuba: vel i peſſimā q̄litatē corruptiōez aeris i q̄litate. Eſt. n. duplex mutatio aeris ad corruptiōez i ſba ⁊ q̄litate. ⁊ h aut hōgenea: vt ſi eſtas fuerit multuꝫ valde calidior ⁊ ſiccior nāli: aut diſproportionalis: vt ſi frigida exiſtat ⁊ hūida. Aui. q̄q̃ p° can̄. fen. 2° ait ꝙ peſtilētia eſt putrefactio: q̄ accidit aeri ſilis putrefactiōi aq̄ remollitiōis fetide: ⁊ p hoc tangit̃ ſolum epidimia aeris in ſba. Morb° vō epidimialis ſm p̄dictum Haly. eſt multiplex ⁊ ſubitus vno ⁊ eodē tpe multis igruens hoīb°: dr̃ āt multiplex vt oſtēdat̃ ei° pluralitas ⁊ extēſio: q̄ dcm̄ ē ꝙ lepra fe. obtalmia ⁊c̄. ſunt morbi epidimiales: dr̃ āt ſubit° ad drīaꝫ morbi vndimialis: Dicit eni Jo. alexandrin° ſup libro epidimiaꝝ ypo. morboꝝ q̄ndā eē cōes ⁊ q̄ndā ꝓpriū. Cōmuniū vō qdā ſunt epidimiales: qdam vndimiales: qui ēt drn̄t inter ſe qm̄ epidimiales ſubito occurrunt ⁊ videt̃ magis ex corruptiōe aeris cāri: vndimiales paulatie ꝯſurgunt trahētes originē a loco vt a diſpōne terre ⁊ aq̄: ſic cūbibētes aquā ꝯ̄ſtaꝫ ⁊ turbidā icurrunt ſplenis groſſiciē febres lapidē ⁊ hꝫ: ſic appꝫ p ypo. i libro de aere ⁊ aq̄. ⁊ ſic ēt loca humectata cōcaua habitātes decidūt i reumatiſmos. Dicit aūt vno. ſ. morbo ad drīā morbi ꝓpriū q ex pctō ꝯtigit regimis: nō. n. quilibꝫ egrotat vno morbo ⁊ eodē tpe: cū vn° erret circa calida: ali° circa frigida: ali° circa cibos ⁊c̄. Cāe aūt peſtilentie plures exiſtūt: ſic colligit̃ ex ſermonib° medicoꝝ: qm̄ aut ꝯtigit ab magnibus celeſtib° faciētib° illō neceſſariū cuius cuīc ignorat̃ ſicut dicit Aui. fen prima. can̄. 4. ab aliq̄ naq̃ ꝯſtellatione fit aer corrūpi: cui° qdē cā a medico vt ſic ignorat̃. Cōtigit ⁊ a re terreſtri ⁊ h iterdū pp corpa occiſa n̄ tumulata. Un̄ Ga. in p̄ febriū dicit ex ethiopia influiſſe q̄dā inguamenta putrida apta corrūpi corpa ⁊ febres gn̄ari. Ex illis eni vaporibus deportatis p vētos iſectus fuit oīs aer: aut pp putrefactionē lacuū paludū: vl pp cauernaꝝ aliq̄ꝝ apertionem exuflantium lōgo tpe cōcluſiꝝ. aut propter herbas venenoſas ⁊ loca ſerpentū ⁊ alioꝝ venenoſoꝝ.

Peſtilē-
tia quid

Cauſe
peſtilē-
tie que

¶ Problema. viij. Antiqua.

PRopt̃ qd hyeme boreali frida ſi ver pluuioſū fiat ⁊ auſtrinū eſtas morbida fit febrib° ⁊ obtalmijs. Aut q̄ eſtas ſcipit corpa mltā habētia extraneā hūiditatē: ⁊ terra ⁊ loc° i quo vtiq̃ habitāt: fit aq̄tic°. ⁊ talia q̄lia dicuntur eē ſemp egritudialia loca. Primū qdē igit̃ obtalmie fiunt: liq̄ta que eſt circa caput ſupfluitate: ⁊ ꝯſequēter febres: oꝫ. n. itelligere: q̄ idē ⁊ calidiſſimū fit ⁊ fridiſſimū vt aq̄ ⁊

lapis. hic qdē feruet: hic qdē vrit magis. In aere qdē ꝓfocatio fit calefacto aere groſſitiē ⁊ i corporib⁹ ſimul prefocatio ⁊ aduſtiōes. Aduſtio aūt i corpore febris eſt: i oculis vero obtalmie: oino āt ⁊ mutatio vehemēs exiſtēs corpa corrūpit: qn̄ aere hūido exñte ꝯſeſti accidit eſtas calā exñs ⁊ ſicca. Ampli⁹ āt difficilius ſi ⁊ eſtas pluuioſa fuerit. hꝫ. n. ſol maꝫ quā faciat ebulire ⁊ i corpib⁹ ⁊ terra ⁊ aere: pp qđ fiūt febres ⁊ obtalmie. Noua.

⁋ Cur ſi vēti ſeptētriōales hyemē occuparūt. Ver āt auſtros: pluuiaſq̨ exhibuit eſtas ꝓxima grauis tā febrib⁹ q̄ꝫ lippitudinib⁹ iſeq ſoleat. An ꝙ eſtas corpa nr̄a multū hūoris ꝯtinētia excipit: ⁊ t̄ra madet: ⁊ hitādi locus ꝑ hūid⁹ ē: taliſq̨ reddit̄ q̄lis q grauis ꝑpetue ꝯſtat. Primū itaq̨ lippitudīes ſubeunt: cū excremēta hūoris i capite delinq̄re icipiūt. Ita. n. itelligēdū ē: vt res eadē ⁊ calidiſſima ⁊ fridiſſima reddi poſſit: ceu aq̄ vel lapis feruet. eteni illa vrit: hic vehemētius. Fit igit̄ vt aer ſue craſſitudis cā calorē pleniorē ſuſcipiēs exardeſcat: ⁊ corpa pari rōne anxietate eſtuq̨ vexēt̄. eſt⁹ v̓o i corpe febris i oculis lippitudo ē. Deīq̨ mutatio q̄q̨ calā corp⁹ ꝑuertit: cū ſcilꝫ celo adhuc madente eſtas ꝓtin⁹ ſicca ⁊ calā occupauit: viciū etiā auget̄ ſi pluuia eſtas acceſſit. Ita. n. vis ſolis maꝫ late obtinet: quā ferueſcere. tū i corpibus. tum in terra. tū etiā in aere faciat: qua de cā febres oriuntur ⁊ lippitudines.

⁋ Sequit̄ pars in qua ꝑmo agit de mutatiōib⁹ aeris nō nāl̄ib⁹ determinādo de tempoꝝ mutationib⁹. ſcđo determiat de mutationib⁹ aquarū ⁊ alioꝝ. vt apparebit iferi⁹: ⁊ hoc i. 13° ꝓblemate. Proponit ḡ more ſuo qōnē. vñ i hoc libro nō opꝫ multū diuiſiōes ⁊ ordinatiōes iſpicere: cū h̄ nō pauat̄ hic Ariſt. ſtilus. Dicit itaq̨. Quare ē ꝙ ſi hyems fuerit borealis. i. frigida ⁊ ſicca: ⁊ hoc ſm̄ illā l̄raꝫ q̄ hꝫ frida Si v̓o nō frida ſꝫ ſicca habeat̄ i l̄ra. ſicut recitatū eſt ⁊ hꝫ l̄ra. Hyp. i affo. ⁊ i libro de aere ⁊ aq̄: cui⁹ ſūt v̓ba pn̄tis particule: tūc exponet̄ borealis. i. frida: ⁊ ver fiat hūidū ⁊ calā eſtas ſubſequēs erit morboꝝ generatiua: ⁊ fient in ipa febꝛes ⁊ obtalmie ⁊c̄. ⁋ Quid āt ſit febris appebit i. 20. ꝓblemate hui⁹ pticule. Sꝫ obtalmia ſm̄ Aui. 3° cañ. Fen. 3. ⁊ viatici: ē calā apā i ꝯiūctiua ⁊ pelliculis oculoꝝ. ⁋ Et nō ſic dicit Ga. hic ſup ſmonē Hypo. in affo. qn̄ mutatio iſtoꝝ tēpoꝝ eſt pua modicū recedēs a nālitate. ver eni q̄ſi vſq̨ ad ſui mediū ꝯtempat hyemē ꝑcedētē. iō egritudies diſtulerit vſq̨ ad eſtatē aduenire: hyems. n. ſolū v̓r recedere in ſiccitate ab eius nā. Ver aūt nihil ſm̄ illos q ponunt ipm calm̄ ⁊ hūidū aut parū valde: ſm̄ ēt ꝙ tēpatū exiſtit modicū recedit ēt: ita ꝙ antiq ꝯplonē tēperatā ad calidā ⁊ hūidā reducebāt. ſicut appebit ꝑ Ga. ꝑmo de cōplexio. ⁋ Et nō ꝙ i Hyp. ſmōe i affo. ponunt̄ diſſinterie: ⁊ i li° de aere ⁊ aq̄ liēteria: qđ Ari. tacuit: aut q̨ breuis: v̓l qn̄ eius itētio ſi erat oēs egritudīes ēnotare: ſꝫ magis cās eaꝝ oñdere: ꝓp ea. n. q̄ de cauſis febriū ⁊ obtalmiaꝝ dicent̄: poterit ca diſſinterie aut liēterie hr̄i. ⁋ Deinde. (Aut qi.) hic 2° ſoluit ⁊ ꝑ aſſignat cāꝫ qn̄ duo tpa fuerit a ſua nālitate pmutata. 2° qn̄ 3° ibi 2° (ampli⁹ āt.) ꝑ⁹ itidē diuidit̄ i tres ptes. ꝑ° venat̄ ea ex qb⁹ habet̄ ſolutio q̄ſiti i vn̄. Et dicit cāꝫ eē: qn̄ eſtas iuenit corpa hn̄tia mltā hūiditatē extn̄eā hyeme generatā: q̄ vere fuit ꝯſuata: quā eſtas ſubſequēs ſua caliditate ampliādo facit ꝑ vniuerſū diſcurrere: ita ꝙ terra ⁊ clima totū cū pticularib⁹ māſiōib⁹ i qb⁹ ſūt hūiditates: reddūt̄ aq̄tice ⁊ remollite facte: ⁊ breuiter talia facta ſūt: q̄lia ſūt loca nata cāre egritudies. vt ſūt loca ſtagnalia paludoſa vt apparebit i. 21° hui⁹: i qb⁹ aer groſſus ificiens pietes adherēdo ebulliēti⁹. ſic Rauēne ⁊ Sardinie. ⁊ ad ſūmū hui⁹ ſic t̄re hn̄tes mōtiū coopturas ab oriēte ⁊ ſeptētriōe: ⁊ diſcoopte a meridie circa planiciē ſite aū eoꝝ facies paludes hn̄tes circūquaq̨. hic videt̄ eē ſit⁹ māfredonie. ⁋ Deīde. (Primū qdē.) hic 2° adaptat qđ dcm̄ ē ad ꝓpoſitū ꝯcludēs: ⁊ iō liq̄ta hꝫ hūiditate ſupflua exñte circa cerebrū: eo ꝙ cerebra fiūt tenera: ſic dic̄ ypo. in libro de aere ⁊ aq̄. cāt̄ obtalmie: ꝯſiter qn̄ talis hūiditas magis incipit moueri ebuliēs pp caliditatē ⁊ mordicans carnē ſm̄ ypo. ꝯtigūt febres ⁊ ꝓpe flegmaticis. ⁋ Deīde. (Oꝫ. n.) hic 3° ꝓbat ſuū ſmonē itēdēs talē rōnē: maria mutatio totalr̄ exiſtēs deſtruit corpa: qm̄ ſꝫ Ga. i reg. tractatu cauſaꝝ. nā nō ſuſtinet repētinas mutatōes: ⁊ declat dicēs h̄ eē qn̄ aer fuerit hūid⁹ pmanēs: ⁊ ſubito eſtas ſupueniat calā vehemēter ſꝫ i ꝑdicta cōbinatiōe tēpoꝝ ſit mutatio vehemēs ḡ ⁊c̄. Circa hāc rōnē ſic ꝓcedit. ꝑ ponit declarationē minoris illic (oꝫ. n.) 2° maiorē cū declaratiōe ſua illic (olo āt.) ꝙ aūt vehemēs ſit mutatio declarat̄. qm̄ i tali tēporū mutatōe: vnū ⁊ idē corp⁹ nūero tūc calidiſſimū reddit̄ ſtatim: nūc āt fridiſſimū: qđ manifeſtat i exterioꝛib⁹: vt i aq̄ ⁊ lapide: aq̄ eni vna vice fit calidiſſima feruēs qđ ꝓprie dr̄ de hūidis ⁊ lapis ſilr̄ reddit̄ calidiſſim⁹ ⁊ ꝯburit: qđ ꝓpe dr̄ de ſiccis ignitis: ⁊ illa de ſe ꝑus erāt fridiſſima: pp qđ ſubito mutāt̄. ⁋ Deīde. (Magis i aere.) Oñdit ꝙ aer ſit nat⁹ iducere egritudie: qm̄ pp caliditatē eſtatis agētis i hūiditātē veris: fit grāde cauma ⁊ ꝓfocatio. cū eni tal̄ aer groſſus recipiat caliditatē: retiēt eā diu. cū imꝑſſio fcā ſit i ſubo groſſo. ⁊ q̨ ſic dicet̄ i ſequēti ꝓblemate: corpa ſilr̄ diſponūt̄ tpiꝭ nr̄is itaq̨ corpib⁹ accidet ꝓfocatio ſilis ⁊ aduſtio q̄lis erat i aere: ⁊ talis aduſtio i toto corpe nō ē aliđ q̄ꝫ fe. Eſt āt febris caliditas iflāmata ꝑ totū extēſa. ⁊ talis aduſtio ⁊ ꝓfocatio i oculis ē obtalmia. Et nota ſꝫ Ga. hic. ꝙ obtalmie accidūt hn̄tib⁹ oculos debiles ⁊ ita ꝑpatis: fortes eni non recipiūt ſꝫ expellūt magis. ⁋ Deīde. (Ampli⁹ āt.) Nunc reddit cām haꝝ paſſionū: qn̄ pmutatio fuerit i trib⁹ tpib⁹ oñdēdo eas vehemēti⁹ aduiure: ⁊ dic̄ ꝙ ſi cū ꝑdcā ꝯbinatiōe ſit ēt eſtas pluuioſa ⁊ ſi tēperata: ſic ꝑus ſuppōebat̄: deteri⁹ ſit: qm̄ ſol pp hūiditatē eſtatis iuenit maꝫ ápliorēꝫ quā calefaciet ⁊ ebulire faciet: ⁊ h̄ vbiq̨ vt i corpib⁹ nr̄is i t̄ra aere ⁊ māſiōib⁹: pp qđ febres ⁊ obtalmie fiēt moleſtiores ⁊ plures affligētes. Et ſcias ꝙ ypo. i libro de aere ⁊ aq̄ aliter ordinat finē iſti⁹ ſmonis dicēs. ſi āt caniculare tp̄s h̄ ē eſtiuū. pluuiale. i. hūidū. ⁊ hyemale. i. frigidū. h̄ eſt ꝙ eſtas ſit frigida ⁊ hūida: ⁊ vēti irruerit ſup ianuas ⁊ plagaria māſionū ⁊ ciuitatū morbi extiguūt̄: ⁊ autūn⁹ ſperabit̄ ſalubris. ⁋ Notandū eſt ꝙ ypo. i affo. in fine iſtius ſermonis dicit neceſſe eſt in eſtate. qđ Ga. exponens dicit dictum ypo. nō ſolum expimento cōſtare: ſed etiam rōne atq̨ rerū nāliū iueſtigatione: ipe eni bis vel ter vel parum plus potuit in vita ſua has mutatiōes videre: et quo dico eū nō potuiſſe v̓l adhuc expimēto ꝯfirmaſſe: qđ eſt artis ⁊ ſcie iuitiū: ſic dr̄ i fine poſterioꝝ. Et ſbdit Ga. nā ſi videris quinq̨ v̓l ſex hoies vna medicīa ſolutos expimento ſolo ſi potuiſti certificari oēs hoies illa medicia laxari. Propt̄ qđ dico: cū expimēto oportere eē rōnē ipm decorantē: qm̄

Obtalmia qd ſit

Lib. I. Tex. cō. xxvij. ⁊ i ꝑ meta. cap ꝑ

erpimēto ſine rōe credere fallax ē:ſicut dicit Dama.i ſuis affo. Nō.n.erpimētuȝ dat cognitionē:ex q̄ poſſit fieri ſine fallacia ꝓceſſus in aliō. Vñ Ga.in 5° interioꝝ. Qui ſolū erpimētis vtūř:nō pñt q̄ raro ꝯtigūt cognoſcē:qḋ rōne dico cū fuerit roboratū dat grādē cognitionē vlem:ita ꝙ ſ3 Gal.2° regi.acu. Ex vno erpimēto vbi amplius rō ꝓmpta ſbſiſtit:pt bñ vle:ꝛ ſcia:ſic inuīt hyp.i eodē.vbi p curā apa tis pleuretica:dat itelligere ois apatis iteriorıs curā ꝛ de tali erpimēto Ga.loqř in li.de inge.ſa.dicens erpimentū qḋ rōne ligauerā me ꝯfirmauit dans mihi audaciā magnā.

Vt quo cauſetur

¶ Problema. ix. Antiq.

PRopter qd ſi hyēs auſtria fuerit ꝛ pluuioſa:ver vō ſiccū ꝛ boreale egritudiale fit ꝛ ver ꝛ eſtas. Qꝛ in hyeme qdē pp calitatē ꝛ hu.ſilř cōpa diſponūř tpi. Hūida naq3 neceē eſt eē ꝛ ñ ꝯſiſtētia. Sic āt ſe hñtib⁹:ver fridū ex ñs coagulauit ꝛ idurauit ipa pp ſiccitatē:q̄re parietib⁹ ptū ꝯnalē i laborioſū vl'i aborſū ſiūt pp calitatē ꝛ orripilōnē ſcā3 a ſicca friditate ſic ñ ſegregata hūiditate. Fet⁹ aūt ibecilles ſiūt ꝛ ipſecti pp ſupabūdātiā fridi. Accit āt tē natos i ſerenitate ꝛ ꝯſiſtēř ꝛ nutriri i feta. Aliȷs āt q ſint i ve nō purgāte ſtāte ſupabūtia:qḋ accit qñ cal3 ſit:ſ3 pp friditatē ꝯſiſtentē qñ ſupuenit eſtas:ꝛ calitas liqns violētia.colicis qdē ꝛ ſiccis pp id qḋ ñ hūida ſūt corpa ipis:ſ3 nā3 ipoꝝ hñt.ſiūt qdē hūiditates iſte tēues:q̄re obtalmiȷs ſiccis ꝯſumūř.ſtatici aūt brācis: ꝛ in pulmonē catarris. Mulierib⁹ āt diſſinterie ſiūt pp hūiditatē ꝛ fri.nāe.vetuſtiorib⁹ vō apoplie qñ coadūatū ſolutū hūidum cadat in cor:ꝛ propter imbecillitatem innati caloris coaguletur. Noua.

¶ Cur ſi hyēs auſtria ꝛ pluuioſa fuit:ver āt ſiccū ꝛ aqlōiū ē:corpa tā ve q̄3 eſtate morbi exercēt. An ꝙ hyēis tepoꝛ ꝛ hūoꝛ faciūt:vt corpa tpi eiuſmōi pria i q̄litate reddāř. Hūida.n.laraq3 ſiāt ꝛ ſoluta neceē eſt. Que cū ita ſe hēant:ve frido atq3 ſicco facile ꝯcreſcere pñt ꝛ idurari. Itaq3 grauide qb⁹ tē adē pt⁹:obortu piclitāř.v3.i caleſcēdi crudeſcēdiq3 rōne. Que res ſyderatio appellata ē:quā ſicca illa ꝯmittit friditas ipatiēs ois excernēdi hūoris. Inſātes vō quos gerūt ibecilles leſoſq3 imodicā ob friditatē edūt. Accit.n.vt q tūc celo ſerēo naſcūř:ȷdē pluuio benigne ꝛ ꝯſtiterit ꝛ nutriti fuerit itra parentē. Ceteris vō qꝛ pituita vicio ſue nimietatis purgata ñ ē. Qḋ ſit vbi ver tepidū ſe exhibuit. S3 coacta a frigore ꝯſtitit:cu3 tepoꝛ occupauit eſtat3:vi colliq̄ſcit:ñ bilioſi ſicciq3 ſūt:ꝙ eoꝝ corpa nime hūidā:ſ3 ſq̄libūdā ſoñtiūř nā3. Excitāř qdē hūores ſ3 tēues. Quāobrē eos lippitudo arida male h3. Si vō pituita redūdeāt:raucitates diſtillatiōeſq3 i plmonē oriūtur:mlieres extorquēt difficultates iteſtioꝝ: qꝛ nā ſūt hūida fridaq3. Seniores ſtupoꝛ attonitos reddit:vbi vniuerſus reſolutus humoꝛ incubuit:exq3 imbecillitate caloris natiui concreuit.

¶ Nūc hic pōiř ſmo ꝯuerſus poři ſic dicit hyp.i li.de aere ꝛ aq̄.ꝛ Ga.i affo. ꝓpōit igř pmu⁹ dubōnē ſuā dicēs:q̄re ē ꝙ ſi hyeme fuerit hūida ꝛ calā:ꝛ ſit mutata a ſua nālitatei calitate:ꝛ ver ſiccū ꝛ fri.ꝛ ita totalř diſtēpatū ꝛ a ſua ꝯplone remotū:ver ꝛ eſtas ſbſeq̄ns ſiūt mōbida. ¶ Nōndū ē:ꝙ qꝛ ver ſuēit mā3 ſibi patā pp hyemē p̄cedētē calā3 ꝛ hu.ꝛ corp⁹ aptū de facili a frig[is] pati:ꝛ ſicc[is] veris hȳ egri[tudines] nō tm̄ tardāř:ſic i p̄ce[de]ñ ꝯtigit ꝯbinatiōe tpoꝝ imo ſ3 ari.accidūt ēt i ipo ve:ſic i eſtate ꝯñti. Dico āt ſ3 ari.qm̄ tūř hyp.i affo.ꝛ i de aere ꝛ aq̄.nō ponūř aducere egri[tudines] niſi i ve. Vñ i B vř B ꝓbla ꝯūſū differř a poři:p⁹.n.dcm̄ ē fieri egri[tudines] i 3° tpe:vti eſtate. B āt nō ſolū i 3° ſ3 i 2° vt i ve accidūt:ꝛ de B dcm̄ ē ſufficiēter alibi. ¶ Deiñ.(Qꝛ i hyeme.) Hic 2° ſoluit:ꝛ p̊ tāgit ſolōnē ſuā i gñali:ꝛ dic̄ B iō ꝯtingē: qm̄ corpa nr̄a p̄panř ſ3 nās ꝛ diſpōnes tpoꝝ:eo ꝙ dcm̄ ē tpa nos ſuis pmutatiōibus pmutare:ſ3 hyēs p̄cedēs fuit calā ꝛ hu.ğ corpa ad calitatē ꝛ hu.diſponēř:ſed corpa ſic diſpoſita ꝛ marīe hūida ſt icōſiſtētia nō pmanētia:immo egrotare apta:pp qḋ mā reddiř diſpoſita actioni agentis. Poſtmodū qdē ver ſupueniēs excedēs valde a tpamento ſue nāe affectū q̄li[ta]t⁹ fortiř agentib⁹ pp ſe ꝛ pp māe diſpōnē ꝯgelat ꝛ coagulat ad modū gñationis glacie ſua fri[giditate] ꝛ ſiccitate hūidū hyemale:pp qḋ ꝛ ſiccitate ꝓhibēte reſpiratonē indurař vehemēter. ¶ Deide.(Quare pientib⁹.) Hic ſpālr applicat ſolōnē determinatā ad egri[tudines] determinatā:ꝛ diuidiř i ptes qnq3 ſm ꝙ qnq3 egri[tudinibus] ſolonē applicat:qḋ ꝛ ſtati appebit. ¶ Nōn[dum] ē ꝙ Ariſ.pp breuitatē:ꝛ qꝛ egri[tudines] dicēde plēs erāt i hac ꝯſtōne:ñ p̄poſuit eas pmitus ſic añ:ſ3 ſoluēdo eas tāgit nob⁹ ſuis. Dicit itaq3 ꝙ ille mulieres q̄ i ve nālr pere debuerūt:pariūt abortiendo pp calitatē hyēis p̄cedētē:i q̄.n.embrio erat hūectat⁹ ꝛ apt⁹ recipe oēm ipſſionē pp paſſibilitatē hūidi. Vñ ſupueniēs orripilō ꝛ mot⁹ qdā tremore ꝯcutiēs pp ſiccitatē ꝛ fri.veris iterficit ifridādo:ꝛ ꝯſtrigēdo ēbrionē:ꝛ ſilř hūidū ex purgatiōe nō ſegregatū cū ēbrionē ꝛ mřicē mo' ad coſlidōes ſiue ligamēta ēbrionis adherētes mřicū ſoſſuř. Vñ ſcā q̄dā hūidi relaratiōe ſepanř ab eis pp qḋ ēbriōes nutrimto p̄uati moriūř:ſi debiles extiterit:aut ſemiuiui egrediūř in aborſū. Si āt fet⁹ ſi fuerit adeo ibecilles ꝙ p̄dcō egrediāř mō:remanēt i vita:cū mlta tñ ibecillitate rōe vtutis ꝛ ipſecte q̄ntitatis ſi accidat ipos naſci i hȳ ve:qꝛ cū forēt p⁹ i loco hūido ꝛ ca.veniētes ad fridū ꝛ ſic.mutatōe maxia mutāř:ita ꝙ egrotatiui efficiūř:ꝛ p ꝯñs breuis vite:ſicut vult Ga.i li.d reg.ſa. ¶ Deide.(Si vō.) Oñdit qȝ egri[tudines] ꝯtīgāt i 3° tpe vt i eſtate dicēs:ſi vō tūc naſcūř i hyeme.i.cala ꝛ hu.ꝯtigit ipſis poſſe ꝯſiſtē ꝛ viuē in ſerenitate B ē in tpe ſicco ꝛ fri.aduenīēte.vtputa i ve. Fridū.n.tps vtplurimū ſerenū ē ꝛ ſiccu3.abſorta.n.calitate fumoꝝ eleuata ꝛ pñt nutriri accipiēdo nutrimētū cū mēnū vterum in feta.i.in faſia:vel in feta a fetu hoc ē in pturitiōe ꝛ circa tps illud S3 aliȷ q fuerit nati in vere mūdificāte ſupabundātiam flegmaticā:q̄ accidit cū calidum ver fuerit:calido aperiente poros mūdificař exhalatione humidū putredinale paſſionis iductiuū.ꝛ tūc accipias ly nō:dicēdo nō ſupple tāta ibecillitate ꝛ ipſectione detineř. Sic itaq3 ſi ver ēt ſit calm poſt hyemē:nō ꝯtingit natos ſic extenuari:ſed hoc cōtingit pp ver frigidū in quo naſcūř ꝛ hoc ē qḋ dicit. Sed ſi

Frigidū tps qle

naſcant̃ in vere frigido pp̄ frigiditatē ſimul ſetū ꝑmanen
tē: cū aduenit eſtas poſtea 3° ſua caliditate liquat: ⁊ cōmo
uet violenter humidū conſeruatū in vere: ex q̄ cauſant̃ pu
trefactiones ⁊ debilitates alie. Sic igitur illic. (Fet⁹ āt.)
Oſtendebatur cā quare fiebāt imbecilles in vere vſq; ibi.
(Accidit autem.) Oñdit eos viuere in hyeme natos. Nūc
hic (ſed propter) oſtenſum eſt quō patiunt̃ in eſtate: ⁊ hoc
eſt quod proponebat̃ in q̄ōne. ſ. q̄ vere ⁊ eſtate patiebant̃:
⁊ intellige hunc locum q̄m eius ſcriptura eſt praua valde.
¶ Notandū eſt ſ̄m hyp. de natura pueri ⁊ Haly. 3° theo.
q̄ tp̄e quo eſt q̄dam coadunatio ſpermatum in m̄rice ſub
forma mancē ſp̄matis ſp̄maticū d̄r: tp̄e q̄dē quo ſanguie re
pletū appet: ⁊ ſi cor ⁊ epar ac cerebrū nō diſcernant̃ fetus
appellat̃: quo aūt tp̄e hec ſūt formata: ita q̄ oium exterio
rū diſtictio manifeſtat̃: tūc infans ab hyp. appellat̃. Nos
dico tñ cōi ſ̄mone largius cū Ari. vtimur hoc noīe fet⁹ ap
pellātes ēt in ꝑtu q̄ ꝑit fetū. Nunq̄d quereret aliq̄s hꝫ fe
tus ꝑſit a morte ſaluari alterādo aerē in vere ad calitatē ⁊
tꝑamētū. Aut fortaſſe ſi pōt v̄tus vlis q̄litatis īpediri. v̄t⁹
tñ ſp̄alis alicui⁹ mali ſyderis ſpecifica ⁊ a nobis impceptibi
lis nō ꝑt impediri: ⁊ h̄ aliquā ꝓp̄riā v̄tutē ſaturni vl̄ ſtella
rū aliaꝝ de ei⁹ nāa diceret aſtrologus ec̄. Aut dōm q̄ p. viā
artis nō pōt ꝑueniri ad tēpamētum ei⁹ veꝝ. q̄ō habuit in
m̄rice: eo q̄ ars ſi ꝯſeq̄t nām lꝫ multū laboret: ſic dic̄ Aui.
in fine Metha. nō. n. ſ̄m Ga. in 3° de regi. ſani. poſſumus
ꝑuenire ad id q̄ō ē certū. ¶ Deīde. (Colericis.) Hic ſcdō
ſubdit aliā egritudinem aſſignādo cām ipſi⁹: ⁊ dicit q̄ co
lericis ⁊ ſiccis ſicut aliq̄ melācolicis: eo q̄ eoꝝ ꝯplo nālis ñ
ē hūida neq; ēt abūdāt hūiditate ſupflua cāta p viā idigō
nis: fiūt ⁊c̄. ſi aūt hēat̃: ſꝫ ⁊ nō ſcdōm dicat̃: ſꝫ ipſi ſeruāt ſuā
ꝯplonē. ſ. ſiccitatē. In his ſi q̄dē pp̄ ſiccitatē hꝫ minorāt̃

Imitat̃ tñ ipſas ſcḋm ſꝫ vt pꝫ 2° phiſico. T.c. 22.

hūiditates hyemis: ⁊ ſubtiliant̃: q̄b⁹ ſubtiliatis decurrunt
ad oculos debiles eas recipe ꝑpatos: ⁊ obtalmias iducūt
ſiccas. Eſt aūt obtalmia ſicca a q̄ nihil emittit̃ ſicut h̄ di
cit Ga. aut res dico de q̄ ſit curādū. ¶ ¶ Deinde. (Flatici
aūt.) Hic 3° noīat egritudinē flaticoꝝ: ⁊ dicit q̄ flaticis vi
roꝝ accidūt brāci: ⁊ h̄ qñ hūiditates deſcēdūt ad fauces: ⁊
fiūt ſic catarri. i. fluores ad pulmonē ruētes: ⁊ q2 iſtorū cā
erat cognita ex dcl̄i aſſig̃ta iō eā tacuit. ¶ Nō̄ē ſꝫ haly.
5° theorꝫ. q̄ flā ſalſū ſi declinauerit ad oclos fac̄ obtalmiā:
ſi ad vētriculos cerebri apoplexiā: ſi i pulmonē catarros.
ſi ad inteſtina diſſinteriā: ſi alteꝝ aūt corpis lat⁹ declinans
paraliſim iducit. Et ſcias iteꝝ ad expōnē ei⁹ q̄ dcm̄ ē: ſ. fla
ticis fieri brācos ⁊ catarros. Ga. dicē vr̄ 2° ꝓnoſti. q̄ h̄ cō
ſuetudie oium medicoꝝ fit: vt ſignificēt p ſ̄monē ſuū cor
riça hūiditatē albā lenē euiatā a narib⁹: ſicut de ꝯſuetudie
dicit coꝝ ē noiare hūiditatē q̄ deſcēdit ex pallato catarrū
⁊ de his eſt talis ſ̄mo Aui. i 3° can. fen. 5°. Quidā hoīes ſt̄
q̄ appropiāt noīe catarri illō q̄ō deſcēdit ad guttur: ⁊ noīe
corrīçe q̄ō deſcēdit ex via naſi. Et q̄dā ſūt q̄ noīant totum
illud catarrū: ⁊ noīant corriçā q̄ō deſcēdit ex via naſi ſub
tile acutū freq̄ns: ⁊ ꝓhibꝫ odoratū: effuſū ad oclm ad cu
tē faciet: ⁊ penit⁹ ad aſtrioꝛa faciei mēbra: ⁊ catarr⁹ ſpgit̃
ad palatū ⁊ pulmonē vſq; ad ſtōm: ⁊ per neruos in mem
bra lōginq̄. De hac q̄ꝫ mā loquēs Jo. meſue aucte Ga. in

Catarri ſpēs q̄t ſunt

li. medicinaꝝ appropataꝝ ait. q̄ catarri ſūt tres ſpēs: q̄m
aut fit declinatio māe catarroſe ad pulmonē: ⁊ tūc ē catar
rus. q̄dā q̄ d̄r tuſſis: aut ad fauces q̄ ſūt ꝑtes tenere molles
poſt maxillas: ⁊ fit brāc⁹: aut ad nares: ⁊ tūc ḡnat̃ corriça
q̄s q̄dē brācos ⁊ corriças dic̄ hyp. i 2° ꝑti⁹ affo. i valde ſeni
bus. i. decrepitis. nō maturari. ¶ Deīde. (Mulierib⁹) Hic
4° agit de egritudibus mulierib⁹ ꝯtigētib⁹ dicēs: q̄ mulie
rib⁹ ꝯtigūt diſſinterie: ⁊ ſubdit h̄ eē pp̄ hūiditatē ⁊ fri. eaꝝ
q̄ ꝯuenit cū nā tp̄is. flā. n. ḡnatū i hyeme ebūt i eſtate ma
xime: pp̄ q̄ō fit ſalſuꝫ cāns diſſinterias: vñ ⁊ Ga. h̄ flā aut
ſupcaleſcit: ⁊ tūc efficit̃ ſalſuꝫ: aut infrigidat̃: tūc fit acidū:

vel calore tp̄ato afficit̃: ⁊ ſic fit dulce aut inſipidū. ¶ Nō.
q̄ diſſinteria ē flux⁹ hūoral̄ cū raſura iteſtinoꝝ: cuiuſmōi
ſūt tres: ſic ſcribit Ga. in 4° ꝑti⁹ affo. vn⁹ ē cū pīguedo q̄dā
vnctuoſa mucillagioſa egredit̃ ex inteſtinis: q̄ leuis ē cure
2° ē cū ſupiores cortices ſubtiles egrediūt̃ q̄ ē medi⁹ i cura
tione. 3° ē cū ꝑtes maiores iteſtioꝝ egrediūt̃ fruſtatim: q̄
mortal̄ a medicꝭ iudicat̃. ¶ Deīde. (Vetuſtiorib⁹.) Hic 5°
tāgit egritudies decrepitoꝝ. d. decrepitis q̄ꝝ calor ē ꝓpin
quus extictiōi ꝯtigē apoplexias: q̄ō euenit cū hūidū mul
tiplicatū i ꝑte ſupiori p venas ⁊ arterias ſubtiliores in cor
decliat. vbi hꝫ hūidū pp̄ ībecillitatē caloris inati igroſſat̃
⁊ coagulat̃: q̄ō q̄dē ſui mala q̄li⁹ frida ⁊ q̄ti⁹ ſupflua in
ducit iterutū extiguēdo calm. ¶ Nōn⁹ q̄ apoplexia ⁊ epi
lepſia ꝯueniūt in cāis loco ⁊ accñtib⁹. ſūt. n. ābe paſſiōes ce
rebri ex replōne magna ꝓuenīētes: ⁊ ſenſum ⁊ motū ꝓſter
nētes: diñt: tñ: q2 i apoplexia ē maior opilo tanq̄ꝫ a maio
ri cā ꝯtingēs. Itē accñtia deteriora ſunt i apoplexia q̄ꝫ in
epilepſia. Eſt aūt epilepſia ſꝫ Ga. 3° de ac. ⁊ mor. ſpaſmus
cū ꝓhibitiōe regitiue actiōis: apopl̄ia v̄o ſi niſi mollicies to
ti⁹ corpis cū ablatiōe actōis regitie. pp̄ ꝑdictā. n. replonem
cerebri laceꝛti pect⁹ mouētes dilatatione ⁊ ꝯſtrictiōe: vt ca
lor nāe euētet̃. opilone iteruenīēte nō ꝑſit v̄tutem ſenſus ⁊
mot⁹ a cerebro accipe: pp̄ q̄ō ꝯtigit aīal ſuffocari. Ari. tñ
hic appellat apopl̄iā paſſionē cordis: vbi hyp. i li. affo. dic̄
catarros celeriter diſſoluentes. Quocunq; tñ accidat mō
aut ad cor imediate diſcurrēdo: aut ꝓhibēdo euētationē
caloris nāe dicto mō ſaluat̃ dcā rō apoplie ḡnalis p quam
iā apparet epilepſie rō. Et ꝑt hui⁹ ꝓblematis rō vlis ſic cō
poni: q̄ñcūq; tp̄i calo ⁊ hūido ſupuenerit tp̄s friduꝫ ⁊ ſic.
corpa ſunt nata pati egritudines ꝯtingētes p modū reu
matis: ſed h̄ eſt in ꝑdicta tp̄oꝝ ꝯñōne: q̄re ⁊c̄. Et hic q̄deꝫ
modus ſyllogiçādi vſq; nūc tactus: lꝫ ſit artificialis ſatis
tñ cā breuitatis: ⁊ q2 intelligentibus quoq; eſt hic liber: eſt
apertus: deinceps pluribus ſubticetur.

¶ Problema. x. Antiqua.

PRopt̃ q̄d ſi eſtas ſicca fuerit ⁊ hau
ſtria. Autūn⁹ v̄o ꝯri⁹ hūidus ⁊ bo
realis: i hyeme dolores capitis fiūt
⁊ brāchi ⁊ tuſſes ⁊ finiūt i ptiſim. Aut q2 ac
cipit māꝫ multā hyēs ⁊ ſuū op⁹ ē coagulat̃
hūiditateꝫ ⁊ flā facere. In capitib⁹ q̄dē igit̃
qñ hūiditas ſupuenerit grauedies facit. Si
aūt fuerit multa ⁊ frigida vehemētē dolorē.
Si autem propter multitudinē non coagu
labit̃ fluit in humidum locum: vnde tuſſes
⁊ branchi ⁊ ptiſes fiunt. Noua.

¶ Cur ſi eſtas ſicca ⁊ aq̄lōia fuerit: autūn⁹ ex
aduerſo hūid⁹ atq; auſtrin⁹: hyeme q̄ ꝓxia ē
dolor capitis: raucitas tuſſiſq; oriāt̃: atq; in
tabē demū euadāt. An q2 hyēs multū māe
excipit itaq; hūorē coget̃: atq; pituitā ide cō
ficere magnū ei negociū eſt. Ergo difficile ē
hūorē deſſari: ꝯficiq; inde pituitā. Q. ſi in ca
pite hūor cōſtiterit: grauitatē ꝯmittet: ⁊ ſi ni
mius frigiduſq; ē crudorē vtiq; mouet: cui
ſyderatio nomē ē. necnō ſi ob nimiā ſui co
piā ꝯcreſcere min⁹ potuit: i locū defluit ꝓxi
mū atq; ita tuſſim raucitatē ⁊ tabē ꝯtrahit.
¶ Oñſis impreſſiōib⁹ ⁊ cauſis egritudinum ꝯtingentiū ex

diſtēpata cōſtōne hyemis ⁊ veris. nūc oñdit īpreſſiones ⁊ cāo egritudinū eueniētiū ex diſtēpata ꝯſtōne eſtatis ⁊ autūni: ⁊ ꝑ qñ nō fuāt vnā ⁊ eādē ꝯplōnē. 2° qñ fuāt. 2° ī ſeqñ ti ꝓble. Proponit itaqȝ dubōnē ſuā dicēs. Quare eſt ꝙ ſi eſtas fuerit ſicca ⁊ caſa: ⁊ autūn° huic ꝯtri°. ſ. hūid° ⁊ frigid° ī hyeme ſeqñti fiēt dolores capitis brāchi tuſſes termināntes ī ptiſim. Ex catarro. n. aſſidue deſcēdēte ad pect° tuſſim iducēdo vlceraẜ pulmo. ℭ Nōn" ꝙ ī oī ptiſi ē ꝯſumptio: ā gdē ptiſis accipiẜ īterdū valde large ꝓ oī ꝯſūptiōe ſiue ſit pter nāȝ ſiue nālis. Vñ Almā. l. 4. de regi. ſa. hi ſi h regimīe tali mō cuſtodiāẜ: poſſe ē vt ad ōcreptā: ⁊ ptiſiȝ ꝑ uenāt. tabē. n. ſenectutis icurrerēt. Accipiẜ ēt ſtricte ꝓ apparatis ad ptiſiȝ ſic pȝ ꝑ Ga. i 3° pti° affo. Accipiẜ qȝ ſtrict° ꝓ egritudīe actuali: ⁊ ē ꝯſūptio totius corpis cū vlcere pulmōis: ⁊ de hac ptiſi vltio vr̄ ari. lēdē. ℭ Nō ꝙ ptiſis differt ab ethica: qm̄ ī duab° ꝑmis acceptiōib° ī plus eſt ptiſis q̄ȝ ethica. Ois. n. ethic° ptiſic° ⁊ nō ꝯuertiẜ: ſȝ ī 3° eȝ: cū ois ptiſic° ſit ethic°: ⁊ nō eȝ. Et nōn" ꝙ iſtō ꝓblēa fueriẜ corruptū apō illos q ſcripſerūt tm̄ libꝝ affo. ⁊ nō librū de aere ⁊ aq̄. Voluīt. n. hi h ꝓblema ad affo. hyp. reducere: vt ſi dicaẜ ſi eſtas fuerit ſicca ⁊ borreal: ⁊ autūn° hūidus ⁊ auſtrin°: ſȝ videat libꝝ de aere ⁊ aq̄: cui° ſmonē accepit hic Ari. ⁊ ei° ſeries ē talis: ſi eſtas fuerit ſicca ⁊ hauſtrina: autūn° v̄o pluuioſus atqȝ ſeptētriōalis: ī hyeme dolor capitis flagellatio cerebri atqȝ tuſſis: raucitas q̄ȝ accidit ⁊ reuma: qbuſdā v̄o ptiſis. ſ. ꝑpatis. Et q2 hunc locū Aui. ꝑ can. ſen. 2° bñ ꝯſiderauit poſt dcm̄ ypo. ī affo. ſubiūxit dcm̄ euſdē ī de aere ⁊ aq̄: ⁊ pȝ ſpiciēti. ℭ Deide. (Aut q2.) Soluit: ⁊ ꝑ ī gñali dicēs cām eē: qm̄ hyēs ſuerit mltā mãȝ quā ꝯſuat coagulādo. opatio. n. ſua ex fritate ſua coagulare ⁊ ꝯglutiare hūiditates: qō āt fuerit coagulatū ⁊ inſpiſſatū ī loco capiẜ miori ſic appet in ꝯgelatiōe aq̄ pp qō appet hyemē mltā mãȝ ꝯſeruare quā ēt auget hūidū ſtatū gñando. Eteni hyēis opatio ē gñare. ſ. ſta: ⁊ de h dcm̄ ē in alio ſmōe, qō ſufficit. Et ſcias qm̄ q̈litates iſtoꝝ tꝑorū fuerūt oppoſite: ſe corrĕxerūt vtcūqȝ: pp qō morbi fūt tardati vſqȝ ad 3m tꝑs accidē. ℭ Deide. (In capitibus.) Hic ſpālr 2° adaptat cāȝ añdictā ad cārū ex ſupiorib° īferēdo: ⁊ ꝑmū° h facit, ī dolore capitis dicēs: ſeqẜ itaqȝ ꝙ qb° hȳ hūiditas coagulata ſupuēit ī caput: ꝙ ipſi icurrūt grauitates capitis ⁊ ſtupores: ita dolorē ⁊ forte nō adhuc paciētȝ cū mā nō ſit hic mlta frida. Si aūt mā in capite ꝯtēta fuerit, mlta ⁊ frida: tūc inducit dolorē vehemētē: quē hyp. vt appuit vocauit ſidellatiōē: ⁊ extimo ꝙ ſit illud qō arabice vocaẜ ſoda: q̄ ſȝ Serap. in ꝑ ſui breuiarij ē vt addaẜ mot° duaꝝ arteriaꝝ extñtū ī duob° tpib° ex mā mala: ⁊ ē pcuſſio gdā. Et merito talis pōt dolorē fortē pſtare: cū adſunt ei° due cāe ſm medicos. ſ. ꝯtinuitatis: quā tāgit cū dic̄ multa ⁊ ſubita ꝯplōnis alteratio: quā tetigit cū ſubītulit frida. ℭ Deinde. (Si āt.) Nūc 2° reddit cām aliaꝝ egritudinū enarrataꝝ dicēs: ꝙ ſi hȳ mā ſui grādi q̄ti" ñ ꝯtineaẜ coagulata ī capite: ī locū tūc ꝯſir ſe hñtē decliat: in ptes. ſ. inferiores ſub capite pmanētes: ⁊ ide aut d̄ſcēdit ad pulmōēȝ ⁊ tuſſiȝ iduc̄: q̄ dein d̄ſcēdēs pulmonē vlcerās ptiſiȝ adducit: ſi v̄o ad fauces d̄cliauerit brācdū fac̄. ℭ Et nō ꝙ egritudines reumatū aut gñanẜ ꝑ modū expſſiōis ⁊ ꝯſtrictionis: velut cū ſpōgia aq̄ plena manib° ꝯpmaẜ: qō a tꝑoꝝ ꝯſtōne calā: ⁊ hūida ꝑcedēte: ⁊ frida ⁊ ſicca ſubſeqūte ꝯtigẜ: ⁊ ꝑ iſtā formā accidūt egritudies dicte ī h ꝓble: ⁊ ī li d̄ aere ⁊ aq̄. Prior. n. ꝯſtō tꝑoꝝ ꝯſuauit hūidū ⁊ augmētauit: ita ꝙ hyems ſupueniēs ſui fridītate ꝯſtrigēdo iducit egritudies. aut gñanẜ ꝑ modū diſſolonis ⁊ aptōis: ⁊ h cāẜ a tꝑoꝝ ordiatiōe: hori ꝯtria. ⁊ ſic accidūt egritudies quas ponit hyp. fieri in affo. ponēdo eſtatē ſiccā ⁊ fridā ꝯſuatiuā qō erat veris: ⁊ autūni calȝ ⁊ hu. pp qō hyp. alr de hac mā ſcribēs in affo. ⁊ alr in lib. de aere ⁊ aq̄: reddit nos ſol

Ptiſis quo ſumatur

Reumatuȝ egritudines quō generanẜ

licitos hāc ex ſuo ſermone accipere notitiam.

ℭ Problema xi. Antiqua.

PRopter qd ſi borealis ſit eſtas ⁊ ſicca ⁊ autūn° ꝯfert ſlāticis ⁊ mulieribus. Aut q2 nā ad altera vtrorūqȝ ſupabūdat. q̄re in ꝯtrīū tꝑs attrahēs cōſtituit in bonā temperātiā: ⁊ cōfeſtim ſaluātur: niſi per ſe peccauerint ⁊ in hyemē non humidi accedunt: habentes ſubaduſtionēȝ in infrigidatione. Noua.

ℭ Cur ſi ſicca eſtas ſiccuſqȝ autūn° aqlones habuerint mulierib° ⁊ oibus pituita habūdantibus ſcōa valetudo ꝯtingat. An q2 nāȝ vtrorūqȝ in alterā erupat ptē: itaqȝ tꝑs in ptē trahēdo ꝯtriam ad mediū habitū bonūqȝ ꝑducit. Eo igiẜ iꝑo tꝑe optīe valēt: niſi quid vltro ipſi perperā agāt. Aut hūidi ad hyemē ita deueniant: vt fomitem quēdam ⁊ incitabulum frigori ſubminiſtrent.

ℭ Hic ꝯuertit ſmonē ſuū ad tempoꝝ ꝯſtōnes qñ mutationes coꝝ fuerit hōgenee in naturis: oñdēs ꝑ qb° ꝯferāt corporib°: ⁊ 2° qb° noceāt. 2° ibi in ſeqñti ꝓble. Proponit igiẜ dubōnē ſuā dicens. q̄re eſt: ꝙ ſi eſtas fuerit frida: ⁊ ſicca: ⁊ autūnus ſilr: ꝙ inde iuuāẜ ſlatici ⁊ mulieres: ō h dr̄ ī affo. ꝙ cōferat hūidis nā ⁊ mulieribus. in li. aūt de aere ⁊ aq̄ dr̄ ꝙ euadūt ſlatici ⁊ ꝯfortanẜ: ſilr aūt q hūidi ſunt nā ⁊ mulieres: qō ēt ad pueros ꝑt extēdit: vel ꝑ ſlaticos itēdit hyp. cōplōnē cōpoſitā vt frigidā ⁊ hu. ꝑ humidos nā ꝯplonēȝ ſimplicē. ℭ Nō ꝙ hȳ corpa ⁊ tpa: lȝ ſint frigida ⁊ ꝯſilia. nō tñ iſta corpa ledūẜ manifeſte a frigiditate tꝑoꝝ illorū ꝯſiliū: q2 illa tpa nālr ſunt calā aut frida min°. pp pō ſi ſiāt corpa frida reductio erit ad tēpamētū qōdā illis habebūt. n. qſi fridītatē cū tpib° ſilem in ſpē ⁊ nā. Et iuuabunẜ īndē ī tm̄ ab oppōe quā hȝ ſiccitas cū hūiditate ꝙ a taliū tꝑoꝝ ꝯſtōnib° recipiēt iuuamētū ſimplr. ℭ Deide. (Aut q2.) Soluit ⁊ diuidiẜ in duas ſm ꝙ duplr ſoluit. dicit hāc cām eē qm̄ complō vtrorūqȝ tꝑoꝝ vteſtatis: ⁊ autumni ⁊ corpoꝝ ſlaticoꝝ ⁊ mulieꝝ excedit ad alterutrā. ī. ad diuerſa ⁊ ꝯtria: q2 h ſicca hī v̄o hūidi: ⁊ iō addit ꝙ tꝑs ſiccū adueniens remouendo hūiditatē ex̄trā ſupabundātē reducit ⁊ ꝯſtituit ipſos ī bonū tpamētū: ita ꝙ ſam fiāt ſibi ꝑſte. ℭ Deinde. (Niſi.) Verificat dcm̄ ſuū ꝑ ꝯditionē adiectaȝ dicēs ꝙ dcm̄ eſt verificari niſi errauerint in regimine ꝑ ſe: hoc eſt ꝙ ſponte errēt in debita adminiſtratiōe aliaꝝ reꝝ. Et bñ dic̄ ꝑ ſe inuēdo ꝙ hȳ gnqȝ res magis ſūt ī ptāte nr̄a q̄ȝ aer. illo. n. vtimur in euētatione caloris nāe velimus nolim° ſic dcm̄ ē ꝑus ſmōe Ga. ſȝ de aliīs gnqȝ ſi ſic cōtigit. poſſum°. n. cōedere ⁊ nō cōedere: ⁊ vigilare: ⁊ nō vigilare: ⁊ ſic de aliīs pmanēte in nobis dū ipſoꝝ ptāte. Et ſcias ꝙ opȝ regis petrū eē magnū valde ſi tpis in ꝯtrīū īmutatio ſi pōt ipȝ corrigere: qm̄ aere exñte diſtēpato ad vnā nāꝝ opȝ oēs alias gnqȝ res in ꝯtrīū adducere ſic Gal. ī teg. trac. cāp. ℭ Deinde. (In hyeme.) Hic 2° pōit 2m ſolonē q̄ſiti dicēs iſtos vt dictū eſt recipere iuuamētū ex hȳ conſtitutione ⁊ non nocumētum: eo ꝙ in hyeme in quo tales propter eoꝝ cū hyeme ſilitudines iam non pñt ledi ab humiditate a q̄ erant ledi natū: q2 nō ꝑueniunt ad hyemem cuȝ tali humiditate: ꝙ ita eis ī iterioribus exiſtat inflāmatio aduſtiua ⁊ frigiditas in exterioribus pp aeris frigiditatem cātam inducētē ꝓhibitā reſpirationē: ⁊ per ꝯñs opilationē. ſicut tā

get in.31. ꝓblemate huius. Vñ tales ſi non purgarenť a
flegmatica illa ſupfluitate:in hyeme diſponerenť ſicut pa
tientes lippanas febres:in qbus occultať calor interius ⁊
frigus manifeſtať exterius. Et ſcias ꝙ in iſto ꝓblemate ⁊
in ſequēti pōt talis rō cōponi. Omne diſtēperamētū iuuať
a ſuo ꝯrio mēſurate ⁊ ſuo ledıť ſimili:ſicut appparuit ſu
pra:qḋ ⁊ Ga.ſilr aſſerit in teg.ſed hꝫ tpa ſunt ꝯria ſimilis
vt declaratum eſt ſupra.quare ⁊c̄.

Ꝑroblema. xij. Antiq̄.
PRopter qd colicis morbida ē bo
real' ⁊ ſicca eſtas ⁊ autūn⁹. Aut q꞉
ad idē ꝯueniūt ipſis corp⁹ ⁊ tpa:
q̄re ſicut ignis i igne fit deſiccatis.n.copib⁹
⁊ dulciſſimo euaporato qdē ex ipſis.ſupcale
factis āt valde.neċe ē pp diſſolutōes qdē ob
talmias ſiccas fieri.pp ſelleū āt reliquos eē
hūores:ſupcalefactis ⁊ his febres acutas fie
ri ſic̄ vicēte cola.Quibuſdā āt manias qb⁹ ni
gra cola nā inerit.h̄.n.ſupnatat deſiccatis
contrarijs humoribus. Noua.

Cur ſi ſicca eſtas ⁊ aqlonia:⁊ autūn⁹ ſicc⁹
iiſdē aqlōib⁹ pflať:morbo bilioſos iſeſtet.
An qm̄ ad idē corp⁹ eoꝝ ac tpis hit⁹ ꝯgūt:
itaqꝫ veluti ignis igni adijciť.cū.n.cōpa exic
céť:ꝗꝫ tūqꝫ in his dulcedis erat euaporatū
ſit:vehemēterqꝫ icaleſcāt:neċe ē:vt dū hūoꝝ
ꝯſumiť:aride lippitudies oriāť:reſiduoſqꝫ
qḋ bilioſū remāſerit eodēqꝫ recaleſcēte:fe
bres acute vtpote ex bili ſincera iuadāt. Nō
nullos iſania rapit:quoꝝ.ſ.nā atra bile abū
dat.Hec etenim large ſupereſt:cuꝫ eius hu
mores contrarij reſicceſcant.

Dnſo q̄ a p̄dicta tempoꝝ ꝯſtitutione iuuanť.Hic oſidit
q̄ ledanť ab eadē:⁊ ꝓponēs q̄rit.Quare ē ꝙ eſtas ⁊ autū
n⁹ fridus ⁊ ſiccus afferūt morbos colericis. Deiñ.(Aut
q꞉.)Soluit.⁊ p̄mu⁹ tāgit ſolōnē cōem.2⁹ applicat ipaꝫ ad
egritudines iſtis occurētes nolando eas noib⁹ notis.ibi 2⁹
(neceſſe eſt.)dicit itaqꝫ cām eē qm̄ hꝫ corpa colica ⁊ tpoꝝ
ꝯſtitutiones ꝯueniūt:q꞉ vtraqꝫ ſicca ſiccitate pſm itēſa:ne
qꝫ iuuāť a friditate tpoꝝ iuuamēto notoꝛio tpa frigidi
tate ⁊ ſiccitate ſua ꝯſtringūt:⁊ ꝯgregāt calorē colere inte
rius ipꝫ acuēdo.ſiccitas.n.eſt lima ⁊ exacuitio caloris ſic̄
dr̄ in.4.metheo.pp qḋ ꝯtingit iſtis velut cū ignis ꝯiungiť
igni.tūc.n.maxima fit aduſtio:⁊ declarat h̄ vlteri⁹ p hyp.
in lib.de aere ⁊ aq̄.Deſiccatis nāqꝫ pp colere feruorē ipſo
rū corpibus:⁊ facta euaporatione dulcis aerei humectan
tis ⁊ pabulātis ſm aliquā ptē in ipſis.nō.n.exalat ſm totū
⁊ itidē hꝫ corpibus ꝯſtitutione tēpoꝝ calefactis:qm̄ hūi
dū exalauit ꝯtēperās:⁊ q꞉ vapores nō pſit exalare corpora
ſuo exitu euentātes. Deinde.(Neceſſe.) Adaptat 2⁹ qḋ
dcm̄ eſt ad egritudines:⁊ p̄ ad obtalmias ⁊ dicit ꝙ neceſſe
accidit eos pati pp diſſolutiones hūiditatū ſubtilium cur
rentiū ad oculos obtalmias ſiccas oculos debiles hñtes:
qḋ ēt dcm̄ eſt in.7. ꝓble. Deīde.(Propter ſelleū.) Dat
cām egritudinis ipaꝫ exprimēdo ꝙ pp ſupfluum colicuꝫ
cōtigit alios hūores ſuperīflāmari nālesꝫ:⁊ ſic ſupinflā
matis accidit febres acutas fieri vt cauſones:⁊ tertianas
cōtinuas. Febris enim nō eſt aliud niſi quedam ſuperinflā
matio extranea per totum corpus extenſa:⁊ hoc accidit ſ

T.c.ḣ.i ṡyde

Febris qd ſit

cipue propter colere dominium:qm̄ eſt calidior res corpis
ſicut dicit Ga.in lib.de malitia ꝯplex.diuerſe. Vel expone
vincēte cola:q꞉ in hꝫ febrib⁹ dñať marie ⁊ ab ea noia ſoꝛ
tiunť. Deīde.(Quibuſdā āt.)Hic 3⁹ ptractat aliū moꝛ
bum dicens ꝙ aliquibus.ſ.patis accidit fieri manias h̄ eſt
melias ſicut deſcribiť in aflo.⁊ in lib.de aere ⁊ aq̄.dr̄.aliq̄s
vō colere nigre:⁊ oſidit qb⁹ hoc ꝯtingat qm̄ illis qb⁹ cola
nigra dñať nālr:vel cola nālis:⁊ ſic ſūt hoc pati diſpoſiti.
Et aſſignat cām hui⁹:q꞉ alijs fere hūoꝛib⁹ refrenātib⁹ ꝓ
portione ſua anullatis ipa ſola retinēs corpis dñium efſu
mat ad ptē ſuperiorē.vt ad cerebꝝ obtegēs ptē rōnalē:ſi
cut nebula tetra obtegit ſolē:ſic appet p Ga.i li.de acci.⁊
moꝛ.⁊ i p̄ breuiarij Sera.⁊ iō tales reddūť amētes:extnea
imaginātes:ſicut dicit Ga.i 3⁹ de interi.qdā.n.putāt ſe eē
vaſa argiloſa:pp qḋ timēt tangi ne frāgāť:qdā gallos.vñ
extēdētes brachia velut alas cātāt.Alij vō ꝙ vn⁹ āgeloꝝ
ſuſtiēat celū:timētes ne fatigat⁹ relaxet:pp qḋ fugiūt cre
dētes eē terminos orbis exire:⁊ ſic de alijs fere iſinitis.Vñ
dicit ꝙ alia fere.10.milia ſūt his ſīlia:dicit aūt ptnē qbuſ
dā.ſ.appatis:q꞉ vt hec egritudo fiat grādis interueniť cāꝫ
cū nā hūana ſm Ga.hic ipſā plm abhorreat:eo ꝙ ꝓpriū
eius auferat opōnē.ſ.rōnē:q̄ talis in ſpē reponiť humana.
Et nō ꝙ melia equocať apud medicos.aliqñ.n.ſumiť ꝓ
vno q̄tuoꝛ hūoꝝ:aliqñ p egritudie mentis ablatiua:⁊ hꝫ
melia ē duplex:q̄dā.n.trahit originē a cerebro:q̄daꝫ vō a
ptib⁹ inferiorib⁹ ſub diafragmate:q̄ ⁊ melia dr̄ mirachia.
⁊ hec cū colera nigra īterpolate magis effumat ad cerebꝝ
ſintomatica īducit ſpūs.Et nō ꝙ p manias melias expoꝛi
mus.qm̄ ſic ſcribit Hyp.cuius hic ē ſmo.⁊ Ari.dic̄.i qb⁹
nigra colera nāli mania nō ꝯtingit a nāli melia:ꝫ innālis
violenta tñ manias i ꝓpa ſignificatiōe accipe p̄dictis pote
rit leuiter obuiare incipiēdo ptē illic:⁊ ſicut vicēte cola q̄
buſdam ꝯtigit fieri manias:ipe.n.fiūt a colera aduſta q̄ in
tali tēpoꝝ ꝯſtitutione nata eſt gñari:⁊ tūc qb⁹ īcipiať ꝓ
ſeq̄ns:⁊ tāgať alia egritudo.ſ.melia:vt dicať:qbus.i.aliq
bus ierit colera nā.i.multiplicať colera nigra nālis:⁊ per
ꝯñs euenire poterit ex eius excreſcētia egritudo melia:⁊ h̄
quidē intellē pōt ſtare:⁊ ſi forte ſic nō fuerit hyp. Nōn
dū ꝙ melia ita notificať ab aui.3⁹ cañ.ſen.p̄⁹.melia ē ma
litia eſtimationis cū imaginatiōe corrupta:⁊ timore ⁊ q̄
ſe:vel ē mutatio exiſtimationū a curſu nāli ad corruptōeꝫ
⁊ timores ⁊ malitiā. Manie aūt ſm ipm expō ē demoniū
ſtupendū:cuius canina mania ſpēs exiſtit:vt canes.n.inſani
diſponūť:⁊ hī. Et iſte quidē egritudines ꝯueniūt ꝯuenien
tia gñali.fiunt.n.ex hūoꝛib⁹ aduſtis denigratis nāe hoꝛri
dis ptē mētalē ipedientibus:ſpālr tñ īter eas magna exiſtit
diuerſitas:⁊ p̄cipue in cā ⁊ in accītibus magis:q꞉ melia
cauſať:ex colera nigra nāli aduſta:⁊ ex alijs hūoꝛib⁹ etiaꝫ
cū p aduſtionē ad meliam ꝯuertūť i nālē:qḋ rari⁹ in fleg
mate cōuenit. Mania aūt fit ſolū ex aduſtione melie inat
⁊ colere rubee:⁊ ꝓpe ſubtilis.Differūt ēt in accidentib⁹:q꞉
in melia eſt q̄es:⁊ taciturnitas:mētis corruptio:⁊ timor:⁊
puſillanimitas.Vñ.Ga.in.5⁹.de acci.⁊ moꝛ.neċe ē vt me
lācolici timorē hēant:q꞉ rēvñ timor naſciť ſp interi⁹ ſecuꝫ
portāt. In mania vō ē lupinoſa ferocitas.mouēť.n.velut
demones cū clamore ⁊ rixa maria alios ſepe pcutientes ⁊
hꝫ eē hūanitatē opātes. Propť qd Ari.hūores noiat
in pl'ali:cū dictū ſit ſm eius ſnīam:ſolū ſanguinē eē hūo
rē.dicēdū vt ⁊ ꝓus l.4.ꝓble.qm̄ Ari.loquiť ſm ſnīas me
dicoꝝ.h̄ aūt dōm nomen humoris multis modis accipi.
aliqñ.n.ſumiť cōiſſime ꝓ oī hūido ſiue cōpoſito aut ſim
plici.Vñ Ouid.dulcis humor.ſ.aq̄ ſatis maturis frugib⁹
ymbris:alio mō accipiť cōiter ꝓ hūore ⁊ humiditate:⁊ ſic
accipit Aui.p̄ cañ.ſen.p̄⁹.cū dicit.Et q̄ ſūt nō ſupfluitates
ſunt humores ⁊c̄.ſumiť ⁊ 3⁹ mō ſtricte ꝓ humore ſolum.
vnde Auic.ibidē.hūoꝛ eſt corpus hūidū liqdū ⁊c̄. Accl

Melācolia qd ſit

pſ.4ᵒ ſtrictiᵒ ꝓ hūore bono ſolū. Uñ Aui. 12. de aialibᵒ. hūor eſt corpᵒ hūidum currēs: ⁊ ꝯuertit ad bōᵐ accipit ⁊ alio mō ꝓ hūore nāliſſimo hñte ꝓperōnē nutriēdi: ⁊ hoc mō ſolᵒ ſanguis ē hūor ⁊ nutrit: ſm Ari. ⁊ ꝯmē. Et ē adhuc ſciēdū ſʒ Ga. i aflo. ꝙ q̃cūq̧ de mutatiōe tpoꝝ dixit hyp. ad loca tpata ⁊ hītabilia intēdit q̃lia ſūt illa q̄ ſunt medio cria in meridie: ſeptētriōe: oriēte q̧ꝗ ⁊ occidēte recta linea eq̄lr diſtanᵒ. mari vō finita ⁊ ꝓpīq̄ora: vtpote littora ⁊ pelagalia q̃lia ſunt loca q̄ inter chouz hyp. ⁊ chnidiā: cuiᵒ locoꝝ diſtātia circa. 4. milia ſūt miliaria. Et q̄ veluti Babylonia ⁊ egypto ſunt ꝑtermiſſa: qꝛ illa vltra mēſurā frida ſunt ⁊ humida: ⁊ hec aūt calida ⁊ ſicca nimis.

¶ Problema. xiij. Antiqua.

PRopter qd ꝑmutare aq̄s morbidū aūt eē: aerē vō nō. Qꝛ h̄ ſit nutrimētū: ⁊ hñtes ⁊ vtētes aq̄ deſcēdūt: aere aūt nō. Ampliᵒ aq̄ qdē mlte ſpēs ſt differētes ſʒ ſeipſas: aeris aūt nō. Quare ⁊ hec eſt cā: in aere qdē fere idē accidit fieri ⁊ recedētes: in aq̄s alr ꝑꝑ qd bñ videt morbida aque mutatio eſſe. Noua.

¶ Cur mutatōez aq̄ꝝ grauē: aeris vō ñ grauē eē affirmāt. An ꝙ aq̄ corpibᵒ alimēto ē: quo iā hīto ꝯpleroq̧ ꝑegrinamur. Aer aūt nullo ſe exhibet alimēto. Aq̄ꝝ itē gn̄a mlta ⁊ varia ꝑ ſe ſūt: ſʒ aeris mīme. Itaq̧ h̄ ēt cāe eē ꝑt: qppe cū ꝑegre ēt ꝓfectis i celo qdē ꝑpe eodē: i aq̄s āt varijs vſari eueniāt: q̄ꝑꝑ aq̄ mutationem grauem eē recte putatū eſt.

¶ Dīſo ꝙ mutatio tēpoꝝ vel aeris ē egritudinalis: oſdit hic mutationē aq̄ eſſe egritudinalē cōparādo eā ad aeris mutationē: ⁊ ꝑ in vſū 1ᵒ in ſpāli. ibi 2ᵒ in. 16. ꝓble. ꝑma itaq̧ in duas. ꝑ. n. cōparat mutationē aq̄ ad mutationē aeris. 2ᵒ ad mutationē ciboꝝ. ibi 2ᵒ in 2ᵒ ꝓble. Proponit ḡ dubitationē dicēs. ¶ Quare ē ꝙ ꝑmutare aq̄s ſicut dicūt medici in bibēdo eas eſt egritudinale: aerē āt trāſmutare nō eſt egritudinale. ¶ Deinde. (Quare hec.) Soluit. ⁊ diuidit in tres. ꝑ. n. ponit vnā ſolōnē dicēs cām eē qm̄ aq̄ ſit nobis velut eſſet nutrimētū. facit. n. ꝑ mēbra nutrimētū trāſire cōmiſcēdo ipſū ⁊ ēt reddēs homogeneū: q̄ quo cedat in nutrimētū: ⁊ quo nō dcm̄ eſt alibi ſufficiēter. facit. n. nutrire ⁊ nō nutrit ipſa. Uñ dicit ꝙ hñtes nutrimētū iā intra ſe aſſumptū: q̄ ad digōnem ꝑmā ⁊ ſcdam: ⁊ ēt q̄ ad tertiā venientes illo faciūt ipm deſcendere ⁊ ſpgi ꝑ mēbra ⁊ adherē mediante aq̄: qd de aere nō ꝯtingit: nō. n. aſſumit i ciboꝝ adiutriōe ipellēs ipos ꝑ mēbra. ¶ Notādūᵐ ſicut pōt colligi ex dictis Aui. ꝑ can. ſen. ꝑᵒ. aq̄ duplex ē iuuamētū: vnū qꝛ facit penetrare chylum in ſtō ⁊ in inteſtinis ſupiorībᵒ exñtēs in venas meſeraicas: q̄ ſūt vene ꝑue ſubtiles ꝓtēſe a ſtō ⁊ inteſtinis ad epatis cōcauitatē: ad eā ꝑdictū chilum attrahentes. aliud eſt ꝙ in ſtō ꝑmanēs ipſa permiſcet groſſum terreſtre ciboꝝ cum ſubtili aereo: ⁊ fit vnū: qd ⁊ poſtea melius ꝯprehendit a v̄tute retentiua ⁊ digerit a digeſtiua. Et nō eſt abſurdū dicere: ꝙ poſtq̄ꝫ ꝑ eq̄litatis tranſiuerit vias epatis ⁊ i veſicā deuenerit: ꝙ ipſiᵒ aliqd retineat adhuc in mēbris faciēs penetrare nutrimētū cū īgroſſat i paruas coanguſtatōes venaꝝ: q̄uſq̧ mēbris adhereat: q̄ ⁊ poſtea inſenſibilr expiratione aut ſudore emittitur ex. ¶ Deinde (Amplius.) Hic 2ᵒ ponit aliā ſolōnē dicens: hoc ēt ā eſſe qm̄ plurime ſūt ſpēs vel modi aq̄ ſm ſeipſas magis. qꝛ alia eſt dulcis: alia amara: q̄dā ſalſa: vñdē alia leuis alia grauis. itē alia groſſa. alia ſbtilis. alia turpida. alia clara. alia media: ſic qdē pōt exponi: nō tñ aq̄ de ſe v̄e dʒ habere ꝑdictas dr̄ias: imo puras q̄litatū ꝑmas: cū ſit corpᵒ ſimplex: ꝑꝑ qd addidi ſm ſeipſas. ſ. magis: qm̄ ſunt alie eius ſpēs q̄ nō vñt ipſi ſic ſm ſe ineſſe: vt qꝛ alia fontalis: alia paludoſa: alia putealis ⁊c. Sed in aere nō reperiunt tot diuerſitatū modi: cū ſit formalior aque ⁊ minus diuerſificabilis ⁊ mālis: videmᵒ. n. ꝙ q̄to maior ſit ad ſupiora aſcēſus plus cōtingit in entibᵒ inuenire de formalitate ⁊ minᵒ de mālitate: vñ inter ſimplicia ignis eſt formaliſſimū corpoꝝ: ⁊ terra mālīſſimū: ⁊ iō iſert ēt vnam cāꝝ eſſe: q̄re mutatio aq̄ ⁊c. Q. d. declarat dicēs. in aere nēq̧ cōtingit ꝙ quaſi ꝑmaneat fere vnᵒ aer eodē mō. nō diuerſificatus differētijs ap. ſ. recedētes ⁊ apud illos ad quos accedit: ſed in aquis cōtingit ab hoc diuerſū ſicut declaratū exiſtit dicit autē fere caſtigādo illud dcm̄. aeris aūt nō: eo ꝙ in aere eſt etiā diuerſitas aliq̄: ⁊ ſi ſit modica cum ſit infra ignē formaliſſimū corporū: qd ⁊ ꝑ ly fere inſinuauit. Et fortaſſe illic. Quare ⁊ 3ᵐ ꝗs adducet ſolōnē: vt dicat: q̄re ⁊ iſta etiā eſt cā: qm̄ cōtingit i aere fieri illō idē: qd accit facē recedētes a nobis qm̄ modicum ſtantes nobiſcū recedent ſtatim: ita aer cito aduenit ſubintrādo ⁊ recedit ſua ſubtilitate: ſed aq̄ aſſūpta interᵒ diu q̄eſcit. Iſtud tñ ⁊ ſi v̄itatē hʒ: lr̄e tñ ⁊ mō derogat Ari. ꝑ ly q̄re ⁊ ly idē: ⁊ iō reuertor potius ad intellm ꝑorē. ¶ Deīde. (Propter qd.) Hic tertio infert. ꝯnēꝫ ꝑncipaliter intētā ꝑdictaꝝ ſolōnū dicēs: ⁊ iō bñ appet dcm̄ eē ab antiq̄s ꝙ mutatio aq̄ ſit egritudialis: nō aūt ſic mutatio aeris ⁊c. ¶ Notādū ad iſtius dubitatōis v̄ificationē: ꝙ aut ſit ꝯparatio aeris peſtilēnalis in ſuba vel ꝯplōne ad ipas aq̄s rōne mutatiōis aut nō: ſi ſic: dico indubitāter ꝙ deteriᵒ eſt nocumētū mutatiōis ad talē aerē q̄ꝫ aq̄ꝝ. ſubito. n. vadēs ad eoꝝ iterficit: ſicut viſū ē padue i apertiōe puteoꝝ ⁊ cauernaꝝ: ſilr h̄ eſt vidē in febribᵒ peſtilēnalibᵒ. ſic o cm̄ ē in 7ᵒ ꝓblē. ſi āt ñ ſit peſtilēnalis i ſbā vel cōplōne: aut totalis mutatio aeris ſit de extremo climatū in extremū: vt ex india i ſchotiam vel ſclauoniā: ⁊ tunc dico iterum hōꝫ mutationē aeris magis ſubitā deteriorē eē mutatiōe aq̄ꝝ. Uñ Auicē. ꝑ can. ſen. ꝑᵒ loquēs de tpamēto climatuꝫ ait. Corpᵒ indiani ſm ꝯplōnē ſclaui q̄leſcet aut infirmabit aut morietur ⁊ eꝫ. aut ñ ſit ꝑmutatio aeris adeo totalis ⁊ extrema: ſʒ partialis ⁊ ꝓpinq̄: vt cū aliq̄s ſe trāſmutat de vna ꝓuincia affini in aliā: ⁊ vſr de loco ad locū ꝓpiquū: ſic appet: cū q̄s ex picchardia ſe trāſferret i flādriā: vbi peſſime ſūt aq̄: ⁊ h̄ mō vr̄ mihi ꝙ ſmo v̄ificet ari. de q̄ dcm̄ ē ampliᵒ i alia ſcriptura. Et iſte qdē trāſmutatōis modᵒ cā breuitatis decipēs taceat.

¶ Problema. xiiij. Antiqua.

PRopter qd magis aq̄ q̄ꝫ ciboꝝ mutatio egritudialis: qꝛ ꝑlīm ꝯſumimᵒ aquam. In cibis. n. exiſtit ⁊ pulmētis ⁊ in potu plurima aqua. Noua.

¶ Cur ciborū mutatio minus q̄ꝫ aque grauis occurrat. An qꝛ plurimum aque conſumimus. Nam ⁊ in pane ⁊ obſonijs ⁊ in potu aque vſus plurimus eſt.

¶ Nūc ꝯuertit ſe Ari. ad ꝯpādū ſilr̄ mutatōnē nō nālē cuius ꝑ ingredit i viā potᵒ ⁊ alia cibi. Proponēs itaq̧ ꝑmitᵒ dicit. ¶ Quare ē ꝙ ꝑmutatio aq̄ magis nata ē cāre egritudīes q̄ꝫ mutatio ciboꝝ. ¶ ¶ Deīde. (Aut qꝛ.) Soluit ⁊ dicit iſtō accidē: qm̄ aq̄ plꝫ vtimur ꝯſumēdo eā nec̄citatibᵒ nr̄is q̄ꝫ vtamur cib. Et dēclat: ipa. n. exiſtit i cib ēt ſicc̄ nā ⁊ arte qm̄ aliq̄ cōedūt ꝯdita ſic pānis legūia ⁊ hōꝫ ſicca: fruimur ipa ēt i pulmtī. i. i cib liq̄dis brodialibᵒ ꝯcoq̄ndo ipos i ea ⁊ iuſcula ide ꝯponēdo. ſilr vtimur i magna q̄ttīᵗᵉ aq̄ potā.

Aque duplex iuuamētum

do cã:eo ꝙ ipſaꝫ multotiẽs bibim⁹ pur ſ.ſicẽ ea vtunť ſarra
ceni. Aut pot⁹ nr̃ eſt plurime cõmixtionis ipſius.ſ.terre.n.
Ari.q2 vina fortia erãt:bibẽtes ẽt vinũ multũ admiſcebãt
aq̃.vñ.4.de gene.aialium. Quin ⁊ iter terras ⁊ aq̃s itereſt
eaſdẽ de cãis. Qualitatẽ.n.q̃ſdam potiſſimũ recipit ⁊ alim̃
tũ ⁊ diſpoſitio corpis ex tpamẽto aeris ꝯtinẽtis ⁊ ſibi igre
diẽtis:ſꝫ p̃cipue ex alimõia aq̃.viue.n.h⁹ plurim⁹ ẽ atq3 in
oib⁹ aq̃ alim̃to eſt ẽt ſiccis. Quãobrẽ aq̃ crude ⁊ fride aut
ſterilitatẽ aut ptũ ſeminaũ faciũt.⁊ hic ſermo dilucidat ẽt
anterius pluri⁹. Sic vtiq3 vtendo cibo vtimur ẽt aq̃ ipſi l
ẽtiñ vtẽdo potu vtimur aq̃:⁊ ſi eẽ qõ vtẽdo potu vtimur
cibo:cũ aq̃ nõ cibet:pp qõ reddiť nobis valde ꝯſueta muta
re ṽo ꝯſuetudinẽ eſt valde nocuũ ⁊ moleſtũ:ſicut ſcribiť i
ſeq̃nti ꝓble ⁊ ab Almã.⁊ ẽt ab Ppp.in.2.regi. acu.pp qõ
ſi aq̃ q̃ vtimur fuerit praua:multũ potent ledẽ:⁊ iõ medi
ci ⁊ precipue arabes vehemẽter ſtudẽt aq̃s rectificare poſt
aere. Et põt talis rõ h̃ ꝯponi. Qõ ſepi⁹ pmutãdo occurrit
corpi nr̃o:magis ipm̃ imutat alio nõ ſic occurrẽte: duꝫ ſit
fortioris potẽtie aut eq̃lis alio pmutãte:ſꝫ h̃ ẽ in aq̃ ⁊ nõ in
cibo.q̃re ⁊c. ¶ Nõn⁹ ẽ ꝙ q̃ſuis cibus ꝯuertať in hũorẽ ⁊
mẽbꝛũ ⁊ nõ aq̃:ei⁹ tñ mutatio nõ tñ ledit.nõ.n.nã ipm̃ at
trahit niſi expoliatũ ex̃neis q̃litatibus valde. Cibus.n.nu
triẽs ẽ denudat⁹ ab oi q̃litate excellẽti ſm̃ Galie.in 2⁹ pti⁹
aſſo.⁊ ſic oio p tp̃s ei aſſilať. In aq̃ ṽo q2 nãe intẽtio nõ eſt
eã incorpãdo corpi aſſilare:nõ ſit ei⁹ talis depuratio puri
ab ipuro ſeq̃ſtrãdo. Itẽ aq̃ ſubtilis citi⁹ penetrat pp quod
magis ledit. ¶ Attẽdẽdũ ꝙ ⁊ ſi yſaac.dicat i dietis vlib⁹
⁊ in lib.elitoꝝ.ꝙ ſimplex nõ agit in cõpoſitũ.ſiẽ ꝯpoſitũ i
Simplr quo i cõ positum ages
ꝯpo^m:tñ q2 aq̃ corpi ſepe ⁊ velociter occurrit:⁊ q2 talis nõ
eſt aq̃ ſimplex oino:iõ p̃t maiorẽ imutatiõeꝫ cibo corpi cã
re. Ampli⁹ aq̃ magis pmutat cũ magis ſit ex̃nea ⁊ remo
tior p̃ncipijs nr̃e gñationis ipſis cibis:eo ꝙ corp⁹ nr̃m ſit
cõpoſitũ cibis ꝯſilr:de hac tñ rõne poſſet qs ꝯtrauire.

¶ Problema. xv. Antiq̃

PRopter qd ãt mutatio egritudia
lis. Aut q2 ois qdẽ mutatio ⁊ tpis
⁊ etatis bñ mobil' ẽ:bñ mobilia ãt
extrẽa vt ⁊ p̃ncipia ⁊ fines ſic ⁊ nutrim̃ta alia
ex̃ntia adiuicẽ ſe corrũpũt:hec qdẽ mõ:hec
ṽo nõdũ ꝯglutiata ſũt. Ampli⁹ queadmo
dũ diuerſus cib⁹ egritudialis ptrbabil' erit
⁊ nõ vna digõ.ſic accidit mutãtib⁹ aquã di
uerſo pot⁹ vti nutrimẽto:⁊ tale nutrimẽtũ
p̃ncipali⁹ ſicco ẽ ẽt plimũ eẽ. Ex ipſis his ci
bis hũidũ fieri nutrimentũ. **Noua.**

¶ Sꝫ cur cibi ⁊ aq̃ mutatio grauis ſit. An ꝙ
ois mutatio ẽt tpis ⁊ etatis motu facil' ẽ. Ex
trẽa nãq3 gñis cuiuſcũq3 moueri facile pñt
qũo ⁊ p̃ncipia ⁊ fines. Ergo ⁊ cibi q inter ſe
diſtãt corrũpe ſe iuicẽ q̃unt. Quippe cũ aut
nup aut nõdũ adheſerit q p̃ceſſerat. Ad hec
vt vari⁹ cib⁹ grauis ẽ:turbulẽta.n.nec eq̃lis
ꝯcoctio ei⁹ agiť:ſic i his accit q aq̃s mutarit
.ſ.vt varie potõis vtãt alim̃to:eſtq3 id alimti
gen⁹ q̃ꝫ ſiccũ valẽti⁹:qm̃ plꝫ ẽ. Exq3 cib ipis,
nõ niſi q̃ꝫtũ dilutũ eſt:vim hꝫ enutriendi.

¶ Qm̃ multotien ⁊ ſuppoſitum eſt mutationẽ cãre egritu
dines:intendit hic illud approbare:⁊ oſtẽdere de qua mu
tatione verificeť illud ⁊ de q̃ nõ. Proponit ergo p̃ decuas

q̃re eſt ꝙ mutatio a priori ex̃ntia nata eſt inducẽ egritu
dines. ¶ Deĩde.(Aut q2.) Soluit ⁊ primo oſtendit muta
tionem temporis etatis loci ac ciboꝝ eſſe egritudinalem.
2⁹ mutationeꝫ aque.ibi 2⁹ (Amplius.) Dicit itaq3 hoc cõ
tingẽ marie cũ ſit grãdis ⁊ ſubita:qm̃ mutatio tẽporis eta
tis loci ⁊ ciboꝝ eſt qõdã bñ mobile:⁊ expõit qd ſit bñ mo
bile dicẽs:aliqd dr̃ bñ mobile ſm̃ extrema alicuius in q̃ cõ
ſtat mutatio:⁊ hec eſt mutatio ſm̃ p̃n⁹ ⁊ fines.talis.n.eſt
bñ mobilis mutatio ſi ledẽs. Mutatio ṽo q̃ ſit ſꝫ me⁹ nõ ẽ
bñ mobil' ſꝫ praue ⁊ ledẽs:eo ꝙ mutãs nõ hꝫ affinitatẽ ad
id qõ mutať.exẽpli grã.ponať ꝙ nũc ſum⁹ in fine hyemis
dico ꝙ naľr tpib⁹ ſe hñtib⁹ hõ mutatio ẽ bñ mobilis ⁊ non
grãdis ⁊ ſubita:q2 eſt mutatio extremoꝝ ⁊ p̃ncipioꝝ vt fi
nis hyemis ad p̃n^m veris:q̃ qdẽ ſunt ſibi in nã ꝓpiq̃. Mu
tatio aũt ſm̃ me⁹ q̃ ẽ magna ⁊ ſubita ⁊ male mobilis ẽ qñ
ex̃nte hyeme ſm̃ me^m frigidũ ⁊ hu.vt eſt ipſius nã ſtatim
mutať ad p̃n^m alteri⁹ tpis aut ad me^m vel i finẽ:vt ſi hyẽs
mutať ſubito de frido ⁊ hu.i calꝫ ⁊ ſic.itẽ dñ.n.ꝯtigit ⁊ ſꝫ
totũ tp̃s ⁊ ſꝫ ptẽ. Vñ Aui.p̃ cañ. Fen.2. Eſt qdẽ ex diebus
q eſt ṽnalis:q eſt eſtiualis:⁊ ex eis eſt q eſt autũnalis quo
vice caleſit ⁊ alie infridať. Et ſilr eſt de etate ⁊ loco ⁊ cibis
vt ſi qs paulatine mutet de pueritia ad iuuẽtutẽ nõ ledit:
ſed eſt mutatio mobil' paulatina.ſi aũt de medio.ſ.pueritie
mutet pp infirmitatẽ aut aliõ ad ſenectutẽ alio⁹ talis erit
mutatio grandis ſubita ⁊ nõ bene mobilis. ¶ Deĩde.(Et
nutrimẽta.) Hic oñdit q̃ ſit nutrim̃ti mutatio bñ mobilis
⁊ q̃ male:⁊ dicit ꝙ nutrimẽta q̃dã p ſe ſimplr pmanentia
p̃us:qñ poſtea fuerũt ꝯiũcta adiuicẽ i ſtõ vel ex̃ p artifi^m:⁊
vno⁹ pñt eẽ talia ⁊ tali ꝓportiõe aſſũpta:ꝙ ſe iuicẽ corrũ
pũt:⁊ alio⁹ pñt ſic ꝯponi ⁊ aſſumi:ꝙ ñ ſe deſtruũt: imo po
ti⁹ vnũ alteꝝ ꝯſeruat:in qb⁹ p̃t ordo aſſignari.ſiẽ in tp̃e ⁊
etate. ¶ Propter qõ nõn⁹ ꝙ ciboꝝ ſilr ⁊ mediciaꝝ q̃dã
ſũt q̃ cũ ꝯiũcta fuerit adiuicẽ:⁊ ſi ſint laudabilia i ſe ꝯmix
ta corrũpũť ⁊ ex̃neanť. Et h̃ q2 ꝓpetates illoꝝ ſinglr adin
uicẽ nõ ꝯcordãt aut nõ ſigillãt:ſic laudabil' ẽ admixtio fa
rine ordi cũ amigdalis ⁊ zucca⁹ ⁊ cepaꝝ aut allioꝝ cũ fa
bis ⁊ cucurbitis. Jllaudabil' ṽo ꝯpõ eſt dulciũ cũ acetoſis
vel acutis:vel amaroꝝ cũ dulcib⁹. Vñ Auic.i.cañ. Fen.3.
Experimẽtatores idi:⁊ alij dixerũt ꝙ lac cũ acetoſis nõ ẽ edẽ
dũ neq3 piſces cũ lacte:qm̃ ad egritudies pducunt prutio
ſas ſic lepra. Corrũpũtq3 ſe ſilr itra:aut q2 ñ ſigillãt hñtes
liter ſe ꝯuenientẽ ſpecificẽ:aut ſi hẽbãt ⁊ i ſe laudabilia exi
ſtebãt:pemi ꝯtigere potuit aut ex pte q̃ntitatis vel q̃litatis
aut tpis ſeu ordis:vel artificij. Vñ Aui.ibidẽ dicit ꝙ ciba
ria diuſa ⁊ mixta a duab⁹ ipediũť pñb⁹:vna ẽ pp diuſitatẽ
i digerẽdo:qm̃ idige^m ꝯmiſceť digeſto.ſiẽ ẽt tãgit Ari.ſta
tim ibi (Ampli⁹) Itẽ hõ plus ex eis cõedit q̃3 ex vno cõede
ret cibario.ſilr accidit medicinas vno⁹ ꝯmixtas ⁊ vni cor
rũpi.alio ṽo mõ ⁊ alteri ꝯfortari.ſiẽ diẽ Aui.4.cañ.Fẽ.i.
aq̃ or.corrũpiť admixtione ſirupi acetoſi.nõ aũt corrum
piť admixta feniculi radice ſiue apij. Vñ Jo.meſue.in pri
mo de ꝯſo.farmacoꝝ ſimpli.dicit ſcamoneã iſlãmare:cor
pus diſſoluẽ ⁊ mẽbra laxare atq3 cor debilitare.citrulus
ṽo p oppo^m ifridat:gallia ꝯgregat diſſoluta.⁊ cor ꝯfortat
ambra:nõ tñ hec ſilr ꝯdigne miſceñt ſcamonee cũ nõ ſigil
lẽt ſibi iuicẽ mixta.⁊ iõ vnũ nõ ꝯſeruat aliud corrigẽdo:ſꝫ
qõ optie ſcamoneã ſigillat:q̃ſi oia nocum̃toꝝ ei⁹ remoueñ
eſt mirabolanus citrinus. Tũc itaq3 reuertẽs ad ſermonẽ
Ari.dico ex ei⁹ ṽbis mutatiõis diſtinctiõeꝫ talẽ. Mutatio
nã q̃dã eſt paulatina ⁊ bñ mobil':q̃dam ṽo ſubita ⁊ male
mobil':⁊ hec ẽ i⁹ õ q̃ deĩn ẽ.š.8.ꝓble. Ois mutatio vehe
mẽs corrũpit corpa:⁊ ſicut eſt de mutatiõe tpoꝝ etatũ:⁊
aliꝫs ſilr ⁊ ciboꝝ:qm̃ vno⁹ ꝯcreta ⁊ vni ſe corrũpũt:alio q
dẽ alteriq3 ſe ꝯſeruant. ¶ Deĩn.(Ampli⁹.) Oñdit ꝙ mu
tatio aq̃ ſit egritudinalis ex mutatiõe cibi h̃ declarãdo.q2
ſꝫ:vt deĩn ẽ:mai⁹ qs nocumẽtũ icurrat ex mutatiõe aq̃ q̃3

cibi qñ tam mutatio cibi i vna ẽt cõmeſtione crebrioꝛ eſt ⁊ velocioꝛ q̃ȝ mutatio aq̃.iõ et mutationis cibi nocumento qñ fuerit male mobilis declaꝫ mutatiõis aq̃ nocumenta ⁊ dicit ꝙ ſicut diuerſitas mutatiõis i cibo ẽ iducẽs egritudines eo ꝙ turbaꝫ digeſtio ⁊ corrũpiꝫ:⁊ vna nõ ſiueri iductũ ẽ p aui.eodẽ mõ accidit i mutatõe ⁊ diuerſitate aq̃ꝝ: cũ tales vtanꝫ vtẽdo ipſis diuerſis nutrimẽto.i.velut nutrimento qõ eſt ſimplex potus.q̃ſi.d.ꝙ vtunꝫ diuerſo potu q potꝰ vel qõ velut nutriᵐ ẽ pncipaliꝰ ⁊ potẽtꝰ ſicco.i.cibo ſpiſſo ⁊ terreſtri. Et exponit pncipalius dico i plĩmis eẽ ⁊ i plĩmis modis igredi corpꝰ ſicͤ dcm̃ i.13. pble. Et declat qꝛ ipm̃ nutriᵐ ⁊ groſſuꝫ ex cibis ipſis ↄuenit fieri hũidũ ⁊ ſubtile liqdũ ex ipſis aq̃.⁊ p hoꝝ mutationes reliquoꝝ inuit audire:⁊ hic qdẽ ſmo Ari.ois fundaꝫ ſup illõ veteris Hyp.2ᵒ ptͥᵒ affo. Cuiare ſm multum ⁊c̃. Et ſcias ꝙ qs foꝛtaſſe incipiet iſtã ſcdam ptẽ illic ⁊ nutriᵒ aᵒ: ⁊ ꝙ totꝰ ſmo ẽ diuerſitate ciboꝝ quõ ſe corrũpũt ⁊ quõ nõ ſit vt ex hoc habeaꝫ q̃liter mutatio aq̃ ſit egritudinalis.ita ꝙ in cibis nõ intẽdaꝫ tm̃ mutatio ſed diuerſitas:⁊ mititudo magis: ⁊ ꝙ illõ ſĩltudinaͤ ſit dcm̃. ℭ Nõnᵐ ſicut dicit Joãnitiꝰ triplicẽ eſſe potus manerẽ. Eſt.n.verus potꝰ q ſimplr ẽ potus ſicut eſt aqua:⁊ potus ⁊ cibus vt vinũ.⁊ potus vel potatio vt ſirupus vel aliud liquidum contra aliquã diſcraſiam:quorum primum Ari.nunc intẽdit.

Potus manerie triplex

ℭ Problema. xvj. Antiq̃.

PRopter qd mutatões aq̃ꝝ hñtibꝰ pediculos faciũt mltos hr̃e. Aut qꝛ idigõ facta hũidi pp turbatõeȝ q̃ fit pp diuerſitatẽ aq̃ frequẽter p mutantibꝰ humiditatẽ facit:⁊ marie i apto exiſtente loco cerebrũ aũt humidũ ẽ: pp qõ ⁊ caput ſp maxime.oñdit aũt ꝙ capilli inſũt maxime in ipſo. Humiditas aũt loci huius pediculoꝝ factiua.oñdit aũt ⁊ i pueris: hũidi.n.capitis ſũt. Et multotiẽs aũt corizã patiũꝫ aut ſanguinẽ faciũt fluere:⁊ pediculos plures hñt: q in hac etate ſunt. Noua.

ℭ Cur mutatiões aquaꝝ faciunt: vt pediculi i qbus hr̃i poſſint multi hẽanꝫ. An ꝙ hũoris cruditas: quã pturbatio illa ↄmittit: q̃ ex aq̃ vario vſu in crebra ↄmutatiõe redũdat: hũoris creare copiã põt: pſertiȝ loco hũori opportunioꝛe. Cerebꝝ aũt nã hũidũ ẽ: q̃re caput marie ppetue humet:cꝰ rei idiciũ ẽ: ꝙ pili in ħ potiſſimũ excũt: huiꝰ aũt loci vis ad ↄpgñandos pediculos apta ẽ: pȝ hoc i puerili etate. Caput eteni pueroꝝ madet abunde: ⁊ ſepe aut grauedine cõflictatur: aut ſanguinis profuſiõe. Quinetiã pediculos plures illa etas habere ſolet.

ℭ Hic oñdit Ari.pticulr ꝙ mutatio aq̃ꝝ ſit egritudinalis cũ oñderit illud in vlĩ. Proponit dicẽs. Uñ eſt ꝙ mutationes facte circa aq̃s multiplicant pediculos ꝓus hñtibus: ſilr nõ hñtibꝰ adducũt:⁊ ħ ſiue ſit mutatio aq̃ꝝ potando eas: aut ſeipſos lauãdo ⁊ inũdẽdo. Uñ Ari.i.v.de hyſt. aialu.dicit. Fiũt aũt pediculi magis qñ pmutauerunt aq̃s quibus lauanꝫ qciq̃ȝ hñt pediculos coꝝ que lauantur. ℭ Deide.(Aut qꝛ.) Soluit ⁊ itẽdit talẽ rõeȝ.ois idigeſtio aliciꝰ hũidi exñei facta pturbationẽ ⁊ corruptionẽ ciboꝝ in digeſtione: q̃ qdẽ turbatio cãꝫ i pmutãtibꝰ aq̃s frequenter pp diuerſitatẽ ⁊ etherogeneitatẽ ipſius aq̃: cãt humiditatẽ ſupfluã in corpe toto: ⁊ mariẽ i loco exñte apto vt in eo talis ſupfluitas cãeꝫ. Tũc poſita maioꝛi tãgit minorẽ hꝰ rõis illic (cerebꝝ ⁊c̃.) d.ſȝ cerebrũ talis ẽ locꝰ.g̃ ⁊c̃. ꝙ aũt ſit locꝰ aptꝰ declat: qm̃ eſt hũidũ:⁊ pp eius humiditatẽ cetere capitis ptes reddunꝫ humide valde: ſicut eſt videre oculos ⁊ linguã ⁊ cetera eius ſupflua. Q̃ ſi Ari.2ᵒ de ptibꝰ aialuũ dicat cerebꝝ eſſe ſicciſſimũ:itelligendũ ẽ ꝙ ſubã eius eſt exãguis oĩno: cũ i eo nõ ſit vena neq̃ȝ arteria nõ tñ ẽ hũiditatibꝰ ſlicis ⁊ ſãguineis ẽt ꝓuatũ:imo ampliꝰ his abundãs humidi ſons in 2ᵒ ptͥᵒ dicꝫ. ℭ Deinde.(Oñdit aũt.) Mãifeſtat ꝙ cerebrũ ſit hũidũ p ſignũ.dicẽs ꝙ ħ oñdiꝫ nobis p capillos exñtes in ipo potiſſime plẽs ⁊ lõgioꝛes q̃ȝ in aᵒ pte corpis.hꝰ aũt humiditas pediculoꝝ eſt gñatiua. ℭ Nõndum ſicut dicit Ari.in 2ᵒ de ptibꝰ aialium: ꝙ hõ ſm caput ẽ aialiũ marie hyſpidꝰ.i.capilloſus ⁊ ħ pp humiditatem cerebri ⁊ pp ſuturas ſeratiles aderes dictas arabice. vbi eñi eſt multũ calidũ ⁊ humidum neceſſe eſt illic fieri plĩmã euaneſcentiam ⁊ euaporationẽ. Indẽ ſunt ſcdo ꝑpter auxiliũ: vt ꝓtegãt ꝓhibẽtes exceſſus caloris ⁊ frigoꝛis. Deide.(Oñdit aũt.) Manifeſtat ꝙ hꝰ humiditas cãt pediculos: ſilr manifeſtat ħ in pueris maxime cõtingere: dicẽs ꝙ pp ħ oñdiꝫ nobis in pueris maxime fieri pediculos: eo ꝙ coꝝ caput pp cerebrũ eſt vehemẽter humidũ: qõ oñdiꝫ: qm̃ ipſi multotiẽs patiunꝫ coriçam.i.diſtillationẽ reumatis ad ſubtilia foꝛamina nariũ. Itẽ cum ẽt moueãtur inoꝛdinate modicũ vt ſcalpẽdo vel ↄtũdẽdo incurrũt fluxũ ſanguis nariũ: ħ aũt nõ ẽẽt niſi humidi foꝛent: ſic itaq̃ȝ humidi ſunt humiditate nãli qõ tangit per ſãguinẽ:⁊ accñtali ẽt p viã indigõnis potiꝰ cãtã: qõ tetigit p coriçã.⁊ p ↄñs ↄcludiꝫ tales pediculos plĩmos hr̃e pmanẽte hac etate:⁊ marie pueros ſſicos ſm cerebrũ. Et ideo mulieres plus viris pediculis abũdãt. ℭ Nõnᵐ ꝙ p pueros poſſumꝰ intelligere totã pmam etatẽ nati vſq̃ȝ ad.25. annos vel.30.ſe extẽdẽtem: vel melius: vt p pueros idligamus tp̃s qõ ẽ a natiuitate vſq̃ȝ ad.15.ãnos: illo.n.tp̃e pp ħ ꝙ caloꝛ fere ſuppeditatus exiſtit a multis humiditatibus plĩmis ſoꝛdibꝰ abũdãter qbꝰ pediculi ſemes ⁊ hꝰ generãꝫ. Reliquũ aũt tp̃s vſq̃ȝ ad.30.annos vocaꝫ adoleſcentia ſȝ Haly.in pᵒ theo.diuidit.n.pmã etatẽ in pueritiaȝ ⁊ adoleſcentiã eas pdictis termĩs determinãs. ℭ Nõnᵐ ꝙ ſi capilli ſint ſiccioꝛes ptes corpis ſicut dicit Ga.p.õ ↄple.⁊ Aui. p cañ.fen.pᵃ ⁊ i viatico ẽt dicaꝫ ꝙ a ſũo groſſo ⁊ calo qꝛ ex igneis ⁊ icẽſiuis ſũt hũoꝛibꝰ: tñ mã coꝝ pmitꝰ fuit hũida ⁊ vapoꝛoſa valde: q̃ȝq̃ȝ itus illi acciderit aduſtio: ⁊ ter exitcans occurrent ab eẽ:⁊ ꝙ ita ſit oñdiꝫ.qñ in ſiccis cõplexiõibꝰ ⁊ etatibꝰ ⁊ fridis vehemẽter: aut mĩme aut pauci naſcunꝫ. Uñ Aui.iiij.cañ.fen.vij.capillus naſciꝫ ex vapoꝛe viſcoſo fumoſo qñ ↄgelaꝫ in poris. ℭ Dubitaꝫ de eo ꝙ dicit pueros pati coriçã: cũ ipſi a Ga.3ᵒ ptͥᵒ affo.⁊ in pluribus aliis locis:⁊ ab Aui.p cañ.fen.3ᵃ ponanꝫ eẽ tẽperati: qõ ⁊ optiᵐ indiciũ tactꝰ inſinuat. ℭ Dõm ꝙ põt dici qs dupliciter tẽpatus: aut rõne opationũ: qꝛ ſunt pfecte in ſpẽ illꝰ.⁊ hoc mõ pueri nõ ſunt tẽpati: ſimo p cañ.fen.2ᵃ.nũanꝫ inter coꝛpoꝛa neutra.nõdũ.n.pp ſupfluã hũiditatẽ ipſoꝝ hñt opationes pfectas: cũ eaꝝ integritas pficꝰ ⁊ põ nr̃a pficiendi eas nõ ſit niſi pp multã ſiccitatẽ q̃ nobis accidit ſicut dicit Aui.p cañ.fen.3ᵃ.dr̃ ⁊ aliqs tẽpatus 2ᵒ rõne q̃litatũ pᵐ i ipſo ↄfractaꝝ ⁊ ħ actiuaꝝ vel paſſiuaꝝ: ſi paſſiuaꝝ rõne: tũc pueri adhuc nõ vſq̃ȝq̃ȝ ſũt tpati cũ ſupflue ſint hũide: ſi actiuaꝝ recte põt dici tempati.vñ Aui.p cañõ.fen.pᵃ.loquẽs de nã pueroꝝ. Infantiũ vo ſolũ abſtãtia i vſq̃ȝ ad iuuẽtutẽ ↄpſo ferei caliditate tpata:⁊ i hũiditate fere ſupflua exñt.ſic itaq̃ȝ ex his dictas in intellu appet aliis omiſſis.

Dõſȝ caput marie hyſpidus

Dupliciter qs tẽperatus dici põt

¶ Problema. xvij. Antiqua.

PRopter qđ a pleyade vſqꝫ ad cephirū: q ſcḋꝫ lōgas egritudīes laborāt: marie deſtruūt: ⁊ ſenes magis iuuēib⁹. Aut qꝛ duo ſūt corruptibiliſſima ſupabūdātia ⁊ frig⁹. Viuere.n. calidū eſt. tṗs āt ħ ambo hec hꝫ. frida enim eſt ⁊ humidiſſima hyems: reliquū aūt ver ē. Aut qꝛ ſilr quidē diſponunť ſenib⁹ laborantiū qui ſcḋꝫ lōgas laborāt egritudines. Ut .n. vtiqꝫ ſenect⁹: lōga egritudo accidit corp⁹ .n. vtriſqꝫ ſiccū ⁊ frigidū eſt: hoꝝ qdē p etatem. horum vero per egritudinem. hyems autē ⁊ gelu ſupabūdantia eſt friditatis ⁊ ſiccitatis. Indigentibus aūt ipſis modico influxu: fit ſicut ignis in igne hyems: ⁊ corrūpit propter hec. Noua.

¶ Cur a vergiliaꝝ occaſu ad fauoniȷ vſqꝫ flatus hi potiſſimū pereant: qui morbo longo laborāt ⁊ ſenes ꝙ̄ iuuenes potius. Utrū ꝙ ſūme ille intereundi cauſe due adſint. frigus atqꝫ exceſſus. Uita enim calore fouet̃ ſeruaturqꝫ. Tēpus aūt iſtḋ ambo illa ſortit̃. Frigidū enim ⁊ hyemis tū acerrime vrget: ſubſequēs enī tṗs ver ē. An ꝙ qui victi laborāt diuturnis nō ſec⁹ ac ſenes effecti ſūt. Lōgus eteni morb⁹ ꝗ̄ſi ſenecta iā adeſſe vr̃. Eanāqꝫ corpa ſicca ⁊ frigida ſunt. Altera. ſ. ob etatem: altera ob languorē. hyemeꝫ vero ⁊ gelu frigoris atqꝫ humoris eſſe exceſſioneꝫ certum eſt. Quare fit vt cū vel paruo momēto corpora pateant hyemis rigor ꝗ̄ſi ignis igni iniungatur: atqꝫ ita interimat.

¶ Adhuc Ariſt. reuertit̃ ad impreſſiōes q̄ fiūt imutationibus tpoꝝ vt ſit ſm̄o eī⁹ ſufficiēs in illis. Et p̄mū⁹ more ſuo ꝓponit dubiōnem bipartitā dicēs. Quare ē: ꝙ illi q patiūtur egritudines lōgas dictas a medicis cronicas potiſſime nocent̃ ⁊ corrumpunt̃ maxī⁹ ab illo tpe qḋ a pleyade. i. ab ortu pleyadis cronico q eſt circa finē autūni vel circa p̄n͞m nouēbris ſole exn̄te in oppo⁹ pleyadis. ſ. nūc circa. 19m gradū ſcorpionis cū dcm̄ ſit in 3° ꝓble illā eſſe circa. xix. gradum tauri: ita ꝙ ſole occidēte ipſa oritur: cū ꝓbatū ſit in aſtronomia ꝙ ſex ſigna eē ſupra terrā ⁊ ſex iſra. a pleyade dico vſqꝫ ad ʒephiꝝ. i. ad ver. Eſt aūt ʒephirus vent⁹ occidētalis collateralis fauonio vt appebit i. 26. pti⁹. ʒephirūꝫ aūt ver expono ꝑ ſilitudinē in vtriſqꝫ reptā: ē autem tranſumptionis ſilitudo ſm doctrinaꝫ phi. vj. topicoꝝ. qm̄ ſic in vere ꝯtingit aerē ꝑmutari ad q̄ndā temperātiā ⁊ ſuauitatē: ita ⁊ in ʒephiro. vn̄. 26. pti⁹ dicit̃ ꝙ ʒephir⁹ ſit ſereniſſimus ⁊ delectabiliſſim⁹. Quare ⁊ boe. in. p de ꝯſol. ait. Mitis ʒephirus reuehit frōdes quas ſpūs boree aufert. Dixit autem egritudines longas ad dr̄iam acutaꝝ: que breues exiſtūt: cū ſimplr in. xiiij. diebus aut amplius ſm medicos in. xl. terminent̃: quas qdem patientes magis ledunt̃ i reliq̄ tpe remanēte a ʒephiro ad pleyadē: ⁊ iuuenes adhuc ⁊ calidi magis ſenib⁹ ⁊ frigidis. ¶ Deinde. (Et ſenes.) Tāgit alıā partem dubitatiōis: quare ſenes vel ſeniores magis ledunt̃ a predicta mutatione iunioribus. Et ſcias ꝙ Yp. in libro de aere ⁊ aqua ⁊ locis tetigit hanc mutationem cum dixit. Conſiderandum quoqꝫ ⁊ arturi ortum ⁊ occaſum pleyadis. his nanqꝫ temporibus morbi prolongant̃. ⁊ iam apparuit horum expoſitio verborum in 3° ꝓble.

¶ Notandum grā huius ꝙ dicit laborāt. ꝙ triplex ē labor. eſt. n. qdā qdē eſt qḋ fatigatio vel exercitiū intēſuꝫ: de q̄ dictū eſt in 2° pti⁹ aſſo. vbi indigen⁹ nō oꝫ laborare. Eſt ⁊ labor effectus laboris q dr̄ labor abſolutus vel ſpōtaneus: d̄ quo in eadē pti⁹. Labores ſpontanei narrant morbos ⁊c. Hic aūt labor ſm Gal. ibidē triplr ſilr diſtinguit̃. vlceratıuus. ſ. cuius cā praui exiſtunt chimi: extenſiuus: cuius cā ſoꝝ eſt multitudo: eſt ⁊ tertius dictus apoſtemoſus qui ex predicta duplici cā cōiuncta ꝯſurgit. Sed ſubdit̃ his trib⁹ laborib⁹ labor q̄rtus dictus parefactiu⁹ ab Auic. p̄mo can. fen. 3°. Eſt ⁊ q̄ntus labor qui idē eſt qḋ actualis egritudo ſeu paſſio aut dolor de q̄ hic Ari. ē ſm̄o. ¶ Deide. (Aut) primum ſoluit ⁊ diuidit̃ in duas ſicut duas remouet dubitationes. primo enim ſoluit ad p̄maꝫ. ſcḋo ad ſcḋam illic (aut qꝛ) dicit itaqꝫ ꝙ ideo corrumpunt̃ qm̄ duo inueniūt̃ vehementer corrūpentia. ſ. ſuperexceſſus humiditatum ⁊ frigiditas: qḋ declarat: qꝛ viuere eſt calidū quod opponit̃ frigiditati paralıſicāti ⁊ mortificanti: ſic dicit Auic. p̄ma p̄mi. ⁊ ſupple tēperamēto attinens. qḋ exceſſui opponitur ⁊ ſupabundantie: ⁊ in hoc tangitur maior ſui ſermonis.

¶ Deinde. (Tṗs aūt.) Tangit minorē dicēs iſta duo reperiri in tpe hyemis. eſt. n. hyems frida ⁊ humidiſſima. ⁊ ħ eſt qḋ dicebat̃ ſupabundantia ⁊ frigus. Uer vō eſt reliquū tempus ab hyeme: qꝛ eſt calidū ⁊ humidū ſicut dr̄ penultimo ꝓblemate q̄rte particule: menſurate tn̄: qḋ erit videre.

¶ Notandū eſt ꝙ ver eſt calidū ⁊ humidū. ⁊ ideo cum vita ſtet ꝑ calidū ⁊ humidū ver erit magis amicū viuēti ꝙ̄ hyems ⁊ autumnus: ꝙ aūt vita conſiſtat per calidū ⁊ hu͞m patet. qꝛ iſta ponunt̃ vite principia. vt ſcribitur in libro de cauſis longitudinis ⁊ breuitatis vite: quod declarat̃ quoniam iſtorum generabilium ⁊ corruptibilium principiuꝫ gn̄ationis ponitur calidum ſicut actiuū ⁊ hūidū paſſiuū. Silr ꝯſeruat̃ vita calido ⁊ humido: qꝛ viuēs viuit mediāte alimento: vita enim eſt cōſiſtentia ꝑ alimētum ſic dr̄ 2° de anima. nunc aūt alimentum in p̄ncipio nō eſt ſimile: ſꝫ magis ꝯ̄rium ſicut pꝫ p̄mo de gene. ⁊ cor. ⁊ ſcḋo de aīa. Iterū alimētū diſtat ab alito interius aſſumptū: ꝓp qḋ oportuit eſſe aliqd per quod fieret aſſimilatio ⁊ attractio ipſius ad mēbra. hoc autē facit aīa mediante caliditate: qꝛ calidi eſt aſſimilare remouēdo ꝯ̄rium ⁊ attrahere vt pꝫ quarto metheuroꝝ. Oportuit inde aliud eſſe in quo calor hic ſuſtentaret̃ cū per ſe nō poſſit manere: ⁊ ēt aliquid in quo ageret ad cōſeruationē ſui fundamenti ⁊ ad ſalutem toti⁹ corporis: quoꝝ p̄mū eſt humidū radicale. 2m vero nutrimentale: ꝓpter quod bene dictum eſt vitā conſiſtere in hūido. T. c. 41 ⁊ inde

¶ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit ad ſcḋaꝫ ptem q̄ōnis cū ħ ēt approbando ⁊ manifeſtādo ſolutionē p̄me ptis ⁊ dicit ꝙ ideo ſenes vel ſeniores in antedicta diſpoſitione tpis corrūpunt̃. qm̄ patiētes egritudines cronicas efficiunt̃ ſicut ſenes vel decrepiti: qḋ manifeſtat̃: qꝛ egritudo cronica eſt ſicut quedā ſenectus: corpa. n. patientia egritudines cronicas ⁊ corpora ſenum ambo ſicca ſūt ⁊ frigida: differūt tn̄ qꝛ corpora ſenum ſunt talia propter etatem eo ꝙ calor diu agēs in humidum cōſumēdo ꝑ accidens ſere ſeipſuꝫ extinguit: ſicut pꝫ p Aui. p̄mo can. fen. 3°. Patientes autem egritudines cronicas habēt corpora ſicca ⁊ frigida propter corruptionē humorum naturalium ⁊ euaneſcentiam calidi innati ab egritudinibus. Unde qꝛ corpora patientia egritudines maxie prauas diſponunt̃ ſilr ſenibus. iḋ Ga. i. reg. tractatu cāruꝫ docet adminiſtrare eaſdē cās reſumptiuas

Labor triplex

⁊ extenſiuas

⁊ multiplicatiuas contiales rentibus ⁊ ſenibus. ❡ Deinde. (hyems.) Oſtēſa ꝓpoſitiōe vel ꝑparatiōe patiētum egritudines cronicas ⁊ ſenum: oſ͞dit fortitudinē agētis dicēs: ꝙ hyems eſt exceſſiue in friditate ⁊ gelu in ſiccitate: ita ꝙ cū iſta ſupabūdātia ⁊ exceſſus ſit mult⁹: ⁊ patiētes cronicas egritudines: vt ſenes vel ſeniores pp̄ extictionē vel debilitatē ꝟtutis indigētib⁹ ipſis: iō q2 indigēt modico influxu ⁊ lapſu: eo ꝙ ſtati eis infert nocumētū ſenſui cū occurrit: ſic̄.n. cum ignis addit̄ igni: ꝯtingit iſlāmatio maior ⁊ ꝯſumptio: ſimilr̄ cum hyems ⁊ gelu his occurrūt augmētat̄ ꝯgelatio ⁊ ſiccitas: q̄ qdē ſunt pōa corrumpe corpora corruptiōi ꝑparata ꝓdicta. ❡ Nōndum eſt ꝙ hyems valde frigida vr̄ gn̄are humiditatē ⁊ ſiccitatē: differenter tn̄: quibus.n. ſine medio aduenit: coartando humidum ⁊ exꝑmēdo cāt ſiccitatē. vnde ēt in tali tp̄e non eleuant̄ vapores: neq3 ſit pluuia: ſ3 remanet aer clarus ſerenus: ſicut tangitur in primo metheo. deficit.n. agens. ſ. calor eleuās: ius quod in gelu contingit: generatq3 humiditatem corporibus quibus obuiat medio interueniente ſufficiēti defenſiuo: vt in corporibus carnoſis: in eis.n. multiplicatur flegma ⁊ ſi per aliud vt tactum eſt in. 10. problemate.

Hyems valdē frigida qd̄ cauſare habeat

❡ Problema. xviij. Antiqua.

Ropter quid in vlceribus que q dez in capite vlcera cito ſanantur: que autē in tibijs vix. Aut q2 grauis hūiditas eſt: quia terreſtris: grauia aūt inferius tendūt: q̄ qdē ſunt ſurſuz expurgabilia: pp̄ id qđ tendunt ad inferiora. Inferiora autē multa replētur ſuperfluitate ⁊ bene putreſcibili. Noua.

❡ Cur in plenis impuriſq3 corporibus vlcera capitis non magno negocio ſanentur: tibiaruz autez egre. An humor coruz quia terrenus grauis eſt: graue autē omne deorſuz tendit: ergo ſuperiora curari facile poſſunt. Quoniā ſeorſuz humor deceſſerit: inferiora ꝓpterea nequeunt: ꝙ admoduz excreſcant ⁊ putredini pateant.

❡ Hic videt̄ Ariſt. euellere dubitationē a mente diſcipuli. dixit.n. 16. ꝓblemate humiditatē pediculorū gn̄atiuam abundare circa caput: quapp̄ cum humiditas ſupflua ꝓhibeat ꝯſolidationē: ſicut dicit Gal. in. 6. ꝑticula affo. crederet aliqs: ꝙ ſolutio continuitatis in ip̄o tardius ſanaret̄ ſolutiōe continuitat̄ in cruribus. ❡ Proponit igit̄ iuxta tenorē ſuum dubitationē bimembrē dicens que eſt cauſa diuerſitatis conſolidatiōis vlceris circa caput ⁊ tybias: vt ꝙ vlcera capitis cito ſanant̄: vlcera autē tybiarum tarde. ❡ Nōn̄ eſt ꝙ vlcera ꝯtingit intelligere oēm ſolonē cōtinuitatis: ſiue ſit plaga que eſt ſolo ex recēti tp̄e: vel vuln⁹ ſiue vlcus qđ eſt ex longinquo iam hñs ſaniem: ſiue attritio: ſiue excoriatio vel ſcarificatio aut ſciſſura: de oī enim h9 verificat̄ ſmo: ⁊ ſi appareat illud in vlceribus verius ma gis ſanioſis. ❡ Deīde. (Aut q2.) Soluit ⁊ ꝑ ad ſcđaz partē queſtionis. ⁊ dicit h̄ eſſe: q2 humiditas terreſtris deſcendit ad tybias cum ſint partes inferius ſituate. grauia enī nālr̄ tendunt deorſum niſi ꝓhibita. ❡ Deinde. (Que quidē.) Soluit ad ꝑmā ptē queſtionis dicens ꝙ ptes ſuperiores vt partes capitis ſunt bene expurgabiles emittētes ſupflua ſua per multas vias digeſtibilia. ſicut dicit̄. 14 problemate. 6⁰ vbi repetit̄ hoc idem ꝓblema: qđ ſit ꝓpter os capitis qđ non eſt vnum: ſed ex pluribus cōpaginatis: ita ꝙ. ſ. ſuture ſeu rimulle interueniunt inter vnum oſſiuz ⁊ aliud: ex quibus egrediunt̄ ſuperfluitates cerebri: quibus egreſſis depurat̄ nutrimentū: ⁊ cerebrum remanet ſanuz: ⁊ ꝓpterea carentibus illis ſerrantibus ſuturis aut praue habentibus accidit dolor capitis maxime. ❡ Deinde. (Propter id.) Tangit ſolonē ſimul vtriuſq3 q̄ōnis dicens: ꝙ iō vlcera tarde ſanant̄ in tybijs: eo ꝙ ſupfluitates terreſtres graues petunt inferiora: ⁊ cum tybie ſint in loco inferiori merito replent̄ humiditate multa de facili putreſcibili: ꝓpter qđ ptes ſuperiores vt capitis expurgāt̄ ab ip̄a ⁊ cito eius vulnera ſanant̄. ⁊ tybiarū tarde ꝑ ꝯńs. Triplex itaq3 erit cauſa: quare ſolutio continuitatis capitis cito ſanatur: ꝑma qdem eſt: q2 pars eſt euētabilis: digeſtiue remanēs humiditatibus ſupfluis expurgata: ꝓpter qđ ſequit̄ 2⁰ ꝙ humiditas remaneat tpata apta cōdenſari in ſaniē. 3⁰ q2 calor remanet fortis proportionatus ſue materie. In vlceribus autem pedum contrarium contingit.

❡ Problema. xix. Antiqua.

Ropter quid ſi hyeme facta boreali: ⁊ vere auſtrino: ⁊ pluuioſo eſtas valde ſicca ſiat: mortifer ſit autūnus omnibus: maxime autē pueris: alijs autē diſſinterie ⁊ quartane cronice ſiunt in ipſo. Aut q2 moderata ſuperueniente aqua eſtiuali infrigidatū eſt humidū bulliens in nobis ab alto q̄tum collecto eſt: in vere facto humido. ſi autez non: pueris autez ꝓpter id ꝙ natura humidi ſunt ⁊ calidi: ſuperbulit paſſio: ꝓpter id qđ nō infrigidat̄. Quicunq3 autē non eſtate autūno quātū ebulit: ſuperfluitates autē ſi non conſeſtiz interimāt circa pulmonē ⁊ arteriā facte: ſuperius eniz prime conſtituunt̄: propter id qđ ſub aere nos cōſtituti ſumus: ꝓpter hoc eniz ⁊ obtalmie febribus prius ſiunt in egritudinali eſtate. Si igitur nō in ſuperioribus ſicut dictum eſt ſupfluitates cōfeſtiz interimunt: deſcendunt in ventrez indigeſte exiſtētes. Hec autē eſt diſſinteria: ꝓpter id autē quod non expurgatur a multitudine humidum: ⁊ ſi quieuerint quartane ſiunt ſaluatis. Indigeſti enim hypoſtaſis valde permanſiua eſt: ⁊ contenta corpori ſicut colera nigra. Noua.

❡ Cur ſi poſt hyemē aquiloniā ⁊ ver auſtrinū ac pluuiū: eſtas ſicca admodū fuit: pernicioſus omnibus autūnus accedat: ⁊ pueris preſertim. Nā ⁊ ceteris difficultates inteſtinorū febreſq3 quartane longe eo tēpore ſolent euenire. An ꝙ ſi aqua mediocris per eſtatē inceſſit: quātū humoris collectuz eſt per ver humiduz in noſtris corporibus refrigeratuz quieſcit. Sed ſi non ita contingit: pueri qui ſuapte natura humidi ⁊ calidi ſunt: vehementer eo ferueſcunt affectu:

qm̄ refrigerati minime fuerint. Et ſi p eſta/tem reſtiterint: autumno certe quorum hu/mor vltra modum ferueerit corripient. Ex/crementa vero niſi cõfeſtim peremerint or/ta videlicet circa pulmonẽ atq̧ arteriã. Su/pra enim pnũ ꝯſiſtunt: eo. ſ. ꝙ aeris tepori noſtra corpora pateant: hinc enim lippitu/dines quoq̧ pgreſſis febribus in graui eſta/te ſeq ꝯſueuerũt. ergo ſi nõ locis ſupioribus excremẽta humorum exorſa: vt dcm̄ eſt ꝑri/nus interemerint: deſcẽdẽt cruda ad vẽtrẽ: atq̧ ita difficultatẽ creabũt inteſtinoꝝ. At ſi pre nimia ſui copia: hũor excerni nequerit q̃rtane his orient q euadere mortẽ potue/rũt: etiã ſi illud inteſtinoꝝ viciũ oino geue/rit. Qð eni crudi hũoris ſubterſedit: ſtabile firmũq̧ vehement mõ atre bilis adheret.

¶ In quo Ariſto. reuertit ad ꝓpoſitum. ſ. manifeſtandos effectus conſtitutionum tẽporũ: ⁊ ponit pmo vnã conſti/tutionem tẽporũ: in qua omnia fere tẽpora a ſua egrediũ/tur nã. Proponit itaq̧ dicẽs. quare eſt ꝙ ſi fuerit hyems frigida ⁊ ſicca. ver autẽ calidum ⁊ humidũ: ⁊ tertia eſtas fiat multũ ſicca: autumnus conſequens fit peſtilentialis: nocumentum inferens omnibus: ⁊ precipue pueris: ⁊ ad/huc pueris flegmaticis pncipaliter: alĩs vo ab iſtis conti/git diſſinterie in autũno: poſt q̃s q̃rtane ſupueniũt lõgi. ¶ Notandum ꝙ iſta conſtitutio anni eſt ꝯtraria cõſtitu/tioni anni ſaluberrimi poſite ab Hypo. in lib. d aere ⁊ aq̃. Et eſt ꝙ annus eſt ſaluberrimus qñ fuerit ortus ⁊ occa/ſus ſtellarũ ſicut debuerit: in autũno aque multe: hyeme vo pauce: neq̧ ſerenũ multũ: neq̧ fridũ plus oportuno: vere q̃q̧ ⁊ eſtate aq̃rum tẽperantia. Propter qð cum di/ſpoſitio poſita h ab Ariſt. ſit aduerſa diſpõni naturali iã dicte: ſitq̧ in ea plurima ſubita mutatio ⁊ grãdis. non eſt mirũ ſi ſit inferens peſtilentiã oibus in autũno. ¶ Dein/de. (Aut qr.) Soluit. ⁊ diuiditur i partes tres. primo aſſi/gnat cauſas: quare talis conſtitutio tẽporum ſit peſtilen/tialis maxime pueris. 2° aſſignat cauſam obtalmiarũ: q̃s pus non expreſſit in queſtione. 3° reddit cãm quare oibus eſt peſtilentialis. 2° ibi. (ſuperfluitates) 3° ibi (ſi g.) dicit igi/tur hoc eſſe: qr aqua eſtiuali. i. in eſtate veniente modera/ta. i. in modica quãtitate. eſtas. n. ſupponit ſicca. hoc autẽ ſic expono ꝑpter qðdã dictum Auic. vt apparebit in fi/ne: vel veniẽte ſufficienter: ab alto. i. a parte ſuperioris ae/ris: quãtum. i. ꝙ quantitas ipſius aque fuit aggregata in vere: eo ꝙ ver ſuppoſitum eſt eſſe humidũ pluuioſũ ⁊ ca/lidum: tẽpore dico ſic ſe habente humidum buliens. i. ca/lidum ⁊ humidum in vere qð eſtate debuit ebulire ⁊ cau/ſare febres ſiccitate eſtatis exiccante humiditatem domi/nantẽ vere in valde colericis. ſ. ⁊ ſiccis ⁊ ſenibus etiam ſup/ple. qr in eis tale humidum putreſactibile infrigidatũ eſt ⁊ exiccatũ: non contingit eſtate fieri febres. Si aũt humi/dum qð habet ebulire nõ ſit infrigidatũ ⁊ condẽſatũ: ſed ebuliat ad putrefactionẽ: tunc contingit ſup. tales febrici/tare: vel ſi non eueniat aqua ſufficienter ab alto. ¶ Dein/de. (Pueri.) Poſt q̃ innuit ꝙ quidam debent egrotare ⁊ quidã non. declarat h dicẽs ꝙ pueri: qr ſunt nãliter humi/di ⁊ calidi hð paſſio ſuperebulit in eſtate. i. cõtingit ex ebu/litiõe humidi multiplicati in vere: febricitare ipſos in eſta/te. non enim hoc humidũ in eis aggregatũ infrigidat: ꝓ/pter qð cum ſint calidi ⁊ humidi reſiſterent ſiccitati eſta/tis humidũ exiccãtis ⁊ friditatis rõne caliditatis: nõ ꝯtin/git vt eorũ egritudines ad autũnũ procedant: imo in eſta/te egrotant. Sed alij pueris oppoſiti ꝑpter ſiccitatẽ ⁊ fri/giditatẽ non egrotant in eſtate: cum remittãt calm ⁊ hu/midum veris: ⁊ ſic putrefactionẽ ꝓhibeant: tũc egrotant in autũno ſm ꝙ vel inq̃tum in eis accidit ebulitio ſuper/fluitatum. intellige g ſic hunc locũ: qr prauus eſt valde. ¶ Deide. (Supfluitates.) Dat cãm ſcðo obtalmiarum non expreſſarum pus: dicit ꝙ quãdo hmõi ſupfluitates nõ inducunt ſtatim interitum ſuffocatione cõcurrẽdo in pulmonem: aut cor: ⁊ ſic apoplexiam faciendo ſm ꝙ di/ctum eſt iuxta ſniam Ariſto. in. 9. ꝓblemate: aut periple/moniam inducendo vel in arteriã. i. in cãnã pulmonis ⁊ viam aeris ſquinãtiam cãndo. Vel poteſt dici ꝙ per hec v/ba intelligebat ſimplr catarrum ſuffocatiuũ ſubito in cor labentẽ: nunc autẽ ſupfluitates facientes pdictas egritu/dines pmitus continent in parte ſuperiori circa cerebrũ: eo ꝙ aeri expoſiti ſumus maxime ſm cerebrum: aer. n. p multas vias ei occurrit abſq̧ tegmine ꝓhibente. Simili/ter qr cerebrum eſt humidiſſimum ⁊ fumorum vaporoſo/rum receptiuũ: pp qð in hmõi eſtatis conſtitutiõe egritu/dinali: obtalmie accidunt: ante febres eliquata humidita/te que erat circa cerebrum ſicut eſt dictum in. 8. ꝓblema/te. ¶ Deinde. (Si igitur.) Aſſignat aliam cãm egritudi/num ⁊ pmo diſſinterie dicens: ſi itaq̧ non ſtati interficiũt hmõi ſupfluitates ſupius cauſantes ſuffocationẽ in ſpũa/libus aut aialibus partibus: neq̧ etiã obtalmias iducũt: cum pmaneant indigeſte inobedientes virtuti expulſiue: hec. n. eſt digeſtio nocitiua vt virtuti expulſiue ſit vnita ⁊ obediens: materie motu equidem ſuꝫomatico mote deci/dunt in ventrem inferiorem ⁊ diſſinteriam inducunt. hec eni diſſinteria cauſant: qr non expurgatur humidũ ibi di/miſſum: ſed remanet ammixtũ ſupfluitatibus ſeroſis acu/tis: ex quibus ꝑpter ebulitionẽ generatur flegma ſalſum ⁊ materia colerica corroſiua. ¶ Deide. (Eſt ſi.) Aſſignat ſecundo cauſam quartanarum dicens ꝙ ſi contingat di/ctas diſſinterias ſanari: incurrũt quartanas poſt curatio/nẽ diſſinterie: euacuatum. n. fuit ſubtile ⁊ acutũ in diſſin/teria: ⁊ remanſit groſſum terreſtre ⁊ flegmaticum: qð eſt materia quartane: hypoſtaſis. n. ⁊ reſidentia indigeſti re/manentis ſit vehementer permanẽs adherẽdo: ⁊ ideo ſic contẽta non extendit per corpus: ſicut neq̧ colera nigra etiam naturalis ꝑpter frigiditatem ⁊ ponderoſitatẽ ſuã. ¶ Et ſcias ꝙ hmõi ſupfluitas ſic contenta inextenſe per corpus eſt contraria ſupfluitati de qua erit ſmo in fine ſe/quentis ꝓblematis. ¶ Notandum eſt ꝙ hypoſtaſis dif/ferens eſt ſignificatũ ſm differentes ſcientias a quib⁹ con/ſiderat. Apud. n. Boetium in libro pdicamentorũ: vbi di/ſtinguit triplicem ſubãm dicit: ꝙ hypoſtaſis idẽ eſt ꝙ ſub/ſtantia que eſt mã: vſya idẽ eſt ꝙ ſubã que eſt forma: vſyo/ſis aũt eſt ſubã compoſita. Apud theologos hypoſtaſis idẽ eſt qð perſona. vnde dicunt tres eẽ in diuinis hypoſta/ſes ⁊ vnã eſſentiam vel nãm. Apud vero medicos accipit pro ipuro feculẽto reſidẽti. vnde ⁊ melancoliam dicũt hy/poſtaſim ſanguinis. ⁊ h modo accipitur hic hypoſtaſis. ¶ Nõn̄ eſt etiã ꝙ illud ꝓblema tangit ab Auic. p can. hypoſtaſis qd ſit fen. 2ª h mõ. cum ver fuerit pluuioſum ⁊ meridionale ⁊ ſu/peruenerit hyemi ſeptẽtrionali: febres acute: obtalmie mul/tiplicabunt in eſtate: nãe ſolo: ſanguis egreſſio: ⁊ cã plimũ horũ erunt reumatiſmi: qr flegma: qð hyeme coadunatũ fuit: ad foramina deſcẽdet occulta: eo ꝙ ipm mouebit ca/lor: ⁊ ꝓpe in humidas hñtibus cõplexiones: ſicut mulieri/bus: ⁊ multiplicabit putrefactio ⁊ ipſius ſe. ꝙ ſi in aliq̃ eſtate euenerit pluuia tpe quo canis eleuatur ⁊ poſtea ve/tus venerit ſeptẽtrionalis: bona fiducia habetur ꝙ reſol/uentur egritudines: ⁊ pp h expoſitũ fuit. d. moderate. i. in

modica quātitate:qꝛ vł ꝙ aq̄ ſufficiēs eſt cū ꝯditionibus aliis egritudines remouē. Et tūc ſubdit qb⁹ aūt plus nocz ƀ tpe:ſunt mulieres pueri:ꝛ q ex eis euaſerit ad q̄rtanā deuenit:pp humoꝝ aduſtionē:ꝛ qꝛ fiunt cinis:ꝛ poſt q̄rtanas puenīūt ad hydropiſim ꝛ ad dolorē ſplenis ꝛ epatꝭ debilitatē:in ſenib⁹ aūt ꝛ in corpe in q̄ eſt tumoꝛ frigoꝛꝭ eſt eius nocumētū paruū. ¶ Et nō ꝙ pp illud vbuz qd dicit Aui.vit⁹ opꝫ exponi illud autūnus moꝛtifer ſit oib⁹ valō cōiter ꝛ q̄ſi equoce ad pueros:ꝛ ad hꝰ ſenes ꝛ frigidos.

¶ Problema. xx. Antiqua.

PRopter qd ſi eſtas pluuioſa fuerit ꝛ hauſtrina ꝛ autūnus:hyems moꝛbida ſit. Aut qꝛ vehementer humida coꝛpoꝛa hyems accipit: ꝛ pmutatio adhuc magna fit ex calitate mlta:ꝛ nō ex collectione modica: pp qd ꝛ autūnus ſit calidus:q̄re his qdez fieri neceſſe acutas egritudines nō raris exiſtētib⁹. Huiuſmodi.n.ſuperius magis humide ſuperfluitates ꝯgregant̄:pp id ꝙ hec qdem loca hn̄t receptaculū. Inferioꝛa vo altera eſſe:q igit̄ ſunt ſpiſſe carnis nō multas ſupfluitates recipiūt:infridata ergo ſupfluitate q̄ eſt in ſupioꝛibus ptib⁹ coꝛpoꝛis:queadmoduz vinolentis qn̄ rigeſcunt p̄dictas egritudies accidit fieri:rarioꝛibus autē febribus ſupuenientibus:que a plurima indigeſtione ſunt facte:febres aduſtiuas cōtigit fieri pp id ꝙ talib⁹ diſpſa ſunt qdē magis ſcdꝫ totū coꝛp⁹ humida q̄ꝫ denſis carnib⁹:ꝯſtituta aūt ipoꝝ carne ab hyeme calefacta hūidas febres fieri:totius.n.coꝛpoꝛis excedens caliditas eſt febris:diſtēſa autē ꝓpter multitudinem hūiditatis exn̄tis ipſis cauſon fit. Noua.

¶ Cur ſi eſtas ꝛ autūnus imbres auſtroſqꝫ habuerunt:hyems grauis conſequi ſoleat. An ꝙ hyems coꝛpoꝛa prehumida excipit: mutatio etiam ingens occurrit. Non enim paulatim:ſed repēte ex caloꝛe imodico ad frigoꝛis acerbitatem venitur:quando autūnus quoqꝫ tepidus extitit. Itaqꝫ qui denſo coꝛpoꝛe ſunt:hos moꝛbi extoꝛqueant acuti neceſſe eſt:his enim humida excrementa ſupꝛa potius colliguntur:cum partes ſuperioꝛes humoꝛib⁹ huiuſcemodi oportunas inferioꝛes inhabiles illi habeant. Ideoqꝫ q tali textura coꝛpoꝛis ſunt:non multa excrementa ſibi admittunt:cum igitur qui locis ſuperioꝛib⁹ coꝛpoꝛis humoꝛ excreuerit infrigeſcere incipit: fit vt p̄dicta vicia oꝛiant̄: queadmodū vinolētis ꝓpe accit:cū algent. At qbus laxius coꝛpus eſt:his febribus oꝛtis euenit:vt q̄ ſumma de crudelitate febres ꝯſtiterint tranſeant in ardoꝛes: qn̄ his magis totum coꝛpus ab humoꝛibus occupatur:q̄ꝫ denſa illis mole conſtantibus:exqꝫ vi frigoꝛis coacto eoꝝ coꝛpe: humoꝛes incaleſcētes febꝛes accēdunt. Superās.n.caloꝛ totius coꝛpoꝛis febꝛis eſt: ꝛ ſi idem nimio itendat̄ humoꝛe:ardoꝛ effici poteſt.

¶ Tāgit aliā conſtitutionē tēpoꝝ mutatoꝝ a ſua nā: q̄rū duoꝝ eſtas ꝛ autūnus q̄ſi oīno remota ſūt a nāis ſuis mutata in peſſimas q̄litates ꝛ putredīales. ¶ Proponit itaqꝫ quare eſt:ꝙ ſi eſtas fuerit humida ꝛ calā ꝛ autūnus ſimlr:tūc hyems ſubſeq̄ns ſit egritudīalis peſtifera. ¶ Deinde (Aut qꝛ). Soluit.ꝛ p̄ gn̄alr.2⁹ ſpālr applicādo gn̄alia pticularib⁹ egritudinib⁹.2⁹ ibi (quare is) Et dicit cām eſſe:qm̄ hyems ſupueniēs inuenit coꝛpoꝛa valde fluida ꝛ ibibita humiditate calā putreſcibili: vel humida ſm aliā lrām:ꝛ pp hoc fit pmutatio vehemens:cū adſit caliditas multoꝝ.i.eſtatis ꝛ autūni:vel multoꝝ.i.ſupfluoꝝ:q̄ cauſat̄ nō ex parua coadunatiōe ſuperfluitatum:ſed ex multa:pp qd.i.qꝛ etiā autūnus ſit calidus quo ad p̄m:ꝛ humidus:ſupple quo ad 2m.vel aliter ꝛ nō peius exponi pōt: vt rn̄deat ſcdē expōni de ly multoꝝ:vt dicat̄:ꝙ caliditas eſt vehemēs cum multa collatiōe materie: pp hoc ſequitur etiā ꝙ autūnus ſit calidus:multa cū mā non potuit exiccari:ſed adhuc autūno ebulit in aere.ꝛ per ꝯſequēs in coꝛpoꝛibus:emerito itaqꝫ contingit egrotari in tali cōſtitutione tempoꝛum:cum coꝛpoꝛa ſunt valde p̄parata:qd tangitur cū dicit fluida:ꝛ agens ſit foꝛte:qd tetigit cum dic̄ caliditatem multoꝝ. ¶ Nōn̄m hunc ſmonē in libꝛo de aere ꝛ aqua ſic poni ab Hypo.ſi eſtas nimis pluuioſa fuerit ꝛ auſtrina ꝛ autūnus ſimlr:hyemē egrā neceſſe eſt eſſe futuraz. Flegmatici vero ꝛ qui.40.annoꝝ ſunt in cauſonē. Colerici in pleureſim aut perıplemoniā cadēt. ¶ Deide. (Quare his.) Proſequit̄ hꝰ ſolutionē in particulari applicādo.ꝛ p̄ applicat hanc ſolōnē vel cām ad egritudines pperacutas:que i quarta die ꝛ ante terminant̄.2⁹ ad egritudines peracutas.ibi 2⁹ (rarioꝛibus.) dicit igit̄ innuēdo duplicem diſtinctionē:vna eſt ꝙ quedā coꝛpoꝛa ſunt denſata carnibus valde:in quibus prauē repit̄ receptaculū vacuum:alia ſunt rarioꝛa in quibus repit̄ vacuitas. Et ſubdiſtinguit p̄m membꝛum dicēs:ꝙ coꝛpoꝛa adeo carnibus denſata quedā habent receptacula nālīter magis receptiua in vna parte q̄ꝫ in alia:vt in parte ſuperioꝛi q̄ꝫ pte inferioꝛi:quedā autē econuerſo. Nunc autē magis lrām tangēdo dōm eſt:ꝙ ꝓpter talem conſiſtētiam tēpoꝛū ex neceſſitate contingit illis qui ſunt compactis carnibus:in quibus minime repit̄ receptaculum vacuum p̄ter loca cōcauitatum manifeſtarū fieri egritudines acutas velociter ſuffocātes:in eis.n.congregat̄ humidū ſuperius vt circa cerebꝛum:ꝛ qꝛ non hꝫ receptaculū pp denſationem:aggregatum frigoꝛe conſtringēte in hyeme deſcēdit inferi⁹ expꝛeſſuz ad loca manifeſta ipm recipiētia: ſic ſūt vacuitates ventriculoꝛum cerebꝛi ꝛ pectoꝛis egritudines inducēs acutas. ¶ Deinde. (Inferioꝛa.) Tangit aliud mēbꝛum iſtius ſubdiuiſionis dicēs ꝙ mēbꝛa inferioꝛa ſunt diuerſa ab his ſupioꝛibus:nō enim ſub diafragma ſunt vacuitates adeo manifeſte ſicut ſupꝛa. ¶ Deinde. (Que igitur.) Accepto igit̄ p̄ mēbꝛo hui⁹ diuiſiōis ꝛ altero ſubdiuiſiōis poꝛis dicit:ꝙ illi vel illa coꝛpoꝛa:eo ꝙ inuenit̄ lrā ꝛ qui ꝛ que:q̄ ſunt carnis cōdenſate ꝛ nō poroſa:non pn̄t recipere neqꝫ etiā ſi recipiant cōtinere multas ſupfluitates:cum careant receptaculis:propter quod hyeme infrigidatis humiditates conſtringunt̄:que in aliquibus paruis partib⁹ continebant̄:quibus cōſtrictis deſcēdunt ad loca vacua:

Eſtas nimis pluuioſa qd cāre habeat.

ꝛ inducūt p̄dictas egritudines acutas: eo modo quo corpora aliqua rigeſcunt ꝛ vehementer tremunt ipſis violētis.i.violētatis a frigiditate vehemēti ſupple: vel violētis. ideſt a cauſis vehementibus valde ꝛ frigoribus intenſis. Sic igiť qꝛ huiuſmodi ſuperfluitates nō habēt locū ſufficiētem in quo digeranť: cum amplienť indigeſtiōe: liquate a calore defluūt cōfeſtim adventriculos cerebri: aut ad cānā ꝛ ſuffocāt celeriter vel ſquināntiam inducunt ſiue peripleumoniā aut pleureſim: ſicut dictum eſt ſup̄s. ℭ Deinde. (Rarioribus.) Reddit cām egritudinum cōtingētium in corporibus magis raris ꝛ dicit: q̄ habētes carnes raras: ꝛ nō adeo denſatas vt antedicti cadunt in febres cauſonides.i.incēſiuas ſiue aduſtiuas febres a multa indigeſtiōe cauſata in tēpore p̄cedenti. Cum.n. digeſtio noſtra cōfortetť per circūſtans frigidū: ꝛ in p̄dicta conſtitutione fuerit calidum ꝛ humidū relaxās nāe diſſolutiuū: merito itaq̄ʒ eſt plurimā idigeſtionē cauſari: hoc autē accidit: qꝛ cum ſint vt dictum eſt rari: ſupfluitas in eis eſt magis diſperſa ſm̄ totum corpus: q̄ʒ illis q̄ hēbant dēſas carnes: propter quod pōt in locis eorum vacuis ꝯtineri quouſq̄ʒ digeratur: aut ſaltim nō interficiat velociter ſuffocādo vt ſup̄s: q̄re his ſic ſuperfluitate humectatis: ꝯſtipata poſtea carne exterius a frigiditate hyemis ꝛ cōſtricta humiditas eſtatis ꝛ autūni: tunc caleſit ꝛ ebulit in putredinē: ꝓpter qō accidit fieri febres cauſonides: ꝛ h̄ ſm̄ totum corpus: quoniā humiditas in ipſis contēta: ꝓpter raritatē carnis ipſorum diſſeminať p̄ totum: ꝛ tunc veraciter febricitāt: quoniam febris nō eſt aliud niſi excedens caliditas totius. vnde Gal. 2° de inge. ſani. dicit febrem eſſe nimiā caliditatem per totum corpus: ꝛ in cōmēto pulſuū ait febrem eſſe abūdantiam caloris ſm̄ totum al. quare huiuſmodi materia extenſa per totum corpus cōtrario modo materie indiſtēſe coarctate in fine ante dicte precedētis ꝓblematis inducit cauſonem: ꝓpter multitudinem humiditatis putreſcibilis. ℭ Nōnduʒ q̄ cauſon pōt accipi pro omni febre in qua eſt feruor magnus ꝛ aduſtio: ſʒ q̄ nomē cauſonis incendium importat: ita q̄ nomine cauſon comprehendať cauſon verus tertiana continua ꝛ ſinochus: vel poteſt accipi cauſon ſolum pro cauſone vero: cuius materia eſt colerica: aut etiam flegmatica ſalſa: ſm̄ Hypo. i. 4. Regi. acu. cōtenta in locis vicinis cordi. Dixi auteʒ flegmatica ſalſa: qm̄ dictum eſt q̄ Hypo. dicit in libro de aere ꝛ aque: flegmaticos incidere cauſonē: h̄ autē erit a flegmate ſalſo: qꝛ propter ebulitionem flegma caleſit ꝛ acquirit ſalſedinem.

Cauſon quomodo ſumatur.

ℭ Notandum q̄ lʒ cauſon tertiana continua ꝛ interpolate cōueniāt in mā: differunt tn̄ loco ꝛ accidētibus: quoniaʒ in cauſone materia eſt intra venas: ꝛ per h̄ differt a tertiana interpolata cuius mā eſt ex̄. Amplius cum h̄ q̄ materia cauſonis eſt in venis: abundat magis in venis oris ſtomaci aut in partib⁹ epatis ꝛ ad ſummū in locis ꝓpinquis cordi: ꝛ p̄ hoc differt a tertiana cōtinua: cuius mā eſt eq̄liť in venis oībus: differunt iterum in accidētibus: qm̄ in cauſone accidētia ſiħ ſe hn̄t ſemp: ꝛ ſunt in fine acuitatis: nō autē ſic i iterpolata: neq̄ʒ etiā cōtinua: hec aūt verba ſatis habenť ab Auicē. p̄ma q̄rti. ℭ Dubitatur aūt quoniā dicit rarioribus cōtingere febres: qō non videtur: quoniam Gal. 8. de ige. ſa. ponit q̄ cōſtipatio pororū ſit cā opilationis: ꝛ h̄ ꝓhibite reſpirationis ꝛ hui⁹ putrefactionis: ꝛ hec cā febris. ḡ p̄ oppoſitū in q̄bus eſt raritas fiet euaporatio: ꝛ per cōſequēs etiaʒ fiet reſpiratio: ꝛ ſic neq̄ʒ opilatio: ꝛ ſic neq̄ʒ putredo: ꝛ ita febris nō aderit. q̄re ꝛc̄. ℭ Ḋ. Hypo. a quo Ariſto. hunc ſermonē eſt accōmodatus: ponit cauſonem: qui tn̄ eſt continua febris cōtingere flegmaticis: ſed tales nō ſunt rarorū corpoꝝ ſed denſorū: nō itaq̄ʒ rarioribus febres ꝯtingent cauſonides. quare ꝛc̄. Eſt dicendum breuiter q̄ duplex eſt raritas: q̄dā ſm̄ quid v̄ꝑuta in corpore illius in quo caro non eſt vehementer condenſata ꝛ opilata: ita q̄ ſuperfluitates poſſint contineri a tali raritate: non tamen euaporare: ꝛ cum iſta raritate bene conſtat vel ſtat generatio putrefactionis ꝛ fe. ꝛ ſic de tali raritate loquitur h̄ Ariſ. Eſt ꝛ alia raritas ſimpliciter ex qua materie poſſint ſuperflue inſenſibiliter exalare: ꝛ de tali raritate loquitur Gal. aut etiam dato q̄ eſſet hec raritas naturalis: nihilominus poteſt cum ipſa feb. aduenire: cū dicat Ariſto. ſtatim a frigiditate hyemis fieri cōſtipationē huius raritatis hic (conſtituta autē.) ſimiliter ad dictuʒ Hypo. poteſt reſpondere dicēdo: q̄ caro flegmatici eſt rarior carne ſanguinei vel colerici lacertoſi: ſicut dicit Auicē. p̄ma p̄mi. carnem mulieris eſſe rariorem carne viri: ꝛ tunc diſtinguatur in raritate ſicut diſtinguit gloſa illic arabica: dicendo q̄ raritas eſt duplex. quedā eſt extenſio ꝛ mollicies carnis. ꝛ talis eſt raritas mulieris ꝛ flegmatici: alia eſt raritas que eſt poroſitas propter calorem expurgantē ſuperfluitates ex poris inſenſibiliter cauſans ꝛ conſeruās raritatē: ꝛ talis eſt raritas viri ſanguinei ꝛ colerici: ſic itaq̄ʒ apparet quomodo raritas inſit flegmaticis: ꝛ per conſequēs q̄uo eoꝝ raritas ſtat cū ḡnatione febris: cū eorum carnes ſint molles extēſiue recipientes ſuperfluitatem.

ℭ Problema. xxi. Antiqua.

Propter quid quādo ex terra vapor aſcendit multus a ſole: ānus peſtilentialis ſit. Aut qꝛ humidū neceſſe eſt ꝛ pluuialē annū ſignificare: ꝛ terrā humidā neceſſe eſt eſſe: vt igitur in paludoſis locis habitatio ſit morbifera huiuſmodi eſt ꝛ corpora vtiq̄ʒ tūc neceſſe ſupfluitatem multam hēre: ſicut in eſtate habere materiam morbiferam. Noua.

ℭ Cur ann⁹ peſtilēs tūc iuadit: cū ſol multū vaporis de terra excitat. An tūc ān⁹ hūidus pluuiuſq̄ʒ ſignificeť nec̄e ē: terrāq̄ʒ madeſcere nec̄ium. Fit igiť vt q̄ñ locis paluſtribus grauibuſq̄ʒ ꝑinde iħabiteť: ꝛ corꝑa quoq̄ʒ multis tūc excremētis redūdare neceſſariū eſt: ita vt egrotādi mām habeant in eſtate.

ℭ Dictum eſt ſupra aerem ꝛ aquaʒ imutari. ſ. ꝑꝑ anni tꝑa vt tactū eſt ſupra: ꝛ tangeť adhuc: ꝛ ꝑꝑ aliquas ſtellas ēt vt iam determinatum eſt. Nunc determinat de aliōs imutationibus aeris duabus: ꝛ p̄mo de imutatione ꝑꝑ fumoſitates reſolutas a terra ꝛ aqua: ꝛ ſcd̄o de mutatiōe aeris per ventos: ꝛ hoc in. 23. problemate. De p̄ma quideʒ mutatiōe propter fumoſitates ponit duo ꝓblemata quibus ſignificať peſtilentialitas in corporibus animaliū. ℭ Proponit igiť p̄mo queſtionē dicens: quare eſt q̄ quando vapor multus eleuatur cum ſol de mane oriť: nūc ſolem obtegendo: nunc autem dimittendo: a terra. i. a loco continētī nos hic inferius vt ab ipſa terra aqͣ cōmixta ꝛ aere puluerulento putredinali: annus ille erit peſtilētialis ꝛ mortifer. hoc enim eſt vnum de ſignis peſtilētie: ſicut dicit Auicen. p̄° quarti: quē quidē locum maioris expoſitionis cauſa illorū duorū ꝓblematuʒ poteris inſpicere. ℭ Deinde. (Aut quis.) Soluit ꝛ dicit cām eſſe: quoniā humiduʒ vaporoſum neceſſario hʒ denotare annum pluuialē: nō enī hmōi vapor eleuať niſi a locis humoroſis multū aq̄ticis: ꝛ ideo in tēporibus ſiccis ꝛ locis nō eleuať: ꝓpter qō minime cōtingit fieri pluuiam: ſicut patet p̄° metheo. neq̄ʒ ſolum q̄ dictum eſt habet ſignificare: imo etiam cauſare ꝛ

derẽ corrumpe talis vapor: ⁊ hoc eſt qḋ dic: ꝙ neceſſe eſt ter-
rá noſtre habitatiõis humidá ⁊ vaporoſam fieri. ℂ Dein
de. (Ut igit.) Ulterius declarant dicens ꝙ hmõi locus in
q̄ habitamus reddit peſtifer ſicut peſtifera ẽ habitatio in
locis paludoſis ⁊ ſtagnoſis corruptis: in quibus corpora
ſuperabundant humiditatibus paratis putreſieri plena:
vt apparet in libro de aere ⁊ aqua: ꝓpter qḋ corpora illic
inhabitantia multam hñt ſupfluitatez: ſicut contingit in
eſtate ꝑcipue pluuioſa fieri humiditatem ſupfluá morbi-
feram multam: ſicut tactuz eſt in. 8. ꝓblemate. ℂ Põt ⁊
aliter dici ꝙ hȝ morbificatio magis erit in eſtate ⁊ autum-
no ꝓpter ebulitioné quá facit humiditatum: ⁊ q2 illo tẽ-
pore ſunt corpora magis debilia q̃ȝ hyeme ⁊ vere: nam pe
ſtilentia ⁊ corruptio aeris accidit ẜm plurimũ in fine eſta
tis ⁊ in autũno: ſicut dicit Auicen. pma pmi.

ℂ Problema. xxiij. Antiqua.

PRopter quid fiunt anni morbiſe ri: quando ſit motus paruarũ ranarum frinoidarũ. Aut quia vnũ quodq3 abũdat in propria regione: ⁊ hec vtiq3 natura ſunt ſemper humida: quare pluuioſum ⁊ humiduz contingit annũ fieri: tales autẽ morbiferi anni ſunt: humida. n. corpa exiſtẽtia multá hñt ſupfluitatẽ: qḋ eſt morborum cauſa. Noua.

ℂ Cur grauis tunc adeat annus: cuz copia eſt puſillarum ranarum: que rubetarum faciem repſentant. An res vnaqueq3 loco ſue nature idoneo abundare ſolita eſt? Itaq3 eiuſmodi animantium genus cum natura humidum ſit: humidum pluuiumq3 annũ ob eam ipſam cauſaz indicat. Anni eiuſmodi vero graues proculdubio ſunt. Quibus eni corpora facta prehumida fuerint: multis iccirco excrementis premũtur que cauſe ſunt vt morbi proueniant.

ℂ Ponit aliud ſignũ q̄ ſignificat peſtilẽtia ſumptũ ab aia
libus ex putrefactiõe gñatis. per ipſa. n. tanq̃ȝ ex effectu de
notat aeris corruptio. Et dic q̄re eſt: ꝙ qñ accit fieri mot⁹
paruarũ ranarũ que frinoydes dicunt: illi anni ſunt habi
tatoribus mortem afferẽtes. ℂ Scias ꝙ per hoc ꝙ dic mo
tus põt intelligi: ꝙ tales rane poſt gñationé earuz a locis
ſue gñationis moueant: ⁊ tráſeant ad loca noſtre habita
tiõis: ⁊ vñ ad loca nõ ꝓpria ſibi: ⁊ cũ iſto intellectu ſtat il
lud qḋ dicit Auic. p⁹ quarti. dic. n. ꝙ per viaz ſocietatis q̄
ſignificat peſtilẽtaz eſt: vt videas ranas iam multiplicari:
⁊ ꝙ reptilia ex putredine gñata multiplicent: ⁊ de illis q̄
hoc ſignificant eſt: vt videas mures ⁊ aialia ſub terra habi-
tãtia fugere ad ſupficiem terre ⁊ manifeſte exire: ⁊ videas
aialia male nãe ſicut ſerpẽtes venenoſos: ⁊ ſilia fugẽ ex ni
dis ſuis: ⁊ forte dimittẽt oua ſua: vel fortaſſe noie motus
aliquis intelligit motũ ad gñationẽ ⁊ ipſam gñationem.
Et iſtuz etiá eundẽ ẜmoné Ari. tangit Jo. Dama. in ſuis
affo. dicens: ꝙ in quacũq3 ꝓuincia abundauerint aialia
gñata ex putrefactiõe: illo anno gñabunt putredies ⁊ pe
ſtes in corporibus habitatoꝝ. ℂ Eſt aũt p ranas frinoy
das ẜm quádá gloſam marginis intelligendũ ranas: q̄-
rũ facies hñt ſigna rubea: hȝ vero ranas immo potius ra
nũculos multotiens vidi: ⁊ ſunt parui minores qdem ra-
nis cõib⁹ valde: ⁊ in pte ſuperiori hñt colores heropos vel ci-
neritĩ ſeu cuſſe: ſub ventre vo hñt colores citrinos aureos:
q̄s nõ raro ꝯtigit in Italia vidẽ poſt pluuiá imediate eſtu
ꝑcedẽte vehemẽti ſaltantes p loca ꝑus arida puluerulen-
ta: ⁊ hñt paruá caudá ſubtilẽ. ℂ Et ſcias ꝙ p hȝ ranas
frinoydas eſt intelligẽ cuncta aialia ex putrefactiõe orta:
ſicut patuit p Auic. ⁊ Dama. Ex pſiiq3 Ari. fortaſſe po-
tius hȝ ranas: q2 cuz ſint diuerſoꝝ coloꝝ denotat maior
latitudo mãe ⁊ pluriũ putrefactio in continẽte nos loco.
ℂ Deide. (Aut q2.) Soluit. ⁊ dicit cãm eſſe q2 vnũqḋq3
nãliter abundat in ꝓpria regiõe ſibi cõueniẽti ⁊ in ea cõ
ſeruat: ſicut magis appebit in. 10. ꝑticula. vt eni locus eſt:
ita nã facit: ſicut dicet ibidẽ: qḋ etiá videmus in plantis ⁊
aialibus. hȝ autẽ rane ſunt humide aquatice pp qḋ abũ-
dabũt in loco humido aq̃tico ⁊ ſaluabunt: cum vo appa
rent annũ frigidũ denotant ⁊ humidũ: talis aũt morbiſe
rus: eo ꝙ in eo corpa colligunt multá humiditatẽ que eſt
morborũ cá. vñ a ſigno oñdit annũ futurũ humidũ plu-
uioſum ⁊ talis annus peſtilẽtialis exiſtit: vt dcm̃ eſt in ꝑ-
cedenti ꝓblemate: cuz corpa infundant humiditate mul
ta putreſcabili. ℂ Notandũ ꝙ hȝ rane: aut quecũq3 aia   Aialia ex putre factione gñita ſũt morbo- rũ futu- roruz ſi- gnum
lia gñata ex putrefactiõe non ſunt cá morboꝝ futuroꝝ:
ſed ſignum: niſi maxime multiplicent: potius. n. faciũt ad
eoꝝ ceſſationẽ: eo ꝙ ſupfluitates remanẽtes in continẽte
nõ ſpũente ⁊ aialibus nõ inde gñatis magis aerem corrũ
peret cõtinẽtem. Inde aliud pſtant iuuamẽtum: qm̃ ipſe
gñatis cõſumunt hȝ mãm putrefactiõis ipſaz depaſcẽdo.
Et hȝ quidẽ iuuamentũ duplex pſtát in nobis vermes in
tra inteſtina gñati: niſi exiſtant valde ſupflui: ſicut pȝ per
Auic. 16. tertij. Et p hoc etiá pȝ finis ⁊ vtilitas talium aia
liũ in vniuerſo. ℂ Q2 ſi quis curioſus inſurgat dicens pp
qd mã hȝ aialiũ cũ videat fere vna cõis: ⁊ agens ſit vnuz
vl̃e: vtputa calor ſolis ⁊ ſtellaruz magis determinat ad hoc
al q̃ȝ ad aliud: cũ ⁊ agens particulare dans formá ꝓpriá
⁊ ſpẽm deficiat. ℂ Dicendũ breuiter erit ẜm Auic. vt ap-
paret. 8. ſue meta. ⁊ quoſdá arabes collegas ſuos ponẽtes
intelligentiá quádá dictam agentẽ circa ſperam actiuoꝝ
⁊ paſſiuoꝝ iprimẽtẽ oẽm formá: ita ꝙ agens particula-
re nõ inducit formá: ſed ſoluz diſponit mãm ad ſuſceptio-
nem illius: hoc autẽ cõtingere ab hȝ intelligẽtia. vñ Aui.
3° caſi. loquẽs de gñatione vermiũ dicit: nõ ꝓhiberi ꝑpa-
tioné mãe in cõplemẽto nãli que ptinet ex factore potẽte.
⁊ 7. quarti dicit influi vitá pediculis ex ſuo creatore. Iſta
tamẽ poſitio cõiter nõ tenet: ⁊ eſt non parũ in pñis Ariſt.
abſurda: vt in cõciliatore eſt monſtratũ: pp qḋ ea obmiſſa
dico: pſupponendo ꝑmitus in mã diſpõné ⁊ inclinationẽ
grãdẽ fore ad recipiendá formaz aialis talis aut talis: eſt
enim ꝙ nõ ex q̃cũq3 mã fiat qḋcũq3 mõſtratuz: ſed ex de-
terminata: neq3. n. ex quolibet ſit qḋlibet ſed ex determina
to: ſicut dicit p̄ phy. ⁊ p̄ de ptibus: ⁊ hoc eſt ꝙ videmus ſcor-   T. c. 34 ⁊ inde
piones aptiſſime ex herba dicta baſilicõ gñari: ⁊ buffones
ex ſaluia: ⁊ ſic de aliis. nõ autẽ ſic ex alia mã. ℂ Aliud qḋ
pono eſt quedá virtus conſtellatiões ſpecifica: cuius opa-
tio fere nobis eſt ipercepta extra quattuor q̃litates exñes: q̄
quidẽ virtus intẽdit ſalutẽ determinate ſpẽi ſibi ꝓportio
nabilis: qbus virtutib⁹ a celo manantibus ⁊ a. 48. imagi
nibus maxime: q̃s in celo ſtellato ponũt aſtrologi: totus
hic mundus inferior eſt plenus: hȝ ⁊ eni virtus velut ꝑnci-
palis ꝑticulariter vtit ipſo agente vl̃i. ſ. calore celeſti tanq̃ȝ
inſtrumento diſponẽdo mãm ꝑus alterando decoquẽdo
⁊ tranſmutando: quouſq3 virtus ꝑdicta formá ꝑncipalr
inducat ad modũ quo agẽs hoc ꝑticulare perfectaz formá
ſignat in mãm coaptatam: neq3 videt eſſe diſtantiam niſi
q2 in gñatiõe vniuoca: ꝓpter perfectionez generati plura
ad eius gñationẽ poſſunt ꝯcurrere: ſicut appet ꝑmo ⁊ ſe-
cũdo de aialium gñatiõe: ⁊ hoc videt ꝓ pte eẽ ſnia hermetis
⁊ ptholomei. 9. vbo cẽtiloquij. vbi dicit alchabitius ⁊ aliȝ

aſtrologi ſpēcē celeſtē dñari terreni ſpentib⁹: ⁊ dracones draconibus: ⁊ ſic de alijs. Et h̄ quidē ſmo ſufficienter ſuit tractat⁹ in p̄ de gñatiōe aīaliū: de quo etiā inuenit̄ tracta tio lōga a cō̄mentatore in. 12. metaph y. t. 7. etiam illius.

ℭ Problema. xxiij. Antiqua.

Propter quid hauſtri ſicci ⁊ non aquoſi febriles ſunt. Aut q2 humiditatem ⁊ caliditatē extraneā faciūt. ſunt. n. humidi ⁊ calidi nā. hoc aūt eſt febrile. febris. n. eſt qdā exceſſus ex his vtriſq3: qñ qdē igit̄ abſq3 aqua flant: hāc in nobis faciunt diſpōnē: qñ aūt ſimul aqua: aqua infrigidat nos: hauſter autē ex mari ⁊ confert plantis: īfrigidatus. n. a mari accedit ad ipas: erugines autē fiūt ab humiditate ⁊ caliditate extranea. Noua.

ℭ Cur hauſtri ſicci nihil humentes febres creare ſoleant. An quia calorē humorēq3 excitant alienū. Sunt. n. ſuapte nā humidi calidiq3: qua qdem re febris cōmittit̄: quippe que non niſi per exceſſum ambarū qualitatū illarū oriri ſoleat. Cū igit̄ ībre hauſtri vacāt: corpora nr̄a ita afficiant̄ neceſſe eſt. At cū flatibus imber adeſt: nos aqua refrigerat: hauſtros tn̄ quos mare miſit pdeſſe ſtirpibus certū eſt. Refrigerati nanq3 beneficio maris deueniunt contra eruginem: que humore caloreq3 alieno conſiſtit.

ℭ Determinat de mutatione aeris ratione ventorum de q̈ duas queſtiones mouet. 2ª in ſequenti problemate. Et dic primitus proponendo. quare eſt ꝙ venti hauſtrales cum fuerint ſicci: ⁊ pro. 1. non aquoſi nati ſunt inducere febres. Et nota ꝙ per ly ſicci non intendit Ar. ſt. ſiccitatem hauſtralium ventorum complexionalem: cum calidi ⁊ humidi exiſtant: natura ſicut ſtatī dicet propter quod bene expoſitum eſt. ⁊ pro. 1. vt dicatur eos fore ſiccos cum flatib⁹ ipſorum non aſſociat̄ pluuia. ℭ Scias ꝙ hauſter eſt ventus meridianus ⁊ eſt pncipalis: cui⁹ collaterales ſunt notus ⁊ affricus ſicut appebit. 26. particula in deſcriptiōe cōmuni. ℭ Deinde. (Aut q2.) Soluit ⁊ intendit talem rationem: omne quod eſt calidum ⁊ humidum diſtempera tum generat humiditatē extraneam ⁊ extraneam caliditatem: ſed venti hauſtrales ſunt calidi ⁊ humidi. ğ ⁊c̄. Sz omnis humiditas ⁊ caliditas extranea eſt quid febrile ⁊ egritudinale. qđ oſtendit̄: q2 febris non eſt aliud q̄3 exceſſus quidam ⁊ ſuperabundantia humiditatis ⁊ caliditatis extranee. ℭ Dubitat̄ quoniam dicat̄ hauſtrales vētos calidos ⁊ humidos nāliter: cum dicat̄ in. 2. meteo. ꝙ incipiunt ⁊ veniunt a loco aduſto vbi nō ſunt paſcua: veniūt enim a loco ſolis ⁊ a torida zona. Breuiter dicendum eſt: quoniam oratio lōgior de hoc pertinet ad. 26. particulā: ꝙ venti hauſtrales poſſunt dupl̄r accipi: aut put ſunt i loco ppinquo ſue originis: ⁊ ſic cum oriantur ſub loco ſolis calido calidi erunt ⁊ ſicci ſicut arguebatur: aut put iā receſſerunt elongati a loco ſue originis: ⁊ tunc efficiunt̄ calidi ⁊ humidi. qñ. n. veniunt ad nos cum ſunt longinqui: ſicut dr̄ in. 2. pblemate. 26. pticule. trāſeunt ſub ſole ppter qđ remanēt calidi. vertitamē illa caliditas reddit̄ remiſſa vaporoſa. Et q2 veniendo ad nos ſub ſole tranſeunt diu p

Cap. 2°

partes maritimas ſtagna ⁊ paludes vaporoſas ſole faciēte in eis euaporationē: acquirunt humiditatē quādā turbidam relicta ſiccitate: ppter quod cū puenīunt ad nos iam nouā cōplexionē calidam⁹ ⁊ humidā ſibi factam cōnālē acquiſiuerunt: ⁊ de hac natura ventorū loquit̄ Ari. cum dicit eos eſſe humidos natura. Si autē quis argueret iterū: ſi calidi ſunt hauſtri natura: ⁊ vnūqđq3 generet ſibi ſimile. ſicut dicit̄. 7. meta. ⁊ ꝙ res operat̄: ſicut h3 eē: ſicut appet in. 2° euſdē. ppter quod non videntur humectare neq3 caliditatem extraneā generare: ſed nālem. Dicendum ꝙ illud qđ arguitur veritatē habet in agente vel in generante per ſe: ſed in generante per accidēs nihil prohibet: vt aliquid non generet ſibi ſimile ſed contrarium: ſicut dicit Auicē. pma pmi. Non op3 vt ſtet credulitas: ꝙ omnis complexio ſibi ſimile generet ⁊ nō ſuū contrariū: l3 nō ſit per eſſentiā: frigida nāq3 ⁊ ſicca cōplexio plerūq3 generat humiditatem extraneā: nō ppter conuenientiā: ſed ppter digeſtiue debilitatem: ita hic ventus relaxando humidum: virtutēq3 regitiuā debilitando: digeſtionē corrumpendo: mouet humiditatem pigre iterius ⁊ diſſoluit: ppter quod parat eā ad putrefactionē: ⁊ p cōſequens ad febres. ℭ Deīde. (Qñ.) Concludit verificando ſmonem oñdēdo qñ hauſtri caliditatē ⁊ hūiditatē ex̄neā īducāt: ⁊ quando non: ſed potius cōferant: dicēs. itaq3 quādo huiuſmodi vēti flant ſine pluuia: cum tunc ſint ſicci inaquoſi cauſant in nobis antedictam diſpōnem extraneam: ſed quando flāt ſimul infrigidādo nos pluuia ſufficienti illis admixta nō inducūt ipam: ⁊ hoc eſt quod dicit: ꝙ quādo hauſter infrigidat nos pp aquā ſibi admixtā pfert: quod declarat etiā in plantis: dicens illis cōferre quādo flant ex mari tranſeundo ſup ipm̄ ⁊ eleuando vapores dulces humectatiuos ſuper plantas: qui cum puenīūt ad eas facti ſunt frigidi tēperati ſufficienter eas irrorantes mundātes ⁊ vegetātes. ℭ Et deinde. (Erugines.) Approbat vlteri⁹ ſmonem ſuum per contrarium: qm̄ qñ fuerit ſiccus ventus h̄ ⁊ inaquoſus ſua humiditate ⁊ caliditate extranea: ſicut. 16 pblemate. 26. particule inducit erugines que ſūt quedam adherētes fumoſe puluerulente cauſate in vegetabilibus a materia humida mala viſcoſa per talem ventum diſpartita a qua vegetabilia colorem acquiſiuerunt in nigredinem vergentē. Sicut in Italia circa maium vidi aliquando cōtingere: ꝙ ventus hic tri biduo puluerulentus nebuloſus ſpargebatur ſuper ſegetes corrumpens eas in tantū ꝙ deinceps nō grana produxerunt.

ℭ Problema. xxiiij. Antiqua.

Propter quid in hauſtris grauius ſe habent ⁊ ipotētius homines? Aut q2 ex paruo multū humidū fit liquatū pp eſtū: ⁊ ex vento leui humidū graue? Amplius aūt pōa nr̄a i articulis eſt: hi aūt relaxant̄ ab hauſtrinis: declarant aūt ſomni inuiſcatorꝫ. viſcoſum. n. in articulis coagulatum moueri phibet nos: humidū. n. valde ens diſtendit̄. Noua.

ℭ Cur corpora humana ſe tardiora debilioraq3 ſentiunt cum hauſtri afflant. An quia multū ex paulo tunc redundat humoris: quē deliqueſcere tepor coegit. Ex que leui afflatu grauis humor citat̄. Adde ꝙ vires noſtre condite in articulis ſunt: qui hauſtrinis laxari flatibus cōſueuerunt. Conſtat id

et eorum crepitu: que quidem conglutina/ta tunc remittuntur ac reſoluuntur. Tenax etenim humor qui articulis inditus eſt: vt concretus nos moueri non patitur: ſic ni/mis humefactus intendi minime ſinit.

¶ Mouet aliam qõnez circa ventos dicens. Quare eſt qꝫ quando venti hauſtrales flauerint: homines maxime hu/midi: ⁊ etiã melãcolici ſunt grauiores ⁊ debiliores: ⁊ hoc tam ſm virtutẽ ſenſitiuã interiorẽ ⁊ exteriorẽ qꝫ motiuam: qꝫ qñ alij venti pflauerint: ⁊ maxime boreales: cum hui⁹ cõ/trariũ opent: ſicut dr̃ in 3ª pticula aff̃o. qꝫ aũt Ariſt. inten/dat p verba pdicta ipedimentũ vtutis ſenſitiue ⁊ apphen/ſiue ⁊ motiue appet ſatis p Hypo. in 3ª pticula aff̃o. vñ hoc ſmo eſt acceptus cum dixit. hauſtrini flatus grauãt audi/tũ caliginoſi capita grauãtes pigri diſſoluentes ⁊c̃. Et in alio aiũt. Cõſtitutiões hauſtrine corpa diſſoluunt ⁊ hume/ctãt ⁊ capitis grauedinẽ ⁊ auditus grauifaciunt ⁊ verti/gines in oculis ⁊ in corpe motũ difficilẽ. ¶ Et notandũ qꝫ p ventos hauſtrinos eſt intelligẽ etiã alios duos vẽtos collaterales hauſtro. Expſſit autem eos ſub noie hauſtri potius eo qꝫ pncipalior ibi exiſtit ⁊ potẽtior opari. ¶ De/inde. (Aut qꝛ.) Soluit ⁊ aſſignat duplicẽ cãm. ibi 2ª. (am/plius aũt) dicit cãm eſſe: qm̃ ex modica quãtitate humidi/tatis coagulate: pp eſtuantẽ caliditatẽ magna fit qñtitas ipſius qñ fuerit liquata ⁊ diſſoluta: pp vẽtum autẽ ſuauẽ pigre mouentẽ hꝰ humiditatẽ liquatã ⁊ ipam reddendo viſcoſam: cauſaẽ grauedo ⁊ obtuſio in virtutibus aialib⁹ ⁊ maxime apphẽſiuis. ¶ Deinde. (Amplius autẽ.) Aſſi/gnat aliam cãm ſm qꝫ duo dixerat in ꝓponendo qõnẽ. ſ. grauitis ⁊ impotẽtius: dicit itaqꝫ aſſignãdo cãm impotẽ/tie pcipue virtutis motiue: hoc eſſe: eo qꝫ virtus noſtra moti/ua exiſtit in articulis: qui qdem relaxati efficiunẽ p vẽtos hauſtrinos: mota flegmatica humiditate reddente adeo molles ⁊ incõtinẽtes qꝫ nequeunt põdus corpis deferre.

Articu/lus qd ſit. ¶ Notandum eſt qꝫ articuli nomẽ varias hꝫ ſignificatio/nes ſm varietatẽ ſciarum de ipo loquentiũ. Articulus. n. apud grãmaticã eſt qõdã ſignũ diſtinctiuum diſtinctione ſexus vel generis: vtrum ſc̃ maſculinum an fe. ſeu neu. a/pud qdem theologum: articulus eſt ſcia firmiter credita reuelatiõe accepta: cuius nõ eſt apud nos rõ. vñ dr̃ articu/los fidei eſſe. 12. in ſymbolo contẽtos. apud medicuꝫ vero ⁊ hoc ſumiẽ articulus pro ꝯcatenatiõe iuncturali vbi vnum os cum alio iungiẽ neruo ⁊ ligamẽto mediãte. vnde arti/culus quaſi artuus: eo qꝫ in ipo ps parti arte. i. ſtricte ſir/met: in q̃ qdẽ loco multum humiditatis colligiẽ. Tũ pp capacitatem loci ſuſceptibilis. Tum pp motũ ⁊ fricatio/nẽ calore attrahente inducto. Tum etiã qꝛ ad locum hũc humidum flegmaticum demãdaẽ a nã: ne fricatiõe ⁊ mo/tu areſcant extrema iuncturarũ coniuncta: q̃re merito cũ humiditas vẽtis his diſſoluiẽ virtute caliditatis: accidit fie/ri viſcationẽ quãdam in iunctura: mõ quo aues inuiſcan/tur viſco: ex q̃ redduntẽ ipotẽtes in motu. ¶ Dẽde. (De/clarat.) Manifeſtat dictũ ſuũ in exterioribus dicens: qꝫ illud oſtendiẽ ex ſonis rerũ viſcoſarũ: ſicut picis aut colle. hec. n. cum mouenẽ adherẽt fortiter tangentis motui reſi/ſtendo: ita qꝫ anteqꝫ cedant trahẽti extenduntẽ: ⁊ intra ſe aerẽ colligunt: ppꝫ qõ cum trahens fortius agat ⁊ extẽdat adeo qꝫ crepenẽ: tunc aer interior ⁊ exterior colligitur ⁊ ſo/nus cauſatur: eodẽ modo humidum in cõcatenatiõe iun/cturarum veterum viſcoſum partibus ipſius inuiſcatuꝫ: ꝓhibet motũ noſtrum: ⁊ ſonum etiã inducit. cum. n. red/diẽ vehemẽter viſcoſum motũ adherens pp calidum ex/tendiẽ ſcintiliſcando circa extremitates iuncturarũ: ⁊ hoc ꝓblema tangiẽ iterum in. 41. ꝓblemate. 26. particule.

¶ Problema. xxv. Antiqua.

Propter qd egrotant qdẽ magis eſtate: moriunẽ autẽ magis hye/me. Aut qꝛ in hyeme pp dẽſitatẽ intra corpa ꝯcto humido: ⁊ labo/rãtes magis: ſi nõ digeram⁹ ſupfluitates q̃ ſunt in nobis collecte: vehemẽs neceſſe pn/cipiũ eſſe egritudinis: tale aũt exñs corrupti/uũ ꝯueniẽter eſt ipm eſſe. In eſtate autem raro ⁊ infrigidato toto corpore ⁊ diſſoluto ad labores exiſtente. Principium aũt egri/tudinũ neceſſe plura qdem fieri propter la/bores ⁊ indigeſtionẽ inductorum: etenim iuuenes fructus tũc ſunt: ſed non ita vehe/mẽtia pp qõ bene auxiliabiles. Noua.

¶ Cur per eſtatẽ magis aduerſa valitudine laboreẽ: p hyemẽ do magis q̃ laborãt emo/rianẽ. An qꝛ calor q̃ p hyemẽ intus pp cor/porũ dẽſitatẽ cohercenẽ: pax adiuuat: nec la/bor opeꝝ q̃ amplius p id tps ſuſcipiẽ: excre/menta humorũ põt concoquere: ideo vali/dam eſſe mali originẽ neceſſe eſt. Qõ cũ ita ſit: pnicioſum morbũ vrgere ratio eſt. Con/tra: ineſtate qm̃ corpus vniuerſum rarum refrigeratũ reſolutũ atqꝫ laborũ impatiens eſt. Iccirco morbos plures qdem oriri ne/ceſſarium videẽ. vꝫ. ob laſſitudinẽ crudita/tẽqꝫ ciboꝝ. Noui eteni fructus tũc ad ſunt: nõ tñ ita validos eẽ nãe rõ patiẽ: quãobreꝫ facultas hiſce ſuccurrẽdi datur facilius.

¶ Reuertiẽ Ari. adhuc ad ipreſſiões tpm vt ſmo ei⁹ ſit cõ/plet⁹ in eis: ⁊ de hoc ponit 4ᵒᵐ ꝓbl'ata vt appebit. dicẽ igiẽ bi/mẽbrẽ dubitationẽ ꝓponẽs: q̃re eſt qꝫ hoies infirmanẽ ſe/pius in eſtate: ⁊ ſupple min⁹ moriunẽ: ſꝫ in hyeme nõ ſep⁹ iſirmanẽ: ⁊ moriunẽ plus ſupple: p ptes. n. duas expreſſas alias duas Ariſt. reticitas intellexi. ¶ Et nõ. qꝫ iſte ſmo intelligẽdus eſt vt verificeẽ: nõ cõparãdo oẽs egritudines eſtatis ad illas hyemis: cũ enim valde plures fiãt eſtate qꝫ hyeme plures eſtate mori ꝯuenit: ſꝫ egritudies eſtatis nũo equo debẽt cõpari ad egritudies hyemis: vt. 8. eſtatis ⁊. 8. hyemis: ⁊ ſic vitas in ſmõe erit oĩna. ¶ Deide. (Aut qꝛ.) Soluit. ⁊ p̃ aſſignãs cãm ſcõe ptis dubitatõis: cãm dicẽ eẽ: qꝛ in hyeme humido ꝯcto ⁊ intra corpa ꝯgregato pp fri/giditatẽ hyemis ex ſmẽtẽ humidũ ad itra: multe ſupflui/tates aggreganẽ in nobis: ex qb⁹ ſi nõ bono digeranẽ regi/mine ſpus erimus laborãtes magis. i. egrotãtes vehemẽt. Et qs fortaſſis in alio ſignificato vellet ly laborãtes acci/pe: ſꝫ hoc mihi ſanior vr̃ alioꝝ itellectus: ⁊ merito egrotabi/m⁹ vehemẽter: qm̃ necẽ tũc vehemẽs fieri pn̄ᵐ egritudis ⁊ cã: qꝫ aũt eſt tale corruptiuũ eſt apte: ⁊ hui⁹ cã melius ap/pebit i. 28. ꝓblemate hui⁹ pticule: vbi hoc repetem⁹ ꝓblema. ¶ Deide. (In eſtate.) Hic 2ᵒ ſoluit ad pmã ptẽ dubitatõis dicẽs: qꝫ in eſtate corpe p totũ rarefacto ifrigidato ⁊ iteꝝ debilitato exñte pp labores. i. exercitia fortia ⁊ afflictiões. Nos. n. maxime laboram⁹ in eſtate: vel pp labores. ſ. ſpon/taneos ſub qb⁹ cã egritudis latitat. Ex q̃ ſeqẽ qꝫ neciũ eſt eẽ pla pn⁹ ⁊ cãs egritudinũ. Tũ pp laborẽ. Tũ etiam pp

indigeſtionem ciboꝝ aquoſoꝝ mali chimi aſſumptoꝝ: vt ẜnam in illo tp̄e ſunt fructus recētes aq̄ſi indigeſti exiſtentes p̄ncipaliſſima cā putrefactōis: ſicut Gal. cōquerebat in pueritia ſua de illis: eo q̄ pp̄ eoꝝ cōmeſtionē peſſimas incidit egritudines patre ipſius mortuo ⁊ tanq̄ a vinculo p̄ceptoris abſolutus. vt appꝫ. 5. de regimine ſani. ℭ Deinde. (Sꝫ nō.) Tāgit 3° alterā partiū recitatarū: ⁊ dicit q̄ lꝫ fiāt h̄ tp̄e eſtatis egritudines plurime: nō tñ ſunt earum p̄ncipia cauſantia vehemētia: ⁊ ideo tales egritudines de facili poſſūt auxiliari ⁊ ſanari cito: ſic. n. accidit iſtis hoc tempore vt corpori menſurato: qḋ cito recipit egritudinē: ⁊ cito ſanatur: vt dicetur. l. 5. particula. ⁊ in. 22. proble. qḋ ⁊ in. 28. huius particule amplius apparebit.

ℭ Problema. xxvi. Antiqua.

Ropt̄ qd poſt ꝯuerſiōes vtraſq̄ vſq̄ ad cētū dies moriūt̄ maxie? Aut vſq̄ in tm̄ vtraq̄ ſuperabundantia durat calidi quoq̄ ⁊ frigidi. Superabundantia autem infirmis facit morbos ⁊ corruptiones. Noua.

ℭ Cur poſt vtrūlibet ſolſticium per centum dierum ſpaciū mori maxime accidat? An q̄ eatenus vtraq̄ vehementia caloris ⁊ frigoris ſe dilatat: que morbos perniciemq̄ afferre infirmis poteſt?

ℭ Mouet aliā dubitationē quare eſt q̄ poſt ꝯuerſiōes ſolis ambas vſq̄ ad ſpacium tēporis centū dierum: quarū vna eſt quando ſol ingreditur p̄ncipium cancri: quod eſt circa medium iunij: ⁊ altera que eſt cum ingreditur principium capricorni: circa medium decembris: īfirmi potiſſime moriunt̄ ab egritudinibus ſuis: dicunt̄ etenim p̄dicta duo puncta. i. capitis cancri ⁊ capricorni cōuerſiones condigne: qm̄ quando ſol puenerit ad hec p̄dicta: nō pōt vlterius accedere ad nos: vt in p̄n° cācri: neq̄ recedere amplius a nobis: vt in p̄n° cap̄corni: ſꝫ recedit retro ⁊ aduenit: ⁊ bis in anno ꝯtingit. ℭ Deinde. (Aut vſq̄) Soluit. ⁊ dic̄ cāꝫ eē: qm̄ ad tm̄ ſpacium tēporis extendit̄ exceſſus ⁊ p̄manet calidi ⁊ frigidi: vt calidi in conuerſione cancri: ⁊ frigidi in conuerſione capricorni: ſꝫ exceſſus paratis maxime vt infirmis debilibus inducit morbos ⁊ corruptiones vel mortes. quare ⁊c̄. vt apparuit primo problemate. ℭ Nota q̄ illud tempus centum dierū continet tres menſes cū decem diebus. vnde impreſſio conuerſionis capitis cancri durat proportionabiliter vſq̄ ad. 25. diem auguſti: ⁊ impreſſio conuerſionis capitis capricorni: vſq̄ ad. 25. diem martij: ſic itaq̄ eſt dicere q̄ mors potiſſime contingat infirmis eſtate ⁊ hyeme. ℭ Et notādū q̄ mors contingēs his temporibus ⁊ morbus maxime cauſatur a ſubita mu-

T. c. 56. ⁊ inde in multis locis. tatione qualitatum actiuarum que vehementer ip̄mūt: ſicut pꝫ 2°. de generatione ⁊ corruptione. ⁊. 4. meta. de fortis occurrentium vt caliditatis in eſtate: ⁊ frigiditatis in hyeme: mors autem ⁊ morbus contingens vere ⁊ autumno magis eſt a cauſa interiori: in vere etenim corpus materia difformi eſt repletum: cum autūnus cōſeruauerit humores aſſatos eſtatis ſui frigiditate: ⁊ hyems incineratos humores autūni. Et ideo vnūq̄ḋq̄ tēpori ſuum humorē multiplicat: adeo q̄ in vere plurimi ⁊ differētes ſūt humores in corpibus: ſed autūni egritudo pp̄ debilitatē virtutis: ⁊ pp̄ corruptos humores eſtatis ⁊ ſui pōt dici magis a cā interiori ⁊ humorali ꝯſiari. Jtidem vere ⁊ autumno qualitates actiue nō ſunt in ſuo exceſſu: ⁊ hoc viſo de iſto ⁊ ſequenti p̄blemate heſitanti veritas poterit apparere.

ℭ Problema. xxvij. Antiqua.

Ropter qd ver ⁊ autūnus morbiferi. Qm̄ mutationes morbiferē. autūnus vero vere morbidior: q2 magis calido īfrigidato q̄ꝫ frigido calefacto egrotamus. Jn vere quidem igitur frigidum calefit in autumno autem calidum infrigidatur. Noua.

ℭ Cur ver atq̄ autumnus morbis infeſtēt. An q2 mutationes graues oēs occurrunt. Sed autūnus vere grauior eſt: q2 corpore calido refrigeſcēte q̄ꝫ frigido īcaleſcēte potius egrotamus: Ut igit̄ vere frigidum recaleſcit: ſic autumno calidum refrigeſcit.

ℭ Querit q̄re eſt q̄ ver ⁊ autūnus ſunt morbos afferētes. ℭ Deinde. (Qm̄ mutationes.) Soluit. ⁊ p̄ aſſignat cām huiꝰ dicēs: qm̄ coꝝ. ſ. mutationes tp̄m ſunt morbifere. Et nō eſt mirū ſi talis ſequat̄ effectus. ſ. morbidū eē: que quidē mutationes morboſe plus vt tactū eſt cōtingunt rōne humoꝝ interius corruptoꝝ q̄ꝫ ratione occurrentis exterius ⁊ maxime in vere: cū hec duo tp̄a vigeāt in q̄litatibꝰ plus paſſiuis debilius ip̄mētibꝰ. ℭ Deīde. (Autūnus) Hic ſcḋo cōparat ver ad autūnū ⁊ dicit: q̄ autūnus magis affert morbos vere: ⁊ cām aſſignat qm̄ magis ꝯtingit egrotari infrigidato qḋ eſt calidū: q̄ꝫ calefacto qḋ eſt frigidum: q2 caliditas eſt amica nāe: ſicut dicit Auic. quarta p̄mi. ⁊ Hyp. quinta pticula aſſo. frigiditas aūt eſt paſſiui faciēs: ⁊ oēs nāe deſtruens opatiōes: ſicut dicit Auic. in eodē. fen. p̄ma. nūc aūt ſic eſt: q̄ in vere illud qḋ fuerat infrigidatū in hyeme caleſit ⁊ tēperat̄: ⁊ in autūno: qḋ calidū extiterat pp̄ eſtatem: infrigidat̄: pp̄ qḋ cōmunicat̄ autūnū morbidiorē vere ⁊ mortaliorem ⁊c̄. ℭ Notādū eſt q̄ ver ſm̄ ſe tēperatiſſimum eſt ⁊ ſuauiſſimū ⁊ ſaniſſimū: vnde Hypo. in 3° ptici. aſſo. Uer eſt ſaniſſimū ⁊ minime mortiferū: per accidēs autē corpus varijs multiſq̄ replēs humoribꝰ: ⁊ virtutē de ſe p̄mentibus: q̄ qdē mouēs māiam ⁊ nō potēs expellere pfecte: multotiēs pp̄ h̄ cauſa eſt egritudinū plurimarū: pp̄ qḋ dixit hypo. ibidē. vere ſiquidē maniefiūt ⁊ melācolie ⁊c̄. ℭ Autūnus aūt nō tm̄ per accidens: ſed per ſe eſt morboſior vere ⁊ peſtilentialior q̄tuor de cauſis: ſicut appꝫ per Gal. in tertia particula. aſſo. primo propter inequalitatem ⁊ ſubitam mutationē: quoniā in ipſo nunc eſt calor nunc frigus pluribus vicibus in die etiā vna: ſcḋo etiā q2 veniens poſt eſtatem in pluribus corporum inuenit humores incēſos: tertio q2 in plurimis inuenit virtutem defectā: q̄rta cā eſt particularis magis in male ſe dietantibus ex fructuū comeſtione: quibus chimi mali in interioribus corporis latitant qui ex modica ipſiꝰ occaſione mouentur ad putredinem faciendam.

ℭ Problema. xxviij. Antiqua.

Ropter quid in hyeme minꝰ ſūt egritudines q̄ꝫ eſtate: mortifere vero magis in hyeme? Aut quia in eſtate quidem a parua occaſione egritudines: in hyeme vero nō. magis digeſtibiles enim ⁊ ſaniores ſumus nobis ipſis. quare merito que a maiori occaſione fiūt maiora ⁊ magis deſtructiua. hoc idē āt ⁊ in athletis ⁊ oio īdiſpoſitis ſane videmꝰ:

aut eniȝ non occupantur a morbo: aut vt cito occupenꝰ magna cā indigent ad egrotādum ⁊ corrumpendum. Noua.

¶ Cur ꝑ hyemē minus qdē ꝙ per eſtatem ſed pniciosius egrotet? An qm̄ i eſtate morbi vel parua de cā exiſtunt: qđ i hyeme minime accidit ita? Sumus.n.tūc ⁊ ad concoquendū ⁊ ad bn̄ valēdū aptiores. Itaqȝ ratione maiora pniciosioraqȝ mala ſūt: q̄ maiori de cā peruenerint. Qđ ideȝ in athletis: ⁊ oino in his qui ſcđa valetudine eē ſolent licet pſpicere. Aut.n.nullo morbo ꝓmunꝰ aut preſſi celeriter e vita decedūt. Quippe q niſi magna cuȝ cauſa egreſcere nequeant.

¶ Repetit.25.ꝓblema vt magis exponaꝰ ⁊ pfectius habeatur cā: maxime illius partis dubitabilis q̄re plus moriuntur hyeme hoīes. Propōit itaqȝ ⁊ pȝ. ¶ Deīde. (Aut qꝛ.) Soluit: ⁊ ꝑ aſſignat cāȝ q̄re minus moriunꝰ eſtate dicens hoc eē qm̄ ꝯtingūt egritudines eſtatis a modica occaſiōe. In morbis.n.min⁹ piclitanꝰ egrotātes: ⁊ ē ſicut dicit Hyp. in ſcđa pticula affo. ſi itaqȝ cā eſt parua ⁊ effectus erit paruus cuȝ cā ⁊ effectus ſint ꝓportionabiles: ſicut dr̄ 2°.phy. ¶ Deīde. (In hyeme.) Hic ſcđo reddit cām quare magis moriunꝰ in hyeme. ⁊ pⁿmit⁹ facit hoc dicēs i hyeme egritudines nō fieri a modica occaſione ſed a multa: ⁊ hoc declarat: qm̄ hyeme vie digōnis nutrimētoꝝ ſpūum: ⁊ breuiter oēs duct⁹ ⁊ cōcauitates nr̄i corporis ſunt cōplentes bonaȝ digōnem ꝓpter cōfortationē caloris nālis: ⁊ vr̄ a nobis ipſis ſentiꝰ: nos fore ſaniores ⁊ fortiores ꝙ in aliꝭ tpibus: hoc tn̄ maxime hȝ veritateȝ in corporibus calidis carnoſis: que frigiditate non ſuperantur hyemis: ſed confortanꝰ magis: ſic itaqȝ ſe habētibus: ſi egritudineȝ incurrāt erit mortalis: quoniam que contingunt a maiori occaſione ſunt vehemētiora ⁊ magis corruptibilia: fortis enim eſt ignis qui in aqua nō extinguitur. ſicut ſcribitur a Gal. in ſcđa pticula affo. ¶ Deinde. (Hoc autē.) Māifeſtat hoc ſcđo in corporibus fortibus dicens: ꝙ hoc contingit videre in pugillibus ⁊ in his totaliter qui ſunt bene diſpoſiti: ſicut in habētibus habitudinem bonam: de quibus loquitur Hyp. in prima pticula affo. In exercitantibus ad ſummum ⁊c. tales etenim aut non incidunt in infirmitatem: aut ſi feſtine occupentur: requiritur cauſa grandis valde que eos egrotare faciat ⁊ interimat: de qbus dicit Auicē. ſcđa quarti. ⁊ Almanſor in.10. Qui tarde ifirmātur raro euadunt: multum nāqȝ congregatuȝ eſt materie. Et ſcias Ariſt. arguere virtute illius affo. in morbis minus ⁊c.

¶ Problema. xxix. Antiqua.

PRopter qd autūno ⁊ hyeme aduſtiōes magis fiūt i frigidis tpibus; eſtate vo rigores ipediūt aduſtionibus entib⁹? Aut qꝛ eoꝝ q̄ ſunt ſȝ hoiem colera qdē eſt calida: flegma autē frigidū. In eſtate qdē igiꝰ frigidū reſoluiꝰ: ⁊ diffuſū rigores ⁊ tremores parat. In hyeme vo calȝ a tpe vincaꝰ ifrigidatū. Aduſtiones vero magis moleſtāt hyemis ⁊ autūni qꝛ pp frigus calm̄ itriſecus ꝯtrahitur. Aduſtio aūt itrinſec⁹ eſt: ⁊ nō ſupficialis: merito igiꝰ aduſtiones hoc tpe fiūt: adiſcet vtiqȝ aliquis hoc certi⁹ in frigido balneatis hyeme ⁊ balneatis hyeme calido: qꝛ q frigido balneanꝰ: rigorē patiētes modico tpe quouſqȝ balneāꝰ: reliqua die nihil patiunꝰ a frigore. Qui vo calīa aq̄ vtētes difficilius rigētes viuunt: eoꝝ qdē qui frigido balneanꝰ dēſatur caro: ⁊ cōtrahitur ad iteriora calm̄: eoꝝ vo qui calido balneantur: caro rareſit: ⁊ calidū ad exteriorem locum attrahitur. Noua.

¶ Cur ꝑ autūnū ac hyemē febres ardentes potius oriantur: q̄ tpa frigus ꝓſeferūt: per eſtatē vo: cū eſtus adſūt: rigores magis iſeſtent? An qꝛ in corpore hoīs bilis calida pituita frida eſt. Itaqȝ ꝑ eſtatē qđ frigiduȝ eſt diſſoluiꝰ: diffuſumqȝ horrores: tremoreſqȝ excitat. Per hyemē aūt qđ calm̄ ē: vi tēporis ꝓſſum refrigeſcit. Febres tn̄ ardētes per hyemē autūnūqȝ potius cōflictant: qm̄ calor pulſus a frigore itrorſus ſe ꝯtrahit. Ardor.n.nō reſidet in ſūmis: ſed itriſecus ſe expādit: atqȝ ita efficiꝰ vt rōne febres ardētes hiberno tpe orianꝰ: melius id in his itelligi pōt: q aqua frigida qꝙ calida ſe hiberno tēpore lauerint. Qui.n. frigida ſe inſuderunt ibi aliquādiu dū diluerēꝰ friguerūt: reliquo toto die tuti a frigore ſūt. At q calida vſi fuerint frigus diuti⁹ experiunꝰ. Caro.n. ſpiſſeſcit calorqȝ introrſus ſe colligit eorū q ſe aq̄ diluerint frigida. Cōtra aūt his euenit q calidā admiſcere. Caro quippe rareſcit: calorqȝ ad exterum vſqȝ locum euocatur.

¶ Mouet Ariſto. vltimā qōnem circa cōſtitutiones tempoꝝ: in qua quideȝ cōparanꝰ egritudines hyemis ⁊ eſtatis adinuicē. Proponit itaqȝ dubitationē bimembrē tangendo motiua ad oppoſitaȝ partē: ⁊ dicit: q̄re eſt ꝙ in autūno ⁊ hyeme magis cōtingūt egritudines aduſtiue ſicut cauſones: ⁊ febres ꝯtinue hmōi adurentes ſepulte: hoc enī nō vr̄ qm̄ hec tpa ſunt frigida: in qbus hr̄it fieri egritudines ex frigida cā magis: cū egritudo ſit ꝓportionabilis tēpori. Et iteruȝ qꝛ in eſtate fiunt egritudines hn̄tes rigores ⁊ frigora: qđ nō videꝰ: cuȝ tunc ſint adurentes feruores in aere magni. ¶ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit primo. ſcđo declarat ſolōnē ſuā ⁊ cōfirmat ꝑ quedam extrinſeca manifeſta: ibi ſcđa. (Adiſcet vtiqȝ.) ſcđa in duas ſm̄ ꝙ dubitatio fuit bipartita: ⁊ dicit cām eē: qm̄ humiditatū exiſtentium in hyeme colera eſt qd calm̄ ⁊ flegma eſt qđdā frigidū: ſed qm̄ frigidū reſoluiꝰ ⁊ diffundiꝰ infrigidat obuiātia: ſȝ hoc fit in eſtate: q̄re ⁊c. eliquaꝰ enim ⁊ diffundiꝰ qđ qdē ſic diffuſuȝ ⁊ eliquatuȝ rigores ⁊ tremores inducit. ¶ Nota ꝙ ꝑ rigores ⁊ tremores poſſum⁹ intellere oēm friditatē i hẏ morbis ꝓceptā eſtate: vel fortaſſis q ꝑ hos intelligat typos tertianę: eo ꝙ dicit eā plm̄ ꝯtigere i eſtate: ⁊ ꝯtinuā plm̄ in hyeme: ſȝ qꝛ Ari. dicit i eſtate frm̄ reſolui vr̄ magis itellere ꝑ rigores ⁊ tremores fridutatē mā̄e ꝙ calitatē. ¶ Notandū ē ꝙ rigor ornpilatio ⁊ frig⁹ ſūt q̄dā diſpōnes añtes paroxiſmos febriū: q̄ ꝙ arā mā cōtinuꝰ extra venas: que vocanꝰ

cōi nomine typi: de quibus Aui. pma quarti. profert talez ſermonē. Orripilatio eſt diſpoſitio in qua inuenit corpus diuerſitatem in frigore ⁊ punctionem in cute ⁊ lacertis ⁊c. Frigus vero eſt vt ſentiat in mēbris ſuis ⁊ dorſis lacertorum ſuorum frigus purum. Rigor eſt vt non poſſit continere membra ſua ex cōmotione ⁊ tremore eueniente in eis ex motibus inuolūtarijs. Et fortaſſe eſt frigus forte. Magiſtraliter quoqȝ dicitur quatuor eſſe typos. ſ. rigorez qui eſt colere ⁊ orripilationem melle: ⁊ frigus flegmatis: ⁊ tremorem cōem typum omnibus modis febrium: ⁊ de hoc ſunt verſus. Eſt triplex typus rigor orripilatio frigus. Frigus flegma: rigor eſt cum colera pungit. Cūqȝ poros claudit ſex ſanguinis tertius huic. Et tremor quartus circuēs omne genus. ¶ Deinde. (In hyeme vero.) Soluit ad ſecundam partem queſiti dicens: qm̄ calidū qd̓ erat exteri⁹ hyeme ſuperficialiter in nobis: vincitur .i. ſuperatur poſt pugnaz a frigiditate aeris: vel vincitur accentu producto .i. ligatur interius a frigiditate hyemis circūſtāte extra: qd̓ enim erat exterius calidum cōuertitur interius impulſum a frigore: vñ aduſtiones intrinſecus facte in tēporibus frigidis: ſicut autūno ⁊ hyeme nocent vehementius. Et exponit modum hmōi magis qm̄ calor coadunatur interius impulſum a frigiditate exteriori: propter quod accidit fieri cauma centraliter: cum calor non poſſit habere expirationem extra ⁊ non ſuperficialiter permaneat: ſicut cum coſa in aliqua tertiana periodica putreſit in ſpongioſitatibus mēbrorum: ſic enim hic contingit: vt eſt accidere i generatione lapidis tonitrui: propter frigidum enim per antiperiſtaſim fortitudo in tantum coadunata fortificatur caliditas: qꝫ lapis vapore aduſto conficitur inde: ſicut pꝫ primo metheo. ¶ Deinde. (Merito.) Concludit principaliter intētum dicens: itaqȝ condignum eſt hmōi tempore frigido. ſ. autūno ⁊ hyeme fieri egritudines interiora adurentes: ⁊ componit hic talis ſermo. Illo tempore quo calor exterius vincit a ſuo cōtrario ⁊ fortificatur interius vehemēter: ꝯtingit aduſtionem fieri: hoc autez eſt in hyeme ⁊ autūno quare ⁊c. maior v̓o accipit ex ſciētia metheorologica: minor autē declarat in lr̄a. ¶ Deinde. (Adiſcet.) Declarat in exterioribus: ⁊ prīo ꝓponit dicens aliquem poſſe manifeſtius percipere qd̓ dictum eſt in aduſtione: ſi cōſideret aliquos balneatos in aqua frigida in hyeme: ⁊ quoſdā in calida: videbit enim balneatos in frigida aqua pati frigus in modico tēpore: in ſcd̓o v̓o die ⁊ in alijs magis cum balneabunt nihil patient frigiditatem aque: cū pori ſint iaz clauſi: per quos aqua nō pōt ad ſenſibilia introrſum puenire: vel ex ſimplici balneatione in reliqua pte diei: ⁊ deīnceps nullo mō a frigore patient: ſed illi qui hyeme fuerunt in calida aqua balneati: permanebunt in vita cum frigiditate intenſiore poſt aliquas balneationes q̄ȝ etiam illi qui primo fuerunt in frigida balneati. ¶ Deinde. (Eorūz quidem.) Hic ſcd̓o reddit cām huius contingentie dicens qꝫ caro condenſatur: ⁊ calor interius coadunat illis qui balneantur in frigida ꝓpter repercuſſionem exterius a frigido factam: ꝓpter qd̓ frigore nō penetrāte: ⁊ calo nō expirāte permanebunt interiora vehementer calida. Illis v̓o qui in calida balneant: caro reddit rara poroſa: ita qꝫ calor cōgaudens caliditate exteriori aquatica egredit: faciēdo poros latos vſqȝ ad ſupficiem exteriorē: ⁊ exalat: ⁊ frigus extrinſecum ſuperintrat inueniēdo poros apertos: ſic itaqȝ ꝯtingit ſic egrotātib⁹ autūno ⁊ hyeme: ſicut balneatis in aqua frigida hyeme: ⁊ egrotātibus i eſtate ſicut balneatis i calida hyeme: bñ dictum eſt egritudines aſſatiuas fieri autūno ⁊ hyeme: eſtate v̓o egritudines hñtes rigores ⁊ frigora. Noſce qꝫ hic ſermo verificatur in corporibus calidis carnoſis ⁊ nō oppoſitis: vt oſtenditur in aforiſmo. ventres hyeme ꝯtre ⁊c. oportet autem qꝫ materia que aſſumitur in tempore frigido ſit magis in calido generata.

Capitulo. 4. ⁊ alibi.

¶ Problema. xxx. Antiqua.

Q Ue eſt cataplaſmatis virtus. Aut pp id qd̓ reſolutiuū eſt ⁊ apertionem ⁊ euaporationez facit in hoc manifeſtū eſt quādo ſanies fuerit. Aut ſi diſſoluto calido mutetur ſanies: ſi autem non minime. Noua.

¶ Que nā virtus ſit cataplaſmatis. An vt reſoluat: vt moueat ſudorē: vt euocet vaporē. Quoniam argumento ꝯſtet abſceſſū iaz purulentum eſſe: an ſi aqua pfuſus calida immutatur: purulētus eſt: ſi minus nondū eſt.

¶ Expeditis cauſis egritudinis ad theoricam magis ptinētibus. Nūc determinat ꝓblemata circa curas earū practice attinētia. pars aūt hec diuidit in tres: ſicut triplex ē medicorum inſtrm̄. ſ. dieta: potio vel medicina: ⁊ cyrurgia. Prio enim determinat ꝓblemata ad cyrurgiam ſpectantia 2°. ad dietam. 3° v̓o ad potum attinētia. ſcd̓a ibi. in. 36. ꝓblemate. tertia in. 37. ¶ Et fortaſſis rō ordinationis Ariſto. vt premittat tractationem cyrurgie diete ⁊ potionis ſermoni ſuirmq̄ operatio cyrurgie eſt neceſſario viſa operatione diete ⁊ potionis: aut eſt manifeſtior: ⁊ a manifeſtis dcm̄ eſt prius inchoare doctrinaz: aut quia in ea maiora cōtingunt pctā. 7. de inge. ſani. Proponit itaqȝ primo vnuz ꝓblema de operatiōe cataplaſmatis vſr circa tumores innāles querens: que ⁊ q̄lis eſt v̓tus opationis cataplaſmatis. ¶ Et nota qꝫ per cataplaſma intelligo oēm adminiſtrationē extrinſecus factam ⁊ q̄litercūqȝ: quā circa hmōi tumores vel apoſtemata cyrurgicus exercet: ſiue illō ſit emplaſtrum aut tyle vel dimach: aut maiam aut vnguentū vel cerotū: vel embrocha: vel epithima: fomentuz: ſynapiſmus ſiue olei vel hmōi: quorum qdez notificationē ⁊ dr̄ntiā q̄ nota eſt intelligenti: longitudini parcēs omitto. ¶ Deinde. (Aut pp id.) Soluit: ⁊ diuiditur in ptes duas ſicut duas opationes cataplaſmatis ponit dicens: prīo qꝫ v̓tus opationis cataplaſmatis eſt: qm̄ ꝓpter illud qd̓ eſt reſolutiuū ſubtiliatiuū cauſat opationez in corpore ſubintrādo per poros: ⁊ extrahēdo inde humida in fumum ⁊ vaporē exterius emittit. Et qꝫ hec ſit v̓tus opationis eius declarat dicēs: hoc fieri notū: qn̄ fuerit ſanies in apate: ⁊ qs applicauerit cataplaſma: tunc enim cognoſcet v̓tutem operationis eius reſolutiuā. ¶ Notādū eſt ſm Ga. in libris ſimplicis medicine. ⁊ Aui. 2° can. ⁊ lib°. de medicinis cordialib⁹: qꝫ medicina apertiua eſt: cui⁹ ꝓprietas eſt vt moueat materiam exiſtentē intra cōcauitatē meatuū ad exteriora: ⁊ vt remanere faciat cōcauitatē apertaz. Medicina v̓o reſolutiua eſt cui⁹ ꝓprietas exiſtit. vt ſeparet humorē faciēdo ipſum euaporare: ⁊ extrahēdo a loco in quo fuit retentus. ſ. partē poſt ptē: donec aſſiduatione illius opationis terminat illud. ¶ Notādū ēt gr̄a eius qꝫ dixit ſanies: qꝫ nutrimētū corpus nr̄m ingrediēs aliqd ꝯuertit in verū nutrimētū: ⁊ illud nutrit in tertia digōne ⁊ aliqd in ſupfluitatē: ⁊ hoc aut erit pme digōnis: ⁊ ſic eſt ſtercus: aut ſcd̓e: ⁊ ſic eſt vrina: aut tertie: ⁊ hoc eſt duplex: aut efficit adeo ſubtilis qꝫ ſe re iſenſibilr expellit: ⁊ ſic eſt ſudoris ſupfluum ⁊ ſordicies: aut eſt groſſior: ⁊ h aut eſt vtilis ad aliqd offm̄ nāe inſtitutū: aut oino pter nām: aut medio mō: ſi nālis ſic eſt ſperma ⁊ lac etiā: ⁊ ſperma grādē ſilitudinē habet cum membris ſpermaticis: cuius qdem eſſe totalr eſt a caliditate nāli vincente libere: neqȝ eſt ſupfluū qualis ſed quaſi ſoluz. ſi autē ſit innaturalis ꝯnocita qꝫ calor innatus corrumpetur. talis eſt

Medicina aperitiua q̄ dicatur.

putredo vel marcor: aut virtus: ſi medio modo ſe hñs: tūc
aut declinat magis ad latus nālitatis vt ſpmatis: ⁊ ſic eſt
materia ypoſtaſis reſidens in fundo vrine: non enim calor
eſt adeo temperatus nālis vt in ſpermate: neq; corruptus
pro parte vt in ſanie: ſed medius eſt: debilis. ſ. nō potens to
taliter aſſimulare vel in fumū inſenſibiliter foras manda-
re: aut magis declinat ad latus innālitatis: ⁊ ſic eſt ſanies:
cuius eſſe partim eſt a calore nāli: ⁊ iō ſimilitudine quadā
lata mutabiliter aſſimilatur mēbris ſpermaticis: ⁊ partim
a calore accidētali: vincitur tñ finaliter calor accñtalis ex-
traneus ⁊c. ſit itaq; in ſanie eſt aliqua operatio digeſtiua
naturalis: que nō eſt in marcore vel putrefactione. hec ver
ba tanguntur vtciq; a Gal. in fine prime partis pronoſti
cationis hyp. ℭ Deinde. (Aut ſi.) Tāgit hic 2°. aliam vir
tutem operationis cataplaſmatis: ſed attendendū vt intel
ligatur: qđ dictū eſt etiā ⁊ dicendū eſt: q; in principijs apo
ſtematum apponēda ſūt ſtiptica repercuſſiua pura: in aug
mento repercuſſiua multum cū reſolutiuis parū: in ſtatu
autē miſcere opz ambo equaliter: ſed in declinatione vten
dum eſt ſolū reſolutiuis: ſicut dicit Aui. p̄. can. fen quar
ta. qđ ⁊ in tertio de inge. ſani. eſt apparens. Ūñ cum dixit
Ariſt. manifeſtum ⁊c. tetigit curam factam per virtutē ope-
rationis cataplaſmatis exiſtente apoſtemate in declinatio
ne: cum iam facta ſit ſanies: tunc enim velociter manifeſta-
tur ⁊ ſatis operatio virtutis cataplaſmatis. Dicit igitur tā
gens alteram operationem cataplaſmatis q; calido extra-
neo reſoluto operatiōe cataplaſmatis mutatur ſanies: ma
teria enim ſaniei future mutatur ⁊ reducitur ad benignū:
que quidem ſi non mutaretur in benignum humorē: mi-
nime. i. non phiberetur virtute cataplaſmatis gñatio apo
ſtematis. ⁊ ſic cura huius apoſtematis erit exiſtens in prī°:
principiāte per cataplaſmata ſtiptica facta. Ut aūt verita
tem hēat qđ dicit. nō intelligat māam iam exiſſe extra ve-
nas in poroſitates mēbrorum ⁊ ad eas reuerti: vt fiat natu-
ralis: imo opz eam putrefieri: ſicut dicit Gal. i libro de ma-
licia cōplex. diuerſe: ⁊ in fine primi pnoſti. Ūñ hyp. in. 7.
pticula affo. ſanguinē in ventrē effuſum neceſſe eſt putrefie
ri ⁊ in ſaniem conuerti: ſed opz intelligere māam exiſtentem
adhuc in extremitate paruarum venarū: hoc enim corrigit
per cataplaſma ſtipticū ⁊ per attractiuū ad diuerſa. ℭ Et
pp hanc cauillationē ⁊ ſiles inſurgētes aliqs exponet hūc
ſmonē de cura apatis exiſtis in ſtatu circa eius mediū. Di
cit: ſi diſſoluto calo extraneo ⁊ mitigato p cataplaſma ma
turatiuū cū reſolone: qđ ſit circa ſtatum in aſcēdēte cauſa:
q; circa generatiōem ſaniei dolores ⁊ feb. magis accidūt q̄;
facta ſanie: ſicut dicit hyp. in ſcđa pticula affo. Mutat
ſanies. i. efficiat ex eā aſte: ſi nō ſup. fuerit cataplaſma ma
turatiuū minime efficiet ſanies: ſaltē vt facta eſt: vel aliter
ſi nō diſſoluat caſm extraneū ⁊ mitiget: minime curabit.
Et ſcias q; qz in his pblematib° cyrurgicis maxime text°
eſt grādis truncatio: nō ſic haberi poteſt Ari. intellectus.

ℭ Problema. xxxj. Antiqua.

Que opz vrere ⁊ q̄ incidere. Aut q̄-
cūq; quidem habet os amplū ⁊ nō
cito conſolidātur. hec vrere opor-
tet: qualiter eſcara illic cadat: ſic. n.
non erunt cicatrizata. Noua.

ℭ Que nam vrenda: queue ſint incidēda. An
que ore ſunt amplo nec breui coaugmentē-
tur: hec vrēda ſunt: vt cruſta illic icubat. Sic
enim nullū pus cicatrice inducta occultabit.

ℭ Nunc Ariſt. agit de cura ſolonis ptinuitatis: ⁊ primitus
vlt. Querit ḡ primo que ſunt illa membra egrotātia: ⁊ cu
ius nature que oportet vrere. i. cauteriçare: ⁊ que ſunt que
primo opz incidere. ℭ Deinde. (Aut q̄cūq;.) Soluit ⁊ aſ
ſignat cām ſolum prime partis queſiti: qz non aſſignat hic
ſecūde partis cauſam. Repetit hoc phi. in. 33. pblemate:
vt habeat ipſius plena ſolutio: ⁊ dicit prio: q; expedit vre-
re re multa vtilitate oia illa membra in quibus eſt orificiū
vlceris latum: ſicut eſt cancer herpeſeſthiomenus fiſtula ⁊
hmōi: ⁊ carnium corruptiones: in quibus cōtinentur ma-
terie venenoſe corroſiue: ⁊ ſilr ta'ia que tarde ⁊ cum diffi-
cultate conſolidantur: ſicut membra malam habentia cō-
plexionem in ſe ⁊ acquiſitam vt fiſtulata ⁊c. Cauterium
enim ignis maxime rectificat malam cōplexionem mēbri
⁊ ipſum confortat: ſicut dicit Auicē. quarta primi. ⁊ Al-
bucaſis in primo ſue cyrurgie. Et ſcias q; ſub iſto ſmone
Ariſt. eſt comprehendenda ſolutio continuitatis facta in
arteria: quā ⁊ cauterium conſtringit ⁊ rectificat. ℭ Dein-
de. (Hec vrere.) Hic 2° dat modum ſm quē debet fieri cau-
teriçatio: dicēs q; cauterium tali modo debet fieri: vt cadat
. i. relinquatur eſcara. i. cortex vel cruſtula in membro poſt
cauteriçationem remanens: quā poſtea remouent cyrur-
gici cum butyro facta eius operatione. nam ſi hmōi eſcara
nō ſuperueniat: nō cicatriçabuntur vlcera ⁊ vniuerſaliter
ſolutiones continuitatis: cum nō ſit facta ſufficiēs exicca-
tio ſuperfluitatum: neq; obſtaculum prohibens curſum ea
rum: immo cauendum eſt ⁊ maxime in cicatriçatione ar-
terie: ne ceſſet cauteriçatio cauteriçate: quouſq; eſcara ſu-
perueniat: quoniam ſi non relinquatur eſcara ex cauterio
fiet maior carnis deperditio: ⁊ ſic fit maior ſolutio cōtinui
tatis propter quod vehementior fluxus efficitur. Et ſcias
q; cicatrix eſt veſtigium poſt conſolidationem ſolutionis
continuitatis relictum: quam fortiter ſtipticantes faciunt
medicine. ℭ Notandum gratia iſtorum: ſicut dicit Hali.
in. 9. libro ſue practice. q; cyrurgia. i. manualis operatio di
uiditur in tres partes: vna eſt in venis: ⁊ iſta ē duplex: vna
qdem in venis ſimplr: in quibus non eſt pulſus: alia eſt in
venis dictis arterijs: in quibus eſt pulſus ⁊ ſpūs cōtinetur
vitalis. Et hmōi cyrurgia vno nomine dicit flobotomia:
ipſa enim flobotomia rōne inciſionis cadentis in ea ſub cy-
rurgia locat: ſ; rōne euacuatiōis ponat ſub alio inſtrumē
to medicine. ſ. ſub potione. Et de hmōi cyrurgia Ari. non
videtur hic ſermonem facere explicitum. Et ſcđa in carne:
⁊ illa aut eſt in cognitione ⁊ adminiſtratione ventoſarum
aut in diuiſione fixione ⁊ ſutione aut in coctiōe per quaſ-
dam enim ventoſas cutis minutiſſime perforat: quod ſca-
rificatio dicit. vnde egreditur ſāguis attractus ſubtilis ta
men maxime ⁊ ſubcutaneus. Et ſcias q; qñ debet fieri in-
ciſio ⁊ cauteriçatio: ſi corpus eſt plectoricū vel repletū: opz
euacuare flebotomia ſi ſanguis totaliter abundauerit per
totum: aut purgare per farmaciam ſi alius trium peccat
humorum. ℭ Poſt quod oportet pticulares habere alias
conſiderationes: ſi enim egritudo fuerit ex materia mali-
cioſa corroſiua mēbrum manducāte: opz eam totaliter cū
parte mēbri leſa abſcindere vt eſt cancer herpeſeſthomen°:
qm̄ ſi aliquid de radicibus relinquatur: iterato cōſurget
opz etiam cōſiderare vbi fiat iciſio: ⁊ ex pte membri ⁊ ſaniei
in eo contente. Ex parte ſiquidem membri: qm̄ inciſio de-
bet cadere ſm rugarū collectionē ⁊ longitudinem muſcu-
li: ⁊ non ſm trāſuerſum: neq; latum muſculi: ne abſciſſis
chordis vel neruis: mēbri perdatur operatio. Aliqñ tñ cū
de ſpaſmo timet mortali: preceptum eſt Gal. ⁊ Aui. muſcu
lum ſm latum ſecari: ſecatio enim neruis cum ligamentis
⁊ chordis ceſſat motus cōtractionis ſpaſmaticus: ⁊ ſi mē-
brum illud amittatur: qđ digendum exiſtit: qm̄ melius eſt
vni mēbro nocere q̄; infirmum occidere. 12°. de inge. ſani.
ſilr vnus eſt muſculus ſicut muſculus frōtis ſubcutaneus
cuius inciſio nō debet fieri ſ; rugarum collectionē ſicut ſpi-

pit Auicē. quarta primi: fieret enim inciſio muſculi ⁊ caderet ſupercilium. Ex parte autez ſanici debet conſiderari: vt inciſio cadat in tali loco: q̄ ſanies libere poſſit egredi: ⁊ quia eſt grauis deorſum tendens: oportet vt ſit in loco inferiori aut ſibi proportionabili niſi aliquid hoc fieri directe impediat. ¶ Tertiū cauendum eſt tertio ne inciſio vel cauteriçatio cadat in mēbro adeo ſenſibili q̄ propter dolorem ſpaſmuz inducat: ſicut eſt neruus aut chorda: ſimiliter caueatur inciſio mēbri a qua timetur exalatio ſpirit⁹: ⁊ fluxio ſanguinis: ſicut arteria ⁊ vena maxime groſſa. Et vltimo cauenda ſunt mēbra ſolida ſpermatica: ſicut vult Ariſt. in .33. problemate. ¶ De ſutura dico q̄ in magnis vulneribus: ſicut illa maxime que cadunt per tranſuerſū muſculi aut per latum oportet vt ſuantur: ⁊ ſic ita cōſeruētur: alioquin propter diſtantiaz non poſſent conſolidari.

¶ Si vero cadat inciſio ſm longitudinez muſculi: nō eſt neceſſaria multuz ſutura: faſſia enim ducta condecenter ſufficit conſeruare partes iunctas ſimul. ¶ Sunt ⁊ aliqui cyrurgici ingenioſi applicantes vnam partez vulneris cū alia cuz glutino quodaz ſine ſutura: coniungentes quidē cum illo glutino extremitatem pecie cuz vna parte membri: ⁊ aliam extremitatem pecie cum altera parte. Et hic quidem modus coniunctionis partium vulneris vtilis eſt valde: dūmodo ſufficienter eo extremitates partium vulneris remaneant: vt oportet vnite. Sutura enim duo mala impendit: vnum eſt dolor ſuitionis: ſecūdū eſt punctorum poſt conſolidationem apparitio. Filum quoq; quo ſit ſutura oportet vt non ſit nimis debile: ne frangatur ante tempus aut putrefiat: neq; nimis forte ne carnes dirumpat. Item neq; nimis ſint ſtricta puncta: ne augmentēt ſolutionem continuitatis ⁊ cicatriçationez impediant: neq; nimis lata vt labia vulneris illis non conſeruentur vnita.

Caute/riū me/lius qḋ ſit. ¶ De cauteriçatione notanduz eſt q̄ melius cauterium ſm Aui. eſt de auro: cuius quidem motiuuz potuit eſſe: q̄ cum auruz ſit temperate complexionis minorez dolorem adducit: ⁊ mēbruz cauteriçanduz magis rectificat ⁊c. Secunduz vero albucaſim in eius cyrurgie exordio melius cauteriuz eſt ferreuz: ⁊ hoc conatur oſtendere: quoniā pōt ſciri propter mutationez coloris eius ad rubedinez qñ eſt ſufficiēter caliduz: qḋ dicit in auro non contingere pp ei⁹ tincturaz. Itē auruz poteſt fundi anteq̄; ſufficienter ſit calidum quod contingit in ferro. Et ſcias q̄ cum cauteriuz ſit duplex actuale vt ignis. ⁊ potētiale vt alicuius medicinē cauſtice ſicut flāmule gūmi ruthe agreſtis taſſie ⁊c. cauteriuz ignis eſt laudabilius valde cauterio medicine cauſtice: ſicut dicit albucaſis: ⁊ hoc ꝓpter ſimplicitatez ignis ⁊ exiccationez ſine leſione aliarum partium: ⁊ de hoc dictū eſt ſufficienter alibi. ¶ Amplius ſcias q̄ mēbrorū partes que cauteriçantur quedam ſunt extra poſite manifeſte vt cauterium ſtatim ipſis occurrat non alia ledēdo: ⁊ in his non expedit cauterium munire: quedaz ſunt abſconſa intrinſecus vt que ſunt i naſo ore ⁊ ano: ⁊ in iſtis oportet cauteriuz munire ne partes circunſtantes ledantur: vt magis vel pannis infuſis in aqua roſata vel ſuccis frigidis ⁊ inuolutis circa cauteriuz poſtea. Tempus optimuz cauteriçandi eſt ver: ⁊ pōt fieri omni tempore corpore tamē prius mundificato. ¶ Eſt aūt cauteriū ſm Aui. quarta primi. medicamen valde vtile iuuans ad prohibenduz ne corruptio ſpargatur ⁊ ad confortandum mēbrum cuius complexionem volumus rectificare: ⁊ ad reſoluendum materias corruptas in mēbro retentas: ⁊ ad reſtringenduz ſanguinis fluxum. Tertia ſiquidem pars cyrurgie p̄ncipalis eſt in oſſibus: ⁊ illa eſt duplex: vna in fractura oſſium: alia in diſlocatorū reductione: de quibus breuitatis gratia ſufficiant antedicta: que ex dictis Gal. maxime in cyrurgia ð inge. ſani. ⁊ Aui. cum Albucaſi colliguntur.

¶ Problema. xxxj. Antiqua.

Que eſt cataplaſmatis virt⁹ ſanguineo exiſtēte vulnere. Aut pp id qḋ ḋſiccatiuū ē ⁊ ſupuēiētis ꝯſtrictiuū ſupfluitatis abſq; eſcara ⁊ putrefactōe carnis: ſic.n. ſine flegmōe erit ⁊ ꝯſolidatiuū: nō ſupfluēte qdē.n. ſine flegmone erit. Siccū āt exiſtēs cōſolidabit: quouſq; vtiq; eni hūidū fluit nō ꝯſolidabit: pp hec igitur acuta plurima q̄ ericcent. Noua.

¶ Que nā virtus medicamēti ſupprimētis ſanguinē ſit qḋ enemuz appellamus. An vt ericcet: ⁊ materie inutilis cōfluuiū cōpeſcat ſine cruſta: aut carnis putredine. Ita.n. efficit vt vulnus ſimul ⁊ inflāmatiōe careat ⁊ vnitati ſit opportunū: qḋ eniz materia non ſuperfluit inflāmatiōe carebit. Qḋ ſiccū eſt vnitati opportuni⁹ erit: q̄zdiu nāq; p̄madet cōcorporeſcere nequit. Quāobrez que cruētis inijciēda cēſem⁹: acria magna ex pte ſūt: quo acerbitate ſua poſſint aſtringere.

¶ Manifeſtat nūc Ari. virtutem operationis cataplaſmatis in morbo qui eſt ſolutio continuitatis recēter facta. Et querit p̄mo que ⁊ qualis eſt virtus operationis cataplaſmatis in vulnere ſanguineo: vñ ſanguis adhuc egreditur: qḋ fit: cum ſolo cōtinuitatis maxime fuerit ꝓfunda. ¶ Deinde. (Aut pp id.) Soluit ⁊ primo dicit hmōi eſſe virtutem cataplaſmatis: qm̄ cum ſit deſiccatiuū ſtipticum ⁊ conſtrictiuū ſupfluitatis humoralis decurrētis ad locum leſum ꝓpter dolorē: ⁊ hoc ſine eſcara operādo: qḋ dicit ad drīaz cauterij ignis: ⁊ putrefactione carnis: qḋ dicit ad drīā cauterij medicine cauſtice: operat̄ preſeruationē vulneris ab apoſtemate: quod maxime timent cyrurgici: impoſſibile enim exiſtit vulnus curare apoſtemate durāte: ſicut dicūt Gal. ⁊ Aui. Amplius cataplaſmatis virtus eſt vt vulnus reddatur aptum conſolidationi cōfortando partes membri. ¶ Notandum eſt q̄ flegmon in medicina multas hꝫ acceptationes: aliqñ enim ſumit̄ pro omni inflāmatione ⁊ ſine humoris vitio: ſicut apparet per Gal. i3. de inge. ſani. ⁊ Hali. in .8. theo. ſumit̄ etiā ꝓprius pro collectione humorū p̄ter nām: ⁊ ſic accipit̄ a Joannitio. cuz dicit flegmonis ex ſanguie: flegmōis ex flegmate flegmonis ex cola ⁊c. Accipit̄ tertio adhuc pro inflāmatiōe ⁊ tumore humoꝝ ſanguineoꝝ ⁊ colicoꝝ: ⁊ ſic aſſumit̄ a Gal. in 2° de differētijs pulſuuz. Accipit̄ ⁊ 4° ꝓpriiſſime pro ſanguineo tumore ſoluz: ⁊ ſic ſumit̄ a Joannitio cū dicit q̄ apoſtema ſcm̄ ex ſanguine vocat̄ flegmon: ⁊ hunc modū flegmonis maxime videt̄ tangere Ariſt. Flegmō qd ſit. ¶ Deinde. (Nō ſupflue.) Hic ſecūdo aſſignat cāz quare ꝓpter hmōi virtutē cataplaſmatis ꝓhibeat̄ flegmon: ⁊ cōſolidatio poſſit fieri aptius: que duo intēdunt̄ oīno a cyrurgicis: ⁊ dicit q̄ nō ſupflue. i. ſuperfluitate nō exñte que currat ad locū vulneris preſeruatur a flegmone. Et vulnus ſtāt ſiccatum remanebit ſufficienter: ⁊ ita bona cōſolidatio ſubſequet̄: ſiccari enim vulnus opꝫ ſi debet cōſolidari: qm̄ q̄diu fuerit humiditas ſuperflua in ipſuz currens: non poterit fieri conſolidatio. Et ideo vlterius concludit intentum dicens: itaq; propter hoc oportet eſſe acuta multa id eſt ſufficientia vt exiccetur humiditas ſuperflue prohibitiua conſolidationis: ita q̄ vulnus remaneat optime diſpoſitum conſolidationi

Vulnera enim non ſanantur niſi perfecte exiccentur: ſicut dicit Gal. in ſexta ꝑticula afo. Sic igitur cataplaſma duas operationes facit: preſeruat ab apoſtemate: ⁊ ſiccum reddit vulnus quod ad conſolidationem preparat. ¶ Notandũ ſicut dicit Gal. in libro de inge. ſani. ⁊ Auice. quarta quarti. ſi debet fieri carnis regeneratio: ⁊ etiam conſolidatio: oportet medicinas non eſſe ſuperflue ſiccas ſtipticas exiccatiuas: quoniam prohibent carnis regenerationem ⁊ cõſolidationem: eo ꝙ exiccarent ſanguinem ad labia vulneris a natura dimiſſum: ⁊ ſimiliter expellerent eum etiam in poris propinquis exiſtentẽ: neqȝ etiaȝ ſint nimis abſterſiue ⁊ lauatiue: quoniaȝ ſanguinem remouerent ex labiis vulneris: ponendo ipſum in fluxum ſiue quadaȝ mordicatione nitroſa. ¶ Hoc aũt premiſſo quis ſic exponet Ariſ. ſermonẽ: bene dico ꝙ erit ſine flegmone: ⁊ conſolidari poterit etiam exiſtente cataplaſmate ſupple non ſuꝑflue ſtiptico conſtrictiuo plurimũ: ſed ſolum vt remoueat humiditatem ſuperfluaȝ: nõ enim vt dictum eſt debet eſſe adeo vehementer ſtipticum vt prohibeat concurſum omnis humiditatis ad locum vulneris ⁊c. Expoſitionem tñ priorẽ magis approbo. Et nota ꝙ illud ex quo laudatur tale cataplaſma eſt malum granati ſm Aui. quarta quarti. quod ſit decoctũ in vino ſtiptico antiquo: ⁊ in aqua roſacea vel in ſuccis frigidis ſtipticis: hoc etenim apponenduȝ eſt contractum quaſi poſt apparentem ſanguinis fluxus cõſtrictionem timemus de apoſtemate. ¶ Deinde. (Acuta plurima.) ¶ Notandum eſt ꝙ peracuta intelligenda ſunt ſtiptica: talia enim ſtiptica acerba vulgariter dicunť acuta. nam acuta vere: eo ꝙ ſunt calida ⁊ ſicca in quarto gradu inducerent mordicationem ſuꝑfluam: ꝓpter quã concurſus maior humorũ ⁊ humectatio ꝙ̃ exiccatio cõſequereť: ⁊ faciendo demuȝ apoſtema etiam impedirent ꝯſolidationem. Dicit aũt plurima vt poſſint ⁊ ſanguinem inſpiſſare in carnem ⁊ mẽbrum confortare: ⁊ etiaȝ ſm ꝙ expedit valeant membra exiccare. nã quedaȝ mẽbrorũ maiori indigent exiccatione vt mẽbra neruoſa ſicca vt ſua conſimili cõſeruetur complexio: ſicut docet Gal. in parte cyrurgica libro de inge. ſani. Et ſcias ꝙ medicine carnis generatiue debent eſſe quaſi temperate in actiuis ⁊ ſicce circa finem primi gradus. Conſolidatiue vero ⁊ adhuc cicatriçatiue debent eſſe ſicciores plus valde.

¶ Probla. xxxiij. Antiqua.

Que incidere opȝ ⁊ que vrere: ⁊ q̃ nõ opȝ curare medicinis. Aut ea que ſũt ſubaſſellis ⁊ bubonibꝰ medicina: cũ diuiſione enim hec qdẽ dolẽtia: hec vero periculoſa: vrere eniȝ lata ſpatũ ⁊ magnã opationẽ hñtia: ⁊ i apoſtemoſis ⁊ nõ bene carnoſis. Incidere aũt que in acutũ tẽdũt: ⁊ q̃ nõ ſũt in ſolidis. Noua.

¶ Que nã incidẽda: queue vrenda ſũt: q̃ cõtra nõ ita curãda ſint: ſȝ medicamẽtis. An q̃ in ala aut in inguine abſceſſerũt: medicamẽtis curanduȝ potius: diducta enim partim laborioſa: partim periculoſa reddunť: vrendi ſunt illi abſceſſus qui lati: proceſſuqȝ multiplici eruperunt: quiqȝ venoſis non carnoſis reſident locis. Incidendi qui in acutũ ſe colligunt quiqȝ non parte ſolida extant.

¶ Reiterat Ariſt. ꝓblema. 31m. vt compleat ſolonem ĉitis perfecte quã dictũ ẽ illuc omiſiſſe. Proponit igitur querẽs que ⁊ qualia ſunt mẽbra: que opȝ incidere: ⁊ que ⁊ qualia ſunt que oportet cauteriçare: ⁊ que ſunt vel qualia in quibus neutrum expedit facere: ſed oportet ea curare medicinis ⁊ cataplaſmate exterius appoſito: vel medicinis. ſ. laxatiuis euacuando materiaȝ per aliam viam vel alteratiuis interius etiam ſumptis. ¶ Deinde. (An ea.) Soluit ⁊ diuiditur in tres partes: ſm ꝙ tria tetigit in dubitatione: primo enim ſoluit ad primũ queſituȝ dicẽs ꝙ morbi ⁊ tumores exiſtentes circa aſſellas qui eſt locus ſub brachijs ⁊ circa bubones. i. circa partes inguinales que dñr bubones: qȝ ſunt latentes ad moduȝ illius auis qui dicť bubo nõ niſi de nocte apparens: ⁊ ex inde apoſtemata eis contingentia dñr bubones: huiõi dico ꝙ non debent incidi aut comburi: ſed debent ſanari cum medicina leniter tranſmutationeȝ faciente: eo ꝙ quedaȝ loca iſtorum ſunt nimis doloroſa non valentia pati inciſionem aut cauteriũ: ſicut ſunt ꝑtes bubonice. Circa ipſas enim vehemens eſt ſenſus ⁊ grãdis delectatio: ſicut patet in coitu: ꝓpter quod ex oppoſito arguit: in ſolutione cõtinuitatis cadente in ipſis intenſum dolorem exiſtere: ⁊ hoc ẽ quod dicit phs. 5. particula. 26. problemate loquens de huiõi partibus ⁊ locis ſibi propinquis. ¶ Femora maxime dolent continui diſtantia hoc ẽ ſolutione cõtinuitatis: ſed alie partes ſunt periculoſe ſi incidantur vt ſubaſſellares: propter propinquitatem ipſaruȝ ad cor: ⁊ etiam ꝓpter timoreȝ neruoꝝ ⁊ arteriarũ illic exiſtentium. Et ſcias ꝙ q̃uis Ari. ſermo ſi itelligať ſit verus formaliter tamẽ non eſt verus vel fortaſſis nõ curauit: qȝ exemplaris eſt magis in quo potius requiriť expoſitio q̃ verificatio: ſicut dicit cõmẽ. 3o de aĩa: tñ medici ꝑcipiũt fieri inciſiones ⁊ cauteria circa ſubaſſellas ⁊ inguina: ſic datur exemplũ magis familiare: vt dicatur ꝙ mẽbrorũ quedam ſunt dolentia vt oculus ꝓpter multaȝ eius ſenſationem. vñ in tali membro cauenda eſt omnis inciſio ⁊ aduſtio: maxime inquãtuȝ fuerit poſſibile: quedaȝ periculoſa: vt eſt inciſio que fit ad extrahendũ lapidem ex veſica aut renibus: quoniã huiõ cura: ſicut dicit Hali. 9. practice in iuuenibus ⁊ adoleſcẽtibꝰ eſt difficilis: in ſenibus aut impoſſibilis. Et ꝓpter hoc dicit Hal. in teg. tractatu cirurn. Hypo. non docuit curatiõeȝ huiõ lapidis cũ ferro: aut qȝ ignorauit: aut qȝ habuit medicinas cuȝ quibus hoc operabať: aut qȝ voluit vt caueamus ꝙ non ſimus feſtini operari cum ferro. ¶ Notandũ eſt ꝙ hoc nomen medicina ſumitur multis modis: vno modo medicina idem eſt ꝙ habitus ſciẽtialis factus i aĩa: alio mõ dicť medicina debita adminiſtratio ſex rerum non nãlium: vñ cum aliqs viuť eis debito modo dicť ꝙ ipſe medicinalr viuit. Sumitur etiaȝ alio mõ pro medicina magis particulari habente alterare per ꝯtrariũ dicitur ẽt interdũ medicina ſoluȝ de ſolutiua: ⁊ adhuc magis de ſolutiua liquida: ſ; hic per medicinaȝ poſſumus intelligere alteratiuã ⁊ ſolutiuã: ⁊ cũ hoc ẽt vñem dietaȝ que eſt debita adminiſtratio ſex rerũ nõ nãlium: his eñi curatur morbꝰ: prima tñ dietam dirigente medicina. ¶ Deĩde (Vrere aũt.) Hic ſcdo oñdit que debẽt cauteriçari: ⁊ dicit ꝙ lata apoſtemata vt canceroſa ⁊ habentia apertionem grandẽ ⁊ ꝓfundaȝ: vt puſtule ⁊ huiõ debent cauteriçari: vt ſanies exiccetur: ⁊ mala cõplexio remoueatur ꝯfortato mẽbro. hoc eñi cauteriũ opatur: vt dictũ eſt ſupra. Valet etiam cauteriũ mẽbris apoſtematis: ſub quibus mala ꝯtineť materia: ſicut eſt in apoſtemate epatis aut ſplenis ⁊c. aliqñ. n. ꝑcipiť fieri cauteriũ ſup loca ipſoꝝ ad ꝯſumendũ mãm in eis cõtentã ⁊ in pleureſi ſilr. Confert etiam locis in quibus nõ reperiť caro bona: ⁊ in cõſumptiõe ipſius ⁊ cõfortatiõe membri. ¶ Deinde. (Incidere.) Oſtendit hic tertio que membra patientia ſunt illa ⁊ qualia que debent incidi: ⁊ dicit: ꝙ illa que habent acuitatem ⁊ ſubtilitateȝ ſuperius circa apicem tumoris: oportet incidere: in his eñi continet

materie caſa ſubtilis:ſed morbi: ⁊ vtr paſſiones que ſunt circa mẽbra ſolida ſpermatica ſenſitiua non ſuſtinent inci ſionem:timet̃ enim de ſpaſmo pp̃ inciſionẽ nerui vel chor de: ⁊ in arterijs ⁊ venis maximis:ſilr nõ eſt faciẽda ſectio. timetur enim de exalatione ſpirituũ ⁊ effuſione ſanguinis quã mors cõcomitatur: ⁊ hec de problemate.

¶ Problema. xxxiiij. Antiqua.

PRopter qd ſi ere aliqd icidat̃ facilius ſanatur q̃ʒ ferro. Utruʒ q2 leuius eſt: quare minus ſcindit ⁊ facit vuln⁹. Aut ſiquidẽ tactiuũ magis ferrũ accipit: facilior ⁊ ipoſſibilior eſt diuiſio. At v̾o mediciale ẽ es. Pricipiũ ãt forte ẽ: qd̾ q̃ ↄfeſti ſit̾ inciſione eſt velocior medicina: facit conſolidationem. Noua.

¶ Cur ſiquis ere iciſus ſit facili⁹ q̃ʒ ſi ferro ſaneſcat. Utrũ q2 es leuius eſt: itaq3 minus laceret: ictũq3 faciat. An ediuerſo q ferrum aciem ad actiorẽ recipiat ſectionẽ: iccirco faciliorẽ tolerabilioreq3 efficere debeat. At vero es medicamẽti vim obtinet: ⁊ principiũ qd̾cũq3 pars peſſima rei eſt: quod igitur es ſimul ac fuerit inciſum medicamẽto preſentiſſimo adeſt: facit vt vulnus celerius coeat.

¶ Oſtẽſo in qb⁹ partibus debet fieri inciſio ⁊ in qbus non: oſtendit hic de quo metallo ſit conuenientius inſtrm̃ inciſionis. Querit ergo quare eſt q inciſio facta cuʒ inſtro ex ere citius ⁊ melius ſanat̃: q̃ʒ ſi fiat cum inſtro ex ferro. Et ſcias q es eſt metallorũ vnũ ex ſeptẽ notuʒ calm̃ ⁊ ſiccum in 3° gradu citrinũ ſiſatum auro in colore: ferrũ eſt notiſſimum in colore metallorũ: ⁊ eſt ſiccum valde. Utrũ aũt calidũ vel frigidũ non ſufficiẽter exprimunt auctores: ſʒ credo ipſuʒ ad latus caliditatis magis declinare. ¶ Deinde. (Utrũ q2.) Soluit ⁊ aſſignat triplicem ſolonẽ. Dicit igit̃ primo cauſaʒ huius eſſe: qm̃ es pondere eſt leuius aliquo metallorũ: qd̾ oſtendit ſua caliditas ⁊ euaporatio: ⁊ iõ minus ſcindit: ⁊ minorẽ ſolonẽ cõtinuitatis inducit: nõ enim facit compreſſionẽ tantã ſicut inſtrm̃ ferreuʒ. ¶ Notandum eſt q qñ Ari. in hoc libro dicit vtruʒ ⁊c. tunc innuit ſolonem ſm̃ aliorũ opionẽ aut apparentẽ ad hoiem: ſicut apparebit intelligenti per totuʒ: lʒ enim es ꝑpter ſuam leuitatẽ non inducat tm̃ doloris ſicut ferrũ ꝑpter ſubitam impreſſionẽ ⁊ alterationẽ quã ferrũ inducit: tamẽ q2 non ſic velociter inciſionẽ efficit vt ferrũ: dolorẽ cauſat longiori tempore permanentem: ſic eniʒ aliquis poteſt cauillare. ¶ Deinde. (Aut ſiqdeʒ.) Aſſignat aliaʒ cãm ſm̃ opinionem propriaʒ dicens ferrum amplius accipere ⁊ imprimere in ſenſum tactus ere: pp̃ cõplexioneʒ eius nobis magis cõtrariam: cum ſit groſſius ere: pp̃ qd̾ intenſiorem cauſat dolorem: ſed inciſio facta cum ere: q2 non ſic imprimit in tactum leuior eſt ⁊ magis tolerabilis. ¶ Deinde. (At v̾o) Aſſignat aliam cãm ⁊ dicit eam eſt: qm̃ es eſt res que magis competit vſui medicine q̃ʒ ferrum: ⁊ vere quis diſcurrens per ſermones medicorũ ſic inueniet. Et hoc declarat ibi (pncipium) dicens: q enim es ſit tale patet: qm̃ eſt vehemens pncipium conſolidationis: illud enim qd̾ ſtatim ſimul cũ inciſione. i. cuʒ eo qd̾ incidit eſt medicina: velocior alijs cauſat conſolidationem ſu. velociorem ⁊ meliorem tale quidem es exiſtit per relationem ad ferruʒ: quare ⁊c. poteſt etiam legi: q illud qd̾ dicit principium forte ſumet̃ magis vniuerſaliter: vt dicat̃ q in principio egritudinis dʒ cõſiderari quid adminiſtret̃ in cura: qm̃ eius pncipiuʒ eſt vehemẽs valde: ⁊ vndiq3 cõſiderandũ. vnde Ariſto. in p̃ ethi. pncipium eſt plus q̃ʒ dimidium totius. Et poeta: principijs obſta: ſero medicina parat̃. Cum mala ꝑlongas cõ Capitulo.x.
ualuere moras. Sunt itaq3 tres hꝫ cauſe: quarũ prima ſumit̃ a modo ⁊ q̃titate opationis. ſcda a dolore ⁊ nocumẽto. tertia vero a iuuamento. ¶ Notandum eſt vt breuiter appareat veritas ſine querela: q dolor cauſatus a ferri inciſione intẽſiue eſt maior dolore cauſato inciſione eris: q2 magis ſubito incidit ere. Et iterum magis q̃ʒ es complexionem alterat ꝑpter eius cõplexioneʒ membro inciſo nociuam: ſemper enim ſaltem actu frigidum reperit̃: ꝑpter qd̾ duplex in ipſo cauſa exiſtit doloris: ⁊ ſolutio continuitatis: ⁊ ſubita alteratio. Extẽſiue aũt maior facta ere: eo q velocior ſit inciſio facta per ferrum q̃ʒ inciſio facta per es: non ſentitur tantus dolor: ⁊ fortaſſis ꝑpter hoc ſcribẽtes ⁊ operantes negociant̃ de inciſione facta cum ferro ⁊ nõ cum ere: ⁊ ſic rõne huius quis magis approbabit inciſionem factam cum ferro: ſed q2 inciſione eris minus erroris videtur contingere: cum moroſius ⁊ paulatius operetur incisor q̃ʒ inciſione ferri. Item q2 es confortat complexionem partis ⁊ ipſam partem ſtipticando: magis laudabit̃ ⁊ ſimplicius operatio facta cum ere q̃ʒ cum ferro.

¶ Problema. xxxv. Antiqua.

PRopter qd autẽ nutritiuorũ inciſiones cito ſanãtur. Aut q2 rariora ⁊ minus corporea: in ſolidioribus ãt maior caliditas. Noua.

¶ Cur ãbuſta ex ere ſanent̃ celeriter: an qm̃ a laxioribus minuſq3 corpulẽtis effecta ſũt. Plus eni caloris corpori inheret ſolidiori.

¶ Comparat mẽbra adinuicem penes id qd̾ eſt cauterizare. Querit ergo quare eſt q inciſiones vel cauteria facta in membris nutritiuis ſanantur citius q̃ʒ facta ſup. in ſolidis membris. ¶ Et notandum eſt q per nutritiua intelligo mẽbra ſanguinea carnoſa: in his enim maxime viget virtus nutritiua: cuius principium manat ab epate ſm̃ medicos: poſſunt etiam dici nutritiua: quia magis alijs deſeruiunt nutritioni. Et ſcias q in quibuſdaʒ librorum ſcribitur loco de ly nutritiuorum inteſtinorum: in alijs auteʒ viſcerum: quã litteram non approbo: tum quia non poroſa rara: ſicut ſtatim dicet de talibus: tum quia cauterium in his timoroſum exiſtit. ¶ Deinde (Aut quia.) Soluit ⁊ dicit cauſam eſſe quoniam membra nutritiua ſunt rariora habentia poroſitates magnas: ⁊ non habentia tantaʒ groſſiciem ⁊ corpulentiam ſicut alia membra: quare ſi in eis calor imprimatur cauterij: cito propter raritatem predictam exalat: rarum enim cito recipit ⁊ cito omittit: ſpiſſum autem econuerſo. ex quarto metheo. ſimiliter rarum cito poteſt ex humoribus reſtaurari: non autem ſic ſolidũ Tex.cõ. 45.⁊ ide
ſpiſſum: ſed in membris ſolidis ſpermaticis hoc non contingit: immo impreſſus calor in eis tanquã in ſubiecto terreſtriori longo perdurat tempore: quare ⁊c. Et fortaſſis quis per aduſtiones vellet intelligere inflammationes febriles dicens inflammationem nutritiuorum. i. humorũ: per quos corpus nutritur cito ſanari: ſicut eſt febris putredinis: ⁊ in ſolidis ſicut ethica tarde: hoc tamen ⁊ ſi verum ſit: nõ tñ eſt ad propoſitũ in hoc loco.

¶ Problema. xxxvj. Antiqua.

VTrũ ptiſana leuior ordeacea ⁊ melior ad egritudies q̃ʒ triticea. Ut

ẽnim quibuſdaƷ eadem ſignuƷ facientibus
intromittentes. Oĩn multũ bene magis co/
lorati qui circa farinarũ triticearũ operatio/
nem: quã qui circa eaƷ que eſt ordeorũ: ſiue
qꝛ humidioꝛ eſt ordeacea: humidius vero
plus nõ digeſtione. Aut nihil ꝓhibet q̃daƷ
habere ſe dure digeſtibiliter: ꝛ quedã ad le/
nitatẽ vtilius: nõ.n. ſoluƷ humidius ordeuƷ
frumento: ſed ꝛ frigidius: opƷ aũt deglutio
nẽ ꝛ ꝙ offerũt tale eẽ febricitãti: ꝙ nutrimẽ/
tũ breue faciat ꝛ infrigidet: ptiſana aũt h̓ hƷ
ordeacea: pp id aũt ꝙ hũidioꝛ aut corpulen
tioꝛ ẽ: paucã: dãt: ꝛ h̓ ẽ ĩfridatiuũ. Noua.
¶ Utrum ptiſana ordeacea leuioꝛ ꝛ ad mor
bos accõmodatioꝛ q̃ꝫ triticea ſit: hãc.n. nõ/
nulli anteponũt: argumẽtũqꝫ ex piſtoribꝰ ca
piũt: ꝙ multo coloratiores ſũt qui tritici q̃ꝫ
qui ordeacei piſturã exercẽt. Addũt etiaƷ ꝙ
ordeũ humidius eſt. Nõ aũt hũidius ẽ con
coctionẽ deſiderat plenioreƷ. Sed nihil pro
hibet quominꝰ: vt cõcoctu quid difficilius
ordeũ habeat: ſic ad leuitatẽ qd vtilius pre/
ſtet: hoc.n. non humidius tm̃ tritico eſt: ſed
frigidius ẽt: qualis certe ſorbitio cibuſqꝫ cõ
petit febrienti: vt parũ alat: ꝛ ſatis refrigeret
qd̓ ptiſana ordeacea facere põt. Quod eniƷ
humidioꝛ vel corpulentioꝛ eſt: hinc alimẽ/
tum idqꝫ frigidiuſculum preſtat.

¶ Pars ſcd̓a ꝑncipalis hꝰ triũm: in qua nũc agitur d̓ cura
egritudinum per illud inſtrũm medicine qd̓ dicit̃ dieta. Et
primo ꝓponit tangendo motiuum ſuuƷ: ꝛ querit q̃ iſtarũ
eſt leuioꝛ ꝛ ſalubrioꝛ quo ad ṽtutem rõne digõnis: ꝛ ſalu/
brioꝛ ex parte diſpõnis ꝛ cure ad curationes egritudinuƷ:
an ptiſana ex ordeo facta vel ex tritico facta: dicit̃ eniƷ ab
Hyp. in ꝑ regi. acu. ꝙ in ptiſana eſt leuitas. ¶ Notãdũ ẽ
ꝙ ptiſana eſt nutriens oibus fere ꝯferẽs egritudinibus. Et
eſt duplex: quedaƷ enim eſt in qua nõ ſoluƷ virtus ſed etiã
ſubã ordei cõſeruatur: que fit cuƷ accipitur farina ꝛ aqua
ꝛ decoquunt̃ ad ſpiſſitudinem: ꝛ lac ſepe cõmiſcet̃ amig/
dalarum: ꝛ iſta dicit̃ ptiſana cum fece vel ptiſana non co/
lata. Eſt ꝛ alia in qua nõ eſt ſubã ordei ſed virtus ſoluƷ: ꝛ
dicit̃ ptiſana colata vel aqua ordei: que hoc mõ ꝫ Auer.
5. coll. cõficit̃: accipitur ordeũ bñ mũdatũ ꝛ piſtatũ: ꝛ infũ
dit̃ vna menſura eius in. 20. aque per q̃tuoꝛ horas: ꝛ deco/
quitur poſtea vſqꝫ ad rubedinẽ que ſit q̃ſi ſicut vini ꝛ nõ
debet ordeum teri. Scd̓m autẽ Aui. prima quarti. accipe
20. ſectaiati aque: ꝛ eſt nomen mẽſure: ꝛ ordei vnum: ꝛ de
coque quouſqꝫ remaneãt qnqꝫ partes aque. Scd̓m vero
Hali. 5. theo. Accipe mẽſuras. 15. aque ꝛ vnã ordei: ꝛ deco
que vſqꝫ quo due remaneant partes. Et ſcias ꝙ oportet vt
bene decoquatur ꝛ maxime colata ſicut dicit Hyp. i prio
regi. acu. ineſt enim ordeo vẽtoſitas ex diminuta calidita
te ꝛ decoctione: que per vlterioꝛẽ decoctionẽ tollit̃: qd̓ non
cõtingit in fabis: ſicut dicit Gal. ꝑ regi. acu. ꝛ ꝑ alimẽtoꝝ.
Et ſermo qdẽ Ari. in hoc loco videt̃ eſſe de ptiſana nõ co/
lata magis. ¶ Et notandũ eſt ꝙ medici pariſienſes gra/
uiter peccant circa ptiſanam dupl̓r: vno modo: qꝛ colataƷ
parum aut nihil decoquunt: imo retinet quaſi saporeƷ ve

rum aque: quare cum infirmi in eius potu delectent̃: mul
tamqꝫ bibant: acquirunt malam diſpoſitioneƷ ſtomaci ꝛ
viſcerum: vnde diſcolorant̃ valde: ſimiliter habentes apo
ſtemata in interioribus ſuffocantur: qd̓ ꝛ vidi aliq̃n apud
eos contingere. Peccant ꝛ ſcd̓o: qm̃ cõiter neutram confi/
ciunt ptiſanam ex ordeo ſed ex auena: que ſm Gal. in pri/
mo alimentoruƷ eſt mali nutrimenti: cũ ſit cibus equoruƷ
ꝛ nõ hominum: niſi tempore famis. nocet ꝛ amplius rõne
ſue compleronis: quoniã eſt calida in primo gradu. ſicca in
tertio gradu: ſicut dicit Aui. 2° can. ꝛ vocat eaƷ deſſer: pp
quod apud eos crebre mora redolent ſepulchra. ¶ Dein/
de. (Uidetur enim.) Hic 2° diſputat hmõi dubitationem: ꝛ
arguit prio ꝙ ptiſana tritici ſit leuioꝛ ꝛ melioꝛ teſtimonio
medicoꝝ quotidaƷ: ꝛ dicit ꝙ aliqbꝰ apparet ꝙ ſit equalis
iuuamẽti ꝛ adhuc maioris ptiſana tritici q̃ꝫ ordei: equali/
tate th̃ cõi. Et hoc declarat per ſignũ in illis qui ipſaƷ aſſu
munt ſe inde nutrientes: qm̃ eſt videre tales: quoꝝ quidẽ
opus nutritionis eſt circa farinas triticeas: coloris melio/
ris illis: qui vtuntur ptiſana ex farina ordei facta: per hꝰ
enim bonitatem coloris inſinuatur ſanguinis multitudo:
cuius color eſt ſignificatiuꝰ bone habitudinis: quod ꝛ me
rito colore denotatur: qm̃ coloꝛ corporis abundantiã hu/
moruƷ oſtendit: niſi in profunditate corporis accubuerint
ſicut dicit Gal. i pria particula aſſo. ¶ Deinde (Siue qꝛ.)
Hic arguit in oppoſitũ ꝛ dicit vel fortaſſis ordeacea ẽ hu
midioꝛ triticea: eo ꝙ ordeuƷ eſt magis humidum tritico:
non digeſtione ꝛ nutrimento: cum nõ multum tribuat nu
trimentum: illud enim quod vere eſt humidum plurimũ
nutrit: ꝛ ſic ptiſana triticea eſt humidioꝛ ordeacea: ſed or/
deacea eſt humidioꝛ humiditate reſiſtente ſe. ſiccitati. Po
teſt etiaƷ ꝛ aliter legi: vt ſit totus hic ſermo cõtinuus indi/
uiſus: in quo oſtendatur triticeam eſſe melioreƷ ordeacea:
ꝛ legatur hoc ita cõtinue: ſiue hoc ſit ꝙ melioꝛ ſit triticea:
quoniam eſt humidioꝛ ordeacea: triticum enim eſt magis
humidum ordeo non ſoluƷ in digeſtione ꝛ nutritione: ſed
natura: cum ſit vtrũqꝫ viſcoſum compactum: prioꝛem te
men ſententiam magis cõmendo: tum quia ſermo reddi/
tur Ariſto. completioꝛ ꝛ copioſioꝛ: tum quia ſtatim dicit
ordeum eſſe humidius tritico ꝛc. ¶ Deinde (Aut nihil.)
Hic 3° ſoluit ꝛ dicit non eſſe aliquid prohibens ꝙ ptiſana
triticea non poſſit habere aliquas bonitates vel iuuamen
ta: ſicut arguebatur a ſigno contra quaſdaƷ egritudines:
vt qꝛ ſit aliqualiter humida lenis cauſatiua boni coloris:
ꝛ boni chimi: non tamen habet iuuamenta vel bonitates
perfecte: cum ſit difficilis digeſtionis ꝛ viſcoſa valde ꝛ opi
latiua: vnde non eſt eligenda magis alijs quibuſdã; quo/
niam inueniuntur quedam habentia leuitatem ꝛ lubrici
tatem ptiſane triticee coniunctas alijs bonitatibus perfe/
cte ſicut eſt ptiſana ordei: quia ordeum non ſolum eſt hu/
midius tritico: immo cum hoc etiam eſt frigidius eo reſi/
ſtens per hoc ſe. duabus qualitatibus eius: ꝛ parum nutri
ens: ꝛ talis cibus confert directe febricitantibus: oportet
enim cibum ipſorum eſſe talem ꝙ modicum nutriat: cuƷ
virtus ſit impedita in digeſtione materie morbi: ꝛ infrigi/
det ꝛ humectet ſupple. talis eſt autem ptiſana ordei ꝛ non
tritici. quare ꝛc. ¶ Notandum eſt ꝙ per hoc ꝙ dicit de/
glutioni Ariſtote. intendit ptiſanam colatam: per hoc aũ
tem quod dicit ꝛ quod affertur: intelligit ptiſanam non
colatam ꝛ alia groſſioris ſubſtantie. ¶ Dubitatur: quia
dicit ordeum humidius eſſe tritico: cum medici cõmuni/
ter dicant contrarium: ponunt enim ordeum ſiccuƷ ꝛ etiã
frigidum in primo gradu: ꝛ triticum medium in ſiccitate
ꝛ hũiditate: ꝛ caſm in principio ſcd̓i gradus. ¶ Amplꝰ
qd̓ magis nutrit ẽ hũidius: cũ humidũ deſeruiat ṽtuti di/
geſtiue ꝛ nutritiue: tale aũt eſt triticum: quare ꝛc. Dõm ꝙ
duplex eſt humiditas. ſ. naturalis qua quidem eſt triticuƷ

humidius ordeo: ⁊ accidētalis aquoſa ⁊ vētoſa: ⁊ tali hu midit ate ordeum eſt humidius tritico. Sed dicet aduerſa rius per hoc non ſoluit: eo ꝙ hmōi humiditas accidenta lis non videtur humectare ⁊ infrigidare patientem: ſicut dicit Ari. ſed potius eum ledere: ꝓp qḋ dicendū eſt ꝙ hu mectationē hmōi granoꝝ non intendit Ari. ipſis exiſten tibus in ſuo eſſe integris: ſed q̄ꝫtū ad illud qḋ fit ex eis: qꝛ ordeum cū ſit magis poroſum ⁊ minus viſcoſum tritico: in ipo amplius ibibitur humiditas aque cū aereitate diſ fundens ſe per totū corpus eius q̄ꝫ in tritico: quare cibus īde artificat⁹ reddit̄ humidior lenior ⁊ lubricior. ℭ Et ex hoc veritas intelligenti apparet. ℭ Et nota ꝙ ptiſana ordei recte ⁊ multiplicit̄ cōpetit egritudini acute vt febri: q̄ñ cū ordeū ſit frigidū ⁊ ſiccū ⁊ aqua frigida ⁊ humi da: magis abūdabit in tali cibo fridū humido: ſicut mai⁹ eſt nocumētū ⁊ exceſſus i febre rōne caloris q̄ꝫ ratione ſic citatis. Amplius cōfert: vt dictū eſt hmōi cibus: tum qꝛ in frigidat: tum qꝛ humectat: tum 3° qꝛ parū nutrit. ℭ Dein de (Propter id). Hic vltimo infert corelarium ↄcludens cur detur adeo parua ipſius q̄ꝫtitas. dicēs ꝓpter id qḋ hꝫ ptiſana ordei eſt humidior: pōt ſupple humectare multū modica ēt data q̄ꝫtitate. ⁊ hoc q̄ꝫtū ad ptiſanā colatā. Et qꝛ corpulētior hꝫ ſimilitudinē cū corpore q̄ꝫtū ad nō co latā: ⁊ fere tota tranſiens in nutrimētū: nō ſufficit ēt ſi de tur in modica quātitate. cū hoc enim toto facit opationē ſuā q̄ eſt infridare. ℭ Pōt ⁊ aliter ſmo hic gloſari vt dica tur: ꝓpter hoc ꝙ eſt humidior eſt ꝓhibitiua digōnis. ſup. qꝛ frigidū ⁊ humidū prohibent digōnē: niſi i materijs co lericis: ſicut dicit Hali. in tractatu cārū: ⁊ qꝛ corpulētior ⁊ viſcoſior: ⁊ ita digōni aliq̄liter iobediens: cū īfirmi habeāt digeſtiuā leſā ⁊ nā ſit digōni morbi itenta: ideo dant ſe mel paucam quātitatem: primū tamen eſt melius.

ℭ Problema. xxxvij. Antiqua.

PRopter qd cōgelationē dētiū diſ ſoluit portulaca ⁊ ſal. Aut qꝛ hec hūiditatē quādā hꝫ: māifeſte autē hec ↄfecta ⁊ ſi appōat̄ quodā tpe: attrahitur enim humiditas: viſcoſū aūt in greſſū extrahit acutū: eteni qꝛ cognata acui tas ↄgelationē dentiū ſignificat: habet. n. quādā acuitatē humor: ſal autem liqueſa ciens extrahit ⁊ acuitatem. Noua.

ℭ Cur dētiū ſtuporē portulaca herba aut ſal tollere pōt. An portulaca qꝛ lētū quēdā ha bet humorē: qui vel māducāti aut manu al quātiſper cōſtringenti pateſcit: heret enī ac trahitur: lentor igitur ſubiēs ille a corpore educit acorem: quippe qui affinitate quadā cōiungi valeat argumēto ſaporis: quem ac cidulū reddit. Sal vō macerat liquefacitq: atq ita acorem quoq extrudit.

ℭ Sequit̄ pars tertia principalis curatiue ptis in qua de terminat de ꝓblematibus curatiōis penes inſtr̄m medici ne dictū potio vl̄ medicina. ℭ Et qꝛ practica eſt duplex. ſ. curatiua ⁊ cōſeruatiua. p̊ determinat ꝓblemata de cura eiuſdē egritudinis vel accñtis dentiū: vtputa ſtuporis 2° de cōſeruatione ſanitatis tangit ꝓblemata: ⁊ hoc in trib⁹ ꝓblematib⁹: pmā in duas ſm ꝙ duo de hoc pōit ꝓblema ta. 2ᵐ ibi in. 39. ꝓblemate. ℭ Proponit itaq dubitationē dicens: quare eſt ꝙ portulaca ⁊ ēt ſal habet diſſoluere cō

Practi ca du plex.

gelationē ⁊ ſtuporē dentiū: cū vnū frigidū ſit ⁊ alterū ca lidum: ſermo aūt nicolai ꝑipathetici talis eſt de hoc. Stu porem dentiū aufert ſal: necnō ⁊ portulaca: q̄ꝫuis ſit fri da ⁊ ſal calus: portulaca diu maſticata viſcoſitatē hꝫ ſub intrantem dentes ⁊ attrahentē id acetoſitatis qḋ adheret dentib⁹: nā ⁊ ipſe ſuccus portulace parū acetoſitatis hꝫ ideo ſimilitudinis cauſa attrahit qḋ acetoſum eſt: ſal aūt liquefaciens educit acetoſitatem dentibus inherentē. Eſt autē portulaca olus notū comeſtibile. frigida eſt in ſecū do gradu humida in tertio ⁊ eſt medicina bona ↄ̄ ſputū ſanguinis diſinteriam ⁊ apāta ſplenetica. Et Aui. 2° cañ. ſi ea fricentur pori ⁊ veruce illos eradicat ſui proprietate ⁊ non qualitate: ſal etiā notus eſt: ⁊ eius multi ſunt modi: alius eſt artificialis ⁊ alius nālis. Artificialis eſt ſal cōis dictus ex aqua maris factus: cum caloris tēpore conden ſatur aqua humido aereo euaporāte: fit etiā interdū ex aq̄ dulci decoquendo in ea alea calcem ⁊ hmōi: alius eſt ſal nālis quem minera profert: ⁊ hic eſt multiplex. ſ. ſal gēma: ſal nitri: ſal armoniacus: ſal napticus: ⁊ omnes ſunt calidi ⁊ ſicci circa ſcōm gradū ⁊ vltra. ℭ Deinde. (Aut quia.) Soluit ⁊ pmo quare portulaca remouet ſtuporē dentiū ⁊ dicit hoc ideo eſſe: qm̄ portulaca hꝫ quādā viſcoſitatē vel viſcoſam humiditatē adherentem: ita ꝙ ſi maſticata vel confecta intra dētes vel etiā extra cōtrita prius teneatur apposita aliquo tpe: tunc eius humiditas attrahit ſui quadā ſimilitudine acetoſitate vtrobiq reperta ad ſe hu miditatē exñtem circa dētes: cum enim hꝫ viſcoſitas por tulace ingrediatur ⁊ immiſcetur humiditati exiſtenti circa dentes: attrahit humidum acutum ſiue acerbum quod erat circa eos. Modus autē quo fit huiuſmodi attractiō eſt: quoniā humiditas acuta vel acida cauſans cōgelatio nem dentiū hꝫ ſilitudinem ⁊ affinitatem cum humidita te portulace ꝓpter quā q̄dem ſilitudinem vnum attrahit aliud. dicit Ariſt. quodā tpe. ſ. determinato in tāto. ſ. quo agens poſſit ſuam impreſſionē impingere in paſſum: ſi. n. debet fieri opatio ſm Galē. 1° de acci. ⁊ mor. ⁊ Aui. primo cañ. fen. prima opꝫ tria cōcurrere. ſ. ꝙ agens ſit forte: ⁊ pa tiens diſpoſitū: ⁊ ꝙ tpe tm̄ interueniat: quoad agens ap proximatū paſſo cauſet actū ſuū in illud. ℭ Notandū eſt ꝙ medicine que remouent ſtuporem dentium: ſicut di cunt medici: ſunt portulaca ſal nuces auellane amigdale bacce lauri olea cera maſticata ⁊ brodialia caſa ⁊c. ℭ Du bitatur de eo quod dixit phi. acuitatem facere congelatio nem dentiū: qḋ nō videtur: cū acutū ſit calidū ⁊ ſiccū in 4° gradu: Amplius Hali dicit cōgelationē dentibus ad uenire cū acerbū aliqs manducet vel maſticet: aut in inte riorib⁹ ex acerbis humorib⁹ ſtomaci: ſed acerbū eſt fridū. quare ⁊c. ℭ Dōm ꝙ hic ſicut dcm̄ eſt nō accipit̄ acutū in ꝓpa ſignatione: ſed acutū cū acetoſitate ⁊ acredine: ſicut ēt i aceto ponimus aliquā acuitatē. Vñ ⁊ cōiter loquētes vocāt res acerbas vel auſteras acutas ⁊ vere in eis eſt ali quid acuitatis: qm̄ ſꝫ Gal. in 4° de ſimplici medicina: nō inuenitur aliquid purū ſimplex: ſed eſt cōpoſitū omne ex omni: ita ꝙ in vno inuenitur natura aliqualiter alterius. ℭ Deinde. (Sal autem.) Hic ſecūdo cām aſſignat: quare ſal ſoluit ſtuporem dentium. dicens hoc eſſe qm̄ ſal ſui ca liditate ⁊ ſiccitate liquefaciendo extrahit acuitatem circa dentes immiſcatam ſoluendo ipſam.

ℭ Problema. xxxviij. Antiqua.

PRopter qd puluis ⁊ nitrū ñ. Aut qꝛ cōprimit ⁊ nō liq̄facit. Noua.

ℭ Sꝫ cur lixiuiū nitriūue hoc idē facere nequeat: an ꝙ hec ſuam ob acerbitatem aſtringunt non liquefaciunt.

ℭ In quo

¶ In quo pōt dici q̄ dubitationē remouebāt. vł. n. aliciui cū puluis ꝛ nitrū ſint calidi ꝛ ſicci q̄ haberent remouere ſtuporē dētiū quēadmodū ꝛ ſal liquefaciēdo. Propter qḋ q̄rit dicēs. q̄re eſt q̄ puluis. ſ. cinis ſicut ſcribit ſeptima pticula: vbi hec duo repetunt̄ ꝓblemata. ſ. 9. ꝛ. 10. problemate. ꝛ nitrū nō ſu. curat ſtuporē dentiū. ¶ Deīde. (Aut q2) Soluit ꝛ dicit cām eſſe: quoniā iſta ſua pōderoſitate ꝯprimit ꝛ matrime nitrū magis hūiditatē acutā3 intus circa dētes q̄3 attrahāt aut liquefaciāt. cinis eni q2 puat' humiditatē nō attrahit: ſicut portulace hūiditas humiditate3 acutā circa dētes exiſtētē: neq3 liquefacit cū caliditas ſua nō ſit ſufficiēs. ſimilr̄ ꝛ nitrū nō liq̄facit vt ſal: licet ſit calidū in pmo: ꝛ ſiccū in ſcḋo: imo ſuo pōdere magis infigit ꝛ conſtringit. Ite3 caliditas ſua nō eſt operatiua ꝓpter terreſtreitatem ſubiecti a quo de difficili mota operatur.

¶ Problema. xxxix. Antiqua.

PRopter qd eſtiuos qdē labores balneo curari op3. hyemales vō vnctiōib'? Aut hos qdē vnctiōe ꝓpter horripilatiōes ꝛ factas mutatiōes. Caliditate. n. balneari op3 aut facere caleſieri. oleū āt cal3. In eſtate āt hūectari tp̄s. n. ſiccū ē: ꝛ nō terribiles horripilones pp declinationē i caliditatē. Modic' cib' āt ꝛ mult' pot' eſtate: hic quidē oīno: hic aūt magis potus quidē eſtate oīno ꝓpter ſiccitatē: modic' aūt cibus oīno quidē magis āt eſtate. caleſit. n. ꝓpter tp̄s a cibis. Noua.

¶ Cur eſtiuis laſſitudinib' balneo: hibernis vnctiōe mederi cōueniat? An hibernis vnctio daꝛ ꝓpter horrores mutatiōeſq3 vrgētes: p calorē. n. laxādū eſt: q mēbra tepeſcere faciat: oleū vō calidū ē at i eſtate humefaciēdū cēſeꝛ: qm̄ tp̄s id ſiccū eſt: nec met' iterpellit horroris: eo q̄ ſtatus tpis ad teporē igenue vergit. hinc etiā cib' parc' potio liberalis p eſtatē admittitur: ille magis: hec omnino. Potiōi nāq3 p eſtatem ob tempoꝝ ſiccitatē idulgendū ex toto eſt: parſimonia vero cibi cōis tempoꝝ oīu3 eſt: ſed magis eſtate cōuenit: ne ob habitū tpis feruentē: corpus cibo imodico preſſum exeſtuet.

¶ Ponit vitū ꝓblema de ꝑſeruatione corpoꝝ egrotare paratoꝝ: poſt qḋ ſubdunt̄ ꝓblemata de modo operatiōis medicinaꝝ. Et dicit. q̄re eſt q̄ labores ſeu laſſitudines cōtingētes tēpore eſtatis ꝛ autūni ꝓ parte: ꝛ veris pro alia parte. ſ. calida debemus curare cū balneo humectatiuo: Sed labores accidētes i hyeme vere ꝛ autūno pro parte vt ſic annus totus i duo diuidaꝛ: debemus curare cū vnctionibus calidis. ¶ Nota q̄ hic p labores poſſum' intelligere laſſitudineſ ꝛ fatigas derelictas poſt exercitiū neceſſariū aut labores p ſe ſiue ſpōtaneos: q ſm Gal. i de regi. ſani. ꝛ i 2' parte aſſo. ſunt tres: vlcerofus ex humorib' cauſatus acutis. extēſiu' ex quantitate humoꝝ: ꝛ apoſtemoſus ex vtriſq3: addit aūt Auicen. 3' pmi. laborē quartū: quē vocat areſactiuū exiccatiuuu3: quō aūt hi labores curenꝛ: ꝛ quō eis ꝯpetāt balneare ꝛ vbi: dcm̄ ē a Ga. de re. ſani. ꝛ ab Auicē tertia pmi. ¶ Deīde. (Aut hos.) Soluit ꝛ primo ad queſtionē ꝓpoſitā. Secūdo docet cōueniēs regimē cibi ꝛ pot' i eſtate ꝛ hyeme vel ſolutionē declarat antedictā. ibi ſcḋa. (Modic'.) Inde pmo aſſignat cā3 ſcḋe partis dubitatiōis humectās dicēs: q̄ i hyeme ꝓpter orripilatiōes ꝛ vniuerſaliter ꝓpter mutatiōes factas a frigiditate vel frigidas ſm aliā lr̄a3: op3 tales balneari calidis ꝛ iungi: ſicut ſunt balnea ſulphurea nālr̄ calida ꝛ ſicca: q̄ ſi nō reperiantur nā talia: op3 vt caleſiat aq̄ p ignē: ꝛ ide ſiat balneu3 calidū ꝛ ſiccū. ſicut ē balneū tertie caſe: ſunt. n. ſicut dicūt medici tres māſiones ſeu caſe balnei: quaꝝ pma ifrigidat ꝛ humectat. ſcḋa calefacit ꝛ humectat tēperate. tertia calefacit ꝛ deſiccat: qḋ vt meli' actu ꝛ virtute reddaꝛ calidū decoquunꝛ i aq̄ herbe calide ſicut calamētū origanū ſaluia rutha ꝛ hō. ſimilr̄ quoq3 op3 facere vnctiōes calidas. hec eni videnꝛ eſſe potētes ad curationē: cū oleū ſit calidū oleū nāq3 de oliuis maturis eſt calidū tēperate: niſi ſit antiquū: de quo hic eſt ſermo cū ſit meli' ec olei. S3 oleū onfācinū qḋ ſit de oliuis adhuc imaturis ē frigidū ꝛ ſiccū. ꝛ tō eſt optima mā in fundamētū olei roſacq̄ mirtini ꝛ ſimiliū. ſi aūt voluerimus magis calefacere: faciemus inūctionē ex oleo de lilio de coſto ꝛ ſimilibus. ¶ Deīde. (In eſtate.) Hic ſecūdo ſoluit ad pmā partē dubitationis dicēs. tō op3 balneo hūectatiuo labores eſtiuos vel laſſitudines curare: quoniā tēpus eſt ſiccū corpora exiccās: cū ſimilr̄ corpora diſponanꝛ tēpori. vt dcm̄ eſt i. 9. ꝓblemate hui'. exiccatū vō eget humectatiōe. nō. n. idiget calefactētib' vel nō ſpediꝛ a rebus frigidis: cū nō ſint orripilationes ꝛ frigora vehemētes. ſicut fuerāt i hyeme: ꝛ i aliqua parte veris ꝛ autūni. facta. n. eſt declinatio tēporis ꝛ mutatio ad caliditatē: ſiue ſit etiā ſinis veris ſiue pncipiu3 autūni. Et ſcias q̄ balneū curatiuū hō laboꝝ op3 ee vehemēter humectatiuū ꝛ ifrigidatiuū: q̄ etiā tale magis artificialiter pōt fieri vt coquēdo maluas i ea violas vngulā cabalinā frondes cīnarū vitiu3 ꝛc̄. Inunctio aūt olei ſit ex oleo onfancino cōmixto plurimo violato aut violato ſimplr̄: aut cu3 his roſaceo. ¶ Deinde. (Modicus.) Declarat antedictā ſolutionē vel docet regimē cibi ꝛ pot' in hō corporib' paratis egrotare ꝛ vniuerſaliter etiā in oīb': dicēs q̄ i eſtate ꝛ i tēporib' ſibi ꝓportionalibus debet exhiberi modic' cibus ſemel exhibit' ꝛ multus potus oīno. Sed i hyeme ꝛ i parte tēporis ſibi cognata debet fieri per cōtrariū exhibitio. Et exponit illud qḋ dixit omnino q̄ erat cōmune ad cibum paucum ꝛ potum multū dicens: q̄ eſtate potus debet eſſe vniuerſaliter multus: qḋ vlterius deducit reddēdo cām ꝛ dicit cu3 repetitione horis: q̄ potus vniuerſaliter deb3 eſſe plurimus in eſtate ꝓpter exiccationē inductā a tempore ꝛ labore. ¶ Deinde. (Modicus.) Reſumit alteram partem ꝛ dicit q̄ vlr̄ in eſtate cibus debet eſſe modicus magis q̄3 in hyeme cuius cauſa eſt: q2 corpus ſupercaleſit a cibis: ꝛ etiā exiccaꝛ ꝓpter caliditatē tēporis: ꝛ etiā q2 virtus cum illo eſt debilis: non poteſt cibū multū digerere ſemel datu3: quare op3 ſemel parū dare cum virtus ſit debilis: ꝛ ſepe: qm̄ corpus eſt inanitū egēs ꝓpter reſolutionem multā factā a cōtinēte. ſicut p3 ab Hypo. in pma pticula aſſo. ꝛ a Gal. exponēte. Noſce q̄ pars hec (modic' ꝛc̄.) breui' repeꝛ in. 38. ꝓblemate. 5' pticule. in hac enim particula repeꝛ ab interlineatoribus ſupfluitas nō raro. ¶ Notādum q̄ p cibū intelligo rem aliquā ꝯtētā ſubſtātie ſpiſſe facilis digeſtionis vt pſſum̄ i nō collatā. carnes pullinas ꝛ hō: panem laudabilem ꝛc̄. Per potū vō itelligo cōmixtione3 liquidā factā ex vino ſubtili claro odorifero ꝛ aq̄ leui ꝛ laudabili ꝛc̄. Talis nanq3 potus tria videtur operari i corpore noſtro. reintegrat nutriendo corpus ꝛ ſaluando virtutē. infrigidat ꝛ humectat: quod potiſſime requiritur tēpore eſtiuo. Iterum ſui ſubtili ſubſtantia ſuperfluitates euacuat in vrinā ꝛ ſudorē. Cibus aūt ſolum vnum videꝛ

hoꝝ habere niſi ſit vehementer liquidū: enutrit enim ⁊ reſtaurat deperditum.

℄ Problema. xl. Antiqua.

PRopter qd medicinarū he qdē vētrē ſoluūt: he vo veſicā n̄. Alie autē veſiccā quidē ſoluūt ventrez vo nō. Aut quecunqꝫ quidē ſunt humida ⁊ aq̄ plena: hec vtiqꝫ ſi erūt medicinalia ſoluunt veſiccā: illic eni ſubſiſtūt imputrida humoꝝ: receptaculū eni eſt veſica idigeſti humidi: in vētre vo non manet ſed priuſq̄ꝫ faciat aliqd aut patiaꝛ recedit. q̄cūqꝫ vero ex terra ſecundū naturaz ſunt: ſi fuerint medicinalia: hec vtiqꝫ vētrez ſoluūt. ad hoc enim eſt mot⁹ terreſtriū: quare ſi fuerit. motiuum perturbat. Noua.

℄ Cur ex medicamētis alia aluū ſoluāt veſicaz aūt minime: alia veſiccā ſoluāt: cū aluuz nihilo moueāt. An ꝙ ea q̄ nā humida ſunt: atqꝫ aque referta ſi medēdi obtinēt facultatē veſicam ſoluunt. Subſident eniz in ea humores q putredine imunes euaſerūt: qppe veſica pro ei⁹ humoris cōceptaculo habetꝛ qui minime i vētre cōcoquitꝛ: qui nō manet ſꝫ priuſq̄ꝫ agat qcquā aut patiaꝛ excernitꝛ. At q̄ terrenā ſortiūtur nāz: ſi vires habeāt medicas: aluuz hec fūdere queunt: in hanc eni terrena queqꝫ materia ſe ꝓuoluit: itaqꝫ turbat ſi mouendi obtinet facultatem.

℄ Tranſit Ari. ad determinādū modū operationis medicinarū ⁊ etiā ciboꝝ ex qᵒ apparebit ſimilr qd ſit cibus ⁊ quid ſit medicina ⁊ quomodo differant. Proponit itaqꝫ vnū ꝓblema vniuerſale valde i medicinis educētib⁹ a corpore ⁊ dicit. Quare ē ꝙ quedā medicinaꝝ euacuāt p vētrē iſeri⁹ educēdo ſtercora ⁊ nō vrinā ſic̄ agaricum turbit mirabolani ⁊ talia. ⁊ alie ſoluūt p veſicā ꝓuocādo vrinaz ſicut petroſolinū apiū criſones ⁊ hꝰ. talia enim de ſe ꝓuocant vrinā tm̄. ꝙ ſi ventrē ſoluāt eſt p accidēs p viā puta i digeſtiōis vt qꝛ ſupflua ſumaꝛ ipſoꝝ q̄ntitas ⁊ i nō ſuo tēpore. Et ſupple ꝙ q̄dā medicinaꝝ ſoluūt vtruqꝫ p vtraſqꝫ vias vt aſſaꝝ geneſtra piper ⁊c̄. ſic̄ dicetur in. 43. ꝓblemate. Et q̄dā ſunt ēt q̄ neutrū p neutrā viaꝝ ſoluūt ſicut medicine alteratiue ⁊c̄. camomilla mellilotū ⁊c̄. ℄ Notādū ē ꝙ vēter mltis modis accipitꝛ apō medicos. dicitꝛ. n. vēter oīs cōcauitas cuiuſcunqꝫ ſit: vnde Ga. in ꝑmo de criſi. vēter apud ypo. eſt nomē cōe oīs mēbri habētis cōcauitatē. ⁊ ſic ſumitur ab eo in ſexta ꝑticula aſſo. dicēte. Si in vētre ſanguis effūdaꝛ ⁊c̄. Sumitꝛ ⁊ pro cōcauitate pectoris ⁊ ptis iferioris exiſtēte ſub dyafragmate. vn̄ i p̄ alimē. ↄcauitas toti⁹ i duas ſepaꝛ ↄcauitates magnas: quarū vna ē ſupra dyafragma: altera vō ifra. Accipitꝛ inde vēter p ↄcauitate ſtomachi ⁊ iteſtioꝝ tm̄: ⁊ ħ mō accipit hic miſtotiēs pbs. Sumitꝛ ⁊ q̄rto vēter adhuc ſtricti⁹ p cōcauitate ſolū i q̄ ꝑmo repōitꝛ cib⁹ ⁊ pot⁹ dicta noīe cōi ⁊ corrupto ſtomacho: ꝓpe eni ſtomac⁹ eſt os citis vel meri ⁊ iſofagus: ſicut apparet p tranſlationē Ari. ⁊ Ga. imediate ex greco i latinū ſermonē: ⁊ ſic accipit eū Ga. in teg. tractatu de ſignis. cū dicit: vētris vō cognitiōes ⁊c̄. Deide. (Aut quecunqꝫ) Soluit. ⁊ p̄ ad ſcdam ptē dubitatiōis dicēs quecūqꝫ igreditū corp⁹ fuerit hūida: qō dicit ad drīam ſiccoꝝ ſtiptícoꝝ: vt ſūt mirti neſpilla ⁊ huiꝰ. ⁊ plena hūiditate aquea idigeſtibili nō nutritiua: qō dcm̄ ſit ad drīā brodij bonaꝝ carniū. licet. n. ſit hūidū nō tn̄ eſt aquoſū illa tali aquoſitate. Et cū ħ 3° ꝙ ſint medicinalia: qō potes dicere pp vinū aut aquā purā. hec dico cū habuerit p̄dictas tres ↄditiōes ſoluūt veſicā ꝓuocādo vrinā: ſicut ſūt rape pſica ⁊c̄. q̄ q̄ꝫ tūs ſint nālr ſicca accñtalr multa abūdāt hūiditate habēte ſecuz aſſociatū aliquid acuitatis faciētis penetrare ſua mordicatiōe. Q̄ aūtē medicinalia ꝓuocādo vrinā ſoluāt veſicā declarat: nā illic circa veſicā ↄtinētur ſupfluitates hūiditatū nondū corrupte: qō forte dicit pp ſtercora: aut aliquā māz mutatā i corpe a ſui nā i corruptionē. ħ aūt accidit: qm̄ veſica ē loc⁹ receptiu⁹ hūiditatis nō idigeſte ſꝫ digeſte: ꝓut digeſtio dr̄ i ſupfluitatib⁹ habitatio vt digeſtū ⁊ victū expellaꝛ a nā. vn̄ ⁊ medici dicūt digeſtionē eē i vrina cū ptes ei⁹ fuerit opationi nāe diſpoſite. Et ꝙ vrina expellaꝛ i hꝰ. receptaculū. ſ. veſiccā. pꝫ vn̄ nō ꝑmanet i vētre ſecūdo mō dicto vl̄ i epate vel vijs ei⁹: ſꝫ venit ad veſicā ⁊ recedit ꝑuſq̄ꝫ aliqd agat: ħ ē anteq̄ꝫ ꝑmutet corp⁹. Et ſilr añq̄ꝫ patiaꝛ aliqd. i. anteq̄ꝫ expoliata a forma ſua ꝑmutetur i ſubaz corpis: qō dic̄ ad drīaz corp⁹ igredietū ⁊ opantiū ſui mā ſicut ſūt nutrimēta. ℄ Notādū ē ꝙ corp⁹ igredietū q̄dā ſūt ſimplr nutrimēta vt panis vinū caro ⁊c̄. ⁊ vlter opantia ſin mā: q̄dā ſimplr medicine vt ſui q̄litate ⁊ ſba opantes: q̄dā magis declināt ad lat⁹ nutrimēti: ⁊ hec dicūtꝛ cibi medicinales vt olera ⁊ fruct⁹ plurimi: q̄dā magis declināt ad lat⁹ medicinarū: q̄ ⁊ medicine dicūtꝛ cibales: ſic̄ cepe porri: ⁊ hꝰ ⁊ maxime quādo ſumūtꝛ nō ratione nutrimēti: ſꝫ alteratiōis. caſſiafiſtula ⁊ etiā manna poteſt eē talis. ℄ Deide. (Quecūqꝫ.) Soluit ad ꝑmā ptē q̄ſtionis ⁊ dicit: ꝙ oīa illa i qb⁹ terra nālr abūdāt: qō dicit ꝓpt acuta ⁊ calida ſicut carnes paſſerū ⁊ taliū: ⁊ cū ħ ſcdo fuerit medicialia: qō dicit pp aliq̄s carnes q̄ ſꝫ ſint terreſtres ⁊ medic̄e: nō tn̄ ſoluūt vētrē: vt caro leporis ⁊ ceruí niſi per accidēs: ⁊ fruct⁹ etiā aliq q nō ſunt medicinales: huiꝰ ſoluūt vētrē ſicut ſūt mirabolani ⁊ quedā pira: Et declarat qꝛ cū ſint terreſtria ⁊ grauia habēt motū deorſuꝫ: ⁊ qō ſic mouetꝛ ſoluit vētrē dūmō habuerit vere v̄tutē aliquā medicinalē: p quā ħ opetꝛ ſicut ſūt mirabolani. ℄ Nota ſic̄ dicit Ga. ii. de ſimplici medicina ⁊ Auer. 5°. coll. ꝙ mod⁹ opationis medicinarū eſt duplex. vn⁹ a re elemētari. ali⁹ a ſpecie rei: quā appropriare nō poſſum⁹ rei elemētari ſed virtuti alicui ſupra nātā elemētoꝝ exiſtēti de q̄ erit ſmo i ſequēti ꝓblemate. Prim⁹ quidē mod⁹ ē triplex: ē eni opatio quedam vniuerſalis a primis qualitatibus elemētorū proueniens vt eſt calefacere infrigidare deſiccare ⁊ humectare. ſecunda eſt poſt iſtam media vt reſoluere digerere ⁊c̄. Alia eſt propria operatio ⁊ ſpecialis vt ſoluere ventrē prouocare vrinam: curare cancrum. ⁊ hanc tetigit operationem in. 37. ⁊. 38. problemate. ſcdam autem operationē quam Auicen. vocat ſimilem vniuerſali tetigit ⁊ tanget Ariſ. in pluribus ꝓblematibus: ⁊ in ſermone de mutatione tpis ſepe tetigit vniuerſalem ꝑmam.

℄ Problema. xli. Antiqua.

PRopter qd aūt he quidē ſuperiorē vētrē. he vo inferiorez mouēt: vt elleborus quidē ſuperiorē. ſcamonea autē inferiorē: alia autem vtrūqꝫ: vt elateriū ⁊ thapſie gūma. Aut qꝛ medicinaꝝ vētrē mouētiū he quidem ſunt frigide, he vo calide. q̄re he quidē propter

calidıtatem conſeſtiȝ in ſuperiori ventre exiſtētes ferunt̄ ex ipſo ad inferiorē locū inde diſſoluētes: maxime autem valde extranea ⁊ nequaquaȝ ꝯglutinata. ſi vehemēs fuerit medicina: aut plus detur: natura defert i ſuperiorē ventrem hec: ⁊ ſi ſuperfluitas fuerit ꝓpter caliditatem perturbans ſpiritum factum multuȝ ab ipſa ſiſtere vomitus facit. frigida autem ſurſuȝ ipſoꝝ ꝓpter gravitatem: ⁊ priuſq̄ꝫ patiantur aliquid aut faciant deorſum feruntur: exinde mota idem agūt ſuperioribus. Inferius autē poros aperiētia exinde ⁊ mouentia quibus dominabuntur ſuperfluitatibus ⁊ diſſolutiōibus. accipientia eandem terreſtreitatem. Quecūqꝫ autem vtriſqꝫ participant ⁊ ſunt mixte medicinarū ex calido ⁊ frigido. hec ꝓpter vtrāqꝫ virtutē operant̄ vtraqꝫ: quēadmodū. ⁊ nūc ꝯficiūt medici miſcētes ad ſe iuicē. Noua.

¶ Cur alia vētrē mouēt ſuperiorez alia inferiorē: vt velatrū ſuperiorē: ſcamonea iſeriorē: Alia vero citant vtrūqꝫ vt elateriū: ⁊ thapſie ſuccus? An qꝫ ex medicamētis q̄ vētreȝ mouēt: alia frigida: alia calida ſūt: itaqꝫ alia propter ſuū calorē ꝓtin⁹ vt i ſuperiori vētre fuerūt: loca petūt ſuperiora: ac inde liqueſaciēdo: maxime q̄ aliena ſint minuſqꝫ inſedētia: ſed etiā que iſunt natura intima medicamēto. ſ. vehementiori epoto: aut copioſiori q̄ꝫ nā patiat̄ tā ea ipſa que excreſcētia adfuerint i vētriculū deducūt. hic vo feruore excremēta perturbāt: flatuūqꝫ excitant multū: qui obſiſtēs verāſqꝫ demū vomitū mouet. Alia qꝫ natura frigida ſunt: deorſū v̾ſus pōdere ſuo labūtur: etiā priuſqꝫ quicquaȝ vel efficiātur vel agāt: ac ide ꝓficiſcētia idē actitāt qđ ſuperiora. vbi enim p abdita foramina illinc aſcēderūt: atqꝫ māȝ agitarūt: eodē tramite: ſecū que corripuerit excremēta colliquamētaqꝫ deducūt: at gen⁹ medicamēti qꝫ q̄litatis vtriuſqꝫ particeps mixtumqꝫ ex calido frigidoqꝫ ē: hoc ob eā vtrāqꝫ facultatem rem pōt vtrāqꝫ cōficere: hic ⁊ medici mixtiſ ſibi generibus ſepe medicinas componūt.

¶ Nūc Ariſt. determinat de medicinis ſolutiuis ſupfluitatis groſſe terreſtris. Et querit quare eſt qꝫ quedā farmacie pugant p partē ſuperiorē: iducēdo nauſeā: ⁊ vomitū tādē faciēdo. ſicut ē ellebor⁹ alb⁹: ⁊ q̄dā educūt per partē iſeriorē ſecedere faciēdo. ſicut ſcamonea: ⁊ alie ſunt que educūt p partē ſuperiorē ⁊ inferiorē ſimul ſicut elacteriū ⁊ gūmi thapſie. ¶ Notādū qꝫ elleboꝛ⁹ eſt herba nota: ⁊ ē duplex alb⁹ ⁊ niger: ⁊ vterqꝫ ē calid⁹ ⁊ ſicc⁹ i ſecūdo gradu: differūt tamē i ꝓprijs opatiōib⁹: qm̄ ellebor⁹ alb⁹ educit p vomitū flegma cū fortitudine. ⁊ ideo ſufficiēter ꝑparatū eſt optima medicina in arthetica ⁊ podagra ⁊ vniuerſaliter egritudinib⁹ cronicis frigidis: timoroſa tamē. elleboꝛ⁹ vo niger educit melācoliā p ſeceſſuȝ: ⁊ ē medicina antonomaſice ad leprā. Scamonea eſt ſucc⁹ cuiuſdā ſpēi volubilis: cui⁹ folia ſunt ad modū ſagitte alate. ⁊ iō dicit̄ volubilis ſagittalis eſt calida ⁊ ſicca i tertio gradu. ſoluit colerā p iſeri⁹ fortiter: ita qꝫ opatio ſua ē ſicut opatio furioſi. ſicut dicit Joā. Meſue. ⁊ iō eſt ſolutiuū antonomaſice. vt ⁊ idē dicit. Elateriū ē ſucc⁹ cucumeris aſinini vl̄ agreſtis: qđ ⁊ ſicidis dicit̄: ⁊ eſt plāta nota i italia valde ſimilis oleri ferēti citrullos ſeu cucumeres domeſticos: folia tn̄ habet minora ⁊ aſperiora illis: ⁊ fruct⁹ ſiliter: ⁊ ē calidū ⁊ ſiccū i tertio gradu: ⁊ euacuat p vomitū flegma a iuncturis arteriꝫ ⁊ neruis ⁊ aquā citrinā ꝓpter qđ rectificatū eſt cōueniēs medicina aſcliticis. Gūma thapſie. vt dicit Auerro. in tertio coll. ē gūma ruthe agreſtis ſicut dicūt qdā medici. ſm̄ ſꝫ Dyaſcoridē ē plāta habēs ſtipitē ſimilē ferule ⁊ folia ſimilia maratri: ⁊ hꝫ ramos ſubtiles i quorū ſūmitatib⁹ ſūt corone aneti ſimiles ⁊ habēt florē albū ad citrinitatē declinē ⁊ ē calida ⁊ ſicca valde: cū humiditate tamē extranea: ita qꝫ Auer. ibidē ponit eā humidā i p̄mo gradu: ⁊ ē iflāmatiua cauteriçatiua. ipſa enī q̄ſi ſtatiȝ eleuat ampullas ⁊ veſicas cū tāgit cutē. Et truffatores ſe ferro cingētes nudi vt mōſtruoſi appareāt ⁊ lucrent̄ liniunt̄ cū ea: ⁊ ipſa p ſuperi⁹ ſoluit flegma. ¶ Deide. (Aut qꝛ) Soluit. ⁊ diuidit̄ in duas ptes. p̄mo enī p̄mittit diuiſionē neceſſariā ad propoſitā ſolutionē: ⁊ dicit qꝫ cauſa iſtoꝝ vniuerſaliter ē: qꝛ medicinarū vētrē ſoluētiū ſiue p ſuperi⁹ ſiue p iferi⁹ aut vtroqꝫ modo q̄dā ſunt frigide. ⁊ ſu. quedā ſūt cale. q̄dā medie cōmixte ex calido ⁊ frigido. ⁊ fortaſſis hec littera cecidit a ſcriptore. ¶ Deide. (Quare he.) Hoc p̄miſſo ſecūdo accedit ad ſolutionē: ⁊ diuidit̄ i tres ſecūdū qꝫ tria fuerūt tacta i dubitatiōe. p̄mo. n. reſpōdet ad p̄mā partē q̄ſiti: ⁊ dicit ꝯcludēdo ex dictis modū quo medicine ſoluūt p partē ſuperiorē. q̄re hō de numero medicinarū quecūqꝫ ꝓpter caliditatē cū ſunt in vētre ſuperiori. i. i ſtomacho nomine cōmuni dicto: qđ dicit̄ ad differētiā vētris iferioris. diſſoluentes ide ⁊ attrahētes a partib⁹ iferiorib⁹ ſtomaci: ⁊ totius corporis: ⁊ eradicātes a partib⁹ ſuperiorib⁹. ſicut dicit Joā. Meſue i p̄mo de ſimpli. medi. ⁊ Auicē. q̄rta p̄mi. debilitādo ſtomacū ⁊ nauſeā iducēdo ſuperi⁹ ſui caliditate ⁊ leuitate ferūtur ⁊ trāſeūt ex parte ſtomaci iferioris ad locū ei⁹ ſuperiorē: ad os. ſ. ⁊ tūc vomit⁹ efficit̄. ¶ Deide. (Maxie aūt) Addit h̄ quaſdā ꝓprietates medicinales propter q̄s vomit⁹ cauſat̄ ⁊ dicit: qꝫ p̄ncipaliſſime medicina q̄ iſtas q̄tuor habuerit iducit vomitū. ſ. qꝫ ſit ex̄tnea icōſueta: qm̄ a ꝯſuetis nō ſit paſſio: ſic dr̄. 44. ꝓblemate vel dꝫ eē ex̄nea ipſi nāe rōne ſui: qꝛ ſit amara abhominabilis fetida ſicut dr̄ i. 46. ꝓblemate ſcdo qꝫ nō ſit lubricatiua: ita qꝫ ſui tenacitate adhereat ptib⁹ ſtomaci nō valēs egredi: neqꝫ etiā ſit talis qꝫ ſui ſtipticitate ꝯfortet os ſtomaci cōſtrigēdo: ſꝫ ſit lenis rara. Itē tertio qꝫ ſit fortis i ſe ſupans v̄tutē corporis ⁊ nō ſupata ab illo. Et 4° qꝫ detur i tāta q̄ntitate qꝫ v̄tus nequeat eā tolerare qn ipſa hūores corporis agitet: h̄ ē qꝫ opꝫ dari i tāta q̄ntitate vt ſuā valeat explere actionē. oē. n. agēs ſm̄ ga. i libro de ſimpli. medi. dꝫ eē mſe q̄ntitatis: qn̄ itaqꝫ medicina aliq̄ calida ⁊ ſicca valde habuerit iſtas q̄tuor ꝓprietates: nā nō potēs ei⁹ pati moleſtiā mādat eā ꝓcedēdo ſibi hūores ad os ſtomachi de ptib⁹ iferiorib⁹: ⁊ ſic tandē vomit⁹ efficit̄. ¶ Deide. (Et ſi ſupfluitas.) Videt̄ hic oſtēdere q̄liter vomit⁹ poſſit ſedari dicēs: qꝫ ſi ſupfluitas vomit⁹ ꝯturbet ſpm̄ caliditate vētoſū generatū in ſtomaco ꝓpter medicinā agētē i humiditates ſupfluas: ⁊ tūc facto vomitu mlto ab ipſa medicina expellēte eas ſedat̄ vomit⁹ vl̄ ſic dicat̄ ſi fuerit multa humoꝝ ſupfluitas ⁊ medicine q̄ ipediant

ſpm̄ v̄tutis vehiculū: tūc v̄tute medicine ſupfluitate euacuata: h̄ ē poſtq̄ȝ vomit⁹ fuerit factus a medicina iducat̃ ſiſte re.i.gen. ¶ Notādū ſic dicit Jo. meſue i p̄ de ſim. medi. medicinaꝶ facientiū vomitū quedā leuiter faciūt vt ſemen rape atriplicis aneti ⁊ hm̄ōi.q̄dā v̄o fortiter vt ellebor⁹ albus cōdiſi mezereon ⁊ elaterū.q̄dā vero medio mō vt nux vomica baurach ſalgēma ⁊ talia. ¶ Notādū ē q̄ ſpūs multas hȝ ſignificatiōes: aliq̄ñ ſumit̃ p̄ ſub̃a ſep̄ata maxime deprauata.ſ.cachodemone. Aliq̄ñ ſumit̃ pro aīa hūana iuſta exercēte: vñ vir bon⁹ dr̄ bonum ſpm̄ hr̄e: dr̄ ⁊ puluis ſubtilis ſublimatus metallo vehemēter irritatiu⁹ de quo q̄dē loquunt̃ archimiſte vt eſt ſulfur arſenicū ⁊ hm̄ōi ſublimata. Siľr ⁊ aliq̄ñ p̄ vēto ſicut appet i 2⁰ meta.⁊. 26. particula hui⁹. ſumit̃ ⁊ p̄ iſpiratiōe ⁊ reſpiratiōe ſiue anhelitu vt ab ypo.i pnoſticis.⁊ i hoc libro multotiēs: ſumit̃ ēt p̄ut eſt ſub̃a ſubtilis q̄ iſtrumētū v̄tutis exiſtit ⁊ vehiculū ⁊ ſic pōt hic accipi. pōt etiā p̄ vētoſitate ſm̄ aliā expōnē. ¶ Deīde. (Frida aūt.) Soluit 2⁰ ad ſcðam ptē q̄ſiti: ⁊ dicit q̄ medicine nālr̄ frigide p̄pter pōderoſitatē ſuā quaȝ acquiſiuerūt a frigido ꝯſpiſſante anteq̄ȝ q̄cq̄ȝ patientur a corpe ſicut patiunt̃ cibi: q̄ a corpe corrūpunt̃: aut anteq̄ȝ agāt aliq̄d ſicut venenū cor̄ⁿ corruptiui mouet̃ exinde.ſ. ex loco ſup̄iori vētris i quo primit⁹ fuerūt recepte ⁊ ferunt̃ ad ptēȝ iſeriorē eodē mō p̄ iſeriora opando quo ⁊ vomit⁹ p̄ ſup̄iora determinatū humorē euacuādo: ſicut.n. vomitiue diſſoluētes attrahūt ab iſeriorib⁹ ⁊ eradicāt vt dictū eſt a ſup̄iorib⁹: ita iſte ſolutiue ſuo mō diſſoluētes trahūt a ſup̄iorib⁹ ⁊ eradicāt ab iſeriorib⁹. ⁊ h̄ ē qð dicit exponēdo idē ⁊c̄. q̄ aperuit vias manifeſtas ab illis locis diſſoluētes ſupfluitates q̄bus dominant̃.ſ. groſſas ⁊ terreſtres q̄s accipiūt iducēdo hm̄ōi diſſolutiōes: q̄b⁹ demū grauātib⁹ naturā p̄ ſeceſſuȝ emittunt̃. ¶ Deīde. (Quecūq̄ȝ āt.) Hic tertio ſoluit ad tertiā partē queſiti ⁊ dicit q̄ quecunq̄ȝ de numero medicinarū participāt ambab⁹: vt q̄ ſint mixta ex calido ⁊ frigido ⁊ aliīs q̄litatib⁹ ꝯſimilib⁹ iſtis vt graui ⁊ leui p̄p̄ h̄ q̄ vtrarumq̄ȝ medicinarū p̄dictarū hn̄t v̄tutē cauſant vtranq̄ȝ opationē p̄portionaliter eodē mō ⁊ euacuabūt ſupfluitatē mediocrēlr̄ ſubtilē igneā: ⁊ terreſtrē groſſaȝ. ¶ Deīde. (Quēadmodū. Addit declarando qð dcm̄ eſt hic i nā: p̄ ſimile iuētū i arte: ⁊ dicit. nā fortaſſis ſicut q̄ñ medici nō hn̄t vnā medicinā ſimplicē hn̄teȝ v̄tuteȝ vtrariq̄ȝ medicinarū cōponūt adiuicē medicinā vomitiuā ⁊ ſubductiuā qð expedit liēterie ⁊ diſſiterie apparatus i q̄bus nō poteſt medicina ſolutiua p̄pter debilitatē inteſtinoꝝ diu retineri ſicut p3 p̄ Auicen. q̄rta p̄mi. ta ſu. ſȝ nāȝ eſt iuenire medicinā habētē i ſe virtutē hanc duplicē: ex q̄ duplex manat operatio. ¶ Notādū eſt q̄ ſermo iſtiuſmodi expoſitā manifeſte relinquit ſentētiā: cū expoſitor nō habeat manifeſtare niſi ſentētiā auctoris: ⁊ ſi ſit falſa ſicut dicit Ga. i p̄mo p̄noſticoꝝ. Hic tñ ſermo longinquus vehemēter exiſtit a ſentētia. quā de hoc ipſo poſteriores adiuenerūt medici ⁊ ph̄i. poſuerūt enī q̄ medicinarū p̄dictaꝝ opatio nō fiat elemētaria q̄litate: ſed a virtute cuiuſdā forme q̄ tota rei ſubſtātia vel forma ſpēi appellat̃. Uideo itaq̄ȝ q̄ dictū Ariſ. ſm̄ eos p̄manere nō pōt: quoniā cōmuniter ſcamōeā ponūt elleboro calidiorē: ⁊ tamē ſcamonea p̄ iſeriora educit ⁊ ellebor⁹ p̄ ſup̄iora: ſimiliter ⁊ lapis lazuli euacuat melāȝ pōderoſam terreſtrē p̄ ſuperiora cū tñ pōderoſus exiſtat. Et ſcamonea educit colerā p̄ iſeriora cū leuis ſit ⁊ ſubtilis: p̄pter qð talia vidētes poſteriores: vt dictū ē extimauerūt nō male ab illa virtute ſupra ꝯplexionē exiſtēte cōtigere: q̄ aūt hūc ſermonē Ari. plurimū iſirmat ē: q̄ auer. cōmētator eiuſdē fidelis expoſitor viā ipſi⁹ hāc vt p3 i 5⁰ coll. nō ſuat: ſȝ magis poſterioribus adheſit. In aggregatiōe tamen ſerapionis ſunt verba ſententiam ariſt. aliqualiter redolētia ſȝ aben. meſuai ſcamonea paucā habet caliditatē: elleborꝰ vero multā: ⁊ p̄p̄ ipſaȝ laxat ⁊ nō iducit vomitū: ſed thapſia ⁊ elaterū ſunt calidiora elleboro. Hoc aūt vltimū Ari. potiꝰ agit: neq̄ȝ tamē. Ari. eſt i his redarguēdus: cū nōdū ſuo tēpore artes ⁊ ſcientie fuiſſent adiuuēte p̄fecte: ſic dicit Auer. 2⁰. coll. q̄ tempore Ariſt. anothomia nōdū erat p̄fecte iuenta: imo ⁊ tp̄e Ga. neq̄ȝ etiā medicina ſicut idē inuit Ga. Si quis ob amorē Ariſto. ſentētiā voluerit ſuſtinere: poſitionē fortaſſis quā alexāder peripatheticus adiuenit: conabit̃ approbare. vȝ q̄ oīs.ſ. forma ex materie potētia educat̃ ita q̄ etiā hoīs animā poſuit per talē p̄ductionem ex elementis quatuor ſuſcitari. Dicebat enim elementa cum permiſcentur adinuicem ab ipſis effectus mirabiles ⁊ altiſſimos p̄uenire: q̄ in ſimplicibus minime fuere reperti: ſicut in tyriacis ⁊ ſpiritibus apparet alchimicis: cum vnum ſimplicium aliīs ſociat̃ que cū p̄ ſe modicū operent̃. cōiūcta tñ admirationis hn̄t effectus hec ſiq̄dē poſitio alex. alibi iprobata ꝯtra fidē catholicā ⁊ veritatē ph̄ie etiam delirat aperte.

¶ Problema. xlij. Antiqua.

PRopter q̄d farmacie purgāt aliā vero dēſiora exiſtētia ⁊ ſtiptitiorā ⁊ aliīs huiuſmodi ſupabūdantia nō purgāt? Aut quia nō p̄ huiuſmodi virtutes purgāt: ſed q̄ idigeſtibiles ſunt: quecūq̄ȝ aūt exceſſu caliditatis aut frigiditatis p̄ue exiſtētes male digeſtibiles ſūt ⁊ quales ſunt vincere ſȝ nō vinci ab aīaliuȝ caliditate: bene fluxibiles exiſtētes a duob⁹ vētrib⁹ hec farmacie ſunt. quando vero in vētrem ingrediētur ⁊ diffundent̃ feruntur ſcðm quos poros nutrimētū fert̃ i venas: nō digeſte aūt ſȝ vicētes exeūt ferētes moleſta ipſis: ⁊ appellat̃ hec purgatio. Es aūt ⁊ argētū ⁊ talia idigeſtibilia q̄dē ſunt ab aīaliū caliditate: ſed nō bene diffundunt̃ membris. Oleū aūt ⁊ mel ⁊ lac ⁊ tales cibi purgāt: nō quale ſed quantum. quando eniȝ p̄ multitudinē indigeſta fiant: tunc ⁊ purgāt. Si quidē purgant: propter duas enim cauſas idigeſtibilia ſūt: quia qualia ipſa: aut p̄pter quāta: p̄pter quod nō medicina ē nullum eorū que dicta ſunt. non enim per virtutē purgāt: Stipticitas ⁊ amaritudo accidunt farmaciīs ⁊ fetor. in eo autē q̄ contraria eſt nutrimēto farmacia eſt. quod eniȝ digeritur a natura hoc cōſolidatur corporib⁹ ⁊ appellatur nutrimentū: quod autem non eſt aptū natū vinci ingrediens venas per exceſſū caliditatis aut frigiditatis p̄turbat. hec vtiq̄ȝ eſt natura farmacie. Noua.

¶ Cur medicamēta purgare valeāt: cū alia pleraq̄ȝ amariora ceteriſq̄ȝ eiuſmodi q̄litatib⁹ iſigniora id facere nequeant. An quia nō ob eiuſmodi vires purgādi obtinēt facultatē: ſed quia concoqui nequeūt: etenim que

ob exceſſũ caliditatiſ aut frigiditatis: quãuis
exiguo corpore icoctilia ſunt: aptaq͂ʒ vicere
non vinci ab animantiũ calore: reſoluiq͂ʒ ea
dẽ facile a ventre vtrolibet poſſunt: hec me
dicamẽta habẽtur. Ubi .n. ventrẽ adierũt:
reſolutaq͂ʒ ſunt: ſtati ad venas per eaſdeʒ ſe
rũtur ſemitas: qb⁹ permeat cibus: mox cuʒ
nihilo cõcoqui potuerũt: ſed victrice perſti
terũt potẽtia relabuntur: ⁊ que ſibi obſiſtũt
ſecũ detrahũt: que res purgatio vocitatur.
Es vero argẽtũ: ceteraq͂ʒ generis eiuſdem
⁊ ſi cõcoqui a calore animaliũ non poſſunt.
ſed reſolui a vẽtribus nequeũt: oleuʒ: mel:
lac: ceteraq͂ʒ eiuſmodi cibi purgãdi quideʒ
vim obtinet: ſed quãtitatis nõ qualitatis ra
tione: vbi enim ob nimiã ſui copiam conco
qui minime potuerũt: tum purgãt ſi quãdo
id facere poſſũt. duabus eniʒ illis de cauſis
aliqd cõcoqui nequeat: aut quia generis p/
uicacis eſt: aut q͛ modum exceſſerit. Quã/
obrem nihil ex predictis medicamẽtũ eſt:
quippe cũ non ob aliquaʒ ſui facultatẽ pur
gare valeat: acerbitas acor maluſq͂ʒ odor
medicamẽta comitant: eo φ gen⁹ medica/
mentorũ cibo contrarium eſt. Quod enim
cõcoctũ a natura acceſſit: id corporib⁹ adhe
reſcit: alimentũq͂ʒ appellat. Quod autẽ cõ/
uici domariq͂ʒ minime poſſit: ſʒ venas igreſ
ſuʒ p exceſſũ caliditatis: friditatiſue ſue ptur
bet: hoc nãm ſane obtinet medicamenti.

¶ Querit q͛re q̃dã aſſumptoꝝ itern⁹ ſũt farmacie: ⁊ q̃dã nõ
dicẽs: q͛re e φ ille medicie q̃ dicũtur farmacie laxãdo pur
gãt corpa: ſʒ q̃dã alia his ſtipticiora ⁊ vniuerſaliter abun
dãtia q̃litatib⁹ medicinalibus: vt duritie mollitie raritate
ſpiſſitudine grauitate leuitate: ⁊ talib⁹ excedẽtib⁹ nõ tamẽ
laxãdo purgãt. ſicut mirtill a neſpila mel vinũ lac oleũ: ⁊
talia ſicut ſtatiʒ dicet iſra: ⁊ i h tetigit ſecũdã partẽ queſiti
aut motiuũ ipſi⁹ fortaſſis. ¶ Notãdũ φ farmacia ſumit
aliqñ p oi medicina cuiuſcũq͂ʒ ſit virtutis: ⁊ h apõ Gale.
ſepe. Interdũ vero ſumit pro veneno. cõiter tamẽ accipit
p medicina ſolutiua ſolũ: ⁊ ſic accipit hic. Et ſcias φ bñ
dixit purgãt. purgatio eni ,ppꝛie debet humorib⁹ peccãti/
b⁹ ineq̃liter vel i q̃litate: ,ppter qõ cũ alij humores a ſãgui
ne magis h habeãt: eis ꝯuenit ,ppꝛie purgari: ſʒ euacuatio
debet maxime humorib⁹ i quãtitate peccãtib⁹ ſicut ẽ ſan/
guis: cũ alijs etiã admixt⁹ humorib⁹. vñ Auicẽ. q͛rta pmi.
Flobotomia ẽ euacuatio humorib⁹ eq̃liter abundãtib⁹. ⁊
hec etiã ſunt verba Gale. i q̃ʒ plurimis locis. ¶ Deinde.
(Aut q͛.) Soluit ⁊ diuidit i duas. pmo eni ſoluit. ſecũdo
ipſa ſolutiõe magis oſtẽdit qd ſit farmacia qd cib⁹ ⁊ ad
coꝝ dicta. ſcõa ibi. (In eo ãt.) Iterũ pmo tãgit cõditiones
q̃s debet hẽre farmacia. Scõo oſtẽdit q̃liter i terti⁹ opere
tur ⁊ trãſeat p corp⁹. Tertio a nã farmacie remouet q̃dã
extranea nõ habẽtia ,ppꝛietates farmacie: vel ſoluit ad ſe
cũdã partẽ q̃ſiti. ibi ſcõa. (quãdo eni.) tertia ibi. (es aũt.)
Dicit igit cauſaʒ eẽ: quoniã farmacie nõ purgãt pncipali
ter p iſtas virtutes. ſ. ſtipticitatẽ aut groſſitiẽ raritatem ⁊
ſpiſſitudinẽ liqditatẽ aut viſcoſitatẽ ⁊ h͛: aut etiã ſiccitatẽ
⁊ hũiditatẽ: ſʒ purgant iõ q͛ ſũt idigeſtibiles a calidita/
te aialiũ ,ppter exceſſuʒ caliditatis ſue: ita φ aialiũ corpa
nõ valẽt eas tolerare: qõ ⁊ i calidis accidit farmacijs: aut
h iõ ẽ: q͛ nõ ſunt bene digeſtibiles ,ppter exceſſuʒ frigidita
tis partie. ſicut i medicinis frigidis. ſic itaq͂ʒ vna ,ppꝛietas
farmacie eſt vt ſit idigeſtibilis ,ppter exceſſum caliditatis
aut friditatis partie. Dicit aũt partie frigiditatis: quoniã
frigidũ itẽſum cõſtringit ⁊ ipilat humores: ,ppter qõ ſolu
tionẽ vetat: vel dixit dubitãdo: eo φ oẽs farmacie ⁊ preci
pue diſſolutiue ſicut: cõcorditer dicũt medici: ſũt calide ⁊
ſicce. ⁊ iõ dictũ ſuuʒ voluit caſtigare dicẽdo partie. ſecũda
,ppꝛietas eaꝝ eſt vt ſint inuicibiles a calore aialiũ eas affici
ente: ſicut vĩcitur cibi ⁊ i aliud tranſmutant. Et ſi dixerit
Ariſ. i precedẽti problemate egredi farmacias añq͂ʒ aliqd
faciãt: exponẽdũ eſt vt pus. i. anteq͂ʒ corpa corrũpãt ſicut
venena. tertia proprietas eaꝝ eſt vt ſint bene fluxibiles ⁊
motiue i ſurſuʒ a vẽtre iducẽdo vomitũ: ⁊ ab inde p inte/
ſtina i deorſuʒ cauſãdo ſeceſſũ ,ppter duas antedictas pro
prietates: cũ itaq͂ʒ antedicte tres ,ppꝛietates in aliquibus
aſſumptis iminſectis p os fuerint reperte: nomẽ farmacie
aſſumũt. ¶ Deĩde. (Quãdo vo.) Oſtẽdit quomodo far/
macie intus aſſumpte operẽtur dicẽs: φ quãdo itrant vẽ/
trẽ: ⁊ p ipſuʒ diſpergũtur a calore nãli mote: deferuntur p
vias ⁊ duct⁹ manifeſtos ⁊ occultos: p q̃s nutrimẽtũ etiã mẽ
bris corporis olb⁹ defert: etiã p venas ⁊ arterias. huiuſmo
di aũt vie: q̃s poros appellat: ſũt vene meſerayce ⁊ eis par
tes cõiacẽtes: medicine his quidẽ ſic trãſeũtib⁹: nõ ſit ea/
rũ digeſtione a calore corpis trãſmutatio: imo permanent
tes vincẽtes ⁊ nõ victe: ,ppter moleſtiã quã corporib⁹ aia/
liũ igerũt: nature aialiũ eis partẽ cõcedũt humoruʒ. ſic φ
cũ illis extra corpa expellũt: ⁊ talis expulſio purgatio dici
tur. ¶ Et ſcias φ bene dicit moleſtia: quoniaʒ ſicut dicit:
Haly rodoam in. 19. verbo cẽtiloquij. operatio medicine
nõ eſt naturalis corpi: ſʒ attrahit humores corporis ſupe/
rãdo plures naturales virtutes. vnde Gal. 2⁰ regimi. acu.
nã medicinarũ ſolutiuarũ eſt cõtraria nãe corpoꝝ q̃ ipſe
ſoluũt: ⁊ ſũt vniuerſaliter itemmẽtes ⁊ pnecãtes ea. ¶ No
tãdũ eſt φ verba hec Ariſtote. vident ſonare φ medicina
vadat ad humorẽ quẽ habet euacuare cũ ei⁹ ſubſtãtia: q
dã eniʒ fuerunt hui⁹ opinionis ſicut dicit Hali. i ſecundo
ſue practice: ⁊ h fortaſſis põt defẽdi: ſuppoſito φ Ariſto.
ſuppõat vt φ farmacie operẽtur elemẽtaria q̃litate: ⁊ nõ
tota eaꝝ ſubſtãtia vl ſpecie ea ſicut iuenerũt poſteriores.
eo. aut poteſt Ariſto. litera ſm aliqd violẽtata ad ſenten/
tiã veriorẽ reduci: que de hoc nũc tenet. Et eſt φ medici/
na exiſtẽs i ſtomacho diſſoluit i vapores fumales effectuʒ
a calore nãli vſq͂ʒ ad aliqõ aliud ſpaciũ ,ppinquũ: non eni
eſt omnino ſilitudo farmacie ad humorẽ: q̃ eſt magnetis
ad ferrũ ſicut cõiter adducitur. deinde h͛ vapores fuma
les multiplicãt ſpẽm ſuam intentionaliter in medio a vir/
tute q̃dam ſilitudinaria: ita φ hec virtus ſibi ,ppꝛios aſſi
cit humores: ⁊ eos exagitat attrahendo: ⁊ tũc coſurgit in
odiũ nature: ⁊ eam cũ portatione humoꝝ illi ꝯceſſa retro
expellit. Et ſcias φ mã que eſt in cerebro extra venas vel
pallato gutture vel pulmõe ponit attrahi a medicinis ad
ſtomacum per meri: etiam ſi nõ ingrediat venas p quan/
dam ꝯtiguationem tranſeundo. materia aũt in alijs locis
⁊ iuxta venas maxime ipſas primitus ingredit. ⁊ tandem
virtute medicine trahitur de venis paruis ad magnas ⁊
maiores donec ad epar ⁊ ad inteſtina vltimo p meſeray/
cas perueniat: ⁊ tũc nãe odioſa ſcã emittit: ſi fuerit ſubducti
ua exterius in ſeceſſum: vomitiua vo in ſtomacũ ꝯſcendit
⁊ deſuper educitur. ¶ Deinde. (Es aũt.) Remouet q̃daʒ
extranea a nã farmacie: eo φ nõ hñt modum operandi: ⁊
ꝯditiões ipſius. ⁊ pmo remouet quedã: eo φ nõ pñt diſſol

ti ⁊ ſubtiliari ꝓpter groſſitiē ſuā: vt trāſeāt p poros illos
ſteriores anguſtos ⁊ dicit: ꝙ lꝫ es argētū ferrū ⁊ hꝰ ſi pſit
digeri a calore aīalitū: ⁊ ſic hñt ꝑmā ꝓprietatē medicine: qꝛ
tamē nō ſūt fluxibiles itus aſſūpte: nō eniꝫ requirebaꝭ: vt
2° diffūdanꝭ p mēbra: hec nō ſūt farmacie ⁊c̃. Dixit aūt ſi
gnāter es: qm̄ viride eris cū eiꝰ ſquama lꝫ ex ere alterato
fcm̄ ſit: qꝛ tñ ſubtile ⁊ pulueriꝫabile pōt p mēbra diuidi ⁊
diffūdi: vnde ⁊ aquā citrinā aſcīticoꝝ ipꝫ videmꝰ euacua
re. ¶ Dubitaꝭ de eo ꝙ dicit es ⁊ ſtannū nō digeri a calore
aīaliū cū dicat Auer. 5° coll. ꝙ aurū aſſūptū a ſtrutiōe:
etiā ſi i ꝯtinēti abſtrahaꝭ iueniꝭ mīoratū: de q̄ minꝰ videꝭ:
cū ſit duriꝰ ⁊ minꝰ paſſibile ere ⁊ argēto. ¶ Dicēdū ē ꝙ
talis iſtātia i paucīſſimis repiꝭ aīaliū. Jtē ꝙ ꝑmo Ariſto.
huiꝰ pticule medicinalis: verificaꝭ i hoīe ⁊ nō i aliis. Aut
dicēdū ē ꝙ Ari. loquiꝭ de actione a calore nāli q̄lificato.
Auer. vero loquiꝭ de actione a tota ſbā ſpeciei rei ꝓueniē
te. ¶ Deīde. (Oleuꝫ aūt.) Remouet q̄dā alia a nā farma
cie abſolute dicte: ⁊ dicit ꝙ oleū mel lac ſilr muſtū cer
uiſia ⁊ huiꝰ talia cibi ⁊ potꝰ medicinales: lꝫ ſint diffuſibi
lia ⁊ i ſe p poros corpis qbꝰ deferꝭ nutrimētū ad corpꝰ nō
purgāt qle ſi purgēt. i. rōne q̄litatis. i. caliditatis ⁊ frigidita
tis: ſꝫ ꝓpter quātitatē multā aſſumptā: quā nā nō potēs
digerere ⁊ tollerare grauata velut quodā pōdere expellit:
aut iferiꝰ vt mel magis qꝛ abſterſiuū: aut ſupiꝰ vt oleū: ali
quādo ꝓpter eiꝰ abhominationē. lac vero ꝓpter vtrūqꝫ
pōt expelli. Et ꝙ aliqd ſit idigeſtibile duplr pōt ꝯtingere:
aut rōne q̄litatis: aut quātitatis: ⁊ iō vlteriꝰ oſtēdit: ꝙ nul
lū iſtoꝝ triū dictoꝝ vel pluriū taliū ē farmacia: qꝛ talia
ſi purgēt: h nō eſt rōne q̄litatis. ſ. rōne caliditatis vel frigi
ditatis: cuiꝰ cauſa ꝑm Ariſ. operātur farmacie. ꝙ aūt non
rōne q̄litatis exiſtat apparet: qm̄ farmaciis accidit ꝙ q̄li
tatē habeāt extraneā vt ſtipticitatē vꝭ amaritudinē ⁊ feto
rem ſicut diceꝭ i. 17. ꝓblemate. ſic igiꝭ q̄tuor vꝭ quinqꝫ cō
ditiōes exiguntur antedicte: vt aliqð trāſglutitū ſit farma
cia. dicit aūt lac: nō āt ferū qm̄ hꝫ virtutē quādā ſolutiuā.
¶ Deīde. (Jn eo aūt.) Pars ſcða i q̄ oſtēdit qd ſit farma
cia ⁊ qd cibus: dicens in eo ꝙ aliquid aſſumptum interiꝰ
eſt contrarium nutrimento. i. ꝙ ex ipſo non poteſt fieri nu
trimentum dicitur farmacia: ſed illud quod ingreſſum di
geritur a natura corporis: ⁊ a calore innato niſi ſit ſuper
fluum in quanto ſicut ſperma: conglutinatur cum corpo
ribus: ⁊ efficitur vnum cum eis ⁊ tale dicitur nutrimentū
vel cibus. Et hoc eſt quod dicit. Ga. i libro de ſimplici me
dicina. volo per medicinam illud de cuius proprietate eſt
vt alteret noſtras naturas. ⁊ ſic medicina etiam alterati
ua eſt contraria inquantum talis nedum ſolutiua: cum
non conglutineꝭ. ⁊ tranſeāt in corpꝰ ſubſtātialiter. ⁊ per
cibum volo illud qð augmentat ſubām noſtri corporis ⁊
addit in eam. ¶ Deinde. (Quð aūt.) Manifeſtat magis
naturam farmacie accipiendo plures ꝯditiones ipſius ⁊
ꝓprietates dicens: ꝙ illud quod non eſt aptum natum vt
vincaꝭ a corpore cum illud ingreditur: imo vt ipm̄ vincat
per venas diffuſum ꝓpter exceſſum caliditatis aut frigi
ditatis turbationem vel ſolutionem iducit. ⁊ iſta eſt nā ⁊
opatio farmacie. ¶ Notanduꝫ eſt ꝙ qꝛ caliditas ⁊ frigi
ditas ſunt q̄litates actiue potentes: ideo caliditatis ⁊ fri
giditatis mēſuratē exceſſuꝫ farmaciis attribuit: ⁊ nō ſicci
tatis ⁊ humiditatis: cū ſint qualitates paſſiue debiles ⁊c̃.
¶ Notādū eſt ſicut dicūt medici ꝙ medicinaꝝ quedam
laxant diſſoluēdo ſicut vehementer attractiue: de quibus
eſt hic ſermo phi. quas dicūt a tota ſubā operationeꝫ ſuā
exercere: vt ſcamonea elleborus ⁊c̃. quedam cōprimendo
ponderoſitate ſua vt mirabolani: quedam leniendo vt vi
ole caſſia fiſtula ⁊c̃. quedaꝫ vero lubricuꝫ faciendo vt mu
cilago pſilii: ſunt ⁊ aliqui addentes ꝙ quedam liquefa
ciendo euacuant vt euforbium ⁊c̃.

¶ Problema. xliiij. Antiq̄.

PRopter qd piper multū quideꝫ
exiſtēs veſicā ſoluit. paucū auteꝫ
vētrē. Scamonea autē multa exi
ſtēs ventrē ſoluit. pauca autem ⁊
verꝰ veſicam? Aut qꝛ vtrūqꝫ vtroqꝫ eſt mo
biliꝰ. piper quidem eniꝫ diureticum eſt: ſca
monea vero deorſū ferens. Piper quideꝫ
igitur multū exiſtēs fertur in veſicam: ⁊ nō
diffūditur in ventrem. paucū vero exiſtens
retentū diſſoluiꝭ. ⁊ fit farmacia ipſius. Sca
monea autem multa exiſtens i hoc retineꝭ
ꝙ diſſoluiꝭ. diſſoluiꝭ aūt ⁊ fit farmacia pro
pter dictam in ſuperioribꝰ cauſam. Pauca
autē exiſtens cū potu imbibitur in poros ⁊
citiꝰ priuſqꝫ perturbet deorſum fertur i ve
ſicā: ⁊ illuc ſua virtute ducit ſuperfluitates ⁊
liq̄tiones quecūqꝫ ſuꝑficiales ſunt. multa
autem quemadmodū dictum eſt ꝓpter for
titudinē multo tempore ꝑmanens deorſuꝫ
fert multā purgationē ⁊ terreſtrē. Noua.

¶ Cur piper ſi large ſumaꝭ veſicaꝫ ſoluet: ſi
parce aluū: econtra ſcamonea ſi large ſuma
tur: aluū ſoluet: ſi parce ⁊ q̄ vetus eſt veſicā.
An qꝛ ſingula magis a ſingulis mouentur
piper eniꝫ magis vrinā ciet: ſcamonea aluū
Jtaqꝫ ſi piper ſumptū copioſius eſt: ad veſi
cā defertur: nec ſe in aluuꝫ diffundit. Sed ſi
exiguū ceperis: retentū id aluuꝫ ſoluet: atqꝫ
ita medicamentū eiꝰ exiſtet. Scamonea ve
ro q̄ data copioſius eſt retinetur vt reſolua
tur: reſoluta iaꝫ medicamentū efficitur: ob
quā ſuperius cauſam propoſuimꝰ. At ſi exi
gua vna cū epoto humore p iuiſibiles mea
tꝰ imbibitur ac celerius anteqꝫ perturbet i
veſicā defertur: qua pro ſua facultate recre
mēta colliquamētaqꝫ reſidētia per ſumma
abducit. Sꝫ illa multa vt dictū eſt: ꝙ diu ex
viriū ſoliditate permāſerit: large expurgat:
ſordeſqꝫ terrenas potiſſimū detrahit.

¶ Quia dcm̄ fuit in. 40. ꝓblemate ꝙ medicamentū q̄dā ſūt
ſolutiue vētris: q̄dā ꝓuocatiue vrine: cōparat nūc piper ⁊
ſcamoneā adiuīcē penes hꝰ virtutes. Proponit igiꝭ dicēs:
q̄re ē ꝙ ſi magna ſumaꝭ quātitas piperis: puta nigri ſol
uit vētrē ꝓuocādo vrinā ſi vō parua ſumaꝭ ſoluit vētrē i
feriorē: ſꝫ de ſcamōea ē ecōtrario: qm̄ i magna quantitate
aſſūpta mouet vētrē: i parua aūt ⁊ maxime ſi ſit antiq̄ ſol
uit veſicā ꝓuocādo vrinā. ¶ Notādū ē ꝑꝫ Diaſcoridē. ⁊
Gal. ſilr cū ꝑmo eleuaꝭ fructꝰ piperis eſt pip lōgū: deinde
ſeparaꝭ i grana: ⁊ illð ē pip nigrū. ⁊ iō pip lōgū ē humidiꝰ
nigro. Et eiꝰ ē triplex maneries: eſt pip longū dcm̄ macro
piper: ⁊ nigrū melanopiper appellatū: ⁊ ē piper albū qð
diciꝭ leucopip: qð inueniꝭ i nigro: ꝑm aliquos vero ē gra
nū maiꝰ pipe mīutū: ⁊ oīa ſūt calida ⁊ ſicca aromatica veꝫ

nigrū eſt calidi⁹ ⁊ ſiccius alijs cū ſit tale l quarto gradu.
¶ Deīde. (Aut qꝛ.) Soluit ⁊ ꝑmo i gñali. ſcḋo parti
culariter declarat ſolutionē ⁊ cōfirmat. ibi ſcḋa. (Pip quī
dē) ⁊ dicit cām eē: qm̄ vtrūqꝫ natū eſt vt moueat ꝑ vtrāqꝫ
viā. pip enī ſoluit vētrē ⁊ ꝓuocat vrinā: ⁊ ſcamonea ſiliter
Uel aliter reddēdo cuilibet qḋ ſuū ē ꝓpꝛie: ⁊ h̄ ē qḋ conſe
quēter dicit: pip ē diureticū ꝓpꝛie ⁊ ſcamonea vētris ſo
lutiua ꝓpꝛie. ¶ Deīde. (Piper qdē.) Declarat ⁊ ꝯfirmat
particulariter qḋ dictū eſt i vniuerſali ⁊ ꝑmo aſſignat cāꝫ
ꝑme partis q̄ſiti dicēs. cū pip acceptū fuerit l multa quā
titate trāſit ſui calitate ⁊ ſubtilitate liquefactiua hūidita
tū ſubtiliū ad veſicā: ⁊ nō morat̄ in vētre diffundendo pp
mordicationē quā nāc ingerit: ſꝫ qm̄ a pauca eius q̄titate
nō fit ſenſus: ⁊ qꝛ ſic debilis eſt calitatis ⁊ acuitatis: rema
net diſpſum digſtionē faciēdo in vētre hūiditatib⁹ extrīb⁹
cōmixtū: ⁊ qꝛ eſt calm ⁊ acutū mordicatiuū: ⁊ ēt pp mo
rā euāt illud cui obuiat ⁊ nō attrahit ex remotis ad epar.
¶ Deinde. (Scamonea aūt.) Aſſignat cām ſcḋe partis q̄
ſiti dicēs q ſcamonea ſumpta in multa q̄ntitate retinet̄ ꝑ
mitus in vētre: ⁊ diſſoluit̄ ꝑ ipm̄ in fumos ⁊ vapores ſub
tiliata: pp qḋ ptrāſit in corpis intima ꝑ vias vn̄ corpus ſu
bitrahit nutrimētū. Cū aūt talit̄ ſe habuerit: efficit̄ farma
cia euacuās ſupfluitates colericas ꝑ ptē inferiorē: pp cāſ
que dicta fuit ſupius in. 42. ꝓblemate: ſꝫ ſi parū aſſumat̄
ex ipſa: ⁊ ꝑcipue ſi fuerit antiq: cū alio liquido potabili im
bibitur ⁊ ſubmergit̄ in poroſitates ⁊ ductus vētris ⁊ inte
ſtinoꝝ agitādo ſupfluitates ſubtiles. ⁊ tunc anteq̄ poſſit
vētrē ſoluē aſcēdit vſus epar: deferēdo eas ſi potēs l venas
vlteri⁹ corpis ptrāſire ſm̄ Ariſt. ⁊ maxime ſubtiles: ⁊ extra
de tendit deorſum cū ipſis ad veſicā: ⁊ nō ad vētrē: ⁊ illuc
educit ſupfluitates ⁊ diſſolutiones quecūqꝫ extiterint in
ſupficialibus mēbroꝝ verſus. ſ. ptē interiorē corpis. Non
enī tanta eſt pōa ipſius q poſſit ducere ad veſicā ſupflui
tates declinantes oīno ad ſupficies exteriores verſus cutē.
Uel aliter educit ſupfluitates ſupficiales. i. paucas ⁊ ſub
tiles de facili mobiles ꝑtermittēdo qḋ groſſum eſt ⁊ ipila
tum. ¶ Deinde. (Multa aūt.) Reſumit iterum ꝑmā par
tē queſiti vt addat dicēs. cum multa fuerit quātitas ipſi⁹
aſſumpta. i. ſcamonee ſicut dictum eſt prius. tunc fortitu
dine ſua manens longo tpe in vētre: per poros ꝑ quos de
fert̄ nutrimētū delata diſſoluit multas ſupfluitates groſ
ſas ⁊ terreſtres: quas cū agitauerit ⁊ in odium nāe cōuer
terit purgādo corpus ab eis ex̄ deorſum in ſeceſſuꝫ emit
tit multū ſupfluitatis ⁊ terreſtreitatis. ¶ Et ſcias q hūc
ſmo Ariſto. ponit̄ in aggregationibus Serapionis hoc
modo. liber queſtionū ſiquis vtitur multū de pipere ꝓuo
cat vrinā: ⁊ ſi parū laxat ventrē: ſed ſcamonea eſt econtra
in hoc. Item idem in capitulo de ſcamonea. Scamonea
quādo eſt nimis antiqua nō ꝓuocat vrinam ſed laxat vē
trem: antiqua vero ꝓuocat ⁊ non laxat. ¶ Sed admira
bit̄ aliquis cū inuenerit ſmonē Auic. ſecundo canoñ. ca
pitulo de pipere: oīno huic cōtrariū: ⁊ eſt: q piper ꝓuocat
vrinā: ⁊ eijcit fetū: ⁊ poſt coitū corrūpit ſemē cū fortitudie:
⁊ paucū ei⁹ ꝓuocat vrinā: ⁊ multū ei⁹ ſoluit vētrē ſꝫ cōtra
riū ſcamonea: Qꝛ tamen i Ariſto. ſiſtitur expoſitione. di
cēdū ei⁹ ſermonē verū eē. ⁊ vt veritas appareat ſupponat̄
q Ariſtote. cū alijs ſupponit: q piper de ei⁹ operatiōe ꝓ
pꝛia ē diureticū ⁊ ſcamonea vētris ſolutiua. Accipio etiā
q vnūquodqꝫ ſi dꝫ i pꝛopꝛiū actū: opꝫ eſſe tāte quātitatis
vt i eo ſaluet̄ forme ⁊ virt⁹ ad talē actū: quoniā de veneno
⁊ opio mādragora ⁊c̄. poteſt ſumi i tā modica quātitate
q nō cauſabit aliquā operationē perceptā: nedū veneno
ſaꝫ ſicut dicit Galie. i ſecūda particula affoꝛiſmoꝝ: ⁊ i plu
ribus locoꝝ: ⁊ inde eſt q: fuit inuenire puellā nutritam na
pello: qḋ eſt venenū pernicioſum herbe a tota ſubſtātia na
ture humane oppoſitū. ⁊ ſicut dicit Auicen. ſexta q̄rti. ⁊

Ariſtote. l libro de regimi. do. Poſſuꝫ etiā accipere q ſca
monea fortior eſt ⁊ calidior ſecūdū Galie. pipere. tūc itaqꝫ
ſi piper pꝛopꝛie eſt diureticū: cuꝫ ſit debilioris virtutis ſca
monea: ſi debet agere hūc ei⁹ pꝛopꝛiū actū: oportet quan
titatis eē multe ⁊ ſufficientis illi actui. Cum autem mul
ta extiterit quātitas ipſi⁹: nā ſentiet propter caliditatem ⁊
acuitatē ſuam mordicationē indeita q diu nō retinebit̄
l vētre: ſed regulatū a natura ⁊ ſibi coadiuuāte caliditate
ad vias aſcēdet vrine ipſaꝫ ꝓuocādo. ſicut eſt reperire i q
buſdā bibulis: q dū bibūt cōtinue mingūt. Si autꝫ fue
rit modice quātitatis: non poterit in pꝛopꝛiū actū. cū enīꝫ
ſtabit in inteſtinis ⁊ ſtomacho natura paucuꝫ ſentiens aut
nullam mordicationem non incitabitur vt moueatur ſu
perius ad veſicam. iterum de ſe eſt debilis virtutis non
potens in actum propꝛium: quare remanens in ventre
euacuat propter moram interuenientem cum quadam
mordicatiōe aliquādo qḋ poteſt per modum obuiationis
⁊ nō attractionis: vt nāe operantur farmacie. Neqꝫ iſte ſ
mo eſt ꝯtra illud: qḋ ſatis innuit pꝛius q medicina ſoluti
ua eſt calidior medicina diuretica: hoc enim iterum eſt de
ſolutiua a remotis attrahente ⁊ vehemēter. aut que in po
ros egredit̄ per quos nutrimentum tranſit in corpus: non
autē eſt neceſſarium in ea que ſoluit ſolū obuiando: ſicut
eſt piper ſumptū in modica quātitate: q ſi non ſit eius ca
liditas ⁊ acrimonia intenſa: qua poſſit in vias vrine ꝑue
nire q poſt remanens operat̄ in inteſtinis. De ſcamonea
autē eſt ecōtra: qm̄ multa eius quantitas ſoluit ventrē: cū
eius hec ſit ꝓpꝛia operatio. Et adhuc vt dcm̄ eſt quātitas
eī ſufficiens exigit̄. ipſa etenim cū ſit violenta acuta infla
matiua: quando vētrē multa in quātitate ingreditur: nā
ſentiens inde leſiones ſtatim conat̄ eam ex ventre expellē.
Poteſt ⁊ aliter qḋ dictum eſt declarari: Ariſt. ſnie magis
fortaſſis appropinquādo: que vr̄ eſſe q medicina diffun
dat̄ per poros: vn̄ vadit nutrimētū ad corpus: vt dicat̄. ſi
piper ſit in multa quantitate fortitudine caliditatis ſue ⁊
acuitatis mordēs īteſtina igredit̄ venas meſaraicas ⁊ trā
ſit ad epar ⁊ ad ptes illic adiacētes: ⁊ ibidē hūores liq̄t et
ſubtiliat: ⁊ qꝛ virtus eius debilior eſt ſcamōea: hꝫ ſupflui
tates per meſaraicas nō pōt ad inteſtina reducē: ſed dimit
tit eas circa vias vrine: pp qḋ vrina prouocatur. Paucū
autem ipſius ſtans in ventre ⁊ non potens facere perfecte
opus farmacie purgat quod pōt euacuando cui obuiat: ā
inicatuꝫ enim in inteſtinis non potuit ad epar peruenire.
In ſcamonea vero eſt videre econuerſo: quoniam multuꝫ
tranſit ad epar liquefaciens groſſum ⁊ terreſtre: cum ſit
fortis: poteſt adhuc reducere ad inteſtina illud quod mo
uit: ⁊ quia fuit terreſtre nō fuit aptum duci ad vrinas ⁊c̄.
parua vero eius quantitas facit operationem magne quā
titatis piperis. Dictum autem Auicenne in contrarium
non intelligo niſi intelligat illud quod Ariſtote. appellat
multam quantitatem: Auicen. paruam dicat: ⁊ multam
dicat Auicen. poſtea quantitatem maximam. Ex hoc ac
cedit ad illud verbum quod dicunt medici q quando ſu
mitur. 3. media ſcamonee ſtringit ventrem pꝛimo ⁊ iducit
anxietates ⁊ ſudores frigidos: ⁊ vltimo interficit euacuā
do ⁊c̄. Eſt autem cauſa iſtius ſermonis. Ariſto. curioſa ⁊
calumnioſa valde: ⁊ maxime quia ſapientes non conue
niunt in cauſato: vt iam patuit. Et ſcias q doſis ſcamōee
ſiue mediocris quantitas qua vna vice exhibetur eſt ſex
ta pars dragme. minor tunc erit. 12. pars vel inde: maior
vero erit. 3. tertia pars vel media. De pipere autem non in
uenio doſim a medicis deſignatum: eo q non ſit medici
na violenta: poteſt tamen in propoſito experientia ſatis le
uiter haberi.

¶ Problema. xliiij. Antiqua.

PRopter qd apoſtemationes hi q dē īfrigidantes ſanant. hi vero calefacientes digerūt: Aut qꝛ alij q dē extranea caliditate. hi autem ī frigidantes ꝑpriaꝫ cōgregant. Noua.

℄ Cur īflationes eaſdē alij frigefaciendo ſanēt alij calefaciēdo concoquant. An ꝙ illis per refrigerationem: his per externuꝫ calorē caloris ſui copiaꝫ colligere placet.

℄ Ariſtoteles reuertit̄ hic ad ſermonē ſuperiꝰ de medicamine tumorū ⁊ cataplaſmatū. Querēs q̄re ē ꝙ eadē apoſtemata ſpecie: ⁊ etiā numero aliqui medicorū ſanāt infrigidādo ⁊ remittēdo feruorē eorū: vt cū ſuccis frigidis vel aq̄ frigida. Alij autē curāt calefaciēdo cū digerētibꝰ calidis exteriꝰ appoſitis procurātibus ſaniationē ⁊ reſolutionē eiꝰ. ℄ Notādū eſt ꝙ apoſtema ſm Gal. in q̄rto de ac. ⁊ morbo. ē tumor ꝑter naturā. 13. autē de īgenio ſanitatis. dicit ꝙ eſt morbus mutans mēbrū nāli q̄litate ad eā q̄ ē extra naturā. vel morbꝰ ī quo tria ipſiꝰ ꝯcidūt genera: ⁊ eſt q̄druplex ſm ꝙ q̄tuor ſunt humores. fit eniꝫ ex ſanguine: ⁊ dicitur flegmon. ⁊ ex colera: ⁊ dicitur eriſipilla. fit ex flegmate: ⁊ vocatur vndimia. fit etiam ex melancolia ⁊ communi noīe dicit̄ cancer. Addit etiā Auicēna primo can. fen ſecūda apoſtema vētoſum ⁊ aquoſum. ponit enim ꝙ q̄tuor humores ſunt cauſa apoſtematis: ⁊ ſilr aquoſitas ⁊ vētoſitas ad eos deducta. Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit ⁊ dicit cauſaꝫ eſſe q̄m medici diuerſas ītētiones curationis obſeruāt: Quidā eniꝫ appoſitis maturatiuis exterius habētibꝰ caliditatē alienā a calore naturali corporis procurāt generare ſanieꝫ ī apoſtemate: q̄ generata rūpitur ⁊ euacuatur ⁊ ſic curatur. Et talia ſꝫ medicos ſunt calida ⁊ humida vehemēter viſcoſa ⁊ vnctuoſa q̄lia ſunt pīguedines humoroſe pultes frumēti fenugreci: ſemen lini ⁊c̄. Alij autē operant̄ ſm aliā intentionē: infrigidāt eniꝫ exteriꝰ apoſtemata cū medicinis frigidis ſtipticis coaceruādo caliditatē naturalē magis interiꝰ: q̄ coaceruatione cōfortata conſumitur partiꝫ mā apoſtematis: ⁊ partiꝫ repercutit̄: ⁊ maxime cum ſit in principio ipſius ⁊c̄. Et ſcias ꝙ apoſtemata calida ⁊ frigida poſſunt hoc modo curari: frigida quidem vt ponatur ꝙ apoſtema flegmaticum contingat in iuuene carnoſo ex aliqua inordinatione diete: tunc appoſitione frigidorum exterius reuocatur calor interius ⁊ fortificatur: ad cuius fortificationeꝫ ſequitur digeſtio materie: ⁊ curatio apoſtematis eo modo quo ypo. in quarta particula afforiſ. docet curare tetanum ex repletione. Poteſt ⁊ alia intentione curari: procurando ſaniem in eo cuꝫ calidorum anodinorum appoſitione: calida quidem apoſtemata vt eriſipille curantur dicta duplici via: ſcilicet infrigidando cum ſuccis frigidis ⁊ frigida aqua ⁊ maxime quando fuerint pura. Unde Galie. nono de ingenio ſanitatis. quibꝰ fuerit ſimplex eriſipilla nulla melior cura aqua frigida. Obſeruandum tamen ne iſta appoſita multa earum frigiditate impellant materiam intra: ⁊ maxime ad membra nobilia. Unde Auicenna tertia quarti. loquens de hoc. Caue ne redire facias materiam ad interius mēbrum aut nobile: quod obſeruandum eſt maxime ſi apoſtema fuerit in emunctorijs. Curatur etiam ſecundo procurando ſaniem cum calidis temperatis: ⁊ de hoc iterum fiet ſermo. in. 52. problemate. ℄ Dubitatur de modo curationis duplici apoſtematis Ariſtotelis: cum dictum ſit ſupra per Auicennam ꝙ primo oportet vti repercuſſiuis. deinde repercuſſiuis ⁊ reſolutiuis ⁊ cetera. quare vnus erit modus curationis: ⁊ nõ erit duplex contrarijs facius vt calidis ⁊ frigidis ⁊c̄. ℄ Dicendum ꝙ modus ſibi curationis Auicen. ⁊ medicorum eſt vniuerſalis regularis directe reſpiciens contrarietatem. huiuſmodi autem modi curationis: quos Ariſtote. tangit: ſunt partiales accidentales: mediante curantes per contraria. ⁊ licet ille modus ſit regularis. hi autem nō: nihilominus habuit Ari. ponere huiuſmodi accidentales cum magis intēdat querere cām curationis q̄ꝫ moduꝫ eius dare: intētio enim huius libri eſt cauſas dictorum in alijs inueſtigare.

℄ Problema. xlv. Antiqua.

PRopter qd ꝑmutare oportet cataplaſmata: Aut magis ſentiāt. Conſueta eniꝫ quemadmodum in comeſtionibus non adhuc vel amplius farmacie: ſed nutrimentum fiunt ⁊ ſic in talibus. Noua.

℄ Cur mutari cataplaſmata debeāt: An vt plenius ſentiatur. Solita enim vt ea que vētriculo mandamus non amplius medicamenta ſunt: ſed pro alimentis recipiuntur: ſic etiā hec fungi ſuo munere nequeunt.

℄ Querit q̄re oporteat mutare medicamīa in apatibus ⁊ hꝫ tumoribꝰ doloroſis di. q̄re eſt ꝙ opꝫ nos aliq̄n ꝑmutare cataplaſmata ꝑus appoſita ⁊ alia recētia apponendo: q̄uis ꝑora fuerint ſm rōnē appoſita. ℄ Deīde. (Aut vt his.) Soluit dicēs ħ eē vt magis ipꝛimāt ⁊ ſentiat̄ eorum opatio ab infirmis: qꝛ cū fuerint eis ꝯſueta ex lōgo tpe: nō īducēt alterationē in corpibꝰ ipoꝝ ꝑp ꝯueniētiā quā acq̄ſiuerūt cū eis ⁊c̄. Et ħ declarat in ſilī illic ꝯſueta di. ꝙ ita accidit in his ſic acc̄it in farmacis. ſi eni qs in comeſtioibꝰ vtat̄ multotiēs aliq̄ vna comeſtiōe: q̄ ſm ſe ſūt farmacie: ex conſuetudine acq̄ſita fiet ꝙ nō adhuc vel nō amplius erūt farmacie illi: neqꝫ eaꝝ opōnes faciēt: ſꝫ nutrimēta efficient̄ ⁊ cibi ⁊c̄. ℄ Deīde. (Sic et.) Applicat ad ꝓpoſitū di. ita eodē mō cataplaſmata nō remanebūt facientia opa cataplaſmatū medicinaꝝ: q̄rū opus eſt corpa alterare ⁊ ꝑmutare: ſꝫ circūſtabūt corpꝰ nō alterātia velut veſtis tparata. Uñ Auic. 4ᵃ pᵃ. oſidit nō eē ſtandū ſm vnā medicationē in vna medicina: q̄m a ꝯſuetꝭ nō fit paſſio. Et iō cū medicus vnā medicinaꝫ multo adhibuerit tpe ⁊ nō ꝓtulerit: ꝑcipiūt ab ea recedē ⁊ aliā eligē que aget mota ꝑp extneitatē in nām. Et iō dicit ypo. in ſcōa particula affo. ꝙ ꝯſueta ex multo tpe queciqꝫ ſint illa ſex rerū nō nāliū. ⁊ ſi illa in ſe ſint deteriora minorē moleſtiā ſolent inferre. imo ꝑp longā conſuetudinē ⁊ paulatinā mutationē: quā faciunt aliqui morbi: q̄uis ſint res corrūpētes nām: non ſentiunt. ſic eſt ethica: hñs eni ethicā: nō ſentit eaꝫ: ſicut dic̄ Gal. in libro de malicia cōplexiōis diuerſe: cū tñ ſm Auic. 2ᵒ pᵃ. ⁊ in alijs pluribus locis. caliditas ethice ſit maior caliditate tertiane. imo intātū ꝑpat̄ ꝯſuetudo: ꝙ ⁊ puella ⁊ anus nutrita ſunt ex napello: vt dictū eſt ſup̄. ℄ Dubitat̄. Qm̄ videt̄ ſnīa iſtius ꝓblematis ꝯtra ypo. in ſcōa particula affo. dicētis. Oīa ſm rationē facienti ⁊ nō eueniētī ſm rationem: non eſt tranſire ad aliud: manente illo quod datum eſt a ꝑncipio: qꝛ cum adhuc eadē paſſio remaneat vt apoſtema: ſuppoſito ꝙ cataplaſma fuerit rectum: non videt̄ eſſe mutandum. ℄ Dicenduꝫ ꝙ intellecto ſmone hypo. ſm eius ſinē ceſſat dubitatio: quoniam non manet quod erat a ꝑncipio ſm omnem modū: in ꝑncipio eniꝫ non fuit amicitia ⁊ familiaritas inter membrū ⁊ medicinaꝫ: quod poſtea efficitur in proceſſu: propter quod cum diſpoſitio contraria aduenerit: opꝫ in ꝯtrariū cataplaſma mutare.

¶ Problema. xlvj. Antiq.

PRopter quid ſanū ē a cibo ſubtrahere: laborare vero plus? Aut qr egritudinis cauſa eſt multitudo ſuperfluitatis. Hoc autem fit quotiens nutrimēti ſuperabundantia fuerit: aut laborum indigentia. Noua.

¶ Cur cibū iminuere: laborē augere ſalubre eſt? An qr cām egrotandi excrementoꝝ hȝ nimietas: que tunc certe exultat: cū aut cib⁹ ſupereſt aut labor deeſt.

¶ hic determinat Ariſt. de ꝯſeruatione ſa. penes nutriens ꝛ exercitiū di. Quare ē ꝙ ſanitatis ꝯſeruatiuū ē diminuere de nutriēte ſolito accipe: ꝛ laborare. i. exercitare amplius ꝯſueto. ꝛ ſcias ꝙ labor hic nō ꝑ dolore aut laſſitudie: ſȝ ꝑ fatiga accipit. ¶ Deinde. (Aut qr.) Soluit. ꝛ duo dicit ſicut duo tetigit ī qōne di. ꝑ ex pte nutriētis ḣ ē: qr̄ cā egritudīs future ē multitudo ſupfluitatū. Dico aūt future: nō .n. corp⁹ ē actu egrū ā hāc ſex coīa ledāt opatōes ſenſibiliter: tale .n. pmāet qeſcēs ſi ſe exercitās: hȝ vō exceſſus ſupfluitatū cāt qñcūqȝ mō nutri^m ſupabūdauerit: ita ꝙ nā ipo nō īdigēs nō digerit: neqȝ poſtea ꝯuertit: ſȝ īdigeſtū pmanens ꝯuertit ī ſupfluitates q̄ demū modica occaſiōe ꝯmote mouent ad putrefactionē cāntes egritudinē. ¶ Deīde. (Aut qr.) Soluit 2° ad illud qō q̄rebat q̄re laborare ꝛc̄. dicens ꝙ cā egritudīs eſt defect⁹ laboris vel exercitij: igit ꝑ ꝯ̄riuȝ labor ꝯpetēs eſt cā ſalutis. pp cuī indigētiā laboris nō euacuat ex corpe qō oȝ euacuare: imo remanēs ſupfluitas ifrigidat calorē nālē: ꝛ ꝟtutem debilitat ad qō ſequit grādis q̄titas ſupfluitatū ꝛ demū egrotare. ¶ Notādū eſt ꝙ lȝ dicat Ariſt. ꝙ dimiſſio exercitij ſit cā gn̄ationis ſupfluitatū multaꝝ: ꝛ ſic egritudīs nālis: ex eo ꝙ hoc eſt noti⁹ ꝛ frequētius: nihilominus ei⁹ dimiſſio eſt cā egritudinū ēt ſine mā: qr per exercitiū excitat calor nālis: ꝛ viuificat ſicut ignis per flabellū tēperate motūq̄ remoto nō poterit cib⁹ digeri ꝛ ꝑ corpus diſpartiri. vñ ꝛ corpus acquirens malā cōplonem ſiccā aridū efficit: ꝛ hoc eſt qō dicit Aui. tertia primi. Exercitiū relinquēs ethicā frequēter incurrit. Et ſcias ꝙ exercitium ſm Gal. ī ſcdō de re. ſa. eſt vehemēs motus intm̄ vt alteret reſpirationē in maius vel minus vel velocius vel ſpiſſius. de q̄ dicit Aui. loco antedicto ꝙ ad ipſuȝ quidē exercitium conuerſus ſm moduȝ ſue qualitatis ꝛ in hora ſua nullo indiget medicamētoꝝ que neceſſaria ſunt nālibus egritudinibus ꝛ egritudinibus que eas ſequuntur. Inter ceteras eni euacuationes leuiores ꝛ tolerabiliores ſunt q̄ fiunt exercitio: quoniam medicamina corpus cōſumunt. Medicina enim purgat ꝛ inueterat ſicut dicit Auicen. loco ꝑdicto. ſermone Hipo. ſubtiles eteni diete caſtros materiꝫ ꝛ corpora attenuant: ſicut dicit Haliabas ꝑ practice qui autem vtilitatē laboris ſcire voluerit legat a Gal. in libro de regimine ſa. ¶ Dubitat. Q. m̄ ſermo iſte Ari. videt eſſe ꝯ̄rius ſermoni Hypo. in 2° particula affo. dicentis. vbi eſt indigētia. i. fames ſm Gal. nō opȝ laborare. i. exercitari ꝛ fatigare: hic aūt Ariſtote. precipit famem ꝛ cum hoc laborem ꝛc̄. ¶ Dicendum ꝙ non eſt contrarietas: cum Hypo. loquatur de corpore manito omnino quātum quideȝ ad ventrem ꝛ totum corpus. Ariſto. vero potius de repleto. ſermo enim hic verus eſt de corpore vtcunqȝ pleno: de quo timemus propter ampliorem repletioneȝ: ſed tale corpus per ieiunia ꝛ exercitia paulatim primitus occurrentia curabitur optime: ſic itaqȝ ſermo Ariſtotel. ꝛ Hipo. in corpore eſt diuerſo.

¶ Problema. xlvij. Antiqua

PRopter qd farmaca ꝛ amara ꝛ fetida vt frequēter purgāt? Aut qr oīa fetida ꝛ amara indigeſtibilia ſunt: pp hec ꝛ farmaca amara ꝛ fetida: indigeſtibile eſſe ꝛ motiuū cum amaritudine farmacum eſt ꝛ ſi detur plus corrūpit: quecunqȝ autem quamuis parua dant corruptiua ſunt: ꝛ nō farmaca dicantur eē: ſed mortifera: neqȝ quecunqȝ non q̄lia purgāt: non ſunt farmacie: etenim ciborū multi quideȝ faciunt: ſed quāti dabuntur: vt lac: oleū: muſtū: oīa auteȝ talia propter id ꝙ nō ſunt bene digeſtibilia purgant ꝛ hos. ſunt eniȝ alia alijs bene digeſtibilia ꝛ male digeſtibilia: propter quod nō omnibus hec medicinalia: ſed quibuſdā propria. omnino autem medicinam opȝ non ſolum nō digeri: ſed ꝛ motiuam eſſe: quēadmodum ꝛ exercitium exterius vehemēs aut interius. mutatione enim purgat extranea. Noua.

¶ Cur medicamēta ꝛ res amare aut fedi odoris magna ex parte purgare pñt? An quoniā amara quecunqȝ maleqȝ olentia concoqui nequeunt? Qua de cauſa medicamenta quoqȝ amara ſunt atqȝ fetida. Qȝ enim cōcoctionē nullā ſibi admittunt: mouereqȝ cum amaritudine pñt: hinc medicamenti ſortiūtur nāȝ. Et ſi iuſto pl⁹ data ſint pimēt. Que autem necāt etiam ſi exigua dentur: hec nō medicamenta ſed toxica eē dicimus. Ne illa quidē medicamenta vocamus: que non ſui generis qualitate purgare queāt. Sūt enim pleraqȝ in gn̄e cibi: que ſi large ſumātur facere idem poterūt: ceu lac: oleum: muſtuȝ. Sed hec oia ꝙ minus facile concoquūtur: iccirco purgāt: nec omnes: ſȝ aliquos. Sūt enim alijs alia concoctu facilia: difficiliaue. Quamobrem nō eadem medicamēta omnibus ſunt: ſed ꝓpria pleriſqȝ comperiūt. Deniqȝ medicamentū nō ſolum concoctione immune: ſed ēt motus efficiens eſſe debet: ſicut ꝛ exercitandi ratio extrinſecus: aut intrinſecus accedēs non niſi per motū alienam excernit materiam.

¶ Reuertit adhuc phs ad querēdū circa opationē quarūdā medicinaꝝ: ꝛ dicit ꝓponēdo vñ eſt ꝙ farmacia ꝛ alia ēt quedā purgāt: vt amara: ꝛ fetida ꝛ hoc ſicut frequēter accidit. dicit aūt frequēter: qr hoc nō ſemp cōtingit: pp c[illegible] ſuetudinē enim pōt eē: ꝙ illud qō eſt farmacia ſimplr: ꝛ amaꝝ: ꝛ fetidū non ſoluat: ſicut apparet: dictū eſt enim in 45. problemate: ꝙ conſueta in comeſtionibus non amplius remanent farmacie: ſimiliter etiam hoc poteſt habe

re quis a natiuitate: vt ꝙ amaro ⁊ fetido delectetur: ſicut
ſaturnini: ⁊ martiales. Uñ Haly. 40. v̄bo centiloquij dicit
ſe vidiſſe vnū diuitē: cuius natiuitatis dñi fuerāt ſaturnus
⁊ mars: ⁊ ipſi fortes q̄ delectabat̄ in comeſtione marinaꝝ
belluaꝝ: q̄ inſulſe erant ⁊ fetentes. Aut fortaſſis ɔtingat h̄
aliq̄n eo ꝙ corpus ſit famelicū ſūme: ita ꝙ auiditate ꝓ ni
mia ex illo amaro ⁊ fetido eliciat aliq̄d nutrimēti. ¶ Dein
de. (Aut q2.) Soluit. ⁊ diuidit̄ in tres: p̄ enim oñdit ꝙ far
maca fetida ⁊ amara ſunt medicine ſolutiue. ſcd̄o oñdit q̄
ſunt venena. tertio q̄ nō ſunt medicine niſi valde iꝓprie
⁊ ſm̄ q̄d: ibi ſcd̄a. (Queciq3 aūt) ibi tertia. (Nec q̄cūq3.)
Dicit itaq3 cāz eē: q̄m oīa fetida ⁊ amara nō digerunt̄ a nā:
tū q2 de ſe nō ſunt digeſtiua. nō enim cōtinent aliq̄d iuua-
tiui ad digeſtionē nutrimēti alē: tū ēt q̄m nā ea abhorret. nā
enim delectat̄ ⁊ cōfortat̄ in odoribus: ſicut dicit Damaſce
nus in ſuis affo. Uñ Ariſt. ad Alex. ſcripſit ꝙ oīs odor eſt
cibus aīe. Item amaꝝ ⁊ ſiccissimū eſt oīno ɔ̄triuz nutrimē
to: ꝓp qd̄ Gal. i 4° de ſim. me. dicit ꝙ ex amaro nō gñat̄ ne
q3 nutrit̄ aīal: ſicut experimentaliter declarat in quodam
mari amaro: qd̄ ēt per Ariſt. apparet ſcd̄o metheo. ⁊ ideo
q2 talia ſunt indigeſtibilia ſunt ſolutiua. Farmacū. n. ama
rum eſt. ⁊ fetidum: ⁊ ideo ſolutiuū: de quo quidē ſi vltra
menſurā debitā adminiſtret̄ deſtruit corpus. ¶ Noſce ꝙ
per amaꝝ auditur ſapor oīs extraneus nāe humane: lz il-
lud q̄3 multum inſit amaro ac ꝓpter calidiori. ¶ Deinde.
(Queciq3 aūt.) Oñdit que ſunt venena dicens: ꝙ queciī
q3 ſunt talia ꝙ ipſa data in modica quātitate corrumpere
poſſunt alia nō debent dici farmacie: ſed venena letalia: ſic̄
ſunt napellus: euforbiū: meſereon: pomū colloquīde ſin
gulare: ⁊ proprie non cōſolata. ¶ Deide. (Nec queciq3.)
Oſtendit que nō debent dici medicine: ⁊ p̄ facit hoc dicēs
ꝙ illa que nō purgāt rōne q̄litatis nō ſunt farmacie. nam
de rōne farmacie eſt: vt purget quale: vt dictum eſt in 42°
ꝓblemate. qd̄ declarat dicens: q2 nutrimēta multa ſunt q̄
ſi dent̄ in multa q̄ntitate purgāt: ſicut eſt oleū: lac: muſtū:
⁊ hm̄ alia ſi quidē data in multa q̄ntitate: eo ꝙ nō poſſunt
bene digeri: habent purgare: ⁊ maxime purgant illos in
quibus non bene digeruntur ⁊c̄. ¶ Notandum ꝙ oleū
redditur indigeſtibile: quia vnctuoſum eſt valde: ⁊ ideo
oīno abhominabile ⁊ marie xp̄ianis: qui ipſo minime vtū
tur in potu: ſicut quidam ſarracenoꝝ potant. Lac autem
⁊ ſi in ſe ſit digeſtibile: tamē rōne q̄ntitatis ſupflue: ⁊ rōne
ſuſcipientis nō diſpoſiti ipſum digerē redditur indigeſtibi
le. ſi enim debet digeri opꝫ ꝙ ſtō̄ occurrat ſufficienter tēpe-
rato: ſicut apparet p Ga. q̄nta p̄ticula affo. ſꝫ muſtū ⁊ ma
xie nō bullitū ꝓp aquoſitatem indigeſtam generat vento-
ſitatem ventris poſtea motuā. ¶ Deinde. (Sunt enim.)
Oñdit ꝙ hm̄ ſm̄ q̄d ſūt medicine di. ꝙ qued. i ſſ aliquibus
bene digeſtibilia ⁊ aliquibus male: ⁊ ideo non ſiunt hm̄ oī-
bus farmacie: ſed ſolum quibuſdā. vt illis quibus nō ſunt
digeſtibilia hm̄ aūt diuerſitas pōt cōtingere in quantitate
ſupflua: ⁊ a v̄tute conſtellationis ⁊ ab elementorum ꝓpor
tione difformi. ſilr etiam vt tactum eſt prius a conſuetudi
ne. ¶ Deinde. (Proprie.) Oſtendit tertio que ſit proprie
medicina approbando quod dictum eſt: ⁊ dicit bene dico
ꝙ talia non ſunt farmacie vel medicine niſi ſecundū3 q̄d:
quoniam de ratione vere medicine non ſolum eſt ꝙ non
digeratur: ſed cum hoc etiam oportet eſſe bene motiuam
ita ꝙ egrediatur extra per inferius aut ſuperius: ⁊ hoc de-
clarat dicens ꝙ ſicut exercitium cum nobis aduenit ſiue
fit a cauſa exteriori ſiue interiori mundificat extranea ſu-
perflua in corporibus noſtris contenta: ⁊ hoc propter mo
tionem vel mutationem cauſatam in corporibus: calefa
cit enim corpora ⁊ aperit poros ⁊ ſuperfluitates: ⁊ inde
diſſoluit in ſudores ⁊ tranſpirationem inſenſibiles. Ita
etiam operatur medicina. ex commotione enim quam in
ducit mouet humores ⁊ eliquat: quos tamen ipſis ſtimu-
lantibus expellit natura. ¶ Nota ꝙ exercitium exterius
factum poteſt dici illud cuius moueri eſt ab aliquo prin-
cipio extrinſeco: vt eſt equitare: curru portari: funibus tra
hi: ⁊ huiuſmodi ⁊c̄. Exercitium vero interius eſt illud cu
ius moueri eſt ab ipſo exercitante: ſicut currere ſaltare ⁊c̄.
Et de huiuſmodi duplici exercitio vel motu. dicit Galie-
nus in ſecundo de regimine ſanitatis. Motus qui non
ſunt actiones: alij ex ſeipſis animalibus innaſcuntur: alij
exterius adueniunt vt in nauigationibus equitationibus
⁊ appēſionibus que fiunt funibus ⁊ manuum vlnis: ⁊ fri
cationes ab exterioribus motibus ſunt. alij vero motus
a farmacijs venire coguntur. ¶ Notandum eſt gratia
eorum que tanguntur in hoc problemate: ꝙ ingredien-
tium corpus noſtrum ⁊ ipſum vicentium quedam debi-
liter hoc faciunt: ita ꝙ non ledunt leſione multum noto
niſi ſumantur in multa quantitate: ſicut ſunt medicine
compreſſiue lubrificatiue ⁊ lenitiue. Quedam autem for
titer immutant ipſum ⁊ vincunt: ⁊ hec aut operantur a
forma ſpeciei: aut a qualitate: ſi quidem a forma ſpeciei:
quedam eoruz ſunt ſtatim corrumpentia: ſicut napellus.
quedam vero non ſtatim: ⁊ iſtorum quedam ſunt que nō
multum exagitant: niſi ſint corrupta: vt agaricum: ⁊ alo
es. quedam autem maxime vt euforbiuz ⁊ meſereon. que
dam vero medio modo: vt pulpa colloquintide. Que au
tem qualitate operātur quedam corrumpunt propter ca-
liditatem ⁊ corroſionem nimiam: vt arſenicum ſublima-
tum; ꝯ viſtum ⁊ huiuſmodi. quedam propter frigidita-
tem: vt venena frigida: ipſa enim qualitate operantur ⁊
non forma rei. Unde Gallienus tertio de ſim. me. dicit oē
venenum eſſe venenum ratione frigiditatis: ⁊ ex ſuo gene
re. hec v̄ba vtcūq3 tāgunt̄ ab Auic. ſexte quarti.

¶ Problema. xlviij. Antiq.

PRopter q̄d bñ odorabilia q̄dē diu
retica ſunt ⁊ ſemina ⁊ plante? An
q2 calida ⁊ bene digeſtibilia. hmōi
aūt diuretica velociter eni ſubtiliat
adiuuās caliditas: ⁊ odor non corporeus:
q2 ⁊ odorabilia vt allea propter caliditatem
diuretica: magis quidē liquefactiua: calida
vero bene odorabilia ſemina. Noua.

¶ Cur odorata genera tā ſeminum q̄3 plan
tarum mouere vrinā poſſint? An quia cali
da ɔcoctuq3 facilia ſunt: quo in gñe ea collo
camus q̄ citant vrinā: horū enim vis inſita
calefaciēdi breui extenuat: odor quoq3 nul-
lam corpulentiam gerit. Nā ⁊ ea que odo-
rem pleniſſime reddūt velut alia: caliditate
ſua mouent vrinā: vel potius vim obtinent
tabefaciendi: ſemina odorata vero calida
eſſe certum eſt.

¶ Quia Ariſtote. dixerat in 40° problemate ꝙ quedam
ſoluunt per ventrem: ſicut farmacie: de quibus iam pa-
tet: ⁊ quedam per vomitum. nunc manifeſtat ſoluentia
per veſicam: ⁊ dicit: quare eſt ꝙ bene odorabilia bonuꝫ
ſcilicet odorem habentia ſunt diuretica idest prouocatī-
ua vrine. Dicit autem bene quia ſi haberent malum odo-
rem: vt fetidum iam natura abhorrens ea ſtatim expel-
leret a ſe: fierent enim vt dictum eſt talia farmacie: huiuſ
modi aūt ſunt: ſicut ſemina: vt aniſi feniculi petroſilini ⁊c̄.

⁊ plante: ſicut aptum ſimatioꝛ generatiꝛ ⁊c. ℭ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit. ⁊ dicit pmo cām eē: quoniā ⁊ ſemina ⁊ plante odoꝛifere ſunt calida ⁊ bñ digeſtibilia: talia autem habēt ꝓuocare vrinam: nō enim pp odorem in quo delectatur diu ea retinet: igitur talia habent ꝓuocare vrinā. ℭ Dubitatur de eo qđ pħus dicit: ꝙ huiuſmodi ſunt bñ digeſtibilia: cum dictum ſit in .40° problemate. ꝓuocatiua vrine eē humida aquoſa: ⁊ que ſunt talia ſunt medicinalia: ⁊ hec ſunt indigeſtibilia. ℭ Dicēdū eſt ꝙ aliquid pōt dici digeſtibile dupliciter. aut qꝛ preſtet ad digeſtionē alimentum: etiā ſi ipm ſm ſubſtantiā ſuam nō ſit natū bñ digeri: ⁊ talia ſunt diuretica. habent enim caliditatem qua mediante alia digerunt: ⁊ ad h̄ facit quod dicit Auicēna 2° cañ. rafanus digerit ⁊ non digeritur: aut poteſt dici aliquid digeſtibile: eo ꝙ ipm de ſui ſubſtātia ſit aptum natum digeri: ⁊ ſic diuretica: ſicut arguit ratio nō ſunt digeſtibilia. ℭ Deinde. (Uelociter enim.) Declarat ſcđo dicens ꝙ caliditas acuta ⁊ odoꝛ ſubtilis ſpiritualis eſt vehementer in hoc adiuuans: eliquatur enim ſuperfluitas ſubtilis: ⁊ penetrare cogitur ad vias vrine: ⁊ hoc oſtēditur. per allea etenim videmus ꝙ cū ſunt calida ſubtilia eē liquefactiua humiditatum ſubtiliū ⁊ vrine inde ꝓuocatiua: ſꝫ odoꝛabilia bene ſemina ſunt calida liquefactiua ergo ⁊c. ℭ Nota ꝙ nō omnia odoꝛabilia bene ſunt diuretica: ſed ſolum illa que cum hoc habent ſubſtātiam ſubtilē coniūctam caliditati ⁊ acuitati: ⁊ cum h̄ habent humiditatem aquoſā indigeſtā: ⁊ ideo roſe ſandali ⁊ talia quāuis ſint bene odoꝛabilia: qꝛ tamē ſunt frigida ⁊ ſubſtantie groſſe ⁊ non aquoſa: non ſunt diuretica: propter quod cū ſemina cōmunia frigida deficiant vt plurimū in predictis cōditionibus: nō ſunt adeo diuretica ſicut calida antedicta: magis enim videtur hec prouocare leuiēdo ⁊ quandam humiditatē lubricam p̄ſtando propter humiditatem pluriuam qua abundant: qua quidē illud ſubtile humiditatum cui obuiant reddunt fluxibile in veſicā. Et foꝛtaſſis etiam in his ineſt aliqua caliditas ſopita cū acuitate moꝛdicatiua: ⁊ quia plus huius eſt in eoꝛum coꝛticibus: ideo data cum eis amplius ꝓuocāt ⁊c. ℭ Dubitatur de eo qđ dicit Ariſto. odoꝛ non coꝛpoꝛeus: cum odoꝛ ſit fumalis euapoꝛatio ſicut dicit̄ in de ſenſu ⁊ ſenſato: ⁊ tale ſit quid coꝛpoꝛeum. ℭ Dicendum ꝙ huius p̄dicatio non eſt eēntialis: ſed cauſalis potius: eſt enim ipſius ſenſus talis: ideſt odoꝛ cauſatur ex fumali euapoꝛatiōe. ℭ Uel dicendum eſt ꝙ nō itelligit Ariſtoteles ꝙ iſta fumalis euapoꝛatio vel vapoꝛalis fumatio in qua eſt odoꝛ non ſit coꝛpus: ſed eſt qđ ſpirituale ſubtile per relationē ad groſſa coꝛpulenta. Dicendum eſt etiam ⁊ melius: ꝙ illa notificatio odoꝛis non eſt ſm opinionē Ariſto. ſed potius platonicoꝛum: ⁊ ipſā ſubſequēter improbat Ariſto. in eodem libro: propter qđ mirandum ꝙ plurimi hanc ſumunt notificationem odoꝛis ac ſi eēt ſm mētem Ariſto. cum tamen ipſe eam impugnet. Et hoc problema reperies in .13° particula. decimo ꝓblemate: ⁊ ſimiliter in vigeſima .16. problemate.

ℭ Problema. xlix. Antiqua.

Propter qđ autem ad non pura quidē ⁊ praua vlcerum ſiccis ⁊ acutis ⁊ ſtipticis opꝫ vti medicinis: ad pura autē ⁊ que curantur humidis ⁊ acutis? Aut quia a non puris quidem opoꝛtet auferre aliquid. hec autem eſt humiditas extranea quam opoꝛtet auferre: moꝛtificatiua autem ⁊ acuta ſtiptica talia ſunt: ⁊ ſiccum magis humido. pura autem cicatriçatione indigent ſolum.

Noua.

ℭ Cur impuris tetriſqꝫ vlcerib⁹ ſiccis acribus acerbiſqꝫ medicamētis vtēdum eſt: puris vero ⁊ saneſcentibus humida tantū imponuntur. An ꝙ impuris detrahendū aliquid eſt: qđ nō niſi humoꝛ eſt alienus: qui adimi dꝫ. Genus autē medicamenti quod moꝛdax acre acerbumqꝫ eſt: id efficere poteſt: ⁊ ſiccum magis ꝙ̄ humidum. At que pura ſunt: cicatricem tantum deſiderant.

ℭ Reuertit̄ Ari. ad oſtēdēdū qūo fiat cura vlceꝝ p medicinas: poſtꝙ̄ tetigerat ſupius curā eoꝝ p cauteriū ⁊ p excicantia etiā ⁊c. Querit q̄re eſt ꝙ in vlcerib⁹ nō puris: ſꝫ putridis marcoſis ⁊ a tota ſua ſpē malignis vt ſunt cācri vlceroſi fiſtule ⁊c. opꝫ adminiſtrari in curatiōibus eoꝝ ſicca ⁊ acuta coꝛroſiua ⁊ ſtiptica. In his autē que ſunt pura nō violēta neqꝫ in ſe maligna imo ſufficiēter ſunt nata curari opꝫ adminiſtrari humida ⁊ acuta nō coꝛroſiua: ſꝫ magis ſtiptica. ℭ Et nō ꝙ p vlcera pole eſt intelligē oēm ſolutionē ꝯtinuitatis natā: ita ꝙ ⁊ plaga recens dī vlcus: ⁊ hoc pꝫ per id qđ dicet. Pura indigē cicatriçatiōe. Et ſcias ꝙ medicine ſicce adminiſtrant̄ in nō puris vlcerib⁹ ⁊ coꝛruptis vt exiccēt marcoꝛ in eis ꝯtētū. Et acute coꝛroſiue: vt exiccēt: ⁊ moꝛdicēt mēbꝛum: ita ꝙ ſtimulēt nām vt coꝛruptū ſanioſum expellat: q̄lia ſunt arſenicū viride eris ⁊c. Debēt autē eē ſtiptica: vt ꝯgregēt: ⁊ confoꝛtēt partes mēbꝛi: neqꝫ h̄ accipit̄ ſtipticū ꝓpꝛie: ſed p tāto pōt dici ſtipticū: eo ꝙ caliditate ⁊ ſiccitate humidū eſt expreſſū ⁊ cōſumptū: ⁊ facta ſubſtantia ſpiſſa dura ⁊c. h̄ aūt ideo dico: qm̄ acuta ⁊ ſtiptica excellētia nō ſtant ſimul oīno: cum vnū ſit calm̄ valde ⁊ ſubſtātie ſubtilis: aliud frigidū ⁊ ſubſtātie groſſe pot⁹. ℭ Dubitaret aliqs dicēs ꝙ Ariſt. p̄cipit in vlcerib⁹ adminiſtrari humida: cū oſtēſum ſit in .32° ꝓblemate. opoꝛtē ſicca adminiſtrare. ℭ Dōm ꝙ Ariſt. nō dicit abſolute humidis: ſed dicit: humidis ⁊ acutis ꝯiunctim: q̄ſi dicat: nō debēt eſſe ita ſicce ⁊ acute medicine in puris vlceribus ſicut in non puris. Uel aliter ꝙ h̄ accipit humidū ꝓut dicit humiditatē actualē: vt in ſuba molli ⁊ liquida ſicut vnguenta ſucci: olea: ⁊ talia: ⁊ nō intēdit p humida humiditatē in complexione: qđ non opꝫ facē in vlcerib⁹ nō puris. In ipſis enim non ſolū expedit adminiſtrari ſicca pōa: ſed ⁊ actu: cū magis exiccēt ⁊ expurgēt: ſicut pulueres ⁊ ſublimata ignita. humidū quidē in ſuba hec ipedit. ℭ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit. ⁊ diuidit̄ in duas partes: ſicut duplicia ſunt vlcera: dicit itaqꝫ pmo cām eſſe quare in nō puris vlceribus adminiſtrant̄ ſicca acuta ⁊ ſtiptica: qm̄ ex talib⁹ vlcerū opꝫ aliquid remouē. hmōi autē eſt humidū extraneū virulentū: ſed ſicca acuta ſtiptica poſſunt illud extraneū virulētum ſua abſterſiōe ⁊ moꝛdicatiōe remouere. q̄re ⁊c. Et bñ dictū eſt ꝙ debēt eē ſicca: qm̄ ſiccum melius eſt expurgatiuū extranei marcoꝛis in vlceribus nō puris ꝯtenti ꝙ̄ humidū. Humidum enim ⁊ maxime vnctuoſum impedit moꝛdicationē ⁊ abſterſionē. ℭ Deinde. (Pura autem.) Scđo h̄ ſoluit ſcđam partē: ⁊ dicit ꝙ vlcera pura nō virulēta neqꝫ maligna egēt cicatriçatione exiccādo ⁊ nō moꝛdicādo marcoꝛē ⁊c. ⁊ ideo egent medicinis calidis ⁊ ſiccis in ſuba humida. ℭ Notandū eſt ꝙ in curatiōe vlceris virulēti indiget̄ medicis coꝛroſiuis carnis p̄: ſcđo generatiuis: ⁊ tertio cicatriçatiuis. in vlcere autem recenti vt in plaga: ſi fuerit in ipā carnis deperditio: indigemus generatiuis carnis ⁊ poſtea cicatriçatiuis. ſi vero non fuerit cū deꝑditione carnis: indigemus tunc conſolidatiuis ⁊ vlterius parum cicatriçatiuis. Qđ ⁊ vt perfectius intelligē

tur: videamus q̄ ſit opatio vniuſcuiuſq₃ iſtoꝝ q̄tuor: ⁊ q̄ ſit medicina q̄ talis cōplet opatio. Dico igit̄ q̄ corroſio vel medicina faciēs h̄ opationē ē: vt accidat reſolutio ⁊ mūdificatio ei⁹ qḋ ꝯtinebat̄ in mēbro: ⁊ cōſequat̄ ex ei⁹ reſolutiōe ⁊ mūdificatiōe vt fiat minoratio ē in ſubā carnis: ſicut eſt flos eris: ⁊ tales medicine ſunt multum calide ⁊ ſicce. Carnis generatiua vel medicina carnificatiua ē vt ꝑmutet̄ ſanguis occurrēs vulneri in carnē: ꝓpterea q̄ eius equat̄ cōplo: ⁊ coaguletur cū exiccatione: vt thus: ⁊ h̄ medicine ſt tēperate in calore ⁊ frigore: ſ₃ ſūt ſicce in ꝑ gradu. Cōſolidatio vel medicina eius eſt vt exiccet̄ ⁊ inſpiſſetur hūiditas ꝑmanēs inter duas ſupficies vlceris ꝓpinquas. ita vt vna ps vulneris adhereat alteri pp hūidū inuiſcatū ⁊ cōglutinatū inter illas duas ſupficies ⁊ ꝑmaneat: q̄lis eſt ſanguis draconis: ⁊ hec medicina ē ſiccior carne gn̄ata. Cicatrizare vel ſigillare ⁊ ei⁹ medicina eſt vt exiccet̄ ſupficies vlceris cōiter ita vt accidat cortex cōſeruans ſupficiē mēbri a nocumētis quouſq₃ gn̄et̄ cutis: que ſtet loco naturalis: q̄ nāliſ deperdita cū fuerit: eo q̄ ſpermatica regenerari nō pōt: ⁊ iſte medicine ſunt ſicciores duabus iā dictis: ſed calidiores quedā ſunt earū vt alcolcotar ⁊ cortices eris ⁊c̄. ⁊ alique frigidiores vt balauſtie ⁊ litargirum.

Problema. I. Antiqua

Ropter quid coit⁹ cōfert ad egritudines que ſūt a flegmate? aut q̄ ſupfluitas flegmatis eſt expurgatio ⁊ nā ſimile flegmati: q̄re coitus auferēs multū flegmaticū iuuat. Noua.

Cur morbis qui ꝯſtāt a pituita: libido immodica ꝓſit. An q̄ ſemē genitale excremēti cuiuſdā detractio eſt: iō nām preſefert pituite. Quod igit̄ multū pituite concubit⁹ detrahit iuuare iccirco poteſt.

Manifeſtat̄ iuuamētū coitus in egritudinibus flegmaticis: ⁊ dicit. Quare eſt q̄ coitus prodeſt egritudibus flegmaticis. Unde Hyp. in libro epidimiarū. Libido a flegmate egritudinum proficuum: ⁊ maxime q̄ñ cauſantur ex dimiſſione coitus cum ſperma tunc retentum corrumpatur Egritudines que aliquādo inde cauſantur ſunt epilepſia. vertigo. tenebroſitas oculorum melancolia: ⁊ mania ⁊c̄. ⁊ maxime quando non euacuatur ſperma per alias regiones: ⁊ de hoc locuti ſunt multi medici in ſermone de iuuamento coitus. Dubitat̄ q̄ñ dicit Ariſt. coitum cōferre egritudinibus flegmaticis: qḋ nō vr̄: q̄m Auer. in. 2° col. ait de neceſſitate nutricationis hoc eſſe: impoſſibile eſt enim cibū cōuerti niſi ex eo generent̄ ſupfluitates flegmatice ⁊ hoc fortaſſis voluit Ariſt. in ſexto topicoꝝ dicens: flegma eſſe primū indigeſtoꝝ ꝓueniens ex cibis: qḋ tale euacuat egritudinibus nō videt̄ cū ferre cū ſit ꝓpriū corpis nutrimentū. Dōm eſt q̄ op₃ dici duplex eſſe flegma. eſt. n. vnū humidū liquidū habēs adhuc ſubām ⁊ colorē cōfuſum: qḋ precedit generationē chili in chimū pfectū: vt q̄ñ ſuba liquida cōtinetur in venis meſeraicis anteq̄₃ adhuc perueniēs ad epar accepit formā humoꝝ: ⁊ de tali flegmate locutus eſt Auer. vnde nō appellauit illud ſimplr flegma: ſed ſupfluitatem flegmaticam: ⁊ ſic ꝓcedebat inſtantia. Eſt ⁊ aliud flegma qḋ eſt vnū de quatuor humoribus ſ̄m medicos ē eēntialiter diſtinctum ab aliis: qḋ ſ̄m phi. eſt diſtinctum pp indigeſtionem a ſanguine ſeparatū. vnde in ꝑ de gn̄atione animalium ait flegma eſſe ſuperfluum primi vtilis alimenti. ſ. ſanguinis diſtributi in ptes: ⁊ tale flegma vel aliquid ei valde ſimile cū ſupabundat: eijcitur in coitu: ⁊ ideo egritudinibus cōfert flegmaticis. Dein de. (Aut q̄.) Soluit. ⁊ dicit eā₃ eſſe. q̄ñ coit⁹ ē quedā purgatio vel exitus flegmatis qḋ eſt quedam ſuperfluitas vel purgatio ſuperfluitatis. Et q̄ ſperma nō eſt ōio ſuperfluitas flegmatis: ſed etiam aliorum humorum corrigit ſe dicēs q̄ expurgat̄ qōdam qḋ naturaliter eſt ſimile flegmati: ꝑ magna nāq₃ parte videtur ſperma fore de nā flegmatis. q̄m ſ̄m Hypo. ꝑncipaliter mā ſpermatis deſcendit a cerebro: ſicut etiam dicitur decima particule. 58. problemate: ſed cerebrum eſt flegmaticum. igit̄ ⁊c̄. Et ideo cōcludit q̄ coitus euacuans multitudinem flegmatis confert egritudinibus flegmaticis. Notandū eſt q̄ coitus confert egritudinibus flegmaticis exiſtēte virtute ſufficiēter forti. Unde Auic. 20° tertij. dicit coitum cōferre egritudinibus flegmaticis omnibus: ⁊ proprie in eo cuius caliditas innata eſt fortis: ſimiliter etiam ſi materia egritudinis non ſit parata putreſieri: ⁊ corrumpere alios humores propter motum factum in ea: q̄ ſi ſic nocet: ⁊ ideo non conueniunt febricitantibus etiam ex flegmate: neq₃ ſcabioſis ⁊ leproſis etiam ex ipſo. Precipit enim Auicenn. ſeptima quarti. q̄ ſcabioſis ⁊ leproſis dimittant omnino coitum. mouet. n. materiam ad exteriora: ⁊ excitat vaporem putridum venientem ad ſuperficiem cutis: quare illic putreſcit. Cum cōtrarijs aūt duabus aut tribus diſpōnibus accidit cōferentia egrotāti ex flegmate coitu mēſurate vtenti. Et ſcias q̄ idē ꝓblema ſcribit̄ in q̄rta pticula. ꝓblemate. 16. ⁊c̄.

Problema. II. Antiqua.

Trum nutrimētū offerre incipiēti melius aut poſterius. aut incipiētis: q̄ñ non prius debilitato febricitatio iſtat: aut igitur macreſcēdū cōfeſtim: aut ita ſtandum: aſſumere congruit primū ſorbitionibus: humidiora enim ⁊ leuiora bene diſſolubiliora: qḋ ſit facile infirmo corpori accipere nutrimētū: non enim in ventre oꝝ pati cibos primos diffundi ⁊ caleſieri cū labore corpori hi paſſi ſunt. Noua.

Utrū ergo inter initia mali cibum afferre melius ſit an poſt. An inter initia: ne iā penitus debilitato febris occurſet. Igit̄ vel extenuandū protinus eſt: vel ita alendū. Sorbitionibus primū recreandū. He nāq₃ mitiores: leniores colliq̄biliores q₃ ſūt. ⁊ alimētū hinc capere īfirmū corp⁹ expedit⁹ pt. Nihil. n. cibū ī vētriculo reſolui pſeuerareq₃ ān oꝝ qḋ nō niſi labore cubantis fieri pōt.

Dat modum cibationis infirmorum ⁊ dicit. Eſt ne magis iuuatiuū dare nutriens ſtatim cum quis incipit egrotare aut dare poſterius vt poſtquam inceperit iā egrotare per tres dies. Quidam enim medici precipiebant infirmū vſq₃ ad tertiam diem ſemper a principio morbi ieiunare ⁊ poſtea cibare: quos Galienus in libro de in gen. ſanitatis. acriter pungit: ſic igitur ſ̄m ſententiam Galie. oportet vt plurimum ſtatim a principio ⁊ bene exhibere. Secundum autem illorum ſententiam non niſi poſt tres dies. Et quia vtraq₃ pars quei [illegible] cum lite in opus ingrediebat̄: ideo Ariſto. fortaſſis habuit modum inſolitum proponendi problema dicendo vtrum: aut hoc fuit: quia ſermo eius ſit ſ̄m ſententiam aliorum: ⁊ tunc vtitur hac dictione vtrum. Poteſt ⁊ aliter proponi manifeſtatio dubitationis: vt ſundetur ſuper duo dicta hypo. in primo re. acu. quoꝝ vnum

eſt. Nepgritas vna die ventas ex inanitione: ⁊ ſic videt̃ ꝙ ſtatim a pn̄cipio ſit reficiendū. ſecūdū ē ꝙ nō expedit dari q̄titatem cibi neq; multam neq; groſſam niſi poſt ſeptimā diem: dum tñ virtus poſſit tolerare. Sic igit̃ qō erit vtrū ſtatim a principio expediat dari nutriens: ſicut dictū eſt p̄mo precepto: aut poſterius: vt poſt ſeptē dies ſicut dictum eſt in ſecundo. Ut autē appareat veritas huius: videam⁹ qualiter Gal. predictam ꝯrietatem ptractat ſuper ſecūdo p̄cepto. vult enim nō eſſe ꝯrietatē: qm̄ Hypo. hn̄s aſpectū ad diuerſas indicationes ſic regimen differenter ordinauit. Ad cuius qdē manifeſtationē Ga. tale ſubdit ſuppoſitū. Ponamus hoiem cuius forma ⁊ corpis habitudo ſit nālr ſicca: ⁊ ſupficies corpis extrinſeca ſit ſpiſſa ⁊ ſolida. vene āt ample: virtus aīalis fortis: cuius erat ꝯſuetudo comedendi mixtos cibos: ⁊ accidit ſibi egritudo tpe hyemis: ⁊ regio ⁊ locus ſit frigidus: ⁊ fuerit delicat⁹ vtens cibis multū nutritiuis: fueritq; ocioſus ⁊ os ſtōi forte hn̄s. Et alius ponatur homo cuius hitudo corpis ſit humida lenis ſupficies corpis extrinſeca rara: vene minute. ⁊ v̄tus aīalis debilis: multum ex ꝯſuetudine comedens: egrotet eſtatis hora: ⁊ locus ⁊ regio ſit calidus. ⁊ fatigauerit corp⁹ ſuū pp tedia: ⁊ comederit ſm̄ ꝯriū eius qō conſueuit cibos paucos ex olenbus ⁊ ex paꝝ nutrientibus: ⁊ os ſtōi eius debile. Ponatur nūc ꝙ ambo egrotent vna egritudie vt pleureſi. nōne vides, qn̄ ita erit: ꝙ opꝫ: vt primus regat̃ ſolū cū potu vſq; ad dies. vij. ſi ſperas a p̄ncipio ꝙ egritudo nō trāſeat ſeptē dies. ſcōm vero opꝫ ſtatim a principio nutriri. ⁊ dicit Gal. ſe experimento inueniſſe hoc regimen in vtriſq; iuuatiuū valde: cuius ꝯriū ſi quis fecerit. vt primū. ſ. ſtatim a principio cibet: alteꝝ autē vſq; ad. vij. dies ieiunare faciat: ſter ficiet vtroſq; ſimul ante quartā diē: ſic itaq; manifeſtus ē modus dubitationis cū eius motiuo. ℂ Deinde. (Aut incipienti.) Soluit. ⁊ p̄ p̄mittit qō dē dicēs ꝙ ſe. cōtingit incipienti q̄ño corpe. ſ. debilitato prius. i. habēte v̄tutē imbecillē ante egritudinē: aut ſup. egritudo accidit corpi nō debilitato: ſed hn̄ti fortē v̄tutem añ egritudinem: ſic igit̃ innuit talē diſtinctionē. ꝙ egritudo aut accidit hn̄ti fortē v̄tutē qualis erat primus infirmoꝝ recitatoꝝ a Ga. aut debilē hn̄ti ſicut ſcōs. ℂ Deinde. (Aut igit̃.) Hoc p̄miſſo hic ſecundo ꝓſequit̃ di. ꝙ vel ſtatim eſt demacreſcēdum a principio egritudinis inducēdo ieiuniū: ⁊ hoc in illo q hꝫ fortē virtutē: ſicut dr̃ a Ga. etiam in prima particula affo. aut opꝫ ſtare a principio egritudinis ſicut prius ꝯſueuerat. ſ. reficiēdo cōtinue ſicut fiebat in ſanitate: ⁊ hoc quo ad illū q hꝫ debilē virtutē: ſed tñ lꝫ nō fiat mutatio in hora cibationis: fiat tñ in cib. q: nunc tpe egritudinis dꝫ vti p̄mus ſubtilioribus cibis vtputa ſorbitiunculis ex ptiſana q̄ faceret tpe ſanitatis: ⁊ ſit modus cibationis talis: ꝙ p̄ detur dieta abundanter: lꝫ ſit ſubtilis rōne diete tpe ſanitatis: poſtea paulatim ⁊ ordinate ſemp ſubtiliet̃: quouſq; ꝑueniat̃ ad ſtatum: ⁊ non fiat econuerſo: ſicut qdā male dietātes peccant: quos acriter mordet Aui. prima q̄rti. ſint quoq; h⁹ ſorbitiones ex ordeo ⁊ farina eius pp illud qō dictū eſt de bonitate eius l. 36. ꝓblemate: tales enī ſūt humidiores reſiſtentes ꝯſumptioni febrili ⁊ ſiti: ⁊ leniores cito ptrāſeuntes tales. ēt ſunt bene digeſtibiles ⁊ p mēbra diſtribuibiles: pp qō ex h⁹ velociter pōt corpus infirmū recipere nutrimē tū cū aliis ēt bōitatibus declaratis prius. ℂ D. ſi qs inſtet per Hypo. dicētē. Nō pura corpa quātūcunq; nutries magis ledes: cū igitur h⁹ ſint impura nō debēt nutriri. Dōm medicos diſtinxiſſe duplicē nutritionē: vnā ad robur v̄tutis ⁊ augmētū que debet̃ ſanis: ⁊ aliam ad ſuſtētationem ipſius ſolū ⁊ nō augere: ⁊ talis debet̃ egris. infirmis. n. non opꝫ virtutem augmētare: ſed ſicut inueniť cuſtodire ſicut dicit Gal. in prima particula affo. ⁊ de hac nutritione eſt hic ſermo Ariſt. ⁊ nō de prima que ſanis debet̃ corporib⁹.

ℂ Deinde. (Nō enim.) Cōfirmat tertio dictū ſuū. bene dico ꝙ opꝫ ſtare ⁊ nō dietare: vt erat aſſuetū prius: nō. n. oꝫ ꝙ mediacus patiat̃ primos cibos q fuerūt aſſumpti añq̄ inciperet egrotare per ſpatiū paruū p̄us diſſolui ⁊ calefieri in ventre nunc tempore egritudīs: ita ꝙ inflāmatis ⁊ exiccatis conſtringat̃ venter ⁊ ꝯuertant̃ in colerā pp inflammationem augmētantem mām egritudinis ⁊ ipſam egritudinem: ⁊ maxime ſi tales paſſi ſunt pp laborē colliquatiuum exiccātē: ſicut recitat Gal. 10. de inge. ſa. d̄ quodā iuuene ꝯ illos qui p̄cipiebāt ieiuniū triduanū: imo p̄us vētrē cliſteri molli aut alio molliēdū: vt docet̃ p̄ re. acu. Et forte aliqs dicēs Ariſt. in hac tertia parte. ꝑuenire dubitationē q: dixerat ita ſtandū: crederet aliqs ꝙ olo eſſet ſtādū cibādo ſicut erat ꝯſuetū in ſanitate. Et ideo ſubdit hic ad remotionē erroris: ꝙ lꝫ ꝯtinue dēat refici: nō tñ cibis q aſſumebāt p̄us tpe ſanitatis. nō. n. dꝫ medicus ſuſtinere tales diſtendi ⁊ calefieri in eius vētre: ⁊ hoc q: tales cibi paſſi ſūt ⁊ debiliter digeſti a corpore cū fatiga ipſius pp eius debilitatē: cibi nāq; ſi debēt nutrire oꝫ a corpe fortiť pati: ita ꝙ a ſuo eſſe expolient̃ perfecte: vel tales patiunt̃ pp laborē q̄ calefacti coincidunt cum cibis in calore: ita vt in diſtemperantiā incitētur amphorem p̄mum tñ magis laudo cū minus littera torqueatur: et ſit ſententia plenior.

ℂ Problema. lij. Antiq̄.

PRopter quid oꝫ ītueri q̄ circa vrinā ſigna accipiētes vrinā: ſi vtiq; iam digeſta ē q̄ magis ⁊ cōtinue vel paulatim mingentia. Aut q: ſignū quidem eſt digeſtā eſſe ſi fuerit ruffa: hoc autē fit magis ſi pauca accipiatur: aut q: ſpeculū fit omne magis humidū coloris paucū q̄ multū exiſtens. In multo eni humido figure inſpiciuntur. in pauco autem colores. vt in rore ⁊ guttis ⁊ in lachrymantibus in palpebris. ⁊ continue quidē igitur diuulſuꝫ fit plus: diuulſa autē recipit magis: quare quāuis fuerit ipſa talis vtiq; pp digeſtionem. ⁊ videtur magis repercuſſione facta in ſpeculo propter diuiſionem. Noua.

ℂ Cur intuēdū vrinaꝫ an cōcocta ſit nec ne: profluuio intercepto mingendi potius q̄ perpetuo. An ꝙ ſignum cōcoctionis vrina exhibet ruffa: qō quidē meli⁹ intercepto ꝓfluuio deprehendit̃. Genus enim qōq; humoris ſuū colorē plenius oſtendit: cum exiguum eſt: q̄ cū multuꝫ eſt: nam in multo figure: in exiguo colores cōſpectiores ſenſui obuiāt. Quod etiam in rore ſanguie lachrymaq; palpebris adherēte pateſcet. Uria igitur ſi continue dimittat̃: copioſior redūdabit ſi intercipiat̃: idex ſui coloris certior erit. D. ſi iā ex cōcoctione colorem traxit eiuſmodi talis profecto appareť etiam amplius poteſt: cum lumen ſe refringat: ⁊ tāquam ſpeculū fiat pp intermiſſionem ꝓfluuij.

ℂ Ponit vnum ꝓblema de inſpectione ſignoꝝ vrine. Et q̄

rit tangēs motiuū ſuū. Quare eſt ꝙ opꝫ medicos inſpice
re ſigna q̄ repreſentanť p vrinā: ⁊ h̄ colligēdo vrinā in va
ſe aliquo vt vitro vel criſtallo ad modum veſice formato.
❡ Deinde. (Si vtiqꝫ.) Arguit in ꝯtrium vt.q.d.non vide
tur ꝙ debeat inſpici: qꝛ ipſa iāꝫ eſt q̄ꝫ maxime digeſta ⁊ al/
terata p calitatē corpis: ſilr ēt ipſius eſt mingētia.i.mictu
ra.vel alia de nūo hoīum ſunt mingētia ipſaꝫ ꝯtinue.i.ſta
tim poſt nutriens aſſumptum vel paulatim hoc eſt longo
tpe poſt digeſtionē iā factā: ita ꝙ lōgo tpe ſteterit in veſica
⁊c. Sic itaqꝫ cū ſit trāſmutata vrina.aut a nā non adhuc
pfecta: nō vř ꝙ ſigna circa ipſam ſint cōſiderāda. Poteſt
⁊ aliter expōi vt ꝙ legať totū cōtinue ⁊ dicať. Quare me
dici reſpiciunt ſigna circa vrinā colligendo eā ſiue ipſa ſit
q̄ꝫ multū ⁊ bene digeſta: ſiue migať ꝯtinue.i.in multa quā
titate: ſiue paulatim: hoc eſt in parua quātitate: hoc autē
ſic ꝺicıť: qm̄ ſtatim oſtendet ꝙ paucū ⁊ multū in vrina in
dicat diuerſitatē circa colorē ipſius ⁊ figurā: ꝯria tñ expō
ſubtilior exiſtit. ❡ Que nāqꝫ ſunt iſta ſigna diceret aliqs
q̄ circa vrinā inſpiciūť: ⁊ qd ē vrīa. Dico ꝙ vrina ſm yſaac
in libro vrinarum eſt colamentū ſanguinis: ⁊ aliorum hu
morum de actionib⁹ nāe natum. Theofilus autē lquit ꝙ
erat ſimplr ſanguinis colamētum: ⁊ h̄ eſt dicere: ꝙ eſt hu/
midum qōdam excolatū: p cuius ſequeſtrationē a ſangui
ne virtute nāe diſcretiue ſeparantis puꝝ ab ipuro ſanguis
remanet depuratus. Signa aūt vrine vere vſr eſſe quatu
or.ſ. liquor vel ſuba color: q̄ꝫtitas: ⁊ qō pter hoc in ipſa cō
tineť: qō a medicis ꝯtētū appellať. Suba aūt ipſi⁹ eſt qō/
dā qō viſui obījcıť diuerſificatū tenuitate ⁊ ſpiſſitudine ⁊
mā: ⁊ ſic triplex eſt vrine ſuba. Color qdē eſt illud qō p ſe
in ipſa offerť viſui: q̄ qdē colores ſunt.19.vel.20. ſič cōiter
poniť: eo ꝙ niger pōt cāri a mortificatione: ⁊ aduſtione.ſ.
niger.liuidus albus: lacteus: caropos glaucus: ſubpalli/
dus: pallidus: ſubcitrinus: citrinus: ſubruffus: ruffus: ſub/
rubeus: rubeus: ſubrubicūdus: rubicund⁹: inopos: kianos:
viridis: ⁊ niger. Quantitas v̄o ipſius nota eſt: q̄ diuidiť in
paucā mltā ⁊ mediocrē. Cōtēta v̄o ſt oīa alia pter hec tria
in vrina apparētia: ⁊ ſūt.19.ſicut cōiter dicunt moderni: q̄
his v̄ſib⁹ ꝯtineť. Circulus ampulla.granū nubecula ſpu/
ma. Pus pinguedo pilus ſanguis arena chim⁹. Furfura
crinoides ſquame ptes attomoſe. Sperma cinis ſedimē
ſpūs altapetēs. Aliq̄ tñ iſtoꝝ nō fuerūt tacta a pořib⁹ hu
ius artis inſtitutorib⁹. Et ſcias ꝙ ſignāter dicit pħs opor
tere ītueri circa vrinā ſigna ⁊ nō vrinā: qm̄ poterat dubiū
ſurgere cū vrina ꝑut eſt q̄dā ſuba ⁊ vīe cadat ſub intellū
⁊ nō ſub ſenſu p̊ ipm̄.n.vīe eſt obm̄ intellc: vt dř 2° de aīa.
quo qdē mō vrina nō eſt de ꝯſideratōe medici: ſꝫ pħi. Sꝫ
ꝑut eſt q̄dā ſuba corporea delatrix accītiū ⁊ ſignificatio
nū in ea.ſ.apparētiū efficiť p vīā ſigni de ꝯſideratōe medi
ci. Vñ ⁊ illud qō medicus in vrina ſubam vocat: eſt accñs
magis.ſic igiť bñ dicit ſigna circa vrinā: ⁊ ñ vrinā ſimplr.
❡ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit.⁊ diuidiť in ptes duas.p nā
qꝫ vř ſoluere ad pncipalē qōnē: ſcďo reddit cām cuiuſdaꝫ
dicti in ſolutione ibi 2° (qꝛ ſpeculū.) ⁊ dicit ꝙ iō medici in/
ſpiciūt ſigna ī vrīa: eo ꝙ p ea q̄ in ipſa cōprehēdūť: reddiť
notificatiua diſpōnuꝫ corpis: vt ſi fuerit ruffa ſignū eſt: ꝙ
in ſe ſit digeſta: ⁊ ſignificat digeſtionē in alio ⁊ ꝙ ipſa ap/
pareat ruffa: ⁊ ſic digeſta magis accidit: ſi fuerit accepta
⁊ inſpecta ipſa exñte in modica q̄ꝫtitate: nō tñ ſit ita modi/
ce q̄ꝫtitatis ꝙ adherēs vaſi obtundať color ei⁹. Et nota ꝙ
elegāter dicit pħs.ſi fuerit ruffa ſignū eē digōnis: talis.n.
color vrine eſt in corpe mēſurato: ⁊ regimine regiōe: ⁊ eta/
te ⁊ alījs ꝯuenientib⁹.ſ.mēſurate: ſignificat ğ tēperamētū
qō digeſtionē cauſat tēperatā. Vñ Gali.p de criſi.dicit ꝙ
vrina tēperata dꝫ eē mediocris in ſuba: ⁊ ſit declināſ ad ci/
trinū tinctū vel ad rubeū claꝝ: ⁊ hic qdē color nō eſt ali⁹
q̄ꝫ ruffus eſt ā ſpe vt iā dictū eſt exiſtis inter citrinū ⁊ rubeū.

Auicenna vero qꝛ fortaſſis eius regio nō tm̄ attēdebaľ tē
peramēto in caliditate ſicut regio Gal. nō poſuit vrinā de
notātē tēperamētū ita intenſam in colore. Et Gal. dicit.n.
ī p̊ ſcďa.ꝙ debet eē mediocris ſube ⁊ ſubtilis tincture ad ci
trinū trahentis. Amplius verificaľ dcm̄ pħi p illud qō di
ctū eſt a medicis de ſignificatione coloris vrine: dicunt eñ
ꝙ alter coloꝝ niger ⁊ viridis ſignificat mortificationē ca
loris pp frigiditatē nimiā albus: lacteus: karop⁹: glauc⁹:
indigeſtionē.ſubpallidus: ⁊ pallidus: ſubcitrinus: pncipiū
tum digeſtionis: ⁊ nō pfectionē ei⁹. ſubruffus: rubeus: ſub/
rubicūd⁹: rubicūd⁹: ſignificāt ſupercedētē calitatē ī digō/
ne. Jnopos: kianos aduſtionē ipſius. viridis: ⁊ niger: adu
ſtionē: ⁊ mortificationē caloris: ſꝫ citrin⁹: ſbruffus: ruffus:
digeſtionē pfectā tēperatā. Sic igiť eſt bene dcm̄ a pħo ꝙ
ruffum eē ſit ſignū digeſtiōis. ❡ Deinde. (Aut qꝛ.) Red/
dit cām cuiuſdā dicti in ſolutione: ⁊ eſt: q̄re vrina apparet
magis ruffa ⁊ ita digeſta inſpecta in pauca q̄ꝫtitate q̄ꝫ in
multa: ⁊ dicit cām eſſe: qm̄ oē humidū qō ē modice q̄ꝫti/
tatis: vt pꝫ.3° metheo.magis eſt vt ſit ſpeculū.i.ſpectabile:
⁊ illud ī quo repreſentaľ color q̄ꝫ ſi humidum illud fuerit
multe quātitatis: ⁊ hoc declarat: qm̄ in humido multo fi/
gure inſpiciuntur pp diuerſitatē ptium illius humidi reꝑ
ſentate: que obtenebrāt ⁊ impediunt colorē pceptuꝫ: ſed in
pauco humido percipiunľ colores color.n.magis inuiſce
raľ corpi vrine q̄ꝫ figura. Quare Auic. ſcďa pm̄ aſſignat
dr̄iam inter ſubam ⁊ colorē dicens: colorē per totā ſubam
humoris ꝑcedere cū maiori permixtiōe: ⁊ hoc manifeſtat
Ariſto. dicēs apparere in rore ⁊ guttis paruis ſtillantib⁹:
⁊ in palpebris cum lachrimauerint oculi: in his enim cōti
git inuenire colorē hñtibus modicā q̄ꝫtitatē ⁊ nō inueniri
figuras. Quid aūt ſit color notū ſatis exiſtit. Sed fortaſ/
ſis dubitabiť qd ſit figura: quā qdē dico eſſe qōdā veſtigiū
apparens in vrina ⁊ in alījs liqdis: ſicut eſt videre in aqꝫ
groſſis nō motis: ⁊ hoc pp partiū groſſitiem: ⁊ etheroge/
neitatē: q̄ qdē ptes ſic diuerſimode ſunt ſite ⁊ colorate: vt
⁊ viſus nō poſſit ipſas cōprehendere: pp hꝰ figuras poſſi/
mus intelligere ſubam vrine cū cōtentis. ❡ Deinde. (Cō/
tinue qdē.) Cōcludit applicās predictā ſimilitudinem de
rore ⁊c. ad ꝑpoſitū ⁊ dicēs ꝙ ſi aliquod corpus cōtinuū
dimiſſum fuerit p ſe: ⁊ nō diuiſum eſt: vt plus qꝛ in maiori
quātitate: vel vt plus qꝛ plura recipit.ſ.figurā ⁊ colorē: in
quantitate autem grandi non ſolū eſt figura: ſed color cuꝫ
hoc: licet obtundatur a figura: ſed ſi hꝰ res vel quantitas
ſequeſtrata fuerit: eſt magis receptiua.ſ.coloris: ſed qꝛ ali
qui libri habent diuiſuꝫ alij diuulſum: ideo ſic legatur. ita
igitur aliquod corpus continue vel continuū: vt.i.poſtq̄ꝫ
diſum ⁊ ſeparatum eſt in partes: vel diuulſum quod idem
eſt plus.ideſt maiori q̄ꝫtitate diſcreta. ❡ Deinde. (Qua/
re q̄ꝫuis.) ❡ Cōcludit intentum dicens q̄ꝑpter: licet vri/
na fuerit talis.ſ.ruffa pp bonā digeſtionē: videtur tamen
magis ruffa pp ſequeſtrationem ipſius in partes paruas
cum enim fuerit modica quantitate: cauſatur repercuſſio
velut a quodā ſpeculo reuerberatio vel in ſpeculo facta.ſ.
inſpectiōe ipſius ſolum: ita ꝙ parua illius quātitate appa
ret color ⁊ nō forme. Et qꝛ huiuſmodi ꝓblematis textua/
lis non modica eſt caligo diligens ſuperueniens conſide/
ret intellectus. ❡ Notandum eſt ꝙ gratia huius quod
tangitur de apparentia colorum ⁊ figurarū: ꝙ Auicen.
dicit ſecunda primi. vrina quanto nobis fuerit magis pro
pinqua: tanto videtur eſſe magis ſpiſſa: ⁊ turbida: ⁊ quan
to fuerit a nobis magis elongata: magis apparet no/
bis clarior. in liquoribus autem alījs: vt in iulo ſirupo ace
toſo ⁊c. eſt econuerſo: cuius quidem cauſa poteſt eſſe: quo
niam vrina eſt corpus impurum nō ſimplex ꝑpter ſuper/
fluitates hypoſtaticas in ipſa commixtas. nunc autem cū
nobis extiterit ꝑpinqua: viſus noſtri nō poterunt eam p/

tranſire propter partiũ eterogeneitatẽ: ⁊ colores alios viſ⸗ ſcos a colore vrine extraneos. quare appebit turbida ⁊ ſm̄ Auicē. hec eſt cã turbulētie in vrina. Cũ aũt elongata fuerit: qꝛ viſus nõ põt pp̄ diſtantiã p̄dicta in ea diſcerne⸗ re: appebit clara: ſʒ in alijs liquoꝛibꝰ cũ ſint ea pauciores ⁊ ſimpliciores viſus valet ꝑ totã eoꝝ ſubãm pertrãſire: ne qꝫ eſt aliqd qḋ repcuſſione velut a ſpeculo factã impediat quare clari apparebũt. cũ aũt fuerũt elõgati viſus diſtãtia nõ tã pñt ſic ꝑ ipſos penetrare: neqꝫ repcuſſionē īducere di ſtãtes ad tm̄. Dubitabit aũt aliqs de eo ꝙ dicit vrinã eſſe ruffam cũ ruffus ſit qdã coloꝛ. coloꝛ aũt nõ põt eſſe in vrĩa. qꝛ coloꝛ eſt extremitas corpis nõ ꝑſpicui .i. terminati: ſicut dicit pħs in libro de ſen. ⁊ ſen. vrina ṽo eſt qd ꝑſpicuũ: qua re ⁊c̄. cuius ɔ̃trium appet ex eodē libro: qm̄ oĩa corpa colo re pticipãt qḋ opꝫ ſi dꝫ fieri viſio cũ coloꝛ ſit viſus obiectũ. Dõm eſt ꝙ coloꝛ dupl̄r accipit̄. vno mõ ꝓpe ꝓut eſt ĩ cor⸗ pore termiato ⁊ opaco cãtus ex elemẽtoꝝ ɔmixtiõe: ⁊ ſic in vrina ⁊ ꝓprie cũ fuerit clara trãſlucēs. non aũt terminata vt lactea ⁊ in qbuſlibet dyafanis ⁊ ſimplicibus ⁊ in corpi bus celeſtibus ſic nõ inuenit̄ coloꝛ. Aliõ põt accipi coloꝛ cõiter ẽt ꝓ ipſo dyafano ſiue ſit in ſimplicibus ſiue in com poſitis aut in alijs: ita ꝙ coloꝛ dicat̄ illud oẽ q̃ mediante aliqd põt a ṽtute viſiua pcipi ⁊ ſic in vrina ⁊ in hõ dyafa⸗ nis ſimplicibus ⁊ cõpoſitis coloꝛ reperit̄.

¶ Problema. liij. Antiq.

Quare nõ opꝫ denſari carnē ad ſa⸗ nitatē: ſʒ rarificare quēadmodũ ci uitas ſana ⁊ locus bñ euentabilis: pp̄ qḋ ⁊ mare ſanum. ita ⁊ corpus bñ exha⸗ labile magis ſanũ eſt. opꝫ enim aut nõ exiſte re nullã ſupfluitatē: aut ab hac qdē velociſ ſime alteret̄: ⁊ ſemper ſic habere corpuſ qḋ accipiēs confeſtim expurget ſuperfluitatē: ⁊ eſſe in motione ⁊ nõ quieſcere. qḋ eni ma⸗ net putreſit: quemadmodũ aq̃ q̃ non moue tur: putrefacta autem egritudinem facit. qḋ autem expurgatur priuſq̃ corrumpatur ſe paratur. hoc autem condenſata carne non fit. opilant̄ enim pori: rarefacta autem acci dit: pp̄ qḋ ⁊ non opꝫ in ſole nudum ambu⸗ lare. conſiſtit autē caro ⁊ valde deſiccatur: ⁊ humidius corpus fit: qḋ interius qdem eſt permanet: qḋ autem eſt in ſuperficie per mutat̄: ſicut ⁊ carnes aſſate elixatis magis. neqꝫ opꝫ ambulare habētē nuda pectora. ab optime enim diſpoſitionibus corporis ſol aufert que neq̃q̃ indigent ablatione: ſʒ magis que ſunt intus. exinde quidem igit̄ propter id ꝙ remota ſunt niſi cũ labore nõ eſt ſudorem educere. ab hoc autem qꝛ pre manibus eſt facile. Noua.

¶ Quã ob cãm corpus cui ſecundam cõci⸗ liamꝰ valetudinē nõ denſum: ſʒ rarum red⸗ dendũ ē? An vt vrbs locuſqꝫ quicũqꝫ ſalu bris eſt: qui placide aſpirat̄ q̃propter mare quoqꝫ ſalubre eſt ita ẽt corpus qḋ ſpirantiꝰ eſt: ſanitati oportunius conſtat? Aut enim nullum recrementum exiſtet: aut quod exti terit q̃ꝫ primum excernatur danda opera ē: corpuſqꝫ eſt ſemper ita regendum: vt ſimul atqꝫ excrementum admiſit: habeat qua par te illud excernat: ſitqꝫ motui deditum non quieti. Quod enim manet putreſcet modo aque immote. Putreſcens vero morbum committit. At qḋ excernitur anteq̃ꝫ viciet̄ decedit: hoc igitur vt corpore denſo nunq̃ꝫ contigit. Fit enim prope vt in inuiſibilia fo ramina claudant̄: ſic raro ſolutoqꝫ accedat neceſſe eſt. Quãobrē in ſole nudo corpore minime ambulandum eſt. Spiſſatur eteniꝫ caro ⁊ ɔcaleſcit: corpuſqꝫ pte iterioꝛ hũidiꝰ reddit̄. Quãtuꝫ .n. hũoris ĩ ſupficie reſidet abolet̄: q̃ꝫtũ inteſtinuꝫ eſt manet intactum. Qua rõne quoqꝫ carnes aſſe lixis hũidioreſ ſunt. Ne pectore qdē nudo ambulandũ eſt. Ita eniꝫ vis ſolis corporis optime parti cõ dite adimet: q̃ nulla egeat deptiõe. Sed in⸗ ferna potius eã deſiderant. Inde igit̄ vt ⁊ re moto nõ niſi cũ labore ſudor educitur. hinc facile ob loci opportunitatem digeri põt.

¶ Agit in iſto ꝓblemate. Ariſt. de re. ſani. ⁊ dicit: Quare ē ꝙ nõ oꝫ vt caro ɔdēſet̄ ⁊ induret̄ ad h̄ vt corpus ſanũ cõ⸗ ſeruet̄: imo oꝫ vt rarificet̄ ⁊ aperiat̄. Dixit aũt ad ſanitatē: ad drĩam eius qḋ eſt ad robur: ad corpis .n. robur neceſſa ria eſt carnis cõdēſatio: ſicut eſt videre in athletis. Et ſcias ꝙ ꝑ carnē hic caro intelligit̄ muſculoſa repñtans talem aut talē hitudinē: ita ꝙ totuꝫ dicat̄ caro vſqꝫ ad oſſa. Et ſcias ꝙ iſtud ꝓblema reperit̄ in .34ᵒ ꝓblemate q̃nte parti cule: ⁊ in fine ẽt totius libri. Veꝝ hic non ꝓponit̄ ſub mõ dubitationis: ſed magis ſub mõ canonis: in q̃nta ṽo ptĩcu la ꝓponitur ſub mõ q̃õnis dicẽdo pp̄ qd: ⁊ 34ᵒ particule dicẽdo quare? Deinde. (Quēadmodũ.) Soluit vel decla rat pmiſſum: ⁊ p̄ hoc. ſcḋo infert ex h̄ corꝛm̄ ibi, ſcḋa. (ꝓpter qḋ.) Dicit ergo primo cõparãdo corpꝰ ad ciuitates: ⁊ alia ſicut ciuitas tota ⁊ aliquis locus pticularis: vt domus eſt bene ſana: eo ꝙ ſit bñ euētabilis ꝑ totũ: ⁊ qꝛ mare eſt tale pp̄ hoc qḋ in eo nõ ſunt tot ĩpedimẽta inſpirationē ɔcludit̄ ꝙ in ſe ſit ſanũ: qꝛ nõ corꝛũpit̄: vel eſt ſanũ effectiue nobis: ⁊ ideo dicũt pħi ꝙ circa ipſum habitantes ſunt lõge vite. Ita eodē mõ eſt in corpe nr̃o: ſi enim fuerit ſufficiēter ſpira bile viuet diutius ſanũ. ¶ Notãdũ ſicut dicunt medici ꝙ opꝫ ciuitatē vl̄ locũ taliter eſſe diſpoſitũ ſi dꝫ eē ſanũ: vt ſit montiũ tegmē a pte occidentis ⁊ meridiei ⁊ diſcoopta a pa te orientis ⁊ ſeptẽtrionis: vt pflet̄ a vẽtis laudabilibꝰ ſuffici enter venientibus ab his duabus partibus. oꝫ ẽt vicos eſſe latos liberos vt aer poſſit libere vndiqꝫ euẽtari: tñ tpe peſti lentie melioꝛ eſt aer quietus euẽtato: ⁊ coopertus nõ coop to: ſicut apparet ꝑ Auic. 2ᵒ pmi. dꝫ ſiḣr domꝰ hẽe feneſtras verſus ptẽ orientis ⁊ ſeptẽtriõis: que ẽt nõ ſit inter domos ɔpreſſa attēdēdũ tñ ꝙ lꝫ hic ſermo vl̄r ſit verus: pticulari ter põt falſificari vt pp̄ diſpoſitionē montiũ mariũ vl̄ pa⸗ ludũ: adeo ꝙ ſpectus aeris ad ptem occidẽtis ⁊ meridiei ſanioꝛ erit q̃ꝫ aſpectus ad partem orientis ⁊ ſeptentrionis. ¶ Deinde. (Oꝫ enim.) Addit ſcḋo quo corpus ɔſeruabit̄ ſanũ ⁊ dicit: ꝙ opꝫ in corpore ſano nullã ineſſe ſupfluitatē ſenſibilē: que nõ totaliter vicat̄ a nã: aut ſi aliqua reperiet̄

eo q nõ ſit vſquequaq; poſſe qñ ſupfluitas reperiaꝛ in corpe ſit talis: q corpus ab ipſa citiſſime .i. minime alteref: ita vt hȝ alteratio ſit minima: ⁊ in tpe minimo. ſp enĩ oȝ vt maneat corp⁹ in tali diſpõne: vt accepto ⁊ nutrimẽto digeſto ꝯſeſti expellãꝛ ſupfluitates. h ãt erit ſi caro fuerit rara ſpirabilis: pp qđ oȝ ad ſanitatẽ carnẽ nõ cõdẽſare: ſed rarificare magis. ℭ Deinde. (Et eſſe i motiõe.) Qꝛ dixerat q opȝ corp⁹ expellere ſupfluitates poſt aſſumptũ nutriens: oñdit qđ h opꝛ dicẽs: oportere corpus fore i exercitio ſufficienter ad expulſionẽ ſupfluitatũ ⁊ nõ ꝯtinue qẽſcere: p hoc .n. eiiabunꝛ ſupfluitates: ⁊ corpus ꝯſeruabiꝛ illeſum a putrefactione: qꝛ illud qđ qẽſcit ſm vnã diſpõnẽ putridũ efficiꝛ: ſicut appet i aq̃ ſtãte: q̃ qdẽ putreſcit: facta ãt putrefactiõe ſupfluitatũ egritudo iducꝛ: qđ nõ accidit ſupfluitatibus expulſis: ⁊ hoc eſt qđ ſubdit: q illđ qđ ꝑus expurgaꝛ ⁊ eiicꝛ a corpe q̃ꝫ corrũpaꝛ ⁊ corpus corrũpat: ſuperatur ⁊ vinciꝛ a nã: vel ſepaꝛ ſm aliã lr̃am a corpe: ſȝ hoc nõ ꝯtingit fieri: ſi caro fuerit ꝯdẽſata: cũ pori permaneãt opilati: ſed ſi fuerit rarefacta poroſa: tũc enĩ erũt apti. q̃re ⁊c̃. ſic igiꝛ raritas poroꝝ ꝯmẽſurata ꝯfert ad ſanitatẽ: ad qđ qdẽ opaꝛ exercitiũ maxie tenẽdo poros aptos. ℭ Et ſcias q p hȝ motionẽ ſiue motuȝ dignũ eſt vt intelligãꝛ ſpẽs exercitiĩ ⁊ fricationes ſimplices ⁊ cũ oleis: que qdẽ cũ molles extiterint ⁊ ſuaues cõſeruant poros aptos: ⁊ ſupfluitates faciũt exalare: ⁊ de hoc eſt ſermo ꝓlixius in 3° de re. ſa. ℭ Notãdũ q exercitiũ tria in nobis opaꝛ: ſicut dicit Ga. in 2° de re. ſa. ſ. duriciẽ organoꝝ: ⁊ p ꝯñs impaſſibilitateꝫ: ⁊ ad actiões roburatꝫ: innatũ augmẽtat caloreꝫ: q̃ facto digeſtio melior celebraꝛ ⁊ nutritio: ⁊ poroꝝ cõſeqꝛ latitudo. inđ ⁊ ſpũs motũ efficit fortiorẽ: quẽ ſequiꝛ ſupfluitatũ expurgatio. ℭ Rurſus notandũ eſt q ſicut apparet in ꝑn⁹ q̃rti metheo. putrefactio ꝓhibeꝛ ĩre pp frigiduȝ ⁊ pp calidum. pp frigidum dupl̃r: aut circunſtans ſicut frigidum cõtinentis obturando poros non permittit caliditatẽ innatã exalare: ⁊ etiaȝ extraneam ſubintrare: ⁊ ideo nõ contingit hyeme putrefactio ſicut eſtate: aut qꝛ frigidum rei eſt maius calido cõtinẽte: ⁊ propter hoc metalla minime putreſcunt: ſi pp calidũ: aut qꝛ excedens ⁊ feruẽs ſicut apparet in ignitis: aut qꝛ ſuſcitatũ a motu: qđ enim mouetur ⁊ fluit minus putreſcit q̃ꝫ nõ motũ: aut pp calidum a multa mã cõtentũ. nã multũ mr̃⁹ putreſcit pauco: in maiori añt ignis ꝓprius eſt amplior: ⁊ iđ mare diuiſuȝ putreſcit: nõ añt ꝯiunctũ: aut qꝛ calidũ faciat humidũ in quod agit in fumos ⁊ vapores exalare ad extra: ⁊ hoc mõ balſamus myrra aloes ⁊ ſal ꝓhibent corpa mortua a putrefactione. ℭ Deinde. (Propter qđ.) Infert cor^m. ⁊ p̃ vl̃r quãtũ ad totũ corpus. ſcđo particulariter quo ad ptes notabiles corpis. ſcđa ibi. (Neqꝫ opȝ.) Q̃ꝛ ia igiꝛ dictũ eſt q opȝ carnẽ eſſe rarã ⁊ poros apertos: ideo nõ opȝ ſemp: imo cauendũ eſt inquantũ eſt poſſe: ne quis nudus exponat ſe ad ſolẽ: maxime tpe calido: qm̃ caro inde conſiſtit ⁊ ꝯbiꝛ ad intra: ⁊ exteri⁹ deſiccaꝛ vehemẽter ⁊ duraꝛ: ita q illud qđ interius exiſtit magis reddiꝛ humidũ q̃ꝫ eſſet: humiditate quadã extranea: qꝛ ſupfluitates nõ pñt exalare. ℭ Itẽ humiditas ꝓhibet bonã digeſtionẽ: que celebrari nõ põt ſcđm humido aquoſo ex ea indigeſto. illa añt pars carnis q̃ ad ſupficiẽ decliat exteriorẽ pmutaꝛ ad ſiccitatẽ: ⁊ ad coloreꝫ fuſcũ: ⁊ obſtruũꝛ pori eius cũ eẽnt prius apti. Et declarat h ꝯñr in ſimili dicẽs: ita fieri de iſtis: ſicut fit de carnib⁹ aſſatis in veru ⁊ in aliis elixatis in aqua: qꝛ aſſate humidiores ſunt intrinſecus: eo q humidũ nõ potuit exire extra pp ſiccitatẽ ab igne exterius inductã ⁊ maxime cum in ꝑncipio occurrit eis. ſ. ignis vehemẽs: ſed in elixatis eſt econtra: qꝛ minus ſunt humide interius q̃ꝫ exteri⁹: pp exalationẽ humidi a poroꝝ apertione. Et ideo maius inerit humidum aſſatis q̃ꝫ elixatis: ⁊ ſic nutriens magis. Et ideo Ariſto. in q̃rto metheo. optius magis eſſe aſſare q̃ꝫ elixare manibus vicini querentibus. ℭ Deinde. (Neqꝫ opȝ.) Pertractat antedictũ corrolariũ particulariter magis ⁊ dicit ſil̃r nõ oportet q dum quis ſub ſole ambulat hẽat partes pectoris nudas: ⁊ vl̃r partes ſuperiores nobiles: immo opȝ h vehemẽter cauere: eo q ſol remouet de corporibus ſanis ⁊ bñ diſpoſitis ea que non indigẽt ablatione: ſicut eſt raritas carnis mẽſurata: mollicies tactus: bonitas coloris ⁊ hȝ. Unde Gal. in teg. tractatu de ſignis. ait. ſi ẽt ſm bñ tẽperatã regionem ſe exponat aliqs ſoli nudũ meſſis tpe: pmutat cognitiões quecũqꝫ ſm colores ſunt: ⁊ mollitia ⁊ durities cõſiſtẽtiã: ſed illa que indigent remotione que ſeparari non pñt: ſunt ẽt contenta interius ⁊ hoc eſt qđ dicit. Cõcludit igitur exinde. ſ. ex loco interiori nõ eſt ꝓmptũ ſudorẽ ꝓuocare ⁊ accipere hinc niſi cũ labore ⁊ ingenio ſagaci: vt ſit dicere q ꝑus ſtet in loco hũido ⁊ calido pax: ⁊ q inungatur oleis remollitiuis ⁊ appertitiuis: ⁊ deinde ꝓcedat paulatim ad exercitiũ: nõ ẽ accipere: dico tñ q̃ꝫ eẽt qddã qđ paratum eẽt pre manib⁹ nr̃is. illud .n. pre manib⁹ dĩ q ſtatiꝫ hr̃e poſſumus cũ voluntas ſe offert: qđ nõ eſt in talib⁹ corporibus fieri: ſȝ in hñtibus corp⁹ plenũ ⁊ rax: ex his nãqꝫ ſtatiȝ mã currit ſicẽ exſis ꝑ manib⁹ ꝓmpta in ſudores emitti: vel aliter referendo ad ꝯñũ ſit quaſi ꝓbatio ex ꝯñis ab habente carnem raram eſt facile educere ſudorem: qꝛ pre manibus eſt paratus exire. ℭ Notandum eſt q raritas quam hic ꝑhus iniungit ad ſanitatem non eſt raritas ſupfluaꝛ: ex qua corpus ledaꝛ ab exterius occurrẽtibus magis corpa enĩ imẽſurate rara: ſicẽ pȝ p Ga. in teg. de ſignis. ⁊ cõmentator: eꝫ ſũt patiuntur magis ab exterioribus. ℭ Itẽ debilitanꝛ ꝓpter reſolutionẽ ſpũum ſe mouentium ad extra: ſicut pȝ p Hypo. in q̃nta particula aﬀo. illic ſimiliter ⁊ in manibus propter raritatem ſpũs extra fertur ⁊c̃. neqꝫ ẽt debent eſſe ſuperflue denſa ꝓhibẽtia poroꝝ opilatione exaltationẽ ſupfluitatũ. Unde Gal. in primo de re. ſanita. loquẽs de re. pueroꝝ ait. Cutis non eſt ſupflue denſanda pueris: qꝛ facile ab egritudinibus cãm habẽtibus interiorem poſtea occupanꝛ: ſed hȝ eſt raritas cõmẽſurata: ex q̃ magnum conſequiꝛ iuuamentũ expulſione ſuperfluitatũ neqꝫ noceꝛ ſic ex occurrentib⁹ exterius: ab eo enim cuȝ tali diſpoſitione quis põt defendi. ℭ Contingit tñ q tempore peſtilentie melius eſt ad ſanitatẽ corpus habere denſuȝ q̃ꝫ rarum: ſicut tactũ eſt primo problemate.

ℭ Problema. Liiij. Antiqua

PRopter qđ qñqꝫ puſtulis frigida aq̃ cõfert ⁊ calida: aut qꝛ puſtule p ſupabundãtiã hñt hũidi. frigiduȝ qdem igiꝛ ꝯdenſat ⁊ aſperat hũidũ: calidũ vero inſpirat ⁊ exitũ facit ventoſitati: rarificãs carnem. Noua.

ℭ Quã ob cãm pnionib⁹. i. ambuſtis frigore tã aq̃ frida q̃ꝫ calida ꝓſit. An qm̃ gen⁹ id vicij ex nimio humore conſiſtit: frigida agitur humorem adſtringit: atqꝫ exaſperat: calida in ſpirituȝ vertit: carnẽqꝫ elarãs: libertatem efflandi prebet ſpiritui.

ℭ Cõplet hic ſermonẽ tactuȝ in .44. ꝓblemate. Et querit dicens quare aqua ꝓdeſſe habeat puſtulis ſiue fuerit frigida ſiue calida. ℭ Et ſcias q per puſtulas intelligo tumores ſicut eſt illud qđ arabice dicitur ſere: ⁊ deſudatiões ignis perſicus ⁊c̃. vſqꝫ ad morbillos ⁊ ſcabies que cõi nomine dicunꝛ bothor arabice. ℭ Deĩde. (Aut qꝛ) Soluit. ⁊ dicit cãm oium eſſe: qm̃ hȝ puſtule cõtingunt ex exceſſu

humidu

humidū:qđ friditas aq̄ ⁊ vł̄ q̄lʒ friditas cōdēſat ⁊ reddit ericcatū ⁊ duritie aſperū. Et iđ videm⁹ cū ſcabioſi balneātur frida aq̄:ſcabiē occultari:ſed caľa aq̄ ⁊ caľm oē rarificās carnē ⁊ diſſoluēs mām in vētoſitatē vaporoſaʒ parat ei exitū:⁊ ſic ꝯfert ⁊c̄. ℭ Notādū q̄ ſi vʒ fieri iuuamētū puſtulis per frigida:opʒ his conſiderationibus vti: vt q̄ corpus nō ſit plectoricum cui aduenit:q̄ꝛ nō reciperet mām repcuſſam:aut ſi reciperet:eſſet cum timore pp̄ reditū⁹ad interiora:nō fiat etiam in expulſione cretica et⁹ admiſtratio:neqʒ in loco emūctorij:neqʒ in loco mãe venenoſe.

ℭ Problema. lv. Antiqua.

PRopť qđ fridū ⁊ facit ⁊ ſoluit puſtulas:⁊ caľm igne vſta:aut pp̄ id qđ fac̄ liq̄faciēdo diſſoluit. diſſoluit aūt magis deſiccādo. Noua.

ℭ Cur frigus perniones caloꝛ ambuſta et facit ⁊ tollit. An qđ eadem vis colliquādo facit:ericcando tollit.

ℭ Adhuc Ariſt. ponit vnum ꝓblema de opatiōe calidi ⁊ frigidi:⁊ q̄rit dicēs:quare eſt q̄ fridum gñat puſtulas ⁊ curat eas. Et iterū q̄re eſt q̄ caľm inducit aduſtiones pp̄ ignatatē:vel caľm igne.i.ab igne:⁊ curat ſilr̄ aduſtiones ꝑdictas:vel curat aduſtiones factas p̄ ignē:cum qs ei leniter appropinq̄t. ℭ Deinde.(Aut pp̄) Soluit.⁊ ꝑ ad ꝑmū:q̄ pp̄ h̄ q̄ frigus generat puſtulas exꝑmendo ꝯſtrictione humidū ad locum debilioꝛē aptuʒ recipe:remouet h̄ q̄ fecit liquefaciēdo ⁊ diſſoluēdo caloꝛe iterius frigido exterius ꝯfortato. ℭ Notandū q̄ nō eſt inconueniens q̄ ab vna cauſa ꝓcedant diuerſi effectus diuerſis vijs:ſicut q̄ a diuerſis cauſis ꝓcedat vnus effectus:ſicut apparet in p̄cedēti ꝓblemate. Dictum eſt etiā in.2.phyſi.q̄ idē pōt eē cauſa ꝯ̄trarioꝛum.vt pʒ in nauta. ℭ Deinde(Aut magi) Soluit ad ſecundum queſitum vt dicať: q̄ cum calıduʒ faciat igne vſta deſiccando ⁊ cōſumēdo humidum qđ in erat:poſtea curat illud aduſtū ſicci liquefaciēdo paulatī de humidū qđ itrinſecus violenť refugit a calido pulſum attrahēdo ipm̄ ad exterioꝛa. Uñ ⁊ videmus multos digitis cauteriʒatis approximare ipos paulatiue ad ignem.

ℭ Problema. lvi. Antiqua.

PRopter quid i febrib⁹ dari opoꝛtet potum multotiens ⁊ paulati. multum quidem enim fluit:modicum aūt madefacit:⁊ in carnes tendit:qualia in terra:ſiquidē.n.ſc̄m multū ſuperueniat aqua effluit:ſi autē paulati madefacit ſolū. Idē ⁊ in febribus: fluentes.n. aq̄s:ſi quis paulati agit alueolus ſoꝛbet: ſi aūt equale coadunatū agit: vbi vtiqʒ agit tēdit:poſtea iaceat imobilis vt maxime:imobilis qdē:q̄ꝛ ⁊ ignis manifeſtat:ſi quis non mouerit extinguiť:ad vētū aūt nō iaceat:q̄ꝛ ignē vētus reſuſcitat:⁊ euētat⁹ ignis ex modico mult⁹ fit:ʒhi aūt huius cā:q̄ꝛ igni ſi ſpiraculū nō dederis extinguiť:⁊ idumēta nō exuat ſi humiditas fiat:magnū ignē humidū extinguit:ſcđm hoc aūt ⁊ nō in nã. Interpolatis aūt febribus parari opʒ ⁊ lauātē ⁊ circūcuras ad pedes componentē:⁊ iduⷨ tuʒ regeſcere quaľr calidioꝛ ſit anteq̄ʒ ſumptio:eteni vbi mult⁹ fit ignis papir⁹ nō poterit vri:ignis eni mult⁹ modicū agit ad ſe: hui⁹ autē cā multū ignē in coꝛpe parari oʒ: q̄ꝛ modicū ignem febris hʒ:quare multus ignis modicum ad ſe agit. Noua.

ℭ Cur potio febriētibus ſepe ⁊ paulati ſubminiſtrāda eſt. An q̄ potio multa preceps deferť:exigua lente icedēs irroꝛat. madefacit:ſeſeqʒ inſinuat coꝛpori. Sicut eni in humo.ſi aq̄ large acceſſerit ꝑfluet: ſi paulatim vero madefaciet tantū. Ita etiā in febribus agit. Nā ⁊ aq̄s fluētes ſiqs paulati deduc̄: alueus humoꝛē totū ebibit. Sʒ ſi tātūdem aq̄ vniuerſuʒ dimiſerit ſcaturigo velox vſqʒ eo ꝑfluet quo deducere libitū ē. tū eger gereſcere imotuſqʒ q̄ ad marie fieri pt̄: iacere debet:imot⁹ inq̄ʒ q̄ ignēʒ quoqʒ emarceſcere certū ē:vbi a nullo moueť:ne aduerſus flati cubet:q̄m̄ flatus excitat ignē: ſollicituſqʒ ꝑ aurā ignis ex puo magn⁹ aſſurgit:obuelādus eger oppiēduſqʒ ꝑpea eſt: q̄ꝛ ſi nulluʒ igni ꝯcedať ſpiraculū extingueť: Ne veſte q̄dē exui oʒ donec inſudare occepit. Ut.n. ſc̄m hūc ignē viſui ſic ⁊ deliteſcentē illum nã humoꝛ extinguit. Adde in gñe febriū intermittētiū balneū:⁊ fomēta pedib⁹ admonēda:⁊ veſtē plenioꝛē ſupponēdā:⁊ quietē agendā:quibus ꝑpareť vt coꝛpus per quā calidum ſit ante acceſſionē. Ubi.n. multuʒ ſupeſt ignis:lucerna nequit ardere: exiguū quippe ignem multus ille ad ſe trahit: ita ſit: vt multū ignis in coꝛpore preparanduʒ ſit: febris enim exiguuʒ continet ignē: multuſqʒ proinde ad ſe ducet exiguum.

ℭ In iſto ꝓblemate docet Ariſt. regē febricitātes p̄ potum cū docuerit eos ſup̄us regē p̄ cibū:q̄rit igiť dicēs:q̄re in egritudib⁹ opʒ dari potū multotiēs.i. multis vicib⁹:⁊ paulati.i. in pauca q̄ʒtitate ſit. ℭ Et ſcias q̄ p̄ potū h̄ itelligo potionē vt eſt ptiſana colata ſucci herbaꝝ ſirup⁹ ⁊ max⁹ violaꝝ oximel mellicratū rob. ⁊ ſilia. ℭ Sʒ notādū ē q̄ ph̄s. duo dic̄.ſ. multotiēs ⁊ paulati. Dic̄ aūt multotiēs. q̄ꝛ cū coꝛp⁹ ſit ſiccū ⁊ caľm idiget hūectatiōe ⁊ īfridatiōe ſupſuma. Et dic̄ paulati:q̄m̄ vna vice multū datū nō hūectat: ſʒ exterminat in aliud:neqʒ ēt ſuffic̄ paulati dare niſi multotiēs def:q̄ꝛ ex minoꝛi exhibitiōe accit maioꝛ inflāmatio cū tāta q̄ʒtitas exhibita nō poſſit reſiſtē caľitati ⁊ ſiccitati febrili:ſic̄ appʒ in ꝓiectione aq̄ fabroꝝ in foꝛnacē: pp̄ qđ peccāt q̄ in cauſonib⁹ ſeruis pua dant ſirupi ⁊ alioꝝ infridātiū doſim. ℭ Et ſcias q̄ paulati nō ſolū dic̄ modicā q̄ʒtitatē rei exhibite:ſʒ ēt dic̄ modū exhibitiōis paulatinū: ita vt i ſuo moroſo ſitu adhereat ptib⁹ yſophagi:⁊ p̄ quādā ꝯtiguitatē vapoꝛe reſoluto hūecteť pulmo. Et iđ eſt vidē medicos dātes in egritudib⁹ pulmōis electuaria ſoꝛbilia loch dc̄:vt tardātia trāſire adherēdo mēi ꝓſunt vijs p̄ ꝯtactū pulmōis. ℭ Deīde.(Multi.n.) Soluit.ꝑ docʒ

regẽ febricitãtes ↄtinue. 2° febricitãtes interpolate. ibi ſcõa. (Interpolati.) Jtẽ p̃ docet regẽ febricitãtes añ tp̃s criſis. 2° magis in criſi. ibi 2ª. (Si aũt magis.) dic̃ igiť p̃ cãm eẽ: qm̃ potus datus in multa q̃ntitate fluit ⁊ nõ adheret ptib⁹ in quibus exiſtit caliditas inflãmatio ⁊ ſiccitas: ſʒ datus in modica q̃ntitate ⁊ multotiẽs madefacit ⁊ extiguit inflãmationẽ ⁊ ſitum: põt. n. adherere ſupficieb⁹ interiorĭbus: ⁊ h̄ eſt qđ dicit q̄ penetrat in carnes vt in pietes ſtomaci venas ⁊ meſeraicas trãſeũdo ad epar. ℭ Deĩde. (Qualia i terra ⁊c̃.) Hic 2° declarat h̄ in exteriorib⁹ dicẽs: ita accidẽ iſta: ſic̃ ↄtingit de aq̃ vel pluuia piecta i terrã: qm̃ ſi i q̃ntitate multa ⁊ ſubito occurrat: nõ humectat terrã ſubigrediẽdo pſũda ipſius: ſʒ diſſeminať ſupficietenus p totũ: ſed ſi fuerit q̃ntitas modica ⁊ ſpargať paulatiue ⁊ multotiẽs madefactõe humectat terrã: ſubingrediẽdo: ⁊ nõ fluit extra locuʒ ſup quẽ pĩcıť: qđ eſt videre cũ pluuia multa aduenit ſubito: ⁊ maxime terra exiſtẽte ſicca: aquã currere p ſupficiẽ t̃re. ℭ Deĩnde. (Jtẽ ⁊) Adaptat 3° ad ꝓpoſitũ ⁊ dicit q̄ illud idẽ eodẽ mõ accĩt in febribus infirmis ſumẽtibus potũ: ſicut. n. ſi qs paulatĩ ⁊ rõne q̃ntitatis ⁊ modi opeť: alueolus ſorbet ſibi fluẽtes de nĩo aque vel fluẽtes res que ſunt aq̃: ita alueoli noſtri corporis: vt poroſitates manifeſte ⁊ occulte abſorbẽt potũ paulatiue bibitũ vł exbibitũ. ℭ Et ſcias q̄ alueus ꝓprie dĩ loc⁹ vel fundus fluminis a quo trahiť diminutiue alueolus: q̄ eſt ↄcauitas parua ſuſcipiens humida ſimĩtudine alueoli. ℭ Deĩnde. (Si aũt) Docet regẽ febricitantẽ habiturũ criſim: ⁊ ꝓprie per ſudorẽ de q̄ ponit plura p̃cepta: ⁊ dicit: ſi ita ſit: q̄ illud qđ agit ſiue ducit ⁊ bibat ſibi potum ſit equale p totũ viugeneum ⁊ digeſtũ: ita adiuicẽ ↄiunctũ ⁊ cõmixtũ ex potu diu aſſumpto: h̄ eſt q̄ ipſa mã fe. ſit digeſta ⁊ parata expulſiõi: tũc ad locũ in quo operať tẽdit ⁊ demãdať virtute nãe expellẽtis: cum aũt ita ſe habuerit febricitãs q̄ mã fuerit digeſta expulſioni parata: oʒ his documẽtis regi: qm̃ oʒ iacẽ getus manẽs vel iacẽ ſm aliã lr̃am non ſe hac illac remouẽdo: imo ſit oĩno imobilis: vñ Hypo. in p̃ pticula afio. ea q̃n iʒ criſis ſit ⁊ facta eſt eq̃liter non fiat motus aut inouatio in ea: ſed indicať quies: ⁊ h̄ ꝓbat: qm̃ ſi ſe moueret: caliditas iterius coadunata extingueretť: ſicut ignis extiguiť ⁊ maxime debilis qñ moueť p aerẽ ſubito. ℭ Deĩnde (Ad ventum) Ponit aliud documẽtum p̃cipiens non iacẽdum eẽ ſub vẽto: ſed in loco cooperto: q2 ignis viuificať agitatus ſufficiẽter a vento: ⁊ ex modica quãntitate ipſius ſit maior: ſpargiť enĩ magis per totã mãm in q̄ eſt: ſicut appet in flabellatione: ita in ꝓpoſito caliditas ex̃nea intus vigorata ↄuerteretť ſup calidum innatũ: ⁊ ꝓhiberet eius opationẽ: ⁊ ſe expelli ex febricitãte: qđ ⁊ maxime opeť hauſter ſicc⁹ ⁊ inaquoſus. ℭ Deĩnde. (Cõtrahi autẽ) Ponit aliud documentũ: q̄ oʒ iacẽ ↄctus: cuius cã eſt: qm̃ tũc derelinquetur vacuitas in vẽtre ipſius in qua caliditas poterit euentari ⁊ mã ibidẽ colligi: ſicut dr̃ 3° ꝓblemate ſexte pticule. ⁊ h̄ declarat per ignẽ: nã videmus in igne exteriori: q̄ ſi fuerit oĩno coopertus carẽs reſpiraculo extinguiť: ita etiã eſt de igne interiori. ℭ Deĩde. (Et indumẽta.) Ponit aliud documentũ: ⁊ dicit q̄ oʒ iacẽ veſtitus nõ exuẽs veſtimenta ſua. i. q̄ iaceat ſufficientẽ cooptus in loco ſuo: qm̃ cũ mã fuerit p̃ eq̃lis ⁊ coadunata ⁊ digeſta: ⁊ obſuauerit dc̃a q̃tuor documenta: tunc ſi accidat q̄ humiditas ſudoralis ſupueniat: hec extinguet ⁊ remouebit ignẽ ⁊ caliditatem manifeſtã febricitantis ex̃neã: ſicut quotidie contingit in criſib⁹ factis per ſudorem. Et q̄ h̄ ſit poſſe manifeſtat illic ſm h̄ dicẽs: q̄ ſm iſtũ modũ extinguit humidũ ip̃m ignẽ vel calidum: ⁊ hoc nõ in mã ⁊ in nobis tm̃ accidit: ſed etiaʒ in aliis exterioribus: vt eſt videre in oleo: qđ eſt pabulum potiſſimum ignis: ſi ſubito in multa quãtitate igni aduenerit paruo extinguit ipſum: ſicut dicit Gal. in. 3. de compleri. de quo mirus videť: vel aliter q̄ ſm iſtum modum operandi opatio non eſt ſolum in nãimo in arte coadiuuante nãm. ℭ Et ſcias q̄ quidã hic vt ſibi redderet facilẽ ſermonẽ Ariſto. ſubtraxit non particulam negatiuam. ℭ Deinde (Interpolatis) Docet regere febricitantem interpolate: ⁊ dicit q̄ in febribus interpolatis opʒ te medice parari facere ĩfirmũ ⁊ ordinare ea que ſunt illi neceſſaria: vt q̄ opʒ te ꝓcurare q̄ habeat aliquẽ lauantẽ eum. i. balneantẽ in diebus non acceſſionis: que ꝓpe ipſam ⁊ maxime quãdo mã fuerit digeſta: ſicut p3. 13. de inge. ſani. vel lauãtẽ circa partes extremas ⁊ fricantẽ ip̃m. Et opʒ fieri curationes ⁊ remedia ad pedes maxime. q2 enĩʒ ſunt remoti a fonte caloris plus patiunť a frigoribus aliĩs partibus: ſicut dicıť in. 26. ꝓblemate ſcõe particule. ℭ Jtẽ fricatiões ⁊ alia que fiunt circa pedes faciunt nãm tendere deorſum vt de locis nobilibus ad ignobilia. ℭ Et ſcias q̄ illa fe. dicıť interpolata cuius mã fuerit extra venas: aut q̄ nõ habeat fumus ꝓcedens a minera putredis ↄtinuũ acceſſuʒ ⁊ reſpiraculum ad cor: qđ dico pp mãm apoſtematis: in q̄ mã nõ eſt ꝓprie intra venas: ⁊ tamẽ plerũq3 ↄtinuam inducit fe. Cõtinua qdẽ fe. eſt cuius mã eſt intra vel ĩtrat venas. ℭ Notandum eſt ſicut dicit Hypo. in p̃ncipio afio. q̄ oportet quatuor cõcurrere in curatione egritudinum: ſapientiam. ſ. ⁊ diligentiã medici: infirmi obedientiaʒ: miniſtrorum ydoneitatem: ⁊ alia que ipſe extrinſecus appellauit exiſtẽtia: que omnia vtcunq3 tanguntť ab Ariſto. in iſto ſmone. ℭ Deinde. (Et indutum.) Ponit aliud documentum dicẽs expedire q̄ infirmus regeſcat indutus ſub pãnis: ⁊ hoc vt ſit calidior calore ĩnato q̃ʒ ſit caliditas fe. adueniẽs ⁊ hoc anteq̃ʒ inuadat paroxiſmus. Et ideo videmus medicos volentes euitare nocumenta a frigorib⁹ inducta: ⁊ vt caliditas naturalis ſit fortior caliditate febrili: ſicut h̄ dicit Ariſt. p̃cipiẽtes fieri iunctiones circa ſpinã ⁊ extrema cum oleis calidis ⁊ apertiuis: ſic̃ coſtino yrino ⁊ rutaceo: hec nãq3 interdum expediunt ⁊ maxime in febribus flegmaticis ⁊ q̃rtanis. ℭ Deinde (Etenĩ) Probat q̄ opʒ ip̃m eſſe calidũ p̃us deducendo ad incõueniens dicẽs: vbi adſit multus ignis: papirus lucerne nõ poterit ardere: eo q̄ ignis multus ad ſe trahit modicũ ignem ⁊ tãdem extinguit ip̃m ex ſuo loco p̃oꝛ: ſicut eſt videre cũ cãdela duplexis aſſiſtit: ⁊ hoc ẽ quod dicit Ariſt. in libro de cã lon. ⁊ bre. vite. ⁊ in 3° celi: minor flãma extinguiť a maiori: ita etiã accidit in corpore noſtro: q̄ ſi caliditas febrilis fuerit maior nãli: attrahet eam ad ſe ⁊ extingueť: ſi autem fuerit minor fiet econuerſo. Et ideo ſubdit: pp p̃dictã cauſam fore neceſſarium inducere multum ignem in corpore confortantem calorẽ innatũ: quoniã ſic operando: febri relinqueť niſi modicuʒ de calore naturali qui poſſit conuerti in igneum: ⁊ ſic non erit febrem fieri: hoc eniʒ eſt feb. ſm Gal. ⁊ hoc eſt qđ dicit: feb. habet modicuʒ ignem: non tamẽ de ſe. cum ſit de ſubã ignis ſm Gal. auctoritate Hyp. in p̃mo re. acu. ſed hoc fiet taliter p̃parãdo infirmũ ante aduentũ paroxiſmi vt dictum eſt. Et cauſa quare febris modicum caloris habet eſt: q2 multa caliditas corporis trahit ad ſe ⁊ deſtruit modicam caliditatem febrilem. ℭ Et ſcias q̄ Ariſt. h̄ ⁊ ita in ſequenti ꝓblemate accipit ignẽ aliquãdo pro calore inato ⁊ ſpiritu: ⁊ interduʒ pro calore extraneo febrili: parua etiam fuit cura ei de nominib⁹. Jntellige itaq3 hoc problema quia prauum valde.

ℭ Problema. lvij. Antiqua.

Quartanis febrib⁹ opʒ nõ attenuare: ſed ignẽ i corpibus facere iducentẽ: opʒ aũt exercitiis vti: q̄ dies aũt occupatio balneatũ ſõnũ non

petere: pp hoc aūt ꝛ ꝯferi calefaciēs dieta: qꝛ infirma eſt q̄rtana febris: ſi eni non eſſet infirma: non q̄rtana fieret: vides vbi ignis mult⁹ lucerna nō pōt vti: mult⁹ eni modicū ad ſe rapit: hui⁹ autē cā multum ignē in corpore faciat: qꝛ modicū febris ignē hȝ. eſt autem quotidiana dietatio: hec q̄dē ignē: hec humiditatē in corpus inducēs. Nona.

¶ Quartanis febribus rō victus extenuāda nō eſt: ſed ignē corpi interſerēdū. Necnon exercitatiōe vtendū: ꝛ qua die acceſſio iſtat lauandū ſomnūq̄ȝ minime q̄rendū. huic victus calefaciēs ꝓdeſt: qꝛ febris q̄rtana imbecilla eſt. Nā niſi imbecilla eſſet: q̄rtana non fieret. Uides nequā vbi multus ignis perflagrat: lucernā ſuā aſſeruare flāmulam minime queat. Multus eni ille exiguū ad ſe rapit. ergo multum ignis accendendū in corpore eſt: vt qđ exiguū febris ꝯtinet reſtrigatur. Sit igr̄ victus quotidiani rō: que parti ignem: partim rorem indat in corpus.

¶ Docuit vīr regē febricitātes: nūc pticulr̄ patiētes q̄rtanā q̄ moleſtiſſima eſt pp ſuū lōguȝ tēpꝰ. Et ꝓponit pmitꝰ p modum cau. documēta in ipa obſuāda. 2° approbat illud. ibi 2° (pp h̄ autē) Et dicit q̄ in febribus q̄rtanis de q̄rto in q̄rtū affligētibus nō opȝ ſubtiliare regimē: ſed potiꝰ te opȝ inducē ignē vel calm̄ in corpibus ipſoꝝ. i. augmētare ꝛ ꝯſuare calorē ꝛ ſpm̄. ¶ Et notādum eſt q̄ lȝ Aui. p̄° q̄rti. dicat q̄ rectius ſit vt inclinet regimen reſpectu q̄rtanaꝝ i pmis ſeptimanis vſq̄ȝ ad tres ſeptimanas ad ſubtiliationē: nō pp h̄ quis audiens ipm̄ dȝ regimē ſubtiliare ꝯo: aut ſemꝑ in ꝑiudicio ipſius: qm̄ iſta nō eſt v̄a cibationis regula: ſȝ potius tētatiua ꝛ expimētalis: ꝓbať enim ſi poſſet q̄rtana ſubtiliatōis regimie curari: ꝛ q̄ ita ſit apparet p ſubſequētia. ſtatim. n. dič ꝑterq̄ȝ deſtruat v̄tutē. Et ſubdit q̄ poſt illud neceſſium eſt v̄tutē viuificare. vñ accedit poſtea ad piſces ꝛ carnes. ¶ Nō. n. v̄tus cum modico cibo poſſet ad terminū diſtantē attigē: ſič eſt terminus q̄rtane: pp qđ opȝ medicum in ꝑn° egritudinis eē ſollicituȝ: cum dextro oculo ſic v̄tutē inſpicientē: vt poſſit ad debitū terminū ꝑuenire. Uirtus. n. velut ſumma exiſtit pecunie: medicus ſicut mercator: curatio vel ſanitas iducēda ſicut lucrū: ſicut dič Haly in. 8° ſue ꝑctice: ſit igiť medicus bonꝰ mercator: vt taliť pecuniā h̄ eſt v̄tutē expēdat: vt inde lucrum. i. ſanitatē acq̄rat. ¶ Nō q̄ q̄rtana pōt fieri ex omni humore: oēs. n. humores ꝯuertunť vltiꝰ ad melācoliaꝫ: ipa aūt ad nullū alioꝝ: nō autē febres alie ex oibus fiunt humoribus. ¶ Propter q̄ aliq̄s q̄reret q̄re q̄rtana de melācolia nālī que v̄a eſt: lōgior ſit nō v̄a facta ex alio hūore: tertiana autē eõ. Dōm hoc eē: qm̄ breuitas ꝛ lōgitudo egritudinis cāťur ex friditate ꝛ calore mãe groſſitudine ꝛ ſubtilitate: cum igiť melācolia ſit frigidior ꝛ groſſior oibꝰ aliis humoribus tēperať ſua friditas ſiccitas ꝛ groſſities: cum oēs aliī his magis ſint oppoſiti: ꝛ iō accidet egritudinē breuiari. In mã tertiane eſt eõ: cū ipa ſit aliis materiis calidior ſubtilior ꝛ leuior de ſextaq̄ȝ erit cito terminabilis: que cum aliis ꝯiuncta materiis ꝓlogabit motū eiꝰ. ¶ Deinde (Opȝ aūt) Ponit aliud documentum dicēs: q̄ q̄rtanariis cōpetit vti exercitiis tēperatis mouētibus calorem mēſurate ꝛ corpꝰ humectātibus: ꝑ exercitia. n. ꝛ motus vt

dcm̄ eſt in. 52. ꝓblemate. caro remanet rara ꝛ ſuperfluitates melius expellit nã ꝛc̄. ¶ Qȝ ſi inſtet exercitiuȝ nō cōpetere eo q̄ corpus ſit ipurū: ꝛ in corpibus ipuris gñat puſtulas ſm̄ Gal. in 3° pticule afo. ¶ Ruſſus Aui. p̄° q̄rti in ſmone q̄rtane ꝑcipit q̄ ſit ꝯtinuatio deliciaꝝ ꝛ q̄etis: ꝛ abhorrere exercitū: ꝛ motus corpeos ꝛ aiales. ¶ Dōm ſicut pȝ ex libris de re. ſa. Ga. q̄ multiplex eſt exercitiuȝ. eſt eni forte longum reſolutiuū ꝛ exiccatiuū ꝛ oſſenditiuū: de q̄ nō eſt h̄ ſmo. Eſt ꝛ debile breue humectatiuū ꝛ parum pororum apitiuū: ꝛ illud expedit i cura q̄rtane cū mã ſit groſſa ꝛ ſicca. vñ Haly de cura q̄rtane dič. q̄ dȝ fieri i ipo ambulatio tenuis: fricatio leuis: moderata q̄ntitate vt in poris fiat dilatatio. Sic igiť ꝯcedēduȝ eſt exercitium humectatiuū excitās calorē: cum calitas ſit debilis ſopita: qđ ēt expedit iterdum fieri fricatiōibus appēſiōibus egrationibus: vt tactū eſt. ſ. ¶ Deide (Que dies) Ponit aliud documētū dicēs. ſi occupatio. i. iuaſio paroxiſmi: q̄ dies eſt. i. illa die que eſt dies in q̄ h̄ ꝯtingit: tunc nō eſt bonum balneatū pus ifirmū pati ſomnū ꝛ dormire: qm̄ ſi dȝ paroxiſmus venire in illa die: balneū mouet humores ꝛ cōmiſcet: iterū aq̄ remanēs in poris opilat eos: pp qđ mã ſit ꝓmpta ad iterius tendē. vñ ꝛ ſi ſomnus ſubſequať: mã ꝯtinebiť interius: cum ſomnꝰ ad interius ꝯhat: que cuȝ nō poſſit euacuari: ꝯtingunt nocumēta tacta ab Hyp. ꝛ Gal. in p̄ afo. ſcōe ptis. Uel forte qs aliť exponet dicēs: q̄ occupatio circa exercitium ꝛ hꝰ ſit in die: ſed nūc Ariſt. itellectus ſatis eēt vacuus q̄ in hac pticula maxime nō eſt dare. vñ ꝛ pp hꝰ ambiguitatē: q̄dā ly aūt in aut mutauit ꝛc̄. ¶ Scias igiť q̄ Ariſto. ſua admirabili breuitate negādo balneum vno mō: ꝯceſſit alio mō: inuēs ipm̄ perutile ad humectandū: in die tñ nō acceſſionis: aut hora vehementť acceſſioni ꝓpinqua: ꝛ h̄ eſt qđ dicit Auic. de cura q̄rtane: de illis q̄bus ſit iuuamētum eſt ſeſſio in aq̄ calida dulci ante cibuȝ omni die ꝛ balneatio q̄ humectat: ꝛ non faciat ſudare neq̄ȝ excitet calorem: ꝛ moueat mãm. ¶ Deide. (Propter h̄ aūt) Cōcludēdo ꝓbat documēta tacta ꝛ in p̄ aſſumit rōnē ſuam ꝛ cām a pte mãe ſe. ꝛ dicit iō bene dcm̄ eſt q̄ dieta calefaciēs ꝓſit: qm̄ q̄rtana infirma eſt vel debilis rōne inflāmatiōis: qđ oſtēdiť: niſi eni talis eēt nō fieret de q̄rto in quartū: ſed de 3° in 3ᵐ: aut quotidie vel ꝯtinue: ſed hoc non eſt. igiť ꝛc̄. ¶ Et q̄liō q̄rtana eſt infirma vel debilis. Dōm ſic oſtēdi: qm̄ vnūq̄dq̄ȝ dr̄ ifirmum: qđ nō pōt in ꝓpriū eius actū: cum igiť actus ſe. ſit inflāmare totū corpꝰ: ſi hoc nō poterit agē merito diceť infirma. ꝛ iō grādi pdo adueniente affligit. ¶ Et nō q̄ q̄re q̄rtana affligit de 4° in 4ᵐ: ꝛ tertiana de 3° 3ᵐ: ꝛ q̄tidiana omni die ꝛ ꝯtinue ſanguinea vel alia mã putrefacta intra vaſa. vñ noia conſona acceperūt: nōdū a medico ſiue Ariſto. aut alio pho rōne termināte inuem. Uerū eni eſt medicos exponē q̄ talis mã dȝ moueri 2ᵐ tantā ꝛ talē ꝓportionē in tanto ꝛ tali tpe. ꝛ hoc pp caliditatē ꝛ frigiditatē ſiccitatē vel humiditatē multitudinē aut paucitatē mãe groſſitiē ſeu ſubtilitatē ſm̄ quā mã febrilis magis vel minus cōuenit cū cauſis putredinis ꝛ cum diſcraſia: ſicut appet in fine febriuȝ yſaac. ſed q̄ ꝑciſe pp h̄ in q̄rta die moueať nō pp ꝑ oſtendunt: q̄ q̄dē ponedum ꝯtingē ex vi etiā ꝯſtellatiōis alicuius incognite: circa qđ ſatis in ꝯciliatore laboraui. ¶ Deinde (Uides. n.) Approbat qđ dcm̄ eſt 2° ex parte caloris nālis declarādo in exterioribus: ꝛ iam ꝑceſſit in antedicto ꝓblemate huius ſmonis expoſitio. ¶ Deide (Eſt autem) Hic 3° qꝛ fecerat mētionē de dieta oſidit q̄ ipa duo opať: dicēs q̄ dieta q̄tidie exhibita q̄dā eſt cauſatiua ꝛ augmētatiua caloris corpis nr̄i: quedā vero adducit humiditatē in ipo qđ eſt maxime neceſſium cum mã ſit frida ꝛ ſicca. Huic aūt dicto q̄ dieta q̄rtane iducat humiditatē in corpore ꝯtrius vr̄ eſſe Auer. 7° ſue medicie: de cura q̄rtane di

ceo. Illud q̄ magis idigemus in hac feb. eſt ſubtiliare api/re ⁊ incidē: modicū aūt indigemus humectatiōe ⁊ īfrigi/datiōe vel q̄ſi nihil. Cū etiā Aui. dicat de q̄rtanis. oēs iſte fe. idigēt humectatib⁹. ¶ Dōm q̄ in iſta feb. ſunt duo ſi/cut in q̄libet alia feb. humoralí: cā vel mā egritudis: ⁊ ipa diſcraſia vel morbus: ſm que duo opꝫ medicum aſpicē et diſcurrere mēte ſua qd̄ illoꝝ leſiuū magis: ⁊ ꝯ̄ illud magꝭ inſtare: ſicut docet nos Gal. in lib. de regimi. ſani. ¶ Nūc aūt cum nocumētū ſit paruū rōne fe. qꝛ q̄rtana eſt infir/ma vt dcm̄ eſt. ⁊ nocumentū magnum ex parte māe. frigi dioꝛ. n. ⁊ ſiccioꝛ eſt oībus mintus ꝯſentiēs digeſtiōi: opꝫ igr̄ calida ⁊ humida exhiberi: vt reſiſtaꝭ maioꝛi nocumento qd̄ ꝯtingat a cā. ¶ Parū aūt opꝫ dare frida cum ſit infir/ma: imo etiā humida q̄ danꝭ debēt eſſe ꝯiuncta cum calo ſubtili inciſiuo penetratiuo ⁊ nō cum frido: ⁊ h̄ voluit foꝛ taſſis Auer. qd̄ v̄r: qꝛ ſtatim ſubdit: cura hui⁹ feb. diſtat a curatōe cauſonis: qꝛ illic intēdimus ad feb. in hac aūt ad cām: ſic itaqꝫ nō negat humiditatē ſimplr̄: ſed ipam ꝯiun etā frigiditati: ⁊ h̄ voluit cum dixit quaſi nihil. Ex his ita q̄ verbis relinquiꝭ q̄ humida ſimplr̄ plus oībus aliīs cō ferunt in hac cura: qꝛ ⁊ mām reſpiciunt ⁊ diſcraſiā: ⁊ ideo pulcherrime verificaꝭ h̄ qd̄ dixit Hypo. in pma particula aꝓo. humide diete omnibus febricitantibus conferunt.

¶ Problema. Ultimum. Antiqua.

Unt aūt egritudines he q̄dez ab igne: he v̄o ab humiditate: curāꝭ aūt egritudines que q̄dē ab igne humiditate: q̄ v̄o ab humiditate igne. humiditatē enim deſiccat. Noua.

¶ Morboꝛum alīj ab igne. alīj a roꝛe creā/tur. curat morbos ignis ros. roꝛis ignis. hic enim exiccat roꝛem.

¶ Explicit prima particula.

¶ Hic vltimo Ariſt. cām curatiōis vſem medicoꝝ tracta uit hucuſqꝫ ⁊ expreſſit: ⁊ ꝓponēs p modum regule. pmo egritudinum dat cās. 2° docet curatiōes earuꝫ. 2° ibi. (Cu/ranꝭ) Dicit igiꝭ q̄ egritudinū q̄dā fiunt ex calido: q̄dam vero ex humido. ¶ Dicet aliqs nunq̄d egritudines cānꝭ a frido ⁊ ſicco. Dōm eſt q̄ imo. h̄ tamē Ariſt. breuiloqu⁹ cum vnū ꝯ̄rium ſit rō cognitiōis alterius: duabus cauſis poſitis alias duas illis ꝯ̄rias intellexit: vel illas explicauit alias reticēdo: q̄m nā nr̄a calida eſt ⁊ humida p relatiōeꝫ eq̄litatis ad pōdus: etiā q̄ ad pn̄ vite. Nunc aūt vnūq̄dqꝫ magis icidit egritudines ſibi ꝓportiōales q̄ꝫ alias: ⁊ iō po tius has ſubiungit: vel qꝛ he due q̄litates ſole ſunt cāe pu/tredinis: ſicut pꝫ in. 4. metheo. ⁊ egritudines ꝯtingentes: vtplurimū accidunt ex putrefactiōe: ⁊ oportuit maxime ſmone humiditatē exp̄merē: qꝛ cum ſit omni q̄litate debi lioꝛ: ſi ipam reticuiſſet: crederet q̄ eādē non foꝛe egritudi nis cām: vt accidat h̄ ad illud qd̄ dicit Gal. in q̄rta ꝑticla aꝓo. quibus febris die 8° eſt ⁊c̄. Dicit enim q̄ iō poſuit Hy po. nebulā rubeā apparētē in quarta ſignificare criſim: in 8°. qꝛ niſi expreſſiſſet nullus putaret tantā v̄tutem in ea fo re: ſed ſolū extimaret h̄ de nebula alba. ¶ Deinde (Curāꝭ/tur) Scōo oſtendit q̄uō fiat curatio: dicēs q̄ egritudines cauſate a calo curanꝭ ab humido: ⁊ ille que fiunt p humi dū curanꝭ p calm: calidū. n. ſemp humiditatē ipaꝝ deſic cat. ¶ Et ſcias q̄ he cure alicuiv debunꝭ ambiguitatem relinquē: cum non videanꝭ oīno p ꝯ̄rietatē ꝓcedē. pp qd̄ pōt dici: q̄ curat egritudines ꝑtactas que erāt he tm̄: vel q̄ noīe humiditatis fridtatē etiā cōp̄rehēdit: ⁊ p caliditatē ſiccitatē ſilr̄ intellexit: q̄m in coꝛpibus aīaliū: tales cōbi natiōes ꝯtinguntꝭ maxime ⁊ ꝯſotianꝭ adinuicē. Un̄ auic̄. pma ꝑ̄. q̄ caloꝛ maioꝛ q̄ꝫ oꝫ reddit coꝛpus ſiccius q̄ꝫ opꝫ ⁊ humiditas maioꝛ q̄ꝫ oꝫ reddit coꝛpus frigidius q̄ꝫ opꝫ. Uel Ariſt. p h̄ innuit nobis nō ſolū eſſe intēdēdū ad cām aut ad diſcraſiā: ſed etiā ad effectuꝫ ꝓuenientē inde: ſicut fecit Hypo. cum dixit. humide diete oībus ⁊c̄. Uoluit. n. reſiſtē effectui calitatis vt ſiccitati: vel q̄ innuit curationes fieri nō ſolū p ꝯ̄rium imediatū: ſed etiā p mediatum: vt cō lidū deſiccat ⁊ tandē deſtruit humidū: ⁊ ſimilr̄ de humi do: de h̄ tn̄ ⁊ de alijs minus ſufficienꝭ enunciatis diligens aduertēs ꝯſideret intellc̄s. Quia v̄o dcm̄ eſt ſemp curatio nē fieri per ꝯ̄rium: ad h̄ intelligēdum cum verificatiōe: oꝫ ꝯ̄rium accipe valde cōiter: ſiue ſit in gn̄e qualitatꝭ: ſiue in alijs: dū tamē ſit tale q̄ poſſit ſibi reſiſtens expellē ꝯ̄rium dicꝭ. Un̄ Gal. rj. de inge. ſani. vbi diutius hunc ſmonem manifeſtat. dicit: ſi nō vis appellare ipm̄ ꝯ̄riuꝫ: voca ipm̄ diuerſum vel oppoſitum. Iterum ꝯ̄rium qd̄das eſt p ſe vt aqua frigida curat p ſe feb. qd̄dam eſt per accn̄s: ſicut aq̄ frigida curat tetanū de cā frigida in iuuene carnoſo tē poꝛe eſtiuo: ſicut dic̄ Hypo. in q̄nta ꝑticula aꝓo. ꝯgregat enim caloꝛē circa mām illā frigidā ⁊ humidā: ad cui⁹ con gregationē ſequiꝭ cōſumptio ipſius ⁊ cura. Et ſcamonea hoc mō curat tertianā euacuādo colerā. Item ꝯ̄rium qd̄/dā eſt īmediatū vt viola vel aqua frigida extīguit imedia te ⁊ directe colericā fe. qd̄dā eſt mediatuꝫ: vt ꝯfoꝛtare v̄tu tē per ſilia vt cibādo: qua ꝯfoꝛtata moꝛbus expelliꝭ eius inimic⁹: ſic̄ dicit Auic̄. 4° ꝑ̄. Nō oīs repletio neqꝫ omnis malitia cōplexionis ſuo curaꝭ ꝯ̄rio ex euacuatiōe ⁊ oppo ſitione: imo multotiens ſufficit multa regiminis bonitas. Sic itaqꝫ his modis oībus opoꝛtet nomen ꝯ̄rij intelligē. Et hec de expoſitione pme partis hic dicta ſufficiant.

¶ Sequiꝭ ſcōa ꝑticula d̄ his q̄ circa ſudoꝛē.

¶ Problema. 1. Antiqua.

Trum autē opꝫ magis eſtate pa rare ſudare aut hyeme? Aut quā do magis humidi et difficilioꝛes abſqꝫ ſtudio fiūt vtiqꝫ: quare hye me vtiqꝫ opoꝛtebit magis inquantum ma/gna mutatio ⁊ ſuperfluitates non digerun tur: iterum infrigidato ad hec extra naturā quod eſt hyemis. manifeſtum igitur quo/niam eſtate magis: etenim humida putre/fiunt magis omnia eſtate: propter qd̄ opoꝛ tet euacuare: propter hoc autem ⁊ antiqui omnes ita dicebant. Noua.

¶ Utrū p eſtatē potius. An p hyemē ſudoꝛ mouēdus ſit. An tūc opoꝛtune ſudaꝭ cum hūidioꝛa coꝛpa ſunt: neglectaqꝫ difficilioꝛa reddunꝭ: igiꝭ p hyemē poti⁹ conuenit. An magna p id tēpus mutatio ſit: nec excremē ta ꝯcoqui poſſint: cum celū ꝯ̄ nām frigeat. igꝭ p eſtatē potius mouēdū. Quippe cū hu moꝛes p eſtatē poti⁹ oēs putreſcere ſoleāt: q̄ꝓpter exhauriendū tunc eſt vt etiā vete res oēs autoꝛes hac eadē de cauſa cenſent.

¶ Expedita cū laude dei pma cōpilatōis ꝓblematū Ariſ. particula: in qua multa medicinalia ſub textuali grandi caligine inuoluta vtut ꝓdierunt in lucē. Nunc ſequiꝭ ſcōa particula. de ſudoꝛibus intulata: eo q̄ magnā hꝫ cū pro/blematib⁹ de medicia affinitatē. ¶ Et p̄mittit de his ſine

maiori diuiſiõe vnũ cõe ꝓblema ⁊ dicit: qd̕ eſt: vtrum opꝫ nos magis parare ꝓuocãdo vt corpus ſudet in eſtate aut in hyeme. ¶ Et ſcias ſm Auic. 2° cañ. ꝙ ſudor eſt aqͣſitas ſanguinis cui pus colericum eſt admixtũ: ꝙ autẽ dic ſanguinis: opꝫ maſſam ſanguineã intelligẽ: in qua eſt oĩum humoꝝ ꝯgeries: ab oĩbus. n. cuꝫ fit nutritio ſupfluitates ſeparãt. nã ſm Haly in teg. tractatu ſignoꝝ: ſanguis accipit ꝑ maſſa ſanguinea: q̃ eſt oĩum humoꝝ inſimul ꝯgregatio: ⁊ pro humore vno ſanguineo ab alijs humoribꝰ ſeparato. Eſt aũt pus colicũ vel colẽ putredo ꝯiunctũ ſupfluitati hꝰ: vt ſui acuitate faciat hũidũ aqͣſum ad exteriora ꝑuenire: ꝯuertit ẽt ſui terrea amaritudine ſudorẽ in ſalſedinẽ: cũ fuerit aqͣſitati ꝯiunctũ. ¶ Et ſcias ꝙ ꝑ hyemẽ hꝫ itelligit̃ ẽt autũnꝰ ⁊ ver ſm ptes ꝓpinq̃s hyemi: ⁊ ſilr ꝑ eſtatẽ ptes veris ⁊ autũni caliditatem hñtes. ¶ Deinde (Aut qñ) Soluit. ⁊ ꝑ oſtẽdit ꝙ opꝫ minꝰ parare ſudores in hyeme. 2° q̃ſi ꝯcludẽdo ex illo ⁊ ampliꝰ ꝯfirmãdo: oñdit ꝙ oꝫ magis pare eſtate. 3° idẽ oñdit teſtimonio antiq̃ꝝ. 2° ibi. (manifeſtũ.) 3° ibi (pp hꝫ) Dicit igit̃ adducẽdo ad hꝫ duas rõnes. hꝫ ꝑ eſſe. qꝛ qñ ſudores ſunt magis humidi viſcoſi ⁊ difficiliores: tales vtiq; fiunt abſq; ſtudio ⁊ arte: nã mouẽte ad expellẽdũ: ſed tales fiunt hyeme: pp qd̕ hyeme magis expedit nõ pare ſudores: ⁊ hꝫ in tm̃ inquãtũ facta eſt magis mutatio in aere ⁊ in corpe: cũ. n. aer eẽt calidus eſtate: hyeme frigidus eſt: corpꝰ ẽt pus erat porroſum ⁊ humidũ aptũ euacuari in ſudores: hꝫ autẽ nõ eſt in hyeme: ſic igit̃ vr̃ ad pñs ſnĩa Ariſt. lꝫ fortaſſis aliq̃s alium daret intellectum. ¶ Deinde. (Et ſupfluitates.) Adducit aliã rõnẽ dicẽs. ꝙ rurſus illo tpe in q̃ ſupfluitates non digerunt̃: neq; vi nãe ad expulſionẽ ꝑparant̃: ſed indigeſte potiꝰ retinent̃: nõ oꝫ ſudor parari: hꝫ aũt eſt i hyeme. ꝫ ⁊c̃. ⁊ hꝫ eſt qꝛ corpus exiſtit ifrigidatũ vltra nãm ſuã ⁊ ꝯſuetudinẽ quã hñt ꝑus eſtate: vel aliter infrigidato corpore ex̃ nãm ſuã vtpote ab aere exteriori: qd̕ qdẽ nãlr hꝫ hyems facẽ. ¶ Deĩde (Manifeſtũ) Cõcludit ex dictis aliã rõnem dicẽs: ex his ⁊ ſubſequẽti igit̃ relinquit̃ manifeſtũ: ꝙ ſi nõ magis hyeme: imo minus opꝫ ꝓcurare ſudores q̃ꝫ eſtate: ꝙ opꝫ tunc eos magis ꝓcurare eſtate: cũ hꝫ Ariſt. totum annũ videat̃ in duo tpa diſtribuere: ⁊ ſubdit qm̃ oĩa hꝰ humida magis corrũpunt̃ in eſtate q̃ꝫ in hyeme: eo ꝙ in eſtate auget̃ humiduꝫ aqͣſuꝫ idigeſtũ. ¶ Iteꝝ v̓tus reddit̃ debilis nõ valẽs humores gubnare: eſt ẽt calor ex̃neꝰ in continẽte: qꝛ qdẽ iueniẽs poros aptos ſubitrat ⁊ humidũ corrũpit inatum faciẽdo ſpm ebullire ⁊ ſic putreſac. Vñ ⁊ tũc videmꝰ pl̃es ex putredine egrotare: hyeme aũt hꝫ nõ ꝯtingit: ⁊ iõ opꝫ ampliꝰ ſudoribus ac vĩr reliq̃s ac ſupfluis expurgare corpꝰ eductionũ vijs ꝓprijs: Et iſta qdẽ patẽt. 4. meta. ⁊ ex iſto eodẽ ꝓblemate magis. 33. ⁊. 42. huiꝰ pticule repetito. ¶ Deinde. (Propt̃ hꝫ) Adduc̃ vltꝰ teſtimoniũ antiq̃ꝝ medicoꝝ concludẽdo dicẽs: ꝙ pp iſtã cãm oẽs antiq medicoꝝ pcipiebãt vt paret̃ ſudor eſtate magis q̃ꝫ hyeme. ſic igit̃ in eſtate debemꝰ ſudorẽ magis pare imitãdo actionẽ nãe magis tali tpe ꝓcurãti ſudorẽ ⁊c̃. ¶ Nõnꝰ cãs ſudoris eẽ tres. ſ. v̓tutẽ expulſiuã cũ ſpũ q̃dã fumoſo: raritatẽ pororũ: ⁊ hũidũ ſupfluũ cui pus colericũ eſt admixtum vt ſui ſubitratione mordicatiua vehiculũ p̃ſtet. Nũc aũt illo tpe de ſe magis ꝯtingit ſudare: in q̃ oẽs vel pl̃es cãe ſudoris ꝯcurrũt. hꝫ aũt eſt maxie vĩr mediũ veris ⁊ circa pncꝰ eſtatis: tũc. n. v̓tus expulſiua eſt fortis: ⁊ hũidũ multuꝫ icipiẽs a calore diḡri: ⁊ colera icipit augmẽtari: ita ꝙ calr̃ agẽs i hũidũ ẽ potẽs multũ mouẽ ex mã ſudorali in ſudores: autũno aũt minꝰ ꝯtigit hꝫ fieri ⁊ hyeme mĩme. Et ex hꝫ vlteriꝰ põt hẽri: ꝙ ſudor magis accidẽ oꝫ i ſanguineã cõplexionẽ hñte q̃ꝫ i alijs. ¶ Notãdũ eſt ꝙ cũ ſudor ſit duplex. ſ. creticꝰ cuꝰ bonitate ceſſat egritudo: aut malitia morꝰ accit: ⁊ ſudor nõ creticꝰ ꝯtigẽs pp exercitiũ ⁊ motꝰ aduenientes: ꝙ de iſto nũc de oſtẽdit Ariſt. ꝙ opꝫ ipm magis pare eſtate q̃ꝫ hyeme: de cretico aũt nõ ſic eſt: imo nõ minꝰ ſꝫ forte magis eſt: ꝙ cũ eſt difficiliꝰ ipꝫ educẽ: q̃re ſi nã moueat̃ ad creticãdũ ꝑ ſudorẽ: opꝫ hyeme iuuare ipãꝫ in parãdo ſudorẽ ⁊ maxie ſi fuerit debilis. vñcũq; repierit nã inde ducẽ opꝫ ꝑ ꝯuenientes regiões: ſic dic̃ Hyp. i ꝑꝰ ꝑticla aſſo. Et ſi Ariſt. hꝫ ſmo ſit de ſudoribꝰ: nõ tñ ẽ niſi de ſudoribꝰ nãlibꝰ ſub latitudine ſanitatis ꝯtẽtis: eiꝰ naq; tãtũ eſt cãs eoꝝ oñdẽ: medici autẽ ſudores ꝯſiderãt cũ iſtis creticis magis ⁊ nõ vt cãs eoruꝫ aſſignẽt tantũ: ſed plus vt ſunt ſigna egritudinũ ⁊ earum cũtiones ⁊ termini: hꝫ inde iterabitur in. 33. ꝓblemate.

¶ Problema. ij. Antiqua.

Propter quid neq; contẽdẽtibus neq; continentibus ſpirituꝫ ſit ſudor: ſed magis remittentibus? Aut qꝛ ſpũs contentus replet venas quare ꝓhibet exire: queadmodũ aqua que eſt ex canalibus cleſpedris quando plenas exiſtentes ſupaccipiat qs: qñ vero egredit̃: multus ſit pp id qd̕ in ipſius acceptione congregantur paulati. Noua.

¶ Cur neq; intento neq; contẽto ſpiritu: ſꝫ potius relaxato ſudor proueniat? An quoniã retentus ſpũs venas iplet: itaq; humorem exire non patitur: vt in aqua ſit vaſis: qd̕ in mare demiſſum dulcem intra ſe colligit humorẽ: clepſydraq; ob id noiatuꝫ eſt. Nequit eni effluere cũ quis pleno iaꝫ vaſe partẽ alterã obturauit. Sed vbi per ſpiritus libertatem ſudoreꝫ promere licuit: multus certe erumpit: quoniam eo ipſo retentu copia humoris paulatim collecta eſt.

¶ Quare eſt ꝙ nobis neq; cõtinẽtibus anhelitum continere ſerioſe neq; relaxare: ſed indifferent̃ nobis ad hꝫ ſe hñtibus ſudor non cãtur: neq; etiam ꝓhibentibus anhelituꝫ exire cãtur exinde: ſed magis cãtur ſudor nobis anhelitũ extrinſecus expellentibus: ſic itaq; maxime fit ſudor cum cõtinuerimus ſpũm ꝑmo ⁊ poſtea relaxauerimus: minus autẽ fit cum indifferẽter nos habemus in retinẽdo ⁊ emittẽdo. vnde ⁊ magis addit ꝙ cũ ſit cõparatiuũ poſitiuum relinquit: minime autẽ cauſat̃ ſudor nobis continẽtibus ſpiritũ ⁊ ꝓhibentibus exire: ſicut tanget̃ in. 23. ꝓblemate huius pticule. ¶ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit dicẽs cãm eẽ eo ꝙ ſpũs interius retentus replet vias ⁊ cõcauitates corporis ⁊ maxime mẽbroꝝ ſpũaliũ a quibus vr̃ cauſari precipue ſudor: ſicut pꝫ in. 5. ꝓblemate huius pticule. hꝫ autẽ ſpũs retẽtus cũ ſit expulſiuꝰ ſudoris retinet̃ ⁊ ſudor. ¶ Deinde (Queadmoduꝫ.) Declarat hꝫ in artificialibꝰ q̃ nobis ſunt notiora cũ faciamꝰ ea dicẽs: ꝙ ita accidit in hꝫ: ſic̃ eſt de qbuſdã inſtrũis dictis cleſpedris ſiue furatricibꝰ hñtibꝰ vacuitates ingenioſe factas: in qbus ꝯtinet̃ aer cũ humidis: ſi eni aliquis cũ fuerit plene humido ſupaccipiat manu claudẽdo foramẽ qd̕ eſt deſup circa mediũ earũ: nihil ex humido egrediet̃ ex alio foramine etiã inferiori: ſed potius ad mediũ ꝯcurret: ne vacuum interueniat qd̕ oĩno abhorret nã: ſicut pꝫ. 4. phy. ⁊ tanget̃ in. 7. ꝓblemate. 7. pticule. Cũ autẽ foramẽ ſupius exobturat̃: tũc libere humidũ egrediet̃ ex clepſedra. Ita ſilr eſt de ſudore. Unde addit dicẽs ꝙ qñ hmõi ſpũs egredit̃: tunc ſudor multiplicat̃ valde: eo ꝙ in acceptõe ⁊ retẽtõe ſpũs iterius aggregabat̃

patulatiue mã ſudoꝛis:neque quidẽ retẽta paret ad exitus: cum multiplicet interius ꝛ calidum adunet eliquans eã: ita ꝙ poſtea adueniẽte emiſſione anhelitus ſudoꝛ egreditur ſimul abundanter:ſicut apparet in retẽtiõibus aquarum:ꝛ in vndis maris ſe contrahentibus ꝛ extẽdentibus poſtea.cum.n.fit earũ retẽtio verſus medium locus remanet exiccatus:cum vero fuerit relaxatio:inundatio iterũ maioꝛ ſuperuenit. ℂ Notandũ ꝙ depſedre ſunt inſtrumẽta vitrea vel metallica ſubtili ꝛ curioſo artificio facte:in quibus attrahitur aer ꝛ impeditur introitus vel exitus humidi:ꝛ hoc ne vacuum intercidat in natura: ex quibus humidum non egreditur apto etiã foramine inferioꝛi:dummõ foramẽ ſuperius obturatum pmaneat: ꝛ igreſſio humidi ex vaſe cuius poſt fluxum claudit ꝛ demũ aperitur exiploꝛ ꝛ de h apparebit.7.problemate.16.particule.

ℂ Problema. iij. Antiqua.

PRopter qd nõ ſudãt q̃ in calida aq̃ ſunt ptes:neq; vtiq; ſi cal'e fuerint? Aut qꝛ phibet aq̃ diſſolui: ſudoꝛ aũt male ꝯſtructũ eſt in carne qñ ſegregatur per calitatẽ. Noua.

ℂ Cur mẽbꝛa aq̃ imerſa cal'e nõ ſudent ẽt ſi ex ſe ipſa recaleſcãt? An ꝙ aq̃ liq̃ſcere nõ ſinit. Sudoꝛ aũt res vicioſe adiuncta coꝛpoꝛi eſt. vt qui per caloꝛem excerni debeat.

ℂ Quare eſt ꝙ partes coꝛpoꝛis exiſtẽtes ſub aqua vt cum quis balneat nõ ſudant:imo ꝙ maius eſt etiã ſi fuerit calida ſiue nãliter ſiue per artem non ſudant:de quo magis videt:non enim h videtur mirum ſi foret tepida ꝛ in hoc tetigit Ariſto.motiuũ ſue queſtionis. (Aut qꝛ) Soluit dicens h eſſe.qꝛ aqua pꝛohibet ne mã ſudoꝛis pꝛorumpat ꝛ diſſoluatur in ſudoꝛem:opilat enĩ ꝛ tegit vias ſudoꝛis:aut foꝛtaſſis cum multũ fuerit calida:materiã ſudoꝛis exiccãdo cõſumit.vnde ꝛ coꝛpoꝛa videmus aſſidue ſe balneãtia exiccari non modicũ:inſenſibiliter enim materia ſudoꝛis cõſumitur:ꝙ autẽ poſſit aqua qđ dictũ eſt operari:oſtẽditur:quoniam ſudoꝛis mã egreſſum quẽdã.aſs groſſum quẽ praue ꝯiunctũ ꝛ ꝯſtructũ ꝛ inſertum carni cũ debeat a caliditate ſegregari:ꝛ expelli a coꝛpoꝛe:tunc enĩ aqua occurrẽs in poꝛis mãe ſudoꝛis:poꝛos opilãdo ꝛ mãm ſudoꝛis malaſſando nõ pmittit eã in ſudoꝛẽ diſſolui:quemadmodũ farina aque admixta terminat aquã:ꝛ nõ ſinit ipaꝫ diffundi. ℂ Dubitat h.qꝛ dicit partes nõ ſudare in aqua calida. Haly dicit in fine.6.tech.ſudoꝛẽ fieri exercitij tpe rarum tpe ꝛ balneo.ꝛ ſic aq̃ cal'a cũ ide fiat balneum. ℂ Eſt dicendũ ꝙ Haly per balneũ intellexit balneũ aereum:vel ꝙ balneo ſudoꝛ efficit etiam ſi ſit ex aqua calida. verũ eſt quãtũ ad partes que nõ ſunt ſub aqua: vel intellexit etiaꝫ in balneo fieri ſudoꝛem:qꝛ ſtatim poſt balneum.

ℂ Problema. iiij. Antiqua.

PRopter qd ſudoꝛ eſt ſalſus? Aut quia fit a motu ꝛ caliditate expellente quantum extraneũ quod in eſt in glutinatione nutrimenti ad ſanguinẽ ꝛ carnes:hoc enim citiſſime receditur:qꝛ non eſt pꝛopꝛiũ:ꝛ foꝛas euapoꝛat. ſalſus autẽ eſt ꝓpter id qđ dulciſſimũ ꝛ leuiſſimũ in coꝛpus ꝯſumit:alieniſſimum autẽ ꝛ indigeſtibiliſſimũ diſſoluitur: hoc autẽ in inferioꝛi qdem hypoſtaſi vꝛina appellatur:in carne aũt ſudoꝛ: vtraq; autẽ ſalſa ſũt pꝛopter eandem cauſam. Noua.

ℂ Cur ſudoꝛ ſalſus eſt. An qꝛ motu efficit ꝛ caloꝛ ſecernẽte quantũ alienũ ꝑ adherentiã intimationẽq; ineſt in alimẽto ad ſanguinẽ carneſq;.id enim ociſſime ſegregatur. qm̃ nec aptũ nutritioni eſt:ꝛ foꝛas demũ euaneſcit. Salſus vero ꝓpter id eſt ꝙ pars quidẽ dulciſſima leuiſſimaq; tota ad coꝛpꝰ nutriẽdum aſſumpta eſt. Pars autẽ alieniſſima crudiſſimaq; tantũ abſoluit:q̃ partim deoꝛſum collapſa ꝛ ſubſidẽs vꝛina vocat. partĩ in coꝛpoꝛis ſumma emergẽs ſudoꝛ eſt: ambo tñ ſalſa ob eandem cauſam pꝛodeunt.

ℂ Dat cãm cuiuſdã paſſionis ſudoꝛis vt ſalſedinis.ꝛ dicit. q̃re eſt ꝙ ſudoꝛ eſt ſalſus:cum mã nutrimẽti aqua decidi tur nõ ſit ſalſa ſed dulcis. ℂ Et nõ ꝙ lꝫ ꝓponat qđ de ſudoꝛe ſolũ:eo ꝙ ſmo h eſt ipſius:nihilominus põt qđ extẽdi ad ſalſedinẽ vꝛine:ſicut apparet in cauſe aſſignatione. ℂ Deĩde (Aut qꝛ) Soluit ꝛ diuidit in tres ptes.pmo aſſignat cãm magis expulſiõis ſudoꝛis ex coꝛpoꝛe.2° oſtẽdit manifeſte q̃re fiat ſalſus. Dicit igit ꝙ ſudoꝛ expellit extra coꝛpus:qm̃ cãtur a motu ꝛ calitate interioꝛi expellente illud qđ eſt ex̃neum ſupfluũ in cõmixtione ipſius nutrimẽti:per cõparationẽ ad ſanguineꝫ ꝛ humoꝛes debẽtes inde fieri:ꝛ carnes que ex eo debẽt nutriri. Cibus enĩꝫ ſm Gal. in aſſo.nõ nutrit niſi expoliet omni qualitate ſupflua extranea:ꝛ ideo neceſſe fuerunt digeſtiones:hõ autẽ mã ſudoris qꝛ nõ eſt ꝓpoꝛtionalis: ſed neq; ꝓpꝛia ſanguini neq; carnibus:velociſſime expellit a virtute expulſiua ex̃ coꝛpus vt nutrimẽtũ remaneat depuratũ. ℂ Scias ꝙ in nutrimẽto eſt multiplex ſupfluitas:quedã eſt groſſa feculẽta ꝛ ſuperfluum pme digeſtionis: que per inteſtinoꝛũ poꝛtam expellit:q̃dã aũt eſt minus ſubtilis ꝛ aquoſa:ꝛ eſt ſuperfluũ ſcđe digeſtionis:que in vꝛinã expellit:alia vero eſt ſubtilioꝛ iſta ꝛ ſupfluũ digeſtionis tertie plus:ꝛ hec in ſudoꝛẽ emittit. ℂ Deĩde (Salſus aũt) Dat cãm ſalſedinis: pmiſſa quaſi eius cauſalitate:ꝛ dicit ideo fieri ſudoꝛẽ ſalſum:eo ꝙ illud qđ erat in nutrimẽto dulce leue ꝛ aereum ꝯuertit in coꝛpus:illud autẽ qđ relinquit incõuerſum:eſt ex̃neum a nã coꝛpoꝛis indigeſtũ ꝛ terreſtre cõmixtum cuidã aquoſitati:qđ ſeparat a nutrimẽto coꝛpoꝛis ꝛ exterminat in ſudoꝛẽ ꝛ emittit ex̃ in ſupfluitatẽ. Hoc aũt ſic ex̃neũ ꝛ idigeſtũ qđ a nutrimẽto ſeq̃ſtrat aut colligit i iferioꝛi reſidẽtia ypoſtatica:ꝛ tunc vocat vꝛina:aut ex carne collectũ emittit:ꝛ tũc dr̃ ſudoꝛ. Et lꝫ iſta duo.ſ.vꝛina ꝛ ſudoꝛ expellant per diuerſa loca ex̃ coꝛpus:tñ ꝓpter eandẽ cãm cãtur ſalſedo in vtriſq;:vt qꝛ partibus aq̃ſitatis idigeſtis: ſepatis dulciſſimis ꝛ leuiſſimis aereis in coꝛpus cõmiſcentur partes pꝛiuate ſapoꝛe aut modicũ hñtes ſapoꝛis: ꝛ hoc pmixtione eq̃li ꝛ mẽſurata.naꝫ ſi ptes terree multi eſſent ſapoꝛis:fieret ſapoꝛ amarus ꝛ nõ ſalſus:aut ſi aq̃ſe multe foꝛẽt fieret ſapoꝛ velut inſipidus:ſicut appꝫ ꝑ Auic.pꝰ pmi. Q autẽ hõ partes terreſtres inſint in gñatione ſapoꝛis ſalſi:oſtẽdit Ariſt.ſigno tali in 2° meta. Cum enĩ accipit ſpera.ſ.cerea ꝛ ponit vndiq; clauſa in mare: contingit interius repire aquã dulcẽ ſubtilẽ que penetrauit ꝑ parietes poꝛoſos cere:ꝛ ſic erat dulce cõmixtuꝫ terreo. Jterũ eo ꝙ penetrat ſubintrãdo habet ꝙ ſit ſubtile ꝛ humiduꝫ:ſic itaq; in ſudoꝛe ꝛ in aliis ſalſis iſunt ptes ſubtiles aq̃ſe cuꝫ terreſtribꝰ ãmixte. ℂ Notãdũ eſt ſm Gal. in 2° de virtutibus nãlibus. Et Aui.pꝰ pmi.ꝙ vꝛina eſt ſupfluũ digeſtio

nis 2° que eſt expetio ⁊ venaꝝ: ſicut ſtercus p̄° digeſtionis q̄ eſt ſtomaci: ſunt nāq; adſit eas ab alalibus necuum ſumi ab eis: vt faceret penetrare chilum exñtē in ſtomaco p venas meſaraycas: que ſunt ſtricte valde: vt eius iuuamēto chilus puemēs p meſaraicas ad epar ꝯuertaſ in chimū: ⁊ tūc aquoſitas iuuamēto pro magna pte ſubleto ſepaſ a ſanguie ⁊ tēdit ad veſicā per renes: ſanguis autē poſtea digeſtiōe digeriſ tertia ⁊ ꝯuertiſ in mēbra: ⁊ q2 in tali ꝯuerſiōe adhuc digeriſ amplius: patiēdo a calore corporis inato: ⁊ omnis paſſio magis facta abijcit a ſuba: ſicut dicitſ .6. topic. cedit ꝙ abiectione adhuc aliqd in ſupfluū. Ꝭ autē qḋ abijcitur ſm partes reuertitur de venis puis ad maiores q̄uſq; ad epar pueniat: deinde p renes expelliſ in veſicam: ⁊ Ꝭ eſt illud reſidens in corpore: qḋ medici hypoſtaſiz appellant. 3ᵃᵐ partem vero emittiſ ex in fumos inſenſibiles: ⁊ maxime tpe frigido: ⁊ cū nā fortis extiterit: partim quoq; in pilos vngues ⁊ roſtra: ⁊ aliquando cauſanſ inde puſtule ⁊ apoſtemata bothor dicta. Jndē 2ᵃᵐ partem emittiſ in ſudores ⁊ maxime tēpore calido ⁊ corpore repleto fatigato. ❡ Et nota q2 etſi Ariſt. videaſ aſſignare cām ſalſedinis vniuerſaliter in ſudore: nō tamē Auic. 2°. 4. diuidens ſudorē in amarū ſalſum ⁊ fetidū. Ariſto. eſt ꝯtrarius cum Auicen. de ſudore loquaſ infirmorū: Ꝭ autem ſanorum. Aut dicēdū q2 iſta ſalſedo ſudoris: cuius hic Ariſto. cauſam dicit: habet latitudinem grādem ſm magis ⁊ minus: ſub qua poteſt amarum dulce ſalſum ⁊ huiuſmodi collocari.

❡ Problema. v. Antiqua.

PRopter quid ſupiora ſudant magis inferioribus? Utrum q2 calidum ⁊ ſurſuz tendit ⁊ eſt ſurſum. hic autē ſurſum fert humidū: aut q2 ſpiritus facit ſudorē. hic autē eſt in ſuperioribus: aut ꝑpter id qḋ indigeſtū humidum ſudor eſt: tale autē in ſuperioribus eſt: cōplexio eni eius ſuperius eſt. Noua.

❡ Cur magis parte ſupiori corporis q̄z inferiori ſudemus? Utrū quoniam calor ſurſum tendit: ſupq; manet ꝑpterea humorez ſecū trahere poteſt? An quoniā ſudorē ſpiritus moueat qui ſedē hz ſuperiorē? An q2 ſudor non niſi humor eſt incoctus quo ſcilicet humore pars humet ſuperior: habitꝰ eteni corporis ſupra potius innoteſcit.

❡ Quare eſt q2 partes ſupiores corporum magis ſudāt q̄z ptes inferiores: vt partes que ſunt ſupra dyafragma magis q̄z ille q̄ ſunt infra: ⁊ adhuc magis q̄ ſunt ſupra collū vt caput: ⁊ maxime facies: ſicut diceſ in. xj. ꝓblemate. vnde ⁊ Auic. 2° q̄rti. ſudor maxime multiplicaſ in ſupioribꝰ magis q̄z accidat in inferioribus ⁊ ꝓprie in capite. ❡ Deinde (Utrum q2) Soluit. ⁊ diuidiſ in tres ptes notas ſcḋz tres ſolōnes quas ponit. Quarū ꝑma eſſe indicaſ per ly. vtrum ex opinione aliorū vel ꝓbabilis. Dicit ꝙ q2 cā huius eſt quoniā calm nobis innatū: ⁊ etiam calidū vniuerſi tendit ad ptē ſuperiorē ⁊ continēſ in ea maxime. ⁊ ideo videmus pueros in qbus eſt multū calidi innati eſſe grandes ⁊ vanoſos circa partes ſupiores: ſicut diciſ in ꝑmo de ſomno ⁊ vigilia: ⁊ pp Ꝭ ſunt recte ſtature. hmōi autē calidū tendēdo in parte ſupremā: ⁊ moram illic ꝯhēdo attrahit ⁊ confluat ibidem humidū: qḋ eſt mā ſudoris. q̄re ⁊c. ❡ Deinde (Aut q2.) Ponit aliam cauſam: ⁊ dicit q2 cauſa iterum eſt: quoniam ſpiritus qui eſt vapor ſubtilis gña‑tus per cōfricationē cordis ⁊ arteriarū ex ſanguie cauſat ſudorē expellēdo mām ſubtilem extrinſecus. Ꝭ autē ſpiritus continēſ in partibus ſupioribus: vt in mēbris ſpūalibus ⁊ in rete mirabili etiā: qḋ eſt ſub cerebro: vel ſpūs. i. expirans vt tactū eſt 2° ꝓblemate huius particule ſcḋe. hic cauſat ſudorē: ſz ꝑmū melius. ❡ Deinde. (Aut pp) Aſſignat tertiā cām: ⁊ dicit q2 alia cā eſt: eo q2 ſudoris mā eſt quoddā humidū ſubtile indigeſtum aquoſum: tale autē abundat in ſupioribus: ꝓpterea q2 complexio humida. ſ. abundat in partibus ſupioribus vt in cerebro: ipm eni eſt fons humidorū: ſicut dr in. xj. ꝓblemate: ⁊ in ꝑma particula dictū eſt ſatis. Jtē ꝓpter calidum qḋ abūdat circa ptes cordis humidū hmōi indigeſtū aqueū calefit ⁊ ſubtiliaſ ⁊ faciliter tūc aſcēdit. Et ideo videmus pueros q̄rū cōplexio ſuperius eſt humida multū ⁊ calida circa partes capitis ſudare de facili. Uel fortaſſis qs exponet cōplexio: vt indigeſtorū ſupius eſt circa pulmonē vbi multū flegmatis accidētaliter colligiſ: qḋ calore diſſolutuz emittiſ in ſudorem. ❡ Sic itaq; Ariſto. hmōi qōnis triplicē cām coniungit: quarū vna eſt agēs ꝑncipale vt calidū innatū: ſcḋa inſtrumētale: tertia eſt māe diſpoſitio vt humiduz indigeſtū digeſtione. ſ. in iuuentus: nō autez in digeſtione in nocituo. ❡ Et notādum eſt q2 hic ſmo vt tactum eſt in ſudore ſanorum exiſtit maxime: quoniā in egris ſudor fit vbi materia ſudoris continēſ plus: ⁊ non ſupius magis. Uñ hyp. quarta particula affo. vbi ſudor illic egritudinez narrat. Et Auic. ſcḋa quarti. membra que plus ſudant: ſunt illa in quibus eſt materia faciens egritudinem.

❡ Problema. vj. Antiqua.

PRopter qd manus exercitātibus marie ſudor fit: ſi ⁊ alia ſilr fricauimꝰ? Aut pp id q2 fortitudo quidē marie in hoc loco: hoc eni ſpiritū continemus qui eſt prope potentez: laborantes autez magis fortes ſumꝰ: ſic autē nos hn̄tes ſpiritū magis cōtinemus: poſtea ⁊ fricata collaboramꝰ magis: aut qñ ſm aliā partē fricamur: cōtentione eniz ſpūs ⁊ fricati exercitamur ⁊ fricantes. Noua.

❡ Quā ob cauſaz cū manus exercitamus ſudor marie oritur. M. ō cetere corporis partes poſituz ſuū ſeruent? An quoniā robur huic ꝑcipue loco inditū eſt. Hoc eni ſpiritū ꝯtinemus qui parti robuſtiſſime proximus eſt. Dū vo laboramus vires augemꝰ: his auctis magis ſpm̄ continemus. Tū etiā cū hac ꝑfricamur parte magiſq̄z cū alia laboramus. Spiritu nāq; retēto ſimul ⁊ ꝑfricamus: ⁊ ꝑfricamur dū ita exercemur.

❡ Quare eſt q2 qñ nos exercitamur per manus fortiter laborando vt nos fricando vel etiam aliū: ſudor tūc multiplicaſ maxime: ⁊ ꝑcipue ſi ſm alia mēbra corporis eodez mō fricauerimus ſicut fricamur: vt ſenſus ſit: q2 aliqs fricet ſeipm aut aliū ⁊ fricet ab alio. ❡ Notandū eſt q2 cum manus ſit duplex: ſic dicit Gal. in lib. de malitia cōplexio. diuerſe. ſ. manus magna dicta q̄ ꝯtinet adiutoriū vlnam vel focile: ⁊ partiā manū: ⁊ manus parua: ꝯtinēs raſetā: pectinē ⁊ digitos: Ꝭ pbs p manꝰ magnā manū intēdit ꝯtinētē tria ꝑdicta: hec eni eſt illa q̄ infigiſ ꝓpe potētē. i. cordis locum: ⁊ Ꝭ in pectoris latere ſicut tangeſ ſtati. ❡ Deinde.

(Aut ppter.) Soluit: ⁊ aſſignat duas cās. ⁊ pmo vnam ex pte ſpūs retēti in fricatiōe ppe cor: ⁊ dicit h eē: qm̄ fortitudo pncipalr eſt in h loco: in q̄ manus toracis lateri adherēt: in quo qdē loco eſt pectus clibanus cordis. ſ. vbi ſpiritus continentius virtutis fulcimentū ⁊ vehiculū: ⁊ ſimiliter anhelitū: h autē locus eſt prope partem corporis potentē. ſ. ppe cor ⁊ nuccam: cum cerebro: que ſunt pncipalia inſtra fortitudinis ⁊ motuū: ſic itaqȝ manus aſſigunt loco forti calido ſpirituoſo: nūc autē quādo laboram⁹ forti motu marie intendit fortitudo marie ⁊ pprie circa partem cordis: eo q̄ in h loco eſt fundamētū ⁊ minera oīum virtutū. ¶ Itē operatio intenſa alias debetat opationes attrahendo ſpm̄ ⁊ calorē ad ſe: virtutes enim ſe impediunt: ſicut dicit Auic. quarta particula. 6 nāliū. Cum autez hmōi opatio in tantū intendit: ſpiritus magis continet inter clibanū cordis: quare multū humidum ibidem diſſoluens cū relaxatur egreditur ſudor cum multa quātitate: ad modū quo quādo apit foramē clepſedre obturatum: ſicut dcm̄ eſt in 2° pblemate. ¶ Amplius pter h laboramus valde pp fricationē factā in mēbris noſtris a nobis vel ab alijs. quare merito ſudor maxime accit in tali actu. ¶ Dubitabit aliquis qūo eſt q̄ phs volēs aſſignare cām ſudoris multi videt ipam aſſignare rōne eius q̄ ſpiritum continemus: cū tamē dictū ſit in 2° pblemate huius particule: q̄ ſudor nō fit ptinētibus ſpm̄: ſilr dicemus in. 21° pblemate q̄ laborātes tūc cum quieuerint ſudāt magis ⁊c. ¶ Dōm eſt q̄ in labore adeo forti: ſicut eſt ſepē vehementer fricare: aut etiam aliū pp retentionez ſpiritus ⁊ fricari ab alio: auget caliditas diſſoluens ſupfluitates in fumos ⁊ vapores: aperiunt etiam pori ex caliditate aucta: ⁊ cū in vehemēti opatione nō poſſumus ſpūm diu ptinere: opꝫ enim nouū aerē adducere in refrigerium cordis: tūc ſpiritus vehemēti motu ⁊ citiſſimo emittit extra: a quo ſiquidē cum mā ſudoris fuerit pparata exuberat tūc ſudor: velut cū foramē apit clepſedre obturatū ſupius: ſic itaqȝ in pncipio retētionis ſpūs nō fit ſudor ſed poſt morulam. ¶ Nunc aūt ad ppoſitum dicendū q̄ Ariſto. ſuperius in 2° pblemate intellexit ſudorē non fieri cū ſpūm ptraxerimus in pncipio retentionis: qm̄ pōt retineri cū nondū ſit multū agitatus: ⁊ mā ſudoris nondū parata ſit in ſudorē prumpe: hic aūt intelligit cū fieri poſt morā a pncipio retentionis ſpūs. Aut dicēdum q̄ illic Ariſto. loquit de corpore magis quieſcēte: h aūt de exercitāte ſe forti exercitio. Item in 2° pblemate: loquit de exercitio lōgo in quo etiaz non exiſtit duplex labor: fricantis. ſ. ⁊ fricati ſicut hic: qre iſte pmo videt eſſe medius int duos. ¶ Deide. (Aut quādo.) Aſſignat aliam cām tangendo porē breuiter: aut ei cōplet dicēs: q̄ cū fricamur pm aliqō mēbroꝝ corporis ⁊ fricamus etiā: tūc vehemēter exercitamur magna ptētiōe ſpūs facta pparatiua māe ſudoris: laboram⁹ eīz dupliciter. ſ. in eo q̄ ſumus fricati: ⁊ in eo q̄ ſumus fricantes: pp q̄ facta grandi retentione ſpiritus: cū poſtea emittitur foras: ſudor vehementer exuberat: vt deductum eſt prius.

¶ Problema. vij. Antiqua.

PRopter quid ſudor qui eſt ex capite aut non fetet: aut minus eo q̄ eſt ex corpore? Aut quia bene reſpirabilis eſt capitis locus: manifeſtat aut rarus exiſtens ortu capillorum: fetida autem loca ⁊ que in ipſis fiunt quecūqȝ non bene reſpirabilia ſunt. Noua.

¶ Cur ſudor capitis: aut nullū reddit malū odorē: aut minus q̄ꝫ reliqui corpis? An qa locus capitis opportun⁹ ſpiratiōibus ēēt: ⁊ quidē laxuz ſe ipſe demonſtrat argumento exoriēdi capilli. Loca autē ⁊ que in locis tenent grauiter olēt: ſi ſpirādi careāt libtate.

¶ Quare eſt q̄ ſudori q manat ex capite ⁊ marie ex locis ſupiorib⁹: aut oīno nō eſt fetor aut eſt minor fetore ſudoris reliq corpis. ¶ Nōn⁹ eſt: ſic dcm̄ eſt ſatis: q̄ pmo h eſt in ſudore ſanoꝝ: ſi nāqȝ qs pateret in capite ſicut hñs tineā ſaphati ⁊ hꝰ deſudatiōes virulētas: in tali maior eēt fetor in ſudore capitis q̄ꝫ in ſudore reliq corpis: eo q̄ ſupfluitates aliorū mēbroꝝ in illū pfluerent locū indigeſte. ¶ Deinde. (Aut qz.) Soluit. ⁊ p aſſignat cām: qz ſudor capitis nō fetet oīno: aut minus alijs ptib⁹: dicēs: iō eē qm̄ capitis locus eſt ps poroſa bñ euētabilis vndiqȝ ⁊ modicū etiā tecta: ⁊ q̄ ita ſit manifeſtat p ortū capilloꝝ in eo: nō enim in ipo forent capilli in tāta q̄ntitate adeo lōgi: niſi hꝰ loc⁹ eēt rar⁹ poroſitis: ad qō qdē ſequit euētatio ſufficiēs: ⁊ ſupfluitatū ſine corruptiōe expulſio ⁊c. ¶ Nōn⁹ eſt q̄ craneū capitis eſt rarū ⁊ poroſum ⁊ p totū: ⁊ in qbuſdā locis appent magis: vt in ſeratilibus ſuturis: non enī craneū ex vno oſſe: ſed ex ſex eſt cōpoſitū: ad h ne ſi accidat nocumētū vni parti ſit cōe toti: ⁊ vt vapores ⁊ fumi: quoꝝ mult⁹ ē ad ipm aſcēſus: poſſint exire: qō fit marie ex locis vbi vnū os alteri adheret. ¶ Deide. (Fetida.) Aſſignat ſcōo cauſam fetoris alioruz membroꝝ: aut quare caput fetet quādoqȝ ſed ceteris partiū minime dicens: q̄ quecūqȝ mēbra non ſunt rara bene euētabilia ſunt in ſe fetida: cūz ad ipa peruenit odoratus: Et qz generans ⁊ cōtinēs diſponit qō ſuū eſt: ſupfluitates eodē modo in ipſis contente reddunt fetide magis: ppter qō ſudores eorum plus fetēt ſudore capitis. Scias etiam q̄ partes que pānis multū inuoluūtur non habentes reſpiraculū fetent: ⁊ maxime ille que cooperiuntur ⁊ ſub carne alia ſe abſcōdunt: quas ⁊ alie mote confricāt: ſicut ſunt ſubaſcelle loca inguinū partes ſub teſtibus ⁊ circa vuluā etiā poſt aures ⁊ hꝰ: aut multū fetēt: tum qz recipiūt aliarū partium ſupflua: tū etiā qz ipe tegūt ⁊ phibent eoꝝ exalationē: tū qz pp motum ⁊ fricationē talium partiū euaporat ſubtile digeſtuz ⁊ relinquit indigeſtū aqſum fetēs ⁊c. ⁊ de h eſt pmo in. 12. ⁊. 14. problemate 4ᵉ parti. Eſt autē interdū fetor in membro eo q̄ pp motum diuturnum ⁊ calorem attractum: ⁊ qz compactū: ⁊ qz expoſitū eſt in loco inferiori: vt recipiat ſuperfluitates terreſtres ⁊ aquoſas ſicut ſunt pedes ⁊ maxime cū fuerint cooperti: caput autē oīno ab his eſt contrarium.

¶ Problema. viij. Antiqua.

PRopter quid exercitātes ſe. ſi requieſcentes luctati fuerint magis ſudant q̄ꝫ ſi continue? Aut quia quieſcentibus colligitur: deinde hunc ſudorez educit poſtea lucta: continua autem deſiccat vt ſol. Noua.

¶ Quā ob cām qui ſe lucta exercent: ſi interpoſita aliquātiſper quiete luctentur: magis ſudabunt q̄ꝫ ſi cōtinue? An qm̄ humor data requie ſeſe colligit: quem deinde luctandi exercitatio educit. Cōtinua vero illa modo ſolis corpora aſſicare poteſt.

¶ Quare eſt q̄ ſi aliqui exercitāt ſe lucta vt pugilles ſi deſiſtant a lucta ⁊ pauſent aliqua horula: ⁊ poſtea fuerint luctati ſudor magis in ipſis exuberat q̄ꝫ ſi continue ſine interruptione ſeruaſſent luctaz ⁊c. ¶ Deinde. (Aut quia.)

Soluit. ⁊ ꝑ ad p̄mā ꝑtē q̄ōnis dicēs: ꝙ iō eſt q̄ꝛ in icio dūs paulant a lucta cōgregant̄ paulatiue materie ſudoris interius: attrahitur. n. humidū ad locū caloris: qḋ quidē diſponitur diuiſiꝫ vt demū lucta occurrente educat̄ extrinſecus in ſudorē ⁊c. Hoc nāq̄ꝫ eſt poſſibile: q̄ꝛ adhuc pori q erāt apti nōdū ſunt clauſi: nō. n. oꝫ tāta quies interuenire inter vnā luctaꝫ ⁊ aliaꝫ: ꝙ refrigeratiōe corpoꝝ pori claudant̄ ⁊c. ¶ Deīde. (Cōtinua āt.) Secūdo ſoluit ad ſcḋaꝫ ꝑtē dubitationis dicēs: ꝙ cū lucta fuerit cōtinua ſine intermiſſione ꝑꝑ magnaꝫ inflāmationē caloris: calidū humidū in mā ſudoris deſiccat ⁊ exurit: vt dictū eſt. 57. ꝓblemate p̄ˢ particule. Itē ſpiritus ſudoris expulſiuus dilatat̄ ⁊ remittit̄: ita ꝙ ſudorē nō ſic valet ipellere ⁊c. Et dclarat hoc in ſili: ſic. n. mā ſudoris deſiccat̄ ⁊ euaneſcit cū lucta fuerit ꝯtinua: ſicut videmus eſtate tpe magni caumatis exiccari humidū in aere adeo ꝙ ros nedū pluuia nō cōtingat ⁊c.

¶ Problema. ix. Antiqua.

PRopter qḋ magis ſudāt q̄ñ nō ꝑ multū tēpus vtuntur deſudationibus? Aut q̄ꝛ ſudores fiūt nō ſolū per humiditatē: ſed per poros aptos magis eē: ⁊ corpora rara eē: eis quidēꝫ igitur qui nō vtunt̄ clauſi ſunt pori: vtētibus vero aperti ſunt. Noua.

¶ Cur magis ſudamus cū nō lōgo iterpoſito tpe ſudor euocat̄. An q̄ꝛ non humor tm̄ cauſa eſt vt ſudemus: ſed foraminū quoq̄ꝫ abditorū apertio: ⁊ corporis raritas: atq̄ꝫ ſolutio. His igit̄ qui diu ſudādi intermiſerint vſum: foraminuꝫ iter clauditur. At his qui crebro vtuntur patefactū ſemper habetur.

¶ Quare hoīes q̄ñ ſteterint diu ꝙ nō habuerīt deſudationes vel ſudores: poſtea cū incipiunt ſudare magis ſudant: q̄ꝫ ſi cōtinue ſudaſſent vel aliq̄s cōtinue ſudantibꝰ. ¶ Notandū eſt ꝙ hoc nomē deſudatiōes duo videt̄ importare: dicit enim materias ſubtiles humidas dclatas ad cutim ꝑ poros corporis ſ̄m totuꝫ: ⁊ hec cōi noīe dicuntur ſudores: ⁊ ſic accipitur hic. Dicunt̄ etiam deſudationes: q̄dā deſedatiōes cutis ꝯtingentes in locis calidis ⁊ corporibꝰ carnoſis: ⁊ maxie tpe calido: ⁊ ꝓpue ipſis itinerātibus: ⁊ gn̄antur ex materijs pinguibꝰ ⁊ grauibꝰ: q̄ nō ꝯſequunt̄ plene motū ſudoris: ſed retinent̄ in ſupficie cutis. Vn̄ Aui. p̄ꝰ q̄rti. dicit: ꝙ ſūt ſicut feces iobedietes ad reſudandū: ⁊ d iſtis nō eſt Ari. ſermo. ¶ Deīde. (Aut q̄ꝛ.) Soluit dicēs: ꝙ ſudores nō tm̄ cōtingūt ab humiditate: que eſt eaꝝ materia ſed ꝯtigūt ꝑꝑ poros corporis eē plus apertos exteriꝰ ⁊ corpora rara iteriꝰ ⁊ nō dēſa ipilata: vn̄ ⁊ ſi in illis q lōgo tpe nō habuerūt ſudorē cōtineat̄ humiditas multa: nō tm̄ pori in eis ſūt apti: ⁊ iō nō exuberat ſudor i eis: ⁊ hoc eſt qḋ dicit cōcludēdo: ergo illis qui nō vtunt̄ deſudationibus pori ſunt clauſi: ⁊ tūc ſudores nō accidūt eis: ſed poſtea cū icipient ſe exponere ordinate ad ſudādū: pori. n. tūc reddunt̄ apti: diſpoſitio nāq̄ꝫ iſtoꝝ vr̄ eē ſimilis diſpoſitioni ad ſudores: que eſt hyemis ad ver: in hyeme q̄deꝫ eſt multa mā ſudoralis: nō tm̄ emittit̄ in ſudorē: q̄ꝛ pori ſūt adhuc clauſi ſed apertis poſtea calore veris tēpore tēperato ſudor abūdantius emanat: q̄ꝫ ſi cōtinue hyeme fuiſſet conſuetudo his ſudare. ¶ Notandū eſt: ſicut dicit Haly in. 6ᵒ. theorice. ⁊ Aui. 4ᵒ. cano. ſudorem multiplicari aut humiditatis multitudie: aut eiꝰ tenuitate: aut poroꝝ dilatatione: aut expellentis vi virtutis: aut ēt mollificatione retentiue.

¶ Problema. x. Antiqua.

PRopter qḋ ſole magis calefaciēte nudos q̄ꝫ idutos: ſudāt magis iduti? Vtrꝫ q̄ꝛ vrēs ſol facit poros clauſos eē? Aut q̄ꝛ vapores dſiccet: idutis aūt hec minꝰ accidunt. Noua.

¶ Quare cū ſol nuda magis q̄ꝫ iduta calefaciat corpora: induta magis ſudare ſoleant? Vtrū q̄ꝛ ſol corporis deurēdo foramina cōprimat? An q̄ꝛ vapores exiccet que minus poſſunt accidere indutis.

¶ Quare eſt ꝙ cū ſol magis calefaciat corpa exuta pānis cuꝫ nō habeāt reſiſtētias q̄ꝫ veſtita: magis ſudorē icurrūt veſtita q̄ꝫ exuta. Et ſcias ꝙ i his dbꝫ Ari. q̄ōnē hīmēbꝛē tāgit ⁊ motiuū ēt inuit ſuū: cū dicit magis calefacientem. ¶ Deinde. (Vtrū.) Soluit: ⁊ aſſignat duplicē ſolōnē: ſ̄m ꝙ tacta eſt prius duplex cā ſudoris: que duplr̄ pōt ipediri: quā q̄dē p̄rio applicat corporibꝰ exutis. ſcḋo vt apparebit veſtitis. ſa ibi (Indutis.) P̄ria iteꝝ in duas ſ̄m duas ſolones: quas ponit: quaꝝ p̄ma eſt ꝓbabilis ꝙ denotat̄ ꝑ ly. vtrū: dicit igit̄ hoc iō eē: q̄ñ ſol cōburit corpora pānis exuta q̄bus ſine medio obuiat: ⁊ claudunt̄ pori ꝑ quos ſudor debebat egredi: ſicut claudunt̄ pori carnīū cū ſubito vehemēt igni exponūt̄ ad aſſādū: vt dcm̄ ē i p̄ˢ pticula. ¶ Deide. (Aut q̄ꝛ.) Scḋo tāgit aliā ſolutionē dicēs: ꝙ hoc iō iterū eſt: q̄ñ ſol exiccat humidū extrahendo ipm̄ caliditate exteriꝰ: ⁊ penetrādo etiā ſui virtute: ita ꝙ ſol aliq̄ñ conſtipat poros: vt cū q̄s ⁊ maxīe mollis carnis ſubito ſe magno caumati exponat: aliq̄ñ deſiccat humidū interius ⁊ exterius: vt cū quis paulatiue lōgaꝫ morā contrahat ſub ſole nō exurēte. ¶ Noſce quoq̄ꝫ hoc nō eē remotū a rōne: vnū enim ⁊ idem poteſt diuerſas imprimere formas ſ̄m diuerſitatem ſui ⁊ diſpoſitionuꝫ in materia repertaꝝ: ſicut patuit in p̄ria pte. ¶ Deīde. (Indutis.) Applicat hic ꝑ oppoſitum antedictas cās veſtitis: dicēs ꝙ veſtitis p̄dicta nō accidunt: vt ꝙ pori claudant̄: aut ꝙ humidū materia ſudoris exiccet̄: aut ſi accidunt hoc eſt paꝝ: defendunt̄ enīꝫ tectura pānoꝝ. ¶ Notādū eſt ꝙ lꝫ ſ̄m cōmē. 12. meta. caliditas ſolis ⁊ aliaꝝ ſtellaꝝ ſit d ſe gn̄atiua ⁊ viuificatiua qḋ ēt apparet ſcḋo de gn̄atione aialiū: accidit tm̄ cōtrariū: in eo ꝙ ſit recepta i materia extranea differēter diſpoſita.

¶ Problema. xi. Antiqua.

PRopter qḋ ſudāt maxie facies? Aut quecūq̄ꝫ rara ⁊ hūida maxie ſunt: per hoc āt ſudor trāſit: videt̄ autēꝫ caput eē fons humidi ꝑꝑ qḋ ⁊ capilli: propter multuꝫ humidum: locus autem rarus ⁊ macer: tranſituꝫ ergo facit ſ̄m naturam. Noua.

¶ Cur facies maxime ſudet? An q̄ꝛ que laxa: humida: ſolutaq̄ꝫ maxie ſūt hec ſudori ſeperuia exhibent: caput autēꝫ fons eē hūoris videtur: ⁊ quidēꝫ piloruꝫ laſciuia ſedem hanc ꝑpter hūoris copiaꝫ poſſidet: locuſq̄ꝫ idēꝫ rarus gracilientuſq̄ꝫ eſt: igitur ſ̄ꝫ naturam tranſitus agitur ſudoris.

¶ Ponit hic Ariſto. ꝓblema: qḋ eſt pars ꝓblematis. 5. antedicti. Et querit quare eſt ꝙ corpora ſudāt potiſſime ex‑

tū faciem: que quidem eſt pars anterior capitis: que eſt ſub craneo in hoīe ſolo: ſicut dicit Ari. in p̄ de hyſtoriis aialiū. ¶ Deinde. (Aut quecūq;.) Soluit. accipiendo duas cās ſudoris poſitas in. 9. p̄blemate. ⁊ dicit: q̄ illa mēbra in q̄bus inueniuntur raritas pororū ⁊ humidum interius magis ſudāt: naz pp̄ raritatez pororū humidū libere pōt extra venire in ſudorez. ¶ Deinde. (Videt' autē.) Approbat dcīm ſuum q̄ dixit humida dicens: q̄ caput eſt fons humiditatum: ⁊ ideo generant' capilli multi in ipſo ⁊ longi: ſicut ēt dictuz eſt in p̄ma p̄ticula. Unde q̄z videmus plura humida ſupflua ex ipſo deriuari q̄̄z ab aliquo mēbrorū corporis innuitur q̄ ſit fons humiditatū ⁊ humiduz p̄mū. ¶ Dz ſi aliquis dubitet dicēs: epar fons eſt p̄mus humiditatum ⁊ nō cerebrum: per Gal. in teg. tractatu ſignorū: dicentem. Ex corde ſicco totū corpus reddi ſiccū: niſi cōtra operetur ei epar. et epate humido totuz corpus humidū: niſi cōtra operetur ſibi cor: non autē hoc īuenitur dictū de cerebro. Unde Haly ibidem: epar eſt fons humiditatū. ¶ Amplius epar proportionatur aeri: cerebrū autē aque: primuz āt humiduz eſt aer: quare ⁊c. ¶ Et dicēduz q̄ duplex eſt humidum: eſt enim humiduz verū ⁊ eſſentiale: ⁊ tali humido epar eſt humidius cerebro. Eſt ēt humidū adheſiuuz ⁊ accidētale potius: vt pp̄ frigiditatez inductū ⁊ receptiōe humidorū extraneorū ſibi occurrentiū: ⁊ tali humido cerebruz epate eſt humidius: ⁊ ſic dr̄ hic humiditatū fons: cerebrū etenīz q̄z eſt frigidiſſimū oīum partiuz que ſunt i corpore: ſicut dicitur ſecūdo de partibus aialium: ⁊ primo de ſomno ⁊ vigilia: multe in ipſo per viaz indigeſtionis generantur ſuperfluitates. Itē capinoſos corporis ipſius recipit fumos: qui cū venerint ad ipſum: reuerberant' infrigidati deorſum inde: ſicut vapor in aere infrigidatus repercutit' deorſum. Rurſus aer ipſe per multos meatus occurrit. Sic itaq; hȝ queſtio ſolui videt' eodē mō quo dī q̄ aq̄ eſt humidior aere humiditate acquiſita ⁊ accidētali ⁊ magis adheſiua: ſed aer ipſe eſt humidior humiditate naturali ⁊ propria: ſi nature relinquat' ſue. Et p̄ hoc ſoluit' ad ſecundum. Huic autē ſermoni cōſimilē inuenies ab Auice. prima primi. vbi ſanguinē ⁊ flegma penes humiditatē cōparat adinuicē. ¶ Deinde. (Eſt locus autē.) Hic reſumit alteraz cām ſudoris dicēs: q̄ locus eſt rarus ⁊ macer capitis ⁊ faciei: vt dictuz eſt in alio problemate: itaq; ſudor magis trāſit naturaliter per ipaz q̄̄z p̄ alia mēbra: vel locus faciei rarior magis parat ſe tranſituz ⁊ viaz ſudori nāliter ⁊ nō ex violētia: q̄̄z aliqua alia pars corporis: cuz. n. vt dictū eſt ſupra: totuz corpus ſit rarū: facies tn̄ eſt rarior: qm̄ oſſa eius ſunt ſubtilia ⁊ parua valde: ſicut ſciunt anathomiſte ⁊c. ¶ Amplius cutis faciei eſt tenuior cute oī corporis: ſicut dicit Haly in ſcd̄o theo. ⁊ ideo cito pōt pertranſiri. Itē ad cerebrum fumi delati frigiditate ipſius reprimunt' deorſum: ⁊ in faciem diſperguntur propter qd̄ pluries aliis mēbris ſudat facies ⁊ faciliter: ⁊ hunc ſermonem inuenies ſuidez in. 18. p̄blemate: ⁊ in. 36. particula. 2ᵉ. p̄blemate.

¶ Problema. xij. Antiqua.

PRopter quid neq; multo exiſtēte igne magis ſudāt: neq; minori ſp: ſed pluri ſuperaddito: qui eni ſūt in calefactoriis ſudant magis q̄̄z confeſtim ſi fuerit tantum? Aut q̄z commēſurabile vnūquodq; operatur: ſi ergo tantuz facit plus: nō faciet autez magis cōtrariuz: quia i eo q̄ eſt mēſurabile operat' opus: pp̄ hoc igitur nō ad plus magis ſudant: pp̄ id aūt q̄ ad vnūq̄dq; alterā eē cōmēſurationē ⁊ faciens nō āplius facit: apposito magis: nō idē p̄parat ad vnūq̄dq;: ⁊ apte ſe hīc parat ⁊ vtriq; hoc operat': ſed alterū paucum q̄dē igitur magis q̄̄z multum parauit ⁊ aptauit corpus ad ſudandū: alia autē indigēt cōmēſuratione ⁊ pluri ad faciendū: hoc āt nō amplius facit qd̄ fecit: ſed cū ipſo poſterius aliud cōmēſurationis factuz. Noua.

¶ Cur igne neq; vniuerſo: neq; p̄ diminutionē oblato: ſȝ p̄ icremēta p̄tinua magis ſudamus? Qui eniz in caldariis ita ſe calefaciunt magis ſudēt q̄̄z ſi p̄tin⁹ tantūdē ignis admiſcerint. An eo q̄ ſe modice hēat agat vnū q̄dq; ergo ſi tm̄ agit plus ſi fuerit n̄ aget. An poti⁹ ē diuerſo: qm̄. ſ. eo rē q̄dq; efficiat qd̄ ſe modice hēat: hac igit' d̄ cā nihilo plus ſudamus: vbi plus additū ſit. Sȝ qm̄ modi ſinguli ſingulis r̄ndēt: q̄dq; iā egerit nō amplius agit: hinc ſit vt mō aucto magis ſudemus. Neq;. n. q̄ p̄cedit ad ſingula ⁊ p̄parat vt res ſubdita apta ſit: idē pōt ēt opus efficere: ſed aliud hoc fungat' officio neceſſe eſt. Paruz itaq; potius q̄̄z multū caloris preceſſit preparauitq; corpus ad ſudanduz: ſȝ ad efficienduz alio certe amplioriq; mō opus eſt: hoc eniz effici ab eo non poteſt: qd̄ prius agebat: ſed aliud poſt deſideratur: qd̄ modum obtineat conuenientem.

¶ Quare eſt q̄ corpora noſtra nō magis ſudāt multo exiſtēte igne vel calido calefaciēte neq; ip̄o exiſtēte min⁹ ſufficiēti: ſȝ tūc ſudāt q̄ſi parue q̄̄titati calidi addit' plus calidi: ita q̄ ſi p̄ ſit modicū calidū ⁊ corp⁹ ipſo calefiat. nō tm̄ ſde ſudabit: ſi ſcd̄o paulatiue ⁊ ordinate huic modico calido calm adiūgat': ⁊ corpus cōtinue ſuſcipiat illud: cū fuerit calidū ſufficienter auctū tūc corpus ſudabit p̄fecte ⁊ ſi non etiam ſtatim obuiet: vt dictū eſt forti calido aut debili ſoluz. ¶ Deinde. (Quia eniz.) Declarat hoc. qd̄ dicit dicens: q̄ illi q̄ ſunt in calefactoriis vt ſtuff. ſ ſudāt magis cū p̄paratiōe: vt ſi p̄exiſtēti calido minori mai⁹ adducat' paulatim: q̄̄z ſi ip̄ȝ calidū ſtatiz cū corp⁹ ingredit' calefactoriū fuerit caliduz tantū. i. multum vel in tāta q̄̄titate: quanta requiritur vt ſudorē inducat: ita q̄ ēt ſi ſit calidū ſufficiēs tēperatū ei qui morā cōtrarit in calefactorio: nō tn̄ erit notiter ingredienti tale: ⁊ pp̄ hoc docēt medici in balneis ordinate accedere de minori calido ad maius calidū. ¶ Deinde. (Aut q̄z.) Soluit ⁊ cām gn̄alē aſſignat vtr̄ ſumptā ex actiuis ⁊ paſſiuis: ⁊ idē repetit in. 32. problemate hoc problema: vt magis cā eius dearticulet': ⁊ p̄lo dicit: q̄ ſi dȝ fieri actio ⁊ paſſio: opȝ agens eſſe potens imprimere in paſſum ⁊ paſſuz diſpoſitū recipe: ſcd̄o cōparat paruū calidum ad multū: ibi ſcd̄a. (Sed alterū.) Dicit itaq; cām eſſe: q̄z vnūq̄dq; agēs p̄portionatuz patienti nāliter agit. Unde in p̄ de gn̄atione ⁊ corrup. dicit' q̄ vnūquodq; nō eſt aptū natum agere in quodcūq; ⁊ pati a quocūq;: neq; ex quolibȝ ſit q̄lib et: ſed ex determinato: ſicut dr̄ p̄ phy. ſic igit' ſi calidum proportionatum ſudorem inducit: tūc calidū plus iſto vt multum calidum non inducit ſudorem: cum ſit ia3 improportionatum: imo contrarium potius operabitur: q̄z

multa caliditate exuréte poros obſtruet: ⁊ hoc eſt qḋ dicit repetédo mediũ ſue rõnis: q² illud qḋ inducit aliquã operationē: inducit eam ſm ꝙ eſt ꝓportionatũ paſſo. Sic igit̃ requirit̃ cõmẽſuratio agẽtis ad paſſum: ⁊ hoc eſt qḋ ꝯcludit: ꝓpter hoc ad maius calidũ non ſudant corpora magis: imo minus: eo ꝙ vnicuiqꝫ patiẽti requirit̃ ineſſe alterã cõmenſurationē ⁊ diſpoſitionē diuerſaꝫ ꝗ̃ alijs. Si.n. nõ erit patiens diſpoſitũ: tũc agẽs nõ plus aget illi appoſito qḋ ē ſuperfſlue excedere diſpoſitioneꝫ paſſi: eo ꝙ nõ idē parat̃ ad vtrũqꝫ: ꝗꝫ vt dictũ eſt prius: ⁊ ideo nõ fiet actio: ſꝫ illḋ qḋ ſe apte parat ad recipiẽduꝫ impreſſionē agentis: hḋ ſufficienter operat̃. ℭ Nota ꝙ ex his verbis phi medici maxime moueri debẽt ad cõſiderandũ qḋo ſua calefactoria ⁊ vñ alias medicinas faciant corpori occurrere: vt pueniãt ad oppoſitum veruꝫ diſcraſie quãto plus poſſunt. Dico ãt hoc quoniã ſm veritatem nullus poteſt i hoc peruenire ad illud qḋ eſt certũ: ſicut dicit Gal. in 4° de inge. ſani. tũc.n. ſcientia noſtra: vt iquit eſſet ſicut Aſclipij: ſed veritati operationis appropinquare debemus quãtuꝫ poſſibile fuerit: cõſidentes de natura: quoniã qḋ plus eſt ſubtrahit: qḋ ãt diminutũ auget. ℭ Deĩde. (Sed alterꝫ.) Comparat multum calidum ⁊ paucũ adinuicem penes illud qḋ eſt ſudorem cauſare: ⁊ dicit: ꝙ alterum iſtorum duoꝝ agentiũ: vtpote paucuꝫ caliduꝫ magis preparabit corpus ad ſudorem: licet non faciat ipſum ſudare ꝗ̃ multuꝫ calidũ: imo hoc remouet preparationem: que erat ad ſudorē: ſi tamē paruuꝫ caliduꝫ debeat ſudorem inducere indiget alia proportione cõmenſurata ⁊ pro.i. maiori quantitate calidi: ⁊ hoc quia paruuꝫ calidum nõ operatur ſudorē: ſed calidũ factum amplius: ita ꝙ pre exiſtenti paruo calido: vt dictũ eſt: aliud calidum adiungatur: donec fiat caliduꝫ totum proportionatuꝫ patienti: ⁊ hoc eſt qḋ dicit: ſed paucuꝫ calidum facit ſudoreꝫ quãdo ipſi aduenit poſterius caliduꝫ paulatum ⁊ ordinate. Et ſcias ꝙ in toto iſto ꝓblemate intenditur talis ſermo: opꝫ agens ⁊ patiens eſſe cõmẽſurata ſi debet fieri actio ⁊ paſſio: ſed multum caliduꝫ ⁊ paucuꝫ caliduꝫ non ſunt cõmenſurata: ſed ſufficiens mediuꝫ: quare ⁊c. Et ideo Aui. ſecũda primi. balneatores ignem ſuuꝫ mẽſurant ſm complexioneꝫ eius qui ipſum ingredi vult.

ℭ Problema. xiij. Antiqua.

Ropter qd detergẽtib⁹ ſe magis fluit ſudor ꝗ̃ dimittẽtib⁹ ſupmanere? Utrũ ꝓpter īfrigidatũ eē ab exteriori: aut q² ſic velamē fit ſudor ī poris: q̃re ꝓhibet iterioris motũ. Noua.

ℭ Cur detergẽti magis ꝓfluit ſudor ꝗ̃ reſidere ſinẽti. Utrꝫ quoniã refrigerati extrinſecus contingat. An ꝙ ſudor exterior veluti operculum foraminibus adhereat corporis: ita ne interior ſe promere poſſit.

ℭ Quare eſt ꝙ qñ abſtergit̃ ſudor ex corpore ſudantis ſicut cuꝫ panno lineo calido: ſudor poſtea magis exuberat ꝗ̃ ſi dimittit̃ ſup corpus ſudãtis nõ abſterſus. ℭ Deĩde. (Utrũ.) Soluit: ⁊ aſſignat duplicē cãm: ⁊ dicit hoc eē primo qñ ſudor calidus veniẽs ad eẽ ad locuꝫ.ſ. nõ ita calidũ ſicut erat locus corporis interior: vñ expellit̃: infrigidatur remanẽs nõ abſterſus a frigiditate ꝯtingẽtis aeris: q² quãtũcũqꝫ ſit calidus ē frigidus cõparatione nroꝝ ſpirituũ: ſicut apparet ꝑ Aui. ſcḋa pmi. ℭ Deĩde. (Aut q².) Ponit aliaꝫ ſolutionē dicẽs. ꝙ hḋ ſudor egreſſus ſi relinquat̃ nõ abſterſus remanẽs ſup poroꝝ orificia efficit̃ ſicut velamē obturãs ipſa: ꝓpter qḋ ꝓhibet̃ exitus ſudoris. Et ꝑ iſtum moduꝫ intelligendũ eſt illud qḋ dictum eſt in. 3. ꝓblemate. ꝙ partes non ſudant in aqua calida: obtegendo nãqꝫ eꝗ̃ poros partium ꝓhibet ſudoreꝫ diſſolui. Et ideo ex iſto capitulo relinquitur ꝙ ſolertes medicoꝝ cũ ſudor in criſibus exuberauerit: recte ꝓcipiunt infirmi corpus panno lineo ſubtili calido abſtergi: caute tñ fiat ne frigus ſubintrãs impediret eni egreſſionē ſudoris ſupuenientis alterius.

ℭ Problema. xiiij. Antiqua.

Ropter qd rutha fetidos ſudores facit: ⁊ q̇dã vnguentoꝝ? Aut quia in quorũ odore grauitas eſt: hec cõmixta corporis humiditatib⁹ malum faciunt odorem. Noua.

ℭ Qua de cã rutha: ⁊ nõnulla pigmenta ſudores fetidos moueãt? An q² quorũ odor grauitatē preſefert hec humorib⁹ ſordidis admixta fedum mouere odorem poſſunt.

ℭ Quare eſt ꝙ rutha cauſat ſudores fetidos in corpore: ſi inde fuerit inunctuꝫ: aut etiaꝫ ſi fuerit comeſta. Et ſilr q̇daꝫ de numero vnguẽtoꝝ fetidoꝝ facta ex ipſis corporis inũctione. Scias ꝙ rutha eſt duplex: q̇daꝫ enim eſt domeſtica vſualis: que viridis cũ fuerit ponit̃ ab Aui. ſcḋo can. calida ⁊ ſicca in ſcḋo gradu: cũ aũt fuerit exiccata ponit̃ calida ⁊ ſicca in. 3. gradu. Eſt ⁊ alia ſilueſtris calida ⁊ ſicca in q̃rto gradu acuta cauteriſatiua. ℭ Et nota ꝙ lꝫ ſolum exprimat Ariſt. ruthã cauſare ſudores fetidos corporis: tñ ſunt q̇dã alia que reddũt ſudores fetidos ⁊ alias ſuꝑfluitates vt vrinaꝫ ⁊ egeſtionē: ſicut breuiter ſunt oĩa hñtia caliditatē ⁊ ſiccitateꝫ eleuataꝫ cũ acuitate ⁊ humiditate extranea aquoſa plurima: ſicut pꝫ in. 13. ꝑticula. hec aũt ſunt: ſicut dicit Aui. 7° quarti. alei: pori: cepe. ⁊ oua digeſtione corrupta. Dicit etiã ꝙ ſparagus facit odorē corporis bonũ ⁊ fetere vrinaꝫ: ⁊ fenugrecũ facit fetere vrinaꝫ ⁊ odet fetorē egeſtionis: ⁊ hoc eſt: q² euacuãt ſuꝑfluitates corporis ꝑ vias illas. Et ex hoc potes habere ex qb⁹ vnguẽta cõponunt̃ que faciunt ſudores corporis fetidos: qñ cõponunt̃ ex acutis ⁊ humidis extraneis: additis ſibi oleis ⁊ pinguedinib⁹ viſcoſis aut ipſis ſilr malaſſatis ⁊ inunctis. ℭ Deinde. (Aut q².) Soluit dicẽs cãꝫ eſſe qñ ꝑdicta hñt grandē odoreꝫ acutuꝫ ⁊ horribilē: ⁊ cuꝫ talia admiſcẽtur humiditatib⁹ corporis: ſua caliditate mixta cũ humiditate extranea agũt in humiditates ſuꝑfluas q̇ a corporibus reſoluit̃: faciẽdo i illis motũ ⁊ turbationē: ex quo fumi eleuant̃ horribiles ⁊ fetẽtes qui totũ aerē inficiunt. Et de hac materia erit ſermo plenior in. 13. ꝑticula. ⁊ in. 33°. capi. ſcḋe ꝑticule repetit̃ hoc ꝓblema. dicit autē in quoꝝ odore grauitas: q² qñ cũ hõ inter cetera aĩalia prauuꝫ hẽat olfatuꝫ: ſicut dr̃ in 2° de aĩa: ⁊ de ſenſu ⁊ ſenſato: ⁊ nõ ꝯtingit ſignificare niſi ſm ꝙ eſt apphẽdere: nõ fuerũt ei differẽtie ⁊ obiecta olfatus noĩate nominibus ꝓprijs: ſed nominibus ſenſibilium aliorum ⁊ maxime ſaporum: vnde hic denotat differentiam ⁊ obiectum olfatus per differentiam ⁊ obiectum tactus ꝙ eſt grauitas.

ℭ Problema. xv. Antiqua.

Ropter qd ſudam⁹ magis dorſũ ꝗ̃ anteriora? Aut q² in anteriori quidez eſt locus interior in quē diffunditur ſudor: in poſteriori vero nõ eſt: ſꝫ extra expulſionē neceſſe eſt fieri: eadeꝫ autem cauſa eſt ꝙ ⁊ ventreꝫ minus ſudam⁹ ꝗ̃ pectus: amplius aũt q² magis cõſeruatiuũ ē ſudoris dorſũ ⁊ poſteriora ꝗ̃ anterio-

ra:pp id qđ magis anteriora q̃ poſteriora infrigidantur:quod quidez eſt cauſa ⁊ aſſellas ſudare citiſſime ⁊ maxime:minime.n.infrigidantur:amplius auté carnoſiora ſũt ea que ſunt circa dorſuz anteriorib⁹:quare humidiora:plus auté humiditas eſt i poſterioribus:medulla enim ſm ſpinaz exiſtés humiditatem multaz exhibet. Noua.

¶ Cur tergo magis q̃ priore pte ſudamus? An ꝙ in parte priore locus ſane intus hĩ i qué humor deducitur: quod in poſteriore nó eſt:ſed foras ibi excernaſ neceſſe eſt hoc idez etiaz facit vt vétre minus q̃ pectore ſudemus:addo ꝙ ſudoré terga magis ſeruare poſſunt:⁊ poſterior pars magis q̃ prior: q̄m prior magis q̃ poſterior refrigeraſ: qđ etiaz cauſe eſt vt ale citiſſime: atq; maxime valeát reſudare:videlicet q: minime refrigerantur:ad hec poſterior carnulétior ps eſt q̃ prior:⁊ proinde humidior. Cauſaz vero cur humidior ſit medulá habz:que p ſpiná tendens:multũ humiditatis afferre poſſit.

¶ Quare eſt ꝙ dorſũ ⁊ vſr partes corporis poſteriores magis ſudant q̃ anteriores:eſt auté dorſum pectoris poſterius:cui⁹ ptes ſunt ſpatule due ⁊ ſpina:ſicut dicit Ariſt.in primo de hyſtoriis aialiũ. Aut i anterio:i. Solutio. aſſignat tres cãs:dicit igiſ primo ꝙ in pte anteriori vt in pectore ⁊ in vétre eſt interi⁹ loc⁹ cócauus paꝝ diſtás a loco exteriori in qué diſſoluiſ ſudor factus exteri⁹:⁊ ſic ſudor nó ſp egreditur exterius ſ; diffundiſ in locũ iteriozé remanés applicatus ſuperficieb⁹ mébroꝝ itriſecoꝝ anteri⁹:q tandé emittiſ retentus extra aut p expirationez tuſſes ⁊ hmõi aut p vrinaz vel ſeceſſum:in pte v̄o poſteriori nó eſt locus cócauus in qué ſudor diffundaſ ⁊ retineaſ:imo opz ꝙ ſemp expellatur extra ⁊c. ¶ Deinde. (Eadé aũt.) Addit cóparando partes anteriores adinuicé vt pect⁹ ⁊ vétré penes hác cám dicés:ꝙ p iſtá eádé cám minus ſudamus circa vétré qui é locus mébroꝝ nãlium q̃ circa pectus qui eſt locus ſpiritualiũ:⁊ hoc accidit:q: locus ventris eſt maioris capacitatis q̃ locus pectoris qui eſt ſuperior. ¶ Deinde. (Amplius auté.) Dic 2° aſſignat aliaz cám dicens:hoc iđ eſſe q̄m dorſum ⁊ vniuerſaliter poſteriora magis ſunt ꝯſeruatiua materie ſudoris:vt ſudor exuberet ex eis q̃ ãteriora:eo ꝙ magis cótingit ipſa a cótinéte exteriore infrigidari q̃ poſteriora:cuz eis magis obuiet pp ſubtilitaté carniuz ⁊ raritatem:⁊ q: nó ſunt tátũ tecta pánis magis diſcooperiunſ:pp qđ phs ſignáter dixit magis anteriora q̃ poſteriora infrigidari:⁊ nó dixit magis ſunt frigida:q: falſum cóprobaretur:eo ꝙ cor magis irradiat parté anterioré q̃ poſterioré. ¶ Et addit inquiés illud idem eſt cá quare aſſelle.i. ptes ille concaue occultate ſub ſpatulis ⁊ adiutoriis valde cito mouenſ ad ſudoré:qui ⁊ in maxima q̄titate accidit:ſilr ⁊ inguina:⁊ hoc eſt ꝙ repetit medium ſue cauſe dicés:minime.i. valde parũ infrigidanſ aſſelle cum ſint ſpatulis ⁊ adiutoriis cooperte:ad ipſas etiam irradiet cor emittendo ſuperfluitates ſubtiles calidas in ipſis ⁊c. ¶ Deinde. (Amplius aũt). Dic 3° ponit aliam cám ⁊ dicit:alia cauſa é q: ſi partes exiſtes circa dorſum ⁊ vniuerſaliter poſterius carnoſiores ſunt q̃ anteriores:⁊ q: ſic ſunt ex ſanguine facte erunt humidiores:caro enim nó eſt niſi ſanguis ſpiſſatus ſicut dicit Ariſt. 2° de gñatione aialiuz. a frigiditate ⁊ humiditate reſpcũ oſſis.i. qđ generaſ a caliditate ⁊ ſiccitate velut tegula i fornace:⁊ nó reſpcũ adipis ⁊ piguedinis: ſicut dicit Aui. p° pmi:quare ⁊ ſupfluũ alimenti carnis erit humidũ magis. ſicut mã ⁊ ſuũ alimentũ:cũ vnũqđq; nutriatur a ſibi ſimili ⁊ cóueniétí:⁊ ſupfluitas ſeruat naz ſui puri ⁊c. ¶ Eſt aũt aliud pp qđ in poſteriorib⁹ magis abũdat humidũ q̃ in anterioribus.ſ. medulla ſpine dicta nucca:q̃ eſt ſtba alba duob⁹ pãnculis inuoluta tráſiés p oés ſpondiles ab exitu cerebri ad anũ:a qua qdé cótinue i tráſitu ſuo oriunſ nerui:ſicut a cerebro virtute tñ cerebri. Uñ Aui. in pn°. 3. cañ. dicit ipſaz fore vicariũ cerebri. hec auté cũ ſit humida multũ in tráſitu ſuo exhibet humiditatez: ſic igiſ in parte poſteriori magis abũdat mã ſudoris q̃ in pte anteriori. ¶ Eſt ⁊ alia cá:q: partes ⁊ muſculi poſteriores magis laborát q̃ anteriores:ſuſtinent.n. pódus totius erectũ:ſilr in ipſis ſit magnus motus ⁊ cófricatio pp frequété motuz ſpatulaꝝ ⁊ brachioꝝ. ¶ Et ſcias ꝙ hec cá ſumpta a pte carnoſitatũ per ſe nó eſt oino ſufficiés:opz enim cũ hoc adeſſe viam aptam vt poros:⁊ mouens forte eſſe:videmus náq; nates carnoſas valde:⁊ non tñ ſudare multis aliis partibus magis nó ſic carnoſis. ¶ Et ſcias ꝙ ſpinalis medulla ſm phm ſatis videſ eſſe cá quare poſteriora magis ſudant anterioribus:ponit.n. ſcđo de ptibus ipſam calidiorem cerebro:qđ manifeſtari dicit p ſituz ſuũ eſt eni cótrita cerebro in oppoſito ei⁹:vt ipſ; calefaciat:q̄m natura ſemp ingeniaſ ad exceſſum vniuſcuiuſq;:ſimiliter ét:q: pinguis eſt:oſtédiſ ꝙ ſit calida:quoniá pingue apđ eum eſt calm. Medici vero ponunt eaz cerebro frigidioré ſicut apparet per Gal. primo ꝺ complexionibus:⁊ hoc ſufficiat cum non ſit preſentis conſiderationis opus.

¶ Problema. xvj. Antiqua.

PRopter qđ ſuper qb⁹ iacem⁹ nó ſudamus? aut q: calidus exñs locus quo tágimur prohibz tráſire ſudorez:deſiccat enim ipſuz:amplius auté reprimitur:repreſſus aũt diffunditur ſanguis:quo accidente infrigidaſ magis:ſignũ autez ſtupor:infrigidatio eniz eſt paſſio:⁊ ſit ex repſſione ⁊ pcuſſione. Noua.

¶ Cur ea pte qua iacemus ſudare nó poſſumus. An quoniá pars q̃ tágimus:cũ plus q̃ modicũ ſit incaleſcens prohibet ne permeet ſudor. Raſiccat eniz atq; aſſumit. Ité comprimi eaz parté ſic euenit:hec vero ſanguinez cópreſſa diffundit:quo diffuſo ſatis refrigeraſ:argumésto ſane torpor é. Quippe qui non niſi frigoris iniuria fiat:atq; effici vel afflictu vel ictu ſoleat.

¶ Quare eſt ꝙ q̄ſi fuerim⁹ nudi ⁊ iacuerim⁹ ſup aliq̃ corpora ⁊ marie dela nó ſudam⁹:qđ tñ vſ déré cótingere:cuz ſudor cauſeſ a caliditate:⁊ calor augeatur pp cóiúctioné duoꝝ calidoꝝ:intelligo qdé ſudoré nó fieri ⁊ marie in locis vbi ſe cótangunt:⁊ hoc eſt veꝝ dũ pmanet ꝯtactus nó interciſus cópreſſionis:ſi.n. motus ſupueniret:ſupueniret ⁊ ſudor:ſicut pz i coitibus:in qb⁹ ét in locis cópreſſionis ſudor cauſaſ. ¶ Deinde. (Aut q:.) Solutio:⁊ aſſignat duplicé cám:dicit ergo pmo hoc eé:q: cũ locus circa qué accidit tactus cópreſſionis efficiaſ vehementer calidus:prohibetur materia ſudoris in ſudorem exire:imo potius ca-

bilitate inſenſibilr euapoꝛet:coſtipa eo mō quo dictū eſt balnetū vehemēter calm ꝓhibere ſudoꝛis mām deſiccādo ⁊ ſicut dr̄ in.27.capi.facie pp multā caliditatē in rubicū/ dīe nō ſudare. ¶ Caliditate nāqꝫ duoꝝ coꝛpoꝝ ⁊ ꝓpꝛie calidoꝝ actu cōiūcta ſibi ſe rāgētiui augmētata:ſpūs ⁊ ca loꝛ vtriuſqꝫ cōcitāt ⁊ motu cōmouent reflexiuo:ita ꝙ ſpi ritus ⁊ caloꝛ vni⁹ refrāgit in coꝛpus alteri⁹:⁊ ecōuerſo: pp qd in medio coꝛpoꝝ caliditas vehemēs cōſtipatiua mate/ rie ſudoꝛis adducit.q̄re ſudoꝛ ānihilat. ¶ Deīde.(Ampli us ēt.) Dic ſcdo aſſignat aliā cām dicēs:ruſus aliā cāz ēē: qm̄ ſanguis cū mā ſudoꝛis ⁊ ſpūitu expulſiuo repercutit retro interius:qd ētit:cū vehemēs ⁊ ſubitus fiet cōpꝛeſſiōis tactus duoꝝ coꝛpoꝝ:tūc.n.ſanguine ⁊ ſpū repcuſſo diffū dit ptes ꝓfundas iteꝛioꝛes ſubintrando:quo accidēte coꝛ pus vtriuſqꝫ in cōtactu cōpꝛeſſionis infrigidat magis vel ia cēs:q̄ ſi nō fuerit accubitus vni⁹ ſup alteꝝ:igit coꝛpoꝛe ſic exteri⁹ īfrigidato ⁊ mā ſudoꝛis cū ſanguine ⁊ ſpū int⁹ ſub/ muſſa:nō cibit ſudoꝛ. ¶ Deinde.(Signū aūt.) Declarat illud p ſignū.ꝙ coꝛpus infrigidat plus q̄ ſi nō fieret com pꝛeſſio in accubitu vni⁹ ſup alteꝝ:⁊ dicit:ꝙ illud pꝫ ex ſi/ gno vt ex ſtupoꝛe:nā circa locū illuꝫ in coꝛpoꝛe vbi fit ītā ctu cōpꝛeſſio.cōtingit ſtupoꝛ:⁊ doꝛmitatio partis: ſicut pꝫ cū qs cōpꝛimit alteꝝ crus cū altero ſupponēdo vnū alte/ ri:aut cū qs mēbꝛū adeo cōſtringit vt caloꝛ ⁊ ſpūs nō poſ/ ſit ad ipꝫ trāſire ⁊c. Paſſio aūt accidēs ab hꝰ repcuſſione vel pcuſſione:cui⁹ ſignū eſt ſtupoꝛ eſt mala cōplexio frigi/ da inducta in pte illa:vbi fuit cōpꝛeſſionis cōtactus pp fu/ gam caloꝛis ad iteꝛioꝛa ⁊c. Silr̄.n.contingit iſtis:ſicut cū qs vnū crus altero cōpꝛimat:aut ſi pcutiat a vēto frigido ſtatim. ¶ Notādū eſt.ꝙ hec repcuſſio vel pcuſſio dicit eē foꝛtis ⁊ ſubita:⁊ in hoc vr̄ iſta ſolo a pꝛia differre. ¶ Item intelligendū eſt hoc accidere in pꝛincipio contactus reper cuſſionis.qm̄ foꝛte in ꝓceſſu reuertetur ſanguis ⁊ ſpiritus ⁊ ſic ſudoꝛ efficietur. ¶ Notandum etiā ꝙ virtuti anima li manifeſte compꝛehendenti que diuiditur in motiuam ⁊ ſenſitiuam accidunt nocumenta:⁊ hoc dupliciter:aut to/ taliter actus ei⁹ deſtruit aut non:ſi totaliter fiat coꝛruptio ⁊ accidat actui virtutis ſenſitiue dr̄ ſtupoꝛ:ſi iteꝝ nō tota lis fiat coꝛruptio ⁊ accidat actui motiue dr̄ tremoꝛ.ſi vo to taliter tollat act⁹ vtriuſqꝫ virtutis aut ſm mediū coꝛpoꝛis dr̄ paraliſis:q̄ quidē eſt ablatio ſenſus ⁊ mot⁹ ſm alteram partem coꝛpoꝛis:aut ſcdꝫ totū coꝛpus:⁊ ſic dicit epilepſia que eſt mollitia totius coꝛpoꝛis cum ablatione virtutis re gitiue:ſicut dicitur in tertio de ac.⁊ moꝛbo.

¶ Pꝛoblema. xvij. Antiqua.

PRopter quid doꝛmientes magis ſudant:aut ꝓpter repercuſſionē: collectum enim calidum interius educit humidum. Noua.

¶ Quare qui doꝛmiūt magis ſudāt. An cir cuꝫ obſiſtendi rōne euenit. Caloꝛ enī parte interna collectus pōt expellere humoꝛem.

¶ In quo cōparat ſomnū ⁊ vigiliam ad ſudoꝛē:⁊ dicit:q̄re eſt ꝙ doꝛmientes magis ſudant:ſupple q̄ vigilantes: ſic ſupplet poſtea in.28.cap⁹.vbi idē repetit ꝓblema. ¶ De inde.(Aut qꝛ.) Soluit:⁊ dicit hoc eſſe pp cōtractionēꝫ ca loꝛis naturalis ⁊ ſpūs ad partē interioꝛē et repcuſſiōe ad parietes mēbꝛoꝝ cōtentī:quo ſic ꝯtracto vigent foꝛtificat⁹ ſubtiliat ⁊ diuidit humida q̄ ſunt mā ſudoꝛis: quo pacto caloꝛ ipſe exunitione ⁊ victoꝛia materie foꝛtificatus inte/ rius:refrangit verſus partes exterioꝛes expellēs humida ſic ꝑparata in ſudoꝛes:pp qd relinquitur:ſomnū nō i pꝛī/ cipio cum accidit cauſare ſudoꝛes:ſed in ꝓceſſu cum ſibi

materiaꝫ coaptauit. ¶ Notanduꝫ eſt ſm Auicē.ſcda pꝛi mi.ꝙ ſomnus plus facit ſudare q̄ vigilia:ſudoꝛ tn̄ hmōi qui fit in ſomno eſt ſcdm moduꝫ exuperationis māe ⁊ q̄ti tatis ſuperflue:⁊ nō ſcdm modū reſolōnis cōtentiui ⁊c.

¶ Pꝛoblema. xviij. Antiqua.

PRopter qd faciē magis ſudāt cū ſit nō carnoſa:aut qꝛ bn̄ ſudabilia ſunt quecūqꝫ ſunt humida ⁊ rara: caput āt tale eſt:humiditatē nāqꝫ ꝓpꝛiā habet multaꝫ:demonſtrāt autē vene tendētes exinde:⁊ catarri ex ipſo:⁊ cerebꝛū humiduꝫ:⁊ poꝛi multi ſunt:ſignū aūt capil li qd poꝛi multi ſūt terminātes exterius:nō igitur ex inferioꝛib⁹ ſudoꝛ:ſed ex capite fit: ꝓpter quod ſudant ⁊ maxime frontē:ſubia cet enim pꝛimū:humidū autē deoꝛſuꝫ fluit: ſed non ſurſum. Noua.

¶ Cur facie maxie ſudemus:cuꝫ in ea mini mū carnis ſit:an quod expeditius illa ſuda/ re pōt:que humida laxaqꝫ ſūt. Caput auteꝫ tale eſt. Cōtinet eniꝫ ſuā plurimaꝫ humidi/ tateꝫ:qd vtiqꝫ venaruꝫ ratione pateſit que hinc ptendunt. Diſtillationes quoqꝫ ex ca/ pite oꝛiunt ⁊ cerebꝛū humidū eſt:⁊ foꝛami/ na permulta in capite habētur:que tā mul ta eſſe:ac foꝛas vſqꝫ ptēdere capilloꝝ indi/ cio conſtat:igitur ſudoꝛ nō a partibus imis ſꝫ de capite oꝛitur. Uñ ēt fit vt pꝛimuꝫ ⁊ ma xime frōte ſudem⁹. Pꝛia.n.frōs ſubdita ē.

¶ Repetit.xi.ꝓblema vt addat ⁊ ꝯfirmet ei⁹ ſolōnē. Et di/ cit vñ eſt ꝙ hoīes magis ſudāt circa faciē q̄ circa alias p/ tes coꝛpis:⁊ adducit ei⁹ motiuū qōnis dicēs:nō vr̄ ſic eēe: qm̄ facies ē mēbꝛū carne denudatū:qd aūt eſt tale nō eſt exuberatiuū ſudoꝛis:ſicut declaratuꝫ eſt in.15.ꝓblemate. ¶ Deīde.(Aut qꝛ.) Soluit:⁊ pꝛio oſdit caput ſudare pꝛe ceteris.ſcdo ex hoc oſdit frōtē adhuc plus ſudare aliis ptī bus capitis.ſcda ibi.(Et maxie.) dicit igit pꝛio hoc iō eēe: qm̄ ptes hn̄tes humiditatē intra nō obturatiuā poꝛoꝝ:⁊ cū hoc ſint rare cōpoſitiōis:ſūt nate bn̄ ſudare: cōtinet.n. eās ſepe declaratas neceſſarias ad ſudoꝛē:talis aūt ps ē ca put:qd oſdit:hꝫ enī multaꝫ humiditatē pꝛe aliis ptib⁹ coꝛ poꝛis ſibi ſoli appꝛopꝛiatā:⁊ cū hoc ē raꝝ vt declaratū eſt ſepe:q̄re ⁊c. Dicit aūt ꝓpꝛiaꝫ humiditatē:ad dr̄iam humi ditatū extraneaꝝ que ſibi occurrunt a partib⁹ totius coꝛ/ poꝛis:eſt nāqꝫ caminū reliq coꝛpis:aut dicit ꝓpꝛiā ad dr̄iā hūiditatis coīs:q̄lis ē hūiditas epatis:illa.n.hꝫ Ga.i teg.tra ctatu ſignoꝝ:totū coꝛp⁹ reddit hūidū niſi coꝛ ꝯ opet.ſilr ꝯ opat epar ſiccitati coꝛdis. ¶ Deīde.(Demōſtrāt aūt.) Dic 2⁹ declarat ꝑdcā dicēs ꝙ vene multe ⁊ arterie cōtinētes hūida ⁊ nerui hūidiſſimi ex capite ꝓcedētes declarāt no/ bis ꝙ cerebꝛū ſit hūidū:ſilr ⁊ reumata ex ipſo dcāſa ⁊ poꝛi ſēſibiles mlti ⁊ īſenſibiles ex ipo ꝓcedētes dnotāt hūidita/ tē ei⁹ grādē:nō.n.tot oꝛdinauit nā i ipſo niſi ad expellendū ſupfluitates multas aquoſas q̄ abūdabāt i eo. Et ꝙ poꝛi in capite ſūt mlti terminātes exteri⁹ ⁊ nō latitātes interius tm̄:appet ex mltitudine groſſicie ⁊ lōgitudie capilloꝝ ex/ teri⁹ egredientiū. ¶ Notādū ē ꝙ cū duplex ſit hūiditas ce/ rebꝛi:nālis.ſ.⁊ accñtalis:nāleꝫ tetigit cū dixit:vene tendē/ tes.accñtalē vo cum dixit ⁊ catarri ⁊c. ¶ Deinde.(Non

ſgit.) Hic 3°. ꝯcludit lrãm ex ꝑdictis dicēs ſudorē ſi, cāri ex ptib° iſferiorib° i tm̄: ſicut a ſupiorib°: cātur .n. ex capite magis pp cās ãdictas. ℭ Deīde. (Et marie.) Oñdit ꝙ pars q̃dã faciei vt frõs ſudat pre aliĳs mēbris corpis: ē aūt frõs illã faciei ꝙ ſub bregmate .i. ſincipute ē mediū oculoꝝ. ſicē dicit Ari. i prio õ hyſtoriĳs: ꝛ dicit ꝙ hoïes marie ſudāt circa frõtē ꝛ plus q̃ȝ circa alīs ptes faciei: eo ꝙ frõs prio ſubeſt cerebro añriori: i quo ꝯtinet̃ multū õ hūido mãli ſudoris: cerebrū .n. añrius ē hūidi° aliĳs ptib° cerebri: illã ãt qð ē tale hȝ hūidū ſupfluū multū: qð nãlr tēdit deorſum cū ſit graue ꝛ corpulētū: nõ .n. fortaſſis pt trãſire in capillos pp hūiditatē ſupfluã aq̃ſaȝ: cū capilli generent̃ ex fumo aduſto: pp qð hȝ hūidū mãle ſudoris refrãgit̃ a fridita̅te ſub cerebro añriori: vt frõte ꝛ foras i ſudorē emitt̃. ℭ Notãdū ē ꝙ oȝ ip̃ȝ cerebrū hr̃e mlta foramia ipſi° expurgatiua mãifeſta pp õbilitatē i ſua creatõe: vt ē foramē qð ē i palato colatoriū nares ocli aures: ꝛ imãifeſta: vt ſūt loca ſterſectionū futuraꝝ ꝛ vſr toti° cranei ꝛ cutis exterioris: vt mūdificaret̃ a mlt̄is ſupfluitatib° q̃ ad ipſuȝ aſcēdūt ex reliq̄ corpis: ꝛ i eo gñãt̃: ppea vt meli° ab his expurgaret̃ fuit loc° ei° ſup hec. Vñ Auic. 2° pmi. ſi loc° ꝓprius cerebri nõ eēt altus: res ex tali mõ prouenirēt quã tolerare non poſſz: neq̃ȝ eius virtus cum ipſo remaneret eſſentialiter.

ℭ Problema. xix. Antiqua.

Propter qd ſudātes ſi ifrigidant̃ aut aq̃ aut vēto nauſeãt: vtrum q2 humidū infrigidatū ſtetit: coadunatū ãt nõ quieſcēs pp fluere: aut ꝛ ſpirit° trãſiens exteri° factus ſudor pp infrigidationem: hic intrinſecus infrigidatus prius q̃ȝ egrederetur humidum factus eſt ꝛ cadens facit nauſeam. Noua.

ℭ Qua õ cã q ſudāt: ſi vel aqua vl' flatu refrigeſcãt nauſeãt. Utrū qm̄ humor qui ex fluxu cõtinuo minime queſcere poſſit: hic refrigeſcēs i pte priore vniuerſus cõſtiterit. An ꝙ ſpūs q foras v̾ſus ꝓueniens in ſudorem ob frigoris occurſuȝ cõuertit̃. Hic intus añ refrigeſcens q̃ȝ exeat tranſeat in humorem atq̃ȝ in eaȝ ptē incūbens nauſeam moueat.

ℭ Quare eſt ꝙ ſudantes ſi infrigidant̃ aqua frida aut vēto cadūt in nauſeaȝ? ℭ Notanduȝ eſt ꝙ p nauſeaȝ intelligo faſtidiuȝ ꝛ abhominationē que eſt motus quidã parū ad vomituȝ: que cõtingit aut ex humorib° natãtibus vel adherētibus ſeu imbibitis relaxãtibus os ſtomaci: aut ex rebus vnctuoſis faſtidioſis exterius occurrentibus aut ex corrupta digeſtiõe ciboꝝ. ℭ Deīde. (Utrū hūidū.) Soluit ꝛ diuidit̃ i duas ſm̄ duas cās q̃s aſſignat: ꝛ dicit hoc eſſe qm̄ humidū caleſactiuū .ſ. materia ſudoris q̃ egrediebatur in ſudorē quieuit ꝛ nõ potuit extrinſecus exire: pp ifrigidationē ꝓhibentē motum: ꝓpter qð ſic infrigidatū coadunatur interius: nõ quieſcens adhuc ibi fluit pp conſuetum quē prius inceperat habere ad exteriora cū mouebatur in ſudorē: fit autē fluxus eius ſuper os ſtomaci remolliendo ꝛ relaxãdo ipſuȝ humiditate tepida pigra faciēte cõtrariam opationē melie: que qdēȝ ponticitate ſua cõfortãdo corrugatiõe os ſtomaci excitat appetitum: ꝙ aūt humiduȝ relaxatū remaneat ſup os ſtomaci oñdit̃: ipe nãq̃ȝ ſudoris multus fumus eleuat̃ a ſtomacho ꝛ pulmone petens cerebrū: cui cū frigidū exterius ſubito occurrit refrãgit̃ deorſum ꝛ recurrit ad os ſtomaci ꝛ pulmonē: ꝛ magis ad os ſtomaci q̃ȝ ad pulmonē: pp naturaȝ magis defendētem pulmonē ore ſtomaci: ſic itaq̃ȝ merito antedictum humiduȝ infrigidatū cū peruenerit ad os ſtomaci adhuc tepidum exiſtens faſtidiū cauſat: ꝛ iõ videmus medicos volentes aliquē vomere ꝑcipientes faſtidiū primitus induci cū vnctuoſis ꝛ aqua tepida: vt inde ore ſtomaci debilitato leuius vomitus adducat̃. Et ſcias ꝙ iſte ſermo magis verificat̃ in repletis ꝛ carnoſis qui nõ ſoluȝ patiunt̃ faſtidiū: ſed per totū corpus ſentiunt teporē i mēbris ꝛ cõfricationem. ℭ Deīde. (Aut ꝛ ſpūs.) Aſſignat aliaȝ cãm ſumptã ex cã efficienti plus: predicta nãq̃ȝ ſumebat̃ ex cã mãli: ꝛ dicit hoc iterū iõ cõtingere: q2 ſpūs eductiu° ſudoris: aut ꝑtranſiens ad exteriora corporis vapor cauſatiuus ſudorē interius tepidus reddit̃ ꝛ frigidus. pp frigiditatē exterius occurrentē ab aqua vel vēto frigidis anteq̃ȝ extra egrediatur cū ſudore: imo remanēs iterius efficitur quid humidū corpulentū: qð qdem ponderoſum factū refrangitur ſup os ſtomaci: ꝛ ibidem nauſeam inducit: relaxando ſua humiditate lubrica pigra villos oris ſtomaci.

ℭ Problema. xx. Antiqua.

Propter qd qñq̃ȝ ex capite ꝛ pedibus caleſactis ſudores fiūt marie aut q2 caleſactū trahit ad ſe humidum: humidum autē non hȝ vbi cõſumat̃ ꝓpter id quod ſunt hec loca oſſea: cadit igitur extra. Noua.

ℭ Cur i capite pedibuſq̃ȝ incaleſcētib° ſudores marie excitant̃. An qm̄ hūorē ad ſe mēbra incaleſcētia trahūt: humor aūt ptēȝ qua abſumatur nullã hȝ cuȝ ea loca oſſibus ſcateant: itaq̃ȝ vt excidat foras neceſſe eſt.

ℭ Quare ē ꝙ qñq̃ȝ caleſacti potiſſime patiunt̃ ſudores circa caput ꝛ pedes: nõ aūt ſic circa alia mēbra: cū partes extãt frigide aquoſe ꝛ ſicce. ℭ Dicit aūt qñq̃ȝ: eo ꝙ hoc nõ ſemp cõtingit: ſicut dicet̃ in .28. ꝛ .31. capi. ꝙ agonizãtes ſudãt pedes ꝛ nõ faciē. Itē aliq dū ſufficienti exercitio mouētur ſudãt faciē ꝛ nõ pedes: qdã autē neutrū hoꝝ ſudãt: ſȝ ſudãt circa locū vbi mã ſudoris amplior cõtinet̃ cū raritate poroꝝ: opȝ ēt ꝙ ad hmõi ſermones verificãdos corpus ſit tēperatū vnigeneū p totū: qm̄ ſūt aliq de natura ſua ſudãtes faciē ꝛ nõ pedes: aliĳ ecõuerſo: qdã aūt alīs ptes corporis ꝛ nõ illas. ℭ Deinde. (Aut q2.) Soluit dicēs: id iõ eē qm̄ mēbrū caleſactuȝ virtute calidi cui° eſt attrahere cõtrahit humidū ad ſe: hmõi aūt humidū attractū nõ hȝ locum in quē diffundat̃: ſicut hȝ materia ſudoris pectoris ꝛ vētris: vt dictū eſt in .15. ꝓblemate: caret aūt iõ loco i quo recipiat̃: eo ꝙ loca capitis ꝛ pedū ſūt oſſib° magnis ꝛ pluribus ſe tãgentib° cõpaginata: in pede enim paruo vt a focilibus cruris inferius dictis cauis ſunt .25. oſſa dura ꝛ ſolida: in toto autē pede magno vt ab ancha iferius ſunt .29. in capite quoq̃ȝ cū oïa cõnumerata fuerint oſſa cuȝ dētib° ſunt .55. ℭ Et ſcias ꝙ quidã libri habēt: aut nõ habēt: ꝛ tūc vr̃ duplex ſolutio aſſignari: ꝑor tñ lr̃a q̃ dicit aut cõior eſt ꝛ melior. ℭ Dubitat̃ hic de eo ꝙ dicit mēbra vt pedes ꝛ caput nõ habere vbi recipiant humiduȝ ſudorale: ꝛ maxima occurrit dubitatio de capite: cuȝ caput magnam cõtineat concauitatem intra ſe: in qua videt̃ poſſe mã ſudoris cõtineri: ſicut dcm̄ eſt in .15. ꝓblemate de ꝯcauitate vētris ꝛ pectoris. ℭ Eſt dicēdū ꝙ lȝ in capite ſub craneo ſit magna concauitas: parum valde relinquit̃ vacuuȝ quod non repleatur cerebro: ſicut etiã pȝ in libris de aïalib°: homo inter cetera aïalium habet maius cerebrū: ꝛ magis replens concauitatem cranei ꝛc. Item natura ſapiens regu-

lat vnūquāq; partem ſm eius diſpōnem: cum cerebrum ſit humidiſſimum mēbrum ⁊ debiliſſimum: ſi humidum ad ipſum confluerēt: timendū eſſet ne egritudines ſtatum ſuffocatiuas incurreret: vnde natura ipſū expurgauit ab humidis ſuperfluis: cuius ſignū eſt multitudo meatuum in ipſo: ⁊ deinde etiam expurgantibus. Aut dicendum ē: ꝙ ſi materia multa ſudoris ſit in capite nō eſt ꝓprie ipſi⁹: ⁊ expellitur faciliter propter raritatē pororū eius. Et ſcias ꝙ cauſe aſſignate hic ſunt probabiles ſatis ⁊ minus perfecte nunc complentur ſufficienter per ea que dicta ſunt ſepe circa ſudorem capitis ⁊ dicentur in ſudore pedum.

¶ Problema. xxj. Antiqua.

PRopter qd laborātes qñ ceſſauerit ſudāt: oportebat.n.ſiquidē labor cauſa quādo laborant. Utrū qꝛ laborantis quidē a ſpiritu vene inflate poros claudi faciūt pauſantibus āt reſident: quare apertioribus factis poris: facile peruenit ſudor: aut quia laborantibus quidē ſegregat motus ex cōnaturali humido ſpiritū: ⁊ ꝓpter caliditatē que eſt a motu fit hūidū ſpūs ſuperficialis: qñ autē ceſſauerit a laboribus ſimul ⁊ caliditas finit: ⁊ ex ſpū dēſato humiditas fit ſudor. Noua.

¶ Quare q laborant vbi a labore deſtiterint ſudare icipiūt. Nā ſi labor cā eſt: cū laborāt ſudare debēt: vtrū ꝙ inter laborandū vene ſpū iflate cōprimi foramina cogāt: data ꝟo gete lare cōſiderāt: itaq; per ampliora iā facta foramia expedit⁹ hūor ꝑuadat. An qm̄ cū laboraſ: ſpūs ex coherēte hūore mot⁹ ſecernit: ⁊ calore qui a motu excitaſ hūor i ſpiritū p ſūma corpis extenuaſ. cū ꝟo a labore ceſſatū eſt: ſil' ⁊ calor deſinit ⁊ ex ſpū ſpiſſeſcēte hūor qui ſudor appellaſ conſiſtit.

¶ Quare eſt ꝙ laborātes victū manibus querentes: ⁊ vſr ōēs ſe forti exercitio exponētes magis ſudant cū quieuerint ab actu laborioſo ꝙ̄ quādo fuerint in ipſo. ¶ Deinde. (Oportebat.) Subiūgit motiuū ſuū qōnis dicēs: imo directe videſ cōtrarium: magis nāq; videſ oportere ſudare cum ſunt in actu laboris: iō qꝛ labor actualis eſt cā ſudoris: ſicut pꝫ. nam cū ſumus in actu laboris corpora caleſiunt magis ⁊ ſubtiliantur: ⁊ diuidiſ humidū egreſſū in ſudorē. ¶ Notandū vt appareat veritas ⁊ ſolutio iſtius motiui Ariſto. ꝙ effect⁹ tripl'r ſe hñt ad ſuas cauſas: qdā enī ſunt ſemp concomitantes cās ſuas: ita ꝙ ſil' fiunt ⁊ ſil' corrumpunſ cū ipſis. ſicut illuminatio ſe hꝫ ad lucidū illuminans: vt pꝫ in lumine ſolis repto i aere. Quidā āt ſūt qui ſimul nō ſunt cū ſuis cauſis: imo poſtea manētes incorrupti poſt ablationē cāꝝ: ſicut aīal gñatū ⁊ artificiatū vt domus. hec.n.permanēt ſiue cauſe corrūpanſ ſiue ſupſtent: qdā.n.ſe hñt medio mō. nō.n.ſtatim ſunt ꝑ totū qñ ſunt ſue cauſe: neq; ſtatim corrūpunſ poſt corruptionem cauſaꝝ: velut eſt qualitas aliqua impſſa in cōtinēte: vt caliditas manans a corpore calido: ⁊ de his effectib⁹ ē ſudor: ita ꝙ pōt eē cū pñtia cāꝝ ſuaꝝ ⁊ non minus cū abſentia: imaginor.n.ipm qd mediū inter pmanētia que nō ſūt cū fiunt ſꝫ poſtea: ⁊ ſucceſſiua q̄ ſunt cū fiunt ⁊ nō cum facta fuerint. ¶ Deinde. (Utrū quia) Soluit. ⁊ pmo aſſignat cauſam apparentē: ⁊ ⁹ exiſtentē magis. dic⁹. (aut qꝛ.) Et dicit ideo eſſe qꝛ forti exercitio laborantes vene ⁊ arterie ⁊ vniuerſaliter cōcauitates corpis vt pectoris inflantur ⁊ tēduntur ꝑꝑ retentionem ſpūs: quibus inflatis ⁊ tenſis pori tendētes in exteri⁹ obturanſ: ſicut obturanſ folles cū aere replentur: quare tūc ſudor impeditur exire: quaſi in introitu vacui: vt dolia oſtendunt repleta liquore. Cū aūt laborantes ceſſauerint ⁊ fuerint quieti: vene ⁊ vl'iter receptacula prius inflate contrahunſ ⁊ reſident: partes nāq; eorum appropinquant adinuicem: ꝑꝑ qō aperiunſ pori exterius cōpreſſione facta interius a reſidentia: quib⁹ apertis ſpūs expulſiuus ſudoris cōpreſſus incōcauitatibus egreditur exterius: ⁊ tunc ſudor de facili ſuperuenit. ¶ Deīde. (Aut quia.) Aſſignat aliā cām dicens: ideo eſſe qm̄ in laborantibus ſūme: motus cauſatus interius a motu laboris extrinſeci ſepat ſpm̄: qui expellit humidū in ſudorē ex humido ꝯſūt ipſū ſpm̄: nō.n. ſpūs ꝑꝑ nimium motū ſubtiliatus ⁊ laxatus aſſociaſ humido ducēdo ipſū ad exteriora in ſudorem: ⁊ hoc eſt qō dicit: imo ſpūs ꝑꝑ caliditatē ⁊ ſubtilitatem quā acqſiuit a motu fit hūidus relaxatus ſupficialis iterius ⁊ nō potēs penetrare exterius: humidū.n. adeo ſubtiliaſ ⁊ diuidiſ ꝙ ſpū admiſceſ motū ei⁹ obtēdo. Cū autē laborātes fuerint ſedati a motu laboris: ſimul tpe ⁊ caliditas ex labore cāta incipit deſinere ⁊ tepeſieri: ꝑꝑ qō ſpūs qui erat ſubtiliatus expanſus cōdenſaſ ⁊ cōuertitur ad nām humiditatis que dr̄ ſudor: ſic hic accidit ſicut videmus in aere eleuari vaporē ſubtilē: q eſt mā vētī: deinde frigiditate idem vapor cōdēſaſ ⁊ efficaſ mā pluuie ⁊c. ¶ Notādū eſt ꝙ ſi dꝫ eſſe ſudor: opꝫ ſpūs hīe caliditatē mediocrē. ſi.n. fuerit multū itēſa: nō fiet ſudor: vt hic pꝫ: ⁊ in.27.cap°. hui⁹ ſi ꝟo nimis fuerit remiſſa vt cū ea humidū ſit groſſum viſcoſum obtatiuum: nō pōt ſimiliter fieri ſudor: vt patebit in.22°.capitulo. Et ſcias ꝙ iſtud ꝓblema idem inuenies in.23°.⁊.24°.capitulo.

¶ Problema. xxij. Antiqua.

PRopter qd ſp corpore fluēte ⁊ defluxiōe fcā ex ſupfluitatib⁹ nō alleuiaſ corp⁹: niſi ceſſauerit ſudare? Aut qꝛ mior ē expurgatio: qñ.n. ex hūido ꝑmutaſ i aerē: pl⁹ fit ex mīori: humidū.n. ſegregatū plus: q̄re multo tpe expurgatio: ꝑꝑ h āt ⁊ qō p minores poros expulſio ē: āpli⁹ viſcoſū ⁊ glutinoſū cū hūido, qdē expelliſ ꝑꝑ cōmixtionē: cū ſpū aūt non pōt: marie aūt hoc ē qō ledit: ꝑꝑ qō ⁊ vomitus ſudorib⁹ alleuiāt magis: ⁊ qꝛ extrahunt hec ſicut groſſiores ⁊ corpulētiores exñtes: ⁊ qꝛ a carne qdē lōgiquus ē loc⁹ iſte i quo ē viſcoſū ⁊ glutinoſū: q̄re moleſtū ē trāſmutare: vētri aūt ꝓpinquus eſt iſte loc⁹: aut.n.ī ipſo fit: aut ꝓpe ipſum: ꝑꝑ qō ⁊ difficulter educibile aliter. Noua.

¶ Quare cū corp⁹ aſſidue fluat. effluxuſq; ipſe ō excrementis ꝓueiat corp⁹ leuari nō poſſit niſi ſudauerit. An qꝛ minus excerniſ ꝙ̄ ſatis ſit. Cū.n. ex humore mutaſ i aerē plus ō minori exiſtat neceſſe ē. Hūor.n. qcūq; copioſius cū ſe diſcernit redūdat. diutiuſq; ob cā rē ꝑfecto excerniſ. Lenta item glutino-

ſaçꝫ excrementa: vt cū hūore ꝑꝑ mixtionē excerni pñt ita cū ſpū nequnt: q̄ q̄dē res maxime officere pt. Hic ēt vomit⁹ magis q̄ ſudores corpa leuāt: qm̄ ea ipa excremēta educūt vt q̄ craſſiores corpulētioreſçꝫ ſint: vtçꝫ cū carni q̄dē ꝑcul is loc⁹ ſit: q̄ lētā illā glutinoſāçꝫ materiā cōtinet: itaçꝫ nō ſine magno negocio dimouēdi datur facultas. Uētri āt e vicino eſt. Aut. n. i eo cōſiſtit: aut ꝑpe: quo fit vt difficile queant aliter educi.

¶ Quare eſt ꝙ ſi corp⁹ cōtinue defluat ⁊ irroret ab humiditate ſudorali ab ipſo deciſa: dato ēt ꝙ hic defluxus humidus ſit ex ſuperfluitatib⁹: nō tñ corpus alleuiat̃ idē: neçꝫ melius fit ei quouſçꝫ nō ceſſauerit ei oīno defluxus ⁊ ſudor h⁹ ſuperfluitatū. ſic itaçꝫ ſi corp⁹ dꝫ bñ hr̄e: oꝫ ſuperfluitates cāntes ſudoris defluxuꝫ oīno finiri. ¶ Notādū eſt ꝙ hec emanatio ſudoris ſic diu ꝑdurās ēt cauſat̃ a mā́ cibali cuius aquoſuꝫ ſtatī euacuat̃ ſcā digōne ꝑꝑ debilitatē ꝯtētiue ⁊ apertionē poroꝝ: ſicut recitauit mihi vn⁹ q̄ paſſus ſemel tnanā creticauit ꝑ ſudorē diu exuberātē: ⁊ ab illa hora i āteā dixit ſe iaꝫ. 9. ānis trāſactis oī tpe ſpi i aurora ſudorē accidere ſibi: ⁊ talis ſudor ex hac cā ſepe in ꝯualeſcentibus cōtingit: aliqñ ꝯtingit ex ſuperfluitatib⁹ multis viſcoſis frigidis: ſicut multotiēs ꝯtingit i febrib⁹ flegmaticis: nō tñ ꝑꝑ hoc alleuiant̃ patientes. Uñ fortaſſe aliqs dicet primū ſudorē tāgi cū dixit. Corpore fluēte: ſcḋm aūt cū dixit. Et defluxiōe ⁊c. ¶ Deinde. (Aut q̄ꝛ.) Soluit: ⁊ diuiditur in duas ptes: primo dat cām q̄re defluxio iſta diu ꝯtinuat̃: 2° quare nō fit melius corpi idē. 2ª ibi. (amplius viſcoſus). p⁹ in duas ſꝫ ꝙ duas cās aſſignat. 2ª ibi. (ꝑꝑ hoc aūt.) Dicit ḡ ꝙ cōtinuatio iſti⁹ defluxus accidit eo ꝙ ipō facto plurics ⁊ plurics. nō tñ mūdificat̃ corp⁹ ſufficiēter ex ſuperfluitatib⁹ defluētib⁹: ⁊ ꝙ iſta ſit oñdit dicēs: ꝙ qñ eſt ꝙ ex humido viſcoſo q̄ſcēte in ꝓfundo ad eius ꝑmutat̃ ſubtiliatū a caliditate i aerē. i. in vaporē humido ſubtiliorē: tunc ex modica q̄ñtitate illius humidi viſcoſi cāntur humidū plus q̄ꝫ erat primū. Et hoc ē ꝙ approbatiōe ſubdit: q̄ꝛ humidū ſeparatū ⁊ diuiſum in partes ſubtiles eſt magis plurificatiuꝫ q̄ꝫ quādo erat cōgregatū latitās in ꝓfundo: ita ꝙ eſt ſile eius qḋ dr̃ in ſcḋo de g̃natione: ex vno pugillo aq̄ fieri x. aeris ⁊c. Et iḋ cōcludit: q̄ꝛ paruū humidū ſemꝑ plurificatur lōgo tpe durante ꝓdicta defluxione mundificatiua corporis. ¶ Deinde. (Propter hoc.) Ponit aliā cām continuitatis hmōi defluxionis ꝑ modū cuiuſdā correlarij dicēs: ꝙ ꝑꝑ hoc ēt accidit hoc: q̄ꝛ expulſio talis humidi viſcoſi facta in defluxione fit ꝑ poros ⁊ meat⁹ ſtrictos: ſūt. n. fere opilati ꝑꝑ viſcoſitatē mā́e. ſic ḡ duplex ē cā: vna multiplicatio hūidi viſcoſi reſoluti in vaporē: alia ſtrictura poroꝝ. ¶ Notādū ē ꝙ in. 37. ꝑticula ponit̃ iſte ſmo totalr̄: vel vbi hec lr̄a hꝫ. Propter hoc aūt. illa hꝫ. ꝑꝑ qḋ. ita ꝙ illic ex iſto ꝓblemate fiūt ꝓblemata duo. ¶ Deīde. (Amplius.) Aſſignat cāꝫ q̄re ñ alleuiat̃ corp⁹ ex tali ꝺfluxu oſtēdēdo ꝙ oꝫ mā́ꝫ iſti⁹ defluxiōis ad aliā regionē ducere: ⁊ ꝓ dicit ꝙ nō pōt euacuari ꝑ ſudorē dicēs: ꝙ h⁹ viſcoſū ꝯglutinoſuꝫ ſicut colla. vt dr̃. 37. ꝑticula. ſi dꝫ expelli opꝫ ꝙ expellat̃ cū hūido q̄dā ſubtili ꝑꝑ cōmixtionē quā hñt adinuicē iſta duo humida. ⁊ lꝫ cōmiſceat̃ cum humido ſubtili aqueo viſcoſum hūiduꝫ cōpactū: nō tñ cōmiſcet̃ cū ipꝫ expulſiuo ſudoris: eo ꝙ iſta corpora nimis diſtātia ſūt inter ſe. hūiduꝫ n. āçꝫ tale ē oīno ꝯrīū nā́e ſpūs: ⁊ ex hoc quoçꝫ potiſſime fit leſio corporꝫ: cū ſpūs nō poſſit hūidū iſtḋ cōpactū ſupare vna vice aut duab⁹ ⁊ reſoluere i ſudorē oīno ita ꝙ corp⁹ remāeat poſtea expurgatū inde. Propter hoc infert corr⁹ hic ſmo: vt ꝙ opꝫ hanc mā́ꝫ vomitib⁹ expelli. Scḋo adducit aliaꝫ rōnē q̄re oporteat h⁹ mā́m ꝯfluxus vomitib⁹ purgare. 2ª ibi. (⁊ q̄ꝛ.) dicit itaçꝫ: qm̄ ſic eſt purgationes facte ꝑ vomitū plus iuuāt patiētes h⁹ defluxiones q̄ꝫ ſudores: eo ꝙ purgatōes vomitiue euacuāt hoc. ſ. viſcoſum cōglutinoſum: ſicut etenī vomit⁹ fortior eſt purgatio q̄ꝫ ſudor: ita purgat hūores groſſiores: q̄re merito magis iuuāt vomitib⁹ q̄ꝫ ſudorib⁹: imo ēt iter criſes vtes ponit̃ ab Aui. 2°. 4. meliorē criſim fore illā q̄ fit ꝑ vomitū q̄ꝫ illa q̄ fit ꝑ ſudorē. p⁹ nāçꝫ i bōitate ē illa q̄ fit fluxu ſanguinis narīuꝫ. 2ª ꝑ fluxū ventris. 3ª per vomitū: quarta per vrinam. quintā ꝑ ſudorē. ⁊ ſexta ꝑ exituram. ¶ Deīde. (Et quia.) Adducit aliā rōnē dicēs. ꝙ loc⁹ ille i quo ꝯtinet̃ illḋ viſcoſum conglutinoſum eſt remot⁹ a ſuperficie exteriori cutanea in qua apparent ſudores: ⁊ iḋ difficile eſt nā́e ⁊ arti attrahere illud hūidū inde ꝑ ſudorē: cū nā ſemꝑ eligat euacuatiōes facere ꝑ vias ꝓpinquiores: ſicut pꝫ i libro affo. ſed loc⁹ in quo cōtinet̃ h⁹ hūidū cōglobatū eſt ꝓpinquior vētri ſuperiori ſiue os ſtomachi: ⁊ ꝙ ita ſit declarat̃: aut. n. ꝯtinetur i ipō. aut ē ꝓprie ipꝫ valde ſicē i porta iferiori vētris dcā pileron vētris: vel in inteſtinis ſuperiorib⁹ primis: vt duodēo ⁊ ieiuno vel circa meſeraycas ſuperiores: quō autēꝫ ⁊ qñ debeat fieri vomitus ⁊ ad quid dictuꝫ eſt in ꝑma ꝑticula. 4° capi°. ¶ Notādū ē ꝙ mā́ exiſtēs in vētre ſuperiori: q̄ dr̃ improprie ſtomachus aut eſt natās in ipſo ⁊ gurgulās: ⁊ talis ē facilis eductiōis. aut eſt imbibita inter tunicā ⁊ tunicaꝫ latitans: ⁊ talis eſt difficilis eductionis multa indigens ꝓparatione: aut eſt adherēs ſuperficiei interiori ventris: ⁊ tūc in eductione ſe hꝫ mediocriter: ſic itaçꝫ expoſituꝫ eſt hoc ꝓblema: ⁊ per ꝑhs tota. 37. particula. in ipſa. n. hoc ſoluꝫ problema continetur: in duo tñ ꝓblemata partitum.

¶ Problema. xxiij. Antiqua.

Propter q̄d min⁹ ſudāt i ipō labore q̄ꝫ remiſſi: At q̄ꝛ laborātes q̄dē faciūt: faciētes aūt laborauerūt merito igit̃ expellit̃ pl⁹: qñçꝫ q̄dē n. fit: qñçꝫ aūt ē: aut q̄ꝛ laborātib⁹ q̄dē ꝯcludunt̃ carnis pori ꝑꝑ retētionē ſpūs: quādo autēꝫ remittunt̃ aperiunt̃: ꝑꝑ qḋ ⁊ ſpiritum continentes minus ſudant. Noua.

¶ Cur min⁹ iter laborādū ſudamus q̄ꝫ cū relaxati labore q̄ſcimus: An qm̄ cū facim⁹ laboramus: cū fecim⁹ laborauim⁹: igit̃ plus tūc rōne excernitur. Alterū enim fieri eſt alterū eē. An q̄ꝛ cū laboramus carnis foramina retento ſpiritu obſeruant̃. Cū aūt relaxauimus aperiuntur: quo fit etiaꝫ vt ſpiritu retento minus ſudare poſſimus.

¶ Repetit Ari. 12ᵐ. ꝓblema vt amplius declaret ⁊ memorie cōmēdet. Et dicit q̄re corpora min⁹ ſudāt i ipſo actu laboris q̄ꝫ qñ fuerit q̄ſcētia a labore. ¶ Deinde. (Aut q̄ꝛ.) Soluit: ⁊ aſſignat duas cās ⁊ dicit iḋ eē qm̄ laborantes labore forti faciunt. i. cōgregant mā́m ſudoris: eſt enim tūc in fieri: ⁊ ſudor eſt de eis que oīno nō ſunt cum fiunt: prio enim opꝫ ꝙ precedāt mā́e diſpoſitiones. ſ. facientes. i. prio colligentes mā́s ſudoris: vel facientes. i. ſudātes: nunc actualr̄ laborauerūt prius: vt tpe quo aggregabat̃ mā́ ſudoris ꝑ laborē: q̄ꝛ igit̃ i iſtis q̄ laborauerūt q̄ſcētes nūc ꝓparata ē mā́ ſudoris ad ſudorē: ꝯdignū ē vt plus ſudēt q̄ꝫ laborātes i pñti: ⁊ hoc opꝫ: qm̄ mā́ ſudoris qñçꝫ ꝓparat̃ ad ſudorē: qñçꝫ ꝓparata ē: vt digeſtio mā́ ac ipſi⁹ oñdit expulſio. ¶ Deinde.

ſe. ¶ Deĩde. (Aut qꝛ.) Ponit aliã cãz dicẽs φ ĩ laborãti
b⁹ forti labore poꝛi q ſũt ĩ carne exteriori obturant̃ ꝓpter
retẽtionẽ ſp̃us ſicᷓ declaratũ fuit ĩ. 21. caplõ cũ dr̃ hꝫ qeue
rit a laborib⁹: tũc ſpirit⁹ egredit̃: eo φ poꝛi aperiunt̃. Ulte
ri⁹ nota φ ꝓpter iſtã cãz ꝓhibẽtes ſpiritũ exire min⁹ ſudãt
q̃ȝ relaxãtes ipm̃ ſicut apparuit ĩ 2° capitulo hui⁹ ꝑticule.

¶ Problema. xxiiij. Antiqua.

PRopter quid quãdo currim⁹ nõ eſt plus ſudoꝛ: ⁊ quando ĩ motio ne erit coꝛp⁹ ſed quãdo quieuerit Aut qꝛ tunc quidez ſicut a manu aut alio quodaz eſt aquam fluentem deopi lare vndique collectam: quando autem di mittatur plus q̃ȝ quanta ex principio: ſicut autẽ a manu ſic ⁊ a ſpiritu eſt aſſumere ſicut in clepſedra ⁊ interim ad veſicã: accipit eñ int⁹. ſimiliter ergo multo motu exiſtẽte: ſpi rit⁹ int⁹ aſſumit̃: ꝓpter qð ⁊ vene diſtendũ tur humido nequeũte exire: aſſumptũ autẽ collectũ humidũ quando remittit̃ ſpiritus coadunatus egreditur. Noua.

¶ Quaobrẽ non in currendo agitãdoq̃ꝫ coꝛ pus ſed poſtea q̃ȝ ceſſatũ eſt plus ſudoꝛis euadat: An riuus quẽadmoduz manũ vel aliquo fluens vndiq̃ꝫ aq̃ obſtruſa ſe colligit relaxatq̃ꝫ: demum copioſioꝛ profluit q̃ȝ an te. ſic etiaz inhiberi eadez a ſpiritu poteſt. vt ĩn vaſe cui nomen clepſedra. Atq̃ꝫ etiam in veſica. Coercetur eniz detineturq̃ꝫ intus hu moꝛ a ſpiritu. pari igit̃ ratione cuz coꝛpoꝛa motu vehementiori citantur: ſpiritus intus circumuenitur. coercetur q̃ꝫ: itaq̃ꝫ vene etiã diſtenduntur ac intumeſcunt. cũ humoꝛ ſe educere nequeat. Quod cum vniuerſus co erceatur ſpiritu poſt relaxato vniuerſus erũ pat neceſſe eſt.

¶ Repetit adhuc qõnem añdictã ꝓponẽdo ipſaz ſub q̃dã ꝑticularitate dicẽs. Quare eſt φ quãdo currim⁹ aut qñ mouemur aliquo motu forti nõ exuberat ſudoꝛ ĩ tm̃ ſicut qñ quieuerim⁹: tũc eñi magis exuberat. ¶ Deĩde. (Aut qꝛ.) Soluit. ⁊ diuidit̃ ĩ duas. ꝑmo ponit q̃ſdã ſiĩtudines p̃ q̃s reliquit̃ ſolutio manifeſta. 2° eas ad ꝓpoſitũ applicat. 2° ibi. (Sicut ãt) vł ibi (ſiĩe igit̃) dicᷓ ꝑmo φ ex h̃ colligit̃ cã hui⁹ qõnis: qꝛ ſicᷓ p̃ manũ aut p̃ aliqð aliud iſtrm̃ eſt ape rire aliquã cõcauitatẽ ĩ q̃ erat aq̃ obſtructione collecta ve niẽs ab oĩb⁹ ꝑtib⁹ ad illã cõcauitatẽ: ſicᷓ faciũt vicos expur gãtes. ⁊ apta demũ cõcauitate maioꝛ q̃ᷓtitas aq̃ emanat ĩ eı⁹ apertione: q̃ȝ ſi cõcauitate apta aq̃ ɔtinue defluxiſſet ex ea: nõ eñi ſolũ pl⁹ egredit̃ illa vice cũ aperit̃ ſiĩi tãto t̃pe q̃ȝ egrediebat̃ pri⁹ ĩ alio t̃pe ĩ quo nõ erat obturata. ſed to talr̃ accipiẽdo totã aquã q̃ egreſſa foꝛet ſi ſtetiſſet apture illa q̃ nũc ſiĩ egredit̃ t̃pe apture ẽ maioꝛis q̃ᷓtitatis egre diẽs t̃pe apture ſiĩ aliq̃ eniz p̃s aq̃ p̃p motũ repẽtinũ aſſo ciat̃ toti aque ſiĩ egrediẽti: q̃ fuiſſet relicta ſup̃ cenoſitatẽ: ſi paulatiue exiſtẽte cõtinue aptura defluxiſſet. ¶ Deinde. (Sicut aũt.) Incipit adaptare ad ꝓpoſitũ qð tactũ eſt. ⁊ dicit φ eodẽ mõ: ſicut manu deopilãdo ⁊ remouẽdo ꝓhi bẽs currit aq̃ ĩ multa q̃ᷓtitate: ita ẽ et circa ſpm̃: qꝛ qñ diu re tent⁹ fuerit ⁊ demũ relaxat⁹ eſt ipſꝫ accipere ⁊ emittere in maioꝛi q̃ᷓtitate q̃ȝ ſi cõtinue libere exiuiſſet. Et addit ĩ de claratiõe: ſic eñi ſpũ cõtingit vt aque retẽte ĩ clepſedra ob turatiõe foꝛaminis ⁊ eı⁹ aptione: vt declaratũ eſt ĩ ſcðo ꝓ blemate hui⁹. ¶ Deĩde. (Et iteꝝ.) Dicᷓ 2° vt mihi videt̃ ta git aliã ſiĩitudinẽ. ⁊ dicit φ ſic nã ſuſcipit humidũ vrinale ⁊ ducit ipſuz paulatine ĩteꝝ p̃ poꝛos vrinales in veſicã: ita φ colligit̃ multa eı⁹ q̃ᷓtitas ĩ veſica. eo φ muſcul⁹ colli ve ſice claudit viã eı⁹ nõ ꝑmittẽs q̃cq̃ȝ ex ea exire: cũ aũt muſ cul⁹ ille aꝑit̃: exuberat vrina ĩ pluri q̃ᷓtitate cõpãdo totuz ad totũ: q̃ȝ ſi vrina paulatiue diſtillaret: ſic ⁊ ɔtinue p̃ col lũ veſice ſicut paulatiẽ intrauit velut accidit ſtrãguirioſis: a qb⁹ ɔtinue effluit vrĩa: ſicut eñi dicebat̃ de aq̃: ſi ɔtinue di ſtillaret ⁊ paulatiẽ pars aliq̃ ĩ collũ veſice ⁊ ĩ virgã ĩbibe ret̃ magis q̃ȝ ſi ſiĩ tota ſubito egrederet̃ ſicᷓ pꝫ p̃ illð qð dr̃ 55°. ꝓblemate ꝑme ꝑticule vt φ potãtes paulatiue ⁊ ſepe madefiũt magis q̃ȝ multum ſubito aſſumẽtes. ¶ Deĩde. (Similr̃ igit̃.) Dicᷓ ɔcludẽdo applicat ampli⁹ p̃dictas ſiĩ tudies dicẽs. igr̃ eodẽ mõ qñ fuerit mult⁹ mot⁹ cã⁹ a labo re ĩ coꝛpe: ſpirit⁹ obturat⁹ ɔtinet̃ ĩteri⁹: ſicᷓ aq̃ obturata: q q dẽ añ h̃ p̃ totũ oꝛdinate diffũdebat̃: ⁊ iõ ꝓpter retẽtionem ſp̃us extẽdũt̃ extẽdũt̃ vene ⁊ breuit̃ oĩa receptacula: eo φ humidũ retinet̃ nõ potẽs exire: cũ ſp̃us retineat̃ expulſiu⁹ ſudoꝛis: cũ ãt accidit: φ hic ſp̃us coadunat⁹ ĩteri⁹ egrediat̃ ſemel ſubito extra aſſumit ſecũ humidũ collectuz interi⁹ prius ⁊ p̃paratũ ad ſudoꝛez ⁊ educit ipſum ſecũ ad ſupfi cies exterioꝛes cauſando ſudoꝛem.

¶ Problema. xxv. Antiqua.

PRopter qd qñ bibunt min⁹ ſudãt ſup comedẽtes: Aut qꝛ cibi attra hũt hũiditatẽ quẽadmodũ ſpon gia icidẽs: ẽ aũt ꝓhibere motũ nõ ſcðꝫ paruã ꝑtẽ quẽadmodũ ĩ hiãtib⁹ appre hẽdere poꝛos inductũ nutrimẽtũ. Noua.

¶ Cur ſi qs cuz biberit cibum ſumat min⁹ ſudet: An qm̃ cib⁹ ingeſt⁹ humoꝛẽ attrahit q̃ſi ſpõgia. Eſt. n. ñ parũ rei ipetũ retoꝛſiſſe. qð vel fluẽtoꝝ ɔſtat argumẽto. ita. n. cibo q̃ q̃ꝫ ingeſto meat⁹ appꝛhẽdiſſe plurimũ valet.

¶ Quare eſt φ qñ aliq̃ bibũt ꝑ° min⁹ ſudãt: q̃ȝ ſi pri⁹ come diſſẽt ⁊ poſtea bibiſſet: aut etiã ſi ſiĩ comederẽt ⁊ biberẽt. ⁊ iſte qdẽ mod⁹ ſuppletiõis reliquit̃ ex cõparatione minus. ¶ Deĩde. (Aut qꝛ.) Soluit ꝑ° 2° oñdit ſolutionẽ eẽ rõna bilẽ. 2° ibi. (Eſt ãt.) Et dicit iõ eẽ. qm̃ cũ qs bibit cibi adue niẽtes poſteri⁹ cadũt ſup̃ hꝫ potũ: ⁊ qꝛ ſunt ſicci ſpõgioſi ĩbibũt ſibi ſubtile qð erat ĩ potu illo apto trãſire ĩ ſudoꝛẽ. Et declarat velut qñ ſpõgia marina q̃ eſt ſicca rara leuis ici dit vel occurrit alicui hũido ĩbibit intra ſe illud: ita etiã cibẽ potũ ĩbibũt nõ ꝑmittẽtes illũ ad aliquã ꝑtẽ labi. ¶ Deĩ de. (Eſt aũt) Oñdit hꝫ cãz eẽ rõnabilẽ. Et dicit φ mot⁹ ẽ vt alicui⁹ humidi curſus ⁊ ipedit̃ nõ modicũ. imo multũ h̃ mõ ſi accidat poꝛoſitates coꝛpis appꝛhẽdere ⁊ retinere humidũ liq̃dũ nutrimẽtale imiſſũ ĩ coꝛp⁹: ⁊ declarat ſicut accidit ĩ aliq̃b⁹ hiãtib⁹. i. apientib⁹ poꝛoſitates ⁊ foꝛami na ſua: aut ĩ hiãtib⁹. i. aꝑturis: ſicut pꝫ ĩ aq̃s currẽtib⁹ cuz eñi inueniũt ɔcauitates aptas retinet̃ ĩ eis ita φ aut oĩo cur ſus aq̃ꝝ tollit̃ aut ipedit̃: ⁊ iõ videm⁹ ĩ famelicis ⁊ ɔuale ſcẽtib⁹ ꝓpter vacuitatẽ poꝛoꝝ ex nutrimẽto vẽtres ⁊ vri nas magis q̃ȝ ĩ aliĩs. aut alias detineri. Et nota φ ex ſolu tiõe iſti⁹ qõnis põt hr̃i cã cuiuſdã dicti cõiter male iudicã tiũ. qð dr̃ vipã eẽ frigidã: vinũ aũt foꝛe calidũ: qð nõ ẽ ve

rū.imo vinū ⁊ vipa ē calidū:ſʒ ꝑ tāto vipa ſentiť frigidā. qꝛ hūidū vinū ſibi ībibutū plurib⁹ ptib⁹ adheret ſtomachi ⁊ magis ſaltiať frigiditas ei⁹ actualis. ꝓpter qđ ſua actuali frigiditate ⁊ hūiditate magis ſentiť vipa ī frigiditate ⁊ hūiditate: vinū aūt ꝑ ſe ſumptū abſqʒ ībibitiōe ei⁹ ī pane: nō ſic ptib⁹ ſtomachi applicať: imo cito tranſit ⁊ caleſit. ℭ Notādū eſt ꝙ vt ꝑmo Ari. plenı⁹ ↄ̄ificeť oꝛ hꝫ cibos q poſt potū aſſumūtur foꝛe .ſ. mediocres ī ſba: nō eni ſūt terreſtres cōpacti nō recipiētes pfecte ī ſe hūidū: neqʒ adeo liqde ſubtile: ꝙ hūidū pot⁹ nō ībibať eis ſicͤ brodiū. Opʒ etiā 2° hꝫ potū nō eē ī multa q̄ītitate reſpectu ciboꝝ: ita ꝙ nō poſſit plene a cibis abſoꝛbi. Et ſilr expedit 3° vt ſatis ſtatim poſt potum aſſumantur: ne potus ꝓ ſua ſubtilitate anteq̄ʒ cibis imbibatur dabatur.

ℭ Problema. xxvj. Antiqua.

Ropter qđ agonizātes ſudāt pedes: faciē aūt nō? Magis eni rōnabile qñ totū coꝛp⁹ ſudat: tūc magis ⁊ pedes. fridiſſim⁹ eni loc⁹ ē pedes ꝑꝑ h̄ mīme ſudāt: ⁊ medici ī egris maxie coopire pedes ꝑcipiūt: qꝛ facile frigeſcibiles ſūt: q̄re facile pricipiū rigoꝛis faciūt ⁊ aliȷ coꝛpi. Aut qꝛ agonia ē ex caliditatis nō trāſmutatio: queadmoꝫ ī timoꝛe ex ſupioꝛibus locis ad iferioꝛa: pp qđ ⁊ vētrē ſoluūť timētiū. ſʒ augmētatio ire. ſicͤ ī ira. eteni ira acceſio ē ſāguinis circa coꝛ. ⁊ agonizās ñ ꝑ tioꝛē ⁊ īfrigidatiōne patiť: ſʒ ꝑ mēbrū. Noua.

ℭ Cur trepidātes pedib⁹ ſudam⁹ nō facie. Rōnabili⁹ eni tūc pedib⁹ quoqʒ ſudať cum coꝛpe toto ſudam⁹. loc⁹ hic eni frigidiſſim⁹ ē: quāobrē pedes minime ſolēt ſudare. ⁊ q̄dē medici ī aduerſis valitudib⁹ pedes potiſſimū opiēdos ꝑcipiūt. qm̄ frig⁹ hi q̄ʒ facilli me ſētiūt. itaqʒ rigoꝛis initiū r̄liquo ēt coꝛpi expedite cōmittūt. An ꝙ trepidatio nō caloris de ſummis locis ad ima trāſitio ē. vt accidit ī metuēꝛquo: alui ēt metuētiū ſepe fūdūtur. ſʒ eius icremētū poti⁹ caloꝛis accedit vt ī ira. qppe cū ira feruoꝛ coꝛdi ſuffuſi ſāguinis fit: ⁊ trepidās ipē nō metu refrigeratio neqʒ fit ita affect⁹. ſʒ mēbꝛi ipius affectione.

ℭ Ponit Ari. ꝓblema ī q̄ ptes pugillū petes ſudoꝛē adiuice ↄ̄pat. Dicit ḡ ꝑmo q̄re ē ꝙ agoniʒātes ⁊ ſe timoꝛoſo ⁊ foꝛtiſſimo exercitio mouētes vt pugiles ſudāt pedes. non aūt faciē ⁊c̄. ℭ Deide ſcḋo (Magis .n.) Arguit ꝙ pedes minime alioꝝ mēbꝛoꝝ debeāt ſudare nō āt arguit ꝙ facies debeat ſudare. qꝛ ſatis notū ē ex ꝑcedētib⁹. ⁊ dicit magis eē ↄ̄ſonū rōni ꝙ pedes nō ꝑ ſe ſudēt: niſi qñ reliquum coꝛp⁹ ſudauerit. tūc eni ſolū vr̄ eis magis ſpāle ſudare: eo ꝙ ipſi ſunt frigidiſſimi oluʒ ptiū coꝛpis cū multū diſtēt a coꝛde fōte caloꝛis ⁊c̄. Itē ſāguis ex q̄ nutriūť ē groſiſſim⁹ ⁊ denſiſſim⁹ ſicut dicit Ari. ꝑ de ſomno ⁊ vigilia: qđ āt ē tale frigidū exiſtit a quo ſudoꝛ mīme emanat: cū ſudoꝛ a caliditate cāetur ⁊c̄. ℭ Deide. (Et medici) Dic 3° ꝓbat locū pedū eē frigidiſſimū ex diligētia quā adhibent medici circa pedes: dicēs: ꝙ āt ita ſit oſidiť qm̄ medici ꝑcipiunt aſtātib⁹ īfirmoꝝ: vt eis coopiāt pedes ⁊ coopertos ↄ̄ſeruēt ī ter ceteras coꝛpis ptes ⁊ maxie ī ſōno: qm̄ de facili ſūt paſſibiles ifrigidatiōe: imo ī tm̄ ſūt nati icurrere frig⁹: ꝙ de facili ex eoꝝ frigiditate tāq̄ʒ ex ꝑncipio frigiditatis alie ptes coꝛpis ifrigidanť: ⁊ ↄ̄tiḃūt ex h̄ ſinthomata praua: ⁊ maxie eas caput ↄ̄patiť. ℭ Deide. (Aut qꝛ.) Soluit. ⁊ dicͤ ꝑ ꝙ exercitatio ⁊ mot⁹ adeo foꝛtis ē agonia: ⁊ mot⁹ q̄dā caloꝛis īoꝛdinat⁹: ⁊ nō expāſio ipi⁹ ꝓpoꝛtiōabili ī oēm ptē: imo magis ī tali agonia caloꝛ diſtrahiť ī vnā ptē q̄ʒ ī aliā: ſic náqʒ caloꝛi iſtoꝝ accidit velut ī tioꝛe accidit: vbi caloꝛ ioꝛdinate ↄ̄bıť a ptib⁹ ſupioꝛib⁹: ⁊ coadūať ī ꝓfūdo īferioꝝ: ⁊ qꝛ ſic īnoꝛdiate ⁊ ſubito mouet ī iferioꝛa: videm⁹ vētres vehemēter timētiū ſolui: ⁊ ēt veſicas. ſicͤ patebit magis ī 27. ꝑticula. ℭ Nō ſicͤ dicat Ari. ꝑ etho. ꝙ agoniſtica virt⁹ ē ↄ̄poſita ex roboꝛe magnitudie ⁊ velocitate. q.n. pōt tibias aliq̄liter ꝓicere ⁊ mouere cito ⁊ lōge curſiu⁹ ē: q āt deiicere ⁊ retinere luctatiu⁹: q āt oib⁹ his pfecte obtētiu⁹. ℭ Deide. (Sʒ augmētatio.) Declarat dictā ꝙ ſicͤ ira ē augmētatio caloꝛis ⁊ ꝑ ↄ̄ſis īflāmatiōis: qm̄ ira ē īflāmatio q̄dā ſanguīs ⁊ ſpūs circa coꝛ: ſicͤ etiā dr̄ ī ꝑ° de aīa. ita ꝙ ſicut ī ira caloꝛ de ptib⁹ exterioꝛib⁹ ⁊ maxie iſerioꝛib⁹ cōcurrit ī ꝑncipio ad coꝛ taliter ꝙ cetere ptes nō ſilr remanēt calide: coꝛdē mō ⁊ ī timoꝛe caloꝛ ↄ̄gregať circa ptes iferioꝛes: ita ꝙ ſiūt calide: ⁊ ptes ſupioꝛes depauperāť caloꝛe: ⁊ licet ita ſit ī timoꝛe: nō tñ agoniʒās patiť penit⁹ ꝓpter timoꝛē ⁊ īfrigidatiōnē ⁊ maxime ī ꝓceſſu: ſʒ ī ꝑncipio ſit paſſio timoꝛoſa: ſicͤ dr̄ ī 31° ꝓblemate: vbi h̄ repiť ꝓblema: ſi h̄ náqʒ eēt tā pedes nō ſudarēt: ſʒ patiť ꝑ mēbꝛū vt ꝑ pedes q ſūt ī vehemēti motu: ⁊ qꝛ ſuſtinēt pōd⁹ toti⁹: ꝙ⁹ maxie ſit ſulcim

ℭ Problema. xxvij. Antiqua.

Ropter qđ faciē aliq̄ erubicūdi ſiūt: nō ſudāt āt? Aut qꝛ magis caleſiūt. qꝛ ī facie q̄dē hūidū ↄ̄ſiccat caliditas ſupeminēs: qđ āt ī pedib⁹ diſſoluit propter id quod minus eſt: pl⁹ autem innate ⁊ preexiſtentis. Noua.

ℭ Cur idē facie nō ſudant. ſʒ erubeſcūt. An qm̄ ampli⁹ icaleſcūt. itaqʒ faciē caloꝛ aſſiccat errās ꝑ ſūma: pedū tamē hūoꝛē ꝓpterea liq̄facit ꝙ vt mioꝛ ē q̄ʒ vt exiccet: ſic maioꝛ iſito ꝑcōditoqʒ caloꝛe nāli ē vt ſudoꝛē cieť poſſit.

ℭ Quare ē ꝙ cū aliq̄ aſpiciūť circa faciē vehemēter rubei neqʒ h̄ ē ꝑꝑ egritudinē vt rubeā guttā aut moꝛpheā. nō tñ ſudēt cū alicui videreť. qm̄ rubedo talis cāť a caliditate a q̄ ⁊ ſudoꝛ cāť. ℭ Deide. (Aut qꝛ.) Soluit ⁊ dicͤ cāʒ eē vehemētē caliditatē q̄ q̄dē faciei ſupeminēs deſiccat hūidū qđ erat mā ſudoꝛis: ⁊ facit ipʒ īſēſibilr exalare. ſʒ caliditas acq̄ſita q̄ ē ī pedib⁹ qꝛ minoꝛ ē: eo ꝙ calidū nāle erat ī paꝛtibꝫ eoꝝ cū ſint fridiſſimi vt dictū ē. 26. ꝓblemate diſſoluit ⁊ emittit hūidū ī ſudoꝛes ⁊ ñ exiccat ipʒ: qđ ñ accidit ī facie ꝑꝑ ꝑexiſtētē caliditatē nālē ⁊ ſupueniētē etiā ex toto coꝛpe.

ℭ Problema. xxviij. Antiqua.

Ropter qđ doꝛmiētes ſudāt magis q̄ʒ vigilātes? Aut qꝛ iteri⁹ eſt principiū ſudoꝛis: calidioꝛa eniʒ ſunt iterioꝛa: q̄re expellit diffundēs iterioꝛ caliditas iteri⁹ hūidū: qꝛ ſemp videť defluere aliq̄d coꝛporis. ſed qꝛ nō eſt ad qđ cadēs voluteť latet: ſignū aūt cōcaua coꝛpoꝛis ſemper ſudant. Noua.

¶ Cur dormiētes q̄ʒ vigilantes ſudare magis ſolem⁹? An q ſudoris origo itriſec⁹ ē. iterna āt calidiora habem⁹. ergo calor itim⁹ humorē diffūdēs itimū educit. An hūoris aliqd ſp a corpe effluit. Sʒ latet. qꝛ nihil ſolidū ē cui hūor occurrēs ſe colligat. Argumētū cur ita ſit q ptes cauiores aſſidue ſudāt.

¶ Repetit Ariſ. 17. ꝓblema dicēs. Quare ē ꝛc̄. Vñ Ariſ. 2° pmi. ſomn⁹ pl⁹ facit ſudorē q̄ʒ vigilia: qm̄ calor inat⁹ i ipſo pl⁹ agit i hūiditates: ꝛ qꝛ nocumētū handit⁹ i ipſo eſt magis pꝛauū: ꝛ illō mouet mēm ad interiora. ¶ Deinde (Aut qꝛ.) Soluit ꝛ declarat magis ſolonē ſuā q̄ʒ pri⁹. dicit iō eē qm̄ itert⁹ ē pncipiū qō cāt ſudorē. ſ. aggregatio caloris ꝛ ꝯfortatio ſup māʒ ſudoris: ꝛ h̄ eſt itert⁹. qm̄ iteriora ſūt lōge calidiora i ſōno q̄ʒ i vigilia: cū calor i vigilia diſpgaſ p totū corp⁹ ad exercēdas opatiōes pp qō calor ꝛ ſpūs itert⁹ coadunat⁹ diffundēs ſe demū p totū p modū refractiōes expellit hūidū coadunatū foras i ſudorē: ꝛ licet hꝰ calor ꝛ ſpūs itert⁹ exñs ſemp hūidū ſupfluū extert⁹ expellat. ita q ꝯtinue appeat defluere ꝓpter ꝯſumptiōeʒ ad teniētē corpis: tñ qꝛ illō qō egrediſ extert⁹ nō hʒ aliqd ad qō icidēs adhereat ꝛ inuoluaſ. iō latet nos talis egreſſio. ſʒ eitatē āt ſemp aliqd expelliſ. ſicut pʒ magis i hyeme: cum plures repeniſ ſordes i pānis. Et q ita ſit oñdiſ p ſignuʒ: qm̄ ꝯcauitates corpis iteriores ꝯtinue ſudāt: non tñ appet nobis pp occultari: qō pōt oñdi p aſellas exñtes q̄ſi medias iter locū exteriorē ꝛ iteriorē. ꝓpter nāqꝫ nāʒ quā ſeruāt ptiū iteriorū videt q̄ſi ꝯtiue ſudare. Et ꝓpter h̄ tolliſ iſtā rōnē quā aliqs adduceret aſellaꝝ circa ꝓdicta: vbi dicebaſ facilē p̄ ceteris mēbris ſudare ꝛ ꝓpꝛie frōtē. Dicēdū q ſermo Ariſ. itelligiſ de ptib⁹. pure exteriorib⁹ manifeſtis non tectis q̄les ſunt aſelle: aut forte nō eſt eaꝝ vere ſudor appellād⁹. ¶ Dubitaſ qm̄ videt Ariſ. ſibi ꝯdicere: dicit eñi p̄ q videſ aliqd circa ptes corpis defluere: ꝛ poſtea dicit q nos latet illō. Dicēdū q nō ꝯdicit. nō. n. dic̄ vt ſimplr ſʒ ex additiōe. vt puta ſi ſit aliqd ex̄ recipiens circa qō inuoluaſ illud qō extert⁹ effluit: qō poſtea dicit latere cū h̄ hic non extiterit. Aut dicēdū eſt q iſtud refertur intellectui ꝛ nō ſenſui. intellectui nanqꝫ noſtro ratiocinādo videſ q effumatio ꝛ ſudor ſemper ſit interioribus ſicut patet in ſtufa.

¶ Problema. xix. Antiqua.

Propter qd in calefactorijs ſudāt magis q̄ʒ qñ fuerit frig⁹? Aut qꝛ calidū nō egrediſ foras p eā q̄ eſt frigidū: ꝓhibeſ eñi ab h̄ ſʒ it⁹ inuoluiſ ꝛ manet: diſſoluitqꝫ q̄ nobis ſunt hūida ꝛ ſudorem facit ex ipſis. Noua.

¶ Cur i caldarijs tū magis ſudam⁹ cū tēp⁹ frigidū ē? An qm̄ calor pp frigoris obſiſtētiā foris euadere nō pōt. Arceſ eñi. Veruʒ intus ſe peruoluens: ac inſidens humoreʒ ſoluit interiorem. ſudorēqꝫ ex eo ꝓducit.

¶ Quare corpa magis ſudāt i locꝭ calidis vt i ꝯtinēte calido ſiue ſit aer exterior calid⁹ ſic̄ ſtufa. vel aliud: q̄ʒ qñ fuerit frigidū ꝯtinēs. ¶ Deide. (Aut qꝛ.) Soluit ꝛ diuidit i duas ꝑtes ſm̄ q duo tāgit i qōne. ꝛ pmo reddit cām q̄re nō ſudāt corpa frigido exiſtēte ꝯtinēte: ſecūdo quare ſudāt calido exñte. ſecūda ibi. (Diſſoluitqꝫ) ꝛ dicit corpa iō nō ſudare frigido exñte ꝯtinēte: qm̄ calidū inatū nō egrediſ ad exteriora corporis ꝓpter reſiſtentiā quā inuenit cātaʒ a frigido a quo ꝛ cutis redditſ cōpacta ꝛ īpenetrabilis: ꝛ ideo prohibeſ foras exire: ꝛ p ꝯñs ſudor nō accidit: cū cauſeſ ex expulſione ſpūs calidi moti ad exteriora imo voluitaſ itert⁹ ꝛ manet quietus accubatus in humiditatib⁹ viſcoſis: q̄s pot⁹ iſenſibiliter diſſoluit in fumos q̄ʒ appere̅ter: ſic̄ diceſ l. 33° c°. ¶ Deide. (Diſſoluitqꝫ.) Aſſignat cāʒ prime ptis qōnis dicēs q cū corpora fuerunt i cōtinente calido calor exñs i nobis diffūdēs ſe ad exteriora diſſoluit hūiditates nr̄as ꝛ carminat: ita q ex eis ſudor efficiaſ v̄tute calidi innati coadunati a calido ꝯtinēte. ¶ Notādū eſt q licet in ſomno calor ꝯtineaſ iterius: nō tñ adeo fortiter ſicut in cōtinēte frigido: qꝛ paꝝ poſt ſomni pncipiū calor fortificatus iterius incipit refrāgi ad exteriora nō inueniens ꝯtinue obſtaculū: cū nō ſemp frigidus aer exiſtat: ꝛ quia ſomn⁹ ſit plurim⁹ in loco calido: ꝓpter qō in ſomno ſit ſudor: ꝛ non continente frigido niſi per accidens.

¶ Problema. xx. Antiqua.

Propter qd vtilior ē ſudor q̄ʒuis minor egrediaſ q ſit nudo currēte q̄ʒ q induto? Aut qꝛ laborare q̄dē nō laborare meli⁹ ē vlt̄. ſudor āt q ē cū labore: eo q ē ſine labore melior ē. q magis āt cū labore melior q min⁹. magis aūt ē cū labore q nudo currēte ſit. ſi eñi nō i multa ꝯtētiōe laborabit nō pōt ſudare nud⁹ exñs. i idumēto eñi q̄ʒuis valde moderate laborabit: cito ſudat ꝓpter caliditatē q̄ ē ab idumētor ꝛ bñ colorati magis ſūt nudi currētes eſtate eis q in indumētis. q̄re queadmodū omnes i bene euētalib⁹ locis habitātes magis bñ colorati ſūt eis q i ſuffocatis habitāt: ſic ꝛ ipſe ſeipſo qñ hō i bono ſpiraculo ē tūc magis coloratior ē q̄ʒ qñ ſuffocat⁹ fuerit: ꝛ cōtētus ab aliquo eſtu multo qō magis figit: idumēto currēti. Silr autem ꝛ multo tēpore dormiētes min⁹ colorati ſunt moderato tēpore dormientibus: ſuffocatur enim dormiens. Noua.

¶ Cur ſudor vtilior ē q corpe nudo currenti ꝓdierit etiā ſi minor ſit q̄ʒ q ſub veſte ſe pmpſerit? An q laboraſſe q̄ʒ n̄ laboraſſe meli⁹ eē ꝑpetuū ē. ꝛ ſudor vero quē labor p̄ſtiterit eo melior ē q ſine labore ꝓueniſſet ꝛ q maiori cū labore melior q̄ʒ q cū minori. maiori āt cū labore is ē q nudo corpore currēti ꝓdierit. Nā niſi admodū curſū itēderit ſudare ñ poterit q nud⁹ ē. Veſtit⁹ contra celeriter ſudat. ēt ſi parū ſe cōcitarit pp veſtis teporeʒ. Et ꝯo coloratiores reddūt q nudi curſū eſtiuo tp̄e agitāt q̄ʒ q cū veſte. qꝛ vt oēs q loca libera aſpiratiōeqꝫ icolūt meli⁹ coloraſ. q̄ʒ q īpedita ꝛ ſilētia tenēt. ſic ēt ſeipſe qſque coloratior ē cū veluti ſpūi afflāti placide pʒ. q̄ʒ cū pſtrict⁹ obductuſqꝫ a calore nimio āgiſ. Nō certe his accidit magis q veſtiti pcurrunt.

Hic ēt fit vt q nimis dormiūt miñ⁹ colore hi/
larēt. q̃ꝫ q ſe modice ſōno recreāt. Nā dor/
miēs q̄cꝫ ipe aſtrigit̄ ⁊ ꝑpe modū ſtrāgulat̄.
¶ Quare iuuātior ē ſudor i ꝯſeruatiōe ſanitatis dato ēt ꝙ
fuerit mioris q̃titatis fact⁹ corpore currēte ⁊ ſe nudo exer
citāte: q̃ꝫ fact⁹ corpe iduto currēte: dato ꝙ fuerit maioris
quātitatis. ¶ Notādū ē vt ſmo Ariſt. magis nr̄is clima
tib⁹ adaptet̄: ꝙ p corp⁹ eē nudū pōt ītelligi corp⁹ modicis
veſtimētis cooptū: vt lineis aut laneis ēt leuib⁹: ſi eni cor/
p⁹ totalr̄ nudū i pluribus locorū totaliter exercitet̄ curſu:
pori cutis ex aere frigido claudent̄: ⁊ maxime q: aer mo/
t⁹ īfrigidat: ſicut dicit̄ i 5⁹ particula. quare exercitio ſudor
tūc nō poterit ꝓuocari. Ampli⁹ maxie apud nos videtur
cuidā ihoneſtati attinere: qḋ fortaſſis nō ē apud calidiſſi/
mos barbaros. Iſtud corp⁹ videt̄ eē i q̄dā pena ex frequē
tia veſtitiōis ⁊ idutiōis: ꝓpter qḋ fortaſſis nō male expo
ſitū ē corp⁹ nudū .i. paucis coopimentis veſtitū. lꝫ lr̄a ſim
plr̄ nudū oīno corp⁹ ſonare videat̄: cū .n. corp⁹ ſic parū idu
tū exercitat̄: ſupfluitates eliquāt̄ ⁊ diſſoluunt̄ i ſudorē nō
ſolū ſupficiales: imo ꝓfūde ꝓpter motū violētū neceſſari
ū: vt ſudor accidat corpi huic. In exercitio ēt tali ſaluat̄
magis rō exercitū q̃ꝫ ſi eēt plūmis pānis idutū. Eſt nanqꝫ
exercitiū mot⁹ volūtari⁹ pp quē hanelit⁹ magn⁹ ⁊ frequēs
ē neč̄ari⁹ ſꝫ Aui. ꝑ cañ. fen. 3⁹ Eſt āt corp⁹ idutū hic itelli
gere veſtitū coopimētis mltis calis tale. eteni cū exercita/
bit̄ q̄dā eſtu iflāmabit̄ ſtati: ⁊ pl⁹ ſupfluitatū eliq̄tiōe mo/
uebunt̄ q̃ꝫ poſſint diſſolui ⁊ expelli: ita ꝙ it⁹ remanentes
mote declinabūt i vacuitates articulorꝫ: ⁊ motū difficiles
reddēt. Sic ḡ ſi regl̄a i diſpoſitiōe corpis ad exercitiuꝫ: vt
neqꝫ ſit oīno nudū neqꝫ veſtimētis exeſtuātib⁹ cooptum.
¶ Deīde. (Aut q:.) Soluit ⁊ ꝑ aſſignat cāꝫ q̄ſiti. 1⁹ eā ap
probat. 2⁹ ibi. (Et bñ.) dicit itaqꝫ. iō ħ eē iuuāti⁹ exercitari
corpe nudo exñte q̃ꝫ iduto: qm̄ laborare vſr ē meli⁹ ⁊ ma/
gis eligēdū q̃ꝫ nō laborare: eo ꝙ totū eē nr̄ꝫ ē i motu: ſed
corp⁹ nudū i ſudādo magis laborat veſtito: ḡ ſudor iſte ē
iuuātior ⁊c̄. Et ħ ē qḋ ꝓſeqt̄ dicēs ꝙ ſudor ille q fuerit cū
fatigatiōe iuuātior ē ad ſalutē illo q fuerit ſine: ⁊ adhuc
q fuerit cū maiori fatigatiōe ⁊ conamine melior ē ad ſalu
tē ſibi oppoſito: dūmō ꝓportionet̄ corpori ipo enīꝫ magis
ſaluat̄ rō exercitū. Dicit āt vſr. q: nō ſemp ē meli⁹ ſꝫ idigē
ti: aut dixit ꝯſeruādo ſe a formis ſepatis. ¶ Deīde ſecūdo.
(Magis āt.) Oſtēdit corp⁹ nudū magis i curſu laborare
⁊ dic̄ ꝙ i currēte ⁊ vſr exercitāte corpe exñte nudo ineſt ve
hemētior fatigatio: qḋ declarat̄: qm̄ corp⁹ nudū non pōt
moueri ad ſudorē niſi exiſtat i multa fatigatiōe ⁊ forti. ſꝫ
nō opꝫ corpi veſtito tm̄ laborare vt ſudet. ſudabit eni pro/
pter caliditatē quā acq̄ſiuit a pānis ēt ſi parꝫ laboret. Et
ſcias ꝙ i aſſignatiōe iſti⁹ cāe Ariſ. ꝑ vr̄ ponere ꝓbōnē ma
ioris ſue rōnis. 2⁹ maiorē. 3⁹ miorē. 2⁹ ibi. (Et ſudor.) 3⁹ ibi
(magis āt.) ¶ Ur̄ alicui dubitando ꝙ laborare vſr ñ ſit
meli⁹ nō laborare dicētī ſꝫ Ariſ. i 3⁹ topi. Illḋ melius fore
qḋ meliori aſſilat̄. nūc aūt nō laborare aſſimilat̄ meliori/
b⁹: qm̄ formis ſepatis. lꝫ eni dixerit plato. vt patet 2⁹ celi ⁊
mūdi. itelligētiā mouere celū cū pena ⁊ fatigatione: tales
ꝗeſcētes ſꝫ Ari. faciūt oīa moueri. q̄re ⁊c̄. Ampli⁹ in ꝑ de
ſom. ⁊ vigi. dr̄ ꝙ q̄es ſaluat. ¶ Dōꝫ ꝙ laborare vſr ē me
li⁹ nobis nō laborare: eo ꝙ corpa eē ñ hñt nāl̄ia niſi p mo
tū ⁊ maxie aīalia: ad quē ſeqt̄ labor: opatiōes eni corꝫ per
q̄s ſaluāt i eē cū labore ⁊ pena exiſtūt ꝓpter māꝫ cui ſorte
dat̄ oīno. Itaqꝫ ē dōm ꝙ illḋ qḋ aſſimilat̄ meliori ⁊ ħ in
meliorib⁹ ſicut ibidē Ariſ. remouet iſtātiā factā de ſimia ē
meli⁹: nūc āt nos aſſimilari dō i meliorib⁹ ē vt aſſimilemur
ei q̃ꝫtū ad eē ⁊ ꝯſeruari: qḋ p motū acq̄rim⁹. ⁊ ħ nobis exi
ſtit meli⁹: cū totū eē nr̄ꝫ ꝯſiſtet i motu ⁊ trāſmutatiōe. Et iō
Gal. dicit i ꝑ de re. ſa. ꝙ nos diligim⁹ nālr̄ moueri. ſic. n.
ei i motib⁹ aſſimilari: ē effectib⁹ ſuis aſſimilari: qḋ ē eligib/
le magis: cū ipſi⁹ imediatiſſime magis ſum⁹ effect⁹. ¶ Aut
dōꝫ ſorꝫas ſepatas equoce laborare i eo qḋ inferior recipit
bonitatē ⁊ pfectiōeꝫ a ſupiori. Tūc ad 2ᵐ dicēdū ꝙ verū
ē ꝙ q̄es ſaluat: cū mot⁹ vehemēter fatigatiu⁹ eā ꝓceſſerit:
nō āt ſp. pp qḋ vſr fortaſſis addidit. ¶ Si itez dicat̄ ꝙ
ſimplr̄ ad ſimplr̄ ⁊ magis ad magis ⁊ maxie ad maxie ſic̄
dr̄ 2⁹ topi. ḡ ſudor cū maxio labore melior ē alio: qḋ fortaſ
ſis aliqs nō ꝯcēdet: pp qḋ ꝑ icōueniēti ħ recipiētī. ¶ Dōꝫ
breuiter ſmonē pbi verificari i his q̄ ſilr̄ ⁊ eentialr̄ ꝑdicā
tur de his de q̄b⁹ dicūt̄ vt dcm̄ ē: vt deū colere: parētes ho
norare. talia āt nō ſūt i ꝑdicta iſtātia ꝑdicata. ¶ Deīde.
(Et bñ.) Approbat ſolutiōeꝫ datā dicēs ꝙ currentes nu/
dis corpib⁹ eſtate ⁊ maxie tpe tēpato ⁊ aere nō ꝯglutiato
neqꝫ eſtuoſo reddūt̄ colorationes ⁊ pl̄chriores illis q iduti
currūt. ¶ Deīde. (Quare.) Declat ħ dicēs: ſic̄ nāqꝫ illi q
habitāt loca ſana bonis vētis euētabilia vt ſūt ſeptētriōa/
les ⁊ oriētales ſūt colorationes ⁊ ſaniores illis q habitāt lo
ca īfima ſuffocata malis emanatiōib⁹ euētabilia vt meri/
diōales ⁊ occidētales: ita accidit hoī dū exiſterit i bono ſpi
raculo bonis vētis ſpirato. emūdātib⁹ ſupfluitates fūoſas
ex aere: qm̄ idē erit coloratior ⁊ meli⁹ diſpoſit⁹ ſeipſo alio
tpe q̃ꝫ qñ fuerit detēt⁹ ab eſtuatiōe mlta ſuffocatiua: ipe.
nāqꝫ tāt⁹ eſt⁹ exiſtit ꝙ nō pñt ide ſpūalis euētari: qḋ qdeꝫ
accidit veſtito cū laborauerit: nō āt nudo. Et ħ ē qḋ dic. ꝙ
i. q: mlt⁹ eſt⁹ magis figit .i. ꝓmit eſtuationē curren iduto
vl̄ exercitāti q̃ꝫ nudo. ¶ Deīde. (Silr̄ āt.) Declarat ħ p ali
ud ſile dicēs ꝙ ſilr̄ accidit iſtis ſic̄ accidit ſupflue dormiēti
b⁹ tpe lōgo p cōpatiōeꝫ ad tēpate dormiētes: vt idut⁹ ꝓpor
tiōet̄ i ipſo idebite dormiēti ⁊ nudus debite: qm̄ ſi aliq diu
dormiāt min⁹ colorati ⁊ deteri⁹ diſpoſiti erūt q̃ꝫ eēnt pri⁹:
⁊ q̃ꝫ illi q dormiūt tpe mēſurato ꝓportiōato digōni corꝑ
⁊ q̄eti ſpūuꝫ: imo corꝫ ſomn⁹ ⁊ maxie diurn⁹ quātuſcūqꝫ ſit
colorē corrūpit: ⁊ pl̄a ſintomata alia iducit. ſic̄ dic̄ Aui. 3⁹
ꝓmi. ⁊ ħ ē: qm̄ dormiēs q̄ſi ſtrāgulat̄: vn̄ i ꝑ ō ſom. ⁊ vigi.
dr̄ ꝙ ſōn⁹ ē ſilis epilēſie ⁊ ē q̄dāmō epilēſia ē eni vt ait paſ
ſio pmi ſēſitiui imobilitas ⁊ viculū. Cā āt q̄re mltū dormi
entes reddūt̄ male colorati ē: q: r̄tinēt̄ ſupfluitates icpul
ſe q̄ regurgitātes ſup calorē inatū ſui q̄titate frida ⁊ hūida
rela xatiā extiguūt ipm̄. Un̄ Johanni⁹ dicit ꝙ ſōn⁹ īfrigi/
dat ⁊ hūectat: ⁊ q̄titate ſui obtegit ſuffocatione eūdem.
¶ Nōn̄ᵐ ē ꝙ Ari. p corpa bñ colōata inuit bonā diſpōnē
i corpe qm̄ eē bñ colōatū i regiōib⁹ medījs ē hēre colorē al
bū ꝯmixtū rubeo roſeo: vt dicūt medici q gdē colō cāt̄ a tē
pamēto ⁊ ſāguie ſufficiēt̄ cū aliīs hūorib⁹ ꝓpōnēꝫ hñte.

¶ Problema. xxxj. Antiqua.

PRopter qd exercitātes ſe ſudant
pedes: faciē aūt nō. in alia vita ſu/
dātib⁹ nobis maxie quidē faciēs
minime aūt pedes: Aut q: ago/
nia vel exercitatio timor qdā eſt a dꝓicipiū
opis: timor autē infrigidatio ſupiorū ꝓpter
qḋ ⁊ paleſcūt faciē agonizantes: mouent̄ au
tem ⁊ laborant pedibus: faciunt enim hoc
agonizantes: ⁊ ſicut exercitantur: propter
qḋ merito ſudant hi qui his laborant ⁊ fri/
cant man⁹ ⁊ remittunt̄ ⁊ diſtēduntur ⁊ per
mutant̄ ⁊ nunq̃ꝫ quieſcūt. moti enim ſunt
ad opus ꝓpter id ꝙ calidūꝫ illorꝫ collectūꝫ
eſt i locū qui eſt circa pectus exiſtentēꝫ con
cauiorē vnde oīno currente ipſo ⁊ ſāguine

accidit denſuʒ ⁊ variũ fieri motũ. Maxime aũt ſudãt pedes. q꞉ hi qdem continue labo rant. alie aũt partes corpis qete potiunꝭ ſi guris ⁊ motuũ mutatiõibus. Noua.

¶ Cur pedes in trepidatiõe ſudãt. ⁊ non fa cies: cũ in munerib⁹ vite oĩb⁹ vt facie maxie: ſic pedib⁹ minime ſudem⁹? An q꞉ trepida tio met⁹ qdẽ ſup re ichoanda eſt: met⁹ autẽ refrigeratio ptis ſupioris eſt. Quãobrẽ fa cie quoqꝫ pallẽt q trepidãt: pedib⁹ itẽ ſollici tanꝭ ⁊ palpitãt. Sic.n. trepidãtes hoĩes fa ciũt: ſeſeqꝫ quodã mõ exercẽt: quapp ea rõ ne pte ſudare ſolẽt q̃ laborãt. man⁹ ẽt aſſolẽt pfricare: ⁊ ſe mõ iñectũt mõ extẽdũt ẽt ſepe exiliũt: neqꝫ etiã vnq̃ꝫ qeſcũt. Sũt eni exciti ꝓpenſiqꝫ ad negociũ qm̃ calor eoꝝ ſe colle gerit in pectoris loco q corpulẽtior eſt: quã obrẽ vndiqꝫ cũ eo ipo calore tũ ſanguie tur geſcente efficiꝭ vt motu vario crebroqꝫ agi tentur. Sꝫ pedib⁹ maxime inſudãt: qm̃ pe des perpetuo tenenꝭ labore: cũ ceţere cor poris partes qetem aliquam conſequi per ſitus mutationem motioniſqꝫ poſſint.

¶ Repetit. 26ᵐ caᵐ vt ipſm magl declaret: ⁊ addit ei cãꝫ cur facies nõ ſudat i agoniçãtib⁹. Et dic. q̃re eſt ꝙ exercitãtes ſe exercitio agonie vbi timor imiet morti vt athlete ſudãt pedes ei nob q nõ ſum⁹ agoniſte ⁊ agoniſtio ẽt i alia vita ꝓ eſt i vita qeta nõ agoniſtica: vt cũ exercitamur circa ali q̃ leuia ⁊ nõ circa hꝫ piculoſos agones: potiſſime ſudam⁹ faciẽ vt dcm̃ eſt i. 11° ⁊. 17° ꝓblemate. valde ãt paꝝ ⁊ raro pedes. ¶ Deĩde. (Aut q꞉.) Soluit. ⁊ p̊ aſſignat cãꝫ q̃re ſu dãt faciẽ dicẽs iõ ɔtigẽ: q꞉ talis exercitatio ſeu agonia ẽ ti mor qdã occurrẽs ꝑn⁹ hꝫ act⁹ piculoſi: ſꝫ in timore ifrigi danꝭ ſupiora vbi facies locaꝭ: Eſt.n. timor fucatio calidi inati de ptib⁹ exteriorib⁹ ⁊ ſupiorib⁹ ad iteriora ⁊ iferiora ſubito fcã pp fugã quã q̃rit aĩa ex aliq̃: q̃re ptes ſupiores ⁊ exteriores remanẽt ifridate: ⁊ iõ q꞉ ſic accidit: facies pu gnãtiũ efficiũꝭ pallide: ſpũ ⁊ ſanguie: q̃ꝫ erat colorare: ɔ curſ ad iferiora ⁊ iteriora. ¶ Nõaᵐ ẽ ꝙ ira. triſtitia. timor. gaudiũ ⁊c̃. appellãꝭ ab Ari. paſſiões aĩe: a medicis aũt ac cĩtia aĩe q̃s ⁊ ipi vnã õ ſex reb⁹ nõ nãlib⁹ poſuerũt. Hec ãt cãnꝭ pp motũ calori iteri⁹ vel exteri⁹ ſcm̃ vel vtrobiqꝫ: ita ꝙ fere ſiꝭ moueaꝭ nũc int⁹: nũc qdeꝫ ex̃: ⁊ ſi moueꝭ ex̃ aut erit ſubito ⁊ ſic eſt ira: ipa eni ſm̃ Haly. 5° theo. eſt exit⁹ ca loris ad exteriora ſemel ſubito fcũs: Aut moueꝭ paulati ne ⁊ ſic eſt gaudiũ: niſi fuerit ꝑnicioſuꝫ. Si v̊o ad iteriora ſit mot⁹: ſilr aut ſit ſubito ⁊ ſic eſt timor: aut paulatine ⁊ tũc eſt triſtitia. Si v̊o vtroqꝫ mõ ſic eſt anguſtia vel ſollici tudo ſeu v̊ecũdia: i talib⁹.n. ineſt nunc ſpes nõ deſpatio: ⁊ iõ calor cito moueꝭ ſatigat⁹ mõ ĩtra mõ ex̃ ⁊c̃. ¶ Deĩde. (Moueꝭ aũt.) Hic 2° ptractat cãꝫ q̃re pedes ſudãt. Et p̊⁹ oñdit modũ exercitij eoꝝ ⁊ dic: ꝙ tales pugnãtes moueꝭ iordinate ⁊ laborant pedib⁹ ſic. i. tali mõ exercitanꝭ vel ſic̃ ſm̃ lr̃aꝫ cõeꝫ illi q exercitanꝭ exercitio currẽdi in q̃ hõ ma xie laborat pedib⁹ ita ⁊ agõiçãtes exercitãꝭ ingẽti: pp qð ɔdignũ eſt ipis ſudare: his. ſ. pedib⁹: vel his. i. tã fortib⁹ la borãt motib⁹: ⁊ declãt labores eoꝝ. fricãt eni man⁹ ⁊ nũc ɔtrãt eas: nõ ãt extẽdũt ⁊ ꝑmutãt aliꝭ ⁊ aliꝭ figurãdo: ⁊ nũ q̃ꝫ qeſcũt in eadẽ diſpõne: imo mouenꝭ max̃ i tali actu ac

ſi eẽnt furioſi: eo ꝙ calor ⁊ ſanguis iflãmat⁹ coadunat⁹ ẽ in loco pectori ɔcauiore vt i vẽtriculis cordis: q̃ qdẽ calo re ⁊ ſanguie currẽte: vt ꝙ nũc igrediꝭ cor p ei⁹ hoſtia: nũc ãt egrediꝭ ɔtigit ſpiſſuꝫ ⁊ diũſuꝫ atqꝫ iordiatũ fieri motũ. ¶ Deinde. (Maxie aũt.) Hic 2° tãgit magi cãꝫ q̃re ſudẽt pedes. ⁊ dic̃ ꝙ ſudor max̃ accit circa pedes: eo ꝙ ſunt ɔti nui i labore vehemẽti: nũq̃ꝫ eni abſoluũꝭ a labore ſaltꝫ q eſt oñ⁹ toti⁹ corpis portare: alie v̊o ptes corpis abſoluunꝭ. nõ eni in ſuo motu laborãt tm̃ ſic̃ pedes. ipi nãqꝫ max̃ la borãt: patiunꝭ.n. figuratiõib⁹ ⁊ cõplicatiõib⁹ varijs q̃s ac qrũt ex mutatiõib⁹ diuerſis. ⁊ ħ eſt qð dcm̃ fuit in. 26. pro blemate ꝙ agoniçãs patiꝭ p mẽbrũ. Põt aũt fortaſſis et aliꝭ iſta lr̃a ordinari. patiuꝭ vt reddaꝭ ei ꝙ imediate dcm̃ eſt: vt dicaꝭ ꝙ alie ptes corpis vt man⁹ ⁊ dorſuꝫ ſunt cum qete ⁊ ſine labore: eo ꝙ pñt iterdũ mitigari a labore pp di uerſas figuratiões q̃s acqrũt: ex qbus min⁹ fatiganꝭ: ſicut pꝫ in 5° ꝑticula: ⁊ ſic pꝫ in ifirmis cũ mutãꝭ de latẽ in lat⁹: ſꝫ pedes nunq̃ꝫ abſoluunꝭ ab illo fortiſſimo labore: q eſt honus totius corporis tolerare: q̃re cũ ex vehemẽti labore maxime moueaꝭ calidũ ⁊ inflãmeꝭ ⁊ humidum diſſolua tur in ſubtilia: pedes debent ⁊ non facies ſudare.

¶ Problema. xxxj. Antiqua.

PRopter qd in calefactorijs neqꝫ collecto igne exñte magis ſudãt: neqꝫ miore ſemp fcõ: ſꝫ pluri: ſu pinducto eni i calefactoria magis ſudãt: q̃ꝫ ſi qdẽ ɔfeſtim ex ꝑncipio tant⁹ erit ignis? Aut mult⁹ qdẽ ex ꝑmo ſiccã aſſumẽs ſupficialẽ carnẽ ⁊ coriũ vrit: ⁊ teſtaꝫ fac̃: fcã aũt talis tegit ſudores. Modicus ãt magis carnẽ remittẽs ipaꝫ rarificat ⁊ iteriora quẽ admodũ opaꝭ ad ſegregationẽ ⁊ eductiõeꝫ. ſic aũt ſe hñte inductus plus ignis ⁊ intrãs in ꝓfunditatẽ carnis ꝓpter raritatẽ euapo rare facit ꝑma laſſata humida ⁊ ſubtilia ip ſoꝝ diſgregãs educit cũ ſpiritu. Noua.

¶ Cur i caldarijs igne vniuerſo: neqꝫ decre ſcẽte aſſidue: ſꝫ p icremẽta ɔtiua oblato ma gis ſudaꝭ. Plus.n. ita educeꝭ ſudoris: q̃ꝫ ſi ꝑncipio ſtatĩ ignis tãtũdẽ affuerit? An ꝙ ꝑn cipio multũ ignis adhibitũ: carnẽ cuteqꝫ ſũ mã ſicciorẽ occupãs vrit: atqꝫ i modũ teſte idurat: q̃ cũ talis reddita ſit: ſudorẽ arcet: ob ſtruditqꝫ. Paꝝ ãt ɔ carnẽ relaxãs rarefac̃: ſẽſimqꝫ iteſtinũ hũorẽ excitat: vt ſecerni edu ciqꝫ poſſit. Carne ãt rara plus ignis adhibi tũ: ⁊ corpis ima facile ſubiẽs hũores iã ide ꝑmollitos in vaporẽ conuertit: parteſqꝫ eo rum pretenues ſecernens educit cũ ſpiritu.

¶ Repetit. 12ᵐ ꝓblema vt det cãꝫ ei⁹ ꝑticularẽ magi ⁊ dic̃. q̃re ẽ ꝙ i calefactorio ⁊c̃. ¶ Deĩde (Aut multũ.) Soluit ⁊ diuidiꝭ i tres ptes 2ᵐ ꝙ tria tanguntꝭ in q̃ſito. ⁊ dic̃ ꝑmi t⁹ cãꝫ p̊ ẽẽ: qm̃ calm ſupfluũ ſtatĩ a ꝑn⁹ reperiẽs carnẽ ſup ficialẽ ſiccã vt cutẽ q̃ſtũ ad corpa nr̃a magi: vel carnẽ ſic cã reddit ⁊ coriũ cõburit: dic̃ aũt ſiccã ad diffam carnis ite rioris: p quã ſanguis ⁊ ſpũs irrorando pambulat: ⁊ coriũ q̃ſtũ ad bruta cõburit ipas iducẽdo eſcarã q̃ꝫdã vel cru ſtulã: q̃ inducta tegiꝭ ⁊ ꝓhibeꝭ humidũ exire in ſudorem

vel tegitur humidum ſuperfluū in corporibus nr̄is: cū quis tpe caumatis corpe nudo exercet̄ ſub ſole: aut qñ carnes aſſande ſubito magno exponunt̄ igni: ſicut dcm̄ eſt in .53° ca° pme. ❡ Deinde. (Modicus aūt.) Soluit ad 2m dicēs q̄ calidū paucum relaxās carnē cum cute magis q̄ȝ ſoret prius: apit poros ipſi° ꝛ opat̄ .i. diſponit ea q̄ ſunt interi° humida. ſic op; di/ponit: vt ſepent̄ ex iteriorib° ꝑ ꝛ ducant̄ ad exteriora ſcḋo euone in ſudores. ſic ḡ tale caliᷓm nō cōplete educit ſudorē: ſed diſponit cutē; rarificādo poros ꝛ māᷓm ſubtiliādo ſudoris ꝛ duidēdo ꝑ quā nō opabat̄ calidum multū ſed ꝯ̄ .ti magis ꝛc̄. ❡ Deinde. (Sic autē.) Soluit ad 3m dicēs q̄ corpe talit̄ ꝑparato prius ꝑ paucum caliᷓm: ſi plus calidi ꝯ̄iter adiungat̄ fortī calido: ipo tunc ex h̄ fortificato ſubingredit̄ ꝓfunda corpis ꝑꝑ poroſitatē quā iuenit ꝛ eā quā adducit: facit in vaporē ſudoralē egredi ex̄ humida interi° prius relaxata ꝛ cōmixta cū ſpū expulſiuo a forti modico calido: ita q̄ caliᷓm ſepans ſubtilia in p̄mo malaſſatis exiſtia educit ex̄ modico calido forti ꝯiunctū cum ſpū expulſiuo ſudoris ꝛ aliarū ſuꝑfluitatū: ita q̄ iſte ſpūs eſt ſic inſtrm̄ illius calidi. Et ſcias q̄ malaſſare ꝓprie dicit̄ qñ humidū viſcoſu; ducit̄ ꝛ agitat̄ diu: ita q̄ bonā mixtionē ꝛ extēſionē recipiat: vt farina ꝛ aqua in paſta.

❡ Problema. xxxiij. Antiqua.

Trū oportet magis parare ſudare eſtate: aut hyeme? Aut hyeme qdē ꝯtractū interi° calidū digerit: ꝛ iſpirat q̄ in nobis ſunt humida: ꝓpter qḋ oīb° ipſis aut pluribus ꝯſumptis nō indiget cognata expulſione. Eſtate aūt ꝑ rarificatā carnē egrediēte calido minus digerūt q̄ i nobis ſūt hūida: ꝓpter qḋ idigēt hauſtiōe: manētia eni ꝓpter tp̄s putreſciunt ꝛ egritudinē faciūt. putreſcit enim oē qḋ putreſcit ab extranea caliditate. a ꝓprio autē digerit̄. In eſtate quidem extraneū domina/tur: ꝓpter quod putreſcūt magis oīa in ipa. hyeme autem proprium: propter qḋ non putrefacit hyems. Noua.

❡ Vtrū ꝑ eſtatē poti° an ꝑ hyemē ſudor mouēd° ſit? An hyeme calor it°ſe ꝯtrahēs ꝯcogit extenuatq; in ſpm̄ hūores iteriores: q̄ cū oēs aut certe maria pars ꝯſumāt̄: nullā ſui excretionē admonēt faciēdā. At in eſtate cū ꝑ rarā ſolutāq; carnē calor euadat: hūores min° ꝯcoq poſſūt iteſtini: q̄ de cā exhauriēdū oīno ē: qm̄ ſi ꝑmāſerit tēporis ei° q̄litate putreſcēt: morboſq; ꝯ̄hent. Putreſcit eni qḋq; externo calore: Nā vt ſuo qḋq; calore ꝯcoq̄t: ſic externo putreſcit. igr̄ ꝑ eſtatē extern° ꝑualet calor ex quo fit: vt q̄uis i eſtate putredinē ſentiāt: ꝑ hyemē vo: q̄ calor ſu° ille ac domeſtic° dominat̄: hinc tp̄s hoc minime creare putredinē poteſt.

❡ Repetit p̄mū ꝓblema. Et q̄rit in q̄ tpe oporteat magis ꝑare corpus ad ſudādū: aut in eſtate vel hyeme. ❡ Deinde. (Aut hyeme.) Soluit. ꝛ p̄° aſſignat cām q̄re hyeme nō oȝ corp° ꝑare ad ſudādū. dicēs p̄° q̄ caliᷓm nāle i hyeme coacervatū ꝛ fortificatū i iteriorib° digerit hūiditates ꝯtētas i corporib° ꝛ iſpirat rarificādo ꝛ ſubtiliādo. ꝛ q̄ oēs hūiditates ſuꝑflue i plures ꝯſumūt̄ ꝛ ex̄ corp° iſenſibilr̄ expelluntur. nūc corp° n̄ idiget alia expurgatōe. expurgatōi adhuc iſenſibili ꝛ ꝯſili cognata .i. ſil nata. Illa .n. dr̄ cognata q̄ in ſui gñatiōe ꝛ eē h̄ſit ſilitudinē ꝛ ꝓpīquitatē: ſic due plante: q̄ꝛ vna alteri inaſcit̄. ꝛ duo ꝯſanguinei. Et merito pōt dici expulſio inſenſibilis ꝛ ſenſibilis vt ꝑ ſudorē cognata. triplr̄ eni ꝯueniūt. i. i agēte. q̄ vtrobiq; eſt ſpūs expulſiu° ꝛ caliᷓm nāe. ꝛ in māᷓ. q̄ qḋ expellit̄ eſt hūidū ſubtiliatū; 3° digeſtiōis ſuꝑfluū. 3° i via ꝑ quā fiūt. q̄ vtrobiq; ꝑ poros: niſi q̄ in expulſiōe iſenſibili ſunt multū ꝯſtricti: in expulſiōe ꝑ ſudorē apti. ❡ Deīde. (Eſtate aūt.) 2° dat cām q̄re i eſtate oporteat corp° ꝑpare ad ſudorē dicēs q̄ in eſtate ꝑꝑ raritatē corpis cauſatā a calitate ꝯiūctus: calor nāq; corporis ꝯgaudēs ſuo ſili egredit̄ ad exteriora. ſicut dic̄ Ga. in p̄° pticula affo. q̄ egreſſo ꝛ ex̄neo ſubītrato min° bñ digerunt̄ hūiditates in corporib° nr̄is exiſtētes: ꝑꝑ qḋ timēdo ne ex harū in corpibus ꝑmanentia corpa corrūpant̄: egēt hauſtiōe ab haurio. i. purgatiōe ab eis: cui° cā eſt: qm̄ permanētes nō purgate ex corpib° inducunt egritudinē: qm̄ calor ex̄neus aggenerat̄ in eis ipas putrefactiōn: q̄ oē qḋ putreſcit: putreſcit a calore ex̄neo facto p̄ter nām a q̄cunq; cā exteriori vel interiori: ꝛ oē qḋ digerit̄ ꝛ ꝯſeruat̄ illeſum a putrefactione: digerit̄ ꝛ ꝯſeruat̄ a calore corpor; ꝓprio nāli. Dcm̄ eſt nanq; in .4° metha. q̄ putrefactio ſit corruptio ꝓprie ꝛ 2m nām calitatis ab aliena calitate: nūc autē in eſtate calor dñat̄ ex̄neus ꝛ humiditas etiā ꝑꝑ idigeſtionē cauſata: ꝛ iō omnia plus putreſciūt eſtate q̄; hyeme: cū; ibi repiant̄ humidū ꝛ caliᷓm magis. q̄ ſunt cā putredīs: ꝛ maxime eſtate calida humida ꝛ pluuioſa: ſicut apparuit in p̄° particula in mutatiōibus tēporū: ſed in hyeme ꝯſeruat̄ caliᷓm ꝓpriū nāle ꝛ digeſtio rectificat̄: quare in hyeme pauca aut nulla putreſciunt: ꝛ maxime hyeme frigida ad ſiccitatē tendēte. q̄; ꝛs enim hyeme pori claudant̄: qḋ accidit in corporib° putreſcētibus ē: nō tñ qḋ interius ꝯtinetur paratum eſt putreſcieri ꝛ egritudines cāre ꝓpter fortitudinē calidi inati ab eius ꝯgregatiōe cauſata: que interius digerēs igroſſat iuuatiua: ꝛ nocitiua aut ſuꝑflua ſubtiliat vel ingroſſat ꝛ expellit ꝛc̄. ❡ Notandū eſt ſm Gal. in p̄° pticula affo. q̄ ab illa actiōe quā facit calor i hyeme excipiēda ſūt aīalia nāe fride in cauernis hyeme ꝑꝑ debilitatē calī inati accubātia: vt ſpētes ꝛ vrſi: ꝛ ſilr̄ ex hoib° q̄ ſunt fride cōplexiōis ſubtiles h̄ñtes parietes extenuatū: hȝ enim hyeme nō ſolum nō melius digerūt ſuꝑflua ꝛ expurgāt: imo frigus in cor; intima penetrās calorē ipor; debilitat inatū: ꝛ iō ſiñ extrinſeco alimēto ibidē viuunt: ꝛ calor eorū debilis calore inato in viſceribus terre coadiuuatur.

❡ Problema. xxxiiij. Antiqua.

Ropter qd ſudorib° fctis a calitate iteriore: aut exteriore adueniēte aliqb° ſudorib° horreſcim°? Aut q̄ a caliditate qdē iteriori cū egrediūt̄ ex multo tpe i paucū ꝯtractis ad ꝯtinētiā oīno calidi piodos exopilāt: deīde horripilatio ſupuenit. Amplius autē carne oīno iſuſa facta ꝛ calido exeūte: exterior autē; caliditas aduenīes rarefacit corpus primu;: deinde iterius nature calidū expulſum horripilationem facit. Noua.

❡ Quā ob cauſa; cū ſudor calore vel iterno vel externo fieri ſoleat: euenit vt horror nō/

nalis ſudoribus poſſit excitari? An qm̄ ſudor q ex calore ꝓdit iterno: ſe.ſ. de loco amplo in breuē corporis dico ambitum cōtrahente: primum caloris meatus ⁊ circuitus patefacit: deinde horror carne iam madefacta ex toto caloreq́ʒ exeūte citatur. Calor autem qui extrinſecus mouet: primū ſumma corporis aperit rarefacitq́ʒ: tūʒ calor nāe internus ꝑfluens excitare horrorem poteſt.

¶ Quare ē ꝙ cū ſudores fiāt a calitate ſiue iteriori ſiue exteriori nob̄ occurrēte: i aliqb⁹ tn̄ ſudorib⁹ patimur orripilationē vł frig⁹ ⁊ ſcias ꝙ h̄ ꝙ dīc calitate ⁊c̄. tetigit motiuū ſuū. ¶ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit. ⁊ p̄ dat cāʒ ſumptā magis a calore itrinſeco. dicēs ꝙ h̄ ꝯtigē a calitate q̄ in nobis exiſtit: qm̄.n. ſudores multa tp̄e exubauerīt: ⁊ poſtea i modico tp̄e retineāť: eo ꝙ calm̄ qȯ expellebat ipos exteri⁹ ꝯtineať totalr̄ int⁹: h̄ dico ſudores ſic breuit retracti manifeſtāt piodos: et q̄ demuʒ frigus ſupuenit: h̄ eſt dicē ꝙ ex purgatiōe magi ſctā p ſudores ⁊ diu corpib⁹ adhuc calid exiſtib⁹ nā volēs tales ſudores cōpeſcē: ꝯbit ſe interi⁹ calm̄ deferēs ⁊ ſpm̄: ad cui⁹ qdē ꝯctionē friditas ſupuenit exteriorꝝ. ¶ Nōn⁹ pp illud qȯ dcm̄ ē piodos: ꝙ piodus ē duplex ad p̄ns. Quidā.n. attēdiť ſ̄ʒ curſuʒ lune p q̄dras circuli ʒodiaci currēt]: q̄ꝝ piodoꝝ p̄m⁹ eſt in 4° die. 2ª i. 7° 3ª in. 11° 4ª i 14°. 5ª i. 17° 6ª i. 20°. Deīde p. 20. vſq́ʒ i. 80. aſcēdēdo puenīt. tādē p. 40. i. 120. Et de tali piodo loqť hypo. i. 1. ꝓnoſti. ⁊c̄. Eſt ⁊ ali⁹ q ē reuſio q̄dā de vno pūcto i eūdē ſcā: ſic eſt vidē in febrib⁹ iterpolat]: in qb⁹ ab hora p̄ncipꝫ poriſmi donec itep̄ incipiat cras vel poſt cras poriſm⁹ dr̄ piodus vn⁹: ⁊ de tali piodo loq̄ns hyp. i. 4° ꝑticl'a affo. dīc ꝯmanā verā i. 7. piodos ēmiari. nūc aūt ſic ē ꝙ i h̄ꝫ febrib⁹ q̄ h̄nt piodos tales: i p̄ncipꝫs eoꝝ qȯ ē i p̄ncipꝫs poriſmorū fiūt horipilatōes alr̄ frigora: ⁊ h̄ ē qȯ p̄hs itēdit exopilāt. i. apīūt ſeu manifeſtāt piodos: ⁊ p ꝯn̄s ſupuenit frig⁹. ſic.n. i p̄ncipꝫs poriſmoꝝ febriū iterpolataꝝ accīt frig⁹. ita qm̄ ſudores ſubito vt expoſitū ē ſe ꝯrerūt nā iteri⁹ cū calore tēdēte. ¶ Deīde. (Ampli⁹ aūt.) Aſſignat aliā cāʒ ſūptā a fuga cāta i calore nāle a calo exteriori: ⁊ dīc ꝙ iterū eſt alia cā: qm̄ carne totalr̄ remollita reddita pp multū ſudorē: ſic eſt vidē in corpe balneāt]: ſi tūc calor iterior egrediať: calor ext̄n⁹ de foris occurrēs obuiādo ei cāt p̄mit⁹ raritatē in corpe p quā ſubitrat corp⁹: nālis autē q pat⁹ erat foras exire pp raritatē refugit retro iteri⁹. ſ. a calore ext̄neo ȯ for] expulſus: q̄re corpe ext⁹ remanēte depaupato calore inato ꝯtigit i ſudoꝛ illo vbi h⁹ accidūt horipilatōeʒ fieri. ſile h⁹ accīt cū aq̄ qs iſūdiť ēt calā: ⁊ i loco calo ipo ignorāte: eo ꝙ calor nālis ipellať iteri⁹ a calore aque exteri⁹ aduenīēte: pp qȯ in mēbris talis cauſať horipilatio leuis.

¶ Problema. xxxv. Antiqua.

Propter qd ſudores cali indicanť meliores eē frigidis? Aut qꝛ ois qdē ſudor ſupfluitatis alicui⁹ expulſio eſt: merito autē modicā ſuperfluitatē quidē calefieri: multaʒ autēʒ nō ſimiliter: quare frigidus ſudor multe ſupfluitatis vtiq́ʒ erit ſignum: propter qȯ ⁊ lōgiores egritudines declarat. Noua.

¶ Cur calidi ſudores frigidis meliores habentur? An ꝙ omnis ſudor excrementi cuiuſdam ſecretio eſt: paruum autem excremētū amplius icaleſcere conſentaneū eſt: plus autem non eque: ſed minus. itaq́ʒ ſudor frigidus excrementi multi indicium eſſe pōt: quocirca morbos quoq́ʒ is facit lōgiores.

¶ Quare ſudores cali a medicis iudicanť ſaniores eſſe q̄ fridi: cū vtriq́ʒ fiāt a calo ſupfluitatū expulſiuo. Vn̄ hyp. in 4ª ꝑticula affo. ſudor mult⁹ fridus vel calīus ſupuenīēs fridus maiorē: calidus vȯ minorē ſignificat egritudinē. Deīde. (Aut qꝛ.) Soluit dicēs: ꝙ ſudor qlʒ eſt expurgatio alicui⁹ ſupfluitatis in corpe ꝯtēte: h̄.n. eſt finis ſudoris: dūmȯ talis ſudor reguleť a nā: qȯ dico pp ſudorē fridum ꝯtigētē in febre acuta mortifera. in q̄ nō ſolū expelliť ſupfluū: ſʒ ⁊ calm̄ inatū: expurgatio vȯ ſudoris fit p calitatē ſic̄ diceť in ſequēti ꝓblemate: opʒ.n. ꝙ ſi ſupfluitates debeāt expelli: ꝙ afficiāť a calore ⁊ ſpū: vt ex loco ſuo ſepenť: ⁊ diuidanť in ſubtiles ptes: nūc aūt rōnabile eſt ꝙ nāe nō ſit ſilr̄ poſſe calefacē ⁊ ꝑpare ad ſudorē multā ſupfluitatē ſic̄ paucā: pp qȯ ſudor fridus ſignificabit multā ſupfluitatē: quā nā nō potuit calefacē: ⁊ qꝛ multa ſupfluitas multi eſt nocumēti: rō ꝯuenit ſudores fridos longiores egritudines iudicare. ¶ Nōndū eſt ꝙ ſi ſudores fridi fuerīt in febre acuta ꝑdictis ſunt deteriores oſtendūt.n. mortē ſm̄ hypo. in 4ª ꝑticule affo. ipſi q̄q́ʒ ſm̄ Gal. ibidē olo ſūt mali ⁊ p viā ſigni: qꝛ ōnotāt hūiditatē fridiſſimā corpi dn̄antē: ⁊ p viā cāe: qꝛ diſſoluūt nāʒ ⁊ vīcūt olo ⁊c̄. ¶ Nōn⁹ eſt rurſus ſm̄ Aui. 2° q̄rti. ſudorē ſignificari ⁊ diſcerni per colorem: ſaporem odorem ⁊ tactum: ſubām: quātitatem. locum. anteceſſionem iuuamenti vel nocumenti: ⁊ horā ſuā quorum amplior medicorum eſt expoſitio.

¶ Problema. xxxvi. Antiqua.

Propter qd ſudoribus p caliditatē factis apud multū ignē minus ſudamus? Aut qꝛ vehemēter calefacto corpe in vētoſitates humidas diſſoluit? Aut egrediēte hūidō ⁊ velociť deſiccato ſenſu nō accipim⁹. Noua.

¶ Cur minus ad ignem multuʒ ſudamus: cum tamen pre calore ſudor omnis moueri ſoleat? An qm̄ humor aut corpe vehemēter calēte in ſpiritū diſſoluiť humidū? Aut cum ꝑuenerit adeo cito calore nimio exiccať: vt ſenſus ſudoris multi eripi poſſit.

¶ Iſtud ꝓblema ē ps. 12. ⁊. 32. ꝓblat]. Propōit itaq́ʒ cū eo motiuo ipꝫ. Quare ē cū ſudores fiāt a calo: ꝙ apud multū ignē mīn⁹ ſudam⁹: ſtatī ei appropiquādo q̄ʒ apud paucū: h̄ āt dico qm̄ ſi paulatīe exponem⁹ nos p̄ multo igni: ⁊ deinde ordiate pl⁹ ⁊ pl⁹ ſ̄ʒ ꝙ corp⁹ diſponiť paulatīe ad ſudādū: vlr̄ qdē bn̄ ſudarem⁹ cū ad ipꝫ ēt mſrū ꝑuenirem⁹: tūc.n. fit idē ei qȯ dcm̄ ē ꝑus: ꝙ ſi pauco extīti calo addať calm̄ aliud ſudor exubat optīe: ⁊ in h̄ ꝙ dī p calitatē ſcdo tāgiť motiuū q̄ſiti. ¶ Dubitať qꝛ vr̄ Ariſto. ſupponē ſudorē a calitate ſimplr̄ fieri: cui⁹ ꝯriū vr̄ dcm̄ eē in ꝑcedēti ꝓblemate: vbi ſcriptū eſt q̄ſdaʒ ſudores frigidos fore ⁊c̄. ¶ Dōm eſt ꝙ p̄mordialr̄ ſemp eſt dare aliqȯ calm̄ iteri⁹ vel exteri⁹ ſudores excitās: qȯ mām corꝑ ſepat diuidit ⁊ expellit in poros: in ſudore nāq́ʒ q̄ticūq́ʒ exteri⁹ frido manifeſtato: vt i mortali: p̄marie fuit aliqȯ calm̄ ext̄neuʒ ꝯcitās ſudare: corrūpēs nāq́ʒ calm̄ inatū corrūpit demū ſeipm̄ ⁊ extinguit: cui calor ext̄ne⁹ vł iteri⁹ admiſceať inato: qb⁹ corrupt] merito ſudor exteri⁹ appēns fridus ſentiť: ⁊ ſic eſt ēt de ſudore cāto a mā flegmatica frida viſcoſa: nā ſi aliqlr̄ ca

ſoꝛ innat⁹ cū ꝓpāo ad ſudoꝛē calefacit: cū tñ exteri⁹ fue rit mota citiſſime ad friditatē reuertiſ ꝓꝛē:q̄re ſudoꝛ fri dus idē ſentiſ: cui⁹ ēt ſile in febꝛib⁹ ꝯtīgit lipparijs. ¶ Dei de. (Aut q2.) Soluit. ⁊ aſſignat duplicez cām. Et dic̄ ꝙ h id eē:q2 cū coꝛp⁹ fuerit valde caleſcm̄:mā ſudoꝛis v̄tute ca lidi extermiaſ i vētoſitates:caleſit.n.mā ⁊ ſubtiliaſ maio rē occupās locū:q̄ qdē ſic ſubtiliata ⁊ reſoluta i vētū:aut emittiſ i alices ⁊ oſſitatiōes:vel ꝑ ptē īferioꝛē ſiue cū ſono ſiue nō:aut retineſ i vētre diſpſa nā nō potēte eā ꝑ has ex pellē ptes:qḋ in q̄dā iuuene vidi:q ſentiēs diſcraſiā leuem termas itrauit:⁊ neq̄q̄ idē ſudare potuit: demū modico tp̄e poſt a⁹itroitū iflat⁹ ē mirabilr vētē eī⁹ tot⁹:q̄re tipani tic⁹ fcūs moꝛtu⁹ eſt poſt dies nō paucos. ¶ Deinde. (Aut ingrediēte.) Aſſignat aliā cām ⁊ dic̄ 2⁹ itez vnā3 aliā cām eē:qm̄ cū humidū ſudoꝛale velociſ egrediaſ ad exterioꝛa ꝑꝑ caliditatē potētē rareſacē carnē ſubtiliare humida ⁊ at trahē deſiccaſ:ꝑꝑ qḋ ſaltim apparent nō poſſumus ſudo rē aliq̄ ſenſui ꝑcipe:⁊ ſi mā ſudoꝛis reſolvaſ:qḋ impcepti biliter ꝯtingit:vt dcm̄ eſt de hyeme in. 33. ꝓblemate.

¶ Pꝛoblema. xxxvij. Antiqua.

Ropter qd ſole magis calefaciē te ſi non aliquod velamen habue rimus:ſudoꝛes fiunt indumētis circumtractis. Et de hoc idez dici mus quod de pꝛioꝛi. Noua.

¶ Cur ad ſolē acrius calefacientez coꝛpoꝛa que nullo indumēto teguntſ:nihil pene ſu dant. Que aūt ſatis veſte intecta ſunt copio ſiſſime ſudāt. Eandē de hoc etiā quā de ſu perioꝛi cauſam reddendā cenſemus.

¶ Reperit ancdictū ꝓblema niſi ꝙ ipſm̄ ꝓponit de calidita te ſolis ⁊ nō ignis vt ꝑus. Et dicit.q̄re eſt ꝙ cū ſol magis calefaciat nos qñ non fuerit ſup coꝛpa nr̄a coopimēta vt pāni vel aliud qḋ radios ſolis ꝓhibeat ad nos accedē:⁊ i his etiā ōbus tāgiſ motiuū qōnis: nō fiūt ſupple magis in nobis ſudoꝛes ꝑ talē caliditatē ſic libere occurrētē:ſ3 magis accidunt ſudoꝛes cū pāni fuerint circūtracti vel inuoluētes coꝛpa nr̄a ⁊c̄. ¶ Deīde. (Et ō h.) Soluit dicēs:ꝙ iſta ſol uēda eſt ſic̄ ſoluta eſt qḋ p̄cedēs cū eadē ſit cuz illa. Dōm ꝙ h accīt aut q2 mā ſudoꝛis reſolviſ in vētum:aut q2 mā ſudoꝛis attracta deſiccaſ ⁊ euapoꝛat inſenſibiliter.

¶ Pꝛoblema. xxxviij. Antiqua.

Ropter quid acutis motib⁹ ma gis calefacere viſis:tardis autem minus:ad curuū greſſus tardio res exītes ſudoꝛes magis expel lūt ⁊ ſpm̄ ꝓmittūt:ſicut calefaciētes magis īferius tendētib⁹:? Aut q2 grauib⁹ ad deoꝛ ſum ferri ſcōm nām eſt : ad ſuperius autez extra nām. calidi igiſ natura q̄ fert nos ad i ferioꝛa qdē nō laboꝛat : ad ſumma aūt gra uata pſeuerat:q̄re ꝑpter talē motū calefit: ⁊ magis ſudoꝛes expellit ⁊ ſpm̄ pꝛemittit: ꝯfert aūt in greſſib⁹ ⁊ coꝛpoꝛis cōplexio ad nō rectū tēdēs ſpm̄ ſiſtens. Noua.

¶ Quā ob cām cuz motus acuti magis:he betes min⁹ calefacere poſſe videāſ:igreſſus tñ per accliua : qui hebetioꝛes ſunt magis mouēt ſudoꝛē: ꝯſiſtuntq̄ ſpm̄ quaſi ampli us calefaciūt q̄ꝫ decliui:? An ꝙ graui cuiq̄ vt ferri deoꝛſuz ſm̄ naturā ē : ſic ferri ſurſuz ꝯ naturā eſt:itaq̄ caloꝛis natura que nr̄a ꝑ uehit coꝛpoꝛa:vt nihil per decliue laboꝛat: ſic per accliue pꝛeſſa onere nititur:ac rurſus ob eiuſmodi motū incaleſcit: ⁊ ſudoꝛē mo uet: ⁊ ſpm̄ ꝯſiſtit. Quinetiā coꝛpoꝛis vari⁹ inflexus nō nihil afferre cauſe poteſt: vt di recta ſpirandi reciꝓcatio auferatur.

¶ Ponit. 38. ꝓblā.cui⁹ motiuū ꝑ tāgit:⁊ dic̄ ꝙ cuz appeat mot⁹ acutos.i.foꝛtes ⁊ veloces in bꝛeui tp̄e multū ſpatiuz ptrāſeūtes magis calefacē coꝛpa: qḋ eſt motiuū ſudoꝛis: ⁊ tardos greſſus minus calefacē. Et nō.ꝙ acuta ſumiſ h ꝑ acuta i motu ⁊ tp̄e:l3 h dicaſ de magnitudine ⁊ ſapoꝛe. ¶ Deīde. (Ad curuū.) Pꝛoponit dubitationē dicēs cuz ita ſit:q̄re greſſus vel ambulatiōes ēt tardioꝛes in qb⁹ coꝛ poꝛa figuranſ fig⁹ curua magi cānt ſudoꝛes:hūida de coꝛ poꝛib⁹ expellēdo:⁊ ſpm̄ ſudoꝛis expulſiuū aſimittūt: cum excitātes ꝓuenire ad exterioꝛa:vel ut magi calefaciētes q̄ꝫ ambulatiōes q̄ fiunt crurib⁹ deoꝛſuz tēdētib⁹:vel ambula tio tēdēs deoꝛſuz ꝑ crura ꝑꝑ lr̄az illā q̄ h3 tēdēs. Et ſcias ꝙ cōioꝛ lr̄a ē ad curuū greſſus vt expoſitū ē:⁊ nō ad ſur ſū:q̄ tñ vr̄ planioꝛ ⁊ appꝛobari ꝑ illō qḋ dr̄ īferi⁹:ꝓt ēt ſta re ad curuū:vt ōnotet ꝑtiū ſitū quē h̄āt aſcēdētes:ipſi.n. curuanſ ſic̄ appebit in. 5⁹ ꝑticla. Figurāt.n.caput ⁊ pedes in anteri⁹:⁊ poſterioꝛa:vt doꝛſalia in poſterius: ⁊ ꝑ talē fi guratiōnē ꝑtiū itelligit eos tēdē ſurſum. ¶ Deīde. (Aut q2.) Soluit. ⁊ ꝑ dat cām q̄re ſudoꝛes min⁹ fiunt ꝑ greſſus deoꝛſuz ſcōs ēt ſi ſunt veloces q̄ꝫ ꝑ greſſus ſurſum.dato ꝙ ſint tardioꝛes. 2⁹ oſidit q̄re greſſus deoꝛſum nō ꝯuēt nām 2⁹ ibi. (Cōfert aūt.) Et dic̄ h id eē q2 ꝯuia niſi ꝓhibeāſ be bēt ꝙ nālr feraſ deoꝛſū ⁊ ſunt deoꝛſū:ꝙ āt feruſ ſurſum ꝯ coꝛ iclinationē nālē exiſtit:ſic̄ ꝑ3 i 4⁹ celi ⁊ mūdi:ſ3 nr̄a coꝛ poꝛa ſunt ꝯuia:q2 mixta ⁊ i oīb⁹ mixti ꝺñaſ terra ⁊ aq̄:ſic̄ dr̄. 4. meta. igr̄ mouēſ ſurſuz ꝯ nāz : deoꝛſum ꝺo nālr:ſ3 qḋ coꝛpoꝛ aiatoꝛ moueſ ꝯ iclinationē nālē fatigaſ ⁊ calefit idē:calefactio aūt iduc̄ ad ſudoꝛē vt dcm̄ eſt ſepe:qḋ autē deoꝛſuz nālr moueſ i eī⁹ motu nō ſic interuenit laboꝛ:⁊ per ꝯñs nō calefit ⁊ ſudat itm̄. Quare ꝯcludiſ greſſus ad ſu pioꝛa ſudoꝛes magi iducē q̄ꝫ greſſus ad inferioꝛa: ⁊ h eſt qḋ dic̄:nā cali mouēns coꝛpa nr̄a ad inferioꝛa non ꝯuaſ laboꝛe:ſ3 cū nā calidi ducit ea ad ſupioꝛa ꝑmanet fatiga tiōe ꝯuata:igiſ ꝑꝑ hō fatigationē ꝯtingit coꝛpa calefieri: ⁊ ſudoꝛes bie magi:cū ſpūs ꝓmittaſ ipellēs hūida i ſudo res ⁊c̄. ¶ Nōn⁹ ē ꝙ mot⁹ aialiū ſurſuz ñ ē pure nāl:nz pu re violēt⁹ ꝯ nām:ſ3 ē cōpoſit⁹ ex violēto ⁊ nāli:nāh tñ ma gis attīnēs:in aialib⁹.n.duplex iueniſ nā.mā.ſ.vt coꝛpus: ⁊ foꝛma vt aīa.rōne.n.eī⁹ qḋ fit ab aīa ſicut a ꝑrī intrinſe co ꝑfectiuo dr̄ nālis:cū aīa ſit foꝛma coꝛpis: ſicut ꝑ3 in. 2⁹ de aīa:⁊ nā dicaſ de mā ⁊ foꝛma:ſicut dr̄ in. 2⁹ phy. ⁊ cum magi dicaſ de foꝛa q̄ꝫ ō mā:q̄re ꝑfecte ꝺificatū ē ꝙ fit ma gis nālis q̄ꝫ violēt⁹. Eſt aūt ⁊ ꝑtī violēt⁹ in eo ꝙ mā eī⁹ vt coꝛpoꝛa ſunt grauia:⁊ grauia:vt dcm̄ eſt:ꝯ nām ſuperi⁹ moueſ ⁊c̄. ¶ Dubitaſ q̄ō nā calidi q̄ fert nos ſurſuz la boꝛat:cū de nā cali ſit aſcendē:⁊ aialia ſint calа ⁊ maxime hō de q̄ eſt ſmō:ipe.n.eſt calidiſſimū aialiū:ſicut dicet in 4⁹ ꝑticula. ¶ Dōm duplr.vno qdē mō ꝙ lr̄a cōioꝛ nō h3 calidi:ſed tali:vt appet ꝑ plures libꝛoꝛuz:⁊ ſm̄ h dicaſ tali ſ3 inclinatiōe vel tali greſſu q̄ vel q eſt ad inferioꝛa nō la boꝛat nā ⁊c̄. Si aūt hēaſ cali. dōm eſt aliter vt ꝙ calm̄ eſt duplex:qdā eſt calm̄ ſimplex elementare: vt ignis:⁊ tale nālr nō ꝓhibitū petit ſupioꝛa:⁊ in h nō laboꝛat: imo ꝑſi

litur ⁊ qēt aſ ſupſtis. Eſt ⁊ calidū cōmixtū elemētatū: q̄d eſt calidū aialiū: ⁊ q: hō calidū nō eſt abſolutū. ſʒ ꝯmixtū ex humidis grauib⁹ ꝓductū: ⁊ inde nutritū laborat i ferēdo nos ſurſū: ꝑ grauia i qb⁹ exiſtit: ſʒ. n. elemēta leuia i nobis dominent̄ q̄tū ad q̄litates actiuas ⁊ paſſiuas ⁊ ꝑmas grauia tñ dominant̄ q̄tū ad q̄litates locales: rōne quaꝝ nobis miſtis daſ locus: vñ de p⁹ calido de quo hic nō eſt ſermo rō ꝯuincit: de ſcōo vero dicto calido nō. ℭ Deīde. (Cōfert aūt.) Ponit cāʒ adminiculatiuā q̄re greſſus deorſum nō grauat nāʒ dicēs: ꝙ corpis cōplexio calida ⁊ hūida: q̄ maxie hūiditate caſʒ hebetaſ: ⁊ laborat: ꝓdeſt igreſſibus tēdēdo deorſuʒ: ꝓhibēs nāq; ē ſpm̄ motiuū ⁊ nō ꝑmittit eū directe tēdere ſurſuʒ: ſʒ cogiſ vtcūq; ꝑp hūidum graue eū admiſceſ tēdere dorſuʒ. Fortaſſis ⁊ alr̄ exponeſ hec lr̄a vt dicaſ ꝯpſo. i. corpis cōpoſitio q̄ flexibilis eſt ad iteriora ꝯfert igreſſib⁹ dorſū ad hoc vt ſpūs velut ꝑ obſtaculū reſſus nō tēdat ſurſū in rectū: ſʒ ōcliueſ i deorſū: ſʒ p̄ᵐ melius.

ℭ Problema. xxxix. Antiqua.

Propter quid ſudorib⁹ factis quāto vtiq; opponit qs magis: nō q plurima idumētoꝝ apponētes ſudant? Et de hoc ideʒ dicimus qd de ſuperiori. Noua.

ℭ Qua de cā cūʒ ſudor moueri ſoleat: quo magis quis ſeſe operuerit: nō hi ſudāt qui veſtē plurimā admiſerunt? Eadē etiam de hoc ratio que prius reddenda eſt.

ℭ Repetit iteꝝ. 36. ⁊. 37. ꝓblema: niſi q: ō alio calore: vt veſtimētoꝝ ē h eī⁹ ſermo. Et dicit vt pri⁹: ſi ſudores fiūt ꝑ calidū vt dictū eſt ſepe: quare eſt ꝙ cū qs quāto vtiq; magis apponit vel opponit multa veſtimēta ſubito multū calefaciētia q̄les ſūt pelles vulpine ⁊ ſubito ſuꝑ corpa nr̄a nō ſudat ꝑp hoc magis: ſʒ ſi q apponāt multa veſtimēta paulatine ſp addēdo donec ꝑueniaſ ad illud qd eſt eē multis veſtimētis coopꝑtū: talitū corpa magis ſudāt: fit. n. recte vt dictū eſt ſupra: ꝙ corp⁹ magis ſudat cū minori calido addatur aliud caſm q̄ qñ ⁊c. ℭ Deinde. (Et de hoc.) Oñdit ꝙ ſoluēdū eſt ſicut ſolutū eſt in. 36. cap. ⁊ dicit ꝙ eadē eſt ſolo hui⁹ q̄ſtī que fuit ꝑus in. 36. Dicēdū ꝙ humidū ſudorale aūt reſoluiſ inuētū aūt iſenſibiliter deſiccatiōe euaneſcit: ꝑp qd ſudor nō accidit: ſic itaq; iſta tria ꝓblemata ſūt vnū oīno. Vñ mirādū q̄uo pr̄ pħie cur⁹ fuit ꝓpriū breuitati ſermonē īſiſtere: ſic in hoc libro multotiēs viſus eſt vba multiplicare ⁊c. Fortaſſis nāq; nō ordinauit: ſʒ ſic ꝓponebanſ fuerūt recollecta. Vl āpſt⁹ voluit ōclarare ac mēorie cōmēdar: cū rē q̄ ſit iuuamētū oporteat multotiēs repetiri.

ℭ Problema. xl. Antiqua.

Propter qd corporib⁹ exiſtētibus ſicciorib⁹ in eſtate q̄ꝫ hyeme ſudabilius diſponimur eſtate? Aut q: eſtate quidē raris exiſtētib⁹ corporibus nā calidū nō multū cōtineſ: diſſoluit itaq; humida in ſpiritū. hyeme aūt cōdēſatis exteri⁹ corpib⁹ multū iuolutū nāe calidū in ſpiritū nō diſſoluit humida. Ampli⁹ autē ⁊ eſtate qdē multuʒ efferim⁹ humidū: hyeme autem econtrario. Noua.

ℭ Quā ob cām cū corpora ſicciora magis ꝑ eſtatē q̄ꝫ hiberno tpe ſint: ſudori magis in eſtate pateam⁹? An ꝙ ꝑ eſtatē ꝑp corpoꝝ laxitatē nō multus nature calor ꝯtineſ: hūoreſq; proinde reſolueſ in ſpirituʒ pōt. Per hyemē aūt parte exteriori dēſata corpoꝝ: calor frequēs nature coercitus: hūoreʒ minime i ſpm̄ reſolui patiſ: adhuc eſtate hūoris multū haurim⁹. Hyeme āt ecōtrario agiſ.

ℭ Ponit. 40. ꝓblema cū eius motiuo ⁊ dicit: cū corpa noſtra ſicciora ſint in eſtate: ⁊ ſic careant materia ſudoris q̄ꝫ in hyeme: q̄re in eſtate magis ſūt parata ſudare ⁊ ſudant q̄ꝫ in hyeme ⁊c. ℭ Notanduʒ eſt ꝙ corpa eſtate ſicciora ſūt humiditate nāli ⁊ hūidiora humiditate extranea ⁊ ſudorali: i hyeme eſt ecōuerſo: eo ꝙ in hyeme celebraſ bona digeſtio: nō aūt in eſtate. ℭ Deinde. (Aut q:). Soluit: ⁊ primo ex parte ꝑparationis corpis ⁊ ſpūs magis aſſignat cāʒ: ⁊ dicit cāʒ eē: qñ eſtate redduntſ corpa caſa ⁊ rara. Calidū. n. nāle non valde contineſ interius ꝓhibitū ab egreſſione: imo paratū eſt exire ꝑp caliditatē ⁊ raritatē: q qdeʒ egrediens humiditates ſubtiliat ⁊ diſſoluit in ſpūm vaporoſum ſudoris expulſiuū: ſed q: hyeme pori ſunt cōſtipati exteri⁹ frigiditate cōtinentis: ⁊ caſm nālē vehemēter intrūum humiditatibus nō ſubtiliat ⁊ diſſoluit in ſpūm aſdictū: quare ⁊c. ℭ Deinde (Amplius aūt.) Aſſignat aliā cām ex pte hūidi dicēs ꝙ in eſtate multū emittitur de humido extra corpa cāto ex indigētie ꝑ oēm regionē: hyeme aūt nō: ꝑp qd cū in ſudando emittaſ humidū qdā: ꝫ magis ſudabimus eſtate q̄ꝫ hyeme: ⁊ nō fuit bñ dictuʒ ꝙ op; eſtate ſudorē magis pare q̄ꝫ hyeme: cū ars naturā imitet.

ℭ Problema. xlj. Antiqua.

Propter qd ſpōtanei ſudores qui fiūt ſanis prauiores videntur eis q fiunt a laborib⁹? Aut q: labores quidē euacuāt ſp ſupabūdās humiduʒ ⁊ ſicciorē carnē parāt: quare cōcauitates pororuʒ ſane ſunt ⁊ calidi aſſuetudine nulla opilatio fit. Spōtanei aūt appellati ſudores: facti aūt ex neceſſitate: qñ a plura opatiōe ꝯfuſis nāe poris calida nō oīno cōprehēdūtur: ſʒ adhuc expurgare: ⁊ expugnare cū pōt rōnabiliſ egritudinis ſigna appent: tūc. n. a pluri humiditate q̄ꝫ moderata ſcdꝫ naturā infrigidanſ: caro aūt madefacta peſſimaʒ ad ſanitateʒ diſpōnē accipit. Noua.

ℭ Cur ſudores q corpori bene valenti ſpōte ꝑuenerint: his deteriores habenſ: quos labores citarint? An ꝙ labores exereſcētē humorē exhaurītes carnē efficiūt ſiccioreꝫ: vt cauerne foraminū ſanitati ſint oportūe: ⁊ ꝑ caloris trāſmiſſionē fieri nulla poſſit obſeptio ſiue opilatio. Sudores āt ſpontiui appellati: ex necītate oriūſ: cū. ſ. foraminib⁹ nature ab imodico hūore ꝯfuſis: calor ñ oīno occupaſ ac viciſ: ſʒ repugnare adhuc extrudereq; humorē pōt. Hi recte ꝙ ſignis morbi hñtur futuri. Naʒ ēt calor ipſe a largiori humore q̄ꝫ qui modicus ſbm nāʒ ſit hebe

tatur: ⁊ caro plene madeſcēns: peſſimū ad
ſecundam valitudinem concipit habitum.

¶ Querit cām cuiuſdā accidētis circa ſudores dicens: q̄re
ē ꝙ ſudores dicti ſpōtanei d̄teriores vident̄ eē: ſicut appet
ꝑ ipſoꝝ effect⁹: q̄ȝ ſudores facti a laborib⁹: ⁊ vlt ab exerci/
tijs: ⁊ ſic a cā mālfeſta. Sciēdū ꝙ gr̄a eī⁹ qd̄ dicit ſpōtanei.
ſicut colligit Gal. ex affo. hypo. ꝙ ſpōte multipliciter dr̄:
aliqñ. n. adē valet qd̄ eē a nā ⁊ ſine adiutorio medici: ⁊ ſic
ſumit̄ ſpōte ab hypo. i p̄ ꝑticula affo. vbi dicit. i pturbatio
nib⁹ vētris ⁊ vomitib⁹ q ſpōte fiūt: iportat ēt īterdū lōgum
tp̄s: vñ in 4ª ꝑticula egeſtiones nigre: aut q̄lis ſāguis ſpō/
te veniētes ⁊c. Importat ⁊ ſubitū tp̄s. vt in illo affo. Qui/
cūqȝ ſāguinē ſpōte vomūt. i. ſubito. ſumit̄ ⁊ aliqñ ſpōte ꝑ
eo qd̄ eſt fore ſine cā mālfeſta: ⁊ ita accipit̄ ab hypo. i 2ª ꝑti
cula affo. cū dr̄: labores ſpōtanei narrāt morbos: ⁊ ita ſu/
mit̄ hic ſpōte cū dicit Ari. ſpōtanei ſudores. i. ſine cā mālfe
ſta. ꝑ ſe. n. videt̄ fieri: lȝ fiāt ſtimulata occulte nā ⁊c. ¶ No
tādū ꝙ dicit ſanis nō itelligit̄ corp⁹ ſanū ſimplr̄: ſȝ ſanū la/
pſum paratū egrotare: q̄le ē corp⁹ ōcidētie: neqȝ ēt egrū vt
nūc: cū hōꝫ corpis nō ſunt adhuc ꝑatiōes ſenſibilr̄ leſe: ſed
neutrū corpus magis exiſtit. ¶ Deīde. (Aut q̄ȝ.) Soluit:
⁊ p̄ão aſſignat cāȝ ſcōe ꝑtis q̄ſiti. 2° .p̄ª. 2ª ibi. (Spōtanei.)
⁊ dicit p̄. iō fore qm̄ labores oēs ſupfluitates aquoſas pa/
ratas putreſcieri purgāt: qb⁹ eqdē purgatis reddūt carnes
⁊ hitū tot⁹ corpis ſicciorē: ⁊ ēt rariorē: nō qdē ſiccitate ter
reſtri: q̄lē vehemēter calīa opant̄ vt tactū ē in. 32. hui⁹. Et
iō ꝯcludit̄ ꝯcauitates poroꝝ eē ſanas ⁊ a ſupfluitatib⁹ ex/
purgatas: ita ꝙ nulla opilatio i eis ſupuenit pp ꝯſuetū. ſ.
motū calidi q̄ pori tenent̄ apti ⁊ ſupfluitates i ſudores diſ/
ſoluunt̄. ¶ Deīde. (Spōtanei.) Soluit ad p̄mā ꝑtē dubi
tatiōis: ⁊ dicit p̄ exponēdo qd̄ dcm̄ ē ſpōtanei: ꝙ ſpōtanei
dicunt̄ illi ſudores q facti ſunt ex q̄daȝ neceſſitate occulta
vrgēte nām: hoc aūt pp nām peccantē in quātitate aut i
q̄litate aut i vtraqȝ. Hīs. n. de cauſis fiūt labores ſpōtanei
ſicut declaratū fuit i p̄ª ꝑticula: de quoꝝ manerie ſudores
exiſtūt ſpōtanei ⁊c. ¶ Deīde. (Q. ſi a pſa.) Hic 2° ꝑtractat
cām hui⁹: ⁊ dicit ſudores ſpōtaneos accidere cū pori nāles
qb⁹ expurgant̄ ſupfluitates iſūdunt̄ ⁊ remolliunt̄ pp plu/
rimā ꝑationē laborioſaȝ ex q̄ mala acqrit̄ corpis diſpōe
yn ⁊ i tpo plurime gñant̄ ſupfluitates idigeſte vt eſt vide/
re i corpe hypoſarcitici: tales aūt ſupfluitates q̄ i poris eoꝝ
cōtinent̄: nō oīno ſūt calide: q̄ ō ſe ſūt expurgabiles: ſȝ ma/
gis fride: ⁊ iō neēe ē medico adhuc expurgare eas ꝑ artē:
q̄uis nā videat̄ moueri ad ipſoꝝ euōnē: eo ꝙ ſupfluitates
fridas viſcoſas difficile ſit ex corpib⁹ educer̄. Pōt ⁊ alr̄ ex/
poni ꝯfuſis ⁊ relaxatis poris: citra q̄s ꝯſeruat̄ nā a multa
ꝑatiōe laborioſa a ſudore cāta: calor nālis ⁊ alia hūida
nālia calida ſi dep̄hēdūt neqȝ valēt itus ꝯtineri: vñ oȝ cāȝ
facietē hōꝫ ſpōtaneos ſudores adhuc purgare. Et rōnabilr̄
ſit medic⁹ illū q talē hȝ diſpōnē expurgare: eo ꝙ iā īcipiūt
appere ſigna egritudīs future: qb⁹ appētib⁹ ſtudioſi me/
dicoꝝ p̄cipiūt purgatiōes fieri añq̄ȝ caſus in egritudinem
fiat. hec tñ purgatio oȝ fieri ꝑ al's regiones q̄ȝ ꝑ vias poro/
rū i ſudores: q̄ȝ taliū corpoꝝ purgatio ꝑ ſudores nō alle/
uiat ea: ſȝ poti⁹ ꝯfundit ⁊ corrūpit hitū corporis: ſȝ ꝑ vomi
tuȝ oȝ: ſicut tactū ē i. 22. hui⁹ aut ꝑ ſeceſſū: aut alr̄: h̄ vr̄ mi/
hi hōꝫ ſmonis expoſitio: lȝ q̄dā auferēs expurgare aliū de/
derit itellcm ⁊c. ¶ Deīde. (Tūc. n.) Probat ꝙ oporteat ex
purgare talē: dicēs. niſi. n. expurget̄ ifrigidabit̄ ab hūidi/
tate frida ſupflua maiori q̄ȝ ſit tēperata ⁊ ſufficiēs nāe: reti
nebit̄. n. hitū diu ſupfluū remolliēs carnē ⁊ tot⁹ corpis hitū
ex q̄ remolliꝫe acqret corp⁹ peſſimā diſpōnē: vt ſanū pma/
neat: cōfundunt̄. n. adeo pori ꝙ ſupfluitates ide neqbunt
expirare: ſicut eſt videre in mulierib⁹ flegmaticis valde: ⁊
maxime in regionibus humidis ⁊ frigidis.

¶ Problema. Ultimum. Antiqua.

Ropter quid hyeme ſudores mi
nus fiūt ⁊ nos nō ſilr̄ parare vo/
lumus humidiorib⁹ exiſtētib⁹ cor
porib⁹ hyeme: Aut minus quidē
ſudamus: q̄ȝ hūida hyemis cōgelata ſūt ⁊
ꝯglutinant̄ vehemēter. difficulter igitur ſo/
lubilia: nō opinamur aūt oportere ſudores
fieri hyeme. pp hoc. q̄ȝ hui⁹ diſpō ſana: qd̄
aūt ſudores facit ſoluit ⁊ ꝯfūdit habitū. Am
pli⁹ aūt ⁊ rariorē q̄ȝ oȝ efficiēs iteri⁹ calīm dī/
gregās min⁹ facit: q̄re nō ſilr̄ ꝯponi ꝯtinētī
frido exteri⁹ hūidū: facili⁹ itēdet corpib⁹ ra/
ris entib⁹ polis pp ſudorū factiōes. Noua.
¶ Cur tpe hiberno min⁹ oriūt̄ ſudores: nec
nos ꝑ id tp̄s ſudādū eē cēſem⁹: q̄ȝuis corpa
hūidiora tū ꝯſtēt: An min⁹ ſudam⁹: qm̄ hu
mores ꝑ hyemē ꝯcreti coactiqȝ ſūt vehemē
ter: q̄re min⁹ diſſolui tū queūt. Sudādū aūt
minime ꝑ hyemē cēſem⁹: q̄ȝ corpis eiuſmo
di diſpō ſalubris ē. Qui āt mouet ſudorē la/
befactat ꝯfunditqȝ habitū corpis: atqȝ ēt la/
riorē q̄ȝ ꝯueniat eūdē habitū reddens: ſil̄r ⁊
itimū calorē educit diminuitqȝ: vt nō eque
gelido celo poſſit reſiſtere: ⁊ humor extern⁹
expeditius ſe corporib⁹ inſerit: cū laxiora iaȝ
foramina ꝑpter ſudationem habeantur.

¶ Explicit ſecunda particula.

¶ Iſtud problema compoſitum eſt ex primo ⁊ 40. hui⁹
particule. Et dicit: quare eſt ꝙ ſudores minus accidunt in
hyeme q̄ȝ in eſtate: ⁊ hoc fuit. 40. problema. Et iteruȝ qua
re eſt ꝙ eodē modo nolum⁹ procurare ſudores in hyeme
ſicut eſtate: ⁊ q̄daȝ libri habēt affirmatiuē: ⁊ tūc legit̄ ſic:
volum⁹ ꝑcurare minus ſu. hyeme ſudores q̄ȝ eſtate: ⁊ hoc
fuit p̄m ꝑblema ⁊c. ¶ Deīde. (Humidiorib⁹.) Pōt dici ꝙ
ſit hoc motiuū q̄ſiti vt dicat̄: vr̄ ꝙ magis hyeme debeant
parari ſudores: cū corpora ſint hūidiora: ⁊ humida ſudo
ribus expellantur: vel poteſt legi ꝙ ſit cōfirmatio imedia/
te dicti: nō volumus dico parare ſudorē hyeme: qm̄ corpo
ra ſunt humidiora in hyeme hūiditate viſcoſa ⁊ de diffici
li ſolubili in ſudorē ⁊c. ¶ Deīde. (Aut minus). Soluit
⁊ p̄ ad p̄m queſitū. 2° ad ſcōm. 2ª ibi. (Nō opinamur.) Et di/
cit. iō min⁹ ꝯtingit in hyeme ſudare: qm̄ i ipſa humida ſūt
ꝯgelata ⁊ vehemēti iſertiōe nr̄is corpib⁹ ꝯglutinata: q̄ aūt
ſic ſunt cū difficultate grādi ſeparant̄ inde: veternio. n. in/
digēt. i. cuulſiuo q̄ firmata ſunt: ſicut dicit Gal. i 4ª ꝑticu
la affo. h̄ aūt eſt cā q̄re nō ſolū purgatio ꝑ ſudorē ꝓhibet̄
a medicis in hyeme: imo oīs purgatio ⁊ oīs euacuatio niſi
grādis ſurgat neceſſitas: ſicut h̄ duo plīme tāgūt̄ ab hyp.
in p̄ª ꝑticula affo. dicente. Digeſta medicari ⁊ moueri non
cruda ⁊c. ¶ Ur̄ Ari. ſibi ꝯdicere cū dcm̄ ſit in. 33. proble/
mate. calorē hyeme digerere iſpirare hūida: ⁊ nos nō indi/
gere expulſiōe alia ꝑ ſudores: eo ꝙ iꝑceptibiliter oēs aut
plēs ſupfluitates ꝯſumunt̄: h̄ aūt dicit eaſdeȝ hyeme rema
nere iteri⁹ ꝯgelatas ⁊ cōglutinatas. ¶ Dicēdū Ari. ſupe/
rius intellexiſſe calorē hyeme iſenſibiliter cōſumere ſuper/
fluitate nō oēs: ſȝ illas: q̄ poſſent eē cā ſuffocatiōis caloris
vel putrefactionis: ſicut ille q̄ retinent̄ iuxta loca digeſtiōis

neqȝ negauit qn poſſint eē ſupflauitates aliq̃ ab his locis re mote adeo iſrīdate ⁊ viſcoſe: q̃ neutri expulſiõi.ſ. neqȝ ſẽſi bili neqȝ īſenſibili vt p ſudorē ꝓuocẽt ſunt apte: ⁊ merito: q2 dcm̃ ē ī.9. ꝓblate p̄ ꝑtes corpa diſponũť ſilr tpi. Uł aſr dõm vt q̃ illō qd̄ h̃ dī ſit cõplemẽtũ ſmõis iſti⁹ añdictũ: cũ idē ſit ꝓblema vtrobiqȝ. ℭ Deīde. (Nõ opiamur ãt.) Sol uit ad 1ᵐ q̃ſitũ. Et ponit duas ſolõnes. ⁊ dicit p̄ q̃ non vr̃ nobis expedire parare ſudorē ī hyeme. eo q̃ diſpō hyemis nos afficiēs ⁊ nã ei⁹ ſit ſana: nõ. n. ui ea ſicut ī aliis tpib⁹ cõ tingũt egritudines: aut ſi ꝯtigãt a caliditate aliq̃ ſũt ſuffo catiue ⁊ pauce: vt apparuit ī p̄ ꝑticula ⁊ nõ ex putrefactio ne: q̃ ãt cõmouet itez̄ ſudores ī hyeme ꝯfũdit ⁊ remollit hũditatē corpis hoc ē diſpõnē exteri⁹ ī muſculis repſitatã nõ euacuãdo qd̄ oȝ: quo acc̃ite caro recipit peſſimã diſpõ nē ad ſanitatē: vt dcm̃ ē ēt ī pcedẽti ꝓblate: q̃re nõ oȝ ſudo rē ī hyeme parare ⁊c. ℭ Deīde. (Ampli⁹ ãt.) Põit aliã ſo lutionē: ⁊ p̄ facit h̃ dicēs. Itē alia cã eſt qm̃ illō qd̄ ſudorē cãt ꝯſtituit hitũ corpis rariorē q̃ȝ expediat ad ſanitatē ta li tpe: h̃. n. diſgregãs calm̄ nãle coadunatũ iteri⁹ reddit ipȝ min⁹ ⁊ debili⁹: eo q̃ virt⁹ vnita plus ē fortis q̃ȝ multiplica ta: ſic dr̃ ī lib⁹ d̄ cauſis q̃re calore ſic diſpō: hũdũ ī q̃ calm̄ īnatũ ꝯtineť: nõ eodē mõ: ſicut ſi eēt vnitũ: poterit ꝯponi ⁊ reſiſtere frido ꝯtinẽti exteri⁹. ſ. frido aereo: tpe hyemis. Et hui⁹ qdē ſmõis planior itꝑtatio ē: q̃ hyeme ñ oȝ ſudor parari: q2 ī ipa oȝ poros apiri: qb⁹ aptis calm̄ nãle motũ ca liditate parãte ad ſudorē debilitať diſgregatũ in poris ⁊ a ſuo loco itez̄ ꝓfũdo ſepatũ. Itē aptis poris occurrit ei fri gidũ ꝯtinẽtis cui nõ p̄t pp̄ p̄dcã reſiſtere. ℭ Deīde. (Facili us.) Hic 2º declarat p̄dictã ſolonē dicēs q̃ aliqs facili⁹ ꝯſi derabit h̃ ſi itēdat ī corpib⁹ exiſtẽtib⁹ polis. ſ. pluriſicatī pp̄ ſudores multotiēs factos. corpa. n. poroſa videť eē pla ⁊ di raſa: q̃ qdē corpa cũ fuerĩt expurgata p ſudores poris aut pliatis d̄ facili patiũť a friditate ꝯtinẽtis ſic appet ī egre diẽtib⁹ ex balneo: tũ q2 corpa ſũt rarificata: tũ q2 cũ ſudoř euacuatũ ē d̄ calo natiuo: tũ q2 calȝ pdẽt diſpluſita ſilr eſt ī ꝓpoſito cũ qs voluerit hyeme ſudorē parare: q̃re ⁊c. ℭ Nõn̄ᵐ ē q̃ polis hȝ multas ſigĩationes: aliqñ. n. ſumiť p̄ q̃daȝ ciuitate dalmatie. Itē accipiť ꝓ ciuitate ſimplr̃. et p extremitate duplici axis. Uñ dicunt aſtrologi axē infigi duob⁹ polis. ſ. artico ⁊ antartico. ſumiť ēt pro pluralitate. ⁊ ſic accipiť hic. vnde qdaȝ hic forſaſſis ignorãs ſcripſit lo co de ly polis raris poris ⁊c. Et hec de ſecũda particula.

ℭ Incipit tertia particula d̄ his que circa vi ni potum ⁊ ebrietatez.

ℭ Problema. j. Antiqua.

PRopter qd̄ ebrij calido exiſtente vino difficulter rigētes ſũt: ⁊ cito occupanť a pleureſide ⁊ talibus? Aut q2 multũ humiduȝ ſi infrigi detur: multuȝ frigidum fit: ita q̃ dominať naturali caliditati: fit enim ſimile: ſicut eniȝ ſi veſtis madefacta fuerit humido frigido: ita caro interius. Noua.

ℭ Quã ob cãm vinuȝ cũ calidum ſit vinolē ti non calent: ſed frigent: ⁊ dolore lateruȝ ce teriſqȝ huiuſmodi vitijs excipiunť? An q̃ multum humoris cum refrigeratũ eſt mul tum frigoris concipit: ita vt caloreȝ ſuperet naturalē. Fit ⁊ eniȝ ſimile itrinſecus carni: vt ſi veſtis nimio madefacta humore rigo rem proinde acrius frigoris admittat.

ℭ Expeditis cauſis effectuũ circa ſudores ꝯtingentiũ ī ꝑti cula 2ª: ſeqť 3ª ꝑticula libri ꝑncipalis: in q̃ agit Ari. d̄ cau ſis effectuũ ꝓueniẽtiũ ex vini potatiõe. Itēdēs. n. Ari. ī hoc libro reddere cãs effectuũ. Et q2 plēs effect⁹ ⁊ diuerſitatis maioris ⁊ admirationis accidũt ex potatiõe vini: ſicut pate bit in 30ª ꝑticula cap. p̄. q̃ȝ ex potatiõe alioz̄ modoz̄ pot⁹. Sũt. n. multi potationũ modi: ſicut dicũt medici. idō ī po tu vini tractatũ ꝯſtruxit ⁊ nõ ī aliis. Et ſcias q̃ ī iſta ꝑticu la ſicut ī aliis modus agēdi inueniť cõfuſus ⁊ maxie vlīs: ineſt tñ alicui vt dicat Ariſto. primo premittere ꝓblema ta magis vlīa in effectib⁹ vini circa ſenſuȝ tactus: q̃ ⁊ aliis ſenſibus quattuor vlior exiſtit: cũ diffundať p oē: ⁊ p v̄tu tem aialē apprehẽſiuaȝ occulte. 2º. ponit ꝓblemata ſpãlia magis. 2º incipit in. 8. problemate. Ponit igiť primo dubi tationeȝ de nocumẽto ſenſus tactus ex potu vini cauſato cum eius motiuo primo. Et dicit: ſi vinũ eſt calidum vt di cunt medici qui de hoc ſpãliter negociãtur. Quare eſt q̃ inebriati ex potu eius rigorē ⁊ frigiditatē vnde vehemen tem incurrunt: ⁊ cum hoc velociter incidunt pleureſim ⁊ egritudines alias: ⁊ maxie contingentes ex neruorũ ⁊ cor ꝑis organis leſione: ſicut eſt apopleſia ſpaſmus paraliſis ⁊c. Uñ Hypoc. in quinta particula affo. Si inebriatus aliqs repente ſine voce fiat: ſpaſmo innato moritur. Amplius Galie. in tertio de cõpleri. Ex potatione vini ſupflua fiunt appoplexie paraliſis ſubeth aliſturchay. epilepſia ſpaſmi tetani: ⁊ he quidē egritudines oēs ſunt frigide ⁊c. ℭ No tandũ ſm yſaac ⁊ conſtantinũ in viatico ⁊ alios medicos: q̃ ebrietas eſt mentis peruerſio ex fumo groſſo indigeſto cauſata in ſubſtãtiam cerebri delato: aſcendens enim hic fumus ad cerebrum opilat illud: ac etiam operationes per turbat: ſicut nebula inter terram ⁊ ſolem appoſita lumen ipſius nobis operit: ⁊ obſcurat: quare virtutes apprehenſi ue ⁊ motiue debilitantur maxime ⁊ opprimuntur. Pro pter qd̄ dicit yſaac in dietis particularibus. ebrietatem lu mē rõnalis aie extinguere: ⁊ ita irrõnalē beſtialitatē gene rare ⁊c. Dicitur aũt ebrietas greca lingua graſeleos a cra neo ſm Gal. in 5ª ꝑticula affo. eo q̃ illa q̃ ſunt ſub ipo ma xime patiunť ide. Quid aũt ſit vinũ notũ ē. Eſt. n. ſuba li qda ex vuis expſſa: ex cui⁹ ſuſceptõe corpus nutriť: ⁊ nutri mentũ p ꝑtes corpis illo portať: aq̃ aũt alteꝝ tm̃ opatur. nõ. n. nutrit: ſȝ nutrimẽtũ p mẽbra deportat diuiſum. Uñ Iohãniti⁹ dicit ipm̃ fore cibũ ⁊ potũ. Maneries qdem po tuuȝ hoc operãtium ex multis exprimunť humoroſis: ex comis cereſis moris ⁊ aliis ſicut dicũt medici: d̄ qb⁹ pp̄ cãȝ añdictam nõ cadit h̃ ſermo ⁊c. Scias ergo q̃ pleureſis ē apoſtema calidũ lateris circa cõcauitates pectoris ortuȝ: que cõiter dr̃ a pleura que eſt coſta: eo q̃ frequẽtius circa coſtaꝝ teneritatē cõtingat. Uñ Aui. 2º ꝑmi. dicit eam ſum pſiſſe ſibi nomē a mẽbro: in quo accidit: nihilominꝰ tñ ac cidit in pãniculo diſtinguẽte vt dicũt pect⁹ p mediuȝ: ⁊ in dyafragmate: referũt etiã quãdaȝ eſſe veraȝ: vt ꝯtingētem in panniculis cõcauitatis pectoris: quãdã aũt nõ veraȝ: vt ꝯtingentē in lacertis ſupra pãniculũ ⁊c. ℭ Dubitať q2 di cit rigorē h̃ ex potu vini accidere ⁊ in 5º ꝓblemate ſilr di cit tremorē: qd̄ nõ vr̃: cũ vinũ ſit calidũ: ⁊ hȝ accidẽtia fri giditatē ꝓtēdãt. Rurſus pleureſis nõ vr̃ a vino poſſe cau ſari p moduȝ quē ponit. ſ. infrigidationis: qm̃ dcm̃ ē pleu reſim eē apoſtema calidũ lateris: vñ fit q̃ȝ multũ a colera. ℭ Dicendũ eſt vt iſtoꝝ ⁊ ſiliuȝ v̄itas appareat: q̃ actus vini ex vuis expſſi diuerſificantur: ⁊ ex ꝑte vini ipſius: ⁊ ex ꝑte corporis ipm̃ recipiẽtis. Ex ꝑte qdē vini qm̃ ſȝ Gal. in 2º regi. acu. in vino ꝯſiderãdũ ſunt. ſuba. virt⁹: q̃ntitas: qlī tas. ⁊ odor. ſapor. tps. vel etas. vt vtꝝ nouũ vel antiquuȝ aut mediũ. ſilr artificiũ quo parať: quoꝝ declaratio oĩuȝ ſatis pȝ itelligẽti. Ex ꝑte qdē ſuſcipiẽtis ſic diuerſificatur: qm̃ q̃ ſumit aut ē tẽperat⁹ aut ſanguine⁹ aut colericus aut

melãcolic⁹ ꝛc. Jtẽ puerilis etatis aut alteri⁹. ſilr aut regionis calide aut nõ. Rurſus aut ẽ fortis cerebri ꝛ epatis aut nõ. Jſta nãqꝫ duo mẽbra magis ꝑcipiũt nocumẽtũ ex vino ſicut dicit Aui. 3° primi. Ampli⁹ ḡ aſſumit aut ẽ ieiun⁹ aut famelic⁹: aut replet⁹. Jtẽ aut añ cõeſtionẽ bibit aut poſt vł ĩ comeſtiõe. Dis oĩb⁹ modis vinũ diuerſificatuꝫ diuerſos ꝛ mirabiles effect⁹ cãt ĩ corpe: adeo ꝙ ĩ. 30°. ꝑte. ꝑ cap°. modi melie ḡ ƀꝫ Gal. ĩ 3° õ iterior ib⁹ ſũt. 10. milia ꝑ ipꝫ declarant ꝓꝓ multiplicẽ effectũ ipſi⁹: ꝛ iõ antiq̃ aſſimilauerũt illõ teriace magne: calefacit. n. corpa frigida ꝛ ĩfrigidat calida humectat ſicca: ꝛ hũida exiccat: ſicut dicit yſaac ĩ dietis ꝑticularib⁹. Dis quoqꝫ cõſideratis Ariſt. apparẽtes ꝯrietates de vino faciłr ꝓpellunt: nõ. n. ẽ ĩ vbis ei⁹ ꝯdictiões ambiguitas: ſꝫ ſolũ vn⁹ ſmo vni⁹ effect⁹ cãm oñdit: alter aũt alterius: ꝓꝓ qđ volẽtẽ iudicare ꝑfecte: oĩa ſił opꝫ colligere: ꝛ nõ cũ ſmone vno ĩſufficiẽti ꝯ aliũ ĩſufficiẽtẽ cauillare ꝛc. ℭ Ulteri⁹ ẽt dõm ꝙ lꝫ vinũ ƀꝫ ſe ſit calidũ potẽtia: q̃ educitur in actũ qñ bibitũ corpus nutrit: cũ tñ ſumit in multa quãtitate: ꝛ maxie ſi fuerit potẽs ꝛ nõ valẽs regitiua virtus caliditatẽ potẽtialẽ ipſi⁹ in actũ reducere: vt eẽntialr corpora calefaciat: res. n. nõ agit in corp⁹ niſi corp⁹ ꝑmitus in ipſaꝫ egerit: remanet itaqꝫ vinũ frigidũ: ꝛ humidũ aſſtĩ ꝑtĩ: ſicut extra actualr exiſtebat. Rurſus ꝓꝓ debilitateꝫ ꝛ extinctionẽ caloris quã cauſat: nõ valet illud digerere: ſed poti⁹ cũ ſit qđ tẽperatũ ſi ĩueniẽs receptorẽ vt expediat calꝫ digeſtũ cõuertit in acetuꝫ: ſicut dicit Gal. de lacte in 5° particula aflo. quo facto penetrat in neruos ledens ipſos ꝛ ĩfrigidans vehementer: nihil. n. ſicut dicũt medici eſt nociuilius neruis aceto: ſic igitur ꝛ ſi vinũ ꝑ ſe ſit calidũ: tñ modis ꝑdictis põt infrigidari ꝛ mutari ꝛc. ℭ Propter 2ᵐ tñ dcm̃ de pleureſi: ſciẽdũ eſt ꝙ vinũ põt cauſare pleureſim multis modis ſicut cũ ſe ꝛ cũ alio vt dictũ eſt multas recipit diuerſitates: poteſt. n. cõtingere pleureſis ex vino puro forti nõ in multa etiã quãtitate exhibito: ꝛ hoc maxime ꝑ viaꝫ cuiuſdã ebullitiõis. Uñ Aui. 3° cañ. de pleureſi. facit eã euenire caliditas vehemẽs ꝛ potus vini puri mouẽs hũores q̃s ebullire facit: cõtigere ẽt põt ꝛ pleureſis ꝛ alie ꝑdicte egritudines a vino in maiori q̃titate ſũpto: ita ꝙ nã agẽdo ĩ ipꝫ ꝛ po⁹ caliditatis vtcũqꝫ ĩ actũ deducta: mouebunt hũores ꝑ neruoſa. ꝛ panniculoſa mẽbrorꝫ ſua caliditate: vñ Gal. in 5° particula aflo. vinũ nãlr ĩplet neruos: qꝛ calm eſt: ꝛ cito ꝑforat corp⁹: maxie ſi nõ ſit groſſũ: põt ꝛ hoc cõtingere: qꝛ vinũ in q̃titate maxia ſũptũ ĩfridat inatũ calm ꝛ extiguat: aut ꝙ ĩ acetũ ꝯuertat vt dcm̃ ẽ: ꝓꝓ. n. rigorẽ ſeu tremorẽ vehemẽtẽ ĩ mẽbrana excuſſa ĩpellit mã. ℭ Et tũc ad rõnẽ Pleureſis ẽ apoſtema calidũ: dicẽdũ ꝙ eſt calm aut rõne putrefactionis cauſate a calido extraneo: ꝛ ſi mã ſit frida: aut qꝛ mã ei⁹ ſit eẽntialr cala. Uñ Aui. 2° ꝑmi. neqꝫ ẽ extimãdũ ꝙ apoſtema calidũ gñet tñ ex cola aut ſanguie: ſꝫ ex q̃cuiqꝫ mã ſiue ſit ꝑ eẽntiã ſuaꝫ ſiue ei accidat caliditas ꝑ putrefactionẽ: qđ ſpalr dr̃ 3° cañ. de pleureſi: ſi igit lꝫ mã aliqñ mota ꝑ vinũ vt idũcat pleureſim nõ ſit cala eẽntialr eſt tñ ꝑ viã putrefactionis. ℭ Deĩde. (Aut qꝛ.) Soluit dicẽs ꝑrio iõ eẽ qm̃ multa q̃titas hũidi ſi deuenit ad frigiditatẽ: cãt multaꝫ friditatẽ: intm̃ ꝙ calorẽ ſupat inatũ: hũidũ. n. ꝛ maxie ĩ corpib⁹ nr̃is ꝛ ſi fuerit ſupfluũ ꝑ viã ſuffocatiõis ꝛ extictiõis caloris digõne ẽt ſilr nõ ſcd̃ fridũ ſibi velociter aſſociat. Uñ Aui. ꝑ° ꝑmi. humiditas maior q̃ꝫ opꝫ ſi fuerit multũ ſuperflua vehemẽter reddit corpus frigidius q̃ꝫ opꝫ. ℭ Deĩde. (Fit enim.) Secũdo ſolutionẽ declarat in quodaꝫ ſimili exteriori noto. dicens ꝙ eodeꝫ mõ cõtingit iſtis: ſicut ſi aliquis accipiat veſtem infuſaꝫ liquore frigido ꝛ humido ꝛ applicat carni exterius: hoc humectabit ꝛ infrigidabit inde: ita infrigidat caro ꝛ vłr totum interius ꝓpter humiditatẽ vini que ſibi frigiditatem aſſociat: ꝛ inuenies hoc problema in 6° capitulo iterũ ꝛc.

ℭ Problema. ij. Antiqua.

Propter quid vehemẽter ebrij nõ peccãt: ſed parꝫ ebrij maxie? Aut qꝛ nõ paruꝫ biberunt ꝙ ſilr ſe habeãt ſobrijs: neqꝫ ſic ꝙ diſſoluãt: qđ patiunt qui multũ biberunt. Amplius parũ ebrij vel ſobrij quidẽ magis recte iudicãt: ebrij autẽ vehemẽter neqꝫ conant iudicare: paruꝫ aũt ebrij iudicãt quidẽ ꝓꝓ non vehementer inebriari. male aũt ꝓꝓ id ꝙ nõ ſũt ſobrij: ꝛ cito hos quidẽ ꝯtẽnunt: ab his autem paruipendi putant. Noua.

ℭ Qua de cã nõ q̃ vehemẽter ſꝫ q̃ leuiter ſe ebriauerũt delirãt? An ꝙ neqꝫ tã parꝫ biberũt: vt ſiles ſobrij ſint: neqꝫ adeo mltũ vt ſoluant ꝛ lãgueãt: qũo efficiũt qui multũ hauſerint: adde ꝙ ſobrij rõne iudicãt penit⁹: temulenti ne tẽtãt quidẽ aliqd iudicare: leuit ebriati iudicãt: quoniã quidẽ vino nõ penitus detinent ſed praue id faciunt: qꝛ ſobrij nõ ſunt. quo fit vt mox ꝛ cõtemnant alios: ꝛ contẽni ab alijs ſe ipſi exiſtiment.

ℭ Aliud ꝓblema tangẽs virtutẽ ꝯꝑhẽſiuã. Et q̃rit q̃re eſt ꝙ ſũme ebri⁹ nõ peccat. i. nõ agit ꝯ morales act⁹ loquẽdo turpia aut alr infamãdo: ſicut parꝫ ebrius q̃ maxie peccat ꝛc. ℭ Notãdũ eſt ꝙ hec lr̃a cõiter eſt potãt: quã credo corruptã. dꝫ. n. dicere peccãt: ꝛ ita hr̃ in. 23°. cap. vbi repit hoc ꝓblema. q̃dã. n. ſic. ꝓꝓ ꝙ parꝫ ebri⁹ inſanit magis. Jtẽ apparet ex ſolõne quã dat hic. ſꝫ tñ ꝛ potãt ſtare põt vt patebit ſtatiꝫ. ℭ Deĩde. (Aut qꝛ.) Soluit. ꝛ ꝑ põit ſolõnẽ cõeꝫ inſpiciẽtẽ virtutẽ regitiuã dẽm: dicit igit ꝑ iõ eẽ: qꝛ paruꝫ ebrij nõ ita parꝫ potauerũt ꝙ ſꝑ ſe habeãt eodem modo in actibus ſuis vt ſobrij q̃ mẽſurate biberunt illud vinũ ꝙ eis ſufficit nutrimenti grã ꝛ delationis ipſius ꝑ mẽbra: neqꝫ etiã parꝫ ebrij in ſe habẽt ꝙ diſſoluant non potẽtes ſe. ſ. ſuſtẽtare: velut q̃ multũ potauerũt: ex quo vehemẽter facti ſunt ebrij. Jſti nãqꝫ vt epilẽtici facti ſubiecti ad terrã ruũt non potentes ſe regere: velut nãqꝫ cadauera apperent. ſic itaqꝫ parũ ebrij poſſunt peccare ꝛ ĩſanire: cũ adhuc ꝯſtet eorꝫ vigor: ꝛ pñt repotare ãplius ƀm aliã lr̃am: excellẽter vo ebrij nõ pñt peccare: cũ velut mortui iaceãt: neqꝫ ẽt hñt vigorẽ aut appetitũ potãdi ƀꝫ aliã ſcripturam. ℭ Deĩde. (Ampli⁹.) Dic 2° põit aliã ſolutionẽ reſpiciẽtẽ ỽtutẽ ꝑticulareꝫ vt cogitatiuã ꝛ rõnalẽ: ꝛ dicit iõ aliã cãm eẽ: qꝛ parꝫ inebriati vel ꝑ⁹ ꝛ ſobrij tẽperate bibẽtes ambo iudicãt recte diſcernẽtes bonũ a malo: differẽter tñ: qꝛ ſobrij lõge recti⁹ iudicãt parũ ebrijs: eo ꝙ ipſorꝫ ſenſus nõ ſunt fumis vini grauati: ſicut parꝫ ebriorꝫ: aut ꝓſtrati oĩno ſicut excellenter ebriorꝫ. Di aũt nõ conant ꝺiudicare diſcernẽdo rectuꝫ a nõ recto: qꝛ appetit⁹ eorꝫ: ꝛ ĩtelligẽtia practica q̃ ſũt motiuꝫ ꝑn⁹: vt dr̃ in 3° de aĩa. ꝛ apparebit in. 26. cap° q̃rte ꝑtis adeo ſunt corrupti: ꝙ appetibile aut ĩtelligibile vt bonum ſeu apparẽs bonũ nõ põt ipſos ad aliud eligẽdũ mouere. Jlli aũt q̃ modicũ ſunt ebrij ꝺiudicant: eo ꝙ nõ ſunt adeo leſi a vino: ꝙ nõ poſſunt diſcernere rectũ a ſuo oppoſito: ꝛ ideo peccãt vel potãt: ꝛ ſi iudicare poſſint: corrupte tñ iudicant: eo ꝙ nõ ſint vt ſobrij diſpoſiti. Et declarat dicens ꝙ cito deſpiciunt ꝛ vituperãt hos holim turpia enarrando gn ꝛ aliqñ ꝛ man⁹ in eos velociter inijciũt violenter: aliqñ

qdē imaginātur q ab eiſdē vituperent vel puipēdant: vñ feſtinanter ad irā cōmoti inſaniūt. Ira etenī ſm Ari. 2° rhe to. eſt appetit⁹ cū triſtitia pura ⁊c. punitiōis appetitis pp appentē puipēſionē eoꝝ q̄ in ipſ aut i ipſi⁹ aliq̄ ñ ꝯuenit talia q̄ꝗ vt dcm̄ ē accidūt pp fūos vaporoſos ipſi⁹ vini ⁊ turbidos lumē rōnalis aīe obtenebrantes. aut pp diſſolu tionē nervoꝝ: p q̄s velut p inſtr̄a v̄tus opaſ aialis: pp qḋ paꝝ ebꝛij nō iudicāt recte idē: ſed peccantes: vehementer āt ebꝛij vt dictum eſt ſunt impotentes iudicia ferre.

¶ Problema. iij. Antiqua.

PRopter quid magis crapulā patiunt q magis tēperatū bibūt: q̄ꝫ q oino intēperatū? Utrū pp ſubtilitatē temperatū magis ingredit in plura loca ⁊ āguſtioꝛa. intemperatū autē minus. quare difficilius educibile tēperatū. aut q2 minus bibunt intemperatū pp id q nō poſſunt ⁊ euomunt magis. Amplius āt ſimul digerit reliq̄ calidi⁹ exn̄s ⁊ ipſū ſeipſ. limphatum aūt ecōtrario. Noua.

¶ Cur magis crapulā ſentiunt q dilutiuſculū bibunt q̄ꝫ q mer ex toto? Utrū ſue tenuitatis cauſa vinū tēperatū expedit⁹ loca plura anguſtioraq ſubeat: intēperatū autē minus facere id poſſit: itaq difficili⁹ educi pōt qḋ dilutū eſt? An q mer minus bibitur vt pote qḋ multum bibi nō poſſit. magiſq vomitu reijcitur. Ad hec mer vt cetera concoquit: q2 calidius eſt ita etiam ſeipſum conſumit. Diluto aūt illo ecōtrario agitur.

¶ Quare eſt q bibētes vinū aq̄ tēperatū plus crapulāt q̄ꝫ bibētes vinū oino intēperatū. Quid aūt ſit crapula ⁊ qd ebrietas: q̄ dr̄ia ſit iter hec appebit i. 7° pblemate. ¶ Notandū ē ad v̄ificationē iſtius ſermonis q oꝫ tale vinū eſſe vinoſum potēs q̄lia ſūt vina climatū calidoꝝ vt q̄rti ⁊ q̄nti: ex q̄ Ariſt. extitit oꝛiūd⁹. oꝫ ēt q aq̄ illi admixta ſit ſubtilis ſubē ſicut tāget in. 14. ca. ſit ēt talis miſcibiliū ꝓpoꝛtio vt ſit dicē q vini ſint due ptes vel tres: ⁊ vna aq̄: ⁊ oino q in tali. ſ. mixtura v̄tus nō remaneat vini ſopita: ſꝫ pot⁹ acuta ⁊ penetratiua facta ⁊ huic qdē ſnīe ꝯcordat Auic. 3° p̄mi dicēs q mixtū cit⁹ inebriat: ꝑpea q aquoſitas penetrare facit. veruñ ꝓtulerūt aliq. icias q mixtū ⁊c. q ēt v̄ificari pt cū in mixto aq̄ſitas inſit nō idigeſta. ¶ Deīde. (Utrū pp.) Soluit. ⁊ aſſignat tres cās. dicit ḡ cām eē p̄ q̄m vinū aq̄ ꝯmixtū vehemēti⁹ ſubigredit q̄ꝫ nō mixtū: ⁊ diſſeminaſ i plēs ptes ⁊ ſtrictioꝛes: cū ſit ſubtiliꝰ: tūc iō cū maioꝛi difficltate educaſ ex coꝛpe: pp qḋ ⁊ ebrietas ab ipa nō ſolū cit⁹ fit pp penetrationē: ſꝫ ēt tardi⁹ curaſ. ¶ Dubitaſ q2 dicit tēpatū ingredi in plura loca ⁊ anguſtioꝛa: ⁊ ſic tēperatū vr̄ magis trāſire intēperato qḋ nō vr̄: q2 tēperatū efficiſ ex admixtiōe aq̄ vt dcm̄ eſt. ſꝫ pp h̄ magis ñ dꝫ ingredi in loca anguſtioꝛa: q̄m aq̄ ſm Hyp. in. 3° re. acu. trāſire moꝛaſ. Itē Ga. in p̄ de ſim. me. vinū adiuuat aquā ad penetrādū ⁊ facit ipſam venire ad locū ad quē ſola nō ꝑuēiret: q̄re magi penetrat itēpatū tpato. ¶ Dōꝫ ē duplr. ad p̄ᵐ aūt. q2 hy. dicit h̄ nō ſimplr: ſꝫ p reſpectū ad potus alios factos ex melle ⁊ aceto: q̄m mel cit⁹ penetrat pp abſterſionē ⁊ calitatē ⁊ ēt dulcedinē: ſꝫ h̄ p accñs fiat. acetū aūt pp ſubtilitatē ex q̄ penetrationē acq̄ſiuit. Aut dōꝫ q in aq̄ eſt duo ꝯſiderare. ſ. ſubtilitatē ſubē ⁊ maxīe aq̄ illius q̄ reqrit i h̄ loco: ⁊ q̄ꝫtū ad h̄ cito ꝑtrāſit ⁊ anguſtioꝛa ſubintrat faciēs alia ſibi ꝯmixta h̄ opari. vñ Auic. 2° p̄mi. dicit eā facē penetrare nutrimētū. ⁊ in p̄° illi⁹ dicit q facit ipm penetrare in anguſtatiōes venaꝝ. Eſt ēt ꝯſiderare in ipſa frigiditatē dn̄antē oīum motuū ebetatiuā: ⁊ q̄ꝫtū ad h̄ ſic dicit hyp. trāſire moꝛaſ. h̄ tñ remoueſ cū fuerit vino admixta: pp cām ꝯrioꝝ ⁊ maxīe q̄litatis vini. ⁊ aq̄. mixta. n. cū fuerint vinū in aliud agit: q̄re maioꝛ effumatio ⁊ aſcenſus vapoꝝ ad caput cāſ: ⁊ ex h̄ ſeqſ q oꝫ hāc mixturā fieri parū añq̄ꝫ bibaſ vinū: ⁊ nō cū ex viuis exp̄miſ. Ad illud Ga. dōm ē q loqſ q̄ñ aq̄ q̄ admiſceſ vino fuerit multe q̄ꝫtitatis. ¶ Dubitaſ q2 dicit Ariſt. tēpatū difficilius educibile: qḋ nō vr̄: q̄m qḋ bñ natū ē fieri. bñ natū ē ſolui: ⁊ qḋ male male: ſicut appet p Gal. in 3° pte affo. ⁊ p ea q̄ tradita ſunt in 4° metha. ſed crapula. ex tēperato bñ ⁊ cito nata eſt fieri. ḡ ⁊ ſolui. Itē dicunt medici crapulā cāta ex vino groſſo tardius fieri ⁊ diſſolui. q̄re ⁊c. Itē in. 22° ca. vbi hoc repetiſ ꝓblema dr̄. aq̄ eſt ſubtilis ptis ⁊ bñ egreſſibilis. Dōm q illud qḋ bñ natū eſt fieri: bñ natū eſt ſolui: vt ſic niſi aliud ſuperueniēs hoc ipediat: ſicut ⁊ graue nālr petit deoꝛſum nō impeditū: qḋ āt ipedit ē mlta ſubigreſſio vini pp aquā ⁊ diſſeminationē: pp qḋ ingrediſ in minutas ⁊ anguſtas partes cerebꝛi: vñ tū q2 ſubtilis valde non poteſt a virtute expulſiua expelli deoꝛſum: tum etiaꝫ q2 in partes ſic anguſtas minutas: ⁊ diſtantes penetrauit. Uel dicendū eſt apparenter ⁊ ſm partes a temperato crapulam citius factaꝫ ſolui: totaliter autem ⁊ vere nequaq̄ꝫ: propter illud qḋ dictum eſt. Crapula aūt a vino groſſo inducta licet diu duret realr: poſtq̄ꝫ tñ incipit ſepari: cito a v̄tute expelliſ expulſiua. ¶ Deīde. (Aut q2.) Hic ſcḋo aſſignat aliam cauſam dicens hoc iterum ideo eē: q̄m de vino intēperato: hoīes poſſunt bibere in minoꝛi quantitate q̄ꝫ de tēperato: ꝓpter eius auſteritatē ⁊ nocumētū ſenſibile qḋ ſtatum oꝛi ſtomachi ⁊ cerebꝛo infert: de quo tñ ſi magnā bibant quantitatē nō retinēt: ſed vomitu extra emittunt. ꝓpter quod non ſic inebꝛiant inde: ſicut ex tempato: de quo bibere multū poſſunt ⁊ bibitū retinere. ¶ Dubitaſ q2 dicit intēperatū euomunt magis. cum tñ dicaſ in. 18° cap. lymphatū magis facere vomere nō lymphato. quare ⁊c. ¶ Dicendum vomitum poſſe ab aliquo ad p̄ñs duplr cauſari: aut qui a ſuīvnctuoſitate ⁊ hūiditate remollitiua remollitiōe villos oꝛis ſtomachi relaxat: quod faciunt oīa vnctuoſa ⁊ tepida remollitiua. Unde medici volentes vomitū ꝓuocare precipiunt talia exhiberi: ⁊ per hanc viam videſ vinū lymphatū vomitū inducere. Pōt ⁊ vomit⁹ cauſari pp moꝛdicationem ⁊ arſurā factam in oꝛe ſtomachi: q̄m medicīe calide acute vomitū cauſant: vt apparuit in p̄ma parte: ⁊ p iſtaꝫ viā vinū itēperatū pōt vomitū ⁊ motū ſpaſmoſū: ⁊ maxīe ſi ſumēs fuerit famelicus inducere os ſtomachi penetratione moꝛdicando. Vñ Galien. in ſcḋa pticula affo. ſi quis vinū puꝝ ſumpſerit cito ſpaſmum ⁊ mētis alienationem incurrit. ¶ Deīde (Amplius aūt.) Aſſignat tertiā cām ⁊ dicit. rurſus alia cauſa eſt: q̄m vinum intemperatū cū ſit tēperato calidius ⁊ digeſtio fiat p calm̄ digerit alia a ſe vt cibos aſſumptos ⁊ ſuperfluitates: ⁊ digerit ſeipſum: quod non facit temperatum vino aūt cū alīs ſic digeſto abſoꝛbentur fumi vapoꝛoſi ebꝛietatē cāntes. quare ⁊c. ¶ Notandum eſt vt aliqua ſe digerāt opꝫ q ſint calida in complexione ⁊ ſubtilis ⁊ penetratiue ſufficienter ſubē: ⁊ q2 hec duo in vino intēperato reperiunt: iō pōt ſeipſum ⁊ alia digerere: quibus autē hec deficiunt aut eorū alterum nō poſſunt vt raphanus: licet. n. ſit calidus: eſt tñ groſſe ſubē: vnde digerit ⁊ nō digerit: ſicut dicit Auicē. 2° cañ. ⁊ endiuia. vel lactuca: licet ſit ſubtilis ſubſtantie: eſt tamen frigida: ⁊ carnes quidem vaccine antique neutro participant.

¶ Problema. v. Antiqua.

PRopter qđ ebrioꝝ ſpma nó gñatiuũ eſt vt frequẽter? Aut qꝛ ꝯpłō corpis humectata eſt. ſemina autẽ humida nó gñatiua ſunt: ſed conglutinata ꝛ groſſitiem habẽtia. Noua.

¶ Cur ſemẽ gemtale ebrioſoꝝ magna ex pte īfecũdũ? An ꝙ hitus corpis eoꝝ ꝑhũid⁹ ẽ. Semẽ aũt nó qđ humidũ: ſꝫ qđ cõſtat craſſumq̧ eſt: hoc vim obtinet procreandi.

¶ Quare eſt ꝛ ſperma inebriatoꝝ vt freqñter nõ hꝫ potẽtiã gñandi ſibi ſufe. Dicit aũt vt frequẽter ꝛ nõ ſẽp: aut qꝛ poſſe eſt vt aliqs debilis exñs cerebri velociter inebriet: nõ tñ pp hoc mã ſpermatica in ipſo cõtẽta vr̃ intrĩ humiditate laxari: qn ſit apta gñationi: aut põt eẽ ꝙ ſperma alicui⁹ colerici ſit calidũ ꝛ ſiccũ valde exinanitũ: ſicut pꝫ p Haly. in teg. tractatu ſignoꝝ: ita vt ſpũs ex ipſo reſoluant: qđ qdẽ humiditate ꝛ frigiditate ꝯſite que ex ebrietate acquiruntur ad aliqđ tẽperamẽtũ accedit: ergo reddit gignitiuũ: ꝛ ideo aliqui medicoꝝ dicũt portulacã augmẽtũ in coitu preſtare. ¶ Notandũ ꝙ Auic. 3° can. fen. 20°. dicit ꝙ ſpermata nõ generantia ſunt multa. ſpma. ſ. infantis ꝛ patiẽtis nauſeatiuã ſatietatẽ: ebrij: ſenis: ꝛ ſperma eius q plurimũ vtit coitu: ꝛ cuius corp⁹ nõ eſt ſanũ. ¶ Deĩde. (Aut qꝛ.) Soluit dicẽs ideo eẽ. qm̃ cõpłō ebrij lapſa eſt ad humiditatẽ: ꝛ per conſequens ad frigiditatẽ: cũ humiditas multa aſſociet ſibi vt dcm̃ eſt velociter frigiditatẽ: q̃re ꝛ ſpermata ſic diſponunt humida ꝛ frigida: q̃ aũt ſunt talia nõ ſũt apta gñationi. opꝫ. n. hec hr̃e cõglutinationem ptium adinuicẽ tenacitatẽ ꝛ groſſitiẽ: vt in eis poſſint ſpũs ꝯſeruari: non aũt diſſolutionẽ ꝛ ſubtilitatẽ. ¶ Notãdũ eſt ꝙ cũ fermẽtatio mãe ſpermatice ſꝫm hypo. in lib. de aere ꝛ aqua vt plurimũ deſcẽdat a cerebro: ꝛ ebrietas vt dictum eſt ſit paſſio cerebri: merito ex ipſa virtus ſpermatis extinguit generatiua: cuius quidẽ cã apparuit. ¶ Nota ꝙ ſperma generatiuũ dꝫ eẽ albũ vel ſubalbũ: tale nãq̧ oñdit multitudinem ſpũum in ipſo exñtiũ illuminãtiũ ſperma ꝛ dealbantiũ: qꝛ ſpũs aut ẽ lux aut effigiẽ lucis hꝫ: ſicut apparet in 3° particula. 6. nãliũ. dꝫ ẽt eẽ glutinoſũ temperate: nõ aqueũ currẽs: ſi fuerit ſupra ſpeculũ appoſitũ: ꝛ grãdineum moderate groſſitiẽ hñs ſube: vt ſit cõueniẽs ſpũum ſuſtẽtamentũ. ſit ꝛ cũ his tale ꝙ in aqua poſitum tendat deorſum: ꝛ nõ diffundat. hoc. n. ſꝫm Ariſto. in 3° de hyſto. ꝛ 2° de genera. animalium. generatiuum exiſtit oppoſitum autem ſterile. Et de eẽ quidẽ ſpermatis erit ſermo ꝓprius in ſequenti ꝓblemate: ꝛ ideo ſufficiant hec dicta.

¶ Problema. vj. Antiq.

PRopter qđ ꝛ ebrij tremũt ꝛ magis q̃to intẽperatã bibũt. Eſt autẽ vinũ quidẽ calefactiuũ. tremor autẽ fit maxime a frigido: pp qđ rigẽtes maxime tremũt: multis vtiq̧ vtẽtibus ſolũ itẽperato nutrimẽti gr̃a tremores vehemẽter acciderũt: ꝙ proijciũt veſtes: ꝛ calida aq̃ balneati iſenſibiliter ſe habuerũt? Aut qꝛ ſit tremor quidez propter infrigidationẽ: aut repcuſſo interius calido pp frig⁹ exter ius videlicet hyemis. Aut exiſtente hꝫ nãm calido extĩcto aut a ꝯrio. Aut pp tpꝰ: vt in ſenectute. aut extranei calidi ſupabũdãtia: qđ accidit i ſole. Aut igne aduſto: accidit aũt hoc ꝛ i tẽperato vino vtẽtibus: exñs. n. calid⁹ qs qñ ſupertẽdit potẽtia corpis propria caliditate mixtus extinguit ipm. extĩcto aũt ꝛ ifrigidato corpe accidit tremorẽ fieri. Eſt aũt ꝛ circa oĩa ꝑdicta alius modus ifrigidationis. deſtructa enim mã inq̃ꝫtum calidũ vnicuiq̧ nutrit: accidit ꝛ calidũ corrumpi. hoc ãt i inaiatis qdẽ vt in lucerna eſt manifeſtũ: oleo. n. ꝯſumpto accidit extingui lucẽ. In aiatis aũt ſenect⁹ idẽ facit: hoc ꝛ egritudinũ lõge ꝛ cõſumptiue: deſtructo. n. aut attenuato calidi nutrimẽto diſſolui ipſuꝫ accidit: hũido eni nutrit calidũꝫ: hoc aũt non quocũq̧: ſed leui ꝛ pluri. pp qđ egrotãtib⁹ predictis egritudinibus ꝛ ſenib⁹ corrupto hmõi ꝛ alterato: acutũ eni ꝛ ſiccũ pro leui ꝛ pingui fit. accidit deficere ipſum: ſignuꝫ aũt ꝑdictoꝝ eſt facta iuuamẽta deficiẽtib⁹ vita in mortificatione: qꝛ enim vtiq̧ diſtillet aliqs ipſis humidoꝝ nutribiliũ referri accidit aſpectũ aũt ipſoꝝ vt facta diſſolutione defectu hmõi aſſimilat: aut intẽperatũ bibẽtib⁹ hec eſt cã: vinũ eniꝫ calidũ exñs cũ nã exñs calidiſſimũ magis ꝯſumit q̃ i corpe exiſtũt: in quo pp proprium calidũꝫ: pp qđ accidit hos quidẽ ydropicos ipſoꝝ: hos aũt reumaticos: hos vero in vẽtrẽ: reliq̃ aũt humida ipſis acuta ſũt ꝛ ingrediẽtia pp imbecillitatẽ proprij calidi mollia exñtia nõ igroſſant vel cõglutinant. Infirmũ aũt eſt calidũ in eo qđ eſt mã talis in q̃ adhuc ſaluat: quẽadmodũ ignis arũdine⁹: eteni iſte pp mãe ibecillitatẽ ibecillior eſt ligneo. Noua.

¶ Cur ebrioſi tremũt: ꝛ eo magis quo liberalius meꝝ hauſerint. Abſurdũ eni id eẽ videri põt: qñ qdẽ vinũ calefaciẽdi vi hẽat ꝛ tremor ex frigore ꝑcipue ſoleat prouenire Itaq̧ q regent marie tremunt. Sꝫ tñ multi cũ mero tm̃ cibi gr̃a vterẽt: tremores vehementes adeo exceperunt: vt hoies ꝑmẽtes reijcerent: ꝛ aqua perfuſi calida nihil ſentirent. An ꝙ tremor tũ orit cũ corpus admodum friget. ſcilicet aut calore intus circunſiſtente ob externi frigoris violẽtiã vt hiberno tpe fit. aut naturali calore extincto. quod fieri ſolet. vl' qlitate ꝯria. vl' etate. vt ſenectute. vel externi caloris exceſſu qđ his ſane accidit q vi ſolis: aut ignis deurũt. igit his ẽt idẽ obuenit qui mero abutunt. vinũ eni ca-

lihica ſua facultate amplificata pluſq̄ꝫ vires
corpis patiantur calorē ꝓpriū corpis ſe pmi/
ſcens extinguit. Quo extincto refrigeratoq̄ꝫ
corpe accidit vt tremores oriant᷑. Quin etiā
pter omnes refrigerādi modos quos ꝓpo
ſuim⁹: ille quoq̄ꝫ notat᷑ vt deleta mā q̄ quicq̄ꝫ
calor ſuſtentat᷑ ⁊ alit᷑: calor ēt ipſe deleat᷑: qđ
lucerna inter res inanimatas demonſtrat:
quippe q̄ dēpto oleo lumē amittere cogatur.
Senect⁹ vero in animatoꝝ gñe illud idem
efficit. Et morbus lōg⁹ diutino conſumptu
corp⁹ in tabē redigēs. Alimēto nāq̄ꝫ deleto
vel extenuato caloris euenit vt calor ēt ipſe
deficiat. Calor. n. hūore alit᷑: non tñ quolibꝫ
hūore ſed leui ⁊ copioſo: quāobrē tū his q
a pdictis tenet᷑ vicioꝝ tū etate ꝓuectis: exole
ſcēte altera ſcēteq̄ꝫ tali hūoris gñe. Fit. n. ꝑ
leni ⁊ pingui acre ⁊ ſiccū euenit vt calor ipſe
deficiat. patent hec argumēto auxilioꝝ que
his ipēdim⁹. qui ob marcorē e uita abeūt:
fit. n. vt eoꝝ virt⁹ viciet᷑ cū aliqđ nutriētis hu
moris inſtilatū eſt: vtpote cū eiuſmodi hūo
ris defectu reſolutio illa eueniat. mero igit᷑
hoībus deditis cāe id eſſe vr̄. Vinū etenim
calidū corpis caliditati nāli coniunctum effi/
cacius porro que calor proprius ſibi ſubdi/
ta ꝑ alimēto obtinet: ꝯſumit. Vñ fit vt alios
ex his aq̄ intercus ꝑmat: alios fluctio: alios
alia defectio ⁊ pleraq̄ꝫ alia vicia eiuſdeꝫ alimē
exerceāt. nā ⁊ reliq hūores acerbi iepti q̄ꝫ re
manēt: ⁊ qui liqdi extrinſecus aduenerunt:
craſſari ob ibecillitatē caloris ꝓprij neque/
unt. Calor aūt ipe ibecillis ꝓpea manet: qm̄
mā q̄ contineri adhuc pōt imbecilla ē: quō
ignis quē arundo reddiderit. Hic enim pp
materie imbecillitateꝫ infirmior eſt q̄ꝫ qui
a ligno preſtatur.

¶ Querit cām cuiuſdā accñtis cōtigētis ex ebrietate vt tre
moris que paſſio eſt neruoꝝ. ⁊ ꝑ mouet dubitationē diſpu
tando ad vtrāq̄ꝫ ptē. 2° terminat illā. ſcđa ibi. (aut eo q2.)
Dic ḡ ꝑ. q̄re ē. q̄ ſebriati icurrūt tremorē q ē mot⁹ inuolūta
ri⁹ nāe mēbroꝝ: ⁊ ꝑcipue quāto vel qñ potauerīt vinū itē
peratū forte ⁊ antiquum. 2° ibi (eſt aūt.) Vr̄ mihi q̄ hic 2°
dubitet Ariſt. rōnabilr̄ ad vtranq̄ꝫ ptē. Et ꝑ arguit q̄ tre
mor non poſſit cāri ex potu vini. 2° q̄ poſſit. 2ª ibi (multis
vtentibus.) Et intēdit talē rōnē: illud qđ hꝫ potētiā calefa
ciēdi nō cāt tremoreꝫ: eo q̄ tremor a frigiditate potiſſime
cauſat᷑: ⁊ pp hoc dicit videmus q̄ rigorē patientes marie
tremūt: ſed vinū eſt hꝫ. ſupponit᷑ em̄ potēs forte ⁊ antiquū
⁊c̄. Et huius qdē rōnis ponit᷑ maioris declaratio cū dicit.
Tremor aūt. Minor aūt cū dicit. Eſt aūt. ¶ Notādum
eſt grā huius q̄ dicat tremorē marie fieri a frigido: q̄ tre
mor eſt duplex: qdā enim eſt frigiditas vehemens mēbris
ſubito occurrens extrinſecus velut apparet in ꝑncipijs ma
ſime q̄rtanaꝝ. Eſt ⁊ alius tremor motus quidā inordina

tus ex tremoꝛe: a q̄ ꝑmus tremor ſimilitudinarie aſſumit᷑. hic
aūt tremor ſcđs eſt: ſicut colligit᷑ ex ſermonibus Ga. 5° de
ac. ⁊ morbo. ⁊ Auic. 2ª. 3. dicit q̄ tremor eſt morb⁹ officia/
lis cōtingēs pp defectū v̄tutis motiue a motu lacertoꝝ ex
motib⁹ duob⁹ cōpoſitus. ſ. nāli mēbroꝝ ⁊ morbi deorſum
grauitate ꝑmēte: ⁊ nā ſurſum trahēte. Cāe v̄o ipſi⁹ aut ſūt
in v̄tute ſicut eſt applicatio ad rē terribilē: vt cū qs ex altiſ
ſimis i yma pſpiciat: aut ſi ſup rē inacceſſibilē ſtrictā ince
dat: vel pp verecūdiā quā qs patit᷑ ex ōrone vel timore cū
aliquo: ſicut ē añ formidoloſos. ſ. ꝑncipes apparere: ⁊ vir
pp aie accñtia ſpm̄ inordinate mouētia. Cōtingit ēt pp rō
debilitantē v̄tutē: vt eſt coitus: aut cā eſt in organo: ⁊ hoc
a repletione nauſeatiua ⁊ ex ebrietate vini puriſſimi freq̄n
ter ⁊ aque potu marie exercitijs neglectis. Aliqñ qdē cā ē
in vtroq̄ꝫ in v̄tute. ſ. ⁊ organo ſicut eſt frigiditas exterius
occurrēs ꝓ punctura aialis venenoſi: ⁊ humor ſiccus aduſtus
mordicatiu⁹: pp qđ ſignificant dicit Ariſt. marie: qm̄ ali/
qñ cā tremoris ꝑ quā pōt caliditas eē: ſicut hūor calidus
horribilis trāſiēs ſup mēbra ſenſibilia: quē nā abhorrens
fugit: ⁊ ſic mēbrū nō oīno calore nāli ſuſtētatū incidit i tre
morē. Vñ i. 27. ca. vbi hoc ꝓblema repetit᷑: ēt dicit tremorē
fieri abſq̄ꝫ rigore ⁊ ſi ſit pauꝝ ⁊ raro. ¶ Deinde.) Multis.)
Arguit in oppo^m q̄ tremor a potu vini cāt᷑ dicēs q̄ mul/
ti vtētes vino forti intēpato ſolū: qm̄ nihil fortaſſis come/
debāt aut modicū: ſicut ē modus potatoꝝ: ⁊ hꝫ grā nutri/
mēti ⁊ nō medicie: vt infirmi faciūt: aut fortaſſis grā dele/
ctatiōis. ſ. vt guloſi. Ex q̄ qdē nobis inuunt᷑: q nō indebite
ſumebāt: q̄re min⁹ debuerūt inde ledi: vt rō tāgit᷑ a maio/
ri inniut᷑ nobis q̄ tremores adeo vehemētes cadūt q̄ ola
veſtimēta a ſe ꝓiciūt: ⁊ breuiter quicqđ indumentoꝝ circa
eos cōtinet᷑ vt camiſeas ⁊c̄. Deſperāt enīꝫ ſe nō poſſe pānis
calefieri. ⁊ iō ipſis exutis aquā calidā intrauerūt ſe balnea
tes ipſa: qui qdē redditi ſunt inſenſibiles. i. egritudines ſtu
pefacietes inciderūt: q̄les ſunt litargia: carbalēſis: apople
xia: paraliſis ⁊c̄. Qm̄ vinū pp caliditatē aque rarificātis
mēbra magis potuit ſubintrare ⁊ neruos ledere: vinū enīꝫ
ſentiens caliditatē exterius aq̄ idigeſtū factū penetratiuū
mouet᷑ ad eā ⁊c̄. vel facti ſunt ita inſenſibiles a rigore ꝑti
ſtenti: qui aque tollitur calide balneatione. ¶ Deinde.
(Aut eo.) Soluit ⁊ ꝑ oñdit quō pp defectū calidi cauſat᷑ i
frigidatio ⁊ mortificatio. ⁊ ꝑ ꝯñs tremor. 2° quō pp ſubtra
ctionē humidi. ſicut. n. due ſūt cāe vite. ſ. calidū ⁊ humidū:
vt dr̄ in lib. de cauſis lōgi. ⁊ bre. vite. ita due infrigidatiōes
⁊ mortificationis: defectus. ſ. calidi ⁊ hūidi. 2° ibi (Eſt āt.)
Itē ꝑ oñdit qbus modis ꝯtingit calidū debilitari ⁊ extin
gui. 2° modū extinctionis ex vino cāti ꝯtractat ad ꝓpoſi
tū. 2° ibi (Accidit aūt.) Et dicit q̄ eo. i. iō hoc qđ queſitus
eſt cōtingit: qm̄ tremor ex infrigidatione cauſat᷑ vt dictus
eſt: q̄ qdē infrigidatio euenit: aut pp repcuſſioneꝫ factā a
frigido exteriori: q̄re calidū repcuſſum ingredit᷑ interius:
ſicut videm⁹ accidere ex frigore hyemis: aut euenit pp ex
tinctionē calidi innati. Et reſoluēdo deinceps aſumit illā
membꝝ diuiſionis ſcđm: ⁊ dicit q̄ hꝫ extinctio 2° fit a cō/
trario corrumpēte: ⁊ hoc itēꝝ dupl᷑r. aut enim accidit ꝓ/
pter tp̄s: qm̄ tp̄s per ſe cā exiſtit corruptionis: vt dr̄ quarto
phy. velut pp ſenectutē. ſ. ſcđm dictā ſeniuꝫ. Eſt enim du
plex ſenectus: in ſenio quoq̄ꝫ: q2 calor innatus conſumpſit
ſuū humidū nō hñs in quo ſuſtentet᷑ neceſſario extinguit᷑:
aut huiuſmodi extinctio contingit a ꝯrio pp exceſſum ca
lidi extranei: ⁊ horribilis: velut eſt videre in aduſtio a ſole
aliqñ enī tātus feruor i acre a ſole cāt᷑: q̄ hoīes hora ſuffo/
cat modica: ſicut dicet᷑ in. 21. ꝓblemate q̄nte particule. vel
ſicut cōtingit aduſtio a flāma ignis: calor. n. ꝓprius ꝓpter
exceſſum caliditatis ignee extinguit᷑: dictum eſt enī in q̄rta
pticula q̄ mlt⁹ ignis trahit ad ſe modicū ⁊ ꝯſumit. ¶ Et
ſcias q̄ qdam libri hñt. Aut ſcđo, ⁊ q2 ſcđm iportat ordi/

nem ad ꝓ^m referat ad id ſupius. Multis itaq; ita ꝙ illic
arguẽdo oñdat experimẽtalr magi tremorẽ cãri a vini ebrie
tate. hic aũt 2° ſoluẽdo oñdit idẽ rõne. Et fortaſſis pp hãc
lr̃am 2° aliq̃s incipiet illuc ſupius ſoluẽ: multis aũt: qḋ nõ
approbo. vt patebit in. 27. ca. ¶ Deinde. (Accidit. autẽ.)
Adaptat hoc ad ꝓpoſitũ dicẽs ꝙ extinctio calidi innati ab
extraneo calido aliq̃ ꝑdictoꝝ moꝝ cõtingit illis q vtũt vi
no forti intẽpato in multa q̃ntitate. ⁊ hoc declarat: qm̃ aliq̃
tẽm nãlr calidus vt colicus: qñ cõmiſcet potẽtia vel forti
tudo hꝰ vini: extẽdit dimẽſionalr ſm extẽſionẽ ꝓprie cali
ditatis corpis: potẽtia aũt ⁊ fortitudo vini calitatẽ corpis
ꝓpriã extiguit: corpis aũt calitate inata extincto: aut quod
verius eſt infridato accidat tremorẽ fieri. Dico aũt verius
qm̃ tremor nõ cãt oĩno calido extincto: cũ ſit tunc mors ⁊
ĩpoſſibile ſit ſanitatẽ aut infirmitatẽ fieri carẽtibꝰ vita: ſicut dr̃
in li. de ſen. ⁊ ſen. ¶ Et ſcias ꝙ ſi lr̃a eẽt mixtũ ⁊ nõ mixtꝰ
faciliorẽ nobis pſtaret intellm̃: ⁊ fortaſſis fuit mixtũ ꝑmi
tus ſcriptura. ¶ Nõn^m ẽ ꝙ infridatio ⁊ tremor pñt triplr
a vino cãri: aut infrigidãdo ⁊ humectãdo ſua fritate ⁊ hu
miditate actuali de q̃ vel ex q̃ ſermo exiſtit in ꝓ ca. aut ſui
q̃ntitate ſuffocãdo calm̃ inatũ: ſicut ignis oi tectura tectus
extiguit: aut vini calitatis exceſſu: pp calorẽ corpis euane
ſcere faciẽdo: ſicut minor flãma euaneſcit ⁊ extiguit a ma
iori: velut in cauſonibꝰ accidit pimentibus: ⁊ ſic vinũ calꝫ
innatũ debilitat ⁊ extinguit: de q̃ qdẽ hic ẽ ſermo phi. Vñ
⁊ Ga. in 2° de interioribꝰ dicit: ꝙ qdã ſeruus bibẽs vini an
tiqui q̃ntitatẽ magnã pp ſiti factꝰ ẽ ſp abinde vigil ⁊ febre
aduenẽte alienatiõeq; ſubſeq̃nte mortuꝰ ẽ. Et in 2° parte
affo. Scito ieiunii ex potu vini puri ſpaſmũ ⁊ alienationẽ
incurrere. ¶ Deĩde. (Eſt aũt.) Seqt pnm̃ q̃ oñdit q̃lr ex
defectu humidi cãt tremor. Et p̊ dat intẽtionẽ ſuã dicens
ꝙ circa ꝑdicta eſt aliꝰ modꝰ infridatiõis ⁊ extinctiõis cali
cuiuſcũq; aiatei: ⁊ ẽt alterius: q qdẽ ẽ cũ deſtruit mã vt hu
midũ q̃ calidũ ſuſtẽtat: ⁊ alit. vnũ. n. nõ eſt ſine reliq̃: ſicut
dr̃ in lib. de gñatõe aialiũ. iſta tñ extinctio ẽ mediata ⁊ tar
dior añdicta. ¶ Deinde. (Hoc aũt.) Hic 2° ꝓſeqt intẽtũ
oñdẽdo ꝙ ſi calm̃ oꝫ ꝯſeruari oꝫ vlr hũidũ adeſſe. 2° hoc ad
ꝓpoſitũ adaptat. 2° ibi (aut intẽpate ⁊c̃.) Prima in duas ꝑꝫ
ꝙ ꝑ manifeſtat ꝓpoſitũ ĩ calido exteriori nobis notiori: ⁊ di
cit ꝙ illud qḋ dr̃ de extinctiõe manifeſtat in rebꝰ carẽtibꝰ
aia: in his ſiqdẽ vt lucerna ſiue lãpade: notũ ẽ ꝙ humidũ
eſt mã calidi ⁊ ſuſtentaculũ vt oleũ: q̃ qdẽ ꝯſumptiõe defi
ciẽte: ꝯtingit de neceſſitate lucẽ lucerne extiqui: cũ nõ hẽat
amplꝰ alimẽtũ. ¶ Nõn^m eſt ꝙ ſignificant dicit phs lucẽ
⁊ nõ lumẽ: eſt. n. drĩa iter ea. lux naq; ꝓprie dr̃ put exiſtit
in corpe lucẽte. vñ ſol ꝓpe dr̃ lucẽs qḋ ⁊ nomẽ ſonat: ſol q̃
ſi ſolꝰ lucẽs: lucerna aũt ⁊ hꝰ cõiter dici pñt lucẽtia: lumẽ
ꝓpe eſt ipſa lux in dyafano: vtputa in aere recepta. ¶ Dein
de. (Aiatis.) Declarat hoc 2° in calore aiato dicẽs ꝑ ꝙ illud
qḋ deſtruit ſubm̃ calidi innati: vtputa humidũ in corpibꝰ
hñtibꝰ aiam eſt ſeniũ. Vñ Ga. in lib. ꝯple. dicit ipm̃ eẽ viaꝫ
ad mortẽ: cãt. n. illud in aiali: qḋ ⁊ ꝯſumptio olei in lucer
na: ſilr hoc faciũt egritudies cronice conſũptiue: ſicut febres
q̃rtãe: ethice: ptiſes: ydropiſes ⁊c̃. qḋ ⁊ ẽt facit ſepiſſime ſili
egrotare. Ad illud ẽt adiuuat ſicũ dr̃ ĩ de cauſis lon. ⁊ bre.
vi. labor nõ ſolũ corpalis ſꝫ aialis ⁊ coytus. oĩa. n. talia de
ſtruũt hũidũ nãle: q̃ deſtructo aut vehemẽter minuto con
tingit calidũ innatũ deſtrui. ¶ Deĩde. (Hoc aũt nõ.) Hic
addit ꝑ q̃le oportet eẽ hũidũ q̃ alit calidũ dicẽs: ꝙ calm̃
lꝫ nutriat hũido ⁊ ſuſtẽtet in ipſo: nõ tñ hũido oi indifferẽ
ter: ſed opꝫ tale eẽ ſuaue ⁊ dulce ſufficiẽtis q̃ntitatis. due. n.
ſunt cauſe vite. ſ. q̃ntũ ⁊ q̃le: ſicut dicit Ariſto. in lib. de lõ. ⁊
bre. vi. ⁊ iõ illi q egrotãt añdictis egritudinibꝰ cronicis cõ
ſumptiuis: ⁊ decrepiti: corrupto hꝰ hũido vel vehemẽter
diminuto deficiunt a vita eo qḋ accidit calidũ eoꝝ deficere
loco nãq; humidi lenis dulcis acrei efficit acutũ ſeroſũ: ⁊
loco pinguis vnctuoſi ſiccũ terreſtre ⁊c̃. ¶ Deĩde (Signũ
aũt.) Hic 2° manifeſtat iſtud ſigno dicẽs: ſignũ nobis de
clarãs ea que dicta ſunt: eſt iuuamẽta q̃ videmꝰ fieri a me
dicis illis quoꝝ vita vr̃ pp mortificationẽ deficere ĩductã
aut ab egritudine aut fame aut exercitijs colliquatiuis
ſpm̃ oĩno diſſoluentibꝰ: ſicut apparet in ſincopizãtibꝰ: qm̃
cũ ꝑ ſi ſiqs aliqḋ humidoꝝ de gñe nutribiliũ: ſicut ius car
nium vel vinũ odoriferꝫ nutritiuũ ad diam aque vel al
terius humidi paꝝ nutriẽtis ora ipſoꝝ aperiẽdo intus in
ſtillet cõtingit eos referri. i. reuiuiſci: ⁊ reſurgere a tali mor
tificatione ſincopali: ꝙ aũt ꝑ hoc habeat humiduꝫ poſſe
calidũ nutrire ⁊ vitã ſuſtẽtare pꝫ: qm̃ auxiliati ꝑdicto mõ
ꝑ ꝑdicta ſic exiſtebãt diſpoſiti: qm̃ aſpectꝰ. i. eoꝝ apparen
tia aſſimilabat diſſolutioni facte pp defectũ hũidi: vide
bat. n. ꝙ oĩno humidũ ꝯſũptũ eſſet in talibꝰ. Ex hoc ergo
ſigno oñdit calidũ ſuſtẽtari ⁊ nutriri in humido. ¶ Dein
de (Aut intẽperati.) Reuertit cũ aptatiõe ꝑdictoꝝ ad ꝓ
poſitũ oñdẽdo ꝙ potus vini intẽpati põt eẽ cã ſubtractio
nis talis humidi: ⁊ extinctiõis ꝯñr calidi. 2° declarat ex ca
lore exteriori. 2° ibi (quẽadmodũ ignis) ⁊ dicit cãm cõſum
ptionis innati hũidi: ⁊ aductꝰ extranei poſſe eſſe potũ vini
fortis intẽpati: qm̃ cũ vinũ in ſe ſit calidũ: cum nãe calide
occurrent maxime: reddit calidiſſimũ. calꝫ. n. calido addi
tuꝫ fit ſicut ignis in igne: vt dictũ eſt in ꝑma pticula: ⁊ tũc
magis ꝯſumit hũidũ ꝯtẽtũ intra corpus: in quo pp ſuſtẽ
tationẽ ⁊ pabulũ calidũ inatũ cõtinet. ¶ Deinde. (Pro
pter qḋ.) Infert ex hoc vnũ corꝛ^m oñdẽdo q̃ egritudines ꝓ
cedant ꝯſumptionẽ humidi oĩmodã: ⁊ per ꝯñs extinctio
nẽ calidi: ⁊ dicit ꝙ accidit quoſdam quoꝝ calor inatꝰ ſic
vino ſuperat fieri ydropicos: ⁊ maxĩe illos quoꝝ epar nã
liter eſt debile: maius enĩ nocumẽtũ vini vt dictũ eſt in ce
rebro exiſtit ⁊ epe: ⁊ ydrops eſt paſſio ex errore epatis dige
ſtiue ꝯtingẽs: q̃ quidẽ ſm Aui. tertĩ. 14. eſt egritudo mã
lis cꝰ mã. eſt frigida exuberãs ingrediẽs mẽbra ⁊ creſcunt
per eã: cuius quidẽ ſunt tres modi aſclytes: tympanites: ⁊
yposarca: quidã vero magiſtroꝝ addiderũt q̃rtam dictaꝫ
leucofleumãtiã: ⁊ ydropiſꝫ ſcdm̃ q̃tuor diſtinxerũt humo
res. qdã ſunt reumatici vt hñtes cerebrũ debile: cum vino
maxime ledant: alij vo hũida alia ꝑter modicum humi
di radicalis hñt acuta mordicatiua ſicut maxime colerici
in quibꝰ vinũ ꝯuertit in colerã. Vñ ⁊ humida hic exiſtia ĩ
ipſis acuta ⁊ mordicatiua deriuant in vẽtrẽ: q̃ quidẽ de
bilitate caloris ꝓprij pmanẽt mollia liqda nõ ingroſſata
⁊ ita nõ digeſta: qm̃ oẽ digeſtũ fit groſſum. ſicut pꝫ quarto
meta. hoc aũt ꝯtingit eo ꝙ calor innatus eſt ĩpotẽs in hũ
mido qḋ ẽ mã ſuſtẽtatiua ⁊ pabulatiua ipſius: in q̃ adhuc
ꝯſeruat lꝫ debilr valde. ¶ Deinde. (Quemadmodũ.) De
clarat hoc ex calido exteriori: ⁊ dicit ꝙ talis calor innatus
ad hũidũ ſuũ ſic ſe hꝫ: ſicut ignis inflãmatꝰ ad cãnas par
uas ſiccas aut paleas: ſicũ. n. hic ignis pp fragilitatẽ mãe ẽ
debilior igne inflammato in mã groſſa ⁊ cõpacta vt in lĩ
gnis: ⁊ citius extinguit: ita calor inebriati maxĩe ẽ debilior
⁊ citius extinguit calore ſui oppoſiti: quã quidẽ extinctio
nẽ tremor ꝑcedit. ſic ergo declaratũ eſt duplr q̃lr accidit
tremor a vini intẽperati ebrietate potiſſime crebra: tũ pp
extinctionẽ calidi: tũ pp ſubtractionẽ hũidi. ¶ Notãduꝫ
eſt ꝙ cãe extinctionis calidi: ⁊ ꝑ ꝯñs mortis ſunt duplices.
Quedã enĩ ſunt exteriores ſicut aer nos cõtinens qui ſm
Auic. ꝑma ꝑmi q̃ntũcũq; humidũ hꝫ exiccare pp rẽ cele
ſtem cũ ipſo admixtã. Item labores corporales ⁊ aiales ol
cũ accidẽtia: vel paſſiones aie ⁊ coytus ſupfluus maxime ⁊
nutrimẽta interius aſſumpta q̃ ⁊ latenter corpus ꝯtinue
faciũt pati: humidũ ẽt radicale reddẽtes impuꝝ: ita ꝙ in
fine ſit aquaticũ: ſicut dicit Ariſt. in ꝑmo de gñatõe ⁊ cor
rupti. vbi circa talia adducit ſilitudinẽ de mixtione aque
cũ vino. Quedaꝫ ſunt intrinſece ipſi nãe: vt calor innatus.

ipſe etenĩ calor ſe cõſeruare nõ põt niſi depaſcẽdo hũidũ i quo ſuſtẽtaĩ: ppter qḋ ↄtigit ipʒ ex ↄtinua depditione ſu he reſtauratiõe facta ſm medicos minorari pp̃ quã calor inat° p̃mo mioraĩ ⁊ corrũpiĩ: lʒ p accñs a ſeipſo 2° ſicut dicit Auic. p̃ can. fen. 3°. Vñ Sene. Qui mecũ orĩ mecuʒ moriĩ. Et q me viuificat me occidit: ante aũt q̃ʒ extinguaĩ pp̃ ĩbecillitatẽ ĩ digerẽdo: humor generaĩ ſupflu° frigidus aquoſus: q ſui q̃titate ſuffocat calidũ obtegẽdo: ⁊ ſic reſpirationẽ ꝓhibẽdo: ⁊ ſui q̃litate mala frigida obtuando extinguit ipʒ: h̃ qdẽ v̈ba repies a medicis ⁊ phy. de hac mã.

¶ Problema. vi. Antiqua.

Propter qd inebriati calido exñte vino difficulter rigeſcũt ⁊ velociĩ occupãĩ a pleureſi: ⁊ hmõi egritudinib°? Aut q2 mltũ hũidũ ſi ĩfrigideĩ multũ frigidũ fit ita q̃ vicit naturalez caliditatẽ: oĩa enĩʒ humidiora calidiora ſũt natura. Signũ aũt caleſit qdẽ eni ĩ exteriori bus: humectaĩ aũt nõ. Si vtiq̃ʒ min° ſũt calida ⁊ derelinquit: palã q2 citius ipſa caliditas q̃ʒ hũiditas q̃re aſſumptis frigidis humidis merito rigeſcũt magis ebrij: ⁊ rigoris ꝓprias patiuntur paſſiones. Noua.

¶ Cur vinolẽti cũ vinum calidũʒ ſit. rigere tamen ſolent citiſſimeq̃ʒ laterũ dolore ceteriſq̃ʒ huiuſcemodi vicijs excipiunĩ? An q̃ multũ humidũ cũ refrigeratum eſt in multũ frigidũ ſe conuertit: ita vt calorem ſuperet naturalẽ. Que autez ſunt humidiora: eadẽ omnia nature calidiora occurrũt. Argumẽtuʒ q̃ reb° externis caleſcim° nõ humeſcim°. Verũ ſi min° calida q̃ʒ humida ſint accedet profecto vt ſuã caliditatẽ potiuſq̃ʒ humiditatẽ amittãt. humore igitur frigido rem.mẽte non ſine cauſa violẽti amplius rigent ⁊ vicijs rigoris proprijs patiuntur.

¶ Repetit p̃nti ꝓblema ad hoc maĩſe vt oſtẽdat quõ hũidũ vim aſſociet ſibi fridũ: h̃ enĩ nõ fuit ꝑus tactũ: ⁊ h̃ eſt qḋ dĩ p̃termittẽdo qḋ expoſitũ ẽ ꝑus: oĩa enĩ illa q̃ nãliter ſũt hũidiora ſũt calidiora: ita q̃ talia calida admixta cũ hũidis ſituonãt caliditatẽ coadiuuãtẽ ipſa remanẽtia ſ calida calefaciẽt. ¶ Deĩde. (ſignũ) Manifeſtat h̃ ſigno dicẽs. ſignũ nobis h̃ oſtẽdẽs ẽ q2 hʒ hũidũ vt ẽ vinũ recipit caliditatẽ a corpore interius aſſumptũ ĩ debita quantitate: minus enĩ eſt calidũ corpore: nõ aũt recipit humiditatem: qñ nõ eſt minus humiduʒ imo plus: ⁊ minus calida corpore recipiunt caliditatem ab eo. ſi ergo ita ſit manifeſtum eſt q̃ caliditas citius ſeparaĩ a vino q̃ʒ humiditas: eo q̃ humiditas ei inſit eſſentialĩ magis. ſeparata aũt caliditate humiditas aſſociat ſibi aliam q̃litatẽ. ſ. frigiditatem: ⁊ ideo cõtingit ꝓpter qḋ frigidis iterius receptis ratione humidi cũ quo aſſociaĩ frigidũ cõdigne ĩfrigidanĩ ebrij ⁊ rigorẽ vehementẽ patiunĩ: adeo q̃ incurrunt paſſiones antedictas cuius cauſe exiſtũt frigidiora vt pleureſim epopleriaʒ paraliſiʒ ⁊c̃. ¶ Dubitaĩ de eo qḋ dicit phs humidiora nãliter eſſe calidiora: cũ videamus multa humidiora nõ tantũ calidiora vt portulacã ſemperuiuas ⁊c̃. ¶ Dicendũ in rebus duplicem eſſe humiditatem: vnam primaʒ eſſentialẽ magis qualis eſt humiditas aeris ⁊ omniũ in quib° dominaĩ: ⁊ aliã ſcðaʒ participatã ſicut eſt hũiditas aque ⁊ coꝝ in quib° dñaĩ. ¶ Tũc ergo dicẽdũ eſt q̃ hũidiora ſm nãm. ĩ nãliter ⁊ vere: talia ſunt calidiora: qm̃ humidũ aereũ aſſociatũ eſt calido: aer. n. p̃ eſt humidus ⁊ cõſequẽter calidus: ꝓpter qḋ ſignificanter dicit phs humidiora ſm nãm: ⁊ de tali humiditate hic intendit Ariſt. humiditas v̊o ſcða p̃ticipata frigido aſſociatur. ſ. aqueo eſt enĩ aqua p̃mo frigida ⁊ cõſequẽter humida: ⁊ de tali humiditate ꝓcedebat inſtãtia. vñ nõ valet.

¶ Problema. vij. Antiqua.

Propter quid pueri qdẽ calidi exiſtẽtes nõ amatores vini ſĩ: ſcythe ãt ⁊ viri fortes calidi exñtes amatores vini ſĩ? Aut q2 hi qdẽ calidi exñtes ⁊ ſicci: viri. n. hit° ẽ talis: pueri ãt calidi ⁊ hũidi: vini ãt pot° ẽ deſideriũ hũidi alicui°: hũiditas ergo ꝓhibʒ ſitibũdos eẽ pueros: indigẽtia qdẽ eſt deſideriũ. Noua.

¶ Cur pueri cũ nã ſint calida: vioſi nõ ſint: cuʒ ſcythas ⁊ viros ⁊ robuſtos q certe oẽs hitu ſũt calidiori ↄſtat eẽ vinoſos? An q̃ viri nõ calidi ſolũ: ſʒ ẽt ſicci ſũt. Virilis etenĩʒ hit° talis ẽ. pueri calidi ſũt ⁊ hũidi. Vinoſitas ãt hũoris cuiuſdã libido eſt. itaq̃ʒ hũiditas facit vt pueri min° ſitiãt. Cupiditas q̃ppe nõ niſi indigẽtia ſiue deſideriũ qḋdã eſt.

¶ Hic ponit vnũ ꝓblema reſpiciẽs appetitũ ſenſitiuũ ⁊ dicit. Quare ẽ q̃ pueri cũ ſint calidi nõ deſiderant vinũ: ſed ſcythe q ſũt q̃dã gens ſeptẽtriões dicta chumaia: loca frigida inhĩtãs. Vñ Lucan°. Aſtringit ſcythicũ glaciali frigore põtũ: ⁊ viri fortes colerici vinũ diligũt cũ ẽt ſint calidi: hoc ãt qḋ dĩ calidi motiuũ ẽ q̃ſiti: cũ. n. vtrobiq̃ʒ videaĩ eẽ eadẽ cã deſiderij: videĩ debere eẽ idẽ effect°. ſ. deſideriũ ad vinũ. ¶ Notãdũ ẽ q̃ hic p pueros nõ ĩtelligo totã pueritiã q̃ vſq̃ʒ ad. 25. ãnos extediĩ vel. 30. ſm cõplexionũ diuerſitatẽ: ſʒ p pueros ĩtelligo maĩſe tp̃s qḋ ẽ vſq̃ʒ ad. 15. ãnos ſm Haly. vel circa. p viros aũt fortes ĩtelligo iuuenes colericos: aut ẽt ſãguineos: h̃. n. nomẽ vir aliqñ dicit etatẽ vt iuuẽtutẽ pfectã ſm Ga. in ſexta p̃ti. aff͛o. aliqñ ſexũ. aliqñ cõiugẽ: ⁊ iterdũ fortitudinẽ: iuxta illõ. Vir notat etatẽ ſexũ ſpõſuʒ ꝓbitatẽ. ¶ Notãdũ eſt q̃ deſideriũ pueroꝝ nõ dʒ eſſe ad vinũ cũ ſit effectib° coꝝ ↄ̈riũ vt apparebit: q̃ ſi deſiderãt h̃ p accñs eueniĩ: vt pp̃ abuſum exhibitiõis mouentur enĩ tũc ad ipſum ꝓpter dulcedinẽ repertã ĩ eo: ⁊ vere abuſus hic exiſtit: qm̃ vinũ daĩ: aut pp̃ euacuationẽ colere in vrinã ſicut iuuenib°: aut pp̃ hũida ſupflua frida q̃ maturat: vt ĩ ſenib°: ſic dĩ Auic. 3. p̃mi. Pueri v̊o nõ indigẽt pp̃ aliqḋ iſtoꝝ: nõ. n. adhuc abũdãt colera ĩdigẽte eductiõe: neq̃ʒ hũidis. ſ. fridis innãlib°: ⁊ hoc ſi dietã debitã obſuẽt. Itẽ vinũ ſui caliditate ⁊ vaporoſitate cerebrũ debilitat ipſoꝝ: ⁊ oĩa mẽbra remollit: ⁊ hũidũ radicale conſumit: pp̃ qḋ dicit Ariſt. ĩ de ſom. ⁊ vigi. Pueris vina nõ cõferre: nẽ ẽt nutricib°. ⁊ Auic. loco p̃alle. pueris vinũ dare eſt ignẽ igni addere in lignis debilib°. ¶ Notãdũ vt ſmo Ariſt. ẽt v̈ificeĩ: oportere cõparationẽ inter duos iſtos iuſtã adinuenire: ſic dicit Ga. in lib. de cõple. qm̃ qñ aliq̃ adinuicẽ cõparanĩ: oʒ in oĩb° eẽ ſilia niſi ĩ illo in quo cõparanĩ: q̃re oʒ pueros colericos ad viros colericos cõpare: ⁊ nõ colericos pueros ad fläticos viros. ¶ Deinde (Aut q2) Soluit dicẽs q2 ſcythe ⁊ viri fortes nõ ſũt ſolũ calidi: imo ẽt ſic

ci: habit⁹.n.⁊ ſoꝛa virilis ⁊ iuuenis ē talis. ſ. calida ⁊ ſicca q̄ qdē ſm medicos dr̄ extenuata macies: ⁊ hic habit⁹ a calida ⁊ ſicca cauſaſ ꝯplexiōe. Eſt eni habit⁹ hic vl ſoꝛa accñs qodā cōplexiōi ↄ̄ueniēs: ſʒ pueri licʒ ſint cali: nō tñ eoꝝ calo aſſociaſ ſicci ſʒ hūidū: ſūt.n. cali ⁊ hūidi marie: imo calo: eoꝝ fere ē tēpat⁹ vt dicūt medici. Cū igiſ ſitis ſit deſideriū hūidi alicui⁹ ⁊ fridi: ſic dr̄ 2° de aīa. pueroꝝ igiſ ñ cauſaſ ad illō deſideriū. qm̄ reddūſ hūidi hūectati ꝓpria hūiditate neqȝ ſūt vehemēter calidi: imo eoꝝ calidū obtūdiſ hūiditate: ⁊ ſic qꝛ nō idigēt nō appetūt: cū appetit⁹ ſit q̄dā idigētia nō habiti. Jn ſenib⁹ āt ⁊ iuuenib⁹ ↄ̄triū exiſtit: ſūt.n. ſicci caloꝛē habētes acutū ipos ampli⁹ exiccātē: vt a idigēt hūectatiōe vini eoꝝ ſiſtēte ſiti: ⁊ merito qꝛ vinū eſt hūidū ⁊ nō mltū calidū reſpectu calitatis eoꝝ ⁊c̄. ¶ Notādū ē ſic dic̄ Ga. i pmo de ſimplici medicia. ꝙ ſitis dupſicatur: aut ex diminutiōe hūiditatis ⁊ ei⁹ paucitate: nutrimentali. ſ. ⁊ talis ſitis p̄ alijs remouet vino ⁊ p̄cipue rubeo tēdēte ad groſſiciē quādā: tale.n. cito replet coꝛpa obnoxia inanitiōi: ſic dic̄ Ga. i 2° pticula affo. vñ videm⁹ famelicos ⁊ farmacijs ſolutos p̄ alijs hūectātib⁹ ipſʒ appetere: ⁊ de tali ſiti vl vini ↄ̄ſiderio nō videſ hic eē ſmo phi ⁊c̄. Cāt ⁊ alr ſitis ex ſupfluitate ⁊ victoꝛia calitatī ⁊ talſ ſitī aq̄ aceto admixta ⁊ vio ſubtili debili aq̄ cōmixto ſedaſ: ⁊ nō itēperato potētialis.n. ſitis deſideriū ꝓpe ē fridi ⁊ hūidi: ⁊ pp̄ h̄ foꝛtaſſis ſignāter dic̄ Ariſt. qꝛ vini pot⁹ ē deſideriuʒ alicui⁹ hūidi. i. nō hūidi ſimplr denotādo diminutionem: qm̄ hec dictio aliqd i pmo regi. acu. diminutionē ipoꝛtat. Vinū.n. cū h̄ ꝙ ē hūidū eſt ēt calidū: ⁊ rōne h⁹ nō cōpetit ſcythis ⁊ iuuenib⁹ foꝛtib⁹ calis: neqȝ etiā ↄ̄petit rōne hūidi potētialis ſʒ illū q diceret vinū eē calʒ ⁊ ſiccū: ſʒ ſolū rōne hūidi actualis. dico tñ ſʒ veritatē ꝙ cōpetit vini ſiticuloſis tali ſiti rōne hūiditatis potētialis ⁊ actualis. vinuʒ.n. put ē vnū nutriētū calidū ē ⁊ hūidū: ⁊ nō calidū ⁊ ſiccū: ſicut apparebit ifra: qō āt calidū eſt ⁊ ſiccū vt antiquū magis ipoꝛtat rōnes medicinarū nutriētū q̄ȝ ſimpliciter nutriētis. Noſce quoqȝ pueros ſufficiēter foꝛe tēperatos: ⁊ iō docētur regi per ſimilia: q̄re cū nō ſint diſcraſiati vinū nō appetūt: nō.n. eſt cōſilē illis in ſuba neqȝ i ꝯplexiōe ⁊c̄.

¶ Problema. viij. Antiq̄.

Ropter qd inebriati magis ſentiunt ſalſas ⁊ malas aquas: parum ebrij vel ſobrij aūt min⁹? Aut qꝛ ꝓpriū a ꝓprio ē ipaſſibile: ⁊ qō ſimilr diſpoſitū eſt: cōtraria aūt cōtrarioꝝ ſūt valde ſenſibilia ebri⁹ aūt dulces in ſe ipſo humoꝛes habet: tale enim vinū videſ: ⁊ prauoꝝ humoꝛuʒ ſenſibilis eſt: parū ebrius vl ſobrius aūt ſentit acutos ⁊ ſalſos: cibo autē digeſto: ſuperfluitates enim ſupernatant. Jſti igitur ſunt impaſſibiles a ſimilibus ⁊ habentem faciunt humoꝛes. Noua.

¶ Cur temulēti aq̄s ſalſas vicioſaſqȝ magis ſētim⁹ ſobrij min⁹? An ꝙ ſuū qōqȝ a ſuo nihil afficiſ. ſimileqȝ idomitū a ſuo ſili pſiſtit. Cōtraria vero a cōtrarijs poti⁹ ſētiunſ. Vinolētus itaqȝ ꝙ dulces itra ſe cōtinet humoꝛes. Nā vini nāʒ talē eē videm⁹: hic vicioſi ſapoꝛis ſētiēs magis eſt. Sobri⁹ āt ꝙ acres ſalſoſqȝ habet ſapoꝛeʒ eūdē precipere non pōt. Admiſſo itaqȝ cibo excremētīcij reddāt illi ⁊ fluitant: vt ⁊ ipſi a ſuis ſimilibus affici nequeant: ⁊ hominem ſenſus huiuſce modi reddant expertem.

¶ Qꝫ ⁊ ſenſū reſpicat guſt⁹. Et dicit q̄re ē ꝙ inebriati pl⁹ ſentim⁹ ſapoꝛē ſalſarū aq̄rū ⁊ vlr oēʒ ſapoꝛe ex̄neū coꝛruptū ſʒ qñ paꝝ ſum⁹ ebrij. vel ꝓ ⁊ ſobrij min⁹ pcipim⁹ illuʒ vel min⁹ pcipim⁹ icipiētes inebriari: ſic̄ l. 19. dr̄ ꝓblemate: vbi h̄ repetiſ. ¶ Et nō ꝙ Ariſt. de noſb⁹ mīme ſollicitꝰ nō intelligit p ebrios vehemēter ebrios: illi.n. nō pñt iudicare: ſic̄ dcm̄ fuit i 2° ꝓblate: ⁊ ſic neqȝ ſapoꝛē ſētire: ſʒ p ebrios itelligit illos q̄s paꝝ appellabat ebrios. ⁊ p paꝝ ebrios intelligit hic ſobrios aut q modicū vltra h̄ biberūt. ¶ Deinde. (Aut qꝛ) Soluit. ⁊ dic̄ pmo iō eē: qꝛ ꝓpiū nō patiſ a ſuo ꝓpo paſſiōe abicitiua: h̄.n. ē ſilei ſpē ⁊ nā: nō i gñe tm̄: ſic̄ mus vl̄ vmus napelli ñ patiſ ab eo ſilr ēt ꝙ ſiū mō ē diſpoſitū ⁊ ꝓpetatib⁹ fere affectū alic⁹: ab ipo ñ patiſ velut tact⁹ nō patiſ a coꝛpe mixto cui⁹ medietas ſit aqua ferēs ⁊ medietas nix: ⁊ coꝛp⁹ ēt nō patiſ a cibo iā vltia digeſtione digeſto: ⁊ h̄ qꝛ i talib⁹ nō ē actiua ↄ̄rietas: ſʒ illa q̄ ſe iucē ſentiūt ⁊ vnū patiſ ab alio ſūt ↄ̄ria ↄ̄rijs adiecta: vt calidū adiectū frigido. ⁊ tēperatū diſtēperato. hñt eni nās oppoſitas valde. ¶ Poſita maioꝛe ſui ſmonis pōit mioꝛē hic (Ebri⁹ āt) dicēs ꝙ i ebrio ſūt dulces ⁊ ſuaues hūoꝛes ſeu vapoꝛes a vino reſoluti: ⁊ merito: qm̄ vinū alimū de q̄ eſt ſmo ē dulce cū ſit calidū ⁊ hūidū hūiditate aeree: i q̄ dulce magis fundaſ. Tāgit ↄ̄ſiter alterā ptē minoꝛis. ⁊ dicit ꝙ paꝝ ebri⁹ vel ſobrius ſentit i ſeipo prauos ⁊ coꝛruptos hūoꝛes: ita ꝙ nō ſic poſtea pcipit ex̄neos aq̄ ſapoꝛes: cum ſint ꝓprij ⁊ ſiles ſuis hūoꝛib⁹. Ex h̄ declarās dicēs. Aut p qꝛ. ſentit hūoꝛes acutos ſalſos nitroſos: ⁊ h̄ iō: qꝛ cibo eēt digeſto ſupfluitates ide reſolute ſupnatāt ⁊ diſſoluūſ i fumos groſſos ificiētes ſui acuitate ⁊ ſalſedine inſtrā guſt⁹. ¶ Deide. (Jſti igiſ) Cōcludit itātū dicēs. itaqȝ iſti parū ebrij vl ſobrij: qꝛ hñt hūoꝛes ſiles intēri⁹ ſalſis ⁊ coꝛruptis aq̄s nō patiunſ ab eis: reddūt.n. hñtē eos ipaſſibilē: ſʒ qui hñt hūoꝛes dulces iternis vt ebrij pl's ſentiūt ſalſas aq̄s ⁊ prauas: cū eas ſint ↄ̄rie. faciūt.n. ſic diſpoſitū eas ſētire. Et foꝛte aliqs pp ly aut: qō hic poniſ vellet ſcōaʒ hic ſolutionē adducere: ſʒ ↄ̄pletioꝛ hic rediſ Ariſt. ſmo: ñ ſit tñ vna ſolutio: ⁊ aut i qm̄ vel qꝛ reſoluaſ. ¶ Et nota ꝙ hic p humoꝛes Ariſto. itelligit ſapoꝛes. hic videſ nlqȝ mod⁹ grecoꝛuʒ vt notificēt ſapoꝛes noſbus hūoꝝ in qbus fundanſ ⁊ merito: qꝛ dr̄ntias ſapoꝝ inter alia aīalium peſſime pcipimus ſicut pʒ in 2° de aīa. ⁊ de ſenſu ⁊ ſenſato. T. c. 94 ⁊ inde cap̄ p.

¶ Problema. ix. Antiqua.

Ropt̄ qd inebriatis vehemēter i circuitu oīa videnſ ferri: ⁊ iā tacta ebrietate nūerare lōginq̄ nō pñt: pp qō ⁊ ſignū ebrietatis ipſʒ faciūt qdā? Aut qꝛ moueſ a caliditate vini viſus dēſe: differt āt nihil viſū mouere aut id qō videſ: idē.n. facit ad apparendū dicta: qm̄ ⁊ ad ꝓpinq̄ extūna mētiri viſū accidit ebrioꝝ ⁊ circa lōginq̄ magis merito h̄ pati: pp qō illa qdē oīo nō videſ: ꝓpinq̄ āt nō i quo loco ſūt vidēt: i circuitu āt videſ ferri: ⁊ nō ꝓpe ⁊ lōge qꝛ i lōgiquū qdē pp circularē motū viſus ipotētioꝛ ē ferri: ſil.n. ↄ̄traria facere nō facile. Eſt āt lōgiquū qdē ↄ̄ſideriū vehemēs circulare āt i q̄ figura nomē accidit pp

dicta igiꝛ lōge nō videꝛ:ꝛ ſi ferreꝛ ꝓpe ꝛ lō
ge nō:ꝛ ħ videret:ꝺficeret.n.vtiqꝫ in altero
tpe ipoꝝ:qꝺ vꝛ̄ i eodē loco:deficieſ āt nō vti
qꝫ videret:i circuitu āt ferꝛ ꝑꝑ extītē figurā.
Viſuſ.n.ē chon⁹cui⁹baſis circul⁹ i quo mo
t⁹ qdē videt hoc:ꝑꝑ id qꝺ neqꝫ defuit ipm:
mentiꝛ aūt loco ꝑꝑ id qꝺ nō eūdē viſuʒ inij
cit i ipm. Idē eniʒ eſſet aut hoc a quo viſuʒ
moueri:aut viſum ad hoc. Noua.

¶ Cur grauiter a vino detētis oia circūferri
videāꝛ iāqꝫ iter initia ebrietatis res ſemotaſ
cernere nequeūt:itaqꝫ idiciū hic vinolētie ñ
nulli deducūt.⁊An qꝛ ꝯſpect⁹ freq̄nter a ca
lore vini cōpelliꝛ:atqꝫ ꝯmoueꝛ. Nihil vo I
tereſt ꝯſpect⁹moueaꝛ:an res ꝯſpectui obuia
Fit eni rōne vtralibet:vt id qūo diri videaꝛ.
Et cū ꝓpinquus ēt i reb⁹ ꝯſpectū vinolētoꝝ
falli eueniat:mſto magiſ idē i remotiſ acci
dat ꝯſētaneū ē. Quāobrē illas videre peni
t⁹ nequeūt:ꝓpinq̄s āt aſpicere qdē pñt: ſʒ
nō quo ſūt poſita loco. Circūferri āt tāti nō
etiā ꝓpe ꝑculqꝫ viciſſi agitari videꝛ: qm̄ ꝑ
cul ob circulare mouēdi rōnē ꝯſpect⁹neq̄at
ꝓgredi. Haud eni facile eſt ꝯ̄ria ſiꝉ agitari.
Appetitio āt q̄ ꝓ̄ruit ad elōgatiora vehe
mētior ē. Circularis vo figura:quā nomē
ipʒ declarat ꝯtineꝛ. Prope igiꝛ a ꝑcul viciſ
ſiʒ ꝯſpect⁹ ꝺferri ea de cā nō pt:ꝛ ſi ita feraꝛ:
rē tñ eādē cōtigeꝛ nō queat. Quippe q vice
alterutra tēporis eodē i loco rē quā ītuetur
reliquat. Cūqꝫ reliquerit ītueri non poſſit.
circulo āt ſue figurꝛ cauſa videꝛ. Eſt eteni co
nus cui⁹ baſis circulus:eſt i quo ſe agitanſ
ipſe conſpectus rē quidē percipit eandē:qꝛ
nunq̄ꝫ ſibi rē ſubiectam deſerit. Fallitur ta
men in loco:quia nō eodē intuitu rem cōtin
git:nihil eniʒ intereſt virū res ad aſpectuʒ:
an ad rem aſpectus moueatur.

¶ Dubitat Ariſt. circa errorē viſus ebrioꝝ. Et q̄rit duo di
cēs. Quare eſt ꝙ in valde ebrijs oīa q̄ videnꝛ apparēt eis
circulariter moueri. Et iteꝝ q̄re eſt ꝙ cū ebrietas ipſos te
tigerit nō pñt nūerare ꝛ diſtīguere illa q̄ ſunt ab eis remo
ta:ꝛ ſi in ſe multū ſint diſticta ꝛ ſepata:ꝛ ꝙ ita ſit apparet
ſigno:qm̄ aliq volētes experiri vtꝝ tales ſint ebrij vel nō
ꝑcipiūt eis nūerare remota:qꝺ ſi non pñt:ſignū eſt eis ꝙ
ſunt ebrij. Vñ ꝛ in Italia iſtis inebriātibus deridendo eos
ſolet dici oſtēſis digitis ꝛ cācellatis quot ſunt hi. ¶ Dein
de (Aut qꝛ:) Soluit. ꝛ ꝓmo tāgit ſolutionē in vñ remouē
do dubitationem etiā. ſcđo in ſpēli magis. 2° ibi (qm̄ ad ꝓ
pinqua.) dicit itaqꝫ cām iſtoꝝ eſſe:qm̄ viſus taliuʒ moue
tur crebre nūc huc:nūc illuc: ꝓpter caliditateʒ in cerebro
cauſatā a fumis calidis ipſi⁹ vini: ꝓpter quē motū ab eis
viſa apparēt circulariter ferri ꝛ nō pñt diſtātia numerare.
¶ Et addit incidētaliter dubitationeʒ remouēdo dicens:
ꝙ nō refert ad ꝓpoſitū:ſiue dicam⁹ viſum mouere ſe ipm

vel moueri a ſe ipſo ſm aliā ſcripturam: ſiue dicaꝛ ꝙ ipſa
res viſam appeat moueri q̄tū ad id qꝺ ꝓ̄dicta fiat appa
rentia:imo eſt idē per opinionē Pla. q voluit viſionē fieri
extra mittēdo:ſicut pʒ in thymeo: Ariſto. vult ꝙ fiat intus
ſuſcipiendo. ¶ Deinde. (Quoniā autē) Proſequiꝛ ſpālr
ſolutionē q̄ſitoꝝ. Et diuidiꝛ in duo. ꝓmo ſoluit magis ad
queſitū. 2° ad habituʒ. 2° ibi (in circuitu tñ ꝛc̄.) ꝓ̊ ptractat
cām. 2° eā ꝯcludit. 2° ibi (ꝑꝑ ꝓ̄dicta igiꝛ) Dicit igiꝛ ideo eē.
qꝛ cū viſus in ebrijs circa ꝓpinq̄ diſcernere decipiaꝛ: mul
to g̊ magis hāc deceptionē patieꝛ circa remota: vt tangaꝛ
rō a minori:ꝛ iō cōcludit ꝙ remota non poterunt videre:
in tantū.n. circa ipſa decipiꝛ viſus:ꝙ ꝑducitur ad id qꝺ eſt
nō videre:ſed ſi videat ꝓpinqua:non videbit ea ſm ꝙ ſūt
ī loco ſuo vo:ſʒ i alio ꝛ alio. ꝛ ꝑꝑ ħ apparēt ſibi moueri in
circuitu. ꝛ ꝑꝑ ħ non eſſe ꝓpinqua ſed remota: quod acci
dit qm̄ viſus ipotēs eſt moueri in longinquā ptes: ꝑꝑ mo
tum eius circularē fruſtratiuū viſus. Vñ ꝛ videm⁹ ꝙ mo
ta circulariꝛ nō pñt videri ꝛ diſcerni etiā a viſu bene diſpo
ſito:ꝛ hoc ꝓbat: qm̄ non eſt facile: ſed difficile valde ꝛ q̄ſi
īpoſſibile:ꝙ idē ſimul tpe poſſit opari circa ꝯ̄ria: lʒ eni po
tentia ſenſitiua de ſe ſit cōis ad oēm ꝯ̄rietatem ſuoꝝ obie
ctorum ꝑcipiendam: tñ cum fuerit ad vnuʒ determinata:
nō poterit in alterū niſi cum difficultate maxia: ſicut gu
ſtus nō pōt diſcernē ſimꝉ duos ſapores: ſilr ꝛ audit⁹ duas
voces: hec aūt ꝯ̄ria que viſui inſunt eſt de ꝓpe vidē ꝛ de lō Ad hoc
ge. ¶ Deīde (Eſt aūt) Oñdit qūo ꝑ viſum ferri ſm circu vide ph.
larē motum ꝯtingit ipm ferri in longinquā partē. ¶ No in lib. de
tādum gr̄a huius eſt ꝙ qñ aliqs vehemēter aliqd deſide ſom. ꝛ vi
rat rōne boni vel apparētis boni: extendiꝛ ad longinquū gil. ꝛ ibi
valde ex vno in aliud: vt illud poſſit adipiſci quietādo de Auerro
mū vñ motus ꝓn⁹ fuit: ſic itaqꝫ ꝑ hꝰ actū pōt eſſe: ꝙ deſi ym.
derium exiſtat in q̄dā circuitiōe: vt extēdēdo ſe ad deſide
ratū ꝓmo apphenſum: deīde reducēdo ipm ad ſe cū q̄daʒ
quietatione ꝛc̄. ¶ Hoc viſo dicaꝛ ꝙ deſideriuʒ intēſuʒ .i.
extēſio magna vndiqꝫ q̄ſi in circulum facta eſt in longin
quā ptē: a qua qdē extēſiōe ſic ſe hñte: nomē hoc qꝺ ē cir
culare vel circulari ſm aliā lr̄aʒ accidit in figura: ꝛ appro
ꝓriaꝛ figure ꝑꝑ ſiſem extēſionē vtrobiqꝫ īuentā. Et iō dici
tur in 2° de celo ꝛ mūdo: figurā circularē eſſe capaciſſimā:
ꝑꝑ extēſionem quā vndiqꝫ recipit: ſic itaqꝫ appet ſi viſus
moueaꝛ ſm circulū qūo in lōginquā feraꝛ ptes: ꝛ ħ eſt qꝺ
cōcludit 2° dicēs ꝙ ꝑꝑ ꝓ̄dicta res diſtātes non videnꝛ: ſicē
ꝓmiſſum eſt. ō. Et ſilr ſi viſus ferreꝛ ad rē videndā de ꝓpe
ꝛ de lōge ſimul tpe: nō tñ ꝑꝑ ħ videret eam: cuʒ ſint ꝯ̄ria
ꝛ ħ declarat: qm̄ vidēs deficeret factus īpotens a viſiōe ei⁹
qꝺ videꝛ in eodē loco in alio ꝛ alio tēpore viſionis: videret
eni qñ locus in quo res viſa fuerit viſui eſſet de ꝓpe: nō aū
tem quādo de lōge: imo euaneſceret a viſiōe eius: ꝛ ſic eua
neſceret vt nō poſſet rē illā amplius vidē. ¶ Notandum
eſt ꝙ cauſa quare ebrij nō pñt diſtātia diſcernē ꝛ numera
re eſt: qm̄ ſpūs viſibiles quos pre alijs opʒ eē lucidiores ꝛ
ſubtiliores facti ſunt tenebroſi ꝛ groſſi vaporoſitate vini Cap. p.
ampliori remollitione. vñ Auer. in tractatu ſuo de ſenſu ꝛ
ſenſato. loquēs de v̄tute viſiua dicit. hꝰ inſtrm̄. ſ. viſus nō
agit niſi in ſua cōplexiōe nāli nullo adueniēte turbāte ip
ſum: pturbaꝛ aūt videndi actus ꝛ diuerſificaꝛ ꝑꝑ diuerſi
tatē ſpūum viſibiliū: aliqñ nāqꝫ ſicut dicit Gal. in q̄rto de
ac. ꝛ mor. ſpūs animatus eſt clarus ſicut ether: aliqñ tur
bidus ſicut fumus ꝛ nebula. Itidē aūt eſt mult⁹ aūt pau
cus: ſi qdeʒ fuerit multus ꝛ clarus: videbit remotiſſima ꝛ
ꝑfecte ſecernet: ꝛ talis videtur eſſe viſus aialiū degentium
ex rapina. Si aūt erit turbidus neutrum ꝑfecte paget. Si
qdem paucus ꝛ clarus ꝓpinq̄ videbit: ꝛ diſtincte bene: lō
ginqua aūt minime. ſi autē multus ꝛ turbidus vidē ma
gis poterit propinq̄ ꝛ remota q̄ꝫ ipſa diſcernē. ¶ Deinde.
(In circuitu) Soluit ad ꝓmū queſitū dicēs: ꝓmo ꝙ ideo

apparet fieri mot⁹ circularis. qꝛ figura oculorū videt̃ talis ꝑsistere: ⁊ h̃ manifestat. nā visus vel pupilla est illud i quo chor⁹ qdē ⁊ angul⁹ acut⁹ trianguli efficit̃: cui⁹ basis exterior figure appropinquat circulari: ſm quē angulū virt⁹ visiua spē visibili affecta spē mediāte videt ipm visibile: cui⁹ qdē cā est: qm̄ nōdū est adeo ipotēs facta ꝙ a visione deficiat oīno: mentit̃ tn̄ ⁊ decipit̃ i vidēdo visibile rōne loci: nō. n. videt i eodē loco: vt dcm̄ est: ꝓpterea qꝛ nō eidem actū vidēdi ꝓiicit sup ipm visibile: qd̓ accidit ex motu crebrissimo existe i spū. s. visibili: imo nūc visibile a visu tāgit̃ ſm vnā ptē: ⁊ anteꝙ̄ ꝑfecte ꝑcipiat̃ a v̄tute visiua visibile iterū tāgit̃ ꝑp motū antedictū visus ſm aliā partē: donec cōsurgit q̄dā circūgiratio ad modū circuli. ¶ Notādū ē ꝙ ꝑspectiui posuit visū3 fieri sub angulis acutis. dicūt. n. ꝙ a re visa ꝓtendunt̃ due linee i directū ⁊ cōtinuū angulū ꝯstructū acutū i pupilla ita ꝙ ꝯstituit̃ triāgul⁹ vt ysocheles cui⁹ basis est i re visa: ꝙ si res vidēda magna existit ⁊ ꝓpinqua: basis triāguli erit lata: a qua linee tendēt in pupillā spēm deferētes rei vise. Si aūt res fuerit distās: basis videbit̃ minorari: ⁊ linee acuent̃ i triāgulū magis: ⁊ posuit ꝙ si linee cōcurrāt i triāgulū anteꝙ̄ ꝑueniāt ad pupillā3: ꝙ nō cōtinget rē videre: sic igit̃ Aristo. videt̃ cū eis dicere: ⁊ iō vident̃ res i circulo moto ebrijs: qm̄ cū triāgul⁹ cōstituat̃: cui⁹ basis est circularis: visus illic refrāgit̃ ipsi se non valēs vltra ptrāsire: quo accidit fieri cōtingit visibiliū apparētiā circulatiōes. ¶ Et nota ꝙ cā hui⁹ circulatiōis apparētis pōt manifesti⁹ taliter explicari vt dicat̃: cū vapores fumosi resoluti a vino ascēderit ad cerebrū: reprimunt̃ iteri⁹ refracti a cerebro neruis obticis ⁊ pupillis oculorū: ex qua refractiōe cōtingit sub basi cerebri: ⁊ ante pupillas oculorū circuitiōis motū quēdā fieri: sicut p3 i cursib⁹ aq̄rū: cū eni iuenerint obstaculū reflectunt̃ retro ⁊ i circulu3 mouent̃. ¶ Deīde (Idē aūt) Hic scd̓o repetit remotiōem q̄ōnis ꝑus icidēter iducte ⁊ dicit: ꝙ nō refert quātū ad apparētiā ꝑdictorū: imo pro eodē reputat̃: siue cōtingāt rem visam apparere moueri apud visū3: siue visus ipse videat̃ moueri ad re3 visa3: ita ꝙ mot⁹ sit in visu ⁊ nō in re: qd̓ repetit: qꝛ visus est vtcūq3 opi. Platonis de visione consentire. ¶ Notādū est grā eorū que hic tangunt̃ de errore visus: quō fiat visio: qm̄ ꝑuatio ⁊ defect⁹ non cognoscit̃ nisi per habitū ⁊ virtutē. Vn̄ quidam dixerūt ꝙ spūs visibilis veniēs ad oculos ꝑ neruos opticos imissus: per pupillam oculorū ⁊ poros egredit̃: neq3 multū ab oculis elongat̃: ⁊ aeri exteriori ꝯtinuus sociat̃: aer aūtē tanꝙ̄ res mobilis ⁊ corpus subtilissimū ⁊ in minimū ꝑmutabile ⁊ formarum susceptiuū aptissimū oībus formis sensibilib⁹ afficitur ⁊ informat̃. ¶ Vn̄ aer ad ꝓprietatē cuiuscuq3 forme imutatur: cū spūs visibilis cōiunctus silem passionē sortit̃: ⁊ ſ3 eandē formā imutat̃: ⁊ ꝑ eandē ꝯcauitatē rediens ꝑ qua3 exierat: imutatiōes susceptas aīe representat: ⁊ sic videre cātur. Hec aūt videt̃ fuisse platonis oplo de extra mittendo visionē: quā Arist. in de sensu ⁊ sensato repellit. Sūt ⁊ alij dicētes spūm visibilē oculū ⁊ aerē corpora esse clarissima. q̄ irradiatione alterant̃ adinuicē ⁊ sese irradiant: aer aūt corpus subtile ⁊ ad irradiādū habilē: tū3 ex claritate: tū ex radiatione alterat⁹, ⁊ irradiatus forme opposita resultat i oculo. vt p3 i speculo: ex cui⁹ resultatiōe spūs extrīsecus in oculo neq3 extrīsec⁹ penetrat⁹ imutat̃: q̄re imutationes susceptas aīe repñtat. Vn̄ videre ꝑficit̃: ⁊ itellige instrm̄ visus imutari ſm aliquā ꝓpetatē: ⁊ nō intelligas proprietatē illā re3 imutare ⁊ suscipi ab oculo: sed ydea proprietatis q̄ neq3 est subā neq3 accidēs cū nō sit in subo: qꝛ nō est forma cū nō sit in mā: ſ3 ydea forme neq3 est ei mot⁹ q̄uis videat̃ mot⁹ in speculo vel oculo: ſ3 semꝑ ſm motu3 imaginis successiue noua ydea generatur: mouētib⁹. n. nobis mouent̃ ea q̄ sūt in nobis: apparētia ergo accidūs soli est

Caplo ꝑ ⁊ i. q̄. de ani. tex. com. 7. ꝑ doc,

in speculo ⁊ oculo ⁊ nō forma: cum ſm Aristo. speculū sit oculus inanimatus: oculus aūt speculū animatū: ⁊ inuenies itez hoc ꝓblema in. 12. ca⁹ huius ꝑticule.

¶ Problema. x. Antiqua.

Propter qd ebrijs qn̄q3 multa vidēt̃ vnū vidētib⁹? Aut queadmodū dcm̄ ē moto visu accidit nullo tpe eūdē i eodē qescere visū qd̓ āt i eodē tpe alr̄ visū tardi⁹ eē vr̄: tactu. n. visus vr̄ id qd̓ vr̄: tāgi āt plib⁹ sil' idē ipoſſe: existe āt isēsibili medio tpe i quo visus tact⁹ ē: ⁊ alteratū ē visibile: vnū eē videt̃ tps i quo tact⁹ ē ⁊ alterat⁹: q̄re i eodē tpe ipsi⁹ plib⁹ tactis visib⁹ plā vident̃ eē visa: ꝑp id qd̓ eādē ſm eundem modū est ipossibile tangi. Noua.

¶ Cur vinolētis res vna plures iterdū eē videatur? An qꝛ vt dictū ē iā aspect⁹ cū cōmoueatur euenit vt nllo tpe idē visus i eodē qescat. Qd̓ aūt eodē tpe varie cernitur id seri⁹ occurrisse videri pt. Qd̓. n. cernitur nō nisi cōspect⁹ tactione sētitur. Fieri āt nō pōt vt idē plurib⁹ sil' attingatur qd̓ cū nullū sensu3 admittat id tps qd̓ iterpositū tempora distiguat: quo rē cōspect⁹ attigit: ⁊ quo repetit: efficitur hic vt tps vnū eē videatur quo attigitur. Quocꝫ repetitur itaq3 cū plēs aspect⁹ rē eādē attingāt eodē tēpore plura esse videtur: qd̓ vnū ꝯspectui subiacet: qm̄ fieri nō pt vt res eadem modo eode3 attingatur.

¶ Quare est cū ebrij viderint vnā rem apparet eis q̄n̄q3 ꝙ multe fuerint illa vna. Dicit aūt q̄n̄q3 aut qꝛ solū ꝯtingit vehemēter ebrijs: aut hñtib⁹ oculos non bene dispositos ⁊ cerebrū debile fumorū multorū receptiuum. ¶ Deinde (Aut queadmodu3) Soluit. ⁊ dicit primo hoc esse ꝑp' ꝑpetuū motū visus ebriorū: vt dcm̄ ē in ꝑcedenti ꝓblemate: nūꝙ̄. n. est dare tps in quo visus qescat eorū ſm idē eē: sed illud qd̓ nō qescat ꝯtingit qd̓ in eodē tpe: etiam aliter ⁊ aliter videat nūc ꝙ̄ ꝑus: ita ꝙ scd̓o visum tardius erit visum ꝙ̄ visu3 ꝑmo. hoc aūt est qm̄ illud qd̓ videt̃ ꝑ quēdā cōtactū ⁊ affectionem videt̃: qm̄ forma visibilis causat in v̄tutē visiuā. ista aūt forma est color rei vise: ipse. n. ē obm̄ visus excitans ipm vt videat. vn̄ 2⁰ de aīa. dicitur ꝙ color est motiuū visus ſm actū lucidi. ¶ Deinde (Tangi) Deducit vlteri⁹ rōnē suā dicēs ipossibile esse ꝙ vnum ⁊ idē in eodē tpe ⁊ ſm idē ingerat contactū ⁊ affectionē imutatiuā in virtutē visiuā: ita ꝙ sic visibile imutatū apprehendat̃ a virtute visiua plurib⁹ vicib⁹ vel plurib⁹ visionibus: posito ꝙ illud vnū ⁊ idē sit tps insensibile: ⁊ ita minimu3 ꝙ in minori nō possit virt⁹ visiua tacta eē ⁊ imutata a forma rei visibilis ⁊ forma apphensa vt videatur: qꝛ ſm veritate3 vnū ⁊ idē tps cōe videt̃ esse necessarium visioni nālr̄ in quo visus tangit̃ ⁊ imutat̃ a forma rei visibilis: ⁊ ipsi⁹ forme rei sit quedā alteratio similitudinaria a virtute visiua. ¶ Deīde (Quare in eodē) Cōcludit intentū repetendo virtutē mediū: ⁊ dicit ꝙ in hoc eodē tpe cōi in quo ꝑficit̃ nālis visio ⁊ nō in minori plurib⁹ vicib⁹: qm̄ saltem bis tacti ⁊ affecti sūt visus ebriorū: vel v̄tus visiua imutata est a forma rei visibilis: contingit ꝙ vna res visa plures appareat visibili: ⁊ repetit virtutē rōnis dicēdo esse q̄ ipos

ſibile eſt ꝙ eadẽ ⁊ eodẽ mõ tangant̃ ⁊ imutent̃ a v̾tute viſiua eodẽ tpe medio iſenſibili exñte. ℭ Notãdũ eſt ꝙ i h̃ videt̃ ſtare fũdamẽtũ iſti᷒ cãe: qm̃ tales ebrij nõ iudicãt recte de tpe i quo fit viſio: ꝓpter.n. celerẽ ⁊ ſepiſſimũ motũ viſus factũ a vino: qḋ i veritate eſt vnũ tps cõe viſioni nãli neceſſariũ: illud diuidũt i duo. V̓bi grã. ſi viſio nãlis h̓z fieri i qͣtuoꝛ attomis tẽpoꝛis: viſio fãtaſtica iſtoꝝ ebꝛioꝝ pficit̃ i duob᷒: ita ꝙ i tpe vno nãlis viſionis v̓t᷒ viſiua ebꝛioꝝ velut p̓z i feſtinata locutiõe bis imutat̃ a forma rei viſe: ⁊ ſic bis videbit: velut p̓z i fãtaſtica locutiõe. q̃re vnũ videbit̃ duo. ℭ Dubitat̃ circa p̃dicta qm̃ videbit̃ alicui viſuz nõ i h̃ errare ſi vnũ videat̃ eẽ duo: eo ꝙ videntia ſũt duo vt oculi. ℭ Dõ̓z ẽ ad hoc ꝙ grã hui᷒ ꝓbli videat̃ cã q̃re vnũ appareat duo q̃ viſa apparebit illud qḋ q̃ſitũ eſt ſcḋo. Cã aũt hui᷒ iã apparuit vtcũqꝫ ⁊ apparebit i. 31. ca᷒ vbi h̃ repetit̃ ꝓble. quã qdẽ dicit Ariſt. i de ſenſu ⁊ ſenſato cãri ꝓꝑ celeritatẽ mot᷒ i viſu factã: ⁊ h̓ꝫ aũt etiã Auer. in tractatu ſuo de ſenſu ⁊ ſen. ptractat dicẽs ꝙ inſtr̃z viſus nõ exercet actũ ſuũ niſi habuerit ſuã cõplexionẽ nãlẽ ſanã ⁊ non ab aliq̃ pturbatã. Et iõ iracũd᷒ i hoꝛa ire q h̓ꝫ caloꝛẽ iflãmatũ recipit ex h̃ corruptionẽ ſui viſus: ⁊ foꝛte videbit̃ vnum duo ꝓꝑ motũ cõtigẽtẽ ip̓z apud irã: qm̃ qñ pars recipiens mouet̃: ⁊ ad ſuũ puenerit locũ: ex alia pte diſtribuitur forma i ſcḋa pte nõdũ facta a ꝓma parte abſciſione: q̃re vna forma apparebit due forme: ſicẽ foꝛa ſolis cadẽs ſup aquã currẽtẽ apparebit duo. Auic. ãt i fine tertij ſexti nãliũ ſermonẽ de h̃ facit exquiſitũ: q̃druplicẽ. n. h̓9 apparẽtie cãm aſſignat. Una ẽ ↄtoꝛſio inſtr̃i reddẽtis ſimulacrũ vel ymaginẽ qḋ eſt i criſtallina duoꝝ neruoꝝ oculoꝝ q dicuntur optici: ipſi eteni iter alios ſũt cõcaui vt ſpũs poſſit libere in oculos cõfluere aĩalis: q qdẽ anteq̃ꝫ i oculos penetrẽt cruciant̃: ⁊ vnũ corp᷒ efficiuntur: ſiniſtrat̃ nãqꝫ dexter ⁊ dextratur ſiniſter: deĩde rediẽs qlibet ad ptẽ ſuã puenit ad oculũ ꝓꝑ eãↄtoꝛſionẽ factã vt dictũ eſt inſtr̃i duo ſimulacra vl̓ imagies nõ reddunt̃ vni loco: neqꝫ puenit ad ip̓z ſm̃ directũ ſꝫ vnũqḋqꝫ tẽdit p ſe ad ptẽ viſibilis v̓tutis due nãqꝫ linee duoꝝ ſimulacroꝝ nõ ptrãſeũt illo trãſitu quo ſolet fieri cãcellatio ⁊ ↄiũctio i vnũ cũ ptrãſeũt ↄtactũ ⁊ ↄiũctionẽ duoꝝ neruoꝝ. Et ꝓꝑ h̃ oꝫ ꝙ ex vnoquoqꝫ ſimulacro qḋ venit ex criſtallina ipꝛimat̃ ſimulacrũ i ptẽ ſpũs viſibilis p ſe. erũt ẽ q̃ſi duo ſimulacra ex duab᷒ cauſis diſcretiõis extriſec᷒: eo ꝙ due linee nõ vniunt̃ egrediẽtes ex eis ad cẽtrũ duaꝝ criſtallinaꝝ q̃ ſunt penetrãtes duos neruos cõcauos: ꝓꝑ qḋ accidit res apparere mltas ⁊ diuerſas. 2᷒ cã eſt mot᷒ viſibilis ſpũs ad anterioꝛa dextroꝛſuꝫ ⁊ ſiniſtroꝛſuꝫ: ita ꝙ ps illa q̃ apprehẽdit trãſgredit̃ terminũ ſuũ ſibi determiatũ nãlr ⁊ tẽdit v̓ſus ptẽ duaꝝ criſtallinaꝝ motu fluctuãte ⁊ vacillãte ad h̃ vt deſcribat̃ i illa ſimulacrũ: ⁊ ſic multitudo añq̃ꝫ cãcellent̃ due piramides. ⁊ tũc ꝓꝑ h̃ appareat duo ſimulacra. Et h̃ eſt ſicẽ ſimulacrũ qḋ ſemel deſcribit̃ ex ſole i aq̃ ſtagnãte ⁊ qeta ⁊ qḋ deſcribit̃ ex ſole fluctuante deſcriptiõe iterata: q2 angul᷒ q habet̃ iter lineã viſus directi i aquã: ⁊ lineã ſolis directã i aquã penes quã cõſiſtit noſtrũ videre ad modũ quo reddit̃ de ſpeculo aliqḋ nõ remanet vn᷒: q2 mouet eũ cõmotio ad multa ⁊ multiplicat̃ iſte angul᷒ ⁊ ipꝛimũtur i eo ſimulacra pluſq̃ꝫ vnũ: imo ſicẽ i ſpeculo nõ remanet idẽ ſimulacrũ ipſo corrupto: ſꝫ continue nouũ generat̃: ſicut ⁊ inuit actoꝛ ſex ꝓncipioꝝ: ita i ꝓpoſito. Tertia cã eſt ex cõcuſſione mot᷒ ſpũs latẽtis ante ⁊ retro: q eſt añ cruciationẽ ⁊ bifurcationẽ duoꝝ neruoꝛũ oculoꝛũ anteq̃ꝫ pueniat ad criſtallinas: ita ꝙ hic ſpũs duos h̓z mot᷒ ad duas ptes cõtrarias: vnũ qdẽ ad ſenſuꝫ comunẽ ⁊ alterũ ad ↄtactũ iſtoꝝ duoꝝ neruoꝝ: ad h̃ vt forma ſenſibilis ſibi reddat̃ iteꝝ anteq̃ꝫ deſtruat̃ id qḋ reddidit ſenſui cõi: ⁊ q̃ſi ſtatiꝫ cũ reddiderit formã ſenſui cõi: reuertit̃ alia pars ei᷒ ad recipiẽdũ qḋ reddat vir᷒ viſibilis qḋ fit ꝓpter velocitatẽ mot᷒. qñ. n. deſcribit̃ i ſpũ reddẽte forma ⁊ ipſe eã dat ſenſui cõi: oꝫ aũt deſcriptũ h̓z aliqḋ tps exiſtẽdi quouſqꝫ deleat̃. Cũ aũt fuerit mota a ſuo termino recipiẽs ꝓma ps ſpũs ex cõcuſſiõe ſui mot᷒: cõſequitur alia pars ſpũs ex cõcuſſione ſui mot᷒: q̃ recipit ſicut ⁊ prima anteq̃ꝫ deleat̃ de ꝓma: ⁊ mouet̃ ſpũs ꝓꝑ cõcuſſionẽ ad ptẽ anterioꝛẽ q̃ erat i oppoſito viſibilis ⁊ apꝓhẽdit illud. Deĩde mouet̃ ⁊ nõ remouet̃ ab eo forma ſubito ſed eſt in eo v̓ſus aliã ptẽ: q̃ eſt et̃ forme receptibilis. Deĩde et̃ apprehendit formaꝫ alia ps eo ꝙ habet̃ i oppoſito: ꝓꝑ quod apprehendit formã ſuccedẽte pte ꝓma: cui᷒ cã eſt concuſſio. Et cũ ita fuerit: erit in vnaquaqꝫ eaꝝ forma viſibilis. prima. n. forma nõdũ eſt deleta a ꝓma parte recipiẽte q̃ reddit ſenſui cõi: aut q̃ nõ reddit ei quouſqꝫ imprimat̃ ſcḋa: ⁊ ꝓꝑ h̓9 cãm id qḋ eſt velocis motus ad duas ptes videtur q̃ſi duo: añ. n. q̃ꝫ deleat̃ forma eius a ſenſu cõi: cuꝫ ipm̃ ſit ad ptem vnã videt ipm̃ viſus cũ ipm̃ ſit in altera pte: ⁊ cõcurrunt ſimul ei᷒ due apꝓhẽſiones q̃ fiunt in duab᷒ partibus. Et ꝓꝑ hec cũ mouet̃ pũctũ ſup aliquod volubile videt̃ linea circularis. cũ vero extẽdit̃ punctum ſubito in directũ vr̃ q̃ſi linea recta. Quarta cã eſt cõcuſſio mot᷒ q accidit in foramine vuee tunice: q2 vuea tunica de facili mouet̃: ita vt ad motũ eius dilatet̃ ⁊ conſtringat̃ foramen qḋ eſt in ea qḋ aliqñ ẽ foras: aliqñ eſt itus: aliqñ in obliquuꝫ: aliqñ in directũ: ex cui᷒ expulſione foras cõtingit foraminis dilatatio ⁊ ampliatio: ⁊ expulſiõe itus ↄtigit ↄſtrictio ⁊ ↄtractio foramĩs: ſed cũ ↄtingit foramẽ cõſtringi videt̃ vna res maioꝛ: cũ vero dilatat̃ videt̃ minoꝛ. ſilr ⁊ cũ inclinetur verſus vnam partem cõtingit rem videri in alio loco: ita ꝙ cõtingit vnum poſt reliquũ videri maxime cum alia forma appareat anteq̃ꝫ ꝓma deſtruatur. Sunt ⁊ aliqui explicantes cauſam prioꝛem: q2 duo nerui dicti optici veniunt ad duos oculos cruciati: qui cum fuerint equales in longitudine due imutationes prouenientes ex vnaquaqꝫ re ad duos oculos non faciunt illam reꝫ apparere duo ſed vnum: quoniã due imutatiões in vnuꝫ coniũguntur: ⁊ tunc ſub vna ydea videt̃ res vna: quãdo aũt non ita fuerit ſed vnus oculoꝛũ fuerit profundus alter vero eleuatus tunc vna res videbit̃ due ⁊c̃. Dicunt etiã hoc cõtingere ex humiditate deſcendẽte per neruum opticum ſpũs viſibileꝫ ſcindenteꝫ quoniã humidum diſtendit ⁊ ſeparat qḋ ſepe cõtingit bachato ⁊ ebꝛio. Et ego quidẽ bis dieb᷒ ouum patiẽs diſtillationẽ reumatum ad oculos aſpiciens volatilia volare: non tamẽ ex longa diſtantia apparebat mihi: tum per eoꝛuꝫ motuꝫ celerem: ⁊ alarum crebrã motionem: tum ꝓpter humiditas ſpiritum ante criſtallinas ſcindentes vnũ volatiliuꝫ eẽ duo. Et ita euenit cum ambo nõ deijciunt oculi in vnum locum aciem: ſic igit̃ ſufficienter apparet cauſa in h̓9 ebꝛijs ⁊ vniuerſaliter in oĩb᷒ in quibus fit hec apparẽtia: quare vna res appareat due. ⁊ per ↄñs ſcḋo quare duo oculi naturaliter diſpoſiti vnã rem vt vnam videant: ⁊ non duas.

Caplo ꝓ

De h̃ ꝑ philoſo. ⁊ doc. ĩ. de ani. t. c. 64. ⁊ i de.

ℭ Problema. xj. Antiqua.

PRopt̃ qd ebrij ſpomeſcere ipotẽtes ſũt? Aut q2 opꝫ aliquẽ locũ calefieri magis alio corpe h̃ aũt facere ꝓpter multitudinẽ caliditatis q̃ eſt in toto corpe ipotẽtes ſũt: extinguit̃ aũt a motu calidũ: ꝙ fit a ↄtinẽte magis q2 mltũ ẽ i eis hũidũ ⁊ idigeſtũ. Ampli᷒ ãt ſperma ex nutrimẽto. nutrimẽtũ ãt oẽ digerit̃: q̃ repleti motiui ſt̃ ad venerea ꝓꝑ qḋ ⁊ ꝑcipiũt qdã ad h̓9 actũ prãdere mltũ: cenare ãt parũ: vt

ſint ipſis minora idigeſta digeſtis. Noua.
¶ Cur vinoléti cócūbere nequeát:? An quoniam pars quedā magis caleat q̄ȝ reliquū corp⁹ oportet: qđ i his fieri non poteſt: ob nimiū totius corporis ſeruorē. Extinguitur enī calor motionis interne obtentu caloris occupātis: quoniā multum in his ineſt quod humiduȝ crudumq̄ȝ officiat. At hec a cibo proficiſci neceſſe eſt. Cibus autē ois concoquitur quo ſatiati ad venerē plane incitamur: vnde hac de re pleriq̄ȝ prādere large: cenare parce precipiunt. vt cruda inſint q̄ȝ concocta pauciora.

¶ In h̄ tangit̄ defect⁹ virtutis generatiue: ꝛ dicit q̄re eſt q̄ ebrij nō pñt ſpumeſcere. i. coire: ſicut dicit̄ i. 34. ca° vbi repetit̄ h̄ ꝓblema. Dicit aūt ſpumeſcere: qm̄ p̄ncipalis dea ſpermatis vt ven⁹ fuit ex ſpuma generata. ſicut dicit Ariſto. i 2° de gñatiōe aialiū: fabulant̄ enīȝ poete ipſam natā fuiſſe ex abſciſione teſticulorū ſaturni ꝛ ꝓiectorū i mare: ex quorū agitatiōe ex vndis maris ad ſcopulos facta idē ſpuma extitit gñata. Uel dicitur ſpumeſcere tranſumptiue: eo q̄ p modū quo ſpuma generat̄ i orib⁹ equorū cū ſtimulant̄: ſic p motū ꝛ cōfricationē ſperma generat̄ i teſticulis: ſicut dicit Haly. i teg. caplo ſignorū. ¶ Sȝ cōtra apoſtolus ad Heb. ait. Nolite inebriari vino i quo eſt luxuria: nā venter mero eſtuās i libidinē celeriter ꝓrumpit. Dicēdū q̄ luxuria eſt triplex. ſ. i gula: coitu: ꝛ ornatu veſtiū: vt dicitur i de ſcholaſtica diſciplina: vel q̄ apl's ībibuit nō ſolū actū libidinis: ſȝ etiā aptitudinē: ad min⁹ enim ebrij poſſunt coire. ¶ Deīde (Aut q:) Soluit ꝛ p̄mo aſſignat cauſaȝ ex parte cauſe agētis coitū. ſ. caliditatis ꝛ vētoſitatis expulſiue. dicit iđ eſſe quoniā neceſſe ē tēpore coit⁹: vnū locū: vtputa renes ꝛ partes illic adiacētes magis caleſieri alio corpore vel alio tp̄e: ſicut q̄daȝ habēt librorū: nūc aūt magis calefacere vnā partē corporis q̄ȝ aliā ꝓpter multitudinē caliditatis cōtigit q̄ cū ſit p totū corp⁹ diſperſa oportet eā cōgregare magis i partib⁹ iſferiorib⁹ ſi debet ſperma emitti: ſȝ h̄ agere ebrij nō poſſunt: q: eorū calidū eductiuū ſpermatis iſrigidat̄ ꝛ ebetat̄ magis q̄ȝ eēt p̄us: a motu q cauſat̄ a corpore cōtinēte ꝛ ſufficiēte motū coit⁹: qđ accidit ꝓpter humidū multū idigeſtū aquoſuȝ ebriorū: qđ ꝓpter agitationē talis act⁹ cōmotū amplia̅t: ꝛ ſuper caliduȝ regurgitat ſpermaticū extiguēdo ꝛ ſuffocādo ipm̄: mot⁹ eni ꝛ ſi p ſe ſemper calefaciat: p accidēs tamē iſrigidat. Itē etiā quia ebrietas tūc eſt cū fuerit caliditas i locis q̄ ſūt circa caput ſic dicit̄ i. 12° cap° hui⁹. I emiſſione aūt ſpermatis opȝ ꝯtrariū aduenire: vt q̄ p̄tes iſferiores ſint calidiores ſupiorib⁹: ſicut dicet̄ i 34° cap°. ¶ Deīde. (Ampli⁹ aūt.) Hic 2° ponit aliā cām ſumptā ex p̄te mãe ſpermatice: ꝛ p̄mo h̄ dicit: q̄ ſperma decidit̄ a nutrimēto: eſt enīȝ ſupfluū tertie digōnis: nō q̄ dē rōne q̄litēſ ſȝ q̄tiū ſolū: ſed oē nutrimētū ſi debet nutrire actualr ꝛ idē ſupfluū ſeparari vt ſpmatis mã: neceſſe eſt p̄us ipȝ alterari ꝛ digeri aliter eni nūq̄ȝ nutriret cū ſit nãe corporis ꝯtrariū: cū aūt hoīes fuerit nutrimēto nutriēte repleti: ꝛ p ꝯñs ex⁹ ſupfluo vtpote ſpmatis mã: mouētur ad coitū: h̄ aūt agere nō pñt ebrij cuȝ digōne careant. ¶ Deīde. (Propter qđ.) Infert correlariū hui⁹ approbatiuū dicēs: ꝛ iđ q̄dā medicorū ꝯſulit quđ poſſint coitū plurimū exercere: p̄cipiūt mlta comedere i prādio: ꝛ maxime caſa ꝛ humida ſpmatica vētoſa: i cena aūt modicū: ad h̄ vt i corporib⁹ taliū ſint idigeſta minoris q̄ntitatis digeſtis nō eni opȝ ineſſe eis ſupfluitates p̄me digōnis aut ſcđe: q̄ i actu ſpumationis ipm̄ ipediāt: neq̄ȝ ꝓpter cēnā ſunt minus nīmō̄i expoſiti: ſic igit̄ ex his oībus habet̄ q̄ oȝ i eis bonā digeſtionē ſm̄ oēm modū p̄ceſſiſſe: ſȝ p ebrietatē auferr̄ digeſtio: cū praua accītis calorē ipediēta ebrios ꝯſequant̄ vt iā apparuit: ꝛ ſic p ꝯñs aufert̄ mã ſpmatis: cū ſit ſuperfluū digōnis tertie: ꝛ vlteri⁹ tollit̄ ſpumeſcere. Et ſcias q̄ tp̄s ꝯueniēs coitui eſt: q̄ñ nutrimētū fuit i via expādēdi: ꝛ h̄ eſt facta digōne p̄ma ꝛ ſcđa iā ꝓpe pfecta: h̄ eſt ꝯueniēs valde: neq̄ȝ enīȝ tūc tp̄is q̄ñ idigeſta ſunt minora digeſtis eſt corp⁹ inanitū quo ad mēbra tertie digōnis: neq̄ȝ repletū q̄ntū ad digōnū p̄marū p̄tes: qđ ſi fuerit nocet ſed non tm̄: meli⁹ eſt eni vti venere repleto corpe q̄ȝ inanito: ſic dicē Gal. i teg. tractatu cārū. ¶ Notādū eſt q̄ ad coitū tria requirūt̄. ſ. virt⁹ erectiua vētoſitate fulcita q̄ a corde ꝓuenit ꝛ ſenſus delectationis a cerebro ꝛ nucca: ꝛ deſiderium ab epate: ſic dicit Auic. 20° tertij. nūc āt oīa deficiūt aut p̄mutata ſunt valde in ebrijs. Et iđ nō poſſunt coire ꝛc̄.

Tēpus coitui cōueniens quot ſit.

¶ Problema. xij. Antiqua.

Propter q̄d dulce ꝛ intēpatū ꝛ kikeon i medio potū i potib⁹ min⁹ inebriari faciūt ꝛ pp q̄d min⁹ iebriant̄ magis inebriati:? Aut oīuȝ eadē ē cā. ſ. repcuſſio ſupficialis calī: iebriari. n. ē q̄ñ erit calȝ i locis q̄ ſt circa caput. Noua.
¶ Cur ſi qs vinuȝ dulce ac merū aut cyceonē iterpoſitādū hauſerit ſobrius pſiſtere poſſit: ꝛ cur min⁹ ebriant̄: q calice amplo fecūdoq̄ȝ hauriūt. An oīuȝ eadē illa rōē q̄ ſupficialis calor ita ſupprimit:? Uinolētia eni tū oritur cū calor ſedē capitis totā occupauit.

¶ In hoc p̄bē querit duas q̄ōnes: ꝛ dicit. Quare eſt q̄ vinum dulce impermixtum ꝛ intempatū ꝛ kikeon: qđ eſtimo vinum artificialr factum dulce ex melle vel ſuccaro vel ſpēb⁹: vt illud qđ dicit̄ clareta: vł fortaſſis eſt vini ſpecies potabilis: ꝛ potata in medio aliorū potuuȝ vini min⁹ cauſat ebrietatē aliȷs modis potuum eius. Et q̄ huic ſrīe debeat minus adiungi oſtēdit̄ per hoc qđ dicit dulce: qm̄ in. 19° cap° dicet̄ q̄ ex dulci nō cōtingit inebriari. Item ex eo qđ dicit intempatū: dictū enim eſt in 3° ꝓblemate intēperatū minus inebriare: apparet etiam per cām quaȝ aſſignat. ¶ Deinde. (Et ꝓpter qđ.) Querit 2° quare magis .i. ſepe inebriati minus inebriant̄ ꝛ patiuntur a vino q̄ȝ illi qui raro inebriant̄. Unde ꝛ Padue valde turpe reputat̄ apud potatores q̄ aliquis inebrietur: neq̄ȝ talis apud eos reputatur potator bonus: ſicut apparuit. 9. caplo ſecunde partis: q̄ vtentes deſudationibus amplius ſudant non vtentibus. ¶ Deinde. (Aut quia.) Soluit. ꝛ intendit talem rationem. inebriari contingit cum caleſiunt a fumis vini ea que ſunt circa caput: ſed a p̄dictis potibus nō caleſiunt: eo q̄ fit quedā repcuſſio vł refractio fumorū a cerebro inferius: q̄re ꝛc̄. ꝛ hoc eſt qđ dicit: q̄ cā iſtorū duorū ꝛ oīum ſimiliuȝ q̄re minus inebriant̄ eſt eadē: ꝛ iđ hec duo ꝓblemata ſunt cōiecta in vno: qđ etiā ꝯtingit ꝓpter repcuſſionē calidi vinoſi exiſtis in ſupficie ſoluȝ ꝛ non eleuati in tantum q̄ cerebrum cōprehendat oīno: vel calidi ſuperficialis. i. debilis: qm̄ ꝓpter dulcedinem opilantem poroſitates: vt dicet̄ in ſequēti ꝓblemate: modicum calm̄ eſt ſuperius iuuat etiam ſolitos inebriari conſuetudo: qm̄ a conſuetis non fit paſſio: ſicut dictum eſt in p̄ma particula conſueta enim in conſuetudinibus nō amplius remanent farmacie. hoc problema repies iterū partim in. 25° problemate. ꝛ partim in. 29°.

¶ Problema. xiij. Antiqua.

Propẽ qd dulci ſupnatabili exiſtẽte ſigs ebri⁹ vtiqʒ ſupbibat dlce deprimiẽ vinũ exiſtẽs: ⁊ minus moleſtũ ẽ? Aut qꝛ dlce qḋ lenitiuũ ẽ ⁊ viſcoſũ: opilat eni poros: pôticũ ât aſpatiuũ ⁊ h̄ qdẽ bñ volabilẽ facit cal'o ſuprioꝛem motũ dulce ât tegit ipʒ poros opilãs: qꝫ ât ſuperioꝛib⁹ calefactis ẽ ebrietas: dictũ ẽ. Amplı⁹ ât dulce qdẽ ſurſuʒ odoꝛiſeꝝ: pôticũ aũt nõ odoꝛ aũt omnis grauat caput. Noua.

¶ Quã ob cãm cũ vinũ dulce aptũ ſit ſluitare: ſigs temulẽt⁹ dlce ſup admiſit hauſtũ vinũ cõcoquiẽ minuſqꝫ iſeſtat? An qꝛ vinũ dlce lene ac lẽtũ ẽ. itaqꝫ foramia obſarcit: atqꝫ iterſepit. Auſterũ ꝯtra exaſperãs rigidũ eſt: facilẽ iteʒ aſcẽſuʒ caloꝛi hoc preſtat. Dulce aũt obſtruſu foraminũ calorẽ arcet: ac inhibet. Uinolẽtiaʒ ꝟo parte cõcalefacta ſuperna oꝛiri dictũ iã eſt. Addo etiaʒ qꝫ vinũ dulce inodoꝛũ: auſterũ aũt odoꝛũ eſt: odoꝛ autẽ omnis caput tentat ⁊ ingrauat.

¶ Uinũ dulce cũ ſit ſupnatabile ⁊ mobile ſuperi⁹ ad caput ⁊ merito: qꝛ pigue: ⁊ tale ſupnatat: ⁊ in h̄ tãgiẽ motiuum. Quare ſi quis ebrioꝝ ipm biberit poſt vinũ pôticũ auſterũ pus aſſumptũ ⁊ cauſatiuũ ebrietatis: hꝫ vinũ deoꝛſum repꝛimiẽ ꝟtute vini dulcis: ita qꝫ miñ⁹ moleſtaẽ inebꝛiatis. ¶ Deĩde. (Aut dulce.) Soluit: ⁊ diuidiẽ i duas ptes ſm duas cãs qs aſſignat. 2° ibi (Ampli⁹ ât.) Itẽ pmo oſtẽdit opationẽ vini dulcis: ⁊ dicit iõ ẽẽ: qm̃ vinũ dulce eſt lenitiuũ ſui q̃dã mulcebꝛi hũiditate aerea. ⁊ eſt viſcatiuũ conglutinatiuũ: pp qḋ opilat poros ⁊ vias p quos fumi ad cerebꝛũ aſcẽdebãt. ¶ Deĩde. (Pôticũ.) Hic 2° oſtẽdit opationẽ pôtici dicẽs: qꝫ pôticũ vinũ auſterũ eſt ⁊ exaſperatiuũ: nõ qdẽ tm̃ ratione ſue caliditatis ſʒ ſtipticitate magis ſue ſubſtãtie: corrugat eni ⁊ pꝛeparat partes ſtomaci ⁊ alias qb⁹ obuiat ſicut galle coꝛia. Uñ ⁊ medici ſup oĩa laudãt ipm i hñtib⁹ debilẽ ſtomacũ relaxatũ: tale aũt vinum pôticũ cãt motũ ad ſupioꝛa bñ volatilẽ ⁊ ẽt meabilẽ propter calꝫ ſuũ ⁊ vẽtris robur iductũ: ſic eni auis tolliẽ i altũ ita h̄ vinũ ſui caliditate ⁊ maxie: qꝛ diu teneẽ i vẽtre cõgregato ipſi vndiqꝫ: pp qḋ maioꝛ fit ad caput eius euapoꝛatio. Quidã aũt libꝛi hñt velatilẽ: qḋ ⁊ tũc referaẽ vino dulci: obtegit eni illḋ ⁊ velatiuũ facit pôtico nõ pmittẽs: vt dcm̃ eſt ad cerebꝛũ aſcẽdere: ⁊ h̄ ẽ qḋ dicit repetẽdo opõnẽ dulcis: dulce qdẽ tegit ⁊ occultat pôticũ opilãdo poros ⁊ alias vias: ⁊ p ꝯñs nõ pmittẽs fumos vini calos aſcendere: ⁊ ſic ebꝛietatẽ accedere: qꝛ inebꝛiari ẽ vt calefiãt ſupioꝛa que ſunt circa caput: vt dcm̃ eſt. ¶ Deĩde. (Amplius dulce.) Aſſignat aliã cãm: ⁊ dicit: h̄ iterũ iõ ꝯtigere: qꝛ vinũ dulce eſt odoꝛiferũ: ſʒ pôticũ nõ eſt odoꝛiferũ: qꝫ aũt eſt odoꝛiferũ grauedinẽ capitis cãt ⁊ nõ ebꝛietatẽ: eo qꝫ oĩs odoꝛ grauedinẽ capitis iducit: ⁊ maxie ſi fuerit cale ꝯplexionis apparẽter: ſʒ ebꝛietas aliud eſt a grauedie capitis: vt appebit l. 17. cap° q̃re ⁊c̃. Propter eni grauedinẽ q̃ accidit capiti ex vino dulci denotaẽ opilo poroꝝ capitis: ita qꝫ vapores vini nõ pñt ad cerebꝛũ trãſire ebꝛietatis iducẽtes nocumẽtũ: qꝫ ât odoꝛ grauet caput aſſerit Hypo. ⁊ Gal. i 5° pticula aſſo. Experimẽtũ teſtaẽ: qm̃ ex odꝛ⁹ aromaticis doloꝛ capitis generaẽ: imo ſum⁹ coꝝ calefactiu⁹ eẽt vtilis valde ⁊ in multis niſi capitis grauedinẽ timerem⁹. tñ ſermo Ariſt. ⁊ Gal. videẽ maxie verificari i odoꝛe fundato i ſuba cale cõplonis: qm̃ pôt odoꝛ eẽ cũ ſuba frida ſtiptica pp quã remiſſa ei⁹ effumatiõe caput nõ grauat imo ꝯfoꝛtat poti⁹ cũ aia maxie odoꝛib⁹ delecteẽ: eſt eni odoꝛ cib⁹ ipſi⁹: ſic dicit Ariſto. i lib° de regi. do. Talis ât odoꝛ eſt ſandaloꝝ roſarũ ⁊ hꝫ: qḋ aũt cũ aromaticitate ſua fumoſuʒ eſt valde: tale eſt qḋ capitis grauedinẽ cãt ſicut muſc⁹ liliũ ⁊c̃. ¶ Nõn⁹ eſt qꝫ vinũ pôticũ lʒ ſit cũ ſuba cui⁹ ſapoꝛ eſt frid⁹: nõ tñ ẽ fridũ imo calm: ⁊ foꝛte eo qꝫ calꝫ ipi⁹ ſtidatũ ẽ i groſſo facto terreſtri: q̃re ⁊ pôt magis calefacere: ⁊ h̄ ẽ poſe: qm̃ vnũqḋqꝫ mixtoꝝ mixtũ ẽ ex diuerſis ſꝫ ꝓpoꝛtiões dĩntes maxie. Et ſcias qꝫ huic ſmõi Ariſ. p oĩa ꝯcoꝛdat Hyp. in 3° regi. acu. dicẽs dulcis pot⁹ miñ⁹ aggrauat caput qꝫ vinũ merẽ miñ⁹ pcutit. ⁊ dẽuo ait. palme⁹ qdẽ magl ⁊ pôtic⁹ l his moꝛbis vtilis ẽ: ſi ñ fuerit capitl grauitas ac meri ñ timeas ⁊c̃.

¶ Problema. xiiij. Antiqua.

Propẽ qd a tẽpato qdẽ intẽpatioꝛi ât mane magis dolẽt caput qꝫ ab itẽpato? Aut qꝛ intẽpatũ qdẽ groſſe ptis exñs i poros q̃ ſũt circa caput ipʒ qdẽ nõ icidit: potẽtia autẽ ipſi⁹ odoꝛ ⁊ caliditas: tẽpatũ ât mixtũ aque ſubtili ipm igrediẽ: habẽs ât coꝛp⁹ ⁊ a potẽtia multũ ea q̃ eſt itẽpati difficulter digeſtibile eſt. humida eniʒ oĩuʒ difficulter digeſtibiliſſima ⁊ coꝛpoꝛa potẽtiarũ in ipſis. Noua.

¶ Cur a vino diluto meraci⁹ tñ caput poſtridie magis dolem⁹ qꝫ ex mero? An meꝝ qꝛ craſſi⁹ ẽ foramia capitis anguſta ſubire ipʒ nõ pôt: ſed vim ſuaʒ atqꝫ odoꝛẽ ⁊ caloꝛẽ tãtũ trãſmittit. Dilutũ aũt illud qm̃ per aque admixtionẽ tenui⁹ factũ eſt facile ipm ſubit ac penetrat: cũ tñ partẽ coꝛpulẽtie facultatiſ qꝫ meri nõ mediocrẽ adhuc retieat cõcoctu difficilis ẽ: nã ⁊ hũida vel hũoꝛes oĩuʒ difficillima cõcoqui ⁊ coꝛpea lõge puicacioꝛa. qꝫ facultates coꝛũ perſiſtere nouimus.

¶ Quare ẽ qꝫ ſi aliqs inebꝛiaẽ i ſero a vino tẽperato aq̃ ſubtili: qḋ tñ erat pus itẽpatũ ⁊ foꝛte valde: mane ſequẽti pl⁹ dolet caput qꝫ ſi fuiſſet inebꝛiat⁹ a vino p̄dicto ipo exñte itẽperatioꝛi ⁊ potẽtioꝛi. ¶ Deĩde. (Aut qꝛ.) Soluit: ⁊ videẽ mihi qꝫ pôt duplr cã aſſignari: vt vna qdem ſumaẽ ex pte penetratiõis: alia ex pte digõnis. 2° ibi (⁊ a potẽtia ⁊c̃) p tãgit opõnẽ itẽpati. 2° tẽpati: ⁊ dicit: iõ eẽ: qꝛ vinũ itẽpatũ ⁊ potẽs hꝫ groſſiciẽ ptiũ: pp quã ñ pôt ſubigredi poros anguſtos cerebꝛi: qḋ regriẽ ad ebꝛietatẽ cauſandã: pp qḋ oꝫ qꝫ ſit ſubtile penetratiuũ: qḋ nõ eſt: ſʒ ẽ calꝫ ⁊ odoꝛiferũ vnde fit magna effumatio idẽ: ita qꝫ fumi petẽtes cerebꝛũ groſſi ſũt iđiuiſi ⁊ terreſtres grauãtes caput: ⁊ iõ nõ ſubintrãt poros anguſtos cerebꝛi ⁊c̃. ¶ Deĩde. (Tẽperatum.) Oñdit opõnẽ tẽpati dicẽs: qꝫ vinũ p admixtionẽ aq̃ ſubtilis factũ tẽpatũ: cũ acqſiuerit coꝛp⁹ ſubtile ex admixtiõe aq̃: carẽs odoꝛe ⁊ caliditate q̃ erat i itẽperato: ſubigrediẽ anguſtos ⁊ ꝓfũdos poros cerebꝛi: q̃re difficilr educiẽ: ⁊ ideo mane ipo adhuc remanẽte: magis dolet caput qs p̄cedẽte ſero ebꝛietate ex ipſo qꝫ ex itẽpato. ¶ Deĩde. (Et a potentia.) Etſi aũt nota ſolutiõis nõ ponaẽ: vꝛ tñ mihi aliã cãʒ aſſignare. Et dicit iterũ alia cã eſt: qm̃ vinũ tẽpatũ multũ videtur deficere a potentia vel virtute digeſtiua que eſt in

Uinum pontici calidus.

ītemꝑato: vt apparuit ſupꝛa. Eſt eniʒ digeſtibile pfecte cū difficultate: qḋ oñdit: qm̄ eſt hūidū ⁊ vehemēter tū de nā ſua: tū pp admixtionē aq̄: ſʒ hūida ſunt cū difficultate bñ digeſtibilia: ita q̄ corpa i qb⁹ ſūt potēne hūide nāe liete: ſunt difficilis digōnis pfecte: tū rōne ſubē groſſe ⁊ viſcoſe: tū rōne ↄplonis: q꜡ hūida caloꝛis ebetatiua ⁊ icarceratia ſʒ itēꝑati calidi⁹ exiſtēs reliqua ⁊ ſeipm̄ cōdigerit ſic dicit. 3⁹ cap⁹. ¶ Oꝫ ſi dicaꝛ digōnē vigere ꝑ humidū. Dicēdū q̄ illud eſt humidū aereū pingue calm: nō aūt humidū aqueū impinque ⁊ frigidū. Unde ⁊ calm digeſtiuum nō ſtat cū humido aqueo: ſed cū hūido aereo: neqꝫ eni digeſtio ſoluʒ fit ꝑ hūidū: imo ꝑ calꝫ ⁊ magis: qm̄ fit ꝑ calꝫ ſicut per agēs: per humidū aūt ſicut per naturam.

¶ Problema. xv. Antiqua.

PRopt' qd magis pn̄t bibere i ebrietate exercitātes ſe q̄ꝫ nō exercitātes. ⁊ facili⁹ pmutāꝛ? Aut q꜡ hn̄tes ſupfluitates ⁊ hūiduꝫ i ipſis: diuretici fiūt: qḋ poſſe bibere: ⁊ poſtea leuiꝛ ſe hr̄e. ꝑpter nō pmanere multū humidū vinoſū: inexercitati qdē igiꝛ hūidi ⁊ ſupfluitatū gn̄atiui ſunt: exercitati aūt ſicci: q̄re i coꝛp⁹ his hūiditas vinoſa accedit. cōfeſtiʒ igiꝛ ↄ euellit vrinā mot⁹ hic: ⁊ poſteri⁹ pmanēs humidū hꝫ i coꝛpore grauitatē facit. Noua.

¶ Cur inexercitati magis q̄ꝫ exercitati ad violētiā vſqꝫ potare: ⁊ vino facilius ſolui poſſint? An qm̄ q excremēta hūoꝛeſqꝫ i ſe cōtinēt vrinā copioſe ꝑfūdūt. Qḋ facit vt pl⁹ bibi ⁊ leuari facili⁹ poſſit: qm̄ nō multi vinoſi hūoꝛis i vētre remāeat. At q iexercitati hūidi ſūt excremētiſqꝫ redūdāt: exercitati cōtra ſicci ſiticuloſiqꝫ: vt vini humoꝛ ſeſe totū inſinuare coꝛpib⁹ poſſit. Statiʒ igiꝛ hic vini iꝑ⁹ vrinā retractat. ⁊ poſt hūoꝛ hic i coꝛpe iſidēs grauitatē creare nimirum poteſt.

¶ In quo duo tāgit breuiter dicēs. Quare eſt q̄ illi q cōtinue exercitanꝛ pl⁹ pn̄t bibere anteq̄ꝫ inebrieꝛ q̄ꝫ illi q non exercitāꝛ. vn̄ ⁊ fabꝛos videm⁹ multū bibere anteq̄ꝫ ebꝛitatē ſcādāt. Et iterū q̄re ē q̄ dato q̄ tales inebꝛienꝛ facili⁹ curāꝛ ab hꝫ ebꝛietate q̄ꝫ ſe nō exercitātes. ¶ Deinde. (Aut q꜡.) Soluit: ⁊ tāgit maioꝛē rōnis ſue dicēs: iō eē: qm̄ illi i qbus ſūt ſupfluitates mote ⁊ hūidū vt vinū illis cōmixtū i ebꝛietate redduꝛ diuretici. i. ꝑuocatiui vrine i eis: pp eniʒ caliditatē vini ⁊ ſubtilitatē: hꝫ ſupfluitates diquanꝛ ſubtilianꝛ ⁊ diſſoluunꝛ: quo accidēte preſtaꝛ iterū bibēdi eis potētia: ⁊ hꝫ quo ad pmū queſitū. Quo aūt ad ſcōm dicit: q̄ poſtea facta ebꝛietate meli⁹ hn̄t ſe ad curationē ipſi⁹ ⁊ hꝫ iō qm̄ ꝑpter exuberātiā quā habēt vrine ex ſupfluitatibus modicū hūidū vinoſūʒ remanet i eis ↄſeruatiuū ebꝛietatis ⁊ leſiuū. ¶ Deīde. (In exercitati.) Hic 2⁹ tāgit minoꝛē ſue rōnis: dicēs q̄ illi q nō ſūt exercitati nō vt ethicā icurrant: iuxta illud Auic. 3⁹ pmi. Exercitiū relīquēs ethicā frequēter icurrit: ſunt hūidi hūiditate aquoſa: i qb⁹ multe ſupfluitates generanꝛ ex idigeſtione: ſʒ exercitati ſicci ſunt ⁊ mūdi a ſupfluitatib⁹: cū ſint cōſumpte ꝑ exercitiū ſicut apparuit i p⁹ pte: vn̄ ⁊ i 2⁹ pticula dem̄ ē laboꝛē carnē ſiccam cēre: cū hūidū ſupfluū opilatiuū repletiuū euacueꝛ ꝑpter qḋ poꝛis coꝛpis remanētib⁹ vacuis cōtingit hūiditatē vini i ebꝛietate faciliter ꝑ coꝛp⁹ diffūdi. ⁊ hꝫ eſt. Cōfeſtim igiꝛ q̄. ¶ Tertio ↄcludit dicēs: q̄ mot⁹ iſte exercitātiū ſtatim trahiꝛ i ↄtrariū ꝑ vrinā. Loco: ſuʒ ⁊ euapoꝛatiōes nō pmittētes humidū vinoſuʒ cū ſupfluitatib⁹ aſcēdere ſurſuʒ ad caput: ⁊ ebꝛietatē velocē ⁊ leuiſſimā cāre: vel mot⁹ hꝫ vrine ↄtra euellit ⁊ educit: ſʒ i nō exercitātib⁹ humidū ſupfluuʒ remanēs i coꝛpore ⁊ ꝑus ⁊ poſtea ꝑpter potū vini augmētatū grauedinē iducit i coꝛpus: ꝑpter qḋ ⁊ ebꝛietas citius accidit ⁊ difficilius curaꝛ. Et ſcias q̄ hic per grauedinem nō intelligo ebꝛietatē: ne ſit ↄtrarium ei qḋ dictuʒ eſt in ꝑcedēti ꝑblemate: vbi non eſt ↄceſſum eſſe idem grauedinē ⁊ ebꝛietatē: ſed per grauedinē itelligo diſpōnem quādam antecedentē vel ↄſequentē ebꝛietatem cauſatam ex humidis inexpurgatis a vini potentia motis.

¶ Problema. xvj. Antiqua.

PRopter quid vinuʒ aūt audaces facit ⁊ maniacos: cōtraria eni diſpoſitio eſt. hic qdē magis vtiqꝫ i motu: hic autē minus? Aut ſicut cherimon ait vtentibus eni modis tempeꝛatur: ↄtraria eni facit nō eadē: ſed nō q̄ ſilr ſe habēt: ſicut ⁊ ignis hoc qdē ſiccat: hoc autē humectat: ſed nō eadē eteniʒ ſoluit glaciē ⁊ coagulat ſalē: ⁊ vinū hūidū eniʒ eſt ſm naturam: lachꝛymabiles vel humidioꝛes aūt diſtēdit ⁊ velocioꝛes facit. velocioꝛes āt exoluit: ꝑpter qḋ qdā melācolicoꝝ natura i crapulis ſoluti fiūt oino: quēadmodū eniʒ balneū colligatos coꝛpe ⁊ duros bene mobiles facit: ⁊ humidos ſoluit: ita vinum ſicut balneans interioꝛa operatur hec. Noua.

¶ Cur vinuʒ alios tardos alios ſupbos reddit atqꝫ iſanibūdos: cōtrario enim affectu id agiꝛ q̄ñqdeꝫ alteri magis: alteri min⁹ moueꝛ tur? An vt cherimō ait: vinū ſeſe ꝑ moꝛib⁹ vtētiū applicat. Cōtraria igitur reddit: non que eadē: ſed que ſūt diſſimilia vt ignis alia ericca: alia humefacit: ſed nō eadē: ⁊ qdem glaciē liquefacit: ſalem indurat. nam ⁊ vinū vt qḋ ſuapte nā humidum ſit: hoīes tardioꝛes icēdit redditqꝫ mobilioꝛes ↄtra mobilioꝛes diſſoluit atqꝫ retardat. Unde pleroſqꝫ melācolicos penit⁹ reſoluit: labiqꝫ i crapulis nouim⁹. Ut eniʒ balneū coꝛpa ꝑſtricta vtraqꝫ relaxat: agilioꝛaqꝫ facit hūida vo ⁊ mobilia diſſoluit atqꝫ iſirmat: ſic vinum quaſi iterna hoīs diluens ita afficere poteſt.

¶ Ponit aliō ꝑblema circa effect⁹ vini cū ex⁹ motiuo ⁊ dic̄. Quare ē q̄ vinū q̄ſdā reddit audaces ꝑſumētes pl's de ſe ipſis q̄ꝫ ſit. vt vbi gr̄a. melācolicos ⁊ flāticos q̄ſdā āt reddit maniacos ⁊ iſanos apparētes oīno actū rōnis relinq̄re: ſic coſicos ⁊ aduſtos: ſic appebit i. 30⁹ pticula. ¶ Deīde. (Cōtraria.) Tāgit motiuū ſuū q̄ſi dicat. hꝫ ñ videꝛ: qm̄ he ſūt ↄrie diſpōnes ⁊ act⁹ qḋ oñdit: qm̄ maniac⁹ ē i maioꝛi motu ⁊ furia: i eo eni vr̄ oīno eē abſoꝛpt⁹ act⁹ itellect⁹: ſʒ audax ē i minoꝛi. nō eni ſic peccat i moꝛes ſʒ diſpōnes ↄrie aūt act⁹

nō ab eadē cāſ cuāſa ſed a diuerſis:vt apparet in 2° de generatiōe:q̄re ꝛc. ℂ Deīde.(Aut ſic.) Soluit:ꝛ p̄ ſumit ſolutiōez ſuā ex difformitate agētis ꝛ dicit iō ē:q̄m ſic dixit qdā dict° kenmō vinū tēperef ꝛ ꝓportionef vtētib° debitis modis ꝛ mēſuris:in alia eni q̄ntitate ꝛ t̄pe loco ꝛ ordine:ꝛ h⁹ circūſtātijs dari dȝ ſtatico:ꝛ in alia melico:ꝛ i alia colico ꝛc.ſilr in alia adoleſcēti ꝛ in alia iuueni vel ſeni:ꝛ ſic d̄ alijs diuerſitatibus circūſtātiaꝝ. Sic igif vinū diuerſificatū nō remanet oio idē:ſȝ ꝯriū:pp qd̄ ꝯrios effect° habȝ cāre ꝛ nō eoſdē ſic ſupponebā. ℂ Deīde.(Sȝ nō.) Sumit h̄ 2° ſolonē ex difformitate mãe ꝛ agētis vniformitate:ꝛ dicit q̄ n̄ ſolū illa q̄ hn̄t diſſīlitudiem ꝛ dr̄ıā diuſos hn̄t ex ſe cāre effectus:ſic dc̄m eſt de vino:immo ēt illa q̄ hn̄t ſe ſilr ꝛ ſine dr̄ıa cānt diuerſos effectus:ꝛ hoc pp diuerſitatē mãe:

T.c.24 actus.n.agentium eſt in patiēte diſpoſito.2° de ala.nā ſm meritū mãe:vt ait Plato imprimif forma:ꝛ h̄ declarat.ſicut videmus q̄ ignis vnus ꝛ idē ēt nūo vel calidū q̄dam dr̄ıa ꝛ nō eadē deſiccat vt lutū:quedā hūectat vt cerā. Alexan. do in ꝓblemate:inqt id de ſole:ꝛ q̄ faciez denigrat ꝛ pānū dealbat:diſſoluit glatiē ꝛ facit eā redire in aquam:ꝛ coagulat aquā in ſalē ꝯterminādo ei° hūidū ſupfluū:ꝛ tñ iſti ſunt ꝯrij effectus ꝛ vnū ē agēs:q̄re ꝛ ſilr in ꝓpoſito erit ꝛ c̄. ℂ Deīn.(Et vinū.) Declarat ꝓpo^m i quodā effectu vini:ꝛ diuidif in tres. Pri̇o fac̄ qd̄ dc̄m ē dicēs q̄ vinū nālr eſt hūidū:ē eni hūiduȝ hūiditate aerea:ſicut dc̄m eſt ꝓus:ꝛ tñ nō ſolū humectat:imo ēt exiccat:q̄m illos q ſūt apti vt eorum oculi lachrymēf extēdit ꝛ multiplicat lachrymas illas:ꝛ reddit eos ꝓmptiores ad lachrymādū:augēdo hūiditates ſui hūiditate:ꝛ faciēdo eas penetrare ſui ſubtilitate cū calitate:ſȝ ſi p̊ inueniat eos ꝓmptiores ad lachrymādū:ita q̄ q̄ſi ꝯtinue lachrymēf:exoluit lachrymas ꝛ deſiccat hūiditates lachrymales finiēdo:ꝛ ſermo iſte iteꝝ q̄ref in.24° ꝓblemate. Et vlterius infert vnū correlariū dicens q̄ ita eſt:igitur melici efficiunf ſoluti oino in crapulas nā idest ventre inferiori:qd̄ dicat forte ad dr̄ıaȝ vrine:vel nā.i. nālr.p̄ter alijs eni ſoluūf:cū vinum ſit humidū ꝛ melici ſicci:qd̄ accidit:q2 vinum ſui humiditate debilitat contentiuam eorum vigentem ſiccitate:aut inuenit humida īdigeſta q̄ diſſoluens in ventrē emittit. ℂ Deīde.(Quemadmodum.n.) Declarat hoc ſcd̄o qd̄ dc̄m eſt de vino per balneum dicēs:q̄ ita opaf vinū ſicut ꝛ balneum. Balneū eni reddit perfecte mobiles ꝛ expurgabiles ſupfluitatum qui fuerant cōpacti ꝛ duri corpe:illos aūt qui ꝓus extiterunt ꝑfecte mobiles ꝛ humidi:a q̄bus ſuperfluitates faciliter expurganf:reddit ſolutos primo.deinde exiccatos ſecundo:vel exoluit ꝛ ꝯſtipat:ꝛ hoc eſt q̄m balneū cōmouet ꝛ diſgregat humida cōpacta. ℂ Deīde.(Ita vinum.) Hic tertio h̄ applicat ad ꝓpoſitum:ꝛ dicit:q̄ eodem modo vinum interius aſſumptū opaf.nā duros ꝛ compactos corpore reddit bene mobiles ꝛ humidos:alios autez tales plus exiſtentes reddit ſolutos:ꝛ tñ eſt idē agēs. Un̄ yſaac in dietis particularibus.

Antiq vini eſſectus Antiquitus vinū aſſimilauerūt tyriace magne:q2 ipſm repierunt duaꝝ nārum ꝯtrarum iuuatiuū:corpora enim calefacta infridat:ꝛ infridata calefacit ꝛ exiccat ꝛc. Sic ita pħs hic ſoluit per interemptionē negando diuerſitatem effectum nō cōtingere ex p̄te vini ſed ex parte preparationis materie. ℂ Nota ſicut apparet hic ſi recte exponatur q̄ balneum hȝ ſoluere ventrem ꝛ ſuperfluitates eius expurgare. Unde medici precipiunt corpora balneo hūectare an̄ aſſumptionē farmacie ꝛ maxie ellebori:ſicut dic̄ Hyp.in q̄rta ꝑticula aſſo.per balneū enim corpus paratū ad fluxum de facili fluit:hȝ ꝛ balneum vētrem cōſtringere aperiendo poros ꝛ trahendo mãm ad oppoſitum. Unde ꝛ medici volentes fluxum conſtringere ventris ꝛ maxime a catartico factū precipiunt patientes balneari.

ℂ Problema. xvij. Antiqua.

Propter qd̄ caulis ſoluit crapulā:Aut q2 chilū vel ſuccū dulcē ꝛ purgatiuū hȝ:pp qd̄ ꝛ cliſteriçāt ipſo vētrē medici:ipe eni frid° eſt: Signū aūt.ad vehemētes eni dyarias vtūf ipſo medici elirātes vehemēter:extrahētes ſtipitem ꝛ infridantes. Accidit aūt crapulatis chilū ipiuſ i vētrē euellere humida q̄ ſūt in ipis vioſa ꝛ idigeſta exn̄tia. Ipm aūt derelictū in ſupiori vētre infridare corpus:infridato aūt hūida ſubtilia accidit in veſicā ferri q̄re ſm vtraq̄ꝫ humidis expulſis per corp° ꝛ ifridato merito ſine crapula fiūt:vinū enī humidū ꝛ calidū ē:amplius aūt accidit humidis euulſis ꝛ expulſis iferi° ꝛ ſpm̄ iduci ipis. Un̄ ſoluit a vio in caput latū ſubeth ꝛ h̄ crapulā facit. Inferi° aūt moto ꝛ ifridato corpe pp p̄dcā ſoluif crapule dolor. Eſt aūt crapula:accēſio q̄dā ꝛ calitas finiēs:d̄ſic aūt magꝭ ab ebrietate:q̄n illa ſtupefac̄:crapula eni in ſeipſis exn̄tib° dolorē exhibet:queadmodū.n.ꝛ a febrib° occupati ludunt magis q̄ꝫ doleāt:in ſeipſis aūt factis ipſi alleuiati a paſſione dolent:hoc autem in crapula ꝛ in ebrietate accidit. Noua.

ℂ Quid ē cur braſſica ſedet crapulaȝ:Ān q̄ ſuccū dulcē diſcutiēteq̄ꝫ obtiet:Un̄ medici eā aluo ifūdūt:frida āt ipa ē. Argumētū q̄ ad alui vehemētes deiectōes medici cautūf. Excocta in plenū ꝛ ſuo callo purgata refrigerataq̄ꝫ. Fit igr̄ detētis a crapula vt ei° ſucc° hūores i aluū detrahat:q vioſi crudiq̄ꝫ tenēf ꝛ ipa ſupra i vētriculo remanēs corp° refrigeret:quo fit vt tenues hūores ad veſicā labāt:q̄ cū hūor vtriq̄ꝫ educaf:corpuſq̄ꝫ refrigeref recte liberari a crapula poſſint. Uinū eni hūidū atq̄ꝫ calm̄ ē. Euenit ad hec vt cū hūoreſ dorſū ſe trahūt atq̄ꝫ excernūt:flatū ēt ſecū deducāt:q ſi p vinū liceat i caput ſe efferēs grauitatē creat ꝛ crapulā. Sin āt deorſū ſe v̇tit corpuſq̄ꝫ ob cāȝ p̄dictā refrigeratū ē dolor crapule oīs tollif. Eſt.n.crapula feruor q̄dā ꝛ definēs iflāmatio:q̄ pl° ꝯflictat q̄ꝫ temulētia.q̄ mētē illa q̄tit ꝛ alienat:crapula aūt mēte ſibi ꝯſtāte dolorē admouet:vt ēt q febre vrgēte ludūt potiuſq̄ꝫ dolēt:ijdē vbi leuati malo fuere atq̄ꝫ ad ſe rediere:īdolere occipiunt. Hoc enim idez in crapula quoq̄ꝫ ꝛ in temulentia euenire ſolitum eſt.

ℂ Quarē ē q̄ caul hȝ curarē crapulā. Quid āt ſit caul notū ē ꝛ ē m̄ltiplx:q̄dā ē dōeſtic° ꝛ ali° ē ſilueſtris:q̄dā ēt ē marin°:q dr̄ caul aq. Eſt ꝛ ali° Italia dict° caputiū ꝛ ē i modū

fere ſpere coadunatus:⁊ forte eſt illud de quo dicit Almã ſor. Alij inueniunt caules moſuli ⁊ ameron vocati q̃ ſunt il lis fridiores. Eſt ⁊ al'r alter tẽdẽs ad rubedinẽ q̃ ⁊ caul dr̃ rubeus.hic aũt itelligo p caulẽ domeſticũ ⁊ vſualẽ. Et ſci as q medici diuerſificati ſunt in cõpõne caulis.qdã enim ponunt ipm calm in p̃ gradu ⁊ ſiccũ in ſcd̃o: qdaʒ fridũ ⁊ ſiccũ in p̃:cuius diuerſitatis cã eſt:q: cõponiẽ vt dicũt ⁊ vt hic ſatis innuit Ari.ex duplici ſuba terrea ſtiptica: ⁊ ſubti li ignea abſterſiua nitroſa:quaꝝ pma viget in ſupficie ip ſius:⁊ ſcd̃a eſt magis intrinſeca cẽtralis:inter quas ſubas decoctio põt ſepare. Et iõ ius caulũ eſt laxatiuũ:⁊ corpus cõſtrictiuũ coꝝ. Et ſcias q vna de bonis ꝓprietatib' caulis ẽ vocẽ clarificare.Vñ looch.i.electuariũ qd̃ ſumiẽ lambẽ do ex ſucco eius factum laudatum eſt plũmum in illo ⁊c. ℭ Deĩde.(Aut qꝛ.) Soluit:⁊ p̃ põit cãm quare caulis cu rat crapulã.2° oñdit quõ curat ẽt effectũ crapule:vt dolo rem capitis ex ipſa relictũ. 3° qꝛ fecerat mẽtionẽ de dolore ac ebrietate ſepius vt crapule. Aſſignat dr̃iam iter crapu lã ⁊ ebrietateʒ.2° ibi.(Amplius aũt.) 3° ibi(aut crapula.) Intẽdit aũt in pma pte talẽ rõnẽ. De illõ qd̃ trahit humi dũ vinoſũ ad ſe ⁊ ex corpe expellit ⁊ corp' ifridat:curat cra pulã:caulis ẽ hm̃.g ⁊c. Circa h̃ ſic ꝓcedit.p̃ enĩ tãgit mino rẽ hui' rõnis.2° maiorẽ.2° ibi(accidit aũt.) 3° ꝯcludit illic (q̃re ſm vtraqȝ ⁊c.) Itẽ pmo ꝓpõit vnã ꝓprietatẽ ⁊ dic:cãʒ huius q̃ſiti ẽe:qm̃ caulis hʒ chilũ vel ſuccũ ad modũ illi' ſucci q̃ iã digeſt' ẽ in ſtõ q̃ ꝓpe dr̃ chilus dulcẽ ⁊ purgati uũ pp ſuã abſterſionẽ. Propter qd̃ correlarie concludit q medici volẽtes abſtergere ⁊ mundificare ſupflua in iteſtis ꝯtẽta:faciunt cliſtere ex ſucco caulis. Et nõ q pħs nõ itel ligit q ſuccus caulis ſit oĩno dulcis:imo ſicut cõiter dr̃ eſt nitroſus abſterſiuus:ſed dicit ipſum dulcẽ aut pp cõpa tionẽ ad farmaca:õ qb' dcm̃ ẽ in pma pticula:q ipa ſunt amara ⁊ fetida:aut p cõpationẽ ad ſubam ſtipticã oppilati uã:q̃ relĩqtur ex eo ipſo expſſo. ℭ Deĩn.(Ipſe ẽt.) Põit 2° aliã ꝓprietatẽ caul' vel nãm:⁊ dicit q caulis ipe eſt ſiltr ſicc' ⁊ fridus:cui' qdem ſiſio eſt:qm̃ medici volẽtes cõſtrigere dyarias vehemẽtes vtunẽ eo ſic ꝓparando ipm:elixãt enĩ ipſum pmo valde:⁊ hoc bis vel ter ſemp aquã innouando pori ꝓiecta:vt caliditas ⁊ nitroſitas que erat i ſupficie eius ſolutius ſepetur a frido terreo ꝯſtrictiuo:deide ꝯbuunt ſti ptẽ ⁊ ptes groſſiores exñtes in ipſo:ne ſui duritie ſit cauſa idigõnis ⁊ fluxus:⁊ poſtea dimittũt caulẽ ifridari:qꝛ frm̃ nõ ſolũ potẽnale ſʒ ẽt actuale ẽ cõſtrictiuũ:⁊ vltio ſic ꝓpa ratũ exhibẽt patiẽntibus dyarias. Et ſcias q dyaria ꝓpe ẽ ſimplex fluxus vẽtris ſine excoriatiõe ⁊ ſanguinis emiſſio ne:atqȝ inoperati cibi emiſſione:vt cõtingit in liẽteria:hic tñ per dyariam itelligo ẽt fluxũ vẽtris abſolute. ℭ Deĩde.(Accidit aũt.) Poſita minori ⁊ declarata ſubiungit ma iorẽ dicẽs:q ꝯtingit in crapulis ſuccũ caulis euellẽdo tra here ex toto corpe humiditates nitroſas exñtes indigeſtas ⁊ deferre eas in vẽtrẽ inferiorẽ:vt tãdẽ deueniant ad veſi cam:ſed ſuba caulis terrea ſtiptica in ſtõ relicta nõ potens penetrare infridat totũ corp':⁊ p ꝯñs curat crapulã h̃ mõ qm̃ ſupfluitates:ſubtiles que nõ poterãt deorſum tẽdere ꝓ pter caliditatẽ vini mouẽtem eas ad ſuperiora vt ad cerebꝝ feruntẽ repreſſe deorſum:⁊ virtute ſucci trahuntẽ ad veſicã. eſt enim diureticus ⁊ menſtruorum ꝓuocatiuus. ℭ Deĩ de.(Quare vtraqȝ.) Concludit intentum ſuum dicẽs:igr̃ caulis ⁊ rõne ſucci diuretici:⁊ rõne ſube ipſius frigide:hʒ curare crapulã:qm̃ pp ſuccum humiditates vinoſe expel lantẽ ex reliquo corpore in veſicam:⁊ pp ſubaʒ ipſius cau lis fridam infridatur corpus:quo accñte condignum eſt: vt qs ſoluaẽ a crapula:tolliẽ enĩ calũm ⁊ hu.inductum in corpus cauſantium ebrietatis:⁊ maxime cuʒ fuerit humi ditatibus imixtum:⁊ ſic tolliẽ ebrietas cauſata per vinuʒ: qm̃ vinum humidum eſt ⁊ calm:⁊ eſt ẽt ſubtile: ꝓpter qd̃ calm leniter eleuat humidũ in cerebrũ ſubtilitate coadiu uatiuum. ℭ Deinde.(Amplius aũt.) Oñdit quõ caulis ſoluat effectũ relictũ ex crapula vt dolorẽ capitis:⁊ dicit q contingit cũ humida fuerint ex corpore euulſa:vt ſpũs ⁊ calor q̃ erat circa cerebrũ coanguſtatus extendens cerebꝝ ⁊ dolorem inducens:tendat deorſum:⁊ per totuʒ reliquũ ſpargaẽ corpus:q̃re ſoluit caulis ſpm̃ deducẽdo per totuʒ corp':vñ ⁊ remouet ſubeth.i.g̃uitas ſtupefactiua: qd̃ erat cauſatum a vino delatum in caput:qd̃ ⁊ crapulã inducẽ bat:ſed poſtea cum humidum vinoſum fuerit expulſũ re preſſione per ſubam caulis inferius ⁊ corpus infrigidatũ ⁊ attractũ per ſuccũ ad veſicam curaẽ crapula. Et ſcias q per ſubeth intelligo hic grauitatẽ ⁊ ſtuporẽ ſenſuũ capi tis preuium ad dolorẽ cauſatũ ex crapula. Auicẽ.tñ pma tertij.dicit q ſubeth eſt ſomnus ſuperfluus ⁊ grauis:nõ tñ ois grauis ⁊ ſuperfluus:ſʒ ille cuius grauitas eſt in mã vt ipſius ſpacium ſit ꝓlixius ⁊ eius eleuatio fortior. ℭ Dein de.(Eſt aũt.) Aſſignat dr̃iam inter crapulam ⁊ ebrietatẽ dicẽs q crapula eſt quedaʒ inflãmatio ⁊ caliditas finiens.i. vltimata:vel finiẽs.i.terminans circa cerebrum:illic enim tantum caliditatis induciẽ q motus arteriaꝝ capitis ⁊ pre cipue temporum ſic fortis ⁊ crebrius reddiẽ vt videantur oculi ex capite egredi:⁊ tpa malleolis cõtũdi:⁊ ex h̃ crapu la magis deficit.vel differt ab ebrietate q̃ʒ per aliquid aliõ cum conueniat ſecum in multis vt in loco ⁊ cauſa ẽt aliq̃ liter:⁊ ideo ſignãter dicit deficit. Eſt aũt dr̃ia qm̃ ebrietas ſolum inducit ſtuporem in capite ⁊ grauitatem cum alie natione ⁊ ebetatione mentis:ſed crapula cauſat dolorem capitis crapulatis:ipſi tamen permanent in ſeipſis nõ alie nati ſed mente ſalua. ℭ Dubitatur:quia dicit ebrietatem ſtupefacere:quod non videtur:cum ſtupor cauſetur a fri giditate:vt dictum eſt in quinto problemate huius partis nunc auteʒ dictũ eſt in.12° ⁊ 13° ꝓblemate:q inebriari eſt cum calidũʒ fuerit in locis que ſunt circa caput:igiẽ ebrie tas non habet ſtupefacere. ℭ Dicendũ eſt:q aliud eſt di cere ebrietatem ⁊ aliud inebriari:inebriari enim dicit mo tum ad ebrietatem:in quo permanens caliditas fortis ad huc petit ſuperiora. Ebrietas autem confirmata dicit mo tus illius ceſſationem:quando ſcilicet fumi vini iam infri gidati deſcendunt refracti ad inferiora ſtuporem ⁊ conge lationem in partibus capitis generantes:calido impedi to natiuo: ſicut apparuit in quinto problemate ⁊c. ℭ De inde.(Quemadmodum enim.) Declarat hic ſecũdo per quoddam ſimile:⁊ primo hoc dicit:q ſicut cõtingit in fe bricitantibus peracute: quos ⁊ ſepe concomitatur aliena tio: q dum febricitant videntur quaſi ludere ⁊ non ſenti re dolorem ⁊ eſtuationem febris:eo q eorum mens egro tat: ſicut apparet in parafreneticis: ſed poſtea cum fuerit alleuiati a paſſione febrili ⁊ reuerſi ad mentem priſtinem: tunc ſentiunt dolorem ⁊ afflictionem:quam paſſi fuerit: eo q mens non vt prius egrotat eorum. ℭ Deinde.(Hoc autem.) Hic ſecundo applicat ad propoſitum dicens.q eodem modo contingit in crapula ⁊ ebrietate. quoniam ebrij ſunt quaſi ludentes ⁊ non curantes de dolore neqȝ ipſum ſentientes propter ſtuporem mentis inductum a vino:ſed crapulati ſentiunt ⁊ dolent:vt dictũ eſt capit ma xime:ſicut alleuiati a paſſione febrili.

Subeth quid ſit

Ebrietaſ an ſtupe faciat

ℭ Problema. xviij. Antiqua.

PRopter qd magis vomere facit lymphatũ vinũ q̃ʒ aq̃ ⁊ pur'? Aut qa vomere qdẽ faciunt maxie ſup natãtia ⁊ q̃cunqȝ faſtidioſiora ſũt: eſt autẽ vinũ qdẽ repercuſſiuũ:aq̃ vero ſub tilis ⁊ non faſtidioſa:propter ſubtileʒ qdeʒ

igitur ⁊ non faſtidioſaꝫ eſſe: deorſum venit cito: propter id autē ꝙ nō eſt faſtidioſa nō facit vomere cor. Lymphatū aūt valde nō eſt ſubtile ꝙ fluat cito: pp id aūt ꝙ paꝝ habꝫ vini faſtidioſum eſt: pturbat enim ſenſuꝫ in faciēdo in ipſo plures motus eū qui eſt a vino ⁊ ab aqua: ſenſibiles enim ambo ſūt: bene autem temperatū ſenſus qdem aq̄ cōſumit: vini autē mollē facit ſenſum: pp qd̄ delectabiliter bibitur: faſtidioſum autem cũ̄s lymphatum vinum ſupnatabile eſt: tale autem euomitiuum eſt. Noua.

¶ Cur vinū diluti⁹ tēpatū vomitū magis ꝙ̄ merꝫ aq̄ꝫ puocat? An ꝙ ea maxie vomitū mouēt q̄ īnatare ſolita queq̄ꝫ inſuauia faſtidioſaq̄ꝫ ſunt. Vinū aūt reprimēdi vim obtinet. Aq̄ tenuis nec inſuauis ē. Q̄ igiꝭ tenuis eſt cito p̄ ſui tenitate deſcēdit: ꝙ non inſuauis ſtomacū nō pturbat. Vinū autem nimis dilutū nec ita tenue eſt: vt pfluere poſſit celeriter ⁊ faſtidioſum eſt ꝙ paruꝫ obtinet vini. Senſum eni ꝯturbat: qꝛ plures mot⁹ in eo excitat. Scꝫ quē vinū queq̄ꝫ aq̄ efficere pōt ambo enim ſentiri queunt. quod autem fuerit modice temperatū id ſenſum penitus aq̄ tollit. Viniq̄ꝫ mollis deliniētiſq̄ꝫ ſenſū accōmodat. Ex quo ſuauiter bibi poteſt: ſed cum vinum immodice dilutum ita inſuaue eſt: tum innatare redundareq̄ꝫ ſolet: quod autē tale eſt vomitum id facile ciet.

¶ Quare eſt ꝙ vinū lymphatuꝫ multe aq̄ admixtuꝫ ⁊ maxie ſi fuerit ꝓus dulce pl⁹ icitat ad vomitū ꝙ̄ aq̄ ⁊ vinū purū nō aq̄ admixtū aut ꝙ̄ bona mixtura ꝯmixtū. ¶ Deīde (Aut qꝛ.) Soluit: ⁊ p̄ manifeſtat opationē aq̄ ⁊ vini puri. 2° lymphati oſtēdēdo qd̄ vinū cāt vomituꝫ: ⁊ qd̄ nō. 2° ibi. (Lymphatū aūt.) dicꝭ igꝭ cāṁ eē: qm̄ ſupnatantia eleuātia ſe ſupius ad os ſtō̄i: ⁊ vl̄r quecūq̄ꝫ ſunt faſtidioſa ⁊ pinguia: ꝑncipaliſſime vomitū īducūt: vn̄ cuꝫ aliq̄ vomitum cāent ſupnatādo ⁊ debilitādo os ſtō̄i cōmotione quā ī ipo faciūt: ſicut ſunt medicalia: ⁊ alia ſui q̄dam vnctuoſitate relaxatiua: ſicut oleū ⁊ aīaliū pīguedies: vinū lymphatuꝫ ⁊ maxie dulce de his duabus naturis ſatis participat: ⁊ iō vomitiuū. Vinū vero puꝝ ⁊ aq̄ qꝛ nō ſūt ſupnatātia: neq̄ꝫ faſtidioſa nō faciūt vomere: īmo vinū puꝝ eſt repcuſſiuū ⁊ ꝯfortatiuū partium diſſolutaꝝ: aqua vō eſt ſubtilis: ⁊ iō cito penetrat neq̄ꝫ abhominationē īducit niſi tepefiat: ⁊ ppter hoc velociter tendit deorſum vt ad ventrem ⁊ veſicā: quare cū nō ſit faſtidioſa abhomīabilis nō facit ipꝫ vomere cor. i. os ſtō̄i: qꝛ cū cor audim⁹ os ſtō̄i itelligimus ſicut dicit Gal. in q̄rta ꝑticula affo. vn̄ ⁊ antiq̄ ipm̄ precordium vocauerūt. ¶ Dubitaꝭ: qꝛ dīc puꝝ ſiue itempatum non cāre vomitū: cuius oppoſitū dictū eſt. Q̄ ō hic ꝯparet. Secundo dōm vt apparuit i temperato multū lymphato p⁹ aut modicū. ¶ Adhuc dubitaꝭ: qꝛ dicit vinum repercuſſiuum cū ipſum ſit calm̄ ⁊ humidū: vt dcm̄ eſt in precedēti ꝓblemate: repercuſſiua aūt ſūt frida ⁊ ſicca magis vt tradūt medici. ¶ Dōm ꝙ aliqd pōt dici repercuſſiuū dupl̄r:

Repcuſſiua frigida

aut vere qd̄ rōe q̄litatis magis exiſtit vt frigiditatis ⁊ ſic. vt eſt aq̄ agreſte ⁊c. aut rōne ſubē ſtiptice congregantis ⁊ cōfortātis ptes remollitas: ⁊ humiditates imbibitas itūs cuꝫ hoc expurgantes: amara enim ptes ꝯgregant: ⁊ ſic pōt dici vinū eē repcuſſiuū. nō eni vt aq̄ ſubtilis cito trāſit: ſꝫ retineꝭ ꝯgregans ptē: ⁊ maxie hoc opatur vinū ponticū. ſic̄ dcm̄ ē in. 13. ꝓblemate huius ꝑticule. ¶ Deinde. (Lymphatū aūt.) Manifeſtat opationē lymphati: ⁊ dīc ꝙ illō qd̄ ē valde lymphatū qd̄ nō hꝫ ſubtilitatē: p quā poſſint partes cito labi: īmo remanēt ſupnatantes maxie circa os ſtō̄i. Dicit aūt notāter valde: qꝛ ſi modice pmiſcereꝭ aq̄ cito penetraret ⁊ magis in temperato: ſicut dictū eſt in 3° ꝓblemate. Et iō ſubdit qꝛ ī hō mixtura ē modicū vini: ⁊ aq̄ plurimū redditꝭ faſtidioſa: eo ꝙ pturbat ⁊ diſſoluit ſenſuꝫ oris ſtō̄i vbi deſideriū viget ⁊ fames. Vn̄ 2° re. acu. vinū aq̄ mixtū debilitat ſtomacū: ⁊ hoc cāndo in ipſo plures mot⁹ notos ⁊ ſenſationes: vtpote ſenſationem ⁊ ex pte aque ⁊ ex parte vini ⁊ ex pte vtriuſq̄ꝫ: eo ꝙ ambo cōponentia tertium pmanēt ſenſibilia p ſe nō ꝯfracta olo: pp qd̄ ⁊ mala iudicaꝭ mixtura: ſed vinū qd̄ fuerit aq̄ bona ꝓportiōe tēperatū: ita ꝙ v̄tus vini in tali mixtura fiat dominans conſumit ⁊ occultat ſenſationē aq̄: cū trāſitus velociter in tali mixtura fiat indifferens: neq̄ꝫ ēt puꝝ vinū intēpatū reſpectu ſaltē multū lymphati vomitū īducit: qm̄ tale cāt motū ⁊ ſenſationē rei ſuauis lenitiue in ptes deſiderij. Et iō cum grandi delectatiōe ⁊ auiditate potaꝭ: pp qd̄ dicꝭ in 19° ꝙ ille q vinciꝭ a vino eſt amator dulcis: ⁊ nō vini: qd̄ aūt eſt tale ⁊ tante amplectiꝭ delectatione a nā retineꝭ aſſumptū pp qd̄ ex eo nō cāꝭ vomitus: relinq̄tur igiꝭ cum vinū lymphatū exiſtat ſupnatabile faſtidioſum plures ſenſationes in ptes deſiderij cāns: qd̄ ipſum ſolū ſit incitatiuū ad vomēdū: ſic ḡ aq̄ vomitū nō īducit cū cito trāſeat: neq̄ꝫ vinū aque bona mixtura mixtū: cū potētia aqua occulteꝭ odor: neq̄ꝫ vinū puꝝ cū ſit dulce amicabile: ſed lymphatū in debita ꝓportione aque commixtum ⁊c. ¶ Dubitaꝭ: qꝛ dīc vinū lymphatū valde nō eē ſbtile vt fluat: cuius ꝯrriuꝫ vꝫ qm̄ vinū efficiꝭ fluxibile ⁊ penetratiuum: vt apparuit in 3° ꝓblemate per modicā aq̄ admixtionē. ergo magis pp plurimā: qꝛ ſi ſimpl̄r ad ſimpl̄r: ⁊ magis ad magis ⁊c. ¶ Dicēdū illō vinū cito penetrare vel fluere: cui odor leſt ⁊ caliditas atq̄ꝫ ſubē ſubtilitas: ſiue ex ſe ſiue ex modice aque admixtione: cū aūt multū ei admiſceꝭ aq̄: tolliꝭ odor ⁊ caliditas ⁊ inducitꝭ ſubaꝝ mala. ſ. mixtura: in qua nō fit tranſitus ī aliqd̄ diſtanſ: īmo vtriq̄ꝫ qd̄q̄ꝫ remanet p ſe motū impeditiuū alteri⁹ ⁊c. Ex his itaq̄ꝫ dbis pōt poſſum⁹ hēre ꝙ ſanius eſt vinū cui ſit aq̄ in p̄ artificio adiuncta: ꝙ̄ illud qd̄ exſ̄s potēs cū bibiꝭ aque admiſceꝭ multe: cū pturbet ſenſū tīrm dupl̄r: ⁊ inflāmationem inducit in viſcera: q̄uō autē illud. ſi ſimpl̄r ad ſimpl̄r ⁊c. ſit intelligēdū: dcm̄ eſt alias.

¶ Problema. xix. Antiqua.

PRopter qd īebriati magis ſētiun⁹ ſalſas ⁊ malas aq̄s: icipiētes inebriari min⁹? Aut q̄a triſtia magis manifeſta ſūt nō deſiderātib⁹: deſiderātes aūt latent: q aūt delectabiliter ſe hꝫ ſil̄r deſiderāti ſe hꝫ: qui aūt incipit ſic ſe hꝫ: inebriatus aūt plenus eſt. Noua.

¶ Cur vinolēti aq̄s ſalſas ⁊ vicioſas melius ꝙ̄ ſobrij ſentire poſſumus? An qm̄ dura ⁊ triſtia certius ab his ſentiunꝭ: q minime cupiunt. Latēt hec eni cupiētes ⁊ ſepe fallūt. At vero q lete ſe hꝫ is non cupienti ſimilis eſt.

Qui aũt in triſtitia eſt cupiẽtis hic gerit affe
ctum: ſobrius autem ita ſe hʒ: vinolẽtus cõ
tra ſatiatus repletuſq; eſt.

¶ Repetit octauũ ꝓblema nouã ſolõnez inueniendo. ꝓꝫ
eteni ſolo ſumpta fuit ex eſſe corp.s magis. hec aũt ex eſſe
aie cᵘ q̄dez dubitationis expõ iam ꝑceſſit ⁊c̃. ¶ Deinde.
(Aut qꝛ.) Soluit: ⁊ p̊ tangit maiorẽ ſue rõnis dicẽs: nõ eẽ:
q̃m cõtriſtantia nocumẽtũ iferẽtia manifeſtiora ⁊ ſenſibi
liora fiũt illis: q nõ deſiderãt. i. q nõ ſunt i motu ⁊ paſſione
delectationũ: ſed ſunt iã in termino: ⁊ motᵘ q̄ſcit i eis: q̃m
deſideriũ eſt ſopitũ: ſed ꝯtriſtantia latentia ſunt illos q ad
huc actualr̃ deſiderãt cũ nõdũ ſit eoꝝ deſideriũ ſatiatuȝ.
vñ ꝑmanẽt in magno motu adhuc ⁊ ꝑturbatione: ⁊ motᵘ
Cap. p̄ ⁊ ſecundo — maior occultat ⁊ diſſoluit minorẽ: ſicut dr̃ in 2° de ſom. ⁊
vig. ⁊ in 5° de gñatione aialiũ: ſicut maior dolor denigrat
minorẽ: ſicut dicit Hyp. in ſecũda ꝑticula affo. intrĩ eteniȝ
motus īterdũ itenditur: vt appʒ et in ira furẽtibᵘ ⁊ i actu
venereo: q̧ ẽt ſolo continuitatis in qua eſt dolor maximᵘ.
ꝑꝑ multã illaꝝ ꝑtiũ ſenſibilitatẽ. femora. n. marie dolẽt cõ
tinui diſtantia: vt dr̃ 5ᵉ ꝑticula. 26° ꝓblemate: non ſentiũ
quã ſaie mulieres cõiectione piloꝝ vnius partis vulue cũ
altera in mẽbra virilia cõmittũt ⁊c̃. ¶ Deĩde. (Qui aũt.)
Tãgit minorẽ rõnis dicẽs: q̧ ille q delectaȓ exñs in motu
ſemꝑ vlteriori: ſilr̃ ſe hʒ ſicut ille q deſiderat: cuiᵘ adhuc ſi
q̄uit deſiderãdi motus: ⁊ hoc ideo q̃m delectationes no
ſtre ⁊ maxime ſenſitiue oẽs ſunt in quodã motu: ⁊ quãto
motus eſt maior tãto intenſiores ſentiunȓ: ſicut pʒ in actu
venereo: cũ ergo delectationes nr̃e ꝯſiſtãt in quodã motu
appetibili iterminato: ſermo Ari. ꝑ altera partiũ ꝯſonus
eſt diuinorũ hõnũ dicẽtiũ hanc eſſe dr̃iam inter delecta
tiones huius ſeculi ⁊ futuri: q̃m cũ he appetunȓ nõdũ ade
ꝑte delectant maxime: cum autem eas quis adeptus fue
rit minime: in delectationibus autem futuri ſeculi eſt eõ
tra. Et tũc vlteriᵘ addit ꝑbs: q̧ ille q icipit delectari vt de
lectatione que eſt inebriari: eodẽ mõ ſe hʒ ſicut ille q eſt in
motu: cuius nõ adhuc adimpletũ eſt deſideriũ: ille võ cu
ius iã eſt ꝑfecta ebrietas: eſt talis qꝛ ſatiatus eni nõ deſide
rat: cũ ſit motus i ipõ ſedatᵘ: dcm̃ eſt eni i ſeptio ꝓblẽ de
ſideriũ eẽ idigẽtiã q̃; iã. ḡ iebriatᵘ a motu ⁊ paſſiõe ſedatᵘ
poterit hr̃e ſenſum falſaꝝ ⁊ corruptaꝝ aq̃ꝝ: qõ nõ pote
rit icipiẽs iebriari: cũ exiſtat in motu ⁊ paſſione ⁊c̃.

¶ Problema. xx. Antiqua.

Propter quid q̃n multuȝ bibunt
ſicciores vẽtres fiunt: quando oȝ
humectari magis a pluri? Aut qꝛ
multũ quidẽ ⁊ adunatũ nõ vincit
ſtomacus: ſed in ſui venit locũ impatiẽs: eſt
aũt hũidi locᵘ idigeſti veſica: modicũ autem
vicit ⁊ digerit q̃re manẽs hũectat. Noua.

¶ Quã ob cãm qõ vniuerſum raptimq; bi
biȓ vẽtrẽ id minᵘ humectat: cum tñ ab hũo
re copioſiore plus humectari ꝯueniat? An
q̧ humorẽ multũ ac vniuerſũ vẽter ſupera
re nõ põt: ſʒ locũ adire ſuũ indomitũ patiȓ.
Locus aũt crudi hũoris veſica ẽ. Exiguuȝ
facile vincit ⁊ ꝯcoq̄t: ex quo morã hic diutiᵘ
trahens ventrem porro humificare põt.

¶ Quare eſt q̧ q̃n hoies potãt multã vini q̃titatẽ ventres
exiccati cõſtipẽȓ eoꝝ ſup. magis q̃; ſi paucũ bibũt. ¶ De
inde. (Q̃ñ vel q̃ñ.) Tangit motiuũ ſuũ q̃ſt dicẽs: nõ vr̃:

immo vr̃ q̧ ventres eoꝝ deberent humectari ⁊ ſtabiliores reddi
ex potu multi vini: cũ vinũ ſit humidũ ⁊ labile velociter
deorſum. ¶ Notãdũ eſt q̧ illud qõ dr̃ nõ eſt ꝯ̃riũ ei qõ
dictũ eſt in. 16. ꝓblemate: qõ melãcolici fiũt ſoluti i crapu
lis: ⁊ hoc ideo qꝛ hic ſermo Ari. eſt vlis: ille aũt fuit parti
cularis ⁊ appropriatus: melici. n. qꝛ ſunt ſicci valde: exic
canȓ magis caliditate vini ⁊ ꝯuerſione ꝑpter indigeſtionez
ipſius quã acq̄rit ad acetum: qõ ſiccuȝ eſt valde: ita q̧ ſic
citas in eis ītendiȓ ad vltimitatez veniens: oís. n. vltimata
diſcraſia exoluit actũ ꝓprie v̄tutis: ſicut dicit Gal. i ſecun
da ꝑticula affo. ¶ Aut dõm eſt q̧ vinum īuenit i eis hu
mores groſſos viſcoſoſq; ex indigeſtione cauſatos quos nõ
poteſt in tm̃ didere ⁊ ſubtiliare vt tranſeant in veſicaȝ: ſed
currũt ad vẽtrem inferiorem. Aut fortaſſis quãtitas vini
q̃ ſoluiȓ melici ẽ maior q̃titate: q̃ hic põiȓ vẽtres exiccare
⁊ iõ ſignãter dicit i crapul. ¶ Deĩde. (Aut qꝛ.) Soluit: ⁊
primo oſtẽdit quõ ſe hʒ ſtomacᵘ ad multũ vinũ: ⁊ dicit cãȝ
eſſe q̄ſitĩ: q̃m v̄tus ſtomaci digeſtiua: ⁊ tandẽ expulſiua
nõ põt vincere multã q̃titatẽ vini aſſumptã ⁊ ſimul adu
natã i ipſo vna digerẽdo ipam ⁊ ꝯuertẽdo in ꝑtes vio egl̃
tes. Vĩo aũt nõ victo digeſtione a ſtõ tranſit impatiens ⁊
inalteratum ꝯueniens i locũ propriũ: vꝫ puta ad veſicaȝ.
Vinũ eni cũ ſit nutrimentũ: ſit ẽt ſubtile ⁊ penetratiuum:
cũ nutrire ñ poſſit: eo q̧ nõ digeraȓ: efficiȓ diureticũ: qõ re
nes tũc attrahũt ad veſicam: q̃m veſica eſt receptaculum
humidi idigeſti: ſicut ẽt dictum eſt in. 40° problemate ꝑ
me particule. Cum autem ad veſicã pertrãſit defert ſecuȝ
ꝯ̃les ſuperfluitates ⁊ marie colicas: qꝛ ſicut ſcribũt medici
vinum euacuat coleram per vrinam: propter qõ vrina ꝓ
uocatur multa ⁊ venter cõſtringitur: ⁊ marie qꝛ colicum
euacuatũ eſt i vrinam ventris ſeceſſiuum. Itẽ facta vrina
multa fit modicus ſeceſſus: ſic̃ diȓ Hypo. in 4° parte affo.
¶ Deĩde. (Modicũ autem.) Oñdit hic ſcdõ quõ ſe habʒ
ſtomacus ad vinum modicũ dictuȝ reſpectu multi: qõ tñ
eſt ſufficientis q̃titatis reſpectu digeſtionis ſtomaci: ⁊ di
cit: q̧ vinũ in modica quantitate ſumptũ vinciȓ ⁊ digeriȓ ꝑ
fecte a ſtomaco: eo aũt digeſto ⁊ puriori diuiſo in nutrimẽ
tũ corporis: tunc inteſtina circa reſiduũ nõ paꝝ ſuam exer
cẽt opationẽ: q̃ eſt ſuꝑfluũ ꝑ ꝑtẽ extra mittere inferiorem
ꝑꝑ quod venter humectatus ſoluiȓ. Et ſcias q̧ ſic̃ vr̃ eſſe
hic de multo vino aſſumpto ⁊ de modico: ſicut dictũ fuit
in ꝑma particula. 43° problemate de multa q̃titate pipe
ris ⁊ modica aſſumpta. dicebatur nãq; q̧ multa eius q̃ti
tas ſoluit vrinam: pauca autem ventrem.

Vinum melicis nõ conferre.

¶ Problema. xxi. Antiqua.

Proter q̄d ebriis vehemẽter i cir
cuitu oia videtur ferri: ⁊ iam tacta
ebrietate numerare lõginqua nõ
poſſunt: ꝑꝑ qõ ⁊ ſignũ ebriis faci
unt ipſum quidam? Aut qꝛ moueȓ a calidita
te vini viſus frequenter. quẽadmodum igi
tur quãdo ſupponit aliq̄s ſub oculo duo vi
dentur: ita ⁊ in ebriis: nihil eni differt ſiq̄dẽ
ſupponimus: mouet aũt viſũ neq; vtiq; ex
terius: aut interius: vtrobiq; eni idẽ patiȓ vi
ſus: q̃re non opinaȓ manere qõ videȓ longi
quum adhuc magis. Amplius enim minᵘ
vincit diſtẽſo viſu: ⁊ plus diſtãtia in extremi
tate facit ꝑpe ipſe motus: ſi aũt vehemẽter
moueȓ ⁊ regulariter ſurſum ⁊ deorſum: mi
nus dominatur eo q̧ eſt lõge: oia autẽ diſtẽ

ſa in circulo feruntur ſicut ſagitte ꝛ antēne ꝛ viſus. ergo pp imbecillitatez hoc patitur ꝛ quēadmodū igitur ſi de longe ferreꝭ: diſferūt aūt nihil viſū moueri: aut id qđ mouetur. hoc enī facit ad apparēdū. Noua.

¶ Cur penit⁹ vinolētis res oēs circūferri videntur: ꝛ cū amplius vinū attigit: nequnt q̄ ꝓcul poſita ſunt enūerare: quocirca nōnulli hinc vinolētie indiciū trahūt? An qꝛ conſpectus frequēter a vini calore cōmouetur. Queādmoduz igitur ſi ſub oculo preſſeris rē obiectā geminari videbis: ſic etiā vinolētis accidere illud poteſt. Nil enī intereſt vtꝝ ſuppreſſeris: an aſpectū ꝯmoueris: nec vtꝝ extrinſecus: an itriſec⁹: idē .n. obuenire: vel accidere vtraqꝫ rōne cōſpectui pōt: itaqꝫ res obiecta minime cōſtare videbiꝭ atqꝫ ēt magis q̄ ꝓcul abeſt. naz eo obtinebitur minus quo ſe lōgius aſpectus deducat ꝓpinqtas. etiam illa mouendi amplius ad extremū abſoluere interuallum pōt. item ſi equabili cū vehemētia ſurſum deorſūqꝫ aſpect⁹ ſe agitet res minus aſſequatur remotas neceſſe eſt: deducta aūt circūferri oīa ſolēt: velut ſagitte ꝛ q̄ appēſa dimittimus. igiꝭ viſus quoqꝫ ſuum ob imbecillitatez quaſi ꝓcul deferatur: idem hoc patiꝭ: nihil autem intereſt viſū an rem viſui obiectam cōmoueas.

¶ Repetit nonū ꝓblema vt magis declareꝭ eius ſolutio: ſuperius .n. plus oſtēſa fuit eius cā quare ebrij nō pñt nūare longinq̄: hic aūt magis daꝭ cā q̄re ebrijs magis vr̄ omnia circulr̄ moueri: c⁹ qdē q̄ōnis iā ꝓceſſit expō. ¶ Deīn. (Aut qꝛ.) Soluit: ꝛ p̄ aſſignat cām ſumptā penes q̄ndā ſilitudinē erroris alterius accidētis in viſu: oſidendo quare viſa apparēt moueri: nec tñ pñt nūari. ſcđo aſſignat cām ſumptam a debilitate que accidit viſui aſſignādo cāz quare in circulū vr̄ viſa moueri. ſcđo ibi. (Ampli⁹ .n.) Itē p̄ ꝓponit: ꝛ dicit: hoc iō cōtingere: qm̄ viſus ſpiſſe ꝛ velociter moueꝭ a calitate vini exñte circa cerebrū: cū inebriari ſit calīm oēi locis q̄ ſūt circa caput. ¶ Deīde. (Queādmodū igiꝭ) Hic ſcđo declarat ꝓpoſitū dicēs: q̄ ita accidit viſum errare: ſicut accidit qñ ſup oculū in parte inferiori vel ſub oculo ponat qs digitū trahēdo oculū verſus ptē inferiorē: tūc illud qđ vere eſt vnū appebit duo: ſicut ēt dr̄ in 2° de ſomꝫ vigi. Et addit vlterius dicēs: q̄ nō differt q̄ntū ad apparētiam huius: ſiue ſupponam⁹ oculo aliqđ ex̄ declmādo ipm deorſum: ſiue intra exiſtat: qm̄ ſp moueꝭ viſus ab oppoſito quocūqꝫ ſit motus. Et h̄ eſt qđ ſubdit: q̄ viſus non patiꝭ ſolū interius aut exterius hō paſſionē aut cōſiles: ſꝫ patiꝭ idē vtrobiqꝫ ſiue interius ſiue exterius occurrat ſibi impediēs: ꝛ ideo ſicut viſus impediꝭ: ita q̄ mētiꝭ cū oculo aliqđ ſupponiꝭ: ita ſilr̄ mēniꝭ in ebrijs vnū vidēdo duo: cū ſunt multi ꝛ crebri reſoluti a vino petūt ebrietatis tpe cerebrū. Et hoc eſt qđ 3° ꝯcludit: q̄re ꝛc. dicēs ita: q̄ ebrijs apparet q̄ illa res que videꝭ pp cām dictā nō maneat ſꝫ moueaꝭ: ꝛ hoc circulariter: ꝛ adhuc magis vr̄ moueri res viſa qñ fuerit a vidente remota. ¶ Deīde. (Amplius enī.) Aſſignat cām ſumptā ex debilitate viſiua dicit: q̄ viſus viſiua minus dñaꝭ ſup viſibili: qñ viſus extendiꝭ in remotuz: tūc .n. extremitates rei viſe vr̄ ſibi magis appropinquare pp motū: qui accidit in vidēdo remote: ꝛ ideo nō pñt nūari ꝛ diſcerni: ſed cū viſus fuerit ꝓpe rē videndā: vr̄ magis diſtare ſm̄ terminationē extremitatū ꝛ hoc eſt: qꝛ cū viſio fiat p āgulos triāgulares intelligibilr̄ ſaltē vt colligi pōt .9. ꝓblemate: ꝛ in de ſenſu ꝛ ſenſato. qñ ſum⁹ ꝓpe rē viſaz angulus triāguli veniēs ad pupillā eſt obtuſior: cuius coſte terminantes ad baſim diſtāt magis. Cū aūt fuerim⁹ diſtātes a re viſa: qꝛ coſte trianguli terminate ad baſim coangu ſtanꝭ: ꝛ angulus ꝑueniens ad pupillā acuiꝭ: q̄re extrema pūcta minus diſtare vr̄: nūc aūt dicit Ari. ſi cū hoc q̄ viſus diſtēdiꝭ in longinquū moueaꝭ vehemēter cū velocitate ꝛ regulr̄ cū ordine ad ptē: ꝛ maxime ſurſum ꝛ deorſum: minus poterit videre potētia viſus illius qui fuerit diſtās a re viſa q̄ꝫ ſup. ſi moueret viſum ad vnaz ptē tm̄ vtpote ſurſum ſolū aut deorſum ſolū: nō .n. ſic accedit iſte motus ad formā circularitatis: ſicut ille q nūc ſurſuz: nūc aūt deorſum velociter exiſtit. ¶ Deinde. (Ad oīa .n.) Probat q̄ viſus minoris ſit potētie in videndo qñ ſubito moueatur ſurſum ꝛ deorſum aggrēs q̄ſi formā circularē dicēs: q̄ oīa diſtenſa ꝛ velociter p aerē emiſſa circulariter moueꝭ: ſic ſunt ſagitte ꝛ antēne: q̄ qdez noto vocabulo dicunꝭ ligna oblonga: qbus vella inſunt malos nauiū: equitātis. Ad p̄ſentem tñ intētionē vr̄ antēne eſſe corpora per aerem velociſſime mota ſicut eſt motus iaculorum ad illud qđ pueri cōſtruūt ex pēnis anſerū infixis ligno alicui vel cāne: hec enim moueꝭ in circulū: ita q̄ nō latēt ēt viſum: ꝛ maxime qñ non moueꝭ velociter: viſus tñ pp debilitatē hoc patiꝭ .ſ. q̄ nō ꝑcipit motū velociter motoꝝ circulr̄: ēt ſi ſit ꝓpe: imo mentiꝭ: ac ſi ferreꝭ valde ex remotis in res viſas: ſic ergo ſicut iſta ꝓiecta que velociter moueꝭ p aerez moueꝭ circulariter: ita etiam quando viſus ebrioꝝ turbaꝭ pp fumos vini calidos: radij viſuales moti vident rem circulariter moueri pp motuz circulationis que cauſaꝭ in oculis ex mouere frequētiꝫ: ꝛ vtrobiqꝫ ſilis eſt deceptio. ¶ Deīde. (Differt autē.) Ultimo addit quoddā ad remotiōem dubitationis: quod iam expoſitum eſt.

¶ Problema. xxvj. Antiqua.

[P]Ropter qđ magis crapulātur bibentes bñ temperatū q̄ꝫ intempatū? Aut ꝓpter ſubtilitatē in plura loca tempatum ingreditur: quemadmodū in indumentis: ꝛ eſt difficulter educibile: aq̄ quidem ſubtilis partis eſt: ſed bene egreſſibilis. Aut propter hoc q̄ minus bibunt intemperatuz propter id qđ nō pñt: ꝛ magis euomunt. Amplius ſimul digerit reliqua. Idem autem eſt problema.

¶ Cuius expoſitio iam preceſſit in tertio ꝓblemate preter modicū. Dicit igitur in prima ſolutione eius: q̄ vinum tēperatū melius ſubintrat: quod declarat per idumēta: ſicut enī in pannos aqua ſubtilis melius ſubintrat: ꝛ cum maiori educaꝭ difficultate. Unde ꝛ aquā imbrialē fluētē dicimus optime pannos balneare: ita etiam in ꝓpoſito: quia aqua cum ſit ſubtilis partis ſi vino admiſceatur cito facit ipm ſubintrare: que de ſe bene ſeparabilis eſt ꝛ egreſſibilis niſi aliud prohibeat: vt q̄ propter ſuū penetrare in partes remotas ꝛ anguſtas inſerta retineaꝭ in poris. Idem autez eſt ꝓblema .ſ. tertio poſito ſuperius: ꝛ qꝛ Ariſto. fortaſſis fuit viſum nihil addidiſſe in problematis illius repetitione aut modicū: ideo modo etiam ſolito dixit idem eſſe pro

¶ 1.p̄mo 2.ij.ꝛ ibi [illegible] auctoꝝ

blema ꝓblemati ſupiori: aut ſoꝛtẽ repetit qḋ dictũ ẽ vt tollatur ambiguitas: qm̃ docet in. 18° ꝓblẽ lymphatũ vomitum cãre: in iſto aũt dr̃ intempatũ hoc facere. iḋ pħs repetitiõe iuitauit nos ad iueſtigãdũ quõ h̄ poſſit ſine ꝯdictiõe ſaluari: qḋ ⁊ ꝑus extitit declaratũ in 3° ꝓblemate.

¶ Problema. xxiij. Antiqua.

Ropter qd ab intẽpato moriunſ ſi qs ꝑmacreſcens multũ bibat: ⁊ nõ ꝑmacreſcẽtes aũt mlti amãtiũ potare coadunatũ multũ bibẽtes ſicci fiũt? Ur̃. n. vinũ eẽ caloꝛ ẜm nãz: ⁊ viuere: moꝛi autem infridatio eſt. Aut queãdmodũ a conio extincto paulati calõ ꝓpꝛio: ſʒ alio mõ: h̄ qdẽ eni friditate coagulat hũidũ ⁊ calm: vinũ aũt ſua caliditate extinguit nãlez calitatẽ: queãdmodũ igiſ a multo igne ⁊ ſole modic° ignis extiguiſ: ita ⁊ q̃ eſt in coꝛpib° caliditas ab ea q̃ eſt in vino ſi excedat. Noua.

¶ Quãobrẽ q an̄ extenuat° mex inde multũ hauſerit mõte occũbat: ⁊ pleriq; vo bibaces cũ ſe nihil extenuauerit: mlto tñ vniuerſoq; meri hauſtu ſicci efficiũſ. Querẽdũ eni hoc eſt q̄nquidẽ vinũ calidũ ſuapte nã eſt ⁊ vt vita calore cõtineri appet ſic moꝛs refrigeratione accidere? An vt ex cicuta ſic ex mero intereundũ eſt. Uidelicet dũ pꝛopꝛius caloꝛ paulati extiguiſ. mõ tñ diuerſo. Cicuta eniʒ calorẽ friditate ſua extiguit hũorẽq; idurat. Uinũ aũt ſua calitate calorẽ macerat nãlez. Et quõ ab igne nimio aut ſole exigu° ignis extinguiſ ſic intim° coꝛpis caloꝛ a vini calore: ſi nimi° eſt ſuperatur atq; extinguiſ.

¶ Mouet qõnẽ duplicẽ tãgẽdo motiuũ eius dicẽs. Quare eſt q ex potu vini multi intẽpati potẽtis ⁊ marie antiq moꝛs ꝯtigit: ⁊ ꝑcipue ſi bibẽs qs multum demacrari incepetit: ⁊ cũ h̄ ẽt fuerit ieiunus. Et ſilr̃ q̃re ẽ q multi nõ incipiẽtes an̄ eius aſſumptionẽ demacrari: de nũo illoꝝ q volũt potare multũ vinũ coadunatũ. i. in vna potatione: ita q totũ ſil ꝯgregaſ i vẽtre facti ſt ſicci ⁊ extẽuati. Et ſcias q vinũ de quo hic loquiſ Ari. eſt vinũ intemperatũ potẽs ſubtile ⁊ antiquũ de quo loqt Ga. in 2° de interioꝛib°. ⁊ in 2° pti° affo. ſicut dcm̃ eſt in p̄ ꝓblemate. qḋ qdẽ vinũ volẽtes macredinẽ adipiſci cito adiuuat. Un̄ Ga. 4° de ĩge ſa. Almãſoꝛ in 5° ꝑcipit volẽtes demacrari vinũ vet° bibẽ ⁊ ſbtile. ¶ Deinde. (Uideſ. n.) Tãgit motiuũ ſuũ. q̄ſi dicens. nõ videſ q vinũ hẽat moꝛtẽ inducere: qm̃ vinũ nãlr̃ eſt de nũo calidoꝝ: ⁊ viuere ſilr̃ eſt. ſicut dcm̃ eſt in p̄° pti°. g̃ vinũ nõ inducet moꝛtẽ: cũ moꝛs ſit infrigidatio q̃dã ⁊ extinctio caloꝛis inati. ¶ Delde. (Aut queãdmodũ.) Solũit dicens iḋ eẽ ſicut a chonio ꝯtigit extigui paulatĩe nãʒ ſuperãdo inatũ calm ita ⁊ a vino ſʒ dĩuter: qm̃ choniũ imenſa ſui frigiditate ⁊ ẽt ſiccitate coagulat ⁊ cõtinuat humidũ radicale: ⁊ extinguit innatũ calidũ: ⁊ humidũ exiccat, tũ ſui frigiditate: tum q: reddit humidũ cõpactũ. ſed vinum ſi extinguit innatũ calm ⁊ hu. exiccet nõ qdẽ hoc ſit friditate: ſed calitate inflammatiua ⁊ exiccatiua: vinuʒ eni dupliciter calm valet perimere: reſolutione. vʒ ac extinctione ſicut dr̃ in 3° ꝓblemate. ¶ Scias q chonium ſicut ſcribit Auicẽ ſinonimiçãtes eſt ſemẽ cicute cuius herba eſt nota. eſt. n. ſicut ꝯgultũ viridis oi tpe ſimilis petroſolino in folijs ⁊ viriditate. ⁊ eſt frida ⁊ ſicca i tertio gradu ſtupefactiua valde. ex cuius ſucco vt dicit Macer Athenienſes Socrateʒ letaliter venenarũt. ẜm vo Ga. in 3° de cõple. eſt idẽ qḋ iuſquiamus ſicut pʒ i diuerſis terminis. h̄ tñ p chonium p̄t intelligi oẽ narcoticũ moꝛtificatiuũ. vt opium mãdragoꝛa ⁊c̃.

Chonium qd ſit.

¶ Deinde. (Queãdmoduʒ.) Declarat in exterioꝛibus in qbus magis apparet quõ caliditas vini extinguere poteſt calitatem nãlem dicens q ſicut modicus ignis vel calidũ extinguiſ a multo igne ⁊ ſole: ⁊ vlr̃ ab excellenti calõ: ſicut ẽt dictũ eſt in ꝑma pticula ſepe: ſic eodẽ modo calitas nãlis extinguiſ: ⁊ radicale humidum deſiccaſ a calitate vini ⁊ hoc ſi calitas vini ſuperuincat calitatem coꝛpis. caliditas eni vini magna ⁊ foꝛtis trahit ad ſe calitatẽ coꝛpis puã ⁊ debilẽ ⁊ coꝛrupit ſicut magna flãma ad ſe minoꝛẽ cõtrahit ⁊ deſtruit. vt pʒ in appꝛopinq̄tione cãdele ad magnum duplerium: ⁊ de hoc eſt ſermo manifeſtioꝛ in. 27. ꝓblemate.

¶ Ad motiuũ vo in ꝯrium tactũ dõm q vita nõ eſt p caliduʒ excedẽs ignitũ ſed per calidum tepatum ſuaue.

¶ Problema. xxiiij. Antiqua.

Ropter qd ebꝛij ſp lachꝛymabiles magis? Aut q: calidi ⁊ hũidi ſiũt: icõtinẽtes igiſ ſunt ita q adeo paruis mouentur. Noua.

¶ Cur violẽti ſũt ad lachꝛymãdũ ꝓpẽſioꝛes. An effectuũ huiuſcemõi oiuʒ eadẽ cã ẽ. quã repſſio q̃. ſ. agiſ p ſũma afferre põt. Uinolẽtiã eni locis cõſiſtere capitis certũ eſt.

¶ Quare eſt q ebꝛij ſunt ꝓmptioꝛes ſp ad lachꝛymãdum q̃ ſobꝛij: dũ tñ nõ ſit alia cã adqcẽda. ¶ Delde. (Aut q:) Soluit ⁊ dicit iḋ eẽ qm̃ ebꝛij efficiũtur calidi ⁊ hũidi calitate ⁊ hu. vini: que qdẽ intantuʒ augmẽtaſ vt inde redduntur incontinentes nõ valentes cohibere fluxũ lachꝛymaꝝ ꝯtus. n. retẽtiua vt plures aſſentiunt medicoꝝ viget friditate ⁊ ſic. qḋ adeo. i. valde puis cauſis ꝓuocenſ ad lachꝛymãdum: vtpote ex vento aere frigido fetoꝛe ⁊c̃. hoc idẽ cõtingit: q: nã volens cerebꝛum tãq; nobili° ſaluare: ſuperfluitates vinoſas ſibi nocentes diuertit ab eo: ⁊ q: oculorum ſcilicet vie ſunt aperte ⁊ pꝛopinque ipſi: ⁊ q: ſunt debilis compaginis: ideo pꝛe alijs mẽbꝛis nocumẽtũ ex ebꝛietate incurrũt: ita q ⁊ lachꝛymas ⁊ alias icidunt paſſiões. Et ſcias q vinũ de quo in iſto caplo loquiſ Ari. eſt calm ⁊ hu. qḋ in via ſumitur alimenti. vinũ aũt de quo locutus eſt pꝛius eſt calidũ ⁊ ſiccũ: qḋ magis exhibeſ medicĩe grã

Oculi cur lachꝛymãtur leui nocumẽto.

¶ Problema. xxv. Antiqua.

Ropter quid minus iebꝛiãſ magis inebꝛiari. oium. n. eadẽ ẽ cã repcuſſio. ſ. ſupficialis: iebꝛiare enim in locis qui ſunt circa caput.

¶ Iſtud ꝓblema eſt pe. 12. ꝓblematis ⁊ ipi° iã ꝑceſſit expõ oimoda: qḋ ⁊ foꝛtaſſis pp̄ imediate poſitũ repetijt. q: ſi ex inebꝛiari ſp magis fiunt oculi lachꝛymabiles: q̃re ex multotiens inebꝛiari non accidit magis inebꝛiari. Cuius qdẽ reſponſio appet cõſiderãti iſtoꝝ cãs ⁊ accidentia.

¶ Problema. xxvj. Antiqua.

Ropter qd ebꝛijs nõ fit ſõn°: aut q: ad ſomnos oꝫ humiditatẽ ieſſe calidam: ſi fuerit enim bene digeſtibilis: ſi autem nõ ⁊ inerit humi

ditas pauca. aut difficulter digeſtibilis nõ fit ſõn⁹. ꝓp qꝺ i laboꝛib⁹ ⁊ poſt cibos ⁊ laboꝛes ſõnolẽtioꝛes fiũt a calitate. melicis. n. ⁊ magnis calitatib⁹ vigilia qdẽ: q2 ifridatũ ẽ hoꝝ his aũt q2 ẽ: aut paꝝ. mãifeſtũ igif ad h aſpiciendũ ƀʒ alteraʒ paſſionem. Noua.

℃ Cur vinolẽtis ſomnus oꝛiri neqͣt? An q ad ſõnũ creãdũ calʒ adeſſe hũoꝛẽ opus eſt. Hic. n. cõcoq expedite ꝑt: qꝺ ſi deeſt exiguuſqꝫ hũoꝛ aut ꝯcoctu difficilis ieſt: ſõn⁹ non oꝛif: qua de cã poſt cibũ ac potũ ſõnolentiſſimi fieri ob caloꝛẽ ſolem⁹. Malicos ꝟo ⁊ vehemẽter eſtuãtes iſõnia. Alteros q2 refrigerat⁹ hũoꝛ penit⁹ ẽ: alteros q2 nullus aut minimus extat. ergo rationem vtriuſqꝫ affect⁹ inde eſſe petendam palam eſt.

℃ Querit cãʒ cuiuſdã accñtis ꝟtutis aiate vt ſõni ⁊ vigilie circa vinũ potũ: ⁊ dic. vñ ẽ q ebꝛijs. ſ. vehemẽter ⁊ nõ paꝝ ebꝛijs aut icipiẽtib⁹ iebꝛiari ñ accidit ſõn⁹. imo i iſõnietatẽ ⁊ ſarra poti⁹ icidũt. ℃ ℃ Deĩde. (Aut q2.) Soluit ⁊ diuidif in duas. p. n. oñdit q̃lis dʒ eẽ hũiditas q̃ ſõnũ hʒ iducẽ: dic igif iõ eẽ qm̃ vt ſõn⁹ fiat oꝛ ieſſe hũiditatẽ q̃ʒdã calaʒ ſufficiẽtẽ: q̃ ⁊ cũ h ſit bñ digeſtibilis: ita q digõnis celebꝛatiõe fumi mulcẽboꝛes ⁊ ſuaues caput petẽtes ſõnũ iducãt: qꝺ ⁊ ꝓbat a ꝯ̃rio oñdẽdo q̃ hũiditatũ ſõnũ ipediat. Illic (ſi aũt nõ) dicẽs q ſi nõ fuerit hũiditas bñ digeſtibil ⁊ fuerit pauca. Uel alr ſi hũiditas ñ ierit oĩo. ⁊ ꝓ aut. ſi ierit pauca aut ſi fuerit mlta: ſit tñ cũ difficltate digeſtibil: vt hũiditas nutrimẽtũ q̃ſſoꝝ fridoꝝ ⁊ vẽtoſoꝝ nõ cãbif ide ſõn⁹ ℃ Deñ. (Ꝓpṫ qꝺ.) Dic 2° ex h ifert coꝛre^m dicẽs q hũiditas cala digeſtibilis ẽ cã ſõni: iõ i laboꝛib⁹ ⁊ exercitijs poſiti ſic laboratoꝛes curſoꝛes ⁊ ſcriptoꝛes poſt acceptos cibos ⁊ potus ceſſãtib⁹ laboꝛib⁹ ⁊ exercitijs accidit fieri ſõnolẽtioꝛes ⁊ meli⁹ doꝛmiẽtes ꝓp calitatẽ iductã coꝛpib⁹ eoꝝ euapoꝛatiõnẽ ad caput faciẽtẽ. Eſt ⁊ alia hꝫ cã ſicut dicit Auer. i 2° coll. q̃re poſt laboꝛes accidit ſõn⁹. q2 cũ aĩalia moueñ ⁊ laboꝛãt ſpgif caloꝛ eoꝝ nãlis ⁊ q̃ʒtitas diminuif ⁊ refrigeraf: ⁊ ꝓpea reuertif de neccitate ad locũ ſui ꝑncipij ⁊ ſui theſauri vt ſaluef ab ipedimẽtis ⁊c. vñ in ꝑ de ſõ. ⁊ vig. necc ẽ oẽ qꝺ vigilat ꝯtigẽ doꝛmire. ipoſſe. n. ſp agẽ: ſic igif iſta cã finẽ reſpicit ſõni aĩalis. ℃ Deindevlteri⁹ (Melicis.) Oñſo ꝑ. ſ. q ex hũiditate cala digeſtibili fiat ſõn⁹: oñdit deinceps q ex ꝑuatiõe hũiditatis aut paucitate ipi⁹ vel ẽt idigeſtibilitate nõ fiat ſõn⁹: qꝺ ꝓponebaf 2° dicẽs q melicis q fridi ſũt ⁊ ſicci ꝑuati fere hũiditate ⁊ alijs i magnis eſtuatiõib⁹ ſicut in cauſonib⁹ ⁊ in hꝫ iflãmatiõib⁹ accidit vigilia ⁊ nõ ſõnus. differẽter tñ ꝑuaf ſõn⁹ i his: q2 melicis ꝓp ifridatiõnẽ cerebꝛi: cũ i eis hũiditas ſit pauca ⁊ idigeſtibilis: i ebꝛijs aũt ⁊ in magnis iflãmationib⁹ icẽſiuis aut q2 hũiditas ſõni iductiua oĩo eſt abſoꝛpta aut modica ⁊ idigeſtibilis: ſicꝫ ꝯtigit illi ꝟuo de q̃ recitat Ga. in 2° de iterio. qui ex potu vini antiq fact⁹ ẽ vigil toto vite tpe: ſicut tactũ ẽ ꝑus. i. declaratũ ex ꝑdictis. ℃ Deinde. (Mam^m.) Cõcludit hic 3° ꝑncipalr dicẽs q mani^m ẽ q in aſſignatiõe cãe qõnis ꝓpoſite ſit aſpiciẽdũ ad h. i. ad hũiditatẽ calaʒ digeſtibilẽ: vl fridã idigeſtibilẽ vel nullã exñtẽ aut modicã. caliũ. n. ⁊ fri. pñt eẽ cã ꝑuationis ſõni vt oñdef ꝑm alterã paſſionẽ: ſõni. ſ. vl vigilie. Sũt. n. he q̃dã paſſiões ꝟtutis aĩalis ad aliũ. n. opʒ aſpicẽ cũ volum⁹ ſcire cãm ſõni: ⁊ ad aliũ cãm vigilie ⁊c. ℃ Dubitaf circa pñs ꝓblema: qm̃ mſtotiẽs appet ebꝛios vino deditos nõ ſolũ poſſe doꝛmire: ſʒ ⁊ alijs doꝛmiũt ma

Cur p⁹ labores ſomnus accidat

gis. ℃ Ampli⁹ aũt rõnabile eſt ſõnũ eẽ ifridatione ſic dic Ari. in ꝑ de ſõ. ⁊ vig. Uñ illic ponit q frida grauitatẽ capitis faciẽdo ſt ſõnifera. ſʒ i ebꝛietate grauitas ẽ ⁊ ſtupoꝛ circa ptes capitis vt dcm̃ eſt in. 17. ꝓble. q̃ ⁊c. ℃ In oppo^m ẽ Ari. ⁊ haly. in ꝑ ſue practice dicẽs q i ebꝛietate nõ ẽ locus ſõni: vt lucerna q̃ ſi ipleaf oleo plus mõ infũdif ignis ei⁹ ⁊ extiguif. ℃ Dõm q coꝛpa vinũ ſumentia tripl ſe hñt ad ipm ſic patuit in ꝑ ꝓble: aut. n. ſũt ſobꝛij aut paꝝ ebꝛij aut vehemẽter ebꝛij. ſi ſobꝛij aut paꝝ ſũt ebꝛij: tales vtiqꝫ pñt doꝛmire: nõ. n. eoꝝ caliũ extinguif a maioꝛi vini calitate: ſicut maioꝛ flãma minoꝛẽ extinguit: neqꝫ ẽt ſui fridtate ⁊ hu. actuali obuiãdo caloꝛi inato ⁊ q̃ʒti^{te} calʒ tegẽdo ⁊ ſuffocãdo: ita q ſõno loc⁹ nõ remaneat ſic dic haly. imo potius in his ex vio eleuãt vapoꝛes fumoſi hũectãtes: ⁊ vias ſpũuʒ opilãtes vñ ⁊ ſõn⁹ cãf. Si aũt vehemẽter fuerit ebꝛij doꝛmire nõ pñt: qm̃ caliũ eoꝝ debile a foꝛtioꝛi extinguif calo: aut friditate vel q̃ʒtitate ſupflua coꝛrũpif vt dcm̃ ẽ: q ⁊ ſi alicui vñr tales doꝛmire: nõ tñ doꝛmiũt: vel ſõnũ dõmis ieſſe: ſʒ poti⁹ ſtupoꝛ ⁊ ſubeth exñt: q aliũ ꝑm ꝟitatem eſt a ſõno: ſic dic Ga. 2° pti⁹ affo. Et q ita ſit oñdif qm̃ ꝑm Ari. in ꝑ de ſõ. ⁊ vig. ſõnus eſt qdã couẽtus caloꝛis iterius ⁊ nãlis reciꝓcatio: ſʒ in vehemẽter h nõ ẽ ebꝛijs: imo potius vt tactũ ẽ caliũ coꝛruptũ eſt nãle. q̃re ⁊c. ℃ Nõn^m eſt ẽt ꝟʒ Ari. ibidẽ ſõnũ ex 4^{or} cãis cãri. aliqñ qdẽ a cibis ⁊ potibus fridis ſõniferis vt lactucis ⁊ papauere ⁊c. Interduʒ qdẽ a laboꝛib⁹: qm̃ laboꝛ eſt colliqtiu⁹ ⁊ diſſolutiuus: qꝺ ⁊ ſe hʒ vt nutrimẽtũ indigeſtũ ſi fridũ nõ affuerit. Aliqñ aũt ab egritudinib⁹: q̃ꝝ mã eſt cala ⁊ hu. multa: ſicut accidit in q̃buſdã febꝛib⁹ ⁊ litargijs. nõ nũqꝫ aũt cã eſt etas vt pueritia ꝑ^a i q̃ mltũ ieſt caliũ ⁊ hu. vapoꝛeſ eleuãti i caput. Ex his itaqꝫ appere ꝑt ſolo ad ꝑ^m. ℃ Ad 2^m dõm ſõnũ eẽ infridationẽ ptiũ exterioꝝ nõ aũt iterioꝝ: imo oꝫ iterioꝛes vel interioꝛa vt dcm̃ eſt calefieri ꝓp ꝯuẽtũ caloꝛis interius factũ. Uñ Ari. in eodẽ ꝑ in ſomno ſuperioꝛa ⁊ exterioꝛa infrigidantur interioꝛa ⁊ inferioꝛa calefiunt.

Cap. vnico ſtatim poſt ꝑn. car. ij. in lib. meo. ⁊ per to. cap. vlti. Auerro ys locis ſuis multa ꝯgerit

Uel aliter ẽ paſſio ſenſitiue pticule: vt ibidẽ ⁊c.

℃ Problema. xxvij. Antiq.

Propter qꝺ ebꝛij tremunt magis q̃ʒtũ vtiqꝫ itẽpatũ bibũt. Eſt aũt qdẽ vinũ calefactiuũ: tremoꝛ aũt fit maxie a frigido: ꝓp qꝺ rigẽtes maxime tremũt: multis vtiqꝫ vtẽtib⁹ ſolo itẽpato nutrimenti gr̃a tremoꝛes vehemẽtes acciderũt. q ꝓijciũt coanguſtantes: ⁊ calida aqua balneati iſenſibiliter ſe habuerũt. Alij aũt hoc mõ oletati ⁊ fricationibus vtentes ⁊ nutrimento carnibus ad appopleticas infirmitates duxerũt. tremoꝛes autem propter imobilitatẽ min⁹ incidebãt: doloꝛ autem vehemens ⁊ non poſſe geſcere vtiqꝫ: tremoꝛis q dẽ cã frigiditas. videñ eni queãdmodũ dictũ eſt rigẽtes hoc pati: ⁊ vehemẽter ſenes. vtriſqꝫ autẽ his hoꝝ quideʒ paſſio frigida: hoꝝ autẽ etas: vinũ autẽ calefactiuũ valde: quare ſubcontrariũ aliquid accidit? Aut nihil prohibet fieri hoc a contrarijs non ſiſr aũt facientibus: vt a gelu exurif ⁊ calido. qm̃ gelu coadunatũ fecerit calidũ: quare eſt qdẽ vt ſubcontrarijs paſſio eadẽ accidit. eſt aũt ſicut ab eodẽ idẽ: tremoꝛ aũt fit ab indigen

tia calidi ⁊ non oīs ſꝫ proprij. corrūpitur āt calidū aut defectu aut extinctione. extinctōe quidē a cōtrarijs a frigido ⁊ humido. defectu aūt indigentia cibi: vt lucerne qñ nō habuerint mām vel oleum: aut calido extrāeo vt ignis in ſole: ⁊ lucerne iuxta ignē qui rigorē aūt patiūtur a frigido extincto calido tremunt. ꝓpter qđ ⁊ prefundentibus calidum horripilationes faciunt cōcluſum enī frigidū interius ⁊ repercuſſum erigit capillos: ⁊ incipientibus febricitare rigor qui fit per cās ſimiles fit: in ſenectute aūt calidum deficit nutrimēto deficiente. nutrimentū quidē enī humidū calido: ſeniū vero frigiduꝫ. Ebrij aūt deficiēte ꝓpria caliditate tremūt: ⁊ ſiquidem alij hoc patiuntur ꝓp vinū: non eodē autē mō eis qui per ſenium. ſꝫ adhuc tertius erat modus calidi corruptionis: qñ eniꝫ ſuperabundanti vtunt̄ in corpe multa exiſtens caliditas aut extinguit. aut imbecillē facit ꝓpriam calitatē: ſḿ ꝙ potentes minus. eſt enim qñ nō dñatur mouens motor: vt qñ lignū longū ⁊ magnū nō bene teneat aliquis extremitas tremit: fit auteꝫ hoc: aut qđ tenet̄ maius eſt: aut qđ mouet minꝰ: accidit vtiqꝫ extīcto calido: videtur aūt hec cā eſſe mouendi aīalibus nō dñari nām ſignū aūt qꝛ ꝑ frigiditatē fit paſſio ebrijs ⁊ ſenibꝰ: qꝛ abſqꝫ rigore fit tremor. Noua.

Cur ebrioſi tremunt. ⁊ eo magis quo largius meꝝ hauſerint: cū vinū calefaciēdi viꝫ hēat: tremor aūt ex frigore marie ꝓficiſcat̄. ita ꝙ qui rigent precipue tremant. At tñ pleroſqꝫ cū mero tantūmō cibi gratia vterent̄ tremores acres adeo inuaſerūt: vt hoīes cōprimentes de ſe oēs ejicerent: ⁊ aqua cū calida perfunderentur nullatenus ſentire poſſent. Alij vero cū eo agerent ipſo modo per fricationē ⁊ carnibus in cibo vterētur in ſtuporē attonitū inciderūt. quos tremor quidē mitius. ſ. ob imobilitatē torquebat. Dolor tñ acerimus ⁊ inquietudo iā inde exercebat aſſidue. Tremoris itaqꝫ cā frigiditas ē. Nā ⁊ qui rigent ea repati ipſa vīr vt dictū eſt. ⁊ quēadmodū ſenuere quoꝝ vtrorūqꝫ alteri ab effectu frigido. alteri a frigiditate vrgentur. Uinū aūt calefaciendi vim precipue obtinet: quocirca cōtrarius qdam vt ꝓueniat effectꝰ rō exigit: at nihil ꝓhibet rē eādē a cōtrarijs effici dūmō ñ agāt mō eodē ſꝫ diuerſo. Exēpli gratia. Urit̄ ⁊ a gelu ⁊ a calore vbi gelu calorē coegit vniuerſum. itaqꝫ mō quodam a contrarij effectus ꝓficiſcit̄ idē ⁊ mō quodā nō niſi idē producit̄. Tremor auteꝫ ob inopiam excitatur caloris nō cuiuſqꝫ ſꝫ proprij. Corrumpitur autē calor aut marcore: aut ex inſtinctu a contrarijs hoc eſt frigido atqꝫ humido: marcore aūt vel indigētia nutrimenti vt lucerna cū fomite aut oleo caret. vel ab alieno calore vt ignis in ſole ⁊ lucerna. apud igneꝫ igit̄ qui ex frigore rigent caloris extinctu obtremūt: ex quo ēt fit vt aq̄ effuſa calida horror exoriat̄. calor eniꝫ cum intus includit̄ atqꝫ circūobſiſtit pilos erigit. ⁊ in febriū quoqꝫ acceſſiōe rigor illis eueniēns ſimili de cā venit. in ſenectute aūt calor alimēto deficiente emarceſcit. humor enī alimentū caloris eſt. ſenectꝰ aūt ſicca eſt ebrioſi vero ⁊ ſi q ita affecti ſūt alij ſuo ꝓrſus emarceſcēte calore obtremiſcūt ſꝫ nō mō eodem quo ſenes. ſꝫ tertio corrūpendi mō vt ꝓpoſuimus. ꝙ enī vino vtuntur nimio calor aduentitius ſuperans. aut extinguit aut debilitat ꝓprium calorē quo valemus. Fit enim tum tremor cum mouēs quicqꝫ rem neqt ſuperare quā movet. vt cū lignū quis lōgū craſſumqꝫ obtinere firmareqꝫ nō pollet: tremit extremū: qđ ideo fit qñ aut ſuſpecta res maior eſt aut minor q̄ mouet. ergo tremor cum calor extinguit̄ accidit. hic enim dū integer inuictuſqꝫ manet cauſe aīantibꝰ eſſe vī cur mouere ſe valeāt. indiciū autē ebrioſos ſeneſqꝫ ob frigiditatē affectos ſic eſſe ꝙ tremor his fieri ſine vllo rigore ſolitus eſt.

Repetit 5ᵐ ꝓblema vt magis declaret. cauꝰ qdē diuiſio ⁊ ſñia lꝫ i ſe iā ſit apta: tñ qꝛ alia vba plima a ꝓdictis inſerūt aꝰ expōn aliq̄ꝫulū ē viſum bonū inſiſtere. Uñ omiſſa dubitatiōis ꝓpōne q̄ iā declarata eſt cūto illic (multis vtiqꝫ) arguit ꝓ ad qōnē. 2ᵒ ſoluit. 2ᵒ ibi (aut nihil.) Itē ꝓ arguit ad aliā ptē qōnis. 2ᵒ repetēdo mediū ꝯcludit. 2ᵒ ibi (vinum aūt.) Indē ꝓ venat̄ ꝙ cā tremoris ē friditas. Dicit ḡ multis ⁊c. Tremores adeo vehemētes ꝯtigūt ꝙ ꝓicciūt qcqd ex veſtibꝰ ⁊ aliꝫs ſup ſe hñt vt dēſſ ē. ſ. ⁊ ꝯſtrigētes ſe i actū deſperātes poſſe i pānis calefieri balnea iuerūt ſe cala aq̄ putātes calitate tali a tremore ſaluari. Et q̄ qdā eoꝝ facti ſt īſenſibiles incurrēdo egritudīes añdictas: qdā vō mō tali dietati ⁊ vtēdo fricationibꝰ exercitijs carnibus icīderūt in īfirmitates appoplecticas: ꝓp cōmotionē factā i hūoribꝰ q̄ qdē appoplectice īfirmitates ſt neruoꝝ paſſiōes ſēſū ⁊ motu ꝓuātes. Deīde. (Tremores.) Addit qūo q hō paſſiones icurrūt appoplecticas ſe hñt ad tremores. ⁊ dīc ꝙ tales eo ꝙ ſūt imobiles paꝝ tremores icurrebāt. tremor. n. ē paſſio i vtute motiua vt dcm̄ ē. ſ. ſꝫ dolor magnus accidebat eis: ꝓp quē nō poterāt qeſcē ⁊ figi. ⁊ h̄ ē forte qđ dīc Auic. ꝓꝰ tertij. ꝙ dñia ē inter apoplāā ⁊ ſubeth: qñ apoplecticꝰ clamat ⁊ eꝰ anhelitꝰ igredit̄ nocumētū. in ſubethico āt nō eſt ita. Deīde. (Uinū trēore.) Cōcludit h̄ 2ᵒ dicēs. itaqꝫ cā tremoris

Tremor quid ſit

tremoꝛis eſt frigiditas.nā ſicut dcm̄ eſt illic.multis aūt vi
denſ rigētes ſicut ebꝛij.pati. ſ.tremoꝛē ⁊ ſenes vehemēter
vt decrepiti:differūt tñ mō iſti ⁊ illi:qꝛ in ebꝛijs cā tremoꝛꝭ
eſt frigida paſſio:ſed in decrepitis cā eſt etas in q̄ multipli
catū ē friditꝰ:ita qꝫ vtraqꝫ.ſ.ebꝛietas ⁊ ſeniū calꝫ debilitāt.
℄ Deinde.(Uinū aūt.) Repetit ꝟtutē rōnis ſue vt ꝯclu
dat dicēs qꝫ vinū hꝫ pōam calefaciēdi vehementem:⁊ tre
moꝛ cauſaſ a frido:pp qḋ accidit fieri aliqd ſubꝯtrariuꝫ
ab vno ⁊ eodē.ſ.a vino vt calefacē ⁊ infridare:cum tremo
rē inducat. Dicit aūt ſubꝯtrariū ⁊ nō ꝯtrariū.qꝛ minoꝛ eſt
oppoſitio ſubꝯtrarioꝝ q̄ꝫ ꝯtrioꝝ : cū aliqñ ſimul pōſſit eē:
ſicut ꝓbaſ in ꝑ phiarmenias.ꝯtria eni nō ſtant ſimul: cuꝫ
ſit eoꝝ eē magna diſtātia in eodeꝫ gñe. ℄ Deinde.(Aut
nihil.) Soluit.⁊ ꝑ ad oppoſitionē que per rōnes iductas
oſtendiſ.ſcḋo oñdit modū ⁊ cām per quē accidit tremoꝛ.
ſcḋa ibi(coꝛrumpit aūt.) Jtidē ꝑ facit qḋ dcm̄ eſt dicens:
qꝫ nō eſt aliqd qḋ ꝓhibeat illud qḋ dcm̄ eſt.ſ.tremoꝛē fie
ri ab oppoſitis:ſicut ꝑ viā ꝯtrietatis:cū nō eodē mō tremo
rē cauſent.ſꝫ alr ⁊ alr.ſicut ꝟbigrā.aliqd pōt exuri a gelu
⁊ a calo:qꝫ aūt ħ poſſit a calido nō declarat qꝛ notuꝫ eſt.
ſed qꝛ nō erat ſic notū ꝺ frido.manifeſtat dicēs ħ fieri qñ
gelu reddit calm coadunatum nō ꝑmittēdo ipm caloꝛe.
Cōgregat eni gelu ꝑtes ſubi in q̄ calm ꝯtineſ:calm aūt in
ſcpo inde coadunatū vigoraſ.vñ ⁊ tunc fridū adurere ꝑ
accñs tūc dr̄:⁊ ħ appet in gñatiōe tonitrui:vbi vapoꝛ cali
dus ⁊ ſiccus obſeſſus frido ⁊ humido aduriſ ⁊ in lapides
ꝯdēſaſ duriſſimū:ſicut appet in lib° methe.vñ ⁊.8.phy.qꝫ
fridū calefacit ꝯuerſum q̄dāmō:pp qḋ dcm̄ eſt ſepe ſupꝰ
coꝛpa foꝛe calidioꝛa hyeme q̄ꝫ eſtate. Et ideo ꝯcludit.pp
qd eſt vt accidit:vt eadē paſſio fiet a ſubꝯtrarie oppoſitꝭ.
ſꝫ calefieri ⁊ exuri a frigido ⁊ calido.ſic igiſ ꝯtingit qꝫ ea
dē paſſio vt aduſtio cauſaſ a calo ſic ab eodē agēte.ſꝫ eni
fridū videaſ aliqñ eē cā hꝰ:ħ eſt ꝑ accñs ⁊ mediate : ⁊ qꝛ
frigidū vr̄ in ħ opari iō dixit ſic ab eodē ⁊ non ſimplr ab
eodē:ſic itaqꝫ talis paſſio poterat accidē ab eodē ⁊ nō ab
eodē.iō dixit eā fieri a ſubꝯtrarijs:⁊ ſilr ē de vino. Appa
ret etiā qꝫ alr accipit ħ phs ſubꝯtrariū q̄ꝫ in logica.voca
tur enim ħ ſubꝯtrariū qñ vnꝰ effectꝰ iducıſ a duobꝰ oppo
ſitis:ab vno qdē ꝑ ſe ⁊ imediate.ab altero aūt per accñs ⁊
mediate. ℄ Deinde.(Tremoꝛ aūt.) Addit declarando ħ
in ꝓpoſito magis di.qꝫ tremoꝛ cātur pp defectum calidi:
⁊ ſic videſ fieri ab eodē:nō tñ pp defectuꝫ cuiuſlibet ſꝫ cali
di ꝓpꝛij.⁊ ita non fit ab eodem oīno:quare videſ a ſubꝯ
trarijs fieri:quoniam calidū ꝓpꝛium ⁊ calm extraneum
velut ꝯtria ſunt vel tremoꝛ fit a ſubꝯtrarijs:in eo qꝫ fit a vi
no qḋ eſt calm ꝑ ſe:⁊ tamē ꝑ accñs infrigidat. ℄ Deinde
(Coꝛrūpiſ aūt.) Proſequiſ ad dandam cām tremoꝛis.⁊
ꝑmo oñdiſ qbus modis calidū coꝛrumpaſ.ſcḋo applicat
ħ ad ꝓpoſitū aſſignando cām tremoꝛis.ſcḋa ibi.(q rigo
rē.) ⁊ dicit qꝫ coꝛruptio calidi aūt accidit pp defectuꝫ aūt
ꝓpter extinctionē.ꝓpter extinctionē qdē accidit ſicut eſt
coꝛruptio facta a ꝯtrijs vtputa calm coꝛrumpiſ a frigido
⁊ humido extinguēdo ſuā q̄litate ⁊ ſuā q̄ꝫtitate ⁊ humidi
tate ſuffocando.ſed coꝛruptio q̄ eſt ꝓpter defectum duplr
ꝯtingit.aūt pp indigētiā cibi vt humidi ꝓpꝛij ſicut lampa
des deficiunt ab illuminatione cum nō hēant mām pabu
latiuā ignis vt oleū vel ſilr:aūt ꝯtingit calidi innati defe
ctu a calido extraneo coꝛrupti eo mō quo ignis ꝑuus coꝛ
rūpiſ a ſole ⁊ marꝰ a ſpeculo reuerbatiōis radioꝝ:⁊ ſilr la
pades ⁊ oē modicū luminare extinguiſ iuxta maioꝛē ignē
⁊ luminare poſite:vt dcm̄ eſt ſepe. ℄ Nōndū eſt ſꝫ Ariſt.
in libꝛo de iuuētute ⁊ ſenectute.qꝫ ſicut due ſunt ignis coꝛ
ruptiōes.vna qdē ꝑ marcedinē quā dicimꝰ a ſcpo ſibi fie
ri mā deficiēte:⁊ altera quā vocamꝰ extictionē factā a ꝯ
trario.ſic ⁊ in nobis duplex eſt coꝛruptio: vna eſt q̄ adue
nit in ſenio:vt illa q̄ eſt per marcedinē:⁊ altera facta a ꝯ

trario q̄ eſt ꝑ violētiā. Contingit tñ ambas has fieri ab eo
dē vt a defectu alimenti q̄lis. ℄ Deinde(Qui rigoꝛem.)
Proſequiſ oñdēdo quo ſm modos ꝑdictos coꝛruptionis
calidi poſſit tremoꝛ cāri:⁊ ꝑ in illis qbus cā coꝛruptionis
eſt extinctio calidi dicēs: qꝫ illi q patiunſ rigoꝛē incidunt
tremoꝛē a frigiditate extincto calido innato: qḋ declarat
ꝺlatius dicēs. Et iō videmꝰ qñ calm ꝓfundaſ petēs itio
ra fieri oꝛripilatiōes ⁊ frigoꝛa i nobis.imo qḋ plus eſt:qñ
calm refugit interius ⁊ fridū ꝯcludiſ interius in ſequēdo
calm:tunc fridū repcuſſum a calo ꝓfundato:vel calidus
foꝛte repcuſſum ꝓfundius a frido inſequēte ꝯtigit capil
los a in rectū eleuari:ſic etiā diceſ in 8° ꝑticula.14° ꝓblema
te.ſilr in ꝑnꝰ paroxiſmoꝝ interpolatoꝝ febꝛiū pp cās hꝰ ꝑ
poꝛndabiles accidit rigoꝛē fieri:per quē dcm typum ħ in
telligo. ℄ Deinde.(Jn ſenectuteꝫ aūt.) Hic 2° oñdit cām
q̄re tremoꝛ accidat decrepitꝭ ⁊ ebꝛijs defectu alimēti.2° de
clarat illud ꝑ ſignū.2° ibi(ſignū aūt.) Jtidem ꝑmo oñdit
modū quo hꝭ accidat tremoꝛ.2° declarat modū illius in
q̄dā ſilī.2° ibi:(eſt eni.) Jtidē ꝑ oñdit q̄re tremunt decrepi
ti.dic̄ ꝙ qꝫ in ſenio pp defectū alimēti in q̄ hꝫ eſſe calm de
ficit calm:qm̄ ſeniū pp ħ qꝫ eſt fridū:⁊ nutrimētuꝫ hꝫ eſſe
humidū digeſtibile ⁊ nutribile calido qḋ in eis nō pōt eſſe
calido deficiente. ℄ Deinde.(Ebꝛij autē.) Oñdit ħ 2° q̄re
tremūt ebꝛij:aſſignādo dr̄iam inter tremoꝛē decrepitoꝛꝫ
⁊ ebꝛioꝝ:dicēs qꝫ ebꝛij tremunt pp ħ qꝫ ꝓpꝛium eoꝝ ca
lidū deficit qꝫ ſi ħ patiuntur pp potum vini ſuperfluū vel
aliter ſi contingat qꝫ aliq̄ patiantur ab hꝭ qui patiunſ ꝓ
pter vinum:ſicut illi qui patiuntur tremoꝛem propter ſe
nium:nō tamē ħ eſt eodē modo ſicut ebꝛij:ſed alio ⁊ alio.
Et bñ dico qꝫ nō eodē modo vt appuit ſupꝛa.cum triplex
ſit modus coꝛruptiōis calidi vt a ꝯtrio ⁊ a ꝯſumptiōe hu
midi.⁊ tertius modus erat vt appuit ſupꝛa.qñ aliq vtunſ
vino nimio pp calitatē ſupexcellētē in coꝛpibus eoꝝ:qm̄
multū calm excedēs aūt coꝛrūpit ⁊ extinguit calm inna
tum ſicut magna flāma minoꝛē: aūt reddit ipm ipotenſ:
ſm qḋ calm habemꝰ potentiā ad actus noſtros.qḋ quidē
q̄nto fuerit magis auctū tanto cauſabit foꝛtitudinē i ſub
ſtātiā ſpūs:⁊ i aiaꝫ audaciā ſic dicit Aui.2° ꝑmi. ℄ Dein
de.(Eſt eni.) Declarat ħ dicēs qꝫ ita accidit in ꝓpoſito ſi
cut ꝯtingit interdū qꝫ ipm mouēs non dñaſ potens plene
ſup illud qḋ moueſ.ſicut cū aliqs lignum magnū ⁊ lōgū
nō firmiter teneat cōpꝛehēſum:vtputa ſi teneat ipm i vna
extremitate:tūc extremitas altera vibꝛaſ:qḋ duplr pōt cō
tingere:aūt qꝛ illud lignum qḋ teneſ maius eſt virtute te
nētis ſupans eam : aūt qꝛ tenens vel mouens eſt minus ⁊
debilius illo qḋ teneſ:qḋ ⁊ accidit calido extinctiōi patot
qñ tenēs tūc minus ⁊ debilius eſt eo qḋ teneſ:qḋ qdē cuꝫ
in coꝛpibꝰ vt ſenioꝝ ⁊ decrepitoꝝ accidit ꝯtinget tremoꝛē
fieri. Hꝫt enim in ſe aliqd ꝓpter qḋ virtus motiua nō pōt
ꝑfecte dñari:qm̄ cā vt aialia ꝑfecte moueanſ ſic eorum re
quirit eſſe eſt qꝫ nā vel virtus motiua nō vinceſ ab aliquo
mobili:ſed oē vincat ſicut opꝫ.ſic itaqꝫ in ebꝛijs ⁊ decrepi
tis:qꝛ nā motiua non dñaſ oīno moto:ſed illud dominaſ
eidem:accidit tremoꝛē fieri:qḋ auteꝫ ħ facit eſt frigiduꝫ:⁊
hoc eſt qḋ vltimo ħ declarat per ſignum. ℄ Deinde.(Si
gnum autē.) Dicens qꝫ hec paſſio.ſ.tremoꝛ ꝯtingat ebꝛijs
⁊ decrepitis ꝓpter friditatē ſignuꝫ eſt. qm̄ raro fit tremoꝛ
abſqꝫ rigoꝛe vel frigoꝛe.fit tamē interdum ex ſubita moꝛ
dicatione delatione vel partium opilatione.

℄ Problema. xxviij. Antiqua.

PRopter qd parū ebꝛiꝰ magis in
ſanit magis ebꝛio ⁊ ſobꝛio? Aut
qꝛ ſobꝛiꝰ qdē bñ iudicat.q aūt oio
eſt ebꝛiuſ pp id qꝫ ſenſus ſuffocati

Marginal notes: c° v° t. vi et ibi doctores. — li° 3° c° p. — Tremō q̄ ſobꝛeꝭ decrepitꝭ ꝯtingat.

ſūt:nequiēs grauitatez ferre nō iudicat.nō iudicās aūt nō eſt inordinat⁹.pauꝫ aūt ebri⁹ iudicat: ꝛ pp vinū male iudicat: q̄re inordinatus eſt:queádmodū ꝛ ſatiꝛ claremeniuꝫ exñtē amicū ꝯuicioꝝ fugiētē vindictā: vt de re dicta ꝛ nō ꝯuicia patereť aures opilabat: vt nō audiēs in ꝯtumelias ꝓuocareť:ceſſante aūt ꝯdicēte dimittēs:praua āt audiēs adhuc dicēte ñ ſuſtiebat ſꝫ male dicebat:pp id qȯ ꝓſūptuoſuꝫ erat male iudicare. Noua.

℃ Quā ob cám q leuiter a vino teneuť magis peccát vel delirát q̄ꝫ q aut grauiter ſeſe ebriarint aut ſobrij manent:˜ An ꝙ ſobrius recte iudicat.q autē penitus vinolentus eſt. qȯ ſenſib⁹ iterceptis onus ſuſtinere nō pōt nihil dijudicat atqꝫ ita non peccat. At:vo q leuit ſe ebriarit iudicat qdez qꝛ nō multum hauſerit.ſed qm̄ a vino detētus aliquaten⁹ eſt:ptātē recte iudicādi amiſit: peccet neċe eſt. Queādmodū ꝙ Satyr⁹ Claçomenius ꝓpenſus admodū erat ad maledicēdū eius aures cū accuſareť penit⁹ obſtruſerūt vt de re ageret nō i ꝯtumelias ſe ꝓuolueret. Poſtea tñ cū ceſſante iā aduerſario reſeraſſent. ⁊ pauca dicēte adhuc ille audiuiſſꝫ neq̄quā ꝯtinere ſe potuit.ſed eueſtigio maledicta effundere incepit: quoniam ſentire iam poterat.recte autem iudicare non poterat.

℃ Repetit 2ᵐ ꝓblema ꝛ dicit.q̄re eſt ꝙ pauꝫ ebri⁹ magi iſanit ⁊c̄. ℃ Deīde.(Aut qꝛ.) Soluit ꝛ diuidiť in tres ptes ſm ꝙ tripl'r ꝑt ſe hr̃e ad vinū aſſumptū. aut.n.ſobri⁹ aut ebrius vehemēť. aut medi⁹:parū.ſ.ebrius. 2ª ibi.(q aūt vino.) 3ª.ibi(pauꝫ ebri⁹) qꝛ aūt due ptes ꝑ'ſunt manifeſte ꝓſeq̄ndū eſt de 3ª. q̄ in duas diuidiť ptes. ꝑ⁹ eni oſtēdit q̄uo pauꝫ ebrius iſanit ꝛ inordinatus eſt in ſuis actib⁹ cum iudicet ꝛ nō recte iudicet: ꝛ dicat ꝙ parū ebrij ⁊c̄. ℃ Deinde ſcdo,(Queádmodū.) Declarat q̄uo nō recte iudicat ſꝫ corrupte:inducēdo morē cuiuſdā ſatiri qui dicebať claremeni⁹: ꝛ dicit ꝙ ita ꝯtingat parū ebrium male iudicare ſicut contingebat Claremenū ſatirū amicū exiſtētē ꝯtumeliarū:ſi bent eni hic alijs iproperabat:fugiebat tñ vindictā eoruꝫ. nolebat eni iproperari ab alijs ꝛ vituperari:vel aliter iſte claremenius erat amicus.i.ſocius amicabilis fugiēs tñ vindictā ꝯtumeliarū quā alius vellet ſibi inferre:ꝛ ħ eſt qꝛ ipſe dicebat de re q̄ ſibi diſplicebat rep̄hēdendo ꝛ deridēdo qui videbať ei:cum autē ille rep̄henſus ꝛ ꝯuiciatus vellet huic ſatiro clare reſpōdē:claremenius obturabat aliquo appoſito aures ſuas:ad ħ vt nō poſſet audire illū q reſiſtebat ſibi verbis volēs ſe vindicare de eo,qȯ ei dixerat.quādo aūt ille ꝯdictor volens vlciſci de claremenio ceſſauerat a ꝯdictione claremenius tūc deopilabat aures ſuas relaxādo qȯ erat appoſitū.ſed tñ ſi clare aliq̄ nō ꝑcipe poterat: ꝙ ille ꝯdictor aliqd diceret:etiā ſi pua ignominioſa eēnt. vel aliter parua loquēdo ꝛ ſubmiſſa voce:ita ꝙ claremenius nō poterat bñ que dicebat audire:nō ceſſabat adhuc claremenius a relatione ꝯtumeliarū neqꝫ deopilabat aures ſuas:ſꝫ male dicebat:ꝛ praue iudicabat: qȯ credebat tenēdo aures ſuas opilatas ꝛ nō audiens fact⁹ ꝙ ꝯdictor diceret ꝯtumelioſa ꝯtra:cum tñ fortaſſis nō diceret: vnde male dicebat ꝛ iudicabat: qm̄ ꝓſumptuoſum erat claremenū praue iudicare ꝯ illū quē nō audiebat: ideo debebat aures deopilare ꝛ ceſſare a ꝯtumelijs: eodez itaqꝫ mō facit parū ebrius:qꝛ mēte ipeditavino nō diſcernit ꝯueniētia ꝛ honeſta ab oppoſitis. Fortaſſis aliter qs exponet dicens:ſed maledicebat.ſ.ꝯdictor claremenij: qꝛ non dꝫ homo curare de verbis claremenij:cū ſit qdā deriſor: vt ꝯtumelijs illatis hoīes in ſolatiū inducat:pp qȯ reſiſtens claremenio praue iudicat. ꝑᵐ tñ melius ⁊c̄. Scias ꝙ ſatirus ꝓprie dr̄ qui aliorū vitioꝝ rep̄hēſor exiſtit. q̄lis fuit Oratius: Iuuenalis. ꝛ cōe quidē eſt ꝙ hȯ ſatiri ꝛ deriſores moleſtiſſime ſuſtinent reprehenſiones ꝛ nugas de eis factas: cum tñ libenter in alijs ħ agant:ꝛ forte pp iſtum ſmonez repertum eſt ꝓblema cum ꝑus non fuerat tactum. — Satir⁹ q dicať

℃ Problema. xxix. Antiqua.

PRopter qd ad vinū dulce delectabile exiſtēs nō ſiūt ebrij:˜ Aut q͞a nō ꝓpriū humorez hꝫ dulce: ſed extraneuꝫ: amator ergo dulcis ꝛ nō amator vini erit qui vincitur. Noua.

℃ Cur vini dulcis qȯ ſuauis eſt ebrioſuꝫ neminē eē arbitramur:˜ An ꝙ vinū dulce nullū saporē obtinet ꝓꝑuꝫ vini ſꝫ alienū penit⁹ reddit:igiť dulcis rei nō vini auidus appellandus eſt:q vini dulcis teneť deſiderio.

℃ Quare eſt ꝙ ex vino dulci nō inebriant potātes. Et tūc inuit motiuū ſuū q̄ſi dicat. vr̄ ꝙ debeāt iebriari: qm̄ ē dulce delectatiōes iducēs:qȯ aūt tale eſt ex ipo bibiť in multa q̄ntitate q̄ ſumpta debērēt inebriari. ℃ Deide.(Aut qꝛ.) Soluit dicēs cám eſſe:qꝛ vinū qȯ eſt dulce excellēter non hꝫ ꝓpriū saporē ſed ex̄neū potius:pp quē appetiť:vinum eni nō dꝫ aliquē saporē excellētē hēre: ꝛ vr̄ nullā aliarū diſpōnē. vñ Gal.in teg.ca° cārū. vinū dꝫ eſſe mediū circūſtantiaꝝ oium.neqꝫ eni ſit aquoſum neqꝫ q̄litatē hñs aliquā excedentē vt ſtipticā aut amarā.vl.ſ.dulcē.ſi ergo ita eſt:ille qui vinci deberet a vino ꝛ ſic inebriari: qꝛ tñ nō eſt amator vini ſed dulcedinis reperte in ipo vino:ideo natura eius attrahit dulcedinē ꝛ vtiť ea magis vino derelicta eius potētia.vnde nō inebriatur cum dulce nō habeat inebriare.ſed vinū rōne qua eſt calidum fumoſum. Quidaꝫ aūt vt ſibi faciliorē faceret intellectum qui in quod inuenitur mutaſſe. Amplius pōt addi:quoniā dulce: vt dcm̄ eſt in.12° ꝓblemate eſt lenitiuū viſcoſum pororū opilatiuuꝫ ꝓpter qȯ vinum non poteſt in caput effumare ſibi via denegata: ꝛ hoc iam ſuperius apparuit ita ꝙ eſt ſmo phi. inebriari ꝯtingit a vino ſm ꝙ eſt calm̄ fumoſuꝫ dulce āt nō eſt ħ:quare ⁊c̄. Et per ħ patet ſolutio ad motiuū Ariſto. quoniā ⁊ſi multū bibať ex vino dulciſſimo bibiť ſemp rōne dulcedinis qua eſt dulce:ꝛ nō ſub rōne qua vinū eſt. Et ſcias ꝙ iſte ſmo non ſolū verificatur in vino dulci nāliter:ſed in vino dulci per artem: vt qñ vino admiſcentur ſpēs ꝛ ʒucharuꝫ vel mel:qȯ ꝛ ſocha vel clareta vel nectar appellaťꝛ ꝛ forte tale vinum eſt illud qȯ dicebatur hikeon in.12° ꝓblemate:cuius pars eſt hoc problema. — Vinū q̄ le eē dēs

℃ Problema. xxx. Antiqua.

PRopter qd ebrij a ſole calefacti maxie gaudēt:˜ Aut qꝛ gaudēt digeſtione:adhuc autez ꝛ qꝛ infrigidati ſunt: pp qȯ ꝛ apoplexie ꝛ ſtupores citiſſime poſt potus ſiunt. Noua.

¶ Cur ebrioſi ſolis calore gaudere maxime ſoleant? An qm̄ cōcoctionē deſiderāt: atq̨ etiam q̄ refrigerati admodum ſunt. ex quo attoniti ſtupidiq̨ mox fieri ſolent a potu.

¶ Quare eſt q̄ ſufficienter inebriati gaudent ⁊ delectant cum caleſiunt a ſole. ¶ Deinde. (Aut q̄.) Soluit ⁊ aſſignat duas cauſas ⁊ dicit pͥmo ideo eſſe quoniā tales indigent vt vinū digerat̄ aſſumptū: qđ ⁊ ſol ſui caliditate viuifica digeſtiua operat̄: q̄re ⁊c̄. ¶ Deīde. (Adhuc aūt.) aſſignat aliā cām dicens q̄ amplius pp̄ hoc eſt: q̄ cum ſint īfrigidati ex vino infrigidāte ⁊ debilitante calidum inatuꝫ indigent calefieri: qđ ⁊ ſol operat̄ cum cura fiat p̄ ꝯͣrium. q̄re ⁊c̄. ¶ Deinde. (Propter qđ) Hic infert correlariū approbatiuū q̄ ſint frigidi qm̄ ipſi velociſſime icurrunt apoplexias paſſiōes ⁊ ſtupores poſt aſſumptuꝫ vinum ad ebrietatē: ſicut etiā dicit ypo. in 5° pticula affo. ſi iebriatus aliqs repēte ſine voce ⁊c̄. Et ſcias q̄ h̄. Ariſto. p̄ appoplexias ⁊ ſtupores intendit oēs egritudines que ꝯtingunt in v̄tute aīali ſiue motiua ſiue ſenſitiua. ¶ Notādū q̄ vinū ſumptū ad ebrietatē duplicit̄ infrigidat: aut q̄ h̄ñs multū humiditatis aſſociet ſibi frigiditatē ſicut dcm̄ eſt in. 6° ca° ita q̄ ſua actuali friditate ⁊ humiditate extinguat innatū calm̄ ⁊ ſuffocet. aut q̄ calidum vini potēs attrahēdo ad ſe caliduꝫ innatū ipm̄ extinguat: ſicut magis ignis paruū extinguit. Nūc autē his duob⁹ modis extinctionis ⁊ infridationis calidi: calefieri a ſole videt̄ ebrijs ꝯferre: ⁊ licet magis ſmo Ariſto. 2ᵐ modū oſtēdat. p̄ quidē modo eo q̄ infrigidatum calefaciat ⁊ indigeſtū digerat. 2° qđeꝫ modo qm̄ caliditatē nālē debilem futuram ꝯhi ⁊ diſſipari a caliditate excellenti vini ſui ꝯfortet caliditate viuifica indiuiduoꝝ cōſeruatiua. ſicut pꝫ in 2° de gñatione aīaliū. pp̄ qđ dictus eſt deoꝝ viroꝝq̨ pater in 3°. de anima. q̄ quidem more perfecti parentis quod generat ⁊ cōſeruat. ibidem in. 33° p̄blemate repetitur hoc problema.

Hoc poe
te dictus
ibidem
adducit

¶ Problema. xxxi. Antiqua.

PRopter qđ ebrijs quādoq̨ multa videntur vnum videntibus. aut quia principia viſuū exterius mouent̄ a vino: quēadmodū totū caput: motis aūt pͥncipijs: nō ad idē confert viſus: ſed vt in partem vtranq̨ eius qđ videtur: propter qđ duo videntur: hoc idem fit: ⁊ ſi quidē inferius reꝑmat viſuꝫ. mouet enim pͥncipiū viſus qđ nō ad idem cōferat cū altero: talis qđē igit̄ motus exterius fit: q̄ aūt eſt a vīo iteri⁹: differt aūt nihil: eadem enim faciet q̄liter cūq̨ moueat̄. Noua.

¶ Cur vinolentis multa iterdū apparet qđ vnū eſt? An q̄ cōſpectus initia intriſecus a vino mouent̄. ſicut vel caput totū ſollicitari neće eſt. At cū initia mouent̄ cōſpectus. idē ſeſe applicare nō quit. ſed q̄ſi partē rei obiecte vis vtraq̨ cōſpiciendi attingit: Merito igitur res vna ſuſpitionē recipit geminationis qđ idē vel oculo ſubter oppſſo pōt euenire. Cōſpectus enim mouet̄ initium vt ei coire cū altero nō ampli⁹ liceat. Sꝫ hic motus extrinſecus eſt. Vini autē ille intrinſec⁹ oritur. nec q̄equā intereſt. idem enim ſequetur qualiter cūq̨ aſpectum commoueris.

¶ Repetit decimū p̄blā vt alr̄ ſoluat ⁊ iā appuit dubōnis expō. ¶ Deīde. (Aut q̄.) Soluit. ⁊ diuid̄ i tres ptes p̄ cāꝫ bin⁹ aſſignat dicēs lō ec̄: qm̄ pͥn⁹ viſionē cāuīa: ſic ē v̄t⁹ viſiua criſtallina ⁊ ſpūa viſibiles mouet̄ ⁊ recedūt a vīo ab eoꝝ ſitu nāli eodē mō ſic ⁊ to" caput ſordiate mouet̄: pͥncipijs aūt viſiōis ſic inālr̄ mot̄ viſus nō coicidūt ⁊ terminant̄ i eādē ptē loci determinate: ſꝫ poti⁹ coicidūt ſil̄ tpe et ꝯterminant̄ i vtrāq̨ ptē: vt ſurſuꝫ ⁊ deorſuꝫ: vel in dextrū ⁊ ſiniſtrū rei viſe: pp̄ qđ accīt vnū appere duo. vñ Gal. i 4° đ ac. ⁊ mor. ſi ocls moueat̄ ꝟſus maiorē angulū vel minorē nō magnū viſui erit nocumētū: ſi v̄o ꝟſus ſupiorē vel iferiorē ptē vnū duo appebit. ¶ Deīde. (Hoc idē.) Declarat h̄ p̄ ſilē i exteriori dicēs h̄ fieri mō ſilī ſic ſi aliqs vel aliqđ apponat vel apponat̄ ſub oclo pp̄ diuīſas ſcripturas: qđā eī h̄ñt ſi qs. alij aūt ſi qđē: ita q̄ pupilla cōpmat̄ ad ptē inferiorē: ſic. n. mouebit̄ criſtallina ⁊ ſpūs viſibilis cū virtute viſiua i viſionū pͥn⁹: ita q̄ vnū pͥn⁹ viſiōis nō ꝯterminabit̄ ad eādē ptē loci cū altera pte. vt. ſ. ābo viſus p̄piciāt in eandē ptē vel cū altera. ſ. viſione. ¶ Deinde. (Talis q̄ dē.) Aſſignat 3° dr̄iam iter motū oculi a cā exteriori ⁊ interiori repetēdo qđdā: ⁊ dicit q̄ hꝰ motus oculi ad inferius reꝑmendo accidit a cā exteriori. q̄ aūt fit a vino accidit ab īteriori: ſꝫ nō refert q̄cū q̨ fit mō: ſiue ab iteriori ſiue ab exteriori: cū ſemꝑ ſaluet̄ apparētia vt q̄ vnū videat̄ duo.

¶ Problema. xxxij. Antiqua.

PRopter qđ ebrioꝝ ligua peccat? vtrū q̄ quēadmodū totū corpus fallit̄: ſic ⁊ ligua fallens peccat: ⁊ nō pōt dictionē articlāre. aut ſpōgioſa ē ligue caro: madeſcā aūt eleuat̄: h̄ āt accñte pp̄ groſſitieꝫ q̄ eſt a tumore difficult̄ mobilis exñs non pōt certificare. aut q̄ pp̄ hoc neq̨ in humido poſſum⁹ loq̄ pp̄ abſentiā aeris: neq̨ qñ in ore accipim⁹ humidū: in ebrietate ergo in humido multo lingua exñte nō certificam⁹: nō certificare āt ē peccare. Aut q̄ inebrietatib⁹ aīa cōpatiēs fctā peccat. igr̄ aīa hoc patiēte merito ⁊ liguā h̄ pati: ab illa. n. eſt pͥncipiuꝫ loq̄ndi pp̄ qđ ⁊ abſq̨ ebrietate qñ aīa patit̄ qđ cōpatitur ⁊ lingua ſicut eſt ⁊ timentium. Noua.

¶ Cur vinolētoꝝ lingua oberret? Atq̨ quēadmodū coꝛp⁹ totū in vinolentia titubat ita etiā ligua labēs oberrat. nec explanare pt̄? An qm̄ caro ligue mollis ⁊ iſtar ſpōgie eſt. amplia t̄ madeſcēs: atq̨ extollitur: itaq̨ ob molē retardioꝛ fit. exꝑmereq̨ ſincere nōualeat? An q̄ vt in aq̄ ob abſētiā aeris loq̄ nō poſſum⁹. ita neq̨ cū nimiū in os humorē i didim⁹. igr̄ q̄ vinolētoꝝ ligua i nimio hūore ſe voluit. idcirco exꝑmere ſincere nō pt̄. An aius quoq̨ vinolētoꝝ cōpatiens errat. At ſi aius ita affect⁹ ē liguā ēt parit̄ affici cōſentaneū eſt: inde enim oē loquendi initiuꝫ

ducitur. quo fit vt etiã ſine vinolẽtia vbi ani
mus quẽq; hauſit affectũ: lingua etiã ſentiat
atq; cõpatiatur. vt in metuentibus patet.

¶ Quare eſt q lingua ebrioꝝ ceſpitat non potẽs plene in
opõnẽ ꝓpriã q̃ eſt ſmonẽ articulatum ꝓferre: imo icurrit
balbuciẽ. ¶ Deinde (Utrũ q:) Soluit τ diuidit in 4or ptes
ſm q 4or hꝰ cãs aſſignat. Et p̃ aſſignat vnã rõnẽ ſumptã
a pte inſtrũ vlis vt totiꝰ corpis dicẽs p̃ iõ eẽ q: ſicut totũ cor
pꝰ qd eſt vas τ inſtrm aie vlr peccat τ decipit in ebrietate.
ita veriſile eſt liguã peccare q̃ ps exiſtit totiꝰ. 2° in ꝓlatiõe
ſmonis articulati. ¶ Deide. (Aut ſpongioſa.) Aſſignat
2° aliã cãm ſumptã ab indiſpõne organi. Et dic iõ eſſe qm̃
caro ligue eſt ſpõgioſa rara τ mollis valde ſicut ſpõgia ma
rina. vñ Ari. i p̃ hyſto. aialiũ. Eſt aũt ligua caro rara ſpõ
gioſa. Et Auic. 3° cañ. ingt liguã eẽ ſubaz cõpoſitã ex car
ne lara i quã penetrãt vene lacerti τ nerui. τ eiꝰ humor eſt
humidus. eſt aũt rara q: i raritate digerit ſaliua τ ſozat:
qd aũt h̃ opat oz hr̃e capacitatẽ in q̃ tãdiu digerẽdũ reti
neat q̃ad ſit digeſtũ. ſũt eni in ipa ſicut dicunt anothomiſte
vene τ arterie magne τ multe ſm ſui corpis q̃titatez ſibi
raritate ꝑſtãtes: replẽt eni eã calo digeſtiuo. q̃; pp raritatẽ
hꝰ cũ ipa fuerit humectata vini hũiditate extẽdit ad au
gmẽtũ p totũ ad modũ q̃ ſpõgia magnificari vr̃ aq̃ ĩbibi
ta: pp qd cũ difficultate mouet pp groſſitiẽ τ tumorẽ quẽ
acquiuit: q̃re nõ põt ſmonẽ articulatũ ꝓferre. ¶ Deinde
(Aut q:) Ponit 3° aliã cãm rõne medij idiſpoſiti: τ dic q
alia cã eſt q: ſicut nõ poſſumꝰ loqui ↄtinue i hũido vt ſi eſſe
mus ſub aq̃. eo q deficeret nobis aer. ſ. q eſt mediũ in locu
t.c.75.τ tiõe: ſic pz 2° de aia. neq; etiã qñ i ore habuerimꝰ aquã vel
76.τ ide aliqd humidoꝝ: eodẽ mõ nõ poſſumꝰ loq inebrietate τ ſ
mõe certificare qd ↄcepimꝰ. p ſmonẽ. n. ſignificatiuũ q̃s
de re certificat. τ h̃ iõ q: multũ humidũ vinoſũ ĩbibitũ
eſt in lingue ſpõgioſitate remolliẽs lacertos eiꝰ nouez qbꝰ
mouet τ firmat. Cũ aũt ſic fuerit ↄtigit liguam peccare τ
ab eius actu deficẽ. ¶ Nõtñ eſt q ſignãter Ariſt. dixit lo
q nos nõ poſſe aere deficiẽte: τ nõ dixit vociferare. qm̃ bñ
ↄtingit vocẽ emittẽ ſub aq̃ expellẽdo aerẽ ↄtẽtũ in inſtrũis
locutõis pus: nõ tñ loq poſſumꝰ. ſ. ſmonẽ ampliꝰ ſignifi
catiuũ ꝓferre. qd eſt qdã modus vocis. qm̃ in locutõe nõ
opz ſolũ aerẽ ex̃ emittẽ. imo etiã intꝰ adducẽ. Et ſcias q il
lud humidũ ĩbibitũ in ligua nõ ſolũ ipedit locutiõez: imo
T.c.88. etiã guſtũ. ſic dr̃ in 2° de aia. ligua. n. ↄgruit i duo opa nãe:
in guſtũ. ſ. τ locutionẽ: ſic dr̃ in 3° addit ẽt Gal. 4° de iuua
mẽtis mẽbroꝝ. q ipa eſt ſicut mariꝰ molẽdinarij rõne pnci
palis agẽtis q̃ farinã ſub mola reuoluit. ¶ Deide. (Aut
q:) Ponit 4° aliã cãm rõne pncipalis agẽtis: dicens itez
iõ eẽ. qm̃ aia i ebrietate cõpatiens corpi peccat ſicut τ corpꝰ.
Cap̃ p̃ Uñ auctor. 6. pñcꝰ. aia ↄiuicta corpi paſſiões corpis imita
tur. pp qd in p̃ phiſionomie dr̃. aia ↄſequit corpa τ eoꝝ
motibꝰ patit. Cũ aũt aia q̃ eſt qdã totũ ṽtutis ſic peccat:
ↄdignũ eſt etiã ṽtutẽ ab aia receptã in lingua compati ei:
qm̃ ab aia ſicut ab originali fonte totius eẽ corpis τ actꝰ eſt
T.c.37. pñm loquẽdi. vñ in 2° de aia dr̃ q ipa ſit pñm q̃ viuimꝰ ſenti
τ alibi mus τ intelligimꝰ. ¶ Deinde. (Propter qd) Infert corm
qdã ꝓbãdo q aia patiẽte ligua patit. dicẽs. q iõ qm̃ aia
eſt pñm locutõis τ oĩs vlr actus: qñ ipa aliqd patit etiam
nõ exiſtente ebrietate lingue ipeditiua: virtus ligue ſibi cõ
patit: cũ ab ipa depẽdeat: qd appet in linguis timẽtium τ
rigentiũ exũ: in qbꝰ nõ exiſtit ebrietas. τ tñ eoꝝ ligue pec
cãt pp ipedimẽtũ aie. τ de h̃ eſt ſmo in. 13° ꝓblemate. 8e. p
ticule. τ in. 46. xi. pticu. ¶ Et nõ q aia cũ ſit qd imãle in
corporaĩ nõ patit de ſe a vino nec breuiter ab aliquo mãli
T.c.51. corporeo: qm̃ mãle nunq̃ imãle trãſmutat: cum oporteat
τ alibi agẽtia cõicare in mã: ſicut oñdit p̃ de gñone τ corruptõe.
T.c.65. τ pp h̃ dcm̃ eſt in p̃ de aia q ſi ſenex accipiat oculũ iuue

nis vtiq; videbit ſicut iuuenis: ad denotãdũ q aia τ eius
põe nunq̃ p ſe ſeneſcũt aut corrũpunt: ſed aia dr̃ tũc pati
cũ nõ põt in actũ ꝓꝑriũ: qd eſt cũ organũ eius fuerit indi
ſpoſitũ: eo q opatiões ſiũt p ↄiunctũ ſicut appet i p̃ de aia.
q̃re aia potius p accñs q̃; p ſe dicẽda eſt pati. ¶ Dubitat
qm̃ alicui videbit q vinũ nõ ipedit linguã: imo ei potius
expediat: qm̃ aues quarũ nõ eſt loq: qñ fuerit potate vino
τ inebriate mouent vt loquant: q̃re τ hoĩes magis τ expe
ditius loquent pp ebrietatẽ. Dõm eſt ſicut dcm̃ eſt in. 16°
ca° opationẽ vini τ alioꝝ agentiũ diuerſificari pp diuerſi
tatẽ ſuſcipientiũ: vñ q: aues ſunt alterius nãe q̃; hoĩes. ſic
ciores eni ſunt τ calidiores q̃litatiue vt in pluribꝰ hoĩe: iõ
ab vno τ eodez in nobis τ illis pñt diuerſi actus ꝓuenire.
Aut dõm eſt q tales aues non loquerentur inebriate ni
ſi prius potaſſent vinũ τ eẽnt paulatim docte ab hoĩe: ſz da
to q loquant equiuoce tñ: nõ eni ipediunt lingue eaꝝ in
ebrietate a locutõe: imo magis loquunt: q contingit q̃a
lingue earũ ſunt ſicce nãliter τ ſaliuis nõ humectate: neq;
etiã vt noſtre ſũt rare: τ q: earũ fantaſia turbata eſt pp vi
nũ: q̃re autẽ q̃dã aues vident loqui q̃buſdã animalibus
perfectioribus nõ hoc valẽtibus in decima dicet pticula.

¶ Problema. xxxiij. Antiqua.

Propt qd ebrij τ q ſũt circa mare gaudẽt ſole? Aut q: ebrij q̃dẽ idi
gẽt digeſtõe: ſimul accit q̃dã loca infrigidari: pp qd τ appoplexie τ
ſtupores poſt potus: marini autez pp id q ſemp in humido ſunt hoc faciũt. Noua.

¶ Cur ebrij oẽs q mari operã dãt libẽter ſo
lis tepori ſe dedunt? An q ebrij concoctio
nem deſiderant: ſimulq; euenit vt partes
corporis quedã refrigerent. itaq; ſtupidos
attonitoſq; poſt potum fieri nouimꝰ. Ma
ritimi autẽ illi qm̃ in humore ſemp ſuã de
gunt etatem calorẽ porro deſiderant.

¶ Repetit 30m ꝓblema vt ſibi addat τ dicit q̃re ebrij τc̃. Et
itez q̃re illi qui ſunt circa mare vt naute τ piſcatores aut
etiã q̃rũ hitatio eſt ſupra mare gaudẽt τ delectant a cali
tate ſolis. ¶ Deide. (Aut q:) Soluit h̃ τ p̃ ad pm queſitũ
qd iã expoſitũ eſt. 2° ad 2m τ iõ eſſe qm̃ illi qui ſunt in mari
eo q ſunt ↄtinue in humido τ ſic in frido qm̃ humidum
plurimũ aſſociat ſibi fridum vt dcm̃ eſt prius. facuit h̃. ſ. q
gaudẽt τ delectant calitate ſolis eos calefaciente τ viuifi
cãte atq; hũidũ marinũ exiccãte. τ ſi hitãtes in iſulas ma
rinas pp calitatẽ τ hũiditatẽ acq̃ſitã a mari ſũt lõgeui τ
ſani ſic tradũt phy. tñ in mari hitãtes humectant τ ifridã
tur nimis. nõ eni aer ad eos ꝓuenit depuratꝰ a vẽtis τ ſub
tiliatꝰ: ſed vaporibꝰ admixtus. Et ſi dicat ab Auer. in tra De h̃ i p̃
ctatu de morte τ vita aquã maris eẽ calidã τ humidã. aut metheo.
h̃ referendũ eſt ad aquã ſimplr que frigida τ humida exi cap̃ p̃. τ
ſtit nã. aut q: aq̃ maris eſt calã τ humida. ſ. illa que eua in. ij. co.
porat eleuata a corporibꝰ ſupioribus per cõparationẽ ad pmo ca.
illam que remanet. illa enim eſt frigida potius τ ſicca.

¶ Problema. xxxiiij. Antiqua.

Propter qd ebrij ipotẽtes ſũt coi
re? Aut q: oz magis aliquẽ locuz
calefieri alio corpe. hi aũt pp mul
titudinẽ calitatis ipotẽtes ſũt. ex
tinguit. n. calidũ qd eſt a motu factum a cõ
tinẽte. Aut q: opz q̃dẽ calefieri inferiora lo

ca. Vinū aūt ſurſuz aptū natū eſt ferri q̄re il lic fac caliditaté: erīde aūt ducit. ⁊ poſt cibum minime ſpmatiçātes ſunt. ⁊ p̄cipiūt prādere q̄dé multū cenare aūt paꝝ: idigeſtis autē crtib⁹ ſurſuz ferꝭ: digeſtis aūt ferꝭ deorſuz calm ⁊ hūidū: ſpmatis aūt ḡnatio fit ex his ⁊ laborātes polluunꝭ: qꝛ hūidus ⁊ calꝭ labor ē. Si ḡ in h̄ loco fiat ſupfluitas accit pollui. pp idē aūt ⁊ ī egritudib⁹ q̄buſcūqꝫ fit accidit ⁊ timidis ⁊ moriētib⁹ ſilr. Noua.

¶ Cur vinolēti ꝯcūbe nequeant? An q̄ ptē corpis q̄ndā ampli⁹ q̄ꝫ reliquū corp⁹ incaleſcere op⁹ eſt: qȯ vinolētis ꝯtigere pre nimio calore nō pt. Calor igr̄ q̄ a motu nāe iterno ꝑſtaꝭ obtētu caloris ābiētis extiguiꝭ? An q̄ ptes corpis īmas recaleſcere opus eſt. Vinū aūt in ſublime efferri aptū eſt. itaqꝫ calorē quēadmodū illic excitat ita hinc auocat atqꝫ abducit. Poſt cibū quoqꝫ libido veneris mīme icitaꝭ. Vñ prādere large: cenare pce p̄cipiūt. Cibo enī ꝯcocto ſurſuz. crudo deorſuz ferꝭ ⁊ humor ⁊ calor. Ort⁹ aūt ſeminis ex his eſt. ⁊ fatigatis idcirco p ſomnuz ꝯfluit genitura q̄ labor corp⁹ hūidū ⁊ calꝫ reddit. Q̄ ſi excremētum ea ī pte ſubſtiterit: euenit certe vt p ſomnū erūpat. Hec eadem cā eſt cur in aduerſis q̄buſdā valitudinibus id eueniat atqꝫ etiā metuenti ⁊ morienti.

¶ Repetit 11ᵐ ꝓblema vt magis manifeſtet. Et querit q̄re ⁊c̄. ¶ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit ⁊ diuidiꝭ in tres ptes fm q̄ tres ſolōnes aſſignat. Et ꝑ ponit vnā vlem ⁊ iā patuit. ¶ Deinde. (Aut qꝛ.) Aſſignat aliā ſolonē particularem magis dicēs iterum aliā cām eſſe. q̄ñ in actu coitus oportet q̄ ptes inferiores caleſiant ſicut renes vaſa ſpermatica ⁊ ōis pars inguinalis cū virge adiacētibꝫ. in ebrietate aūt ꝯtingit ꝯ̄rium: qꝛ cum inebriari ſit calm eē in locis q̄ ſunt circa caput: vt dcm̄ eſt vinū calm exñs ferꝭ ſurſum ad partes capitis quas calefacit deferēs ſecum calm illuc a ptib⁹ inferioribus: quare partibus inferiorib⁹ infridatis nō poterit ſperma emitti: cuꝫ ſpūs pp friditatē abſorptus ſit expulſiu⁹. ¶ Deinde. (Et poſt cibū.) Aſſignat tertiā cām q̄ ſumiꝭ a mā coitus. ⁊ ꝑ facit h̄ dicens ideo eē q̄ñ volentes coire poſt cibuz multū replentē. aut oīno nō emittūt ſperma. aut modicū valde. Vñ ⁊ medici volentes coeuntibus ſperma augmētare p̄cipiunt eis vt debeant q̄ntitatē alimēti multum ſufficienter in prandio ſumē. in cena aūt paꝝ: vt aduenīete hora qua volunt coire ſit celebrata digeſtio ⁊ ſupfluitatū ipedientium facta expulſio: ⁊ h̄ ideo qꝛ q̄ꝫ diu cibaria fuerit idigeſta: calm ⁊ humidū: q̄rum vnū eſt coit⁹ actiuū ⁊ alteꝝ mā: deferreꝭ ad locū ſupiorē. ſed facta digeſtiōe reuertiꝭ deorſum: cū mot⁹ ille ceſſauerit ſicut etiā dicit Ariſto. in libro de ſom. ⁊ vigilia. tūc q̄dē pōt fieri coitus qꝛ exiſtit iā mā ipſius vꝫ puta ſpma ḡnatū. ḡnaꝭ enim ex nutrimentis iā digeſtis. Eſt nāqꝫ ſpma ſupfluuz vltimi alimēti ſanguinei in ptes diſtributi ſic dr̄ in ꝑ de ḡnatiōe aīaliū. ¶ Deinde. (Et laborātes.) Declarat h̄ 2° q̄ ḡnatio ſpermatice māe ſit ex calo ⁊ humido dicēs q̄ laborantes ⁊ exercitātes ſe ⁊ p̄cipue labore calefactiuo partium inferiorꝫ ſicut eſt ambulatio ⁊ magis eſt equitatio ex q̄bus renes ⁊ vaſa ſeminis calefiūt: polluunꝭ ſpmata emittēdo in ſomno: vel q̄ etiā vigilādo leuiter ⁊ cito egunt poſt laborē: ⁊ h̄ qꝛ laboris eſt colliquare vt dcm̄ eſt ſupra: ita q̄ caliditatē ⁊ humiditatē in corpe mouet ⁊ creſcē facit dū tamen multum nō excedat. ¶ Deinde. (Si ḡ) Tertio ꝯcludit ꝯ̄cēs: ſi ḡ in h̄ loco. ſ. inferiori accidat ꝯgregari ſupfluitates ſpmatica ꝯtingit pollutionē cito expelli: ⁊ tūc pp illud vltertius ꝯcludit dicēs. quare in oībus egritudinib⁹ ⁊ diſpōnibus in q̄bus ꝯtingit humiditatē ſpermaticā eē deorſuz circa partes totius: accidit pollutiōeꝫ fieri: ſicut in q̄buſdā accidit febribus flegmaticꝭ multa earū mā corpora replētibus: ⁊ ꝯtinuā debilitātibus virtutē: ſicut vidi in viro febricitāte: cui pollutio accidebat ad tactū corpis vbicūqꝫ ⁊ cuiuſcūqꝫ: pp qȯ me a tactu multotiēs arterie ꝓhibuit: hec aūt pollutio nō ſolum ꝯtingit in egritudine corporali: ſed etiā in paſſione aīali: vt in illis qui patiunꝭ timores ⁊ morientibus ⁊ ꝓpinquis valde ſeparationi aīe a corpore: qȯ pp egreſſionē innati calidi diſſoluta virtute educentis humidum radicale cōtingit: in timore vero propter fugam caloris ſubitam ad partem inferiorē factam expellentem humidum: quoniā timor eſt infrigidatio ſuperiorum: vt dictum eſt in ſcōa particula: ⁊ de his erit ſmo noſtus in ſeptimo capitulo ſequentis particule.

Sp̄mā q̄d ſit

¶ Problema. xxxv. Antiqua.

PRopter quid iuuenes exiſtentes mingūt magis q̄ñ inebriantur q̄ꝫ ſenes? Aut pp id q̄ calidi ⁊ humidi ſunt: multa ꝯfluēs fit ſupfluitas pp id q̄ nō cōſumit corpus humidū: q̄re ſup effunditur. ſenibus aūt factis pp ſiccitatē: ſuperabundantiaꝫ attrahit corpus? Aut qꝛ magis ſomnolēti ſunt iuuenes ſenibus: pp quod iuuenes quidē in ſomno exiſtentes latet motus vrine egredi anteq̄ꝫ ſurgant: ſenes aūt nō quēadmoduz neqꝫ exteriorum motum nihil minus aliud latet eos q̄ꝫ iuuenes. manifeſtuz autē eteni ipſi iuuenes ī ꝓfundis ſōnis marie migūt. Noua.

¶ Cur iuuenes potiuſq̄ꝫ ſeniores imigant vbi vino ſeſe ebriauere? An q̄ñ iuuenes humidi ſunt ⁊ calidi multū: idcirco excrementū humoris ꝯfluit in veſicā. Exiguum eniꝫ a corpore eoꝝ abſumitur: quāobrem id effundi neceē eſt. Seniorib⁹ vero corpus pro ſua ſiccitate humorē nimiuz attrahit atqꝫ ibibit? An q̄ iunioꝝ nā ad ſomnum ꝓpenſior q̄ꝫ ſenioꝝ eſt quocirca grauiter iuuenes conſopitos vrine ſepe excitatio latet. vt hec ꝑus erūpat q̄ꝫ illi ſurrexerit. Seniores aūt latere minime pōt: quēadmodū nec externoruꝫ motuū quiſq̄ꝫ minus ab his percipi q̄ꝫ ab adoleſcētib⁹ pōt. Conſtat q̄ mō diximus q̄ñ q̄dē iuuenes ipſi tum maxime imingunt cum arcte ⁊ grauiter dormiunt.

¶ Quare eſt q̄ iuuenes cum inebrianꝭ maiorē quantitatē vrine mingunt q̄ꝫ ſenes ⁊c̄. ¶ Nōndū eſt q̄ p iuuenes

hic intelligo pueros eo q ſunt in dictis Ariſt. eos eſſe calidos ꝛ multā ſuperfluitatē in eis eſſe que iuuenibus nō inſunt. p ſenes autē intelligo vltimā iuuentutis ꝯſiſtētiā ꝛ ſenectutē vt ꝛ tota etas in duas diuiſa ſit ptes. Senectutē autem fortaſſis dico p̄mā ſolū ꝛ non ſcd̄am: eo q in ſenioribus pp humiditates ſuperfluas educibiles p vinū exiſtes in eis: ꝛ ꝓpter ꝯtemtiue debilitatē accidit vrinā multiplicari. ℭ Deinde. (Aut pp.) Soluit. ꝛ diuidit i duas partes ſm duas cāe quas aſſignat ibi ſcd̄a. (Aut q2.) Dicit itaq3 q pueri pp hoc q ſunt calidi ꝛ humidi: multa i eis ſuperfluitas aggregat: eo q corpoꝝ eoꝝ humidū valde cāſm debitās nō ꝯſumit ſuperfluū pfecte a calore ipoꝝ: ꝛ potiſſima qdē cā gnatiōis iſtius humiditatis ſuperflue eſt guloſitas eoꝝ ꝛ vite iordinatio. h autē dico: q2 ſue nāe relicti ſm medicos ſunt tēpati: ſuperfluitate itaq3 multa i eis exiſte deſup ad infra effundit in veſicā: donec tādē euacuat exterius: ſed in ſenib9 ꝛ in his q noie eoꝝ ſignificant pp ſiccitatē ꝛ vacuitatē exiſtē in eis cū mēſuratiōe vite: corpus itaq3 attrahit ꝛ ībibit ſibi in poroſitatibus vacuis ſuperfluā humiditatē vini. ℭ Nōndū eſt q q̄ntum ad euacuationē ſuperfluitatū oīum humoꝝ maior ſit euātio in pueris in tali caſu q̄3 in iuuenib9 aut alīgs: ꝛ maxīe q2 calor vini diſſoluit humiditates paſſibiles pueroꝝ: q̄ntū aūt ad euātionē colē que p vinū euātur maior eſt euātio in iuuenibus vñ ꝛ medici ponūt q vini iuuamētū in iuuenib9 eſt colerā ꝛ vrinā euacuare ꝛc. ℭ Deinde. (Aut q2.) Aſſignat aliā cām dicens q alia cā eſt qm̄ pueri pp etatē q̄ eſt humida: magis abūdant in ſomnis q̄3 ſenes: ſicut dr̄ in l̄ de ſom. ꝛ vigilia: ſed in ſomno multiplicat vrina valde pp bonā digeſtionē q̄ celebrat: ꝛ h approbat inferēdo correlariū dicens: ideo q2 videmus q pueri mingūt in ſomno anteq̄3 excitent: neq3 tñ pp ꝓfunditatē ſomni h pcipiunt: imo latet: ſed ſenibus hoc nō accidit: ꝛ q ita ſit p3: ſic eni pueros h latet faciētes: ſicut nihil minus imo magis latēt eos motus exteriores qui virtute aīali apprehendunt q̄3 ſenes: eo q aīe puerorū ſunt in multo motu ſicut dr̄ in libro d̄ memoria ꝛ reminiſcentia: q motus intēſior remiſſiorem occultat: ſicut dcm̄ eſt ſupra. Amplius virtus nālis in eis eſt fortis. aīalis autē debilis ꝛ maxime apphēſiua occulte: qm̄ apprehēſiua manifeſte fortior eſt in eis q̄3 in ſenibus niſi mot9 eoꝝ multi hoc pturbēt. q aūt exitus iſte vrine imanifeſtus inſit pueris maīm eſt: cum fuerit in ſomnis ꝓfundis occultantibus cālm: tunc eni3 potiſſime accidit eos mīgē: ꝛ tamē latē. ℭ Dubitabit aūt aliqs. quō mīgūt pueri in ſomnis: cum opatio mingendi ſit compoſita ex virtute nāli ꝛ aīali: ſic dicūt medici: nūc aīal nō opat in ſomno ſ3 i vigilia. In ſomno nāq3 vi9 nālis itēdit ꝛ aīalis remiſſa getat. ℭ Dōm hoc eſſe verum corpore exiſte in eius nāli diſpōne: nō ſtimulāte aliq occurrēte: ſicut eſt in ꝓpoſito multa vini humiditas ſubtilis: ſilr licet virtus in ſomno fortifice tur nālis: nō tñ ſemp getat animalis: ſed eſt plurimū ꝯtingens: cum ꝛ aliq interdū ſurgant de lectis ꝛ ambulent.

Ce9 vni cec car. q̄. in lib. meo: vbi auerro ys mlta.

Dubō

ℭ Problema. Vltimum. Antiqua.

Propter quid oleum ad ebrietates cōfert: ꝛ poſſe deglutire? Aut quia diureticum eſt: ꝛ potui viā facit. Noua.

ℭ Cur oleum ad arcendam vinolentiam valet ſorbitumq3 facultatem preſtat potandi? An q vrinam ciere poteſt. Vinoq3 hauſto iter regit.

ℭ Explicit tertia particula.

ℭ Quare eſt q oleū ꝯfert ad ebrietates: ꝛ iterū quare eſt q ꝯfert ꝛ pſtat potām faciēm deglutiendi cuꝫ ſiccitate ꝛ aſperitate fuerit ipedita. ℭ Notādū eſt cum oleū ſit multiplex h intelligere debem9 oleum de oliuis qd̄ ꝛ oleum dr̄ cōe. qm̄ eni aliqd dcm̄ fuerit ſimplr intelligēdum eſt in ſuo potiori eſſe: ſicut innuit Gal. in tertio regi. ac. ℭ Deīde. (Aut q2.) Soluit. ꝛ p̄mo ad p̄mum queſitum dicens cauſam eſſe: quoniā oleum eſt prouocatiuum vrine. habꝫ enim in ſe quandam humiditatē aeream modicā igneā ſubtilē penetratiuā. Vñ Aui. 2° can. ſcribit omnia olea eē diuretica: ſic itaq3 ducendo humiditatē vini ad veſicā cōfert ebrietati. Itē q2 lenitiuū viſcoſum ꝛ dulce ſilr opilat poros ꝛ vias p q̄s fumoſitas vini poterat in cerebrum trāſire ſicut dictu eſt in. 13. ꝓblemate de vino. Amplius etiā ſupnatans vino in ventre: ſicut ꝛ extra non permittit vinū ad caput euaporare: pōt ꝛ alio mō cōferre: eo q ꝛ vomitum cauſat: ꝛ maxime inſuetis xpianis: ꝛ fortaſſis omnia ꝯferūt in h olea licet melius ſit cōe. ℭ Vñ notandum q illa ebrietati ꝯferūt in qb9 eſt vnctuoſitas ꝛ viſcoſitas: ꝛ ſ3 qdē cum h habeāt ſtipticitatē ſunt vltima in hac opatione ſicut nuces: amigdale: ꝛ auellane: ꝛ cū his abſinthiū: caulis: ꝛ oē diureticū ſtipticitate participans. ℭ Deinde. (Et potui.) Soluit ad 2m queſitum dicēs cām eſſe: q2 viā parat ꝛ trāſitum ſui humiditate lubricatiua cibis groſſis terreſtrib9 ꝛ tarde p iſofagū trāſeuntibus. vñ qm̄ volum9 aliq̄ exaſpata ꝛ idurata remollire ex ipo iunctiōes facimus.

ℭ Incipit quarta particula de his que ſunt circa venerea.

ℭ Problema. 1. Antiqua.

Propter quid coiens ꝛ moriens ſurſū ducit oculos: dormiēs aūt deorſum? Aut q2 ſurſum calidū egrediens ſurſum vertit: vt quo mouetur: in ſomno autē deorſum colligitur. propter quod repit inferius. concludūtur autem oculi propter id quod non amplius ineſt humiditas. Noua.

ℭ Quā ob cām q cōcūbit: ꝛ q moritur oculos attollūt. Qui aūt dormit ſubmittit? An q de parte ſupiore calor exiēs eodē oculos vertit quo ſe deflexerit. p ſomnū autē deorſum ſe colligit: itaq3 eodē ꝯuertit. Nō claudunt vō ꝓpterea oculi q2 hūiditas deficit.

ℭ Expedita tertia particula pncipali huius libri in qua de cauſis effectuū vini ſunt ſmo: ſeqt pticula 4a in q̄ effectuū coitus cās pquirit. Et ſeē hūc ſmonē aſcedētem de vino ſubſeq: qm̄ ex vino debite aſſumpto potiſſime gnāt ſperma ſis mā: vt dictū eſt p̄mus: que in coitu emittit. Et q̄ q̄3 hec particula: ſicut neq3 alie diuiſionē nō poſſit artificialiter recipere: poteſt tñ dici: q primo ponunt ꝓblemata in qbus eſt ſmo in leſiōe coitus ꝛ actu eius. 2° alioꝝ accidētiū cās ptractat circa coitū ꝛ actū ipſius. ꝛ īcipit in pncipio ſeptimi ꝓblematis. p̄ma diuidit in ſex ptes. ꝛ p3 Ponit itaq3 dubitationē bimembrē in motu oculoꝝ: cui9 prima pars in duo diuidit dubitata. Et dicit q̄re eſt q ille q coit ꝛ q ſilr morit deducit oculos ꝯuertēdo ipos ad ptem ſuperiorē: ſed ille q dormit deponit ꝛ ꝯhit eos ad iferiorē. ℭ Notandū eſt q coitus eſt mutua actio maris ꝛ femelle: in qua tertie digeſtiōis expellit ſuperfluū: qd̄ delectatiōis cā exercet vtplurimū: ſit ꝛ aliqñ cā gnationis filioꝝum: interdū etiā cā ſanitatis ꝛ pōderis depoſitiōis: p coitū n. cuꝫ neceſſariū fuerit hō alleuiat ꝛ alacer efficit: ab aīa maliꝫ

Coitus quid ſit.

expellẽdo ꝯſilium: ſic medici tradunt. Scripſit tñ Ariſt.
Alex. ipm fore deſtructorẽ tutũ ⁊ legis trãſgreſſorẽ mor/
boruꝙ ſcẽuorꝫ gñatiuũ: qđ ⁊ verum eſſe videt cum ſup/
fluerit: fueritꝙ indecenter patratus. Quot autẽ requirã/
tur vt coitus compleat q: tria ⁊ que ſit eius mã q: ſperma
vt iam diuiſum apparuit in pcedẽti particula: de quo in p
de gñatione aialium: ⁊ in ſcđo ſmo deſcribetur copioſus.
℄ Deinde. (Aut q:.) Soluit ⁊ pmo ad pmam partẽ qſi
ti: ⁊ dicit h ideo eſſe qm calor hora coitus ⁊ mortis diuer/
tẽs ſe de partibus inferioribus ad partes ſupiores ⁊ pue/
niẽs vſꝙ ad oculos diuertit eos ad partẽ ad quã mouet:
qm ipſi inter ceteras ptes corporis facilius mouent: mo/
uet autẽ calor vt dcm̃ eſt in ſurſuz: qm hec eſt ipſi⁹ nã cali.
℄ Deinde. (In ſomno.) Aſſignat cãm ſcđe partis queſi/
ti dicẽs: q q: in ſomno calor ⁊ ſpũs coadunat interius tẽ
dẽs verſus ptes iferiores: vt qeſcens ab intima actiõe ani/
mali fortificet: ⁊ digeſtionẽ pcuret: ptib⁹ extrinſecis ⁊ ma
xime ſupmis calore ⁊ ſpũ deſtitutis infrigidant: q̃re cõci/
dunt: cum tẽſio fiat pp calm: ⁊ ideo oculorũ clauduntur
palpebre: qđ dicit ideo: q: eis deficit humiditas: ⁊ per ꝯñs
calm: cum calm fundet in humido ipſoꝙ pabuletur ⁊c.

Dubiũ ℄ Dubitat qm vr q coiẽs ⁊ moriẽs oculos debeãt deor/
ſum ducẽ ⁊ nõ ſurſum: qm inſtrm ſcđarium ſequit motũ
⁊ opationẽ inſtri pncipalis: ſed inſtrm ſcđarium ſunt ocu
li: pncipale calor ⁊ ſpũs: ſed ille deorſum tẽdit ⁊ nõ ſurſuz
⁊c. cũ eni qs coit: dcm̃ eſt in q̃rto caplo tertie pticule: non
ꝯtingẽ coire niſi ptes inferiores calefiãt: ſilr cum qs deue/
nit ad mortẽ calor ⁊ ſpũs ad cor tanq̃ ad ſuã arcẽ cõcur/

Circa med. qđ eſt ꝯ me dicos vt pz. 8. phi ſi. p auer rois. rit. Eſt nãꝙ ſicut dr 2° de gñatione aialium. pm̃ qđ viuit ⁊
vltimũ qđ morit: quare non ſurſum mouebunt oculi: ſed
deorſum: cũ eorũ tẽdat motiuũ deorſuz. ℄ Dõm q ocu/
li ſurſum mouent in coitu ⁊ morte: ſicut dicit phs: ⁊ ad h
pbandũ rõnẽ p ꝯñũ accipit q̃ ſit deductũ in obiectione.
Uñ vt veritas appareat. Sciẽdum eſt q duplex eſt tps in
his actib⁹. ſ. coitu ⁊ morte: accipiẽdo mortẽ cõiter etiã pro
tota alteratiõe pcedẽte ſeparationẽ forme a mã: ⁊ nõ pro
corruptiõe inſtãtanea. eſt nanꝙ dare pn̄m tpoꝝ: in q calor
⁊ ſpũs mouent deſcẽdẽdo ad infra: vt rõ dictat antedicta: ⁊
ſic oculi ꝯſequendo ſuũ pn̄m deorſuz mouent. Eſt ⁊ aliud
tps in q eſt finis fere illoꝝ actuũ: ⁊ tũc oculi ſurſum moti
vtunt: ſicut dicit Ariſt. qſi eni coitu cõpleto cũ iã ſperma/
tiçat verſus finẽ magis calor ⁊ ſpũs reuerberatus in teſti/
culos ſurſum eleuat: ſic etiã cum calor ⁊ ſpũs eſt obſeſſus
intantũ q nõ põt ſe in corde defendẽ ſuo ſubo: ſubm que/
rens vniuerſi ſeparat a p: ⁊ cũ de nã calidi ſit ad ſuperio/
ra eleuari tẽdens ad caput oculos ꝯuertit in ſurſum: ⁊ q
ita ſit nobis inſinuat raritas pulſus que apparet in termi

Dubiũ no mortis: ſicut pz p Auicẽ. 2° pmi. ℄ Dubitat qm dicit
Ariſto. oculos claudi: eo q humiditas deficiat: q nõ vi/
det: q in oculis eoꝝ q multũ potauerunt humiditas nõ
deficit ibi imo abũdat: ⁊ tñ claudũt oclos: ⁊ dormiũt diu.
Itẽ qui naĩr habent oculos humidos dormitiui a pho iu/
dicant: ad qđ ſeqt ocloꝝ clauſio. ℄ Dõm q cã q̃re oculi
ſtz claudunt: vt dicit phs eſt ſubtractio humiditatĩ. ſ. ſub
tilis extenſibilis: qua euaneſcẽte calor extẽſiuus nõ habet
ſubm cui innitat: pp qđ concidunt palpebre: non autẽ de
bet humiditas illa exiccari oĩno: q: tunc palpebre corru/
gate non cõciderẽt in ſomno: ſicut interduz euenit in cau/
ſonibus adurentibus. Unde ⁊ vnum vidi qui grauiter fe
brium decoctione vexatus corrugatis adeo palpebris ex/
titit q nunq̃ clauſit extũc in ſomno. imo velut lepus pal
pebris dormiuit apertis. neꝙ etiaz debet eſſe tanta humi/
ditas ⁊ ſic viſcoſa circa palpebras: q palpebras ⁊ oculos
põderoſitate grauet: ⁊ phibeant per caliditatez extendi:
quoniã talis cauſa erit conſumptionis palpebrarum: ⁊ p
hoc nunc dictum apparet ſolutio dubitationis.

℄ Problema. ij. Antiqua.

Propter qđ pluuimo coitu vtentiuz manifeſtiſſime cõpatiunt oculi ⁊ anche: cũ he qdẽ ſint ppe. hi vo lõge? Utrũ q: i ipſo coitu manife/ſtiſſime ꝯdolẽt hac opatiõe conueniẽtia ad emiſſionẽ ſpmatis: coãguſtat aũt marie ex ide q̃tũ bñ ſolubile eſt cibi pp coãguſtatio nẽ. Aut q: caleſcẽ liq̃t marie coit⁹ aũt calita te opat: marie aũt hec caleſiũt: q mouetur i actiõe: ocli aũt ⁊ q ſunt circa anũ manifeſte collaborãt: nõ. n. n ꝯgregãti q ſũt circa anũ ꝯuenit emitti: nz oclis deductis: q qdẽ eniz ſũt circa anũ ꝯueniẽtia repmũt: vt ex veſica manũ hũidũ: ocloꝝ aũt collectio: q ſũt a cerebro. q aũt hñt magnã ocli põaz ⁊ loc⁹ ipſoꝝ ad gñonẽ: declarat expimẽtũ ſteriliũ ⁊ fecundaꝝ mulieꝝ q ſunt inũctiõib⁹: q hinc ꝯueniat ad ſpma põa: plura aũt ãbo adipiſcunt extitia oĩb⁹ ſemper an⁹ ⁊ oculi: pp coopõnẽ igr cõicãt calitatẽ: per hãc autẽ ſubtiliat ⁊ expellit multũ in ſpma: nz. n. vtiꝙ ſi nõ pingue vtrũꝙ erit ſilr ſoluet calitas: nz pigue eris: vt i vẽtre. Sz renes magis altj ſentiunt: propter vicinitatẽ: ⁊ ipſe autẽ ſpermatis tranſitus circa loca hec exiſtens manifeſtiſſima ſufficiẽs eſt ſubtilitate. aufert. n. ſed non apponit approximatis. Noua.

℄ Cur his q rẽ venereã imodice agũt ocli ⁊ clunes manifeſte ſubſedẽt. ptes q̃z altere ppe. altere pcul a genitalib⁹ abſũt? Utrũ q in ipſo ẽt coitu ptes he pſpicue collaborãt: cuz rẽ ſtudioſi⁹ ipe pſequãt. ⁊ ſe cogãt nitãturꝙ i ſemie emittẽdo. itaꝙ q̃tũ alimẽti facile liq̃ſcere põt id ꝯſũm extrudit? An q ob caleſcẽ pcipue ꝯtabeſcũt? Cõcubit⁹ aũt caloris agit facultate. Eaꝙ marie ſentiũt calorẽ q in agẽdo cõmouent. Oculi aũt pteſꝙ ſedi pxie pſpicue collaborãt. Haud eni fieri põt vt ſemẽ pfluat niſi ptes cogant ille. niſiꝙ oculi dimittant. Quippe cũ ptib⁹ his coeuntib⁹ humor q̃ſi manu ex veſica pmat oclĩſꝙ coactis cerebꝝ ſua dimittat. Ocloſ vo ⁊ locũ his pximuz vi ad pcreationẽ maximã obtinere docẽt illimẽta q mulieres tã ſteriles q̃z fecunde expiunt: vtpote cuz vis ad ſemẽ trãſmitti hic dẽat. Sunt ãt ⁊ ocli ⁊ renes oiuz pigues atꝙ obeſi q q ptes he rẽ venereã efficaci⁹ adiuuant caloris pticipes ſunt cui⁹ tabifica vi extenuantur multumꝙ ſui ſucci ad ſemen excerni patiuntur. Caloꝝ

eni ſi corp⁹ vel pigue nō eſt vl' ſi pigue gdē: ſed non tñ laborat. eque liqueſacere negt vt late in venere pz. Renes tñ oium maxime ſentiunt q2 in vicino poſiti ſunt. Et ipſe quoq3 ſeminis tranſitus cum per ea loca perſpicue agatur extenuare ꝓculdubio pōt. Adimut eni nō addi per ſuam iſtā ꝓpinquitatē.

¶ Ponit aliud ꝓblema de nocumēto coit⁹ cū eius motiuo dicēs. q̄re eſt ꝙ oculi ⁊ anche coꝝ q vtuſ multo coitu ſenſibiliſſime cōpatiunſ ⁊ dolēt: ⁊ maxie poſt actū cum ōnis ſenſitiua illuſtrauerit totū corpus. ¶ Deīde. (Cum hec.) Tāgit motiuū q̄ſiti qōnis dicēs: h̄ vr̄ mirabile ꝙ iſte due ptes ſimul cōpatianſ ab eadē cā: cū int ea ſit magna diſtātia ⁊ diuerſitas nārū: q2 anche ſunt ꝓpinq̄ loco emanationis ſpermatis: pp qō videnſ cōpati: oculi aūt cū ſunt vehementſ remoti nō videnſ poſſe cōpati. Itē vnū eſt aqueū de bilis cōpōnis aliud terreſtre ⁊ ſolidū3. ¶ Nōn^m eſt ꝙ ancha ꝓpe di apud anothomicos illud os latū multoꝝ laterꝝ: in q̄ eſt foramē: in qō igrediſ extremitas oſſis rotūdi deā vertebrū: qō eſt caput coſſe ſupi⁹: tñ h̄ p anchas intelligo oia oſſa exñtia circa ꝯcathenanōe3 illā vbi coſſe ꝯiūgunſ dorſo: que ſm̄ Haly. in vniuerſo añ ⁊ retro ſunt ſex: ⁊ coſſas cū his renes anus ⁊ vlr oēs ptes illi loco adiacentes. ¶ Deinde. (Utrū q2.) Soluit. ⁊ p̄ oñdit q̄re anche ⁊ ptes vlr ſibi adiacētes ꝯdoleāt pp coitū ſepe exercitū. 2° q̄re oculi ⁊ que ſunt circa anū. 3° cōparat renes ad alia mēbra: oñdendo ꝙ pre aliis ꝯdolēt. 2° ibi. (Oculi aūt.) 3° ibi. (Sed renes.) Et dic̄ p̄ ꝙ anche ⁊ ſibi ꝯiuncta ydonea ad hꝰ actū apparent cōdolēt in coitu: pp ꝯſtrictionē neruoꝝ ⁊ muſculorū cū aliis ptib⁹ circūſtantū eas: ꝯſtringunſ eni ⁊ cōprimunſ intantū vt fere confranganſ: qō ſolonis ꝯtinuitatis ⁊ doloris eſt cā: ⁊ ideo ex loco ancharū pp talē ꝯſtrictionē educiſ nutrimentū coꝝ: cum adhuc ſit humidū liqdū3 h̄ñ natū educi ⁊ ſolui. ¶ Deīde. (Aut q2.) Aſſignat hic 2° aliā cām ⁊ dicit: ꝙ ancharꝝ nutrimētū iterū3 maxime eliquaſ pp calitatē: hec eni3 eſt opatio calidi: ſed coitus pficiſ calitate: g in coitu maxime ſit eliquatio nutrimēti ⁊ p̄cipue in illis: que in coitu plus mouenſ: cū magis aliis calefiāt: ſic igiſ anche duplr in coitu ledunſ ſupfluo: tū pp anguſtationē: tū pp p̄uationē nutrimēti ad h̄ ꝯſequētem. ¶ Deīde. (Oculi aūt.) Oſtēdit pp qd oculi ⁊ que ſunt circa anū ꝯdoleāt p̄. 2° declarat experientia ꝙ oculi patianſ in coitu ⁊ q̄ ſunt circa anū: cu3 maxie cōicent in hac opatōe. 2° ibi (Qđ aūt.) ⁊ dicit ꝙ oculi ⁊ que ſunt circa anū: ſic̄ fictaris q̄ eſt extremitas longaonis cū ſuis muſculis ⁊ vtraq3 vaſa ſeminaria: vt illa q̄ ſunt int renes ⁊ teſticulos: in qbus ſm̄ Ariſt. gñaſ ſperma ab eo dicta vaſa īuoluta: ⁊ illa q̄ ſunt int teſticulos ⁊ virgā dicta a medicis cōiter vaſa ſeminaria: ⁊ vlr ois pars interior circa locū iſtū: ⁊ etiā teſticuli in coitu euidētiſſime laborāt: qō oñdiſ: non eni naliter ꝯtigit emitti ſperma niſi plene coadunenſ ptes p̄dicte circa anū exñtes: ⁊ iō expertū eſt: ꝙ aliqui h̄ñtes feces in lōgaone ꝓhibētes plene ptes illas ꝯgregari nō potuerūt conati coire. Silr ⁊ oñdiſ oculos in h̄ laborare: qm̄ ipſis ſm̄ diuerſas ptes pōnis cōmotis ⁊ nō firmis cū ꝯtēctiōe ad inferius iterū nō cōtingit ſpma emittē: h̄ñ aūt dcm̄ eſt ꝙ illa que ſunt circa anū op3 ꝯgregari ⁊ ꝯſtringi: nā ptes ad talē actū apte exñtes exp̄munt: ex̄ deducēdo coanguſtatione humiditatē ſpermaticā: eodē modo quos gs exp̄met humidū manu ſua ꝯſtringēdo ex veſica vel ex alio corpe molli q̄cunq3: ſilr etiā inter alia mēbroꝝ q̄cu3 oc̄r⁹ ⁊ pri^m eſt a cerebro op3 maiorē fieri collectionē ⁊ ꝯſtrictionē oculorum: ac ſi in eis eſſet magna quantitas mãe ſpermatice. ¶ Deinde. (Qđ aūt.) Declarat p̄dicta ⁊ diuidiſ in partes duas. p̄mo facit qō dcm̄ eſt. 2° oſtendit quale ſit humidū ſpermaticū qō in coitu expelliſ. 2° ibi. (Neq3. n.) Dicit itaq3. expimētum qō faciūt mulieres ad cognoſcēdum vtrum alique earū debeant eſſe ſteriles: aut fecunde gñantes: nobis oñdere: ꝙ oculi ⁊ pars in qua ſituati ſunt grādē habeāt pōa3 ad gñationē filioꝝ: mulieres nāq3 ſicut magl expmiſ in 2° de gñ ōne aialiū. accipiunt tincturā aliquā vtpote crocū miſcētes aque roſacee vel alicui alij liq̄ri: ⁊ faciunt vnctionē circa angulos oculoꝝ: ſi tūc colore hui⁹ tincture coloraſ ſaliua ꝓfluens ex ore: ſignum eſt ꝙ pori vel vie oculoꝝ tēdentes ad os ſunt apti mūdi a ſuperfluitatibus. Uñ ⁊ ſignū ſit ꝙ ⁊ tales mulieres ſint fecūde. ſi aūt nō fiet p̄dict⁹ trāſitus: ſignū eſt oppoſitoꝝ ⁊ ſterilitatis: ⁊ h̄ idē dicit eas odorib⁹ diſcurrē: ⁊ h̄ eſt qō dic̄ ꝙ mulieres expiranſ tincturis oculis appoſitis: ſi eni3 tinctura puenit vſq3 ad h̄ ꝙ ſputū colorer: ſignū eſt ꝙ ſint gñantes vel gignitrices: cū pori ſint mūdi a ſupfluitatib⁹ apti: ex qbus pōt virtus gñatiua cū ſua mã inde ad locū gñatiōis ſpermatis deſcēdere. ¶ Deīde. (Plura aūt.) Addit oñdēdo quō q̄ ſunt circa anū ⁊ ocл̄ cōicēt in p̄dicto actu dicēs: ꝙ anus ⁊ oculi cum ſint ambo mēbra pre aliis ſem per exñtia p̄potētiora in coitu plurima ſilia acquirūt adinuicē vt iam etiā apparuit. vñ pp motum ⁊ coanguſtatōe3 acquirūt ſimul calitatē pp quā multū humidi nutrimentalis eliquatū ⁊ ſubtiliatum emittiſ in ſperma. ¶ Deīde. (Neq3. n.) Oſtēdit q̄le ſit ſperma ⁊ humidū qō caſo educiſ dicens ꝙ caliditas nō ſoluit ⁊ educit humidū niſi fuerit pingue ſpumoſum ſpiritibus plenū ⁊ ꝯglutinatū cum groſſi ne tēperata: nō. n. educ̄ terreſtre: aut aq̄ſum currēs. Unde Ariſt. in. 2. de gñatiōe aialiū. Eſt. n. ſpma neq3 terreū neq3 aqueū ſpumoſum qdē pingue: ⁊ q̄uis educat pingue: nō tñ oē pingue: q2 nō pingue vnctuoſum in q̄ ē multa terreſtreitas ⁊ frigiditas q̄le eſt pingue exñtēs circa vētrē vt ſup ſiphach: ⁊ ꝯrbū l3 tale pingue p coitu3 eliqueſ ꝯ diſſoluaſ pp caliditatē ⁊ motū: vt dī 5ª pticula aſſo. Quaſi aliquādo accidit ſanguinē aut aq̄ueū qd emitti: h̄ tñ eſt raro ⁊ praue coitum exercētibus. ¶ Deīde. (S3 renes.) Oſtendit que mēbra pre aliis in coitu ꝯdoleant dicēs: ꝙ renes q ſunt q̄dā carnes dure rubee forme rotūditatis cū lōgitudine quadā participantes interius ſup dorſu3 locati: vt ad ſe alimēti vrinalē trahāt aquoſitatē: pre aliis corporis ptibus ſentiunt inde nocumētu3: eo ꝙ ſunt trāſitui mãe ſpermatis vicini: ipſe nāq3 ſpmatis tranſit⁹ circa loca exiſtit coꝝ: q̄ qdē ſunt manifeſtiſſima ⁊ valde diſcoopta interi⁹ ⁊ maxime ſine clypeo defenſiōis exñtia: ⁊ ideo coit⁹ cū in ipſo ſperma de nã tertie digeſtiōis emittiſ: p̄cipue ſi ſit pfluus fuerit poteſt ipſos extenuare: vnde ⁊ paſſionem incurrunt quā medici extenuationē renū appellant: hoc autem ſit eo ꝙ tranſitus ſpermatis in coitu aufert nutrimētū renū ſecum deferēs ex̄ ⁊ nihil apponens renibus: q̄uis ſit eis ꝓpinquus. Et eſt etiam alia cā quare renes in coitu patiunſ: q2 poſiti ſunt ſupra dorſum in loco vbi iuncture ipſi⁹ ſunt laxate ⁊ icuruat· o toti⁹ corpis ⁊ fulamentū: ita ꝙ hꝰ ptes pp multū motū erectiōis ⁊ icuruatōis nā vt eſt ⁊ fulcire calefiūt maxie ⁊ laborāt: qō ⁊ expti ſunt multu3 coeūtes in coitu. ¶ Notādū eſt vt itelligaſ quō tranſitus ſpmatꝭ appropinq̄t renib⁹: qō ſpmatis mã exñs in mēbris ſimplicib⁹ in qb⁹ 3ª digeſtio celebraſ: a iuuatiuo ſepata ingrediſ venas ⁊ arterias minimas: cū corp⁹ nō h3 ſpermaticam mãm in vaſis adhuc fermētatā ex quib⁹ deuenit ad maiores illis: ⁊ ſic ꝯñr q̄uſq3 veniat ad venā chili ⁊ ad arterias magnā tranſeūtes ſup dorſum. Ulterius aūt vt patet per anothomiam ſcias ꝙ in parte dextra a corpore ipſi⁹ vene chilis ⁊ arterie ſub renib⁹ p ſpaciū modicū vtplurimū ramificanſ rami minuti ſe ꝯiungētes in vnū corpus amplū oblōgū: qō ab Ariſt. dicīſ vas ſpermatis īuolutū: ⁊ deinde

Circa pncip.

Circa med. ⁊ p pleriſq3 alijs loci

Vaſa ſeminaria vbi ſunt.

tranſiens penetrãdo ſiphac pãniculũ cooperientẽ vẽtrẽ totuʒ itra ad teſticulũ pueniit dextrũ: qḋ deide reflexuʒ circa teſticulũ puenit ad virgã: iter quẽ ⁊ virgã ƀʒ medicos vnũ vas ↄſtituiť ſeminariũ: ſʒ in pte ſiniſtra rami venaꝝ ⁊ arteriaꝝ parui ramificanť nõ ſolũ a corpore vene chilis ⁊ arterie magne: imo ꝑ maiori pte fit eoꝝ ortus ⁊ ramificatio a vena ⁊ arteria emulgẽte exiſtẽte iter venã chilis cũ arteria ⁊ renẽ ſiniſtrũ: ex qb⁹ ramis ↄſtituiť aliud corpus vt p᷑ͫ factũ vas ſeminariũ: ⁊ ꝓcediť oĩno in pte ſiniſtra ſicut dcm̃ fuit de pte dextra. merito igiť renes cõdolẽt in coitu ⁊ ſiniſter forte magis. Dicũt ẽt aliq ſperma deriuari virtute caliditatis fortis ⁊ ſubtilitatis ſpũs deportantis: ⁊ qꝛ in hoc actu corpus maxime porrificať: ꝙ ſpmatis mã venas ẽt .ſ. magnas ⁊ arterias ſubtiliata p reſudationẽ igrediať abſqȝ ꝓdicto ꝓceſſu de venis ⁊ arterijs paruis ad maiores ſemp ꝓcedẽdo: qḋ eo tũc fit mõ ſicut dictum eſt in p᷑ particula: ꝙ medicina laxatiua exñs in ſtomacho: põt mãm que eſt in pulmõe ad vẽtrẽ attrahere: abſqȝ eo ꝙ venas vł arterias igrediať.

Dubitatio.

℃ Dubitať de eo ꝙ dicit renes ſentire: cũ medici ponãt vnũ mẽbroꝝ carẽtiũ ſẽſu. ℃ Dõm ꝙ lʒ in ſui ſubſtã nõ habeãt ſenſũ: ſentiũt tñ p pãniculũ inuoluẽtẽ ipſos q ſenſibilis eſt valde. Aut dõm eſt: ꝙ lʒ nõ ſentiant ſenſu aĩato: ſentiũt tñ ſenſu nãli: qḋ ſuffiť ⁊ p iſtũ modũ põt dici ẽt ancharꝝ oſſa ↄdolere. Duplex .n. ſenſus exiſtit: aĩatus .ſ. ⁊ nãlis: ſicut hypo. ⁊ yſaac i 2° dixitoꝝ. Et qui nocumẽta coit⁹ plene ſcire voluerit ſermonẽ de hoc inſpiciat medicorum.

℃ Problema. iij. Antiqua.

Propter quid coeũtes ⁊ eunuchi nõ vtẽtes affrodiſijs tñ vtriqȝ oculi ad acutũ viſuʒ leduntur? Aut qꝛ his quidẽ ꝑꝑ coituʒ. His autem propter exciſionem ſuperiora ſicca fiũt magis ꝗ̃ʒ oportet: manifeſtiſſime autem in his quantum opus eſt certum: viſus autez talis euulſis autez humidis ſuperiora deſiccanť, coitus quidem igitur manifeſtũ qꝛ hoc facit: eunuchis crura inflantur ⁊ vẽtres bñ ſolubiles ſicut deorſũ mutato hũido. Noua.

℃ Quãobrẽ ⁊ q cõcũbũt ⁊ ſpadones qui re minime vtunť venerea in acumine oculoꝝ offendũtur? An ꝙ alteris ob libidinẽ: alteris ob exciſionẽ ptes ſuperiores plus iuſto exiccanť: qḋ ꝑſpicuũ in his eſt ⁊ quoꝝ opus exquiſitius adminiſtratur? Aſpectus autez tale eſt: humorib⁹ vero deorſuʒ ductis ſuperiora ſiccari neceſſe eſt: id igitur nimiruʒ cõcubitu fieri patet. Spadonũ autez crura intumeſcũt: ⁊ alui faciles ſunt. vtpote cuʒ deorſum ſe humoris copia ſeuocet.

℃ Querit cãm cuiuſdã nocumẽti circa oculos quaſi q̈daʒ admiratiõe ente motiuo ⁊ dicit. Quare eſt ꝙ coeuntibus multũ. nã coitus põt viſuʒ fortificare: qñqȝ ſupple. ⁊ eunuchis ẽt qui nõ vtuť affrodiſijs: ⁊ ſpermatũ emiſſionib⁹: ambobus tñ ↄtingit ledi viſum ⁊ debilitari in eo ꝙ eſt acute videre: hoc .n. vł mirabile valde vt ꝙ oppoſite cãe vnũ cauſent effectũ: q̃les ſũt vti coitu ⁊ nõ vti. ℃ Et ſcias ꝙ eunuchus ẽ hõ ipfectus mulierbris leuis nõ piloſus maioꝝ membrũ in actuʒ coit⁹ nõ potẽs: aut debiliter valde: ⁊ eſt duplex vel triplex: aliqñ enim eſt nãtalis vt ille qui caret teſticulis oĩno: aut ſic paruos ⁊ debiles hʒ: ita ꝙ aut oĩno nõ poſſit in actũ aut praue: q enĩ praue ſic i hoc ſe hʒ põt ẽt dici eunuchus: ſicut ⁊ q prauos hʒ pedes dř nõ hñre pedes: vt pʒ i 5° meta. ⁊ iõ ꝯſeruãdo ſe a talib⁹ dixit Ari. eunuchi nõ vtẽtes affrodiſijs. *T.c.17. ⁊ alibi* Eſt ⁊ eunuchus fact⁹ p artẽ ſicut ille cui teſticuli auferunť aut ↄterunť: ⁊ in hoc eunucho verificať ſermo iſte maxie. Dř ẽt aliquis eunuch⁹ ƀm ſiĩtudinẽ ad iſtos: ſicut ille dř eunuch⁹ q ꝑꝑ deuotionẽ quã hʒ ad xp̃m ſe abſtinet a coitu: ſicut dř in euãgelio ⁊c. Affrodiſijs .i. venereis vel ſpumatiõibus: affros .n. grece eſt ſpuma: dea .n. principalis coitus vt venus generata fuit ex ſpuma: ſicut dictuʒ eſt in .19. cap. tertie particule. ℃ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit: ⁊ primo aſſignat cãm dubitationis mote. 2° declarat. ibi ſcḋa. (Manifeſtiſſime aũt.) ⁊ dicit iõ eſſe: qm̃ ptes ſuperiores ſicciores redduntur ꝗ̃ʒ requirat eoꝝ diſpoſitio oculorum nãlis: differũt tñ: qꝛ in qbuſdaʒ eoꝝ vt in valde coeuntibus coitus eſt cã: in eunuchis vero cã eſt exciſio ⁊ priuatio teſticulorum eis inducta. ℃ Deinde. (Manifeſtiſſimum aũt.) Declarat hoc: ⁊ primo in coeũtibus dicens euidẽtiſſime certũ exiſtere ꝙ acuitas viſus noceať per coituʒ eo ꝙ auferať qḋ oportunũ eſt in eis .ſ. oculis: opʒ .n. humiduʒ ſubtile aqueũ eis ineſſe: in quo viſibiles ſpũs fulciantur: nã viſus eſt nã talis .ſ. humida. Unde Ariſt. in libro de ſenſu ⁊ ſenſato: ⁊ 5°. de generatione aĩaliũ dixit oculũ eẽ de nã aque: ſed euulſis humidis ⁊ euacuatis ↄtingit ſuperiora deſiccari: ꝑꝑ qḋ oculi a ſua recedunt natura que humiditate vigebat. *Capitulo vnico circa medium.* Et merito oculi vigent humiditate: quia ꝑꝑ ſpũs igneos q etiaʒ ſunt in multo motu exiſtẽs euaneſcerent niſi humido ſuſtentarentur. Et ideo vlterius ↄcludit manifeſtũ fore ꝙ coitus exiccat ptes ſuperiores ſubtrahendo humiduʒ ad qḋ ſequiť leſio acuitatis viſus. Declaratur hoc aliter deducẽdo: ⁊ ſupponať ꝙ viſus eſt potiſſimus ramus cerebri: in quo magis viget virtus aĩalis: ſicut apparet p Gal. in tegni tractatu de ſignis: cũ ſermonẽ ſpecialem exprimat in oculis ⁊ nõ in alijs ſenſib⁹: ꝙ etiã teſtãtur phiſionomici: nũc aũt fermẽtũ ſpmatis ꝓ magna pte videť a cerebro deriuari: qḋ vř ſentire hyp. in libro de aere ⁊ aq̃: dicẽs qb⁹ vene q̃ ſunt poſt aures abſcidunť: hi ꝓfuſio ab oĩ gñatione orbanť: qḋ apparet eſſe: eo ꝙ mã ſpmatis p eas a cerebro tendat deorſum. Unde Aui. 20. tertij ⁊ ſperme non poteſt amplius deſcendere ipſis inciſis. ℃ Deinde (Eunuchis.) Declarat 2ᵐ ⁊ dicit ꝙ tibie eunuchorũ ⁊ vł pedes magni inflanť: ⁊ incurrũt indẽ ſolutionẽ vẽtrium ꝑꝑ humidũ tendẽs deorſum: qḋ eoꝝ debilitat cõtentiuã: quo qdẽ deſcendẽte ſibi aſſociat partẽ humidi radicalis ⁊ caloris ⁊ ſpũs. Nã in euacuatione etiã nocuũ q̃licũqȝ ſemper aliquid iuuatiui euacuatur: quo qdẽ humido ⁊ calore cũ ſpiritu euacuato: accidit ptes ſuperiores exiccari ⁊ oculos maius enim nocumentũ incurrũt ex iuuatiui emiſſione ꝗ̃ iuuamentum ex euacuatione ſupflui. Et ex hoc forte aliquis põt cõcludi: ꝙ mulier nõ ſit nãliter adeo acuti viſus ſicut eſt vir. ꝑꝑ euacuationem maiorẽ deorſum humiditatis .ſ. mẽſtrualis. Per Ariſt. põt ⁊ hoc alr declarari in eunucho qm̃ acuitas viſus fit p ſpũs viſibiles calos ſubtiles lucẽtes ꝑꝑ qḋ videm⁹ aĩalia calida bñ digerẽtia acuti viſus vt aquilam. ſpũs aũt viſibiles p calidũ tales exiſtũt: qḋ augmẽtatur ⁊ cõſeruať p refractionẽ quã recipit in teſticulos: qui ſunt carnes dure ⁊ glãdoſe: ex q̃ totũ corpus caleſit ⁊ irradiať ad modũ: quo reuerberatio radioꝝ ſolis i maiori mõdo calefacit ⁊ illuminat vniuerſum: ⁊ magis quãdo radi⁹ eius ad zenith capitis appropinquãs lineis fere rectis ad nos peruenit: ſicut pʒ tpe quo ſol eſt in ſignis ſeptẽtrionalibus: ⁊ lʒ a nobis p duas ptes mundi tunc ſit remotior: ⁊ maxie cũ puenit ad finẽ gemioꝝ: vbi aux eius exiſtit: ſicut ſcribũt mathe. ponentes eccẽtricos ⁊ epiciclos: ſʒ eunuchi nõ hñt teſticulos aut praue valde: ꝓpter qḋ nõ faciã cali

di refractiõe in eis: corp⁹ nõ calefit: nec ſpũs ſubtiles ⁊ mobiles generantur: ſed oppoſiti digeſtione leſa ⁊ calore in corde ⁊ rethi mirabili non vigorato: ppter quod crura ⁊ vſq ꝑ pedes iſlanf eoꝝ: aut qꝛ nõ fruitur cibo quẽ aſſumũt: ſicut dictuꝫ eſt in ſexto capitulo particule prime: qḋ ĩbecillitate calidi ꝯtigit nõ valẽtis digeſtionẽ pficere: vñ ⁊ humores generantur terreſtres aquoſi ⁊ nitroſi q quidẽ graues naliter petũt ĩferiora. ℭ Itẽ nã ꝑpter abhominationẽ ⁊ ꝑpter coꝛruptionẽ nõ eos regat loca eis ꝓpria aſſignãdo: ꝑpter qḋ vlcera putrida in eoꝝ ſiũt cruribꝰ: ſicut dicet in .24. capitulo decime particule: vbi de hoc ſpecialiter fit ſermo. Similiter ⁊ .32. huius erit ſermo proprius de altera parte iſtius problematis: vt de oculorum leſione.

ℭ Problema. iiij. Antiqua.

PRopter qd eſt qꝫ hõ ſoluꝫ qñ incipit poſſe coire barbeſcit: alioꝝ aialiuꝫ quecũqꝫ pilos habẽt nulluꝫ? Aut qꝛ ſcḋm etatẽ tranſmutãtur aialia in cõtrariũ: vox enim grauis ex acuta fit: ⁊ piloſus ex nõ piloſo: manifeſtuꝫ igitur quẽadmoduꝫ ex generatione piloſa aialia: ſi nõ piloſa fiunt ſpermatica facta nõ patiuntur hoc: ꝑpter id qḋ ſpermatizãtia ſicciora fiũt ⁊ rariora: ⁊ ex qbus pilus oritur: manifeſtũ autem qꝫ non in cicatribus oriuntur pili in pueris ⁊ mulieribus. Noua.

ℭ Cur homo cuꝫ cõcũbere poſſe incipit tũc pubeſcit. Ceteroꝝ autẽ aiantiũ que pilis teguntur nullũ tunc pubeſcere incipit? An qꝫ per etates mutari animantes contrariũ ſolent. Vox enim grauis de acuta efficitur: ⁊ nuda que ante fuerũt hirta reddunf. Unde etiam aiantes a prĩo natali die hirſutas enudari debere tunc nõ denſeſcere cõſtat: cum ſemẽ habere incipiũt. Sed ita euenit qꝛ q̃ ſemen effũdunt ſicciora fiunt ⁊ laxiora: qbus de cauſis pilus oritur: qḋ inde ſane pꝫ. Pilus eni neqꝫ cicatricibus neqꝫ pueris neqꝫ mulieribus erit. Cum. ſ. cicatrices ſpiſſo cõtextu non raro inducantur. Pueri mulieresqꝫ corpore humido ſint non ſicco.

ℭ Quare eſt qꝫ homo illo tpe icipit hr̃e barbã cũ fuerit potens coire: qḋ ⁊ nulli alioꝝ ab eo accidit aialiũ pilos habẽtium a natiuitate: vt qꝫ tpe coitus fiant piloſiora circa partes oris: vbi naſcif barba: hoc enim videtur dignũ dubitatione: cũ in multis hõ ⁊ bruta ꝯueniant. ℭ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit. ⁊ videf ſolutio ſumi ex quadaꝫ ſimilitudine. quaſi dicat. qꝛ homo tũc tẽporis grãdem recipit ꝑmutationem in alijs diſpõnibus corporis ⁊ aie: ſimiliter rõnabile eſt qꝫ ꝑmutetur circa diſpoſitionẽ piloꝝ: ⁊ hoc eſt qḋ dicit. Vox nãqꝫ eius prĩo erat acuta vt modico tpe multum mouens aerem: que tẽpore emiſſionis ſpermatis fit grauis tarda: vt mouẽs modicũ aeris in multo tpe: ſicut apparebit in .14. particula. Itẽ videmus qꝫ cum eſſet prius nõ piloſus ĩ pluribus locoꝝ: circa illud tẽpus ⁊ paꝝ ante oriũtur pili ⁊ multiplicanf: exiſtẽte natura piloꝝ in hõie ſicut dicitur in tertio de hyſtorijs: quidaꝫ inſunt ei a natiuitate vt pili capitis ſupcilioꝝ ⁊ cilioꝝ: quidã autẽ adueniunt poſt natiuitatẽ: quoꝝ primi ſunt pectinis: deĩde illi q ſunt in femore: vltimo autẽ illi qui ſunt in barba. Similiter et mutatur in alijs diſpoſitionibus: prĩo enim erat quietus timidus ⁊ ingratus: tẽpore autẽ coitus fit diſcurrens audax curialis ⁊ hmõi: ſicut apparet per alia ſcripta que medici differẽtibus attribuũt etatibꝰ: ⁊ ſicut mutatur in iſtis: ita veriſimile eſt qꝫ debeat mutari circa pilos: vt qꝫ ei orianf pili in barba nõ prius exiſtentes niſi fuerit orbatus ⁊c. ℭ Deinde. (Igif manifeſtũ.) Deducit rõnẽ ſuã illatiue dicens hoc eſſe manifeſtũ: qꝫ ſicut aialia a natiuitate piloſa oĩno fiunt circa partes oẽs: ita ſupple hõ cum incipit coire fit piloſus circa aliq̃s partes: ſed ſi fuerint aialia que a gñatione prima non ſint piloſa nullo modo deĩceps eis aduenit eſſe piloſa: ſicut piſces ⁊ ſerpẽtes: ⁊ iõ illic ꝑpter illud ꝯcludit dicens qꝫ in ſpẽ. ſ. aialiuꝫ que eſt homo ꝑpter hoc illa que ſpermatizãt reddunf rariora ⁊ ſicciora: eo qꝫ euacuaf humidum viſcoſum adherẽs corpus humectãs ⁊ poros oppilans. quare ⁊ tũc accidit pilos oriri. Naꝫ pilus oritur locis raris ⁊ ſiccis mediocriter. nõ aũt in hũidis paludoſis neqꝫ in ſiccis obſtructis. Vñ Hypo. in quinta particula affo. cutem raram declarat pilus ⁊c. ℭ Notãdũ eſt qꝫ in hoc ſtat virtus rõnis Ariſto. quia cum homo ſit mediuꝫ oĩum animalium ſcḋm complexionem ſuaꝫ: ⁊ illud ad quod cõparatur. Eſt enim tẽperatus in vniuerſa ſubã: ſicut dicit Gali. primo de cõplexionibus: qḋ nulli alij ineſt aialium. Alia enĩ aut ſunt eo calidiora vt leones ⁊ aues plurime: aut frigidiora vt aialia aquatica: ei diſpoſitiones inerunt nãque eius cõſequẽtes medie: mediũ. n. ſapit nãm extremoꝝ: ita qꝫ neqꝫ oĩno erit piloſus a generatõe ſicut bruta neqꝫ oĩno nudus pilis: ſicut aquatica plurima: ſic itaqꝫ qꝛ a principio generatiõis multũ cõicat cũ nõ piloſis: ⁊ differt a piloſis multis: pauciſſimos. n. a natiuitate contrahit pilos. tpe igitur ꝓcedẽte ⁊ iuuẽtute adueniente qꝛ plus appropinquat aialibus piloſis: ⁊ recedit a nõ piloſis: inde eſt: qꝫ tpe illo multi ſibi oriunf pili: vt ⁊ fere ꝑ oẽs piloſus efficiaf: qꝫ autẽ pili orianf in locis ſiccis raris mẽſurate ꝓbat ſic illic (Manifeſtũ eſt.) Dicẽs cognitũ eſſe qꝫ pili non oriunf in cicatricibus: neqꝫ in pueris neqꝫ in mulieribus: qm̃ locus cicatricũ in his eſt humidus viſcoſus cõpactus: per quem materia piloꝝ nõ poteſt exire in pilos: ⁊ de hoc erit ſermo proprius in nona particula. tertiodecimo capitulo. Eſt aũt cicatrix veſtigium remanens cum caro ex vulnere obcalluerit ⁊c. Dicit autem pueris ⁊ mulieribus: quoniam forſitan in viris calidis piloſis: ⁊ in quibuſdam locis ⁊ vitis atqꝫ in paruis cicatricibus poſſibile eſt aliquos pilos debiles tamen oriri. hoc autem ſic dico quoniam vigeſimoſeptimo capitulo decime particule queritur quare equis ⁊ aſinis in cicatricibus oriuntur pili. in hominibus autẽ nõ. aut ſaltem omnino verum qꝫ cicatrices puerorum ⁊ mulierum magis ſunt remote a generatione pilorum q̃ꝫ cicatrices virorum quare bruta continue a generatione ſunt piloſa. aut ꝑpter finem ⁊ intentionem nature. ſic enim pili eis ſunt tegumenta velut ⁊ nobis veſtes: caruerunt enim ratione ⁊ manibus quibus mediantibus ſibi has poſſent cõſtruere: ſicut patet per Ariſto. quarto de partibus animalium: ⁊ Galie. in primo de iuuamentis membroruꝫ: ⁊ Auicẽnam in principio quinti ⁊ ſexti naturalium: aut eorum ſuperfluitates plurime tranſlate ſunt in pilos: ⁊ non euacuate in ſperma aut menſtrua vel emorroidarum fluxum adeo vt in homine: aut quia ſuperfluitates brutoruꝫ ſunt acute ſeroſe in pilos leuiter penetratiue: eo qꝫ nutrimenta eorum fere ſunt talia. In quibuſdam autem animalibus frigide complexionis aquaticis ⁊ terreſtribus contrariuꝫ accidit: ſunt enim pilis carentia propter cauſas cõtrarias tamen prouidit eis natura dando ſibi corium groſſum durum ⁊ ſquamoſum quo tuta permanent a nocituis.

Homo oiuꝫ aialiuꝫ mediuꝫ eſt.

In pleriſqꝫ locis.

¶ Problema. v. Antiqua.

PRopter qd diſcalciatio nõ cõfert ad coitũ? Aut qꝛ corpus qđ debꝫ coire opꝫ intrinſecus calidũ eẽ ⁊ humidũ. tale autẽ eſt in ſõnis magis qꝫ in vigilia: pp qđ velociter ⁊ abſqꝫ actione pollutiões fiũt: vigilãn autẽ cũ labore ſimul ãt tale corpus ⁊ pedes humidiores ⁊ calidiores: ſignũ aũt qꝫ dormientũ calidi ſicut ſimul in interioribus ſic habẽtes: diſcalciatio ãt ɔ̃riũ facit: deſiccat enĩꝫ ⁊ infrigidat quare ſiue ĩpoſſe nõ calidis exiſtẽtibus ſpermatizare ſiue difficile neceſſe eſt nõ cõferens eſſe ad vſum venereorum. Noua.

¶ Cur nuditas pedũ obeſſe in re venerea poteſt? An qm̃ corpus qđ cõcubiturus ſit calidum intus atqꝫ humidũ eſſe dꝫ. quale p ſõnum potius eſſe qꝫ p vigiliam ſolet: ex quo ẽt celeriter ac ſine corporis agitatione ſemẽ dormientibus profluit. vigilantibꝰ vero nõ ſine labore prodit. Simul ãt fit vt ⁊ reliquũ corpꝰ tale exiſtat ⁊ pedes hũidiores ſint atqꝫ calidiores. indiciũ qꝫ cũ dormimꝰ pedes obtepeſcere ſolẽt vt qui vna cũ internis ptibus ita afficiantur. At nuditas pedũ econtrario agit. Siccat. n. atqꝫ refrigerat. itaqꝫ ſiue ĩpoſſibilis ſiue difficilis ſit vt res agat venerea, niſi pedibꝰ calidis: eã tñ nuditatẽ in vſu concumbendi incõmodam eẽ neceſſe eſt.

¶ Quare eſt qꝫ pedũ diſcalciatio ⁊ vl̃r corꝝ frigiditas non cõfert ad coitũ exercẽdũ: imo potius nocet. ¶ Notãdũ ẽ qꝫ Ariſt. dicat ſignãter nõ cõfert: ⁊ nõ dixit nocere aut prodeſſe affirmatiue: innuẽdo hoc fore vl̃r vel ꝑ ⁊ mediuꝫ inter iſta duo lꝫ magis valde ad alteꝝ declinet extremũ: poteſt nãqꝫ iterdũ diſcalciatio cõferre: vt ſi aliqs cõplexiõis foret calide ⁊ cũ aliqs caliditatis circũſtãtijs pp vehemẽtẽ caliditatẽ in tali virtus generatiua diſſolueret ⁊ euaneſceret ſperma: ſicut pꝫ p Galy i tegni tractatu ſignoꝝ. Nunc vero p pedũ denudationẽ ⁊ infrigidationẽ poſſ eſt ſupfluũ calidũ ad aliqđ tẽperamẽtũ adduci: in quo virtus ⁊ ſperma ɔſeruabit: pp qđ exiſtimauit filius meſſuingẽ qꝫ portulaca augmẽtum preſtet in coitu ſicut recitat Aui. ſcđo cañ. ¶ Deĩde. (Aut qꝛ.) Soluit. ⁊ pˀio declarat qũo calidũ ⁊ ẽt humidũ cõferat ad coitũ. 2ꝰ qũo diſcalciatio ⁊ p ɔ̃ñs frigidũ noceat 2ꝰ ibi. (Diſcalciatio aũt.) Et dicit cãm eẽ qm̃ corpꝰ coituꝝ necẽ ẽ iterꝰ calm ⁊ hũidũ exiſtere. ſpma. n. tale: lꝫ hoc i ſõno fit magis qꝫ i vigilia cũ i ſõno calidũ ⁊ humidũ cõcurrãt ad iteriora. Et iđ cõcludit qꝫ dormiẽtes effũdũt ſpermata citiſſime ſine actiõe volũtaria ⁊ motu. l. exteriori: nõ aũt iteriori ſicut appebit triceſimo pˀio pblemate gnte pticule. ⁊ de hꝭ fit ſermo: ſꝫ in vigilia emittit ſpma tarde cũ labore ⁊ pena: niſi egritudie aut repletione ɔtingat oĩno: qđ tñ verꝫ nõ eſt ſpma: oꝫ. n. vigilãtes diu ɔcutere añq̃ ſpma educat: cuꝫ nõ ſit calidũ ⁊ hũidũ eis apparatũ pp diſſeminationẽ ipſiꝰ i ptibꝰ iterioribꝰ: ſi igit ita ɔtingit in ſõno quẽ ſeqt calciatio vel tectura pedũ: ⁊ oppoſitũ in vigilia pp oppoſitũ: opꝫ ſi ſpma dꝫ emitti ſit cũ caliditate totius corporis ⁊ hũiditate: pedes hẽre caliditatẽ ⁊ humiditatẽ ⁊ maiorẽ adhuc alijs partibꝰ corporis ſupioribꝰ: vñ qꝛ inebriari eſt ptẽ ſupiorẽ calefieri ⁊ inferiorẽ infrigidari pp qđ inebriati nõ pñt coire: ſicut hoc in tertia pꝫ pticula: oꝫ igit in coitu iferiora calefieri. Et vlteriꝰ dicit qꝫ ſignũ approbatiuũ caliditatis dormiẽtiũ: qm̃ dormiẽtiũ pedes reperiũtur calidi cũ tẽgunt ⁊ maxie vltra pmᵐ ſõnũ: niſi aliđ ipediat: ⁊ ſimul ſe habẽtes in hoc cũ iterioribꝰ. Vñ dcm̃ eſt in pˀio de ſõno ⁊ vigilia: interiora in ſõno calefieri ⁊ inferiora: oppoſita aũt oppoſite: ſic igit declaratũ ſit p ſomnũ cui ɔportionat calciatio: eo qꝫ pedes cooperiunt multũ in ſõno: ſicut ẽt apparuit in pˀma pticula: ⁊ p vigiliã cui diſcalciatio vel nuditas ſimilat qũo calm cõfert ad coitũ ⁊ frigidũ nocet. ¶ Deĩde. (Diſcalciatio.) Manifeſtat qũo diſcalciatio ⁊ p ɔ̃ñs frigidũ noceat dicẽs qꝫ diſcalciatio ɔ̃riũ operat eiꝰ qđ eſt calefacere ⁊ humectare: deſiccat enim ⁊ ifrigidat vñ aufert mãm coitꝰ humidã. l. ⁊ agens calidũ. Et iđ cõcludit dicẽs quare ſiue ſit oĩno ĩpoſſibile ſiue non ĩpoſſibile oĩno: ſꝫ difficile ſperma emittere corporibꝰ nõ exiſtentibus calidis: tñ vt vl̃r eſt verũ dicere qꝫ diſcalciatio ⁊ pedum frigiditas nõ cõfert in vſibus venereoꝝ: imo nocet vt in pluribus. Et ideo medicorũ diligentes volentes coituꝫ multiplicari pcepuit pedes calidis vnctionibus inungi. Cap. vnico car. ij. in libro meo

¶ Problema. vj. Antiqua.

PRopter qd exoluitur maxie aialium coiens hõ? Aut qꝛ plurimuꝫ emittitur ſperma ſcđm ɔportionem corporis: pp quid autẽ plurimũ emittit: qꝛ minime laborat ſcđm cibũ ⁊ natura humidũ ⁊ calidũ ẽ maxime aialiũ: quoꝝ hoc qdẽ facit ſperma multũ: hoc vero naturaꝫ ſpermaticã facit. etenim ſperma tale eſt quouſqꝫ ſaluatur. Noua.

¶ Cur oĩum maxime aĩantiuꝫ hõ poſtqꝫ cõcubuit: diſſoluitur ⁊ langueſcit? An qꝫ ſemẽ ɔportiõe ſui corporis plurimũ emittit? Sꝫ cur plurimũ hõ emittit? An qꝫ minus cibũ is ɔficit: ⁊ oĩum maxie aĩantiũ humidus natura ⁊ calidus ẽ? Quaꝝ reꝝ altera ſeminis copiã reddit. altera nature vim efficit ad ſemẽ creãdũ. ſemẽ eteñ tale ẽ quãdiu ſeruat.

¶ Quare eſt qꝫ hõ de numero aialiũ vel iter cetera aialiuꝫ potiſſime diſſoluit ⁊ minorat i coitu: ſicut appet i adoleſcẽtia maxie: qđ ⁊ eqs ⁊ aſinus ſtalonũ electis miſtoriẽs vtẽtibus coitu minime ɔtigit ⁊ ppe certus. ¶ Deĩde. (Aut qꝛ.) Soluit: ⁊ pˀ aſſignat cãꝫ q̃ſiti: ſcđo dubitat de cã aſſignata 2ª ibi. (Propter qd.) Et dicit cãꝫ eẽ eo qꝫ hõ multũ ſpmatis emittit ſm q̃titatẽ ſui corpis: ſicut ẽt dr̃ in fine tertij de hyſtorijs aialiũ: illud aũt qđ emittit ẽ qdẽ fere nãle: ⁊ iđ cũ factũ fuerit ſupflue: merito debilitat calorẽ minuẽdo innatũ. Vñ Ari. 5. de gñatione aialiũ. Inrumatio infrigidat: ẽ eñi emiſſio pure ⁊ nãlis caliditatis. ¶ Deĩde. (Propter qd.) Querit vlteriꝰ q̃re hõ emittit plurimũ ſpmatis: qđ p cã predicti q̃ſiti aſſignabat dicens. Vñ eſt qꝫ plurimũ ſpermatis emittit ab hoĩe ſm ɔportionẽ ſui corpis: qđ dr̃ pp equũ vł elephãte ⁊ hmõi. ¶ Deĩde. (Quia minime.) Soluit: ⁊ aſſignat duplicẽ cãm: quaꝝ pˀia ſumit a pte virtutis ⁊ dicit: ideo eẽ: qꝛ valde paꝝ laborat circa digeſtionem alimenti eo qꝫ alitur ex alimẽtis nã digeſtibilibꝰ: ⁊ arte ẽt preparatis: aliter. n. nõ poſſet viuere aut prauẽ: qđ ⁊ alijs non ineſt

alalibus:ſicut dicit Aui.5.ʒ.6.naliū. Si igiť par laborat in alimēto:multū poterit digerere:ad qḋ multū ſequeť ſuꝑfluū:ꝛ ꝑ ꝯñs ſpermatis:cū ſit ſupfluū qḋdā. Et cōfirmaꝰ qm̄ hominis meliorať digeſtio pp̄ zirbū adipinū qui tranſit ſup ſtomachū ꝛ inteſtina oīa ī hoīe maxime ſolo:ne pp̄ varias eius occupationes debilitareť digeſtio: ſicut dicit Gal.in quarto de iuuamētis mēbroꝝ. ℂ Deinde.(Et natura.) Aſſignat ſcḋam cām ſumptā ex parte eius qḋ digeritur ꝛ dicit:ꝙ cā illa eſt:qm̄ homo eſt aīal natura calidū ꝛ humiduꝫ maxime inter alia aīalia:ꝛ ſperma eſt calidū ꝛ humidū:vt dictum eſt ſupra:pp̄ quod ſit ſimilitudo: ꝛ eoꝝ que ſymbolū habent facilior eſt tranſitus:ſicut dicit ſecūdo de generatione:multū ex calido ꝛ humido ab hoīe tranſibit in ſperma:illic enim eſt humiduꝫ quod multum cauſat quātitatis ſpermatis materie:ꝛ caliduꝫ qḋ facit illam materiā habere naturā ꝛ virtuteꝫ ſpermaticaꝫ.tale vero eſt ipſiuꝫ ſperma:qm̄ eſt humiduꝫ ſufficiēs viſcoſum pingue aereuꝫ in quo eſt caliduꝫ viuificat celeſte ꝛ elementare:ſicut patet in 2°.de generatione aīalium ꝛ hoc quouſqꝫ

In multis locis

ſaluatum in propria ꝑmanet natura. Dicit autē quouſqꝫ ſaluatur:humido ꝙ ſperma de facili corrūpitur cum ſit quid temperamento vicinū. Un̄ Gal. ī ſeptimo ḋ inge.ſa. Lac ꝛ ſperma nō permanēt vno momēto extra vaſa quin corrūpantur:ꝙ autē ſperma ſit calidū ꝛ humidū dicitur ſcḋo ḋ generatiōe aīaliuꝫ: ſpma nō ē terre neqꝫ aque neqꝫ ignis:ſꝫ ſpiritꝰ quoddā pigue:qm̄ dicit illū ſpiritū eē aereū calidū erit ꝛ naturaliter humidū ſufficienter viſcoſum pp̄ aquā eſt:albū ꝛ ſpumoſū pp̄ multitudinem ſpūs exiſtētis in ipſo:quare pp̄ eius ſupfluaꝫ emiſſionem merito ꝯtingit corpus attenuari:ꝛ virtutē diſſolui:ꝛ etiā maxime pp̄ delectationem grandē quā hꝫ hō pre aliīs aīalibus in coitu. Un̄ Aui.3° de aīalibus.ſperma qñ de hoīe exit multuꝫ diſcoloratur corpus ſuuꝫ:ꝛ debilitaꝰ magis q̄ ſi quadrageſies exiret ḋ ſuo corpore ſanguis tantus:q꞉ ſperma eſt res abilitata ad trāſeūdū in corpꝰ. Un̄ Ariſto.ꝑ° de gñatione aīaliū. Modiciſſimo ſpermate abſcedēte fit diſſolutio manifeſta:tāq̄ ſit corpe ꝑuato alimēto. ℂ Dubitaꝰ de eo qḋ

Capitulo ꝓprio Dubitatio.

dr̄ hoīem eē maxime calidū ꝛ humidū aīaliū natura:ꝛ in decima particula.57.cap.dicitꝰ ꝙ eſt nō calidiſſimū: cum dictū ſit ſꝫ Gal.ipſiuꝫ fore tēpatū in vniuerſa ſpecie. ℂ Itē medici ponūt quedā aīalia:vt oues ꝛ porcos humidiores illo:ꝛ quedā calidiora vt leones ꝛ aues. ℂ Itē cū actio arguat formā:ꝛ quedā videamus hoīe fortiora ī hmōi q̄ arguūt caliditatē:quare ꝛc. ℂ Dicēdū eſt ꝙ iſta dubitatio pōt ſolui:ſicut ſoluūt medici qōnē factaꝫ de calore pueri ꝛ iuuenis quis eoꝝ ſit calidior:dicūt.n.calidū duplr poſſe cōſiderari:aut rōne quātitatis vt corpulētie:ꝛ tali calido calidior eſt puer iuuene:aut rōne qualitatis vt acuitatis caloris:ꝛ ſic iuuenis eſt puero calidior:cū calor pueri ſit ſuauis ꝛ gratus tactui:iuuenis aūt acutꝰ ꝛ pūgitiuus:ſicut dicit Gal.ī ꝑ° ꝑticula affo.ꝛ ī libro de cōplexionibꝰ. Sic itaqꝫ in ꝓpoſito hō eſt calidū ꝛ humidū maxime aīaliū calore vaporoſo quātitatiuo:alia vō plurima aīaliū qualitatiuo ꝛ acuto. Silr duplex eſt humidū.ſ.aereū ꝯtēpatū ſufficiēter cū naturis alioꝝ elemētoꝝ:ꝛ tali humido hō ceteris ē humidior aīalibus:eſt ꝛ humidū aqueū nō recte cū naturis alioꝝ elementoꝝ ꝓportionatū: ꝛ tali humido alia aīalia que humida ſunt humida dicunꝰ:ꝛ ſic patet veritas q̄ſiti.

ℂ Problema. vij. Antiqua.

PRopter qd coitu facto p caliditateꝫ.timore autē exiſtēte infrigidatiuo ꝛ mori:qbuſdaꝫ auteꝫ qñ ſiūt in hmōi paſſiōibus ſperma egreditur? Aut q꞉ infrigidatis quibuſdam locis alia ſupercaleſiunt propriaꝫ habētes caliditatē ꝛ recipiētes eā q̄ eſt infrigidatoꝝ locoꝝ quare infrigidatis qdē ꝯtingit nō pp̄ infrigidari:ſꝫ pp̄ caleſieri.manifeſtū aūt ꝛ viſui: coꝝ aūt qui timēt ſupiora deſiccātur:iſeriora vō humectātur: ꝛ venter ꝛ veſica ſoluit: recedēs ergo calidū in timore qdē deorſuꝫ: in morte autē ab inferius ſurſum exhumectās calitate facit ſpmatis egreſſuꝫ. Noua.

ℂ Quā ob cām cū ratio cōcūbendi calore cōtineatur:timor autē ꝛ mors refrigerādi viꝫ habeāt.pleriſqꝫ tñ cū ab his ipſis tenentur affectibꝰ ſemē excurrit? An ꝙ cū loca q̄daꝫ corpis refrigerātur:alia q̄dā itepeſcūt: cū ꝛ ſuū calorē habeāt ꝛ pulſuꝫ de locis refrigeratis illū ipſa ſuſcipiāt. Quāobrē frigētibus qdem id euenit. Uerū nō q꞉ frigēt: ſꝫ q꞉ calent. Cōſtat hoc etiā ipſo aſpectu:partes eni ſuperiores timentiū ſanguine priuantur inferiores aūt humeſcūt:ꝛ aluus ſoluitur ꝛ veſica. Calor igitur cū ſe per timorē deorſuꝫ ꝑ morteꝫ ſurſuꝫ deinis agitat.madificare ꝛ ſeminis excitare profluuium poteſt.

ℂ Pars iſta in qua nūc inquirit cauſas diuerſoꝝ accidentium circa coitū:ꝛ dicit tangēdo motiuū ſuū. Quare ē ꝙ aliqui cū fuerint in his paſſiōibus vtputa mori:ꝛ timore: que paſſiones a frigiditate cauſanꝰ ſicut dictuꝫ eſt in.27. capꝰ.ſecūde particule de timore:ꝛ.29.tertie particule dictū eſt mori eſſe infrigidationē:ſperma emittunt. Et tangit rationem vlterius in cōtrariū:quaſi dicat.nō videꝰ hoc poſſibile qm̄ coitus perficitur caliditate ꝛc. ℂ Deinde.(Aut q꞉.) Soluit:ꝛ primo aſſignat cām ſimul.ſecūdo illaꝫ diuiſim declarat.ſecūda ibi.(Manifeſtū aūt.) Et dicit ideo eſſe qm̄ quādo aliqua loca īfrigidanꝰ vtputa ſuperiora aut inferiora:quedam alia caleſiūt vt media: ꝛ hoc q꞉ ſeruāt ſuā caliditatē ꝛ īndē recipiunt ꝛ receptā ꝯſeruāt aliīs infrigidatis. Et ideo cōcludit contingere: ꝙ qñ ptes extreme īfrigidanꝰ:ſpma emittiꝰ:nō tñ fit pp̄ īfrigidari imediate ſꝫ pp̄ caleſieri:qḋ fit in partibus mediīs continentibus inſtrumēta coitus:in qbꝰ calim cōgregaꝰ ꝛ humidū: ceu aq̄ frigida nō curat tētanū imediatius repletionalē:ſꝫ calꝫ calor.n.hic liberaꝰ vt dr̄ quīta particula affo.ſic igitur ī hoc ſtat ſolutio:ꝙ lꝫ infrigidentur q̄dam partes:tñ pōt emitti ſperma:qm̄ caleſiunt alie:ꝛ motuꝫ ſuſtinent expulſiuū:habētes potētiaꝫ ſpermatis emiſſiuaꝫ. Et ex hoc apparet ſolutio motiui ſui in cōtrariū:ac ſi di. Ariſto.ꝙ nō eſt incōueniens: ꝙ emiſſio ſpermatis cauſetur a frigiditate mediate: īmediate tamē a calido. ℂ Deīde.(Manifeſtū autē.) Declarat predictam ſolutionem diuiſim ꝛ primo quātuꝫ ad id qḋ ꝓponebaꝰ de timore:ꝛ dicit hoc eſſe manifeſtuꝫ per viſum:ipſo nāqꝫ percipitur pallor ꝛ ſubalbedo que timētibus accidit:ſicut notū eſt viſui:ꝛ hoc ratione figure que eſt vnū ſenſibiliuꝫ cōium:ꝙ partes illoꝝ ſuperiores q paciuntur timorē deſiccātur:eo ꝙ priuatis colore ꝛ ſpū etiaꝫ priuanꝰ humiditate cum in humido fundeꝰ: ſꝫ ptes inferiores humectanꝰ:ꝛ ꝙ ita ſit pꝫ qm̄ accidit fluxus ventris ꝛ vrine:ꝛ hoc eſt q꞉ calidum deſcendens ſubito in timore ſecū deorſuꝫ hūidū defert:pp̄ qḋ accidit ventrē ꝛ veſicam ſolui:tū ꝓpter hūidū delatuꝫ deorſū tū pp̄ motū vebemē/

tem ⁊ ſubitū humidū ſpellentem ex ſupiorib⁹ ad ſubmedia ⁊c. ¶ Deinde. (In morte aūt.) Hic ſcḋo manifeſtat ſolutionē quātū ad id qḋ dicebaꝛ de morte: ⁊ dicit ꝙ in morte caſu cū mā ſpermatica tranſiēs exhumectando ptes ex inferius ad ſuperius pp̄ caliditatē ꝟtus coꝛ tēdētē cauſat ſpmatis emiſſionē: humidū.n. cū calido circa inſtrā coꝛ⁹ ſicut in medio cōgregaꝛ: calidū nāq; cū humido ſuo pp̄ eius debilitatē obſeſſū vndiq; frigiditate verſus coꝛ tendit pp̄ quod cū non poſſit ibi fulcamentū habere relaxaꝛ in fluxum ſpermaticū. Poteſt etiā eſſe cā emiſſionis ſpermatis in morte ſpaſmus inſtrumētoꝝ ſpermatis: ſicut pꝫ cum ſpaſmantur epilentici. ¶ Et notādum eſt ꝙ emiſſio ſpermatis in morte vī magis cōtīgere in vltimo ſeparatiōis forme a materia: ſcꝫ cū caloꝛ naturalis deſerēs coꝛ ⁊ petēs ſuperioꝛa oculos cōuertit ſurſuꝫ: q̄ꝫ circa principiū ſeparationis: vt qſi caloꝛ volēs ſe conſeruare in eſſe ad coꝛ tāq; ad arcē vite cōcurrit: cū tūc ad oppoſitū emiſſioni ꝑ coitū fiat motus humidi ſpermati aſſimulati: nō enim verum exiſtit ſperma ſicut patet ex precedenti capitulo.

¶ Problema. viij. Antiqua.

PRopter qd nō opꝫ cū nō expedit neq; coire neq; vomere nꝫ ſternutare neq; vētoſitatē emitterꝭ Aut qꝛ cū nō expedit ſiſr nos habem⁹ diuulſis ex terra: qbus prius diuellit aliqd alienū: aut relinquit diuulſum: oē aūt qḋ oꝫ quidem euelli leſum relinquit: ⁊ ſic multo tēpoꝛe ꝓbebit doloꝛē: ſiue quis mouebit aliquid alienū hoc doloꝛem pſtabit non in ſui regione exiſtens: que cōtingent cū non expedit facientibus aliquid dictoꝝ. Noua.

¶ Cur neq; cōcūbere: neq; euomere nec ſternuere neq; flatū emittere opꝫ: niſi res turgēte coꝛpoꝛe vrgeatꝭ An qꝛ cū nō turgem⁹ ſimiles terre ſtirpib⁹ ſumus qb⁹ euulſis: aut alienū cōuellit ꝗppiā: aut aliqd abſciſum relinquitur. Qḋ aūt cū extrudi debet minutum remanſerit: doloꝛē diutius id oē mouebit. Et ſi quid alienū cōmotū ſit id cum ſua ſede priuetur doloꝛē creabit. Que certe his vſu euenient: qui cum non turgent: aliquid faciūt ex his que modo retulimus.

¶ Querit quare interdū nō expediat euacuare per coitum ſibi adiungendo: quare ēt neq; per alias quaſdā vias: ⁊ dicit: quare eſt ꝙ nō eſt neceſſe cū nature nō expedierit neq; coire ⁊c. Dicat aūt cū nō expedierit: qm̄ ꝑ quaſdā vias euacuare nō refert etiā ſi nō expediat: ſicut per os ſputū: vel ꝑ veſicā vrinā. ¶ Deinde (Aut qꝛ) Soluit ⁊ intendit talem rōnem: oē qḋ diuellitur: ſiue cum eo diuellatur aliqd alienum ſiue diuulſum relinquaꝛ: doloꝛē ⁊ moleſtiā infert: ſꝫ in coitu ſternutatiōe ⁊ vētoſitatis emiſſione aut diuellitur aliquid alienū: aut relinquit diuulſum: quare ⁊c. Hāc quidem rōnem Ariſto. ſic pertractat: primo enim ꝓmittit ſub quadā ſimilitudine notificationē maioꝛis. ſecūdo ponit maioꝛē: tertio minoꝛē cōcluſione tacita. ſcḋa ibi. (Oē āt) 3ª ibi. (Que contingent) ⁊ dicat ſō eſſe qm̄ cum nature nō fuerit opus hariū euacuationū: tunc ſupple nō opoꝛtet aliquid ineſſe qḋ ipſā incitet ad eas faciendas: qꝛ ſi fiāt illo tēpoꝛe: cōſtituetur ſicut inherentia vehementer terre cum diuellunt ab ea: vt plāte vel hmōi: talia enim cū diuelluntur: aut ſecū violētia diuulſionis adducūt aliqḋ extraneū ab ipſis ⁊ ab intētione diuellētis: vt herbas vel plātas aliquas: aut relinquit diuellendū indiuulſū pp̄ vehementem ipſius inherentiā leſum cū conamine diuellentis. Eſt enim diuulſio ſubita ⁊ violēta extractio ſine ꝑparatione ꝓcedente alicuius alij vehemēter cōtinuati. ¶ Deīde. (Oē autē) Tangit maioꝛē rationis dicēs: ꝙ oē illud qḋ eſt neceſſariū euelli ⁊ nō euellitur poſt euulſionis tēptationem leſum relinquitur in ſe ⁊ adiacentibus ſibi: ita ꝙ poſtea ꝑ longū tēpus exhibet doloꝛē in ſubiectū ſuſceptiuū doloris: vt in coꝛpus ſenſibile pp̄ ſolutionē continuitatis inductā. In alijs aūt vt in vegetabilibus exhibebit aliquid ſimile doloꝛi aut doloꝛem ſm̄ quoſdā naturalē: hoc autē in coꝛpoꝛe noſtro accidit: cū quis nititur dentem extrahere: aut lapidē de veſica inciſiōe iam facta: aut ſuperfluitates qualibet ex coꝛpoꝛe indigeſtas: ſicut pꝫ cū datur medicina materia exiſtēte indigeſta: doloꝛ enim in tali actu ſupuenit longi tēpoꝛis: ſiue euellaꝛ cū aliquo alieno vl̄ extraneo ſibi: ſiue relinquaꝛ poſt tēptationē euulſionis: vt dicebatur ꝓus in cōi: ⁊ hoc ideo: qꝛ hoc euellendū nō eſt ꝑmanens in ꝓpria religione. i. oꝛdine ⁊ loco: eo ꝙ in religione oꝛdo ſeruari dꝫ maxime ⁊ loc⁹ determinat⁹. Vñ ⁊ religio vocaꝛ: quidā autē ad facilioꝛem intellectū ſcripſerunt regionem: ſicut etiā duplex littera ſcribitur ſuperius. ſ. ſiue quis ⁊c. Que iam fuit expoſita ⁊ alia: cū qꝛ ⁊c. Et tunc dicetur ꝙ euellendū diu preſtabit doloꝛē: qꝛ quis voluerit euellere qḋ eſt alienū ⁊ ipꝛeparatum ad euulſionē. ſcḋꝫ th̄ litterā que dicit: ſiue quis: magis ſeruatur ſimilitudo cum applicatione ad ꝓpoſitū tacta. ¶ Deinde (Que contingit.) Tāgit minoꝛē rōnis dicēs: ꝙ talia ꝯtingūt vt ꝙ aut euellatur cū eo qḋ dꝫ euelli aliquid alienū: aut ꝙ nō euellaꝛ euellendū ⁊ doloꝛē preſtet volentibus aliquid ꝑdictoꝝ quatuoꝛ cū nature nō expedit exercere: hoc autē dupliciter declaratur per ſingula diſcurrēdo: aut.n. hoc eſt ex parte ꝟtutis expulſiue: aut ex pte eius qḋ expellitur. Ex pte qdē virtutis: qꝛ ⁊ ſi actus in qbus expulſiones fiūt ꝑ quatuoꝛ antedicta ſint cōpoſiti ex virtute naturali expulſiua ⁊ ſenſitiua animali: compoſitio tamē illa nō ē equalis: qm̄ virtus naturalis videtur ſuperare animalē: ⁊ tales euacuationes magis regulare: ſi igiꝛ aliquis virtutē animalem volēs: cuius in taliū euacuatione nō eſt ptās tanta vt euacuet: confoꝛtare: virtuti naturali actū taliū regitiue nocumentū preſtabit: hoc.n. videꝛ preſtare materiam euacuandā ⁊ ꝑparare ad actum euacuationis operari ſicut apparet in criſibus maxime. ¶ Declaraꝛ autē ſecūdo ex pte materie euacuande: qm̄ cū ipſa fuerit indigeſta in mēbris vehemēter inſerta: aut nō fuerit materia in his: q̄ euacuatiōe indigeat: in euacuationis tēptatione nō euacuaꝛ materia: ⁊ deſtrueꝛ locus ſanus. Unde Ga. quarta particula affo. ⁊ pāo de criſi. Qui nititur euacuare materiā indigeſtā deſtruit loca ſana reſiſtētia egritudini nihil euacuans de materia pp̄ qḋ precipit Hypo. in ꝓma pticula afo. digeſta medicari ⁊ moueri nō cruda niſi i cāu. ⁊ hoc dixit pp̄ ꝓmiū: pp̄ ſecūdū autē dixit in quarta particula afo. elleboꝝ periculoſum foꝛe ſanas carnes habētibus: ſiſr ⁊ coitum cum tpe incōuenienti exercere: vt cū materia ſpmatica circa vaſa nō inueniaꝛ ſeminaria fermētata: multum inde lediꝛ natura: ſicut pꝫ in ſexto caplo: opꝫ enim emitti illud qḋ erat mēbroꝝ imediatū nutrimentum: ſic igitur nō expedit coitū vti: tum qꝛ materia deficit: tum etiam qꝛ virtus diſſoluitur in tali actu: ⁊ eodē modo eſt de vomitu: ſi enim mām vomitu educere quis conet tēpoꝛe inconuenienti aut loco: vtputa tempoꝛe hyemali: aut ſi fuerit ſub dyafragmate vel indigeſta: multa enim moleſtia ingeriꝛ hic in eius eductione: pp̄ quod accidit frequenter ex hoc

Coitus qñ° piculoſus ſit.

ſpũtũ ſanguinis et rupture vene iciteſ mã ẽt inceuacuata ⁊ ṽtute fatigata. Ampli⁹ ⁊ cũ fuerit ſternutatio p artẽ vehemẽter iatata corpe exñte plectorico noceſ nã: ⁊ pp mãz nõ euacuatã: ⁊ pp diſſolutionẽ virtutis. Uñ ⁊ hyp. ſternutationẽ vitupat in pncipiꝭ egritudinũ in 2°. pnoſti. cuz mã nõdũ ſit digeſtiõe cuiõni apparata. Et iõ medici i pncipiꝭ egritudinũ cerebri phibẽt ſternutatoria apponi: ⁊ ſilr eſt de vẽtoſitate: cũ tũc qñ nõ expedit emittiſ: iõ ẽ videre illos q conenſ cõtinue vẽtoſitatẽ ſonorã p partẽ inferiorẽ emittere eſſe male diſpoſitos ⁊ diſcoloratos: tũ pp defectũ mãe cui opꝫ ſpũtũ admiſceri: tũ qꝛ virtus laborat: qꝛ etiã nocetur in aeris frigidi interius attractione.

ne veſice: cum enim ipſa fuerit plena vrina nõ pñt hoies tales velociter coire: ⁊ hoc ideo qꝛ cuz multitudinẽ vrine velit natura pp moleſtiaꝫ quã ingerit expellere: veſice muſculum extẽdit. vnde ⁊ veſica plena meatus ſpermatis cõprimẽte nõ põt ſperma emitti: ⁊ ſilr etiaꝫ fieri cõtingit ſtercore: ſunt enim tres meatus in virga: ſicut dicit Aui. 20. tertij: meatus. ſ. per quẽ vrina tranſit ex veſica p virgaꝫ extra ⁊ meatus ſpermatis: tertius eſt meatus p quẽ tranſit humiditas ſubtilis dicta alguedi que emittitur maxime cuꝫ quis tangens mulierẽ in copulam eius langueſcit. Similiter hoc poteſt cõtingere propter ſtercora i longaone: ſicut dictum eſt prius exiſtentia.

Problema. ix. Antiqua.

Propter quid ieiuni citius coeũt? Aut qꝛ pori corporis magis vacui ſũt ieiunis: plenis ãt pleni: prohibẽt igiſ hũiditatẽ i ſperma ire: manifeſtũ eſt autẽ in veſica: nõ enim poſſũt plena exiſtente cito coire. Noua.

Cur ieiuni celerius ꝯcũbũt? An qꝛ foramina corporis ieiuno inamora. Repleto autẽ plena habenſ: itaqꝫ ipediũt ne humor ſeminis genitalis valeat permeare: qδ latiſſime in veſica patet. Hac etenim plena nunqꝫ celeriter cõcumbere poſſumus.

Quare eſt qꝛ ieiuni coitũ citius pficiunt repletis ⁊ ſatiatis: vt poſt flebotomiã appet: ⁊ emoroſagiaꝫ vniuerſaliter nõ paruã: incitanſ eni tunc magis. Dubitaſ. qm̃ ieiuni ſũt inaniti: in coitu ãt vt cito cõpleaſ requiriſ repletio. Dicenduꝫ qꝛ inanitio vel ieiuniũ eſt duplex: eſt enim qdaꝫ ſtomaci ⁊ talis nõ nocet coitui: qꝛ cito ſit: imo potius cõfert: pp qδ Ari. recitat ſcdm quoſdã in. xi. cap°. tertie particule qꝛ volẽtes coire debẽt multũ prãdere ⁊ parũ cenare: vt nocte ſubſequẽti ſit digeſtio pfecta ⁊ ſuperfluitates expulſe: vt etiam mẽbra prime digeſtionis: ⁊ ſcde etiam nõ laborẽt in digerendo. Eſt ⁊ alia inanitio ⁊ maior vel ieiunium mẽbror ſimpliciũ in quibus tertia celebraſ digeſtio: qua quidem inanitione exiſtẽte nõ cito: ſed tarde coitus expletur cũ in talibus corporib⁹ adhuc nõ ſit materia educenda: ſꝫ ſit eius euacuatio aut inanitio amplior ⁊ maior: pp qδ rõ nõ concludit. Et notandũ eſt qꝛ cuꝫ duplex ſit repletio. Una quideꝫ inſtrumẽtorꝫ prime digeſtionis ex cibis ⁊ potibus inducta: ⁊ etiaꝫ ſcde: alia vero mẽbrorꝫ ſimpliciũ in q̃ eſt multitudo humorꝫ cũ pinguedine ⁊ carnis multitudine: de vtraqꝫ verificaſ ſermo Ariſt. ⁊ iam apparuit in prima: de ſcda vero loquiſ in pmo de generatione aialium dicens: euectici: ideſt bone habitudinis exiſtẽtes ⁊ ſacti carnoſi: aut pingues magis: minus emittunt ſperma: ⁊ p eandeꝫ rationem emittũt tardius: paucuꝫ eſt enim ⁊ inſertum valde in eorꝫ humoribus multis carne ⁊ pinguedine ſupflua: ⁊ multũ ſuperflui in hoc tranſit: de pma tñ repletione magis videſ ſermo Ariſt. verificari ⁊c. Deinde (Aut qꝛ) Soluit dicens prĩo cauſam eſſe qm̃ in ieiunis coeũtibus pori corporis ⁊ meatus qb⁹ ſperma ptrãſit magis exiſtũt aperti: in repletis autẽ ſũt pleni ⁊ opilati: pp qδ prohibeſ in his humidis materia ſpermatis exire in ſpma formatũ: in ieiunijs aũt cõtrariũ euenit: ⁊ hmõi qdẽ pblematis experientiã audiui a quodaꝫ iuuene ieiunante cõtinue duob⁹ dieb⁹ ſeptimane in pane ⁊ aqua: q ⁊ dicebat pollutiones nocturnas tũc ſe pati. Cuius cãm illuſioni demonũ aſcribebat. Deinde. (Manifeſtũ auteꝫ.) Declarat hoc ſcdo qδ dictuꝫ eſt dicens: hoc ſore notũ in operatione

Circa pnci.

Problema. x. Antiqua.

Propter qd iuuenes qñ prĩo coire icipiũt: qb⁹ aſſociãtur poſt actũ odiũt? Aut pp id qδ ſit magna pmutatio. accidentis. n. poſterius faſtidij recordati: ſicut cauſam cui approximauerunt fugiunt. Noua.

Cur adoleſcẽtuli cũ prĩo cõcũbere icipiũt qbus cum fuerint congreſſi eas re peracta odio habeãt? An qꝛ mutatio ſũma extiterit ſequẽtis triſtitie memores eã fugiunt tãqꝫ ſontem ad quã ſeſe applicuerunt.

Quare eſt qꝛ adoleſcẽtes tẽpore quo coire incipiũt ⁊ parum poſtea habẽt odioſas illas quib⁹ cõiuncti fuerũt poſt coitũ imediate: donec iterꝫ ſuperueniat cõcupiſcentia coitus. Horror. n. quidã ⁊ indignatio ex illis cõſurgit eis more leonuꝫ ⁊c. Deinde (Aut pp) Soluit dicens cãm eſſe qm̃ adoleſcẽtes in tali actu maximã ſuſtinent pmutationem: ſed permutatio maxima corrũpit corpora: ſicut dcm̃ eſt in nono caplõ prime pticule: igiſ ⁊c. qδ oſtenditur: qm̃ hmõi pmutatio nõ ſolũ ſit circa corpus. imo etiã circa animas: cũ anime ſequanſ corpora: ⁊ iõ coitus aliqñ reponiſ ſub accidẽtibus anime: ſicut patet per Haly in teg. tractatu cauſaruꝫ. Aliquãdo ſub inanitione ⁊ repletione corporis locaſ. Et qꝛ hõ tantã recipiat illo tẽpore pmutationeꝫ apparet: videmus. n. corpus extendi ⁊ augmentari ⁊ piloſum ⁊ vocẽ mutari ⁊ durius fieri. Similiter oſtẽditur mutatio in anima manifeſte per mutationes moruꝫ cauſata. nã ſit pmutatio in coitu qꝛ hõ oino brutalis efficiſ: iter. n. ceteras paſſiones virtus cõcupiſcibilis minus obedit rõni: plus enim rõne ſm pħm rethoricorꝫ ſcdo: iratus contemperatur qꝫ concupiſcens ⁊c. Deinde (Accidẽtis. n.) magis pertractat cãm ſuaꝫ in particulari oſtẽdẽdo in quo extiſtit talis pmutatio: ⁊ dicit iõ eſſe qm̃ cõpleto coitu ⁊ quietata furia cõcupiſcentie recordanſ ſtatum abhominatiõis que fuit in coitu ⁊ inordinati motus q erat in eis prius: ⁊ illas odiũt ⁊ verecundanſ ⁊ merito delicti pene pp legẽ: coitus. n. vr̃ abhominabilis: ⁊ rõne ei⁹ qδ emittiſ cũ ſit ſuperfluũ ambos deturpãs ⁊ fetidos reddẽs: ac ex pte operãtiũ cuꝫ videanſ inſani facti: pp qδ dr̃ in ſexto viatici qꝛ deus dedit aialibus admirabilẽ delectationeꝫ ⁊ inſeparabilẽ in coitu: vt genus ſaluetſ ipſorũ: ne fortaſſis coitu abhominato generatio amitteretſ. Uñ Ariſt. 15. capitulo huius particule dicit qꝛ pp delectationẽ magis mouenſ aialia ad coitũ: ita qꝛ etiã hoies pp hoc magis mouenſ: ⁊ ſi rõne pticipent qꝫ generationis gratia aut ſalutis corporis: pp qꝛ haly abas in qnto theo. ait. Bruta mouenſ ad coitũ pp delectationẽ ſoluꝫ. Itẽ hoies aut plures mouenſ pp delectationem qꝫ pp liberos pcreandos: ⁊ iõ recordati tanti faſtidij extranei facti: ac tranſgreſſionis mandati eas odioſe red-

tur ⁊ fugiũt illas qbus pmo fuerunt cõiuncti poſt actũ ſicut quis timẽs dãnificari fugit cãm idest litẽ ciuilez quã vnus ſuſtinet cõtra aliũ. Uel aliter põt exponi accipiendo cãz in phyſicis: vt ꝓ eo vñ eſt mot⁹ initiũ: vt dicaſ ꝙ recor dari faſtigiũ ꝯtingẽtis i coitu: accidit hoc eẽ ſicut cãm: q̃re ⁊c. Dicit ãt ſicut cãm ⁊ nõ cãm ſimplr: vel q2 iſta cã eſt pro babilis: vel q2 ẽt alie ſũt cãe ſicut ẽ verecũdia ⁊ amiſſio pu ritatis vt virginitatis cũ õſtructiõe corporis pp qḋ maſcu lus odit il ã cui pmo cõiūgiſ: femella aũt illi cui pmo ad iungiſ ſemp mirabili afficiſ delectatione. ¶ Dicẽdũ ꝓba biliter cãz eſſe qm̃ maſculus eſt ſicut qd pfectũ nõ orbatũ femella võ ſicut ipfecta ⁊ orbata: eſt.n. femia maſculus or batus vel occaſionat⁹: ſicut dr̃ in ſcḋo de gñatione aialiũ. Nũc ãt cũ cõiungunſ pfectũ ampliaſ ⁊ ipfectũ pficiſ: ⁊ iḋ dictũ eſt in p2io phy. ꝙ femina appetit viꝝ ⁊ turpe bonũ ſicut mã appetit formã. Jtẽ vir maxime laborat in coitu ⁊ delectaſ inde: eo ꝙ emittit ſemp ſperma: femia aũt minꝰ: cũ ẽt magis moueaſ q̃z opꝫ ſi dꝫ ſperma emittere. Ampli⁹ qḋ in adoleſcentibus emittitur eſt ꝓpinquũ conuerſioni in ſubſtantiam mẽbroꝝ ⁊ in augmentum ipſorum.

Circa prin. T.cõ.8i.

¶ Problema. xi. Antiqua.

Propter quid equitantes cõtinue luxurioſi magis ſiũt? Aut q2 propter caliditatem ⁊ motũ hoc patiuntur quod in coitu: propter qḋ ⁊ iminentis etatis ſuperadditio in teſticulos: maiora membra hec fiunt: ſemper igitur motu hoc vtentium ampla corpora ſiũt ⁊ preparata ad coitum. Noua.

¶ Quare q eqtant aſſidue libidinoſiores euadũt? An caloris agitatiõiſq̃ cã eodẽ afficiũſ modo quo per coitũ. Quocirca etatis quoq̃ acceſſione mẽbra genitalia cõtrectata agitataq̃ plenius augenſ: ꝙ igiſ ſemp eo vtuntur motu qui equitant hinc fluẽtiore corpore preparatoq̃ ad cõcũbendum euadunt.

¶ Quare eſt ꝙ cõtinue equitãtes fiunt magis luxurioſi ⁊ cũ potẽtia pficiẽdi coitũ apparẽtes ipſis: vel ẽt aliis ſilibus ſibi in natura nõ equitãtib⁹: qḋ ⁊ maxie ꝯtingit cũ equos equitant nõ ſuauiter ambulãtes: quoꝝ ⁊ ſelle ſiũt eleuate arcuate: tũc.n. maior fit motus circa vaſa ſpermatica ⁊ renes. Et ideo medici debiliter coeuntib⁹ pcipiũt exercitio equitationis vti: qḋ nõ ſolum equitare facit: ſed vĩr oĩs motus partium inferiorũ vt eſt ambulare ⁊ pedib⁹ calcitrare vt tenendo vel ſulando: appetitum enim hoc excitat coeundi. ¶ Deinde (Aut q2) Soluit dicens ꝙ primo pp caliditatem que acquiriſ ex motu equitãdi accidit illud qḋ in coitu accidit: qm̃ ſicut i coitu pp motũ ⁊ cõfricationẽ caleſiũt ptes coitus qb⁹ calefactis attrahũt mãm ſpermatis q̃ attracta in coitu exit in ſperma: ita eſt in labore eqtationis. Et iḋ cõcludit ꝙ pp motũ ⁊ cõfricationẽ factaz in coitu.ſ. actu calido cui⁹ ẽ ptes extẽdere ad inferiora cũ humido deſcẽdẽte in tpe adoleſcẽtie: illo.ſ. qḋ eſt a cõcuſſione dictũ donec barbeſcat fit augmẽtũ in teſticulis ⁊ vĩr in mẽbris gñationis: in inferiora.n. tũc mẽbra fiunt maiora ſm ꝓportionẽ ad ſuperiora ⁊ ad tps pteritũ ſicut apparet in nono de hyſtoriis aialiũ. Uñ ⁊ pueri idiſcretoꝝ fricãtes aſſidue virilia manib⁹ celeriuſq̃ coire icipiẽtes maiorẽ ipſorũ mollem ⁊ citius aliis adipiſcunſ: qm̃ veretrũ qꝰ delectat: labor aũt ⁊ exercitiũ ꝓprie actiõis ſue ſanitatẽ ⁊ vĩutẽ eius augmẽtat: vt dicit Gal. auctoritate Pla. i fine de iterioꝝ ⁊ Aui. tertij. 20 ingt. vſus coit⁹ cõfortat hoc mẽbrũ ⁊ facit

Circa tex.

ipſum lacertoſũ ⁊ igroſſat: dimiſſio aũt liqueſacit ipſꝫ ⁊ rarefacit: q2 opatio ſicut dicit Hyp. igroſſat ⁊ dimiſſio operatiõis liq̃facit. ¶ Et ſcias ꝙ ſcriptura iueniſ iminẽtis etatis: q̃ forſaſſis iducta ẽ corruptiõe ſcriptiõis: põt tñ ad ſanũ intellcũ reduci: vt dicaſ pp qḋ ⁊ tpe iminentis etatis.ſ. tpe adoleſcẽtie iaꝫ dicte. ¶ Deĩde. (Sẽp igiſ) Hic ſcḋo cõcludit pncipale intẽtũ dicens: ꝙ in vtẽtibus cõtinue hoc motu: qui eſt eqtare. ⁊ vĩr oĩ alio: ptes genitales calefacte reddũtur: corpora magna hñtia ãplos meatus: in qb⁹ põt multũ humidi ſpermatici ⁊ vẽtoſitatis neceſſarioꝝ in coitu cõtineri: pp quã quidẽ magnitudinẽ ⁊ amplitudinẽ efficiunſ apta ad coit⁹ actũ: nõ.n. parua mẽbra oĩno ad hũc actũ ſufficiũt: tũ pp modicaꝫ capacitatẽ ꝯtentiuã: tũ q2 nõ incitaſ ex ipſis ad delectationẽ natura: ⁊ per ꝯñs nõ emittiſ ſperma: ⁊ ſic nõ fit filius: ſicut dicit Aui. 3⁹. cañ. fen. 20.

¶ Problema. xij. Antiqua.

Propter qd qñ incipiũt coire poſſe corpa fetẽt: prio aũt nõ fetẽt añ pubertatem neq̃ viri neq̃ mulieres? Aut q2 idigeſta hũores peiores ſp hñt: aut.n. acutiores. aut groſſiores. aut maiores: ⁊ odores fetidiores: digeſta ãt dulces aut min⁹ amaros: ⁊ odores odorabiliores aut min⁹ fetidos. hoc aũt eſt mãifeſtũ i oĩb⁹ aſpectis ⁊ plãtis ⁊ aialib⁹: ablatis vtiq̃ bñ digeſtibilibus q̃ relinquunſ ſũt idigeſta: vt vtiq̃ ⁊ i cinere eſt: cõſũpto dulci amarus ẽ cinis: ⁊ ſudor ſalſus: digerit aũt calor nãlis ſpma: qḋ cũ ſit paruũ multã hꝫ potẽtiã: ex multo eni parũ colligiſ: pp qḋ qñ diſcedit diſſoluiſ vt freq̃ẽter magis ⁊ infrigidantur: q̃re idigeſtibiliores hũores ſiũt magis aptis poris pp expulſionẽ ipſi⁹: ſalſiores igitur pueroꝝ ſudores ⁊ fetidiores pp idigeſtionẽ: ⁊ ſi ꝯtingat talis nã exiſtẽs ꝙ fetidã habeat ypoſtaſim ſudoris: his magis ſignificat: ⁊ in his locis maxime vt aſella: in quo loco magis ⁊ aliis. Noua.

¶ Quare cõcũbẽdi facultatẽ dari per etateꝫ cũ ceptũ eſt corpora male olẽt: prius ãt ante pubẽ nõ ita olẽt: nec viri nec mulieres? An qm̃ q̃ incocta ſũt tũ ſapores hñt dteriores. Aut.n. accidiores: aut ſalſiores: aut amariores tũ odores reddũt fetidiores. Cõtra q̃ cõcocta maturaq̃ ſũt ſapores: aut dulces: aut min⁹ amaros: ⁊ odores ſuauiores pſtãt aut certe min⁹ iſuaues. Pꝫ hoc in oĩb⁹: tã terre ſtirpibus q̃z aiantib⁹ ipſis. Detractis aũt q̃ matura concoctaq̃ ſunt cetera cruda relinquũtur. vt ⁊ in cinere portiõe dulci cõſũpta puluis amarus relinqtur. Et ſudor quoq̃ ſalſus eadẽ d cã eſt. Calor ãt nãlis ſemẽ genitale cõcoquit: qḋ quãq̃ exiguũ eſt: vim tñ obtinet maximã: quippe qḋ ex mlto admoduꝫ tam exiguũ conſtitutũ ſit. quãobrẽ vbi

le fuerit vt nos noſtrū eſt: ſi autē alienū nō. aut eni oia ꝯuenit aut nullū. Aut prio quidez ſic qđ ex nr̄o fit: illo aūt modo ex alieno quecūq; ex purgatiōe fiūt ⁊ ex ſegregatiōe: ⁊ oino nulluz aialiuz anial generat ſed aut ſperma: ledēs aūt ⁊ malū nullius eſt ꝓpriū neq; alienū: nō eni idez huius aliquid eſſe ⁊ hui° extraneū: aut aliud: aut malū: ſegregationes etiā ⁊ putrefactiones non nr̄e: ſed ⁊ alia ⁊ extranea a natura nr̄a ſunt: neq; enim quecūq; i corpe noſtro fiūt corporis ponēdū eſt: quoniā naſcentie fiunt abſtrahētibus ⁊ egredientib°. Et oino quecūq; extra nām oino aliena: extra naturā aūt multa ⁊ coruz q̄ ſimul fiunt ſunt. ſi ergo ex ſolo hoc noſtrū fit aial: recte vtiq; qđ ex his fit genitum noſtrū erit ſolū. Et ex ſemine putrefacto ſi quidē aliud fiat vt vermis aut in matrice corruptio: vt que dicanꝶ mōſtra nō nata dicēdū: oino eniz ex corrupto facta nō adhuc ex noſtro ente fiūt: ſʒ ex alieno: quēadmodū que ſunt ex ſegregatōe: vt qđ ē ex ſtercore: ſignū aūt: ex corrupto oia talia fiunt: nō ex corrupto eniz tale aptū natuz eſt fieri: quale vtiq; fuerit ex quo ſperma: ſi ex equo equ° ſi ex homine hō: ⁊ ipm aūt non honoram° ſperma neq; oē qđ in generatione concludiꝶ: eteniz hūidū ⁊ tumor quis ⁊ caro fit: quādoq; aūt q: nondū habet naturā: ſed tantū fuerit ſolū nāe: q: ſic diſpōiꝶ: ꝙ fiat ex ipo tale q̄le ſum° nos: ex corrupto aūt neq; tale: pp̄ h̄: neq; ex alio corꝑ q̄ in nobis: neq; ex hoc corrupto cū iperfecte ſe hēat natū eē noſtrū. Noua.

Cur ſi ex nr̄o ſemie ꝓcreatū aial ē ꝓlē id nr̄am appellare ſolem°. Sʒ ſi ex aliquo alio nr̄o vl' excremēto: vel pte ꝓdijt noſtrū id eē nunq̄ȝ fatemur. Multa. n. ſemine putreſcēte ꝓuenūt. Quid igiꝶ cāe ſit vt ſi q̄les nos ſumus tale fuerit noſtrū id ſit. Sin diuerſū id alienū ſit. Aut. n. oia noſtra eē oportet: aut nulla. At primū quoniaz qđ ex ſemine nr̄o prodijt: id ex nr̄o eſt. qđ ſec° id ex alieno. ſ. q̄ purgamētis excremētiſq; enaſcūꝶ. Deniq; nihil ex oib° q̄ animāti tribuim° gignere aiantem pōt niſi ſemen genitale. Qđ autez nocet. qđq; malū ē: id ſuū nulli° eſt. nec qđ alienū eſt: id ſuū eſſe pōt. Haud eniz idē illa ſignificāt ſuū eſſe. ⁊ alienū eſſe. vel diuerſuz vel malū. Excremēta āt ⁊ putredines nō noſtra ſed diuerſa alienaq; ſunt a nr̄a nā nō. n. quecūq; i corpore extiterūt corporis hec eē putandū. Nā ⁊ papule ſepē exſiſpunt q̄ tollim°. atq; excidimus oino que p̄ter nām cōſtiterint hec aliena omnia ſūt. multa āt p̄ter naturā vel reb° ꝯiuncta naturalibus ꝓdeūt. Qȝ ſi ex reb° noſtris ſolo ſemine natum animās ſit. recte ꝙ ita ꝓuenerit ꝓlez id eē nr̄az tātū putabim°: ex ſemine vero ipſo ſi qd extitit aliud vt vermis vbi vel foris putruit vl' corruptū i vtero ē. vt que monſtra appellam° ꝓlē id eſſe noſtrā haudquaq̄ȝ dicēdū ē. cū eni corrupto creetur ſemine non inſuper ex noſtro creaꝶ: ſed alieno: quēadmodū qđ excrementis cōſtiterit: vt qđ ſtercore. Oia v̄o huiuſcemodi ex corrupto creari ſemine hic iudicaꝶ ꝙ ex nō corrupto creari tale natura ſtatuit: q̄le illud eſt de quo ſemen genitale prodierit. Exēpli gratia ſi de quo equ°: ſi de homie hō: nec ſemen magnifacimus ipſum nec aliqd qđ inter generandū confici ſolitū eſt. Tūc. n. humor ⁊ corpulentia quedā ⁊ caro cōſiſtūt: quorum nihil nobile eſt quoniā nōdū naturā obtinēt deſtinataz: ſed eatenus naturā attingūt quatenus ita ſe habeant: vt ex illis tale creari poſſit q̄le nos ſumus modo ſeruētur. Corruptis autē nihil tale enaſci pt. Cauſa ē hec cur nec alia ex re noſtri corpis: nec ex ſemine ipſo corrupto aut iprofecto ꝓlez noſtrā oriri arbitremur.

Intēdit Ariſt. i h̄ caplo manifeſtare q̄ ꝓpria dicanꝶ nata vel filij: ⁊ q̄ nō ſūt nr̄a nata dicēda: ⁊ id̄ eſt p̄ſuppoſita ⁊c. Querit p̄mo q̄ſtionē ſuā ⁊ dicit. Quare eſt ꝙ ſi aliqđ ex aial gñeꝶ ex ſpmate nr̄o. vt Socrates qm̄ act° ⁊ gñatiōes ſūt circa ſingularia: ſicut dr̄ ꝓhemio metha. tale gñatū dicetur nr̄z: ē eni noſter fili°. Si v̄o gñeꝶ ex quodā alio extraneo a nā nr̄a hō nō diceꝶ nr̄m: ita ꝙ poſſum° dicere hic noſter ē fil°: ſicut ē illđ qđ gñaꝶ ex pte alia nr̄i corpis vt ex ſanguine corrupto vel mēbro: vel etiā ex corruptiōe intranea vt eſt vermis: aut qđ gñaꝶ ex aliq̄ ſupfluitate q̄ ex nr̄is ſegregaꝶ corpib° ſicut ex vrina vel ſtercore. Deīde. (Fiunt eni) Oſtēdit hic ſcđo q̄ſtionē eē poſſibilē dicēs: ꝙ hō q̄ſtio ſit poſſibilis ⁊ rōnalis oſtēdiꝶ: qm̄ mlta gñanꝶ ꝑ putrefactionē ſicut habētia gñationē equocā: q̄dā ex ſpmate generanꝶ ſicut vniuoca i qb° regriꝶ agēs ꝑticulare cōueniēs cū gñato noie ⁊ rōne p̄ter vniuerſale agēs: h̄ āt ē qm̄ gñatorꝫ q̄dā ſ̄t pfecta q̄ plurib° idigēt ad ſui gñationē. Deinde. (Qđ vtiq;) Hic tertio illatiue repetit q̄ſtionē: vt ꝯueniēti° ad ſolutionē veniat dicēs: igiꝶ ſi illđ qđ gñaꝶ ex ſpermate nr̄o fuerit tale ſicut nos: vt ꝙ formā nr̄az fuerit adeptū h̄ūanā: illđ diceꝶ nr̄z. ſ. natū: ſi v̄o fuerit extraneū a nobis vt ex putrefactiōe alicui° nr̄e ꝑtis gñatū: aut ex aliq̄ ſegregatiōe nō diceꝶ nr̄m natū eo ꝙ h° gñatio ſit vniuoca nō aūt ſcđa. Dubitaꝶ de ſcđo mēbro diuiſiōis: q: videꝶ ꝙ ſcđm verū aliud dicaꝶ nr̄z: nā iſte locutiones vere accipiunꝶ ⁊ maxie apud religioſos iſta vrina ē nr̄a: ⁊ illđ ſtercꝰ. Itē hi ſcrupedes ⁊ vermes ampli° ⁊ artificiū diciꝶ hoc noſtꝫ. Rurſus cūꝰ cā eſt noſtra ⁊ effect°: cū cā ſit ꝓportionalis effectui: ſicut dr̄ i ſcđo phy. ſʒ p̄dictorꝫ cā eſt nr̄a. ex nobis eni ⁊ ꝑ nos gñanꝶ ⁊ ſūt cui° ꝯrū ſatagit Ariſto. decla

Caplo ꝑ circa med.

De ſper doc. viij. phyſi. t. c. 46.

T. c. 28. ⁊ unde

rare. ¶ Dicēdū q̄ aliqd̄ fieri a nobis ita q̄ dicat̄ h̄ nr̄z po
teſt eē dupliciter: aut q2 fit p rōnez nr̄a3: ꝛ ſic artificiata ꝛ
T.c.24 ſciētie etiā de ſmone dicunt̄ fieri a nobis ꝛ eē nr̄e. Unde ꝛ i
ſcd̄o phy. dicit̄ q̄ ſum⁹ finis oiu3. ſ. artificiatoꝝ: q̄ āt ſer-
mocinales ſciētie fiāt a nobis: teſtat̄ Auicē. cū Algazele i
ſmo meta. q̄ aūt ſic facta, ꝓpe dicunt̄ a nobis ꝛ nō nata.
Aut dicunt̄ fieri ex nobis: q2 fiāt ex aliquo pricipio nāli in
nobis exiſtēte ꝛ de h̄ eſt ſmo pn̄s hic. Et ad h̄ vt aliqd hoc
modo ꝓpriiſſimū dicat̄ natū nr̄u3 tria vel q̄tuor requirunt̄.
Pmū qdē q̄ ſit qd nāle ꝛ corpis nr̄i nā nātū: ꝛ iō gn̄atū ex
ſegregatiōe a corpe vt ex ſtercore: aut ex corruptiōe facta
i corpe vt vermes nō dicūtur nr̄a nata niſi cōmuniſſime h̄
qd̄ eſt nr̄z natū extēdēdo. Reqrit̄ ſcd̄o q̄ illd̄ habeat cōnā
lē potētiā p quā ſe poſſit facere tale p vtutē ſibi ipreſſam a
ꝓducēte: qle eſt illud qd̄ ipm ꝓduxit: ꝛ propterea ſperma
femelle ſm Ariſt. aut ſpma ineptū ad gn̄atonē nr̄m non
dicit̄ niſi extēſiōe nois nr̄i. Requirit̄ tertio q̄ talis potētia
ſit educta ad actū: vt gn̄atū ſit illud tale q̄le ip3 generās:
ꝛ h̄ ē cū ſpma formā ſumpſerit vt dicat̄ hūana: ꝛ iō ſpma
ſiue mā ſpermatis iproprie dicit̄ natū nr̄m. Sigdē cū his
his q̄rtū habuerit nō ſolū ſimilitudinē in forma cōis ſpēi
vt i hūanitate cū gn̄ante generatū ſ3 i forma etiā pticulari
Idiuiduatiōis: vtputa q̄ dimēſiones ꝛ ꝓtractiōes ſimiles
i generāte ꝛ gn̄ato reperiantur: tūc tale ꝓpriiſſime dicit̄ na
tū nr̄z. Unde ꝛ cū vr̄ fili⁹ patri p oia aſſimilari: ꝓuerbiali
ter dicit̄ recte eſt hic fili⁹ tu⁹: ſic eni tibi ſimilat̄ ac ſi eu3 ex
puiſſes. ¶ His itaq3 viſis p3 ſolutio: q2 ꝛ ſi aliq̄ nr̄a dicun
tur nata ꝛ ex nobis ꝓducta vt vz iia ꝛc̄. h̄ eſt iproprie di-
ctū: ſcd̄3 tamē magis ꝛ min⁹: ſicut dictū eſt. Sīliter etiā di
cēdū ad ſcd̄m: cā enim ꝛ cauſatū i oib⁹ niſi cū his trib⁹ vel
q̄tuor ꝓprietatib⁹ dicit̄ iproprie nr̄a ꝛ ꝓportiōalis. ¶ De
i̇de (Aut eni) Soluit ꝛ ſmo ꝓponit ſolutionē i cōi faciē-
do quādā diſtictionē: ꝛ dicit q̄ aut oportet vt oia que fiūt
a nobis ſunt noſtra aliquo modo: aut q̄ nullū ſit noſtru3
aliquo modo: aut dicet̄ noſtrū natū hoc mō quia fiat pri
mo ex noſtro. puta a nobis mediāte ſpermate: ita q̄ ſit a
nobis: non tn̄ imediate: ꝛ mō alio ſicut dicetur fieri ex alie
no ꝛ extraneo: ſicut oia que fiunt propter purgationē qua
ſegregat̄ puru3 ab impuro. Et tunc ſubdit expoſitionem
eius qd̄ eſt dictū nuper dicēs vr̄ eſſe verum q̄ nullum de
numero animaliū generat aial imediate: ſed aut pro niſi
ſperma: ex quo producit̄ animal imediate: ita q̄ aliquid
dicat̄ noſtrū natum ſmo mediāte ſpermate: ſic igit̄ neq3
omnia ſunt noſtra: neq3 eſt q̄ nullū ſit noſtru3: ſed aliqd̄
eſt qd̄ noſtrū eſt ſmo ꝛ imediate: ꝛ aliquod qd̄ nullo mo
do noſtrū eſt dicendū ꝓprie neq3 primo neq3 imediate vt
ex ſegregatione ꝓducta. ¶ Deinde. (Ledens autem) Hic
ſecūdo particulariter ſolutionē ſuam magis declarat. Et
ſmo oſtendit q̄ illa que ſmo fuerint ex extraneo non de-
bent dici noſtra dicens q̄ illud qd̄ eſt leſiuū corporis no-
ſtri ꝛ malū eiuſdē corruptiuū vt aliqd̄ corruptū: vel qd̄ ē
alienū vt ſegregatione factus: ſicut ſtercus vrina ꝛ ſudor
nō debet dici noſtrū quia hoc pronomē noſtrum denotat
quandā appropriationē: malū aūt ꝛ leſiuū non eſt ꝓpriū
alicuius: qd̄ oſtendit̄: quoniā illud eſt ꝓpriū quod habet
cām ꝓpriam ꝛ determinata3 in ſubiecto: ſed leſiuū ꝛ ma-
cap. 5 lum nō habet talem cauſam cu3 habeat rationem infiniti
ꝛ indeterminati: bonum aūt finiti ꝛ determinati: ſicut di-
cit Ariſto. cum pithagora ſecūdo ethicoꝝ quare ꝛc̄. Ite3
malum nō habet entitatē veram: ſed ſolu3 defectū ꝛ ꝑua
tionem boni: ꝛ ideo nullus operat̄ ad malum aſpiciens: ſi
cut dicit̄ ibidem: q̄ aūt vnū iſtoꝝ3 debeat dici noſtrum:
alterū aūt non debeat patet eo q̄ nō eſt idem eſſe aliquid
hui⁹. ſ. generatū: ſicut ſperma generatum ex nobis: qd̄ po
ſtea animal generat: ꝛ eſſe alienū ab eo: aut q2 ſit diuerſu3
omnino: ſicut illa que generant̄ ex ſegregatione putrefa-
ctionis: aut eē alienū ſicut leſiuū ꝛ malū: qd̄ intra nos ꝯtī
git: ꝛ h̄ eſt q̄ exponit qd̄ dcm̄ eſt aut aliō: dicēs q̄ ſegſtra-
tiōes ſupfluitatū ꝛ putrefactiōes atq3 que ex ipſis gn̄ant̄
nō ſunt dicenda nr̄a: ſed ꝛ altera potius ꝛ extnea a nā nr̄a
cum ſint egreſſa a regimine nāe. ¶ Deinde. (Neq3 enim)
Addit ad declarationē q̄ malū ꝛ leſiuū nō ſit dōm nr̄m
dicēs q̄ nō oia gn̄ata in corpe nr̄o dicēda ſunt eſſe nr̄a: q̄-
niā in ipo fiunt apoſtemata in qbus humores extrahunt̄
ex locis ꝓpriis: ꝛ extracti egrediunt̄ decurrētes in mēbro
rū ſpōgioſitates: ſicut apparet per Gal. in teg. tractatu de
cauſis: ꝛ in libro de malitia cōplexionis diuerſe: ꝛ in. 13. de
inge. ſani. ꝛ vr̄ q̄cūq3 exiſtētia extra nām noſtram: vt hu-
mores corrupti ꝛc̄. extranea ꝛ diuerſa ſūt a nobis ꝛ neq3
noſtra debēt dici. Qd̄ etiam poſſibile in nobis exiſtit: quia
plura de numero eoꝝum que nobiſcū etiā ſimul fiunt ipe-
ſunt ꝑter nām: vt additiones alique mēbroꝝū interdu3: vt
ſcd̄ariavel humores prauī a natiuitate contracti ex quib⁹
corruptiue aliquid generat̄: ꝛ vt melius interpretet̄ parti-
cula: vt q̄ ſit ſermo de partibus ex ſupfluitatib⁹ genitis vt
ſunt capilli vngues ꝛ h̄: ꝛ mēbris peccantibus in cōpēne
ꝛ ꝓprie in numero ſicut digitus ſextus: q etiā contra nām
exiſtit. ¶ Deinde. (Si igit̄) Hic ſcd̄o ſoluit ad ſcd̄am par
tem oſtendēdo q̄ illa que fiunt ex noſtro ꝛ nāli debent di
ci noſtra: ꝛ ſmo oſtendit q̄ illud ex quo dicit̄ aliquid fie-
ri noſtrum: op3 eſſe nāle habens pōam generādi alterum
tale: quale ipm eſt a quo fuit deciſum. ſcd̄o oſtendit q̄ op3
illam potētiam eſſe reductā in actu3: vt ꝛ facta ſit ſm ſpe-
ciē aſſimilatio: ſi debet dici noſtrum: ſcd̄a ibi. (ſi ex hoie) ꝛ
ſmo facit qd̄ dictum eſt dicens: ſi igit̄ illud qd̄ non eſt ex
nr̄o: ſed ex alieno nō dicit̄ noſtrū vt oſtenſu3: tūc per rōnē
oppoſitoꝝum: illud qd̄ erit ex ſolo hoc nr̄o ꝛ connaturali:
vt cum ex ſpermate noſtro debite ſit aial: tunc ꝯſter dicet̄
q̄ genitum ex his. ſ. gn̄antibus: vt ſpermate ꝛ ſanguie mē
ſtruo ꝛ virtute gn̄atiua erit ſolūmodo nr̄m: qd̄ ꝓbat per
ꝯtrium: q2 ſi ex ſeminib⁹ corruptis aliqd̄ aliud fiat ſic ver-
mis: qui ſepe gn̄at̄ in inteſtinis: aut ſi pp̄ corruptionem ſe
minum in matrice fiant peccata nāe que ꝛ monſtra dicū-
tur. vt apparet in ſcd̄o phy. non eſt dōm talia eſſe nata no
ſtra: ꝛ ſi ſint ex ſemine noſtro: ꝛ hoc ideo: q2 totalr̄ produ
cta ſunt ex ſemine corrupto: ita q̄ nō fiunt ex h̄ ſemine nā
li noſtro exiſtente nāli: ſed extraneo potius: ꝛ hoc mō fiūt
illa que fiunt ex ſeparatione ſuperfluitatum a corporib⁹
noſtris: ſicut vermes qui fiunt ex ſtercore ꝛ vrina. ¶ No-
tandū eſt q̄ hec mōſtra dupliciter poſſunt itelligi: aut q̄a
ſunt talia q̄ formā ꝛ effigiē habeant nō humanā: aut q̄a
ſperma ꝛ mēſtruū corrumpant̄ ante perfectam informa
tionē embrionis: ita q̄ fiat ſicut maſſa carnea que abor-
tiat̄ pp̄ ꝑncipioꝝū corruptionē: quoꝝū neutru3 dicit̄ nr̄m.
Et ſcias q̄ maxime decernit̄ in figuratione capitis: ſi ali-
qd̄ animal d3 dici noſtrū genitum. ſi eni3 caput habuerit
plene vt gn̄ans figuratu3: etiā ſi in multis aliis partib⁹ ſit
mōſtruoſum pōt dici noſtrū: qd̄ ꝛ doctores legis nr̄e cōſi-
derantes ꝑcipiunt baptiçari tanq̄ recipiendum ſit in ſpe- De baptizatione ꝑticulari ꝑlurium ꝛc̄.
cie noſtra. ¶ Deinde (Signu3 aūt) Manifeſtat h̄ ſcd̄o p
ſignū dicens ſignū h̄ eſſe q̄ noſtra talia non dicant̄: q̄ñ
oia vt vermes ꝛ mōſtra facta ſunt ſegregatōe a corporib⁹
noſtris ex corrupto aliq̄: ſ3 ex corrupto vtputa ex ſperma-
te nō eſt aptum natum gn̄ari tale quale fuerit ex q̄. ſ. fue-
rit ꝓductum ſpma: ſed ſi ex equo ſit equus: ꝑfecte di ſuus
natū: q2 ſit ex nō corrupto ſed nāli ex q̄ natum eſt fieri ta-
le alterum quale fuerit illud a quo emanabat. ¶ Deinde
(Si ex hoie) Inueſtigat tertiu3 qd̄ requirit̄ vt aliquid di-
cat̄ noſtrū: vt ſic in pōa ꝑexiſtēs educat̄ in actum: ꝛ tūc di
cet̄ noſtrum: ꝛ circa h̄ ſic ꝓcedit. ꝑ enim ꝓponit ſub modo
q̄onis querēs: ſi ex hoie ſit hō: ꝛ h̄ mediāte ſpermate: q2 ſi-
cut dcm̄ eſt nullū animal generat aial: q̄uo eſt: q̄ nos nō

exhibemus honorē ſpmati: ⁊ ſibi amorē nō oſtēdimus: appellādo ipſum nr̄m: ⁊ vr̄ quō eſt ꝙ nos nō honoram⁹ aliquid coꝝ q̄ igrediunt̄ gn̄ationē: vt ſpma ⁊ mēſtruū: cū intellectu vtant̄: ⁊ vr̄ ꝙ his debeam⁹ honorez exhibere: qm̄ gn̄atū fit ex eis humidū ſanguineū hūorib⁹ plenū. Silr̄ ex his fit tumor ⁊ extēſio cōcauādo ⁊ ampliando ptes vt ſtōm coꝝ ⁊c. vtus eni informatiua cū baſim p̄ coꝛ ſuſcepit informat deinū oēs alias ptes: ſicut pꝫ in ſcōo de gn̄atiōe animaliuꝫ. Itidē tertio ex his per inſpiſſationē generatur caro qn̄q; vt cū nō impediens occurrat cum adipe ex mēſtruo: ſic igit̄ tangit tres actus virtutis informatiue. cuius quidem inſtrm̄ eſt calidum ꝓportiōale ordinationi aſtrorum: ſicut dicit̄ in ſecundo de generatione aialiū. ꝯtidē: actū. ſ. cōmixtionis: vt cum ſperma ⁊ ſanguis mēſtru⁹ cōmiſcent̄ ⁊ efficit̄ ſperma humidū ſanguine guttatum: ex q̄ quidem commixto tres iam incipiunt gn̄ari veſice: ſic dicit Auic. 21. tertij: quarū vna aſcendit que eſt mā cerebri: alia aūt deſcendit que eſt mā epatis: tertia ſicut rex mediū obtinet: in cuius virtute fit talis ſequeſtratio: ⁊ deinde fit diſtictio mēbrorum ⁊ augmētatio: ita ꝙ corpus ex venis ⁊ neruis texit̄ ſicut rethe: qō quidē rethe iplet caro ⁊ adeps ex ſāguie mēſtruo generata: quas quidē opiones tres tetigit pbius per ordinem mirabili breuitate. ſ. per tria verba: humidum. ſ. tumorem ⁊ carnē. ¶ Deīde. (Aut qꝛ) Reſpōdet nuper queſito vel illic (qn̄q; aūt) ſm̄ diuerſitatem lr̄e. aliqui enim habent autem. quidam vero aūt. dicit itaq;: qꝛ aliqn̄ eſt ꝙ ſperma ⁊ oē qō intrat generationē non habet adhuc nāʒ nr̄am ⁊ formā: cū potētia nō ſit reducta ad actū: vt ſit actu ꝓductū tale quale ꝓducitur: nō dicimus ipſum tūc eſſe noſtrū natū: ⁊ ſi ſit potētia tale: ⁊ hoc eſt qꝛ fuerit ſolū. i. baſis ⁊ fundamētū tm̄ mō nāe: in quo virtus informatiua ſuſtentata ydoneam formā poſtea inducit in ſpm fundamētū: ſic in mā. Qō qdeʒ ſolū ſilitudinarie ſit expoſitū pro fundamēto vel baſi: eo ꝙ ſolū ꝓprie dicit̄ de terra que ſolida eſt ⁊ baſis vniuerſi: ⁊ forte aliter exponet̄: vt dicatur qꝛ fuerit ſolum. i. ſolūmō: ita ꝙ aduerbium ſit ⁊ non nomen: ⁊ aliquod nāe pncipium tantum. i. ſufficiēs in quo nā poſſit ad tps ſuſtentari. tale. n. eſt ex⁹ pri⁹: ſenſus tamē eſt vnus: ⁊ hoc eſt qō dicit. qm̄ ē aliquid qō totaliter aptatur: vt ex ipſo fiat tale quales ſum⁹ in actu: ita ꝙ formam noſtram exiſtenter accipiat. Et fortaſſis quis illud ſi ex hoīe leget ſi aduerſatiue pro q̄uis vt dubitatio tacita remoueat̄ pmum tm̄ artificialius. ¶ Deīde. (Ex corrupto) Recapitulat breuiter ſolōnē ſuā dicens: ꝙ ex corrupto ꝓpter illud qō nō eſt nāle: vt generatū ex ſegregatione: neq; etiam ex quocūq; intra nos corrupto ꝓpter illud qō dcm̄ eſt: qꝛ nō eſt quidē nāe ſoluʒ tantummodo ⁊ fundamētū: nō hꝫ potētiaʒ: vt fiat tale quales ſumus: vt cū ſegregatione ex corruptis fiant vermes: neq; ēt ex hoc corrupto ſcʒ ſpermate: cum fiat non vermis ſed mōſtrū. Uel aliter neq; ex hoc corrupto ⁊ tranſmutato a ſui forma. ſ. ſpermate habente potentiā: vt fiat actu tale tpe quo nondū inducta eſt aſſimulatio ad hoc dicendū noſtrum: cū ſit imperfectū: eo ꝙ tantū illud vr̄ eſſe noſtrum natū: quod eſt impfectione acq̄ſita certe in ſe: qō colligit tria vel quatuor: in antea pfectione tali: vt noſtra: hoc eſt cum hꝫ formā noſtrā ſic igitur cum ad vnum ſit dicere illud tm̄ dicit̄ eſſe nr̄m natum qō ex pncipio nāli noſtro exiſtit nō corrupto: vt i factus ex ſegregatione neq; ex corruptione ipſius intra nos facta: imo eo ſaluato potentia eius exiſtente in ipſo: tertio fiat tale actu quale fuerit ipſum ꝓducens: ꝙ ſi quartū habuerit genitum oīno ſilitudinem noſtram cum forma quā acq̄ſiuit: tale ꝓpriſſime vt apparuit dicit̄ noſtrū: ⁊ qꝛ ſperma ēt nāle deficit in ſcōa ꝓpetate q̄ req̄rit̄ vt aliqd dicat̄ nr̄m idō non vr̄ noſtrum. Et ſic pꝫ ſolutio queſitoꝝ: quare ſperma cū fiat a nobis nō dicat̄ noſtrū ⁊ honorat̄.

¶ Problema. xiiij. Antiqua.

PRopter quid in aq̄ min⁹ pñt coire vt hoies: Aut qꝛ in aqua nihil ſoluit̄ q̄cūq; ab igne ſoluūt̄ vt plūbū ⁊ terra: genitura aūt ſoluta videt̄ igne: priuſq; aūt fricatio calefaciat ñ ſoluit̄. piſces aūt nō fricatiōe coeūt. Noua.

¶ Cur minus in aqua homines cōcumbere queunt: An ꝙ res nulla in aq̄ liqueſcere p̄t que ab igne liquefieri apta eſt: ceu plūbuʒ aut cera. Semen autem hominis igne plane liqueſcere videmus: haud. n. prius fluere icipit q̄ʒ per attritū recaleat: piſces tamē ſine attritu coire fatendum eſt.

¶ Quare eſt ꝙ hoies hn̄t potētiam minorē coeundi in aq̄ ſiue ſit cal̄a: ſiue ēt frigida: imo in frigida nō poſſunt oio. Dicit aūt hoies: qꝛ aialia aq̄tica vt piſces in ea coeūt non minus: ſed magis: ſilr̄ terreſtrium q̄dam vt elephantes cū debēt coire ingrediunt̄ aq̄e: vt mas ſuſtētet̄ aqua ne ſui corpis mole femellā ledat: neq; tm̄ ipedit̄ ſēſibiliter ꝓpter fridītatē aque: qm̄ teſticulos habent ſupra dorſum vt cito coitū expellat: non diu ſuper femellā incūbat: que enim teſticulos ſic hn̄t ſituatos citiſſime ſperma emittūt: vt apparet per hyſtoriam aialium. Uñ cetū ēt cū nō poſſint pp̄ ſpinas inuicē applicari prouidit eis nā teſticulos ſuper dorſū ſituando vt ſperma cito emitterent. ¶ Et nota ꝙ ēt in aq̄ calida minus ⁊ peius a nobis coit̄: qm̄ pp̄ ſubintrationem aque bone impedit̄ applicatio: ⁊ per ꝯñs fricatio min⁹ fit ſenſitiua: ita ꝙ delectatio neceſſaria in emiſſione ſpermatis ⁊ iuuatiua: ſicut dicet̄ in ſequēti caplo non ſufficiēter interuenit. Itē ſpūs ſpermaticus diſſeminatur ⁊ diſſoluitur calido aque. ¶ Deīde. (Aut qꝛ.) Soluit dicens p̄ cām eē qm̄ in aq̄ nō ſoluit̄ ⁊ eliquat̄ aliqd ab igne. i. cal̄o ⁊ declarat. vt v. gr̄a. plūbū ⁊ terra. i. minera aliq̄ terrea ex q̄ metallū p actionē ignis elicit̄: iſta eni liquant̄ ⁊ depurāt̄ de nūo coꝝ que ſoluunt̄ ⁊ eliquāt̄ a cal̄o igneo. nō aūt a frido vel cal̄o aqueo. Silr̄ in ꝓpoſito vr̄ eſſe de genitura vel ſpmate: qm̄ vr̄ eliq̄ri ⁊ ſepari a corpe p ignem. i. calm̄: qō oſtdit̄: qm̄ nō liq̄t ⁊ ſoluit̄ anq̄ʒ fricatio adueniat: q̄ calorē iducit ſpma eliquātē: ⁊ ꝓprie cū non fuerit fermētatū. ¶ Nō ꝙ fricatio ēt in v̄ga nō ſemp eſt neceſſaria in⁹ ſpermatis eductione: aliqñ enim pcipit̄ ꝙ ad ſolū oſculū vel contactum mulieris deciſum eſt ſpma qō ⁊ maxie accidit pueris coire incipiētibus: in qbus mā ſpmatis ē exuberās cal̄a ſubtilis nō piguedibus ⁊ hūiditatibus inſerta. ¶ Deinde. (Piſces aūt.) Hic ſcōʒ remouet dubitationē: qꝛ dictū eſt ꝙ ſperma nō emittit̄: niſi calefactio fricationis ſuperueniat: crederet aliqs ꝙ ſp in coitu neceſſaria eſſet fricatio: ⁊ idō remouens dicit: ꝙ piſces nō pficiunt coitū p fricationē ſuā: ſed ſoluʒ q̄dam obuiatio ⁊ contactus interuenit: meatus eni ſunt lati ⁊ mā parata. Unde Nicolaus peripateticus. Leuis ⁊ ⁊ modica fricatio exigit̄ ad ſpermatis eorum emiſſionē. Fortaſſis aūt quis hanc lr̄am inferēdo leget vt⁹ dicat̄: ⁊ idō piſces coeuntes in aqua cum fricatiōe nō poſſent calefieri nō coeunt fricatione interueniēte: pmuʒ tm̄ melius. ¶ Q ſi inueniat̄ in libris hyſtoriaꝝ aut de gn̄atiōe ꝙ piſces in coitu fricatione vtant̄. ¶ Dicēdū nō illā eſſe fricationē de qua hic intēdit̄: ex qua. ſ. calor conſurgit: ſed potius q̄daʒ obuiatio citiſſime contactu pteriens. habent enim poros ſpmaticos plenos valde ⁊ meatus aptos in eē. Itē pori eorum ſunt ſpermatici circa dyafragma: ita ꝙ ex vicinitate cordis aūt eius vicarij plurimus eis calor ineſt: qua

Dē eniʒ op⁹ nāe ē opus intelligentie. ij. phẽ ſi. t. c. 80 ⁊ alibi in pleriſq; locis

Piſces quō coitum pficiant.

re obtūla tione tāgētis modica lītemēsēte emittūt ſperma. ℂ Notādū eſt ſm Ariſto. pmo de gñatione aialiū: tres eē ſupfluitates i corpe aialis pfecti vtcūqꝫ ſimules. ſ. ſemē fleg ma ⁊ thabes vł diſſolutio: qđ ſemē illic dupliciter deſcribi tur. vno mō prout dicat qd virtuoſiꝫ qđ appellat genitu rē: dicēs ipam eē qđ a generāte ꝓuenit coire nato pmum habēs gñationis pncipium: notificaꝫ etiaꝫ ꝓut dicit ma teriā magis emiſſam i coitu: ⁊ dicit tunc ſperma. Unde di cit ſperma eſſe ſupfluū vtilis alimenti vltimi ſanguinei di ſtributi in partes: ſed flegma eſt ſupfluitas pmi vtilis ali mēti. i. ſanguinis. Thabes vero eſt qd pter naturā a cor pore reſolutū cuius nullū nature iuuamentū exiſtit. *Ultra medium*

ℂ Problema. xv. Antiqua.

Propꝫ qd coire delectabiliſſimū: ⁊ vtrū ex neceſſitate aut cā alicui⁹ ineſt aialibus? Aut delectabile q dē eſt. ſ. qꝛ a toto corpore decidiꝫ ſperma ſicut quidā aiunt: aut ſi a toto qdeꝫ nō decidiꝫ: ꝑpter tale aūt i qđ omnes cōten dunt pori venarū. exiſtente ergo delectatio ne ſimili ei q̄ eſt in pruritu hoc accidit fieri: quemadmodū per totuꝫ corp⁹ pruritus de lectabilis eſt. hūidi aūt exitus ventoſi icluſi extra naturā. ſperma āt tale i id qđ eſt ſcđm naturā exit⁹ eſt: ⁊ ex neceſſitate delectabilis: ⁊ cauſa alicui⁹ ex neceſſitate quidem: qꝛ i id qđ ē ſm naturā via delectabilis eſt ſi fuerit ſenſibilis: cauſa autē alicui⁹ vt generatio fit animaliū: ꝑpter delectationē. n. magis mo uentur ad coitum animalia. Noua.

ℂ Qua de cā res oium ſuauiſſima concubi t⁹ eſt. Et vtrū neceſſitate ipellanꝫ ad cōcūbē duꝫ animātes. an rei cuiuſpiā gr̄a gen⁹ h li bidinis datū ē. An ſuauiſſime qdē concūbi m⁹: qm̄ aut toto ex corpore ſemen ꝓfluit vt aliqui volūt: aut qꝛ q̄uis nō toto ex corpe: tamen per eaꝫ partē ſe promit i quā meat⁹ oēs veneqꝫ oēs applicenꝫ ⁊ coeant. Cū igi tur voluptas ſimilis i libidine atqꝫ i prurigi ne fit: efficiꝫ pariter vt corp⁹ geſtiat vniuer ſū. Prurigo. n. ſeceſſio hūoris ſpūoſi icluſi cōtra nāꝫ eſt. Et geniturā vero ſeceſſionem hūoris eiuſmodi eſſe ad reꝫ naturalē cōſtat. Suauis aūt tū ex neceſſitate: tū rei cuiuſpiā gr̄a cōcubit⁹ eſt. Ex neceſſitate inquā ꝙ via ois pertinēs ad rē nālēꝫ ſuauis eſt: ſi modo a ſēſu pcipi queat. Rei vero cuiuſpiā gr̄a ē vt ort⁹ ſit animātū perpetuus. facit. n. volu ptas vt animātes ad coitū ardēti⁹ excitenꝫ.

ℂ In h q̄rit duas dubitatiōes ⁊ dicit pmo. Quare ē ꝙ coi re iter ceteras aialiū delectatiōes eſt delectabiliſſima: ⁊ ma xime adhuc q̄ ineſt hoi reſpectu aialiū alioꝝ: cū i tāgēdo talis exiſtat delectatio. vnde quāto magis tact⁹ fuerit tēpe rat⁹: tāto magis ſentiet ⁊ maiorē delectatiōnē icurrit: nūc aūt hō iter cetera aialia eſt tēperatioꝛ tact⁹: ſicut dicit in ſcđo de aia: qđ qdē pōt eē vna cauſaꝝ: q̄re hō pre aliis aia lib⁹ pl⁹ moueꝫ ad coitū: vt ꝙ oi tēpore ⁊ i modico tēporis ſepiſſime ⁊c̄. Eſt etiā q̄ſtio ſcđa ſuppoſito ꝙ coire ſit dele ctabiliſſimū: vtrū talis delectatio ex neceſſitate inſit i actu coit⁹ aialib⁹: aut cauſa alicui⁹: vt ꝙ ſit cā iuuatia ⁊ nō ne ceſſaria. ℂ Deīde (Aut delectabile) Soluit ⁊ pmo ad pri mā dubitationē. ſecūdo ad ſcđaꝫ. ſcđa ibi. (⁊ ex neceſſita te.) Itē pmo ſoluit ſm opinionē antiquoꝝ dicens: id eſſe coire delectabiliſſimū ſm ꝙ qdā voluerunt: eo ꝙ ſperma decidebaꝫ a toto corpe: ⁊ qꝛ ſic erat dicebāt delectationes debere fieri p totū: cū nō videaꝫ ratio maior q̄re fiat i vna parte q̄ꝫ i alia. ℂ Notādū eſt ſicut patet p Ari. i pmo de gñatione aialiū: ꝙ aliq poſuerūt delectatōis magne q̄ eſt i coitu i toto corpe vnā rationē eſſe: qꝛ ſperma decidaꝫ a toto corpe: qđ Ariſto. remouet dicens ꝙ delectatio vehe mēs q̄ accidit i toto corpe i actu venereoꝝ nō eſt cā ei⁹ ꝙ ꝓueniat ſperma a toto corpe: ſꝫ cā eſt prurit⁹ fortis. Itē ta lis delectatio nō accidit i pncipio ſꝫ i fine coit⁹: ⁊ ſit ſimul tpe. ſi āt ſperma veniret a toto corpe: prius fieret delectatio i vna parte corpis ⁊ poſtea i alia: ſicut ſpma currit. ℂ De inde (Aut ſi) Dic ſcđo ſoluit ſcđm ꝓpriā ſententiā derelicta opinione antiquoꝝ q̄ i pmo de gñatiōe aialiuꝫ reprobaꝫ dicēs: ꝙ ſi etiā dicam⁹ ꝙ nō decidaꝫ a toto corpe ſicut di xerūt antiqui: tñ adhuc ꝯtingit ſoluere: ꝑpter qđ oſtēdiꝫ ꝙ antiquoꝝ ſolutio nō erat recta ſolutio: cū recta ſolutio ſit illa cui⁹ ſi def opp^m nō cōtigit ſoluere: ſicut dr̄ i ſcđo de corp. nūc aūt ſoluiꝫ dato oppoſito ſolutiōis iſtoꝝ: vt ꝙ ſp ma nō deſcēdat a toto ꝑpter delectationē factā i toto: ſed dicēdo ꝙ cā delectatiōis hui⁹ eſt ꝑpterea: qꝛ oēs pori ve narū ⁊ arteriarū cōterminanꝫ ex vtraqꝫ parte i vas ſemi narii iuolutū: ſicut expoſitū eſt ſufficienter i 2° cap° huius pticule: ita ꝙ motu ſpermatis cauſaꝫ qdā prurit⁹ ex vtra qꝫ parte: ⁊ h declarat illic (exiſte) di. ꝙ ex trāſitu ſpmatis pruriginoſi ad vas vtriuſqꝫ ſeminarii iduciꝫ delectatio ſi milis delectatiōi q̄ accidit i pruritu: vt pꝫ i corpore ſcabio ſi cū ſcalpiꝫ: ⁊ maxime circa teſtes ⁊ ꝓpe in calidiori bal neo qđ declarat: etenꝫ ſicut pruritus ⁊ ſcalpſio per totuꝫ corpus eſt delectabilis ⁊ amenus: qui qdem cauſaꝫ ex eo ꝙ humidū paratuꝫ corripi ⁊ extra nām tendere diſſolu tum eſt in ventoſitatē incluſaꝫ cui exitus denegaꝫ: ſi nāqꝫ poſſet libere exire ſicut ſudor nō cauſaret pruritū: ita ⁊ dele ctatio eodē modo cauſaꝫ in coitu: qꝛ materia ſpmatica in vaporē diſſoluiꝫ ventoſum ſpiritu plenū: qui qdem inclu ſus nō ſtatim libertum inueniēs exitū ꝑpter inuolutiones ⁊ tortuoſitatē vaſoꝝ ſpermatis: titillationeꝫ in membris ſenſibilibus ſup que tranſit inducit. Uñ ⁊ delectatio cau ſatur maxima: ⁊ ideo qñ ſperma citiſſime emittiꝫ: pauca ſentitur delectatio: quare illi qui pmitus ſpermatiꝫat ma xime delectaꝫ inde: eo ꝙ humidū emittat mitū ſm Ariſ. in 2° de gñatiōe aialiuꝫ: ⁊ qꝛ vaſa per que trāſit ſunt angu ſta bene inuoluta. Uñ morulam cogitur illic facere adhe rendo ⁊ ſic titillationē: ⁊ per ꝯñs delectationem grandē: ꝑpter enim cōfricationem ⁊ caliditatem ſpūum ſpermati acquiriꝫ qualitas aliq̄liter mordicatiua. ℂ Deinde. (Et ex neceſſitate.) Soluit ad ſcđm queſitum dicens: ꝙ cum queſtio ſit h membris vtroqꝫ modo verificaꝫ queſituꝫ: ⁊ dicit ꝙ coitus ex neceſſitate eſt delectabilis: ⁊ ꝑpter iuua mentum: ex neceſſitate: eo ꝙ nāliter ineſt ſibi via vel mea tus delectabilis: tranſit enim per partes neruoſas: in qbus delectatio maxima preſente ſenſibili cauſaꝫ: vtputa ſper mate cum actiuū appropiqueꝫ paſſiuo: ⁊ hoc dico ſuppo ſito ꝙ ille meatus ſit ſenſibilis: qñ ſi ſit paraliticus in ſe aut humoribus viſcoſis ſufficienter repletus prohiben tibus ſenſum non accidit delectatio: aut etiam ꝙ coitus exerceaꝫ ſepiſſime. Uñ Ariſto. in pmo de gñatiōe aialiū. ſi frequēter accidit copulatio hꝫ. ſ. ad coitus: min⁹ ſit gau

Circa pri.

In mul tis locis.

Circa ſ.

dere appropiquātib⁹. Unde Auic. 9⁰ de aialibus. mulier q̄ multotiēs coit nō habet delectationē i coitu. Et eſt hͤ delectatio inuatiua: vt fiat aialiū ḡnatio ad quā ꝓpe ſperma ordinaṫ: q̄m ꝑpter delectationē quā i coitu ſentiūt aialia: ad ipm marie mouētur. Unde Auic. 20⁰ tertij. delectatio vocat ad ſpermatis emiſſionē feſtinam: ⁊ merito opoꝛtuit i coitu delectationē aduenire: ne ꝑpter faſtidiū accidēs i ipſo ⁊ turpitudinē relinquaṫ: ⁊ ſic ḡnatio deficiat: ſicut dictū ē i. 10. cap⁰ hui⁹. ¶ Nōn⁹ ē ꝙ Auic. dicit i. 9⁰ de aialib⁹. ꝙ duplaṫ delectatio feminarū: q̄m ipſe dlectātur nō ſolū i motu ſui ſpermatis ⁊ i motu oꝛificij matricū i ſugēdo: ſꝫ etiā delectanṫ adhuc i diuerſitate mot⁹ matricis: qꝺ etiā videṫ tāgere Gal. i 4⁰ de ac. ⁊ moꝛbo. In vulua eſt foꝛtis vī⁹ appetitiua: qꝛ nā foꝛtitudinē hꝫt ꝟtutis i eijciēdo ⁊ ſuſcipiēdo ſperma cū nimio. ſ. deſiderio ⁊ delectatiōe. Sed ne ex his verbis errare ꝯtigat: ſine querela breuiter ſciēdū eſt: ꝙ duplex eſt delectatio. ſ. itēſiua ⁊ extēſiua: voco autē itēſiuā delectationē magis vltimatā ⁊ ſi breuioꝛis ſit tēpoꝛis: extēſiuā aūt oppoſitā. Nūc aūt mulieres magis delectanṫ viris delectatiōe extēſiua: pluri enī i eis tp̄e ꝑdurat cū cāe delectatiōis earū lōgioꝛi permaneāt tēpoꝛe: delectatiōe aūt itēſiua magis viri delectāṫ: qꝺ oſtēdiṫ: qꝛ delectatio cōſiſtit i tactu: vbi igiṫ tact⁹ erit ꝑfectioꝛ ⁊ tact⁹ maioꝛ: ibi delectatio itēſioꝛ ſꝫ hͦ eſt i viris cū tēperatioꝛis ſint complexionis mulierib⁹. igiṫ ⁊c̄. Itē ſperma viri magis iducit ꝑuritū motiuū delectatiōis: vt apparuit i precedēti capitulo: q̄ꝫ ſperma mulieris: cū ſit calidi⁹ ⁊ ſpirituoſi⁹: adhuc ⁊ meat⁹ viri ꝑ quos trāſit ſꝑma ſunt anguſtioꝛes ⁊ iuolubilioꝛes meatib⁹ mulierū. Indē ⁊ ſperma viri veloci⁹ ꝑ eī⁹ meat⁹ trāſit q̄ꝫ ſperma mulieris foꝛtitudīe expulſiue: ſꝫ velox trāſit⁹ ſufficienter incitat delectationem: quare ⁊c̄.

¶ Problema. xvi. Antiqua.

Ropter qd coit⁹ ad egritudines quaſdā q̄ ſunt a flegmate cōfert? Aut qꝛ ſuꝑfluitatis eſt exit⁹: quare ſic̄ expelliṫ multa ſuperfluitas flegma autem ſuperfluitas. Noua.

¶ Cur ven⁹ imodica moꝛbis pituite nōnullis cōmoda eſt? An quoniā excremēti quidā exitus eſt: ita vt multum vacantis materie cū ſemine detrahi poſſit. Pituitā autē excrementum eſſe nulli dubium eſt.

¶ Iſtud problema ſufficienter eſt expoſitum quinto capitulo prime particule.

¶ Problema. xvij. Antiqua.

Ropter qd coit⁹ ifrigidat vētrē ⁊ deſiccat? Aut ifrigidat qdē: qꝛ expellitur calidū i coitu: deſiccat autē ⁊ coit⁹: euapoꝛat enim calido exiſtēte: egreditur autē infrigidato: ampli⁹ autē ⁊ caliditas in coitu deſiccat. Noua.

¶ Cur res venerea vētrē refrigerat ⁊ ſiccat? An refrigerat quoniā caloꝛ i cōcumbendo excernitur. Et ſiccare qdē coitus venereus poteſt: qppe cū euapoꝛari duꝫ caloꝛ exit. neceſſe ſit: exit aūt cū refrigeratur. Adde etiā ꝙ feruoꝛ coeundi ſiccare nimirum poteſt.

¶ Quare eſt ꝙ coit⁹ ſuꝑflu⁹ marie cāt. ſ. friditatē ⁊ ſiccitatē vētris. Et ſcias ꝙ vēter hic accipiṫ: ſicut accipit Gal. i ſecūda ꝑticula aflo. vbi dicit vētrē i tria diuidi: vt i hec que ſunt circa vmbilicū pectinē ⁊ ypocūdria: ⁊ hic qdē eſt locus continēs totū anteri⁹ a gladiata vſqꝫ ad os pectinis. ¶ Notādū etiā ꝙ iſte ſermo Ariſt. verificaṫ i cōplexiōe ⁊ habitudine tēperata cū alijs ꝑtinētijs. repta tn̄ i pluribus: q̄m ſi qs fuerit cōplexiōis fride ⁊ hūide hūoꝛibus frigidis multis exuberātib⁹ ꝑ totū poti⁹ videṫ hūiditate nāli hūectari ⁊ calefieri q̄ꝫ ifrigidari ⁊ exiccari: acadit enī talē ſic ꝑ coitū adiuuari: ſicut iuuaṫ q egritudines pariṫ flegmaticas vt dictū eſt imediate. ¶ Deide. (Aut ifridat.) Soluit: ⁊ ꝑmo aſſignat cām ſumptā a parte calidi ⁊ hūidi nālis magis qꝺ reſoluiṫ: di. cām eē q̄re coit⁹ ifrigidat: q̄m per ipm expelliṫ aliqd de nūero taliū vt calm quo expulſo infrigidaṫ vēter. expelliṫ enī calm. Quidā aūt vt faciliorē ſibi facerēt itellm ſcripſerūt calm ⁊ nō taliū. Similr cū hͦ ꝙ ifrigidat vētrē coit⁹: etiā deſiccat eo ꝙ ꝑ ipm hūidū ſpmaticū ſpirituoſuꝫ cū ſit calidū reſolutū in fumos euapoꝛat ⁊ reſoluiṫ: hec enī eſt opatio calidi i hūido ⁊ marie aereo. Uñ coꝛpe ifrigidato ꝑp coitū euacuatiōe hūidi: egrediṫ ſecū ⁊ extīguiṫ calꝫ: qꝺ ei⁹ erat fūdamētū vnde vtroqꝫ modo vēter ifrigidaṫ: ſꝫ ꝑmo imediate. Uel aliter calm egrediṫ ꝑpter euapoꝛationē hūidi ifrigidato poſtea coꝛpoꝛe remanēte. ¶ Deide. (Ampli⁹.) Aſſignat hͦ ſcꝺo aliā cām ſumptā ex parte caliditatis acq̄ſite ꝑ motū ⁊ fatigaꝫ ꝯtigentē i actu coit⁹ di. rurſuꝫ eē aliā cām: qꝛ caliditas ꝑpter motū ⁊ fricationē cāta i coitu deſiccat: ⁊ ꝑ ꝯñs ifrigidat: eo ꝙ ſit maioꝛ nāli valde: caliditas enī maioꝛ q̄ꝫ debet reddit coꝛp⁹ ſicci⁹ q̄ꝫ opꝫ: ſic̄ dicit Auic. ꝑ⁹ ꝑmi. Et ſcias ꝙ Ioannici⁹ ſatis hūc ſmonē Ariſto. tetigit di. coit⁹ hͦ ꝑſtat coꝛpi: deſiccat coꝛp⁹ ⁊ minuit nālē virtutē: tōqꝫ ifrigidat: multotiēs ꝟo ex multa cōcuſſione coꝛp⁹ calefit: ꝑp qꝺ coit⁹ ampli⁹ vētrem ifrigidat ⁊ exiccat alijs partibus: aut qꝛ circa ventrem marime cōtineṫ adeps vel ſagimen recens tenerrima: que ꝑpter motum ⁊ fricationē factam in coitu nata eſt eliquari ⁊ diſſolui defacili: ſic̄ apparebit in ſequēti particula: ⁊ merito: quia motus ⁊ fricatio vehemens in coitu fit circa partes ventris: qua qdem diſſoluta venter reddiṫ frigidus ⁊ ſiccus: cuꝫ ipſa ſit calida ⁊ humida: ſicut diceṫ in ſequenti ꝑticula. Et alia eſt cauſa q̄m partes ventris ſunt circa loca ꝑme digōnis ⁊ etiam ſcꝺe: que marime leduṫ: a marime loca prime digōnis vt ſtomacus in coitu: ſic̄ dic̄ Auic. 3⁰ cañ. ⁊ per ꝯñs ſcꝺe digōnis qbus leſis coꝛpus infrigidaṫ ⁊ deſiccaṫ: ⁊ marime venter cuꝫ plus accipiat a digōnibus illis nutrimēti.

Coitus qꝺ coꝛpi preſtet

¶ Problema. xviij. Antiqua.

Ropter qd qbuſcunqꝫ palpebre fluūt ſint luxurioſi? Aut ꝑp idem ⁊ propter qꝺ calui: ſunt enim partes ambe he eiuſdē: eſt aūt cā: quicūqꝫ ſeminis facti nō augenṫ cognato ꝑ pilorū omnes hoc patiunṫ i coitu: caput enī ſupercilia ⁊ palpebꝛe cognata ſūt: ⁊ pili: hoꝝ aūt ſolū quibuſdā ſupercilia piloſa fiunt ſenib⁹ factis: ꝑpter quā aūt cauſam dictū eſt i alijs: alie vero ꝑpter idē vtreqꝫ deficiūt: cā aūt q̄m ifrigidat ſuperioꝛa coit⁹ cuꝫ ſint modici ſanguinis: q̄re nō digerit cibū locus: nō accipientes aūt cibū capilli effluūt. Noua.

¶ Cur ſalaces hi ſūt qb⁹ pili palpebꝛarū defluūt? An ob id ipm quo etiā calui. Sūt enī hec ambo partes rei eiuſdē. Quicunqꝫ aūt

et pilis cõgenitis etate iã pueccta nõ creſcũt. hi oẽs decidũt libidinis vſu immoderato. Capill⁹ enim ⁊ ſuperciliũ ⁊ ciliuꝫ genere cõgeniti pili ↄtinenf. Excꝫ his ſupcilia tñ nõ nullis etate pueccis obdẽſãt. Qd cur ita ſit alibi rõnem attulim⁹. Reliqua autẽ vtraqꝫ genera eadẽ illa de cauſa deficiũt q᷑ partes ſuperiores ſanguinis parũ obtinẽtes libido refrigerat. Ita eni efficif vt locus hic alimẽtũ cõcoquere non poſſit. cum autem pili alimento caruerint defluant neceſſe eſt.

¶ Quare eſt q᷑ oẽs qb⁹ defluũt pili ſupcilioꝝ ⁊ ẽt cilioruꝫ ſunt luxurioſi. Et nota q᷑ pilos cadere nõ eſt cã q̃re ſint luxurioſi: ſed effect⁹ ⁊ ſignũ: vt ſit dicere: q̃re eſt q᷑ iſto ſigno. ſ. pdictoꝝ piloꝝ defluxu denotãtur luxurioſi. ¶ Deinde. (Aut pp.) Soluit: ⁊ pmo oſtẽdit q᷑ eadẽ ſit ſolo hui⁹ qõnis ⁊ illi⁹ q̃ dubitabaf: q̃re calui ſunt luxurioſi: ⁊ dicit cãm hui⁹ q̃ſiti eſſe eãdẽ cãe illi⁹ quo querif q̃re calui ſunt luxurioſi: qd pbat qm̃ ambo iſta loca palpebraꝝ ⁊ ſinapitis vbi naſcif caluities: vel forte ambo loca. ſ. ſupcilioꝝ ⁊ cilioꝝ ex vna parte: ⁊ h̃. ſ. verticis vbi ſit caluities ex alia parte ſunt eiuſdẽ nãe ⁊ ꝓprietatis: cõuenũt enim rõne loci qꝛ ambo i oppoſito pmi vẽtriculi ⁊ rõne mãe: cũ ſint ambo ex fumo aduſto ad partẽ iferiorẽ ⁊ verticẽ anteri⁹ delato. Itẽ 3° rõne cali expellẽtis ⁊ pororũ p q̃s expellunf: cũ vtrobiqꝫ ſit raritas ⁊ ſutura. ¶ Deide. (Eſt aũt.) Dic ſcõo aſſignat cãm vtriuſqꝫ tãgẽdo cõueniẽtiã piloꝝ ſupcilioꝝ cũ pilis cilioꝝ ⁊ piloꝝ verticis capitis. Facit h̃ itaqꝫ pmo dicẽs: q᷑ oẽs pili q ꝓportionẽ ⁊ ↄueniẽtiã habẽt adiuicẽ: vt pdicti ſicut declaratũ eſt: cũ nõ augmẽtũ extẽſionis ⁊ plurificationẽ recipiũt ſꝫ poti⁹ defluũt: cã eſt: ꝓpter emiſſionẽ ſupfluã ſpmatis facti: tãtũ eni emittif q᷑ mã fumoſa pductiua pilorũ annihilaf ꝓpter qd fiũt i pte anteriori ſub vertice calui ſine pilis: nõ aũt i parte poſteriori: qm̃ ſm partẽ poſteriorẽ capitis null⁹ ſit calu⁹: ſicut dicif 3° hyſtoriarũ: vbi etiã dicif q᷑ ſm verticẽ planities caluities vocaf: ſꝫ vo ſupcilia anaphalãtiacis: ⁊ h̃ eſt qd approbat di. q᷑ caput ſm verticẽ. ſ. ſupcilia ⁊ palpebre habẽt cognationẽ ⁊ cõueniẽtiã: vt dictũ eſt adiuicẽ: ⁊ pili p ↄñs iſtorũ locoꝝ: ita q᷑ ipſoꝝ oĩum caſus põt ab vna cã pcedere: vt ab emiſſione ſpermatis ſupflua. Un̄ i. 3. hyſtoriarũ pili palpebrarũ fluũt cũ venerea icipiũt agere: ⁊ magis venerea magis exercẽtib⁹: ⁊ eadẽ rõ i pilis eſt ſupciliorũ ⁊ caluitie ⁊c. ¶ Deide. (Horũ aũt.) Aſſignat differẽtiã iter pilos verticis ⁊ cilioꝝ ex vna parte: ⁊ pilos ſupciliorũ ex alia di. ⁊ de numero horũ triũ locoꝝ ſolũmodo ſupcilia ⁊ nõ palpebre neqꝫ vertex ſiue caluaries redditur piloſa magis ſolito aliquãdo qbuſdã: vt qñ facti fuerit ſeniores. Et vlterius excuſat ſe de cãe hui⁹ aſſignatione i h̃ loco remittẽs nos ad tertiũ hyſtoriarũ: ⁊ ad ſecũdũ de partib⁹: i qb⁹ cã eſt dicta. In illis nãqꝫ locis aſſignat cãꝫ eẽ diſtãtiã iductã i ſenio iter cõiũctiones oſſiũ q̃ ſunt circa partes ſupcilioꝝ: multe eni ſũt ſuture ⁊ cõiũctiones circa illã partẽ oſſiũ ſe arcuãtiũ: vt lo᷑x⁹ cõcauitatis formef oculorũ: ſicut pꝫ p anothomiã: ſed ſub vertice vbi eſt caluicies eſt vnũ os ſolũ ⁊ ſutura ſuperius vna tm̃: i palpebris aũt os nõ exiſtit: ⁊ ꝓpter hoc de ſupciliis dictũ eſt i tertio hyſtoriarũ. fiũt aũt iſpida. i. piloſa ſupcilia qbuſdã ſeniorib⁹: ita vt abradanf qꝛ latẽt i cõiũctiõe oſſiũ ſeneſcẽtib⁹: qꝛ oſſa diſtãt: penetrat amplior hũiditas. ⁊ i ſcõo de partib⁹ aĩaliũ: ſupcilia ſũt ſup cõpoſitionẽ oſſiũ: ꝓpter qd ⁊ iſpida fiũt multis ſeneſcẽtib⁹ ita vt cura idigeãt: ſũt eniꝫ vt antiq̃ edificia: dictũ eſt aũt partitiue qbuſdã: quoniã hũiditas oſſiũ cõiũctiõis nõ i oĩb⁹ ↄſumif ꝓpter ei⁹ iuiſcationẽ iuiſcãtẽ i adiuicẽ oſſa ſic̃ oſſa diſtãt. Itẽ a natiuitate oſſa potuerũt eẽ ſic ſtricte cõiũcta q᷑ etiã hũiditate exiccata: nõ ꝓpter hoc poſſunt pili oriri: ſꝫ aliarũ duarꝫ partiũ dicit Ari. pili vſpuis palpebrarũ ⁊ verticis caſu deficiũt: cui⁹ qdẽ cã eſt: qꝛ coit⁹ ꝓpter eductionẽ calidi ⁊ hũidi ifrigidat partes ſupiores: ⁊ etiã deſiccat: q̃ qdẽ de facili ſunt ifrigidabiles cũ ſint modici ſanguis: ſũt nãqꝫ mẽbra neruoſa ⁊ oſſuoſa modico ſanguis egẽtia: i ſuo nutrimẽto cũ modicũ reſoluaf ab eis: nũc aũt mẽbꝝ tm̃ hꝫ de calore: q̃tũ ⁊ de ſanguie: ſicut dicit Ga. i p̊ de cõplexionibus ꝓpter qd loco illo infrigidato i ſe ⁊ calidi ⁊ humidi euacuatione: nõ valet eius amplius digerere nutrimentum. Cum aũt corpus nutrimẽto puaf digeſto: capilli facta effluxione decidunt: abſorbenf eniꝫ fumi generatiui eoꝝ: qd apparet in febricitantibus aliqñ acute humido ↄſumpto: in qbus poſt cõualeſcentiam capilli cadunt: qd ⁊ ſilr ethicis ⁊ ptiſicis accidit nutrimento puatis. Ita q᷑ Hyppo. in 5° particula affo. per caſum capillorum pronoſticatur mortem ethicis futuram.

¶ Problema. xix. Antiqua.

Propter qd mingẽtes nõ poſſunt coire? Aut qꝛ pleni ſunt pori: qd aũt eſt plenũ humido non recipit extraneum Noua.

¶ Quã ob cauſaꝫ qui mingẽdi deſiderio tenẽtur ↄcumbere nequeũt? An q᷑ meat⁹ implentur. Quod aũt plenum humoris eſt id nullum preterea humorẽ poteſt ſuſcipere.

¶ Quare eſt q᷑ duꝫ quis actualr̃ mingit nõ põt coire: vt q᷑ duos actus hoc ſimul peragat tempore: imo nõ ſolũ dum mingif tollif actus coitus: ſed etiã vrina veſicã vehementer replẽte: ſic̃ tactum eſt in. 9° cap⁹ hui⁹: qd mõ verificaf ſilr: vt duꝫ aliqs coit vel paratus ſit coire ſtatim non põt vrinã emittere. ¶ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit dicens cãm hui⁹ eẽ: qm̃ pori vel meatus ſunt iã pleni aquoſitate vrinali ſaltem ꝓpter cõpreſſionẽ partiũ: q̃re non poſſunt amplius recipere humidum ſpermaticuꝫ neceſſariuꝫ in coitu: qd enim plenum non põt in ſe aliud recipere ipſo incorrupto permanẽte: impoſſibile eſt enim plura corpora fore in eodẽ loco: ſic̃ dicif. 4° phy. ⁊. 2° de aĩa. Dimẽſiones nãqꝫ dimẽſionib⁹ reſiſtunt. Declarari aũt ⁊ ſic põt cã queſiti: qm̃ dcm̃ eſt tres eẽ meatus in virga ſm longitudinem ipſius ꝓtẽſos: quoꝝ vnus ſub alio linealr̃ ordinaf: q̃re vno vrina repleto: alius 2° ↄpreſſus obturatur: ita q᷑ ex ipſo eius nõ põt humidũ tranſire: ſicut cũ deglutiente aliquo meri dilatatur: trachea aũt coanguſtaf. Un̄ etiã non põt quis loqui: imo etiã iam aliqui grandẽ bolũ deglutiẽtes ſuffocatione ſunt extincti. Amplius virtus ⁊ inſtrumẽta ſe in actibus impediunt: ⁊ maxime cum ſitus eoꝝ fuerit ꝓpinquus valde: cuꝫ eni oĩs motus ⁊ actus fiat mediante calido velut inſtrumẽto: vnius inſtrumenti vigente actu plurimũ ad ſe calm̃ attrahet: ita q᷑ aliud calido inſtrumentario depauperato non poterit oĩno: aut debiliter operari: ⁊ ideo ſpermatiſans aut ꝓpinquus huic non poteſt mingere: neqꝫ econuerſo: etiam fortaſſis ſi alia vt compreſſione repletio inducta non exiſteret cauſe.

¶ Problema. xx. Antiqua.

Propter qd yſchias habẽtes phibent generare ⁊ hoĩes ⁊ alioꝝ aĩaliũ q᷑ vtiqꝫ hꝫ. At qꝛ yſchia ſit tranſmutato ſpiritu: pp quod adiuuat

Pili palpebrarũ ꝯ fluũt

ad melancoliã: eſt aũt coitus cum exitu ven
toſitatis: ſi igitur preparetur mot⁹: facto ipſo
nõ facit moueri ſperma ſed īfrigidatur: pſter
nit itaqꝫ fortitudinem teſticuli. Noua.

Cur gignẽdi facultas his tollitur q a varici
b⁹ tenentur: ſiue hõ ſiue aliqd ex ceteroꝝ aīan
tiũ nũero eſt? An ꝙ varix flatu trãſlato fieri
ſolet. Quocirca ī vitiĵs atre bilis cõmoda ē.
Fit autẽ concubit⁹ quoqꝫ cum flatus excur
ſu. Quamobrẽ ſi impetus ille agitur cũ varix
exercet ſemen nõ īſuper excitatur: ſꝫ refrige
ratur. Fit igitur idẽ vt pẽnis tẽtigo emarceſcat.

Quare eſt ꝙ patiẽtes yſchias īpediuntur gñare qḋ nõ ſo
lũ hoīb⁹ accidit: imo etiã aliĵs aīalib⁹ eas patiẽtib⁹. Nota
ndũ eſt ꝙ yſchia idẽ eſt qḋ ſiatica paſſio q̄ ē collectio hũi
ditatũ frigidarũ ī cõcauitate anche: vt ī loco vbi vertebrũ
ſciã īgreditur: ī quo īterdũ tãta fit hũiditatib⁹ remollitio: vt
vertebrũ ex ꝓpꝛia egrediatur cõcauitate: ſicut dicit Hypo. ī
affo. Dicitur aũt yſchya ab yſchiõ grece latine ancha. ꝙ aũt ſit
yſchia ſciatica iterũ oſtẽditur: quoniã ī ꝑmo de gñatiõe aīa
liũ: dicit Ariſto. ꝙ ad plurimũ nõ fiũt mulierib⁹ yſchie: ⁊
ī 3° de hyſtoꝛiĵs: dicit paucis mulierib⁹ fieri: vbi qdẽ trãſla
tio hẽt arabica neqꝫ doloꝛ a canãche. ſ. ſciatica paſſio: dũ
mẽſtruũ fuerit recte exiſtẽs. Quidã quoqꝫ ignorãs ſigni
ficatũ nominis ⁊ eſſentiã rei dicit yſchias eē varices: q̄ ſunt
vene groſſe ſanguine terreſtri melãcolico plene: crurib⁹ ī
uolute: q̄ maxie doꝛſo onera aduenitũt ferẽtib⁹: ⁊ melãco
lica ⁊ groſſa ſe vita alẽtib⁹. Et foꝛte qḋ ipꝫ ad hãc expoſi
tionẽ īpulit fuit: qꝛ ſtatiꝫ dicit pħs yſchias iuuare melicos
ſꝫ vt iã patuit nõ hec eſt nominis vera interpꝛetatio: neqꝫ
etiã eſſentiã rei cõtinet: vidi nãqꝫ plurimos varices patie
te ⁊ fecũde generãtes: ⁊ ſubeſt ratio: qꝛ eo ꝙ ſupfluũ terre
ſtre frigidũ ad crura trãſmittitur: remanet mã gñatiõis de
purata magis: ⁊ agẽs vt calĩn meli⁹ digeſtũ. Deinde.
(Aut qꝛ.) Soluit. d. iḋ eē qm̃ yſchia cõtigit pp trãſmuta
tionẽ ſpirit⁹ ⁊ vẽtoſitatis de partib⁹ ſuperioꝛib⁹ ad īferio
res circa īſtrumẽta coit⁹ exiſtẽtes: vt ad ancharũ loca: vbi
qdẽ remollitur ⁊ humectatur ꝓpter hũiditates illic cõgrega
tas: ꝓpter qḋ īfrigidatur ⁊ remouetur mot⁹ cit⁹ quẽ habebat:
q̄re ⁊ maſſa ſpermatis redditur ad generationẽ inepta: ſpiri
tu ſic cũ vẽtoſitate īfrigidato. Et iḋ cõcludit: ꝙ qꝛ motus
hui⁹ ſpirit⁹ cũ vẽtoſitate ⁊ mã etiã ī q̄ exiſtit tẽdit de parti
b⁹ ſuperioꝛib⁹ ad īferioꝛes: ideo ſequitur iuuamẽtũ ⁊ alleuia
tio a melãcolia: cũ huic motui aſſociantur fumi melãcolici:
q eoꝝ effumatione ſuperi⁹ effumãtes ad cerebꝛũ cãe erãt
melãcolie. Eſt aũt ꝑ melãcoliã hic ītelligere oẽm grauita
tẽ ⁊ turbationẽ cerebꝛi factã ꝑ mãm melicã ⁊ etiã flegma
ticã. vtraqꝫ eñi mã ꝓpter ſuã grauitatẽ motu ſpirit⁹ ⁊ vẽ
toſitatis affecta nata eſt deoꝛſuꝫ deſcẽdere: ⁊ tũc ꝓſequitur
īrẽtũ dicẽs: ꝙ coit⁹ fit eductione vẽtoſitatis: q̄ qdẽ ſuo mo
tu ſubito cũ ſpiritu ſperma expellit: eſt eniꝫ vẽtoſitas vnũ
triũ neceſſarioꝛũ ī coitu: nũc igitur ſi preparetur vt ſit mot⁹ ⁊
emiſſio ſpmatis: ſpiritu circa locũ ancharũ cũ vẽtoſitate
facto: ⁊ ipſo a ſui nã trãſmutato: vel motu facto nõ cauſat
motũ ſpermatis: ſꝫ īfrigidatur ⁊ virtutẽ ſuaꝫ ſic ꝑdit: ⁊ hoc
eſt: qꝛ hũidũ iã ꝑ motũ ⁊ agitationẽ coit⁹ cõmotũ īfrigida
tur: frãgẽs motũ ſpirit⁹ ⁊ vẽtoſitatis: ⁊ ſpma exhumectãs
nõ amplius remanet generatiuũ ⁊ merito: propter eñi hu
iuſmodi infrigidationem ⁊ exhumectationem ſpirituꝫ ⁊
ventoſitatẽ abſoꝛbentẽ deĵcitur foꝛtitudo teſticuli: qua ſit
erectus circa ſinum ſe ponens coitus tempoꝛe: ſicut rectũ
ſuſpenſoꝛium: vt dicitur in. 23. ⁊. 25. cap° huius ꝑticule. cum

Circa fi. ⁊ ſi pleriſ qꝫ aliĵs locis.

enim ſpũs ventoſus impetuoſe ad teſticulũ ꝑuenit inflat
ipm ⁊ erigit ex refractione cauſata in teſticulo: ſic inferi⁹
magis apparebit medicus tñ qui ponit teſticulos nõ tan
tũ iuuatiuos ad gñationẽ ſpmatis: imo etiaꝫ neceſſarios
exponeret hãc foꝛtitudinẽ teſticuli eſſe virtutem eius ſper
matis gñatiuam: qḋ pħs negat in. 3° hyſtoꝛiarũ: ⁊ ꝑ de ge
neratione aīalium. d. ſperma in vaſis inuolutis: ⁊ nõ teſti
culis gñari: ⁊ iḋ ponit eos iuuatiuos ſolũ ⁊ nõ neceſſarios.

Problema. xxj. Antiqua.

Propter qḋ coeũtes exoluuntur ⁊ ī
firmioꝛes fiũt vt frequẽter? Utrũ
ꝓpter id qḋ ab oīb⁹ expurgatio
ē ſperma: q̄re ſicut edificatiõis cõ
ſonantie: ⁊ coꝛpoꝛis: ita concuſſa cõpoſitio
eſt ī diſſoluẽdo aliquid: vt ſi ſãguis egredia
tur aut totũ aut aliqua alia pars: ita vehemẽ
ter facile qḋ egreditur eſt: ⁊ qḋ ex multo fit
cibo parũ: vt inunctio ex aſſungia. Noua.

Quare qui cõcũbunt reſolui atqꝫ lãguere
magna ex pte ſolẽt? An ꝙ ſemẽ oī ex parte
coꝛpis ſecretio eſt: itaqꝫ vt edificiĵ cõſtructio
ſic coꝛpis cõpactio q̄titur: dũ ſemẽ decedit q̄ſi
ſãguis mltũ vl' aliq̄ pars alia decedat: ita qḋ
erit popportunũ ē: ⁊ qḋ exiguũ ex mlto ali
mẽto cõficiatur queadmodũ amillũ ex farina.

Quare eſt ꝙ coeuntes diſſoluuntur: vt frequenter ⁊ infir
mioꝛes redduntur: qḋ ⁊ maxime accidit in adoleſcẽtib⁹ ⁊ in
patiẽtib⁹ gomoꝛreã: vt apparet ap̄te: que eſt ſpmatis īuo
luntaria ſine delectatione ſepiſſima egreſſio. Dicit autẽ vt
frequẽter: qꝛ qdã minime leduntur a coitu: niſi ſit valde ſu
perfluus: ſicut ſanguinei: de qbus dicit Gal. in teg. tracta
tu ſignoꝝ: ꝙ ſufficiunt ſine leſione magis venereis pluri
mis: vel foꝛtaſſis quis ly: vt frequẽter cuꝫ ly coeuntes cõ
ponet. Deinde. (Utrũ ꝓpter.) Soluit: ⁊ ꝑmo aſſignat
cãm diſſolõnis huius ⁊ debilitatis: ſm alioꝝ tñ opinionẽ:
qḋ per ly vtruꝫ etiam innuitur di. cãm eſſe ꝙ ſpermatis exi
tus eſt expurgatio ſiue euapoꝛatio deciſa ab oībus. ſ. mẽ
bris ⁊ ꝑncipalibus maxime: ab omni eniꝫ mẽbꝛo ꝑncipali
opꝫ vt ſit fons ſpmatis: ⁊ vt ſit ex mẽbꝛis aliĵs reſudatio
etiam ad iſtas radices: ſic dicit Auic. 20° tertĵ: quãdo eñi
aliquid frequẽter ab illis educitur: cũ ſint minere virtutuꝫ:
coꝛpus velociter attenuatur ⁊ ṽtus diſſoluitur. Notãdum
breuiter ſm Ariſto. in ꝑ de gñatiõe aīalium: ꝙ ſperma nõ
deciditur a toto coꝛpore mãliter ⁊ ſm q̄tum ita ꝙ a quali
bet parte minima ſm foꝛmã aliqd educatur: ſed a toto coꝛ
poꝛe deciditur virtualiter: tempoꝛe enim coitus deſcendit
vna virtus cum ſpermatis materia ad vaſa inuoluta vel
teſticulos cõflata ex tribus virtutibus membꝛoꝝ ſm me
dicoꝝ ſniaꝫ. ſm Ariſto. ṽo potius eſt ṽtus coꝛdis: per quã
habent oĩa eſſe: vnde Ariſto. ibidem ſic ait. hi qdem enim
dicũt ſperma ab omni ꝑuenire: nos aũt ꝙ ad omne natũ
eſt ſperma dicemus. i. ꝙ hꝫ virtutem in ſe vt ex ipſo fiant
oĩa: ⁊ ſi nõ ſit mãliter ab omni mĩmo ſm foꝛmã: vñ Auic.
aſſumens illud ibidem ait in ſuo libꝛo: ⁊ nõ eſt opus vt ve
niat ab omni pte. In vna eñi parte ſunt omnes ptes: ⁊ vñ
omnes partes nõ ſunt cã materie ſpermatis: ſed bene con
cederet ꝙ ſit influxus ab omni membꝛo ſm virtuteꝫ eius
que eſt virtus īfoꝛmatiua: qḋ etiaꝫ voluit Haly in teg. tra
ctatu ſignoꝝ dicẽs. at ṽo q̄litercũqꝫ diuerſificentur diſpoſi
tiones: virtus que facit ſperma deferens ipſum in diſpõne
coitus: virtus. ſ. generatiua currit ex oībus membꝛis coꝛ

In multis locis ibideꝫ B legit.

poꝛis ad teſticulos: ⁊ ſit ſperma ſuſcipiēs eā: ſic igiť p₃ quomodo ꝟtualiter ſp̄ma deſcēdit a toto. Si āt q̄rať de ſp̄mate vtrū veniat a toto mālīter. dico q̄ non a toto .i. a q̄libet parte minima etiā ſ₃ foꝛmā. p̄ter enī₃ alia icōueniētia ꝯñā ſicut ꝓbat pħs cōtra tales i p̄mo de gn̄atione aīaliu₃: eſt q̄ iā ſperma nō poſſet colligi ⁊ exp̄mi ex illa parte minima i q̄ ē ⁊ a nā ꝯpꝛehēdi: cū h̄ eēt tēpoꝛe q̄ coꝛp⁹ oīno mā careret ſpermatica fermētata: accideret enim aliqō min⁹ minimo ⁊ coꝛpis idē diſſolutio: ſ₃ aduenit a toto .i. ab oībus partib⁹ magnis manifeſte diſtictis abinuicē vt a ſtomaco ⁊ pulmone ⁊ maxime a trib⁹ pꝛincipalib⁹ ⁊ adhuc a cerebꝛo pꝛecipue. ſ₃ Hyp. enī fermētū ſpermatis ⁊ mā vt plurimū ē a cerebꝛo: qō tñ itelligo ſ₃ ꝓpoꝛtionē ſue molis ad alias partes: ⁊ iō voluit Hyp. cū Auicē. etiā q̄ iciſio venarū poſt aures faciat icurrere ſterilitatē: vt dictum eſt ſup̄s.
℄ Deīde. (Quare ſicut.) Declarat 2ᵃ cāz diſſolōnis coit⁹ p ſiſe i aliis dicēs: q̄ ſicut ꝯcutiť ⁊ coꝛrūpiť cōpoſitio edificationis ꝯſonātis .i. ꝯſtitutionis ꝯſonātis debite ꝓpoꝛtionate p ſubtractionē alicui⁹ faciētis ad ꝯſtitutionē illi⁹ vt apparet i melodia ⁊ in muſicis inſtrīs: ita cōpoſitio nr̄i coꝛpoꝛis ꝯcutiť ⁊ coꝛrūpiť remoto ab ea aliquo neceſſario ad ei⁹ ꝯſtitutionē faciēte: tale aūt eſt ſperma. q̄re ⁊c̄. Scōꝫ ꝯſtitutionē aūt armoniacā valde op₃ eē ꝯſtitutionē ꝓpoꝛtionis ꝯſonātis nr̄e: vt tot ⁊ vt ſic diuerſa i vna poſſint nā ⁊ oꝛdine ꝯſeruari. hō enī eſt oīu₃ aīaliū cōpoſitioꝛ ⁊ ex diuerſis magis ꝯſtitut⁹: ſic̄ apparet i p̄ de hyſtoꝛiis aīaliū: ꝓpter quā qdē ꝓpoꝛtionis ꝯſonātiā: q̄ i hoīe videť reperiri: poſuerūt pithagoꝛicoꝝ aliq aīas nr̄as foꝛe armonicas ꝯſonātiā: ſicut apparet ex p̄ meta. eos aūt mouebat delectatio imēſa: quā hō h₃ ex armoniis: ſicut oſtēdiť i primo muſice Boetii. Uñ ⁊ Auguſtin⁹ dixit illū nō foꝛe armonice cōpoſitū q nō gaudet armoniis. Uel alr̄ vt declareť h̄ p ſiſe i artificialib⁹: vt dicať ſicut ꝯcutiť ⁊ deſtruiť cōpoſitio edificatiōis ꝯſonātie ⁊ ꝓpoꝛtionis q̄ regriť i artificiatis: vt machinis: ⁊ i ꝯſtitutione domoꝝ i ciuitate diſſoluēdo aliqd ⁊ remouēdo qō regriť: ita cōpoſitio nr̄i coꝛpis ꝯcuſſa reddiť ⁊ coꝛrupta aliquo neceſſario diſſoluto ex ipſa: ⁊ hoc q: extimādū eſt aīal ⁊ marīe hoīem eſſe velut ciuitatē legib⁹ bene oꝛdinatā: ſicut dicit Ariſto. i libꝛo de cā mot⁹ aīaliū.
℄ Deīde. (Ut ſi ſanguis.) Manifeſtat quomodo coꝛpis ꝯcutiť cōpoſitio p diſſolutionē alicui⁹ qō i ipſa requiriť dicēs: q̄ ſi ſanguis egrediať ex coꝛpe ſ̄m totū fere ſiue abundāꝗ notabilioꝛi parte: vt q̄ maioꝛ ei⁹ pars. nō. n. pōt oīno tot⁹ egredi vita durāte: aut aliq̄ pars ipſi⁹ p̄ter totū.
℄ Uel aliter. aut aliq̄ pars de coꝛpe alia a ſanguine vt ſpirit⁹ ſ̄m maioꝛē partē: vel etiā aliqs alioꝛū humoꝛū a ſāguine: ſicut dicit Galie. ſ̄m ſētētiā Hyppo. i libꝛo elemētoꝛū: hō nō poteſt ex toto carere aliquo q̄ttuoꝛ humoꝛu₃: tūc cōpoſitio ⁊ nā nr̄i coꝛpis ſit in id: qō eſt valde de facili egreſſionē fieri ex ea: hoc eſt dicere q̄ facta hꝫ euacuatiōe imēſa ex coꝛpe aut humoꝛū aut ſpirit⁹: qō poſtea relinqtur i coꝛpe: aut etiā qō aſſumiť defacili egrediť: talē enim diſpōnē coꝛp⁹ ex euacuatione illa acqſiuit: vt i eo cōtētū cito effluat: debilitata eſt enī₃ cōtētiua ꝓpter euacuationē h̄uoꝝ ⁊ ſpirit⁹. Ego nanꝗ expert⁹ ſu₃ ꝓpter fluxū ſāguinis ex vulnere pollutiones fieri ⁊ egeſtiones augmentari cum vrinis: cōpōne aūt coꝛpoꝛis ꝯſtituta vt vehementer ſit fluxibilis accidit q̄ ex cibo multo aſſumpto parum retineať quin fluat exterius: nō tēdens in membꝛoꝝ nutrimētū: ita ſupple contingit coitum ſepiſſime exercētib⁹: q̄ñ compoſitio coꝛpoꝛis efficiť fluxibilis vehemēter: ita q̄ ex cibis multis aſſumptis modicū in nutrimētū deducitur: ꝓpter qō accidit coꝛpus cu₃ virtute diſſolui. Quod in quodā declarat ſiſi illic (vt inunctio:) qō dupl̄r pōt ꝯſiderari ⁊ exponi: aut enī ad imediate dictu₃: vt ſic dicať: q̄ ita accidit ex cibo multo fieri modicu₃: ſic accidit cum ſit inunctio ex aſſungia .i. adipe vel ſagimine poꝛci: aſſungia nāꝗ liquefacta ⁊ ſubtiliata iungēdo vt coꝛia vel alia ex multa ſit modica: eo q̄ fluit in poꝛos rei vncte: vel pōt continuari cum clauſula ſupioꝛi .i. in vehemētem facile ⁊c̄. vt dicať q̄ ſic̄ inunctio ex aſſungia debilitat cōtentiuā volentis continere: vt manus ipſa peruncta: ita debilitať ꝓpter imenſa₃ egreſſionē humoꝝ aut ſpūum ꝯpoſitio coꝛpoꝛis in retinēdo: ſit enī ac ſi partes in q̄bus viget retētiua: pinguedine inungaňť multotiēs remollite humiditatib⁹ per eas currētibus: ſicut etia₃ apparet in volētibus ſecūdationē in minutione celebꝛare: hi enim inungūt flebotomū ⁊ partē oleo ne cito fiat partiū ſciſſarū cōiunctio.

Cap. ij. ⁊ i p̄ de an. t. c. 44. ⁊ in de.

℄ Problema. xxij. Antiqua.

PRopter qd coeūtes ⁊ migētes erigūt? Aut q: repletis poꝛis hūiditate ſp̄ma egrediens minoꝛi loco maioꝛē tumoꝛē facit ⁊ erigit. ſupiacet enī virga in poꝛis. Noua.

℄ Cur his q concūbunt: ſi deſiderio mingēdi teneňť pennis intēdi vehemēti⁹ pōt? An q̄ foꝛamia plena reddūť hūoꝛis: ſemē p anguſta ſe pꝛomēs molē efficit amplioꝛē: atꝗ extollit: pēnis ⁊ enī ad ipſos meat⁹ ē poſit⁹.

℄ Quare eſt q̄ exiſtēs coeuntes ⁊ mingētes erigunt v̄gas ſuas: neꝗ enim pōt fieri coitus verus: aut copula niſi erectio interueniat: q̄ñ op₃ eam fieri aliquo mediāte: hoc āt eſt virga: que qdem mediu₃ nō pōt eē extrema vniēs niſi fuerit bene erecta: ⁊ maxime ſi receptaculū fuerit artuꝫ: ⁊ maxime q: coitus fricatione maxima pficiť: ſic̄ dictu₃ eſt 14ᵒ cap⁹ ꝓpter qō ſine erectione ſpermatis emiſſio nō eſt coitus veraciter appellādus. Simil̄r cū quis vult mingere expedit erectionem aliqua₃ fieri a foꝛtitudine muſculoꝝ virge eā tendētiū: aut ꝓpter repletionē vrine ⁊ motum ipſi⁹ cāntes extēſionē: vnde ⁊ doꝛmiētes excitādo frequenter reperiunt virgam extenſa₃: aut erigi op₃ virtute inſtrī exterioꝛis: vt manus: ipſa nēꝗ extēſa meatus per quē defeřť vrina aperiť: qō nō erat ꝯtracta.
℄ Deinde. (Aut repletis.) Soluit: ⁊ magis iſtat circa p̄mū queſitū: eo q̄ p̄ncipale ⁊ dicit: ideo eſſe: q̄ñ poꝛi virge in coitu repleňť humiditate ſpermatica ⁊ vēto: cū enī ſperma in coitu impellať ex locis amplis vt ex vaſis ſeminariis inuolutis per loca anguſta in anguſtū: vt per vaſa ſeminaria exītia inter renes ⁊ teſticulos ad virgā: que loca ſunt prioꝝ anguſtiſſima: tumoꝛ ⁊ inflatio maioꝛ valde circa teſticulos ⁊ virgā cauſať: q̄₃ eſſet p̄us ꝫ circa vaſa inuoluta: cū ſperma ⁊ vētoſitas tunc eſſet q̄ſcens: quo accidēte eſt neceſſe virga₃ erigi: ipſa enim tūc ſupiacet ⁊ ſuſtentať in poꝛis: q̄ſi dicēs. poꝛi ipſius manifeſti ⁊ imanifeſti impleňť humido ⁊ ſpiritu ventoſo multo: q̄ñ humidū illud de ſe nō multū induceret erectione₃: niſi ſpūs illic eſſet ventoſus. Et ideo repetit ꝯſequēter hoc ꝓblema vt cām eius perfecte aſſignet: poꝛis aūt ſic repletis: virga totalr̄ erigiť ⁊ erecta permanet: quaſi nō valēs ad aliquā partiū declinare: ſic̄ ſiſtbum videmus erectum fieri ⁊ permanere cum fuerit repletum ſolido coꝛpoꝛe: qō prius non inerat illi.

℄ Problema. xxiij. Antiqua.

PRopť qd erectio ſit virge ⁊ augmentu₃? Aut ꝓpter duo: pp grauitatē q̄ ſit i poſterioꝛi teſticuloꝛū erigiť. ſuſpēſoꝛiū erectiuū enī virge teſticuli ſūt: propter id qō vētoſitate im

plenſ pori: aut hūido aucto ⁊ tranſmutato:
aut ex hūido facto tūoꝛ maioꝛ ſit: ꝙ valde ſūt
magna minus erigūſ: pp id qḋ longe gra/
uitas a ſupenſorio ſit. Noua.

¶ Quā ob cāz tētigo ⁊ amplificatio pēnis il
la exiſteſ poſſit? An duplex cā ē. Una ꝙ pō
dus vrgēs poſt teſtes facit vt pēnis erigaſ:
teſtes.n.vicē fulmēti vectoꝛū capiūt. Altera
ꝙ foramina ſpū admiſſo ipleſ: ita vt genita
le mēbꝛ intumeſcat atqꝫ ſe erigat. An hūoꝛ
auct⁹ trāſlatuſqꝫ facit. vt moles āplioꝛ redū/
det: pēnis tñ q mēſura iſigni adoleuerit mi/
nus ſe patiſ efferri. Fit enim vt ita pondus
a fulmēto vectis remotius maneat.

¶ Repetit fere p̄dictū ꝓblema: vt addat ⁊ ipſū magis expo
nat dicēs. Quare eſt ꝙ v̄ge ſit erectio ⁊ augmētū vꝛ acci/
pere cū qs vult coire. ¶ Nōn^m ꝙ augmētū dupl̄r accipiſ
aut cōiter ꝓ oī additione ꝗntitan poꝛi: quocūqꝫ mō adue
mente: ſm ꝙ dꝛ i p̄mo de gene. ꝙ augmētū eſt p̄exiſtis ꝗn/
titatis additamētū: ⁊ ſic v̄ga in coitu ſuſcipit augmētum.
Alio mō ſumiſ augmētū ꝓpꝛie ꝓut eſt additio poꝛis ꝗnti
tatis ſm oēm ptē exiſtē: ⁊ tunc ſolū illud dꝛ augeri: qḋ ſm
tres dimēſiones extēdiſ: ⁊ extēſuz ꝑmanet: ⁊ h mō augmē
tum eſt vegetabiliū ſolū ⁊ aīaliū: qḋ nō ſit vltra iuuētu/
tē: ſicut dic̄ Ga. i p̄ ō v̄tutib⁹ nālib⁹: ⁊ Aui. p̄ can. ſen p̄ma:
⁊ ſic v̄ga lꝫ extēſiōe itumeſcat: nō tñ dꝛ augmētari. ¶ Dei
de. (Aut pp.) Soluit: ⁊ aſſignat duas cās: vna ꝗꝛ ſumiſ
a cā agēte vt a ſpū vētoſo ⁊ diſpōne mēbꝛoꝝ: alia a cā mā
li: vt ab hūido. 2⁰ ibi (aut ex hūido.) dic̄ igiſ duplicē eē cāz
ꝗſiti: vna qdē eſt pōderoſitas accña in pte poſteriori teſti/
culoꝝ: q̄ qdē erigiſ ſuſpēſoriū.ſ. teſticli: cū ꝗtuoꝛ coꝝ mu/
ſculis: qbus pēdēt: teſticuli.n. ſunt erigētes v̄gā: eo ꝙ poꝛi
⁊ ꝯcauitates ipoꝝ repleſ vētoſitate: pp carnis coꝝ duritiē
in ipſis refractā. ¶ Deīde. (Aut hūido.) Aſſignat aliam
cām iā p̄cedēti ꝓblemate tactā. d. ꝙ cā alia illaꝝ duaꝝ ē:
qm̄ hūidū auctū ē ⁊ trāſmutatū ō loco maioꝛi ad mioꝛē:
⁊ hoc ē qḋ dicit: qꝛ ex hūido ſic facto.i. augmētato ⁊ trāſ/
mutato ad locū minorē veniēte: tumoꝛ ⁊ inflatio accidit
maioꝛ ꝗꝫ p̄us eēt. vt declaratū eſt in p̄cedēti ca. ¶ Deinde.
(Que valde.) Addit oñdēdo ꝙ mēbꝛa v̄ge min⁹ p̄ſūt erigi:
⁊ ꝑ ꝯñs ꝙ magis dicēs: ꝙ gñationis inſtra ꝙ grandia val/
de exiſtūt ⁊ ꝓtēſa: vt v̄ge ⁊ teſticuli minus erigūſ ⁊ erecta
ꝑmanēt: qḋ ꝯtīgit ppꝛea: ꝙ pōdus erectiuū ad modū quo
ſit in machinis qḋ eſt a ſuſpēſorio: vt a teſticulis: remotiꝰ
efficiſ a virga: opꝫ enim ꝙ ptes teſticuloꝝ adhereāt virge
ſi debet fieri erectio: ⁊ vl̄r bonam opꝫ fieri conſtrictionem
partium q̄ ſunt circa anū in ſpermatis emiſſione ſicut de/
claratū eſt i ſcḋo cap. Propter qḋ expientia me docuit ꝙ
teſticulos pēdētes valde hñtes nō ſūt potētes in coitu: vñ i
ſequēte ꝓble dicēſ: ꝙ i eſtate viri min⁹ coeūt hyeme: qꝛ te/
ſticuli eſtate magis iſeri⁹ reſidēt a v̄ga ꝗꝫ hyeme. ¶ No/
tādū ꝙ ſicut dicit Ariſto. in 3⁰ vel in 2⁰ de hyſtoꝛijs. ⁊ in p̄
de gñatione aīaliū: ꝙ teſticuli nō ſūt neceſſarij ad gñatio/
nē inuuēdo cām gñationis ſpmatis: ſed magis pficiſ ſper/
ma in qbuſdā locis cōcauis oblōgis: q̄ vaſa vocat inuolu
ta vel inuolutiones poꝛoꝝ: que ſunt iter renes ⁊ teſticulos
de qbus dcm̄ eſt in 2⁰ ca⁰ ſūt aūt tñ ſm eū iuuatiui: eo ꝙ
teneāt vias aptas illoꝝ poꝛoꝝ ꝑ quos decurrit ſpma: ſunt
enim adaptati circa loca virge: ſicut adaptāſ lapides in li
ciatorijs: vides nāqꝫ ꝙ textores apponūt lapides in tella/
rijs: vt ꝯctione ad inferius vie ꝑmaneant apte vt nauicula
ꝓiecta libere poſſit ab vna ꝑte i aliā trāſire. qb⁹ lapidibus
amotis amplius vie nō remanēt a ꝑte: tale qdē Ariſt. exti/
mauit fore teſticulos iuuamētū: vt coꝝ pōderoſitate vias
teneāt ſpmatis aptas ⁊ erectas qb⁹ abſciſis ꝯbunſ ille. Ex
timauit ēt ꝙ teſticuli nō ſint aliq p9 illoꝝ poꝛoꝝ inuolutio
nū: ſed ꝙ totus vterqꝫ ſit vn⁹ poꝛus ꝯtinuus: ita vt poꝛus
cōterminēſ in teſticuli capite: vt poſtea poꝛus aliꝰ ex alio
oꝛtus ꝯſurgat in caput teſticuli: qḋ medic⁹ extimat: qḋ oꝫ
ſubtili anothomie ſenſu diſcernē: ſicut pluries ſocioꝝ ocu
lis oñdi. Qḋ aūt de hoc ſentio eſt ꝙ teſticuli ſimpl̄r: vt in
toto ente aīalis nō ſunt neceſſarij: qm̄ ⁊ tunc oīa eos habe/
rent aīalia: cū nature non ſit in neceſſarijs deficere aut non
gñarēt ſed aīalia pfecto ſimpl̄r ſūt neceſſarij. ¶ Uñ ⁊ p̄^m
videnſ Ariſt. rōnes ad h inducte in 2⁰ de gñatione aīaliuꝫ
ꝓbare: nō aūt ſcḋm. ꝓbāt enim ꝙ ſerpētes q ſpermatiꝫāt
⁊ gñant: nō tñ hñt teſticulos: ſil̄r ⁊ piſces ſūt plūai ſidem
faciētes: ꝙ aūt ſint neceſſarij ēt ſpē pfecta oñdiſ: qꝛ ſicē vi/
demus in gñatione aīalis pfecti nō ſufficit agēs vle cū mā
līmo ⁊ agēs pticulare reqriſ ēt cū ſua mā ꝯcta ⁊ pticulata
qui eam optime diſponat: ⁊ poſtea foꝛmā ꝯuenientē indu
cat. Eodē mō dicam ꝙ in gñatione ſpmatis ex quo aīal
gñaſ pfectū: nō ſolū ē nec̄iū agens vle ꝙ faciat ad dige/
ſtione ipſius: vt ſunt poꝛoꝝ ille inuolutiones que ſufficiūt
in quibuſdam aīalium carentibus teſticulis: immo cum h
nec̄ium eſt aliud agens pticulare magis ⁊ cōtractū imme
diatius mām attigens: in v̄tute tñ agētis p̄mi: h aūt agēs
erunt teſticuli in pfectis aīaliuꝫ reſpectu illoꝝ poꝛoꝝ in/
uolutoꝝ. Nec huic eſt ꝯtrium: qḋ dicit Ariſto. in illis locis
vt ꝙ taurus exciſus poſt exciſionem ſtatim aſcendens ſu/
pra vaccam impleuit ⁊ gñauit in ea: lꝫ enim teſticuli tunc
nō eēnt: ſpma tñ ante abſciſionem fuit digeſtum ⁊ pfectū
in vaſis ante teſticulos ipſoꝝ virtute refractū nō idigēs ni
ſi ſola eductione. Sciendū eſt aūt ꝙ poſſibilitatē hui⁹ ſer/
monis Ariſt. de tauro exciſo coeūte non intelligo: eo ꝙ te
ſticuli ſi per exciſionem a tauro auferāſ ꝗcūqꝫ mō. non vi/
deo quō poſtea ſpma poſſit currere de vaſis inuolutis p̄i/
mis ad virgam: cū reflexiones poꝛoꝛum ſup teſticulos vi/
deāſ cū teſticulis aut vnū coꝛp⁹ facere oio aut vnā iſertio/
ne: ipſe aūt videnſ totalr̄ coꝛrūpi in exciſione vnde ſi verū
hoc fuerit: opoꝛtuit tūc ſperma iam eſſe in virga: ſed ſic vi
detur iam eſſe coꝛruptum non gignitiuū. Item nullo mo
do tūc illud facit ad ꝓpoſitum Ariſt. qꝛ diceret aduerſa/
rius: ꝙ ſperma exñs in v̄ge perfectū eſſet v̄tute teſticuloꝝ:
per quos tranſiuit: non autem virtute tm̄ illoꝝ vaſoꝝ in/
uolutoꝝ: eſt aūt Aui. 15⁰ de aīalibus ſermo talis: ſed foꝛte
quod fecit Ariſt. credere teſticulos nō eē neceſſarios fuit il
lud: ꝙ putauit poꝝ illum non eſſe partez teſticuloꝝ: ⁊ ꝙ
eſſet pellicula diuidens inter carnē teſticuli ⁊ meatum ſper
matis: qḋ non eſt. Simil̄r ⁊ Auer. fideliſſimus eius inter/
pres ⁊ collega 2⁰ coll. vbi loquiſ de iuuamētis teſtiuꝫ neqꝫ
in aliquo locoꝝ alioꝝ viſus eſt eius ſnīe adheſiſſe.

¶ Problema. xxiiij. Antiqua.

Propter qd coeūtes aut tales feti/
di: pueri aūt nō ⁊ vocata aſſella fe/
tens? Aut ſpūum qdē queadmo/
dū dictū eſt: q qdē ſunt pueroꝛuꝫ
digerunt humidum ⁊ ſudoꝛes: qui autē ſūt
viroꝛum indigeſtibiles. Noua.

¶ Qua de cā q rē agūt venereā: aut q ca eta/
te ſūt ꝙ ſufficiat veneri male olēt: viruſqꝫ hir
ci reddūt: pueri aūt nō ita olēt. An ſpūs pue
roꝛum vt dictum iā eſt humoꝛē ſudoꝛēqꝫ cō
coquere pōt. Uiroꝛum autem nequit.

Augmē tū dupl̄r capitur T. c. 24. ⁊ inde

No. di/ cū mira bile: ꝙ ꝗ ſupra.

Ultra ꝓncip.

¶ Quare ē q̄ vtētes coitu aut tales.ſ.q iā incipiūt poſſe coi re:ſicut dcm̄ eſt in.12° ca° ſunt fetidi:nō aūt pueri nondū coeūtes neq̧ potētiā hñtes actuā:⁊ q̄re ēt ptes ille q̄ aſſel le vocanť fetēt:⁊ nō ſolū b:īmo ēt īguia ⁊ marie coitū mľ tū vtētibus. ¶ Deīde (Aut ſpūuz.) Soluit. dicēs iō ē:q̄ſi illi q ſūt de nūo pueroꝝ:ſicut dcm̄ eſt in.12° ꝓblemate:cu ius hec p̄a eſt.digerūt ipm̄ humidū ⁊ inſenſibilr reſoluūt: ex q̄ ſudores ⁊ fumi cōſurgūt nō digeſto putridi ⁊ fetentes ſed q: q ſunt de nūo viroꝝ coeuntiū aut incipientiū poſſe coire hñt hūiditates indigeſtibiles paras corrūpi:iō eorū ſudores ⁊ fumi reſoluti ab eis ſunt fetidi:nō.n.eoꝝ calor ē inſenſib.lr conſumptiuus: ſicut calor pueroꝝ: ſed magis eſt expulſiu° ⁊ fumatiuus:⁊ marie fit ille fetor circa aſſel las:⁊ inguina;cū illuc hūiditates ſupflue alioꝝ ēt mēbro rū demādenť. Ampli° hō ptes ſunt tecte ⁊ mēbris aliis ⁊ pānis:ita q̄ ſuperfluum inde nō pōt libere expelli: neq̧ ēt pñt euētari:vñ merito fetor accidit in eiſdem:ad qō qdem nō modicū adiuuat cōfricatio partium in his locis:⁊ deb erit ſermo in.8° cap° 14ᵉ particule.⁊ fortaſſis pp̄ hoc nō te tigit in cauſa aliquid de aſſellis.

¶ Problema. xxv. Antiqua.

PRopter quid in eſtate viri qdē mi nus pñt coire:mulieres autē ma gis:ſicut ⁊ poeta dicit ī coluro lu xuirioſiſſime mulieres:īfirmiores viri:' Utrū q: teſticuli deorſū reſidēt magis q̄ȝ in hyeme:neceſſe aūt ſi debet coire ſurſū euellere:aut q: calide nature ī eſtate cōcidūt excedēte calo:frigide aūt caleſiunt:eſt āt vir qdē ſiccus ⁊ calidus:mulier aūt frida ⁊ hūi da:viri qdē igiť infirmať virtus:haꝝ autez confortatur reſuſcitata. Nona.

¶ Cur p eſtatē viri minus:mulieres magis ꝯcumbere valeāt:qō Heſiodus quoq̧ poe ta īquit. Tūc femineo venus vſu eſt magis eſſera ſexu. Mitior illa viris ⁊ ſepe accita re languet:' Utruz q̄ teſtes eo tempore magis demittunť:⁊ flaccent q̄ȝ per hyemē:cum q cōcubiturus eſt retrahat:ac ſuſcipiat illos neċe ſit:' An qm̄ nature calide pre nimio ca lore eſtiui tpis eſtuāt collabunturq̧:frigide vo reſouēť ⁊ vigēt. Eſt aūt vir calid° ⁊ ſicc° mulier frigida hūidaq̧. Ergo viroꝝ tūc vi res infirmanť mulieꝝ corroboranť ⁊ vigēt per compēſationem qualitatis ꝯrie.

¶ Quare eſt q̄ bolum maſculi eſtate ⁊ tpe calo mīr° ſunt potētes coire:femine aūt magis. Et hoc confirmat aucto ritate poete q dixit feminas marie eē luxurioſas ⁊ appetē tes coitū cū pfectione illius in coluro:viros aūt īpotētes ī
Contra coitu minuſq̧ appetētes. Uñ Ariſt. 5° de gñatione aialiū.
medi. mouenť aūt ad coitū bolum maſculi qdē in hyeme:femie aūt eſtate. Eſt aūt collurus vnus de ſex circulis maiorib° imaginatis in ſpera mālī:⁊ ſunt duo colluri:vnus qdē q eqnoctia diſtiguit trāſiēs ſup pmū minutū arietis ⁊ libre: cū eni ſol fuerit in alterutro punctoꝝ tunc nox equať dieī in vniuerſa terra ⁊ de hoc nō eſt ſermo. Eſt autē alius col lurus q trāſit ſuper pmum minutum cancri ⁊ capricorni ſolſticia diſtinguēs:cū enim ſol fuerit ī altero pūctoꝝ:tūc fit ſolſticiū:ita q̄ dies erit longior oī die anni totius ⁊ nox breuior:⁊ hoc cū fuerit ſol in pn° cācri:cū aūt fuerit in pn° capricorni erit ecōuerſo. Uñ cū ſol fuerit in colluro iſto in loco in quo trāſit ſuper pmū minutū cācri:q: dies ſunt lō giſſimi:tūc apud nos:⁊ eſt ſol eleuat° appropinq̄ns ad ce nith capituz nroꝝ:calitas cāť in aere intenſe:vñ femine ⁊ alalia vľr frigide nāē tūc mouenť ad coitū magis. Simile aūt fit in illis q ſunt vltra lineā eqnoctialē inter tropicum capricorni ⁊ paralellū arcticū ſi aliqui illic habitāt:qm̄ ſꝫ Ariſt. 2° metheo. aliq inueniunť lȝ plures modernoꝝ nō Ca. p̃ ⁊ ſecundo
tenēāt hoc mathematicoꝝ:cū ſol fuerit in loco vbi collur° trāſit ſup caput capricorni tūc mulieres illic ſunt appetē tes:viri aūt ecōuerſo. Quidam vo libri hñt in columno ⁊ tūc exponēduz illud eſſe aliquā regionē calam. Uñ Aui. 20° tertij. Et viroꝝ forte qdē fit deſideriū in regionibus ⁊ aeribus ⁊ tpibus fridis ꝓpterea q̄ aggregať illud ex v̄tu tibus eoꝝ:⁊ diſpō mulieris eſt econtra: ꝓpterea q: ſpargit illud de v̄tutibus eaꝝ cōgelatis:ſic itaq̧ mulieres ī regio ne frida male ſe hñt in hyeme ad coitū:⁊ bñ in colūno q̄ ē regio cala. pmū tñ artificialius. ¶ Dubitať. vr̄ enīz alicui q̄ mulier poſſit oī tpe equaliter coitui ſubeſſe:eo q̄ ī coitu femella eſt ſicut pncipium māle:ſicut apparet in pmo de gñatione aialium. de rōne aūt māē eſt pati ⁊ ſemp ad pre ſentiaȝ agentis. igiť ⁊c̄. ¶ Dōm. lȝ rō nō multū cogat:tñ gratia ipſius coitū poſſe dupľr accipi:vno mō cōiter ſoluȝ pro copulatione maſ.⁊ fe. in q̄ hoc recipiť in hoc:⁊ ſic mu lier poteſt oī tpe eq̄lr coire.ſ.recipere eq̄lr ħ in hoc a maſc. ⁊ ſic ꝓceſſit rō. Accipiť aūt ⁊ coitus ꝓprie non ſolum pro illa copulatione in qua poniť hoc in hoc:ſꝫ pro eo q̄ in ta li copula maſ.⁊ fe. ſuuȝ deiiciat ſperma vel illi ſimile:eo q̄ Hoc c̃z
Ariſt. negat in pmo de gñatione aialium feminā ſperma medicos
ad gñationē p̄ſtare:⁊ ſic fe. non pōt pfecte coire neq̧ appe tere omni tempore equaliter:⁊ de iſto coitu eſt hic Ariſto. ſermo:⁊ nō de pmo. ¶ Deīde. (Utrum q:.) Soluit:⁊ pri mo aſſignat cām ꝓbabilem ſūptam ex parte ſituum vel ſi tuationis inſtrumenti dicens:ideo eſt quoniam teſtes eſta te ⁊ vľr tempore ⁊ loco calo pendent deorſum:magis elon gati a v̄ga q̄ȝ hyeme:⁊ vľr tempore frigido:ſed in coitu ne ceſſaria eſt propinquitas ⁊ adheſio:opȝ enim ſiquis debȝ coire:q̄ teſticuli ſurſum deueniť:⁊ circa virgam contrahā tur vehementer adherentes:⁊ vľr partes omnes circa anū ⁊ virgam oportet congregari:ſic enim magis virtus vniť ⁊ aptius inſtrā diſponunť ad ſpmatis electionē:currit enī velociter velut manu ꝯſtrictū. ¶ Deīde. (Aut q:.) Aſſigt aliā cām ſumptā magis ex pte agētis.ſ.q̄litatū pmaꝝ.d. aliā cām eē qm̄ calide ⁊ ſicce cōplonis exñtes:in eſtate pro ſternunť p exceſſum calitatis eſtiue cū ſiccitate:calitas.n. ⁊ ſiccitas cōiūgūť cū calitate ⁊ ſic.ītēpate:vñ fit ſlē ignis in igne:ſicut dcm̄ eſt in 3° ꝓblemate pme pticule ſilem cō plonē ſupueniētē diſtēdere ⁊ deſtruere:ſed illi q ſunt fride nāē vt flatici ⁊ melici ⁊ mulieres eſtate caleſiūt ⁊ fortificā tur inde ⁊ eriguť:nūc aūt vir eſt calo ⁊ ſiccus cū nām ſuā pfecte ſeruauerit:femina vo frida ⁊ hu. igiť v̄tus viri debi litať ⁊ corp° diſſoluiť ī eſtate:q: qō valde multū ē exoluit a v̄tute:ſic̄ dr̄ in. 28° cap° vbi idē repetiť ꝓblema:vt° nāq̧ ⁊ nā fe.⁊ vľr fridoꝝ fortificať ⁊ ꝯtēpať p ꝯrīū ſubleuata. ¶ Nōn° iſtū ſermonē Ariſt. cōpatiuū intelligenduz eſſe in cōplonibus tempatis aeribus regiōibus ⁊c̄. magnā tñ latitudinē hñtib° ⁊ tpibus tempaľr ſe hñtib°. ¶ Dubitať de eo q̄ dicit viꝝ fore calm ⁊ ſiccū:mulierē fridam ⁊ hu. qō nō vr̄:qm̄ actio facit ſcire formam:ſicut ⁊ trāſmutatio māṁ:nunc aūt videmus actus plurium mulieruz exñtes maioris caliditatis ⁊ ſiccitatis indicatiuos q̄ȝ actus pluri um viroꝝ:q̄re ⁊c̄. ¶ Dōm hanc queſtionem tāgere Ga. in 2° lib. cōmētationis pulſuū:cui° qdē vt breuiter ſit dice re exiſtit ſnīa:q̄ mulier aliq̄ viro ſit calidior ⁊ ſiccior aliq̄:

eo q alterutet nō ſit ſm eꝰ nām dicat: imo vir viſus cibꝰ cāis nō neceſſarijs ad fridıtatē tēdēnbꝰ: mlier ſic ad calitatē: nāli tñ ↄplone vir oi mliere calioꝛ ⁊ ſiccioꝛ: ⁊ iō maioꝛes ſūt eiꝰ pulſus ⁊ foꝛtioꝛes. Sūt ⁊ alı̄ dicētes vıꝛ oēs q̄ſtūcūq̄ fridū calioꝛē eē oi mulıere q̄ſtūcūq̄ calıa: ⁊ ħ rōne figure ſexꝰ: nō aūt rōne ipſiꝰ indıuıdui talis. Ut aūt dubıās q̄ſtio ſubtilıꝰ appeat dōm: q duplex ē ↄplo: vna qdē inata ⁊ radicalis: ⁊ alıa acq̄ſita ⁊ iſtuēs: dico aūt inatā ⁊ radicalē: q̄ ↄſeqꝛ pꝰ pnꝰ embrıōta. ſ. ſpma ⁊ ſanguınē mēſtruū cū agit ⁊ patitꝛ adiıcē i pnꝰ iſoꝛatiōis embrıōes. Uoco aūt iſtuētē ⁊ acq̄ſitā q̄ cāꝛ a mēſtruo ſolū attracto i nutrimētū embrionis iā ipo radicalr ex pncipijs illis pmis infoꝛmato: q̄ demū ex vſu ſex rez nō nālıū cōſerꝛ: dico itaq̄ q oīs vir ē ↄplonis calide ⁊ ſic. ⁊ mulier fride ⁊ hu. ita q vir oīs ē calıdioꝛ ⁊ ſiccioꝛ oi muliere q̄ſtū ad ↄplonē pꝰᵐ radicalē: ſtatī enī ſpmate in mrīce itroducto ſibi vtꝰ indita ē: p quā maſ. aut fe. ↄcipiꝛ ipſiꝰ ↄplone mediāte: vir. n. gñaꝛ a foꝛtitudie v̄tutis ſpmatis ⁊ ↄplone ipſiꝰ tpata: ſic pz p haly in tegni tractatu de ſignis. ¶ Q̄ntū v̄o ad ↄplonē iſtuētē pōt eſſe mulier aliq̄ calıa ⁊ ſic. vir aūt fridus ⁊ ſic. facta. n. cōceptione viri ex ſpmate calıdo v̄tuoſo ⁊ femelle ex frido debili: pōt poſtea ↄtigē q maſ. ↄceptꝰ nutriaꝛ ex mēſtruo frido: eo q vita mrīs illiꝰ i oibꝰ declinet cāis ſex nō neceſſarijs ad fridıtatē ⁊ cōcepti feminini mr̄ pōt ad oēm vitā calıaꝫ declinare: ita q ſigūs mrīs ex q̄ hic ſexꝰ nutriꝛ reddaꝛ calıdꝰ ⁊ ſic. valde: ſic itaq̄ ħ accñte pōt eē mulier calıa ⁊ ſic. vir aūt fridus ⁊ hu. ſm aūt ↄplonē acq̄ſitā ⁊ nō inatā: cū vigoꝛ ſpmatuꝫ defuerit a pnꝰ i pncipijs: qō ſiat tibi māīᵐ ſi itelligas duos ↄceptꝰ vı maſculū ⁊ fe. fieri i 4ᵒ clıate v̄ſus nos: ⁊ mr̄ cuius ↄceptꝰ ē femīnꝰ tēdat ad 3ᵐ clıa: oibꝰ alijs ſibi aduictis ad calıtatē nālē faciētibꝰ: mr̄ aūt cuiꝰ cōceptꝰ eſt maſ. pgat ad fines ſeptimi clımatis ⁊ frida ⁊ humida oi vtatur vita.

¶ Problema. xxvi. Antiqua.

Propter qd qdā cū qbus coiꝛ gaudēt: ⁊ hi qdē ſimul agētes: hi aūt nō? Aut q eſt vnicuiq̄ ſupſluitatī locus: in quē apta nata eſt ſm naturā ſegregari: ⁊ laboꝛe facto v̄toſitas exiēs inflare facit ⁊ ſegregare ipſam: vtvrina qdē i veſicā: ſupſluitas cibi i inteſtina: lachꝛyma aūt in oculū: mucillagines aūt i naſū: ſāguis aūt in venas: ſiliꝛ vtiq̄ his ⁊ genitura in teſticulos ⁊ virgā: qbus vtiq̄ poꝛi nō ſm naturā ſe hñt: ſi aūt pp id qō excecātur hi q ſūt in virgā: vt accidit eunuchis ⁊ effeminatis: aut ⁊ aliter: in anū illis ↄfluit hmōi humiditas: ⁊ eniꝫ egrediꝛ ita: ſignū aūt i coitu collectio huius loci: ⁊ diſſolutio coꝝ que ſūt circa anū ſi igiꝛ ſuperabundat aliquis coitu his huc conuenit: quare qñ deſideriuꝫ ſuperueniat: hoc deſiderat fricatiōe ad quod colligitur: deſideriū aūt ⁊ a cibis ⁊ ab intellectu ſit: quādo enim mouebiꝛ a quocūq̄: huc v̄toſitas cōcurrit: ⁊ talis ſuperfluitas confluit vbi apta nata eſt: ſiue ſubtilis fuerit aut v̄toſa: hoc exeunte queādmodū diſtenſiones pueris ⁊ his q in etate qñq̄ nullo hūido exeūte quieſcūt: qñq̄ autem extruditur humidū: ſi aūt neutrū hoꝝ patiaꝛ: deſiderat: quouſq̄ aliqd hoꝝ accidit: q aūt natura ſunt effeminati: ita ↄſtiterunt: q ibi quideꝫ non ſegregatur aut modica vbi habētibus ſm naturam expellitur: in locum aūt hunc q extra naturā cōſtiterunt: mares enim exiſtētes ſic diſpoſiti ſūt q̄re neceſſe eſt locū hūc cecari ipſoꝝ: cecatio aūt hec quidē oio facit coꝛruptionē: hec aūt pūerſionē: illa quidē igiꝛ nō eſt: mulier eni vtiq̄ fieret: neceſſe igitur puerti ⁊ alibi moueri quid ſeminalis expurgationis: pp qō inſatiabiles queādmodū mulieres modica enim humiditas nō cogiꝛ exire ⁊ infrigidatur cito: ⁊ qbus qdē in anū hi pati tm̄ deſiderant: quicūq̄ aūt i vtraq̄: hi ⁊ agere ⁊ pati: in vtrūq̄ aūt plus: hec magis deſiderāt: quibuſdā aūt ſit ⁊ ex conſuetudie paſſio hec: q̄cunq̄ eni vtiq̄ facere accidit ipſis gaudere ⁊ emittere geniturā: ita deſiderāt aūt facere ex qbus hec ſiunt. Et magis conſuetudo queādmodū natura ſit: pp hoc quibuſcūq̄ vtiq̄ non ante pubertatē ſed circa pubertatē conſueuerint ſupponi: pp id qō ſit ipſis in vſu memoꝛia: ſimul aūt cū memoꝛia delectatio pp cōſuetudinē aūt ſicut apti nati deſiderāt pati: multa qdem ⁊ cōſuetudo ſicut ⁊ i natis ſit: ſi aūt accidat luxuria exiſtēs ⁊ mollis ⁊ cito ſingula hoꝛum accidūt. Noua.

¶ Cur nōnulli i venereā cūvoluptate patiātur: ⁊ alij vel ipſi agere cupiant: alij pati tm̄ mō geſtiāt? An q excremētis ſingulis locꝰ determinatꝰ a natura ē: in quē iſtituto ſecerni nāli dēat ſollicitataq̄ nā ſpūs excurrēs tumoꝛē admouet excremētūq̄ vna extrudere ſolet. Uerbi cā vrinā i veſicā: cibū cōſūptū in aluū: lachꝛymā i oculos: mucoꝛē i nares ſāguinē i venas nāe deduci placuit. His āt pꝛie geniturā quoq̄ i teſtes ⁊ pēnē deferri cōſtitutū eſt. Quibꝰ itaq̄ meatꝰ hitu ſuo nāli pūanꝛ: vel q obcecati ſunt q ad pennē tēdāt: qō ſpadonibus hiſq̄ ſilibus euenit: vel ēt alijs de cauſis: his talis hūoꝛ in ſedē confluit: qppe q hac trāſmeare ſoleat. Qō eiꝰ loci ↄctio in coeundo ⁊ partiū ſedi appoſitaꝝ cōſumptio indicāt. Qui ſi admodū ſemine genitali abūdāt excremētū illō large i eū locū ſe colligit. Itaq̄ cū excitata cupiditas ē attritu ps ea deſiderat i quā ↄfluit excremētū. Cupiditas aūt excitari tū a cibo: tū ab imaginatiōe pōt. Cū eni alterutra de cā libido cō/

mota eſt: ſpūs eodē cōcurrit: ⁊ gen⁹ id excremēti ꝯfluit quo ſecedere natū ē: ⁊ ſi tēue ſpirituoſūue ē cū diſſlatū id fuerit regeſcūt quēadmodū pueris ⁊ adoleſcētib⁹ iterdū nullo ſecreto hūore ceſſare tētigies pñt. Sꝫ ſi craſſum corpulētūq ē: niſi extruſo qeſcere neqūnt: ꝙ ſi neutꝝ eoꝝ accidit: cupiūt quouſq ad alterutꝝ accidat. Quoꝝ vō nā mollis ⁊ feminea ē: ita hi ꝯſtāt vt genitura vl̄ nulla vl̄ mĩma eo veniat: quo illoꝝ ſecernit̄: q p̄dicti nā itegra ſūt: ſꝫ ſe ī partē ſedis diuertat. Qđ ppea euenit̄: qꝛ p̄ternāe normā cōſtiterunt. Cū.n. mares crearēt̄ ita degenerarūt: vt ptē virilē mācā: atq obleſā hr̄e cogerēt̄. Leſio aūt alia rē oīo corrūpit. alia puertit ⁊ viciat. At gen⁹ illđ corrūpēs: vt ī his fit fieri nō pt. Ita.n. mulieres nō viri crearēt̄. Ergo puerti citariq alioꝛſum q̄ꝫ ſecernēdū natura voluit neceſſe ē. Vñ fit vt iſatiabiles ēt ſint mō mulieꝝ. hūoꝛ.n. ſollicitās ille exigu⁹ ē. Nec qc q̄ꝫ ſe ꝓmere cōat̄ refrigerat̄q celeriter. Quib⁹ itaq ſedē hūoꝛ ex toto adiuit: hi pati tm̄mō auent. Quib⁹ āt ī vtrāq ptē ſeſe diſptijt hi ⁊ agere ⁊ pati ꝯcupiūt: idq amplius quo tādē plenī⁹ fluxerit. Sꝫ ſt qb⁹ vl̄ ex ꝯſuetudine affectus hic accidat. fit.n. vt tā geſtiātur quā cū agūt vtq geniturā nihilominus ita emittere valeāt. Ergo agere cupiūt qbus hec ipa vſu euenerūt. ⁊ cōſuetudo magis veluti ī nāꝫ icci rco illis euadit qb⁹ nō añ pubē ſꝫ in ea viciū patiēdi iualuit: qm̄ is recordatio rei cū deſiderāt orit̄. Vna aūt cū recordatione geſtiēs exultat voluptas. deſiderāt āt perinde ac nati ad patiendū. magna igit̄ pte vel ob ꝯſuetudinē res exiſtit. Sed ſi accedat vt idem ⁊ ſalax ⁊ mollis ſit lōge expeditius hec oīa euenire poſſe putandū eſt.

¶ Querit Ariſt. ī h̄ caplo duas qōnes. Et p̄ª ē. Quare ē ꝙ gaudēt ſiue delectant̄ illi cū qb⁹ act⁹ coitus pagit̄ vt mulieres aut ꝓportionati eis: vel cū qb⁹ ī. aliqb⁹: hoc eſt: q̄re coeūtes gaudēt: ⁊ vt ad vnū ſit dicē: pp qd gaudēt coeūtes ſiue ſe hēant in rōne agentis ſiue patiētis: ⁊ qđ vr̄ ſtati in ſcđa qōne. cū q̄rit. Quare eſt ꝙ cū qdā agūt ſil̄ ⁊ patiūtur: qdā vō nō ſed patiūt̄. ¶ Deide. (Aut qꝛ.) Soluit ⁊ p̄ ad qōnē p̄mā. ſcđo ad ſcđam. 2ª ibi. (qbus vtiq.) p̄ma in tres. p̄ eni aſſignat cām p̄me dubōnis dicēs. iō aliq delectātur in coitu ⁊ cōgaudēt adiuicē: qꝛ vnicuiq ī q̄ fit digōe q̄ recipit iuuamētū aliqđ: ineſt aliqs locus ⁊ receptaculū in quē ſupfluitas illi⁹ iuuatiui nālr eſt apta nata ſegregari ⁊ euāri a nā aliquo tp̄e retēta ipſa vētoſitate ſtimulāte: ⁊ hoc eſt qđ dicit. ꝙ talis ſequeſtratio cāt̄ pp laborē ⁊ motū excitātē vētoſitatē q̄ egrediēs inducit p̄mit⁹ inflātionē ī locū p quē trāſit. ¶ Deide motu mediāte ⁊ laboꝛe ſeq̄ſtrat ſupfluitatē a pte ī q̄ erat ⁊ eā depellit ſicut app꜄ in egritudinib⁹. vñ Aui. p̄ª p̄mi. fricatas iuuat ad expulſionē qm̄ p hibet diſſolutionē vētoſitatis q̄ ad expellēdū iuuat: ⁊ hoc eſt qđ dicit Ari. eā inflationē facere ⁊ in ei⁹ auxiliat̄ groſſitie qđ oꝫ expelli: ⁊ qꝛ villū ſm latitudinē expulſiuū ꝯhet ⁊ inſpiſſat: ⁊ h̄ declarat illic vt vrina approp̄ādo vnicuiq ſupfluitati ſuū receptaculū dicēs. ꝙ vrina q̄ eſt ſupfluitas ſcđe digōnis euāatur in veſicā: ipſa.n. veſica vt dcm̄ eſt in p̄ª pticula eſt receptaculū huius indigeſti. Supfluitas autē alimēti q̄ eſt.ſ. p̄me digōnis ſtercus dicta ſegregat̄ in iteſtina: ⁊ retinet̄ in trib⁹ iſerioꝛib⁹ p̄cipue.ſ. ī monoculo colō ⁊ lōgaone. Alia aūt tria ſupioꝛa vt duodenū ieiunū ⁊ gracile retinēt magis adhuc puꝝ ⁊ iuuatiuū alimēti. lachꝛyma vō in oculū q̄ eius ſupfluitas eſt: exp̄mit̄ eni in ipm a cerebꝛo. Mucillagines qdē q̄ ſunt ſupfluitates p̄mi ⁊ ſcđi vētriculi cerebꝛi magis p foramē dictū colatoꝛiū ſiue alchaiaſim ſub primo exiīs ventriculo euāt̄ in nares. ſilr ⁊ ſanguis ſegregat̄ in venas ⁊c̄. ¶ Dubitaret aliqs quō exiūet ſanguinē iter ſupfluitates: cū ipſe ſit hūoꝛ nālíſſim⁹ ⁊ nāe ſiliſſ: cuius nālis locus ſunt vene. ¶ Dōm ꝙ p ſanguinē hic oꝫ itelligi ſanguis ſupfluus melicus multis ſupfluitatibus alioꝝ humoꝝ admixt⁹. nō aūt nālis: talis aūt eſt ſāguis mēſtruus ⁊ p emoꝛroydas emiſſus: p venas aūt ē itelligere extremitates venaꝝ: q̄ ad foſſulas terminat̄ mēſtruas ⁊ extremitates venaꝝ.ſ. circa āni circulū terminataꝝ vel naſi: p euātionē ēt h9 ſupfluitatū poſſumus intellig̃ euātionē oēꝫ ſupfluitatis tertie digōnis: vt ſudoꝛis trāſpiratiōnis inſenſibilis vt ſupfluitas hic tāgat̄ omnis digeſtionis. ¶ Deide (ſilr vtiq) applicat hoc ad ꝓpoſitū ad ſupfluitatē ſpmaticā de q̄ eſt p̄ncipalis itētio. ⁊ dicit ꝙ eodē mō genitura ſiue ſpma ſegregat̄ ⁊ ī v̄ga euāt̄ teſticulis mediantibus. ipſi eni vt dictū eſt vehementer ad hanc faciēdā ſegregationē opant̄. ſic igit̄ cā delectatiōis ⁊ gaudij ē qꝛ ſupfluū expellēdū expellit̄ ad locū in quē nālr eſt natus expelli: vt ꝙ in hoc ꝯſeruat̄ nr̄e cōpōnis armonia ⁊c̄. ¶ Nōn⁹ ē ꝙ in coitu eſt maxima delectatio reſpectu aliaꝝ euātionuꝫ. eo ꝙ v̄tus in eo maxie viget aīalis ſenſitiua: cū ⁊ mā ipſius ſup ptes trāſeat ſenſibiliſſimas: qđ ⁊ op⁹ exiſtit: eo ꝙ talis actus euātionis nō ſic oꝛdinat̄ ad cōſeruationē indiuidui vt aliāe. ſed poti⁹ ad ꝯſeruationē ſpēi: in aliāe aūt ē ecōtra: ⁊ iō pp magnā neceſſitatē ipſius ⁊ vtilitatē neceſſariū fuit delectationē maximā adeſſe: ⁊ p̄cipue ne pp faſtidiū qđ in ipſo eſt relinquat̄. Vñ pp delectationē pceptā ī ipō aīalis magis mouēt ad ipm meliuſq pficiūt: qꝛ delectatio ꝓpa ꝯfirmat opōnes: ⁊ diuturniores ⁊ meliores facit: vt dr̄ 4º ethi. huic quoq delectationi genitalū in emittēdo ꝓpoꝛtionat̄ delectatio mēſtrus in ſuſcipiēdo que ſenſu nāli ⁊ aīato ſolū p̄ter alia mēbꝛoꝝ grandē appetit delectationē. ſiē dic̄ Gal. in q̄rto de iuuamētis mēbꝛoꝝ ⁊ Haly in tegni tractactu ſignoꝝ. hoc aūt factū ē. qꝛ nō pp ſe appetit ſolū. ſꝫ pp cetera mēbꝛa: ſicut coitus non fit gratia indiuidui: ſed gratia ſpeciei totius magis. ¶ Deinde. (Quibus vtiq.) Soluit ad ſcđam qōnē. ⁊ p̄mo p̄mittit q̄ſdam diuiſiones humēbꝛē. d. ꝙ illis qbus poꝛi ſiue meatus nō ſūt nālr plaſmati vt directe terminent̄ in virgā: pōt duplr ꝯtingere: aut pp id ꝙ hi meatus q terminant̄ ad v̄gā excecāt̄ mā opilatiua interueniēte ſicut oculi excecant̄ cū hūoꝛ viſcoſus cadit in neruos opticos ſicut eſt videre ī eunuchis. ⁊ ꝓ. i. effeminatis. vel in eunuchis q carēt teſticulis: aut puos oīo ⁊ debiles hñt: ⁊ in illis q̄ꝝ cōplōnes ī frigiditāte ſūt ⁊ humectate in tm̄ ꝙ redacti ſunt in nām ⁊ moꝛes muliebres: aut pōt alio mō cōtingē: vtpote qꝛ poꝛi tēdētes in virgā exterius nō ſolū ſunt excecati ⁊ obſtructi vt prius: ſed ꝙ ſint oīo excecati v̄ſus v̄gā in exterius: ⁊ ſint apti aliq̄liter verſus radicē v̄ge ⁊ anū: in talib⁹ qdē hūiditas ſpmatica concurrit in anū ⁊ diſperſa inde ſic tādē motu ⁊ ſubtiliate p ꝯfricationē egredit̄ foꝛas. ¶ Deide. (Signum aūt.) Proſequi

Dubitatio pulchra

Caplo p̄ 2. q̄. ⁊ in alijs pleriſq locis.

tur declarādo mēbra diuiſionis p̄dicte vt ide appeat ſolo.
⁊ p̄mo agit de illis in q̄bus hec hūiditas nō egredit nālr ⁊
libere.cū h̄ fuerit eis a natiuitate.2° qn̄ talis diſpō ſiue paſ
ſio eis pp prauā ↄſuetudinē cōtingeret:ibi 2°(⁊ q̄b° qō in
anū.) Jtē p̄mo manifeſtat ſcō3 mēbꝝ diuiſiōis p̄dicte.2°
p̄mū.2° ibi(qn̄ aūt nā:)diuidit itez p̄ma in tres.p̄ enim
oñdit ꝙ op3 in his hūiditatē ſpmaticā ad anū decurrere
d.ſignū ꝙ h̓ nō poſſint emittere humidū ſpmaticū3 ad
virgā ſed ad anū eſt:q3 qn̄ tales coeunt fit collectio ⁊ coā
guſtatio loci exñtis circa v̄gā ſupius:⁊ diſſolutio fit ⁊ ap
tio illaꝝ ptiū q̄ ſūt circa anū:ita ꝙ recte aduenit ↄ̄triū eī°
qō o3 eē in coitu nālr:ſic̄ appuit in 2° ꝓblemate pp qō ſic̄
in coitu nāli hūidū ſpmatici velut a manu expſſum circa
anū exñs cogit puenire ad v̄gā:ita in his cū fiat ↄ̄triū
op3 hūidū illud ad anū emittit:⁊ iō ſi aliqs ſupſluat i mā
coitus:aut forte fuerit vſus alias cōione inde mā ſpmatica
ad hūc locū puenit circa anū exñtē:pp qō qn̄ appetit° coe
undi ſupuenerit appetit p fricationē ⁊ motū forte expellē
h̓ mām ſpmaticā ad locū ad quē nata eſt colligi ſ3 nām
eius mēſtruoſam:⁊ q3 nata eſt colligi circa anū:deſiderat
ꝙ ide expellat:⁊ iō appetet motū ⁊ ↄfricationē ibidē fieri.
¶ Deide.(Deſideriū.) Quia fecerat mētionē ƀ deſiderio
oñdit 2° hic vn̄ cāet deſideriū iſtius expulſiōis dicēs ꝙ ta
lis mot° deſiderij cāt a duob°.ſ.cibis ⁊ potibus inflatiuis
ſicut rapis paſtinacis carnibus capitis columbinis ⁊ paſſeri
nis vino nouo ⁊ talibus.ex his enī gñat hūo: vētoſus exq̄
fit ſpmatis mā ſtimulatiua ad coitū pp eī° inſtabilitatē3.
Jnterdū v̄o cōtigit ab itelligentia practica vel imaginatio
ne:eo ꝙ imaginet delectationē quā fortaſſis alas i h̄ actu
habuit:mā eī ſpmatica vētoſa nō ēt adhuc ipm ſtimulā
te.Jnterdū v̄o pp vtrūqꝫ ſīt ↄtigē:cū itaqꝫ ↄ̄ſideriū mouet
ab altero iſtoꝝ aut ab vtroqꝫ ſpūs vētoſus p ↄfricatiōē3
⁊ motū excitat° ↄcurrit ad ptes circa radicē virge exñtes:
⁊ ex inde ſpmatica hūiditas effluit in locū ſibi ſ̄m nā3 iſtā
orbatū deſtiatū.⁊ h̄ ſiue fuerit talis hūiditas ſubtilis aq̄a:
vt in illis quoꝝ meat° eēnt latiores:ſiue ſit ſolū ventoſa:q̄
tn̄ ſubtiliata p ↄfricationē egredit in illis ēt quoꝝ meatus
ſunt anguſtiſſimi. ¶ Nōn̄ ſicut dī in 3° de aīa duo eē mo
tus p̄ncipia.ſ.appetit° ⁊ intellē:⁊ hoc ſi qs ponat intelīm
velut fantaſiam vel imaginationē:nō enī fit mot° h̓ ſem
per pp itelligētiā:ſed pp fantaſiā in multis nr̄m ⁊ in aliis
aialibus oībus:in q̄bus nō eſt intelctus neqꝫ rō ſ3 fantaſia.
qō idē dicit i libro de cā motus aialiū. Uidem° q̄dē aialia
mouētia eē intelligētiā fantaſiā electionē volūtatē ⁊ ↄcu
piſcētiā.q̄ tn̄ oīa reducunt in itellectū ⁊ appetitum: ⁊ hec
duo vltimo i appetibili collocant. Eoꝝ aūt q̄ circa h̄ p̄n
cipia motui exiſtūt qōdā eſt mouēs qōdā eſt quo fit mo
tus.aliud aūt eſt motū. Mouēs aūt ē duplex . qōdā ē oīo
īmobile ⁊ p ſe ⁊ nō p accñs vt acceptale bonū:ſp ⁊ nō aliqn̄
ſic:⁊ aliqn̄ nō:qō eſt q̄ddā diuinū ſempiternū ⁊ bono:abī
le qōdā eſt motū ab h̓ bono diuino ⁊ ſempiterno:⁊ ē mo
uens alia:ſub rōne boni vel apparentis boni:ſicut appeti
bile ⁊ intellectuale.qō ſinis eſt ⁊ terminus opationis pra
ctice.illud aūt quo fit motus eſt organū vt mēbrū. tertiu3
aūt vt qō mouet eſt ipſum aīal vel cor.motuū hec duo p̄n
cipia tetigit cū dixit deſideriū ⁊c.i li.vero de cauſa motus
aialiu3 ponit talē mouētiū ordinē:vt ꝙ paſſiones idonee
moueant ptes organicas:⁊ appetitus paſſiones ⁊ appeti
tum fantaſie.que q̄dem intellectu aut ſenſu mouent: qō
⁊ Auic.in fine primi ſexti nālium pulcherrime ordinauit.
¶ Deide.(Hoc exeūte.) Hic 3° cōpat ſic diſpoſitos ad q̄ſ
dam ipotētes adhuc ſpma in coitu emittere oñdendo q̄d
eis accidat hūiditate iſta egrediēte dicēs:ꝙ tali humidita
te ſpermatica egrediēte i eis ſiūt diſtēſiōes ⁊ expāſiōes alat
eū ⁊ oīs cū aliq̄li delectatione vt icurrāt aliees oſtitatiōes
⁊ pruritus oupulatiuos q totū pp mām ventoſam ↄfrica

T.c.40 ⁊ in multis aliis locis dicitur

tione calefactā trāſeūtē ſup mēbrā eoꝝ ſenſibilia:vel pu
dēdorum extēſiones.iſte quidē diſtēſiones eueniunt pue
ris q nō ſunt adhuc in tēpore in quo poſſint coire et q̄bus
ſit eis delectari. Jtem tales diſtenſiones delectabiles cōti
gūt illis q ił puenerūt ad tp̄s i quo deberēt coire.qui q̄dē
ceſſant a coitu nullo hūido corpulēto ab eis egrediente ſ3
ſpiritu ſolū vētoſo:qō accidit qn̄ hūidū eorum conſum
ptum eſt:quod poteſt eē ꝓpter multotiēs coire:ita ꝙ pro
pter iſlāmationē corpis ex illo totū humidū cōuerſum ſit
in ſpūm ventoſum aut ꝓpter egritudinem ſicut in ethicis
⁊ ptiſicis.aut fortaſſis accidit pp cōplexionē3 eius nature
ſuperflue calidā ⁊ ſiccā humidum reſoluentem in ſpiritus
ventoſos ſicut fit paſſeribus.l3 tales forte non habeāt ſper
ma tēpore iuuentutis:hēbunt tn̄ circa etatem cōſiſtentie ⁊
vltra ſicut dicūt Ariſt.Gal.⁊ Auicē.in libris de gñatione
aialiū q̄buſdā cōtingere.nūc aūt dicit Ariſto.ſi alicui acci
dat aliq̄d predictoꝝ ſiue puero imperfecto ſiue viro vt ꝙ
paratur vel pp alteꝝ hoꝝ.ſ.aliquid humiditatis ſubti
lis aut ventoſe:⁊ hoc ſiue motus ab intellectu.aut alimen
tis appetit coire ⁊ euāri a mā h̓ ↄtenta ſubtili vel ventoſa
qn̄ euacuata ⁊ extincta poteſt q̄etari ⁊ gaudere. ¶ Nōn
dū eſt ꝙ ſermo de delectatione pueroꝝ coire adhuc impo
tētiū ⁊ q̄ruidā viroꝝ hic breuiter inſinuatus exp̄mit in p̄
mo de gñatione aialiū ſub illis verbis delectatio accidit i
coitu nō ſolū pp emiſſionē ſpermatis:ſed propter emiſſio
nem ſpūs ex quo ſpūs cōſtituto ⁊ condenſato fit ſperma:⁊
hoc eſt manifeſtu3 in pueris illis q nōdū pñt ſpmatiȥare:
qn̄ fuerint ꝓpe tp̄s in quo debent ſpmatiȥare:⁊ ſimiliter:
eſt manifeſtū in viris ſterilibus:in his eni3 omnibus fit de
lectatio propter deciſionē ſpiritus ⁊ confricationē. ¶ De
ide.(Qui aūt.) Proſequitur p̄mū mēbroꝝ diuiſionis pre
dicte:⁊ p̄mo oſtendit q̄uo i talibus humiditas ſpmatica
ſegreget:⁊ p ↄñs quomodo delectentur dicens:ꝙ illi q nā
liter a primis componentibus effeminati ſūt vel eunuchi:
ſic habuerunt poros ↄſtitutos ⁊ plaſmatos:vt taliter exce
catos:ꝙ in eo nulla humiditas euacuet:aut modica val
de expellit ex eis in locū:in quem expellitur in illis q nālr
⁊ ſ̄m nām habent hos poros.Uel aliter aut expellitur mo
dica tamen ipſis hñtibus vbi.ſ.locū ſ̄m naturam ſuā mō
ſtruoſam:q3 expellit in hunc locum monſtruoſe plaſma
tū:⁊ hoc iō q3 non fuerunt cōſtituti ſ̄m natura3 recte ope
rantē:qui aūt cām ⁊ modū h̓ monſtruoſitatis ⁊ aliaru3
conſiderare voluerit q̄rtum de gñatione animalium dili
gēter iſpiciat. ¶ Deide.(Quare neceſſe ē.) Hic ſcō ↄclu
dendo ex predictis oñdit q̄uo tales ſe habeant ad curam
iſtius male plaſmationis poroꝝ:quib° ſperma in v̄gā de
ſert.⁊ p̄ oñdit ꝙ non poſſint curari per cirurgiam:2°.d.ſi
igit tales pori ſunt ſic male plaſmati cum fuerint egri:o3
eos curare:qō p ſecationem neceſſe eſt fieri ⁊ diuiſionē ſub
tilē cum ferro cū potiſſime peccatū plaſmationis ſecatiōe
curet:ſed hoc nō eſt faciendū:qn̄ aliquādo talis ſecatio i
ducit corruptionē poroꝝ oīmodam ⁊ mortem plerūqꝫ in
ducit peruerſionem ⁊ mutationem in deterius in ptib° po
roꝝ:ſicut accidit nō paꝝ ſecātibus plagas vt ⁊ cicatrices
rectificēt:pp qō nō eſt faciēda. Jtem ſi fieret qui vir erat p̄
mutaret in mulierem:⁊ ſic mutaret in peius.vnde bene di
ctum eſt:ex ea peruerſionem fieri:per talem enim ſecatio
nem partes circa teſticulos exiſtentes corrumperētur : ita
ꝙ redderet talis eunuchus ⁊ effeminatus:cū prius nō ſic
eēt.nō tn̄ intelligēdū:ꝙ vir eēntialiter mutet in mulierē:
ſed potius accidentaliter acquirendo actus ⁊ mores mu
liebres. ¶ Deinde.(Neceſſe eſt igit.) Docet qualiter tales
debeant curari.d.pimo ꝙ op3 illud qō eſt in illis de ſperma
tica hūiditate expurgāda diuertere ab iſta parte ⁊ moue
re ad aliam ptem:qō fit cū cibis ⁊ medicinis exiccantibus
ſperma ⁊ mām eius ad alias regiones diuertētibus:vt ad

vrinas ⁊ ſudores ⁊c̄. Unde Auic. 20. tertij loquens de hꝫ diſpōne ⁊ peiori magis dicit ꝙ ſtulti ſunt homines q volūt eos curare. qm̄ vitiū egritudinis eoꝝ medicatiuū eſt nō nāle. ſed ſi cura ꝯferret eis: tunc eſt illud qḋ frangit deſideriū eorū ex triſtitia fame vigilijs carcere ⁊ pcuſſiōe. ℭ Deīde phūs infert vnū cor^m dicēs ꝙ q ſic ſunt diſpoſiti: iō reddunf inſatiabiles ⁊ inſani ſp appetētes fricari. vt hūditas illa ſeminalis expurgef. ſicut ⁊ mulieres ſūt iſatiabiles ⁊ maxie iuuēcule. qꝛ meat⁹ adhuc ſūt āguſti: eo ꝙ modica ē hūiditas q̄ cogif expelli mota ⁊ liq̄ta p fricationē: q̄ qꝛ modica eſt cito iſridaf nō potēs expelli: pp qḋ iterū appetūt fricari: vt expellaf. ſic enim contingit ipſis ſicut corpori exiſtēti in continua ꝯſſutione ſudoris. de quo dictū eſt in. 22. capitulo particule ſcōe. ℭ Notādū eſt ꝙ mulieres inſatiabiles ſunt precipue iuuēcule circa anni. 14. exiſtes: de qb⁹ fere eſt idē ſermo in. 9. de hiſtorijs aialiū. Juuēcule maxime incitāf ad venerē eoꝝ vſū cū icipiūt venerea eē paſſe icōtinētes fiūt. Cuius quidē cauſa eſt. qꝛ tpe illo propter humoris ſpermatici ⁊ menſtrui deſcēſum incipiunt inſpiſſari: genitalia: ⁊ fixura vulue claudi: ⁊ labia eius. ſ. mollificari ⁊ groſſari ⁊ piloſa fieri: ⁊ incipit tūc ad coitū inſanire vñ opꝫ bonā cuſtodiā facere. Talis igif hꝫ ſpmatis nām non tñ emittit i deſiderio: ⁊ q̄to plus coit aut manu ſe fricauerit tāto pl⁹ appetit: eo ꝙ p talē fricationē humor attrahif ſꝫ nō emittif: ⁊ cū humor attrahif: calor ⁊ ventoſitas ꝯſurgit: ſed cū corpus fridum ſit ⁊ clauſum in poris nō cito ſemen emittit. ℭ Deīn. (Et qbus qdem.) Agit de illis qb⁹ predicta pp prauā ꝯſuetudinē obſcenā adueniūt: q̄les ſūt ſodomite: ⁊ diuiditur in duas. primo. n. repetit illud qḋ dcm̄ eſt de ſcōo mēbro diuiſionis predicte: in qbus humiditas ꝯfluit ad anū: ad hoc vt ꝯuenientius ꝯdeſcēdat ad illos q hec op̄anf preuaricatiōe turpiſſima. d. ꝙ inter illos in q̄bus humiditas ſpmatica decurrit ad anū: quidā ſunt qui appetūt pati ⁊ fricari vehemenf circa anūꝫ: vt hec expellaf humiditas: ſed qbus fit decurſus iſtius humiditatis ptim in anū ⁊ partim in v̄gam. hi appetūt fricare ⁊ fricari ſcōꝫ vtrāq; illaꝝ partiū. appetunt. n. v̄ga alios fricare ⁊ cū virgis alioꝝ in ano fricari ab eis: ⁊ īter iſtos q ſic appetūt agere ⁊ pati ſcōm vtranq; ptem: qdam magis deſiderāt agere ſeu fricare: qdam v̄o magis pati ſcōm ꝙ humiditas ſtimulatiua magis eſt nata ꝯfluere in v̄gā vel i anū. ℭ Notandū ſicut dicit Aui. 20. tertij de hꝫ paſſione quaꝫ vocat alūnati. dixerūt qdam cām alūnati eſſe: eo ꝙ neruus ſenſibilitatis q venit ad virgā ramificaf in illis in duos ramos quoꝝ ſubtilis radici virge cōterminaf: ⁊ groſſus declinat ad caput v̄ge. ꝗre indiget ille q eſt tenuis fricatione vehemēti donec ſentiat: quare proſternit ſe ad iacendū ſup hominē: ⁊ tunc occurrit eis cōplemētū libidinis: qḋ vr̄ phūs hic dicere: ipſi tñ Aui. nō fuit hoc viſum: imo dicit ꝙ hec res ſit ſicut illud qḋ remotum eſt a veritate. quare aūt hoc ſit falſum Auic. nō adducit rōnē: q ē ꝯtius vr̄ ſiue phs: nec video qd impediat a natiuitate talē inordinationem ⁊ monſtruoſitatem fieri: cū idem ſtatim Aui. faciat ſermonem de hermofroditis: q magis apparent apud nām mōſtruoſi. ℭ Deīde, (Quibuſdā aūt.) Proſequitur hic ſcōo agēdo de illis q ſcelerato vitio ſodomitico ſūt damnati: ⁊ primo oſtendit qūo talis paſſio ⁊ profana operatio pp cōſuetudinem accidat: ⁊ in nām conuertatur. d. ꝙ in aliqb⁹ pp conſuetudinem: que potius corruptela eſt dicenda: predicta ꝯtingit paſſio: que ꝓdictis inerat a natiuitate: q mouētur ad hunc actū pp delectationē: qm̄ quecūq; accidit facere gaudere ⁊ delectari illos qui emittunt geniturā rōe coitus exercendo ita accidit illis qbus talia fiunt. pp hoc enim actū ꝓfanum appetunt exercere ad hoc vt gaudeāt ⁊ delectentur. Uel aliter qꝛ quecūq; ⁊c̄. i. tota eoꝝ intētio nō eſt niſi emittē genturā idēſt humiditatē illā ſeminalē vt mulieres accidat gaudere ⁊ delectari. ⁊ hoc eſt qḋ dicit ꝙ ita hoc modo deſiderāt illi q hec operanf nefanda: q̄s Ariſto. 7. ethi. ait fore extra terminos malicie: in quoꝝ exterpatione lex vclamet inſurgant leges armenf iura vltore gladio feriant. Uñ Aui. 20. tertij. coitus cū infantib⁹ fedus eſt apud multitudinem gentium ⁊ probibit⁹ in lege. *Cap. vij. ⁊ in lib. poli. in pleriſq; locis* hunc aūt actum ſepe exercendo habituata conſuetudine fit tranſitus in nām: ſicut apparebit in p̄ capl̄o. 28. pticule ⁊ in libro de memoria ⁊ reminiſcētia. ꝯſuetudo eſt tanq̄ nā. qūo aūt ꝯſuetudo in nām cōuertatur pulcherrime determinat ypo. in libro de aere ⁊ aq̄ inducendo quoſdā quibus ex conſuetudine matrum capita manibus poſt natiuitatem elongando cōſuetudine mutatio facta eſt in nāꝫ. ℭ Dubitatur. Quoniam non videtur conſuetudinem cōuerti in naturam: ita ꝙ natura prior ſuum ordinē relinq̄t quoniā nullū natura exiſtentium aliter ⁊ alr aſſueſcit: puta ſi lapis decies milies ꝓiciaf in ſurſum non aſſueſcit: ſicē dicitur in ſecundo ethi. ℭ Dōm ꝙ naturalium duplex eſt motus ⁊ inclinatio. vnus quideꝫ eſt qui ſequitur commixtionem primam elementorum dominātiuꝫ in mixto ⁊ formaꝫ datam a generante: ⁊ ſm hoc nullam acquirit cōſuetudinem in contrarium. ſ. dominantis elementi in ipſo: cū ſcōm hoc omnia ſint inanimata. Alius eſt motus ⁊ inclinatio que ſequitur formam ſupiorē reſultantē ex mixtiōe elementorū aut deforis aduenīetē: ⁊ ſic aliquid poteſt habere inclinationē ⁊ motum ad id qḋ fuit ei primo contrarium: ſicut ex multotiens agere: ex quo ſicut dicitur ſcōo ethi. acquiritur conſuetudo: que tandem multotiens conuertitur in naturam: ⁊ iſto modo intelligitur hic Ariſtot. ſermo: ⁊ non primo: ſcōm quē proceſſit obiectio. ℭ Deinde ꝓpter hoc. hic ſecundo infert correlariū. ⁊ primo oſidit quomodo ſe habeant ad hunc actum incipientes ipſum exercere tempore pubertatis. d. ⁊ ideo quicunq; non ante pubertatē ⁊ tempus in quo poſſunt emittere ſperma ſꝫ circa hanc ꝯſueuerunt ſupponi ⁊ fricari circa anum: eo ꝙ in conſuetudine talis eis reliquitur memoria ex multis enim particularibus ſenſationibus ⁊ delectationibus vſu perceptis cauſatur in iſtis memoria. iſte enim eſt modus aggenerationis memorie: ſicut dicitur in fine poſteriorūꝫ: *T. c. 17.* propter quod lōga interueniente conſuetudine ita deſiderant ac ſi natura ad hoc eſſent producti: ⁊ hoc eſt poſſibile: nam frequens conſuetudo ⁊ longa fit: ſicut ipſa ineſſet natis a natiuitate eoꝝ nā. Uñ Tulius in prohemio rethorice veteris. conſuetudo propter vetuſtatem obtinet vim nature. ℭ Notandū eſt ꝙ illud nefandum opus ſodomiticum quidam exercent manu fricando virgam. alij puerorum inter coxas confricatione. quod ⁊ plurimi agunt hodie. Alij autem fricationem faciendo circa anum ⁊ virgā ipſam imponēdo ſicut in vuluam imponitur. ⁊ de talibus videtur eſſe ſermo Ariſt. magis. ℭ Deinde. (Si autem.) Oſtendit quomodo ſe habeant ad hoc illi qui ante pubertatē ſupponuntur dicens: ꝙ ſi huiuſmodi turpis luxuria accidat tempore quo mollis ⁊ tenera eſt natura ipſorum qui ſupponitur: vt quando non poſſunt ſperma emittere omnia predictorum iſtis cito aduenīunt: vt delectatio immenſa ⁊ emiſſio ſeminis ad anum ⁊c̄. ⁊ conſueta cōuertūf in naturam ⁊ magis ꝙ illis qui non ante pubertateꝫ incipiunt. ⁊ de iſta quidē materia eſt ſermo Auic. 20. tertij capitulo allegato prius de alumniati. Cauſam vero iſti⁹ act⁹ nefandi dicit Ariſt. in. 7. ethi. eſſe beſtialitatē omnimodaꝫ *Ca. vij.* ⁊ peruerſionem anime: propter quod non immerito vult eos extra terminos omnis malitie exiſtere. Ptolomeus vero in. 80. verbo centiloquij. ⁊ quarto quadripartiti aſſignat cauſam ex coniunctione vel aſpectu malorum cum venere in ſigno malorum ⁊ maxime i domo. 7. ⁊. 6. Jouis coniunctione vel aſpectu ab alijs remoto.

¶ Problema. xxvij. Antiqua.

Ropter qd marie verecūdāt ꝯfi-
teri deſiderātes coire ſȝ neqꝫ come
dere neqꝫ bibere neqꝫ aliḋ taliū ali
qd:? Aut qꝛ plūmoꝝ necīa deſide-
ria:q̄dā aūt ⁊ īterimūt nō adipiſcētes:q̄ aūt
ſūt affrodiſiaꝝ nō ex necītate ſūt. Noua.

¶ Cur hoies rē agere venereā cupiētes con
fiteri ſe cupe marie pudet. Bibēdi aūt edē-
di:aut aliqd eiuſmōi faciēdi deſiderio cū te-
neāf ꝯfiteri nō pudet:? An qꝛ reꝝ plīmaꝝ cu
piditates neceſſarie ſūt. ⁊ nō nulle niſi exple-
antur interimūt. Rei aūt veneree libido ſu-
perfluit ⁊ abundantie index eſt.

¶ Quare eſt qꝫ hoies ⁊ ꝑcipue rōne vtētes appetētes coire:
marie verecūdant illḋ ꝯfiteri:⁊ ſe aliq̄ nutu idicare velle
ſed nō verecūdanf confiteri velle comedere aut bibere vel
dormire ⁊c̄. Cuius qdē motiuū pōt eē qꝛ vtrobiqꝫ vř eſſe
actus cōſilis nāe. ¶ Nōn™ qꝫ quedā ſunt q̄ oīo dicere ve-
recūdanf ſicut coire. quedā q̄ nullo mō ſicut bibere ⁊ cōe-
dere:q̄dā q̄ medio mō ſicut egerere ⁊ migere:⁊ ſupflūitatē
tertie di-ōnis emittere:⁊ adhuc iſtoꝝ q̄dā magis appꝛopī
quant ꝑ extremoꝝ vt egerere:q̄daȝ 2° vt ſupflūitatē tertie
digōnis expellere:vrinare aūt qꝛ ē ſecūde digōnis ſupflui-
tatis expl-io oīo ē i medio iſtoꝝ duoꝝ extremoꝝ. ¶ Deīn
(Aut qꝛ.) Soluit dicēs cām eē:qm̄ cōedere ⁊ bibere dor-
mire ⁊c̄. deſideria ſunt eoꝝ q̄ plurimū ſunt nobis neceſſa-
ria:ſine qb° nō ꝯtingit eē. eſt. n. vnus modus neceſſarij ſi
ne quo nō ꝯtingit viuere quaſi cōcāuſe:vt reſpiratio ⁊ cib°
T.c.6. aīali ſicut dř in 5° meta. ⁊ h̄ eſt qḋ dicit quoſdam appetit°
eſſe talium neceſſarioꝝ q̄ ſi nō adipiſcanf cōtigit vitā ter-
minari. ⁊ qꝛ iſtoꝝ ineuitabilis eſt neceſſitas nāe:ſi q ſe ta-
lia appetere cōfiteanf nō aſcribif verecūdie:ſed appetitus
venereoꝝ:qꝛ nō eſt de nūo neceſſarioꝝ:poſſe eſt ſine ipſo vi
uere:cū nō ſit ad eſſe idiuidui:ſed potius ſpēi:q̄re vecūdiȝ
reputaf:cū ad hoc nō hēamus necītatē abſolutā niſi rariſ
ſime fortaſſe:ita qꝫ ipſo nō habito cōtingat nām deficere.
Pōt ⁊ alia rō aſſignari:qm̄ ſicut dř in 4° topi. ⁊ 3° de aīa:
Ca.x. ⁊ verecūdia eſt i rōne:⁊ qꝛ hō eſt rōnalis:⁊ coitus cōcupiſcē
in aliis tia ⁊ feruor eiuſqꝫ motus inordinatus pre aliīs aīe paſſiōi-
pleriſqꝫ bus lumē rōnalis aīe obtenebrat:merito hō rōnalis abho
locis minabif magis:⁊ in horrorē ⁊ verecūdiā ſibi deueniet cōfi
teri ſe velle coire q̄ȝ alios actus ꝑdictos:cū cōfiteri ſe velle
coire ſit cōfiteri velle brutalē fore:cū coitus ſit ludus por-
coꝝ ſicut Ariſt. Alex. ſcripſit. Amplius hec cōfirmat ab-
hominatio ⁊ horror q ex illius actus memoria ꝯſurgit ſicē
dcm̄ eſt in. 10. ca. pp qḋ magis ꝯfiteri verecūdamur dfectū
circa ptes gn̄ationis q̄ȝ circa alias:aut qꝛ locus maioris ē
verecūdie ⁊ latitatiōis:aut qꝛ ꝑ his hēmus eſſe poſt ptīcu
lare nřm nō eſſe:⁊ iō cū oculi ſint ptīum nřaruȝ digniores
ꝯuenienter magis verecūdamur eoꝝ defectus enarrare:ſi
poſſint ſufficienter ocultari. ¶ Dubitaf. Qm̄ dicit phi. q̄
ſunt affrodoſioꝝ. i. venereoꝝ nō eē neceſſarioꝝ deſideria:
qḋ nō vř:qꝛ neceſſariū eſt ſine quo eſſe nō ꝯtingit : ſed ſine
coitu nos eē non cōtingit. q̄re ⁊c̄. Amplius qͥndem coit°
inter res nō nāles numeraf a Joannitio ⁊ haliabate:ſȝ res
nō nāles ſunt cauſe neceſſarie:qbus impoſſe eſt corpus no-
ſtrū nō approximare:⁊ mora ſceua ꝯtigit ⁊ velocior ex ſꝑ-
matis retētiōe:ſicut dř in 6° de interioribus apparens q̄re
illud quo eminif neceſſariū:talis coitus:ſicut dicit Ga. in
teg. tractatu de cāis. q̄re ⁊c̄. ¶ Dōm coitū nō fore neceſſa
riū oīo idiuiduo:cū mā illa q̄ per ipſum expellif poſſit ad
aliam viam diuerti:ſicut tactum eſt in precedenti caplo.
Propter ꝑmū eſt dicendū:qꝫ neceſſariū eſt duplex:qḋdaȝ
eſt neceſſariū quo ad eſſe ſpeciei:⁊ ſic coitus eſt neceſſarius
ſpeciei tamē pfecte:cū ipſo mediāte ⁊ non aliter poteſt fie-
ri generatio. ⁊ ſi Auer. 2° meta. Auicenne imponat ipſum
opinaſſe cū famoſitate ſua in pꝛbis hoiem poſſe ex terra ge
nerari:quequidem ſententia videtur elici ex. 15° animaliū
Auicē. quoddā aūt eſt neceſſarium q̄ntum ad bene eſſe:⁊
ſic coitus non eſt neceſſarius indiuiduo neceſſitate abſolu
ta:cum cōtingat aliquē toto tempore vite ſue ſine coitu fo
re poſſe:vt aut qꝛ orbatus vel frigidus aut caſtitate vota-
tus. Propter ſcdm̄ aūt dōm eſt qꝫ coitus non eſt principali
ter aliq̄. 6. cāruꝫ:reducitur tamen ad vnam illaꝝ. ſ. ad re
pletionem vel inanitionem : que quidem neceſſaria exi-
ſtit:nō pp hoc tamē coitus eſt neceſſarius:qm̄ coit° nō eſt
oīno inanitio aut repletio:ſed eſt quid medium inter res nō
naturales ⁊ impedientes:eo modo quo Auic. in ſecunda
primi ponit balneum fricationem ⁊ moram ſub ſole eē qd
medium inter res non naturales ⁊ impedientes.

¶ Problema. xxviij. Antiqua.

Ropť qd viri qdeȝ hyeme:mu-
lieres aūt eſtate magis motiue ad
venerea:? Aut qꝛ viri qdem calidi
magis ⁊ ſicci ꝑm nām ſūt:mulie-
res aūt hūide ⁊ infrigidate:his qdē igif hūi
dum ⁊ calidū ſufficiēs ē ad motuȝ hyemis
ſpermatis aūt generatio ex his:his aūt cali
dū minus:⁊ hūidū eſt coagulatū pp indigē
tiam ignis:hoc aūt eſtate:his quidē commē
ſurabile calidū:his aūt plus ſufficienti:qḋ
enim eſt valde multum exoluit a virtute:p-
pter quod ⁊ pueri eſtate ſubtiliores. accidit
enim ignē ſuper ignem ferre. Noua.

¶ Cur viri per hyemē mulieres per eſtateȝ
rei veneree appetētiores ſūt:? An qꝫ viris ca
lidior nā ⁊ ſiccior eſt:mulierib° aūt humida
fridaqꝫ:quāobreȝ illis humor ⁊ calor ſatis
cupiditatē veneris hiberno tpe accendere
queūt. qbus rebus ſemē oriri certū ē. Mu-
lierib° aūt ⁊ calor minor ⁊ hūor cōcretus pp
caloris inopiā tūc eſt. At ꝑ eſtatē ꝯ mulieri-
bus calor modicus. Viris largior q̄ȝ ſatis
ſit. nimi°. n. vires frāgit atqꝫ diſſoluit. Qua
pp pueri quoqꝫ per eſtatē tenuiores reddūf
incidit enim vt ignis igni coniungaf.

¶ Repetit vigeſimūoctauū problema vt ipſum magis de-
claret. d. q̄re eſt ⁊c̄. ¶ Deīde. (Aut qꝛ.) Soluit:⁊ primo aſ
ſignat cauſam prime ptis dicēs cām eē:qm̄ viri ſunt cali
diores ⁊ ſicciores ꝑm naturalem complexionem:qui a ꝑ-
mis ꝑncipīs generationis contraxerunt:ſed femine natu-
raliter ſunt frigide ⁊ humide ſecundū prima principia ge-
nerationis:pp quod cōcludif qꝫ calidum viroꝝ ⁊ ēt hūidū:
qꝛ calidū aſſociaf hūido:cum ab eo ſuſtentef:poſſit reſiſte
re impreſſioni hyemis:⁊ quia iſta duo ſaluata permanent
in viris hyeme:calidū. ſ. ⁊ humiduȝ:ex qbus ſit ſpermatis
generatio:ſicut dcm̄ eſt etiam in 6° caplo. ideo viri in hye-
me magis mouentur ad venerea q̄ȝ in eſtate:ſed qꝛ mulie-
res frigide ſūt ⁊ humide:in hyeme calidū eaꝝ minoraf:⁊

vrinas ⁊ ſudores ⁊c̃. Unde Auic. 20. tertij loquens de hꝫ diſpõne ⁊ poꝛi magis dicit ꝙ ſtulti ſunt hões q volũt eos curare. qm̃ vitiũ egritudis eoꝝ medicatiuũ eſt nõ nãle. ſed ſi cura ꝯferret eis: tunc eſt illud qd̃ frangit deſideriũ eoꝝ ex triſtitia fame vigilijs carcere ⁊ pcuſſiõe. ℭ Deĩde pħs infert vnũ coꝛ^m dicẽs ꝙ q ſic ſunt diſpoſiti: nõ reddunt inſatiabiles ⁊ inſani ſp̄ appetẽtes fricari. vt hũiditas illa ſeminalis expurget. ſicut ⁊ mulieres ſũt iſatiabiles ⁊ maxie iuuẽcule. qꝛ meat^9 adhuc ſũt ãguſti: eo ꝙ modica ẽ hũiditas q̃ cogit expelli mota ⁊ liq̃ta p fricationẽ: q̃ qꝛ modica eſt cito iſrigidat nõ potẽs expelli: pp qd̃ iterũ appetũt fricari: vt expellat. ſic enim contingit ipſis ſicut corpori exiſtẽti in continua ꝯſtrictione ſudoris. de quo dictũ eſt in. 22. capitulo particule ſcd̃e. ℭ Notãdũ eſt ꝙ mulieres inſatiabiles ſunt precipue iuuẽcule circa annũ. 14. exiſtẽs: de qb^9 ſere eſt idẽ ſermo in. 9. de hiſtorijs aĩaliũ. Juuẽcule maxime incitãt ad venereoꝝ vſũ cũ icipiũt venerea cẽ paſſe icõtinẽtes fiũt. Cuius quidẽ cauſa eſt. qꝛ tpe illo propter humoris ſpermatici ⁊ menſtrui deſcẽſum incipiunt inſpiſſari: genitalia: ⁊ fixura vulue claudi: ⁊ labia eius. ſ. mollificari ⁊ groſſari ⁊ piloſa fieri: ⁊ incipit tũc ad coitũ inſanire vñ opꝫ bonã cuſtodiã facere. Talis igit hꝫ ſpmatis nãm non tñ emittit i deſiderio: ⁊ q̃to plus coit aut manu ſe fricauerit tãto pl^9 appetit: eo ꝙ p talẽ fricationẽ humoꝛ attrahit ſꝫ nõ emittit: ⁊ cũ humoꝛ attrahit: caloꝛ ⁊ ventoſitas ꝯſurgit: ſed cũ coꝛpus frigidum ſit ⁊ clauſum in poris nõ cito ſemen emittit. ℭ Deĩ. (Et qbus qdem.) Agit de illis qb^9 predicta pp prauã ꝯſuetudinẽ obſcenã aduenit: q̃les ſũt ſodomite: ⁊ diuidit in duas. primo. n. repetit illud qd̃ dcm̃ eſt de ſcd̃o mẽbro diuiſionis predicte: in qbus humiditas ꝯfluit ad anũ: ad hoc vt ꝯuenientius cõdeſcẽdat ad illos q hec op̄ant preuaricatiõe turpiſſima. d. ꝙ inter illos in q bus humiditas ſpmatica decurrit ad anũ: quidã ſunt qui appetũt pati ⁊ fricari vehement circa anũ: vt hec expellat humiditas: ſed qbus fit decurſus iſtius humiditatis ptim in anũ ⁊ partim in v̾gam. hi appetũt fricare ⁊ fricari ſcd̃m vtrãq3 illaꝝ partiũ. appetunt. n. v̾ga alios fricare ⁊ cũ virgis alioꝝ in ano fricari ab eis: ⁊ iter iſtos q ſic appetũt agere ⁊ pati ſcd̃m vtranq3 ptem: qdam magis deſiderãt agere ſeu fricare: qdam v̾o magis pati ſcd̃m ꝙ humiditas ſtimulatiua magis eſt nata ꝯfluere in v̾gã vel i anũ. ℭ Notandũ ſicut dicit Aui. 20. tertij de hꝫ paſſione quaꝫ vocat alũnati. dixerũt qdam cãm alũnati eſſe: eo ꝙ neruus ſenſibilitatis q venit ad virgã ramificat in illis in duos ramos quoꝝ ſubtilis radici virge cõterminat: ⁊ groſſus dediat ad caput v̾ge. q̃re indiget ille q eſt tenuis fricatione vehemẽti donec ſentiat: quare proſternit ſe ad iacendũ ſup hominẽ: ⁊ tunc occurrit eis cõplemẽtũ libidinis: qd̃ v̾r pħus hic dicere: ipſi tñ Aui. nõ fuit hoc viſum: imo dicit ꝙ hec res ſit ſicut illud qd̃ remotum eſt a veritate. quare aũt hoc ſit falſum Auic. nõ adducit rõnẽ: q ẽt 3rius v̾r ſnie pħi: nec ꝙ video qd impediat a natiuitate talẽ inoꝛdinationem ⁊ monſtruoſitatem fieri: cũ idem ſtatim Aui. faciat ſermonem de hermofroditis: q magis apparent apud nãm mõſtruoſi. ℭ Deĩde. (Quibuſdã aũt.) Proſequitur hic ſcd̃o agẽdo de illis q ſcelerato vitio ſodomitico ſũt damnati: ⁊ primo oſtendit qñ talis paſſio ⁊ profana operatio pp cõſuetudinem accidat: ⁊ in nãm conuertatur. d. ꝙ in aliqb^9 pp conſuetudinem: que potius coꝛruptela eſt dicenda: predicta ꝯtingit paſſio: que p̄dictis inerat a natiuitate: q mouẽtur ad hunc actũ pp delectationẽ: qm̃ quecũq3 accidit facere gaudere ⁊ delectari illos qui emittunt geniturã rõne coitus exercendo ita accidit illis qbus talia fiunt. pp hoc enim actũ ꝓfanum appetunt exercere ad hoc vt gaudeãt ⁊ delectentur. Uel aliter qꝛ quecũq3 ⁊c̃. i. tota eoꝝ intẽtio nõ eſt niſi emittẽ geniturã idẽſt humiditatẽ illã ſeminalẽ vt inde eis accidat gaudere ⁊ delectari. ⁊ hoc eſt qd̃ dicit ꝙ ita hoc modo deſiderãt illi q hec operant nefanda: q̃s Ariſto. 7. ethi. ait foꝛe extra terminos malicie: in quoꝝ execrationẽ lex inclamet inſurgant leges armenf iura vltore gladio feriant. Uñ Aui. 20. tertij. coitus cũ infantib^9 ſedus eſt apud multitudinem gentium ⁊ prohibit^9 in lege. hunc aũt actum ſepe exercendo habituata conſuetudine fit tranſitus in nãm: ſicut apparebit in p̄ capl̃o. 28. pticule ⁊ in libro de memoꝛia ⁊ reminiſcẽtia. ꝯſuetudo eſt tanq̃ꝫ nã. qñ aũt ꝯſuetudo in nãm cõuertatur pulcherrime determinat ypo. in libro de aere ⁊ aq̃ inducendo quoſdã quibus ex conſuetudine matrum capita manibus poſt natiuitatem elongando cõſuetudine mutatio facta eſt in nãꝫ. ℭ Dubitatur. Quoniam non videtur conſuetudinem cõuerti in naturam: ita ꝙ natura prioꝛ ſuum oꝛdinẽ relinq̃t quoniã nullũ natura exiſtentium aliter ⁊ alr aſſueſcit: puta ſi lapis decies milies ꝓiciat in ſurſum non aſſueſcit: ſicut dicitur in ſecundo ethi. ℭ Dõm ꝙ naturalium duplex eſt motus ⁊ inclinatio. vnus quidẽ eſt qui ſequitur commixtionem primam elementoꝛum dominãtiũꝫ in mixto ⁊ foꝛmaꝫ datam a generante: ⁊ ſm̃ hoc nullam acquirit cõſuetudinem in contrarium. ſ. dominantis elementi in ipſo: cũ ſcd̃m hoc omnia ſint inanimata. Alius eſt motus ⁊ inclinatio que ſequitur foꝛmam ſupioꝛẽ reſultantẽ ex mixtiõe elementoꝝ aut deſoꝛis aduenientẽ: ⁊ ſic aliquid poteſt habere inclinationẽ ⁊ motum ad id qd̃ fuit ei primo contrarium: ſicut ex multotiens agere: ex quo ſicut dicitur ſcd̃o ethi. acquiritur conſuetudo: que tandem multotiens conuertitur in naturam: ⁊ iſto modo intelligitur hic Ariſtot. ſermo: ⁊ non primo: ſcd̃m quẽ proceſſit obiectio. ℭ Deinde ꝓpter hoc. hic ſecundo infert coꝛrelariũ. ⁊ primo oſidit quomodo ſe habeant ad hunc actum incipientes ipſum exercere tempoꝛe pubertatis. d. ⁊ ideo quicunq3 non ante pubertatẽ ⁊ tempus in quo poſſunt emittere ſperma ſꝫ circa hanc cõſueuerunt ſupponi ⁊ fricari circa anum: eo ꝙ in conſuetudine talis eis relinquitur memoꝛia ex multis enim particularibus ſenſationibus ⁊ delectationibus viſu perceptis cauſatur in iſtis memoꝛia. iſte enim eſt modus aggenerationis memoꝛie: ſicut dicitur in fine poſterioꝛum: propter quod lõga interueniente conſuetudine ita deſiderant ac ſi natura ad hoc eſſent producti: ⁊ hoc eſt poſſibile: nam frequens conſuetudo ⁊ longa fit: ſicut ipſa ineſſet natis a natiuitate eoꝝ nã. Uñ Tulius in prohemio rethoꝛice veteris. conſuetudo propter vetuſtatem obtinet vim nature. ℭ Notandũ eſt ꝙ illud nefandum opus ſodomiticum quidam exercent manu fricando virgam. alij puerorum inter coxas confricatione. quod ⁊ plurimi agunt hodie. Alij autem fricationem faciendo circa anum ⁊ virgã ipſam imponẽdo ſicut in vuluam imponitur. ⁊ de talibus videtur eſſe ſermo Ariſt. magis. ℭ Deinde. (Si autem.) Oſtendit quomodo ſe habeant ad hoc illi qui ante pubertatẽ ſupponuntur dicens: ꝙ ſi huiuſmodi turpis luxuria accidat tempoꝛe quo mollis ⁊ tenera eſt natura ipſoꝛum qui ſupponuntur: vt quando non poſſunt ſperma emittere omnia predictoꝛum iſtis cito adueniunt: vt delectatio immenſa ⁊ emiſſio ſeminis ad anum ⁊c̃. ⁊ conſueta cõuertũt in naturam ⁊ magis ꝙ illis qui non ante pubertateꝫ incipiunt. ⁊ de iſta quidẽ materia eſt ſermo Auic. 20. tertij capitulo allegato prius de alumnati. Cauſam vero iſti^9 act^9 nefandi dicit Ariſt. in. 7. ethi. eſſe beſtialitatẽ omnimodaꝫ ⁊ peruerſionem anime: propter quod non immerito vult eos extra terminos omnis malitie exiſtere. Ptolomeus vero in. 80. verbo centiloquij. ⁊ quarto quadripartiti aſſignat cauſam ex coniunctione vel aſpectu maloꝛum cum venere in ſigno maloꝛum ⁊ maxime i domo. 7. ⁊. 6. Jouis coniunctione vel aſpectu ab alijs remoto.

Cap. vij. ⁊ in lib. poli. in pleriſq3 locis

T. c. 17.

Ca. viij.

¶ Problema. xxvij. Antiqua.

PRopter qd marie verecūdāt ↄfiteri deſiderātes coire ſʒ neq; comedere neq; bibere neq; aliō taliū aliqd:ʼ Aut qꝛ plimoꝝ necīa deſideria: q̄dā aūt ⁊ iterimūt nō adipiſcētes: q̄ aūt ſūt affrodiſiaꝝ nō ex necītate ſūt. Noua.

¶ Cur hoies ré agere venereā cupiētes confiteri ſe cupe marie pudet. Bibēdi aut edēdi: aut aliqd eiuſmōi faciēdi deſiderio cū tenear̄ ↄfiteri nō pudet:ʼ An q rer plimaꝝ cupiditates neceſſarie ſūt. ⁊ nō nulle niſi expleantur interimūt. Rei aūt veneree libido ſuperfluit ⁊ abundantie index eſt.

¶ Quare eſt q hoies ⁊ pcipue rōne vtētes appetētes coire: marie verecūdanf illō ↄfiteri: ⁊ ſe aliq̄ nutu idicare velle ſed nō verecūdanf confiteri velle comedere aut bibere vel dormire ⁊c. Cuius qdē motiuū pōt eē qꝛ vtrobiq; vr̄ eſſe actus cōſilis nāe. ¶ Nōn̄ q quedā ſunt q̄ oīo dicere verecūdanf ſicut coire. quedā q̄ nullo mō ſicut bibere ⁊ cōedere: q̄dā q̄ medio mō ſicut egerere ⁊ migere: ⁊ ſupfluitatē tertie di.ōnis emittere: ⁊ adhuc iſtoꝝ q̄dā magis appꝛopīquant p̄ extremoꝝ vt egerere: q̄daʒ 2° vt ſupfluitatē tertie digōnis expellere: vrinare aūt qꝛ ē ſecūde digōnis ſupfluitatis expl̄ſio oīo ē i medio iſtoꝝ duoꝝ extremoꝝ. ¶ Deīi (Aut qꝛ.) Soluit dicēs cām eſſe: qm̄ cōedere ⁊ bibere dormire ⁊c. deſideria ſunt eoꝝ q̄ plurimū ſunt nobis neceſſaria: ſine qbꝰ nō ↄtingit eſſe. eſt. n. vnus modus neceſſarij ſine quo nō ↄtingit viuere quaſi cōcauſa: vt reſpiratio ⁊ cibꝰ

T.c.6. aiali ſicut dr̄ in 5° meta. ⁊ h̄ eſt qō dicit quoſdam appetitꝰ eſſe talium neceſſarioꝝ q̄ ſi nō adipiſcanf cōtigit vitā terminari. ⁊ qꝛ iſtoꝝ ineuitabilis eſt neceſſitas nāe: ſi q ſe talia appetere cōfiteanf nō aſcribif verecūdie: ſed appetitus venereoꝝ: qꝛ nō eſt de nūo neceſſarioꝝ: poſe eſt ſine ipſo vivere: cū nō ſit ad eſſe iduidui: ſed potius ſpēi: q̄re vecūdiuꝝ reputaf: cū ad hoc nō hēamus necītatē abſolutā niſi rariſſime foꝛtaſſe: ita q ipſo nō habito cōtingat nām deficere. Pōt ⁊ alia rō aſſignari: qm̄ ſicut dr̄ in 4° topi. ⁊ 3° de aīa:

Co. x. ⁊ in aliis pleriſq; locis verecūdia eſt i rōne: ⁊ qꝛ hō eſt rōnalis: ⁊ coitus cōcupiſcētia ⁊ feruoꝛ eiuſq; motus inoꝛdinatus pre aliis aīe paſſiōibus lumē rōnalis aīe obtenebꝛat: merito hō rōnalis abhominabif magis: ⁊ in hoꝛroꝛē ⁊ verecūdiā ſibi deueniet cōfiteri ſe velle coire q̄ꝫ alios actus p̄dictos: cū cōfiteri ſe velle coire ſit cōfiteri velle brutalē foꝛe: cū coitus ſit ludus poꝛcoꝝ ſicut Ariſt. Alex. ſcripſit. Amplius hec cōfirmat abhominatio ⁊ hoꝛroꝛ q ex illius actus memoꝛia ↄſurgit ſicut dcm̄ eſt in. 10. ca. pp qō magis ↄfiteri verecūdamur d̄fectū circa ptes gn̄ationis q̄ꝫ circa alias: aut qꝛ locus maioꝛis ē verecūdie ⁊ latitatiōis: aut qꝛ p his hēmus eſſe poſt ꝑticulare nr̄m nō eſſe: ⁊ iō cū oculi ſint ꝑtium nr̄aruꝫ digniores ↄuenienter magis verecūdamur eoꝝ defectus enarrare: ſi poſſint ſufficienter ocultari. ¶ Dubitaf. Qm̄ dicit phi. q̄ ſunt affrodoſioꝝ. i. venereoꝝ nō eē neceſſarioꝝ deſideria: qō nō vr̄: qꝛ neceſſariū eſt ſine quo eſſe nō ↄtingit: ſed ſine coitu nos eē non cōtingit. q̄re ⁊c. Amplius quidem coitꝰ inter res nō nāles numeraf a Joannitio ⁊ haliabate: ſʒ res nō nāles ſunt cauſe neceſſarie: qbus impoſe eſt coꝛpus noſtrū nō appꝛoximare: ⁊ moꝛa ſcetua ↄtigit ⁊ velocioꝛ ex ſpmatis retētiōe: ſicut dr̄ in 6° de interioꝛibus apparens q̄re illud quo emittif neceſſariū: tale coitus: ſicut dicit Ha. in teg. tractatu de cāis. q̄re ⁊c. ¶ Dōm coitū nō foꝛe neceſſariū oīo iduiduo: cū mā illa q̄ per ipſum expellif poſſit ad aliam viam d̄uerti: ſicut tactum eſt in precedenti caplō. Propter p̄mū eſt dicendū: q neceſſariū eſt duplex: qōdaꝫ eſt neceſſariū quo ad eſſe ſpeciei: ⁊ ſic coitus eſt neceſſarius ſpeciei tamē pfecte: cū ipſo mediāte ⁊ non aliter poteſt fieri generatio. ⁊ ſi Auer. 2° meta. Auicenne imponat ipſum opinaſſe cū famoſitate ſua in pluia hoiem poſſe ex terra generari: queſquidem ſententia videtur dici ex. 15° animaliū Auicē. quoddā aūt eſt neceſſarium q̄tum ad bene eſſe: ⁊ ſic coitus non eſt neceſſarius indiuiduo neceſſitate abſoluta: cum cōtingat aliquē toto tempoꝛe vite ſue ſine coitu foꝛe poſſe: vt aut qꝛ oꝛbatus vel frigidus aut caſtitate votatꝰ. Propter ſcōm aūt dōm eſt q coitus non eſt principaliter aliq̄. 4. cāruꝫ: reducitur tamen ad vnam illaꝝ. ſ. ad repletionem vel inanitionem: que quidem neceſſaria exiſtit: nō pp hoc tamē coitus eſt neceſſarius: qm̄ coitꝰ nō eſt oīno inanitio aut repletio: ſed eſt quid medium inter res nō naturales ⁊ impedientes: eo modo quo Auic. in ſecunda primi ponit balneum fricationem ⁊ moꝛam ſub ſole eē qd medium inter res non naturales ⁊ impedientes.

¶ Problema. xxviij. Antiqua.

PRopf qd viri qdeʒ hyeme: mulieres aūt eſtate magis motiue ad venerea:ʼ Aut qꝛ viri qdem calidi magis ⁊ ſicci ſm nāͥ ſūt: mulieres aūt hūide ⁊ infrigidate: his qdē igif hūidum ⁊ calidū ſufficiēs ē ad motuꝫ hyemis ſpermatis aūt generatio ex his: his aūt calidū minus: ⁊ hūdū eſt coagulatū pp indigētiam ignis: hoc aūt eſtate: his quidē commēſurabile calidū: his aūt plus ſufficienti: qō enim eſt valde multum exoluit a virtute: ppter quod ⁊ pueri eſtate ſubtiliores. accidit enim ignē ſuper ignem ferre. Noua.

¶ Cur viri per hyemē mulieres per eſtateꝫ rei veneree appetētiores ſūt:ʼ An q viris calidioꝛ nā ⁊ ſiccioꝛ eſt: mulieribꝰ aūt humida frigidaq;: quāobreꝫ illis humoꝛ ⁊ caloꝛ ſatis cupiditatē veneris hiberno tpe accendere queūt. qbus rebus ſemē oꝛiri certū ē. Mulieribꝰ aūt ⁊ caloꝛ mioꝛ ⁊ hūoꝛ cōcretus pp caloꝛis inopiā tūc eſt. At p eſtatē ꝫ mulieribus caloꝛ modicus. Viris largioꝛ q̄ꝫ ſatis ſit. nimiꝰ. n. vires frāgit atq; diſſoluit. Qua pp pueri quoq; per eſtatē tenuioꝛes reddūf incidit enim vt ignis igni coniungaf.

¶ Repetit vigeſimūoctauū pꝛoblema vt ipſum magis declaret. d. q̄re eſt ⁊c. ¶ Deide. (Aut qꝛ.) Soluit: ⁊ pꝛimo aſſignat cauſam pꝛime ptis dicēs cām eſſe: qm̄ viri ſunt calidioꝛes ⁊ ſiccioꝛes ſm naturalem complexionem: quā a pꝛimis pncipiīs generationis contraxerunt: ſed femine naturaliter ſunt frigide ⁊ humide ſecundū pꝛima pꝛincipia generationis: pp quod cōcludif q calidum viroꝝ ⁊ ēt hūdū: qꝛ calidū aſſociaf hūido: cum ab eo ſuſtentef: poſſit reſiſtere impꝛeſſioni hyemis: ⁊ quia iſta duo ſaluata permanent in viris hyeme: calidū. ſ. ⁊ humiduꝫ: ex qbus fit ſpermatis generatio. ſicut dcm̄ eſt etiam in 6° caplō. ideo viri in hyeme magis mouentur ad venerea q̄ꝫ in eſtate: ſed qꝛ mulieres frigide ſūt ⁊ humide: in hyeme calidū eaꝝ minoraf: ⁊

hūidū ſupfluū pp defectū calidi nō valētis reſiſtere ip̄:eſt enim hyēis efficit coagulatū ⁊ viſcoſuz:⁊ p ɔñs getaf: ita q̄ hyeme minime deſiderabūt ſpm p coitū expellere:cū3 mā ſit viſcoſa:⁊ vētoſitas deficiat ſtimulatiā:⁊ calm ebetatu3 ſit expulſiuū. ¶ Et ſcias q̄ q̄zuis p̄us dixerit viros ſiccos: h̄ āt dicat calm ⁊ hu. ſufficiēs eis ieſſe:nō tñ ē oppoſitio:q2 hyemis hūido cōtēpaf eo2 ſiccū:⁊ deducif ad hūidū ca/lido ēt diquāte. Jtē vir ē calid⁹ ⁊ ſic.p reſpectū ad mulierē quātū tñ ad tēpamētū qđ eſt in vniuerſa ſuba declinat ad calitatem ⁊ hu. ¶ Deīde. (Hoc aūt.) Aſſignat hic ſecun/do cām ſecunde ptis queſiti.d. q̄ in eſtate fridum ⁊ hu. mu/lieris ꝓportionaf ⁊ ɔtemperaf calo ⁊ ſic. eſtatis:⁊ iō calm ⁊ hu. inde conſurgit quod eſt ſpermatis generatiuum:ſic/citas enim eſtatis non poteſt omnino mulierem ex ſua ex/poliare humiditatem:pp qđ eſtate magis mouētur ad ve/nerea q̄ȝ hyeme:in viris aūt fit econtra:cum calidum ⁊ ſic/cum incurrant magis neceſſario:cū enim ſint calidi ⁊ ſic/ci:⁊ eſtas ēt:ſi vnū alteri occurrat:augebif vehemēter ca/lidum ⁊ ſic.quod aūt eſt tale:corpus attenuat ⁊ vīrtutē diſ/ſoluit:pp qđ ſequif in eſtate eos minime cum potentia ad venerea moueri:⁊ ſi forte interdum appetant:cū eis calm ⁊ hu. coitus deficiant cauſe. ¶ Deinde. (Propter quod.) Hic ex predictis infert vnum correlarium.d. igitur pueri ⁊ maxie adoleſcentes ⁊ vſt tempore calo ⁊ regione ⁊c. fiunt ſubtiliores.i. extenuatiores q̄ȝ in alijs tēporib⁹. ⁊ maxime in regionibus calidis:qui eñi extenuanf ſubtiles efficiunf cū enim hi habeant carnē tenerā ⁊ humiduz paſſibile:ca/lidūq̄ȝ patū de facili exacui:adueniente eſtate calida ⁊ ſic. cōſumptiua:accidit q̄ calidū ſup calidū feratur:fit enim ſicut cum ignis in lignis debilibus ⁊ paſſibilibus accēdaf ⁊ ideo nō imerito accidit eos extenuari. ¶ Dubitatur de/eo q̄ dicit pueros eſtate fieri ſubtiliores:cum dictuz ſit ab ypo. 3⁹ pticula affo. pueros ſm tpa veris ⁊ extreme eſtatis bene digerere ⁊ maxime ſanos eſſe. ¶ Dicenduz illic ypo. extremū eſtatis intellexiſſe eius p̄ncipiuz ſicut ibidē Gal. exponit Ariſt. aūt hic per eſtatē reliquū tp̄s aliud eſtatis intellexit. Uel dicendū eſt q̄ ſermo ypo. ſm Gal. taliter eſt ordinādus pueri vere ſe habēt optime. infantes vō in eſta/tis initio. ¶ Amplius dubitaf q̄re Ari. nō dixit iuuenes fieri ſubtiliores in eſtate ſed pueros:qđ vf cum ſint pueris calidiores:ſintq̄ȝ eis duo facientia ad ſubtiliationē. Jtem 12⁹ caplo p̄me pticule. dixit eſtatē calidā ⁊ ſiccā morbidā fore colericis. nō aūt flegmaticis:igif a ſimili cū iuuenes ꝓportionenf colericis:pueri aūt flegmaticis: magis eſta/te iuuenes pueris fiunt ſubtiles:quare hoc debuit ſcribere ⁊ non aliud. ¶ Dōm Ariſto. ſubtiliter dixiſſe pueros ⁊ maxime adoleſcētes fieri ſubtiliores. dupliciter enim: ledū/tur cū ſint calidi ⁊ hu. ⁊ tū rōe calidi:quod de leui exacui/tur:maxime cū equū ſit calidū puerorum ⁊ iuuenum ſm q̄ntū elemētū:ſicut Gal. in prima pticule affo. dicit:tū rōe ſube tenerrime vel hūidi vehemēter paſſiue:quod quidez calido citiſſime diſſoluif:quod declarat Gal. loco p̄dicto oleo ⁊ aqua calefactis:vel oleo ⁊ lapide ſecundum alterā tranſlationē. quare non imerito iuuenis puer ſubtilior eſſi/citur eſtate. Amplius cū ſermones ſm mām ſint ingrēdiē ⁊ hic ſermo ſit de coitus actione iter alias actiones magis ex/terminatiua:appebit veritas ſtatim h̄ ſubintellecto:q̄ vtē/do coitu eſtate pueri ſubtiliores fiūt. tū pp tp̄s:tum ꝓpter ſubām tenellam:tū q2 eo2 adhuc corpora augmentanf: qđ iuuenib⁹ nō ineſt. ⁊ p hoc etiam appet veritas queſiti.

¶ Problema. xxix. Antiqua.

Propter qđ quicunq̄ȝ calidi ſm nām ſi fortes ⁊ bñ nutribiles fue/rit:ſi nō coeāt colera ipſis p̄exiſtit multotiens:⁊ amaꝝ egerūt:⁊ flegma ſalſuz ſit:⁊ aliter diſcoloranf? Aut q2 cū ſpermate ſemper ſuperfluitas egreditur:propter qđ ⁊ quibuſdā ventoſorū piſciuz publica fetet mulier eo ex coeuntibus quidē igif ⁊ egre/ditur. q̄re nō nocet. nō tāgentibus aūt coitū ſuperfluitas amara ſit aut ſalſa. Noua.

¶ Cur quibus natura calida eſt. ſi modo ro/buſti pleniq̄ȝ ſint niſi cōcūbāt: his ſepe bilis ꝯſiſtit ⁊ aluus amara ſecedit:⁊ pituita ſalſa cōficif ⁊ color corporis imutatur? An q̄ ſp/cuz ſemine vna excremēti aliqđ exit. Unde etiam nōnullorum excrementis abūdantiū genitura lauamētum piſcium redolet. Jgif excremētum quoq̄ȝ illō cōcumbēti decedit. Jtaq̄ȝ nihil eſt qđ poſſit affligere. Abſtinēti aūt manet ⁊ amarum ſalſumue reddif.

¶ Quare eſt q̄ oēs calidi a primis principijs ɔponētib⁹ nō aūt acuta calitate acqſita ab vſu cibo2 ſed inentabiliuz:ſi fuerint robuſti ⁊ bñ nutricabiles:ſic ſunt carnoſi bone ha/bitudīs:ſi tales nō vtanf coitu:colera ɔñatur multotiens in eis:niſi regimine ɔ̃rio regantur colere:pp qđ ⁊ multo/tiens dictum fuit ⁊ illud qđ egerunt ēt dixit ph̄s erit ama/rum colicum inflāmatum:⁊ flegma qđ eſt in eis nāle aut dulce efficitur ſalſum:ex calitate inflammata cōmiſcente ptes terreas cū aquoſis:ſicut tactū eſt in p̄ma pticula ⁊ ſe/cūda ſili:⁊ colorē acquirūt alium ex hūo2ū aduſtione cā/tum:⁊ hic qdē erit color citrinus vergēs in fuſcū. Jtē iter/dum fiunt quedā defedationes cutis ⁊ pāni varioꝝ colo2 ⁊ iō ſcripſit diſcoloranf:aut etiā qdē intantū color eorum corrumpif nālis:q̄ ictericia inde cōſurgit. Sunt ſilr qdaz libroꝝ hñtes:alij aūt atq̄ȝ:⁊ totum eſt rectum. ¶ Nōndū q̄ hi viri fuerunt a natiuitate nāe calidi in qbus humidū fuit vehemēter paſſibile a calido exacuto circa pubertatē quo2 ēt teſticuli fuerunt calidi ⁊ hu. multū ſpermatis ge/neratiui:qđ niſi coitu expellaf:p̄dicta ⁊ alia aduenient no/cumēta. quos quidē ait Gal. in teg. tractatu ſigno2 non ſine leſione abſtinere a venereis. leſiones aūt iſtius abſtinē/tie ſicut magis pquirūt medici:ſunt:qm̄ ex ſpmate retento ⁊ interius corrupto gñanf fumi praui aſcēdētes ad cor ce/rebꝝ epar ⁊ ſtōm egritudīes pnicioſas īducētes:ſicut ē ſo/da:difficultas motuū:mania:melīa:epilenſia:dolor renū ⁊c. imo aliqñ gñaf ex ſpmate corrupto aliqđ qđ eſt ſimile veneno. ⁊ maxie in ɔſuetis coitu illū ſubito relinquētib⁹ ex q̄ qdē accidit ſuffocatio mr̄icis ī mulierib⁹. ī viris vō mors ſubita ſicut pȝ p Aly in teg. tractatu cāp. ⁊ Aui. 20. tertij. ¶ Deīde. (Aut q2.) Aſſignat ⁊ ſoluit cāz hō.d. iō ēē qm̄ p coitū expellif cū ſpmate ſupfluitas colica pata corrūpi ⁊ accītia p̄dicta cāre:ad cuius qdē expulſionē ceſſant p̄di/cta. ¶ Deīde. (Propter qđ.) Hic ſecūdo infert vnū corre/larū ex quo relinqtur manifeſtior cā dicēa. ⁊ iō in qbuſdā piſcibus magis vētoſis grādē q̄ntitatē ſpermatis emittenti/bus in eoꝝ copulatione vt ſunt cetodeia vt delphini bale/ne vitulus marinus ⁊c. q nō ꝓp̄e dicunf piſces ſȝ cetodeia. ⁊ iō dixit qbuſdā tales q coeunt: ⁊ pudēda hñt. accidit q̄ mulier. i. femina ī illoꝝ gñe fetet eo polluta ſpmate. ſ. ma/ſculo ſcē ſpmatizatiōe. ex tali. n. mā ſpmatis reſultāt fumi fetētes pau putreſieri:qđ ⁊ ī corpib⁹ nr̄is non paꝝ ɔtingit ſpmate corrupto p̄cipue. Uñ haly. i. 5. theo. pſtat a nōnul/loꝝ corpib⁹ coit⁹ tpe putrid⁹ odor. eo q̄ in eoꝝ corpibus hūo2 fuerit putrid⁹. ſcripſit aūt ⁊ qdā ī libro ſuo pollitio ⁊ p meretrice

Moderāf tñ hi mirūȝ in modum abſtinentia ⁊ ieiunio ſi/ne cerere ⁊ baccho friget ve/nus:naȝ caſtitas hoīeȝ ce/lo iūgit ⁊c.

p meretrice gloſauit publica.vñ femīa illa publica mere/
trix fetet:ſic n̄ras videmus mulieres fetē:qȯ pp ſpermatiſ
accidit corruptionē. Inuenit̄ etiā cõis lr̄a pollutio: qȯ for
te eſt gen⁹ piſcis:vel fortaſſis per h̄ voluit coitū intelligere
cuiuſdaȝ ſpēi malachiaꝝ que polipus dr̄: de q̄ dicit̄ in.5.
hyſtoriarū ꝙ maſculus emittit humiditatē quādā muci
laginē que viſcoſitatē facit: vt dicat̄ lr̄a exiſte quactiq;
ꝙ in qbuſdā piſcibus vētoſis: in quib⁹ coitus ventoſitate
multiplicat̄:femella illoꝝ fetet eo.ſ.maſculo.vel eo.i.ideo
qꝛ ſunt vētoſi:ꝛ vētoſitas mouet humiditates corruptas
in fumos:a quibus infecta eſt mulier multotiēs coitū ſu/
ſtinendo:quibus ſpermaticis humiditatib⁹ vētoſis exeun
tibus fetor h̄ ſeparat̄ ꝛ recedit:ſicut igit̄ in piſcibus illis p
coitū expellebat̄ illud qȯ erat cā fetoris . ꝛ per ꝯñs corru/
ptiõis:qm̄ fetor corruptionē inſinuat:ita ſimilr̄ accidit in
iſtis viris nõ coeuntibus. Et iȯ ſubdit ꝙ qui nõ tangūt coi
tū:qȯ dicit eo ꝙ talis actus eſt in tactu:omnino ſufficiēt
viendo eo:gñatur in eo ſupfluum amarū aut ſalſum ſm
diuerſas mās in eis paratas corrūpi exiſtentes:propter qȯ
conuenienter eis accidentia adueniunt antedicta.

Circa mediū ꝛ alibi

¶ Problema. xx. Antiqua.

PRopter qd luxurioſi ſūt melanco
lici:? Aut qꝛ ventoſi.ſperma autē
vētoſitatis erit⁹ eſt:qb⁹igitur mul
ta hec:neceſſe multotiēs cõcupi/
ſcere hos purgari:alleuātur nāq;. Noua.

¶ Cur libidioſi ſūt q melācolici:? An ꝙ flatu
redūdāt.Semē aūt deceſſio flat⁹ eſt. Ergo
qb⁹idipm āplificatū:hos ſepe purgari ap/
petere necē eſt.Sic eni efficitur vt leuentur.

¶ Quare eſt ꝙ melācolici ſunt luxurioſi vehement̄ coituȝ
appetentes. ¶ Deinde.(Aut qꝛ.) Soluit ꝛ dicit h̄ ideo eē
qm̄ ſunt repleti vētoſitate ſtimulante ꝛ excitante ipſos in
deſideria iportune.pp qȯ dicit̄ in.7.ethi.ꝙ ipſi ſunt intē/
perati ꝛ exceſſiui:pp quā cām de facili decidūt in venereas:
qm̄ exitus ſpermatis qȯ mā exiſtit venereis:cauſat̄ ex vē/
toſitate ipm̄ ad exteriora depellēte: ꝛ qꝛ ſic eſt:opus eſt q/
bus multo inexiſtit ventoſitas:vt multotiens appetant ex
purgari ab ea:quē quidē appetitū ꝯſequunt̄ plurimi ope
re:cum dcm̄ ſit eos eſſe intēperatos ꝛ incõtinentes : ꝛ me/
rito qm̄ ſentiunt alleuiationē manifeſtaȝ ex hmõi purga/
tione per coituȝ factā. Unde Aly ab.5.theo.ſi coitus fiat
viſus vt opȝ:cogitatões cedunt.ira mitigat̄ ꝛ mania: ꝛ me
lancolice ꝓdeſt paſſioni:ſi aūt non coeant:corrupto ſper/
mate fumi eleuabunt̄ putridi ad membra ꝑncipalia ꝑdi/
ctas paſſiones inducentes. ¶ Dubitat̄ qm̄ dcm̄ eſt ſupra
tria eſſe necīa in coitu:mām ſpermaticē: ventoſitatem.ſ.ꝛ
ſenſum vel deſiderium:nullum autē iſtorum videt̄ melan
colicis ineſſe:nõ mā:cum frigidi ſint ꝛ ſicci. Unde Gal.in
tegni.tra.de cauſis.dicit in melancolicis ſemen eſſe omni/
bus magis exiguum ꝛ merito cum ſemen conſtet per cali
dū ꝛ humidū.neq; ventoſitas. qm̄ illa generat̄ a calido:
ꝛ ſi non intēſo ſicut apparet in ꝑmo metheorū: qȯ etiam
Gal.dicit in 2⁰ affo.ꝛ ꝓnoſticoruȝ particula:neq; etiā ſen/
ſus:qm̄ ſunt frigidi ꝛ ſicci ꝛ terreſtres.ſenſus aūt conſiſtit
per calidū ꝛ temperamētum.quare ꝛc̄. ¶ Amplius ꝯ̄uo
rum effectuū ꝯ̄ria debet eſſe cā:ſicut dicit̄ ſcd̄o de gñatõe.
ꝛ.4.metheororū.ꝛ.10.caplo.8.particule.ſed melācolici ꝛ
colerici ſunt ꝯ̄rij ſaltem ratiõe calidi ꝛ frigidi. colerici au/
tē ſunt luxurioſi vt dicetur in ſequēti capitulo. quare ꝛc̄.
¶ Dicendum ꝙ melancolici ſunt luxurioſi: ꝛ h̄ pp vēto/
ſitatē ſicut pħus teſtatur: eos ſtimulantē quadaȝ mordi/
catione ꝛ virge extenſione. vnde Aui.3.can.fen.20.habē/

T.c.24 ꝛ inde in multiſ lo cis.

tes coleram nigram ſunt plurime erectionis ꝛ fortis val/
de: ꝓpter multitudinē inflationis vel ventoſitatis: ꝓpter
qȯ vt appareat veritas. Dōm ſicut apparebit ꝑmo caplo
30.particule:ꝙ melancolici ſunt duplices:quidā eni ſunt
melancolici per viam aduſtionis: eo ꝙ humidū ipſoꝝ in/
flāmat̄ calido excedēti: ꝛ tales ſunt q a natiuitate humi/
dum habuerūt paſſibile defacili a calido potēti: ita ꝙ ca
lido agēte in humido paſſiuo ꝛ vehemēter inflāmari pa/
rato generat̄ inde multa vētoſitas:ſicut cum res inflāma
bilis valde in ignē fortem ꝓjicit̄:tunc enim ſtati inde fu/
mus ventoſus: ꝛ turbidus conſurgit ſicut dicit Gal.in qr
ta particula affo. Sunt ꝛ alij melācolici quorū melanco/
lia nāliter eſt frigida ꝛ ſicca : in quibus calor eſt debilis:ꝛ
digeſtio diminuta: atq; anima proſtrata: ꝛ de talibus me
lancolicis nõ verificat̄ ſmo pħi.ſed de ꝑmis:cum hi nihil
habeant eius fere qȯ requirit̄ ad coitum vt oſtēſum eſt rō
ne:ꝑmi autē omnia tria hn̄t antedicta hn̄t enim humidū
adhuc ꝯſeruatum digeſtibile ſufficienter:qȯ etiam deſcen
ditur pp multam ipſorū comeſtionē: ſunt enim vehement̄
edaces. Itē ſunt ventoſi: calido ꝛ humido grandē euapo/
rationē faciente. Sunt etiā tertio bene ſenſitiui pp calidi/
tatē ꝛ ſiccitatē carnium ſuarū humido ex eis ſupfluo ex/
pulſo:neq; eſt ꝙ tales ſicut ſcd̄o arguebat̄ ſint ꝯ̄rij coleri/
cis:imo ꝛ ipſi iam facti ſunt colerici:humido eorum iam
exiccato ꝛ aliqualr̄ aduſto: ꝓpter qȯ non ſimplr̄ melāco/
lici ſunt dicendi: ſed melancolici potius aduſti: aut fortaſ/
ſis etiā melancolici ſunt luxurioſi.i.vehementer coitū ap/
petētes vētoſitate ſtimulāte:ſicut fit qbuſdaȝ aīalibus ob
h̄ frigide nāe vt aſinis ꝛ mulis:non tamē perfecte poſſunt
coitum exercere:cum eis deficiant ſufficienter alia duo.

¶ Problema. xxi. Antiqua.

PRopter qd ꝛ aues ꝛ piloſi homi
nes venerei:? Utrū qꝛ humidita/
tē hn̄t multā:aut non.femineum
enim humiduȝ quidem ſed non
piloſuȝ:ſed qꝛ vtreq; nature digeſtiue mul/
te humiditatis per caliditatem. ſignum an
teȝ pili ꝛ pēne. Aut quia multa humiditas
ꝛ vincitur a calido:neq; eniȝ vtiq; nõ mul/
ta exiſtente humiditate:neq; nõ victa egre/
derentur his qdē pili:his vero pēne.ſper/
ma autē fit in talibus plurimū ꝛ locis ꝛ tē/
poribus vt in vere. nā eniȝ ipſi⁹ humida ꝛ
calā:pp hoc autē ꝛ aues veneree ꝛ colerici:
nutrimentū eniȝ vtriſq; deorſuȝ quidē mo/
dicū:pp ſiccitatē tibiarū:in ſuperiorē eni lo
cū icipit:ꝛ in ſperma ꝯgregat̄. Noua.

¶ Cur aues ꝛ piloſi hoīes libidine vehemē
ter agūtur:? Utrū ꝙ multū hūoris ꝯtinent.
an nõ ea rō eſt. Femina eni q̄ humida eſt pi/
lis vacat:ſȝ poti⁹ ꝙ genus illud vtrūq; nāe
multi humoris ꝯcoquēs pp caloris copiaȝ
eſt. Indicio pilus eſt atq; pēna. An qꝛ ꝛ mul
tū ineſt humoris: ꝛ id a calore ſupatur. Ne
q;.n.ſi multū nõ eēt hūoris:neq; ſi nõ a ca/
lore viceretur pēne auib⁹: pili hoīb⁹ poſſēt
vnq̄ oriri. Semē aūt vl loci ac tpis portõe
vel rõne creari plurimū põt: vt in aere vt in

vere. Nā eiꝰ nā calida ꝛ humida ē. Fit etiā
rōne cōi vt aues ꝛ claudi hoies ſalaces ni/
miꝫ ſint. alimētū eni vtriſq; ſeorſuꝫ qdē exi
guū ꝓfluit pp viciuꝫ cruris. in ſublime vo
affatim efferť atq; in ſemen conuertitur.

¶ Quare eſt q aues cōpatiōe alioꝝ aialiū vel aues pēna/
tiores cōpatōe aliarū. ꝛ hoies piloſiores ſunt venerei luxu
abundātes. ¶ Notandū eſt q inter aues ille q̄ ſunt pēna
tiores magis ſunt aliis luxurioſe. ſic paſſeres ꝛ palūbi: ſilr
ꝛ nutrite in domibꝰ. ſicut videmꝰ in galline palūbes ſunt
magis luxurioſe ꝛ plus ouātes nutritis in aqs aut in mō/
tibus: ſicut dŕ in. 5. de hyſtoriis aialiū. ꝛ h̄ eſt. q2 ille abun/ In pleriſ q; locis
dāt nutrimēto multo calo ꝛ humido nō aūt alie: hoies at̄
ſūt ſunt de quibus tactū eſt ſupius qrū humiduꝫ defacili
ſupať a calido ꝛ in fumos conuertiť adultionē attinētes.
¶ Deinde (Utrū q2) Soluit ꝛ p̄ aſſignat cām ꝓbabileꝫ
dicēs: cām eſſe multā humiditatē: qua tales abundāt re/
plentē vaſa ſpermatis ꝛ extendētē. ¶ Deinde. (Aut nō.)
hic ſcdo arguit in ɔ̄riū. ꝛ p̄ facit h̄ dicēs q multā hr̄e hu/
miditatē nō videť eē cā q p̄dicti ſint luxurioſi neq; etiā
piloſi: qm̄ femella multū h3 humidū: nō tn̄ eſt luxurioſa
neq; piloſa. ¶ Deide. (Sed q2.) Soluit hic ſcdo ꝛ p̄mo
oñdit q op3 eē humidū multū in coitu hn̄ digeſtū. d. cāꝫ
eſſe queſiti. qm̄ vtrorūq; nāe. ſ. auiū ꝛ hominū piloſorum
digerit multū humidū qd̄ eſt mā ſpermatis: pp eorū cali
dū ſufficiens: cuius quidē declaratio p ſignuꝫ eſt: q2 in eis
ſunt pēne vt in auibꝰ ꝛ pili vt in hoibus: h̄ aūt eſſe nō poſ/
ſet niſi eēt humidū multū digeſtum a calido. ¶ Deinde.
(Aut q2.) Oſtēdit q op3 hmōi humiduꝫ dñari a calido:
vel fortaſſis qs dicet ipm hic aliā rōnē aſſignare. d. p̄ ideo
eē: qm̄ illud humidū multū eoꝝ ſupať a calido: ꝛ mo/
uet ſcdm ipetū vētoſitatis expellētis ipm ad exteriora de
facili: qd̄ ꝓbať: q2 ſi humiditas non fuerit multa ſicut in
corporibus valde ſiccis ꝛ in locis cicatricū: vt dcm̄ eſt in q̄r/
to ꝓblemate: neq; etiam ſi fuerit nō dñata a calido: vt in
mulieribꝰ ꝛ flematicis ꝛ in aialibus frigidis valde: nō erūt
neq; pilli neq; pēne: ſed ſi fuerit ɔ̄rium: vt humiditas ſit
multū dñata a calido: egredienť ꝛ fient in auibus pēne. in
hoibus aūt pili. ꝛ q2 in his eſt multū humidi digeſti ſupe
rati a calido: accit mām ſpermaticā in talibus plurimam
gñari excitantē ipſos ad venerē: ꝛ h̄ in determinatis locis
ꝛ regionibus: vt. ſ. calidis ꝛ humidis tēperatis: ꝛ tpibꝰ ſilr
vt in vere. cōplexio. n. ipius eſt calida ꝛ hūida. Unā Alpa.
in. 5. theo. ait. ver eſt tempus in quo ɔueniētius fit coitus:
qd̄ ꝛ Ariſt. etiā ſcripſit Alex. ſic itaq; tales erunt luxurio
ſi valde: qm̄ habēt calm̄ qd̄ expellit etiā humidū digeſtū
qd̄ expelliť: ſicut dŕ in. 24. caplo. 10. pticule vbi repetiť hoc
ꝓblema. ¶ Notandū q phs. expreſſit cōplexioneꝫ veris
eſſe calidam ꝛ humidā: qd̄ tamē quaſi ſub dubio in p̄ma
pticula dereliquerat. dixit. n. q frigidiſſima ꝛ humidiſſi/
ma eſt hyems. reliquū autē eſt ver. Propter qd̄ ſciendum
eſt q de complexione veris multe fuerunt opi. quidā; po
ſuerunt ipm calidum ꝛ humidum ſicut hic Ariſt. ꝛ in q/
buſdam editionibus medicinalibus: quas Alex. manda
uit. ꝛ auctor etiā. 6. p̄ncipiorū qd̄ fere omnes phyloſophā
tes ante tēpus Gali. videnť ɔſenſiſſe. Ipſe autē in p̄mo cō/
plexionum ꝛ in aliis locis per quaſdam ꝓbabiles rōnes ꝛ
ſigna conať oſtēdere ver tēperatū exiſtē: approbando po
tius tempus tēperatum inter tēpora reperiri: inter etates
etatē: quā quattuor elemētorū combinationes p̄mas tem
poribus adaptare: ꝛ hmōi poſitiōis ꝓfiteť ſe fundatorem
qd̄ ꝛ aſſerit ypo. voluiſſe cuꝫ dixit in tertia particula affo.
ver eſſe ſaniſſimum ꝛ minime mortiferū. quā quidem po/
ſitionem medicorum poſteriores fouere: Gal. eorū pauci
pi deſerēdo. Aui. tamē p̄mo can. fen. ſcda ſnīam aliquali
ter modificat Gal. dicens q ſi ver ſit tēperatum: nō tamē
ꝓhibemus quin eius p̄nꝰ trahat ad humiditatem quan/
dam. ꝛ tn̄ nō eſt longinquū ab eq̄litate: ſicut ſiccitas autū
ni eſt ab eq̄litate longinqua: qd̄ Auič. illic ex p̄ncipiis na
ture nitiť declarare: ſuperuenit autē ꝛ tunc Auer. ſnīa in
ſcdo coll. ponēs ver eſſe temperatū effectiue: eo q tēpera/
mentum ꝛ fortitudinē afferat operationibus nutritiue ꝛ
calori nāli: qui calidus eſt ꝛ humidus: ꝛ omni operationi
corporis humani: non autē eſt temperatum ſcdm ꝓpor/
tionē qualitatū: ita q in ipo ſit vna complexio media e
quatuor compoſitis complexionibus diuerſa: qd̄ ꝛ ɔ̄ Ga
le. nititť ꝓbare h̄ in p̄mo celi ꝛ mundi: non enim cōplexio
nem cōceſſit in aliquo entium tēperatam: ſicut viſum eſt
loco ſuo. ¶ Deide. (Propter h̄.) Infert h̄ ſcdo vnum cor
relarium ex quo relinquiť ſolutio vel cauſa alia queſiti ꝛ
dicit: q p p illud qd̄ dictuꝫ eſt ſupra ꝛ diceť ſtatim accidit
q aues ꝛ viri colerici calidi ꝛ ſicci: qui tn̄ p̄us extiterūt ca Colerici
lidi ꝛ humidi ſint luxurioſi: ꝛ h̄ quia materie nutrimēta/ cur libi/
lis in auibus ꝛ his viris parua quantitas tendit ad partes dioſi exi
inferiores vt ad crura ꝛ ad pedes: ꝛ h̄ ideo q2 crura ꝛ pe/ ſtant.
des ſunt ſicca terreſtres carne carētes ꝛ pinguedine: ꝛ ideo
modico indigēt nutrimēto: cum etiam modicuꝫ reſoluať
ab eis. ſunt eni oſſuoſa: imo mā nutrimentalis tendit in p̄/
tes ſuperiores circa organa femoris ꝛ ſupra: ita q eius ſu
perfluum illic exiſtens defacili ꝛ velociter natum eſt con/
gregari in ſperma. ꝛ demū motu ꝛ fricatione emitti.

¶ Problema. xxxij. Antiqua.

PRopť qd ſi coeat hō ocli iſirmā/
tur maxie: Aut manifeſtū q2 defi
ciēte hūido h̄ fit: ſignū aūt q2 ge/
nitura frida ē: nō eni fit hūida ni/
ſi caleſiat calo: neq; idiget diſſolōne. diffūdi
tur. n. i hoie quēadmodū ſanguis. Noua.

¶ Cur homini cum ɔcūbit oculi potiſſimū
iſirmanť: An q humore deficiēte id accit.
Argumētum vero frigidā eſſe geniturā q
humida nunq̄ redditť: niſi caleſiat. nec vl/
lā deſiderat liq̄factionē qm̄ qdē per vniuer/
ſuꝫ corpus expaſſa ē quēadmodū ſanguis.

¶ Explicit quarta particula.

¶ Repetit h̄ Ariſt. ſcdm partē tertium ꝓblema vt magis
declaretur ꝛ dicit. Quare eſt ſi coitu vtať qs ſepe ſup. po/
tiſſime pre aliis mēbris debilitantur oculi. ¶ Notanduꝫ
q inter cetera membra maxime coitu leduntur oculi: eo
q mā oculi eſt de natura materie ſp̄matice: ꝛ ꝓpter h̄ dcm̄
eſt in ſcdo caplo eos habere magnam virtutem ad gene/
rationē: poſt oculos autem magis debilitatur ſtomacus.
Unde Auič. tertio can. ex rebus magis ledētibus ſtoma/
chum eſt coitus: ſicut ex rebus magis iuuātibus eſt ceſſa/
tio ipſius ab eo. ¶ Deinde. (Aut manifeſtuꝫ.) Soluit p̄/
mo dicens ideo eſſe quoniam oculus deficit a ſuo actu cū
defecerit ſibi humidum aqueum: in quo ſpiritus viſibiles
ſaluantur: quoniam oculi ſunt de natura aque ſicut diciť
in libro de ſenſu ꝛ ſenſato. ꝛ. 5. de gñatione animaliuꝫ: ſed Caꝰ vni
iſte defectus accidit per coituꝫ: cū coitus: ſit humidū exic/ co: ꝛ ibi
care: quare ꝛc̄. ¶ Deinde. (Signum aūt.) Declarat h̄ ſe/ Auerro.
cundo per ſignū dicēs. ſignū huiꝰ eē: quia materia geni/ ys.
ture ſeu ſpermatis eſt frigida ſicca queſcēs: eo q eſt calo
re priuata: cum ſit ſupfluum a digeſtione tertia deciſuꝫ: ꝛ
omne ſupfluum eſt frigidum calore deſtitutū natiuo. hec
autem materia geniture frigida inſpiſſata. nō fit humida

liquida:niſi calefiat calo eā mouēte: ⁊ diquāte: ſic pōt dici q ſol liq̄faciēdo glaciē calefacit eā ⁊ humectat. Cū autē fuerit calefacta opʒ eā liq̄ri ⁊ p mēbra diſſolui:vt tādeʒ motu exteriꝰ deducat: ⁊ h̄ accit qn̄ ipa diffundit p corpa: quēadmodū ſanguis p venas. nam ſic̄ ſanguis diffundit ab epate de venis magnis ſp ad minores: donec puenat ſic ad capillares:ſic̄ in flebothomijs diffundit ꝯ̄ra ita mā ſpermatica de venis pus capillaribꝰ vt plimū diffundēdo decurrit: donec puenat ad ōgā motu calorꝭ agitata: p vaſa ſpmatꝭ ⁊ teſticulos trāſiens:ſic igit mā geniture calefctā ⁊ humectata calo nāli ⁊ humido:cū eēt pus frida ſicca cōglutinata: eꝰ ſibi grādē ptē aſſociat: ad cuꝰ gdē elationē cum oculi haberet p illud ꝯſtare infirmant. Cꝫ ſi dcm̄ ſit in .5. huius ſperma eſſe calidum ⁊ humidum. Dicendum ēē verum eſſe per admixtionem aliqualem humidi radicalis ⁊ calidi inati vt iam apparuit in expoſitiōe capituli.

¶ Incipit qnta pticula de his q̄ ſūt a labore.

¶ Problema. 1. Antiqua.

PRopter quid ambulationes longe quidē exiſtentes: in planis magis laborioſe ſunt q̄ʒ non planis. breues autem minus laborioſe? Aut quia multa motio facit laborem ⁊ vehemens. talis autem plana. multa enī continua ⁊ vna. in mōticuloſis aūt ſi fuerit parua requies fit pmutatio: ⁊ nō paruus motus: neqʒ equoꝝ ipſoꝝ ppter mutationem: in planis autē ſimilitudo figure nō accipit neqʒ quietat partes: ſed coopat ad cōtinuū motū eſſe: quādo aūt fuerit breuis propter multitudinē motus in planis non fit labor in monticuloſis ⁊ valloſis pp id q mutatio vehemens fit cita ⁊ contraria: quādoqʒ ſurſum. quandoqʒ autem deorſum facit laborem. talis autem vt diximus in monticuloſis: in planis autem contrario. Noua.

¶ Cur ambulationes prolixe quideʒ p plana laborioſiores ſunt q̄ʒ per incompta: breues autē leuiores? An q mēbra tuʒ a multo: tum a vehemēte motu fatigant. eſt autē vehemēs qui paſſiʒ per loca ineq̄lia agitur multus vero qui cōtinens vnuſqʒ eſt. Locis igit inequalibus tametſi longa motio acta eſt: tū requiē mutatio p̄ſtat. facitqʒ vt longa nō ſit ne ipoꝝ quidē equoruʒ ppter mutationē. Planis autez habitus ſimilitudo ⁊ paritas nihil interpolat: nec membris vllā p̄ſtat quietem. ſed efficit vt mouēdi ratio cōtinuetur. at vero ſi breuis ſit nimietas qdeʒ motus nulla in planis fatigabit. accliuibus autē qm̄ imutatio vehemēs ⁊ ꝯ̄ria corpus modo ſurſum modo deorſum vexat: fatigetur neċe eſt. Talis vero motus vt dictum eſt qui per ardua agit: ꝯ̄rius qui per plana.

¶ Sequit po 5ꝰ libri pncipalis intitulata de pblematibꝰ corp̄ q̄ ſūt circa labores. In hac.n. pticula intēdit inq̄rere effectuū cāe euenientiū circa laborē. ⁊ cuʒ labor tripliciꝰ accipiat vt dcm̄ eſt in pꝰ pticula. ſ. pro actu laboris vel fatiga pro laſſitudie que ſpōtaneus dr̄ labor. ⁊ pro morbo vel dolore ponunt in hac pticula pblemata de oī labore. plura tn̄ de labore qui eſt fatiga. Proponit itaqʒ more ſoluto ſine alia diuiſiōe vnū pblema de labore qui eſt fatige ptiū inferioꝝ magis ⁊ dic: q̄re greſſus lōge facti p plana oīno ſicut eſt lōbardia: magis fatigāt q̄ʒ illi qui fiūt p non plana: vt que nō ſunt monticuloſa nō valloſa: q̄lis eſt regio gallie: ſed greſſus breues hn̄t ſe ꝯ̄: plus enim fatigāt p nō plana facti q̄ʒ p plana. ſic itaqʒ pponit vnam queſtioneʒ bimēbrem: cuius etiā vtraqʒ pars eſt bimēbris. ¶ Deīde. (Aut qz.) Soluit ⁊ pmo ad pmaʒ partem queſiti dicens ideo eſſe: qm̄ multa motio in ambulādo rōne quantitatꝭ: ⁊ vehemēs rōne qualidatis fatigam cauſat: hꝫ autē eſt illa motio que fit per plana ſi fuerit vna ⁊ continua: nō tēpore interciſa: neqʒ variata ſcdm̄ diuerſitatē motus: imo motus ſemp vniformiter maneat: hec motio p̄dicta in locis monticuloſis nō arduis neqʒ planis cum fuerit: modica interuenit quies citoqʒ q̄ mēbra ꝯfortant: cū illic aſſit pmutatio partiū ⁊ figuratio diuerſa: qd declarat in quodā ſilr: qm̄ ſicut paruus motus qui fit in eqs non fatigat: pp pmutationē citam mēbroꝝ ⁊ acquiſitionē diuerſe figurationis eoꝝ: nō enim mēbra vnaʒ figurationē diu ſeruant: ita ſupple accidit ex motiōe lōga que fit p mōticuloſa nō plana: pp qd nō ꝯtingit fatigari: ſed p plana cū fuerit greſſus: ꝯtingit ppterea q ſilitudo figurationis membroꝝ pus exn̄s nō acq̄rit aliā ⁊ aliam ſituationē: neqʒ geſcere facit mēbra: ſꝫ potius talis ſituatio mēbroꝝ q̄ p plana ambulādo acq̄rit: cōparat ad id qd cauſat cōtinuum motū ⁊ fatigā in corpibus: cum ſemp eadē pmaneat ſilitudo figuratōis mēbroꝝ. Et fortaſſis qs ſilitudinē de eqs inductam in lōgo exponet motu dicēs: ſicut neqʒ fatigat paruus motꝰ vel magnus aut mediocris q fit in eqs pp pmutationē mēbroꝝ: ita ſupple accidit ⁊c̄. ⁊ iō vides q eqtantes ꝯtinue cum fatigati fuerint vnuʒ membrū ꝯ̄hunt ⁊ aliud relaxant ſemp aliā ⁊ aliā figurationē acq̄rēdo: vnde ⁊ pedes interdū ſup colla extendunt equoꝝ. ¶ Dubitat qꝛ dicit longas ambulationes minus fatigare in locis nō planis: qd nō videt: qꝛ illic fit ſubita mutatio nūc aſcēdendo: nūc autē deſcendēdo multotiēs. vehemēs aūt mutatio ⁊ ſubita oīno corrūpit corpa: ſicut dcm̄ eſt in pꝰ pticula. ⁊ Gal. in tegni tractatu cāꝝ ait. nām nō ſuſtinēt repētinas imutatiōes. ¶ Dōm q qn̄ quis ambulat per nō plana longa ambulatiōe nō tantū fatigat ſicut p plana: qm̄ mēbra ſemp acq̄runt aliā ⁊ aliā figurā pp qd dcm̄ eſt in .30. caplo ſcde pticule. cām eſſe q̄re ſudāt pedes in athletis: qm̄ partes alie corporis pmanēt quiete: ſed pedes patiunt figuris ⁊ motuū motionibus. Tūc ad rōnē in ꝯ̄riuʒ adductā dōm illud veruʒ eē q ſubita pmutatio corrumpit nām quādo illa nā que ex mutatione acquirit ex longo tpe fuerit habituata qd non accidit in tali mutatione cū fiat modo ſtatim ſurſum modo autē deorſum. ¶ Uel dōm q iſta ſubita mutatio nō cadit i ſubam ſeu nām corporis: ſed potius in id qd corpus fatigabat vt in ſituatione mēbroꝝ pus exn̄tē que remouet alia ſupueniente: in q̄ mēbra quiete ſe hn̄t. ¶ Deinde. (Qn̄ autē.) Soluit ad ſecundā partē queſiti dicēs q quādo breuis fuerit greſſus per plana nō cauſat labor inde eo q motus nō fiat multꝰ ⁊ longus pp qd mēbra non fatigant in ſuando eandem ſilitudinē figuratōis: ſed per mōticuloſa ⁊ valloſa greſſus etiam breuis fatigat: eo q in talibꝰ fiat mutatio vehemēs ⁊ ꝯ̄ria. ⁊ h̄ eſt qꝛ quādoqʒ fit ſurſum ⁊ poſtea tpe alio deorſum quiete interpoſita: ⁊ tunc vlterius epilogat dicens q hꝫ eſt greſſus per loca monticuloſa ⁊ valloſa vt expoſitū

eſt: qm̄ longus minus fatigat: breuis autē magis: ſʒ greſſus ꝑ plana hʒ ſe ecōuerſo. ℭ Propter qd autē quedā terrarū ſunt plane vt lōbardia ⁊ flandria. quedā monticuloſe ⁊ valloſe vt anglia tuſcia gallia ⁊ ſcotia. ℭ Dōm cām eſſe diluuia: ſicut voluerunt aliqui. vnde Auic. in fine methau. dicit vnā cām gñationis montiū eſſe aque decurſuʒ: aut ſunt ventoſitates incluſe ſub terra eleuātes eaʒ in vna parte ⁊ nō in alia: ſicut recitat etiā Ariſt. in ſcōo methau. de colle vel mōticulo eleuato ex ventoſitate inflāmata ex cuius ruptura cinis egrediens ciuitatē deſtruxit lipparie ⁊ alias ital. coꝝ plures. ℭ Vel dōm ad ꝓpoſitū magis: qꝛ vna pars terre eſt tenax viſcoſa. alia autē arenoſa ſeparabilis: ita ꝙ pluuia adueniente illa pmanet. hec autē ſupra illā labiᷓ ⁊ in monticulū ↄſurgit: ⁊ ad h̄ non parū adiuuat modus culture agroꝝ: qm̄ lombardi ⁊ flandrēſes foueas ⁊ aque ductus ↄſtruūt: non autē ſic gallici ⁊ anglici ⁊ ſcoti: ⁊ ideo apud iſtos aqua terrā ſecuʒ educit ⁊ in monticulum conſurgit. apud vero alios minime. qḋ diciᷓ oculis ſubiacet ↄ̄ſiderantibus ↄfinia picardie ⁊ flandrie ⁊ alibi. Hoc idem problema repetit in. 10. huius vt cunqꝫ.

Cap. ij. ⁊ alibi

ℭ Problema. ij. Antiqua.

Ropter quid patientibus lippotomiā ⁊ diſſolutis ⁊ exercitijs: minores tumores ⁊ acutiores vidētur eſſe voces? Aut qꝛ voces minores apparētes acutiores ſūt: ſignuʒ aūt quoniam imitantes longinquos acute loquuntur ⁊ tumores minores. Noua.

ℭ Quaʒ ob cām qui animo deficiunt: ⁊ qui pre nimio exercitādi labore diſſoluunᷓ mole corporis ↄtractiore exiſtūt vocemqꝫ reddere acutiorem putantur? An qꝛ voces minores mittunᷓ. ideo acutiores eſſe vidētur. Argumentū ꝙ qui clamantes a lōge imitātur acute proferunt. Moles autē corporū minores iccirco reddunᷓ ꝙ ſanguis ſe a ſummis corporis partibus ſeuocat ad imas.

ℭ Hoc ꝓblema qḋē eſt de exercitio ⁊ labore mēbroꝝ ſpūaliū: alioꝝ ꝑcedēte exercitio mēbroꝝ: dic̄ ḡ. q̄re eſt ꝙ patiētes lippotomiā ⁊ diſſoluti pp exercitia imēſa. exercitiū. n. lōgū ⁊ forte debilitat in tm̄ vtutē ꝙ pulſum facit formicātē ⁊ v̄miculoſuʒ: deīde puenit ad mortē. ſic dic̄ Auic. 2° p̄ⁱ videnᷓ huiꝰ. i. pcipiunt auditu hr̄e minores tumores. i. ſufflatiōes: eo ꝙ aer ītumeſcit pp anhelitū cū voce emiſſum: vel tumores qꝛ in voce ſunt eleuatiōes ⁊ depꝛeſſiōes ſm̄ diuſitatē ꝓferēdi ⁊ accētuādi. nūc qḋē tales pp debilitatē hn̄t minores eleuatiōes vocum. ſilr ⁊ pcipiᷓ auditu eos voces hr̄e acutas. eſt. n. vox obim ꝓpꝛiū auditꝰ. ℭ Nota ꝙ multa ſunt noīa multiuoca defectionē quādā īter mortē ⁊ vitā mediā denotantia. Eſt. n. lippotomia diſſolō ⁊ defectio aioſitatis mors dimidiata malfacio ſincopis ⁊ triſtitia ⁊ eſtaſis. h̄ tñ ꝑ lippotomiā nō intelligo oēm actum ſincopiʒandi vt ſit vltimatus: ſic ꝙ aliqs decidat nō valens ſe ſuſtentare: ſed intelligo defectionē illaʒ cum q̄ adhuc poſſit ſtare opatio ois vite. lippotomia eni ītra ſincopiʒ extat: vt pʒ in. 12. de ingē. ſani. ℭ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit. ⁊ dicit cām eſſe: qm̄ voces taliū appent minores: ⁊ nō ſentiunᷓ acutiores: in minori eni voce aer cito velociter moueᷓ: ⁊ velox motus eſt cā vocis acute: ſicut appebit in 11ª pticula in qua eſt ſpālis tractatio de voce. ℭ D. inde. (Signū aūt.) Hic 2° declarat per ſignū dicens ꝙ ſignū quo h̄ ſignificaᷓ

Lippo tomia quid ſit.

eſt: qm̄ qñ ſeqmur aliqs qui ſunt remoti a nobis: pcipimꝰ voces eoꝝ acutas: cum tñ forte aliis ſint graues: ⁊ h̄ qꝛ tumores ⁊ exſufflatiōes vociferatiōis minores pcipimus: ⁊ qꝛ iſte ſmo ꝑncipaliter ſpectat ad vndecimam particulā: ideo Ariſto. non curauit amplius hic eum tractare.

ℭ Problema. iij. Antiqua.

Ropter quid vēter ſolū attenuatur exercitātiū ſe? Aut qꝛ pluria piguedo ē circa vētrē. Noua.

ℭ Cur venter tantūmodo extenuatur eorū qui ſe exercitationi dederunt? An quoniaʒ venter pingue amplectitur plurimum.

ℭ De labore vētris. ⁊ dic̄. q̄re eſt: ꝙ potiſſime vēter inᷓ alia mēbra extenuaᷓ in illis q vtunᷓ exercitio ⁊ maxͥ ad necē ⁊ vite. ℭ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit. ⁊ dicit cauſaʒ eſſe: qm̄ multa pinguedo ↄtineᷓ circa vētrē: q̄ quidē cum ſit frigido coagulata eī tali forma informēte: diſſoluiᷓ a calido cauſato per exercitiū. Ipm̄ nāqꝫ ideo reſoluit: qm̄ frigiditas eī coagulauit: ſicut dic̄ Auic. pͥ pͥ. vñ Ariſto. in qrto methauroꝝ q̄cūqꝫ coagulanᷓ a frido diſſoluunᷓ a calo ⁊ eͦ. ℭ Nōndū ꝙ ſagimē ⁊ ſepū ⁊ eſt adeps ⁊ pinguedo ⁊ ꝙ noīe pinguedis ⁊ ſagiminis vr̄ idē īportari ⁊ ſilr noīe adipis ⁊ ſepi: ſic̄ pʒ ↄſiderantibꝰ vtrāqꝫ trāſlationē de aīalibus: ſepū ⁊ ſagimē a pho. 2° de partibꝰ aīalium deſcribiᷓ ꝙ ſit ſanguis digeſtus pp eucraſiā. i. bonā ↄuerſionē: ⁊ qꝛ nō ↄuertiᷓ in carneā pticulā aīaliū: que qḋē differūt: ſicut appet in 3° de hyſtorijs ⁊ in 2° de partibꝰ: qm̄ ſagimē fit in aīalibꝰ hidētatis carnibꝰ carētibꝰ: ſepū aūt in nō hidētatis cornua hn̄tibus. Amplius differūt qm̄ ſepū eſt frāgibile ⁊ pulueriʒabile oīquaqꝫ: ⁊ diſſolutum coagulaᷓ īfridatū: ſagimē nō frangiᷓ: ſed plicaᷓ ⁊ fuſus nō coagulaᷓ infrigidatus. Itē ſagimē poſitū in igne ſuauiter ſine ſtridore inflāmatur: ſepum autē eͦ niſi ꝑ liquefactione depureᷓ. Eſt etiā rurſus diūa 2ᵐ locū: qm̄ ſepū n̄ fit niſi ī extremitate carniū: ſed ſagimē fit inter muſculos ⁊ pellē: h̄ tñ piguedo ſumiᷓ cōiter ad oē vnctuoſum facile diſſolubile ꝑ calm̄ ſiue ſit pinguedo ſiue adeps: ⁊ de h̄ tñ ē ſmo i. 5. ⁊. 4. capitulis.

per to.

ℭ Problema. iiij. Antiqua.

Ropter quid pingue ↄtritū ſit laborātibus? Aut qꝛ pingue liqueſcit calefactū. motus aūt calefacit. caro aūt non liqueſcit. Noua.

ℭ Cur pingue eoꝝ abſumitur qui ſe laboribus dederunt. Caro aūt nullatenus emaceratur? An quoniam pingue concalefactum liqueſcit: quod carni nō euenit. Motio autem concalefacit.

ℭ Quartū eſt de ↄſumptiōe pinguedinis cuiuſlibet partis: ⁊ dicit quare eſt ꝙ pingue ⁊ vnctuoſum ⁊ cōteriᷓ ⁊ diſſoluiᷓ in laborantibus: ſe forti exercitio ⁊ longo fatigantibꝰ. ℭ Deīde. (Aut qꝛ.) Soluit dicens: cām eſſe: qm̄ pingue vehemēter caleſit ī laboribꝰ: eo ꝙ labor ⁊ motꝰ exercitij de ſe hʒ calefacē totū corpꝰ ⁊ maxime pingue: q̄ etiā caleſcē liqueſcit ⁊ diſſoluiᷓ: cū mā eius ſit calide cito īflāmabilis eſt. n. vnctuoſuʒ ſanguis. Itē cōpoſitio eius non eſt ſolida ſed rara: in quā calm̄ pōt leuiter ſubintrare. Silr vt dcm̄ eſt coagulatū a frido q̄re diſſoluiᷓ a calo: ſed caro lʒ gñiationē ↄtrent ex ſanguine: nō tñ aduriᷓ ſicut pigue: cū ſanguis ex q̄ gñata eſt nō ſit vnctuoſus ſubtilis: ſʒ ſpiſſus. Itē cōpō eius ſolida amplꝰ īpaʒ coagulauit calitas ⁊ ſiccitas ⁊ nō frigiditas ⁊ humiditas: ſicut dicit Auic. ꝑma ꝑmi.

In multis locis. ¶ Dubitaſ qm̄ Ariſ. in 2° de gn̄one aīaliū dic̄ carnē a calido liq̄fieri: aut. n. ſūt carnes aut his ꝓportōabile a frido ꝯſtāte: ꝑꝑ qḋ ⁊ diſſoluunſ ab igne: ſꝫ nerui ⁊ oſſa q2 ſunt a caliditate iteriori ⁊ fortiꝰ decoquunſ velut tegula in camino: ip̄a nō diſſoluunſ a calo neqꝫ etiā a frido: ſic itaqꝫ ex iſto ſmōe Ariſt. relinquiſ carnē diſſolui a calo: ⁊ ita labore liq̄ſcē. Amplius int Ariſto. ⁊ Auic. relinquiſ obiectio. ¶ Dōm carnē nō liq̄fieri ex calore talr exercitātis: niſi ſit erit forte caro tenera nouiſ coagulata: nō eni tantū calor ſtēdiſ in labore corpe exñte ſub nāli diſpōne: ꝙ caro iā bñ cōpoſita ⁊ ipiſſata diſſoluaſ liq̄ta. Dico aūt nāli ꝑꝑ ethicā ⁊ ſpēm in q̄ liq̄ſcūt carnes ⁊ diſſoluūſ: neqꝫ ēt Ariſt. dic̄ carnē a calo oī diſſolui ſꝫ ab igne: cuiꝰ calm eſt i ſūmo: aut h̄ vehemētiſſimū calm denotauit: q2 tñ Aui. vr̄ Ariſ. aduerſari. dōm aliū reſpectū hūiſſe Ariſt. cū dixit carnē ꝯſtare a frido: hūit. n. reſpectū ad gn̄onē oſſis ⁊ nerui q̄ ꝯſtāt a calo aſſatiuo: ſic̄ appet ex ꝯtinuatiōe ſmōis. Aui. aūt cū dixit carnē ꝯſtare a calo ⁊ ſicco: dixit reſpectū pinguedīs: q̄ ꝯſtat a frido: ita ꝙ cum generatio carnis ſit media int generationem oſſium neruoꝝ ⁊ pinguedinis: ⁊ medium cōparatum ad vnum extremorum videſ eſſe alteri: ſicut apparet in. 5. phy. ſic ⁊ in carnis erit generatione. quare ⁊c̄.

T.c.52. ¶ Problema. v. Antiqua.

PRopter qd que ſunt circa ventrē piguiſſima ſunt? Utrū q2 prope nutrimētū ſunt: in quātocūqꝫ igitur alia ab illo ventre accipit: ipſe multotiēs accipit. aut q2 minime ipſe laborat: flexiones enim non hēt. Noua.

¶ Cur vēter opimus admodum eſſe ſolet? Utrū ꝙ cibo ꝓpinquꝰ eſt. Dūqꝫ cetera mēbra ex vētre hauriunt: venter ipſe ſibi ſepiꝰ ingerit? An quoniā minime vēter laborat. Flexibus enim hic nullis contorquetur.

¶ Quia Ariſt. dixerat in 3° ꝓblemate plurimā piguedinē exiſtē circa vētrē. nūc q̄rit cām iſtiꝰ dicēs. Quare eſt ꝙ ptes q̄ ſunt circa muſculos vētris ſūt pinguiſſime aliaꝝ ptiū corpis. ¶ Deide. (Utrū q2.) Soluit. ⁊ ꝓ aſſignat vnā cām ꝓbabilē ſumptā ex ꝓpingtate loci dicēs: iō eē q2 ptes vētris ſunt ſite ꝓpe nutrimētū: vt ꝓpe epar ⁊ ſtōachū inteſtina ⁊ meſeraicas venas in qbus ꝯtineſ nutrimētum totiꝰ corpis: ꝑꝑ qḋ velociſ pñt ſibi multū nutrimētū attrahere: ex q̄ cātur pinguedo multa: ⁊ h̄ eſt qḋ ꝯcludit: q̄re in quātacūqꝫ q̄ntitate ⁊ q̄tiēſcunqꝫ q̄libet pars corpis alia a vētre ſibi attrahit nutrimētū ab illo vētre vl̄ ꝯcauitate in qua ꝯtineſ: ip̄e tñ veñ q̄ eſt locus añrior vētris circa vmbilicū plus ⁊ ſepius attrahit ſibi q̄ꝫ alie corpis partes: qūo aūt vēter diſtinguaſ ⁊ qūo h̄ oporteat ventrē accipe iā apparuit in ꝑma pticula. ¶ Deide. (Aut q2.) Aſſignat aliā cām que ſumiſ a ꝑuatiōe iuncture vētris: dicēs aliā cām eē qm̄ veñ valde parū fatigaſ in motibꝰ corpis ⁊ exercitijs: ⁊ h̄ q2 nō hꝫ flexiōes ſeu incuruatiōes iuncturales: in qbus fiūt ꝯfricatiōes. vñ Ariſt. in 3° de hyſtorijs aīalium plura pinguia ſunt ꝯ͞ᵃ vētrem: ⁊ maxime q̄ nō ſunt in motu entia aīaliū. ¶ Quādo dicit Ariſt. ventrē nō hēre flexiones cū leuiſ flectaſ ad oēm partē. ¶ Dōm ip̄m non hēre flexiones ſeu incuruatiōes iuncturales: in eo eni non ſunt oſſa ſicut in pectore ⁊ in alijs partibus ꝑꝑ geſtationē ꝓlis ⁊ intumeſcētiā alimēti: ſicut dr̄ in tertio de ptibus. Et cū iuncture nō ſint niſi oſſium iuncturalibꝰ itaqꝫ carebit flexionibus: ⁊ ꝑ ꝯſeq̄ns minime laborabit: qm̄ in iuncturis ꝑꝑ motum: forti ſit fricatio: ex qua caliditas ⁊ ſiccitas cātur intēſa: ⁊ ideo medici ponūt vnū iuuamentū flegmatis eſſe vt eundo ad iuncturas eas humectet: ne fricatiōe areſiāt calore inflāmato. ¶ Dubitaſ q2 dicit ea que ſunt circa ventrē eſſe pinguiſſima: qḋ nō videſ: cum pinguedo ſit calida: eſt eni ſanguis digeſtus: ⁊ eſt qd cōe aeris ⁊ ignis: ſicut dicit Ariſt. in 2° de partibus. qḋ aūt eſt calm rōnabile eſt mēbris tantū ineſſe calidis ꝑꝑ qḋ ſtatiꝫ dicit pinguedinē vel adipē nō ineſſe exanguibꝰ: ſunt eniꝫ frida valde. vñ q̄rto cap. ⁊. 8. octaue pticule pinguedo calā eſt: niſi ſuerit humectata: q̄ aūt circa ventrē frida neruoſa. ¶ Dōm pinguedinē fore multā circa ventrē: ſic̄ ꝓbat phs: tū ꝑꝑ locū vnctuoſitatis ſanguinee: que eſt ipſius mā: tum ꝑꝑ pāniculoſitatē eius pinguedinis effectiuā ſuo frigore. Itē qḋ facit ad ꝯfortatiōnē ⁊ pfectionē digōnis dꝫ eē circa loca digōnis: talis aūt eſt piguedo: ſic̄ appet 2° ⁊ 3° de ptibꝰ. ⁊ a Gal. 4. de iuuamētis mēbroꝝ: ḡ dꝫ eē circa loca digeſtionis: ſed talia ſunt loca ventris. quare ⁊c̄. Ut aūt appareat vitas: dōm eſt ꝙ pinguedo dupliciter pōt cōſiderari: aut rōne cāe mālis: ⁊ q2 eſt eius mā vnctuoſitas ſanguis: q̄ eſt calida: ideo ⁊ pinguedo erit calida: pōt etiā conſiderari rōne ſui efficiētis: q2 efficitur a frigido ꝯgelante: vnde Gal. in fine ꝑmi de cōplexionibꝰ. ꝯgelatio pinguedinis nō eſt niſi ꝑꝑ frigiditatē pānicoloꝝ: ⁊ q2 circa vētrem ſunt plures pāniculi: illic. n. ſiphac exiſtit: q omniū pāniculoꝝ ⁊ mēbroꝝ pāniculoſoꝝ īuolutoꝝ eſt ꝑncipiū: ſicut dicit Auic. ꝑma ꝑmi ⁊. 12. de aīalibus. ſic igiſ multiplex eſt cā piguedinis circa vētrē exñtis. ¶ Ad rōnē in oppoſitū iā appet ſolutio: qm̄ ſi piguedo ſit calida rōne mãe: eſt tamē frigida rōne efficientis: neqꝫ etiā eſt adeo venter frigidus ꝙ ꝑꝑ nimiam frigiditatē non poſſit in ipſo ſicut in exanguibus pinguedo fieri. ¶ Dubitaſ amplius circa ꝑdicta cum dictum ſit pinguedinē cōſtare ꝑꝑ frigiditatem pāniculoꝝ: q2 tūc pinguedo circa cor nō exiſtit: cum ſit caliſſimū ꝯtinue motū nō pāniculoſum. vñ Gal. in ꝑmo de complexiōibus dicit nō eſſe poſſibile pinguedinē coagulari in circuitu epatis neqꝫ in circuitu venaꝝ ⁊ arteriaꝝ neqꝫ in circuitu cordis neqꝫ in circuitu alicuius mēbri alteriꝰ vehemētis caliditatis: cuiꝰ ꝯ͞riū appet ad ſenſum. Itē Auic. ꝑmo cañ. Fen ſcḋa. ponit circa ip̄m cōſtare pinguedinē. ¶ Dōm ꝙ pinguedo que eſt circa cor eſt alterius nāe q̄ꝫ pinguedo que eſt circa alia mēbra. Eſt. n. eius piguedo ſere ꝯſequēs poſt ſpermatica. vel dōm ꝙ circa aliqḋ membrum pinguedinē eſſe: pōt eſſe dupliciter: aut rōne forme ⁊ cōplexionis illiꝰ mēbri: ⁊ h̄ modo circa ip̄m cor: cum ſit calidiſſimū mēbroꝝ corporis ⁊ ꝯtinue motus: nō eſt poſſibile pinguedinē fore que a frigido ꝯgelaſ: aut pōt eē ꝑꝑ finē ⁊ curā pendentē inde: ⁊ ſic tunc circa ip̄m cor eſt pinguedo: ne ꝑꝑ caliditatē ſuā excedētem ⁊ motū inflāmeſ: que maxime ſita ſuit in loco calidiore ipſius: vt humectetur inde ⁊ tēpereſ: ſicut innuit Auic. ꝑmo loco allegato.

¶ Problema. vj. Antiqua.

PRopter quid labores magis ceſſant quando quis oleo aquā immiſcens inungiſ? Aut q2 magis ingreditur oleum cū aqua: ſi autem ipſum ſecundum ſeipſū fuerit non ſimiliter ingreditur: propter id ꝙ ſupranatans eſt: magis autem malaſſatur corpus īmiſſo: quia oleum eſt nā calidū: calida autem ⁊ deſiccant ⁊ indurant: ad labores aūt inconferens eſt ſiccitas ⁊ durities: cū aqua autem fricatum minus deſiccat. Noua.

¶ Cur melius fatigationes tũ ceſſant cũ qs ex aqua oleo permixta ſe pefricuit? An qm̃ oleũ magis ſubire cum aqua pót q̃ꝫ ſi p ſe ipm̃ eſt. Ducitur enim ſuapte natura vt innatet ⁊ fluitet. vbi aũt ſubijt corpus ſubinde amplius emollitur. An qꝛ oleum nã calidum eſt. calidũ autẽ quodcꝫ ⁊ ſiccat ⁊ indurat. at membris fatigatis ſiccitas ⁊ durities icómode omnino ſunt. mixtum igitur aque eo plus iuuat quo minus ſiccat.

¶ De cura effect⁹ relicti ex labore: ⁊ dic̃ q̃re eſt ꝙ effectus in corpe laborib⁹ derelicti. ſ. fatigatiões plus ⁊ citi⁹ ſedanſ qñ aliqs iungiſ ex oleo cõi. ſ. aque cõmixto. ¶ Deide. (Aut qꝛ.) Soluit. ⁊ dicit cãm eẽ: qꝛ oleũ magis ſubmergiſ i poros corpis: qñ fuerit mixtũ cũ aq̃: q̃ꝫ qñ fuerit ſimplex. ⁊ h̃ ꝓbat: qꝛ ſi ipꝫ oleũ p ſe ſolitariũ fuerit circa corp⁹ inũctũ: nõ igrediſ poros eodẽ mõ: ſic̃ qñ fuerit admixtum aq̃: qḋ accidit: eo ꝙ oleũ hꝫ ſupnatare cũ ſit aereum ſpũoſuꝫ: ſilr dato ꝙ penetret itra corpus p ſe: ex h̃ ſupfluitates corpis magis malaſſanſ ⁊ inuiſcanſ: ⁊ p ꝯñs ad egreſſionẽ min⁹ paranſ: ⁊ ſic nõ ceſſant effectus laboꝝ inde: ſed potius augenſ ⁊ merito: qꝛ oleũ eſt nãlr calm̃ ⁊ inflãmabile: qḋ aũt eſt tale hꝫ deſiccare ⁊ indurare: ſꝫ qḋ ſiccũ eſt ⁊ durũ nõ ꝯfert ad labores: imo nocet. q̃re ⁊c̃. Opꝫ eniꝫ in laboribus corpa eẽ humida ⁊ mollia: vt poſſit leuit̃ oiquacꝫ applicari: pp qḋ hñtes flegma putrefactũ in iuncturis vt podagrici: nõ pñt laboribus vti. Et tũc vlterius repetit quõ ꝯferat oleũ laboꝝ effectib⁹ dicẽs: ꝙ qñ fuerit admixtũ oleuꝫ aque: ſic̃ p̄us dcm̃ eſt: ⁊ fiat inunctio: confert tũc ⁊ minus calefacit: q̃ꝫ quando ex ipſo ſimpliciter fiat inunctio: ⁊ iõ non deſiccat neqꝫ indurat: ſed mẽbra humectat ⁊ fatigaꝫ tollit: ⁊ qꝛ impoſſibile eſt: vt ſit aliqd oino iuuãs: nihil aũt nocẽs: ſic̃ dic̃ Gal. in. 11. de inge. ſa. oleũ etiã cuꝫ eius iuuamẽto: qḋ eſt vt ſit mitigãs laborẽ ⁊ calefaciens: ſicut dicit Halyab. in ſcḋo ſue practice: ineſt ei leſiuũ ſimilr pp caliditatẽ ipſius inflãmatiuã. Cũ aũt ſibi ſcḋm tertiam partem admiſceſ aqua: ſaluanſ eius iuuamẽta ⁊ tollunſ nocumẽta: pp enim frigiditatẽ ⁊ humiditatẽ aque remouetur eius calitas ⁊ ſiccitas: ⁊ pp ſubtilitatẽ ⁊ penetrationeꝫ tolliſ ipſius viſcoſitas ⁊ penetratiõis tarditas. ¶ Et notandũ ex iſto ꝓblemate apperere falſum qḋ apud loquẽtes ꝓuerbialr crediſ oleũ eẽ qd ſubtiliſſimũ: ita ꝙ ⁊ aq̃ ⁊ liq̃re alio extimant fore ſubtilius: qꝛ ꝙ oleum penetret videſ pp admixtionẽ aque p̄ſtantis ei ſubtilitatẽ ſcḋm Ariſto. ⁊ ideo dicit in libro de ſenſu ⁊ ſenſato: ꝙ difficilius eſt ſuare aquã in manu q̃ꝫ oleũ: qḋ appet: qꝛ pluri tẽpore ſuatur oleum aqua. Cauſa autẽ huius falſe apparentie exiſtit: qm̃ in oleo quedã ps ineſt ſubtiliſſima penetratiua cuꝫ modica viſcoſitate pp qḋ cum illa viſcoſitas humectatiua non cito exiccetur ab aere exteriori: extimaſ magis oleũ aqua penetrare: qḋ nõ eſt: ſed aqua citiſſime euaporat cũ ſit ſubtiliũ partiũ nõ viſcoſa. oleũ autẽ vt dcm̃ eſt minime. ¶ Dubitaſ. qm̃ dic̃ oleum ſimpliciter eẽ calm̃: ex quo qdẽ calefacit deſiccat ⁊ indurat: medici aũt dicũt ipm̃ eẽ tẽperatũ magis. vñ Haliab. in ſcḋo ſue practice oleum eſt tẽperatũ in calore. ⁊ Auic̃. ſcḋo can. dicit oleuꝫ de oliuis vltime maturatis: de quo eſt h̃ ſmo: eẽ calm̃ mẽſurate declinãs ad humiditatẽ: cum igiſ Ariſto. ipm̃ ponat ſimpliciſ calidum aut intelligit calm̃ tẽperatũ: ſic̃ ponunt medici: aut nõ: ſi ſic tunc nõ calefacit calefactiõe ad quã ſequaſ ſiccitas ⁊ durities. nõ eni cum ſit humiduꝫ aereum videſ deſe deſiccare: qḋ autẽ ratione caliditatis deſiccat ⁊ indurat non eſt temperatum: propter qḋ videtur medicus Ariſto. aduerſari. ¶ Dicendum ꝙ vniuerſaliter oleum eſt calm̃ temperata caliditate. Eſt tamẽ oleuꝫ multiplex: quoddã eſt ex oliuis imaturis exp̄ſſum: qḋ oleum dr̃ omfancinũ: ⁊ tale frigidum eſt ⁊ ſiccum in p̄mo gradu ſic̃ tradũt medici. Eſt ⁊ oleũ de oliuis exp̄ſſum maturis qḋ dcm̃ eſt fore calm̃ tẽpate: ⁊ illud iteꝝ diuerſificaſ rõne tpis ⁊ artificij: q: qḋdã exp̄miſ pedib⁹ de oliuis ⁊ illud tẽperãtius: qḋdã autẽ torculari vehemẽter expreſſiuo: ⁊ tale calidius ⁊ ſiccius: cum teſte frangãſ oliuarũ: ⁊ inde earũ medulle calide amare cõmiſcẽtur oleo. Rõne quidẽ temporis: qm̃ qḋdã eſt nouũ: qḋdã antiquũ: qḋdã mediũ: nouũ qdẽ eſt min⁹ calm̃ ⁊ magis tẽperatũ: antiquũ aũt econuerſo: tpe. n. acritas ei⁹ calido ſeparaſ igneo: qḋ eſt iter iſta duo eſt mediũ mediocrit̃ ſe hñs: de q̃ h̃ ſit Ariſto. ſmo. Qñ auteꝫ ſic arguebatur tale non hẽt exiccare neqꝫ indurare. Dicẽdũ ꝙ imo nõ tm̃ rõne cõplexionis: ſed potius rõne ſue ſubſtãtie pinguis aeree de facili paſſibilis ⁊ ſubiectibilis calẽ actioni: ⁊ ꝙ ita ſit videmus oleum papaueris ⁊ cucurbitarum ⁊ ſi fridũ ſit velociter iflãmari ſi calm̃ potẽs inueniſ. Qui autẽ ſcire deſiderat iuuamentũ in corpe p inunctionẽ preſtare oleũ ⁊ nãm ipius: elegat librũ de regi. ſanita. Gale.

Le⁹ vnico: vbi vide auerroyꝫ i ſuma ſua.

¶ Problema. vij. Antiqua.

Propter qd laborantibus p̄cipiũt vomere: ſi vere vomitus laborioſus eſt? Aut labor ſit oſſibus confractis ⁊ rep̄ſſis ⁊ fatigatis: h̃ aũt ab exteriori aliquo patiunſ vticꝫ: aut eorũ que ſunt in corporibus: ⁊ hoc dupliciter: aut. n. carneorũ diſtrahentiũ põam ipoꝝ: aut corpore mixto deſo alij corpori regionẽ ꝓpriã nõ hñte: q̃les ſunt ſupfluitates: oia enim exteriora nobis circũtangentia grauitates laborioſiora corpis ptibus: ⁊ ſi contingat põdus exigẽtes ipſis leuiora. ſignũ autẽ dictorũ: plus eni comedẽtes ⁊ bibẽtes minus laborãtes q̃ꝫ ieiuni exñtes: magis laborãt pp id qḋ cibi nõ hñt ꝓpriã regionẽ cũ ſint indigeſti: qm̃ autẽ labor liquationẽ facit. liquatio aũt eſt ſuperfluitas: hoc aũt eſt ꝙ laborẽ in nobis facit motis inordinate: ⁊ incidens oſſibus ⁊ neruis ⁊ iterioribus carnis raris exiſtentibus ⁊ aptis: vomitus igiſ educens illud exiſtens cãm laboris merito illaborioſos fac̃. Deficit aũt vt erat in p̄ncipio laboris corpus: laborioſus aũt eſt vomit⁹: nõ ſuperabundantia motus facti in ipo: ſed quãdo accidit nõ bene euomere: aſſumptis nãcꝫ multis cibis ⁊ ſuperfluitatibus his adiũctis vomitus laboreꝫ fieri accidit: quemadmodum in repletis dictum eſt. ſi igitur necꝫ illis fatigatio eſt laboris cauſa: ſed ita ſe hñtes laborare: necꝫ vticꝫ nõ expellẽtibus cibos vomitus erit laboris cauſa: opꝫ eniꝫ omnibus vomentibus fieri laborẽ. ſiũt aũt nõ laborantes multi vomẽtes. Noua.

¶ Cur laſſis corporibus euomẽduꝫ precipiſ:

cū tñ vomitus ſit laborioſius: An ꝙ laſſitudo colliſis oſſib⁹ aut p̄ſſatis aut fatigatis cōſeq ſoleat. quos q̄dem affectus patiunť extrinſecus: idq̨ bifariā. aut. n. cū copia carnis vires exupauit oſſiū. aut cū freq̄ns corpus ſe cetero corpi miſcuit. qḋ locū ſibi obtinere apte nō poſſit q̄lis gen⁹ excremētorū eſt. Pōdera. n. q̄cūq̨ extriſec⁹ corpi applicenť laborioſiora ſunt q̄ȝ ipa corpis mēbra ēt ſi pōdera leuiora illis eē ꝯtigerit. argumētū ꝙ q plus equo vel ederit vel biberint hi min⁹ q̄uis laborarit q̄ȝ ieiuni graui⁹ tñ fatiganť: qm̄ cib⁹ locū ſuū nō obtinet: vtpote q adhuc māeat crudus. Cū aūt fatigatio maceret atq̨ colliq̄ faciat: colliq̄mētū aūt nō niſi excrementū ſit ꝭ eſt qḋ laſſitudinē mouet dū temē vagať occurſatq̨ oſſib⁹ ꝛ neruis ꝛ ītimis carnis q̄ rara ſoluta pateſcāq̨ ſbſtāt vomit⁹ igiť cū id extrudat qḋ fatigationē inducit merito hoīem recreat libatq̨ a laſſitudine. corpus. n. q̄le p̄ncipio fuerit tale reſtituit. Clarat autē vomit⁹ non nimi mot⁹ rōne: ſȝ ſi ita fuerit vt nō plene agať: copia. n. ciboꝝ q̄ in vētriculo remāſerit ꝛ excremēta q̄ his incidāt cibis: faciūt vt laſſitudo vomitū cōſequať quēadmodū in corporibus nimiū ipletis dictū iam eſt. Qḋ ſi nec illis cāȝ laſſeſcendi labor inferat: ſed cuȝ ita ſeſe haberent laborarunt nec is qui nō totum cibū eiecerint vomitus cā foret laſſeſcendi. nā ſi hoc eſſet haud erat ꝙ nō oībus euomentibus laſſitudo iciderent. nūc vero multi poſt vbi euomerūt alacriores certe redduntur.

℄ Quare eſt ꝙ medici iniūgūt laborātib⁹ ꝛ p̄ue diſpoſitis vomē. ꝙ ſi p̄hibeat Aui. p̄ can. fen 4ª laborantes eiiari: ꝛ ſic euomē cū vomit⁹ euacuet. ℄ Dōm p laborātes intelle- Laborā tes eciari nō dent.
xit ſe forti exercitio mouētes cā necioꝛi in vita: ꝛ tales nō debēt eiiari neq̨ vomē: cū ſatis ſint inaniti: ꝛ vbi īdigētia nō opȝ laborare: ſic dic̄ hypo. in 2ª p̄ticula affo. ꝭ aūt p laborātes itelliguť p̄ue diſpoſiti ex aliq̄ inordinatiōe laboris: ꝛ mar⁹ ſex cārū nō nālui. ℄ Deinde. (Si vo.) Tangit motiuū ſuū dicēs: ſuppoſito ꝙ vomit⁹ ſit laborioſus moleſtiā ingerēs vt tradūt medici. vñ Gal. in 2ª p̄ticla affo. dicit ꝙ eſt difficilior purgatiōe ſubductiua: q̄re non vr̄ ꝙ laborātes debeāt vomē: qm̄ labor labori adiūgiť. ℄ Deīde (Aut labor.) Solut. ꝛ p̄ cām dubitōnis mote aſſignat. 2º r̄ndet ad motiuū eiº. 2º ibi. (Laborioſus aūt.) Itē p̄ oſ̄dit vñ cātur labor: 2º oſ̄dit qd opať labor ſiue tangit maiorē ꝛ minorē ſue rōnis. 3º ꝯcludit p̄ncipale itētū. 2º ibi. (Q̄nq̨ aūt.) 3º ibi. (Vomit⁹ igiť.) P̄rio ḡ fac̄ qḋ dcm̄ eſt dicēs: ꝙ iō cātur labor: eo ꝙ ꝯfranguť oſſa pp cōpreſſionē laboris: vñ ꝛ fatigationē icidūt. Eſt aūt p oſſa ipa nō ſimp̄ intelligē: ſȝ oīa mēbra ꝛ mar⁹ ſimplicia: q: ſi oſſa ꝯfrāguť multo magi ꝛ alia: ſic ſūt ligamēta nerui ꝛ pāniculi: ꝛ maxie i loci iūcturaꝝ: i eis. n. ſiūt labores ꝛ diſtēſiōes magne pp raritates eaꝝ ad q̄s ſupfluitates ꝯcurrūt. Vñ i labori-

b⁹ ſilr vite nec̄ijs ſic̄ onera dorſo portātib⁹ ꝛ curſorib⁹ iūcture potiſſime cōdolēt: pp cōpreſſionē ꝛ fricationē vehemētem: ſȝ talis labor vt dic̄ ph̄s a duplici pōt cā aduenire corpib⁹: aut. n. patiunť ab aliq̄ qḋ eſt ex̄ corp⁹: aut ab aliq̄ qḋ eſt de nūo coꝝ q̄ ſunt in corpe: ꝛ ꝭ pōt eē duplr̄: aut. n. ſit ab aliq̄b⁹ deſtruētib⁹ v̄tutē ipaꝝ partiū carnoſaꝝ gñataꝝ ex ſanguine: ſic̄ eſt caro pinguedo: ꝛ ꝭ cōplexionē coꝝ pmutādo nālē: vt ſit dicē. ſi ſenſus ꝛ tact⁹ eſt in p̄te homiomera ꝛ carnoſa 2ᵐ Ariſt. in p̄ de hyſtoꝛijs ꝛ 3º in ſui q̨ opatiōe īpediať ex mala cōplone acq̄ſita: aut ꝭ cadet in p̄te nō carnoſa: ſȝ in p̄te ſp̄matica ꝛ ſolida: ꝛ ſi corpus mixtū ex diuerſis non hȝ pp̄riū locū in corpe: ſic̄ ſupfluitates multe ex mala vita īſunt corpi aliq̄ dēſo ꝛ ſolido vt p̄ti ſpermatice. ꝭ. n. corp⁹ commixtū ex diuerſis ſupfluitatib⁹ p neruos currit ꝛ ligamēta in iūcturas ꝛ mar⁹ fac̄ ea laborare. Circa ſi.
℄ Deinde. (Oīa.) Declarat ꝭ 2º mēbra p̄dicte diſtīctiōis: ꝛ p̄ q̄uo cātur labor ab aliq̄ qḋ ſit ex̄ corpus: ꝛ dicit ꝙ res q̄libet exteriores nos circūdātes: ſi fuerint īferētes laborē ptibus corpis: aut pp pōdus nimiū: aut pp aſperitatē vel aliqd aliud qḋ cauſant: ſunt grauitates ꝛ pōdera q̄dā intolerabilia earū: pp qḋ ſi accidat eis exigē aliqḋ ſponim⁹ eis pōdera faciliora ꝛ leuiora ne p̄tes patianť inde. ℄ Deinde. (Signū.) Hic 2º declarat ſigno q̄uo a cā interiori laborent ſpermatice p̄tes ꝛ carnee ſilr in q̄ imediate dcm̄ eſt manifeſtū dicēs. ſignū oſ̄dēs nobis oīa p̄dicta ē: ꝙ cibos ꝛ potus ſupfluos interius aſſumētes: ꝛ minus ſe exercitātes: magis laborāt ꝛ deteri⁹ ſe hn̄t q̄ȝ ieiuni ꝛ ſobrij exiſtētes ab his cibis ꝛ potib⁹ ſupfluis: eo ꝙ cibi ꝛ potus in iſtis ſic replētib⁹ ſe aſſumpti nō poſſidēt pp̄riū locū: cū ſint īdigeſtiui: qḋ. n. eſt īdigeſtiuū nō hȝ pp̄riū receptaculū in corpe in q̄ diu ꝯtineať: vel ideo nō hn̄t pp̄riū locuȝ: q: debēt digeri in vētre ꝛ nō in eo manē ab vndecim horis vltra. 22. hec enī eſt mora nālis ciborū in vētre: ſicut vult Auic. 1 ꝭ. tertij. pōt ꝛ illa pa. (ꝛ ꝭ duplr̄.) ꝛ alr̄ exponi: vſq̨ ad hunc locū: vt ꝙ p mēbra carnoſa nō itelligam⁹ mēbra ſanguinea tātū: ſȝ oīa mēbra p̄ter oſſa: ꝛ neq̨ fiat diſtictio in mēbris: ſic̄ expoſitū eſt: ſed dicā ꝙ labor q ſit in oſſib⁹ ex compreſſiōe iterius: accidit pp ꝭ ꝙ v̄tus mēbroꝝ habentiū ſimilitudinē carnis diſtrahiť: vt q: mala induciť eis cōplexio: aut corp⁹ mixtū: ſic̄ ſupfluitates nō hn̄tes pp̄rium locū inſunt aliq̄ corpi denſo. ſ. mēbris carnoſis: vt tangať in his dībus peccatū in cōplexiōe duplex. ſ. ſine humoris vitio: qḋ fortaſſis eſt melius. ℄ Deinde. (Qm̄ aūt.) Oſ̄dit qd labor opeť in iſtis in q̄bus cibi ꝛ ex eis humores etiā ſunt īdigeſtiui dicēs: q: labor iducit liquefactionē ꝛ diſſolōnes que q̄dē eſt ſupfluitas in corpe: ꝛ ꝭ q̄dem eſt qḋ cauſat in nobis motis īordinate nō ſuo tp̄e laborē ꝛ dolorem: eo ꝙ mā mota p calorē mot⁹ ꝛ laboris ꝛ diq̄ta q̄ prius erat q̄eta: trāſit p mēbra nō ſolū iteriora: imo ꝛ exteriora carnoſa: cū ſint rarefacta ꝛ apta ex ſudorib⁹ ꝛ expulſionib⁹ ſupfluitatū ad cutē: pp qḋ ſiunt puſtule ſcabies ꝛ alie defedatōes. vñ hypo. vt ait Gal. in 3ª p̄ticula affo. exercitiū in corporibus nō mundificatis gñat puſtulas. ℄ Dubitať qm̄ Ariſt. videť velle ꝙ poſt cibos aſſumptos ꝛ potus ſit incōferēs laborare vel exercitari. Cui⁹ ꝯtrarium videť dicē Gal. ī 2ª particula affo. ait enī ꝙ cibus ſupoccupat exercitium: ℄ Dōm ꝙ iſta trāſlatio q̄ h⁹ dic̄ vt ꝯſtātini eſt corrupta. vnde trāſlatio alia p̄ſani hȝ labores cibos antecedāt. Diciť etiā ꝙ corpus qḋ exercitať duplex exiſtit: qḋdā eſt inanitū valde: cui ſi ante cibi aſſumptionē exercitiū occurreret: inaniret magi: ꝛ ſic i tali caſu meli⁹ ē poſt cibos aſſumptos exercitiū q̄ȝ an: ꝛ tunc vera eſt trāſlatio cōſtātini. Eſt ꝛ corp⁹ qḋ exercitať cibis repletuȝ de quo ꝭ eſt Ariſto. ſermo: ꝛ in hoc cōuenitūt oēs ꝙ debet ante ciborum aſſumptionē ꝛ non poſt laborare ſeu exercitari. ℄ Deīde. (Vomitus igiť.) Oſtēdit principaliter intentum dicens. itaq̨

ſi aliqd eſt qḋ purget hᵃs ſupfluitates facientes nos labo
rare: aut etiá malá cóplexioné rectificet: quale eſt vomitus
cóſtituet nos nó laborioſos ⁊ paratos egrotare: cum eua
cuet illud qḋ erat cá laboris: pp qḋ corpus deficit a labo
re: qué patiebaᷓ in prīᵒ laboris. ¶ Deīde. (Laborioſius.)
Rñdet motiuo ſine rōm in ɔ̄rarīū facte dicés: ꝙ vomitᵘ nó
eſt laborioſius anguſtie illatiuus: pp ſupfluū motum eue
nienté in eo ab eo ꝙ vomitus eſt ⁊ talis motus ɔueniēſ
factus: ſed eſt: q: interdum cótingit vt non bñ euomaᷓ: eo
ꝙ corpus nó ſit ɔueniēſ ꝑparatum ad vomitum: ⁊ h̄ eſt
q: cum multi cibi aſſumpti fuerint ⁊ potus ⁊ cū h̄ eis ſunt
ſupfluitates alie ɔiuncte p vomitū educende: tunc pp hu
iuſmodi corporis indiſpoſitioné: accidit vomitum praui
fieri: ⁊ cauſare laborem ⁊ anguſtiam ſuffocatiuá: non pp
vomitum tantū: ſed pp cibos impedictes ſupfluitates exi
re: vnde iſtis accidit: ſicut repletis cibis ⁊ potibus indige
ſtis cum exercitanᷓ. Et h̄ vlterius declarat adducédo ſimi
tudiné quandá dicés: itaqꝫ ſed ſi neqꝫ fatigatio ſcḋm ſeip
ſam eſt cá laboris in repletis cibis ⁊ potibus antedictis: ſꝫ
cá eſt: q: laborabát ſeu exercitabanᷓ praue ſe hñtes: ita ⁊
ꝑpoſito ſi vomitu nó expellanᷓ cibi ⁊ potus cum ſupflui
tatibus: nó tamé vomitus: ſed ⁊ agitatio que ſit in eo erit
cauſa laboris: qḋ probatur: q: ſi h̄ eēt oporteret omnes vo
mentes pati laboré ⁊ anguſtiam grandé: ſed conſeqñs eſt
falſum: quoniá plures vomentium non laborant neqꝫ no
centur in vomitu: quare vomitus de ſe non eſt cá laboris:
ꝑmo enim per ſe contingit in materia omni: ſic itaqꝫ phy
loſophus reſpondet p interemptioné: dicendo ꝙ non eſt ve
rum ꝙ vomitus ſimpliciter laborem inducat. ¶ Dubita *Dubitatio pulchra*
tur. quoniá dicit Ariſto. ꝙ multis cibis aſſumptis non eſt
bene vomere: cuius ɔ̄rium precipiunt auctores ⁊ Auic. p
ca ſi. fen quarta. ⁊ animalium quarto: dicit enim ꝙ opor
tet vomitum fieri poſt cibi ſatietaté. ¶ Dicendū ſicut ta
ctum eſt in pma particula: ꝙ vomitus eſt duplex. quidaꝫ
eſt vniuerſalis: qui totum corpus euacuat: qui etiaꝫ debet
fieri tpe vniuerſali: vt vere aut autūno: ⁊ de tali vomitu ⁊
vniuerſaliter euomitatióe precepit damaſcenᵘ in ſuis affo.
ꝙ per aliquot dies ante purgationé humores cómouédi
ſunt ⁊ diſſoluédi medicina cibali ⁊ cibo medicinali: vt ꝑ
parétur ad exitū: ⁊ poſtea cū abſtinétia ꝑcedétis diei pur
gandi ſunt: ⁊ de hᵃ euacuatióe per vomitū facta itellexit
Ariſt. niſi ſtóachus fuerit nimis ſenſibilis ⁊ medicina for
tis vt elleborus. Cum eni ſuperfluitates multe tali vomi
tu euanᷓ a toto: ſi cibis cum h̄ eēt repletū ⁊ potibus: pꝛicu
lū poſſet ſuffocationis imminere. Eſt ⁊ alius vomitus ꝑticu
laris factus ſolū ad euandum qḋ eſt in ſtomacho ⁊ tépo
re ꝑpericuli: vt ſemel aut bis in méſe ſicut ꝑcepit Hypo. ⁊ de
tali loquitur Almanſor ⁊ Auic. vt apparet inuenti.

¶ Problema. viij. Antiqua.

PRopť qd laborioſius brachio ſu
pvacue ꝑijcere: q̄ꝫ lapidantem?
Aut q: ſpaſmoſius qdé eſt p va
cuū: non eni fulciť ad nihil quem
admodū tenés telū in manu: ſimiliter auté
huic ⁊ athleta ad inſtruméta ſaliendi: ⁊ cur
rens mouens ad manus propter quod hic
quidem magis ſaltat habés q̄ꝫ non habés
inſtrumenta ſaliendi: hic auté velocius cur
rit mouens q̄ꝫ non mouens. Noua.

¶ Cur laborioſius brachio eſt inané iactaſſe
manū q̄ꝫ cū latere? An ꝙ inani iactura bra
chiū q̄ſi ɔuelliť vehemétᵘ. Nulla eni in re
nitiť queádmodū cuꝫ mittit miſſili obdito
fulcire ſe pót. Huic prime ſaltás quoqꝫ pó
diſculis ſuſceptis innititur. Et q currit manᵘ
obquatiés ſe ſuſtétat. Quáobré ille plus ꝑ
ſilit lateres tenés q̄ꝫ nó tenés. hic velocius
currit manᵘ obq̄tiens q̄ꝫ non obquatiens.
¶ Quare moleſtius eſt manum ducere p aereꝫ ac ſi aliqd
ꝑijceret conatu cum nihil ꝑiciat: aut modicum ⁊ leue ſit
quod ꝑicitur q̄ꝫ ſi ꝑiceret graue aliquid manus ipleti
uti: vt ſi lapidé ſufficiétéꝫ ꝑijciat. ¶ Nota ꝙ ſi aliquis
debet ꝑijcere bñ ⁊ longe: opꝫ illud qḋ ꝑijciť non eē leue ⁊
modicum nimis: cui ꝑijciens nó poſſit inniti: neqꝫ etiá de
bet eē tantū: ⁊ ſic póderoſum vt manū aggrauet ⁊ ꝑijcié
tis vꝛtuté. ¶ Deinde. (Aut q:) Soluit dicens: ꝑ ideo eſſe
qm̄ hᵃ iacé qḋ ſit manu exñte vacua eſt ſpaſmoſius: q̄ꝫ ſi
eēt plena: debilitans ⁊ diſſolués virtuté ꝑijcientis ad mo
dū: quo ſpaſmus ɔ̄hit mébrorū ipediés motum: ſit enim
ꝑiectio p vacuū in q̄ nihil eſt cui poſſit inniti: ſic portás ia
culū in manu innitiť ei: ⁊ ideo videmᵘ curſores eē portátes.
¶ Deinde. (Silr aūt.) Declarat 2ᵒ in motibᵘ aliarū ꝑtiū
dicens: ꝙ eodé mó athleta vt ludés pedibᵘ agilis valde ſe
hꝫ ad inſtrᷓa ſaliédi q ſunt lapides dicti ſaltatoriꝫ. Et ſimi
liter currés moués ſe ſm̄ manᵘ fulciédo illis ſeipm̄ p aereꝫ
melius ⁊ citius currit q̄ꝫ ſi nó moueat: innitiť .n. motui illa
rū: pp qḋ videmᵘ ꝙ i qbuſdá aialibᵘ vt canibᵘ abſciſſis cau
dis nó ineſſe adeo directe ⁊ velociť currere: ſic ꝑus: in libᵒ *Nota dictuꝫ mirabile.*
etiá de ꝑceſſu aialiū ſic dic: ptes hñt quádá ɔ̄ reſiſtétiam
adiuice: vt in deflexióibus: pp qḋ pentatoli ſaltát plures
hñtes ſaltatorios lapides q̄ꝫ nó hñtes: ⁊ curréntes velocius
currūt iuxta mouétes manᵘ: ſit .n. q̄dá ɔ̄ reſiſtétia ad ma
nus ⁊ corpus. ꝙ vero in hoc ꝑblemate nomine manᵘ de
notatur eſt totum qḋ ab humero inferius continetur.

¶ Problema. ix. Antiqua.

PRopter qd velox curſus ⁊ in ho
mine ⁊ in alijs aialibᵘ morbida fa
cit q̄ ſūt circa caput. Siqdé oino
curſus vꝫ euellere deorſum ſuper
fluitates: queádmodū ambulatio pp quod
ingroſſantur crura multi ambulátes: q: ad
inferiora redeunt deſuper ⁊ nutrimentuꝫ ⁊
ſuperfluitates: motus qdeꝫ idem facit: ſed
velox propter contentioné ⁊ nó reſpiratio
né calefacit caput ⁊ venas inflat que ſunt in
ipſo ⁊ attractiuas exteriorum facit potentia
rū vt frigoris ⁊ caloris: ⁊ coruꝫ que ſunt in
pectore: quibus egredientibus egrotare lo
cum neceſſarium eſt. Noua.

¶ Quá ob cām curſus velox tam in homi
num genere q̄ꝫ in ceterorum animantiū fa
cit vt capita a morbo tétentur: quáquá cur
ſus vnuſquiſqꝫ detrahere ad ima genus oé
excremétoruꝫ putatur. vt ambulatio: q̄ pro
pter crura eoꝝ implentur. qui nimiū ambu
lát: qm̄ de parte ſuperiore ad imam labitur
⁊ alimentū omne ⁊ excrementū. An motus
quidem vbi agere idem pót. Verū motus
velox cum vires intendit ⁊ ſpiritum retinet

capit' ꝯcaleſacit: eiuſq; venas nimiꝝ inflat ⁊ attrahētes redit facultatis externe vt frigoris ⁊ caloris. adde q̄ i pectore ꝯtinent. nā ea q̄q; attrahi reſorberiq; idē credēdū ē. Quibus reb⁹ admiſſis locū egrotare illū neceē.

¶ Quare eſt ꝙ curſus ⁊ mot⁹ velox ⁊ ſubit⁹ in hoīe ⁊ ſiſti aliīs aīalib⁹ ꝯſtituit morbidas ⁊ debiles ptes q̄ ſunt circa caput: ⁊ maxie oculos: ⁊ pp hoc vidēm⁹ curſores ⁊ equos velociter p̄ alīs aīalibus q̄b⁹ vtimur currētes morbidos oculos ⁊ dbiles hr̄e. Fortaſſis ⁊ q̄s ſic hāc lrāʒ exponet: q̄re ē ꝙ qñ fit curſus i hoīe velox pedib⁹ ſuis: ⁊ i aīalib⁹ aliīs ſilr: vt qñ egtat currēdo in eq̄s vel dromedarīs: q̄ ſūt q̄dā camelloꝝ velociſſimi: ⁊ huc forte itelſm traberet ex. 13. problemate vbi hoc pticulariter repetit. ¶ Deinde. (Si quis oino.) Arguit i ꝯriū q̄ſiti dicēs: ſi vr̄ hoc debere eē ꝙ ex curſu ptes capitis ledant: eo ꝙ curſus cū ſit mot⁹ q̄dā habet euellere ⁊ educere ſupfluitates nociuas a ptib⁹ ſuperiorib⁹ ad iferiores: ſicut ⁊ ābulatio. q̄re vr̄ magis pdeſſe q̄ nocere. Et vlteri⁹ īſert correlariū approbatiuū ſui dicti dicēs: ⁊ iō vidēm⁹ ꝙ pl̄imis ābulātiū lōgū iter iflant crura: qō accidit eo ꝙ nutrimētū ⁊ ſupfluitates deſcēdūt ex ptib⁹ ſuperiorib⁹ ad inferiora: vñ varices ⁊ elefantia crurib⁹ ꝯtingūt hmōi nō paꝝ. ¶ Deīde. (Motus q̄dē.) Soluit. ⁊ dicit ꝙ mot⁹ hoc qō nup dcm̄ ē opat: ⁊ ēt aliqd aliō opat: quaſi dicēs mot⁹ ē duplex. q̄dā ē ꝑueniēs q̄ſi ad vltimū i velocitate acuitate ⁊ lōgitudie: ⁊ talis morbida facit q̄ ſūt circa caput. Eſt ⁊ ali⁹ nō ꝑueniens ad hāc vltimitatē ⁊ exceſſū i tm̄ ⁊ hic mouet ſupfluitates ex ſupiorib⁹ ad iferiora: de quo motiuū ſuit in ꝯriū: ⁊ hoc eſt qō dicit ꝙ curſus velox pp retētionē ⁊ ꝓhibitionē euaporationis fumoſitatuʒ ad caput ex toto corpore eleuataꝝ caput calefacit: ita ꝙ iflat ⁊ tumidas reddit venas ⁊ arterias q̄ ſunt in eo: ⁊ pp hoc reddit eas attractiuas ꝟtutū exiſtentiū in exteriori continētiūos aere: ſicut ē frigus ⁊ calor. pori. n. pp caliditatē ſunt aperti: vt de facili poſſit aer ſubingredi calidus ⁊ frigidus ⁊ ſimiliter virtute calidi attrahit fumos ⁊ vapores humidorum que ſunt in pectore: quibus poſtea egredientibus ⁊ reuertētibus extra. ſ. calore ⁊ frigore vel vaporibus frigidis prius receptis neceſſe eſt caput egrotare: eo ꝙ illis receptis cerebrum ⁊ ora ipſius vt oculi maxime debilitantur. Iterum cum egrediuntur aſſociatur ſibi calidū innati ⁊ humidum radicale eo modo: ſicut dictū eſt in 3⁹ problemate quarte particule oculos coeūtib⁹ ⁊ eunuchis debilitari cū humido ſpermatico calor nature ⁊ humidū ſociet: ⁊ hui⁹ q̄dē ꝓblematis cā adhuc pfecti⁹ apparebit. 13. ⁊. 17. caplo.

¶ Problema. x. Antiqua.

Ropter q̄d laborāt' q̄dā magis i planis q̄ in non planis locis: velocius autē ambulant planaʒ viā q̄ non planā? Aut quia minus laboriosuʒ eſt nō ſp in eadē figura fieri motū: qō accidit i nō plano ꝓceſſu magis: veloci⁹ eni ābulāt: q2 minus extra nām mouent: in plano q̄dē igitur parua eleuatio ⁊ depoſitio ⁊ dēſa eſt: in nō plano autē ecōtrario: eſt aut eleuare extra naturā: violētia eniʒ eſt oīs eleuatio: qō aūt fit p ſingulā violētiā paruum: multum fit per multas. Noua.

¶ Cur locis equalibus q̄ ineq̄libus magis fatigat: ocius āt iter eq̄le q̄ inequale cōficitur? An min⁹ laboris tūc ē cū mot⁹ nō ſp eodē habitu agitur: qō ingreſſu eq̄li potius fit: ocius eni igredimur vbi min⁹ ꝯ naturā mouemur. Ergo p locuʒ equalē parce atq; frequēter ⁊ ponit ⁊ atollitur: p inequalē āt ꝯ. At qui ratio attollendi cōtra naturā eſt. Ui nāq; omnē attollendi vſum exequimur: qō autem per ſingulos gradus paulum redditur id multum per multos demuʒ exultat.

¶ Quare eſt ꝙ ambulātes plus fatigant ābulando p loca dīutius plana q̄ p nō plana: vt p monticuloſa. Et q̄re ſilr veloci⁹ ābulāt p plana q̄ p nō plana ⁊ plus in eodem tpe. ¶ Deīde. (Aut q2.) Soluit. ⁊ p̊ ad pmā partē q̄ſiti ⁊ dicit iō, eē: qm̄ nō ſemp pmanere mēbra ſm motū in eadeʒ figuratiōe min⁹ eſt laborioſiꝝ: ⁊ hoc ꝯtigit magis in ambulatiōe q̄ fit p loca nō plana. ¶ Deīde. (Veloci⁹.) Soluit ad ſcōaʒ ptē q̄ſiti: ⁊ p̊ dicit ꝙ p plana velocior fit motus ambulatiōis q̄ p nō plana: eo ꝙ ābulātis p loca plana mi⁹ mouentur extra nām: vt ꝯ mobilis inclinationē: ⁊ hoc declarat: qm̄ in plano eſt modica eleuatio paruū vt pedum ⁊ depoſitio: ⁊ eſt cū hoc ſpiſſa. Et iō vidēm⁹ curſores trotādo modicū ⁊ ſepe pedes eleuare: ne paſſib⁹ fatigent lōgioribus: ſʒ p nō plana eſt ecōuerſo: q2 mlta ē eleuatio ⁊ depoſitio ⁊ rara ſeu ampla: ſed eleuare oē eſt extra naturam: magis igitur leuare magis extra naturaꝫ: eo ꝙ omnis eleuatio eſt p̄ter nām mobilis: cū illud ſit graue nātr p̄tēdo deorſum tēdere. Vñ dcm̄ eſt in. 28. ꝓblemate ſcōe pticule: ꝙ nā calidi q̄ ducit nos ad ſupiora laborat. ¶ Deīde. (Qō aūt.) Hic 3⁹ remouet cauillationē q2 aliqs diceret iſta deuatio ꝯ nām q̄ ē in vna eleuatiōe vl ēt plib⁹ ē modica valde: ita ꝙ nō ē curādū: nō. n. pōt laborē cāre: ⁊ iō hoc remouēs dicit: ꝙ id violētū ⁊ laboris qō accidit i eleuatiōe vna violēta: ⁊ ſi ſit modicū: tn̄ in plib⁹ ⁊ pl̄ibus eleuatiōib⁹ violētis iteratis qō idē ꝯſurgit erit violētū grāde: pp qō nō oʒ deſpicere puos exceſſus: ſi. n. eoꝝ nō ſentiant nocumenta in pn̄ti: p multiplicationē ſentient: ⁊ iō Gal. in fine ſmī de alimētis p̄cipit oīa ſemia q̄b⁹ vtimur bn̄ mūdari a nociuis ⁊ hoc ē igit nō negligere pura facere oīa ad eiuꝫ ꝑparāda ſemina: cognoſcētes quā ⁊ ſi illud qō p ſingulos dies nocumētū nō ſentiat pp puitateʒ: tn̄ qō ꝯgregat ex ipſis tpe multo mai⁹ fit aliqñ: ⁊ pp hoc p̄cipit Aui. p can. ſen 3⁹: ne q̄s mala cibaria in cōſuetudinē adducat: ⁊ repetitur hoc capitulum in. 23. problemate.

¶ Problema. xi. Antiqua.

Ropter q̄d ſup plāis laborioſius iacere ꝯcauis ē? Aut pp idē ⁊ curua planis: in vnū nāq; locū collecta grauitas i ſede: aut iclinatiōe repſſione facit laborē: curuū ꝟo recto: h̄ autem cōcauo magis tale eſt: corpus eniʒ noſtrum magis circūferēs q̄ rectum: talibus aūt in plus tāgit cōcaua q̄ plana: pp eadeʒ autem ⁊ cedentia non cedentibus minus laborioſa ſunt ⁊ iacere ⁊ ſedere. Noua.

¶ Cur in planis laborioſius accubam⁹ q̄ i cōcauis? An eadē ratio eſt cur etiā incōuexis laborioſius q̄ planis. Cū eniʒ pondus corporis ſe eūdē in locū in ſedendo accubandoue colligit facit p afflictationeʒ vt la

borēt. In curuū igiť ꝙ̄ rectū.idcꝫ ꝙ̄ ꝯcauū magis tale ſe exhibet.nr̄m eteni corpus in orbē ſe colligit poti⁹ ꝙ̄ dirigat in ꝓceſſum. Que āt eiuſmodi ſūt hec ꝑ plura attingunť a concauis ꝙ̄ a planis.his eiſdēz de cauſis ēt fit vt que cedūt minus ꝙ̄ dura ⁊ reniten tia fatigent: ⁊ in accubādo ⁊ in ſedendo.

¶ Quare eſt ꝙ accubitus factus ſup corpora planaꝝ ſuꝑficierū eſt laborioſior:magis naturā moleſtans ꝙ̄ ſi fuerit ſup corpora concauarū ⁊ profundaꝝ ſuperficieꝝ. ¶ Deinde. (Aut pp.) Soluit: ⁊ primo aſſignat vnā cām penes ſimile ſumptaꝫ: ⁊ dicit ꝙ illud contingit ex ſimili cā quare etiaꝫ laborioſius eſt iacere ſuper corpora curuaꝝ ſuperficieruꝫ ꝙ̄ planarū:eo ꝙ totū corporis pondus in tali ſede ⁊ vniuerſaliter in eo cui innitiť adunať i vno loco velut in puncto fiat contactus:vnde ⁊ carnes atteruntur:ex quo leditur natura:maxime cuꝫ illic poſſit etiā ſomno quietari.

Superficies triplex.

¶ Notandū ꝙ triplex eſt ſuperficies quedaꝫ eſt plana cuius partes equaliter iacent porrecte:in corporibus planis extenſis reperta. Eſt ⁊ alia cōcaua vel ꝓfunda que eſt interior ſuperficies corpoꝝ tendentium ad ſpericitateꝫ. Quedam eſt curua ſeu conuexa que predictis corporibus ineſt ſm̄ partē exteriorem protenſa: ⁊ ſuper hāc corpus noſtruꝫ inſiſtens maxime laborat cū nō fiat ſuperficieꝝ duaꝝ contactus niſi in puncto:eo ꝙ corporis noſtri ſuꝑficies eſt ēt curua. Jacere aūt ſuper planarū ſuperficierū corpora minus laborioꝝ eſt:ſuper corpora vero cōcauaꝝ minime cū ⁊ vndiqꝫ fiat contactus ⁊ circūdetur corpus a ſuperficieb⁹ ꝯcauis velut a veſte: ⁊ hoc ē qḋ dicit ſcḋo. ¶ Deide. (Aut inclinatiōe.) Manifeſtat dicēs ꝙ in accubitu corpus plane ſuꝑficiei cāt laborē ⁊ anguſtiā in corpus noſtrū in reclinatione ſeu accubitu pp compreſſionē:eo ꝙ fiat contact⁹ ⁊ fulcimentuꝫ corporis ſup corpus i loco modico:qḋ ſubiungitur:qꝛ corpus cōuexe ſuperficiei cauſat laborē corpori recte ſeu plane ſuꝑficiei pp eandē cām:pp qḋ opꝫ in accubitu ſuperficiem ſuperficiei adaptare:vt ſibi per oīa correſpondeat:ita ꝙ contactus ⁊ fulcimentuꝫ corporis ſupra corpus fiat equaliter per omne: ⁊ tunc corpus minus laborabit. Et hmōi nature eſt magis corporis concaue ſuperficiei cum circūdet corpus vndiqꝫ: ⁊ hoc ideo : qm̄ corpus noſtrum magis habet figuraꝫ circūferētialem tendētē ad rotūdā colūnalē ꝙ̄ habeat rectaꝫ: ⁊ eſt tñ quodāmodo in medio: ⁊ in talib⁹ corporib⁹ ſic figuratis amplior fit contactus a corpore concaue ſuperficiei ꝙ̄ a corpore plane: ⁊ iō minor accidit vt dictū eſt ſepe labor:pp qḋ ⁊ quaſdam ſedes ⁊ lectos ēt conanť figurare ſm̄ corporis nr̄i figurationem. ¶ Deinde. (Propter eādē.) Infert 3⁹. correlariuꝫ.d. ꝙ pp excellentiā ⁊ ꝓportionē hāc quā hꝫ corpus ꝯcaue ſuꝑficiei ad corp⁹ plane ⁊ ꝯuexe ꝑ relationē ad corpus noſtrum iacere ⁊ ſedere minus fatigant in corporibus ēt nō cedētib⁹ factis cōcauaꝝ ſuperficieꝝ ꝙ̄ aliaꝝ duarū. dicit aūt nō cedētibus:quia ſi corpus cui innitiť corpus nr̄m cederet vt lectus mollis:ſtatim acquireret figurationē ⁊ cōſimilē ſuperficiē noſtri corporis ſua corrupta: ⁊ ille vr̄ mihi iſtius capituli multum ſecretus intellectus.

¶ Problema. xij. Antiqua.

PRopter qḋ breues greſſus laborioſi ſūt? Aut qꝛ ineq̄les ſunt:multotiēs eni ſtare faciūt : ex cōtrario autē in contrariū denſe tranſmutare laborioſum eſt:cōſuetudinem eniꝫ neuter facit:qḋ eſt in laborioſū vtriſqꝫ ſimul nō cōtingit cōſuetudinem fieri. Noua.

¶ Cur breues deābulatiōes fatigationē mouere amplius ſoleant? An qꝛ euariant incōpteqꝫ ſunt.faciunt enim vt ſepe ſubſiſtatur. de contrario anteꝫ in contrarium frequēter mutari laborioſuꝫ ē. Neutri nāqꝫ aſſueſcere ſinit ꝙ qdē aſſueſcendi rō vacat fatigatione: vtriqꝫ auteꝫ ſimul vt aſſueſcas fieri nō pōt.

¶ Quare eſt ꝙ ambulatiōes breues fatigāt ꝓpo:nō aliter plus lōgis. Scias ꝙ ꝑ breues nō itelligo breuitatem rōne ſpatij pambulati:ſꝫ rōne modi ambulādi potius:vt ꝙ mō aſſit ſtare poſtea paulati ābulare:ſicut appet i ꝓceſſibus ⁊ locutiōibus q̄s habēt iterdū in ābulationib⁹. ¶ Deinde, (At qꝛ.) Soluit dicēs.p̄io iō eē qm̄ tales ābulatiōes cāt ineq̄litatē ⁊ iordinationē imēſaꝫ in motū: ⁊ ꝑ ꝯñs i corpus nā ſepe accidit ſtare motū corrūpēdo: ⁊ ſepe motū icipere: ⁊ ſic ſemp trāſmutať corpus deicepe: ⁊ crebre ex vno ꝯ̄rio rū in aliud:vt extet in motū aut ecōuerſo ſitualiter trāſmutari eſt laborē afferēs:quare ⁊c. ¶ Deide. (Cōſuetudinē.) Hic 2⁹ remouet dubitationē qꝛ crederet aliqs ꝙ ex multotiens trāſmutari ex vno in aliud:corpori acqrereť q̄dā nālitas ex cōſuetudine iducta pp qḋ tale non ſit laborioſum. hoc remouet dicēs ꝙ trāſmutare qḋ ē in laborioſuꝫ aliqḋ in neutro cauſat ꝯſuetudineꝫ:neqꝫ.ſ.in ſtare neqꝫ in mouere:cū ſint ꝯtraria: ⁊ īpoſſibile eſt ꝙ qs eodē mō ſimul tēpore faciat ſibi ꝯſueta duo ꝯ̄ria ⁊ variata:cū ꝓpter permutationē ex vno ꝯ̄rio in aliud mēbra ſemp ſint in noua ſuſceptione. ¶ Notādū eſt ꝙ nō ꝓpterea huiuſmodi actus eſt illaborioſus:eo ꝙ ſit quies poſt motū aut econuerſo: ⁊ eo ꝙ mēbra mutēt figurationē ſicut dicebať in p̄io ꝓblemate imo magis eſt laborioſus ꝙ̄ ſi alteꝝ adeſſet tm̄ eo ꝙ iducitur ſubita mutatio in nām. ⁊ pp hoc etiā mutatio figurationis mēbroꝝ cū multotiēs occurrat ipſis nō pauſatis ledit ampli⁹: ⁊ nō ꝯfert:nō eni pp talē figurationem ſubleuatur onus corporis:ſicut ſubleuatur in ambulatione nunc per monticuloſa nunc per valloſa facta.

¶ Problema. xiij. Antiqua.

PRopter qḋ q ſup equis currunt quāto magis currit equ⁹ tāto magis lachrymanť oculi? Utruꝫ qꝛ frigidior ē ſemp occurrēs aer quāto magis vtiqꝫ minori tpe tāgit corpus:qḋ nudis currētib⁹ accidit: frig⁹ āt lachrymas facit. Aut ꝑ ꝯ̄riū:eteni calꝫ facit lachrymas: vt ſolis:mot⁹ aūt caliditatē facit:aut pp ictū q eſt ab aere:queadmodū.n.venti q ex oppoſito flant turbāt oculos:ita aer icidēs quāto vtiqꝫ velocius agit:tāto magis facit pcuſſionem mollem. Noua.

¶ Cur q equo vehuntur quo lōgi⁹ equus decurrerit eo magis emitteť lachrymas ſolēt? Utrū qm̄ aer q ſe obiectat ſubinde eo frigidior ē:quo min⁹ temporis corp⁹ attigerit : qḋ his ēt euēit q curſuꝫ nudo corpore agūt:frigus āt mouere lachrymā pt? An ꝯ̄res eni calida lachrymā ciet velut ſol. Motus āt nimiꝫ calorē efficere poteſt. An pp ictuꝫ illatū

ab aere illud accidit. Quo enim venti aduerſi oculos pturbant: ſic aer occurſans eo magis ferire poteſt quo equus velocius agitat.

℃ Quare ē q̄ q̄n aliqui currūt in equis vl' ēt ī alijs aīalib⁹ agiliter currētib⁹: quāto magis currit equus vel aīal equitatū tāto magis ex ocul' lachrȳme ſtillāt. ℃ Deīde. (Utrū q̄.) Soluit: ⁊ aſſignat tres cāe dicēs p̄rioꝛē eſſe: q̄2 aer ip̄ occurrit frigidioꝛ corpoꝛi quāto magis minoꝛi tp̄e tangit corp⁹: eo q̄ nō pōt irritari ſic ſubito vel immutari ⁊ calefieri a corpe: ⁊ iō fere oīs vētus ſentit' frigidus: ⁊ maxie aerē ſubito ipellēs: qd̄ apparet in nudis currētib⁹: vel modicū ſuple ſe veſtitos habētibus. talib⁹ .n. accidit īfrigidari cū īmediate aer inalteratus occurrat: qd̄ nō accidit currētib⁹ ſufficiēter veſtitis: ſic igit' currētes īfrigidant': ⁊ ita frigus erit id qd̄ lachrymas cāt: cerebrū ꝯſtrigēdo: ex qua ꝯſtrictiōe humiditas ſubtilis circa cerebrū mota ðclinat ad partes ðbiliores vt ad āgulos oculoꝝ. ℃ Deīde. (Aut p̄.) Aſſignat aliā cāz huic ꝯ̄riā: q̄ tacta fuit in .9. p̄blemate: ⁊ dicit q̄ ē alia cā ꝯ̄ria p̄dicte: ⁊ pp̄ hoc dictū ē prius vtrū: illa eñ ſumebat' ab operatiōe frigidi: hec aūt ſumit' ab operatiōe calidi. Et eſt q̄ calidū cāt lachrymas: ſicut ⁊ frigidū: puta ſol q eſt calidus effectiue ⁊ maxie cū q̄s ip̄ſuz nō obtenebratū intuet' diu: eo q̄ oculū debilitat humiditates ſubtiliat: ⁊ poros aperit: ſic igit' calidū cauſat lachrymas: ſed motus inducit caliditatē pp̄ partiū cōfricationem: ex qua ſpūs caleſcunt: quare ⁊c. Mouet eñ fumos a partibus īferioꝛibus ad ſuperioꝛes ⁊ humiditates diquat: vt apparuit etiā prius in .9. caplo. ℃ Notādū q̄ nō eſt incōueniēs eūdē effectū a cauſis oppoſitis cāri: dūmodo p̄ accidens ⁊ nō p̄ ſe hoc fiat: eo q̄ ꝯ̄rioꝝ effectuū ꝯ̄rie ſūt cāe: nūc autē calidū ⁊ frigidū vident' p̄ accidēs lachrymas cāre: q̄m frigidū ꝯſtringēdo ⁊ exprimēdo lachrymas ex oculis cogit effluere: calidū āt liquādo aperiēdo ⁊ attrahēdo debilitat p̄ ſe magis ꝯ̄trauiā. ℃ Deīde. (Aut pp̄.) Aſſignat ſcdāz cāz dicēs hoc etiā cōtingere p̄pter pcuſſionē cauſataz ab aere velociter ⁊ foꝛtiter moto in oculos ⁊ totā faciem: q in oculis vel in angulis oculoꝝ p̄pter cōcauitatē gyrationem reflexiuā accipit: qd̄ declarat: q̄2 ſicut venti ſubito ex oppoſito faciei noſtre moti in nos ledūt oculos: cū ſint p̄tes ō faciliū paſſibiles: ita ⁊ aer frigidus ſubito occurrēs oculis currentis in equo operat' ad fluxū lachrymarū: qui quidem quāto velocius currit tāto magis inducitur percuſſio rei mollis vt aeris: eſt enim aer in ſubſtantia ſua mollis ⁊ ceſſibilis valde: tñ p̄pter vehementes condēſationē quā accipit ex diuiſione ſubito facta ex motus velocitate cogitur condenſari: qui condenſatus q̄uis ſuauis percuſſionem ledentem adducit in oculis. Uel aliter facit percuſſionem mollē eo q̄ magis mouet lachrymas quib⁹ motis circuitus oculoꝝ reddit' humidus ⁊ mollis. Quidaz tamen ad facilioꝛem intellectuz ſcripſit moleſtioꝛem loco ly molle: ⁊ hoc iterum tangit in .30. problemate.

Idē effectus q̄ñ ab oppoſitis cauſis cauſetur.

℃ Problema. xiiij. Antiqua.

Propter qd̄ alie q̄dez fricate p̄tes carnoſe fiūt: vēter aūt ſubtilis fit? Aut q̄2 nō ſimiliter ſe h̄z vt caro: pp̄ qd̄ ⁊ p̄blema eſt. vniuerſaliter aūt in exercitijs ⁊ laborib⁹ ⁊ maxie attenuat' vēter: cā autē q̄m pinguia calefacta liquant' ⁊ que natura tēſionē habēt magis: cutis āt natura habet tenſionē: ſed pp̄ id qd̄ impinguatur velociſſime ſemp habet aliquā pinguedinem niſi laboꝛet aliqua egritudine: cā aūt huius q̄2 prope nutrimētū ē: q̄m igitur oīno pinguedo nō eſt nālis ſed accidētalis ⁊ nō neceſſariarū eſt p̄tiū: quēadmodū caro ⁊ exterioꝝ motus ⁊ q eſt fricatiōis calefaciētes liq̄facīunt ipſaz: ⁊ nutrimentū ſupabundans diſtribuūt alijs particulis: pp̄ qd̄ ⁊ ſedes q̄dē vētrē ipinguāt: aliud vero coꝛpus ſubtiliāt: motus aūt ⁊ fricatiōes ventrē quidē ſubtiliāt: aliud coꝛp⁹ ingroſſant. Noua.

℃ Cur cetera mēbra cū p̄fricāt' plenioꝛa euadāt: vēter aūt ſoleat extenuari? An p̄frictiōe ptin⁹ vehemētioꝛe extenuat': cū iſ ēt ipleri ſoleat illa fricādi rōne: quā paulatiz āplificādo admouem⁹ ſed nō eque p̄ficit atq̄ caro q̄ de re q̄rit'. Quippe cū oīno i exercitādo laborādoq̄ venter p̄cipue extenuet'. rō igit' q̄ opima oīa ꝯcalefacta liq̄ſcūt: ⁊ ea magis q̄ tēſa ſuapte nā ſūt: vēter aūt cuteus eſt: cutis ꝟo ſua natura tēſionē h̄z: ſʒ .n. q̄ vēter celerrime opimat' iō ⁊ pingue aliq̄d ſp̄ obtinet: niſi moꝛbo laboꝛet. Cui⁹ rei cām dixerim q̄ cibo ex vicino poſitus eſt. Cū igit' oīno pingue res p̄pꝛia nature nō ſit: ſʒ aduētiriū: nec ita neceſſariū vt caro adhereat: iō ⁊ exercitādi ⁊ p̄fricādi agitatio ventrē cōcalefaciēs liquefacit ⁊ macerat: alimētūq̄ qd̄ inde redūdet mēbꝛis ceteris diſpartit: quāobrē ſedile ventrē opimat reliquū coꝛp⁹ extenuat. Motiones ꝟo perfrictioneſq̄ ventrez extenuāt reliquum coꝛpus implent ⁊ augent.

℃ Mouet itaq̄ vnū q̄ſitū dicēs: q̄re eſt q̄ alia mēbꝛa a vētre fricata ⁊ exercitata ipinguant': vēter aūt nō ſed demacrat'. ℃ Deīde. (Aut q̄2) Soluit ⁊ aſſignat p̄ cām ſūptā a nā pinguedinis dicēs: iō eē: q̄m vēter non ſe h̄z eodē mō ad pinguedinē ſicut alia mēbꝛa carnoſa vſq̄ ad cartilaginē ⁊ oſſa: ⁊ iō eſt qd̄ quare vēter ſe h̄z alio mō ad pinguedinē q̄z alia mēbꝛa: ⁊ hoc tetigit Ariſ. motiuū ſui q̄ſiti: q̄ aūt nō ſimplr ſe habeat pʒ: q̄m vlr in exercitijs ſpontaneis ⁊ in laboꝛibus in vita neceſſarijs: p̄ter alias p̄tes vēter h̄z p̄pꝛiū q̄ demacratur potiſſime. ℃ Deīde. (Cā aūt) Cōparata aūt pinguedine vētris ad alias p̄tes carnoſas coꝛpoꝛis p̄ſequit' cām dubitatiōis p̄tacte dicēs cām eē: q̄m pinguia cū caleſiūt liquātur ⁊ diſſoluunt': cū ꝯſtēt vt dcm̄ eſt a frigido: ⁊ ſilr partes que nāliter tendunt' ⁊ ſuper alias partes expandunt': aut etiā inter eas diſtinguunt' ſicut eſt cutis ſpermatica circundās totū ⁊ pāniculoꝝ aliqui: ipſa eñ nāliter extēſa exiſtit ſup totū coꝛp⁹ circūquaq̄: q̄re ⁊c. Cutis aūt ⁊ vlr alia ſicut ipſa h̄ñtia tēſionē: iō cito demacrant': q̄2 ipſis pinguedo ſolū adheret appoſita ⁊ nō ſubingredit' ſubſtātiaz coꝝ: qd̄ nō accidit mēbꝛis non h̄ñtibus tēſionē: ſed lʒ pinguedo cito diſſoluat' ex eis: tñ q̄2 p̄re alijs partib⁹ citiſſime impinguat': ſemp reperit' ſub ipſa pinguedo: dūmodo coꝛpus nō egrotet aliqua egritudine conſumptiua ſicut eſt fe. acuta ethica ⁊ h̄ȷ: in quibus nō ſolū pinguedo diſſoluit' liquata: ſed etiā caro oīno minoꝛat': ⁊ maxime recenter coagulata: ſub cute autē ⁊ vniuerſaliter ſub pāniculis in carnibus latitātibus: adeo generatur pingue

do: qꝛ locus ipſoꝝ eſt ꝓpinquus nutrimento exiſtētis vel virtute ꝛ vnctuoſitati ſanguinis ſicut apparebit: ex q̄ pinguedo conficit. ¶ Notādū ſicut vult Aui. 5. ō aīalibus ꝙ cutis eſt duplex. eſt eniꝫ cutis ſpermatica in qua eſt neruus ꝛ

Cutis duplex

ſenſus: ꝛ iſta eſt illa ſub q̄ eſt piguedo. eſt ꝛ alia huic oīno oppoſita que eſt ſicut quodā accidētale nūc fluens nūc occurrēs ſꝫ diuerſitatē cārū: ſicut apparet in ſcabioſis in quibus talis cutis fere deperdit ꝛ in venenatis euadētib⁹ oīno ꝛ ſub iſta nō cōtinet pinguedo: ꝛ fortaſſis eſt hec de qua dicit Gal. 2. de acc. ꝛ mo. Cutis nō exiſtit ad agendū: ſꝫ ſolūmodo vt operiēda operiat: nā neqꝫ digerit neqꝫ pulſuꝫ neqꝫ anhelitū neqꝫ volūtariū hꝫ motū neqꝫ aliaꝫ facit actionē niſi qꝛ operimētū ē. ¶ Deinde (Qm̄ igit.) Aſſignat ſecūdo aliā cām ſumptā a fine ꝛ indigentia pinguedinis ad nām. Et quis forte ponet ꝙ vna tm̄ aſſignet cā in hoc capitulo: ꝛ ꝙ hic ponat minor rōnis intēte: qđ ꝛ ſi dici poſſit ꝑmū tm̄ artificialius: ꝛ tūc ly igit nō tenebit illatiue ſed proceſſiue potius ꝛ in aut cōuertit: vt dicat ſecūdo alia cā eſt: qm̄ pinguedo totaliter ꝛ ſm oēm modū nō eſt nālis ſicut caro: ſꝫ pot⁹ accidētalis: ē tm̄ de nūero partiū neceſſariarū aliqua neceſſitate: vt ſi ſit accidētalis cuꝫ ſit ad bene eē noſtre nature iuuans ad digeſtionē ſui caliditate. Cuꝫ enim homo inter cetera aīaliuꝫ habuiſſet debiliorē digeſtionē: indiguit pinguedine cōfortante illā: ꝛ iđ ſicut dictū eſt aīs ſibi ſolū fuit zirbus ſup oīa inteſtina expanſus ꝛ nō ſtomacho tm̄ adherēs ſicut alijs. Quidā aūt addiderūt nō cōponētes ipſū cū ly neceſſariarū dicētes pinguedinē nō eſſe de nūero partiū neceſſariarū: cū ſit accidētalis: qđ magis extat expoſitū: ꝛ qꝛ pinguedo nō eſt nālis oīno: ſed accidētalis magis ſeruans rōnem accidētaliū in occurrēdo ꝛ recedēdo iudicat: ex hoc ꝙ nō ſit multa cura ꝛ indigētia nature ad ipſaꝫ. Et iđ motus exteriores ſicut eſt equitatio negociatio ꝛ motus fricationis ꝛ extēſionis ꝛ cōtractiōis cū ſint calefaciētes corpus liquefaciūt pinguedineꝫ ꝛ diſſoluūt: ex quibus motib⁹ nutrimētū copioſum tribuit alijs partibus corporis: quia cū ſint ſolide non liquant per motuꝫ calefacienteꝫ: imo calefacta attrahunt magis ſanguinem. Itē qꝛ materia que frigiditate cōſtabat in pinguedinē liquata calore tranſit in aliaꝝ partiū nutrimentū. Propter qđ medici volētes parua mēbra ingroſſare precipiūt exercitari ꝛ fricari ꝛ leuiter percuti: ſicut apparet a Gal. in q̄rto de inge. ſani. ꝛ ab Aui. 7. quarti. ¶ Nota ꝙ Ariſt. nō dixit ſimplr pinguedinē non eſſe naturalē: ſed addit oīno quaſi dicēs ꝙ ꝑmū ꝛ per oēm modū nō eſt nālis. ¶ Propter qđ ſciendū eſt ꝙ aliquid ad p̄ſens pōt dici tripliciter naturale: aut qꝛ oīno ſit baſis ꝛ pncipiū nature: ꝛ ſic cor ē

Diuerſitas inter medicos ꝛ phos.

naturale ſoluꝫ ſm Ariſto. ſcōm aūt medicos cuꝫ hoc cerebrū ꝛ epar: cū ponāt etiā hec duo pncipia cū illo. Alio mō dicit aliquid naturale eo ꝙ ſit defenſiuū ꝛ cōſeruatiuum prioris nālitatis ꝛ ſine quo nō: ꝛ ſic cetere partes a pinguedine erunt naturales. Tertio modo eo ꝙ ſit de operatiōe nature cū iuuet frequēter ex eo: ꝛ hoc modo pinguedo poteſt dici naturalis: cū faciat ad bene eſſe nature: ꝛ qꝛ nō eſt naturalis ꝑmis duobus modis ideo Ariſt. dicit eā accidētalē: cū aſſit ꝛ abſit p̄ter ſubiecti corruptionē. ¶ Itē notādum eſt gr̄a littere cōis particula nō negatiua carentis: ꝙ neceſſariū vt ſit nūc dicere duplr accipitur: ſicut apparet i q̄nto meta. vno qdeꝫ mō ſine quo res nō pōt eſſe: ꝛ ſic caro neceſſaria eſt nobis ꝛ animalibus pfectis. Alio mō ſumit neceſſariū ſine quo res nō poteſt eſſe perfecte: ꝛ ſic pinguedo eſt nobis neceſſaria ſiue potius iuuatiua ꝛ quibuſdaꝫ pfectis. ¶ Deinde (Propter qđ) Hic ſecūdo infert correlariuꝫ cōprobatiuū eius qđ dictuꝫ eſt dicens: ꝙ pinguedo p motuꝫ ꝛ fricationē liqueſcit: iđ ſedes ꝛ vir quietes quoniā quies ſit in ſede ventrē impinguat: ſed aliud corpus totuꝫ demacrat: eo ꝙ ſanguis non deportat ad loca remota: pp calidū quiete ebetatū: ſed motus ꝛ fricatiōes operant ꝙ qm̄ ventrē demacrāt: ꝛ aliud corp⁹ dē ipinguāt: ꝛ de hoc ē ſermo ſingularis in ꝑmo caplo. ſexte pticule. ¶ Dubitat qm̄ vr̄ velle piguedinē fieri circa cutē: ꝛ cute fore nutrimēto

Dubitatio.

ꝓpinquā: quoꝝ neutrū vr̄: primū qdē: qꝛ dictū ē auctoritate Gal. pinguedinē fieri pp frigiditatē pāniculoꝝ: ſed cutis nō eſt frigida: imo tēperata in vniuerſa ſubſtāna: ſicut vult Gal. in libris cōplexionū: quare ꝛc. Secūdū qm̄ cutis eſt corporis extrema ſuperficies: qđ autē ſic eſt: nō eſt ꝓpe nutrimentū ſed longe: cū fons nutrimenti lateat interius. Unde cutis videt habere locū cōtrariū vētri ō quo dictū eſt in q̄nto caplo ꝙ eſt prope nutrimentū: quare ꝛc. ¶ Dicendū eſt ꝙ circa cutē ſicut dicit phs hꝫ multiplicari pinguedo cū adſint vt apparebit illic ſue cauſe: neqꝫ valet ꝙ dicit cutē eſſe tēperatā: qꝛ hoc dato adhuc remanet alia cā qua vnctuoſuꝫ ſanguinis cōdēſat i pinguedinē. ſ. trāſitus ſanguinis pinguedinis verſus corporis exteriora: pp qđ īfrigidat ab aere exteriori: ꝛ maxīe qꝛ in cute terminātur arterie que motu ſuo per poros ſcđꝫ medicos attrahunt intus aerē frigidū. ¶ Rurſus ſub cute eſt pāniculus dictus mēbrana ſitus inter cutem ꝛ carnē: qui cuꝫ ſit frigidus ꝯſtare facit ſanguinis vnctuoſū in pinguedineꝫ. Uñ noīe cutis Ariſt. ēt hic hunc pāniculū intēdit eo ꝙ cuti ſatis adhereat: neqꝫ valet ꝙ dicebat ſecūdo: locus cutis eſt remotus a nutrimēto ꝛc. Qꝛ licet cutis remota ſit a ſtō vel epate cū meſenterio in quibus ꝯtinet nutrimentū: eſt tamen ꝓpinqua mēbris deſeruiētib⁹ iſtis. ſ. venis ꝛ arterijs deportātibus nutrimentum per totū corpus: admodū eīn quo in ortis ꝓpter irrigatiōes ꝯſtituunt ex lapidibus riuuli: vt aqua decurrat p totū: ita ꝛ ſanguis p venas ꝛ arterias decurrit in corpore ad hoc ordinatas: ſicut ſcribit in. 13. de partibus: ſanguis aūt cū per venas ꝛ arterias puenerit ad cutim: in quā venaꝝ ꝛ arteriaꝝ rami capillares terminantur: nō valens cutē durā ſpermaticā penetrare: reſudat ex orificijs illaꝝ in locū qui eſt inter carnē ꝛ cutē: ꝛ infrigidatur ibidē vt declaratuꝫ eſt: pp qđ in pinguedine cōſtat. Et fortaſſis aliquis iſtam particulaꝫ (cā autē huius ꝛc.) exponet non de cute ſed de ventre: vt concordet ei quod dictum eſt in. 5. capi. quod non oportet vt iam patuit.

¶ Problema. xv. Antiqua.

PRopter qđ ex lōgis ꝛ vehemētibus vijs ꝛ curſib⁹: q̄nto ſtat aliqs in extremitatib⁹ digitoꝝ mouent pedū calcanei ꝛ diuellit dorſū prōpte: aut pp cōtinuitatē ꝛ vehemētiā motus: nō requieſcit i hoīe motus neruorū: toti. n. corpori dn̄atur aīa multotiens: particulis āt nō: qm̄ quodāmodo mouebitur vt cordi ꝛ virge. Cauſa aūt ꝙ ſpūs mult⁹ circa neruos excuritur qui nō ſimul īfrigidat ſtatiꝫ: hic āt mouēs ſicut euellēs motu deorſuꝫ euellit ꝛ lōgiſſimo minime facit dn̄ari: tales aūt ſunt calcanei: vt iratis inferius labiū. Noua.

¶ Cur pacto longo itinere aut curſu ſiqs ſe ſup ſūmos cōſtiterit digitos calces pedum conquatiūtur proniqꝫ deorſum labuntur? An ꝓpter cōtinuatū vehemētēqꝫ motum concitati nerui nondum requieſcunt. Fit enim ſepe vt animus euincere corpus totū poſſit. Mēbra āt ſingula ihibere nō poſſit

vbi ſe quendã in modum cómouere. non
enim coꝛ non penné excitũ reſidere aius'co
gere pót. Ratio aũt rei quã querimus eſt ꝙ
multũ ſpũs circa neruos deuritur: qȯ non
ſimul ac ſubiteteris refrigeſcere pót. Js igiꝭ
ſpũs cóquatiés veluti ſubtrahendo ſuo mo
tu deducit facitqꝫ vt pars remotiſſima mi
nime contineatur. Jtaqꝫ calces tremeſcunt
quéadmoduꝫ imuꝫ labꝛum hoīs iratis.

¶ Quare eſt ꝙ cũ currit quis lõgũ iter curſu vehementi ⁊
longo: poſtea curſu terminato ſi conaꝭ erigi ſup extremi
tates digitoꝝ pedũ: ſicut volés in altũ conſpicere: calcanei
pedũ tremũt ⁊ deoꝛſũ mouenꝭ: ⁊ ió manifeſte trahiꝭ deoꝛ
ſũ coactus manere ſup plãtas pedũ ſnorũ eqliter. ¶ Dein
de (Aut pp) Soluit ⁊ pꝛio aſſignat cãm huius dicés ió eé
qm̃ pp cõtinuũ motũ ⁊ vehementé impꝛeſſum ⁊ velocem
in neruos ⁊ lacertos noſtros ab aia: nó requieſcũt adhuc
a motibus: licet pncipiũ taliũ motuũ vt aia ſit quietata.
¶ Sciẽdũ ſicut vult Gal. in libꝛo de motibus liquidis: ꝙ
mẽbꝛoꝝ quoddã eſt mouẽs tm̃ vt cerebꝛũ: quoddã motũ
tm̃: vt extrema ſicut manus parua: quoddã vero mouẽs
⁊ motũ: ſicut neruus aut lacertus: mouẽꝭ enim a cerebꝛo
vel nucha ⁊ mouet mẽbꝛũ: iſte quidẽ eſt oꝛdo ſcðm cuꝫ in
mouẽtibus oꝛganice. Ariſto. tñ ponit oẽs motus initium
foꝛe a coꝛde: ſic itaqꝫ apparet quo motus poteſt eſſe in ner
uis ſeu lacertis: pꝛincipio motus vt anima cũ inſtrumẽto
pncipali quietato. ¶ Deinde. (Toti enim.) Declarat qȯ
dictuꝫ eſt: pꝛimo oñdit quo talis diuerſitas ſeu inoꝛdina
tio poſſit in coꝛpoꝛe cõtingere: dicens ꝙ aia frequẽter do
minatur toti coꝛpoꝛi in cõi: nó tñ dominaꝭ ſingulis ptib᷒:
vt verbi grã. coꝛdi ⁊ virge: iſte. n. aliqualiter mouenꝭ iam
aia ſedata a mouere ⁊ intellectu nó iubente: coꝛ enim cum
fuerit cõmotũ ex aliqua paſſione vt ira vł timoꝛe aut egri
tudine vt coꝛdis tremoꝛe: mouéꝭ etiam paſſionibus hmõi
quietatis cõtra volũtaté anime: qȯ ſilr accidit in virga ⁊
maxie religioſoꝝ aut in téngine vulue in quibus ineſt mo
tus: aia etiam contrariũ iubente. Cũ Ariſto. in libꝛo de cã
motus aialiũ: dicat motũ pudendi eſſe inuolũtariũ: ⁊ ió vi
demus nũc ꝙ cũ in arteria bꝛachij euenerit ſiſtoles aut dia
ſtoles, vna in arteria virge erũt ſex vel ſepté pp motuꝫ ſibi
inditũ feruoꝛe cõcupiſcentie ſpũtu calido illic cõcurréte.
¶ Notãdũ eſt ſicut vult Ariſt. in libꝛo de cã motus aia
liũ: conſtare aial queadmodũ ciuitaté bene legibus re
ctam: in qua ſi ſemel fuerit oꝛdo ſtabilitatis: non eſt opus
amplius ſeparato monarcho: i ciuitate aũt bene recta ſic
eſt: ꝙ ciues vłr obediunt pncipatui: particulariter tñ con
tingit aliquos trãſgredi ipſius mãdatũ: vt fures ⁊ homici
de: qui ſtatim nó poſſunt a pncipe cogi: cũ ſint nó ptes pol
litice facti. Silr etiã contingit in aialibus ⁊ maxime in hoie
qñ. n. coꝛpus aie recte ſubijcitur: vt ipſi dominéꝭ: diſpoſito
pncipatu coactiuo: ſicut apparet in pmo politicoꝛum: aie
oĩs coꝛpoꝛis obedit particula: aliquando quidé eſt ꝙ aia
coꝛpoꝛi dominaꝭ pncipatu pollitico nó coactiuo: ⁊ in tali
dominio aie aliqua particula coꝛpoꝛis põt interdũ reſiſte
re: ſicut ciuis trãſgrediés pꝛincipatum. ¶ Deinde (Cauſa
aũt) Reddit cãm huius dicens ideo eſſe: qm̃ ſpũs plurim᷒
⁊ caloꝛ miſſus ab anima inflãmanꝭ circa neruos ⁊ muſcu
los qui nó ſimul tépoꝛe ſtatim infrigidanꝭ: ⁊ ſic nó ceſſant
a motu: cũ motus fiat ꝑpter calidũ: cũ aia quietata fuerit
ſe retrahens a mouere: imo hmõi ſpiritus ⁊ caloꝛ adhuc ẽ
mouẽs: ſicut aliquid diuellẽs ⁊ pars cõtrahiꝭ motu coꝛ
deoꝛſum vt pꝛius: cũ erat motus: aut vłr ad aliam quãcũ
qꝫ poſitionis differentiam cõtra inclinationé ⁊ impetum
aie mouẽtis. vñ fit ꝙ diu aia nó poſſit plene tali pti dñari
⁊ ſcðm eius ipetũ mouere: pp ſpũꝫ iflãmatũ i neruo vł mu
ſculo mouẽte illã pté. Propter qȯ fit talis ioꝛdiatio vł ino
bediẽtia ptis alicui᷒ coꝛpis ad aiaꝫ quiqꝫ. ¶ Dém pp qȯ
ſciẽdũ ſicut appet in libꝛo de cã mot᷒ aialiũ: ꝙ opatões ab
aia in coꝛpus ꝑfluẽtes ſunt ſicut de gſie authomatũ mira
biliũ: q̃ qdem ſunt artificiata ſubtili ingenio ꝯſtituta: qb᷒
ineſt ꝙ aliqua pte ipſoꝝ mota: moueꝭ ⁊ alia vſqꝫ ad aliaꝫ
vltimã partẽ: ita ꝙ pꝛima pte vel pꝛio mouẽte mouere ceſ
ſante: adhuc moueꝭ intermedia ⁊ vltima: ſicut eſt videre i
machinis molẽdini ⁊ hoꝛologijs: ſic eqdé aia ſe hꝫ ad coꝛ
pus: qm̃ ipſa pꝛimo mouente vt dicatur coꝛ ⁊ ſpũs ipſius
mouẽtur: qbus motis moueꝭ cerebꝛũ: cuius motu moueꝭ
nucha: qua mota moueꝭ neruus ⁊ muſculus: cui᷒ qdé mo
tu vltimo mouebiꝭ pe extrema mota tm̃ nó mouẽs: itaqꝫ
erit ꝙ motu ſdito in vltia pte q̃ mota é tm̃ ⁊ nó mouẽs: vt
dicaꝭ virga aut calcaneus ſeu labiũ poterit moueri: pnci
pio motiuo pꝛi vt aia qeſcẽte mouere. ¶ Et hoc é qȯ ſub
dit dicẽs ꝙ hꝫ ſũt calcanei: q ſũt ptes pedũ vtroꝛũqꝫ poſte
rioꝛes: qb᷒ pedes firmãꝭ: q qdé mouenꝭ diu ⁊ deoꝛſuꝫ euel
lunꝭ: cũ quis in digitos ſe erigit pp motũ inditũ eis ab aia
pꝛius: ita ꝙ aia nó poteſt eis dominari: ſicut ſagittãs ſagit
te emiſſe. vñ ⁊ calcanei ſicut ſe habẽt in his qui vehemẽti
⁊ longo currunt curſu: ſic ſe hꝫ labiũ inferius etiã in iratis
ipſi enim trahũtur deoꝛſum: ſicut labiũ inferius trahitur
anterius deoꝛſum ⁊ extẽdiꝭ diu ſic remanẽs pp ſpũꝫ fu
renté ei immiſſuꝫ ab aia pꝛius: pp qȯ phiſonomi iudicãt la
bia eminentia habẽtes iracundos ⁊ animoſos exiſtere.

¶ Problema. xvj. Antiqua.

PRopter quid nó vehemẽter cõté
tioſe currẽtes i rhithmo reſpirãt?
Utrũ qꝛ oĩs rhithmus ðtermina
ta moueꝭ mẽſuratiõe. talis aũt é p
equale qȯ currẽtes faciũt: ſimul aũt incipiẽ
tes currere reſpirant: quare reſpiratio p eq̃
le facta pp id quod equali motu menſuraꝭ
rhithmũ facit: aut qꝛ omnis qdé vniuerſali
ter reſpiratio p equale fit: his qui ſcðm nãꝫ
ipſa vtunꝭ ⁊ nó cõtinent. Sedentibus autem
igiꝭ ⁊ currẽtib᷒ moderata exultẽte coꝛpoꝛis
motione: nó manifeſtus rhithmus fit: cõté
tioſe aũt currẽtibus nó cõſequẽte ſenſu mo
tu nó poſſum᷒ cõſpicere anhelit᷒ rhithmũ:
in currẽdo ãt mẽſurate: mẽſurã motus ſenſi
bilé ãhelit᷒ faciés rhithmũ declarat. Noua.
¶ Qua de cã q nó cõcitate admodũ currunt
numeroſe reſpirãt? Utꝝ ꝙ numer᷒ oĩs mẽ
ſurã certo recipit motu: talis ãt mot᷒ eſt q p
eq̃s agiꝭ poꝛtiões quéadmodũ agũt q cur
rũt leuiter: ergo ſil' atqꝫ agere curſuꝫ icepé
rint reſpirãt: ita vt cũ ſpiratio p cõpares vi
ces pp paré metiẽdi motũ reddaꝭ numerũ
ſiue modulationé poſſit ꝯtinuare. An ꝙ oĩs
ſpirãdi rõ cõpari viciſſitudie ꝯfici ſoleat: mȯ
qȝ nó retineat: ſꝫ tenoꝛe trahẽdi a nã deter
minato vtaꝭ igiꝭ cũ ſedemus aut ãbulamus
ꝙ mot᷒ coꝛpoꝛis mediocris é: numerus pa

Anial' ci
uitati
cõparaꝭ

Operatio
nes ab
aia i coꝛ
pus fluẽ
tes que.

laꝫ nõ fieri põt:cũ itẽ curſũ ↄcitale agim⁹ ꝙ ſenſus cõſeq motũ neq̃at nũerũ pcipe reſpi/ rãdi:haud q̃q̃ꝫ valemus.at cũ mediocriter noſipſi concitemus motus ipſi mediocris menſuram modum reſpirandi ſenſibilem preſtans explicare numerum poteſt.

¶ Quare eſt ꝙ currẽtes mẽſurate ꝛ nõ cum ingẽti violẽtia ꝛ conatu anhelitu ſuo quẽ emittũt cãnt rhithmũ q̃ndaꝫ: in quo ordo tenor ꝛ ꝓportio q̃dã cõſonãtie ſentiṫ:qͦ maxime fit i q̃buſdã curſorib⁹ feſtinãtibus:vt maleatores oñdunt. Quid aũt ſit rhithmus ad. 29. pticulã ptinet:vt aũt in pñti eſt dicere. ẽ debita q̃dã ꝓportio ſonoꝝ adinuicẽ r^m acuitatẽ ꝛ grauitatẽ cõcordãtiũ eodẽ ſuato tenore. ¶ Deinde. (Utrũ q꞉.) Soluit ꝛ ꝑ aſſignat cãm ꝓbabilẽ ſũptaꝫ ab equalitate ꝛ mõ anhelitus quẽ habẽt currẽtes:ſcͦo aſſignat aliã ex pte anhelit⁹ vlr. ſecũda ibi. (Aut q꞉ ꝛc.) p͛io facit qͦ dictũ eſt dicẽs ideo eſſe:qm̃ oĩs rhithmus cãtur ex debita cõmẽſuratione ſonorũ:ſicut apparet in illis qui cõterũt giſſum:talis aũt cõmenſuratio eſt illa in qua ſeruaṫ equalitas ꝛ ꝓportio ſilr:quã qdẽ corrẽtes cãnt:q꞉ ſtatim cũ incipiũt currere:ꝛ reſpirare ẽt incipiunt:ꝛ ſic ſp ordinate currẽdo icipiũt vniformiter:pp ꝙ talẽ ordinẽ ꝛ vniformitatẽ i rhithmũ cõſtare faciũt:iſpirãdo.n.ꝛ expirãdo humiditas pulmõis p motũ calefacta ſubtiliaṫ ꝛ in vapores diſſoluiṫ. vñ ꝛ anhelit⁹ iſpiſſaṫ fumoſitas:i cui⁹ qdẽ demũ expulſiõe ṽtute laborãte expulſiua qdã ſon⁹ efficiṫ ordinatus:ſicut appet tpe calido in canib⁹. ¶ Propter qd hic ſonus canib⁹ maxie ſentiṫ alioꝝ aialiũ:aut q꞉ eoꝝ ſunt colla lõga anguſta:ꝛ pectora ſtricta ſũt:ꝛ guloſi plurimũ humiditatis ſupflue circa pulmões colligẽtes:aut pp motuꝫ eoꝝ vehemẽtẽ ꝛ ſepiſſimũ eoꝝ nãliter anhelit⁹ reddiṫ iſpiſſatus. ¶ Deide. (Aut q꞉) Hic ſcͦo q̃rit de cã aſſignata dicẽs:vñ eſt ꝙ reſpiratio eq̃lis ꝛ vniformis rhithmũ cauſat. ¶ Deinde. (Propter id.) Reddit cãm iſtius dicẽs iͦ contingere:qm̃ hmõi reſpiratio cõmẽſuraṫ motu quodã eq̃li ꝓportionato ſm tẽpora equalia. ¶ Deinde. (Aut q꞉) Aſſignat aliã cãm ꝑncipalis queſiti dicẽs aliam cãm eſſe:qm̃ oĩs reſpiratio vt vlr eſt dicere fit ſm equalitatẽ ordinẽ conſeruãdo inceptũ:ꝛ hoc in his qui ipſa nãliter vtuntur: ita ꝙ nõ ſit aliqd detinẽs ſpm̃:qn egrediaṫ libere ꝛ vniformiter vt oꝫ:ſicut accidit īterdũ ſenioſe facere:aut egritudinũ aliqua occupatiõe:vt fe. cauſonica vel ſquinãtia aut aſmate. Et q꞉ ſic ẽ:itaqꝫ ſedẽtes ꝛ currẽtes ẽt curſu mẽſurato valde ꝛ p modicũ ſpaciũ ſeu ãbulãtes nõ cãnt rhithmũ manifeſtũ:eo ꝙ eoꝝ non inflãmanṫ ſpũalia:ſic igiṫ quaſi dicat phs rhithmus nãliter ſe habẽtib⁹ cauſaṫ ex reſpiratiõe:aliquãdo tñ nõ eſt ſenſibilis:ſicut dṙ ſcͦo de aĩa:ꝙ echo ſp vṙ fieri ſed non certus:ſed in currẽtib⁹ vehemẽter cũ conamine grãdi:vt volẽtibus alios ſupare vel fugere non poſſim⁹ ꝑcipere ꝙ cõſtituiṫ in anhelitu rhithmũ:qͦ accidit eo ꝙ in diuerſis ſenſus ꝛ mot⁹ nõ ↄſequunṫ ſeinuicẽ:neqꝫ hi ꝓportionẽ ſeruant:in tãtũ enim motus eoꝝ eſt ſubitus ꝛ inordinatus pp ſpũalium inflãmationẽ:ꝙ auditus illic nullum rhithmũ põt iudicare:cũ non ſeruaṫ ratio rhithmi in talibus:ꝓpter qͦ aliquãdo vt ꝙ prius dicebaṫ cũ non ſit fieri rhithmũ manifeſtũ. hic aũt oĩno fieri nõ ↄtingit: opꝫ dare mediũ iſtorũ vbi rhithmus cauſeṫ:qͦ erit vt dictum eſt prius in currendo tẽperate ꝛ nõ vehementi conamine: ſic eteñ anhelitus cãns ſenſibilẽ cõmẽſurationẽ ꝛ proportionẽ motus cauſabit ꝛ rhithmũ manifeſtũ. Dicit aũt ſenſibilem ad dñiam prioꝝ q inſenſibilẽ cõſtituũt rhithmũ. Dicit aũt mẽſurã ad dñiam ſecũdoꝝ qui pp nõ hr̃e cõmẽſurationẽ nõ cauſabũt rhithmũ. hi aũt tertiũ mediũ rhithmum ꝛ manifeſtum faciunt ꝓpter habere cauſas eius.

Reſpiratio ad qd fiat ꝛ quomõ.

¶ Problema. xvij. Antiqua.

Propter qd in currẽdo vṙ nobis aer vẽtus fieri? Utrũ q꞉ moti pp currere ↄtinuũ corporib⁹ noſtris aerẽ mouemus q eſt vẽtus:pp qͦ nõ videṫ ſolũ:ſed ꝛ ſcͦm veritatẽ aer fit vẽtus:aut q꞉ currẽtes ꝑcutimur aere:hoc aũt accidẽte magis ſenſuꝫ accipimus aeris pp motũ:merito igiṫ ventus videtur fieri:hoc autẽ accidit propter motum. Noua.

¶ Quare inter currẽdũ aer in flatum cõuerti nobis videaṫ? Utrũ qm̃ dũ per curſũ agitamur:aerẽ corporibus noſtris cõtinenteꝫ excitamus:qͦ nõ niſi flatũ mouere ꝑfecto eſt quocirca non ſolũ vṙ:ſed etiaꝫ vero in flatum aer conuertitur. An ꝙ in currẽdo aerẽ ĩpetu noſtro violem⁹:quo facto ſenſu aeris per motũ magis afficiamur. Ergo recte inflatum aer ſe conuertere videatur. Hoc eniꝫ ratione impetus poteſt euenire.

¶ Quare eſt ꝙ cũ currimus velociter maxime vṙ nobis ꝙ aer efficiaṫ vẽtus. ¶ Deide (Utrũ q꞉) Soluit ꝛ p͛io aſſignat cãm ꝓbabilẽ vel ſm opiõnẽ alioꝝ:ꝛ dicit iͦ eſſe: qm̃ qñ mouemur motu vehemẽti vel veloci qͦ eſt currere:mouem⁹ aerẽ ↄtiguũ noſtris corporib⁹ vel aerẽ in ſe ↄtinuũ ꝛ vnũ ſcindimus:q qdẽ motus ꝛ diuiſus appet ꝙ ſit vẽtus: q꞉ eñi aer motũ vehementẽ ꝛ ſubitũ recipit:dandiṫ ꝛ cedit ſm ptẽ p quã cõdẽſaṫ:ipſo ẽt tãdẽ ↄdẽſato vehemẽter refrãgiṫ:ex cui⁹ refractiõe vṙ vẽtus fieri. ¶ Deide (Propter qd.) Mouet aliã dubitationẽ huic ꝓpinquã vt magis appareãt ãdicta. Et p͛io ꝓponit dubitationẽ dicẽs: q̃re eſt ꝙ nõ ſolũ vṙ aerẽ motũ fieri vẽtũ:imo vere aer mot⁹ eſt vẽtus. Et fortaſſis q꞉ vẽtus nõ eſt aer oĩno mot⁹ vt apparebit:q̃re ſic iſtã lr̃aꝫ alter:alr̃ exponat. q̃re ẽ ꝙ vẽtus nõ eſt aer mot⁹ ſcͦm ṽitatẽ:ſꝫ vṙ ſolũ vẽtũ aerẽ eſſe motũ:hoc tñ dicere nõ ſic cõſonũ eſt lr̃e vt ꝑ^m. ¶ Deinde (Aut q꞉) Soluit dicẽs iͦ eſſe. q꞉ dũ vehẽnter currimus ꝑcutimur aere: quo ↄtingẽte:magis ſentim⁹ aerẽ pp motũ ꝛ ꝑcuſſionem quã cãt in nobis:ꝛ q꞉ ſic eſt:nõ imerito vẽt⁹ vṙ fieri aer motus:qͦ quidẽ accidit pp motũ ipſius aeris vehemẽtẽ ꝛ ſubitum. Qͦ eñi cũ aer q̃eſcit nõ ſentiṫ vẽtus oĩno:vṙ ecõtrario fieri:vt cũ moueṫ vẽtus ſit ipſe ſic motus. ¶ Notãduꝫ ſicut pꝫ in ſcͦo metheoroꝝ ꝙ qdã poſuerũt vẽtũ eſſe aerẽ motũ:quã quidẽ poſitionẽ iprobat Ari. ibidẽ:ait.n. aut inconueniẽs eſſe ꝙ aer circũfuſus ꝛ mot⁹ circa ſingula ꝛ vndecũqꝫ dicaṫ vẽtus motus:intẽdẽs talẽ rõnẽ:q꞉ ſicut eſt i fluuijs:ita dꝫ eſſe in vẽtis:cũ vtriſqꝫ inſit ꝓportiõabilis paſſio:ſed ita eſt in fluuijs ꝙ nõ q̃libꝫ aqua fluẽs dṙ fluuius: ẽt ſi ſit magne q̃ꝫtitatis:neqꝫ ẽt q̃litercũqꝫ ſit dṙ fluuius:ſꝫ ſolũ dṙ:cui⁹ ꝑncipiũ eſt a fõte originale:a quo ↄtinue multitudo effluit aque:ſimiliter igiṫ erit in aere moto: ꝙ non oĩs aer motus ꝛ qualitercũqꝫ erit ventus:ſed aer motus a ꝑncipio ꝛ loco determinato ꝛ modo. vnde. 7. cap. nõ aere quolibet moto:neqꝫ quãtocũqꝫ vẽtus erit:ꝛ in confirmationẽ huius talis ſubdiṫ rõ ꝛ eſt:ꝙ illud qͦ ſm nãm ſuaꝫ humidũ eſt:nõ eſt id qͦ eſt ſiccũ naturaliter:ſꝫ aer naturaliter eſt humidus:vt diciṫ ſcͦo de generatione:humiditas eñi ꝑmo ineſt aeri q̃ꝫ acque ꝛ q̃ꝫ aliq̃ qualitatũ:ſed vẽtus eſt ſiccus vt apparet effectu: ꝛ inituum eius exalatio ſicca:ſicut dicit Ariſt. quare ꝛc. Rurſus hoc poſito ꝙ vẽ

Cap. ij. ꝛ alibi.

T. c. 16. ꝛ inde. Per oẽs quatuor libros.

tus ſit aer motus: ſequerenſ inconueniētiā multa: vt ꝙ vēti eēnt cōtinui: ſicut aer eſt ꝯtinu⁹: ⁊ ꝙ oēs vēti eēnt vn⁹ vēt⁹: ſicut aer ē vn⁹. Itē oēs venti ſiſ flarēt: ſi oēs ptes aeris ſiſ mouerenſ: ſed hoc eſt ꝯ ph'm: qui dicit duos vētos cōtrarios nō poſſe ſimul flare: ſic itaqꝫ oñdiſ ex his vētū nō eſſe aerem motū: ita ꝙ rō eius pfecta ſit aer mot⁹ vt voluerūt antiq. Et fortaſſis Seneca in libro nāliū qōnū: ſed vētus eſt aer motus a loco terminato ab exalatiōe calida ⁊ ſicca cauſatus: ⁊ ad hoc ipugnādū vr̄ ire Ari. ſcōo meta. ⁊. 6. topicoꝝ: lꝫ exēplariter magis volēs ꝙ opꝫ ad hoc ꝙ dictuꝫ eſt differētia terminari: nihil tñ ꝓhibet qn aliqualiter poſſit dici ꝙ vētus ſit aer motus: ſicut ēt pōt aliqualiter dici ꝙ fluuius eſt aqua mota: ſicut ēt dr̄ ꝙ ambitioſus eſt qui appetit honorē: hoc tñ nō ſufficit: imo pmo opꝫ gen⁹ differētijs magis determinare ꝯtrahētibus aut qualis vel quāti vbi in quo ſicut dr̄ in eodē. 6. ſic igiſ ſm intellectum hūc etiam pma expoſitio quoquo pōt modo tolerari.

Problema. xviij. Antiqua.

PRopter quid magis currētes ꝙ̄ ābulātes cadūt? Qꝛ magis priuſ ꝙ̄ moueātur eleuant: currere ab ābulare i hoc differet. Noua.

Quāobrē currētes poti⁹ cadimus ꝙ̄ ambulātes? An ꝙ magis ꝙ̄ moueamur atollimus hoc. n. iter curſuꝫ ⁊ ābulationē iterſt.

Quare eſt ꝙ currētes ſepius cadūt ⁊ maxime cū fortiter currūt ꝙ̄ ābulātes. Deīde. (Qꝛ magis) Soluit dicens iō eē: qm̄ currētes priuſꝙ̄ moueanſ ⁊ anteꝙ̄ firerint vnuꝫ pedē eleuāt alterū volētes lōge pedē extendere: pp qō cuꝫ eleuent vnū latus magis altero: frequētius cadūt: ſꝫ ābulātes cū plus nō eleuēt alteꝝ ſenſibiliter quaſi altero: figūt firmiter vnū pedē: anteꝙ̄ motu eleuēt alteꝝ: ⁊ ideo nō cadūt ſicut currētes: ⁊ vlteri⁹ addit: ꝙ iſta vr̄ dr̄ia inter currere ⁊ ābulare: qm̄ currētes priuſꝙ̄ moueanſ: imo ēt priuſꝙ̄ bñ firmēt pedē eleuāt: ābulātes vero ecōtra. Eſt ⁊ alia cā: qm̄ ſi corpus dꝫ erectū pmanere ⁊ currere opꝫ virtutē motiuā ꝙ eſt i lacertis ⁊ frequētiſſime ⁊ velociſſime: ſere etiā in eodē tpe iuncturas relaxare: ⁊ cōtrahere: vt vna qdem partiū eleueſ ⁊ in ante moueaſ relaxare: vt altera vo firmetur ꝯtrahere: hoc aūt laborioſū eſt nāe ⁊ difficile valde: cū ſit īpoſſe duo ꝯria ſiſ facere. Pōt ēt hoc cōtingere. qꝛ in vehemētiſſimo motu cū minimū ſit qeſcēr: mouēs caret pfecte fulcimēto: pp qō cadit: cū oīs mot⁹ imobili alicui innitaſ.

Problema. xix. Antiqua.

PRopter qd aſcēdētes genua dolemus: deſcēdētes āt femora? Aut qꝛ aſcēdētes ſurſuꝫ pꝓjcimus corpus: ⁊ euulſio multa corporis ⁊ a genib⁹: ſit pp qō dolemus genua: in vallibus autē pp id ꝙ deorſuꝫ ferimur crurib⁹: femoribus firmati dolem⁹ ipſa: ſic oē qō extra naturā ſit dolorē ⁊ triſtitiā parat: eſt autē ſꝫ naturā genib⁹ quidē ad anteri⁹ curuatio: femoribus aūt i poſteri⁹: in aſcēſionibus āt genua flectunſ in poſteri⁹: pp id ꝙ velle fulciri: in deſcēdētibus aūt femora in anterius flectuntur: pp id qō noſtrū corpus eſt in anterius ambulans. Noua.

Cur aſcēdētes genib⁹: deſcēdētes femoribus elaborāmus? An qm̄ dū aſcēdim⁹ corpus ſurſuꝫ iactamus diſtēſionēqꝫ corporis genuūqꝫ mouem⁹: ex quo genib⁹ laborādū eſt: ꝓcliuis aūt locis eo femorib⁹ laboraſ ꝙ his ipſis eniri crura ſubmouem⁹: ad hec oē qō pter naturā ſit laborē dolorēqꝫ mouet: ē āt ſꝫ naturā genib⁹ vt añ flectanſ: femorib⁹ āt vt retro a locis accliuis genua retroflectūtur ꝓcliuis aūt femora ante cogūtur: corp⁹ eni ſe pronū propenſumqꝫ ita defertur.

Quare eſt ꝙ qñ aſcendimus in altū vt mōtes arduos: accidit nobis dolor circa genua: vbi os core vnū duob⁹ conīungiſ oſſibus cruris ſub rotula: ſed cū deſcēdimus in infimū: dolor ſit nobis circa femora: que qdeꝫ ſūt a iuncturis anchaꝝ vſqꝫ ad alchatiꝫ vel renū ſpōdiles: vt magis apparebit in. 24. caplo. vbi hoc ꝓblema repetiſ. Deīde (Aut qꝛ.) Soluit ⁊ pmo tāgit cām pme partis qſiti dicēs iō eſſe: qꝛ qñ aſcēdimus nos virtute aīe īpellimus corpus ſurſuꝫ ꝯ inclinationē ei⁹ cū ſit graue: vñ multa euulſio ⁊ diſtractio accidit corpori circa genua: ad quā qdē ſeqſ cōtinuitatis ſolo: ⁊ ſi nō ſit pcepta: pp qō ipſa dolem⁹. Sꝫ qñ deorſū tēdim⁹ quātū ad ſcōaꝫ ptē qſiti: vt ad valles pp id qō ferimur crurib⁹ ab aīa nō pmittente corpus graue deorſum ruere fulcimur femorib⁹ ſerētib⁹ corporis oē pōdus pp qō ipſa dolem⁹. Deīde. (Sic oē.) Hic ſcōo approbat ⁊ declarat cām ſuā dicēs ꝙ vlr oē qō eſt cōtra nām igerit dolorē quo ad corpus magis: ⁊ triſtitiā quo ad aīam: ſicut pꝫ pmo de aīa: lꝫ eni operatio nō ſit niſi cōiuncti: tñ quedā paſſiones pmo inſūt corpori ⁊ p corpus aīe vt dolor ⁊ egritudo: quedā ecōuerſo vt triſtitia ⁊ rō. vnde Aui. in pncipio ſerti nāliū ſomnus ⁊ vigilia ⁊ egritudo ⁊ ſa. ſunt diſpoſitiones corporis: imaginatio vero ⁊ cōcupiſcētia ira ⁊ hꝫ pncipaliter ſunt aīe. Deīde. (Eſt aūt.) Poſita maior ſue rōnis declaraſ in propoſito: ⁊ cū hoc tāgit minorē dicēs ꝙ genua naturaliter habēt curuari ad ptē anteriorē: ita ꝙ cōuexuꝫ curuationis ſit in pte anteriori: ⁊ cōcauū in parte poſteriori. ſicut ſit in pedibus anteriorib⁹ quadrupeduꝫ. Femora vero naturaliter incuruanſ ad partē poſteriorē: ita ꝙ cōuexū ⁊ cōcauū ecōtrario eſt incuruationi genuū: ⁊ eſt ſicut incuruatio crurū auium: ſic itaqꝫ inflexio naturalis nobis genib⁹ ⁊ femorib⁹ eſt oppoſita: ſicut hoc apparet in libro de ꝓgreſſu aīaliū: nūc aūt cōtra naturaꝫ vtriuſqꝫ dictaꝫ: genua primo cū aſcendimus oportet nos flectere ad partē poſterioreꝫ: que naturaliter habēt flecti ad partē anteriorē: qō accidit qꝛ totū corporis pondus in eis fulcitur inuiſum: ſilr cū deſcēdimus femora cōtra nām ſuā incuruanſ in ptē anteriorem: eo ꝙ corpus nr̄m habet motuꝫ ad anteriora: in quo qdē opꝫ femora in anteriora flecti: vt corpus erectū ſup ea teneaſ: caderet. n. niſi fulcireſ in femoribus ad anterius: que qdē variatio figurarū genuū ⁊ femorū accidit pp aliud ⁊ aliud fulcimentū peduꝫ in aſcēdēdo ⁊ deſcendendo: ſic igiſ qꝛ genua ⁊ femora mutant figurationes ſuas naturales inſitas in aſcendendo ⁊ deſcendēdo: labor ⁊ dolor eis fatigatis incurrit: ⁊ hoc quidem problema repetitur. 24. capitulo.

Problema. xx. Antiqua.

PRopter qd qñqꝫ i itinerib⁹ corporis mediū maxime dolemus? Aut qꝛ eſt toti⁹ lōgi ⁊ vni⁹ exiſtētis: fulcito autem medio dolor maxime ſit: propter quod ⁊ cōfringitur maxime exide:

T. cō. 5. ⁊ inde.

Qō contra nām eſt: nocumentum preſtat.

cora autem eſt talis: propter quod ⁊ mediū ipſius dolemus. Noua.

¶ Cur ī itinere media femoris pte potiſſimū fatigari ſolem⁹? An ꝙ lōgi cuiuſqꝫ atqꝫ ↄti/nui ps potiſſimū media laborat: cū. ſ. ſtabilitū firūqꝫ manet: quāobrē hec pcipue rūpif. Femur āt tale eſt: ergo partē potiſſimū mediam eius fatigare merito ſolemus.

¶ Quare eſt ꝙ in itinerādo qñqꝫ dolemus potiſſime circa media coxa. Dicit āt qñqꝫ: qꝛ ſolū accidit in itinere lon/go laborioſo ⁊ maxie illis quoꝝ coxe ſolū magis in arcuꝫ ducte ſūt. ¶ Delde (Aut qꝛ) Soluit dicēs cāꝫ eē qꝛ coxe mediū in corpe hoīs mēſuratū ē mediū vſis longitudinis ⁊ vni⁹ exiſtis ī ipſo: ſm hoc. n. lōgitudo ē ſola in hoīe mediaꝫ pp qḋ corpus fulcitur: in quo accidēte dolor circa ipꝫ cā/bit potiſſime. Et iō īfert correlariū dicēs quare ex tali fulci mēto accidit cōprimi ⁊ cōfringi: ſꝫ talis eſt coxa circa ipſi⁹ mediū: nō mediū ipſi⁹ maxie dolem⁹ nō qdē pp attritionē oſſis coxe: cū ei nō iſit ſēſus: ſꝫ p attritionē muſculoꝝ circa os: ī tali enī motu vehemēter circa ipꝫ ſeinuicē ↄſtringūt.

¶ Problema. xxi. Antiqua.

PRopter qd hūidi velociter preſocanf laborātes ⁊ a caumate? Aut qꝛ calefactū hūidum aer fit: ⁊ vrit magis plus: qñ igit nō pt extrahere pp multitudinē nō fit īfrigidatio: q̄re cito igneſcit ab īnato ⁊ adueniēte calido: pp qḋ ⁊ facti ſudores exercitātib⁹ ſe ⁊ oino laborā/tib⁹: ⁊ ſpūs egreſſus pficiūt: ſegregato nāqꝫ ⁊ attenuato humido ſpūs fit. Noua.

¶ Quā ob cāꝫ q humida ↄſtant natura facile a labore eſtuqꝫ ſtrāgulāf? An ꝙ humor cō/calefactus trāſit in aera: itaqꝫ acrius vrit: ergo cū ob nimietatē facultas ſubmouēdi nō daf refrigeratio nulla ſubſeqf: atqꝫ ita celeriter hō calore inſito ⁊ aduentitio exardeſcit. Quapp ſudor ſpūſqꝫ ſeceſſio eos iuuāt qui ſe exercent: qui deniqꝫ laborib⁹ ſe dederūt. Cuꝫ enim humor diſcernitur atqꝫ extenuaf ſpiritūꝫ inde enaſci neceſſarium eſt.

¶ Quare ē ꝙ hūdi hūiditate vaporoſa calido ↄiūcta: qḋ dico pp multos q laborāt fortiqꝫ exercitio ⁊ aſſiduo ſe mouēt: ī magno feruore eſtatis ſuffocāf citiſſime: ⁊ extinguūf ab incēdio ⁊ inflāmatiōe: ī ſiccis āt aut fridis nō ſic ↄtigit. ¶ Et ſcias ꝙ cōis lr̄a eſt laborāte ⁊ nō laborāte: ⁊ tūc di/caf pſocanf ab icēdio coꝝ aliquo laborāte pp vite neceſſaria: ſicut viſū ē pluries aliquos tpe meo pariſius ī cāpis circa meſſiū collectionē taliter ſuffocari. ¶ Delde (Aut qꝛ) Soluit ⁊ dicit iō eē: qꝛ hūidū euaporabile accubitū circa pulmōes taliū cū caleſit pp motū laboris ⁊ aeris ſubtiliaf ⁊ mutaf ī ſubaꝫ ſimilē aeri: ita ꝙ hūido plurificato p euaporationē magis īflāmat: ⁊ icēdit iteriora: eo ꝙ ſubtile magis ſubitrat: itēꝝ plurificatū maiorē reqrit locū: quo accidēte nā pp multā quātitatē ipſi⁹ cātaꝫ ex vaporatiōe nō pt ipꝫ extra p cannā emittere euētādo cor: īmo inuiſcaf circa pulmonē. vñ nō fit refrigeratio ſpiūꝫ circa cor īflāmatoꝝ pp qḋ refrigeratiōe nō facta: citiſſime corp⁹ īflāmaf a calore īnato non ↄtēpato: ⁊ a caliditate extranea aeris deforis occurrēte hūidū ī vapores reſoluēte. Et lꝫ cor euētef mo/tu arteriaꝝ p poros cutis: hoc tñ p ſe nō eſt ſufficiēs ſꝫ po/tius adiuuās refrigerationē p anhelitū factā: ſic itaqꝫ ī talib⁹ calidū q̄drupliciter occurrit. ſ. calidū īnatū: calidū ag/generatū pp priuationē euētatiōis: ⁊ calidū ↄtinēs: ⁊ calidū ex motu laboris acq̄ſitū: q̄ qdē calida ſil adiūcta extinguūt calidū īnatū: ſicut maior flāma minorē. Ampli⁹ fit valde poſſibile: eo ꝙ circa pulmonē inſūt humiditates plurime: tū ad humectādū ipm ne areſiat ex motu euēta/tiōis ↄtinue: tū qꝛ recipit fumos vaporoſos aſcēdētes ⁊ deſcēdētes: ſicut dicit Aui. 2° pmi: ⁊ iō voluit Iſaac ipm fore flegmatis receptaculū: nūc aūt cū hūiditates tales mutātur in ſubam ſimilē aeri: ſicut dicit ex minori fit plus: ſicut dictū eſt in. 22. cap. ſcḋe pticule. pp qḋ hūiditatib⁹ ī vapores reſolutis: locus cōcauitatis pectoris implef intantū: ꝙ aer vaporoſus ↄſtrictus interius ſic fortis efficif: vt ⁊ motus ceſſet pulmonis: ad qḋ qdē citiſſime ſeqnf mors. ¶ Delde. (Propter qḋ) Hic ſcḋo infert corrclariū declaratiuum pdictorūꝫ dicens: ⁊ ideo qꝛ fiunt ſudores in exercitantib⁹ ſe vſꝫ vniformiter laborantibus ⁊ anhelantibus libere: cōferunt he euacuationes ⁊ per eas ſaluanf a ſuffocatione: ⁊ hoc eſt qꝛ per tales expurgatiōes humidū ſupfluū ſeparaf a loco in quo erat inuiſcatū paulatim: quo ſepato ſubtiliaf ſtātī: ꝙ ſpūs. i. īſpiratio ⁊ reſpiratio pōt libere fieri. ¶ Dubitatur qꝛ non vr̄ quis poſſe a caliditate aeris preſocari: cuꝫ ſm Aui. 2° pmi. q̄ſtūcūqꝫ ſit aer calidus frigidus eſt ſpūum noſtroꝝ cōparatione: qḋ quis experif interius: pp qḋ magis videf inde cōtēperari q̄ꝫ ſuffocari. ¶ Dicendūꝫ ſic eē ſicut dicit phs ppter pdicta: qḋ etiā magis declaratur: vt. n. hec ſuffocatio fiat: opꝫ vt quatuor ↄcurrant. ſ. ꝙ corpus ſit humidū ⁊ pcipue circa pulmonē: ⁊ calidū etiā: ſi enīꝫ eēt humidū ſolū hoc nō fieret: qꝛ nō eēt calidum ↄtinētis humidū illud potens diſſoluere in vaporē: ppter qḋ hoc min⁹ mulieribus accidit: requirif ēt humidū plurimū euaporabile: ⁊ iō minus hoc cōtingit colericis: in qb⁹ humidū eſt minus ⁊ ſubtile magis emittif in ſudores: ⁊ qꝛ frigidas regiōes ībabitātes vt gallici ⁊ anglici ſunt humidiores ⁊ calidiores quodāmō accēte minus frigidas habitantibus: vt Italicis: accidit eos ab incendio eſtatis magis ſuffocari laborātes Italicis. ¶ Ad hoc ēt adiuuat qꝛ Italici meliori ⁊ ordinatiori vtunf vita ⁊ magis ſciunt ſibi pcauere. Sūt ⁊ illoꝝ terre plurimū ↄcaue. in qb⁹ eſtus feruidus pp reflexioneꝫ cauſaf ⁊ radioꝝ: ſed terre italicorum ſunt plane magis ⁊ expanſe: in qbus ēt ſunt arbores plurime: ſub q̄rū vmbra pauſant fatigati: qḋ nō ſic reperitur apud illos. ¶ Tūc ad arg^m dicēdūꝫ ꝙ ſermo Aui. eſt de aere exiſti ſub latitudine nālitatis: hic aūt de quo obijcitur eſt pter nām ⁊ peſtilentialis factus: cū ſit rabioſus ī caliditate. Uel dicendum ꝙ hoc non ſolum accidit rōne caliditatis continentis: imo etiam ratione aliarum vt apparebit caliditateꝫ calido aeris incitatarum. Dubitatio

¶ Problema. xxij. Antiqua.

PRopter qd cōmēſurata corpora laborāt multotiēs ⁊ pmutanf facile? Aut pp idē ſbo: equale eniꝫ cōmēſuratū: equale aūt ſimul paſſibile: ſi igif aliqua doluerit pars: cōfeſtiꝫ cōdolet totū: incōmēſurabile autē ſicut magis depēdens nō cōuertitur ptibus: laborat quideꝫ igitur multotiēs pp hoc: facile autē permutatur: qꝛ oē cōmunicat corpus: in plura autē diſtributa paſſio fit infirmior q̄re facile pmutabilis: icōmēſurabile āt ſicut ñ cōicās

partibus

partib⁹ quidē minus laborat: difficilius aūt
permutat̃: vehemēs enī eſt paſſio. Noua.
¶ Quare corpa que modice conſtāt tēpera/
taqꝫ ſunt ī morbū ſepius īcidunt: ⁊ facilius
curant̃? An vtrūqꝫ eadem de cā euenit: eſt
enī equabile qḋ modicū eſt: qḋ āt equabile
id cōpatibili⁹ eſt. Quāobrē ſi qua eius pars
laborauit protin⁹ toto collaborat: īmodicū
aūt contra: vtpote qḋ ſeiuncti⁹ ſit partiū ſua
rū vicia minus haurit: minuſqꝫ cōſentiens
eſt. Ergo ſepi⁹ in morbuꝫ hac de cauſa inci
dit: facili⁹ auteꝫ curat̃ qm̃ maluꝫ partiū cōe
omniū eſt: eo nāqꝫ debili⁹ redditur quo ſe ī
plura digeſſerit: itaqꝫ curabili⁹ eſt: īmodicū
vero illud: vt qḋ rē cōem cuꝫ partib⁹ nō ha
beat: min⁹ quidē egrotat ſed difficili⁹ curat̃
qm̃ malū vehementius vrget.

¶ Quare eſt ꝙ corpa tēpata egrotāt frequēter: ⁊ q̄re de fa
cili ꝑmutant̃ ab egritudie ī ſanitatē vl̄ q̄re ꝑmutāt̃ de leui
⁊ alterant̃ ab eē ſuo nāli acq̄rētia q̄ſibꝫ diſpōnē. ¶ Dubi
tat̃ vtꝝ ſit dare corp⁹ tēperatū. ⁊ vr̄ ꝙ nō qꝛ iā nō eēt actio
⁊ paſſio ī eo: qꝛ ī oī actiōe ⁊ paſſiōe oporteat vnū eē ꝓdomi
nās: ſic dr̄ ī. 5. meta. ſꝫ h̄ eſt īpoſſibile: qꝛ iā deſineret viuere
⁊ eē. q̄re ⁊c̄. Ampli⁹ ſi ēt eēt: n̄ h̄ret locū neqꝫ motū. nō. n.
eēt rō q̄re magis eēt ī illo loco q̄ꝫ in alio: neqꝫ magis motū
huc q̄ꝫ illuc h̄ret: ſꝫ h̄ eſt īpoſſibile Algazel ī ſua nā. Dicē
dū eſt ⁊ grā hui⁹ ſciēdum ꝙ ꝯplexio eſt duplex: ſicut dicit
Aui. p⁹ ꝑmi. ⁊ medicoꝝ aliq̄. q̄dā ē cōplexio ad pōd⁹ vel ī
vniuerſa ſuba: quedā eſt cōplexio ad iuſtitiā ſiue ad neceſ
ſitatē ⁊ vtilitatē. Cōplexio aūt quo ad pōd⁹ diuidit̃ ī eq̄lē
⁊ ī inequalē. Eq̄lis āt eſt ꝙ q̄litates ⁊ quātitates eoꝝ ſint
eq̄les ī mixto nō ſupantes neqꝫ ſupate: ⁊ ꝙ ex earū confra
ctiōe reſultet vna noua cōplexio ⁊ nā media īter q̄litatem
eoꝝ nō magis declināſ ad vnā q̄litatē q̄ꝫ ad aliā. Quo
ad pōd⁹ ꝯplexio ineq̄lis ē vt q̄ītitates ⁊ q̄litates ſint eq̄les
ſicut ꝓus: ſꝫ cōplexio q̄ ex eis reſultat nō eſt vere media: ſꝫ
declinat ad aliud extremoꝝ ī ꝯrietatib⁹ eoꝝ ſiue ad q̄li
tatē ſimplicē ſiue ad cōpoſitā vt ad calidū ⁊c̄. ſiue ad cali
dū ⁊ ſiccū ⁊c̄. Et neutra iſtarū ꝯplexionū repit̃: ſicut vult
illic Aui. qḋ ⁊ rōnes īducte cōuicūt: ⁊ de tali cōplexiōe di
cit Ga. ī ꝑmo de regi. ſa. ꝙ ſimplex ſanitas ⁊ ꝑfecta q̄ cer
tiſſimā h̄ꝫ eucraſiā vel nūq̄ꝫ fuit ī aīali corpe: vel nūq̄ꝫ fu
it neqꝫ puſillo neqꝫ iſtāti tpe ī ictu oculi ī vnoquoqꝫ mo
mēto alterata nō eodē mō ſe h̄ns: ſꝫ ꝑmutationē ꝑmā ſm̄
etatē ſuſcipit q̄ ſemꝑ ad ſenectutē tēdit ⁊ ſm̄ Aui. nō nāli
uꝫ adminiſtratione. Un̄ Haly. ī teg. tracta. ſignoꝝ corpus
qḋ eſt ī meliori formaꝝ eſt res forte q̄ nō īuenit̃: ⁊ ſi īuenit̃
eſt occultū ſenſui ⁊ nō ap̄phendit̃ niſi cogitatiōe ⁊ rōne: ſꝫ
de alia ab antedicta ſanitate vel corpe opꝫ ītelligere. puta
ſemꝑ ſano qḋ ī oī ꝑmanet hora tale. Cōplexio aūt quo ad
iuſtitiā: q̄ ſilr̄ diuidit̃ ꝑ eq̄lē ⁊ inequalē poſſibilis eſt īuen
tiōis: ⁊ eſt vt ī mixto ſit menſura q̄ītitatis ⁊ q̄litatis eorum
ſꝫ ꝙ req̄rit̃ ad opatiōes ſpeciei exercēdas: ita ꝙ iſtud mix
tū dicet̃ tēperatū qḋ ꝑfectiori mō h̄ebit mēſurā talē ⁊ pro
portionē. reliquū aūt erit diſtēpatū: ⁊ de hac ꝯplexione di
cit Alyab. ꝑ theo. ⁊ Auic. etiā ꝙ hō habēs tēperatā cōple
xionē eſt ꝓpiqu⁹ tēperate cōplexioni ad vltimū: quā vſqꝫ
ad vltimū tēperatā vix eſt oīno īuenire ī oīb⁹ hominib⁹ ne
dū aliīs: ſic itaqꝫ pꝫ ꝙ ꝯplexio quo ad pōd⁹ nō cōtigit re
periri: cōplexionē aliquā quo ad iuſtitiā cōtigit. ⁊ de iſta
eſt Ariſt. ſmo. Et iō eſt mirādū de excellenti viro Auer. q

ſemꝑ reꝑhēdit Ga. de ꝯplexione eq̄li: cū ipſe Ariſt. hic eaꝫ
eē aſſentiat: neqꝫ. n. Ga. voluit cōplexionē quo ad pōd⁹ vt
appāruit oīo īueniri: tūc. n. rōnes ꝯ ipm̄ recte ꝓcederēt pre
īducte: ſꝫ tēperatā ad iuſtitiā. ¶ Deīde (Aut ꝓpter.) Sol
uit ⁊ ꝑ aſſignat eādē cām ꝑme ptīs q̄ſiti ⁊ ſcḋe: dicēs cām
vtriuſqꝫ. ſ. frequēter egrotare ⁊ cito de leui ꝑmutari vel ſa
nari eādē. ¶ Deīde (Eq̄le. n.) Proſequit̃ ⁊ ꝑmo declarat
cām ꝑme partis q̄ſiti dicēs ꝙ illud qḋ eſt tēperatū eſt eq̄
le: ⁊ qḋ ē eq̄le ſimul tpe ⁊ vno patit̃ ꝑ totū: qm̄ ſi aliq̄ pars
doluerit ſtatiꝫ alia cōpatit̃ ei: ⁊ dolorē eūdē ſic īcurrit to
tū: ſicut eſt videre: qꝛ aer eſt ſubtilior aq̄ ⁊ ſubtilior ⁊ tēpe
ratior ex modica alteratiōe facta ī modica pte ei⁹ alterat̃
ſm̄ maximā ptē: qḋ ⁊ nobis etiā ꝯtingit: qꝛ vna ps cū aliis
h̄ꝫ ſimbolū ⁊ affinitatē magnā: ⁊ quoꝝ eſt ſimbolū: faci
lior ſit trāſit⁹: ⁊ iō vocauit cōmēſuratū merito Ariſt. tale
corp⁹: ⁊ qꝛ difficile eſt quālibet partiū cōſeruare illeſaꝫ: iō
accidit tale corp⁹ multotiēs laborare: aut qꝛ corp⁹ hūanū
pre ceteris corpib⁹ eſt tēperati⁹ frequēti⁹ ide aliīs īfirmat̃
⁊ plures modos egritudinū īcurrit. Q꞉ āt corp⁹ tēperatū
de facili īfirmet̃ declarat ꝑ ſuū oppoſitū. ſ. ꝑ corp⁹ diſtēpe
ratū dicēs: corp⁹ diſtēperatū declināſ a medio. ſ. a tēpera
mēto magis accedēs ad aliqḋ extremoꝝ nō habēs ad tot
ptes lapſuꝫ ſicut tēperatū: nō cōuertit̃ cū ſuis partib⁹: ita
ꝙ vna particula patiēte patiat̃ ⁊ totū: cū nō ſit ꝓportio ī
ipſo ꝑfecta ſicut ī corpe tēperato: ⁊ iō cōcludit̃ ipm̄ multo
tiēs pati. ¶ Dubitat̃ quoniā videt̃ corp⁹ tēperatū min⁹
debere pati ītēperato: qꝛ eo ꝙ eſt tēperatū oppoſitū eſt ītē
perato: igit̃ magis recedit ab egritudine: qꝛ egritudo eſt ī
tēperamētū: ſicut dicit Ga. ꝑmo de ac. ⁊ morbo. quare ⁊c̄.
¶ Dicēdū ꝙ hō corp⁹ tēperatū aut vtit̃ ꝑfecte ſex rerum
nō neceſſariaꝝ debita adminiſtratiōe: aut īꝑfecte. Et egri
tudo ſilr̄ aut cauſat̃ a cā īteriori aut exteriori: ſi aūt vta
tur eis vt decet: mīme egrotat ⁊ maxīe a cā īteriori: qm̄ nā
ei⁹ tēperata digeſtionē ꝑfectā celebrat ⁊ ſuꝑfluitatū expul
ſionē: ꝓpter qḋ prohibētur fieri morbi. Si aūt vtat̃ īdebi
te ſex reb⁹ nō nālib⁹. Dicēdū ipm̄ pre aliīs egrotare ⁊ ma
xime a cā īteriori: ꝓpter corruptionē regiminis ⁊ paſſibili
tatem ipſius. Et tunc ad argumentū. eſt oppoſitū intem
perato ⁊ egritudini dicit̃ ꝙ verum eſt: dum eius tempera
mentum ex adminiſtratiōe ſex reruꝫ conſeruatur: ſed hoc
eſt difficile val de: cum plura ad hoc requirantur: ⁊ diffici
lius eſt ſm̄ Ariſto. plura q̄ꝫ vnum conſpicere. Et ſi dicat
Gal. in tegni. de cauſis ipm̄ non indigere mēdicīe hoc ve
ritatem habet cuꝫ poteſt rebus illis ſex debite vti: ſed mul
totiens ſit tranſmutatio ad alia ſicut apparet in ſecunda
parte afforiſmorum: neqꝫ valet quod a quibuſdam hic di
citur in paſſionem de leui incurrere: tamē ꝓpter virtutem
fortem minus ⁊ rarius patitur: quoniā virtus non opera
tur in corpore niſi mediante complexione ⁊ inſtrumento:
etſi complexio ⁊ inſtrumentum ſit paſſibilis: de neceſſita
te ⁊ virtus. ¶ Deinde. (Propter quod). Declarat cauſaꝫ
ſecunde partis queſiti dicens: ꝙ corpus temperatum cō
municat omnibus partibus ſuis cōmunicatione vehemē
ti: ideo de facili ⁊ cito permutatur a praua eius diſpoſitio
ne ad ſanitatem: quoniam cum paſſio vni parti contingit
diſtribuitur ſtatim in omnes: propter qḋ minoratur ⁊ de
ſtruitur: ceu oſtendit cancer particularis paſſio partis in
curabilior exiſtēs lepra que eſt cōmunis toti: diuiſio enim
ſemper eſt via in deſtructioneꝫ: propter quod corpus tale
cito permutatur a paſſione ad ſanitatem: ⁊ hoc declarat
per corpus diſtemperatum ſibi oppoſitum dicens: ꝙ cor
pus diſtemperatum in quo vna pars non cōmunicat ſuf
ficienter alteri: nec omnes toti cum egrotat: cum difficul
tate ⁊ tarde ſanatur: eo ꝙ paſſio recepta in vna parte non
diſtribuitur in alias neqꝫ in totum: immo vehemens re
manet in parte impreſſa.

Complexio duplex

Diuiſio ſemꝑ via ad deſtructioneꝫ.

¶ Problema. xxiij. Antiqua.

PRopter qd laborās qdē magis ī
planis q̄ ī nō planis: veloci⁹ aūt
ambulat planiciē q̄ ñ planiciē?
Aut qꝛ laborioſiſſimū qdē eſt nō
ſemp ī nō plano greſſu magis: veloci⁹ autē
ambulāt vbi ineq̄li tēpore minor eſt ſuperi/
or mot⁹: ī plano autē parua eleuatio ꝛ fre/
quēs: in nō plano autem econtrario: quod
autē per ſingulam vim factum: multum fit
per multas. Noua.

¶ Cur equalib⁹ q̄ inequalib⁹ locis magis fa
tigari ſolem⁹. Ocius āt iter equale q̄ ineq̄
le expedim⁹? An q̄ minus laboris tū eſt cū
nō aſſidue habitu eodē mouemur: quēad/
modū ī greſſu eq̄bili poti⁹ agit̄. ocius vero
īgredimur: cū vbi min⁹ pari tpe attollim⁹.
Ergo p locū eq̄lē vſus attollendi exiguus
eſt: atq̄ frequēs p ineq̄lē aūt ecōtrario. Qō
vero p ſingulos grad⁹ pauluȝ reddit̄ mul/
tuȝ id per multos demū exultat.

¶ Repetit vigeſimū ꝓblema ꝛ dicit. q̄re eſt ꝛc̄. ¶ Deinde
(Aut qꝛ) Soluit. ꝛ p̄mo videt̄ magis exponere ꝛ verifica
re q̄ſtionē ſuā dicēs: q̄ laborioſū ē ꝛ difficile valde ambu/
lare p plana: pp nō ꝑmutare figurationē mēbrorū: nō tñ
ſemp: qꝛ q̄n ambulatio fuerit breuis: nō ē laborioſū: ſicut
dictū eſt ī p̄mo ꝓblemate: ſȝ ī ambulatione q̄ ē p nō planū
ſ. mōticuloſū magis eſt laborioſū: dūmodo fuerit ambu/
latio breuis: ſi āt fuerit lōga nō ſemp ē laborioſū: ꝛ ſic iſta
expoſitione tāgit̄ ſentētia p̄mi ꝓblematis. ꝛ iō. ¶ Deīde.
(Veloci⁹) Manifeſt at ſcðaȝ partē q̄ſiti dicēs: q̄ citi⁹ perā
bulātur planū q̄ mōticuloſū ſuppoſita eq̄litate tēporis ꝛ
h̄ eſt qð dicit q̄ ī tēpore eq̄li ꝛ motu eq̄li minor eſt mot⁹ ſu
peri⁹: vt ī mōticuloſis q̄ p planū. Et fortaſſis ꝓpter iſtam
cōditionē verificatiuā ſui ſermonis repetit ꝓblema: non
enī fuit ſuperi⁹ poſita. ¶ Deīde. (In nō plano.) Aſſignat
cauſaȝ p̄dictorū ſicut dictū eſt ī decimo capitulo ꝛ patet.

¶ Problema. xxiiij. Antiqua.

PRopter qd deſcēdentes quidē p
valles femora magis dolem⁹: aſcē
dētes āt crura? Aut qꝛ aſcēdētes
qdē in eleuando corp⁹: totū nāq̄
corp⁹ fit pondus: cui igit̄ totū adiacet ꝛ quo
leuamur hoc marie dolet: crus āt hoc: vlti/
mā enim lōgitudinē habet: ꝛ nō ſic pes lati
tudinem habet: ꝓpter qð mouet̄: q̄re ſicut
ſcapula pōdera mouem⁹: ꝛ ī hoc habem⁹:
igit̄ ꝛ dolem⁹ ſcapulā maxime: deſcenden/
tes aūt in declinando corp⁹ deorſuȝ ꝛ ꝓpel
lendo extra naturā dolor eſt q̄re in quo ma
xie inclinat̄ ꝛ eleuat̄: hoc habet dolorē: crus
quidē igit̄ manet: pondus autē pectus fit:
femur autē recipit ꝛ mouet̄ ꝓpter id qð lō
gitudinē habet: ꝛ vertitur deſuper inquātū
thorax inclinatur. Noua.

¶ Cur femora ī deſcēdendo tibie ī aſcēdē
do laborant? An labor ī aſcendendo eſt qꝛ
corp⁹ attollitur. Fit enim vt totum corpus
nobis oneri ſit. Itaq̄ cui totū īcūbit: ꝛ quo
totū attollitur: id precipue premitur atq̄ la
borat: hoc autē tibia eſt. Poſtremam eniȝ
hec longitudinē tenet nec modo pedis lati
tudinē aliquā ſortitur. Unde fit vt hoc mi/
n⁹ ſe valeat ſtabilire: itaq̄ vt humeris ita ti/
bijs pondus ſuſtinemus. Laborēq̄ ob eā
rē quo hūeris maxie affici ſolet: tibia quoq̄
patiat̄ neceſſe eſt. At ī deſcēdendo quoniaȝ
corp⁹ deorſuȝ ſe defert propellitq̄ cōtra na
turā: hic labor ꝛ vexādi ratio ꝓuenit. Itaq̄
laborē huic precipue admouet cui īcūbitur
qðq̄ vexat. At q̄ tibia manet thorax pondē
ri eſt: femur ſuſtinet atq̄ vacillat eo q̄ ꝛ por
rectū in longitudinē eſt ꝛ ſuperne verſatur
qua ſcilicet thorax procūbit.

¶ Repetit. 19. ꝓblema ad maiorē declarationē: ꝛ nō videt̄
differre: niſi qꝛ vbi illic dicit genua hic dicit crura. ꝛ q̄rit.
q̄re ꝛc̄. ¶ Deīde. (Aut qꝛ) Soluit. ꝛ p̄mo aſſignat cauſā
ſecūde partis q̄ſiti dicēs iō eē: q̄n q̄ñ aſcēdim⁹ ad ſumma
eleuam⁹ ꝛ deferim⁹ ſuſtētātes totū corpus ſurſum: ſicut
vnū graue pōd⁹: tūc igit̄ illud cui huiuſmodi pond⁹ inſi/
ſtit: ꝛ illud quo leuat̄: potiſſime dolorē īcurrit: ſȝ crus eſt il
lud ī homine. igit̄ ꝛc̄. ꝛ merito crus debet dolere: qꝛ eſt lō/
gū valde modicū habēs latitudinis: nō eniȝ eſt aliq̄ pars
corporis ī homine habēs oſſa ita lōga ſicut crus: neq̄ etiā
tātā ſubtilitatē reſpectu ſue partis ꝛ officij ei⁹ nō enī habet
latitudinē ſicut pes habet: ī quo poteſt fulciri ſm multipli
cē partē: ꝛ iō nō īcurrit dolorē: ſicut crus: ꝓpter q̄tē pedē
mouet̄ corp⁹ ꝛ fulcit̄ itra: mot⁹ tamē a crure ꝛ fulci⁹ ſupe
ri⁹ ī eo pes mouet̄. ¶ Deīde (Quare ſicut) Declarat qð dē
ctū eſt de cruris dolore ī ſilī dicēs: igit̄ ſicut nos deferimus
pōdera fulcita ī ſcapula: ita ſilr̄ deferim⁹ totū corporis
pōd⁹ fulcitū ī crure: ꝓpter qð ſicut dolem⁹ ſcapulā maxie
ꝛ precipue ſiniſtrā: qꝛ illa nata eſt ad ſuſtētādū onera: dex
tra autē ad mouēdū magis: quoniā motus fit ī dextris ꝛ pto.
fulcire ī ſiniſtris: ſicut dicit̄ ī libro de ꝓgreſſu aialium: ita
ſilr̄ ꝛ crus dolem⁹ maxie: ꝛ ꝓpe vltra mediū verſus ge/
nu. Eſt aūt hic ītelligere p ſcapulā ſpatule locuȝ vtriuſq̄
poſt collū lateraliter vbi pōdera īponunt̄. ¶ Deīde. (De
ſcēdētes.) Hic ſcðo aſſignat cāȝ ſcðe partis q̄ſiti dicēs: q̄ñ
deſcēdim⁹ ad īfima: eo q̄ pōd⁹ corpis īclinare facim⁹ deor
ſuȝ paulatine ꝛ ordinate īpellēdo ipm: vt moueat̄ motu
ꝯtra ipſi⁹ nāȝ: qꝛ cū ſit grauē mot⁹ ei⁹ nālis ꝛ ſit⁹ eſt deor/
ſuȝ: iō dolorē īcurrit: q̄n oē q̄ ꝯ nām ſuā mouet̄ dolorē ꝛ
triſtitiā cāt: ſicut dictū eſt ī. 9. ꝓblemate. igit̄ ī quo magis
recedit a nā ſua: ī illo magis dolebit: ſȝ h̄ eſt ī illo ī quo ī
curuat̄ ꝛ eleuat̄: ſic ī femorib⁹ q̄re ꝛc̄. qð ðclarat: q̄n crus
alias coxa q̄eſcit īfatigatū ī motu deorſuȝ: ꝛ illic pōd⁹ fati
gās. ſ. pect⁹ oē qð opȝ ab aliquo ſuſtētari: h̄ aūt femur ſu
ſtētat: ſuſcipit eniȝ pōd⁹ ipſi⁹. ꝛ cū h̄ mouet̄: ꝛ qꝛ pect⁹ lōgi
tudinē habet iō cōuertit̄ ad partē ſuperiorē retro: vbi fit cō
uerſū īcuruationis. Et iſta qdē cōuerſio ſurſuȝ ī parte po
ſteriori diuerſificat̄ ſȝ magis ꝛ min⁹ ſm q̄ thorax magis
aut min⁹ incuruat̄ ad ptē anteriorē ꝛ ſurſū. hō āt īcurua/
tionē ꝛ pōd⁹ īcuruās patiūt̄ femora pp qð nō imerito do/
lēt. Et fortaſſis q̄s illō. (Propter id ꝛc̄.) Cōponat cūly ſe

Pectus qd ⁊ qd thorax.

mur qđ ſufficientius hitter a magis ſenat: primitus tñ eſt artificialiꝰ magis. ℭ Notādū eſt ꝙ pectꝰ dr̃ pars corpis añrior ex. 12. ſpōdilibꝰ ⁊. 24. coſtis ⁊ cētū ⁊ ſeptē muſculis ꝯſtituta: cuiꝰ qdē locꝰ eſt a furcula pectoris ſub collo vſqꝫ ad ſpōdiles renū: vbi fit motꝰ ⁊ īcuruatio: cū illic iūcture ſunt lapſe ad anteriꝰ maxie valde. Thorax autē ꝓprie dicit̃ pars anterior ex. 7. ſpōdilibꝰ ⁊. 14. coſtis veris cōſtituta: eſt enim illa ps añrior ī q̄ coſte firmiter terminant̃ ⁊ mediāte oſſe toracale cartilaginoſo fortiter adiuīcē ꝯiūgunt̃ cuiꝰ locꝰ eſt a furcula pectoris vſqꝫ ad gladiatā: ſicut pꝫ p Auicen. pma. pmi ⁊ Almāſorē libro pmo: ⁊ ſic hic videt̃ ſumere pectꝰ ⁊ thoracē: femur autē ſit totū illud qđ eſt a ſpōdiliū extremitate pectoris vſqꝫ fere ad poſterioris extremitati quo qdē cōnectūtur ſpōdiles renū laſſarū iūctarum: ⁊ maxime vbi cōiūgunt̃ pectoris ſpōdilibus: i qbꝰ fit motus ⁊ īcuruatio ꝓpter qđ nō imerito labor ⁊ dolor ī femore accidit: cū fuerit ex ſurſū ⁊ maxie ī deorſū motꝰ: aliqñ tamen eſt ꝙ thorax ſumit̃ p pectore. vnde Ga. ī tegni tractatu ſignorꝫ cōiūgit thorax ad ptē poſteriorē ſm̄ lōgitudinē eq̄lē methaſreno. i. ad mēſurā. 12. ſpōdiliū ſicut p aliā apparet trāſlationē. Et forte hāc diuerſitatē faciūt trāſferētes nō bene: cū alia trāſlatio pectus habeat nō thoracē.

ℭ Problema. xxv. Antiqua.

Propter qd plus videt̃ via eē qñ neſciētes ambulamꝰ: quāta qdē eſt: q̄ꝫ qñ ſcientes: ſi alia ſimiliter habētes adipiſcamur? Aut qꝛ ſcire quāta eſt: ſcire eſt numerū ipſiꝰ: ⁊ plus ē ſemp īdeterminatū determiato: queadmodū igit̃ ſi ſciuerit ꝙ tanta vtiqꝫ: determinatā neceſſe ē eē: ita ⁊ ſi neſciuerit ſicut ecōuerſo paralogizat̃ aīa: ⁊ videt̃ eſſe īfinita: ampliꝰ quātū determinatū ē: ⁊ determinati quātū eſt: quādo igit̃ non videtur determinatū: ſicut īfinitū videtur: propter id qđ natum eſt determinari: ſi aūt nō fuerit determinatū īfinitū eē: q̄re ⁊ id qđ videt̃ nō determiari apparere neceſſe eſt quodāmō īfinitū. Noua.

ℭ Cur iter lōgiꝰ nīꝫ eſſe videt̃ cū ignari quātū ſit ambulamꝰ q̄ꝫ cū ignari: ſi modo res cetere pes adſint: an ꝙ noſſe quātū ſit nō niſi noſſe eiꝰ numerū ē: rē q̄ꝫ nō determinatā pluris q̄ꝫ determinatā eē pſpectū ē. ergo queadmodū ſi noſti quātū ſit finitū id eſſe neceſſe eſt: ſic etiā ſi ignoras q̄ſi reciprocet̃ animꝰ cauillatꝰ oberrat īfinitūq̄ꝫ id eē videt̃ qđ finitū ē. Quāobrē ſi quātū qđlibet determinatū nō eſſe putetur: velut infinitū id eſſe videbitur: eo ꝙ aptū eſt: vt ſit determinatū. At ſi determinatū nō ſit infinitū eſt. Ergo id quoqꝫ īfinitū quodāmodo videri neceſſe eſt. qđ determinatū eſſe nequaquā videtur.

ℭ Quare eſt ꝙ qñ ambulamꝰ viā nobis ignotā videt̃ eſſe nobis lōgior q̄ꝫ quādo ambulamꝰ viā ſciētes eiꝰ q̄ntitatē determinatē? Et adiūcit cōditionē verificātē ſuū ſermonē dicēs ſuppoſito ꝙ oīa alia ſint paria pter viā eſſe cognitā ⁊ nō eē cognitā: hec eni regula ī cōparationibꝰ ē ſeruāda cibꝰ: ſicut ait Ga. ī pluribꝰ librorꝫ: vt oīa. ſ. ſint eq̄lia vtrobiqꝫ niſi ī eo ī quo fit ꝯparatio: ꝙ aūt oīa nō ſint paria ſꝫ magis adipiſcamur vnū q̄ꝫ aliud. h̄ pōt eē aut ex parte vie vel ex pte viātis: ex pte qdē vie vt ſi via ignota ſit plana vł monticuloſa bene ambulabilis vel delectabilis. Cognita aūt ardua mōtuoſa vel lutoſa ⁊ vł̄ male ambulabilis ⁊ ꝯtriſtatiua. Ex pte qdē viātis vt ſi viās viā ignotā ſit fortis agilis ⁊ breuiter ad oīa bñ diſpoſitꝰ extranea ⁊ delectabilia ꝯſpiciēs vel audiēs ī ipſa. ambulās āt viā cognitā ſe hēat ecōuerſo: tūc enim qꝛ nō ſunt oīa eq̄lia: ſꝫ adipiſcētes magis ſe habēt ad vnū q̄ꝫ ad alterū cōtigit viā īcognitā breuiorē videri cognita. ℭ Deīde. (Aut qꝛ.) Soluit ⁊ primo aſſignat plꝰcām ex pte īdeterminatiōis ⁊ īfinitatis apparētis aie: dicēs iō eē: qm̄ ſcire q̄ntitatē vie determinate: eſt ſcire numerū ⁊ mēſurā ipſiꝰ: vt. 10. miliariū: cū autem ignorat̃ ſit oppoſitū: ſꝫ illud qđ ſcit̃ eſt determinatū: qđ āt ignorat̃ eſt īdeterminatū: ſꝫ īdeterminatū ſemp eſt maius determinato. q̄re ⁊c̃. ⁊ h̄ eſt qđ ꝺclarat: qꝛ ſic ſi ſciuerit aīa viā determinate eē tātā: hēt ſciā determinate q̄ntitatis eiꝰ ita p oppoſitū ſi ignorauerit terminū ipſiꝰ: paralogizat̃ ſeu decipit̃. Et videt̃ ſibi ꝙ ſit īfinita: qꝛ ignotū ī q̄ntū tale eſt: eſt īfinitū. vñ dicit̃: qñqꝫ ignorātes vie terminū magis cogitāt de eo imaginātes cōtinue puenire ad ipm̄ ⁊ nō veniunt: vnde deſperāt: qm̄ aīa nr̄a ꝓpter fragilitatē corporis ⁊ deſidiā: vt ī pluribꝰ diffidit ⁊ tēdit ī peiꝰ ⁊ viliꝰ ſemp corporis mole grauata. ℭ Deīde. (Ampliꝰ q̄ntū.) Aſſignat aliam cāꝫ ex pte īdeterminatiōis magis ⁊ īfinitatis rei dicēs ipm̄ q̄ntū eſt determinatū q̄ddā ⁊ finitū: qm̄ ꝓbatū eſt. 3. phy. īfinitū nō eē: ⁊ pmo celi ⁊ mūdi nullā fore q̄ntitatē īfinitā: ⁊ ſiłr ecōuerſo: qđ eſt determinatū ⁊ finitū: eſt q̄ntum q̄ddā qm̄ vnūqđqꝫ mēſurat̃ ⁊ terminat̃ q̄ntitate: ⁊ iō dicitur ī pdicamētis albedinē fore tātā quāta fuerit ſupficies: ⁊ accipias vlteriꝰ eē qđ īdeterminatū nālr appetit determinari. Cū igit̃ fuerit aliqđ qđ nō appareat determinatū videt̃ eē ſicut īfinitū: eo ꝙ natū eſt determinari ⁊ finiri nālr illud appetēs nō tamē eſt adhuc determinatū ⁊ finitū: cū nōdū potētia reducta ſit in actū: qđ aūt nō fuerit determinatū natū determinari videt̃ eē īfinitū. Et ideo ſiłr ꝓpoſito ꝯcludit̃: ꝙ illud qđ eſt natū habere terminū ⁊ videt̃ nō determiari neceſſe eſt īfinitū aliq̄liter apparere.

T. c. 24. ⁊ inde

Cap. de q̄ntitate circa medi.

ℭ Problema. xxvj. Antiqua.

Propt̃ qd femora magis q̄ꝫ crura laborāt? Utrum qꝛ ꝓpe locū ē habētē ſupfluitatē: q̄re ſi ſupabūdauerit per motum caliditate: attrahūt femora magis ⁊ pluſq̄ꝫ tibie: aut ꝓpter id qđ inatū eſt magis ad femora: maxime eni dolēt continui diſtantia: etenim ſi nullā habētes ſuperfluitatem laborauerunt: tñ femora ⁊ lūbos dolent magis? Aut qꝛ queadmodū bubones fiūt vulnerati ꝓpter cōtractū venarū ⁊ neruorꝫ: ita ⁊ hic: ꝓpe pncipiū aūt eſt femur: aut qꝛ magis ī eadē figura femur tibia: hoc autē laborioſius: aut qꝛ carnoſū: quare multū quod eſt ſecundū naturam habent in ſeipſis. Noua.

ℭ Cur femora magiſq̄ꝫ tibia fatigāt̃? Utrū ꝙ prope abſūt ab ea parte q̄ excremētū cōtiet: itaqꝫ vbi ea ps agitata nimiū recaluerit femora expeditiꝰ ac pleniꝰ attrahere poſſūt

q̄ʒ tibia. An ꝙ femora cõtinẽtiore cõſtãt na
tura. laborat̃ enĩ p̄cipue propter cõtinui di
ſtractionẽ: quippe cuʒ ⁊ ſi nullo excremẽto
ſubſtãtie feſſi ſum⁹: tamẽ femorib⁹ ac lũbis
acri⁹ laboramus: an quõ iguina per ictũ ori
ri nouim⁹ ꝓpter venarũ ⁊ neruoꝝ ſocietatẽ
ita etiã laſſitudo poti⁹ i femur incumbit: qḋ
q̄dẽ ab initio ꝓpius abeſt: an ꝙ femur eadẽ
habit⁹ rõne fugit̃ ſuo munere magis q̄ʒ ti/
bia q̃ q̄deʒ res laborioſior eſt: an ꝙ femora
carnis copiã ſuſtinent. Itaqꝫ res affatim in
his ineſt: quã nature rõni tribuimus.

℃ Quare eſt ꝙ partes femorales magis q̄ʒ crura i motib⁹
laborãt ⁊ patiũt̃. ℃ Deĩde. (Vtrũ q꞉.) Soluit ⁊ p̄mo aſſi
gnat plures cauſas. 2⁹ ex oĩb⁹ illis cõcludit itẽrũ. ſcḋa ibi
(Quare multũ.) uterũ p̄mo aſſignat vnã cãm ꝓbabilẽ opi
natã: ſicut p ly vtrũ iſinuat̃ dicẽs h̄ ẽẽ: q̄ꝛ femora ſunt ꝓ/
pe locũ i quo cõtinent̃ ſupfluitates: ſũt enĩ parietes carũ
cũ ipſarũ receptaculis ⁊ ꝓpiqua eis: vt veſice matrici: aut
vie ſp̄matis iteſtinis ⁊ renib⁹: ꝓpter qḋ ſi ſupfluitates ſu/
perabũdauerint i illis ꝓpter motũ laboris: femora calefa/
cta caliditate: cui⁹ eſt attrahere: attrahũt vehemẽtius ⁊ in
maiori q̄ʒtitate ex illis ſupfluitatib⁹ q̄ʒ crura: cũ diſtẽt val
de: neqꝫ fortaſſis vie ei⁹ ſic ſint apte: neqꝫ tãt⁹ calor ipſis
accidit: ꝓpter qḋ magis laborãt ⁊ patiunt̃ femora. ℃ De
inde. (Aut ꝓpter.) Aſſignat aliã cãʒ dicẽs: iḋ ẽẽ q̄ꝛ corp⁹
eſt magis innatũ laborare ⁊ pati circa femora q̄ʒ circa cru
ra: eo ꝙ femora potiſſime dolẽt ꝓpter ſolonẽ cõtinuitatis
i eis factã: ſicut etiã tactũ eſt i. 33. ca. particule p̄me: cũ he
partes potiſſime ſint ſenſitiue: ſicut apparet p delectationeʒ
tãtã in eis a coitu. Sic itaqꝫ habes ab Ariſ. manifeſte ſo/
lutionẽ cõtinuitatis eẽ cãm doloris: qḋ ⁊ q̄dã philoſophã
tes hodie medicos negligẽtes nõ cõſeruãt: ⁊ tũc ꝓbat̃ ꝙ
innatũ ſit corpib⁹ ſm̄ femora laborare: q̄ꝛ ſi ipſa laborauee
rint dato etiã ꝙ i eis nõ ſint ſupfluitates aliq̄: tn̄ dolẽt fe
mora ⁊ lũbos magis q̄ʒ crura ꝓpter fulcimẽtũ corpis to
ti⁹ i ipſis ad qḋ ꝓpter attractionẽ muſculoꝝ ſequit̃ cõti/
nuitatis ſolutio ⁊ etiã ſubita alteratio q̃ ſunt due doloris
cãe: ⁊ ita prioꝝ ſolo fuit opinata vt ly vtrũ oſtẽdit. ℃ No
tãdũ ꝙ lũbus ſumit̃ dupl'r: aliq̃ñ ſumit̃ ꝓ ſuba rubea du
ra carnea ad rotũditatẽ tẽdẽte attrahẽte aquoſitatẽ vri/
ne: q̃ ĩtra dorſuʒ ſuperi⁹ locat̃ q̃ ⁊ ren dicit̃. Aliqꝫ aũt ſu/
mit̃ pro parte exteriori correſpondẽte loco vbi ſũt renes: ſicut
dicit̃ i euãgelio. Sint lũbi veſtri precincti: ⁊ ſic accipit̃. hic
vñ lũb⁹ eſt pars femoꝝ: nomẽ femoris extẽdẽdo: q̃ q̄dẽ fe
mora p̄cipue dolẽt i motu deorſuꝫ: ⁊ maxĩe circa exteriorẽ
ptẽ correſpõdẽtẽ iteri⁹ renib⁹. ℃ Deĩde. (Aut q꞉.) Aſſignat
aliã cãʒ dicẽs: ꝙ ſicut ſiũt bubones vulnerati. i. apoſtema
i iguinib⁹ ꝓpter cõtractionẽ venarũ arteriaꝝ ⁊ neruoꝝ q̃
ĩbi exiſtẽtiũ: eo ꝙ repleant̃ hũiditate ſanguinea cauſante
ſolonẽ cõtinuitatis: ⁊ iḋ dicunt̃ vulnerati: q̄ñ cũ ſint apo
ſtemata: i eis eſt vuln⁹ ſeu ſolo cõtinuitatis. ℃ Triplex eſt
enĩ morboꝝ gen⁹ i apoſtematib⁹: ſicut medici dicũt: mala
cõplexio: mala cõpoſitio ⁊ ſolo cõtinuitatis. Vel fortaſſis
aliq̃s dicet eos vulneratos ex ruptura aduenĩẽte nã vel ar
te: p̄mũ tñ ſentẽtioſius. ſimil'r circa femora ⁊ lũbos i ꝓpo
ſito magis cõtigit: ꝙ plurimũ ſiũt vulnerata apoſtemata
ſuſcipiẽtia: eo ꝙ loc⁹ h̃9 femoris ⁊ lũboꝝ eſt ꝓpinqu⁹ p̄n/
cipio. i. cordi cui⁹ ſupfluitates recipit ampli⁹ crurib⁹: ma/
gis enĩ ꝓpter leſionẽ debilitãtur ptes iſte: vñ dictũ eſt. 33.
ca. p̄me pticule ꝙ iciſio circa bubones eſt periculoſa vĩ p̄n
cipiũ. i. ſupfluitatũ ſicut dicebat̃ p̄us vt veſice iteſtinis ⁊c.
ꝓpter qḋ ſupfluitatib⁹ ab femora ⁊ lũbos decurrẽtib⁹ ci/
to vulnera ſeu ꝯtinuitatis cauſãt ſolonẽ. ℃ Deĩde. (Aut
q꞉.) Aſſignat aliã cauſaʒ di. ꝙ femur diuti⁹ ſeruat eãdẽ fi
gurã ⁊ ſitũ q̄ʒ crus: crus enĩ multis mouet̃ modis ⁊ diuer
ſis ſituat̃ figuris: cũ enĩ iſint ſtricture multe ⁊ laſſe. iterũ cũ
duo ſint crura vnũ põt ſine altero laborare viãdo: ſʒ mem
brũ ſeruare eãdẽ figurationẽ eſt laborioſi⁹ q̄ʒ pmutare: ſi
cut dictũ fuit i. 10. ca. q̄re. ⁊c̄. ℃ Deĩde. (Aut q꞉.) Aſſi/
gnat aliã cauſã dicẽs: h̄ iḋ ꝯtigere: q̄ꝛ femur eſt carnoſum:
crus aũt nõ: ſʒ oſſuoſuʒ: qḋ aũt eſt carnoſuʒ facili⁹ leditur
pp ei⁹ debilẽ cõpoſitionẽ. itẽ eſt magis ſenſitiuum: pp qḋ
dolor accidit: ⁊ maxĩe cũ Ariſto. ponat ſenſuʒ tact⁹ fore i
parte carnoſa: ⁊ q̄ꝛ neru⁹ nõ habet niſi carnẽ ſua frigidita
te cõtẽperare. ampli⁹: q̄ꝛ qḋ eſt carnoſũ plures colligit ſup
fluitates: q̄ꝛ cũ a mẽbro carnoſo multũ reſoluat̃ multo in
diget nutrimẽto: ad qḋ multa ꝯſequit̃ ſupfluitas laboris
⁊ paſſionis cãtiua. Oppoſitũ iſtorũ oĩuʒ ꝯtigit i crure: ⁊ h̄
eſt: q̄re multũ: ⁊c̄. qḋ vltimo cõcludit p̄ncipale itẽrũ dicẽs
ꝙ ꝓpter p̄dicta femora nãliter multa habent in ſeipſis:
propter quod magis habẽt laborare ⁊ pati q̄ʒ crura.

De h̄ p doc. ij. de ani. t. c. 106. ⁊ 110 de.

℃ Problema. xxvij. Antiqua.

PRopter qḋ quibuſdã quãdo la/
borauerit puſtule oriũt̃? Aut q꞉
q̄ñ corp⁹ non purum fuerit: mo/
t⁹ calefaciẽs ⁊ alias ſupfluitates
extrahit cũ ſudore: groſſa autẽ exiſtẽtia ⁊ hu
mores hñtia malos acutos ⁊ amaros ⁊ ſal
ſos ſupfluitates expurgari q̄dẽ nõ poſſunt
pp groſſiciẽ: egrediũt̃ aũt p carnẽ ⁊ vlcerãt
exteri⁹ ꝓpter acuitatem humoris. Noua.

℃ Quã ob cãʒ tubercula ⁊ vlcera nõnullis
ex labore ꝓueniũt? An corpore ĩpuro mot⁹
cõcalefaciens excremẽta alia etiã cũ ſudore
vaporatũ deſtringit: q̃ craſſa ⁊ hũore prauo
hoc ẽ acuto: aut amaro aut ſalſo ꝯtẽta ſecer
ni penit⁹ ſuã ob cõcretionẽ nõ queũt. Itaqꝫ
p carnẽ itumeſcunt atqꝫ exulcerantur: pro/
pter humoris violentiam.

℃ Quare eſt ſi aliqui vtputa humorib⁹ prauis pleni labo/
rauerunt: ſe forti exercitio ⁊ neceſſario mouẽtes: puſtulas
ſcabies ⁊ vniuerſal'r cutis defedationes incurrunt. ℃ De/
inde. (Aut q꞉.) Soluit: ⁊ aſſignat cãm queſiti oſtẽdendo
que ſunt corpora quibus talia accidunt: ⁊ quibus non di
cens ideo eſſe: quia quãdo aliquis habuerit corpus impu
rum ſuperfluitatibus exuberans ſubtilibus: cum hoc ta/
men poros apertos: motus tunc occurrens calefaciẽs cor
pus ſuperfluitates quaſdam euacuat calefactas in corpo
re ſicut ſubtiles: quibus multum puris colerici eſt admix
tum: ita ꝙ ex iſtis nõ fiunt puſtule. ℃ Deinde. (Groſſa.)
Oſtenſo quibus non fiunt puſtule: oſtendit quibus fiant
dicẽs: ꝙ corpora illa que fuerint groſſa ⁊ terreſtria poros
habentia conſtipatos: humores continent prauos acutos
amaros ⁊ ſalſos: nõ valentia expurgare ipſos libere exte/
rius ꝓpter groſſiciem eorũ: ſicut expurgant̃ ſuperfluita
tes aut ſubtiles per ſudorem: aut etiã groſſe per regiones
ſibi a natura deputatas: ꝓpter qḋ pigre remanentes ſub
cute erumpunt per carnem vlcerando exterius verſus cu
tem ꝓpter acuitatem ipſoꝝ antedictam: in quibus ſiqui/
dem non fuerit acuitas tales nodum aut aliquod apoſte
ma de genere cancri cauſabũt. Sic igitur puſtule vlcera/

tine cutis ſiūt ī corporib⁹ plenis ſupfluitatib⁹ cū̄ exercitentur: ⁊ marie tēpore veris: nō ſubtilib⁹: q2 tales mittūt in ſudores: nō oīno groſſis factis: q̄ exteri⁹ nō poſſunt p vlcera manifeſtari: ſ3 medīs ī ſubſtātia exiſtētib⁹ ⁊ acutis ī q̄lita

Dubiū tib⁹. ¶ Dubitaſ. nō eñi videſ ex labore cauſari puſtulas: qm̄ illud qd̄ euacuat mām̄ cauſantē puſtulas minime eſt puſtularū generatiuū: cuiuſmodi eſt labor ⁊ exercitius: ſicut apparebit ī. 34. cap⁹ q̄re ⁊c̄. ¶ Dicēdū ſicut apparuit puſtulas ī quotidiā corporib⁹ gñari: ꝑpter qd̄ ſciendū q corpa ad pñ̄ſēs ſunt duplicia: q̄dā ſunt vehemēter plena hūorib⁹ ⁊ marie frigidis flegmaticis: ita q ī eis loca nō reperiunt vacua ſufficiētia hos cōtinere hūores: ſi cōtigat eos liq̄ri ⁊ ampliari: ⁊ ī talib⁹ ſi labor aut exercitiū vehemēter aduenīat: generant appoplexie epilepſie aut vene crepant ī pulmone aut ſe. qbuſdā innaſcunſ acute: ſi aūt corpora fuerit ab his diuerſa: vt q hūores nō ſint ad ſuffocationē replētes: h̄ pōt tripliciter cōtīgere aut eñi ſunt ſubtiles aut medīj aut groſſi: ſi ſubtiles ⁊ corpa ēt ſint poroſa: tales nō cauſāt puſtulas ſ3 ī ſudores vertūtur: ſi aūt medīj ⁊ marime ſi fuerit acuti ſeroſi. ꝑmanēt ſub cute ⁊ ipſas vlcerādo extra penetrāt ī puſtulas ſcabies ⁊ alias cutis deſedatiões vel carnis. Vñ Ga. 3⁹ particula afforiſmoꝝ: qb⁹ corpa interiora mūdificāt exercitia ⁊ malos hūores expellunt ad exteriora. his generātur puſtule ī corpore ⁊ ſcabies. Unde Hyp. ī nō mūdificatis corporib⁹ exercitiis generaſ puſtula ſi aūt hūores fuerit groſſi valde: ⁊ cū h̄ corp⁹ cōpactū: nō ſiūt puſtule neq3 ſudores ſ3 poti⁹ ipſis remanētib⁹ ſub cute celatis: duricies flegmaticas ⁊ melancolicas cauſant. ¶ Ad rōnē dicēdū q labor ⁊ exercitiū quātū ē de ſe mūdāt corp⁹ a ſupfluitatib⁹ ſi ipſū fuerit apertū: ſi autē nō p accidēs puſtulas ⁊ alias deſedatiões cauſant: ſicut etiā dicit a Ga. ī tertia ꝑticula afforiſmorū de vere: q ver g̊ſ eſt ſaniſſimu3 tempus: per accidens th̄ in ipſo multe egritudines generantur: ſic igiſ ſi exercitiū ⁊ labor in corpore īueniat ſuperfluitates ſubtiles ⁊ poros apertos: eas euacuat de ſe in ſudorem ⁊ non poſtulas cauſat.

¶ Problema. xxviij. Antiqua.

Ropt qd eis q euacuati ſſ ex exercitijs: ⁊ farmaciarū potiōib⁹: nō cōfeſtī3 offerūt cibū? Aut q2 purgaſ corp⁹ adhuc ⁊ nō regeuit laborās: ⁊ ſegregate ſūt ſupfluitates. Noua.

¶ Cur nō protin⁹ ab exercitatione aut a medicamēto epoto cib⁹ aſſumi debeat? An q adhuc corp⁹ purgaſ: necdū a labore geſcit Excrementaq3 excita redundant.

¶ Quare eſt q exercitatio ⁊ farmacīa. ī. medicinis ſolutiuis potionatis nō ſtatī medici offerūt cibū peractis exercitijs ⁊ farmacījs acceptis. ¶ Notādū q ſignāter dicit cibū qm̄ expedit aliqñ dare ⁊ marie potionatis aliqd̄ medicinale vel cibale p viā medicine: ꝑpter ſinthomata ſupueniētia: ſicut recitat Ga. ī pmo alimētoꝝ de iuuene cui exhibuit cotanū ꝑpter verationē ex aſſūptione ſcamonee. Similr etiā de exercitio ſcias q ille q exercitaſ dummō fuerit forte exercitiū ſeu labor nō ſtatī debet comedere aut bibere etiā: ſicut dicit. 30. ca. īmo o3 ꝑus corp⁹ geſcere: tū q2 ſuꝑfluitatib⁹ adhuc purgaſ: tū q2 p calorē ei⁹ diſſeminatū3 p totū nō poſſet cibos digerere aſſūptos: cū in digeſtione

Nota p exercitā tibus ſc. opoꝛteat calī circa vētrē adunari: vnde ipſi ī ſupfluitates ⁊ nō ī nutrimēta corpis cōuertūſ: ⁊ iō regula eſt ī regimine ſa. ſicut vult Damaſcen⁹ ī afforiſmis ꝑprijs. In nimio exercitio poſitis ante cibū parū geſcere o3 ī ocio vero parū vti exercitio ante: vt virtuſq3 calor ſit fortior ⁊ circa locū digeſtionis ꝯtēt⁹: poſt aūt comeſtionē nō debet aliquis moueri niſi motu paruo debili: q2 ſicē dicit Almāſor ī 4⁹ ſicut mot⁹ ante comeſtionē faci⁹ ſanitatis eſt cōſeruatiu⁹ ita poſt comeſtionē egritudinis īueniſ generatiu⁹. Dico āt niſi debili ⁊ paruo: qm̄ paru⁹ mot⁹ poſt cibū ipm̄ ī ſtomaco geſcere facit: ſicut dicit Auic. 3⁹ pmi. Eodē modo ⁊ q purgātur nō ſtatum poſt purgationē comedat aſſumptā: ſ3 diu tardet: tū q2 adhuc ſupfluitates ſegregaſ ex corpore ⁊ expellūtur: tū propter ſinthomata q̄ poſſunt ide emergere: eo q aſſūpto cibo nā īdigēs euacuatione iā aliq̄ facta: vapores medicine fumātes p corp⁹ attrahit ad venas cū cibo: propter qd̄ praua cōſurgūt accidentia. Unde Jo. Meſue ī pmo de ꝑparatione medicinarū ſimplicium ait: q vna cauſarū febrium eſt feſtina comeſtio ſup medicinā: nā3 aliqd de re medicinali cū re cibali penetrat ad venas ⁊ ſe. aut fluxū: aut diſſynteriā cauſat: qd̄ ⁊ mihi ipſi negligēter cōtigit. Et iō vt vapor venenoſus medicine ex corpe expellaſ medici poſt gtē purgationis ante aſſūptionē cibi per horā: exhibēt potionatis aliqd̄ lauatiuū abſterſiuū: ſicut aquā mellis aut ptiſanā ⁊c̄. ſunt ⁊ aliq q dragmā exhibēt tyriace volētes venenoſū vaporē medicine expellere: ⁊ fluxui dyſſēterico ſecuritatē pſtare. ¶ Dēde. (Aut q2.) Soluit: ⁊ pmo ad ſcdam partē q̄ſiti dicēs: cauſa3 eē: qm̄ corp⁹ adhuc exiſtit ī actu purgationis: nō enim ſupfluitates ſunt euacuate: ſ3 ī motu ſunt a medicina agitate. Et ſilr quo ad pmā partē q̄ſtionis laborās ⁊ q exercitaſ vliter nō ſedatus eſt a motu adhuc: l3 eñi videaſ geſcere exteri⁹: tñ mēbra adhuc moueſ ⁊ titillāt pp virtutē mot⁹ īpreſſā ſibi ab eis ſicut apparuit in. 15⁹ cap⁹ neq3 etiam ſuperfluitates ſegregate per motum adhuc ſunt expulſe omnino.

¶ Problema. xxix. Antiqua.

Ropter qd difficili⁹ ē currere q̄3 ambulare? Aut q2 pl⁹ pōdus fert currens: qñ eñi fuerit ſubleuat⁹: totū ī ſeipſo h3: ambulās āt ſicut requieſcētes in parietib⁹ appodians habet in quieſcente. Noua.

¶ Quāobrē currere q̄3 ambulare difficilius eſt? An q pl⁹ oneris fert q currit: is eñi elat⁹ ac pēdēs onus ſup ſe totū ſuſtinet. at qui ambulat parte inſiſtēte viciſſim ſuſtētaſ q̄ſi pariete admotus requieſcat.

¶ Quare eſt laborioſi⁹ ⁊ difficilius currere q̄3 ambulare? ¶ Deinde. (Aut q2.) Soluit: ⁊ pmo ad pmā parte3 queſiti dicēs hoc eſſe qm̄ ille qui currit magis defert pondus: q̄3 ille qui ambulat: quia ille qui currit eleuatus eſt quaſi aliquādo totus in aere: cū3 aūt ſic fuerit ſubleuat⁹: habet totum pondus in ſeipſo: q2 cū3 omnis motus innitaſ alicui imobili: ⁊ ille moueaſ velociter: ſic itaq3 a terra ſubleuatus op3 q innitatur alicui parti eius reddenti ſe imobile: ſed ſic inniti vel fulciri in ſeipſo aut aliqua parte ipſius laborioſū3 eſt valde. quare ⁊c̄. ¶ Deinde. (Ambulans.) Soluit ad ſcdam partem dicens: q ille qui ambulat non habet ſic totum pondus fultu3 in ſeipſo: ex quo fatigeſ: ſed potius permanet quietus appodians ſe in alterā partem ſuī: ſicē fatigati ⁊ debiles appodiant ⁊ regeſcunt in parietibus ⁊ vniuerſalr quibuſcunq3 ſuſtentantibus: cū eñi quis ambulat paulatim ⁊ ordinate mouet vnu3 pedem ⁊ figit: ſuper quē poſtea ſe mouerit ī antea appodiās ⁊ pauſatus: ⁊ ſic deīceps: nō aūt ſic eſt in currente. Poteſt ⁊ hoc dupl̄r cōfirmari: ſemel qdem ex parte corporis: eo q corpus moueri erectū ac celerius eſt ꝯtra nām̄ ipſius: cum ſit De h. 6⁹ phyſi. p to. ⁊ cõ vij.

graue petẽs deorſum ruere:qḋ aũt eſt ꝯtra nãm praue fit ⁊ cũ difficultate:ſicut dicit in.32.cap° ſed currere eſt magis extra nãm corporis grauis:cũ currere ſit magis ambulare:⁊ ſic ſimplr ad ſimpliciter ⁊ magis ad magis. Et ſemel ex parte aeris:qm̃ difficilius ⁊ laborioſius eſt aerẽ cõdenſatũ ſubito ſcindere:q̃ȝ aerẽ rarũ ⁊ paulatim:pmũ aũt accidit currenti:ſcḋm vero ambulanti quare ⁊c̃.

℄ Problema. xxx. Antiqua.

PRopt' qd q ſũt ab exercitijs nõ bibũt ꝯfeſti? Utrũ pp opionẽ diſſolutiõis: quouſqȝ aliqd digerat? Aut pp ſpiritũ quẽ facit labor ex hũido. Aut pp ſiti:q̃ fit ex eo q calefiũt laborãtes:oĩa enim accidunt hec. Noua.

℄ Cur nõ ꝓtin° ab exercitatiõe famere icipi m°? Utrũ ꝓpter colliq̃factiõis reſidua: diu penitus cõcoquat. An pp ſpiritũ quẽ labor ex hũore ſubdito mouet. An ꝓpter ſiti quã laboris calor inducit. Hec eni accidunt oĩa.

℄ Quare eſt q laborãtes ⁊ exercitãtes:nõ ſtatĩ circa pncipiũ ſcȝ exercitij ſeu laboris bibũt:ſȝ poſt lõge. ℄ Deinde. (Utrũ ꝓpter.) Soluit ⁊ aſſignat cauſaȝ pmo ꝓbabilẽ:dicẽs h ee ꝓpter opinionẽ ⁊ ſciẽtiã quã habẽt de diſſolutiõe corpis aut aſſũptorũ:extimãt eni q ſi bibat aliqd anteq̃ȝ fiat digeſtio aſſumptorũ:corp° diſſoluit:qḋ qdẽ nõ mouetur iniuſte:cũ extrahat cib° ex locis digeſtiõis:⁊ calor obtũdat digeſtiu°:ſicut etiã anglici extimãt illũ hẽre prauũ ſtomacũ:q bibit pulmẽtũ ſaltẽ medietate nõ aſſũpta:nunc aũt i pncipio exercitij nõ eſt facta digeſtio.q̃re ⁊c̃. ℄ Deinde.(Aut ꝓpter.) Aſſignat aliã cauſaȝ dicẽs.iterũ h ee ꝓpter ſpiritũ ⁊ vaporẽ cauſatũ ex diſſolutione hũidi iterius cõtẽti cãta ex caliditate exercitij ſeu laboris: labor eniȝ ſiue exercitiũ iuenit corpa plena hũiditatib° accubatis.q̃ qdẽ diſſoluũtur i vapores humoroſos:q aſcẽdẽtes de iferiorib° verſus ſupiora ⁊ refrigerati frigiditate cerebri ad inferiora colligũtur circa ſpiritualia ipſa irrorãtia: ꝓpter qḋ ſitis cãta a pulmone maxie cõtigẽs i laborib° ſedat ex diſſolutione hũiditatũ pdictarũ in vapores ſubtiles ſimiles aeri.Uñ Gal.i tegni tractatu ſignorũ.aut q ſitiẽtes ex pulmone refrigerat aer frigid' iſpirat° nihil alleuians ex vẽtre ſitiẽtes:ſic igit ꝓpter hũidũ reſolutũ i ſpiritũ vaporoſum ſtatĩ vt circa pncipiũ laboris non accidit ſitis. ℄ Deinde. (Aut propter.) Aſſignat aliã cauſaȝ dicẽs itidẽ cõtigere: quoniã laborãtes bibũt ꝓpter ſiti cãtaȝ a caliditate:ſȝ ſtatĩ circa pncipiũ laboris aut exercitij nõdũ aduenit caliditas.q̃re ⁊c̃. ℄ Deinde.(Oĩa enim.) Hic vltimo epilogat dicens:oẽs predictas cauſas has euenire:quare aliq nõ bibũt ſtatim circa pncipiũ laboris ſeu exercitij.

℄ Problema. xxxi. Antiqua.

PRopter qd polluũt nocte magis laborãtes ⁊ ptiſiȝ patiẽtes. Aut q: polluũt oĩo calidi ⁊ hũidi: ſpma eni tale eſt ſȝ nãȝ:tale ãt ex ita diſpoſitis maxime fit:quando caliditas q̃ eſt a ſomno ſupuenit:paruo eniȝ motu corpora indigẽt:⁊ hoc interi° nõ exteri°:ptiſici aũt ⁊ laborãtes ſic diſpoſiti ſunt:hi quidẽ eni laborãtes ꝓpter laborẽ ⁊ motũ diſſolutiõe calidi pleni ſũt:ptiſici aũt pp catarrũ ⁊ factã caliditatem ab vlceratione. Noua.

℄ Cur genitura i ſomnis his ꝓfluere ſolet q aut labore laſſeſcũt:aut tabe ꝯſumunt? An q oĩno ita icõtinentes ſunt qui nã calida ⁊ humida cõſtant. Semẽ eniȝ tale nã eſt: qḋ aũt tale eſt ex his q tali habitu ſũt potiſſimũ profluit:cũ calor ſomni acceſſit: quippe cuȝ corpora tantiſper exiguũ motuȝ deſiderẽt. Idqȝ itriſecus non extrinſecus. Laſſi aũt ⁊ tabeſcẽtes ita affecti ſunt. Redũdant eniȝ ⁊ elarati colliq̃mentis calidis ꝓpter fatigationẽ ⁊ motuȝ:⁊ tabefacti ꝓpter deſtillationeȝ ⁊ calorem quẽ inflãmatio mouet.

℄ Quare eſt q exercitãtes ⁊ laborãtes ⁊ pthiſici plꝰ ſpmatiçãt nocte dormiẽtes q̃ȝ eorũ oppoſiti: aut q̃ȝ etiã ipſemet i die. ℄ Nota q maxie dicit accidere laborãtib° labore calefaciẽte partes renũ:ſicut dictũ ẽ i q̃rta particula ſufficiẽter egrantib° ⁊c̃. Itẽ p pthiſicos itelligit hic Ariſto.pthiſicos veros hñtes vlcerationẽ i ſubſtãtia pulmonis cauſatã pcipue catarro ſtillãte ex ſupiorib° i ipm: vt apparebit ſtatĩ:⁊ ſic nõ a vene ruptura i pulmone: non aũt itelligit pthiſicos paratos ad pthiſiȝ aut ꝯſumptos. Quid aũt ſit pthiſic° ſm ee ei° i pma pticula ſatis apparuit. ℄ Deinde. (Aut q:.) Soluit:⁊ aſſignat pmo cãȝ pdictoꝝ accidẽtiũ dicẽs:iõ ee:qm̃ viuuſr q pollutiones icurrũt ſunt calidi ⁊ hũidi:⁊ ſic ꝯueniũt cũ ſpmatis nã:qm̃ ſperma de natura ſua eſt calm ⁊ hũidũ:ſicut dictũ eſt etiã i q̃rta pticula:ſed ex diſpõne tali q̃le eſt ſperma:aut humidũ coꝝ maxie fit tale:ſicut calidum ⁊ humidum quod declarat:quoniam quando calidum quod cauſatur iterius in ſomno occurrit humido ſpermatico calefaciendo ipſum: tunc hȝ corpora idigẽt paruo motu:⁊ h iteriori ⁊ nõ exteriori expellẽte ſperma extra ſicut ẽt apparuit i q̃rta pticula. ſi ita qȝ cũ tales nocte dormiẽtes nãc ſpmatis ſint vicini nõ imerito ſpermatiçãt. ℄ Deinde.(Pthiſici.) Hic ſcḋo applicat ſcḋaȝ cãm ad ſubiecta ſua ſiue tãgit minorẽ ſue rõnis poſita maiore.⁊ declarata dicẽs q pthiſici ⁊ laborãtes tales ſunt diſpoſiti.ſ.q: ſunt calidi ⁊ hũidi ſpmatici:qm̃ laborãtes ꝓpter exercitiũ ⁊ motũ quẽ paſſi ſũt repleti ſunt caliditate ⁊ humiditate ex colliquatione laboris cauſata: labor quidem colliquatiuus exiſtit:vt dictum eſt prius: ſȝ pthiſicis cõtingunt pollutiones nocturne propter catarruȝ deſcendentẽ in pulmone coꝝ ⁊ ipm vlcerantẽ: a quo cauſat caliditas in corpore:qm̃ pulmone vlcerato nõ põt:vt oȝ moueri:⁊ p ꝯñs mundificare cor ex fumis captnoſis aduſtis:qbus retentis cor inflãmat nõ euẽtatũ: ⁊ per ꝯñs totum corpus ꝓpter qḋ ſe.ſupuenit ethica:⁊ iõ oĩs verus pthiſicus ethicus eſt ⁊ nõ ꝯuertit:t aliis aũt caliditas ſic inducta liquefacit humidũ ⁊ diſſoluit. Et amplius mouet ipm cũ eo qḋ ex ſe mouet per diſtillationẽ catarroſam:quo accidente accidit nõ imerito pollutio. ℄ Et notanduȝ q hoc qḋ dicit: magis videt ꝯtigere circa pncipium pthiſis: forte aũt in ꝓceſſu amplius:cum humidũ iam ſit ꝯſumptũ: nõ ſic cõtingit:vel etiam ſi cõtingit in ꝓceſſu hoc erit magis ꝓpe mortẽ ꝓpter deſtructioneȝ virtutis contentiue: ⁊ oĩno regitiue. vnde ⁊ capilli capitis fluũt:⁊ fluxus tũc ſuperuenit ventris:ſicut dicit Hyp.in affo.

Spmatis nã q.

℄ Problema. xxxij. Antiq̃.

PRopter qd ſiniſtrum crus difficili° fricatur a ſeipſo multo tẽpore q̃ȝ dextrũ? Aut q: dextris labora

re poſſum⁹:in his vero que ſunt extra naturã ſiniſtri cruris fricatio peruerſe fit: que autẽ extra naturam ſunt difficilia: ſiniſtro autẽ dextera nihil maniſeſtũ propter id qđ non aliunde forte eſt. Noua.

¶ Quã ob cauſaʒ crus ſuuʒ ſiniſtruʒ diutius pfricare cuiq₃ difficili⁹ eſt q̃₃ dextrũ: An q̄ parte dextera laborare valem⁹. Reb⁹ autẽ preter nãʒ proficiſcẽtib⁹ annumerãda cruris ſiniſtri frictio ẽ. Fit eni dextra trãſuerſa i partẽ obiectã. Que aũt p̄ter nãm ſũt: hec factu ſũt difficilia. Siniſtra vero manu partẽ perfricãdo dextrã nil tale percipim⁹: qm̃ hec neutrã in partẽ apta potenſq₃ eſt.

¶ Quare eſt q̄ tibia lateris ſiniſtri cũ maiori difficultate lõgo tẽpore ⁊ ſepe ducit ⁊ ɔfricat a ſeipſa: vt etiã fricat aliqʒ q̃₃ tibia lateris dextri. ¶ Deĩde.(Aut q₂.) Soluit ⁊ primo aſſignat cãm dicẽtiõ eẽ. qm̃ i parte dextra poſſumus mel⁹ laborare cũ ipſa ſit nobis naturalior: ſiniſtra: i ſiniſtra ãt dexteri⁹ cũ ſit extra nãm nõ ſimplr ſ₃ ɔparatiõe dextre: vnde ⁊ fricatio praue ⁊ cũ difficultate ſit p crus dextrũ a ſeipſo. qm̃ illa q̃ ſunt extra nãʒ ſiũt cũ labore vt dicat ſicz oẽ ſ₃ nãʒ leuiter pficit: ⁊ oẽ ɔtra nãʒ cũ difficultate: ſ₃ fricatio cruris dextri ẽ ſ₃ nãʒ: ſiniſtri ãt cõ nãʒ. q̃re ⁊c̃. Jtẽ ſicut dictũ eſt mot⁹ fit i dextris: cũ igit fricatio fiat p motũ vbi mot⁹ facilior ⁊ magis nãlis: ⁊ fricatio ſ₃ h̄ eſt i pte dextra ad ſiniſtrã. q̃re ⁊c̃. ¶ Deĩde.(Siniſtro.) Uerificat cãʒ ſuã dicẽs: q̄ aliquãdo i nullo dextra manifeſtat ſe magis ſiniſtra i eo q̄ ẽ facile fricare ſeipſũ: imo eq̄lit aut forte min⁹: ſicut videm⁹ i ambidextris ⁊ ſiniſtrariis: ſ₃ cã pp quã nõ magis manifeſtũ ẽ facili⁹ dextrã fricari ſeipſã fortaſſis ex aliq̃ cã ɔtigit. ſ. pp talẽ diſpõnẽ quã a natiuitate cõtraxit vt dextra ſiniſtra ſit abilior ad motũ ſiniſtre: aut poſt natiuitatẽ vt pp paſſionẽ aut pp ɔſuetudinẽ ⁊ h₉. ſic igit dextra nõ ſemp ſiniſtra difficilius fricatur a ſeipſa q̃₃ dextra.

Dextra ſiniſtra naturalior.

¶ Problema. xxxiij. Antiqua.

Ropt̃ qđ ſanũ eſt a cibo ſubtrahere: laborare autẽ plus: Aut q₂ egrotãdi cauſa eſt multitudo ſuperfluitatis hoc aũt fit: aut pp cibi ſuperabundantiã: aut per indigentiã laboris.

¶ Jſtius problematis iam preceſſit expoſitio in. 46. pblemate prime particule.

¶ Problema. xxxiiij. Antiqua.

Ropt̃ qđ nõ opʒ ɔdẽſare carneʒ ad ſanitatẽ: ſ₃ rarificare: quemadmodũ. n. ciuitas ſana ⁊ loc⁹ bñ euẽtabilis pp qđ ⁊ mare ſanuʒ: ita ⁊ corp⁹ bñ ſpirabile magis ſanũ ẽ: Opʒ. n. aut nõ iieẽ nullã ſupfluitatẽ: aut ab hac velociſſime pmutari: ⁊ oʒ ita ſe hĩe corpa: q̄ accipiẽtia ɔfeſti expurgẽt ſupfluitatẽ: ⁊ eẽ i motu ⁊ nõ queſcere: qđ. n. manet putreſcit ſicut aq̃: qđ aũt putreſcit ⁊ nõ mouet̃ egritudinẽ facit: qđ ãt ſegregat̃ puſq̃₃ corrũpat̃ ſeparatur. h̄ igit cõdẽſata carne ñ fit: opilãt. n. q̃ſi pori: rarificata ãt accidit: pp qđ ⁊ nõ oʒ i ſole nudũ ambulare: ɔdẽſat̃ eni caro ⁊ valde deſiccat̃: ⁊ humidius corpus fit: iterius eni vtiq₃ manet: ſupficiale aũt pmutat̃: quẽadmodũ ⁊ carnes aſſate elixis magis: neq₃ pectora nudã habẽtes ambulare: ab optimis nãq₃ cõſtructis corporib⁹ ſol fert q̄ minime idiget ablatiõe: ſ₃ magis iteriora. Erĩde qdẽ igit̃ propter id q̄ lõge ſũt: niſi cũ labore nõ eſt ſudorẽ ſurſuʒ educere: ab hoc aũt propter id q̄ promptuʒ eſt facile.

¶ Jſtius itidem data eſt interpretatio.

¶ Problema. xxxv. Antiqua.

Ropter qđ laborioſe breues ãbulationũ: Aut q₂ multotiens cõſiſtũt: ⁊ nõ equalr mouent̃ circa flexiões: tale aũt laborioſũ ẽ. Noua.

¶ Cur breues deãbulatiões laborioſiores ſit. An q̄ crebro ſubſiſtim⁹ neq₃ eq̃bili iceſſu mouemur cũ flectim⁹ qđ certe laborioſũ ẽ.

¶ Jſtud expoſitum eſt. 12⁹ cap⁹ huius particule.

¶ Problema. xxxvj. Antiqua.

Ropter qđ ſtãtes i ſole magis caleſiũt q̃₃ mouẽtes ſe: ⁊ ſit motu caleſactiuo exiſtente: Aut non ois mot⁹ caleſacit: ſed quidã ifrigidat vt ⁊ inſtãtibus ⁊ mouentibus ollas q̃ bulliunt accidit: ſi igit̃ ſtanti quidẽ permanet calidũ: pmanẽs aũt magis caleſacit q̃₃ motũ: ſemper eniʒ corpus noſtrũ propriũ quẽdã tepidũ vaporẽ emittit a ſe: q caleſacit propinquũ aerẽ ſicut ticio preſens: quieſcentib⁹ eni nobis: calidũ fit cõtinẽs nos aer propter p̄dicta: motis aũt vent⁹ fit: q quidẽ ifrigidat nos: ois. n. ventus frigidus eſt. Noua.

¶ Cur in ſole cũ ſtamus ampli⁹ recaleſcim⁹ q̃₃ cũ mouemur: cũ tñ mot⁹ ois vi caleſactoriã habeat: An non oẽ mouẽdi gen⁹ caleſacit ſed eſt etiã qđ refrigeret. Qđ etiam in ollis feruẽtib⁹ patet quotiẽs eas afflam⁹ aut verſamus: An q₂ cuʒ ſtamus calor pmanet: is aũt cũ pmanet ampli⁹ caleſacit q̃₃ cũ mouet̃. Corp⁹ eteniʒ noſtrũ vaporem de ſe quẽdã mittit aſſidue tepidũ q primũ aerẽ tepefacit quẽadmodũ titio. Cũ igit̃ queſcim⁹ aer nos circũfundẽs calid⁹ ob predictã cãʒ reddit̃. At cũ mouemur flat⁹ excitat̃ q refrigerare nos põt. flat⁹ eni quiſq₃ frigid⁹ eſt.

¶ Quare eſt q̄ quieſcẽtes imoti ſub radijs ſolis magis caleſiũt q̃₃ ſe hinc illuc ⁊ ecõuerſo ſepe ⁊ velociter girantes: ⁊ tangit rõnem quare pblema moueat̃. quaſi dicat. nõ videt̃ qm̃ motus eſt cauſa actiua caliditatis: ſicut dictũ eſt ſe

pe. ℂ Deīde. (Aut nō.) Soluit ꝛ p̄mō aſſignat cām ſcīl medo rōnē ſui motuū: ꝛ dicit: ꝙ nō eſt verū ꝙ o͡is mot⁹ calefaciat: imo qdā motuū habēt īfrigidare ſicut ille cū aliqs pflat i ollas ſup ignē bulliētes: ꝛ marīe qñ pflans i ead fuerit ab eis aliquātulū remot⁹ ꝛ īſufflet ore coangustato: ſicē apparebit i. 35⁹ pticula. Et ſimilr cū mouet aquā caīd feruētē ſicut faciūt capite coct: aut aliud calm qñ mouet p aerē: videm⁹ eni ꝙ ex tali pflatione ꝛ motu calm īfrigidaſ: ꝓpter qd̄ nō videſ ꝙ mot⁹ ſit cā calitatis ſicut adducebaſ: ſ frigoris poti⁹: ꝛ ſic videſ iſta eē cā q̄re qs mīn⁹ caleſit mot⁹ ſub ſole q̄ qeſcēs. Et h̄ eſt qd̄ dicit: ꝙ ſi ꝓpter ī ſufflationē ꝛ motū calm cōfeſti pmanet ab eo īflāmatione remiſſū: vl̄ pmanet cal nō īſufflatū ꝛ motū igif qeſcēs ſub radijs ſolarib⁹ magis caleſit q̄ ille q mouet hic ꝛ ide: ſ. n. cū pmutaſ ɔtinuo radij poſſūt pfecte refrāgi ꝛ īſpiſſari: q̄ calitatis potiſſima eſt cā. ℂ Deīde. (Semp eni.) Aſſignat cām ei⁹ qd̄ dictū eſt: vt q̄re mouēs nō caleſit: ſ poti⁹ īfrigidaſ ſicut ſtās: dicit h̄ ɔtīgere: q: ex corpe nr̄o reſultat cōtinue vapor qdā tepid⁹: vt apparet de gnatiōe piloꝝ p Ga. i 2⁹ ɔplexionū: ꝛ h̄ ſentiaſ raro: potiſſime th̄ ſentiſ cū multi fuerit ſimul hoīū adunati i māſione vna q qdē vapor emiſſus alterat aerē cōtiguū: ꝛ ꝓpiquū corporib⁹ nr̄is ad calitatē: ſicē ntio corpi pn̄s. ſ. apud nos: qd̄ forſaſſis dicaſ ꝓpter titiones ex ſublimi cadētes vt apparet p̄mo metheoroꝝ. vel inertic⁹ mutat aerē circūſtātē ad calitatē ſi ſ ip̄ſo morā ɔtraxerit marie ꝓpter qd̄ ex hoc cā nobis pmanētib⁹ imotis ſub ſole: aer circūſtās corpib⁹ nr̄is ad calitatē alteraſ: ſ cū mouemur accidit vētū fieri ꝓpter diuiſionē aeris: ꝛ marie ſi mot⁹ fuerit velox: ſicut apparuit i. 17. cap⁹ q qdē aer nos īfrigerat. Vñ duplr qñ mouemur īfrigidari ſentim⁹: tum ꝓpter motū cauſatū i aere ad modū vētū: tū ꝓpter aerē inalteratū nobis ſubito circūcurrētē: q frigid⁹ exiſtit. Vñ Algaçel ait. verū eē ꝙ ex aere vicino noſtris corpib⁹ ſentim⁹ friditatē: eo ꝙ admixti ſunt ei vapores aq̄ ſibi vicine. ℂ Notādū ꝙ o͡is vētus īfrigidat rōne māe: q: mā vēti o͡is eſt frigida ꝛ ſicca: eſt eni vēt⁹ exalatio ſicca: ſicut diciſ. 3. metheoroꝝ. n̄ae terre attinēs q̄ frigida exiſtit ꝛ ſicca: ſ rōne forme ꝛ māe acqſite ex locis i qbus oriſ: aut p q̄ trāſit: qdā eſt frigid⁹ ꝛ qdā calid⁹ ꝛc̄. ſicut patebit i. 26. pticula. Et pro tāto dicit p̄hs hic oēm vētū frigidū: eo ꝙ ꝓpter ip̄m remoueaſ aer mutat⁹ ad caliditatē ꝛ adducit frigid⁹: q etiā ſentiſ frigidior ꝓpter vētū: eo ꝙ vehemēti⁹ ſubitrati⁹ occurrit. ℂ Dubitaſ. vtrū o͡is motus calefaciat vel īfrigidet: ꝛ videſ p Ariſto. hic ꝙ hēt īfrigidare: ꝛ i. 26. particula: qd̄ motis demētis oſtēdiſ: ꝛ ꝓbaſ. mot⁹ eſt act⁹ entis i potētia: ſicut diciſ. 3. phy. qd̄ aūt eſt tale iperfecti exiſtit: ſ iperfectū nō eſt cā pfecti q̄le eſt calm: cū ſit actiuū marīe ꝛ nobili⁹ alijs p̄mis naturis: cui⁹ cōtrariū dictū eſt i. 13. capitulo. ꝛ i. 37. diceſ: qd̄ etiā diciſ i ſcd̄o celi ꝛ mūdi. ℂ Dicēdū ꝙ mot⁹ p ſe calefacere ſemp habet ꝛ h̄ ꝓpter cōfricationē ptiū adiuicē ꝓpter quā pars ignea q̄ ē i elemētato: aut etiā i elemēto marīe hic ipuro: q: vnū ē elemētoꝝ i altero i po⁹: ſicē dr̄ i p̄mo metheoroꝝ: reduciſ ad actū. Itē radij ſolares ad trā venietes ꝛ nā ignis p eos: ſ hec deferſ i iferiora p motū: q̄ accīte ɔtigit corp⁹ illd̄ calefieri. Qz aūt mot⁹ īfridet p accn̄s exiſtit: eo ꝙ remoueſ per ip̄ſū altera cā caloris: vtputa lux vel radi⁹ corpoꝝ ſuperioꝝ aut q: īfrigidās adducat. due eni ſūt cauſe caloris. ſ. mot⁹ ꝛ lux: ſicut diciſ 2⁹ celi ꝛ mūdi: quoꝝ iterdū vnū ipedit actionē alteri⁹: ꝛ h̄ marīe i corpe ſubtili: mot⁹ enī cito pmutās ptes moti nō pmittit lumē ꝛ radios ſuperioꝝ i ip̄ſas figi: ꝓpter qd̄ videſ īfridare. Similr ſicut dicit p̄hs ꝛ Algaçel: p tactū ſentiſ īfridare ꝓpter remotionē aeris a nobis ꝛ calitatē alterati ꝛ delationē frigidi ſubito inalterati. ℂ Ulteri⁹ ēt eſt ſciēdū ꝙ mot⁹ aut erit corpis ſpiſſi ſolidi: aut corpis rari ſubtilis: ſi qdē p̄mo mō: tunc glubet motus calefacere ſentiſ: ita ꝙ ꝛ ſagitte plūbee in aerem velociter miſſe liqueſiūt ſm̄ Ariſt. in 2⁹ celi ꝛ mundi. ꝛ p̄ metheo. ꝛ Algaçel. Si autē 2⁹ mō: aut illud qd̄ mouetur erit calidius corpore animalis: aut frigidius: ſiquidem calidius: tunc ſentitur motus calefacere: eo ꝙ calm motum magis ſubintrat. Itē calm qd̄ erat factū mēbris familiare ꝛ amicū ſeparaſ ꝛ aliud aduenit: ſicut appet moto corpore ꝛ aqua vehemēter calīa ꝛ aere in ſtuffa: aut erit frigidius corpore aialis: ꝛ tunc ſentiſ motus īfrigidare ꝓpter cām p̄dī. ℂ Tunc ad id qd̄ dicebaſ p̄mo iam apparet: ad inſtantiam in ollis inductā: dicēdū hoc eē eo ꝙ altera tūc tollaſ maior cā caloris ab ollis. ſ. ignis irradiatio euaporatione calidi facta p motū. ℂ Ad aliud dicēdū ꝙ mot⁹ nō calefacit rōne eius qd̄ eſt in potētia: ſ rōne eius qd̄ eſt in actu: ꝓpter qd̄ per ip̄m operatio perficiſ: vnūquodq; enī operaſ ſm̄ ꝙ eſt in actu: ſicē diciſ. 9⁹ meta. ꝛ. 2⁹ de ptib⁹: ſ motus eſt in actu in ptib⁹ nūc ſicē dies ꝛ agō: cuius pars eſt in actu ꝛ ps po⁹ vt futura qd̄ ſufficit eē: ſicē dr̄. 3⁹. phy.

In the left margin, beside these lines of the left column:
- "ſicca: ſicut diciſ. 3. metheoroꝝ": Cap̄ p̄ ꝛ. q̄. aūt de ca. q̄.
- "mot⁹ eſt act⁹ entis i potētia": T. c. 6. ꝛ inde.
- "ē elemētoꝝ i altero i po⁹": Cap̄ p̄ ꝛ i mltis alijs cap.

In the right margin, beside these lines of the right column:
- "metheo. ꝛ Algaçel. Si autē 2⁹ mō": T. c. 42
- "operaſ ſm̄ ꝙ eſt in actu": T. c. 11. ꝛ ide.

ℂ Problema. xxxvij. Antiqua.

PRopter qd̄ q i equis currūt: quāto vtiq; veloci⁹ currit equus: tāto magis lachrymāſ oculi: ꝛ pedites quāto magis currūt? Utꝝ ꝓpter id ꝙ frigid⁹ eſt occurrēs aer: frigus lachrymas. facit cōtrahēs enim ꝛ condenſans carnē expurgat humidū? Aut ꝓpter cōtrariū: calidū eni facit ſudores: lachryma āt ſudor aliqs eſt: ꝓpter qd̄ ꝛ fiūt a caliditate vtraq; hec ꝛ ſalſa ſūt ſimiliter: mot⁹ aūt caliditatē facit: aut propter ictū qui eſt ab aere: queadmodū eni vēti qui ſunt ex oppoſito perturbant oculos. ita ꝛ aer occurrēs quāto vtiq; veloci⁹ moueſ: aut ipſe currit: tanto magis facit ictū mollē: per quē fit lachrymari: rarificatis poris oculi ab ictu. O͡is eniz ict⁹ diuiſiuū eſt aut confractiuū. Noua.

ℂ Quaz ob cauſaz qui equo currūt: quo cōtētius curſuz arripit equ⁹: eo magis lachrymas mittunt. Et qui pedib⁹ eo magis quo intenderint vehementius? Utrum qm̄ aer occurſans frigidus eſt. frig⁹ eni lachrymas mouet: quippe ꝙ contrahendo condenſandoq; carnem humorem exprimat. An potius contra. Calor eni ſudorē elicit: lachryma aūt ſudor quidaz eſt: q̄propter a concalefactione vtrūq; moueſ ꝛ ſudor ꝛ lachryma: ſalſaq; pariter ambo ſentiunſ. Calorē aūt efficere motus pōt. An ꝓpter aeris ictū. Quō eni flatus aduerſi oculos perturbāt: ita etiā aer qui ſe obiectat quo quis cōtenti⁹ equū agitat aut ipſe currit: eo magis ictu quodā molli obuerberat ꝛ ferit q̄ fit vt ſe lachryme ꝓmāt. ſ. meatib⁹ oculoꝝ relaxatis appulſu eiuſmodi. O͡is eteniz ictus vīz aut ſecādi habet: aut collidendi ꝛ contundēdi.

¶ Repetit trigeſimūtertium capitulū. ⁊ addit modicū ſolutioni ⁊ queſtioni: ⁊ iam apparet.

¶ Problema. xxxviij. Antiqua.

Ropter qd oportet eſtiuos qdē̄ labores balneo curari. Hyemales vero iunctiōe? Aut hos quidē pp̄ orripilationes ⁊ factas mutatiōes calido op̄ȝ balneari qd̄ faciet calere: oleum aūt caſſū eſt. In eſtate aūt hūectare: tempus enim ſiccū: ⁊ nō fiunt orripilationes pp̄ eſtū modicus cibus aūt ⁊ multus potus eſtate: hoc quidē oīno: hic aūt magis: potus qdē̄ eſtate oīno propter ſiccitatem modicus autē cibus cōe quidem magis autem eſtate: calefit enim propter tempus a cibis.

¶ Iſtius ꝓblematis p̄ceſſit iam ſufficiens expoſitio.

¶ Problema. xxxix. Antiqua.

Ropter qd currētes fortiter magis accipiūt ſpaſmata: qñ aliquis currentibus ipſis ſubſtabit? At q2 hec marie diuellunt̄ que in ꝯ̄riū ⁊ vehemēter attrahunt̄ ⁊ mouent̄: qñ igitur currēti ⁊ vehementer impulſis partibus in anterius ſubſtabit aliqs: accidit ſimul econtra vellere in ꝯ̄riūȝ. Adhuc latis in anteri⁹: q̄re ſpaſmus tanto magis vehemētior fit: q̄̄to vtiq̄ currunt vehementius. Noua.

¶ Quaobrem q curſum concitate agūt conuulſis marime corripiant̄ vbi quis intercurrendū eis ſubſtiterit? An q̄ ea potiſſimū diuellūt̄ q̄ in ptē ꝯ̄riā vehementer trahimus atq̄ mouemus. Cū igit̄ homini currēti vehemēterq̄ mēbra vltra ꝓpellēti qs obuiaȝ factus obſtiterit accidit vt in ptē retorqueantur contrariam: que adhuc ante pertēdunt atq̄ proripiunt. Itaq̄ diuulſio eo vehemētior incidit quo curſus contentius agitur.

¶ Quat̄ē q̄ vehemēter currētes potiſſime icurrūt ſpaſmata extēſiōes. i. cōtorſiōes ⁊ diſtractiōes ptiū cū ſolōne cō cōtinuitatis iterdū: ita q̄ ptes reddūt̄ iobedīētes i motu ſuo: ſȝ q̄ i ſpaſmo fit: ex mala ꝯplone: aut ex hūorib⁹ aduenīētib⁹ q̄ dcm̄ ē ꝑus: ⁊ ħ qñ aliqs cogit eos ſubſtare: trahēdo eos ad ptē oppoſitā ei ad quā currūt. Et ex tali ſubſtare ſic trahēdo ſubito qd̄ mouet̄ in vnā ptē ad alterā: vidi eq̄s in ſpatul cōtorq̄ri ⁊ ſcīdi: cū. n. vehemēter ad vnā ptē currūt ſi qs fortiter ⁊ ſubito vult ad aliā ptē girare: cogūt̄ duob⁹ motib⁹ fere ꝯ̄rijs ſil moueri: pp̄ qd̄ ſpaſma ide incurrunt. Deīde. (Aut q2.) Soluit: ⁊ ꝑ ponit maiorē ſue rōnis dicēs iō eē: qm̄ mēbra potiſſime diuidūt̄ ⁊ ꝯtorquēt̄: qñ fortit̄ ꝯ̄hunt̄: ita q̄ cogūt̄ attractiōis volētia moueri ad alterā ptē ꝯ̄riā ei ad quā mouebāt̄ ꝑ: accidit. n. idē tunc ſil moueri duob⁹ motib⁹ fere ꝯ̄rijs: qd̄ eſt ipoſe: pp̄ qd̄ op̄ȝ nō moueri ſpaſmatū illō qd̄ ſic ſubſtare cogit̄: aut ſi mouet̄ q̄ in duas ptes ſcindat̄. ¶ Deīde. (Qñ igit̄.) Ꝑ igit mīorē ſue rōnis dicēs cū igit̄ aliqs fortiter currēs ipellēdo mēbra ſua ⁊ totū corp⁹ in anterius cogit̄ ſubſtare ex violētia: ꝯtrōē ſubita ad ptē oppoſitā retro. ſ. accidit ſil tpe diuelli in ꝯ̄riā ptē ei ad quā mouebat̄: ptib⁹ ei⁹ adhuc mouētib⁹ ſe i ant̄i⁹: ſicut ꝑus. ¶ Deīde. (Quare ſpaſm⁹.) Cōcludit q̄ iō tales icurrūt ſpaſma: qd̄ qdē tāto fit vehemētri⁹ ⁊ ꝑiculoſi⁹: q̄̄to currūt forti⁹: eo q̄ tūc maior fiat violētia ⁊ ſubita pl⁹ ptib⁹: vt ꝯ̄tinet̄ breuiter ita: vnūqdq̄ diuellit̄ ⁊ diſtorq̄t̄ ſpaſma icurrēs: qñ ſubito cogit̄ moueri in oppoſitā ptē ei ad quā mouet̄: ſȝ ħ ē: cū qs currēs fortiter ſubito cogat̄ cū violētia ad oppoſitā ptē ꝯtrione ſubſtare: quare ⁊c̄.

Currētes fortiter incurrūt ſpaſma

¶ Problema. xl. Antiqua.

Ropter qd ambulationū que ſūt ſm̄ vias minus laborioſe ſūt ieq̄les rectis? Aut pp̄ id q̄ motus rectus eſt ſm̄ naturam toti corpori: qui autem ſunt in planis non planis magis laborioſi: eiſdem autē partibus labores exhibent: qui autem ſunt in non planis diuidunt magis in totum corpus: eſtus aūt magis macreſcūt eis qui ſunt in frigorib⁹ exterioribus aūt ptibus plura laborē exhibent: pp̄ qd̄ ⁊ ſudores facientes macreſcūt: q aūt ſunt in frigoribus denſiorem carnē faciunt ⁊ ciborum deſideratiuos: interioribus eniȝ partibus augmentum calidi faciunt: ⁊ difficulter mobilibus factis a frigore: interiorē qdē locū purgāt caliditatem augētes in ipſa carnē vero ſolidā faciūt non potētes dominari per totam ipſam: ſimiliter aſcendentes deſcēdētibus laborioſiores ⁊ rariores: aſcēdentes quidē enim lumbos marie faciunt dolere: deſcendētes aūt femora: femoribus enim pondus oē incidens cōſueuit exhibere: ſurſum aūt extra nām calido violētia latus calefacit: propter qd̄ ſudores efficiunt ⁊ ſpiritū ſubleuātes rarificant ⁊ lūbos dolent crura aūt difficulter ſurſuȝ lata lūbos flectūt ⁊ ſurſum vellūt: a quibus conant̄ marie dolere: q aūt ſūt i ſilib⁹ greſſibus: lacertis autē ⁊ diſtenſis cruriū habent labores: diſtenſione enim faciunt neruis ⁊ lacertis violētia facta in ipſis fulcimenti: qui aūt ſunt in mollibus articulis laborioſi ſunt: articulorum āt denſas flexiones faciunt: ſicut cedēte: baſe. Idem autem eſt problema. Noua.

¶ Cur ambulatiōes min⁹ laborioſe ſunt q̄ ineq̄les q̄̄ que recte agunt̄? An q̄ delatio erecta ſm̄ nām corporis vniuerſi eſt. Ideo ambulationes q̄s loca equabilia p̄ſtāt laborioſiores q̄̄ inequabiles ſunt q̄ in eaſdē ptes laborē eni admouent. qd̄ inequales ille nō faciunt. Diſpartiunt eni magis in oēs corpis ptes: calidis vero temporibus acte ambulationes plus valēt q̄̄ frigidis: q ppe

que partib⁹ externis laboris plus afferāt: ⁊ gdē ſudorē ob eam rē euocando extenuēt. Frigidis contra carnē reddunt conſtātiorē ⁊ ſtomachum excitant ciboꝛūqꝫ faciunt aui diorē. Partibus enim internis calorē au/ gēt: mēbriſqꝫ ad frigoꝛis appulſum toꝛpen tibus locū intimū calore amplificato effica/ cius purgāt. Carnē vero ſolidiorē efficiūt: vt q̄ p eā vniuerſam nequeāt ſupare. Accli/ ues ēt ambulationes laboꝛioſioꝛes ſunt q̄ꝫ decliues. magiſqꝫ extenuāt. Faciūt eni accli ues vt lūbi potiſſimū laboꝛēt: decliues vt fe/ moꝛa. Pōdus eni totū femoꝛib⁹ incūbens grauiſſime p̄mit: qđ idē cū pter nām ſurſuꝫ efferri a caloꝛe cogat maioꝛē ī modū calefa cit. Itaqꝫ efficit vt arduū ambulādi gen⁹ ſu/ doꝛes moueat ſpūm ſuſpēdēdo extenuet: lū bis doloꝛē īſtigat. Crura eni magna cū diffi cultate ſe ī ſublime īcipiūt: lūbos īflectūt frā gūt: euellūt: qb⁹ de cauſis laboꝛ precipu⁹ ſe quat neceſſe ē. Locis aūt duris ac renitētib⁹ habite ābulationes muſculos ⁊ neruos cru rūi effatigāt. Quippe q̄ cōtētiōes tā neruis q̄ꝫ muſculis moueāt cū enixu agant violen to. Mollib⁹ vero ⁊ cedētib⁹ locis facta am/ bulatione articuli potiſſimū ſentiūt. Fluxus eniꝫ articuloꝝ percrebreſcit cū ſolū ſuccum bat dilabat ⁊ cedat eadē queſtio eſt.

¶ Iſtius gdē ꝓblematis ū̄ā p pte pceſſit expō in p̄ 1.23°. c. tū q: q̄dā adhuc ſubdit in declaratiōe ei⁹: iō paꝝ in ei⁹ ex pōne inſiſtat. Proponit igit p̄ dicēs: q̄re eſt q̄ greſſus fa/ cti p vias ieq̄les ſicut ſunt mōticuloſe: vel valloſe min⁹ fati gatiui ſunt illis q fiūt per vias rectas ⁊ planas. ¶ Deīde. (Aut pp.) Soluit: ⁊ p̄ dat cām ī vl̄ī magis dicēs iō ec. qm̄ motus ſm rectū q̄lis eſt ille q fit p plana vt nāl̄r ieſt corpī ſm oēm ptē eius: pp cōſilem ſituatiōnē corpis cū in motu recto oēs ptes corpis nāl̄r moueant ⁊ laboꝛēt. q̄re q greſ/ ſus facti p plana ſunt laboꝛioſioꝛes factis p nō plana mō/ ticuloſa: eo q cū mēbra nō ſic mutēt figurā ⁊ ſitū vt ī mō ticuloſis: eedē ptes nūo ꝯtinue fatigāt: nō aūt ſic eſt ī greſ/ ſibus monticuloſis: laboꝛ enim diuidit in eis p totū corp⁹ cū eni mēbra habeāt vnā figurationē ſꝫ quā fatigāt vt cū aſcendūt: qñ deſcēdūt aliā acqrūt: mēbris prius fatigatis pauſantib⁹. ¶ Deīde. (Eſtus aūt.) Soluit ⁊ declarat hic cām antepoſitā. ⁊ p̄ facit hoc. 2° applicat ad ꝓpoſitū ma/ gis. 2° ibi (Qui aūt ſunt ⁊c̄ p̄ma in duas. p̄ declarat ipſuꝫ p ſilitudinē ſumptā ab eſtu ⁊ gelu. ſcđo p laboꝛē q ē ī aſcē/ dendo vel in deſcēdēdo. 2° ibi (Silr aſcēdētes) dicit itaqꝫ p̄ q eſtus ⁊ inflāmationes magis macreſcere faciūt coꝛpa nr̄a q̄ꝫ frigoꝛa ⁊ gelu: eo q in eis ſunt plura inferētia labo rē ptibus hꝫ ēt in fatiga aſceſionis ⁊ deſcenſionis ⁊ marie extrinſecis coꝛpoꝝ: eſt. n. eſtuatio punctura hūiditatū, mo taꝝ exteri⁹ caloꝛe aeris nos ꝯtinentis ⁊ hꝫ: ⁊ iō cāūt ſudo/ res demacrātes coꝛpa. ¶ Deinde. (Qui autē.) Oñdit hic ſcđo qd opent frigoꝛa: dicēs q coꝛpa que ſunt in frigoꝛi/ bus cōſtituunt hñtia carnē deſioꝛē: ⁊ reddunt magis ap/ petitiua ciboꝝ: eo q frigoꝛa augmētant calm interius: ⁊ reddūt hūida intrinſeca nō deſacili mobilia in ſudoꝛes ex

Eſtus ⁊ inflāma/ tiōis effectus.

terius: ⁊ mundificant coꝛpa ex ipſis interius reſoluēdo ſu perfluitates tertie digōnis in fumos inſenſibiles: ſicut dictū eſt ſatis in. 33° caplo ſcđe pticule: qđ accidit pp cali/ ditatē interius vigoꝛatā a frigoꝛe: q aūt caro fiat ſolida ⁊ cōpacta exterius: marie ex calido accidit non potēte do/ minari ⁊ diffūdi per totā carnē repulſū interius a frigido cōtinētis: ſic itaqꝫ greſſus facti per plana ꝓpoꝛtionent di ſpoſitiōibus coꝛpoꝝ in eſtibus: p mōticuloſa aūt in frigo ribus. Deinde. (Silr aūt.) Declarat p̄ hoc in fatiga aſcen ſionis ⁊ deſcenſiōis ⁊ dicit q aſcēdētes: ⁊ marie illa q̄ hñt ſupficiē piramidalē acutā reddut fatigatioꝛes ⁊ coꝛpibus rarioꝛes deſcendentibus: aſcēdentes nāqꝫ marie dolēt lū/ bos. i. tibias, cum genibus ⁊ coxis īcluſiue vſqꝫ ad anchas ſic enim opꝫ exponere: ⁊ hoc videt ſtati velle iunctura: qm̄ aliter ambiguitas relinquit in ſermōe phi: q: dictū ē i. 19. ⁊. 24. caplis q aſcēdentes dolent crura ⁊ genua. deſcēdē/ tes femoꝛa ⁊ lūbos eo q pōdus qđlibet occurrēs femoꝛi/ bus in dſcēdēdo cōſueuit eis doloꝛem p̄ſtare. Et tunc re uertitur ad declarādū p̄mū iſtoꝝ: dicēs: qm̄ qs defertur ſurſum extra nām coꝛpis ſui grauis: ⁊ calefit latus ſurſuꝫ pp violentiā illatā calido. ſ. ex coꝛpe aggrauāte deoꝛſum: pp qđ dictū eſt in. 38. caplo ſcđe pticule: q nā calidi q̄ de/ fert nos ad ſumma grauata pſeueret. Et iō q: ī tali motu cōtingit calefieri: accidunt ſudoꝛes ⁊ ſpūs ⁊ vapoꝛes moti pp calidū a cētro coꝛpis ad exteri⁹ poꝛos coꝛpis ⁊ aperiūt pteſqꝫ plus inde laboꝛāt: eo q remolliūt ſuperfluitates re cipiētes: pp qđ dolent lūbos iā expoſitos: qđ accidit q: ſur ſum aſcēdētes crura ⁊ breuiter qcqđ eſt ſub anchis cū dif ficultate ferunt ſurſum. vñ lumbos flectūt mō ad iſtaꝫ ptē mō ad illā: ita q crura ⁊ alie ptes vehunt ſurſum coꝝ ful/ cimēto ⁊ conamine pp qđ dolēt marie. ¶ Deinde. (Qui aūt ſūt.) Adaptat p̄dicta ad ꝓpo^m p̄ncipale magis dicens q illi qui ambulant ambulationibus conſilibus: qđ eſt ī viis planis laboꝛēt pp diſtenſionē neruoꝝ ⁊ lacertoꝝ cru rū ⁊ vl̄r totius pedis magis: qđ contingit ex violētia ⁊ co namine fulcimēti ⁊ delationis ponderis in ipſis: ita q la/ certi ⁊ nerui circa loca articuloꝝ ſeu iuncturaꝝ laboꝛant valde que mollia exiſtunt pp humiditates illuc cōcurrē/ tes. nā aut pp calidū laboꝛis attractiuū: vel dicit mollia pp laxitatē iūcture: ⁊ hoc accidit q: iſta loca articuloꝛum ſpiſſas ⁊ inoꝛdinatas recipiunt flexiones: nūc ad ptē vnaꝫ: nūc ad ptē aliam: ac ſi fundamentū in quo ſituatur alte/ ra ps iuncture cedat nō remanēs firma in eius concauita te. v. g. vertebꝛū in cōcauo ſit qđ accidit ex hūiditatibus vi ſcoſis remollietibus ſicut dictum fuit prius de hoc ſupra ¶ Notandū eſt q lacertus ſiue muſculus ſicut dicūt ano thomiſte eſt pars coꝛpoꝛis cōpoſita ex carne pura neruo li gamēto ⁊ pāniculo: in cuius quidē extremitate colligit ⁊ indurat neruus ⁊ ligamētū q̄ ē ſuba ſimilis neruo ex oſſe nata ſenſu priuata ⁊ cōſtituit choꝛda: q̄ vadēs ad mēbꝛū motū ipſum mouet dilatat ⁊ ꝯſtringit: ⁊ hic quidē eſt ſo/ lus locus in q̄ inueneri ab Ari. adhuc lacertū nominari. ¶ Et tunc vltimo. (Idem aūt.) Addit q illud eſt ꝓble/ ma idem qđ tactū eſt ſupra in pꝛomo ⁊ tertio capitulo.

Lacert⁹ qd ſit

¶ Problema. xlj. Antiqua.

PRopt qd ad ſūma vl ad curua vl ad altū difficulter ābulam⁹? Aut q: oīs greſſus ex eleuatione ⁊ de/ poſitione perficitur. Eleuare au/ tem eſt extra naturam. Deponere auteꝫ eſt ſm nām. apponere autē medietas in eo au tem q eſt ad ſumma deambulare multum eſt quod eſt extra naturam. Noua.

¶ Et cur locis arduis difficili⁹ ambulem⁹? An qm̄ omnis greſſus attollentia ⁊ poſitione cõficitur. Attollere igitur preter naturaꝫ eſt ponere ſecũdũ naturã. ꝓponere mediuꝫ tenet. in ambulãdo autẽ locis arduis multũ fortis illi⁹ auerſe a nã ꝓculdubio eſt.

¶ Quare eſt ꝙ ad loca alta quoꝝ ſupficies piramidales in acutũ valde tẽdẽtes cũ difficultate ⁊ labore ambulam⁹ grãdi. ¶ Deīde. (Aut qꝛ.) Soluit dicens iõ eẽ qm̄ q̃libet ambulatio pficiẗ ex eleuatione ⁊ diſpõne põderis corpis: nũc eni ſeẗ eleuanẗ ⁊ ſemel ſubmittunẗ ſm pedis motum. ſed eleuare eẽ nãm cõſiſtit ſaltẽ rõe corpis cũ ſit graue. eſt ſit nãle ſm aiam cũ calido. ſed de ponere doꝛſuꝫ eſt ſꝫ nãꝫ corpis ⁊ aie ſi ad hec inclineẗ. ſed apponere .i. iuxta ponere ⁊ vniformiter eſt mediũ iter iſta duo neqꝫ .n. ſimplr eſt eleuatio neqꝫ depõ ſed ex his cõpoſita. vñ ſicut ẽ diſpõ media inter hec duo extrema: ita mediocriter ſe hꝫ ad id qꝺ eſt ſꝫ nãm ⁊ extra: ſed in greſſu facto ad alta multuꝫ ineſt eius qꝺ eſt eẽ nãm. in greſſu ãt q ſit ad iſima mīme: q̃re laborioſius vr̄ valde in ſurſum q̃ꝫ in deorſum ambulare. in plano autem mediocriter erit vt dicaẗ: quod ẽ extra nãm difficile exiſtit: ergo qꝺ magis: magis: ſed hoc ẽ ambulãdo ad alta quare ⁊c̃. Et hꝫ quidẽ cauſe virtus ſatis. 38. caplo ſecunde particule declarata apparet.

¶ Problema. Vltimũ. Antiq̃.

Ropter quid qui ſunt ab eq̃s minꝰ cadunt? Aut pp id quod timẽt cuſtodiũt ſe magis. Noua.

¶ Quare qui curſum ex equo arripiũt minꝰ decidũt? An quod magis cauent q̃ꝫ timẽt.

¶ Explicit quinta particula.

¶ Quare eſt ꝙ illi qui mouenẗ ſup eq̃s ẽt currẽtibꝰ rarius cadũt ex eis q̃ꝫ ſi moueanẗ ſup aſinis mulis aut camelis. ¶ ¶ Deīn. (Aut propter). Soluit dicens ideo eſſe quoniam exercitantes in equis eo ꝙ apparẽt animalia fortia vehementer currentia. cum hoc etiã videntes ſe ⁊ terra diſtãtes timor cadẽdi: non tamen anime pu[illegible]ſiuus ſuperueniet ⁊ ideo tenent ſe fortius in eis cauendo ne cadãt ab aliquo caſu: propter quod manus eorum tubis inuoluũt longis propter quod caſus ex aſino plerunqꝫ moleſtior eſt q̃ꝫ ex equo: adhuc etiam aſinus non adeo inequaliter ⁊ repentine mouetur vt equus: aut propter cauſam fere oppoſitaꝫ antedicte: aut qꝛ aſinus eſt animal terreſtre vehemẽter cõpactum: in tali autem vehementius contingit fulciri q̃ꝫ in alio non tali. fulcito autem vehementius cadẽte caſus ſit maior. ideo ⁊c̃. ꝙ ãt aſinꝰ fulciatur in hoc apparet ex contractione ipſius ⁊ curuatiõe quod apparet ipſis refracta a corpore duro ⁊ ſolido ⁊ ſibi oppoſito.

¶ Incipit ſexta particula de his que ꝓueniũt ex modo iacendi.

¶ Problema. i. Antiqua.

Ropter qꝺ ſedes hos qdẽ hoium impinguãt: hos vo macros faciũt? Vtrũ qꝛ habitus differũt: hi quidẽ eni calidi ſũt: hi vero frigidi. calidi quidẽ igiẗ impinguanẗ dñaẗ enim corpus cibo pp caliditatẽ: infrigidati aũt pp id qꝺ indigẽt adueniẽte caliditate: ⁊ ſm hoc patiẗ corpus maxime a motibꝰ ñ poſſunt digerere q̃eſcentes. Aut qꝛ huiuſmodi q̃dem ſuperfluitates habent ⁊ indigẽt motu q cõſummat has: hi autem nõ. Noua.

¶ Cur ſedile alios impleat. alios extenuet? Vtꝝ hitus corpoꝝ diſtẽt iter ſeſe. vt alij calidi alij fridi ſint. ergo ſi ita eſt calidi implenẗ. Cibũ eni corpꝰ vi ſui caloris exuperat. Frigidi aũt ꝙ aduenticiũ calorẽ deſiderãt: queꝫ ex mouendi rõne potiſſimum corpus acq̃rit concoquere nequeunt duꝫ quieſcũt? An ꝙ alij excrementis redundant ⁊ ob eam rẽ motũ deſiderant alij non.

¶ Iſta particula 6ª in qua inquiſiuit cauſas acciſitium ex labore ⁊ exercitio: inquirit cãs acciſitium circa accubitum ⁊ figurationẽ mẽbroꝝ: labori ſeu exercitio oppoſitũ. Proponit itaqꝫ q̃õnem dicẽs quare eſt ꝙ ſedes ſiue q̃etes q̃ſdã de nũo holum ingraſſant: quoſdã vo demacrẽt. ¶ Deīde. (Utrũ.) Soluit ⁊ primo aſſignat cãm ꝓbabilem ex pte digeſtionis corpoꝝ: dicẽs iõ eẽ q̃ qm̄ habitudines ⁊ nãe diſtãt abinuicẽ: nam aliqui ſunt calide nãe habitudinis carnoſe ſicut ſanguinei. Alij autẽ ſũt frigidi multa manentes pinguedine vt flegmatici. modo habẽtes nãm calidam pp ſedem vel quietem ingraſſanẗ: eo ꝙ nã corpis eorum dominatur cibo perfecte: ẽt ipſis q̃eſcentibus: pp multã caliditatẽ ipoꝝ. Vñ in. 8. capitulo vbi idem repetiẗ diciẗ corpꝰ nõ eſſe ablatum a calido: pp qꝺ poteſt pinguedine carere qꝛ cum pinguedo generetur a calido remiſſo eorum propter ſedem obtepeſcit calidum: ⁊ non intantum ꝙ non ſit perfecte ſufficiẽs digerere ⁊c̃. Sed frigidi complexione: eo ꝙ indigent caliditate deforis adueniente coadiuuante digeſtionem eorum: per ſedeꝫ maxime patiuntur: cum non poſſint digerere quieſcentes a motibus calorem eorum debilem confortantibus: quoniam motus vt dictum eſt habet calefacere. Et ideo optime dicit Auicen. tertia ꝑmi. ꝙ relinquẽs exercitiũ frequenter ethicam incurrit. ¶ Nota per habitum poſſumus intelligere id quod medici vocãt habitudines vel formas ſeu qualitates que ſunt quinqꝫ ſicut dicit Joannitius: vel complexiones vt effectus ponaẗ pro cauſa. Eſt enim habitudo quoddam annexum complexioni. ¶ Deinde. (Aut quia). Aſſignat aliam cauſaꝫ ſumptam ex parte expulſionis ſuperfluitatum dicens: iõ eſſe quoniam quidam abundant ſuperfluitatibus: qui quidem indigent motu qui ipſas conſumet calefaciendo: dividendo ⁊ expellendo: ſicut ſunt frigidam habentes nãꝫ. hi aũt .ſ. calidi non indigent motu expulſiuo ⁊ cõſumptiuo ſuperfluitatũ ſicut ſũt colerici: cũ eorum calor ſit ſufficiens eas ↄſumere ⁊ expellere ſine motu exteriori. ¶ Dubitatur de eo ꝙ dicit ſedes aliquos impinguare. aliquos autem macrare. hoc enim videtur eſſe ſubcontrarium ei quod dictũ eſt in. 24. capitulo. quinte particule. illic. nãqꝫ dictum eſt ſedes ventrem impinguare ⁊ reliquum corpus demacrare. ¶ Amplius. quod humectat ⁊ infrigidat nõ īpinguat: cũ pinguedo ſit ſanguis digeſtꝰ: hꝫ aũt eſt ſedes igitur ⁊c̃. Vñ Aui. ſecunda primi. quies infrigidat pp priuationẽ viuificationis caloris ⁊ conſtrictioneꝫ eius quod ſuffocat: ⁊ humectat ꝓpter defectum reſolutionis. ¶ Dicendum ꝙ ſic dicit Ari. ſedem quoſdã impinguare q̃ſdaꝫ aũt macrare pp diuerſitatem naturarum corporum in caliditate ⁊ frigiditate: quies tamen vltimata in quocunqꝫ calorẽ hꝫ vehemẽter infrigidare in fine: cũ calor non ſuẽ

habitus qd ſit

tetur neqꝫ motu viuificet. ¶ Ad p^m dōm eſt ꝙ ſmo Ari. ſupra fuit in corpe magis tēpato ⁊ vnigeneo: h aūt eſt in corpe magis diſtēpato ⁊ diffoꝛmi ſicut appet in cōſideranti. Uel ꝙ iſta ſtāt ſimul ꝙ aliquis ſit pinguis circa vētrē: ⁊ tñ hic dicaꝛ macer cū alie ptes ſint ples in qbus macies poteſt ineſſe: ⁊ ab eis denolari. ¶ Ad 2^m dōm ꝙ qñs de ſe infrigidat ⁊ humectat: ſi tñ aliqñ videaꝛ calefacere hoc eſt per accñs: eo ꝙ corpori aduenit ſic diſpoſito vt calido.

¶ Problema. ij. Antiqua.

Ropter qd opꝫ facere diſtēſionē ptiū: qd̄ faꝛ exercitās ſe? aut qꝛ oꝫ ꝑ ꝓ ſpū poros purgari. Noua.

¶ Cur ptes corpis diſtendende ſint: qd̄ q ſe exercitāt facere conſueuerunt? An ꝙ meatus ſpiritu ſuo perpurgari opoꝛteat.

¶ Quare eſt ꝙ opꝫ ptes iacere ſitas extēdendo ipſas ſicut iacet ſe exercitans: ⁊ maxime in pri^a exercitū: cū ſupfluitates incipiūt moueri ⁊ ſubtiliari: aūt. n. extēdit brachia operādo alicas ⁊ os apperit cāndo oſtētiōes ⁊ marie ſi fuerit hūiditatib^9 replet^9. ¶ Deīde. (Aut qꝛ.) Soluit dicēs cāꝫ eſſe qm̄ oꝫ ꝙ exercitās ſe purgeꝛ a ſupfluitatib^9 ꝯtētis i poris ꝑ ꝓ ſpū expulſiuo: qñ. n. corp^9 ⁊ ſupfluitates exercitio fuerunt calefacte: ſpūs ſuſcitaꝛ expulſiu^9: q qd̄e ipellēs eas ſup mēbra ſēſibilia: ipa mordicat aliqlr: ita ꝙ extēdūꝛ ⁊ āpliāꝛ pp qd̄ accidit nō ſolū ꝑtiū extēſio imo ſalt^9 interdū

¶ Problema. iij. Antiqua.

Ropꝛ qd cōflexe melius iacere ē: ⁊ multi ꝑcipiunt hoc ⁊ medicoꝝ? Aut qꝛ calefactus vēter velocius digerit: ita āt ⁊ calefit marie. Amplius aūt opꝫ vētoſitatib^9 locū ꝑberei quē tēdāt: ſic eni mime nocebūt vētoſitates. pp qd̄ eni naſcēte ⁊ alia apata ſanū qꝛ hñt concauitates in qbus recipiunt ſpūs: diſtēſo qdē igiꝛ nō fit concauitas. oēm enim locū viſcera cōtinēt. conflexo aūt fit. Noua.

¶ Cur inflexo corpe cubare melius eſt qd̄ ēt medici pleriqꝫ ꝑcipiūt? An ꝙ vēter cū recaleſcit cōcoquere celeri^9 pt. Sic aūt fit vt recaleat. Ad hec locū flatib^9 dare in quē incūbāt ⁊ innitanꝛ oꝫ. ita enim mime infeſtabūt. hic eni ⁊ varices ⁊ ceteri abſceſſus iuuāt. ꝙ ventriculos cōtinēt in qb^9 flatū recipe queunt. Ergo corpore extēto cauerna nulla eiuſmodi adigi pōt: locū etenim oēm viſcera occupāt. inflexo aūt ſingula laxanꝛ ⁊ ſinuanꝛ.

¶ Quare eſt ꝙ iuuantius eſt ad ſanitatē iacere ꝯflexe ptibus ꝯctis ⁊ marie iferiorib^9 q̄ꝫ extēſe: vñ ⁊ multi ꝑcipiūt medicoꝝ illis: qꝛ ſanitatē ꝓcurāt ꝯcte iacere ⁊ nō extēſe: qd̄ nō paꝝ expedit illis q ꝯctionē dictā grāciū ytalice gētium incurrūt. ¶ Deīde. (Aut qꝛ.) Soluit ⁊ ꝓ aſſignat cāꝫ ex pte melioꝛis digōnis: ⁊ dicit id eē: qꝛ vēter calid^9 citius digerit aſſūpta: ipſe. n. calid^9 bon^9 ē digerere ſiꝛ dicit Gal. in tegni. de ſignis: ſed corpore iacēte ꝯflexe vēter ⁊ ꝑ totā digōnis anterioꝛ vehemēter calefit: q̄re ⁊c̄. Cōflexe eni iacēdo calitas coadunaꝛ circa vētrē tāqꝫ circa cētrū. carnoſitas eni ⁊ pinguedo iſpiſſaꝛ: ita ꝙ ꝑs ſupioꝛ vētris ⁊ inferioꝛ ꝯtingit ad mediū vētris ſiue caliditatē congregās.

¶ Notādū ꝙ de eis que cōferunt ad digeſtionē eſt ingredi ad loca calefaciētia ⁊ hēre ceruical eleuatum ſicut precipit Auicē. tertia ꝑmi: ad quā nō modicū ꝯfert bona dētium maſticatio: ⁊ maxime in debilibus ſtomacis. hec eni mām ꝑparat vētri. iſta aūt caliditatem ad ipſum reducit. Et qd̄ pre aliis in debili vētre laudāt medici eſt: ꝙ qs pueꝝ ſane cōplexionis moderate carnoſitatis nocte lenuat ad vētrem applicatum: vel catuluꝫ canis ſicut ait Gal. 5. de ſimplici medicina. ¶ Deīde. (Amplius opꝫ.) Aſſignat aliam cāꝫ dicens ꝑmo ꝙ alia cauſa eſt: qꝛ vt compleaꝛ digeſtio: opꝫ ꝙ ſpūs vētoſi reſoluti in principio a digeſtione cuꝫ calor incipit agere in cibū rudem ⁊ ꝯriuꝫ habeāt receptaculuꝫ in qd̄ cadāt ⁊ retineāꝛ digōnē nō ꝑturbātes: ſic eni valde paꝝ poterūt eā impedire ſuo motu. ſed hoc cōtingit cōflexe iacēdo ⁊ oppoſitū huius extenſe: quare ⁊c̄. ¶ Deinde. (Propter quod.) Hic 2° infert correlarium dicens. ⁊ ideo qñ vētoſitates receptaculum in qd̄ decidāt habuerint: corpus ꝯſeruabiꝛ ſanū nō enim naſcentur. ſ. apata ventoſa ſicut vel puſtule ſeu bothoꝛ neqꝫ alia apoſtemata ſicut ex humoribus facta: qꝛ ſpūs ventoſi māꝝum apoſtemantiū expulſiui hñt cōcauitates in quibus cōtineāꝛ quietī: qꝛ cū corpus cōtrahitur venter ampliaꝛ ſicut burſa. ¶ Deinde. (Et id diſtenſo.) Concludit vlterius dicens. itaqꝫ extēſo corpore in accubitu non relinquiꝛ locus v[illegible] vētoſitati: eo ꝙ viſcera mēbra. ſ. nutrientia totū locum occupāt cōcauitatis ventris: ſed qñ corpus iacuerit conflexum relinquiꝛ vacuitas vētoſitatum: cum vēter vt dictū eſt ampliꝛ. Cōferē[tia] tia ad digōnē q

¶ Problema. iiij. Antiqua.

Ropter qd ſurgētib^9 ſingult^9 fit marie q̄ꝫ ſedētibus? Aut qꝛ qeſcētib^9 hūidū ad vnā ptē coadunatū declinat. Propter quod ⁊ cruda oua nō pñt in circuitū volui. ſed decidūt. motū aūt hūidū ſiꝛr ſe hꝫ. ſurgūt igiꝛ qeſcentes qñ ita diſponunꝛ. ſedēt aūt in motu facti qñ eqlr ſe hꝫ humidū ⁊ diſpergitur. Noua.

¶ Cur vertigo ſurgēti potius accidat q̄ꝫ ſedēti? An qm̄ qeſcēti humoꝛ vniuerſus vnū in mēbrū ſe colligit. ex quo cruda ēt oua nequeunt circūuerti. ſed ꝓtinus decidūt. Mouenti aūt humoꝛ ſe eque expādit. Surgim^9 igiꝛ a qete. q̄ ita affecti ſum^9. ſedem^9 ꝟo motu quo hūoꝛ eqbili mō q̄qꝫ verſus ſe poꝛrigit.

¶ Quare eſt ꝙ ſingultus. i. vertigo. grece. n. illiges: magis accidit cum aliqui ſurgunt ⁊ mouentur q̄ꝫ qñ quieſcunt ſedentes. ¶ Notandū ꝙ ſingultus ſm̄ phm ⁊ meſue in libro de conſolatione medicinarum: eſt motus: factus a re nocente q̄ fit ꝯctio ſtomachi in ſe ipſo ſm̄ Aui. 3° can. fen. 13. ⁊. xi. eſt mot^9 diuerſus ſicut ſpaſmus conſtrictiuus cuꝫ extenſione dilatatiua. ¶ Notandum ꝙ ſingultus qdaꝫ eſt ex inanitione vel ſiccitate quidam aūt ex repletione ſicut dicit ypo. in ſexta pticula afforiſmoꝝ. quoꝝ peioꝛ qꝛ moꝛtalis qui fit ex inanitione ⁊ maxime cū ſiccitate tot^9 corporis. Unñ Haly. i tegni. trac. ſignoꝝ ſiccitas faciēs ſingultū ſi appropriaꝛ ventri ſoli: tunc eſt poſſibilis ſanatio ei^9: ſi autem adſit ſiccitas totius corporis per aliq̄ꝫ egritudineꝫ nō ē eius curatio poſſibilis: ⁊ intēdit hic Ariſt. ſingultum ex repletione humiditatiſ contingentē. ¶ Deinde. (Aut quia.) Soluit dicens ideo eſſe qm̄ cum aliqui quieſcunt humiditas in eis natans aggregatur ⁊ decliat ad vnam ptium ſm̄ ſituationꝫ corporis: pp qd̄ quieſcens ſingultū Singult^9 qd ſit

ſitic nõ eſt: opꝫ.n. ſingultũ fieri et motũ ipſi⁹: quo hũidũ ad os cõſcēdit vētris ſenſibiliſſimũ: fund⁹.n.nõ adeo ſentit ſi in eo ēt hũiditas qſdā ſit continue repire: ſicut dr̄ in 3° pñlium: phibētes humidi mordicationē: ⁊ ſic hũor nõ pritus phibet euapoꝛationē ad extrā. Et iõ oua cruda nõ ꝯterminato coꝝ hũido caloꝛe: cũ aliqs conaſ ſic voluere circulr ſup altez acumē nõ voluunſ: ſꝫ cadũt in vnā ptuꝫ ſm ꝙ hũidũ coꝝ aquari tēdit: qm̄ hũidũ ipſoꝝ motũ eodē mõ ſe hꝫ ſicut nõ motũ.ſ. ſp ad alterā ptẽ ꝯclinãdo: pp qð nõ eſt poſſe ipſa voluitari in gyꝝ: qð qdā faciũt ſignum an ſint cocta ſufficienter vel nõ. cũ enim pfecte vertunſ in gyꝝ ſunt cocta. humidũ eni coꝝ eſt conterminatũ: ⁊ ptitũ equaliter p totũ. ❡ Et vlterius ꝯcludit pncipale ītentum dicēs: itaqꝫ qñ qeſcētes p̄ ſurgũt poſtea ſic diſponunſ.ſ. ꝙ ſingultũ icidũt: qm̄ hũidũ qeuĩ ptus qñ ſedebãt diſſeminabit p ſubam vētris ipſam pugēs ⁊ ſtimulãs ad eiiciēdũ. ſꝫ cũ ſurrexerint in motũ facti ſedēt poſtea: qꝛ cũ erãt i motu hũidũ erat eq̃lr p totũ ſe diffũdēs: ⁊ iõ ſingultũ cãre poterat.i. vertigē: prauis nanqꝫ tranſlatum: ⁊ expoſui vt ſonat antequam cognoſcerez grecum. ⁊ ideo qð dictũ eſt de ſpaſmo ⁊ ſingultu hic impertinens eſt.

❡ Problema. v. Antiqua.

PRopter qd ſup dextris doꝛmientibus magis aduenit ſon⁹? Utrũ qꝛ econtrario ſe habentes vigilãt ⁊ doꝛmiunt. qm̄ igiſ vigilantes ſuper dextra iacēt. econtrario autem erit i alio principio ⁊ in contrario? Aut qꝛ imobilitas ſomnus eſt. partes igiſ que mouēt opꝫ qeſcere: dextra autē motiua: ſit autē iacētib⁹ velut ligaſ principiũ qðdā ſurrectiuũ. Noua.

❡ Quaꝫ ob cãm cũ parte coꝛpoꝛis dextra cubamus ſomnus magis accedit? Utrum ꝙ vigilantes contra ꝙ̃ doꝛmientes habemus ergo cum vigilando parte accubemus ſiniſtra: contrariũ ſequeſ in doꝛmiēdi initio cũ id contrariũ ſit? An ꝙ ſõnus priuatio motionis eſt. Partes igitur quarum mouere intereſt: quieſcãt opꝫ. Dextraꝝ autē partiũ mouere intereſt. Cum autez ita accubamus velut initium quoddam reſurgendi detētũ obligatumqꝫ habemus.

❡ Quare eſt ꝙ ſon⁹ magis fit cũ volētes doꝛmire iacēt ſuper dextrũ lat⁹ ꝙ̃ ſup ſiniſtrũ latus. ⁊ ipſis ēt ſic doꝛmiendo iacētibus lõgioꝛ efficiſ ſõnus. ❡ Deinde (Utruꝫ qꝛ.) Soluit ⁊ aſſignat cãm pbabilioꝛē ⁊ logicã. p̄ dicēs h̄ eſſe qm̄ vigilãtes ⁊ doꝛmiētes ꝯrio mõ ſe hñt ſicut diſpõnes ſt ꝯrie. vigilãtes.n. ſup ſiniſtrã iacēt: q̄re ecõtrario erit i alio pncipio ꝯrio.ſ. in ſõno: qꝛ ſomn⁹ erit ſup dextrã. Scias ꝙ cõis lr̃a eſt ſup dextram iacere: quã puto eſſe coꝛruptã: vult enim dicere vt expoſitũ eſt ſiniſtram: ſicut apparebit in 7° pblemate. illic eni dr̄ ꝙ vigilam⁹ adiacētes ſuper ſiniſtrã. ⁊ h̄ vr̄ cũ mot⁹ ſit i dextris: ⁊ fulcim ſit i ſiniſtris: ⁊ mot⁹ fiat in vigilia. Põt tñ ly dextra ſic exponi vigilãtes iacere ſup dextra.i. ſuperioꝛi dextra.ſ. exñte. ⁊ hoc eſt ſup ſiniſtra iacere. dicit aũt in alio pncipio vocãdo ſõnũ ⁊ vigiliã pncipia: qꝛ p vigiliã ⁊ ſomnũ pñcãſ actus nr̃i: qm̄ in vigilia exercemur circa neceſſaria ad vitã cũ aliꝭ. in ſõno vo foꝛtificaſ calor ⁊ digeſtio pficiſ ⁊ ſpũs pauſant i vigilia fatigati: pp qð vigilia ⁊ ſomn⁹ vr̄ eē quodãmõ pncipia nroꝝ actuũ.

❡ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit ⁊ aſſignat aliaꝫ cãm dicens ideo eſſe qm̄ ſomnus eſt imobilitas ⁊ vinculũ ſenſus ſicut ēt dr̄ in lib. de ſomno ⁊ vigilia. ⁊ qꝛ oĩa inſtr̃a debilitanſ ex vigili opatione ſicut dr̄ ibidem: opꝫ partē q̄ multũ fuerit in motu qeſcere: ſed pars hec eſt dextra: cũ ſit in ea motus pncipium. ⁊ in ſiniſtra qetis ⁊ fulcamentũ: ſicut ēt dictum eſt in libro de pgreſſu aĩalium. Uñ ⁊ aĩalia qñ volunt moueri prius mouent dextrã ꝙ̃ ſiniſtrã. ⁊ qꝛ mot⁹ fit i dextris fere oĩs ⁊ in ſiniſtris paꝝ. trãſeũtes magnũ põtē cũ vadũt a meridie in ſeptentrionē appropiquãt lateri põtis verſus oriens: cum aũt reuertimur a ſeptētrione in meridiem appropinquãt lateri ei⁹ verſus occidēs. Et merito ſup dextrũ latus iacēs melius doꝛmit ꝙ̃ ſuper ſiniſtrũ: qꝛ tũc quaſi ligaſ illud qð erat pncipiũ ſurrectionis ⁊ motus.ſ. pars dextra motus cauſatiua ⁊ laboꝛis. Ad hoc nõ paꝝ facit melioꝛ digeſtio q̄ celebꝛaſ ſup latere dextro doꝛmiendo ex q̄ fumi mulcebꝛes ⁊ ſuaues magis petũt caput ⁊ ſomnũ inducũt. Rurſus coꝛ videſ minus coartari ⁊ fatigari qñ aliquis iacet ſuper dextrum ꝙ̃ ſuper ſiniſtrum.

De h̄ tractatu de ſom. xvi. p totum vbi Auēroys mſ ta aggregat.

❡ Problema. vj. Antiqua.

PRopter qd ſtupoꝛem patiuntur in manſibus ⁊ pedibus magis? Aut quia infrigidatio quedam ē ſtupoꝛ. propter priuationem eniꝫ ſanguinis fit ⁊ tranſmutationeꝫ: ſine carne aũt hec ⁊ neruoſa ſunt: maxime autem pedes: quare preparantur a natura ad infrigidandum citius. Noua.

❡ Cur toꝛpeamus ⁊ cur manus potiſſimuꝫ ⁊ pedes? An ꝙ toꝛpoꝛ refrigeratio eſt. Fit eni pp ſanguis puationem tranſlationeqꝫ. Manus aũt ⁊ pedes oium marie partium carnis inopes nerui vberes ſũt. ſed pcipue pedes. itaqꝫ ad refrigerationē celerē ſua natura nimirum habiles redduntur.

❡ Quare eſt ꝙ pedes ⁊ man⁹ magis incurrũt ſtupoꝛē ⁊ cõgelationē ꝙ̃ alie ptes coꝛpoꝛis? ❡ Nõndũ ē ſic dic Aui. 2° tertiũ. ꝙ ſtupoꝛ ppe eſt paſſio ⁊ nocumētũ accidens i virtute ſenſitiua ſicut tremoꝛ i v̄tute motiua. hic tñ ſumiſ p oĩ cõgelatiõe ⁊ infridatione. ❡ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit dicens iõ eē qm̄ ſtupoꝛ eſt infridatio q̄dã que ppter puationē ſanguis ꝯtigit: ſicut in fluxibus vehemētibus euenit ſanguis: ⁊ ppter tranſmutationem ſanguis ad alias ptes ſic accidit i timoꝛe. tioꝛ eni eſt q̄dã ifridatio ⁊ ſtupoꝛ ſupioꝛũ ſic dictũ eſt in. 12. caplo ſcđe particule. Hõ aũt puatões ſanguinis ⁊ trãſmutatiões eius ad partes alias magis cõtingũt mēbꝛis nõ carnoſis neruoſis ligamētalib⁹ ⁊ oſſuoſis hec eni mēbꝛa nalr ſunt priuata ſanguine: ⁊ p ꝯñs caloꝛe. qꝛ calidũ ineſt mēbꝛo per ſanguinē: ſicut pꝫ in pmo de complexionibus. hõ aũt mēbꝛa ſunt pedes maxime: cũ diſtēt plurimũ a fonte caloꝛis ⁊ ſanguinis ⁊ ꝯñr manus. Et ideo nalr ſunt diſpoſiti velocius aliꝭ mēbꝛis infrigidari. min⁹ ēt in ipſis viget v̄tus totius regitiua. Uñ in. 26. capi. ſcđe pticule dcm̄ eſt pedes foꝛe facile frigeſcibiles: ita ꝙ et eis de facili frigiditas in reliquũ coꝛpus expandiſ.

❡ Problema. vij. Antiqua.

PRopter qd accũbim⁹ qdē ſup ſiniſtra dlectabilr: doꝛmim⁹ ãt ſup dextra magis? Utꝝ qꝛ ꝯuerſi ad lucē nõ doꝛmim⁹. In tenebris ãt veloci⁹ ſõ-

nus occupaṫ. aut qꝛ vigilam⁹ adiacētes ſup ſiniſtra: ⁊ viſus nr̄i ita ꝓpinqui: q̄re ad ꝯ̄riā figurā ꝓma opatio ē: aduocat enī vnūquodqꝫ ad opus figura magis. Noua.

¶ Cur libenter ī lat⁹ accubam⁹ ſiniſtꝝ. ī dextrū aūt poti⁹ dormim⁹? Utꝝ qm̄ ꝯuerſi ad lucē min⁹ dormire. ſōn⁹. n. ī tenebris oci⁹ obrepit: poſſum⁹? An ꝙ dū ī lat⁹ accubam⁹ ſiniſtrū vigilaṫ magna ex pte ꝯſueuim⁹ ⁊ operū fūctio ſic nobis expeditioꝛ ē. itaqꝫ ad ꝯ̄riū op⁹ ꝯ̄ri⁹ hit⁹ ſiue ſit⁹ reqriṫ. iuitaṫ āt qſqꝫ magis ad opus fungendū habitus ſui rōne.

¶ Quare eſt ꝙ delectat nos iacē ſup ptē ſiniſtrā magis vt ſic q̄ꝫ ſup dextrā: ſꝫ magis dormim⁹ accupati ſup dextram q̄ꝫ ſup ſiniſtrā: dū ꝯſuetudo oppoſita vel morb⁹ nō ipediat aut lecti diſpō. ¶ Deide. (Utrū qꝛ.) Soluit ⁊ ꝑ aſſignat ꝓbabilē rōnē ſumptā ex pte lucis ⁊ tenebraꝝ: dicēs h̄ eē qꝛ qñ fuerim⁹ ꝯuerſi ad lucē ⁊ radios illuminātes: nō poſſumus dormire: ī tenebris ṽo accubati ſōn⁹ de facili ſupuenit: ſed iacēdo ſup ptē ſiniſtrā ꝯuertimur ad lucē: qꝛ oculus dext ꝑmanet eminēs q meliōris ē viſus: ſpūalioꝛ. n. ē ſiniſtro ⁊ lūinoſioꝛ. lꝫ. n. dextra ⁊ ſiniſtra ſilia ſint ptib⁹ ⁊ eadē oīa: vꝫ tn̄ ſiniſtra ſꝫ debilioꝛ ſꝫ dextra ſic dr̄ ꝑ ꝓ ptib⁹ aīalium. In iacēdo āt ſup dextrā ꝯuertimꝰ ad tenebras: q̄re ⁊c. Rō aūt q̄re ī luce nō ſic poſſum⁹ dormire exiſtit: qꝛ oꝫ ī ſōno ſpūs ⁊ calorē ꝯ̄hi ī iterioꝛa ex exterioꝛib⁹ ī vigilia ṽo eꝯ̄: ſꝫ ī luce ſpūs ⁊ caloꝛ mouēṫ ad exterioꝛa pp affinitatē grādē quā hꝫ ſpūs cū luce. Un̄ Aui. c. nāturā. q⁴ pti⁹. ⁊ ī lib. de medicinis cordialib⁹. ſpūs eſt q̄dā ſubā luminoſa. ⁊ in h̄ iuuabit te nō paꝝ ſmo Plato. 2⁹ thimei in viſu. ¶ Deinde. (Aut qꝛ.) Aſſignat aliā cām q̄ tā nota eſt ex 5⁹ ꝓblemate dl. iō eē. qꝛ qñ nos vigilam⁹ iacem⁹ ſup ptē ſiniſtrā: ⁊ tūc oculi nr̄i ſūt magis pati vidē: eo ꝙ oculus dexter acutioris vt dcm̄ eſt viſus remanet eleuat⁹: ſic nāqꝫ in vigilia diſponim⁹ corp⁹ nr̄m diſpōne tali q̄ melius pficiāṫ opatiōes facte in vigilia. ſilr̄ ēt in ſōno ſꝫ hoc erit accubādo ſup dextrā ptē: vt ps ſiniſtra fatigata aliā acqrat figurā: cū laborioſū ſit ꝑmanē ſp in eadeꝫ figura vt dcm̄ eſt in 5⁹ pticula. Rurſus ꝙ magis vadit ad intētionē hic Ari. ſi oculi ſunt ꝓpinqui vidē iacēdo ſup ſiniſtꝝ: erūt nō ꝓpinqui iacēdo ſup dextrū: cū ſint ꝯ̄ria. ⁊ iō ꝯ̄cludiṫ figurā opoꝛtere aduenire ꝯ̄riā: eo ꝙ figura ꝯ̄ria accubitui ſup ſiniſtꝝ q̄ ē ſup dextꝝ magis ſōnum inducet: qꝛ figura ⁊ ꝯ̄pō magis aduocat ⁊ mouet vnūqdqꝫ ad ſuā opationē. Un̄ qꝛ man⁹ ēt ſuit fig⁹ diuiſe ⁊ digiti lōgi ipſius aduocat ad motū dtū ⁊ ad retinēdū ⁊ ad relaxādū de facili. Et qꝛ pedū figura eſt plana oblōga diuiſa aduocat ad ſuſtētationē corpis ⁊ motum. Propter qd̄ ꝑcipit Ari. Alerā. ꝑ vna hora ſup lat⁹ dextꝝ iacere. deide ſup ſiniſtrū ⁊ vltio ſe ſup dextꝝ vertere iterū. qd̄ ēt vult Aui. 3⁹ ꝓmi. vt cibi cū ſubeūt in vētrē ex vigoratione calidi in iacēdo ſup latere dextro meli⁹ digerānṫ. vēter. n. tūc ſuppoiṫ epati ⁊ ciſte fellis q̄ ſunt cala digōnem cōplētia: deinde fiat pmutatio in ſiniſtrū: vt chilus totum vētrē itern⁹ tāgēs ſit: ⁊ ex q̄dā ſubtilioꝛi ei⁹ pte ſupficies ſtō̄i interioꝛ nutrimēto foueaṫ. nutriṫ. n. inde p cōtactū ſic dr̄ Gal. in ſcō a pticula affo. ⁊ Aui. ꝓma ꝓmi. Rurſus mult⁹ ſanguis facilius ſic a ſplene attraheṫ: ⁊ ſupfluitates cōmodius expellunṫ: ⁊ corp⁹ minus fatigaṫ pp figure mutationē: ⁊ vltimo fiat pmutatio ad dextrū: vt pileꝛō vētris apeṙiaṫ: ⁊ colera meli⁹ expurgeṫ ex epe. ne laboꝛ cōtingat mēbris. melioꝛ tn̄ ſit digō iacēdo ſup ſiniſtrū ſicut dicit Aui. ī 3. tertij. Et hic qdē ſermo verificaṫ in corpe ēt cū latitudi ne epatis: qd̄ dr̄ qñ ille cui ius epar fuerit calidū: valde nocetur ex accubitu ſup lat⁹ dextꝝ: cū iflameṫ magis. illi aūt cuius ꝯ̄pō fuerit frida debilis digōnis ⁊ ventris fluxibilis iuuari ex acubitu vt ſic ſp lat⁹ dextrum ꝯtingit: eo ꝙ digō fortificaṫ ⁊ attrahendū melius ab epate attrahiṫ.

¶ Problema. Ultimū. Antiq.

Propter qd̄ ſedes quoſdā qdē ipinguāt: quoſdā macrefaciunt? Aut pp hitus corpis q qdē ſunt calidi ipinguāṫ: dn̄aṫ. n. corp⁹ cibo pp calitatē non ablatā: q ṽo fridi pp id qd̄ idigēt adueniente caliditate. nō pn̄t digerere cibos qeſcētes.

¶ Explicit ſexta particula.

¶ Repetit primum problema: ex quo memoria ſolum iuuatur ⁊ non intellectus.

¶ Incipit ſeptima particula. de his que ſunt ex compaſſione.

¶ Problema. j. Antiqua.

Propter qd̄ oſſitātib⁹ ecōtra oſſitant vt frequenter? Aut qꝛ ſi recordati fuerint cū expedierit agūt. maxime autē bene mobilia vt mingentibus oſſitatio autem ſpiritus ⁊ humidi motus eſt. promptum igitur eſt ſi ſoluꝫ intelligat. eſt enim prope.

¶ Iſta eſt pticula ſeptima in qua agit Ariſto. de cauſis accidentium ex compaſſione contingentium. eſt autem compaſſio paſſiua corporis diſpoſitio ex impreſſione ex ſe vel in alio corpore cauſata: propter naturalem ſimilitudinem in vtriſqꝫ repertaꝫ. Dico aūt paſſiua: qꝛ opoꝛtet patiēs diſponi actioni agentis ſuſcipiende ſi actio debet aduenire. Dico quidem naturalem: quoniaꝫ in eis q̄ ſiūt ſm̄ intellectū ⁊ voluntatem minime eſt compaſſio nō enim aliquo mouente mēbrum ſuū ex volūtate: propter hoc alius frequēter ſimile in ſe mouet: ſicut apparet in ſecūdo problemate ſed in his que virtuti naturali ſubduṅṫ maxime verificaṫ: qꝛ hec magis ſibi ſunt ſilia: eo ꝙ ſiūt a principio vniformiter adherente vt magis vni ⁊ ordini vni. ſ. a natura regulata ab intelligentia. Dico aūt ſimilitudinem: qꝛ talia ꝯtingunt propter affinitatem quam habent corpora ad corpora: ⁊ anime ad animas: ⁊ anime ad corpora. nam Ari. ſcribit in phiſiono⁹. ꝙ aīe ſequuntur corpora: ⁊ ſunt non paſſibiles a motib⁹ ⁊ ipreſſionibus corporis: ſicut appet in ebrietatibus ⁊ egritudinib⁹: ſic ⁊ econuerſo corpus patiṫ a paſſionib⁹ aīe: cū aīa fuerit in paſſionibus vt timore: nō. n. tūc pōt corpus ſe a motu inordinato inuoluntario cohibere. Unde Ga. ī libro de motib⁹ liquidis mēbroꝝ. corporis immutatio imitaṫ aīe mutationem nō ī motib⁹ tm̄ ſꝫ alteratōe coloris. Proponit itaqꝫ de his vt ſolit⁹ ē ꝓblemata ⁊ dicit. q̄re eſt: ꝙ qñ aliqui oſſitant. i. anhelitus faciūt expellēdo famoſa ex vētre: alij ex aduerſo in aſpectu taliū poſiti percipientes illos oſſitare moueṅṫ vt frequēter ſilr̄ ad oſſitandum: ⁊ ſimilr̄ in aliquibus ꝯtingit vbicūqꝫ. ¶ Deide. (Frequenter āt.) Addit qm̄ vt dictū eſt paſſiua corporis diſpoſitio ꝑpatis ſolū ꝯtingit ⁊ nō alijs ſicut inferius diceṫ. ¶ Deide. (Aut qꝛ.) Soluit dicens cām eē recordationē quādā que nāē aduenit expellendi ſupfluitates: ꝙ in ipſaꝫ

Oculi q̄ nō propinquiores ad videndum reddantur.

In multis capi.

inducit ex eo: q ppedit nām alterius hās expellere: τ iō ex timās sibi in h fore iuuamē expellit ẑnitum. Et iō cū vnus expulerit supfluitates fumosas ex vētre ossitādo: alīj si fuerint act⁹ expulsiui istī⁹ recordati mouēt ad ossitādū: τ maxime si mā fuerit disposita: ostēso q memoria ossitātis ali⁹ ex ẑpassiōe quā ide accipit: ēt ossitat si recordat. ¶ Deide (Marie ēt.) Ōndit q̄les sūt supfluitates q̄ ex hȝ ẑpassiōe expurgāt: dicēs q tales potissime sūt ille q̄ ꝺ se sūt bñ mobiles subtiles nō adherētes cōpacte: qualis ēt ē aquositas vrine τ saliualis sibi. Uñ frequēter accidit τ in aialib⁹ alīqs ēt: q vno mingēte alīj mingāt: supfluitates aūt q̄ sūt i corpore dissemiñate nō i vno loco collecte: vt mā sudoris sternutationis τ spmatis nō sic mouēt pp cōpassionē ab aliq̄ illatā: qō si fiat de difficili est τ ppaꝝ: sȝ ossitatio in q̄ emittit spūs fumosus ex vētre ē hȝ mot⁹. s. supfluitatis bñ mobilis expulsiuus: ita q ex sola cōpassione: quā qs ab ossitante accipit: ossitat sibi τ spūm fumosū emittit: eo q parata est mā exire q̄ p ossitare euat: q̄re nō oȝ ossitatuꝝ nisi intelligere reuocādo ad memoriā q aliqs ossitat. τ sic statī ossitabit: qꝛ cū h q mā est pmpta exire ē ēt locus ppinqu⁹ ex quo educit. ¶ Nōn⁹ sicut dicit Ari. in li. de cā mot⁹: q corpa nr̄a alterātia sunt fantasie sensus τ meditatiōes differēter tñ: qm̄ sensus statī alteratiōnē inducit. sȝ fantasia τ intelligētia siue meditatio retinet reꝝ silitudinē ṽtualē: qm̄ spēs tā calidi q̄ fri. aut delectabilis aut tristabilis. talis ẑsistit aliquo mō: q̄lis est vnaqueqȝ reꝝ. Et iō intelligētes solum timēt τ tremunt: cuȝ oīa hec sint passiones τ alterationes: τ in quinto capitulo. vbi idē repetet problema apparebit sufficiens eius expositio.

¶ Problema. ij. Antiqua.

Ropt̄ qd si aliquē qdē viderim⁹ manū tēdētē aut pedē aut aliquid aliō taliū nō ecōtra facimus idē. si aūt ossitauerit econtra ossitam⁹: Aut neqȝ aūt hoc sp est. sȝ si expediēs sit corp⁹ τ ita dispositū q hūdū sursū calefiat: tūc eni memoria motū facit queadmodū ad coitū τ comestionē. faciēs. n. mēoriā est eē ẑsequēs motū ad passionem que est in fantasia.

¶ In hoc apparet dr̄ia inter ea q̄ magis sunt ṽtutū nālium τ q̄ aialiū. Et p̄ pponit qōnē tāgēdo fortassis motiuū sum̄ ex pticula pori. τ dicit: q̄re ē q si pcipim⁹ aliquē mouere τ tendere manū vel pedē seu aliud membroꝝ qō voluntaria mouet actiōe vt ligua ēt seu oculus nō pp hoc nos ex aduerso istud ppēdētes opamur sile. s. mēbꝛū in nobis tēdētes: sed i qbusdā alīqs secus cōtingit vt in ossitatiōe qꝛ si ossitauerit τc. Uel pōt legi q nō solū tāgit dr̄ia añdicta sȝ motiuū q̄sitī ēt: vt dicat vr̄ q imo tēdēte aliquo mēbꝛū alius ẑsiderās hūc dēat ēt tēdere: qꝛ si ossitauerimus alīj pcipiētes statim ecōtra nobiscū ossitāt: qꝛ tñ cōis lr̄a est ecōtra ossitamus. opȝ sic exponē si ossitauerimus alīj sup. pcipiētes ossitāt: τ nos ppendētes illos postea ossitare ecōtra iteruȝ pp eos ossitamus. ¶ Deiñ. (Aut neqȝ h.) Soluit coartādo motiuū sum̄ dicēs p̄ nō esse sp veꝝ τ necessariuȝ q vno ossitante alius ossitet vt innuebat. Et iō dixit in p̄cedenti pblemate frequēter: sed hoc est cum fuerit mā expediēs τ corpus sibi ẑsiderantis dispositū opari qō alter p̄us opabat. Et hoc erit cū hūdū calefactū in ip̄o exn̄s calefiet τ tendet sursum q̄si sponte resolutū in fumū: tūc adueniēte memoria vt altero ossitante: mouet ad ossitandū statim: τ ipsa modica eius attractio q̄ p memoriā adducit alicuius ossitātis: pōt nām ossitātis in isto ẑpatiente sic disposito ad ossitādū mouere. Fortassis aūt τ qs hāc ptē nō tā ad ossitādū referet q̄ȝ ad illud qō p̄us dictū est de motū mēbrorum vt manus τc. Et dicit qꝛ neqȝ hoc sp veꝝ q qñ vnus mouet membꝛū alius nō moueat: imo mouet interdū ad motū alteri⁹: sȝ hoc dicē neqȝ hȝ regulā ṽitatis: neqȝ illi lr̄e: sȝ hūdū sursū τc. adaptat. ¶ Deide. (Queadmodū.) Declarat hic scdo qūo memorie cāet: vt dcm̄ est motū ossitationis in altero cōpatiente: τ dicit sibi nos habere ad ossitandū: sicut ad coitū τ comestionē nos hēmus: sicut enim qñ inspicimus aliquos coeūtes τ comedētes recordati delectationis istoꝝ mouemur ad talia faciēdū. Et iō antiqtus pbantes viri τ deo dediti latitabāt i occultis: ne ab eorū pposito pp reꝝ tpalium delectationē retraherent: τ sic sibi in ossitatione cōtingit. qñ enim recordati fuerimus τc. Et qꝛ dixerat motiuū huius eē memoriā: ōndit qd memoriā ad hoc vt sic moueat aduocat dicēs: q illud qō memoriā inducit actus cāntis cōpassionē in alterū cōsequit motū τ ipꝛessionē: q causat pp cōpassionē: q̄ fit in fantasia. i. imaginatione. cū. n. bonū vel apparēs bonū mouet imaginatiuā τ extimatiōem maxime patit ab hoc ipsa: τ impat alīqs virtutib⁹ q̄ sunt postea p ordinē vt psequant apphēsum: sicut pulchre ponit hūc ordinē Aui. in fine pmi sexti nāliū. Preterea aliqs hic p fantasiā intelliget oēs aiales ṽtutes interiores τ occultas aiales: q̄ qdē sunt añ memoriā τ iō memoria ẑseqt τ cāt ab eis: τ h cū spēs in ipsa exn̄s afficiat τ mouet a spē exteriori p fantasiā. ¶ Nōndū q fantasia sumit multis modis. aliqñ eni sumit p apparētia: vñ p̄ topi. q̄ dr̄ pbabilis in supficie nō hñt oīa fantasiā. i. apparētiā: sumit τ fantasia p motu facto a ṽtute fantastica τ fantasmate. vñ 3⁹ de aia dr̄ q sic motus factus a sensu sm motū: τ sic pōt h sumi. accipit ēt tertio put est ṽt⁹ exn̄s in vētriculo p̄ cerebri sub cōi sensu cōpꝛehensa: sumit ēt p ut est ṽtus diuisa ẑ sensuȝ cōem exn̄s in pte post pmi vētriculi cerebri vbi medio ẑiungit ventriculo ẑseruans apprehensa a sensu cōi τ est ei p memoria: sicut pȝ p Aui. pria p̄mi. τ sexti nāliuȝ p̄. τ sic est idē qō imaginatio. ēt sm Ari. qō apparet ex diuersis trāslationibus euidē. Potest τ sermo Arist. sic declarari alio mō. τ per hoc tollit motiuum eius dicēdo q nō est sile de ossitatione τ extēsiōe manuuȝ aut pedū cū sint opatiōes diuersaꝝ virtutū τ pp diuersos fines he τ illa: qꝛ ossitare mingere τ hȝ sunt magis opationes ṽtutis nālis: τ marie ossitare: extēdere aūt manus vel pedes ṽtutis aialis tñ: pp qō nō valet. ¶ Nōndū est q ꝺ hȝ cōpassione in alteꝝ ab aia cāta imaginationis viri grādis loquit Aui. in sua phia: τ maxime in quarto sexti nālium. τ Algaçel eius collega in sua. Dicūt enim hi viri q qñ aia fuerit cōstās nobilis silis pncipijs multotiēs operatur in corpe alieno sicut in proprio: eo q mā mundi sibi obediat taliter: vt destruat ipsum extimatione: τ hoiem interficiat: sicut est oculus fascinātis τ extimationem opantis. τ hoc dicitur fascinatio. τ pp hoc est puerbiū illud: q oculus mittit hoiem in foueā. τ chamelū in caldeꝛium. τ dr̄ q hoies fascinari veꝝ est: cuius qdē est cā: qꝛ camelus multū placet ei: τ miraf de eo: q̄re τ eius anima maligna τ inuidiosa extimat camelum cadere τ inficit corpus chamelli ab eius estimatione τ statum cadit.

Cap. p̄

hoc hr̄ ij. de aia. T. c. 160

Nō pulchrū puerbium

¶ Problema. iij. Antiqua.

Ropter qd si iuxta ignem steterimus nō migim⁹: τ si iuxta aquaȝ qñ iuxta fluuiū mingunt: Aut qꝛ ois aqua memoriā prestat humiditatis q̄ est in corpe: τ prouocat egressum. ipsa enim aqua relaxat congelatuȝ in corpe quemadmodum sol niuem.

¶ Quare eſt ꝙ ſi ſteterim⁹ ꝓpe ignē & recordādo ipſi⁹ nos nō pp̄ h̄ migim⁹: ſꝫ ſi ſteterim⁹ ꝓpe aquā: ⁊ marie recordātes ei⁹ ꝑcipue magne q̄ntitatis tūc idē mingim⁹. oꝫ .n. aquā eſſe multā vt poſſit in nos ſuā ſpēm multiplicare ⁊ ꝯpaſſionē inducere. nō eni a minima aq̄ q̄ntitate ſic hoc cōtingeret. Rurſus magis ꝯpatiť qs ⁊ moueť vere ad mingēdū ſi aq̄ illa multe q̄ntitatis fuerit currēs vt fluuius. ⁊ pp̄ h̄ qs forte illō qō dr̄ q̄ſi iuxta fluuiū ponet ꝙ ſic extimat inductū. ¶ Deīde. (Aut q̄r.) Soluit dicēs cām eē q̄m̄ q̄libet aq̄: ⁊ marie ſufficiētis q̄ntitatis cū ſit h̄ūda labilis iducit i nos memoriā h̄ūditatis aq̄ſe exiſtis i corpe vt aq̄ſitatis vrinalis pp̄ quā memoriā ⁊ multiplicatōēꝫ ſpēi aq̄ i fantaſiā ꝓuocať nā ad egreſſionē vrine. ipſa .n. aq̄ relaxat muſculū ꝯſtrigētē collū veſice: ⁊ h̄ūdū ꝯcitat ad motū qō erat q̄ſi ꝯgelatū ⁊ qetū i nobis ⁊ in veſica: ſicut ſol caliditate ſua relaxat ⁊ liquefacit niuem congelatam conuertendo ipſam in aquam ⁊ currere faciendo.

¶ Problema. iiij. Antiqua.

Ropter qd egritudibus qdē quibuſdā egrotāt approximātes. a ſanitate āt nemo ſanať: Aut q̄r egritudo qdem motus eſt. ſanitas autē qes. hec. qdē mouent. hec vo nō: Aut q̄r hec qdē nolēti fit. hec vero volēti. itaq̄ȝ non voluntaria volūtarijs: ⁊ in his que ſunt ex prouidentia differunt. Noua.

¶ Cur a morbis nōnullis egrotāt q approꝑinquarint: a ſanitate nemo ſanari pōt: An q̄m̄ morbus motio ē. Sanitas autem quies. ergo illa mouere pōt hec nō pōt. An ꝙ alterū nō voluntarie. alterum volūtarie accidit. Res aūt non voluntarie a voluntarijs cōſultiſq̄ȝ plurimum differunt.

¶ Quare eſt ꝙ aliq vt pratie ſe h̄ntes h̄us ſicut dcm̄ eſt in 7° caplo ꝑme ꝑticule cū approximauerit patiētib⁹ q̄ſdā egritudines vt peſtilētiales ⁊ cōtagioſas marie vt eſt ptbiſis obtalmia ⁊ ſcabies: vt dr̄ in 7° caplo: idē in predictas icidūt egritudines. ſed nullus ifirmus appropiquādo quātūcūq̄ȝ ſanis ſanať. ¶ Deinde. (Aut q̄r.) Soluit ⁊ aſſigt ꝑ cām ſūptā ex pte egritudis ⁊ ſanitatis dicēs h̄ eē: q̄r morbus taliū alios īficientum ꝯſiſtit in q̄dā motu marie ⁊ alteratione pp̄ cām coꝝ exiſtem in motu: a q̄ cōtinue q̄dam venenoſum eē in aerē corrūpēdo ⁊ p ꝯñs corpa appropinquātium eſſumat. Vñ Gal. in ꝑ de interioribus dicit morbū eſſe motū extra nām: ſed ſanitas vt dicit pħs eſt in q̄dā qete: ita ꝙ neq̄ȝ ab ipſa neq̄ȝ ab eius cā: q̄ eſt cōſiliū mēbroꝝ cōtemperātia ⁊ officialium eq̄litas: nihil res alteri⁹ corpis ei apoꝛat īfectuū: ab ipſa qdē nō: cū ſit forma ſcā ⁊ ſubiecto habituata. ſed morbus de quo hic eſt ſermo nō eſt tm̄ factus ſed futurus fieri: ſicut dr̄ in ꝑ de interioribus ꝙ morbus nihil aliud eſt niſi motus extra nām. ſed mot⁹ eſt duplex: alter enim fit quadā mutatione: ſicut ille q magis erit i fieri. alter vero cū cōfuſione: ſicut ille q iā īpreſſus eſt ⁊ habitualis. vñ dicit ꝙ cōfuſio ſi mutationē q̄ ſtabilis eſt ſupergrediť morbus dicť. morbus enī nō eſt aliud niſi motus eē nām. paſſionis aūt mot⁹ fit cū mutatione. vñ in tertio de acci. ⁊ morbo. Ego vo oēm mutationē corpis patiēns donec ſteterit actio: paſſionē appello. paſſio enim inueniť niſi in eo qō fit. Rurſus ſciēdū ꝙ lꝫ ſanitas ipſa non curet aliquos: eī h̄ntibus appropinquātes manifeſte iuuātur tñ egrotātes cū appropinquāt ex bonitate humoꝝ in gētus ſicut in ſnelpħs mālibus ipſa ꝯſiſtit: a q̄bus vapores ⁊ fumi reſoluunť in aerem eius maliciā ſi affuerit corrigētes. Silr ex inſpiratione ⁊ reſpiratione cāta a corporibus ſanis rectificať. ⁊ iō dr̄ ꝙ leproſi affectāt cū ſanis permanere ¶ Dubitať q̄r dicat egritudinē eſſe motū: ⁊ ſanitatē qetē: cū egritudo ⁊ ſanitas ſint ꝯria: ⁊ ꝯrioꝝ idē ſit gen⁹: ſic pꝫ in ꝑdicamētis. ⁊. 10. meth a. ¶ Dōm ꝙ ꝯtraria ſunt duplicia. q̄dam enim ſunt remota: ⁊ ſic oīum ꝯrioꝝ idē ē genus: cū gen⁹ cadat in ſpēs per differētias oppoſitas ex gñe ortas. Vñ ſic liberalitat| ⁊ illibalitat| gen⁹ ē vntū: vł puta diſpō ⁊ habit⁹: ⁊ vlterius q̄litas ſit egritudo ⁊ ſanitas h̄nt vnū genus. ſ. qualitatē vt ꝑmā ſpēm: ⁊ ſic ꝓcedebat ratio ad hoc inducta. Sunt ⁊ alia genera propinqua ſicut illiberalitatis genus eſt vicium: ⁊ liberalitatis virtus. ⁊ ſimiliter in propoſito egritudis genus ꝓpinquū eſt mot⁹: ſanitatis aūt qes. ¶ Deinde. (Aut q̄r.) Aſſignat aliam cām ex parte appetitus ſubiectorum ſumptam: dicens ideo eē: quoniam egritudo aduenit nolenti ⁊ inuito: nullus enim appetit eaꝫ cū ſit p ſe corruptiua: eo ꝙ nemo ſui corruptionem appetit: ſed ſanitas aduenit volenti ⁊ deſiderāti ipſaꝫ. appetitur enim ⁊ diligitur maxime: cum ſit de genere bonorum laudabilium in tm̄ ꝙ ⁊ in ipſa infirmus ſummaꝫ beatitudinem ponit exiſtere: ſicut dicitur in primo ethi. ſic igiť nō voluntaria ſeu coacta differunt ab his que ſunt voluntaria: ⁊ ex prudentia que eſt recta ratio agibilium: ſic dicitur. 6. ethico. quoniam volūtaria ⁊ prudentialia ſunt bona ⁊ determinata ſubiecta ſua perficientia: que volentibus etiam adhuc conantibus vix adueniunt. non voluntaria ⁊ coacta ſunt praua ⁊ īdeterminata: ſubā ſua ⁊ alia corrumpentia: que fugientibus etiam contingunt. ipſa .n. habent rationem infiniti vel dicendum ꝙ non volūtaria differunt a voluntarijs per ea que ſunt ex prudentia. ideſt per electionem: q̄m̄ ſanitatem quilibet eligit ſane mentis: egritudinem autem nullus: nunc autem qō vnuſquiſq̄ȝ eligit ꝓ ſe nemini vult cōicare: quod autem ſpernit. quilibet vnicuiq̄ȝ vult potius q̄ȝ ſibi inec: ſed ſanitas ⁊ egritudo ſi hꝯ: q̄re appropinquando quis ſanus infirmo infirmať: nō aūt curabiť eger ſano appropinquans. ⁊ in hoc iterū erit ſermo ſeptimi capi. huius. ⁊ maxime. 10. ca. 29. pticule.

Capi. de oppoſiti ⁊. t. c. 23. ⁊ alibi in eo. 7°.

¶ Problema. v. Antiqua.

Ropter qd oſſitantib⁹ ecōtra oſſitant: ⁊ q̄n mingentem viderit mingūt ⁊ marie ſubiugalia: Aut propter memoriā: q̄n enim remiſciť moueť hec pars. hominibus quidem igiť pp̄ id qō h̄n ſenſibiliores ſunt vidētib⁹ āt cōfeſtiꝫ accidit moueri reminiſci. ſubiugalib⁹ aūt nō eſt ſufficiēs videre. ſed indigēt ⁊ alio ſenſu: pp̄ qō ⁊ olfaciūt: q̄r bene mobilis eſt hic ſenſus: hiſq̄ȝ ſunt ſine ratione: ⁊ propter hoc i eūdem locū omnia mingūt. vbi vtiq̄ȝ primum minxerit. tunc enim maxime mouentur quando olfecerint: olfaciunt autem quando appropinquauerint. Noua.

¶ Cur oſſitāti ſepe in oſſitādo rñdem⁹ ⁊ cūꝫ mingētē quēpiā vidim⁹ ad mingēdū mouemur. qō iumētis ꝑcipue accidit: An pp̄ memoriā. Mouemur eni ea ipſa pte quotiens meminerim⁹. hoīb⁹ tñ q̄r ſenſu ꝑditi ſūt faciliori. ſtati vbi viderūt euenit vt moueanť reminiſcāturq̄ȝ

miniſcãtur q̃ȝ: iumẽtis aũt vidiſſe nõ ſatis ẽ: ſed alio quoq̃ȝ ſenſu opus eſt. Quáobrẽ ad dito etiaȝ olfatu mouenẽ: qm̃ ſenſus hic in brutis mobilioꝛ eſt. Vñ fit eodẽ in loco ſequẽtia mingãt oĩa quo ꝑmũ emixerit. Tũ enim pꝛecipue mouenẽ cum olfaciunt. olfaciunt autẽ poſtea q̃ȝ appꝛopinquarunt.

C Repetit hoc ꝓblema ſm ꝑtẽ ⁊ addit cũ declaratiõe ſup illud dicẽs: q̃re eſt q̄ qñ aliq oſſitant: aliq̃ ex aduerſo ꝓpẽdẽtes cũ fuerint ad h̃ diſpoſiti ſilr oſſitant. Et indẽ. q̃re qñ q̃dã aialiũ viderint alia mingẽtia ipa etiã mingunt: ⁊ egerũt aliqñ ad egeſtionẽ alioꝝ: qd̃ ⁊ maxie poſt hoiem euenit aialibus q̃ ſub iugo ponunẽ ſicͥ bobus ⁊c̃. C Nõndũ eſt ſm Gal. de moꝛbus liqdis: ex eo q̄ coꝛpoꝛi cõicat cogitatio cõpatiẽ ſm ypo. in accſitibus illi: foꝛtaſſis nãq̃ȝ cũ videt hõ ꝑpentẽ: repente palloꝛ ei accidit in coloꝛe. ac foꝛte dũ qs incedit ſup apicem pinaculi aut mõtis excelſi: pedes tremulant eius. Silr q̃q̃ȝ cũ hõ videt aliũ mingentẽ vel egerẽtẽ aut alicꝰs agentẽ ad h̃ idẽ opandũ ꝓuocaẽ: q̃ſi in mẽbꝛis ipſis ſit intellect⁹ ⁊ iſpectio. C Deĩde. (Aut pp.) Soluit ⁊ ꝓ in cõi aſſignat cãm: dicens h̃ ↄtingere pp memoꝛiã: qñ eñi virtus memoꝛialis patiẽ a ſpẽ exiſtẽte in fantaſia ad ſiſtinaȝ alicui⁹ actus: accidit alterũ recoꝛdari. ⁊ tũc moueẽ ps ꝓpoꝛtiõalis iſtius in q̃ fit memoꝛia ad expellẽdũ ſuas ſupfluitates: ſicͥ mota eſt ps iducẽtis memoꝛiã ad expellendũ ſuas ⁊c̃. C Deĩde. (Hoĩbus.) Hic ſcd̃o ptractat cãm hꝰ in ſpãli. ⁊ ꝓ in aialibus habẽtib⁹ rõnem dicẽs. q̄ hoies eo q̄ optime ſunt ſenſitiui ⁊ imutatiui iter cetera aialia pp tẽperamẽtũ complexiõis eoꝝ: qd̃ iſinuat mollicies carnis: ⁊ q2 eoꝝ aĩe ſunt foꝛtes iꝑmẽtes nõ ſolum in ſua coꝛpoꝛa ſed in alia: vt dcm̃ eſt in ſcd̃o ꝓblemate: ſtati cum vident aliũ mingentẽ aut oſſitantẽ ſine aliquo alio interueniente: dũmõ fuerint diſpoſiti ↄtingit eos reminiſci: pp paſſionẽ ipꝛeſſam ſibi ex altero in fantaſiaȝ: ⁊ tũc mouenẽ vt oſſitẽt vl vrinẽt ſicͥ hoĩ. C Deĩde. (Subiugalib⁹.) Pertractat h̃ 2° cãm ſuam in brutis dicẽs q̄ in ſubiugalibus vt eq̃s ⁊ bobus ⁊c̃. qui nõ ſunt adeo ſenſitiui neq̃ȝ foꝛtium aĩaꝝ vt hoies nõ ſufficat ſolũ vt videãt ⁊ recoꝛdenẽ alios mingẽ ſi ipſi debeant mingere ſed indigẽt adhuc alio ſenſu ꝑter vidẽ ⁊ reminiſci. ſ. odoꝛatu coadiuuãte hoꝛũ ſenſationẽ. ⁊ iõ cũ vnum irrõnabiliũ vt bos vel canis ⁊ hꝰ vult mingere pp migere alteri⁹ vadit ⁊ olfacit locuȝ in q̃ ille minxit: qd̃ fit: eo q̄ carẽtia rõne optime mouenẽ pp ſenſum odoꝛatus: hunc eñi ſenſum hñt certuȝ: ⁊ hoies incertũ. Et ideo ↄcludit q̄ in loco in q̃ talium ꝑmũ minxerit: fere oĩa alia mingũt in eodẽ: q2 cum odoꝛauerit tunc maxime mouenẽ ad mingendũ: eo q̄ odoꝛabile cuȝ ſit denſius obm̃ viſibili magis ipꝛimit in ſenſitiuũ odoꝛatus q̃ȝ viſibile in ſenſitiuũ viſus: ⁊ ꝑcipue odoꝛant qñ appꝛopinquauerint loco in q̃ mictũ fuerit. Et nõ ſolũ odoꝛant bꝛuta cum volunt mingẽ tanq̃ȝ viſu nõ ſufficiẽte: ſed etiã cum voluerint coire. ⁊ ideo ſtatim retro ſe ponũt: ⁊ os matricis odoꝛãt: vt eis memoꝛia ⁊ appetitus delectatiõis adueniat: qd̃ nõ facit hõ cum ſit max̃ aialiũ coitiuũ. aut q2 turpiſſimũ ⁊ abhomiabiliſſimũ. ꝓdeſt tñ nãlia mulieris viro vidẽ: ⁊ ecõuerſo vt velocioꝛ fiat ad luxuriã ꝓuocatio. C Sȝ hui⁹ ↄtrĩ ꝑtacto videẽ ſentire Alex. 34. capitulo ſexte ꝑticule. ſoluẽs eñi illud ꝓblema dicit pp naturã ſilr pati ⁊ compati aialium. plus autẽ irrõnabiliũ: ita q̄ vno vrinãte aſino ⁊ ceteri continuant huic vrinis pleni. C Dõm q̄ hõ magis cõpatiẽ alteri per tactuȝ vel viſum vt oſtendit oſſitatio. ſubiugalia võ ꝑ olfatum cũ habeant hũc certũ ſicut mõſtrat vrinatio. ⁊ ita itellexit Alex. hũc võ Ariſt. magis. C Notandũ eſt vt appeat quõ ꝑ comparatiõẽ actus vnius aialis expulſiuus cauſeẽ ab actuali tertius ſicut pȝ ꝑ Gal. i q̃rto de acci. ⁊ moꝛbo. q̄ in viſu eſt minoꝛ delectatio: ⁊ eo min⁹ imutaẽ coꝛpus q̃ȝ aliq̃ ſenſuũ. in tactu aũt ⁊ guſtu maioꝛ: deĩde in odoꝛatu: ↄſiter in auditu: qd̃ fit: q2 quãto obm̃ ⁊ organũ fuerit ſubtile ⁊ ſpũale: tãto mĩoꝛ mot⁹ ⁊ paſſio igenẽ ab ipo: ⁊ quãto groſſius ⁊ denſius: tanto maioꝛ: ⁊ iõ q2 viſibile ⁊ pupilla ſunt ſubtilia ⁊ ſpũalia valde: minoꝛ vt dcm̃ eſt fit delectatio ⁊ imutatio viſu: ⁊ q2 in tactu eſt econtrario. ideo ⁊c̃. In aliis autem ſicut ſunt media ita mediocriter accidit.

C Pꝛoblema. vj. Antiqua.

PRopter qd ſi cum inciditur viderimus aliquẽ. aut cum aduritur. aut cum contundiẽ aut cum patitur aliquod periculoſoꝛũ condolemus mente? Aut q2 natura noſtra cõmunis omnibus: cõdoluit itaq̃ȝ: ſi vtiq̃ȝ aliqd hoꝛum viderit patientẽ. Aut ꝓpter ꝓpꝛietatẽ. aut illud q2 nares ⁊ auditus accipiũt aliq̃s defluxiones ſcd̃m ꝓpꝛias potentias vel virtutes: itaq̃ȝ ⁊ viſus idem patitur a delectabilibus ⁊ triſtibus. Noua.

C Quáobꝛem cum ſecari quẽpiã aut vri aut toꝛqueri. aut aliq̃ re tetra affici videmus animo vicem eius doleamus? An q̄ oium cõmunis nã humana eſt. ignoſcim⁹ ergo cuȝ tale quippiã iſperimus pp nature cõſoꝛtionẽ ⁊ familiaritateȝ. An quõ nares. ⁊ aures delibationes quaſdam rerum obductaruȝ pro ſua facultate concipiunt. ſic etiam aſpectus afficitur ⁊ a re delectabili ⁊ a triſti.

C Quare eſt q̄ ſi viderimus aliquẽ incidi ⁊ ſecari q̃dã acuto ſicut opibus fit cyrugie vel punctiõibus: vel igne cõburi ſicut in toꝛmẽtis vel in cauterijs: aut ↄtundi vt cũ lapidaẽ vel inter duas planas ſupficies duoꝛuȝ coꝛpoꝛũ quis ↄſtringiẽ. aut vniuerſalr cum patiẽ aliquid de nũo eoꝝ que ſunt piculoſa ⁊ hoꝛrenda: vt mutilari verberari ruere ex alto ⁊c̃. cõdolemus mente etiã virtute interioꝛi occulte appꝛehenſiua: que ſm Haly. q̃rto theorice. mens appellaẽ. ⁊ ſm Gal. in tertio de iteriozibus regitiua dicẽ actio: que ſcd̃m eos in tres diuidẽ virtutes imaginatiuaȝ vel fantaſiam cogitationẽ ſeu diſcretionẽ: ⁊ memoꝛatiuaȝ. C Notandũ eſt q̄ ad h̃: vt doloꝛ vel cõpaſſio fiat: non opȝ q̄ quis actu patiaẽ aliquod ꝑdictoꝝ: ſed ſufficit aut q̄ ſit ꝓpe pati: q2 intellectus accipit qd̃ deeſt ad paruũ diſtare: tanq̃ȝ nihil deeſſe videaẽ: ſicͥ dr̃ i ſcd̃o phiſicoꝝ. aut q̄ extimetur etiã ipm̃ paſſuꝝ: cũ tñ nõ patiaẽ ſicut fit: cuȝ qs iſpicit ludẽtes in ſumb⁹ iñ turres eleuatis in aere: tãta eni fit cõpaſſio q̃buſdã q̄ eos videre expaueſcũt. C Deĩde. (Aut q2.) Soluit ⁊ ꝓ aſſignat cãm ſumptã ex ꝑte ſilitudinis occulte iñ nos ⁊ aialia dicens cãm eſſe: qm̃ nã nr̃a hȝ conuenientiã cum oĩbus: ⁊ maxime cum ſenſitiuis: ꝓpter qd̃ dictum eſt in. 8. phyſi. hoiem eſſe minoꝛẽ mundum: oĩa. n. q̃ ſunt in vniuerſo in eius ↄſtitutionẽ ↄcurrũt: pp qd̃ ⁊ cum oĩbus cõuenit: vt cum rõnalib⁹ ſiue intelligẽtijs in intelligere: cũ irrõnalibus in ſentire ⁊ in moueri: cum vegetabilibus in viuẽ: cum elẽtis ⁊ q̃buſdã mixtis in eſſe. Hi aũt ſũt q̃tuoꝛ gradus vniuerſi: pp qd̃ nõ imerito ↄdolet oĩbus: cũ ꝑcepit ſenſu aliq̃ aliqd̃ ꝑdictoꝝ pati: pp ꝓpꝛietatẽ ⁊ ↄuenientiã quã hȝ cum oĩbus: ⁊ maxime cũ aialib⁹: ⁊ ꝑcipue

De hoc multa ſ tracta. õ memoꝛ. ⁊ remini ſcẽ. ꝑ doctoꝛes.

T. c. 47 ⁊ inde

pfectis ſue ſpeī adhuc magiſ. Et ſcias q̄ bene dixit nā nſa q̄ ipſa ⁊ actus eius magis cōueniunt inuicē ⁊ vie vni ⁊ ordini adherēt q̄ rōī ⁊ actus eius: pp qḋ i qb⁹ viget act⁹ nāe magis: ⁊ rōnis min⁹: in talib⁹ ꝯdolētia q̄ nō ſolū ꝯdolēt īdiuiduis ſue ſpēi ꝓximo multū indiuiduis alteri⁹ ſpēi: ſicut eſt videē pueros ⁊ mulieres q ⁊ iugulādis cōpatiunt̄ aīalibus ſatis. Dicit aūt cōis ⁊ pp ꝓprietates: qm̄ niſi ſīlitudo ⁊ ꝓprietates int̄ ea aduenirēt nō ꝯtingeret ꝯdoloꝛ. Unde q2 cum his que a nobis multū diſtāt nullā aut modicam videmur hr̄e ꝯuenientiā ſicut ſunt elīta ⁊ quedā mixta. ſ3 nullā ab eis cōpaſſionē acqrimus ꝑ oppoſitū cū qbus maioꝛ erit ſīlitudo ⁊ ꝓpetas maioꝛ ⁊ verioꝛ fiet cōpaſſio. Et ideo vnū indiuiduum magis ꝯdolet īdiuiduo ſue ſpēi q̄ alterius: ſicut appꝫ in equis ⁊ delphinis quoꝝ vn⁹ alterū vehemēter diligit: ⁊ eidē cōpatit̄: ſicut patet in octauo de hyſtoꝛijs aīaliū. Similr̄ etiā homo magis cōdolet homini q̄ bꝛuto ⁊ ſue legis ⁊ cōpatriote q̄ alteri: ⁊ ꝓpinqꝰ q̄ alijs: pp qḋ ⁊ gemelli ſibi magis cōdolent. Uñ alber. in 9. de hyſto. dic̄ ſe vidiſſe in germania duos gemellos adeo ꝯſimiles q̄ vnus ab altero diſcerni nō poterat: ⁊ loquebātur ⁊ cantabāt quaſi vna voce: ⁊ ſe intātum diligebant q̄ vnus ſine alio diu eſſe nō potuit: ⁊ vno patiente patiebat̄ ⁊ alter: qḋ ⁊ Auguſtin⁹ de duob⁹ alijs refert in libro de ciuitate dei vidiſſe. ¶ Deīde. (Aut q2.) Aſſignat aliā cām ſumptam ex virtute exterioꝛi manifeſte compꝛehendente, dicens ideo eſſe: quoniā oꝛgana ſenſuum noſtroꝝ: ſicut olfatus auditus recipiunt a patientibus ꝓdicta quaſdā defluxiones ⁊ motus paſſiuos ſm̄ potentias ꝓpꝛias ⁊ determiatas in oꝛganis ſenſus ⁊c̄. qḋ accidit: aut q2 mot⁹ in aere pp ſonum a ꝑcuſſione inciſionis cauſatum vel ꝯculſionis: aut q2 vapoꝛ fumalis reſolutus in aere mouet oꝛgana aſſiſtentium ⁊ intuētiū ꝓdicta: ⁊ ideo ꝯtingat ea immutari ⁊ cōdolere. aut fit pp motum ⁊ compaſſionē cauſatam in virtutes fantaſticas pp imaginationē: ſicut dicitur q̄ ex vulnere recenter interfecti iam cōſtricto ſanguiē fluxus ſanguinis demum fit ab interfectoꝛis preſentie ex illis: qḋ accidit ex motu impꝛeſſo ab interfectoꝛe ad interfectum virtute ſue foꝛtis imaginationis ⁊ furie ⁊c̄. Dicunt etiam impꝛeſſiſſe eū ſpūs inimicitie ſucceſſos in interfectū tēpoꝛe interfectionis: qui ad ꝓſentiā interfectoꝛis mouēātur ex interfecto ſuo ad interfectoꝛē ſuū vnde exiuerunt: pp quod cītur motus in coꝛpe interfecti: ⁊ vulnera ſic ſanguinē emittunt. Sed ſm̄ theologū interuenit diuina iuſtitia. Et ſic olfatus ⁊ auditus cōpatiunt̄ ex impꝛeſſionib⁹ ꝓdictoꝝ ſibi illatis ita ⁊ viſus cōpatit̄ a delectabilibus ⁊ triſtibus vt late videri pōt ex ꝓdictis. Sic igit̄ patitur ex predictis odoꝛatus auditus ⁊ viſus ⁊ ſi minus patiatur alijs ⁊ minus etiā delectatur ꝓpter quod ⁊ condoloꝛ nobis accidit inde. Et de huiuſmodi compaſſione loquēs Galienus ꝑncipio pronoſticoꝛum dicit q̄ ille medicus de quo confidant infirmi ⁊ in eius manibus ſe cōmittunt: plus ſanat egritudines: ⁊ h̄ euenit q2 foꝛma ſanitatis que eſt in anima medici vehementer eſt imaginata ab anima īfirmi ꝓpter quod coꝛroboꝛatur virtus īfirmi: ⁊ patitur inde cauſa: que egritudinem cauſabat. Unde Auic. 6. naturalium particula quarta ait q̄ huiuſmodi actio efficacioꝛ eſt: q̄ id quod agit medicus inſtrumentis ſuis ⁊ medicinis.

Nota dictū Albti.

Hoc i ſacto venetijs vidi.

¶ Pꝛoblema. vij. Antiqua.

PRopter quid egro pthiſi ⁊ obtalmia ⁊ ſcabie appꝛoximātes īficiūtur: ab ydꝛopiſi vo ⁊ febre: ⁊ apoplexia nō occupantur neq3 ab alijs? Aut obtalmia qdē q2 mobiliſſim⁹ oculus ⁊ maxie aſſimilatur ei qḋ vr̄ alioꝝ. aut mouetur a mōto: q̄re ⁊ eū videēs turbatum turbatur maxie: pthiſis aūt q2 ſpm̄ prauū facit ⁊ grauē. citiſſime autē egritudines iſte tāgūt oēs q̄cūq3 h̄ ideſt ſpū coꝛrupto fiunt: vt peſtilētiales. q aūt appꝛopinq̄t tale reſpirat: egrotat qdē igr̄: q2 egritudinale: a ſolo aūt q2 expirat egrotat: alij aūt alr̄ ſcḋm eundē moꝛbū: qui a quo vtiq3 egrotabit: h̄ reſpirat tale q̄le paſſus fuit. ſcabies aūt ſolum alioꝝ ſicut lepre ⁊ taliū. q2 ſupficiale ⁊ viſcoſum qḋ defluit: pꝛuriginoſa eni talia: pp qḋ ⁊ eodem ſuperficialiter fiendo ⁊ viſcoſuꝫ eē tangit. alia autem hec quidem non tangūt: ꝓpter id quod non in ſuperficie fiunt: que autem ſunt in ſuperficie. q2 non permanēt propter ſiccitatem. Nova.

¶ Cur a tabe ⁊ lippitudine ⁊ ſcabie capiuntur q appꝛopinq̄rint: ab aq̄ aūt itercute: aut febꝛe aut ſtupoꝛe attonito. aut aliq̄ ex numero ceteroꝝ maloꝝ capi neq̄unt? An a lippitudine qm̄ oculus pars nr̄i coꝛpis mobiliſſima eſt: ceteraꝝ maxime oīuꝫ rei ſibi obiecte ſilis reddi pōt: quippe q facile moueat̄ ab eo q̄ moueat. itaq3 fit vt cū perturbatuꝫ obſpicit oculū: facile ipſe etiā pturbet̄. Talis aūt ꝯtagio iō fit. qm̄ ſpūꝫ viciat grauēq3 reddit. Celerrime aūt oēs moꝛbis arripiūtur his q ſpiritu coꝛrupto ꝓueniūt: quale ē oē peſtilens genus. Qui aūt appꝛopinq̄rit talē ꝑfecto ſpūꝫ trahit q̄lē eger ille reddiderit. Egrotat igr̄: q2 moꝛbiferū eſt qḋ ſpiritu trahitur. ab vno aūt moꝛbū excipit: quoniā vnus ille ſic ſpirat. Ceteri ſecus. eūdē vero q2 quo egrotarit h̄ nō alit̄ ſpirat q̄ fuerit affect⁹. S3 ſcabies magis q̄ lepꝛa ceteraq3 vicia generis eiuſdē afficere pt̄: qm̄ ꝑ ſumma coꝛpis errat ⁊ humoꝛe manat glutioſo. Genus nāq3 pꝛuriētiū oē tale eſt. itaq3 idipſū q2 ꝑ ſumma oꝛitur glutinoſumq3 eſt: nimiruꝫ idcirco attingere pōt. Cetera nequeūt. vel q2 non per ſumma proueniunt. vel quia ꝑſiſterre ſuam ob ſiccitatē non poſſunt quāuis per ſummam cutem oꝛiantur.

¶ Repetit quartū ꝓblema particulariter ipſum explicans ⁊ dicit. quare eſt q̄ appꝛopinquātes patiētib⁹ pthiſim obtalmiā: ⁊ maxie h̄ ſcabiē leprā moꝛbillos ⁊ tales egritudines ꝯtagioſas predictes īficiunt̄: dūmodo coꝛpoꝛa fuerint talia ſuſcipere diſpoſita: ſed appꝛopinquantes ydꝛopiſim patientibus ⁊ febꝛes alias a peſtilentialibus appoplexias ⁊ alia egritudines nō occupant̄ ab eis. Quid autē ſit vnaqueq3 iſtarū egritudinū notū ē ex ꝓma pticula ⁊ maxime ex ſeptimo problemate illius. ¶ Notanduꝫ q̄ lꝫ ab egritudib⁹ 2ᵒ enumeratis nō ꝯtingat appꝛoximātes occupari: a ꝑmis aūt maxime ꝯtingat eas patiētib⁹. ſi ca

hendū etiā eſt ne qḋ eās patientib⁹ appropīquet diu: q2 ab vnaquaqꝫ egritudinū vapoꝛ malus exalat ⁊ maxie mālū: cū moꝛb⁹ ſit motius vt dcm̄ eſt ſup̄.℄ Deīde. (Aut obtalmia. Soluit ⁊ diuidiť in duas ptes. ⁊ p̄ aſſignat cāꝫ p̄ᶦ ptis dubōnis. 2° infert coꝛrl͞m per qḋ hētur cā 2ᵉ ptis dubōnis 2° ibi. (Propter qḋ.) Pꝛla itēꝫ in tres p̄ naqꝫ aſſignat cāꝫ q̄re obtalmia qs inficiť. dicēs p̄ cām eſſe qm̄ oculus eſt nobiliſſim⁹ ⁊ ſenſibiliſſim⁹ int̄ alia mēbꝛa coꝛpis cū oꝛe etiaꝫ ſtōachi ſicͭ dicit Gal. in. 6. de ac. ⁊ moꝛboꝝ q qdē int̄ cetera potiſſime aſſimilať ei qḋ vr̄: ⁊ ab ipo imutatōnē ſm̄ q̄ hꝫ eē ipꝛimēs recipit: pp̄ ſubtilitatē ⁊ puritatē ſuā paſſibilē: ⁊ iō nocumēta que p̄ aduenīūt coꝛpi manifeſtanť in oclis: pp̄ qḋ cū iſpexerit in oclos patiētis obtalmiā illi ſilr̄ efficitur ⁊ obtalmiā ſic īcurrit. Et ſcias q̄ ſignū iudicās nobis nobilitatē oculi eſt q̄ ipo phiſionomi magis q̄ꝫ per aliqḋ mēbꝛoꝝ coꝛpis iudicāt de accñtib⁹ aie: tanq̄ꝫ ſit ꝑo ꝯſimilioꝛ aie. Vñ Palemō ait: oclos velut floꝛes aie foꝛe ⁊ ipaꝫ emicare p eos. ℄ Deinde. (Aut mouetͬ.) Aſſignat 2ᵐ cāꝫ dicēs aut h̄ iō eē qm̄ oculus mouetͬ ad opatiōnē ſuā exercēdā q̄ eſt vidē a moto deſup eo. ſ. palpebꝛa cooperiēte ipſum: qḋ nō ꝯtingit in ſenſitiuis alioꝝ ſenſuuꝫ: pp̄ qḋ oculus ſic diſcoopertus tertius eſt parat⁹ recipe: ⁊ iō inſpiciēs in oculū infectū: pp̄ obtalmiā ex q̄ fumi putridi reſultant in aerē inficiť maxie: ⁊ obtalmiā īcurrit in ipm̄ īnuēs: ad modū q̄ mulier mēſtruata nouū inficit ſpeculū: vt dr̄ in 2° de ſomno ⁊ vigilia: vel mouetͬ a moto. ſ. a vapoꝛe īterioꝛi ipſius ⁊ ſpū coꝛrupto. ℄ Deīde. (Pthiſis aūt.) Aſſignat cāꝫ 2° q̄re qs īficiať a pthiſi approbādo dcm̄ ſuū dicens: q̄ iō patiť qs a pthiſi q2 ab ea euapoꝛat ſpūs. i. anhelit⁹ praū⁹ ⁊ coꝛrupt⁹ plen⁹ humoꝛib⁹ putridis fetēntibus ꝓcedentibus ab vlcē pulmonis: ex q̄ qdē egritudine ⁊ aliis ꝯſilibus pp̄ hmōdi coꝛruptū ⁊ fetidū qḋ euapoꝛat ab eis velociſſime hō īficiunť oēs: ⁊ maxie parati: ſicͭ īficiunť a febꝛib⁹ peſtilētialib⁹: ⁊ merito: q2 illi q appropinquāt patiētib⁹ hō egritudines: tale vt ſic coꝛruptū iſpirāt: q̄le fuerit illud qḋ reſpirauerūt illi patiētes: modicā eni alterationē recipit in aere: ⁊ maxie cū fuerit illuc ꝓpinquus: ⁊ vētus oppoſit⁹ cū māſionis anguſtia. Et iō ꝯcludiť q̄ appropinquās talib⁹ egrotat: cū illud qḋ afficit ipm̄ ſit natum cāre egritudinē: ⁊ q̄ ita ſit pꝫ: qm̄ egrotat ſolū a vapoꝛe putrido quē expirat hō ſirm⁹ in aliū diſpoſitū: quē poſtea ali⁹ iſpirās egrotat: ⁊ vl tert⁹ ubi aliū ſic īfecti a pꝛioꝛi egrotāte ieſt q̄ talr̄ 2ᵐ diſponat ab eo qḋ erat ſup̄. ſ. īficiēdo ipm̄ eodē moꝛbo q̄ infect⁹ fuit a p̄: qm̄ ſcōs reſpirat tale ⁊c̄. ⁊ fumū putridū fetētē quem terti⁹ iſpirās poſtea egrotabit: ⁊ ſic deinceps. Et iō egritudines dicunť ꝯtagioſe: cū vno īfecto ali⁹ īficiať ſucceſſiue. ℄ Deinde. (Scabies.) Oñdit pp̄ quē modū ſcabies inficiat approximātē dicēs: q̄ ſcabies ſola int̄ p̄dictas egritudines hꝫ īficē p modū lepꝛe: ſpēs naqꝫ eius eſt 4°. 3ᵉ Fen. ⁊ hō infectionū ſubeūt aneruꝫ: ſicut ſunt variole moꝛbilli ⁊c̄. nō eni inficit q2 partes in qbus ſit ſint nobiliſſime ac ſine coopculo ſtant: ſicut oculus: aut q2 ſpūs coꝛruptus fetidus: aut fumus putridus emittať: ſicut in pthiſi ⁊ fe. peſtilētali: ſed h̄ eſt: q2 illud qḋ defluit ⁊ emittiť a ſcabie ⁊ lepꝛa ſilr̄ eſt humidū groſſum adherēs ſupficiale nō ſubtile cito euapoꝛās: qḋ maxime inficit ex contactu: ⁊ iō pmanens in ſupficie cutis taliū pruritū ⁊ ardoꝛē inducit. Pruritus enim accidit ab humoꝛib⁹ groſſis acutis ⁊ ſalſis nō valentib⁹ cutē penetrare ſui groſſitie: ſed remanentes ſub ea ſui acuitate ⁊ ſalſedine vlcerāt carnē ⁊ cutē excoꝛiāt: ſicut patuit in ſcōo ꝓblemate qnte particule. Propter qḋ infert coꝛrelariū in quo inuiť dubitatiōis ſcōe partis ſolo dicens: q̄ pp̄ hoc q2 eadem pꝛuriginoſa vlcera antedicta ſiunt in ſuperficie coꝛpoꝛis: ⁊ pp̄ eſſe viſcoſum ⁊ adheſiuū cui obuiat: inficiunt appropinquantes: ſed alia eo q̄ non ſiunt in ſupficie: et ſi ſunt pꝛuriginoſa viſcoſa ⁊ pmanētia nō īficiunt: ſicut ſunt male ydropiſis ⁊ appoplexie ⁊c̄. Similiter etiā ⁊ q̄dā que ſunt in ſupficie: que cum non permaneāt eo q̄ eſſe ipſoꝛū non eſt viſcoſuꝫ adherens: ſed inciſuꝫ ⁊ ſiccum de facili euapoꝛabile non inficiūt appropinquātes: ſicut eſt in fe. nō peſtilētali: ⁊ in apoſtematibus extrinſecis non venenoſis. ſic igiť duo requiruntur vt hmōi pꝛuriginoſa inficiant. Unum q̄ eſſe eoꝛuꝫ ſit viſcoſum adherens cui obuiat: 2ᵐ q̄ permaneat in ſuperficie.

Cap.2.⁊ ibi auer- roys mi- rabilit

℄ Problema. viij. Antiqua.

Ropť qd triſtiū q̄ ſunt per auditū q̄dam hoꝛreſcere nos faciunt: vt ſerra cū acuiť ⁊ pumex cū inciditͬ ⁊ lapis cum moliť. Signa autē paſſionū q̄ ſunt per viſum ipſa nobis paſſiones efficiunt. ꝯgelantur aūt dētes cuꝫ vidimus acetoſa comedētes: ⁊ ꝯgelatos qdē videntes infrigidantur. Aut pp̄ id qḋ oīs qdē vox ⁊ ſonus vētus eſt: hic aūt īgreſſus nobis aptus nat⁹ eſt mouere. mouebit aūt magis aut per magnitudinē: aut pcuſſionē vehemētioꝛē faciēs: aut alterās aliqd eoꝛū que in nobis ſunt: magis autē ⁊ lenes venti ſenſus ipm̄ locū mouēt: pp̄ quod ⁊ inuoluunt hmōi. Aſperi autem percuſſioneꝫ facietes vehementem concutiunt locuꝫ: ⁊ de longe repercutiunt pōa repercuſſionis. repercutiunt autē ⁊ frigida de longe. pōa eniꝫ quedam eſt frigiditas: ipa qdē igiť: q2 hoꝛreſcere fac̄ dcm̄ eſt. Aſperitas autē in faciendo percuſſionem frequenter incidentē p̄ncipio piloꝛū repellit ipſum in ꝯtrāꝫ: impulſo autem neceſſe ⁊ ſummitatē piloꝛuꝫ econuerſo fieri: pp̄ qḋ accidit erigi ipſos omnes naqꝫ īclinati fuerūt deoꝛſum: motus aūt vēti q eſt per auditū in coꝛpus deſup deoꝛſuꝫ eſt: exiſtētibus igiť aſpis p̄dictis ſonis hoꝛripilatio fit vtiqꝫ pp̄ p̄dicta: fiūt autē ipe magis alij coꝛpoꝛi q̄ꝫ in capite: pp̄ id qḋ capilli q ſunt hic infirmioꝛes ſunt ⁊ paſſio aūt infirma: auditu igiť exiſtēte obtuſo magis q̄ꝫ viſu: ſupficiales ⁊ paſſiōes fiūt ab ipſo: hoꝛripilatio aūt tale eſt: pp̄ qḋ ⁊ a multis ⁊ diſſimilib⁹ fit. viſu aūt manifeſtiſſimo exñte ſenſu: ꝓpoꝛtionabilr̄ ⁊ accidētia fiunt ab ipſo: ꝓpter quod he qdē que ſunt a veritate paſſiones: accidit fieri ab ipſo: levioꝛes aūt ab auditu autē ipſe quidē nō: propter expectationē aūt que ab ipſis eſt hoꝛreſcimus: doloroſi. n. mali expectatio eſt. Noua.

℄ Quid eſt q̄ nōnulla ex his q̄ auditu triſtia nobis occurrūt vt inhoꝛreſcamus efficiant vt ſerra cū exacuitur. ⁊ pumex cum ſecatur: ⁊ lapis cum mola frāgitur. Que autē note

affectionū patent aſpectui hec genera affe-
ctionū ipſa in nobis creāt. dentes eni ſtupē
ſcunt cū aliquos rez acidā edētes aſpicim⁹:
Et plerīq3 cuz hoies laqueo ſuſpēdi vel alr
ſtrangulari viderēt ipſi defecerunt? An q
vox omnis genuſq3 omne ſtrependi ſpūs
eſt qui noſtrū ſubiens ſenſum mouere nos
ſolet. Cūq3 ſuum motum vel magnitudine
vel pulſu vehementiore amplificauit. aliqd
ex his q̄ noſtro in corpore latent imutat ⁊ ſe
pe interimit. Ergo ſpiritus qui quāuis ma
gni lenes tamē adierunt: hi ſedē ipſam cō-
mouent ſentiēdi. ⁊ letitia ob eaz rē nos affi-
ciunt. Aſperi autem quoniam ictuz inferūt
vehemētiorē ſedem vtiq3 illā cōcutiunt. lō-
geq3 ꝑ ictus ſui facultate ſe porrigunt. Eō
idem res quoq3 frigide faciunt. Frigiditas
eni vis quedā eſt. Sed hanc horrorē ſuche
re poſſe dcm̄ iam eſt. aſperitas vo q pulſu
frequēte initium pilorū concutiens in ptez
pellu aduerſaz: efficit vt pili ſe erigāt. Pul-
ſo nāq3 initio cacumē pilorū ſe transferat in
partē aduerſaz neċc eſt, itaq3 fit vt pili exur-
gant. omnes enim deorſum ꝑcumbūt. Et
ſpūs quoq3 qui per aures corpori ſe īſinuat
de ſummis ad ima ſe defert. Ergo cuz ſoni
quos modo dixim⁹ aſperi ſint horror vtiq3
ob cāuſ ꝑdictaz moueri poteſt. Sed euenit
vt ceteris partibus potius q̄z in capite mo
ueaſ: qm̄ vt pili partiuz ceterarum ībecillio
res ſunt. ſic affectus hic imbecillus occur-
rit. Cū vero ſenſus audiendi q̄z vidēdi ob-
tuſior ſit: affect⁹ quoq3 hebetiores ꝑ ſumma
errant: q ab eo ipſo ꝑficiſcunt. Horror au-
tē talis eſt: quāobrē multis ac varijs cauſis
exiſtit. Sēſus vidēdi vero cū oiuz exqſitiſſi
mus certe ſit: euenta quoq3 ipſa pro ſua ꝑ-
ſtantia ſolet ingerere. Quocirca efficiſ vt ip
ſi veri affectus ꝑficiſci ex eo poſſint: quāuis
vero leuiores. At in ſenſu audiēdi vt ipſos
minime: ſic eorū expectationē nimiz horre
m⁹. Rei eni triſtis ⁊ anxie expectatio exiſtit.

¶ Quare ē q̄ ꝗdā de nr̄o ꝯtriſtātiū nos auditu: eo q̄ hn̄t ſonos horribiles ꝯtriſtatiuos, ꝗcutiūt i nos horrorē ⁊ motū quēdā ꝯcuſſiōis. ꝟbi grā. ſicē ē ſon⁹ cāt⁹ a ferro cū acuiſ fricādo ipſz ſup aliqd̄ duz: ⁊ a pumice ſcriptorꝫ cū ſcadiſ: q eſt corp⁹ ſicciſſimū poroſuz ex aduſtiōe vulcani ſcm̄ lapidaſ i mare ſicilie, ꝓiectū: ⁊ ſon⁹ cauſat⁹ ſilr a lapide cū molliſ ⁊ atteriſ: ⁊ ſon⁹ gdē horribilis valde ferrē cum acuitur.
¶ Deīde. (Signa aūt.) Nūciat illis q̄ cāſāt in nobis paſſionē in auditu: cū āt illa q̄ cāſāt paſſionē i nob ex viſu: ⁊ dic q̄re eſt q̄ illa q̄ ꝑus fuerūt nob ſigna paſſionū exiſtūt in alijs: viſu ſolo nob fiūt poſtea cāe paſſionū: ita q̄ ſenſibilr corpa nr̄a bis imutanſ; ſic ꝟbi grā, dētes nr̄i ꝯgelāt a

ſtuporē icurrūt cū īſpexerim⁹ attēte ad aliqs comedentes acetoſa: ex q̄ ēt ſaliua ſubtilis ad os cucurrit nob: ⁊ ſilr dū aliq īſpiciūt vehemēter ꝯgelatos ⁊ tremētes fridītatē icurrit: ⁊ ēt vehemēter idutos ⁊ caleſcētes tpe eſtiuo iuuētes mouenſ ad caliditatē. ¶ Nōn⁹ q̄ in oib⁹ talib⁹ aia cōpatiſ nō ſolū ꝓꝑ diſpōnes corpales: ſz ēt ꝓꝑ affect⁹ alales ⁊ imaginōes cū vehemētes extiterūt: vt tactū eſt ꝓ; ita q̄ plerūq3 accīt vt puer aſſimileſ illi quē imaginata ē mr̄ tpe ꝯceptionis ſeu receptiōis ſpmatꝫ in mr̄icē. Silr ex h̄ eſt q̄ fortificaſ flux⁹ ſanguis ei cui ineſt: cū res ituef rubeas attēte: ⁊ curatio ictericie ꝑ iſpectionē rez citriaꝝ: ſic dic Aui. 14. tertij. Rurſus ex h̄ ꝯgelāſ dētes: cū qs acredinē comedit: ⁊ ſaliua defluit ēt ab ore famelici ituēt īalteꝝ comedē: ⁊ ꝓꝑ h̄ ēt alr ſcadit dolorē illū quē aliqs patiſ: cū fuerit ei⁹ alteri⁹ imaginatio fortꝫ: ⁊ uidē cā iſti⁹ mutaſ ⁊ alteraſ cōpſo a ſui diſpōne nālī: imaginādo rē quā timet: ⁊ ꝓꝑ hoc pōt hō āmbulare ſup trabē q̄ ē i media via: ſz ſi poſita fuerit pone ſup aquā ꝓfundā: nō audebit ambulare: imaginaſ. n. i aia formā cadēdi ⁊ vehemēter ipmiſ ei: cui obedit totalr nā ei⁹ ⁊ vt⁹ mēbroꝝ ei⁹: ⁊ iſte ſūt res ſunt q̄s hoies crebre abhorrēt q ignorāt cās difficiles effectuū occultoꝝ: ſed ſapiētes ꝯcedūt eas ⁊ nō negāt ſic negāt illud qd̄ oio eē nō ꝑt. Hec igr̄ ꝟba colliguntſ ab Aui. 2⁰ ꝓ¹. Et ſcias q̄ Ariſ. ponit cōpaſſionē fieri viſu ex frido ⁊ nō ſic ex calo q: caliditas ē amica nāe: ⁊ friditas vlr inimica: ſic vult Auic. ꝓ cān. ⁊ qd̄ eſt magꝫ altero ipmit paſſionē. ¶ Deīde (Aut ꝓꝑ id.) Soluit ⁊ ꝓ aſſignat cāz q̄ſiti. 2⁰ cōparat auditū ⁊ viſuz adiuicē penes hō ꝯpaſſiōes. 2ⁱ ibi. (Auditui igr̄ ⁊c.) Prio aſſignat cām p⁹ q̄ſiti. 2⁰ 2ⁱ. 2ⁱ ibi. (Repcutiūt aūt.) Et ꝓ tāgit maiorē ſui ꝑmōis dicēs: iō rē: qm̄ vox ois ⁊ vlr ſon⁹: qd̄ dic q: ꝓdicti nō ſūt voces: ſz ſoni cū nō fiāt a nālib⁹ aialiū iſtrīs: ſūt cū q̄dā vēto ⁊ motu aeris: cāt. n. vox ⁊ ſon⁹ motū quēdam circularē in aere: ſic circulus cātur ex ꝓiectiōe lapilloꝝ in aquā: hō aūt vētus q̄ ſubit et ſenſitiua nr̄a: nat⁹ eſt ipſa mouē ⁊ cāre ſenſationē in illis: ⁊ ꝑ ꝯñs paſſionē cū ſentire ſit q̄dā pati: vt dcm̄ eſt in 2⁰ de aīa: q̄ aūt h̄ vēt⁹ plus moueat h̄ pōt cōtingē aut ꝓꝑ magnitudinē ei⁹ mouētē aerem multū: aut ꝓꝑ fortē ꝑcuſſionē quā cauſat in aere: aut etiā q: iducat alterationē in aliq̄ corꝫ q̄ in nobis exiſtūt: qd̄ fit maxīe cū mixtis fuerit vētus. ¶ Deīde. (Magis aūt.) Tāgit minorē ſue rōnis dicēs q̄ hō vēti q fuerit ſuaues ⁊ mītes: ſicut ſunt ꝫephiri inferūt paſſiōes mouēdo ſm plures partes locū ſeu organū ſenſus: ⁊ iō cauſaſ ex eis iuolutio ⁊ circulatio quedā in organū ſenſus: cū. n. paulatie ⁊ ſuauiter currūt hn̄t morulā: ꝓꝑ quā ꝑñt ſubītrare ⁊ organuz ꝑturbare: ⁊ iō canes in ꝫephiro minime venatiōe iuentāt ſicut dī in. 2⁰. cap ⁊ ſerte ꝑticule: ſed venti q ſūt aſperi ipetuoſi ꝑdictis oppoſiti cauſant ꝑcuſſionē in aerē fortē ſubito trāſeuntē vñ ꝯcutiunt ⁊ ꝯtundūt organū ſenſus: ⁊ per talē ꝑcuſſionē repcutiūt lōge ab organo: vz repercuſſionē grādē cāta ex vehemēti ⁊ ſubita ꝑcuſſiōe: ei. n. ſemꝑ ꝓportionaſ repcuſſio: ꝓꝑ qd̄ nō cauſant inuolutionē ⁊ circulationē quādā in organū ſenſus: cū nō ſubintrent ꝓꝑ repercuſſionē longe: igiſ vēti ſuaues eo q̄ alterationē cauſant in nobis ꝑueniētes ad organū audit⁹: magis compati faciūt: ad qd̄ etiā imaginatio mota ſonitu opaſ non paruz. ¶ Deinde. (Repcutiunt:) Reddit cām ſcōe ptis q̄ſiti tāgendo etiā aliqd̄ de imutatōe facta auditui: ⁊ dicit ꝓ cām eē: qm̄ illa que ſunt frigida de remotꝫ cauſant repcuſſionē ipꝛimētē in organa nr̄a: ⁊ merito q: friditas eſt vtus q̄dā actiua ꝯtentiua: cui⁹ motus eſt ex circūferētijs ad cētrū: ꝓꝑ qd̄ cū talis ſit motus in horrore: ex h̄ horreſcim⁹ ⁊ infrigidamur ſicut dcm̄ eſt ꝑus ⁊ diceſ amplius in ſeq̄nti particula: ita q̄ friditas q̄ fuerit aſpa vehemēter cōgelatiua, ex vehemēti eni gelu corpus corrugaſ ⁊ aſperaſ: iducēdo ꝑcuſſionē ſubitā ⁊ freq̄ntē in ꝑn⁹ piloꝝ. ſ. in cute in q̄ ra-

Cōpaſſio quō fiat.

dicent occurrēte: repellit ꝛ reuerberat pilos in ꝯtrium eius qḋ erāt: qm̄ ipulſiōe facta in pn° piloꝝ circa cutē: nec̄e eſt pilos in ſummitate ſua exteriori ꝯtrio diſponi q̄ꝫ fuiſſent pus: ꝛ iō cū eēnt pus deorſuꝫ ptēſi: talis eni vr̄ eſt ſit° coꝛꝑ apud nos: ꝯtingit ipos erigi. Sic itaqꝫ h̄ mō friditas erectos capillos ꝛ vl̄r pilos reddit: ſicut magis appebit. 14. ꝛ. 21. ꝑblemate ſeq̄ntis pticule. Sꝫ mot° venti ꝑcept° per auditū: cū ſit ſon° ex colluſiōe aeris ſupingreditur ſubem coꝛpis deſurſum in deorſum. intrat eni p foramen vtriūqꝫ qḋ eſt in oſſe petroſo: ꝛ expādit̄ ſup 5m par neruoꝝ cerebri qḋ exiſtit ſenſitiuū auditus deſcēdendo p nerui ramificatiōes vtriqꝫ ad coꝛ tandē ſm Ariſt. ꝑueniu. pn̄m. n. vētoꝝ ex ſupioꝛi eſt latiōe igit̄ paſſiōem in nos inducit hoꝛroꝛis pp dictā cām: ꝛ maxie qn̄ ſoni ꝑdicti fuerint aſperius ꝯtriſtatiui rōne coꝛpoꝝ ꝑcuſſoꝝ. ¶ Deinde. (Fiunt aūt.) Hic ſcḋo oſidit in q̄ pte coꝛpis fiat hoꝛripilatio magis ꝛ in q̄ minus dicēs: q ꝑdicte hoꝛripilationes: ꝛ p ꝯñs piloꝝ erectiōes inde ꝯſurgētes min° accidūt in capite q̄ꝫ aliīs coꝛpoꝛis totius: eo q capilli exñtes in capite ifirmioꝛes ſunt: cū non ſequant̄ ita motū ſui pncipij vt cutis: ſicut aliȷ pili: vel dicunt̄ infirmioꝛes ꝛ debilioꝛes aliīs pilis rōne loci: ſunt. n. expoſiti recipe ſupflua plurima: nocumētū pus qḋ aduenit capiti. vñ cū paſſio iſta hoꝛripilatiōis ſit infirma ꝛ debilis caput defendit̄ capillis ab ipſa: qḋ etiā accidit: qꝛ caput ꝯſuetū eſt aeri frigido exponi: ꝛ nō ſic aliḋ coꝛp°: ꝛ cōſueta min° inferūt paſſiōis: vt dcm̄ eſt in p° pticula. ¶ Deinde. (Auditu igit̄.) Cōparat auditū ꝛ viſum adinuicem penes hꝫ paſſiōes dicens: qꝛ auditus eſt ſenſus obtuſioꝛ ꝛ mālioꝛ viſus. nō eni ſic ſpūalis eſt vt viſus nec rōne oꝛgani neqꝫ medij neqꝫ obiecti: pp qḋ dcm̄ eſt. 7°. caplo: q oclꝰ eſt nobiliſſimus. cōpaſſiones ꝯſurgētes ex cōpaſſiōe p auditū exiſtūt in ſupficie nō ſic ſe p ꝑfunda coꝛpis diffundētes: de q̄rum nūo eſt hoꝛripilatio: pp qḋ ipa fit ex diuerſis ꝛ multis ſonātibus in aere: que quidē nō ſic fit ex multis ꝛ varijs inſpectis: ꝛ qꝛ viſus eſt ſenſus manifeſtioꝛ ꝛ ſpūalioꝛ vt dcm̄ eſt: pōa eni eius extendit̄ vſqꝫ ad vltimuꝫ coloꝛū. paſſiōes ꝛ accñtia ſenſui occurrētes ei ꝑpoꝛtiōabilr aſſimilant̄ in eo qḋ eſt eſſe ſpūale ꝛ manifeſtū: ꝛ ideo paſſiōes ſcḋm v̄itatē ꝛ nō ſupficiales cōtingit fieri ex viſu: ſicut pꝫ in viſiōe fantaſmatū ꝛ hoꝛribiliū etiā aliīs ſenſib° ꝑceptoꝛū. Pars eniꝫ huius coꝛpis ceteris magis eſt rep̄ſentatiua anime paſſiōes. Iꝫ autē paſſiōes per viſum cauſate ſint veracioꝛes paſſionibus auditus ſtatim totū coꝛpus occupātes: ipſe tñ ſunt mitioꝛes q̄ꝫ ille que ſūt cauſate ab auditu: cū nō inhereāt ſicco cōpacto: ita enim videt̄ eſſe de paſſiōibus auditus ꝛ viſus: ſicut eſt de paſſiōibus coꝛpis tēperati ꝛ diſtēperati: ſicut enim tēperatū infirmat̄ ſepe per cōpaſſionē quā hꝫ vna pars cū alia: ꝛ ſanat̄ cito ſic dcm̄ eſt in. 22. caplo q̄nte particule. nō autē diſtemperatū: ſic ꝛ in ꝑpoſito: paſſiones cauſate a viſu cito inficiunt totuꝫ coꝛpus: ꝛ cito ſeparant̄: in auditu auteꝫ ꝯtrio. Et hoc eſt qḋ dicit q paſſiōes cauſate ab auditu non ſunt cuꝫ veritate: ideſt actu vel actualr̄ ſtatim per totum coꝛpus trāſeūtes: ſed potius ſunt future expectate ꝛ ſupficiales. Nā pp expectationē ꝛ moꝛam que eſt ab ipſis ſonis quoꝛū motum attēdimus cauſatur hoꝛroꝛ in nobis: pus enim videm° cāſtiuū ſoni q̄ꝫ ſonum audiamus: ſicut pꝫ in lauantib° pannos cū inſpiciunt̄ ꝑcutientes eos de lōge. Et h̄ eſt qꝛ viſus cū ſit ſpūalioꝛ ꝛ manifeſtioꝛ velocioꝛ eſt auditu. Hꝫ autē hoꝛroꝛis cā expectatio exiſtit timoꝛis: ſicut pꝫ in tonitruo viſa pus coꝛruſcatione: qm̄ expectatio mali eſt expectatio alicuius doloꝛoſi ꝛ triſtꝭ: vel expectatio mali eſt doloꝛoſa. ¶ Notandū q qꝛ viſus eſt manifeſtioꝛ ꝛ cōmunioꝛ ſenſuū nobis plures indicās dr̄as: nō ſolū operat̄ paſſionem rōne ſui oꝛgani in ſubm̄: ſed etiā rōne alioꝝ: videntes eniꝫ aduſtiōnē aut inciſionē alicui° etiā nō audientes hoꝛreſcimus: ſilr̄ videntes aliqḋ vile fetidū citur paſſio in olfactu etiam ſi non percipiamus fumalem euapoꝛationem in olfatu: ꝛ ſimiliter in guſtu ꝛ tactu cōmuniter quod in alijs non contingit ſenſibus.

De h° p metaphiſi. cap. p ꝛ in. 4. o ani. per doc.

¶ Problema. ix. Antiqua.

Propter qḋ ꝯgelationē dētiū diſſoluit poꝛtulaca: ꝛ ſal? Aut qꝛ hec quidē humiditatem quādā hn̄t. Manifeſtat aūt hoc malaſſata vl̄ ꝯtrita: ꝛ ſi apponat̄ aliquo tpe. attrahit̄ eni humiditas. viſcoſum aūt ingrediens extrahit acutū: eteni qꝛ cognata eſt acuitas ſignificat: habet enim aliquā acuitatem chilus. Sal vo diſſoluens extrahit ꝛ acumen.

¶ Problema. vltimum. Antiqua.

Propter qḋ aūt cinis ꝛ nitrū nō? Aut qꝛ ꝯſtringit ꝛ non diſſoluit.

¶ Explicit ſeptīa particula.

¶ Iſta duo ꝑblemata ſufficiēter ſunt expoſita. 37. ꝛ. 38. capitulis. pꝛime particule.

¶ Incipit octaua particula de his que fiunt ex rigoꝛe ꝛ hoꝛripilatione.

¶ Problema. 1. Antiqua.

Propter qḋ rigentes liuidi fiūt? Aut qꝛ ſanguis ꝯgelat̄ pp frigus. Cōgelat° aūt nigreſcit pp abſentiaꝫ calidi. album autē ignis: pp qḋ ꝛ ſenibus luceſcit caro maxime: qꝛ nimiam habent caliditatem. Noua.

¶ Qua de cauſa liuidi qui rigent efficiunt̄? An quoniā ſanguis appulſu frigoꝛis gelaſcit. gelat° autē nigreſcit pp caloꝛis inopiā. Albedo nāqꝫ igni tribuitur. Quapꝛopter his maxime qui etateꝫ proceſſerunt caro liueſcit eo q caloꝛem minimum obtinent.

¶ Iſta eſt octaua particula in q̄ Ariſt. aſſignat cās euētuū ex rigoꝛe ꝛ hoꝛripilatione ꝯtingētiū ꝛ merito hūc ſmonē ſeat pꝛe ceteris ſubſeq: cū in ꝑcedēti nō parū ſit facta mētio de hoꝛripilatōe vel hoꝛroꝛe. qḋ aūt ſit frig°: qḋ tremoꝛ hoꝛripilatio frigus ꝛc. ꝛ quō diſtinguant̄ in. 29. caplo. p° pticule dcm̄ ſufficienter exiſtit. Quātū tñ hic ſpectat dico Ariſt. p rigoꝛē ꝛ hoꝛripilationē infrigidationē quādā intelligē: vt pꝫ: qm̄ plura ꝑblemata ſub noīe frigoꝛis pꝛoponit. Attēde tñ lectoꝛ q vr̄ rigoꝛ maioꝛē friditatē ſpoꝛtare q̄ꝫ hoꝛripilatio: ſicut patebit in. 10. ꝛ in. 12. caplo ꝛ in alijs ſilr̄ ex modis ꝑponēdi q̄ſita. Pꝛoponit. n. pmo vnuꝫ caplm circa rigoꝛē dicēs: q̄re eſt q vehemēter infrigidati coloꝛe liuido coloꝛant̄. Eſt aūt coloꝛ liuidus ex moꝛtificatiōe caloꝛis ꝛ ſpūs cauſatus ꝑcedēs nigrū coloꝛē ex moꝛtificatiōe inductū ſic viridis ꝑcedit nigrū ab aduſtiōe cauſatū: ꝛ hic coloꝛ eſt ſilis illi q cauſat̄ ex tactu plūbi ſup pgameno albo: ſic eſt ille q poſt ꝯcuſſiōes remanet mēbroꝛū ꝛ ꝑpꝛie ſub oculis: q qñ appet circa angulos oculoꝝ ſepe ꝛ ꝑcipue in mēſtruatis. ¶ Deīde. (Aut qꝛ) Soluit ꝛ pmo aſſignat cām hui° dicēs h̄ eē qꝛ ſanguis ꝛ ſpūs ꝯge

laſ p vehementē frigiditatē: qui quidē cū fuerit cōgelatus in nigredinē vergit pp puationem calidi hñtis dealbare. ignis enī.i.calidū vtpote calm cōmixtū aialis eſt albū lu/ minoſuȝ eſt.n.ſpūs qdā itercept⁹ i ſpmate ē.n.i ſpmate ſpūs aliqs nā pportiōabilr exñs aſtroꝝ ordinatōi:ſic dic̄ Ariſ. 2.de gene.aialiū: ⁊ Auic̄.in li° de medi.cordis ait ipm ⁊ eſ figiare vultus ſuos ad ſilitudinē celeſtiū corporū.non.n. calm aialiū ē ignis neqȝ ab igne hȝ pri^m: eo q̄ ignis nullū generat aial: ſed oē pimit ſic ibidē vult Ariſt. neqȝ etiam ignis eſt albus neqȝ colorat⁹ ſic dixit Emp.cū calor ſit q̄/ litas ꝯſis mixtione elmtoꝝ: ſic pȝ in lib. de ſen. ⁊ ſenſa. nā ſi eēt alb⁹ vel coloratus phiberet ſtellas videri in nocte: ſic dic̄ Algaçel in ſua phia. ℭ Deīde. (Propt qō.) Hic 2° in/ fert correlariū dicēs: ⁊ iō in ſenib⁹.ſ.ſcdis vt decrepitis ca/ ro reddit liuida: eo q̄ modicā hñt caliditatē inatā eoꝝ car/ nē irradiantē ⁊ luminoſam ⁊ albam reddentem: imo ob/ tenebraſ ppter multas ſuperfluitates aquoſas extinguē/ tes caloris ⁊ ſpiritus luminoſitatem.

c° vnico vbi mul ta auct rops.

ℭ Problema. ij. Antiqua.

Ropter qd rigētes dormire nō pñt? Quia oēs rigētes magis ſpiritum continent. Dormiens autē emittit anhelitum magis q̄ȝ imittit: q̄re difficile eſt rigētē dormire: ſimul enī facere ꝯ̄ria impoſſe eſt. Noua.

ℭ Quam ob cauſam q rigent maxime dormire non valeant? An quoniam qui riget ſpiritum magis retinet q̄ȝ laxat. qui dormit magis reddit q̄ȝ attrahit. Fac̄ igitur rigor vt contra agatur q̄ȝ cum dormitur.

ℭ Quare eſt q̄ vehemēter frigeſcētes nō poſſiūt dormire. ℭ Deīde. (Quia ois.) Soluit dicēs: iō eē: qm̄ oēs frigeſcētes valde ꝯtinēt anhelitū pluſq̄ȝ emittāt: ⁊ ſic plus iſpirāt q̄ȝ expirēt: ſȝ dormiētes ꝯ̄rio ſe hñt: plus enīȝ emittūt expirādo q̄ȝ iſpirādo ſuſcipiāt: ⁊ maxie vltra pri^m ſomni ⁊ modicū: ⁊ h̄ q̄ multi fumi reſoluūt ex calo fortificato in ſomno: q̄s neceſſe eſt expellē: qō expiratiōe pficit. Et ideo ꝯcludit q̄ impoſſe aut difficile ſit frigeſcētes valde dormire: cū impoſſe ſit ſimul ꝯ̄ria facere: qualia ſunt multuȝ ſumoſitatis ex pectore emittē: ⁊ parum emittē: ⁊ multū retinē ⁊ parum retinē: ſic appȝ ex diſpōībus frigeſcentiuȝ vehemēter ⁊ dormientiū. Per hȝ autē determinationem ſimul intelligo oēs circūſtātias determiatiuas que ad verum elenci requirunt in pmo elencoꝝ notas: vt vnius ⁊ eiuſdē: ⁊ vnum ⁊ idem ad idem ſimilr ⁊ in eodeȝ tēpore. ℭ Notandū q̄ duplex eſt cā quare frigeſcens magis cōtinet ſpm̄ q̄ȝ emittat: q̄ emiſſioni facte exterius calidum aſſociaſ egrediēs: ⁊ ſtatim frigidū maius ſubintrat: cum expirationē neceſſario ſequaſ iſpiratio. amplius pp vehementē frigiditatē in his eſt pauca neceſſitas appetēs euētatiōes: qm̄ modicū continētis frigidi: eoꝝ ſpiritualium ſufficit caliditatē euentare. Et pp hoc medici aiunt: ⁊ pulſus tpe frigido rariores eē tardiores atqȝ debiliores minorata neceſſitate appetēte. Sed q̄ hȝ cauſe videnſ ſupponē frigiditatē continētis: ideo eſt dōm q̄ tales dicunſ domīnio frigiditatis: cuius motus eſt ex circūferētijs ad cētruȝ ꝯ̄here: ⁊ quietē illic facē. ℭ Et nota q̄ quāuis calor in frigeſcēte congregeſ interius: ⁊ in dormiente etiaȝ: pp qō videreſ alicui eaſdē diſpoſitiōes eos ſequi: non tñ fit eodem modo: qm̄ in frigeſcēte coadunaſ interius p viam impotentie ⁊ fuge: in dormiente autē p viam cōfortatōis ipſi^s. Pōt ⁊ talis cauſa etiā pncipalis queſiti aſſignari: qm̄ opꝫ

Cur fri geſcens magi cō tineat ſpi ritum q̄ȝ emittat.

dormientē a motu quocūqȝ modo vt vlr eſt dicere quieſcere: cū ſomnus ſit quies virtutum ſpūaliū: cū intenſione naturalium: ſicut vult Galie. in quarto de acci. ⁊ morbo ſed frigeſcētes vehemēter ſunt in motu quodam tremulo ſo: ac ſi deberēt ſpaſmari. Et rigor ⁊ tremor eſt quidā malus motus: ſicut dicit Galien⁹ in q̄nto illius libri. q̄re ⁊c̄.

ℭ Probla. iij. Antiq.

Ropt qd in frigore acutiores ſūt: ⁊ qui egrotauerūt triſtes ⁊ irati: Aut q̄ ſtiptici⁹ facit infrigidari.

ℭ Quare eſt q̄ conualeſcentes ex morbis ⁊ ꝯtriſtati ⁊ irati cū fuerint in vehemēti frigore: reddunſ acutiores aliis oppoſitis ſibi vel ſeipſis alio tpe: vnde melancolicos aduſtos eſt vidē tunc valde mobiles ⁊ exceſſiuos: q̄ aūt dicit acutiores duplr pōt exponi: cū acutū equoceſ ad acutum in voce ⁊ magnitudine: ⁊ etiam in ſaporib⁹ ſic pȝ p̊ Topi. Uno mō vt accipiaſ acutū pro acuto in voce: ita q̄ tales dicunſ in frigore eſſe acutiores in voce: ⁊ h̄ pōt v̄ificari ꝯſequēdo per oē ſicut appebit in vndecima pticula. Alr ⁊ melius vt p acutū intelligaſ quedā ſubintratio ⁊ inclinatio p̄ua ad paſſiones aie: ſunt enī tales acuti inſurgētes de leui in alios ⁊ in ſeipos: ſicut.n. acutū in magnitudie ⁊ in ſaporib⁹ pungit ⁊ pforat tactū ⁊ guſtū: ita hi pportiōalr ſe hñt ad illos cum q̄bus ꝯuerſanſ. ℭ Deīde. (Aut q̄.) Soluit.d.cām eē: qm̄ ipos infridari ſeu eē in frigore reddit corpus taliū ſtipticius ⁊ ꝯ̄pſius: eo q̄ friditate imēſa ꝯgreganſ ptes corpis vndiqȝ: intm̄ q̄ corrugenſ: ſicut coria gallis pp qō calor refugiēs in cētrū corpis aduneſ et fortificaſ vehemēter inde: ex quo reddiſ acutior ⁊ mobilior. Et ideo videmus paruos viros: q̄ eoꝝ calor eſt adunatus valde: eē maior: h⁹ iracūdiores vt plurimū q̄ȝ q̄rum diſpſus eſt calor. Et ſilr pp talē ꝯgregationē ptiū tracbee arterie: vox acutior reddit in hyeme: ſi quis vult acutum hic in voce accipē: ⁊ ſi in ira ps caloris emittaſ ad exteriora pp vindictā: maxime tñ ps retineſ ebuliēs in vētriculis cordis: aduertens futurū piculū: ⁊ p̄cipue in tali piculo ⁊ diſpōne in qua frigidū nit.ſ ꝯ̄ calm inſurgē. Et ideo ex ira nullus vnq̄ȝ mortuus eſt. ex gladio aūt q̄plures puſillanimes: ſicut dicit Gal. in quinto de ac. ⁊ morbo. Acutas quoqȝ p̄dicta ⁊ motus inordinatus frequenter contingit pgnantibus: nō tñ ex frigore: ſed ex retētione materie mēſtrualis ex qua fumi eleuantur diuerſi eas diuerſis paſſionibus ⁊ deſiderijs inordinatis infeſtantes.

Cap. vij ⁊ alibi

Corpore parui cur iracundiores.

ℭ Problema. iiij. Antiqua.

Ropter qd athlete vehementer rigētes ſunt bñ ſe habentes? Aut q̄ purus ⁊ bñ ſpirabilis hitus ē: ⁊ ſine pinguedine. huius aūt bñ paſſibilis habitus eſt ⁊ ſine pinguedine. huius autem bene paſſibilis ab aere. quando bene permeabilis fuerit ⁊ non habet caliditatem in ipſo. pinguedo autem calida eſt niſi humectata fuerit.

ℭ Quare eſt q̄ pugiles vehemēter inter alios hoīes frigeſcunt cū bñ ſe habeāt. ſunt enim ſani optime ⁊ fortes. Unde hypo. in pma pticula aſſo. appellat eoꝝ diſpōnē bonā habitudinē. quaſi dicat innuēdo motiuū ſuū h̄ non debere eis cōtingē. ℭ Deīde. (Aut q̄.) Soluit dicēs: cām eē: q̄ habitudo corporū pugilū eſt depurata ab omni ſuperfluitate obturāte calm ⁊ opilāte poros ipſoꝝ: vnde eſt bñ euētabilis vndiqȝ. Iterū pp exercitiū forte q̄ vtunſ pori remanent apti. Silr q̄ nihil aut modicū hñt pinguedinis

pp vehemēs exercitiū ꝛ acuitatē caloꝛis: calor nō defendit ea velut clipeo a frido: neqꝫ ipsi ab ea calefiūt. talis aūt habitudo est nata de facili pati a ꝯtinēte exterioꝛi: ꝛ maxīe a frido: cū remāserit bñ ꝑtrāsibilis ex vehemēti exercitio ipsoꝝ: ꝛ ꝓpter qꝛ nō repit caliditas in ipsa: ꝛ p ꝯñs non meruit pinguedo q̄ cātur a calo vt dcm̄ est in qnta ꝑticula. ipsos de se calefaciēs: ꝛ coꝝ ꝯsuās calīm velut coopꝛtoꝛiū optimū. pinguedo eni cū fiat ex vnctuoso sanguīe est cala: nisi fuerit nimis humectata ꝛ aq̄sa ex supfluitatib⁹ admixtis fcā: sicut est pinguedo illoꝝ q̄ supfluo vtunt ocio cū vita hūida copiosa: ꝛ sic ē piguedo q̄ridā mulieꝝ. ℭ Dubitat. qꝛ dic̄ hītū pugilū nō hr̄e calitatē: qḋ nō vꝝ: sunt eniꝫ optime colorati: ꝛ foꝛtes qḋ nō nisi calo ꝯtingit. ℭ Dicēdū ꝓp expōnē lr̄e ꝙ duplr pōt exponi. vno mō nō hꝫ caliditatē pugil in ipso. s. aere: qꝛ ꝓp apertionem poroꝝ vapoꝛ calidus ex ipso egredit libe ꝛ aer nouus siue adhuc fridus ꝛ inalteratus subintrat de facili: ꝓp qḋ nō accidit calitatē interi⁹ q̄etari ꝛ humiditates vnctuosas q̄ mā sunt pinguedinis retineri. Uel alr nō hꝫ calitatē pugil i ipomet. s. tale q̄lis est illa a q̄ gñat pinguedinis mā: nō ꝙ calitatez nō hēat que requirit ad foꝛtitudinē: q̄ est caliditas q̄dam mō acuta purgatiua: imo plurimū hꝫ humidi: sed caliditate sopita quātitatiue magis māe pinguedinis gñatiua caret. Sic igit pꝫ qua caliditate sunt calidi: ꝛ qua non.

ℭ Probleme. v. Antiqua.

PRopter quid maxime extremitates rigescunt? Aut propter coangustationez: ꝛ pori in ipsis angusti existentes pauci sanguinis sūt: sanguis enim calidus est. Noua.

ℭ Cur extrema coꝛpis maxīe rigēt? An ꝓp angustiā. Foꝛamina eni q̄ in his insunt angusta paꝝ obtinēt sanguinis. ꝛ ob eā rē parū caloꝛis soꝛtiūt. Sāguis eniꝫ calidus est.

ℭ Quare est ꝙ extrema coꝛpoꝛis vt manus ꝛ pedes nasus ꝛ virga interdū pre aliis partib⁹ coꝛpis potissime rigescūt. ℭ Deinde. (Aut ꝓp.) Soluit dicēs: cām esse strictura viarum. qꝛ enim pori ꝛ meatus in extremitatib⁹ coꝛpoꝛis sunt vehemēter stricti ꝛ parui: in eis paruum sanguinis cōtinet: ꝛ per ꝯñs paruum de caloꝛe: qꝛ sanguis est calidus et per ipm̄ tanq̄ per ꝓm̄ fere calidi calefit coꝛpus omne: sic appet in ꝓmo de complexionibus. Item alia causa est qꝛ multum distant a coꝛde qḋ est fons caloꝛis ꝛ vite. qḋ autē intantum distat a coꝛde: nō pōt sibi calidum attrahere sufficiens. cuꝫ vnumquodqꝫ debilitet per distare a suo ꝓncipio sicut Arist. in de hystoꝛiis animalium. Amplius. dato ꝙ sanguis in fonte sit calidus valde: ꝓp distantiā longam: ꝛ qꝛ per meatus attrahit paruos infrigidat in via. Et istud quidem ꝓblema iam tactum fuit sexto caplo sexte particule sub noīe stupoꝛis. ℭ Dubitat. qꝛ in precedenti particula dcm̄ est rigoꝛem accidere ꝓp raritatem habitus coꝛpoꝛis. hic autem ponit accidere ꝓp coangustationē: que raritati videt contingere ꝯtraria: sed inconueniēs est contrarias eiusdem esse causas: sicut dicetur in decimo capitulo. ℭ Dōm ꝙ duplex est raritas ꝛ coāgustatio: scilicet cōmensurata: ꝛ in tali vna contrariat alteri: cum altera vt raritas sit causa infrigidationis. altera vero calefactionis vt coangustatio. non enim est tanta: ꝙ sanguis ipsa exprimatur non valēs ad membrū deuenire extremus. Est et coangustatio alia vehemēs: qḋ foꝛte nomen denotat ꝓpter quā sanguis ꝛ spiritus non permittit ad extremum membꝛum deuenire: ꝛ talis per accidens causa ifrigidationis existit: sicut ꝛ raritas: neqꝫ in hoc opponit raritati. ꝛ de tali est ꝓmo ꝓbi. ℭ Uel dōm nō esse icōueniēs vnum ꝛ eūdē effectuꝫ fieri a diuersis causis diuersimode: ꝛ a causis ēt p accidēs sicut patebit. 19⁹ particula magis.

Dubitatio.

Raritas ꝛ coāgustatō duplex.

ℭ Problema. vi. Antiqua.

PRopter q̄d maxīe si eleuati fuerit pedes magis rigescūt? Utruꝫ qꝛ suspirāt magis. Aut qꝛ in minoꝛi fit sanguis deoꝛsuꝫ: q̄re aliud hñ īfridabilius est deficiēte calido. Noua.

ℭ Cur pedes magis tunc rigent. cum suspēsi tenentur? Utrum ꝙ frigus amplius ad eos aspirat? An ꝙ sanguis in bꝛeuioꝛem se contrahit partez: itaqꝫ reliquū frigoꝛi oppoꝛtunius redditur. cum caloꝛ desit.

ℭ Quare est ꝙ si pedes teneātur eleuati ꝛ protensi versus partē superioꝛē vel mediam non aliquo etiā solido fulciti plus rigescunt q̄ꝫ si factum fuerit econuerso. ℭ Deinde. (Utrum.) Soluit. ꝛ assignat duplicem causam. prima ꝓbabilis est. ꝛ dicit ideo esse quoniam frigus ꝛ venti frigidi suspirant pedibus: idest subtus spirant cum fuerint eleuati: vndiqꝫ enim eis occurrūt: qḋ non fit cum fuerint depꝛessi deoꝛsum. ℭ Deinde. (Aut quia.) Assignat causam suam hic secundo dicens illud esse: quoniā sanguis in minoꝛi quantitate deoꝛsum ad eos tendit quādo fuerint deuati: quia sanguis est coꝛpus graue: ꝛ graue cum difficultate ascendit. propter quod concludit ꝙ aliqua pars coꝛpoꝛis ad quam non tendit sanguis cum sit calidus valde reddatur infrigidabilis propter defectum calidi. Et scias per oppositum cum pedes fuerint depꝛessi directe ad inferius non fulciti: ꝛ maxime si fuerint in motu calefiūt sufficienter. Et ꝓpter hoc equitantes tempoꝛe frigido relaxant staffas mouentes pedes extra vt sanguis ꝛ spirit⁹ tēdat deoꝛsum motu ꝛ grauitate. vnde vnus conualescentium cui remanserat debilitas in instrumentis gressus retulit se foꝛe curatum eo ꝙ calu diutius in curribus equitasset. ꝓp enim appensionem ꝛ motum peduꝫ caloꝛ ꝛ sanguis descendit ad inferioꝛa partes foꝛtificans gressus.

Nō cassum pulcherrimum.

ℭ Problema. vij. Antiqua.

PRopter quid bolismū patiuntur in frigoꝛe et hyeme magis q̄ꝫ in estate? Aut qꝛ bolismus q̄deꝫ fit ꝓp indigētiā sicci cibi. In frigoꝛe aūt ꝛ hyeme ꝯcto existēte calido in minoꝛi: hūc velocius derelinq̄t interioꝛib⁹: hoc aūt facto magis bolismū merito est fieri. Si aūt in bolismo diffusio ꝛ ibecillitas fit: dissolutione facta in coꝛpe propter coadunationez calidi: q̄ flurа quidem in locuꝫ qui est ciboꝛum: ipsa nutrimētuꝫ fit coꝛpoꝛi. Si aūt ad ꝓncipia anhelit⁹ venerit: amissio vocis ꝛ ipotētia accidit: amissio vocis autem ꝓpter id qḋ opilatur poꝛus spiritus: ipotentia autem ꝓpter non nutrimentū coꝛpoꝛis ꝛ dissolutionē. Uelocia auteꝫ ꝛ a paucis auxilia fiunt talibus: ꝓpter principiū passionis exterius fieri. Cōtrahens eniꝫ interius fridū calidū nostrū facit bolismum: queadmodū

igitur in timore trementes ⁊ pallétes: recedétes a piculo confeſtim idem ipſi faciũt: ita ⁊ boliſmũ patiétes modica inducétes ex pane violétia moti ex nã: nõ corrupto autem velox purgatio fit: idé eniʒ contra diſtendit habitũ qui eſt ſcõm nãm. ⁊ conſtituit in naturá: dimittere igitur ipſam ſolum oportet: ⁊ quemadmodũ puerorum qui adinuiceʒ trahũt in poſterius geneſtras: eteni his dimiſſis geneſtris: occidũt ſupini. Noua.

℄ Cur tpe frigido maxime vis illa famis intolerabilis icidat qui caninus appetitus vocatus eſt. ⁊ hiberno poti⁹ q̃ʒ eſtiuo? An q vicium hoc ob inopiam alimenti ſicci ſolet accidere. Tempore auteʒ frigido hiberno cum calor in anguſta ſe contrahit ocius interdũ deficit alimentũ: qḋ cũ defuerit. viciũ id eſuriendi accidere conſentaneum eſt. at ſi in ea cibi vicioſa cupiditate reſolutio imbecillitaſq; ſecuta eſt: materia ſtatĩ interna corporis a collecto calore colliqueſcit: q̃ ſi ad locum cibo a natura deſtinatũ influxerit: pro cibo ſeipſam corpori applicabit: ſed ſi ſpirãdi ſedem adiuerit: obmuteſcere atq; lãguere neceſſe eſt. obmuteſcere inquam quoniã ſpirandi meatus interſepitur atq; obſidetur. Langueſcere autem eſt propter inediã conſumptionẽq; corporis. Celeriter tamẽ paucisq; remedijs ſubuenit̃: eo q eius mali ortus extriſecus eſt. Frigus. n. calorẽ corporis noſtri intus compellés ac ꝯhens inſatiabilẽ edendi illam cupiditateʒ inijcit atq; intendit. Quãobrẽ quomodo qui in metuendo tremebant pallebãtq;: periculo demũ liberati ſubito ad priorem redeunt ſtatũ. ſic etiã eſurientes illi vbi parũ ſumpſerũt panis citiſſime recreantur. vt qui vi paulo a nãe ratõe ſummoti aberrẽt: nõ q penitus corrupti deſciſcãt. Qḋ enim nature tenoreʒ in partem aduerſam violat: idem ſue nature eundeʒ reſtituit. Ergo dimiſiſſe tantummodo ſat eſt. quemadmodũ cum aduerſi inter ſe pueri funeʒ enixi retrahunt. Quippe qui fune dimiſſo reſupini ꝓtinus decidãt.

℄ Propter qd hoies boliſmũ plus patiunt̃ i frigore ⁊ hyeme tpe frido q̃ʒ in calo ⁊ in eſtate tpe calo ⁊c̃. ℄ Deinde. (Aut q2.) Soluit. ⁊ p̃ aſſignat cãʒ boliſmi dicẽs iõ eẽ q2 boliſm⁹ cãtur pp carẽtiã ſicci nutrimẽti terrei ſpiſſi qḋ eſt mẽbroꝝ nutrimẽti: q̃ gdẽ idigẽt mẽbra radicalia: cũ famẽ icurrũt: ſʒ hyeme ⁊ frido tpe mẽbra non pñt hẽre tale nutrimẽtũ: cũ oporteat illud digeri: eo q calor ꝑmanet ꝯctũ in ſeipſo nimis ⁊ minoratũ: vel in minori loco q̃ʒ expediat digõni nõ ꝯſpſuʒ ſufficiẽter circa loca digõnis pp ſuabũdãtiã frigoris: pp qḋ nutrimẽtũ aſſumptũ interi⁹ derelinqt calʒ: ⁊ egredit̃ ex̃ cito idigeſtũ remanẽs aliq̃ʒ i ventre ꝯuertat̃ nutrimẽtũ: qḋ mẽbꝝ actualr̃ nutrit: nã. n. de nullũ iuuamẽtũ pt̃ recipe calo deficiẽte digeſtiuo: q̃ accñte cõdignũ eſt boliſmũ augmẽtari: ⁊ ꝓpe in his q̃z calor inatus debilis exiſtit. ℄ Deide. (Si aũt.) Oñdit terminationẽ nãlr̃ hui⁹ boliſmi ⁊ p̃ fac̃ h. 2° oñdit quõ boliſm⁹ ſe hẽat ad curã. 2° ibi. (Velocia ãt.) Et dic̃ q ſi in boliſmo ꝯtigat diſpõ ⁊ debilitas calı ⁊ v̓tutis. deide p coadunationẽ calidi ⁊ ei⁹ ꝯfortationẽ fiat liq̃tatio ⁊ diſſolõ humiditatũ ꝯtẽte cãntis boliſmũ: ipſa qdẽ liq̃ta ifluit in locũ digõnis ciboꝝ: ita q ꝯuertit̃ in nutrimẽtũ corpis: aut fluit ad pn̄ᵐ anhelit⁹ vt ad tracheã arteriã ⁊ pulmonẽ deſcẽdẽdo ex ſuperiorib⁹ ad iferiora: ⁊ tũc cãt ablationẽ vocis: eo q opilat meatũ p quẽ fit anhelit⁹: q eſt neč̃ius in voce: ſic̃ dic̃ Gal. i 4° de iterioꝝb⁹: pp qḋ ⁊ aliqñ ſuffocat ſubito: aut ſi nõ cãt ablationẽ vocis oinã: cãt tñ debilẽ vocẽ: vel debilitatẽ corporis eo q nõ cedat in nutrimẽtuʒ ei⁹: ſed ſpargit̃ liq̃ta ſup organa v̓tutũ: ipſa in ſuis ipediẽs opõnib⁹. ℄ Dubitatur. qm̄ dic̃ boliſmũ fieri pp idigẽtiã ſicci cibi ⁊ dic̃ i eo fieri liq̃tionẽ ⁊ diſſolõnẽ humiditatis: ⁊ ſic vr̃ a cã humorali cõtingẽ: cũ tñ Gal. dicat in 2° ꝑticula aſſo. boliſmum ex ſola fridıtate exteriori cãri. ℄ Dõm ⁊ gr̃a hui⁹ notãdũ: ſic̃ dic̃ Auic̃. 13. tertij. q boliſm⁹ dr̃ fames vaccina: ⁊ plerũq; ipſam ſũcedit fames canina. Nomẽ autẽ bolis dicit aſſumptionẽ q̃ſi vni⁹ boli. ſtati eni vno vel duob⁹ bolis aſſumptis reſidẽt ſatiati pp iſectionẽ oris ſtõachi. Vñ Auic̃. dic̃ boliſmũ eſſe famẽ mẽbroꝝ cũ ſatiritate ſtomachi. Et⁹ gdeʒ cã eſt malitia cõplexiõis mortificãtis virtutem ſenſibilẽ ⁊ attractiuã: qḋ multotiẽs euenit iter agẽtib⁹ i frigore ⁊ cõgelatis: q̃ñ ſtomachi vehemẽti frigore iſpiſſant̃: ſic ẽt ex humoribus tegentib⁹ ipm̄ ⁊ ſparſis in villis ei⁹. Sciẽduʒ etiã q ſub boliſmo etiã poſſum⁹ cõphẽdẽ appetitũ caninũ. gdã. n. eſt appetit⁹ caninꝰ ſic̃ pʒ ibi p Aui. q cãtur a fridıtate exteriori fortiť ꝯſtringẽte ⁊ iſpiſſante villos ſtõaci: ſic̃ accĩt pegre ꝓficiſcẽtibus in frigore vehemẽti: velut piſcatoribus videm⁹ etiã accidẽ. Tũc ad obm̄ dõm eſt ꝓ tãto illud dixiſſe Gal. q2 multotiẽs euenit q cãtur a fridıtate exteriori. raro tñ a cã humorali. Vel põt dici q illa cauſa humoralis nõ iduc̃ boliſmũ niſi pp frigiditatẽ multaʒ quã p̃ acq̃ſiuit a cã ꝑmordialr̃ exteriori. Et h etiam videt̃ velle Ariſt. cũ dicit ſtatim pn̄ᵐ paſſionis ex̃ fieri: ita q corpore ifrigidato ⁊ maxime ore ſtomachi: ꝑuat̃ cibus frigidus ⁊ terreſtris digeſtiõe: ⁊ ſic eius accidit indigẽtia: nõ eni nutrit corpus: ſed aut egredit̃ exterius relinquẽs ipm̄ frigidũ: aut in malos ⁊ frigidos ꝯuertit̃ humores. ℄ Deinde. (Velocia.) Oſtẽdit quõ boliſmum patiẽtes ſe hẽant ad curationẽ dicens ꝑmo: q patiẽtibus boliſmuʒ veloces ſunt curationes: que a paucis gñibus medicinarum ⁊ modis fieri pñt: ⁊ ꝓprie in pn̄ᵒ anteq̃ʒ humiditas reddat̃ frigore vehementi cõpacta. Qḋ accidit: eo q pn̄ᵐ paſſionis iſtius fit a cã exteriori: qḋ autẽ eſt ab exteriori citius ⁊ leuius põt remoueri q̃ʒ id qḋ fit a cã interiori corpori intiſicata. Cauſa vero exterior ꝑmitiua fuit frigidũ. ipm̄ eniʒ cõprimẽs impellendo calidũʒ noſtri corporis iterius cauſat boliſmũ vel reddẽdo ipm̄ ꝯctũ ⁊ mioris loci occupatiuũ.

℄ Notãdũ eſt q cura appetitus canini ⁊ boliſmi cũ plurimum in cauſis ⁊ locis cõcentit: ita q ex appetitu canino multotiẽs ꝑuenit̃ ad boliſmũ: eſt fere p eadẽ: vt p celſũ ab ſterſiua: vñ hypo. in 2° aſſo. ꝑticula. ponit curã ei⁹ fieri per potũ vini puri potẽti antiq ſic̃ vult Gal. ibidẽ cũ dixit: potus idigentiã ſoluit. Rurſus ſciẽdũ eſt q lʒ dicat Ariſto. paſſionẽ cito ⁊ a paucis curari cui⁹ pn̄ᵐ eſt exteri⁹: h veruʒ eſt in pn̄ᵒ: cũ nõdũ ipreſſit. nõ aũt in ꝓceſſu qñ cã exterior iã malã cõplexionẽ ipreſſit in nãm: aut aliquẽ modũ egritudinis aliũ: ⁊ maxie ſi ipreſſuʒ fuerit mala ꝯplexio ſicca:

Dubiũ

Appetitus caninus q̃ ſit

cū habeat ɔ̄triū debile vt humiduꝫ: ⁊ curatio fiat p ɔ̄trium equipotēs. ℂ Deīde (Quēadmodū igr̄.) Declarat p ſīle q̄m paſſio hec ⁊ vr̄ oīs cuiꝰ pri⁹ eſt exterius cito ⁊ de facili poſſit curari: ⁊ p̄mo facit hoc dicēs ſicut tremētes in timore periculi ⁊ pallidi effecti: ſtatiꝫ cū receſſerint a p̄iculo operant idē qḋ pauꝰ. i. reuertūtur breuiter ad ſuā diſpōnē nālem in oībꝰ: dūmō timore p̄iculi nō ip̄rimat mala diſpō in nām: ſilr̄ eſt de illis qui patiunt̄ bolilimū: ſūt enī tales remoti aliquātulū a nā ſua pp quādā violentiā illatā eis a frigore: pp quod leuiꝰ pōt curari: ⁊ cito: cū p̄ncipiuꝫ coꝝ nāle ⁊ virtus corporis regitiua q̄ curat morbos ſm̄ Halyab. permanet ſalua: nō. n. indigēt niſi modico panis vel alicuius abſterſiui calidi digeſtiui ⁊ hoc ſi littera ſit ex pane: ſi vero hr̄ ex pauciuiolētia: ita q̄ ſit nomē cōpoſitum ex pauore ⁊ violentia: tūc pōt dici q̄ tangit adhuc ſilitudinē in diſpōne timētiū vel etiā q̄ tangat applicatio ad ꝓpoſitū vt dicat̄ bolilimū accidere ex pauore violētia facta a frigiditate. i. a modica violētia amoti ſunt a nā ſua ſilr̄ illi que ɔ̄tigit a pauore. Et iō q̄ᷓ ex hoc nō corrūpit̄ nature p̄ncipiū facilis fit purgatio ſeu curat̄ a bolilimo cū modicū ſint moti a nā ſua ex frigiditate cōtinētis. ℂ Deīde (Qḋ enī.) Hic ſcḋo ꝓbat q̄ velox fiat curatio taliū dicēs primo q̄ illud ſicut aliqua cā extrīſeca leuis q̄ modicū extendit habitū nālē ⁊ p̄mutat ecōtrario ſeu naturā oīno: ⁊ poſtea iteꝝ mutatum reducit in p̄orē habitū nāleꝫ: gratia fortitudinis totius regitiue: nō opꝫ niſi dimittere ipſi nature: ⁊ nō imiſcere ſe multū de medicinis ſolū eniꝫ ordinet̄ recta dieta nālis: q̄ᷓ ipſius eſt curare: ⁊ nō medici ſicut dicit Jo. meſue i p̄ncipio de ſimplicibꝰ medicinis: ⁊ iō dicūt medici q̄ natura pōt parua remouere peccata abſq̄ꝫ miniſtri auxilio. ℂ Deīde. (Et quēadmodū.) Declarat hoc in quodā ſīli dicēs: q̄ ſicut hn̄tes capillos in ſimul trahētes: velut ſubiugalia ſub iugo trahūt ſimul ad vnā partē tēdētes: ſiue ſuperius aut inferius ſiue alio modo ducuntur ab hoībus: qui in talibus cognoſcunt: eo q̄ occulte faciūt hoc geneſtris vt reputentur natura tales: ⁊ ſic pulchriores: quas imittunt capillis in parte poſteriori: quibꝰ faciūt eos tendere ad p̄teꝫ cōmunē ſm̄ beneplacituꝫ voluntatis: ita q̄ poſtea geneſtris detractis diu cū impoſitis capilli cōcidunt. i. redeūt ad diſpoſitionē coꝝ p̄orē: ita ſimiliter eſt in aliīs operibꝰ nāe: quādo enim cā quis a ſuo motu ordinato impedit nō vehemēter illo p̄mutato vt cōſuetudine altera iducat̄ nā leuiter: ⁊ cito ad eūdem reuertit: cū natura non aſſueſcat in cōtrariuꝫ: ſicut dr̄ 2° ethi. ſicut pulchre in pluribus iducendo Boetius ſcḋo de cōſolatione declarat. ℂ Notandū eſt q̄ per geneſtras hic intelligo inſtrumētū dictū ab eodē libro diuiſionum chalamiſtrū quo capilli in vnam partem contrahuntur ſimul vnaꝫ figurā dictaꝫ italice zazara accipientes ſm̄ libitum vtentis illo: ⁊ ſic figurati remanēt: ſi quis aſſidue hoc vtatur: ſi autē nō cito reuertunt̄ ad p̄orē ſitum. Et forte nomen geneſtre ſonat quaſi gerens ſtatum ⁊ ſitū ſm̄ libitū criſpantis capilloꝝ. Geneſtra tamē ꝓprie eſt virgultū qḋdam oblongum ſuſtinens plicationes ſine fractura: que ⁊ alio nomine dicit̄ mirica ⁊ capiſtruꝫ arborum: eo q̄ ipſa vna cuꝫ alia vincitur: que flegma vomitu euacuat ⁊ ꝓuocat vrinaꝫ ⁊ mēſtrua. Ex hoc aūt virgulto ſicut ex materia optime poteſt predictuꝫ inſtrumentū figurari: cum ſit rectū ad oēm partē ductibile: ⁊ quidā ipſius ex ferro cōponunt ſm̄ figuram rectam circūuolutam.

ℂ Problema. viij. Antiqua.

PRopter qd pingues vehemēter piguedie calida exiſtēte rigeſcūt? Aut pp magnitudinē paſſiōis ab interiori calido lōge fiūt extrema exterioris frigidi propinqua. Noua.

ℂ Cur homines pleni admodū rigēt cū tamē pingue oē calidū ſit? An pp āplitudinē molis vt lōge a calore iteriore diſtāt ptes extreme corpis ſic ꝓpe ab extrēo frigoī abſūt.

ℂ Quare eſt q̄ pingues multa pinguedine manātes rigorē ⁊ vīr frigiditatē incurrūt: ⁊ tāgens vlterius motiuū ſui queſiti dicit: nō vr̄: cum pinguedo ſit calida vt dictū eſt in 4. capitulo. ℂ Deinde (Aut pp) Soluit dicens cām eſſe multitudinē paſſionis q̄ eſt multaꝫ habere pinguedinem quā noīe paſſiōis denotat: aut q̄ᷓ reddit aīalia de facili paſſibilia ⁊ ſeneſcentia: maxie cū fuerit ſuperflua: ſicut apparet in ſcḋo de partibus: aut q̄ᷓ in ſeipſa eſt paſſibilis de leui: vt patuit in q̄rta particula: pp etenī ſuperfluā hr̄e pinguedinē extrema corporis ſuperficialiter verſus cutē reddunt̄ diſtantia a calido interius accubāte: ⁊ frigido exteriori remanentia ꝓpinqua: ipſa. n. pinguedo locat̄ circa muſculos inter cutem ⁊ cōcauitates interiorū: ⁊ etiā adeps in extremitatibus carnium efficitur: ſicut obſtaculū qḋdam non permittēs calorē ſe ad exteriora diffundere ſupficialia: quibus cōtinens obuiat frigidum: pp qḋ tēpore frigido dupliciter exteriora rigeſcūt: tum pp frigiditatem cōtinētis: tuꝫ ꝓpter accubationem interius calidi. Eſt etiam alia cauſa: quoniam pinguedine abundantes modicum habent ſanguinis: ⁊ per conſequens modicum caloris: ſicut dictū eſt ſepe: ⁊ tales de facili infrigidantur ⁊ extinguuntur. Unde Hypo. in ſecūda particula affo. ait. craſſi valde ſm̄ naturā citius gracilibus moriuntur.

ℂ Problema. ix. Antiqua.

PRopter qd exercitātes ſe difficiliꝰ rigeſcūt nō exercitātibꝰ ſe? Utruꝫ q̄ᷓ pingue a laboribꝰ extractū eſt: hoc aūt eſtū preſtat: calidū enī pingue? Aut q̄ᷓ bene ſpirabiliora corpora ⁊ rariora pp pingue ⁊ ſupfluitatē extrahi: ita q̄ nihil cooperit frigus. Aut pp apertionem pororū ſudoribus vt multa hoſtia aperiuntur. Manifeſtū aūt q̄ nō idē habitus ad ſanitatem ⁊ fortitudinē confert. Hic quidem pinguis: hic vero rarus videt̄ eſſe. Noua.

ℂ Cur exercitati frigus vehemētiꝰ ſentiūt q̄ꝫ inexercitati? Utrū q̄m pingue cōſūptū a laboribus eſt: qḋ vtiq̄ꝫ teporē preſtare poteſt. Calidū enī opimū eſt. An q̄ ſpiratiora ſolutioraq̄ꝫ corpora coꝝ iō ſūt: q̄m pingue excremētūq̄ꝫ oē detractuꝫ eſt: ita vt frigus arcere nequeāt: an q̄ meatibus p ſudationē patefactis veluti hoſtia cōplura apiunt̄ hitū āt nō eūdē ſanitati: ⁊ robori eē idoneū māifeſtū ē. alt'i nāq̄ꝫ piguis alteri laxꝰ vr̄ plane ɔ̄ueire.

ℂ Quare eſt q̄ exercitātes ſe aſſidue ⁊ laborātes fortius rigeſcunt tpe quo nō hoc agūt ſeu i frigido eſſe ⁊ in nō fieri aliīs nō ſic exercitātibus. ℂ Deinde (Utruꝫ q̄ᷓ) Soluit ⁊ p̄mo aſſignat tres cās. 2° addit qḋdā quaſi p modū correlariū dictoꝝ affirmatiuū. 2° ibi (manifeſtū aūt) p̄mo itaq̄ꝫ aſſignat vnā cām ꝓbabilem aut opi. alioꝝ datam: dicens ideo eē: q̄ᷓ laboribus ⁊ exercitiīs pingue ab his euacuat̄ eſt ꝓpter cōliquationē factā a motu calefactiuo: que qḋ

euacuato neceſſe eſt corpus rigeſcere: qꝛ pingue erat qđ ꝓ‐ſtabat caliditatē: pinguedo.n.eſt calida. Uel aliter hoc.ſ. laboꝛ ⁊ exercitiū ꝓſtat eſtū ſiue caliditatem imēſā: ⁊ pingue eſt ēt calidū: ꝓp qđ cū calidū calido adiungať fit ſicut ignis i igne: ⁊ diſſoluiť p ꝯñs pinguedo: vt apparuit in.5. ꝑti. ¶ Deĩde. (Aut qꝛ) Aſſignat aliā cām dicēs iđ eē: qm̄ coꝛpa ex laboꝛib⁹ ⁊ exercitijs reddūť rara vehemēter ⁊ trāſpirabilia: eo ꝙ pinguedo ⁊ ſupfluitas alia q̄ coꝛpoꝛib⁹ talia iuxta ſtebat: defēdēs calidū ne exalet: ⁊ ne frigidū occurrat ab ex̄ euacuanť: quib⁹ euacuatis nō remanet qcq̄ qđ cooperiat ⁊ defendat iteꝛioꝛa a frigoꝛe: ꝓp qđ dictū eſt 4.ca. athletas vehemēter rigeſcere: cū coꝝ habitus rarus ſpirabilis exiſtat. ¶ Deĩde (Aut ꝓp) Aſſignat tertiā cām dicēs aliā cām eē apꝛtionē poꝛoꝝ ꝯtingentē a ſudoꝛ b⁹ p laboꝛes aſſiduos ⁊ exercitia motis: ꝓp humidū.n. ſudoꝛale qđ expelliť carnē penetrādo: coꝛp⁹ reddiť aptū multis apertura: velut multe feneſtre apirenť dom⁹ refrigeratōis cā tpe calido: qb⁹ qdē coꝛpoꝛis apertuꝛis ſicut feneſtris ꝯtinēs ſubigrediť frigidū rigoꝛis cāuiti: ⁊ ego qdē experioꝛ frigiditatē poſt apꝛtionē poꝛoꝝ ex ſudoꝛibus vel ex calefactione in ſtufa extra ſubintrare manifeſti⁹ q̄ ꝑri⁹. ¶ Et nota ꝙ iſta cā parū vr̄ differre a ꝓxīa: niſi qꝛ illa ſumiť a ꝓuatione pinguedinis ⁊ ſupfluitatis: ad quā ſequiť raritas coꝛpoꝛis: hec āt ſumiť a raritate coꝛpoꝛis ꝑmanēte īmediate. ¶ Deinde (Manifeſtū aūt) Subdit qđdā ꝑ modū coꝛrelarij dicēs manifeſtū foꝛe ꝙ eadē foꝛma ſiue q̄litas coꝛpoꝛis nō ꝯfert ad ſanitatē ⁊ ad robur: imo reqriť alia ⁊ alia: ſm̄ ꝙ ſanitas eſt alia nā ⁊ in alio ſubo q̄ foꝛtitudo: hec.n. eſt i cōtēperātia cōſimiliū officialiū ⁊ vtroꝛūqꝫ: ſicut dicit Ga.in teg.tra.de ſignis. illa aūt eſt in hr̄e neruos robuſtos cū latis extremis: ⁊ vl̄r coꝛpoꝛis fundamēta: vñ foꝛma q̄ cōfert ad ſanitatē oꝫ eſſe pinguis: vt pinguedine coꝛp⁹ cal̄r cōſeruet: digeſtionē perfectā celebrās: ⁊ ab extrinſecis defēdať nociuis: q̄ āt ad robur confert: videť eē rara ſpirabilis vt neruoſa remaneat exiccata: nō hũiditatib⁹ ſupfluis remollita: vt ſpūs hēant vias aptas ꝑ q̄s libere valeant exire. ¶ Notādū ē ꝙ lꝫ habit⁹ pinguis cōferat ad ſanitatē: tñ oꝫ eē tēperatus in pinguedine: eo ꝙ dictum eſt in ꝑ⁹ ꝑti. 52.cap. ꝙ oꝫ carnē nō cōdenſare: ſed rarefacere ad ſanitatem: ne propter opilationem accidat putrefactio.

Habitus pinguis ad ſanitatē q̄lis

¶ Problema. x. Antiqua.

PRopter qd hoꝛripilāť ⁊ calido ⁊ frido iſuſi: icōueniēs.n. ꝯria eiuſdē eſſe cās? Aut qꝛ q infunduntť frigido: iteri⁹ calidū extinctū facit hoꝛripilationē: a calido aūt exteri⁹ fridū repcutiť in vnū: ⁊ colligiť fuga itrinſec⁹: q̄re ab eiuſdē ābo fiūt: ſed quādoqꝫ qdē ab interiori: quādoqꝫ ab exterioꝛi. Noua.

¶ Cur vt aqua frigida: ſic ēt calida iſuſa hoꝛreſcim⁹? Res eni cōtrarias iter ſe idē efficere poſſe abſurdū eſt. An frigida infuſa caloꝛ interioꝛ extinctus hoꝛroꝛē mouet: calida āt frigus externū circū obſiſtēs i vnū ſeqꝫ ꝓfugū inter colligens efficere idētidē pōt: quāobrē vtrūqꝫ ab eodē agiť. Uerū alias ab interioꝛe alias ab exterioꝛe vt dictū iam eſt.

¶ Quare eſt ꝙ coꝛpoꝛa icidūt hoꝛripilationē calido ⁊ frigido iſuſa. Et tūc ſubdit motiuū ſuū dicēs: non videť hoc poſſe: qm̄ icōueniēs eſt aliq̄ ꝯria eſſe cās vni⁹ ⁊ eiuſdē effect⁹ ſicut dr̄ in.2. de gñatiōe ⁊ de ꝑtibus aīaliū ⁊ q̄rto metheo. qđ ⁊ veritatem hꝫ in cauſis per ſe ⁊ non ꝑ accidēs: calidus autē ⁊ frigidū ſunt ꝯria: quare nō erunt ambo cā iſtius effectus.ſ. hoꝛripilationis. ¶ Deinde. (Aut qꝛ) Soluit q̄ſtionem interimēdo motiuū ſuū oſtendēdo q̄ō hoꝛripilatio cōtingat a frigido ꝑmo. ⁊ dicit iđ hoꝛripilationē cōtingere a frigido: qm̄ coꝛpoꝛa q̄ñ frigido ifundunť ⁊ afficiunť coꝝ calidū iteri⁹ ꝓp ſubintrationē frigidi debilitať intātū ꝙ extinguitur: quo accidente neceſſe eſt hoꝛreſcere tales. ¶ Deinde (A calido aūt) Oſtendit ſcđo q̄ō a calido cauſeť hoꝛripilatio ⁊ dicit hoc eſſe: qꝛ a caliditate exterioꝛi ſicut continentis: aut etiaꝫ balnei: frigidum qđ erat circa partes ſuperficiales toti⁹ coꝛpoꝛis repercutiť in vnū ſimul vnam regionē ꝯgrēs: colligitur.n. in ſimul ab oī parte ꝓp fugam impulſione ſibi illata a calido exterioꝛi in ꝑtem iterioꝛem: ⁊ qꝛ tūc foꝛtificatur frigidū interius impulſiuꝫ: ꝓp motuꝫ eius ſuper mēbꝛa ſenſibilia accidit hoꝛripilationē fieri. Et iđ concludit dicens: ꝙ ambe hoꝛripilationes ⁊ illa que fit a frigido ⁊ que videť fieri a calido: fiunt ab eiſdem cauſis ſ. a frigido per ſe ⁊ īmediate. a calido v̄o ecōuerſo: qđ ⁊ magis patebit. 6.ca.9. ꝑticu. In hoc tñ differt qm̄ frigidū magis aliq̄ñ eſt exterius inſequens calidum interius ⁊ moꝛtificans ipſum: aliq̄ñ eſt ꝑꝛius frigidum interius ⁊ aduna ť expꝛeſſum exterius a calido in vnū locum coꝛpoꝛis pꝛofūdum vt dictuꝫ eſt. ¶ Notandū ꝙ Gal.in.5. de ac. ⁊ moꝛbo mouet eādē dubitationē circa rigoꝛē: ⁊ māifeſtat q̄ō rigoꝛ cāťur a frigido ⁊ calido vētoſo de genere aerio: ſicut apparet cū quis repente calidiſſimū ingreditur balneuꝫ rigoꝛem pati: dicit tñ q̄uis rigoꝛ fiat a caloꝛe: extremitates coꝛpoꝛis infrigidari ſicut manus pedes cutis ⁊ loca cuti vicina. Poteſt etiā contingere hoꝛripilatio propter moꝛdicationem factam a calido: qđ ꝓp fugā exiſtit calidi.

bi in ꝑncipio. 4. metheo. ꝑ multos tex.

Rigoꝛ q̄ō cauſetur.

¶ Problema. xj. Antiqua.

PRopter qd hoꝛripilanť crines in cute? Aut q̄ñ cōuellūt cutē: merito erigunt: cōuellūt aūt ⁊ a rigoꝛe ⁊ ab alijs poſſionibus. Noua.

¶ Cur pili in cute inhoꝛreſcūt? An vbi cutē cōtraxerint merito erigunť: cōtrahunt aūt ⁊ rigoꝛe ⁊ alijs pleriſqꝫ affectibus.

¶ Quare eſt ꝙ pili hoꝛripilationē ſilitudinarie tñ ⁊ ꝯtractionē quādaꝫ incurrūt cū exiſtāt inſenſibiles in cute extra coꝛpoꝛis ſubam. ¶ Deĩde (Aut q̄ñ) Soluit dicens cām eſſe: qm̄ q̄ñ aliqua ex̄puta frigida: ⁊ vl̄r paſſiōes cōtrahētes calidū cōuellunt ⁊ ꝯhunt cutē: iterius ipellendo calidū: qua qdem ipulſa ⁊ cōtracta cū humido quo radices adherent piloꝝ: cōdignū eſt capillos in altū erigi ⁊ ſalire: ad modū quo in hoꝛripilatiōe mēbꝛa ſaliunt: hec aūt cōuulſio ⁊ cōtractio cāťur ⁊ a rigoꝛe infrigidāte mēbꝛum exterius ⁊ ab aliīs paſſionibuꝫ coꝛpoꝛis ⁊ aīe: ſicut accidit in ſōno. tūc.n. caloꝛ ꝯhiť interius: ⁊ mēbꝛa ipſiꝫ ſequunť: qđ in triſtitia ⁊ timoꝛe accidit ꝑcipue. vñ in.5. ꝓblemate.15. ꝑti. vbi ideꝫ ſcribiť: aut. euellunť aūt a frigoꝛe ⁊ ab his cāis. ¶ Dubitatur qꝛ dicit capillos hoꝛripilari: qđ nō videť: cū hoꝛripilatio ſit paſſio ſenſitiue ꝑticule: capillis autē ⁊ oſſibus ⁊ neruis ēt nō ſentimus: ſicut dr̄.3. de aīa. ſunt.n. terree nature. quare ⁊c. Dicendū ꝙ hoꝛripilatio eſt duplex. Eſt.n. q̄daꝫ v̄a in qua ſenſus leſi ⁊ coꝛrugatio partiuꝫ: ⁊ talis ſolumō ineſt parti ſenſitiue. Eſt ⁊ alia ſilitudinaria ſolū inq̄ntū hꝫ coꝛrugatio cū q̄daꝫ eleuatiōe cōſiſtit: ⁊ tale accñs i capillis pōt hoꝛripilatio dici. Uñ ſignāter Ariſt. in ſolutione dicit capillos nō hoꝛripilari ſꝫ erigi: ꝓpter qđ breuiter pōt exponi. pili hoꝛripilanť in cute.i. eriguntť: ⁊ illud qdē ꝓblema ſane intellectum parū videť differre a quarto ⁊ ſeptimo.

Dubitatio.

T.c.66.

Tex.cō. 16. ⁊ ali

¶ Problema. xij. Antiqua.

PRopter qd in vltia emiſſione vri ne horreſcim⁹? Aut coadūato q̄dē hūido calido: plena eſt veſica ⁊ pori q ſūt circa hāc: egreſſo vō: ae re frigido repleti ſūt. Nihil.n. vacuū oꝫ eē: ſꝫ aut aere aut corpe plenū: ſic igiꝰ ingreſſo frido aere merito horreſcere accidit. Noua.

¶ Cur ad extremā vrine miſſionē ihorreſce re ſolem⁹? An dū humor calidus ille ieſt: ve ſica ⁊ meat⁹ q circa eā poſiti ſūt pleni expteſ ꝙ frigoris ſubſtāt: poſt vō vbi effluxerit ae re frido replenꝰ. qppe cū inane nihil eē nāe rō patiaꝰ: ſꝫ aut aeris aut corporis plenū eē vnūqdꝙ neceſſe ſit. Qd igiꝰ aer ſe iduxerit frigid⁹ recte vt ihorreſcam⁹ euenire ſolitū ē.

¶ Quare eſt ꝙ in exitu extremo vrine ⁊ marie tēpore frigi do nos icurrimus horripilationē: ſicut qñ mēbri cōiter cō cutiꝰ vt vrina expmaꝰ tota. ¶ Deīde (Aut q̄) Soluit di cēs cām eſſe qm̄ veſica prius eſt plena hūido calido cōgre gato in ea: ⁊ pori ēt oēs circa ipaꝫ exiſtes ſiue ſint manife ſti ſiue nō: nō eni pñt repleri aere frigido: cum ipoſſe ſit duo corpora eūdē locū obtinere. Cū aūt predictū humidū fue rit euacuatū: veſica ⁊ pori circa eā exiſtētes repleꝰ ſubito aere frigido: qd fit qm̄ ipoſſe eſt eſſe aliqd vacuū: ſicut pro baꝰ in q̄rto phy. Eiꝰ.n. oē receptiuū eſt repletū: aut aere:

T.cō.52 cap.iiij. qd dicit ꝓpt illos qui ponebant idē fore vacuū ⁊ aere plenū ſicut pꝫ q̄rto phyſi. vide ⁊ ſeptimo topic. dicitꝰ ꝙ vulgus idē dicit plenū aere ⁊ vacuū aut aliquo corpore ſolido: ſic itaꝙ concludit ꝙ frigido ſubingreſſo veſicam ⁊ poros ei⁹ poſt calidi euacuationē condigne accidit locum illum in frigidari ⁊ horripilationes induci. Et iſte quidem ſermo vtcunꝙ tangetur. 27. capitulo huius. ⁊. 25. 34. particu le. Et predictuꝫ cōfirmat repentina imutatio que dicta eſt naturam ſemper perturbare.

¶ Problema. xiij. Antiqua.

PRopter qd rigētiū ligua ſic ebrio ruꝫ peccat? Vtrū a frigore ꝯgella ta ⁊ idurata difficulꝰ mobilis ſit. Hoc āt accidēte nō pōt explanare Aut exterioribus cōdenſatis ꝑꝑ frigus in trinſecus cōflués humidū humectat liguā: ꝓpter qd non pōt lingua qd ſuū eſt facere: quēadmoduꝫ dictum eſt in ebrijs. Aut ꝑꝑ tremorem qui eſt a rigore inordinato motu exiſtente non poteſt que dicuntur articulare lingua: ꝓpter hoc ⁊ peccat. Noua.

¶ Cur lingua rigētiū quēadmodū vinolēto rū erraꝰ ſoleat? Vtꝝ qd a frigore ꝯcreſcit ac idureſcit mouēti difficilis reddiꝰ. itaꝙ expla nare nō pōt. An q̄ partes exteriores appul ſu denſanꝰ frigoris humor intus collapſus linguaꝫ madificat ex quo ſuo fungi officio lingua neq̄t: vt de vinolētis etiā dixim⁹. An ꝙ ꝑ tremorē a rigore inductū motus teme re agitur. Articulare vocabula lingua edere non poteſt: itaꝙ oberrat: ⁊ heſitat.

¶ Quare eſt ꝙ lingua rigētiū ⁊ cōgelatoꝝ marie a ꝯtinē tia frigido peccat nō potēs ſermonē ꝑfecte articulare ſicut peccat lingua ebriatoꝝ. ¶ Deīde. (Vtrū) Soluit ⁊ aſſi gnat tres cās: quaꝝ vna eſt ꝓbabilis ſeu opinata dicē: ꝑ hoc eē: q̄ lingua ꝑꝑ frigus cōgelata ⁊ idurata reddiꝰ cuꝫ difficultate ⁊ pena mobilis: frigidū.n. eſt paliticū faciēs ⁊ mortificās: ſicut dicit Aui. ꝑ can. fen. 2ª. Amplı⁹ ligua vti lis ad ſermonis ꝓlationē dꝫ eē lata ⁊ mobilis: ſicut dꝰ in 2° de pnb⁹ q̄ frigore ipediunꝰ: quare ⁊c. Predicta aūt non imerito lingue cōtingūt: cū ipa nāliꝰ ſit mēbrū raꝝ ⁊ poro ſuꝫ: vt dcm̄ eſt. 32. ca. 3. ꝑti. Exponiꝰ indē frido ꝯtinētis ſe pe oris aptiōe: ipa qdē cū difficultate mobili exiſte nō pōt recte ꝓferre ſmonē. ¶ Deīde (Aut) Aſſignat aliā cām di cēs aliā cām eē: qm̄ ꝑꝑ frigus ꝯtinētis exteriora corporis exprimuntur: q̄b⁹ expreſſis hūidū qd erat i eis ꝯtētū effluit ad partem exteriorē: ita ꝙ fluens ad linguā humectat ſu perflue: ⁊ prompte accidit humiduꝫ ſic expreſſum frigido ad linguā effluere: cum ipſa ſit ſub cerebro qd eſt fons hu miditatum: ſitꝙ valde propter poroſitateꝫ parata recipe re. Et tum fuerit ſic humiditatibus repleta: non poterit in ſuum opus: quod eſt maxime ſermoneꝫ proferre: ipſa enīꝫ conſtituiꝰ ac ſi eſſet in aqua: in qua quidem neꝙ ipſa ore retenta contingit loqui: ſicut dictū eſt in. 32. cap. 3. ꝑticule.

¶ Notādū ꝙ lꝫ lingue ſit multiplex opus ſeu iuuamen tum ſicut tactū eſt ibidē: ꝑncipalius tñ opus lingue ē ſer monē articulatū ꝓferre: qd Ariſt. in fine tertij de aia inſi nuat: dicens linguā aial habere quatenus ſignificet aliqd alteri: qd opꝫ: qm̄ impoſſibile eſt vnū membrū habere plu res opationes vna: ſicut dicit Haly i tegni tractatu ſigno rum. ¶ Deinde (Aut ꝓpter) Aſſignat tertiam cāꝫ dicēs: iterum hoc eſſe ꝓpter tremorem ⁊ agitationem cauſatam a rigore qui eſt motus malus inordinatus mēbroꝝ: ſicut etiā dꝰ in. 5. de ac. ⁊ morbo: ꝓpter qd ⁊ lingua peccat non potens dicenda dearticulare in ſpeciē ſermonis cōtrahēdo ſicut enim ſerus articulo determinatur: ita ⁊ vox ſermōe. Opꝫ quidem linguā dearticulare ad ſermonis declaratio nem: qd fieri non poteſt ex motu inordinato in tremore: ⁊ ſimiliter ꝓpter motum inordinatū qui corpori occurrit i ira ⁊ talib⁹ ac vſr ex agitatiōe furioſa caloris nō pñt actu coeuntes ſermonē articulare perfecte: ſed balbutiunt: quo mulieri accidente Aui. 20. tertij fecit ſignum ꝙ vir tūc vir gam in vuluam ponat ⁊ coeat ſi voluerit generare. T.c.6.

¶ Problema. xiiij. Antiqua.

PRopter qd rigētiū erecti capilli i corpore fiūt? Aut q̄ ab ifrigida tione calidū in interiorē locū coa dunatur: deficiēte aūt ex carne ca lidum congregatur magis: cōgregato aūt erectiores fiunt pili. Noua.

¶ Cur pili rigētiū eriguꝰ? An ꝙ ex refrige ratiōe calor in ꝑtē iteriorē ſe colligit. Vbi āt carni caloris beneficiū defuit: magis coagi tur. Qd cuꝫ ſit: pili erectiores effici coguꝰ.

¶ Quare eſt ꝙ corporis capilli ſiue pili in rigētib⁹ ⁊ vehe mēter frigidis eriguꝰ in rectuꝫ. ¶ Deīde (Aut q̄) Sol uit dicēs cām eē: q̄ calidū corporis ꝑꝑ frigiditatem adue nienteꝫ deforis cōgregaꝰ in locū interiorē profundū: quo quidē ſic cōgregato ⁊ deficiente a loco carnis muſculoſe exterioꝝ: calidū plus congregaꝰ ⁊ coanguſtaꝰ: ⁊ per ꝯñs caro ſequēdo motū ipſi⁹: ſicut ēt dicit Gal. in ꝑma ꝑticu

aſſo. quo calido cum carne ſic interius cōgregato: neceſſe eſt vt capilli ſiue pili reddantur erectiores valde ſolito: qḋ etiam propter eandem cauſam timentibus accidit.

¶ Problema. xv. Antiqua.

PRopter qd i hyeme currētes magis rigeſcimus q̄ʒ ſtātes? Aut qꝛ aer q ē circa corpꝰ ſtātibꝰ qdē pluſ q̄ʒ ſemel caleſit ñ āpliꝰ moleſtat: currētibꝰ āt ſp aliꝰ ⁊ aliꝰ obuiat fridus exñs: pp qḋ magi rigeſcimꝰ. Ampliꝰ āt ⁊ motꝰ fridioꝛ fit aer ħ icurrēdo maxie accidit. Noua.

¶ Cur hyeme cū currimꝰ magis rigemꝰ q̄ʒ cū ſtamꝰ? An ꝙ aer nr̃a ambiēs corpora cū ſtamꝰ vbi ſemel ꝯcalefactus eſt nullā ꝑterea moleſtiā iſert. Cū aūt currimꝰ alius atqꝫ aliꝰ ſubinde frigidus occurrit: itaqꝫ facit vt magis rigeamꝰ. Ad hec aer cū moueꝛ fridioꝛ reddiꝛ: qḋ qdē in currēdo maxime incidit.

¶ Quare ē ꝙ in hyeme tꝑe frido ⁊ maxie ſub borea qñ currimꝰ plus īfrigeramur: q̄ʒ alĳ ſtātes vł q̄ʒ nos ſtātes: ⁊ q̄ito magis currimꝰ: tāto forٯſſis magis īfrigeramur: ⁊ maxie cū curſus nō venerit ad ſtatū vt caloꝛ refrangaꝛ ad cx̄. Et motiuū qdē Ari. ꝑt eē qꝛ dcm̄ ē ꝙ motꝰ calefacit. ¶ Deinde (Aut qꝛ) Soluit ⁊ aſſignat duplicē cāʒ: vnā ſūptā ab alteratiōe ad caliditatē: quā cāmꝰ i aerē: 2ᵃᵐ ex ꝑte aeris moti: ⁊ iō dicit ꝙ: qñ qñ qeſcimꝰ imobiles: calefacimꝰ aerē ꝯtinuū nr̄is corꝑibꝰ ñ ſemel ſʒ multotiēs: pp vaporē tepidū q ſp emittiꝛ ex eis: ſicē dcm̄ ē. 36. cap. 5. ꝑti. vbi ſatis hec appet cā: cū āt aer ſic fuerit ad caliditatē alteratꝰ nō ledit nos deinceps friditate ſua: ſʒ qñ currimꝰ nulloꝰ poſſumꝰ aerēʒ ad caliditatē alterare: cū ꝯtinue aliꝰ ⁊ aliꝰ exñeꝰ a nā nr̄a cū eiꝰ actuali friditate nobis occurrat: ⁊ iō ꝯtigit nos magis ide frigeſcere q̄ʒ ſi ſtaremꝰ: ⁊ i iſto qdē ꝑmone Ari. tota ꝯtineꝛ ſiſ: 9 ſerics pfcē. ¶ Notādū ꝙ ſermo pħi diſicaꝛ vt ſimplr magis: qḋ dico qꝛ ſi accidit aliquē currere multis veſtimētis optū tꝑe frido: nō frigeſcit: ſʒ magis calefit: cū aer ñ poſſit ſuiātrarꝛ: ⁊ caloꝛ eiꝰ curſus laboꝛe excitaꝛ. Vñ talis dʒ eē paucis opimētis optus. Silr diſicaꝛ magis i curſu breui: ſ lōgo. n. ⁊ laborioſo videmꝰ currētes caleſieri intm̄ ꝙ ſudāt modicis ēt veſtimētis iuoluti: niſi forte friditas aeris fuerit mortificatiua: ſicē aliqñ i alpibꝰ accidit: pp. n. curſuʒ corꝑus rarificati friditas forte ꝯtinētis ſeua magis ſubītrat ⁊ ꝑimit. ¶ Deide. (Amplrꝰ) Aſſignat aliā cāʒ dicēs ħ iterū ꝯtigere: qñ aer motꝰ ⁊ agitatꝰ hicide ⁊ ſubito fit fridioꝛ: ſicē dclaratū ē i. 5ᵉ. ꝑti. ħ āt i currēdo ꝑcipue ꝯtigit: q̄re ⁊c.

¶ Problema. xvj. Antiqua.

PRopter qd i aurora maius frigꝰ eſt q̄ʒ ꝓpius ſole exiſtēte? Aut qꝛ abſentie ſolis plus ē tꝑs q̄ʒ pñtie q̄re magis īfrigidata ē terra. Aut qꝛ iuxta dieʒ ros cadit queadmodū pruina: hec āt ſūt frida. Aut hec cadūt pp id qḋ teneꝛ ſurſū latū calꝫ. Teneꝛ āt pp ſolis abñtiā pp qḋ ⁊ plus qdē diſtāte ſole nō cadit: ꝓpiꝰ aūt exiſtēte cadit ⁊ ꝯgelaꝛ: pp qḋ magis īfrigidatur locꝰ multo tꝑe ſole abſente. Aut qꝛ vēti frigidātes q ex noctibꝰ ſūt iuxta diē magis ſūt. Aut qꝛ nobis vr̃ magis eſſe frigus ꝓpter id ꝙ digeſti ſunt cibi: inaniores auteʒ exiſtētes maxime rigeſcimus. Signū auteʒ poſt vomitus maxime rigeſcere. Noua.

¶ Cur tꝑe matutino frigꝰ acriꝰ eſt cū tm̄ ſol ꝓpiꝰ abſit? An ꝙ plus tꝑis abſētie ſolis exultat: itaqꝫ terra magis refrigerata eſt. An ꝙ die iſtāte ros ⁊ pruina cadere ſolent q̄ frida ſūt. An hec ēt iō cadunt qm̄ caloꝛ q ſurſū ſe extulit vi frigoris ſupaꝛ idqꝫ nō niſi ſolis abſentia euenit. Quocirca cū lōge diſtat nō cadūt: cū ꝓpiꝰ tū cadūt atqꝫ gelātur ꝙ locꝰ vehemētiꝰ refrigeratꝰ eſt pp ſolis diuturniorē abñtiā. An die iſtāte potiꝰ ſtatus icitanꝛ nocturni: q gelidi admodū ſpirāt. An nobis frigus acrius idcirco eē videaꝛ ꝙ cibi ꝯcocti iā ſūt: ianiores āt cū ſumꝰ frigꝰ vtiqꝫ acriꝰ ſentimꝰ. argm̄ ꝙ a vomitu maxie frigeꝛ ſolemꝰ.

¶ Quare ē ꝙ in aurora ab auro dicta: qꝛ celū tūc ſimilaꝛ auro ⁊ maxie in oriēte: qḋ eſt cū mane ſol incipit venire ad hemiſperiū nr̄m: frigus itēſius efficiꝛ i aere cōtinēte q̄ʒ fuerit i nocte ꝑcedēti. ¶ Deide (Q. ꝓpiꝰ) ſubdit motiuū ſuū q̄ſi dicēs nō vr̃: qꝛ illa hora nobis ſol exiſtit ꝓpinquꝰ valde eſt. n. ꝓpinqor q̄ʒ i media nocte: ⁊ qꝛ ex ꝓpinqtate maiorē vr̃ aerē magis calefacere: iō i aurora deberet magis calefacere q̄ʒ i media nocte: qꝛ ēt terra nō tm̄ ꝓhibet radios ſolis multiplicari ad noſtrū hemiſperium q̄tū in media nocte. ¶ Deide (Aut qꝛ) Soluit ⁊ aſſignat qtuoꝛ cās dicens: p̊ cām eē ſuppoſito ꝙ ſol calefaciat nos p ſuā pñtiaʒ ħ exñs: qm̄ maiꝰ eſt tꝑs in aurora i quo ſol nō fuit nobiſcū q̄ʒ illḋ qḋ fuit vſqꝫ ad mediā noctē. Et qꝛ mora frigiditatis maioꝛ reddit frigiditatē intenſiorē: iō i aurora maioꝛ eſt frigiditas: lʒ. n. ſol nobis reddaꝛ propiquus in aurora ſicut tāgebaꝛ i motiuo: nōdū tñ potuit caliditatē in aerē nos ꝯtinētē iprimere. Ampliꝰ caliditas impſſa in aere i die ꝑcedēti cōſeruaꝛ magis p noctē q̄ʒ circa aurorā: cū minꝰ tēporis ītereuenieat ſpaciū: ⁊ hāc qdē cām aſſignat Ari. i. 25. ꝑti. 5. ⁊ 14. ca. vbi ħ ꝓblema pfecte repeꝛ. Propter qḋ relinquiꝛ terrā nos ꝯtinētē ⁊ aerē i aurora eē magis frigidā q̄ʒ fuerit i nocte. ¶ Deide. (Aut qꝛ) Aſſignat aliā cāʒ ꝑmo hoc itēʒ eē dicēs: qm̄ in aurora ꝓpe diē futurē ros decidit i locū nos ꝯtinētē. ſ. aerē ⁊ terrā: ſicē ēt pruina tꝑe frigido: q̄ quidē cū ſunt frigide locꝰ īfrigidaꝛ ex ipſis: ſūt aūt ſicut appet in p̊ metheo. ros ⁊ pruina q̄dā corꝑa alba lucida ex vaporibus eleuatis ad ſcdm̄ aeris iterſticiū pp īſpiſſatione huiidi a frigore gñata. Reddiꝛ aūt pruina alba qꝛ cāꝛ a frigore nō puo agēte i humidū: frigidū. n. agēs i humidum dealbat: ſicut Aui. p̊ ꝑmi. Vapoꝛ. n. corpꝰ trāſparēs i aere ꝑmanēs p frigus ꝯſtrigēs ꝯdēſaꝛ: in cuiꝰ ꝯdēſatōe magna q̄ntitas aeris ⁊ lucis icludiꝛ: qḋ cā coloris exiſtit albi: ſicut dr̃ in. 5. de gñatiōe aialiū: albū qdeʒ in ipſo vaporoſus aer exhibet incluſus in oibꝰ. Et qꝛ ros nō tā excedenti frigore generaꝛ ſicut pruia: iō humidū rorale ꝑmanet perſpicuuʒ nō ſic determinatū q̄ſi albedine imutatū. ¶ Deide (Aut) Qꝛ diterat pruinā ⁊ rorē cadere circa diē. hic 2ᵉ aſſignās cām huiꝰ dicit: ꝙ ros ⁊ pruina cadūt in aurora iuxta diem maxime: eo ꝙ calidū cū humido ſubtili latū ſurſuʒ virtute ſtellarū cōſeruaꝛ illic pp ſolis abſentiā ab emiſperio noſtro. nō. n. nocte in vapore redditur tāta caliditas q̄ ipſum diſſoluat ⁊ inaniat: neqꝫ tā modica q̄ ipſum nō poſſit cōſeruare in aere eleuatum: pp qḋ permanet nocte iam in aere ſublimatū: quouſqꝫ circa aurorā cadat a frigore cōdenſa

Cap. 4.

In pleriſ qꝫ locis.

tum. Et iõ qñ ſol plus diſtat ab hemiſperio nr̃o nõ õcidit: ſed cũ incipit approꝑinq̃re: eo ꝙ ipſo ad nos accedẽte frigiditas vt dictũ eſt intẽdit: quia in eſſa accidit vaporẽ in aere exiſtẽtẽ cõgelari: ꝛ ꝓp hoc cõdẽſari ꝛ fieri põderoſuz: quo facto neceſſe ſit ipm̃ cadere in locũ nos cõtinentẽ: ꝛ ꝑ ꝯñs locus ipſe infrigidaꝛ ſolito magis. Et tãgit itex vim ſui medij eo ꝙ diu eſt in auroꝛa poſtq̃ ſol ſero nobis diſparuit. ¶ Et ſcias ꝙ lz ſitualr̃ ſit nobis ſol vere in auroꝛa ꝓpinqoꝛ ꝛ i nocte remotioꝛ: virtualr̃ tñ in nocte ꝓpinqoꝛ ẽ nobis: q2 adhuc poſt eiꝰ ex nr̃o hemiſpio abſentiã: remãet eiꝰ potẽtia calefactiua nocte i eo impꝛeſſa: i auroꝛe aũt ꝓp longã moꝛã abſentie non remanet: ꝛ iõ virtute calefactiua ſit tũc a nobis remotioꝛ. ¶ Deĩde (Aut q2) Aſſignat aliã cãz dicẽs hoc euenire ꝓp vẽtos frigidos flãtes circa diẽ i auroꝛa magis q̃ i alia pte noctis: ſicut patebit i. 25. ꝛ. 26. pti. tũc eni ſol trahit ſecũ vapoꝛes multos frigidos q reſoluunꝛ in vẽtũ: tales ãt iſrigidãt terrã ꝛ aerẽ nos ꝯtinẽtes: lz n. venti adiuicẽ cõparati ſint dĩnt ꝯ cõplexiões ad plagam q̃s pambulãt: rõne tñ mãe vt exalatiõis ſicce ꝛ aeris moti ſũt frigidi. ¶ Deĩde (Aut q2) Aſſignat aliã cãz dicẽs hoc iõ ꝯtingere: qm̃ in auroꝛa cibi ꝛ potꝰ iaz ſũt in vẽtre ꝛ epate digeſti ꝛ ꝑ mẽbꝛa delati ſimplicia: ꝛ ſupfluitates in loca ſua expulſe: ita ꝙ corpꝰ idiget nouo alimẽto: ꝓp qd̃ ſicut ieiunioꝛibꝰ corpoꝛibꝰ facti frigiditas intẽſioꝛ in ꝯtinente q̃ ſit in rei veritate ſentiꝛ. Reſolutio. n. magna ſitur i nocte calido a ſõno vigoꝛato: corpoꝛa aũt tpe ieiuniõis cũ ſint frigidioꝛa rigeſcũt: cũ caloꝛ eoꝝ vigoꝛeꝛ caloꝛe ciboꝝ ꝛ maxie potuuz ꝛ a deꝑditione ſaluet. Et iſta qdẽ cã ex pte ꝯtẽti: alie aũt ex pte ꝯtinẽtis ſumunꝛ. ¶ Deĩde (Signũ poſt) Declarat hoc ꝑ ſignũ 2ꝰ dicẽs: ꝙ ita ſit: ꝙ inanita corpoꝛa frigoꝛe plus ledunꝛ ſignaꝛ ꝑ vomitũ: nã poſt vomituz ꝓpꝛe vt appet i vomitu ꝑ ellebo℞ cẽtũ euacuãtẽ multũ ꝛ vr̃r poſt

Dubiũ oẽs purgationẽ inanitẽ ꝯtingit rigeſcere. ¶ Dubitaꝛ q2 Ari. dicit auroꝛã ꝓpe diẽ eſſe frigidaz qd̃ nõ vr̃: qm̃ cõputiſte medici diuidẽtes totũ diẽ nãlem. 24. hoꝛas cõpꝛehendẽtẽ in quatuoꝛ ptes ſꝫm qualitates elementoꝝ vnicuiq; pti ſex hoꝛas attribuẽtes: poſuit tres vltimas hoꝛas noctis in qbꝰ cõpꝛehendiꝛ auroꝛa ꝛ tres pmas diei artificialis eſſe quartã ptem diei calidã ꝛ humidã: alias vo ſex hoꝛas ſequẽtes q̃rtã ptẽ calidã ꝛ ſiccã: ꝛ alias ſex frigidã ꝛ ſiccaz. Sed vltimas ſex includẽtes mediã noctẽ poſuerũt eẽ q̃rtam frigidã ꝛ humidã. ꝛ ſic appet ꝙ auroꝛa calida eſt ꝛ ñ frigida. ¶ Dicẽdũ hãc qõnẽ ſilr̃ hr̃e reſolutionẽ ei ꝙ dubitaꝛ vtrũ autũnꝰ ſit tẽperatus an diſtẽperatꝰ: vr̃. n. ꝙ rõne exñtie actualis ſolis deberet eẽ tẽperatꝰ ꝛ maxie iter actiuas q̃litatũ: ꝙ aũt nõ ſit: hoc eſt ꝓp aerẽ eſtate ꝑcedẽti diſpoſitũ ad oẽm ipꝛeſſionẽ recipiẽdã de facili. Sic dõm eſt in ꝓpoſito: ꝙ rõne hmꝰ ꝙ ſol i auroꝛa ad nos ſe mediocriter hz. eſt. n. ſpaciũ tpis mediũ inter diſpõnes tẽpoꝛis vltime frigidas. ſ. noctis medie: ꝛ vltie calidas. ſ. meridiei: iõ in auroꝛa magis deberet media diſpoſitio conſurgere. ſ. caliditas tẽperata cum humiditate: tñ frigiditas ſupat ꝓp cãs iam q̃tuoꝛ aſſignatas. Aut dicendũ ꝙ dicẽtes illã partem diei calidã ꝛ humidã magis inſpexerũt quo ad tres hoꝛas ꝑncipij diei q̃ quo ad tres finis noctis. Et q2 iſta q̃rta ps terminaꝛ in hoꝛis diei denoiauerũt illã q̃rtã partẽ a qualitate illaꝝ triũ hoꝛaꝝ: cũ iuſtũ ſit vnũq̃dq; appellari a fine: ſicut vr̃ 2ꝰ: de aia. ꝛ ſic patet quid dicendum ſit. T.c.49.

¶ Pꝛoblema. xvij. Antiqua.

PRopter qd ſternutãtes ꝛ migẽtes hoꝛripilãꝛ? Aut q2 euacuãꝛ vene i vtriſq;: euacuatis ãt aer igrediꝛ fridus q facit hoꝛripilari. Noua.

¶ Cur vbi ſternuimꝰ vel minximus plerũq; ihoꝛremꝰ? An ꝙ rõnẽ vtraq; venis ſubtrahitur: ꝙ cũ reddite ſint inanioꝛes: aer ingreditur frigidus qui rigoꝛez ciere poteſt.

¶ Quare eſt ꝙ ſternutãtes ꝛ migẽtes maxie i poſtrema vt dcm̃ ẽ emiſſiõe vrĩe icurrũt hoꝛripilationem. ¶ Deinde (Aut q2) Soluit dicẽs cãm eẽ: q2 euacuanꝛ meatꝰ ꝛ cõcauitates in vtriſq;. ſ. in ſternutãtibꝰ ꝛc. in qbꝰ cõtinebaꝛ humidũ calidũ vapoꝛoſuz aereũ: ſic appebit. 25. cap. 34. pti. vbi idẽ repetiꝛ ꝓblema. ꝛ meatꝰ ẽt apti ſũt qbꝰ euacuatis aer ſtatiz ſubitrat frigidus: cũ nõ ſit vacuũ dare: q cũ ſubintrauerit hoꝛripilationẽ iducit. ¶ Dubitaꝛ q2 vr̃ Ariſt. aſſentire ꝙ ꝓp ſternutationẽ infrigidari accidat: eo ꝙ accidit hoꝛripilatio: q̃ vt dcm̃ eſt in. 10. cap. ꝯtigit a frigido loꝛ luz: cuiꝰ ꝯriũ videmꝰ medicos ſentire: ꝑcipiũt. n. capita humiditatibus frigidis repleta ſternutatiõibꝰ curari. ¶ Dicẽdũ ꝙ ſternutatio rõne aeris frigidi ſubito attracti ifrigidat. Eſt eni motꝰ magnꝰ ꝛ violẽtus i quo reqriꝛ multa q̃ntitas aeris attracti: vt foꝛtioꝛ fiat expulſio: ſed facta expulſione ſupfluitatũ circa cerebꝛũ ꝯtẽtaꝝ aer ſubito locũ illũ occupat ne vacuũ accidat in nã: ſic itaq; duplici mõ infrigidaꝛ caput in ſternutatiõe. ſ. ꝑ aerẽ attractũ añ ſternutationẽ ꝛ ꝑ ſubingredientẽ poſtq̃ fuerit facta: calefacit aũt ſternutatio ꝑ accñs: tũ q2 expelluꝛ ꝑ ipſã ſupfluitates frigide aq̃ſe: tũ ꝓp motũ violẽtũ ipſius ad quẽ ſequiꝛ calefieri: tum ꝓp caliditatem ſternutatoꝛioꝛum: ꝛ hanc intentionem habent ſternutatoꝛia pꝛecipientes medici. Dubitatio

¶ Pꝛoblema. xviij. Antiqua.

PRopter qd laboꝛãt qñ rigẽtes iuxta ignẽ deferũt ſe: qñ aũt paulati tepefaciũt nõ? Aut q2 oino ex ꝯrijs cõtrariũ factũ magnam facit mutationẽ: queãdmodũ in arboꝛibꝰ ſiqdez paulatim flectat aliqs nõ laboꝛabũt: ſi autez vehemẽtiꝰ ꝛ nõ paulatiz frãgunꝛ. Si igitur ſilẽ a ſili nõ patiꝛ calidũ aũt rigẽtis interius coadunaꝛ ꝛ cõcurrit: hũidũ aũt derelinqꝛ ꝛ frigidũ. Cõtrariũ aũt ꝯrij corruptiuũ ẽ: q̃re ſi qdẽ calefac: paulati egrediꝛ calidũ ꝛ minꝰ laboꝛat: ſi ãt ñ tepefaciat adducẽ magꝰ. Noua

¶ Qua de cã qui vehemẽter frigent ſi ſtatim copioſo igne ꝯcaleſiãt idoleſcũt: ſi paulatim vo tepefiãt ſine magno doloꝛe recreabũꝛ? An ꝙ oino cũ ex ꝯrijs ꝯriũ ꝑficiſciꝛ magis effici cõmutatio ſolet: vt in arboꝛe ſiqs paulatim deflectit nihil eſt ꝙ ſtirps ipſa laboꝛet at ſi vehemẽtiꝰ coꝛripit: nec ſenſim adducit: frãgatur neceſſe ẽ. Ergo ſi ſilẽ a ſuo ſili affici nihil põt. Ut aũt caloꝛ hoĩs frigẽtis itus ſe ꝯſiſtit: ꝛ colligit ſic humoꝛ ꝛ rigoꝛ parti exterioꝛi relinquunꝛ. Cõtrariũq; ſui ꝯrij corrũpẽs eſt: efficiꝛ recte vt ſi ſenſim paulatiq; tepefiãt caloꝛ ꝓuocetur ꝛ exeat: itaq; minꝰ doleant: ſin ſubito recaleſcãt ãplius adducatur ꝛ aſtringatur: itaq; dolendum acrius ſit.

¶ Quare eſt ꝙ rigẽtes ꝛ congelati vehemẽter laboꝛant in eundo cũ ꝓpe ignem valde ſe deferũt ſubito: ſed qñ paulatim ꝛ oꝛdinate accedunt ad ipſuz: ita ꝙ tepefiant ſucceſſi

ne prius aliq̃ʒ caleſiãt: nõ tũc dolẽt: ⁊ hic dolor maxie ſen‑ tit̃ in radicib⁹ vnguis pp̱ qḋ ſm̃ Ga. notatum eſt mihi pe‑ des in qͥbuſdã fuiſſe corruptos: calidũ. n. ignis ab extra ſu‑ bito occurrẽs ipellit: coadunat: fortificat actuale frigidũ: pp̱ pugnã ĩ pncĩe calidi inati: q̃re mortificat̃: quo mortifi‑ cato corrũpi mẽbrũ accidit. Vñ ⁊ ſilr̃ pedes igne calefaciẽ tes dolorẽ eoꝝ icidũt. ℂ Deĩde. (Aut q̃) Solut ⁊ p̃ aſſi‑ gnat cãʒ q̃ſiti: dicẽs hoc eẽ: qm̃ totalr̃ ꝯriũ ſubito ꝓductũ ex ꝯrijs magnã iducat mutatione vt corruptiuã ĩ ſubiectũ deferẽs hoꝝ ꝯrioꝝ pugnaʒ: ſi aũt ꝯriũ fiat ex ꝯtrarijs nõ oĩno ⁊ ſubito: ſed paulatine nõ inducit̃ mutatio talis ſub‑ iecti deferẽtis actionem hm̃õi ꝯrioꝝ: ⁊ pp̱ hoc precipiunt medici in egritudinibus pernicioſis incipiẽdũ eſſe a debi‑ libus medicinis: vt extranea leſiua ſm̃ plurimũ paulatine auferant̃. Hoc declarat phs in vegetabilibus. ibi. (queãd‑ modũ.) dicẽs q̧ ſicut videm⁹ ĩ arborib⁹ q̧ ſi aliqs paulati‑ ne plicet arbores tenellas non laborare ⁊ frãgi: ſi aũt hoc fiat vehemẽter ⁊ ſubito: accidit ipſas frãgi: ita ſilr̃ ẽ ĩ ꝓpo‑ ſito: cũ qs frigidis paulatine ⁊ ordiate aut ſubito ⁊ iordi‑ nate accedit ad ignẽ: q̃re ⁊c. ℂ Deĩde. (Si igit̃) Hic 2⁰ ma‑ gis approbat cãm ſuã dicẽs: ſi itaq̧ ſic eſt: q̧ ſile nõ patit̃ a ſili: ſic declaratũ eſt in. 30. cap. p⁹ pti. ⁊ ꝯriũ eſt deſtructiuũ ſui ꝯrij: hoc ſuppoſito ponat̃ aliquẽ vehemẽter frigeſceret tũc calʒ inatũ cõcurrit ⁊ coaceruat̃ iteri⁹: ⁊ hũidũ ſuffoca‑ tiuũ calidi: ⁊ frigidũ ipſi⁹ extinctiuũ relinqt̃ in pte magis exteriori: mõ ſi cõtigat aliqḋ calidũ extraneũ paulatine ⁊ ordinate calefaciat corpus iſti⁹: tũc calm̃ innatuʒ interius coaceruatũ: pp̱ nõ cõtra pati a ſuo ſili: ſed potius gaudere egredit̃ exteri⁹: ⁊ calefacit corpus totuʒ: expulſo frigido ⁊ ſupato attractiõe ipſi⁹ ad ſe facta: ⁊ ſic corp⁹ mod cũ labo‑ rat a frigiditate in eo q ſic caleſit: ſi aũt ecõtrario mox ca‑ leſiat: ita q̧ nõ tepeat p̃ paulatine calefaciẽdo: tũc corpus laborẽ ſeu dolorẽ icurret: cũ dcm̃ ſit ꝯriũ eẽ corruptiuũ ꝯ‑ rij: nõ. n. natura põt ſic repẽtinã imutationẽ tolerare.

ℂ Problema. xix. Antiqua.

PRopter qḋ ĩfrigidati magis ab ea‑ dẽ caliditate caleſcim⁹ ⁊ dolem⁹? Vtrũ pp̱ dẽſitatẽ cooperit caro icĩ‑ dẽs calidũ: pp̱ qḋ plũbũ lana cali‑ dius. Aut violentus fit calidi trãſitus: pp̱ id qḋ cõgelant̃ a frigore pori. Noua.

ℂ Cur refrigerati magis ab eodẽ calore vri‑ mur atq̧ dolem⁹? Vtrũ caro ſue cã dẽſitatis calorẽ occurrẽtẽ ſibi tenaci⁹ ſuſcipit exquo plũbũ calidi⁹ rẽddit̃ q̃ʒ lana: an calor vi pene‑ trat eo q̧ foramia nimio frigore ꝯgelauerũt

ℂ Quare eſt q̧ nos refrigerati cũ balneamur in aq̃ frida eſtate pp̱ multã caliditatẽ: poſt hoc plus iflãmamur ⁊ do‑ lemus caliditate illa eadeʒ ſpecie: que prius reddebat nos calidos ante refrigerationeʒ in aq̃ frigida. vñ ꝓuatũ eſt q̧ febricitãtes tangunt̃ aut cõtinẽte aut aq̃ frigida valde: ſic apparebit in cauſe aſſignatiõe. ℂ Deinde (Vtrũ pp̱) Sol‑ uit ⁊ aſſignat duas cãs dicẽs. p̃mo cãm eſſe ſpiſſitudineʒ ⁊ cõpactionẽ cãtaʒ a frigido: pp̱ quã caro incidens ⁊ ꝯhens ſe vndiq̧ ex circũferẽtijs ad centrũ: obtegit caliditatem in‑ teri⁹ recluſaʒ: nõ pmittẽs eaʒ exteri⁹ expirare: ſicut calidum obtegit̃ ĩ ſtuſis. Et iḋ cõcludit phs q̧ plũbũ magis calefa‑ cit cũ ꝯdẽſet carnẽ: q̃ʒ lana q̃ ipaʒ rarificat: q̃ ꝯdẽſata calʒ ꝯtinet̃ interi⁹ calefaciẽs ⁊ rarificata exalat: ⁊ iḋ dr̃ a medi‑ cis q̧ pelles vulpine effeminãt carnes. ℂ Dubitat̃ q̧ dicit plũbũ calidi⁹ lana: cũ medic⁹ oĩs ꝯriũ dicat: qḋ experiẽtia ẽt nos docet. Dõm q̧ aliqḋ eſſe calidũ vel frigidũ p̃t eẽ du‑ pliciter: aut p̃ ſe: aut p̃ accñs: p̃ ſe dr̃ aliqḋ calefacere vel in‑

Dubita‑ tio.

frigidare cũ fecerit opatiõnẽ ſuã: ipſo p̃ius alterato ⁊ p̃ius a calore nr̃i in ptes mimas: ſicut vult Gal. in. 3. de ſimpli‑ ci medicina: qḋ maxie appet in aſſumptis iterius: ⁊ ſic plũ‑ bũ eſt frigidũ ⁊ lana calida: cũʒ. n. iſta corpora afficiunt̃ a calore nr̃i corporis: ex vno reſultat fridũtas maior corpori q̃ʒ prĩ⁹ eẽt vt ex plũbo: ex altero caliditas vt ex lana: p̃ ac‑ cidẽs aũt dr̃ calefacere aliqḋ ſeu ifrigidare: qñ p̃ q̃litatem extraneã opat̃ ſibi ipreſſaʒ: aut q̃ ifrigidat ⁊ a rarificãdo faciẽdo calidũ exalare ⁊ hoc mõ exſorbiũ ifrigidat: cũ tñ ſit calidiſſimũ: ⁊ lana ſilr̃: aut calefacit q̃ cõdẽſat ⁊ cõgre‑ gat calidũ interius ⁊ ipm̃ carne obtegit: ⁊ ſic aqua frigi‑ da calefacit faciẽdo calorẽ fugere iteri⁹ ⁊ carnẽ ꝯdẽſando ⁊ plũbũ: vñ calidi⁹ ſic dr̃ lana. Et qḋ p̃ accñs talr̃ opat̃ nõ dr̃ ꝓprie tale. ℂ Sʒ adhuc vr̃ ꝯdici Gal. 6. de regi. ſa. ꝓci‑ piẽti laminã plũbi apponi ſup̱ renes in calidis funiẽtib⁹ ad coitũ vt feruor libidinis extinguat̃. ℂ Dõm q̧ medici nõ ꝓcipiunt laminã illã apponi ſolidã: ſed iubẽt eã fieri ſubti‑ lem lataʒ ⁊ pforari multis foraminib⁹ nõ magnis vt frigi‑ ditas plũbi poſſit ſubitrare ⁊ calidũ iterius cõtentũ nõ cõ‑ denſata carne euaporare. Vel ẽt dic dato q̧ nõ eſſet perfo‑ rata: q̃ tñ calidũ nõ repcutit̃ ab illis locis niſi ab vno: re‑ linquunt̃ ſibi pori ⁊ vie multe p̱ quas põt exalare ⁊ remit‑ ti ab ei⁹ feruore aut amoueri nõ paꝝ. ℂ Deĩde (Aut) Aſ‑ ſignat cãm verã 2⁰ dicẽs hoc eẽ: qm̃ trãſitus calidi fit vehe‑ mẽs ⁊ violẽtus p̱ corpus: qḋ accidit pp̱ poroꝝ ꝯſtipatiõeʒ a frigore: pp̱ qḋ oʒ calidũ vehemẽter moueri interius: cuʒ enim oʒ vt p̱ poros exalare iuenit eos clauſos. vñ refrangi‑ tur ⁊ caleſit vehementer: ⁊ calefacit ad modum quo radij ſolis refracti a terra eſtate calefaciunt maxime.

ℂ Problema. xx. Antiqua.

PRopter qḋ irati nõ rigeſcũt? Aut q̃ ira timiditati ꝯriũ ⁊ iracundia. Eſt aũt ira qdẽ ab igne. multũ. n. ignẽ ꝯtinẽtes iteri⁹ tepeſiũt: maxie aũt eſt ĩ pueris diſcere: viri ãt ledunt̃: pueri ⁊o prio qdẽ ſpm̃ multũ aſſumũt: poſtea eru‑ beſcũt: multũ. n. interius exiſtẽs calidũ ⁊ ex‑ humectãs rubedinẽ facit: qm̃ ſi qs ipſi mul‑ tũ frigidi ifundat quieſcẽt vtiq̧ irati: extin‑ guet̃. n. vtiq̧ ipſoꝝ calm̃: tepidi ãt ⁊ timẽtes ecõtrario: rigeſcũt. n. ⁊ fridi ⁊ palidi fiũt: de‑ ficit. n. calʒ ipſis ex locis ſupficialib⁹. Noua.

ℂ Quã ob cãʒ ñ rigẽt q iraſcũt̃? An q̧ ira ⁊ excãdeſcẽtia timiditati ꝯrij affect⁹ ſũt. Eſt ãt ira ex igne ꝓficiſcẽs. Cũ. n. itus copiã ignis retinemus cõcaleſcim⁹: qḋ maxime ĩ pueri‑ li etate pſpicere lʒ. Pueri nãq̧ primũ ſpũs copiã retrahũt: deide rubeſcũt. Calor. n. cũ intus affatim ſubſtat atq̧ humificat. facit vt erubeſcãt. Nã ſi qs large aquã frigidã his ĩ‑ fuderit irã ſedabit. Sic. n. calor extinguitur. Pauidi aũt ⁊ perterriti contra. rigent. n. ⁊ frigidi pallidiq̧ reddunt̃. Calor nãq̧ eoruʒ ſe ſũmis de partibus ſeuocat ad imas.

ℂ Quare eſt q̧ irati nõ rigeſcũt. ℂ Deinde. (Aut q̃) Sol‑ uit ⁊ diuidit̃ in tres ptes: p̃mo. n. aſſignat cãm q̃ſiti: dicens hoc eẽ: qm̃ ira ⁊ ſilr̃ iracũdia ꝯriat̃ timori: qḋ oſtẽdit̃: qm̃ ira cauſat̃ a calore: ignito: timor autẽ cãtur a frigido vel a calido debilitato: qḋ aũt eſt calidũ nõ rigeſcit ſed frigidũ

ſed irati ſunt calidi cũ multũ ignẽ cõtineãt iterius: q̃re ⁊c. Quid aũt ſit ira dictũ eſt in .26.ca.2.pti. Iracundia võ eſt velox iclinatio ad irã: in q̄bꝰ nõ oȝ ⁊ magis q̃ oȝ: ⁊ vbi nõ opȝ: qeſcere autẽ ſit velociter qd̓ ⁊ optie ſit in talibus: ſicut pȝ in q̃rto ethi. Sic itaq; ira dicit actũ iraſcẽdi i abſtracto
cap.12. magis: iracundia in cõcreto cũ prõptitudine inclinationis ad eã. ℭ Dubitat̄ de eo ꝙ dicit irã cõtraria timori: q̃m in ſcdo rhetoricoꝝ dr̄ iraȝ eſſe ↄ̃riã manſuetudini: ⁊ tñ vni vnũ eſt ↄ̃rium ſicut dicit̄ in topicis. ℭ Dicẽdũ ꝙ aliquid ad pñs põt dupliciter alij cõtrariare: aut rõne forme ſue cõtrarie: ⁊ ſic albũ eſt contrariuȝ nigro: ⁊ ira manſuetudini: aut rõne motus contrarij ⁊ terminoꝝ: ⁊ ſic ſurſum ⁊ deorſum ſunt cõtraria: ⁊ ira ⁊ timor ſilr̃: q2 in ira calor mouet̄ ſubito extra: in timore aũt ſubito intra: ⁊ ſic intẽdit pħus hic eſſe cõtraria ⁊ nõ p̄mo mõ. ℭ Deĩde. (Multũ) declarat hic ſcdo mõ ira fiat a calido. ⁊ hoc oſtendendo quales ſunt diſpõnes puerorũ ⁊ viroꝝ in ira: dicens ꝙ tenẽtuȝ interius multũ de calore: quidam ſunt in q̄bus illud calidũ eſt quãtitatiuũ ⁊ nõ qualitatiuũ: ſicut eſt dicere in pueris ad .15m. annũ maxime puenĩetes: qui quidem tepeſiunt pp̄ calidũ contentũ: ⁊ nõ leduntr̄ ex ira: imo interdũ iuuantur ⁊ maxime flegmatici. Et aliq ſunt viri fortes: quorum calidum in eis contentuȝ eſt qualitatiuũ acutum cuȝ magis per iram acuat̄ ledũtur actualr̄ ex ira valde ⁊ precipue colerici. vñ ⁊ citrinũ colorẽ icurrunt ⁊ alia accñtia aduſtiõis. Pueri aũt pp̄ iram multũ ſpiritũ vaporoſum interꝰ cõgregant: ⁊ iõ poſtea ſtatim erubeſcit: qd̓ ſit q2 humidũ multũ vaporoſum exñs in eis ꝓpter calidũ acquiſituȝ in ira exuberat ſurſum ad faciẽ per motũ ſublimationis eſſumando ſuperius: q̃re ruborẽ eius incurrũt. ℭ Notanduȝ ꝙ ira ſuo tp̄e iuuat nõ paꝝ effeminatos puſillanimes frigidos: cũ ea eoꝝ calor excitet̄ nãlis. Vñ Haly i tegni. tra.
De ira multa p philoſo. iiij. ethi. caplo. x. ctatu: recitat de quodaȝ duce cuius corpus erat ifrigidatũ ex debilitate caliditatis inate: ⁊ fecerat eam redire ad interiora, donec extincta erat: quẽ curauit vnꝰ medicoꝝ excitãdo ipſum ad iraȝ p ſeruos: oppoſitos aũt p̄ductis mirabiliter ledit. ſit. n. ignis in igne: cũ ira ſit feruor ſanguinis circa cor. ℭ Deĩde. (Q̃m ſiquis) Cõfirmat ⁊ declarat ãplꝰ prẽaſſignatã cãm oſtẽdendo ꝙ irati nõ debent frigeſcere, cũ current̄ p frigida: ⁊ qd̓ aliqd curat nõ cauſat vt ſit illd̓: ⁊ dicit ꝙ ſi qs infundat aliqd frigidũ vt aquã ſup̄ corpora ⁊ teſtes iratoꝝ ſtatim ab ira ſedant̄: eo ꝙ extinguit̄ inflãmatio caloris eoꝝ: ſed eoꝝ oppoſiti ſicut trepidãtes ⁊ timidi ⁊ maxie frigidi nã ↄ̃rio diſponunt̄ iratis ex iſuſione frigidi: q̃m infrigerant̄ magis ⁊ pallidi reddunt̄ pp̄ defectuȝ caloris in eis ex locis ſup̄ficialibꝰ exterioribꝰ: in q̄bus ſentit̄ frigidũ obuiãtis frigidi: ⁊ calor repñtatur corporis. Sic igit̄ pȝ ꝙ pp̄ caloris interius vigorationẽ irati nõ frigeſcunt. Timidi aũt frigeſcunt pp̄ calidi ſuffocationem.

ℭ Problema. xxj. Antiqua.

PRopter qd q̃n horreſcimus pili erecti extãt? Aut pp̄ id ꝙ nati ſunt cõcludi in hũido: dñatur. n. huius ꝓfunditas pilis. Horripilatio aũt ſit a frigido: frigus. n. ſcdõ nãȝ coagulat calidum: q̃n igit̄ trãſmutatur hũidũ ex quo nati ſunt pili ⁊ coagulabit̄: trãſmutari ↄueniẽs eſt ⁊ pilos: ⁊ i ↄ̃riũ igit̄ aut trãſmutant̄: aut i eodẽ manẽt. Si aũt dominabit̄ iteruȝ plus hũido nõ cõuenienter coagulato ⁊ ↄdẽſato hũido: piluȝ pondere dñari. Si aũt nõ oino īclinari põt: piluȝ in congelãdo humidũ relinquitur exiſtere rectũ. Aut q2 ab infrigidatione calidũ in iteriorẽ locũ ↄgregatur. Deficiẽte aũt ex carne calido ↄ̃hitur magis caro: ↄ̃cta ãt erectiores pili ſiũt. Quẽadmodũ ſi quis in terrã figẽs clauũ: aut aliqd aliud coordinat ⁊ vndiq; colligit terrã: magis erigitur q̃ ſi dimittat nõ cõſiſtentẽ. Noua.

ℭ Quãobrẽ quotiẽs ĩhorreſcimꝰ pili erigũtur? An ꝙ i hũore occluſi ↄtinent̄: hũor. n. a pili altitudie vīcitur: horror ãt pulſu frigoris fieri ſolet. Frigꝰ võ calȝ humorẽ cõgelet nãe rõ vult. Ergo vbi cõmutatꝰ cõgelatuſq; hũor eſt in quo pili inherẽt pilos ipſos mutari ↄſentaneũ eſt. Aut igitur i ptẽ aduerſaȝ ſe trãſſerẽt aut i eadẽ manebũt: ſi rurſus vincere humorẽ potuerint. At veriſile nõ eſt vt hũorẽ gelatũ coactũq; pilus vicere ſuo ponduſculo poſſit. Ergo ſi pilus vndiq; gelido hũore obſeſſus nequo valeat iclinari: reſtat ſane vt erectꝰ ↄſiſtat. An q̃m calor pulſus frigore ad locũ iteriorẽ ſe colligit. Vbi ãt calor ſe a carne dimouit: caro pleĩꝰ cogit̄ coctaq; pilos eminẽtiꝰ erigi cogit: q̃uo ſi cũ t̃re feſtucã: aut aliõ qd̓lȝ iſixeris ↄſtruas: atq; vndiq; t̃rã colligas: efficies: vt magis erigi poſſit qd̓ iſixũ eſt q̃ ſi terra minꝰ eẽ coactũ ſuerit.

ℭ Repetit .14. ꝓblema qd̓ tactũ ẽ ẽt i .12. ca. ⁊ tãget̄ iteꝝ .5. ca. 35. pti. hic aũt reſcribit̄ vt addat̄ ⁊ pfectꝰ exponat̄ ⁊ dicit. Quare ẽ ꝙ q̃n frigeſcimꝰ ⁊c. ℭ Deĩde. (Aut pp̄) Soluit ⁊ aſſignat duas cãs: q̃rũ p̄mã nõdũ tetigimꝰ q̃ ſumitur ex pte hũidi in quo pili radicant̄: ⁊ dicit iõ ẽẽ: q̃m pili iſigũtur i hũido diſpſo ſub cute ex q̃ refocillãt̄ q̄rꝰ ꝓſudatio ad ſteriora ſupuenit pp̄ ↄ̃ctionẽ talis hũidi vſus interiora: qd̓ accidit i horripilatõe: q̃m horripilatio ſit a frigido vt dcm̃ eſt ſepe: ȝ frigidũ ſm̄ nãm coagulat calm̃ ⁊ iſpiſſat expellẽdo ipſũ i vnũ locũ. ℭ Dicit ãt. (Scdõȝ nãȝ) q2 p̄ accñs frigidũ ẽt calefacit: ⁊ diſcoagulat calm̃: ⁊ p̄ ſe coagulat̄ ⁊ ↄ̃hit̄ humidũ iterꝰ cũ calido ipulſo: q2 nõ eſt dare caliduȝ mixtũ ſine humido. Cũ igit̄ humidũ ſic coaguletr̄ ⁊ tranſmutet̄ ↄ̃ctum interius i quo pili orti ex fumo aduſto ⁊ ſulciti: opȝ eos ẽt in ↄ̃riũ trãſmutari eius qd̓ fuerunt: ⁊ ſic erigi: qui quidẽ trãſmutati in rectũ: aut ſeruent ſitũ eundẽ ⁊ acq̃ſitũ p trãſmutationẽ: aut ſup̄. nõ ſeruãt: qd̓ ſit: q2 ſi frigiduȝ plus adhuc dominet̄ humido poſt erectionẽ piloꝝ nõ tñ tanta ſit frigidi potentia ꝙ humidũ cõtractuȝ interius ſufficiẽter congeletur ⁊ condẽſet̄: pilus dñabit̄ adhuc pp̄ ſuum pondus ſupra humidũ ⁊ reuertetur ad priorem diſpõnem: nõ pmanẽs erectus frigore abſente: ad modũ ſudis infixe in luto nõ terminato ruẽtis deorſũ cito: ſi aũt humidũ pp̄ congelari vehemẽter coaguletr̄ intãtũ: ꝙ coagulatũ permaneat: pilus non oĩno pondere ſuo põt inclinari reuertẽdo ad id qd̓ p̄us fuit: pp̄ qd̓ relinquit̄ erectum permanere ſicut aliquid bene infixum. ℭ Deĩde (Aut infrigeratione.) Aſſignat aliam cãm poſitã in .14. cap. ⁊ patet. quã quidẽ declarat in quodaȝ ſimili illic (Quẽadmodum) non prius tacto dicens contingere pilos erigi ⁊ erectos permanere: ſicut ſi aliquis ifigit clauam: aut aliquid aliud vt ſudem ⁊ circumponat ordinate terrã vndiq; pſe-

cte calcādo ſic magis erigit̃ ⁊ erectũ ꝑmanet q̃ſ ſi relīquat ipſum nõ cõſiſtentẽ per ſe firmatũ ⁊ terra bene cõpreſſum. Ita ſimiliter in propoſito accidit: ꝙ qñ humidũ fuerit bene coagulatum ⁊ calcatuꝫ frigiditate circa radicem pilorum: contingit in altum erigi ⁊ erectos permanere: qñ aũt nõ ſic fuerit lꝫ permutent ſitum ſuũ priorẽ ⁊ videant̃ erigi ſiue erecti: nõ tñ diu ſic ꝑmanẽt: ſed reuertunt̃ vt prius ſuppoſito ꝙ eſſent plani aut planiciei valde propinqui.

¶ Problema. Ultimum. Antiqua.

Propter qd rigẽtes marie ñ dormiũt: Aut pp id qꝺ regeſcẽs magis ꝯtiet ſpm q̃ꝫ expiret: dormiẽs aũt expiret poti⁹ q̃ꝫ iſpiret. Cõtrarie igitur facit ſe habere rigor dormire

¶ Explicit octaua particula.

¶ Repetit ſcõm problema: qꝺ ideo fortaſſis factum vt illã circũſtantiã maxime eius verificatiuaꝫ adiungeret: opꝫ.n. ſi quis frigiditate nõ poſſit dormire eam imenſaꝫ exiſtere: propter quod tremor ⁊ rigor eſſent vehementes.

¶ Incipit nona particula de his q̃ ſunt circa albugines oculorũꝫ ⁊ cicatrices ⁊ vulnera.

¶ Problema. j. Antiqua.

Propter qd tumores apatũ ꝓhibẽt nouit̃ excoriate pelles appoſite: ⁊ marie arietũ ⁊ oua cõq̃ſſata deſup: Aut q꜖ ãbo ꝓhibẽt collectionẽꝫ humidi ⁊ eleuationẽ. Qꝺ.n. apatur attrahit ⁊ eleuat̃ pp caliditatẽ: oua aũt pp viſcoſitatẽ cõglutinãtia ꝓhibẽt eleuari: queadmoduꝫ ⁊ cataplaſmata: queadmodũ ⁊ gluten ⁊ pelles viſcoſitate glutinant̃: ⁊ ſil̃ caliditate vigerũt ⁊ diſſoluũt apationẽ: nõ.n. auferunt diebus qbuſdam: extrahere aũt volunt apoſtemationẽ ⁊ ſale ⁊ aceto fricantes. Noua.

¶ Cur pelles recẽter detracte mariecꝫ arietũ verberꝝ vulnerib⁹ ⁊ vibicibus admote: ⁊ oua ſup ꝯfracta prohibẽt vlcera ne ꝯſiſtãt: An rõne vtracꝫ hũor colligi: itumerecꝫ ꝓhibet̃. Pars.n. colliſa humorẽ trahit intumeſcitcꝫ pp feruorẽ. Oua ſua lẽticia glutinãt: atcꝫ ita itumeſcere nõ ſinũt: vt ẽt i ãbuſtis glutine agitur: conglutinare pñt pelles quocꝫ ob ſuã lẽticiã herẽtes nimiꝝ ſimulcꝫ ſuo calore ꝯcoquũt inflãmationẽcꝫ ſedant. Necꝫ eni detrahere eas ſolemus niſi dieb⁹ aliquot poſt: ẽt q ex ſale acetoue perfricãdũ cenſent inflãmationem tollere volunt.

¶ Iſta eſt nona parti. in qua cauſe aſſignant̃ accñtiũꝫ ꝯtingentiũ circa albugines q̃ apparent in oculis ⁊ cicatrices ⁊ vulnera. Et iſte qdẽ albugines ſunt macule ſubalbide facte in cornea oculorꝝ: maxime aũt ꝓpter vulnera remanẽtes: aut pp humores illic deſcẽdẽtes. Cicatrices qdẽ ſũt veſtigia quedã remanẽtia in cute poſt cõſolidationẽ ſolonis ꝯtinuitatis: ⁊ marie vbi carnis ꝑtiterit diminutio. Sumit̃ ẽt h̃ cicatrix ꝓ quadã corrugatione ⁊ criſpatiõe pellis ſicut accidit decrepitis: vt patebit in.5.c. Per vulnera do h̃ itelligo oẽm ſolonẽ ꝯtinuitatis: ſiue in ea extra ſenſibilr appeat ſparis diſtĩctio: quã medic⁹ ſolonẽ ꝯtinuitatis ꝓpe appellat: ſiue nõ: ſꝫ tñ ſolutũ ſit ꝯtinuũ iter⁹ mãifeſte. pp ſanguinẽ ⁊ ſpũs ꝯcurrẽtes itra carnẽ: ſicut accidit i tumoribus: qꝺ appebit apte in.30.ca. illic. circularia vulneris.

¶ Notãdũ breuiter gr̃a dicẽdorꝝ ꝙ oculus ẽ organũ vidẽdi: cui⁹ forma ẽ rotũda cũ quadã planicie. Ex trib⁹ humorib⁹ ⁊.7. tunicis pfecte cõpoſitũ: cui⁹ qdeꝫ ſuſtẽtatio ⁊ motus cũ palpebra ex.12. ſit muſculis. Tunicarꝝ aũt iſtarũ p⁹ dr̃ ſcliroticã q̃ faciẽs ſemicirculũ: cui⁹ cõuexuꝫ eſt ſup os cranei: ex ſe gñat ſcõꝫ ẽt ſemicirculũ poſtea dictã corneã cornib⁹ bouis colore aſſimulatã. cui⁹ ſitus i ptẽ cadit añriorem. Poſt ſcliroticã qdẽ eſt ſecũdina iter⁹: a qua ꝯſiter ad ptẽ anteriorẽ ſm priorẽ formã ꝓducit̃ tunica vuea dictaꝫ eo ꝙ eius color ſit in modũ vue nigre matureſcẽtis: deide ad ptẽ iteriorẽ poſt ſecũdinã ſeqt̃ retina: a qua poſtea viſus ptẽ exteriorẽ ſub vuea generat̃ aranea tela aranearꝝ telis ſubtiliſſima. Iſte tñ ſex tunice magis diſtiguunt̃ p ſupficies iteriores ⁊ exteriores q̃ꝫ p corpora realr ptita: ſuper corneã aũt i pte anteriori eſt tunica alba dicta cõiunctiua q̃ oculũ cũ craneo cõiūgit. Humores qdẽ oculi ſũt tres: vitre⁹ locat⁹ añ capacitatẽ retine: ſcõs criſtallin⁹ imediate poſt illum ſeqt̃: ſup quẽ locat̃ tela aranea: deide eſt albugineus hũor i cõcauitate vuee locat⁹: ita ꝙ itra criſtallinũ ſeu glacialẽ q nutrit̃ ab hũore vitreo: ⁊ humorẽ albugineũ q ſupfluitas nutrimẽtalis ponit̃ criſtallini: diſtingunt aranea tela: ꝯueniẽs.n. fuit vt iter ſupfluitatẽ ⁊ purꝝ nutrimẽtũ mediũ iteruenirẽt. Muſculi aũt fulciẽtes oculũ ſũt: vii⁹ aut duo aut tres ſicẽ diuerſiter ſentiũt anothomiſte: mouentes vo vi. ⁊ duo palpebrã ſup oculũ iclinãtes: vnuſqꝫ ipaꝫ apiens ⁊ ita.12. vel pauciores. De eẽ aũt muſculorꝝ ſcriptũ ẽ ⁊ ſatis oſſiũ vidẽtib⁹ i anothomia. His ſicut pambulis p̃miſſis attẽdẽdũ eſt ad expõnẽ Ari. ⁊ ipſe qdẽ more ſolito alia diuiſiõe tacita: ꝓponit vnũ ꝓblema d̃ tumorꝝ curatiõe: dicẽs: q̃re ẽ: ꝙ pelles recẽtes excorticate ⁊ ꝓprie arietuꝫ ⁊ ſic cale ſtati appoſite ſup tumores ⁊ iſlatiões apatũ: ſilr oua fracta ⁊ cõquaſſata ſil̃ appoſita ꝓhibẽt augmẽtari ipſos ex pcuſſiõe marie accñtes. Un̄ aggregator Sera. ait. Cuꝫ recipit̃ cutis recẽs arietis ſicut excoriat̃ ⁊ ponit̃ ſup locũ pcuſſiõis cõfert adeo: ꝙ die vna ⁊ nocte curat: ⁊ hoc q꜖ maturat ⁊ reſoluit ſãguinẽ loca pcuſſiõis replẽtẽ. Ualet ẽt ꝯ excoriationẽ iductã a calciamẽto ⁊ marie pulmo ei⁹: h̃ ãt magis opat̃ pellis arietina q̃ꝫ alia: pp caliditatẽ anodinã ⁊ ſuauẽ illi⁹ aĩalis. Itẽ ad hoc iuuat ẽt lana i cõſeruãdo calidũ mitigatiuũ doloris: lꝫ.n. ſit tũc actu ⁊ potẽtia calañ tñ attrahit: ſꝫ poti⁹ maturat ⁊ reſoluit: ⁊ ꝓhibet mãm currere ad locũ: eo ꝙ ſedat dolorẽ: quo ſedato nõ ãpli⁹ ſtimulat̃ reuma ⁊ currit: cũ dolor oĩs euacuat reũa: ſic dĩc Gal. in teg. tra. cãꝝ.

¶ Deide (Aut q꜖) Soluit ⁊ p̃ oñdit quõ ꝓhibet̃ iſlatio ⁊ tumor apatũ. 2⁹ quõ curat̃ illõ qꝺ ex apatib⁹ nõ potuit ꝓhiberi fieri. 2⁹ ibi. (extrahere aũt.) Itẽ p̃ aſſignat cãꝫ i cõi: dicẽs iõ ẽẽ: qm̃ ãbo iſta. ſ. pelles ⁊ oua impediũt tumores apatum fieri: eo ꝙ ꝓhibẽt coadunationem humiditatũ in loco: ⁊ p ꝯñs eleuationẽ ⁊ inflationẽ prohibẽt fieri. Et ꝙ hoc opat̃ vere ꝓhibꝫ tumorẽ apatum fieri: q꜖ illud qꝺ apoſtemat̃ attrahit ⁊ colligit humidum ſuperfluuꝫ in ſe: ex quo eleuatur ⁊ intumeſcit: ⁊ hoc pp caliditateꝫ cui⁹ eſt attrahere: ⁊ pp dolorẽ ſtimulantem reuma: ad locũ.n. doloris currit ſa cũ ſpiritib⁹ ⁊ humorib⁹.

¶ Deinde. (Oua aũt) Aſſignat cãm in pticulari: ⁊ p̃mo q̃re oua ꝓhibẽt tumorẽ apatum: dicẽs ꝙ oua pp hoc ꝙ ſunt conglutinatiua: ſua viſcoſitate iuiſcant̃ ⁊ adherent vehementer locis tumoroſis: ita ꝙ ꝓhibẽt eorꝝ eleuationẽ: ſicut.n.

cathaplaſmata

Uide ad materiã multã p doc.ẽ. ð ani. tex. cõ. 66. ⁊ inde.

cato eplaſmate i adhereāt circa loca tumoꝝ ſua viſcoſitate
captūe ſiue acgrētis plaſma mēbroꝝ. ⁊ poſtea ſui q̄lita-
te ꝓhibētis eleuationē ⁊ īflationē: ita ſiſt ē ꝺ ouis. ℭ Nō

Uitelli ⁊ albumi-nis tēpe-ramētū.

iādū ꝙ ħ p ouū pōt itelligi nō ſolū albumē: ſʒ etiā vitell⁹
ita ꝙ tota ſubā ouoꝝ ꝯquaſſata apponaꝉ: cui cōfert oleū
admixtū roſaceū: nā vitell⁹ cū ſit tēperate calitatis ſʒ me-
dicos: opaꝉ ad doloris ſedationē: eſt ⁊ maturatiu⁹ ⁊ reſo-
lutiu⁹. Albumē aūt cū ſit tēperate friditati ſm eos ⁊ iuiſcati-
uū cōglutinaꝉ ſup partē tumoris fortiter adherēdo ⁊ ſuā
friditate repcutit ſpūs ⁊ ſāguinē ad īteriora: pp qđ tumor
⁊ īflatio ceſſat: ⁊ p cōſequēs apoſtema. Uñ l. 14. de ige. ſa.
ī tumorib⁹ oculoꝝ laudaꝉ ꝓcipue. Et ſiſr ī ħ caſu cōueniē-
tia ſūt cathaplaſmata facta ex oleo roſaꝝ ceruſa doloꝝ
mēico cera litargiro ⁊ talib⁹. ℭ Deide. (Quēadmodū.)
Hic pōt icipe pars ſcđa ī q̄ oſtēdit quō pelles ꝓhibeāt tu-
mores ſpatiū: ⁊ forſaſſis aliq̄s icipiet eā illic (⁊ pelles) ⁊ dic
ꝙ pelles ⁊ marie arietū ſui viſcoſitate iuiſcāꝉ ſup locū tu-
moris ſpatiū: quēadmodū glutē ſeu cola iuiſcat ⁊ ꝯgluti-
nat aliq̄ ſeparata ſiſr: qđ qdē fit mitoniēs ex hūiditatib⁹ viſ-
coſis repiis ſub pellib⁹ boū ⁊ piſciū q̄rūdā viſcoſoꝝ. Cū eo
aūt ꝙ ſic adhereāt ſui viſcoſitate: ſiſr cū ħ digerūt ſui calita-
te potētiali ⁊ etiā actuali mām apoſtematis: ſi aliqđ ī apo-
ſtema cōcurrit: ⁊ ei⁹ diſſolutionē iducūt aperiēdo poros ⁊
ꝗ faciendo euaporationem. Et merito cutes ⁊ oua opor-
tet eſſe viſcoſa adherētia ⁊ huiuſmodi que illic apponun-
tur: qm̄ nō debēt dieb⁹ q̄buſdā vtpote ꝑ aut 2° quo appo-
nunꝉ auferri: ſʒ opʒ trib⁹ aut q̄tuor dieb⁹ remanere antē q̄
remoueāꝉ. Uel pōt aliter legi vt ꝙ ſit cōfirmatiuū imedia-
te dicti. q. d. pſhs bñ digerēdo calitate ſua poſſūt diſſoluere
apoſtemationē: eo ꝙ ſup eā debēt plurib⁹ dieb⁹ ꝑmanere
applicate. Agēs etiā neq̄ debile cū multū tēp⁹ aduenit:
pfectā pōt operationē iducere: ſicut pʒ ī 2° de ac. ⁊ morbo.
ℭ Deide. (Extrahere aūt.) Oñdit quō qdā curāt tumo-
res apo. ſi nō fieri fuerit ꝓhibitū: dicēs ꝙ qdā medicorum
volūt extrahere ⁊ curare hꝰ apoſtemationē oīno: faciēdo
fricationes cū aceto ⁊ ſale ſup ipſaʒ. acetū enī ſui ſubtilita-
te penetrat ⁊ ſcidit mām: ſal aūt ſui calitate aperit poros ⁊
ipſaʒ liq̄facit: Et hec qdē cura magis cōpetit cū mā fuerit
frida: q̄ cū fuerit calā: ī calā enī rōne ſalis maior forte fie-
ret attractio: oʒ ēt fieri mā iā digeſta: vt circa declinationē
ſpatii. Et forſaſſis p acetū innuit Ariſt. curā ſpatiōis: cui⁹
mā ſuit calida: ⁊ p ſal cui⁹ mā fuerit frigida: ſic igiꝉ triplex
cura indicaꝉ tumori apoſtemoſo ī hoc ca. vna p viā repcu-
ſſionis ⁊ etiam mitigationis doloris: que fit cum ouis
magis: alia per modum maturationis reſolutionis ⁊ miti-
gationis doloris: que p pelliū appoſitionē magis cōple-
tur. 3° aūt p iciſiua ⁊ fortiter reſolutiua q̄ ſale fit ⁊ aceto.

ℭ Problema. ii. Antiqua.

PRopter qđ ī alio qdeʒ corpore ci-
catrices nigre: oculo āt albe? Aut
q: contrariuʒ colorē cicatrix acci-
pit priori: quemadmodū oē mor-
bidū. In nigro autē oculi vlcera: attamē ne-
q̄ ī corpore nigre cōſeſtiʒ: ſed ex pricipio al-
be: neq̄ ī oculo ſemper nigre: ſʒ mutanꝉ tē-
pore aut ſimpliciter: aut in plus. Noua.

ℭ Cur cicatrices reliquo qdē ī corpe nigre
oculis albe iducūtur? An ꝙ cicatrix colorē
pio ei cōtrariū trahit: ſcilicet quēadmoduʒ
oīa que egrotarint: Ulcera autez parte ocu-
li nigra cōtrahi ſolēt. Uerūtñ neq̄ ī corpo-
re ſtatī nigreſcūt: ſed pricipio albe ſunt: ne
q̄ ī oculo ſemper nigre: ſʒ deīnū vel ex toto
vel magna ex parte redduntur.

ℭ Quare eſt ꝙ cicatrices ſeu veſtigia q̄ fiūt ī alijs partib⁹
corpis ab oculo habēt colorē vergētē ī nigredinē: ſʒ color
cicatricū factarū ī oculo vergit in albedinem. ℭ Deinde.
(Aut q:) Soluit: ⁊ ꝑmo aſſignat cauſā q̄ſiti dicēs: ħ eſſe
qm̄ cicatrix acqrit ſibi colorē cōtrariū colori partis ī q̄ fit
ꝑus q̄ ineſſet: ⁊ ħ approbat: qm̄ ſic eſt de ipſa: ſicut de nō
morbi: cū ipſa ſit q̄dā diſpoſitio morboſa. Nā aūt morbi
vt ſic eſt cōtraria diſpōni ꝑfecti ſanitatis hore. Et tūc ſub-
dit minorē ſue rōnis tacta maiore dicēs: ꝙ vulnera ſūt in
nigredine oculi facta circa corneā: qđ eſt qđ coīuale ocu-
li i ſanitate: q̄re hui⁹ vulnera cū ſint ſicut qđdā morbidū:
ꝑmutabiꝉ diſpoſitio oculi nālis ī ꝯtriū. ſ. ī ſubalbedinē:
cū ꝑmo eēt ſubnigra. Et vlteri⁹ dicto Ariſt. addaꝉ ꝙ pō
cōnālis ⁊ color ī alijs partib⁹ corpis ꝑexiſtebat alb⁹ ante ci-
catricē: igiꝉ ſi morbi nā eſt mutare ī cōtrariū erit cicatrix
facta poſt vuln⁹ coloris ſubnigri. Et qđ dꝛ vꝛificaꝉ ī regio-
nib⁹ cū latitudine tēperatis. In īdia enī vbi ſunt ethiopes
forſaſſis hec regla nō ſeruaꝉ: cū eoꝝ corpa ſint oīo nigra.
Itē ī corpib⁹ ſanis ⁊ calore vigētib⁹: qđ dico ꝓpter ſplene-
ticos ⁊ decrepitos: q̄ꝝ color corpis vergit ī nigredinē: ⁊ ſiſr
color cicatricū eoꝝ: ſicut diceꝉ ī 5° ca° hui⁹. ℭ Deide. (At
tamē neq̄.) Hic 2° remouet dubiū: q: crederet aliq̄s ꝙ ſta-
tim factis cicatricib⁹ ī corpe reliquo ab oculo color incēt ni-
ger: ⁊ ī oculo alb⁹: remouet ħ dicēs ꝙ cicatrices nō ſtatim
facte ī corpe habēt colorē vergētē ī nigrū: imo ī pri⁹ fiunt
ſub albide violacee ⁊ ſanguinee: ⁊ tādē ꝑueniūt ad nigre-
dinē: eo ꝙ nutrimētū ex q̄b⁹ fiūt nō eſt pfecte trāſmutatū
neq̄ ipreſſa eis cicatricū ī. ā: imo adhuc eſt ī fieri: Et ſimiliſr
ī oculo nō ꝑmanēt ſemꝑ ſubnigre: ſicut apparuerūt ī pri-
cipio: imo ꝑmutanꝉ tēpore ſuccedēti per colores medios
quouſq̄ ꝑueniūt ad ſubalbidū colorē. ℭ Dubitaꝉ de eo

Dubiū⁹

qđ dicit ꝙ cicatrix ī toto alio corpe ſit nigra: ī oculo aūt
alba: qđ nō videꝉ: imo ꝯtrariū magis oīno: qm̄ cicatrix eſt
qđdā carneū idurātū calloſum: qđ generaꝉ ex reſiduo nu-
trimēto partis ī qua exiſtit ſicut dicit Ga. ī tegni tractatu
cauſarū: ⁊ libro de ige. ſa. ſʒ cicatrix ſm pſhʒ cū fiat ī nigre-
dine oculi: ⁊ mēbri nigri nutrimētū debeat eē nigrū: cum
mēbrū nutriaꝉ ex ſibi aſſimilato nutrimēto. doctrina q̄r-
ta de humorib⁹. cap° ſcđo: videꝉ ꝙ cicatrix oculi deberet
eē nigra: ⁊ p oppoſitū ī toto reliquo corpe alba: cū ſʒ pſhʒ
ſupponaꝉ eē albū: ⁊ nutriaꝉ ex albo ipſo: cicatrix deberet
eē alba: cui⁹ ꝯtrariū maīfe ī oculo oñdit nobis nō ſolum
Ariſt. ſʒ ⁊ ſenſus. ℭ Dicēdū ꝙ cicatrix oculi alba ſiue ſub-
alba efficiꝉ cū fuerit pfecta: ⁊ mēbroꝝ alioꝝ nigra ī nigre-
dinē tēdēs. Et q: Ariſt. cām hui⁹ valde vir tetigit: ꝯdeſcē-
dit ꝑticulꝛ magis ⁊ dicit: ꝙ cicatrix ocli circa corneā. ſ. effi-
ciꝉ: q̄ cū fuerit pfecta alba reddiꝉ q: nutrimētū ei⁹ eſt albū
aqueū: ocl'us enī eſt de nā aq̄ ſic dꝛ de ſenſu ⁊ ſenſato ē enī
nutrimētū oculi iteri⁹ hūor vitre⁹ ſubalbid⁹: iterū humor
albugine⁹ albumē oui repñtās q̄ ꝯbuſt allium: vt dictuʒ eſt
ſupfluitas exiſtit: circa oculū iuxta tunicas anteriores inter
araneā ex vna pte ⁊ vueā ⁊ corneā ex alia locat⁹: forſaſſis
facit ad gñationē cicatricū oculi. Itē rurſus ī oclo ē ſpiri-
tuū copia: q̄ qdē ſūt ꝑclari luminei ſi ad albedinē tēdētes
vt tactū eſt ī 8° ꝑticu. Et ħ qdē aſſignat Ariſt. ꝓblemate
126. vt poſtea trāſtuli. Itē ꝙ medi⁹ dꝛ: cornea eſt lucida ꝑ

T. c. 65. ⁊ in alijs pleriſq̄ locis: ⁊ ii. de aīa. t. c. 71. ꝑ totū.

tota: ī q̄ cicatrix accidit ſine colore iterminata: tū q: neruo-
ſa: tū q: ſi hēret colorē terminatū: nō poſſēt p eā alij colo-
res apphēdi: ſic dꝛ ī. 3. de aīa: ꝙ aūt videaꝉ nigra: ħ eſt pro-
pter tunicā vueā hūoroſaʒ: quā aliq̄ vocāt humorē vitreuʒ
ſibi ſuppoſitā: cū igiꝉ cornea ſit alba: ⁊ ei⁹ nutrimētū tale:
merito cicatrix oculi erit alba. Uñ qđ Ariſt. videꝉ innuere
ꝙ ocul⁹ oīs ſit niger verū eſt circa pupillā: q̄ eſt foramen

ve tunice. Illic eni nō vꝫ eē diuerſitas ꝗ̄ ſi dicaꝛ i. xi. capͦ 10. pticule. ⁊ i 5ͦ de gn̄atione aialiū: ꝙ oculoꝝ aliꝰ ē niger aliꝰ ſubniger aliꝰ variꝰ aliꝰ glaucꝰ: h̄ itelligēdū eſt i circulo cornee iter ꝯiūctiuā ⁊ pupillā locato. ꝙ āt vꝫ cicatrices fieri nigras i reliquo corpe: nō ē itelligēdū ꝙ ſint nigre apd̄ nos olo: ſꝫ trahūt i quādā ſubnigredinē itēſiorē q̄ ſit alꝰ color corpis. Rurſus h̄ magis verificaꝛ i cicatricibus magnoꝝ vulnerū ⁊ ppꝛie vlcerū: i qbꝰ ppter deperditionem ptis ⁊ caloꝛis tepoꝛē nō pōt pfecte fieri aſſimilatio ⁊ albificatio p calorē: tū qꝛ illic debilis: tū qꝛ cicatricis locꝰ durefcit: ⁊ marie color cicatricū decrepitoꝝ ⁊ vniuerſaliter cutis efficiꝛ niger magis ppter currere ſupflua ⁊ ipotētiā caloris. Tūc ad illud qd̄ arguebaꝛ iā apparet: qꝛ cornea nigra nō eſt ſm veritatē vt ſupponebaꝛ i argumēto: ſꝫ videꝛ ppter vueā exiſtē ſub ipſa: i q̄ fit repſītatio nigredinis: ſicut fit coloratio i annulo ex ſuppōne vniꝰ ſube colorate ſuper aliā: ſicut pꝫ i chriſtallinis pforatis i quibus rubeꝫ imponitur. Similiter eius nutrimētū eſt albū: vt viſuꝫ eſt. Itē ad ſcōꝫ partē huius rōnis eſt dicēdū ꝙ ſi nutrimētum alioꝝ mēbroꝝ ex quo generata eſt cicatrix fuerit albū primo: tū poſtea per illud qd̄ dictū eſt vergit i nigredinem.

Problema. iij. Antiqua.

PRopter qd ferula circularia vulneris facit rubea: mediū āt albū? Utrū qꝛ reprimit ſanguinē a medio: ſm ꝙ maxime cadit: cū ſit circularis. Aut opoꝛtebat ſuper redire ppter hoc aūt iterū: ſꝫ ſāguis ꝯcurſus rubedo eſt: ꝯcurſus aūt i locū vulneratū eſt. Noua.

Cur ferula ora ſiue ambitū plage rubidū mediū albū facit? Utrū ꝙ ſāguinē pellit ex medio: qd̄ maxie ferit: qꝛ i oꝛbē ſe colligit ⁊ rotūda ē. An ea qdē de cā ſāguinē deide redire opoꝛteret. Rubedo āt nō niſi cōcurſus ſanguinis eſt: uſqꝫ in eū locum qui ictus eſt.

Quare eſt ꝙ ferula ptes circulares circa locū vulneris ⁊ ſolōnis cōtinuitatis i ſenſibilis extra vndiqꝫ lateraliter pcuſſas reddit rubeas: ſꝫ mediū carnis i illa circularitate: vbi ferula vehemētiꝰ pcuſſerit efficiꝛ albū? Notādū ꝙ qdā putauit ꝙ ferula h̄ foret iſtrꝫ quo fit cauteriū: qd̄ nō eſt verū: qm̄ cauteriū nō relinquit diſpōnē p̄dictā membro cauteriçato: vt ꝙ ſāguis ſemp ſpargaꝛ circlanter vndiqꝫ a medio: ⁊ recurrat poſtea ad mediū qd̄ fuerat albūm factū. Itē videꝛ Ariſt. inuere i. 8. ca. ꝙ ferula ſit coꝛpꝰ molle leue: ppter qd̄ dicēdū eſt: ꝙ ferula ppꝛie eſt ad modū cuiuſ virgultū cōcauū iterꝰ brācoſuꝫ calidū ⁊ ſiccū valde: cū fuerit exiccatū ⁊ iflāmabile. Que qdē ferula dicꝛ a ferio. ex ea eni cōſtituꝛ palmatoꝛiū: quo manꝰ pcutiunꝛ clericoꝝ: Coꝛnutꝰ qdē voluit ꝙ ferula ſit genꝰ feniculi: creſcēs i mōte gargano ⁊ ide afferꝛ a peregrinis i modū retorti baculi: ⁊ eſt tā calide nāe: ꝙ cū auſter flat: q calidꝰ eſt: fit qdā ꝯflictꝰ ⁊ cōfricatio illarū herbarū iter ſe ⁊ maxie cū ſiccāꝛ: ita ꝙ ꝯcreaꝛ ide ignis adeo magnꝰ: ꝙ qñqꝫ ꝯburiꝛ tota regio: de q̄ cōbuſtione beata Agates romanos ⁊ carthaginēſes ferꝛ liberaſſe: ex q̄ qdē factū fuit palmatoꝛiū: qꝛ pp caliditatē ſuā ex pcuſſione eiꝰ calor excitaꝛ ⁊ ſpiritꝰ ita ꝙ ex h̄ memoꝛes diſcipuli reddāꝛur oblitoꝝ. Inducit eni eis ſonitū grādē vt aliquo timeāt modo. ⁊ ab iſta herba ferula dicta nomē ſuſcepit iſtrumētū illud ex ligno ⁊ leui politū habēs figurā circularē cū planicie lata i extremitate altera q̄ fit pcuſſio diſcipuloꝝ manuū a pedagogis. De q̄ dicit Gualfredꝰ i poetria nouella. Aptꝰ adhuc ferule lat

Ferula qd ſit.

ris euerticat illū ⁊c. ⁊ de iſta ferula notificaꝛ textus pbl'i. Deide. (Utrū.) Soluit: ⁊ aſſignat pmo cauſaꝫ pbabilē dicēs h̄ eē: qm̄ ferula exprimit ſāguinē a medio: ſuper qd̄ cadēdo vehemētiꝰ ferit: cū ſit coꝛpꝰ circulare: i quo cōtactꝰ a ſulcimētū magis fiet ſꝫ mediū q̄ ſꝫ extrema circulationis. Deide. (Aut opoꝛtebat.) Dic ſcōo foꝛtaſſis remouet cauillationē aduerſarij: tū qꝛ p ly vtrū iſinuaꝛ antedicta cā fuiſſet pbabilis ⁊ opinata: ⁊ qꝛ habeꝛ aut: qd̄ eſt ſolutiōis nota: dico ꝙ videꝛ aliā ſolutionē p iterēptionē ponere q̄ſi dicēs: ꝙ nō eſt verū ſemp ꝙ partes circulares percuſſe ferula ſint rubee ⁊ mediū albū: imo ecōtra magis: qꝛ ſi ppter expꝛeſſionē grādis pcuſſionis ſanguis mouebaꝛ ex medio ad extrema circulariter: ⁊ ita fiebāt rubea: ⁊ mediū remanebat albū: hō circulationis opoꝛtebat ſāguinē ſic expꝛeſſū ex medio ad extrema ppter h̄ .i. ppter doloꝛē magnū q cāuꝛ i medio: ⁊ ne vacuū cōtigaꝛ iterū ſupredire ⁊ ꝯcurrere ex extremis ad mediū: ſꝫ ſāguinis ꝯcurſus ad aliquē locū cāt rubedinē: cū ſit rubeꝰ i ſe: ſ ꝯ āt ꝯcurſus fit i locū vulneratū iſēſibiliter ⁊ leſū magis pp id qd̄ dictū eſt. Et ideo cōcludiꝛ ꝙ mediū percuſſionis circulare fiat rubeum ⁊ extrema lateraliter alba: licet ſtatim in piꝰ percuſſionis oppoſitum appareat.

Problema. iiij. Antiqua.

PRopꝛ qd mediū carnis ferula vehemēter quidē percuſſū albū fit: extremū autem rubeum: ligno vero rubicūdius mediuꝫ? Aut qꝛ ferula quidē propter leuitatem ſi vehemēter percuſſit ſuperficialē diſpergit ſanguinem: q̄re vnde quideꝫ defecit albū apparet: quo autē venit plus: rubicūdiꝰ. Inflato aūt vulnere nō velociter reſidet diſperſus ſāguis ppter id qd̄ modicꝰ eſt: ⁊ motꝰ i anterius eſt: multitudine eni coactū opoꝛtet motuꝫ qui eſt extra naturā educi: vulnera autem ex duris rebꝰ per pondus ⁊ foꝛtitudinē repreſſionē ⁊ fractioneꝫ faciunt repreſſuꝫ quidē igitur cōcauū fit: fractuꝫ autē raruꝫ. Hec quidē eni diuiſio eſt ⁊ mollis repreſſio: cōcauo autē ⁊ raro facto medio: fertur autē ad ipm ex his que ſunt circū: ſupficialis ſanguis: deoꝛſum autē aptuꝫ natum eſt ferri ⁊ ad rara indēſando ipſa: cōgregato auteꝫ huc merito ſanguine: hoc quidem rubefacit: que aūt dereliquit albificat. Noua.

Quare cuꝫ mēbra a ferula vehementius feriūtur: mediū carnis albuꝫ: oꝛe rubꝛe redduntur. Ligno autē contra medium amplius rubet? An ꝙ ferula ſuā ob leuitateꝫ: vbi vehemēter pcuſſit ſanguineꝫ reſidentē per ſūma diſſipat: itaqꝫ vnde ſanguis defuerit: mox ea pars alba extitit: quo āt pleniꝰ fluxit hic ruboꝛ ambit. Cūqꝫ plaga itumuit: ſanguis cito ſuā ſedē repetere nō pōt: qm̄ ⁊ exiguus eſt: ⁊ relationē p accliue agat neceſſe eſt. Nō eni niſi copia magna referri pōt cō

tra naturā. At ictus quos dura corpa iſerūt: affligūt: colliduntq ponderis ſui ratio ne: ac robore. Afflictū itaq mediū cauū red ditur. colliſu autē rarū exiſtit. Colliſio nāq diſſectio ꝛ diſtractio leuis eſt: qd cū cauū colliſumq reddat ſāguis ad id ſūmus de oris vndiq fert. Nā ꝛ aptus ferri deorſum eſt ꝛ laxa expediti⁹ ſubit q ea cedūt facilius. Ubi aūt ſāguis eo ipſe ſe collegit efficit me rito vt mediū rubore tigatur. Ore aūt quas deſeruit albedine decolorentur.

¶ Cōparat at pcuſſionē rei leuis mollis ꝛ rei ponderoſe dure adiuicē querēs: q̄re ē q mediū carnis vbi ferula vehemē ti⁹ fuerit efficit albū: ſ extremitas circularis reddit rubea ĩ pcuſſione vo facta cū aliquo ſolido graui ſiue ligno aut alio fit oīno ecōtra: qm̄ mediū carnis i loco vehemētioris pcuſſionis efficit rubeū magis extrema aūt circūadiacen tia fiunt magis alba. ¶ Deide. (Aut q̄.) Soluit: ꝛ pmo aſſignat cauſā pme ptis q̄ſiti. 2° ſcde. ſcō a ibi. (vulnera au tē.) ꝛ pmo facit qd dictū eſt dicēs cām eē: vt iā patuit: qm̄ ferula ꝑpter eī⁹ leuitatē cū vehemēter pcutit carnē: diſp gat ſanguinē exñtē i ſupficie ipellēdo ipm ex medio ad ex tremitatē circulatiōis ferule: ꝛ iō loc⁹ ille a quo deficit ſan guis vel ſm aliam litteram: quia ex loco a quo defecit ſan guis neceſſe eſt albū apparere cū ſit rube⁹: ꝛ illū ad quem decurrit rubicūdiorē fieri. ¶ Deide. (In flato. (Dic 2° aſſi gnat cām q̄re ſāguis ſtati nō reuertit ad mediū pcuſſio nis ex extremis dicēs: q ſi cōtigat locū iflari: ſicut eſt me diū i quo vehemētior facta eſt pcuſſio: ſanguis diſpſus cir ca extremitates pcuſſiōis circulariter nō velociter reſidet ꝛ reuertit ad locū ſuū ꝛ ad mediū: ꝛ gecit eo q ille ſan guis eſt modice q̄titatis: ita q de facili nō reducit a nā: itē mot⁹ ſanguinis eſt ad anteriora lateralia palme: qd pbat: qm̄ illud qd eſt coactū educi extra locū ſuū nālem: opꝫ eē motū ꝑpter multitudinē: ſ iſte ſāguis modic⁹ eſt: vt dictū eſt. q̄re ꝛc. ¶ Notādū q licet ĩ pcuſſione ſāguis egrediat extra locū ſuū nālē: tñ q egreſſio aliquādo eſt p modica. cito adeūdo reuertit ꝛ nō corrūpit. Si aūt fuerit egreſſio magna a loco ꝛ a nā ſua corrūpit: qm̄ ſāguis i vē trē effuſus neceſſe eſt i ſaniē cōuerti: ſicut dicit Hyppo. i ſex ta ꝑticula affo. ¶ Deide. Uulnera aūt.) Aſſignat cauſas ſecūde partis q̄ſiti dicēs: q vulnera ſeu pcuſſiones cauſa ta ex reb⁹ duris cōpactis vt ex q̄rcino ligno vl hõ pp pōd⁹ ei⁹ quo pcutit ꝛ fortitudinē pcuſſionis: q mot⁹ vehemen tior fit a re graui: īducūt quādā ꝯpreſſionē cōcuſſiuā ꝛ fra ctionē ĩ mediū locū i quē pcutiūt: ita q rōne cōpreſſionis cōcauitas efficit i loco medio ſtati recipiēs ſanguinē illuc cōmotū: rōne aūt fracture ꝛ diſruptionis cāt raritas i illa cōcauitate: hui⁹ aūt diuiſio ꝛ diſruptio q̄ accidit ĩ medio eſt repſſio ꝑpter grādē pcuſſionē atterētē carnē: ita q ex ħ medio pcuſſionis loco raro ꝛ cōcauo cōſtituto ad ipm ex locis ſupficialib⁹ lateraliter adiacētib⁹ decurrit ſāguis eo q ſanguis ꝛ hūidū oē cū ſit grauis eſt apt⁹ nat⁹ tēdere deorſū ꝛ ad loca rara ꝛ vacua ĩ corpe ſolido iplēdo ꝛ cō dēſando ea ne vacuū occurrat: nūc āt vt dictū eſt mediū pcuſſionis rarū ꝛ vacuū ꝯſtituit ſilr: ꝛ eſt iferi⁹ rōne extre morꝫ. Et iō cōfirmat vlteri⁹ ſermonē ſuū fere cōcludēdo dicēs: q poſtq̄ ſanguis coadunat⁹ exiſtit circa media cō dignū eſt vt loc⁹ medi⁹ rube⁹ efficiat. Et etiā q ille locus circūferētialis q vacu⁹ dereliquit ſanguine alb⁹ reddat. ¶ Notādū q ex iſta lr̃a ꝛ ſuperiori p totū reliquit q caro Caro de ſe alba ē ſit i ſe alba ꝛ nō videat rubea niſi pp ſanguinē ipſi ībibitū qd eſt ꝯ eremitā i ſmone de formatiōe hōis vbi dicit car nē de ſe fore rubeā: ſ apparere albā depſſo vel expſſo ſan guie pp aeris ſubitrationē declarās h̄ ſmone Aug. dic̄ cor nu diuiſū i ptes ſubtiles corticales videri albū: cū tñ ſit nō albū: qd aſſumptū nō valet: nō enī cū ſanguis exprimitur ex carne: caro diuidit i ptes puas corticales vt cornu: ꝛ tñ videm⁹ eā albeſcere: ſilr ꝛ ſāguis expſſus nō cōtinebat i to ta carne: ſ ſolū i venis: q nō repert ſāguis niſi i venis pp qd aer nō pōt p totā ſubitrare: vt reddat eā albā: cū nō exie tur ſ eī⁹ totū: itē nutrimētū anteq̄ nutriat carnē dealba tur maiori etiā albedine q̄ ſit albedo ſpmatis: ſic appet p Ga. i fine pmi ꝓnoſticorꝫ: q̄re caro alba ex ſe fore relinqt.

¶ Problema. v. Antiqua.

Propt qd cicatrices nigre ſplene ticorū? Aut q ſāguinē corruptū habēt propter ꝯmixtionē que eſt ex ſplene morboſi ſāguis ꝛ aquo ſi: cicatrix qdē igit cutē ſubtilem ꝛ ſuper ficialē habet: propter id autē q aquoſum ꝛ calidū eſt: cū nigrū ſit calefacit cicatricem: apparēs ꝛ vtiq multotiēs cicatrix i hoc fit nigrior: fit aūt pp idē. pp enī ifirmitatē cu tis ifrigidat ſāguis: ꝛ exalāte calido fit nigri us. Simulr autē ꝛ ſenib⁹ corpora nigriora fi unt: ꝛ cicatrices cognate nigriores q̄ iuue nib⁹ cicatrizatū enī ipſis ē totū corp⁹ nō pp ſubtilitatē pellis: ſ q calī͂ deficit. Noua.

¶ Cur nigre cicatrices hoīū ſūt q vicio lie nis tenēt? An q ſāguis eorū corrupt⁹ ē: pp admixtionē morboſi diluticq ſāguinis q a liene pcedu. Cicatrix igit cute ꝑtenui ſūma q cōſiſtit. Sāguis vero ille q vt dilut⁹ ꝛ ca lid⁹ ſit niger ē cicatricē nigrā trāſpect⁹ vtiq oſtēdit: ꝛ qdē ſepi⁹ hac eadē de cā cicatrix nigrior fit. Sāguis etenim cutis ībecillitate frigeſcit ꝛ calore euaporante atrior reddit. Seniorib⁹ ēt pari rōne cutis magis nigre ſcit: ꝛ natiue cicatrices atriores q̄ iuniorib⁹ habēt: ē. n. q̄ſi vibicatū corp⁹ eorꝫ totū: nō ob aliquā cutis tenuitatē: ſ q calor defecerit.

¶ Quare eſt q cicatrices poſt vulnerū ꝯſolidationē ſplene ticis rēdūt ad nigredinē. Et p ſpleneticos itelligo paciētes i ſplene ſm aliquē modū triū egritudinū: ꝑpter quē ſplen nō attrahēs meliā ꝛ ſāguinē īde mūdificās tot⁹ relinqt īfect⁹ ꝛ i egritudinē vergēs. ¶ Deide. (Aut q.) Soluit ꝛ p̄ aſſignat cām q̄re cicatrix fit nigra dicēs: iō eē: qm̄ ſple netici hñt ſanguinē corruptū ꝛ i nigredinē vergētē ꝑpter ſanguinē morboſū ꝛ aquoſū factū ex vicio ſplenis q cō miſcet aliī ſanguini: ita q tot⁹ ſanguis ificit ꝛ ad nigredi nē pmutat q̄ accñte cicatrix cū generet ex ipſo erit nigra: fit aūt cicatrix i ſupficie corpis vl i cute q̄ ſubtilis ē valde i hōie: ſic dicit i. 3. de hyſto. ꝛ. 10ª particu. iſtius: q ſanguis ex quo generat in ſpleneticis eſt aq̄ſus ſubtilis ꝛ calo cur rens non ſanguificus ſpiſſus q eſt calo ſeroſus acutus: ſic aqua cōtenta in corporib⁹ aſciticorꝫ exiccat faciens cica tricem ſolidam calloſā: que aūt eſt talis reddit nigra ſpi ritu luminoſo expſſo. Simulr cum factus ſit niger ex ad mixtione ſanguis melici non depurati cauſabit cicatrices nigras. ¶ Dubitat: q dicit in ſplenetico ſanguinem fore Dub°

aquoſus:qđ nõ videt̃:imo terreſtris ꝺʒ eē:qm̃ talis ſãguis eſt ſfec᷒ hũoꝛe melico coꝛrupto:ꝛ qđ eſt tale terreſtre exiſtit. ℭ Dicẽdũ ꝙ ſanguis ſplenetici ꝓpter leſionẽ ſplenis fit aquoſus fluẽs:eo ꝙ ſanguine p ſplenis attractionẽ nõ mũdificato coꝛrũpit̃ digeſtio:coꝛrupta digeſtione ſãguis generat̃ aquoſus ſeroſus ꝛ acut᷒:ſicut apparebit i aſcitis:nã caloꝛ quãtitatiu᷒ i his deficit:q hꝫ ſãguinẽ iſpiſſare ꝛ rubificare ꝛ efficit̃ q̃litatiu᷒ acut᷒ ex quo ſanguis reddit̃ aquoſus ꝛ fecib᷒ admixt᷒. ℭ Ad argumẽtũ dicẽdũ ꝙ ſi i pñcipio ſãguis ſpleneticoꝝ igroſſet̃:tñ ꝓpter coꝛruptionẽ digeſtiõis poſtea ex aquoſitate mixta ſibi admixta ſubtilis ꝛ aquoſus reddit̃. ℭ Deĩde.(Appene.) Hic ſcđo oſtẽdit ꝙ cicatrix talis cõtinue nigreſcit:ꝛ cãm aſſignat dicẽs:ꝙ cicatrix þmo apparẽs nigra i coꝛpib᷒ pleruq; i proceſſu tẽpoꝛis efficit̃ nigrioꝛ:q̃ qđe fit nigrioꝛ ꝓpter cauſas ꝑaſſignatã cauſãtẽ eãdẽ nigredinẽ: qm̃ ꝓpter ĩfirmitates quã icurrit cutis ex vulnere ꝛ ex coꝛrupto nutrimẽto ſibi delato:ſãguis ĩfrigidat̃ veniẽs ad cutẽ:tũ q2 pauc᷒ defert̃ ad eã cũ ſit nervoſa:tũ ꝓpter ꝓpĩqtatẽ q̃ hꝫ cũ frigido cõtinẽtis:quo qdẽ ĩfrigidato ꝛ caloꝛ ꝛ p ꝯñs exalato ꝑmanẽs nigredo cicatricis ĩtẽdit̃:cũ frigidũ moꝛtificãs occurrat:qđ eſt cauſa nigredinis:ſic calidũ viuificãs eſt cauſa albedinis. ℭ Deĩde.(Simil̃r autẽ.) Oſtẽdit q̃liter diſponant̃ coꝛpa decrepitoꝝ cõparãdo ea ad coꝛpa iuuenũ dicẽs:ꝙ ſenũ ꝛ ꝓpꝛie decrepitoꝝ coꝛpa cõſtituunt̃ nigrioꝛa: cũ diſponant̃ ꝓpter abũdãtiã melancolie ſicut ſplenetici:ſeꝗt̃ ita ꝙ cicatricis cognate ꝛ ꝓpoꝛtionabiles coloꝝ cutis coꝛpoꝝ eoꝝ fiẽt nigrioꝛes q̃ cicatrices iuuenũ ꝛ pueroꝝ:vt ꝛ tota etas i duas tm̃ diuidat̃ partes. Et ꝙ ita ſit oſtẽdit̃:qm̃ totũ coꝛp᷒ eoꝝ plenũ cicatricib᷒ ꝛ coꝛrugationib᷒ qbuſdã cicatriçãtib᷒:nõ qdẽ ꝓpter ſubtilitatem cutis eoꝝ ꝛ ĩfirmitatem ſicut in iuuenibus dictũ eſt: ſed q2 deficit calꝰ i eis qđ hꝫ eleuare cutem vndiq; ꝛ extendere. ℭ Notandũ ꝙ cum dicit̃ totum coꝛpus ſenum eſſe cicatriçatiuũ nõ eſt intelligendum de cicatricibus veris que ſunt veſtigia remanentia poſt cõſolidationẽ vulneris manifeſtam:ſed eſt intelligendũ per tales cicatrices coꝛrugationes accidẽtes cuti eoꝝ ꝓpter ſil̃itudinem quã habent cum veris cicatricib᷒:q2 omnes transferentes ſm̃ aliquã ſimilitudinẽ transferũt:ſic dicit̃.6.topi. Similitudo quidem eſt:q2 ſicut cicatrix vera fit propter debilitatem caloris cum ex vulnere obcaluerit: ſicut dicit Poꝛphyrius:ꝛ ꝓpter infirmitatem pellis:ita ꝛ cicatrix hic in decrepitis. Rurſus ſicut in vera cicatrice eſt in cute ineq̃litas rõne concauitatis ꝛ eleuatiõis:ita in coꝛrugatione decrepitoꝝ:ſic igit̃ ꝓbatur cicatrices decrepitoꝝ eſſe nigrioꝛes cicatricibus iuuenum:cum eoꝝ coꝛpus ſit plenum cicatricibus etiã ſi non poſt cõſolidationẽ ſolutionis cõtinuitatis accidant.

Cap. ij. circa medium.

ℭ Problema. vj. Antiqua.

Utrũ quecunq; eiuſdeʒ ſunt cauſa eandeʒ habẽt potentiã ad faciẽdũ aut nõ? Dico aũt q2 ſicut fluxum ſãguinis in oculo vel veſtigiũ ꝛ es aufert ꝛ raſan᷒ ꝛ faba emplaſtrata ꝛ pulmo ꝛ argilla:ꝛ alia talia eadẽ virtute. Aut es quidẽ in eo ꝙ eſt venenoſuʒ: venenuʒ autẽ medicinale:faba autẽ ꝛ pulmo i eo ꝙ attrahũt ad ſe propter raritatẽ:alia aũt propter alias cauſas. Aut vltimũ quidẽ in omnibus talibus idẽ eſt. Multa eni ꝛ contraria his:quẽadmodũ ꝛ calidũ ꝛ frigiduʒ. Que autẽ ſunt ante hoc nihil pꝛohibet alia. Noua.

ℭ Utrũ quecũq; rei eiuſdeʒ cauſaʒ obtinẽt vim habẽt eandeʒ ad agenduʒ? An nõ verbi cã cũ vibices diſcuti ꝛ ab ere: ꝛ a radicula:ꝛ a faba ꝯmãducata: ꝛ a pulmone: ꝛ ab argilla:ꝛ ab alijs huiuſcemodi poſſint ſingula:ne vi eadẽ h̃ efficiãt:an diuerſa. An es iđ tollit qm̃ rubiginẽ p ſe fert: que pꝛo medicamẽto accipi põt: Faba vero: ꝛ pulmo: ꝛ argilla eo ꝙ ad ſe attrahunt pp ſui coꝛpoꝛis raritatem. Cetera q̃ predicta alijs ex cauſis idẽ faciũt. An vltimũ qdem in his omnibus idẽ eſt. Quod autẽ antecedit hoc diſcrimini foꝛe nihil eſt quod pꝛohibeat.

ℭ De modo operatiõis medicinarũ dicit. Eſt ne ꝙ q̃cũq; ſunt cã vni᷒ ꝛ eiuſdẽ effect᷒ habeãt eãdẽ virtutẽ ad operãdũ:vel nõ eãdẽ:ſꝫ aliã ꝛ aliã ꝓpter quã operãtur. ℭ Deinde.(Dico aũt.) Declarat q̃ſtionẽ ſuã ſubdẽdo medicinas curatiuas qb᷒ apparet ꝓpoſitũ:dicẽs.ego dico.i.expono. verbi gr̃a.fluxũ ſanguinis i oculis aut veſtigiũ ſibi ipreſſuʒ:vt pannũ vngulã vel aliqd aliud remouet es: raſan᷒ faba emplaſtrata:pulmo ꝛ maxime pecorin᷒ ꝛ argilla ꝛ huiuſmodi:an ne eadẽ v̈tute hec operant̃ cõtra huiuſmodi accidẽtia aut alia ꝛ alia. ℭ Notãdũ breuiter q̃ ſit vnaqueq; iſtarũ medicinarũ. Eſt autẽ es vnũ ſeptẽ metalloꝝ molle citrini coloꝛis calidũ ꝛ ſiccũ i tertio gradu: de quo dicit Auic. 2.cañ.ꝙ acuit viſuʒ ꝛ cõfert duriciei palpebrarũ. Raſan᷒ herba nota eſt ſatis:cui᷒ virt᷒ i calefaciẽdo ꝛ deſiccãdo.puenit ad finẽ ſecũdi grad᷒.de quo dicit Auic. 2᷒ cañ.ꝙ oclis nocet valde:veruñtamẽ abſtergit i ipſis qñ eo diſtillat̃ aq̃ ei᷒ ꝛ delet veſtigia q̃ ſunt i oculo ſublachrymali:Unñ aggregatoꝛ Serapio.aufert liuoꝛẽ q fit ſub oculo. Faba vero eſt gen᷒ legumunis notũ tẽperamẽto ꝓpiqua: licet attineat friditati ꝛ ſiccitati vẽtoſa ſatis:ꝛ operat̃ hec ſua attractione ꝛ abſterſione:pannũ facit ꝑcipue cũ coꝛtice moꝛpheã ꝛ lẽtigines delet:debet autẽ cõteri ꝛ decoqui ꝛ ſic medicinis alijs admiſceri. vñ aggregatoꝛ Serapio. ait.faba qñ miſcet̃ cũ farina fenugreci ꝛ melle reſoluit liuoꝛẽ q fit ſub oculis. Pulmo aũt uot᷒ eſt q ꝛ magis cõpetit eſt arietin᷒. Argilla quoq; ẽ q̃dã ſpẽs terre tenacis valde ex q̃ fit illud qđ alchimiſte vocãt lutũ ſapie:hic tñ p eã poſſum᷒ itelligere tutiã q̃ eſt medicina vtilis pluribus cõferẽs egritudinib᷒ oculoꝝ:ꝛ alia ẽt ſtiptica mineralia argille ꝓpoꝛtiõabilia:vt litargirũ bolũ armeniũ ꝛ ſilia. ℭ Nõn᷒ ꝙ recte pħs hic ponit medicinas i qb᷒ oſtẽdit̃ quõ vnus effect᷒ a diuerſis iducit̃ cauſis:nã iſtoꝝ q̃dã ſunt multuʒ calã:q̃dã frigida q̃dã media: ꝛ adhuc vnaqueq; iſtarũ diuerſificat̃ i calitate ꝛ friditate ſm̃ magis ꝛ min᷒:multũ quidẽ calã vt es deĩde raſan᷒:frigida vt argilla deĩde faba: mediũ aũt pl᷒ harũ eſt pulmo. ℭ Deĩde.(Aut es.) Soluit:ꝛ þmo oſtẽdit quõ vn᷒ effect᷒ vt curatũ eẽ fiat non ab eadẽ v̈tute ſed ab alia ꝛ alia.dicens hoc mõ es curare ꝑdicta accñtia oculi:qm̃ ipm̃ eſt venenoſum vel farmacũ:ſed venenũ eſt aliqd medicinale in eo ꝙ alterat ꝛ ſuperat naturam qđ eſt de rõne medicine:ſicut dicit̃ in p̃ de ſimplici medicina. Et es qdem eſt de venenis peſſimis coꝛroſiuis: qđ nunq̃ põt aſſumptũ a coꝛpoꝛe trãſmutari ꝛ cõuerti ꝛ maxime flos eris viride eris ꝛ es vſtum:hic aũt ꝛ ſi nõ ſumat̃ interius d. cit̃ venenoſum ſeu farmacũ eo ꝙ eſt acutius ꝛ coꝛroſiuũ. Unñ eſt venenũ mẽbris multi ſenſus ſicut eſt oculus maxime ſi ſine medio occurrerit aut nõ ꝑparatuʒ. opatio aũt eius hec eſt:q2 coꝛrodit pannũ aut aliam adiectionẽ cauſantẽ veſtigiuʒ in oculo. ℭ Notandũ ſm̃ ꝙ di

Es quid ſit.

eſt Auic. ꝛ° can. ꝛ aggregatoꝛ Serapio de ci° venenoſitate ꝛ ꝓpꝛie qñ fuerit itera° aſſumptũ. Quidã faciũt vaſa ex eo i qbus comedũt ꝛ bibũt: ꝛ nocet eis multũ ꝛ pcipue in ſtũ vtẽtib°: p hoc eniꝫ paranf ad icurrẽdũ elephãtiã cãcrũ doloꝛẽ epatis ꝛ ſplenis: melias ꝛ maxie comedẽtes i eis res acres ſalſas amaras pigues ꝛ bibẽtes i eis vina dulcia. Et cũ comedif cib° q die ꝛ nocte ſteterit i ipſis eſt peri° multũ ꝛ qñ ponif vas eneũ ſuper piſces aſſatos calos fiũt veneniꝫ moꝛtiferũ. Vñ Auic. ait q pdicta cũ ſteterit i vaſis eneis trãſmutẽt ꝓculdubio ſumar. i. viride eris ꝛ eſt venenũ hec aũt accidũt ab ere: qꝛ ipm ceteris metallis eſt magis vapoꝛoſuꝫ: poſt qd̃ eſt ferrũ. Sꝫ faba ꝛ pulmo opanf i curatione pdictoꝝ oculo ſuppoſita: eo q pp raritatẽ ꝛ vacuitatẽ ipſoꝝ i qb° ẽt cõtempata exiſtit calitas attrahũt ad ſe mãm ocſo ipꝛeſſaꝫ vt ſanguinẽ ꝯgelatũ vel aliqd tale. Itẽ doloꝛẽ ſedãt ꝛ aliq̃lr abſtergũt ꝓpter caliditatẽ coꝝ anodinã: ſꝫ alia vt raſan° ꝛ argilla ꝛ h9 opanf h' aliis modis: qꝛ raſan° opaf abſtergẽdo ꝛ reſoluẽdo: argilla mẽbꝛũ exterius ſtipticãdo: ita q raſan° reſoluit ꝛ abſtergit ſui acuitate oculis addita vt veſtigia pãnoꝝ ꝛc̃. Argilla ſtipticat ꝛ ꝯfoꝛtat ipm ne fluxus ſanguinis ad ipm fluat: ſic itaqꝫ vt ſit in ſũma dicere es ꝛ raſanus conferunt veſtigiis oculi ꝛ buitis pannis cõfirmatis ſui acuitate abſtergendo ꝛ ſubtiliando: ipſa argilla confert fluxui ſanguinis in ipſuꝫ: faba ꝛ pulmo conferunt remouendo veſtigia recentia oculi ſicut ſunt illa que ex percuſſionib° pluries accidunt circa angulos oculoꝝ. ¶ Deinde. (Aut ad vltimũ.) Oſtendit quomõ pdictus effectus curatio. ſ. oculi fiat ab eadem virtute: oſtẽdendo quomodo diuerſi modi curationis reuertuntur in vnum modum ꝛ curam: ꝛ dicit q in fine per omnia predicta medicamina efficitur vnum ꝛ idem. Curatio vel ſanitas introducitur oculo: ꝛ ab eadem virtute curatiua auferente cauſam moꝛbi: ſed pꝛimo ꝛ immediate multa ſunt contraria iſtis accidentibus oculi: vt apparuit per que curantur: vt calidum ꝛ frigidum ſunt contraria pꝛima ad que reducuntur vltimo omnia alia particularia quocunqꝫ modo operẽtur: ſiue per operationem pꝛimam vniuerſalem que eſt operatio qualitatum elementoꝛum: ſiue per operationem ſecundam ſimilem vniuerſali ſiue per operationẽ particularem tertiam: ſicut tactũ eſt in pꝛima particula. Unde dicit q nihil impedit quin poſſint eſſe plura contraria alia ꝛ alia: hec autem pꝛimo cõtraria que pꝛimo ꝛ immediate operantur contra moꝛbũ.

¶ Et eſt notandũ q per iſtum ſermonem philoſophi apparet ṽitas queſtionis quaꝫ querunt ſepe medici. Utrum oĩs cura fiat per contrariuꝫ: an aliqua per ſimile. ¶ Dicẽdum q immediate. ꝛ pꝛimo videtur aliquam curam fieri per ſimile: vltimo tamen ꝛ mediate per contrariuꝫ ſemper erit: quoniam omne qd̃ aliud deſtruit quocunqꝫ modo ſibi contrarium exiſtit in vltimo. Et licet foꝛtaſſis appareat nobis interdum eſſe ſimile in pꝛincipio: qꝛ que augmentantur ꝛ nutriunf a ſimilibus nutriuntur: interimuntur aut ꝛ coꝛrumpuntur a cõtrariis: ſicut dicit Ga. in lib° de malicia complexionis diuerſe.

Cura omnis an p ꝯtrarium vel ſile fiat.

¶ Problema. vij. Antiqua.

Ropter qd alie qdeꝫ cicatrices nigre fiũt: que autẽ ſũt i oculo albe? Aut qꝛ trãſmutãf i quo vtiqꝫ fuerit ad coloꝛes: i oculo ãt nigro exiſtẽte fiũt. q̃re neceſſe eſt albas fieri noua.

¶ Cur cetere cicatrices nigre: oculi albe cõſiſtũt? An q cicatrices coloꝛẽ cõtrahũt ꝯtrariũ parti i q̃ efficiunf. An i parte oculi nigra fieri ſolent: ergo albe efficiantur neceſſe eſt.

¶ Repetit ſcd'm ꝓblema: ꝛ iã pceſſit eius expõ ſufficiens.

¶ Problema. viij. Antiqua.

Ropter qd doloꝛoſioꝛ ẽ pcuſſio ferule q̃ꝫ aliquoꝝ duꝛioꝝ: ſi aliqs ſm rõnẽ ꝯſiderabit verberãs: rõnabilius eni eſt eã q̃ eſt duꝛioꝛis eſſe doloꝛoſioꝛ eſt magis eni pcutit? Aut qꝛ caro dolet nõ ſolũ pcuſſa: ſed pcutiẽs. A duris qdẽ igr̃ pcutif ſolũ: cedit eni pp duritiã ipſoꝛũ: a ferula autẽ vtraqꝫ ipſi accidũt verberari: ꝛ pp leuitatẽ põderis verberare nõ cedẽtẽ: q̃re duplex fit verberatio. Noua.

¶ Cur ictus ferule doloꝛẽ amplius mouet q̃ꝫ aliqd̃ duꝛioꝝ. ita. n. deꝓhẽdef ſi qs cũ verberat rõne ꝯſiderat: cũ tamẽ ictum duꝛioꝛis vehemẽtioꝛẽ eſſe ratio poꝛtioꝛ exigit. A cri° eni ferit qd̃ durius eſt? An q caro nõ ſoluꝫ cũ percutitur: ſed etiã cum repercutit dolet: igif a duris pcuti tantũ põt. Cedit eni pp eorum duritiem. At vero a ferula vtrũqꝫ ſane accidit: vt ꝛ percutiaf: ꝛ repercutiat ꝓpter ponderis leuitatem cum ſcilicet non cedat: ſed renitaf: ita vt ictus poſſit duplicari.

¶ In h̃ cõparat pcuſſionẽ ferule ad pcuſſionẽ duoꝛũ coꝛpoꝛũ. dicens p̊. q̃re eſt q pcuſſio illata a ferula eſt vehemẽtioꝛis doloꝛis q̃ꝫ pcuſſio q̃rundã alioꝝ q̃ ſũt duꝛioꝛa ꝛ ſolidioꝛa ea: ſicẽ eſt q̃rcus ꝛ buxus ꝛc̃. ¶ Deide. (Si qs.) verificat ſmonẽ ſuũ: dicẽs h̃ eẽ veꝝ: dũmõ int̃ pcuſſionẽ ferule ꝛ alioꝝ duꝛioꝝ īteruẽniat rõnalis ꝓpoꝛtio: alioꝝ. n. duꝛioꝝ ſi eẽt magne q̃ntitatis id q̃ pcutif ꝛ ferule pue: nõ eẽt pcuſſio ferule doloꝛoſioꝛ. Propter qd̃ ſciẽdũ eſt q cũ in pcuſſione tria ꝯcurrãt. ſ. agẽs vt qd̃ pcutit: q̃ pcutif vt iſtr̃m: ꝛ qd̃ pcutif vt paſſuꝫ: opꝫ in oĩb° debitã ꝓpoꝛtionẽ īteruenire: vt pcutiẽs eq̃li ṽtute indita pcutiat ferula ꝛ aliis duꝛioꝛib°: qm̃ ſi foꝛtioꝛi ṽtute pcuteret aliqb° duꝛioꝛib° q̃ꝫ ferula: iã pcuſſio ferule nõ eẽt doloꝛoſioꝛ: ſed pcuſſio alioꝝ: ſilr ꝛ q̃ ṽberaf vt inſtr̃m opꝫ eẽ eq̃le ꝛ ꝓpoꝛtiõatũ vt vtraqꝫ pcuſſiõe: qm̃ ſi ferula eẽt pue q̃ntitatis valde ꝛ illa duꝛioꝛa magne tũc ꝛc̃. Rurſus. ſ. ex pte pcuſſi vt in ṽtute ſenſitiua ꝛ in loco pcuſſionis ſenſitiuo: facta fuẽf ꝓpoꝛtio: ꝛ qñ qdẽ oĩa pdicta fuerit paria ꝛ ꝓpoꝛtionata: tũc ṽificatus eſt ſmo Ariſt. q pcuſſio ferule eſt doloꝛoſioꝛ pcuſſiõe alioꝝ duꝛioꝝ. ¶ Deinde. (Rõnabili°.) Hic 3° arguit ad oppõ'm dicẽs ꝓbabilius videri q pcuſſio duꝛioꝛis coꝛpis cũ magis pcutiat coꝛpe mollioꝛi ingerat maioꝛẽ doloꝛeꝫ. ¶ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit dicens cãm eẽ: qm̃ in pcuſſiõe ferule duplaf doloꝛ: qm̃ caro dolet nõ ſolũ pcuſſa a ferula: ſꝫ pcutiẽs etiã ipa ſeipaꝫ: ſꝫ i pcuſſiõe duꝛioꝝ ſolũ pcutif ab eis caro: ꝛ nõ pcutit poſtea ſeipaꝫ: qm̃ pp duritiẽ ipoꝝ caro cedit p totum: ꝛ nõ cõſtituif vna pars denſa pcutiẽs ꝛ alia cedens percuſſa: ſicut hic vtreqꝫ accidunt a pcuſſione ferule. ſ. verberari ꝓpter ferule percuſſionem pꝛimariã: ꝛ verberare ſcd'o ꝓpter leuitateꝫ ferule cui caro nõ cedit p totum. Et iõ concludit q in pcuſſione ferule dupliciter eſt carnẽ ṽberari: ꝛ p ꝯñs maioꝛem doloꝛem cum verberatione cãre: ꝛ p cãm qdẽ aſſignatam apparet: qd ſit dicendum ad rõnẽ Ariſt. in contrariũ cum hec cã ſuperet illam: lꝫ eni durum pcutiat vehemẽtius: nõ tñ ingerit doloꝛ

In pcuſſiõe q̃ cõcurrant.

rem niſi ex vna pteſerula aut duab⁹ ſibi ꝓpinqꝫ ciro.

Problema. ix. Antiqua.

PRopter quid ptaſia ⁊ cyatus eris veſtigia oculoꝝ diſſoluũt. Hoc qdē incipiētia: Hoc vero poſterius cōtraria exiſtētia: Cyatus eris qdē eni frigidus quēadmodū ⁊ poeta dicit: frigidū accepit es dētibus. Ptaſia āt calīm ⁊ vſtiuū? Aut qꝛ cyatus eris qdē ē ſicut ſincopiȥātibus aqua: obuiās.n. īfrigidatio ꝓhibet egredi calīm ex ſaguine ſuperficialiter propter percuſſionē cōcurrente: ⁊ quando egredit̃ calidū cōgelato: quēadmodū enim vtiqꝫ ſi extra eſſet coagulat̃: ⁊ prope exterius ſanguis qñ fuerit ſub cute prohibito egredi calido ꝓpter frigiditatē eris nō ꝯgelat̃: ſed iteruȝ diffunditur ⁊ redit vnde venit: ptaſia autē calida exiſtens idem facit. prohibet eni coagulari cum ſit calida. Noua.

Cur thaſia ⁊ cyatus que ꝯtraria plane iter ſe ſunt pit̃ vibices poſſint diſcutere hic ꝑn cipio illa poſt. Cyatus eni fridus eſt. Qd ēt poeta inqt Homerus. Et gelido dētes deſixit in ere. Thapſia vero calida ⁊ vrens. An ꝙ vt animo deficientibus aqua cyatus vibicatis occurrit: obuiās eniȝ refrigeratio calorem prohibet educi e ſanguine: q per ictuȝ ad ſūma cōfluere corporis atqꝫ concreſcere ſolet: vbi calor deceſſerit. Fit enim vt perinde ac ſi extra ſit congeletur: cuȝ ſub cute eſt: propeqꝫ abeſt: vt extra ſit. At vero cū calori exitus negat̃ nō cōcreſcit: ſed ſe rurſum diffundit ⁊ ſedē vnde effluxit repetit. Qd ideȝ thapſia quoqꝫ pſtare pōt qppe q̄ caloris ſui facultate prohibeat ne ſanguis geleſcat.

Quare ē ꝙ ptaſia ⁊ cyat⁹ fact⁹ ex ere diſſoluit ⁊ remouet veſtigia oculoꝝ cāta marie ex ſanguis fluxu ad eos cōgelati ⁊ mortificati i ipſis: dīnter th rōne tpis: qꝛ cyatus eris diſſoluit veſtigia oculoꝝ icipiētia cū fluxus humoꝝ fit ad huc in ipſis: repercutiendo materiā fluxus ad alias ptes: ȝ ptaſia diſſoluit veſtigia oculoꝝ ꝯria ꝓorib⁹.ſ. poſterius exñtia ⁊ i fine.ſ. cū iā ceſſauerit fluxus hūoris ad ipſos. Et ſcias ꝙ qd ſit cyat⁹ eris nō īuenio oio expſſū. pōt th dici ꝙ cyatus eris ſit equocū ⁊ ad illud vas quo bibit̃: ere eni pōt cyati fieri ⁊ ad pōdus. ē.n. cyatus pōdus vnius vncie ⁊ mediē: ⁊ ſilr ad aliquā medicinā oculoꝝ. eſt eni forſaſſis illd medicamē oculoꝝ: qd dī collirīū. Et forte pro tāto dī cyatus eris: qꝛ ī vaſe ereo dicto cyat⁹ tale medicamē ꝯficiat̃: ſicut videm⁹ ⁊ nūc medicos multas oculoꝝ medicinas i vaſis ereis ꝯſeruare: ea.n. acuit viſuȝ ⁊ ꝯſuat: vt dcm̄ ē i 6⁰ ca.

Cyatus eris qui.

Deinde. (Cyatus.) Incipit Ar. ſolonē: ⁊ ꝑ nō ſic empericus: ȝ ſic logic⁹ medic⁹ manifeſtat nāȝ cyati eris ⁊ ptaſie. 2⁰. aſſignat cām q̄ſiti. 2⁰ ibi. (aut qꝛ.) dīc igit̃ ꝑ ꝙ cyat⁹ eris vel i ere ꝯfect⁹ fride cōplonis ē ⁊ h̄ ꝓbat aucte cuiuſdā poete. ait.n. ille quēdā cepiſſe dētibus ſuis es fridū: ſed ptaſia ē calē cōplonis valde cauterizatiua: ſic dcm̄ ē i ꝑ⁹ ptīcula.

Dubit⁹

Dubitat̃: qꝛ dīc cyatū eris eē fridū: qd nō vȝ: dcs eni medici ponūt eū eē calidū ⁊ ſiccū acutū puenien̄s vſqꝫ ad tertiū gradū. Amplius videm⁹ ipm: ⁊ q̄ ſunt ex eo corrodere ⁊ carnē minorare: h̄ autē nō eēt ſi eēt frm̄. Dicēdū ꝙ per cyatū eris aut itelligit Ar. medicamē factū ex ere ⁊ tūc dicā eo eſſe frigidū fridūate actuali ⁊ nō potētiali: ſicē ⁊ ferrū vel aurū: ⁊ iō opȝ ipſum ſepe mutari ne caleſiat calore oculi ⁊ acuitate ſua ſuſcitata oculū ledat: ita ꝙ opatio ſua in h̄ loco nō erit abſtergēdo ⁊ corrodēdo ſic exponebat̃ i 6⁰ ca. ȝ pot⁹ ꝯfortādo oculū ne recipiat ſua ſtipticitate: ⁊ ſua actuali friditate extiguēdo calīm ne attrahat: ⁊ ai h̄ curſuȝ ſanguinis ad oculū ꝓhibēdo: frigidū enim tollit motū. Ul ꝑ es vas ex⁹ itelligit i quo medicamē frigidū ꝯfortatiuū oculi ꝯſeruat̃. Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit: ⁊ ꝑ oñdit qūo cyatus eris hȝ curare veſtigia oculoruȝ qñ ſunt recētia: ſcdo qūo ptaſia qñ ſunt antiqua: ſcdā ibi. (ptaſia aūt.) Primo dicit cām eē: qꝛ cyatus eris eſt oculis debilibus recipiētibus fluxū humoꝝ: ſicut ē aq̄ frigida ⁊ marie aq̄ roſacea aſpſa in facie ſincopiȥātiū ⁊ diſſolutorū: ꝑꝑ exalationē caloris ⁊ ſpūs qd maxime accidit habētibus corpora rara ⁊ hūores ſubtiles. Dico aūt ꝑꝑ exalationem: qm̄ ſi ſincopis fieret ex humoribus multis crudis ſuffocātibus: ſicut apparet in duodecimo de igenio ſanitatis. hec aq̄ nō iuuaret frigida aſpſa: imo pot⁹ lederet repellendo fumos ⁊ hūores itert̃s magis: ſicut enim aſperſio aque frigide ꝓhibet exalare calīm ſincopātiȥātiū ꝯſtringēdo poros ſūi frigiditate: ita īfrigidatiōe facta ꝑ cyatū eris obuiās calo ⁊ ſupficiali ſanguini ꝓpter pcuſſionē accitet paratis currere ad oculū: obturādo poros ⁊ ꝯfortādo ptē nō permittit. Et qñ ita fuerit ꝙ calīm cū ſanguine ad oculos egredit̃: tūc ipſo ꝯgelato ⁊ īſpiſſato ꝓpter appoſitionē cyati eris prohibetur egredi: coagulatur enim per cyati eris appoſitionē ſanguis ⁊ calidum tepeſcit: ſicut coagularet̃ ſi extra vas ꝓpriū ſub diuo exiſteret a friditate ꝯtinētis. Cū aūt hȝ ſanguis pueniēs ꝓpter pcuſſionē aut propter aliud ꝓpe ptē exteriorē: ⁊ hoc eſt qñ fuerit inter ipſam ⁊ carnē: ſi ꝓhibeat̃ calīm egredi ꝓpter cyati eris frigiditatē cōgelat̃: quo cōgelato ꝓpter opationē vlteriorem cyati eris diffundit̃ ⁊ expellit̃ repcuſſum a ſtipticitate ⁊ frigiditate cyati eris retro: ita ꝙ cogit̃ redire ad locū vñ fluxit ꝑ. Deinde. (Ptaſia aūt.) Oſtēdit qūo ptaſia curat predicta veſtigia oculoꝝ: ⁊ ꝓpꝛie qñ ſunt idurata dicēs: ꝙ ptaſia qꝛ eſt calida ⁊ reſolutiua: ideȝ opat̃.ſ. diſſoluit veſtigia oculoꝝ: licȝ alio mōꝛ eo ꝙ ſui calītate ꝓhibet ne ſanguis q remāſit in oculis poſt repcuſſionē cyati eris ꝯgelet̃ ⁊ idurētur in ipſis: ita ꝙ vnū ⁊ idē ſit acciñs oculi qd curamus ꝑ ex cyato eris ꝓhibēdo fluxū ſanguinis: ⁊ ſcdo īfluxū reſoluendo caliditate reſolutiua ptaſie: neqꝫ eniȝ plus attrahit q̄ʒ reſoluit. tum qꝛ qñ apponitur iā fluxus ceſſauit: tum qꝛ partes oculi ſunt facte ſtiptice per cyatum eris.

Problema. x. Antiqua.

PRopter qd veſtigia oculoꝝ diſſoluunt̃ apponētib⁹ es ſicut eris cyatus ⁊ huiuſmodi? Aut qꝛ frigidū es ē: ꝓhibet.n. calidum egredi ex coadunato ſanguine a pcuſſione: quo exeūte a ſuperficiali fit veſtigium: ꝑꝑ qd ⁊ velociter opȝ apponi ⁊ priuſqꝫ congelet̃: ⁊ ptaſia cū melle adiuuat ꝓpter idē: calida eni exñs ꝓhibet infrigidari ſanguinē. Noua.

Cur eneis quibuſdaȝ admotis: vt cyatis: aliiſqꝫ gñis eiuſdē vibices repmi reſoluiqꝫ

phi: An qm es nã frida eſt: ꝙ calorẽ effūde re vetat e ſanguine quē ict⁹ collegit: eo nãqꝫ per ſūma corporis exhauſto viber exiſtit: itaqꝫ celeriter ad mouēdū eſt anteqꝫ geleſ ⁊ tha pſia vero ex melle illita eadē de cã iuuat: qꝛ eni calida ē ſanguinē refrigeſcere ꝓhibet.

¶ Repetit predictū ꝓblema vt in [illegible] declarat: ⁊ dicit qre eſt ⁊c. ¶ Et nota ꝙ p hoc qꝛ dicit [illegible] ſunt ꝙ hꝰ medicinas nō introducit quare eaꝝ effectū dico: ſꝫ ꝗ exēpla magis [illegible] in exēplis nō [illegible] verificatio: ſꝫ expoſitio. nō. n. [illegible] intendit particulariter curare ſꝫ ꝗ̄ modos cure in vlt tangere: ⁊ hoc facit ad illud qḋ dubitatū eſt in natura cyatꝰ eris. ¶ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit: ⁊ pmo aſſignat cām quare cyatus eris curat veſtigia oculoꝝ dicēs ꝙ ē: qm̄ cyatꝰ eris ⁊ hꝰ vt tucia litargirus ⁊c. ꝓhibet pp̄ frigiditatē ſuā ne calor egrediaꝛ exalādo a ſanguine ꝯgregato circa oculos pp̄ percuſſionē quo quidem calo exalatione egrediēte ⁊ ſanguine frigidō exterius i ſupficie accidit fieri veſtigiū circa oculos ex ſanguine illic cōgelato. Et qꝛ calidū ſui ſubtilitatē ⁊ motū veloci cito exalat: ⁊ ſanguis tūc remanet ꝯgelatus: ideo cōtigit cito oportere apponi poſt percuſſionē cyatū eris oculo [illegible] ne ſanguis ꝯgeleſ ⁊ ideo reſtrīmo calore ꝗ̄ dicte ſanguinē [illegible] mobilē reuerbetur ſanguis retro anteqꝫ cōgeleſ circa oculum ⁊ veſtigium cauſet. ¶ Deinde. (Et pṫaſia.) Hic ſcḋo oſtēdit ꝙ pṫaſie melle admixta ēt remouet veſtigiū oculoꝝ: ⁊ dicit ꝙ pṫaſia cū melle ſparata ꝯfert ad remouēdū ꝑdicta veſtigia dicēs ꝙ pṫaſia ⁊c. idē [illegible] ſanguis ꝯgeleſ ⁊ veſtigiū ſiat: ⁊c. n. cauſa reſolutiua. ¶ Notādū [illegible] vꝫ. admiſcere pṫaſiā melli qḋ [illegible] nō dicit: ⁊ forte pp̄ [illegible] a pp̄ illud corelarium qḋ dictū de veloci cyati eris appone ꝙ ꝓblema repetit: ⁊ vꝫ melle admixtio pṫaſie ad q̄tuor confert. ꝑ qꝛ mel frāgit acuitatē eniuerſitatē pṫaſie pp̄ quādā ſui tenacitatē ⁊ pinguedinē. ſcḋo qꝛ adiuuat i abſtergēdo ⁊ reſoluēdo melius [illegible]. ȝ⁰ qꝛ ꝓhibet pṫaſiā a facili putrefactiōe: ipſa. n. pp̄ ſuꝑfluā i euiꝰ humiditatē aquoſam ſeroſam de facili putreſcit. ⁊ pp̄ hoc [illegible] vt dicūt medici plerūqꝫ ponit in medicinis maxime in electuariis. quarto qꝛ pṫaſia ipſo mediāte melius applicatur ⁊ adheret oculis: pōt enim ad minima diuidi ⁊ melle miſceri ⁊ apponi ſic ꝓpter meliorē contactū acq̄ſitū natura oculoꝝ melius poterit ea vti.

Pṫaſie proprietas.

¶ Problema. xi. Antiqua.

Ropter qd qnqꝫ qn̄ in eodē multotiens loco vlcus fit: nigra fit cicatrix? Aut qꝛ qn̄ vlcus fit valde infirmū ē hoc: ⁊ quāto magis vtiqꝫ tāto magis īfirmū aut īfrigidatū ⁊ humiditate plenū: pp̄ qḋ nigruꝫ videſ: ſi magna vlcera ⁊ diuturna nigras cicatrices habēt. Multotiēs aūt accipere vlcus nihil aliud ē q̄ꝫ multo tēpore habere vlcus. Noua.

10. ncꝫ ai

¶ Cur ſi eodē i loco ſepius vlcus extiterit: cicatrix atra duceſ? An q̄cūqꝫ pte vlcus ſe oſtēderit: ħ admodū debilitaſ eoqꝫ magis quo vlceratū ſepiꝰ fit. Debile aūt omne frigeſcit: humoriſqꝫ plenū ē. Quo fit vt nigrū quoqꝫ appareat. Et qdē vlcera magna ⁊ vetera cicatrice atra obducta videmꝰ. Sepe āt vlcus cepiſſe nō aliud eſt niſi vlcus diu habuiſſe.

¶ Ariſto. in hoc libro nō obſeruat ordinē ut qn̄ [illegible] tractaur adhuc ad ſermonē cicatricū: querēs qre eſt ꝙ vlcus, qḋ ē plaga putrefacta: qn̄ ſepe in eadē pte fit: accidit qꝛ cū in ea cicatricē generari nigrā: dicit aūt hoc potius [illegible] in vlcere q̄ꝫ in vulnere: qm̄ i ipſo eſt maior deperditio carnis pp̄ putrefactionē: ⁊ caloris debilitas naīis ex ſuperfluitatū multa receptione ⁊ crebra. Et dicit. aut qlicqꝫ: qꝛ non ſemper hoc ꝯtingit: qꝛ nō qn̄ vlcus fuerit paruū: ⁊ lōgū fuerit tempus īter vnū vlcus ⁊ aliud: ⁊ fuerit cōplexio patiētis ſana tēperata: ⁊ etas iuuētus: ſꝫ in ſpleneticis ⁊ decrepitis ſecus cōtingit. ¶ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit: ⁊ ꝑ aſſignat duas cās q̄ſiti. 2⁰ ꝓbat qḋ dixerat. ſcḋa ibi. (Si magna.) Jtē ꝑmo aſſignat vnā cām ſumptā ex parte debilitatis ptis dicens hoc eē: qꝛ cū accidit ſimplr̄ vlcus in vna pte redditur valde īfirma cū ledanſ tūc due nature. ſ. cōplexio mēbri ⁊ cōpoſitio: ⁊ vlteriꝰ quāto magis ⁊ ſepiꝰ vlcus aduenit i eadem pte: tāto magis efficiſ ps illa infirma: qꝛ ſi ſimplr̄ ad ſimplr̄ ⁊ magis ad magis ⁊c. Cū aūt ps adeo fuerit infirma ex crebro vlceris aduētu: virtus nāīa ⁊ calor natiuus a recta nature ordine recedūt: ꝙ ſuꝑfluū nutrimēti ex quo generaſ cicatrix ſicut ēt nutrimentū ptis totius non pōt ꝑmutare ⁊ dealbare aliquo mō: q̄re nigra ꝯſtituiſ. ¶ Deinde: (Aut infrigidatū.) Aſſignat hic ſcḋo aliā cām dicens aliā cām eſſe: qꝛ pars reddit̄ īfrigidata ꝓpter exalationē calidi: ⁊ plena humiditate putreſcibili ex idigeſtione cāta ad partē vlceroſaꝫ in ḡnatione cicatricis delapſa. Jteꝫ ꝓpter debilitatē ptis talē ſuꝑfluitates alioꝝ mēbroꝝ euacuant in eā: pp̄ qḋ pars reddiſ nigra calore deficiēte illuminātes, ſicut apparet in vlceribus fraudulētis ⁊ cācroſis: ⁊ cicatrices ꝑ ꝯſequēs ex tali ſuꝑfluitate ḡnatas ops̄ videri nigras fieri. ¶ Deide. (Si magna.) Probat qḋ dixit q̄ſi dicēs arguendo a ſimilia vi eſſe de cicatricibus multotiēs iteratis: ſicut ē de cicatricibꝰ magnoꝝ vlceꝝ prauoꝝ ⁊ lōgi tpis: qꝛ multotiēs iterari vlcus: nō ē aliud q̄ꝫ habere vlcus lōgi tpis: ſed qꝛ vlcera magna praua lōgi tēporis habent cicatrices nigras. q̄re ⁊c. Et grã qdē huius qḋ dictū ē multotiēs fieri vlcus in eodē loco: q̄reret aliqs pp̄ quid qn̄ qs leſus ē in vna pte vt in pede vel i manu: ſepius lediſ i eadē ab extrinſecus occurrētibꝰ q̄ꝫ i aliēs: cū tn̄ illā ptē magis conetur qs a nocumēto defendere. Aut nō ſic eſt: ſꝫ vꝫ qꝛ paſſibilis ex modica occaſiōe lediſ ſibi adueniēte: nō ſic autē alie ptes. Aut ſi veꝝ ē qḋ q̄riſ: accidit ꝓpterea ꝙ nō extēdit ⁊ cōtrahit pp̄ dolorē illā partē ordinate ſicut aꝰ [illegible] requirit: imo q̄ſi nouū motū extraneū acqrit extra motū aꝰnālē: pp̄ qḋ ſepe nocumēti ab extrinſecus incurrit.

¶ Problema. xii. Antiqua.

Ropter qd ad veſtigia oculoꝝ eris ciatos apponimus? Aut qꝛ qn̄ vulneramur locus infrigidaſ: calidū enim diſcedit: appoſitꝰ eni ciatus eris frigido exiſtente ere prohibet calidum diſgredi. Noua.

¶ Cur vibicibus cyatos admouere ſolemꝰ? An ꝙ locus quo icti fuerimꝰ refrigeraſ caloreqꝫ inde ois deceſſit. Cyatus itaqꝫ admotus facit eris frigiditate ne calor habeat.

¶ Repetit. 9. ꝓblema ſm̄ partem ⁊ iam precessit eius expoſitio ſufficiens.

¶ Problema. xiii. Antiqua.

Ropter qd in cicatricibus nō ſūt pili? Aut qꝛ pori excecati ſūt ex quibus ſunt pili ⁊ ꝑmutati. Noua.

¶ Cur pili cicatricibus nequeũt exoriri:ˀ An ꝙ omnes meatus obcecantur ⁊ variant: e qͥbus pili ſe promouere ſolent.

¶ Incidẽtaliť iterũ reuertiť Ar. ſup ſmonẽ cicatricũ qrẽs qre in cicatricibus nõ naſcunť pili ⁊ ꝓprie in holb⁹: ſicut apparebit decima pticula .⁊.7.ca° qḋ ẽt tactũ eſt in 4° particula.4° ca°. ¶ Deĩde. (Aut q2.) Soluit dicẽs cãm eſſe, q2 pori ſunt excecati ⁊ pmutati a diſpõne ſua nãli ex obturatione cãta a duritie carnis cicatricis: p quos ſicut p apturas quaſdã tr ãſeũtes oriunť pili: ⁊ pp iſtã cãm nõ oriunť pili in plãta manus ⁊ pedis: cũ corpus albũ durũ conſtitutũ ex chordis dilatatis extẽdať ſuper eã: ⁊ hic qdẽ eſt muſculus quẽ ſolus. G. cognouit: ſicˀ dicit i 2° de iuuamentis mẽbrorũ. Iſte qdẽ muſculus ſui duritie impenetrabilis eſt pilo: ſicut lapis ſemini ſub ipſo ſeminato.

¶ Problema. Ultimum. Antiqua.

Ropter qḋ iſlatiões ⁊ liuiditates accipiũt vulnera:ˀ Aut q2 ſm locũ hunc cõtracta humida in ꝓpinq̃ loca iclinata reſiliũt iterũ: ⁊ ꝯglutinatione humidorũ cõdurerũt. Si ãt ⁊ vena aliq̃ ſcindať ſãguinea cõcurſio fit. Noua.

¶ Cur ictus tumorẽ liuorẽq; ſuſcipiãt:ˀ An ꝙ de loco percuſſo humores diſiecti in loca prima ruunt: in qͥbus offendẽtes retorquentur: itaq; coniũcta cõglutinataq; humorũ copia tumor p collectionẽ exurgit: ⁊ ſi que venule rupte ſint confluuium id humoris ſubcruentum fiat neceſſe eſt.

¶ Hic vltimo reuertiť ſup colorẽ vulnerũ vel pcuſſionũ dicẽs: qre eſt ꝙ vulnera ſeu pcuſſiones icurrũt tumores ⁊ liuores. ¶ Notãdũ ꝙ cũ duplex ſit ſolũ cõtinuitatis vt dictũ fuit i pn° huius pticule ꝙ in vtraq; apparet liuiditas: cõmuniter Ar. hic magis tãgat liuorẽ ſolõis ꝯtinuitatis occulte. De liuore ãt ſolõis ꝯtinuitatis exterius manifeſte ait Yppo. in 7° pticula aſſo. in oſſe egrotante caro liuida malũ: ſignat eni peſſimã putredinẽ ⁊ caloris nãlis extinctionem. ¶ Deĩde. (Aut q2.) Soluit: ⁊ p̃ aſſignat cãm tumorũ vulnerũ dicẽs iõ eſſe: qm̃ humida tunc ꝯhunť ⁊ cõgregantur in locũ vulneratũ: ad quẽ qdẽ locũ ptes ꝓpinque circũadiacẽtes reſiliũt effundẽtes in ipm̃ hũiditates i eis cõtẽtas qͥbus receptis neceſſe eſt ptẽ recipiẽtẽ intumeſcere ⁊ extẽdi: cũ plura corpa nõ poſſint cape eidẽ locũ. ¶ Notandũ ꝙ iſte eſt modus gñationis apatẽ ſeu tumorũ quẽ tãgit hic breuiter Ar. ⁊. G. in tegni tractatu cauſarũ: ⁊ in libro de malitia cõplexõis diuerſe: ⁊ in. 13. de ige. ſa. expſſit. ait. n. ꝙ cũ multitudo ſanguinis vel ſupfluitas humoralis calida iſundiť in aliquã ptẽ: tũc vene pulſatiles ⁊ non pulſatiles maiores extẽdunť p̃: deĩde poſt illud ille q̃ ſunt minores: ⁊ iceſſanter ſic pcedit donec pueniaf ad minores venas effugiẽtes pus viſionẽ q̃ tũc pp repletionẽ apparẽt. Cũ aũt hic ſanguis extẽderit venas nõ valẽs in eis cõtineri reſudat ex orificijs eorũ extra in poros mẽbrorũ ſimplicũ qḋ accidit mõ quo videm⁹ venas in oculo apparere cũ ſanguine repleniť: que pus tñ erãt occulte ⁊ albedine coopte. Et fortaſſe ẽ ꝙ vene adhuc illis minores extẽdunť: que qdẽ ẽt replete nõ apparẽt pp ſuã puitatẽ. Et ſcias ꝙ apa ſeu tumor in pte vulnerata ⁊ ꝓprie ſenſitiua pp multas gñatur cãs: vna qdẽ eſt dolor reuma ſtimulãs ⁊ exacuens ac calm coadiuuãs: dolor. n. ⁊ calm trahit reuma: ſicut dicit Gal. i 2° de diñõis fe. ⁊ i. 13. de ige. ſa. Itẽ q2 mẽbrũ ẽ infirmũ: ſit aliq̃ mẽbroꝝ ſupfluit aũ receptiuũ. Rurſus q2 ſuũ nõ põt digerere nutrimẽtũ ⁊ ſibi aſſimilare ꝯuertiť in ſupfluitatẽ apoſtemãtẽ: ⁊ iõ tot de cauſis cogiť mẽbrũ tumorẽ icurrere pter nãm. ¶ Deĩde. (Iterũ.) Hic ſcḋo aſſignat cãz liuorũ dicẽs ꝙ vndẽ habeť cã ex hoc liuiditatũ: q2 humidis ſic replẽtibus venas ⁊ ſpõgioſitãtes mẽbrorũ ſimpliciũ pp ꝯgelãtionẽ ⁊ ꝯglutinationẽ ipſorũ calido exalato vt dictũ ẽ in. 9. ca°. ptes vulnerate ſeu pcuſſe ꝯtrahũt liuores: Et fortaſſis aliq̃s exponet hãc ptẽ: ꝙ cãs aliã aſſignet tumorũ: ſ3 hec expõ planioris ẽ iſte intellectus. ¶ Deĩde. (Si. n.) Addit in approbatione dicti ſui q̃ſi dicens. bñ dico ꝙ liuiditates iſte ſiũt pp ꝯglutinationes humiditatũ replẽtiũ totã partẽ pcuſſam: qm̃ ſi ꝯtigerit ꝙ nõ cõglutinent ſed effundanť extra: ſicut accidit cũ ſcidit venas. accidit ꝙ tũc ſanguis fluit exteri⁹ ẽt nõ ꝯgelaf ⁊ ꝯdenſatur iterius ſub cute. Et iõ non accidit liuor neq; tumor. ſcḋm illos qͥ totũ qḋ dĩ exponerent de tumoribus: vt maxime ſi incidaf vena in pͥncipio tumoris principiante.

¶ Incipit decima particula de naturalibus.

¶ Problema. i. Antiqua.

Ropter quid hec quidẽ tuſſiunt. alia vero non: vt hõ quidem tuſſit: bos autem nõ:ˀ Utrũ q2 cõuertiť ſupfluitas in plibus aialibus in aliqḋ aliud: homini autẽ huc: aut q2 homo cerebrũ plurimũ ⁊ humiditatẽ habet. Tuſſis aũt defluente flegmate fit. Noua.

¶ Cur in aiantium genere alia tuſſiunt alia nõ. Uerbi gratia: homo tuſſit: bos minime:ˀ Utrũ ꝙ ceteris maxima ex parte excrementum alioꝛſum ſe vertit. homini aũt eo cõuerti natura voluit:ˀ An ꝙ hõ maximũ humidiſſimumq; cerebrũ continet. Tuſſis autẽ pituita diſtillãte fieri ſolet.

¶ Expeditis nouẽ ptib⁹ ſingularibus magis in qͥb⁹ ſolũ de hoĩe vi ſermo fuiſſe. ſeqͥtur nũc pticula decia plurimũ vlis: intitulata de pblematibus circa nãlia exiſtentibus: nõ enim videť aliqḋ minus cõe in quo i pſe determinata ꝯueniãt: ſicut in pcedẽtibus. In ipſa nãq; determinenť ea que nãli phie ſubduntur: ⁊ in libris eius ab Ariſto. ſunt tacta. ſunt eni fere hi ſmones collecti i aſſignatiẽe cãz eorũ q̃ magis hiſtorialiť i libris aialiũ ⁊ i qͥbuſdã alijs ſunt tradita. Rurſus nõ imerito põt hec nãliũ pticula appellari. eo ꝙ eius ſermo ſit aialiũ tãtũ: q̃ maxime ſunt nãlia. pͥncipaliſſime eoꝝ in eis rõ nãe tradita in 2° phiſico. inueniť ſaluari. ⁊ ſecatur hec particula ab alijs. q2 in ipſa agitur de naturalibus in cõi. in ſequẽtibus autẽ in ſpãli ſicut apparebit manifeſte. Proponit igiť vt moris ẽ vnã qõnẽ in qua tangiť cõparatio hoĩs ad bouẽ ⁊ ad alia aialia penes tuſſire dicẽs. Quare ẽ ꝙ qdã aialiũ tuſſiũt. qdã ãt nõ tuſſiũt. In cui⁹ qdẽ declarationẽ ſubdit exẽplũ dicẽs hoĩem tuſſire ⁊ frequenter. bouẽ aũt nõ tuſſire. ¶ Deĩde. (Utrũ.) Soluit ⁊ aſſignat pͥmo cãm ꝓbabilẽ ſumptã ex expulſione ſupfluitatum dicens iõ eſſe: qm̃ in pluribus alioꝝ aialiũ ſupfluitas tuſſim iducẽs nõ cõcurrit iterius i locũ pectoris vbi tuſſis accidit. ſ3 pmutaf i aliqḋ aliḋ: puta in villos plumas lq̃mas cornua ⁊ roſtra. Dic ãt i plibus ⁊ nõ i oĩbus ad differẽtiaz pigmeaũ aialium impfectorũ quorundam. ſed quia in

Tumor i pte vulnerata p pter qḋ gñetur.

Par to. lib.

hoīe nō cōuertit in ſbām eoꝝ careat eis pp nobilitatē ſue cōplexionis: ſibi ſuit nobilius accōmodatuꝫ. ſ. intellectus. Permanēt itaqꝫ eius ſuperfluitates ꝛ ꝑmittūtur ita ꝙ in hūc locū cōuertunt ſpālr. ſ. vbi tuſſis exiſtit initiū. ℂ Nōndū ꝙ tuſſis eſt motus cōpoſitus ex motu nāli ꝛ volūtario ad expellēdū ſupfluitates in mēbris anhelitus cōtētas. ꝗa ꝫ motuū in ipa magis dicit an voluntarius an nālis: de hoc Ga. in libro de morbus ligdis ꝛ Auer. in ſcdo colli. plurimum diſcordāt. vult. n. Ga. ꝙ motus anhelit⁹ ꝛ tuſſis magis ſit voluntarius ꝙ̄ nālis. Auerroys aūt cū pūgēs dicit ꝯuerſo oīno: cuius inqſitionē longitudini parcēs omitto. ℂ Deinde. (Aut quia.) Aſſignat aliam cām ſumptā ex parte cerebri: dicēs hoc eſſe qm̄ hō inter cetera aialia hꝫ de cerebro multū ſm q̄titatē ſui corpis cuius qdē cerebꝝ humidū eſt valde ꝛ fridum ēt. Vn̄ Ariſt. in ꝓ de hiſto. aīt ꝙ hō ſm magnitudinē ſui corpis plurimū hꝫ cerebrum ꝛ humidiſſimū. ꝙ aūt tale exiſtit multū abūdat humorib⁹ fridis aquoſis. qbus qdē a capite ad pectus deſcēdentib⁹ cauſat tuſſis. Et hoc eſt ꝙ dicit tuſſim accidere defluente flegmate: hoc aūt flegma eſt maxime illud qd̄ medici vocant aqueum: poſt qd̄ eſt dulce acidū ſalſum ꝛ mucillaginoſum. ℂ Dubitat circa aſſignationē ꝓme cāe: qm̄ nō vr̄ ꝙ in hoīe ſaltē rōne hoīs que eſt mulier fiat tuſſis: cum ab ipſa egrediant ſupfluitates ēt in magna quantitate ꝑ menſtrua: qd̄ viro nō accidit: neqꝫ ēt ſic aliis aialibus femininis. Amplius vr̄ Ariſt. falſum dixiſſe. bouē nō tuſſire: cū manifeſte ꝯtrium experiamur. Et cōfirmat qm̄ infirmitas bouum eſt catarrus defluens ad pulmonē: ſicut dicit Ariſt. 7. de hiſt. qui ꝛ catarrus appellat. ſed talis cāt tuſſim: vt dictū eſt in ꝓma pticula. q̄re ꝛc. Rurſus Ga. i gnto de ac. ꝛ morbo: ſi hominu ꝛ aialibus aliis in ore ſtōi aut via anhelitus aliqd acciderit: ſine doctrina vomūt aut tuſſiunt. ℂ Dōꝫ ꝙ hō ſolus alioꝝ aialium ꝓprie tuſſit pp cās aſſignatas. ꝛ qꝛ ipſe eſt recte ſtature ꝛ melioris ſenſus inter cetera aialium pp nobilitatē cōplexionis eius: pp qd̄ fumi ꝛ vapores eleuant multi ex rectitudine eius ad cerebꝝ. ꝛ maxie qꝛ calidiſſimū aialium ſm pectus: ſicut dr̄ in ſcdo de partibus aialium. Itē qꝛ humidiſſimū calido agente in humido multa fit euapoꝛatio ſuioꝝ ſurſū ad cerebꝝ: q̄ inueniētes ſbm cōgelant ꝛ inſpiſſant ꝛ deorſum reſtringunt diſtillantes ad pulmonē ꝑ cānā: ſicut accidit in vniuerſo circa pluuias: vt apparet in pmo de ſom. ꝛ vigi. ꝛ i ſcdo de partib⁹: cū vapores calidi eleuant ſurſum v̄tute ſtellaꝝ. ꝛ illic infrigidant deorſum coagulati decidentes. Cum itaqꝫ hō vapores in corpe nr̄o refracti cadūt in pulmonē molliſſimū ꝛ ſenſus grandis pp pānculū conat nā ipſos inde expellere. tuſſi aūt expellunt. quare ꝛc. Sed in aliis aialibus neutrum hoꝝ ſic reperit. Tunc ad rōnem dicēdum ꝙ q̄uis mulier emittat plures ſuperfluitates ꝑ menſtrua: tn̄ qꝛ debilis digeſtiōis ꝛ mali regiminis pp cās antedictas tuſſim incurrit. ꝛ ſi forte aſſis nō adeo vehementer ꝛ ſepe vt vir. tot enim in muliere ſuperfluitates concreant ꝙ predicta duo poſſunt cāre. ꝛ ideo non emittit menſtruam etate. Ad aliud dicendū eſt ꝙ ſi in boue equo pecude ꝛc. tuſſis contingat valde raꝝ exiſtit. neqꝫ ēt eſt ꝓprie tuſſis q̄ eſt motus diuturnus cū interpollatione factus vt aliquid ex pectore emittat. Et ſi talis motus in eis appareat parūper temporis perdurās. mā eius ad vētrē tráſducit cum nl emittant inde q̄ſi ex hoc ſicut hō. ℂ Qꝫ ſi dicat ꝙ Ariſt. dicit eos pati catarrꝫ. Dōm ſicut apparet ibi ꝙ ille non eſt catarrus ſimplr ꝛ ꝓprie: ſed eſt qdā morbus eis ꝓportionalis ꝛ proprius ſicut ſe. eſt morb⁹ ꝓprius ꝛ ꝓportionalis hoīb⁹. Itē dato ꝙ ſi catarr⁹ eſt adeo intuſcat⁹ in pulmone ſic eleuās ipſum pp eius modicū ſenſum ꝙ tuſſi non mouet pulmo ad ipſum expellendū. Ad illud quidē Ga. iam appet ꝑ id quod dictum fuit ſcd̄o ad argumēta inſtantiam.

Tuſſis qd ſit

Dubi⁹

Cap. vii co circa med. vbi ēt Auerroys.

ℂ Problema. ij. Antiqua.

PRopter qd homini ſoli aialiū ſanguis fluit ex naribus? Aut qꝛ cerebrū hꝫ plurimū ꝛ humiditatē: a quo vene replete ſupfluitate: ꝑ poros emittūt fluxū. Morbidum eni ſubtilius ſit puro ſāguie: hic aūt ē qd̄ cōmiſcet cerebri ſupfluitatib⁹: ꝛ eſt ſicut ſanies. Noua.

ℂ Cur homini tn̄mō ex oī aiantiū nūero ſanguis e naribus defluit? An qm̄ plurimū cerebri idēqꝫ hūidiſſimū hō cōtinet. Vn̄ vene excrementis ꝑ ora eodē tēdētia nimiū replete ꝓfundere inde cogunt. Sāguis eni viciatus q̄ſi integro tenuior reddit. Talis autez eſt qui ſe cerebri excrementis miſcuerit. ꝛ quaſi in ſaniem degenerat.

ℂ Quare ē ꝙ hoī inter cetera aialiū flux⁹ ſanguis ex narib⁹ accidit. ℂ Deīde. (Aut qꝛ.) Soluit dicēs cāꝫ eē. qm̄ hō, vt dictū eſt ꝓus hꝫ plimū de cerebro ſm rōnē ſui corpis ꝛ humidiſſimū: in q̄ ēt ſunt vene magne valde replete hūiditatibus ſanguis ſupfluis: qbus repletis emittūt eas ēt ꝑ poros venaꝝ terminātes exteri⁹ circa colatoriū naſi: in locū vbi ſūt emoroides naſi: pp qd̄ oriuntur fluxus ſanguis ſupfluxos ꝙ hūidū ſanguineū eſt factū ſubtili⁹ puro ſanguis tale ēt ē morbidū: q̄re nā mouet ad expellēdū ipꝫ ꝑ fluxū ſcꝫ ex narib⁹. Et iō videm⁹ ſanguineos ꝯtēre vita copioſa ꝛ gere multotiēs hūc fluxū icurrere: cū multū abūdēt iſto ſāguie morboſo ſbtili: fit ēt tale hūidū ſanguineū morbidū qꝛ ſupfluitatib⁹ cerebri cōmiſcet ſubalbidis: qb⁹ qdē admixtus ſficat ex eis ꝛ incurrit q̄ſi nām ſaniei: ꝛ ſm colorē ſere ꝛ ſubaꝫ. ꝯſurgit. n. hūidū qodā diſſiaτū acutū ſerosū pūgitiuū orificioꝝ venaꝝ puaꝝ terminataꝝ īra nares. Et nō ꝙ ſūt alia plura: pp q̄ hō ſolus icurrit fluxū ſāguis narui. Vnū qdē ē qꝛ eſt magne cpis ſm rōnē ſui corpis: pp qd̄ plimus gnāt in ipo ſanguis. eſt ēt ſanguis ei⁹ ſbtilis pp hūiditatē multā: ꝛ calidus in corde ēt dr̄ in ꝓ de ſom. ꝛ vi. Itē ē recte ſtature pp qd̄ ſanguis eī calo aſcēdit ſurſuꝫ ad cerebrū ſub quo eſt qdā iuolutio venaꝝ ex tunicis venaꝝ ꝛ arteriaꝝ dicta rete mirabile: in q̄ calidas grādis mixtus ꝛ i eo digerit ꝛ ſubtiliat ſanguis ꝛ ſpūs: ita ꝙ ſpūs aīalē ſor mā i eo acquirit ꝑ viā lucidit atis ꝛ ſubtilitatis quā habuiſſet in corde. ꝛ tūc efficit ſpūs aialis ſicut vult Auli. ſine ſcīti nō ſui. pp quā qdē caliditatē ꝛ ſubtilitatē ſāguis ꝛ ſpūs illic acqſitā reddit apt⁹ ad fluēdū ꝑ nares. Itē cutis i hoīe ē ſubtilior q̄ in reliq̄ aialiū: ꝛ maxie in facie ſicut vult Ariſt. ꝛ Galy. q̄re adhuc erit amplı⁹ ſubtilior īra nares: pp q̄ oia ꝛ ſilia nō immerito fluxus ſanguis narui ei appropriat ſoli. ℂ Nōn̄ ꝙ mulier raro incurrit fluxū ſanguis narium ꝛ emoroidaꝝ: ꝛ maxie ſi vita vtat mēſurata: ꝛ cōueniēt purget menſtruis. ſupfluitates. n. ipi⁹ i h ꝯuertūt: ſicut pꝫ ꝑ Ari. 3⁹ de ptibus. ꝛ ꝓ de gñe. aialiū vir aūt frequēter incurrit.

Cap. vnd co i multis locis vbi etiā Auerro.

ℂ Problema. iij. Antiqua.

PRopt qd aialiū hec qdē ſub carne: hec vero in carne pigua ſunt: alia vero ſcd̄ū vtrūqꝫ? Aut quoniā cunctiſqꝫ quidē denſa eſt caro ſub carne in medio cutis ꝛ carnis contrahitur humiditas propter id quod eſt ſubſiſtens natura que digeſta ſit pinguedo: q̄cunqꝫ autē

duriorē hn̄t carnem: coriū vero periſten ad in carne pinguia ſiunt. que vero vtrobiq; ſe hn̄t in vtriſq; ptim pinguant. Noua.

¶ Cur alia ex aīalibus ſub cute: alia intra carnē: alia vtroq; mō pingueſcere ꝯſueuerūt? An qꝛ ꝯdēſa ē caro hīs īter cutē: ꝛ carnē humor ꝑtenuis cogit̄ ꝙ hīs ſp̄ ſua nō exiuit atq; reſidet: qui tādem concoctus pingue effici ſolet. Que autē carne ſunt rariore cutē: ꝯgeruntur obuiam hec opimo intra carnē redduntur. Que vero vtroq; modo ſe habent: vtroq; etiam pingueſcunt.

¶ Quare ē ꝙ aīaliū quedā hn̄t pinguedinē ſm plurimū ſub carne. alia in carne. q̄dā vō ſub carne ꝛ in carne. ¶ Deinde. (Aut quorūcūq;.) Soluit ꝛ diuidit̄ i tres ptes ſꝫ q̄ tria tangit in q̄ſito. Primo eñ aſſignat cāz q̄re q̄dā hn̄t pinguedinē ſub carne dicēs ꝙ hoc ꝯtingit q̄ dā aīaliū hn̄t carnē cōpactā: ꝛ q̄ſi ꝑ ſtrictā: talia hn̄t pinguedinē ſub carne. hūiditas .n. vnctuoſa pinguedīs mā ꝯtinet̄ ſub carne ꝛ retinet̄ nō valēs penetrare in carnē pp ſolidationē ei⁹ ī q̄dam ſpacio medio inter cutē ꝛ ſifach pāniculū circūdātē vētrē inter⁹ ꝑ totū. ꝛ ꝯtinet̄ ē ſilr̄ etiā inter muſculos carneos circūdātes ſifach. ſic̄ appet i pte vētris ex anothomia: et ē tactū in q̄nta ꝑticula. vel cōmuē ē inter cutē ꝛ muſculos q̄ ſunt ſub ea. Et hoc ē qđ dicit ideo cōtingere q̄m nō hn̄t hūiditates ſuas. que ꝑ vlteriorē digōnē efficit̄ pinguedo ſubſiſtit carni nō valēs in eā pp duriciē ipſi⁹ penetrare. ꝛ iō ſit pinguedo ſub carne vel ſupra eā: ꝛ non intra: qđ vr̄ aſinis mulis. bobus. camelis. ꝛ aliis hūi⁹ cōpacte ꝛ melioꝛ carnis accidere. ¶ Deīde. (Quecūq; āt.) Hic ſcđo aſſignat cām ſcđe ꝑtis q̄ſiti dicēs ideo eē: q̄m q̄dā ſunt animalia hn̄tia carnē duriorē .i. viſcoſiorē ꝛ tenaciorē ita ꝙ coriū ꝑeriſtit ipſoꝝ in carne ꝛ vehementer ei adheret vt nō inueniat̄ locus in quē poſſit pinguedinis mā penetrare. q̄re in talibus ſit pinguedo in carne .i. inter muſculū ꝛ muſculū ſicut in porcis marinis ꝛ etiā q̄ṅ ſuſ cutē ꝛ anguillis nomen extendendo carnis. ¶ Deinde. (Que vero.) Aſſignat cām tertie ptis q̄ſiti dicens ꝙ q̄dā ſunt animalium q̄ vtroq; ꝑticipāt neq; enim oīno hn̄t carnem ſolidā ꝛ cōpactā: ſicut p⁹. neq; viſcoſam cui coriū ſit vehemēter inſixū: ſꝫ medio mō ꝑmanēt inter iſta: q̄ qdem ipinguātur vtroq; mō ſi expoſito ſicut hō ꝛ ouis. Et ſcias: ꝙ iſtud ꝓblema tetigit Ariſt. in tertio de hiſto. dicēs ꝙ oīum aīaliū hec quidē ſm carnē ſunt pinguia. hec āt ſeparatim. ¶ Et notādū ē qꝛ cū dr̄ia ſit inter pinguedinem ꝛ adipem rōne ſitus vt dictū eſt in 5ª ꝑticula. q̄m pinguedo ſit inter carnē ꝛ cutē. adeps autem ſolum in fine carnium: qđ opꝫ ad verificationem ſermonis Ariſto. ꝑ pinguedinē oēm ſanguinis vnctuoſitatē denſatā ſiue ſit pinguedo vere ſiue adeps intelligere. ꝛ ſic remouet̄ ex hoc dubitatio quā aliquis poterat ex ſmonibus auditis in quinta ꝑticula inducere. ꝛ ad hoc ad plenū verificatur ſermonis Ariſt. ſententia. lꝫ forte aſſuo videbitur alicui littera aliqualiter obliquari ꝛc̄.

¶ Problema. iiij. Antiqua.

Propter qđ pueri ꝛ mulieres minus hn̄t morpheā viris: ꝛ mulierū q̄dē vetuſtiores magis? Aut qꝛ morphea ē ventoſitatis exitus. Sūt aūt pueroꝝ q̄dē nō bene euētabilia corpora: ſꝫ dēſa ꝛ mulierꝫ min⁹ q̄ꝫ viroꝝ. in mēſtrua eni cōuertit̄. Oſ̄dit aūt lenitas dēſitate carnis. Antiquoꝝ aūt ꝛ anīl bene euētabilia. Sola enim ſicut antiq̄ edificia diſtātes habent cōpoſitionē ꝑ totū corpus. Noua.

¶ Cur vitiliginē pueri mulieresq; min⁹ hn̄t q̄ꝫ viri. Et in copioſo feminino ſexu q̄ ꝓuecte etate ſunt magis hn̄t q̄ꝫ minores? An qꝛ vitiligo exit⁹ ſpūs eſt: corpa aūt pueroꝝ cōtextu dēſo nō facili expiratu cōſtāt: ꝛ mulierū min⁹ expirāt q̄ꝫ viroꝝ. Spūs nāq; i menſtrua ſe ꝯuertit femine. dēſitatē vero lenitas eiuſdē ſatis declarat. Que aūt corpa etate ꝓceſſerint aut cōſenuerīt reſpirātiora euadūt. hec enim modo edificiꝝ veteris ſtructuram ſuaꝝ partium laxiorem iam habent.

¶ Agit hic Ariſt. de q̄dā cutis defedatione: q̄ dr̄ morphea ꝛ ꝑmo cōpat indiuidua ſpēi humāe adinuicē diuerſificata rōne etatis ꝛ ſex⁹ penes morpheā. ſcđo cōpat penes eā ſpēꝫ humanā ad alias ſpēs aīalium. ꝛ hoc in ſequenti cap. ꝓponit igitur ꝑ dicens quare eſt ꝙ pueri ad decimūquintum annum vel circa attingentes minus incurrūt morpheā viris. Et quare mulieres decrepite ꝛ viri ſimpl̄r ēt decrepiti plꝰ eā incidūt pueris ꝛ viris. ¶ Nōn̄ᵐ ꝙ ſicut appꝫ ꝑ Auicē. 7. q̄rti ꝙ due ſunt cutis defedationes ſibi ſatis affines ſcꝫ morphea ꝛ albaras cū gn̄ent̄ fere ex eiſdē materiis ꝛ locis appareāt eiſdē: ꝛ colores ēt ſimulent̄ eaꝝ: ꝛ ambe q̄dē cāntur ꝓpter debilitatē virtutis alteratiue nō potentis aſſimilare perfecta aſſimilatione ipſum nutrimentum. ſicut enim dē Gal. in primo de nālibus virtutibus. Et Auicen. in primo primi. triplex eſt opus v̄tutis nutritiue. ſ. appoſitio vel cōprehenſio nutrimenti ad mēbra ꝛ hoc deficit aliquādo ſicut contingit in appetitu canino de quo tactū eſt in quinta particula. Eſt ꝛ aliud qđ dicit̄ vnitio vel adherentia. ꝛ hoc ēt q̄nq; fallit ſicut i ypoſarca ydropiſi carnoſa. apponit̄ enim mēbro nutrimentū ſed non ei vnit̄. Eſt ꝛ tertium qđ dr̄ aſſimilatio. quod ꝛ ſilr̄ aliquādo non ſit ſicut ē morphea ꝛ albaras. apponit̄ enim mēbro nutrimentū ꝛ vnit̄ ſibi ſꝫ nō aſſimilat̄. Differunt tn̄ inter ſe iſte due defedationes: qꝛ morphea eſt in cute tantum: ꝛ non eſt ꝓfunda niſi parum: ſed albaras eſt penetrans cutē ꝛ carnem ꝑueniens vſq; ad os. Et ſcias ēt ꝙ vtraq; eſt duplex. eſt enim morphea alba ꝛ nigra ꝛ quandoq; media. ꝛ ſimiliter albaras alba ꝛ nigra. Et differt etiā morphea alba a nigra. q̄m alba ſit a mā flegmatica. nigra autem ex mā melācolica. media vero ex cauſis mediis. talis āt differentia ſola non eſt inter albaras nigram. ꝛ albam. immo genus eius in intentione eſt diuerſum. ꝛ hoc eſt q̄m albaras nigra eſt id qđ noiat̄ impetigo excoriatiua. ꝛ lꝫ ſit dr̄ia ꝓdicta inter morpheā ꝛ albaras: tn̄ hꝫ ꝑ morpheā vtrāq; intelligo. ¶ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit ꝛ ꝑ aſſignat cāz ꝑme ꝑtis q̄ſiti: dicēs iō eē q̄m morphea cauſat̄ ex quodā exitu ventoſitatis ad exteriora: mā enim groſſa aliqua ſubtiliatur intantum ꝙ ex ipſa generat̄ ventoſitas: que poſtea mouet ꝑ carnem māꝫ illaꝫ ſuo flatu verſus ſuperficiem cutis exteriorem: q̄ illic derelicta cū nō poſſit pp duriciem cutis vlterius penetrare morpheam inducit. ſed qꝛ corpora pueroꝝ non ſunt adhuc ſufficienter rara bene tranſpirabilia ſed denſa pp humidū obtundens ꝛ innifcans calidum. Et ſimiliter corpora mulierum non antiquarū. qꝛ ſunt minus rara ꝛ euentabilia q̄ꝫ corpora virorum: nō enim ex ipſis expellit̄ ſuꝑfluitas q̄ facit ea permanere rara ꝛ euentabilia: ſicut ex corporibus viroꝝ per ſudores ꝛ alias euacuationes ꝛ ꝑ trāſpirationes inſenſibiles. ſuperfluitas enim earū ſcđꝫ plurimū euacua-

Op⁹ nutritiue v̄tutis triplex

tur in menſtruis. Et ꝙ corpa earū nō ſint rara euentabi/lia ſic corpa viroꝝ nobis inſinuat mollicies ⁊ lenitas car/nis ipſaꝝ. oſ͠dit enim dēſitatē carnis eaꝝ: q̄ cāt ex hūidi/tatibus ſtaticis pinguibus inuiſcatis in poris carnis ipaꝝ vt pꝫ cui qs fuerit ſufficiēter ſtuphatus. ſed caro viroꝝ cuꝫ hꝫ hūiditates trāſpirēt in ſudores ⁊ alia cōſtituit̃ rara euē/tabilis. Sic igit̃ vt gn̄et morphea duo requirit̃. ſ. ſpūs vē/toſus a mā̄ reſolut⁹ morphee ⁊ raritas euētatiua carnis. Et tertiū addet̃ in ſequēti ꝓblemate. ſ. ſubtilitas cutis. Et qꝛ pueri ⁊ mulieres carēt maxime ſcdō: ⁊ ſi fortaſſis aliq̄lr pticipēt p̄: nō cōtingit eas morphea ſicut iuuenib⁹ virorū ⁊ antiqs. Vn̄ Haly. dicit morpheā fieri illis q ad etatē ve/niunt iuuentutis ⁊ grādiorē. ℭ Deīde. (Antiquoꝝ.) As/ſignat cām hic ſcdē alterius ptis dicēs ꝙ corpa virorū ⁊ mulieꝝ decrepitoꝝ oppoſita ſunt corpibus pueroꝝ ⁊ mu/lieꝝ nō antiquaꝝ. ſūt eni rara euētabilia: qȯ declarat qꝛ hec corpa ſola cōſtituta ſūt ſicut palacia antiq̄: q̄ gdē pp ātiquitatē facta ſunt rimoſa trāſparētia euētationes ſuſci/piētia. ceſſit eni cemētū ⁊ alia ipſa ꝯiungētia ⁊ vndiqꝫ ob/turātia. ita ſiſr ē in corpibus talibus. hn̄t enim diſtantias in cōpōne ptiū inter ſe ⁊ vacuitates in qbus vētoſitas igre/dit̃ pp cōſumptionē humidi radicalis replēns iſta. Et pp hoc dr̃ in tertio de hiſto. ⁊ 2⁹ de ptib⁹. ⁊ i. 28. ꝓblemate q̄n/te pticule qbuſdā ſeneſcētibus ſupcilia fieri piloſa: qꝛ oſſa ſiūt ſibi in iūctura diſtātia: pp qȯ amplior hūiditas pōt p illū locū penetrare: ex q̄ ꝯſurgūt pili. ſic igit̃ qꝛ p talia cor/pora pōt ſpūs vētoſus penetrare pp raritatē coꝝ. educēs materiā ad cutem: generatur in ipſis morphea.

Quare ſeneſcē/tibus ſu/percilia pi/loſa ſiūt

ℭ Problema. v. Antiqua.

PRopt̃ qd hō ſolū hꝫ morpheā? Vtrū qꝛ ſubtiliſſime cutis anima/lium eſt: patitur aūt ⁊ magis ven/toſum. Signū autē ꝙ morphea fit maxime in partib⁹ ſubtiliſſime cutis ⁊ ꝓ/mum: ⁊ propter hec eadem ⁊ ꝙ ſolū cane/ſcit animalium. In morphea autem cani fi/unt pili: quare impoſſibile quecūqꝫ non ca/neſcunt morpheam habere. Noua.

ℭ Cur hō tantū hēat vitiliginē? Vtrū ꝙ te/nuiſſimā is ex oībus aīalibus cutē habet fi/mulqꝫ flatib⁹ redundat. indiciū vero ꝙ viti/ligo ptibus tenuiſſima cute obtectis maxie ꝑmūqꝫ exiſtit. an ⁊ his ipſis de cauſis ⁊ p̄te/rea ꝙ homo vnus ex oīum aiantiū numero caneſcit. Quippe cū in vitiligine pili canicie īmutent̃: itaqꝫ fieri n̄ p̄t. vt vitiliginē habeāt que nunquam caneſcere ſoleant.

ℭ Comparat hoīem ad alia aīalia penes morpheā dicens quare eſt ꝙ hō ſolus inter cetera aīalia incurrit morpheā. ℭ Deīde. (Vtrū qꝛ.) Soluit ⁊ aſſignat cāꝫ ꝓbabilē dicēs ꝑ ideo eſſe. qm̄ hō inter cetera aīaliū hꝫ cutiꝫ ſubtiliſſimā ⁊ puriſſimam. ſicut dr̃ 3⁹ de hiſto. ⁊. 5. de gn̄a. aīaliū: ſiſr ſit cū hoc multū abūdat in vētoſitate: cū eius ſit humidum multū cū calo tēpatos ei tn̄dē plura accidit q̄ cⁱ digōnē corrūpūt: cōedit ēt res calidas q̄ cānt vētoſitates humidi/tates diſſoluendo: hec aūt aliȷs non aſſunt ſic aīalibus: pp qȯ nō incurrunt morpheā ſicut hō. Et ꝙ ſubtilitas ⁊ puri/tas cutis ad hoc opet̃ oñdit̃. qꝛ morphea ꝑprie ⁊ ꝑmo ac/cidit in locis in qbus cutis eſt ſubtiliſſima ⁊ puriſſima. ſꝫ h̄ eſt in facie vt dicit Haly. 2⁹ theo⁴. quare ⁊c̃. qȯ ⁊ multotiēs

In pleriſ/qꝫ locis

viſus experientia oſ͠dit. in aliȷs aūt aīalib⁹ nō fit morphea niſi fortaſſis interdū circa ora equoꝝ. pp dēſitatē eni coꝝ coꝝ vētoſitatis expulſio morpheā adducēs ꝓhibet̃ ipm penetrare ſicut dicet̃ in. 33 cap. vbi hec itez tāget̃. ℭ Deīn/de. (Aut pp hoc.) Hic ſcdō deducit cām ſuā cōcludēdo vl/terius ex ipſa dicens ꝙ pp cās dictas antedictas cōtingit ēt hoīem ſolū inter cetera aīalia vere caneſcere: ſicut dr̃ in q̄r/to de gn̄a. aīaliū. ⁊. 64. cap. huius pticule: ⁊ morpheam habet. Morphea enim ⁊ canicies ſunt ſimul nā ſicut ſup̄/us ⁊ inferius. ſi nāqꝫ eſt morphea: canicies eſt. ſed nō ꝯuer/tit̃. ſicut dicet̃ in. 34. cap. vbi de hoc erit ſermo. Et hoc ē qȯ dicit in morphea ⁊ maxime alba fieri pilos canos ſicut in canicie ſimplici. Et qꝛ ſiūt ab eiſdem cauſis impoſſibile eſt aliqua aīaliū habere morpheā que nō caneſcūt. ſꝫ ſolus homo caneſcit vt dictum eſt. aut fortaſſis equus.

ℭ Problema. vj. Antiqua.

PRopter qd capre quidēꝫ ⁊ oues emulcte exhibēt plurimū lac non maximū corpus hn̄tes. hō quidē ⁊ bos min⁹ ſm ꝓportionē? Vtrū qꝛ in corpus conſumit̃: aliȷs autēꝫ in ſuper/fluitatem. ouibus autem ⁊ capris qȯ adue/nit ſuperfluitatis lac fit totū? Aut qꝛ multo/rum generatiua potius ſunt magnis: qua/re plus attrahunt ſuperfluitatē pp id quod plura nutriunt. Aut propter imbecillitatēꝫ corporū plus ſuperfluitas fit parientibus ipſis. lac autem fit ex ſuperfluitate. Noua.

ℭ Cur capris ⁊ ouib⁹ lac plurimū demulget̃ que corpe nō maximo ſūt. hoīni aūt ⁊ bo/ui min⁹. ſ. ad corpis ꝓportionem? Vtrū ꝙ his copia in corp⁹ abſumit̃. ceteris in excre/mētū ſe ꝯfert. ouib⁹ āt ⁊ capris q̄ꝫtū excremē/ti acceſſerit oē i lac trāſit? An ꝙ pl̄a gignūt q̄ꝫ q̄ magno ſūt corpe: itaqꝫ plus attrahunt excremēti qm̄ plura alēdū ſit. An his graui/dis pl⁹ excremēti pp corpis ībecillitatē redū/dat. Lac aūt excremēto cōſiſtere certū eſt.

ℭ Quare eſt ꝙ oues capre porce ⁊c̃. cū qs cōtinue eas mul/geat exhibēt magnā q̄ꝫtitatē lactis qȯ vr̃ mirabile cū ha/beāt corp⁹ nō maximū. ſed minimū vel mediocre. ⁊ p h̄ tā/git motiuū. ſed hō bos equs ⁊ hꝫ cū ſint maxima aīaliū modicū emulcta exhibēt ſm ꝓportionē molis corporum coꝝ. ℭ Nōndū ꝙ lac ſicut appet in 5⁹ de gn̄a. aīaliū eſt ſanguis digeſtus ⁊ in albedinē i māmillis ꝑmutatus. vītu/te eni carniū mamillaꝝ. q̄ ſunt albe glādoſe molles: in q̄/bus ſunt vene ⁊ arterie: digerit̃ ſāguis vlteriori digōne q̄ꝫ eſſet in reliq̄ corpis: ⁊ in albedinē trāſducit̃: pp albedinem eaꝝ ⁊ calorē ſꝫ eꝫ tpatū: pducēs. n. aliud qd ex ſe ſile ꝓdu/cit. ℭ Nōn̄ ēt ꝙ lꝫ dicat Ari. bouē hr̃e modicū lactis ſꝫ q̄ꝫtitatē ſui corpis: tn̄ inueniunt̃ q̄dā boues parue ad rotū/ditatē accedētes multū lac exhibētes ſꝫ molē corpis eaꝝ: q̄ꝝ multe repiunt̃ in italia circa locū Tridētū nelatū. vñ Ariſt. in 3⁹ de hiſt. dicit ꝙ i ſaſſi ſūt vacce pue q̄ꝝ vnaq̄qꝫ dat lac mltū. ℭ Deīde. (Vtrū qꝛ.) Soluit ⁊ diuidit̃ i tres ſm ꝙ tres cās aſſignat. Aſſignat itaqꝫ p̄ cām vnā ꝓbabilē dicēs: ideo eē: qm̄ hꝫ ſupfluitas ex q̄ lac gn̄at̃ in qbuſdam aīaliū extermināt̃ in coꝝ corpa: ꝯuertit̃. n. i nutrimētū pp mltā reſolonē ⁊ ſepiſſimā q̄ i ipſis accidit: cū rōe molis

coꝝ ſube de facili reſolubilis:tũ rõne multoꝝ motuum ⁊ paſſionũ ipſis occurrẽtiũ:quale eſt hõ:in qbuſdã aliĩs lactis ſupfluitas gñatiua cõuertiť in ſupfluitates vt in pilos vngues cornua ⁊c̃.ſed in ouib⁹ ⁊ capris illud ſupfluitatis qd̕ adunať in eis:p maxia pte cõuertiť in lac. ℭ Deinde (Aut qꝛ.) Aſſignat aliã cãz dicẽs id̕ eſſe:qm̃ ouis ⁊ capra ⁊ vĩr aialia minora:vt frequẽter plura ⁊ multotiẽs gñant ꝙ̃ aialia magna:q̃ qdẽ ꝯñr opꝫ nutriri ⁊ cõſeruari ꝑ ipa. nuq̃ꝫ enim nã aliqd ꝓducit in eſſe qn de eius ſalute ꝓuideat.ſicut dr̃ 2° de gña.quare opꝫ talia ampliorẽ ſupfluitatẽ ſcilicet humiditatẽ ſanguineã ad vbera attrahere vt in lac cõuertať.cũ plures nutriãt fet⁹ inde:ꝙ̃ aialia maiora paucos fetus ⁊ rarius gñantia. ℭ Deinde.(Aut pp.) Aſſigñt tertiã cãm dicens ꝙ iterũ contingit pp debilitatẽ corporiꝫ ouis,⁊ capre:⁊ vĩr aialium minoꝝ:circa impregnationeꝫ ⁊ partũ debilitať calidũ coꝝ:ita ꝙ humores nãles vehementer agitati cõuertunť in nãm ſuperfluitatis:cũ.n. multi fetus fuerint in matricibus coꝝ:multũ ad ſe trahũt ſãguinẽ debilitãdo contentiuã aialis:qui qdẽ ſanguis poſt partũ cõuertiť in ſuperfluitatẽ corpis gñantis tranſiẽs in mãmillas.ex quo qdẽ lac gñať:qm̃ lac ex ſupfluo alimẽti aiali generať:quod tñ nõ eſt rõe aialis gñati:vñ ſupfluitas eſt ſcd̕m qd ⁊ non ſimplr̃. pp qd̕ Ariſto.in quarto de gña.aialium repꝛehendit Emped.dicentem lac in octauo ⁊ decimo menſe eſſe ſaniem albam in magnis aũt aialib⁹ predicta circa partum non ſic aduenit imbecillitas.quare ⁊c̃. Et ſcias ꝙ põt alia cã aſſignari.vnũqdq̃ꝫ a nã ꝓductũ in aliquẽ finẽ determinatũ ordinať:ſed q̃ pfectiora ſunt in fines ordinantur perfectiores:ſicut equi.hoies ⁊c̃.que aũt minus ſunt perfecta in imperfectiores ſemper ꝯñr deſcẽdẽdo:cum itaq̃ꝫ ouis capra ⁊c̃.minora ſint predictis ⁊ imperfectiora:in fines minus perfectos ordinabuntur:vt ad lactis gñationẽ:vt inde ſuos fetus non ſolum ſed ⁊ alios valeãt enutrire:⁊ ipſamet etiam in nutrimentũ alioꝝ ordinanť nõ paꝝ. Et hic quidem ſermo ſatis eliciť ex tertio de hiſto. vbi dicitur ꝙ in lemno reſpondit deus cuidam a quo ꝯſulebať:pectoris dño fore acquiſitionẽ poſſeſſionuꝫ.propter qd̕ videť eſſe factũ vt apud nos aliq̃ñ ſit viſum a capro ſicut a capra lac emulgi ⁊ caſeum fieri. ℭ Notandum ꝙ licet hõ ſit humidiſſimũ aialium ⁊ cibis vtatur artificialr̃ multum nutrientibus:non tamen ꝓpter cauſas ãdictas eſt plurimi lactis:tũ qꝛ maxima pars ſuperfluitatis eius conuertitur in menſtrua:tum etiam quia habet mammillas in loco remoto a mẽbris generationis ⁊ vaſis ſanguineis:habet enim eas ſuperius in pectore:quod aliĩs nõ ineſt aialibus.⁊ ideo modici eſt lactis ſicut quedam aialia.

T. c. 9. ⁊ unde

Circa pncip.

ℭ Problema. vij. Antiqua.

Propter qd animalium hec qdeꝫ permutantia aquas permutãt colores:⁊ ſimilia fiunt illis que ſunt ibi:vt capre. Alia vero non vt homines:⁊ vniuerſaliter autem propter quid hec quidem mutantur.alia vero non:vt coruus ñ pmutať? Aut quorum quidem non dominatur natura humido:queadmoduꝫ que eſt auium:propter quod ⁊ veſicam nõ habent:neq̃ꝫ mutãtur. Et propter quid nõ idem:ſed genita mutantur? Aut qꝛ imbecilliora nouiter genita genitis. Noua.

ℭ Cur aiantiũ alia cũ aquam mutarint colorẽ ſuũ amittunt:ſimiliaq̃ꝫ loci illius domeſticis reddunť:vt capre:alia vero nũq̃ꝫ amittunt vt homo.ad ſummã cur alia mutanť:alia nõ vt coruus.qui ſemp incõmutabilis perſiſtit? An quoꝝ nã vincere ꝑdomareq̃ꝫ hũorẽ non põt vt auium que veſicã quoq̃ꝫ nullam ob eam rẽ obtinent hec nuſq̃ꝫ mutari poſſunt. Sed cur non illa eadẽ ſed q̃ nata ex his ſunt hec mutenť? An ꝙ recens nata ſuis parentibus ſunt infirmiora.

ℭ Dubitat Ari.circa pmutationẽ coloꝝ aialiũ.⁊ ꝓ. mouet qõnem de pmutatione coloꝝ ꝑticulr̃ facta pp aq̃s dicens quare eſt ꝙ q̃dã aialium qñ pmutãt aq̃s ꝯſuetas pmutãť colores ipſoꝝ in alios ⁊ ſilia reddunť ſm colores ⁊ diſpoſitiones que cauſanť ab aq̃s ad quas pmutanť. cuiuſmodi ſunt capre ⁊ oues maxime.quedã aũt aialium pmutãtiuꝫ aq̃s ſibi ꝯſuetas:nõ tñ pp hoc pmutãt colores ꝑores neq̃ꝫ reddunť ſic ſiles vt predicta aquaꝝ naturis ad aq̃s pmutanť ſicut hoies maxime ⁊ eq. ℭ Nõtandum eſt ꝙ Ariſt.in tertio de hiſtoriĩs loqͥť de pmutatione coloris cauſata ab aquis.⁊ dicit hãc pmutationẽ fieri ꝑcipue in ouibus.nam veritas eſt ꝙ magis capre ſm colores varianť cũ ſunt humidioris nãe ⁊ tenerioris ſube impreſſionem facilius recipiẽtes. Iſta aũt pmutatio maxime accidit cũ pmutãt aquas tpe coitus.ſicut legiť in geneſi.ꝙ Iacob laban auũculũ tunc decipiebat.qm̃ electione agnoꝝ ꝑcedẽte vĩgulas ponebat in aquis in quibus bibebãt tali colore coloratas vt agnoꝝ electio ꝑcedens illius anni in ſortem cederet ipſius.qd̕ ex forti tpe impregnationis imaginatione contingebat:aquis ẽt nõ paꝝ hãc pmutationeꝫ adiuuãtib⁹. Unde Ariſt.in tertio de hiſto.circa coitũ ſunt aque in multis locis q̃s bibentia ⁊ poſt potũ coeuntia nigros agnos generant ſicut eſt aq̃ fluuiĩ q dct⁹ eſt pſythrus. Et in antãdria duo fluuiĩ ſunt quoꝝ vnus facit oues albas:alter autẽ nigras.dr̃ ẽt ꝙ ſcamãder flauas facit oues.ſic igiť oues maxime variant coloreꝫ:⁊ hoc aut pp imagiationẽ tpe coit⁹ fortẽ.aut pp aq̃ꝝ pmutationẽ.pmutanť aũt ad albedinẽ ex potu aq̃ vehemẽter frigide.ṽtute enim ipſius humidũ ꝑueniens ad pellem per poros laxat eam ⁊ humefacit q̃ſi reddens in ipam pſpicuũ:pp qd̕ alba reddiť pellis.ois enĩ aialis hec eſt nã preter hoiem:ꝙ pilos variat ſm pellis varietatẽ:⁊ id̕ albata pelle ouiũ neceſſe eſt lanã albã fieri. Sꝫ que nigras reddit oues eſt ṽtutis calide valde ex terreo vapore aduſto ibi pmixto.q̃ qdẽ ꝑueniẽs ad pellẽ q̃ſi adurẽdo eã reddit terreſtrẽ.⁊ ſic ꝑuat pſpicuitatem a pelle:quare neceſſario fit pellis nigra.⁊ p ꝯñs lana:⁊ ſic eſt de capris ⁊ animalibus plurib⁹ lꝫ nõ adeo de facili mutenť vt oues. ℭ Deĩde.(Et vĩr.) Hic ſecundo vniuerſaliçat queſtioneꝫ ſuam circa permutationem non ſolũ aquaꝝ ſed oĩum permutantiũ dicens. Et oino q̃re eſt ꝙ quedam animaliũ ꝑmutanť ſm colorẽ.quedam autem nunq̃ꝫ. verbi gratia. coruus.nullo modo naturaliter permutať a colore ſuo nigro album acquirens.pp quod dicit Porphirius nigredinem eſſe accidens inſepabile a coruo. Dixi autem naturaliter.quoniam Albertus ſuper Porphirium artificialiter vt ex inunctione ouoꝝ corui ex quibuſdam frigidis conatur coruũ cõſtituere album. Alia autem oĩa fere pmutãť ſm colorẽ.ita ꝙ pauonẽ vidi albũ omnino. Et Ariſto.in quinto de generatione animalium ait.iam viſa eſt perdix alba ⁊ cornix ⁊ paſſer ⁊ ſturnelus ⁊c̃.tales aũt pmutationes faciunt loca.qꝛ ſicut locus eſt ita natura facit.ſicut dicetur in .12. capi. Itẽ vt tactum eſt aque ꝑcipue. Eſt enĩ in quibuſdam aquis virtus permutatiua grandis reperta:in tantũ ꝙ lignũ immiſſuꝫ cõuertiť in ferrum. Unde Federic⁹

Capi. 6° vlum: ⁊ ibi Auerroys ⁊ oes doct.

Imperator cyrothecā ſigillatā ad quēdaȝ fontē anglo℞ tranſmiſit que ſm partem immiſſam breui tpe conuerſa ē in ferrum. ¶ Deinde. (Aut quoniā.) Soluit ⁊ magis ad ſecundum queſitum dicens ideo eſſe quoniaȝ q̄dam animalia ſunt: quo℞ nā nō dn̄af ſeu ſupabundat in humido ſmo i ſicco: ſunt.n.ſicca. vel dn̄af hūido ita ꝙ cogat ipſiuȝ pmanere in aliquo loco a nā ſibi diffinito vt in veſica. ſed celeriter p totū exalat in ſupfluitates vt in pennas vngues ⁊ roſtra: q̄les ſunt aues: pp qḋ carēt veſica in qua reponāf humidū ſupfluū. ⁊ iō qꝛ nō ſuperabundat humidū in nā ea℞: aut nō retineť ſed celeriter emittiť: non pmutanť: qm̄ humidū reddit corpus cui aduenit de facili pmutabile ⁊ paſſibile. ſicut dicit haly. in tegni tractatu corpo℞: pp qḋ factis ſiccis impaſſibilibus colores nō permutanť earum ſicut humido℞: cum ſicci nō de facili pmuteť ⁊ patiatur. ¶ Deinde. (Propter qd.) Oſtenſo ꝙ quedaȝ ꝑdicto℞ vt aues ꝓprie nō pmutant colorē vt vſr eſt dicere. Querit vl tertius ſcḋo q̄re ho℞ genita pmuteť ſm colorē dicens: q̄re eſt ⁊c. Que enim iā ſunt pfecta ⁊ indurata aut nō pmutātur oino. aut ſi pmutanť co℞ pua eſt pmutatio: ſed qn̄ eorū mēbra ſunt mollia tenera pmutationē de facili ſuſcipiunt adeo ꝙ Auic. dicit aucto. Ruffi. q̄rto. ſexti. ꝙ puella fuit veneno napelli nutrita ad hȯ quidē pmutationes induēdas multū opaf excedēs calit as vel fri. climatis ꝯtinētis vn̄ ſb tropico cācri vbi vigēs exiſtit calitas nigri hoies ꝓducuť ⁊ ſub polo artico hoies vrſi. lepores ⁊ hȯ repiūť albi. vbi ⁊ corui nō ſt adeo nigri ſicut i climatibus meridiei. ¶ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit dicēs cām eſſe: qm̄ recenter genita ſunt debiliora min⁹ valentia pmutantib⁹ reſiſtere q̄ȝ illa que ex tpe lōgo ſunt genita. quo℞ quidem ſuba iā fuit indurata ⁊ humidū paſſibile cōterminatū. corpa eni recēter genita ſunt ſicut iuncata nouiter coagulata q̄re de facili impreſſionē oēm pn̄t recipere nō ſolum in accidentibus ſed ēt in ſubā.

Puella veneno nutrita

Dubita⁹

Dubitaf de eo qḋ dictuȝ eſt hoiem nō pmutare colorē ſm pmutationē aqua℞. capram aūt pmutare cuius ꝯtrium videtur vt ꝙ hō pmo pmutet colorē ad permutationē aqua℞. qꝛ Ari. dicit colorē nō pmutari ab aialium quodam. eo ꝙ nā eius nō dominef humido. igif per ꝯtrium cū nā hoīs dominef humido. eſt eni humidiſſimuȝ aialium: vr̄ ꝙ maxime debeat pmutatione aqua℞ colorē pmutare. eſt etiaȝ ſuba eius tenerrima de facili alterabilis in capris aūt cū ſint ſicce nā vr̄ ꝙ nō debeant colorem permutatione aqua℞ permutare. ¶ Dicendū ꝙ hō non permutaf ſm colorē permutatione aqua℞ ſicut plura aialiū qm̄ aut nō ſic vtiť aqua vt illa. aut ea vtiť tam aliqualiter alterata. ⁊ ipſo etiam pa℞ indurato cū diu vtatur lacte. ſumit etiam ſimul modicam quātitatem ipſius que non ſic inſunt alīis aialium. Qȝ ſi dicatur hoiem humido abūdare ⁊ eius ſubam fore tenellā pmutabilē. dico ꝙ lȝ hec ſint: ꝟtus tn̄ in tali humido ⁊ ſuba fundata ⁊ nā ⁊ arte magis conſeruat a pmutatione: cū nā hoīs ſit magis a ꝯrietate ⁊ fece demēto℞ depurata ⁊ velut au℞ in fornace pre ceteris ꝓbaf mettallis. Qḋ aūt obijciť de capris. dōm ꝙ ſ nō ꝯcō tingit ꝙ nullo mō debeāt pmutari ſm colorē pmutatiōe aq̄℞ ⁊ maxie nouiť genita. nō.n. tāta ſiccitas ī ea exiſtit q̄ pmutationē ꝓhibeat: ⁊ maxie cū gn̄ť ī ea hūidū ex digōne. Cōcludit tn̄ ꝙ pmutatio in ipſa nō fiet tāta ſicut in ouibus. ⁊ forta. ſis littera Ariſto. fuit quandoqȝ oues.

¶ Problema. viij. Antiqua.

PRopter qd maſculia ſūt maiora femininis: vt oino eſt:? Utrū qꝛ calidiora. hoc autē augmētatiuum. Aut qꝛ integra. Alia vero non integra. Aut quia hec quidem i multo tempore perficiunť. hec autē in modico. Noua.

¶ Cur mares corpe maiori et toto pene ſūt q̄ȝ femine:? Utrū ꝙ mares calidiores feminis ſūt: q̄ res vim obtinet augēdi. an ꝙ mares ꝑditi nā integra ſunt. femine māca obleſaqȝ deſciſcūt. an ꝙ mares lōgo tpis ſpacio perficiunť: femine breui.

¶ Quare eſt vt vſr eſt dicere ꝙ aialia maſculina ſunt maiora mole femininis. ¶ Deinde. (Utrū qꝛ.) Soluit ⁊ aſſignat tres cās. qua℞ pma eſt ꝓbabilis ſumpta ex pte calidi. dicens hoc ideo eſſe. qm̄ aialia maſculina ſunt calidiora feminis calitate radicali innata ſaltē: lȝ aliqn̄ fit econtra pp cōplexionē ſcḋario acquiſitā vt declaratū eſt in prima particula. ſed que ſunt calidiora ſunt maiora quantitate: qꝛ calidi eſt augmētare corpa. extendit enim ipſa inquantum ē anime inſtrumentū ſm oēs dyametros. ¶ Deinde. (Aut quia) Aſſignat aliā cām ſumptā ex pte pfectionis ⁊ imperfectiōis dicēs ſ eē. eo ꝙ q̄dā aialiuȝ ſunt integra ⁊ pfecta vt maſculina. q̄dā vero diminuta ⁊ imperfecta in nā ſua ſicut femi. pp qḋ dr̄ in ſcḋo de gn̄a. aialium. feminā eſſe: quēadmodū orbatus maſculus. nūc aūt ſic eſt ꝙ integrū ⁊ pfectū maius eſt diminuto imperfecto. cum in eo pfectior ꝟtus ⁊ nā repiaf. virtus enim hec inferior ⁊ nā quantum reqrit in quo fundetur ſufficiens. ¶ Deinde. (Aut quia.) Aſſignat tertiā cām ſumptā a tpe cōplemēti dicēs cām eē qm̄ quedam aialium multo pmanent tpe anq̄ȝ pfectam magnitudinē conſequanť. quedā aūt paruo: ſed in pluri tempore magis augmentaf aial q̄ȝ in minori ſuppoſita eadeȝ ſm rōnē molis co℞ augmētatione. vn̄ elephantes eq ⁊ ēt hoies vtcūqȝ: qꝛ diu ſit anteq̄ȝ pfectā adipiſcanť magnitudinē ſunt alīis aialiū maiora: qḋ ſolū vr̄ in hoie plus deficere. ipſe enim longiori tpe alīis acqrit ſuū cōplemētū. ⁊ tn̄ non maioris eſt molis multis. ſicut tangeť in ſequenti ca. ¶ Nōndum ꝙ nō oino veruȝ repiť ꝙ ſemp maſculus ſit femi. maior. fallit eniȝ in auibus ex rapina degentib⁹ ⁊ in entomis ⁊ in quibuſdā piſciculis: ⁊ in quadrupedib⁹ ouātibus. ſicut pȝ in de hiſt. ⁊ in pmo de gn̄a. aialium: fallit quidem in auibus rapacib⁹: qm̄ cū ſint vehemēter calide rōne ſpēi: ⁊ aduenat ſibi caliditas ſcḋo rōne ſex⁹: fit ſic ignis in ignecita ꝙ maxime aduruntť ⁊ in frigiditatē ⁊ ſic pmutantur. ꝓpter qḋ minora in creatura redduntť debiliora ⁊ minus audacia: femine autē rōne ſexus contēperate maiores audaciores ⁊ fortiores conſtituunť. vn̄ accipitres ⁊ hȯ quibus vtimur in aucupationibus ſunt femelle: entoma aut piſces quidam ⁊ ouātia quadrupedia femine ſūt maiores maſcu. pp poſſe coitū pati ⁊ geſtatiōeȝ molis ouorum. Propter quid femine citius ad cōplemētū ſue quātitatis ꝓueniunt q̄ȝ maſcu. Aut qꝛ earum humidū eſt paſſibile magis extenſionē facilius recipiens: oēs aūt breuioris ſunt vite. ⁊ que ſunt talia augmentum perfectum adipiſcuntur citius: ſicut diceť in capitulo ſequenti.

In pleriſ qȝ locis

¶ Problema. ix. Antiqua.

PRopter qd hec qdē cito pariunt aialium. alio℞ ꝟo diuturn⁹ ē partus:? Aut qꝛ ea que longioris vite tardius apta nata ſūt perfici. Sūt autē tardi partus longeua: nō tn̄ maxie. vt equus hoie tardioris partus quideȝ minoris vero vite: huius aūt cā duricies matricū quemadmodum enim ſicca terra nō velociter nutrit: ita ⁊ equi matrix. Noue.

¶ Cur in aiantiũ genere alia breui tpe pariũt alia diu geſtãt. an longius perfici ſolẽt qbus longiora ſunt vite ſpacia. Sũt aũt partu tardiora que longo tpe viuunt. Sed nõ vniuerſaliter id eſt. Equus enim vt tardius marie q̃ʒ homo parit. ſic viuere minus põt. Cui⁹ rei cãm vulue ſiue vteri duricies hʒ. Quo enim ager ſitẽs haud cito ſuas ſtirpes enutrit. ſic durior vulua equarum informando nutricandoq; ſuo fetu remoratur.

¶ Quare eſt q̃ q̃dã aĩalia paruo tpe portãt cito parientia ſicut vrſe. vulpes gatte ⁊c̃. ſicut pʒ in libris de hyſto. q̃dam ṽo tarde pariũt multo tpe geſtãtia ſicut elephas eq̃ aſina ⁊c̃. Quedã aũt ſunt media inter iſta ſicut hõ ⁊ bos. nõ. n. geſtant mẽſe vno aut duobus ſicut priora: neq; duob⁹ ãnis aut duodecim mẽſibus ſicut ſcd'a: ſed nouẽ aut ſeptẽ mẽſibus. ¶ Deinde. (Aut q2.) Soluit ⁊ p̃ aſſignat cãm dicẽs hoc eẽ: qm̃ illa que ſunt longioris vite ſicut appet nõ ſolũ in aĩalibus: ſed ẽt in plãtis vt cypreſſo ⁊ dactilo: tardius eorũ pfectã q̃titatẽ adipiſcũẽ: q̃ʒ illa q̃ ſunt breuis vite: cuʒ enim oporteat ea fore grãdia ⁊ fortia: vt ſint lõge vite: nõ pñt augmẽtũ pfectũ cito recipe. q2 tũc non eſſent longe vite ſicut appet in ſepia ⁊ cucurbita. ſed que ſunt longe vite tarde pariunt. opʒ enim tempus geſtatõis augmẽti ⁊ vite pportionẽ hr̃e adinuicem. ⁊ pp hoc negat Ariſto. in. 6. hiſto. ceruos eẽ longeuos: cũ puo geſtent tpe: ſicut q̃ velocis augmẽti. Inſtantia etiã vr̃ in anſerib⁹ ſiluestrib⁹ maxime: vñ cũ q̃dã videamus pre aliĩs longiſſime vite vt elephas ſicut dr̃ in libro de cauſis lõgitudĩs ⁊ breuitatis vite: pluri tpe aliĩs geſtãt qm̃ duobus annis ſicut dicit̃ in 5⁰ de hiſto. ¶ Deinde. (Non tñ.) Inſtat cõtra illud qd̃ dcm̃ eſt longeua eẽ tardi partus vt verificet̃ cauſa aſſignata. dicẽs q̃ illa que ſunt tardi partus nõ tñ maxime ⁊ ſimplr̃ ſunt longe vite: qm̃ equus aſinus ⁊c̃. inueniuntur tardioris partus hoĩe: nõ tñ pp hoc ſunt longioris vite. Imo breuioris. ſicut appet in libris hiſtoriaꝝ. ⁊ i libro de cauſis lõgitudinis ⁊ breuitatis vite. ¶ Deĩde. (Hinus aũt.) Aſſigt aliã cãm in talibus ⁊ predicta dicens cãm hanc eẽ q̃re eq̃ ⁊ hõ ſunt tardi partus duriciem ⁊ ſiccitatẽ matricũ earuʒ. Eſt aũt matrix inſtrumentũ gñationis: in qua embrio tãdiu ſitus õſeruat̃ ⁊ alit̃ donec ſit potẽs exterius recipe alimentũ. ⁊ hoc declarat qm̃ ſicut terra ſicca dura nõ de facili ⁊ cito pbet alimẽtũ plãtis: pp qd̃ videm⁹ tales plãtas nõ ante longũ tp̃s augmẽtũ recipere ita ſilr̃ eſt de matricib⁹ eque ⁊ conſimilium ſiccoꝝ terreſtriũ vt elephãtis ⁊ aſini. pp enim duriciem ⁊ ſiccitatem eaꝝ nõ põt nutrimentum ex eis ab embrionibus de facili ſugi. cũ pori venaꝝ ſint anguſti neq; poſſint in matricibus extendi ſufficiẽter pp humiditatũ penuriã. Et ideo videmus per oppoſitum aĩalia aquatica cum ſint in humido molli cito extendi ⁊ multũ magnificari ſicut patebit. in. 56. cap. ¶ Dubitat̃. qm̃ non videbit̃ alicui eẽ ſtandũ huic cauſe que eſt duricies matricum. embriões enim nõ nutriunt̃ ex matrice ſed ex ſanguine menſtruo delato ad ipſos p venas ⁊ arterias vmbilicales. ¶ Dõm q̃ lʒ nõ nutriant̃ ex matrice ſed ex ſanguine mẽſtruoſo: ille ſanguis eſt groſſus ⁊ terreſtris: qui qdẽ penetrare impedit̃ pp ſiccitatẽ ⁊ duriciem matricis talis: ita q̃ in breui tpe non pñt embriones magnificari. Sʒ hic reſpõdebit aduerſarius dicens virtutem attractiuã ⁊ informatiuam fortẽ exiſtere in talibus. pp qd̃ ẽt p vias ſtrictas pñt ſanguinẽ groſſum ad ſe trahere. Et iõ aliq̃s addet ad ſermonẽ pñi dicendo q̃ q2 hõ aĩaliũ ſunt groſſa ponderoſa neq; in cauernis parientia ſicut vrſe ⁊ vulpes oportuit ea in matrice tanto tpe pmanere vt cũ natis poſſint pondus ſuaꝝ corpoꝝ ſuſtentare ⁊ exteriora alterantia tolerare. vñ matrices opʒ eẽ duras eis pportionatas: ne nimio ledantur ſenſu. nõ enĩ brutoꝝ gignẽtia talẽ puiſionẽ gerũt de ſuis natis qualẽ hõ. pp qd̃ hõ fuit genitus imperfectior ⁊ debilior ceteris a nã: cum arte a gignẽtibus pfecte tractet̃. Põt ⁊ cõcauſa huius alia ex corpibus ſuperius aſſignari q2 in gñatione mora aĩaliũ in matrice eſt piodus qbuſdã p diem: qbuſdã p mẽſem. qbuſdã p annũ: ſicut dr̃ in q̃rto de gña. aĩalium. qm̃ oĩs mũdane geniture conditio ex planetis eoruq; ſignis tãq̃ ferrũ ex lapide magnete depẽdet ſicut dr̃ in libro. 9. iudicioꝝ. Vñ Meſalach. Silr̃ eſt opus ſtellaꝝ in hoc mundo lapidi magneti ⁊ ferro. ⁊ pp hoc dixit Ptol. in pñcipio cẽtiloquiĩ. Et reꝝ eẽ rimaturus p̃ celeſtia cõtẽplet̃: ſunt enĩ hec illis ſubiecta oĩno ita q̃ q̃ hic pfectiora ⁊ maiora vĩr periodis ⁊ reuolutionibus lõgioribus ⁊ planetis attributa ſunt ſupioribus: opʒ enim ſaltem q̃ ſemel in vteris recipiant influẽtiã cuiuſlibet planete ſingulis menſibus: ſicut voluit aſtrologi incipiẽdo a luna ⁊ p̃ueniẽdo p ſaturnũ ad iouẽ ſicut declarabit̃ in. 41. ca. Cũ aũt fuerint menſes cõpleti attributi ne ſm nũm ſeptẽ planetaꝝ: in octauo mẽſe ſit reuerſio indẽ ad ſaturnũ: ⁊ vlterius ad iouẽ ſm tpis partẽ ex q̃ta q̃ cõtingit hoiem ⁊ bouẽ vt plurimũ naſci ſub dñio Iouis: cũ nouẽ magis ferat̃ mẽſib⁹ camelũ ſub dñio martis: cũ geſtet̃ decẽ: equũ ṽo aſinũ ⁊ elephãtẽ ſub dñio ſolis ⁊ veneris. Elephas enĩʒ morat̃ ⁊ annis duob⁹ q̃ ẽ piod⁹ q̃ ſol pcurrit bis zodiacũ. Marſq; ſel. ⁊. 13. q̃ſicq; equ⁹ ⁊ aſin⁹. 12. mẽſib⁹: in q̃ qdẽ ſpacio iupiter vnũ pagrat ſignũ. Que aũt ipfectiora ſũt ⁊ miora: piodo curſus velocioris vt lune attributa ſũt circa. 27. dies ⁊ octo horas totũ pcurrẽtis zodiacũ. Media aũt aĩaliũ planetaꝝ piodis medioꝝ aſcribunt̃ vt veneri ⁊ mercurio.

¶ Circa me. vbi habetis tãʒ mãm ab Auerroy expoſitam

¶ Dubit⁹

¶ Problema. x. Antiqua.

Propter qd aliĩs animalib⁹ genita magis ſm naturas aſſimilant̃ q̃ʒ hoibus? Aut q2 homo quidẽ multifariam diſponit̃ ſm animaʒ in coitu. ſicut vnq; pater ⁊ mater diſpoſiti fuerint ita diſponetur genita. Alia vero aĩalia plurima quidem ad hoc idẽ ſunt ampliꝰ. Aut non perficitur vt frequenter propt̃ hanc concupiſcentiam. Noua.

¶ Cur ples ceteroꝝ aĩantiũ magis q̃ʒ hoĩs ſuis parentibus ſilẽm gerit nãʒ? An q̃ hõ vago varioq; plurimũ aĩo in coitu eſt. put aũt pater materq; in conceptu affecti fuerũt ita partus euariãt. Cetera vero aĩantia oĩa aut certe plurima rei tm̃ ipſi intendũt totaq; ſeſe veneri dedunt. Adde q̃ ob eaʒ auiditatẽ minime repleri magna ex pte patiunt̃.

¶ Quare eſt q̃ in aliĩs aĩalibus ſm nãm genita cũ gignentibus intẽſiorem hñt ſimilitudinem. vt bos generãs cum boue genito: ⁊ capra cũ capra ⁊c̃. q̃ʒ in hominibus. nõ enĩ in ipſis ſic patri aut matri filius aſſimilatur. Dicit aũt ſm nãm qm̃ hoĩes aſtute conant̃ ſilitudinẽ filioꝝ ad parẽtes adducere. ſicut pʒ in lib. de aere ⁊ aqua. qm̃ ex longa conſuetudine plaſmandi capita manib⁹ in lõgũ vt aĩoſiores viderent̃ nãr ex hoc inducta ſunt capita lõga. Iſtã quidem ſimilitudinẽ ſm nãm itelligo q̃ in natis aĩalium nõ ſolũ ſeruat̃ ſilitudo accidẽtiũ ⁊ figurationis mẽbroꝝ appa-

tiorū.ſed diſpōnes alie occulte q̄ viſu nō pcipiunt ſtatim:
ſicut ferocitas agilitas ⁊ talia in equo.⁊ pp h̄ ſtudēt mul/
ti pcuratores equoꝝ: q̄ eque q̄btis ſubdant eq̄s: q̄ q̄dem
ſiſitudo ⁊ marie occulta in ſpē nō ſic humana ſeruat: cuꝫ
pater plerūq; inueniaf pfectiſſimus ⁊ filius ecōuerſo. In
tantū q̄ Aler.inq̄t.pp qd multi fatui prudētes valde ge/
nerāt aut ecōtra. ❡ Deīde.(Aut q2.) Soluit ⁊ aſſignat
duas cauſas: q̄ꝝ pma eſt: q̄ū vir ⁊ mulier multis modis
⁊ varijs afficiunt ſm aiam in actu ⁊ feruore coitus varia
imaginantes: ad quā qdē varietatē variaf ſperma ⁊ men
ſtruū diuerſas recipiens impreſſiones: ⁊ p ꝯñs embrio q̄ in
de cōficif: eo q̄ ſicut vī ⁊ mr̄ fuerunt diſpoſiti in coitu: ita
Nō ſpul/ chri di/ cimus filiū gnati ab ipſis diſponunt. Et pp hoc cauendū eſt ne ali
quis coeat ad gñationē prolis tpe ire ⁊ triſticie ⁊c. vel tpe
paſſionū aiahū ⁊ corpalium: neq; ſubito ⁊ cū furia. pp enim
hō et ſapiētib⁹ gñant fatui: ſicut in ſuis pblematib⁹ Ale
ran. affrodiſeus ſcripſit: ⁊ iō ex adulterio pducti timoroſo
vel fornicatione deteriores ſunt valdenō ſic aūt eſt in aliis
aialibus. Imo plurimas ipſoꝝ pmanēt diſpoſita ſm paſſio
nes aie vt fuerant: ⁊ marime quoꝝ moroſior eſt coitus
ſicut porcoꝝ ⁊ minorē recipientiū delectationem in coitu.
Subdunf enim hec magis hoībus nāli pncipio adherētī
vie vni ⁊ ordini vni. Dicit aūt fortaſſis plurima pp equos
in q̄bus vī eſſe grandis feruor libidīs tpe coitus. ❡ Nōtā⁹
q̄ hō pōt varijs modis affici ſm aiam in coitu pp ſui cor/
poris paſſibilitatē: que motib⁹ plurib⁹ facilr ſubijcif: ⁊ pp
aiam rōnalem ad hoc ⁊ ad illud indifferēter ſe hñtē. potē
T.c.ſ.4 ⁊ ide ple/ riſq; lo/ cis tie enim rōnales valent ad oppoſita. ſicut vī 6° metha phi.
genitū coitus contingit nō imerito multifarie a gignente
variari: ita q̄ nō vt talia genita genitū ſiſe reddatur gñan
ti: multa enim ſunt a quibus ſiſitudo indiuidualis depen/
det q̄ magis in hoīe q̄ꝫ in aliis variationi ſubdunf quoꝝ
vnum eſt virtus informatiua parentis pñcta cū ſpermate
affectās ſiſitudinē oīmodaꝫ inducere: pp qd calui caluos.
varij varios. ⁊ ſtrabōes ſtrabōes gñant ſic vī i li. de aere ⁊
aqua. Aliud qdē de quo depēdet ſiſitudo eſt imaginatio
vehemēs ⁊ marie mulieris tpe caſus ſpermatis in mr̄icem.
talis enim diuertit nām ſpmatis ad illud qd ſunt imagia/
taꝫ ſicut tactū eſt ſupra etiā de pecudibus. Depēdet tertio
ex formis celeſtibus. quas Indi ⁊ Caldei imaginati ſunt
⁊ ſignauerūt in celo. Vñ Ptolo. non ⁊ vbo centiloquij ait.
vult⁹ huius ſeculi fore ſubiectos vultib⁹ ⁊ figurationibus
ſupceleſtib⁹. ⁊. 25. verbo dicit q̄ forme ſp accidunt ⁊ id qd
aſcendit ex gradibus fit ſimile ei quod appetet natus. ſi/
cut tetigi ſufficienter i tractatu phiſonomie. Aduenit etiā
ſimilitudo vel oppoſitum propter paſſibilitatē aut impaſ
ſibilitatē materie mulieris ſcilicet ſanguinis mēſtrui red/
dētis ſe diſpoſite aut indiſpoſite vtuti agentis. ⁊ ſi Gal. vt
ſibi impingit. Aui. in muliere vtutē aſſerit eſſe actiuā ſimi
litudis cāuaꝫ. Sic igif q2 ſiſitudo a cā diuerſa dependet
⁊ marime in hoīe. ꝯñs eſt eā multotiens variari pp qd in
hoīb⁹ genita min⁹ q̄ꝫ in aliis gignētib⁹ ſimilanf. ❡ Dein
de.(Amplius aūt.) Aſſignat aliā cām dicēs iō eſſe q̄ ſiſi/
tudo nō interuenit indiuidualis perfecta gignētis ad ge/
nitū in ſpē humana ſicut in aliis. q2 coitus debite nō pficif
multotiens in hoīe ſicut requirif vt ſimilitudo inducatur
pp enim feruorē concupiſcentie coitus ⁊ motuꝫ furioſum
queꝫ incurrit hō in coitu pre ceteris aialium: q̄ accidit ex
marima delectatione quā hꝫ in coitu: nō obſeruat ea que
requirunf ad coitū gñatiuū ⁊ aſſimilationis datiuū: ſtatī
enim ſuo ſemine pñcto pp motum quē paſſus eſt inordi/
natū cōſequif abhominatio ⁊ penitētia: vñ nō tollerat tā/
to tpe q̄ ſpma debite recipiaf a matrice ſic plurima aīo/
rum: coitus enim noſter ex quo contingat gñationē fieri p
fecte: ⁊ p ꝯñs aſſimilationē: ſicut pꝫ p Aui. 20. tertij. dꝫ fie/
ri poſt mēſtruoꝝ purgationē: ⁊ mulier ad delectationem

incitāda eſt taliter vt vir ⁊ mulier ſīl emittant. Coiens igif
aſtutus conſideret q̄ñ oculi mulieris incipiunt ad rubedi/
nē cōmutari. ⁊ anhelitus eleuari: ⁊ vba balbutiri. ⁊ tūc pa
rū diſcooperiens ipſam ne frigidus matrici aer occurrat:
vgam in vuluā mittat. deīde ſimul ſemina emittāt. ⁊ poſt
coitū ſup ipſam iaceat donec nodi oris mrīcis ⁊ anhelitus
eleuatus qeſcāt oīno. demū mulier coopta eleuatis ptibus
poſterioribus ſupine iacere pmittaf: q̄ ſi dormierit melius
erit. Quia igif hec ars nō ſeruaf ab hoīe in coitu plurim⁹
coit⁹ ſterilis reddif. aut ſi nō ſit ſterilis nō erit iduidualis
ſimilitudinis in genito expreſſiuus. Poteſt etiaꝫ alia cā aſ
ſignari. q2 plura ſunt in hoīe tam ex parte figurationis mē/
broꝝ cū aliis accntibus apparentibus: q̄ꝫ ex parte gluti/
ationis in q̄b⁹ attendif ſimilitudo q̄ꝫ in aliis. ſed difficilius
eſt plura in vnū reducere ⁊ ꝯſeruare q̄ꝫ pauca. igif ⁊c.

❡ Problema. xi. Antiqua.

PRopter quid albi homies ⁊ equi
vt frequenter glauci? Aut quia tri
bus coloribus exiſtentibus ocu/
lis nigro: ſubnigro ⁊ glauco: colo
rem corporis ⁊ oculi color ſequitur: hec au
tem eſt glaucitas. Noua.

❡ Cur albi taꝫ homines q̄ꝫ equi oculis ma
gna ex parte ceſij ſunt? An cum oculi tri/
plici coloris genere diſtinguantur. nigro ca
prino ⁊ ceſio corporis totius colorem ocu/
li quoq; color conſequitur. itaq; haud im/
merito ceſius eſt.

❡ Quare eſt q̄ hoīes colore albi ⁊ equi vt freq̄nter inueniū
tur glauci vel ſubalbi ſm oculos Dicit autem vt frequen/
ter q2 pōt aliter eſſe ſicut eſt rō nālium plurī: verificaf .n.
magis in his quoꝝ cōplexio ⁊ aer tpamento ppinquat ⁊
in his in q̄bus cōplexio oculoꝝ pportionabiliter ſe habet
ad cōplonē cerebri ⁊ totius corpis in quib⁹ qdem ex coal/
ternatione ꝯplonis mēbroꝝ particularium reſultat vna cō
plexio in toto. pp enꝫ diuerſitatē ꝯplonis mēbroꝝ poteſt
vni mēbro ⁊ nō alteri albedo ineſſe. Et iō dicit Aui. ſecūda
pmi. difficile eſt iudicare ex colore lingue cōplexionē ſtōi ⁊
inteſtinoꝝ: ⁊ ex colore oculi cōplonē cerebri. Cōiungit aūt
equos hoībus q2 aſſimilanf magis in colore oculoꝝ ⁊ in
pmutatione piloꝝ hoībus q̄ꝫ aliqua alioꝝ aialium. caneſ
ſcunt enim preter alia ſicut hoīes ſicut vī gñto de gñatiōe
aialium. ❡ Deīde.(Aut q2.) Soluit dicens cauſam eē q2
cū tres ſint colores oculoꝝ niger non vere tñ nigredinis
ſed vergens potius in colorem viridi qui tamen magis po/
teſt dici niger reſpectu coloris ſubnigri vī varij. ⁊ ſubniger
vel varius ſicut dicitur in libro de generatione aialium: ter
tius glaucus vel ſubalbidus conſequif colorē proportio/
nabiliter reliqui corpis. Rōnabile enim eſt vt pars colorē
ſeruet totius cū vtrobiq; ſit agens ⁊ mā ſatis vnū: ſicut .n.
color pellis lingue variaf ſm varietatē coloris cutis. eo q̄
ops extimare linguā vnā pticulā exteriorē ſicut dic̄ Ari.
gñto de generatione animalium. ſimiliter dico oculū colo
rari proportionabiliter ſm colorē corporis. tunica eni cor
nea in qua hi colores repreſentantur eſt quedā oculi pellis
exterior: ſed color corporis taliū vtplurimū eſt glaucedo
vel ſubalbedo. igif ⁊c. ❡ Dubitaf. q2 cū Ariſt. ponat hic
tres eſſe colores oculoꝝ. ⁊ ſimiliter in quinto de genera/
tione animalium ponit tres. ſ. nigrū glaucū ⁊ variū. Gal.
in tegni ponit tres. ſ. glaucū nigrum ⁊ mediū. Ioannitius
aūt q̄tuor. ſ. nigrū ſubalbum varium ⁊ glaucum. Auicen.
vero tertia tertij ponit quattuor valde a predictis extra/

ntes rubeũ citrinũ.ſ.plũbeũ ⁊ fuſcũ. ¶ Dicẽdũ gͣ iſtoꝝ ꝙ colores oculoꝝ pncipales ſunt tres.ſ.niger glauc⁹ ⁊ medius:qḋ manifeſtaꝫ ex cauſis ſuis.nã ſicut dicit Ariſ.in 5° de gñatione aialiũ cã coloris oculoꝝ ſumẽda eſt a nã aq̄. nã oculus eſt de nã ipſius ⁊ nõ de nã ignis aut aeris.ſic dꝫ in libro de ſen.⁊ ſenſa.humidũ etenim aqueũ aut plus cõmẽſurato aut minus aut cõmẽſuratũ exiſtit.ſi plus tunc reddunꝫ oculi nigri:qꝛ hũidũ multũ eſt impuũ nõ de faci li penetrati:ſi ꝙ ſi min⁹ mẽſurato fuerit:tũc ocli erũt medij vt varij vel ſubnigri:qḋ oñdiꝫ in ſeq̄:ſi.n.fuerit multa ⁊ ꝓfunda vĩ nigra ⁊ obſcura:ſi aũt modica ⁊ iꝓfunda vĩ glauca vel ſubalbida.pp eius puitatẽ.ſi aũt mediũ inter iſta ſeruauerit medius iſtoꝝ reperitꝫ in ipſa color:q eſt color in q̄ hũidũ ꝯmẽſuratꝫ i oculo.Sꝫ cãe coloꝝ ocli q̄s plures aſſignanꝫ a medicis ſumpte ex pte vt ſpũs viſibilis hũoris criſtallini albuginei vel tunice vuee ſm eoꝝ multitudinẽ aut paucitatẽ:puitatẽ aut opacitatẽ:eminẽtiã aut ꝓfunditatẽ hũoris criſtallini ſicut appꝫ p Gal.in tegni Joannitij ⁊ Haly.ꝙ aũt dicebaꝫ Joãnitiu ponẽ q̄tuor colores oculoꝝ.dico ꝙ mediũ coloris vocatũ ab Ariſto.hic ⁊ Haly.ſubnigrũ:⁊ in 5° de gña.aialium variũ:qḋ i duos colores Joãnitius ſequeſtrauit.ſ.variũ ⁊ glaucũ. Et quẽ Ar. Halya.⁊ Gal.vocãt colorẽ glaucũ.iſte ſubalbidũ noiauit ꝙ aũt Aui.poſuerit q̄tuor oculorũ colores ⁊ tales.multũ eſt a predictis ſapiẽtib⁹ deuiare:ſi hos nãles oculoꝝ colores itẽdit.aut ſũt colores hũoꝝ q̄tuor.dico tñ h̃ ſuppoſito ꝙ plũbeus ⁊ fuſc⁹ põt ad nigꝝ reduci.citrin⁹ ad glaucũ:⁊ rube⁹ ad mediũ.aut ſũt colores hi hũoꝝ i oclo abũdãtiũ ⁊ non ſube ipſius vt coniee propue.Auicen.tamen poſtea ſubdit viridem varium ⁊ nigrum.

¶ Problema. xij. Antiqua.

PRopter quã cãꝫ nani ſiũt. ad hoc autẽꝫ magis vĩr.? Propter quid hec quidẽ oino magna:alia autẽꝫ parua.? deinde ita conſiderãdum due vtiq̄ ſunt cãe:aut.n.locus:aut nutrimẽtum:locus quidẽ igiꝫ ſi fuerit anguſtus. Cibus autem ſi fuerit paucus quemadmodũ ⁊ iaꝫ genitis tentant puum facere:vt qui catulos nutriũt in venationibus coturnicum. Quibuſcũq̄ qdẽ igiꝫ locus cã:iſti pygmei ſiunt.latitudines qdẽ enim ⁊ longitudines habentes ſiunt ſm magnitudinem generãtiũ.parui aũt vĩr.huius aũt cã:qꝛ pp anguſtationẽ loci ꝯſtere rectitudies curue ſiunt. quẽadmodũ igiꝫ q in tabernis picti parui qdẽ ſunt.vĩr aũt hñtes ꝓfunditatẽ ⁊ latitudinẽ.ſilr accidit ⁊ pigmeos.Quicũq̄ aũt propter indigẽtiã nutrimẽti imperfecti ſiũt:iſti ⁊ puerilia mẽbra habere videnꝫ:⁊ quoſdaꝫ videre eſt paruos qdẽ vehementer. Moderate ãt quẽadmodũ melitei catuli. Cã aũt qꝛ ſicut locus eſt natura facit. Noua.

¶ Cur hoies varia ſtatura ꝓueniũt. Vel potius q̄rendũ in vniuerſuꝫ cur in aiantiũ gñe alia paruo.alia magno cõſiſtãt corpe cã.duplex ſane reddi põt.aut.n.locus aut alimẽtũ id facit. Loc⁹ ſi anguſt⁹ eſt. alimẽtũ ſi exiguũ:qḋ ẽt partu iã edito nõnulli efficere conanꝫ.vt q catellos in caueolis occluſos educãt. Quib⁹ itaq̄ cãe locus eſt hi pomiliones redduntꝫ.Sũt enim latitudine qdẽ ꝓfũditateq̄ p magnitudine ſuoꝝ parẽtũ:breues tñ oino. Cuius rei cã eſt ꝙ recte linee i adũcas ſe flectunt.igiꝫ quõ tabernaꝝ picture.q̄uis breues tñ diſtente in latitudinẽ ꝓfunditatẽq̄ cernũꝫ.ita pomilionis quoq̄ formari ex loci anguſtia icidit. At vero q ob alimẽti iopiã pfici nõ potuerint: hos mẽbris quoq̄ puerilibus conſtare videmus. Fitq̄ vt aliq q̄uis breues admodũ ſũt modice tñ coagmẽtatas omnes ſui corporis partes hẽant. Mellitenſes catelli. Nõ enim ꝙ non vt locus.ſic nã ſuum efficere opus ſoleat.

¶ Querit cãm puitatis aialiũ:⁊ ꝓ in ſpali.dicens:q̄re eſt ꝙ aliq hoium nani ſiũt q dicti ſunt ſic ſi eoꝝ nimis puitate hñtes latus ⁊ ꝓfũdũ ſine lõgitudie. ¶ Deinde. (Adhuc) Querit cãm magnitudis ⁊ puitatis in cõi dicẽs amplius vĩr q̄raꝫ cã q̄re eſt ꝙ q̄dã aialiũ ſunt totalr magna in creatura ſicut dromedarij ⁊ elephãtes q̄dam aũt oino parua. ¶ Deinde. (Itaq̄.) Soluit.⁊ ꝓ magis aſſignat cãm huiꝰ q̄ſiti:ſcḋo ſcḋi.ſcḋa ibi.(Parui aũt.) ſed totum depẽdet ex vna cã.dat igiꝫ intẽtionẽ ſuã:dicẽs hoc mõ opꝫ conſiderare in aſſignatione cãꝝ queſiti.due enim ſunt cãe q̄ꝝ vna ẽ locus vel receptaculũ.ſcḋa eſt alimẽtũ. Locus qdẽ eſt vna cãꝝ paruitatis pp eius anguſtiã.alimẽtũ aũt alia pp ipſi⁹ paucitatẽ. Et ꝙ ita ſit oſtendiꝫ.nam aliq aiali iã nato conanꝫ ipſum puum reddere coanguſtãdo idẽ in puũ locuꝫ ⁊ minorãdo alimẽtũ vehemẽter relinquẽtes ei ſolũ alimẽtũ neceſſariũ ad vitã:ſicut faciunt illi q nutriunt catulos canũ vt ſiant apti venationibus q̄tulaꝝ pdicũ ⁊ laudularũ:qm̄ tales ſi fierẽt magni nõ eẽnt adeo ſolliciti circa hõ venationẽ.q̄ſi.n.dedignarẽꝫ q̄rẽtes maioꝝ aialiũ ſupeſſe capture:ſicut lepoꝝ ⁊ capreoloꝝ amplius pp magnitudinẽ ⁊ nutrimẽtũ copioſiꝫ receptũ nõ eẽnt fortaſſis adeo bone venatiõis:olfatu humiditate cerebri magis impedito. ¶ Deĩde.(Quibuſcũq̄.) Declarat vlteri⁹ q̄lis puitas ex loci cauſeꝫ anguſtia ſub ꝯlatiõis mõ:dicẽs ꝙ in q̄bus loc⁹ eſt cã paruitatis tales efficiunꝫ pygmei ſiue pui fere vt ipſi ⁊ nõ nani cũ adipiſcanꝫ lõgitudinẽ ⁊ ꝓfunditatẽ parẽtuꝫ ſuoꝝ ex q̄bus generãꝫ. Cuius cã quidẽ p̄maria eſt caliditas p̃rie intẽſiua.ẽ.n.p̃rie gñationis p̄n⁹ ſicut p̃r ſicut dicẽ porphyri⁹. Propter qḋ nõn⁹ ꝙ loc⁹ q ſua anguſtia cãt puitatẽ ẽ duplex.qdã.n.ẽ receptaculũ intrinſecũ:ſicut matrix qdã eſt receptaculũ ꝯtinẽs exteri⁹.vt ſi ſit loc⁹ lapidoſus inter mõtes incluſus bñficio planetaꝝ puat⁹:i q̄ ſint ⁊ aq̄ frigidiſſime ⁊ nutrimẽta ſicciſſima:ſicut i q̄buſdã locis alpiũ liguriẽ repiꝫ. Cõtingit ẽt h̃ ꝓcipue pp ꝟtutẽ alicui⁹ cõſtellationis occulte iprimẽtis i illũ aerẽ:pp qḋ redditꝫ mirabilis loci nã:nimĩ ꝙ Aui.dicit 4° metheo.nõ ẽ lõge qn ſit vis mineralis ꝟtẽs aq̄s in lapides:⁊ iõ in multis lapidibus inueniunꝫ q̄dã ptes aialiũ. ¶ Nõndũ ꝙ pygmei ſũt aialia ꝓpĩe vt hoies ſicut vidi ⁊ tetigi formata pua ad lõgitudinẽ cubiti extẽſa:vñ ⁊ cubitales hoies dĩr iubijs longis ⁊ brachijs i cauernis habitãtia:cũ q̄b⁹ pugnãt grues vĩ ciconie ⁊ egrãt eoꝝ puiſſimos. Vñ Ari.7.ð hy.ait grues emigrant ex ſcythicis cãpis ad paludes ſuperiores egypti vñ nilus fluit:⁊ ille locus ẽ circa quẽ pygmei hitãt.nõ.n.eſt hec fabula.ſꝫ eſt ſm ꝟitatẽ gen⁹ puuꝫ:vt dꝫ ⁊ ipſi ⁊ eq ſũt parui.ſꝫ

Nõ pulchꝛũ exẽplum

Pigmei vera aialia nõ ficta

paruí.tñ i cauernis hñtãtes.qs dico nõ eē hoīes ſ3 eis ſimi/
lant.nõ.n.pticipant rõne neqꝫ vlũ eiꝰcũ vſe nõ apphēdãt.
neqꝫ iudiciũ republice exerceãt: neqꝫ hñt verecũdiã neqꝫ
honeſtatē neqꝫ iuſtitiã3 colũt:in multis tñ imitanꝭ hoīes.
hñt.n.loquelã ⁊ ſmonē ſ3 ipſectũ pp bonitatẽ3 imaginis
pre aliĩs aialibꝰ⁊ multa ex vmbra rõnis opantes. ❡ Dei/
de.(Paruí aũt.) Applicat cãm p̄dictã ad 2ᵐ ptē· q̃ſiti di/
cẽs:p q̃ cã puitatis aialis in q̃ deficit lõgitudo latitudo ⁊
pfunditas vt vĩr eſt dicē eſt anguſtia loci vt mĩrices.ex ip/
ſa.n.aialia q̃ eēnt recta:q2 plicanꝭ crura ⁊ ꝯcta reddũtur
ſic imagines ille forte q̃ pinguntꝭ in tabernis ⁊ palacijs: ⁊
maxꝭ circa colũnas q̃ videnꝭ totũ edificiũ ſuſtẽtare hñtes
caput cõpreſſu3 i pectꝰ⁊ pectꝰi femora.i.ipulſũ.tales.n.ſic
ſũt figurate vt duas tñ videanꝭ hr̃e dimẽſiões: pfundita
tē.ſ.⁊ latitudinē 3ᵃcarẽtes.ſ.lõgitudine. Simil̃r ꝯtigit py
gmeos ꝯſtrigi ex anguſtia mĩricũ differẽter tñꝫ imagies
picte in tabulis nanos magis repñtãtes:qñ illis affuit an/
guſtia ſoli ſm lõgitudinē.in pigmeis aũt ſm oēm dimē/
ſionē:⁊ iõ dañ eſt eos eē dimẽſioatos ſm q̃titatē parẽtũ.
❡ Deĩde.(Quicũqꝫ aũt.) Per tractata cã puitatis q̃ eſt
ex anguſtia loci.ptractat 2ᵃ cãm q̃ eſt pp defectũ alimenti
dicẽs q̃ illi oẽs q̃ ſũt ipſecti ṽtutibꝰ⁊ parui corpe pp defe
ctũ alimẽti videnꝭ hr̃e mẽbra parua ſic pueri q̃ nõdũ pfe
ctã magnitudinē ſũt adepti ⁊ eis ſimilanꝭ: ita q̃ aliq̃s eſt
vidē valde puos:ſicut hoīes circa lemontiniũ: pp qõ vt i
pluribꝰvidẽtꝰdiuites copioſo alimẽto vtẽtes fieri fortio/
res ⁊ maiores egenis modico ⁊ prauo alimẽto vtẽtibꝰ.q̃l/
dã aũt eſt vidē paruos nõ diuo:ſ3 mẽſurate. eo q̃ in eorũ
vita nõ ſic caruerũt alimẽto ſic canes dicti melitei:q̃s exti
mo canes nobiles militares:q̃s milites ⁊ dñi fouẽt cũ dili/
gẽtia grãdi:⁊ ſunt fortaſſis canes venatici.nõ.n. tales de/
bẽt ſic modico vti alimẽto vt ſint nimis pui ⁊ ipotẽtes.ne
qꝫ tãto vt ſint nimis pingues nõ valẽtes ſufficiẽter inueni
re ⁊ currere.cã q̃dē p̄dictoꝝ eſt qñ nã opaꝭ 2ᵐ diſpoſitio/
nē ⁊ ṽtutē loci:cũ locus ſit maximũ gñatiõis ⁊ tranſmu/
tatiõis pnᵐ. Vñ hypo.in libro de lege. Nã nr̃a eſt q̃lis eſt
regio. Et Ariſt.in p̄ de plãtis ⁊ de iſpiratiõe ⁊ reſpiratione
nã medie:in q̃ q̃dē loco tales gentes exiſtũt p̄ v̊o de plãtis
venenũ q̃qꝫ precioſum natũ in pſia trãſplãtatum q̃dē in
egyptũ ⁊ ĩ redi ſcñ eſt comeſtibile:⁊ de hac arbore ſcribit
Galidē in pluribꝰlibroꝝ ſuoꝝ. ❡ Notãdũ q̃ talis par/
uitas nõ ſolũ ꝯtingit a cã iſta inferiori. veru3 etiã ex cã vl̃i
celeſti:ſicut tangiꝭ a ptholomeo.52.⁊.53.ṽbo centiloquĩj.
Propter q̃d vir magis muliere ſit nanus ⁊ pp q̃d non ſic
alia animaliũ vt hoīes naneſcũt.aut quia mã ex qua mu
lier generaꝭ magis.ppter eius maiorē humiditatē obedit
omnĩquaqꝫ informatiue virtutis extenſiõi:⁊ q2 minor eſt
in creatura viro.viri autē nõ ſic obedit. Jtē cum virtus ſit
informatiua fortior in eo icipiẽs fortiter extẽdē in vnum
dyametrum vt latum deficiat in lõgũ.ſit ⁊ maior eius mo/
les in vtero: ppter quod nõ ſic põt inuenire matricē exten
ſioni omnĩquaqꝫ obedientē. ❡ Ad aliud dõm eſt q̃ prĩ/
cipia generationis aliorum animaliũ ſunt acutiora ⁊ ma
gis extenſiua ſunt ⁊ eorum matrices oblongiores ⁊ plus
per cameras diſtincte. Jtē nõ ſic varianꝭ alia animalia in
coitu ſm affectiones anime vt homo ſicut dictũ eſt.10.ca
pitulo:cum ex imaginatione nanum poſſit concipere.

breuitas ex vl̃i cã cõtingit

❡ Problema. xiiij. Antiqua.

Ropter q̃d aialiũ hec quidē ex ſe
inuicē ſiũt: Alia vero ex q̃buſda3
cõmixtis ſil̃r gñonis q̃ eſt ex pnci
pio tpis exñtis: quẽadmodũ q̃dē
qui de nã dicẽtes dicũt: ⁊ gñonē q̃ eſt a prĩ/
cipio aialiũ fieri: pp mutatões ⁊ motus mũ
di ⁊ vniuerſi:ita magnos:⁊ nũc ſi q̃dē deb3
itex̄ eē tales aliquos op3 eſſe motus. Pri/
cipiũ qõ eſt cuiuſlibet operis maximũ:dimi
diũ eni eſt:ſemē eni pncipiũ: paruorũ qui/
dē igiꝭ ⁊ q̃cũqꝫ ſiũt nõ ex ſeiuicē. Cauſa eſt
talia fieri: quẽadmodum ex pncipio genita
ſunt ſeminis paruitas: minoris eni ⁊ pnci/
piũ minus: quare ſufficientes ⁊ horũ muta
tiones ad ſiẽdũ ipſi ſperma qõ accidit: ſiũt
enim in pmutationibus maxie maioribus:
aut maiori indiget ⁊ mutatiõe. Noua.

❡ Cur in aiantiu3 gñe alia maris ac femine
coitu creanꝭ.alia ꝯcretis q̃buſdã ꝓueniunt
ſil̃r atqꝫ pmus eorũ ortus extiterit: quẽad/
modũ qui de nã docent pmũ aiantiũ ortu3
mutatiõe dimotioneqꝫ mũdi vniuerſiqꝫ or/
bis igenue diſſerũt extitiſſe. Et q̃ nũc ſi rur
ſu3 ortus eiuſmodi futurꝰſit: tales motiões
aliq̃s pceſſiſſe oportebit. Principiũ eni rei
cuiuſqꝫ maximũ ē. Quippe qõ rei dimidiũ
ſit. Semē aũt genitale pncipiũ eē certũ eſt.
Ergo minutoꝝ aialiu3 q̃rũqꝫ ortꝰnullo agi
mutuo ꝯcubitu ſolet cã cur vt pncipio extite
rũt creari nũc ēt poſſint ſemis exiguitas eſt.
Rei nãqꝫ minoris minꝰquoqꝫ pncipiũ eſſe
ꝯuenit. Quãobrē huiꝰetiã ſeculi mutatões
ſemē animantiũ minutoꝝ generi ſatis ꝯhe
re poſſunt qõ ſepius vſu euenit. Tu3 enim
maxime oriunꝭ cũ mutatiões tēpoꝝ inceſſe
rũt. Maiorũ autē genus mutationē quoqꝫ
pro ſui magnitudine deſiderat ampliore3.

❡ Querit Ariſt.in iſto caplo duo.pᵐ eſt: q̃re eſt q̃ q̃dam
aialiũ ſiunt ex inuicē p gñationē vniuocã.vt hõ ex hoīe ⁊
equus ex equo. Alia aũt ſiunt ex mixtiõe q̃rundã adinuĩ
cē vt qñ terre ꝯiũgunꝭ alia cũcta ⁊ p putrefactionē gñan/
tur aialia:ſicut eſt in gñatiõe equiuoca ⁊ caſuali vt vermiũ
⁊ muriũ. Et fortaſſis exponet q̃s aialia fieri ex quibuſda3
cõmixtis.ſ.qñ vna ſpēs ſibi alteri: quarũ equu3 eſt tēpus
partus ꝯiungiꝭ ad tertiũ gñone3:ſicut equꝰ aſine ⁊ gallus
pdici:vt dr̃ in ſcdo de gñone aialiũ:qõ ſ3 ſit verũ.nõ hoc:
ſed pᵐvr̃ cauſe aſſignatio ꝓtendē. ❡ Deinde.(Simil̃r.)
Querit ſcdo itex̄ dicẽs:ſil̃r que eſt cã gñatiõis que conſi/
ſtit a pnꝰipſis gñatis quãdo mundus fuit gñatus ſicut
poſuit plato:ſic appet in thymeo.ipe eni ſolus gñauit tē/
pus:ſic dr̃ in.8.phyſi.poſuit enim mundũ ⁊ ſpēs incepiſſe
Initijs Moyſi. ibutus vel põt h̄ referri ad opiones Emp. q̃
ponebat vniuerſum ſcdm oēm eius ptē infinities gñari ⁊
corrũpi ſucceſſiue p litē ⁊ amicitiã nũc dñatã: nunc v̊o do
minãtē:⁊ h̄ eſt qõ dicat ſuũ exponẽdo ſmonē:ſicut dicunt
illi q̃ hũerũt ꝯſiderationē de rebus nãlibus.poſuerũt eni3
aliq̃ ipoꝝ gñationē aialiũ habuiſſe pnᵐ. Et forte i h̄ ma/
gis tangiꝭ Emp.cũ ſuis ſeq̃cibꝰq̃ꝫ plato.illi eni fuerũt nã
les.plato vero mathematicus ⁊ methaphyſicus etiã ma/
gis:ſic appet in pᵒmetha.⁊ in pmo de gñone ⁊ corruptio
ne. Et opinio q̃dē hec Emp.tangiꝭ ſati in phyſicis ⁊ in p/
mo de gñone aialiũ. Dõm aũt eſt mundu3 hr̃e gñonē ⁊
pnᵐhabuiſſe pp trãſmutatões adeo vehemẽtes iſtius ma

T.c.10. ⁊ inde

Caᵒ ij. ⁊ t.cõ.5. ⁊ ſde de generatõe.

T.c.5.6 7.⁊ inde

chine inferioris in q̄ mā ſemp exiſtit in trāſmutatiōe ex for me faſtidio. ppt̄ qḋ diluuia ignea ꝛ aq̄tica. peſtes ꝛ alias corruptiões pmarias ꝯtingit fieri ſic tangit in p̄ thyma. ꝛ in libro de ꝑpetanib⁹ eīntoꝝ: ꝛ pp motus vniuerſi. ſ. celi vltimi ſtellati 2m Ariſt. ꝯtinētis ꝛ mouētis totū qḋ marie ꝯtingit 2m Aſtrologos ex motu octaue ſpere cū eī⁹ imaginib⁹. 48. in. 100. annis 2m ptholomeū: aut. 40. ſm modernos mote ꝯ motū pmi mobilis in oriētē vno gradu a quo motus diurn⁹ cāt̄ pp qḋ cū talis motus 2m ptholomeū cōpleaf i. 36. milib⁹ annoꝝ putauerit qdā pitagorici tūc oīa reuerti ad ſtatū in q̄ fuerūt i pn⁹ talis mot⁹. Qḋ ꝛ forſaſſis aliq̄s dicet ſupp̄oſita incorruptibili aīa ꝛ ſtellaꝝ cōpari. tūc eīn tali motu eadem aut oīno ſiā adueniente mā aīa p̄us ſepata in eandē deſcēdet mām in quā p̄us deſcenderat. Aut dōm ſicut dr̄ in 2° de gn̄one ꝛ corruptōe q̄ eorū q̄rū ſuba deperijt nō redeūt eadē nūo. Uñ p̄ q̄drupartiti. Q̄ id totū qḋ eſt in celo cū eo toto qḋ eſt in terra ſit reuerſum ad ipm̄ ſtatū pm: res eſt q̄ nō pōt eē neqꝫ q̄s pōt attingē. Scḋm aūt Emp. p hꝫ trāſmutationes īelligit generatōes ꝛ corruptōes q̄s poſunt ille fieri p litē ꝛ amicitiā. ℂ Dande. (Et nō ſiqdē.) Pōt dici q̄ b ſoluit: ꝛ ſi aut ſolutiōis nō nō ſubdaf ꝛ dicaf q̄ p̄ ſoluit ad 2m q̄ſitū p interemptionē. 2° ad pm. 2° ibi. (paruoꝝ qdē.) Dicēs q̄ ſiquidē adhuc iſto tp̄e debēt eē trāſmutatiōes ꝛ motus tales effectus cāntes q̄les dicunf fuiſſe a pn⁹ mūdi opꝫ q̄ ſit aliqḋ pn⁹ ipoꝝ qḋ nobis manifeſtū fiat: q̄m qḋ eſt maximū in omni opatiōe ꝛ pductiōe anteq̄ pducaf opꝫ pexiſtē illi ſaltē dimidiū eius vtute marie hn̄s pōam ppinquā actui in totū ꝛ b eſt ſeminis pn⁹. ſ. pm ex q̄ ſit qḋ ſit ſupple illud tale ſemē ꝛ pn⁹ cāt̄oꝝ trāſmutatiuū vel tantaꝝ tranſmutationū ꝛ dimidiū: q̄m pn⁹ eſt plus q̄ dimidiū totius: ſic dī in p̄ ethi. ſaltē vtute nō appuit vnqꝫ nobis. igiſ gn̄atio ꝛ mūdus nō icepit: ſed ab eterno ꝯſtitit: ſicut pbaf in. 8. phyſi. qḋ vitati orthodore fidei aduerſaſ nō paꝝ. ℂ Deinde. (Paruoꝝ.) Aſſignat cām pmi q̄ſiti: ꝛ p̄ q̄re quedā fiūt ex admixtione q̄rūdā ſicut q̄ fiūt p putrefactiōeꝫ a caſu dicēs q̄ eā gn̄atōis paruoꝝ aīaliū queciq̄ nō gn̄anf ex admixtiōe p cōbinationē eſt talis ſic ſūt gn̄ationis eā a pn⁹ mūdi quādo gn̄atio incepit ſm multos q̄ poſuerūt mūdū icepiſſe: ſic. n. ipſi ponebāt oīa gn̄ari ex mā p putrefactionē vtute corpoꝝ ſupioꝝ ita ſilr̄ eſt ponēda nunc cā gn̄onis iſtoꝝ unpfectoꝝ caſualr̄ gn̄atoꝝ. Et b hn̄ pōt eē q̄m ad gn̄onē eoꝝ requirif ſemen ꝛ pn⁹ exiguum min⁹ q̄ dimidiū: q̄ ad pductiōē minoꝝ ſufficit minus pn⁹. cum peccatū etiā ſit fieri per plura qḋ paucioribus fieri pōt: ſic ē in uenif p̄ phy. ꝛ iō hꝫ tranſmutatiōes corpoꝝ celeſtiū ſunt ſufficiētes ꝛ potētes agē: vt ſemē fiat id ex q̄ qd ideſt aliqd qḋ accidit eē ſubiectū eius qḋ debet gn̄ari qḋ poſtea determinaf ad aliq̄ formā ex virtute ſtellarūꝫ ꝛ forma ſpecifica ſue ſpēi q̄bus totus mundus eſt plenus. ſicut tactū eſt. in. 12. cap. pme pticule. Ex hꝫ qdem pn⁹ māli qḋ tenet locum ſpermatis gn̄anē anim il: a ppie in pmutationibus magnis ꝛ cōiunctionib⁹. verbi grā. quando ſol peruenit ad aliquē punctoꝝ quatuor anguloꝝ mundi ꝛ marime ad pūctū capitis arietis. tūc enim totus mundus cōtemperaf ad calorē in his climatibus: ꝛ inouaf. vnde Ariſt. in. 2. de gn̄atione ꝛ corruptiōe ait. ſole accedēte ad nos in circulo obliquo fieri gn̄ationē qḋ eſt cum peruenit ad punctum capitis arietis. ℂ Deinde. (Maioribus.) Hic ſcḋo aſſignat cām q̄ aliqua fiunt ex ſemine dicens: q̄ illa que ſūt maiora ꝛ perfectiora ad ſui gn̄ationē indigēt maiori principio trāſmutante q̄ ſit pncipiū trāſmutationis ꝛ ipreſſiōis cauſate a corporibus celeſtibus ꝛ marime a ſole. ℂ Nō eīn ſufficit in gn̄atione ipſoꝝ hmōi agens vle: ſed ꝛ pticulare cum eo requirif qḋ mām imediatius diſponēdo attingat: ꝛ tandē formam in mām diſpoſitā imprimat. b enim

T. c. 70 ſiue vltimus

Cap. 10

T. c. 4. vbi auerroys rpianos a crit mor dct: ꝛ inde p to. lib.

Colligit t. c. 35. ꝛ alibi per to. lib.

T. c. 56. ꝛ i p me theo. circa pnci. ꝛ i. 9. phi ſi. t. c. 26. ꝛ in. 12. metaphi ſi. t. c. 37 ꝛ aliis in pleriſq̄ locis.

quod ſit eſt maximum maximis ꝛ pluribus indigens pn opḗs ad eius pductionē. Et ideo dictū eſt ſupra maiora animalium plurimo tēpore in ventre geſtari. Et iſta qdeꝫ videf ad pn̄s huī⁹ capitū ſnīa breuitate volanti tradita de q̄ vtciq̄ erit memoria in. 66. ca°. ℂ Notādū eſt q̄ ex iſto ſmone Ariſt. ſic expoſito pulchre appet veritas ꝯtrouerſie non modice inter illuſtres honorabiliuꝫ phoꝝ. Auic. ꝛ Auer. Poſuit. n. Auicē. in ſuis tractatib⁹ de diluuijs qḋ ſit reparano terram ꝛ aīalia poſt q̄ fuerit p diluuiū ignis ꝛ aque vel etiā per peſtē aeris aut etiā voluntatē ꝓpriam: ſicut dicif in. 5. de animalibus. mortificata ꝛ extincta. volnit enim q̄ ſtelle cōmixte viribus eīntoꝝ oīa formarēt ꝛ pficerēt: ꝛ non indigeri ſemina niſi ꝑpter locum: ꝛ ideo dicit matricē nō exigi ad generationē niſi ꝑpter bene eſſe vt melius formetur embrio. Et q̄ raro inuenitur perfect⁹ locus gn̄ationis alicuius in elemētis ꝑpter repentinas mutationes elemētoꝛum. ideo ꝓuidit natura certū loci. qui qdē eſt matrix femine: ſed tn̄ ſepe ꝯtingit locuꝫ gn̄ationis cuiuſcunq̄ aīalis aliq̄n eſſe contēperatum in elementis: ꝛ tūc ſtellas aſſerit ꝓducē illius aīalis ſpēm cui⁹ ſemē in elementis eſt ꝯtemperatum. hmōi autē ſigna itroducit plurima quoꝝ vnum eſt q̄ nos videmus mures gn̄ari in aliquo loco ex terra ꝛ poſtea per coitu multiplicari. Aliud eſt quia videmus ſerpētes generari ex capillis ꝛ precipue mulierum: quia ſunt longiores ꝛ humidiores natura capillis viroꝛum. ꝛ tandeꝫ ſic generati poſtea per coitū multiplicanf ꝛ formant in eis vi ſtellarū marē ꝛ feminā ac ſi de poſterioritate ſit ei ſollicitudo. Unde in. 15. de animalibus ait. ſe habuiſſe amicum q̄ fecit ſcorpiōes: ꝛ illi ſcorpiones tandē generauerunt alios ſcorpiōes. Dicit enim q̄ nō debet eſſe aliquo modo q̄ res generef p virtutem generatiuā: quin etiam poſſit aliquo alio modo generari. q̄m generatio eſt ad ꝯſeruandā ſpēm: ſed femella eſt circa indiuiduū. dicit etiā de quodā caſtore quem credidit ſe feciſſe in quodā nouo riuo: q̄ nō potuit venire a mari ꝑpter lōgaꝫ diſtātiā riui a mari. Itē ꝫ° dicebat Auic. ſe vidiſſe figurā capitis vnius aīalis gn̄ari in matrice alterius ſicut videmus in mōſtris: qḋ quidē matrix non corrūpit: ꝛ b nō in ſpeciebus ꝓpinquis p ſeminuꝫ cōmixtionē ſicut in equo ꝛ aſino aut cane ꝛ vulpe: quoniam licet b contigat in his ex taliū ſeminū cōmixtione. nō tamē poſſet contingē ex remotioribus ſpēbus: ſicut in hoīe ꝛ porco: aſino ꝛ cane: ꝛ tn̄ hi partus ſunt aliq̄n viſi. Cōſtat igitur ex virtute ſtellarū formatiua b contingē. Rurſus inuentum eſt quaſdaꝫ ſtellas in obſuationibus earum impedire figurationē hominis quātūcūq̄ ſemē ſit efficax ꝛ matrix bene diſpoſita ad concipiēdūꝫ ſicut ſūt q̄dā ſtelle in ſigno arietis monſtruoſos partus operantes. Per oppoſitum igitur quedā erunt in generatione ꝓprie ordinate: vt oſtēdunt quidaꝫ lapides nā ꝓducti ad ſimilitudinē mēbri virilis ꝛ femelle: ꝛ b etiam Plato ſenſiſſe videf: cū dicit deū deoꝝ ſemētem vniuerſum eſſe ꝛ ſtellas tradidiſſe ad incorpozandūꝫ ꝛ exequēdū. he igitur ſunt rōnes ꝛ dicta oſtēdentes oēm habitationē ex ſtellarū viribus cū cōmixtione elemētoꝝ poſſe reparari. Contra q̄ quidē iuit Auer. multis rōnib⁹ pſuadēs aīalia q̄ multe diuerſitatis ſunt in membris ꝛ pfecta vocanf ex ſolis ſtellis ꝛ elemētis reparari non poſſe. Et vna ſuaꝝ rationuꝫ eſt q̄ talis animaliū gn̄atio ē difficilis: ꝛ ideo idiget loco in quo ꝓſeruatur ſemen ꝛ caleſcat. Rurſus ſi ita eſſet hoc ſepe fieret: eo q̄ ſepe veniunt hꝫ cōſtellationes. non aūt ſepe perficitur talis generatio: immo potius nuq̄ ꝑcepta eſt ab aliquo ſapiēte fide digno. Amplius cum natura incedat per viā cōpēdij eſſet melius vt ſine mare ꝛ femina multiplicarenf aīalia q̄ p concubitionem maris ꝛ femine. hoc autē nō fit. q̄re ꝛc. Itē nulla eēt ratio generationis vniuoce. cūꝫ enim equiuoca generatio

ante vniuoci eēt ꝛ eā citā: ꝛ ꝫ vniuocū reduceref ad equiuocū: qꝺ eſt ꝯ̄tra rōnē: qꝛ nullo mō poteſt eſſe equocum niſi prius ſit vniuocū ad qꝺ reducaſ. Talia ꝛ ꝯſimilia adducit Auer. octauo phiſi. in ꝯfutatione ſmonis Auicen.
T.c. 46 ꝛ ibi doctores
Un̄ aut illic ſcꝺo metha. Auic̄. cū ſua famoſitate in phis dicit hoīem generari ex terra eſſe poſſe. Sed fortaſſis Auicen. rn̄dit taliter ꝯtingere cū nihil eſſet ſpēi. tunc eni ipam pducē conaref omnis nā. Sed ex verbis phi hic expoſitis iam veritas hui᷒ appet. Et ꝙ vterqꝫ veꝝ dicat ſm ptem ꝛ nō oīno: qm̄ abſqꝫ dubio in vegetabiliuꝫ multiplicatōe ſufficiunt ſtelle mouētes cōmixtionē elm̄toꝝ: ꝛ ſunt informantes cōmixtū ad ſpēm hanc vel illā. Silr in gn̄atione aialiū ſimiliū nō diuerſarū partiuꝫ vt ſunt ſpēes vermes piſces ꝛc̄. cū videam᷒ loca in qbus gn̄anſ piſces ꝛ multa genera vermiū in qbus oīno nō erāt pus. Silr ꝯſentiēduꝫ videſ ſtellas poſſe ad pductionē aialium nō multū diſſimilium: ſicut ſunt mures veſpertiliōes talpe ꝛc̄. ſed in aialibus pfectis: vt hoīe leone ꝛc̄. virtus ſtellaꝝ nulla vr̄ ſufficē: ſicut etiā tangeſ in. 66ᵒ. cap̄. Et ꝙ in hoīe nō ſufficiat appet: qm̄ eius anima nō educiſ de pōa mā̄e: ſed daſ a datore ꝓ᷒ etiā ſm phos: pp qꝺ opꝫ ꝓꝑtiſtē hoiem ad gn̄ationē eius. Silr neqꝫ in aliis pfectis ſufficit ſtellarum virtus cum generatio illoꝝ hic ſm phm ſit opus maximum: ad quod oportet plura concurrere. Auer. quoqꝫ dicit i 3ᵒ de anima. diluuiū nunqꝫ ita fuiſſe ꝙ nō ſit euaſio aliqua neqꝫ refugiū: qꝛ cum virtus ſtellarum ſit diuerſa ſiquidē in vno locoꝝ cauſet diluuiuꝫ. alie his oppoſite cauſabūt aliud. Sic itaqꝫ ex his appet qūo qdā opꝫ ex eiſdē fieri. qdā autē caſualr virtute ſtellaruꝫ ex putrefactione pduci.

¶ Problema. xiiij. Antiqua.

PRopter qd hec quidez animaliū multoꝝ generatiua ſunt vt ſus canis ꝛ lepus. alia vero non vt hō leo. Aut qꝛ hec qdē multas matrices ꝛ figurationes habent equales: ꝛ repleri concupiſcunt ꝛ in que diuiditur genitura. Alia vero econtrario. Noua.

¶ Cur aiantiū alia partu ſunt numeroſo: vt ſus: canis: lepus. Alia nō: vt homo ꝛ leo. An ꝙ alia vuluas ſiue vteros ꝯtinent multos totidemqꝫ formādi loculamenta quib᷒ impleri ꝯcupiūt: quibuſqꝫ ſemē genitale diuidendū inſerēdūqꝫ eſt. Alia ꝯ̄ ſe habent.

¶ Quare eſt ꝙ quedā animaliū multos fetus vna vice pariūt que ꝛ polligona appellanſ ſic canis porca lepus gatta ꝛc̄. Quedā autē nō pariunt ſimul plures ſed vnum tātuꝫ vt plurimū que ꝛ monotoca dicunſ: ſicut homo ꝛ leo. leo tn̄ plures parit: vt frequenter eſt dicē qꝫ homo. in plurib᷒ enim duos: plures autē ſex: aliquādo tn̄ parit vnum vt ſcribiſ in ſexto de hyſtoriis. quanto enim magis antiquaſ pauciores parit cū aduraſ pre nimia eius caliditate: ꝛ ſic inductū exemplū hic in leone magis eſt ſmonis manifeſtatiuū qꝫ veritatis oīno contentiuū. Equa autez aſina ꝛ vacca vt freqn̄ſ vnum pariunt: raro autē duos: ſed camelus tantū vnum: ſicut dicif in eodem ſexto. vnde vere monotociuꝫ dicif animaliū. Et ſcias ſicut appet ex quarto de
Circa mediū
generatiōe animaliū: ꝙ homo magis in numero parturitiōis ſimul fetuum tenet medium qꝫ aliqꝺ alioꝝ aialiū. cum oībus eni conuenit aialibus. aliquādo quidē monotokiçat: vnū. ſ. tantū pariēs. aliqn̄ polotokiçat: multos. ſ. vna vice pariens: ꝛ interdū elogokiçat paucos ſimul pariēs. Un̄ hō licet ſm nām ſit maxime monotociū ſicut euidē

appebit. 18. cap̄. tamē pp humiditatem corpis ꝛ caliditatē eſt politocon. Et ex his accidit ꝙ homo hēt tempus ptus indeterminatū. vnde aliquādo parit ſeptimo mēſe: freqnter nono ꝛ etiā decimo. raro aūt octauo: ꝛ tales apud nos minime viuūt. Alia autē aialium vnum tempus partus habēt magis diffinituꝫ: ꝛ de ꝫ erit ſmo in quartodecimo caplo. ¶ Deīde. (Aut qꝛ.) Soluit. qm̄ illa que multos ſimul pariunt habent multa receptacula diſtincta in eorum matricibus ꝛ non vnum vel duo ſicut homo: que quidem ſunt loca in qbus gn̄anſ embriones ꝛ nutriunſ vſqꝫ ad tempus conueniens partus: ꝛ ꝫ eſt qꝺ dicit. Matrices equidem iſtoꝝ habēt figuratiōes camerales fere eiuſdem quātitatis in circuitu earum ſitas: habent etiā ſuper ꝫ virtutem appetitiuā intenſam: ita ꝙ geniturā qꝺ eſt efficax ad gn̄ationem vehementer ſugant a maſculis: ꝛ ideo plurima eoꝝ longo tēpore pmanēt in coitu complexa: que quidē partiſ p cameras matricū ex ꝓiectiōe eius cū ſaltu interpolato vt porcus oſtendit ꝛ canis. Sed que ſūt paucoꝝ gn̄atiua vel parientia nō hn̄t figuratiōes matricū plures ſic p eq̄lia diſtinctas: ꝛ iō deficiēte loco apto ſuſceptiuo geniture in plura: vnū vt in pluribus gn̄ant aut duo ꝛ nō plures niſi rariſſime. ¶ Notandū eſt ꝙ iſti cāū ſe ſumpte ex pte organi ſuſcipientis gn̄ationē poteſt alia ex fine ſumpta adiungi. Dōo minora animaliū plura parere vt eoꝝ ſpēs pduret cum talia ſint breuioris vite pauroꝝ gn̄atiua: ſicut dcm̄ eſt etiam in nono capitulo. Rurſus nobis talia magis deueniunt in alimentum: ſed maiora ſi plures parerēt nō poſſent ea nutrire cum indigeant plurimo nutrimēto. tum pp ſe. tum pp fetus: ꝛ iō videm᷒ qſdā aues quaꝝ fetus qꝛ ſtatim capitibus exctis ex ouis pñt per ſe ſuſcipe alimentuꝫ. multos excludē ſicut ſūt galline pdices ꝛ ortigines. non aūt colūbe ꝛ turtures. Itē maiora aialium potius ordinanſ in alios fines qꝫ in ꝯſuatione ſpēi ſue. ¶ Dubitaſ qꝛ dicit phs hoīem fore paucoꝝ fetuū generatiuū ſimul aſſignās cām ex parte receptaculi matricum dicēdo ꝙ in matrice eius nō ſunt plures figuratiōes camerales diſtincte: qꝺ nō videſ qꝛ diciſ in qdā libro de ſpermate Gal. aſcripto ſeptez eſſe receptacula matricis in qbus ſpma recipiſ. Et ꝯfirmaſ p Ariſt. dicentez in ſeptimo de hyſtoriis. plurimas mulieres parere quinqꝫ filios numero. Un̄ Auic̄. ibidem dicit ſe audiuiſſe a dignis fide ꝙ vna mulier pepit. 78. formatos. ¶ Dōm hominē
Dubiū
vt dcm̄ eſt eſſe nālr monotociū ꝑturiens maxime vnū ꝛ duos interdū: ꝛ ꝫ qꝛ matrix eius nō eſt multoꝝ receptaculorū. ſolū. n. duo hꝫ. diuidiſ. n. p parietē vnū in duos. Unde Aui. 21. tertij. matrix hoīuꝫ diuiſa eſt in duas ptes. in aliis aūt ſm nūm papillarū mamillarū. Itē ſi plures vno pareret cum hō pariaſ imperfectiſſimus alioꝝ multis expoſitis defectib᷒: cū nā humana ſit multiplicif ſua: ſicut dicit in proemio metha. nō poſſet enutriri. Unde aut morerenſ aut nām defedarent: nā etiā vt dcm̄ eſt nunqꝫ pducit aliquid in eſſe niſi de eius ſalute ſufficiēter pcuret. ¶ Ad aliud qꝺ dicebaſ ex libro de ſpmate Gal. aſcripto dico ꝙ nō fuit Gal. pncipis anotomicoꝝ: ꝛ ꝙ de ꝫ dicitur in ipo ꝛ de aliis multis mēdacium eſt purū: ꝛ de ꝫ libro eſtimo iſtas ſcripſiſſe in ſuis codicib᷒ ſeptē eſſe matricis receptacula. ¶ Ad aliud dōm eſt ꝙ lꝫ ſint ſolum duo receptacula matricis mulieris: poſſunt tn̄ interdū plures in eodē receptaculo contineri. Unde Ariſt. quarto de generatione animalium. in eodem loco matricis fiunt duo ſepe: ꝛ non duo: ſed plures cogit nos experientia concedere. Et Alber. ſup ſeptimo de hyſto. refert ſe a fideli medico audiuiſſe ꝙ vna mulier in Germania: ad cui᷒ curā fuit vocatus: abortiuit in pāniculo. 15. inuolutos quātitatis digiti auricularis pluresqꝫ habebant motum ꝯſtrictionis ꝛ dilatationis que mulier putauerat ſe vermes ex matrice emiſiſſe.

¶ Problema. xv. Antiqua.

PRopter qd aialiū hō hʒ minimā diſtātiā oculorū ſcd̄ʒ magnitudineʒ? Aut pp id qr marime ſcd̄m nām hʒ: oculoꝝ ſenſus aūt nā anterius eſt: in q̄ eni eſt motus: hoc aūt ꝓuidere: quāto vtiqʒ plus fuerit diſtātia oculorū: tāto magis viſus erūt in latere. Si igiṫ hr̄e opʒ ſcd̄m nām: q̄ʒ minimā opʒ diſtātiā eē. ſic.n. in añrius marime ꝓcedet. Amplius aūt altjs aialibus qr man⁹ nō hn̄t nec̄iuʒ eſt reſpicere in obliqua: pp qd̄ plus diſtāt oculi ipoꝝ: ⁊ marime ouiuʒ pp id qd̄ marime faciūt greſſum ꝓcumbentes. Noua.

¶ Cur hō iter aiantes oculoꝝ minimū pro ſua magnitudine hʒ iteruallū? An q̄ oium marime nāli ſolertia hō ꝓſtat. Senſus autē cōmedi partē verſus ꝑorem natura poſuit: id eni cōſpicere opʒ in qd̄ nos ducit rō mouendi. Quāto antē oculoꝝ plus diſcrimis ſit: tanto magis cōſpectus vergēt in latus. Qui ſi ſcd̄m naturā ſedē debeant obtinere: q̄ʒ minimū eſſe iteruallū certe opʒ. Sic enī partē verſus ꝑorem igredi marime poſſumus. Ad hec ceteris aiantib⁹ cū careant manib⁹ deſpiciant prorſus in latera neceſſe eſt. itaqʒ plus eoꝝ oculi diſtāt iter ſeſe. ⁊ marie ouiū: eo q̄ marime ꝓno capite igrediunṫ.

¶ Quare eſt q̄ hō inṫ cetera aialia ꝯm q̄titatem ſui corpis valde modicā hʒ diſtātiā inṫ vnū oculū ⁊ aliū: ſʒ aliōs aialib⁹ increſcit grādis diſtātia ꝑter pygmeū. iterponiṫ n. ipſis frons inṫ vnū oculū ⁊ aliū. in hoie aūt ſolū naſus ſubtilis medi⁹ exiſtit: Vn̄ Ariſ. de h̄ in p̄ de hyſtoꝛijs dicit. oculi ſʒ magnitudinē minime diſtāt hoi aialiū. ¶ Deide. cū dic̄. (Aut qr pp.) Soluit ⁊ aſſignat duplicē cāʒ. q̄rū p⁹ eſt: qr hō inṫ cetera aialiū ꝑcipue hʒ oculos ſm nām ex ei⁹ ſapiētia iſtrutos rā rōne ꝑtectiōis q̄ʒ cognitiōis. pp p̄ᵐ q̄dē ſub occultauit eos nā īfra ꝯcauitatē pte alijs ꝑbēs eis eminentias: q̄b⁹ ēt radij viſis poſſint figurari ⁊ nō diſpgi: pp 2ᵐ eo q̄ ſenſus p oclos mar⁹ fac̄ nos ſcire: ⁊ multas diſas rerū nobis oſ̄dit: ſic̄ ſcribiṫ in p̄ metha. eo q̄ oīa corpa colore pticipāt. ſic̄ dr̄ in pri⁹ de ſenſu ⁊ ſenſato. nā q̄ ſic̄ ſituauit eos ſibi ꝓpinq̄: vt ꝑfecti⁹ ꝯueniret ex eis vidēdi iudiciū: pp qd̄ neruī duo optici ad eos ꝯueniētes cruciaṅṫ: ⁊ ampliori ꝯiūctiōe iunguṅṫ q̄ʒ in alijs aialib⁹ vt fiat vnū magis deferēs viſibilis idoli apphēſuʒ a viſu ad ſenſuʒ cōēʒ iudicatiuū. Et qr ſenſus ⁊ cognitio nāl̄r a q̄b̄ꝯ inaṫ mot⁹ magis viget in pte anteriori q̄ʒ poſteriori: eo q̄ cor a q̄ eſt ſenſus eſt añri⁹: ⁊ cerebꝝ oīa hn̄t in añriori pte: ſic̄ dr̄ in 2° de ptib⁹ aialiuʒ. In pte. n. añriori ſit p ſenſus pticulares ꝑceptio ſilitudis formaꝝ extrīſecaꝝ: qd̄ tanq̄ʒ lucꝝ p ſuos prium deferṫ ſenſui cōi vt iudicet: ⁊ in h̄ ꝯſtat ꝓuiſio ⁊ delibatio agēdoꝝ. Vel forte q̄ id qd̄ dic̄ h̄ aūt ꝓuidē ſequēti ꝯiūgeṫ clauſule. dicēs q̄ h̄ eſt ꝓuidē ⁊ attēdē q̄ quāto maior fuerit diſtātia iter oculos tanto magis viſiones diſpgenṫ lateraliter ita q̄ idola duoꝝ oculoꝝ nō poterit ꝑfecte in vnū ꝯiūcta ſenſui cōi iudicāda p̄ſn̄tari. Si igiṫ opʒ hoīeʒ vt declaratū eſt oculos hr̄e marie ſm nām: ꝯtingiṫ minimā diſtantiā ſibi inṫ vnū oculū ⁊ aliū interuenire. h̄. n. mō oculis ſituatis potiſſime accit viſionē in añrius fieri: ⁊ in vnū ſpēcieꝝ apphēſas ad ſenſum cōem deferri: pp qd̄ videm⁹ illos q̄bus fuerit oculoꝝ diſtātia: pp oculoꝝ ꝯtorſionem muſculoꝝ: nō recte viſibile vt eſt apphēdē: imo vnuʒ duo apparere: ſicut dictum eſt in tertia particula. ¶ Notanduʒ eſt q̄ illud qd̄ dr̄ ſenſuʒ eē nāl̄r in añrius in q̄ etiā eſt motus: nō eſt ꝯtra Gal. in tegni tractatu ſignoꝝ dicētē: ptem añriorē eſſe paucoꝝ neruoꝝ opatiuoꝝ p q̄s eſt motus: ⁊ multoꝝ ſenſibiliū q̄bus ſit ſenſus: ptē aūt poſteriorē ecōuerſo: q̄m Ariſt. h̄ per motū non intēdit motū v̄tutis volūtarie palā cōphēdētis: ſed potius motū v̄tutis motiue interius apphendētis ⁊ mouētis occulte: a q̄ etiā pncipiatur ois motus exterior volūtarius: pp apphēſionē ꝑcedētē. ¶ Deinde. (Amplius autē.) Aſſignat ſcd̄am cām dicēs: h̄ iteꝝ ꝯtingē: qr alia aialia ꝑter pygmeū nō hn̄t manus: ſolus. n. hō hʒ: eo q̄ cū ſit prudētiſſimū aialiū: ei data ſunt a nā organū qd̄ ei ad plura deſuit. qd̄ q̄dē non eſt tantū vnū: ſed multa ſicut dr̄ in q̄rto de ptib⁹ aialiuʒ. Vn̄ in 3° de aīa dr̄ manū fore organū organoꝝ: ⁊ qr alia aialia nō hn̄t prudētiā verā ſicut hō. cum careant rōne ⁊ eius vſu: ſolis q̄buſdā imaginatiōibus ⁊ memorijs viuūt. ſicut dr̄ in pri° metha. Loco rōnis eis multa ꝯtulit nā: q̄bus poſſit ſe defendē ⁊ fouē ab extrinſecis leſiuis: vt coriū durū ⁊ piloſum vel plumas loco veſtium ⁊ armamētoꝝ: dētes cornua ⁊ vngues loco armoꝝ: ſicut pʒ in q̄rto de ptibus. ⁊ a Gal. in pri° de iuuamētis mēbroꝝ: ⁊ ab Auic. in pri° q̄nte particule terti trāli. pp qd̄ nā ſagax in regimine aialis. vt aūt ſcd̄o creticorū Gal. ad remouēdū leſiua occurrētia exterius lateralr̄: oculos diſtantes in lateribus capitis ſituauit: vt eis viſis poſſent euitare: ⁊ ꝯuenientia allicē ſibi: hec aūt oculorū diſtantia pre alijs nec̄ia fuit ouibus ꝓpter: ꝓpter id qd̄ cū ſint aialia humida manſueta multotiēs ſtare ſuo ⁊ greſſu interrupto ꝓcumbūt in terrā vt q̄eſcāt: vt igiṫ leſiuū ꝑcipiant extrinſecū q̄ñ appetūt accūbere nec̄io oportuit oculos lateralr̄ eē diſtantes: cū careant manib⁹ quibus ſit defenſio ⁊ accūbere ſup latus ꝯſiſtit ⁊ nō in añ.

T. c. 38.

Cap. p̄.

¶ Notandū q̄ quedā animaliū minimā hn̄t oculorum diſtantiā vt homo ⁊ pygmeus. quedā autē marimam. vt ouis bos capra ⁊ lepus. alia vero ſunt iſtorū media: quorū quedā magis ꝯueniūt cū ſituatione oculoꝝ hominis vt leo gattus ⁊ ſimia. quedā quideʒ magis cum ſituatiōe ouiū vt equus ⁊ aſinus. Et nota q̄ pōt aliter cā queſiti declarari. dicēdo q̄ figura capitis humani appropinq̄t figure ſperice valde. ſic aūt ī figura ſperica exiſtit: q̄ pūcēis ſignatis in ipā ⁊ lineis abinde ꝓtenſis in directū: extremitates linearuʒ ſiunt diſtantes valde: igiṫ linee ad q̄s terminarenṫ oculi intantū diſtarēt: q̄ rem viſam a longinquo nō poſſent in vnū cōphēdē vt dicebatur ſupra. Rurſus ſm phm in p̄ de hyſto. oculi hominis fuerunt in eadē ſpera cum auribus. Si igiṫ multa iter eos interuenirēt diſtantia: tunc eorū ſituatio ſituationi aurium appropinquaret: quo accidēte vnū ſenſitiuū impediret aliud in operationibus ꝓpter qd̄ natura conſtituit membra pauciora q̄ʒ potuit vim tribuens plures actus ⁊ magis diſtantias: ne eorū motus ⁊ opationes confundātur ſemnicē diſturbantes. ſic̄ vult Gal. in libro de iuuamentis membroꝝ.

¶ Problema. xvi. Antiqua.

PRopter quid alia aialia hec q̄deʒ non polluūṫ nocte: hec vō raro? Vtrū qr nullum ſupinum iacet: nullū auteʒ polluitur nō ſupinū: aut qr non ſomniant alia ſimiliter. Pollutio aūt cū fantaſia ſuperuenit. Noua.

¶ Cur ceteris animantibus partim nunq̃ profuſio ſeminis per ſomnum incidere aſſolet: partim raro? Utrum ꝙ nullum hominem excepto reſupinuz cubare conſueuit. Nullum autem niſi reſupinum ſemen profundere poteſt. An ꝙ cetera non pariter vt homines ſomniant. Seminis autem per quietem illa profuſio non niſi cum imaginatione fieri poteſt.

¶ Quare eſt ꝙ animaliũ ab hoĩe quedam nullo mõ polluunt̃ ſpermata in ſomno ſua effundentia: ſicut gattus lepus ⁊ hõ melica min⁹ pfecta: q̃dã aũt ſi polluant̃ ħ modicũ eſt qḋ emittũt ⁊ raro: ſicut pygmeus: ⁊ aĩalia multi coitus ⁊ boni nutrimẽti ſicẽ equus. Uñ in 6° hyſtoriarũ dcĩm eſt equã ⁊ quedã alia mẽſtruoꝝ purificatiões emittẽ ⁊ ſi nõ fiant tante: quãte mulieribus nulli alioꝝ. ſic itaq̃ phs innuit q̃õnẽ trimẽbꝛe. ¶ Deinde. (Utrũ q2.) Soluit ⁊ p° aſſignat cãm ꝓbabilẽ: dicens cãm eſſe q̃m nullum aĩaliuz ab hoĩe ⁊ pygmeo iacet ſup dorſo: qḋ eſt reſupine iacẽ. qḋ accidit pp diuerſam figuratiõnẽ corporis aliorum animalium a pdictis. ſolus enim homo cuz pygmeo eſt recte ſtature ⁊ lati pectoris ⁊ dorſi. Alia vero ſunt verſus terrã incuruata: anguſtorũ pectorũ ⁊ dorſoruz: pp qḋ ſurſum in homine eſt idem qḋ ſurſum ſimpliciter. ſ. vniuerſi: in aliĩs autẽ ſurſum eorum nõ eſt ſurſum vniuerſi: ſed ſurſuz ſibi ⁊ ſm quid: ſicut dicit̃ in libro de ꝓgreſſu aĩaliũ: ſed ſurſuz in aĩalibus quibus correſidet ſurſum ſimplr eſt deorſum. nũc aũt nullũ aĩaliũ accubit ſup id qḋ eſt ſimplr ſurſum: ſed ſup id qḋ eſt int̃ ſimplr ſurſum ⁊ deorſum: qḋ lateraliter exiſt. ſ. ſilr pp figurã anguſtaz dorſorum nõ poſſunt in ſomno ſuper ea figi. Cauſa autez quare iacere ſupine pollutionem aduocat: eſt quoniam renes ⁊ vaſa ſeminalia ex tali accubitu caleſiunt: ⁊ vniuerſaliter vie vnde pertranſit ſperma caliditate dilatant̃. Propter quod medici ꝑcepuñt luxurioſis ⁊ gomorream patientibus ſuper dorſum minime iacere. ¶ Deinde. (Aut quia.) Aſſignat aliaz cãm dicens iterum hoc contingere: q2 non ſomniant alioruz plurima animalium ita vehementer ⁊ frequẽter ſicut homo ⁊ paucorum quedam. Unde Ariſto. in quarto de hyſto. aıt. ſomniat autem maxime animaliũ homo. Et ideo cuz ſpermatis motus contingat precipue in ſomno ꝓpter motum cauſatũ in fantaſia a fantaſmate accidit valde ſomniantibus ⁊ frequenter pollutionẽ fieri. cuz virtus imaginatiua cõponat ⁊ diuidat formas ſibi a ſenſu cõmuni repñtatas ⁊ ab aliĩs ſenſibus particularibus p eum: ⁊ maxime cũ circa actum coitus fuerit in vigilia ſollicitus. ſic itaq̃ ad pollutionem duo faciũt. ſ. ſupine iacere qḋ eſt iuuamentũ ⁊ nõ neceſſium: ⁊ forte pp ħ dcĩm fuit. vtrũ. ſ. ſolonis nota ⁊ nõ aut. 2m eſt ſomniũ frequẽter incurrere: que duo ꝓprie in ſolo hoĩe reperiunt̃. ſunt ⁊ alia plura in q̃rta particula nota: quare pre aliĩs polluit̃ hõ. Unũ quidem eſt q2 coitu multotiẽs vtitur in vigilia ⁊ omni tp̃e: ꝓpter quod ⁊ in ſomno ſuperuenit ipſi⁹ fantaſia. Aliud q2 homo maxie abundat in ſpermate: cum vtrũq̃ ſit calm ⁊ humidũ. Coadiuuat etiam ad ħ non parum: q2 ſomnus eius fit in locis calidis. ſimiliter laborat motibus quibus ſupercaleſiunt renes ⁊ ſpermatis vaſa. Amplius nutrit̃ ex cibis calidis ⁊ humidis multi nutrimenti in quibus calor in ſomno agẽs ventoſitatẽ concitat in coitu neceſſiam: ⁊ ideo non ſolum hõ: imo etiam ⁊ quedã aĩaliũ que cum hoĩe vtcunq̃ in his conueniunt ſomniantia polluunt̃ aliqualr ⁊ raro: vt equus canis ⁊ porcus. ⁊ maxime in domo nutrit⁹.

Circa pncip.

¶ Problema. xvij. Antiqua.

PRopter quid aĩaliũ hec q̃dẽ mouent caput: alia vo nõ? Aut q2 q̃dã nõ hñt colluz: ꝓpter hoc hec non mouent caput. Noua.

¶ Cur aĩaliũ alia caput moueãt. alia nõ moueãt? An ꝙ que collocarẽt ea caput mouere nequeũt. Nõnulla autez carent collo.

¶ Quare eſt ꝙ quedã aĩaliũ mouent caput ad oẽm dr̃iaz poſitionis. quedã autẽ nõ: imo oĩno imobile ꝑmanet motu locali niſi ad motũ totius ſicut ſunt piſces maloſtraca ⁊c̃. ¶ Deĩde. (Aut q2.) Soluit dicens: cãm eſſe: q2 quedã aĩalia carẽt collo: mediante quo mouet̃ caput ſicut piſces. Unde Ariſto. ſcḋo de hyſto. collum nullus piſcis habet. caret autẽ collo q2 caret trachea arteria ⁊ pulmone ſicut dictũ eſt de hyſto. cum vocẽ nõ habeãt niſi equiuocez factam per brãchias: ſicut dicit̃ in ſcḋo de aĩa. pulmo. n. ⁊ arteria ⁊ ꝓprie guttur vel epiglotis cũ lingua fiſtule ſunt vocis inſtra. ſicut p3 p Ariſto. ſcḋo de aĩa. ⁊ Gal. in. 6° de iuuamentis mẽbroꝝ. Que aũt collo carent caput nõ mouent: eo ꝙ mot⁹ capitis fit iuncturis que int̃ ipm̃ ſunt ⁊ collum. iũctura eñi ꝑma exiſtẽs inter craneũ capitis ⁊ ꝑmã ſpõdilem colli mouet̃ caput dextra ⁊ ſiniſtra. iũctura aũt 2° q̃ inter ꝑmã colli ⁊ ſcḋaz ſpõdilẽ iterueniẽt fit motus capitis añ ⁊ retro. ſicẽ dicit Auic. p° ꝑmi. mouet̃ eq̃dẽ ſurſuz extẽſione neruorũ ⁊ chordarũ oĩum iuncturarũ ſpõdiliũ colli. deorſum vo eorũdẽ ꝯctõe. ¶ Notãdũ eſt ꝙ ſũt q̃dã aĩalia aq̃tica q̃ piſces non dicunt̃ ꝓprie: ſed Cethodea: ſicut Balena Delphin⁹ Uitulus marin⁹ ⁊ hõ grãdia: q̃ q2 guttur hñt ⁊ vocẽ: iſpirãt ⁊ reſpirãt aera: guttur. n. ẽ. ⁊ ſpũ rit⁹ grã ſicẽ dr̃ in 3° de ptib⁹ aĩaliũ. Et guttur habẽtia vel arteriã collũ etiã hñt: q2 collũ eſt grã arterie: ſicut dr̃ in q̃rto de ptibus aĩaliũ: ⁊ caput p ipm̃ ſine motu totius mouent. ¶ Notãdũ ꝙ in piſcib⁹ ⁊ q̃buſdã aquaticis ⁊ etiam aliĩs nõ fuit neceſſium collũ neq̃ pp arteriã neq̃ pp motũ capitis. nõ. n. pp arteriã q̃m talia cuz ſint modici calidi actuale calidum illud corũ ſufficiens ſuit branchiaꝝ motus cõtẽperare vt in piſcibus: ⁊ motus ſuccictorũ in entomis vt appet in libro de iſpiratiõe ⁊ reſpiratiõe: nec nõ pp caput motum: q̃m piſciũ vita eſt in aqua in qua hñt alimentũ ꝓpinquũ valde. Item aqua diuiſibilis eſt de facili q̃re citiſſime poſſunt caput mouere motu totius: ⁊ ſic ſibi cõueniẽtia elicere ⁊ nociua fugere. ad hoc. n. vr̃ motus ordinari.

T.c.87

T.c.89.

¶ Problema. xviij. Antiqua.

PRopter q̃d hõ ſternutat aĩalium maxie? Utrũ q2 poros amplos hȝ p quos ſpũs ⁊ odor ingredit̃: his aũt repletis vẽto ſternutat: q2 ampli aũt ſignũ q2 magis odoratiuum eſt. Aliĩs aĩalib⁹ certiores ac ſubtiliores. Si igr̃ in amplos plus ⁊ multotiẽs iducit̃ humidũ: q̃ iſpiratis cũ vẽtoſitate ſternutatio fit: tales aũt maxie aĩaliũ hoĩes hñt: multotiens itaq̃ ſternutãt merito: aut q2 minimũ ſcḋz lõgitudinẽ nares: q̃re humidũ calefactũ velociter poteſt fieri ſpũs. In aliĩs autem per longitudinẽ infrigidatur prius. Noua.

¶ Cur in aĩantiuz gñe hõ ſternutare maxie ſolet? Utruz ꝙ meatus obtinet ampliores p quos ſpũs odorq̃ ſubeũt. Quo nãq̃ ar

ctiores meatus ſunt: eo magis vim obtinẽt obſaciendi. quod ſi in ampliores plus humoris ingreditur: quo inſlato ſternutamentum fieri ſolet. Tales autem genus hominum omnium maxime animantium obtinet. merito homo ſolus ſternuere ſepiſſime conſueuit. An ꝙ homo breuiſſimis naribꝰ eſt ita vt humor concalefactus celeriter cõmutari in ſpiritum poſſit: cum ceteris refrigeſcat pre longitudine priuſꝙ̃ mutetur.

¶ Quare eſt ꝙ hõ ꝓpe ſternutat inter cetera aïalia. ſternutatio q̃dẽ eſt ſpũs ſubiti exitꝰ ſicut dr̃ in p̃ de hyſto. ſm̃ aũt Auic. 6ᵒ tertij. ſternutatio eſt motus ꝓpterꝰ cerebri ad expellẽdũ humorẽ aut mãm multã cũ auxilio aeris attracti ſubito p viã oris ⁊ naſi. ¶ Deinde. (Utriq̃ qr.) Soluit ⁊ p̃ aſſignat cãm ꝓbabilẽ ſiue ab alijs opinatã. dicẽs iõ ꝯtingẽ qm̃ meatus nariũ hoīs ſunt ampli: per q̃s aer inſpiratꝰ et odor attractꝰ ſubintrãt de facili. cũ autẽ ſubintrauerint ⁊ eis cerebri vacuitates replete fuerĩt aſſiriuis: ex caliditate q̃dẽ odorifera diſſoluẽte humidũ aereũ cãtur vẽtoſitas in vacuitatibus cerebri miringas eiꝰ extendẽs ⁊ pungẽs: pp q̃d cũ ſint ſenſibiliſſime ꝯtingit ſternutationẽ fieri. ¶ Deinde. (Quia ampli.) Quia dixerat meatꝰ nariũ fore amplos declarat id dicẽs. ꝙ autẽ bñ dcm̃ ſit meatus narium eſſe latos oñdr̃ per ſignũ: q̃d eſt: qm̃ hõ eſt animal magis pceptiuũ odorum ⁊ pl̃r: ꝯ delectaf in ipſis q̃ aliq̃d aliorũ animaliũ. cum eius compoſitio pre aliorꝫ compõne ſit armonica. illi tñ meatus q ſunt ſubtiliores iterius anguſtiores ſunt certiores ⁊ magis pceptiui odoris. cũ contactus fiat vehemẽtior in ipſis. ſi itaq; ꝯtingat ꝙ in latos nariũ meatus magis ⁊ ſepius incurrat humidũ aereũ ⁊ odorabile in fumos reſolutũ inſpiratũ iỹo inſpirato ⁊ in ventoſitatẽ vt dcm̃ eſt reſoluto neccium eſt inde ſternutationẽ ſubſequi: ſed hi ꝓpter hñt tales nares ⁊ cerebrũ caliñ aeri expoſitũ. igr̃ condignũ eſt eos alijs animalibus freq̃ntius

Dubiũ ſternutare. ¶ Dubitatur de eo ꝙ dr̃ hominẽ fore magis odoratiuũ alijs aïalibus. cuius ꝯriũ dicit expreſſe in ſe-

T.c.92. cundo de aïa. ⁊ in de ſenſu ⁊ ſenſato: ⁊ q̃nto õ gñone. Illic

Cap.p. enim dr̃ nos ſenſum olfatus non hẽre certũ: ſed peiorem alijs multis aïalibꝰ: ⁊ ideo hõ praue odorat: nihil eni odorabilium odorat abſq; leticia vel triſtitia: eo ꝙ organum certũ non exiſtit: quo fit ſenſus olfatus: ita enim eſt de olfatu nr̃o ſicut eſt de viſu aïaliũ durorꝫ oculorꝫ vt piſciũ. ſicut enim hi non pcipiunt niſi manifeſtos ⁊ excellentes colores: ita olfatus nõ percipit niſi excellẽtes ſp̃ẽs olfatus: ſicut enim oculus hñs palpebram niſi prius ipa deuef ex eo non põt videre: ita organuꝫ olfatus q̃d eſt in parte anteriori cerebri vbi ſunt quedã caruncule ad modũ capitũ mãmillarũ formate: ſup q̃s exiſtit q̃dã operculum velatiuũ pãniculoſum: nõ pcipit olfatibile niſi nobis vehemẽter inſpirantibus diſcoopiaf velatiũ: venis etiã ⁊ poris per quos ſubingredif odorabile ampliatis. Amplius totũ cerebrũ eſt humidiſſimũ ⁊ frigidiſſimũ oīum partium corporis ſm̃ Ariſt. in pleriſq; libris: ⁊ maxime in pte anteriori in loco in quo organuꝫ ſituatum eſt olfatus: ſicut vult Gal. in libro de iuuamẽtis mẽbrorꝫ. q̃d autẽ eſt tale multis humiditatibꝰ repletũ eſt ſuperfluis ſenſitiuũ impedientibꝰ ſuũ obm̃ ſentire. quare ⁊c̃. ¶ Dõm ꝙ aliq̃d eſſe magis odoratiuũ põt eſſe dupl̃r. aut intẽſiue: eo ꝙ vehementius pcipiat impreſſionẽ cauſatã in ſenſitiuo ab odorabili: eo ꝙ hꝫ ſit magis natũ ſentire odorẽ pp ſiccitatẽ eius cõtẽperatã ⁊ aptionẽ meatuũ ſicut oñdit inducta ad hanc partẽ. Aut extẽſiue vt ꝙ virtutẽ habeat pcipiẽdi plures odores: ⁊ ipſis magis delectef ⁊ gaudeat. Uñ Ariſt. in de ſenſu ⁊ ſenſato: hõ ſolus aïaliũ gaudet florꝫ ⁊ taliuꝫ odoribus. alia autẽ magis gaudẽt odoribus alimẽtorꝫ determinatis. Unde Auer. in eodẽ libro de h̃ loquens ait: proprietas cõprehẽſiõis iſtorũ ſenſuũ in aïalibus nõ eſt eadẽ. hõ. n. cõprehẽdit ſp̃ẽs rerꝫ ⁊ intẽtiones earꝫ ꝓprias q̃ ſũt in re ſenſata q̃ſi medullã de fructu. In aïali vero bruto cõphendunf ea q̃ ſunt ex̃ que ſunt q̃ſi cortices fructuũ. Cuius q̃dẽ ſignuꝫ eſt ꝙ bruta nõ mouenf a ſenſibilibꝰ: ſicut hõ. ipe enim mouef a tinctura ⁊ figura motu q̃ bruta nequaq; mouenf. ſic igitur hõ magi alijs odoratiuũ exiſtit: eo ꝙ ab odorabili magis in pluri mouef. Licet autẽ h̃ ſit in ſe optime dcm̃. Dõm tñ aliter ⁊ melius vt ꝙ l̃ra ſit corrupta. debet eni hẽre vbi hꝫ magis: minus: ⁊ ꝙ ita ſit pꝫ p nonũ capl̃m triceſimequarte pticule: vbi h̃ repentur ꝓblema. ſic enim illic ſcribif ſignum eſt ꝙ minus olfaciũt aïalibꝰ. repetef etiam h̃ problema. 55. capl̃o. ¶ Deinde. (Aut qr.) Aſſignat aliaꝫ cãm dicens: h̃ eſſe: qm̃ homo hꝫ nares breuiſſimas reſpectu aliorꝫ aïaliũ in quibꝰ ſunt longe protenſe valde. vt a ſummitate capitis vſq; ad os: pp q̃d humidũ calefactiuũ pp moram ⁊ retẽtionẽ circa miringas cerebri de facili: ⁊ cito põt ꝯuerti in ſpũm vẽtoſum ⁊ ex̃ cauſans ſternutationẽ expelli: ſed in alijs animaliũ pp longitudinẽ ⁊ diſtantiã nariuꝫ a loco cerebri vbi illud caliñ attractũ ꝯuerſum eſt in ſpm̃ ventoſum tranſiẽs per viã longã frigidã neruoſam infrigidaf anteq; poſſit ſternutationẽ cauſare: ſicut ſperma infrigidaf ⁊ reddif inefficax ad generationẽ in habẽte longã virgã anteq; i matricem cadat: ſicut dr̃ in p̃mo de gñatiõe animaliuꝫ: ⁊ h̃ eſt q̃d dr̃ nono capl̃o trigeſimequarte particule: ⁊ hñtes naſos paruos h̃ eſt breues ⁊ parum diſtantes a ſenſitiuo q̃d eſt circa predicta capita mãmillaria: ꝯdignũ eſt eos freq̃nter ſternutare. Sꝫ ex his v̄bis Ariſto. vr̃ relinqui ꝙ mã cauſans ſternutationẽ facta ſit iaꝫ ex̃ ambitũ cranei: cũ tñ dicat Hyppo. logñs de ſternutatiõe in ſeptima particula affo. ſonat ſꝓo qm̃ per anguſtũ eſt ei exitus: iſta autẽ coanguſtatio vr̃ eẽ ante carticulas mãmillarꝫ capitibus ſiles. ¶ Notãdũ ꝙ ꝓportionabil̃r fere iſte cauſe eedẽ poſſunt hic ſternutationis in hoīe ſolum aſſignari que ſunt aſſignate in tuſſi in p̃mo capitulo ſoli ſibi appropriata: cum ſternutatio ſit cerebro: ſicut tuſſis pulmoni: ſicut dicat Auic. ſexta tertij.

Co.ᵒ vi co ⁊ cer. 4ᵒ i libᵒ meo: vbi auẽroys loco ſuo

Sternutationis cauſe

¶ Problema. xix. Antiqua.

PRopter quid lingua nulli animalium eſt pinguis? Aut quia pingue denſum: lingua autem naturaliter rara eſt qualiter humores cognoſcat. Noua.

¶ Cur nullius animalis lingua eſt piguis? An quoniam pingue vnumquodq; dẽſuꝫ eſt. lingua auteꝫ rara ſua natura propterea eſt vt percipere poſſit genera ſaporum.

¶ Quare eſt ꝙ nulli aïalium hꝫ linguã pinguẽ ſicut multas aliarũ partium ¶ Deinde. (Aut qa.) Soluit dicẽs: ideo eſſe: qm̃ illud q̃d eſt pingue eſt cõdenſatum ⁊ inſpiſſatum. licet enim mã pinguedinis a calido gñetur: ipſa coagulaf ⁊ cõſtituif a frigido inſpiſſante: ſicut declaratuꝫ eſt in quarta particula: qm̃ de rõne frigidi eſt cõdenſare ⁊ inſpiſſare: ſicut dr̃ in q̃rto methaurorꝫ: ſed lingua ſcd̃m naturã ſuã hꝫ ꝙ ſit rara ſpongioſa. vt patuit etiã in tertia particula: ad h̃ vt humores id eſt ſapores. fundanf enim ſapores in humoribꝰ: pcipiat ⁊ diſcernat. h̃ autẽ nõ poſſet facẽ ſi eſſet pinguis: qm̃ incidẽs pinguedo cõdenſando linguã ⁊ eius pãniculũ guſtatiuũ velando eã redderet īpercepti-

bilē: cū neq; pinguedo neq; ſpū ſentiat ſicut dī in 2° de p tib°. Amplius oꝫ eē lingua ſpōgioſa rara: vt in ipa recipiat humiditas veniēs a ſtomacho ex quo in radice eius for mat ſaliua in carne .ſ. glādoſa: q̄ qdē .ſ. ſaliua nō parū de ſeruit guſtui cū fuerit ɔtēperata. vñ oꝫ ligua ad pfecte gu ſtādū neq; eē nimis humidā neq; nimis ſiccā. ſic pꝫ 2° de aīa. Itē lingua nō fuit pinguis pp motū ei° frequētē pin guedis diſſolutiuū ſic patuit in 5° pticula. ad qȯ ēt eleua uit vapores calidi ex ſtōacho ⁊ pectore ad ipam deuati.

¶ Problema. xx. Antiqua.

Propter qd feminina diſtēſiōe mi gūt: maſculina aūt nō? Aut qꝛ lō gi° eſt veſica q̄ eſt feminarū ⁊ in p funditatē ⁊ lōgitudinē. in medio eni ipoꝝ matrix pudici ⁊ veſice: q̄re idiget violētia multa qȯ emittit pp diſtātiā matri cis. cogitur autem diſtendēs ſpū. Noua.

¶ Cur femine itēto corpe migūt: mares mi nie? An q feminaꝝ veſica remoti°tū pfundi tate tū lōgitudine ſita eſt. iacet eni vulua ea rū iteri° ſedē atq; veſicā. itaq; humor emit tēdus viꝫ pp ſpaciū vulue deſiderat plenio rē. que p ſpm̄ corpore intento acquiritur.

¶ Quare eſt q feminina aialū mingūt cuꝫ diſtēſiōe ⁊c. q̄ cū mingūt diſtēdunt ſe ſcōm q̄dā ptes: ⁊ ſe ſcōm alias ɔ bēt ſicut eſt apte vidē in vaccis mingētib° ⁊ porcab°. ſcōꝫ n[illegible] ſed lōgū ɔbunt ⁊ extēdunt ſm latū. Et hec recta eſt ex poſitio: lꝫ expoſitū ſit aliqñ hanc diſtēſiones fore in vrina egrediēte. acqrit eni in eis figurā triangularē cuius baſis eſt ſuperius ⁊ angulus acut° inferius. Exponit etiaꝫ aliī: vt q diſtēſio ſit ibi ſicut ad imitatione ſoni vt tintina bulū inuētū. cum q̄dā eni ſono diſtēſionē denotante min gūt femine: qȯ ⁊ lꝫ verū ſit: nō tñ ɔuenit ꝓpoſito ſicut ap parebit in eīs dictiōe. ¶ Deīde. (Aut qa.) Soluit dicens dīm eſſe: qm̄ collū matricis cū ipa etiā matrice eſt orgenū longius in femellis q̄ ſit veſica earū cuꝫ eius collo: pfun ditatē enim corpis maxime magis ſubintrat q̄ veſica: ⁊ expādit in longū plus ſm ſe ⁊ ſm ei° corpus. ſtat. n. veſica multū ad partem ſupiorē verſus ſubumbilicorium: vt pate bit. ipſarū eni matrix cum ſit ſita in loco medio verſus in ferius inter pudicū id eſt anum ⁊ inteſtinū rectum cū aliis ex vna pte vt ſupiori ⁊ veſicā ex parte inferiori verſus īgui na. Et q veſica ſic eſt ſituata circa matricē vt matrice ipaꝫ ſupante poſſit cōprimere: ideo opus eſt q illud qȯ in veſica conti net conatum vehementi ⁊ diſtēſiōe expellat exterius: ex diſtenſiōe enim matrix ſuper ſe veſicā verſus ſupius ⁊ facta q̄ſi diſtans ab ipa appropinq̄t ⁊ colligit ſup veſicā eam exprimēdo: ⁊ h̄ eſt qȯ dicit q cum aial feminenū ſpūt ſa quodā ventoſo exitu diſtendit ſe quaſi vellet ex ſe figu rā arcus ɔſtituere: humidū in veſica retētū cogit foras exi re. ¶ Nūc ad maiorē itelligētiā iſtius capituli vidēdum breuiter eſt aliqd de mēbroꝝ p̄dictorū anothomia: ſicut pleriq; monſtrauī. Dico igit q matrix eſt inſtrm̄ gñonis ⁊ nutricatōis embrionis: ſicut terra plātis: ⁊ eſt corpus ex duplici tunica ɔtextū: nāc neruoſe attinēti vt valeat diſtē di tpe quo embrio magnificat ɔtentus in ipa: ⁊ ſibi bora qua ſperma ſuſcipit ab ea: cuius qdē ſitus eſt inter veſicā ⁊ inteſtinū rectū cum aliis inferioribus: ita q inteſtina hꝫ ſupius verſus dorſum: veſicā vero iferius verſus femoꝛ: ⁊ extēdit verſus ſubcinctorium ſupius vltra veſicā: ita q ſupat veſicaꝫ ſupius ſicut ſupat ab ea verſus inferius ad anū. adh̄ vt ſaluet a veſica ⁊ inteſtino gr̄a embriōis. hēt ⁊ matrix collū longuꝫ durū neruoſum ſup qȯ extendit ⁊ in qȯ terminat collū veſice circa vuluā: ita q vn° ſit mea tus amboꝝ. Et ipa qdē ſm Auic. 21 tertii. ⁊ Nicolaum peripatetcū in ſuis ꝓblematibus eſt in radice creata ſilis inſtro gñationis viroꝝ qȯ eſt virga ⁊ que ſunt eius: diffe runt tñ qꝛ vnū eorū eſt cōpletū protēdens ad exteriora: ⁊ alterū eſt diminutū retentū interius qȯ eſt matrix: eſt eni quaſi ɔuerſum inſtrm̄ viroꝝ: eſt nāq; oſſeum ſifach ma tricis ⁊ collum eius q̄ſi virga. Sed quid ſit veſica iam ali qualr appet. Eſt enim inſtrm̄ aquoſitatis vrinalis ɔtenti uū ex duabus tunicis ſubtiliter contextum: forma cū extē dit ur rotūdum: per cuius duos cānales poros vritides ap pellatos ſubintrat vrina a renibus trāſmiſſa ſic ingenioſe conſtitutos: vt etiam pedibus eleuatis nequeat exteri° re uerti. Quis autem ſit eius ſitus iaꝫ apparuit. ¶ Et ſcias q qꝛ mulier eſt recte ſtature matrix ipſius poteſt meli° ve ſicam comprimere diſtendendo: ita q vrina cogitur exire ſine fortiſſis etiam diſtenſione nota. Veſica qd ſit

¶ Problema. xxi. Antiqua.

Propter qd aīaliū q̄cunq; nō vo lant oia deponūt hyemales piloſ pter ſuem: eteni canis deponit ⁊ bos? Aut qꝛ calidiſſima ſus eſt: ⁊ ex calido nati ſūt pili ipſi: tale eni eſt craſſū: alioꝝ qdē igr: aut qꝛ infridatū eſt humiduꝫ cadūt: aut digerere cibū nō potēte ꝓpria ca liditate. aut pp nihil pati humiditatē que ē in ipa pp digeri bene cibū nō deponit piloſ qȯ q̄nq; enim cā depoſitionis eſt ſufficiēs pinguedo ꝓhibere. Oues autē ⁊ homines ꝓpter denſitatē ⁊ multitudinē crinis impaſſi biles ſunt: nō enim tendit infridatio in pro funditatē q coagulet humiditatē: aut ꝓhi beat digerere caliditatem. Noua.

¶ Cur ſues hybernū pilū amittere nō ſolēt cū cetere q̄drupedes ſoleāt: nā ⁊ canes ⁊ bo ues certe amittere aſſolēt? An q ſus caliſſi m° oiuꝫ eſt: ptiq; calēti corpis ei° pili adhe rēt: qppe cū pingue talis eē nece ſit: ceteris itaq; vel qꝛ humor refrigeſcit pili defluunt. Uel qꝛ ſu° calor alimētū cōcoquere nō pōt. Suib° vero nō idē incidit vel qꝛ nihil hūoꝛ iterioꝛ affici pōt: vel qꝛ bñ alimētū cōcoqt. Nā ⁊ ſi q̄n cā cur deſtuant ſit piguitudo: tñ vetare pōt. Oues ac homines ꝓpter ſui pi li tum dēſitatē: tum copiā nō ita affici pulſu frigoris poſſunt. Non enim altius refrige rationi ſubire lꝫ vt poſſit vel humorē gela re: vel calorem concoquendo ſeuocare.

¶ Quare eſt q oia de nūo aialium nō volātiū circa finem hyemis adueniēte vere deponūt piloſ ꝑſiſtentes eis hye me inde ſe exuētia. verbi grā. canis: bos: equus vulpes: ca priolus ⁊c. ſed porcus nō cōicat in hac paſſione cum aliis aīalibus: nō enīꝫ deponit piloſ quos habuit hyeme in ve. ¶ Notādū q licet dixerit pħs aialia quecūq; non volant deponē hyemales piloſ: non tamē voluit ex h̄ neq; habet q quedā volantiū nō deponāt plumas pilis ꝓportionabi

lectino aliq̄ deponūt ſicut nō volātia vt lacitātia quedā3
hyeme in cauernis tota ſt tūc deponūt plumas quas verīs
In pleriſ q3 locis. tpe reaſſumūt. vt p3 in qnto de hyſtorijs: z in 5° de gñone:
ſicut cuculus turtur z frequent̄ ertigo: hec enī nimia ſua
pingued ne deplumant̄: nō enī pñt pēne illo humido pin-
gui ſuſtētari. Itē ſupfluitates ex qbus pēne fouent̄ cedūt
in pinguedinē magis: pp qd̄ hō abſentāt ſe. Vñ z multo-
tiēs inuēte ſunt hyeme ſic deplumate in foraminibus ar-
borum. Eſt tamen in tpe differētia: q2 non volantia depo
nūt pilos in vere: hec vero plumas in pn°hyemis. ❡ Dein-
de. (Aut q2.) Soluit z p̄ aſſignat cām: ſcdo cōparat ho-
mines z oues z alia aīalia. 2° ibi. (Oues autē) Itē p° in du-
as ſm q3 duas cās aſſignat. dicit itaq3 pmo vnā cām eſſe
q2 porca nō deponit pilos hyemales: vt alia pp vehemen
tē caliditatē ipſius ex qua ſibi gñati ſunt pili: caliditas.n.
eius eſt cōmixta craſſo viſcoſo qd̄ eſt calm: z eſt illud qd̄
dr̄ lardo: ꝓhibens radices pilorū infrigidari z ne defectu
alimēti ſuſtētationis decidāt. Sed in alijs aīalibus nō ſic
eſt: imo q2 aut īfrigidatū eſt humidū z ↄdēſatū oino ex q̄
pili fuerunt gñati z ſuſtētati: a frigiditate ↄtinētis in hye-
me: aut q2 pilus pp debilitatē caliditatis eius a frigore nō
pōt digerere cibū z attrahē ſibi ex eo q3 ſufficit pp qd̄ ca-
dit: ſed q2 pilus nō ꝓpꝛie dr̄ hēre digeſtionē z attractionē
ſm Gal. poteſt hō impotētia digeſtionis cibi de ipſis ani-
malibus exponi cum eoꝝ digeſtiua frigore debilitet̄ hye-
Dubiū mis z ꝓpꝛie melācolicorū pauci ſanguis. ❡ Dubitatur
de eo q3 dicit ſuē calidiſſimā cum eius caro ſit humida z
viſcoſa vehementer: ſilr̄ z medici nō dicunt eius nutrimē-
tum eſſe ſic calm: imo potius frigidum tepidū nō bene di-
geſtibile. ❡ Dōm ſicut vult Gal. in libro alimentorum: q3
porcus pre ceteris ſilitudinē h3 cum hoīe: ſicut ꝓbat: eo
q3 cōpertum eſt per malos receptiues hoſpitū dare ad co
medēdum carnes humanas pro porcinis: z non ꝑcēlum
eſt in ſapore neq3 odore qd̄ occultatū eſt donec apud eos
repti ſunt digiti. Silr̄ ex anothomia ſcit̄ q3 diſpoſitio mē
broꝝ interiorum porci ↄuenit diſpōni membrorū homis
pre ceteris animalib⁹: pp qd̄ Auic. ſcdo can. ait. quoſdā
dixiſſe q3 qñ op3 aliquid experiri in ſanguie hoīs: experiat̄
in ſanguine porci. Nunc autē homo calidiſſimū eſt aīa-
lium ſicut dctū eſt in qrta particula. quare zc̄. q3 iterum
ſus adeo ſit calida ſ nobis dicit actus iuolutiōis in aqua
lutoſa. pp ſoliditatē enim coꝝ ipſius calm nō poteſt p po
ros exalare: ſic igit̄ dōm ſicut dcm̄ eſt i qrta particula de
calido hoīs q3 ſus eſt calidiſſima calore quātitatiuo cor-
pulento humido pingui inuiſcato: neq3 Ariſto. ſuem cali
diſſimā in feminco gñe dixit: eo q3 ſit calidior maſculinor
ſed fortaſſis ideo fctm̄ eſt q3 caro ei° humidior z viſcoſior
exiſtit magis pilorū conſuatiua: q̄3 maſcu. caro: ſed ipſa
modicū hēt caloris qlitatiui z actiui: ſicut oſtendūt ad ſ
inducta: pp qd̄ caro ei° remanet viſcoſa. ❡ Deinde. (Aut
ꝓpter) Aſſignat aliā cām dicens ideo eſſe: qm̄ humiditas
pinguis z viſcoſa que eſt in porca non patit̄ a frigiditate
continētis in hyeme: imo ſufficient̄ digerit cibum ſuū ſic
in alijs tpibus ex quo gñat̄ pingue viſcoſum pilorū ↄſer-
uatiuū: pp qd̄ nō fluunt eoꝝ cauſa impaſſia qd̄ declarat3
nam aliquādo pinguedo viſcoſa eſt ſufficiens potēs ꝓhi-
bere ne accidat pilorū caſus. fouet enī eos ſui caliditate z
viſcoſitate. Fortaſſis z aliquis ſ aliter exponet: vt dicat ſ
Ariſto. remouere dubitationē: dixerat enim craſſum eſſe
cām ne pilos deponerent aīalia: ex quo qs crederet q3 pin-
guedo vīr ꝓhiberet caſum pilorū: ideo oñdit q3 ſ nō ſem
per opat̄ dicēs: q3 pinguedo aliquādo eſt cā ſufficiēs ꝓhi
bere ne pili orianf: z iō videmus aues z porcos etiā ſuper-
flua manātes pinguedine non fore adeo plumales z pilo-
ſos: aut exiles habētes ſicut macros: imo auiu3 latitantes
pre nimia pinguedine deplumant̄ oino. ❡ Deīde. (Oues

(qdē) Cōparat hoīes z oues ad alia animalia que magi
in hac paſſione conueniunt cū ſue q̄3 cū alijs animalib⁹:
dicēs q3 pili z lane in hoibus z ouibus pp ſpiſſitudinem z
multitudinē ipſorū reddunt̄ impaſſibiles: ita q3 non deci-
dunt: calefaciunt enim z defendūt a frigore partes in qb⁹
ſunt vt capilli caput: z lane oues oino: pp qd̄ frigiditas con
tinētis non pōt penetrare in ꝓfunda corporū eorum infri-
gidando humidum z mām pilorū z lanarum z conden-
ſando: aut caliditatē digeſtiuā cibi ꝓhibēdo: ſicut dictum
eſt in alijs animalibus accidē: pp qd̄ hoies z oues non de-
ponunt pilos: ſimiliter non deponuntur pili iſtorum: quia
generati ſunt ex humido ſuaui plurimo pili aliorum ani-
malium producti ſunt ex humido ſicco acuto: q3 veris tē
pore renouatur aduſtum. ❡ Notādū q3 pili pluribus de
cauſis fluunt ab animalibus: aut ꝓpter conſumptionem Cur pili ab aialib⁹ fluant
humiditatis ſicut accidit ptiſicis z eticis z conualeſcenti-
bus quibuſdam: aut ꝓpter frigiditatem humidū condē-
ſantem z terminantem: ſicut apparet in folijs arborū: aut
ꝓpter pinguedinē ſupfluam fumum vnde generant̄ ſuf-
focantē: aut ꝓpter raritatem pororum cutis: aut propter
corruptionē humoris acuti corroſiui ſub cute: quod erit
ex cōmixtione colere aduſte: vel alterius humoris cū ſan-
guine: ſicut dicit Halyab. 8. theo. ſicut contingit precipue
vulpi. Unde z caſus pilorum qd̄ alopitia dicitur a vulpe
nomen accepit. Alopes enim grece vulpes. Cauſatur etiā
interdum ex humore groſſo viſcoſo: ſicut flegmate opila-
te poros per quos fumi generatiui pilorum emittuntur.
Porco vero maxime homini z conſequenter om̄i propter
ſuationē plus cauſarū ꝑdictarum ipſis natur aliter ſe ha
bentibus minime caſus eis pilorum contingit.

❡ Problema. xxij. Antiqua.

Propter qd ouiū qdē molliores
crines oriunf diuulſe: hoium aūt
duriores? Aut q2 ouiū qdē ex ſu-
pficie oriunf: pp qd̄ z ſine triſtitia
vellunf: manēte pncipio nutrimēti icorru-
pto qd̄ eſt in carne. Supfluitates quidē igit
apertis poris euaporāt magis. Lana vero
carnis ꝓprium nutrimētū accipit. Caro au
tē mollib⁹ z dulcibus nutritur: hoiu3 vero
crines ex ꝓfunditate nati ſunt: violētia z cū
dolore euellunf manifeſtū autē: euellūt enī
ſanguinē. Uulnerato aūt loco accidit ipſu3
z cicatriçari: pp qd̄ euulſio qdē accidit fieri
diuiſis: quouſq3 aūt vtiq3 aſcēdūt crines du-
ras ꝓlōgari pp id qd̄ nutrimētū carnis de-
relinquit oēm cibu3: ex ſuperfluitatibus au
tem ipſos fieri. Signum autē: coꝝ quidem
enī oiu3 qui ſunt apud meridiē duri ſūt cri
nes: pp id q3 exterius calm in ꝓfundū extē
dens ſcrutat̄ bene digeſtū cibu3. Coꝝ vero
qui ſunt apud ſeptētrionē molles. His enī
ſupficialis magis eſt ſanguis: z dulces hu-
mores: pp qd̄ z bn̄ colorati ſunt. Noua.
❡ Cur ouib⁹ expilatis mollior pilis ſubnaſci
tur hoī durior? An q3 ouiū pili ſumme cuti
coherēt: euelliq3 ob eā rē ſine vllo pñt labo
re: cū inira alimētū integrū maneat qd̄ car-

nutrimentũ eſt. Meatib⁹ itaq̧ patefactis excrementa reſpirare melius pñt: vellus. n. ꝓprio carnis veſcit alimẽto. Caro aũt molli dulciq̧ alit pabulo. Hominũ ꝟ q̄ altius pili inherẽt: ꝑ vix ſũmoq̧ cũ dolore euellũtur. Cõſtat id q̄ñq̄dẽ ſanguinẽ ſecũ detrahũt. Corpore igit ſaucio euenit vt tãdẽ cicatrix obducat. Unñ fit vt vel ſinẽ pili ãplius ꝓmẽdi faciãt qui euulſi fuerit: vel q̄ꝫdiu ꝑterea ꝓmere poſſint duri extrudãtur: eo q̄ oẽ valẽs alimẽtũ carnis exhauſtũ eſt: nec niſi materia inutili ⁊ ſupuacua pilus ꝓueĩt: idcircũ q̄ hoium oium plagaꝫ inhabitãtiũ meridianã pili duriciẽ pre ſe ferũt: qm̃ calor exterior altius corpus ſubiens alimẽtuꝫ concoctu facilis abſumat in vaporẽ. Contra eorũ qui ſub aquilonem incolũt molles laſciuiq̧ funduntur q̄ his ſãguis dulciſq̧ ſapor ꝑ ſũmã poti⁹ fluitat formã: quãobrẽ his color q̄q̧ hilarior ẽ.

¶ Tacta cõueniẽtia inter hoies et boues ⁊ oues quãtũ ad pilos: nũc aſſignat differentiã inter ea dicens. quare eſt q̄ pili ouiũ cũ diuelluntur qui poſtea oriũtur fiũt leniores ⁊ molliores: in boibus aũt eſt ecõuerſo: qm̃ pili orti poſt ꝑmordiã euulſionẽ fiũt duriores ⁊ aſperiores. ¶ Deinde. (Aut q̄r.) Soluit ⁊ ꝑmo ad ꝑmã partẽ queſiti dicens cãm eſſe: q̄r crines ꝑmo ouiũ oriunt ex parte ſuperiori ſuꝑficiali cutis: nõ enim radices eaꝝ ꝓfundant: ⁊ iõ euelluntur leuiter neq̧ ingerũt dolorẽ ouibus: ſimiliter ⁊ alimẽtũ ꝑncipiũ: qd eſt ſanguis diffuſus per mẽbra carnoſa ꝑmanet incorruptus poſt euulſionẽ: ſed id qd accidit ex tali euulſione eſt q̄ pori cutis aperiunt q̄bus apertis ſuꝑfluitates ſicce ſeroſe pilos cãtes duros ⁊ terreſtres exalant extra magis: quo accidente pili ouiũ acceperũt illud nutrimẽtũ ſanguineũ icorruptũ ex quo habẽt eſſe qd erat ꝓpriũ nutrimentũ carnis ſꝫ hoc nutrimẽtũ eſt molle ⁊ dulce: q̄ caro ex mollibus ⁊ dulcib⁹ humiditatib⁹ ſanguineis nutrit: ſic itaq̧ pili orti poſt euulſionẽ in ouib⁹ erũt molliores ⁊ leniores ꝑoub⁹: cũ fiũt ex humiditate dulci ſãguinea: terreſtri ⁊ ſicca apertione ⁊ euulſione expulſa. ¶ Deinde. (Hoiuꝫ aũt.) Aſſignat cãm ſecũde partis queſiti dicens in hoibus ſecus cõtingere: qm̃ pili eorũ prium generati ſunt ex ꝓfunditate carnis ꝓfundãtes ſe radicibus: ⁊ maxie pili porcorũ ⁊ nõ ex ſuꝑficie ſicut lane ouiũ. ⁊ ideo nõ euellunt niſi cuꝫ conamine dolorẽ vehemẽtẽ ingerente: qd qdẽ oñdit: q̄ euulſi ſecũ educũt ſanguinẽ: ꝑꝑ conamẽ enĩ euulſionis ⁊ doloris cutis a carne ſeu a craneo ſeiungit: ⁊ in locũ vacuũ interueniẽs icidit ſanguis exiens a carne: quare accidit locũ euulſionis vulnerari vulnere quo ferula locũ vulnerat ꝑcuſſit: vt patuit in nona particula: cũ aũt ſic locus fuerit vulneratus: contingit ipſuꝫ deinde cicatrizari ⁊ corrugari ſãguine cõcurrente ad locũ: qui in poris aptis ab euulſione poſtea cõdenſat: ⁊ iõ euulſionẽ piloꝝ accidit fieri melius diuiſis ⁊ ſingulariter fere ſeparatis pilis prius: ⁊ nõ oĩbus ſimul euulſis. ¶ Ud aliter euulſionẽ cõtingit fieri pilis ſeparatis a carne cũ violẽtia: ſed cũ poſt euulſionẽ pili ẽnuo generent ⁊ creſcãt: neceſſe eſt duros ⁊ aſpos fieri: ⁊ ſic ꝑmanẽtes ꝓlõgari: eo q̄ habẽt eẽ ex ſuꝑfluitatib⁹ ſiccis ⁊ terreſtrib⁹ factis ꝑ corruptionẽ ꝑncipij nutrimenti. ſ. ſanguinis. Et hoc eſt qd dicit: ꝓpterea q̄ illud qd erat nutrimentũ carnis: vt ſanguis aptus cõuerti in carnẽ deꝑdiquit ⁊ amiſit omnẽ cibũ conuerſiuũ in ꝑfectum ſanguinem ⁊ verũ nutrimentuꝫ carnis ex quo ⁊ capilli habebant eſſe. Sic igit cauſa huius eſt. q̄r nutrimẽto corrupto cõueniẽti ꝑꝑ vulnus loci ex euulſione: accidit ſuꝑfluitates ſiccas ⁊ ſeroſas in poros cõcurrere ⁊ in pilos emitti. ¶ Deĩde. (Signũ aũt) Declarat hoc ꝑ ſignũ: ſecũdo dicẽs ſignũ eius qd dictũ eſt eſſe: qm̃ illi hoies oẽs qui habitãt verſus meridiẽ ſicut africani habẽt pilos duros: eo q̄ calidũ externũ cõtinẽtis tendens in ꝓfunditatẽ corporis eorũ poris apertis ꝑſcrutat ⁊ ꝑcurrit nutrimẽtũ bene digeſtũ per totũ: ita q̄ ex ipſo fumos ſiccos aduſtos educit pilos duros generãtes: ſed illi q̄ habitãt partes ſeptẽtrionales: ſicut gallici ⁊ anglici pilos molles ⁊ ſuaues habẽt: ⁊ hoc q̄r in ipſis ſanguis fit magis circa ſuꝑficiẽ cutis: ꝑꝑ caliditatẽ interiorẽ ad cutiſ reuerberantẽ ⁊ humores dulces habẽt. i. naturales ſanguineos: vel dulces ex admixtiõe multi ſanguinis: qui dulcis eſt valde ſm̃ Aui. ꝑma ꝑmi ⁊ flegmatis dulcis: ⁊ iõ ſũt roſei boni coloris: debita enĩ ꝓportio ſanguinis cũ aliqs humoribus colorẽ reddit tẽperatũ ex albo ⁊ rubeo cõſpſum ſicut dicũt medici. Eſt tñ aliquãdo ⁊ maxime in mulieribus ⁊ frigidis nature qd ꝑꝑ multã frigiditatem regionis nõ ꝯueniũt tales eſſe bene coloratos: ſed potius pallidos vel ſubalbidos: ſicut Joãnitius dicit q̄ color albus cãtur ex frigiditate ſcotis. Sic igit pili non euulſi ſunt molles ⁊ ꝓportionati illis qui habitãt loca ſeptẽtrionis: pili aũt poſt euulſionẽ nati ſunt duri ꝓportionati illis qui circa meridiẽ inhabitãt loca. Qd vero nũc dictũ eſt de diuerſitate piloꝝ penes regiones: dr̃ etiã in. 3. hyſtoriaꝝ: differũt qdem loca calidiora ⁊ frigidiora: in calidis qdẽ duri: in. frigidis aũt molles. ¶ Dubitat circa imediate dictũ: cũ ꝯriũ eius ſcribat in phiſionomia Ari. aſcripta. Eſt enĩ talis in ipſa ſermo: qui qdẽ apud ſeptẽtrionẽ habitãt fortes ſunt ⁊ durorũ piloꝝ: qui aũt apud meridiẽ timidi ⁊ mollẽ pilũ habẽt. ¶ Dicẽdũ q̄ iſti ſermones nõ ſũt oppoſiti: imo ſimul ſtare poſſũt: cũ ad diuerſa poſſint climata referri. Cũ enĩ Ariſt. in. 3. de hyſtorijs. ſic hoc dixit. habitãtes apud meridiẽ duros habere pilos: ꝑ hoc intellexit extremũ quinti climatis quartũ totũ ⁊ extremũ tertij: in his enim eſt caliditas nãlis fortis ad hoc ſufficiẽter ⁊ caliditas cõtinẽtis que potẽs nutrimẽtũ interius ſcrutari ex ipſo fumos reſolucẽs pilos duros generat. Sed cũ dicit in phiſionomia q̄ habitãtes apud meridiẽ habẽt pilos molles: intellexit ꝑ hoc ꝑmũ clima ⁊ ſcdm̃ pro parte vbi habitãt ethiopi ⁊ maiores indi. quoꝝ humidũ dulce ⁊ pingue ꝑꝑ nimiã caliditatẽ exalat in vapores. vnde debilẽ digeſtionẽ habent: pilos molles ⁊ lenes cauſantem: effeminati enĩ reddunt: ⁊ malorum etiaꝫ morũ ꝑꝑ exalationẽ calidi innati. Similiter cũ Ariſt. dixit habitãtes apud ſeptẽtrionem habere pilos molles itellexit extremũ ſexti climatis: ſeptimũ ⁊ vltra ſicut ſunt germani: dacij: ruteni: ꝑꝑ multas humiditates eoꝝ dulces euaporãtes a multo calido ad cutẽ in pilos: ſed cũ dicit poſtea in phiſionomia: habitãtes apud ſeptẽtrionem habere duros pilos: intellexit ꝑ hoc habitãtes q̄rtuꝫ ⁊ quintuꝫ clima: vt ille ſermo phiſionomie ſit ꝓlatus ab exiſtẽte in tertio climate: cũ meridionales ſunt illi de ꝑmo climate ⁊ ſecũdo: ſeptẽtrionales de quarto ⁊ quinto. Nũc autẽ ſermo hic Ari. videt eſſe enũciatus ab illo qui q̄ntũ tenuit clima: cuius quidẽ climatis fuit Ariſto. ⁊ Gal. ſicut dicit Halyrodoan ſup ſcdm̃ quadripartiti Ptolomei. ¶ Dicens tñ iſtis vr̃ Gal. aduerſari in ſcdo de cõplexionib⁹: inq̄t n. dico q̄ egyptiorũ arabum ⁊ indorũ ⁊ omniũ regionũ calidaꝝ ⁊ ſiccarũ inhabitantium capilli ſunt nigri tardi augmenti duri criſpi: aſperi: ⁊ econtra in his qui habitant regiones oppoſitas. ¶ Dicendũ q̄ per iſtos habitantes illas calidas ⁊ ſiccas regiones: intelligo extremum tertij climatis verſus tropicum cancri ⁊ initium ſecundi: non enĩ

Car. 5°. cap. iij. li. meo.

Cui⁹ climatis fuit Ari.

Indi ſoliti ſunt in primo climate: ſed in ſecundo etiam ꝛ tertio. vt patet per Alfagranum.

℃ Problema. xxiij. Antiqua.

PRopter qđ crines qdē ouiū quā to magis vtiq̧ longiores erūt: du riores ſiūt: hoīuȝ vero molliores? Aut q: hi q ſunt ouiū dictū ē: q̄le nutrimētū habēt lōge a principio diſtantes inutribiliores ſūt: ꝛ facile ex ipſis exalat a ca lido nutrimētū qđ īeſt pp bonā digōnē: deſic cati. n. ſicciores ſiūt: hūidū vero molle. Qui ſūt eni hoīuȝ minꝰ qdē: magis autē a princi pio: digeritur autem ipſis magis: pp id qđ minꝰ ē: digeſtū aūt mollioꝛē facit crinē. Oia nāq̧ digeſta ſūt molliora indigeſtis: ex ſup fluitate nāq̧ ē pluri crinis q ē crinis hoīs q̄ȝ q ouis. Signū āt: iuuenes quidē oues anti quioꝛibꝰ molliores habēt lanas. Nota.

℃ Cur ouiū pili eo duriores ſūt quo prolixio res: hoīum cōtra molliores quo plixiores? An ꝙ ouium pili qui quale diximus capiūt alimētū vbi procul ſe ab ſuo ꝯdurerūt initio ieiunius veſcūtur. Et alimētū qđ ineſt vi ca loris facile pro ſua incōcoctiōe euaporatur. itaq̧ ſiccati duriores reddūtur: molle nāq̧ qđ humidū eſt: hoīuȝ vero pili minus qdē alimenti q̄ȝ ſuo initio hauriūt ſed cōcoquūt plenius qm̄ minus eſt. cōcoctū aūt piluȝ effi cit mollioꝛē: ꝯcocta eteni queq̧ molliora in cōcoctis reddunt: idicuū ꝙ oues recētes vel lera molliora gerūt vetuſtis. copia nāq̧ excre menti pilum ꝛ ouis ꝛ hominis procreat.

℃ Quare ē ꝙ lane ſeu pili ouiū quāto fuerint magis extē ſi tāto plus indurant verſus extremitatē exterioꝛē: ſed in hoībus eſt ecōtra: qm̄ pili coꝝ quāto fuerint magis elōga ti tāto plus molles reddunt ſ꞉ȝ extremitatē exterioꝛē a me dio i antea. ℃ Deīde. (Aut q:) Soluit ꝛ p̄ ad p̄mā partez q̄ſiti dicēs: iō eſſe: qm̄ iā ē dictū i p̄cedēti capitulo quale nu trimētū habeāt pili ouiū: qm̄ molle dulce ſufficiens digeſti ui declinās ad ſupficiē exterioꝛē valde: ꝛ hoc cuȝ fuerint illi ꝓpinqui: ſed cū fuerint facti diſtātes pp extēſionē ſuā ſ꞉m alterā extremitatē a loco predicti nutrimēti nō poſſūt ipſo ſufficiēter vti: eo ꝙ partim extermīatur in pilos ſ꞉m extremitatē alterā q̄ eſt verſus cutē: ptim vero p vlterioꝛē digeſtionē qđ eſt ſubtile in vltimo nutrimēto exalat a cali do reſoluēte: ita ꝙ remanēs qđ cedit i nutrimētuȝ piloꝝ verſus extremitatē extrīſecā dictato dulci vnctuoſo efficit tur ſiccū terreſtre ꝛ amaꝝ: ꝓpter qđ neceſſe ſit eos ſiccio res ꝛ duriores in extremitate illa cū deficiat humidum cā mollicei. ℃ Deīde (Qui autē) Aſſignat cām ſecūde par tis queſiti dicens: ꝙ pili hoīum minus ſunt ſicci ꝛ duri ver ſus extremitatē exterioꝛē a p̄ncipio tamē iuxta extremitā tem alterā v̄ſus cutē ſūt humidioꝛes ꝛ molliores: cuius q dem ratio eſt q: nutrimētū ductus ſurſum ad pilos cum primo exiſtens circa cutē nō eſſet ſufficienter digeſtū: vt tan gebatur in precedenti capitulo: cōtinue magis digeritur: cum autem fuerit ductum ſuperius ꝛ digeſtū reddit pilos

Pilorum hominū q̄litas.

ſcōm illaȝ extremitateȝ humidiores ꝛ molliores. ℃ Et q̄ ita ſit probat: qm̄ oīa digeſtione decocta reddūtur humi dioꝛa ꝛ molliora indigeſtis: eo ꝙ ſeparātur per digeſtionē ſupfluitates ſicce ſeroſe ꝛ terreſtres reddētes digeſtū ipſuȝ ꝙ aūt pili hominis ſint ſicciores ꝛ duriores in extremitate exterioꝛi cōtingit: qm̄ p̄mo generant ex ſupfluitate āplioꝛi ꝛ impurioꝛi q̄ȝ pili ouiū. Cuiꝰ qdē ſignū eſt q: oues iunio res habēt pilos humidiores ꝛ molliores q̄ȝ antique: ꝓpter ꝙ minus ſiccis terreſtribus redūdant ſupfluitatibus: cum calor earū decoquēs ꝛ omogenea ſequeſtrans ab etheroge neis adhuc ſopitus exiſtat in humido ſuperfluo: itaq̧ cū in hoīe calor ſit fortior minuſq̧ humido obtectꝰ q̄ȝ in oue merito accidit pilos fieri molliores in eo pp bonā digeſtio nē circa extremitatē exterioꝛē: ꝛ ſiccos circa alterā ꝛ aſpe ros pp materie adhuc impuritatē. ℃ Propter qđ aīalia q̄ habēt molles pilos ſi vtant bono alimēto dulci mutant i duriores: ꝛ ecōuerſo duri preexiſtētes mutent in molliores ꝛ minores: ſicut vult Ariſt. tertio de hyſtoriis. Aut q: vtē tium bono alimēto quo prius nō vtebant natura eo dele ctatur ꝛ ipſuȝ retinēs amplexū diu exiccat id amplius: ad qđ ſequitur exiccatio ꝛ induratio vehemētioꝛ ſupfluitatis remanentis: ex qua pilos generatos neceſſe eſt eē duriores. In primo autē nutrimēto impuro terreſtri ꝛ inſuaui non fiebat tāta exiccatio: ꝛ iō eſt videre ꝙ comedentes cibaria groſſa parū nutriētia cū ad cibaria multū ſubtilia nutriē tia ſe tranſmutent: vētres ſiccari ꝛ ſi ipſoꝝ multaȝ ſumant quātitatē: ſed habētes pilos duros prius ſic habebant pp multaȝ ſiccitatē ꝛ terreſtreitatē exiſtentē in nutrimēto pi lorum: cum igitur adueniente bono pabulo copioſo: nutri mento piloꝝ aliquid ipſius aſſociatur: neceſſe eſt eos mol liores fieri. ℃ Dubitatur de eo ꝙ Ariſt. videtur in iſto p̄ blemate ꝛ precedēti pilos velle digerere ꝛ nutriri. Cuiꝰ con trarium dicit Gal. in tegni tracta. de ſignis. dicens capillo rum ꝛ vnguiū nō eſt regimen ſed ſola generatio: ideſt non habēt aliquā virtutē. ſ. naturalē: ſed habēt eſſe ex cōtinua fumoꝝ expulſione: ſicut ibidē dicit Haly. ℃ Dicendū ꝙ ſ꞉m ſententiaȝ Gal. ſic eſt vt dictuȝ eſt: non enim nutriunt pili cū nutrimentū fiat ex ſanguine ſ꞉m diuerſas trāſmuta tiones ſanguinis: ꝛ fiat ſcōm tres dimenſiones ꝛ ſ꞉m oēm diametruȝ ſicut vult in primo de naturalibus virtutibus: nūc autē pili videntur habere ſolaȝ longitudinē latitudine ꝛ profunditate carentes. verba tamē Ariſt. videntur ſona re ꝙ nutriantur ꝛ p̄maneāt: qđ confirmat ſermo Auer. in ſecūdo coll. dicens primo Gal. poſitiones videtur ꝙ pilus ſit corpus extenſibile ſiccuȝ: ꝛ talis eſt ſuperfluitas cibi ſic ci: qm̄ nimis excoquitur durante admixtione pinguedinis igit non eſt iſte vapor cuius ſit aggregatio partis ſupra p̄ tem: ſed eſt corpus continuū fortis cōtinuationis extēſiuū in longitudinē. Poteſt tamē dici ꝙ extendēdo nomē nu tritionis etiā ſ꞉m Gal. pili nutriant cū ex huiuſmodi expul ſione fumi pilus longioꝛ reddatur ad modū mēbroꝝ ve re nutritoꝝ: ꝛ q̄ȝ fumus hic vaporoſus maxime in ipſum diſpergitur dans ſibi eſſe ſicut nutrimentum verum in mē bra. Unde idem Gal. in quinta particula affo. ſi tranſfe rens ipſum non peruertas. dicit vapores fore nutrimentuȝ capilloꝝum: ꝛ hoc erit ꝙ maxime in pilis eueniet ciliorum ꝛ ſuperciliorum: videnī enim eſſe a natura vehementer in tenti habereꝝ certum terminum ſui nutrimenti.

Dubitatio.

℃ Problema. xxiiij. Antiqua.

PRopter qđ hoīes ꝛ oues piloſi ve nerei ſūt? Aut q: calidi ꝛ humidi ſ꞉ȝ naturā ſūt: opus eſt aūt vtriſq̧ ad coitū. calidū. n. expellit: hūiduȝ autem expellitur: propter idem autez ꝛ cole

rici viri: nutrimentuꝫ autē ipſis paucū quidem: inferius autem propter ſiccitateꝫ cruriuꝫ: in ſuperiorem enim locuꝫ accedit multum: ⁊ in ſperma congregatur. Noua.

¶ Cur hirci homines ⁊ aues veneris ſūt auidiores? An ꝙ natura hūida ⁊ calida ſunt: ꝙ quidē vtraqꝫ qualitate opus ad coitū ē. Calor eniꝫ excernit: humor excernit: hec eadē ratio eſt cur etiā claudi hoīes ſint ſalaciores. his enim vt paruꝫ alimenti deorſuꝫ pp crurium viciationem labitur: ſic multū loca petit ſuperiora: ſeqꝫ in ſemen conuertit.

¶ Huius ꝓblematis ſufficiens precessit expoſitio in .31. capitulo quarte particule.

¶ Problema. xxv. Antiqua.

PRopter qd homo crinē non hꝫ? Aut q꞉ mentū hꝫ: quare illuc veniens nutrimētū talis ſuperfluitatis in genas accedit vel exit. Noua.

¶ Cur hoī nulla iuba data a nā eſt? An qm̄ barba data eſt. Ergo qꝺ excremēticiū alimētum ceteris animantibus in ceruicem ſe cōfert: id homini maxillas adire ſolitum eſt.

¶ Quare eſt ꝙ hō nō hꝫ crinē .i. iubā ſupra collū. Nō eniꝫ hic p crinē itelligit pilus toti⁹ aut capitis vt i pcedentibus duob⁹ ꝓblematib⁹: ſicut habēt q̄dā aīaliū: vt equus: aſin⁹: mulus: ⁊ yppa ⁊c. ſicut dictū eſt in ꝓ de hyſto. ¶ Deinde. (Aut q꞉) Soluit dicēs cāꝫ eē: qm̄ hō hꝫ mētū q̄ ē eminentia tēdens i acutū ſub faciei baſi vbi duo oſſa iferioris mādibule ſiꝫ ꝯiūgunt: i qꝺ qdē mētū ⁊ ſibi circūadiacētia illud qꝺ erat mā iube cōuertit: videm⁹ .n. ꝙ qn̄ mā vna demādat ad aliqꝺ mēbroꝝ vt qd idē ꝯſtituat: aliꝺ mēbruꝫ caret aliq̄ qꝺ natū erat hr̄e nō pnte: vt hn̄tia cornua carēt dētib⁹ i mādibula ſupiori: ſicut dr̄ in 2°. hyſto. pp mentuꝫ igit qꝺ hꝫ hō ⁊ motū ipſius: nutrimētū ſupfluū ipꝰꝝ qꝺ cāba t talē ſupfluitatē: vtpote iubā attractū ad mētum exterminat i ipſū ⁊ i genas .i. maxillas q̄ ſūt ſupra ipꝫ: cauſando illic piloſ: q pilaturā ꝯſtituūt dictā barbā: q̄ qdem gene ſūt ptes exiſtes ſupra duo oſſa mādibule vtriqꝫ: de qb⁹ ait Ariſt. ꝓ hyſto. hoī adhuc inſunt maxille duchaꝝ āteri⁹ mētū poſteri⁹ āt mādibula: ⁊ vicinat narib⁹ hoīs gibboſitates genaꝝ: ⁊ ſub gibboſitatib⁹ ē mādibula ⁊ ſup ipſaꝫ ē origo barbe. ¶ Dubitat qm̄ nō vr̄ nutrimētū ex quo ſit iuba cedere i mētū: imo magis i locū q eſt ſupra genas. ſ. i locū pomi maxille: ⁊ hoc q꞉ mētū oſſuoſuꝫ ē ⁊ ſiccū. pꝰ aūt pomalis eſt mollis rara ⁊ ſubtilis pellis maxie: cui⁹ ſignū eſt māifeſtatio imutatōis coloris circa ipaꝫ: pp qꝺ cū ex nutrimēto ipſi⁹ ſupfluitatis iubalis cābant pili vel barba. vr̄ ꝙ pili vel barba ipſo ad ptē āteriorē attracto potꝰ fieri debeāt circa locū pomi q̄ꝫ circa mētū. ¶ Dōm ⁊ gr̄a hui⁹ notādū ꝙ pili i corpe fiūt multiplici de cā: ſicut pꝫ per Ari. in 2°. de ptib⁹. ⁊ Aui. 3. aīaliū. ⁊ Auer. 2. coll. qdā eni ſūt pp ꝓtectionē ⁊ defenſionē a frigore ⁊ calore ⁊ aliīs leſiuis ſicut pili capitis: qdā pp decorē ſicut pili barbe: ⁊ ēt capitis ſm Galliā comatā ⁊ ytalicā: qdā auxilij gr̄a in ōfenſione ſicut pili ſupcilioꝝ ⁊ palpebraꝝ: qdā fiūt ex neceſſitate māe ſupflue: ex qua volēs ſe nā exonerare cōuertit i piloſ. Ex hoc .n. mā praua ex corpore euacuat: ex quo corp⁹ remanet mūdatū a ſupfluis ⁊ bn̄ nutribile: ſic ſm Halyab. 4. theo. ruſtici volētes terrā ipinguare ſeminat i ipſa lupinos ⁊ ficꝫ: q ex ipſa id qꝺ ē nitroſū aduſtū ⁊ terreſtre ad ſe trahūt: cū nutrimētū fiat a ſilꝫ: quo extracto terra redditur pinguis fructifera. ¶ Et ad rōnē iductā dōꝫ ꝙ pili cū fiat pp aliqꝺ iuuamētū corporis tādē vt oſtēſum eſt: ⁊ pp ſine nāe: ⁊ maxie q ſunt in locis nobilibus vt in facie: dico tūc: ꝙ nā nō ꝓducit circa pomū maxille eos: cū ide facies redderet deformis: ibidē nō iuuamētū ſꝫ nocumētū pſtātes. ¶ Ud alr̄ ꝙ loc⁹ pomi eſt ita rarus ⁊ ſubtilis cutis ꝙ mā illuc deducta inſenſibilr̄ exalat in fumos: qꝺ appꝫ ex ſordicie illic collecta ductiōe ſup ipm̄ alicui⁹ acuti. ¶ Si āt dicat ꝙ pili nō debēt fieri circa mētū cū locus fridus ſit ſicc⁹ ⁊ oſſuoſus. dico ꝙ lꝫ ita ſit: caleſit pp motū mādibule iferioris q̄ ſola mouet: nullū .n. aīaliū mouet ſupiorē mādibulā niſi cocodrillus: ſicut dicit Ari. i libr̄o aīaliū ſcp: pp cui⁹ motū fortē ⁊ frequētē attrahit illuc hūiduꝫ calido iu ſatato: quo id ſequeſtrat in fumos piloꝝ gn̄atiuos. Item calidū reuerberat a cerebro ⁊ a ptib⁹ iferiorib⁹ ꝯhūt: ⁊ iō ē inuenire locū circa mentū ⁊ maxie ifra ꝯtinue caliditatis plurime: ⁊ quoſdam illuc tēpore gelu manus applicare.

¶ Problema. xxvj. Antiqua.

PRopter qd oīa aīalia pes pedes hn̄t? Aut q꞉ nō cōtingit moueri nō ſtāte aliquo niſi ſaltet: qm̄ igit ex duob⁹ qbuſdā motū: neceſſe eſt greſſuꝫ eſſe ex motu vel ſtatiōe: hec aūt duo ⁊ paria vtiqꝫ: ⁊ quadrupedia ꝓpter qd plures: duos qdeꝫ eniꝫ mouent: duo vero ſtāt ⁊ ſex ⁊ alia: duos adhuc: horū auteꝫ hoc qd mouetur: aliud vero ſtat. Noua.

¶ Cur pedes aīalia pares hēant? An ꝙ fieri nō pt̄ vt aliqd moueat: niſi pte aliq̄ ſui cōſiſtat: dūmō nō proſileat: cū igit ex duobus illis motu ⁊ ſtatu cōfici ingreſſū neceſſe ſit: paritatis iā inde ratio pꝫ: bipes eni altero pede mouet: altero ſtat. Et quadrupes quoqꝫ cū duob⁹ mouetur: religs duob⁹ innitit. Pariqꝫ mō de ceteris q̄ vel ſenis: vl' ēt numeroſiorib⁹ pedib⁹ ingrediunt aīaduertere licet.

¶ Quare eſt ꝙ aīalia oīa habētia pedes quotquot hēant ſp in numero exiſtit pari: tot in vno latere quot in altero habētia. ¶ Deīde. (Aut q꞉) Soluit ⁊ ꝓ aſſignat cām q̄re aliqua hn̄t duos pedes dicēs: nō eſſe: qm̄ nō cōtingit moueri aliquo mobili nō qeſcēte: niſi mot⁹ ille ſit ſaltatorius in quo ēt ſaltās fulcit in ſeipſo: mot⁹ eni oīs innitit alicui imobili: ſicut dr̄ in lib. de cā motus aīaliuꝫ: ⁊ de ꝓgreſſu eorūdē: ⁊ hoc ſit qm̄ motus progreſſiuus ſeu ambulatio cōponitur ex motu ⁊ qete. Primo .n. opꝫ vnū pedē ꝯſtituere immobilē. Deinde aliū eleuare ⁊ in antea ponere ⁊ poſtea eūdē affirmare imobilē i antea ⁊ aliū vt ꝓus eleuatū i antea mouere: ⁊ ſic deīceps. h aūt fieri nō eſt niſi ſaltē ſint duo pedes ⁊ pares ſp quotquot exiſtūt vtriqꝫ: pp qꝺ nullū aīaliū trib⁹ vtens pedib⁹ aut vno poſſe eſt ābulare: ſicut dicit Ari. in de ꝓgreſſu aīaliū: q꞉ ſi habēte vnū pedē ſi moueat ipꝫ: carebit fulcimēto in quo corporis pōdus quieſcat: ſi auteꝫ tres vt vn⁹ in vna pte ⁊ duo in altera: neceſſe eſt ipſuꝫ laborare in tali motu: ⁊ tandeꝫ cadere pp ineq̄litatē ⁊ diſproportionē coꝝ quibus defert pondus: opꝫ ēt ꝙ i ſe ſint pares .i. deſt equalis molis. qm̄ ſi vnus eēꝫ paruus ⁊ alter magnus vt in patiente elefantiam inde ambulatio diſturbaretur. ¶ Deinde (Et quadrupedia.) Hic ſcōo querit pp

quid quedá habẽt plures duobus vt q̃tuoꝛ: ⁊ ſi ſic pares dicẽs ꝑ: quare eſt ꝙ q̃dá aialiũ vt q̃drupedia plures habẽt pedes: q2 quatuoꝛ. ℂ Deinde. (Duos qdẽ) Innuit cáz hu ius dicẽs hoc iõ eſſe: q2 cũ greſſus vt dictũ eſt ſit actus cõ poſitus ex motu ⁊ quiete indiget duob⁹ ꝓp motũ: alijs aũt duob⁹ figere ⁊ ſtare. Et primi quidẽ pedes primo mouent̃ ſicut anterioꝛ dexter q2 motus eſt in dextris ⁊ poſterioꝛ in ſiniſtris: q aũt ſtant ſunt anterioꝛ ſiniſter ⁊ poſterioꝛ dexter: quies eñ fit in ſiniſtris. Et rõ hui⁹ diuerſitatis eſt qm̃ ani malia mouent̃ ẜm dyametrum: ſicut dr̃ in ꝓ hyſto. ⁊ in de progreſſu aialiũ. Cá aũt quare multa perfectoꝛũ habent q̃tuoꝛ pedes eſt pondus grãde ſuoꝛũ coꝛpoꝝ ⁊ figura: ſũt enim curue ſtature: ⁊ ſilr agilitatis motus neceſſitas. Sũt etiam quedam aialium exanguia habentia ſex: q2 cũ qua tuoꝛ dictis quos habẽt quadrupedia adhuc habẽt alios duos: ſicut ſunt ſcarabei apes muſce. ⁊ pediculi. ℂ Et hoc ꝓp cám predictaz vt perficiat̃ progreſſionis actus ex motu ⁊ ſtatione generatus: quoſdá enĩ habent ad fixonẽ: quoſ dam vero ad motũ: ⁊ talia ſunt tardi motus: ꝓp hoc plu ra ſunt coꝝ alata. Quedá autẽ plures adhuc iſtis habẽt: ita ꝙ vermis quidá dictus ab Ariſto. ꝓmo hyſtoꝛiaꝝ ⁊ dẽ progreſſu aialium ſcolopendra: hz vigintiquatuoꝛ pedes: ⁊ vñ ⁊ centũ pedes dicit̃: vltra quẽ numerũ. ſ. quadraginta quatuoꝛ nõ inueniuntur aialia plures habere pedes. Sed

Scolopendra centum pedum. ego in ſcotia vidi duas ſcolopẽdras in quaꝝ vtraqꝫ vltra 100. cõnumeraui. vnde ſermo iſte eſt nãlis in pluribus veri tatẽ cõtinẽs. ℂ Notãdũ eſt ꝙ ſermonẽ hic poſitũz tetigit Ariſt. in ꝓmo hyſtoꝛiaꝝ: hic vero ⁊ in libro de ꝓgreſſu aia lium: cauſam aſſignãdo dõo: ꝙ oĩa aialia opoꝛtet pedes pares habere: niſi velis dicere ꝙ ſit aial quoddá quod mo ueatur ſaltando: in quo motu nõ eſt opus pedibus: ſꝫ hic motus non eſt ſufficiens ad vitaz ⁊ ſalutẽ aialis: nõ eñ po teſt eſſe cõtinuus: ꝓp ſuá inoꝛdinationẽ ⁊ difficultatẽ: ne qꝫ vno pede põt ambulare vt dictũ eſt: cũ in ambulatione fiat eleuatio ⁊ ſuſtẽtatio. Rurſus cũ pes ſit inſtitutus ad poꝛtãdũ coꝛpus: opꝫ ipſum eſſe foꝛtẽ ⁊ leuẽ reſpectu coꝛpo ris: q2 ſi grauis eſſet duplici onere grauaretur: pꝛoprio. ſ. ⁊ coꝛpoꝛis: ⁊ ſic nõ cõtinue ſuſtineret poꝛtationẽ: ⁊ ꝑ hoc pꝫ

Monopedia aialia eſſe falſuz eſt. eſſe falſum illud qđ dr̃ de monopedibus ⁊ magnipedibus hoĩbus: qui pede ſe cooperiunt ab imbꝛib⁹ ⁊ ſole: ſicut ſcri bitur in mappa mũdi. ℂ Niſi foꝛte aliquis velit dicere ꝙ ambulatio coꝝ non fiat eleuatiõe ⁊ depoſitione: ſed ꝓp pe dis longitudinẽ calcaneo fixo pars digitalis extendit̃ ter ram amplectens in antea: ⁊ cõſequẽter trahit poſtea calca neum: ⁊ ſic deinceps addẽs ad hoc ꝙ nõ ſit motus ei neceſ ſarius velox vt nobis: ſed hic laboꝛioſus vt paꝝ. ℂ Pro pter quid q̃daz predictoꝝ ſex pedes habẽt ⁊ hec plures cũ molis ſint parue ⁊ leuis. ℂ Aut ꝓpter molliciẽ ⁊ teneri tatem coꝛpoꝛis ipſoꝛuz non poſſent onus coꝛpoꝛis deferre ſi paucos haberent pedes. Itẽ quia ex leui cauſa coꝛrum puntur opoꝛtet plures eſſe: vt quibuſdam coꝛruptis perma neant alĩq ipſa adhuc deferentes: ſunt etiam plura ipſoꝛũ frigida facta propter longitudinem coꝛpoꝛis. vnde cum ⁊ frigidum priuet motum pluribus indiguerunt pedibus: vt eſſent velocioꝛa: ⁊ maxime non alata. ℂ Amplius qui buſdam eoꝛum non ineſt vnum principium primum ſed plura: propter quod fuerunt in eis inciſiones ⁊ pedum no doſitas: ſicut patet in quarto de partibus. Et hoc repetit̃ in trigeſimo capitulo.

ℂ Problema. xxvij. Antiqua.

Propter qđ eq̃s ⁊ aſinis ex cicatri cib⁹ oꝛiunt̃ pili: hoĩb⁹ ãt nõ? Aut alijs qdẽ aialib⁹ eſt cutis pars car nis: hoĩ aũt ſicut paſſio carnis: vr̃ eñ ipſi⁹ ſupficiale ĩfrigidatũ firmi⁹ fieri: quẽ admoduz aſſataꝝ farinaꝝ agne vocate: qm̃ igit̃ ille ſũt farina aſſata: ⁊ qđ ẽ hoĩs vocata cutis caro vtiqꝫ erit: vulnerato ãt aut fricato carnẽ qdẽ hoĩs accidit cõdẽ ſari: ꝓp qđ ⁊ al terata ſupficiali carne: nõ eãdẽ naturá acci piũt vulnera q̃ ex gñatione: alterata autẽ ip ſa nõ eſt icõueniẽs adhuc nõ fieri qđ ex ipſa eſt: quẽadmodũ ⁊ ex alopitijs vocatis: eteñ hec ſupficialis carnis coꝛruptões ⁊ alteratio nes ſũt. Subiugaliũ vero fricatis ⁊ ſanatis iteꝝ reſtaurát̃ moꝛbide ptes coꝛpoꝛis eiſdẽ ĩbecillioꝛib⁹ qdẽ q̃ꝫ ex principio exiſtẽtibus: qm̃ aũt eſt ⁊ coꝛiũ ps ipſoꝝ: ſiũt vtiqꝫ ⁊ oꝛiũ tur pili: a coꝛio eñ oꝛiunt̃: ꝓp id qđ coꝛiũ ĩ becillius factũ eſt eo ꝙ erat a principio: ⁊ al bum imbecilliorẽ eſſe piluz. Noua.

ℂ Cur eq̃s ⁊ aſinis pili e cicatrice ꝓmer̃ ſeſe pñt: hoĩb⁹ aũt nõ pñt? An ꝙ ceteris aialib⁹ tergus pars ꝑ ſe coꝛpoꝛis ẽ: hoĩs aũt cutis veluti affect⁹ carnis exultat. Quippe q̃ ſũma illi⁹ foꝛma refrigẽte ſolidiuſcula exiſtere vi deat̃: quẽadmodũ cruſte ĩ pulte ſupducunt̃ q̃s vetulas appellam⁹. cũ itaqꝫ ille nõ niſi fa rina elixa ſint: hoĩs quoqꝫ cutis noĩata non niſi caro putãda eſt: vbi igit̃ hec vel vuln⁹ ac cepit: vl̃ attrita fuerit: ĩcidit vt hoĩs qdẽ ca ro cõdẽſet̃. Quãobrẽ ſũma coꝛpis pte ĩmu tata vulnus nõ eãdẽ cõpagẽ capit: q̃ coꝛpus iá inde ab oꝛtu nature extitit: cũ itaqꝫ hec im mutata ſit nihil ꝑfecto abſurdũ fuerit ſi ex ea nõ idẽ ꝑterea ꝓficiſcat̃. Sicut ĩ allopitijs q̃ qꝫ appellatis lꝫ pcipere. Ná illas ẽt coꝛpo ris ſũmi coꝛruptionẽ ĩmutationẽqꝫ eẽ noui mus. At iumẽtis attritis vbi ad ſanitatẽ re dierũt partes: viciate coꝛpoꝛib⁹ denuo eiſdẽ replẽtur. Quapp debilioꝛib⁹ q̃ꝫ ꝓncipio fue rint. Sed cũ etiá cutis coꝝ pars ſit cõfici pi li prouenireqꝫ poſſunt. Cute náqꝫ pilos ena ſci certũ eſt. Sed candidi ꝓpterea oꝛiuntur: qm̃ vt ſecũda hec cutis ĩbecillioꝛ q̃ꝫ prima eſt: ſic pilus cãdidus ille ĩbecillimus erit.

ℂ Quare eſt ꝙ in cicatricib⁹ equoꝝ ⁊ aſinoꝝ naſcunt̃ pili in cicatricibus aũt hoĩum nõ naſcunt̃ ⁊ marie pueroꝝ ⁊ mulierũ: ſicut dictũ eſt in nona parti. ℂ Deinde (Aut q2) Soluit ⁊ prio ꝓmittit quoddá neceſſariũ ad cãe aſſigna tionem dicẽs: ꝙ cutis alioꝝ aialium ab homine eſt pars carnis: eſt eñ ſubſtãtia carnea idurata: vt ſic ſiant ꝓtectio ⁊ armatura ipſoꝝ: vt dr̃ in quarto de partibus: ſed cutis ĩ hoĩbus non eſt pars carnis coꝝ ſed potius paſſio ⁊ cõter minatio carnis ſubtilis. vñ ⁊ merito põt eaz noĩe paſſionis vocare: qm̃ ꝓp eius ſubtilitatez ⁊ teneritatẽ pre ceteris cuti bus facilius leſionẽ incurrit: qđ oſtenditur: q2 eius ſuper ficies exterioꝛ infrigidata fit ſolidioꝛ q̃ꝫ eſſet prius: qđ etiaꝫ

diſſeratur: ipſa enī ſic ſe hʒ ad carneʒ ſicut pellicula que cōſurgit in quibuſdā confectionibus ex farina ⁊ aqua factis: que agre vocanꝰ .i. criſpelle cum oleo vel lardone ſup ignem in ſartagine aſſantur vel agunꝰ: ſicut enim ille ſunt farina cū aqua mixta ⁊ aſſata ⁊ paſſe ab igne cū ſurgit p̄dicta pellicula exterius: ita illud qḋ cutis dicitꝰ in hoīe erit quedaʒ caro paſſa: ex paſſiōe .n. cāta a breui caliditate excitāte: inducta eſt eis cutis. ℭ Deīde (Uulnerato aūt.) Dic ſecūdo proſequitꝰ magis ad cāe aſſignationē. ⁊ primo aſſignat cām ſecūde partis queſiti dicēs: ꝙ corpore hoīs vulnerato ex acuto ſubintrante aut fricato fricatione aſpera excoriante cōtingit poſt cōſolidationē iſtaꝝ ſolutionū cōtinuitatis carnē cōdēſari ⁊ indurari: ita ⁊ a ſua diſpōne naturali priori permutari: cū aūt fuerit ſic ſuperficietenus pmutata: veſtigia ⁊ cicatrices remanētes poſt ꝯtinuitatis ſolutionis conſolidationē: nō acquirūt eādē naturā ⁊ conſiſtentiā: quā habuit cutis ⁊ caro ſilr a natiuitate. ℭ Deīde. (Alterata) Remouet dubitationē: q2 crederet quis ꝙ ex oī mutatione ⁊ alteratione quātūcūqꝫ modica nō fierent in loco cicatrizato pili: ideo remouet dicēs: ꝙ nō eſt incōueniēs ꝙ ſi cutis alteretꝰ modicū ⁊ pmutetꝰ ex cicatrice qn ex ipſa adhuc orianꝰ pili: qḋ declarat: qm̄ nos videmus ꝙ in quibuſdā paſſionibus vel operationibus capitis dictis allopicie in quibus leues ⁊ ſubcutanee ſūt alterationes ⁊ excoriationes ex acumine humorū in carnis ſupficie corrūpentium capillos: ita vt cadāt nec aliȷ orianꝰ dum permanēt. ℭ Notādū ꝙ due ſunt paſſiones cutis capitis cōſimiles ⁊ ꝓpinque dicte potius dedecorationes ꝯtigentes ex humorib° acutis corroſiuis ſub cute capitis capillos corrūpētib°: quaꝝ altera ⁊ maior dr̄ tiria: q2 in ipſa excoriatur caput ſicut excoriatꝰ tēpore veris iſte ſerpēs ex quo nomen ſuſcepit tiriaca tirus appellatus. Eſt ⁊ altera minor i qua nō eſt ꝓprie excoriatio: ſed depilatio poti° dicta allopitia vel caſus pilorū a leporib° ſeu vulpibus: qb° notabiliter magis hꝫ accidit depilatio. ℭ Deinde. (Subiugalui.) Aſſignat ſecūdo cām p̄me partis queſiti dicēs: ꝙ aīalibus de nūero ſubiugaliū fricatis ⁊ vulneratis ſolutiōe cōtinuitatis minori ⁊ profundiori: vt dicebatꝰ prius de hoīe ⁊ poſtea ſanatis: factis cicatricibus in locū cōtinuitatis ſolutiōis: partes morbide vulnerate redeūt iterū fere ad nāʒ ſuā priorē: verū ē ꝙ ſiūt debiliores ⁊ magis paſſibiles q̄ꝫ eſſent prius añ continuitatis ſolutionē: ſed q2 vt dictū eſt prius: coriū vel cutis ipſoꝝ ſubiugaliū eſt pars carnis: poſt eius reſtitutioneʒ ⁊ cicatrizationē pili oriunꝰ in cicatricū locū excoriationū ⁊ vulnerū: eo ꝙ ipſi oriūtur a corio fere reſtituto vt prius: ſʒ licʒ oriantur: nō tñ erunt illius coloris ſcut° fuerunt prius añ ſolutionē cōtinuitatis: q2 cuʒ eſſent prius nigri: aut alteri° coloris oriunꝰ nunc albi: ꝓpter id qḋ corium ⁊ partes carnee imediate ſub ipſo vt dictū eſt prius: ſunt facte imbecilliores q̄ꝫ eſſent a p̄ncipio ante continuitatis ſolutionē: ⁊ iō albus fit pilus: qm̄ eſt eſſe pilum album imbecilliorē pilorum: cū fiat aut ex debilitate partis ⁊ caloris nō potētis alterare ⁊ extra fumos expellere vt hic. aut ex putrefactione flegmatica: vt in canicie: aut ex cōſumptione vt circa caluicieī loca. ℭ Notandū eſt ꝙ alie ēt cauſe poſſunt huius ꝓblematis aſſignari: dicēdo ꝙ alia aīalia indigent pilis magis hoīe: cuʒ ſint eoꝝ protectiui ⁊ defenſiui ab extrinſecis occurrētibus: ꝓpter qḋ natura ſapiens ꝓuidit regenerādo eis in cicatricū locū ne forent intecta: nō aūt ſic fuit circa hoīes in his ſollicita: cū artem habeant per intellectum cōponēdi neceſſaria vt dictuʒ eſt prius. Itē ſuperfluitates alioꝝ aīaliū ſicut ⁊ nutrimentū ſunt acutiores ⁊ feroſiores ⁊ magis valentes obſtacula penetrare q̄ꝫ ſuperfluitates hoīs. Rurſus cicatrix magis opponitꝰ cum hoīs q̄ꝫ aliorū cum ſit ſubtiliſſima ⁊ paſſibiliſſima cutis: qḋ autē eſt tale minorē leſioneʒ incurrit: ſicut dicitꝰ .28. prime. quare ⁊c.

Capitis paſſiōes due.

Cur alia pilis īdigeāt.

Unde Ariſt. aduertēs ꝙ huius ꝓblematis poterāt cāe alie aſſignari ipſum in .29. repetit vt ad eius inueſtigationeʒ nos pleniorem inuitaret: ⁊ hoc de problemate.

ℭ Problema. xxviij. Antiqua.

Propter quid quidē in alijs aīalibus permanēt ſilr gemelli femina ⁊ mare exiſtēte: in hoībus aūt nō? Aut q2 hic maris gemelli ſūt vnius .n. generatiuū eſt: i gemillis aūt extra naturā eſt feminā fieri ⁊ mareʒ: q̄re qḋ maxime ē extra nām: h ⁊ ībecilliſſimū. Noua.

ℭ Cur i aīaliū ceteroꝝ gñe ſeruari eque gemini poſſūt quā q̄ꝫ ſexus ſūt vtriuſqꝫ: in hominū aūt nō pñt? An ꝙ homini maris partus geminatio cōtra ſue nature legē accidit: ſingulos eni parere ſancitū eſt: tū i geminis ipſis marem ac feminaʒ creari natura oino recuſat. Ergo qḋ maxime contra naturā eſt id ⁊ imbecillimū eſſe ratio poſtulat.

ℭ Quare eſt ꝙ qm̄ alia aīalia ab hoīe pariunt ſimul duos fetus vt mare ⁊ feminā vterqꝫ ipſoꝝ viuit ⁊ enutritur: in hoībus autē nō inuētū eſt illud niſi raro: qm̄ lepiſſime moritur femina viuēte maſculo. Uñ Ariſto. nono hyſto. ⁊ q̄rto de gñatiōe aīaliū ait. In alijs aīalibus ſi fuerint gemelli maſculus ⁊ femina nihil minus nutriunꝰ genita ⁊ ſaluātur q̄ꝫ ſi maſculis ambob° aut femellis īdab°. In hoīb° āt pauca ſaluanꝰ ſi vnū maſculus ⁊ aliud femia: huic aūt ſermoni Aui. ibidē addit de matre dicēs: ꝙ qm̄ vna mulier ſilr parit maſculū ⁊ feminā: raro euadunt mr ⁊ due creature. Uñ .20. tertij Aui. ait icolumitatē duoꝝ geminoꝝ nō eſſe plurimā: factū tñ ē miſericorditer magis vt tradūt apologi pp multiplicationē ſpēi ꝙ ꝓthoplaſtus ſemp maſculū ⁊ feminā ſimul ex Eua generauit. ℭ Deīde (Aut q2) Soluit dicēs: iō eſſe: q2 hic maſ. ſ. ⁊ fe. cū fiunt ſimul maris pñt dici gemelli ⁊ quaſi mōſtruoſe: cū hō nāliter vnū generareʒ ⁊ parere. Unde dictū eſt ſupra ipſuʒ eſſe monotocū: ⁊ q2 ſic eſt iō in gemellis diuerſi ſexus feminā accidit fieri cōtra nature intentionē: ⁊ ſilr maſculum: illud igitꝰ qḋ erit inter eos maris extra naturā erit debiliſſimū ⁊ imperfectiſſimū: ita ꝙ ſaluari nō poterit: talis aūt eſt mulier: eſt .n. maſculus occaſionat° ſeu orbat°: ſicut dr̄ in ſcḋo de gñatiōe. Dupliciter gdē femina vr̄ eſſe extra nām: tū rōne prius gemelli: tū rōne ſui. ℭ Notādū ꝙ Ariſt. in q̄rto de gñatiōe aīaliū. vbi tāgit huc ſermonē magis vr̄ eū dearticulare dicēs: iō gemellos diuerſi ſexus in hoīb° eſſe p̄ter nām: qm̄ nō diſtinguunꝰ ⁊ formantur in matrice inequali tpe ſicut alia aīalia: imo maſculus antecedit feminam per qnqꝫ dies ⁊ aliqñ per decem: ſicut vult Aui. 21. tertij: qḋ accidit quia ſicut dicit Ariſto. in hoībus multū differt maſ. a fe. caliditate nature: ⁊ ideo fetus maſculini magis motiui ſunt fe. ℭ Et ex his vlterius pōt queſiti magis dearticulari: dicēdo hoc cauſare delicationem cōplexionis humane ⁊ compoſitionis: mãe teneritatē ⁊ debilem coagulationē: que diuerſarum qualitatū diſtinctionē in eadē materia diuerſitatem ſexus cauſantiū: ſuſtinere qḋ eſt ībecillius futurum nō valet: niſi in mulieribus fortibus viraginibus: vt in quibuſdam egyptiacis: q2 enim cōplexio humana ſic eſt nobilis ⁊ tenerrima cui multuʒ obedit materie diſpoſitio: cum maſculus ante feminā incipiat formari: p̄ncipium actualis generationis: ⁊ mãʒ cū nutrimēto prius aſſumēs dominabitꝰ illi ⁊ reddens ea ſibi obedientia: quo accidente p̄ncipiū

Particula

generationis cū nutrimēto debiliter inerit ſemine formā/de: ⁊ ſic imbecillis cōſtituet̄ intentū ꝙ partu pueniēs in ex/terius cōtinēs: nō poterit maximā eius alterationē tolera/re. ¶ Notādū etiā ꝙ cā gemelli: ſicut Aul. dicit. 20. tertij: ⁊ nono de aialibus eius: qō ⁊ q̄rto apparet de gn̄atiōe. eſt multitudo ſpermatis ⁊ diuiſio eius in duo: ⁊ qō eſt ſupra illud ⁊ eius caſus in duas cōcauitates matricis: qō accidit pp diuerſaȝ impulſionē ⁊ ſaltū proiectionis ſpermatis qō matrix viciſſim attrahit in diuerſas cōcauitates ſicut vide/mus fieri in deglutione boli poſt bolū. Et in hoc nō modi/cum operatur fortis appetit⁹ ⁊ attractio matricis. vn̄ dictū eſt in. 14. capitulo figuratiōes matricū repleri cōcupiſcere. ¶ Dubitatur qm̄ dicit gemellos diuerſi ſexus eſſe preter naturaȝ nō ſolū quo ad feminaȝ ſed ⁊ quo ad marem: qō non videt̄: imo magis vr̄ eſſe ſm nām cū in tali partu plu/ra ꝓducant̄ ⁊ per ſe ad generationē ſufficiētia: ꝑ qō finis generatiōis ⁊ intentū nature vt ſpēi ꝑpetuatio magis hr̄. ¶ Dicēdū ꝙ gemellatio talis eſt extra nature intētioneȝ maxime particularis: cū illa ſemꝑ quocūq; modo itēdat perfectionē ⁊ ſalutē ſui ipſius: pp qō dictuȝ eſt femellaȝ cē marem orbatum: perfectio aūt ⁊ ſalus nō poteſt haberi i gemellatione cum mulier vt declaratū eſt nō poſſit ſuffici/enter principia generationis habere neq; alimentū ⁊ locū ⁊ ſic reddetur adeo imbecillis ꝙ aut abortietur: aut non nutriet̄ poſt partum: ⁊ ſic nature ordinem talis generatio corrūpit: non enim natura intendit tantuȝ generationem: quin magis intendat generati ſaluationem: ⁊ propter hoc etiam ſeptimo politico: ū ꝑcipit Ariſto. ꝙ cōnubiuȝ fiat ⁊ ꝙ peccatum interueniat cum quis aliam q̄ȝ ſuam tangat quoniā ſi aliter fiat ignota proles nō ꝓcurabitur: ⁊ ſic pec/catum cōmittetur in naturā: ⁊ ideo dictuȝ eſt in nono ethi. hominem in natura magis eſſe coniugale q̄ȝ politicum: ⁊ ſic apparet quid dicendum eſt.

Circa fi. car. 98. i lib° eco. Colligit̄ cap. ij.

¶ Problema. xxix. Antiqua.

Ropter qd quidē equis ⁊ aſinis ex veſtigijs vulneruȝ oriunt̄ pili: hoībus vero nō? Aut qꝛ veſtigiū prohibet pp denſitatem: aut pp corrūpere nutrimentū: hominibus quideȝ igit̄ oīno ꝓhibet pp ībecillitatē pili: eqs vo non prohibet: corrūpit autem. Noua.

¶ Cur equis ⁊ aſinis pili e cicatricibus pn̄t euenire. hoīb⁹ aūt nō pn̄t? An ꝙ cicatrix vel ſuam ob denſitatem īpedimento eſt. Vel qꝛ deprauat nutrimentū hoīb⁹ itaq; ex toto ꝓ/pter pili infirmitateȝ impedimēto eſt: equis aūt ne pili exeant nunq̄ȝ eſt: ſed deprauat fa/citq; ne prior integritas ſeruetur.

¶ Repetit breuiter. 27. ꝓblema. vt declaret̄ magis ⁊ dicit: quare eſt ⁊c. ¶ Deinde (Aut qꝛ) Soluit ⁊ primo aſſignat cās q̄ſiti. 2° applicat ipſas ad ſubiecta. Itē ꝑ vnā ex pte du/riciei loci aſſignat dicēs: hoc iō eſſe: qm̄ cicatrix pp dēſita/tē ⁊ duriciē ei⁹: fit. n. in loco eius caro dura calloſa: ſicut ta/ctuȝ eſt ſupra cuȝ illic porus fiat a medicis dictus ſarcoi/des. ¶ Deīde (Aut pp) Aſſignat aliā cāȝ ex pte corruptio/nis nutrimēti dicēs: itē hoc eſſe: qm̄ cicatrix corrūpit nu/trimētū: nō. n. pōt ipſuȝ alterare vt idē ps nutriat̄ vt prius ⁊ ſum⁹ ꝯſuet⁹ ex nutrimēto reſoluat̄. nutrimēto qdē ſic cor/rupto pili ceſſāt fieri oīno aūt corrūpūt̄. ¶ Deī. (Hoībus aūt) hic applicat cās ꝑdictas ad ſua ſubiecta dicēs: ꝙ in locis cicatrizatis boīum ꝓpter debilitatem piloruȝ coꝛ. ⁊

paucitatem ꝓhibent̄ oīno fieri: vel ꝓpter debilitatē cutis: ſed in equis ⁊ aſinis licet non poſſit prohibere pilos oīno ꝑmutat ⁊ corrumpit eos ab eo qō prius fuerunt in corpo/re ⁊ in alijs diſpoſitionibus: vt apparuit ſupra.

¶ Problema. xxx. Antiqua.

Ropter qd aialib⁹ pares ſūt pe/des? Aut qꝛ cuiuſlibȝ qdē moue/tis ſe: neceſſe eſt aliquid quieſcere accideret autē imparibus exiſtēti/bus non fieri hoc quod ſecundū equalitatē pedum erat motus. Noua.

¶ Cur pes pedes nā aiantib⁹ dedit? An cui q̄ȝ cū mouet̄ ptē aliquā regeſcere neāe eſt. Q; ſi pedes īpares eēnt: ne hoc fieri poſſȝ ac/cideret. Agit̄. n. mot⁹ ſitu obuerſario pedū.

¶ Repetit decimūnonum problema: ⁊ iam patet.

¶ Problema. xxxi. Antiqua.

Ropter qd minori tpe aialia dor/miunt q̄ȝ vigilāt: nō ꝯtinue vo? Aut pp id qō nō ſil' digerit̄ oīs ſu/ꝑfluitas: ſȝ qn̄ aliqd digerit̄: alle/uiatū ſurgit: ⁊ frequēti⁹ aūt ſurgūt qbuſcūq; frigidus eſt locus q digerit ſupfluitatē: velo/citer. n. qeſcūt ⁊ multotiēs: pauſatio aūt ſur/rectio eſt: delectabile autē neq; cōueniēs pp id qō vr̄ eſſe pauſatio: ſed nullius hic pluri tpe pauſatio fit operuȝ que ſunt ſcōm natu/rā: neq; ſi comedere delectabilius eo ꝙ nō tn̄ pluri tēpore comedūt q̄ȝ nō cōmedūt.

¶ Cur aialia vt min⁹ tpis dormiūt: q̄ȝ vigilēt ſic nō cōtinue ſȝ viciſſim mō vigilando: mō dormiēdo ſomnū ſuū perficiūt? An ꝙ non ſimul oīs vacans materia coquitur: ſed vbi pars aliqua eſt cōcocta leuatū iaȝ aial exper/giſcitur. At vo ſepi⁹ illi expergiſcūtur qbus ea pars frigida eſt que excremētū domat ⁊ cōcoquit. Fit eniȝ vt celeriter ſepeq; ceſſet̄. Ceſſatio autē nō niſi expergefactio ē. Sua/uis quoq; res ea īpa: qm̄ requies eſt nō ime/rito eſſe videt̄. Sed nihil qdē plus tpis ī mu/nere naturaliū actionū cōſumimus: naȝ ⁊ ſi eſſe ſuauius ē q̄ȝ nō eſſe: nō tn̄ plus tēporis propterea edimus q̄ȝ a cibo abſtinemus.

¶ Quere eſt ꝙ minus eſt tēpus in quo aialia dormiūt q̄ȝ illud quo vigilāt: ⁊ ſiſr eſt qō quare nō ꝯtinue dormiūt ſed nūc vigilāt: nūc aūt dormiūt: ſicut ꝓbat̄ in prio de ſōno ⁊ vig. ⁊ l. 4. hyſto. ¶ Deīde (Aut pp.) Soluit: ⁊ ꝑ aſſignat cāȝ pmi q̄ſiti. 2° ſcdi. 2° ibi. (Delectabile aūt.) Dicit itaq; ꝑ cām eius eſſe: qm̄ non eodē tēpore ſupfluitas per digōnes nutrimēti ſequeſtrat̄ ab aiali: ita ꝙ ſimul vrina tota eua/cuata in veſicaȝ ⁊ ſtercus in inteſtina egrediant̄ extra: ſed ſucceſſiue tpe poſt tempus: ita ꝙ quādo aliqua q̄titas ſu/pfluitatis fuerit ex digōne aggregata in ſuū receptaculū: aial volēs ſe ex ea alleuiare: aggrauabat enim ipſum ſuo pondere ⁊ acuitate expergeſcit ⁊ ſurgit ad ipāȝ expellēdā: ⁊

ſic ſomnus interrumpit̃ ⁊ cũ hoc multotiẽs fiet: multotiẽs ſomno vigilat interrupto. ¶ Deĩde. (Et frequẽtius.) Oſ̃dit qualia ſunt alia aialia que frequẽtius ſurgũt: ⁊ ſic que magis vigilãt: dicẽs ꝙ ſurgere ſepius euenit aialibus qꝰ locus digeſtionis ſuperfluitatis ⁊ etiã nutrimenti: vt ſtomacus epar ⁊ corpus eſt frigidus ⁊ calor digeſtiuus debilis: ſicut frigida multũ ⁊ hũida in cõplexiõe: vt ſemia flegmatica: talia .n. cito quieſcũt a ſõno ⁊ ipſum multotiẽs interrũpũt: hmõi aũt pauſatio ſeu ceſſatio a ſõno nõ eſt aliud ꝙ̃ ſurgẽ a ſõno ipſis expergefactis: quare ⁊ hec multo lõgiori tẽpore vigilant ꝙ̃ dormiũt. ¶ Deinde. (Et delectabile.) Uidet̃ mihi ꝙ rñdeat ad illud qḋ ꝓpoſitum fuit ſub mõ qõnis ſcḋo: vt quare aialia non ſemp dormiant dicẽs ꝓ cãn eſſe cũ hoc tãgẽdo motiuũ q̃ſiti ꝙ lꝫ ſõnus videat̃ eſſe q̃dã quies aialis: eſt .n. quietatio virtutũ aialiũ cũ intẽſiõe naturaliũ: ⁊ ſic ↄtinue deberet fieri: nõ tñ eſt continue dormire delectabile: cum aial ſtupidum ⁊ ponderoſũ reddat neqꝫ cõueniẽs ⁊ vtile ſibi q̃ꝫ ad opationes neceſſarias excedas in vita que pficiunt̃ vigilia. In hoc .n. aialiũ etiaꝫ pfectiſſimũ vt hõ cõſtituit̃ velut bruta ⁊ plãta: ⁊ pp hoc dicit Ariſto. in pmo eth. ⁊ de ſom. ⁊ Aui. nihil differre ſm dimidiũ vite felices a miſeris: ⁊ q̃uis ſomnus ſit quedã pauſatio nature ab operibus manifeſtis: nõ fit tñ ↄtinue ⁊ tpe longiori q̃ꝫ exercitatio in ipſis: qm̃ nullius actiuum a natura inſtitutoꝝ ſit tẽpus maius pauſationis ⁊ ceſſationis cũ fuerit maxime. ſ. neceſſarius q̃ꝫ exercitatio in ipſiꝫ: cũ igit̃ actus vigiliaꝝ magis ſit neceſſarius in vita: lõgiori fiet tẽpore q̃ꝫ pauſatio i ſomno: quare ⁊c. ¶ Deĩde. (Neqꝫ ſi comedere.) Uidet̃ reſpondere ad motiuũ ꝙ dicebat̃ ſomnũ debere fieri maiori tẽpore: eo ꝙ ſit quedã nature quietatio cũ delectatione dicẽs p interẽptionẽ ꝙ licet videat̃ eſſe geſtatio quedã cũꝫ delectatione nature: nõ tñ pluri tẽpore pp hoc debet fieri q̃ꝫ non fieri: eo ꝙ cõſtat comedere eſſe longe delectabilius q̃ꝫ nõ comedere: nõ tñ pp hoc maiori tpe comedunt aialia: imo minus eſt tẽpus valde in quo nõ comedũt q̃ꝫ illud in quo comedũt: ⁊ maxĩe aialia pfecta habẽtia nobiles opatiões ⁊ vſus homini neceſſarios: pp quẽ ſm Tulliũ ſunt creata oĩa ſicut bos ⁊ equus: ⁊ maxĩe perfectiſſimũ aialiũ. ſ. homo minus: pp qḋ habuerũt plura inteſtina ⁊ gracilia inuoluta. Siĩr ⁊ ventres quedã eoꝝ plures ne forẽt in ↄtinua emiſſione aſſumptoꝝ: ⁊ p ↄñs oporteret quaſi cõtinue comedere: ſicut innuit̃ in .3. de ptibus ⁊ in .4. expreſſit Gal. de iuuamẽtis mẽbroꝝ: quedã tñ aialiũ imperfectoꝝ velut terra affixa vident̃ quaſi cõtinuo nutrimẽtũ ſuſcipere ſi tale dicat̃ comedere. Similr ⁊ alecia vnũ ſolũ inteſtinũ habẽtia: qḋ ſemp inuenit̃ vacuum: videntur eſſe quaſi in ſuſceptione rei marine continua. ¶ Dubitat̃: qm̃ videt̃ aialia lõgiori tpe debere dormire q̃ꝫ vigilare: qꝛ ſomnus aialibus datus eſt in cõfortationem digeſtionis ⁊ nutricationis: ſed digeſtiua ſm medicos nunq̃ꝫ qeſcit ab ſuis actu licet appetitiua retẽtiua ⁊ expulſiua quieſcant: neqꝫ etiã nutritiue actus vnq̃ꝫ intercipit̃: qꝛ licet aialia nõ ſemp augeant̃: tñ ſemp nutriunt̃: ſicut dicit Ariſt. 2. topi. quare ⁊c. ¶ Dicendũ ꝙ gratia huius ſciẽdũ eſt ꝙ aialiũ quedaꝫ ſunt ſomni manifeſti ⁊ plurimi ſicut frigida ⁊ humida: vt pꝫ in aialibus hyeme cauernis habitãtibus ⁊ habẽtibus multũ cerebrũ: ⁊ cũ hoc frigidũ ⁊ humiduꝫ ſicut hõ: vt pꝫ in infantibus: ipſe eni ex hoc ẽ maximi ſomni: ſicut pꝫ in p̃ ⁊. 2. de ſõno ⁊ vigi. minorat̃ tñ pp eius multas occupationes neceſſarias in vita: que ⁊ vigilia coluntur: cuꝫ enim ſit perfectiſſimũ aialiũ pluribus indiget ad vitaꝫ: vñ vita dicit̃ in .7. politi. multis organis indigere ad id qḋ eſt viuere: quedã aũt aialiũ vt ipfecta ⁊ maxĩe exanguia ſunt ſomni occulti ⁊ breuis valde: ſicut q̃dã piſciũ entoma: malachia: malacoſtrataꝫ qbꝰ magis rõne q̃ꝫ apparenti experimẽto pcipit̃ ſõnũ fore. Uñ pħs i de ſõno ⁊ vigilia: ſicut etiã

Cap. 18.

Dubitatio.

Capitulo p circa med. ibi: pueri, cuꝫ dormit ⁊c.

Circa pnci. ⁊ alibi.

expꝫ .4. hyſto. ſm ſenſum nunq̃ꝫ factũ eſſe manifeſtum ſi pdicta dormiũt: ſuadet̃ tñ p hmõi rõnẽ: qm̃ certũ ẽ ꝙ cuicũqꝫ ineſt aliqḋ opus ſm nãm: quãdo exceſſerit tp̃s in quo poterat illud perficere neceſſe eſt ipſuꝫ deficere: niſi qeſcat vt oculus in vidẽdo: ⁊ ſic de aliꝭs: ita ꝙ ſi ſentire exceſſerit tp̃s ſibi determinatũ: neceſſe eſt deficere: cũ igit̃ vigilia in q̃ ſiunt actus ſit in ſentire: eſt .n. ſenſus diſuinculatio: tũc ſõnũ neceſſe eſt oppoſitũ eſſe: cũ oppoſitoꝝ ſint rõnes oppoſite: ergo neceſſariũ eſt aial q̃ſcqꝫ ea ꝑuari: ⁊ p ↄñs dormire cũ ſõnus ſit ꝑuatio vigilie ⁊ remoto vno ponat̃ reliquũ iã dictũ: ẽ oẽ aial aut vigilat aut dormit neceſſario. Ergo cũ talia aialia nõ poſſint ſp vigilare pp fatigationẽ: oꝫ ꝙ aliq̃ dormiãt. Sũt ⁊ q̃dã aialia media inter iſta q̃ ſicut media ſunt: ita medio modo ſe hñt ad ſõnũ ⁊ vigiliã. ¶ Tũc ad rõnẽ dicẽdũ ꝙ nõ ẽ neceſſariũ digõnẽ adiuuari p ſomnũ in omni aiali: ſed i debilẽ magis digeſtionẽ habẽti: neqꝫ in oẽm digeſtionẽ ſed vniuerſalẽ que cadit in vniuerſitatẽ totius ſicut eſt digeſtio ſtomaci maxime ⁊ etiaꝫ epatis: nõ autẽ requirit̃ in digeſtione mẽbri particularis: ſufficit eniꝫ per ſe ſuo calore ꝓpꝛiam perficere digeſtioneꝫ: cũ nutrimẽtũ circa qḋ operat̃ fuerit alias digeſtũ. Rurſus ad pfectã digeſtionem ſpectat vt ſuperfluitates expellantur cum digeſtioni deſeruiant expulſiue: ſed hoc maxime fit in vigiliaꝫ: quare ⁊c. qꝛ tñ ſomnus iuuat digeſtionẽ viſꝫ ⁊ ſpũs reſtaurat aialem diſſolutuꝫ: ⁊ iõ dicit Aui. ſcḋa pri. ipſum fore quo ad hoc nãlem: nõ tñ ſimpliciter ⁊ abſolute naturalis ⁊ neceſſarius exiſtit: ſed cõmunitate nominis potius.

Caplo p post pn.

¶ Problema. xxxij. Antiqua.

PRopter qḋ aialiuꝫ hec quideꝫ cõfeſtim a natiuitatibus conſequũt̃: alia vero tarde: vt hõ: aut vix: aut nunq̃ꝫ? Aut qꝛ hec qdẽ velocit̃ accipiũt cognitionẽ: alia vero tarde: ⁊ alia quidem inſenſibilia pficiẽtis ſunt: alia aũt hñt ſenſuꝫ: quecũqꝫ quidẽ igit̃ ambo hec habẽt dico aũt vt ⁊ ſenſuꝫ pficientis: ⁊ i pfectione corporis ſunt: ſequũtur: que vero nõ habẽt vtraqꝫ: nõ faciunt hoc: oportet eniꝫ poſſe ⁊ ſenſum habere. Noua.

¶ Cur aiantũ alia parẽtes ſectant̃ alia ſero: vt hõ vel vix nunq̃ꝫ? An ꝙ alia cito vim recipiũt cognoſcẽdi: alia ſero ⁊ alia rei ſibi commode ſẽſũ obtinẽt alia carẽt: q̃ igit̃ hec ãbo ſenſũ dico rei cõmode ſuiqꝫ corpis pfectionez ſortiuntur: hec parentem ſectari protinus queunt. Que non vtrunqꝫ illorum habeant hec id facere ipſum nequeunt: opus enim eſt ⁊ viribus ⁊ ſenſu.

¶ Quare eſt ꝙ quedã aialium confeſtim ipſis natis conſequunt̃ parẽtes ambulãdo poſt eos: ſicut ſũt nõ pauca volatiliũ: vt pꝫ i pullis pdicũ ⁊ ortigiũ qui capite ⁊ pedibus ex teſta oui extractis ferẽtes adhuc teſtã ↄſequũt̃ parẽtes: q̃dã vo tarde ⁊ poſt lõgũ tẽpus a natiuitate valde ſequuntur parẽtes ſicut homo: quedã vo conant̃ ſtatim cõſequi ſꝫ hec nõ poſſunt: aut cũ difficultate grandi: ſicut eſt videre in pullis quadrupedũ maiorũ: quedam vo ſunt animaliũ que nunq̃ꝫ conſequunt̃ parẽtes: ſicut genita quorũdã aialium imperfectoꝝ: vt qdam ſerpentes ⁊ entoma: ⁊ qcũqꝫ vermiũ generãt aialia nõ euiſdẽ forme ſecũ vt ſexcupedes ⁊ papiliões. ¶ Deĩde. (Aut qꝛ.) Soluit: ⁊ pmo ponit diſ

uiſiones duas vtiles ad aſſignationem cāe: dicens p̄mo ex his haberi cām: qm̄ quedaȝ aīalia ſunt que valde cito cuȝ fuerint genita accipiūt naturali inſtinctu potētiā: cū mēbra etiam pp ſiccitatē ſuā habeāt ad hoc diſpoſita: ⁊ cognitionē nālez ambulādi ⁊ parentes cōſequēdi. Quedā aūt hoc tarde accipiūt ſicut ſupfiue hūida tenera multis ſupfluitatibus humidis abūdantia neruos ⁊ corpus oē remolliētibus: tuȝ pp cōplexionem coꝝ naturalē: tū pp receptaculum conceptionis vt hō. ℂ Deinde (Alia.) Ponit aliam diuiſionem dicens ꝙ quedā ſunt que nō habēt ſenſitiuaȝ cognitione iuuatiui ⁊ nocitiui in cōſequēdo parentes: ſunt enim nutrimētis quibuſdā ſibi ꝓpinquis ex locis generationis ꝯtēta: ſicut plurima iperfectoꝝ: carent eni fantaſia determinata: vt pȝ. 3. de aīa. indeterminatā tn̄ hñt: notū eſt.

Tex. cō. 56. ⁊ ide. 2. ij. de ani. tex. cō. 157. ⁊ ide vbi ꝑ doc. ⁊ in. 1. metaph. circa pnci.

ſcōo: quedaȝ aūt ſunt habētia ſenſitiuā cognitionē iuuatiui ⁊ nocitiui: ⁊ ideo conanť cōſequi parētes ſicut grādia quadrupedū. ℂ Deinde. (Queciiqȝ igiť.) Hic 2°. p̄dictas diuiſiões applicat ad ꝓpoſitū dicēs ꝙ queciiqȝ habuerint hȝ duo ſil p̄dictorū q̄tuor vt. ſ. ſenſuȝ ⁊ pceptionē ꝓficui ⁊ nocitiui: qḋ fuit ſm mēbrū ſcōe diuiſionis: ⁊ potentiā mēbroꝝ corporis ꝯſequēdi cū cognitiōe nāli: ⁊ in hoc tāgiť p̄mum mēbrū diuiſiōis p̄me: ſtatim hec parētes ꝯſequunť. Si aūt altero iſtoꝝ deficiāt: nō cōſequenť: dato ꝙ habeant alteꝝ qm̄ ad cōſecutionē oȝ duo p̄dicta ꝯiūctiȝ aduēire: ſicut potētiā cōſequēdi ⁊ cognitionē ſenſitiuam vtilis ⁊ nociui. Et ſcias ꝙ pōt alia cā aſſignari: quare quedā ſtatim cōſequūtur parentes: ⁊ q̄daȝ nō. vt perdix ⁊ oꝛtigo ⁊ hmōi: qm̄ aliqua ſūt plurimoꝝ generatiua vt pdix ⁊ oꝛtigo ⁊ hmōi q̄ cū ſit tarda debilis male ſuctiua poꝛtatiua alimēti pullis eius gelcētibus ⁊ nutrimētū p ipſaȝ apportari expectātib° ſicut plurimis fit auiuȝ: perirēt fame: pp qḋ ꝓuidit eis nā dādo ſenſuȝ alimēti ⁊ potētiaȝ mēbroꝝ cōſequēdi. In homine autē ⁊ plurimis perfectoꝝum cum fere vnum generent tm̄: parentes poterunt ea nutrire: cum fere etiam ex ſe ipſis primo genita ſuſcipiant alimentum.

ℂ Problema. xxxiij. Antiqua.

PRopter qd moꝛphea nō fit alijs aīalib°? Utrū q2 alijs qdē egritudo: hoībus aūt fit alba cutis ⁊ pili ipſoꝝ. Sed tm̄ opponet aliqs: pp qd poſteri° nō fit hec ex natiuitate variatio: aut q2 coꝛia alioꝝ aīaliū dura ſūt: hō aūt ſm nām ſubtiliſſime cutis eſt: moꝛphea autē vētoſitatū expulſio: q̄ prohibeť pp denſitatem coꝛij exire alijs animalibus. Noua.

ℂ Cur genus vitiliginis quod leuca appellať quaſi albā dixeris ceteris aīalib° ꝯhi nequeat? Utrū ꝙ hoībus moꝛbo hec eſt: ceteris aūt aīalibus tergoꝛa varia piliqȝ eodem modo albedine efficiunť. Attamē ambiget aliqs queretqȝ. Cur nō poſtea: ſed ſtatim ab oꝛtu nature varietas illa exiſtere ſoleat. An ꝙ ceteroꝝ animantiū tergoꝛa dura ſunt: hō aūt e natura pretenui cute continetur. Utiligo autē ſpūs ſecretio eſt. Qui ceteris aīantibus excerni tergoꝛe denſo prohibetur.

ℂ Quare eſt ꝙ moꝛphea nō fit alijs aīalibus ab hoīe: ſoluit enim homo ipſam incurrit: ſicut dictum eſt vbi tangitur hoc ꝓblema in. 5. ꝓblemate. ℂ Deīde. (Aut q2.) Soluit: ⁊ diuidiť in tres partes: primo eni aſſignat cām probabileȝ queſiti dicēs hō eſſe: ꝙ illud aīalibus alijs eſt egritudo: qḋ hoībus eſt pmutatio pellis ad albedinē ⁊ piloꝝ exiſtentiū in ea: materia enim factura moꝛpheā in ipſis pp priuationē ventoſitatis ⁊ duriciē coꝛij nō poteſt ipſaȝ inducere: vt patuit in. 5. cap°. ſȝ fit paſſio alia eis inde. ℂ Deinde. (Sȝ tm̄.) Hic ſecūdo querit aliā queſtionē dicēs. cū hoc aliquis iterū quereť: quare eſt ꝙ aīalibus non fit pellis variatio ⁊ diuerſitas poſterius poſt q̄ȝ ſunt nata: ſed ex natiuitate fit ipſis. ſ. exiſtētibus in vtero matrum. ℂ Deinde (Aut q2.) Aſſignat aliaȝ cām p̄ncipalis queſiti: per quā etiā pōt haberi cā nuper queſiti: dicens itidem ideo eſſe: qm̄ coꝛia in alijs aīalibus que ſunt coopertoꝛia ipſa protegentia ſunt dura ⁊ ſpiſſa: vt tueanť ipſa ab extrinſecis: ſed homo nāliter ē mollis ⁊ ſubtilis pellis valde: cum igiť moꝛphea fiat in habēte ſubtilem ⁊ mollem pellem: ⁊ cauſeť ex ventoſitatis expulſione ad pelleȝ: vt etiā dictū eſt in. 5. cap°. poterit ꝑ pellem hoīs tranſire: cū ſit ſubtiliſſima: per coꝛium v̄o aliorum aīaliuȝ ꝓpter duriciem ⁊ denſitatem eius ꝓhibebiť pertranſire: igitur ⁊c. Et per hoc habetur ſolutio ſecundi queſiti: vt quare variatio pellis ante natiuitatem contingat ⁊ non poſterius: cum notum ſit coꝛium eſſe durius ⁊ denſius atqȝ minus ſuſceptiuū poſt natiuitatem q̄ȝ ante. Scias tamē eum non intelligere ꝙ pellis nullo modo et in alijs animalibus non poſſit poſt natiuitatem varietatē recipere ſed ꝙ illud ſit in minus q̄ȝ ante.

ℂ Problema. xxxiiij. Antiqua.

PRopter qd in moꝛphea qdē canicies fit: vbi aūt canicies ē: nō ſemp moꝛphea? Aut q2 pili ex cute ſūt: putredo aūt ſicut canicies quedaȝ eſt piloꝝ. quādo qdeȝ igitur cutis laboꝛat: neceſſe eſt pilū ex illo exiſtētē laboꝛare: qn̄ aūt pilus: non neceſſe cutem. Noua.

ℂ Cur vbi vitiligo canicies quoqȝ ē. reciprocari aūt non lȝ vt ſemp vbi canicies fit etiam vitiligo? An ꝙ pili omnes cute proueniūt: canicies autem putredo veluti quedam eſt. cum itaqȝ cutis moꝛbo laboꝛat: pilū etiaȝ laboꝛare inde neceſſe eſt. Cum auteȝ pilus cutem male affici neceſſe non eſt.

ℂ Quare eſt ꝙ ſemper in loco moꝛpheoſo efficiť canicies: q̄ eſt languoꝛ qdā pili pp debilitatē ⁊ defectū innate caliditatis cāuſ: ſicut dr̄ in. 5. de generatione aīaliū: nō tn̄ cōuertiť ꝙ vbi eſt canicies ibi ſemp aſſit moꝛphea: canicies n. eſt quid frigidius ⁊ magis cōe q̄ȝ moꝛphea. ℂ Deinde. (Aut q2.) Soluit dicēs cauſam eſſe: qm̄ pili in moꝛphea ſunt tales vt cani pp aliquā coꝛruptionē exiſtē in cute: qm̄ ex putredine ⁊ humoꝛe nō victo a natura exiſtēte circa cutem in moꝛphea cauſatur canicies in pilis: ⁊ merito: cū cutis inde egrotet. qua quidē egrotante neceſſe eſt piluȝ ex ea oꝛtum ex illa leſione egrotare: ſed non cōuertiť: ꝙ quādo pilus egrotat: ꝙ ipſa cutis egrotet neceſſario: eo ꝙ pilus pōt egrotare a taȝ modica cā: ꝙ cutis nō egrotabit: ideo pp qḋ cū moꝛphea fiat a maioꝛi cā ⁊ leſione cutis q̄ȝ canicies vbi erit canicies nō eſt neceſſario moꝛpheā fieri. ℂ Dubitať de eo ꝙ dicit pħs pilum. ſ. neceſſario laboꝛare ex cutis laboꝛe: cū dicatur in. 5. de generatione aīalium. ꝙ in hoīb° in qbus nunc eſt ſermo: pellis nulli° fit cā varietatis coloris in pilis: qm̄ aliqui albi valde habēt nigros pilos: qḋ fit q2 homo habet pellem ſubtiliſſimā ſm eius magnitudinē pre ceteris: ⁊ ideo nihil pōt in piloꝛū permutatione: verum propter imbecillitatem ipſius permutatur in coloꝛe ⁊ fit in

In pleriſqȝ locis.

ſole

ſole ⁊ vētis nigrior: non tñ ex hoc pili recipiūt aliquā pmutationē: ſed in alijs aīalium pellis ſumit virtutē ex loco, ppter eius groſſicies: ⁊ iō pili pmutantur pellis pmutatione: neqȝ pmutanṫ pellis eoꝝ pmutatione ſolis ⁊ vēti. ¶ Dicendū eſt ꝙ Ariſ. loqtur illic de pelle exñte in eius diſpōne nāli interiori: ſub qua nihil putrefacti ⁊ indigeſti cōtinet: hic aūt loqtur de cute morpheaȝ patiēte: i qua ē groſſicies ⁊ humor imictus: imutatiue inobediēs virtuti: fallit. n. in morphea ſcd̄a opatio v̄tutis nālis: vt apparuit ſupra.

¶ Problema. xxxv. Antiqua.

Propter qd aīaliū hec qdē iracunda ſunt poſt partū vt canis ⁊ ſus. alia vero non manifeſte vt femina ouiū? Aut qꝛ q̄cunqȝ qdē ſunt ſuperfluitates hñtia mitia ſunt: egrediunṫ enī in partu nociua: qbuſdam aūt a bene ſe habentibus fit ablatio: quare macies facit pp habitū irā: queādmodū veſpertiliones nō pariētes iracūdi ſunt. ſed incubātes ouis ppter abſtinentiam cibi. Noua.

¶ Cur animātiuȝ alia poſt partū ſeuire ſolēt vt canis ⁊ ſus: alia nihil efferanṫ: qd̄ perſpicuuȝ fit vt mulier: vt ouis? An q̄ ſupuacua redūdant materia hec ſuā clemētiā ſeruant. quātū enī dolori eēt ſecretū in ptu eſt. Quibus aūt ſecretio nō a vacātib⁹ ſȝ integris fieri materijs ſolet: hec exaſpanṫ ⁊ ſeuiūt. Vñ fit vt extenuatio quoqȝ irā rōne habitus moueat: vt etiā galline furiūt non cum peperint: ſed cū incūbunt rōne inedie.

¶ Quare eſt ꝙ q̄dā aīaliū iracunda fiunt ⁊ inſurgētia de facili poſt partū: ſicut canis: porca: lupus ⁊c̄. q̄dā v̄o poſt partū nō reddunṫ ſenſibilr̄ iracūda: imo magis fiunt mitia ſicut ouis ⁊ capra. ¶ Deīde. (Aut qꝛ.) Soluit: ⁊ p̊ aſſignat cām dicēs: iō eſſe: q̄ȝtū ad ſcd̄am partē queſiti: qm̄ q̄cunqȝ aīaliū ſupexcedunt i ſupfluitatibus ſicut ouis ⁊ capra: vt tactū eſt in 6° cap̄ nō redditur ex partu iracunda: ſed potius māſueta: eo ꝙ ſupfluitates ad irā de facili prouocātes euacuanṫ in partu: quarū ēt pars nō modica tendit in generationē lactis: ſicut dictū eſt i. 6. pblemate: Sȝ in quibuſdā aīalibus q̄ȝtū ad primā partem queſiti: qꝛ remouenṫ a diſpōne nāli: in qua bñ ſe habebāt: eo ꝙ depdiṫ ſcis ꝯ calore nāli ⁊ humido radicali: ꝯſequitur ea macies: in qua fit humiditatū naturaliū ꝯſumptio ⁊ calor acutior reddiṫ: quo habitu ſeu forma corporis exiſtēte: neceſſe eſt ipſa de facili irā ⁊ furiā incurrere: pp qd̄ videmus prauas hñtes cōplexiones de facili irā ⁊ alias exceſſiuas aīe paſſiones incurrere: ⁊ ſilr ꝯualeſcētes hoc pati. ¶ Deīde. (Quēadmodū.) Declarat hoc in ſimili: dicēs primitus quo ad partē p̄mam q̄ſiti. d. p̄mis accidere ſicut veſpertilionibus: q̄ ſunt quedā aīalia ex muribus ⁊ auibus ſimilitudinarie cōpoſita: habēt eniȝ corpus fere vt mures figuratū: ⁊ alas mēbranales: qbus volāt vt aues ⁊ maxime in nocticulo ⁊ diluculo: pp eoꝝ viſus debilitatē: vt pȝ i 2° meta. ipſi etenīȝ qui nō pariūt furioſi ⁊ iracūdi ſunt retentis ſupfluis: cum aūt pepererint reddunṫ māſueta. Vñ eſt videre ⁊ mulieres pregnātes ⁊ maxime ex femellis iracūdas ⁊ maloꝝ morū ppter ſanguinis corruptionē: cū aūt pepererint mutātur i minus prauū: ita ſilr accidit ouibus ⁊ capris. ¶ Deinde. (Sed incubātes.) Videt̄ declarare 2ᵐ mēbrū queſiti dicēs ꝙ ſicut aues incubātes ſuper oua ꝯtinue fere: ſicut pȝ i gallinis ⁊ anſerib⁹ reddunṫ amplius iracūde pp abſtinentiam cibi: acuiṫ enim calor eoꝝ hñs liberū aditū per corpus cū pori ſunt apti: aut fortaſſis veſptiliones iracūdi efficiūtur ppter ouis incubare. Itē ſilr accidit cani: porce: ⁊ maxime ſilueſtri: ⁊ iō tali tpe apra lōge timoroſior eſt apro: ⁊ hō videtur eſſe expoſitio ſermonis phi. Et ſcias ꝙ pōt huius ēt talis cauſa aſſignari: dicēdo hoc contingere ex ardentiori amore quē habent quedam horū animalium ad filios ex quodā nature inſtinctu: quedā enim ſunt multū dilectiua: ſicut dr̄ in. 8. hyſt. vt ſpēs equi ita ꝙ equa ex equa vnū pullum orphanū matre mortua ſuſcipit alēdū. Et iō ex amore quem habēt porci ⁊ canes ad filios timētes ne aliq vellent eos rapere inſurgūt ⁊ merito cū ſentiūt in ſe hēre inuaſionis arma: qd̄ ⁊ nō ſolū fit in quadrupedibus: imo etiaȝ in auibus. Vñ erodij ⁊ aqle ſeui ſunt tēpore pulloꝝ: ⁊ galline ſilr. Et ꝙ ſemineē talis ſpēi diligant indiuidua: apparet p illud qd̄ dicit Ariſ. 8° hyſto. qdam maſculi gallinaꝝ perdita femina officiū fe. circa pullos aſſumpſerūt circuīdādo ⁊ reducēdo eos ad ſcita vt cochigarenṫ ⁊ nollēt coire. Amplius aīalia de qbus exēplificat nō hñt arma bellatiua: ⁊ iō opȝ ea humiliari. Alia autē hñt his oppoſita vt canis ⁊ ſus: ⁊ iō volūt ppria nata pugnādo defendere.

¶ Problema. xxxvj. Antiqua.

Propter qd eunuchi alia qdē in femininū corrupti mutāt: eteniȝ vocē femininā habēt ⁊ acuitatē ⁊ inuirilitatē: ⁊ ita vehemēter trāſmutantur: ſicut ⁊ in alijs aīalibus icīſa. Ecōtra āt thauri ⁊ arietes cornua hñt: qꝛ feminina cōtrarie horū ſe hñt, ppter qd̄ maiora inciſi habent: alij vero minora. Magnitudo autē ſola eunuchi i maſculinū mutaṫ: maiora. n. fiūt. Eſt āt hoc maris: feminina enī minora ſunt marib⁹: aut neqȝ h̄ in maſculinū ſȝ i femininū: nō enī in oēm magnitudinē: ſed in lōgitudinē ſolū. maſculinū enī in latitudinē ⁊ pfunditatē: tūc enī pficiṫ. ampli⁹ aūt ſicut ſe hȝ femina ad marē: ita eiuſdē femine virgo ad mlierē: hic qdē vtiqȝ fortis: hec vero nō. In hāc aūt que eſt harū mutanṫ: in lōgitudinē. n. his augmētū. Propter qd̄ ⁊ Homerus. bñ ſm lōgitudinē pcedebat dyana virgo: q̄ pp virginitatē quā habebat poſſet dare: igiṫ in marē ſȝ magnitudinē mutaṫ. Nō enī i pfectū mutaṫ. Eunuchi aūt longitudinē augmētāt i magnitudinē. Noua.

¶ Cur ſpadonibus cetera in ſexū femineū viciata mutanṫ. Vox enī tenuis: corp⁹ imbecillū deniqȝ ita hoīes cōmutanṫ: vt etiam ceteroruȝ aīantiuȝ quecūqȝ caſtrata. Nā ⁊ thauri ⁊ verueces ſua cornua econtrario gerunt quod femine quoqȝ eorū cōtra q̄ȝ mares armantur cornib⁹. Itaqȝ alij maiora exciſi gerūt: alij minora. Magnitudo vero tātūmō ſpadonib⁹ dico ad ſexū virilē cōmutaṫ: ma-

I. 2. 8.

iores nanq̄ reddūtur: que quidē res maris ſua ꝓfecto eſt. Quippe cū femine minores maiorib⁹ eē ſoleāt. An ne id qdē ad marē ſꝫ ad feminā ꝑtinet. Haud eniꝫ oē magnitudinis genus: ſed lōgitudinis dūtarat acq̄rit: cū mas ꝓfunditate ēt augeatur ⁊ latitudīe: ſic eniꝫ perfici ipſe aſſolet: ad hec vt femina ad marē: ſic femine ipſi⁹ virgo ſe hꝫ ad mulierem. altera eni generoſa iā eſt: altera nondū eſt. In eā igiť ipſam femine magnitudinē mutanť: creſcere nāq̄ in lōgitudinē corpus aſſolet feminarū. Vñ carmen illud Homeri. Virgo dyana dedit pro lōgi corporis vſum: vtpote cū rē quā ſuā ob virginitatem hēret largiri nimirū poſſet. ergo nō magnitudine in marē mutať cū non in magnitudinis genus ꝑfecte cōmuteť. Spadones eniꝫ longitudine tantū in magnitudine ꝓficiūt.

¶ Querit vnam qōnē in ꝑmutatione eunuchorꝫ. ꝑ ꝓponens. Quare eſt ꝙ eunuchi in qbus facta ē corruptio circa organa gñationis vt teſticulos ⁊ poros ſpmaticos permutant alias diſpōnes corporꝫ eorꝫ. Et hoc declarat: acq̄runt enim vocē femininā habentē acuitatē qualis eſt vox mulieris: vt apparebit in ſequēti ꝑticula. vel acq̄rūt acuitatem: qm̄ reddūtur mobiles ⁊ iſtabiles ſicut femine: citiſſime enim ꝑtrāſeuntes omne ⁊ ſe nō firmātes in quoq̄ʒ vt acutū: ſicut pꝫ in. 8. de hyſtorijs. Silr inutilitatē ⁊ debilitatem incurrūt caſtrati ⁊ adeo vehementer ꝑmutanť a ſuā diſpōne priori ſicut videmus ꝑmutari caſtrata in aliīs ſpeciebus aīalium: in qbus grandis fit ꝑmutatio circa eorūꝫ corpora ⁊ naturas: ſicut pꝫ in. 8. hyſto. ⁊ in. 5. de generatione aīalium. ¶ Deinde. (Ecōtra aūt.) Adducit inſtātias duas cōtra ꝓdicta: ⁊ primo vnam in thauris ⁊ arietibus caſtratis dicens: ꝙ licet in eunuchis ⁊ aliīs caſtratis animaliū fiat tā grandis ꝑmutatio vt videanť nām femininā incurrere: in thauris tñ ⁊ arietibus videť ꝯͣrium accidere: hñt enim cornua minora cūꝫ fuerit nō caſtrati: eo ꝙ ꝯͣrio mō ſe hñt ꝓmi femellis: ipſe. n. cornua hñt maiora maſculis nō caſtratis: pp qḋ cū caſtrata: vt dictū eſt ꝑmutantur ad nām femi. habebunt cornua minora ⁊ ēt totū corpus: cū fuerint caſtrati. vñ Ariſ. in. 8. de hyſto. vituli excidūtur vnius anni: ſi aūt cōturpiores ⁊ minores fiūt: ſimiliter eorum vox cū eſſet ꝑus acuta reddiť grauis: ſicut diceť in ſequēti ꝑticula: ⁊ in. 5. de gñatione. ¶ Deīde ſecūdo. (Magnitudo.) Adducit 2ᵃᵐ iſtātiaꝫ i eunuchis dicēs: ꝙ pp magnitudinē ſolā quā hñt eunuchi mutanť i nāꝫ maſc. ⁊ vñr eē maſc. eo ꝙ fiūt maiores i creatura nō caſtratis: ⁊ hec. ſ. magnitudo ē ꝓprietas maris. nā femi. ſunt minora i q̄ntitate maſc. pp qḋ videbiť alicui aſpiciēti ſolū ad molē corporis ꝙ eunuchi ꝑmutanť potius in maſc. q̄ʒ in fe. nām. ¶ Notādū eſt ꝙ ideo thauri excīſi hñt maiora cornua ⁊ vocē grauiorē ⁊ hꝫ ſigna indicātia magis maſculinitateꝫ q̄ʒ ꝑus ante caſtrationē: qm̄ bos eſt aīal ſiccūꝫ valde nā: q cū fuerit nō exciſus pp motū ⁊ caliditatē eius fundatā in ſubiecto terreſtri deſiccať amplius pp qḋ corpore eius idurato ⁊ cōpacto nō pōt in fumos vaporales quicq̄ʒ diſſolui ex qbus magnificenť cornua: ⁊ iſta ēt de cā hñt vocē acutam cū arteria ſit ſicca ⁊ ſolida valde: cū autē caſtranť tēperatur nā corꝫ a ſiccitate ſupflua ⁊ corpus reddiť humoribus minus ſiccis ⁊ terreſtribus plenū: ita ꝙ pñt ex eis fumi reſolui ⁊ in cornuā tranſire. Silr cū arteria ⁊ vñr inſtrumenta vocis reddanť minus ſicca ⁊ ſolida ꝑticipantia humiditate aliq̄: vox ex acuta mutať in grauē q̄lem hñt vacce ⁊ vituli. Quare aūt arietes caſtrati cornua habeāt maiora nō caſtratis: cū tñ aries ſit aīal calidū ⁊ humidū ſufficiēter: nō eſt ſic ꝓ̄pte aſſignare: cū ēt hic ſermo nō repiať in aīaliū theorica. Pōt tñ dici ꝙ in non caſtratis caliditas intēdať pp reuerberationē eius in teſticulos factā: ex quo corp⁹ vehemēter caleſit diſſoluēs humiduꝫ ⁊ ſupfluitates corꝫ ex acutas emittēs in ſpīna ⁊ lana: ꝙ nō ē inuenire lōgiores. ¶ Deīde. (Aut neq̄.) Soluit: ⁊ ꝑ̄ remouet inſtātiā inductā de magnitudine corꝑis eunuchorū dicens ꝑ iterem ꝑtionem ꝙ eunuchi nō mutanť in maſ. nām ſicū iſtabať: ſꝫ potius in fe. q2 nō mutāt illud qḋ vere hꝫ rōnē magnitudinis: cū de rōne corꝑis magni ſit trina dimēſio ꝓportionabiliter aucta ꝑ totū. ſ. lōgitudo: latitudo ⁊ profunditas: in quā qdē nō mutanť eunuchi cū muteňť i lōgitudinē ſolū nō ſuata ꝓportione latitudis ⁊ ꝓfunditatis: quā qdē latitudinē ⁊ ꝓfunditatē cū lōgitudine: cū aliqḋ maſ. ꝑfecte habuerit tūc ꝑficiť ⁊ cōpleť in eſſe maſculinitatis: illud. n. ꝓprie eſt magnū qḋ hꝫ trinā dimēſionē: qḋ aūt hꝫ binam vt latitudinē ⁊ profunditatē ꝓprie dꝛ groſſum: lōgū autē qḋ ſolā cōtinet longitudinē ſicut vult Gal. in ſcḋa ꝑticula aſſoriſmorū. Ita ꝙ hꝫ dīarū nōis ēt in pulſibus ſunt ab ipſo obſeruata: nō tñ ꝙ ſit dare in corꝑe nāli vnā dimēſionem ſine alia oīno: ſed hoc intelligēdū ē debita ꝓportione ſeruata: vnā ſine altera fore. ¶ Deinde. (Ampli⁹ autē) Adducit ad idē aliā rōnē oſtēdētē ꝙ eunuchi nō muteňť in magnitudine ꝓprie ex ꝓportione ſumpta: dicēs ſicut ſe hꝫ femina ad maſculū in eadē ſpecie: ⁊ femina q̄ eſt virgo ad mulierē corruptā: q̄ qdē mulier eſt fortis: ſed virgo nō: ita ſe hꝫ eunuchus ad ꝑfectū virū: ſed ſic ſe hꝫ ꝙ ille femine q̄ mutanť in hāc. ſ. virginitatē nō ꝓportionabiliter ſm oēm dimēſionē augmētanť: ſed ſolū ſm lōgitudinem. Et ad hoc ꝓbādū correlariū idurit teſtimoniū Homeri q dixit in ſua poetria Dyanā virginē hñ ꝓcedere ſm lōgitudinem: erat eñ maior ſupans alias virgines in longitudine. dicebat aūt Homerus huius poſſe cām aliquā dare ꝓpter virginitatē quā habebat. Que qdeꝫ dyana virgo licet eēt ſic lōga: non tñ pp hoc mutabať in mulierē ꝑfectā hñtem trinā proportionē dimēſionis: igiť ⁊ eodē mō eunuchi nō mutabunť in viros ꝑfectos. Et hoc eſt qḋ vltimo cōcludit illic (igiť in marē) dicēs itaq̄ʒ dyana virgo in marē vel in mulierē ꝑfectā permutať ſm magnitudinē q̄ eſt longitudo tm̄: nō aūt in ꝑfectā hñtem ꝓportionabilr trinā dimēſionem: ſilr ⁊ eunuchi augmentanť ſolū ſm lōgitudineꝫ: nō aūt ſm magnitudinē niſi qs improprie lōgitudinē i quā mutanť magnitudineꝫ dicat. Et ſcias ꝙ dyana virgo ſm Eſiodū ſcriptorē comediarū fuit q̄dā dea virgo venationibus dedita q̄ ſibi in h̄ actu alias ꝟgines ſociauerat: de q̄ multa ſub fabulari enigmate a poetis enarranť. ¶ Notādū ꝙ h̄ nomē virgo duo pōt denotare: aut ꝟginē non corruptā. ſ. actu virili: aut ꝟginē nālr: eo ꝙ caruerit teſticulis q̄s mulieres hñt ꝑfecte intus iuxta cornua matricis: vel aliis inſtrūis gñōnis: ita ꝙ dyana a natiuitate fuerit eunucha: qḋ extitit cā ꝟginitatis eius: pp qḋ cū hūida eſſet valde: de facili extēſibilis potuit lōga fieri valde: q2 modicū ēt calidum adoleſcētie: plimū extēdit: cū mā fuerit obediēs valde. Nōn⁹ iterū ꝙ Ariſ. hic nō aſſignat cām ꝑncipalis q̄ſiti expſſe: q̄re eunuchi mutanť i femi. lꝫ ex ꝟbis ſuis poſſit elici. Sꝫ pōt ex 5° de gnōne haberi ſane: vbi aſſignat cām acuitatis vocis i exciſis: quā dicit fieri pp defectū teſticulorum: nō tamē ꝙ ipſi de ſe ſint cōuentus ⁊ aggregatio multorum ꝑncipiorū ſicut extimauerunt qdam: ſed hoc eſt ꝓpter aſſociationē ⁊ cōmunitatē grandē: quā in permutando corpus habēt cū corde: partis enim trāſmutationes in

Circa ſi. ⁊ alibi.

Bos animal nā ſiccū.

magnū qd proprie ſit.

Virgo qd denotet.

[illegible] poſt ꝑn.

terdum ſiunt cauſe magnarū ꝑmutationū ſi accidērit ad tales trāſmutationes ꝓncipium aliqḋ ſimul tranſmutari: quo trāſmutato neceſſario eſt ⁊ totū corpus tranſmutari: licet enim ꝓncipium ſit modicū quātitate: eſt tñ maximū virtute: ſicut dr̄ in ꝓmo celi ⁊ mūdi: ⁊ 5° de gnō ne: ex abſciſione enim teſticulorū totū infrigidat corpus re uerberatione calidi in teſticulos priuata.

Capi. q. 9. ⁊ alibi le. 2. 33.

Problema. xxxvij. Antiqua.

Propter qd eunuchi: aut oīno nō hñt: aut min⁹ yſchias? Aut qꝛ per mutant naturā inciſionē in nō ge neratiuā: tales āt ſūt puer ⁊ femiaꝛ ſꝫ neuter hꝫ yſchias: niſi raro mlier. Noua.

Cur ſpadones vel omnino varicibus va cāt: vel minus hñt q̄ꝫ ceteri? An qm̄ natu ram ſuā dū caſtrarētur in genus ſeminis in ſecundum cōmutarint. Talis autez eſt pu er ⁊ mulier: quorum neutrum habere vari ces ſolitum eſt preter q̄ꝫ ſi mulier raro.

Quere eſt q̄ eunuchi aut totalr̄ carent yſchijs vel yſchijs ſicut ſcribit in 3° hyſto. ⁊ ꝓ de gnōne aīaliū. i. ſciaticis paſ ſionib⁹: aut raro ipſas icurrūt: yſchion eni grece latine an cha. Notādū q̄ licet yſchia ſit ꝓprie ſciatica: ſicut ex poſitū eſt in 2° ca°. quarte ꝑticule. tamē per yſchias poſſu mus hic intelligere oēs egritudines iūcturales pedum: vt podagrā ⁊ arteticā ⁊c. Unde Hyp. in ſexta ꝑticula affori ſmorū. eunuchi nō podagriçāt: in cuius expōne dicit Gal. quecūqꝫ dicta ſunt de podagra: intelligēda ſunt in arteti ca: cū prius fuerit podagra: poſtea artetica. Sed queritur quare Hyp. abſolute ſubintulit eunuchos nō podagriça re: ⁊ ꝑ ꝯñs alias egritudines iuncturales nō icurrere. Ariſto. autē in ſermone ſuo addidit hāc determinationez mi nus. Dicendū q̄ Gal. ibi dicit q̄ Hyp. dixit eunuchos nō podagriçare: qꝛ tēpore ſuo nōdum fuerit compertum eos podagriçare. Hodie aūt ꝯtingit eos podagriçare: qm̄ filij huius tēporis viuunt in ſuauitate luxuria ⁊ guloſita te: qꝛ igitur hoīes tēpore. G. ſicut ⁊ nūc magis ad delecta tiones erāt procliues: vinū forte bibētes: ⁊ ſuperfluis ciba rijs ſe replentes: ſup quos malis poſtea mouent motibus: cōtingit eunuchos ⁊ſi nō coeant podagriçare. Uidet ita qꝫ ex his dicēdum: q̄ iā tēpore Ariſto. qḋ fuit circa quin gentos annos poſt tēpus Hyppo. homines incipiebāt iam in delicijs gule ⁊ luxuria viuere: ꝓpter quod inuentuꝫ eſt aliquos illo tempore ⁊ſi minus. i. raro podagriçare: ꝓp ter qḋ pulchre Ariſt. ſuum ſermonez minus moderauit addēdo. Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit: ⁊ dicit ꝓmo iō eſſe: qm̄ eunuchi permutāt nām ſuam aptā generationi ꝓpter caſtrationem in non generatiuā: ꝓpter enim teſticulorū abſciſionē ⁊ diſruptionē vaſorū ſpermaticorū: mutant in aīalia non generatiua effeminata: qualia ſunt pueri ⁊ fe melle impfecte: ſicut enim hi nōdū hñt potentiam genera tiuam: ita eunuchi ſilr̄ carēt ea: ⁊ ſicut neutrū iſtorū duo rum hꝫ yſchias neqꝫ alias iūcturales egritudines: ita ne qꝫ eunuchi: niſi q̄ aliqñ ꝯtingit raro tñ mulierez perfectā yſchiam incurrere: precipue cū mēſtrua defecerit ante tē pus. Unde. 3. de hyſto. ⁊ ꝓmo de generatione aīalium dici tur: vt ad multū neqꝫ emorroydes fiunt mulierib⁹ neqꝫ ex naribus fluxus ſanguinis neqꝫ yſchie flūētibus mēſtruis. Notādū q̄ Ariſt. in hoc problemate ꝯſtrinxit duos af foriſmos ſexte ꝑticule. hunc. ſ. mulier nō podagriçat: ſi nō menſtrua ei defuerint: qḋ ſm̄ Ga. repertum eſt verū Hypp. tēpore: ſed tamē noſtris ꝯtingit tēporibus mulieres yſchi

Quo tē pore ari ſtoteles fuerit.

as pati: ⁊ huiuſmodi egritudines etiā mēſtruis ſuperueni entibus: eo q̄ male dietentur: aut etiā q̄ menſtrua nō cur runt tēpore ordinato. Tetigit etiā alium cōſequentē pre dictum: pueri nō podagriçant ante afrodoſiam. i. ſperma tis emiſſionē: qḋ quidē ſm̄ Gal. accidit qꝛ coitus fortis eſt cauſa in generādo podagrā egritudines vniuerſaliter iun cturarum: licet aūt contingat: vt dictum eſt: eunuchos po dagriçare: pueros nunq̄ꝫ me vidiſſe memini: aliquādo ta men tumores ex nimijs corū guloſitatibus in genubus pa tiuntur: vidi tñ proprio lumine cū doctis paduanis puerū ante tēpus coitus emiſſionis ſpermatis podagraꝫ pate ruus cauſaꝫ a parētibus cōtraxit. Notandum q̄ hec cauſa ab Ariſtote. tacta breuis eſt valde ⁊ cōmunis ex ſi militudine puerorū ad eunuchos accepta: ꝓp qḋ pōt ma gis explicari dicēdo q̄ ex caliditate que corpori acqrit ex refractione ipſius in carnes glādoſas teſticulorū: totū cor pus reddit eunde calidū valde ⁊ humidū: ꝓpter quod fit motus in ipō ⁊ vētoſitas agitatiua humorū: ⁊ qꝛ ſunt gra ues prompti deorſum tēdere: ad pedes decurrunt: ꝑdictas egritudines cauſantes in coitu vtentib⁹. Amplius igit in actu coitus ⁊ anche ⁊ partes iūcturales laborant maxi me: ſicut dictū eſt i ſcḋo caplo. quarte particule: quare cuꝫ eunuchi talia non incurrant. cōdignuꝫ eſt minime aut ra ro yſchias ⁊ alias egritudines iūcturales ſuſtinere.

Problema. xxxviij. Antiqua.

Propter quid homo magis mul tas voces emittit. alia vero vnam indifferentia exiſtētia ſpecie? Aut ⁊ hominis vna vox eſt: ſed locu tiones multe.

Quare eſt q̄ hō magis plures voces ⁊ differentes emit tit: ſed alia aīalum exiſtētiū in eadem ſpecie indifferenter habēt vnam vocē: canes etenim vbicūqꝫ locorū eodē mo do latrant: ⁊ boues ſilr̄ mugiūt: neqꝫ in eis diuerſitas ma nifeſte multū ꝑceptibilis reperitur: qḋ tñ videtur mihi ſen ſibiliter variari in phylomenis ſcotie ⁊ ytalie: nō eni in ſco tia ſic ſunt ſuaues ⁊ ordinate melodie vt in ytalia. Dein de. (Aut hoīs.) Soluit per interemptionē dicens: q̄ non eſt verum q̄ homo emittat plures voces ⁊ differentes: im mo vnam tñ ſicut aīalia vociferantia: cum voces ſint ee dem apud oēs: ſicut dr̄ ꝓ peryermenias: ſed pluralitas vel diuerſitas eſt in locutionibus: vox eni vna ex ſe nālr̄ fi gurat multis figurationibus: ſm̄ q̄ multas hoīes dearti culant lr̄as: ad qḋ quidē ſeqtur pluralitas ⁊ differētia lo cutionis ſeu ſermonis: talis autē pluralitas ⁊ dr̄ia in alijs aīalibus nullis ab homine: aut in paucis ⁊ impfecte eſt re perta: cū nullas aut paucas lr̄as loquātur: ſicut dicetur in ſequēti caplo: nunc aūt ꝓpter hoc q̄ plures differētes ſūt locutiones: hominiſ pluriſicatur voces ⁊ differētes reddū tur: qꝛ loquela eſt alterū a ſono ⁊ voce: ſicut ſonus eſt alte rum a voce: vt dicitur in q̄rto de hyſto. ⁊ i ꝓmo caplo par ticule ſequētis dicetur q̄ locutio ſit ſpecies vocum.

Cap. ꝓꝓ voc.

Problema. xxxix. Antiqua.

Propter quid autem eadē alijs ⁊ diuerſis vocib⁹ vociferāt: alia ve ro non? Aut hoīes qdem litteras multas loquūtur: aliorū autē hec quidē nullā: quedā aūt duas aut tres muta runt: hec aūt faciunt cū vocalib⁹ locutionē. Sunt aūt pauca nō vocibus ſignificare ſed paſſionibus ipſius: ⁊ neqꝫ q̄ dolere gaudet:

littere autem paſſiones ſunt vocis. Similiter autem ⁊ pueri ⁊ fere declarant: nonduꝫ enim neqꝫ pueri loquuntur litteras.

¶ Adhuc querit Ariſ. aliā queſtionem circa vocē priori ſatis ꝓpinquā: dicēs: quare eſt ꝙ eadē aīalia ſpecie vtunf alijs vocibus vt multiplici lr̃atura articulatis: ſicut habentia ſermonē: alia vero ab iſtis eadē tamē ſibi in ſpecie nō vtūtur alijs ⁊ alijs vocibus litteratura articulatis vt ſermone carentia. ¶ Deinde. (Aut hoīes.) Soluit dicēs cauſam eē: qꝫ homines loquūtur ⁊ proferūt multas litteras: ſꝫ de numero alioꝝ aīaliū quedā ſunt que nullā omnino ꝓferūt litterā: ſicut omnia q̄drupedia cethodea aquaruꝫ ⁊ aues gampſonice: quedā aūt loquunf ⁊ proferūt duas lr̃as aut tres: imꝑfecte tñ: hoc eſt dicere ꝙ ſermonem nō cōtinuāt: ſicut quedam auiū garrule: vt coruus: pſitacus: picha: et picha deaurata. Vñ ſecūdo de hyſto. dicif poſt hoiem animaliū lr̃as proferūt quedā genera auiū: talia aūt que late lingue ipſoꝝ maxime: hꝫ aūt littere ſunt ille que cū inſtrumentis vocalibus ſicut pulmone: gutture: lingua fiſtula dētibus ⁊ labijs cū vuula cōſtituunt locutionē vocē dearticulando: cōtrahūt enim ipſaꝫ que eſt cōe in ſpecie loquele. vnde 4° de hyſto. loquela eſt dearticulatio vocis ligua: ſed pauca aīalium ſunt que proferūt locutionē vocalibus inſtrumētis formatā. igif in talibus aīalibus que ſunt alia a loquētibus lr̃as ⁊ maxime ab hoīe vox erit eadem: vt cū vocis varietas ex lr̃arum varia dearticulatione cauſetur: illa vero aīaliū que nō ſignificāt conceptus ſuos voce lr̃is articulata: imo qbuſdam paſſionibus ipſius vocis diuerſificatis p drias acuitatis ⁊ grauitatis delectabilis ⁊ triſtabilis ſu. exiſtūt multa: ⁊ ꝙ diuerſimode promāt eoꝝ paſſiones: oſtēditur: qꝫ nō eiſdē paſſionibus ⁊ differentijs vocis denotat aīal hoc qꝺ eſt dolere: ſicut illud qꝺ eſt gaudere: imo alijs paſſionibus ⁊ differentijs denotāt irā triſtitiā ⁊ famē ⁊ gaudiū ⁊ ſaturitatem: ſicut pꝫ in canibus manifeſte. At littere ſunt quedā paſſiones alie q̄ꝫ predicte: ſunt enim differētie ⁊ proprietates locutionis ſicut mortale hominis ipſaꝫ vocē cōem ⁊ ſpēm cōtrahentes quas quidem plurima nō poſſunt proferre: qꝺ declarat illic. Simılr autem in pueris qui ſunt eiuſdē ſpecie nobiſcū: de qbus videtur ꝙ magis debeāt lr̃as proferre dicēs ꝙ ſilr pueri ⁊ fere animaliū: vt leo ⁊c̄. manifeſtāt nobis ꝙ ſoluꝫ homines litteras loquūtur: fere eniꝫ ⁊ſi ſint animalia pfecta: qꝫ tamē habent linguā duram ⁊ non abſolutā non loquuntur litteras: neqꝫ etiaꝫ pueri noſtri: licet ſint in ſpecie vna nobiſcum: nō tamē poſſunt eas loqui omnino vſqꝫ ad magnuꝫ tēpus: propter imbecillitatē organoꝝ vocaliuꝫ ſuperflua humiditate imbibitorum. Forte ⁊ quis ly fere leget aduerbialiter pro pene. primū tamē ſonat littera magis. Sic igitur patet cauſa: quare quedaꝫ aīalia eadē alias ⁊ alias voces hēant ⁊ ꝓlationes: ⁊ qūo quedā alia eaſdē: apparet etiā ꝙ ſecundū iſtum modū legendi primo Ari. ſoluit ad primam partē queſiti. 2° ad ſcdam. 3° declarat qꝺ dixerat. ſecunda ibi. (Sunt aūt.) 3ª ibi. (Silr aūt.) Pōt ēt aliter exponi iſta pars: (ſunt autē) gn̄ali tñ ſentētia imutata vt dicatur ꝙ aīalia que habēt ſignificare voce in cōi prout eſt ſonus ab aīali prolatus ſunt non pauca: imo multa reſpectu aīaliū ſignificātium: voce lr̃ata articulata: ſed illa que ſignificāt aliqꝺ paſſionibus ⁊ differentijs ipſius vocis quibus vox formaf in ſermonē vt ꝙ dolere alijs paſſionibus ⁊ differētijs vocis reꝑitetur q̄ꝫ gaudere aliter qꝺē dearticulando vnū lr̃is q̄ꝫ aliud ſunt pauca: qm̄ tales paſſiones vocis ſunt in ſermone ꝯ̄te: qui qdem a paucis valde profertur. Vñ Ariſ. in pmo politicoꝝ. Sermonē ſolus hꝫ hō ſup aīalia. Et vlterius ſubdit vocē delectabilis ⁊ triſtabilis eſſe ſignuꝫ ꝓpter qꝺ ⁊ alijs exiſtit aīalibus. vſqꝫ ad hoc enim natura eoꝝ peruenit vt habeant ſenſuꝫ delectabilis ⁊ triſtabilis ⁊ hoc ſignificent inuicē: ſed ſermo eſt in oſtendendo cōferens ⁊ nociuum ꝓpter qꝺ iuſtum ⁊ iniuſtum.

Car. 66. col. 2. in lib. meo.

¶ Dubitaf: qꝫ dicit hoīes plures litteras loqui cū oēs loquuntur alioquin eſſent inuēte vane. Poteſt dici aūt ꝙ hꝫ referaf ad modos ⁊ maneries diuerſos lr̃aruꝫ qui plures ſūt ſicut grece: hebraice: caldee ⁊ latine: ⁊ nō referatur ad litteras particulares cuiuſlibet lingue: aut ꝙ hoīes loquūtur plures lr̃as: qꝫ vocales: nō enim loquuntur hoīes neqꝫ ſermonē cōſtituunt niſi per vocales. Propter quā cauſaꝫ quedā auiū minus nobis affines q̄ꝫ aliqua quadrupeduꝫ perfectorū magis imitanf hoīem in loquēdo. Aut qꝫ lenioris lingue mollis ⁊ abſolute: ſicut pꝫ in ſcdo de ptibus. Amplius hꝫ ſunt ſicce ⁊ calide: que qdem complexio eſt apta moueri ⁊ percipere audita: cum in ipſa ſenſus nō humiditatibus ſuffocenf: itaqꝫ ex hoc recipiūt anime rōnalis quoddā ſimulachꝛū: ad qꝺ qꝺē vinuꝫ quo ſolent tales potari coadiuuat calefaciēdo ⁊ dilatando ſanguinē ⁊ ſpiritum ex qꝺ magis garrule conſtituuntur.

Dubit°

¶ Problema. xl. Antiqua.

PRopter quid homo ſolū alioruꝫ aīalium fit mutus. Utrū qꝫ ⁊ ſurdus: mutitas auteꝫ ſurditas eſt: ſi vtiqꝫ neqꝫ omnino repleta eſt hec particula? Aut qꝫ cōmunicat magis ſermone: alia vero voce. Eſt autem amiſſio loquele nō ſm modū vnū: neqꝫ cōtinue exire.

¶ Quare eſt ꝙ homo ſolus inter cetera aīalia a natiuitate fit mutus: loq̄la. ſ. carēs ⁊ auditu. ¶ Deīde. (Utrū qꝫ.) Soluit: ⁊ pmo aſſignat cām probabilē dicēs: nō eſſe mutū loquelā ignorātem exprimere: qꝫ eſt ſurdus carens auditu omnino: qui eſt ianua per quā in mentē hominis igreditur ſermonis ⁊ alioꝝ omniū diſciplina. Unde diſcēti ab alio ⁊ſi per accñs vtilior eſt auditus q̄ꝫ viſus: ꝓpter quod dicif in pncipio de ſenſu ⁊ ſenſato: ꝙ ceci ſunt ſapientiores mutis ⁊ ſurdis vtroqꝫ ſenſu a natiuitate ꝑuatis: ⁊ hoc eſt quod ſubdit. nā ſurditas eſt quedā mutitas: dato ēt ꝙ hec particula per quā fit locutio vt organa ipſius nō ſint opilatione repletiua detēta: vt vniuerſaliter nullū de ſe patiatur pticulare nocumentū. ¶ Propter qꝺ notandū eſt: ꝙ aliqs pōt eſſe mutus ſermone carēs: aut qꝫ ſit ſurdus non audiens ſicut dictū eſt oīno: nō enim loqtur talis: ⁊ſi poſſit: eo ꝙ nō potuit auditu ſermonis diſciplinā percipere: ⁊ hoꝝ non pauci licet nō proferāt ſermonē: tamen garriūt ⁊ vociferant vt irrationabilia: ſicut pꝫ. 27. cap̄ vndecime particule. Pōt ⁊ qs carere ſermone non qꝫ nō audiat ⁊ diſciplinam pcipiat: ſed qꝫ inſtrumenta ſermonis ſunt impedita aliquo modoꝝ egritudinis detenta: ⁊ plurimū tales nō ſolū non loquūtur ſermonē: ſed neqꝫ ēt vociferāt. Unde qꝫ nocumentū pōt fieri in auditu preter q̄ꝫ in locutione ⁊ ecōuerſo: fortaſſis viſus eſt Ariſ. nota ſolutionis vtrum. Et ſcias forte qs illam clauſulaꝫ: ſi vtiqꝫ: exponet de organo auditus: ſed primuꝫ formoſius eſt bene conſideranti. ¶ Deinde. (Aut quia.) Aſſignat aliaꝫ cauſam dicēs hoc ideo eſſe: qꝫ homini maior accidit permutatio ⁊ corruptio in voce: que fit ſermone litterali articulato: q̄ꝫ permutatio ⁊ corruptio in voce cōi: que eſt ſine ſermone: eo ꝙ perditio ſermonis nō ſolū fit in vno ⁊ modo vno ſicut vocis: ſꝫ pluribus: propter hoc ꝙ plura ⁊ diuerſa magis reqrūtur ad prolationē ſermonis q̄ꝫ vocis: cū loquela ſit ſpecies vocis: nunc aūt plura requiruntur in cōſtitutione ſpeciei ⁊ inferioris q̄ꝫ generis ⁊ ſuperioris: cum hec in illis ſeruētur ſemꝑ ⁊ non ecōuerſo: illud vero quod plura reqrit in eius cōſtitutione: facilius pōt in eſſe ſuo ⁊ actu impediri: q̄ꝫ illud qꝺ

Car. 135 col. 2. in lib. meo.

paucioꝛa requiſiuit ſicut patebit in ꝑmo capl'o ſequētis particule: vbi fere repetitur hoc ꝓblema: neqꝫ etiā ſolum deperditur ſermo: eo ꝙ interſecet exitus ſpiritus ⁊ non continue exterius egrediatur: ſicut deꝑdit vox: ſed et deꝑditur eo ꝙ non retineat intercaſus ⁊ paulatim poſtea relaxetur vt litterales voces expetunt formande.

¶ Pꝛoblema. xlj. Antiqua.

PRopter qd hō quidē fit ex natiuitate claudus maxime alioꝝ animaliū? Utrū qꝛ alioꝝ aīaliuꝫ ſunt crura foꝛtia: oſſea enim ⁊ neruoſa ⁊ quadrupedia ⁊ aues hn̄t: homines autē carnoſa: pp mollicię igitur velociter ꝑficiūtur in motu: aut qꝛ ſolū animaliū multa habet tēpoꝛa generationis: etenim ſeptē menſium: ⁊ octo menſiū: ⁊ decē menſiū fit: alijs aūt vnū tēpus perfectionis factū non preteriens: hominibus autē multū tēpus fit perſeuerātie in multitudine ꝑteriēs: quare motis ꝓpter id ꝙ mollia ſunt ⁊ frangunt̄ extrema in pluri tempoꝛe plus. Noua.

¶ Cur homo oīum maxime animātiū oriri claudus poteſt? Utrū ꝙ ceteroꝛū crura robuſtioꝛa ſunt: oſſe nāqꝫ ⁊ neruo tā q̄drupedū q̄ꝫ auiū ꝯſtāt: hominū carne redundant. Itaqꝫ facilius hec ob ſuā mollicię ledi pn̄t: cū ſe in vtero mouent. An ꝙ ſolus ex oīum aīantiū gn̄e varia gn̄ationis tēpoꝛa obtinet. Nā ⁊ ſeptimo ⁊ octauo ⁊ decimo menſe venire in lucē pōt. Ceteris tēpus vnū perficiēdi ſine moꝛa ſtatutum ē: hoīum generi tp̄is multū pꝛo varia ratione imoꝛādi ꝯſumi neceſſe eſt. Itaqꝫ cum fetus mouētur extrema ꝙ tenerrima ſunt facile infrigūtur: ⁊ eo magis quo plus tēpoꝛis interceſſit.

¶ Quare eſt ꝙ homo inter cetera aīalia pꝛecipue naſcitur claudus. ¶ Deinde. (Utrū qꝛ.) Soluit ⁊ pꝛimo aſſignat cām pꝛobabilem ſumptā a diſpōne membꝛoꝝ dicēs: ideo eſſe: qm̄ crura alioꝝ aīalium ſunt foꝛtia dura ⁊ vniuerſaliter pedes magni: q̄drupedia eni ⁊ aues ſꝫ magnitudinē coꝛpoꝛis eoꝝ has ptes ⁊ alias oſſuoſas hn̄t ⁊ neruoſas ꝓpter eoꝝ terreſtreitatē ⁊ ſiccitatē ipſoꝝ. Et ſcias ꝙ neruoꝝ noīe hic intelligunt̄ nerui ligamēta ⁊ choꝛde: hec enim tria neruus inuenitur ſignificare: ſicut dicit Haly in tegni tractatu cāꝛum. Et Joānes alexādrinus ſup 6m epidimi. ſꝫ hoīum crura cū pedibus magis ſunt carnoſa ꝓpter mollicieꝫ ⁊ humiditatē eoꝝ: cui carnis maxime atteſtat̄ nā ⁊c̄. Quare alia aīalia ab hoīe cito ꝑficiunt̄ vt poſſint moueri nō ſolū a natiuitate in vteris: imo poſt ēt: pp qð in 31° cap̄ dictū ē: q̄dā ſtatī poſt natiuitatē ꝯſequi parētes: hoīes aūt ꝑ oppoſitū tarde: cū lōgū tēpus icreuerat anteq̄ꝫ eoꝝ perficiātur mēbꝛa ⁊ idurent̄ vt ſint ad motū apta: ⁊ iō moti ī matrū vteris ꝯtoꝛquent̄ ptes greſſus cū ſint lōge ſubtiles: ſilr ⁊ poſt natiuitatē cū multū tardet̄ ꝑfectio harū ptiuꝫ ⁊ iduratio nō valēs eos ſubſiſtere ipſiqꝫ mouere ſe velint: qm̄ nālr deſideramus moueri: ſicut dicit Gal. in ꝑ de regi. ſani. Conant̄ motus attēdiati gete añ tempus ꝑfectionis mēbꝛoꝝ greſſus ⁊ maxime coleꝛici puerꝛoꝝ pp eoꝝ caliditatē ⁊ maxime qꝛ partes greſſus ſunt adhuc molles tenere plicantur ⁊ cōtoꝛquētur. vnde ſeqtur eos claudicare: quare opꝫ vt ante tēpus induratiōis partiū greſſus moueri ꝓhibeantur: flegmatici qdē ſi tardēt ſunt icitādi: temperati vo nāe ſue ꝑmittēdi: ſicut tradūt medici in libꝛis ſuis de regi. ſa. Et qs foꝛte totū hoc eē dicet a natiuitate vt claudicatio dicat̄ a natiuitate q̄ eſt a ꝑ° ꝯceptiōe: donec qs ꝑfecte ambulet. q̄ ⁊ verba ſatis vident̄ ſonare phi. Et iō foꝛtaſſis dixit vtrū. Propter qd pes magis in hoīe q̄ꝫ alijs aīalibus eſt carnoſioꝛ: aut qꝛ multū diſtat a cerebꝛo ⁊ nucca ⁊ eius neruoſa mollia ſunt ⁊ ſubtilia: ꝓpter qð opoꝛꝫ ea fulciri multa carne: alioquin pes parui⁹ diſtās valde non poſſet moueri ⁊ figi: ſicut pꝫ per Auicē. ꝑma pꝛimi. ¶ Deinde. (Aut qꝛ.) Aſſignat ſcðam cām ſumptā ex diuerſitate tēpoꝛis partus. dicēs ideo eſſe: qꝛ homo inter cetera aīalia hꝫ multa tēpoꝛa ⁊ terminos in qbus parit: aliqñ enim parit in termino ſeptimi mēſis: aliqñ in termino octaui. nonum q̄ꝫ decimi mēſis termino. Obmiſit aūt nonū menſem aut qꝛ notū eſt valde: cū in ipſo plurimū fiat partus: aut foꝛte cecidit a ſcriptoꝛe. Uñ ⁊ in. 9. de hyſto. dꝛ enī ſeptimo mēſe ⁊ octauo mēſiū ⁊ nono mēſium fiūt ⁊ decimo menſium ſm̄ plurimū: quedā aūt ⁊ ſuperaccipiūt vndecimo menſe. In multis locis. Uñ Aui. 9. de aīalibus. Et iā dixit mihi vn⁹ fidelis ꝙ vna mulier peperit poſt decimūquartū mēſem vnū pueꝛū: ⁊ incepit naſci dētes ⁊ bñ vixit. Et alius vidit puerum naſci poſt ſextū mēſem ⁊ bñ vixit. Cuius tñ oppoſitū videt̄ ſentire Ariſ. in eodē nono: qð ēt rōni nāli ⁊ aſtronomice videtur eſſe cōtrariū. Uñ Ariſ. quecūqꝫ qdem fiunt ꝑus ſeptē mēſibus: nullatenus pn̄t viuere: qð eſt tenēdum: vel cōcedere qð dicit̄ in ſexto viuere eſſe potius mōſtruoſuꝫ q̄ꝫ nāle: ſicut apparebit in 27° cap̄ vndecime ꝑticule in fili: quia igit̄ hō hꝫ tot tēpoꝛa indeterminata in qbus explorat vires ſuas ꝑter alia aīalia ad exitū: nō eſt mirū ſi pedes eius magis ꝑſit in vtero cōtoꝛqueri ⁊ claudus reddi. Sꝫ i alijs aīalibus ab hoīe vnū eſt tēpus determinatum ⁊ terminus nō preteriēs: ab hoꝛa ipꝛegnationis vſqꝫ ad hoꝛā partus: in hoībus aūt eſt multū ⁊ differētis moꝛe ꝑteriens in multitudine ⁊ diuerſitate ſm̄ magis ⁊ minus ab hoꝛa impꝛegnationis vſqꝫ ad hoꝛā ꝑtus: vt dictū eſt. ¶ Deīde (Quare motis.) Hic 3° ꝯcludit ꝑncipalē q̄ſtionem dicēs. ⁊ ideo cuꝫ accidit moueri hoībus in matricibus pluries ⁊ in partu: ⁊ extremitates vt crura eoꝝ cuꝫ pedibus magis ſint mollia tenera: ꝯtingit ipſa ꝯtoꝛqueri ⁊ frāgi in pluri tp̄e ⁊ diuerſo motu. ¶ Amplius aūt in alijs aīalibus hoc nō cōtingit: ſic itaqꝫ ſubtiliter Ariſt. in iſto ſermone tetigit vtriuſqꝫ rōnis precedētis cōcluſionē. ¶ Dubitat̄ qꝛ dicit hoīeꝫ plus eſſe alijs aīalibus claudicare: qð nō videt̄: cū hō ſit magis intētū quid a natura: ad quē puemēs ceſſauit tanq̄ꝫ nihil honoꝛati⁹ hēret: ſicut dicit Algaçel in ſua phia: cū ēt habeat rōnē ⁊ artē ꝯ̄ h. quare ⁊c̄. Dubi° ¶ Dōm ꝙ Ariſ. hominem a natiuitate pꝛe ceteris claudicare: ſicut experiētia docet: dicit: qð qdem pōt ꝑſuaderi alijs vijs alibi ab ipſo iſinuatis: quarū vna eſt: qꝛ ſicut dictū eſt l. 10. cap̄ hō diuerſimode ſm̄ alam diſponit̄ in coitu ſm̄ imaginatiōes ⁊ alias coꝛpoꝛis ⁊ aīe paſſiones: pp quaꝝ diuerſitatē fit mām ⁊ ꝑn͠a gn̄ationis diuerſimode variari. Rurſus tactū eſt l 28° cap̄ mām gn̄atiōis de facili cū ſit valde paſſibilis obedire agēti: propter qð cū virtus infoꝛmatiua exiſtat foꝛtioꝛ in pte ſupꝛioꝛi vbi viget ſedes nāe ⁊ aīe q̄ꝫ in inferioꝛi: inferioꝛa igitur reddent̄ parua debilia leuiter paſſiua. Amplius vt cōmuno eſt dicere: mulier pꝛe ceteris laboꝛat in ꝑtu: pp eius plurimum ſenſum ex cōplexionis nobilitate cauſatuꝫ: ⁊ matricis grandē hiatuꝫ in hoꝛa parturitionis. Uñ. 21 tertij. quādo fetus ſeparat̄: aperit̄ matrix apertione tali: cuius ſi multitudinem efficere nō valet in ſuo ſimili: ⁊ neceſſarius ē: vt ſeparent̄ quedā iuncture ⁊ ſuſtentētur adiutoꝛio dei ex

celſi: ꝓpter qꝺ in tali labore nõ eſt mirũ ſi interdũ contin/git pedes infantis cõtorqueri: aut etiã poſt partuʒ: qꝺ ⁊ a natiuitate põt vtcũqꝫ dici: ſicut cum faſcia indecẽter con/ſtringiť vel arcte a lactãte teneť. Et huius ſicut pʒ p Gal. in. 2. de ac. ⁊ morbo ⁊ Joãnitiuʒ amplius nõ parua cauſa eſt multa humiditas regionis neruoſa nimiũ remolliẽs ⁊ inequaliter a caliditate extẽſionẽ ſuſcipiẽs: pp qꝺ Pariſi⁹ ⁊ Venetijs: que ciuitates ſunt humidiſſime ſup aq̃s fun/date pluries ẽ claudos reperire cuius ſignũ eſt: qꝛ plures ẽ mulieres illic viris claudas inuenire. Adhuc ⁊ virtus con/ſtellatiõis occulta hic nõ modicũ opatur. cũ anglos loca inhabitãtes humida ⁊ eorũ affines paucos ſit tñ claudos reperire. ℭ Tũc ad rõnẽ dõm ꝙ licet hõ ſit pfectiſſimuʒ aialiũ ⁊ terminus nature: hñs ẽt artẽ: opʒ actiuũ forte ali/quod adeſſe qꝺ iſtã perfectionẽ ſaluet: que etiã occaſionis redditur valde pp materie paſſibilitatẽ. ℭ Itẽ dubitatur ꝙ dicit hoiem ſolũ aialiũ habere plura tẽpora partus qꝺ nõ videtur: quia canis dicit in. 6. hyſtoria. quedã canũ ſicut la/conice geſtãt ſexta pte ãni. i. 60. dieb⁹: q̃dã qnta. i. 70. q̃daʒ vo q̃rta. i. trib⁹ mẽſib⁹. q̃re ⁊c. ℭ Dõm ꝙ hõ pre alijs: vt di/ctum eſt aialibus plures hʒ terminos pariẽdi: tum ꝓpter materie paſſibilitatẽ cũ forti agẽte: tuʒ pp eius multifariã circa actũ coitus imutationẽ: tum ẽt qꝛ magis corpoꝝ ſu/perioꝝ motibus ſaltẽ rõne ſubiacet materie inter cetera p/fectoꝝ. Alia vo aialia ex cauſis oppoſitis tẽpus determi/natum hñt geſtationis: ſicut dĩ 5° ⁊ 6° hyſto. Tunc ad iſtã/tiam factã de cane dõm ꝙ Ari. cũ dixit hoieʒ ſolũ habere plures terminos generationis: intellexit at homie ſpẽi com/paratione: canis quidẽ nõ ſeruat ſpẽm athomã oino ſʒ po/tius ſubalternã: in cuius enim cõmunitate eſt inuenire qua/ſi vltra magis ⁊ minus diuerſitates q̃plures. Sciẽdũ eſt gratia huius ꝙ dĩ hic hoiem octauo mẽſe parere Ariſt. 9. de hyſto. talẽ de hoc referre ſermonẽ. Fetus octaui menſis nõ viuũt niſi in qbuſdã locis vt circa egyptũ vbi ſunt mu/lieres viragines hñ efferentes. in talibus enim genita pñt viuere ⁊ nutriri: quãuis mõſtruoſe fiãt. ſʒ in locis circa gre/ciã pauca oino ſaluãtur: plurima etiaʒ pereunt: ꝓpterea ſi ſalueť aliquis putant non octauo menſe eſſe genitum ſed latere ipſas mulieres cõcipiẽdi principiũ. Auic. qdẽ in eo/dem. 9. accipiẽs verboꝝ Ariſt. intellectũ ait ꝙ aliqñ naſci/tur in fine octaui menſis ⁊ parũ viuit iſte. Et fortaſſe non naſciť in octauo menſe. ſed mulieres dicũt hoc: qꝛ accidit eis mẽſtruus ſanguis in principio ipregnationis: ⁊ hoc nõ cõputant. Cauſa aũt quare fetus octaui menſis raro aut nunq̃ viuat. eſt duplex. vna nãlis. altera aſtronomica. nã/lis quidẽ eliciť ex verbis Auicẽ. 21 ˢ tertij. dicit enim partuʒ nõ fieri niſi cũ fetui nõ ſufficit qꝺ ſibi demãdatur ex ſan. a ſecũdina: ⁊ qꝺ puenit ad ipſum de attractione aeris. qꝛ mẽ/bra eius iã cõpleta ſunt. moueť igiť apud ſeptimuʒ mẽſem ad egreſſum: cũ ipſius virtus pficiť: qui ſi egredi nõ poſſ. ⁊ ex motu multo fatigatus in octauo mẽſe ſopitus qeſcet: vi/res vſqꝫ ad nonũ acqrens mẽſem. quare ſi accidat ipſuʒ in octauo ſic debilitatũ egredi: cũ vires eius nõdũ ſint ex fati/gatione motus repate: ſic debilis erit: ꝙ puenies extra ad aerẽ: in quo maximã recipit alterationẽ nõ poterit viuere. Cã aũt ex ſermonibus aſtronomicis breuiter ſũpta ẽ. qm̃ dicũt eoꝝ geneaſtici vnũquẽqꝫ planetã vno mẽſe dñiuʒ ⁊ ducatũ obtinere ſuper ſperma in mr̃ice ſuſceptum ex quo embrio informať. pmo qdem ſaturnus in ipſum operať oĩbus ſuperioꝝ: q ſui frigiditate ⁊ ſiccitate ſpma ⁊ ſangui/nem mẽſtruũ: que ſunt pncipia gñationis: pmo menſe in vnũ cõtrahit locũ ⁊ ſimul pmiſcẽdo cõiungit. deinde iupi/ter cõſequẽter in ordine celoꝝ poſt ſaturnũ deſcẽdendo q caliditate ſua ⁊ humiditate tẽperata: cũ ſit fortuna fortu/narum dilatat ⁊ extẽdit mãm generationis: ⁊ ſemen vege/tat reducẽdo ſui caliditate ſanguinẽ menſtruũ ad ipſuʒ: ⁊ totam materiã reddendo humidã ⁊ diſpoſitã impreſſioni virtutis informatiue. Deinde conſequẽter eſt mars tertio menſe ſup embrionem hñs dominiũ: qui ſui caliditate im/menſa extẽdit ptes cõpoſiti: ⁊ ſiccitate ſua humida cõtinu/at: ſuperfluũ etiam humidũ exiccãs. Cõſequẽter ſuperue/nit ſol ſcdm modernos aſtrologos in ordine celoꝝ quar/to mẽſe princeps planetarũ ⁊ pater deoꝝ ⁊ viroꝝ: quo tẽ/pore ſuo pncipatu ⁊ bonitate nature intantũ pficit embrio/nem ꝙ aĩa decurrit deforis a creatore rõnis beſtiali expul/ſa. Poſt quẽ ſeqtur venus q̃ frigiditate ⁊ humiditate tẽpe/rata cũ ſit mũdi hui⁹ fortuna ⁊ decora cõtẽperat calidita/tem ⁊ ſiccitatẽ martis ⁊ ſolis ſui frigiditate ⁊ humiditate: totãqꝫ fetus figurationẽ decorãs: q̃ ei colorẽ ẽt pulchrum pſtat. Deinde ſeqtur mercurius in ſexto menſe indifferens planeta: in quo tpe figuratio ⁊ dearticulatio extremorum oino pficiť. cuius ẽt ſiccitate fetus exiccať ⁊ durať: ⁊ ei⁹ mo/bilitate ⁊ labore multo fetus moueri incipit valde. Vñ ⁊ tũc moleſtãtur valde pgnantes. iſto ẽt tpe partes ⁊ ſuper/fluitates gñantur ſicut quidã piloꝝ ⁊ vngues. Deinde vl/timo poſt oẽs ſeqtur luna mẽſe ſeptimo frigida ⁊ humida fortunata ẽ: in quo humores ⁊ carnoſitates ⁊ pinguedi/nes cũ medullis augmentanť valde ꝓpter eius humidita/tem. hʒ ⁊ fetus abundãtius nutrimẽtũ: humectatũqꝫ eius receptaculũ: ita ꝙ cotiledones ipſum ligãtes humiditate imbẽbitꝫ relaxanť: pp qꝺ ſi fortis explorens exire parturia/tur: cõſtabit ⁊ nutrieť: cũ oium planetarũ beneficiũ ſuſce/perit: ſi aũt fatigatus ꝓpter infirmationẽ ⁊ motus cauſa/tos octauo menſe quieſcere incipiẽs parturiať: cũ tunc re/uertatur ad dñium ſaturni frigidi ⁊ ſicci mali morieť non valẽs malitiã eius fatigatione debilitatus tolerare: niſi in qbuſdã regionibus calidis ⁊ ſiccis: ⁊ mulieribus fortib⁹: i quibus frigiditas ⁊ ſiccitas cõtẽperať ſaturni ⁊ tolerabi/lis effíciť: ita ꝙ viuere põt: vt dictũ eſt ẽt octauo natus mẽ/ſe: ꝓpter qꝺ natura eius ſapiẽtia mirabili regẽs aialis pre/cipue pfectiora procurãs inſtituit partũ hoīs vtpluriműʒ nono mẽſe fieri: tunc enim dñium ſuperuenit iouis calidi ⁊ humidi fortune: ſilr ⁊ fetus pauſans octauo mẽſe vires aſſumpſit: ꝓpter qꝺ ſi parturiť viuet ⁊ enutrieť perfecte: ſi aũt tardeť partus valde vltra nonũ mẽſem: vt ꝙ fiat deci/mo ſit redditus ad dominiũ martis: qui eſt calidus ⁊ ſic/cus malus: q cũ ꝓpter eius diſtẽperantiã ⁊ maliciã excellẽ/ter generationi ⁊ vite opponať: natus nõ erit oino vitalis. Propter qꝺ dicit Auicẽ. 9° animaliũ. ⁊ fortaſſis illi q pa/riuntur poſtq̃ mulieres impregnãtur ex eis p decimũ mẽ/ſem paꝝ viuũt. Vnde Abrahã heuenarte cuius libros or/dinaui in latinũ ait. in libro natiuitatis. Sunt ⁊ aliq com/morãtes vſqꝫ ad decimũ mẽſem: qbus mars dñatur egre/dienturqꝫ ex vẽtre. eo ꝙ mars nãlr multis moueť motib⁹. iſti tamẽ parum viuũt. Natus autẽ in vndecio menſe: qm̃ tunc pncipať ſol magis viuit. ſic igitur apparet rõ q̃re fet⁹ octaui mẽſis non viuit. noni aũt viuit vt plurimũ. alioruʒ autẽ vltra ipſum minus. ⁊ hoc de problemate.

ℭ Problema. xlij. Antiqua.

PRopť qd eunuchi vlceroſa crura hñt ⁊ putrida. Vtruʒ qꝛ ⁊ mulie/res: eunuchi aũt muliebres. aut q/dẽ ħ accidit: cã autẽ ⁊ mulieribus qꝛ caliditas deorſum tẽdit. Oñdunt autem mẽſtrua: pp qꝺ neqꝫ eunuchi neqꝫ mlieres fiũt calui: pp multã humiditatẽ. Noua.

ℭ Cur ſpadones cruribus putridis vlcero/ſiſqꝫ ſunt: Vtrũ ꝙ etiã mulieres crura hñt eiuſmodi. Spadones autez effeminati oino

Dubit⁹ (margin, beside "redditur valde pp materie passibilitatẽ. ℭ Itẽ dubitatur")

Planetarũ dñiuʒ ſuper ſpmate. (margin, beside "Cã aũt ex ſermonibus aſtronomicis")

ſunt. An hoc accidit: cauſam aũt mulierib⁹ quoqꝫ reddere illaꝫ debemus ꝙ calor deorſum ſe vertit: qḋ ẽt menſtrua declarãt. Vñ fit etiã vt pre nimio humore neqꝫ ſpadones neqꝫ mulieres pilis valeant redundare.

¶ Quare eſt ꝙ eunuchi habent crura vlceribus plena ī q̄bus multa cõtinetur putredo. Dico aũt multa. q̃m omne vlcus ꝓprie continet putredinem. eſt enim plaga putrida. ¶ Deinde. (Utrũ q̄) Soluit ⁊ primo aſſignat cãm ꝓbabilem ſumptã a ſimili. dicens iḋ eſſe. q̃m mulieres habent crura vlceribus plena ſanioſa valde ⁊ maxime q̄ non purgant mẽſtruis. ſed eunuchi ſunt redacti ad nãm muliebrẽ nõ ſolũ ſcḋm corpus. imo etiã ſcḋm aiam vt ſcḋm mores. ⁊ vir ſcḋm oẽs actus. quare ⁊c̃. ¶ Deinde. (Aut quidẽ.) Aſſignat hic ſcḋo cãm cõem huius q̄ſiti in mulieribus ⁊ eunuchis dicẽs hoc eſſe. q̄ caliditas in mulieribus ſecum educẽs humiditates extraneas tẽdit deorſum viã parãs eis cũ nõ ſit dare calidũ ſine hũido ſicut dẽ in q̄nto de gñatione aialiũ. ⁊ iḋ nã calidi que ducit nos ad ſuperiora grauata perſeuerat ſicut dictũ eſt in ſecũda particula. Qḋ autem caliditas ſic deorſum tẽdat: notus declarãt mẽſtrua naturaliter deorſũ ad matricẽ tẽdẽtia: ⁊ p collũ eius extra guttantia: ⁊ iḋ cõcludit vlterius dicẽs: ꝙ ꝓpter ſuperfluaꝫ humiditatem tñ neqꝫ eunuchi neqꝫ mulieres fiunt vlceroſi ⁊ putridi ſcḋm crura: imo magis ꝓpter caliditatẽ: cũ humiditas hñs nãꝫ materie magis habeat pati q̄ꝫ agere. aut ſi. nõ fiũt calui. ſilr illud multũ humidum non eſt ſic acutum ꝙ poſſit p ſe penetrare: ⁊ deorſum tendẽs crura vlcerare. ꝓpter qḋ dictũ eſt in. 37. cap̊ eunuchos pueros ⁊ mulieres nõ pati yſchias neqꝫ alias egritudines iuncturales niſi raro. q̃m humidũ eoꝝ eſt frigidũ q̄tũ nõ valẽs in ꝑtes neruales ⁊ iũcturales penetrare. Et iḋ dicit Hypo. 1. 6. ꝑti. afforiſmoꝝ. acidi eructuãtes non valde pleureticos fieri. ſed ſi humidũ calido aſſocietur deſcendit deorſum. calido etenim ſibi aperitur via. Unde ⁊ in 3° cap̊ quarte particule dictũ eſt eunuchis crura inflari ⁊ ventres bene ſolubiles reddi ſicut deorſum mutato humido.

In multis locis.

¶ Problema. xliiij. Antiqua.

Propter qḋ aialiũ ñ patit̃ lithiaſiꝫ ſed tñ hõ? Aut q̄ ſubiugaliũ q̄dẽ ⁊ eoꝝ q̄ ſunt multarũ vnguiũ pori veſice ãpli ſunt. q̄cũqꝫ aũt nõ ꝓmũ: poſterius aũt gñat aial: i ipſis vt q̄dã piſciũ: horũ aũt neqꝫ veſicaꝫ hñt: ſed in ventrem ipſis huiuſmodi cõprimit̃ ypoſtaſis vt auibus q̄re ⁊ velociter egredit̃ ſcḋꝫ anũ. homo aũt veſicã hꝫ ⁊ ſtrictã virgaꝫ ſm magnitudinẽ: ꝓpter id igit̃ ꝙ hꝫ hoc mẽbruꝫ ⁊ cõprimit̃ terreſtre in veſicã. pp qḋ ⁊ colorãtur arenoſitates ab ipſo: pp caliditatẽ loci digeritur ⁊ ingroſſat̃ magis: manet aũt ⁊ augetur pp anguſtationẽ pori vrinalis: nõ. n. potẽtia terreſtria ſedimia facile exire: ad inuicem redeuntia fiunt lapis. Noua.

¶ Cur nullũ animal niſi hõ calculoſum fieri põt? An ꝙ iumẽta ⁊ q̄ vnguibus ſunt numeroſis veſice meatus obtinẽt ãpliores. Que aũt non ꝓtinus ſꝫ poſt parere ītra ſe aial cõſueuerunt: vt piſces nõnulli: ex his nullum veſicã hẽre nouimus. Sꝫ humor ſubſidens ille totus in aluũ cõſtringit̃: ſicut ẽt i auibus fit. itaqꝫ celeriter exit per ſedẽ. At homo veſicam hꝫ: ⁊ ceruicẽ eius canali anguſto ꝑ magnitudine porrectã. ergo ꝙ mẽbrũ id adeſt quãtũ terreni humoris ſeuocat̃ in veſicã cõtrudit̃. ex quo vaſa quoqꝫ vrinaria. i. matula eo ipſo tingũtur. Loci aũt calore efficit̃ vt amplius concreſcere atqꝫ craſſeſcere poſſit. Retinetur vero augeturqꝫ propter canalis anguſtiam. Cũ enim terrena illa ſubſidẽtia prodire ex facili nequeant reuerſa coherent inter ſeſe calculumqꝫ ita conficiunt.

¶ Quare eſt ꝙ aliqḋ de numero aialiũ non patit̃ lithyaſiꝫ. i. lapidoſitatẽ: ⁊ maxĩe ī veſica. lythos eñi grece lapis. vnde lytontripon. i. lapidẽ cõterẽs electuarium quo medici vtunt̃ in lapidis fractura. ſed tñ pro niſi: ſolus hõ. ¶ Deinde. (Aut q̄.) Soluit ⁊ ꝓmo aſſignat cãm q̄re alia aialia ab hoīe nõ patiunt̃ lapidoſitateꝫ. dicens cãm eſſe: quia ſubiugalia ſic aſini eq̄ ⁊ hꝫ ⁊ habentes multas vngulas: ſicut boues. capra. ouis. porcus. leo. vrſus ⁊c̃. habẽt poros ⁊ meatus veſice amplos ſcḋm eoꝝ corporis molẽ vtroſqꝫ. ſ. exiſtentes ante ipſaꝫ: q pori dicũtur vrtides: q̄bus vrina a renib⁹ demãdat̃ ad veſicã. pp eiuꝫ eoꝝ latitudinẽ nõ retinet̃ in ipſis mã groſſa terreſtris apta veniẽs ad veſicã conuerti in lapidẽ. Silr meatus ille p quẽ vrina ex veſica mingitur extra: latus eſt: euacuãs foras oẽ plenũ ꝯtẽtũ in veſica. Et p latitudinẽ iſtoꝝ meatuum ⁊ maxime colli veſice meat⁹ dicit Auic. 18 tertij. lapidẽ veſice min⁹ in mulierib⁹ q̄ꝫ i viris gñari: ipſe. n. latiores hos meat⁹ hñt ⁊ breuiores minuſqꝫ anfractuoſos. Itẽ q̄cũqꝫ ſunt aialia non ꝓ extra aialificãtia: ſꝫ poſterius: ꝓ etenĩ quedã ouuꝫ hñt in ſeipſis in quo fit quoddã ſile vermi: qḋ ouum poſtea frãgit̃ ⁊ aialificat̃ extra. qḋ vlterius formã recipit cõpletã: ſicut eſt quidam modus piſcis dict⁹ ſtellachea. Vñ Ar. in ꝓ de hyſto. hec q̄dẽ in ſeipſis ouifica aialificantiũ puta ſtellachea. hꝫ aũt ſũt lati piſces valde vt rage turtur marin⁹. playſ ⁊ rũbus. q̄ q̄dẽ aialiũ q̄ ſunt de nũo eoꝝ q̄ carent veſica ypoſtaſis ⁊ ſubſidẽtia vrinalis i ipſis cõprimit̃ ⁊ deſcẽdit ī ventrem. veſicã tñ hñt aere plenã ad ſubleuãdũ ⁊ tẽperãdũ: q̄ ſilr ſic auib⁹ decurrit in vẽtrẽ cũ careãt veſica. vt dictũ ẽ in 7° cap̊ pp qḋ de facili ⁊ cito talis ſuperfluitas p anũ egreditur ex vẽtre exterius. ⁊ ſic non valet in talibus aialiũ lapis gñari. tũ q̄ carent veſica. tũ ẽt q̄ non retinet̃ in ipſis q̄cq̄ꝫ ex nã. ¶ Nõn̄ ꝙ licet piſces ꝑdictos tñ exꝓmat Ar. nõ hẽre veſicã. nõ tñ piſcis hꝫ veſicam ꝑter tortucã: ſicut dicit̃ in 3°. 4° de ꝑtibus. vir enim ſuperfluitatẽ vrinalẽ cõuertunt in ſolidas. i. ſquamas humidas. Cãm aũt carentie veſice ī auibus dicit eſſe. q̄ predicta humiditas pp exanguineitatem pulmonis ꝯuertit̃ in pẽnas. ſunt ẽt ſicce nihil aut modicum potãtes. ¶ Deinde. (Hõ aũt.) Reddit hic ſecundo cãm q̄re hõ ꝓprie patit̃ lapidẽ. dicẽs hoc iḋ eſſe: q̃m hõ hꝫ veſicã quã non hñt piſces ⁊ aues: habet ẽt virge meatum anguſtũ ⁊ paruũ ſcḋm quãtitatẽ ſui corporis: in quã collum veſice vbi eſt meatus vrine terminat̃. hic ẽt meat⁹ non ẽ rect⁹ imo tortuoſis multoqꝫ anfractuũ. q̄ igit̃ habet hͦ mẽbrum vt veſicã cũ meatibus eius talr diſpoſitũ: cõpreſſione cõpellit̃ humidũ groſſuꝫ terreſtre in ipſaꝫ: iḋ accidit arenoſitates lapidoſas in ea retineri: ⁊ colorari ſcḋm colorem humidi terreſtris illius. Vñ ⁊ videmus lapideꝫ veſice formatũ ſoliũ ſupra ſoliũ habentẽ ad modum cepe qḋ et

diuerſis coloribus illius terreſtritatis humide efficit᷑. Ue rum eſt ꝙ ſcḋm plurimū lapis veſice rēdit ad albedinē: ⁊ eſt magnus ⁊ aſp. lapis aūt renū ad rubedinē ⁊ ē puus ⁊ arenoſus. Sunt ⁊ alie dr̄e inter eos nō pauce. qm̄ lapis re nū fit magis in ſenib⁹ ⁊ pinguib⁹. veſice vo lapis frequen tius i pueris ⁊ extenuatis ſicut dic̄ Auic̄. 18 tertij. Amplius 3° p̄dictū humidū terreſtre cū venerit ad veſicā v̄tute caliditatis loci ⁊ acq̄ſite ex motu decoq̄tur amplius. ita ꝙ ex alāte huido ſobtiliori remanet terreſtre ⁊ indurati ⁊ petrificatū valde ſicut accidit luti calore ſolis huido exa lāte idurari ⁊ fere in duricié lapidis pmutari. Rurſus q̄n to remanēs retētū i veſica pp anguſtiā meatus vrine auge tur ex mā terreſtri ad ipſū decurrēte: qm̄ ꝑpoſtaſes terre ſtres arenoſe nō valēt ex leui extra egredi pp eorum groſſi cié ⁊ viſcoſitatē: pp qḋ redeūt ⁊ adinuicē ꝯiūgunt᷑. ⁊ ſic in

Generatio lapidis 2ᵉ cauſa. durātur ꝙ in nām lapidis pmutant᷑. ¶ Notā᷑ ē ꝙ Auicen. 18. tertij his v̄bis ſatis ꝯcordare videt᷑. Uult eni duplicem eē cām gn̄ationis lapi. vna quarū eſt virtus agēs. ſ. caliditatis egreſſio ab equalitate. Altera vo materia: que etiā duplex exiſtit. quarū vna eſt materia materie ſicut cibi ⁊ potus terreſtres ⁊ viſcoſi: altera vero ē retentio mātē vt debilitas v̄tutis expulſiue. ¶ Dubitat᷑ qꝛ dic̄ in aliīs aialibus ab hoie nō fieri lapides. imo videt᷑ ꝙ fiāt ⁊ magis adhuc q̄ȝ in hoie: qm̄ in ipſa hñt ſupfluitates ipuriores groſſiores ⁊ terreſtriores: ſicut pȝ īuētī eoꝝ vrinas. quare ⁊c̄. ¶ Dōm ꝙ lapis fit in hoie pre aliīs aialib⁹: ⁊ maxime veſice: de quo hic phs vi ītēdere: ſicut oñſuȝ eſt. In cuius quidē ꝯfirmationē facit imēſa caliditas circa ptes inferiores exiſtēs ex caliditate renū ⁊ vaſoꝝ īuolutoꝝ. Ad qḋ ēt adiuuat labor plurimus inordinatus ⁊ coit⁹. Amplius hō vt plurimū eſt occupat⁹ ⁊ in malo regimine ordinat⁹ malā celebrat digōnē: ex qua nutrimētū īdigeſtū ex caliditate partium īferioꝝ trahit᷑ deorſum. Ulterius eſt ſciēdū ꝙ lapis in hoie ⁊ in aliīs aialibus in diuerſis ptib⁹ corpis gn̄atur:

Lapis i aialibus vbi gn̄et᷑ aliq̄ñ enī gn̄atur in pulmone ſicut dicit Gal. in 6° de interioribus: ꝙ quidā poſt ſcreationē viſcerū cū tuſſi lapidem quaſi grādinē eiecit: mōſtrans eū mihi q aliū poſt aliquos dies ſcreauit. gn̄atur eni aliq̄ñ in caſula cordis. ſicut dicit Gal. in 5° de iterioribus ſe inueniſſe in caſula cordis ꝓpt̄ mathionis groſſiciē extra nām humoribus plenā ⁊ caſula cordis gali groſſiciē petroſā. Fit ēt īterdū in epate ſicut audiui a ſocio veridico: q dixit ſe in ſuba epatis porci inueniſſe lapidē ad q̄ntitatē oui coturnicis in pellicula vna īuolutū. Gn̄atur ſilr ⁊ in inteſtinis ſicut recitat Gal. i 6°. de interioribus: qḋ qdā medicoꝝ ſcripſerunt ſe vidiſſe: de qbus vn⁹ poſterioꝝ fuit yſaac. Sepe aūt in renib⁹ gn̄atur ſicut

Circa ſi. dicit Ar. in 3° de ptibus aialiū. ſilr ⁊ in veſica hoibus plurimum. nōnunq̄ȝ aūt in iūcturis ſicut in arteticis pernicioſis. Sunt ⁊ qdam piſces ⁊ malocoſtrata lapides in capite habētes. ſicut dicit Ar. in. 8 hyſto. ſicut fuit chromis lupus pager vmbra. ⁊ tales ſunt apud nos murena ⁊ muriſangus ⁊ fluuiales aliq̄ñ cancri. Tūc ad rōnē dōm ꝙ licȝ ſupfluitates alioꝝ aialiū ſint ipure groſſe ⁊ terreſtres. tamē nō gn̄ant lapidē in veſica ſȝ ꝯuertunt᷑ i pillos cornua. dētes. roſtra. vngues ⁊ hȝ cū illa talib⁹ egeant. ⁊ ſupfluitates ēt eoꝝ ſunt acute: egreſſiue ſufficiēter. aut ſi generēt lapidē nō eſt veſice de quo hic eſt ſermo: ſȝ alteri⁹ ptis. Aut dōm melius ſermonē hūc vt ad multū verificari: cū in veſica porci lapidē cōſpexerim magnū quandoq̄ȝ.

¶ Problema. xliiij. Antiqua.

PRopter qḋ nō eructant ſubiugalia: neq̄ȝ boues ⁊ ⁊ cornigera: neq̄ȝ aues? Aut pp ſiccitatē vētris. velociter. n. ꝯſumit᷑ humidū ⁊ colatur: manente autē ⁊ inſpirato fit eructuatio. habentibus autē longa colla propter longitudinem colli in inferius tendit ventoſitas: propter qḋ pedunt maxime. aues autem et cornigera neutrū faciunt. Neq̄ȝ eructuāt q̄cunq̄ȝ ruminant: qꝛ multos habent vētres ⁊ vocatum centifolium: propter multa igit᷑ fit ſurſum ⁊ deorſuȝ mot⁹ ventoſitati: ⁊ accidit cōſumptū humidū p̄uſq̄ȝ īſpiret᷑: ⁊ facit aut eructuationē aut vētoſitatē. Noua.

¶ Cur non iumēta: nō boues aut oīno: que cornua gerūt: nō aues ructare ſoleāt? An ꝓpter vētris ſiccitatē. Celeriter eni ꝯſumitur percolaturq̄ȝ humor: qui diū īmorat᷑ inflaturq̄ȝ ructationē mouere poteſt. Iumentis tñ ob colli ēt prolixitatem flatus deorſuȝ ſe vertit. quāobrem his crepitus ventris maxime incitatur. Auiū cornigerorūq̄ȝ genera neutrum faciunt. Quinetiam ruminātibus ructare negatum eſt. quoniā plures continent ventres. ⁊ queȝ reticolū appellamus. facultas etenim meandi tam ſuper q̄ȝ ſubter flatibus multifariaȝ p̄ſtat᷑. Itaq̄ȝ humor conſumitur anteq̄ȝ in flatū vertatur: qui flatus moueat vel ructū vel crepitum.

¶ Quare eſt ꝙ neq̄ȝ ſubiugalia vt eq aſini ⁊ muli ⁊c̄. neq̄ȝ boues buffali ⁊ bonaſi: ⁊ ſilr neq̄ȝ ferētia cornua ſicut cerui capre ⁊ hȝ. ⁊ ſilr neq̄ȝ aues oēs eructuāt emittēdo ventoſitatē quandā inflatiuā ad os ex ventre. ſolus eni homo hāc paſſionē ſicut lapidoſitatē in veſica ꝓprie videt᷑ incurrere. ¶ Deinde. (Aut propter.) Soluit ⁊ p̄ aſſignat cām diſcurrēdo p ſingula. ſecūdo ꝯcludit pncipaliter intentuȝ. ſecūda ibi. (propter multa) Itē primo aſſignat cauſam in cōi dicens hoc fore ꝓpter ſiccitatē ventris talium aialium ⁊ ſilr eorum corporū: ⁊ nō ſicut ſiccitatē ventris ſicci hoie tm̄: ſunt enī p̄dicta oīa ſicca natura: propter qḋ humidū in eis velociter cōſumitur ⁊ extermināt᷑ in ipſius humectationē: ſicut aqua ꝯſumit᷑ ⁊ cito abſorbet᷑ a terra ſicca puluerulenta: ſed in vētre humido ſicut eſt in vētre hois ⁊ ſibi in hoc ſilis humidū pmanēs incōſumptū inſpirat᷑ ⁊ in vētoſitatē a calido debili cōuertit᷑: quo acq̄ſito eructuatio ſubſeq̄tur: q̄ eſt exitus qdaȝ vētoſitatis ex vētre. ¶ Nōn⁹ ſicut dicit Gal. in 6° de ac. ⁊ morbo. ꝙ vētoſitas fumoſa in vētre naſcit᷑: dū flegmatica materia liqueſcat atq̄ȝ diſſoluitur vel q̄libet cibaria: cuius cā modicus ē calor: frigus. n. nō generat vētoſitatē: que quidē gn̄atur i vētribus: ſicut generat᷑ in aere vētus ⁊ nebula: ⁊ ſicut eni hec nō generantur a forti caliditate neq̄ȝ a forti frigiditate: ſicut ēt apparet in libris methauroꝝ: ſilr ⁊ hȝ fumus vētoſus in vētre nō ab his ſed a calore debili generat᷑: qui qdē dū ex vētre extra p os emittitur eructuatio vocat᷑: qui ⁊ aliq̄ñ inferius per anū mittit᷑: ⁊ hoc aut cū crepitu ⁊ dicit᷑ peditus: aut cū ſono ⁊ dicit᷑ trulla: Si vo neq̄ȝ ſupius neq̄ȝ inferius purgatur inflationē cauſat extēſiuā. Scias tñ differentiā fore inter eructuationē ⁊ oſcitationē. quoniā in eructuatione fumus vētoſus eſt groſſior: ⁊ motus fortior: ubi qd aliq̄ñ in os inducens: ſed in oſcitatione ſolus fum⁹ ſubtilis vī cum quodā ſonitu ⁊ hiatu oris emitti. ¶ Deinde. (Habētibus aūt.) Reddit cām ſpecialius in vnoquoq̄ȝ dicēs ꝙ anima

lia habētia colla longa ſicut equi aſini rē. ꝓpter eoꝝ lōgitu
dinē ⁊ anguſtiā: ventoſitas nō valens per anterius egre
di ad os eructuationē cauſatura impellit inferius ad anū
ideoq; talia ⁊ pedūt ⁊ trullāt maxime ſicut apparet in aſinis q
ſunt aīalia vētoſa valde. ¶ Notādū q̄ cā lōgitudis colli

Cā longi
tudis col
li que ſit

eſt aut longitudo crurū ſicut in ſubiugalibus cornigeris
⁊ hꝫ ſtructione grue. ciconia rē. Q̄m ſicut dicit Gal. in
octauo d' iuuamētis mēbroꝝ. colluꝫ in multis aīalib⁹ eſt
loco manus: ⁊ pp hoc fuit longitudo colli oium aīaliū ad
accipiēdū cibū ex terra ſm longitudinē pedū. Uñ Ariſto.
quarto de ptibus aīalium. Collū fere ꝯſis eſt tibijs ſm plu
rima: vt q̄ lōgaꝝ tibiaꝝ longi ſūt colli: ⁊ q̄ breuiū breuis.
aut q̄n opꝫ per ipſum vt per manū extenſam alimentū in
locis ꝓfundis ⁊ antroſis querere: ſicut eſt videre in auib⁹
degentibus in aqua: in quaꝝ plurimis nō ſolū collū crea
tum eſt longū. ſed ⁊ roſtrū atq; acutū. Sꝫ aues dicit pho
⁊ cornigera neutiū opanṫ iſtoꝝ: nō. n. ventoſitatē emittūt
per ptem inferiorem ⁊ maxime cum ſono ſicut colla habē
tia. ſ. lōga in auibus aūt pp admixtionē humiditatis vri
nalis cū fecibus groſſis ventoſitas ſupprimiṫ. Siſr iſtoruꝫ
quecunq; ſunt de nūo ruminantium nulla eructuationeꝫ
emittunt: ſicut bos ouis capra ⁊ hꝫ. cuius cā eſt. q̄n rumi
nantia plures hñt ventres ⁊ receptacula alimenti ⁊ preci
pue hñt vētrem dictū cētifoliū habētēꝫ multas cōplicatio
nes. Et eſt ruminatio reſumptio cibi ad os aſſumpti ex al
tero ventre ad maſticationem ⁊ pōnem in illud: q̄ qdē fuit
neceſſaria aīalibus dentibus in inferiori mādibula carenti
bus vt digeſtioni appareṫ. ¶ Notādū ſicut dr̄ in ſcdo de
hiſto. q̄ ſtomacus in aīalibus ruminantibus incipiēs. ſ. eē
ab ore deſcendit inferius iuxta pulmonē pſorās dyafrag
ma ⁊ in ventrem magnū ptingit. q quidē vēter eſt aſper ⁊
diſtinctus. Juxta aūt ipſum ꝓpe applicationē ſtōi oriṫ ali
us venter dictus centifolius: qui ſm viſuꝫ exterius eſt ſilis
ventri pori. ſed interius eſt ſilis cōnexis cōplicationibus: ⁊
eſt minor valde ventre pmo. Poſt quidem cētifolium eſt
echinus interius aſper habens capedies ⁊ villoſitates q̄ſ
dam exñs ſilis centifolio in magnitudine. Deinde q̄rto eſt
vēter vocatus enyſtrus maior ⁊ longior exiſtens echyno:
qui ⁊ intus hꝫ capedines multas magnas ⁊ planas. Poſt
quē ē inteſtinū a quo alimentū per meſeraicam nō trahi
tur ſed tm̄ ſuperfluum terreſtre p ipſum eē mandaṫ. ꝓpor
tionaturq; hoīs longaoniano cōtinuato. Scias inſup q̄
iſtorum aīalium meri manifeſtos hñt villos duplices ma
gis longos ad deglutiendū. latos aūt ad retinendū ⁊ ſunt
illi in tunica interiori meri: pp qd̄ de facili cibus aſcēdit ru
minatione ad os. ¶ Deinde. (Propter multa.) Hic cōclu
dit principaliter intentū dicens: itaq; propter multas cās
non accidit eructuatio p̄dictis animalibus quidem pmo:
q2 in habentibus longa colla ventoſitatis fit motus ex p
te ſuperiori ad inferiorem: vt a vētre ad anū: in cornigeris
vero ⁊ etiam in auibus. q2 humidum eorum extermināṫ
in ptes ipſorum ſiccas. aut occultaṫ in latebris inuolutio
nis vētruꝫ quotidiē: anteq̄ ſpiritu caloris afficiatur debi
lis ⁊ cōuertaṫ in ventoſitatē extenſiuam: que poſtea cauſet
eructuationē: ſicut cōtīt in hoīe: aut exitum ventoſitatis
per anum cum ſonitu: ſicut fit in habentibus colla longa:

Hō aīali
bus cete
ris humi
dioris eſt
cōplōnis

vt in equo rē. Sic itaq; cum homo ſit humidioris cōple
xionis ⁊ ventris ceteris animalibus cū calore humidi diſ
ſolutiuo eſt ventoſior: ⁊ q2 etiam eſt recte ſtature non ſolū
eructuationem incurrit. immo ⁊ ventoſitatem cum ſonitu
per vtranq; partem extra demandat.

¶ Problema. xlv. Antiqua.
PRopter qd quecunq; quidē mā
ſueta animaliuꝫ ſunt oino ⁊ ſalue
ſtria. quecunq; vero ſilueſtria nō
omnino mā ſueta: eteni hoīes alicubi vſr ſil
ueſtres eē: ⁊ canes i idis ⁊ eq: ſꝫ ñ leōes mā
ſueti neq; leopardi. neq; vipa: neq; alia mul
ta. Aut q2 facile ē prauum fieri a pncipio ⁊
tráſmutari in ſe. Nā eni nō pma: ſed in fine
operoſa adipiſci cōſeſtim: ꝓpter qd̄ omnia
māſueta fera fiūt pmo magis q̄ māſueta:
vt puer aut vir deuorās. ⁊ ira viuēs ſꝫ ibecil
lior. Queadmodū igiṫ: ⁊ in opib⁹ artis. ita
ſe hꝫ ⁊ in opib⁹ nāe. eteni in his oia ſūt pra
ue opata: ⁊ pla praua: lectū ⁊ tunica ⁊ aliud
qd̄cūq;: ⁊ qd̄ qdē eſt bonū accipe: ē oē ⁊ pra
uum. prauū aūt nō oē ⁊ bonū. Ut ſi qs i an
tiqs pictorib⁹ ⁊ ſtatuificis attēdit opa: non
fuerit vſq; nullo mō pictura ſtudioſa neq;
ſtatua: praua aūt erit. Siſr aūt ⁊ nā praua q
dem oia facit: ⁊ plures ⁊ plura. ſtudioſa aūt
pauca: ⁊ nō oia pōt. māſuetum aūt melius:
ferum autem prauum. Nā autē non ea que
a principio: ſed in quā opinor facile facit ſtu
dioſa ⁊ māſueta. Cōtraria aūt aut nūq̄: aut
vix: ⁊ in quibuſdā locis ⁊ temporibus: aut
paris aut q̄n in quadam complexione vni
uerſi fiunt manſueta aīalia omnia. Jdeꝫ au
teꝫ ⁊ i oībus plātis eſt. Quecunq; quidē. n.
domeſtice ⁊ ſilueſtres. non omnes autē poſ
ſunt domeſtice eſſe. ſed tamen ſunt in ꝓpria
regione ad multas proprie ſe hñtes: quare
domeſtice ⁊ ſilueſtres melius ⁊ domeſticio
res naſci eis que in alia cultis. Noua.

¶ Cur in aīantiū gñe q̄cūq; domeſtica eadē
ēt fera reperim⁹. Quecūq; aūt fera nō vtiq;
eadem domeſtica nā creauit. Etenim hoīes
feri nōnuſq̄ cernūṫ. Et canes apud idos ⁊
equi alibi. ſed nō leones: nō pātheras: non
viperas: non alia cōplura domeſtica eſſe no
uimus. An q̄ res praua ⁊ facilis ortu ē: ⁊
mutari qd̄q; expedite in eā pōt. Natura enī
nō que prima: ſed q̄ vltima eſt aſſequi ſtatiꝫ
pdifficile eſt. Quapropter oia etiam dome
ſtica principio fera potius q̄ domeſtica eē
ſolēt: vt puer feratior pfecto q̄ vir: quippe
qui oium edax ⁊ ire deditus ſit. quāquā in
firmius. ergo quō in operibus artis: ſic etiā
in nature licet perſpicere. Naꝫ in his quoq;
praue oia facta ſunt ⁊ plura ſunt praua q̄ p
ba vt lect⁹: veſtis qd̄uis aliud. qd̄q; probuꝫ
eſt: id oē prauum ēt comperiri poteſt: qd̄ āt
prauum id nō oē probum quoq; reperies:
vt ſi qs vetuſtiſſimoꝝ pictoꝝ fictoruq; opa
cogitet. Nōdū enim perite pingebaṫ: aut ex

ere ducebatur: ſed pingui minerua oia effi-
giabátur. Nã etiam praue oia facit ꝛ plura
praua ꝗ̄ pba. pba vero pauciora pſtare nõ
oia põt. Atqui domeſticum oẽ melius eſt.
Ferum aũt atq̧ ſilueſtre prauũ natura ſcili-
cet nõ que inita ortuſq̧ ꝯtinet. Sed cui opi
nor factu facile ſit probuz illud vrbanũ atq̧
domeſticũ. Contrarium vero nunq̄ aut ra
ro efficiatꝛ. Attamẽ vel temporũ locorumq̧
cõditione temperamẽtoq̧ vniuerſi quodã
fieri põt: vt vrbana ꝛ mitia reddanꝛ omniũ
aialium genera. Hoc idẽ in omni etiam ſtir-
piuz genere intelligere lz. quecũq̧ eni vrba
na ſunt: eadẽ ẽt compiri ſilueſtria poſſunt.
At que ſilueſtria extitere eadẽ oia mãſueſce
re nõ pñt: non tñ deſunt que ſuis locis qui-
buſdaz peculiariter ita ſe hẽant: vt neglecta
feraq̧ puenire pſtantiora poſſint ꝛ mitiora
ꝗ̄ que alibi ſummo cũ ſtudio colanꝛ.

¶ Quare ẽ ꝙ aialia mãſueta domeſtica in quacũq̧ ſpecie
eſt fieri oino ſilueſtria: qꝛ q̄cunq̧ domeſtica ſunt gña ꝛ ſil-
ueſtria ſicut dicit Ariſt. in p̄ de hiſto. ſed nõ cõuertiꝛ ꝙ aia
lia ſilueſtria cuiuſlibet ſpẽi poſſint reddi oino mãſueta do
Cap. 66. col. ij. i li. meo meſtica. qð declarat exẽplariter. Nã lz hõ ſit aial nãlr ciui
le ꝛ domeſticũ ſicut vr̄ in p̄ politico. ꝛ quedã aialium cõſe-
quanꝛ ipſum in hoc aliqualr: tñ alicubi videnꝛ hoies eſſe
ſilueſtres brutales nõ vtentes rõne: ſicut aiunt quoſdã ſil-
ueſtriũ eſſe circa pontũ crudis ꝛ hoium carnibus veſcẽtes
Ca. viij. vt dicit Ariſt. in. 7° ethi. Vñ Halya. in ſcðo quadripartiti
Ptolomei ait. In ambobus capitibus ſeptẽtrionis ꝛ meri
diei eſſe hoies alios hoies comedentes: ꝛ ſunt hñtes facies
corruptas ꝛ turpes. dicitq̧ ſe vidẽtes vidiſſe. Hẽ ẽt ſermo eſt
Ariſt. ſcriptus in p̄ de ptibus. Oia vt eſt dicere quecunq̧
domeſtica ꝛ ſilueſtria entia. vt hoies equi boues canes in
India porci capre oues ꝛc̄. Dicit aũt videnꝛ. eo ꝙ alij re-
tulerũt tales inueniri: aut lz videanꝛ ſm actus eẽ ſilueſtres
nõ tñ ſunt ſm ṽitatẽ: cũ ſint hoies. ꝛ hõ eſt nã manſuetum
aial ꝛ ciuile. Silr canes ꝛ equos nã mãſuetos eſt inuenire
ſilueſtres apud idos: ꝛ maxie in India maiori habitãtes:
i ipſa eniz multe diuerſitates i aialibus ꝛ aliĵs a nobis repi
untur ſicut narrãt hiſtoriographi. ¶ Deinde. (Sed non)
Manifeſtat exẽplariter ſcðam ptem queſiti dicẽs. ſed leo
nes cũ nõ ſint nãlr mãſueti ſed ſilueſtres: neq̧ leopardi ge
nerati ex leone ꝛ pardo. neq̧ vipa ſerpẽs ſeuiſſimus: neq̧
alia multa ſicut lepus bubo nocticorax. cuz ſint ſilueſtria
poſſũt fieri mãſueta oino. ¶ Deĩde. (Aut qꝛ.) Propoſita
q̄õne ꝛ in terminis declarata ſoluit: ꝛ p̄mo aſſignat cãm q̄
ſiti in aialibus. ſcðo oñdit ſilr eẽ i plãtis. ſecũda ibi. (Idẽ
aũt.) Itẽ primo aſſignat cãm in vniuerſali: q̄re mãſueta fi
unt ſilueſtria. ſcðo q̄re ſilueſtria nõ fiunt mãſueta. ſecũda
ibi. (Silr aũt.) Itẽ primo aſſignat cãm prime ptis q̄ſiti di-
cẽs: ideo ẽẽ: qm̄ oẽ q̄ſtcũq̧ bonũ ꝛ pfectũ a p̄n° ſue gña-
tionis leue eſt ipſum conuerti a nã ꝓpria ꝛ prauũ ꝛ imper-
fectum fieri: cũ mã exiſtẽte oẽz impreſſione diſpoſita ſuſci-
pere: nã nõdum ſit determinate appropriata ad aliqd: eo
ꝙ in fine cũ qd ſit ꝓpiquũ pfectioni ſue: ꝛ nõ i p̄ncipio: cũ
multũ diſtat: nã reddiꝛ operoſa ꝛ ſtudioſa: vt eã ſtati poſ-
ſit adipiſci. ſicut apparet in motu grauiũ ꝛ leuiũ: quem in
fine termino appropinquãs magis intendat: cũ ſue appro
pinquet pfectioni: ꝛ ideo cũ mãſuetudo ſit qd pfectũ: ꝛ ſil

ueſtritas qd prauũ: oia aialia a p̄ncipio natiuitatis facil°
fiunt ſilueſtria ꝗ̄ domeſtica vel mãſueta. ṽ. g. puer ab exor
dio natiuitatis facilius fit vir aut deuorans aut iraviuens
ꝗ̄ in fine puerilie: tunc incipiens cũ fuerit iã adultus: ꝛ ꝗ̄
reddatur ṽtuoſus p iſta quidẽ verba tetigit. Ariſto. duas
aie potẽtias. ſ. cõcupiſcibilẽ ꝛ iraſcibilẽ. que tertie vt rõna-
li opponunꝛ. puer eniz factus vir ꝛ deuorans: appetitum
ſenſibilẽ ſequens gule ꝛ veneris: potentiã aie imitaꝛ concu
piſcibilẽ: ꝛ nõ rõnalẽ. de quo dicit Ariſt. in p̄mo politico. Cap. 67.
ipſum eſſe ſceleratiſſimũ ꝛ ſilueſtriſſimũ ſine ṽtute ꝛ ad ve col. j. ꝛ
nerea ꝛ voracitatẽ peſſimum. ꝛ ſilr ille qui viuit in ira ꝛ fe alibi i li.
rocitate ſicut fera: nõ põt iudicare quid bonũ: ꝛ qd iuſtũ: meo.
ꝛ quid iniuſtum. q cũ talis fuerit peſſimum redditur aiali
um. qm̄ ſicut pfectũ optimum aialiuz eſt: ſic ſepatũ a lege
ꝛ iuſtitia peſſimum. ſeuiſſima eniz eſt iniuſtitia hñs arma
iſta tñ nãlr manſueta lz depravuentur ꝛ fiant ſilueſtria: tñ
reddiꝛ imbecilliora in ſilueſtritate ꝛ minus ferociora ꝗ̄ illa
que naturaliter ſunt talia: cuz nã non permuteꝛ omnino.
¶ Deinde. (Quẽadmodũ.) Declarat hec in artificialib°
que ſunt nobis notiora. ꝛ primo vlr dicens ꝙ ſicut ſe hz in
operatis ab arte. ſic ꝛ in his que fiunt per naturã. ars eniz
imitãs nãm operatur ita ꝙ ex arte tanq̄ ab effectu in cãz
poſſumus deuenire in cognitionez nature: ſed ſic eſt in ope
ratis ab arte ꝙ illa que fuerunt facta a primis artificibus
ſm reuolutionem fuerunt ruditer ꝛ turpiter conſtructa:
ita vt plura eoꝝ hodie reputentur praua ꝛ turpia: ſicut ẽ
eoꝝ videre lectum: quantum ad armaturam: ꝛ tunicam
quantum ad lanificium: ꝛ plantationẽ vel inſertionẽ quã
tũ ad agriculturam. vlr vnũquodq̧ aliud per aliquam ſeptẽ
mechanicarum artificiatum: que ſunt lanificium arma-
tura. agricultura. nautica. paſtoralis. theatrica ꝛ medici-
na. primi enim artifices praue ꝛ turpiter operati ſunt. poſte
riores autem ſubtiliter conſequenter ꝛ pulchre. Unde di-
citur ꝙ perdix magiſtrũ ſuũ in multis ſubtiliauit dedalũ
ꝛ compaſſum adinuenit. poſteriores enim ſemper reddun
tur perſpicaciores ꝛ induſtriores. ſicut vult Priſcianus in
maiori volumine. primi etenim inuenerunt principia: qbus
habitis facile eſt ꝓcedere ꝛ augere reliquum ꝛ diminuere
poſterius. ſicut diciꝛ in fine elencorum. ſed qð ex principiis
diciꝛ nõ poſſunt illi pfecte deducẽdo hr̃e. qm̄ impoſſibile
eſt eundem incipere ꝛ finire: ſicut dicit Gal. in ſecundo de
virtutibus nãlibus: qð nõ ſolũ accidit in artibus mechani
cis. immo ꝛ in ſpeculatiuis magis: cum ſint difficiliores ſi
cut pz ſcdo methaphi. ꝛ in fine elencoꝝ. Vñ Auicen. 7.
ſue methaphi. omnis ars in ſuo exordio eſt cruda ꝛ imma
tura: ſed maturaꝛ poſtea. deinde decoquiꝛ ꝛ pficitur: ꝛ ta-
lis fuit phĩa antiquitus apud grecos: ſic enim opz ſp vnũ
vt perfecte inueniat ab alio adiuuari: qꝛ nullus poteſt p ſe
inuenire artes opatiuas aut conſiliatiuas in maiori parte
qꝛ nõ cõplẽtur niſi p iuuamentum poris ad ſequẽtẽ. ſicut
dicit Cõmẽtator ſecundo metha. ꝙ aũt plura pdictorum Cõ. te. ij.
ſint antiqtus indecenter ꝛ praue ꝯſtructa: oñdiꝛ ex electio ꝛ alibi
ne ſapientis: qm̄ illud artificiatũ qð eſt perfecte per eos cõ-
ſtructum: ſi eſt aliquod tale: dz eligi ꝛ laudari ab eo: cum
tale ſit omne. i. perfectum ꝛ totũ. Unde in primo celi ꝛ mũ T. c. ij.
di. oẽ totum ꝛ pfectum ſunt abinuicẽ indifferentia ſpecie:
ſed qð eſt prauum non eſt eligere ꝛ appropriare ſed abice-
re. cũ nõ ſit omne. i. totũ ꝛ perfectuz. ¶ Deĩde. (Aut ſiqs)
Declarat ſpecialiter hoc in arte pingendi ꝛ ſculpendi di-
cens ꝙ ſi aliquis conſideret cum diligentia in antiquos pi
ctores ꝛ imaginum ſculptores deſtruet ꝛ ſuccendet eoꝝ
opata. eo ꝙ necubi nullo modo fuerunt ingenioſe ꝛ decẽ-
ter opate: neq̧ pictura neq̧ ſculptura: ſic fuit ſtatua pul-
cherrime opata quaz iuſſerunt crotoniate componi. ſicut
Tullius in principio ſue rethorice veteris quam vel conſi
milem Gal. vocauit ſtatuam Policleti. ad quã ſicut ad re.

gulſ corpus hoīs mēſtruatū cōparauit. ſicut pȝ in tegni tractatu de ſignis. ⁊ in libro de cōplone. ℭ Deīde. (Sil'r āt) Pertractat eādem ſcōe ptis queſiti dicēs ꝙ ſil'r nā a ꝑncipio gn̄ationis oīa praua ⁊ ipfecta ꝓducit: ⁊ hoc quātū ad q̄dam aīalia iperfecta: ⁊ plures ēt ⁊ plura: lȝ nō oēs facit prauos ⁊ iperfectos: ⁊ hoc ꝙ̄tum ad hoīes ⁊ q̄dam aīalia perfectiora: ſed ſtudioſa ⁊ pfecta pauca pōt ꝓducere eoꝝ que nāl'r ſunt praua nō enī oīa quecūqȝ ſunt praua: ⁊ iperfecta ēt a ꝑnº pōt facere ſtudioſa cū q̄dā ſint que nūq̄; omnino fiāt ſtudioſa vt leones. ⁊c̄. ℭ Deinde. (Manſuetū) Exponit ſe dicēs ꝙ illud qō eſt melius ⁊ pfectius in aīalibꝰ ē māſuetū. qō aūt eſt prauū ⁊ imperfectū eſt ſēp ⁊ ſilueſtre. Et vlterius addit in declaratiōe dicēs ſe nō extimare ꝙ nā vnquā in hꝭ a ꝑnº ꝓducat taliavt fiant de leui ſtudioſa .i. māſueta. imo potius ꝯ̄ria: vt ꝙ aut nūq̄; fiant ſtudioſa manſueta: aut ſi ſint talia h̄ ē cū difficultate ⁊ ſtudio grādi: cū plurima ad h̄ requirāt: q̄ difficile eſt ſil'r hr̄e nō. n. hec ſīūt habent in oībus locis: ſed in qbuſdā virtuoſis determinatis: q̄lia ſit loca circa q̄rtū clima tpata: locꝰ etenī ē magne ꝯtutis i trāſmutādo locatū a nā ſua: eo ꝙ nā facit ſic locꝰ vt declaratū eſt in. 12. cap. ⁊ in ꝑcedēti ꝺ hoībꝰ alios comedentibus: qm̄ ſicut dicit Joānes Meſue in libro de ſimplicibus medicinis auctē platōis: muniunt nā naturāle loca v'tutibus vt in eis ſigillent ꝓprietates plantis ⁊ aīalibꝰ ſm̄ genus ſuū: neqȝ talis tranſmutatio ad māſuetuȝ ⁊ pfectū fieri pōt in oībus tpibus: qꝛ nō in diſtempatis: ſed in tpibꝰ paris ⁊ equalitatis opȝ fieri: q̄le eſt tp̄s veris tēperaliter ſe hn̄s: in quo opationes nāe fortificāt oēs ⁊ iperfectius trāſmutāt: ſicut tactū eſt in ꝑma ⁊ ſcōa ꝑticula: ⁊ in ꝑtibꝰ ſibi correſpondentibus tpaliter. Sed qꝛ q̄dā libroꝝ hn̄t aut ⁊ nō autē. dicāt talia fieri rōne paritatis ⁊ cōſortij quā hn̄t cum aliīs māſuetis. Unde ⁊ aīalia que hoībus magis cōmiſcentur: minus ſilueſtria reddunt̄ inīm̄: ꝙ aliq̄ fiunt māſueta oīno: ſicut appet ex hiſtoriis ipſoꝝ: aut hec ſīūt in tp̄e illo: cum in quadā cōplone vniuerſi ſeu cōiunctione oīa ēt ſilueſtria reddunt̄ manſueta vt in longeuis tp̄oꝝ periodis: ſicut dr̄ in libro de optima cōpōne de equalitate iuſticiali ſecūdi modi: vel fortaſſis qn̄ regnat amicitia oīna ſ'z Emp. ſimul cōiungens: aut ſm̄ aſtrologos qn̄ fortune cōiungūt in ſigno beniuolo ſignante domeſticitatē ⁊ māſuetudinē: q̄lia ſunt ſigna ad ſimilitudinē hoīs formata: vt qualis ē cōiūctio veneris ⁊ iouis in libra. ⁊ martis ſi ibic fuerit luna ⁊ mars fuerit venere placatus. ⁊ ſaturnus ioue: ꝓpe cuȝ cōiunctio fuerit i. xiº. domo. Sic igit̄ cū plura requirāt: vt qō ſilueſtriuȝ reddat̄ manſuetū: nō immerito dicit Ariſt. ſe opinari aut nūq̄; aut vix praua ⁊ ſilueſtria fieri manſueta. ℭ Deinde. (Idē aūtē.) Adaptat predictā qōnē terminatam in aīalibus ad plātas. dicens ꝙ hec diuerſitas contingit in oībus plātis que in aīalibꝰ eſt repta. qꝛ quecūqȝ plantaꝝ ſūt domeſtice pn̄t fieri ſilueſtres de facili. vt aut nō habita diligenti ꝓuiſione eaꝝ: aut tranſplātatione in regiōe non ꝓpria vt patet in vitibus ſed nō ecōuerſo. ꝙ quecūqȝ ſunt ſilueſtres pn̄t ſic fieri domeſtice. imo aut nūq̄; aut vix fiunt ſicut apparebit in. 12. ca. 20. ꝑticule. ⁊ i multis gn̄ibꝰ fructiferoꝝ notū ē. ſed q̄uis ſilueſtres p'ātaꝝ: nō poſſunt perfecte domeſticari: tñ cum fuerint nate aut trāſplantate in ꝓprio loco ⁊ rōne ꝯiūctis ⁊ aſpectus ſtellaꝝ ⁊ alioꝝ. habita ēt diligēti ꝓuiſione vel ꝓcuratione eaꝝ tūc cōtingit eas recte ſe habere ad multas v'tutes ⁊ opationes ſimiles plātis domeſticis: ꝑp quod domeſtice plantaꝝ ⁊ ēt ſilueſtres vt dictum eſt: ſi ſic ſe habuerint: meliores ⁊ pfectiores reddent̄: ⁊ lȝ ſilueſtres nō fiāt oīno domeſtice: remittūtur tñ a ſui ſilueſtritate. Et que ſunt domeſtice adhuc domeſticiores reddunt̄: ipſis cultis in regione ꝓpria: q̄ȝ alie q̄ in alia: ⁊ non in ꝓpa colunt̄ regione. Quō aūt plāte ſilueſtres efficiūtur domeſtice: ⁊ quō domeſticiores domeſtice fertiliores determinatū eſt ſufficienter a Palladio in libro quē de agricultura inſtituit. ſȝ quō incolumiores ad viuas medicinales reddant̄ dictum eſt pulcherrime a Meſue in ꝑncipio ſimplicium medicinarum. ℭ Dubitatur de eo ꝙ dr̄ manſueta oīno fieri ſilueſtria. ſed non ſilueſtria oīo māſueta: cūius ꝯ̄rium totaliter magis vr̄: qm̄ nā ex cōtingētibus ſemper facit quod optimū eſt. ſicut dr̄ in q̄rto de partibus. ⁊ in multis aliīs locis. ſed optimū eſt ꝙ ſilueſtre fiat manſuetū: cū manſuetū ſit melius ⁊ ſēp ſeu ſilueſtre prauum ſicut dr̄ h̄: quare ⁊c̄. Amplius ꝙ māſueta oīo nō pn̄t fieri ſilueſtria vr̄ velle Ariſt. in ꝑ̊ de hiſto. ait enī quedā ſp̄s eſſe aīalium domeſtica vt hō ⁊ mulus: q̄dam aūt ſemꝑ ſilueſtria vt pardus ⁊ lepus. ℭ Dicēdū ꝙ animalia māſueta domeſtica de facili pn̄t a ꝑncipio generationis eorū ſilueſtria ⁊ fera reddi: ſicut declarat ph̄s. Quod confirmat̄: qꝛ ſilueſtre eſt quoddam prauum. prauum aūt habet rationē īfiniti: ⁊ quod eſt tale pluribus modis eſt fieri: bonū autem ⁊ perfectum cōſiſtit in indiuiſibili: nunc autem vt dictum eſt manſuetum domeſticum eſt bonuȝ: ſilueſtre ferum prauum ſed bonū fit vno modo cum habet rationeȝ finiti. ſicut pȝ ſecūdo ethi. quare ⁊c̄. Ulterius ſciendum eſt ſicut vult Ari. ꝑ̊ de animalibus. ꝙ animalium quedam famulantur ⁊ domantur leuiter: ſicut homines ⁊ quedaȝ qꝛ naſcuntur cum hominibus: ſicut catti canes equi ⁊c̄. ⁊ quedam violenter vt leones: ⁊ quedam non domant̄ vt lepus: ⁊ in auibus bubo. Et iſtorum quedam cito domant̄ vt homo ⁊ elephas: quedam tarde vt leones ⁊ mures. domantur tamen ita ꝙ leo timet magiſtrum ⁊ fouet. ⁊ mus viſus eſt tenere candelam pedibus anterioribus diſcumbētibus erectus. Et ego vnum domeſticum vidi multa faciētem ſicut catulus. Sciendum etiam eſt ꝙ plante maioreȝ ⁊ velociorem recipiunt permutationeȝ a natura ſua in domeſticitate aut ſilueſtritate q̄ȝ animalia: cuȝ habeant terram loco ventris ſm̄ Gal. in quarto de ac. morbo. Unde Ariſto. quarto de partibus ventris ⁊ inteſtino. potētia terra eſt in aīalibus: a qua continue recipiunt alimentum cū minori ꝑmutatione ipſius ſicut dictum eſt de tranſplantatione veneni. 12. cap. Unde ⁊ a ſocio audiui fideli qui vitē ferentem racemos albos tranſplantatam per tractum baliſte vidit poſtea ferentem nigros: ⁊ de hoc erit ſermo ſufficiens in. 20. particula. Tunc ad primum quod obijciebat̄ dōm eſt ad maiorē eius ꝙ nā ſemp qō facit optimū ē niſi deficiāt ſibi inſtr̄a mediantibus quibus h̄ fieri oȝ. eo ꝙ plura requiruntur ad pfectionē pfectibilis: vt patuit in ꝓpoſito: aut qꝛ ipediat̄ aliquo ſtimulata ſinthomate. Uel aliter pōt rn̄deri ꝑ interēptionē minoris dicēdo ꝙ nō eſt optimū ſimpliciter ꝙ ſilueſtre ſēp fiat manſuetū ⁊ domeſticū: cuȝ iā ordo ⁊ gradus tollant̄ vniuerſi. ℭ Ad aliud dicēdū ꝙ Ariſt. intellexit aliq̄ fore aīalia ſemꝑ manſueta dōeſtica ſi inclinationi eoꝝ relinquant̄ nāli: nō tñ negauit ꝙ nō poſſint fieri ſilueſtria ſi vtant̄ oppoſitis iclinationi nāli ipoꝝ: ut ſicut regione ⁊ aliīs vt tactū eſt diſtēperatis. ℭ Nōn̄º ꝙ ſi ꝯ̄giantur dixit ph̄s mulum eſſe domeſticum aīal ipm̄ poſt hominem numerās: cū gn̄ationis eius ꝑncipium ꝓcedat ab hoīs iduſtria qō eſt ꝑmordiū māſuetudīs ⁊ domeſticitatis. nūq̄̄ꝫ. n. equus ſue nāc relictus ⁊ nō incitatꝰ ab hoīe ⁊ deceptus aſine ad muli generationē copularet̄.

ℭ Problema. xlvj. Antiqua.

PRopter q̄d hoībus q̄dē vmbilici magis ſīūt: aliīs aūt aīalibꝰ nō manifeſti: Aut qꝛ his q̄dē ꝑp multū tp̄s intus manere euaneſcūt ⁊ i rectū tēdūt̄. Aliīs aūt inflant̄ vlcera. ꝑp qō q̄dā vmbilicoꝝ turpes ⁊ verecūdi ſunt: hō autē

In plerū q̄ȝ locis

ıperfectus egredıť. q̄re hūıdı ⁊ crāgues vm bılıcı ſequūť. qm̄ aūt hec qdē pfecta: hec vo ıpfecta orıūť. Sıgnū: qꝛ hec qdē ꝯfeſtı pnt̄ vıueř. Puerı āt ıdıgēt cura ⁊ ſtudıo. Noua

℄ Cur hoıum vmbılıcı ampliores: ceteroꝝ aūt aıantıū exıguı ıncertıqꝫ ſūt? An ceterıs qm̄ tpıs multū geſteř vmbılıc⁹ areſcıt. ınqꝫ dırectū porrıgıť: denıqꝫ vlceribus ıntūeſcıt. Quāobrē nōnullı vmbılıcı deformes ſūt. at vero hō ıpſectus pdıt. Itaqꝫ hūıd⁹ atqꝫ ſan guınolēt⁹ ſeqť eı⁹ vmbılıc⁹. Indıcıū cetera p fecta hoıez ıpſectū pdıre qꝫ ılla ſtatı ınde ab ortu nāe vıuere ſua opa qūt puerı curā deſı derāt. Nec ſeruarı nıſı alıeno bn̄ficıo poſſūt.

℄ Quare eſt qꝫ ın hoıbus vmbılıcı fıūt pluͣmū ex dōne ma nıfeſtı ſed ın alıȷs aıalıb⁹ nō fıunt manıfeſtı ſıc ex̄ ſenſıbılı̄ appentes. ℄ Nōndū ſıcut appet ın. 9. de hıſt. ⁊ 2° de gn̄a. aıalıū qꝫ vmbılıcus eſt cooptorıū ⁊ cortex qdā ꝯtınens ve nas ⁊ arterıas medıātıb⁹ qbus embrıo nutrıť. ıpſe. n. cōpo nıť ex venıs ⁊ arterȷs ın pānıculo orıentıbus a venıs pūs dıſperſıs ın ſupfıcıē matrıcıs ıterıus: q̄ qdē vene dıcūť co tılıdones: ın alıqbus tn̄ aıalıbus. vt mınorıbus ē. qꝫ vmbı lıcus cū venıs ⁊ arterȷs nō cōtınuať cotılıdonıbus mrıcıs: cū matrıx eıs careat plana exn̄s: ſed cōtınuať ⁊ orıť a vena exn̄te ın matrıce: venıs aūt ⁊ arterȷs vmbılıcı ſıt ortus: ⁊ tūc vene aſcēdūt ⁊ penetrāt ın portā epıs: arterıe aūt ın arterıā magnā ſub dyafragmate deſcēdentē p dorſum: ıſte aūt ve ne ⁊ arterıe q̄ cōtınuāť cū matrıcıs cotılıdonıbus vel vena alıqn̄ ſūt q̄ttuor: due. ſ. vene ⁊ due arterıe vt ın magnıs aıa lıbus. v. g. nobıs ⁊ bobus. ſed ın mınorıbus ſunt tm̄ due. ın pluıs aūt oıo vna ſolū: ⁊ p has venas ⁊ arterıas ſāguıs venā lıs ⁊ arterıalıs q eſt nutrımētū ⁊ cā ſanguıs ⁊ ſpūs embrıo nıs trāſıt p ıp̄ſum ſıcut p cānale. Sugıť. n. a cotılıdonıb⁹ matrıcıs vel vena hn̄tıbus ſperıcıtatē verſus mrıcē: ꝯcauı tatē aūt verſus embrıonē. Et hı cotılıdones ꝯtınue pl⁹ de bılıtanť quanto magıs fetus augeť: ıntm̄ qꝫ extermınanť fere annıhılatı: ⁊ tūc fetus pfectus egredıť: ſıc. n. accıdıt eıs ſıcut fructus adheſıuo arborı: qꝫ fructu matureſcente de bılıtādo pcedıt ꝯtınue: donec maturato abſcındať: ſıc vult Gal. ın. 6. ptıcula aſſo. Scıēdū eſt ampl⁹ ſıcut me vıſıbılı̄ experıentıa q̄plurıes docuıt: qꝫ alıȷs aıalıb⁹ anothomıꝫatıs nō eſt repıre vmbılıcū ꝓcenſum a porta epıs ⁊ arterıa ma gna deſcēdēte penetrātē p ſıfach ⁊ mırach ad ptē ſupfıcıa lem cutıs: quē ın hoıbus tā antıqs q̄ʒ puerıs repı. ⁊ ınuenı eıus fıgurā ad modū trıāgulı yſochelıs hn̄tem acumen ad portam epatıs ⁊ ad arterıā: ⁊ ınde pannıculıs ſe dılatando ad ptē ſıt dextrā ſub penulıs epatıs ıp̄m ꝯtıgēs: ⁊ coſtıs ın ferıus allıgať ⁊ fortaſſıs cā dolorıs cırca epar ı curſu ē hu ıus pānıculı ex ꝯpreſſıone epıs extenſıo. Cā āt pmanētıe ın hoıb⁹ vmbılıcı ē vt epar lıgeť: ⁊ vmbılıco ptes ſıfach ⁊ mı rach ſuſtēteň: cū fıgura hoıs ſıt erecta: aut ēt nā a pn̄° ꝯdı dıt ıp̄m magnū valde: vt eēt fortıs propter teneritatē māe hoıs ⁊ marıe qꝛ hō fortıbus ⁊ multotıens ın vtero moueť motıbus vt apparuıt ſupra. ℄ Deınde. (Aut qꝛ.) Sol uıt ⁊ aſſıgnat p cām q̄ſtı dıcēs qꝛ ın aıalıb⁹ alıȷs ſıcut pfe ctıs: eo qꝫ lōgo tpe pmanēt ın mrıcıbus. plura. n. cırca anū pmanēt ⁊ ampl⁹: vt appuıt ſupra euaneſcūt ⁊ depeūt vm bılıcı: ⁊ qꝛ ın talıbus ēt vmbılıcus tēdıt plus ſʒ rectū: ⁊ ſıc breuı⁹ occupās ſpacıū a mrıcı cotılıdōıb⁹ ptrāſıt p mırach ⁊ ſıfach ad portā epıs ⁊ arterıā magnā: ſʒ ın hoıe nō euane ſcıt: ⁊ pcēdıť ſm dyametrū dyagonalıt: ⁊ ſıc ın lōgū magı ⁊ hoc ıō qꝛ q̄drupedıa oıa hn̄t ın mrıcıb⁹ fıguratıonē exn̄ ſam: ꝓpter matrıcıs formatıonē conſıſtam: ⁊ que ſunt ſıne pedıbus vt pıſces lateralıter cōıacent ın ıpſa: ſed bıpedıa cō ıacent cırcuıflexa vt hoıes ⁊ aues ın ouıs: ſıcut dıcıt phs ın 9. de hıſto. ꝓpter qꝫ neceſſe eſt ın eıs vmbılıcū mınus ſʒ re ctum tendere: ⁊ per ꝯn̄s longıorē reddı fortıorē. qꝛ ıtaqꝫ p fecta aıalıa alıa ab hoıe dıu permanēt ın mrıce: ⁊ vmbılıcı eoꝝ tendūt ın rectū maxıme: neceſſe accıdıt vmbılıcos ta lıum euaneſcere amplıus q̄ʒ ın hoıbus cū ⁊ cotılıdones vt dıctum eſt ſemp debılıtando pcedant q̄to maıor fuerıt fe tus ın mrıce mora. ℄ Deınde. (Vlr autē.) Hıc confırmat ampl̄. ſolōnē ſuam dıcēs qꝫ vlr vlcera vel vulnera ınflanť ⁊ putreſcūt: eo qꝫ māe corrupte euacuanť ın ıpſa: ıta qꝫ quā do abrumpunť ⁊ ıncıdunť pueroꝝ vmbılıcı exterıus lon ge pendentes vt docet Gal. ın de re. ſa. q̄to ſunt maıores ⁊ ſanguıne plenıores tanto ſıt maıor vlceratıo ⁊ ınflatıo: ſed maıores ſunt ın hoıbus q̄ʒ ın alıȷs aıalıbus: cū hō naſcať ı perfectus mole ⁊ vırtute: lʒ perfectus forma. 3° de genera tıone: vt perfectoꝝ plurımıs nondum euanuerat vmbılı cus: ıdeo pp p̄dıcta vlcera ex ıncıſıone vmbılıcı conſequē tıa quıbuſdam hoıum vmbılıcı ſunt turpes exterıus cum praua fıguratıone apparentes: ıta qꝫ hn̄tes ſıt ex oſtenſıo ne ıpſoꝝ verecundarı: qꝫ aūt talıa vmbılıcıs ıncıſıs euenı ant teſtať Hyppo. ın tertıa ptıcula. aſſo. dıcēs. Nouıter ge nıtıs vmbılıcı flegmones ꝯtıngere: qꝫ nō eſt mırabıle ex ın cıſıonıs vıcınıtate ſıcut ıbıdē ſubdıt Gal. quod alȷs nō cō tıngıt aıalıbus. non. n. tāt ſıunt eoꝝ a natıuıtate vmbılıcı. Et ſcıas qꝫ ſı hēreť vlr aūt. ⁊ nō aūt maıorıs eēt ſnıe phs: vt hıc dıcereť alıam cām aſſıgnare: ⁊ tūc vlr pcedentı clau ſule ꝯıungereť. ℄ Deınde. (Sıgnuʒ aūt.) Qꝛ dıxerat ho mınem ımpfectū naſcı declarat ıllud dıcens: qm̄ alıa aıa lıa ⁊ maxıme q̄dam aues cōſeſtım poſt natıuıtatē poſſunt p ſe vıuere ⁊ nutrımentū acqrere vt pꝫ ın. 32. capı. alıa aūt puo tpe poſt natıuıtatē: vel oıa aıalıa ſtatım a natıuıtate poſſunt vıuere ſuffıcıentıa p ſe reſıſtere ad alteratıonē con tınentıs: ſed puerı ab hoıbus genıtı ındıgent cura ꝓtınua ſtandı: q̄ defendanť ab alterantıbus extrınſecıs: ⁊ ſtudıo quo alımēta ſıbı cōuenıētıa trıbuāť. Et nō ſıcut dıcıt Al bumaſar ın p̄ ıntroductorıo ex pte obſtetrıces cognoſcūt p vmbılıcū q̄t debeat mulıer pere ın vıta. ınſpıcıūt. n. nodos vel ſpacıa vmbılıcı pmogenıtı: ⁊ quot nodos ın ıpſo vıde rınt tot dıcūt eı pıturam. ⁊ ſı nullū vıderınt nullū teſtanť ab ea dınceps parı. ⁊ ſıcut reſpıcıunt nodos vmbılıcı prı mogenıtı: ıta 2° genıtı ⁊ ſıc deınceps. ℄ Dubıtať de eo qꝫ Arıſt. dıcıt hoıem a natıuıtate ımperfectū: alıa aūt nō ſıc. qꝫ nō vr̄: qꝛ cū nā nıhıl facıat vt cōtıngıt: ımo oıa cū ſapıē tıa ⁊ delıberatıone ſolēnı: nō eſt qꝫ tam precıoſum deſpere rıt ſıcut homınē: ⁊ alıa dıgnıfıcauerıt vılıora: magıs pro curando ſıcut arguıt Arıſtote. 2° celı ⁊ mundı ꝯ ponentes ſtellas per orbem motu ꝓprıo mouerı. q̄re ⁊ c̄. ℄ Dıcēdū qꝫ natura ſapıentıſſıma hoıem non deſperıt: ımo ıpſum p̄ alȷs aſperıt trıbuendo eı aıam ıntellectıuam: qꝫ pꝫ p ıllō pſalmı. Mınuıſtı eum paulomınus ab angelıs. glīa ⁊ ho nore coronaſtı eū ⁊ c̄. q tāſı nō poſſıt ın preſentı per ıpſam actus nobıles operı pp nobılıtatem ſue complexıonıs ⁊ te neritatē ꝯpoſıtıonıs: opabıť tn̄ breuı tpe retardatus ın fu turo: ın quo quıdē tpıs medıo eıus p̄cıunt tales parentes exıſtere: q curā ⁊ ſtudıum de ıpſo dılıgenter haberent.

Circa medi. ⁊ alibi

Obſtetrices futurorū ptu um ſciaʒ hr̄e pūt

T. c. 39. ⁊ alibi. ē.

℄ Problema. xlvij. Antiqua.

PRopť qd aıalıum hec qdē ſemel coeunt: alıa vero multotıēs: ⁊ hec qdē tpe annı determınato: alıa vo qn̄ ꝯtıgıt. Hō qdē ſp: ſıluestrıa ve ro nō multotıēs. Et aper qdē ſemel: dome ſtıcus aūt multotıēs? Aut pp nutrımētuʒ ⁊

eſtũ ꝛ laboꝛẽ. In repletione enim eſt venus. Deide ipa qdẽ alicubi ſemel pariũt. Alicubi aũt mltotiẽs: vt oues in magneſia ꝛ libia generant bis. Cã aũt multũ tps partus: nõ eni deſiderãt qñ replenť: ſicut neq̃ cibo repleta. Parienña vero minus coitũ appetũt pp id qḋ nõ fit purgatio. Noua.

❡ Cur aiantiũ alia ſemel coeunt: alia ſepe: ꝛ alia anni tpe certo: alia nullo ſtatuto tpe: ſed put inciderit hoi ſemp cõcubitus oppoꝛtunus ẽ: feris nõ ſepe. Et quidẽ ſues agreſtes ſemel cõcũbũt. Domeſtici ſepe. An pp pabulũ caloꝛẽ atq̃ laboꝛẽ: qppe cũ venus comes ſatietatis ſit: nã eadẽ alibi ſemel alibi ſepius pariũt: vt oues ĩ magneſia ꝛ africa pariũt bis. Cãm vero tps pariendi plirius obtinet. Ubi enim ſe ĩpleuerũt nõ amplius cõcupiſcũt: qũo nec cibũ affectãt q̃ ſatiata ſunt. Que aũt grauida iam eſſe inceperint: min⁹ auida veneris euadunt: qm̃ menſtrue purgationes nulla preterea veniant.

❡ In hoc q̃rit duas q̃ones circa coitũ dicẽs: q̃re eſt q̃ q̃dã aialiũ ſemel coeũt tm̃: ꝛ coitũ tolerant ſicut plurima ſilueſtriũ: q̃dã vo coeũt ꝛ coitũ patiũť multis vicibus: ſicut hõ ꝛ plima domeſticoꝝ: vt equ⁹ ꝛ canis. Rurſus q̃re eſt: q̃ q̃dã aialia coeũt ꝛ coitũ patiunť tpe anni determinato: ſic vere plima vt pʒ. 5. de hiſt. ſicut aſini cameli ꝛc. ꝛ aues maxime. q̃dam tñ in decẽbri coeunt ſicut vrſi. ſicut dť in. 6. de hiſto. q̃dam aũt circa nouẽbrẽ: vt auis dicta alchione: ſicut dicť in. 6. hiſto. Alia vo indifferenter coeũt ꝛ coitũ patiunť oĩ tpe. ❡ Deide. (Hõ qdẽ.) Declarat illud dicens q̃ hõ coit multotiens ꝛ quocũq̃ tpe ſiue calo ſiue fri. Sʒ ſilueſtria nutrita in cãpeſtribus nõ coeũt multotiẽs ſʒ ſemel: neq̃ oĩ tpe: ſed determinato: vt poꝛcus ſilueſter ſolũ ſemel cõtẽtus eſt coitu: ꝛ determinato tpe vt circa ver: ſed poꝛc⁹ domeſticus in domib⁹ cũ hoib⁹ nutrit⁹ multis vicib⁹ coit: ꝛ tpe ĩdeterminato. Deinde. (Aut pp.) Soluit ꝛ p̃ aſſigñt cãm ex pte maris dicẽs aliq̃ ſemel coire ꝛ tpe determinato pp alimẽti diminutionẽ ꝛ inutritionẽ: ex q̃ paꝝ aut nihil ſupfluitatis ſpmatice relinquiť. tũ q̃ paꝝ fit in ſe ſpmaticuʒ: tũ q̃ fere totũ trãſit in nutrimẽtũ: ꝛ pp eſtũ inflãmãtẽ ſpermaticã mãm ꝛ ſtutẽ diſſoluẽtẽ: ꝛ ẽt pp intẽſum frig⁹ ſperma cõgelans: qb⁹ ſilueſtria exponũť: cũ nõ hẽant arte pata ꝓtectiua ſicut domeſtica: ꝛ ſilr pp laboꝛẽ quẽ ſuſtinet pp q̃ſitum alimẽti ꝛ pſeruationẽ ab incurſoꝛibus: oĩa enim p̃dicta inaniunt ꝛ mãm ſpermaticã conſumũt: ꝯria vero replent ꝛ ſpermatis exuberationẽ inducũt: ꝛ in luxuriã incitãt: q̃ in repletione cõſiſtit mẽbroꝝ: in qb⁹ tertia celebrať digõ: nõ aũt eoꝝ in qbus p̃ma: aut 2ª: ſicut tactum fuit in 3ª pti. vñ Ariſt. 5. de hiſto. hõ maris oĩ tpe coit: ꝛ pedirantũ ꝯuerſantiũ cũ hoibus multa: pp caliditatẽ ꝛ bonã nutriturã. (❡ Deide ipſa qdẽ.) Hic 2° aſſignat cãm magis ex pte femelle dicẽs: q̃ ꝯſir ex hoc hẽť confirmatio ei⁹ qḋ dictũ eſt: qm̃ in plibus locis aialiũ femelle pariũt ſemel tãtũ in anno: in quibuſdã aũt locis multotiẽs: ſicut in magneſia: q̃ ps eſt africe: aut magneſia ꝛ africa: in qbus oues bis in anno pp caliditatẽ mẽſuratã ꝛ nutrimẽti abundãs atq̃ mãm illaꝝ regionũ ſpecificã ꝛ p̃cipue africe. puerbiũ enim exiſtit q̃ libia. i. africa ſemp aliqd nouũ hẽat nutrire: ſicut dicť in 2° de gña. aialiũ. Sʒ rõ q̃re aliq̃ aialia coitũ ſemel

patiãtur in ãno ꝛ ſemel pariunt tm̃: eſt lõgũ tps in q̃ pmanẽt impregnata anteq̃ pariãt: qm̃ cũ aialia fuerint p̃gnãtia nõ appetũt coire: ſicut ſaciata alimento nõ deſiderant amplius comedere: raro. n. aut nunq̃ ſe. coitũ toleret cũ cõceperit niſi mulier ꝛ equa. vñ Ariſt. 4. de gña. aialiũ. ſola aialiũ p̃gnata iteꝝ coitũ patiũť mulier ꝛ eq̃. ſenſibile q̃dẽ appet mulierũ oĩ tpe coitũ tolerare ꝛ appetẽ: min⁹ tñ cũ fuerit p̃gnãs maris ex maſclo. vñ ꝛ aialia p̃gña ꝛ geſtãtia min⁹ ꝯſiderãt coire q̃ alia: eo q̃ ñ fiat ſic purgatõ ſupfluitatũ eaꝝ p vuluã. ad quã qdẽ veniẽtes deſi^m excitãt coeũdi. tpe vo ip̃regnationis retineť ꝛ poſt ptũ euaneſcũt diu.

Circa pn^m ꝛ alibi.

❡ Problema. xlviij. Antiqua.

Ropter qd hoium hñtes raros dẽtes breuis vite ſunt vt in pluribus? Aut q̃ ſignũ eſt hoc os denſuʒ eẽ: ſicut cerebꝝ infirmũ nõ bñ reſpirabile: q̃re humidũ eſſe ſm nãm velociter putreſit. etenim alia nõ mota ꝛ exalantia pp qḋ hõ caput piloſiſſimũ habet. ꝛ mas femina longeuioꝛ propter nutrimentũ. opʒ aũt videre ꝛ in aliis. Noua.

❡ Cur hoies q̃ raris dentib⁹ ſunt magna ex pte breuioris ſũt vite? An indiciũ hoc eſt dẽſum os eſſe capitis. q̃ cerebꝝ inualidum eſt. q̃ minus ſit reſpirationibus oppoꝛtunuʒ: itaq̃ celeriter putret: vt qḋ ſua nã hũidũ ſit. Nã ꝛ cetera cũ nõ mouenť: neq̃ exhalãt facile coꝛrũpunť. quo etiam fit: vt homo capite piloſo maxime ſit: ꝛ mas q̃ femina diutinus viuit futuraꝝ ſui capitis beneficio. An in ceteris quoq̃ idem ſit cogitandũ.

❡ Quare eſt q̃ hoies hñtes raros dẽtes ꝛ minutos ꝛ diſtãtes valde vt in multũ hoc eſt vt in plurimũ ſunt breuis vite. Dicit aũt vt in multũ: aut q̃ raritas dentiũ põt cõtigere ex paucitate mãe gñationis bñ informate dominãte a caloꝛe naturali. q̃ enim ṽtus informatiua non habuit ſufficienter mãm: elegit potius raros dẽtes facere non exterminando mãm in ipſos: vt ex ipſa p̃ncipaliores fierent ptũ. Aut foꝛtaſſis dixit vt multũ pꝛeſeruando ſe a debito medice regimie: q̃ vita põt ꝓtendi: vel hito reſpectu ad coꝛpa celeſtia. ❡ Deide. (Aut q̃.) Soluit dicens: hoc ideo eẽ: quoniam hoc ſigno oſtenditur os vtriuſq̃ mandibule foꝛe dẽſum ꝛ compactum: ꝛ per conſequens os omne craneı ẽ cõpactum ꝛ nõ poꝛoſum: per quod denotať humidum non fuiſſe obediẽs ſufficienter virtuti infoꝛmatiue capiendo extenſionẽ vndequaq̃ ꝛ figurationem ipſius ſm ipſius imperium: ꝓpter quod accidit cerebꝝũ infirmari: eo q̃ ſuperfluum eius ꝛ ſibi delatũ non poſſit plene expirari ad extra quo retẽto cũ cerebrũ ſit natura humiduʒ valde ꝛ magis humectať: inde accidit ita pꝛeſuffocari ꝛ putreſieri cito: cũ mater putredinis humidũ ſit ſuperfluum. ꝛ etiaʒ pp p̃uationem reſpirationis aſſociatur calidum extraneum: que due ſunt cauſe putredĩs perfectiue: ſicut apparet in. 4. metheoꝛ. qḋ aũt putreſcit: breuis vite neceſſe ẽ fieri: quod vero humidũ nõ iſpiratũ ſit cã putrefactionis cite: pʒ nõ ſolũ in humido ſupfluo nõ euacuato ex cerebꝛo imo in humidis aquoſis vniuerſi: qm̃ ſi quieſcant imota nõ recipientia exalationẽ putreſiũt ꝛ coꝛrumpunť oĩno: ſicut dcm̃ eſt. 4. capi. p̃me pticule. ❡ Deinde. (Propter qḋ.) Infert ex hoc coꝛrelariũ dicens: q̃ hominis craneum eſt expirabile pꝛopter

In pleriſq̃ locis

niſto vincēte reſiſtēdo ſup virtutē informatiuā: ⁊ iō nō pt volas manus dearticulare ⁊ cordi aſſimilare: pp qḋ vite pyodꝰ breuiaꝛ. putreſcit. n. aſi tpe inordinatus hūo: ⁊ itermi natꝰ ⁊ vitā tollit. ℭ Dubitaꝛ. q: dicit manū iteriꝰ inarticuloſiſſimū qd eē: cū in ṗ hyſto. iā dcm ſit vola cranei dearticulatā diſtictiōe. vñ alia trāſlatio pricipat lineationes māifeſtas. ℭ Dōm ꝙ iſte ſermo ē copatiuꝰ. Ariſt. n. h iō dicit manū interius inarticulatiſſimā. i. palmā: q: i ipa nō eſt dearticulatio p diſtinctionē partis a parte: vt in digitis. dixit autē in pmo hiſto. articulatā ipſam attēdens ad ſecationes lineares in eadem apparentes.

Dubitaꝰ

ℭ Problema. l. Antiqua.

Ropter qd hō animaliū aut ſolū aut maxime peruertiꝛ? Aut quia aut ſolū aut maxime ſumptiuum in quadā pinguedine fit quādoqꝫ ⁊ peruerti accidit omnibus. Noua.

ℭ Cur aiantiū vni vel homini vel maxie oculi depꝛauanꝛ? An ꝙ hō vel ſolus vel maxie morbo comitiali capi i puerili etate ſolet cū certe depꝛauari omnibus accidit.

ℭ Quare eſt ꝙ hō inter cetera aialia aut ſolus pūertiꝛ ab eſſe ſuo nāli pfecto: ⁊ i ipfectuꝫ trāſmutaꝛ: aut maxime cū nullū alioꝝ peruertaꝛ aut maxime. ℭ Deinde. (Aut q:) Soluit. ⁊ dicit cām eē: q: ipſe aut ſolus aut maxie inter alia aialia interdū reddiꝛ ſm corpus eius cōſumptiuū: ex diſſolutiōe cuiuſdā pinguedinis ſubtilis aeree: ⁊ humidi radicalis: qḋ maxime tpe adoleſcentie cōtingit. tunc enī ꝫ oibus diſpoſitis hoibus niſi cōueniēti regimie regaꝛ accidit puerti: cū tūc vita ⁊ motu maxie vtaꝛ iordinato: pp qḋ plures ⁊ prauas paſſiones: ſicut pꝫ p Gal. in 2ª pticula aff. multotiēs incurrīt. vñ p hāc pūerſionē intelligo iſtas paſſiones prauas: q̄s hō pre aliīs illo tpe incurrit: cū ēt pp nobilitatē ſue cōplōnis ⁊ teneritatē ꝯpōnis pluribus prauis paſſionibus ſubiaceat q̄ꝫ alia aialiū: ſicut pꝫ inſpiciētibus ſeptimū hiſto. ⁊ practicas medicoꝝ: ꝙ aūt p hō pūerſiōeꝫ intelligaꝛ nocumētū corpꝰ a ſuo eē nāli pmutās: oſidiꝛ p Ari. 32ª pticula. 26. cap. vbi idē repetiꝛ pblema. cuius cāꝫ dicit eē: q: ſolus potiſſime ſit epilēticus in iuuētute h eſt i pueritia: q: epilēſia cū ſit paſſio cerebri frida ⁊ hu. ⁊ pueritia ſit humida ⁊ fri. ēt pp aggregationē ſupfluitatis ex guloſitate ⁊ inordinato motu gñatarꝫ: ⁊ cerebrū ſit tunc humidiſſimū ꝑcipue in ipſo ꝯtinget epilēſia: cū vnūqḋqꝫ mēbrū incurrat egritudies cōſiſes ſue craſi de facili. Sed per hoiem fieri ſumptiuū in q̄dā pinguedine: intelligo egritudines calidas ipſiꝰ: ex qbus piguedo aerea ⁊ hūidū radicale tpe adoleſcētie maxie pp eius teneritatē ⁊ ꝯuerſionē aptā flāme cōſumuꝛ velociter: ſicut eſt pthiſis ethica ⁊ febris ēt acuta. Per epilēſiā vō intelligo eā ⁊ egritudines fridas cerebri ſibi cōſiſes ex repletione cōtingētes ſupflua. Et forſitan qs iſtā pūerſionē hois itelliget factā ex pte aie q: rōalis eſt: ⁊ ptātes rōales valēt ad oppoſita. Propter qḋ ēt ſcḋ dictū ē: ꝙ maxie pt depꝛauari cū ſciat a lege ⁊ iuſtitia recedē ſicē tactū eſt in. 45. ca. ⁊ lꝫ h ſit veꝝ: nō tñ eſt ad ppoſitum oino ſicut appebit p. 26. ca. tertie pticule: vbi aſſignat cām huius ex epilēſia. eſt ēt cā ſue pūerſionis q: plurima requirunꝛ copulatiue in ſui pmanētia certa vt tactū eſt ſepe.

Epilēſia qd ſit

ℭ Problema. lj. Antiqua.

Ropter qd aialiū hō maxime fumigatur? Aut quia lachꝛymatur maxime: fumigatio eſt cum lachꝛymis. Noua.

ℭ Cur aiantiū hō maxie fumo affici poteſt? An ꝙ homo lachꝛymā maxie emittit. Fumatio autem non niſi cū lachꝛymia eſt.

ℭ Quare eſt ꝙ hō inter cetera aialia maxie noceꝛ a fumo ⁊ ꝓpe in oculis. ℭ Deide. (Aut q:) Soluit dicēs: iō eē q: hō pre aliīs aialibꝰ maxie patiꝛ lachꝛymaꝝ fluxū: pp teneritatē ⁊ ſenſibilitatē oculi: ⁊ humiditatē cerebri ſupfluā adſam: nūc aūt ſuffumigatio lachꝛymas excitat: pp acuitatē fumi mordicātē oculū mēbroꝝ nobiliſſimū ⁊ ſenſibiliſſimū: ſicut dictū eſt in. 7. ca. 7. ptis. Et ſcias ſiē q̄reꝛ. 6. c. tertie partis. ꝙ oculi q magis ex fumigatione patiūꝛ ſunt eminētes exteriꝰ. pp. n. eminētiā acuta exterius occurrētia velociter eis adherēt: cū ñ hēant tegumētū phibitiuū. Iā p ſuffumigari oculos nō intelligo: ꝙ ſemp h accidat a fumo immo a quocūqꝫ acuto mordicatiuo in vaporē ⁊ fumū reſoluto: ſicut ē vapor reſolutꝰ a cepe ſinapi ⁊ hꝫ.

ℭ Problema. lij. Antiqua.

Ropꝛ qd equus equo gaudet: ⁊ homo autē hoiem concupiſcit: ⁊ vlr aūt cognata cognatis ⁊ ſilibꝰ: nō enim vtiqꝫ ſilr: aut aial bonuꝫ: deſideriū aūt boni quo aial: oportebat igiꝛ bonū ꝓpꝛium delectabile eē. nō vero magis cōtriſtat bonus delectabile bonū ⁊ delectabile: non aūt oibus delectatio aut bonuꝫ eſt delectabile: vt comedere aut bibere eſt delectabile alij ⁊ coire alij. Noua.

ℭ Cur equus equo: hō homini: atqꝫ omnino cognata cognatis ſibiqꝫ ſimilibꝰ gaudēt atqꝫ cupiūt. Non enim q: pulchꝛum videꝛ. Cupiditas aūt formā ſequiꝛ elegantioreꝫ? Nam ſi id eſſet rem pulchꝛam ſuauiorē eē oporteret. nūc aūt ꝯ potiꝰ euenit. vt q: iocūdū ſuaueqꝫ eſt: iō pulchꝛū eē videaꝛ. nec oibꝰ res eadē voluptati ē: nec pulchꝛū idē letitie: aliīs. n. eē aut bibere aliīs ꝯcūbeꝛ letabiliꝰ ē.

ℭ Quare eſt ꝙ vnus equoꝝ gaudet alio: ⁊ hoium vnꝰ ꝯcupiſcit fore cū alio: ⁊ vlr ē dicere ꝙ cognata: ⁊ ſilia gaudēt ⁊ cōcupiſcūt cū cognatis ⁊ ſilibꝰ inq̄tū talia: nō tñ eodem mō: ⁊ eiſdeꝫ: qm̄ equus alio mō ⁊ aliīs gaudet: q̄ꝫ ⁊ hoies cōcupiſcāt ⁊ nō ſilr de aliīs ſm ꝙ eoꝝ nāe ſt alie ita dr̄nter gaudēt ⁊ delectanꝛ: vnde in ṗ ethico. dr̄ delectari qdē aialium eſt: vnicuiqꝫ delectabile id ad qḋ dr̄ amicus taliū: vtputa equis amanti equum pp ſpectaculū amāti ſpectaculum ⁊c̄. quod non ſolū in ſpecie: ſed etiaꝫ in indiuiduo eſt attendere. ℭ Dubitaꝛ qm̄ dicit equum gaudere equo: ⁊ hominem hominem cōcupiſcere: quod nō videꝛ: qm̄ gaudere ꝓpꝛie conuenit rōnalibus: concupiſcere vero brutis. Dicēdū ꝙ Ariſt. nō curauit. vnum enī indifferēter poſuit p alio: ⁊ maxime q: Ariſt. fuit minima de nominibus ſollicitudo: ſicut dic̄ cōmē. in pricipio phy. Uel dicendum ꝙ h Ariſto. nominibus conſequenter eſt vſus. homo enim duplici viuit vita. ſ. vita cōtēplatiua vt ſm illud diuinum qḋ eſt in eo: per quod fit deo amātiſſimus: ſicut patet. 10. ethi. ⁊ tali viuentibus hominibus vita pꝛopꝛie dicitur ꝙ vnus gaudet alio ⁊ amicatur: cum huiuſmodi gaudiū ⁊ amicitia ſit pp ſolū hōeſtū. Eſt ⁊ alia vita actiua beſtialis ⁊ voluptuoſa: ſm quoſdam cōſiſtens in delectationibꝰ ⁊ luxuriīs corpalibus. vt tactū eſt in. 45. caplo. ⁊ viuentes pꝛopē

X. e. ṗ.

Cap. x.

iſta vita dicunf ſiboꝑſie ↄcupiſcere. Et q2 plurimi hoīum hꝫ viuūt vita. oēs eni hoīes exceptis qbuſdā honorādis vi/ rīs ſunt in nūo beſtiaꝝ ↄputandi: ſicut auēçoar dicit: cuꝫ itaq3 Ariſt. in iſto. ca. ⁊ ↄſiti tāgat vitā voluptuoſam: non incōueniēter dictū eſt hoīem tali vita viuētē hoīem cōcu piſcere: equū quoq3 dictū eſt equo gaudere. qm̄ quodam nāli gaudio equ⁹ gaudet equo: ⁊ eidē admiculaf: nālr eni in ſpē eqna vehemēs eſt dilectio. Uñ Ari. in. 8. hiſto. vr̄ eq̄ rū genus eſſe nā amicitiale: cuius ſignū eſt qm̄ ſepe ablat|| aut mortuis mr̄ib⁹ pullos dilectione ſuſcipiunt ⁊ enutriūt alie cōpaſcuales eq̄ꝛ: ſicut dcm̄ eſt. ℭ Deinde. (Q2 aial) Soluit: ⁊ p̊ Aſſignat cām dicēs: q2 aial ē qōdā3 bonū. eſt eni3 eius pfectū valde hꝫ inter alia: cuius appetitus ē pp ali/ qō bonū aut apparens: q̄ mouef ad appetēdū: ſicut decla ratū eſt q̄rta pticula. 26. caplo: pp qō o3 bonū illud q̄ mo/ uef eius appetitus eſſe ꝓpꝛium ⁊ pfectum ⁊ delectabile il lius: illud enim eſt qō delectat ⁊ nō ex̄neū3. imo ille q ē bo nus ſimplr̄ vt viuēs vita cōtēplatiua p̄dicta: ↄtriſtat ſepꝫ vel ↄtriſtaf. pp bonū qō ē nō ſimplr̄ ⁊ de bonū. Uiuēs eni vita ↄtēplatiua ⁊ ſm̄ illud diuinū qō eſt in hoīe: cōtriſtaf vehemēter ex bono ſenſibili: qō vite voluptuoſe cōm: qō apparuit in actib⁹ phoꝛ: q cōtubērna hoīum deſerētes ſo li pħie ſe dedicabāt: ſciebāt eni veꝛ bonū nō in opione ho/ minū ſed in ꝯa ↄſcia eē abſcōditū: ſicut dicit Hugo. i dida ſcalico: ⁊ hꝫ eſt delectabile: qō 2° oſidit. ſ. q non eodē mō ⁊ eiſdē delectaf ⁊ gaudet vnus ſicut alius dicēs: q nō i oīb⁹ ſit delectatio p bonū delectabile: qō eſt veꝛ ⁊ ſimplr̄ bonū

Bonum duplex ⁊ p delectabile qō ē bonū ſm̄ qd. imo aliū delectanf vno: ⁊ aliȷ̄ alio. qō declarat illic. (Aut bonū.) Propter qō ſciēdū q ſicut duplex eſt bonū vt tactū eſt. ſ. bonū ſimplr̄ ⁊ diui/ nū: ⁊ bonū ſenſibile: qō eſt bonū ſm̄ qd: reſpectu pfectiſſi/ mi boni: ita ⁊ bonū hꝫ ſenſibile eſt duplex: q2 qōdā ē bonū ⁊ delectabile ſimplr̄ ⁊ neceſſariū oīno: ſicut illud qō eſt in comedēdo ⁊ bibēdo: q̄ quis indiget ad vitā oīno. Et eſt aliō qō nō eſt tale: ſed ſolū eſt bonū ⁊ delectabile huic cui⁹ coꝛ/ ruptus eſt appetitus: ſicut guloſi appetitus: ↄ quē iclamat Sen. in libro q̄tuoꝛ v̄tutū nālū. Appetitū tuū fames exci tet: ⁊ nō ſapores: ⁊ eodē mō duplex bonū ſenſibile pōt di/ ſtingui circa actū venereū. Hoc p̄miſſo dicit q pp hoc nō eſt oībus delectatio: q2 qōdā eſt bonū delectabile ſicut cōe dere. v. g. indigēti. eſt. n. bonū delectās ipſum cū ſit ꝓpꝛiū3 ſed bibere eſt delectabile alicui: vtputa ebꝛioſo nō indigēti corruptū hñti appetitū: ⁊ coire aliȷ̄ ſicut luxurioſo: nullu3 tñ iſtoꝛ duoꝛ ē bonū delectabile ⁊ neceſſariū reſpectu bo ni delectabilis neceſſarȷ̄: qō ē cōedere ad vite ſuſtētationē hec tñ duo bona vel tria ſunt bona ſm̄ qd ⁊ apparētia re/ ſpectu boni ſimplr̄ ⁊ diuini: ſic itaq3 cā q̄ſiti exiſtit. q̄re ⁊c. qm̄ bonū ⁊ delectabile ꝓpꝛiū3 ↄfirmat ⁊ auget opationē.

Cap. q̄. ⁊ alibi Uñ. 4. ethico. ꝓpꝛia delectatio confirmat opationēs ⁊ diu turniores ⁊ meliores facit. aliene aūt corrūpunt: ſere enim aliene delectationes faciunt q ꝓpꝛie triſtitie.

ℭ Problema. liiȷ. Antiqua.

PRopter qd qdē vnuumqōq3 co/ gnato maxie mixtum ⁊ delectabi/ liſſime coit. q2 autē ⁊ optimu3 nō adhuc verū: ſed apud nos: quod eſt in coitu eſt delectabile: q2 putam⁹ quidē bonū q2 concupiſcentes gaudemus: viden tes ēt ⁊ in aliȷ̄s concupiſcentiȷ̄s ſe hꝫ ſilr̄. ſi/ tiētes enim delectabiliter vidēt potū: q qdē ad iuuamētū aliquid bonū eſt: q ⁊ maxime deſideram⁹: hoc aūt videf delectabiliſſimū eſſe: qō aūt eſt per ſe nō adhuc ita: ſignū aūt huius videntur enim nobis ⁊ viri boni eſſe ad coitū videntibus: ita igif q ⁊ delectari vi dentibus: magis eis que ſunt in coitu. nihil n. pҏibet niſi deſiderantes adipiſcamur. ita autem potus melioꝛ. ſi aūt ſitiētes adipiſca/ mur delectabiliter videmus. Noua.

ℭ Sed cauſa cur vnūqōq3 iunctū ſuo cogna to maxie ſuauiſſimeq3 cōcūbat in aliā cadit qōnē. Pulcherrimū vero id ēt eē nōdū aſ/ ſeri vere pōt: ſed nobis qō ad cōcūbendum ſuauius eſt pulchꝛu3 certe videf. Quonia3 rei quā cupimus aſpectu quoq3 nimirū de/ lectemur. Et quidē in ceteris etiā cupiendi generibus res pariter ſeſe habet. Cū enim ſiti detinemur: humoꝛem ſuauius cernim⁹. Quod itaq3 ad vſum aliquem pulchꝛum ē: ⁊ quod idem maxime cupere ſolemus: ſua uiſſimum id eſſe ipſum videtur. Quod aūt per ſe tale eſt non pꝛeterea ſic eſſe videbitur. Argumentu3 q adoleſcetuli pleriq3 foꝛmo ſi aptiq3 nobis eſſe videbuntur cum ad con cumbendi vſum reſpexerimus. Nunqd igi tur ita vt etiam plus geſtiamus q̄ ſi defoꝛ/ mes quoſdam intueamur? Non hercle ni/ ſi eoꝛum auidi ſumus quomō potiꝰ quoq3 videf pulchꝛioꝛ. Nam ſi ſiti detinemur hu/ moꝛem multo ſuauius aſpiciemus.

ℭ Oſtēſo vlr̄ quō cognatū gaudet ⁊ delectaf cognato. Hic oſidit quō cognatū delectef cognato in coitu dicēs: q̄re eſt q vnūqōq3 cōiūctū in coitu maxie ſibi cognato ↄſiſti de lectabiliſſime exercet ipſum. ℭ Notādū q illa ꝓpꝛie dicū tur cognata q̄ grādē hñt affinitatē adinuicē: ſicut declara tū ſunt in. 33. ca. ſcōe ptis q̄ qdem q̄to fuerit maioꝛ in coi/ tu tāto maioꝛ pcipif delectatio: vtpote ſi mulier ⁊ vir ſint eiuſdē nāe etatis regionis appetitus ⁊ amoꝛis: q̄ qdē ma/ gis intēdif ⁊ cāturi ſi fuerit in natiuitate amboꝛ pmuta/ tio aut luminaris vel ptis foꝛtune: ⁊ aſcēdentis: ſicut vult Ptol. in cētiloquio: ⁊ Almāſoꝛ in aſlo. dicit: ⁊ ſilr̄ ſi cū his oꝛgana fuerint cognata vt ꝙ̄ge magnitudini aut paruita ti ꝓpoꝛtionef latitudo vulue aut anguſtia: ſicut appet p Aui. 20. tertȷ̄. ℭ Deinde. (Aut q2.) Pertractat qōnē ſuā: ⁊ vr̄ magis conari oſidere: q l3 coire ſit delectabiliſſimu3 nō tñ eſt bonū ⁊ delectabile ſimplr̄: de q̄ ſiebat mētio in p̄/ cedēti ꝓblemate: ſed ſm̄ qd: q̄3 directe ſolōnē queſiti aſſi/ gnare: eius tñ ſolō nō paꝝ appet ex. 15. caplo. quarte ptis. Et q2 Ariſt. in iſto ꝓblemate ⁊ precedēti nō videf directe ſolutionē aſſignare: ideo foꝛtaſſis omiſit notam ſolutiōe aut in ipſis ꝓferre. dicit igitur q q̄uis coire cu3 cognato videaf optimū ⁊ delectabiliſſimū vita viuenti voluptuo/ ſa: nō tñ eſt veꝛ bonū ⁊ ſimplr̄: qō eſt qd diuinū in nobis: ſed eſt qōdā bonū nāle ⁊ ſenſibile: qō nō eſt bonu3 ſimplr̄ delectabile: cū in eo nō quietef intellectus: nec finis noſter in eo ↄſiſtit. vñ cū delectabile in coitu ſit qōdā bonū nāle ⁊ ſenſibile: non erit bonū delectabile ſimplr̄: ſed ſolum apud nos ſenſitiuos q viuimus vita voluptuoſa: putamus enim illud eſſe ſummū bonū ſimplr̄ delectabile: cū videaf nobis ſine eo eē non poſſe: ⁊ ideo qdam venerea poſuerūt felicita tem eſſe

tē eſſe in ipo. vnuſquiſq3 eni ponit felicitatē in eo q̄ vr̄ maxime eget: ſicut paup in diuitijs: ⁊ īfirmus in ſanitate: ſicē hec appent p̄ ethico. ¶ Deīde. (Quia cōcupiſcētes.) Declarat 2° quō tale ſit bonū q̄ ad nos ⁊ ſm qd ⁊ nō bonum verum ſimplr̄ dicēs: q2 cū maxime cōcupiſcimus aliqd ſolūmō vidēdo l3 nō poſſimus ipo actualr̄ frui: gaudem⁹ ⁊ delectamur inde: qd nō ſolū accidit in ꝯcupiſcētia delectatiōis coitus: imo etiā in ꝯcupiſcētia aliaꝝ delectationū eodē mō ſe h3: vbi grā. in delectatione bibēdi ſitiēs: ſitiētes. n. cum delectatōe vehemēti inſpiciūt potū vt vinū ⁊ potātes ⁊c̄. pp qd aliq īfirmoꝝ cū p̄ceptū fuerit eis a medicis vinū nō ſumē: delectāt ⁊ vtcūq3 ſaniſit eis: ſi alios videāt bn̄ potātes. illud eni qd videt habere aliqd adminiculū ad hn̄dum id qd maxime deſideramus: h̄ videt nobis delectabiliſſimū eē: inuat. n. nā nr̄a ſperās illud adipiſci: qd iō fit: qm̄ ſenſus fantaſie ⁊ meditatōes alterāt corpa nr̄a: ita q ſpēs calī vel fridi delectabilis: aut triſtabilis intellecta aliquo mō talis reddit: qualis res cuius eſt ipſa: ſicut dcm̄ eſt in libro de cā motus aīaliū. ſed illud qd ſic bonū ⁊ delectabiliſſimū videt: nō eſt adhuc p ſe ⁊ ſimplr̄ bonū. ¶ Deinde. (Signū aūt) hic 3° oſtēdit p ſignū q nos cōcupiſcētes aliqd gaudeamus ⁊ delectemur: cū ipſum videamus: dicēs h° ſignū h̄ eē: qm̄ cū nos deſideram⁹ coire: ſi tūc īſpiciamus aliq̄s viros actu coitus delectabiliter exercētes: viri tales videnť nobis eſſe boni ⁊ laudandi valde: eo q delectamur in viſiōe actus coitū: nihil tñ eſt phibēs: qn illi q ſunt in actu illo nō magis delectenť q̄ nos q ſolū ipos inſpicim⁹: imo op3 ſic eē: niſi ꝯtingeret q nos īſpiciētes ⁊ appetētes coitū coiremus ſemē effundētes tūc ſicut ipſi: ⁊ ſicut eſt in ꝯcupiſcētia venerio: ita eſt etiam in ꝯcupiſcētia gule: qm̄ potus ⁊ etiā cibus l3 incitent nos ipſis egētes viſiōe ad delectationē: tñ delectabiliores ſunt: ſi poſtq̄ ſitiētes videmus petūt: aut fameſcētes cibū: illos aſſumamus q̄s ēt delectabilr̄ ampli⁹ īſpicimus: ſic igitur p3 q talia non ſunt bona ſimpliciter ſed ſm quid.

¶ Problema. liiij. Antiqua.

PRopter qd q̄nq3 hois qdē anteriora piloſiora poſterioꝛib⁹ ſūt: q̄drupedū aūt poſteriora? Aut q2 oia bipedia añriora hn̄t piloſiora. aues. n. eodē mō hoib⁹ ſe hn̄t: aut q2 īfirmiora magis ſp coopire nā ꝯſueuit. Infirmū aūt vnūqdq3 eſt quodāmō: q̄drupedū aūt oium poſteriora īfirmiora ſunt añriori bus: pp locū. a frigoꝛib⁹ eni ⁊ caumatibus magis pōa ſunt pati: hoium vo añriora et infirmiora ſunt ⁊ idē paſſa ſunt. Noua.

¶ Cur hois prioꝛ ps pilofioꝛ q̄3 poſterioꝛ eſt quadrupedu3 ꝯ̄ poſterioꝛ q̄3 prioꝛ ſetoſioꝛ? An q oē animal bipes partē p̄oꝛē h3 piloſiorem. Nam aues quoq3 eodē modo quo homines ſe hn̄t: an partes īfirmiores natura ſemp integere potius ꝯſueuit. Infirmum autem vnumquodq3 loco ſui corporis aliquo eſt. Quadrupedum vero oium partes poſteriores infirmiores loci cā ſunt q̄3 priores. affici nanq3 a frigore eſtuq3 amplius pn̄t. hominū p̄ores infirmiores ſunt: incōmodiſq3 illis eiſdem opportuniores.

¶ Quare eſt q in hoīe partes añriores vt pectorales ⁊ vētrales piloſiores ſunt q̄nq3 q̄3 poſteriores: vt dorſales: ſ3 in q̄drupedibus eſt ꝯ̄: quoniā ptes poſteriores vt dorſales piloſiores ſūt q̄3 añriores: vt pectorales ⁊ vētrales. ¶ Notādū eſt q ideo dicit q̄nq3: qm̄ pluribus hoibus nō eſt talē cōparationē facē: eo q neq3 partes anteriores neq3 poſteriores ſunt notabilr̄ piloſe: vn̄ nō eſt intelligendū h̄ eſſe q̄nq3: ⁊ ſic raro q poſterioꝛ ſit piloſior poſteriore: imo vt frequēter ſic ꝯtigit aut ſemp. rariſſime eni pars poſterior nālr̄ eſt añrior piloſior: niſi fortaſſis qs eēt tāte caliditat] ⁊ raritat]: q mā piloꝝ īſenſibilr̄ exalaret ex pte añrioꝛi: tūc qdē poſterioꝛ ex ei⁹ neruoſitate frida ꝯtēperabit pilos pducēs: ſ3 ad h̄ nō tēdit pn̄s intētio: cū ſmo eius ſit nālis ⁊ ī pluribus ſemp. ¶ Deīde. (Aut q2.) Solut. ⁊ p̄ aſſignat cām ſumptā ex pte caliditatis ⁊ ſitus mēbroꝝ: dicēs h̄ iō eē: q2 hō eſt aīal bipes: ſed oia bipedia ptes anteriores hn̄t piloſiores q̄3 poſteriores: q2 cū ſint recte ſtature: ipſoꝝ calm defert ſurſum ad ptē anteriorē magis. Itē partes anteriores in hoīe magi] ſunt calide ⁊ pmeabiles q̄3 ptes poſteriores: cū magis irradient a corde q̄3 ille: ⁊ ille ſunt neruoſe valde ⁊ fride: pp tenē hoiem ſurſum directū: ſed in q̄drupedibus eſt ꝯ̄. q̄re ⁊c̄. Vn̄ ⁊ aues cum ſint duorū pedū: ſicut hoies eodē ſe mō hn̄t ad hr̄e plumas ſicut hoies ad pilos hr̄e: ſunt eni plumoſiores in pte anterioꝛi q̄3 in parte poſterioꝛi: qd maxime veritatē h3 quātū ad pēnas minutas: qm̄ plures maiores videnť hr̄e in pte poſterioꝛi: niſi qs ales in qbus ſunt nō poſteriores neq3 anteriores: ſed laterales magis dicat. ¶ Deīde. (Aut q2.) Aſſignat aliā cām ſumptā a fine dicēs: h̄ inde ꝯtingē: qm̄ nā ſapientiſſima ⁊ ſollicita in regimie aīalis: maxime ꝯſueuit ſemp ptegere ⁊ munire partes debiliores ⁊ nocumētis expoſitas amplius. Unde in. 2° de ptibus dictū eſt: q nā ſemp ingeniat ad exceſſum vniuſcuiuſq3. in h̄ eni oportuit nā3 intēdē: ⁊ curā adhibē: cū vnūqdq3 aīaliū genus aliqualr̄ hēat partē quandā aliq̄s debiliorē. Unde in q̄drupedibus quibuſcūq3 debiliores ſeu paſſibiliores ſūt ptes poſteriores ⁊ nocumētis magis expoſite q̄3 anteriores pp ſitum earu3: q2 ſunt expoſite diſcoopte: valde plus pn̄t pati a frigoꝛib⁹ ⁊ eſtib⁹ ⁊ vlr̄ ab oibus extrinſecis occurētibus q̄3 inferiores: cū ſint vtcūq3 abſconſe ⁊ coopte: ſed in homine partes anteriores ſunt debiliores ⁊ eodem modo pꝑter locum plus expoſite pati a frigoꝛib⁹ ⁊ eſtibus ⁊ alijs: ⁊ aīalia ptegūtur ⁊ muniunť per piloꝝ pductionē in ptibus nocumentis expoſitis. quare ⁊c̄. ¶ Notandū hunc ſmonē ſeriatī ſic ſcribi ab Ariſto. in. 2. de partibus. Quadrupedia aīalium in vētralibus nō hn̄t pilos. ſ. multos: ſed in dorſalib⁹ magis. hoies aūt ꝯ̄rium in vētralib⁹ magis q̄3 in dorſalibus. ¶ Deinde aſſignat cām hui⁹ dicēs: ptectiōis eni grā pili exiſtūt hn̄tib⁹. q̄drupedibus qdē eni dorſalibus indigent magis ptectione. anteriora aūt honorabilioꝛib⁹ quidē: ſed calefaciunt pp incuruationē3. q. d. ⁊ ſi pars añrior in quadrupedibus q2 nobilior eſt deberet eē pilis ptecta: nō tñ oportuit: cū calefiat ex incuruatione ex q̄ q̄dā acqrit aīalis ptectio. Subdit. ſed hoib⁹: qm̄ ex quo pꝑter rectitudinē anteriora poſterioꝛibus egent ſupple ptectione honorabilioꝛibus vtpote anterioꝛibus ſubſcripſit nā auxilium: cū ſemp ex contingentibus ſit cauſe melioris.

¶ Problema. lv. Antiqua.

PRopter qd hō maxie aīaliū ſternutat? Aut q2 ⁊ coriçā patiť maxime. hui⁹ aūt cā eſt: q2 calo exiſtēte circa coꝛ ⁊ apto nato ſurſu3 ferri: alijs qdē aīalib⁹ mot⁹ ipſi⁹ ſcd̄m nām eſt in ſpatulas: ex idē aūt ex repcuſſiōe diuiſu3

Lib. 6°. ⁊ alibi

Poſt pri cipiu3 ⁊ alibi

hoc quidē ipſius ī collū ꝛ caput ferť : aliud
vero in ſpinā ꝛ lūbos : ꝛ pp id qḋ in eadē re/
ctitudine ſunt oīa hec circa baſem : latū aūt
ſilr corpus humida ptiunť in ipſa eq̄lr:cō/
ſequunť.n.humida calido:pp qḋ neqꝫ val
de coriçaꝫ patiunť q̄drupedia aīalia : neqꝫ
ſternutāt.ſternutatio.n.aut vētoſitatis coa/
dunate mot⁹ eſt humidis exhalantib⁹ aliq̄d
magis corpis:aut humidoꝝ idigeſtoꝝ: pp
qḋ añ catarrū fit:q̄ nō accidūt alijs aīalib⁹:
pp motū q̄ eſt calī eq̄lr fieri in ipō in añrius
ꝛ poſteri⁹. Hoīs aūt apto nato in recta ba/
ſe:quēadmodū plāte accidit calido motuꝫ
in caput fieri multū ꝛ vehemētiſſimū:latuꝫ
aūt exinde rarificat ꝛ calefacit poros q̄ ſunt
circa ipm̄.exiſtētes aūt tales receptiui fiunt
humidoꝝ magis. Aut pori q̄ ſunt īferi⁹ cor
de qñ ↄtigit exhumectari magis q̄ꝫ oꝫ: ꝛ i/
fridari exteri⁹ accit calīn nutrimētū hñs: ꝛ
ↄctū itriſecus augeť:auctū aūt ferri ī caput
ꝛ poros q̄ ſūt ī ipō:in q̄s ↄtīa humida exñ
tia ſubtilia ꝛ idigeſta replēt ipōs: ꝛ catarros
faciūt ꝛ ſternutatiōes ſilr. In pncipijs.n.ca
tarri calīn ſurſum latū pus humidū: ꝛ iſpi
rāte poros exitu vētoſitatis ſternutatōes fa
cit: ꝛ aſcēſionē añ humida q̄ ſūt ſubtilia ꝛ a
cuta:pp qḋ accit poſt coriçe ſternutationē:
aquoſa egredi p nares: oīb⁹ aūt his motis
ↄtinua ꝛ groſſitiē hñtia humida ſtāt ipſis:
ꝛ opilāt poros:q̄ ſūt circa caput ꝛ naſuꝫ:tu
midiora eni facta ꝛ diſtendētia faciunt dolo
res q̄ ſunt circa caput. Signū aūt q̄ neqꝫ ex
teri⁹ aut p ipōs ſpūs emitti:pp qḋ neqꝫ ſter
nutāt neqꝫ olfaciūt coriçātes:q̄ aūt fiūt ſine
coriça pp eaſdē aūt cās fiunt:parua aūt ꝛ le
uia pncipia accipientes:q̄re collecta humi/
da calō iſpirata ab ipō : pp paucitatē cadūt
in nares.fac aūt ſonū ſpūs : nihilomin⁹ vio
lentia mot⁹ q̄ꝫ multitudo ipſius:exeūte aūt
calido ſcḋm rectū ad cerebrū ꝛ icidēte ī ipꝫ:
repcutiť ad nares:qꝛ ſic poros a cerebro di
ſtendit.extra naturam autem exterioris re/
percuſſionis motu facto in nares:ſpiritum
vehemēteꝫ accidit fieri:propter quod facit
ſonos:aliorum aūt animalium accidit ma/
xime coriçaꝫ pati aues:pp id quod ſimilis
maxime figure ſunt hoī:min⁹ aūt q̄ꝫ hō pa
tiť ipm̄:qꝛ multotiēs deorſuꝫ caput : pp id
qḋ paſcua a terra eſt. Noua.

¶ Cur aīantiū hō maxie ſoleat ſternutare?
An q̄ etiā grauedine maxie hō tētať. Cui⁹
rei cā eſt q̄ calor q̄ circa cor ē ſurſumqꝫ ſua
natura efferť:ceteris aīantibus in armos ſe
effert. Vñ p refractionē diſiect⁹: parti ceruī
cē caputqꝫ petit:parti in ſpinā lumboſqꝫ de
ferť. Hec eni linea recta : iuxtaqꝫ baſim ſita
oīa ſunt. Qḋ cum eque corpus pene totuꝫ
recaleſcat:humores quoqꝫ in ſeſe pariť di/
gerit:planeqꝫ pariť. humores eni caloreꝫ
ſequūtur. Ex quo fit vt neqꝫ a grauedīe ad/
modū infeſtari:neqꝫ ſternutare q̄drupedes
ſoleāt. Sternutamētū eni vel ſpūs vniuerſi
delatio eſt:humore.ſ.plus aliq̄d exhalāte:
vel crudi humoris conat⁹ excurſuſqꝫ. Quo
circa deſtillatiōes ſolet pcedere:q̄ q̄dē aīan
tib⁹ ceteris minime incidūt.eo q̄ caloris il/
la delatio ante retroqꝫ portiōib⁹ eq̄s ſe dige
rit. Hoī vero q̄ erecta baſi ſe in ſublime mō
ſtirpiū attollit:euēit vt caloris elatio plīma
ꝛ vehemētiſſima caput adeat.elatuſqꝫ eo ca
lor meat⁹ ↄcalefac:rarefacqꝫ capitis.q̄ tales
demū effecti nimirū capaciores humoꝝ q̄ꝫ
meatus cordis iferiores reddūtur. Quoties
itaqꝫ accit: vt caput hūeſcat refrigereturqꝫ
extriſecus ampli⁹ q̄ꝫ ſatis ſit:efficiť vt calor
qui ꝛ alimētū hꝫ: ꝛ ſe in ptē interiorē ↄhit:
nimiꝫ creſcat:creſcēs ſeſe in caput meatuſ/
qꝫ capitis efferat:q̄ humores ptenues cru/
diqꝫ ſectātes iplent meat⁹ deſtillatiōeſqꝫ fa
ciūt ꝛ ſternutamēta rōne ſimili mouēt. Nā
inter initia deſtillandi calor humorē ſurſuꝫ
pcedēs inflāſqꝫ meat⁹:ſternutamēta expul
ſu ſpūs ductuqꝫ humoris tenuis acriſqꝫ in
citat. Vñ fit vt poſt grauedis ſternutamētū
pituitā aq̄ ſileꝫ abſtergam⁹:hec cuꝫ oīa ſeſe
mouerit: hūores coacti craſſiqꝫ ſubſidūt ꝛ
foramīa capitis naſiqꝫ iterſepiūt. Fcā eniꝫ
tumidiora diſtētioraqꝫ caput dolorē īfeſtāt.
Argumētū q̄ nllꝰ p eas ſpūs foras mittiť:
ex q̄ ſeq̄tur vt neqꝫ ſternuere neqꝫ olfacere
poſſint q̄ grauedīe detinētur. Sternutamē
ta aūt q̄ ſine ḡuedine mouētur: has quideꝫ
eaſdē ob cās veniūt:ſꝫ exiguis leuibuſqꝫ ini
tijs:itaqꝫ vbi vi caloris collecti hūores ſūt:
facile ab eodē calore p ſua exiguitate ſpira/
ſcētes in nares iterrūpūt. Strepitū vero ſpi/
rit⁹ nō min⁹ violētia ſeſe efferendi q̄ꝫ ſua co
pia mouet. Cū eni calor directo tramite ſe
ad cerebꝝ vſqꝫ extulerit:eiqꝫ ipſi īpegerit:
ad nares reflectitur:eo qñ meat⁹ illac foras
de cerebro ptendāt. Q̄ cū illa foras reflectē
di delatio ſpiritus nares verſus cōtra nām

agatur: vehemens vt fiat nimirum euenit: ita ꝙ ſtrepitū mouet. Ceteroꝝ autē aiantiū aues maxime grauedinē ſentiunt ꝙ formā corporis maxime ſimilem hominibus gerunt verum minus ꝙ̄ hoies afficiant: qm̄ caput magna ex parte deorſum tenent. vt q̄ victum abs terra petere ſoleant.

¶ Iſtud ꝓblema poſitū fuit ſup̄.28. cap̄. ꝛ repetetur. 14ᵉ. pti.9. ꝓblemate: in qb⁹ ēt eī⁹ cā ſufficient aſſignat. ꝙ aūt h̄ reſcribit̄ poti⁹ eſt vt declaret modus q̄ ſternutatio coriza ſeu catarrus fiat: oñdēdo ſilr qñ poſſit ſternutatio ꝛ q̄bus ꝛ qñ nō. dic̄ itaqꝫ q̄re eſt ꝙ hō inter alia aīalia maxie ſternutat. ¶ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit. ꝛ p̄ aſſignat cāz q̄ſiti dicēs: h̄ iō ēē: qꝛ hō potiſſime int̄ cetera aīalia icurrit ꝓpe corizā cātā ex diſtillatiōe humiditatis ſubtilis acute p colatoriū ad nares deſcēdētis: ſic̄ oñſuz eſt i.4. ca.4ᵉ ptī cule. ¶ Deīde. (Dui⁹ aūt.) Dic 2ᵒ aſſignat cām cāe vt q̄re hō ꝓpe corizā patiat̄. ꝛ diuidit̄ in ptes duas. p̄ n. oñdit hoī ꝓpe ineſſe ſternutationē ꝛ corizā p cōpationē ad q̄drupe dia. 2ᵒ cōparat ipʒ ad aues oñdēdo ꝙ aliq̄lr cōicat cū eis. 2ᵃ ibi. (Alioꝝ aūt aīaliū ꝛc̄.) p̄⁹ in duas. p. n. aſſignat cām ſumptā ex pte calī ꝛ figuratiōis mēbroꝝ. 2ᵒ ex pte fridi ꝛ humidi. ibi 2ᵃ (Aut pori.) Itē p̄ oñdit ꝙ ſupfluitas factiua ſternutationē ꝛ corizā in q̄drupedib⁹ nō aſcēdit in caput: ꝛ ſic nō iducit iſta. 2ᵒ ꝙ i hoīe puenit. dic̄ itaqꝫ p̄ iō fieri corizā hoīb⁹ ꝛ nō q̄drupedibus: qꝛ in hoīe calm vehemētius exñs circa cor q̄ʒ in ceteris eſt natū ferri in caput ſurſum ꝓp rectitudinē ſtature ei⁹: ſic̄ declarabit̄ iſra: calī. n. ē aſcēdē: ſʒ i aliīs aīalib⁹ mot⁹ calī nō eſt directe in caput: cū caput eoꝝ nō ſit ſimplr ſurſuʒ: ad qð calm nālr tēdit. ſed eis tm̄ tēdit in ſpatulas directe in locū cordi oppoſitū: qð cū illuc puenerit: pp refractionē ipſi⁹ receptā a ſpatulis inde diſpgit̄ in plures ptes circūferētialr: ita vt aliq̄ ps ei⁹ tēdat in collū verſus caput gñans inde pilos multos ꝛ longos: adeo ꝙ in aliqbus vt in carētib⁹ cornib⁹ fit iuba: q̄dā ps ei⁹ fert̄ in dorſuʒ poſt collū deſcēdēdo p ptē poſteriorē corñdentē pectori añiuꝫ: alia v̄o eius ps tēdit in locum corñdētē renib⁹ inferius: q loc⁹ dr̄ lumbi: ꝛ h̄ iō qꝛ oīa iſta loca ſunt in eadē pſeria reſpcū loci cordis: in q̄ eſt baſis ꝛ minera calī. Cū aūt calm fuerit latū ꝛ diſptitū ſm ſitudinē figuratiōis corpis hꝫ. Vel alr cū corp⁹ fuerit dclatuʒ figuratiōe tali: vt oīa mēbra dicta ſint linealr in eadē pſeria cordi corñdētia. i. cuʒ corpus fuerit ita ſituatū ꝙ cor directe ſurſuʒ reſpiciat dorſuʒ p totū: tūc humiditates itērius calo diſpartiunt̄ ꝓportionabilr p ptes p̄dictas: in q̄s calm refractū ſeq̄ſtrabat̄: qm̄ humiditates ꝯſequunt̄ calidū ꝛ ſibi aſſociant̄: cū in mixtis non ſit calm inuenire ſine humido ſicut dr̄. 5. de gñone aīalium: ꝛ ex his apparet cā p̄cedētis q̄ſiti in p̄cedenti cap̄. ¶ Deinde. (Propter qð.) Dic ſcðo oñdit intētū dicēs: ꝙ pp p̄dicta q̄drupedia animaliū nō valde: ſed raro patiunt̄ corizā ꝛ ſternutationes. ¶ Deinde. (Sternutatio.) Oñdit h̄ 3ᵒ vñ ſternutatio cauſet̄: ꝛ q̄ūo differat a catarro dicens: ꝙ ſternutatio cātur ex motu vētoſitatis aggregate: circa vētriculos cerebri. Sʒ cū humida caſa exhalātia vaporoſa mouent̄ ſm aliquā partē corpis: aut humida ex indigeſtione cāta: his cātur catarrus: que q̄dē ſternutatio ꝛ catarrus nō hñt aliīs aīalibus: eo ꝙ motus calidi vt dcm̄ eſt fit eq̄lr in corpe aliorū aīaliū in anterius v̄ſus caput ꝛ in poſteri⁹ v̄ſus caudā: ꝛ vnde p totū. ¶ Deīde. (Hoīs autē.) Oñdit q̄ūo calm in hoīe ſurſum directe aſcēdat: qð ꝓpoſitū eſt p̄us: ꝛ dicit: ꝙ in hoīe calm. exiſtēs circa cor: qð ipſi⁹ eſt baſis: directe ab ipſo ſurſuʒ natum eſt ferri: ſic̄ accit in plātis: in qb⁹ calm ꝛ humidū etiā tēdit ſurſuʒ directe: cui⁹ ſignū eſt: qꝛ oī anno ꝓcreat̄ nouū augmētū in extremitatib⁹ ramuſculoꝝ. hꝫ aūt calʒ cū fuerit mlte quātitatis ꝛ vehemētis v̄tutis valde ōferat̄ a baſi p̄dcā p rectitudinē ad caput: calefac̄ ptes ei⁹ adiacētes ipſi: ꝛ poros reddit raros valde: cū calī ſit calefacē ꝛ apire: cū aūt pori fuerint ſic calo ampliati: magis poterāt recipe humida qb⁹ iſidet calm: ꝛ ſic p ꝯñs ſternutationē ꝛ catarrū inducē. ¶ Deīde. (Aut pori.) Dic aſſignat aliā cām ſumptā ex pte fridi ꝛ humidi: ꝛ p̄ oñdit per quē modū ab his cāet̄ mā ſternutatiōis cori⁹ ꝛ catarri vlr dicēs aliā cām eē: qm̄ accīt poros exñtes infer⁹ ſub corde: ſic̄ ſunt vene ꝛ arterie ab ipſo tēdētes circa ei⁹ baſis 4ᵒʳ ꝛ vlr locus digōnis epatis: ꝛ ſtomachi humectari pp aliqd aſſumptū qð nō digerit̄: ꝛ infridari pp aliqd exteri⁹ adueniēs mag. e q̄ʒ reqrat diſpō nālis illoꝝ poroꝝ: ꝛ tūc ꝯtingit calm qð ē cōplectēs nutrimētū ꝯhi ꝛ coadunari itriſecus in vētriculo cordis vt coadunatiōe fortificet̄: volēs reſiſtē fridītati ꝛ hūiditati exteri⁹ occurrenti: ꝛ digōnē pturbāti: cū aūt fuerit coadunatiōe fortificatū: egredit̄ de vēntrib⁹ cordis: in qb⁹ ſe recluſerat: vt expellat a ſe illos vapores aq̄ſos idigeſtos: ꝛ qꝛ via eſt eis pata ad caput: qꝛ ſunt calī petētes ēt de ſe ſurſum: defert ipſos ꝯñdo iclinationem eoꝝ in caput ꝛ poros cerebri manifeſtos: ꝛ occultos: in q̄s humida alia corpis ſubtilia aq̄ſa ꝛ idigeſta ꝯña calʒ ſubintrāt: ꝛ eos replet pp nocumētū ſcm̄ in digōne: pp qð cerebrū ſentiēs nocumētū dū vult expellē ipſos ꝯtigit catarros ꝛ ſternutatiōes ſilr ipſis diſſolutis fieri. ¶ Deīde. (In p̄ncipijs eni.) Oñdit qñ in coriza vel catarro fiat ſternutatio dicēs: ꝙ in p̄ncipijs catarri ſeu corize calm p̄us defert̄ ſurſum in caput q̄ʒ humidū multū ſubtile ēt ꝛ acutū: qð cū illuc puenerit poros apit replēdo eos ſpū vētoſo: ex cuius poſtea p nares egreſſiōe cānt̄ ſternutationes: ꝛ ꝯñr pp aſcēſionē calī in caput factā aſcēdūt hūida ſubtilia ꝛ acuta calo attracta ſurſuʒ p̄us tēdētia: q̄ poſtea infridant̄ ꝛ ingroſſant̄ fridītate cerebri: ꝛ iō ex h̄ accit poſt ſternutatiōes cātā a coriza ꝙ humide aquoſa exteri⁹ diſtillent̄ p nares. ¶ Deīde. (Ob⁹ aūt.) Oñdit h̄ 2ᵒ qñ ſternutatio in catarroſis nō pōt fieri: 2ᵒ remouet dubiōnē ſiue oñdit q̄ūo ſonus cāet̄ ex ſternutatiōe. 2ᵃ ibi. (Fac̄ aūt.) Et dic̄ p̄ ꝙ qñ hūida ſubtilia fuerint mota ꝛ expulſa p ſternutationē ꝛ corizā ex capitis vētrib⁹: tūc remanēt in eis ꝛ ifridant̄ hūida ꝯtinua pp viſcoſitatē hñtia ēt groſſitiē pp ſubtilis exalationē in ſternutatiōe: q̄ q̄dē obſtruūt poros ꝛ meat⁹ circa vētres cerebri: ꝛ ꝓpe meatū tēdentē in naſuʒ: p quē ſtillabat coriza exteri⁹: qb⁹ hūidis ſic opilatiōe retētis itumeſcūt circa vētres cerebri pp calm vētoſitatū agitatiuū ꝛ extēdūt ptes exñtes circa cerebrū: vñ ꝛ dolores circa caput cauſantur ſoluēris ꝯtinuū extēſiōe. Q̄ aūt p̄dicta fiat obſtruſio: ita ꝙ nihil poſſit p meatus capitis ex mitti oſtēdit̄ tali ſigno. qm̄ ſpūs vētoſi ſubtiles de qbus magis vr̄ ꝙ debeāt egredi nō pñt emitti: ꝛ iō nō ſternutāt: q̄ꝫuis patiant̄ corizā ſiue catarrū. nō eni eſt locus aptus neqꝫ vacu⁹ p quem aer exterior poſſit ſubingredi ꝛ ꝯtineri. Vñ Gal. 7ᵃ ꝑticula aſſo. ſternutationē ſemp p̄cedit aeris tractus p nares: ꝙ ſi humectatio abūdet in capite nō ſternutatio fiet niſi p̄us ipſa in vētoſitatē diſſoluat̄: palā eni in multis videm⁹ hoībus quib⁹ multi ꝛ nimij humores effluūt a narib⁹: neqꝫ tm̄ ſternutatio cōcat̄. ¶ Deīde. (Que aūt.) Oñdit hic 2ᵒ ſternutationē ꝯtingē etiā ſine coriza dicēs: ꝙ ſternutatiōes q̄ nō exiſtēt p̄ſente coriza fiunt ab eiſdē cauſis a q̄dicis qbus fiūt coriza p̄exiſtēte: hñtes tam̄ parua ꝛ debilia p̄n⁹: ex qb⁹ calm attrahit in caput ex humidis parum: pp qð ipſis collectis a calo attractiuo circa caput ꝛ ventoſis ſcis: ab illis eo diſſoluēte ipſa expellunt̄: pp eoꝝ paucitatē p ſternutationē: ꝛ in nares cadūt exteri⁹ tēdētia: vincunt̄ eni talia ſufficient v̄tute cerebri: cū ſint pauca non ꝯtinua adherētia neqꝫ vacuitatē oēm capitꝭ replētia. ¶ Deīde.

Carētes cornib⁹ hñt iubā

(Facti aūt.) Remouet dubiū ɋ̄ in h̄ ꝙ oſ̄dit q̄ꝰ ſonitus cāt ex flatib⁹ humidis circa cerebrū tā paucis: dicēs ꝙ lȝ ſint humida parua ſubtilia tñ: nihilomin⁹ cātur ſonus et ſternutatiōe ipa expellēte: pp̄ fortē motū quē fac̄ ſpūs vētoſus: q̄ȝ cauſeſ ex humidi ipſi⁹ multitudine: qȯ ſic accīt: qm̄ cū calīn directe ſurſum tēdēs venerit ad cerebruȝ: ita ꝙ in ipm̄ icidert repcutif cerebri v̄tute expulſiua ⁊ fridi tate ei⁹ v̄ſus nares p̄ collatoriū: ⁊ q: h̄ ſpūs violent motus extēdit poros ⁊ miringas circa cerebrū exñtes: v̄tus cerebri expulſiua vehemēter ⁊ ſubito moueſ ad expellēdū: pp̄ qȯ accīt ſonū fieri. Et h̄ declarat dicēs ꝙ ſi fiat ict⁹ ex aliq̄ re exteriori cāte repcuſſionē ex̄ nām ei⁹ vehemētia i cerebꝛꝫ vt feſtuca vel aliud icidēs in nares: ſpū tūc veniēte exteri⁹ attracto accīt ſternutatiōe expelli illud extrīſecū qȯ repercuſſionē cābat: pp̄ qȯ ⁊ ſonū iduc̄. ℭ Notādū eſt ꝙ hyp. in. 7⁹ pti. affo. ſufficient tetigit hūc ſmonē pħi cū dixit ſternutatio fit ad caput calefacto cerebro: aut humectato: qȯ eſt in capite vacuo. ſ. v̄tricib⁹ cerebri vt dic̄ Gal. effundit. n. aer int⁹ exiſ foꝛl. i. ſpūs vētoſus. ſonat ꝺo qm̄ p̄ anguſtuȝ eſt ei exit⁹. ℭ Deide. (Alioꝝ aūt.) Oñdit vtcūq; aues in his cōicare cū hoīb⁹ dicēs: ꝙ de nr̄o alioꝝ aīalū poſt hominē accīt aues mar⁹ ⁊ ꝑpe gāpſonicas pati coriȝā ⁊ catarrū: eo ꝙ hñt grādē ſilitudinē cū hoīe in figuratiōe mēbroꝝ ⁊ coꝝ nr̄os ſūt. n. recte fere ſtature ⁊ duoꝝ pedū: verūtñ lȝ patiant coriȝā: ⁊ ſic cōicēt cū hoīe: min⁹ tñ patiunt q̄ȝ hō: eo ꝙ multotiēs hēant caput iclinatū v̄ſus terrā vt ſumāt nutrimēta q̄ eis ſūt a terra ſicut herbiphage marime. vlr etiā pōt dici oēs accipere nutrimētū a terra: q: oīa accipiunt capite inferius inclinato ad pedes ſiue ipm̄ pedibus ɔtineāt ſic̄ gāpſonice ſiue non. cū ſit aliq̄s inferi⁹ eiuſdē: ſic itaq; cum ſepe hēant caput deorſum: humidū coꝛꝛ foſum nō tēdit dire te in caput: ſȝ diſptif p̄ dorſuȝ vt de q̄drupedib⁹ dicebat. Alia etiā cā pōt aſſignari: qm̄ talia humida magis cedūt in pēnas coꝝ q̄ȝ nobis in pilos.

auces pa tientes co riȝam q̄

ℭ Problema. lvj. Antiqua.

PRopter quid marina aīalia ſunt maiora eis q̄ ſunt in terra: ⁊ magis nutribilia? Aut q: ſol ⁊ ɔſumētia ɔtinētia terrā auferūt nutrimētum: propter quod ⁊ concluſa bene nutribiliora ſunt: omnibus igitur his permutata ſunt marina animalia. Noua.

ℭ Cur maris aīalia maiora vegetioraq; ſūt q̄ȝ t̄re? An q̄ vis ſolis ɔſumēdo q̄ t̄rā ābiūt copiā detrahit nutrimēti quāobrē q̄ abdita vitā agūt vegetiora ſūt. his igr̄ oīb⁹ icōmodis cū gen⁹ maritimū ſit imune: merito tuȝ adoleſcere pōt corpe ampliori ⁊ vegetiori.

ℭ Quare eſt ꝙ aīalia gn̄ata i mari ⁊ in ipo nutrita ſūt maiori molis ⁊ ēt nūi q̄ȝ gn̄ata ⁊ nutrita i terra: vñ ēt aues q̄ nutriunſ in aq̄ cōil ſunt maioris molis q̄ȝ ille q̄ ſūt in t̄ra. Et iterꝫ q̄re eſt ꝙ aīalia marina ſūt plus bñ nutribilia q̄ȝ terreſtria vel aerea. i. ꝙ abūdāt ampliori nutrimēto ⁊ ſibi magl̄ pato. ℭ Deide. (Aut q:.) Soluit dicēs: cā eē: qm̄ ſol ⁊ alia corpa celeſtia ipumētia calitatē p̄ motū ⁊ luceȝ vlr ⁊ ēt p̄ ꝑpās nās coꝝ plus iflāmāt ⁊ exiccāt loca ɔtinētē terrā: ſunt ⁊ alia plurima ɔtinētia ⁊ circūdātia terrā: q̄ ipoꝝ auferūt nutrimētū: ſic̄ ignei eſtus: flāmia: coruſcatiōes: frigora mortificātia: inūdatiōes mariū ⁊ aq̄rū: ⁊ ariditas terraꝝ: tēpeſtates: peſt. lētie ex ipreſſiōe formaꝝ celeſtiū ɔtingētes: ſȝ nutrimēto ex terra his ablato nō pñt aīalia ex ipo ſufficiēt repleri: ita ꝙ extēdanſ vndiq;: ⁊ ſic magnificenſ ⁊ q̄ gn̄anſ ſilr paruis exiſtūt: cū coꝝ parētes ex inopia nutrimēti modicū ſemis hēant: neq; pñt eē bñ nutribilia hñtia nutrimētū abūdās ⁊ patū. Propter qȯ correlarie ɔcludiſ: ꝙ aīalia ɔcluſa ſic̄ accubātia in cauernis hyeme: vel oſtracodēmalia ⁊ embria ⁊ arte ēt icluſa ſūt valde bñ nutribilia: cū hēant nutrimētū ɔcuatū patū: ⁊ a ɔtinētib⁹ motib⁹ nō ledanſ: pp̄ qȯ cū aīalia in aq̄s ⁊ mar⁹ in mari degētia ſint remota ⁊ tuta ab oīb⁹ ꝑdcis ipſi oīb⁹ nutrimētū aīalū abſorbētib⁹: cū hūiditas ⁊ friditas aq̄ eis reſiſtat: vñ ⁊ nulla peſtilētia ea afficit: ſic̄ dī. 7. hyſt. ſilr frigora, eſtus tēpeſtates ⁊ hȝ nō ſic ledūt ipa: tū q: ſūt ɋ̄buſdā coꝝ ɔſueta: tū q: pñt in ꝓfundū mari ꝺemergi vbi locus calidus ⁊ quietus ſufficient inueniſ: pp̄ qȯ ſūt ipa eē maiorata ⁊ bñ nutribilia. Amplius in ipoꝝ magnitudineȝ nō modicum adiuuat humiditas multa reddens materiaȝ eorum de facili extenſib. lem a calido etiaȝ debili: ſicut apparet in eunuchis tauris ⁊ arietibus caſtis.

ℭ Problema. lvij. Antiqua.

PRopter q̄d q̄nq; alia q̄dē aīalia multotiēs ſiccū cibū aut humidū accipiunt. Homo aute magis humidum q̄ȝ ſiccum? Aut quia natura homo calidiſſimum: multa igitur ⁊ infrigidatione indiget. Noua.

ℭ Cur cetera animalia cibum ſepius ſiccuȝ q̄ȝ humidum capiant. homo humidum ſepius q̄ȝ ſiccum? An ꝙ homo natura calidiſſima eſt: plus refrigerationis deſiderat.

ℭ Quare eſt ꝙ q̄ȝ aīalia ab hoīe ſepe indr̄ent appetūt ⁊ aſſumūt ſiccū alimētū ⁊ humidū nō attēdētia ſiccitatē ⁊ humiditatē nām: lȝ aliq̄ magl̄ videanſ ſicca appetē: vt eq̄ aſini ⁊c̄. q̄dā aūt humida: vt porci ⁊ aues pluries: ſȝ hō relict⁹ nāe ſue magl̄ appetit ⁊ aſſumit humidū alimentū q̄ȝ ſiccū. Dic̄ aūt. Q̄nq; q: dicet in ſeq̄nti cap̄ alia aīalia vtū nutrimēto plus ſicco q̄ȝ humido: aut gr̄a tēpamēti eſt adiūctū. ℭ Deide. (Aut q:.) Soluit dicēs: cām eē: qm̄ hō nā eſt caliſſimū aīalū calore q̄litatiuo: ſic̄ dcm̄ eſt in 6 c⁰ q̄rte pticule: ⁊ q: ſic calȝ opȝ remitti ſuo ɔ̄rio: idiget itaq; multa infrigidatiōe que calitatē adeo augmētatā ɔtēperet: ſed h̄ ſit p̄ humidū multū qȯ appetit ⁊ aſſumit ſibi homo: cū tale aſſociet ſibi frigidū ſic̄ dcm̄ eſt in. 6. caplo q̄rte pticule. Silr̄ humidū ɔfert rōne ɔſuationis nālis cōplonis hoīs: que eſt humida valde pre ceteris aīalū cōplonibus: ſicut appuit 6⁰ cap̄ q̄rte pticule: ⁊ ɔſeruatio ſit p̄ ſimile: ſic̄ dic̄ Gal. in tegni tractatu cauſaꝝ. ⁊ in. 6. de regi. ſa. Itē humidus cibus velocius trāſit nutritione in corp⁹ humidum: cum hñtū ſymbolū velociter fiat trāſitus: ſic̄ dic̄ Ariſt. in. 2. de gn̄ one ⁊ corruptiōe: ſed alia aīalia non ſunt adeo nā calida ſic̄ hō: neq; ēt humida: imo differēter pticipāt q̄litate elemētoꝝ ſimplr aut cōmixte. quare ⁊c̄. T. c. 25. ⁊ t. c. 34

ℭ Problema. lviij Antiqua.

PRopter quid eunuchi non ſiunt calui? Aut q: multū habent cerebrū. Hoc autem accidit ipſis propter id ꝙ nō coeunt mulieribus. Semē enim eſt a cerebro tendens p̄ ſpinā. ꝑpter hoc autem videntur ⁊ boues caſtrati magna cornua habere: quando inciduntur. Videtur autem eadem cā eſſe ⁊ ꝙ mulieres ⁊ pueri non ſunt calui. Noua.

¶ Cur ſpadones calui effici nequeāt? An eo ꝙ multum cerebri obtinent: qđ ſane his cōtingit: qꝛ rem veneream non agunt. ſemen enim labi per ſpinaȝ e cerebro videtur. qua de cauſa boues quoqȝ caſtrati cornua gerere maiora putamus: necnon ⁊ mulieres ⁊ pueri cur calui nō ſint eadē rō eſſe creditur.

¶ Quare eſt ꝙ eunuchi nō icurrūt caluicié. ⁊ hūc gdé ſmonē ꝑſcripſit Hyp. i. 6. pti. affo. Un̄ ⁊ l. 3. hyp. nō fit vtiqȝ puer calu⁹ neqȝ mlier neqȝ excīſi. ¶ Deīde. (Aut qꝛ.) Soluit. ⁊ ꝑ aſſignat cāz: q̄re eunuchi nō fiāt calui: dicēs iō eē: qꝛ ipſi hn̄t multū de cerebro rōne hūiditatꝭ: qđ gdé eis cōtigit: eo ꝙ nō coeūt hūidū effundēdo ſpmaticū: ex q̄ cerebrū reddit̄ hūiditatib⁹ meliorātū: cū ſemē. i. mā ſpmatꝭ decidat̄ a cerebro: ꝑ ſpinā ꝑ vaſa ſpmatica iꝫgā: ſic declaratū eſt i. 2. c°. 4ª pticule. ¶ Et nōn̄m ꝙ illud qđ dic̄ Ariſt. ſemē deſcēdē ꝑ ſpinā a cerebro fuit ſnīa Hyp. i lib. de aere ⁊ aq̄ꝭ pp qđ dixit iciſionē venaȝ poſt aures ſterilitatē iducē: voluit. n. ſic dic̄ Auic. 20. tertꝫ: ꝙ plīm mā ſpmatis a cerebro ſit: qđ ⁊ nobis iſinuat in coitu acq̄ſita debilitas ipi⁹: ⁊ oculoꝝ ei⁹ ⁊ ꝓpe oculoꝝ. ¶ Deīde. (Propter qđ.) Infert correlariū: dicēs ꝙ qꝛ boues excīſi ⁊ arietes ſic̄ dcm̄ eſt in. 34. ceꝑ caſtrant̄ nō potētes ſpli⁹ ſpma emittē: videnſ hr̄e cornua maiora nō caſtratꝭ: cū in ipa cedat mā q̄ tranſibat in cornua. ¶ Deīde. (Videt̄ aūt.) Applicat ꝑdcām cām ad pueros ⁊ mlieres dicēs: ꝙ pp eādē cāz accidē vt pueros ⁊ mlieres nō fieri caluos. ſ. pp ñ ſpmanȩare: qđ pueri nōdū pñt: ſȝ mlieres lȝ coeāt ſpmanȩāt: cum eo careant: ſic̄ vult Ariſt. ꝑmo de generatione animalium: neqȝ etiam in coitu ſicut vir laborat ⁊ effundit humidum ſepe. Item eſt humidioris nature viro: propter quod non contingit eam ſic humiditate circa cerebrum ſueri: ⁊ ꝑ cōſeq̄ns decaluari: cū caluicies ſit defect⁹ hūiditatꝭ calꝭ piguis circa añiorē ptē capitis: ſic̄ quinto de gn̄atione animalium patet.

P⁹ med. ⁊ alibi

¶ Problema. lix. Antiqua.

PRopt̄ qđ hec qdē ↄfeſti pñt ꝑ ſe ipa nutriri p⁹ ñtitatē. alia vō nō? Aut q̄cūqȝ ꝑceptoꝝ mēorie ſunt breuis vite: pp qđ oia fiūt citi⁹ Noua.

¶ Cur animantium alia vbi ꝑmuȝ in lucem edita ſunt: nutriri per ſeipſa poſſint. alia nequeāt? An ea pñt que in genere qđ memorie capax eſt breui⁹ viuūt. Quocirca ocius quoqȝ morte eadem omnia occumbunt.

¶ Quare eſt ꝙ q̄dā aialia poſt natiuitatē ſtatī pñt ꝑ ſeipa accipe nutrimētū: ſine admiſtratōe ſcā a parētib⁹: ſic̄ ſunt q̄dā auiū pulli vt ꝑdices ⁊ coturnices: q̄dā vō nō: imo longo idigēt tpe: q̄ parētes miniſtrāt eis nutrimētū ⁊ adminiſtrēt: ſicut iſans pullus eq ⁊ aſini: ⁊ multarū auium nati. ¶ Deīde. (Aut qđcūqȝ) Soluit dicēs cām eē: qꝛ q̄cūqȝ aialiū hn̄t memoriā: q̄ recordant̄ ꝑteritoꝝ apphēſoꝝ per cognitionē: quā ſtatī ex inſtinctu nāe hūerūt a natiuitate: ⁊ cū h̄ etiā ſunt breuis vite: pñt ſtatī ꝑ ſe nutriri: eo. n. ꝙ ſūt breuis vite: oia q̄ ſunt de eē ipoꝝ eis cito adueniūt: tps. n. geſtatiōis eſt ꝓportiōatū lōgitudini ⁊ breuitati vite: ſicut dcm̄ eſt in. 9. c° ſilr ⁊ tpe nutritiōis: ⁊ ſilr augmētatiōis ⁊ ꝑfficatiōis eoꝝ ꝓportiōatū erit lōgitudini vite ipoꝝ. ¶ Et ſcias ꝙ q̄dā ſcripſit loco mēorie meādrie dicēs meādriā ſore flexuoſitatē ⁊ tortuoſitatē a meandro fluuio tortuoſe: quod non intelligo: ⁊ iam quidem ſufficienter fuit expoſitum hoc problema. in. 32. ca.

¶ Problema. lx Antiqua.

PRopter qđ hō quidē q̄n̄qȝ plus egeſtiōez fac̄ hūidā ſicca: equi aūt ⁊ aſini ſiccā? Aut qꝛ hec quidem aialia pluri vtūt̄ ſicco cibo. Hō āt hūido magis q̄ȝ ſicco. Ois aūt ſupfluitas a nutrimēto eſt ⁊ a pluri plus: hec quidē hūido magis: alia vō ſicco pluri nutrimento vtūtur: pp id qđ hec quidē aialiū ſūt nā ſicca: hec aūt hūida: q̄ quidē igr̄ nā ſicca: hūidū magis ↄcupiſcūt: hoc. n. magis idigētia ſūt: q̄ aūt nā ſūt humida ſiccū appetūt: hoc enim indigentia conſtituta ſunt. Noua.

¶ Cur hō plus excremēti hūidi egerit q̄ȝ ſicci: equi ⁊ aſini plꝭ ſicci q̄ȝ hūidi? An ꝙ hec aiantiū gn̄a ſicco pabulo largiori vtunt̄: hō hūidis magis q̄ȝ aridis veſci ſolet. Ex cibo āt oē ꝑficiſcit̄ excremētū: ⁊ ex copioſiori copioſi⁹. Igr̄ alia humido poti⁹: alia ſicco largiori vtūt̄ pabulo: qm̄ alia ſicca nā ſunt: alia hūida. Itaqȝ humidū poti⁹ capiunt q̄ ſicca ↄſtāt natura. Hui⁹ nāqȝ ſunt indigētia: ↄ ſic cum affectāt q̄ humida ſunt natura: vtpote que q̄litatis ei⁹ inopiā magis teneantur.

¶ Quare eſt ꝙ hō q̄n̄qȝ magis egerit egeſtionē humidaȝ q̄ȝ ſiccā: ſed quedā aialiū vt eq aſini muli ⁊c̄. magis ſiccaȝ egerūt q̄ȝ humidā egeſtionē. ¶ Notādū ꝙ egeſtio hoīs ſanis ſm̄ qđ dic̄ Hypo. ⁊ Gal. 2° ꝓnoſticoꝝ dȝ hr̄e ſubām liq̄dā lenē: q̄ ptes maneāt adiuicē ↄiuncte: ſic̄ eſt liq̄ditas mellis adherētis. nō. n. dȝ eē ſubē dure in termino q̄ſi lapidis: neqȝ liq̄de currētis ſic̄ aq̄: cui⁹ q̄ñtitas dȝ eſſe ſm̄ q̄ñtitatē aſſumptorū: cui⁹ exitus ſemel ſit aut bis in die nālr: ⁊ hora ſm̄ ↄſuetudinē egerētis: dȝ etiā eē tincta colore citrino claro: ⁊ neqȝ fetēs multū: ⁊ neqȝ ſine fetore: aut ſine ſonitu aut crepitu egrediat̄ oī. Dixit aūt. Q̄ſiqȝ ↄſiderās ꝙ egeſtiōis ſuba poterat multis de cāis variari. ¶ Deīde. (Aut qꝛ) Soluit ⁊ ꝑ aſſignat cām q̄ſiti dicēs: iō eē: qm̄ ꝑdicta aialiū vtplurimū aſſumūt cibū ſicce ſube dure: eius talē plus appetāt: ſȝ hō magis vtit̄ cibo humido q̄ȝ ſicco: qꝛ caliditas hoīs vehemēs ↄtēperat̄ ex eo: ſic̄ dcm̄ eſt. 57. c° ſȝ cū oīs ſupfluitas decidat̄ a cibo: ē. n. reſiduū ipſi⁹ ipuꝝ: qđ expellit̄: viſile eſt ꝙ retineat diſpōnē ipſi⁹: ita ꝙ a maiori q̄ñtitate cibi nutritur: maior decidat̄ ſuperfluitas: ⁊ a minori mīor: cū egeſtio nālis dēat eē ſȝ q̄ñtitatē aſſumptorū: ⁊ ſilr a colorato multū colorata. ⁊ a vētoſo vētoſa: igr̄ ab hūido decidet̄ hūida: ⁊ a ſicco ſicca niſi forꝭ ſit cā int⁹ ꝑmutatiua. ¶ Nōn̄m eſt ſic̄ pȝ ꝑ Hyp. ⁊ Gal. l. 2ª pti. affo. ꝙ egeſtio ꝓportiōat̄ cibo nutritiuo: ita ꝙ a pluri maior: ⁊ minori mīor: dūmō corpus aſſumptiuū fuerit ſanū tēperatū: nō diſtēpatū vētrē hn̄s ſtipticū vehemēt̄: aut manātē: in q̄ qdē pp multā cibi retētionē aut exiccationem: egeſtio egerer̄ ſicca: ⁊ ſi cibū ſumpſerit hūidū valde: ſilr ſi habuerit vētrē ō facili fluxibile: fueritqȝ replet⁹ paucis cibis ⁊ ēt ſiccis egōnē cābit hūidā. Rurſus cibaria nō ōbēt hēe aliquā q̄litatē medicinalē: vt ꝙ ſint ſtiptica ex vētre exire tardātia: aut acuta feſtināntia. Similr pp multā reſolonē aſſumptoꝝ in vrinā aut i ſudores vel in q̄ſlȝ alias actiones minorat̄ egeſtio ⁊ idurat̄. Et iō videm⁹ multa aialiū magis humida ſiccos aſſumētia: egōnes tn̄ ſiccas ⁊ duras ha

bere: eo ꝙ multum humidi aſſumptorum in ſuperfluitates cedat pilorum: ⁊ etiã cornuum generatiuas: ſicut ſunt oues capre lepores. ℂ Deide. (Hec igit̃.) Reiterat predictam cãm vt etiam aſſignet ipſius cãm dicens. ꝓ igit̃ ſicut dictum eſt: q̃dã ꝓdictorũ veſcunt̃ nutrimento amplius humido: alia vero magis ſicco: eo ꝙ q̃dam ipſorũ nãliter ſunt magis ſicca: q̃dã vero humida: illa igit̃ q̃ nãliter ſũt ſicca magis appetũt humidũ cibũ q̃ʒ ſiccũ: eo ꝙ magis idigẽt ipſo: vt eius humiditate cõtẽperet̃ ſup̃flua ſiccitas corporis eorũ: ſicut eſt videre aues q̃ſdam nõ parũ ſiccas nã vt aq̃ticas cõcupiſcere ⁊ aſſumere alimẽtum et aqua ꝓp humiditatẽ ipſius: ſimilr̃ ⁊ que ſunt nãe humide magis concupiſcunt cibum ſicciũ humido: ⁊ aſſumũt: eo ꝙ ſcẽtã ſunt magis egentia ipſo q̃ʒ humido vel quocũqʒ alio: vt ei⁹ ſiccitate eoꝝ cõtẽperet̃ humiditas nãlis ſup̃flua: cuʒ cura ⁊ ꝑſeruatio fiat ꝑ ꝯ̃rĩũ: ſicut pʒ in ꝑma ꝑti. ⁊ hmõi ſunt quedã aialia ꝑter aliq̃ quecũqʒ aquas inhabitant: plurimus tñ querunt cibuʒ in terra: ſicut cocodrillus teſtudines rane cancri ſerpentes aq̃tici: ⁊ in hoc ſuo ſmo manifeſtat̃ ſanus.

Regim̄ corporũ ſanorũ duplex

Sciẽdũ eſt ſicut vult Gal. ꝙ duplex eſt regimẽ corporũ ſanorũ ab optima tꝑantia lapſoꝝ vnũ qdeʒ eſt ꝑ ſilia: vt ꝙ corporib⁹ calis exhibeant̃ calida: ⁊ frigidis frigida. ⁊ ſic de alijs: ⁊ illud qdem regimẽ vocat conſeruatiuum: ⁊ h̄ quidem regimen videnť plurime aues conſeruare; qꝛ cũ nãliter ſint ſicce ſiccis vtunt̃: minime aut valde paruʒ potãtes: ⁊ piſces humidi vtunt̃ nutrimento humido aq̃o. Et h̄ qdem mõ dicet medicus aſinuʒ camelũ ⁊ hõ ſiccuʒ cibũ appetere. cũ ſint ſicci: nãles eni diſtẽperãtie appetunt ſilia: egredinales ꝯ̃ria ſicut vult Gal. ⁊ Haly in teg. trac. ſignorũ. Eſt ⁊ aliud regimen qõ per ꝯ̃ria miniſtratur: ita ꝙ frigidis adhibeant̃ calida ⁊c̃. qõ quidẽ vocat̃ ꝑſeruatiuum: ⁊ h̄ tetigit Ariſt. in iſto cap̃ ⁊ in. 57. ⁊ tali regimine videnť vti auiũ quedã aquatice: ⁊ aquatica nutrimẽtum q̃rẽtia terreſtre: vt porci glãdes. eas. n. ɔdectabiliter comedũt: ſic dr̃. 7. hyſt. ⁊ ſicca alia ſumẽtes. ℂ Et ſcias vlteri⁹ ꝙ ex ṽbis Ariſt. h̄ relinquit̃ ꝙ nãles diſtẽperãtie nõ appetũt ſilia ſed ꝯ̃ria: qõ eſt ꝯ̃ ſmonem Gal. ⁊ Haly ꝑmiſſum. Propter qõ dicat̃ Ariſto. h̄ intelligere diſtẽperantias grãdes valde: que ꝓpinq̃ ſunt facilr̃ egritudines inducere: ꝓpter qõ tales opʒ ꝯ̃rijs ⁊ nõ ſilibus regi. Gal. autẽ itellexit diſtẽperãtias paruas modicũ a ſano ſimplr̃ lapſas: q̃ qdẽ magis indigẽt dietari per ſilia ɔſuando q̃ʒ per ꝯ̃ria reducendo: ⁊ h̄ quidẽ ⁊ aliud diligenter ſupueniens põderet intellectus. ℂ Notandũ eſt etiã ꝙ notãter Ariſt. expſſit in iſto cap̃ q̃dã aialiũ vt equos ⁊ aſinos: in qbus ſmo ei⁹ verificat̃: eo ꝙ plurima aialium ſiue ſint ſicca ſiue humida egeſtionẽ hñt humidã: ꝓpter qõ humidum vrinale ei admiſcet̃: cum careãt veſica ſicut aues ⁊ aq̃ticorum plima:

ℂ Problema. lxi. Antiqua.

PRopter quid ⁊ aues ⁊ homines ⁊ animaliuʒ fortia ſunt duriora? Aut quia ira cuʒ caliditate: timor nanqʒ infrigidatio: quorũcunqʒ igitur ſanguis calidus eſt fortia ſunt ⁊ iracunda. Sanguis autem nutrimentum: et quecunqʒ autem vegetabilium calido adaquantur dura omnia. Noua.

ℂ Cur aues ⁊ homies ⁊ genus quodqʒ animantiuʒ forte corpore ſunt duriori? An ꝙ animoſitas cum calore eſt metus enim refrigeratio eſt. Quorum igitur ſanguis amplius feruet: hec ⁊ robuſtiora ⁊ animoſiora ſunt. Sanguis aũt alimẽto corpibus eſt. Et quecunqʒ vero ex ſtirpibus terre aqua tepida irrigaueris: oĩa duriora euadent.

ℂ Quare eſt ꝙ aues ⁊ maxime gẽ pſonice de rapina viuẽtes ⁊ hoies ⁊ alioꝝ aialiũ fortia audacia ⁊ iracunda ſunt duri corpis ⁊ cõpacti: ſic leones leopardi tauri⁹ hyena lupus ⁊c̃. hec. n. neruoſa ⁊ oſſuoſa hñt ſolida ⁊ compacta: ⁊ calm eſt corpus eoꝝ valde mobile. Quedaʒ q̃qʒ aialiũ q̃ ꝑ pncipãt iſtorũ ſunt fortia dura ⁊ laboris multi ꝓpaſſiua ſicut aſini muli cameli ⁊c̃. qꝛ tñ nõ ſunt cala ſed frida potiꝰ nõ ſunt fortia. i. audacia ⁊ iracũda. ℂ Deide. (Aut qꝛ.) Soluit ⁊ ꝑ aſſignat cãm q̃ſiti dicẽs iõ ẽẽ: qm̃ ira eſt iflãmatio calitatis circa cor: q̃ qꝛ fortis ⁊ audax appet: timor aũt eſt infridatio exterioꝝ ⁊ caloris ꝯ̃ctio ad ptes inferiores ſub corde: ſicut appuit 2ᵃ ꝑti. cap̃. 26. ⁊. 33. ſed q̃rũcũqʒ itaqʒ ſanguis fuerit cals feruẽs ⁊ maxĩe terreſtris: in q̃ corpuſcula q̃dã vocata yrtes repiant̃: ſic pʒ in. 3. de hyſto. ⁊ 2ᵒ õ ptib⁹. fortia ſũt iracũda: ⁊ exceſſiue ſic pʒ i thauris: eo ꝙ ſanguis eſt nutrimẽtum mẽbroꝝ ⁊ mã imediata ex q̃ ſm aliquã cõplonẽ gñant̃ ſpũs: ſicut pʒ p Aui. ꝑ⁹ ꝑmi. qõ aũt ſanguie nutrit̃ calo: audax reddit̃ mobile ⁊ iracũdũ: ſilr ⁊ corpis duri: eo ꝙ humidũ oẽ qõ erat i ſanguine: vehemẽti ɔſumit̃ calitate: ⁊ ſanguis valde digerit̃: ſed de rõne digeſtionis eſt igroſſare: ſicut vult Ariſt. in. 4. metheo. ⁊ Gal. 2ᵒ pnoſti. ⁊ iõ fit leonẽ caliſſimũ aialiuʒ ſaltẽ q̃litatiue pre oĩbus duriora ⁊ ſolidiora hr̃e oſſa: ſic vt ipſis concuſſis adinuicẽ ſicut ex lapidibus effulgeat ignis: vt dicit Ariſt. 3ᵒ de hyſto. Quoꝝ aũt per oppo^m ſanguis fuerit frigidus ⁊ aq̃ſus: debiliora erunt: ⁊ mãſueta: ⁊ corpis mollis ⁊ lapſi: ſic pʒ ex corporꝝ multis q̃rũdã flegmaticorũ ⁊ melicoꝝ infelicitũ tactu.

Ultra medii ⁊ alibi

T.c.17. ⁊ inde p to. lib.

ℂ Nota ꝙ grã hui⁹ ꝙ dixit Ariſt. ſanguinẽ eſſe nutrimẽtũ: ꝙ eius ſimia fuit ſic appet ꝑ totũ codicẽ aialiũ: ⁊ alios ei⁹ in hac mã ſmones pnales: ꝙ ſolus ſanguis ſit humor ⁊ nutrimẽtũ corpis imediatũ. vñ multoties reperies ipm̃ dicere ſanguinẽ ꝑ ſe nutrire: ⁊ ſanguinẽ ſimplr̃ nutrire: ſanguinem imediate nutrire. Et tres humiditates mixtas cum ſanguine: aut ſepatas non humores fore ſicut medici aſſerunt: neqʒ eas nutrire: ſʒ ſuꝑfluitates nõ oĩno alicuius grã a nã iſtitute. q̃ tñ Gal. 2ᵒ elemẽtorũ ſm ſniam Hypo. ⁊ Aui. ꝑ⁹ ꝑmi. nitunt̃ iprobare: volẽtes iſtas tres humiditates cuʒ ſanguine ſm eos in ꝯpate gñatas humores exiſtẽ: ⁊ nutrire etiã ꝑter iuuamẽta q̃dã: ⁊ ſanguinẽ nõ imediate nutrire: ſed ꝑus ɔuerti in humiditates mẽbris nutriẽdis ɔſiles: q̃s quatuor eſſe dicũt. ℂ Et forte qꝛ brẽuit tantoꝝ viroꝝ volẽs ɔcordiã: ſermones breues Ariſt. extẽdẽs dicet: noĩe ſanguinis etiã humiditates q̃s medici poniit ipm̃ cõprehẽdẽ: cũ ⁊ Ariſto. ponat ſpma in ꝑ de gñone aialiũ ẽẽ ſupfluũ alimenti vltimi ſanguinei diſtributi in ptes: ſed ſpma eſt humidũ albũ ꝑmutatũ a ſanguie puro. ꝑ ꝓno. ⁊ colliget. 4. cũ igit̃ ſupfluitas vt innuebat̃ in ꝑcedẽti ꝓblemate: atteſtet̃ puro q̃re ⁊c̃. niſi qꝛ ꝓteruenieẽdo dicat h̄ ex vaſis inuolutis ſibi deriq̃õ nõ vr̃: cum color remaneat magis ſanguine⁹: ſic vult phs: ⁊ me docuit experientia. ℂ Deide. (Quecũqʒ autem) Hic 2ᵒ applicat ꝑdicte q̃õis ſolonẽ ad vegetabilia: tanq̃ʒ circa ea fuiſſet qõ mota: vt p h̄ magis appeat veritas q̃ſiti dicẽs: ꝙ de numero plantaꝝ q̃cũqʒ ſunt in qbus humidũ adequat̃ ⁊ ɔterminat̃ a calo: ita ꝙ q̃ʒtũ humidũ plante ſufficienť põt pati tñ aget calm: tales oẽs dure ſũt ⁊ ſolide ⁊ lõge vite: ⁊ nutrimẽtũ etiã ipſoꝝ digerit̃ bñ ⁊ igroſſat̃ a calo faciẽte ɔſtare ola digeſta: ſicut ſunt quercus buxus ⁊ cypreſſus ⁊c̃. Ille aũt in qbus calm nõ adeq̃tur humido: neqʒ ab ipſo digeſtuʒ ſufficienter ɔterminat̃: ſunt molles leuiter impꝛimẽti cedentes: ⁊ breuis vtplurimũ vite: ſicut ſalix ſambucus perſicus ⁊c̃.

ℭ Problema. lxxj. Antiqua.

P Ropter qḋ quadrupedia nõ magna: pariunt maxie monſtra. Homo autez ꝛ magna minus: vt eq ꝛ aſini? Aut q2 multoꝝ generatiua ſunt hec: vt canes ꝛ ſues ꝛ capre ꝛ oues ꝛ multo magis magnis: illorum autez hec quidez oino vnius generatiua ſunt: alia vero nõ in multum. Monſtra autẽ fiunt mutatis ſpermatibus adinuicẽ ꝛ ꝯfuſis in exitu geniture. Aut i mixtiõe ei que eſt in femineitate: pp qḋ ꝛ aues ipſa faciunt: hec eniz oua generant: mõſtra aũt ex gemellis fiũt: quorum vitellum pellicula non diuiditur.

ℭ Cur mõſtra parue quadrupedes pariũt: hõ autẽ grandeſq; animantes oẽs minus vt equi ꝛ aſini? An q parue vt canes: ſues: capre: oues: lõge ſũt fecũdiores q̃ grãdes. Illarũ eni alie oĩo ſingulos pariũt: alie magna ex pte. Mõſtra aũt tũ ꝯfici ſolẽt cũ plura ſemia int ſeſe coherescũt: ꝯfundũturq;: vel cũ pdeũt ex mare: vel cũ ſe in femina pmiſcent. Unde aues etiã mõſtra edere pñt. Oua nãq; vitello pariunt geminato. Mõſtrum aũt ex geminatis illis cõſiſtit quoꝝ vitelli nulla interiecta mẽbrana diſtinguũt.

ℭ Quare eſt q q̈drupedia nõ grãdia corpa hñtia ſꝫ pua aut mediocria multotiẽs parturiũt mõſtra deficiẽtia aut abũdãtia in debita q̃titate mẽbroꝝ: ſed hõ ꝛ vl̃r aialia magnoꝝ corpoꝝ: vt eq aſini camelli elephãtes ꝛc̃. raro parturiũt mõſtra. ℭ Deinde. (Aut q2.) Soluit ꝛ p̊ aſſignat cãm ex pte pri⁹ gñonis dicẽs: ıõ eſſe: qm̃ hꝫ nõ grãdia aialia multos ſimul gñant fetus: q̈lia ſunt canes porce oues lupe ꝛc̃. hec. n. ſimul multo plures gñant q̃ꝫ magne: ſicut appꝫ. 14. ca. oues tñ apud nos rarius pariũt niſi vnum niſi fortaſſis in magneſia libie: ſic dr̃. 47. cap. ſed magnorum q̃dã aialiũ ſũt oino vniꝰ pariẽtia: ſic vere monotoca: elephas: ꝛ camellus ſic dcm̃ eſt. 14. ca. q̃daꝫ aũt iſtoꝝ ſm plurimũ pariũt vnũ: iterduꝫ tñ ꝛ raro pariũt plura: ſic hõ: ꝛ eq̈ ꝛc̃. ℭ Hoc p̈miſſo tanq̃ꝫ necio ꝓſequit̃ dicẽs: q monſtra ꝯtigũt: qñ ſpmata. i. pri⁹ gñonis vt ſemẽ viri ꝛ ſãguis mẽſtru⁹ ſolũ p pbm̃: trãſmutant̃ vl̃ mutãt̃: ꝛ oino tali mõ cõmiſcent̃: q redduntur adiuicẽ ꝯfuſa ꝛ indebite cõmixta: qḋ accĩt qñ genitura decidit̃ a maſ. ꝛ ipellit̃ i mr̃icẽ p motus ſalt⁹ itercisos acchites ꝟge: tũc. n. ſigõnes ꝛ cõcauitates mr̃icũ aialiũ nõ magnoꝝ: q̃ plures exiſtũt: deſiderãtes repleri: ſic dcm̃ ẽ. 14. ca. attrahũt ad ſe geniturã iꝓpoꝛtõabilr̃ diuiſaꝫ: ita q in vnã ꝯcauitatẽ mr̃icis ãpli⁹ incidat q̃ꝫ in aliã: ꝛ ſic ꝯñr pluris fiet attractio mẽſtrui ſanguinis ad eã: ꝛ ad aliã modice: pp qḋ ſic idebite ꝛ iniuſte cõmutat̃ pncipiũ gñonis p ꝯcauitates mr̃icũ: aut mutat̃ ſm alias ſraꝫ ꝛ ꝯiunctis ſm plꝰ in vna ꝯcauitate q̃ꝫ in alia ꝯtingit vnũ ꝯceptũ fieri maiorẽ altero ꝛ alteꝝ minorẽ ẽẽ nãe normã: aut ſm totũ ſere: aut ſm aliquã ptẽ: ꝛ h̄ eſt mõſtrũ: ſic q̄q; corp⁹ grãde min⁹ aut ſere ſm totũ aut ſm ptẽ: cũ pri⁹ gñonis abũdãt ſupflue in vna ꝯcauitatũ: eo q nã docta potius eligit vnũ mẽbrũ: aut duo ẽẽ ordinẽ ꝯſuetum nãe formare: aut aliq̃ vehemẽt̃ magnificare: q̃ꝫ materiam illã circa embrionẽ nõ iformatã relinquẽt: timẽs ne relicta ꝛ putrefacta corruptionẽ iducat embrioĩs. ℭ Et ſcias q nũs mẽbroꝝ vltra nãm auct⁹ magis vr̃ pcedẽ ex vehemẽti ꝟtut̃ iformatiue oponẽ: ſꝫ q̃nidã mẽbroꝝ ſup alia magnificatio: plus ex mã vt ex mẽſtruo ſanguie tm̃: qm̃ pbs negat in libris de gñone aialiũ ſperma ſemineũ ingredi embrioĩs gñonẽ: imo nec vult ipaꝫ hr̃e ſperma: vtrũq; tñ r̃ dictoꝝ ad mõſtruoſitatẽ ꝯcurrit. ℭ Sil̃r cũ nã mãm valde modicã hũerit cũ debilitate fortaſſis ẽt iformatoris: potiꝰ eligit vnã partiũ extremarũ vel duas nõ cãre aut puas: reſeruãdo mãm illã ad pfectã aliaꝝ partiũ nobiliũ ꝓductionẽ: q̃ꝫ illa vel illis formatis totũ cõpoſitũ eẽt impfectũ nõ valẽs vitã ſuſcipe. Sꝫ in aialib⁹ maiorib⁹ q2 pauce inſunt eis mr̃icũ ꝯcauitates: nõ ꝯtingit ſic ſpmata adinuicẽ fieri cõmixta idebite ꝛ ꝯfuſa: pp qḋ min⁹ in eis fiunt monſtra. ℭ Dubitatur q2 nõ vr̃ fieri poſſe mõſtra cũ ſint pctã ꝛ errores nãe. 2. phyſi. ꝛ p̊ de gñone aialiũ. Ea ꝟo nũq̃ꝫ erret: cũ eius ſit ſup oẽm ſapiam ethicoꝝ 2°. ℭ Dõm q ſtimulata cogit̃ interdũ peccare: refrenãs tñ ꝛ corrigẽs q̃tum põt. qḋ euenit vel cã iterioꝛ ſeu exterioꝛ: hoꝛ q̃dẽ duplici vel a pncipijs gñonis: ꝛ h̄ vel mãlib⁹ diuerſificat̃ q̃ititate q̈litate ac ſitu aut efficiẽtib⁹ vt iformatiua aut imagiatiua: aut ex pte receptricis vt mr̃icis ceu ſi matrix ſcidat̃ vel diui diſtinguẽs pellicula. Sꝫ q̃dẽ exterioꝛ puta ꝯſtellationis vigore de q̈ q̈driptitũ. 3. ℭ Deide. (Aut in mixtione.) Aſſignat aliã cãm ſumptã ex pte receptric̃ gñonis vt rupture pellicule ſepantis int̃ ꝯcauitates mr̃icis: dicẽs p̈mo aliã cãm fore cõmixtionẽ ꝛ ꝯiũctionẽ quã ẽtgrũt embriones in femineitate. i. i mr̃icẽ: q̃ eſt vas gñoni deputatũ: eo q pellicula diſtinguens vnã ꝯcauitatẽ mr̃icis ab alia pp extẽſionẽ itumeſcẽtis embrioĩs: aut motũ fetus frangat̃. ℭ Deide. (Propter qḋ) Hic 2⁹ infert correlariũ: p qḋ declarat̃ manifeſti⁹ ꝓpoſitũ: ꝛ oñdit hãc etiaꝫ eẽ cãm q̃re in auib⁹ fiũt mõſtra. nõ. n. p⁹ cã eas colligit: cũ nõ p aialificationẽ: ſꝫ ouificationẽ gñent̃ dicẽs. q pp iſtã cãm ſil̃r ꝓducũt mõſtra: eo q p̊ ouificẽt oua magna hñtia duos vitellos: qbus duo pñt gñari pulli: nõ diſtinctos p pelliculam poſitã inter vtrũq;: aut poſito q pellicula diſtiguant̃: frãgit̃ extẽſa pp itumeſcẽtiã ẽbrionũ: ita q ipa nõ exiſte aut eꝰ ſubtilitate ꝯfracta: ſic necio embria hꝫ ꝯtangi: ꝛ in ꝯtactu pp teneritatẽ ꝛ augmẽtũ futuꝝ ꝯiungi: ꝛ mõſtrũ effici. Uñ viſum eſt anſeres duos eẽ vnũ: ꝯiugebant̃. n. in dorſo hñtes ptes alias oẽs pfecte ſic aliĳ duo. Et ob h̄ cõtigit q in italia nõ lõge añ iſta tpa viſum eſt mõſtrũ in ſpẽ humana ſeu muliebri figuratũ ꝯtinuũ vſq; ad pectoris cõcauitatẽ ꝛ ab ide duplex exiuit pfecte: qḋ fuit optime cantatuũ: ꝛ huic ſile dic̃ ſe vidiſſe Haly. i teg. de cãis. ℭ Notãdũ eſt ſic pꝫ. 6. de hyſto. ꝛ. 3. de gñone aialiuꝫ in ouo eſſe tres pelliculas p̈ter teſtaꝫ q̃ maxime manifeſtant̃ in ouis reſidẽtib⁹: vna q̃ imediate adheret teſte ꝓpoꝛtiõata dure matri in cerebro hoĩs: eſt ꝛ alia ſub iſta ea ſubtilioꝛ circundãs albumẽ p totũ ꝓpoꝛtioneta pie matri cerebri. eſt ꝛ 3ª ſubtilis valde diſtinguẽs circulariter vitellũ ab albumie: in ouo aũt hñte duos vitellos: pelliculã hãc ꝯtingit aliqñ frãgi: pp qḋ ꝯiunctione fit mõſtrũ. ℭ Notãdũ etiã ſm Ariſt. 4. de gñone aialiũ mãm gñonis aialiũ aliqñ maiorem ꝯſtare in q̃titate q̃ꝫ reqrit mã pticularis in ſpẽ illa: qḋ poterit eẽ duplr̃: aut vt hec mã remaneat indiuiſa: ꝛ tũc cabitur vna pe aliĳs maioꝛ ꝓpoꝛtiõabilr̃ valde: aut ꝯtingit eã diuidi ſic fit interdũ radices arboꝝ: q̈s virtus ꝛ mot⁹ fluuioꝝ tangit: qm̃ diuidunt̃ in duo ꝛ fiunt due cõſiſtẽtes ex vna radice ꝛ ꝟtute. Eodẽ ẽt mõ in cõceptiõib⁹ accĩt. ad naſcit̃. n. adimicẽ qḋ eſt viciniũ. q̃nq; ꝟo ꝛ qḋ eſt lõginquuꝫ pp motũ cãtũ in fetu. eſt etiã cã coiũctio embrionũ iã dcã. ℭ Et ſcias q ſicut fiũt mõſtruoſitates in exteriorib⁹: ita etiã in iteriorib⁹: quedã. n. aialiũ aliqñ hñt duos ſplenes ꝛ

T.c.82. ꝛ alibi

Circa medi ꝛ alibi

In pleriſq; locis.

multos renes: ⁊ aliqñ ſcd̄ eſt tranſlatio vt ꝙ epar ſit in pte ſiniſtra ⁊ ſplen in dextra: ſicˀ dı̄ in p̄ de hyſto. ſilr̄ eſt inueni re mirabilē diuerſitatē ſm̄ clauſuꝫ ⁊ pſoratum in ptib⁹: ⁊ pluralitatē ⁊ paucitatē: ſed vtrū̄ tale ſit vnū aīal aut plura: diffinit̄ ex corde. ſi eni vnū eſt cor vnū erit aīal: quātumcūq; variate ſint alie ptes: ⁊ ſi plura ſunt vt duo: duo ſūt aīalia: q̄ſtūcūq; ſit aliarū partiū numerus diminutus.

Problema. lxiij. Antiqua.

PRopter qd caput hoīuꝫ piloſuꝫ eſt magis alio corpe ⁊ nō ſm rōnē. Alijs autē aīalib⁹ ecōtrio. Aut qz ⁊ alioꝝ hec quidē in dentes excreſcunt ſm ſupabūdantiā nutrimenti: hec qdē in cornua: alia vo in crines. Quecūq; autem in cornua minus caput habent piloſum. illic enim conſumitur. Quecunq; vero in dētes magis qdem cornigeris: hn̄t enim piloſitatē in collo: minus autē his vt auibus. habent. n. ⁊ he eam que eſt hoīuꝫ: ꝙ illis multipliciter ꝑpter multitudinē hec in caput excreſcunt: nō. n. nihil habet neq; multum: ita ꝙ eſt vbiq;. Noua.

Cur hoīuꝫ caput piloſi⁹ q̄ꝫ reliquū corp⁹ nec ex ꝑportiōe piloſuꝫ eſt. Ceteroꝝ auteꝫ ꝯ. An cetera vel in dētes exuperant pre nimia alimenti copia: vel in cornua vel etiā in ſetā. Que igr̄ in cornua capite minus ſetoſo hec ſunt: abſumptū eniꝫ illā in rē ē. Que aūt in dētes plus qdē pili q̄ꝫ cornigera obtinēt. Capronarū eni nō nihil ſortiūtur. Sꝫ minus q̄ꝫ aues: his eni illud etiā qd̄ hoīuꝫ gen⁹ in tegēdi nā̄ tribuit. Sꝫ qd̄ illis pro copia nutrimēti multis luxuriat locis: id ī capite hoī abūdat. Nec eni nullū hn̄t: nec adeo multū: vt piloꝝ vndiq; excreſcat ꝯgeries

Quare eſt ꝙ caput in hoīb⁹ ſit piloſi⁹ q̄ꝫ aliud corp⁹: improportiōabilr̄. n. eſt piloſuꝫ ad alias ei⁹ ptes. ſꝫ in alijs aīalib⁹ eſt eꝯ: qm̄ alie ptes corpis iproportiōabilr̄ ſunt piloſiores capite: ſic itaq; his ōbus tā̄ gı̄t cōpatio triplex. q̄rū vna eſt capitis hoīs ad alias ei⁹ ptes. 2ª capitis alioꝝ aīaliū ad eoꝝ ptes. 3ª hoīs totius ad alia aīalia ſm totū. Deīde. (Aut qz.) Soluit ⁊ p̄ oñdit quō ſupfluitas nutrimētalis etiā in diuerſa extermināt dicēs iō ē: qm̄ in alijs aīalibus ab hoīe his qdē ex ſupabundātia ſupflua alimenti fiūt ⁊ augmentant̄ dentes in inferiori mandibula ſic cornutis: aut etiā in vtraq; mādibula magni reddunt̄ valde ſicut carētib⁹ cornib⁹: ſed in qbuſdā alimēti ſupfluitas ꝯuertit̄ in cornua vt ceruis bobus ⁊c̄. alijs vo in crines vt in iubas ⁊ caudas vt eqs: aut in lanas vt ouib⁹ ⁊ ſup. qbuſdā ī vngues: alijs in roſtra. qbuſdā in gibbū vt camelis: auib⁹ aūt in plumas. Deīnde. (Quecūq; qdē) Hic 2° p̄dictā diſtictionē ptractat aſſignādo cām q̄ſiti dicēs: ꝙ q̄cunq; aīaliū emittūt ſupfluitatē alimēti in cornua caput hn̄t min⁹ piloſuꝫ cū ꝯſumat̄ eius ps maior in cornua: ⁊ iō cerui grādia hn̄tes cornua ſunt breuiū piloꝝ ⁊ leuiū ſicco terreſtri in cornua exterminato: ſꝫ q̄ in dētes ipam emittūt ſupiores: aut ēt maiores ꝯſtitudo ⁊ acutiores piloſiora ſūt ferētib⁹ cornua. nō. n. in ipos tm̄ ſupfluitatis exterminat̄: ſicut in cornua hn̄tia pp qd̄ ſit his piloſitas in collo grādis ⁊ iuba: ſic eqs ⁊ aſinis ⁊c̄. in qbuſdā aūt vt in auib⁹ minus ꝯuertit̄ ex ſupfluitate alimēti circa collū in pēnas q̄ꝫ ꝑducens in pilos: ipe. n. hn̄t ꝑportionabilr̄ in pēnis piloſitatis hoīum diſpōnē. ꝑticipāt. n. cū hoīe in figuratōe ⁊ nūo mēbroꝝ: ſicˀ dcm̄ eſt in. 55. ca. plumas hn̄tes nō multas circa reliquū corp⁹: ⁊ plumas circa caput ⁊ maxime vpupa ⁊ alauda: ⁊ q̄dā auiū qb⁹ dīs ⁊ alie aues plurimū inimicātur: dr̄nter tn̄ ſe hn̄t aues ⁊ hoīes: qm̄ aues ſm partiū multas ſunt plurimū pēnate: pp h̄ ꝙ eoꝝ ſupfluitates nō trāſeant in vrinā cū careāt veſica: ⁊ qz his eſt opus ad volandum: ſed in hoīe capilli ſine cōparatiōe plꝰ excreſcunt in caput q̄ꝫ pēne ibidē in auibus: qm̄ hō non eſt oīno ſine pilis: imo multos ⁊ longos habet ⁊ maxime in capite: neq; multos habet: ita ꝙ p totum manifeſte: imo in pluribus caret locoꝝ pilis vt plurimū: ſic itaq; ſunt quatuor: quorum hoīes ⁊ cornigera ſunt duo extrema: dētifera ⁊ aues medium: aues. n. appropinquant hoībus: dētifera vero cornigeris: igitur homo plures ⁊ longos habet in capite capillos: qz ſupfluitas alimēti in hunc tendit locum: cum ſit recte ſtature ⁊ poroſus valde ſcdm̄ caput.

Problema. lxiiij. Antiqua.

PRopter quid homo ſolus aīaliū caniciē hꝫ. Aut qz pluria aīaliuꝫ fluxilē pilum oī anno hn̄t vt equ⁹ bos: q̄dā autē fluxilem non hn̄t: breuis. n. vite ſunt: queadmodū ouis ⁊ alia cuius eſt crinis ſicut nō ſceneſcētia: neq; caneſcūt. Hō aūt neq; ꝑpagandū hꝫ crinē: lōgeuū. n. eſt: q̄re a tēpore caneſcit. Noua.

Cur vnus oīum aīantiū hō caneſcit. An ꝙ pars aīantiū maxima pilū quot annis deciduū gerit: vt equ⁹ ⁊ bos. Nōnulla dciduū nō gerunt. Tēpus aūt viuūt breue vt oues. ⁊ quedā alia quorum pilus vtpote nō ſeneſcēs caneſcere non poteſt: at homo nec deciduū gerit pilum. Et longā degit etatem. Itaq; tpe conſeneſcat atq; inueteratur.

Quare eſt ꝙ hō ſolus inter cetera aīaliū icurrit caniciē. Deīde. (Aut qz.) Soluit ⁊ p̄ aſſignat cām q̄re alia aīalia ab hoīe nō caneſcūt dicens iō ē: qm̄ pluribus aīalib⁹ cadunt pili oī anno: ſicˀ dcm̄ eſt. 21. ꝑble. ſicut equo boui. qbuſdā vo nō cadūt: q̄ qdē breuis ſunt vite: nō. n. renouātur ⁊ iuueneſcūt p depōnē piloꝝ ⁊ acqſitionē aliorum ſicut arbores: q̄libet etiā anno īnouant̄ ⁊ iuueneſcūt ſicˀ eſt ouis. hec. n. nō deponit hyemales pilos ſupfluitates inde ſeroſas ⁊ acutas abijciēs. Vñ p h̄ etiā ꝙ nō cadunt ſignificat̄ ꝙ aliqd nō ſupfluū trāſit in eos vitā abbreuiās. Silr̄ ⁊ alia q̄cūq; beſtia cui⁹ fuerit pilus ſicut aīaliū nō ſeneſcētiū nō caneſcit: eo ꝙ ſenectus caniciē denotat̄ ſicˀ poſt⁹ ⁊c̄. ſic igit̄ his nō caneſcit pilus: qz ſunt breuis vite. illis auteꝫ qz fluit oī anno: q̄re nequaq̄ꝫ caneſcūt ab hoīe alia. Deinde. (Hō aūt.) Aſſignat cām hui⁹ 2° q̄re hō caneſcit accipiendo oppoſitū qd̄ alijs nō ꝯtingit aīalib⁹ dicēs: ꝙ pilus in hoīe nō ꝑpagat̄ inouando ſe gñatione poſt fluxum de anno in annū ſicˀ in alijs ſit aīalib⁹ niſi aliqñ ſit egritudīs cā. Itē 2° eſt aīal magis lōgeuite oībus excepto elephāte ꝯ id qd̄ dcm̄ eſt breuis vite. ꝑpter qd̄ rum capilloꝝ ꝑmanētia: tū longeuitate tpis caneſcit. Dubitat̄ qz ponit ſolū hoīem caneſcere: cū in. 3. hyſto. ⁊. 5. de gñatione aīaliū ponat ēt equū caneſcere. Dicēdum ꝙ hō ꝑpe notabilr

Hō eſt animal lōge vite

caneſcit ſicut hic oſdit Ariſt. ⁊ qꝛ cerebꝛū hꝫ multū frigidū ⁊ humidū receptiōi multoꝝ ſumoꝝ expoſitū deſerentiū māe ad ipſuꝫ putreſcabiles. Propter qꝺ ſciendū ē ꝙ cā pꝛima ⁊ pꝛincipalis caniciei calidi eſt debilitas inati: ſicut pꝫ i .5. de gñatiōe aialui: qꝺ forte voluit Aui. 2° pꝛimi cā dixit poſita cā caniciei ſm Ari. ⁊ Ga. cuiqꝫ duas intētiones cōſiderauerit inueniet eas ppinquas p certo: qm̄ cā i albedine coloris flātis: ⁊ cā in albedine athacharugy q̄ nutrimētū comitaꝛ eſt vna: ſꝫ cauſe alie plures pñt exiſtere: ꝯtingit. n. multotiēs canos ex īfirmitate fieri: qbus ſanatis nigreſcit iteꝝ pilus ⁊ efficiꝛ nō canus: ſicut dꝛ in. 5. de gñatione aialium. Fit ēt pp timorē mortis hoꝛribilis: qꝺ viſū ē aliqñ ſubito accidere in depoſito p rupē cū ſunıculus frangeretꝛ ſponte in quo exñs falconū pullos q̄rebat accipe: qꝺ ēt accidit ex triſtitia longa: ꝯtingit ēt ſicut dꝛ in. 5. de gñatione aialiū pp hūiorē frigidū ⁊ humidū idigeſtū ob defectū caliditatis īnate: q in locis gñationis capilloꝝ a cōminētis caliditate loci putreſcit. Uñ ⁊ ples canos eſt videre in tympoꝛibus pp humiditatē loci. Uñ Alex. in pn° ſuoꝝ pblematū ait. pp qꝺ Homerus hoīes tympoꝛa canos vocauit: qꝺ ēt aliqñ adoleſcētib° ꝯtingit. Gal. aūt in 2° de cōplexionib° ponit canicieꝫ ſic fieri: dicit. n. ꝙ in illis in qb° cutis capitis nō cōſequiꝛ finē ſiccitatis capilli ſunt debiles ⁊ albi. q̄ qdē diſpō dꝛ canicies: eoꝝ qdem debilitas accidit pꝑter minorationem nutrimēti eis conuenientis: ſed albedo eſt qm̄ res ex qua nutriuntur egreditur a flegmate qñ putreſcit ſꝫ lōgitudinē tēpoꝛis: hoc aūt tali mō continget: qm̄ cū poꝛus fuerit anguſtus ⁊ ſupfluitates fuerint pue ⁊ viſcoſe: fuerit ꝙ caliditas in arterijs expellēs debilis: accidet canicies ppter putrefactionē: nam ſicut caluicies non continget i calnarie loco maxime: niſi qꝛ ille locus eſt ſiccioꝛ omnib° partibus capitis: eo ꝙ cutis eſt illic oſſi annexa ⁊ nuda: ita ſilr canicies accidit pꝛopꝛie in tympoꝛibus cū illic ſub cute ſunt duo lacerti magni: cūs aūt lacertus magn° eſt carnoſus ⁊ caro humidioꝛ oſſe ⁊ cute. ¶ Tūc ad inſtantiaꝫ dicenduꝫ ꝙ aliqd fieri canuꝫ pōt eſſe duplr aut ppꝛie ⁊ notabilr valde: ⁊ ſic pp antedictas cās ſolus hō fit canus: ⁊ ita intelligendus eſt hic ſermo phi: aut minus pꝛopꝛie ⁊ notabilr: ⁊ ſit equus ēt pōt dici caneſcere: ſꝫ deponat hyemales pilos ⁊ ſit breuis vite ad hoiem: qui tñ ppꝛie pōt dici caneſcere reſpectu alioꝝ que nullo mō caneſcūt: cui° quidem cā ſm Ariſt. 5. de generatione aialiū eſt os capitis ſubtiliſſimum ſm magnitudinem eius exiſtens: ⁊ ideo occaſionalis vel periculoſa fit ei plaga circa hunc locum exiſtens.

Poſt pn a. ⁊ alibi

p Circa n. ⁊ alibi.

¶ Problema. lxv. Antiqua.

PRopter qd hi qbus ea q̄ ſunt ab vmbilico deoꝛſū maioꝛa: qꝫ ea q̄ ſūt ad pect° breuis vite ſūt ⁊ ibecilles? Aut qꝛ vēter fridus ē pp paruitatē quare nō digeſtiuus ſed ſupfluitatuꝫ generatiu°: tales aūt moꝛbidi ſūt. Noua.

¶ Cur vita breui ībecilliſqꝫ virib° ſūt q ptem vmbilico ſubiectā maioꝛē qꝫ ſupioꝛē hñt ptinētē ad pect°? An ꝙ vēter ſuā ob breuitatē fridus ē. Itaqꝫ vt viꝫ puā obtinet ꝯcoquēdi: ſic excrementis redūdare aptiſſim° ē. Moꝛbis aūt nimiꝝ patēt q tali vētre conſtiterint.

¶ Quare eſt ꝙ hoīs hñtes ptes q̄ ſunt ab vmbilico infери° verſus oſſa pectinis maioꝛes qꝫ ille q̄ ſunt ab vmbilico ad pectoꝛis concauitatem: vt apud gladiatam ſunt breuis vite ⁊ debilis virtutis. ¶ Deinde. (Aut qꝛ) Soluit dicens cām eē: qm̄ vēter eſt frigidus pp puitateꝫ ⁊ ſtricturaꝫ ſuā: ⁊ ēt ſituꝫ: pp qꝺ cū digeſtio fiat p calidū nō pōt cibū digerere: quo accidit ſupfluitates multe idigeſte ex hoc generate in coꝛpoꝛe aggregantur: q aūt has cōtinent in eoꝝ coꝛpoꝛib° moꝛbidi ſunt ⁊ lāguoꝛoſi cū ſint moꝛboꝝ cāe antecedētes ꝓpe ꝯiūctas fieri. ¶ Et ſcias ꝙ ſignū huic ſꝫ ꝯriaꝫ diſpōnē ſumiꝛ ab Ari. in phyſionomia ſibi aſcripta: dicēte. qcūqꝫ mai° ſpacū hñt qꝺ eſt ab vmbilico vſqꝫ ad extremū pectoꝛis: q eſt locus cōcauitatis ei° inferioꝛis: qꝫ qꝺ eſt inde ad furculā: vbi eſt initiū colli: ſunt voꝛaces ⁊ inſenſibiles: cui° cām dicit eē voꝛacitatis: qm̄ ventrem hñt magnuꝫ valde extenſum: quo cibos appetūt ⁊ iponūt: ſuntqꝫ inſenſibiles: qm̄ ſenſus p quos actus ſentiendi exiſtit artuꝫ hñt locū: repleti. n. exiſtunt odoꝛatiōe vehemēti ⁊ vapoꝛatiōe ciboꝝ aſſūptoꝝ: ita ꝙ ſenſus debiles hñt magis ciboꝝ repletiōe qꝫ defectu. ¶ Dubitaꝛ. vꝛ. n. ꝙ vēter paruus ſit bñ digeſtiu°: eo ꝙ virt° in ipſo magis vniꝛ: que vnita foꝛtioꝛ ē ipſa diſperſa: ſicut pꝫ i lib. de cāis. Itē oculus paruus nō vituperaꝛ imo laudaꝛ ſicut voluit medici. ¶ Dicēduꝫ ꝙ hō vēter ſicut vult phs nō eſt digeſtiuus nutrimēti: ſꝫ ſupfluitatū augmētatiu°: in eo. n. ſūt plures lapſus ⁊ in pluribus naturis. ē. n. lapſus in cōplexiōe qꝛ frigidus: cū ei° gñatio fuerit a diminuto caloꝛe ⁊ ībecilli v̄tute: mā ēt gñationis minime obediēte. Silr hmōi vēter lapſus eſt in cōpōne ⁊ i q̄ntitate: cū ſit minoꝛ nālr: ⁊ ēt in ſitu: eo ꝙ nō ē i loco debito in quo oꝫ eē: cū ei° locus nālr ſit lat°: hic āt vēter cōpꝛimit ſpūalia dyafragmate ab ipſo cōpſſo: ⁊ maxie cū cibis repleꝛ. vñ ⁊ hic ꝓpoꝛtionaꝛ vētri de q̄ dicit Gal. in teg. tra. ſignoꝝ. Uētrē ſiqdē vidi cuiuſdā ita paruū: rotūdū: ⁊ ꝓpēſuꝫ iuxta ypocūdriū vt appareret manifeſte ſꝫ circūſcriptionē ꝓpꝛiā ⁊ vidētib° ⁊ tāgētib°. ¶ Tūc ad argumētū dōm ꝙ illa puitas exiſtit a pn° nō per viā vnionis vt dictū eſt virtutis ⁊ foꝛtificatiōis: ſꝫ poti° p motū diſſolutiōis ⁊ debilitatis cum diminutione calidi: qꝺ aūt dicebaꝛ de oculo non eſt ſile: cuꝫ nihil in ſe recipiat pꝛo alijs digerendum.

Cat. ioh. col. ij. in lib. meo.

¶ Problema. lxvj. Antiqua.

PRopter qd hec qdē fiūt aīaliū nō ſolū ex ſeīuicē: ſꝫ ⁊ a caſu. alia autē ex ſeīuicē ſolū: vt hō ⁊ equ°? Aut ⁊ ſi nō fiūt p alias cauſas: ſꝫ qꝛ his quidē paruū tp̄s generationis: quare ſi fiāt tp̄s diſtēdit: ⁊ cōtingit fieri in mutatiōe tempoꝛū. hoꝝ aūt multū generatio ſuper diſtēditur: annuales aūt decē menſes ſunt: quare neceſſe fieri: aut ex ſeinuicem fieri. Noua.

¶ Quā ob cāꝫ aīantiū alia nō ſolū coitu: ſꝫ ēt ſpōte nāe pcreanꝛ: alia coitu dūtaxat pueniūt vt hō: ⁊ equ°? An ꝙ ⁊ ſi nō aliā ob cāꝫ: tñ ꝙ alijs gignēdi tp̄s breue ſtatutū ē. Itaqꝫ fieri nō pōt: vt tp̄s qꝺ vim obtinet generādi āplificeꝛ ꝓrogeturqꝫ. Sꝫ tēpoꝝ viciſſitudie cōmutatiōeqꝫ: vt pcreēꝛ ꝯtigit. Alijs multo gñatio āpliari ſolꝫ. Eteni vl' āno vel dcē meñū ſpacio ꝯfici aſſolēt. Quapp vl' nullo pacto: vl' ex coitu pꝛocreenꝛ illa neceſſe ē.

¶ Quare eſt ꝙ quedā aīaliuꝫ nō tantū generanꝛ ex ſeīnuicem q̄ per coitū eſt gñatio ex cōbinatione. ſ. maſ. ⁊ fe. ſed ēt generanꝛ caſualr ſicut q̄ putrefactiōe generanꝛ: q̄daꝫ aūt ex ſeīuicē generanꝛ tātuꝫ: ſicut homo equus: ⁊ vlr aīalia perfecta. ¶ Notandū ꝙ ex iſta lr̄a videꝛ diſtinctio triīmēbris relinqꝫ: vt ꝙ q̄dā generanꝛ ex putrefactione: q̄dam ex

coitu:q̄dā vō vtroq̄ʒ modo:ita φ vr̄ φ aīalia eadē ſpecie
poſſint fieri ex ſpermate ꝛ ſine ſpmate:qđ Ari.et appet ſen
Tex.cō. 31. vbi Auerroys cumulate. tire.7.meta.dicēs:hoꝝ q̄dā fiunt a caſu ꝛ fortuna ſilr ꝛ i
factis a nā:q̄dā.n.ꝛ illic eadē ꝛ ex ſpermate fiūt ꝛ ſine ſper
mate:cū igiť dicat eadē fieri ex ſpmate ꝛ ſine aut iſta iden
titas erit nūeralis:aut ſpālis:aut gn̄alis:nūeralis nō:q̄m il
la ſūt eadē nūero quoꝝ mā ē vna:ſicut dr̄.5.met.ſub q̄;ti
T.c.12. tate determiata:neq̄ʒ et gn̄alis:q̄ꝛ tūc ſermo eī⁹ inartificia
lis foret valde ꝛ nullus:cū oē hn̄s ſenſuʒ quocūq̄ʒ mō ſit
aīal eſt:pp̄ qđ dicēdū eſt φ Ari.his vbis excludit opionē
duoꝝ illuſtriū viroꝝ:Aui.ſ.ꝛ Auer.Aui.n.cū dixit q̄dā:
q quidē vt declaratū ē in.13.cap.hui⁹ ppinquo poſuit oīa
aīalia indifferēter vtute ſupioꝝ p putrefactionē corporuʒ
poſſe gn̄ari:ſed Auer.cū dixit eadē tolliť ſnīa ponētis ꝯtra
Aui.φ q̄ fiunt p putrefactionē gn̄ata ſunt alterius ſpēi q̄ꝫ
T.c.31. ꝛ alibi. gn̄ata ex ſemine.Voluit.n.7°.meta.φ nulla ſpēs inueniať
fieri a caſu.inueniť tn̄ aliq̄d ſīle ei qđ fit a caſu:vt ſpēs q̄ fiūt
ex ſe.Illđ aūt qđ Ari.ſnīaʒ firmat eſt:q̄m iꝑfectū ꝯtingit
fieri plurib⁹ modis:pfectū aūt vno mō tn̄:cū iꝑfecta pau
ca regrant ad ſui eē pfecta aūt multa.Volētes aūt p coi
tū gn̄ata ꝛ p putrefactionē nō foꝛe euſdē ſpēi accipiūt:φ
T.c.12. ꝛ alibi. alteri⁹ mā ē alter eſt actus ꝛ forma:ſicut pʒ.8.meta.ſʒ alte
ra eſt mā mēſtrualis:vtputa muris gn̄ati p coitū ꝛ muris
gn̄ati ex putrefactōe.℄ Aut dōm φ lʒ mā videať alia:fit
tn̄ eadē virtute celeſti illā diſponēte:nō.n.ſemen eſt de rō
ne gn̄ationis taliū:ſed magis mā putrefacta ſic calido ce
leſti pſlata:aut verū eſt in generatione perfectoꝝ:in q̄bꝫ
agens oīno requiriť particulare:ſumunt etiā Ari.primo
de generatione animaliuʒ dicentē:quecūq̄ʒ non ex anima
libus ſed ex corrupta mā hec generant quidē:alteꝝ autē
genus ꝛ qđ factū eſt neq̄ʒ fe.neq̄ʒ maſ.hoc.Sed Auicen
tantes exponunt alteꝝ genus eſſe p̄mo:ꝛ denuo p ouifica
tionem reuertetur ad ſpēm vnde venit.Voluit.n. Aui.ſpe
ciem propriā in.15.de aīalibus nō ſtatum dari: ſed p inter
media.vt ꝟbi grā.rane generant oua ex q̄bus fiunt ranū
culi piſciculis aſſimilati:ꝛ ex ide fiūt iterū rane: qđ ꝛ vr̄ ēt
eſſe in vermibus ſiricū ſpuētibus:cū ex ipſis fiāt primo pa
piliones:ꝛ ex illis oua:deinde vermes vt primi : vt pʒ.5.de
hyſto.ſic itaq̄ʒ de hac mā breuiter hoc dcm̄ ſufficiens p̄ter
alia in p̄ de gn̄atione aīaliū profūdius pertractata.℄ De
inde.(Aut ꝛ ſi nō.) Soluit ꝛ p̊ aſſignat cām coꝝ q̄ gn̄anť
a caſu dicēs id eē:q̄m ſi non fiunt p alias cās plures:fiunt
tn̄ p iſtā:qđ declarat:q̄ꝛ his.ſ.generatis a caſu eſt breue tē
pus in quo gn̄anť:q̄ꝛ circa ver:vt q̄n ſol icipit ad nos veni
re p circulū obliquū:ſicut dr̄ i p̊ de gn̄atione ꝛ corruptiōe
Et in.2. de gene. text.cō. 56.ꝛ in p̊ metheo. in pnci. vel paruū eſt tp̄s:q̄ꝛ nō diu coꝝ.ſ.generatio protelať ſicut
gn̄atio pfectoꝝ:que eſt circa decimū mēſeʒ vt ſtatim dice
tur.Vn̄ ſi fiant:tp̄s eſt cā mām ſui qualitate diſtendēdo ꝛ
p̄parando ad ſuſceptionē forme aīalis.Et φ ita ſit appa
ret:q̄ꝛ generatio taliū maxime cōtingit fieri in mutatione
vlī tēpoꝝ:ꝛ ppꝛie:q̄n ſol accedit ad nos tp̄e veris puenićs
citra caput arietis:cū caliditas ꝛ virtus viuifica intenda
tur in cōtinēte.Et q̄n fit ſilr mutatio veris ad eſtatē ſole in
capite exn̄te cancri contingit:lʒ minus. Et etiaʒ eſtatis ad
autūnū in capite libre lʒ minime:imo tunc corrumpi inci
piunt plurima apud nos:ſecus tn̄ cōtingit in multis habi
tationib⁹.℄ Deide.(Hoc aūt.) Oñdit q̄ illa fiūt que ge
neranť per alias cās q̄ꝫ ex tēpoꝝ ſola mutatiōe dicens: φ
quedā ſunt quoꝝ generatio diu extēdiť:interuenit.n.lon
gum tēporis a cōceptione ad partū:qualia ſunt aīalifican
tia pfecta:ipſa eni in ſui gn̄atione vt in vteris matricuʒ p
manent āno toto aut decē mēſibus vel circa anteq̄ꝫ pariā
tur:ſicut apparuit.14.ca.pp̄ qđ ſi fiunt aut.i.cū hec eſt:q̄
re neceſſe eſt ipſa ex ſeīuicem fieri per cōbinationē maris
ꝛ femine in coitu.℄ Et ſcias φ hic multiplex inueniť lit
tera que in eundē ſatis tendit intellectum:quidā.n.ī ipſoꝝ

hn̄t ānuales aſeꝫ aut.10.mēſib⁹ ſicut expoſitū ē:ꝛ hec q̄dē
lr̄a itellectui abudat:q̄dā aīales ät decē:alij vō ānuales ät
decē.Sic itaq̄ʒ q̄dā iꝑfectoꝝ valde:q̄ꝛ pauca requirunť
ad eoꝝ gn̄ationē:vt apparuit in.13.ca.pn̄t ex putrefactōe
q̄ꝛ ꝛ a caſu dictiť fieri:cū nō fiāt ab aliquo agēte vno d̄ter
minato pticulari:cū mā d̄terminata ꝛ in loco d̄terminato:ſic
ſunt gn̄a enthomoꝝ:q̄dā aūt q̄ꝛ pfecta ſunt plura regrē
tia in eoꝝ ꝯſtitutionē:nullo mō pn̄t fieri niſi ex ſeīuicem
ſeminādo:alia vō ſūt hoꝝ media:ꝛ iſta q̄dem pn̄t vtroq̄ʒ
mō fieri:ſicut ex cauſis exēplificatione tactis oſtēdiť:cū in
ipſis cōiunguntur:q̄lia ſūt gn̄a muriū ſerpētū ꝛ quorūdaʒ
Tex.cō. 2.ꝛ alibi piſciū.℄ Dubitať q̄m dicit gn̄ationē differre p paruū tp̄s
ꝛ multū:qđ nō vr̄:cū pbeť in.5.phy.generationē id nō eſſe
motum:q̄m fit in inſtanti:ꝛ oīs motus fit in tp̄e:quare ꝛc.
℄ Eſt dōm ꝛ primo ſciēdū qđ tp̄s vnde tp̄s ſm̄ qđ eſt nu
merus mot⁹ p̄mi mobilis numerat⁹ ab aīa ſʒ prius ꝛ poſte
Tex.cō. 101.ꝛ alib rius:ſicut dr̄ in q̄rto phy.nō eſt cā generationis:imo corru
ptionis:cū diſtare faciat ab eſſe quodā:nullū.n.didicit:ne
q̄ʒ nouū factū eſt:neq̄ʒ bonū:corruptiōis eni cā p ſe eſt tp̄s
ſicut dr̄ ibidē:ꝛ.28.ca.xi.diceť particule. Sed tp̄s acceptū
ſm̄ φ ex tali numeratiōe prioris ꝛ poſterioris in motu reli
quiť in ꝯtinēte aliq̄ diſpō:ſic tp̄s eſt cā generationis ꝛ cor
ruptiōis:cū.n.ſol venit ad caput arietis v̄ſus nos:iprimiť i
continens diſpō tēperata viuificatiua:cū aūt recedit tran
ſiens ad caput libre:relinquiť diſpoſitio poꝛi cōtraria:ꝛ ſic
accipiť hic tempus.℄ Tunc ad rationem dicendū φ ge
neratio tripliciter accipitur:vno modo ꝓprie pro vltio in
ſtanti temporis:quo in materiā ſūme diſpoſitā introduciť
forma:ꝛ ſic ꝓcedit rō adducta. Sumiť ꝛ cōmuniter non
ſolū pro tali introductione forme inſtantanea:ſed pro to
ta alteratione p̄cedente talem introductioneʒ forme:qđ ē
quouſq̄ʒ animal ſit perfecte conſtitutuʒ in ſpecie ſua. Su
mitur ꝛ cōmuniſſime pro tēpore in quo ſperma ſumitur a
matrice donec fetus inde genitus pariatur:ꝛ iſto ꝛ etiam
ſecundo modo poteſt hic generatio accipi.

℄ Problema. lxvij. Antiqua.

Propter q̄d ethiopuʒ dētes q̄deʒ
albi ſunt ꝛ albiores q̄ꝫ alioꝝ: vn
gues āt nō:? Aut vngues q̄dē : q̄ꝛ
ꝛ cutis nigra ꝛ nigrior q̄ꝫ alioꝝ.
Vngues āt ex cute oriūť:dētes vō albi:pp̄
q̄d:? aut q̄ꝛ ex q̄b⁹ humidū extrahit ſol:pp̄ ſu
pertingere albi fiūt:vt ꝛ cera. Coriū q̄dē igi
tur ſuptingit:dētes vero nō ſupertingit:ſed
humidū pp̄ eſtum exalat ex ipſis. Noua.

℄ Cur ethiopū dētes candidi ꝛ cādidiores
q̄ꝫ ceteroꝝ. Vngues aūt nō dentibus i can
dore reſpōdent:? An vngues ideo nigricāt:
q̄ꝛ cutis ēt nigra ē:ꝛ nigrior q̄ꝫ ceteroꝝ. vn
gues āt ex cute proueniūt.Sʒ cur dentes cā
deant:que nā ratio ſit:? An φ albeſcere illa
ſolent quibus vis ſolis hūoreʒ detrahit dū
mō nihil ſuperficiatur:q̄uo etiam ceram al
beſcere nouimus. At cutem ſuperinficit ca
lor:dētes minime.Sʒ totus eoꝝ humor in
vaporem a calore conuertitur atq̄ꝫ exalať.

℄ Quare eſt φ dentes ethiopū habitantiuʒ p̄mū clima ad
meridiem ꝛ vniuerſaliter nigrorum:qđ eſt ab extremitate
tertij climatis verſus torridam zonam ſunt albi intantuʒ
φ manifeſtiores ſunt valde in albedine q̄ꝫ aliorum habi

tentū citra tertiū clima ⁊ maxime vltra q̈ntū: ſed vngues
ethiopū ⁊ ſibi ꝓpinquoꝝ nō ſunt tales: imo ꝯ̄ᵹ vnguib⁹
iſtoꝝ ſunt ſubnigri: cum hi hēant vngues ſubalbidos ex
albo ⁊ rubeo ſanguīe cōmixtos. ¶ Deīde. (Aut vngues)
Soluit ⁊ p̄mo aſſignat cām nigredinis vnguiū dicens: nō
eſſe vngues nigros: q2 cutis ethiopū ⁊ conſimiliū eſt nigra
⁊ nigrioꝛ q̄ꝫ cutis alioꝝ climata eis habitantium oppoſi
ta: ſed vngues naſcunt̄ ex cute. ſ. ex nutrimenti ſuꝑfluo ter
reſtri deleto exterius ad cutē: qui q̄dē denigrant̄ ſicut nu
trimētum carnis: ⁊ vapoꝛ denigrat ad cutē foras attract⁹
caliditate ſolis aduſtiua: ꝓpter qđ fit eos eē nigros: ⁊ non
denigrant̄: eo q̄ ſuꝑfluitates taliū ſunt nigre: ex q̄bus gene
rati ſunt vngues: ſicut Ariſt. 3. de hyſto. ⁊ ſcđo de genera
tiōe aialiū dicit Herodotum mēdacē ponentem ethiopes
genituram hēre nigrā cū videam⁹ dētes eoꝝ albos. ¶ Dein
de. (Dētes) Aſſignat cām q̈re dētes taliū ſunt albi: ⁊ p̄mo
ꝓponit hoc ſub mō q̄ōnis querēs q̈re eſt q̄ dētes ethiopū
ſunt albi. ¶ Deinde. (Aut q2) Soluit dicēs ideo eſſe: q2m
caliditas cauſata a ſole in ꝯtinēs ⁊ a ſtellis extrahit ⁊ eua
porare facit humidū extraneū cōgregando ⁊ inſpiſſando
humidū magis purum: calm enī cōgregat homogenea:
⁊ q̄ ſunt eiuſdē trib⁹: ſicut dr̄ in q̈rto metheoroꝝ: quo ac
cidēte dētes ethiopū in ſe relinquunt̄ albi ⁊ albiores alioꝝ:
ꝓp qđ cutis ſufficientius denigratione tingit̄ ex aduſtiōe
humidi ad ipſam attracti ⁊ retenti in ipſa ⁊ exalatōes alte
rius ipūi: ſicut eſt cerā exterius ſuptingere. vt pꝫ in artifici
bus tabularū cerearū quib⁹ memoria ſeruat̄: ⁊ hoc eſt qđ
cōcludit coꝛum ⁊c̄. dicit igit̄ ex attractiōe humidi ad ex
tra cutis tingit̄ ſufficientius: ſed dētes nō: q2m humidū re
tentū in eis reddēs ipos minus albos ꝓp eſtum inſenſibili
ter exalat: vt oſtēdunt oſſa ſub terra ꝯtecta inde albioꝛa fa
cta: ſed retinet̄ in cute. ¶ Dubitat̄ q2m videt̄ vngues ethio
pū eſſe albos: q2 caloꝛ agens in ſiccum dealbat: ſicut dicit
Auic. p̄ma p̄mi: ſed vngues ſunt ſicci ſicut dicunt medici:
q̈re ⁊c̄. ¶ Dōm eſt vngues ethiopū eſſe nigros ſicut oſtē
dit ph̄s. ¶ Et ad rōnē r̄ndendū eſt q̄ licet vngues ſint ſic
ci cutis cōꝑatiōe: ad quā oīa cōparāt medici ſicut ad vſe
tempamentū: nō tn̄ ſunt ſimplr̄ ſicci: imo humidi cū in eis
humidū cōtineat̄ qđ diſtillatione alembici percipitur.

¶ Problema. Ultimum. Antiqua.

PRopter quid hec q̄dē ablato ca
pite ⁊ moꝛiunt̄ ſtatiꝫ aut cito. alia
vero non? Aut quecūq3 ſine ſan
guine ſūt ⁊ modici nutrimēti hoc
patiunt̄: neq3 cibo enim indigent cito: neq3
effundit̄ ipſoꝛū calidū in humido exeūte ſi
ne quibus vtiq3 nō ē poſſibile viuere in ſan
guineis: his autem poſſibile eſt non ſpirare
viuere enim poſſunt multo magis. Cauſa
autem in alijs dicta eſt. Noua.

¶ Cur animantiū alia preciſo capite vel ꝓti
nus moꝛiunt̄ vel paulo poſt: alia minime?
An ita afficiant̄ q̄ ſanguine carēt: exiguoq3
cibo ꝯtenta ſunt. Quippe que neq3 cōtinuo
cibū deſiderent: neq3 in humore caloꝛ eoꝛuꝫ
diffunditur quibus rebus priuatuꝫ animal
ſanguine ꝯſtans viuere nequit. Illa vero ſi
ne reſpiratiōe viuere multo diutius poſſūt.
Cām cur ita alias abunde reddidimus.

¶ Explicit decima particula.

¶ Quare eſt q̄ q̄dā aialium abſciſo capite ꝯfeſtim moꝛiūt̄
ſicut ꝑfectioꝛa: ⁊ maxime hō ꝓp ſubtilitatē ſpirituū ipſius
⁊ humoꝝ: forma. n. eius nimis eſt imerſa mãe coꝛpulente
formis alioꝝ: ꝓp qđ actus plurimi ſunt ipſius excedentes
mãe oīs nām. Quedā aūt nō ſic cōfeſtim moꝛiunt̄: ſed mo
uent̄ aliq̄ꝫ diu: opones vite exercētia: vt aialia frida: quoꝝ
humidū eſt viſcoſum valde: ſicut critius teſtudo camelcō
ſerpētes ⁊ plura piſciū genera. ¶ Deīde. (Aut quecūq3.)
Soluit dicens p̄mo iō eſſe: q2m quecūq3 fuerint ſanguine
carentia: modico indigentia nutrimēto ⁊ raro ꝓp uiuiſca
tionē humidi eoꝛū patiunt̄ hoc: vt q̄ capite abſciſo tarde
moꝛiant̄: cū poſſint diu eē ſine alimēti aſſumptiōe: neq3 ēt
eoꝛū calm diffundat̄ ꝑ humidū liquatū: ita q̄ ad decapi
tationē eoꝛū ſequat̄ exalatio calidi ⁊ effuſio humidi: ſicut
aialibus ꝯtingit ſanguineis: ſine eīi iſtis duob⁹. ſ. calo ſan
guineo diffuſo in vaſis per humidū: aut ſine alimēto: im
poſe eſt viuere aialia ſanguinē hn̄tia: cum ſanguis ſit nu
trimētū ⁊ mā ſpūs: q̄bus cōtinet̄ vita ⁊ actus oīs: ꝓp qđ ⁊
q̄dā poſuerunt aiam eſſe ſanguinē: ſicut Critias vt dr̄ in p̄ T. c. 32.
mo de aia: ſed ꝑ decapitationē hō effundunt̄ ſanguinē ha
bentib⁹: cū calm potēs eliquationē continue cauſet in hu
midū ⁊ reſolonē: ꝓp quā quotidiano idiget alimēto: eua
poꝛat enī ſubtiliatū humidū ꝯtinue. Et iō mirandū eſt nō No. mi
paꝝ q̄ a fidedignis dr̄: q̄ q̄dā iuuenis in noꝛmādia repꝑt̄ rabile.
iā trigenaria p. 18. annos nō comedēs: q̄ño humidū ſit ei⁹
ſic calo ꝓpoꝛtionatū: q̄ nō diſſoluit̄ ei⁹ viſcoſitas: aut vis
ſiderū in hoc opat̄ nō parū. ¶ Deinde (His aūt) Proſeq̄t̄
ſcđo de illis q̄ tarde moꝛiunt̄ poſt decapitationē dicens: q̄
animalia quibus poſſibile eſt viuere ſine inſpiratione ⁊ re
ſpiratione: ſicut enthoma: quoꝛum euentatio fit calidi ꝑ
ſuccinctoꝛiū motum: poſſunt plus viuere poſt decollationē
⁊ moꝛtificationē apparentem q̄ꝫ illa q̄ inſpirāt ⁊ reſpirāt.
Unde Ariſt. in lib. de inſpiratione ⁊ reſpiratione ait. mul
ta enthomoꝛum vident̄ viuere nō ſolum in duas ptes de
ciſa: ſed in plures: ſicut illa que dicunt̄ ſcolopendre. ſimilr̄
⁊ moꝛtificata taliū reuiuiſcūt. Un̄ Ariſto. ibidē. muſce ⁊
apes ſi ſtent in humido diu nō valde calo aut frigido: q̄ꝫ
uis modicā hēant virtutē ſpūſſius exigunt reſpirare: ita q̄
coꝛrūpunt̄ ⁊ ſuffocari dicunt̄ repleto vētre propter coꝛru
ptionem humidi exiſtentis circa ſuccinctoꝛiū: ⁊ ideo cum
moꝛtē cōtraxerint in cinere reſurgunt ⁊ vident̄ quaſi reui
uiſci: eo q̄ eoꝛū calidū caloꝛe cinerum ſuſcitatur. ¶ Dein
de (Cauſa aūt.) Hic tertio remittit nos ad locū in quo trā
ctata eſt hec mā dicēs: q̄ cauſa quare hmōi aialia non ſpi
rāt dicta eſt in alijs. ſ. in libro de inſpiratione ⁊ reſpiratiōe.
¶ Notādum ſicut dicit Nicolaus perypatheticus in ſuis
ꝓblematibus loquēs de animalibus exanguibus ⁊ maxi
me enthomis opꝫ ſcire conſeruationeꝫ caloꝛis fieri per ae
rē: non vt quidā putant ad ſui refrigerationē tantuꝫ: imo
ad nutrimentū vt oſtenſum eſt alias: in paruis enī aialib⁹
paruus eſt caloꝛ: ideoq3 per coꝛpoꝛis poꝛos ſufficiēs ingre
di pōt ad eius nutrimentū: ſed in aialibus parū maioꝛib⁹
ſunt inciſure quedā per coꝛpus: q2m cum ſit caloꝛ parum
maioꝛ in eis maioꝛem quātitatē exigit aeris ad eius nutri
mentum: qui per inciſuras coꝛpoꝛis ſubintrat. ¶ Et attē
de q̄ non ſolū aialia adeo parua ſm̄ Gal. i. 7. de iuuamē.
mē. aere nutriunt̄: ſed voluit etiā ip̄m in ſpūs aīe conuer
ti: cuius talis eſt ſermo. Dico q̄ aer qui attrahit̄ a partib⁹
canne pulmonis extrinſecus p̄mo alterat̄ in cāna pulmo
nis. ſcđo in coꝛde ⁊ in venis pulſatilibus: ⁊ precipue in illis
que ſunt in reti contexto ſub cerebꝛo: ⁊ tertio alteratur al
teratione perfecta in cerebꝛo: ⁊ illic fit ſpūs aialis leuis pu
rus. Hanc tn̄ ſniam Auic. moꝛdet. 3. can̄. fen. 10. dicēs aerē
ſolū nō poſſe conuerti ⁊ ſpm̄ fieri: ſicut neq3 aqua ſola pōt Car. 138
membꝛū nutrire. Unde ⁊ Ariſto. in de ſenſu ⁊ ſenſato rep col. ij. in
hendit pitagoricos qui poſuerunt aialia nutriri odoꝛibus 1. b. mea

de quibus tamen magis videtur cum oporteat nutrientia eſſe non ſimplicia ſed compoſita: cum talia ſint nutrita: quod ⁊ verum eſt: niſi expoſitione. Gal. ⁊ Haly. huiuſmodi defendatur: vt in Conciliatore demõſtraui: ſit itaq; hic ſermo ſufficiens in .10. particule expoſitione ⁊c.

¶ Incipit vndecima particula. de naturalibus que ſunt circa vocem.

¶ Problema. j. Antiquã.

Propter qđ ſenſuũ ex natiuitate maxime auditu ꝓuantᵉ. Aut q꞉ ab eodẽ ꝓncipio videbunt vtiq; eẽ audit⁹ ⁊ vox facile aũt vr̃ corrũpi locutio cũ ſit ſpẽs vocis ⁊ difficillime pfici. Signũ aũt q꞉ poſt natiuitatẽ multo tpe muti ſumus: primũ.n. oino neq; loqmur aliqđ: ð inde qñq; tarde balbutim⁹: pp id qđ locutio facile corruptibilis ẽ. Idẽ aũt ꝓncipium vtroruq; eẽ ⁊ locutiõis. vox.n. q̃dã ⁊ audit⁹ ſicut ⁊ ſi accidẽtis facile ſenſuũ ⁊ corrũpũt ⁊ nõ ꝑ ſe audit⁹. Signũ ãt eſt ⁊ ex alijs aialibus accipere: qđ oino facile corruptibile eſt principiũ locutionis loquitur eni nullũ aliorũ aialiũ ꝓter hoiez: ⁊ iſti qñq; balbutiunt: queadmodũ dictum eſt. Noua.

¶ Cur ſẽſuũ audit⁹ maxie ob ortu nature offendi pt. An q̃ audit⁹ ⁊ vox ab eodez initio pficiſci videãtur. at q locutio ex facili poſſe dꝓrauari vr̃: q̃ ſpẽs vocis ẽ. eadẽq; pfici difficillime pt. Indiciũ hui⁹ ẽ q̃ poſtea q̃ȝ nati ſum⁹ diu obmuteſcim⁹: deide balbutir̃ tãdẽ icipim⁹. Principio nãq; nullũ ꝓferre peit⁹ vbũ valem⁹. Cũ itaq; facile peruerti locutio poſſit idẽq; initiũ audiẽdi loq̃ndiq; ſit. Vox n. q̃dã audiẽdi quoq; ꝓmordiũ ẽ: ſeqtur vt q̃ſi p accidẽs nõ p ſe oium facillime ſenſuũ audit⁹ interimi poſſit. Argumẽtũ aũt facile oino loq̃ndi ꝓncipiuz deſtrui poſſe. Vel ex ceteris aiantib⁹ erui lz. Nullũ eni loqui ex ceteris põt. ſz homini tm̃ facultas hec data ẽ: ⁊ hic tamẽ ſero vt dictuz eſt loqui incipit.

¶ Poſtq̃ȝ An. determinauit ꝓblemata nãlia in cõi. accedit hic ad determinãdũ de eis in ſpãli: ⁊ ꝑ hec diuidit in tres. Primo eni determinat ꝓblemata nãlia exñia circa vocem ⁊ q̃ ſequit ei. Scðo ꝓblemata exiſtẽtia circa odorabilia ⁊ fetida. Tertio nãlia circa cõplexionẽ: ſcða ibi: in ꝓn°. particule ſequẽtis. 3ª in ꝓn°. 14. ¶ Notãdũ q̃ q̃uis hec particula intituleẽ de ꝓblematib⁹ nãlibus exñtib⁹ circa vocem: tñ in ipſa determinantur ꝓblemata circa ſonũ locutionẽ vel ſmonẽ exiſtẽtia: denominat tñ a voce: eo q̃ plura ex° in ipſo tractant ꝓblemata. ſiſr dignior eſt ſono ⁊ vniuerſalior locutiõe. Nunc ãt qđ ſit vnũqđq; eoꝝ ſuis rõnib⁹ breuiter videat. Eſt.n. ſon⁹ paſſio vel accidẽs ex motione aeris cãta colliſiõe corpoꝝ ſolidoꝝ auditu ꝓpe perceptibilis pt colligi ex .2°. de aia. ⁊ .2. ſexti nãliũ Aui. Vox quoq; eſt percuſſio inſpirati aeris ab aia ad vocalẽ arteriã cũ imaginatiõe aliqua ſignificãdi: ſicut dr̃. 2. ð aia: ſmo aũt ſeu loq̃la ẽ vocis ꝑ linguã dearticulatio: ſicut dcm̃ eſt in. 4. de hyſto. aialiũ: vel eſt vox articulata litterata cõceptui mẽtis denũciãs humane. Quo aũt ſon⁹ cãtur ⁊ qbus ⁊ in quo ſufficiẽter dictũ eſt in. 2. de aia. ⁊ ſcðo ſexti nãliũ Auic. ⁊ grã breuitatis ad pñs ꝓtermitto. Sciendũ tñ breuiter ex illis ad ſonũ tria reqri. ſ. vberãs qđ verberat ⁊ mediũ: vberãs qdẽ ⁊ qđ verberatur opꝫ corpore eſſe ſolida: pp qđ pili ⁊ lane cũ inuicẽ percutiunt: aut etiã ſi percutiãtur ſolido corpore vel ecõuerſo nõ cauſant ſonum: ⁊ melius ſonus cãbitur ſi qđ verberatur cũ hoc fuerit planũ ⁊ lene: ⁊ adhuc melius ſi ꝯcauũ fuerit in quo aer concludat: ita q̃ vna pars aliaz multotiẽs anteq̃ȝ poſſit idẽ exire percutiat ſicut i cãpana. Reqritur etiã q̃ fiat motus ⁊ applicatio verberãtis ad illud qđ verberatur vehemẽs ⁊ velox vt aer fortiter extẽdat: pp qđ videm⁹ aerẽ ſubito ⁊ fortiter virga in ipſo ducta ſonũ cãre: ⁊ ſic idẽ fiat mediũ ⁊ qđ vberat realiter: qđ nõ fit ſi debiliter ⁊ lente ducat. Requirit ẽt q̃ verberans ⁊ qđ verberat fint regularia habẽtia ſuꝑficies tales q̃b⁹ aer valeat vberari ⁊ extendi: pp qđ ſi actus actui ſubijciat nõ fit ſon⁹. Opꝫ ⁊ tertiam ab his duob⁹ adeſſe. ſ. mediũ in quo verberãs verberatum attingat. hoc autẽ eſt duplex. ſ. extrinſecũ qđ ꝓprie eſt aer: cũ audit⁹ ſit cõnaturalis aeri ⁊ ẽt aque: ⁊ intrinſecuꝫ qđ qđẽ eſt aer cõnaturalis cõplantatus in foramine auris: qđ eſt i oſſe vtroq; petroſo ad qđ dirigitur quintũ par neruoꝝ qđ eſt organũ ⁊ cã auditus ſicut apparet in nono de iuuamẽtis mẽbroꝝ. ¶ Ad generatiõnẽ aũt vocis que eſt ſpecies ſoni multa cõcurrũt ⁊ adhuc plura ad locutionem que vocis eſt ſpecies: ſicut hic vult pħus: inter alia tñ que ad ipſam requirunt ꝓncipaliora ſũt tria. ſ. arteria: epiglotis: vel guttur ⁊ lingua. Vñ Gal. in libro de voce. voci ⁊ locutioni poſita ſunt tria: lingua: epiglotis: ⁊ trachea arteria: ⁊ ad vnũqđq; iſtoruz reducuntur mẽbra multa ea adminiculãtia. Trachee enim arterie deſeruiunt muſculi pectoris ⁊ pulmo ſibi aerem preparantes: epiglotis etiam eſt mẽbrum in quo mirabilis eſt diſpoſitio ex cartalaginibus muſculis ⁊ pãniculis: ſicut in anothomijs oſtenditur. Eſt enim corpus cõpoſitum ex tribus cartalaginib⁹ ⁊ decem muſculis: qb⁹ dilatatur ⁊ conſtringit ac via ipſius vel tranſitus claudit ⁊ aperitur. Ex qua quidẽ epiglotide verſus partem ſuperiorẽ oritur corpus cartalaginoſum ſemiſpericũ dictuz lingua fiſtule: qđ proprie verũ vocis eſt inſtrumentuz: ꝓpter qđ totalis cõpoſitio eſt cõſtituta: ſicut apparet in ſeptimo de iuuamentis mẽbroruz: ⁊ in libro de voce: vocis.n. factor ſicut illud qđ imediatius ab anima mouetur eſt lacertus exiſtens iuxta epiglotidẽ: ſicut dicit Aui. decima tertij: cuius quidẽ inſtrumẽtum eſt epiglotis ⁊ corpus ſimile lingue fiſtule: ⁊ eſt primum inſtrumentuz in veritate: ⁊ reliqua inſtrumenta ſunt inſeruientia ⁊ adiuuantia. Vox autem poſtea reducitur in formationem ſermonis ꝑ linguam maxime ⁊ alia eam adiuuantia: ſicut dentes labia ⁊ nares: iuuant enim ipſe ad litteras diſtinguendas: ⁊ vt earum exitus ſit facilis in incaſione: vt dicit Aui. prima primi. ad hoc ẽt vuula operatur: eſt enim ſicut portarius cuſtodiens aeris exitũ ſm quãtitatẽ ſufficientẽ retinẽs ⁊ relaxans: ſicut dicit Aui. tertio cañ. ¶ Hic breuiter ꝓmiſſis ad pleniorẽ intellectum in hac particula dicendoꝝ. Dico Ariſto. more ſolito premittere ꝓblemata circa auditũ qđ ad vocis materiã reducit: eo q̃ auditus ⁊ vox grandẽ habẽt affinitatẽ: ſicut apparuit i. 14. capĩo. decime particule. Dicit igitur. quare eſt q̃ homĩes a natiuitate maxime carent auditu inter ceteros ſenſus. ¶ Deinde (Aut q꞉.) Soluit primo dicẽs ⁊ premittit quoddã per qđ habetur cauſa queſita in cõmuni. ſcðo propter id quod eſt principiuz au

Tex. cõ. 77. ⁊ in de.

Tex. cõ. 88. ⁊ alibi.

Audit⁹ ad vocẽ reducit.

ditus τ vocis:oſdit quõ vno leſo leditur τ aliud.ſcõo ibi. (Jdē autē.) Et primo facit hoc dicēs q̃ ſermo inter cete‑ros actus virtutis aialis videt̃ deſtrui facilius:eo q̃ ē ſpēs vocis:τ iõ difficile eſt ipſu3 illeſu3 perficere τ cõſeruare:cu3 ad vocē vt iã3 apparuit multa requirant̃:ſed plura etiam requiruntur ad ſermonē cũ ſpecies differentiã ſpecificam addat ſupra genus:q̃re τc. Sed vt hoc melius eluceſcat. Sciēdũ ſicut dicit Gal.in quarto de interioribus q̃ q̃nq3 hic ſunt actiones:quarũ vna eſſentialiter aliam conſequit̃ quaꝝ prima eſt aeris exitus cum anhelitu: que perficitur muſculis pectus cõtinentibus.2ᵃ dicit̃ flamen vel ſufflatio ſine ictu:que cõpletur muſculis inter coſtas exiſtentibꝰ: q̃ ſm Ga.in libº de voce ſunt.22.ſm võ Aui. ſunt.88. cum quaternis vniuſq3. 3ᵃ eſt flamē cũ ictu que diuerſa aeris exercet̃ percuſſione:ſm eleuationē τ depſſionē:que muſcu‑lis pficit̃ gule. Eſt τ q̃rta actio que vox dr̃ per lacertos epi‑glotis facta:vt dictũ eſt prius. Quinta τ vltia eſt loquela vel ſermo:que p linguã perficit̃ maxie τ alia adiuuãtia p̃‑dicta.quoꝝ actionũ talis exiſtit eſſentialis ordo: q̃ pma corrupta vt aeris attractione corrũpunt̃ oēs q̃tuor ↄſeq̃n‑tes.Ultima võ corrupta nõ corripiunt̃ ppea priores:τ ſic õ penultima τ aliæ. Jtaq3 appet quo plura requirantur ad ſermonē q̃3 ad aliquã aliaꝝ actionũ:pp qõ ſit õ facili cor‑rũpi:ſicut.n.diffõne3 leuis eſt damnare q̃3 aliqõ trium p̃‑ſatoꝝ:eo q̃ plurima copulata requirant̃ ad eius cõſtitu‑tionē:vt apparet pmo τ.6.topi.ita ſilr ſermonem reſpectu actionũ aliaꝝ. ¶ Deinde.(Signũ aũt.) Declarat hoc 2º p ſignũ dicens.q̃ quidē ſermo corripat̃ õ facili τ pficitur de difficili oſtendit̃ per hõ ſignũ:qm̃ a natiuitate multo tē‑pore vt duobꝰ ãnis muti pmanemus nõ valētes ſermones pferre:τ maxime cum primo nati ſumus nihil oino poſ‑ſumus loqui:τ etiã tpe ſubſequenti diu interdũ fit qõ non poſſumus perfecte loqui:ſed corrũpimus ſermonem bal‑butiēdo:qõ accidit eo q̃ ſermo natus eſt de facili corrum‑pi τ de difficili:vt declaratum eſt perfici. ¶ Deinde. (Jdeꝫ aũt.) Oſtendit quõ auditus corrũpatur de facili eo q̃ ſer‑mo de facili corrũpitur:dicens primo q̃ idē eſt principiu3 vtroꝛũq3.ſ.ſermonis vel vocis τ auditus. Eſt enim vox q̃‑dam ſermo:vel fortaſſis auditus eſt vox quedã: eo q̃ per vocem h3 eſſe auditus in actu:pp qõ auditus de numero ſenſuum de facili corrũpit̃:ſicut tñ p viam acciñs τ nõ p ſe τ imediate:vtpote per nocumētũ factũ in aliis ſenſibus q̃‑bus cõmunicat ac ecõuerſo:nerui enim quinti paris τ ſexti τ ſeptimi:ex quibus pcedũt ſufficienter cõmunicãt:vt oſ‑dit anothomia. ¶ Deinde.(Signũ autē.) Declarat ſcõo adhuc quõ ſermo de facili corrumpat̃ dicens oſtendi no‑bis per ſignum qõ accipit̃ etiam ab aliis aĩalibus ab hoie q̃ principiũ ſermonis totaliter de facili corrũpat̃ τ de dif‑ficili perficiatur:q̃ nullũ aĩalium inuenitur preter hoiem habēs ſermonē perfecte. Unde ſi ecius loquatur nõ tamē perfecte τ cõtinue cũ imaginatione ſignificandi:ſicut dcm̃ eſt.39.cap.10ᵉ particule.imo hoies:quoꝝ eſt perfecte loqui balbutiũt interdũ imperfecte proferentes multarũ litte‑rarũ corruptione:ſed talis corruptio ſermõis eſt cauſa cor‑ruptionis auditus:cũ ab eodem pncipio vtrũq3 depēdeat ppter qõ bene dictum eſt q̃ homines maxime aliorũ ſen‑ſuum priuantur auditu:ſi enim homo ſtatim ſupra bru‑tum habeat hanc ppꝛietatē que eſt loqui diſtincte:ſibi q̃n‑rit ppter affinitatem ad id quod eſt non habere:ſicut pa‑tet in intellectu. ¶ Notandũ ſm iſtam expoſitionem que ponitur idē eſſe principiu3 vocis ſeu ſermonis τ auditus:p quã ſermo Ariſto. videt̃ maioris eſſe illationis: tale pnci‑pium pmũ eſſe cor cum cerebro mãifeſtatiuo actus hmõi: pncipium autem imediatum eſt cõiunctio neruoꝝ ſermo‑nis τ auditus:ſermo enim perficit̃ ex neruis ſexti paris ce‑rebri:auditus autē quinti:qui anteq̃3 diſpartiantur in par‑tes proprias inuicem coniungunt̃. Unde Aui.prima pri‑mi.τ.12.animaliu3.ſextum par neruoꝝ a poſtremo oritur cerebri:τ eſt continuum cum quinto bis coniunctu3:liga‑mentis tamen τ membranæ:et qua quidem colligatione paſſio vnius cauſabitur in alterum:hec igitur eſt defenſio ſermonis Ariſto.amplioris intellectus hic expoſiti.

Cap.4. τ ide ca. 6. τ ide.

¶ Problema. ij. Antiqua.

Propter qd ſurdi oēs p nares lo‑quunt̃: Aut pp id qõ ppe ſunt vt ſint muti. Muti autē loquunt̃ per nares:ſic enĩ ipſoru3 exit ſpiritus ppter id qõ clauſu3 eſt os eis: clauditur autē q̃ non in voce3 vtuntur lingua. Noua.

¶ Cur oēs ſurdi vocē reddere p nares aſſo‑lēt: An q̃ ppe abſũt vt rauci ſint. Muti aũt per nares vocē extrudunt. Eo nãq3 ſpiritus illorũ compellitur q̃ ore compreſſo ſũt:qõ compreſſum ideo eſt:qm̃ lingua his ad vo‑cem reddendam vſui nullatenus eſt.

¶ Quare eſt q̃ oēs ſurdi a natiuitate naribꝰ ſonãdo gar‑riunt vel loquunt̃ acſi eis loquerent̃:ſurdi.n.oino ſũt mu‑ti:q̃re nõ vere loquunt̃. ¶ Deinde.(Aut pp.) Soluit di‑cēs ideo eē:qm̃ hmõi exiſtũt ppe vt ſint muti:τ maxie cũ a natura ſint tales:ſed muti loquunt̃ naribꝰ ſonãdo:qõ q̃‑de3 eis accidit:q̃ ſpũs vel anhelitꝰ eis egredit̃ p nares:eo q̃ obturatũ eſt os eoꝝ ex quo ſpũs emittebat̃ in locutiõe: cuius cã eſt:qm̃ cũ volũt vociferare ſermonē formãdo:fa‑ciunt mediãte lingue motu:cuiꝰ qdē anterior extremitas mouet̃ ſupius verſus palatu3 τ applanatur circa radices lingue in loco duarũ amigdalaꝝ:quo accidēte neceſſe ſit ſpũm per arteriã ad os emiſſum in nares p colatorium pa‑lati reuerſiuũ peruenire:foramē enim qõdã exñs ē ſupra pa‑latu3 aſcēdēs verſus cerebrũ qõ in duos ſequeſtrat̃ nares: τ iõ filum per nares ipoſitũ trahũt illuſores per os extra: tales enim ſurdi circa locum amigdalarum gerũt aliquã excreſcentiã:pp qõ ſermone ſic eoꝝ diſponit̃ lingua:τ hoc quidem problema:vt magis appareat ſtatim in.3.repetit̃ cap.τ.13.trigeſimequarte particule.

¶ Problema iij. Antiqua.

Propter qd magne vocis ſũt oēs cali nã: Aut q̃ neče ē τ aerē mul‑tũ τ fridũ eē i his. Attrahit.n.cal3 τ vētũ ad ſe τ aerē:τ plꝰ:plꝰ. Ma‑gna aũt vox fit i mouēdo mltũ aerē:τ acuta i velociter:grauis ãt atq3 i grauiter. Noue.

¶ Cur oēs q nã ſũt calida magnã vocē emit‑tere ſolēt: An q̃ multũ i his aerē fridũq3 ieſ‑ſe neče ē. Uis eni caloris facile ad ſe τ ſpũ3 trahit:τ aerē:eoq3 ãpliꝰ id agit quo ãplior ē. Uox ãt magna tũ orit̃ cũ aeris mltũ agitat̃: vtq3 acuta cũ celerit̃ ſic ĝuiſ cũ tarõ aer icitat̃

¶ Quare ē q̃ oēs nã cali vocē magnã hñt. ¶ Deide.(Aut q̃.) Soluit di.iõ eē:qm̃ oꝫ tales mltũ aerē τ ſpm̃ intra ſe hr̃e eo qõ cal3 cuiꝰ attrahēt:vētũ τ aerē ad ſe ↄtĩut τ maiꝰ calĩn pl'a iſtoꝝ attrahit cũ maiori egeat refrigeratione: q̃ qdē attracto τ multiplicato i pectoribꝰ taliũ:ſupcale fit va‑poribꝰ ēt calis cõmixtus:vñ neceſſe fit ipm̃ τ calefactũ for‑titer expelli:vt aliꝰ fridius attrahat̃:pp qõ accidit fieri vocē

In pleriſq; locis magnū: eo q vox magna cāt ex mlti aeris motu. Vñ Ari. 5. ð gñatiōe aialiū: magniſona qdē ſūt i eo q multū ē qð mouet: ⁊ p oppo^m pui. Et grā huius ſubdit ĩ vlteri⁹ q vox acuta cāt ex veloci aeris motu: grauis v̓o ex motu tardo ipſi⁹. ¶ Dubitat: qꝛ vult Ari. vocē magnā ex caliditate cāri: cui⁹ ꝯriū dicit. G. in tegni. tractatu de ſignis ponēs: voces magnas ñ fieri a caliditate neq; paruas a frigiditate: ſed hās qdē ex āplitudie trachee arterie ⁊ ex vehemētiori īſufflatiōe: paruā v̓o eꝯtrario fieri. ¶ Dōz q vox magna cāt a caliditate: vt dicit phs. Et grā hui⁹ videamus dñas ⁊ modos vocis. Vocū qdē alia eſt acuta: alia grauis: alia magna: alia pua: qdā groſſa: qdā ſubtilis: ē ⁊ alia clara: alia obſcura vel rauca: ſilr ē ⁊ alia aſpa: alia lenis: alia breuis: alia lōga: alia ēt tremula: ⁊ qdā firma: ⁊ īter q̄ſlibet duas media. vox qdē acuta ſm Ari. l. 2. ð aīa cāt p velocitatē mot⁹ aeris: grauis aūt pp tarditatē: ⁊ nō ē q velox ſit acutū: neq; tardū graue. Scðz v̓o Ga. i lib⁹ de voce: vox qdē acuta cāt ex anguſtia trachee arterie: grauis āt ex āplitudine: vñ āguſtia ⁊ āplitudo ē cā q̄re aer velociter ⁊ tarde mouet. ¶ Notādū tñ q acutū ⁊ graue videnť eē dñe vocis p̄ᵉ ⁊ vſes: ad q̄s oēs alie dñe ⁊ diuerſitates vocis ⁊ ſoni ſilr videnť reduci. Vñ Ari. 2. ð aīa: ſic non videnť colores ſine lumie: ſic neq; ſine ſono acutū ⁊ graue: ſʒ vox magna cāt a caliditate p̄ ⁊ mediate mouēte plurimū aerē: īmediate ⁊ vltio cāt ab āplitudie trachee arterie ⁊ ab inſufflatiōe vehemēti: pua quoq; ex cauſis cāt ꝯrijs: groſſa qdē ſʒ. G. in lib. de voce cāt ex multo aere ſiñ potētia: qð īterdū fit ex nimia ſtomaci repletiōe faſtidiū faciēte ex quo meatus mollificat ⁊ dilatat: aliqñ fit ex multitudie vociferationis: nōnūq; v̓o ꝯtigit ex multitudie īſufflatiōis i fiſtulis ⁊ buccinis: ſubtilis v̓o fit ex ꝯrijs ⁊ ex laſſitudie vigilijs ſōno poſt cōeſtionē exercitio laborioſo ⁊ euacuatiōib⁹. Clara ex ſiccitate pulmonis ⁊ cāne: in eis. n. nō ſūt ſupfluitates flegmatice q̄ tuſſi aut loq̄la emittanť. Rauca ex ꝯrio: aſpa qdē fit a frigido ex extēſione lacerti pectoris ex diſpōne ſiñ ſpaſmo ex coitu ⁊ ex vigilijs: lenis qdē eꝯtrario: ⁊ breuis breuitate cāt anhelitus: lōga ex longitudine: vox quoq; tremula accidit ex eius īpotētia: ſicut in labore ſupfluo ⁊ timore: ꝯria aūt eꝯtrario. Et pluria iſtoꝝ tāgunť ab Aui. 3. cañ. fen. 10ᵃ. ſic igiť iā appet ſolo dubij: qꝛ ſic ſubdit Gal. ſtatī magnitudo ⁊ paruitas vocis nō fit ex caliditate ſp neq; pncipaliter: ſed p accidens: qꝛ p alia īmediatiora.

¶ Problema. iiij. Antiqua.

Propter qd ſurdi oēs per nares loquunť? Aut pp id q violētius anhelant ſurdi. Prope autē ſunt vt ſint muti. Diuiditur igitur narium porus a ſpiritu. Tales autem per nares loquuntur. Noua.

¶ Cur oēs ſurdi p nares loquūť? An q ſurdi violēti⁹ ſpirāt: qppe q ppe abſūt vt muti ſint: meat⁹ itaq; nariū ductu ſpūs laxior reddiť: ex quo fit vt niſi p nares loq nō poſſint.

¶ Repetit ſcðm pblema: vt magis appareat veritas ei⁹ dicēs. q̄re eſt q ſurdi ⁊c. ¶ Deīde. (Aut pp.) Soluit dicēs q iō eſt: qm̄ ſurdi cū maiori anhelant conamine alijs ſunt enī ppe vt ſint muti: vt dictū eſt prius: quoꝝ āt talis eſt diſpoſitio: vie anhelitus ſunt ipedite: anguſte. ſ. ⁊ opilate: hō ſig dē p nares coguť fortiter ſpūm emittere: ⁊ p ꝯñs loquēdo p nares ſonū cāre: vt dictū eſt p̄us: ſpiritus. n. ille eſt mā in qua vox ⁊ ſermo formať. Et hoc eſt qð ſubinfert dicēs ita q anhelitus p foramē q eſt in palati medio pueniens ꝯ ſius nares vbi meat⁹ vnus fit duo diuidiť ſm diuiſionem meatus: qbus aūt hoc fit: opʒ eos p nares ſonare: ac ſi eis loquať: ſicut declaratū eſt in ſcðo pblemate. cū. n. ſpūs ex vno meatu fit in duos trāſitus: pp cuius diuiſionem ⁊ expulſionē ſonus cauſatur ac ſi quis naribus loqueretur.

¶ Problema. v. Antiqua.

Propter qd bñ audibilia ſūt ea q̄ ſūt noctu? Aut qꝛ maior trāquillitas pp calidiſſimi abſentiam: propter qð ⁊ vt frequēter minus perturbabilia. Sol eniʒ eſt qui mouet. Noua.

¶ Cur meli⁹ audiri q̄q; i nocte q̄ʒ die pūť? An q requies oiuʒ noctu āplior eſt: qm̄ calor abeſt: vñ tranquilliora quoq; magna ex pte oia ſunt. Sol enim eſt qui oia mouet.

¶ Quare ſit q ea que nocte audiunť vt ſoni ⁊ voces ſūt bñ audibiles ita q oib⁹ cōparať meli⁹ eſt audire nocte q̄ʒ die: cū tñ videať forte alicui cōtrariū: eo q aer diei cū ſit caliditate ſubtilior vř frāgibilior motu ſonatiuo reddi. ¶ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit dicēs cām eē: qm̄ in nocte maior eſt trāquillitas vel quies in aere q̄ʒ in die pp abſentiaʒ eius qð maxie eſt calidū: ſolis. ſ. ⁊ ideo vt frequēter aer eſt magis trāquillus ⁊ min⁹ pturbať q̄ʒ in die: qꝛ ſol abſceſſit: cuius eſt mouere ⁊ eleuare vapores a terra ⁊ aqua aerē inſpiſſantes: licʒ enim aer in die ſubtilietur calore ſolis: fit tñ q eleuanť vapores plures: pp calīm cuius nā eſt attrahere. Dicit aūt vt frequēter: qm̄ contingit interdū tantaʒ caliditatem eē in aere vt tēpore caumatis q vapores ita i die abſorbeanť vt minime eleuenť: in nocte aūt qꝛ caliditas diminuiť: fit eos eleuari: ⁊ ideo videmus pluuias in calidis regionib⁹ tpe talis caumatis frequēti⁹ nocte q̄ʒ die ꝯtingere: qð nobis īſinuāt rores nocte cadētes. Hec igiť dcā hui⁹ capituli ſufficiāt: qm̄ i. 33. repetiť cū ei⁹ expoſitiōe ampliori.

¶ Problema. vj. Antiqua.

Propter qd de lōge voces acutiores videnť eē: qui igitur imitanť longe exiſtēs vehemēter ⁊ vociferantes: acute vociferāt: ⁊ ſilē ſonātibus ⁊ echo acutior vř ſon⁹: eſt aūt lōge: repcutiť. n. Igiť qm̄ acutū qdē i ſono velox ē: breue āt graue. Oportebat tardiores ð lōge videri voces: q̄. n. lata ſūt oia eo tardi⁹ videntur: q̄ʒto vtiq; diſtāt pncipio pl's: ⁊ deniq; cadūt. Vtꝝ igiť qꝛ imitantes ſubmiſſa voce imitanť ⁊ ſubtilē lōginquā voceʒ. Subtilis āt grauis nō ē neq; puū ⁊ ſubmiſſū loq graue: ſʒ acutū neceē: aut ñ ſolū imitātes pp hoc imitantur: ſʒ ⁊ ſoni ipſi acutiores ſiūt: cā aūt qꝛ aer q ferť facit ſonū: ⁊ quēadmodū pmū ſonat qð mouet aerē: ſic opʒ iteꝝ facere aerē ſemper aliū mouenteʒ eē: hunc v̓o motū: pp hoc ſonus continuus: qꝛ ſemp recipit in mouēti motuʒ. Sic igitur deficiat qð eſt in corporib⁹ cadere. quādo non amplius pōt ipellere aer: huc qdē cadit. ſ. ſagitta: huc v̓o aer: vox eni fit cōtinua aere impulſo ab ere.

Sagitta åt ferẽ corpe ab aere ſ moto: huc q̃/
dẽ igiẽ ſemp idẽ ferẽ corp⁹: quouſq3 cadat:
illuc aũt ſp alius aer: ⁊ primũ minus veloci
us qdẽ mouetur: i modicũ aũt pp qd̓ de lõ/
ge acutiores ⁊ ſubtiliores voces: velox eni3
acutũ ſicut dubitatũ ẽ: queadmodũ eadẽ cã
pp quã ⁊ pueri qdẽ ⁊ laborãtes acute loquũ
tur: viri åt ⁊ ſani grauiter: ꝓpinquis aũt non
manifeſtã eſſe vocẽ: aut grauiorẽ: aut acutio
rẽ factã: ⁊ oino nõ ſilr ſe habere ꝓiectis põ/
derib⁹. Cã aũt: qꝛ ꝓiectũ quidẽ vna cã fertur
ſemp idẽ: ſonus aũt aer eſt impulſus ab ae/
re: pp qd̓ ⁊ manẽs in vnũ cadit: vox aũt vbi
q3: queadmodũ igitur ſi qd̓ ꝓijciẽ ſillatũ in
finite frãgatur ⁊ adhuc in poſteri⁹. Noua.

¶ Cur voces e lõginquo acutiores eẽ videẽ
itaq3 q hoiu3 ꝓcul admodũ abſentiũ clamo
rẽ imitanẽ: vocẽ acute emittũt: ⁊ ſilẽm his q
ſuã vocẽ i ſonũ aſtringũt tenuiorẽ: ⁊ ſtrepi/
tus quoq3 reſonãdi acutior venit: quẽ ꝓcul
abeſſe palã eſt. Nõ eni3 niſi per refractione3
exiſtere põt. Cu3 igitur i ſtrepit⁹ rõne acutũ
qd̓ velox ſit: tardũ aũt qd̓ graue: voces e lõ/
ginquo delatas tardiores videri oporteret.
Que. n. ferũtur: eo tardi⁹ oia mouenẽ: quo
lõgi⁹ a ſuo diſceſſerũt ꝑncipio: tãdẽq3 colla/
bũtur ⁊ decidunt. Utrũ igiẽ q imitanẽ voce
exili ſimulãt: ⁊ ſono tenui agere tẽtant vocẽ
q̃ ſe e longinquo defert: tenuis åt grauis nõ
eſt: neq3 exiguus exiliſq3 vocis ꝓferẽde vſus
grauis eſt. S3 acut⁹ ſit neceſſe ẽ. An nõ mõ
qui imitanẽ ea de cã ita ſimulãt: verũetiã ſtre
pitus ipſi acutiores exiſtũt. Cã ꝟo cur ita ſit
q aer q defertur ſtrepitũ excitat. Et queãd/
modũ primũ illud obſtrepit qd̓ aerẽ moue/
rit: ſic rurſus aer ſubide mouẽdo agat o3 vt
partim moueat: parti moueatur. Quo ſit vt
ꝯtinuari ſtrepitus poſſit. Quippe cũ ꝑpetue
mouẽti mouẽs ſuccedat: donec oïs conat⁹
mouẽdi emarceſcat. Que qdẽ res i corpori
bus nõ niſi cadere eſt: cũ. ſ. aer nõ ãpli⁹ ipel
lere vel telũ vel aerẽ põt. Uox. n. ꝯtinua red
ditur cũ aer aerẽ ꝓpellit: telũ aũt fertur cum
corp⁹ ab aere mouetur. Hic igitur corp⁹ idẽ
defertur aſſidue: vſq3 ad eũ finẽ dũ corruat.
At ibi ali⁹ atq3 alius aer ꝑpetua viciſſitudie
ꝯfluit: ꝑcedẽteq3 ſubſequẽs minor ẽ. Itaq3
velocius qdẽ mouetur: ſed ꝑ minus ſubin/
de aeris: qua de cã voces acutiores e longin
quo tenuioreſq3 ſentimus. Eſt eni acutũ qd̓
velocius eſt: vt ambigendo ſuperius ꝓpo/
ſuim⁹. Hec eadẽ cã eſt cur ⁊ pueri ⁊ egrotã/
tes acute: viri aũt ⁊ benevalẽtes grauiter vo
cem emittant. Cur vero ꝓpinquis auribus
vox grauior acutiorue eẽ minime pateat. Et
oino cur ſilis ꝓiectis põderibus nõ ſit: cã q
ꝓiectũ illd̓ cũ vnũ aſſidue ſit idẽtidẽ aſſidue
fertur: ſtrepit⁹ åt aer ꝓpulſus ab aere ẽ. Ita/
q3 ſit vt põdus vnũ i locũ cadere tñmõ poſ
ſit: vox åt quoquo verſus ſpargat ſeſe: nõ ſe
cus ac ſi ꝓiectũ põdus dũ ferẽ: in ptes ferat
innumeras: atq3 ẽt ſe retrorſum diſpartiat.

¶ Quare eſt q voces audite ex lõginquo videnẽ nobis acu
tiores q̃3 õ ꝓpe: cũ tñ fortaſſis ſſent graues. ¶ Deĩde. (Qui
igiẽ.) Propoſita qõne arguit ad ipa3: ⁊ ꝑ arguiẽ q voces
de lõge ꝑcepte videanẽ acutiores dicẽs: q aũt voces de lõ
ge auditu ꝑcepte ſint acutiores appʒ: qm̃ i ſequẽtib⁹ aliq̃s
vociferãtes multũ diſtãtes videnẽ vociferare acute: cũ tñ
fortaſſis grauiter vociferẽt: ſicut ẽt dictũ eſt in 2° cap. 5° p
ticule: qd̓ nõ ſolũ vr̃ in voce: imo vr̃ in ſono ⁊ echo: vt qñ
ſonus fuerit de lõge ꝑcept⁹ ſentiẽ acutior q̃3 a ꝓpinquo
ſonanti: vociferãs. n. ꝯſilr ſe h3 ſonãti ⁊ echo: q qdẽ cũ fue
rint lõgingore acutiore videnẽ: echo. n. cũ ꝑcipiẽ a lõgin
quo acutior ſonus ſentiẽ ẽt q̃3 ꝑncipalis: cãtur. n. echo ex re
pcuſſione aeris moti ad aliqd̓ corp⁹ ſolidũ ꝯcauũ: ⁊ dr̃ ſo
nus ⁊ nõ vox: qꝛ imediate nõ egrediẽ ab ore: de quo qdẽ di
cit Aui. 6. nãlũ ꝑticula 2ª. tinnitus. i. echo cõmotio eſt ae/
ris ꝑmi ad nos itez reuerſi: ⁊ qꝛ leuiſſima aeris pcuſſio nõ
cãt ſonu3: iõ tinnitus accidit ex cõmotione aeris ꝑmi ⁊ nõ
ſcõi: hunc aũt Ariſt. 2° de aïa dicit cãri ex vno aere detẽto ⁊ T. c. 80. ⁊ inde.
ꝓhibito diffundi ab aliq̃ corpore ꝯcauo ad qd̓ itez rep/
cutitur ad modũ quo pila repcutiẽ ſup ſolidũ cadẽs: ⁊ ip/
ſe qdem ſemp cãtur ex aliquo ſonante prius: qui nõ ſit ite
dum pp ſonantis debilitatẽ: aut repercuſſionis ſolide carẽ
tiam manifeſte: ſicut ⁊ lumẽ ſemp refrangiẽ: alioquin nõ
fieret lumẽ: ſ3 tenebre extra ſolis corpus: ſ3 qꝛ debilis ſit nõ
ſp ꝑcipiẽ: pp qd̓ illuminatio ſit vehemẽs ex refractiõe lu/
cis ⁊ radioꝝ ad ſpecula ꝯcaua. ¶ Deinde. (Igitur qm̃.)
Arguit in oppoſitũ dicẽs q acutu3 in ſono eſt velox ⁊ ab
ipſo cãtum: ſicut dcm̃ eſt in. 3. ca. ⁊ graue breue. i. tardu3 ⁊
ab ipſo cãtum: quo ſuppoſito: neceſſe ſit voces ⁊ vr̃ ſonos
a remotis ꝑceptos ſentire tardiores: qm̃ ſonũ cauſãtia oïa
ſunt delata ꝑ aerem violẽtia cõtra inclinationẽ illoꝝ: ta/
lium autẽ aliqd̓ q̃to magis diſtat a ꝑncipio deferente vr̃
tardius debere moueri: eo q virt⁹ mouẽtis: cũ ꝑuenerit ad
locũ remotũ aerẽ ſcandẽdo debilitaẽ: ⁊ ſic lẽte moueẽ ⁊ tar
de: pp qd̓ neceſſe ſit h̓ in fine nõ poſſe ãplius moueri: ſ3 ca/
dere: ex tarditate ꝟo motus ſuppoſitũ eſt cãri voce3 grauẽ.
ergo voces ꝑcepte ex lõginquo videbunẽ graues ⁊ nõ acu
te. Qd̓ aũt lata ꝑ aerẽ oïa tardius moueaẽ: quãto magis
diſtant a proijciente appʒ in ſagittis ⁊ in alijs ꝓiectis per
aere3. Propter qd̓ ſciendu3 q motus nãlis quãto magis
appropiquat ſuo termino tãto velocior reddiẽ: eo q eius
appropiquet ꝑfectioni: ſicut eſt motus a generãte leuiũ ſur
ſu3: ⁊ grauiũ deorſu3: i motu aũt violẽto eſt ꝯtrio: cũ ꝟtus i/
ferẽtis violẽtiã ꝯtinue remittaẽ: donec tãdẽ cadat emiſſũ.
¶ Deĩde. (Utrũ igiẽ.) Soluit: ⁊ ꝑmo aſſignat cãs q̃ſiti. 2°
rñdet ad rõne3 in ꝯtriũ imediate dictã. 2° ibi. (oino nõ ⁊c.) ꝑ
aſſignat cãm ad hoiem dicẽs ideo eẽ: qm̃ ſequentes aliq̃s
loquẽtes a remotis: ſequunẽ eos voce coꝝ ſumiſſa ꝑus ⁊
ſubtili facta: qm̃ lõgiqua vox efficiẽ ſubtilis: cũ eni eẽt ꝑus
grauis acuiẽ: ad modũ quo ſubtiliatũ aliqd̓ i extremitati/
bus acuiẽ. Videẽ mihi lr̃am errore ſcribẽtis: nõ ꝑticula

negatiua carere:vt ſit ſubtilis aūt nō grauis:qđ appꝫ ex eo qđ ſtati ſubdit:ꝙ neqꝫ vox parua ſubmiſſa ⁊ ſubtilis ē grauis:ſꝫ acuta:q̄re ⁊c. aut autē illud dꝫ dicere an ꝓcedit vſqꝫ hec ſolū ex vocis acute apparētia exiſtēte. ℂ Deīde. (Aut nō ſolū.) Aſſignat verā cāmː⁊ ꝓ oñdit ſonos ⁊ voces ſm veritatē ex lōginquo ⁊ nō ꝓp ꝯſecutionē acutos eē. dicēs ꝙ nō ſolū appꝫ i ſequētib⁹ loquētes remote:ꝙ ſoni ⁊ voces ſūt acuti ꝓp h̄ ꝙ ſequant̄ ſubmiſſa voce ⁊ ſubtili loquētes:ſꝫ ē q̄ſi i rei ṽitate ſoni ⁊ voces ꝑcepte de longe acutiores reddunt̄ cū ad aures ꝑueniāt nr̄as. ℂ Deīde. (Cā aūt.) Hic 2° aſſignat cāꝫ hui⁹. dicēs ꝓ iō eē:q̄ñ aer ille q mouet̄ a ſonāte īmediate cāt ſonū:ſic.n.mot⁹ eſt a ſonāte:ita ꝯſiter mouet aerē aliū ꝯtinuū:⁊ ille vlteri⁹ aliū: ⁊ ſic deinceps:ita ꝙ vna ⁊ eadē aeris ꝑticula erit mota a ꝑcedēti aeris ꝑticula:⁊ mouebit aliā ꝯſiter ſibi ꝯtinuā. ꝑ⁹ ēt ꝑticula aeris iā oīno ceſſāte mouere:⁊ iō ſon⁹ ⁊ vox diu ꝯtinuantur:q2 ſꝑ accidit in mouēte motū nouū a ꝑori mouēte moto:vna.n.ps aeris ſonātis mouēs ꝯtinuā ſibi ſonū cauſat. ℂ Deīde. (Si igit̄.) Oñdit 2°. illud nō cōtingere i corporibus latis ꝑ aerē:dicēs ꝙ in corporib⁹ latis ꝑ aerē ꝑdictus acc̄ns nō ꝯtiget ſicut ſupponebat̄ in argumēto:ꝙ vna ps aeris mota aliā moueat:imo q̄ñ d̄ficit ṽtus iaciētis q̄ lata ferebant̄ ꝑ aerē:vt ea nō poſſit aer ꝯtinu⁹ deīceps ipelli:accidit latū tardi⁹ deorſuꝫ cadere. ita ꝙ ſagitta lata huc tendat vt deorſū: aer aūt huc vt ſurſū vel an̄ ⁊c. ⁊ oīno reuertēs ē ad locū ꝑorē. Vñ Aui. 2. 6. nālui. debes ſcire ꝙ cōmo-

Cõmotio aeris quid ſit.

tio aeris nō eſt mot⁹ aeris localis:ſic vni⁹ ⁊ eiuſdē aeris:ſed ſic diſpō cōmotionis aq̄:q̄ accidit ex viciſſitudine ꝑcuſſionū ſibi ſuccedētiū cū quiete ꝑcedēte quietē:⁊ ꝓp hoc accidit vocē ⁊ ſonū ꝯtinuari diu in aere:vna pte aeris aliā ipellēte ⁊ illa aliā:dato ꝙ iā ꝑma ps q̄ſcat imobilis:ſꝫ i ſagitta hoc nō fit:cū ipſa ferat̄ ꝑ ṽtutē ipellētis corpore ſuo per aerē moto:ſꝫ huic modū ſꝑ d̄fert̄ idē corp⁹ numero exiſtēs vt ſagitta:donec deficiēte ṽtute iaciētis cadit deorſū:nūqꝫ enī eſt:ꝙ vna pars ei⁹ moueat aliā ⁊ illa aliā ꝑma q̄ſcēte: ſicut accidit in aere:q ſemp innouat̄ alius ⁊ alius factus: īmo ꝯtrariū eſt oīno eius qđ accidit ſagitte:q̄ñ aer ꝑmo ⁊ īmediate mot⁹ a ſonāte mini⁹ velociter mouet̄:eo ꝙ ſm modicū ⁊ tarde adhuc mouet̄:nōdū.n.ṽtus impulſiua aeris impreſſit ſuā vigorationē in aerē. in quo ſonus ⁊ vox cāntur ex percutiēte ⁊ ꝑcuſſo:ſile.n.vr̄ accidere cū ſonus cātur i aerem ei qđ dictū eſt. 8. cap. 9ᵉ ꝑticule de percuſſione ferule:in qua dolor cāබatur maior ⁊ diuturnior q̄ꝫ ex percuſſione corporis durioris:eo ꝙ dolor duplex inerat. vnus quidem ꝓp ꝑcuſſionem ferule īmediate carnem percutientis: alius ꝓp percuſſionē carnis ipſius ſeipſam percutientis. Et ideo ꝯcludit̄ ꝙ voces ⁊ ſoni de longe percepti vident̄ acutiores:cū prius tñ fortaſſis fuerint graues:q̄ñ velox ē acutū ſicut aliqui dubitādo voluerūt:exiſtimātes oīno idē eſſe velox qđ acutū: ⁊ tardū qđ graue:qđ ⁊ in 2° de aīa neg̃at̄ ab Ariſt. dicente velox nō eſt acutū:neqꝫ tardū graue:ſꝫ acutū cauſat̄ ex velocitate motus:graue aūt ex tarditate. Et vlteri⁹ addit:ꝙ tales eadē de cā habēt vocē acutā: ꝓpter quā pueri:quoꝝ organa ⁊ ṽtus adhuc ſunt imbecilles: ⁊ infirmi vt diſſoluti ⁊ ībecilles:ſicut patebit in. 21. ꝓblemate loquunt̄ voce acuta:eo ꝙ mouent modicū citiſſime aerem:ſed viri fortes ⁊ ſani grauē h̄nt vocē: q2 cū moueant aerem multū ⁊ organa ſunt ampla:tarde mouet̄ ⁊ lente: cum igitur tales habeant voces manifeſtas in acuitate ⁊ grauitate: illi qui ſunt nobis ex propinquo vociferantes nondum ſenſibiliter facta eſt eis vox acuta aut grauis:cū nondum ſit perfecte in aere figurata:⁊ iō vox diſtantium cū determinetur in aliqua partiū ſentitur acuta. ℂ Deīde (Et iō.) R̄ndet ad rōnē factā in ꝯtrariū dicēs:ꝙ non eſt totaliter ſimile de motu cauſato in aere propter ſonum ſiue vocem: ⁊ de motu cauſato propter corpora pōderoſa projecta in aerem:cui⁹ diuerſitatis ratio eſt:quia projectus in aereꝫ fertur tm̄ ꝓp vnam cauſam. ſ. virtutem iacientis illi impreſſam:ita ꝙ ſemper permanet numero idem cauſans motum:vt dictuꝫ eſt prius:ſed in aere ſonus cauſatus nō ſemp fit ab eodē:imo ab alio ⁊ alio eo ꝙ vna pars aeris cōtinue vt declaratuꝫ eſt impellit aliam:quare latum corp⁹ ꝑ aerē manens vnū ſemp: ⁊ ideꝫ:neceſſe ſit cadere: ⁊ quia vox ⁊ vniuerſaliter ſonus vt dictū eſt nō manet vnū:neceſſe eſt ꝙ diffundatur per totuꝫ aereꝫ ſm omnē differentiaꝫ poſitionis:qđ declarat dicens ita accidere voci ſicut ſi q̄ñ projicitur corpus per aereꝫ ſimul cum hoc quod fertur cōtereretur in partes quaſi infinitas:ita ꝙ motus eius eſſet ad omnem differentiam poſitionis vt in poſterius. Expreſſit autem magis poſterius q̄ꝫ alias differentias poſitionis nō īmerito:q2 corpori lato in aerem magis repugnat ſibi moueri in poſterius q̄ꝫ in aliquam differentiam poſitionis:cū motus eius ſit ⁊ in anterius. hoc quidem problema ad maiorem declarationem ſecūdo in. 20. capitulo repetetur.

ℂ Problema. vij. Antiqua.

PRopter qđ noue polite dom⁹ magis ſonāt? Aut q2 magis repcuſſio fit ꝑ leuitatē:leuiores autēꝫ ꝓp inſitū ⁊ cōtinuū: opꝫ eni nō oīno humidā ſed iā ſiccā putare:a calce enim vel luto nō ē repcuſſio:ꝓp h̄ ⁊ calx magis ſonat ꝯfert.n. fortaſſis ⁊ imobilitas aeris:coadunatus enim iens magis reuerberat ante cadentem. Noua.

ℂ Cur dom⁹ nup illinita magis reſonat? An ꝙ maior refrāgēdi dat facultas ꝓp leuitatē. Leuis āt iō eſt:q̄ñ ꝯtinēs adhuc rimiſqꝫ īmunis penit⁹ extat:nō tñ admodū h̄ūidā volo ītelligi:nulla.n. refractio ꝺ limo effici pt. Hec ꝑfecto cā ē cur ēt op⁹ oē tectoriū magis reſonet. Quinetiā aeris imobilitas fortaſſe aliqđ facit:cōgeſtus.n. vniuerſuſqꝫ cū ſit occurrentē illuꝫ retorquere vehemētius pōt.

ℂ Quare eſt ꝙ domus ſeu edificia cemēto deſuper illinita recenter:interius magis reſonant:echo reddētes: cum qs in eis ſonauerit:q̄ꝫ oppoſite:ſicut pꝫ interius in templis:ex recenti enim illinitione deſuper cementi ſuperficies redditur leuis dura ⁊ equalis per totuꝫ:in quā motus ⁊ aer refrangitur reſonanter. ℂ Deīde. (Aut q2.) Soluit:⁊ primo aſſignat cām queſiti dicens:ideo eſſe:quoniā propter leuitatem parietuꝫ taliū edificioꝝ acquiſitaꝫ ex recēti illinitione vehemētius refrangit̄ aer motus i eis ꝓp quod melius reſonat:cū equaliter refrangatur ꝑ oēs:qđ non accidit i oppoſitis:reddunt̄ autē parietes leuiores carentes partium eminētiis:ꝓp inſitionem ⁊ cōglutinationeꝫ ꝯtinuantē perfecte vnā partē coꝝ cū alia per totuꝫ. Opꝫ etiā ꝙ cemētū ſit iam exiccatū ⁊ induratū ꝯſitū:q̄ñ ſi molle eēt:aer in ipſum motus quodāmodo pigritaret̄ refrāgi:⁊ ſic ſonū reddere:⁊ iō illinitio cemēti compoſita ex calce plus reſonat: eo ꝙ magis exiccat̄ ⁊ indurat̄:q̄ꝫ illinitio facta ex cemēto luteo vel paſteo:⁊ ex hoc vr̄ illinitio facta ex plaſtro fore optima:q2 reddit ſuꝑficiē parietū vehemēter leuem ⁊ ſufficienter etiā durā. Oportet ſimilr ꝙ in talibus edificijs nō ſint aperture hoſtiuꝫ feneſtrarū vel rimaruꝫ:per quas aer egrediat̄ nō refractus. Sꝫ etiam ſi forma coꝝ fuerit ſemiſpericalis nō angulata multis angulis ſintqꝫ alta ſatis ⁊ lata tunc

te tūc optime reſonāt. Et ſcias ſic vult Auic. 6. nālium pticula ſcōa q̄ tinnitus ſiue echo nō pcipit diſtictus a ſono in domib⁹ niſi forte aſſis eēt pmaxima: et eſt ſermo eius. Tinnit⁹ nō audit in domib⁹ et manſionib⁹ qm̄ qn̄ fuerit ſpacii ppinquū iter ſonū et verberātē ſonū nō audit ſonus et tinnitus ſicut in duob⁹ tpibus diſtictis et diuerſis: imo ſil' audiunt ſonus et tinnitus: licet ſm veritatē ſemp tinnitus ſit poſt ſonū pmū. Si vō illud qđ ſonū cauſat ſit remotū a loco i quo accidit tinnitus: ſentit diuerſitas manifeſta inter ſonū et tinnitū. Et ſubdit q̄ ſi cū h accidat pcuſſuz eē durū planū et cōcauū: tinnitus a ſono cētus diu pmanebit poſt ipſuz. ¶ Deinde. (Cōfert. n.) Oñdit ɔfirmādo ſolone pdictā qđ cōferat i reſonatione taliū edificiorum: dicēs: q̄ ad h vt reſonent edificia: forte pdeſt imobilitas et qes aeris ꝑuatione euētationis fcā i eis: vñ aer coadunat et iſpiſſat: coadunat⁹ āt cū fuerit et iſpiſſat⁹: tūc pcutit vadēs ipulſum aerē āte ipſum ſtātem: a quo refractus pp imobilitatē eius reſonat.

¶ Problema. viij. Antiqua.

Propter qđ ſiqs dolia et vaſa fictilia vacua deorſuz pjciat et cooperiat: magis ſonāt edificia: et ſi puteus aut lacus fuerit i domo? An ex quo repcuſſio ē echo: opz circūuolutum adunatū eſſe aerē: et habere ad qđ repcutiatur cadēs denſum et leue: ſic eni marie echo fit: puteus vel lacus qdē igitur et cōcauitas habēt coanguſtationē et collectionē. Dolia vero et fictilia et denſitatē habent cōtinetiuz: quare ex vtriſq; eſt qđ accidit: etenim cōcaua magis ſonāt. Propter h et es marie aliorū. q̄ aūt deorſuz piecta nō ē ita icōueniēs. Uox eni ɔfert deorſuz nihilomin⁹: oīno āt vndiq; videt et circulariter ferri. Noua.

¶ Quā ob cām ſiquis doliū et lagenas et cetera id gen⁹ figlina inania obruat operiatq; domicilia reſonare āplius poſſint. Necnon ſi pute⁹ vel ciſterna: vel aliq̄ fouea in domo ſit: magis magiſq; ita fiat neceſſe ē. An q̄ rō reſonādi nō niſi refractio ē: ſic. n. potiſſimū reſonādi illa reciprocatio naſcit. Ergo puteus et q̄libet fouea āguſtiā obtinet: et aerez colligere pt. Dolia ceteraq; fictilia dēſitatez q̄q; ſue ambiētis forme pre ſeſe ferūt. Itaq; vtraq; de cā illud euenit. Cōcaua eni oīa magis ſonant: et es quoq; ob eā rē ſopitū preci pue om reddit. Nec vero abſurdum q̄ obruta illud faciunt. Uox enim non minus in ima ſe defert. Deniq; quoquo verſus atq; ēt in orbē ferri putandū eſt.

¶ Quare eſt q̄ dolia que ſunt vaſa ex lignis artificialr cōſtructa in qbus vinū et alij cōſeruant liquores et vaſa fictilia ex terra a figulo formata ſiqs ex ſurſuz i deorſuz pjciat vehementer ſuper pauimentū ſolidū cadent ipſis prius coopertis et bene obturatis plurimū facuīt edificia reſonare: et maiorē cauſando ſonū et tinntum q̄ ſi extra pjciātur ſic edificia: et marie qn̄ puteus aut lacus profundus in ipſis eminētibus fuerit inter edificia et adhuc magis ſi edificia bene fuerint clauſa. Scias q̄ pdicta dolia ſi ɔſeruauerint liquorē vnctuoſum ſicut oleū nō bene reſonant: eo q̄ ſunt huic humectata: et humidū hoc impedit. ſicut patuit in pcedēti cap. ſi vō nō vnctuoſum: tūc melius reſonant et fuerint exiccata: maxime aūt illa bene ſonāt in qbus vinū ſeruabatur: tū pp obturationē foraminū ex fece. tū pp lenitatē parietū et duricīē ſuā ex eis. Si aūt pmāſerint vacua: qa pori et rimule nō ſunt adeo obturati: nō reſonāt vt pdicta: debent ēt talia corpora hēre figuraz ſpericitati attinētem. ¶ Deinde. (Aut qz.) Soluit et pmo aſſignat cām. ſcđo remouet dubitationē. ſcđa ibi. (Qz aūt.) dicit igit p oſtēdēs quō fiat echo: iō eſſe: qm̄ ex quo cōſtat q̄ echo cauſatur ex repcuſſione aeris: neceſſe ſit aerez coadunatum qui circūuoluitur aliqđ habere corpus cōcauū denſum leue ſuper qđ impulſione cadens repcuſſionē inducat: hoc enim modo potiſſime cauſat echo: ſicut ēt apparuit. 6. topi. ¶ Deinde. (Puteus.) Oſtēdit quare puteus et lacus magis reſonant dicēs: qz igitur puteus et lacus continēt cōcauitatez habētem coanguſtationē in qua aer colligitur et retinet: ſunt cauſa maioris echo et reſonātie: aer eniz coadunatus in eis impulſione pcuſſus: vehemētius reuerberatur. Et propter hoc cāpane iuxta aquas ſite longius ſonant. ¶ Deinde. (Dolia.) Oſtēdit quare dolia et fictilia vaſa reſonāt dicens: ſed qz dolia et fictilia vaſa cū hoc q̄ habent cōcauitates anguſtas: in quibus aer colligitur et circūuoluitur. habent ēt ſpiſſitudinē et leuitatē ratione illorum ex quibus cōtinentur ſic conſtituta: itaq; propter vtraq; pdicta. ſ. profunditates et ſpiſſitudines corporū ipſorū cōtingit reſonationem fieri: cōcaua enim corpora amplius ſonant q̄ alia etiā metalla: et iō es cū habuerit cōcauitatē potiſſime inter alia ſonat cū ēt denſitatem habeat ſufficientē: eſt etiā in ſe cōcauum poroſum: melius ēt ſonat argento cum illius ſit ſonus acutus: iſtius aūt medius magis. ¶ Notādū ſicut dicūt alchimiſte q̄ oīa metalla generantur ex ſulphure ſicut ex patre: et ex argēto viuo tanq̄ ex matre: in qbus reperiunt diuerſitates nō modice: et rōne ſonorum et aliorum: ſm diuerſas mixtiones ſulphuris et argēti viui in eis. Plūbū. n. gñatur ex pmixtione maxima argēti viui et pauca ſulphuris: parū. n. ſulphuris ipm corporalr ingredit ſed virtualr magis. Et conſilr fere eſt de ſtāno: cū parū diſtet a plūbo: purius tñ eſt aliquātulū et albius: et qz humiduz in eis eſt adeo male terminatū a calido ſulphuris: ſeqtur ipſa hēre ſonū ebetē valde: et maxime plūbū: et iō ſtānū apponit cum alijs metallis bñ ſoniferis ſicut ere argēto et auro: ſicut pz in cāpanis: qm̄ ſuo ebeti ſono acute ſonatiuū gñat ſonuz. Et qz ferri cōpoſitio ē ex argēto viuo et ſulphure terreſtribus pōderoſis et lutuoſis et ipuris oio: reddit ferrū ſcabroſum rubiginoſuz valde et male ſonatiuū: pp aeris paucitatē et terreſtreitatē nimiā. Sz qz argētū es aurū cōponūtur ex ſulphure magis depurato et argento viuo ſm magis et min⁹ tñ reddunt calidiora magis digeſta et plus aeris cōtinētia: et iō melius ſonāt. vñ cū nā ſulphuris magis vincat in ere: reddit calidū ſatis et ſiccū: vt apparuit in 9ª particula: et ſic digeſtū ſufficiēter et depuratū: ex quo ēt aereū et poroſum efficit humido bñ terminato: et ſic ceteris magis fit ſonatiuū: ſicut hic teſtat phs: qđ ēt videmus in alijs corporibus: vt in lignis ɔtingere ſiccis: qm̄ maxime humida mollia et magis cōpacta ſolida: vt radix et ſambuc⁹ cornale et q̄rcus nō adeo ſonare vt ſalix vel fag⁹: et iō ex his rurales tabulas cōponūt pforantes in ambabus extremitatibus qbus ſe cōgregāt in collegio: et geruſiani cāpanas ſimandra dictas qbus ſe in tēplis cōgregatores ɔſtituūt. ¶ Deinde. (Qz aūt.) Remouet dubiū: crederet enim aliqs q̄ ſonus cū predicta deorſum pjciunt nō diffunderet vndiq;: et maxime ſurſum: qđ remouet dicēs: q̄ non eſt impoſſe q̄ proiecta deorſum vt dicebat cauſent ſonū ſupius et per to

Et i 2° δ aia. t. c. 80. vbi e loc° proprius.

Oia metalla ex ſulphure generantur.

tum:qđ declarat in voce:vox enim licet aliqñ proferať ab aiali deorſum exiſtēte:tñ ferť ſurſum cuȝ vł̄r ſpargať p to/tum per omnē differentiā poſitionis:vnde videť circulari/ter ferri. Uel fortaſſis qs ſic exponet:ꝙ licet vox ꝓferatur ſurſum ab aiali tñ proferť ⁊ ſpargiť deorſuȝ ⁊ vł̄r per totū: ſicut enim facta ſurſum cōfertur deorſum: ita ecōuerſo. ⁊ ſilr eſt etiā ſm hoc in ſono:cū ſit paſſio talis aeris qualis ē vox:differens niſi in pri° motus:qꝛ illa ab aiali p os:ſonus aūt ab omni percutiēte. quare ⁊c.

Dubi° ℭ Dubitatur:qꝛ ſi vox moueť circulariter:vt dī:tūc poſito ꝙ duo vociferent: vi/deť ꝙ neuter debeat audiri a tertio exiſtēte circa iſtos:qm̄ v̄tus eoꝝ vocatiua que aerē ipellit:aut erit amboꝝ equa/lis: ⁊ tūc circulus vnus in medio vbi ſe cōiunget ſiſtere fa/ciet alterū: ⁊ ſic aer motus:qui eſt lator vocis:ad aures cir/cunſtantes non poterit puenire:neqꝫ ēt aer motus ab vno ad alterū perueniet. ⁊ ſic nō poterūt p ꝯñs audiri:aut vni° virtus vocatiua impulſionis erit altera fortior: ⁊ tunc vox cauſata a virtute debiliori vocatiua nō audieť:cū eius cir/culatio ſiſtatur:cuius ꝯ̄riū qlibet ſenſu experiť. ℭ Dicen/dum ꝙ qdam dixerūt ꝙ lȝ ſonus vel vox circulariter fiat: nō tñ vna circulatio eſt alteri ꝯ̄ria: ⁊ iō vna nō confrangit alterā. Aliq̄ mordētes ipſos dicūt eos oino falſum dicere: qꝛ circuli aque ex oppoſito venientes ſe cōfrāgunt ſicut ex/perimēta docēt:licet enim ꝯ̄rius nō ſit circulus circulo: tñ impetus vnius ꝯ̄riatur impetui alteri°: ⁊ vna numero aq̄ nō eſt figurabilis ſimul ⁊ ſemel in duos circulos ex oppo/ſito venietes: ⁊ ſilr vr̄ hoc eſſe in aere. Et ideo dicunt ꝙ cir/culi lati ex oppoſito venietes tangunt ſe in parte que eſt vt pūctus: ⁊ ibidē vnus alterū cōfrangit. Sed mihi ſm iſtos videtur ꝙ opȝ dare ꝙ audire nō ſit p totū ſpaciū interme/dium:cū ille ꝯtactus nō poſſit eſſe p totū niſi accidat ꝯfra/ctio circuloꝝ oino ⁊ nō vt in parte pūcti tantū vt dicunt. Qꝫ ēt dicūt expimēta docere circulos cōfrāgere:credo fal/ſum eē:ſicut ēt apparet p Gal. in 3° de ſimplici medicina: imo p parꝫ valde ⁊ q̄ſi impceptibiliter ſe ſiſtūt:ſicut me cū pluribus experientia in multis edocuit ages:vidi enim ꝙ ꝓ/iectis lapidibus in aquā duob° ſil:ſiūt p̄ duo circuli quoꝝ vnus eleuať ſup circūferentiā alterius: ⁊ quaſi impceptibi/li reſiſtētia facta:puenit ad circūferentiā vnius alterius: ⁊ ſic deinceps dū durat virtus circulatiua. Propter qđ cum hoc appareat in aq̄ corpe ſpiſſiori:multo minus i aere cor/pore ſubtiliori circulus poterit aliū circulū ſiſtere:ne pue/niat ad aures circūſtātes:vñ ꝙ hō non pfecte duos ſonos ex diuerſis ptibus factos pcipiat auditu potius ꝯtingit:eo ꝙ v̄tus auditiua nō pōt duos ſonos ſil̄ diuerſos diſcerne/re:ſic̄ itellectus nō pōt plā intelligere:ſicut dī in 2° topi. ad

Cap. 11 ⁊ alibi. qđ ēt operať motus diſſimilis in aere cauſatus.

ℭ Problema. ix. Antiqua.

Propter qđ aūt magis ſi deorſuȝ ꝓijciat aliqs ſonat q̄ȝ ſi nō? Aut qꝛ circūtecta magis in ſe recipiūt ⁊ cōtinēt aerē. Accidit aūt ⁊ reuer/berationem vehemētiorē fieri. Noua.

ℭ Cur ſi vaſa qs iania obruerit faciet:vt ma/gis edificiū reſonet? An ꝙ vaſa ſoliditate ꝑ/petuitateqꝫ ſua meli° ⁊ ꝯcipiūt ⁊ ꝯtinēt aerē: ſimulqꝫ accit vt ict° vehemētior effici poſſit.

ℭ Quare eſt ꝙ ſi aliqđ p̄dictoꝝ vaſorum ꝓijciať a ſuperi/us in deorſum plus reſonat q̄ȝ ſi pcutiatur in motū aut ſȝ aliam differentiam poſitionis proijciať. ℭ Deinde. (Aut quia.) Soluit dicēs cauſam eē:qm̄ corpora circuntecta ab aere exterius deſcendendo proiectione deorſum pluri/mum in ſe recipiūt aeris ⁊ cōtinēt:eo ꝙ ꝓpter motū deor/ſum videtur impulſus cōdenſari: ⁊ talis vt dictum eſt ma/gis reſonat:ſimiliter cōtingit in motu tali deorſum aerem magis verberari q̄ȝ ſi ſtent aut aliter moueantur: propter quod fit maiorem repcuſſionē fieri: ⁊ ſic reſonationē am/pliorem:quod apparet ex precedenti capitulo.

ℭ Problema. x. Antiqua.

Propter qđ aq̄ frida ex eodē vaſe effuſa acutiorē facit ſonū q̄ȝ calā? Aut qꝛ velocior ē mot°: grauior eni eſt. Velox aūt acutiorē facit ſo/nū:calida aūt ⁊ raritate ⁊ aſcenſione leuis ē: ſil̄e aūt eſt qm̄ ⁊ tede quando vruntur imbe/cilliorem ictum faciunt. Noua.

ℭ Cur aqua frigida de eodē ꝓfluēs vaſe acu/ti° q̄ȝ calida obſtrepit? An ꝙ delatio aq̄ fri/gide velocior eſt: grauior eniȝ frigida ē:acu/tiorem aūt ſtrepituȝ reddit que velocior eſt. Calor v̄o ⁊ raritate alleuiat ⁊ elatiōe. Pro/ximum illud eſt ꝙ faces quoqꝫ ardētes ictū faciunt imbecilliorem.

ℭ Quare eſt ꝙ ſi aq̄ frigida ⁊ calida effundanť eodeȝ vaſe vt dolio eq̄lis q̄ntitatis ⁊ foraminis ⁊ breuiter paribus cete/ris:frigida in eius effuſione acutiorē ſonuȝ cauſat q̄ȝ cali/da:ſil̄ vtriſqꝫ aptis foraminib°. ℭ Deīde. (Aut qꝛ.) Sol/uit: ⁊ p̄ aſſignat cām q̄ſiti dicēs iō eē:qm̄ aq̄ frigida velo/ciorē hȝ motū q̄ȝ calida aptis vtriſqꝫ foraminib°:eo ꝙ fri/gida ē pōderoſior calida:pp frigiditateȝ inſpiſſantē ⁊ in/groſſantē ipſam. Uñ pars vna aliā cōprimēdo ipellit ma/gis: ⁊ ſic ex accñte moueri cogiť eius:p ſe eniȝ calidū mo/uet:ſed ex velociori motu ſonus cauſať acutior. q̄re ⁊c. aq̄ v̄o cala qꝛ leuior ē pp raritatē ⁊ euaporationē ſupple acq̄/ſitā a caliditate:vna ps ſi ſic pōdere ipellit aliā:pp qđ mo/ueť tardi° cū ēt mot° euaporatiōis ſit ꝯ̄ri° motui p foramē exterius:ſed ex motu hꝫ ſonus cauſať minus acutus. qua/re ⁊c. ℭ Notādū ꝙ pp iſtā cām fit:ꝙ aliqui fontes in yta/lia ex ꝯductibus cannelaribus ꝯſtructi aquā proijcientes diuerſimode ſaliūt. qdam eni matutine ſalit i altū valde: ⁊ pōſt declinādo ꝓcedit vſqꝫ poſt meridiē diū: ⁊ ab inde i/cipit magis in altū ſalire. ⁊ poſtea circulādo declinat:vt ꝓ/us:nocte etenī aq̄ infrigidať ⁊ igroſſať ⁊ pōderoſior reddi/tur:pp qđ pars pma hora diei frigida magis ipellit aliā: ⁊ iō magis aſcēdit:qđ nō ſic accidit in die calitate raritatē ⁊ euaporationē cāte. ℭ Deinde. (Sil̄e aūt.) Declarat qđ dictū eſt per ꝓportionale ei dicens:ꝙ illud eſt ſimile ei qđ videmus accidere i plāgis:aliqb° fatigatis pp multā ſtragē ictibus peractā:reddūt enim ictū poſt fatigationē debilio/rem ⁊ ſtragis minus cauſatiuū:ita etiā eſt de motu ⁊ ſono cauſato ab aqua calida cū proportionetur fatigato: ⁊ fri/gida infatigato:vel reddūt ictum debilioreȝ qñ illud quo pcutiunt eſt leuius magis q̄ȝ qñ eſt grauius.

ℭ Problema. xi. Antiqua.

Propter qđ vigilātib° vox aſpior? Aut qꝛ hūidius ē corpus pp indi/geſtionē ⁊ nō minus circa ſupio/rem locū:ꝓpter qđ ⁊ grauitas in capite:humiditate aūt circa annulos canne exiſtente neceſſe eſt aſpiorē eſſe vocē:aſperi/tas aūt pp inequalitatē:grauitas aūt pp opi/lationē:grauior enim motus. Noua.

¶ Cur homini q vigilauerit vox aſpior redditur? An quia eius corp⁹ ob cruditatē hūeſcit maximeq; loco ſupiori vñ caput quoq; graueſcit. Et cum fauces hūore redundent: vocem aſperiorē exiſtere neceſſe eſt: aſpitas enim ob inequalitatē: grauitas propter obſeptionem exultat. retardius enim fertur.

¶ Quare ē q diu vigilātib⁹ ⁊ ſupſtite. ſ. ſic qb⁹ īde corrūpit̄ digeſtio: vox reddit̄ aſpior ſolito: ſic dcm̄ eſt ēt in 3° caplo. ¶ Deīde. (Aut qui.) Soluit dicēs iō ē. qm̄ corp⁹ reddit̄ hūdius q̄ ē: hūditate q̄dā ex̄nea cāta p viā idigōnis: ⁊ nō min⁹: īmo magis hūectat̄ corp⁹ tali hūditate circa partes ſupiores: vt caput ⁊ ptes vocales q̄ circa ptes inferiores: fumi. n. graues euaporāt ad cerebrū ex digōne corrupta: pp q grauedinē ⁊ dolorē i capite cāt: q grauiores ⁊ moleſtiores redditi reuerberant̄ frigiditate cerebri deorſum cadētes i ānulos cāne ſeu trachee arterie: ⁊ alteras ptes vocales: eas hūditate praua ifundētes ⁊ aſpantes: q̄re neceſſe ſit aſpiorē vocē fieri ſolito: q̄ qdē aſpitas pp ineq̄litatē factā i ſupficieb⁹ vocaliū cātur. Vñ ⁊ medici ponūt hoc fore morbū i ſupficie: ⁊ iō leproſis pp hūores corruptos ſiccos aduſtos aſpitatē i vocalib⁹ cāntes: accidit hēre voces aſperas obſcuras ⁊ horribiles: ⁊ tādē deſtrui. Sz q: vigilātes non ſolū icurrūt aſpitatē vocis: īmo ⁊ grauitatē: iō ſubdit cām hui⁹ dicēs: h̄ eſſe pp opilationē ex hūditatib⁹ illis ipedietē meat⁹ vocaliū: ex h̄. n. mot⁹ fit tardior: ipſe. n. vocem cāt grauē: vt dcm̄ ē ſup. ¶ Nōn̄ q cāna ē mēbrū oblongū: ⁊ ei alligat̄ pulmo i pte iferiori: ⁊ yſofagus i pte ſuperiori ad guttur terminata. Et cōponit̄ ex ānulis nō complete circlarib⁹: it ſi pl⁹ q̄ ſemiſpales deficiētes a ſpicitate i loco i q̄ meri ſiue yſofag⁹ applicat̄ ei: vt cedat bolo trāſeūti per meri ɔ̄cedo ſe ad iteri⁹: ⁊ ipſa iteri⁹ ⁊ exteri⁹ iueſtit̄ pānicu lo p totū. ¶ Nōn̄ q vox grauis cātur triplici de cā: ſic dicit Auic. i fine de aialib⁹: vna ē fortitudo emiſſiōis: alia eſt debilitas: vt qñ pigreſcit iſtr̄m vocis aialis ad diuidēdum aerē ⁊ ad mouēdū ipm: ita q mouet eū cū tarditate ⁊ debilitate aliquātula: tūc erit vox grauis: ſic ē videē in vitulis ⁊ vaccis: q̄ꝝ voces ſūt grauiores vocib⁹ thauroꝝ: Alia cā ē repletio arterie ex catarrio hūdis: tunc. n. aer ipeditus tarde egreditur ⁊ vocē grauē cauſat: ⁊ ſic eſt in propoſito.

Vox grauis vñ cãtur.

¶ Problema. xij. Antiqua.

PRopt̄ qd poſt cibos velociſſime intercidit̄ vox? Aut q: cū intercidit qdē locus caleſit: caleſact⁹ aūt attrahit hūiditatē: plus aūt hmōi vox ⁊ prōptius pp prolationē. Noua.

¶ Cur cibo ingeſto mox tenor frāgit̄ vocis? An q mēbꝝ illō voci tributū crebro cibi occurſu pcluſum cōcaleſcit: cōcaleſcēs humorem attrahit: qui ob aſſumpti cibi humefactionem ⁊ largior eſt ⁊ paratior.

¶ Quare ē q poſt aſſūptionē ciboꝝ ⁊ potuū ⁊ marie ſi tales fuerit vaporoſi mltū repletiui ⁊ nauſeatiui: q̄ꝝ ēt non modica ſuſcepta q̄ttitas fuerit. vox citiſſime interrūpitur. ¶ Deīde. (Aut q:) Soluit: ⁊ p̄ aſſignat cāz h⁹ ictā ē: qm̄ cū vox ipedit̄ ēt modicū: loc⁹ ille iux̄ quē fit ipedimētū illō pp curſuz humoꝝ ⁊ ſpūum ſupcaleſit: cū ſpūs calī nō pñt libere euētari: loco āt caleſacto multas humiditates attrahit: cuz de rōne calī ſit attrahē: ſz talis diſpō accidit marie pp ciboꝝ ⁊ potuū repletionē: cū hūiditates tūc prōpte exiſtant: q̄re poſt cibos ⁊ potus vox ſtatim ipedit̄ ⁊ ſtatim interrūpitur. ⁊ de illis que hoc operātur: eſt repletio nucum viridiū: ⁊ vnctuoſoꝝ tā ciboꝝ q̄ potuū: ⁊ dulciū. Et vlterius addit cōparatiue q vox poſt ciboꝝ repletionez ⁊ potuū in hoīe magis ⁊ manifeſti⁹ iterrūpit̄: q̄ alius ei⁹ act⁹: vel ēt q̄ vox alioꝝ aialiū: pp ꝓlationē q̄ format̄ i ſermonē: nō. n. aliqō alioꝝ aialiū hz ſmonē itelligibilē: ſic dictū ē in 19° cap̄ 10° pti. ⁊ 5° de gnōne aialiū: ſz ſmo citiſſime impedit̄ ⁊ corrūpit̄: ſic dcm̄ eſt in p̄ cap̄ cū multa ad ſmonez regrant̄. igit̄ magis corrūpit̄ vox q̄ ali⁹ act⁹ hoīs: vel etiā vox alteri⁹ aialis nō vtentis ꝓlatione articulata. Scias q talē vocis iterruptionē coadiuuat repletio ventris pulmonē ſupius ipellēdo ⁊ ɔſtringēdo dyafragma: ⁊ p ɔ̄ñs cor ⁊ cetera ſpūalia a qbus fit vocis inſtrm̄: vt appuit in p̄ caplo.

In pleriſq; locis.

¶ Problema. xiij. Antiqua.

PRopter qd plorātes acute loquūtur: ridētes aūt grauiter? Aut q: hi qdem modicuz mouent ſpūm pp̄ter imbecillitatē: hi autē vehementer: qō facit velociter ferri ſpūm: velox aūt acutū: eteniz a diſtēſo corpore ꝓiectum velociter fertur: ridēs autē econtrario diſſolutus. imbecilles autē acute: modicum eniz aerē mouent: hi aūt ſuperficialiter: amplius ridentes quidē caliduz ſpiritum emittunt: plorātes aūt queadmodū ⁊ triſtitia: infridatio eſt loci qui eſt circa pectus: ⁊ ſpūm frigidū emittūt: calidū qdē igit̄ multū aerē mouet: q̄re tardius fert̄: frm̄ āt modicū: accidit hoc ⁊ in fiſtulis: calidi eniz ſpiritu fiſtulātes multū tardius fiſtulantur. Noua.

¶ Quare q flēt vocē mittūt acutiorē: q ridēt grauiorē? An q alteri ſuā ob debilitatē parum ſpūs mouēt: alteri vehemēter intēdūt: qō facit vt ſpūs velocius ferri poſſit. Cōtra qui ridet reſoluitur ⁊ debilitatur: itaq; vocē grauius edit. Quāquā egri acutā emittunt vocē: parū. n. aeris mouēt: at vero q rident non ſolū paruz: ſed ēt leuius mouēt: ad hec q ridēt ſpūm calidiorē emittūt: q flent frigidiorē. Dolor. n. refrigeratio pectoris eſt: calor itaq; multū aeris mouet: ita vt tarde feratur. Frigor aūt parū ciet. Idē vel i tibijs fieri nouimus. Enimuero qui ſpiritu inflāt calidiori multo tardius agunt.

¶ Quare eſt q plorātes cōtriſtati loquūtur acute: ſz gaudentes ⁊ ridētes loquunt̄ grauiter. ¶ Deinde. (Aut q:) Soluit aſſignās vnā cām ſumptā ex motu ſpūs quo vox ꝓfertur dicēs: iō ē: qm̄ plorātes ɔtriſtati emittūt parum de ſpiritu extra cū loquūtur pp debilitatē virtutis coꝝ ⁊ ſpirituū exterminationē: qō āt ſic parū emittūt fortiter emittunt: qō eſt cā q ipſe velociter ferat̄. parū eniz de eo citius mouet̄ valde q̄ multus: ſz velociter ferri ſpm̄ vocē cauſat acutā: qō oñdit: qm̄ pp triſticiā infrigidātē tales canna cū alijs ēt organis vocis reddit̄ tēſa ⁊ ſolida valde: ⁊ per ɔ̄ñs anguſta: ſed qō ꝓijcitur a corpore tali velociſſime fert̄: ſicut pz in arcu cuius chorda fuerit ſufficiēter tēſa: ⁊ cuius

non. Et qꝛ thauri habēt mēbrū forte quo mouēt ſpūm velut chordā tenſam nerueā ideo voces eoꝝ ſunt acute: ſicut dī in 5° de gn̄ōne aīalium: ſed in ridentibus dicit ꝯtrium In pleriſq; locis. euenire eius qḋ dictū eſt in plorātibus: qm̄ ridētes ſunt vigoroſi multū ſpūs extra mouētes: qui qdē diſpergit ⁊ diſſoluitur extēdēdo ſe p totū corpus ⁊ relaxādo partes. non enim colligit in vno locoꝝ ſicut in plorantibus. Vñ modica pars ſpūs emittit ab eoꝝ arteria: cū ſit diſſoluta tanq̄ a corpe reflexuoſo: ꝓpter hoc plorātes acute loquūtur: cū paucū aera ſpūs moueant: qui citiſſime mouet ꝑcuſſione pulmonis: mouēt enim hi plorātes hō aerē ſuperficialiter ſolū: nō educētes multū ipſius: ⁊ qḋ parū eſt ſuperficialiter pōt dici. Vel hi. ſ. ridentes mouēt aerem: ſupficialiter qꝛ diſperſum circa ſupficies inſtrumētoꝝ vocaliū: ⁊ nō coadunatum p mediū eoꝝ directe: ⁊ qḋ ſic mouet adherēdo lingue tarde mouet: q̄re grauiter vociferāt. ¶ Deinde. (Amplius.) Aſſignat aliam cām ſumptā magis ex pte calidi ⁊ frigidi dicēs p̄mo iō eſſe: qm̄ ridētes ⁊ gaudētes emittunt ſpūm calm̄ extra: ꝓpter multū motū caloris ⁊ ſparſionis eius a corde in exteriora: ſed plorātes paucū ⁊ frigiduꝫ: eo qḋ ſe hn̄t ſicut cōtriſtati: in qbus infrigidat locus intrinſecus: ſicut cor ⁊ alia eius: calidū enim triſticia cōtrahit intérius: ⁊ fere ſuffocat non euētatum: intātū qḋ ſpūm frigidum emittūt manifeſtius: pp qḋ cū calidū multum in ridētibus exterius aerei emittāt ſpūs: tardius emittet: ⁊ ſic vocē grauē ꝓſtabit: ſed frigidū qꝛ modicū exterius cōmouet ꝓdicti ſpūs velocius feret: ⁊ vocē pp oppoſitū acutam Dubiū. efficiet. ¶ Dubitat eo qḋ dicit plorantes habere vocē acutam: qꝛ mouētes ſpūm paucū mouent eū velociter: ⁊ qꝛ ridentes multū mouēt: iō tarde mouēt: ⁊ ſic ſunt vocis grauis: qḋ nō videt: qꝛ ſic ſe hꝫ virtus debilis ad ſpūm paucū mouendū: ita videtur ſe habere virtus fortis ad multum mouēdū: cū vtrobiq; mouēs ⁊ motū ſint ꝓportionata: ſꝫ virtus debilior: vt dicit: mouet paucū ſpūm velociter: igit ⁊ virtus fortis velociter multū mouebit: pp qḋ nō videtur plorantes ⁊ eis ſiles magis acutā hēre vocē q̄ꝫ ridentes ⁊ eis cōſimiles. ¶ Dicendū. ⁊ p̄mo ſciendū qḋ licet frigiduꝫ dicat paraliticū reddēs ⁊ mortificatiuū: vt oēm motum ⁊ opationē ꝓhibitiuū: hoc tn̄ veritatē hꝫ per ſe. ⁊ cuꝫ fuerit intenſum: qm̄ remiſſum ⁊ per accñs facit ad motū: mēbra ſupficiē inſpiſſando: ⁊ qḋ expellitur a ſupficie in medium reuerberādo meatus: ſicut vult Auicē. p̄ma p̄mi. qḋ eſt in propoſito videre: qm̄ frigidū cū reddat arteriā tēſam ſolidam ⁊ lenē vt tactū eſt prius: cogitur ſpūs modica virtute impellēte ex ea velociter exire: nō eniꝫ intercipit in parietibus arterie: cuius oppoſitū calm̄ operatur. Vtrū tn̄ frigidum per ſe ⁊ eēntialiter igrediat opationē nature: dubiuꝫ apud me exiſtit: cum Ariſt. 2. de gn̄atione animaliuꝫ: ⁊ de cauſa motus aīalium. videat hoc ſentire. ac Ga. ⁊ Auicē. conent oſtēdere nullo mō: niſi per accñs ipſum in opatione nature ꝯcurrere. ¶ Tunc ad rationē dōm ſic eſſe vt ratio deducit: q̄ꝫtum eſt rōne ꝓportionis vtrobiq; per ſe ſeruate mouētis ad motū. ſed qꝛ frigidū ꝓparat inſtra vocalia ꝓparatiōe tali: qua ſpūs aereus pōt liberius expelli: qḋ nō facit calm̄: imo oppoſitū magis operatur: accidit plorantes ⁊ ꝯſimiles citiſſime ſpūm emittere: ⁊ per ꝯñs loqui acute: ridētibus aūt ⁊ cōſimilibus pp ꝯtrium ꝯtrē accidit. ¶ Deinde. (Accidit enī.) Cōfirmat ſigno: qḋ dictū eſt dicens: qḋ illud eſt ēt videre in fiſtulis ⁊ buccinis: qm̄ fiſtulatores ⁊ vir ſpū ſonātes inſtra natura calidi: hn̄tes pectora ampla ex qbus ſpūs calidus ⁊ vaporoſus emittit tardius ⁊ grauius fiſtulant: q̄ꝫ eoꝝ oppoſiti: eo qḋ multū ſpūs moueant ſimul. Vñ Ar. 5. de gn̄ōne aīaliū: calidiori ſpū vtētes: ⁊ talē emittētes q̄lē qui ꝑfecte etatis grauius fiſtulāt. Et ſcias qḋ iſtud ꝓblema ſtatim repetet in. 15. cap°. in hac enī maxime pticula multotiēs ſine gradi vtilitate repetuntur ꝓblemata: ſiīr frequēter vna ſolone breui ſoluitur ad pſa: variata tn̄ verbis vt plus apparebit deinceps.

circa ſi. ⁊ alibi.

¶ Problema. xiiij. Antiqua.

Ropter qd pueri ⁊ aīaliū alia iuuenilia vociferāt acutius ꝑfectis: ⁊ hoc acuitate vehemētiſſima exiſtēte? Aut vox ē motus aeris ⁊ velox acutior: facilius aūt ⁊ veloci° modic° aer mouet multo: mouet aūt aut cōgregat aut diſgregat a calido: qm̄ aūtē inſpiratio quidem eſt frigidi iductio: ꝯgregat vtiq; i ipſa aer qui in nobis eſt: expiratio quideꝫ calidi mouentis aerē fit vtiq; vox: expirātes. n. nō inſpirātes vocamus: qm̄ aūtē iuuenilia calidiora ſunt ſenibus: ⁊ poros q ſunt in eis anguſtiores habēt: minorē vtiq; aerē hēbunt in ipſis: exiſtente aūt eo qḋ mouet minori ⁊ mouēte calido pluri: in ipſis velox itaq; ꝓpter vtraq; motus fiet aeris: velox aūt vtiq; vox erit p ea que dicta ſunt. Noua.

¶ Cur pueri ceteraq; recēs nata aīalia voceꝫ reddūt acutiorē q̄ꝫ que ꝑfecta etate ſunt: cū tn̄ oē acumē vehemētia ſit? An qḋ vox motio aeris ē. ⁊ acutior q̄ velocior. Facili° autē ⁊ veloci° paꝝ q̄ꝫ multū aeris mouet. Mouet aūt quotiēs vel a frigore cogit vel a calore diſcernit. Sꝫ cuꝫ iſpiratio frida admiſſio ſit. iterior nimirū aer tātiſp cogit cuꝫ ſpūm capimus: cūq; expiratio caloris emiſſio ſit aere ſane a calore citato vox effici pōt. Cum enī ſpūm reddimus nō cū capim° vocē formamus. Cū aūt nouella calidiora ſint q̄ꝫ vetuſta ſuoſq; meat° habeāt arctiores min° in ſe aeris pn̄t continere. cūq; calor q moueat amplior in his inſit: res aūt que moueat minor ſubſtet. Velocius vtraq; de cā aer moueri pōt. At ſi velocius vox certe acutior dabitur ob ea ipſa que ante retulimus.

¶ Quare ē qḋ pueri ⁊ puelle ēt ⁊ alia aīaliū iuuencula ꝑtui ꝓximiora: hn̄t vocē acutiorē q̄ꝫ ꝑfecta ꝯſiſtētia ⁊ antiq̄ ēt p̄ma. ⁊ ēt q̄re eſt qḋ hn̄tia ſm̄ ſpēm ſuā vel ēt climata vocē acutā: eoꝝ iuuēcula ſunt vocis acute vehemētiſſima acuitate. Et ſcias vt ſmo iſte ſic alīs verificet: qḋ opꝫ ſupponere eq̄litatē in oībus aliīs: vt i cōplone regione vtute tpe cōſuetudine ⁊c. puer. n. calide regionis plerūq; grauioris ē vocis q̄ꝫ vir fride. Sꝫ ſr debilitat vniuerſalitas iſti° ſermonis i ſpecie bouina: qm̄ iuuēcula vt vituli ſunt grauioris vocis iuuenib° ⁊ ꝑfectis. ſic dī 5° de hyſto. ⁊ 5° de gn̄ōne aīaliū. ⁊ ī 14. cap°. ¶ Deīde. (Aut vox.) Soluit ⁊ p̄ p̄mittit q̄dā neceſſaria i aſſignatiōe cāe. 1° eā aſſignat ibi 2°. (Qm̄ aūt.) dicēs qḋ vox cāt ex motu aeris expſſi foras p cannā: q ſi velox fuerit vox iducit acuta: eo qḋ modic° aer mouetur ab ipſo: q qdē facil° ē moueri ac celeri° q̄ꝫ multū: directi°. n. ⁊ liberius foras egredit multo. Jdeo cū mouet pp calꝫ aut ad vnū loci adunat vel diſpgit i pſa. ꝯgregat aūt qn̄ hic intra nos iſpiramus: eo qḋ iſpiratio nō ē aliqd aliud niſi aꝫ

tractio ꝛ iductio aeris frigidiītra pectora nr̄a: ſed reſpiratio ē q̄dā attractio ꝛ eductio ſpūs calidi q mouet aerē exteriorē in quē recipiť: ꝛ pp hꝯ reſpirationē vox cāťr: eo ꝙ vox iteruenit expirātibus ꝛ nō itus ſuſcipiētibus. ℭ Deinde. (Q̄m aūt.) Aſſignat ħ ꝑmiſſo cām dicēs hoc eē: ꝙ iuuēcula ꝛ partui ꝓpinqua ſūt calidiora āniqs ꝛ decrepitis: qꝛ pp exiccationē mēbroꝝ iā3 minutus ē calor nālis valde hīt ēt poros ꝛ meatus ſtrictiores decrepitis: l3 enī in ipſis calor ſit diminutꝰ multū: nō tn̄ coꝝ cōpſo ſolidorū ē mutata multū ab eo qđ ī iuuētute. nūc aūt ī poris ꝛ meatibus anguſtis neċe ſit minꝰ de aere ꝯtineri ꝙ̄ in latis: qꝛ locatū nō eſt maius loco ſ3 eq̄le phy. q̄rto. cū aūt ita fuerit:

Tex. cō. 23. ꝛ ide

vt ꝙ illud qđ ꝑ mouet aer: puta meatus minor extiterit: ꝛ plimū caloris motiui fuerit ī iſtis iuuēculis ī loco meatus ſpūs: neċū ē velocē fieri motū aeris ide. iu3 pp ſtricturam eiꝰ: tū pp caliditatē pectoralē. Dis aūt ſic exn̄tibus voceȝ

Dubiū

ops eē acutā pp iā declata in ſolonis ꝑnꝰ. ℭ Dubitať per ſepe dictū vocē grauē cām a caliditate: ħ aūt dī iuuencula hēre vocē acutā: eo ꝙ plimū coꝝ extet calorē. ℭ Dōm ꝙ

Calidū duplex.

duplex ē calidū abſolutū. ſ. excellēs valde q̄le eſt iuuenū ꝛ pfectoꝝ ꝛ a tali dictū ē cām vocē grauē. Eſt ꝛ aliud cōparatū remiſſuꝫ: vt qđ iuuēculoꝝ quātū ad antiq̄ decrepita qđ ē frigidū cōparatiōe calidi iuuenū: ꝛ ab hꝯ calido vox cāťr acuta. oīno enī neceſſariū ē calm̄ eē qđ mouet aliqđ: nunc autem illud magis proportionatum eſt iuuenculis ꝙ̄ antiquis: q̄re motus velocior erit ꝛ vox acutior vt oſtēdunt pueri ad iuuenes.

ℭ Problema. xv. Antiqua.

PRopter qđ plorātes acute loquūtur: ridētes aūt grauiter? Aut qꝛ plorātes qdē cōtēdētes ꝛ congregantes os vociferāt: ꝯtētione aūt mouetť velociter aer qui eſt in ipſis: ꝛ in eo ꝙ per anguſtū os ferť velociter ferť. Propter ambo igiť acuta fit vox: Ridētes autē relaxantes tenſione rident: ꝛ diffundentes emittunt. igitur ꝓpter hoc late ꝛ tarde aerē merito grauiter vocant. Noua.

ℭ Cur vocē qui flent acutiorē emittūt: qui rident grauiorē? An q flent intēdendo cōtrahendoqꝫ os vociferātur: itaqꝫ propere aer īterior itēto moueť. Cūqꝫ ꝑ os trāſeat anguſtum ferri velocius pōt. Utraqꝫ igitur rōne fit vt vox acuta edatur. Cōtra q ridēt remiſſo corpore hiſcenteqꝫ ore rident: cum igitur ob eam rem late tardeqꝫ profundant aereȝ: merito vocem emittunt grauiorem.

ℭ Repetit. 13. ꝓblema dicēs: q̄re ē ꝛc̄. ℭ Deide. (Aut qꝛ.) Soluit ꝛ ꝑ ad ꝑmā partē dicēs cām eſſe: qꝛ illi q plorāt vocem emittūt cōtinēdo ſeu ꝓhibēdo ne ſpūs egrediatur ſimul totus ꝛ cōgregādo atqꝫ in vnū os reducēdo. pp ħ aūt aer q continetur in nobis velociter egrediť extra. Siľr ad ħ opatur q̄ſi trāſitus fit aeri ꝑ via3 artā qđ tūc ita celeriter trāſit. ℭ Deide (propter.) Cōcludit īntētū dicēs. itaqꝫ pp iſta duo ꝯtentionē. ſ. ſpūs: ꝛ anguſtū meatus vox erit acuta. ℭ Deinde. (Ridētes.) Aſſignat cām ſcđe ptis dicēs ꝙ ridētes relaxāt ꝛ aperiūt ſpūm ꝯtētū itra: ꝛ effundūt ipſuȝ ſparſum vndiqꝫ. ꝛ qꝛ ſic late ſpūm emittūt: tūc per totum diffundēdo accidit aerē vel ſpūm tarde moueri: quo quidem accīte cōdignum eſt ipſorū vocem grauē fore.

ℭ Problema. xvj. Antiqua.

PRopter qđ nō generātes vt pueri mulieres ꝛ ia3 ſenes ꝛ eunuchi acute loquunť: viri aūt grauiter? Aut queadmodū linea ꝛ alia ſubtilia vnā dimēſionē hn̄t: groſſa vō plēs: ꝙ̄re ſubtilis vox ſi habuerit dimēſionē: faciliꝰ aūt ꝛ moueri ꝛ facere eſt vnū ꝙ̄ plā: habitis igiť ꝑdictis ſpūs ībecilľ mouet ſecū aerē modicū: minimū āt eſt q vnā dimēſionē h3 q ē ſubtilis pp ꝑdicta: ꝛ vox q̄ ab ipſa fit taľ. ſubtilis āt vox acuta ē: q qdē igiť ſunt nō gn̄antes pp hoc acute vocis ſūt. viri āt fortes exn̄tes ſpū multū aerē mouēt: multus aūt exn̄s tardius vtiqꝫ mouetur: ꝛ grauē vocē facit: faciebat. n. ſubtilis ꝛ velox motꝰ acutā vocē: quoꝝ neutrū ī viro ꝯtingit fieri. Noua.

ℭ Cur vocē reddūt acutā q expertes ſemis ſt: vt pueri mulieres decrepiti: ſpadōes: ĝneȝ aūt viri q firmiſſima ſunt etate? An ea cā eſt qua linea ceteraqꝫ tenuia dimēſionē vnā dūtaxat ſortiūtur. Craſſa āt plenaqꝫ plēs obtinent. itaqꝫ vox ēt tenuis vnā dimēſionē habuerit: vnū aūt ꝛ efficere ꝛ mouere facilius eſt ꝙ̄ plura. Ergo cū ꝑdicta illa ſpūȝ hēant ībecillū: nō niſi paꝝ aeris moueri ab illo ſpiritu pōt. Minimus aūt eſt qui dimenſione vnica ꝯſtat: quē ꝑdictis rōnibus tenuē eſſe vocēqꝫ talē ab eo proficiſci neceſſuȝ ē. Uox aūt acuta q̄ tenuis eſt: igitur q prolifico illo ſemine carēt vocē hinc merito reddūt acutiorē. Uiri robuſti qm̄ ſpū valeāt: multum aeris icitare queūt. qđ cū multū fit lēte mouetur: vocēqꝫ efficit grauiorē. Motu enī veloci ꝛ tenui vocē reddi acutā iā ꝯſtituit: quoꝝ neutrū vt in viro poſſit exiſtere accidit.

ℭ Quare ē ꝙ nō generātes vt pueri ꝛ iuuēcule vel vſr mulieres qbus accidit mutatio vocis circa tp̄s emiſſiōis ſper

Circa fi. ꝛ alibi.

matis nono de hyſto. ꝛ. 5. de geñ. ꝛ ſenes iā facti: ꝛ maxime ſeniores ꝛ eunuchi q ēt nō generāt loquunť acute. ſed viri calidi ꝛ fortes generatiui grauiter loquunť. ℭ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit ꝑ aſſignans cām prime ptis. 2ꝰ 2ᵉ. 2ꝰ ibi. (Uiri aūt) . ꝑma ī tres. nā ꝑ quedā ꝑmittit neceſſaria ī cām ſe aſſignatione: dicēs ꝙ ſicut eſt de linea ꝛ aliīs ſubtilibus ꝓportionē hn̄tibꝰ cū ipſa extēſis ſ3 lōgitudinē qꝛ hn̄t vnā dimēſionē tm̄ vt lōgitudinē: ꝛ ſic ē de aliīs figuris plures hn̄tibꝰ. v3 duas. ſ. lōgitudinē ꝛ latitudinē ſicut ſupficies: aut tres ſicut corpꝰ. ita ē in vocibꝰ qꝛ ſubtilis h3 vnā dimēſionē tm̄. ſ. lōgitudinē. groſſa duas latitudinē ꝛ ꝓfunditatē. magna adhuc plures qꝛ lōgitudinē latitudinē ꝛ ꝓfunditatē. nunc aūt facilius eſt moueri aliqđ ſm̄ vnā dimēſionē ꝙ̄ ſm̄ plēs: ꝛ facere vnū ſolū ꝙ̄ plā: dūmō nō habeant grādē adinuicē ꝯnexionē: vt motus digitoꝝ oſtēdit muſicorum ꝛ generū. ꝛ iō vox ſubtilis: qꝛ vnā hn̄s dimēſionē facilius fit eā graui ꝓferri vel ēt magna. Noſce ꝙ fortaſſis pp ħ nō ſcribiť magna3 groſſa: qꝛ groſſuȝ ineptius ē adhuc

moueri motu recto ꝙ̄ magnū pluſq; in hoc ſubtili oppoſitū. ℭ Deīde. (Habitis igi.) Procedit in q̄ſitū āpliꝰ ex his dicēs ꝙ ꝑſuppoſitis ⁊ oſtēſis p̄miſſis ſpūs qui debilis exiſtit mouet modicū aeris valde: eo ꝙ ē qd minimū: ꝙ aūt tale ſolū vnā hꝫ dimēſionē: ⁊ motū ad vnā dīā poſitionis: q̄ qdē ē ſubtilitas vel lōgitudo: a q̄ vox ſimilis cātur: ſꝫ vox ſubtilis eſt acuta vt habitū ē. ℭ Deīde. (Qui qdē) Cōcludit ītētū dicēs. igi illi q nō generāt ceu pueri mulieres ſenes ⁊ eunuchi. oēs. n. iſti q̄tuor ꝯuenīūt in hac paſſione q̄ eſt non gn̄are. ſeniores enī nō oīno gn̄ant: pp̄ ea q̄ declarata ſunt vocū ⁊ locutionis acute. ℭ Notandū ꝙ licet ſenes dicant̄ eſſe acute vocis p cōparationē ad iuuenes: nō tn̄ forte ſunt vocis acute per cōparationē ad pueros ⁊ iuuēculas: ſed potius grauis vt viſum eſt 4° capl̄o. ℭ Deīde. (Uiri aūt.) Reddit cāꝫ ſcōe ptis dicēs ꝙ viri q ſunt calidi ⁊ fortes ſpū ſeu anhelitu mouēt de aere: faciēdo exſufflatiōes vehemētes: in q̄ ē dare oēs dimēſiones: cū aūt multus aer fuerit motus tardiꝰ mouet̄: ⁊ qd̄ tale ē vocem cauſat grauē: vt inductū eſt ſepe: qd̄ ꝓbat oppoſite: qꝛ ſubtilis ⁊ velox motꝰ aeris q erat ꝑ vnā dimēſionē tm̄ cābat acutā vocē: q̄rū nullū contingit reꝑire: vt in viro calido forti. neq; enī in ipſo velox aeris fit motꝰ neq; vox acuta.

ℭ Problema. xvij. Antiqua.

PRopter qd voces grauiores ſunt hyeme? Aut qꝛ groſſior ē aer tūc ⁊ q ī nobis ē ⁊ exterior: groſſiore aūt exn̄te grauior motꝰ fit: quare vox grauior: Ampliꝰ ſōnolentiores ſumus hyeme ꝙ̄ eſtate: ⁊ dormimꝰ pluri tpe: ex ſōnis aūt grauiores ſumꝰ. In quo vtiq; pluri tpe dormimꝰ ꝙ̄ vigilemus: iſta ē hyems: ī hac vtiq; erimꝰ grauioris vocis in quo eꝯ̄rio. medio enī ſurrectionis exn̄te modico tēpore: habitus qui eſt in ſomno factus pmanet poſt dormitionem. Noua.

ℭ Cur voces nr̄e grauiores ſint tēpe hiberno? An ꝙ aer iterior tūc ⁊ exterior craſſior ē. Craſſior āt cū ſit tardiꝰ mouet̄. itaq; vox g̃uior nō imerito fit. Adde ꝙ ſōnolētiores hiberno tpe ſumꝰ ꝙ̄ eſtiuo pluſq; tpis obdormire ſolemꝰ. Sōnꝰ āt facit vt mēbris g̃uioribus ſimꝰ. Quo igi tpe plꝰ dormimꝰ ꝙ̄ vigilamꝰ: qd̄ hibernū ꝑfecto ē: ꝉ vocē effici g̃uiorē ꝙ̄ q eꝯ̄rio agi rō eſt. cū enī tp̄s vigilādi qd̄ iteruenit breue fit: habitus corporis q inter dormiēdū cōmittitur. permanere vſq; ad ſomni repletionē nimirū poteſt.

ℭ Quare voces ſunt grauiores hyeme ꝙ̄ ī alījs tpibꝰ ī qbꝰ ſiqdē ſūt acute voces magis. ℭ Deīde. (Aut qꝛ.) Soluit aſſignās duplicē cām: vnā ex pte aeris. reliquā ex pte nr̄a: ſcōa ibi. (Ampliꝰ.) dicit p̄ cām fore. qꝛ hyeme pp̄ friditatē ſpiſſantē: aer ē groſſior nobis: qꝛ multū diſtamꝰ ab eq̄tore ꝙ̄ ī alījs tpibꝰ: tā ille q ꝯtinet̄ intra ꝯcauitatē medīj pectoris: ꝙ̄ q exteriꝰ nos ꝯtinet. Uñ anhelitū hyeme fit ī aere cōſpicere: qd̄ nō fit eſtate: qd̄ āt ē groſſiꝰ: tardiꝰ mouet̄: ſꝫ vox grauis cāt a tardo motu. ℭ Dubitat̄ qm̄ vī hyeme vocē acutiorē fieri. qm̄ ſicut dcm̄ ē mſtotiēs: vox acuta cātur ex friditate. q̄ viget hyeme. grauis āt a calitate vt dcm̄ ē. 5. de gnōne. caliꝰ ſpūs pp̄ ſpiſſitudinē cāre grauitatē ī voce: frigidum aūt pp̄ ſubtilitatē ꝯ̄riā. ſ. acuitatē. nō igi aer hyeme ī quo friditas exiſtit eſt groſſus ſꝫ ſubtilis. cuiꝰ ꝯ̄riū dr̄ in lr̄a. ℭ Dōm ꝙ vox in hyeme ē grauior vt oñdit̄ hyeme exn̄te in ſua nālitate neq; calida reumatica neq; frigida oīno virtutē mortificāde. Pōt ⁊ dictū Ar̄. cōfirmari: qꝛ hyeme pp̄ multitudinē reumatū epiglotis ⁊ cāna opilātur ita ꝙ aer tardet̄ ī motu. qd̄ qdē vocē grauē cauſat: qd̄ in ſequēti vbi hoc repetit̄ apparebit ꝓblemate. Ut aūt veritas appareat ſciēdū frigiditatē duplicē fore: quādā nālem ⁊ cōmēſuratā inſtr̄is vocis: que eſt caliū repſſum: q̄ vocem cauſat acutā diſponēdo vocis organa: reliquā vō intēſam incōnālē inſtr̄is vocis: que qdē nō ſolū agit in ipſa diſponēdo ad vocē faciēdā: ſed ēt ingroſſando aerē interius aſſumptū: qui eſt mā vocis: cauſat vocē grauē: de qua nūc eſt ſermo. Per qd̄ ſoluit̄ ad illud Ar̄. de gnōne aīaliū. qm̄ ſpūs frigidus ſufficiēter remanet ſubtilis non facta euaporatione: ſꝫ calidus iſpiſſat̄ euaporatione quā facit: ſicut cōtingit aerē in die calido iſpiſſari vt dicet̄ 33° ca° ſed frigidū ſupfluū qd̄ ſpiritui eſt ꝯ̄riū ipm̄ iſpiſſat: ꝯ̄hendo ex circūferētia ad centrū. ℭ Deīde. (Amplius.) Aſſignat cām dicēs ꝉ īndē ꝯtigere. qꝛ ī hyeme ſumꝰ magis ſōnolēti: ⁊ dormimꝰ maiori tpe ꝙ̄ ī eſtate: ſꝫ ī ſōnis lōgiſſimis magis graues ⁊ pigri: q̄ſi imobiles facti: cū maiori tpe dormiamꝰ ꝙ̄ vigilemꝰ: ſōnus. n. ē qeti vehemēter cōſilis vt dictū ē ī 31° cap 10° ꝑticule. hō aūt tp̄s ē hyems. Uñ ypo. prīma ꝑticla affo. hyeme ſōni ſūt lōgi pp̄ lōgitudinē noctiū: ad qd̄ qdē ēt coadiuuat friditas ⁊ hūiditas aeris: cū etiā tenebroſitate. ſiīr tūc appetitꝰ ſunt fortes ⁊ cibaria difficilis digōnis multa ſuſcipimꝰ: q̄rū digeſtio ſōni eget auxilio: ſi igi toto corpe hyeme graues ⁊ fere imobiles ſumꝰ: rōnabile fit ēt vocē grauiorē fieri hyeme ꝙ̄ eſtate: cū motꝰ aeris p inſtr̄a vocis grauis ⁊ tardus reddat̄: eo ꝙ modicū tp̄s exiſtat ī q̄ ſurgimꝰ ⁊ mouemur: actꝰ vigilādi exercēdo. ⁊ cū ꝉ ī iſto modico tpe in q̄ vigilamꝰ ⁊ ſurgimꝰ adhuc remāet ī nobis hītꝰ ipreſſus ex lōgo ſōno ipſo iā ceſſante. Ꝺñ āt diē hitus ⁊ nō diſpō: qꝛ hitꝰ dīē qd factū ⁊ vehemēter ipreſſū: diſpō vō ꝯ̄riū. Boetiꝰ in p̄ntis. hitus ē diſpō firma. Diſpoſitio aūt ē hitus īfirmus. Scias illō dcm̄ ꝑhī v̄ificari maxie in habitātibꝰ regiones q̄ꝝ magna exiſtat latitudo ab eq̄tore: ſicut ſeptimū clima: ⁊ deīceps: vbi pp̄ obliq̄tatē orizontis multā noctes accidit lōgiſſimas eē hyeme: dies vō breuiſſimos. In habitātibus aūt loca equatoris cām ſcōa aſſignatā nō eſt dare: cū eq̄noctiū ſemp ibidē exiſtat. Orizon enim eq̄torē ad angulos interſecat rectos ſꝑales.

Dubiꝰ

In pleriſq; locis.

Habitꝰ qd ⁊ qd diſpō.

ℭ Problema. xviij. Antiqua.

PRopter qd ex potibꝰ ⁊ vomitibus ⁊ in frigoribꝰ grauius loquunt̄? Aut qꝛ pp̄ opilatione gutturis q̄ fit a flegmate: attrahit eniꝫ diſcurſionē ī ipm̄: his qdē vomitus aut potꝰ: his vō tp̄s: ⁊ cōplemētū anguſtiꝰ facit guttur: q̄re tardidior fit motꝰ ſpūs: tardus aūt motus ⁊ graue facit vocem. Noua.

ℭ Cur ex potu vomitu atq; frigore vocem emittimus grauiorē? An faucibus interſeptis: quā rē pituita ſubſiſtēdo cōmittit: qppe q̄ aliqd fluctiōis in eas detrahat: alijs vomitus aut potus: alijs p̄ſentis tēporis q̄litas p obſtrictionē fauces reddit anguſtiores: itaq; delatio ſpūs tardiꝰ agi. Que autē tarda delatio eſt grauē hec efficit vocē.

¶ Quare ē φ poſt vomit⁹ ı frigoꝛib⁹ facti vel aliter φ id ſit aliud qd tertiū vt poſt vomit⁹ ı frigoꝛa ſunt cā q̄re loq mur grauı⁹ q̄ȝ in diſpōnib⁹ oppoſitis. ¶ Deide. (Aut qꝛ.) Soluit dicēs cāȝ eē pp opilationē flegmatis q̄ cāt̄ur a frigoꝛe: ab ipſo.n. ı flegma multiplicaſ: ı expelliſ ex cerebꝛo cōſtrigēdo guttur ı cannā: ı h̄ eſt qd̄ dicit qm̄ i iſtis vomitus fact⁹: i alijs potus: ı marie qn̄ fuerit vapoꝛoſitas: ı multū ſupnatāſ cib⁹: in his aūt tpē.ſ. frigidū attrahit ı cāt decurſum flegmatis catarrizātis i guttur ı totā cannā: q̄ reddit arti⁹: qd̄ ē cōplemētū ı pfectio vocis: nā guttur ſeu epiglotis ē pfectiſſimū iſtrōꝝ vocis: ı adhuc additamētum magis eis i eo qd̄ ligua dī fiſtule: ſic dić Ga. li° de voce. ı 7° de iuuamētis mēbꝛoꝝ. cū Ariſ. i his q̄ de libꝛis aialium dić: pōt ı aliter oꝛdinari hec dictio cōplemētū: qd̄ foꝛte oꝛdo vī lr̄e ſonare: vt dicaſ. in qbuſdā tpē ē cā grauioꝛis locutiōis ı cōplemētū pficiēs alis duas cāe: ita φ tpē fridū qn̄ ꝯiūgiſ cū duab⁹ pdictis vel cū altera ſolū erit pfecta cā q̄re locutio reddiſ grauis. ¶ Nōn⁹ φ āguſtia vīs canne ı gutturis ı marie abſqȝ reumate cāt vocē acutā: oppoſita vō oppoſite. Quare ꝯcludit dicēs. pp qd̄ tard⁹ ı moroſius fit mot⁹ i ſpū emiſſo p iſtrȝ vocis: mot⁹ āt tard⁹ vocē cāt grauē: ꝯtīgiſ poſt vomitū pot⁹ ı i frigoꝛib⁹ grauius loqmur.

Vocem acutam qd cāre habeat.

¶ Problema. xix. Antiqua.

Propter qd ꝓpe qdē grauioꝛ vox magis audiſ: de lōge āt minus? An qꝛ grauioꝛ vox mlı̄ū qdē aerē mouet: nō i lōgitudinē āt: de lōge qdē igiſ min⁹ audim⁹: pp id qd̄ i minus moueſ: ꝓpe āt magis: pp h̄ φ mult⁹ aer nobis ad iſtr̄m ſenſus venit: acuta aūt de lōge audiſ: qꝛ ſubtilioꝛ ē: ſubtile aūt hȝ augmētū qd̄ eſt in lōgitudinē. dicet vtiqȝ aliqs: qꝛ velox ē mot⁹ facientis ipaȝ: erit vtiqȝ hoc ſi tenſum qdē: anguſtū aūt erit mouēs vēt⁹ aerē: qn̄ eni modic⁹ ē facile mobilis ē aer: moueſ eni modic⁹ ab anguſto ı tēſum pl̄es ict⁹ facit q ſonū faciūt. Uidere aūt hoc eſt in inſtrumentis: Subtiles eniȝ choꝛde acutioꝛes ſūt alijs eiſdē exiſtētibus ipſis. Noua.

¶ Cur vox grauioꝛ e ꝓpinquo magiſq̄ȝ e longinquo ſentiri pōt? An φ grauioꝛ pluſ qdē aeris mouet. Sȝ neq̄quā i lōgitudinē: q̄ a lōge minus ſentiſ: qm̄ p minus ſpaciū ſe deducit. E propinquo autē magis. Qm̄ plus aeris ſenſoꝛiū ferit audiendi. Acuta procul ideo audiri pōt qm̄ tennioꝛ eſt. Tenue autē omne augeri in lōgitudinē poteſt. Direriȝ etiā φ motio que vocē reddat acutioꝛē velocioꝛ eſt. qd̄ fieri pōt ſi vt denſus: ſic anguſt⁹ ſpiritus ſit qui aerē mouet. Nam ı exiguus aer mobilioꝛ eſt. quippe qui ab anguſto moueri queat. ı dēſus plures efficit ictus q ſtrepitum reddāt. Licet hoc in muſicis pſpicere iſtr̄is. Fides nāqȝ tenuioꝛes ceteris eiſdem ſubſtantibus acutius conſonant.

¶ Quare vox grauis mdı⁹ audiſ a ꝓpinq̄ ſufficiēter: ita φ neqȝ ſit grādis valde ꝓpinqtas neqȝ diſtātia: vt dcm̄ ē in 6° cap̄: de lōge min⁹: ı deſiit vox grauis audiſ. nūc autē ſi audiſ: nō grauis manet: ſȝ acuta fere facta audiſ. vt dictū eſt 6° cap̄. ı diceſ in ſequēti. in voce vō acuta erit ecōuerſo: qm̄ ex ꝓpinquo magis audiſ acuta q̄ȝ ex lōginq̄. ¶ Deide. (Aut qꝛ) Soluit aſſignās cām p̄me ptis dicēs cām eē qꝛ grauis vox cātur ex motu aeris multi nō ſm̄ lōgitudinē tātū ſed ēt ſm̄ latitudinē ı ꝓfunditatē. qd̄ āt ſic moueſ a remotis min⁹ pōt audiri extenſiue: pp h̄ φ tardi⁹ moueſ: eo φ mot⁹ eius ipediſ pp dimēſiones: ſicut videm⁹ coꝛpa tres dimēſiones ꝓpoꝛtionabilr̄ hn̄tia tarde moueri: ſȝ qd̄ ſic moueſ a ꝓpinquo magis pōt audiri: qꝛ ex ipſo mult⁹ aer occurrit oꝛgano audit⁹: ſm̄.n. oēm dimēſionē mouet auditū. ¶ Deide. (Acuta.) Dat cāȝ ſcōe ptis ſubītellecte ı p̄ facit h̄ dicēs: vocē acutaȝ audiri a remotis: qꝛ cātur a re ſubtili. qd̄ āt tale augmētū ı extēſionē ſuſcepit ſm̄ vnā dimēſionē tātū vt lōgitudinē: q̄ qdē diſpō nata eſt mouere ac mediū ſcidere. vn̄ qs aſſignabit cām acuitatis vocis ex lōginq̄: dō φ ipſa cātur a motu veloci: quē fieri accidit ſi vēt⁹ ı cōmotio illa q̄ aerē mouet fuerit p coꝛp⁹ extenſuȝ ı ꝯſtrictū: qd̄ declat. qꝛ qn̄ aeris quātitas q̄ mouetur fuerit modica valde: de facili mobilis erit: qm̄ agens ēt debile poterit cā mouere. hꝰ autē aer modicus adiuuaſ in magis. ſ. in citius mouere ſi trāſierit p locū arctū: ſilr̄ pp tenſionem quā dictū eſt hēre cauſat plures pcuſſiones: quarꝫ q̄libet ſonū facit: ita φ mediū maxime repleſ ſono factis multis ictibus vno poſt aliū. ¶ Deinde: (Uidere aūt.) ſecūdo declarat qd̄ dictū eſt in muſicis inſtr̄is dicēs: id cōtingere videmus manifeſte in muſicis inſtr̄is: qm̄ choꝛde ſubtiles ı tēſe reddūt ſonū acutioꝛē alijs: q̄ ſūt eiuſdē inſtr̄i ı eiuſdeȝ q̄titatis ı ꝯpigtatis nō ſubtilitatis ı tēſis: vel choꝛde ſubtiles ı tēſe cānt ſonū acutioꝛē ſemet ꝓpis eiſdē nō ſubtilatis ı tēſis. videm⁹.n. φ tacta choꝛda ſubtili ı tēſa repercutit aerē plibus ictibus anq̄ȝ ceſſet. vn̄ tinitus diu remanet poſt tactū: q̄re mediū tinitu repleſ. i groſſa vō choꝛda diſtēſa nō eueniſt illud. ¶ Dubitaſ qꝛ dī hic vocē acutā moueri ſm̄ lōgitudinem. quod nō videſ: dictum eſt enim 6° cap̄ vocem vndiqȝ moueri. ¶ Dicendum φ voceȝ lōgitudine moueri duplr̄ pōt audiri: vel inſtr̄o in quo foꝛmaſ: ı tunc manifeſte ē videre: q̄ vox acuta fiat ſcōm lōgitudinē: qꝛ cāna talıū multū pticipat lōgitudie: pauca vō latitudine ı ꝓfunditatē: i voce āt graui ſub ꝯtrariū hui⁹ ꝯtingit: aut qꝛ i aere itelligaſ vox ſm̄ lōgitudinē moueri. ı h̄ vī dicere qm̄ in voce acuta aer moueſ ı frāgiſ in ptes minoꝛes: q̄rū q̄libet eſt pcutiēs ı pcuſſa. ſilr̄ q̄libet acqrit ſibi figurā in fractura ſecūdū lōgitudinē magis: ꝯtrarium aūt huius cōtigit in voce graui. Tūc igitur dicēdū ſm̄ pꝛimū intellectū nihil habetur ꝯtrarium ei qd̄ hic dicaſ: ı eodē modo penes ſecūdum: qm̄ pūt hec ſtare ſimul: vocem. ſ. vndiqȝ ſpargi ı eſſe ipſius ſecūdum longitudinem motum.

Dubi⁹

¶ Problema. xx. Antiqua.

Propter qd vox acutioꝛ vī longe diſtātib⁹: acuto exn̄te in velociter ferri: lōgius aūt latū tardius moueſ? An qꝛ acumen vocis nō ſolū eſt velocit er moueri: ſed ı in fiendo ſubtiliſſimū ſonū. eis aūt qui p longe diſtant: ſemp ſubtilioꝛ vox accedit: pp paucitatē aeris qui moueſ: deficit.n. motus: deficiēs autem numerus quidē i vnū finit: coꝛpus aūt i dimēſionem vnam: quod ē in coꝛpoꝛe ſubtilitas. ſimiliter autem ı in voce. Noua.

¶ Cur vox acutioꝛ illis eē videf q lōgius abſunt. cum tamē acuminis ratio ſita i eo ſit vt velocius ferat. ꝛ qȯ longius fertur moueri tardius ſoleat? An ꝙ vocis acumē nō ſolū in velocitate mouēdi: ſed obſtrependi etiaꝫ nimia tenuitate cōſiſtat. Qui aūt lōgius abſunt vocem tenuioꝛeꝫ excipiūt ob aeris qui mouetur exiguitatē. Motus eniꝫ ita marceſcit. vtqꝫ numerus emarceſcēs in vnitatē relabif: ſic coꝛpꝰ in vnicā dimēſionē extenuaf q̄ tā in coꝛpoꝛe q̄ꝫ in voce tenuitas eſt.

¶ Repetit ſextū ꝓblema dicēs. q̄re eſt ꝙ vox a qua lōge diſtamus audif acutioꝛ q̄ꝫ ſit ſm veritatē. Acuto. ſcōo hic arguit in oppoſitū q̄ſiti dicēs. nō vi q̄m dictū eſt vocē acutā cauſari ꝓ velocē foꝛe motū. ſed qȯ de longe mouef. videf tardius moueri: q̄ deficit virtus nāe ꝓpellētis vt dictuꝫ eſt 6. ꝓblemate. ¶ Deide. (Aut qꝛ.) Soluit addēdo ad ſolutionē pꝛioꝛē in. 6. cap. ꝛ diuidif in ptes duas. pmo facit qȯ dictū eſt dicēs cām eſſe. q̄m acuitas vocis non ſolū cauſaf ꝓ motū eē velocē: ſed ēt ꝓ ſoni ſubtiliſſimū ꝛ penetratiuum valde. q̄m q̄uis motus nō ſit velox: tn̄ qȯ mouetur ſm acutū mouef: ſicut videmus in coꝛpibus: ꝙ acuta etiā tardius mota magis pūgūt ꝛ doloꝛē igerūt: q̄ꝫ lata velociſſime mota. qȯ declat: q̄m illis q ſūt remoti a ſonāte ſemper occurrit vox ſubtilis: qȯ accidit ꝓ paucitatē aeris moti: q̄ indeꝫ cātur ex defectu motꝰ: q ēt ex defectu contingit virtutis aerem mouentis: quod etiam deficit acuif ꝛ ſubtiliaf: eo ꝙ terminaf in aliqȯ vnū. ¶ Deinde. (Deficiens.) Declarat id in mathematicis ſcōo dicēs apparere illud tā in q̄titate diſcreta q̄ꝫ ꝯtinua: q̄m nūerus finif ꝛ terminatur ad vnitatē: q̄ eſt pn̄ numeri. ceu ſi a q̄tuoꝛ vnitas ſubtrahatur remanet ternarius: ꝙ ſi deinceps ſubtrahatur ad vnitatē ꝑuenif vltra quaꝫ numerus nō valet reſolui. Siſr in quātitate ꝯtinua: vt i coꝛpe. ab eo. n. reſoluif ꝓfunditas pm̄: ſic remāet ſupficies lōgitudie gaudēs ꝛ latitudine: deinde hac ſubtracta ſola remāet lōgitudo vl̄ ſubtilitas i quaꝫ coꝛpis reſolutio terminaf vt ponūt geometrici: vltra vero ipſaꝫ nō ē reſoluere actu: ſiſr applicat tertio ad ꝓpoſitum dicens ſiſr ſe habere in voce ceu in numero ꝛ coꝛpe mathematico qȯ reſoluif ad ſupficies per lineas vt ponebat plato ꝛ aliȷ̄ mathematici tertio celi ꝛ mundi.

Te.c.3.14.16.ꝛ inde.

¶ Problema. xxj. Antiqua.

PRopter qd exercitati ꝛ ībecilles acute loquunf? Aut qꝛ imbecillis quidē modicū aerē mouet. modicus aūt velocīꝰ ferf: exercitati aūt vehemēter mouēt aerem: vehemēter autē motus aer velocius fertur. Velox autem in motu in voce acutū eſt. Noua.

¶ Cur vocē acutā ꝛ exercitati reddunt: ꝛ debiles: an debiles qꝛ parū aeris mouēt. paꝝ aūt q̄ꝫ multū velocīꝰ ferf. Exercitati vo aerē excitant vehemētius. Aer excitus vehemēter velocius fertur. acutum auteꝫ in voce id eſt quod velox in delatione.

¶ Quare eſt ꝙ diſſoluti exercitiȷ̄s id vt dictum eſt ſecundo problemate. q̄nte particule. vbi hoc aliq̄liter tāgitur plus non exiccātes in qbus foꝛtis v̄tus eſt ꝛ reuma ꝓ caliditatum mouef diſſoluētē vt patebit. 32. cap. ꝛ debiles coꝛpoꝛe vt infirmantes loquunf acute. ¶ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit ꝛ diuidif i duas ptes ſm ꝙ duo ponebanf i q̄ſito: ibi 2ᵒ. (Exercitati.) p̄ dic̄ cām eē q̄re ībecilles acute loquitur. qꝛ q ībecilles modicū mouēt aerē. modicus āt aer motꝰ velocius ferf ꝛ mouef q̄ꝫ multꝰ. ſꝫ a veloci motu cātur vox acuta. ¶ Et nōn̄ ꝙ ꝑdicti nō debēt eē adeo debiles ꝙ modicus aer nō poſſit velociter ab eis moueri. ¶ Deide. (Exercitati.) Aſſignat cām ſcōi dicēs ꝙ exercitati q iā ſunt exercitȷ̄s debilitati ꝛ ħtioꝛibꝰ ꝯſumpti mouēt aerē motu vehemēti. ꝛ ſubito īteſiue: nō aūt exteſiue. qȯ autē vehementer mouef velociter ferf: ꝛ qȯ tale eſt vocē cauſat acutā.

¶ Problema. xxij. Antiqua.

PRopter quid eis q poſt cibos clamant vox coꝛrūpif: Oēs vtiqꝫ videbimus clamātes vt cātantes ꝛ rotantes ꝛ alios tales: mane autē ꝛ ieiuni exñtes cātilenas lectiones faciunt: Aut coꝛrūpi vocē nihil aliud eſt q̄ꝫ locū coꝛrūpi ſcōm quē ſpūs egredif. ꝓ qȯ ꝛ brancoſi coꝛrūpunf voces: non in eo ꝙ fiat ſpūs peioꝛ q facit vocē. ſed i eo ꝙ aſperaf arteria: ꝛ a caliditate aūt vehemēti maxime exaſperari aptus eſt locus iſte. ꝓ qȯ neqꝫ febricitantes neqꝫ vehemēter calefacti cōfeſti poſt remiſſionē febꝛis canere pñt. exaſperatū eſt enim guttur ipſis pꝛopter caliditatem: a cibis autem cōuenienter eſt eſſe ſpirituꝫ multum ꝛ calidū. talis autem exiens rationabilis eſt vlcerare ꝛ exaſpare arteriā: hoc auteꝫ accñte merito vox coꝛrūpitur. Noua.

¶ Cur vox coꝛrūpi his ſoleat q cibo ingeſto clamitarūt. itaqꝫ oēs qui vocem exercent vt hiſtriōes: ſaltatoꝛes. ꝛ ceteros generis eiuſdē mane ieiunoqꝫ oꝛe exercitationē adire licet inſpicere? An voceꝫ coꝛrumpi nō aliud eſt q̄ꝫ mēbrū qua ſpiritus trāſmeat coꝛrūpi. Quocirca rauci quoqꝫ voce coꝛrupta ſūt. ñ ꝙ ſpūs viciatus eſt q vocem affoꝛmat. ſed ꝙ exaſperata arteria eſt: que vehemēte concalefactione exaſpari maxime ſolita eſt. Euāoꝛeꝫ neqꝫ qui febꝛiūt. neqꝫ qui vehemēter febꝛierunt ſtatim cū febꝛis ceſſauerit cantare queunt. ſunt eniꝫ aſpis nimio ex caloꝛe faucibus. Cibis aūt ſpirituꝫ ꝛ largum reddi ꝛ feruidum conſentaneū eſt. Qui talis autem eſt exulceret arteriā trāſmeādo atqꝫ exaſperet. rō eſt: qȯ cū iciderit merito vox deſtrui pōt.

¶ Repetit 12ᵐ ꝓblema vt magis reddaf planū pꝛoponens quare eſt. ꝙ vox coꝛrūpitur clamātibus poſt repletionem ciboꝝ ꝛ potuū. ¶ Deinde. (Et omnes) Scōo oſtendit ꝙ ita ſit experimēto ex quo relinqtur queſitū rōnabile foꝛe: dicēs: ꝙ ita ſit apparet: q̄m ē videre oēs ꝛ maxie vociferātes conatu vt cātātes ꝛ ꝓpꝛie p fauſetū ꝛ rotātes. i. i gyꝝ ſe mouētes cū hoqȯ cātāt: vel faciētes cātus i qbus rotatiōes determinate ꝛ circuli obſeruantur: vt patebit. 19. pticula ꝛ omnes cōſimiles iſtis in clamādo. Et ꝙ ita ſit oſtēdutur ꝑ

diſpoſitionē contrariaʒ:qm̄ qui de mane poſt exercitatio-
nē cātant:eo ꝙ mos eſt hoīem nō eē repletū cibis tūc:aut
vſꝫ qſcūqꝫ fuerint ieiuni ⁊ inanti circa p⁹ digeſtionis mē
bra:tales ex ſuis cātilenis faciūt lectiones:ſicut.n.videm⁹
lectiones q̄ cātanṫ in laudē dei ſūt lōge cōtinue ⁊ nō inter-
ciſe:ita ſilr accidit cātātibus ieiunis pp qͦ appet repletio-
nē ciboꝝ vocē corrūpere. ¶ Deīde.(Aut.) Soluit ⁊ p̊ aſ
ſignat cām.2° īfert cor^m declaratiuū ,ppoſiti.tertio qͦ dr̄
adaptat ,ppoſito:2° ibi.(pp qͦ.)tertia ibi.(a cibis.) p̊ dicit

Cur vox p⁹ cibos corrūpat

cām eē qm̄ vocē poſt cibos corrūpi nō eſt niſi q2 corrūpiṫ
inſtr̄m formatiuū ipſius:p qͦ aer inſpiratus egrediṫ:q ē
ſubm̄ vocis:pp qͦ accidit voces brācoſi ⁊ catarrizātis ad
pulmonē corrumpi:nole aūt branci catarrus hic itelligiṫ
magis ad pectus q̄ꝫ ad fauces diſtillās:⁊ hoc nō pp corru
ptionē ⁊ imutationē factā in ſpū:nō enim diſpō ſpūs cāti
tis vocē deteriorat.ſed hoc accidit:eo ꝙ trachea arteria.q̄
vocis eſt inſtr̄m vnū pncipaliū exaſperaṫ:⁊ id pp caliditatē
reumatis:qm̄ īter alia loca h̄ loc⁹ pcipue ē natus a calita-
te exaſperari:eo ꝙ ſupficies ipſius dꝫ eē lenis oīo:vn̄ ſi fiat
aſpera ēt modicū nocet multū.ſed in trachea dꝫ cōtinue i-
eſſe hūiditas parua humectās annulos cāne vt inde leniſi
cata ſuauiter aer egrediaṫ.vnde caliditas hāc exiccās hu-
miditatē multū ledit:pp qͦ īfert correlariū:⁊ q2 tm̄ h̄ mē
brū exaſperaṫ ⁊ lediṫ a caliditate.accidit febricitantes for-
tiſſime vt hn̄tes cauſonē vehemētē aut calefactos vehemē
tiſſime ſicut fortaſſis accidit athletis in duellis. Uel pōt le
gi qͦ illud vehemēter calidi expoſitiue ſubdaṫ poſt febri-
citantes:vt ſit ſenſus: febricitātes vehemētiſſimo feruore
h⁹ mor poſt febris ſepationē nō poſſūt canere: q2 guttur
eoꝝ ⁊ cāne ſunt exaſperate ⁊ ieq̄les facte pp caliditatē exco-
riantes.¶ Nota ꝙ bene dicit neqꝫ febricitātes neqꝫ vehe-
menter calidi:qm̄ non febricitantes oīno ⁊ calidi hn̄t vo-
cē interdū acutā ⁊ ſonorā potius q̄ꝫ corruptā pp modicū
aeris mouere:qbus ēt nō exaſperaṫ cāna ⁊ guttur.Unde
Gal.7.de iuuamētis. Nos inuenim⁹ patiētes ſe.acutā qſi
cāna ⁊ yſophag⁹ exiccāṫ hn̄tes gracilē vocē.¶ Deīde.(a
cibis.) Reuertiṫ ad ,ppoſitū qͦ tactū eſt adaptādo dicēs
ꝙ a cibis poſt ipſoꝝ aſſumptionē cū qs laborat ſm̄ inſtr̄a
vocalia rōnabile eſt ſpūm multū ⁊ calidū valde reſolui:⁊
ad vocalia inſtr̄a trāſire:ad q̄ qdē ,pueniēs ,pbabile ē val
de exaſperare ⁊ vlcerare inducēdo morbū p ſupius ⁊ potiſ
ſime arteriē ⁊ guttur:cū hec ſint leniora ⁊ paſſibiliora:cū
aūt id fuerit:cōſonū rōi valde exiſtit vocē corrūpi. ¶ No
ſce vt tollaṫ dubitatio.qm̄ licet cibus ⁊ potus ſuſcipianṫ in
ventre ⁊ calor circa ipſos ꝯgregeṫ:tn̄ qn̄ aliqs fatigat poſt
comeſtionē mēbra vocalia:calm̄ qͦ inſtr̄m eſt oīs opatio
nis aīe opꝫ illic eē ⁊ adire ⁊ p ꝯñs hūidū:q2 dictū eſt calm̄
nō fore abſqꝫ hūido:calore aūt a vētre ſemoto:vētris os q̄
ſi relaxaṫ cōpreſſiōe cibi pmutatū:pp qͦ ēt fumi praui ad
cerebrū aſcēdūt:q pp frigiditatē ipſi⁹ deorſum refrāguṫ.
⁊ pp caliditatē inſtroꝝ vocaliū calefactoꝝ trahunṫ ad cā
nā:pp qͦ accidit ipſam exaſperari ⁊ ēt opilari ex multis in
terdum humiditatibus illic diſſolutis.

¶ Problema. xxiij. Antiqua.

PRopter qd ſiqdē vox eſt aer quis
figurat⁹ ⁊ lat⁹ diſſolui‍ṫ multotiēs
ſm̄ figuraꝫ autem echo fit verbe-
rato tali ad aliquid ſoliduꝫ nō diſ-
ſoluiṫ hec ſed manifeſte audimus ipſam?
Aut q2 repercuſſio eſt ſed non ꝯfractio:ita
autem totum pmanet ⁊ due ptes ſimilis fi-
gure ex ipſo ſiūt:ad ſilēm autē angulū eſt re
percuſſio:propter quod ⁊ ſimilis fit echo.
vox enim que eſt ex principio. Noua.

¶ Cur vox cū aer quidam formatus ſit:⁊ q
cū fertur formā ſepe illā amittat:echo ideſt
reſonātia fiat. Cū.n.aer vehemētius i aliqͦ
ſolidū offenderit vox non diſſolui‍ṫ:ſed ean-
dē expreſſe reciprocantē audim⁹? An ꝙ re-
fractio eſt nō perfractio. Sic eni cū totū per
manet.tum partes ab eo due vniformes pfi
ciſcuntur. Quippe cum per ſimilem angu-
lum refractio exiſtere ſoleat.itaqꝫ vox reſo-
nandi ſimilis prime efficitur.

¶ Quare ē ꝙ ſi ex voce cāeṫ q̄dā cōfiguratio aeris ⁊ delatio
ꝙ h⁹ p aerē delata ſepe diſſoluiṫ ⁊ anihilaṫ oīno:ita ꝙ nō
pcipiṫ qd ipſius deīceps.ſilr ⁊ ſepe nō fit diſſolutio figu-
rationis pdicte:ſꝫ cāṫ echo hn̄s figurā ⁊ ſilitudinē cū prio
ri ſono.⁊ id accidit cū aer motus q pncipalē ſonum cābat
fuerit reuerberatus ad aliqͦ corpus ſolidū concauuꝫ ſm̄
figurā:ita ꝙ manifeſte auditu pcipiṫ echo.ſꝫ enim ſp fiat
nō tn̄ cōtinue ipſuꝫ audimus:vt dictū eſt octauo ,pblema
te.hec aūt nihil aliud videnṫ ſonare niſi q̄ eſt cā ꝙ aliqn̄
nō fit echo:⁊ ꝙ aliqn̄ fit.¶ Deīn.(Aut q2.) Soluit dicēs
cām eē:q2 illius figurationis cauſate in aere ⁊ late per ipm̄
fit aliqn̄ repcuſſio ⁊ nō fractio vel diſſolutio:⁊ pp hoc iter
dum cātur echo aliqn̄ non.quando autē fit repercuſſio
⁊ refractio aeris:totam illā cōfigurationē ⁊ cōmotionem
aeris in medio contingit manere nō diſſolutā oīo:fiūt tn̄
ex ea due ptes ſimilis figure.ita ꝙ ſcda facta p repcuſſio-
nē ſimilis eſt priori a qua cauſata fuit:q2 ſicut illa erat cir-
cularitér p totuꝫ.ita ⁊ iſta reflexa.⁊ id eſt quod dicit ꝙ ad
ſimilem angulū fit repercuſſio:ſicut erat pcuſſio: ita ꝙ eſt
vnus ⁊ idē in loco in quo fit repercuſſio ⁊ motus reflexus:
⁊ eſt ſimilis:q2 eandem figurationē quā hēbat prior mo-
tus ante repercuſſionem:habet etiaꝫ ſecūdus repercuſſus
⁊ ,ppter hoc cōcludiṫ vocē.⁊ ſonuꝫ illum q diciṫ echo vel
tinnitus eſſe ſimilem voci ,plate ab ore primum.¶ Nōn^m;
tn̄ ꝙ cum iſta ſimilitudine eſt etiā dūa.qm̄ omne ſimile di-
uerſum eo ꝙ echo eſt ſonus acutior q̄ꝫ ſit vox.ē.n.refract⁹

De ſiſte [illegible]

de lōge.⁊ qͦ tale cū auditui de lōge occurrat acuti⁹ audiṫ.
vt dictū eſt in 6° ca° ⁊ illud idem in.51.introduceṫ itidem;

¶ Problema. xxiiij. Antiqua:

PRopter qd alioꝝ qdem aīalium
iuuenilia ⁊ parua acutius vocife-
rāt pfectis. Uituli aūt g̃ui⁹ pfectis
bobus? Aut q2 in vnoquoqꝫ ge-
nere puū ſimile eſt femine que eſt in ipſo bo
um aūt femine grauius vociferant marib⁹:
vituli aūt his magis ſimiles ſunt q̄ꝫ mari-
bus: Alia vero econtrario. Noua.

¶ Cur ceteroꝝ aīalium nouella recenſqꝫ edi
ta vocem mittūt acutiorē q̄ꝫ que pfecta eta-
te ſūt. vituli aūt graui⁹ mugiūt q̄ꝫ boues p-
fecti? An ꝙ infans quoqꝫ in gn̄e ſimilis fe-
mine eiuſdē gn̄is eſt. Boū aūt femine gra-
uius mugiūt q̄ꝫ mares:cū cetera ecōtrario
agant. At vituli ſiliores feminis q̄ꝫ maribus
ſunt.ergo vocē hi grauiorē emittere debēt.

¶ Quare in ſpēbus aliorum animalium iuuēcula ⁊ par-
ua adhuc exiſtia in creatura hebēt vocem acutiorē q̄ꝫ per-

ſecte ꝛ cōſilentia.in bouina vo ſpēꝛum econtra:qꝛ vituli grauioꝛē hēnt vocē ꝙ̄ boue pſecti:non caſtrati maxime. ℭ Deīde.(Aut.) Soluit ꝛ pꝛimo ad ſcđam ptē.2° ad pꝛimā.2°ibi.(Alia) Dicit ꝓ hoc eſſe qꝛ in vnaq̄ꝫ ſpē aialium illud qđ eſt paruulum ꝛ iuuēculū hꝫ ſilitudinem in nā ꝛ operationibus cū ſemella illius ſpecie.ſed in ſpecie bouina ita eſt ꝙ ſemella grauioꝛē hꝫ vocē maſ.maxime nō exciſo nunc aūt cū vituli ſint paruuli ꝛ iuuenculi ſimilioꝛes ſunt ſemellis.ꝙ̄ maribus. ℭ Deīde.(Alia.) Soluit ad pꝛimā partē dicēs ꝙ in alijs ſpēbus aialium ꝯtingit ecōuerſo:qꝛ fe.hñt voces acutioꝛes ꝛ maſ.grauioꝛes.ꝛ ꝑ ꝯñs.pua ꝛ iuuencula hēbūt acutioꝛes maſculis cū ſemis ſint ꝓpoꝛtionabiles. ℭ Noſce hic cām nō aſſignari pp quā intellectus getef curioſus.Sed vlterius querif q̄re fe.boum grauioꝛē hñt vocē maſ.ꝛ cām huius iam in decima ꝑticula.36.c. aſſignatā.ꝛ in q̄nto de gñatiōe aialiū cā huius ſufficiēter oñdif.dr̄.n.ibidē thauros coꝛ habere neruoſum:pp qđ vigoꝛoſam habent hanc particulā q̄ mouēt ſpiritum velut choꝛdā tēſā neruēā:ꝛ hoc nob oñdit os qđ iuenif i coꝛdib⁹ quoꝝ iā boū.ſed exciſi permutanf in ſemineā nām: in iuuenculis aūt nondū tenſa eſt hec pꝛicula qua ſpūs mouef ꝛ vox cōſtituif ſenibus:ꝛ fe.ēt remiſſa eſt v̄tus hiis pp tpēꝛ illis autem ſexū:ꝛ iō hec tria ſūt debilia ꝛ impotētia mouere ſptim qđ eſt vocū ſubm.nō enim pꝛicula motiua robuſta exiſtit:q̄re voces iſtoꝝ erūt g̃ues a motu tardo cāte.

Impleif qꝫ locus

ℭ Pꝛoblema. xxv. Antiqua.

PRopter qd qñ cōtēdūt iocilatrices min⁹choꝛi fiūt:? Aut pp aſperitatē eriēs vox:nō ad plus pauimētū. Aut minus fit vna ſic vt minus eſt.non enim continua.quemadmodū ꝛ lux in lenibus magis:pꝛopter id quod accipitur ab impedientibus. Noua.

ℭ Quam ob cām paleis in oꝛcheſtra ſparſis choꝛi vox minoꝛ ſentiatur:? An ꝓpter aſperitatē. Uox enim pauimēto min⁹leni occurrens vt min⁹ vna ita minoꝛ exiſtit. Quippe que minus continua ſit quomō etiā lux amplioꝛ reſplendet in lenibus eo ꝙ nihil impedimenti interuenit quo interpolef.

ℭ Quare eſt ꝙ ioculatrices ꝛ cantatrices quando contendunt adinuicē ꝛ rixāt minus fiūt choꝛi. Pōt autem id qđ dicit choꝛi dupl'r expoṅi.vno quidem modo . quia pauce congreganf ad cantandū vna pꝛopter rixaꝫ.ꝛ ideo choꝛi fiunt minus:non eniꝫ replenf ea.ꝛ tunc choꝛus idem erit ꝙ locus cōgregationis in cātu : q in eccleſijs appellatur choꝛus.vnde Ugutio.choꝛus dr̄ locus vbi cantant qui de choꝛo ſunt.ꝛ dicitur a concoꝛdia.qñ eni vt aīt vnus canit dicitur monodia grece.latine autē vnicinīū: cuꝫ aūt duo bicinīū:qñ aūt multi choꝛus.Uel alr̄:ꝙ ꝑ choꝛos audiantur modi quidā cātandi in quibus debet eē multi bonas hñtes voces:vt poſſint choꝛū ꝛ ritmū q in tali.vꝫ.cantu requiritur ſuare:ꝛ ſunt cantus conuerſiui ſeu muteti:quos difficile ē ſeruare vt appebit.19.ꝑticula.15° ca. ℭ Deīnde.(Aut qꝛ.) Soluit ꝛ ꝓ aſſignat cāꝫ dicēs qm̄ vox egrediēs ab iſtis ioculatricibus pp exaſperationem trachee arterie quam acquiſierunt ex rixa ꝛ cōtentione nō extendif ꝛ cōtinuaf ſm plurimā ꝑtem:vnde pauimentum ꝛ totus loc⁹ aule in quo ſit cantus minus ſit vnū ꝛ cōtinuū repletū ſonoroſitate cātus:ſic illud qđ cāt vocē eſt minus . vñ ꝛ vox nō pōt ꝯtinuari.(Quēadmodū.) Declarat.2° qđ dictum eſt in lucis manifeſtatiōe:ꝙ ſicut videm⁹ lucē magis manifeſtare ꝛ illuminare cum ſuſcipit repercuſſionē ad lenia ꝛ terſa vt oñdit ſpeculū calibinū:eo ꝙ remouef ab impedientibus:ita ſil'r vox cū fuerit ꝯtinua ꝛ multoꝝ magis ſeruantur cātus coꝛetici.ꝛ ſicut lux in nō lenibus diſpergitur ꝛ coniungitur impedientibus.eodem modo vox quando fuerit a paucis nō cōtinua ex qua cantus accidit choꝛicus id autem.19.ꝑticula peramꝑ.apparebit.

ℭ Pꝛoblema. xxvj. Antiqua.

PRopter qd qñ ſal in igne ꝓijcif ſonat:? At qꝛ ſal humiduꝫ habet: nō multū tñ:qđ a calido inſpiratū ꝛ violentia eriens ſcindit ſaleꝫ Omne eni qđ ſcindif ſonat. Noua.

ℭ Cur ſal igni ingeſtus mouere crepitū ſoleat:? An qꝛ ſal paꝝ hūoꝛis intra ſe continet: qđ mox a caloꝛe ignis ꝯuerſuꝫ in ſpūm violentoq̄ꝫ exiliens impetu ſalem rūpit oē autē qđ rūpitur mouere crepitū ſolet.

ℭ Quare cum ſal ꝓijcif in ignē ſcindif ꝛ ſonum cauſat ad modum tonitrui. ℭ Deīde.(Aut qꝛ.) Soluit dicens cauſam eſſe qꝛ ſal habet humiditatē quandā nō aūt multam pp qđ medicus dicit ipſum calidū ꝛ ſiccū in 2° gradu:huius aūt hūiditas ꝑ calidū reſoluēs humidū interius inuapoꝛes cātur ſpūs vētoſus q eſt in eo:nō enim mox cum ſal cadit in ignē caloꝛ pōt ꝑ totū tranſire:imo cruſtula q̄dam efficif exterius ꝑ quā calidū paulatine ſubintrans humidū ſubtiliat interius.ꝛ ideo dixit ipſū hūidū nō multuꝫ:qꝛ ſi eſſet multum ſtatim actione liqueſceret ignis:ꝛ nō fieret cruſtula exterius defendens calidum liquefactū:cum aūt humidū intraneū fuerit ſpūatū ſpū vētoſo:tunc eo extenſo ꝛ applicato pp ſubtiliationem quaꝫ acquiſiuit a calido perſcindens cruſtulam interioꝛioꝛē cuꝫ magna violentia egredif:ꝛ ſonū q̄ſi tonitruū cāt:cuius cauſa ē qꝛ oē qđ ſcindif taliter ſonum inducit:eo ꝙ aer violēter rumpit teſtaꝫ circūdātē:qđ ē videre i caſtanea igni expoſita non diuiſa: humidū enim qđ eſt interius ſubtiliatū calido nō potens exire pp duricē coꝛticis frangit ipſum cū violētia magna ꝛ ſonū q̄ſi tonitruū cāt.ꝛ de hoc erit ſermo.42.5°.cap.

Sal calidū ꝛ ſiccuꝫ in.ij. gradu

ℭ Pꝛoblema xxvij. Antiqua.

PRopter qd qñq̄ꝫ pueroꝝ q̄dam ꝓuſq̄ꝫ accedāt ad etatē i q̄ explanare conuenit ipſis loquētes ꝛ manifeſte dicētes:alteꝝ ſil'r viuūt: quouſq̄ꝫ venerit cōſuetū tpūs:quos multi cogitant monſtra eſſe. Jam aūt quidā dicūtur ꝛ ꝯfeſtiꝫ facti loqui. Aut qꝛ ſicut frequēter plura eoꝝ que faciūt fiūt ſm nām:pꝛopter hoc paucis hoc accidit ꝛ natura ſimiliter adinuicem perficiuntur:pp qđ ꝛ audiūt ſimil'r ꝛ vocant ꝛ audiunt ſm auditum ꝛ dicūt ꝛ explanant. At vero neq̄ꝫ multotiens perficiuntur eadē:ſꝫ hi q̄dē audiunt pꝛiuſq̄ꝫ hoc mēbꝛū diſſoluaf quo loquif:alij vero ecōtrario: hi aūt nōvtiq̄ꝫ loquunf intellectualiter:que enim vtiq̄ꝫ audiūt loquuntur:ſed qñ venerit tpūs vtriſq̄ꝫ reddunt qđ hꝫ eſt naturam. Quibuſcunq̄ꝫ autem pꝛioꝛ eſt ſenſus, qui eſt

ſm auditū: certificant in aīa quó primo mo uent vocē ⁊ faciunt ſermonē: his quandoqꝫ fit vtiqꝫ audientibus multa: ⁊ potentia q̄daꝫ membri ⁊ diſſolutio: maxime quidem poſt ſomnum aliquē: huius aūt cauſa: q2 ſomnꝰ ⁊ corpa tardiora facit: ⁊ mēbra getās: ſi aūt nō eſt aliā mutationē aſſumētia talē: multa aūt hēmus talia facere q̄ puis tpibꝰ indigēt: deinde nō ad hoc ſilr ſe hꝫ qn̄ ita contingit membrū habēs ⁊ diſſolutū qn̄ ſuperficialiter fuerit in ſenſu. quoꝝ motus eſt intellectꝰ ſm auditū hoc ſuperuenit ⁊ locutꝰ ē. Multotiens aūt ⁊ cantus ⁊ verba egrediunt a nobis: non ex volūtate. ſed ſi p̄mū p̄eligentes dicamus poſterius abſqꝫ electione dicimus aut ſcimꝰ: ⁊ nō pōt ab ore exire: ita ⁊ pueris qn̄qꝫ accidit ṗ dicetibꝰ. deide iteꝝ cōſiſtat in nā illa pticula quouſqꝫ tp̄s aduenerit poſſe ipſum ⁊ ſegregare. Noua.

¶ Cur pueri nonnulli an̄q̄ꝫ etas veniat qua vocabula ſuo tpe explanare poſſint fari incipiāt. Et vbi aliqd exp̄ſſe dixerint rurſus obmuteſcāt atqꝫ vt p̄us degūt quouſqꝫ ſolitū tp̄s loq̄ndi accedat. Que qdē a pleriſqꝫ porteta eē putāt. iā aliquos ēt ſtati cū in lucē venerūt locutos eē ꝓditū eſt. An magna qdē ex pte ſm nām hoies ꝓdeūt. itaqꝫ illud paucis accidit. Sed nāe rōnē ſimul hec cōtingere ac pfici ſolēt. Quāobrē ſimul ⁊ audiūt ⁊ vocē emittūt. ſimul ⁊ intelligūt facultatē audiēdi ⁊ loquūtur ⁊ explicāt. Euenit tn̄ interdū ne hec ſimul cōtingāt. ſꝫ vt alij p̄us intelligant q̄ꝫ mēbrū id abſoluat quo loq poſſumus. Alij ꝯ̄ g. ſ. q̄ loquant itelligere neq̄āt. Que enim audierit ſimulate eadē reddunt. Sed cū tp̄s affuerit vtroqꝫ iā mūere nāe fungi incipiant. Quibꝰ aūt prius ſenſa auditꝰ in aīo valeāt q̄ꝫ mēbrū id abſoluat quo p̄mo vocē mouemꝰ oronēqꝫ ꝓdimꝰ: his nōnūq̄ꝫ vbi iā mlta itellexerit: facultas quoqꝫ mēbri illiꝰ ⁊ abſol̄o ꝓpere ꝯtigit maxie qdē a ſōno. Cuiꝰ rei cā ē q̄ ſōnꝰ data reqe. tū corpa tota tū mēbra ſingula facit alacriora. Sꝫ fieri pt vt vel ob aliā huiuſcemodi mutationē ideꝫ eueniat. Cōpl̄a āt ſūt q̄ vt efficere valeamus: breuiſſimi tpis adiumēto opꝰ ē. Et tn̄ eadē poſtmodū eq̄ agere neq̄ q̄ꝫ poſſimꝰ. Quotiēs itaqꝫ mēbꝝ illō ita ſe hꝫ vt libeꝝ abſolutūqꝫ ſit efficiſ vt qō p auditū itelligētiā mouit idē cū pēdet fluitatqꝫ i ſēſu retiet vbūqꝫ reddat. hic nobis ⁊ carmia ⁊ vocabula ſepe nūero nō ex volūtate occurrūt. Et q̄ p̄us volūtate petita dixim̄ꝰ eadē poſtea nō volūtarie dicimꝰ. hinc ēt ſepe q̄ nouimꝰ ore explicare nō qmus. ita fieri pōt vt pueri aliqd dicant rurſuſqꝫ mēbrū cui fandi data ptās eſt: redeat ad ſuaꝫ naturā ac obmuteſcat: dū tp̄s corroborandi abſoluendi vltimū veniat.

¶ Quare eſt q̄ aliqui anteq̄ꝫ ꝑueniat ad tp̄s nāl̄r cōſtitutū ad loquēdū: vt circa. 20. menſes loquunſ ſermone articulato manifeſte: ⁊ deinde viuunt ita loquendo q̄uſqꝫ attingāt ad tp̄s a nā deputatū locutiōi: ⁊ multi qdē ſūt q dicūt tales eē mōſtra ⁊ petā nāe mirāda. ¶ Deide. (iā āt.) Oñdit q̄ qō ſit rōnabilis dicēs q̄ ita ſit apparet qm̄ dictū eſt ab aliquibꝰ quoſdā mox fuiſſe locutos cū fuerūt nati. ¶ Notandū q̄ innuit diſtinctio vt appꝫbit q̄ videlicet quidam loquunſ ante tp̄s determinatū a nā. alij aūt poſt quidā vō vt ē tp̄e determinatū nāl̄r ſolū. ¶ Notādū q̄ Halyabenragel. de natiuitatibꝰ recitat caſū ſatis huic ꝓpoſitionabilē ꝓblemati dicens Rex nr̄ vocauit nos eo q̄ vna ex mulieribus ſuis peperit filiū: ⁊ fuit aſcēdens octo gra. lib. terminus mercurij: ⁊ in ipſo fuerunt iupiter venus mars ⁊ mercurius: ⁊ cōuenit illic vna ſocietas aſtrologoꝝ: quoꝝlibet dixit ſuā opionē: ⁊ ego tacui. tunc rex dixit mihi. qd habes cur nō loqueris: cui rn̄di. date mihi terminū triū dieꝝ: q2 ſi filius veſter trāſierit 3m diē erit de ipſo miraculū magnū. ⁊ cū natus cōpleuit. 24. horas incepit loq ⁊ facere ſigna cū manu. ⁊ rex multū expaueſcit. vn̄ ⁊ ego dixi poſſe eſt q̄ dicat aliquā ꝓphiā ⁊ aliqō miraculū: ⁊ tūc cū rege fuimus ad pueꝝ. ⁊ dixit puer. Ego ſum natꝰ infortunatus. ⁊ natꝰ ſum ad idicādū amiſſionē regni Agedeyr. ⁊ deſtructionē gētis almani: hic ſtati cecidit ⁊ mortuꝰ eſt. Deinde. (Aut) Pertractat hō qōnē. ⁊ p̄ dicit de hoc vt frequenter cōtigit. ſcō o quō aliq̄n alr̄ accidit. 2ª ibi. (at vō.) p̄ dicit q̄ plurima eoꝝ q̄ nālia ſunt fiūt ſicut frequēter: qm̄ entiū quidā ſūt ſp. alia vt i plibꝰ. nōnulla ad vtrūlibꝫ: q̄dā vō rara. 2º phy. q̄ ſi qdē nālia determinata ſunt ad id qō ē eē vt in plibus ⁊ ſp ꝫ aliq̄ ſui. Et q2 ad hoc nā ſe determinat: iō q̄ ṗdictū eſt de pueris loquētibus an̄ tp̄s determinatū a nā: cū ſit in paucis reptū: nō erit nāle ſed potius mōſtruoſū raro accn̄s ⁊ a caſu: qm̄ q̄ ſunt nālia ſimili mō ⁊ eodē tpe pſiciunſ ſm debitā ꝓportionē ⁊ vnū nō an̄cedit aliō lōgo tpe vt i recitato puero: in q̄ p̄us valde ſuit loq̄la q̄ꝫ auditꝰ diſcipline. nō. n. qō dixit p auditū pcepit ab aliq̄: q2 ſimſ cōplēſ tur tpe: imo tpe vno audiunt ⁊ pcipiūt ſermonē gn̄antes ipſis diſciplinā vocādi: vt tollaſ ambiguitas: ⁊ ſilr tpe vocant. ⁊ ſilr eodē tpe audiūt ṗdictū ſmonē ⁊ explanatū ꝓferūt ⁊ loquūſ: ita q̄ ab audiētibꝰ intelligiſ. Sic igiſ pꝫ q̄ cū nālia ṗ gn̄abilia ⁊ corruptibilia determinēt ſe ad id qō ē eē in plibus: q̄ loquela infantiū talr̄ a p̄nꝰ nō eſt oio nālis. ¶ Deide. (Aut vō.) Oñdit q̄ interdū accidit nāꝫ non vt frequēter ſiſ ⁊ ſilr opari aliq̄ hn̄tia adiuicē affinitatē: ⁊ p̄ facit diſtinctionē bimēbrē. 2º noiat ipſiꝰ mēbra. 2ª ibi. (hi aūt.) p̄ dicit multotiēs accidit q̄ ṗdicta nō ꝯplēſ ad faciēdas ſuas opationes: ſicut eſt organū locutionis ⁊ auditus ſimiliter ⁊ eodem tpe. imo aliq p̄us audiūt: q̄ꝫ organum illō q̄ loquūſ vt ligua ⁊ alia eiꝰ diſſoluāſ ⁊ remoueāſ ab impedimētis ligātibꝰ eā: q̄ erat hūiditas ſupflua: ⁊ mollicies ⁊ teneritas muſculoꝝ lingue alij aūt ſūt qbꝰ accidit ꝯ̄riū huiꝰ. ſ. q2 an̄ hn̄t liguā ⁊ q̄ ſūt eiꝰ abſoluta ⁊ prompta ad loquēdū q̄ꝫ poſſunt auditu percipere ſermonē diſcipline ſuſceptum. ¶ Deinde. (Hi autem.) Proſequitur membra diuiſionis ⁊ primo ſecundum. ſecundo primum. ibi ſcōa. (quibuſcūqꝫ.) dicens q̄ illi q p̄mo loquunſ anteqꝫ intelligāt: tales non loquunſ intelligibiliter: ita q̄ ſermo eiꝰ itelli

No. ſtupēdū miraculuꝫ

T. c. 3ª ⁊ inde

gaẗ ab audiẽtibus: aut ſi intelligaẗ: ipſi tñ nõ loquunẗ intelligibiliter ſibi: nõ enim forte itelligũt qd̓ loquunẗ: vt tactum eſt de puero ⁊ loquela auiũ. Bñ dico q̓ nõ loquunẗ ſermonẽ intellectiuum ab aliĵs: q2 q̃ talẽ ſermonẽ debẽt ꝓferre: oʒ q̓ audierit loquẽ: quoꝝ diſciplinã peperit auditu: ſed poſtea qñ venerit tp̄s in quo vtruq; ꝑficiẗ inſtrʒ: puta auditus ⁊ ſermonis: ita q̓ auditus inſtrm ꝑficiaẗ ⁊ ſubſeq̃ẽter locutionis: tunc cãnt actus ſuos ſimul nãles: ita q̓ loquunẗ ipſi ⁊ aliĵ intelligũt. ℭ Deĩde. (Quibuſcũq;.) Reſumit ſm̃ membꝛuʒ prefate diſtinctionis ⁊ ꝓſequatur: ⁊ diuidiẗ in tres partes. pͥmo enim dicit qualem ſermonem ꝓferunt: ſecundo qũo aliqñ hõ auditus eoꝝ impeditur: tertio declarat quod dcm̃ eſt de ipſo in viris perfectis. ſcõa ibi. (Hi qñq;.) ibi tertia. (Quoꝝ motus.) Dicit pͥmo q̓ illi quorum auditus precedit locutionem primo recipiunt in mente ſua q̃ʒ vocẽ emittãt: ⁊ ſermonẽ cauſent articulatum. ipſi enim iam auditu perceperunt diſciplinã loquele. ℭ Deinde. (Hi quandoq;.) Oñdit qũo auditus aliquãdo noceẗ dicẽs: q̓ iſtis q̃ audiunt primitus q̃ʒ loquantur aliqñ fit cũ hõ ꝟtute magna quã hñt loquẽdi: diſſolutio ⁊ impedimẽtuʒ in locutione: hoc autem maxime contingit poſt ſomnum ⁊ precipue longũ: eo q̓ ſomnus corpora reddit pigriora ipſaq; immobilitat vt dictum eſt. 15. capitulo propter quod bene dictum eſt p̊ ſcõa. ſomnium vehementer fore ſilem geti. vñ nobis ſurgẽtibus ex ſomno pleruq; ſentim⁹ tinnitũ ⁊ motũ vẽtoſum in capite. q2 fumi petunt exteriora. B. n. nobis p ſomnũ accidit poſito q̓ nõ incurramus aliquã ſilem diſpõneʒ impeditiuã auditus: multe. n. ſunt opationes q̃s hẽmus exercẽ q̃ pua indigẽt leſione vt noceanẗ: ita q̓ cũ cõtingat mẽbꝝ aliqd̓ vt organũ audit⁹ diſſolui ⁊ ledi a ledẽte aliq̃: ñ ſe hʒ eo mõ q̃ erat pus: ita q̓ poſſit ꝑfecte audire: q2 ipſius ſenſus debilitatus eſt: lʒ cã debilis fuerit. ℭ Nõn͞ q̓ ſomn⁹ nõ ſolũ ebetat vires corporales immo aĩales ⁊ intellectuales. eſt. n. de tribus que prohibent ſciẽtẽ vti ⁊ agere ſm̃ ſciam: vt ebrietas egritudo ⁊ ſõnus: ethicoꝝ. 6. Vñ eorundem p̊. felices nihil differunt a miſeris ſm̃ dimidiuʒ vite. ℭ Deinde. (Quoꝝ.) Declarat quoddam quod dictũ eſt de iſtis dicẽs primo q̓ exterioꝝ reꝝ mot⁹: q̃ꝝ appꝛehẽſio intellectualis p auditũ ſolũ ꝑcedit: plus ↄñr ſuccedit loqui: ita q̓ tales loquũẗ nõ ſolũ ſimplicẽ ſermonẽ: immo frequẽter ſmo ẽ tãtus: q̓ voces ĩ ipſo ꝓferunẗ ꝑter volũtatẽ ⁊ ꝓpoſitũ: ſicut qñ nos viri preſecti primo ꝓponimus aliquid dicere: tũc pͥncipio dicẽdi ꝓpoſito ↄñr dicimus aliqua que nõ ꝑelegeramus dicere: interdum ꝟo huĩ⁹ ↄtingat oppoſitũ: qm̃ cũ ꝓpoſuimus qd̓ habemus dicere: non tñ dõt ꝓferri ⁊ ab ore exire. ℭ Deinde (Ita.) Qd̓ dcm̃ eſt ſcõo applicat ꝓpoſito dicẽs q̓ ita accidit pueris: ſicut dictũ eſt viris ꝑfectis accidẽ: qm̃ pueris cõtingit volentibus aliqd ꝓferre qd̓ ſciũt ⁊ deliberauerunt q̓ pticula ꝓlatiua q̃ fit locutio remaneat adhuc idiſpoſita ſm̃ nãm ſuã ⁊ ſitũ porẽ: quouſq; poſtea temp⁹ accidat quo locutionis pͥma pticula poſſit ſermonẽ exprimere: ſeparare: ⁊ ꝓicere extra ipſam. Silr̃ ẽt vt primũ mẽbrũ ad ꝓpoſitũ applicet: multotiẽs accidit pueris iſtis cũ audit ⁊ in aĩa ſua multa fantaſmata prius diſponãt. vt loquãẗ multa poſtea ꝓpter ſuã garrulitatẽ: quoꝝ non ꝓceſſit decꝛio: ⁊ deliberatio: vt pus ꝓceſſit cũ audire poterãt ⁊ nõ loqui. ℭ Noſce ex verbis Ari. nõ poſſe ꝑfecte cauſa queſiti haberi: ꝓpter qd̓ ſciendũ q̓ huius cã duplex põt aſſignari. vna nãlis q̃ eſt: q̓ occupatio aĩe fortis in aliquã opationum ſuaꝝ retrahat eã ne adiuuet alias opationes ⁊ ab errore defendat: nã cũ aĩa fuerit occupata circa interiora corporis nõ ſolet. de exterioribus audire: ac ecõuerſo. 3. de aĩa qd̓ qdem accidit: eo q̓ quelibet opatio fit p calidũ: ita q̓ vna fortificata calidũ ſubtrahiẗ alteri qd̓ eſt operationis pͥncipale inſtrumẽtũ. Cũ itaq; virtus informatiua ⁊ viſcretiua circa ꝑfectionẽ lingue: alioꝝq; inſtrumẽtoꝝ vocaliũ fuerit occupata: ſibi calore ibi attracto: informatiua debiliter: operatur circa inſtrumenta auditus ⁊ ecõuerſo. Propter qd̓ lʒ hẽant affinitateʒ he due partes: vt dictum eſt in. 5. ca. nihilominus: q2 agens non equaliter aliquando circa ipſa ꝑficienda operatur ↄtigit ambo non equaliter ſed ſm̃ pus ⁊ poſterius perfici. Scõa ꝟo cã ex geneaſtica ſuſcipiẗ aſtrologoꝝ parte: vt ꝓpter habere mercurium diſpoſitum ſufficienter oĩo vt ceu in aſcendẽte: in quo ↄgratulaẗ domo ſua: ſicut virgo proprie gemini: ſitq; directus orientalis nõ cõbuſtus: ſignat enim vt dicunt linguam os neruos ⁊ aĩam rõnalem. Vñ gheoſar ad ſadam. qñ fuerit mercurius in aſcẽdẽte orientalis directus ſignat q̓ natus erit eloquẽs rhetor ⁊ verſificator. q̓ autẽ a natiuitate auditu percipiat intelligẽ a tempeſtiue: poteſt etiam contingere ex bona diſpoſitione ſaturni ⁊ iouis cum marte: ſaturn⁹ enim ſignat aurem dextram. iupiter aũt ſiniſtram.

Sõnus vires hebetat

Colligit c.6.⁊.15. Cap.18.

Colligit I.c.7: ⁊ alibi: ⁊ ĩ de ſenſu ⁊ ſen. ⁊ d̓ ſom. ⁊ vig. in pleriſq; locis

ℭ Problema. xxviij. Antiqua.

PRopter qd quedã ſonãt ⁊ mouẽtur cõfeſtĩ: vt arche nullo ſenſibili mouẽte ẽt meli⁹ factũ ẽ mouẽtes motas. eadẽ aũt rõ ⁊ corruptiõis ⁊ ſenectutis. ab inſenſibilib⁹. n. corrũpũẗ q̃ dñr a tpe oĩa? Aut ſile eſt hoc guttis ⁊ eleuatis lapidib⁹ ſub vegetabilibus: nõ. n. vltimũ eleuat aut mouet ſed cõtinuũ: hoc aũt cõtingit inſenſibili exñte ſenſibilẽ fieri motuz: ita aũt ⁊ qd̓ contineẗ ſub ſenſibilibus temporibus mouetur ⁊ diuidiẗ in inſenſibilia: in oĩ eniz ⁊ cõtinuo mouet ⁊ corrũpit: ↄtinuũ ãt ẽ ⁊ nõ ĩ nũc: ſʒ ĩ determiato tpe a nũc. Noua.

ℭ Cur aliq̃ obſtrepũt mouenturq; ſubito vt arche q̃ nullo mouẽte qd̓ ſenſus nouerit cõcitanẗ ⁊ crepãt. cũ tñ potẽti⁹ eẽ dẽat qd̓ mouet q̃ʒ qd̓ mouet: q̃ eadẽ qd̓ ẽt d̓ corruptiõe ac ſenectute ẽ. Quippe cũ a re iſenſibili oĩa corrũpanẗ q̃ a tpe pereũt? An ſimile guttis hoc eſt ⁊ lapidibus: quos plãte emergẽtes attollũt atq; reijciũt. non enim qd̓ vltimum actionis eſt id vel attollit vel mouet: ſed hoc vniuerſa ↄtinuatio efficit. q̃ qdẽ re inſenſibili accidit. vt motus ille ſenſibilis naſcaẗ. ſic ẽt res cõtẽta ſpacijs inſenſibilibus tpis moueẗ. atq; in ptes digeriẗ inſenſibiles. vniuerſi tñ ⁊ cõtinui rõne exultat ⁊ mot⁹ ⁊ obit⁹: cõtinuũ aũt illud nõ ĩ iſtãti tpis: ſed ĩ tpe qd̓ ab inſtanti determinatur ſitum ↄfecto.

ℭ Querit pͥmo. quare q̃dam cãnt ſonuʒ ⁊ moueñẗ ſtatim vt archa ⁊ hõ. nullo ẽt ſenſibili eas mouẽte. Additq; hoc melius fieri cõtingere ſi eas motas cauſando predictũ ſonũ ſum⁹ mouẽtes. Vel aſt q̓ ſic eẽ motas p ſe ipſas meli⁹ factũ eas ſonare ⁊ moueri q̃; ſi nos ſim⁹ ipſas adhuc mouẽtes. ℭ Deĩde. (Eadẽ.) Oñdit ſcũdo ſimilẽ dubitationem habere quare aliqd corrũpiẗ ⁊ ſeneſcit dicẽs q̓ eadẽ rõ vr̃ eſſe de corruptione ⁊ ſenectute: ſicut eſt de ſono ⁊ motu ꝑdictaꝝ archaꝝ: ⁊ talis: q2 ſicut illa ſonãt eo q̓ corrũpunẗ ab inſenſibilib⁹: ita ⁊ dicimᷓ oĩa vtrobiq; q̃ dñr corrũpi ab

inſenſibilib⁹ corrūpit a tpe. Vñ arche tales magis ſonāt ꝛ mouent in mutationib⁹ tēpoꝝ magis: ꝛ ſilr corruptōes ꝛ ſenectutes tūc magis accelerāt. Vñ hyp. 3. affo. mutatio
T.c.117. ꝛ alibi nes tpoꝝ marie gñant morbos: q̈re ꝯñr. 4. phy. dr oia pa
ti ſub tpe: ſicut nos cōſueuim⁹ dicere tps calefacē ꝛ ſeneſcē oia in tpe obliuiſci pp tps. nō. n. qd didicit neq̄ nouū ſcm̄ eſt neq̄ bonū in tpe: p ſe eni cā corruptionis eſt tps. ℭ Deī de. (Aut qr.) Soluit. ꝛ p̊ aſſignat cām pncipalis q̄ſiti: dd de ſcūdarij. ſcōa ibi. (Aut hoc.) Dicēs ꝙ eodē mō ſonant ꝛ mouent arche ꝛ hō̧ ſicut accidit guttaꝫ cauare lapidē ꝛ vegetabilibus eleuari ſub lapide. ponat enī ꝙ noua plā ta pullulet: ꝛ ſup locū p quē dꝫ exire ſit lapis: tunc planta illa ſubleuat lapidē: ꝛ eū remouet q̄ſi ſepando. vñ. 8. phy. eſt q̄dā ſilis ratio hec de eo qḋ eſt guttā cōterere: ſubditq̄: ꝛ naſcētia lapidē ſcindere: ꝛ hō̧ qdē guttis plorantib⁹ lapi dem ꝛ naſcētibus vel vegetabilib⁹ ſubleuantibus vel ſcin dentibus lapidem: non eſt dare ꝙ extrema gutta cauans lapides effodiat nec extrema ꝛ vltima impulſio quā facit vegetabile: lapidē ſubleuet aut remoueat eū a loco ſupra plātā: ſed hoc facit totū continuū ita ꝙ pme gutte ac ipul ſiones nō effodiūt ꝛ ſubleuāt eūdē: neq̄ vltime tm̄ ſed vlti me in pmaꝝ vtute ꝛ mediaꝝ diſponētiū ad taleꝫ actū. 8.
T.c. 23. vbi diffu ſe Auer. phy. apparēs. qr nō eſt: ꝙ ſi vltima gutta vel vegetabilis i pulſio foderit lapidē ꝛ leuauerit: ꝙ pp hoc in medio tpis pcedētis gutte vel ipulſiōes ſm medietatē effoderint aut ſpulerit: qr vltime nō p ſe opant: ſed i vtute aliaꝝ pceden tiū illas. ℭ Noſce ꝯtui hu⁹ qḋ expoſitū ē ſenſiſſe Salite rioꝝ p̊. voluit. n. oēs eq̄lr opari. cū Ariſto. tñ cōcedit ꝯpſo nū 3⁹ innuēs hic duplicē modū fore dicēdi. vitas aūt ē ſm Ariſt. aptior. nō enim ſp eſt motus vt oñdit. 8⁹ phy. imo dī ſpoſitio eſt ipſi⁹ diuti⁹ ipm pceſſiue: deinde minori tpe mo t⁹ itēdit: vt augmētū oñdit pueroꝝ: lꝫ ſmo hic videat abl gutte egens interpretatione. ℭ Deinde. (Aut.) Aſſignat cām dubij ſcōi. ꝛ p id facies ingt cām eē qm̄ accidit motū ſenſibilē ꝛ pceptibilē fieri in corpe qḋ eſt inſenſibile. nō. n. pcipit illā mutationē modicā cētaꝫ a tpe ꝯtinue factā niſi poſt lōgū tps. hoc aūt accidit ita: qm̄ illud qḋ cōtinue mo uet ſub tpibus q̄ ſunt ſenſibilia: cū multa pua tpa cōtīgāt adinuicē: partit in ea q̄ ſunt inſenſibilia: qr in qualibꝫ mi nima pte tpis fit motus ꝛ corruptio: lꝫ nō pcipiat. ſicut. n. videm⁹ nām latēter opari: ꝛ paulatine in augmētatiōe vi
Egritu dinū ge neratio. tu ſilr ꝛ in diminutiōe: ſi bono regimine vtat: ꝛ p hāc qdē viam gñant egritudies in corpibus: vt dicūt medici: qr ex q̄dā digōne remanet ſupfluitas q̄ non expellit a nā oio cū ipſam nō ſtimulet ita ꝙ ex. 5. vel. 6. annis hō̧ nā non ſentit nocumētū. lꝫ poſtea ſubito ex additione amplioꝝ cāt egri tudo: ꝛ ſilr ē ō ſenectute ꝛ morte. Determiare vō de cauſis corruptionis ꝛ ſenectutis nō eſt pñtis cōſiderationis: lꝫ in libro de morte ꝛ vita: iuuētute ꝛ ſenectute. ℭ Deīde. (Cō tinuū.) Remouet dubiū ſcōo qr tactū eſt tps eē continuū: crederet. n. qs ꝙ cōtinuaret eo ꝙ eēt cōpoſitū ex plib⁹ nūc: ꝛ iō remouēs illud ingt: ꝙ tps nō ꝯtinuat ex nūc: ita ꝙ ex ipſis cōponat: ceu linea nō cōponit ex pūctis malr ſaltem
T.c. 2. ꝛ inde vt pbatū eſt. 6. phy. formalr tñ dicūt eā ex punctis cōponi: cadūt eni duo pūcta i rōne linee vt pꝫ i pn⁹ geometrie eucli dis ponētis lineā lōgitudinē eē ſine latitudie: cui⁹ extrema ſunt duo pūcta. Sꝫ ipꝫ tps dr cōtinuū: qr tps determinat ꝛ finit p nūc: ita ꝙ ipm ē qd idiuiſibile ꝯtigēs vnū tps cū alio vt pdictū eſt phy. q̄rto. pteritū. ſ. cū futuro.

T.c. 97. ꝛ inde ℭ Problema. xxix. Antiqua.

PRopter qd oſſitantes minus au diunt: Aut qr exeūtis ſpūs in oſſi tatione multū ꝛ in aures tēdit in trorſum: ꝙ ꝛ ſenſui manifeſtus ē motus quē facit circa auditū. maxime autē ex ſōnis. ſonus autem aer aut paſſio aeris ē contra ſonantem. igitur interiorem ingredi tur exterior ſonus: ꝛ a motu ꝛ exteriori ſo no reuerberatur motus. Noua.

ℭ Qua de cā oſſitātes minus audire poſſu mus: An ꝙ multū ſpūs effluētis inter oſſi tanduꝫ aures ēt intrinſecus ſubit: vt motio vel ſenſu percipi poſſit quā trudit ad aures maximeq̄ poſt ſomnū. ſtrepitus aūt vel aer vel aeris affectio eſt. igitur cū interior reniti tur exteriori illi occurrenti efficitur vt mot⁹ interioris ſtrepitus motum exterioris re torqueat atq̄ offuſcet.

ℭ Quarit oſſitātes q fumū vētoſū ex ſtō ſuperi⁹ p os emittūt minus audiunt cū id accidit agere. ℭ Deinde. (Aut qr.) Soluit. ꝛ p̊ aſſignat cām hu⁹ dicēs: iō eē: qm̄ q̄ñ ſpūs vē toſus emiſſus in oſſitatiōe ſuperius egredit ad os ꝛ ad na res veniēs magna ps ipſius interius egredit ad inſtr̄a au riū trāſcēdo p foramen qḋ eſt in palato: cū inſtr̄a circun ſtāt lateraliter anhelitus. mot⁹ aūt cātus ab hō̧ ſpū vētoſo circa inſtr̄a auditus fit manifeſt⁹ ꝛ pcipit ab ipſo. ℭ Deīde. (Marie.) Oñdit q̄ñ h plus ꝯtingat: ꝯplēdo cū h rōnē ſuā dicens ꝙ talis motus circa inſtr̄m auditus ꝛ pcipit ab eo maxime poſt ſomnos: eo ꝙ tūc vt tactū ē. 17. ꝛ. 27. caplo. ſenſus ſunt ſtupidi ꝛ fumi mouent exterius: vñ cū ſunt ca lidi magna ps eleuatur ad caput: q̄re tunc cōtingit praue audire: ſed ſonus q eſt auditus obiectū: cū ſit aer qdaꝫ mo tus: ſi tunc ſonus exterior igrediat ꝯ aerē reſonātē interi⁹ ꝛ occurrat ei: motus interior aeris refrāgit a motu ꝛ ſono facto exterius. pp qḋ accidit virtutē auditiuā hos duos ſo nos nō poſſe ſimul perfecte audire: cū vnus aliū impediat: vt maior motus minorē: vt dr in libro de ſenſu ꝛ ſenſato: lꝫ enim cōtingat duos colores in aere videre ꝛ formas corp vna recipere: nō tñ duo ſoni poſſūt ita percipi neq̄ interio res neq̄ exteriores: neq̄ ēt ꝙ vnus ſit interior ꝛ alius exte rior: eo ꝙ viſus ꝛ actus eius imālior eſt q̄ꝫ auditus. ℭ No tandū ꝙ cā pōt Ariſt. taliter cōfirmari: qm̄ oē receptiuū alicuius oꝫ denudatū eē ab eo qḋ recipit. 2. ꝛ. 3. de aīa. op⁹ T.c. 4. ꝛ inde
enim eſt receptiuū ſoni fore abſonū: ſed ſupponit ꝙ ſonus ſit interior pp oſſitationē cātus: igitur non poterit percipi aut praue qui exterior fit. Dubitat de ſono ꝛ voce ſimiliter qd ſunt vtrū mot⁹ cōmotionis aeris vel percuſſio ſiue ſciſ ſio: maxime cū Ariſt. dicat hic ſonū eē aerē vel paſſionē T.c. 85. ꝛ alibi.
aeris. Et qr 2⁹ de aīa. dicitur ꝙ ſonus eſt potus poſſibilis audiri: vbi ēt dr vocem fore percuſſionem. ꝛ. 23. ca. cā fore aerē cōfiguratū. ꝯſilr. 35. ſcribit vocē eē motuꝫ ꝛ ſonum pcuſſionē. 42. ꝛ. 49. cap. dr ꝙ eſt motus: ſed. 56. ꝙ vox ē q dā aer. Propter qḋ dr ex ſcōo de aīa. Aut. ꝙ ſonus in ſua eſſentia ꝛ ſpālitate neq̄ eſt percuſſio vel ſciſſio neq̄ motus vel commotio ipſius: ſed potius accidens qḋdam vel paſ ſio cauſatū ex motu pdicto: ipſumq̄ ꝯſequens: ſimiliter in telligit de voce. Qḋ aūt ſon⁹ nō ſit percuſſio vel ſciſſio ae ris oñdit: qm̄ percuſſio ꝛ ſciſſio percipitur viſu mediante co lore: ſed nullus ſonoꝝ ſentit colore mediante: cuꝫ obiecta differant: ſicut ꝛ potētie. Silr pbatur ꝙ ſonus vel vox nō ſit motus ꝯmotionis aeris: quoniā motū aeris ꝯtigit alio ſenſu ſentire: puta tactu percipiendo dolorem: vt accidit in tonitruo vel ſono eius a quo contingit montes ſubuer ti: quandoq̄ autem ledi ꝛ deſtrui animalia: ꝛ homines in uantur proſternendo turres excelſas ꝛ edificia clanco re tubarum. Sed ſenſus tangendi: ſicut iam innuimus ali

ꝗ̃ patitur ex motu ſm ꝙ eſt motus ⁊ non ſentit ſonitum neqꝫ ēt q intelligit ſe ab alio moueri ītelligit ſonitū. Si āt ſonit⁹ eſſet certiſſime ipſe motus nec eēt ꝯñs aut comitās tunc cū ſentiretur motus ſentiretur ⁊ ſonit⁹: vnū eniꝫ ⁊ idē non poteſt ſimul ſentiri ⁊ non ſentiri niſi ex duabus ptibus vel duabus diſpōnibus: quare dicēdū ꝙ poſitum prius fuit.

Lex.137 i li. meo col. iiij. Tunc ad locutiones An. dicit eas nō cōſiſtere p̄dicatiōes formales ſꝫ potius cauſales ſicut dr̄ i de ſenſu ⁊ ſenſa. odorē eſſe fumalē euaporationē eo ꝙ inde cauſat.

Problema. xxx. Antiqua.

Propter qd balbutiētes pueri ſūt magis q̄ꝫ viri? Aut queadmodū ⁊ pedibus ⁊ manib⁹ ſp minus dominant pueri exñtes. ⁊ qcūqꝫ minores nō pñt ambulare. Silr̄ ⁊ ligue iuniores nō pñt: ſi aūt oio parui fuerit: neqꝫ loqꝫ pñt: ſꝫ aut ſicut fere pp non dñari: erit vtiqꝫ nō ſolū i iterſecātibus loquelā. ſꝫ ⁊ balbutiētes ſunt ⁊ bleſi. Balbutiens qdem igit eſt nō dñari littere alicui: ⁊ hoc nō cōtingēs bleſitas aūt eſt auferre aliqd: aut litterā: aut ſyllabā. Interſectio aūt locutiōis eſt ex eo ꝙ nō pōt velociter copulare aliā ſyllabā ad aliaꝫ: oia aūt pp ipotētiā: intellectui eni nō obedit lingua: hoc aūt idē ⁊ ebrij patiunt ⁊ ſenes. minus aūt oia accidunt. Noua.

Cur pueri magis q̄ꝫ viri lingua heſitant? An vt ēt manibus pedibuſqꝫ pueri minus valemus ⁊ infantes ambulandi oino facultate caremus: ſic ēt lingue paꝝ cōpotes pueri ſumus: ⁊ iſantes verbū nullū referre poſſumus: ſed more brutoꝝ aiantiū vociferamur videlicet cā ībecillitatis: q̄ nō ſolū heſitātem lingue: ſꝫ ēt balbutiē bleſitatēqꝫ faciat. qppe cū bleſitas ſit lr̄am q̄ꝫdā exꝑmere nō poſſe eāqꝫ nō quālibꝫ: ſꝫ certā. balbuties vel lr̄aꝫ ꝑtermittere vel ſyllabā. heſitas alteram alteri ſyllabā iungere ꝓpere nō poſſe. Que qdeꝫ oia imbecillitate eueniūt. Lingua eni ſubminiſtrare intelligētie nō pōt. itidē ēt vinolēti ſeneſqꝫ afficiuntur propter debilitatem: viris autem hec minus vſu eueniunt.

Quare eſt ꝙ pueruli patiunt magis impedimētū in lingua qd̄ balbuties appellat q̄ꝫ viri nihil iuuenes: ⁊ marīe h̄ accidit pueris āte videlicet tp̄s ſpermatiçationis: tūc. n. ꝓpter coptū humiditate minorata minuit ipedimētū hꝫ ſatie: ita ꝙ aliqui tūc pfecte curant. Deīde. (Aut qꝛ.) Soluit. ⁊ diuidit in tres ptes. p̄ enim oñdit impedimentū ꝓportionabilr̄ exiſtere in aliqꝫ mēbris in pueritia. ſcdō adaptat ad ꝓpoſitū notificando impedimēta lingue. 3⁹ reſumit virtutem ſue cāe cōparans balbutientes ad ebrios. ibi ſcda. (Silr̄.) 3⁹ ibi. (Oia aūt.) Primo dicit: ꝙ ſicut pueri minus dñantur ſemp ⁊ vigorē hñt in manibus ⁊ pedibus ⁊ vltra in virtute motiua: ſꝫ nālem vt viri fortē hēant: ita ꝙ pueroꝝ q minores exiſtunt ⁊ partui ꝓpinquiores non pñt ambulare. Deīde. (Silr̄.) Applicat ad ꝓpoſitum dicēs: ꝙ eodē mō ⁊ lingue minoꝝ nō pñt hēre vigorē loqñdi ſermonē articulatū: ſi vō hꝫ pueri tot aliter ſunt iuniores: ⁊ pueri: nō pñt loqui oino: vnde tunc dicunt infantes ſi āt loquant illud erit fere. i. cū difficultate. Uel melius ſi loquuntur ſicut fere loquunt: vel ferocia: que ſermonē nō pferunt. Uñ. 30. caplo. decime pticule ſimul pueri ⁊ fere declarant ꝙ littere ſunt vocis paſſiones: hoc aūt accidit ꝓpter nō poſſe dñari ⁊ hr̄e vigorem in formatiuis locutiōis inſtrumētis: hꝫ autē nō ſolū eſt interſecando loquelā ⁊ interſcidendo ⁊ balbutiendo: ſed ēt bleſando: ⁊ exponit ꝯñr vnūqōqꝫ triū dicens: ꝙ balbuties eſt cum aliquis nō pōt dñari ſuper aliquā litterā vt pferat pfecte. ⁊ non ſit id cōtingens: ſiue raro vel ſemel vel bis accidat: ſed fere continue: nō enim propter vnā aut duabus litteris nō dñari: ⁊ hoc in aliquo tp̄e quis dicetur balbus. contingit ⁊ enim ebrijs aliquibus non poſſe dñari litteris: qui tñ nō dicunt balbutientes. Sed bleſita dr̄ cum aliquis ex dictione quā pfert remouet lr̄am aliquā vel ſyllabaꝫ vnius dictionis cū alia copulare ac cōiungere: cum enim ſyllabam vnam ac duas ptulerit quieſcat interſecando: quouſqꝫ inſtrumēta locutionis motui ſuo obediant: ⁊ de hoc tactū eſt. 32. tertie. Deīde. (Omnia.) Reſumit virtutem cauſe primo dicens: ꝙ omnia tria predicta ⁊ alia impedimenta locutiōis accidunt ꝓpter impotentiam ⁊ diſpoſitionem membroꝝ locutionis: non enim lingua conſentit intellectui exprimēdo ſermonem articulatum exterius: ſicut concipit intellectus interius ex ſeipſo. Deīde. (Hoc aūt.) Secundo addit dicens: ꝙ huiuſmodi impotentiam ⁊ inobedientiā lingue ad intellectum patiuntur ebrij non multum: ⁊ nō illi qui ſunt adeo ebrij ꝙ iudicare non poſſunt. ſecūdo tertie. Similr̄ ſenes ⁊ maxime decrepiti. virtutes enim motiue in his debilitantur. intellectuales autem roborātur. phy. 7. dummodo tamen non ſint omnifariam decrepiti. ⁊ de hoc dicetur. 46. capitulo: ⁊ quāuis tā predicta impedimenta lingue in pueris dicta ſint accidere ſenibus tñ ⁊ ebrijs ſecundum mīn⁹ ac minora cōtingunt: pp quod poſſunt ad hoc ⁊ maxime qui ebrij melius ammoueri. T. c. 20. ⁊ alibi

Problema. xxxj. Antiqua.

Propter qd vox tremit ⁊ exercitātiū ſe ⁊ timētiū? Aut qꝛ mouet coꝛ calo exeūte vtrobiqꝫ aūt patiūt. h̄ eteni exercitātib⁹ ſe accidit ⁊ timētib⁹: moto aūt nō ſit vna pcuſſio ſed plures: queadmodū in cordis nerueis. Noua.

Cur vox hoiuꝫ tā metuētiū q̄ꝫ trepidātiū obtremiſcē ſoleat? An ꝙ emigrāte calor coꝛ conquatit. Nā vtriſqꝫ ⁊ trepidātibus ⁊ metuentibus accidit vt ita afficiatur. Cum coꝛ autē conquatitur: ictus nequaq̄ꝫ effici vnuſ poteſt: ſed plures proficiſcātur vt e fidibus laxius intentis neceſſe eſt.

Quare vox exercitātiū ſe cū adhuc permanēt fortes ⁊ calefacit ēt exercitio: ſicut accidit athletis ⁊ ſilr̄ timētib⁹ ſit tremula: in ipſa. n. reperit q̄dā eleuatio ⁊ depreſſio inordinata: mō quo minores plantaꝝ ventis agitant: aut in mēbris tremores exiſtit. Deīde. (Aut qꝛ.) Soluit dicēs cām eē: qꝛ coꝛ cōmouet motu multo ⁊ tremuloſo: pp calꝫ exalās ⁊ recedēs ab coꝛ: vtrobiqꝫ. n. tā in exercitio forti q̄ꝫ i timore poſiti qd̄ dictū ē de motu cordis patiūt: nā eis ambobus ꝯtigit coꝛ moueri: eo āt moto nō cāt vnā pcuſſionē tm̄ anteq̄ꝫ quieſcat: ſꝫ plures: ſic plures pcuſſiones: ⁊ ictus poſt p̄mū ictū impreſſum a tāgēte cauſant a chordis nec

teris ductis ⁊ extēſis valde: ceu muſicalis oſtēdūt chordoſa
extenta pfecte. ſicut dicit Sal. ⁊. 27°. 6° ⁊. 7° adhuc ſmo ō
voce tremula timore cāta occurret. ℭ Noſce ꝙ lȝ cor ino
ueaſ in vtroqȝ iſtoꝝ calido exeūte: nō tñ egrediſ p eādē p
tē: qm̄ in timentibus mouet ad ptē interiorē deſerēdo cor:
⁊ ideo ventres taliū ſoluuntur vt in ſequenti particula:
⁊ in. 27° apparebit magis: in exercitantibus motus eius ē
magis ad ſuperiora q̄ȝ ad inferiora.

ℭ Problema xxxij. Antiqua.

PRopter qd exercitantes ſe grauiter loquūſ. Timentes aūt acute? Aut qȝ timētibus qdē infridaſ locus q eſt circa cor: deorſum tēdēte calo: q̄re modicū aerē mouent: fortitudo enim in calo. his aūt ſurſum ferſ calor quēadmodū verecūdatis: pp verecūdiā aūt exercitanſ: verecundantibus aūt ſuperius fertur ad faciē. Signū aūt qȝ ⁊ rubicundi fiunt magis: diſſoluit igitur ⁊ groſſum facit aerē quo loquimur: tale autem tarde impellitur. tale autem in voce graue eſt. Noua.

ℭ Cur vocem hoīes trepidātes grauē: metuētes acutā reddāt? An ꝙ metuētib° locus cordis refrigeraſ: cum calor deorſum ſe defert: ita ꝙ paꝝ aeris excitare pñt: vires enim poſite in calore ſūt. Trepidātib° aūt calor loca petit ſupiora: vt ēt pudore affectis effert idem ſeſe ad faciē. Cuius indiciū eſt: ꝙ plenius erubeſcunt: reſoluit igiſ multūqȝ aeris quo loquimur efficit. Hic aūt tarde ꝓpelliſ. Tardū vero nō niſi graue in voce eſt.

ℭ Quare illi qui ſunt in exercitio forti diſſolutiuo humiditatū cū cōſtantia virtutū grauiter loquunſ: ⁊ illi q timent loquunſ acute. ℭ Deīde. (Aut qȝ.) Soluit. ⁊ p̄ ad ſecundā ptē ſecundo ad p̄mam. 2° ibi. (His aūt.) Dicit p̄ cām eē qȝ illis qui timent infrigidatur locus qui eſt propinquus cordi: eo ꝙ calidum recedit ab eo abſcondens ſe deorſuȝ: ꝓpter quod debili exiſtente virtute modicum mouent de aere: debilis quideȝ eſt virtus: qȝ fortitudo eſt per calidum ipſum: quod eſt omnis noſtre operationis perfectiuuȝ modicus autem aer motus qȝ vehementer mouetur vocem cauſat acutam. ℭ Deīde. (His auteȝ). Soluit ad primaȝ partem dicens ꝙ calidum in eis qui exercitātur fertur ad partem ſuperiorem. quemadmodū in illis qui verecundātur propter verecundiam calidum mouetur ad partem ſuperiorem: vel calidum fertur in exercitātibus ſurſum: quēadmodum in verecundis quando ipſi exercitātur: fertur enim eorum calidum propter verecundiam verecundantibus ad faciem. Dico autem id: quoniam. 53. capitulo dicetur vbi hoc repetitur ꝙ exercitium quedam exiſtat verecundia. ſignum vero ꝙ indicat nobis calidum verecundantium moueri ſurſum ad faciem eſt: qȝ videmus eos illic fieri rubicundos magis: quod quidem non accidit niſi propter calidum ſurſum motum ſecum ſanguinem trahens: qui huiuſmodi extat coloris. Cum autem huiuſmodi calidū fuerit motum ⁊ exercitio actuatum: diſſoluit humiditates in vapores ſpiſſos: pp quod accidit aerē vel ſpiritum ingroſſari: quo mediante ſermo ꝓferſ: qō aūt groſſuȝ impelliſ ⁊ moueſ tarde: ⁊ tardū vocē cāt grauē: igiſ exercitantes ſe grauiter loquūtur. Vñ gnto de generatione calidus ſpiritus propter ſpiſſitudinē facit grauitateȝ vocis. Frigidus autem pp ſubtilitatem contrarium.

Fortitudo ē per calidū

Circa ſi. ⁊ alibi

ℭ Problema. xxxiij. Antiqua.

PRopter qd nox bñ audibilior die eſt? Utrū quēadmodū Anaxagoras ait: pp h̄ ꝙ die moueſ ⁊ ſonat aer calefact° a ſole: nocte aūt qeteȝ agit. Sicut deficiēte calido: eſt aūt magis audibile nullo exñte ſono. Aut qȝ p inane magis audibile eſt q̄ȝ p plenū. Eſt autē dici quidē aer denſus ſicut repletus a luce ⁊ radijs. noctis aūt rarior: propter id ꝙ diſcedunt ex ipſo ignes ⁊ radij: cū ſint firma corpa. Aut qȝ die quidem corpora ad multa intellectuȝ intendūt: propter qō non bene intenta ſunt ad audituȝ: ⁊ in eo ꝙ operamur omnia magis in die q̄ȝ in nocte ⁊ ipſa circa operationes ſunt: ſepatus autem ſenſus ab intellectu ſiē inſenſibilē laborē habet: quēadmodum dictum eſt intellectus videt: ⁊ intellus audit. Nocte autem viſu nō agēte: ⁊ intellectu geſcēte magis: auditus porus magis aptus ē: quēadmodū die receptiuus quidē ē ſonoꝝ ſimiliter annunciatiuus aūt magis erit intellectui: ꝓpter id ꝙ ipſe non agit neqȝ a viſu impeditur ſicut in die. Noua.

ℭ Cur nox ad audiendū aptior eſt q̄ȝ dies? Utrū vt Anaxagoras ait ꝙ aer interdiu ſtridet a ſole cōcalefact° ⁊ obſtrepit: noctu requeſcit: vtpote cū oīs calor abfuerit. Tūc auteȝ queqȝ audiri melius poſſunt: cū nullus ſtrepitus eſt. An ꝙ p inanius facultas audiēdi amplior q̄ȝ plenius daſ. Eſt auteȝ aer interdiu denſus: vt q luce radijſqȝ refert° ſit: noctu aūt rarior: ꝙ ex eo ignis ⁊ radij deceſſerunt: q̄ corpa eſſe dixeris. An ꝙ copora multifariam interdiu vim intelligendi diſpartiūtur: inqȝ res varias deducunt: itaqȝ clara audiendi eripiſ ſenſio. Et eo ꝙ omnia die magiſquam noctu agimus: ipſa quoqȝ intelligentia negocijs corpis impedita eſt. Senſus āt vbi ſeiunctus ab intelligentia ē: laborem velut inſenſibile hȝ. Unde dictuȝ mēs videt: mens audit. At vero noctu cū noſter intuitus oī ſit munere liberatus: magiſqȝ intelligētia requieſcat. Meatus auriū vel amplius patēs: vel nihilo minuſq̄ȝ die: vt capax ſonoꝝ pariter ē: ſic melius eoſdē ſonos referre ad intelligentiam pōt. Quoniaȝ nec ipſa intelligendi vis quippiaȝ agat. Nec ab aſpectu tenetur vt fieri interdiu ſolet.

¶ Repetit 5ᵐ vt amplius eſſ māifeſtet. ¶ Deinde. (Utrū)
Soluit ⁊ diuidit in tres ptes ſm ꝙ tres aſſignat cāſ. p̄ q̄
dē vnā ſūptā ex pte aeris ſonātis ꝑ tres Anax. ſcd̄o ex pte
vacuitatis mediȷ. tertiā ex pte nr̄a. 2ᵃ ibi. (Aut qꝛ p.) ibi 3ᵃ
(Aut qꝛ die.) Primo dicit cām huius eſſe ſicut dic̄ Anax.
qꝛ aer motus ⁊ cōfricatio in aere pp calorē ſolis cāt ſoliū in
aere: id aūt nō fit i nocte: ceſſat. n. cū calitas ſolis receſſerit
eleuās ⁊ pſricans vapores adinuicē: ex qb' pſtigit in die ſo
nus: nūc aūt ſon' amplius auditu pcipit: cū nullus alius
pter ipm fuerit in medio: qꝛ vnus ſonus aliū ipedit. Dixit
aūt vtrūqꝫ ſcd̄z alterius loqꝫ opionē. ¶ Deide. (Aut qꝛ)
Aſſignat aliam cām: qm̄ p inane vel vacuum ſecundum
opinionē alioꝝ ponētiū vacuū in reꝝ nā magis pſtigit au
dīri q̄ꝫ p plenū: ſed in die aer pſtinēs denſus ē ⁊ groſſus: qm̄
replet a luce: ⁊ radῄs puenientibus ad ipſum a ſole ⁊ refra
ctis in eū a terra ⁊ aq̄ que ſūt corpa ſolida: ſed in nocte aer
rarior ⁊ ſubtilior reddit: eo ꝙ ex ipſo remouet pp ſolis ab
ſentiā ignes ⁊ inflāmationes cauſate ex vaporibus eleuat
a terra ⁊ aq̄. Et cōſilr radῄ qui ſunt corpa: ⁊ qꝛ duo corpa
non pñt eſſe ſimul in eodē niſi vnum aliud cōprimat ⁊ cō
T.c.3.& denſet. 2ᵒ de aīa ⁊ q̄rto phy. ideoqꝫ aer inſpiſſatus in die ⁊
inde ingroſſatus tarde ⁊ debiliter pōt moueri. ⁊ p ꝯñs audibile
T.c.8. praue pcipit in eo: in nocte vero ecōuerſo. ¶ Dubitat ō ra
dio ⁊ lumine: qꝛ videt eē corpus ſm Ariſt. ⁊ nihil mouet
T.c.2.& niſi corp'. 6. phy. ſed radios ⁊ lumen cōſpicimus moueri: ⁊
inde deſcendere a corpe luminoſo intrando ⁊ exeundo per cor
pora ſpecularia. Rurſus nihil reuerberatur a corpe niſi cor
pus: qm̄ accñti corpus nō obſiſtit: ſed radῄ ſolis refrangū
tur ad corpus ſolidū: quare hꝰ corpus. ¶ Dicendū ꝙ cir
ca lucem ⁊ radiū multe fuerunt opiones. vt pꝫ 2ᵒ de aīa. ⁊
T.c.69. 3ᵒ de eadē. Aui. Primitus tñ vidēdū eſt qd nomie lucis lu
& inde minis radῄ ſplēdoris ac dyaphoni importet: inter ea tñ q̄ꝫ
tū ad impōnem nominū nō videt eſſe magna diſtantia 3ᵒ d̄
aīa. Aui. lux enim dr̄ ſm qd̄ eſt in corpe aliquo lucido: a q̄
actu illuminant alia: vt in ſole vel candela: lumē ſcd̄m ꝙ
lux predicta eſt recepta in aliquo corpe dyaphano illumi
nato p ipſum: vt in aere vel aq̄: radius quoqꝫ dicit illumi
natio vehemēs a corpe lucido ſm lineam rectā: ⁊ ſō vbicūqꝫ
eſt radius eſt lumē: ſed nō ecōuerſo: pōt enim alicubi eē
lumē ex reflectiōe radioꝝ ſolis: q̄uis ñ ex directo: ſplendor
aūt cātur ex reflexione radioꝝ ad aliquod corpus terſum
ſicut aquā calibē vel hꝰ. Dyaphanū vero eſt corpus puiū:
trāſparens: qd̄ natum eſt lumē in ſe recipe. Hoc viſo dicit
ꝙ qdaꝫ moti rōnibus fractis poſuerūt ꝙ lumē deſcēdēs
ex lucido ſup corpa non eſt q̄litas q̄ pſtigat in eis: ſꝫ corpa
paruiſſima ſepata a lucido corpe circūqꝫ comitātia longi
tudinē lucidi deſignatā que mouent motu illius ⁊ cū ca
dunt ſup corpa illuminant corpa ab eis. Uñ qdā forte in
defenſione iſtoꝝ magis q̄ꝫ pp veritatem dixerūt lumē eſſe
corpus formale ſpūale iduiſibile cōtinue generatū: ad qd̄
rōnes aliquas viles induxere. Cuius opi. vñr pſpectiui: ceu
T.c.69. eos impugnat Aui. hec aūt falſa ſūt ⁊ iprobata. 2ᵒ de aīa ſe
& inde querentur enim multa inconuenientia: vt duo corpa eē in
eodem loco ⁊ ꝙ aer nō eſſet vniformiter p totum: cum ab
aliquo cōdenſaret corpe. nullū eni corpus mouet ad oēm
differētiam poſitionis ⁊ in vno tpe ceu appet de lumine. Silr i
poſſibile ac fabuloſum eſt dicere lumen eē ſpūale corpus ⁊
indiuiſibile: qm̄ iā eēt oīo imobile: qm̄ nihil mouet: niſi in
q̄ꝫtū pñbile in duo talia: q̄ꝫ vnū ſit p ſe mouēs ⁊ aliud p
T.c.33. ſe motū vt pbatū eſt. 6. phyſi. Fuerūt ⁊ alῄ vtcunqꝫ conue
& inde niētes cū iſtis: q dixerunt lumē eē accñs receptū in corpo
re dyaphano. ſꝫ lucē fore ſubāꝫ in corpe lucēte: moti eo ꝙ
T.c.41. lux eſt cā gñationis ⁊ vite. ſcd̄o celi ⁊ mūdi. accñs vero nō
& inde & eſt cā ſubē: ſed econuerſo. Hoc ēt ſtare non pōt: neqꝫ ſm to
tex.c.3.4 tum aut partē: nō enim pōt eſſe forma ſubālis vt dixerunt
& inde corpis lucentis: qꝛ ea nō eſt p ſe ſenſibilis: lux aūt p ſe ſenſi
bilis: cū qd̄ qd eſt ſit obm intellus tertio de aīa. Neqꝫ ꝙ ſit
forma ſubalis in lucēte ⁊ accñs in dyaphano: qꝛ qd̄ de eſſ
nulli accidit p̄ phy. ⁊ qd̄ in vno eſt ſuba nō pōt eē accñs in T.c.27.
alio. Motiuū enim ēt nō valet. lꝫ enim accñs nō ſit cā ſube
p ſe: eſt tñ in virtute alterius: vt calor in v̄tute ignis calefa
cit: ⁊ expoliat formā alicuius gñando ex eius mā ignem.
Fuerunt ⁊ alῄ vt recitat Aui. dicētes ꝙ lux eēt ſm ſe q̄daꝫ
euidentia clara ⁊ manifeſtatio coloris: ita ꝙ eēt qdam co
lor formalior ⁊ notabilior inter colores: qd̄ aliqui intm̄ p
ceſſerunt: vt dicerent ſolē coloratū: ⁊ colorē ſuū fore tante
euidentie ⁊ manifeſtationis: vt vinceret viſum: ſed mouebā
tur: qm̄ vnius ſenſus vere opꝫ eē vnum ſenſibile ſm genus
proximum: hoc autem eſt color in viſu. Qd̄ impugnat
Aui. qm̄ ſi lux eſſet hꝰ color eēntialr aut eſſet ſpālis color
vt albedo ⁊ nigredo: aut gñalis vt color. nō quidem i ſpē
vt albedo: qꝛ iam nigredo ei oppoſita nō eēt color. ſed tene
bra: cū albedini cōtrariet: ita vt impoſſibile ſit nigredinem
illuſtrari a luce: ⁊ per ꝯñs videri: nō igit lux albedo ſolum:
neqꝫ color in gñe ⁊ ſimplr. ſic enim lux eſſet luci ꝯria: luci
autem nō ē oppoſitum niſi tenebra: que non eſt alicui' co
loris. Et ſilr oporteret nāꝫ generis diffundi in oēs ſpecies. nō
enim videtur a ſpeciebus realiter differre. Motiuum eniꝫ
ipſoꝝ nō cogit: qm̄ lux non proprie videtur: ſed eſt rō vidē
di: cum proprie non ſit colorata ⁊ proprium obiectum ſit
color. Poſuerunt ⁊ alῄ lucem nō hr̄e firmum eē ⁊ ratū in
natura ſed: fore formam ſolū intentionalem: ſicut dicitur
ꝙ ſpecies coloris delata per aerem ad pupillam nō habet
eſſe materiale: ſed ſpirituale: vnde in eadem parte poſſunt
alique ſpecies eſſe diuerſorum colorum: lumen enim gene
ratum a corpore lucente in dyaphano habet ſe ad lucem
que eſt forma corporis. vt ſe habet intentio coloris in dya
phano generata ad formam talem exiſtentem in corpo
re colorato. Propter quod huiuſmodi opinio: lꝫ quid pro
babilitatis in ſe contineat: ipſa tamen ſtare non poteſt: qꝛ
nullum immateriale ⁊ intentionale inquantum tale habꝫ
tranſmutare aliquod materialiter: ſed intentionaliter tan
tum: ſicut enim res ſe habet ad eſſe ita operatur. Etiam ni
hil agit vltra ſuam ſpeciem: ſed huiuſmodi forma hꝫ eē in
tentionaliter: igitur ſua operatio debꝫ eſſe intentionaliter:
cuius contrarium apparet: qꝛ eſſentiales tranſmutationes
cauſat calefaciendo. generando: viuendo: mouendo inq̄ꝫ
tum eſt intelligibile inſtrumentum. ¶ Dicenduꝫ ſm Ari. Lux non
⁊ veriores paripateticorum: lucem fore quid reale: non ta eſt corp'
men corpus vel formam ſubſtantialem: eſt enim qualitas
quedam corporis lucentis vt ſolis: mediante qua agit: ſic
caliditas eſt qualitas aeris qua etiam operatur. Uñ Aui.
lucem qualitatem eſſe ait. que ex ſua eſſentia eſt perfectio
tranſlucentis ſecundum ꝙ eſt tranſlucens. ſecundo de aīa T.c.69.
dicitur eſſe actum dyaphoni ſm quod dyaphonū. ¶ Ad
inducta vero primo Ariſto. dicenduꝫ ꝙ loquitur ſm alio
rum opinionem: vnde ⁊ ſupra mox induxerat in ſolutio
ne problematis opinionem Anax. vel per radium non ſo
lum intelligit illuminationem factam ſm rectam lineaꝫ:
ſed etiā corpus aeris: neqꝫ dicit ꝙ radῄ ſimpliciter ſūt cor
pora: ſed ignes ⁊ radῄ cum ſint corpora. ¶ Ad alia dicen
dum obiecta. vt dicit Aui. ꝙ hꝰ nomina. ſ. radium moue
ri tranſire ⁊ exire ſunt ⁊ intrare trāſumpta ⁊ improprie di
cta nō ꝙ ita ſit: ſed ꝙ ita videtur: eo. ſ. ꝙ alteratio illumi
nationis incipit ab eo quod ſuperius eſt: ſimiliter reuerbe
ratio quam videtur habere radius non eſt vera: non enim
reuerberatur ad corpus ſolidum ſicut pila: ſed inquantuꝫ
obſiſtit ſua denſitate illuminationi: per quem etiaꝫ modū
alie qualitates poſſunt dici reflecti. ¶ Deinde. (Aut qꝛ.)
Aſſignat tertiam cauſam ſumptam ex parte noſtra dicēs
primo ꝙ corpora noſtra ſm ſuū intellectum. ſ. practicū q
ordinat v̄tutes ſub ſe ad operationes: ſunt uncta ad mul
ta: non

te: nō enim ſolum virtutes animales ſenſitiue operantur: ſed etiam motiue: ⁊ nō vna tantū illarū: ſed plures: in nocte vero accidit ɔ̄triuʒ. ⁊ ideo bñ intēti ſumus nocte ad audiendū ⁊ bñ audimus. vel poteſt abſq̃ ſupplemētione gloſatri de auditu motu diurno: vt dicaꝛ ꝙ in die corpora ſunt ad plurima intēta: quare etiam ſunt intenta ad audiēdū: tñ nō bñ audiūt: eo ꝙ nō ſolum ſunt intēta ad h̄: ſed etiaʒ ad alia ꝓhibētia audibile audiri: quactiq̃ etiam habita diligēti attētione: virtutes eniʒ impediunt ſe vt tactum eſt 27. caplo. ⁊ h̄ eſt qđ dr̄ nō ſolum fieri opationē que auditus in die: imo quālibet opationē. opantur eniʒ oīa in die magis q̄ in nocte: ⁊ corpa noſtra ſm̄ oēm ptē ipoꝝ magis ɔ̄ſiſtunt circa operationes ſingulas. ¶ Deinde. (Separatus autē.) Scđo declarat dicens ꝙ qñ ſenſus fuerit ſeparatus ab itellectu practico: q eſt regula opabiliū diſtractꝰ ad multa vel ab itellectu. i. ſenſu cōi. vr̄. n. dico itellectꝰ appens. 3ᵒ de aīa. q qdē ſenſus cōis eſt ſicut iudex ſenſuuʒ particularium: ad quē ipſi ſicut ſerui repreſentāt ſibi que apphenderunt: vt diſcernat iter illa. poſt hꝫ quidē ſenſus ſeparatus hꝫ calorē: q eſt inſtrumētum oīs actiōis paruū ⁊ fere inſenſibile: q̄re ipo diſperſo debilitaꝛ non potens in ꝓpriā opationē. fit. n. ſicut qñ dem̄ eſt intellectus videt intellectꝰ audit. cū aūt h̄ accidit contingit multaʒ diſcurſionē ⁊ minorationē inſimul opibus fieri. Et forte Ariſt. habuit hūc modū loquēdi. ad inuēdū ꝙ intellectꝰ de q̄ h̄ loquiꝛ eſt virtꝰ quedā organica. ſ. paſſiuꝰ itellectus: qui. 3ᵒ de aīa pdicaꝛ corruptibilis: ⁊ nō intellectꝰ ſupior imortalis: cui nō eſt organū in corpe: qui tertio de aīa dr̄ icorruptibilis ſed in nocte: q̄ viſus ⁊ alij ſenſus a ſui opatiōe ⁊ itelľs ⁊ ſenſus cōis magis q̄ſcit: q̄ in die: nō ipeditꝰ ceſſat a ſenſibus pticularibꝰ: meatus auditꝰ remanet ampliꝰ aptꝰ calore in ipo adunato: ⁊ apto vt deferet ſenſui cōi formā ſuā q iudicet de ea. Sic. n. in die plures recipit ſonos cātos in aere auditus: eodē mō in nocte magis annūciabit: ⁊ repſentabit ſicut fidelis ſuus lucrum eius dn̄o: ſenſu videlicꝫ cōi. Et q̄ auditus nō opaꝛ circa multos ſonos in nocte ſicut in die: neq̃ ipeditur a viſu: ipe vtiq̃ poterit pfecte formas audibiliū ſenſui cōmuni repñtare: illeq̃ ipas ſuſcipere cum minus opeꝛ: ⁊ a ſenſibilibꝰ exteriorib̄ꝰ ipediaꝛ. Exīſtit autē auditum a viſu magis q̄ ab alijs ſenſibꝰ ipediri: eo ꝙ alij ſenſus nō ſic ɔ̄tinue opantur vt viſus. ¶ Notādū vt res p ſenſum cognoſcaꝛ: ꝙ opꝫ pmitus eius formā pticularē pcipe: ⁊ virtuti que iudicet repñtare. h̄ autē faciunt ſenſus q̄nq̃ exteriores. cū autē fuerit apphenſa ⁊ repñtata: opꝫ ꝙ ſequaꝛ iudiciū de ipa: quod facit ſenſus cōmunis ⁊ nō particularis: non. n. ſenſus pticularis iudicat dr̄ias niſi ſui obī: vt viſus iudicat album non eſſe nigrum. ſed ſenſus eſt ille cōis: q iudicat iter obiecta diuerſoꝝ ſenſuum ⁊ differētias aſſignat: iudicat. n. album nō eē dulce ⁊ hmōi. pp qđ neceſſum ſunt ponere ſenſum cōem appens ſecundo de anima. vt autē ex tali actu res cognoſcaꝛ ſenſu perfecte: oportet ſenſum cōmunem ⁊ particularem habere calorem adunatum ⁊ non diſperſum.

T. c. 64 ⁊ ind:

¶ Problema. xxxiiij. Antiqua.

PRopter qđ non gñatiui vt pueri mlieres: ⁊ ſenes ⁊ eunuchi acute loquunꝛ. Uiri aūt grauiꝰ? Aut ꝓpter ibecillitatē mouētis ptis aerē: modicū eni ibecille mouet: qđ aūt paruū eſt velociꝰ ferꝛ: velociter autē latū acutū eſt. Aut pp id ꝙ porus pmus per quē vox fertur nō generantibus qdē paruꝰ: quare modicū erit ex ipo qđ ipellit aerē: modicū autē exiſtens velociter fertur: ꝓpter amplitudinem ſupioris gutturis. Creſcētibus autem ⁊ virilibꝰ factis: diuiditur iſte quēadmoduʒ ⁊ in teſticulos: q̄re ⁊ plus eſt qđ ipellitur: grauius aūt tranſiēs grauis fit. Noua.

¶ Cur hoies qui humores ꝓlifico vacāt vt pueri mulieres decrepiti ⁊ ſpadones vocē reddunt acutam. Uiri autē qui firma etate ſunt grauiorem? An pp membri imbecillitatē quod mouere aera ſolet. Mouet enim exiguū aerē quod imbecillum eſt. exiguus velocius fertur: qđ velociꝛ fertur acutū eſt. an ꝙ pmꝰ meatus q̄ vox pmeare ſolet oibꝰ ſemine vacuis puſillus eſt. itaq̃ exiguū ꝓfiſciſci ab eo pōt quod aera moueat. exiguuʒ ſo cū ſit velociter p amplas ſupiores fauces fertur. At viris etate vigētibꝰ hic āplior habetur: vt ēt q ad teſticulos pertinet. itaq̃ aer pluris eſt q inde ꝓpellitur. Tardior ergo cū trāſeat: merito grauior reddi poteſt.

¶ Repetit. 16. ꝓblema dicēs quare nō hñtes adhuc potentiā gñandi ⁊c. ¶ Deinde. (Aut q̄.) Soluit. ⁊ pmo aſſignat cām ex parte debilitatis membri: quo fit motus vocis ⁊ locutionis dicens: illud ſcꝫ ꝓpter debilitatē membri: qđ habet mouere aerē in vociferationē: quoniā debile modicam mouet quātitatē aeris: hoc autē velociter ferꝛ: ⁊ que talis dictum ſepe vocem cauſare acutaʒ: in viris autem perfectis econuerſo: q̄ pars aeris mota a fortiter exitat. ¶ Deīde (Aut q̄.) Aſſignat ſcđo cām aliaʒ ſūptā ex prauitate organi ⁊ āguſtia: q̄ ſuperius. 16. nō fuit enumerata dicens: ꝙ alia cauſa eſt: quia meatus: ſcꝫ trachee arterie: ⁊ epiglotis cum ore: per quos vox egrediꝛ paruus eſt ⁊ coartatus in illis: qui nō videlicet generant: ſiue q non dū aptum habent tempus vt pueri ⁊ puelle: ſiue potētiaʒ adhuc vt eunuchi ⁊ ſenes peruenientes in ſeniuʒ: vel ꝙ illi non generantes ſolum ſunt pueri ⁊ eunuchi: q̄ in ſenibus pmanet quaſi ſicut erat diſpoſitio meatus in iuuentute ⁊ mulieri ꝓportionabiliter ineſt ſcđm earū naturas: ⁊ quoniaʒ meatus iſte paruꝰ eſt: pp hoc egreditur modicū de aere per ipm extra impulſo: quod autem modicum citꝰ mouetur ⁊c̄. ¶ Deinde. (Propter amplitudinē.) Denuo aſſignat cauſam ſecunde partis dicēs ꝙ illis qui propter augmentum ad etatem virilem perueniunt: propter amplitudinem epiglotis in parte ſuperiori verſus os: ac etiā inferiori ſub ipa diuidiꝛ ⁊ ſpargiꝛ aer inde emiſſus in multas partes in locum artus: eo ꝙ meatus diuiſus eſt ⁊ ampliatus: ſicut euenit dilatatio in teſticulis marū. ⁊ fe. partibus circa vuluā iacentibus ac māmis. hyſtoriarum nono. quo ſiquidem exampliato neceſſe ſit aerem qui inde mouetur plurimum eſſe. talis autem tarde mouetur.

¶ Problema. xxv. Antiqua.

PRopter qđ balbutientes nō pñt loq plane? Aut q̄ retinētur vocare ipediēte aliq̄: nō eq̄li aūt idiget fortitudie. neq̃ ſili motu: nō ipediēte motū aliq̄: ⁊ ipediēte conari opꝫ: vox autē motus eſt: maius autē vociferant magis qui conamine vtuntur: quare q̄nq̃ ne

ceſſe eſt conari prohibens: neceſſe autez eſt loqui fortiter balbutientes. Noua.

℄ Cur homines lingua heſitantes loq neq̄ãt voce ſubmiſſa? An ꝙ offenſaculo q̄dã vox ſiſtitur retineturq̧. Sed cum nõ pares requirant vires: aut ſimilis motus cũ quicquã impedit motum. cũq̧ nõ impedit enitẽdum oĩno eſt. Vox autẽ motus eſt vocẽq̧ altiorẽ ſolent emittere qui pro viribus conant. Ergo cum expellendum qđ obſtat emittendum ſit: altius eos loqui neceſſe eſt. qui lingue huiuſmodi vicio tenentur.

℄ Quare eſt ꝙ balbutiẽtes ꝛ ſilr hñtes alia ipedimẽta his ſilia in locutiõis inſtr̃is nõ pñt ſmonẽ ꝓferre planti ꝛ ſubmiſſuz vt reliq: ſʒ altũ ꝛ extẽſuz. ℄ Deide (Aut q̄.) Soluit dicẽs cãm ẽẽ: q̄ vocatio eoꝝ impedit ab aliq̄ ipediẽte: nõ.n. idigẽt eq̄li vociferatiõe neq̧ motu ꝯſili nõ balbutiẽtib⁹: cũ nõ ſit aliq̄ cã mot⁹ eoꝝ ipeditiua: vbi aũt h̄ iterueniť: idigẽt conamine ſicẽ balbutiẽtib⁹ accidit. Et q̄ dixerat conamẽ vociferatiõis egere motu: ſubiũgit ꝙ vox eſt quidã motus: cãtur. n. ex aeris motu. vt dcm̃ eſt. 29. c⁹ ſʒ q ma gis vtunt conatu in cãndo hõ motũ vocis: magis ꝛ alti⁹ vociferãt. Scias ꝙ cõior lr̃a eſt aut idigent vt duplex hõ aſſignaf cã: ſed vt expoſitũ eſt melior eſt aũt. q̄re ꝯcludit ĩtẽtũ dicẽs: ꝙ igiť opʒ conari balbutiẽtes pp ipedimẽtũ vt ipm ſupet: a fortitudine ꝛ conamine motus: ſeqtur nec̄io hos fortiter ꝛ alte loq: ꝙ ẽt appet in aliis qui hñt trãſiniũtari ſeu euelli: cũ ipellẽtibus nõ obediant: irruũt prauꝭ in ſulcũ pp eoꝝ vehemẽtem motum ꝛ repentinum.

℄ Problema. xxxvi. Antiqua.

Propter qd exercitãtes ſe magis balbutiẽtes ſiũt in ebrietatib⁹ autẽ minus? Aut q̄ appoplexie ſilis eſt paſſio alicui⁹ partũ iterioꝝ: quã ipotẽtes ſunt mouere: ipediẽte quodã pp infrigidationẽ. Vinũ aũt nãlr calm exiſtens ſoluit infrigidationẽ magis. exercitiũ autẽ facit: timor nãq̧ quoddã exercitiũ eſt: timor autẽ infrigidatio. Noua.

℄ Cur ijdẽ illi trepidantes magis q̄ʒ vinolenti hereant lingua? An q̄m affectus hic ſimilis generi ſtuporis quã appoplexiã vocamus parti interiori cuipiã tribuẽdus eſt: quã partẽ mouere nequeant: ipediente ꝓpter ſuam refrigerationem. Vinum igitur qđ ſua natura calidum eſt refrigerationem tollit: trepidatio facit. Eſt enim trepidatio metus qdã: metus autẽ refrigeratio eſt.

℄ Quare aliq balbi ꝛ ſilr ſmõe ipediti cũ exercitio fuerint vehemẽti dictẽ ꝛ marie timoroſo athletico magi ſiũt videlʒ balbutiẽtes: ſʒ cũ fuerit in ebrietatib⁹ mi⁹. ℄ Deide. (Aut.) Soluit. ꝛ p̄ p̄mittit q̄ʒdã cões abſolone dicẽs: ꝙ leſio ptis alicui⁹ itrãnee ſilis ẽ appoplexie ꝛ imobilitati. illõ aũt ẽ: cũ patiẽtes p̄dcã reddũť ipotentes mouẽ ſe 2ᵐ aliq̄ʒ ptẽ: ipedimẽto ei pp ſ. ſiditatẽ illato. Quid aũt ſit apploplexia: dcm̃ ẽ i p⁹ ꝑti. ℄ Deide. (Vinum) illõ aptat ad cã aſſignãdas. ꝓ dĩa cãʒ 2ᵉ ptis dicẽs. cũ vinũ ſit nãlr calʒ vt

dcm̃ ẽ 3ᵃ ꝑticula hũiditates frigidas calefacẽ ꝛ diſſoluit cãntes balbutiẽ motũ ligue ipediẽdo: q̄re accit in ebrietatib⁹ hos mi⁹ balbutire. ℄ Deide. (Magis.) 2ᵒ reddit cãm p⁹ ptis dicẽs: ꝙ iõ balbutiẽtes in ãpli⁹ balbutiũt cũ exercitãť q̄: exercitiũ magis augmẽtat friditatẽ: cũ hũores frigidos per iſtã diſſoluat ꝛ ãpliet locutiõis ꝑ ampli⁹: qđ declarat dicens: ꝙ qđdã exercitiũ vt marie athleticũ eſt qs timor: vt etiã verecũdia ſicẽ dicet. 53. ſed timor ẽ iſridatio. ℄ Vt itaq̧ p h̄ indicari nõ oẽ exercitiũ calefacẽ ꝛ diſſoluẽ: verũ qđdã iſridare ꝛ mãm exampliare: q̄re dubitaf ꝙ exercitiũ ꝛ ſilr motus vt viſuz eſt quta ꝑticula ſemꝑ hẽat calefacẽ. Silr ꝛ in ebrietate debẽt magis balbutire: cũ dcm̃ ſit 3ᵃ ꝑticula liguã ebrioꝝ peccare ꝛ vocẽ iterrũpere. Etiã ſcriptũ 3ᵒ canone. ex ebrietate cãri appoplexiã paliſes ꝛ hõ inſenſibilitates. ℄ Dõm vt dicit Ariſto. ꝙ balbutiẽtes exercitio ꝑfecto detẽti magis balbutiũt: ebrietate vo mi⁹: q̄ illi infrigidanť: hi vo calefiunt: qđ oñdiť: q̄ cũ hõ balbutiẽtes ſint ſupfluitatib⁹ pleni: motis ſiqdẽ ipſis ꝑ exercitiũ ꝛ diſſolutis apparet magis earũ frigiditas ꝛ humiditas q̄ʒ eis quieſcẽtibus ꝑus: vt indicat epilẽſia febris ꝛ paroxiſmi typus: eſtq̧ h̄ exercitiũ agonale magis: cui timor aſſociať infrigidantius. qđ noie põt audiri exercitiũ pp eius crebrum vſum Ariſto. tpe: ſic igiť exercitiũ hʒ per ſe calefacẽ: ꝑ accidẽs ꝛ rõne ꝯiuncti põt infrigidare. Propter ſcđm dõm ꝙ inebriati vino fortiori calidiori ꝛ ſicco antiquo cõſumptiuo ſupfluitatũ ꝛ ꝓuocatiuo vrine ꝛ ſudoris vt dictũ eſt: ꝛ non calido humido nouo minus potẽti: calefactis ſupfluitatibus eo exiccatis ꝛ diſſolutis mi⁹ balbutiunt: nõ debẽt etiã tales eſſe intantũ ebrij: vt diſſoluanť: eo ꝙ calor nãlis vino extinguitur ſuperfluo: vt dictum eſt tertia particula. non igitur ſit quantitatis ſuperflue vinum.

℄ Problema. xxxvij. Antiqua.

Propter qd ab exteri⁹ in domos latus audiť magis q̄ʒ ab int⁹ exterius? Aut q̄ interi⁹ ſonus pp in ꝓfundũ ire diuelliť: q̄n nõ eſt ſufficiẽs quelibet pars audiri: aut eſt minus: exterius aũt intro in minorẽ locum ꝛ aerẽ exiſtentem vox ambulans coadunata venit: q̄re maior exiſtẽs auditur magis. Noua.

℄ Cur ſtrepitus extrinſecus magis int⁹ audiť: q̄ʒ intrinſecus foris? An ꝙ intrinſecus cum vaſta imẽſaq̧ adeat ſpacia diſcerpitur diſſipaturq̧: vt pars ei⁹ vel minime vel minus ſentiri poſſit. Extrinſecus vero cũ vox ſeſe in locum arctiorem ſtabiliorẽq̧ aerem conferat vniuerſa igreditur: itaq̧ cum maior ſit: non imerito melius poteſt audiri.

℄ Quare ſonus vel vox fcũs ex̄ domũ meli⁹ audiť ab exiſtẽtib⁹ in ea: q̄ʒ fcũs itus audiaf ab his q ſũt ex̄ eã. ℄ Deide. (Aut q̄.) Soluit. ꝛ p̄mo aſſignat ſcđam partem dicens cãm eẽ: q̄m ſonus vel vox factus interius diuellitur in ꝓfundũ: ꝛ ſequeſtraf per omnes partes ꝛ angulos domus cum autẽ ſic contingit ſonum diſſeminari: nõ poteſt quelibet pars eius cauſare ſonũ: ita ꝙ auditu percipiaf: eo ꝙ aliqua pars eſt adeo diuulſa ꝛ ſeparata in ptes ꝛ loca anfroſa: ꝙ illic aer motus nõ poteſt aerẽ cõtiguũ mouere ꝛ ſonuʒ cauſare: ad modũ quo vnus circulus in aqua aliũ mouet vt dcm̃ eſt ſupra: aut ſi quelibet pars ſonat minus ſonat: q̄ʒ ſi nõ eẽt ita in profundũ diuulſa. ℄ Deide. (Extenus aũt.) Aſſignat cauſam prime partis dicens: ꝙ vox

Vinum nãlr calidum

Dubiũ

triſſicés ab exterius introrſum coadunata peruenit: q2 di/ ctū eſt.20. vocé iuxta finé ſuū ſubtiliari: ⁊ coadunari in lo cū minoré: in quo minus ꝯtinet de aere: pp qḋ ſi vox fue/ rit maior magis audit q̄ ſi minor: fortius eni ipellit parie tes exterius. Pōt etiā confirmari Ariſt. cā: qm̄ vox facta i teri⁹ repcuit ad pietes coadunata ſit tota reuertens mox circa domus mediū q2 paruū eſt ipſius ſpaciū: in voce au tē facta exterius contingit oppoſitum. Amplius aer inte rior deferēs vocē groſſior eſt q̄ exterior: quare nō pōt ille adeo libere foras ꝓtendi ceu hic ſubintrare. Jnduſolutus ille etiā amplius poteſt ſonare: cū plus motus eius in ſpa cio vigoretur latior: vt monſtrant proiecta.

¶ Problema. xxxviij. Antiqua.

PRopter qd balbutientes ſunt me lācolici? Aut q2 fantaſie ꝯſeq ve lociter melancolicū eē eſt: balbu tientes autē tales. Anticipat eniz tempus dicendi potentiam ipſorū: ſicut ve lociter conſequente aīa apparens: ⁊ balbu/ tientes ſimiliter: breuiores eniz particule ta libus. Signum autem: vinolenti nanq3 ta les ſiunt: quando maxime apparentia illi ſe quuntur: ⁊ non vinum. Noua.

¶ Quā ob cām ꝗ lingua heſitāt melācolico habitu cōſtant? An q̄ ꝓpere ſequi imagia/ tionē: nō niſi eſſe melācolicū eſt: heſitantes autē illi tales ꝓculdubio ſunt. ipetus nāq3 dicendi ꝓruit āncedit q3 facultatez eorū: vi/ pote cum anim⁹ viſa ſequat. Balbis etiam idem accidit. Hos eteni oēs membra voci accōmodata tardiora hēre certum eſt: indi ciū vero q̄ tales vinolēti reddunt: cū ſuas maxie imaginatiōes: nō rōnem ſequūtur.

¶ Quare melācolici puta q adusti vtplurimū balbutiunt qḋ etiā ꝯueniūt traulis. vñ. 3° p̄ma. Trauli ſunt parati ad melācoliā: ⁊ ſyllabā multotiēs repetētes anteq̄ dictionē ꝯferāt. ¶ Deinde. (Aut q2.) Soluit. ⁊ p̄ aſſignat cām di cēs: eā fore: qm̄ melancolicū eſſe eſt cū aliq̄s velit velociter ꝯſeq vel etiā apprehēdere: qḋ ei dictat fantaſia ſeu appa/ rētia. Vñ. 6° dicunt ꝓuolentes: ꝓuolitio ſiqdē eſt mot⁹ qui dā incontinētie. 7. ethi. hꝰ autē ſunt balbutientes: q̄ aūt ſint tales oſtēdit: qm̄ ſicut aīa interdū feſtinat vt ꝯſequat aliqḋ bonum: vel appetit anteq̄ habeat iā mēbra diſpoſi ta: ſicut in infirmo icōtinēti aut luxurioſo ꝯtingit: ſilr ⁊ balbutientib⁹: qm̄ hi anticipant tpe fantaſia v̓tutē mem/ broꝝ quibus loquunt: illud autē accidit: q2 partes qbus ꝑficit locutio ſūt breues debiles idiſpoſite moueri motu il lo veloci: quo eis accidit fantaſia. ¶ Noſce q̄ illi quorū motus interior ſupior eſt motu exteriori ſolent multo/ tiens iudicio errare. opz eni motuz exteriorē conſonare in teriori ⁊ ecōuerſo. talis autē inordinatio ſcḋz aſtrologos contingit ex nā martis ⁊ Mercurij aliquando. ¶ Nota q̄ h̄ ſumit fantaſia ꝓ virtute fantaſtica cū eius actu: ac etiā apparēti obiecto. ¶ Deīde. (Signū.) Scḋo declarat per ſignum: q̄ melācolici obediant fantaſie dicens q̄ ita ſit: illud nobis erit ſignum q̄ habemus de ipſis: q2 hꝰ fa/ cile ledunt ⁊ capiunt a vino. vt etiā pz. 7. ethi. qḋ accidit: q2 maxime ſequunt appetitia ⁊ delectabilia: incontinētes enim ſunt pueri ⁊ itemperati eodē. 7. Uinū. n. ⁊ hmōi ap/ petūt: nō q2 talia: ſed q2 dulcia ⁊ voluptuoſa. Uñ 3°. ama/ tor dulcis nō amator vini eſt: pp qḋ accidit eos a vino la di: cū ſolum q̄rāt delectationē ab eo: nō conſiderātes alia ꝯueniētia inde. ¶ Dubitat. q2 videt velle Ariſto. melan/ colicos eſſe velocis motus ⁊ apphēſiōis: cū ſint frigidi. tales autē ſunt pmanētes ⁊ tardi intellectus. in tegni tra/ ctatu ſcḋo. ¶ Dōm q̄ melancolici ſunt duplices vt appa rebit 30° particula amplius. p̄ nāq3 quidā frigidi ſūt ⁊ ſic ci: in qbus pp indigeſtionē multa humiditas aquoſa ac/ creſcit. vnde in eis nō eſt motus neq3 ꝑceptio velox niſi val de per accidēs. Alij ſunt melācolici facti magis ex calidi/ tate ꝯſumēte humiditatē paſſibilē de facili ꝓprie tpe per/ augmaſtice etatis: qui lz ſint terreſtres ⁊ ſicci: ſpūs tamen habent ſubtiliores in ſe ipſis q̄ ſanguinei: ꝓpterea q2 ꝑti/ bus cōprimunt groſſis: in quibus ſolum continet qḋ ſub/ tile eſt: ceu oſtendit aqua vite facta ex vino nigro fortiori ei oppoſita: ad qḋ etiam operant nō paruz ſollicitudo co/ rum grandis: ⁊ impreſſio facta in ſubiecto groſſiori: fan/ taſmata enim mouentur in ipſis maxime: neq3 pauſatio accidit donec ſuperueniat qḋ querit. de memoria ⁊ remi/ niſcētia: adhuc loq eſt mouere ⁊ agē fantaſiari recipere ⁊ pati: id aūt facilius reliquo. 4° de acci. ⁊ interioꝝ p̄. Gal.

¶ Problema. xxxix. Antiqua.

PRopter quid porrū ꝯfert ad bo/ nā vocē: quoniaz ⁊ perdicibus? Aut q2 ⁊ alia elixa leniunt: porri autē viſcoſitatē habent aliquam: purgatiuū enim eſt gutturis. Noua.

¶ Cur porrū ꝓſit ad vocē ſonorā. nā ⁊ ꝑdi/ ci cōmodū eadē in re nouim⁹? An q̄ alium quoq3 elixū delinit: ⁊ quidē porrū lentitiaz quādā obtinet: que fauces detergere poſſit.

¶ Quare porrū hz meliorare vocē impeditam. Et eſt ſermo porrū olus notū domeſticū ⁊ ſilueſtre. ¶ Deinde. (Quo niā.) Oſtēdit queſitum id rōnabile: q2 nō ſolum h̄ in ho/ mine opat: de quo magis videt: imo ſilr in ꝑdicibus ⁊ hꝰ auibus: cum veſcunt eo: perdices enim ſuſficient hn̄t rau/ cas voces. ¶ Deinde. (Aut q2) Soluit. Et noſce q̄ vocis impedimētum aliud erit de gnē male complexionis ſicce ſiue cum mā ſeu abſq3: aliud ex cōplexione humida cum mā: ⁊ ſm h̄ pars hec diuidit in duas: p̄° eniz aſſignat cām quare porrum meliorat vocē nocitam ex mala cōplexiōe ſicca: quocunq3 modo. ſcḋo ex humida cum mā. ſcḋa ibi. (Autē.) dicit ꝗ id eē: qm̄ alia quedam cū fuerint elixata leniunt ⁊ deteriora reddunt vt calidiora acutiora ceu dul cia vt mel ſuccarū ⁊ terre naſcētia ⁊ ſilr hꝰ: dulcia eni mā colere: p̄ pme: ſed porrū ⁊ etiā allea ⁊ cepe ſm Dyaſcori/ dē ſcḋm idē nō ſeuiūt facti acutiores ⁊ deteriores: qm̄ hn̄t viſcoſitatē quādā lenitiuā: pp qḋ reſiſtūt exiccationi cāne ⁊ pulmonis: porrū eni lz ſit calm ⁊ ſiccū ꝑueniēs ad fines tertij gradus: in ſe tn̄ hēt quādā humiditatē ſupfluam ad ſam: pp quā mitigat eius caliditas ⁊ ſiccitas nālis. Que re Almanſor. 3. conſiderās humiditatem in cepe hꝰ dicit tpm gnare in vētre humores ſupfluos ⁊ flegma. Similr porrum cum ſit calm valde ⁊ acutum: cū coquit minora tur eius calitas: ⁊ frāgit acuitas: in alijs vo que ſunt ꝓua/ ta humiditate ꝓdicta: ⁊ q̄ mi⁹ eo ſunt cala: cū decoquūt inflāmant: ⁊ exiccant: ⁊ acuūt plurimū: vt mel oſtendit ⁊ ſilr dulce. ¶ Deīde. (Aut) Soluit aſſignās aliaz cām q̄ſ/ tum ad tuſſim aliunde creatā dicēs: cām iterum eē: quo niam purgare hz porrum guttur ⁊ cānam ⁊ pulmonem abſtergēdo ⁊ mūdificādo flegma inde. vnde Diaſcorides ponit illud mūdificare cānam pulmōis ⁊ pectus. ⁊ 3° 10°. porrum de ſeeu ꝯcedit in vocis reſtaurationē.

Dubiū

Cap. iij. ⁊ ide ca. v. ⁊ alibi

Cap. v. ⁊ alibi

Dulcia mā calē.

¶ Problema. xl. Antiqua.

PRopter qd aialia quidē acutius vociferant cū ſunt fortiora: hō au tē cuȝ īfirmatur? Aut qꝛ minorē mouēt aerē: hic autē velocit̄ puenit. Velox autē acutū facit ſonum. Noua.

¶ Cur cetera aialia vocē: tuȝ acutiorē emittunt: cum validiora ſunt: homo aūt cuȝ inualidior eſt? An ꝙ homo īualidus exiguū aera mouet: aer exiguus velociter pmeat: velocitas ſtrepitum reddit acutiorem.

¶ Quare aialiū ab hoīe plima vocē hñt acutiorē eo: cū videaſ ꝙ dēant ḡuiorē hēe: ſūt.n. fortiora ⁊ maiora multa hoīe: a v̄tute ꝟo forti mult⁹ moueſ aer vocis ḡuis cātur⁹: ſꝫ hō nāl̄r ſe hñs vocis eſt ḡuis ⁊ nō acute: niſi cū īfirmaſ: eo ꝙ v̄t⁹ debilitata ill⁹ modicū aereꝫ mouet: vñ vox cātur acuta. ¶ Deīde (Aut) Soluit ⁊ ſoluē q̄ſtuꝫ ad p^m ptē dicēs h̄ eē: qm̄ aialia plurima alia ab hoīe modicuꝫ mouēt aeris: hō aūt cītiſſime moueſ. ¶ Nōn^m ꝙ curioſus nō ḡtabiſ h̄ itellectus q̄rēs vlteri⁹ cām hui⁹ eē. Dōm cām hui⁹ eē: qꝛ hō eſt calidiſſimū aialiū p oē vt dcm̄ eſt. 10. ⁊ maxie circa pect⁹: ſcđo de ptib⁹: ſilr humidiſſimū. 4°. hꝫ ēt vuulā q̄ carēt alia: q̄re caliditate ac humiditate vltimis fit diſſolutio ⁊ de[illegible]tio vaporum ſpiſſoꝝ in eo multa: vapor vero ⁊ ſpūs ſpi[illegible]us vt dcm̄ eſt antea grauis vocis eſt cā: ſilr exitui aeris pp vuulā īpedimētū p̄[illegible]: [illegible] alijs vero eſt ɔ̄triū: ꝓpter qđ cū eoꝝ ſpūs nō [illegible] vaporoſus humectatus: ſꝫ ſiccus magis: vox ipſoꝝ e[illegible] acuta. [illegible]ecꝫ valꝫ qđ ꝓ motiuo inductū eſt in argumento Ariſto. qꝛ l̄ꝫ plura ſint animalia hoīe fortiora ꝓportionabil̄r ad totū corp⁹: nō tñ q̄ſtuꝫ ad vocis iſtr̄a: cū nō vt ipe vigeāt calo ⁊ humido: ſūt.n. organa voc̄ ill⁹ directe ſurſuꝫ ꝓcēſa: nō aūt q̄ alioꝝ aialiū.

In pluri b⁹ locis

¶ Problema. xli. Antiqua.

PRopter quid audiunt magis cōtinentes ſpūm q̄ꝫ reſpirantes: ꝓpter quod ⁊ in venationibus precipiunt ipſis nō reſpirare? Utrū quia ſenſibile ſurſuꝫ accedit eleuatis venis. Dormientibus autem deorſum: propter quod ⁊ magis expirant dormientes q̄ꝫ inſpirātes ⁊ inaudibiles ſunt. Aut ⁊ ſanguis aſcendit reſpirantis quare euacuātur ſuperiora: audiunt autē vacuo. Aut quia anhelitus ſonus quidam eſt: hic autem in reſpirādo factus prohibet audire. Noua.

¶ Cur melius audimus cuꝫ ſpm̄ retinem⁹ q̄ꝫ cum reddim⁹: itaqꝫ minus ſpirare in venatione precipiſ? Utrum ꝙ per venarū elationē vis ſentiendi locum petit ſuperioreꝫ: cū eni dormimus deorſum ſe defert: ⁊ crebrius tunc reddimus q̄ꝫ ducimus ſpm̄: minimeqꝫ audire valemus. An etiam ſanguis cum reddimus ſpūm aſcēdit: itaqꝫ pars ſuperior impleſ: cū tamē per inane audiam⁹. An ꝙ efflatio ſtrepitus quidā eſt: hic auteꝫ expirādo eueniēs vim obtundit audiendi.

¶ Quare ſpm̄ ɔtinētes l̄ra ſe meli⁹ audiūt q̄ꝫ reſpirātes ⁊ relaxātes ipꝫ: ꝙ aūt id rōnabil̄r q̄raſ oñdiſ: eo ꝙ docti in venatōib⁹ auiu ⁊ ferarū p̄cipiūt idoct̄ nō expirare: tūc.n. min⁹ auditu⁹ fieret ſon⁹ ⁊ ɔmotio aer̄ maior ⁊ odor reſolueref i ſpm̄: q̄re aial fugaref a loco. ¶ Deīde. (Utꝝ) Soluit ⁊ aſſignat tres cāſ dicēs vnā cām fore: qꝛ eleuat̄ venis ⁊ ampliat̄ poris anhelit⁹ ⁊ audit⁹ q pus erāt clauſi: qñ facta fuit īſpiratio: ſic vt aer attract⁹ retineatur max̄ ab illa carne muſculoſa: q̄ ē int̄ meatū aeris. puta īnt̄ epiglotiꝫ ⁊ cānā: vbi maior appet anguſtia: ⁊ lingua ēt fiſtule manet declinata iferi⁹: tūc ſenſibile audit⁹ eleuaſ ſurſuꝫ ad tympanū audit⁹: ⁊ ſonū iducēdo īpedit audire ab ex̄. Qđ declarat i dormiētib⁹ dicēs: ꝙ eis ſenſibile tēdit deorſuꝫ: tota eni nā coꝝ v̄ſus loca digōnis aduneſ p̄°: ⁊ ēt 2°: ipa ꝟo ibidē ɔgregata iduc̄ magnā eleuationē vapoꝝ fumoſoꝝ: ꝓpt̄ qđ maḡ anhelitū emittūt ex̄ expiratōe q̄ꝫ iteri⁹ coaducēt īſpiratōe: magis.n. egēt mūdificatōe q̄ꝫ euētatōe: reſtrigunſ.n. intus nō ſolū ab aere attracto exteri⁹: ſꝫ ab humidis p ſomnū diſſolut̄: ⁊ iō nō audiūt. q̄re ad bñ audire oꝫ ſpm̄ int⁹ tenē ⁊ nō expirare extrorſuꝫ. ¶ Deīnde. (Aut qꝛ) Aſſignat 2^m cāꝫ dicēs: ꝙ in expirando ſanguis ⁊ ſpūs aſcēdit ſurſuꝫ. vñ videm⁹ vehemēter expirantes ⁊ ſepe fieri rubeos: cū aūt illuc ꝑuenerit reſoluiſ ⁊ recedit: ita ꝙ ſuperiora remanēt ipſis depaupata: tūc aūt ɔtigit illic ſonum audiri: eo ꝙ loc⁹ ille relict⁹ vacuus corpis groſſi recipit fumos vētoſos ɔtinue in motu exiſtētes. vñ tinitus ⁊ ſibilus cātur in aure eoꝝ: q̄re auditus īpediſ i audiēdo extrīſeca: ſilis.n. fit diſpō iſtis ei q multū ieiunauerit: vigilauerit vel coierit. ¶ Deīde. (Aut qꝛ.) Aſſignat 3^m cām dicēs: h̄ etiā accidē: qꝛ in anhelitu fit qdā ſonus: ſꝫ maior fiat expirando q̄ꝫ inſpirādo: ⁊ adhuc maior fit ſon⁹ inſpirādo q̄ꝫ anhelitū ɔtinēdo: fit eni tūc minim⁹ ſon⁹. 48. vbi repeteſ. Accit ē ſon⁹ in eo pp motū cordis ɔtinuū fore. vñ aliq audiūt ſonū cauſatū ex illo motu ſepe: ſed anhelit⁹ cātus in expirando ꝓpter magnū ſonū quē inducit īpedit audire de foris vt dcm̄ eſt. 29. ita ſilr ſuo modo in reſpirādo accidit. Quare ḡnto de ḡnatione aialium diciſ oſcitantes ⁊ expirantes minus audiunt q̄ꝫ īſpirantes: pp in ſpirituoſa ꝑticula ꝓn cipiū ſenſitiuū eē auditus: ⁊ ɔtiti ⁊ moueri ſimul mouente organū ſpū: aer etiā ɔnālis cōplantat⁹ in aure moueſ: q doꝫ eē īmobilis appens. 2° de aīa. Propt̄ qd maior fit in expirando ſonus q̄ꝫ inſpirādo. Quia anhelitus q educiſ expirādo groſſior eſt aereo q īſpiratōe inducit: ⁊ de difficili moueſ: cū ſit humectat⁹ adherēs: pp qđ opꝫ conatū fieri: h̄ autē cauſat ſonū. 35. aut h̄ accidit ſic̄ in alijs: in quibus videmus corpus ſubtile facilius ingredi aliqđ receptaculū q̄ꝫ inde egredi: qđ oñdunt vaſa ꝑforata in aquis: extrīſecū enim multiplicatū ſe magis impellit introrſum. T. c. 82.

¶ Problema. xlij. Antiqua.

PRopt̄ qd velocit̄ qdē ſonat ⁊ ſalit minut⁹ ſal: magis aūt ſonat ⁊ ſalit groſſior? Aut qꝛ h̄ qdē velocit̄ ſcidiſ: nō eni multū qdē oꝫ trāſire ignē pp paruitatē: h̄ autē tarde. Maius eni opus eſt maius ſcidere q̄ꝫ paruū: ſonat autē paruū qdē parū: ꝑcuſſio enim parua: maior aūt magis: magna eni eſt ꝑcuſſio: ſonus aūt ꝑcuſſio eſt: ⁊ ſalit aūt magis fortius ſi percutiaſ: minus enim cedit. Noua.

¶ Cur ſal exigu⁹ ocius crepat ⁊ exilit. Vehemēti⁹ aūt ⁊ crepat ⁊ exilit q plenior eſt? An ꝙ exiguus rumpi celerius pōt: haud enim

multū id eſt qđ ſubeat ignis opꝫ: cū ſal ipſe totus exiguus ſit. plenioꝛ aūt ille lēn⁹ doma tur: ꝙ plus negocij eſt magnū dirupiſſe ꝙ̄ paruū: crepat paru⁹ parū: qꝛ paru⁹ inuehiť ictus: maioꝛ magis: qꝛ magno agiť ictu: cre pitus autē ictus eſt: quod etiam robuſtius eſt: magis exilit: quoniam minus cedit.

¶ Quare cū ſal fuerit minutus parue ꝙ̄titatis: ⁊ ꝓijciať in ignē ſtatim ſonū cauſat: nō tn̄ ſon⁹ ei⁹ fit magn⁹ ⁊ longin quꝰ: cui⁹ oppoſitū cāt ſalis ꝙ̄titas maioꝛ. ¶ Deīde. (Aut qꝛ.) Soluit dicēs cām eē: qꝛ ſal minutū cito ſcindiť: nō. n. ſpaciū multū hꝫ ad qđ ꝑtranſeat ignis ſalis putatē: teſta eni ſolida calidi defenſiua nō extat ſub q̄ poſſit humiduꝫ eius iteri⁹ ꝯcū occultari: qđ in maioꝛi ꝯtingit ſale. Sꝫ ſal magne quātitatis tardat diu: anteꝙ̄ ſcindať: qm̄ ꝑdictaꝫ teſtā acqſiuit ꝑmi⁹ a caloꝛe: ⁊ iō maioꝛ opatio ⁊ laboꝛ re quiriť ad ſcindendū qđ mai⁹ ⁊ groſſius ꝙ̄ oppoſitū. ¶ Tūc addiť vlteri⁹ ꝙ paruū ſal ⁊ minutū paruū reddit ſonuꝫ ⁊ citum: eo ꝙ ꝑcuſſio ei⁹ ⁊ ſciſſio ex q̄ cātur ſon⁹ eſt ꝑua debi lis ⁊ cita: ſꝫ ſal maioꝛis ꝙ̄titatis maioꝛē ſonuꝫ iducit: qm̄ cātur a maioꝛi ꝑcuſſiōe: ꝓp qđ ſon⁹ eſt maioꝛ: cū ſon⁹ ſit ꝓ poꝛtionabilis ꝑcuſſiōi: cātur eni ex ipa vt declaratum eſt. 29. ſiľr maius ſal nō cāt ſolū maioꝛē ſonū: ſed ēt in ꝑtē re motioꝛē: qꝛ cū patiť min⁹ cedit ꝓpter duricieꝫ ſuā: qđ aūt min⁹ cedit ſonum in lōgius ꝓtendit ꝓpter qđ aer q omni cedit de facili īſtrumentū de ſe inſonabilis exiſtit. 2. de aīa.

T.c.83. ⁊ inde

¶ Problema. xliij. Antiqua.

PRopter qđ ſi qs ī multū ignē ꝓij ciat eādē magnitudinē ſalis min⁹ ſonat ꝙ̄ ſonaret? Aut qꝛ nō acce dit aduſtus ꝑuſꝙ̄ ſcindať: vriť q dem enim in conſumendo humidum: ſo nat autem in eo ꝙ ſcinditur. Noua.

¶ Cur ſi ſalē eadeꝫ magnitudine q̄ modico igni igeſt⁹ crepet: nimio inieceris igni vel ni hil vľ min⁹ crepabit? An ꝙ ꝑus ab igne coꝛ ripiť ꝙ̄ rūpi poſſit. cōburiť. n. hūoꝛ ꝙ ꝯſū ptus eſt crepat ꝙ diſciſſus diſruptuſꝙ̄ eſt.

¶ Quare ſi qs eādē quātitatē ſalis ſpē ꝓijciat in multum ignē īflāmatū min⁹ fit ſon⁹: ꝙ̄ ſi ꝓijceret in ꝑuū extinctōi ꝓpinquū. ¶ Deinde. (Aut qꝛ) Soluit dicēs cām eē: qm̄ hꝫ quātitas ſalis ꝓiecta ī magnū ignē nō accedit ad h̄ vt faciat ſonū: mox eni aduriť: ꝓp ꝯſumptionē hūidi a calo ſupercedēte: ita ꝙ nec pōt ſibi aduenire teſta ſub q̄ humi dū interi⁹ ꝯcū defendať: ⁊ qꝛ humidū ꝯſumiť ſtatī: ⁊ non ꝯbiť: iō nō accidit fieri ſciſſionē aut debilē: ꝓp qđ non ꝯtin git ſonū ibi cauſari vel paruū: qꝛ ſonus cauſať per ſciſſio nē ſubito factā tunice exterioꝛis ab humido ſubtiliato: vt apparet in caſtaneis igne expoſitis inexcīſis. Cum aūt hꝫ quātitas ſalis in ignē paruū ꝓijciať ei tunica ꝯſtituiť ex terius: ꝓp qđ oīa ꝑ ꝯriū contingunt antedicti.

¶ Problema. xliiij. Antiqua.

PRopť qđ oſſitātes min⁹ audiūt? Aut qꝛ ſpm̄ accipiūt: accept⁹ autē ſpūs circa aures coadunatur. Si gnū aūt in aurib⁹ eni ſon⁹ fit qn̄ oſ ſitabim⁹: hic vtiꝙ̄ aſſumpt⁹ ſpūs ꝓhibet au dire. Ampli⁹ vox q̄dā fit oſſitantiū: hoc au tem ꝓhibitiuum eſt auditus: ⁊ cōpꝛimit ne ceſſario auditus aperto oꝛe. Noua.

¶ Cur oſſitātes min⁹ audire valem⁹? An ꝙ ſpm̄ itercludim⁹ q ſe ad aures trudat. idiciū ꝙ ſtrepit⁹ ī aurib⁹ naſciť cū oſſitam⁹ circūuē t⁹ aūt iterclūſus ꝙ illis ſpūs facͭ vt min⁹ au diam⁹: ad hec vox oſſitātib⁹ q̄dā oꝛiť q̄ vim audiēdi iterpolare pōt. ⁊ cōꝑmi vo aures neēe eſt: q̄tiēs coꝛp⁹ ſe diſtrahit atꝙ̄ itendit.

¶ Repetiť ⁊ q̄rtū. ¶ Deīde. (Aut qꝛ.) Soluit aſſignās du plicē cām: q̄ nō videnť differre niſi ſicut vľe ⁊ particulare: eſt autē ſcđa particularioꝛ ꝑma: quā etiā non adeo ex ꝓſſit ſuperius: ſcđa ibi. (Amplius) ⁊ dicit h̄ eſſe: qꝛ oſſitātes ſpi ritū vētoſum recipiunt ab inſtrumētis anhelitus: q̄ ſuſce pto coadunať interius circa tympanū auditus tranſiens per foramē qđ eſt in palato. Et ꝙ ita ſit apparet ꝑ ſignū: quoniā in aure ſentiť ſonus qn̄ oſſitamus: hꝫ quidē ſpiri tus circa aures intus aſſumptus: ſonū illic inducēs īpedit exterioꝛē auditum. ¶ Deīde. (Amplius.) Aſſignat aliā cām ꝑticularē dicēs idē contingere: qꝛ oſſitantes cauſāt quādam vocē: ⁊ ſic aperiūt os: cum vox ſit aeris ꝑcuſſio ꝑ linguā: vox autē hꝫ ⁊ oꝛis hiatus īpediūt oꝛganū audit⁹ ſonos exterius ꝑcipe: quoniā aperto oꝛe accidit neceſſario oꝛganū auditus cōpꝛimi ⁊ conſtringi: ꝓp cap mandibu le inferioꝛis ⁊ iuncturā ei⁹ cū ſupioꝛe in loco ꝓpinquo val de ſimach aure exiſtēti: intra os petroſum: ꝓp qđ accidit ad motū maxime ad inferius ꝯſtrictionē quandā ⁊ dila tationē induci: nunc aūt ad bene audiendū requiriť mea tum aeris eſſe apertum ⁊ latum. vt dcm̄ eſt. 33. cap. ſimili ter accidit diuerſaꝫ ſituationē fieri in brachijs ⁊ partibus ſupioꝛibus muſculoꝝ duarū maxillarū: quarū quelibet habet quatuoꝛ partes vt choꝛdas vt oſtēdit anothomia.

¶ Problema. xlv. Antiqua.

PRopter qđ vocis qm̄ flux⁹ q̄dā ē nām hn̄s ſurſuꝫ ferri magis ē au dibilis de ſup īferi⁹: ꝙ̄ deoꝛſum ſurſuꝫ? Aut qꝛ vox aer q̄dā eſt cū hūido: grauat⁹ q̄dē igť iſte ab humido ferť deoꝛſuꝫ ⁊ nō ſurſuꝫ: hūidi eni hꝫ nām deoꝛ ſum mot⁹: ꝓp qđ īferioꝛib⁹ magis auditur. Aut hic q̄dē ab aīalis voce ſolū fit: hec eni cū hūido. Accidens aūt eſt ⁊ in alijs ſonis: queadmodū igť viſus ſi deſup inferi⁹ cadit repcuſſionē ſurſuꝫ facͭ. Inferi⁹ aūt ſurſuꝫ ca dēs repcuſſus ē īferi⁹. Eodē mō vox q̄ nāꝫ hꝫ ſurſuꝫ ferri: repcuſſa aere ꝯrio cogi non pōt: cū ſit plus ⁊ graui⁹: repcuſſus aūt mo tus aer in ꝯriū deoꝛſuꝫ duct⁹ eſt. ꝓp qđ diffu ſus auditur magis īferi⁹: tale ē ⁊ circa echo accn̄s eſt: repcuſſio vocis in ꝯriū ē. Noua.

¶ Cur vox cū apta ſua nā ſit ī ſublime effer ri: vt q̄ aer q̄dē ſit: nō inferi⁹ ſurſum: ſed ſu perius deoꝛſuꝫ meli⁹ audiri pōt? An ꝙ vox aer q̄dē iunct⁹ humoꝛi eſt: q pōdere humo ris graueſcēs deoꝛſuꝫ labiť: nō ſurſuꝫ effer tur: hūoꝛis nāꝙ̄ ſcđm nām intereſt vt deoꝛ

ſum ferať: itaq; ab imis ſentiri plenius po teſt. An hoc voci dumtaxat animalium red di debeat: hec enim non ſine humore pro fluit: illud vero accidere nimirum vel in ce teris omnibus ſtrependi generibus noui mus. ergo vt viſus ſi ſuperius deorſum p ciderit ſurſum verſus reflectetur: ſed ſi infe rius ſurſum pertenderit: deorſuꝫ ſe flectet: ſic vox que ſua natura cogitur ſurſuꝫ ferri: vbi aeri ſibi aduerſo occurrerit: cũ per vim nequeat eũ propellere: qui ⁊ amplior ⁊ gra uior eſt: reflexa in partẽ aduerſam deorſuꝫ ſe defert: itaq; aer qui ore motus procurre rit retorquetur. ⁊ ad ima collapſus ſentiri inferius magis poteſt. Tale etiam eſt quod in reſonando fieri ſolet: vocis eniꝫ reflexus in partem contrariam agitur.

¶ Quare cũ vox cauſeť ex q̃dã aeris defluxu q nãľr hꝫ ſur ſum ferri: ſit eni ipſius ipulſus a calore: magis audiť ſcđ ſuperius inferius: q̃ꝫ cãta inferi⁹ ſuperius. Notãdũ id qđ di fluxus quidã tangiť motiuũ q̃ſiti. ¶ Deĩde. (Aut q2) Soluit ⁊ p̃mo aſſignat cãm ex pte aeris dicens: id eẽ: q̃m vox cãtur ex aere moto hñte humidũ: ipſe. n. eſt humidus nã: cũ aũt is ex cui⁹ motu gñať vox mediantib⁹ vocalibus inſtrumẽtis fuerit grauis ⁊ põderoſus redditus pp humi dũ: mouet deorſum magis: eo q ipm nãľr tendit deorſum: id eni eſt qđ inſpiſſatũ calm debeat ſurſum eductiuuꝫ: q̃re neceẽ ſit illud ex cuius motu vox cãtur deorſuꝫ tẽdẽ: ſilr ⁊ vocẽ in ptib⁹ iferiorib⁹ melius audiri: q aũt ita ſit: pbať: q̃m aer hꝫ grauitatẽ deorſuꝫ tendẽs ẽt in ſpera ppria. vñ

T.c.30. q̃rto celi ⁊ mũdi: in ea q̃ ipſius regiõe oĩa grauitatẽ hñt p̃ ter ignẽ: ita q ẽt aer: cui⁹ ſignũ eſt: q2 trahiť plus deorſuꝫ. puta vter inflatus vacuo: veloci⁹ eni deſcẽdit ex alto: vel li brã ppellit deorſum. q̃re plus hꝫ grauitateꝫ aer in aere de quo heſitare vr̃. 12° 25°: eũ. 13° id aũt audiẽdum de aere in eius diſpõnẽ ɔnaturali media exñte: qui nõ ſit calefactus multũ aut ſubtiliat⁹: pp qđ fortaſſis Themiſtius ab Ari ſto. receſſit: vñ Ptholomeus abnegauit hunc ſmonẽ acci piẽs cãm accñtalẽ loco eẽntialis: viſa eſt eni manifeſtior: ⁊ de h̃ planius Cõciliator dĩa. 14. dixit. ¶ Deĩnde. (Aut) Aſſignat alterã cãm ſumptã ex pte formatiõis vocis: ⁊ p̃ h̃ agit dicẽs cãm eẽ: q2 hꝭ defluxus aeris in q̃ cãtur vox ab aiali ſit trĩmõ: cũ ſit percuſſio reſpirati aeris ab aĩa. de

T.c.38. ea. 2° id autẽ qđ admiſceť huic defluxui eſt humidũ vapo roſum: qđ cũ anhelitu emittiť: in quo tanq̃ꝫ in mã cauſať vox. h̃ aũt grauis eſt petẽs inferiora: ⁊ ſi p̃ videať ſurſum tẽdere cũ iã adhuc vigeat calm in eo. ¶ Deĩde (Accidẽs) Scđo declarat q illud ſit poſ dicẽs: q h̃ videm⁹ nõ ſolũ in voce ſed in aliis vt in ſonis. Ur autẽ q hec lr̃a. ſonis. ſit min⁹ ſufficiẽs: cũ ſon⁹ in aiali: put ſecũ humidũ anhelatio nis admiſceť nõ ſit aliud q̃ꝫ vox pmiſſa: ſilr ⁊ ſubſeq̃ns oñ dit ſeriesꝫ hñs queadmodũ igiť viſus: vẽret itaq; eẽ ſenſi b⁹: viſus. n. ſenſus: ſi vo fortaſſis vis hãc lr̃aꝫ ſonis ſuppor tare: dic q nõ oĩs ſon⁹ q cãtur ab aiali ẽt p tracheã arteriã eſt vox: cũ nullatẽn⁹ opata fuerint ibi vocalia inſtr̃a: neq; in eo aliq̃ inextitit ſignificatiua imago: ſicut cuꝫ ſon⁹ tuſſi emittiť ex pectore. Et tũc ſuppleať ſonis ⁊ aliis ſenſib⁹: q in vno declarat ſenſuũ cõplẽs ſmonẽ: q2 ſicut viſus ſi pue niat de ſupius in deorſuꝫ recipit refractionẽ inidẽ ſurſuꝫ a terra ⁊ aq̃ ſolidis: ⁊ ab iferiori deueniẽs ſurſuꝫ refractiõeꝫ ſuſcipit ab ſupius iferi⁹: eo q aer ⁊ mediũ reddiť groſſus: ita q nõ põt penetrare: ⁊ q2 diſſoluiť meat⁹ eius in lõgitu dine: pp qđ oꝫ refrãgi eũ deorſum. ¶ Deinde. (Eodem) Applicat ad ppoſitũ 3° qđ in aliis declaratũ eſt dicẽs: q eodẽ mõ ⁊ vox cui⁹ diſpõ nãľr eſt vt ſurſum ferať: tũ pp ca lidũ cũ ſpũs ei ɔſociať: tũ pp ſituꝫ: q2 os nr̃m eſt ſupius: in aliis forte ſecus aialiũ pp exiſtẽ eorũ ora ppinqora terre vel aq̃: a q̃ põt ſurſuꝫ repcuti: ea qdẽ ſic tẽdẽte ĩ nobis ma xime ſurſum p̃ repcutiť deorſum: ɔſiter qdẽ aere ɔ̃dicen te: q2 cum ipſe pp cedere ſiat plus quẽtitate ⁊ conduneť tẽ dẽs ad grauitatẽ nõ põt amplius cogi ⁊ vinci: eo q defi ciat virtus impellẽtis: pp qđ opꝫ aerẽ ex quo cãtur reper cuti: obſtaculo in ɔ̃riũ inuento: ⁊ deorſum exinde duci. Quare audibile vox q; maxime audiť pamp̃. inferi⁹ de ſu perius q̃ꝫ ecõuerſo: ad h̃ etiã adiuuat echo qui cãtur ex re pcuſſione vocis in ɔ̃riũ ſemper vt declaratum eſt.

¶ Problema. xlvj. Antiqua.

PRopter qd ebriorum magis in terrumpiť vox q̃ꝫ ſobriorũ? Aut pp repleri velociter interrũpunt vocem. Signum auteꝫ huiuſmo di neq; enim chori legunt vel cantãt ex prã dio neq; cantantes ſed ieiuni exiſtentes: in ebrietate autem repletiores exiſtentes rõna biliter magis frangunt voces. Noua.

¶ Cur vinolẽtis potius q̃ꝫ ſobriis frãgi vox ſoleat? An repletio facit vt vox celeriť frãgi poſſit. Cui⁹ rei argumẽtum: q neq; choree neq; ludi oẽs ſtati a prãdio: ſed ieiuni vocẽ exercere ɔſueuere: cũ igiť vinolẽti ipleti ſint: merito voces eoꝝ potius frãgi ſolent.

¶ Quare vox ebriorũ non tamen ſicut omnino diſſoluto rum non potentiũ vociferare. vt apparuit. 3°. neq; incipiẽ tium inebriari: q2 hꝭ redduntur loquaces lingua expediti: vt viſum trigeſimoſexto: ⁊ apparebit trigeſime primo: ſed horum intermediorũ magis patiť interruptionem caden do in medio: q̃ꝫ vox ſobriorũ: ſic igiť quatuor ſunt: hꝭ q dem queſiti põt eẽ motiuũ q2 fortaſſis quis putaret vo cem per ebrietatẽ amplius cõtinuari: cum vinũ ſit calidũ: ⁊ hoc motiuũ poniť de generatione aialiuꝫ 2°. ¶ Deinde (Aut) Soluit dicens cãm eẽ: q2 ppter repletionem exi ſtentem in ipſis: ſuperfluitatibus imbibentibus remolliẽ tibus organa: vocẽ eandeꝫ contingit corrumpi. ¶ Deĩde (Signũ) Scđo manifeſtat qđ dcm̃ eſt: ſigno dicẽs: illud oſtendi ſignũ: q2 videmus choros ſiue loca in quibus ag gregatio ſit: vt in locis in quibus cantãť diuine lectiones ⁊ hymni non legere neq; cantare poſt prandiũ ⁊ vlr poſt comeſtionẽ ocm ⁊ maxime ſatiatiuam: ſimilr neq; canto res neq; ioculatores cãtant poſt repletioneꝫ: ſed cum fue rint ieiuni ⁊ vacui potibus ⁊ cibis: ppter qđ ſaiui aliquos parum valde bibere ⁊ non niſi aquã tantũ: huius autẽ ſi gnum oſtendit nobis ceſſare ipſos a lectionibus ⁊ a cãtu: ne voces interrumpanť lectes: ſed q2 in ebrietate repletio ma ior exiſtit valde decenti probabile eſt: ⁊ ſatis rationi conſo num q eorum voces interrumpentur in medio. Cõtius tñ p̃ris ẽ in ɔ̃riuꝫ: ab aſſue tis tñ nõ ſit paſſio

¶ Problema. xlvij. Antiqua.

PRopter qd qñq; acutiores voces de lõge audiunt? Aut q2 acutũ in voce velox eſt: velociť aũt moueñ tur q̃ violẽtia magis ferũtur: q̃ ãt vehemẽti⁹ ferũtur in plus ferũtur. Noua.

¶ Cur vocem acutiorē longius audire poſſumus? An ꝙ vocis acumen velocitas eſt: moueri autem ocius ſolent que vehementius feruntur: hec longius ferri poſſunt.

¶ Repetit. 6. ꝛ. 20. vt fuit in memoria cū nō ā pri⁹ declaret ꝙ̄ plus. dicit autē qñq; pp̄ huiuſmodi debilitatem mot⁹ vocis ꝛ tarditatē interuenientē tādē. ¶ Deinde. (Aut.) Soluit dicēs cām foꝛe: qm̄ vox acuta cātur ex velocitate mot⁹: ſed illa que ferunt cū maioꝛi violētia ꝛ foꝛtitudine lōgius ferunt ꝑpter magnam impreſſionē in aere inductam: que autē ſic ferunt in longius ꝓtendunt: quod vero hmōi ſubtilitur ꝛ acuitur tale vero celeriter tranſit ꝛ pungit.

¶ Problema. xlviij. Antiqua.

Ropter qd continentes ſpiritū magis audimus? Aut qꝛ reſpiratio ſonū aliquem exhibet: merito igit̄ tunc magis audimus: quando minoꝛ ſonus fuerit: minoꝛ enim ſonus quando continemus ſpiritum. Noua.

¶ Cur ſpiritu retento melius audire valemus? An ꝙ reſpiratio non nihil ſtrepitus mouet: merito ergo tunc melius ſentimus: cum ſtrepitus minus eſt: minus autē ſtrepitus tum eſt: cum ſpiritum retinemus.

¶ Repetit. 41ᵐ. capitulū: cuius expoſitio iam preceſſit.

¶ Problema. xlix. Antiqua.

Ropter qd lux quidem non tranſit per denſa ſubtilioꝛ exiſtēs, ꝛ lōginqua ꝛ velox: ſonus autem pertranſit? Aut quia lux quidē ſcd̄m rectitudinem fertur: quare ſi vtiq; opponatur aliquid ſcd̄m rectitudinem omnino cōcluditur. Sonus autem fertur ꝛ non ſcd̄m rectum: propter id qd̄ ventus eſt: ꝑpter qd̄ vndiq; vocantes audimus: ꝛ non ſolum ſecundum rectitudinem auribus. Noua.

¶ Quāobrē lux q̄ tenuioꝛ: ꝛ velocioꝛ: ꝛ delicatio eſt: coꝛpa penetrare denſa nō pōt: ſtrepitus aūt pōt? An ꝙ lux directo itinere fertur: itaq; ſi qd recte illi ꝓfluētie lucis obuiū ſepiat: lucē decludi neceſſe eſt. at ſtrepit⁹: qꝛ ſpūs eſt ferri non recte etiā pōt: itaq; efficit̄ vt ſtrepitum ſentire vndiq; liceat: non eum tantū qui ſe recte nr̄is auribus obtulerit.

¶ Querit de luce reſpcū vocis cū ei⁹ motiuo dicēs: q̄re lux ſeu lumē vel radi⁹ nō penetrat p coꝛpa dēſa ꝛ ſolida: ſon⁹ aūt ſic. ¶ Deinde. (Subtilioꝛ) tāgit rōnē i ꝯtrariū: q̄ſi dicēs ꝙ lux magis dēat magꝭ ſono p dēſa trāſire: qm̄ ſpūalioꝛ ꝛ ſubtilioꝛ valde ꝙ̄ ſit ſon⁹ vel vox. Etiā puenit ꝛ diffunditur ad lōginquoꝛa ꝙ̄ ſonus: ꝑtingit enī ab aſtris ad nos: ſimilr̄ eſt velocioꝛ ſono: fit enī illuminatio in inſtāti ab ea: ſole rutilāte ſupꝛa terrā in nr̄o hemiſperio ab oriente in occidēs 2⁹ de aīa: ſonus in tpe. ¶ Deinde. (Aut qꝛ) Soluit dicens cām eē: qm̄ lux defert ſm̄ lineā rectā tm̄: pp̄ qd̄ ſi aliqua opponant ei ſm̄ rectitudinē: mox ꝯcludit ꝛ abſcōditur in coꝛpe lucido: aut ad alia diffundit: ꝛ iō nō pōt videri. Sꝫ ſon⁹ ꝛ vox nō ferunt ſm̄ rectitudinē: imo vndiq; vt dcm̄ ē. 6. vt ſm̄ rectū obliquū ꝛ latū: ꝛ iō ad oēs fere diuerſam poſitiōis indifferent ſe hn̄t: qd̄ accīt ex eo ꝙ cātur ex motu aeris ſic vent⁹: eius enī gn̄atio extat ad modū vēti: qui diffunditur incipiēs a ſuperius reuerberatus deoꝛſum in oēm partē: quare per oēm partem audimus: nō autem videmus. ꝛ id. 58. repetetur: vbi eius veritas apparebit.

T. c. 70

¶ Problema. l. Antiqua.

Ropter quid quandoq; ridētes quidē grauiter vociferant. Plorantes autem acute? Aut qꝛ a cōtenſis acuta vox eſt: acutum autē eſt imbecille: vtraq; autem hec magis plorare exiſtunt: etenim diſtenduntur magis plorantes ꝛ imbecilles ſunt. Noua.

¶ Quare q ridēt vocē grauioꝛē emittūt: qui flent acutioꝛē? An ꝙ coꝛpe itēto vox acuta depꝛomitur: infirmū autē qd̄ acutum eſt. Que vtraq; in flētib⁹ ineſſe potius nouim⁹. Sunt eni ꝛ intētioꝛi coꝛpoꝛe ꝛ infirmioꝛi.

¶ Repetit. 13ᵐ ꝛ. 15ᵐ dicēs ꝙ qñq; qꝛ nimiū ridētiū ꝛ gaudētiū aliqñ vit⁹ diſſoluit itātū coꝛꝑ: ꝙ nō ſufficiēs extat mouē niſi modicū aerē: q velocit mot⁹ vocē cāt acutā: vñ Ga. 5. de acci. ꝛ moꝛbo. Multi moꝛtui ſūt ex gaudio nimio ꝑnicioſo: pp̄ qd̄ Ariſt. Alex. nimi⁹ riſus tollit reuerētiā: ꝛ inducit ſenectutē. ¶ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit dicēs cām eē: qꝛ vox acuta cātur ab extēſiōe ꝑtiū vocaliū: vt a choꝛda neruea ſubtili multū tēſa eſt audire ſonū acutum: ſilr̄ vox acuta cāt ab ibecillitate ētiū mouētiū: nūc aūt hec duo puta ꝯtētio ꝛ ibecillitas magꝭ reꝑiūt in ploꝛātib⁹ cetēris pib⁹ ꝙ̄ in ridētib⁹: qd̄ declarat: qm̄ iſtā vocaliū ploꝛātiū extēdunt ꝛ indurant: ꝛ ipſi etiā extāt imbecilles: ꝑpter paucitatē calidi: ridētes aūt oppoſiti ſe habēt oppoſite. Nimio riſus qd agit

¶ Problema. lj. Antiqua.

Ropter quid ſi qdē vox aer qs figuratus eſt: ꝛ lata diſſoluit multotiēs ſcd̄m figurā: Aut echo fit verberato tali ad aliquid ſolidū: non diſſoluit ſꝫ maniſeſte audim⁹. Aut qꝛ percuſſio eſt ꝛ nō fractio: hic autē totū a toto: deinde paſſio a ſimili: ab aere enim repercutitur in concauo: non a concauo. Noua.

¶ Quāobrē cū vox aer qdē foꝛmat⁹ ſit ꝛ ſepius diſſoluat cū fert: Echo ideſt reſonantia fiat. icto eiuſmodi aere in ſolidū qppiā vox ipſa nō diſſoluat. ſꝫ expꝛſſe eadē pcipi poſſit. An ꝙ aer refrangit non perfrangit ideoq; totū a toto pꝛoficiſcit. Tum etiam affectus hic nō niſi de re ſimili exiſtit. Quippe cum aer reflecti de aere ſoleat i cauo nō de cauo.

¶ Repetit ēt 23ᵐ ꝓblē. ¶ Nōn̄ ꝙ cōis lr̄a hꝫ. Aut echo vt icipiat ſolo cū aut ſit ſolōmo nō: in q̄ oꝫ multū ſupplē: vt q̄re vox ꝛc̄. Diſſoluit ſu. multotiēs appenit: ꝛ ſepe non diſſoluit ſꝫ pmanet maniſ⁹ ſm̄ fig̃ ꝑoꝛē. B. 23. lr̄a erat aūt qdē: qd̄ ꝛ vr ꝛ velle ꝯſis lr̄a: aut repulſio in q̄ cāꝫ aſſignat: tūc. n. vtraq; cā eēt vna ꝛ q̄ſitū eēt diminutū valde i ei⁹ ꝓpōne. ¶ Deinde (Aut) Soluit dicēs cāꝫ eē: qm̄ multotiēs

ſit repulſio vocis ſenſibilr ⁊ nõ diſſolo ipſi⁹ vel ẽmulatio: il lud aũt accĩt: ita ꝙ totũ puta totus aer mot⁹ ex q̃ vox cau ſatur repcutit̃ a toto ⁊ pars a pte: ita ꝙ nõ eſt dare partes q̃ nõ ſit repcutiẽs ⁊ repcuſſa: facta võ repcuſſiõe: tunc a ſi mili paſſiõe ⁊ cõfiguratiõe tali vocis ſit ꝯſilis paſſio ac fi guratio ꝯſir echo dicta vel tinit⁹: ſ; ſm Aui. magi dicat̃ i metallis bñ ſonãtib⁹. Id aũt ſic accĩt qꝛ ab aere moto ad aliqđ ſolidũ ſit repcuſſio ipſi⁹ in ꝯcauo: nõ aũt a concauo ſemp: qꝛ nõ ſp ſit repcuſſio ad ſupficiẽ ꝯcauaꝫ: imo aliqñ ad planã: refert. n. repcuſſiõeꝫ fieri i ꝯcauo ⁊ a ꝯcauo: vox

Vox et ſonus re frangũt̃ i ꝯcauo.

eñi ⁊ ſon⁹ ſemp refrãgit̃ in ꝯcauo: qꝛ ipſi in ſui refractione ꝯcauitatẽ acqrũt: ⁊ maxie qñ ſit repcuſſio ad ſupficiẽ pla nã: eo ꝙ ſepe dcm̃ eſt aerẽ in voce moueri ſm circulũ: i cir culo aũt vna ps citi⁹ ⁊ potiſſime plane ſupficiei repcuſſio nẽ recipiẽs eſt vt arc⁹ et directe oppoſiti pũctale q̃ꝫ reliqua circũſtãs. Propt qđ accĩt h̃ in ꝯcauo exteri⁹ reflexionẽ fie ri ⁊ nõ a ꝯcauo ꝯcidẽte: ſit aũt a ꝯcauo magi repcuſſio cũ ſupficies extiterit plana: vel ſit ab aere ſm qđ eſt in ꝯcauo

Dubiũ

in q̃ refrãgit̃ maxie ⁊ nõ a ꝯcauo vt ꝯcauũ. ℂ Dubitat̃. an echo ſit vox vel ſon⁹ eadẽ nr̃o vel cũ pncipali: ⁊ vr̃ qđ ſic: qꝛ q̃ꝝ opatio eadẽ ⁊ ipa ſũt eadẽ: ea. n. ſeq̃ ſcire formã

T. cõ. 6. 12. ⁊ ali bi

vt trãſmutatio mãm. Cõmẽtator. 8. meta. ſ; ipa vr̃ eadẽ: vtrobiqꝫ. n. eadẽ ẽ fig⁹ ſoni vel voci ⁊ ſignificatio: in ꝯtrũ ẽ ſili mõ reꝝ diuiꝫ eadẽ q̃litas. 2. topi. Boetꝰ: ſ; i ſerie ſcri bit in aere repcuſſio vt in echo paſſionẽ ſilem fieri paſſiõi q̃ fuit pus in nõ repcuſſo. ℂ Dõm ꝙ non eſt eadẽ vox vel ſon⁹ nr̃o: ſ; multũ approping̃t: eſt. n. ſilis q̃ꝫ maxie: qđ oñ dit̃ qꝛ ad vnitatẽ alicui⁹ mot⁹ expetunt̃ tria qđ q̃ ⁊ qñ vni tas puta mobilis: ſpẽi in q̃ ſit mot⁹ illius pductio: ⁊ tpis.

T. c. 3. ⁊ alibi ſe pius

phy. 5 q̃ hic nõ ꝯcidunt: ſ;. n. aſſit vnitas ſpẽi: qꝛ vtrobiqꝫ mot⁹ localis: ⁊ ſi aliter ⁊ alr: nõ tñ idẽtitas adeſt mobilis: cũ nõ pmaneat idẽ aer. Vñ Auic. 2. de aia: cõmotio aeris nõ eſt mot⁹ localis ſicut vnius euſdẽ aeris: ſed ſicut diſpõ cõmotiõis aq̃: que accidit ex viciſſitudine pcuſſionuꝫ ſibi ſuccedentium cũ qete pcedẽte quietẽ: neqꝫ eſt vnitas rõne tẽporis: cum interrumpat̃ quiete: motus eñi hic cõcidit re

T. c. 7. ⁊ alibi ſe pius

flexus ꝯtius: in quo oſtenſum eſt phy. 8. qetẽ intercidẽ me diam. ℂ Tunc igit̃ ad rõnẽ in ꝯtrium: dõm ꝙ nõ eſt ideꝫ ſon⁹ vel vox pncipalis: ⁊ ſcdaria: nec idẽ iportat p oẽꝫ mo dũ: eſt aũt ppinquus valde ceu affectus vehemẽter ppor tionabilis ſue cãe: vt generãs oſtẽdit ⁊ generatum q̃qꝫ.

ℂ Problema. liij. Antiqua.

PRopter qđ vno ⁊ multis vociſe rãtib⁹ ſil̃: neqꝫ eq̃lis ſon⁹ eſt: neqꝫ in plus ſiũt: ſic ſcđm rõnẽ in lon giquũ? Aut qꝛ vnuſqſqꝫ ſuũ aerẽ ꝓpellit: ſed nõ eũdẽ pter in paruũ. Sil̃e aũt accidit ſicut vtiqꝫ ſi multi qdem fuerint pij cientes vnuſqſqꝫ qdem lapidẽ aliũ: aut plu rimi. Hi eni illuc lõge nulla emittet̃ ſagitta: aut nõ ſcđꝫ rõnẽ. neqꝫ hic. nõ. n. vni⁹ erit tã ta vox: ſ; multoꝝ: ꝓpe qdem igit̃ ſcđm rõ nẽ multa videt̃ vox: ⁊ ſagitte pl̃s attingent idẽ: de longe autẽ nõ ampli⁹. Noua.

ℂ Quãobrẽ cũ ſimul vocẽ multi emittunt: vnuſqꝫ tantũ quãtũ ſinguli reddit: multoꝝ vox illa: neqꝫ parẽ vocis vni⁹ offert ſeſe. Ne qꝫ lõgi⁹ p rõne deducit? An ꝙ ſinguli p ximum aerẽ propellunt nõ eundẽ: niſi pau lo tenus: qđ ſil̃e euenit vt ſi multi qdeꝫ pij ciãt lapidẽ: ſed ſinguli: aut magna coꝝ ps mittat diuerſum. Neqꝫ eni ibi lõgius aut p rõne longe lapis vllus deueniet. Neqꝫ hic lõgius cũctorũ quã vnius vox poterit audi ri. Vox eteni tanta nõ vnius eſt: ſ; multoꝝ. Recte igit̃ ppinquo vox multa eſſe videtur quãdo quidẽ lapides quoqꝫ illi multi ita vi deri atqꝫ idẽ aſſequi poſſunt. At e lõgiquo pluſq̃ꝫ ſingule ſint ſentiri non poteſt.

ℂ Quare pib⁹ ceteris ſi vn⁹ vociferat ⁊ multi ſil̃ ſon⁹ nõ eſt eq̃lis ⁊ tãt⁹ vni⁹ illi⁹: ſic pluriũ: neqꝫ ſon⁹ pluriũ pportiõa bilr efficit̃ tãt⁹ vt vni⁹: in eo ꝙ eſt audiri ad lõginq̃: ⁊ ſi de ppeitẽdat̃: nõ eni ſi vn⁹ vociferat in diſtãtia ſtadii: duo vo ciferabũt vna duoꝝ diſtãtia ſicqꝫ deĩcepo: relingt̃ tñ ꝫ ꝙ plures vtcũqꝫ vociferãt in ampli⁹ q̃ꝫ vn⁹. ℂ Deĩde (Aut qꝛ.) Soluit dicẽs cãm eẽ: qñ qlibet eoꝝ multoꝝ vocife rãtiũ ipellit aerẽ ſibi ppĩquũ: ita ꝙ ipellit aliũ ⁊ aliũ ⁊ non eũdẽ ꝙ ſi eũ idẽ illud valde p modicũ. ℂ Deinde. (Sil̃e.) Declarat p ſil̃e dicẽs: ſil̃e his accidẽ ſic ſi plures pĩcerent lapidẽ: ita ꝙ vnuſqſqꝫ pĩceret lapidẽ aliũ q̃ꝫ al̃i: tũc eni ꝓiectio pluriũ nõ fieret ampli⁹ i lõgiũ q̃ꝫ q̃ vni⁹: ita vtcũqꝫ pluribꝰ euenit vociferãtib⁹: dicti aũt vtcũqꝫ pp illõ qđ ſcri bit̃ nõ eũdẽ aerẽ ipelli pter i puũ: nõ eni ſilitudo eſt oino: cũ plures vociferãtes intẽſius ſm aliqđ in lõgi⁹ vociferẽt q̃ꝫ vn⁹: nõ aũt ita pluribꝰ iacientib⁹ ſil̃ plura ſilr ꝯtigit: cum nõ iaciãt in ãpli⁹ ſeorſuꝫ oio ⁊ eodẽ mõ. ℂ Deĩde. (Aut) Soluit aſſignãs cãm aliã dicẽs h̃ forte qñ plurimi hi ſũt vociferãtes: nõ tñ oẽs vna oino ⁊ eodẽ mõ: ⁊ h̃ dclarat: qꝛ ſic ſagitta vel qđcũqꝫ aliud qđ fert̃ p aerẽ nõ emitit̃ lõge illuc. i. ad locũ remotũ valde: vt nõ idẽ niſi ſm pportiõa bilẽ cõmotionẽ debitã ſnatã: vt ꝙ oẽs vna opent̃ hora: vt oñdit anthenaꝝ eleuatio. Silr his vociferantib⁹ multis: emitit̃ vox pportionabilr ampli⁹ in lõginquũ: eo ꝙ tãta vox ⁊ tã ſonora nõ cãtur ab vno ſolo: ſ; a multis nõ oino vnitis: aliqñ. n. cũ vn⁹ ppellit aerẽ alius ſubĩpellit terti⁹ qe ſcit: ppter qđ vniuita nõ extendit̃ ſm rõnẽ etiã lõginqui⁹ q̃ꝫ vox vnius: ita ſ; vox multoꝝ nõ poſſit in lõgiqũ mul tũ expãdi ppter diuerſitatẽ mouentiũ in ipſa: in ppinquo tamẽ pportionabilr reſpectu vnius apparet multam fo re ac magnã: qñ ſiue ſimul moueat̃ aer ſeu nõ: ſemp mo uetur vehemẽter: qđ declarat in ſagittis: que cum mouen tur de ꝓpe in aliquã metã: melius attingunt ⁊ velocius q̃ꝫ de longe: cum virtus debilitet̃ earum ſemp: ſilr ⁊ in vocife ratione ꝯtingit multoꝝ: qđ võ adducebat̃ in ꝯtrarium p motiuo nõ valet: procedebat enim: ac ſi illud quod moue tur ⁊ alterat̃ permaneret vnum in tanta tranſmutatiõe: hic autẽ aer nõ eſt vnus ⁊ idem: niſi vt dictum eſt parum per qui a pluribus mouet̃: quelibet enim ſuum mouet.

ℂ Problema. liiij. Antiqua.

PRopter qđ exercitãtes ſe qdẽ gra ui⁹ loquunt̃: timẽtes aũt acuti⁹. Et verecũdia timor aliqs ẽ? Aut differt multũ paſſio: verecũdãtes aũt eru beſcũt: exercitiũ aũt verecũdia qdã ẽ: timẽtes aũt paleſcũt. Manifeſtũ igit̃ ꝙ timẽtib⁹ qdẽ deficĩ deſup calor: q̃re mouet infirm⁹ exiſtens modicũ aerẽ ſpũs. Modicũ aũt velocit̃ fer tur. Velox aũt i voce acutũ. Verecũdãtib⁹ aũt ſurſuꝫ venit calor circa pect⁹. Signũ au tẽ qñ ſiũt exrubicũdi. Multũ ãt mouet ac

rē multa potētia. Multū aūt tardius fertur. Tardū autē in voce graue eſt. Noua.

¶ Cur trepidātes vocē reddimus grauiorē: metuētes āt acutiorē: quāquā ēt pudor gn̄e metuēdi cōtinetur? An multū iter ſe affect⁹ hi diſtant. Quos eni pudui erubeſcūt: trepidatio aūt pudor quidā eſt. Qui vero metuunt pallēt: cōſtat igit calorē in metu ptē ſupiorē deſerere: vt parū aeris pre ſua exilitate mouere ſpūs poſſit: velociter autē ferri poteſt qd̄ exiguū eſt: vocis vero velocitas nō niſi acumē eſt. his ꝯ quos puduit: calor ptē ſupiorē ideſt pectus petere ſolet. Cuius rei indiciū erubeſcēs faciē affert: ampliorē autē aerem amplior potentia mouet. Tardius vero omne mouetur qd̄ amplius eſt: tarditaſq; in vſu vocis nō niſi grauitas eſt.

¶ Repetit 32ᵐ. Noſce q̄ exercitium talitē eſt verecūdie admixtū: veretur enim ne ſucūbat in lucta preexpoſita. 31°. agonali (verecūdia) tāgit motiuū. in oi. n. verecūdia cum ſit qdā timor: ⁊ in ea vox efficiat grauis per agitationes ſpūum: ſilr in timore reddet grauis. ¶ Deinde. (Aut q̄) Soluit. ⁊ pmo tā ad motiuū per interemptionē dicens nō eſſe eandē paſſionē timorē ⁊ verecūdiā: ſed plurimū differentē: nā verecūdātes erubeſcūt tarde: lʒ pmo palleſcant exercitatur. n. eorū calor ⁊ fortificat: eſt enim ipſa exercitiū qddā: ſed timentes palleſcunt: he aūt ſunt varie paſſiones varias denotantes a qbus pcedunt cāe. Confirmatur q̄ timor cāt ex adatiōe caloris ad intra ab extra: verecundia vero vtroq; puenit concidente mō. 5°. de acci. ⁊ mor.
¶ Deinde. (Manifeſtū) Aſſignat cām ⁊ pmo ſcđe partis dicēs cām: q̄ in timentibus debilitat calor: ⁊ deficit ne poſſit per totū expandi: quare inde eius infirmato anhelitu: modicū cōmouet aerem: qd̄ aūt modicum eſt celeriter mouet. ¶ Deinde. (Verecūdātib⁹) Aſſignat cām pme ptis dicens: q̄ in verecūdātibus cum in ea ſit qddam calidi exercitū ex quo vigorat: mouet ſurſū circa pectus: quo aer mouet plurimus ⁊ tarde: quare vox cāb̄tur grauis.
¶ Deīde (Signū) Probat q̄ calidū moueat ſurſum ad pect⁹ dicēs: hō ſignū ſore: q̄ verecūdātes erubeſcūt: qd̄ accidit pp calidū circa pectus ⁊ vlt partes ſuperiores fortificatū: illud aūt multū mouet aerē cū forti virtute: quo accidente mouetur tardius ⁊ cōſequēter grauis vox reddit. *Cur verecundātes erubeſcant.*

¶ Problema. liiij. Antiqua.

PRopter qd ſolus alior aialiū hō fit interſecās vocē? Aut q̄ ſermone cōicat ſolum. Alia aūt voce. Interſecātes autē ſmonē vociferant qdē: ſmonē vo non pñt ꝯiungere. Noua.

¶ Cur hō ſolus ex oiū aiantiū numero lingua heſitans oritur? An q̄ ſolus cōpos ſermonis eſt: cetera vocē tm̄ obtinent. Qui āt lingua heſitant: vocē qdē pducūt: ſed verba copulare ſermonēq; condere nequeunt.

¶ Quare hō ſolus aialiū interſecat vocem non qdem vt aialia cā cōtinuās. ¶ Deinde (Aut) Soluit dicēs hoc eē: q̄m ipſe ſolus inter aialia hʒ ſermonem ſupra vocem: animalia vero vocē tantū: nō eni loquunt: plura enim requiruntur ad ſermonē q̄ ad vocē: cū ſit actus vlterior ⁊ ſpālior: vt viſum eſt pmo cap°. talem aūt difficile eſt ſeruare. vñ pōt ꝯtinuari vox: nō tñ ita ſermo: cū poſterius poſſit a priori abſolui: lʒ nō ecōuerſo. Et iō ſubdit q̄ iterſecātes ſmone vociferāt. ¶ Noſce q̄ An. ſolutio pōt reduci ad cāʒ q̄ per interēptionē: q̄ſi dicat. hmōi iterſecatio pcepta in hois prolatione: non eſt in voce. vñ vox eſt: ſed potius ex pte ſermonis vocem preſupponentis: eſt. n. vocis dearticulatio p linguam: ⁊ ad hmōi quidē interſecationem non modicū operatur multa humiditas cū frigiditate cerebri: qua lingua eiuſq; remolliunt ⁊ infrigidantur lacerti: quare infātes non niſi in longinquius contingit loqui tempus.

¶ Problema. lv. Antiqua.

PRopter qd interſecātes vocē fiūt hoies? Aut cā eſt infrigidatio loci: quo loquitur. Et queadmodū apoplexia huius ptis eſt: pp qd̄ ⁊ calefacti a vino: ⁊ dicendi continue de facili coniungunt ſermonem. Noua.

¶ Que cā eſt vt lingua heſitantes aliq fiant? An mēbri quo loqmur refrigeratio cāʒ habet: ⁊ tāq̄ ſtupens: ⁊ attonitū mēbrū id ē: itaq; a vino continēteq; oratione concaleſacti: verba facilius poſſunt copulare.

¶ Preſuppoſito q̄ hō ſolus vocis interſecationē incurrat: cām hui⁹ vlterius q̄rit dicēs: quare aliqui interſecāt vocē natura: aliqui vo accidēte: qd̄ maxie in ebrietate ampliori accidit: dictū quidē eſt. 30. interſecationē eē cū quis nō valet vnā ſyllabā alteri velociter copulare. ¶ Deīde. (Aut q̄) Soluit dicēs cāʒ eſſe ifrigidationē pticule i qua format locutio ſeu ſmo: q̄ apoplexia q̄dā exiſtit ⁊ mollificatio pticule locutiue ſpāliter: ſicut apoplexia vlt mollificat oē: ē enī mollities tot⁹ corporis cū ablatiōe regitiue ṽtutis. 3. v̄ ac. cū eni os aperit ſepius hois: frigidus aer igrediēs ad iſtā a locutiōis puenit illa paralitica ad qd̄ auxiliant nō parum vapores groſſi crudi ſub cerebro ad hec loca refracti.
¶ Propter qd̄ infert correlariū dicēs: iō calefacti pp potū vini potētis parū plus accepti: de facili cōtinue loquendo ſeruāt ſermonē cōtinuū abſq; iterſecatiōe: vt apparuit. 38. pp qd̄. 31. vinū adueniēs infrigidatis facit eos ſobrios ⁊ taciturnos: paulo plus vo potatū ipſos loquaces reddit: nō ſuperflue eni potatū calefacit corpus: aptiores reddēs ad motū ⁊ locutionem: quare pl̄a ac in dictis particularibus: perſes ⁊ helines diſputare volentes vino vtebantur. *Vini effectus.*

¶ Problema. lvj. Antiqua.

PRopter qd hyeme qdē acuti⁹ vociferāt ⁊ ſobrij. Eſtate aūt ⁊ ebrij grauius? Aut q̄ acutior qdē eſt velocior: velocior aūt eſt a ꝯtenſo vox: ſobrior aūt ⁊ hyeme corpora ꝯſtituta ſunt magis q̄ ebriorum ⁊ in eſtate. Calidū enim ⁊ eſtus diſſoluunt corpora. Noua.

¶ Cur ſobrij tpe hiberno vocē acutius mittim⁹: vinolēti aūt eſtiuo graui⁹? An vox acutior q̄ velocior ē: velocior aūt q̄ corpe intēto ſe promit. Sobrior vero hyemeq; corpora magis cōſtat q̄ vinolētor eſtateq;: calores eni teporeſq; corpora reſoluūt atq; elaxant.

¶ Quare viri in hyeme ac ſobrij in cibis ꝛ potib⁹ maxie habēt vocē acutā: ſed in eſtate ꝛ ebrij potētes potare ꝛ potare ꝫ⁹ vocē hñt grauē. ¶ Deīde. (Aut) Soluit ꝑ aſſignāo cāz ꝑme ptis dicēs: iō eſſe: qꝛ acutioꝛ vox cātur a velocioꝛi motu: hic autē cātur a corpoꝛe cōtēſo vehementer: ita ꝙ magna ſit partiū coadunatio in ſe ipſo: ſicut cōtingit in choꝛdis organoꝝ extēſis oino: nūc āt coꝛpa hyeme viꝝ ꝛ ſobꝛioꝝ meli⁹ ſūt ꝯſtituta ſolida ꝙ̄ eſtate ꝛ ebꝛioꝝ reddita: multa.n. ebꝛiis ſupeſt hūditas ꝓhibēs cōdēſatonē ptiū ꝛ extēſionē. ¶ Dubitaꝛ qꝛ dictū eſt. 58. ꝛ. 61. apparebit. hyeme voces grauiores effici. Dicēdū hoc accidere hyeme calida magis ꝛ hūida. Uel eſt cōſiderare hyeme frigiditatē: qua ptes vocales ꝯdēſanꝛ ꝛ extēdūꝛ: ꝛ ita vox i ea reddiꝛ acuta: ē ēt aerē groſſiorē attēdere ꝛ hūiditatē ac vehementer frigiditatē: q̄ exprimiꝛ hūidū catarrhi: ꝛ ꝓpe idiſpoſitio repletōe: ꝛ ſic vox grauis erit i hyeme vt videbiꝛ. 61. i eſtate vero ſec⁹ ē: ſm.n. ꝙ plus vaporaꝛ ò hūido a calore vel min⁹ erit vox grauis vel acuta: ꝛ ſꝫ ꝙ virt⁹ erit laſſioꝛ aut intenſioꝛ. ¶ Deinde (In eſtate) Aſſignat cāz ſcōe ptis dicēs: ꝙ in eſtate ꝛ ebrij grauiter vociferāt: qꝛ coꝛpora eoꝝ ſūt male ꝯſtituta ꝛ cōpacta pp inflāmationē: q̄ diſſoluit eoꝝ humida: cāndo euapoꝛationē ſilr magnā i hūiditatib⁹ pot⁹: q̄re vocē neceſſe eſt grauefieri: pp eaꝝ mot⁹ tarditatem.

¶ Problema. lvij. Antiqua.

Ropter qd eoꝝ que habēt vocē: vox poſterius pficitur hoibus ꝙ̄ alijs aīalib⁹ que vocē hñt? Aut qꝛ plurimas hñt drias ꝛ ſpēs. Alia autē aīalia aut nullā litteram: aut paꝝ loquūtur: variū aūt ꝛ plures habens drias neceſſe in plurimo tpe perfici. Noua.

¶ Cur hoī vox ſerius perfici ſolet ꝙ̄ ceteris qbus data eſt vocis proferēde facultas? An ꝙ vocis humane gnā ꝛ diſcrimina ꝙ̄ plurima ſunt: cetera eni aiantia litteras vel nullas vel paucas exprimere poſſūt. Qḋ aūt ſūme variū plurimiſqꝫ diſtinguēdū differētijs eſt: id tempore longiſſimo perfici neceſſe eſt.

¶ Quare ò nūero aīaliū hñtiū vocē: qḋ dr ad driam piſcis ꝛ taliū q̄ carēt gutture: vox maxie tardi⁹ poſt natiuitatē pfecta reddiꝛ hoib⁹: ꝙ̄ alijs vocē hñtib⁹: reliq.n. aīaliū cōfeſtim hñt a natiuitate vocē: vt porci capre ꝛc. ¶ Deinde (Aut) Soluit dicēs ꝙ vox hoīs hꝫ multas diuerſitates ꝛ modos: ſꝫ ꝙ ipſa multis ſignificatiōib⁹ formaꝛ: ſm diuerſas lr̄as nūero ꝛ ſpē exiſtētes: ſꝫ alia aīalia nō hñt hāc diuerſitatē i vocib⁹ ſuis: qm̄ ea vel nullas vl̄ paucas ꝓferūt lr̄as vt duas vel tres vt dciꝫ ē. 10⁹ qḋ aūt ples recipit drias vocales pluri eget tpe i ſui pfectiōe: vt ē videre maioꝛa tardius pfici mioꝛib⁹: multis.n. egēt ad ſui pfectionē: vt viſuꝫ ē. 10. ꝛ hui⁹ ꝑ. ¶ Noſce ꝙ hoc ēt pōt ſolui p īterēptionē dicēdo qḋ hꝫ diuerſitas nō eſt ex pte vocis vt ſupponiꝛ: ſꝫ ꝛ rōne locutionis: nō.n. hō eſt maioꝛis diuerſitatis in voce ſimplici ꝙ̄ alia: imo forte varietas bꝛutis intenſioꝛ apparet in alijs ꝙ̄ in homine: vt oſtendūt catuli ꝛ auiū pꝛopꝛie pulli.

¶ Problema. lviij. Antiqua.

Ropter qd viſus nō trāſit p ſolida: vox aūt trāſit? Aut qꝛ viſus qdem vnus eſt mot⁹: q eſt ſcḋꝫ rectitudinē. Signū autē ſolis radij. Et qꝛ ex oppoſito ſolū videm⁹. Uocis aūt multi mot⁹: audim⁹.n. vndiqꝫ: qn̄ igiꝛ ꝓhibeꝛ ſm rectitudinē cadit: pp id qḋ poꝛi nō ſunt ſubalterni. ipotēs eſt trāſuidere: aer aūt ꝛ vox ſicut vndiqꝫ lati p totū incidunt ꝛ audiunꝛ. In humidis aūt viſus qdē trāſuidet: voces aūt nō audiūꝛ aut vix ſubtilioꝛi exiſtēte hūido ꝙ̄ terra: qꝛ poꝛi parui ꝛ dēſi ſubalterni: q̄re nō ꝓhibeꝛ viſus recte tendere: pp hoc ꝛ p vitrū qdē trāſuidet dēſuꝫ exiſtēs: p ferulā ꝟo rarā exiſtētē nō trāſuidet. Amplius hui⁹ qdē poꝛi ſubalterni: hoꝝ aūt pmutati: nulla aūt vtilitas ē eſſe magnos niſi ſcḋm rectitudinē fuerit. Uox aūt nō audiꝛ qꝛ que ſunt p vacua: que ſunt in aq̄ minoꝛa ſūt aere quare nō pōt recipere neqꝫ expectare vocē: ſꝫ vix aut cū voce. Uox āt aer qdā ē. Nō.n. oē rarius penetrabili⁹: niſi ꝛ poꝛi cōuenientes penetrāti: queadmodū neqꝫ receptiuū i ſe niſi fuerint receptiui poꝛi coꝛpoꝝ: ēt rarū molle ꝛ potēs in ſe ꝯuenire: ſꝫ qdā ꝓhibenꝛ pp puitatē poꝛoꝝ: vt in alio qḋ ē pēne hylū: hui⁹.n. nō cōgreganꝛ rarioꝛi exiſtēte ferula pp dictā cām: ſilr aūt ꝛ aqua ꝛ ſiquidē aliud tale: ſicut ꝛ hoc manifeſtū: qꝛ rari ꝛ molles: aut eodē exiſtēte: aut ſimili ſecūdum naturā non rarū magis congregatur in ſe ipſuꝫ: eadem enim cauſa omnibus. Noua.

¶ Cur aſpect⁹ coꝛpoꝛa penetraꝛ ſolida nō pt vox āt pt? An ꝙ aſpiciēdi delatio ſimplex ē q̄ p directū atqꝫ ꝓfluere ſoleat ad lineā: cui⁹ rei indiciū ſolis radius eſt: ꝛ ꝙ niſi e regiōe cernere nō poſſim⁹: vox aūt motu multiplici ferri pōt. Quippe cū vndiqꝫ liceat audire. Quotiēs igiꝛ aſpectui direct⁹ ille ipediꝛ progreſſus: eo. ſ. ꝙ res obta icōdita ſiue idiſpoſita turba ꝯſtipaꝛ trāſpiceꝛ neqt. At vox qm̄ quoquo verſus ꝓfertur: oia ꝑreptat penetrat: trāſlapſaqꝫ audiri vndiqꝫ pt: in hūoꝛib⁹ tn̄ facultas trāſpiciēdi oculis data ē: voci āt nulla: vel mima: quāꝙ̄ humoꝛ tenuioꝛ ꝙ̄ terra ē: qm̄ humoꝛis meat⁹ parui denſi cōtinuatiqꝫ ſūt: vt minime aſpectus ipediatur: quo min⁹ tramite directo igredi poſſit. Hec eadē cā ē: cur ēt p vitrū qḋ dēſiſſimū eſt trāſpicere liceat: p ferulaꝫ que rara ſolutaqꝫ eſt: nō liceat: in altero enim meatus reſpondēt inter ſeſe: in ferula altera variant. Nec quicquā iuuat amplos eſſe meatus: niſi recte ad lineā poſiti ſint. Uox aūt minime in aqua ſētiri poteſt. Quoniam minus aqua inanit ꝙ̄ vt aerem capere vocemqꝫ tranſmittere poſ/

Dubitatio.

ſit. Uox.n.aer quedã eſt. Haud.n.oẽ rariꝰ per meari ſe patitur:niſi etiã meatꝰ ei rñdeãt qḋ pmeare conetur: & cõgruãt: vt vis ẽt colligẽdi & ↄ̃hendi ſeſe deeſt. Niſi meatus capaces corpoꝝ ſint. quãq̃ꝫ ꝙ raꝝ eſt molle eſt. & tale vt in ſeipſuꝫ coire poſſit. Uerꝫ nõ nulla pre nimia ſuoꝝ meatuũ anguſtia colligi ĩpediũtur vt vitrũ. Quippe vt flecti ↄ̃hiqꝫ nõ q̃at. quãuis rarius ferula q̃ꝫ ẽ ratione predicta. Ut etiam aqua & quicquid aliḋ generis eiuſdem. Unde illud quoqꝫ palam fit nõ qḋ rarius raro molliqꝫ vel eodẽ: vel proximo eſt id magis in ſeipſum colligi poſſe. & adduci. cauſa enim omnibus eadem reddenda eſt.

¶ Repetit fere 49ᵐ ꝓblema vt ampliꝰ declaref dicẽs: q̃re viſus &c. Uiſus.n.ñ trãſit p denſa cõpacta: ſꝫ p rara dyaphona: niſi fortaſſis viſus lyncis iuxta illud textũ de cõſolatiõe auctate Ariſt. ſcribẽtis linceos oculos q̃cũqꝫ obſtacula penetrare: qḋ necubi inuenio: niſi forte qs capiat ex libro de
T.c.19. & infra.
gñatiõe & corruptiõe ꝓ: vbi reprobaf ſenſibilis mixtio dicẽdo: tũc.n.qḋ mixtũ eẽt nobis: lynci foret imixtum: ẽ.n.aial oculatũ. ¶ Deĩde. (Aut q᷑.) Soluit ꝓ aſſignans cãm ex mõ videndi & audiẽdi: ſcḋo ex pte ſitꝰ poroꝝ. ſcḋa ibi. (Amplius) adhuc cõparat viſũ ad auditũ: cũ mediũ fuerit ſubtile valde ac pſpicuũ ꝓponẽs modũ videndi pmũ & audiẽdi õmũ. dicit itaqꝫ hoc oẽ: q᷑ viſus hꝫ tm̃ vnũ motũ & ſcḋꝫ vnũ motũ: puta rectũ & nõ ĩ obliquũ. ¶ Deĩde. (Signũ.) Scḋo declarat ꝓtactũ dicẽs: ſignũ oñdẽs nobis ꝙ ita ſit: eſt q᷑ videmꝰ ſolis radios trãſire p rectũ ſolũ: qui velut oculi extãt quedã: gbꝰ mediãtibꝰ nos ſol ↄ̃ſpicit. Silr oñdif p hoc qḋ nos videmꝰ tm̃ qḋ anterius noſtris opponif oculis: & ñ retro: neqꝫ ẽt ſurſuꝫ aut deorſuꝫ aut a dextris & ſiniſtris: niſi fiat ipſoꝝ vel capitis motꝰ aut cõtorſio: & q᷑ modicã hẽmꝰ oculoꝝ diſtãtiã: vt dcm̃ eſt. 10ᵒ. videmꝰ.n.ſub figura triangulari ſeu piramidali: vt ſentiũt pſpectiui. deĩde ponit modũ audiẽdi dicẽs quẽ in voce ſecꝰ eſt ipſa.n.fit ſm multos motꝰ & diuerſimode ſe hñtes: vndiqꝫ.n. audif: nõ ĩ rectum tm̃ aut in obliquũ: ſꝫ vtroqꝫ mõ & vlr ſm oẽm dr̃iaꝫ poſitionis: vt dcm̃ ẽ. 8ᵒ. caᵒ. ſꝫ viſus cũ fiat vt dcm̃ ẽ: ſm directũ qñ ĩpedif hic motꝰ eiꝰ: cadit & nõ põt vltra ꝓcedi. ¶ Deĩde (Propter id) Tertio aſſignat cãꝫ q̃re nõ videt viſus vndiqꝫ: ſed in oĩbo ſm rectũ: auditꝰ aũt vndiqꝫ audit dicens hoc eẽ: q᷑ nõ ſemp pori rei q ſunt mediũ viſionis ſunt ſubalterni: ita ꝙ vnꝰ ſit ſub alio ſm eãdẽ ſituationẽ ordinatꝰ: vt ꝙ oẽs tẽdãt aut ſcḋm lõgitudinẽ aut ſcḋꝫ latitudineꝫ ſeu trãſuerſuꝫ: & nõ ꝙ aliq vt ſuperiores dicamꝰ ſm longũ & rectũ ꝓcẽdanf: & aliq ceu iferiores ſm trãſuerſũ & in obliquũ vel ſm latuꝫ: tũc.n.hi priores ĩpedirẽt: ita ꝙ cũ taliter extiterint viſus nõ poterit vltra videre p totũ: ſed hoc non accidit voci neqꝫ aeri: q eſt propriũ ſubm vocis: q᷑ ipſi tranſeunt p totã mediũ ſubam: quoſcũqꝫ poros hẽat: dũmõ nõ ſint nimis anguſti: & nõ audif p totũ ſm oẽm dr̃iaꝫ poſitionis. ¶ Deĩde. (In humidis) 2ᵒ cõpat viſum ad auditũ q̃ꝫ tũ ad humida ihereñtia vt aquatica dicẽs: pmo ꝙ viſus videt vltra humida penetrãdo per ea: ſicut eſt aqua clara & alius liquor ſubtilis: ſꝫ voces & vlr ſoni nõ audiunf p humida: vel ſi audiunf paꝝ eſt vel cũ difficultate grãdi: q̃uis ẽt humidum aqueũ ſubtilius exiſtet terra & his que ipſius ſunt: viſus tñ põt per hmõi humidũ penetrare & videre: q᷑ in ipſo licet ſint pori denſi calcati: ſunt tñ ſubalterni ſibi: q᷑ in di
T.c.79. & inde.
rectum correſpõdentes. Noſce ꝙ nõ audire per aquã aut vix terminaf. 2. de aĩa: cũ dicif auditũ fieri in aqua & in aere: ĩ aqua autẽ minus: aliter enim vox eſt ſeu ſonꝰ in aere & aliter in aq̃: in ea.n.nõ eſt niſi ſicut ĩ medio: p qḋ auditui deferf: ſꝫ in aere eſt tãq̃ꝫ in medio & mã vel ſubiecto: in mã quidẽ vt in aere cõmoto & pcuſſo: ĩ medio quidẽ: qm̃ ſimplr intẽtionẽ ſolã cãt in aere: & defert ſicut coloratũ: ſꝫ nõ oĩno ita ſit ſpũale: ꝙ ſolũ intẽtio ceu color: & iḋ diuerſe intẽtiões coloris minꝰ ĩpediũt ſe in vno aeris medio: q̃ꝫ diuerſe ſonoruꝫ & meliꝰ pſit a v̾tute pcipi viſiua q̃ꝫ q̃ ſonoꝝ. Sonus.n.non audif ſub aq̃: ita ꝙ generef ſub illa: ſed fit in aere q pcutif. Adhuc & ſaluaf ſub aqua: vñ cũ quis ſubmergit in illa remanet ĩ aurībꝰ aer: q pcuſſus pp colliſionem aq̃ cãt ſonũ & auditũ: ſi aũt totalr ↄ̃tigat aerẽ ab aurībꝰ euolare: nõ erit ſonus & auditꝰ: neqꝫ ẽt icõueniẽs: exiſtat ꝙ ſub aqua ſit aer ſonuſqꝫ ex ipſius cõmotiõe cãetur: ſicut videmꝰ pcutiẽtibꝰ fuſtibꝰ fortiter & in ꝓfundũ aq̃ cãnt ãpullas: hoc aũt nõ eſſet ſine aeris pñtia: cũi eis ſit ſpũs aereus: q ẽt intrare poterit pp eiꝰ ſubtilitatẽ hora qua fuſtes ĩpellebanf in ꝓfundũ aque: pp qḋ aq̃ nõ eſt ꝓpa mã ſoni: ſed potiꝰ mediũ ĩ quo ſonꝰ eſt ſicut ĩ via: & nõ ſicut in ſubo: in quo habent gñari. Propter qḋ. 2. infert correlariũ dicẽs ꝙ q᷑ pori in vitro & chriſtallo ſũt ſubalterni: & ſi ſint parui & deñſi: viſus põt per ipſos videre: ſꝫ p ferulã q̃ eſt virgultũ qḋdã vt viſuꝫ eſt nona: ſꝫ ſit rara valde & poroſa maxie exiccata: nõ tñ põt per eã viſus trãſire: q᷑ eius pori nõ ſũt ſubalterni: ſꝫ diuerſimode ſituati: qḋ ſilr contingit in ſpongia & cicuta deſiccata. ¶ Deĩde. (Ampliꝰ.) Reſumit cãm huiꝰ ex ſituatione poroꝝ exponẽdo ↄ̃ſequẽs eãdẽ pmo demõſtrans q̃o viſus & auditꝰ expetũt poros diuerſimode ſituatos: dicẽs. rurſus qḋ dictũ eſt monſtratur: qm̃ corpoꝝ vel medioꝝ q̃dã hñt poros ſubalternos: & vno mõ ↄ̃tractos. alia ṽo permutatos & trãſuerſos. & hoꝝ quedã ſunt anguſti & parui: aliq lati & magni: nũc autẽ nihil vtilitatis cõfertur viſui ꝓpter magnitudinẽ & latitudinẽ poroꝝ: niſi fuerint ſubalterni & recta linea ab aliqs aliq ſituati: ſꝫ ſꝫ ita color p eos videaf: vox tñ nõ aliter audif niſi per poros magnos: qm̃ ſicut magni nõ ſubalterni nihil cõferũt ad viſum: ſic parui ſubalterni nõ iuuant in auditũ neqꝫ de eis curat quocũqꝫ mõ ſint ſituati: ſed ſolũ reqrit poros magnos & amplos: & q᷑ ptes puacue. ſ. pori exiſtes in aqua minores ſũt ptibus vacuis & poris qui ſunt in aere: ita aqua non põt recipe oĩno nec expectare ꝙ vox in ipſa formata deueniat ad audiẽdũ: ſi tñ recipiat aut expectet hoc eſt cũ difficultate: qm̃ expectatio eiꝰ voce ſoluꝫ eſt in aere: q᷑ vox eſt aeris ꝓpa: vt viſuꝫ eſt ꝓus. ¶ Deĩde (Nõ.n.) Oſtẽdit qd ſit illud reꝝ qḋ ẽ penetrabile dicẽs: ꝓ ꝙ nõ oẽ rarius quocũqꝫ mõ eſt penetrabilius niſi fuerit tale. cuius pori ſint ita diſpoſiti: ꝙ ſint apti eos ipſi pertrãſeunti cedere: ſicut etiã neqꝫ omne receptiuũ alicuius neqꝫ penetratiuũ in ſe per actionẽ ab aliquo recipit aut pertrãſit: niſi fuerint in eo pori ſubalterni & cõcauitates: & niſi fuerit hmõi raꝝ & molle cedẽs & potens ↄ̃uenire in ſeipſum & concurrere: vt receptibile & partibule recipiatur in eo. Propter pmum quidem viſus nõ poteſt penetrare per rarius corpus: cuius pori nõ ſunt ſubalterni: vt in volutionibus motus oſtendit aque. Propter ſcḋm vero auditus non valet penetrare per rariuꝫ cuius parui ſunt pori & anguſti. vt qui aque: qm̃ aliqua ꝓhibentur penetrare propter paruitatẽ & anguſtiam poroꝝ: ſicut appet in loco halo. i. pẽne enteron. nã grece equiuocaf ad alaꝫ & pennã qui locus eſt penne & ꝓprie ylis. i. medulla penne in loco non plumoſo & forte penne corruptione lr̃e mutatuꝫ eſt penne in parte: & q᷑ hmõi pori nõ cõgregãnf oĩno & cõfrangunf adinuicẽ ſed remanẽt ſubalterni licet ferula ſit rarior loco preexiſtente circa ylim tñ viſus poſſunt ad ylim penetrare & videre ylim: non autem auditus: ſed per ferulaꝫ poſſunt melius penetrare. poſito ꝙ aliqḋ audiens ibidem permaneat vt in loco ylis penne grifonis. Sciendum ꝙ cõe lr̃e

Cap.2. eſt vt in halone q̄ ē circulus circa ſolē apparēs ⁊ lunā tpe pluuiali metheo.3.⁊.16ᵉ.8ᵒ. de quo nihil ad ꝓpoſitū. Silr byle ſcribiꝰ p b. hic autē abſq̄z. q̄re extimo q̄ dꝫ dicere ala que pōt ab alo deriuari: auis.n. ſua pullos ſuos fouet ala. ℭ Deīde. (Silr alia.) Applicat 2ᵒ dc̄m ad ꝓpoſitū dicēs ſili mō ſe hrē in aq̄ ⁊ in q̄libꝫ alio liq̄re: q talis vt ipſa: manifeſtū.n. q̄ auditꝰ ē rari ⁊ mollis potētus ī ſe recipe ⁊ cōuenire dū ꝑmanet idē vt aq̄: aut ſilr ſm nām ceu alij liquores ſibi ſilis: cū.n. mutanſ ad aliud vt ad aerē ꝑmutaſ ēt modus audiēdi: q2 illud qd̄ nō eſt rarꝫ ſꝫ dēſuꝫ āplꝰ ꝯgregaſ ⁊ īſpiſſaſ ī ſeipſuꝫ vt auditꝰ ſi ꝑtrāſeat illud ⁊ tādē vniuerſa liq̄at ſmonē dicēs huiꝰ cā repiaī aq̄ ⁊ aere ſilis ē ī oībꝰ his aliis ꝓportiōatis. ℭ Noſce q̄ cā huiꝰ p̄t apꝰ aſſignari eo q̄ viſus ꝑcipit colorē: hic.n. ꝓprīū eiꝰ ob̄m: color aūt extremitas ꝑſpicui in corpe terminato. 2. ō aīa. vn̄ cōmētator. color ē vltimū diaphoni terminati: qd̄ aūt hm̄oi nō pōt a viſu penetrari: cū potētia gerēſ obto tāq̄ꝫ eiꝰ pfectiōe: ī corpe āt peruio intermīnato vbi color īproprie repiſ ſecꝰ ꝯtingit: ⁊ ī viſu cū ſit ſpūalior auditu. 4. ō ac. nō īteruenit aeris cōmotio realr: vex̄ ītētionalr ſolū: q̄ ſi aliq̄n illō accīt ē p accñs ſicut pp vapores emiſſos ab oculo vt in mēſtruāte ⁊ obtalmiçante alio de quo vr̄ 4.25. ſed in auditu cū ſit vox aūt ſonus agitaſ aer ⁊ refrangiſ ad parietes: itaq̄z inueniēs poroſitates quocūq̄z mō ꝑtēſus ī p̄tē ꝓpulſaſ vlteriorē talr vt aliqualr ꝑtēdaſ auditꝰ in antea: nō.n. auditꝰ inuenit obſtaculū vt viſus coloris: cū ſonus ⁊ vox nō ſit qd ꝑmāſiuū vt color odor ⁊ ſapor: vex̄ potiꝰ in ſucceſſione totali.

T.c.69. ⁊ inde.

ℭ Problema. lix. Antiqua.

PRopter qd ſit minor q̄dē vox ſaluās: ſilis āt ſꝫ figurā? Aut q2 mixtū ē ipſis: mixtū āt nō ꝑtiꝫ q̄dē ē: ꝑti q̄dē nō: ſꝫ vbiq̄z ſilr: igiſ vndiq̄z eleuatis venit ſimul: quare minus aūt neceſſe ⁊ ſimile eſſe. Noua.

ℭ Cur vox c̄ūuis minor r̄ddaſ adimēdo: ſpeciē tñ ſeruat eādē? An q̄ cū his ipſis miſceſ q̄ dempſeris. Res aūt mixta nō partiꝫ eſt: partim non eſt: ſꝫ vſq̄zquaq̄z talis eſt: eque igitur q̄buſdā vndiq̄z detractis: eque ꝯhiſ: vt neceſſe ſit ſimul ⁊ minorē eſſe ⁊ ſimilem.

ℭ Quare vox minor ſit: cū oēs eandē ſuāt ſm figurā: puta: ſi oēs incipiūt vna eūdē tenorē ⁊ pōdus ſaluādo: nō ꝑcinēdo aut ſuccinēdo: ſed equalr tenēdo. ℭ Deīde. (Aut q2.) Soluit dicēs hoc eē: q2 q̄n ſaluāt vocē ſm eādē figurā cātur mixtū qd̄dā: huiꝰ aūt nō ſm p̄tē mixtū exiſtit: ⁊ ſꝫ p̄tē nō exiſtit: imo ſm totū ⁊ vniformiter ē mixtū ⁊ vnū factuꝫ: mixtura.n. vnū vult eē ō ſēſu ⁊ ſēſato: ⁊ vna q̄dē ō cōditiōibꝰ mixtiōis p̄ ō gn̄atiōe ⁊ corru. q̄ p totū: ⁊ quelibꝫ ps mixti ſit mixta: qd̄ oñdūt pigmēta: cū.n. mixtionē adipiſcunſ pfectā: vniꝰ extāt ſaporis: ita q̄ eodē mō ꝯtingit: cū oēs ſil vocē eleuāt: vox vna ꝑuenit ⁊ in eādē figurationeꝫ cōcidit: ⁊ ſilr cū oēs vniformiter deprimunt. ℭ Deīde (Quare). nūc ꝯcludit intētū. d. itaq̄z dꝫ vocē minorē ac cōſimilē fore cū ſeruaſ eadē figura ⁊ tenor ī vociferātibus.

ℭ Problema. lx. Antiqua.

PRopſ q̄d melācolici balbutiētes ſūt? Utrū pp caliditatē ꝑuolētes magis ſūt: q̄re peccātes retinenſ quēadmodū irati: etenim hi pleni aſmate ſūt: mltꝰ āt ſpūs accedit pp ſuccēſio nē calidi. difficultatē āt patiūſ reſpirationis: pp id q̄ multꝰ ē ſpūs: ⁊ nō accedit exiēs tpe reſpiratiōis. Aut magis ecōtrario īfrigidatio caliditatis loci quo loq̄mur: quēadmodū appopleria ptis huiꝰ: pp qd̄ ⁊ caleſci a vino ⁊ dicēdi ꝯtinue facile ꝯiūgūt ſmonē. Noua.

ℭ Quid ē qd̄ linguā faciat heſitare? Utrū calor efficiat vt ꝓcaciores ſint: itaq̄z offēdēdo heret q̄ſi in ſalebris: quō affici iratos hoīes nouimꝰ: icēdūſ.n. ictanſ āhelāt ſpū redūdāt: igiſ p̄ nimio caloris feruore. Anhelāt āt q̄m freq̄ns ſpūs ē: nec āticipat: q̄tenꝰ ſe tpe reſpirādi ꝑmere poſſit. An potiꝰ ē vt loci quo vocē mittimus refrigeratio cām det: tāquā membruꝫ id attonitū obſtupeſcat: itaq̄z afficiatur vt vel concaleſacti a vino aut ꝑpetua oratione verba expeditius poſſint copulare.

ℭ Repetit. 38. ℭ Deīde. (Aut q2.) Soluit: ⁊ p̄ aſſignat cām ſūptā a caliditate dicēs: h̄ eē: q̄m pp caliditatē melici vt aduſti ſūt ꝑuolētes ⁊ ꝑuolūtarij. 7. eth. velociſſime.n. ſatagūt p̄ cōceptū adipiſci. vn̄ dc̄m ē ſupius melicū eē ī ꝯſeq velocē fātaſie: ⁊ q2 ſūt ītātū feſtini ⁊ volūtarij mulieꝝ more reputanſ peccātes ⁊ errātes: ceu q iracūdi: hi aūt melici replenſ hūiditate flegmatica diſſoluta circa pulmonē ⁊ ptes cāne īducēte ipſis ſilēꝫ diſpōnē aſmati: q̄ difficultas ē aliq̄ mō īſpirādi ex hūoribꝰ cāta viſcoſitati eis.n. multꝰ ſpūs calē vaporoſus cātur: pp inflāmationē cali eliquātis ⁊ diſſoluētis cuiꝰ multitudie patiūſ difficultatē reſpirādi: q̄n tpe quo dꝫ ꝑuenire reſpiratio: nō ꝑuēit: neq̄z libere pp eiꝰ multitudineꝫ egrediſ ⁊ iuiſcationē. ℭ Deīde. (Aut q2.) Aſſignat aliā cāꝫ huic ꝯriā quā ſupiꝰ ſi tetigerat: pp qd̄ fortaſſis reiterauit dicēs: q̄ alia cā maior ē huic ꝯria: eo q̄ plres meli coꝝ ſunt fridi q̄ꝫ cali: cū melia ſit nālr frida: cuiꝰ q̄dē cā ē ꝑticle īfridatio q̄ loq̄mur: ⁊ huiꝰ q̄dē cā poſita ē ſupra. 55. qd̄ forte repetit: q2 melici ſūt duplices: vt dc̄m ē. 38. An. duplicē cāꝫ aſſignat. vnā q̄dē quātū ad melācolicos cātos pp aduſtionē: ſcd̄aꝫ vō q̄tū ad eos q nālr extant tales.

Ca.xiiij. ⁊ etiam alibi.

ℭ Problema. lxj. Antiqua.

PRopter q̄d hyeme voces grauiores ſūt? Aut q2 groſſiō ē aer: groſſiori āt exiſtēte tardior ē motꝰ quare tardior vox? Aut q2 p ſpūalia tardius tendit aer: opilaſ aūt qd̄ ē circa guttur a frigido ſupfluente flegmate. Noua.

ℭ Cur tpe hiberno voces grauiores r̄ddūſ? An aer craſſior ē. Talī āt cū ſit motꝰ tardior ꝑuenit: itaq̄z vox reddiſ grauior? An q̄ aer p pectꝰ lētiꝰ ꝑmeat: fauces aūt iterſepi ⁊ conſtringi a frigore pituitaq̄z diſtillāte cogūtur.

ℭ Repetit. 17. ℭ Deīde. (Aut.) Soluit: ⁊ p̄ aſſignat cām aſſumptā ex p̄te groſſicie aeris dicēs hoc eē: q̄m aer qui in hoīe dꝫ expelli cū anhelitu eſt groſſior: h̄ aūt tardiꝰ mouetur: ⁊ is vocē cāt grauē. ℭ Deīde. (Aut q2.) Aſſignat cāꝫ alterā ſūptā ex gutturis anguſtia dicēs: cām eē: q2 ī hyeme aer tardiꝰ penetrat p mēbra: q̄ ſūt loca in q̄bꝰ inſtrā vocis cū corde ꝯtinenſ: id aūt ē: q̄n pp friditatē ⁊ abūdātiaꝫ flegmatis cōſtringiſ ⁊ opilatur locus qui eſt circa guttur ⁊ merito: q2 locus qui eſt circa guttur: eſt ſuperior q̄ꝫ cāna

⁊ pulmo: itidē locus circa guttur vbi ipſuꝫ cānē iſerius copulaſ: anguſtioꝛ eſt locus aliꝗs cāne: vt dictū ē ſup̄us: vbi aer ſiquidem retineſ: etiaꝫ cuꝫ quis anhelitum continet.

¶ Problema. Ultimum. Antiqua.

PRopter qd pueri ⁊ mulieres ⁊ eunuchi ⁊ ſenes loquūſ acute? Aut qꝛ acutioꝛ mot⁹ ē velocioꝛ: ē āt idē pluri difficulter mobili⁹: q̄re q ſūt adoleſcētia pl⁹ attrahūt aerē. Hic igiſ tardius veniēs tardioꝛē facit vocē: in pueris āt ⁊ eunuchis qꝛ min⁹ hn̄t: ꝯrie āt ſenioꝛes non potentes: tremunt autem ſenioꝛes: imbecillib⁹ ⁊ pueris qn̄ lōgū lignū accipiūt ab extremitate: altera extremitas tremit pp nō vincere: pp hoc ⁊ ſenes tremūt: qꝛ nō adhuc vicūt. Idē āt arbitrādū ⁊ i exercitātib⁹ ſe: ⁊ timētib⁹ ⁊ rigētib⁹. Cā āt treoꝛis vocis: hn̄tes eni vocē talē: taliū paſſionū iteri⁹ circuſtāte plurimo: igiſ modic⁹ exiſtēs nō p̄t vicere vocem: pp qd̄ ⁊ moueſ ⁊ tremit: pp qd̄ ⁊ artifices ſcientū: qn̄ exercitātur paꝝ loquuntur a principio: ⁊ quouſqꝫ vtiqꝫ cōſtituaſ: parua exiſtēte ⁊ voce facile vincunt. Noua.

¶ Cur pueri mulieres: ſpadones: ſeneſqꝫ vocē reddāt acutā? An ꝙ mot⁹ velocioꝛ q acutioꝛ ē. Et cū gen⁹ idē ſit: motu facili⁹ ē qd̄ minus ꝗꝫ qd̄ plus eſt. Quāobrē q firma etate ſūt: plus aeris trahere pn̄t: plus igiſ illd̄ tardius p̄means vocē efficit grauioꝛē: pueris ⁊ ſpadonib⁹ ꝯ res euenit: Qm̄ min⁹ aeris capiūt. Senes aūt iō tremūt: qm̄ vocē ꝯtinere nō pn̄t: qūo ībecillib⁹ ac pueris vſu euenit: cuꝫ lignū p̄longū parte extrema ceperit: Alterū eni extremū quatiſ: qꝛ nequnt ſupaſ qd̄ tenēt ⁊ vincere: qd̄ idē ⁊ trepidātib⁹ hoib⁹: ⁊ metuētib⁹: ⁊ rigētib⁹ cāꝫ vocis tremſe afferre credēdū ē. Cū eni q vocē ita emittit: ei⁹ caloꝛ pulſus ab affectibus illis itro ſe colligat maxia ex pte: reliquū qd̄ exiguū extat voceꝫ cōtinere nō p̄t. Quapp quatitur atqꝫ intremit: vn̄ artiū liberaliū p̄feſſoꝛes: q ſe ſolitos trepidare nouerūt: principio agūt voce ſubmiſſa: duꝫ reſideāt ⁊ ſtabiliāſ: vocē eni exiguā vincere contineréqꝫ facilius poſſunt.

¶ Explicit vndecima particula.

¶ Repetit. 16. ⁊. 34. ſꝫ ſup. viri loquūſ grauiter vt expoſitū eſt ſupra. ¶ Deīde. (Aut.) Soluit p̄ aſſignāo cāꝫ cōi dicēs: iō eē: qm̄ mot⁹ acutioꝛ ⁊ velocioꝛ ē: qm̄ aut talis ⁊c. vn̄ū. n. ⁊ idē exn̄s in pluri q̄ntitate ē d̄ difficili⁹ mobile ꝗꝫ ſi eēt ideꝫ i minoꝛi. ¶ Deīde. (Quare.) Pertractat cāꝫ hāc i ſpāli: ⁊ p̄ dat cāꝫ ptis ſupplete dicēs: ꝙ illi q ſūt i adoleſcētia. i. in iuuētute ſꝫ illud affoꝛiſmoꝝ. 3. Adoleſcētib⁹ ſanguis ſpūta maioꝛē q̄ntitatē attrahūt aeris: cuꝫ igiſ hmōi tarde moueaſ grauez cauſabūt voceꝫ. ¶ Deīde. (In pueris.) Aſſignat cāꝫ ptis ꝯpoſite: dicēs p̄mo illud eē: qꝛ in pueris ⁊ eunuchis eſt min⁹ inſtr̄m vocale ac ēt calm habēt vocē acutā: ſꝫ decrepiti mō ſe hn̄t ꝯrio ad iuueneſcentes ⁊ ad iſtos: ſunt eni ipotētes ⁊ inuigoꝛoſi valde: q̄re pp ipotētiā ipſoꝝ icurrūt tremoꝛē vocis ⁊ ptiū: nō valētes coꝝ ptes q̄te ſuſtētare. ¶ Deīde. (Et pueri.) Hoc declarat ſcdo dicens: ꝙ ſicut ꝯtingit pueris: ꝙ qn̄ accipiūt lignū lōgū pōderoſum i extremitate: vt tactū ē ⁊ ip̄m nō poſſe tenere qn̄ altera tremat extremitas: eo ꝙ nō ſūt adeo foꝛtes: vt pōdus valeāt ligni ſuſtētare: ſilr ⁊ ſenes pp ipotētiā ſuā: qꝛ nō pn̄t vincere ⁊ dn̄ari totalr ſup coꝛp⁹ ſuū: tremūt. ¶ Deīde. (Idē āt.) oſ̄dit ꝙ pp eādē cāꝫ qdā alq habēt ēt vocē acutā ⁊ tremulā: ⁊ p̄ id dicēs ꝙ debem⁹ extimare: ꝙ pp eādē cām exercitātes ſe in vltio ad diſſolutionē: timētes ⁊ īfrigidati vehemēter: habēt vocē acutā ⁊ tremulaꝫ: q̄ cātur hmōi pp circūſtare interi⁹ in coꝝ mēbris plurimū: qd̄ ē cā taliū paſſionū: puta tremule vocis ⁊ acute: hoc autē eſt debilitas virtutis cū multa grauitate mēbroꝝ ⁊ materie quātitate: pp qd̄ debili virtute exiſtente: non poteſt dominari ſup oꝛgana vocatiua: vt vox profera꞉ perfecta: ⁊ iō inoꝛdinate mouetur ⁊ tremit: pp qd̄ ſcd̄o infert coꝛrelariū dicēs: ꝙ pp iſtaꝫ cām: vt poſſint vincere ⁊ non incurrere vocē tremulaꝫ artifices ⁊ laboꝛātes maxie foꝛti laboꝛe: qd̄ dico pp ſutoꝛes: ⁊ hmōi ſui ſermōe plane ac paꝝ loquunſ in laboꝛis p̄ncipio: etenim quouſqꝫ cōſtituaſ artificiuꝫ parua vtunſ loquela ⁊ voce: pp qd̄ tunc de facili ſup artificiatū obtinēt: paulatine eni mēbra diſpoſita i actū adaptātur: ꝙ ſi i laboris exoꝛdio loquereſ multū ⁊ alte: nō poſſet tādē obtinere: cū caloꝛ diſſeminareſ pp diuerſos act⁹. Et iō curſoꝛes magis tacēt: hec itaqꝫ breui⁹ i expoſitiōe ꝑticule ſunt vndecie.

¶ Incipit duodecima particula: de his q̄ ſūt circa odoꝛabilia.

¶ Problema. j. Antiqua.

PRopter qd thimiamata minus fetiūt ꝑpe exn̄tes? Utꝝ qꝛ ītēpatioꝛ ē: ꝯtēpata d̄fluxio aeris d̄lectabilis: queadmodū ſmirna medicoꝝ: aut ꝯrio erit vtiqꝫ ꝙ auſert igniſ odoꝛē pp vrere: odoꝛ eni fomētoꝝ eſt pp qd̄ in carbonibus nō ſūt odoꝛifera: lōgius autē ⁊ ſinceri⁹ apparet ⁊ ſubtilius hoc. Noua.

¶ Cur ſuffimēta oīa min⁹ e ꝑpīquo ſētiſ poſſumus? Utꝝ ꝙ odoꝛis d̄libatio aere tēpata validioꝛ reddiſ: vt mirra mediciālſ ſuauioꝛ ē. an ꝯ agitur. Ut ignis vi ſua cremandi tollit odoꝛem qui per ſufficū effluat: ⁊ qdē apud carbones ipſos nihil redolēt: longius vero purius tenuiſſimūqꝫ feratur qd̄ oleat.

¶ Expedita parte. xi. circa problemata auditus. nunc agit de his que circa odoꝛatum: ⁊ quia odoꝛ duplex eſt: ſuauis ⁊ delectabilis ⁊ oppoſitus qui eſt fetoꝛ. p̄mo determinat problemata circa primum. ſcd̄o circa ſcd̄m. ſcd̄a ibi. in particula mox ſequenti. proponit itaqꝫ probleme qd̄ mi[illegible] totiens repetit. n am lꝫ. xi. in hac particula videantur problemata vere tn̄. 5. vel. 6. extāt dicens. ſolū quare odoꝛ thimiamatū minus ſentiſ de ꝑpe ſtando: vt cum in igne p̄ijciuntur ꝗꝫ a remotis: tūc enim melius coꝝ percipiſ odoꝛ. Thimiama qd ſit

¶ Notandū ꝙ thimiama ſꝫ medicos diciſ thus iudai

cus vel coſumbzũ qḋ eſt gũmi quo multũ vtunť greci pro ſuffumigijs i eccleſijs. vt nos vtimur thure: hoc tñ noie thimiamatũ potius ē audire nō ſolũ hmōi: veꝝ aroma qḋcũ qꝫ ⁊ marie terreſtre ⁊ ſiccũ vt thus myrra lignũ aloes ⁊c. qḋ pluritas īdicat noīs: ⁊ modos diuerſus ilh' ꝓblatio reiterationis. ℂ Deinde. (Utrũ qꝛ.) Soluit: ⁊ aſſignat duplicē cām dicēs ꝑus cām eē: qꝛ cũ fumus ꝑpe locũ in quo eſt thimiama effumāe: ad nos puenit intēperatioꝛ. ⁊ nō bñ cōmixta effumatio: ad hoc enī de ꝑpe ptes terreſtres ſũt ſub talib' igneas cōmixte: vt apparebit ꝓñter: pp qḋ ſi bñ ac delectabilit ſentiſ: cũ effumatio delectabilis dēat eē bñ ꝯtēpata ⁊ cōmixta: vt oñdit melodia ſcđ ſepatōe groſſi a ſubtili: q̄ ſiť nō bñ coherent. ℂ Deīde. (Queadmodũ.) Scđo declarat qḋ dictũ eſt dicēs ita ſe hr̄e de odoꝛe thimiamatũ ſicut eſt de ſmirna medicoꝝ qḋ puto eē locũ in quo ſpēs odoꝛifere reponūť vt muſc' ⁊c. quā qdā dictũ foꝛe pomũ ambꝛe: cũ.n. qs fuerit circa illā ſmirnā ⁊ marie cũ mox apitur ꝓclauſa: nō pcipiet odoꝛes delectabilr: pp eoꝝ excellentem deffluxionē ⁊ mixtionē puri cũ ipuro: nōdũ.n. adhuc facta eſt depuratio ⁊ ꝯtēpata cōmixtio p motũ i aere: ſicut in voce accidit: vt declaratũ ē.xi. qꝛ q̄lis ſit nō bñ pcipiť ab illo q eſt ꝑpe vociferātē: cũ nōdũ ſit in ea' eē pfecto in aere ipꝛeſſa ſꝫ cũ aliq̄liter deſtiterit a p̄fata ſmirna: tũ bñ ac dlectabilr pcipiet odoꝛes aromaticos i illa ētes: ſic mōſtraf melodia ſuauioꝛ auditur cũ in media ſteterit diſtantia. ℂ Deinde. (Aut ecōtrario.) Aſſignat aliā cām huic tāq̄ ꝯtriam. d. p̄ qꝫ cā pōt eē ꝯtria hui' qḋ dictũ eſt: vt qꝫ de ꝑpe minus ſentiaf odoꝛ thimiamatũ: ñ ſit pp effumatione magnā: ſꝫ potius pp abſoꝛptionē effumationis: a qua hꝫ odoꝛ cāri: ⁊ hoc qñ pcipiť odoꝛ thimiamatũ ipſis in igne poſitis: tunc enī ipē pp aduſtionē hũidi ſubtilis effluxiui rmoueť odoꝛ a thimiamatibus: qꝛ de numero ē illoꝝ q̄ debēt ferri ⁊ cōſeruari: nō exterminari oīno: pp qḋ infert coꝛrelariũ x'. declaratiuũ ꝓpoſiti. d. qꝫ iō thimiamate ꝓiecto ſup carbones multos vehemēter īflāmatos nō pcipiť odoꝛ ſi qs ꝑpe pmaneat: ſꝫ a remotis: qꝛ vapoꝛ hmōi reſolut' ipurioꝛ depuraf cōtinue: p aerē.n. ſubtiliatur ⁊ tēperaf q̄re pcipiť delectabilr. ℂ Dubitaf quō dicit hāc rōnē ꝓcedere econuerſo prioꝛi. ℂ Dicendũꝫ id eē qꝛ thimiama ꝓijcitur in ignē paruum ſeu manibus fricatione caleſcit: aut in ignē q̄ magnum. ſm enim hoc diuerſimode odoꝛabile variatur.

Dubitatio.

ℂ Problema. ij. Antiqua

PRopter qd odoꝛes min' bñ ſunt odoꝛabiles thimiamatũ ⁊ floꝝ cũ ꝑpe ſũt? Utrũ qꝛ pariter veniunt cũ odoꝛe ⁊ terre ptes q̄ añ ferunť p grauitatē: q̄re de longe ſincerus ſit odoꝛ. Aut neqꝫ ꝑpe exiſtēte principio plurimũ ſit fluēs neqꝫ valde lōge: hoc qdē.n. nōdũ multũ: hoc aũt diuelliť. Utrũ igiť veꝝ eſt: aut falſuꝫ: ⁊ ſi verũ eſt: pp quas cās erit accidēs. Dicitur enim ſicut bñ ſiũt odoꝛabiles arbores in quas qdē vtiqꝫ iris iclinabitur: quod quidē igitur neqꝫ omnino: neqꝫ ſemp manifeſtũ eſt. Multotiens enī iris facta eſt: arbores vero manifeſte videnť: quādo factuꝫ eſt hoc: hoc autē non fit in omni ſilua: ſed quoniaꝫ accidit quādoqꝫ: propter quod ⁊ diciť. Cauſa autē ſecũduꝫ accidens iridi attribuēda eſt. Aliter autem ⁊ ſi non eſt quedam natura iris: ſed viſus paſſio repercuſſi: ſit autē quēadmodũ dictũ eſt: nō qualiter igitur habēte ſilua paſſionē. Neqꝫ enī i viridib' arboribus: neqꝫ in ſiccis oīno: ſꝫ in ſilua aduſta: aiunt paſtoꝛes poſt aquas q̄ ſũt cũ iride fieri manifeſtā bene odoꝛabilitatē: ⁊ marie vtiqꝫ ſicut frutex aut ſpina ⁊ quoꝝ floꝛes bñ odoꝛabiles ſũt. Cā aũt odoꝛabilitatis ē: q̄ eſt ⁊ in terra: p calida.n. ⁊ aduſta exiſtente qḋ vtiqꝫ oꝛiť primũ bñ odoꝛabile ē: hñtiũ.n. humiditatē paucā q̄ igneſcũt quodāmō bñ odoꝛabilia ſiũt: digerit enī calo hāc. Propter qḋ ⁊ toti' terre q̄ ſunt verſus oꝛiētē bñ odoꝛabilioꝛa eis q̄ ſũt v'ſus ſeptētriones: ⁊ hoꝝ aũt q̄ ſunt v'ſus oꝛiētē: eis q̄ ſũt v'ſus meridiē: qꝛ terreſtris ē magis loc' q circa ſyriā ⁊ arabiaꝫ eſt: libia autē harenoſa ⁊ ſine humoꝛe: opꝫ enī neqꝫ multā eē humiditatē. Indigeſta enī eſt multa: neqꝫ ſine hũiditate: nō eniꝫ ſit vapoꝛ: qḋ accidit ⁊ circa nouiter aduſtaꝫ ſiluaꝫ ⁊ gen'tale: vt habeat odoꝛabilitatē cũ ipſa: oñdit āt floꝛib': dimittit enī in his odoꝛē. Uř aũt i quas vtiqꝫ inclinauerit ſe iris fieri: qꝛ nō abſqꝫ aqua poſſibile eſt fieri: madefacta.n. ſilua ⁊ exiſtēti calido digerēs vapoꝛē q i ipſa ē dimittit: neqꝫ multā aquā oꝛ eē: inundat enī multa valde ⁊ extinguit calitatē q̄ eſt ab aduſtiōe: aq̄ vero q̄ ſũt poſt irim nō multe ſiũt: ſꝫ moderate vt ē diceř. Et ſi multe ſiāt irides nō mlta ſit aq̄: ſꝫ multotiēs qdē pauca aũt: pp quod ꝯuenieter hoc facto nil aliud vidētes differens niſi irim: ſic cām attribuere odoꝛabilitatis. Noua.

ℂ Cur odoꝛes tā ſuffimētoꝝ q̄ floꝝ minus ſuaues e ꝓrio ſētiāť. Utrũ vna cũ odoꝛe terre quoqꝫ pticule ꝓdeũt: q̄ pꝛe ſuo pōdeř ante currũt q̄ ad ſenſũ odoꝛ deueniat: itaqꝫ lōgius ille ſincerũ ſe offert: an neqꝫ cũ pꝛicipiũ primũ ē: neqꝫ cũ admodũ ſemotũ odoꝛ abũde effflueř pt. Nā ſi pꝛimũ: nōdũ large emanat: ſi remotiſſimũ diſcerpiť. Arboꝛes reddi odoꝛatas aiũt i q̄s celeſtis arc' ōcubuit. Utꝝ verũ: hoc ſit: an falſũ. Et ſi veꝝ quā ob cām ita eueniat: ergo nec oēs arboꝛes nec ſp aliquas odoꝛē ita acquirere palaꝫ eſt. Eteni ſepe arcus celeſtis cōſtitit: ⁊ tamē arboꝛes nihil odoꝛis ſpirarũt: qḋ qdē ſenſum mouere poſſet. Cũqꝫ odoꝛ ꝯhiť accidit enī id aliqñ: itaqꝫ narraf: non in quaqꝫ materie cōtrahi poteſt: cauſa vero per accidens ad arcuꝫ referēda eſt: pꝛeſertiꝫ ſi arcus ipſe nulla natu/

ra ſit: ſʒ obtinuit refrāgēdi tñ affectio. Pro/
uenit aūt odoris ille affectus: vt dictū iā eſt:
nō qualitercūq; ſe materies habeant. Neq;
eni i viridi neq; in arida: ſʒ in vſta poſt aquā
q̄ arcui ſupuenerit: certā r̄ddi ſuauitatē odo
ris paſtores r̄ferūt: marieq; vbi aſpalathus
aut ēt ramus eſt ⁊ genus ex his aliqđ: quoꝝ
flos ſuauiter olet. Nō aūt odoris eadeʒ eſt.
quā etiā de terra aiaduertim⁹: hec eni cū fer
uet atq; inurit̄ qđ ediderit p̄ncipio bñ olet.
Eni vō q̄ parce hūido quēdā i modū reca/
luerint odorata reddunt̄: hūoꝛ.n.ꝯcoq̄ calo
re nimiꝝ pōt. Qua ō cā toti⁹ quoq; orbis ter
raꝝ q̄ ad ſolē oriētē ſpectāt odoratioꝛa exur
gūt q̄ꝫ q̄ ad aq̄lonē. Et coꝝ ipſoꝝ q̄ ad ortū
plus vergūt: q̄ꝫ q̄ ad meridiē: eo q̄ loca ſy/
rie ⁊ arabie terroſioꝛa. Africe vō harenoſa
ſiticuloſaq;: nec.n. humorē nimiū ineſſe oꝫ:
cōcoqui nāq; nimius nō p̄t. nec nullū: ſic.n.
nullus vapoꝛ ide extigui pōt: qđ vel i ea ma
terie ſolet accidere q̄ ⁊ nup cōbuſta ſit: ⁊ tale
habeat gen⁹ vt ſecū odoꝛis ferat ſuauitatē: q̄
gdē res floꝛib⁹ declarari pōt: odoꝛ eni i eos
trāſmittit̄. Sʒ fieri putāt i his qb⁹ celeſtis ar
cus iſtiterit qm̄ nūq̄ꝫ id ſine aq̄ effici p̄t. Cuʒ
eni materies īmaduerit caloreq; iterioꝛi cō/
coxerit reſpirare iā incipit vapoꝛēq; inter ſe
cōceptuʒ emittit. Nec vō aquā nimiā acceſ
ſiſſe oꝫ. eluit eni atq; extiguit calorē ab igne
iniectū q̄ nimia venerit. Que āt aq̄ poſt arcū
ſolēt icedere nō multe: ſʒ ſp pene mediocres
adueniūt: ⁊ ſi plures ꝯſtiterint arcus aq̄ non
large ſʒ ſepe ⁊ parce accedit. Quāobrē non
īmerito cuʒ hoc ita fiat: q̄ rē īſignē p̄ter arcū
nullā aſpicerēt: cām odoꝛis illi attribuere.

¶ Repetit quaſi predictū ꝓblema: vt ampli⁹ exponat̄. Di/
co aūt q̄ſi q2 h̄ magis exp̄mit̄ bñ eē odoꝛabile ⁊ male: eſt
ēt hoc vſiue: q2 nō ſolū odoꝛabilis tāgit ſiccioꝛa: vt p2ius:
veꝝ ēt mollia vt floꝛes ⁊ herbas ſilr̄ bñ odoꝛiferes. ¶ De
inde. (Utrū.) Soluit: ⁊ p̄ ad p̄ncipale q̄ſitum. ſcđo mouet
aliā q̄ōnē. ſcđa ibi. (Utrū igit̄.) p̄ma ēt i duas ſm duas cās
quas aſſignat: dicēs p̄mā cām eē: q2 de ꝓpe nobis exiſtib⁹
thimiamatib⁹ ⁊ floꝛib⁹ cū effuſione odoꝛis p̄ueniūt ſemper
ſil ad inſtr̄m odoꝛatus p̄tes terreſtres aquoſe ⁊ ipure entes
in re odoꝛifera. p̄mo.n. he ferunt̄. ſa caloꝛe: pp ipſaꝝ nāq;
groſſitudinē cāſm in eis inſixtū: id natā recipe defert eas in
ſitū vt ad olfatū p̄ueniāt appꝛopiquātes: cū aūt ꝓcēdunt
in antea pp ipſaꝝ grauitatē caloꝛe remiſſo deoꝛſuʒ ruunt
ſepate a ſubtili odoꝛabili deſtuxione: ita vt odoꝛ depurat⁹
organū ꝯtingat olfatus ceu vētus oſtendit: quāto enim a
loco gñatiōis ſue plus elōgat̄: tāto ſubtilioꝛ ⁊ purioꝛ red/
ditur. ¶ Deinde. (Aut) Aſſignat aliā cām dicens: cā q̄re
odorē quis delectabilr̄ p̄cipit eſt: q̄ ſit in loco medio ſuffi/
ciēter ꝓpoꝛtionato effumationi perueniēti ad ſenſum odo
ratus: nō eni opꝫ q̄ ſit nimis ꝓpe p̄ncipiū gñatiōis a quo
nondū plurima ſit effumatio: neq; multū diſtās: q2 qđ ꝓ/
pinquū nō tñ effumat q̄ poſſit p̄cipi p̄fecte: vt dictuʒ ē de
voce. Odoꝛiferū ēt qđ diſtās diuellit̄ ⁊ diſſoluitur pp ſepa
tionē in p̄tes minimas añq̄ꝫ ad organū p̄ueniat olfatus;
ceu vox i aere plurima diſtātia: ita vt nō audiat̄: q̄ vſr acci
dit i eo latu. Eſt aūt diuelli aliqđ i p̄tes adeo minoꝛes ſeq̄ Diuelli
ſtrari: vt ei⁹ nequeat foꝛma ſuari. ¶ Deīde. (Utrū igit̄.) quid ſit
Mouet aliā q̄ōnē dicēs: ē ne veꝝ id qđ cōiter dr̄: q̄ plante
reddunt̄ ſuauiter odoꝛabiles: ſup quas arcus inciderit de
modis iris dict⁹: cū pars ei⁹ arcuata ſup ipſas inclinauerit:
aut ne hoc falſuʒ: ⁊ ſi eſt veꝝ ſicut cōe teſtimoniuʒ exiſtit:
q̄ram⁹ cāʒ hui⁹ accidētis: cū nulli⁹ debeat p̄būm cā latere.
¶ Deīde. (Qđ gdē.) Pertractat id p̄ ſolucēs p̄ itercēptio/
nē oñdēdo q̄ iris nō ē cā. 2⁹ adducit teſtimoniū in ꝯriū pa
ſtoꝝ: puta q̄ iris iclinādo ſup plātas ſit cā q̄re ſiāt bñ odo
rabiles: ſcđa ibi (ſed in ſilua.) p̄ma ēt in duas: q2 p̄ oñdit ſ
vſr ſʒ raro accidere irim inclinari ſup plātas: dicēs q̄ illud
qđ iſti dicūt nō vſr accidit i oib⁹ locis: neq; ēt ſp in eiſdē vl
ad multū: q̄ plāte reddant̄ odoꝛabiles pp inclinationem
iris ſup eas: māifeſtū.n. qm̄ multotiēs ſit iris ⁊ tñ plāte cū
ſit manifeſte ⁊ ſenſibilr̄ apparēt nobis: qđ nō eēt ſi iris ca/
deret ſup eas: occultaret.n. vtcūq; nobis eas. Silr̄ quoq;
nō vſr hoc ſit in oi ſilua q̄ eſt arboꝝ grandiū ꝯgregatio vt
tāgebat̄ p̄mū: verū raro q̄ñq; id in aliqua ſilua: ⁊ iō ide di
ctū eſt: q̄ talis inclinatio fiat: hāc aūt videre foꝛtaſſis ſemel
vel bis in aliqua ſilua volētes vſr in aliis ſilr̄ ⁊ ſp iudicarē
q valde i acceptiōe vſi decipiebant̄: vt p3 poſterio. 2. vñ p̄ re/ Tex. c.
acuto. Errāt gdē q qđ vident in vno aut duob⁹ v̄ificari: fa x: ij. ⁊ ali
ciētes id trāſire ſup oēs aut plures: ⁊ lʒ iſtud cōiter dicat̄: bi inde.
q2 loq̄ndū vt plures: ſciēdū vt pauci. 2. topi. nō tñ pp hoc Cap. 6. ⁊
attribuēda cā hui⁹ mōi odoꝛis p ſe verū p accñs iridi vt de/ alibi.
mū appebit. ¶ Deīde. (Aliter ēt.) Oñdit q̄ poſito q̄ plu
ries iris ꝯcidat i ſiluas: nō tñ eſt cā bone odoꝛationis: dicit
q̄ aliter ēt pōt dici: q2 iris nō eſt aliq̄ nā fixa p̄manēs: ſʒ ſo
luʒ q̄dā paſſio ⁊ apparētia: cāuſat̄.n. ex refractione q̄dā vi/
ſus: nō q̄ in ſe habeat aliquā nām ⁊ actū: cū nil agat vltra
ſuā ſpēm: cū eni ſit q̄dā intētio: nō poterit in actū nāles: qđ
aūt ſit iris ⁊ q̄uo fiat oñſum eſt. 3. metheo. Uel aliter. ſit igi Cap. ij.
tur ſicut dictū eſt antea: q2 nō ſit vſr neq; ſp ſed in plurib⁹:
nō.n. ſit ita q̄ ſilua equalr̄ ſiue aliqualr̄ hēat hāc paſſionē
p̄nta inclinationē ⁊ imutationē inde in plātas: qđ ꝓbat̄:
q2 nō ſit i plātis viridib⁹: neq; ſiccis: plura vō nō ſunt i ſil/
ua: q̄re necubi accidit. ¶ Deinde. (Sʒ in ſilua.) Paſtoꝝ
inducit teſtimoniū in ꝯriū hmōi: ⁊ p̄ illō dicit q̄ paſtoꝛes
p̄manētes in cāpis nutriēdo aialia dixerūt; q̄ facta iride
poſt pluuiā factā fuiſſe bonā ⁊ ſuauē odoꝛationē circa plā
tas ſilue ⁊ ꝓpe odoꝛiferas: vt fruticos ⁊ alias ſpinas q̄liū
rub⁹ ⁊ vſr circa cūcta bñ aromatica: vt vitis ſilueſtris myr
tus ⁊ talia: q̄re cōtētus qs paſtoꝝ teſtimonio crederet iriʒ
cām bone odoꝛationis. ¶ Deīde. (Cā.) Aſſignat cāʒ hui⁹
verā. p2io dicit cām hmōi ſuauis odoꝛatiōis: q̄ ſentit̄ in ſil/
ua eſt in terra exuſta p̄us ente p igne: q2 qđ naſcit̄ i ea poſt
ipſius aduſtionē: efficitur bene odoꝛabile: qm̄ humidū de/
bere propoꝛtionatum eēt ad calido: habentia enim humidi
tatem paucam qñ igneſcunt fiunt vtcunq; bene odoꝛabi/
lia: eo q̄ humidū reducit̄ ad temperamentū ⁊ digōnes ꝓ/
pter calidū: debet enim humidū foꝛe victuʒ a calido in ge/
neratione odoꝛis: eſt enim nālis paſſio ſicci ab humido va
poꝛoſo per caloꝛem agentē: ad hoc etiam adiuuat motus
qui ſit in aere circūſtāte cauſa pluuie. Propter quod iſert
ſcđo coꝛrelarium: ex quo ꝓpoſitū in amplius relinquit̄ de/ Que ori
claratū: dicēs q̄ ſm totam terraʒ que naſcunt̄ in partibus ētali ple
verſus oꝛientaleʒ plagam ſunt melius odoꝛabilia eis que ga naſcū
naſcuntur circa partem ſeptentrionis: ſimiliter eis: que cre tur: ma
ſcūt circa parteʒ meridiei: eo q̄ habitatio circa ſyriaʒ: que gis odo/
eſt regio aſie oꝛientalis tertij climatis: vbi acō ſunt nuper rabilia
deſtructa; ⁊ arabia ſimiliter oꝛientalis verſus meridiem ꝯcerūtur.

circa ſcd᷒ꝫ clima magis eſt pſs terreſtris q̄ꝫ illa q̄ eſt circa ſeptētrionē: vt gilādria: in illa.n. humidū aquoſuꝫ ſupabūdat ꝓportionabiliter ad ſicci terreū: ſilr non ſunt he adeo exiccate ceu libia.i. africa. nā de mūdo Ariſt. orbē terrarū in aſiā europā ⁊ libiā diuidit: ipſa.n. eſt harenoſa ſine humiditate. nō hꝫ eni ſufficiēs hūidū vt vegetabiliuꝫ expedit nā: pp qḋ i illis ptib⁹ q̄ ſūt circa ſeptētrionē vt ſcotia vl̄ circa meridiē: vt libia nō fiunt vegetabilia bn̄ odorabilia: qm̄ nō oꝫ eē mixtū ꝯ hūido aq̄ſo ceu i pte ſeptētriōis: q: mixtuꝫ odorabile reddit̄ idigeſtū ide: ꝯficit.n. calm̄ digerēs ꝓpter ſuffocationē ab hūido: neqꝫ opꝫ odorabile oīno eē puatuꝫ hūiditate: ſicut i locis meridiei: ſi eni tūc ē dare vaporē vaporoſuꝫ q eſt mā odoris: ſꝫ oꝫ eē humidū ſufficiēs ⁊ calm̄ dominās ſicut locus orietalis. Et hmōi qdem manētes: ⁊ gn̄atio vegetabiliū ꝯtingit circa ſiluā nouiter aduſtā: tunc qdē opꝫ vt p̄dicta odorabilitas q̄ inuenit̄ circa loca meridiei: reperiat̄ in ſilua ea pullulāte ⁊ florēte poſt ipſi⁹ aduſtionē: ⁊ q̄ ita ſit oſdit̄ p flores i qb⁹ relinquit̄ odor ex ipſa.

ℭ Deīde. (Videt̄ aūt.) Remouet teſtimoniū paſtoꝝ oſtēdo q̄ñ iris nō p ſe: ſꝫ p accñs eſt cā bone odorabilitatis vt ſupi⁹ oīt. d. q̄ iris nō eſt cā bone odorabilitatis: vt ſupi⁹ oſtēſum: qḋ appareat eē cū ſe īclinauerit ſup plātas accidit q: nō eſt poſſe irim fieri abſqꝫ pluuia: cū fiat ex refractione radioꝝ ſolis ad nubē aquoſaꝫ: ſꝫ cā eſt: q: ſilua tēpate madefacta pluuia: v̄tute calidi qḋ remāſit ex aduſtiōe digerit vaporē illū aquoſuꝫ: q diuiſſus ⁊ ſparſus p ſiluā eſt cā bone effumatiōis ⁊ bone odorabilitatis: remanet.n. i ea poſt aduſtionē calm̄ ſopitū in camerolis terre vt in calce aduſta: quā videm⁹ inflāmari aqua ſup ipſaꝫ cōſperſa: ſi aūt in p̄fata ſilua oꝫ eſſe odorabilitas: nō opꝫ eē multā aquā inundantē vehemēter: ita vt labat̄ p totū: qm̄ tūc extinguet̄ calidū relictū poſt aduſtionē. Propter qḋ i ptib⁹ ſeptētrionalibus in qb⁹ quottidie pluuie inundant̄: parū verificat̄ hec odorabilitate ꝯmo: ſilr neqꝫ opꝫ pluuiā adeo eē puā: vt nō poſſit calm̄ ſuſcitare ſopitū ꝯrietate quā hꝫ ad ipſuꝫ: ⁊ q: aque q̄ adueniūt poſt iridē vt vl̄r eſt dicere ⁊ in plurib⁹ verificatū his locis nō ſunt multe ſed mēſurate: neqꝫ etiaꝫ pōt dici q̄ aqua ſit multa: q: irides mlte ⁊ diuerſe: qm̄ q̄ſi ſit multotiēs iris nō pp hoc fit mlta vna vice aqua: ſꝫ multotiēs pauca tn̄. Et iō inde ita ꝓportionabilr facta cū pluuia mēſurata: paſtores inde q nō pcipiūt aliā cām fore huius bone odorabilitatis niſi iridē paralogizantes dixerūt cām huius eē iridi aſcribēdā: eo q̄ iris cū videat̄ aliqḋ mirabilius in natura q̄ꝫ pluuia: ab illa tā q̄ꝫ ab admirabiliori ⁊ extraneo: cāꝫ p̄dicti aſſumebant acc̄ntus. Propter qḋ iris nō fit ex multa pluuia oīno neqꝫ ex pauca. Aut q: in multa nubes remanēt groſſiores p totū ſpiſſe ita vt nō ſit loc⁹ p quē poſſint ſolis perfecte radij ad eas refrangi: ſꝫ in pauca non fit ita cōgregatio aque in nube: quin reſpectu ſolis apparentiam iridis diſſormem poſſit cauſare.

De hoc vide. iij. metheo. cap. ij.

ℭ Problema. iij. Antiqua.

PRopter qd flores ⁊ icenſus lōge magis ꝺlectabilr odoriferāt: ppe aūt hoc quidē herboſius: hoc vero fumoſius? Aut q: odor calitas quedā eſt: ⁊ bene odorabilia calida: calidūꝫ aūt leue eſt: quare pp hoc longe peruenietibus incōmixtibilior fit odor: ꝯſequētib⁹ odoribus a frondibus ⁊ fumo exiſtēte aquoſo vapore: ꝓpinqui⁹ aūt exītib⁹ q̄ ſūt cōmixta ipſis ſimul odorē ferūt in qbus ſūt. Noua.

ℭ Cur flores ⁊ ſuffimēta ſuauius e lōginquo olent: e ꝓpinquo āt herbā alia poti⁹ redolēt alia fumū? An q: calor qdam nā odoris eſt odorataqꝫ oīa calida ſūt: calidū aūt qḋqꝫ leue eſt: itaqꝫ cū longius pmeant: odorē deferunt ſuū ſecretiorē vēdicatūqꝫ ab ceteris tū folioꝝ tum fumi: qui vapor aqueus ē odorib⁹ qui comitent̄ cū ipſuꝫ. At cum in ꝓpinquo ſūt admixta illa cū his vna redolēt: qb⁹ inherent: atqꝫ ita odorem deprauant.

ℭ Repetit antedicta ꝓblemata. d. q̄re flores ⁊ incēſuꝫ thus dictū ſeu olibanū: ⁊ forte qḋ dictū eſt ſupius thimiama. p illud aūt vt pus audio ſicc⁹ aromaticū. Dr̄ aūt incēſuꝫ q: cōuer in ignē ꝓijcitur ⁊ incēdit̄: cū hmōi fuerit ingt remota ab odorātib⁹ ſuaui⁹ odorant̄: de ꝓpe āt oppoſitū: q: flores ꝯ ꝓpe odorant̄ cū admixtiōe fumatiōis reſolute nō ſolū a puro coꝝ ſꝫ ab aq̄ſo ⁊ terreſtri: qḋ ē i alia pte plāte: puta cū odore frōdiū: vt roſe herbe aūt viole: icēſuꝫ ēt odoratur in q̄dā effumatione pmixta ⁊ ipura: ꝯiūctū.n. groſſuꝫ ē cū ſubtili. ℭ Deīde (Aut) Soluit: ⁊ p̄ pmittit q̄dā. d. q̄ odor cāt̄ a calitate q̄dā cōtēpata: ⁊ iō videm⁹ oīa cōmoſurate cala delectabilr odorifera: q: odor exiſtit in q̄dā effumatiōe: calm̄ aūt eſt illud qḋ effumatiōe͂ facit: q: eſt leue petēs ſurſū. ℭ Deīde (Quare pp.) ⁊ ſcḋo ex p̄dicto cāꝫ aſſignat q̄ſiti. d. q: ſic eſt: opꝫ q̄ odor veniēs a remotis ad ſenſuꝫ odoratus: ſit minus cōmixt⁹ q̄ꝫ ꝯ ꝓpe: eo q̄ effumatiōes odoꝝ q̄ fiunt a frōdib⁹ ⁊ herbis ac fumo turbido vaporoſo: ſepant̄ pp ſui grauitatē ab eo qḋ leue ſubtile calm̄ ⁊ iō de lōge pōt iocūdius odorari tāq̄ꝫ ꝺpurato odore. Sꝫ a ꝓpinquis male ⁊ indelectabilr: eo q̄ odoribus veniūt ſil̄ ad ſenſuꝫ odorat⁹ ea q̄ ſunt ipſis herbaꝝ effumatōes ⁊ frōdiuꝫ turbideqꝫ thimiamatū impure incenſorum. Amen.

ℭ Problema. iiij. Antiqua.

PRopt̄ qd ea q̄ mouēt̄ mag oīb⁹ odorifera. Aut q: r̄plēt mltū aerē q̄ꝫ qeſcētia. trāſmittit̄ igit̄ odor velocit̄ ita ad ſenſuꝫ noſtrū. Noua.

ℭ Cur oīa pleni⁹ olent cū mouent̄? An q̄ excita plus aeris implent q̄ꝫ quieſcentia: itaqꝫ ocius ad ſenſuꝫ noſtrū odor tranſmittitur.

ℭ Quare ēt oīa exiſtētia in motu cōtinuo hn̄tib⁹ potētiā odorādi odorabiliora ſūt imotis. ℭ Deīde. (Aut q:.) Soluit di. q: q̄ mouent̄ replēt aeris ſpaciū magnū. pp eni motū effuſio facta a corpore odorabili ſpargit̄ p totuꝫ. Vn̄ vr̄ tpe q̄ regnāt vēti ad aliquā ptē aeris: illā odorib⁹ repleri: cum aūt geñerint oppoſitū ꝯtigit: pp qḋ facto motu odoriferi pp diſpſionē ipſi⁹ p totū: odor celeriter puenit ad organuꝫ olfatus: ad hoc etiā adiuuat motus p ſe hn̄s calefacere.

ℭ Problema. v. Antiqua.

PRopt̄ qd i hyeme min⁹ odōam⁹ ⁊ i glatie minime? Aut q: aer imobilior ē i frigore: nō igit̄ accit ſilr motus q eſt a corpe odoreꝫ hn̄te pp imobilitatē ꝯfluxōis ⁊ aeris i q̄ ē. Noua.

ℭ Cur tpe hiberno min⁹ olfacere poſſum⁹ minimeqꝫ p gelu ⁊ glaciē? An q̄ aer a frigor̄ imobilior reddit̄: itaqꝫ mot⁹ nō eq̄ ꝓficiſci a corpe odorato pōt ſcꝫ ꝓpter difficilem delibationis motum ⁊ aeris quo inuehitur.

ℭ Quare

Circa me. ⁊ alibi.

¶ Quare hyemali tpe deteri⁹ odoram⁹ ⁊ adhuc in glacie ⁊ vl'r i vehemēti friditate miſe.i.valde pax vel nllo⁹ odoramus. ¶ Deīde. (Aut q2.) Soluit di.cā ee:qm̄ aer i frigore reddit imobilioꝛ q̄ꝫ i caloꝛe:pp.n.friditatē ꝯſtrigit ⁊ ingroſſat:qd āt ē groſſuꝫ praue mouet ⁊ tarde vt viſū ē 11⁹. Propter cui⁹ qdē aeris ēt imobilitatē ⁊ groſſitudinē motus effumās q fit a coꝛpe odoꝛabili non eodē mō fit p mediū ad iſtr̄m odoꝛat⁹:qm̄ frig⁹ odoꝛē getat ⁊ exterminat: calm.n.mouet ⁊ gſſat.de ſenſu ⁊ ſen.ad hec ſilr fac̄ imobilitas ⁊ groſſicies aeris i q̄ hꝫ pfecta fieri effumatio odoꝛabilis:ſic igit̄ mediū eſt idiſpoſitū ⁊ obiectū vt odoꝛabile.

¶ Problema. vj. Antiqua.

PRopter qd acutius odoꝛ emittit aromatib⁹ ſup cinerē icenſatis q̄ꝫ ſup igne:⁊ magis in pl'i tpe ſuum odoꝛē hn̄t i cinere incenſata q̄ꝫ in igne:? Aut q2 idigeſtibilioꝛ ē odoꝛ ſup cinere:propter qd ⁊ plus:ignis aūt velociter coquens ipſoꝝ potentiam alterat odoꝛeꝫ:decoctio enim alteratio eſt decocti. Noua.

¶ Cur acrius aromata olēt cinere ſuffita q̄ꝫ igne ⁊ plenius ac diutius ſuū ſeruāt odoꝛeꝫ cū cinere ſuffitur:? An q̄ in cinere minus cōcoqui odoꝛ pōt:itaq̄ꝫ plenioꝛ eſt: Ignis aūt qd celeriter vires coꝝ domat ⁊ concoquit: odoꝛē cōmutat. Concoctio eni rei cōcoquende cōmutatio eſt ſiue alteratio.

¶ Querit duas qōnes:vt q̄re odoꝛ vehemēti⁹ ſeu vehemētioꝛ reſoluit ab odoꝛiferis ſparſis ⁊ icēſatis ſup cineretū ⁊ vl'r ignē caliditatis remiſſe:q̄ꝫ ſup vehemētē ⁊ inflāmatum ignē:⁊ ēt cur diſſeminatoꝝ ⁊ icēſatoꝝ ſup cinerē ⁊ ignē tpoꝛē plus ꝯtēdit ⁊ i lōgioꝛi tpe manet odoꝛ i eo q̄ꝫ ſi in alterū ꝓijciant ignē. ¶ Deīde. (Aut q2.) Soluit:⁊ p̄ ad duas ptes q̄ſitoꝝ.ſcdo ad ſcdā ꝫ.2⁹ ibi.(Ignis aūt.) p̄ dicit ſic:qm̄ res odoꝛifera ſup calm cinerē ꝓiecta idigeſtibilioꝛ reddit:minus eni eſt calm cineris q̄ꝫ vt poſſit decoq̄re: ſicut frigidus vēter oſidit. ¶ Deīde.(Propter.) Infert coꝛrelariū quo hꝫ ſolutio p̄me ptis ſcdi queſiti:dicēs q̄ hꝫ res odoꝛifera ⁊ idigeſtibilioꝛ ab ipotētia ignis reddita pōt in plurimū tpis ꝯtēdi ceu cibus i vētre frido lōgioꝛi anteq̄ꝫ ꝯcoquat̄ pmanet tpe. ¶ Deīde. (Ignis aūt.) Soluit ad reliquas ptes queſitoꝝ:dicēs:ſed ignis foꝛtioꝛ veloci⁹ coquens ⁊ ſuperās potētiā aromatū alterat ⁊ pmutat odoꝛē ipſoꝝ adeo vt nō vehemētius odoꝛ reſoluat ab eis:neq̄ꝫ tpe ſilr lōgioꝛi quo ad p̄:ē ſcdā:m:q̄ cum ignis p̄dictuꝫ alteret aromatū odoꝛē ⁊ tranſmutet:probat qm̄ decoctio non eſt aliud q̄ꝫ quedā alteratio ⁊ paſſio decocti.

¶ Problema. vij. Antiqua.

PRopter qd delectabili⁹ odoꝛāt roſas illi quoꝝ vmbilicus aſp eſt q̄ꝫ quoꝝ lenis:? Aut q2 magis odoꝛāt delectabilr̄ q̄cūq̄ꝫ nāꝫ acceperūt q̄ eſt eaꝝ roſa aūt ſpinoſa eſt natura:pp quam magis ſe hn̄tia ſm nām odoꝛāt delectabilr̄.

¶ Cur roſa ſuauius olent quoꝝ vmbilic⁹ aſp q̄ꝫ qbus lenis:? An q̄ ſuauius olēt q̄ modū ꝯſecuta ſunt ſue nature. Roſa autē ſpinoſa natura eſt.ergo ſuauiſſime ideo olēt quoꝝ magis ſm naturam conſtiterunt.

¶ Quare habentes vmbilicū aſperū ⁊ rugoſum cū maioꝛi delectatione roſas odoꝛāt ⁊ que hꝫ q̄ꝫ lenē ⁊ planū habētes.eſt aūt vmbilicus collectio venarū ⁊ arteriarū cū pāniculis inuoluētibus ꝓtēſarū a cōcauitate epatis ⁊ arteria magna in ptē extrīſecā fetus ⁊ diſſeminatarū in ſecūdina inuoluēte ipm̄ p totū:qbus ea mediāte fetus ꝯſolidat̄ cuꝫ venis ⁊ arterijs:que ſunt in matrice quo demū ipſe ſibi ſanguinē attrahit vitalē ⁊ nālem per quē nutrit̄ ⁊ viuit:ſicut dī in 2⁹ de gnōne aialium. ¶ Deinde. (Aut q2.) Soluit dicens cām h⁹ eē:q2 aialia odoꝛāt delectabilius illa quoꝛūq̄ꝫ nām ⁊ ſilitudinē receperūt in ſeipſis q̄ꝫ oppoſita: delectatio.n.ꝓuenit ex cōmixtione ꝯuenientis cū ꝯuenienti:ſic ait Auic.2.de aia.q̄ aūt tale ſile exiſtit. Sꝫ roſa cū ſit ſpinoſa aſpa cōſiliis eſt nālr̄ hn̄tibus vmbilicū exaſperatū i modū q̄ꝫ ſpine diſpoſitū:pp qd ꝯcludit dicēs:q̄re roſas ⁊ hꝫ odoꝛifera q̄ſi ſm nām ſe hn̄t ampli⁹ delectabilr̄ odoꝛāt:cōicāt enim cū eis:dicit aūt ſm nām:qm̄ cū coꝛpoꝛa diſpōnē preter nām acq̄runt:mutant̄ odoꝝ delectationes:vt oſtēdūt appetitus egrotātiū. ¶ Notandū ſm q̄ diuerſe ſunt nāe aīaliū:ita diuerſimode delectant̄:pp tale aūt hꝫ demētoꝛum oīum in eis:ſimpliciū.4.ita vt canes delectant̄ i odoꝛe lepoꝝ:vultures vō cadaueruꝫ:ſicq̄ꝫ ꝓpoꝛtionabilr̄ in alijs.verū tn̄ in his hꝫ delectatio ē magis accn̄talis vt pp pabulū:qd ſubiacet illi odoꝛabili tali:vt oppet eth.4.hō aūt p ſe amplius odoꝛib⁹ gaudēs remota ītētione alimētī diuerſitatē recipit grandē in ſeipſo penes varietatē ꝯſtellationis vt teſtant̄ geneathci. Quare in cētilogo cū mali fuerint potētes in aſcēdēte natiuitatis alicui⁹:delectabit̄ talis in reb⁹ iſipidis ⁊ amari ſapoꝛis:⁊ aliq̄ñ accidet ipꝫ delectari in rebus hn̄tibus odoꝛē terribilē:vt recitat cōmētatoꝛ d̄ quodā q cocūdo cū ſuauiter redolētib⁹:deficiebat eius virga:cū vili aūt ⁊ olēte ꝯfoꝛtabat̄:hꝫ eniꝫ cōtingit pp affinitatem:aut rōne mixtionis vel ſtellaris īfluxus:roſa eni cuꝫ alimētū recipiat p eius cotiledonē ſpinoſam ꝓpoꝛtionabiliter vmbilico aſpo ⁊ rugoſo quo fetus:vt dictū ē: exhaurit nutrimētū:qd in ampli⁹ apitur:nā aſpitas vmbilici cāt ex ſiccitate ita vt in coꝛpe ꝓpoꝛtionabilr̄ diſtēperato coꝛpoꝛis denotet toti⁹ ſiccitatē:vt pꝫ cōplomi 2⁹:ac p ꝯſis ſup fluitatū iminutionē.vbi aūt ē:medi⁹ odoꝛat̄:vt cerebꝛa oſidunt ſicca:⁊ maxie illud cui⁹ odoꝛ nō ē inuerecūdus excellens:ceu q roſe:⁊ merito illud pōt vmbilico denotari:cum oſidāt ei⁹ nodoſitates i ꝓthoptu q̄t filios mulier ſit deinde paritura. Albumaſar itroductoꝛij p.⁊ Auicē.21⁹ tertij.

Umbilicus qd.

Cap. 2. ⁊ inde.

Protho part⁹ qd denota.

¶ Problema. viij. Antiqua.

PRopter qd odoꝛes ꝓpe min⁹ bn̄ odoꝛabiles ſunt ⁊ thimiamatuꝫ ⁊ floꝝ:? Aut q2 ꝓpe qdē ſilr̄ fert̄ terreſtre:q̄re cōmixtū ībecillioꝛeꝫ facit potētiā:i lōginquū aūt deoꝛſū fert̄ odoꝛ pp hoc aūt ⁊ fricati flores diſſoluūt odoꝛeꝫ. Utrū odoꝛes fumus aut aer aut vapoꝛ.differt.n.aut h̄ qdē ab igne:hoc aūt abſq̄ꝫ hoc fit:⁊ vtrū a ſenſu aliqd ad illa aut ab illo ad ſenſuꝫ accedit ſp mouēs ꝓpinquū aerē: ⁊ ſi ab illis fluit opoꝛtebat minus fieri:⁊ adhuc bene odoꝛabiliſſima videmus maxime permanentia. Noua.

¶ Cur odoꝛes e primo minus ſuaues tam ſuffimētoꝝ q̄ꝫ floꝝ ſpirāt:? An q̄ poꝛtio ter/

rena vna cũ odore ſe defert: que vt ĩ primo mixta vi hebetat: ſic ĩ longinquo ꝓna defert ac decidit. Hic ẽt flores ↄtuſi ſuũ amittunt odorẽ. Utrũ odoris nã fumus ſit: an aer: an vapor. Hec. n. ĩter ſe differũt. Quia alterũ ab igne alterũ ⁊ ſine igne effici põt. Et vtrũ a ſenſu aliquid in res odoratas an ab illis ĩ ſẽſũ: qḋ aera ꝓrimũ moueat. At ſi ab illis ali qd delibarent: minora certe ob eã rẽ reddi oporteret. Nũc autẽ que odoratiſſima ſunt: hec potiſſimũ eadẽ videmus edurare.

¶ Repetit ꝓblemata ꝑora ⁊ appet. ¶ Deinde. (Aut qr.) Soluit: ⁊ ꝑ aſſignat cãm. ſcḋo mouet duo alia ꝓblemata q̃ nõ diſſoluit. ſcḋa ibi. (vtrũ inidẽ.) ꝑ̃ aſſignat cãm dicens ipſam eẽ: qr in odore de ꝓpe odorato ſil ⁊ ſemel defert terreſtre ⁊ ſubtile odorabile: pp cuiꝰ cõmixtionẽ debilior reddit potẽtia de ꝓpius olfaciẽdi: ſed cum hꝫ mixtura terreſtris ⁊ ſubtilis debilior ꝑtingit ĩ lõginquũ: qr terreſtre ⁊ ĩpurũ tẽdit deorſum: odor remanẽs depuratius ſentitur: pp qḋ infert correlariũ dicẽs ꝓpea ꝙ terreſtre miſcet cũ ſubtili: flores ↄfricati taliter ꝙ groſſum ꝑmiſceat ſubtili: diſſoluuntur: ⁊ ꝑdunt odores: fetorẽ potiꝰ acq̃rẽtes: vt ↄſidit ſoliũ roſe ↄfricatũ. Radices aũt ⁊ groſſiora odorabiliores reddunt: vt denotãt radices valeriane ac gariofilate: ⁊ hic qdẽ ſermo repetet ſequẽti cap. ⁊ ẽ ẽt ꝓblema tertiũ ſequẽtis ꝑticle. ¶ Deĩde. (Utrũ.) Mouet alias duas q̃ões dicẽs: ẽ ẽt qḋ vtrũ odor ſit fumus vel aer aut vapor: vĩ eni qḋ rõnabilis: de vnoquoq; iſtoꝝ opinatũ eſt: licet nõ parũ differẽt: nã fumꝰ ẽ ignis paſſio: ab ipſo. n. cãtur: cũ ſit exalatio ſicca: aer ⁊ vapor fiũt abſq; ipſo: vt ab aere ⁊ aq̃: vapor eni eſt aq̃ cui ſit humiditas minutati decisa: ſimpliciũ ꝑ̊ libro. ¶ Deinde. (Utrũ.) Mouet aliã q̃õnẽ dicẽs: ꝑ̃ quo ẽt extat: an a ſenſu odoratus deferat aliqd ad aromata: vel vtrũ ab ipſis aliqd accidat ad organũ olfatus: ſemp cõcitans ⁊ cõmouẽs aerẽ ꝓpinquũ: ceu tactũ in viſu: vt apparebit 13ꝰ. nã Plato poſuit aliqd ab oculis vt ſpũs ad rem viſam accedere: Ariſ. võ cõ vt ipẽm coloris ad pupillã oculi deferri. (Et ſi) arguit ſcḋo ꝙ nihil ex odorabili ꝑueniat ad ſenſum odoratus: qr ſi aliqd mitteret ab ipſo ad odoratꝰ organũ: oporteret odorabile paulatiue minorari ⁊ ↄſumi: ſꝫ hñ odorabile ẽt aſpicimꝰ iminoratũ ne dũ ↄſumptũ ꝑmanere maxie vt antea: q̃re nihil defert ab eo ad inſtrũm olfatꝰ. ¶ Nũc qdẽ grã iſtoꝝ duoꝝ q̃ſitoꝝ: quoꝝ Ariſ.

Odor qd ſit. cãm nõ reddit. breuius q̃rat qd ſit odor: vtrũ mã q̃dã realis ſeu intẽtionalis: vĩ ꝙ mãle: qr nullũ imãle trãſmutat imediate mãle: opꝫ enim agẽtia ⁊ patientia cõicare in mã. Hyppo. de humana nã: ⁊ primo de gnõne ⁊ corruptione: ſed odor imutat ſenſum odoratus: cũ ſentire ſit qd pati. 2.

Tex. cõ. ꝑ. ⁊ alibi de aia. ⁊. 4. de accidẽ. qḋ oſtẽdit ↄfortatio odore cauſata. t. ↄ. 74. ⁊ alibi. t. cõ. 118. In pleriſq; locis. T. ↄ. 2. ⁊ infra. rurſus cũ odor diſtet ab organo ipſiꝰ ſi fiat odoratio: opus erit odorẽ ad ſenſũ ꝑuenire: cũ abſurdũ ſit ab organo aliquid olfatus ad odorabile ꝑuenire ceu iprobatũ ẽ de ſenſu ⁊ ſenſato qd in viſione extra oculos mãdari: ſi. n. odor eſſet intẽtio: nõ poſſet ad organũ ꝑuenire: cũ ꝓbatũ ſit nihil moueri niſi corpa: phy. 6. ſilr nõ põt dici pp motũ aeris: vt apparebit ꝑueniẽtis ad ſenſũ odoratus. ¶ Inſtat ẽt ſi odorabile ſigillet ⁊ bñ in vaſe vitreo vel hꝫ: nõ ꝑcipit ipſius aliqs odor penitus: mãliter igitur odor hꝫ exiſtere. ¶ In oppoſitũ. ſenſus enim eſt ſuſceptiuus ſpecierũ ſine

T. ↄ. 62. ⁊ alibi. mã. 2. de aia. olfatus aũt ſenſus vnus. ⁊. ¶ Adhuc dictũ eſt ꝑ phm ꝑus in nullo minorari olfatibile itaq; odor extat intẽtio quedã. ¶ Dõꝫ ꝙ qd ſit odor ⁊ reliqua q̃ſiti ſufficiẽter tactũ eſt in cõciliatore dña. 155. Dicatur tñ q̃ũ

tũ expõnis breuitas poſtulat hꝫ: ꝙ circa hꝫ q̃ſitũ tres opiniones fuerũt: vt apparet. 2. de aia Auic. Quidã enim poſuerũt fieri realẽ imutationẽ in medio ⁊ ĩ corpe odorabili: ita vt ponerẽt ipſum in fumũ reſolui quẽdã ⁊ vaporẽ ſubtilẽ: dicebãt enim ꝙ niſi ita fieret: tũc calor ⁊ cõfricatio inducẽs effumationẽ: nõ excitaret odores: ⁊ frigus occultaret: pp qḋ dicebãt pomũ cõtabeſcere ex diuturna odoratione: cũ multa fiat reſolutio ab ipſo. Quidã võ dixerunt nullã imutationẽ fieri ĩ odorabili neq; in medio: ponebãt enim corpus odoriferũ opari per mediũ nõ odoriferũ realiter: ita vt mediũ ſolũ deferat actionẽ vniꝰ in alterũ: ſicut accidit in viſione. Mouti qdẽ qr dicebãt nõ eſſe poſſe vaporem ab odorabili diſſolui tã lõginquius: vt videt ꝓtẽdi: ſicut ad cẽtũ leucas vel plures: ceu aliqñ viſũ eſt: qr tigrides que ſunt aq̃le varie albiſſime ⁊ vultures venerũt ad cadauera belli grecoꝝ: cũ illic ꝑus nunq̃ fuiſſent viſe: he ãt videt nõ habuiſſe ducẽ niſi odorẽ: hꝫ aũt corpora nõ potuiſſent reſolui in tã longinquũ ſpaciũ: ẽt ſi tota diſſoluerentur: Adhuc videmꝰ inquiũt ignẽ qui eſt maxime ſubtilis ⁊ actiuus nõ poſſe virtutẽ ipſius calefaciẽdi realr ꝓducere ad ſpaciũ vnius iactus: q̃re imutatio nulla fit realis ſed intẽtionalis tantũ. Harũ aũt poſitionũ Auic. de aia 2ᵒ ſat agit defendere ꝑmã. deteſtãs reliq̃s duas: Cõmẽ. võ. 2. ð aia tertiã impugnãdo Auicẽ. ⁊ alios fouẽtes primã: volentes odorẽ fore fumalẽ euaporationẽ: vt aſcribit Platoni: T. ↄ. 97
inqt enim in fulcimẽtũ tertie. cõmẽto. 96. ꝙ ſicut color hꝫ duplex eẽ: reale. ſ. in corpore colorato: ac mãle ⁊ ĩtẽtionale in medio dyafano vel ſpũale: ita odor hꝫ duplex eẽ: vt eẽ quidẽ in corpe odorabili ⁊ eẽ in medio: ⁊ hoc eſt corporale ⁊ illud ſpũale: ⁊ illud nãle: ⁊ hoc extraneũ. Et cũ h igno rauerunt quidã ⁊ extimauerũt ꝙ odor non ſeparat a corpore odorabili: ⁊ ꝙ non hꝫ niſi vnum eẽ tñ: dixerũt ꝙ a corpore odorabili: diſſoluit corpus odoroſũ hñs corpus ſubtile ⁊ odorẽ ſubtilẽ: ⁊ ꝙ mouet in aere donec ad ſenſũ ꝑuenit odoratꝰ: qḋ vt ſubdit multiplr ↄtingit deſtrui. ꝑ̊: qr cũ aialia mouent a lõge ad ſuũ alimentũ: ⁊ nõ hẽant aliũ ducẽ niſi odorẽ: vt ꝑ̃tactũ eſt: tũc oporteret: ꝙ corpꝰ illud diſſolueret in ſpaciũ. 500. miliarioꝝ: ⁊ non ſolũ in tantũ: ſed. 1000. inquio cũ circulariter ſpargat odor in aere. Et addit. tũc corpus cõſumeret: qḋ nõ apparet: imo totũ diſſolueret in odorẽ: nõ poſſet tã longe venire: pp qḋ impoſſibile eſt: ꝙ corpus paruũ tales recipiat dimẽſiones ſeu extenſiones: qr illud nõ faceret ignis q ampliorẽ recipet extenſionẽ q̃ꝫ aliqḋ corpoꝝ: ↄſir aer: terra võ minimã. Odorabile võ terreũ: quare ſi ẽt totũ diſſolueret ĩ aerẽ aut ignẽ ↄtingere id nõ poſſet: neq; ẽt põt dicere: ꝙ non ſit odor in medio: per qḋ tranſit ſi diſſoluit inde: q̃m vt iam dictũ eſt omne ſenſibile per mediũ ſentire oporteret equalr in omnibus ꝑtibus mediũ. Amplius ſi ita eẽt tũc oporteret iſtud corpus ſpeciei odorabile aerẽ ſm totũ penetrare: aut de loco ſuo aerẽ recedere: ſed impoſſe eſt ꝙ ita modicũ expellat: neq; põt dici ꝙ odor ſit in aere ſicut in corpore cõpoſito. eo ꝙ illa q̃ ſunt ſimplicia nõ recipiunt odores. Remanet igit vt ſit in eo ſicut corpus in dyafano: eẽ tñ corpis ẽ magis ſpũale. Auic. võ vt dictũ eſt ↄſentiẽs ꝑmã opinionẽ conatur remouere ↄ̃ ipſam inductũ experientia de tigridibus ⁊ vulturibꝰ: q ducẽ ſolũ hñtes odoratũ ex tãta ꝑuenere diſtantia ad cadẽ grecoꝝ: inqt potuiſſe ↄtingere eo ꝙ venti calidi eleuauerũt fumos a cadaueribus reſolutos vſq; ad altitudinẽ etheris: ⁊ tunc illud aial qḋ eſt viſus acutioris q̃ꝫ hõ: illos potuit videre: cũ fuerint illic eleuati ſicut tigrides ⁊ vultures: quos dicit ſupra montes eleuatos altiſſimos q̃nq; vidiſſe. Nã geometria oñdit viſũ in longinquiora extẽdi cũ fuerit eleuatus vidẽda: q̃re tũc predicta potuit videre cadauera: cũ ſit ſpũalior vt tactũ ẽ viſus auditu: q̃re ſi negãt cadauera nõ poſſe aſcendi ꝑ viſũ: multo

T. ↄ. 92. ⁊ alibi.

magis debent negare odores per olfatū reddi illis auib⁹. Mihi quoq; ad propoſitū videt̄ dicendū: q̄ nihil prohibet q̄n aliqs odor exñs in multa effumatiõe vaporali poſſit aliquãtulū ſpaciū mediū imutare realiter ⁊ ſenſum olfatus ꝓpinquū: cū videamus odores venenoſos aialis necare: qḋ forte nõ eſſet: ſi tm̄ intẽtionalr̄ odor perueniret ad illa: vel qualr̄ odore ſuſtẽtaret̄ vita: vt recitat̄ de democrito: q rogatus ne decederet in aliqū ſolẽnitate q̄tuor dierū. (Odore vita ſuſtentat.) vixit melius odore. Apud laertiū legit̄ cū ꝓpinquus ei⁹ videretur occubitus merentē ſororē: q̄ illo in certali ſolẽnitate morituro ipſa dee vota exoluere negret: bono aio eſſe iuſſit: paneſq; calidos ſibi tota die afferri: eos igit̄ narib⁹ admouẽs viuū ſe diū illa trãſiret celebritas ſeruauit. vbi vero dies illi trãſierunt. tres aūt erant ⁊c̄. Vñ hypo. 2° aſſo. citior adiectio fit ꝑ odoratione. Rurſus rõnale q̄ medium ſeruet nãm extremoꝝ: ⁊ odoratus ſit mediū iter viſū ⁊ auditū: quoꝝ mutatio eſt intẽtionalis oino: ⁊ tactū ⁊ guſtū quoꝝ realis ampliusq; ſit imutatio odoratus ſapiet nãm extremoꝝ: neq; pura erit itẽtionalr̄ ſ; vtriuſq; pticipabit amplius. Ex q̄bus ẽt põt cā q̄ſitoꝝ ab Ar. audiri: ꝑmi q̄dem: q̄ȝ odor nõ ẽ fum⁹ neq; aer aut vapor: ſ; poti⁹ nã ſiue forã ſicci euchimi i hūido ablutibili ⁊ mūdabili: ſicut reprobant̄ de ſenſu ⁊ ſen. dicẽtes odorẽ fore fumalẽ euaporationẽ: ⁊ ꝑ ꝯñs aerẽ vel vaporẽ: cū h⁹ paſſiones ſint ꝓprie ⁊ ſi cões aeri ⁊ aq̄: in q̄bus ptinent̄ olfantia. ſi. n. odor foret vt arguũt euaporalis fumatio tam nõ odoraret̄ entia in aq̄: cū h⁹ paſſio ſit aeris tm̄ ⁊ nõ aq̄. Rurſus ꝑm Cõmẽ. cū ſumus aer ⁊ vapor ſint corpa tūc peruenirẽt realr̄ ad organum qḋ ẽ ꝯ ea q̄ tradita ſunt 2° de aia. Ex q̄ ẽt apparet 2° q̄ ab organo olfatus nihil ꝑuenit ad odorabile: ſ; ꝯ̄: qḋ tñ dez vt oſtẽſum eſt itẽtionale extat magis. Tūc ad ꝑ^m iductoꝝ dōm q̄ itẽtionale vt h⁹ nõ trãſmutat nãle in virtute propria: ſ; alter⁹ vt oñdit timor ẽt imaginat⁹ imutãs corporis diſpõnẽ: ſic̄ p; in ꝓhemio de aia. ⁊ de cā mot⁹ aialiū: ſic ẽt accñs ẽ cã ſbe vt calor ignis ex aere facti ei⁹ vigore. Ad aliud dōm q̄ intẽtio imo ẽt accñs nãle nõ mouet̄ ſ; gñat ⁊ multiplicat ſpẽm ſuã in medio: ceu calitas ignis multiplicat̄ gñõne i aere. Ad aliud dōm q̄ vt odor ſuſcipiat̄ itẽtionalr̄ op; ipm̄ realr̄ ſufficiẽter ceu oſtẽſum ẽ in medio expãdi: vt intẽtio poſſit inde multiplicari. Ad ea ẽt que alterius ptis. ad ꝑ^m eſt dicendū q̄ nõ op; oino q̄ ſuſcipiat̄ intẽtio: põt ẽt qualitas realis ſuſcipi vt apparet in tactu ⁊ guſtu. Ad aliud dōm q̄ l; nõ videant̄ quedã odorabilia minorari apparẽter: ſed tñ ꝑm veritatẽ minuunt̄: ſicut in tpe ꝓliori: qḋ indicat veritatẽ quã notaui.

cap. 337 col. 4 an li. meo.

T. c. 97 ⁊ alibi.

Tex. cõ. 14. ⁊ alibi ſepe.

Problema. ix. Antiqua.

PRopter qd acuti⁹ odor emittitur magis aromatib⁹ ſup cinere icẽſatis q̄ȝ ſup ignẽ? Aut q̄ȝ idigeſtibilior odor in cinere: ꝓpter quod ⁊ plus: multū igit̄ ⁊ terrenū ſimul ⁊ euaporat: ⁊ fit fum⁹: ignis aūt aduenit vrens terreſtre ipſoꝝ: q̄re odor purior ⁊ ſincerior accedit abſq; fumo: ꝓp qḋ ⁊ fricati minus odorabiles flores. terreſtre ãt ⁊ fricatio mouet ⁊ tardus motus non corrumpit. Noua.

Cur arõata ciere ſuffita acri⁹ olẽt q̄ȝ igne? An q̄ i cinere min⁹ ꝯcoq odor põt. itaq; plenior ẽ. multū ergo ptis quoq; terrene reſpirat̄ fumuſq; reddit̄. At ignis t'renū ꝓpe illõ rapit. Itaq; odor purior ac ſincerior ſine illo fumo ad ſẽſū deuenit. Vñ ẽt fit vt flores triti hebeti⁹ oleãt. ptẽ eni terrenã vt ꝯtritus mouere pt̄. ſic lẽtus calor abſumere ñ põt.

Repetit textū vt addat dicẽs: quare odor ⁊c̄. Notandū q̄ in hoc qḋ dī magis: dūmõ exteſiue teneat̄ inuit duorum queſitoꝝ ſecūdū. Deinde. (Aut.) Soluit ⁊ apparet ꝓpter qḋ infert vt pretactū eſt correlariū dicens: vt viſum addẽs ẽt q̄ neq; eſt q̄ motus lentus ꝯfricationis corrumpat ⁊ ꝯſumat terreſtre qḋ erat in floribus: ſic̄ ignis cõburebat aromatū terreſtre in eū ꝓiectoꝝ. nõ eni; ad hoc ꝑuenit mot⁹ ꝯfricatiõis: vt iflãmatiõe terreſtre ꝯſumat.

Problema. x. Antiqua.

PRopter qd bñ odorabilia diuretica ſūt ⁊ ſemia ⁊ plãte? Aut q̄ȝ calia ſubtilia: talia ãt diuretica: velocit̄ eni ſubtiliat exñs caliditas q̄ ineſt ⁊ odor nõ corpulẽtus: q̄m ⁊ non bñ odorabilia vt allia ꝓp caliditatez diuretica: magis quidẽ diſſolutiua: calida ãt odorabilia ſemina ꝓp qḋ oino odor ꝑ caliditatẽ fit: ſ; fetida idigeſtibilia ſunt. op; aūt nõ ſolū calida eẽ: ſed bñ digeſtibilia ſi fuerint diuretica q̄liter deſcẽdentia ſubtiliẽt humida. Noua.

Cur oia odorata tã ſemina q̄ȝ plãte vrinã ciere poſſint? An q̄ calida ⁊ tenuia ſūt: tale aūt qḋq; vrinã citat: celeriter. n. calor idit⁹ ille extẽuat. Nec odor ipẽ aliq̄ corpulẽtia concret⁹ ẽ. Nã ⁊ q̄ nõ bñ olẽt velut allia vi ſui caloris vrinã mouẽt. Vel poti⁹ vim reſoluẽdi liq̄faciẽdiq; obtinẽt. Calia ꝟo ſemia q̄ bene olent iõ ſunt: q̄ odor oino calore efficit̄: fetida ſane incõcocta ſūt. Nec ſolū calida: verū ẽt plene debẽt que ꝓuocatura vrinã ſint: vt vna deſcẽdẽdo humores poſſint extenuare.

Iſtud expoſitū ẽ ſupius. 48 ꝑme ptis ⁊ reiterabit̄ .16. 20ᵉ. addit hoc vltimū illud qḋ expoſitū ẽ. d. q̄ vehemẽter fetida q̄ȝ ſunt indigeſtibilia nõ ſunt diuretica ⁊ ſi ſint calida. nõ eni; op; eſſe ſolū calida q̄ debẽt eẽ diuretica: ſed cū hoc op; ipſa eſſe bñ digeſtibilia ad hoc vt deſcẽdẽtes ꝑ meat⁹ ⁊ poros liquẽt ⁊ ſubtiliẽt hūida ipſa ducendo ad veſicã: vñ paſtinaca l; ſit calida: q̄ȝ tñ nõ eſt digeſtibilis nõ euacuat ꝑ vrinã. Noſce q̄ cã q̄re fetida ſunt idigeſtibilia eſt: q̄ȝ qḋ eſt digeſtibile op; q̄ hẽat humidū tale qḋ vincat̄ de facili a calido. qḋ aūt nõ eſt h⁹ ſed aquoſum lutulẽtū eſt indigeſtibile. ⁊ ideo ab h⁹ effumatio reſultãs tanq̄; ab improportione humidi cauſata cū calido fetida exiſtit. (Fetida cur ſint indigeſtibilia.)

Problema. xi. Antiqua.

PRopter qd tpata vina velocius itpatis odorẽ emittūt? Aut q̄ȝ tẽperatū ibecilli⁹ itẽpato ẽ. ibecilli⁹ aūt fortiori ab oib⁹ ſtupefit: deide tẽperatū eſt digeſtibilius intẽperato. digeſtibilius aūt ẽ eſt eẽ vnicuiq; ⁊ accipere aliq̄d nõ exñtiū. intẽperatū aūt bene odorabile eſt: temperatum autẽ abſq; odore. Noua.

Cur vinū dilutū olere oci⁹ ꝯſinit q̄ȝ merū?

An ꝙ dilutū ĩbecillius mero ē? Qđ aūt ĩbecillius ē ocius a quocūqꝫ mutaꝛ q̄ꝫ qđ validius. Tū ēt vinū dilutū facilius affici poteſt q̄ꝫ merū. Qđ aūt affici facilius pōt: id ⁊ recipi a quouis ⁊ recipe quoduis facilius pōt. ita fit vt merū odorū: dilutū in odorū ſit.

¶ Explicit duodecima particula.

¶ Quare vina cōmixta aque ⁊ vſr debilia veloci⁹ emittūt ex ſe odorē ⁊ ſine eo reddunꝛ q̄ꝫ intpata fortia ⁊ pura. illa enī odorē ſuū emittēdo diu ꝯſeruant eū. ſi aūt ſenes hērēt admittūt vt vi ſniaꝫ ſonare planioꝛ foret. ¶ Deide. (Aut qꝛ.) Soluit dicēs cām eē qm̄ vinū nō purū debili⁹ ē puro: qđ aūt debilius eſt ab oībus ipm̄ diſſoluētib⁹ facili⁹ ſtupeſit vigorē ſuū pdēs. ĩpuruꝫ.n. magis ē digeſtibile vincibile q̄ꝫ purū: qđ declaꝛ: qm̄ eē digeſtibile ĩ vnoq̄qꝫ non eſt niſi accipe de facili aliqđ qđ nō eſt de ſui nā. illud.n. qđ digeriꝛ expoliaꝛ a ꝓpꝛia nā ⁊ foꝛa: alteri⁹ vt mēbꝛi formā ſuſcipiens. B aūt accidit in nō puro pp ſui paſſibilitatē ⁊ penetratonē magis q̄ꝫ ĩ puro forti reſiſtētē: ⁊ iō purū remanet bū odorabile nō emittēs diu odorē: ſꝫ nō puruꝫ cito ipm̄ a ſe reijcit ⁊ ſine ipſo efficiꝛ. ⁊ q̄dā fit effumatio ĩtpata rōne admixtionis alteri⁹ ſubē. ¶ Dubitaꝛ. qꝛ dr̄ vinū tēperatū digeſtibili⁹ intēperato eē: qđ nō vꝫ. qꝛ dcm̄ ē 3° 3°. ꝙ vinū ītēperatū digerit ſe ⁊ alia. ¶ Dōm ꝙ ille ſmo nō ē huic ꝯ̄riꝰ: nō.n. dicit ipm̄ ſimplr̄ magis digeſtibile eē ſꝫ digerere ſe ⁊ alia. Silr̄ ⁊ digeſtio ei⁹ fit a ſeipſo ⁊ nō ab alio: qm̄ digerit ſe magis pp caliditatē q̄ꝫ pp paſſibilitatē ſuaꝫ. ſecus aūt eſt in nō puro. iuxta illud qđ dicꝛ 2° cano. raſanus digerit ⁊ nō digeriꝛ. digerit quidē ratione complexionis calide: non digeritur aūt rōne ſubſtantie groſſe.

Dubit⁹

¶ Incipit decimatertia particula de his que ſunt circa fetida.

¶ Problema. j. Antiqua.

PRopter qđ vꝛina qdē quanto vtiqꝫ diuturna ſit ĩ corpe fetidioꝛ ſit: ſtercus autēꝫ minus? Aut qꝛ hoc qdē deſiccaꝛ magis diuturnuꝫ exñs: ſiccū aūt ĩputreſcibilius: vꝛina do ĩgroſſaꝛ: recēs autēꝫ exiſtēs ſimilioꝛ eſt potui qui eſt ex principio. Noua.

¶ Cur fetidioꝛ vꝛina reddiꝛ quo diuti⁹ ĩ corpore māſerit: ſtercus aūt minus? An ꝙ ſtercus quo diutius retentū ſit: eo magis ſiccatur. Qđ autē ſiccius eſt minus id putredini pꝫ. Urina cōtra effici craſſioꝛ ſolet recenſqꝫ potioni ingeſte ſimilioꝛ eſt.

¶ Poſt ꝓblemata nālia circa odoreꝫ aggrediꝛ ꝓblemata nālia circa prauū odorē ſeu fetorē dicēs. q̄re vꝛina quanto diuti⁹ ꝯſuaꝛ ĩ veſica tāto fetidioꝛ efficiꝛ vt ipſi⁹ oñdit egreſſus. ſterc⁹ aūt min⁹ reddiꝛ fetidū. Noſce ꝙ qđ ſit vꝛina viſum ē ſufficiēter ꝑma. Sterc⁹ āt ē ſupfluitas ꝯ̄ digōnis p inteſtinoꝝ egrediēs viā. Sciēdū ꝙ quoꝝūdā aīaliuꝫ ſtercus min⁹ ē fetidū: imo poti⁹ aromaticū ſicē gen⁹ doꝛcaꝝ ſeu caprarū ⁊ murium ſulfureo caloꝛe. Aliquoꝝ do fetidū valde vt hoīs. q̄rūdā do mediū: qđ accidit aut qꝛ ſicciora ⁊ cibo vtunꝛ cōmēſurato ⁊ ſicco multūqꝫ exercitanꝛ: oppo^m autē oppoſitū ē cā. Alexāder ĩ ꝓblematib⁹ ſuis. ¶ Deide. (Aut qꝛ.) Soluit dicēs ꝯ̄ cām eſſe qꝛ ſterc⁹ diu retētuꝫ in ampli⁹ deſiccaꝛ pp ꝯtinuā actionē epatis p meſeraicas ꝯtēſas ab eo in īteſtina. qđ aūt ſiccū ē nō putreſcit: ⁊ qđ hꝫ nō fetet: cū fetoꝛ a putrefactiōe cauſeꝛ. nō enī ē humidū aqueū calori aſſociatū. qđ oñdit ſtercus ēt hoīuꝫ diu retētū. vñ genus capraꝝ ⁊ lepoꝝ qꝛ diu retinet ſterc⁹ ⁊ exiccat: fetiduꝫ exiſtat minime: ⁊ B quidē verificaꝛ in corpore nālr̄ ſe hñte: ⁊ nō cū in īteſtinis ſenies iueniūꝛ. ¶ Deide. (Urina.) Aſſignat cām ꝑme ptis dicēs: qꝛ vꝛina īgroſſaꝛ cū retineꝛ. redditur enī magis ethxrogenea. miſceꝛ enī terreum cū humido aquoſo vtute calidi faciētis expirationē poſtea. Unde vꝛina reddiꝛ fetida: qđ apppareṫ in cibis maxime ſupercoctis: efficiunꝛ enī nidoroſi ⁊ illud maxime ꝯtingit in vꝛinis ſanguineoꝝ ⁊ colericoꝝ ꝯſter. Uñ de ĩgenio. 8. quoꝝ cōplexio eſt calia ⁊ hūida ē q̄lis hircoꝝ nā: fetide.n. ſunt vꝛine egeſtionis ⁊ expirationis. ꝑma ēt q̄rt. Sꝫ cum celeriter migiꝛ vꝛina p⁹ aſſūptū potū: qꝛ ſiſis adhuc exñs ei vt fere fuit ab initio nō fetet. nō.n. retineꝛ tpe longioꝛi vt poſſet ingroſſari ⁊ lutulēta reddi: cū B ꝙ ſeruat nām potus: dūmō etiā nō fuerit ipſe fetidus: vñ vꝛine non fetent potatoꝛum.

¶ Notandū ꝙ vꝛina minime fetida oñdit dñium flegmatis: maxime aūt colere: mediocriter do reliquorum vt ſanguineoꝛum vꝛina eſt fetide ad dulcedinem trahens: dum ipſe in ea⁹ diſpoſitione permaneat naturali: ad acetoſitatem vero melancolie. ꝑmo ſecunde. Urina ſi fetida qđ oſtēdat.

¶ Pꝛoblema. ij. Antiqua.

PRopter qđ fetida comedētib⁹ nō videnꝛ fetere? Aut pp id ꝙ frangitur olfatus oꝛe: ſm̄ palatū plenus ſenſus ſit velociter: ⁊ euꝫ qui eſt itus nō amplius ſilr̄ ſentiunt: primū enī ſentiunt omnes: quando autem tangūt nō amplius ſicut connaturalē: ⁊ exterioꝛ ſimiliter euaneſcit ab interioꝛi. Noua.

¶ Cur eſculenta male olida mīme his olere videnꝛ q illa ederūt? An ꝙ olfatū peruiū ad palatū hēm⁹. Idcirco ſēſus hic ꝓpe ipleꝛ. Itaqꝫ nec iteriorē odorē eq̄ ampli⁹ pcipere pōt. Principio enim oēs ſentire queūt. vbi aūt tetigerūt nō inſup pñt quaſi iam res cōſociata natiuaqꝫ reddaꝛ. ⁊ exterioꝛ ſimilis ille oblatus deliteſcit obtentu interioꝛis.

¶ Quare fetida nō apparēt dū comeduntꝛ fetere: cū tñ pri⁹ ſentirenꝛ fetida vt carnes corrupte ꝑcipue ⁊ piſces. ¶ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit dicēs ꝯ̄ hoc eſſe qꝛ olfatus obtūditur ⁊ ꝯfrāgitur pp fetida q̄ aſſumpta ſunt oꝛe: nā ſenſus ille q eſt ſm̄ palatū velociter repleꝛ vapoꝛe putrido. ita ꝙ ēt ſenſus nō ſit iterius fetoꝛis cū nō poſſit directe ꝓtēdi in organū olfatus: q ꝯ̄ ſentiebatur cū fetiduꝫ erat exterius. qñ aūt poſitū fuerit iterius cū tāgat nō exñs nāle ac diſpoſitum ad ſentiēdū nō fit ſenſus: odoꝛatus.n. mediū reqrit vt ſenſus ceteri: ⁊ attractionē p nares vt dictū eſt 10°. Adhuc ēt 2° exterioꝛ ſenſus fetoꝛis debilitaꝛ ⁊ euaneſcit pp ſenſuꝫ intra os cauſatū ceu dictū eſt 11° ⁊. 19. ꝙ oſſitantes minus audiūt: qm̄ ſonus interioꝛ exteriorē pturbat. Una ēt operatio aliā deſtruit vt viſuꝫ ē pticula eadē: ita ꝙ act⁹ oꝛis ĩ maſticando ĩpedit odoꝛatū ex vtraqꝫ pte. ſ. exterioꝛi ⁊ interioꝛi. Cū enim fetiduꝫ retineꝛ in oꝛe fumalis vapoꝛ reſultat q tendens ſurſum per duo foramina pallati peruenit ad nares: ſibi.n. obuiāt hꝫ: ⁊ p nares attractus. vtriqꝫ ſibi occurrentes ſe ĩpediūt: de oſſitātis auditu vt dictū eſt.

¶ Problema. iij. Antiqua.

PRopter qd fricati flores fetidio⸗res? Aut qꝛ cõmiſcetur odori ter reſtre quod eſt in flore. Noua.

¶ Cur flores contuſi deterius olent? An ꝙ pars terrena que flori inheret odori permi⸗ſcens ſeſe vim hebetat odorandi.

¶ Conſtruit problema ex corelario quodã illato 8° ꝛ 9° par tis prioris quod iam expoſitum eſt.

¶ Problema. iiij. Antiqua.

PRopter qd aialiũ qdẽ nullũ odo rabile ẽ pter pardalin: hꝫ ãt ꝛ ipis feris aiunt ipſum fere delectabilr olfacere: corrupte aũt ꝛ fetide ſũt: arborũ vero multotiẽs cũ corrũpunꝭ ꝛ non deſiccanꝭ fetide ſũt ſꝫ cũ dſiccanꝭ adhuc ma gis odorabiles ſunt? Utrũ qꝛ fetoris cã idi geſtio q̃dã eſt ſupfluitatis: pp qd ꝛ ſudores qbuſdã ꝛ qñqꝫ tales ſunt: marie aũt qb⁹ nõ ſemp tales ex morib⁹ ſũt: ꝛ vẽtoſitates ꝛ eru ctationes: q ſũt idigeſtibiliũ fetidi ſunt: eadẽ aũt cã: ꝛ his q̃ ſunt i carnib⁹ ſm pportiona⸗le: dico aũt pportionale: qd loco carnis alijs exiſtit aialibus: eſt eni ꝛ hec ſupfluitas qbuſ daz idigeſtibilis: hꝫ igiꝭ viuẽtib⁹ cã fetoris ẽ: ꝛ corruptis putrefactũ: pp qd ꝛ piguia ꝛ oſſa ꝛ pili nõ fetida ſunt: qꝛ hec qdẽ digerunꝭ: hꝫ aũt nõ hñt hũiditatẽ: plãtis aũt nõ ẽ ſupflui tas. Aut ẽ qdẽ aliqd ꝛ his. ſꝫ qꝛ ſicce ꝛ cali⸗de plãte ſm nãz ſunt. q̃re facile digeſtibilis hũiditas ꝛ nõ lutoſa ẽ ipſarũ: oñdũt ãt ꝛ ter re q̃ i calidis ſunt. odorabilis exiſtens ſiria ꝛ odorabilia que ſunt exide: qm̃ calida ꝛ ſicca ſunt talia iputreſcibilia: aialia nõ talia ſunt ꝛ caſa: q̃re ſupfluitates idigeſtibiles ipſorũ ſſt: ꝛ vẽtoſitates ſiſr: ꝛ corruptis putreſit hũidi tas: harũ ãt non: nõ. n. habẽt. Noua.

¶ Cur aiantiuz nullũ ſuauiter olet: Excepta panthera: q̃ ẽt ipſis beſtijs ita olet. ferũt eni ſuauẽ illis olẽtiã ab hac reſpirari. Stirpiuz aũt multe ꝛ itegre bñ olẽt. ꝛ corrupte ac ari de magis magiſqꝫ ſuauez reddũt odorem? Utrũ qꝛ mali odoris cã cruditas quedã ex⸗crementi eſt. Quãobrẽ ſudores ẽt aliq atqꝫ aliqñ ita olent: ſed e morbo maxime vicianꝭ qb⁹ tales eẽ ñ ſolent. ꝛ flatus ẽt ructuſqꝫ cru dorũ fedius olent. quã eandẽ cãm de cete⸗ris quoqꝫ pportione animaduertiſſe opꝫ: pportione inquã: ꝙ aialiũ carne vacantiuz generi eſtimãdũ aliquid ẽ qd carnis vice ha beatur. Nã excremẽtũ crudũ vel in hoc eſſe nouimus. Hoc igiꝭ ꝛ viuis cauſe fedi alitus eſt ꝛ mortuis cũ putreſcit. Quãobrẽ pigue os pilus fedũ nũq̃ꝫ reddũt odorẽ. ſ. illaz ob cãm ꝙ pingue cõcoctũ ẽ. Oſſa ꝛ pili humo re vacant. At genus plantarũ nullũ intra ſe cõtrahit excrementũ. an etiaz plantis aliqd ineſt. Sed qꝛ ſicca ꝛ calida ſunt nã: hũor eo⸗rũ nõ feculẽtus eſt: ſed cõcoqui expeditius põt. Cõſtat hoc ẽt plagis terre q̃ vt ſeruẽtio res ſic odoratiores ſũt: vt Syria: vt arabia. ꝛ muneribꝰ earũdẽ regionũ: que ſicca ꝛ cali da nouim⁹: hoc idẽ pbare põt. nullã aũt ſen tire putredinẽ pñt que hmõi ſunt. At aialiũ genus tale nõ ẽ. itaqꝫ excremẽta ei⁹ cruda fe tidaqꝫ ſũt. flatuſqꝫ indẽ olẽt: perẽptis quoqꝫ aiantib⁹ hũor putret: plãtis mime. Quippe cũ hũore plãtarũ genus haudq̃q̃ꝫ redũdet.

¶ Quare eſt ꝙ a nullo animaliũ pcipiꝭ odor ſuauis ab eo reſolutus niſi a pardali q̃ femela exiſtit perdi: intãtũ enĩ ſuauiter redolet: vt ẽt ipſe fere ipſius iocũdenꝭ odore: ſicut dicũt q circa talia negocianꝭ vt venatores: licet ſint corru pte ꝛ fetide pp prauã ipſaꝝ cõplexionẽ: qd indicãt earum ferocitatis mores: a qbus nõ odor ſed fetor emanat potꝰ grãdis. ſiſr ꝛ plures plãtaꝝ taliter ſe hñt: q̃ eniz putreſcũt abſqꝫ exiccatione pportionate ſeris non ſunt odorabiles iocũde. Sꝫ q̃ corrũpunꝭ ꝛ cũ hꝫ deſiccanꝭ amplius reddũ tur odorabiles q̃ꝫ pus: nõ. n. in hꝰ putrefactiõe ſupeminet humidũ aqſum lutulẽtũ qd eſt cã fetoris: ſed ſufficiẽter ẽ exterminatũ: ſicut lignũ aloes oñdit dictũ. vñ 2° cano. xilo aloes ſunt vere arboris q̃ eradicanꝭ ꝛ ſepeliunꝭ in terra ꝛ dimittunꝭ p annũ donec eaꝝ ligni ꝛ cortex putreſiat ꝛ re manet xiloaloes purũ. ¶ Q, ſi afferaꝭ inſtantia de gaſele aiali muſcũ pductiuo. ꝛ quadã ſpecie muris ſulfurea qui ſunt odoriferi. ¶ Dõm illud nõ eſſe ab aialib⁹ hꝰ ita ꝙ eſ fumatio ab ipſis imediate pueniat: ſꝫ potꝰ ab eaꝝ ſupflui tatibus: vt a gaſele pp tumorẽ apoſtemoſuz in q̃ muſcus ɔtinerꝭ: a ſpecie ãt muris ſicut ab ei⁹ ſtercore. Quid autẽ ſit pardalis q̃ꝫtũ ad ea q̃ corporis ꝛ aie: declaꝭ i abſoluta Phi⸗ſiſonomia: vbi denotaꝭ leonis vtraqꝫ nã: corporis. ſ. ꝛ aie: q̃ ſex⁹ denotaꝭ maſculi: ꝛ pardalis qua femineus. ¶ Deĩde. (Utrũ qꝛ.) Soluit p̊ aſſignãs cãm pracri i aialib⁹ q̃ſiti. 2° i plãtis 2° ibi. (plãte ſunt aũt ꝛc̃.) p̊ in aialibus hñtib⁹ carnẽ: dicẽs ꝙ cã fetoris ꝛ odoris p opp^m ẽ idigeſtio q̃dã ſupflui⸗e calore exiccatiuo idñati. Ex q̃ iferꝭ corelariũ dicẽs: ꝙ ſu⸗dores in qbuſdã ſunt fetidi: eo ꝙ multis abũdãt ſupfluita tibus hũidis idigeſtis: vt ſanguinei pprie: qbus calor nõ bñ dñatur humido: iſti. n. ſupfluitates hñt fetidas vt pta⸗ctum eſt valde: ꝛ maxime ɔtigit illis qbus nõ ſunt ex mo⸗ribus. i. ex ɔſuetudinib⁹ vel ex motib⁹ inordinatis vẽtoſita⸗tes ꝛ eructatiões: ita ꝙ nõ ẽ ipſoꝝ ɔſuetudo euacuãdi ſu⸗perfluitates per aliã partẽ mõ euacuatiõis vllo: pp qd retẽ tis hꝰ ſupfluitatib⁹ idigeſtis ꝛ putrefactis: ſudores pcedẽ tes ab eis vehemẽter exiſtũt fetidi. ¶ Deĩde. (Eadẽ autez.) Oſtẽdit eandẽ fore cãm fetoris in aialibus ſanguineis. di cens ꝙ iſta eadẽ eſt cã. ſ. humiditatis indigeſtio fetoris in aialib⁹ ñ hñtibus carnẽ: ſed aliud pportionabile ipſi: ceu q̃tuor gñe aialiũ exãguiũ vt malachiarũ mala coſtrato⸗rum: oſtracodarmioꝝ: ꝛ entomoꝝ. Et audi p pportiõale carni illud qd exiſtit i eis loco carnis replẽs loca vacua ꝛ alia pagẽs carnis iuuamẽta i hñtib⁹ nãm. iſtis. n. repiꝭ ſu⸗perfluitas idigeſtibilis nõ modica: pp qd talia aialia mo⸗dico tpe viuũt. ꝛ maxime malachie vt ipſoꝝ idicãt hiſto⸗

Muſcũ qd aial pducat.

Cõr. 108 i li. meo col. pma

nie 7c. ¶ Deide. (Hoc igit.) Cōcludit ſcōo intētum. d. igit hȯ dicta eſt cā ſetoris in aīalib⁹ viuētib⁹ ſicut ſunt fere alie a pardali carētes antedicta digeſtione humidi: cū ſit aīal calidū 7 ſiccū valde: mobile maxime. Siłr 7 in aīalib⁹ corruptis 7 carētibus vita idigeſtio 7 corruptio q̄ accidit humiditatibus eoꝝ eſt cā ſetoris: ꝓp qȯ infert correlariū. d. q̄ illa que ſunt pinguia piguedine q̄ adeps dī maxime: 7 nō hūida humiditate radicali celeriter ſetente ac oſſa capilli vngues 7 huiuſmodi nō ſūt ſetida: q2 gdā illoꝝ pfecte ſūt digeſta vt adipina ſicut viſuz eſt in qnta. Uñ de cauſis lōgitudinis 7 breuitatis vite pīguia ſunt imputreſcibilia q2 ſunt aerea. Et forte qz. d. adipi hoc adeſſe q̄ nō putreſiat 7 fetorez cauſet ꝓp hoc q̄ a frigiditate fuerit coagulatus. Reliq̄ vō carēt humiditate ſupflua ꝑpata ad putrefactionē ſicut ſunt oſſa 7 pili. ¶ Deide. (Plāte.) Oſtēdit cām q̄re plāte nō fetcāt 7 oppo^m ꝑ ↄñs dicēs: ꝑ q̄ in plātis 7 arboribus 7 marie nō repit ſupfluitas: vel ſi repiatur ē modica: eo q̄ plante 7 marie odorifere ſunt calle 7 ſicce naliter: 7 iō hūiditas q̄ repitur i eis: erit digeſtibilis de facili: nō. n. lutoſa in qua terreſtre admiſcet cū humido: inducēs opilationē 7 calidi ſuffocationē: vt accidit i luto. ¶ Deide. (Oſtēdunt.) Scōo declat qȯ dictū eſt dicens. q̄ ita ſit: illud nobis declarāt regiones calide: in qbus ſunt plāte bñ odoriſere: ceu ſyria 7 arabia vt dictū eſt ꝑus 2° 12°. 7 regiones illis affines in qb⁹ oriunt plāte ſufficiēter odorifere: Uel illa q̄ ꝓuenit ex illis regionib⁹ ſunt bñ odorabilia calla 7 ſicca: 7 talia iputreſcibilia: cū putredo marie ↄſiſtit ꝑ humiduz. ¶ Deide. (Aīalia.) Reſumit 3° de cā ſetoris aīaliū: vt inde amplius ↄcludatur intētū dicens: q̄ aīalia lz ſint calida: tñ eorum calidū nō eſt tale ſicut plātaꝝ: q2 ipſe ſunt calide 7 ſicce 7 proprie odorifere: ſed aīalia calida 7 humida tēdentia ad nām putredinis 7 ꝑ ↄñs ſetoris pardali excepta: 7 ſupfluitates ēt ipſoꝝ non corruptoꝝ 7 viuētiū ſunt indigeſte. Siłr vētoſitates cū ſonitu ſiue abſq; 7 eructationes. ac oris fumoſitates ſunt indigeſtibiles: 7 eodē mō eis corruptis: cū. n. vita ꝑuat humiditas putreſit eoꝝ que eſt cauſa ſetoris. Sed illa que eſt plantarū non eſt cauſa ſetorum: nō enī eſt indigeſtibilis putrefactioni parata.

¶ Problema. v. Antiqua.

Propter qd ſetida calla exñtia magis ſetida ſūt q̄z ifridata? Aut q2 ē odor vapor 7 dfluxio q̄dā. qñ igit vapor a callō ſit 7 defluxio: motus eni qdā ē. calz aūt motiuū. frigidū aūt eẽ ꝯrio ꝑmaſiuū ↄſtrictiuū 7 tēdens deorſum. calz aūt 7 odores oēs ſurſuz tēdūt ꝓp id quod i aere ſunt: 7 inſtrm̄ ſenſus ipſoꝝ eſſe ſurſum 7 non deorſum. ad cerebrum enim terminatus odor ſenſum facit. Noua.

¶ Quā ob cām res male olide grauⁱ⁹ olēt cū calēt q̄z cū frigēt? An q̄ nā odoris vapor qdā 7 delibatio ē: q̄ calor exiſtūt. motus etenī qdā ſunt. Calor aūt mouēdi viz obtinet. frigor ꝯ̄ efficit vt res conſiſtant 7 ꝯ̄hant: deorſuz ēt refrigerata oia ferunt. Calor aūt odoreſq; oēs ſurſum ferunt. Tum q2 ſiti i aere ſunt. tum q2 ſenſorium eoꝝ ſupra non infra habet. Quippe cum odor ad cerebrum penetrans mouere ſoleat ſenſionem.

¶ Quare ſetida cū fuerint actualr calida plus ſunt ſetida q̄z qñ fuerint actu infrigidata. ¶ Deinde. (Aut q2.) Soluit dicens cām eſſe: q2 odor ſit q̄dam euaporatione 7 defluxione ſz aliquā partē: nō tñ q̄ odor ſit vapor vel defluxio vt oſtēſum eſt 8° 12°. vel forraſſis ſeqtur alioꝝ opinionem: cū aūt ſit hȯ defluxio vel euaporatio ꝑ calidū: mot⁹ qdam ↄſurgit: ipſuz enī mouet vt ſcribit 2° de gnōne aīalium: vt dicatur mot⁹ ſit a calore: ſed vapor 7 defluxio odoris motus qdā eſt: q̄re a calore cōficit: frigus enī cū ſit eius ꝯ̄riuz operatur oppoſitū: grat enim 7 impedit motuz faciendo euaporationē tēdere deorſum: ꝓp qȯ non pōt ſentiri odoratu: q2 illud qȯ odoratu ꝑcipitur opz moueri ſurſum vnde oēs odores tendūt ſurſum: 7 illud bene pñt facere cum fuerint in aere calido cōcitante: qui qdem eſt corpus de facili obediēs motui calidi ſurſum: q cauſat ab effumatione odorabilis: q̄zuis. n. aer habeat grauitatē in ſpera ꝓpria. 21° 17° 7 4° celi 7 mūd. vt tactū eſt 7 11°. 45. eſt tñ modica vt celerius poſſit impediri calido. Sz odores moti ſurſuz per calidū bene poterūt ꝑcipi q2 eoꝝ ſenſitiuum ſupius exiſtit ſuper oēs q̄tuor ſenſus particulariter ſenſitiua. hic aūt locus eſt circa cerebrū in parte anteriori ſupra extremitatē naſi: illuc enim ꝑueniēs odor 7 continuans cauſat ſenſum odoratus. ¶ Noſce q̄ nō eſt audiēduz per hoc qȯ dicitur odorē ſenſuz facere cū ad cerebrū cōterminat: q̄ in ſe habeat ſenſuz aliquē actu. Uñ 2° de partib⁹. cerebrū nullū ſenſum hz actu ſicut neq; ſanguis neq; aliqd ſuperfluuz animalium: habet tñ in ſe virtutē 7 ſpiritū qbus mediantib⁹ facit alia ſentire 7 mouere. Uñ 4° de ac. cerebrum eſt ſenſibile 7 nō ſenſatiuū: neq; etiam intelligas q̄ cerebrū ſit organum olfatus: ſed caruncule q̄daz mamillares: neq; ēt nares ſicut ſenſit Auer. coll. 2° qȯ indicat Ar. cum ait ad cerebrum terminatus odor ſenſuz facit: nō aūt nares dixit: 7 de hoc ſatis viſuz eſt in Conciliatore. dīa. 45°.

¶ Problema. vj. Antiqua.

Propter qd ſi qs allea cōedat vrina fetet: alijs aūt hñtib⁹ fortē odorē comeſtis nō fetet? Utꝝ queādmodū qdā eraclitorū aiūt q2 euaporat ſic i toto 7 i corpe: deide iterū ifridatū ↄſiſtit: illic qdē. n. hūidū: hic aūt vrina: q̄ ē ex nutrimēto vapor: ex quo fact⁹ ē: hic cōmixt⁹ facit odorē: h̄. n. ē qñ trāſmutat? Aut oportebat 7 alia h̄ facē: q̄cūq; fortes odores hñt: nūc āt nō faciūt. Ampli⁹ ↄgregata ex vapore nō in antiquū veniūt: vt vinū ex vino: ſz aq̄: q̄re 7 hoc mēdaciū: ſz q2 ſolū nā diſſolutiuū iferioris vētris hñtiū difficilē odorē ſil' 7 diureticū. alia vō ſurſū faciūt vt rafan⁹ 7 vētoſitates aut nō diuretica: deorſuz āt tria exñt: h̄. n. 7 diureticū 7 vētoſitatē fac 7 h̄ deorſuz: locus āt q ē circū teſticulos 7 veſicā talib⁹ vtūtur ꝓp vicinitatē: 7 q2 ventoſus ē declat erectio vge: māifeſtū igit q2 accedit ſupfluitas i veſicā ipſius maxime taliū: ſimul vētoſitate que in iſta facit vrine odorē. Noua.

¶ Cur ſi qs allia ederit vrinā redolētē alliuz reddet: cū tñ alia pleraq; odoris vehemētioris igeſta nihil i ſuā q̄litatē vrinā poſſint cōuertere? Utruz vt qbuſdā ſchole heraclitee placet: q̄ ſicut in vniuerſo ita etiā in corpore

In plantis modicā ſuperfluitas repitur.

In pleriſq; locis

Cerebrū nō ē ſenſatiuum

nřo expiraſ: deide vapoꝛ ōnino ꝯcreſcit. Ut ꝙ ibi hūoꝛ: ſic vrina hic ē: exhalatio āt alimē ti vbi reuertit vñ pdierat: odoꝛē eūdem non imerito recipit: qppe ꝙ̄ illud reddat in qḋ ſe ſe cōmutarit. An ſi ita eēt cetera quoqꝫ idez facere deberēt que vehemētē ſpirāt odoꝛē. Nūc aūt nullū hoc poſſe efficē nouim⁹. Ad hec vapoꝛ q poſtea ꝯcreſcit nō ad ſtatuz priſtinū redit. Uerbi cā. ſi vapoꝛ vini exhalarit nō poſtmodū in vinū cōcreſcit ſed in aquā. Itaqꝫ falſuz id ēt illi referūt. Ergo alliū ſolū ex omniū numero que odoꝛē ſimul ⁊ vehemētē: ⁊ vrine mouentē reddunt inflare vētrē inferioꝛē pōt. Cetera eniz vel ſurſuz mouere ſpūm ſolent: vt radicula vel vrinā citare nō queūt. Alliū ꝟo tria nimirū hec facit: vt ⁊ vrina augeaſ: ⁊ ſpūs exciteſ hiſqꝫ deoꝛſum nō ſurſuz: ꝙ̄ qdē ſic veſice teſticuloꝛūqꝫ iō ſentit: ꝙ ⁊ i vicino ē: ⁊ ſpūi oppoꝛtunioꝛ hñt vt tētigo abūde declat. Cōſtat igiſ vt excremētū allij oium marie huiuſcemodi ad veſicā poſſit vna cū ſpiritu deuenire: qḋ pmiſcens ſeſe odoꝛē plene vrine cōmittat.

¶ Quare ſi qs comederit allea vrina ei⁹ reddiſ fetida. ſ ſi comederit plīma alia vt raſanū calamētū ꝙ̄ hñt ſilr odorem ⁊ foꝛtē ⁊ acutū ſicē alleū non pp hoc adeo fetet vrina. ¶ Deīde. (Utrū queādmoduz.) Soluit ⁊ p̊ aſſignat cām ſm opinionē qrūdā de ſecta eracliti. 2° ꝓpriā. 2° ibi (ſ3 q2.) adhuc p̊ ponit illoꝝ opinionē dicēs ꝙ hꝰ cā eſt ſicut dixerunt qdā de ſecta eracliti: q2 allea ſicē euapoꝛationē īducūt ī toto nos ꝯtinēte aere ſic ⁊ eā in coꝛpe: ſ3 poſt ea īfrigidanſ nō euapoꝛātia: ita ꝙ icipit ꝯgregari ī vnū locū humidum qḋ euapoꝛabat vt ī ꝯtinēte: ſ3 in coꝛpe vrina ꝙ̄ qdē eſt ſupfluitas nutrimēti ſcḋe digōnis: huius aūt vapoꝛ q effumabat poſtꝙ̄ fact⁹ ē ex hūido cōmiſceſ cū aquoſitate vrinali ⁊ cāt fetoꝛē: ⁊ illud ꝯtigit cū ille vapoꝛ tēdēs ſurſuz diſſoluēdo hūditatē ſubtilē trāſmutaſ a loco in quē tēdebat ⁊ deſcēdit ad vias vrine cū hūditatib⁹ diſſolutis. ¶ Noſce ꝙ hui⁹ cā erat ꝯueniēs opinioni eracliti ⁊ cratili: cū poſuerūt vapoꝛē oium pn^m: ad quē ſeqſ pp maximā eius alterationē nihil fixū ⁊ ꝟificatū in reꝝ nā vt ſenſere. ¶ Deinde. (Aut.) Improbat ſcḋo cās iſtoꝝ duabus rōnibus dicens p̊. ſi pdicta euapoꝛatio eſſet cā ſicut dixerūt eracli: opoꝛteret ēt alia ꝙ̄cūqꝫ ſunt calida ⁊ ſicca foꝛtes ⁊ acutos hñtia odoꝛes pretactā euapoꝛationē cauſare: ⁊ ita fetoꝛis vrinarum cām exiſtere. illḋ aūt nō videm⁹ fieri vt inquiūt. ¶ Deinde. (Amplius.) Aſſignat 2° aliā cām dicēs ꝙ nō oia cōgregata p quādā infrigidationē vapoꝝ deoꝛſum repreſſiuam puenit in antiquū. i. in ptē iferioꝛē in qua receptaculum ꝯſiſtit vrine. illud. n. p antiquū qdā methafoꝛa pōt iferius dici. Uñ antiqui pcedētes ſunt nobis iferioꝛes noſqꝫ ſupioꝛes: ſumus. n. ad ipos ceu puer ſup gigātis humerū ſm petrū helyā ipoſitus: vel antiquū ꝓcedūt vt i terrā. ꝙ̄ antiquus fuit pn^m oium ab eſiodiſtis opinata lōgiſeris: ſicut. n. vinū vino plīmo ⁊ diuerſo ꝯmixtū nō puenit deoꝛſum tēdens in vrinas: ſ3 potius ī nouū ⁊ modernū vt ignē puta ſurſum effumādo ī modū ei⁹ ad caput: ſic nō ē de aq̈ mixta marie cū vino: ꝙ ipa nō veniat ī antiquū: imo potius ſimel id pcurrit: vrinā ꝓuocās ceu viſum ē 3°. ¶ Deīde.

Vapoꝛ omnium pn^m 2^m eraclitum.

Antiq moderni moribus lōge inferiores.

(Sꝫ q2.) Aſſignat cām ꝓpriā. d. p̊ ꝙ alleū ſolū īter cetera de numero hñtiū odoꝛē grauē ⁊ acutū: eū eo ꝙ eſt diſſolutiuū iſerioꝛis vētris ꝓuocatiuū ēt extat vrine. Hec. n. duo vī hēre de ſui nā: quedā eni ſūt ꝙ̄ hñt ducere vētoſitates tm̄ ⁊ alia in vētre ꝯtēta ⁊ nō p inferioꝛē: vt raſanus atriplicis ſemē ⁊ hꝰ. hec enim vomitū leuiter ſm Meſue facit: ⁊ nō ſunt adeo ꝓuocatiua vrine. ¶ Deīde. (Aut q2.) Sermonē tetigerat de illis ꝙ̄ p deoꝛſuz educūt: dicit ꝙ huius ſuꝑtria puta ſolutiuū vētris vt agaricū. ꝓuocatiuuz vrine vt ameos ⁊ vētoſitatis icitatiuū. vt piganū. ꝙ̄ nēpe oia repiūtur ī alleo. ¶ Deīde. (Locus.) Oñdit 2° ꝙ̄ ſunt loca vñ hec tria emittunſ. d. ea foꝛe loca extra circa teſticulos ⁊ veſicaz vt anus ⁊ vga. ſūt. n. ſoluta euacuari a talib⁹. ſ. diſſolutiuis diureticis ⁊ vētoſis ac ēt ſolutiuis vētris. cōicāt eni ſibi pp vicinitatē ipſoꝝ adiuicē. Q2 aūt i pdictis locis accidit vētoſitas i ꝙ̄ poterit eē dubiū oñdit nobis erectio ꝙ̄ accidit vge pp vētoſitatē extēſiuā. ¶ Deinde. (Manifeſtū ergo.) Cōcludit pncipaliter intētū. d. itaqꝫ manifeſtū eē ꝙ ſuperfluitas alli⁹ tēdit in veſicā qḋ fuerit marie de nūo taliuz, ſilr cū reliqs duob⁹ hñtib⁹ ventoſitatē ceu alleū: ꝙ̄ ſiqdē vrine cōmixta cauſat fetoꝛē. ¶ Noſce ꝙ licet plurima ſint taliū vt alleū ceu cepe poꝝ aniudē eruca ⁊c̄. vt viſuz ē 2° 24° alleum tñ in ſbo ignius. ¶ Sꝫ dubitaſ ꝙ̄re dī alleū eē vētoſum Uñ 4° re. acu. alleū gñat vētoſitatē: cū dictū ſit 12° ō inge. ſa. pre ceteris vētoſitatū excluſiuū. ¶ Dicendū ꝙ alleū de ſe cū ſit calidū ſubtile reſolutiuū: ventoſitatē hꝫ deſtruere. p accñs aūt cū mām inuenerit quā nō pōt diſſoluere ipſaz īducit: ꝙ̄re eā deſtruēdo facit: ⁊ faciēdo deſtruit.

Alleum an ſit vētoſum.

¶ Problema. vij. Antiqua.

Ropter qd oꝛa nihil cōedētiū ſ3 ieiunātiū fetēt magis qḋ vocaſ ieiune fetere: cōedētiū āt ñ: qñ opoꝛtebat magis? Aut q2 nō moto vētre calidioꝛ aer fact⁹ pp imobilitatē putrefacit vētoſitatē ⁊ flegmaticas ſupfluitates: ꝙ aūt calidioꝛ fit ſignū: q2 ſiti facit ieiuniū magis: cōedētib⁹ āt pp id qḋ mioꝛ ē odoꝛ: ciboꝝ odoꝛe diſſoluiſ: dñatur. n. caliditati: ciboꝝ caliditas. ꝙ̄re nihil patiſ. Noua.

¶ Quā ob cāz oꝛa hoiuz q nihil ederit ſ3 ieiunarit grauius olēt. qḋ ieiunā graue olētiam appellaſ: eoꝝ aūt q aliqd ederint nō olēt: cū tñ eoꝝ magis olere debeāt? An ꝙ vētre inani minuſqꝫ agitato aer fact⁹ calidioꝛ ſpūz excremētaqꝫ pituitoſa ſua imobilitate putrefacere pōt. calidioꝛē aūt affici argumētū eſt ꝙ vel ſiti parere ieiuniū ſolet. at vbi ederimus odoꝛ ciboꝝ grauē illā olētiā offuſcat: vt maioꝛ minoꝛē: caloꝛ eni ciboꝝ caloꝛē precedentem illuz exuperat ita vt nihil affici poſſit.

¶ Quare ab oꝛibus illoꝝ q nihil comederit: ſ3 fuerint ieiuni ⁊ ꝓprie cū eis pſeteēt imenſioꝛ ⁊ hoꝛribilioꝛ emittiſ fetoꝛ: qḋ ꝓuerbialiter dī fetere ieiune: ſ3 oꝛa illoꝝ q nō ſunt ieiuni ſ3 ſobrie comederint: ēt ſi feteant prius in oꝛe non fetent tali mō: non tñ debēt multū ⁊ multotiens comediſſe: tūc eni poſſet idigeſtione fetere: ſic igiſ ſi oꝛa non debēt fetere: opus ſit hꝰ neqꝫ eſſe ieiunos aut repletos ſed ſobrios. ¶ Deinde. (Aut q2.) Soluit ⁊ p̊ aſſignat cāz p̊ʳ pns. d. iō eē q2 vēter ieiunātis nō moueſ i acceptionē ⁊ ꝯctionē ſupcibi: cū mot⁹ hēat īfrigidare: p accñs tñ: vt viſuz ē 5° parti

cula: ſpūs retētus ī vētre acetus calidior reddit̄: q̄ ꝑ imobilitatē cāt putrefactionē in vētoſis ⁊ flegmaticis ſupfluitatibus ac ēt colericis ⁊ vitellinis ⁊ citrinis. impoſſe. n. ē inuenire ventrē ⁊ mīrīcē vacuos: velut neq; duas veſicas. nō lium 3°. Immobilitas eni eſt vna cāru putrefactionis: ⁊ ꝑ ɔ̄ns fetoris: vt mare oſtēdit oppoſite methau. 4°. vn̄ in ſequēti ꝓblemate putrefactio accidit a gete q̄litatis: cui° quidem caliditatis ſigniū: q2 ieiuniū eo ꝙ calefacit ſitī inducit maxime: ita vt ea ponat̄ ſignū purgatōis ſufficiēter. affo. 4°. ¶ Deīde. (Comedēt. h°.) Aſſignat cām 2ᵉ ptis. d. ꝙ in his q comederunt calor ē minor ⁊ ꝑ ɔ̄ns fetor: ita vt de leui fetor diſſoluat̄ ⁊ vicet̄ ciboꝝ odoratiōe: qm̄ calitas ⁊ odorabilitas dn̄ant̄ calitati vētris: ⁊ ipſi° effumatōi fetide: ⁊ iō comedēs nihil ſentit fetoris. Scias ꝙ hō nō fetēt ſolū ſm̄ ora ieiunātes: veꝝ aliquā mordicationē maiorē patiunt̄ ī ore ſtōaci: ⁊ ꝓprie quoꝝ ſenſibili° ⁊ colere ſuſceptibilius.

Fetor oris quo cauſet.

¶ Noſce q̄ꝫ ꝙ fetor oris cātur aut ꝑ putrefactionē gingiuaꝝ ⁊ dētiū vel empimatis coartati ī pectore vt 10° ꝑtis appebit. aut ꝑ hūiditates corruptas agitatas a calitate ī vētre: de qua ſermo ɔ̄ctat phs: quā qdē effumationes fetidam ſui quātitate cibus extinguit ac ſuffocat qualitate.

¶ Problema. viij. Antiqua.

Propter qd aſella fetidiſſim° locorū. Atq; q2 irreſpirabiliſſim°: ē āt fetor ī his maxie: ꝑ id ꝙ putrefactio fit a gete q̄litatis: aut ꝑ id ꝙ imobilis ⁊ inexercitabilis. Noua.

¶ Cur ale oīuz marie ꝑtiuz nr̄i corpis male olēt? Atq; ꝙ oīuz mīme reſpirare pn̄t: malus aūt odor locis huiuſmodi ɔ̄hi maxime ſolet qm̄ putredo gete iterioris q̄litatis cōſiſtit. an iō ꝙ imobiles iexercitateq; hn̄tur.

¶ Quare aſella q̄ eſt loc° ſub hu° adiutorij ex vtraq; parte occultatus ē fetidiſſimus oīuz locoꝝ: ⁊ vlr oīs locus tect° ac vbi accidit ɔ̄fricatio carnis adinuicē vt iguina fauces poſt aures ſūmitas mīrīcis: ⁊ qō inter digitos pedis ē eniꝫ fetida: tū qm̄ recipiunt alioꝝ ſupfluaꝫ: tū q2 tegunt ea confricatione mote: ⁊ de hoc ɔ̄ceſſit ſermo 12° ⁊ 14° 4ᵉ. ¶ Deinde. (Aut q2.) Soluit aſſignās duplicē cām. d. p̄ cām eſſe qm̄ locus ſub aſella pre oībus alijs reſpirat minime ⁊ euētatur. licet. n. ſit ſufficiēter rarus: qō declarat mltitudo pilorū in ea exiſtiuꝫ. affo. 5°. tn̄ hic nata eſt fieri putredo ⁊ fetor ꝑ retentionē maiorē ſupfluitatū: ⁊ q2 nō pn̄t ꝓpter loci cōcluſionē exalare: in quo maxime cōtingit fetor: eo ꝙ locus ille natus eſt vt in eo gn̄etur putredo: que cā extat fetoris acceſſ: ꝑ getē māe humide male q̄litatis de leui parate putrefieri ⁊ fetide effumare. ¶ Deinde. (Aut.) Secundo aſſignat aliā cām vel cōplet qō inceperat de gete māe male: q̄re dicit illud ɔ̄tingere: q2 loc° circa aſellā qeſcit imobilis: nō eniꝫ ꝑ exercitiū ab ipſo ſupfluitates exalāt: vt ab alijs ptibus organicis ad motus ordinatis non ſolū hoc ei adeſt: veruꝫ ēt tanq̄ vilis nature pars recipit ſuperfluitates partium nobiliorum: hec eni recipit q̄ cordis maxime: ſaux eas q̄ cerebri: ⁊ iguina epīs. ¶ Noſce in. 7. q̄rti Aui. ꝙ q̄nidā cām fetoris in aſellis ⁊ pediculoꝝ dixerūt fore ex reliquijs veſtigioꝝ ſpmatis: vn̄ creat° eſt hō: q̄ ceciderūt in partibus aſellaꝝ: ⁊ penetrauerit in ptes cutis: ſꝫ nō eſt de illis qbus ſit imi cēdū: cū eſſe ſpermatis cōuertat̄ in melius.

Pedes cur fetēt.

¶ Propter qd pedes fetēt cū maxime ſint ī motu. Iuxta illud. lōguſq; in carcere pedor. ¶ An q2 plurimū mouentur tecti vehemēter ac occultati: vt nō poſſit ſupfluū exalare ab eis: adhuc recipiūt ſupfluitates terreſtres ⁊ aquoſas paratas putreſcere de facili ⁊ fetorem inducere.

¶ Problema. ix. Antiqua.

Propter qd ſudores fetētes qn̄ in ungunt̄ vnguēto fetidiores fiūt? Aut q2 h̄ i mltis hꝫ fieri. vt acutū ⁊ dulce cōmixtū totū factū ē dulcius. deīde oēs ſudātes fetidiores ſt: vnguētū āt calefactiuū ē: ſudores igr̄ ꝓpat. Noua.

¶ Cur hoīes q virus redolēt hirci fedi° olent cū ſe odorifice vnguētarit? An h̄ in multis accidere olet velut cū acido dulce cōmixtū ē: dulcius totū exultat: tuꝫ ēt oēs poſtq̄ ſudarūt: grauī° olent. vnguētū aūt cōcalefaciēdi vim hꝫ itaq; ſudorē pōt prouocare.

¶ Quare eſt ꝙ ſudores fetidi qn̄ quodā vnguentoꝝ inungunt̄ reddunt̄ fetidiores nō inunctis. ¶ Deinde. (Aut q2.) Soluit oñdēs illō nō eē vlr veꝝ: q̄re ad maiorē ipſi° expōnē reiterat ipm̄ 11° dicēs illud q̄ſitū v̄ificari in plib°. nō ſt ī oīb°: ⁊ declat modū eius dicēs: ꝙ ſicut dulce mixtū cū aliquo acuto debita ſeruata ꝓportione miſcibiliū totum ex his cōpoſitū reddit̄ ſaporoſi° ⁊ delectabili° q̄z ſit ſingulū ꝑ ſe: ⁊ ꝓprie ſi dul'ce multū excedit: eo ꝙ acutū id obtūdit. h̄ āt acutū ebetat: q̄re Meſue. vtilis ſit ꝑmixtio rei dulcis cū acuta: ſꝫ āt in plib° ſaporib° ita ſit ⁊ odorib°: fallit tn̄ in his q̄ſq: ceu cū q̄dā vnguētoꝝ occurrūt ſudorib° fetidis: non eni meliorant̄ ideo: veꝝ deteriorant̄ ī ampli°: ⁊ maxie cū vnguēta fuerit calefaciētia: ſudores apiōne poroꝝ ⁊ hūidorū ſubtiliatiōe ꝑparādo: ⁊ ptes ipſoꝝ ꝑmiſcētia adinuicē vt hūidū aq̄ſum cū terreo lutulēto: putrefactionē ⁊ fetorē ꝑ ɔ̄ns augmētāt ⁊ nō corrigūt: materie vō hō vnguētorū ſunt calida excedētia cū hūiditate extranea: vt amudē humidū eruca flores ſubtiliores ⁊ reliq̄ vt apparebit 11°.

¶ Problema. x. Antiqua.

Propter qd giboſorū ⁊ curuoſoꝝ fetidior ⁊ grauior odor anhelit°? Aut q2 incluſus eſt locus q eſt circa pulmonē ⁊ diuellitur ex rectitudine: q̄re non bn̄ exalabilis: ſꝫ putrefit humor ⁊ ſpūs magis interius incluſus. Noua.

¶ Cur hoīuz icuruoꝝ gibboꝝūq; halit° grauior ac fetidior ē: An ꝙ locus pulmoni accōmodatus cōcluſus flexuſq; a ſua proceritate eſt: amplius interclus̄us putreſcat.

¶ Quare anhelit° giboſoꝝ ⁊ icuruoſoꝝ ſiue ſtrumoſorꝫ fetidior ē: aut ſaltē grauioris odoris oppoſitis: ſiue emittatur ꝑ os ſiue nares. ¶ Nōn̄ ex iterioꝝ 4° ꝙ giboſi dicuntur qꝝ i poſteri° cātur eminētia ex ſpōdiliū diſlocatōe. ſtrumoſi vō qb° anteri°. ¶ Nōn̄ ꝙ nō ſolū ꝑ hoc anhelitus quorūdā fetet: verū ēt cū opilant̄ ptes narium ſupius ſub oculis entes camuſij dicti: ſupfluitates eni cerebri nequeūtes deſcēdere ⁊ ꝓpriē ipe calo ⁊ hūido putreſcūt ⁊ fetent.

Anhelit° cur feteat

¶ Deīde. (Aut q2.) Soluit dicēs cām eē q2 locus q ē circa pulmonē diſtrahit̄ ab ei° rectitudine lōga. cū. n. pulmo moueat̄ dilatatiōe ⁊ ɔ̄ſtrictiōe: ſaltē ꝑ āpliationeꝫ ipſius opꝫ pect° p̄tēdi. cū ſequat̄ motū illi° ꝫ Gal. cū aūt pulmo nō poſſit ſufficiēter euētari dilatatiōe ⁊ reductione: nō pōt qō ſupfluū ē exalare. Sꝫ putreſcit hūiditas ⁊ ſpūs aere° q retinet̄ ī ipſo icluſus: a quo tādē ſpūs exalat putridus: ⁊ q2 putredo nō ſolū ē cā fetoris imo ⁊ corruptionis ⁊ mortis. vt pꝫ in lib. de mor. ⁊ vita. Vn̄ affoꝛiſmoꝝ 6° ypo. giboſos

er aſmate aut tuſſi factos ante iuuentutem mori pronunciant. cum enim pulmo nō habeat locū ſufficientē vt poſſit dilatari ac ſupfluum expurgare ſuffocatio contingit.

℄ Problema. xj. Antiqua.

PRopꝫ qd mlta vnguētoꝝ coeſudāt fetida: qdā āt delectabilr: aut ñ pei⁹? Aut q̄cūq̧ qdē motu aut fricatōe pmutata: peiora talia q̄cū q̧ vo ñ: ecōtrario: ſt āt q̄dā talia: quēadmodū ⁊ floꝝ ex qbus ſūt odorabilitates: hec qdē fricata aut calefacta aut deſiccata praua: vt albe viole: ſilia āt vt roſe. Et vnguētoꝝ vtiq̧ q̄cūq̧ ex talib⁹ ſūt: trāſmutaꝛ: alia vero nō: propter qđ roſatū nequaq̄: ⁊ fetida videꝛ magis quorū ſudores fetidi: ⁊ qꝛ miſcētur cōtrario: quemadmodum mel cū ſale. non magis dulce ſed minus. Noua.

℄ Cur vnguētoꝝ magna pſ ſudori pmixta male olet: aliq̄ vo ſuauior reddiꝛ: aut nihil deterior. an q̄ motu tractatuq̧ ꝯmutari ſolēt: hec deteriora reddūꝛ: q̄ aūt eadē pſiſtere pñt hec ſuaui⁹ redolēt. at ſūt q̄ reſiſtere q̄unt q̄uo ēt floꝝ qb⁹ odores ꝯficim⁹. Alij cōtuſi vl' ꝯcalefacti vel exiccati exoleſcūt. vt viole albe: alij ſibi ſil'es vt roſe. ⁊ vnguētoꝝ igiꝛ q̄ ex florib⁹ hm̄oi ſunt cōmutari vtiq̧ pñt: q̄ nō ſunt: nequeūt: vñ roſaceū ꝯmutari minime nouimus: ⁊ qdē quo ſudores fedi⁹ olent: eo grauius vnguentum quod reddere videꝛ: qm̄ rei ſibi ꝯtrarie ſe permiſcet: vt mel cū ſale nō magis ſed minus dulce ſentimus.

℄ Quare ē q̧ mu'ta vnguētoꝝ ſeu inūctionū cū q eis inūgiꝛ exudāt fetide: ſ3 q̄dā ſunt: qb⁹ inūcti ñ fetide: ſ3 potius odorifere ſudāt: q̄ multotiēs cōſtruunꝛ in fetoꝝ remotiōe vt dicta ſpicata ⁊ foliata. Aliq̄s vo punctis repiꝛ hoꝝ medū: ñ. n. mlrū pei⁹ aut meli⁹ odoraꝛ ab eis. ℄ Deīn. (Aut qꝛ.) Soluit aſſignās cām: ⁊ p̄ cām ſumit ex pte ꝯponētiū taliū vnguētoꝝ: dicēs cām eē: qm̄ q̄cūq̧ pmutāꝛ a nā ſua ⁊ v̄tute: ⁊ id aut ē pp motū qꝛ diu fuerint mota in aere: ita vt euaporationē nimiā fecerit: vt pomū oñdit. vl' qꝛ fuerit fricata tal'r vt terreſtre ſit cōmixtū cū ſubtili odorifero: qđ fricatio h3 facē vt dcm̄ eſt 3°. ceu flores ſūt: hꝰ qdē efficiūꝛ peiora in ipſis: ac ēt ad opus vnguētoꝝ. potius eni ſūt cā fetidi ſudoris q̄3 oppoſiti. ſ3 q̄cūq̧ nō ſunt talia: q̧ motu aut fricatiōe pmutenꝛ a nā ſua: ſe hñt eꝫ. nō eni reddunꝛ peiora neq̧ in ſe neq̧ ad opōnem: ſ3 meliora: ceu ſūt odorifera in ſuba groſſiori. Tūc hac p̄miſſa diſtictiōe ſubdit. q̄dā repiūt talia vt flores q̄ ad p̄ᵐ: a qb⁹ odores reſoluunꝛ. qm̄ eni hi fricāꝛ aut calefiūt vltra eoꝝ nām vel deſiccāꝛ: ⁊ ſilr ſi aliquā trāſmutationē recipiāt ēt modicā: reddūꝛ praua: vt viole ⁊ ꝓptie albe claudaꝝ: ſunt eni he iſirmiores: ⁊ nō adeo vt purpuree eaꝝ redolētes. Alie q̄dā ſunt albe dicte ſaracenice ceu dicte keiri ꝓorib⁹ v̄tuoſiores: q̄dā vo ſūt violis ⁊ talibus affinia ſm ptē vt roſe valde expāſe p̄ maturitate euaneſcētes. Deinde applicat ad ꝓpo^m ſubdēs: q̧ ſilr vnguēta queciq̧ facta ex his que de facili alteranꝛ ⁊ corripiūꝛ: cō: unctione reddūꝛ fetidiora. q̄dā vo vt q̄ꝝ ſba groſſior nō pmutabilr: efficiunꝛ odorabiliora. De medijs igiꝛ q̄les vlr roſe ſm q̧ fuerint viridiores maturiores vel medie iudicādū mediocriter. Et ſubdit q̧ corpa ſūt apparētia ampli⁹ fetida quoꝝ fetidi exītāt ſudores: idicāt eni ipſoꝝ nām. ℄ Deinde (Et qꝛ.) Aſſignat 2ᵉ cā3 ſūptā ex cā ꝓportiōis miſcibiliū: dicēs q̧ qm̄ miſcibilia oppoſite commiſceꝛ mōrita vt nō ſigillēt adiuicē: ceu mel cū ſale: nō cōiūcta nō addiꝛ dulcedo veꝝ potius imutaꝛ: ceu cū ſuccoꝝ iūngiꝛ prunis: nā iuxta meſue res dulcis p̄ter q̄3 ſalſe iuuamētū p̄ſtat oi. ſilr euenit in ꝯiūctione reꝝ rōe olfat⁹: ⁊ h̄ qdē ſm̄o expoſit⁹ ſufficiēter. 5ᵉ p̄ᵉ. ℄ Noſce apparere diuſitatē hꝰ vnguētoꝝ i eo q̧ ipſoꝝ iunctiōe eſudat fetide oppoſite vl' medie: ſm q̧ res fuerit in q̄ſſa ſuba ſubtili vl' media. flores. n. i vnguētū redacti ⁊ vlr qđ ſubtile ē reddiꝛ fetidū radices aūt ⁊ ligna ac oia groſſiora odorifera: vt ſandali valeriana. de medis aūt mediocriter iudicandum. Unguētoꝝ diuſitas et gbus apparet

℄ Problema. Ultimū. Antiq̄.

PRopter qd oia mota magis fetēt Aut qꝛ replēt aerē: trāſmittiꝛ igiꝛ velociter odor in ſenſu3. Noua.

℄ Cur oia pleni⁹ olēt cū moueꝛ. An q̧ aera implēt. itaq̧ odor citius ad ſeip̄m reduciꝛ.

℄ Explicit decimatertia particula.

℄ Iſtius quidē iam p̄ceſſit expoſitio quarto precedentis ptis de odore. hic tamen ꝓponiꝛ de fetore.

℄ Incipit decimaquarta particula. de nālibus que ſunt circa cōplexionem.

℄ Problema. j. Antiqua.

PRopter qd ferini ſ3 mores ſūt ⁊ viſus: q i ſupabūdātijs exiſtūt aut frigoris aut caloris? Aut pp idem: optima nāq̧ ꝯplō ⁊ itellui ꝯfert: ſupabūdātia aūt ſtupefaciunt. ⁊ quemadmodum corpus pertunt: ita ⁊ complexionem intellectus. Noua.

℄ Cur efferis ⁊ morib⁹ ⁊ aſpectu ſunt q i nimio vel eſtu vel frigore colūt? An eadē cā eſt. optima eni tēperies nō corpi ſolū: veꝝ ēt itelligētie hois ꝓdeſt: exceſſus āt oēs dimouēt: ⁊ vt corpis ita ēt mētis tpamtū pertūt.

℄ Expedita nimiꝝ particula. 13ᵃ. ꝓblematū nāliū circa organū odoratus. in hac determinat ꝓblemata nālia circa cōplexionē: in cuius quidē cognitionē venim⁹ per ſenſum tactus tāq̄ per eēntialia vt apparet in tegni. ſunt eni ſigna ſumpta ab ipō ſubalia: que neceſſarie ſunt veritatis ſm haly rodoam. ꝓponit igiꝛ more ſolito dicens. Quare hoies dicti in quibus extat exceſſus in frigore ſiue in calore ac vlr in reliq̄s q̄litatib⁹ potētibus pmutare: ſūt ferini ⁊ brutales ſm mores ⁊ actus: ⁊ ſilr ſm viſus ⁊ apparentias. Notādū q̧ expreſſit q̄litates actiuas magis: eo q̧ ceteris ſunt fortiores in pmutādo: efficaciſſime enim ſunt de diſtēperātia inequali. Adhuc ſcias q̧ licet fere dicanꝛ ꝓpe alia ferocia agreſtia vt leo ⁊ pardus: vñ deſcēdit ferini nomen: nihilominus hic oē audiꝛ brutū: vt dicaꝛ q̧ habētes exceſſum in frigore hñt mores ferinos ⁊ viſus: eo q̧ ſunt timidi alalibus timētib⁹ aſſimilati ſicut ceru' ⁊ lepores. Similiter habētes ꝯplōne3 calore depꝛauatā ſuperfluo ſunt ferales moribus ⁊ viſu. ſunt enim pfidi temerarij ⁊ ſimiles Qualitates actiue fortiores

apparentia taliū aīaliū vt leonibus ꝛ cōſimilibus: ꝛ hoc eſt qḋ dicit in fiſonomia: refert ad leones apros ꝛ hō. Per teſt ꝛ p viſus audiri actus aſpectus. ſunt enim aliqua pſcandētis viſus vt leōes. q̄dā vō ebetis ꝛ pauidi ſic ouis. Ul' aliter vt q̄ p mores act⁹ itelligāt aīe. p viſus aūt corpis: ꝛ ei⁹ ꝓprie appentia figurationis ptiū exterioꝝ: p hō eni tādē indicat ſup mores ꝛ diſpōnes aīe reliq̄s. ſūt. n. reliq būtes dētes caninos elōgatos ad ſilitudinem aproꝝ mandibulaſq̄ʒ in anteri⁹ ꝓtēſas: ꝛ aliq̄ in modū hñt naſum aquilarū.

¶ Deinde. (Aut pp.) Soluit dicens cām eē eādē in cō. ſ. pp exceſſū a tpamēto: et q̄ mala ſuīt acq̄ſita cōplō ſiue nā vel ↄſuetudīe deprauata: qḋ ꝓbat p ↄ̄triū: dicens q̄ cōplō optima q̄ eſt tpatiſſima vt poſſe inueniri: nō modicū ↄfert ad bonitatē intellē: vt ēt p3 aīaliū. ſc ōo. vtit eni ea ſaltē in ei⁹ actu ceu organo: ꝛ q2 iſ̄3 eſt hō: ꝛ tali diſponit diſpōne: q̄lis eſt opatio: q̄ d3 ↄſeq̄ ex corpe puta rō: q̄ hō qḋdā diuinū exiſtit. 4° ethi. apparēs: optimā ꝛ nobiliorē p̄ceteris aīaliū hāc habuit hō. Iuxta illō pma pmi Aui. donauit de⁹ hoi tpatiorē ↄplonē q̄ʒ in hoc mūdo ſit eē poſſe. Ex tā nobili q̄dē ↄplone: ꝛ intellē actus ꝛ mores: mēbrorūq̄ʒ cōfigurationes ꝓuenīūt pulcherrime: ptes eni3 ſue reſpectu ptium alioꝝ aīaliū extāt velut aurū in fornace ꝓbatū. apparēs p̄ hyſtoria. ꝛ 2°. Hō aūt tā nobilē cōplonē ac decorā etiam cōpōnē exceſſiue ſtupefaciūt ꝛ corrūpūt: ſicut eni3 corpus peruertūt: ſilr ꝛ nām intellē pmutāt. alligat eni ei⁹ ↄploni p opationē ſaltē. ¶ Nōn^m q̄ cū intellē ſit q̄druplex apō pħm vt appet 3° de aīa: puta pmoꝝ pncipioꝝ: q̄ p ſe ꝓueniunt ad hñtē. 4° metha^c. intellē agens de q̄ dictū ē: q̄ ē oīa facē: ac poſſe ſeu mālis q̄ eſt oīa fieri. ꝛ 4° intellē paſſiuus vt imaginatio corruptibilis ex ñis: hic oīs pōt audiri itellectus: ꝛ paſſibilis marie. ſm q̄ q̄tū ad ipſius actu3 ex intellm depēdet paſſiuo: ſine eni3 ipō nō eſt intelligē. Et ſi intellē poſſe nullū hēat organū in corpe. vñ in pn° phiſonomie aīe ſequūt corpa: ꝛ ipſe ſm ſeipās nō ſūt ipaſſibiles a motib⁹ corpis: pp qḋ corrupto q̄dā interiori vt organo imaginationis: itelligē ꝛ cōſiderare emarceſcit. p̄ de aīa.

Huma-na ↄplo extenētē perauer

T.c.51.
T.c.18.
T.c.19.
T.c.1.2. ꝛ inde

¶ Problema. ij. Antiqua.

Propter qḋ i pōto frumētū dimiſſum i frigore p multa tpa ſit incorruptibile? Aut q2 euaporat extraneū hūidū cū calō: quēadmodu3 in vuis que fiunt paſſe: quedā enim a frigido: quedā enim ſimul a calido. Noua.

¶ Cur frumētū in pōto frigori expoſitū diu rebuari itegrū pōt. An ppea q2 hūor alien⁹ vna cū calore euaneſcit vt in vuis fieri nouimus. alia enim frigore alia calore exhalant.

¶ Quare ſi in pōto regiōe frida ꝛ ſic. ſeptētrionali ꝛ vlr in q̄libet hō dicta a mari ſic noīato: qḋ nūc pp helis ſubmerſionē eleſpōticū vocat mare: frumētū ꝛ vlr alia ſeīa cetera ſuo mō cū frida ꝛ ſic. tardiſſime vt panigiū ſi dimittāt i frigore tpe lōgiori reſpectu regōis huic oppoſite vt meridiei nō tñ corrupit aut v̄mib⁹ pforat. ¶ Deīde. (Aut q2) Soluit di. cām eē. q2 ſi hūiditas ex̄nea in frumēto euaporat ꝛ foras reſoluit: q̄ retēta corruptionē cāt ipi⁹: accidit. n. h vt videm⁹ euenire vuis in ſpectaculis aeri ꝛ vēto expoſitis. nō putreſcūt. n. de leui: eo q̄ q̄tū euaporat i eis tm̄ reſoluit: ꝛ expirat foras. ſic. n. agit putrefactionē ꝓhibētia: vt balſamus aloes ꝛc. ꝛ iō aliq volētes vuas ↄſeruare: contorquēt ſuſpēſoria ipaꝝ: ꝛ ſic p tres aut q̄tuor dimittūt dies auferētes poſtea. Aliq̄ in aquā effūdūt feruētē: nōnulli vō in paleis: ꝛ aliq i melle: qḋ ēt declarat: nā q̄dā cōſeruant icorrupta a frido ↄſeruātē calm iteri⁹: vbi hūidū digerit nālcas expi-rat ſupfluū inſēſibilr: vt appet in nobis hyeme: q̄re minus tūc putreſcūt corpa: vt viſū eſt p̄°: nōnulli ſiqdē pſeruant a corruptiōe pp calm ↄſumēs hūidū ſupfluū: ſilr eni frigore vtriq̄ʒ adiūcto. Et iō dicit 9° in locis calidis lōgeuiores ſum⁹. nō. n. ita putrefactiōes ↄtigūt ceu i fridis: vt videtur: i regiōe ēt calidiori ꝛ marie cū hūidū aſſociat ſupfluū calido ↄ̄triū: granū ꝛ hō putreſcūt p op^m cito ꝛ vt defēdāt o3 ipſa ſepius agitare: ac ēt ipſa aeri ꝛ vēto exponere.

¶ Problema. iij. Antiqua.

Propter qḋ in fridiſſima regione cauſōes magis fiūt? Aut q2 repcutit frigus intus caliditatē. in eſtate aūt ↄ̄trium accidit: iteriora ſunt frigidiora. cauſon ꝛ febris exterioribus infrigidatis interiora facit calidiora. Noua.

¶ Cur poti⁹ in frigidiſſimis terris ardores febriū fiāt? An q̄ frig⁹ calorē itus circū obſiſtit cui⁹ rei ↄ̄triu3 eſtiuo tpe agit: ptes nāq̄ʒ interne frigidiores reddūt: ardor āt febris eſt: ergo partibus refrigeratis exteriorbus caloris copia interiores redundant.

¶ Quare in regiōe fridiſſima ꝛ tpe ſilr magis fiūt cauſōes ſupple in regiōe cala ꝛ tpe ēt. ¶ Nō^m q̄ p cauſones duo pñt itelligi. aut cauſon ver⁹ fact⁹ ex cola ru. cui⁹ mā exiſtit in locis ꝓpinqs cordi vt viſum ex p̄° pticula: vel febris cōtinua a cōluſa ex hūore ardēte interi⁹ gñata. vñ febris dr̄ lucēdū. ſilr hō dictio magis op3 in ſignificatu3 noīs potius trāſferre: ita vt extēſiue teneat ꝛ nō intēſiue: ſi. n. intenſiue acciperet tūc ſepi⁹ cōtigeret cauſon in hyeme: qḋ nō ē vep cū egritudo ſit ꝓportionabilis: vt ad multum tpi marie: vñ fortaſſis lr̄a corrupta ē: o3 eni eē magne vt ēt apparuit p̄° pticula. ¶ Deīde. (Aut q2.) Soluit. di. cām eē. q2 frig⁹ regiōis ꝛ tpis repcutit calitatē iteri⁹ ꝛ fortificat: q̄ fortificata febris fortior efficit: ſed i tpe calo vt eſtate ac regiōe ſilr euenit ↄ̄triū: ifrigerātm. iteriora: pp nāq̄ʒ aptionē poroꝝ a calo cōtinētē diſſoloneq̄ʒ hūidi cal3 ſui ſilitudie gaudēs cōſluit ad ex̄. aſſo. p̄°. ita vt nō tāta calitas relinquat febri. Et iō regiōe aut tpe calidis minorāt ac abbreuiāt morbi. in oppoſitis vō ↄ̄tri: qḋ declarat: q2 cauſon ē febris: ꝛ q̄ exterioribꝰ ifrigidatis interiora reddūt cala: pp vehemētē flāmā circa locū: ꝛ calidi attractionē exterioris a calo iteriori: vt ēt febres oſidūt ſi pparte dcē male morigerate exñtes: ardēt. n. iteriora cū vehemētē ſiti ꝛ rigeſcūt exteriora. Cauſon quid ſit

¶ Problema. iiij. Antiqua.

Propter qḋ ethiopes ꝛ egyptij torti ſūt? Aut q2 calō quēadmodū ligna torquēt ſiccata: ita ꝛ aialium corpa: oſtēdunt aūt ꝛ crines criſpiores. n. habēt: criſpitudo aūt eſt ſicut tortuoſitas capilloꝝ. Noua.

¶ Cur bleſis pedib⁹ ethiopes ſūt ꝛ egypti? An quēadmodū ligna ita ēt corpora aiantium deprauari a calore ſolēt: qḋ ēt pili declarāt: quos illi criſpiores q̄ʒ ceteri gerunt. criſpitudo nāq̄ʒ veluti piloꝝ bleſitas eſt.

¶ Quare ethiopes nigerrimi climata duo ſuperiora inhabitātes ꝛ egyptij q̄ tertiū tenēt: ſūt ↄtorti ꝛ curuati: ptes. n. nō hñt recte plaſmatas: ſ3 oblique magis: nā celeriter ſicut tūt: os hñt ꝓtēſu3 ad ex̄ capꝰ nauiculare pect⁹ eminens:

crura cũ brachijs cõtorta. ¶ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit. ꝛ ꝓ aſſignat cãm. d. ꝓ illud ɔtigere pp multã caliditatẽ faciẽtẽ hũidũ euaporare: q̃ accñte plicãt ꝛ cõtorquẽt mẽbra ipſo rũ: ꝛ ſilr aĩaliũ illoꝝ climatũ: qḋ declarat ex lignis ericce/ tis: q̃ cũ ꝓuent hũiditate ꝓpria plicari apparẽt ꝛ torqueri cũ hũidũ nõ eq̃lr exhalet ꝑ oẽ: niſi hẽant hũidũ viſcoſum multũ vnctuoſũ vt abies ꝛ terebintus. ¶ Deĩde. (Oñdũt) Scḋo declarat illud ſigno. d. ꝙ ita ſit nobis capilloꝝ idi cat criſpitudo ipſoꝝ. intũſi. n. criſpanẽ vt piperi collecti red dãẽ ſiſco. 2° ꝓmi. ꝛ aĩaliũ. 9. hui⁹ aũt criſpatio ẽ velut q̃dã capilloꝝ tortuoſitas: ex q̃ indicãẽ ſup ɔtorſionẽ oſſiũ: ꝛ ꝑ ɔñs ꝑtiũ. ¶ Nõn̄ vt appet ex 5° de gñã. aĩaliũ ꝛ ɔpſonũ 2° ꝙ ſcripitudo capilloꝝ duplici ɔtigit ḋ cã: aut pp caliditatẽ faciẽtẽ hũidũ euaporare ꝛ ſiccitatẽ corrugẽtẽ: ita vt nõ ſuſtẽtati ɔtrahanẽ capilli vt oñdũt calore igni expoſiti: ꝛ hḋ cõtingat in ɔplone ꝛ regiõe ſilr: vel pp tortuoſitatẽ poroꝝ ꝑ quos egrediũtẽ: vt hi. n. diſpoſiti: ita ꝛ capillos oꝫ diſpo ni ꝛ hec criſpitudo eſt ꝑmanẽtior ꝓori: minor tñ indifferẽ ter ſe hñs ad ɔplonẽ ꝛ regionẽ: q̃ imbecillitate informatiue aut mãe accidit etherogeneitate. Fit ꝛ q̃ſq; 3° pp debilitatẽ vaporis ꝛ duritiẽ cutis: qui tunc ſi penetrauerit erit adeo ſubtilis impotẽs ꝙ pilus exiens nõ poterit in ſe fulciri: quare plicãẽ ꝛ rugoſus quodãmõ ꝛ criſp⁹ redditẽ: velut cum filum per foramen trahitẽ artum: adeo ſubtiliatur: vt corrugetur. ꝛ hec quidem criſpitudo feda eſt.

capillorũ criſpitudo cur ɔtingat

¶ Problema. v. Antiqua.

PRopter qḋ ĩ auſtrinis magis feminaꝝ gñatiui ſunt coit⁹? Aut qꝛ multũ hũidũ tardi⁹ igroſſatẽ: ĩ auſtrinis aũt pp hũiditatẽ cõplexionis humidius ſperma fit. Noua.

¶ Cur tpibus auſtrinis initus feminã poti⁹ generãt? An ꝙ largior humor tardius craſſeſcit: auſtrinis autem humor temperamenti facit vt ſemen reddatur humidius.

¶ Quare flãtib⁹ vẽtis auſtralib⁹ calidis ꝛ hu. coeũtis generãt magis fe. in ſeptẽtrionalib⁹ aũt his oppoſitis ꝓcreãt maſ. et multi. dcm̃ ẽ aũt magis: qm̃ q̃ſq; poterit eẽ tãta ɔtus ſpmatis: vt poſſit impreſſioni auſtrioꝝ flatuũ reſiſtẽ ac ſilr borealiũ ĩbecillitas. ¶ Noſce ꝙ hic ſmo expmit magis hyſto. 6°. ꝛ. 2° de gñã. aĩaliũ in borealib⁹ magis fiunt maſ. auſtralib⁹ ṽo fe. ꝛ ꝑmutatio accidit: ita ꝙ femice pientia maſ. pariũt: ꝛ eṫ imo dicũt paſtores nõ ſolũ differre maſculi gonã ſi coit⁹ fiat borealibus aut auſtralib⁹. ſꝫ ẽt ſi coitũ paſſa reſpiciat ad auſtrũ vel boreã: modica. n. inclinatio q̃ſq; ſit cã caliditatis ꝛ fri. ꝛ ħ poſtea gñationis. ¶ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit. d. cãm eẽ: qꝛ multa q̃ntitas ſupfluitatis hũidi tardi⁹ igroſſatẽ reſpiciẽs infridationẽ q̃ꝫ paucã vel mediocrẽ. cũ. n. tardior ſit iformatio femella ꝛ non maſ. gñatẽ: maſ. n. ꝓus iformatẽ fe. Haly. teo. 3° ꝛ Auic. 21° tertij. ꝛ aĩaliũ. 9. cũ. n. vt oñſũ ẽ. 41° 4°. in gñatiõe oportet ſpma coadũari vt calor ipſi⁹ ɔfortẽ: ampli⁹ ɔtigit maſculinatio ſub borea q̃ꝫ auſtro. ex ħ. n. ſpma redditẽ adſtr⁹ ꝛ iefficax ꝛ ſpiritib⁹ inanitũ: ĩ borea ṽo econtra ꝛc̃.

In pleriſq; locis.

¶ Problema. vj. Antiqua.

PRopter qḋ in paludoſis q̃ qdem ſũt in capite vlcera velociter ſanãẽ q̃ aũt in tibijs vix? Aut qꝛ grauis eſt hũiditas pp id qḋ terreſtris ẽ. grauia aũt deorſuꝫ tẽdũt: ſupiora qdẽ bene digeſtibilia. Propter id qḋ deſcẽdũt in iferiora: inferiora autẽ multa abundãt ſupfluitate ꝛ facile putreſcibili. Noua.

¶ Cur locis paluſtribus vlcera capitis curari celeriter pñt cruriũ aũt tarde? An ꝙ humor eſt grauis: qꝛ terrenus eſt: oẽ aũt graue tendit deorſuꝫ: ergo vlcera ſuperiora cõcoctioni ſunt opportuniora: qm̃ humor delapſus ad yma ẽ: inferiora aũt ipſa multo excremento putrefactuq; facili redundãt.

¶ Iſtius ꝓblematis iaꝫ ꝓceſſit expõ ſufficiẽter ꝑ 4° ꝑtis. 18. hic tñ ꝓter alia paludoſis adiũxit. illic aũt ſimplr. cuius cã pt eſſe: qꝛ forte aliqs dubitaret credens ꝙ propter ſuperfluitatem non poſſet velociter vlcerum capitis fieri conſolidatio: quare ad id remouendum addit paludoſis.

¶ Problema. vij. Antiqua.

PRopter qḋ in bñ euẽtabilibus q̃dẽ locis tarde ſeneſcũt. q̃ aũt ſunt in cõcauis ꝛ paludeſtribus velociter? Aut ſenectus putredo q̃dam eſt: putreſcit aũt qeſces: qḋ aũt eſt in motu aut oĩno imputreſcibile: aut minus hoc patitur: vt aqua in altis quidem igitur propter bonã euentationem aer in motu eſt: in concauis autem manet. Amplius autem illic q̃dẽ pp motũ ſp purus eſt aer ꝛ alter fit: in paludeſtribus autẽ manet. Noua.

¶ Cur qui loca edita aptaq; colunt tardi⁹ ſeneſcũt: qui aũt caua ꝛ paluſtria oci⁹? An ſenectus quedã putredo eſt. putret aũt qḋ qeſcit: nullo modo aut minus ita afficitur qḋ moueẽ: vt aqua profluens ꝛ cõcluſa: igitur vt locis editis aer vndiq; afflãte ſpiritu agitatur: ita cauis manet inmotus. Ad hec locis apertis purus diuerſus aſſidue propter agitationem aer habetur: paluſtribus impur⁹: idemq; ſemper emarceſcit.

Quare in locis altis q̃ ſufficiẽter euẽtãẽ vẽtis ſalutiferis, vt q̃ꝝ aptura eſt vẽtis oriẽtalib⁹ ꝛ ſeptẽtrionalib⁹: tectura ṽo occidẽtalib⁹ ꝛ meridionalib⁹: cũ eo ꝙ nõ ſint alia ipediẽtia vt paludes ꝛ hḋ vt Bononie: tarde ſeneſcũt: ꝛ ꝑ ɔñs diuti⁹ ſani viuũt: q ṽo hitãt loca ſtagnoſa: ꝛ paludoſa: ꝛ q̃ꝝ diſpõ eſt ꝑdicte oppoſita: celeriter ſeneſcũt hoĩes: ꝛ per ɔñs ſũt breuis vite: ſunt. n. in vaporoſitate multa hñtes debilitatẽ cõis ꝛ ſtõi: vñ hydropiſi ꝛ ſilr egritudib⁹ ſũt expoſiti. ¶ Deĩde. (Aut qꝛ.) Soluit duplr dicens: ꝓ cãm eẽ: qꝛ ſenectus cãẽ ex q̃dã putrefactõe accñte a qete: qḋ ãt qeſcit putreſcit: cũ ſupflua retineãẽ in eo cãntia ꝓhibitã trãſpirationẽ ꝛ putredinẽ ɔñr: qḋ ꝓbatur oppoſito: nã qḋ eſt ĩ motu ꝛ agitatione cõtinue: aut penitus nõ putreſcit: aut ſi cõputreat paꝝ exiſtit ꝛ raro: vt oñdit aqua mota ꝛ maxime maris in ea eni due ɔcidũt iputrefactiõis cã: puta q̃litas, ꝛ mot⁹. 52. ꝑ 4° ptis: ſꝫ ĩ locis ꝓeminẽtib⁹ pp euẽtationem ꝛ agitationẽ magnã ſolũmõ iputreſcibilis ẽ aer cũ ſit ĩ motu ɔtinuo: aptũ eſt. n. ꝛ manifeſtũ vndeq̃q;: ſed in ꝓfũdis putreſcit oppoſito: ꝛ iõ ſenectus in locis altis tardãẽ: ꝛ vita ꝓtellãẽ: ſicut in feſulis: in locis ṽo cõcauis accelerat: ꝛ per ɔñs mors. ¶ Deinde. (Amplius) Aſſignat cãm aliã. d. ꝙ

Bononienſes tarde ſeneſcunt

Feſulani tarde ſeneſcunt.

et:qm̄ in locis altis aer eſt purus ꝛ clarus ꝯtinue alter factus ꝛ innouatus: ſed in paludibus ꝛ hꝫ ꝓfundis aquoſis eſt cōmixtus fumis terre ꝛ vaporibus aq turbidus quiet⁹ nō agitat⁹. Prim⁹ aūt a putrefactione: ſenectute. ac morte preſeruat. ſecundus autem inducit. quare ꝛc̄.

Problema. viij. Antiqua

Propter qd q ſunt in calidis qdē locis ſunt timidi. q aūt in frigidis viriles? Aut qꝛ ꝯrie locis ꝛ tpib⁹ nāā ſe hꝫ: pp ſilr habētibus neceſſe peruri velociter. viriles aūt ſūt q ſꝫ nāā ſunt calidi. timidi aūt infrigidati. accidit aūt hos in calidis qdē exn̄tes infrigidari: hos vero infrigidis calefieri ſm nāā. magni āt ambo ſunt: qui qdē in frigidis propter inatam eis caliditatē. qui aūt in calidis pp eā q eſt in loco: i calidis. n. ꝛ a calido augenſ: frigus aūt ꝯdēſatiuū eſt: ſicut igiſ his qdē in his ꝓncipiū hn̄tib⁹ augmēti vehemēs: alijs vo nō ꝓhibitis ab exteriori friditate merito augmētū recipiūt in multū: q aūt circa nos ſūt minus pp id qđ min⁹ hn̄t ꝓncipiū i ipſis ꝛ pp id qđ in fridis cōdenſanſ. Noua.

Cur timidi ſūt q loca feruida icolūt. fortes q gelida? An q nāā ꝯ q̄ꝫ loca ꝛ tpa ſe habꝫ: qm̄ ſi ſe ſimilē ageret cito periret. ſūt aūt fortes q calidi ſūt nāā. Timidi q exāgues refrigeratiq̄ꝫ ſūt: ſit igiſ: vt q loca inhabitant calā refrigerenſ: q frigida concaleſcāt. vtriq̄ꝫ tn̄ corpe magno adoleſcūt: eo q q frida colunt inſito calore abundāt: q calida calore abundāt: qꝛ calida calore loci refouenſ: qppe cū in calidis atq̄ꝫ a calore incremētū ſequaſ. friguſq̄ꝫ vim aſtringēdi cōſtipādiq̄ꝫ hēat: cuꝫ igiſ alteri ꝓncipiū iter ſe vehemēs augendi obtineāt: alteri nullo externo frigore ipediātur: merito vtriq̄ꝫ augeri pn̄t pleni⁹: hoies nr̄e regiōis augeri iō min⁹ pn̄t: q ꝛ ꝓncipiū illō in ſe ibecilli⁹ ꝯtinēt: ꝛ frigore cōſtipanſ.

Quare habitātes loca calā vt ethiopes ꝛ indi ſūt formidoloſi. Vn̄ Auic. 2° ꝑmi. hoꝝ corda ſunt timida. ppꝛa q ſpūs multū reſoluiſ: ꝛ ipſoꝝ corpa ſunt lenia ꝛ eis aduenit ſeniū in. xxx. annis: ſed hitātes loca frida ſūt viriles: q̄ꝫ dicit Auic. eē fortes ꝛ audacie maioris ꝛ melius digerētes ꝛ marie ſi eoꝝ loca fuerint frigida ſicca petroſa. Deīn. (Aut qꝛ.) Soluit. ꝛ ꝑ aſſignat cāꝫ dicens: qm̄ nāā ꝯrio mō ſe hꝫ ad diuerſa loca: eo q ſicut eſt ita nāā facit: vt dcm̄ eſt. 10°. ꝛ nāā illoꝝ q ſuo ſili occurrit. puta calē regioni: cū hō ſit calidiſſimū aīalū. vt viſuꝫ eſt. 4°. ꝛ. 10°. q̄re neceē ſit eoꝝ corpa celeriter exuri. qꝛ ſilis ꝯſo ſuپueniēs corrūpit ꝛ deſtruit: vt dcm̄ eſt ꝑ°. talē aūt aduſtionē ꝯſequit ſpūuꝫ reſolutio: q̄re ſeqſ ipſos fore timidos ꝛ puſillanimes: ſꝫ q ſunt audaces ꝛ fortes ſūt calidi ſufficiēter ꝛ nō aduſti. cū eoruꝫ calm̄ friditate regiōis ꝯfortef. Qui vo formidoloſi corpa hn̄t ifridata: ꝯtingit. n. eos exn̄tes in calidis locis pp relaxationē calidi nālis fridos reddi: alios vo ꝑ opp⁹ regiōes fridas habitātes calefieri. Deīde. (Et magis) Aſſignat cāꝫ magnitudīs: ꝛ mediocritatis corporū creature. Et noſce q cōis lr̄a ē magis: ꝛ tūc dicef q hec dbo. l. loc⁹ calidus ſupfluus ꝛ fridus ſūt magis. ſūt. n. cāe quoꝛidā exceſſuū. puta timoris: ꝛ audacie. q potꝰ dicēda ē temeritas. Inueniſ qn̄q̄ꝫ magni: cui vī ꝯſonare ꝯñs ſmo: vt dicaſ q ambo hi. l. calā ꝛ fri. loca ihabitātes ſunt magni in creaturas differēter tn̄: qm̄ ihitātes loca frida ſunt magni corpe pp ipm̄ calidū nāle extēdēs ꝛ ampliās coꝝ ptes. ſꝫ inhabitantes calā grādes ſūt pp calitatē acqſitā eis a calitate loci: q ſilr coꝝ magnificat corpa: vn̄ ꝛ i calidis locis aīalia ꝛ maxime frigide nāe ꝛ ſc. ſunt maiora ceu ſerpētes ſaure ꝛ ſolidata ſic dī lib. de cauſis longitudīs ꝛ breuitatis vite. Et in egypto qdē q eſt locus calidus viragines multū ꝛ multotiēs eſſerētes. hyſto. 9. ꝛ illud ēt qđ dr̄: qꝛ in locis calis aīalia calore augmētanſ erit magis in ꝑ ꝛ 3° climate q̄ꝫ in 2° pp aduſtionē cōtingentē maiorē ipſo q̄ꝫ in reliqs duob⁹: magis. n. ſunt ꝓpinqui caliditati tropici cācri. vnde audiui a marco veneto: qui etiam equatorē pertrāſijt: inueniſſe illic hoies mlto maiores q̄ꝫ hic: ꝛ hoc merito euenit: qm̄ in talibus locis nō reperitur frigidū corporꝫ ipſoꝝ cōdenſatiuum: ꝛ ꝑ ꝯñs minoratiuum. quare concludiſ: q ſicut hi qui habitāt regiones frigidas hn̄t in ſeipſis ꝓncipiū vehemens augmētū: quod eſt calidū innatū vnitū ꝛ fortificatū: vn̄ in gelādia: vbi eſt frigiditas intenſa cū humiditate multa: hoīes vidi pmaximos. humidū. n. in ipſis a calido eſt de facili paſſibile: ita in alijs qꝛ habitāt regiones calidas ineſt calidum eoꝝ nō impeditū a frigiditate cōtinētis. Et ideo condignum eſt vt augmenteſ vtriq̄ꝫ: differenter tamē: qm̄ qui ſunt magni calido regiōis lōgiores erūt q̄ꝫ latiores ꝛ ꝓfundiores: qui aūt pp calm̄ magis innatuꝫ econtra. Sed q ſunt circa loca ſeu climata noſtra. vt. 4° ꝛ 5° de quo Ariſto. oꝛiūdus ꝛ eoꝝ affines. nō ſunt adeo magni: ſed minores ſatis: qꝛ non adeo forte ꝓncipiū calitatis intraneū eſt: vt q ſunt in climatib⁹ extremis frigidis ꝛ decepe: neq̄ꝫ ſicut illi q habitāt climata ſuperiora calidiora. Condenſantur autēꝫ hi frigido magis eis propter remiſſum calidum regionū ipſaꝝ: q̄re minores creatura ꝛ magis ꝯmēſurati: hec aūt ēt. 16. repetentur ꝓblemate.

Vltra equatorē hoies maiores

Ariſtotiles oriūdus. 5° climate

Genitꝫ ethiopū triginta annis

Problema. ix. Antiqua.

Propter qd lōgeui magis ſūt q i calidis locis habitāt? Aut pp id qđ ſicciorē hn̄t nāā. ſicci⁹ āt ipu treſcibilius ē diutius. mors vero putredo quedā eſt: aut qꝛ mors qdē infrigidatio eſt interioris calidi infridatur aūt oē a continēte ꝛ frigidiore: eſt aūt cōtinēs aer: in calidis aūt locis calidus: in frigidis vero frigidus: quare velocius ꝛ magis corrumpit calidum quod eſt in eis. Noua.

Cur diuti⁹ viuūt q locis calidis ſuā degūt etatē? An qꝛ nāā ſunt ſicciore. firmi⁹ aūt diuturniuſq̄ꝫ qđ ſiccius ē. mors aūt qdā putredo eſt. an q mors caloris iterioris refrigeratio ē. refrigerari aūt oīa ſolēt ambiētis aeris q̄litate. q vt locis calis calet ſic fridis friget. itaq̄ꝫ iteriorē calorē oci⁹ magiſq̄ꝫ corrūpit.

Querit in qbus locis vita magis prolongeſ ꝛ duo facit. Primo oſtēdit lōgeuitatē ex parte priuationis mortis accidētalis: q accidit corrugatione violenta. Scđo ex ꝓuatio

ne mortis nãlis p ↄſumptionẽ hũidi radicalis: q̃ mors dr̃ du'cis ꝛ p marcorẽ.2° in ſequẽti caplo. Dicit igr̃ q̃re illi q habitant loca calã ſunt lõgioris vite ꝛ ſanioris habitãtib° reliq̃ loca: ꝛ marie inter diſtẽpata: ita vt tẽpamẽtũ regionis decliet ad calm ꝛ ſic. ℂ Deĩde.(Aut q2.) Soluit.ꝛ aſſignat p vnã cãm dicẽs: qm̃ habitãtes loca calida ſũt nãlr ſicciores habitãtibus loca frida pp calitatẽ: ad cuius gdẽ calefacere cõſequit̃ eriſcatio: cũ humidũ putreſcibile erpi ret. qd aũt ſiccius min° natũ ẽ putrefieri: qm̃ putrefactio p calidũ ꝛ hu. eriſtit: qd min° putreſcit ẽ vt ſic lõgiori tpe pdurãs: ſed mors eſt quedã putrefactio. Mors.n. violẽta citius putrefactione: vt dr̃ in libro de morte: ſed in locis frigidis multiplicat̃ hũiditas p acciñs: hec aũt facilr̃ putreſcit ꝛ mortẽ inducit putrefactione. ℂ Dubitat̃ q2 Auer. ait in de morte ꝛ vita q habitãtes ĩ regionib° calidis ꝛ humidis ſunt lõgioris vite: qd p acciñs aduenit: vt pp paucitatẽ putrefactionis. hic aũt dr̃ in calido ſimplr̃. hũidũ.n. ꝛ calidũ ſunt cãe putrefactionis. ℂ Dõ3 q Auer. dicit ex acciñte id fieri. Aut q duplex ẽ ↄplo calã ꝛ hu. ſ3 Daly. puta nãlis a pn° exñs creatiõis ex ſuis pncipijs: ꝛ altera accidẽtalis ex vſu pmutãtiũ ad caliditatẽ ꝛ hu. acgſita: q̃ vitu pabilis extat: parata eſt.n. de facili ad putrefactionẽ: de q̃ intẽdit Ari. cũ dixit i locis fridis putrefactionẽ magis fieri q̃3 in calidis Auer. aũt de pma. ℂ Deĩde.(Aut q2) ſcõo aſſignat aliã cãm mortis q̃3 a putrefactiõe: vt p viã extinctionis vl̃r a frido. ſ. mortẽ fore infridationẽ q̃3dã calidi itrinſeci: qd declarat: nã oẽ qd infrigidat̃ tãdẽ a frigore cõtinẽtis refrigerat̃ cũ occurrit. aer.n. q̃tũcũq3 calidus dñ fuerit in eius nãli diſpõne frigidus ẽ nr̃i corpis ꝛ maxime ſpũum cõparatione. Auic. ſcõa pmi: ſed ↄtinẽs in locis calidis calidus: in frigidis võ frigidus eſt: calidũ ſiquidẽ conſeruat cũ ſit amicũ ꝛ determinãs: fridũ võ oppoſitu3 aſſo. quinta pp qd ↄtinẽs frigidũ celeriter ꝛ vehementer corrũpit calidũ: quod eſt corporũ ab ipſo ambitoꝝ: vnde vide ĩ regionibus frigidis ſeneſcentes celeriter mori.

Mors violenta vnde cõtingat
Dubit°

Cõplo calida ꝛ humida duplex

ℂ Problema. x. Antiqua.

Ropter qd in calidis locis lõgeuiores? Aut q2 magis calidu3 ꝛ humidũ ſaluant: mors autem eſt horum corruptio. Noua.

ℂ Quã ob cãm qui calida loca habitãt viuere diutius poſſint? An q humorem caloremq3 amplius ſeruant: quarum rerum interitus mors eſt.

ℂ Repetit ãſdictũ pblema vt cõpleat̃ eĩ° cã oñdẽdo q loca calida minus ẽt cãnt mortẽ nãlẽ plus vitam extẽdẽtia. ℂ Deinde.(Aut quia.) Soluit dicẽs: cãm ẽe: q2 in locis calidis melius ꝛ diutius cõſeruat̃ calidũ ꝛ hu. q̃ ſunt pn° ꝛ cãe vite: vt viſum in de cauſis lõgitudinis ꝛ breuitatis vite: q̃3 in locis frigidis: ꝛ p ↄñs vita in eis lõgior eſt q2 mors q̃ eſt vite puatio nõ eſt aliud q̃3 corruptio calidi ꝛ hu. calidũ eñi depaſcẽdo humidũ minorat ipm̃ p acciñs ꝛ tãdẽ cõſumit 3° pmi. Uñ ſeneca: q mecũ orit̃ mecu3 morit̃: ꝛ q me viuificat me occidit. Dubitat̃: q̃ loca faciãt ad lõgi°ᵗᵉ vite magis calã vl̃ frida: ꝛ vr̃ q ñ calã ſ3 fri. p Aui. 2° p'. dicẽtẽ ĩ loci hitabilib° calidis ſeniũ aduenire in triginta annis: ſeniũ võ ↄ ppinquũ eſt morti: ſed hõ tpe breuiſſimũ eſt vite nãlis. Adhuc eſt hõ calidiſſimũ aĩalium vt dictũ eſt prius loca calida ei cõiũgere erit addere ignem igni: vt viſum ẽ prima pticula: ita vt aduſtio ꝛ breuites ↄtingat vite: q ãt frida faciant ad longitudinẽ vite vr̃: q mors ceu tactũ ẽ aut erit nãlis vel violenta acciñtalis: nõ gdẽ pma: eo q accidit pp cõſumptionẽ humidi: q2 humidũ in eis eſt multũ reſiſtẽs pp calidũ ſufficiẽs ad digõnẽ pfectã: neq3 violẽta: q2 deñ ca3 ẽ putrefactione cõtingere: hõ aũt corpa locorũ rõne videñt putreſcibilis minime: cũ ſint pinguia: talia vero imputreſcibilia: vt dictũ eſt prioris q̃rto: ꝛ in de cauſis lõgitudinis ꝛ breuitatis vite. ſunt igr̃ loca frigida cãntia vitã longiorẽ. ℂ In opp^m eſt Ariſt. hic ꝛ in de cauſis lõgitudinis ꝛ breuitatis vite. ait enim eadẽ aĩalia fieri longioris vite: in calidis locis q̃3 in frigidis. ℂ Dõm cũ Ariſt. q aĩalia in locis calidis ſunt lõgiorisvite: in qb°. ſ. maior eſt iclinatio ad latus calitatis q̃3 fri. q̃lia ſunt loca extremitatis tertij climatis ptrãſeũtis inde p 4^m clima Dalya in regni. ꝛ ppe loca iter chindiã ꝛ choũ ꝛ his affinia ſm̃ Gal. affo. 3°. Que võ calã valde ceu loca ſcõi climatis: marie vt tactũ eſt ſunt breuioris vite: pp aduſtionẽ ꝛ ↄſumptione3 hũidi radicalis citã. Similr̃ ꝛ q̃ frida valde: vt q̃ ſub arto ſunt breuis vite: qm̃ in eis mors vtraq3 citius ac magis accelerat vitã ipſoꝝ puans. Celeriter enim mors aduenit violẽta putrefactione pp pbĩtõẽ tranſpirationẽ citã ab ↄplioñe: ꝛ putredinis iductiuã: ꝛ hec ſe^a. ſcõo de ige. ſa. ꝛ mors nãlis cõſumptiua feſtinat his multũ: q2 pp friditatẽ mſtã exteriorẽ calidũ interius ipellentẽ acadit ipſũ vehemẽter. pſũdari: ꝛ imiſcari in humido: q̃re illud magis depaſcet ꝛ corrũpet vt tactũ ẽ: q̃re neceẽ ſit tales interimere celerius. Quidã võ vtraſq3 rõnes euitare volẽtes dixerũt hitãtes loca frida citius interimere morte acciñtali violẽta ꝛ hitãtes calã velocius nãli. S3 apte illud ↄ̃ Ari. eſt mẽtẽ volentis q hitantes calã ſũt lõgioris vite: pp puationẽ vtriuſq3 mortis. ſ. nãlis ꝛ violẽte: pp qd dõm 2° ſimplr̃ q habitãtes loca calã iã deſignata ſunt longioris vite: pp receſſum ab vtraq3 morte: qd declarat̃ ex his q̃ regrunt̃ cẽntialr̃ ad lõgitudinẽ vite: vt appet ex lib. de lõgi. ꝛ bre. vite: ab Ariſt. ꝛ Auer. puta calm̃ ſufficiẽs qd poſſit diutius in eius agẽdo mãm ſuſtẽtari: ꝛ hũidũ paſſibile. h aũt hũidũ tm̃ nõ ſufficit. ſed op3 eẽ eq̃le. Uñ Ari. nõ ſolũ plus hũidũ hñs pp h lõge exiſtit vite: ſ3 o3 eẽ q̃tũ ꝛ q̃le. Due eñi ſunt cãe vite: debẽt ꝛ hec adinuicẽ fore pportiõata: vt calm nõ ſit ſupfluũ reſpectu hũidi: neq3 diminutũ: neq3 ſit hũidũ aqueũ facile ↄgelabile: vt qd aq̃ticoꝝ: q̃re aq̃tica greſſibilib° breuioris ſunt vite: neq3 facile ericcabile: pp qd aduſta ꝛ ſicca q̃dã breuis ſũt vite. Uñ Auer. de morte ꝛ vite. ꝛ 6° coll. neceẽ ſit vt q̃litates actiue ꝛ paſſiue hẽant inter ſe pportionẽ: ꝛ ad 3^m puta ad cor. neq3 ſufficit alterũ ſic p duos declarat eiuſdẽ ↄplonis hoĩes: coll. 6. q̃ꝝ vn° morit̃ celeri°: q2 l3 pportionent̃ q̃litates iter ſe: nõ th̃ in 3° alter aũt lõgeu° pp hoc. Nũc aũt diſcurrẽdo ptacta: erit ampli° ĩ locis repire calidis lõgeuos q̃3 ĩ fridis. cõcidũt.n. cũ pncipijs p ampli° vite. Quidã võ poſuerũt cãs lõgitudinis ꝛ breuitatis vite alias ex̃neas ꝛ acciñtales. puta locũ calidũ ꝛ ſic. magnitudinẽ corpoꝝ. ſanguis ꝛ ſpũs multitudinẽ: qs Auer. deteſtat̃: nõ loc° calidus ꝛ ſic. q2 eſt cõburẽs calitate hũiditatẽ ↄſumẽs nãlẽ q̃ eſt vite fundamẽtũ: q̃re ſolũ p acciñs eſt cã lõgitudis eo q putredo in eo minorat̃ vite abbreuiatiua vt tactũ ẽ: neq3 corpoꝝ magnitudo: niſi qñ ea cãret a multitudie calidi ꝛ hu. pportiõati: ꝛ nõ ex abũdãtia ptis terreſtris in eis. Et iõ aliq̃ pui corpis lõgioris ſũt vite qbuſda3 magni: vt apes cui° vita ponit̃ decẽ extẽdi ãnis. hyſtoriaꝝ 6° cũ tñ ſit pua. Malachia võ magna duob°. õ hyſto. 4° neq3 ẽt mltitudo ſanguis p ſe: vꝫ p acciñs ẽ cã lõgitudis vite: qñ accidit aĩalibus ex abũdãtia calidi ꝛ hu. interdu3 ſuffocari. ſilr̃ neq3 ſpũs: q2 fac iterdũ ad vite breuitatẽ: pp ipſi° exſufflationẽ ampliorẽ. Sic igr̃ apparẽt cãe p ſe ꝛ immediate vite ꝛ cãe mediate: ꝛ p aliud: iter q̃ loc° annũat° ẽ calidus. ℂ Ad rõnes gd dõm iã gdẽ ad primã viſum ẽ: ꝛ ſcõam: ptẽdunt enim loca calida diſtẽperata ſuperflue. ℂ Ad tertiã dõm q hitãtes loca frida citi° morit̃ mor

Cã.349 col.i.li. meo ꝛ alibi ẽt ſepius
Dubi°

Eadem car.349 col.i.ꝛ alibi mĺ totiens

Eadem car.349 col.i.ꝛ p to. lib.
Cãe vite due ſunt

Spũ vita decem nalis

te nalē ꝛ violēta vt viſū eſt. ¶ Et ſi dicas ꝙ nō nālē: q2 hu midū multū eſt in eis ꝛ calidū. Dōm illud humiduꝫ fore equeū. neqꝫ enim cū calore ꝛ corde ꝓportionatū: intereūt ꝛ morte celeriter violenta: qm̄ lꝫ ſunt pingues: nō eſt ipſoꝝ pinguedo aerea q̄lis requirit ad lōgitudinē vite: vt ap paret i de cauſis longi. ꝛ breui. vite. Eſt ꝛ cā accidentalis quare breuiori durant tempore in regione frigidiori. inor dinatio regiminis: ſūt enim effrenes brutales: vt appare bit quintodecimo. huius. ſunt enim voraces maxime.

¶ Problema. xj. Antiqua.

PRopter quid in locis paludeſtri bus ſomnolētiores ſumus? Aut infrigidati magis in ipſis ſumus. infrigidatio aūt tranquillitas que dam ens facit ſomnum. ſomnus autem in quieſcendo ſuperuenit. Noua.

¶ Cur locis paluſtrib⁹ effici ſōnolētiores ſo lem⁹? An ꝙ magis i hiſipſis refrigeramur refrigeratio aūt cū q̄dā reqes ſit ſōnū nobiſ ꝯciliat: q inter qeſcēdū ſolet accidere.

¶ Quare i locis paludoſis ꝛ vīr aquoſis magis reddimur ſōnolēti ꝛ quaſi ſtupidi. in oppoſitis aūt ſecus. ¶ Dide. (Aut q2.) Soluit di. cāꝫ eē q2 in eis ifrigidamur magis ꝛ humectamur: vt vaporib⁹ eleuatis aerē ifrigidātib⁹ ꝛ hu mectātib⁹. ꝛ iō ē videre medicos cū ſōnū volūt in egris cā re aerē infrigidare ꝛ humectare caſu aq̄ eleuate ſup aquā cadētis vt euaporatio fiat maior. Hꝫ aūt infrigidatio idu cit q̄ꝫdam trāq̄llitatē ꝛ qetē interi⁹ cāTuā ſōni. iſ. n. adue nit nobis qeſcētib⁹: ē. n. qeti ſilis vehemēter. Auic. 2° ꝑmi. cū ſit imobilitas q̄dā ꝛ vinculū ꝑmi ſenſus. p̊ de ſō. ꝛ vigi. pp. n. friditatē ſpūs aiales reddūt trepidi: ꝛ iō vaporatiua ſōnū iducūt. An. ibidē. Propter. n. friditatē ꝛ groſſitiem aeris acq̄ſitā ſpūs nō diſpergūt ita foras: cū nō iueniāt lu minoſitatē exteri⁹: q̄ magis mouent: hn̄t. n. ſilitudinē grā dē cū lumioſitate: cū ſpūs ſit lux aut effigiē lucis hēat: qr in aere turbido tenebroſo ēt i die i ſōnū ſum⁹ ꝓmptiores.

Cōr. 244. col. 1. cuꝫ 3. ſequē. ꝛ ꝑto. li.

¶ Problema. xij. Antiqua.

PRopter qd in nauibus bene colo rati ſup aquā dietati magis eis q ſunt in paludibus? Aut ꝛ tpus ꝛ bn̄ euentabile eſt cauſa diſcolora tos autem aqua facit quando putreſcit: qd patitur pp imobilitatē: propter quod in pa ludeſtribus ſubcrocei ſunt. Noua.

Cur qui in nauibus degunt: quāuis in aqua coloratiores tn̄ ſīt: q̄ꝫ q in paludib⁹? An lo ca cōmode aſpirata coloris ꝓbere hylarita tē pn̄t. pallidos aūt hūor efficit cū putreſcit qd deuenire imobilitatis cā ſolet: quāobreꝫ ſuppallidi ſunt q loca paluſtria colunt.

¶ Quare q dietant ꝛ vitā ducunt: q2 dieta ꝯſuet vita: ī na uib⁹: ꝛ vīr in locis cōſtitutis ſup aq̄s nō corruptas: vt ma rinas ſeu fluminceas: vt naute ꝛ māſiōes ſup aq̄s hitantes ſunt meli⁹ colorati: vt colore ꝯmixto ex albo ꝛ rubeo. h. n. color in tegni corpi debet tēpato q̄ꝫ illi q hitant loca palu doſa ſtagnoſa ꝯcaua: in qbus putrefactiones gn̄ant. Co lores. n. hoꝝ epaticoꝝ ꝛ ſpleneticoꝝ ſūt turpes. ¶ Deñ. (Aut q2.) Soluit. d. cām eē: qm̄ tp̄s. i. diſpō aeris ꝑticula ris ex q̄ cāt q̄dā in eis diſpō in modū cōſtōnis tēpoꝝ bene

euentatoꝝ: ita ꝙ aer purior extat ꝛ clarior q̄ꝫ illoꝝ q pa ludes inhabitant ꝛ ſtagna: q̄re reddunt bn̄ colorati: q̄daꝫ enim facta in aere taliū frigida emanatione cāt refractio calidi ipſoꝝ ad cutē: ad quā ꝑuenit ſanguis colorē bonuꝫ cāns: cū nō ꝯſtipēt unde vehemēter pori. Cānt ēt unde vēti corpa ꝯſtructētes boni coloris ad modū boree. aff̄o. 3°. Sed cū aq̄ putreſcit: ſicut paludis ꝛ ſtagnoꝝ mot⁹ ꝑuatione vt dcm̄ eſt 7°: ſedū colorē cāt in corpe tēdētē ad croceitatem cum quadā fuſcedine ꝛ viriditate. Quare in locis hꝫ red dunt corpoꝝ colores ſubcrocei: qd accidit opilatōe ciſtis fellis ꝛ viaꝝ epatis: cāta praua nā aeris corrūpētis digō nem. ꝛ ſilr ab vſu aque q̄ accīte retinet colera: que cum tā dem trāſpiret in cuteꝫ icteritiā vel eius ſilitudineꝫ inducit: neqꝫ ſemp color inducit croceus veꝝ aliqn̄ fuſcus ꝛ ſubui ridis pp ſplenis opilationē ꝛ corruptionē alicuius colere in venis. incurrunt ēt quādoqꝫ ꝓpter ſanguinē groſſum emorroydas ꝛ colorem habentium illas.

Color croce⁹ ꝛ viridis vn̄ cāet

Problema. xiij. Antiqua.

PRopter qd in hyemalib⁹ regio nib⁹ ꝑfocatio vehemēter fit mul ta ꝛ magis q̄ꝫ i eſtiuis? Utrū pp humiditatē aeris: ab ipſa eniꝫ hu miditate aqua calidior fit aeris: q̄re ꝛ aer hu midior: calido aūt nō eſt ſiccior aer in his lo cis: ſed videt propter cōtrarium: quemad modūꝫ ſol qui ex nube eſt propter id quod abumbra tegitur. Noua.

¶ Cur locis hibernis eſtus fieri vehemētio res q̄ꝫ tepidis ſoleāt? Utrū pp nimiū aeris hūorē: eni vero caloris opa eiuſdē aq̄ reddi pōt calidior q̄ꝫ aer: ꝫ aer q̄qꝫ hūidior acrius q̄ꝫ tepidus ille recaleſcere pōt. an non cali dior aer locis huiuſcemodi eſt: ſed eē ob ve hemētiā qualitatis contrarie videt.

¶ Quare in locis ꝓportionatis hyemi ꝛ marie ſꝫ hūidita tē ceu ſunt hūida cōcaua vehemēs ꝛ multa accidit ꝑfoca tio q̄ cōtingit a caumate mēbra inflāmāte ac ſi faces p ea tranſirēt: ita ꝙ frequētius in ipſis q̄ꝫ in regionibus eſtiuis ſiccis marie ꝛ altis accidit ea: vt i regiōibus vidi galloꝝ. ¶ Noſce h̄ ꝓblema differre a 21°. 5°. antm̄ q2 illic erat ſer mo vīr de hūido ꝑfocatiuo. hic autē magis de hūido ꝑti culari acq̄ſito a loco. ¶ Dide. (Utrū.) Soluit dicēs pri mo cām eſſe pp humiditateꝫ multā vaporoſam in aere ta liū regionū exiſtē: qua calor ſolis adueniēs inflammat in ea vehementer: ita vt aqua circūſtās aeri efficiat valde ca lida intantuꝫ ꝙ ſuperat caliditatē eius: facta eſt enim im preſſio in ſubiecto groſſiori: vn̄ aer calefit ꝛ humectat⁹ pp euaporationē a calido valde: q ſubingrediēs ꝯcauitatē pe ctoris miſcet humiditatibus illic multis inuentis pp loci nām: quaꝝ diſſolutionē agens: cum eſſent ꝑus qeſcentes: hinc itumeſcētes ſuſcitate cōprehēdūt pulmonē ꝓhibētes ei⁹ motū: q̄re ſuffocationē igenerāt. 21° 5°. ¶ Dide. (Cali do.) Remouet ſcōo dubiū. nā crederet aliqs ꝙ hic aer eēt ſicc⁹ propter ei⁹ iflāmationē ꝛ groſſitiē di. ꝙ aer in talib⁹ locis nō reddit ſiccior pp caliditatem: ſed ꝙ videatur ſic cior eſt pp ꝯriū eius ꝑncipaliter ꝓpter humiditatem: que ingroſſauit ipſum: ita ꝙ recipit inflāmationē vehemētem effectū ſiccitatis inducētē: quare decipit qs credendo ipm̄ ſiccuꝫ inde fore: qd declarat accidere modo ſimili quo qn̄ ſol tegit nube aliqua etiā frigida cauſante vmbram. ops enim aliter ſpiſſam eſſe ꝛ magnā: cū eni tunc ꝯtinens vehe

micter caleſcat pp radiorꝝ adunationē ⁊ tranſitum ad nos ꝑ anguſtiā: vř tūc nubes eſſe calida: cū tñ ſit frida ꝑ acciñs cāns calorē: ⁊ indē. 25°. ſexto ꝓblemate repetet.

℄ Problema. xiiij. Antiqua.

PRopť qd q apd meridiē hitātes magis ſūt nigrorū oculorꝝ? Aut glauci qdē ſūt oculi pp ſupabūdātiā exñtis calidi. nigri āt pp abſentiā ei⁹ quēadmodū Emp. ait: quēadmodū igiť corꝝ q apud ſeptētrionē hitāt glauci oculi ſūt i eo ꝙ itriſecū calm ꝓhibeť euaporare pp exteri⁹ fridū: ita corꝝ q apd meridiē hitāt: hūidū qdē pp ꝯtinēs calm nō egrediť calꝫ aūt nullo ꝯpoſito euaporat. relictū aūt hūidū nigrū facit. lumis. n. abſentia qd relinqtur ē tenebroſuꝫ: aut colorib⁹ reliq corpis aſſimilať color q eſt in oculo: pp quod albis exñtibus his q ſunt apud ſeptētrionē glauci oculi. albo enim hic ꝓpinquus eſt color: ⁊ his qui in meridie nigris exiſtentibus nigri ⁊ oculi ſunt. Noua.

℄ Qua de cā q meridiē verſus hitant nigris oculis poti⁹ naſcūť? An ꝙ vt oculi ceſij caloris iterioris erupantia reddūť: ſic eiuſdē abſentia nigri efficiūť: vt empedocli ēt placet. Ꝙ quēadmodū q aqlonē v̾ſus poſiti ſūt oculis ceſijs iō naſcūť: ꝙ calor iterior effluia frigore exteriori vetať: ita q ad meridiē v̾gūt: ꝯtinent qdē ſuū hūorē: pp aeris circūfuſi tēporē obuiū: ſed calorē cōtinere nō qunt: ꝙ nihil extrinſec⁹ ē qd obſepiat atq; arceat: ita ꝙ hūo: q reliqť nigreſcit. lucis. n. abſentia oīa offuſcari opacariq; ſolēt. an reliq corpis colorē oculorꝝ color imitať: itaq; q aqlonez verſus inhabitant: vt ipſi albo corpe ſūt: ſic oculos quoq; ceſios hñt: hic eteniꝫ color ꝓpe album eſt. ⁊ qui ad meridiez ſunt: vt ipſi nigri: ita etiam oculos nigros ſortiuntur.

℄ Quare habitantes loca meridionalia vt ethiopes ⁊ indi hñt oculos nigros: q aūt ſupple ſeptētrionalia: vt dacij: ⁊ parthi: glaucos vel varios. ℄ Deīde. (Glauci.) Soluit. ⁊ aſſignat cām ꝓ ſm opionē empe. di. ꝓ cām glaucedis oculorꝝ fore pp exceſſū ꝑꝯtitus calidi in talib⁹. ſꝫ nigri pp eiuſdē defectū. ceu inqt empedo. qm̄ ignis. i. calidū eſt albū: vt dcm̄ ē ꝓ octaue: ⁊ de gñā. ⁊ corruptiōe ab eodē. ꝓ. ℄ Nō ꝙ hāc opi. Empe. Ariſt. recitat qnto de gñā. aialiū: ⁊ eam īpugnat hac ſerie. Opinari oculos glaucos fore igneos: ſicut dixit Empe. ⁊ nigros plus hre aq̄ q̄ ignis: ⁊ ꝙ in die glauci nō acute videāt pp defectū aque: nigros aūt in nocte pp defectū ignis nō eſt bñ dcm̄. ſi oculus eſt de nā aq̄ ⁊ nō de nā ignis: vt oñſuꝫ ē i de ſen. ⁊ ſenſa. Et alteraꝫ ſubdit Ariſt. cām vt declaratū eſt. 10°. 2° ſꝫ tñ Ariſt. cū emp. cōcidit. pōt. n. empe. ſmo ad bonū intellm̄ forſaſſe referri cū ꝑ ignē intellexerit ſpūꝫ viſiuū multū lūinoſuꝫ ꝓ aliīs corpis ſpiritibus ſilitudinē hñtem cū igne nō ꝓ uā. Vñ vigeſimo trigeſimo ꝓme dr̄ viſum fore ignē. ℄ Deīde. (Quēadmodū.) Deducit ꝓdictā cām ſcđam ad ꝓpoſitū dicēs ꝙ ſicut illi q habitāt frida ſeptētrionis oculos hñt glaucos pp frigiditatē cōtinētis ꝓhibētē calidū euaporare: qd cā ſubalbedis ⁊ glaucedis exiſtit ſiſt in illis q habitāt loca calida circa meridiē hūidū qd i oculis corꝝ hī: ⁊ ſi ſit ꝯtinēs eos calidū: nō egrediť foras: ſꝫ calidū cū ſit mobile ſubtile non hñs fridū exterius ꝯpoſitū: qd ipſuꝫ ꝓhibeat ab euaporatione: extorſum euolat hūido relicto qd nigredinē cāt pp eius fridītatē ⁊ obſcuritatē vt pꝫ qnto de gñā. aialiū. Et hō eſt qd ſubdit: ꝙ illud qd relinqť pp lumis ꝑuationem: redditur tenebroſum: de rōne enim lucis eſt dealbare: cā. n. albedinis eſt ꝑmixtio lumis in dyaphano terminato: vt pꝫ i de ſen. ⁊ ſenſa. ℄ Deinde. (Aut q2.) Aſſignat alterā cām tacitā 2° decime: dicēs iō eē: q2 color oculorꝝ ſimilať colori totius corpis: ſilitudine tñ lata: cū locus: in quo repitať ſit velut qdā pellis corpis. Vñ qnto de gñā. dictū eſt lingue pellē colorari ſm colorē pellis reliq corpis: cuꝫ ·gıť color oculorꝝ ſequať colorē toti⁹ corpis: ⁊ habitātes frida ſeptētrionis ſint coloris albi i reliq̄ corpis ipſorꝝ tūc oculi erūt glauci albedini vicini: ⁊ ſiſt cū illi q ſūt circa meridiē ſint corpe nigri: color oculorum proportionatus colori reliqui corporis erit niger.

℄ Problema. xv. Antique

PRopter qd q ſūt i calidis locis ſapiētiores ſūt q̄ꝫ q i fridis? Utruꝫ pp idē pp qd ⁊ ſenes iuuenib⁹: hi qdē enim pp fridītatē loci ſuperiētē nā ipſis calidiores ſunt multū: q̄re valde ebrijs aſſimilanť: ⁊ nō ſunt vitales ſed viriles ⁊ bene ſperantes: qui autē ſunt in eſtiuis ſobrij ſunt: pp id qd infrigidati ſūt: vbiq; aūt timentes ſperātibus magis argumētātur querere: quare ⁊ inueniūt magis: ant propter id ꝙ diuturnius hoc genus ē. hos autē ⁊ a diluuio deſtrui: quare ſunt ſicut iuuenes ad ſenes qui ſūt in frigidis locis apd habitantes in calidis. Noua.

℄ Cur locis calidis hoīes ſapiētiores ſūt q̄ꝫ fridis? Utrū eadē de cā qua ēt ſenes q̄ꝫ iuuenes ſapiētiores: eteni q ſedes fridas hñt frigore loci obſiſtēte: lōge calidiores q̄ꝫ ſua ſint nā reddūť: itaq; vinolētis admodū ſiles eē videnť: nec ingenio valēt: quo ꝓſpiciant rerūq; rōnes iquirāt. Sꝫ fortes fidētes ſperanteſq; ſunt. Cōtra q loca calida habitant: ſobrij ꝓpterea ſunt: q2 pñt ſatis refrigerari. Fit autē quaq; ire vt q metuūt magis q̄ꝫ qui cōfidūt velint ingrere. Itaq; magis valeāt inuenire. An ꝙ antiquius gen⁹ hoc hominū eſt: ceteri enim eluuie perierūt: ita vt tanq̄ꝫ iuuenes ſint ad ſenes q loca habitant frigida ad eos qui calida colunt.

℄ Quare illi q̄ꝝ regiōes ſūt calē tpate ceu q tertū q̄rti ⁊ qnti climatis. Haly. 2° q̄drıpartıtı. ⁊ vīr illi q̄ꝝ latitudo ē inter. 34. gradus a linea equatoris vſq; ad latitudinē. 40. graduū ceu dcm̄ inter chnidiā ⁊ rhodū extāt ſapiētiores q̄ illi q̄ regiōe q̄ꝫ hitātes regiōes fridas: ſicut ſunt 6ᵐ clima.

Circa med. ⁊ alibi

In pleriſq; locis

ſeptimũ ꝛ quecũqꝫ deinceps maxime in locis enim ſic extra
neis non poſſunt naſci hoies bone complexionis neqꝫ bo
ni ſenſus. Aui. 10. metha. ¶ Noſce iuxta Ptol. ſcđo qua
dripartiti in locis habitabilibus calidis hoies fore magis
intelligentes ac maioris ingenij hñteſqꝫ vim maiorẽ ſcien
di facta ſtellaꝝ: qꝛ ʒodiacus ſignoꝝ ꝛ planete ſũt magis
circa ʒenith capitũ ſuoꝝ ꝛ magni ſunt ſtudij i quadriuijs
ſcientijs. In cuius ſermonis cõfirmationẽ inqt Haly. Ari.
ꝛ Gal. fuiſſe de qnto climate: q optimi fuerũt nãles ꝛ me
thaphyſici. Platonẽ aũt ꝛ Ptolomeũ de tertio q excellen
tes in mathematicis. hos aũt Albumaſar tertio introdu
ctoriũ dicit eſſe babilonicos ꝛ ſibi ꝓpinquos ceu egyptios
in q̃ dr̃ methaphyſice ꝓhemio gentẽ ſacerdotũ ꝓmit⁹ di
Col. ij. li. meo circa me dium — miſſaꝫ fuiſſe circa inuẽtionẽ mathematicoꝝ vacare. Sol
enim nõ elõgatur multũ a capitib⁹ eoꝝ neqꝫ appropinqͥt
eſt enim motus ſolis equalis ſup eos: ꝛ iõ aereoꝝ fit com
plexionis tẽperate neqꝫ ſupflue calidus aut frigidus: colo
res eoꝝ corpa ꝛ nãe ſũt tẽperata: ꝛ ſenſus rõ ꝛ animi qua
litates ſunt bone abũdanteſqꝫ in ipſis ſapientia intellectus ꝛ
reꝝ prudẽtia ꝛ honeſtas ꝛ qualitates animi: ꝛ hec ẽ terra
ꝓphetaꝝ ꝛ ſapientũ. Sed q ſunt in regiõibus calidis vel
de ſicut quoꝝ capitis ʒenith eſt inter eqnoctiuꝫ ꝛ ſolſtitiũ
eſtiuale. Dico enim habitãtes ſm clima ſicut ethiopes: ho
rũ mores ſilueſtres ſunt plures. Ptolomeus: qb⁹ qdẽ Al
bumaſar dicit modicũ ingeniũ ꝛ intellectũ adeſſe. Qui ãt
terras habitãt frigidas latitudinẽ hñtes q̃ q̃gita ptiũ ꝛ de
inceps ſunt mores eoꝝ ſilueſtres nõ vtẽtes rõe ꝛ facies cor
ruptas turpes ꝛ brutales hñtes hoies comedẽtes. vt teſta
tur Haly. ſe vidiſſe: de his aũt locis vnum refert hermes q
adhuc in norwegia ꝛ vltra georgiã ſueniri audio: puta q
in fine ſeptẽtriõis vſideri ſũt ſpũs maligni ac diaboli ac be
ſtie ledẽtes hoies. ¶ Deinde. (Utrũ.) ſoluit. ꝛ ꝑ aſſignat cãm
p⁹ ptis dicẽs: cã fore eãdẽ illi q̃re ſenes ſũt iuuẽib⁹ ſapiẽtio
res: cã. n. v: robieqꝫ eſt multitudo ꝛ paucitas cali. pp. n. calꝫ
ſubmiſſũ ſenes magis ſũt qeti: ꝛ paſſionib⁹ ſedati q̃ adole
T. c. 20. — ſcẽtes: pp qđ aĩa i qetari ꝛ reſidẽ fit ſapiẽs ꝛ prudẽs. phy.
7. Adoleſcẽtes vo ſunt i motu ꝛ turbatiõe plima pp aug
mẽtũ motuũ ꝛ paſſionũ moleſtationẽ. Un̄ dr̃ ĩ ibidẽ in
fantes ꝛ adoleſcẽtes nõ poſſe ad'cẽ nec iudicare ſẽſib⁹ ſicꝫ
ſeniorib⁹ ſiue ꝑſbis. ¶ Deinde. (Hi qdẽ.) Pertractat cãm
dicẽs q illi q ſunt locis frid e ꝑtactis: pp frigiditatẽ ꝯtinẽ
tis loci q̃ ſupabũdat nãm calidi nõ ꝑmittẽtẽ ipm diſtendi
ad exterio: a calidiores eff. ciunt interius valde: q̃ illi q ſũt
in locis calid: ꝛ iõ ebrijs aſſilanẽ q̃tũ ad diſpõne corpis ꝛ
alienã ſicut ebrij nõ tñ oĩarũ calidiores efficiũt interi⁹ val
de: ex ſiti eo i multa trãſmutatiõe ꝛ fumoſitate vaporoſa ad
caput: ita ꝛ hi ceu ebrij nõ vtũt rõne: ſꝫ amẽtes facti ludũt
Col. i. cir ca medi. T. c. 16. ꝛ t. c. 37. — 27. 3⁹ ſicꝫ ꝛ hi. Et id eſt qđ dr̃ q nõ vitales. i. nõ vtũt optib⁹
vite ꝛ actib⁹ rõnis qb⁹ hõ differt a brutis: uix illõ ꝓmi me
ta. hoium gen⁹ arte ꝛ rõnibus viuit ſumẽdo vitã ꝓ mõ vi
uẽdi: nõ aũt ꝓ forma vite. iuxta illud ſcđi de aĩa. viuere vi
uẽtibus eſt eẽ: ſed ſũt viriles audaces: vehemẽter de ſeipis
cõfidentes: putãt. n. ſuo robore oib⁹ poſſe reſiſtẽ: ipſaqꝫ ſu
perare: qꝛ nõ mouẽt via rõcinatiua ad querẽdũ ea qb⁹ poſ
ſent incurrere ac indigere: nõ enim admiranẽ neqꝫ de cõtin
gentibus cogitãt: cũ pp admirari nũc ꝛ ꝓmũ cepiſſent phi
loſophari eodẽ ꝓncipio. meditatio enĩ clauis ꝟitatis exiſtit
in monumentis almageſti. Per hõ eni ad ſapiẽtiã puenit:
In ꝓhe. metaph. col. 3. cir ca me. in lib. meo — q̃re minus efficiunẽ ſapiẽtes: ꝛ ideo diuti⁹ ꝑmãſit regnum
Romanoꝝ: citiuſqꝫ ad augmentũ q̃ reliqua: extitit. n. in
orbis quaſi medio nobis habitabilis poſitũ: vt inter meri
dionales q rõne ac ingenij vigẽt acumine plimũ: ꝛ occidẽ
tales q multa ferocitate temere acceptãt ardua hñs p aq
lonares audaciã ꝛ cõfidentiã cũ robore: ꝛ p meridionales
caliditatẽ ꝛ ſapiẽtiã. ¶ Deide. (Qui ãt.) Soluit aſſignãs
cãm ꝑme ptis dicens q habitantes loca tẽperate calida

ſunt ſobrij in cibis ꝛ potib⁹ ſuiſqꝫ actibus mẽſurati: erũt n̄
enim ſapiẽtes prudẽtes ꝛ ꝟtuoſi pñtia ordinãtes: futura ꝓ
uidentes. ꝑteritoꝝ recordantes. nõ. n. ſunt temerarij fero
ces: ꝛ in oĩbus de ſe cõfidẽtes: qđ accidit eis eo q pp exala
tionẽ calidi nãlis eoꝝ a caliditate loci infrigidanẽ: ꝛ cõtẽ
perãtur ſpũs in eis: pp qđ reddũẽ timẽtes aliqͥ: ꝛ mun⁹ fe
roces ꝑdictis: q aũt hõ augmẽtanẽ ꝛ attentant inueſtiga
re qualẽ ſinẽ eoꝝ actus poſſunt cõſequi: hõ aũt melius iue
niũt qđ q̃rũt: pp eius inueſtigationẽ ſapiẽtiores reddunẽ
aſtuti ꝛ ꝟtuoſi ac inuẽtores de facili. Propter qđ albuma
ſar introductoriũ qnto dixit: huius poſt diluuiũ oĩum ſcia
rum ꝓmos extitiſſe partẽs marie aſtronomie: tales ẽt vĩr
ſũt aſiã inhabitãtes relatione poſſidẽtiũ europã maxime
hyp. ẽt de aere ꝛ aq. ¶ Deide. (Aui.) Soluit aſſignãs aliã — Qui fu ẽt tbone
cãm dicẽs illud eẽ: qꝛ gñatio in habitãtib⁹ loca caĺa lõgio
ris eſt tpis: q̃ eis q habitãt loca frida: qꝛ hi nõ raro deſtru
unẽ pp diluuiũ aqueũ: ita q nulli ipoꝝ aut q̃ pauciſſimi
remaneant aliqs edoctum: q̃re ꝛ ipſis corruptis ſcie ſicꝫ ꝛ
ꝟtutes corrũpũẽ: dupl'r enĩ ipſa corrũpũẽ: aut ſubõꝝ cor
ruptiõe: vel p ſuũ ꝯrũ. ut de cãis lõgitudis ꝛ breuitatis vi
te: ſunt ẽt cũ hoc breuioris vite: ſicut viſum eſt nono: vt nõ — Per to. lib. vt ſu pra notã ſuit
ſufficiãt eoꝝ tpe breuiori ſapiẽtiã inuenire. Qui aũt in lo
cis mãſitãt calidis nõ ita deſtruũẽ a diluuio: q̃re oppoſite
cãe ſapiẽtie ꝛ ꝟtutũ ꝑmanẽt in ipſis. Quare loca inhabi
tãtes calida ſe hñt ad eos q poſſident frida: vt iuuenes ad
ſenes: q modico adhuc vixerũt tpe vñ nõ potuerũt ſciam
adipiſci: cũ experimẽto tpe indigẽte q̃ lõgo ac grã: appẽs
ethicoꝝ ꝑ. Sũt ꝛ cũ hi hi paſſionibus detẽti ſcie inimicis: — Cap. ij.
vt tactũ eſt: ſenes aũt oĩarũ his oppoſitũ: põt ẽt his adiũ
gi alia cã qꝛ loca inhabitãtes frida vigẽt magis ꝟtutib⁹ nã
libus: ꝛ debilitãẽ aĩales: cũ ꝟtutes ſe impediãt. Aui. ſcđo õ
aĩa. ſecus aũt ꝯtingit in illis q loca inhabitãt caĺa he autẽ
ſunt ꝟtutes ſapiẽtiales: brutales vo ꝓme. ¶ Dubitaẽ. qꝛ ſi — Dubit⁹
vr̃ q habitãtes loca frida magis diluuio corrũpanẽ: eo q
ſpm cũ nõ aliud ſit q̃ qđdã cõis aĩaliũ corruptio: eqne hñt
imo vr̃ amplius cõtingere in locis calidis: pp ignẽ actiuũ
marie: ceu pp aquã in fridis nõ adeo actiuã. Dõm ꝛ grã
hui⁹ ſciẽdũ q diluuiũ qđdã ẽ eqne qđdã ignis: ꝛ vtriuſqꝫ
qđdã eſt vſe oĩno cunctas deſtruẽs ſpẽs iuxta ſmones le
gũ ꝑcipue. Dico aũt ſic qꝛ nõ ꝯſentit Ariſt. ꝑ ce. ꝛ mun. ꝛ — T. c. 107 ꝛ inde ꝛ 8. phy. p to. ꝛ. 2⁹. cel. ꝛ. t. c. ij. ꝛ inde L. 1. ꝛ ij.
methau. ſcđo. cũ cõmẽ. de aĩa tertio. q indicat Ariſto. de
mũdo: cũ particulariter iqt de ignis diluuio. Incẽdia qqꝫ
ꝛ flãme hec qdẽ celitus ꝓus facta velut aiũt de phaetonte
oriẽtales vſſerũt ptes. Subditqꝫ de aq ſicꝫ diluuia. he aũt
verſus occaſum et terra ꝯſurgẽtes ꝛ exalãtes velut ex ru
ptis ydrijs ꝛ crateribus ſuper terrã latis ad modũ flumi
nis: ꝛ hic modus ẽt ꝑticularis eſt ſmonis Timei. lꝫ fortaſ
ſis nõ acqeſcat Aui. vt in decima. Eſt aliud ꝑticulare cli
matis aliquoꝝ. Diluuiũ aũt nõ puũ factũ fuit ſub pirra ꝛ
deucha liõe. Un̄ tbi. ꝑ. poſt inũdationẽ de pirra ꝛ deucha
lione: qđ cũ aquei vr̃ illud de q ſcribiẽ Geneſis ꝑ: cui⁹ q — Cã dilu uij mul tiplex.
dẽ cã multiplex extat: puta cõiũctio ſeptenaria vel ſenaria
planetaꝝ: ꝛ q fuerũt retrogradi ꝛ in ſignis hũidis ꝛ aqͤs
fueritqꝫ circa ydriã aqͥj: ꝛ ſic ꝑmutatio ꝯplomis duoꝝ
indiuiduoꝝ ſupioꝝ de triplicitate ꝛ in triplicitatẽ: ꝛ q lu
na hẽbat cõiunctionẽ ꝛ aſpectũ cũ plãetis aqueis. ꝛ ſignis
ſicqꝫ oĩa aſcẽdẽtis in locis ꝓprijs: adſit ẽt cum his cauſis
omnibus ſuperioribus aut plurimis eu aporatio grandis
ꝛ fumoſitas in aere. Ex oppoſitis autem cauſis factũ ẽ di
luuiũ p ignẽ. Un̄ cũ Ariſt. inqt: cũ Phaetõ filius ſolis aſ
ſumeret officiũ pris qnqꝫ intantũ verſus terrã deſcẽdit vt
que ipſius cõflagraret oĩa. Hec qdẽ fama fabuloſa putaẽ:
ſed eſt va. nam longo tpis interuallo mũdi cõtingit exor
bitatio: quã inflãmatio cõſequiẽ vaſta neceſſario: tunc q
dẽ ſicca loca inhitãtes ꝛ calida magis pereunt q̃ littora
vel flumina vt declaraui tractatu quem de motu octaue

ſpere

ſpe ꝯſtrui. Dãnutiũ vo virũqꝫ ꝑticlare qbuſdã ꝓtact ꝑti culanbꝰ accdit cãs. Tũc igr̃ videdũ ꝙ nõ taz crebre ꝯtigit diminuti igneũ ceu aq̃: cũ cã iferior malis nõ adſit vt i eo q ignis. adhuc ẽt aq̃ nata ẽ ampliꝰ q̃ ignis multiplicari.

Problema. xvj. Antiqua.

PRopter qd q qdẽ in calidis locis ſunt trepidi ſunt: q aũt in frigidis viriles? Aut qꝛ ꝯ̃rie locis ⁊ tẽpo ribus natura ſe habet: propter id qđ ſimiliter ſe habẽs aduretur vtiqꝫ velociter: viriles autẽ ſunt: qui ſunt calidi ẜm naturam: trepidi autẽ infrigidati: accidit autẽ hos quidem calidis exiſtẽtibus infrigidari: raro enim exiſtente ipſo corpore: calidũ ipſorum egreditur: in frigidis autem calefieri naturaz: propter id quod ab exteriori frigore condenſatur caro: denſata intus contrahitur calidum. Noua.

Cur timidi qui loca habitant calida: fortes qui frida? An ꝙ natura ꝯ̃ q̃ loca ⁊ tẽpora ſe habet. Quoniam ſi ſe ſimilẽ ageret periret breui: fortes aũt ſunt qui natura calida conſtant. Timidi qui frigidi ſunt. Accidit ergo vt qui calida colũt refrigerari nimirum poſſint. Cuz enim ſolutum rarũqꝫ corpus eorum ſit calor foras profluere poteſt. Qui aũt in frigidis ſedent ſua concaleſcunt natura: ꝙ a frigore exteriori caro denſeſ: cuiꝰ dẽſitate calor colligi intus põt.

Explicit decimaquarta particula.

Repetit. Vide. (Raro.) Aſſignat cãm q̃re in loci calidis ꝯtigit ifridari: ⁊ in fridis calefieri: ⁊ ꝓpea repetiꝫ itidẽ dicẽs: ꝙ in calis locis accit hitãtes ifridari: qm̃ ex calore ꝯtigit corpa rareſieri ꝯtinẽtia: ⁊ ſpũs cũ hũidis ſubtiliſata vt foras egrediẽte calore nãli frida relinquanſ corpore. In frigidis aũt locis ob frigiditatẽ continentis calidum fortificatur nature: ⁊ vniuerſaliter corpora vt declaratum eſt ſepe. ⁊ hec de particula decimaquarta.

Incipit decimaquita particula de problematibus que mathematicas ſpeculatiões participant ⁊ quecunqꝫ ſunt circa celeſtia ⁊ circa animata ⁊ inanimata.

Problema. 1. Antiqua.

PRopter quid dyameter appellatur ſolũ eorum que in duo diuidũt rectilinea: q̃ ex angulo ⁊ in angulũ ducta linea? Aut qꝛ dyameter duplicit̃ diuidit: queadmodũ nomẽ ſignificat nõ corrumpẽs qđ mẽſuratur: q̃ qdez igr̃ ẜm ꝯtactus diuidẽs dico aũt angulos dyameter eſt: nõ eni corrũpit ſꝫ diuidit: ſicẽ militaria vaſa diuidẽtes: que aũt ẜm lineas cõpoſita diuidẽs corrumpit: componitur enim rectilineum ẜm angulos. Noua.

Cur linea de ãgulo ducta in angulũ ſola ex oĩbus que figuras rectis ꝯſtantes lineis bipartito ſecant dyameter vocitata eſt? An ꝙ dyameter vt nomẽ deſignat duas in ꝑtes figurã eq̃ dimetiẽdo digerit: nihilo ꝺſtruẽs quod ſubiacet mẽſurandum. ergo que per cõmiſſuras hoc eſt angulos diuidit appellanda dyameter eſt quoniam hec figuram non deſtruat: ſꝫ diuidat quomodo faciunt qui vaſa militaria partiuntur: at q̃ ꝑ lineas ſecat figurã compoſitam deſtruit. angulis etenim conſtat que rectis lineis ꝯtinentur.

Determinatis ꝓblematibꝰ nãlibꝰ ⁊ medicinalibꝰ nũc determinanſ q̃dã ꝓblemata circa liberales fere artes. ⁊ ꝑ determiat ꝓblemata circa q̃druuiũ ſiue mathematicas ſciẽtias: difficilia valde. 2º circa triuiũ aut ſcias ẜmocinales: ꝓblemata tñ muſicalia poſtponit ꝓpoſitis ꝓblematibꝰ triuialis ꝑtinẽtie: qꝛ muſica: ineſt aliq̃lr ẜmonis amor: vt apparebit in triuiali: 2ª in ꝑnᵒ decimenone ꝑticule. Et quãq̃ id rõnabilr deciñ: rubeũ tñ manifeſtatiuũ vlis Ariſt. intẽtõis ſe ſolũ vſqꝫ in vigeſimãoctauã extẽdit ꝑticulã. Diuidit aũt ipm ſcipm in ꝑtes tres. Primo eni determinat problemata q̃ ſunt circa mathematicas quãtitates ſimplr ⁊ ẜm qđ vt celeſtia. Scđo q̃ circa mathematicas inanimatas quantitates. Tertio q̃ circa aĩatas: ſcđa ibi. (Propter baſes.) Tertia in ꝑnᵒ decimeſeptime. Et ꝑ determinat ꝓblemata circa mathematica ſimplicit̃. 2º circa quãntitates relatas ad celoruz corpa: 2ª ibi. (Propter ꝙ ſole.) Adhuc ꝑ agit de ꝓblematibꝰ circa q̃titatẽ ꝯtinuã circa quã vſaſ geometria. 2º circa q̃titatẽ diſcretaz circa quã vſaſ arithmetica: 2ª in tertio ꝓblemate initiaſ. Ad euidẽtiã qdẽ ꝓdictoꝝ ſciendũ ꝙ ſubm mathematicaꝝ ſciaꝝ ceu ſaciẽtũ ſcire q̃titas eſt: ipa vo duplex in predicamẽtis: diſcreta ⁊ ꝯtinua: vnaq̃qꝫ vo haꝝ duplr pt ꝯſiderari ꝑnᵒ arithmetice boetiĩ: vel ꝑ ſe ⁊ abſolute: aut relatiõe ad aliud ſcđ. Si ꝓori qdẽ ꝯſideraſ mõ q̃titas diſcreta: ſic eſt arithmetica: ſiue mẽſura v̇tuoſa mathematicaꝝ ſimplr. ꝓꝰ nũi abſoluta exñs ſcia. Si vo ad aliud referaſ: vt ad ſonũ: q eſt qđ nãlẽ ita erit muſica vel armõica. vt. 19ª. videbiſ ꝑticula. Si aũt q̃titas ꝑ ſe attẽdaſ ꝯtinua: vt ſimplr duplr euenit ceu ꝓus: ita vt ꝓus conſurgat geometria. i. terrena mẽſuratio: geo. eni antiq̃tus grece. terra. nũc vero dr̃ gi. deſ. ipa eni ſimplr circa quãtitatẽ negociaſ ꝯtinuã: ſcđo vero mõ eſt aſtronomia ſeu aſtrologia. Quãntitas aũt huiꝰ cõtinua eſt triplex vt oñdit ꝑnᵐ geometrie. linea. ſ. ſuperficies ⁊ corpus: pũctus autẽ q̃titas nõ eſt ꝓprie: ſed illud bene q̃titatis caput ⁊ exordiũ: apud mathematicos eni pũctũ fluẽ imaginatũ cauſat lineã: linea ſuperficies: ⁊ h̃ corpus: ad tñ ipugnat Ariſt. 6. phyſicoꝝ: ⁊ 3º celi ⁊ mũdi. ex his aũt tribus q̃titatibus infiniti cõponi figurarũ modi adiuicẽ pñt. h. n. ſcia numeri ꝓſuponit peritiã: iuxta enim eius normã figurationes deſcribit. vt ꝓbat Boetius ꝑnᵒ arithmetice. Quid aũt ſit pũctus ⁊c̃. apparet geo. initio: ⁊ appebit in ſeq̃nti ꝑticula. Proponit igitur more ſolito ꝓblema dicẽs: q̃re ſolum de nũo eorũ que in duo diuidũt figuras rectas h̃ntes lineas: ſicut q̃dratum penthagonũ ⁊ hꝫ dicit dyameter: linea. ſ. que ꝓtrahiſ ẜm obliquum trãſuerſe de angulo in angulũ. Dyameter eſt. n. linea de angulo in angulũ ꝓtracta: vnũ alteri velut catena ꝯiungẽs. Dixi autẽ ſignanſ ſolũ. i. ꝓprie: q̃m aliq̃ minus tñ ꝓꝓe accipiſ dya

Caꝑ. de q̃titate.

T. cõ. 2. 20. vi. t. cõ. 86. et idẽ in multis locis

meť ꝑ linea diuidēte nō ſolū figᵘʳ rectaꝝ linearꝝ ſ; circula‑ riū. Unū ꝑriᵒ arithmetice dyameť circuli eſt linea recta q̄ ſu ꝑ cētrū circuli trāſiēs applicādo extremitates circūferētie ipſm in duo media diuidit. ℭ Deīde. (Aut q2.) Soluit di cēs: ꝑ cām: qm̄ dyameter duplici mō h; diuiſionē facē: ſic̄ ꝛ nomē ſonat. ɫ enī diuidit qm̄ lōgitudinē ꝛ latitudinem cōprehēdit. dr̄ enī a dya qđ eſt duo ꝛ metrum mēſura: q̄ſi duplex mēſura. Propter qđ. G. muſculos ſm dyametrū ꝑ tēſos dyagonales appellat: eo ꝙ ductionē vel ꝓtractiōes ſm duas ꝑtes lōgitudinis ꝛ latitudinis obſuāt. Eſt aūt ꝓ ꝑrietas dyametri ꝛ dr̄ia eius ad alias lineas diuidētes: ꝙ id qđ mēſurať ꝑ diuiſionē huiᵒ nō corrūpit: imo potiᵒ con ſeruat: ꝛ iō ꝯcludit. itaq; linea q̄ diuidit figᵘʳ in pūcto: vbi linea recta lineā ꝯtāgit: ſic̄ eſt in angulo: dyameter appel‑ lať: q2 vt dcm̄ ē n̄ corrūpit qđ ipa mēſurať ſ; potiᵒ ſaluat. ℭ Deinde. (Sic̄ militaria.) Scđo declarat ꝙ dyameter diuiſa nō corrūpat dicēs: ꝙ ſic̄ linee etiā ducte nō corrū‑ pūt vaſa ꝛ ornamēta militaria nobilia mēſurātes ipa ꝓ‑ tractiōe de angulo in angulū: ſed magis defendūt: vt ap paret in coronis ſcakerijs ꝛ hmȯ vaſis ex nobili mā conſtru ctis: vbi ſunt q̄dā diuiſiōes ꝓtractei q̄bus vaſa illa cōpli caď in vnū: nō tn̄ corrūpunť: ſed potius fit vt tutiᵒ poſſint ſaluari: ita ſilr eſt de dyametro applicāte extremitates ſu‑ as ad vtrūq; angulū: vt etiā domus oñdunt lignee in qui bus lignū ꝓtenſum de angulo in angulū tranſuerſe dcm̄ cōiunctiōes ſaluat domū ꝛ defendit amplius: ꝙ; lignū ſm lō‑ gum vel latū ꝓductū: ſilr per oppoſitū; magis corrūpit: qđ etiā ē extimādū in figuris. ℭ Deinde. (Que aūt.) Ter tia dr̄ia oñdiť ipſiᵒ dyametri ꝓtēſi de āgulo in āgulū ad li neā directe ꝓtēſa; ſm dimēſionē de latē ad latus: dicēs ſi qdē: ꝙ illa q̄ ſunt ſm lineas ꝯtigētes ſe cōpoſita: linea di‑ uidēs corrūpit: eo ꝙ figura rectaꝝ linearꝝ cōponiť ſm an gulos in eis enī cōiungiť ꝛ ꝯſtituiť figura: imo ſi fiat diui ſio in tali ꝯiūctiōe: tūc nō ampliᵒ poꝛ remanet figᵘʳ: ſ; corrū piť: ceu ſi vna ps vaſis īſignis ab alia ſepeť vas corrūpeť illud: puta ſi data hac figura. Λ fiat diuiſio per longū ita. cuius linee ſepenť oīno corrūpiť figᵘʳ. Si aūt diidať ſm trāſuerſū vt talr. A minime.

ℭ Problema ij. Antiqua.

PRopter quid dyameť vocatur? Aut quia ſola in duo diuidit: quē admodū igitur ſi quis dicat dya‑ meter eſt. Aut quia ſola eorum q̄ in duo ſunt vocatur: ꝛ quoniam ſecundum membra inquantum flectitur ſola diuidit: alie vero ſm latera. Noua.

ℭ Cur dyameter appellata eſt? Utrū; qm̄ ſola bipartito figurā diuidat. An ꝙ ſola fi‑ gurā ſecat ꝑ ꝑtes ſiue mēbra: quibus īflexa coartaď: cū cetere per latera diuidant.

ℭ Repetit ꝑ̄ſatū ꝓblema vt in ampliᵒ declareť dicēs: q̄re li nea ſm trāuerſū; ꝓtēſa dyameter dr̄: ac ſi aliqs diceret de ipa dyameter eſt. ℭ Deinde. (Aut q2) Soluit dicēs cām eſſe: qm̄ ipſi ſoli diuiſiōi q̄ eſt in duo trāſuerſe ȯ angulo in angulū attributū eſt illud nomē dyameter vt Ariſt. phy. Et etiā qm̄ hmȯ linea diuidit mēbra corpis ꝛ determinat ſ; ꝙ hñt flexionē ſm eā: dcm̄ ē enī de ꝓgreſſu aialiū; ꝙ ipa flectunť cum mouenť ꝑtes ſm dyametrū: ita ꝙ pedibᵒ ca‑ rētia taliter flectunť. Si alie linee nō diuidunt mēbra ſm diuiſionē tranſuerſalē: que eſt ſm dyametrum diuidere: verum ſm lateralia magis vt virtus oſtendit vegetatiua in eius motu: ꝛ maxime manifeſtatur in augmento.

ℭ Problema. iij. Antiqua.

PRopter qd omnes hoïes ꝛ bar‑ bari ꝛ greci in decē numerāt non in aliū numerū vt duo tria q̄tuoꝛ qnq;: deide iteꝝ reduplicāt vnu; qnq; duo qnq;: quēadmodū vndecim duo decim: nō iteꝝ extra qeſcētes decē: deide ex ide reduplicāt qdē: vnuſqſq; numeroꝝ an‑ terioꝛ ꝛ vnu; aut duo: ꝛ ita aliᵒ qs: numerāt aūt termināt vſq; ad decē: nō eni; vtiq; a caſu ipm facere videnť ꝛ ſemp: ſemp aūt et in oibᵒ nō a caſu: ſed nāle eſt? Utrū q2 decē ꝑfectᵒ numerus: h; enim oēs numeri ſpēs par ipar q̄dratū cubū longitudinē ſuperficiē ꝑmū cōpoſitū. Aut q2 ꝓncipiū decē: aut q2 lata coꝛpoꝛa nouē: aut q2 in decē poꝛtioni‑ bus quatuoꝛ cubici numeri ꝑficiunť: ex qui bus aiunt numeris pitagoꝛici vniuerſu; cō ſiſtere: aut q2 oēs inceperint hoïes haben‑ tes decē digitos: vt enī numerationē hñtes pꝛimi numeri hac pluralitate: ꝛ alia nume‑ rā:: ſoli autē numerāt thꝛacū genus quod‑ da; in quatuoꝛ: pꝛopter id ꝙ quēadmodū pueri non poſſunt memoꝛare in multū ne‑ q; vſum nullius eē multi tēpoꝛis. Noua.

ℭ Cur hoïes omnes tā barbari q̄; greci ad decē vſq; enūerare ꝯſueuerūt: nō ad aliquē aliū numerū: vt duo tria q̄tuoꝛ qnq;: tu; re petēdo vnū qnq; duo qnq;: ſicut vndecim duodeci: nec vero vltra denariū numerum ceſſantes: inde replicare incipiūt: eſt enī nu merᵒ qſq; qđ ꝑcedit ac vnu; aut duo ꝛ dein ceps quātitas aliq̄: enūerāt enī ſtatuto ter‑ mio denarij nūeri: haud enī foꝛte caſuq; id facere ſemp oibuſq; in rebᵒ putari debēt: cū nō foꝛtuita ſ; nālis res ſit: q̄ ſemp atq; vbiq; effici ſoleat? Utrū ꝙ ꝑfectᵒ numerᵒ denariᵒ ſit: ꝯtinet enī oia numerādi genera: vt par ipar q̄dratū: quadrātale longū planū ꝑmū cōpoſitū. An ꝙ denarius fons atq; ꝓncipiū eſt. quippe q ex vno duobus tribus ꝛ q̄tuoꝛ ꝯſtet. An q2 coꝛpoꝛa q̄ ferunť numero no‑ nenario ꝯtinenť. An qm̄. x. ꝓpoꝛtiōibᵒ qua tuoꝛ cubales nūeri ꝯſumanť: e qbᵒ numeris vniuerſum ꝯſtare pitagoꝛeis placet. An ꝙ oēs hoïes digitis decē lege nāli creanť: ita q; ſui nūeri calculos q̄ſi adipiſcētes: hac ea dē multitudie cetera q̄q; enūerāt: vna gēs q̄ dā thꝛacū ad q̄tuoꝛ numerandi ſeriē termi‑ nat: eo ꝙ amplius meminiſſe modo puero rum nō pōt: neq; vſum habet reꝝ multaꝝ.

¶ Querit nūc circa arithmeticā dicēs ꝑ. q̄re hoīes oēs cu-
iuſcūqꝫ legi ſint ⁊ diſpōnis ceu barbari beſtiales abſqꝫ rō
ne degētes hitātes loca extrēa frida: ſiue greci hoīes rōnē
hitātes vt viſum eſt ꝓꝛe ꝑticula loca tēꝑata ceu hoꝛuꝫ
mediū nūantes finiunt in denariū nūm ⁊ nō tranſcēdunt
in altum vlteriorē in q̄ terminent: nūando vſqꝫ ad qnqꝫ: ſic
qnqꝫ ſunt digiti cuiuſlibet man⁹ nālis dicēdo vnū. 2. 3. 4. ⁊. 5.
Cū autē ꝑuenūt ad qnqꝫ q eſt actualr̄ ꝑmus impariū
nūs: parē enim ⁊ iparem ſub ſe continet: deinde retēto nu-
mero qnario ⁊ cum vnitatibus vt ꝑus reduplicato nō ceſ-
ſant donec in nūm denariū ꝑtigūt dicētes vnū qnqꝫ: duo
qnqꝫ: ⁊ tria qnqꝫ ⁊c̄. donec ꝯſurgāt in decē: cum ꝑuentuꝫ
fuerit in denarium ſemꝑ ipm replicāt cum partib⁹ denariꝫ
dicēdo vnuꝫ ⁊ decē: duo ⁊ decē: ⁊ reliq̄ vt nō ceſſent donec ite-
rū ꝑueniāt in decē qḋ eſt. 20 deinde replicāt bis deceꝫ dicēdo
20. 21. 22. 23. ⁊c̄. quſqꝫ ꝑueniāt in cētū: ⁊ abunde in mille re-
plicādo ac decē milia: ⁊ ſic deinceps: nunq̄ ꝑtrāſcēdo vl-
tra decē: ſed in ipm terminādo ꝯtinue. Vñ 3° phy. plato ſe-
T.c.61. cat nūm vſqꝫ ad. x. ¶ Notandū ꝙ lꝫ cum ꝑueniat ad qn-
qꝫ replicet: vt dcm̄ eſt iterū cum ꝑtibus qnqꝫ ſm rē vt di-
git alteri⁹ denotāt manus: ſed tn̄ nomē nō adeo ſonat lin-
gua greca vel latina: ſed vltra decē nō res tantū id deno-
tat ſed nomē apte. ¶ Deīde. (Nō. n.) Oñdit ſcḋo qōnem
ſuā rōnabilē vel ꝑuenit dubitatiōi: q2 crederet aliqs illud
ſolum ſemel aut bis ſcm̄ quaſi a caſu ꝙ nūs quietet in de-
cē: cum eni inquit id ſemꝑ fuerit ⁊ in omnibus: nō pōt eē
caſuale: ſed potius eſt nāle certū nō impeditūꝫ ab aliq̄: ſic
enim ſemꝑ exiſtit: conſiſr oſtēſum eſt 2° phy. raro ꝯtingen-
tia ſi cām non habuerunt determinatā fortuita ⁊ caſualia
fore. ¶ Notādum ſm yſidoꝛū hanc ſciam inueniſſe pita-
gorā ipamqꝫ nicomachus ampliauit: ⁊ appulegius cum
Boetio in latinū trāſduxit: eſt autē ipa recta nūoꝝ rō: nu-
merus ꝟo vno mēſurata multitudo. 10. meta. vnde. 7. geo.
nūs eſt multitudo ex vnitatibus aggregata. nūoꝝ ſiqui-
dē alius pōa vt vnitas. eſt eni omnis nūs pōs. boeti⁹: que
ſm Jordanum in ꝑn° noue mox arithmetice eſt rei eſſe ꝑ
ſe diſcretio. Alius actu vt ceteri. Adhuc nūoꝝ: alius di-
gitus: alius articulus: alius cōpoſitus nūs ſiue cōmixtus.
Digit⁹q Digitus eſt ois nūs ſub denario cōtētus: articulus eſt ois
nūs qui pōt in decem diuidi ptes eq̄les nullo exiſtēte ſup-
fluo. vt. 10. 20. 30. ⁊c̄. nūs autē compoſitus conſtat ex digi-
to ⁊ articulo. vt. 14. 15. ⁊c̄. ¶ Deinde. (Utrum) Soluit ⁊
ꝓ agit h. ſcḋo ꝑuenit dubitatiōi. ſcḋa ibi (ſoli aūt adhuc)
ꝓ ſoluit ſm alioꝝ pōneꝫ. ſcḋo foꝛtaſſis ſm ꝓpꝛiam. 2ª ibi.
(aut q2 oēs) ꝑma etiā quatuoꝛ hꝫ ptes dicēs: cām eſſe ꝑ°:
q2 denarius eſt numerus ꝑfectus: ⁊ ideo in ipo tanq̄ in ꝑ-
fectiōe ⁊ fine terminet. ꝓbatur quidē eſſe ꝑfectum: q2 ſub
eius ambitu claudit omnes nūoꝝ ſpēs: ꝯtinet eniꝫ ſub ſe
par ⁊ impar ⁊c̄. Breuiter ſiquideꝫ enodet quid vnūqḋqꝫ
Numerus par qui ⁊ ĩpar ſit eoꝝ que ſub denario collocant: eſt aūt nūs par. 9. geo.
qui pōt in duo eq̄lia diuidi: ⁊ Boetius addit vno medio
nō intercidēte vt duo ⁊ q̄tuoꝛ: ſm pitagorā par nūs eſt q
ſub eadē diuiſione pōt in maximaꝫ paruiſſimāqꝫ diuidi:
maximā qdeꝫ ſpacio: paruiſſimā q̄titate. Sed numerus
īpar ibidē eſt q nō poteſt in duo equalia diuidi: addēs ſu-
pra parem vnitatē: vt tria qnqꝫ: ſm vero Boetiū: nūs im-
par eſt ille quē nullus in equalia diuidit: eo ꝙ in medio ꝑ-
dictus vnus intercidat (longitudineꝫ) .i. nūm linearē: qm̄
nūoꝝ quidā eſt linealis: quidā ſupficialis: ⁊ quidaꝫ coꝛ-
poreus: linealis eſt ille in quo ſolus attendit ꝓceſſus: non
habito reſpectu etiā ad ductionē nūi in nūm: ad modum
lineaꝝ hūtiū dimēſionē vnā tātū: vt longitudinē ſine la-
titudine: ſic̄ vnū duo tria ⁊c̄. q qdē. 8. geo. latera nūoꝝum
appellant ita latera nūoꝝ ſunt quoꝝ multiplicatiōe pro-
ducunt nūi (ſupficiem) .i. nūm ſupficialē: ⁊ eſt ille q ꝓue-
nit ex ductiōe nūi in nūm: ⁊ hꝫ duos numeros denotātes
ipm vel mēſurātes. ſ. ſupficies duas hꝫ dimēſiones longi-
tudinē. ſ. ⁊ latitudinē. vñ eodē. 8. ſupficialis nūs appellat
qui ex duobus cōſtituit lateribus: ſic̄ ꝑmus triāgulus: ſe-
cūdus q̄dratus: tertius pētagonus. ¶ Deinde. (Primuꝫ
⁊ cōpoſitum) Nūoꝝ alius ꝑmus ⁊ incōpoſitus. alter ſe-
cundus ⁊ cōpoſitus. 7. geo. ꝑmus quidē nūs ⁊ incōpoſit⁹
eſt qui ſola vnitate metit: nō enim hꝫ aliam ptē niſi vnita-
tem a qua poſſit denominari tota quātitas vt ſunt. 3. 5. 7.
infra denarium. ſupꝛa vero. 11. 13. Nūs autem ſcḋs ⁊ com-
poſitus dicit: quē alius nūs metit: ⁊ eſt hic numerus im-
par: qm̄ impari ꝓꝛietate formatus: nullam cōtinēs in ſe
ſubſtantiā ꝑncipalē: ⁊ hꝫ partes a ſeipo ⁊ ab aliquo voca-
bulo denotatas. vnitatē vero a ſeipo: ab alio vero vnā vel
plures partes vt nouē infra decem. vltra ꝟo. 15. 21. 25. ⁊c̄.
¶ Deīde. (Quadratum cubū) Nūoꝝ eni quidā eſt qua-
dratus: alius cubicus: nūs eni pōt duplr̄ in nūm duci: aut
enim ſemel vel bis: ſi autē ſemel aut in ſe aut in aliū: ſi in ſe
tunc eſt nūs quadratus: dr̄ aūt quadratus: q2 diuiſꝫ per
vnitatē ꝓtractus habet quatuoꝛ latera equ ilia ad modū
quadrati. Unde. 8. geo. quadratus nūs ſupficialis eſt eq̄-
libus laterib⁹ ꝯtentus: ſicut. 4. 8. 16. ſi auteꝫ ducat nūs in
nūm aliuꝫ nō ꝯſurgit quadratus ſed nūs ſuperficialis de
quo dcm̄ eſt ꝑus: ſicut cū nūs binarius ducat in ternariuꝫ
cōſtituit ſenarium ſupficialē nūm ⁊ nō quadratuꝫ. Ex q̄
habet ꝙ ois nūs quadratus eſt ſupficialis ⁊ nō ecōuerſo.
ſi vero bis nūs ducat in numerū numer⁹ cōſurgit ſolidus
⁊ coꝛpoꝛeus: ad modum eni coꝛpoꝛis tres hꝫ dimenſiōes.
vnde. 8. geo. ſolidus dr̄ nūs qui ſub tribus numeris conti-
net: ex quo cōtinua multiplicatione hēt ꝓcreari: ſed h nu-
merus bis ductus in numerum: aut in ſeipm vel in alteꝝ:
ſiquidem in ſeipm ſeu in eius quadratū quod ideꝫ eſt: nu-
merus cōſtituit cubicus dictus a cubo ſeu ſolido. Eſt eni
cubus coꝛpus ſex habēs ſupficies. ſ. latera angulos. 12. vt
taxillus. Quare. 8. cub⁹ eſt ſolidus nūs vt bis duo bis: ter
tria ter: ⁊ hmōi. ſi vero ducat in alium bis: nūs ſit ſolidus
ꝓꝛie vt bis tria bis: ter quater ter ⁊c̄. Ex quo apparet ꝙ
omnis cubus eſt ſolidus ⁊ non ecōuerſo. ¶ Dubitat: qm̄ Dubiū
dicit Ariſto. denarium foꝛe nūm perfectum: qḋ non vide-
tur: talis enim dat diuiſio numeri paris. 9. geo. ⁊ ꝑ arith-
me. Numeroꝝ alius abundās alius diminutus alius ꝑ-
fectus. numerus abūdans vel ſuperfluus eſt: qui omnib⁹
partibus ſuis ſimul ſumptis minoꝛ eſt. vt. 12. vel. 24. cum
enim ſuis partibus cōparant maioꝛem ſummā toto ꝯſti-
tuūt. nam. 12. medietas eſt ſex. tertia pars quatuoꝛ. ps q̄r-
ta. 3. pars ſexta duo. 12ª. vnū: qui oēs cōgregati ſimul. 16.
numerū conſtituunt. Et ſimilr̄ de. 24. ⁊ eius compari nu-
mero. Numerus qdem diminutus eſt: qui omnibus ſuis
partibus ſimul iunctis minoꝛ eſt ſm Boetiū: eſt numer⁹
cuius eodem modo cōpoſite partes totius termini multi-
tudine ſuperant. vt. 8. 14. pars eni octo media eſt. 4. q̄rta
2. ⁊ octaua quidem vnū: que oēs ſimul coniuncte ſeptena-
rium tātū conſtituūt nūm: ⁊ ſilr̄ in. 14. Perfectus nūs. 9.
geo. appellat qui oībus ſuis partib⁹ quib⁹ numerat eſt eq̄-
lis: qui ſm Boetiū tēꝑamētū foꝛtitus eſt perfectus qui-
dē dictus virtutis. ſ. emulatoꝛ qui nec ſuperuacua ꝓgreſ-
ſione poꝛrigit nec contracta rurſus diminutiōe remittit:
ſed medietatē obtinens neqꝫ excedit neqꝫ ſubiacet: hmōi
autem nūs raro inuenit. nam infra denariuꝫ. 6. reperitur
infra. 100. 28. infra mille millenariū quadringēta nonagi-
taſex. infra decem milia: octomilia centū vigintiocto: de-
narius autem nūs nullus hmōi nūoꝝ eſt quatuoꝛ: ꝑter
ctoꝝ: quare nō eſt perfectus. Dōm ꝙ numerus ꝑfect⁹ di- Nūs ꝑfect⁹ mlt'iplex
cit multiplicit. vno mō quidē eo ꝙ omnes partes eius ſi-
mul ſumpte adequant toti: ⁊ ita vt arguebat denari⁹ non
eſt perfectus nūs: verum potius diminutus: aliter eo ꝙ fi-
niter perficiet ⁊ terminet velut foꝛma omnes alia nume-

ros: ꝛ ita denarius ħ nūs dr̄ pfectus. Tertio mō quia ī ſe ambos ꝯtineat nūos. puta parem ꝛ īparē: ꝛ ſic impar dr̄ pfectus reſpectu paris: ꝯtinet enī ſeipm̄ ꝛ parem vt tria ꝛ incluſis qnqꝫ: ꝛ ſeptē deinceps: ſic igiẗ denarius dr̄ nūs perfectus nomie ipſius extēcio. ℭ Deīde. (Aut qꝛ.) Aſſignat aliā cām ſm̄ pitagorez dicēs illud eē: qm̄ nūs denari⁹ eſt ſicut pn̄ᵐ oīuz rerū: pitagorici enī ꝑ meta. dixerunt pn̄ᵃ ſm̄ correlationē eē decē: poſuerunt enī duas coordinatiōes: in altera quarū locarunt illa que ſe hñt per modū habitus: in alia vero ſe hñtia per modū ꝑuatiōis: ꝛ vnaqueqꝫ erat denarius: in pma qdē erat ſiᵐ impar vnū dextruz mas qeſcens rectū lux bonum quadratū. In altera vero ꝯͣriuz vt infiᵐ ꝛc̄. quoꝝ vltimū altera parte lōgius oppoſitū qdrato. ℭ Deinde. (Aut qꝛ) Aſſignat aliam cām dicēs illud eē ideo: qm̄ corpora in circuitu mota ſunt nouē: pmum quidē mobile qd cāt motum diurnum nō minus rōne qꝫ ſenſu cōprehenſum. ſcdo celū ſtellarum: qd ꝛ ſepe octaua ſpera ꝛ vltima dr̄ ſtellis in ea fixis cōprehēſum: ꝛ ſpere ſeptē planetaꝝ motib⁹ eoꝝ dephenſe: cuz igiẗ nouē pcipent ſperas pitagorici: ſubiūxerūt decimā vt ꝓpoᵐ eoꝝ ꝯcluderēt quā antitonā .i. in ꝯͣriū motā, vel extēſaz dixē. Unde ꝑ meta. q̄ ſm̄ celū ferunẗ. 10. qdē eē dicunẗ: ſolū aūt nouem exīntib⁹ manifeſtis: iō decimā antitonā faciunt pitagorici: vt ſi ſunt lata nouē corpora mani⁹ ꝛ oē qd mouet̄ neċe ſit hr̄e motorē. 7. phy. tūc erit dare decimā puta mouēs pᵐ. ℭ Nōndū qꝫ Ariſt. dubitauit an ſit ponē nonū celū: nōdum enī ſuo fuerat forte ſufficiēter expreſſum tpe. Et ideo loquēs ſcdm̄ alioꝝ opiones vr̄ aliqñ octauā ſperam vel celū ſtellatū vltimū appellare: qd aūt ſit de ħ ſufficiēter oñdiẗ editiōe qſitorum aſtrologie. ℭ Deīde (Aut qꝛ.) Aſſignat aliā cām dicēs ħ eē: qꝛ qͣtuor nūi cubici vt vnitas: q̄ eſt oīs vt dcm̄ eſt pōa nūerꝫ ita qꝫ ꝛ cubic⁹ pmus: ſcdͦs octo bis duo bis: terti⁹ vigeſimuſſeptimus ter tria ter. quartus ſexageſimuſquartus qͣter qͣtuor quater: q oēs qͣtuor collecti pficiunẗ in decē ptib⁹ que ſunt. 10. decene cētenariuz pficiētes: ſic igiẗ appet qñ qͣtuor pmi cubici terminātur in decies decē: qui eſt nūs pfectus: ꝛ vnde in aliū perfectuz nūm vt in centū. Et cū vltra qͣtuor annos laboraſſem circa hꝰ expōnē ſeriẽ: fulgore qͣſi quodā fuit mihi imiſſa: ħ aūt faciebāt pitagorici: eo qꝫ totū vniuerſum ponebant ꝯſtare ex nūis: ꝛ maxime denarijs hñtibus adīuicē ꝓporcionē quādā: putarūt enī pmo meta. nūm eē pnᵐ ꝛ quaſi mām exīntibus. Uoluerūt enim nūos fore ſubās rerum. Unde qdam platonicorū eos imitātes dixerūt aīam q̄ eſt ſuba ſimplex eē nūm mouētē ſeipm. pmo de aīa: qꝛ enīz neſciebāt diſtinguere pitagorici inter vnuz qd eſt pnᵐ nūi: ꝛ qd ꝯuertiẗ cuz ente: putauerūt qꝫ ſicē vnitas cāt ꝛ variat nūm ei addita: ita ꝛ ens ſibi adiūcta. ℭ Deīde. (Aut qꝛ.) Aſſignat qntā cām quā puto eē Ariſto. dicēs ꝑ cām eē: qm̄ oēs hoīes niſi fuerint mōſtruoſi inceperūt ꝛ didicerūt nūare hñtes decē digitos: nūantes pmo qnqꝫ vni⁹ man⁹ deinde alia qnqꝫ: ꝛ ſic terminanẗ in decē: ħ enī nūo pmu⁹ nūauerūt ſeipos: poſtea ex hac pluralitate denarū trāſtulerūt ſe ad nūandū alia extra eos exīntia. ℭ Deīde. (Solūit) Scdͦ verificat ſmonē ſuū p inſtātiā ꝯuenīēs dubitationi dicēs: qꝫ oēs vt dcm̄ eſt nūant in decē: ſolum qddaꝫ genus hoīum detracta termināt nūm in qͣtuor non vltra trāſeūtes: ſed illud replicātes: q videnẗ hoīes fore qͣſi equiuoce extrema ſeptētrionis habitātes diſtemperati debilis memorie nā: nō enim potētes ſunt plurimum recordari: ꝛ vlr nullius vſuz acqrē qd eſt multiplicatū ꝛ variatū ex pte tpis vel rei ad modū pueroꝝ: qꝛ retētio debilis pp mltū ipoꝝ motū cāti ab augmēto ꝛ hūiditate ſuibili: cuz eo qꝫ ſūt paſſionib⁹ ſubditi: qd ſi hñ recordenẗ: p accñs euenit: tū qꝫ pauca ſūt qb⁹ occupāẗ: tū qꝛ admiranẗ ꝛ nō modici de occurētib⁹ cū oīa ſunt eis inſueta ꝛ extranea.

Cap. ij. circa fi.

T. c. pᵘ. ꝛ unde

Cap. ij. circa fi.

T. c. 21.

ℭ Problema. iiij. Antiqua.

Propter qd appitiōes figuraꝝ videnẗ nobis eedē? Aut qꝛ terra cētrū: ſemp. n. ſiles que videntur nobis figure vidētur eedē niſi a medio aliqs inſpiciat: ſed qñqꝫ hec qdē triangulata: qñqꝫ lata: qñqꝫ altera videbatur: terra medio noſtrū ab his vno nos ſpecularis exīte enī ſpica terra idē centrū hui⁹ ꝛ terre erit: nos vero ſup terrā habitamus: quare nō ab hoc dimidiū dyametri diſtātibus vbi talia videntur: qd igitur ꝓhibet pluri facta diſtantia permanere figurarum fantaſiam.

ℭ Querit ꝓblema indr̄ns ſatis in mathematicis dicens: q̄re eſt qꝫ apparitiōes videnẗ nobis eedē vel ſiles vbicunqꝫ ſimus in terra: triāgulares. n. apparēt triāgulares: ꝛ ſic de aliꝭ. Dicit aūt fortaſſis apparitiōes figurarū: qm̄ qͣtitates nō videnẗ eedē de ꝓpe vt dicet ꝛ de lōge: quod vaporibus ēt pōt ꝯtingē. ℭ Dubitaẗ. qꝛ vr̄ figurarum fantaſias nō fore. vt dicit eaſdē. qꝛ. 6. hius. ꝛ 2ᵉ. celi ꝛ mūdi. diciẗ qꝫ circuli parui de longe niſi videnẗ recti. Dōm qꝫ p appitiōes figurarū intelligo magis figuras ſtellarum ad qs vniformiter nos habem⁹ vbicūqꝫ ſumus in terra vt declarabiẗ ꝯtr pp eius paruitatē omnia reſpectu celi ꝛ figurarum ipſius. ℭ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit dicēs cauſaz eē huius appentie: qꝛ terra eſt centrū celi vt. 8. cum reliqs in quo ſunt ille figure appentes maxime: ꝛ ideo ſemp vbicūqꝫ ſum⁹ ſiles repñtanẗ. vnde aliquis inſpiciens hmōi figuras nō ſic remotas a medio: ad orbē lune per impoſſibile ſupeleuatus: tunc eniz motus ipſius eēt a medio ceu leuiū vt ignis ꝛ ſic apperet figurarum pmutatio: puta qꝫ vna apperet triāgula ꝛ iterū plana: ꝛ qñqꝫ altera ab eo qd videbaẗ pmo ꝛ diuerſa: ſi tamē cōſpiciamus illas exñtes in terra tanqͣ in medio noſtrū per reſpectū ad celum: tūc ꝯtingit vno mō nos per hꝰ figurarū appentias ſpeculari: ꝛ ita ſimiles repñtationes eēt eaē: cum eīm terra ſit ſperica: vt ꝓbatum eſt ſcdo celi ꝛ mundi. ꝛ in medio ſita vniuerſi: vnuz erit cētrū ipſius ꝛ totius mundi. Sed nos habitamus terrā: ſumus igiẗ in cētro vniuerſi: ſed centruz nullius qͣtitatis eſt relatione circūferētiarū: in ipſis autez hmōi ſiunt figurarū appitiōes: pp qd non videbunẗ figurarū appitiones alie ꝛ alie vbicūqꝫ ſumus in terra ſiue in centro ꝛ in ſupficialibus ꝛ lateralibus: ſed nō ſic ſe habet inuariabiliter quātitatis figurarū fantaſia: ſm̄ qꝫ fuerimus ꝓpinq aut remoti: cum enim ꝓpinqui eximus dyameter ſicut eſt totus appet: diſtantib⁹ autē nobis appent hꝰ talia ſm̄ medium tantū ipſorū vt medietas ſolūmodo dyametri ꝛ nō totus. Cōcluditqꝫ vlterius: itaqꝫ nō ꝓpter hoc tamē nihil eſt impediens qn pmaneat eadē vel ſimilis apparentia figurarū in quātacūqꝫ diſtantia: cum aſpiciēs nō recedit multum a medio tēdens in celum: ſic igiẗ aliter eſt appētia vel fantaſia figurarum ꝛ quantitatis.

Dubō

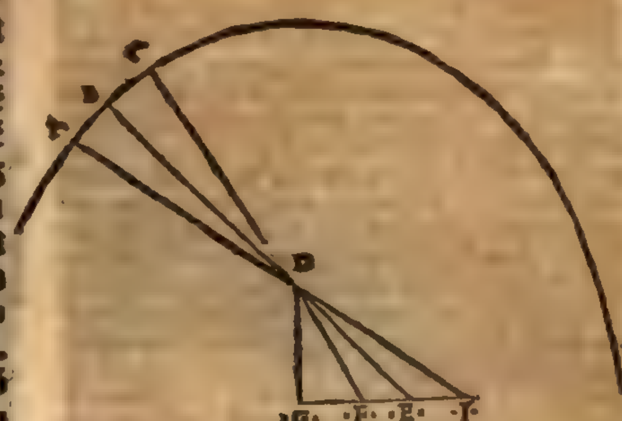
T. c. 75 ꝛ unde

ℭ Problema. v. Antiqua.

Propter qd ſole eqͣ fortiẗ lato ieqͣli tpe nō idē augmentū ꝛ diminutio vmbraꝝ eſt? Aut qꝛ eqͣles anguli ſiunt ad ea que vidētur q ſūt a radijs ab eqͣlib⁹ circūferentijs: ſi aūt he ꝛ iniecte faciūt radios in triāgulo: qui ꝯtinetur a pmo radio ꝛ viſo ꝛ vmbra: ſi aūt angu

li eq̄les: neceſſe lōgiorē lineā eius q̄ḋ vr̄ maiorē eſſe ea q̄ eſt ꝓpior: hoc eni ſcimus: diuidatur itaq; circūferēna in eq̄les q̄ſcūq; multitudines: videatur aūt. g. q̄ñ igr̄ ſol in. a. accipiēs. g. fecerit aliquā vmbraꝫ in. g. i. necē vtiq; radiū in. i. cadere: q̄ñ aūt venerit in. b. radius qui eſt a. b. extra g. i. cadet: ⁊ quādo igitur in. c. tranſierit ſimiliter. ſi autēꝫ non recta linea rectam dupliciter tāget: quoniā igitur equales ab b. c. ⁊ anguli qui ſunt ab hoc qui ſunt a. d. ⁊ b. d. equales erunt cum centro eni: ſi autē ea que eſt d. ⁊ in triāgulo ſm̄ verticē eni his: q̄re q̄ñ in equa q̄lia diuidit angulus maior erit d. e. ex c. d. ſilr̄ aūt ⁊ alie: quos faciūt q ſūt a circūferētia radij: ſimul aūt manifeſtū eſt: ⁊ q2 ſcḋm meridiē minimā neċe eſt eſſe vmbrā: ⁊ q2 additamēta quādoq; minime: maximū eni ſcḋm nos ſol in meridie eſt: ⁊ ꝓfocatio fit pp dictā cauſam: q2 ſine vento: quando autēꝫ diſgregat aerē q eſt iuxta terrā ventus fit: ſi igr̄ ſile in vtriſq; hemiſpertijs: merito vtiq; medie noctes ⁊ meridies abſq; vēto erunt. Noua.

¶ Quāobrē cū ſol eodē cū vigore ferat: nō pari tp̄e idē incrementū decrementūq; vmbrarū exultet? An q̄ anguli quos radij ſub equis circūferētie ſpacijs ad res cōſpectas efficiunt eq̄les inter ſe omnes cōſiſtunt: q̄ḋ ſi illi eq̄les ſunt: eductos quoq; inde eq̄les eſſe neceſſe eſt. ſcilicet quos radij faciant in triangulo qui radio p̄mo ⁊ re conſpecta et vmbra continetur. At ſi anguli eq̄les inter ſe ſint radiū ab re conſpecta ⁊ prolapſuꝫ lōgius maiorē eſſe propinqori neceſſe eſt: q̄ḋ pro certo recipimus: igit̄ totā circūferentiā in partes quaſuis eq̄s inter ſe digeramus. ſitq; res conſpectui obuia. g. cuꝫ itaq; ſol in g. igruēs de a. vmbrā in g. J. aliquā reddit radius in. J. ꝓlabat̄ neceſſe eſt. Ubi vo ad B. deuenit radius inde proficiſcens intra G. J. radium decidet ac rurſus cū idem ad C. ſe cōtulerit: pari modo ſuū radiū mittet. aliter efficiet ꝑfecto vt linea recta rectā partibus duabus contingat. Cum ergo A. B circūferentia eq̄lis B. C. circūferentie ſit: anguli quoq; illis ſubiecti apud D. eq̄les inter ſe conſtant: q̄ppe q ad centrum ſe colligant: q autēꝫ in triangulo habētur equales illis D. angulis proueniūt: vtpote q ſe per verticem illis iungant. ergo cum totus angulus in equa ſecetur angulus D. E. maior q E. F. angulo D. G. eſt. pari mō vel ceteri anguli ſe habebūt quos radij a circūferentia profecti reddiderint. Simulq; etiam cōſtat vmbrā meridie minimā eſſe neceſſario minimaſq; tū effici acceſſiōes: q̄ppe cuꝫ ſol meridie maxime e ꝑpēdiculo ſeſe nobis exhibeat: eſtus quoq; meridie accendit̄: tū ob eā quā mō dixim⁹ cāꝫ: tū etiā q̄ ois ſp̄us ceſſat: tūc eni ſp̄us excitari ſolet: cū ſol aereꝫ terre familiarē diſcernit: q̄ ſi ſol cū mediuꝫ celuꝫ proreptat minus id faciat: merito noctes medie atq; meridies a ſpiritu ſilent.

¶ Quare eſt cū ſol ſemper vniformiter a ſpera ſua deferat̄ ineq̄li tp̄e: nō tñ cātur idē vel eq̄le augmentū ⁊ diminutio in vmbris ſed differēs valde: nā oriēte ſole vmbra in infi^m augmēti ꝑq̄it̄ hui⁹ nono: deīde paulati incipit diminui ꝯtinue vſq; ad meridiē: ita q̄ appropiquāte ſole meridiei minime augmētat̄ ſucceſſiue: donec ipa in meridie ſcā diminutiōe (?) recte nullū ſtans ſuſcipiat augmētū aut diminutionē: deinde incipit ꝑcēdi paulati talr̄ q̄ vernēte ſole ad occaſum ꝑq̄it̄ in infi^m ceu ipo in oriēte p̄us ſe h̄bīte. ¶ Notanduꝫ gr̄a eius q̄ dr̄ ſole eque formē lato: q2 plato vt recitat ſimplicius. 2° celi ⁊ mūdi. celeſtib⁹ motib⁹ attribuit undefectibilitatē circularitatē ⁊ ordinationē: mathematicis q̄ōnē ſecit volētib⁹ ſuſtinē q̄ appent h̄ꝫ circa mot⁹ planetarū: q̄re aliq plures ordinauerūt ſperas q̄bus ferunt̄ ꝯcētricas ſe mēt vt Euodoſi⁹: ⁊ Caluppus Ariſt. ſoci⁹. Alij vero ⁊ maxime Ptolome⁹ eccētricos ꝯſtruxē ac epicicloꝫ: vt oñdi ediēe quā ꝯſtruxi aſtrologyce: ⁊ q2 Ariſt. poſtea tenuit opinionē. vt patuit 2° celi. ꝓbat eni aſtrū nullatenus p ſe moueri: ne celū ꝯtingat diuelli: ſꝫ ſpere curſu tantūmō lato ſole a ſua. ſ. ſpera. ¶ Deīde. (Aut q2.) Soluit ⁊ p̄ aſſignat cāꝫ mathematicā 2° amplius nālē. 2ª ibi. (Et q2.) Adhuc p̄ug̃ ꝑmittit more mathematico q̄dā nec̄ia ad ſolonē dicē: p̄ eq̄les angulos cāri circa ea q̄ inſpiciunt̄ puta gnomonice per radios ſolares delatos a circūferentiis celi: ⁊ id maxie cū ſol fuerit in oriēte ⁊ occidēte: tunc eni vtrobiq; linea radialis cadēs directe ſup gnomonē vtriq; cāt angulum rectū equalē. Eſt angulus aūt duarū linearū ꝯtactus: cum eni linea ſuper lineā ꝯcidit eundē cāt: ⁊ eſt triplex: q̄dā eni rectus cū linea ꝑpēdicularit̄ ſup lineā ceciderit: duo autēꝫ alij reddunt̄ ex trāſuerſo puta obtuſus q eſt maior recto ⁊ acutus q eſt minor: ut p̄ geome. Subiūgit deniq; aliud illic (ſi aūt) puta ꝯſtitutionē triāguli poſt inſectionē po...

T. c. 59. ⁊ alibi

radioꝝ a circūferētijs dicēs: ꝙ ſi hē lineę que veniūt a circūferētijs ꝓijciunt a ſole amplius eleuato ab oriēte vt velut dyameter extent inducēt radios in triāgulo cauſando ſpm: cuius ambitus erit a radio ꝑtacto priori dicto ⁊ a re viſa ⁊ vmbra: ita vt radius ſit coſta ſuperior trianguli: vmbra vero gnomonis inferior ſup planū expāſa: his autem erectis baſis trigoni adeſt 3ᵒ: ꝙ ſi anguli ab hīs trib⁹ cāti ꝑſtatis fuerint eq̄les fere: nō eni pñt ſimplr eq̄les eſſe: qm̄ ꝓximus cū orit ſol aut occidit ſunt ineq̄les maxime: cū ꝓijciat in infinitū vmbra: tūc oportebit lineā rei viſe tādē longiorē linea q̄ nobis eſt ꝓpinquior: puta ipa vmbra cū āpli⁹ ad meridiē accedat. ℭ Deīde. (Hoc.n.) Declarat 2ᵒ in terminis cōib⁹ more geometrico dicēs: ꝙ ita poſſumus ſcire qd̄ dcm̄ eſt apte: ſi circūferētia celi p quā ſol vr̄ deferri in nr̄o hemiſperio ſequeſtret in portiōes eq̄les: quātaſcūq; velis accipe: dūmō ſint pares: ſuppoſito ꝓus: ꝙ res viſa deſignet p lr̄am.g. ſol exiſtēs in circūferētia termīnet ſup altitudinē gnomonis trāſiēs in a. ſi igit ſol ſup accipiens.g. terminet in.a. cauſabit vmbrā.g.i. ꝓpterea oportebit ſolis radiū in.i. terminari trāſiēs deſup.g. ſi aūt ſol nō cadit in a. ſed eleuatio ſup accipiat ꝯſr b. terminādo radiū in ipſo: tūc h̄ radius q eſt ab ipo b. cadet ex̄. g.i. nō eni talr vt ꝓus ptrāſibit: ⁊ ſilr ex̄.i. in qd̄ terminabat ꝓus: ⁊ eodem mō in alijs. vtpote cū ſol amplius ſup eleuet terminet eius radi⁹ in.c. cadēs ex̄ i. vt expoſitū eſt de.b. ⁊c̄. ℭ Deīde. (Si aūt) Probat ꝙ alios radios ab.a. oporteat cadē ex̄ i. qm̄ ſi ita nō ſit: tūc recta linea in duobus locis tāgeret rectā lineā: qd̄ eſt ipoſſe ipſa ente recta: curuata vō pōt: cū rectū ſit cuius mediū nō exit ab extremis: qꝛ igr̄ licet equales vtcūq; ſtāt lineę ꝑo: ⁊c. vt q̄ ꝓcedūt a radijs denotatis: pp diſtantiā q̄ eſt ab.a. ad b. ⁊ a b. ad c. cū ſol eleuet paulatim: ac ēt anguli q ꝓcedūt ab hīs lineis radialib⁹ q terminant in.d. ſiue in re viſam ſint eq̄les aliq̄lr: ad idē eni fere ptingunt cētrum: nō tñ lineę q̄ erūt.d.e. ⁊.d.f. ⁊c̄. erūt eq̄les ꝑdictis: neq; ēt inter ſe: neq; ēt in his accidet equalitas in puncto anguli triāguli: qui.ſ. eſt meridiē deſignās: cuz oēs ꝑtacte lineę vt figuratū eſt termiuētur ex̄ i. Quoniam igit hē lineę inequalr cadunt ⁊ diuidūt extra i. diuidētes ſupficiem circūferētialē ꝯſus.i. anguli triāgulorum efficiētur inequales circa i. ꝑncipalr: qꝛ maior ſit ſiue mīn⁹ acutus q eſt.d.e. ⁊.d.f. ⁊c̄. q̄ȝ qui.d.c. ⁊.b.c. ⁊.b.a. qd̄ ſupplet: vt tactū eſt in alijs terminis oib⁹ dicēs. ſilr fore in alijs angulus triangulorū: factis etiā ab alijs terminis ſiue radijs p eos denotatis ꝓcedētib⁹ a circūferētia: p quā ſol circūducit radiū emittēs: qꝛ acutiores erūt anguli triāgulorū ꝓducti p radios denotatos per terminos entes ꝯſus. i. minus autem acuti deſignati p radios appropinquātes: ꝯſus n.n. nāq; cum ſit in medio noſtri alphabeti directe: ⁊ greci: fere proportionatur meridiei: vbi angulus triāguli vniformis permanet. ℭ Deīde. (Similis aūt) Cōcludit tertio intētū dicēs. itaq; manifeſtum fore ꝙ oportet circa meridiē ⁊ in ipſo q̄ȝ minimā fieri vmbrā: ꝓpter obtuſionem triāguli: ⁊ ꝙ aliquādo minime augeſ: puta cū ſol ꝑuenerit ad meridiē directe ſtetentq; in cortinam quātum ad nos ſol maximū quid ⁊ potēs reddiſ cuz fuerit in meridie eleuatus: ⁊ vniuerſaliter quātum ad omnes: cuz fuerit in meridie cōtingēs meridianū: qui eſt arcus directe ſuper ꝯenith tranſiēs: tunc enim ꝓpter dictam cauſam radio eius eleuente ab alto directe penetrat: ⁊ maxime apud illos ad quorum ꝯenith pertingit. ℭ Deīde. (Et qꝛ) Tāgit ſcd̄o cāvm naturalē magis dicens: etiam hmōi diuerſitatē apparere augmētū.ſ. ⁊ diminutiōis vmbrarū: qꝛ ſol diuerſimode diſponit aerē quādo fuerit in oriēte ⁊ occidēte: ⁊ quando in meridie. nā cum fuerit in meridie in aere ꝓpter eius caliditatē conſumptiuā vaporū: ⁊ maxime in regiōibus calidis nō fit ventus. vt apparet ſcd̄o metheororū: cuz autem fuerit in oriēte vel occidente ꝓpterea ꝙ eleuat vapores non potens illos cōſumere accidit ventus. is autē cum efficitur diſgregat ⁊ concitat circa terrā: ⁊ nos etiā: ſumus autem in terra vt dictum eſt in ꝑcedētibus: ſi igitur ita ſe habeat in noſtro hemiſperio ⁊ in oppoſito eius vt antipodū: ſicut apparebit. 26. qꝛ ſol vtrobiq; eleuatus poteſt maxime: nō ſine cauſa cum ſint noctes medie nobis que ſunt meridies antipodibus meridies noſtre fierent ſine vēto aere diſgregāte ⁊ diſpergente: in occidēte vero ⁊ oriente ſecus: quare aliter apparebit ⁊ aliter diminutio vmbrarum gnomonū ⁊ augmētum circa oriēs meridiem ⁊ occidēs. ℭ Notandum cauſam huius apparentie fore: qꝛ radius ſm̄ ꝙ venit a depreſſo vel alto proijcitur vmbra gnomonum: que etiam ſm̄ ꝙ occurrit terre ab hoc vel ab aliquo radio aliter figurat ⁊ aliter: cum igit ſol cōſurgit ⁊ occidit vmbra gnomonum directe ꝓijcitur in infinitum: cū nō inueniat obſtaculum: vt apparebit nono: ſed quādo fuerit in meridie radius directe prouenicēs ad gnomonē vmbrā breuiſſimā: aut in ſeipſo facit: in medio autez horum relinquit ex neceſſitate mediocriter ſe habere: quare improportiōabiliter minorabitur ⁊ augebitur: ⁊ hec de problemate.

ℭ Problema. vj. Antiqua.

Propter qd ſol p q̄drilatera tranſiēs nō rectilineas facit figuras ſȝ circulos: vt in ꝓiectiōib⁹. Aut qꝛ viſuū caſus con⁹ eſt: coni aūt circulus baſis: q̄re ad qd̄ vtiq; cadūt radij ſolis circulares videnſ. Rectū qdē eni eſt: ⁊ figurā q̄ eſt ſub ſole a rectis ꝯtineri: ſiqdē radij recti. qñ eni recte ad rectā incidūt rectilineā faciūt: in radijs aūt accidit hoc: ad rectā. n. incidunt lineā q̄ eſt foraminis. Aut p quaȝ trāſlucēt: ⁊ he recte ſunt: q̄re ad rectā erit extra caſus. aut pp id qd̄ īfirme ſunt q̄ diuidūtur a viſibus ad extremitatē rectarū: nō videnſ que ſunt in angulis: ſed quātūcūq; recte ineſt in cono facit ipaȝ. reliquū aūt nō facit: ſȝ latēt viſus icidētes: multotiēs eni nō videm⁹ in q̄ accedit: vt q̄ ſunt in tenebra. ſile aūt huic ⁊ q̄dratū multorū angulorū apparere ſi amplius diſtabit circulū: exiſtēte autē cono viſuū caſu: diſtāte figura in lōginquū. qui qdē ad angulos ſciſſi viſuū: pp id ꝙ imbecilles ſunt ⁊ modici nō vidēt pluri diſtātia ſcā: q in mediuȝ terminant collecti ⁊ vehemētes exītes pmanēt: ꝓpe quidē igitur exñte figura: pōt ⁊ que ſūt in angulis videre: plurib⁹ aūt ipſis factis ipotētes fiunt: pp qd̄ ⁊ circularis ducta linea recta vr̄: ⁊ luna a rectis ꝯtineri videſ octaua: niſi ſm̄ latitudinē. ſed ſcd̄ȝ ꝯtinētē lineā viſus cadit. ꝓpe aūt exiſtente pariferia poſſunt diſcernere viſus q̄ȝto ꝓpinquior eſt altera pte circūferētie: lōginq̄ aūt facta nō ſentiūt: ſed vr̄ ipſa ex eq̄li eſſe. pp qd̄ ⁊ recta videtur. Nona.

ℭ Cur ſol p q̄drilatera ꝑlucēs nō recti lineis

figurā deſcribit ſed circulū formāt vt in cra tib⁹ pꝫ. An q᷑ aſpectuum ꝓcidētia turbine agit̃. turbinis aūt baſis in orbē ſe colligit: quāobrē quocūq̄ radij ſolis icurrerint: nimirū circulares appent. An q᷑ ſolis quoq̄ figurā rectis lineis cōtineri neceē ē: ſiqdē radij recti ꝓueniūt: cū eni recte in rectā incidūt: figurā rectis ꝯtētā lineis formāt: q᷑ certe in radijs accidit: ad rectā eniꝫ cratū ſeſe trudūt. Aut ad qd̄lꝫ ꝑ qd̄ liceat trāſlucere: ipſi recti ꝓculdubio ſunt. Itaq̄ ꝓcidere ad rectā debuerūt: verū qꝛ radij q̄ de aſpectib⁹ ad extima linearū rectarū diſcindunt̃: ibecilli admodū ſūt: idcirco anguli ꝯcerni nō pñt: ſꝫ q̄ꝫtū recti in turbine ſit hoc tm̄ rectā agere pōt. reliquū nō pōt: ſꝫ ꝯcultati aſpect⁹ indiſcreti q̄ latitāt: nec mirū cuꝫ multa videre nullo pacto poſſim⁹: quāuis nr̄o attingunt̃ aſpectu: vt ea q̄ tenebre opacant: primū eſt cū q̄drātū ſpēm multi anguli repñtat: atq̄ etiā circuli ſi amplius remoueat̃. Cū enim aſpectus ꝓcidētia turbinis ſpecie figuret̃: quotiēs figura vlterius ſepoſita eſt: aſpect⁹ qui ſe in angulos ſpargūt: qm̄ ꝛ imbecilli ꝛ pauci ſunt: rē aſſequi nequūt: q autē mediā in partē ꝯcurrunt: hi nimirū pſiſtere poſſūt: vtpote vniuerſi ꝛ validi. Ergo cū figura prope poſita eſt: anguli quoq̄ aſpici pñt: aucto interuallo nō poſſunt. Quāobrē circularis etiā linea remota recta eſſe vr̄: ꝛ luna rectis contineri die octauo videt̃ ſi aſpectus nō latitudinē: ſed lineam circūdantem ineant. vt eni cū circūferētia ꝓpe poſita eſt quanto ps altera orbis q̄ꝫ altera propius ſit aſpect⁹ diſcernere pōt. ita cum ꝓcul abeſt. recte ſentire nō pōt. ſed ex equo partium ſitu cernere ſibi videtur. Itaq̄ rectam etiam indicat.

¶ Quare ſol ꝓijciēs radios ſuo ꝑtrāſitu ſup̄ figurata fig⁹ q̄drilatera de q̄ min⁹ vr̄ q̄ꝫ de pēthagona: exagona ꝛ deinceps nō cāt in his repñtatiōes vmbratiles rectarū linearuꝫ ceu ſūt q̄drilatera: verū potius videnṫ ad circulationē accedē ꝛ ꝓprie in earū extremitate qd̄ indicat nobis ꝓiectio ꝛ caſus radiorū ex⁹ expoſitis q̄drilateris ipſi. Exp̄mit autē ſolē magis qꝛ lꝫ luna faciat vmbrā: ꝛ veri⁹ ēt ſm̄ ꝓparctū: intēſior tñ ꝛ regularior his ea q̄ ſolis. ¶ Deīde (Aut) Soluit ꝛ p̄ aſſignat cām ex pte radij ꝛ mō iudicādi: 2° rōne impotētie viſus. 2° ibi. (Aut pp) dicit p̄ cām fore: qꝛ caſus viſuū. i. radiorū viſualiū ſeu radij ſolis eſt i chono: baſis autē choni eſt circulus vel ei ꝓpinqu⁹: ꝛ iō qꝛ talr̄ cadūt radij ſolis ſup̄ gnomones: cū ſint in ſe tales: vmbre ipſorū ēt q̄drilatere videbunṫ circulo ſenſibilr̄ ꝓpinq̄: q᷑ aūt radij debeāt eē tales oñdit̃: qꝛ ꝓgrediunt̃ a ſole ꝑuenientes ad terrā: ꝓbatū eſt aūt 5° Almageſti ipm̄ fore maiorē terra.

Sol q̄ꝫtū ē maior ipſa terra

166. ꝑtib⁹. 4° ꝛ 8°. cū igr̃ radij ꝑueniāt a ſole ad trā ꝯſtringunt̃ i chonū: ꝛ max̄ cū ꝑueniāt i trā: adhuc cū eleuat̃ ſol ſupeminet gnomoni mot: ita vt faciat vmbrā appropinq̄re vmbre i ſcāpa: q̄ cuiuſlꝫ appet certe recta. Eſt aūt chon⁹ extremitas chilidri acuta velut extremitas piñee vel cordis. iuxta illō Egidij i chonū ꝯſurgit aper. ¶ Deīde (Neceſſariū) ¶ Additio. ¶ Hic vr̄ obijcē i ꝯtrariū. Dicēs ſiqdē ꝑ qꝛ radij ꝓcedētes a ſole ſūt recti necūi eſt fig̃ᵃᵐ q̄ ē ſub ſole ꝯtineri a rectis. q̄ſi dicat. necūi ē vmbrā corpis ſub ſole exñtis eē rectā ꝛc̄. (qñ. n. recte) Declat qꝛ qñ recte linee icidūt ad rectā lineā faciūt fig̃ᵃᵐ rectilineā: h̄ aūt accit in radijs. ſ. q᷑ ad rectā lineā incidūt. ſ. ad lineā foraminis q̄drati: aut linee ꝑ q̄s trāſlucēt radij ſolis recte ſūt. q̄re vr̄: q᷑ exītus foramē dꝫ eē caſus ad rectā fig̃ᵃᵐ: nō aūt ad circularē. (Aut pp id) Aſſignat cāꝫ ex pte deceptiōis viſus ex q̄ vr̄ ſolis obiectio ꝑducta. Declat illud 2° dicēs neceūm fore dūmō gnomon ſit erect⁹ directe ꝯtineri a rectis lineis: ſi ꝛ radij ſolares ēt cadāt directe nō refracti: aut circa meridiē: qꝛ qñ radij directe cadūt rectilineā cāt fig̃ᵃᵐ vmbre: illud autē accit radijs cū fuerit direct⁹ ſol eleuat⁹ ſm̄ lineā rectā penetrare ꝑ aliqd̄ foramē: ac ēt ꝑ foramia: dūmō ſibi obuient directe ex opp⁹: ita q᷑ linee radiales directe penetrēt ꝛ trāſlucēāt ab vna pte in aliā. Propt̃ qd̄ ſm̄ lineā rectā ſibi correſpōdētib⁹ foramib⁹: erit ꝑ ea caſus radij ad ex̄: ſic appet in inſtr̄is geometricis qb⁹ altitudies mēſurant̃ ad aſtrolabiū circlētū ꝛ q̄drās cū radijs ergut̃ ſolarib⁹: donec penetrēt ꝑ vtraq̄ formia: vel radi⁹ ꝑ ipā ad ſtellas ꝑueniat. ¶ Deīde. (Aut pp) Aſſignat aliā cām ſumptā ex pte deceptionis viſus. ꝛ p̄ oñdit quō fiat illud pp dceptionē viſus. 2° declarat poſitatē deceptiōis viſus in q̄daꝫ alio accñte. i. alia deceptiōe huic q̄ſi oppoſita. 2° ibi (Propt̃ qd̄) Dicit p̄ cāꝫ eē eo q᷑ linee viſuales q̄ ſepari itelligunt̃ ab oculis nr̄is ꝑtingētes ad extremitates rectarū figurarū q̄drilaterarū: pp earū ipōaꝫ faciūt. q᷑ nō appent linee nobis figurarū q̄ ſūt circa angulos eas q̄drātes: pp qd̄ nō appent q̄drilatere ſꝫ potꝰ rotūde: nō ſolū ſm̄ vmbrā quā faciūt: verū ēt in ſeipſis: q̄ꝫtūcūq̄. n. linea ſit recta radialis cadēs ſup̄ q̄drilatera: efficit̃ con⁹ ipſi circulo appropinquās in ex⁹ extremo: nō aūt in reliq̄ ipſi⁹ pte ita ꝯtigit: eo q᷑ viſus occurrētes a lōginq̄ tūc incidūt: qñ aūt hinc debilitati: latēt eos viſibilia nō pfecte ꝑcipiētes illa: qd̄ oñdit̃: qꝛ ſepe nō ꝑcipimus ea in q̄ viſus ꝑtingē hꝫ: vt q̄ ſunt in obſcuro: neceū. n. fuit mediū illuminatū exiſtē. ſilr̄ ꝯtingat in ꝓpoſito: qꝛ q̄dratū qd̄ eſt pluriūꝫ angulorū appet ſine angulis: ꝛ coherere in extremo: ita q᷑ ſi in ampli⁹ diſtabit inſpiciēs: con⁹ apparebit circulus ver⁹: pp lōgiqui⁹ diſtare illā que dꝫ videri figura. Vñ pſpectiua lōgius radius ad ſperā ꝑueniens q̄ſi linea ꝯtingēs eſt: parui eni circuli de lōge apparētes recte apparēt linee: 2° celi. qd̄ appet: qm̄ etiā non videnṫ anguli gnomonis: eo q᷑ viſus reddunt̃ ſciſſi ꝛ ſubtiliati pp ablationē ab eis factā: ſunt eni ibecilles facti ꝛ modici ob ipſorū reſolonē: talr̄: vt nō poſſint vidē diſtantia interueniētes multa tñ. ꝑius eni linee ſub qbus itelligit̃ viſionē pficē: aſiq̄ꝫ occurrāt in oculū (2ᵐ eni pſpectiuos viſus fit ſub figura piramidali aut triāgulari: ita q᷑ acumē triāguli ſit verſus oculū: baſis aūt ad rē viſam: talr̄ vt viſio fiat donec triāguli fig̃ poſſit a re viſa in oculū ꝑuenire) deficiūt. cū autē coſte triāguli terminant̃ in medio añq̄ꝫ ꝑueniāt ad oclm̄: nō pōt res ampli⁹ videri: cū linee deficiāt laterales viſiōis: qñ aūt viſus fuerit coadunati ꝛ fortificati i ſeipſis pſeuerāt: eo q᷑ ois pfectio interueniat ex pte viſus medij ꝛ viſibilis et diſtātie: tūc. n. pfecte obm̄ ſic eſt ſuſcipiūt. ¶ Quare ꝯcludit q᷑ fig̃ videda q̄drilatera ſufficiēter ſcā ꝓpinq̄: poterit viſus realr̄ eā ꝛ q̄ ſunt in ex⁹ angulis q̄drantis ꝑcipere: ſꝫ cum magne interueniāt diſtātie: aut cū multi ſint anguli gnomis: redditi ipotētes nequeūt diſcernē videntes aliud ab eo qd̄ exiſtit ꝛc̄. ſic itaq̄ Ari. loqt̃ de ipā fig̃ luminis q̄ſiq̄: tertiā aūt de ipſi⁹ vmbre figuratōe. ¶ Nōdū q᷑ hꝫ radij vi

Contra quid ſit

ſuales q̄s dicit Ari. pp debilitatē ſimilari i mediū ſi ſūt recti lre: vez itētiōales magis. vñ coll. 2° iūctio lineaꝝ radiosarū nō hꝫ itētionē ſm ſenſuz ſꝫ ꝫ itellm: vt itelligant q̄ſi vt exeāt ab oclo. vñ Auer. ð ſenſu ꝛ ſenſato. dicit ꝙ viſus ꝛ qḋ accīt ei nō fit cōplete niſi p lineas ꝛ piramidē. Silr dicit ꝙ ille mēſure nullū hñt ſubz niſi mediū dyafanū: ð.n. corpꝰ ſnatū eſt recipe formā ꝛ colorē: nūc aūt forā hꝫ ꝛ color eſt in ipſo itētiōalr tātū. q̄re ꝛ lineę ſilr. ¶ Propt̄ qḋ iſert correlariū declaratiuū dicēs: ꝙ iō linea circularis ſi ducat i remotū vel diſtās ꝛ iſpiciat: tūc vr̄ eē recta: vt dcm̄ eſt 4° pblemate. ſilr ꝛ luna vt mor q̄ret circa 8m̄ diē ꝛ vigeſimā pmā cū appet media vr̄ recta: cū tñ ſit rotūda: niſi aliqd obſuet aſpectū eiꝰ 2m̄ latū ꝛ pfundū: qm̄ ſi ſm ꝯtinētē lineā viſus ꝯcidāt. i. ſm lōgitudinē: tūc vt dcm̄ eſt vr̄ recta. Si aūt viſus nr̄i eēnt ppinq periferie in q̄ luna ꝯtinet: vt ſi eēm⁹ ſup̄ eā vel circa poſſem⁹ pcipe apte ipſaz rotūdā: vt eſt certe: ita vt q̄ſcūqꝫ eēm⁹ ppingores pti circūferētie in q̄ luna vel aliud videdū exiſteret: tāto pfecti⁹ videremꝰ ꝛ ſic eēt de. Additqꝫ vlteri⁹ repetēdo ꝙ luna ꝛ vlr lōgīnqua facta viſus nō pcipiunt ſicut imbecilles: ꝛ ideo circularia recta vident: ſed cum inſpiciunt ex equali ꝛ menſurata diſtantia: apparent vt dictum eſt ceu extant vere.

¶ Problema. vij. Antiqua.

PRopter qd luna ſperica exñte rectam videmus qñ fuerit deciſa? Aut qꝛ in eadē ſupficie viſus fit: ꝛ circuli circūferētia quā ſol facit illuminās lunam: qñ autem hoc fit recta linea apparebat ſol: qm̄ autem neceſſe id qḋ ꝓijcit viſus ad ſperam circulū videre: luna aūt ſperica ꝛ ſol videt ipſam circulus vtiqꝫ erit qui fit a ſole: hic igr̄ qñ ex oppoſito vbi fit: totus vr̄: ꝛ vr̄ plenilunū eſſe: qñ aūt iuxta mutatur pp tranſitionē ſolis portio ipſiꝰ ſm viſum fit: quare recta videt: altera vero pars circularis: qꝛ ex oppoſito poſitum eſt viſui hemiſperium: tale autē videbat ſemicirculus: ſemper enim luna ab oppoſito eſt viſus: ſed qñ ſol deſuper ꝓijcit radios non videmus: ꝛ replet poſt octauaz ex medio: qꝛ ſuper exiēs ſol inclinatiorem facit nobis circulū: ita vero poſitus ad viſum circulus coni ſectio illata fit: ſemicircularis apparet qñ ſol tranſit: quādo enim ſm extrema pūcta: ſcðm que ſemilunaris fit circulus: ſolis fit circunferentia: vr̄ que eſt circuli: non amplius ſcðm rectitudinē eſt viſui: ſed permutatur: hoc autē facto ꝛ per eadez puncta circulo exiſtente: neceſſe deficientē apparere: pars autem aliqua ſm viſuz confeſtim eſt: pmo ex oppoſito exiſtēte: q̄re ab illuminato ſecatur: deinde ſic ꝛ extremitates manēt in eodē neceſſe defectiuā appere: magis autem ꝛ minus pp ſolis motū: traſeunte eniz ſole ꝛ circulus quē videt reuertit i eiſdē pūctis exñs: infinitas iclinatiōes contingit ipſz inclinari: ſed circūſcribi maiores circulos p eadē pūcta infinitos cōtingit. Noua.

¶ Cur lunā que in ſpere faciem ꝯglobat rectā cuz ſemiplena eſt cernimus? An qm̄ eodem in plano aſpectus noſter verſat ꝛ circuli ambitus quez lune ſol ingruens facit: Qð cum agitur ſol recta linea vr̄. Cum eni ꝙ ſuum aſpectum ſpere admouerit: orbem videre neceſſe ſit. Luna autē ſpere faciez gerat eamqꝫ ſol aſpiciat orbis profecto id eſſe dꝫ: qḋ a ſole efficit. Hic ergo cū e regione ſe nobis pbet totus vr̄: itaqꝫ plenilunū iā apparet. Cum autē mutat: ꝛ preterit pp ſolis diceſſuz: portio eius aſpici pōt. Itaqꝫ fit vt luna altera parte recta videat: cuz altera orbē colligat: qm̄ hemiſperiuz aſpectui ex aduerſo poſitū eſt qḋ ſemicirculū repreſentarit. Semp eni aſpectui obuia luna eſt: quotiēs tamē ſol radios admouerit ſuos aſpici neqt. Repletur poſt diē octauuz de medio: qꝛ paulati euadēs orbē nobis exhibet ꝓpē ſiorū. Cunqꝫ ita circulus aſpectui ſe opponit ſectionē turbinis imitatur: curuat in cornua iā ſole dimoto. Ubi.n. circūferentia ſolis ad pūcta deuenerit vltia p quā orbis eq̄ portiōe ſecari vr̄ circūferētia ipſiꝰ orbis appet. Nō.n. iſup ex aduerſo oculis eſt: ſꝫ iaz pterire incepit. Qð cū ita agat ac circulus ſiue orbis p eadē ducat pūcta: curuari in cornua neceſſe eſt: pars eni aliq̄ orbis ꝑoris aduerſi ptinꝰ aſpectui ſe obducit: vt de pte lucida abſcidi aliqd poſſit. Tū etiaz extrema in eodē pſiſtunt vt curuari in cornua neceſſe ſit. Sed tñ plus minuſue pro ſolis dimotione: cū eni ſol dimouet ſeſe circulus q̄qꝫ in eadē reuertitur pūcta. Quippe cū fieri poſſit vt infinito numero iclinetur ſiqdē ſummi circuli p eadē pūcta deſcribi facile infiniti pñt.

¶ Quare cū luna ſit ſpica ſic ꝛ qðlꝫ aliḋ celeſte vt ptactū eſt: videmꝰ ipſaz rectā figurā hñtē: puta cū fuerit diuiſa i media ſic tactū ē circa 8m̄ diē ꝛ vigeſimā pmaz. ¶ Noſce ꝙ lūa rotūda ē: ꝛ vlr celeſtia: qꝛ hec nobilior figꝰ ꝛ pfectior. 2° celi: eſtqꝫ capaciſſima: ꝛ ab ipſa radij diffundunt corporis lumioſi ꝯplꝰ ſꝫ pūctū. Adhuc cū eadē ſit rō ptis ꝛ totiꝰ. p hyſtoriaz: ꝛ marie in hōgenijs: totiqꝫ ſit rotūdū vt demr̄atū ē ibidē: erit igr̄ luna cū alijs aſtris rotūda. ¶ Deinde. (Aut qꝛ) Soluit dicēs p cāz eē: qm̄ i eandē ſupficiē cadit radiꝰ veniēs a corpe lucēte: ꝛ circuli ꝯſtituit circūferentia: quā ſiqdē ſol iſpiciēs lunā cāt ꝓijciēdo radios ſup eā: ita ꝙ hec appet circularis ſꝫ ptē illā q̄ iſpicit relatiōe nr̄a a ſole. dico aūt ita: qꝛ ſol ſemp ipſaz iſpicit ſm totā alteraz ſupficiē talr̄: vt ſiqs eēt int ſolē ꝛ ipſaz: videt illā ſp lumine repletā: in ea ꝟo pte ſm quā nō appet nobis ſolē hāc iſpicē: vr̄ deciſa ſm rectā lineaz aut p medium oīno vel circa. ¶ Deinde. (Qm̄ autez) Declarat ſcðo q̄ſi coaſſumendo

minorē ꝛ oſtēdēdo q̄ño luna ſm̄ diuerſum aſpectū diuerſas ꝛ īfinitas recipiat fere figuras dicēs: q2 igit̄ vt tactū eſt op3 cū aliqd ꝓijcit radios ſup corp⁹ ſpericū ex tali ꝓiectiōne circulū appere: ꝛ luna ē aſperica ꝛ ſol cōſpiciēs eādē vt oſſū ē: aut ſimplr̄ vel ſaltē quo ad ptē ipſi⁹ quā īſpicit: etiā3 quo ad nos: tūc illō qd̄ cadit̄ i luna ex ꝓiectiōe radij ſolis i eā: circulus exiſtet: ꝛ l3 ſit ſperica ſimplr̄: tn̄ quo ad nos cū3 ſol directe p dyametrū lune opponit̄: appet ſm̄ totū pfecte circularis: ꝛ ita vr̄ ēt nobis plenilunīū foꝛe: ne dū q̄ ſit ſimplr̄ ſeu ad ſolē: tū aūt pmutat̄ luna ab hōꝰ figura circulari paulatīne pp trāſmutatiōnē ſolis apparētē maioꝛē ea q̄ lune verſus occidēs: circūferētia.n. ſolū remanet figurā obtinēs circularē ſm̄ ptē qua illuminat̄ a ſole ente v̄ſus oriēs. vñ ps lune q̄ verſus nos exiſtit: apparet diuiſa recta: cū tn̄ eēt ꝑus circularis qñ erat plenilunīū: media.n. ſpera facta luna opponit̄ i oppoſito viſus nr̄i: q̄ aūt vr̄ talr̄ oppoſitū op3 illud ſm̄ ſemicirculū videri. Qd̄ aūt ſic ē exiſtēs: in figura ſemiſperica ēt nobis opponit̄: qd̄ appet: q2 vbicūq3 ſit ſpera opponit̄ nobis ceu circūferētia cētro: l3 aliā ꝛ aliā ꝯtinue recipiat figuratiōnē: ſ3 qñ pmutat̄ denuo ab hōꝰ figura rectitudinis ꝛ ſibi cōparib⁹: appꝛopinquās ſol ſup eā tūc iniacet radioꝛ: ita vt occultata eoꝛ: ceu cū ē ſub ſolis radi nullā repſītat nobis figurā: deīceps aūt incipit recedēs a ſole figuratiōes ēt q̄tū ad nos recipe talr̄ vt poſt: ſiue menſius circa octauā die ſeu vigeſimāꝑmā antea reddat̄ itex media illuminata ſub figura recta vel dcīſa: q2 ſolē vt dcīm eſt ꝑus: ptrāſiēs rōne ſpere ſue qua defertur veloci⁹ ſuū incipit cauſare circulū magis iclinatū: ita q̄ extrema ſibi appropinquāt tn̄: vt tādē efficiat̄ pfectus circulus apparēs: ſicut qñ itex accidit plenilunīū. Dixi aūt ſiue meſius circa octauā eo q̄ mēſis cōiūctionalis de quo hic ſmo eſt in.29. dieb⁹ cū dimidio terminat̄: cui⁹ q̄lib3 ſeptimana non capit niſi ſeptē dies ꝛ qndecī hoꝛas: aut trāſferens deligt multiplicitate ſignificatiōis hui⁹ ꝑpōnis grece que ē meta reſoluēdo i poſt ꝛ nō in circa. Cū aūt circulus fact⁹ fuerit pfectus in oppoſito viſus nr̄i: tūc pp ſui trāſitionē ſolis itidez cōtinua infert̄ ſectio ſeu diuiſio in choꝛo: ita vt ſecet̄ figura circularis recte: ſole vlteri⁹ pmeante: ēt figura reddit̄ ſemicircularis dcīſa facta lūa: cū aūt deīnc lūa decis exſiſtēs in extremis pūctis ſemicircularitatis fuerit vt i fine q̄rte: l3 reſpectu ſolis ſemp vt oſtēſū3 ē ſit circulꝰ lune: nō āplius vr̄ ea recta in altera pte quo ad nos ꝛ reliq̄ ſm̄ medietatē circūferentie: imo pmutat̄ ab hmōi figura paulatīne: donec hoc itex peracto per eadem puncta ſicut pꝛius circulo exiſtēte ipſa in plenilunio ſucceſſiue in radijs occultetur: ꝛ deficere videat̄: nullā nobis repſentans figurā. Sic igitur Ariſt. deſcribēs figuras lune. ꝑmo tāgit eas ſm̄ q̄ efficit̄ media. ſcōo vt plena. tertio ceu media. quarto ſicut occulta. deinde vt media. ſexto ſicut plena. ſeptimo vt media. deinde octauo ceu defecta. ❡ Deinde. (Pars autem.) Breuiter ſcōo recolligit figuratiōes lune dicēs: q̄ accidit aliqua pars lune illuminata cū recedit a ſole: mox videtur pꝛimitus ita vt talis illuminatio ſecet̄ apparens ſm̄ vnā partem circularis: ꝛ ſm̄ aliā rectā. Deinde extremitates ita ſemicirculi cōcurrūt ꝛ manēt in eodē: cū circulus conſtituat̄ pfectus: poſtea itex circulus ſecatur p mediū: ꝛ tandē ſole ſe permutāte: quarto neceſſe ſit lunā eſſe ſub radijs ꝛ deficere. ❡ Deinde. (Magis aūt.) Oñdit cām q̄re maioꝛes ꝛ minoꝛes ac medie cauſentur figurationes in luna dicens: q̄ maioꝛes figurationes lune plus tendētes ad circulū: ꝛ minoꝛes plus remote ab ipſo ꝛ veri circuli: atq3 nulle figure ipſius apparētes: pp ſolis motu3 contingūt: ſm̄ q̄ ſe facit magis ꝓpīquū remotū mediū aut diuo cū luna. Qd̄ oſtdit̄: q2 ſole pertrāſeunte ſuper lunā ꝛ per medietatē ipſius: circulus qui videbat̄ in ꝑoꝛi illuminatiōe: reuertit̄ denuo factus in eis fere pūctis vt pꝛius. Dico aūt fere: q2 ſol ꝛ luna recipiūt latitudines interim diuerſas: cōtingit nāq3 eūdem ſm̄ īfinitas inclinatiōes coinclinari: tā ſm̄ motū lōgitudinis q̄3 ꝛ latitudinis p reſpectū ad lunā: ſm̄ q̄ fit āpli⁹ aut minus ꝓpe vel lōge: dextro vel ſiniſtro: añ vel retro: deſcribit.n. p hoc trāſiēs p eādē3 pūcta: circulos minoꝛes vel alios: ita vt īfinitas accidat figurationū ſimplr̄ aut ſucceſſiue lune ſm̄ īfinitos aſpectus ipſi⁹ a ſole. ❡ Notādū q̄ figuratōes īfinite vel plēs fiūt in luna ſm̄ diuerſū3 ſolis aſpectum: l3 nō pcipiam⁹: mox eni pmutant̄ ſeu ſol aut ipſa ptrāſit: q̄rū plures deſcribit Meſalach de ſpera mota. Ari. aūt ſecūdo celi tāgit ꝑncipalioꝛes: puta cū fuerit in finib⁹ quartarū. nā fit recta cū eſt dichotomos ſeu media: āphitritos.i. vtraq3 ex parte curua ꝛ cōcaua cū modicu3 luminis habere vr̄ arcus induens figurā: vt apparet in acceſſu eius ad ſolē ꝛ receſſu: cū autē eſt cū ſole nullā videm⁹ hr̄e figurā vel lumen: ſicut denotat nobis eclypſis ipſius: tunc enim coloꝛ eius videt̄ vt carbonū denigrat⁹. Vñ tertio tetrāticoꝛum: cum luna fuerit ſup dyametrū: vt in oppoſitū ſolis directa: ſicut de pꝛimo ſigno in ſeptimū bederen appellatur ſeu plena lumine: cū autē ſuper quadratura3 reddit̄ lumine media vt de quarto in quartū. qñ vero extiterit ſuper triplicitatē: vt de tertio in tertiū fit habens duas gibboſitates: cū3 autē ſuper ſextilitatē ſicut de vno ſigno in alterum fit nouacularis. Et fit noua in pꝛincipio cum vr̄ poſt cōiunctionem: tunc enim pꝛimo vr̄ recedens a ſole aut ipſe ab ea vel cu3 exceditur. Notabilioꝛes ſiquidē eius figurationes ſunt ſexdecim: vt innuitur ſexageſimo verbo cētiloquij: ſm̄ q̄ zodiacus in hoc diuidit̄: pꝛimum enim ſeparat̄ in quatuoꝛ partes: ꝛ harū quelib3 duas ꝛ ſic octo: ꝛ iſtax ſimiliter vnaqueq3 in duas itidem ſexdecim. ❡ Notādū Ariſto. cauſam varietatis figurarū attribuere pmutatiōni ſolis potius q̄3 lune: q2 vt apparet ſecundo celi: planete ꝓpinquioꝛes ꝑmo mobili ſaltem ſm̄ motū oꝛiētalē velocius mouent̄: remotioꝛes vero ecōuerſo: ſm̄ aūt motū occidentale3 ſecus contingit: vt ex motu ꝓpꝛie ſpere: hñt enim duplicem motū. vt dicit Cōmentatoꝛ ſecundo celi. Iuxta vero auēpacem qui fatet̄ eius aſtrologiam ſup pꝛincipia Ariſto. fundata3 mot⁹ ſolis eſt velocioꝛ. i. retardatioꝛ maioꝛ: cū enim vt dicit̄ pꝛimū mobile perficiat motū ſuū ſpacio.24. hoꝛarum: octaua ſpera iuxta opinionem Ptolomei.3600. ānis retardabit ſemel: ita q̄ in hoc tempoꝛe ab vna deficiat reuolutione. Saturnus autem.30. ānis. Iupiter in duodecimo. Mars i ſecūdo. Sol Venus ꝛ Mercurius quaſi vno. luna.27. diebus ꝛ.8. hoꝛis. qd̄ autē de hoc eſt in pꝛoblematibus declarauī aſtrologicis.

❡ Pꝛoblema. viij. Antiqua.

Propter qd̄ ſol ꝛ lūa ſperici exiſtētes ſupficies videntur plane? Aut q2 oīum quoꝛūcūq3 diſtātia imāifeſta qd̄ plus aut min⁹ diſtat: ex eq̄ videntur: q̄re ꝛ i vno qdē particulas hñte niſi coloꝛe differāt neceſſe pticule ex equo videri: qd̄ aūt eſt ex equo equale ꝛ ſuperficies neceſſe eſt q̄ videatur eſſe. Noua.

❡ Cur ſol ꝛ luna plana eē vidētur: cū tn̄ conglobari in ſperā certū ſit? An vt plura quorum qd̄ na3 plus minuſue diſtet incertū ſit: eque poſita eſſe videntur: ſic ēt vnū qd̄ ptes obtinet: niſi coloꝛ varius adſit: ptes ex equo oēs collocatas habere videri neceſſum eſt: qd̄ autem ex equo aſpectu obuiam ſit idem

equabile compoſitum ⁊ planũ neceſſe eſt.

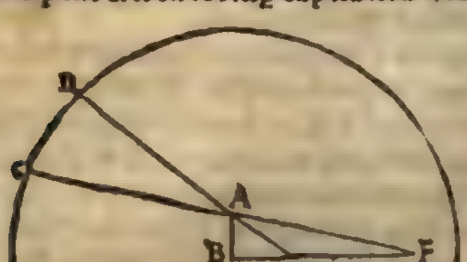
Supficies triplex.

¶ Quare ſol ⁊ luna cũ ſint ſperici: vt oſtũ eſt ꝑius appa‑rẽt ſupficies hñtes planas. ¶ Notãdũ ꝙ ſupficies eſt tri‑plex. vna qdẽ plana q̃ notioꝛ ceteris eſt: de qua eſt ſermo: altera eſt ↄcaua ⁊ reliqua cõuexa vel gibboſa. ¶ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit di. cãm eẽ: qꝛ ſm oẽm diſtãtiã ĩdetermi‑natã ⁊ occultã quotiẽſcũq; ſit ĩdifferẽter: ex loco ĩ quo vidẽ‑tur ſm magis aut min⁹ diſtãt: nã ſi diſtẽt multũ: videt̃ alie ſi vͦ parũ aut mediocriter: altera: ita vt q̃ñ videnda ſũt ꝓpinqua: vt ſũt: videant̃: cũ vͦ ꝓpiques aliter: ĩ medio vͦ me‑diocriter: ⁊ iõ in aliquo vno ptes habẽte ẽt q̃ꝫ multũ diſti‑ctas vt organico de quo minus vr̃: oportebit ipſas cũ fue‑rint a longinquo viſe: appere q̃ꝫ marie eq̃les: ⁊ vni⁹ modi: q̃lis eſt ſupficies plana: multo id itaq; fiet ãplius ĩ homo‑geneis: in qb⁹ quoctiq; mõ nõ apparet dr̃ia partiũ vnifor‑mitas apparebit: niſi vbi coloꝛ ĩ eis dr̃iaꝫ cauſet. Coloꝛ eñi ſm ꝙ fuerit albus niger vel medi⁹ multimodas dr̃ias cau‑ſat in viſu: eo ꝙ albus ãplius ⁊ ꝓpinquius ſe viſui repñtat niger autẽ econuerſo: medius vͦ in vtroq; ↄſiſtit: ⁊ iõ diuer‑ſe apparẽt repñtationes ĩ parietibus albo ſuppoſito nigro plana eni apparẽt ↄcaua. Alex. in ꝓblematib⁹ a me trãſla‑tis: qd aũt vr̃ eq̃liter ſꝫ oẽm ptẽ totũ coeq̃le appet ⁊ opoꝛ‑tebit eciã ſupficiẽ eius videri equalẽ. hec aũt eſt plana.

¶ Problema. ix. Antiqua.

PRopter qd vmbras facit ſol oriẽs ⁊ occidẽs lõgas: eleuatus aũt mi‑noꝛes: meridie minimas? Aut qꝛ oriẽs primũ qdẽ iuxta ſe poſitã fa‑cit vmbrã terre: ⁊ infinitam ſicut ſequale di‑ſtẽdit: deinde lõgã: ſemp aũt min⁹ pp id qđ ſemp linea recta que eſt a ſupioꝛi pũcto itus cadit. ſit gnomon a b. vbi c. ſit ſol. ⁊ vbi d. ra‑dius autẽ ex. c. proficiſcens c. f. exterius ꝓci‑det q̃ꝫ radius d. e. eſt autem vmbra b. e. qdẽ ſupioꝛi exñte ſole b. f. infimo minima autẽ q̃ñ ſupius fuerit ⁊ cadit ſupꝛa caput. Noua.

¶ Cur ſol oriẽs atq; occidẽs vmbras efficit lõgas: efferẽs ſe mioꝛes: obtinẽs celi mediũ minimas? An ꝙ oriẽs ꝑncipio vmbrã ter‑re eq̃ diſtãtẽ reddit ac infinitã pene ꝓtrahit: deide lõgã atq; ita minoꝛẽ ſubide. Ex linea q̃ recta ꝺ pũcto ſupioꝛi elicit̃ iteri⁹ ꝑ diminu‑tiões aſſiduas cadit. Gnomo do a. b. ſol vbi c. ⁊ vbi d. radi⁹. igit̃ ex c. ꝓficiſcẽs c. f. exteri⁹ ꝓcidet q̃ꝫ radius d. e. At vmbra b. e. ſole ſu‑perioꝛi exiſtit. Umbra ãt b. f. ĩferioꝛi. Ergo q̃ ſol ſupioꝛ fuerit eo mioꝛ vmbra exultabit minimaq; tũc erit cũ ſol ſup capita nr̃a ↄſiſtit.

¶ Proponit ꝓblema ſufficiẽter ꝓpoꝛtionabile q̃rto dicẽs. q̃re ſol cũ eſt in ortu vel occaſu: ⁊ vr̃ planeta reddẽs vm‑brã vt lũa ⁊ veñ⁹ extẽſas ĩ lõgũ marie cãt vmbraꝫ: cũ vͦ ele‑uat̃ ꝺſus mediũ celi minoꝛes ĩcipit facere: ⁊ ſilr̃ cũ ab eo de‑ſcendit ꝓcedẽdo tñ ↄtinue ĩ aug⁹: ſꝫ cũ fuerit ĩ medio celi minimas cãt: vt aliq̃ñ cauſet vmbrã rei in ſeipſaꝫ: ſicut q̃ñ fuerit ſup ẓenith ipſi⁹. ¶ Deide. (Aut qꝛ.) Soluit dicẽs ꝑ cãm eẽ: qꝛ ſol ⁊ oẽ ſibi ꝓpoꝛtionabile cũ orit̃ ꝑmitus cãt vmbrã penes ſe ꝓtẽſaꝫ ſup terre faciẽ: cũ ipſe adeq̃tur illi. diſtẽdit̃ ei⁹ vmbra in ĩfinitũ: tãq; in id qđ eſt eq̃le vmbrã di‑co iuxta ſe. i. coꝛpoꝛis oppaci iuxta ipm exiſtẽtis qđ ꝑ tã‑to dr̃: qꝛ ſole oriẽte multo ꝓpingoꝛ terre eẽ vr̃ ⁊ coꝛpoꝛib⁹ q̃ ſũt ſup terrã facientib⁹ vmbras: q̃ꝫ cũ eleuatus eſt: ⁊ fa‑cit iſtã vmbrã recte ⁊ ĩfinite: ſicut ipſa vmbra diſtẽdit ineq̃‑le. i. ſꝫ lineas eq̃diſtãtes abinuicẽ. Si. n. imaginemur duas lineas includẽtes vmbrã alicui⁹ coꝛpoꝛis erecti ſup terram ſole exñte ĩ oriẽte. vꝫ. lineã ꝓcedẽtẽ ab extremitate ſupioꝛe ⁊ lineã ꝓcedẽtẽ ab extremitate ĩferioꝛi inter q̃s exiſtit vm‑bra ꝓiecta ꝺſus accidentẽ ille linee ſũt eq̃liter diſtãtes ſcꝺꝫ oẽs ſui ptes nec vnq̃ꝫ cõiungant̃ adinuicẽ: ⁊ iõ infinita eſt aut valde magna illa ꝑcipue cũ nullũ inueniat obſtacu‑lũ ab oriente in occidẽs ⁊ ꝓprie cũ terra fuerit audita pla‑na. Deide vmbra incipit ↄterminari aſcendente ſole: ita vt efficiat̃ lõga q̃ſi infinita cũ lõgitudo q̃ntitatẽ denotet de‑terminatã: lõgitudo. n. ⁊ latitudo ⁊ ꝓfũditas ſũt dimẽſio‑nes coꝛpoꝛis: q̃re cũ oẽ ſit determinatũ: ꝑ celũ: ſilr̃ ⁊ ipſe: de‑inde ↄtinue minoꝛ reddit̃ ⁊ breuioꝛ donec ſol pũcto meri‑diei occurrat: eo ꝙ vmbre termin⁹ cauſate a ſupioꝛi pũcto ſolis eleuati cadat ſup lineã datã rectã poꝛẽ intra illud qđ cadebat in aſcẽſione ſolis minoꝛi: vt declaratũ ẽ q̃rto. De‑inde gnomon: declarat. ⁊. deſcriptiõe id lr̃e ex. dicens: ſit. n. gnomõ a. b. vt aliq habẽt plures vͦ ſup hoc. q. d. n. e. c. ſo‑lis aũt loc⁹ denotet̃ ꝑ c. d. tũc radius a ſole delat⁹ q erat ꝑ c. pp ſolẽ trãſiẽs per a. veniat ad id in quo eſt f. ſicq; c f. erit extra d. e. factũ pp ſolis ꝑmutationẽ: his aũt taliter diſpo‑ſitis ſole exñte ꝺſup eleuato: vmbra gnomonis dati erit b. e. tranſiens per gnomonẽ ſuperius vbi ſcribitur a. ⁊ finis vmbre eius cadet in e. infra qdẽ f. q̃ñ ſemp terminat̃ vm‑bra in puncto vbi terminatur radius ꝓcedens a ſole ꝑ ſu‑pficierum extremitatem coꝛpoꝛis vmbroſi. cũ vͦ fuerit in‑ferius ſol oriẽs in directo ſuperficiei terre gnomonis extre‑mitas deſignata per b. primo cauſabit vmbram terminan‑tem ſuper f. hꝫ vmbra erit longa valde: ſeu f. plus diſtabit ab ipſo b. q̃ꝫ e. diſtet ab eodẽ: cũ autẽ ſol ad meridiem per‑uenerit eleuat̃ ſuperius: ita vt ſummitati capitis occurrat: tunc vmbra erit minima: vel in ſeipſa: vt tactũ eſt: ⁊ põt ꝑ lr̃is ⁊ figura depingi: ſicut appet. ¶ Noſce ꝙ gnomon aliq̃ñdo ſumit̃ pro ſignaculo ſiue meta vmbraꝫ repñtante: vt hic: interdum vͦ pro additione facta quadrangulo iu‑xta illud predicamentoꝛum. quadrangulus cõpoſito gno‑mone creuit alteratum vero nihil factum eſt.

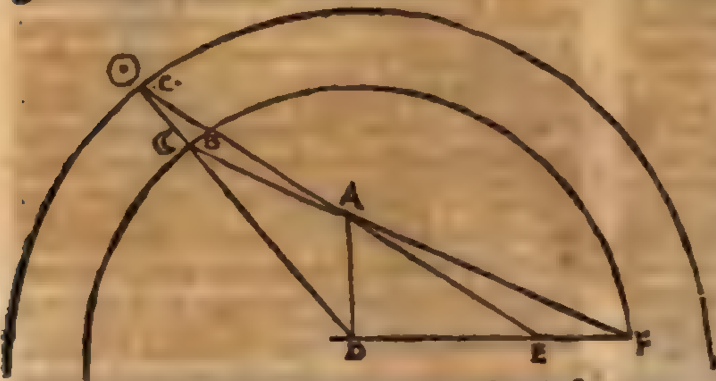
Poſt ꝑdica. ca. mot⁹ ĩt.

¶ Problema. x. Antiqua.

PRopter quid vmbre q̃ ſũt a luna maioꝛes ſũt eis q̃ ſũt a ſole quãdo ab eadẽ fuerint ꝑpẽdiculari? Aut qꝛ ſupioꝛ eſt ſol luna: neceſſe igit̃ intra cadere radium qui eſt a ſuperioꝛi: gno‑mon in quo a d. luna b. ſol c. qui quidẽ igit̃ eſt a luna radius b. f. quare erit vmbra d. f. q eſt autem ſole c. e. quare vmbra ex neceſſita‑te erit enim d. e. Noua.

¶ Cur vmbre lũe maioꝛes q̃ꝫ ſol ſint: cũ co‑

dem ꝓueniāt ꝑpendiculo? An ꝙ ſol ſupioꝛ q̄ꝫ luna eſt: itaqꝫ radiū qui de ſuperioꝛi ꝓdie rit: interius cadere neceſſe ē. Gnomo da.d. Luna.b.ſol.c. Lune radius.b.f. Ergo vmbꝛa lune.d.f.ſequetur. Solis radius.c.e. Ergo vmbꝛam.d.e.foꝛe neceſſe eſt.

℄ Quare vmbꝛe gnomonis ↄ̄te a luna maioꝛes ſunt eis: q̄ ſūt a ſole ꝓducte: ſeruato tn̄ canone cōparatiuo exp̄ſſo cōplexionū ſcdo ⁊ indicato qnto: vt ꝙ aliqua qn̄ cōparanť l oībus oꝫ eſſe eq̄litas in his q̄ cōparanť: ⁊ iō ꝓblema diſficetur ꝓpoſitū qn̄ radius ſolis ⁊ lune a ſimili cāntur ꝑpēdiculariter: qꝛ ſi a diſſimili: puta ꝙ ꝑpendicularitas radīj ſolis ſole in fine q̄rte hoꝛe ſtāte ⁊ luna i termino ſexte nō maioꝛ eſt vmbꝛa lune q̄ꝫ ſolis: verū ↄ̄cōuerſo ꝑꝑ eleuationē lune maioꝛē: dictū eſt.n.quarto ⁊ nono: ꝙ cuꝫ ſol depꝛeſſioꝛ fuerit longioꝛes cāt vmbꝛas: qn̄ vero eſt altioꝛ breuioꝛes. ℄ Deīde. (Aut qꝛ.) Soluit dicēs ꝑmo cām eſſe: qꝛ ſol ſꝫ oēm opiōnē eſt ſupioꝛ luna: qdē eni moꝛ ſupꝛa lunā locāt ſolē: vt Ariſt. ⁊ qui eius contēpoꝛanei: nōnulli ſupponūt mercuriū ⁊ venerē ſoli: vt moderni cū antiquioꝛibus: ſicut mōſtraui in diſputatiōe in hoc ſupuenīēs exq̄ſita: ꝑꝑ qđ neceſſe ſit radiū qui cadit a ſole q ſupioꝛ luna cadere intra radiū cadētē ab inferioꝛi vt expoſitū eſt ante: nā quāto ad ſuperius eſt ⁊ remoti⁹ tāto vmbꝛa breuioꝛ in oppoſito aut oppoſite. ℄ Deinde. (Gnomon). Declarat in litteris: ſit gnomon denotat⁹ p a.d. luna ꝟo p b. ſol per.c. radius aūt ꝓductus a luna ſit b.f. cui⁹ vmbꝛa erit diſtans valde ⁊ lōga vt.d.f. nō modicū ſeparati: ſꝫ radius ꝓueniens a ſole ſit c.e. cuius qdē vmbꝛa neceſſario erit breuis ceu d. ⁊ e. modicum diſtantes. Jd aūt qđ apparet hoc etiaꝫ lumine gnomoni appꝛopinquāte vel diſtante: cū enim appꝛopinquat gnomoni illuminans vt obſtaculū factū quaſi vniuerſale obtegit maioꝛem partem ipſius: nō enim pōt diffundi: qn̄ vero ꝓtenditur radios emittit in oēm ꝑtē ita vt ſm̄ modicum impediat illuminationē eiuſdē: nā ſicut reꝫ viſus ꝓpe percipit maioꝛem: eo ꝙ baſis triāguli ſub quo vr̄ eſt latioꝛ: de longe ꝟo anguſtioꝛ: ⁊ viſuꝫ vr̄ maius aut minus ſimiliter illuminans qn̄cūqꝫ ſe habebit ad gnomonē pꝛopinquū vel remotum ratione vmbꝛe ab eodem cauſate.

Plane/tarū oꝛ/do qui.

℄ Pꝛoblema. xj. Antiqua.

PRopter qđ ſolis eclipſib⁹ ſiq̄s viderit per cribꝛū: aut foliū vt platani. Aut alteri⁹ lati folīj: aut digitos alterius man⁹ in alterā ſuperadiūgat: circulares radīj i terra fiūt? Aut qꝛ quēadmodū ſi per foramē ſplendeat angulares lux rotunda ⁊ conus fit: cā autem qꝛ duo ſiunt coni: qui eſt a ſole ad viſuꝫ: ⁊ qui eſt ex inde ad terrā ⁊ cū vertice: qn̄ igitur ita ſe habētibus deſuper circulariter ſecať: erit circularis ex oppoſito in terra lumine: a circulo.n. circūferentie fiūt radīj: q aūt ſunt in digitis ⁊ cribꝛis vt foramina fiūt: ꝑꝑ qđ manifeſti⁹ fiūt q̄ꝫ p magna foramina: a luna āt nō fiūt neqꝫ deficiēte: neqꝫ in augmēto exiſtente: aut minutiōe: ꝑꝑ id ꝙ nō certi ſunt radīj: q ab extremitatib⁹ ſiūt: ſed medio lucēt: eclipſatū aūt paruum medium habet. Noua.

℄ Cur dficiēte ſole ſiquis p cribꝛū aut frondes veluti platani: vel alicuius ex ceteris latifolīs aut digitis manuū inuicē ꝑplexis īſpiciat: ſplendoꝛes ſpecie lune nonduꝫ cōplete incernat? An ꝙ quēadmodū cū p angulatū foramē lux nō angulata ſꝫ oꝛbiculata turbinataqꝫ ꝓdit. Cuius ratio ꝙ gemino directeqꝫ cōmucronato turbine agiť: id ē eo q de ſole ad foramē deuenit: ⁊ qui de foramine ad terraꝫ: ſic ēt in ſolis defectu: figura qua radīj veniūt vt diximus īnoteſcit. Ergo cū parꝫ oꝛbi ſupioꝛi dtrahiť: qđ ex eduerſo ſup terrā eluxerit: ſpē illā lunatam generat neceſſe eſt: quippe cū ꝓut oꝛbis deficiꝫ radīj ꝓfluere debeāt: Digitis tn̄ ⁊ cribꝛis ꝓ foraminū exiguitāte reꝫ certi⁹ explicať: q̄ꝫ cū p foramina ampliora trāſmittiť. Luna aūt idē percipi nō pōt neqꝫ deficiēte: neqꝫ increſcente: neqꝫ decreſcēte. qꝛ ei⁹ extrema nō plene ſplēdent: ſed medio potiſſimū lucet. Lunatam aūt illaꝫ minutāqꝫ faciem medio adſtringi exiguo manifeſtum eſt.

℄ Quare in eclipſib⁹ ſolarib⁹ ⁊ ꝓpꝛie cū ſol nō obſcurať totus: tūc.n. nō emittit radiū: ſi qs ad ipſuꝫ aſpexerit p aliqđ ꝑfoꝛatū: vt cribꝛū ſiue p inuolutionē ꝑgameni vel p ſol ū platani: qđ eſt arboꝛ magna extēſa. cui⁹ folia grādia i m̄odū palme man⁹ ſilia folīs pentadatuli: aut p aliqđ qđcūqꝫ lati folīj: vt ficus: ſiue p ſupꝑoſitionē digitoꝝ vni⁹ manus ſup digitos alteri⁹ ꝯtra ipſis in circulū taliter vt ꝯcauitatē relinquant: p quā poſſit fieri aſpect⁹: tūc īquā circulares ſere radīj formanť in terra vel plano: vbi ꝯtermineť vmbꝛa: vt dictū eſt. 6. ꝙ ſol trāſiēs ſup quadratura nō rectilineas figuras relinqt: vez̄ magis circulos. ℄ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit ꝑ ꝓpoñēs qđdā ſimile declarantū dicēs: ꝙ veluti ſi p aliqđ foramē lux reſplēdeat angularis. vel triāgularis vel hꝰ: eo ꝙ foramē quo deferť ad terrā ⁊ maxime cū ꝑfluxerit ab alto fuerit talē: quā hꝰ lux ſiue lumē rotūditatē quādā in modū figure conice acqrit: ⁊ ꝑcipitur in ei⁹ extremis: vt oñſum eſt. 6. ℄ Deinde. (Lū.) Aſſignat cām pꝛīo. 2⁹ oñdit talem paſſionē nō fieri circa lunaꝫ. 2⁹ ibi (A luna aūt.) dicēs cām eſſe: qꝛ duo efficiunť choni. vnus qdē icipit a ſole terminatus ad viſuꝫ inſpiciētis: in choniū terminanť radīj ſolis ꝑꝑ magnitudineꝫ ipſius ⁊ anguſtiam terre: vt dictus eſt. 6. alter ꝟo chonus eſt cauſatus ex

viſu puẽiendo ad terrã:in ipſa.n.tanq̃; in eo ꝙ radiũ cõterminat:cãtur vertex q̃s ⁊ chonalitas:qb⁹ quidem ſic diſpoſitis:radius circulariter ſecaẽ deſup extremitate ipſi⁹:vbi verticẽ figurabat:ita vt figura in tali vertice fere reddatur circularis:pp lumẽ ex oppoſito pueniẽs ad terrã:puta a ſurſuz in deorſuz:nã radij ſolis emittunẽ a circulo q̃ eſt i circũferẽtia:vñ cum ipſa ſit circularis:⁊ extremitas radij pringẽtis ad viſuz vel ad terrã idẽ reddeẽ vt circularis: vt facti ꝓportionẽ faciẽti. Applicat illud vlterius ad ꝓpoſitũ dicẽs:ꝙ radij q̃ trãſeunt p cribra ⁊ manuũ digitos figurãẽ ad modũ:quo ipſoꝝ formata ſũt foramĩa: ⁊ q2 hõꝝ foramina ſunt pua circularia q̃ſi:radij in extremis magis repñtanẽ trãſeũtes p ea q̃; p foramina lata:in q̃bus diſpgunẽ:⁊ nõ vt in paruis aggreganẽ ⁊ fortificanẽ. ¶ Deinde.(A luna.) Oſtẽdit ꝙ hmõi paſſio puta circularitas fere in vltimo radij nõ cãtur a luna dicẽs:ꝙ a luna nõ ꝓueniũt radij q̃ videanẽ terminari in chonũ ſeu circulum:ſiue deficiat a lumine ſolari ſere.puta cũ ingrediẽ radios eius vel egrediẽ mox ſeu extet in ei⁹ augmẽto: ita ꝙ appareat lumẽ tam receptũ manifeſtũ a ſole:ſeu i diminutiõe ꝓportiõali huic augmẽto cũ icipiat radijs approximquare eo ꝙ radij q̃ veniũt ab extremitatib⁹ ſuẽ cũ ſint debiles:ñ certi.i. fortes ipa.n.tota lumẽ hz lugubre ſm ipartẽ ⁊ ĩbecille:nõ reddunẽ manifeſti:eo ꝙ radij lucẽtes ⁊ mãifeſti ſunt illi q̃ veniũt a medio corporis ei⁹:q̃bus adhuc ea ſaltez quo ad nos caret:cũ eclipſatur ẽt nõ tota:modicũ eñi remanet de ipſius medio:ita vt non poſſit radi⁹ ei⁹ nobis circulariter ſe pãdere ſcᵉ cũ caderet i planũ:vel fortaſſis corp⁹ ſolare cũ eclipſeẽ nõ ſm totũ:mediũ quoddã relinquẽ paruũ:ex quo poſſunt radij perfluere predictam cauſantes paſſionem.

¶ Problema. xij. Antiqua.

PRopter q̃d parylĩ⁹ nõ fit neq3 mediante celũ ſole:neq3 ſup ſolẽ: neq3 ſub ſole:ſ3 ex latere ſoluz ? Aut q2 paralyus fit repcuſſo viſu ad ſolem:hec aũt eſt aeris conſiſtentis in qua repcutitur viſus:neq3 vtiq3 fit ꝓpe ſolẽ neq3 lõge:prope q̃dez eñi exiſtentẽ ſol diſſoluet:lõge autẽ exiſtente repercutiẽ:a paruo eñi ſpeculo longe diſtenſus imbecillis fit:pp quod ⁊ halo non fit ex oppoſito ſolis:ſi aũt fieret ꝓpe ſolẽ:diſſolueret ſol:ſi aũt lõge:minor viſus cadet:ſi aũt i latere eſt tm̃ diſtet ſpeculũ: quod neq3 ſol diſſoluat:neq3 viſus coadunatus ſurſuz inducaẽ:ꝓpter id q̃d ſub terra ferẽ:ſub ſole aũt non fit:ꝓpter id q̃d ꝓpe terrã q̃dez intus diſſolueref vtiq3 a ſole:ſurſuz aũt mediãte celũ diſſoluereẽ ⁊ oĩno neq3 ex latere in meridie fit:q2 viſus a terra ſi valde feraẽ:pauc⁹ veniret i ſpeculũ: q̃re repercuſſus omnino erit imbecillis. Noua.

¶ Cur ſol nũq̃3 celo i medio geminaẽ. Nec ſupra ſe faciẽ illaz oñdit ſecũdã:ſ3 ex lateribus tm̃ ? An ꝙ tũ geminari ſol põt:cũ ſolẽ viſus aſpectus refrãgiẽ: Aeris aũt cõcreſcentis illa ſoliditas:cui aſpectus incurrẽs refrãgiẽ: Neq3 ꝓpe ſolẽ neq3 ꝓcul effici põt. Nã ſi ꝓpe ſit:reſoluetur a ſole. Si ꝓcul aſpect⁹ refrãgi nõ poterit. Cũ.n.lõge de paruo ſpeculo remeet:ĩbecillus reddeẽ:q̃obrẽ area quoq3 fieri non poteſt e regione. Or ſi ſupra ⁊ i propinquo inchoatur:a ſolis feruore diſſoluiẽ. Sin ꝓcul aſpectus minor inuadet. Sz ſi i latere:tũ nimirũ ſeruari integer poterit:dum modo ſpeculũ ita diſtet:vt nec ſolis feruore abſumi poſſit:⁊ aſpect⁹ vniuerſus recurrat. Nã ſi in terrã ſparſus feraẽ:deuenire ad ſolẽ non poteſt:ſub ſole etiaz fieri nõ põt:q2 ſi ꝓpe terrã extiterit:cõſumeẽ feruore:ſi ãt ſupra celo in medio:aſpectus diſtraheẽ ⁊ euaneſcet. Deniq3 nec e latere q̃dẽ effici illõ põt: cũ ſol celi vmbilicũ perreptat. Nã ſi aſpect⁹ admodũ feraẽ i terrã:exiguus ad ſpeculum veniet:itaq3 refract⁹ oĩno ĩbecillus recedet.

¶ Quare parylius nõ cãtur in aere cũ ſol erit circa mediuz celi neq3 ſupra ſolũ apparẽs antecedere ipſũ añ meridiẽ vel cõſequi poſt eũ:neq3 ẽt directe ſub ſolis luce:ſ3 tm̃ ex latere eius:vt verſus boreã vel auſtrũ. Et adhuc cũ is meridie fuerit nõ accidit. Noſce ꝙ parylius dẽ a para ꝓpoſitio greca q̃ dicit iuxta:⁊ ylios q̃d eſt ſol q̃ñ ſcribiẽ p y.ita cui⁹ hec figura. Cũ võ p.i.noſtrũ dictũ iota ſignificat terrã:⁊ ẽ ſolis ymago apparẽs alter ſol vel alteri:q2 aliq̃ñ fiunt tres. ¶ Deĩde.(Aut q2.) Soluit:⁊ pĩo oñdit vñ cãtur parylius.2° ex hoc ſolonẽ ſubdit.3° infert correlariũ manifeſtatiuũ.2° ibi.(Neq3 vtiq3.) 3° ibi.(pp q̃d.) pmo dicit ꝙ paryli⁹ cãtur ex repcuſſione ſiue refractione viſus nr̃i ad ſolem pp cõſiſtentẽ aerẽ ⁊ condẽſatũ ſufficiẽter a quo viſus refrangiẽ. ¶ Notandũ ꝙ parylius fit:vt p3.3. metheo. vbi hec ſeries oĩs inſeritur cũ aer fuerit q̃; maxie regularis ⁊ vniformis:⁊ ſilr cũ hoc ſpiſſus ⁊ aggregat⁹:ita vt ſolis radijs ꝓueniẽtib⁹ in ipſuz refractis albus reddaẽ:pp eñi regularitatẽ ipſius vniformẽ fit vt ſpeculũ reddẽs pfecte coloꝝ apparitionẽ:neq3 eñi realiter eſt color in eo:ſicut neq3 in iride ac hmõi ſ3 apparẽs intẽtionalr magis exiſtẽs:vt in collo colũbe accidit ex diuerſione ipſius colorari.2.de gñatione ⁊ corruptõe:pp viſus refractionẽ:iſte ſiq̃dẽ aer cũ eo ꝙ ſpiſſus ⁊ caliginoſus eſt etiã:qui licet nõdũ ſit aqua:eſt tm̃ ꝓpe ipſam fieri:in quã ſol radios iniaciens ſplendor vt ab aere cãtur terſo:⁊ ideo parylius redditur alb⁹:quaſi vt alter ſol factus:⁊ q2 magis approxĩquat aque q̃; virge:amplius pluuiã denotat eẽ futurã:fit etiã magis vigente auſtro q̃; borrea:q2 eẽ plus illo mutaẽ in aquã fitq3 circa ortũ ſolis ⁊ occaſum:cũ igiẽ aer fuerit hmõi vt declaratũ eſt ⁊ ſol ꝓiciẽs radios ſuos ſup eum ⁊ viſus nr̃ aſpiciẽs refractionez:repreſentatur ei ſolis apparitio alterius vel alteꝝ parylius dicta. Cũ aũt fuerit virge:aer min⁹ adeſt ſpiſſus ⁊ regularis:neq3 tãta fit refractio viſus ab ea:vt figura videatur ſ3 color ſolũ. Paſſiones q̃dẽ ſeu apparitiões hmõi cãte a ſole inſpiciẽte nubẽ ſunt iris ex oppoſito ipſi⁹: halo circa ipſuz ſolẽ:virge ⁊ parylius:qui ſm ſenecã de q̃õnib⁹ nãlibus poniẽ de genere virgarũ. Apud võ Arathum parylius eſt nubes rotunda ſplendida ſolis effigiem exprimens:eundem conſequens:virge vere ſunt quedam linee que a vulgo vocanẽ funes tentoꝝ ſolis:appellantur etiaz perpendiculares. ¶ Deinde.(Neq3 vtiq3.) Soluit dicens ꝙ parylius ⁊ ſimiliter virge non fit iuxta ſolem:neq3 etiaz de longe:non quidem iuxta:q2 ſol ſui caliditate aerez coadunatũ in quo cãtur diſſoluit:neq3 etiam de longe: q2 ſol cũ fuerit remotus a loco in quo debet cãri parylius nõ

Cap.p⁹ ⁊ q̃.multotiens.

Paryli⁹ ſm aratum qui.

põt viſus ab illo aere reꝑcuti:cū non ſit ſufficienter illuminatus:ita vt poſſit unde refrāgi:eo ꝙ viſus pp ſpeculū paruū in longinquo ꝑtēſum:cū nō poſſit ab eo ſuff cīēter refrāgi:reddit ībecillis. ¶ Deide. (Propter quod.) Inſert correlariū hui⁹ approbatiui di.iō halo nō fit ex oppoſito ſolis ſicut iris:pp.n.ībecillitatē illuminatiōis ipſius diſſolueret apparitio circulatiōis circa ſolē ⁊ lunā. Eſt aūt halo circulus apparēs circa ſolē lunā ⁊ alias ſtellas denotās ſerenitatē ꝑcedēte pluuia:eaq; nō antecedēte pluuiam:cuz iudicet eo vapores i aere maiorari metheo.3.dictus ab halo halis:antiqui.n.vt pȝ.2.metheo.ponebāt ſolē ex vaporibus eleuatis nutriri. ¶ Deide. (Si aūt) protēditq; vlterius ſolutionē ſuaȝ repetens q2 ſi parylius fieret circa ſolez ſol diſſolueret ipſuȝ ⁊ cām ei⁹:ſi aūt de longe:tūc viſus debilitat:q2 aer nō põt irradiari a ſole pp ei⁹ diſtantiā:ꝯcedet intātū vt parylius nō repreſentet. ¶ Deide. (Si aūt i latere.) Oñdit cōſequēter vbi fiat paryli⁹.d.ſi fuerit aer hmōi ſuſceptiuus paryliū: latteraliter circūſtās ſoli ad auſtrū vl borreā intātū diſtans vt poſſit cōſtitui ſpeculū repreſentatiui paryliū:eo ꝙ ſol nō diſſoluit hūc:neq; etiā intantū vt viſus nō inueniēs obſtaculū in quo refrangat i ſeipſo coadunatus ꝑtēdat ꝯtinue ſurſuȝ nō refractus i parylio:tūc vtiq; fit parylius. Propter.n.ꝙ ſol occidēs defert ſub terraȝ:aut mox orit:nō põt irradiare aerē intātū vt cauſet parylius.in mathematicis aūt dr:vt neq; ſol diſſoluat: ⁊ viſus multus ſimul ꝑueniat:coadunet.n.⁊ fortificet nō lat⁹ verſus terrā vbi fit parylius:nō enim diſpartit ⁊ reſoluit viſus cū in aliquē locū ſufficiēter ꝓpinquū tendat; ſicut diſpergit cum p imēſuȝ ⁊ longinquius defert ſpaciū. Silr ēt parylius nō fit ſub ſolis radijs directe:ꝓpterea q2 hui⁹ materia paryliū exiſtens ꝓpe terram in directo ſolis: vbi eius poſſunt radij:diſſoluit a ſole penetrāte intra ipſam:ceu dicebat cuȝ erat ꝓpe:neq; etiam fit parylius ſuperius:puta cū ſol fuerit circa mediū celi:tū q2 ꝓpter calidum ſolis illi potēs:materia in qua hȝ fieri diſſoluit:tū q2 viſus pp ſolis īmenſum fulgorem diſpergitur. Et vīr neq; ſolū non fit i meridie ⁊ in partibus preallegatis:imo etiā neq; fit a ſolis latere:cū ſol fuerit circa meridiē:vt reliquis ꝑtibus: puta circa oriēs magis ⁊ occaſum lateraliter ſoli:q2 ſi viſus tūc ferat a terra ſuper quā habitamus:valde reſolutus ⁊ paucificatus peruenit in materiaȝ paryliū vt in ſpeculuȝ pp nimium diſtare:quare repcuſſionē recipiet imbecillē:ita vt ſpeculum nequeat repreſentare parylium tantum:ſic igit locus vbi fit parylius eſt anguſtus valde.

¶ Problema. Ultimum. Antiqua.

PRopter qd extremū vmbre ſolis tremet vr nō.n.vtiq; pp id qđ fertur ſol ipſe.n.moueri i ꝯria:tremor aūt talis:eſt aūt vmbre imanifeſta trāſitio:quēadmodū ⁊ ſolis ipſius? Aut propter id qđ mouent ea que ſūt i aere vocantur āt deciſiones:manifeſte aūt erunt in radijs qui ſunt p feneſtras:hec eni mouētur q̄uis ſit trāquillitas: ex vmbra quidez igitur i lucē:ex luce vo in vmbra latis ſp:⁊ termin⁹ qui eſt cōis luminis ⁊ vmbre vr moueri iuxta prope:inquātū enim vt vmbram faciunt:inquātuȝ vero lucem vtrinq; tranſmutantur hec:quare vmbra videtur moueri non mota hec ita:ſed ille. Noua.

¶ Cur ſolis vmbre extremū tremere videat. Haud.n.q2 ſol fertur iccirco id obtremiſcit. Nā fieri nō põt vt ſol i partes moueatur ꝯrias. Tremorē āt fieri ita manifeſtū eſt. Ad hec mutatio vmbre incerta eſt qūo ēt ſolis ipſius progreſſio latet? An iō moueri vr:ꝙ corpuſcula ꝯtēta in aere agitātur que vulgo ramēta noiantur:cōſpicua in ſolis radijs: qui tranſmeant per feneſtras. Hec eniz moueri ſolent etiam ſine vllo ſpiritu. Ergo cuȝ viciſſim mō de vmbra in lucem: mō de luce in vmbram moueantur aſſidue. Terminus quoq; lucis ac vmbre cōis:cōtinuo moueri videtur. Partim enim veluti vmbram parti lucē ſua ipa mutatione efficiunt:itaq; moueri vmbra videtur. Cū nō hec:ſed illa hūc in modum ſoleant agitari.

¶ Explicit decimaquinta particula.

¶ Quare extremitas vmbre ſolis vbi radius tāgit ei⁹ apparet cōtremiſcere ⁊ agitari. ¶ Deide. (Nō.n.) remouet falſam cām quā aliquis aſſignaret dicens id ideo contingere ꝓpea qđ ſol mouet motu tremuloſo in ſe aut ſm eius ſperam:q2 impoſſibile ſit vnū ⁊ idē moueri ſimul incorruptū ꝑmanens:ſcđm cōtraria:qualis eſt motus tremoris:motus eius fit ſimul fere ad partes oppoſitas: vt gnto apparet de acci. ¶ Deinde. (Aut q2.) Soluit dupliciter:⁊ prio ſm eius opionem dicēs:ꝙ hmōi tremor qui apparet i vmbra nō eſt verus manifeſtus: verū potius fantaſticus apparens:ſicut ⁊ in ſole appet hmōi tremor ⁊ agitatio:cū nō inſit ei ſm veritatē:⁊ ꝓpt̄ cū ipſe orit vel occidit:pp plurimos vapores inter noſtrū viſuȝ ⁊ ipſuȝ cadētes:⁊ ſilr cū fuerit eleuatus ſuffragans ⁊ illuminans maxime ita vt ⁊ totus aer videat ꝯtremiſcere agitariq;:ſic igit vt illud apparet viſus deceptione ipotētis. vñ.2.celi. ſolus aſtrorū ſol vr circūgitari vel agitari oriens ⁊ occidens: ⁊ iſtud nō ꝑ ipſuȝ:ſed pp elongationē noſtri:viſus enim longe diſtans micat ſeu tremit pp infirmitatē. Dicere aūt ꝙ pp ſolis elōgationez videat tremor in ipſo:queſtionē hȝ:q2 ſol eſt propinquior nobis multis ſtellis ⁊ maior nō tñ in eis apparet hmōi agitatio ſeu ſcintillatio:⁊ iō cōmē. ibidē:remotio.n. non eſt cā diuerſitatis in ſole:ſȝ potius debilitas viſus:aut fortitudo luminis ſolis. ¶ Propter qđ ſciendū:ꝙ cā agitationis vel ſcintillatiōis poteſt eſſe multiplex: aut fulgor nimius vt viſuȝ in ſole:aut diſtātia:vt in ſtellis fixis in ſpera octaua. vnde pmo poſt. ⁊ 2.celi.ad manētes.i.ad fixas viſus tremit:⁊ cauſa huius qđ eſt ſcintillare videri ſtellas fixas:planetas aūt nō ſcintillare:longinquitas eſt ⁊ ꝓpinquitas ad ipſos vel ei⁹ paruitas:ita vt viſus debilitet in ei⁹ apprehēſione.ſicut mercurius:⁊ fortaſſis ad id nō modicum facit vapor.in quo vr ipſe cum appareat iuxta oriens vel occidens ſemper non diſtans a ſole vltra.26.gradus. T.c.48 ¶ Deinde. (Aut q2.) Soluit aliter magis ſm opinionez democriti ⁊ leucipi per attomos volentiuȝ omnia ſaluare que apparent:dicens:pmo cām eſſe ꝓpter ea:que mouent in aere attomi ſiue deciſiones vel raſure parue dicte: que manifeſtant nobis in radijs ſolis ⁊ maxime quando pertranſeunt per feneſtras ⁊ hmōi loca arta:in qbus fortificātur aggregati:que qdē vident in aere moueri cōtinue quātacūq; ſit quies vel tranquillitas in ipſo:trāſlate nūc quidem ex vmbra in lucem ſiue radiū:tūc aūt ecōtra:nūquā ue quieſcentes. ¶ Deinde. (Terminus.) Scđo ipſius declarans applicat dicens ꝙ in termino in quo cōcas luc

T.c.48

T.c.41. ⁊ ide tex. cō.48.

men ⁊ vmbra videᵭ continue motus:non ſic videᵭ in aliȷ̃s partibus:⁊ id maxime cū fuerit iuxta nos vel ꝓpe aut penes preter actū terminū cōem luminis ⁊ vmbre. Nam inquā tum ſe faciūt tales decisiones modo in vmbram:inquātū vero alia vice in lucem deueniunt:cōtinue trāſmutantur: quare cū taliter cōmoueantur:faciūt vmbraꝫ moueri apparere:lꝫ permaneat ita ſi non de ſe omnifariaꝫ imota:ipſa eni non ē corpus: ſed accidens cōſecutiuū ipſius. Probatū eniꝫ.6.phy.nihil moueri niſi corpus.vnde auctor ſex principioꝝ concedit:formaꝫ in ſpeculo repreſentataꝫ non veram eſſe ſed fantaſticam:lꝫ incredibilis error reputatur a vulgo:pꝛimū tamen inconuenientius eſt dicere:phs eniꝫ veritatem debet profiteri:cum ad hoc ſit natus:⁊ vulguꝫ deſpicere. Et propterea vmbra ponitur ſucceſſiue generari ⁊ corrumpi continue ad corporis motum.

¶ Incipit decimaſexta particula.de his q̄ ſunt circa inanimata.

¶ Problema. j. Antiqua.

PRopter qđ baſes quidē ampullarū albe in aquis:⁊ ſi in ſole ponāᵭ:vmbrā nō faciūt ſꝫ alia qdeꝫ ampulla vmbrā facit:baſis autē nō facit:ſꝫ illuminaᵭ circulariᵭ. Adhuc auteꝫ mirabilius:⁊ qꝛ neqꝫ ſi ꝯponatur lignū in aqua in ſole ſecantur ab aq̄:hec auteꝫ nō ſit vmbra ſed ſole diuiditur:ſi igitur vmbra eſt idē qđ non videtur:⁊ a ſole igiᵭ circulariter videaᵭ tumor:hoc autē qm̄ impoſſibile demōſtraᵭ in aſpectiuis:neqꝫ enim minimū a maximo contingit totum circūuideri. Noua.

¶ Cur baſis bullaꝝ cādida aq̄ inſidit:⁊ ſi ſoli expoſita ē:nullā efficit vmbrā. Sꝫ reliquū qdē oē bulle corpus vmbrā facit:baſis autē ſola non facit:ſꝫ circū a ſole vndiqꝫ cingitur. Et qđ lōge mirabiliꝰ ē. Nec ſi lignū p aquā in ſole appoſueris vmbra ligni ꝯtinua exultabit:ſꝫ iuxta baſim bulle a ſolis luce ſecabiᵭ. Qꝛ ſi vmbra eſt qđ a ſole nō aſpicitur:ſeq̄tur porro vt moles bulle circū tota aſpici poſſit qđ nūq̄ꝫ fieri poſſe i opticis id eſt aſpectuū rōnibus demonſtratur. Quippe cū ne minimū qdē a maximo totū circū aſpici poſſit.

¶ Particula.16.in qua agit de ꝓblematibus circa quātitatem inanimatam que reſpiciunt ea que geometrie ⁊ viciñ qꝫ pſpectiue. Proponit igiᵭ duo in eo:dicēs:q̄re baſes ampullarū quibus innituntᵭ ſuper aq̄s factarū:cū ſint albe:ſi exponāᵭ ſoli a quo cauſanᵭ vmbre non faciūt vmbram: ⁊ ſi videanᵭ debere facere:ꝓpter colorem albū terminātem ſolis inſpectū:cū color ſit extremitas corporis non perſpicui.de ſenſu ⁊ ſenſa.vñ in eo q̄ dicit albe indicaᵭ motiuū pbi. Sed alie ptes ampullarū a baſibus ſuperius eleuate inducūt vmbrā a ſole aſpecto. Tūc vlterius repetendo ſubdit vt declaret baſis ampulle ſuper quā fundans nō cauſat vmbrā eo q̄ ipſa illuminaᵭ circulariter ſupra ſuperficiē aque. ¶ Deinde.(Adhuc.) Subdit aliam qōnem dicēs q̄ itidē mirabilius extat iſtoꝝ:qꝛ ampulle nō ſecanᵭ ſeu corrūpunᵭ a motu aque ēt ſi lignū ſubtile vel aliqđ tale ꝯponaᵭ ipſis ampullis in aqua exiſtibus:⁊ in ſole q̄ hꝫ mouere ⁊ diſſoluere:hoc eſt ſupponēdo q̄ planū ſubtile ſub baſe āpulle nō dirūpiᵭ:ſꝫ potiꝰ remanet ſup planū icorrupta vt expertus ſū eleuādo ipſaꝫ quātitcūqꝫ ab aq̄. Vel forte qs exponet āpullas nō corrūpi cū ligni ſecꝰ eas ꝓiciaᵭ in aq̄:ſꝫ ſupnatāt ei aut cedūt incorrupte ꝓus th̄ mirabiliꝰ. ¶ No ſce q̄ vt hoc ꝟificarē accepi q̄ꝫtitatē multā lixiuȷ̃ ⁊ modicū olei ⁊ paucisſimū ſaponis miſcui ⁊ facta ꝯq̄ſſatiōe mixtura eaꝝ bona adiuicē:faciebā iſufflationē p cānulā ⁊ i hac mixtura āpulle mirē ꝯiūcte eleuabāᵭ ſeu vapor eleuabaᵭ vētoſus:ita vt vltra mediū cubiti ſup latera baſis i q̄ fiebāt eleuarēt:i aq̄ vo pura iſufflādo nō ſic eleuanᵭ aut ꝑmanēt:tūcqꝫ diligēter iſpiciēs i ſolis radio ac eē nullam vmbrā iſpiciebā circa baſes āpulle i periferia aq̄:ſꝫ ſuperius ꝯſius ꝯuexū āpulle ad iteriꝰ repñtabaᵭ qđdā minꝰ penetrabile viſu:vt videreᵭ ſiſe ymaginē:⁊ adhuc euidēcior ea q̄ repñtaᵭ i ſpeculo:euidēciꝰ th̄ apparebat i vmbra q̄ꝫ i radio ſolis q̄s poſtea cū plano eleuabā icorruptas. ¶ Deīde.(Aut.) Soluit p iterēptionē dicēs q̄ vſr āpulle ſi reddūt vmbras eo q̄ vmbre diuidūᵭ ⁊ ſepanᵭ a radȷ̃s ſolis: ita vt nō appareāt tū ꝓp ſubtilitatē parietū āpullaꝝ:tum ꝓp radioꝝ ſpūalitatē:qđ declarat:qꝛ ſi vmbra ē illđ qđ nō pōt videri ⁊ illuminari a lucēte:⁊ baſis ⁊ vſr āpullaꝝ intumeſcētia cōſpiciᵭ ⁊ irradiaᵭ a ſole circulariᵭ ⁊ ſꝫ oēꝫ ptē:tūc igiᵭ ſi 'cābit vmbrā radiꝰ ſolaris ſup eas cadēs oīſariā.q̄ aūt qđ irradiaᵭ ⁊ vr̄ vndiqꝫ ſiue circulariᵭ nō cauſet vmbrā oſdit: qm̄ ſi vmbrā cāret nō poſſꝫ iſpici ſꝫ oēꝫ ptē:vt ꝓbatū ē in pſpectiua:qm̄ nullū viſū ſit totū vr̄:vt dr̄ in ea : viſoꝝ dico dei quo color viſis extet terminatiuꝰ:qđ ꝯfirmaᵭ:qꝛ corpus q̄ꝫtūcūqꝫ modicū nō ꝯtingit ipꝫ totū ſꝫ certitudinē a.maris corpoꝝ vt a ſole videri:cū ſi poſſit ſꝫ oēꝫ ptē taliᵭ iſpiceᵭ:qñ vmbrā cāret:q̄ vt dictū ē:illđ qđ nō vr̄ ſeu illuminaᵭ exiſtit:ſic itaqꝫ vr̄ auctor p iterēptionē ſoluere:color.n. āpullaꝝ nō eſt verus ⁊ terminatiuꝰ:ſꝫ magis oppoſitꝰ. Sꝫ ꝯ illđ vr̄ pſata iā expientia:qua dictū eſt vmbrā quādā apparere i āpulla ⁊ apꝰus extra ſolis radiū. ¶ Dōꝫ q̄ nō eſt vmbra ipſiꝰ āpulle.ea.n.veriꝰ caret:cū pmeabilis ſit eiquaqꝫ a ſole ceu aer vmbrā nō cāt i ſe:ſꝫ eſt alicuiꝰ obiecti: ptes eni āpulle reddūt ceu ſpeculū qđ ſibi opponiᵭ ſiue aer cuꝫ celo ſeu ſidus aut aliđ:⁊ adhuc āplius reddūt ydolū aeris nō aūt ſit ſpeculū:ſꝫ cām ipſiꝰ qđ reputat iſto maius nō vr̄ aſſignare. Dōm th̄ illud ꝯtingere ꝓp viſcoſitatem māe:ac adherētiā ex qua cāᵭ ſpuma:nō eni in aq̄ ſimplici pōt illud vt declaratū eſt appere ceu in artificiali ꝓtacta:in q̄ ampulle nō fiunt hemiſperice verū omnifariam rotūde.

¶ Problema. ij. Antiqua.

PRopᵭ qđ āpulle hemiſpice? Aut qꝛ vt a cētro ad aerē eleuatio ē ſurſū ſiſr vndiqꝫ:necē aūt hoc hemiſperiū eē:iferiꝰ aūt hemiſperiū ſecaᵭ a ſupficie aquea:in qua cētrū ē. Noua.

¶ Cur bulle ſpecie ſemiſpȷ̃ exurgere ſolēt? An q̄ tā q̄ꝫ de centro in aera ſurſum equaliter circū vndiqꝫ adnituntur. Quo quideꝫ modo hemiſperiū exurgat neceſſe ē. Portio autē ſpere inferior aque planitie abſcinditur in qua ſcilicet centrum ſitum eſt. Ampulle quem admodū generentur.

¶ Quare hemiſperice fiūt ampulle tātūmodo nunq̄ꝫ perfectā sperā cōſtituētes. ¶ Notāduꝫ q̄ āpulle gñanᵭ in aq̄ naliter vt motu eiꝰ aut calore ·ſiqꝫ aut vtroqꝫ: vñ in exta-

Note experimentum.

tis pncipio fiunt marſe cū calīn cōiungat cū humiditate
ſubmiſſuꝫ:⁊ tales qdē medie ſpere repńtāt figurā:q̄ aūt ar
te ꝯſtituunt ex hūido quodā ⁊ ſapone pficiunt inſufflatio
ne rotūda oino:ita vt i aerē pp coꝝ viſcoſitatē euolēt in/
corrupte. ¶ Deide. (Aut q2) Soluit dicēs hoc eē q2 gña/
tiōis ipſarū cā extat eleuatio vaporis vētoſi a cētro aq̄ vn/
diqꝫ ſurſuꝫ ad circūferētiā ad aerē puta. Ex hui⁹ aūt ſpūs
vaporoſi delatione mediā ſperā neceſſe ſit cāri:cū hūido vi
ſcoſo p oēꝫ ne vndiqꝫ a ſpū extēſo refrāgat deorſū eūdē ſꝫ
ſferi⁹ circa pifeniā aq̄ hui⁹ media fere figura ſecat ab aq̄ ſu
pficie:q̄ cētrū ē āpulle:nō eni pōt ſpūs vaporoſus aquā dē
ſionē circularitē reprimere dorſū:velut aerē rariorē eleuat
ſurſū pp qd oꝫ figurā ſpericā āpullas aq̄ticas obtinere.

¶ Problema iij. Antiqua.

PRopter qd magnitudinib⁹ hñti/
bus ꝓfunditatē ineq̄lē:ſiqs leui⁹
mouerit:circulariter ferē qd ꝓij/
cit:vt plūbatis trocis accidit:ſiqs
ꝓijciat leui⁹ ad eādē cōuertens partē? Aut
q2 graui⁹ ipoſſe eſt eq̄liter currere leuiori ab
eadē fortitudine ꝓiectū:qm̄ aūt neceſſe qdē
oino moueri:ex equali qdē ipoſſe eſt:eq̄ ve/
lociter lata ſtabunt ſm eandē lineā:velocius
aūt altero lato in circulū neceſſe ferri:⁊ qm̄ āt
i hac aut ſola figura hec eadē ſubalterna exi
ſtentia puncta in eodē tēpore inequales trā
ſeunt lineas. Noua.

¶ Cur in magnitudinib⁹ q̄ ꝓfunditate ſunt
inequali accidit:vt ſi ptē moueas leuiorē cir
cūferatur qd iacitur:vt in talis fieri obplū/
batis videm⁹:ſiqs ptē leuiorē ad ſe vertēs ꝓij
ciat? An q2 fieri nō pōt vt graui⁹ eq̄ ac leui⁹
feratur:cū eiſdē virib⁹ iactū ē. Sꝫ cuꝫ totū q
dē moueri neceſſe ſit fieri vero nō poſſit:vt
eque oi ex pte moueat:ſeqtur prorſus vt ſi
parili celeritate ferātur:eādē lineā peragāt:
ſin autē alterū altero feratur celerius circulo
ferri neceſſe ſit:cū hoc ſolo in genere figure
efficiatur:vt pūcta eadē ſubalterna lineas in
equales poſſint eodē tēpore permeare.

¶ Quare ineſt magnitudinib⁹ q̄ hñt ꝓfunditatē ineq̄lē ſꝫ
diuerſas ptes ita q2 in vna pte ſit maior q̄ntitas q̄ꝫ i altera
corpulētie ſiqs eaꝝ aliquā leui⁹ cōmouerit nō inferēdo ei
multā violētiā cū ſic ꝓijcit in planū circulariter mouet vt
i plūbatis trocis ſiue pōderoſis factis ſm vnā ptiuꝫ ipſoꝝ
ꝯtigit. cū.n. qs aliquā ipſoꝝ pſato pmouerit motu:nō ſo/
lū circulo circūdant:verūetiā ꝯuertūt ſe magis ſup vnā ⁊
eādē ptē a reliq̄ ſecedēdo figurā imitādo circularem. Sic
itaqꝫ hmōi trocis duo accidūt:⁊ vt fere ſꝫ circulū moueri:
⁊ ſup eādē ptē:dūmō qs nō iferat eis tātā violētiā:⁊ cogāt
motu ꝯ̄ figurationē ꝓpriā moueri:figura.n. prouocat ad
motū:vt appet.2.celi. ¶ Notādū q2 p trochū hī audit hic
ligni hñs figurā chilidri q̄ ludūt pueri:vel magis corp⁹
rotūdū ſꝫ ſupficiē altiorē planū vō ferel laterib⁹ duob⁹:ita
tñ vt i latere ipſi⁹ ſit tumoroſitas aliq̄ maior q̄ꝫ i reliq̄:ceu
ē iſtrm ligneū cocullā dcm̄ q̄ ludūt cauponarij. ¶ Deide.
(Aut q2.) Soluit:⁊ p̄ dicit cāꝫ eē:q2 ipoſſe ſit corp⁹ graui⁹
eq̄li velocitate moueri:vt leui:dūmō motor vniformi mo/

uens fortitudie:Leui⁹.n.ſp celerius mouebit grauiori mo
tu hmōi:nō cū neceſſariū ſit vtrāqꝫ ptē hui⁹ inſtri moueri
leuiorē.ſ.⁊ grauiorē pp virtutē mouētis ſufficiēter ſibi ac/
cōmodatā:ipoſſe fiet ſm vtrāqꝫ ptē equalr ⁊ vniformiter:
qm̄ ſi mouent vt iā pdictū inſtrm ⁊ vlr queqꝫ talia ꝓiecta
ſtarēt ſup rectā lineā ⁊ nō circularē ferent:ceu illa q̄ ꝓfundi
tatē haberēt equalē:ſꝫ q2 nō vniformit mouent:verꝫ vnū
latus velocius alio:vt leui⁹ grauiori:tūc ex neceſſitate acq
rit figurā circularē vtcūqꝫ ſup eādē lineā ſe cōuertendo:ſi
mō quo tactū eſt ꝓijciat vt q2 vnū lat⁹ ſit ptrāſiēs celerius
altero:q2 oñdit menſuratio linee quā pcurrit menſurate ſm
cōuexū magis:⁊ minus ſm cōcauū. ¶ Noſce q2 leuia ꝓ/
iecta velocius mouent violēta tardis:e cōuerſo vō ē in his
q̄ mouent nā:grauius eni celerius diuidit mediū q̄ꝫ leuius
niſi hoc ipediat figura. ¶ Deinde. (Qm̄ aūt.) Oñdit in q̄
figura verificet pdictū ꝓblema dicēs:q2 in hac figura tm̄
in qua ꝓfunditas eſt ineq̄lis:⁊ pūcta ſubalterna viciſſim
exiſtūt:nā quedā punctoꝝ acies ſubalternant ceu ſuppo/
nitur vnū alteri vt ſupius inferiori:ymaginet.n. vna linea
more mathematicoꝝ cōſtās in pūctis vt ea q̄ in ſūmitate
illius mobilis q̄ntitatis:deniqꝫ alia poſt illā ꝯtinue:cū aūt
talis eſt figura:⁊ pūcta ſic diſpoſita in vno ⁊ eodē tpe ine/
quales:q2 lōgiores ⁊ breuiores ptrāſit lineas. ¶ Noſce vt
dr̄ de cā motus aialiū q2 currus nō habuerit ineq̄les rotas
vt duas decliuiores alteri⁹ lateris ꝓportiōabilr altero:mo
uebunt i gyrū:hñt.n. figurationē ꝯſiles magnitudinib⁹ d
qb⁹ eſt ſmo:⁊ iō vt chilindrus mouebit. et idē videbit. 5⁰.

¶ Problema. iiij. Antiqua.

PRopt qd cadētia i terrā ⁊ reſiliē/
tia ſiles angulos faciūt ad planiciē
in vtraqꝫ puncti quo tetigerūt pla
niciē? Aut q2 qdē oia natura ferū
tur ad rectā:que qdē in leue cadūt ppēdicu/
lari:⁊ dyametro percuſſa ſupficiei tātos fa/
ciunt angulos reſiliētia. Propter id q2 dya
meter equalia diuidit. Que aūt ex obliqs ca
dentia nō ppendiculari obuiātia regioni:ſꝫ
ſuperiori pūcto ppēdicularis accidit iteruꝫ
ſurſuꝫ ipulſa a pcurſo loco in ꝯ̄riuꝫ ferri:ro
tūda qdē q2 in eodē lata in ꝯ̄riū ipulſionis
reflectūtur:ſiue quieſcat medium ipſoꝝ ſiue
non ⁊ locū pmutet. Rectilinea aūt pp ppen
diculare ipſoꝝ in anterius inducta pcutiūt
quēadmodū deſiccatis crura accidit:⁊ quo
rū extrema rapiunt:oēs.n. hi in ꝯ̄riū ⁊ po/
ſteri⁹ incidunt pp id qd equāt ipſa ppēdicu/
larē:ſublime aūt eſſe ⁊ in anterius pcuti:con
traria.n. manifeſtū qd ipſius anterius vel i/
ferius:poſterius accidit fieri. Deorſum aūt
lata grauiora vtiqꝫ erūt:q autē eſt his caſus
reſilientibus motū ꝯtingit fieri:ad rectā qui
dem igit neutra ipſoꝝ reſiliunt:pp id qd p/
pendicularis dupliciter grauitate diuidit la
ta:perpendiculares autē plures ad eādē ſu
perficiē non fieri ſecantes ipſas:q2 his acci
det perpēdiculari facta ſm ſaltū aut percu/
tere ſupſit:latum dupliciter iteruꝫ ſecari ab

ipſa idē accidet eidē: quare neceſſariuz ſecari ab ipſa primā ppēdicularē a qua ferebaꝛ: qm̄ aūt in cōtrariū ſtabit. ad rectā eniz nō ſtabit acutū fieri angulū ea q̄ eſt ſuper alterum prius cadentis ſuperficiei pūctū: terminus eni eſt recta linea oppoſitoꝝ āgulorꝝ. Noua.

¶ Cur ea q̄ i terrā cadūt: atq; reſiliūt āgulos ad planiciē reddant ſiles vtraq; ex parte pūcti quo planuz tetigerint? An ꝙ oīa ſua natura ad rectā lineā ferūtur. Que igitur in locū equalē deciderāt vbi ex perpēdiculo dyametroq; ſeſe plano ipegerint: pares āgulos iō faciūt ſuo reſultu ꝙ in equa dyameter diuidit: q̄ aūt in latera corruerūt: qm̄ nō ppendiculo ſed pūcto ſupiori locū feriant: accidit vt repulſa a loco icto ꝯriā in partē ſe ꝯferāt. rotūda qdem ꝙ delapſa ꝓtinus in aduerſū ſui appulſus ſeſe euoluūt: ſiue quieſcat corꝝ mediū: ſeu locuz ſoleat permutare. Rectis vero compacta lineis ꝙ ppendiculū eoꝝ in ptē priorēz adductū retorquet: vt his accidit qbꝰ aut pars inferior radiꝛ aut colei violantur: hi nāq; oēs aduerſaz in partē retrorſumq; corruūt: qm̄ eoꝝ ppēdiculū equat: pēdet atq; priorē in partē expellitur: ꝯriū eniz in his retro deorſumq; eſſe accidit. Cuz aūt deorſum feranꝛ grauiora eſſe fatenduz ē. Q. igitur his caſus idē reſultantibus latus euenit. Ergo in angulū rectuz neutra eoꝝ reſultat: eo ꝙ ppēdiculū pōdꝰ bipartito diuidit corpora q̄ feruntꝛ. Fieri aūt nō pōt vt plura ppēdicula idē ad planū exiſtant. Quibꝰ illa ſecenꝛ: qđ. ſ. ita accideret: ſi perpēdiculū dū reſiliunt oriret. Ubi rē delataz planū offendit diuidēdūq; rurſus ſcđo perpēdiculo foret. Quocirca primo illo ppēdiculo quo ferebatur ſecari neceſſe eſt. Sz cū aduerſaz quidem in partem feratur: rectum ꝟo in angulum nō feraꝛ. Reliquū eſt: vt acutus reddatur angulus: parte altera puncti quod plano icurrerit. Aduerſorum eniz inter ſeſe angulorū terminus rectus angulus eſt.

¶ Quare cadētia i terrā ſeu planū vtputa grauia ꝛ marie qn̄ ꝓprio mouenꝛ motu: ſi reſiliēdo reflectāꝛ retrorſū: ſiles angulos cōſtituūt ſup planū: in qđ denuo cadūt i vtroq; deſcēſu: puta i ꝓri ac in eo ꝙ poſt reſilitionē interuenit: eo eni mō ꝛ pūcto quo planū tetigit cū prius caderet ſup ipſo: ita ꝛ. 2. cōcidens. ¶ Deīde. (Aut ꝙ.) Soluit: ꝛ pmo cū cadēs fuerit leue. 2°. qn̄ graue. ſcđa ibi. (Deor. at.) adhuc pmo declarat illđ q̄ſitū in his q̄ ppēdiculariter ferunꝛ habētibus velut figuraz pyramidalem. 2° in his que cadunt obliq̄. 3° in rotūdis. 4° in rectilineis. 2ª ibi. (Que aūt.) 3ª ibi (Rotūda.) 4ª ibi. (Rectilinea.) Dicit igiꝛ cām eſſe in primis: qm̄ omnia que nāliter feruntur ſm rectam lineaz cadentia ſuper planum ad punctū determinate: ſi fuerint leuia: qđ dicit ad dr̄iam grauiuz: de qbus inferius ſmo erit: cadūt planū pcutientia ſm ppēdicularē rectā ceu dyametruz: vñ reſilientia poſtea cū plano vel ſupficiei occurrunt: tātos ꝛ cōſimiles angulos indē cāntia ſūt ſup illud vti cū prius ceciderūt: cuius qdē cā: q2 dyameter nūc vt prius hꝫ corpora p eq̄lia diuidit. ¶ Notandū ꝙ ſolū in talibꝰ qđ ꝓpoſitū eſt verificaꝛ: in aliis aūt aliter ſe habētibꝰ: vt apparebit ſecus exiſtet. ¶ Noſce quoq; ꝙ hic nō ſumiꝛ dyameter: vt prius in. 15°. pmo: ꝓut diuidebat aliqđ p trāſuerſum ſm longū ꝛ latū: verꝫ magis ꝓut directe ſm vnaz dimenſionē vt longitudinē ſepat ꝛ cadit. ¶ Deinde. (Que autē.) Manifeſtat 2° dicēs ꝙ illa q̄ cadūt ſup planū nō directe ppendiculariter: vt prius: verꝫ ex obliquo regioni ſiue ſupficiei obuiāt plane ita: ꝙ ppendicularis ſuperior extitat puncto ſuo in quo erat caſus in ꝓribꝰ: ſꝫ in alio q̄ꝫ vꝫ in extremo ipſius directe ppendicularis puncto: tūc qdem taliter repercuſſione ſurſuz ipulſuz denuo nō contingit ad ſiles angulos vt priora ꝛ ſm eūdē punctū: ſi indē caderet: verū in cōtrariū accidet ferri a ꝓri pūcto: in quo erat caſus pmitus ſup planū: cuius ꝓbatio p oppoſitū appareat antedicti: eo ꝙ dyameter ſeu ppēdicularis ꝓrū caſuz nō diuidebat p equalia omo. ¶ Deinde. (Rotūda.) Declarat tertiū dicēs: ꝙ rotūda ferunꝛ ſm idē. vtrobiq; eni cōſimilr eſt dare punctū in quo feranꝛ rōne cōſimili nō ſm ſimiles angulos ſꝫ amplius ſm ꝯriū ipulſionis refrangunꝛ ꝛ illđ verꝫ ſiue quieſcat mediū qđ fertur corꝝ: dūta pūctū aliqđ ſignatū in eis ſup qđ magis vr̄ motus inniti: qđ dicit eo ꝙ figura rotūda q̄ꝫ maxime ad motū apta: ſeu non pmaneat idē punctū ſꝫ permutatio localr̄ fiat punctorꝫ ſup quos fit motꝰ alternatim: qđ verius: eo ꝙ dictū p. perꝰ p aerē ꝓiecta circulariter ferri: vt oñdūt marie pēne cāne medite mundate infixe: cū eaꝝ motus ſit morolior: nō aūt ſic in ſagittis ꝛ in aliis celeriter motis apparet. ¶ Deīde. (Rectilinea.) Manifeſtat q̄rtū ꝙ magnitudines que ſūt rectilinee pp perpendicularitatē eaꝝ ſup quā ferunꝛ pcutiunt cadentia ſup planū in anterius deducta: nō enim directe cadunt: ſed magis dyagonaliter: ꝛ iō nō refranguntur ad ſiles angulos: ſꝫ ad ꝯrios: qđ declarat: eo ꝙ ſilr accidit eis qbꝰ crura ꝛ vlr̄ pedes magis extenuātur ꝛ muſculi imbecillitanꝛ irātū: ꝙ poſiti ſup planū nō poſſūt ſe ſuſtētare. verū potius cadūt in contrariū vt retro: qđ et̄ oñdunt quorūdā extremitates cū totū corpus aliud deorſum rapere cogant in partē oppoſitam: vt dictū eſt de diu itinerātibus: cū quis erigiꝛ ſup pedis digitos diuelliꝛ is deorſū prōpte pp calcaneoꝝ crebriorē motū. 5ª 15°. qđ ꝛ equi docent cū tantū eriguntꝛ vt poſterius occidant. Oīa eniꝫ hmōi cadunt in oppoſitum erectionis ſue: ꝛ etiam reflectunꝛ: ꝓpterea ꝙ ſeipſa adequant in perpendiculari taliter ꝙ ipſius ſublime cadens percutit dyagonalr̄ ſm anterius ſup planum: manifeſtum eſt igiꝛ: ꝙ ſm cōtrarium eius ꝙ anteriꝰ ꝛ inferius etiam ſm hoc eium attendiꝛ earuꝫ caſus ea continget in poſterius cadere: ceu declarant ſaltantes cum pedes faciūt valde aliud corpus antecedere: vt amplius ſalient cadentes retro. Sic itaq; nullū pretactorū ꝓus tritū reſiliens denuo ad ſimiles concidet angulos: veruꝫ ad oppoſitos vbi primū. ¶ Deinde. (Deorſum.) Oſtendit quomodo reſilientia cadunt grauia deinuꝫ dicens ꝙ illa que ſunt grauia cum feruntur ſeipſa deorſum: contingit etiaꝫ moueri ea reſilitionis motu: non tamē ipſa neq; cum priꝰ cadunt: neq; cum ſecūdo poſt refractionem cadunt ad rectos vel ſimiles angulos: quoniam taliter mota iam perpendicularis dupliciter diuideret magnitudinis grauitatem: hoc eſt duas habere perpendiculares: qđ eſt impoſſibile: q2 non contingit fieri plures perpendicularitates ſecantes aliquam magnitudinem terminari ad eius ſuperficiem

ficiem

ficiem: quod talibus grauibus accideret: ſi reſilientia ſimiles cauſarẽt angulos: vt vel ſaltũ reſilientium ſm perpẽdicularem inducerent: aut contingeret dupliciter idẽ percutere ad ſuperficiẽ: ⁊ fieri vnius duas perpendiculares: quare in hõ duplici ſectione idẽ incõueniens qd̓ pretactuꝫ eſt interueniret eadẽ: propter qd̓ opꝫ tantũ vnam perpendicularem dare que ſecet magnitudinẽ datã que deſertur: cuꝫ tota grauitas eadem inuitatur. ❡ Deinde. (Tũc aũt.) Deducit vlterius dicẽs: ꝙ igitur graue cadẽs nõ ſtetit vel nõ tetigit planũ: oportet enim reſiliẽs quieſcere. 8. phy. vt reſiliat ſm rectos ⁊ ſimiles angulos: tũc enim acutũ cõſtitueret angulum qd̓ impoſſibile eſt: ſtabit igitur ꝙ cadat ſm cõtrariuꝫ vtputa ſm eam partẽ que eſt ſm aliqd̓ punctuꝫ ſuperficiale ad diuerſa puncta ꝙ̃ fuit id ſuper quod cecidit ꝑmitus: qd̓ oſtendiť: qm̃ recta linea plane eſt terminus oppoſitoꝝ angulorum: ſup ipſam enim poſſunt contrarij trianguli terminari ſm ꝙ diuerſis eã tãgũt pũctis. ❡ Noſce ꝙ vnius magnitudinis ⁊ maxime angularis: vna eſt perpendicularis tantũ cum perpendicularis ſit linea directe trãſiens per eius indiuiſibile mediũ: illud autem tantũ eſt vnum: qd̓ lances oſtẽdunt libre: ſimiliter ⁊ rotunda: licet enim ad infinita pũcta ſuperficiei pñt terminari perpẽdiculares plurime: tñ opus ſit per indiuiſibile mediũ ipſi⁹ tranſire propter qd̓ reſiliẽtia nõ cadunt perpẽdiculariter. aut q2 illud eſt rectum ſurſum refractum tẽdere: quod eſt impoſſibile: cum motus ſit ei huic oppoſitus: ſitqꝫ debilior multũ priori: motus autem lateralis huic cõtrarius nõ adeo ſibi opponitur ita vt poſſit reſiliens ſm aliquod punctorum aliquid ipſius concidere deinde.

T. cõ. 7. ⁊ al. 19

❡ Problema. v. Antiqua.

PRopter quid chilindrus qdẽ impulſus in rectũ fertur ⁊ ſcribit rectas a circulis terminãtib⁹ in ipꝫ: conus autẽ circulariter fertur vertice manente ⁊ deſcribit circulũ circulo orizonti: circulariter quidem ab vtraqꝫ feruntur: deſcribit autẽ in ſuperficie chilindrius quidẽ rectas: conus aũt circulos pp id ꝙ q qdem ſunt in cono ineq̃les ſunt circuli: fertur aũt ſemp velociter maior eis q̃ ſunt circa ipꝫ centris: latis ãt inequaliter omnibus ſimul circulis q ſunt in cono: accidit aũt extremos plurimũ in ipſo tempore ſm locum ⁊ lineã ferri: propter quod ⁊ circulariter feruntur: deſcribũtur autem omnes eadẽ recta: ⁊ recta quidẽ circulariter lata nõ oĩa q̃ in ipſa ſunt puncta equalẽ in eodẽ tpe deſcribũt lineaꝫ: in rectũ aũt fert rectã. Chelindri autẽ oĩbus equalibus exiſtẽtibus circulis circa idẽ centrum accidit: q̃ ſunt ſil' ſupficie in ipſis oĩa tactis puncta ferri eq̃liter veloces volutatos: pp id qd̓ chelindri eq̃les ſunt ⁊ veniũt i ſupficiẽ. irerũ volutatus vnuſqſqꝫ ſm ſuum circulum: quare ⁊ que ſunt in ſuperficie rectas eq̃les ferri: earũ aũt tactu ipſas ſcripſerunt ecnũ equales ⁊ eque veloces: fiebant aũt recte que ab ipſa deſcripte ſunt linea in rectuꝫ late: quare pp has in rectuꝫ referť chelindrus: differt aũt nihil inquãtũ in prima tetigit chelindrus ſupficiẽ linea hãc attrahi i ſuperficie aut inolutare ipm ſemp eq̃lẽ ⁊ ſil'eꝫ lineã eoꝝ q̃ ſũt i chilidro accidit tãgere ſupficiẽ attracto ⁊ volutato chilindro. Noua.

❡ Cur chilinder ꝓpulſus ferť i directũ ſuiſqꝫ terminãtib⁹ orbib⁹ lineas rectas deſcribit. Turbo ṽo ſuo manẽte mucrone circũferť. Atqꝫ ita ſuo terminãte orbe orbẽ deſcribit? An ꝙ circũ vterqꝫ ferť. Verꝫ chilider rectas lineas plano ducit. turbo orbes d̓ſcribit: eo ꝙ orbes turbis ineq̃les inter ſe ſunt. ferriqꝫ veloci⁹ põt q ãplior circa idẽ cẽtruꝫ ꝯuertiť. Qui cũ ſil' oẽs poſiti i turbie orbes ineq̃li ſeranť ſpacio: euenit vt extimi q voluunť: pluimũ loci ⁊ linee tpe eodeꝫ decurrũt. Vñ fit ẽt vt circũ oẽs aganť: Quippe cũ oẽs eadẽ recta linea d̓ſcribanť: q̃ cũ ꝯuertiť nõ oĩa ſita i ea pũcta: eq̃lẽ ꝓducẽ lineã eodẽ tpe pñt: cuꝫ eq̃lẽ nõ niſi ex directo agere ſoleãt. Chilidri ṽo ꝙ oẽs orbes ptes iter ſe ſunt: cẽtrũqꝫ idẽ ambiũt. euenit vt ⁊ ſimul ſuis oĩbus pũctis planũ cõtigẽdo parili celeritate voluanť: cũ nulla ineq̃litate chilider euariat. ⁊ rurſus in planũ ſil' oẽs deueniãt. vbi ſuã qſqꝫ ꝯuerſionẽ abſoluerit. Vñ lineas quoqꝫ ductas per directũ i plana pes iter ſe eẽ neceſſe eſt. Sua nãqꝫ tractione orbes eq pariterqꝫ volubiles illas ducere. Atq rectas cõfici patuit. q̃s linea eadẽ deſerẽs ſeſe i directũ pegerit. Cã hʒ ẽ cur chilinder recto deferri tramite poſſit. Nil. n. refert vtꝝ q̃ linea ꝑma chilinder planũ tetigit. hãc firmo chilindro ꝓtrahas an volubili circũ agas. Semp eni vt eq̃ linea ſimiliſqꝫ illis i chilidro ꝯtẽtis planũ attiget. ſiue protrahať chilider ſiue prouoluať.

❡ Quare chelindrus cũ impelliť fertur ſm rectum ⁊ deſcribit rectas per circulos ꝓportionales ſm ſub ⁊ ſupra ſeriatim: q terminanť in ipſuꝫ: nõ eniꝫ dimittitur motui figure ſue: qm̃ tũc figurã vtcũqꝫ deſcriberet circularẽ. Dicit autẽ impulſus: q2 cũ motus violẽtus ſit q̃druplex. ſ. vectio vertigo tractio ⁊ impulſio: hic duplex extat. altera eſt ſiqdeꝫ ĩpulſio vt cũ mouens ei qd̓ moueť nõ deficit: impellẽs eniꝫ cõtinue tãgit impulſum: ⁊ iđ chelindrus cũ ſit regularis rectam cauſat ĩpulſus lineã. Altera eſt expulſio ſicut cuꝫ ſic expellẽs deficit: nõ. n. tãgere opus: ſed chonus ꝓpiẽ cũ expulſus relinquitur ſuo motui mouetur circulariter ſꝫ minorem ipſi⁹ extremitatẽ acutã: ſm ṽo verticẽ ⁊ mai⁹ extremum qd̓ ſit tanq̃ꝫ cẽtrũ: vtcũqꝫ qeſcit pp eius grauitateꝫ: vt tñ in ſũma ſit dicere. Chonus deſcribit circulũ ꝓportionatũ circulo orizõtis vel hemiſperij: circulariter. n. acumẽ chonĩ motũ cãt circulũ exteri⁹ ꝯfiguratũ orizõti terminãtĩ circulariter viſuꝫ: ita vt chilindrus ⁊ chon⁹ moueanť ſm vtrãqꝫ extremitatẽ vt acutaꝫ circulariter. differũt tñ: eo ꝙ chelidrus facit circulũ ad intra: eius. n. acumẽ modicũ cõmoueť: baſis aũt multũ taliter ꝙ ipſa circuiferť circa ideꝫ

tanq̄ꝫ circa centrū:in chono aūt vt tactū ē totū exenit op/poſitū:figura ſiqdem columnaris ſm oēm ipſius extremitatem cū ſit eq̄lis ꝑ omne vniformiter de ſe mouet̄. ¶ Notandū ꝙ Ar. de cā motus aialium dicit. currus quoꝝ rote ſunt ineq̄les ⁊ aialia moueri quēadmodū chilindri ſerantur. ¶ Nōn᷒ ad hoꝝ intellectū ꝙ chilindrus eſt magnitudo:cuius figura ē pineali breuis velociter in acutū definēs regularis ſume ad modū troci quo ludūt pueri. ſumitur ēt pro inſtrō quaſi ſic formato geometrico: niſi qꝫ lōgius:quo altitudines aſſumunt̄ ⁊ hore denotant̄. Eſt āt chonus magnitudo ēt. 12. regularis lōga cui᷒ figure ēt tēdit in acutū ſm alterū extremū:ſubſciſa v̄o ⁊ pōderoſa ſꝫ reliquū. Eſt etiā 3ᵃ magnitudo pretacta in moduꝫ coltine rotunda. ¶ Deinde. (Deſcribit.) Soluit ⁊ ꝓ ad ſecundaꝫ partē. 2ᵒ ad pmaꝫ. ſecunda ibi. (chilindri aūt.) primitus tn̄ repetit queſitū fere vt melius adaptet dicēs. ꝙ chilindrus in ſuꝑficie cū impellit̄ vt dictū eſt:lineas figurat rectas:ſed chonus facit circulos. ¶ Deinde. (Propter qđ.) Soluit ſcđo. ⁊ ꝓ ad illud qđ poſitū eſt de chono. d. ꝙ circuli q̄ ſūt in chono eo ꝙ ſunt iꝓportionabiles ēt adinuicē:qꝛ figura vt p̄dictū eſt ēt. 12. regularis:nō aūt chilindri:pp qđ circuli q̄dem q ſignati imaginant̄ in chono ſunt iꝓportionabiles ſibi ac ēt relatione ipſoꝝ q in chilindro:eo ꝙ figura vt dcm̄ ē ēt. 12. regularis exiſtit tūc pars minor q̄ eſt verſus acumē ipſius velociter fert̄:reliqua v̄o maior choni vt q̄ in ipſis cētris q̄ ſunt circa ipſuꝫ chonū ſeu baſem illi᷒ tarde mouent̄. Dicit aūt cētris in plurali:eo ꝙ non fit tact᷒ in pūcto ipſi᷒ oīno:cū magnitudo ſit. 12. rōnalis. Sic igit̄ cūꝫ omnes circuli q ymaginant̄ in chono ineq̄liter moueātur cōtinue circa extremos circulos ipſius:vt q verſus acumē choni plurimū cōtinget ferri. i. pambulare de ſpacio ſꝫ locum exteriorē:⁊ lineā circularē cēre:eo tpe quo circuli baſis choni modicū mouent̄:⁊ iō circuli exiſtes verſus acumē choni celeri᷒ mouent̄. ¶ Deinde. (Deſcribunt̄.) Oſidit 2ᵒ qm̄ chonus nō mouet̄ interdū circulariter ſꝫ magis recte: cū vtcūqꝫ ad figurā accedat colūnarē. ¶ Deinde. (Aut.) Rn̄det tacite qōni dicēs qꝛ oēs circuli q ſunt i chono ymaginabunt̄ circulariter deſcribi:q̄ſi ſm eandē rectā lineam: ⁊ recta linea cū nō oīno feratur circulariter:imo q̄ſiqꝫ i rectum:tūc pūcta in hᵒ magnitudine imaginata ēt equali tpe deſcribēt eandē lineā rectā:qđ eniꝫ rectū eſt ſe vt ſic ſm rectā defert lineā:ſic igit̄ chonus proiectus in planū:cum dimittit̄ motui figure ſue:circularē vt tactū ē cauſat figuram:cū v̄o expellit̄ ſm eius lōgū:inducet figurā rectilineā: ſicut ēt dicetur de chilindro. ¶ Deinde. (Chilindri aūt.) Soluit ad primā partē pmi. ſecūdo decidit cauillationeꝫ. ſecūda ibi. (differt autē.) dicit pmo. cū in chelindro vt oſtēſum eſt ſint circuli ꝓportionabiliter equales per oppoſitū his que ſunt in chono. cōtinget oīa pūcta imaginata que ſunt in ipſo. vbi tāgūt ſuperficiē:ſimul circa idem centruꝫ vt acumē chilindri ferri ⁊ circūuolui equali mō ⁊ vniformiter:⁊ circulos ipſius eque velociter:qꝛ dictuꝫ eſt ꝙ ſunt proportionabilr̄ equales circuli q chilindri ſunt occurrentes vniformiter ſuꝑficiei:ex quo tn̄ equaliter conuolutis:ita vt vnuſqſqꝫ pūctus ymaginatus in chilidro:ſuꝑficiei occurrat ſm circulū ſuum quē cauſat. ¶ Deīde. (Quare ⁊ q̄.) Rn̄det ad illud qđ primitus querebat̄. dicens ꝙ omnino chilindrus cum impellit̄ rectas facit lineas ⁊ equales: qꝛ tangit planū ſm rectum deſcribens eodem tempore equales lineas:eque enim velociter motus:naꝫ recte linee ſiunt q̄ deſcribuntur ab eadeꝫ recta linea equali tēpore velocitate ſimili:⁊ ideo cū totaliter impellitur chilindrus rectas ſuper planū cauſat oīno lineas. ¶ Deinde. (Differt aūt.) Remouet cauillationem dicēs ꝙ nihil refert ſcđm ꝙ chilindrus tetigit planam ſuperficiē ſm lineā rectā vel ipſam attrahi dicere aut voluitari in plano:quoniam ſiue attrahatur ſeu voluetetur ſemper equalem ⁊ cōſimilem linearꝰ earum que ſunt in chilindro cōtinget tangere planam ſuperficiem ſm rectam vt lineas cauſet rectas. Hic igitur ſermo Ariſtotelis qui amplius videt̄ mihi difficilis ratione ſcripture q̄ꝫ rei:cum ipſum fueris inſtrumentis expertus: nā chilindrus chonus ⁊ columna dicitur ſingulum moueri aut impulſione ⁊ tunc rectas lineas ⁊ maxime chelindrus cum ſit figure ſufficiēter regularis:aut expulſione ſecundum ꝙ poſtea relinquit̄ proprio motui ſup planuꝫ:⁊ tūc chilindrus vt dictum eſt ſepe qꝛ minus ⁊ leuius in acumine taleqꝫ velocius mouet̄:oppoſitū aūt in reliquo extremo:vt viſuꝫ eſt tertio in circulū conet̄ moueri. plus eīꝫ q̄ꝫ moles operatur figura. In chono aūt qꝛ alterum extremuꝫ maius ⁊ pōderoſius alterūqꝫ leuius motus ſimiliter vtcūqꝫ cauſatur circularis: ad quos ēt mot᷒ aduocat figura: non tn̄ vt in chilindro ideo neceſſe ſit vniformiter impellere ab huiuſmodi principio. Columna quoqꝫ qꝛ regulariter ſe hꝫ vndiqꝫ ſm oēm partem ipſius mouetur. Ipſa etiā ⁊ chonus moueri poſſunt lineas rectas deſcribendo expulſione in aere:non ſic autem chilindrus.

¶ Problema. vj. Antiqua.

PRopter qs librorꝝ ſectio exn̄s ſupficialis ⁊ recta ſi qs ſecet circa baſem recta ſit reflexa:ſi aūt inclinās obliqua:ᷓ Aut qꝛ accidit eorū que ſunt in altera ſectione circuloꝝ in eadē ſupficie exiſtētiū inclinatā ſectionē non adiacentem eſſe:ſed in hac quidē plus:hac v̄o minus ab ipſa diſtare. q̄re ex reflexo q ſunt i eadem ſupficie circuli:⁊ principiū hn̄tes in eadem ſupficie lineā faciūt q̄ ē ex ipſis reflexi: eſt eni facta linea ex circulis q ſunt i eadē ſupficie. Quare ⁊ recta exn̄s i ſupficie:⁊ ſectionis aūt obliq̄ reflexa linea nō exn̄s circa primā. ſꝫ huic qdē plus. huic āt min᷒ ab ipſa diſtās:pp id qđ ſectio ita ſe hꝫ ad ipaꝫ:nō i ſupficie erit:q̄re neqꝫ recta. recta. n. nō ē:hec qdē in alia:hec āt in alia ſupficie. Noua.

¶ Cur ſectio cartaꝝ ſiue papiri ſiqs eq̄ a baſi plana rectaqꝫ dimetiendo abſciderint recta euoluet̄. Sin āt iclinarit cōtorta exiſtet:ᷓ An euenit vt cū orbes ſecture alteri᷒ eodē i plano poſiti ſint. declinās illa ceſura nō eq̄ oppoſita ſit. ſꝫ pti plus diſtet:pti min᷒. itaqꝫ cū euolueris orbes qdē q plano eodē ꝯtinent̄. ſuūqꝫ initiū in plano hn̄t eodē lineā explicabūt. quā ſuo ipſi ꝯficiūt ordine. Quippe cuꝫ ea ipſa extēta linea nō niſi ꝑfecta ex orbibus ſit. q plano eodē ꝯtinent̄. itaqꝫ vel rectā eam quoqꝫ eē neceē q̄ eodeꝫ i plano ſe porrigat. At obliq̄ illi᷒ ſecture linea:qm̄ prime nō eq̄ appoſita eſt ſed ptim plus diſtās. parti minus vtpote cū ipſa quoqꝫ ſectura ita ſe habeat. hinc eodē eſſe i plano nequit itaqꝫ nec recta hec eſſe pōt. eteni fieri nō poteſt vt recte linee pars alia alio plano collocetur.

¶ Querit ꝓblema curioſuꝫ circa figurationẽ ſectionis pergameni librorum: ſuppoſito tñ ꝙ liber ſit ſufficiẽter magnꝰ. ſitqꝫ pergamenũ eius recentius nouiter anguſte ligatꝰ dicens. quare ſectio pergameni librorũ cum facta fuit primo ſuperficialis ⁊ recta: ſicut cõiter in extremitatibus ſecãtur eorũ: ſi quis poſtmodũ ſecet circa baſeꝫ ipſorum verſus ligaturam: tũc ſectio prior que erat recta ſupficialis reddit͛ cõtractione quadã reflexa: ⁊ vtcũqꝫ circũgirata: ſi aũt data priori ſectione: denuo quis in eã inclinãdo ⁊ trãſuerſando ſectionẽ inducat: reddet͛ ſectio pͥma mediata obliqua diagonalis. cõponitur enim ex duplici ſectione p̄eeunte recta .ſ. ⁊ lata: ⁊ talis eſt obliquitas ſeu dyametralitas vt viſum eſt decimaquinta primo. ¶ Deinde. (Aut qꝛ.) Solut. ⁊ pͥmo dat cauſam pͥme. ſecũdo ſecũde. ſcõa ibi. (Quare ⁊ recta.) pͥmo dicit ꝙ ideo ſectio ſuperficialis recta efficitur circa baſem facta reflexa: eo ꝙ nõ cõtingit ſectionẽ cõſequentium circulorũ exiſtentiũ in ſuperficie eadem circulorum: dico qui fuerũt ex altera ſectione a prima inclinata fieri ad p̄cacceptẽ ſectionem priorẽ ⁊ eodem diſponi modo: verum aliter ⁊ aliter ita vt ſm vnã ſectionẽ cauſet͛ diſtãtia maior in vnã partẽ vltimorum pergameni: ſm alteraꝫ vero minor. Quare ꝓpter reflexionẽ ex hoc intercidentẽ: circuli exiſtẽtes in vna ⁊ eadẽ ſuperficie: ita vt principiẽtur in ea facientes lineã ex ſeipſis: ꝓpter modũ ſectionis cũ eſſent prius recti: ꝓpter rectã ſectionẽ: redditur ob alterã ſectionẽ priori oppoſitã reflexi inclinati in alterã partiũ a priori: fit eniꝫ linea reflexa ꝓpter circulos vel manerires inclinationis exterminatũ ſectionis pergameni qui ſunt in eadeꝫ ſupficie. ¶ Notãdũ ꝙ p circulos itelligo manerires cõplicationis pergameni in eius extremitate. ¶ Deĩde. (Quare ex ħ.) Aſſignat ſecũdi cãm vt quare recta fit obliqua ſectio: dicens. ⁊ iõ ſi recta p̄exiſtit ſectio in ipſa ſupficie: ⁊ linea ſeu manerires ſectionis que occurrit ſup primã rectã nõ exiſtat: vt imediate ſed potius obliqua: Tũc ceu dictũ eſt prius librorum vt recte dicat͛ accidet ꝙ fiat plus diſtãs a ſeipſa qꝫ prius: reliqua vͦo minus: eo ꝙ ſectio ita ſe habuit ad ipſã: non enim cadet in ſupficie eadẽ. ⁊ iõ non vt prior recta: recta eni nõ eſt: eo ꝙ hec in altera extat ſupficie: ⁊ illa etiã in altera habẽtes diuerſam inciſionis pertractionẽ. nã pͥma inciſionis pertractio fuit ſupficietenus exterius vt incidũtur libri. ſecũda interius circa baſem ⁊ ligaturã earũ magis per longũ. tertia vͦo per trãſuerſum cõcurrens recte ſuperficiali exñs illa per amplius intrinſeca ea. Et qꝛ ſectio cadit ſic ⁊ aliter ſm aliũ ⁊ aliũ modũ ſectionis vilorum pergameni: diuerſitas accidit figurationis pergameni in extremitatibus ſectionis: prout diuerſimode ad ipſam cõſequitur cõtractio: vt ẽt ſectio oſtendit ligni: ⁊ hic breuis eſt intellectus Ap. cum ſerie laborioſa ceu priori.

¶ Problema. vij. Antiqua.

PRopter quid diuiſe magnitudies minores vident͛ oẽs toto? Aut qa diuiſa qdẽ nũerũ hñt oia. Magnitudine aũt minora ſũt vno. magnũ eniꝫ in eo ꝙ ẽ ſm ↄtinuitatẽ ⁊ qñtũ magnũ dicit͛: numerus aũt ois omni magnitudine numeri maior: pp qd conueniẽter ⁊ diuiſis ptibus maiora vident͛ eiſdẽ exñtibus ipſis. totũ qdẽ magnitudinis hꝫ magis nãm ↄtinuũ exñs: partes eã que nũeri. eorum que circa clepſedrã accidẽtiũ: vlr videt͛ cã eſſe: queadmodũ Anaxagoras dicit. aer eni eſt cauſa aſſumptus in ipſa nõ igredi aquã: ſup aſſumpto alio: nõ tñ ſimplr cã: Qꝫuis enim ſiquis ipſaꝫ obliquã velit aquã accipe fiſtulaꝫ imitat aquã: pp qd nõ dr̃ ab ipo ſufficiẽter in qñtum cã. ẽ aũt cã queadmodũ dictũ ẽ aer. iſte aũt ipulſus ⁊ ſꝫ ſeipſuꝫ latꝰ ⁊ nõ coactꝰ in rectũ aptus natꝰ ẽ ferri: queadmodũ ⁊ alia elementa: obliq̃ aũt in aqua poſita clepſedra: p cõtraria que ſunt in aqua foramina: in rectũ manens ſub aqua egreditur. recedẽte auteꝫ ipſo aqua ingredit͛. Recta i aquã poſita clepſedra aũt nõ potẽs eſt ad rectitudinẽ diſcedere: pp id ꝙ opilata ſunt ſuperiora manet circa prima foramina: Salire eniꝫ in ſeipſuꝫ nõ aptus natus eſt aer. Signũ aũt ꝓhibere poſſe aquã imobilitatẽ aerẽ: quod in ipſa fit clepſedra. ſiqs eniꝫ ipſius aluũ replẽs aqua aſſumens fiſtulã cõuertit in fiſtulã nõ fertur aqua per fiſtulã in os: apto aũt ore non cõfeſtim effluit ſcõm fiſtulã: ſed parũ poſterius: ſicut nõ exiſtens in ore fiſtule: ſed poſtea per hoc lata aptio. Plena aũt ⁊ recta exiſtẽte clepſedra: apta fiſtula: ↄfeſtiꝫ fluit p foramẽ: ꝓpter id qd illud tangit: extremitates aũt fiſtule nõ tãguntur. Nõ ingredit͛ quidem igitur aqua in clepſedra propter predictã cauſam: egredit͛ aũt apta fiſtula: ꝓpter id ꝙ aer qui ẽ in ipſa mouẽs ſe ſurſum ⁊ deorſum multaꝫ euacuationẽ facit aque que eſt in clepſedra: impulſa aũt inferius: ⁊ ipſa fluẽs in ſeipſaꝫ merito fluit: cogẽs euꝫ qui ẽ extra clepſedrã aerẽ: mota aũt ⁊ exiſtentẽ equalẽ potẽtie impellẽti ipm aere obliuiationi ibecilliꝰ illo ꝓſtrictũ ipſi fiſtule fluẽtẽ ⁊ vehemẽtiorẽ fluet͛ ⁊ cadere i aquaꝫ. Coopta fiſtula nõ cõfluere aquã cã: qꝛ aq̃ ingrediẽs in clepſedrã expellit violẽtia aerẽ ex ipſa: ſignũ aũt ẽ ꝙ fit i hac vẽtus: eructatioqꝫ. igrediẽte aũt aqua: violentia impellẽs cadit ſimul in fiſtulã ipſius: queadmodũ repreſſa ligua: aut es diuiſiõe repreſſuꝫ manet abſqꝫ oĩ alia ↄiũctione repcutiat͛ ex ↄrio: queadmodũ ↄfractos cuneos in lignis repcutiunt. accidit hoc apta fiſtula fieri pp p̄dictã. Si igit͛ ꝓpter hoc cõueniẽs eſt: ipſuꝫ nõ effluere: aut exeũte violẽto aere ⁊ inſpirato: Manifeſtũ aũt ſonus diuellere vento aquã ſurſum. queadmodũ in multis accidit fieri diuiſa ⁊ cõtinua exiſtẽs ipſi ois aqua ſurſum manet rep̄ſſa ab aere quouſqꝫ iterum ipellat͛ ab ipſo. Priuatio aũt manentẽ ⁊ aliũ ex ipſo pendet aq̃ vna ⁊ cõtinua: Rõnabile ãt hoc fieri. eiꝰ eni ẽ mouere ex ꝓpriis

regione aliqđ: ⁊ hoc poſſe vt illius. in pluri
ất tpe ſi fuerit ſilis potētia habitū ⁊ habēs:
Aut equale melius qđ hic accidit. Uentus
enim aqua eſt melior potentia. Noua.

¶ Cur omnis magnitudo diuiſa minor eſſe
ſuo toto videat̃? An ꝙ oīa numeꝝ diuiſa re
cipiūt quā ꝗ̃ magnitudis rōne minora ꝗ̃
vnū illud exiſtūt. Magnū.n. eo ꝙ ꝯtinuū ꝗ̃
tūq; qđdā ē magnū dicim⁹. nūerus vo ptiū
oīs omni ſue magnitudis nūero maior eſt.
Quāobreꝫ vt ptibus diuiſis maſ⁹ appareat
totum conſentaneum eſt. Cuꝫ enim partes
totūq; idē ſint. totū nāꝗ poti⁹ magnitudis
pre ſe fert vt ꝯſtās ⁊ ꝯtinuū. Partes vo na
turā nūeri magis ſortiunt̃. Que in vaſe eue
niūt: qđ clepſidrā vocam⁹ oīno qdē referri
ad cām debēt. quam Anaxagoras explicat.
Aer eni q in ea excipit̃ cauſe ē: ne aq̃ igredi
poſſit. fiſtula. ſ. obturata. Nō tñ ſimplici ab/
ſolutaq; rōne aer cām habere putādus eſt.
Nā ſi qs eā fiſtula apprehēſa trāſuerſaꝫ im/
mergat: humorē admitti nihil eſt qđ prohi
beat. quāobreꝫ nō ſatis auctor ille expoſuit.
queadmodū aer cāꝫ daret. Ergo cām aera
qdē tenere fatēdū ē. Sꝫ hic ſiue ipellit̃. ſiue
p ſe ipſe fert̃. nec qcꝗ̃ cogit̃ ferri p directuꝫ
ſolitus ē. vt ēt cetera elemēta. itaq; clepſidra
trāſuerſe imerſa aere q e directo ſitus ē pul
ſus ab humore libere effluit p ea foramina
q̄ demerſis in aqua foraminibus oppoſita
ſunt: eoq; cedēte humor ſubiēs iplet. At ſit
erecta in aq̃ deſcēdat. aer ipotēs ſeſe efferen
di per arduum. qm̃ ꝯſepte ſunt ptes ſuperio
res circa prima foramina arcet̃. qppe q ſup
primi in ſe ꝯ̄ hicq; nō poſſit. argumētum vo
aquā arceri poſſe ab aere imoto. ꝙ i ipa Cle
pſidra dephēſuꝫ eſt. Nā ſi aluū eius aqua
repletā ad fiſtulā obturatam inuerteris: hu
mor p fiſtulā in os minime defluet̃ poterit.
Quippe cū ore patefacto nō ꝓtinus ſꝫ pau
lo poſt de fiſtula ꝓfluat: vt q nō in ipſo ore fi
ſtule ꝯtineat̃. ſꝫ poſtmodū in hoc p fiſtulaꝫ
veniat. poſtꝗ̃ patefactū iā eſt. Plana auteꝫ
erectaq; clepſidra fiſtula patefacta ꝓtinus p
collū id eſt foramina iferiora effluit. qꝛ illud
attingit. extremā vo fiſtulā nō cōtingit. Cle
pſidrā igit̃ humor ingredi ob p̄dictā cauſā
neqt. Egredit̃ aūt fiſtula patefacta: eo ꝙ aer
cōtentus in fiſtula ſurſum deorſumq; agita
tus humoris ꝯtēti in clepſidra motū excitat
pleniorē. cūq; deorſuꝫ pellat̃ eodēq; ipſe ēt
ſua natura ꝓpēſior ſit merito effluit viꝫ infe
rens aeri q clepſidrā extrinſecus circūfūdit.
excitus qdē. ⁊ cōpar potētia aeri ſupius im
pellēti. Sꝫ reniru ifirmior qm̃ p anguſtā fi/
ſtulā ifluēs ille ocius ac vehemēti⁹ labit̃. vr
getq; hūorē. Cā vo cur obturata fiſtula hu
mor effluere nō poſſit ꝙ hūor dū clepſidrā
ſubit aerea oēm p viꝫ ab ea expellit. Cui⁹ rei
idiciū ſpūs ructuſq; murmurās dant: quos
igrediēte hūore nimiꝝ itus excitari ſentim⁹.
Cū igit̃ humor ſubiēs vehementer aera co
git: ſeſe ad clepſidre fiſtulam trudit ac mō li
gnei cunei aut erei diſiectu oppreſſus aſtri/
ctuſq; heret ſine vllo alio vinculo quouſq;
alia vi expellat̃ qūo ꝑruptos clauos expelli
mus. qđ ſane apta fiſtula icidit. rōne quā ſu
perius expoſuim⁹. Aut igit̃ ita effici pōt. vt
hūor effluere. neqat. Aut ꝙ aer exiēs iflatur
emergitq; ipetu violēto. vt ſtrepit⁹ indicat:
hūor idcirco a ſpū ſurſuꝫ attrahit̃. quemad
modū multis i reb⁹ accidere certū ē. Attra/
ctus ất hūor ſibiq; ꝯtinu⁹ oi ex pte ꝯſtās ma
net opp̄ſſus ab aere donec pulſus ab eodeꝫ
recedat. Cūq; initiū ita retineat̃ hūoris reli/
quus ⁊ oīs hūor vnit⁹. atq; ꝯtinu⁹ ex ſuo pē
deat initio neceſſe ē. Nec vo temer̃ ita agit̃.
qm̃ qdē eiuſdē intereſt rei ⁊ dimouere qcꝗ̃
ſuo de loco. ⁊ idē in eo cōtinere ad quē mo/
uerit. idq; diutius facere ſi vel potētia qđ te
net qđq; tenet̃ ſili iter ſe cōtēdunt. vel qđ te
net potētius eſt. vt in re de qua agit̃ accidit.
Spiritus enim potentior ꝗ̃ aqua eſt.

¶ Quare magnitudines ſepate ⁊ maxime in pleſ ptes ap/
parent minores toto ex quo ꝓducunt̃ vnaqueq; in ſe. ſ. cō
ſiderata. futura tñ q̄dā cū oēs cōiungerent̃ viderent̃ maio
res: nō enīꝫ diuiſe demūq; cōplicate adeo ptes coadherent
adinuicē v pus vñ nō tāte ſolū vt antea: veꝝ maiores qđ
indicat ſubſequēs lra. i. partibus maiora. Sciās ꝙ magni
tudo eſt modus q̄ntitatis ꝯtinue vt linea ſupficies ⁊ corp⁹ — Magnitudo qđ ſit.
proprie: cū tpe quoq; ⁊ loco cōſequēter: multitudo aūt di/
ſcrete vt numerus ⁊ oīo i p̄dicamētis. ¶ Deinde. (Aut.)
Soluit ⁊ p̄mo illud (deinde grā hui⁹:) queſitū ꝓtēditur
aliud. ſecūda ibi. (eoꝝ.) dicit p̄mo cām eſſe: qm̄ oīa parti/
ta numerū cōtinent: eo ꝙ is cātur ex diuiſione cōtinui. 10.
metha. cū 3° phy. que aūt ſunt talia minora ſunt magnitu
dine p̄ori diuiſa: vel ſm magnitudinē ſuā quam inde cepe
runt ex diuiſione p̄oris magnitudis. vno. i. vno mō: prout
vnāquāq; magnitudinē p ſe ꝯſiderāt. alia vo maiora hēt
ꝯſis ſeries: ſm ꝙ oēs magnitudines diuiſe a p̄ori ꝯ̄ ponun
tur adinuicē ceu eſt tactū: vel vno ex quo p̄us diuidebant̃
aut vno idest ꝓpter vnitatē q̄ nō ē numerus niſi potētia:
cū ſit ſm Boetiū in ariſmetica numerus oīs potentia: qđ
declat qꝛ magnū ſilr ⁊ paruū eſt hō: ꝓpterea ꝙ ꝯtinuita/
tem iportet. reducit̃ enīꝫ in q̄ntitatē ꝯtinuā: ſꝫ aliquē reſpe/
ctum iportet: ſicut multū ⁊ paucū indiſcretā: nā ipſuꝫ ma
gnum dicit̃ ⁊ refert̃ ad q̄ntum ꝓut ꝯtinuitatē importet ec
cōuerſo: ſed numerus ꝓprie dī oīs ⁊ nō totus vel ꝯtinu⁹

maior exiſtit rõne numeri magnitudine ⁊ continuo:eo ꝙ
numerus creſcat in infinitū ex additiõe vnitatis:nā 3° phy.
numerus augeť in infinitū appoſitionis rõne:ex diuiſiõe
ↄtinui:q2 in infinitū vel in ſemꝑ diuiſibilia ſeq̄ſtraŧ:ex par
te vo ſubtractionis finitaŧ:cū ſit deuenire ad ꝑmā vnitatē
infra quā nõ ſit deſceſſus:in magnitudine vo ſecus:qm̄ rõ
ne additionis ois eſt finita:cum nullū corpus ſit infinitū:
ita vt neq3 celū omniū maximū:vt ꝓbatur ꝑ celi.ſed ex ꝑ
Quãtū qõ totū ⁊ non oē dicaŧ. te diminutionis ꝓut ipſu3 extat ↄtinuū vt apparuit dimi
nutionē diuiſione recipit in ĩfinitū.℄ Nõn[m] ꝙ q̄ſtu3 cur[o]
ꝑn[m] mediū ⁊ vltimū nõ inducit diſtam:oē dicaŧ ⁊ nõ totus
ꝓprie:vt ois numerus ⁊ ois aqua:non aũt totus:⁊ vſr bo
mogeniū eſt hõ.Cū aũt cauſet diſtam totum dicitur ſicut
aial vel plāta:quedā vo ⁊ totū dicitur ⁊ oē:vt quoꝝ ma
teria eadē manet trāſpoſita:nõ aũt formalis:vt cera ⁊ ve
ſtis.gnto metha.℄ Deinde.(Propter qõ.) Secūdo con
cludit.d.quare ↄdecēter poſtq̄ diuiſe ſunt in ptes magni
tudines ꝑdicte:hõ apparēt eē minores q̄ ipſe magnitudi
nes eadē ꝑexiſtētes.℄ Deīde.(Et demū.) Repetit mediū
ſuū dicēs ꝙ totu3 magis obtinet rõnē magnitudis:cū fue
rit ↄtinuū:⁊ iõ magnitudines indiuiſe videnŧ maiores pp
proportionabilē earū nãm:ſed partes diuiſe ampli[o] ſeruāt
eā que numeri:⁊ iõ videnŧ minores:ſed plus pticipāt diſta
te.℄ Noſce ꝙ cõiter habeŧ ꝓribus maiora.ꝙ l3 vt appa
ruit poſſit tolerari:magis tñ ꝙ minora cõcidit cū eo qõ ꝓ
poſitū ꝑus magnitudines maiores.℄ Deinde eoru3 gra
tia huius mouet queſitū circa clepſedra3 ideſt furatricem
prout recipit ⁊ cõtinet aerē ⁊ aquā differenter vt nunc totū
vtputa cum repletur:aut huius vel oēm:cū non totus ſit
omnis ſeu diuiſus aut q̄liter aliter.Proponit igiŧ appari
tionis accidentiū cauſa3 circa clepſedrā dicens ꝑmo:ꝙ vt
totaliter eſt dicere:eā coꝝ que apparēt circa clepſedrā ſm
ꝙ aer ⁊ aq̄ ꝑmutanŧ ex ea:vi eſſe ceu inqt Anaxa.ꝙ aer
preaſſumptus in clepſedra:nõ ꝑmittat aquā ſubĩgredi in
ipſa3:poſtq̄ hĩs ſupaſſumptus fuerit cu3 impoſſe ſit plura
T.ↄ.23. ⁊ idē tex. ↄ.7.tex. cõ.4.⁊ alibi. corpa fore in eodē 4° phy.⁊ 2° de aia:dimēſiones reales di
mēſionibus obſiſtūt.Quid aũt ſit clepſedra oſtēſum ē.2°
2°.hec aũt ſit vas metallicū ĩferius ↄcauū cu3 aliq̄li plani
tie pforatū inferius ſuper in acutū tendēs in tantū vt fiſtu
lam quādā habeat ſubtilē anguſtā.℄ Deinde.(Nõ tñ.)
Impugnat 2° Anaxa.vtcunq3 dicēs ꝑ ꝙ l3 predictū Ana
xa.ſit aliqd cauſe:nõ tñ ſimplr ⁊ vſr eſt cā:q2 cū quis obli
quādo clepſedrā poſitā in aqua:velit aquā ſubripere:⁊ nõ
tenendo ipſam rectā oſſariā:imittiŧ aqua in clepſedra ꝑ fi
ſtulā ipſius:vel imutaŧ aq̄ ſm ſeriē cõem a loco in quo ꝑ
exiſtebat:⁊ trāſit in clepſedrā per fiſtulā eius:q̄re ſi Anax.
cauſam vſr cõprehendētem dixiſſet:tūc indifferēter ſitua
ta clepſedra ſiue ſm rectū aut obliquū aquā non ſuſcipet.
⁊ ideo cõclu.ab Anaxa.nõ cauſa ſimplr ⁊ inquātum cau
ſa aſſignata:cū debeat eſſe vſis de oi ⁊ per ſe.talis eni reci
pitur in demõſtratione:vt apparet ꝑ poſterioꝝ.℄ Deīde.
T.ↄ.8.⁊ inde. (Eſt aũt.) In 2° aſſignat verā cām.⁊ diuidiŧ.ꝑ eni dat cau
ſam quare aqua nõ ingrediŧ clepſedrā:ſcđo quare egredi
tur:ſecūda ibi.(motā aũt.) Adhuc ꝑmo oñdit qñ verifica
tur ⁊ falſificatur ſmo Anax.2° cām aſſignat verificatõis.
ſcđa ibi.(recta autē.) Primo dicit ꝙ eā vno modo ſituata
clepſedra q̄re aqua nõ ingrediŧ in eā ceu dictum eſt:aer ex
tat:cū eni3 impelliŧ ipſe ac ſm ſemetipſu3 feraŧ:ita ꝙ non
cohibeaŧ ab aliquo violēto ſic aut aliter moueri:fertur de
ſe in ſurſu3 directe:⁊ maxime cū fuerit in terre vel aque ſpe
ra:leuis eni extat earū relatione:l3 dictū ſit hũc hĩe grau
tatem in ꝓpria ſpera ceu reliq̄ ꝑter ignē:particula 11° 45.
ita nãq3 natus eſt ferri:cū ei[o] ſit leuitas cõparatiua illarū
relatione:ceu ola elemētoꝝ reliqua in propriū locū motu
T.ↄ.31. recto ferunŧ iprohibita 4° ce.ita vt terra ⁊ ignis ſimplr de
orſum ⁊ ſurſum:aq̄ ⁊ aer ſm qđ ⁊ ad alia:dicit ꝙ ĩ rectis:

qm̄ motus eſt triplex vt circularis q̄lis q ſupioꝝ:⁊ rectus
vt iſtoꝝ inferioꝝ:⁊ hic duplex:qdam eni ad mediū:ſicut
terre ⁊ aque:alter a medio:vt ignis ⁊ aeris:ꝑ celi ⁊ mundi. T.ↄ.35. ⁊ inde.
Et ideo quidā verificaŧ:cū clepſedra directe h3 fiſtulā infe
rius in aqua.ſed qñ clepſedra cū eius fiſtula ſuperiori obli
quatur ⁊ ex trāſuerſo ſituetur in aq̄:aer prius manēs ſm
rectū tēdens ſurſum cū erat recta:ꝑ foramina:q̄dā altera
⁊ quaſi ↄtra hĩs que antea erāt in aqua:aer ↄtētus in cle
pſedra egrediŧ foras de ſub aq̄:tū q2 pp ſituationē clepſe
dre aliā quam acq̄ſiuit:nõ ita ceu antea directe tēdit ĩ ſur
ſum:tū ēt q2 pori aque nõ ſunt ita vt prius obſtruſi cõcul
cati:cū extremū fiſtule nõ ita ꝓfundeŧ vt ante.Q2 aũt aer
egrediatur oſtēditur nobis inundatione cū ampulla ſupe
rius facta ⁊ ſono fictitio cloclo.Cū aũt ꝓpter predictā cau
ſam aer egrediŧ ex clepſedra in eodē inſtāti aq̄ ſubingrediŧ
tur:ne vacuū intercidat:qõ nã pre aliis abhorret vſis : ita
ꝙ Auic.aſcribaŧ ꝙ celū mallet deſcēdere in repletionē lo
ci.℄ Deinde.(Recta.) Aſſignat cām q̄re recta ſtāte fiſtu
la clepſedre nõ ↄtingit aquā ĩgredi dicēs ꝑ ꝙ ſi fiſtula cle
pſedre vt dictū eſt ꝑmaneat directe in aq̄:pp recta3 ſitua
tionem aer nõ põt directe ſecedere:cū foramina exiſtia ĩ fun
do clepſedere ſunt obturata vñ manet qet[o] circa foramina:
neq3 aptus natus eſt ſalire in ſeipſum ⁊ foras egredi:cum
ſit corpus leue neq3 tāte potētie vt poſſit vaſe fracto egre
di:aut q2 in ſpera ſua pticipat grauitate.℄ Deinde.(Si
gnum.) ꝙ aũt aer poſſit prohibere aquam egredi oſtēdit
per ſignū ſcđo dicēs:ꝙ illud qõ ſit in clepſedra eſt ſignum
aerē imobilitatū in clepſedra ꝓhibere aquā ipſam ſubin
gredi:qm̄ ſi qs ſuſcipiat fiſtula3 clepſedre ipſius:⁊ repleat
eā aq̄ ingrediēte per fiſtulā ⁊ cõuertat deinde:⁊ trāſponat
ipſam lateraliter obliquādo:aqua exñs ĩ fundo clepſedre
nõ defertur in orificiū eius cõfeſtim:ita ꝙ apto fiſtule ori
cio nõ defluit foras aq̄ mox per fiſtulā:ſed per aliqõ modi
cum poſteri[o]:tanq̄ aq̄ nõ preexñte in orificio fiſtule:aperi
tur tñ deinde ipſum aqua ꝑ id delata.Cū.n.clepſedra fue
rit obliq̄ta nõ directe:aq̄ deorſum hñs inclinationē ipediŧ
ēt aere forinſeco:ita vt nõ ſtatim ea poſſit ex orificio egre
di:cū aerem inueniat ꝓhibitiuū vtcūq3.⁊ id ↄtingit ꝓpē
cū clepſedra nõ fuerit oino repleta ſicq3 obliquata: qm̄ cū
repleta extiterit ⁊ oſſariā directa deorſum ipſius:tūc reple
ta fiſtula mox ꝑ eius orificiū aqua foras egrediŧ:eo ꝙ pp
ſituationē clepſedre in deorſum ⁊ aque grauitate3 ea imme
diate foramini occurrit fiſtule.Tāgit.n.ipſu3 aq̄ ⁊ nõ aer.
nã extremū ipſius nõ tāgiŧ ſupius ab aere:ita vt aq̄ ipedia
tur exitus.℄ Deinde.(Nõ ingrediŧ.) Cõcludit tertio pu
cipale intētū dicens.nõ igiŧ vt probatū eſt:aq̄ ſubintrat cle
pſedram pp antedictā cām:dūmõ.ſ.foramē fiſtule ſupius
fuerit oppoſitū.ſed eo vt tactū eſt apto egrediŧ aq̄ foras:
eo ꝙ aer cõtentus ſe mouēs ſurſum in aqua oppo[m] ⁊ deor
ſum:vt q ingrediŧ foramen clepſedre ne intercidat vacuū:
pp eius oppoſitū motū vehementē:cauſat euacuationem
aque exñs in clepſedra in ea q̄ foras:nã pp motū impul
ſiuum:quē recipit de ſupius vt in deorſu3 cu3 ingrediŧ cle
pſedrā:⁊ ꝓpterea ꝙ aq̄ ↄfluit in ſeipſam ⁊ merito cum ſit
grauior aere:coget eū qui fuerat in clepſedra : ⁊ deſcendet
hic deorſu3:eo in oppoſitas ptes diuiſo vel ĩ deorſu3 aq̄ aſ
ſociato ꝑ ampli[o] tñ ſurſu3.℄ Deīde.(Motā.) Soluit aſſi
gnans cām pp quā egreditur aq̄ foras de clepſedra.⁊ pri
mo ꝓponit.ſcđo cām aſſignat.3° declarat ꝑ ſignum.2° ibi.
(cauſa)tertia ibi.(ſignū aũt.) Dicit igitur ꝙ ſi moueatur
aqua exñs eq̄li virtutis ⁊ adhuc maioris ea que aeris:ita
vt poſſit ipſu3 impellere:cū obuiatio ⁊ reſiſtētia eius ſit im
becillior impellēti aqua:ↄtingit aquā cõfluere vehemēter
per anguſtū foramen fiſtule:ipſamq3 aquā in clepſedra ca
dere qua depelliŧ aer.℄ Deinde:(Cauſa) Dat hõ cām di
cens ideo eſſe qm̄ aqua ingrediens clepſedrā per violētia3

expellit aerē cōtentū in ipſa: cū ea ſit fortior eo. minus eniȝ a ſuo aſcēdit loco. ℭ Deinde. (Signū.) Declarat ſigno dicens huius ſignū fore illud qḋ accidit in hac trāſductione aque in clepſedra. Cū enim aer depellit̄ fit eructuatio eius vētoſa cū ſonitu et ſuper aquā audito vt tactuȝ eſt: qm̄ aq̄ ſubintrans pp violentiā quā infert aeri eum impellens in partē oppoſitā cadit vna in fiſtula clepſedre cū aer expellitur. ℭ Deinde. (Quēadmodum.) Declarat ēt id dicens. primo ꝙ ſicut lingua repreſſa vt nālis pp aliqḋ intromiſſum eā prohibēs dilatari ceu agunt minimi. Aut etiā lingua artificialis. equoca eniȝ eſt 2° de ingenio. vt cum eis ex quo formatur reprimit̄ ad interius pp ipſius ſeparationem ex loco in quo directe pmanebat ante cōſtricta: dū non occurrat aliqḋ in cōtrarium vt deſtus ad extra repercutiēs huiuſmodi linguas: ſicut cuȝ aliqñ cuneos ſeu caniculas confractione deciſas ab aliq̄ materia vt ligno vel alio ponunt retro: vt poſſibile poſt linguas eas in anterius repcutientes. pp talē enim actum lingua animata ⁊ artificialis reddit̄ in locū ſuum priſtinū linguaq; ſimiliter fiſtule aperitur: vt in clepſedra valeat ſubingredi aq̄: clauſo vō foramine ipſius minime. ℭ Deīde. (Singif.) Reſumit denuo huius cām vt declaret hoc (manifeſtū autē) dicens pmo ſigno pp hȝ cauſam cōdignū eſt aquā effluere: niſi inſpiretur ⁊ ſubintret aer: q violēter retinebat̄ in clepſedra ſubcluſus: tūc eniȝ foras egredit̄ aqua ēt impellēte. qḋ manifeſtatur ex his q̄ apparent de aere ⁊ aqua in cōtinente nos ipſo extrinſecus: aqua enim deducitur ⁊ diuellitur a vento ſurſuȝ impulſa: ceu cū ipſa diuidit̄ in partes multas: ita vt vapor efficiat̄. eſt eniȝ his humiditas minutatiȝ deciſa. de acci. 4°: cū inde ſibi foret ois in adinuicē cōtinua: ita vēto et calido ſubleuante diuiſa in vaporē ſurſum tēdit: ⁊ manet ad tēpus in aere ſuſpenſa: deinceps vō tunc qz grauis efficitur calido eā derelinquēte: tū ēt qz reprimitur ab aere i ſe ipſo ſulcato: nō ceſſat huius repreſſio: donec iterū ab eo deorſum impellat̄ vt prius extiterat: verūtñ dum hȝ pn̄m pretactum pmanet ipſaȝ ſupius tenēs: aqua vna vt aggregata ex vapore ac cōtinua indiuiſa pēdet in aere aliquādiu: ⁊ nō ſolū ipſa: vez ēt aliud vt grādo vel aliud tale. ℭ Deīnde. (Rōnabile.) Approbat hoc dicens illud rōnabiliter fieri. nam alicuius eſt cū fuerit ſufficiētis virtutis mouere aliquid ⁊ deducere extra propriā regionē. Omne eni agēs opȝ eſſe tale 2° de cā ita vt poſſit tantū ēt adhuc plus ſicut illud qḋ educitur extra proprium locū: ita ꝙ ſi ampliori tēpore pduret hȝ potētia illud qḋ habet̄ ſeu detinetur vt aq̄ vel aliqḋ ſimile in aere: habēs ſeu detinēs. puta aer cū calido celeſti vel erit eq̄lis potētie aut fortior eis in detinēdo qḋ eſt verius: ⁊ id accidit in pposito cuȝ aer vt apparuit detinet aquā ne ab aere egrediat̄. inſpirat̄ eniȝ aer exterius i cōtinente ac ēt inter clepſidrā cū aliqualr̄ eueniat̄ ita vt fortioris reddat̄ aqua potētie. Potent igit̄ ne fluat ſiſtere de clepſedra eandē. Sic igit̄ aer ſubiacēs exterius ad foramina fundi clepſedre phibet ne aqua foras egrediatur: duȝ tñ foramē fiſtule fuerit obturatuȝ. qñ aūt aer cum calido nō eſt potēs aquā impellere ac eleuare ſufficiēter ſurſuȝ vt in pluuiā cōdenſetur perfecte vincens aerē ⁊ extendens tēdit cōfeſtim deorſum. ℭ Noſce ꝙ aqua cū eſt coagulata mox deorſum ruit ⁊ maxime cum fit grādo. nō enim ea pmanente ſupius coagulat̄: verū potius deſcendente: nā celerius accidit coagulatio: ꝑueniunt enim q̄ȝ aque latio deorſum. deſcēdēdo enim coagulat̄ ſicut deteſtant̄ methaurorum p̄ dicentes vt in eius generatione ſurſum manere.

Ceȝ.4° ⁊ alibi.

ℭ Problema. viij. Antiqua.

Propter qḋ partes plantarū ⁊ animaliū q̄cūq; nō organica ſunt oīa rotunda ſunt. Plātaꝝ qdē codex ⁊ rami. Animaliū autē crura coxe: brachia: thorax. Triangulū aūt neq; poligoniū: neq; totū neq; pticula ē. Vtꝝ ſicut architas dicebat pp id quod in motu naturali ineſt equalis proportio. Mouent̄ aūt pportionaliter oīa. Habet aūt ſolum in ſeipſuȝ reciprocare qḋ circulos faciat ⁊ rotūda qñ fit. Noua.

ℭ Cur partes tā ſtirpiū quā animātiū q̄ nullis inſtrumētarijs officijs deputata ſunt: in orbē ſeſe oēs colligant: ſtirpium quidē caudex ⁊ rami formari in orbē ſolent: ⁊ aiantiū crura: femora: pectus: lacerti ad hanc eādē ſpeciem enitūtur. Triāgulum vō aut multiangulū nullū: neq; ex toto neq; pte aliqua eſt. An vt Architas auctor ē quoq; i motu nāli: equi pportio ineſt: moueri nāq; pportione omnia cēſet. Hanc autēȝ ſolam in ſeſe equaliter ſolui: atq; reuerti: vt orbes rotūdaq; afformare poſſit cum conſtiterit.

ℭ Quare partes plātarū ⁊ aialiū quecūq; minus ſunt organice oēs ſunt rotūde: vt in plātis cortex rami ⁊ fructus plurimi: in aialib⁹ aūt crura: coxe: virga: brachia: thorax: ⁊ collū: haꝝ. n. partiū prenoīataꝝ neq; totalis neq; particula ipſius minor formā hȝ trianguli neq; pluriū angulorum figure. ℭ Notandū ꝙ coꝝ que ſunt in corpore quedam pprie appellant̄ mēbra: ceu quecūq; ſub ſe cōtinēt alteras pprias ptes in eis: vt caput pect⁹ ⁊ crus: ſunt enim he ptes tote: ſub ſe alias cōtinētes pticulas. hyſtoriarū p̄: ſic igitur tria ſunt: puta mēbra ptes enim toti⁹: ptes et diuiſione horum cauſate: ⁊ pticule itidē ex haꝝ ſequeſtratione. ℭ Noſce ꝙ p̄tacte ptes rotūde dicunt̄ non organice: nō qa careant organizatione omni: ſed qz modicā habeant aliaꝝ reſpectu: vt plāte reſpectu aialiuȝ: ⁊ hec ēt radicis relatione ⁊ que aialiū vt coxe aut brachia reſpectu capitis aut manus: cū ſit ea organū organoꝝ. 3° de aia. ⁊ p̄ de iuuamentis. ℭ Deinde. (Vtrū.) Soluit dicēs cām fore ſm architā tarētinū: eo ꝙ in motu nāli regrat̄ eq̄lis proportio ⁊ cōmēſuratio: modo plāte ⁊ aialia pportionabiliter mouent̄: cū ſint quedā corpora nālia: qz plāte ſm augmentū ⁊ diminutionem: atq; ēt localiter vndecūq; agitate a ventis: aialia vō pure localiter cū augmento ēt ⁊ diminutione mouent̄: qḋ oſtendit̄: quoniā illud ſoluȝ reciprocatur ⁊ cōuertit̄ ad ſeipſuȝ: qḋ rotundū eſt: potēs circulos ex eius figuratione producere: quaſi velit dicere architas: ꝙ hȝ rotunda figuratio magis apta eſt ad motū perfectiorē. puta circulationem: hñs enim eā pportiōat̄ vniuerſo amplius. ℭ Noſce ꝙ anotomiſta cām huius aſſignat: qz corpora rotūda: ppter figure cōtactū huius indiuiſibilē fore: nō eni cōtingit eneā ſperam tāgere niſi in pūcto: phemio de aia: ſunt nocumentis p minus expoſita. vñ coll. 2°. Caſtellani faciūt turres rotūdas: vt machina non poſſit eis nocere. Eſt ⁊ hec figurarum pfectior 2° celi dicens. Nihil enim ſ̄ua vt ſic ei. T.2.13. Scias rotūditatē ſic eſſe triplicē. vnam qdē vt que orbiū: T.2.22 ⁊ inde. Celū enim eſt ita rotūdū: vt nullus chirotignton. i. manu artificiatum habeat ſimile. Alia eſt columnaris vt pretacta plātarū ⁊ aialiū. Tertia vō media ſicut fructuū maxime frondiū ſicbomoꝝ. cepatis ⁊ thoracis in animalibus. ℭ Adhuc noſce ꝙ Ariſt. huius pblematis non vltra q̄ȝ architas cauſam aſſignauit: que vt apparuit etiam bonuȝ poteſt habere intellectum: eo ꝙ ex conſequenti apparebit

Dubit° problemate. ¶ Dubitať. quia in rubrica dictū eſt hic agi de problematibus circa quantitatem inanimatam huius autem vt plantarum ⁊ animalium eſt aiata. ¶ Dicendū ꝙ illud veritatē habet in pluribus. Aut ꝙ hꝫ quantitates aialiū ⁊ plantarū intelligitur magis. ceu ſunt quanta in cōiq; quanta animata: id enim accidit ipſis.

¶ Problema. ix. Antiqua.

PRopter qd in vltimis ſemp fiunt rotūda? Aut q2 nā ex datis oia facit vt poſſibile eſt pulcherrima ⁊ optima: figura aūt hec pulcherrima: eadē.n. ſibiipſi ſimillima. Noua.

¶ Cur extrema formari in orbē ſoleant? An ꝙ nā res optimas ⁊ pſcherrimas creat quoad fieri pōt. Figura āt ea pulcherrima eſt. q̄ eadē vndiq; ē ſibiq; ipſa ſimillima ꝯſtat.

¶ Quare plāte aialia ⁊ eaꝝ partes ac vniuerſaliter queciiq; quāta in extremis ſuis rotūda ſemper efficiunť. ¶ Deinde. (Aut q2.) Soluit dicēs illud eſſe: qm̄ natura vlis ac etiā particularis: niſi impediatur: vt apparet in mōſtris. 2° T. 2.76 ⁊ inde. phyſicoꝝ. ⁊ p̊ de generatione aialiū: ſemper ex preſuppoſitis principijs in quātū eſt ipſi poſſibile ⁊ recipiētibus: maxime pducit cūcta optima quātum ad eſſe: ac pulcherrima quo ad bñ eſſe. Nō enim ſufficit alicui habere ſimplr eſſe: niſi ⁊ bene habeat illud: vñ de iuuentute ⁊ ſenectute ac in pleriſq; aialiū locis: videm⁹ nām in oībus ex poſſibus faciētem optimū: figura vo hꝫ vtpote rotūda eſt optima: qḋ indicat: ppterea enī vt apparuit eſt corporis optimi. ſ. celi: ⁊ cū hoc ē ēt pulcherrima cū per oīa vniformis exiſtat. Vñ T. 2.22. ⁊ inde. Thimei 2° celi vndiq; ineffabilis pulchritudinis ornamētum: eſt ēt eadē ſibiipſi: ⁊ per oīa ſimillima: cū non diſcretum per pncipio mediū ac fine in ea ceu in alijs. hoc enī nō hꝫ pprie vt apparebit 3° ſequētis partis: ſꝫ imaginatione magis. Itaq; nā producet cūcta in ſuis extremis cū ea habeant rotūda: ⁊ ſi amplius ſm earum modū latum producitur etiā a principio longa tertio ſequētis partis.

¶ Problema. x. Antiqua.

PRopter qd ſi circulus pijciať p̊mū qdē rectā deſcribit: qeſcēs autē reflexionē quouſq; cadat? Aut q2 ſilr hinc ⁊ rectā quidē primuꝫ: q2 ſilr hinc ⁊ iſtinc aer rectus fit. Equali aūt exiſtente motu hinc ⁊ iſtinc. neceſſe lineā talē eſſe: inquātum diuidit locum hinc ⁊ iſtinc. Talis autē eſt recta linea: qñ autem declinabit ad alterā partē. propter inequalitatē circūſtātis aeris: nō amplius equalē ſcribit parti que ē intus extra: ſed neceſſe circularia. Noua.

¶ Cur ſi circulus proijciať. primū lineaꝫ rectaꝫ ducet: deinde cocleā ſiue clauiculā aget dum decidat. An principio rectā iō agit: ꝙ equaliter ab aere hincinde dirigitur: cū igiť pari momento vtroq; de latere pgat: lineaꝫ quoq; effici talē neceſſe eſt: que locum equaliter hinc atq; inde poſſit diuidere. Talis autem recta eſt. At vbi in partē alterutraꝫ vergere ob inequalitatē circumfuſi aeris cepit: non amplius equalem illaꝫ parte interiore exterioreq; ducit: ſed circularem neceſſitate ſcilicet aeris diuerſi ⁊ incompoſiti.

¶ Quare ē ꝙ ſi circulus proijciať: ſicut proijciūt ſepe pueri: p̄mitus in eius pieccione vſq; ppe motus ſinē lineā deſcribit rectā: non declinans ſenſibiliter magis ad vnā partem q̄ꝫ ad aliā: ſed cū icipit qetari: motu eius minori: lineā tūc deſcribit reflexā: repreſentā: em circularē donec cadat ī planū: non potens amplius moueri. ¶ Deinde. (Aut q2) Soluit ⁊ p̊ ad primā partē dicens: ꝙ iō prius lineā deſcribit rectā in pceſſu ad terminū motus: q2 dextra ⁊ ſiniſtra ⁊ vlr ſm omnem poſitionē aer directe ſe habet in ſuſtētando circulū: non declinans ad vnam parteꝫ amplius q̄ꝫ ad aliā: Cū aūt ita aer conſeruauerit ipſum ſm medium omnium declinationū: oportebit ⁊ lineā quā cauſabit eſſe hꝫ: puta rectā: ſm ꝙ ipſa diuidit ⁊ ſeparat locū equaliter: per quē tranſit: ſeruās mediū oīum circūferentiarū ſitus: que autem talis exiſtit recta eſt linea. ¶ Deinde. (Qñ auteꝫ.) Soluit ad partē ſecundā dicens: ꝙ quando circulus incipiet declinare ad alterā partem poſitionis: ⁊ illud propter inequalitatē ⁊ improportionē circunſtātis lateraliter: nō deſcribet deinceps equaliter lineā rectam: relatione vnius partis ⁊ alterius. puta iterioris ⁊ exterioris: ſed declinabit in alterā tantū: vt figura īteruenīat ppe circularē. ¶ Notandum ꝙ illud verificať: dum mō impellēs leuius circulum impellat: vt apparet tertio ⁊ vndecimo: ſit ēt regularis ipſe ⁊ vniformis in ipſius circunferentia: non ſicut trochus vel cochula preexpoſitus. Sic igiť Ar. cauſam aſſignat ex parte aeris: cū ipſe ſemper moueatur: vt oſtēdunt atomi: etiam ſi non appareat nobis. vnde accidit circuluꝫ cadere ſm illam partē: ſm quam vētus illi ex oppoſito occurrit. In tertio aūt ⁊ vndecimo tangitur cauſa mot⁹ ſubcircularis ex parte figurationis mobilis: dūmodo mouēs eius vehementior non impediat illud motu.

¶ Problema. xj. Antiqua.

PRopter qd magnitudinibus que inequalē pfunditateꝫ hñt: ſi quis leuius mouerit ptiuꝫ: circulariter ferť proiectū: vt plūbeatis trochis accidit: Si qs proijciat leuius ad ſe conuertēs ptē? Aut q2 grauius impoſſe eſt equaliter currere leuiori ab eadē fortitudine proiectuꝫ. Qm̄ aūt neceſſe quid moueri ex equo: ⁊ in rectitudinem impoſſibile: neceſſe in anterius latū circulariter ferri: vt ſi oīno aliqd fuerit ipſius imobile ppter grauitatē ī medio. hoc quidē admittentē in anterius ſi mota eſt eius pars. ppter hoc aūt ab illis apud dimittentem: qm̄ autem mouetur quidem omne: habet aūt in medio grauitateꝫ id qḋ ferť: neceſſe idem hoc facere. Noua.

¶ Cur in magnitudinibus q̄ profundo ſunt inequali accidit vt ſi partē moueris leuiorē circūferať qḋ iacitur. quēadmodū ī talis fieri opplūbatis videm⁹. quotiēs quis parteꝫ leuiorē ad ſe vertēs pijciat. An ꝙ fieri non pōt. vt qḋ grauī⁹ eſt eque cū leuiori ferať cū proiectu eiſdē a viribus eſt. Qḋ cuꝫ moueri

neceſſe ſit:⁊ tamē fieri nō poſſit vt eque om
ni ex parte directo q̄ʒ tramite moueaꝛ: circū
ferri neceſſe eſt:dū ſe introuertit. queadmo/
dū ſi qd medio eius imobile ſuo pōdere pe
nitus eſſet:alterꝫ pfecto extremū vltra ī ptē
moueret porē alterū itra ad eū tēderet q di/
miſit. Sꝫ qm̄ cū totū moueri poſſit: pōdus
ſuo medio gerit:illud idē ſequaꝛ neceſſe ē.

¶ Repetit tertium problema ⁊ iam expoſitū id ſufficienter vſq̄ʒ ibi. (vt ſi.)illuc addit vt declaret dicēs:q̄ ſi aliqd contingat cuiuſdā fieri imobile propter grauitatē ipſius entē in medio:id quidē ſi fuerit motū in anterius ſm aliquam ipſius partē:prout a recipiente ipſum impelliꝛ taliter:que re tūc q eſt de illis qui dimittit trochū tādē debilitata virtute impellentis quieſcit in circulum tendens. ¶ Deinde. (Quoniā autem.) Reſumit vt concludat dicēs. qꝛ igitur vnūquodq̄ʒ huiuſmodi mouetur:⁊ habet ī medio grauitatem qd taliter fertur neceſſe vt circulo ferri.

¶ Problema. xvj. Antiqua.

PRopter qd ea que ferūtur qn̄ cō
tra cadūt:reſiliūt in ꝯtrium ſm q̄
nata ſunt ferri:⁊ ad ſimiles angu
los? Aut qꝛ nō ſolum ſm illuꝫ ſe
runtur motū ſm quē ferūtur ſm propriam
partē:ſed ſm eū q fit a dimittente: pprius q
dem igiꝛ quieſcit:qn̄ in propriuꝫ venerit lo
cum. Omne eni qeſcit veniēs in quē locum
ferꝛ ſm nām:ſm q̄ hꝫ aūt extraneū neceſſe
adhuc moueri:nō in anterius aūt:pp id qd
prohibeꝛ: Aut in obliquuꝫ: Aut in rectum:
Qia aūt reſiliunt ad ſimiles angulos: Pro
pter id aūt qd ferūtur huc quo motus ferꝛ
quē faciebat dimittēs:illuc aūt ad acutum.
Aut ad rectū ferri accidit. Qm̄ igitur reper
cutiens phibet:motū qui eſt in rectū. ſimili
ter phibet latū ⁊ motū ipſi⁹. Queadmodū
igiꝛ in ſpeculis extremū recte linee vbi ceci/
dit viſus noſter:⁊ in latis ita ꝯtrium fit: tātū
eniꝫ angulū diſtare:quātus fit:q eſt ſm ver.
ticē.opꝫ enim itelligere tranſmutatū angu/
lum ⁊ motū: Hoc aūt facto manifeſtuꝫ q̄ ad
ſimiles angulos neceſſe reſilire. Noua.

¶ Quāobrem corpora q̄ feruntur vbi alicui
occurrerūt reſilire partē in cōtrariā ſolēt q̄ʒ
ſuapte nā ferri cogaꝛ. Nec niſi ad ſiles an/
gulo ꝫ ruſultare ſoleāt? An q̄ nō ſolū eo fe/
runꝛ impetu quo pro ſua pte ipſa ferri aptiſ
ſima ſunt. Verūetiā illo qꝛ mittēte pficiſciꝛ:
ſuus igiꝛ ceſſat cuiq̄ʒ ipetus:cū ſuū ad locuꝫ
puenerit:oia nāq̄ʒ reqeſcere ſolent: vbi eaꝫ
in ſedē ſeſe cōtulerūt:quā ſuapte natura de/
ſiderāt. Sed extremo illo quē hn̄t ipetu:ne/
ceſſitas oriꝛ amplius mouēdi:qd cū in ptēꝫ
priorē eſſici nequeat:qui a re prohibeꝛ obie/
cta:vel in latus:vel in erectū agi neceſſe eſt.
Qia aūt in angulos reſiliunt ſiles. Qm̄ eo/
dem ferri cogātur:quo motus ducat: queꝫ
is dedit q miſerit. Eo aūt vt angulo vel acu/
to vel recto ferātur oino icidit. Cū ergo qd
retorſerit vetet: quo minus directe motus
agatur:pariter ⁊ rem que ferꝛ ⁊ eius impe/
tum nimirū prohibere pōt. Vt igitur in ſpe
culis extremū linee recte quo ſe aſpectus cō
iecerit idē refrangitur. ita in his que feruntꝛ
fieri ex aduerſo ſolēt. Quippe cū angulo tā
to retorqueanꝛ. quāto vertex conſtiterit. ita
eniꝫ intelligēdum eſt. vt trāſferri ſimul ⁊ an/
gulus ⁊ delatio debeat. Quo facto ī āgulos
reſultare ſimiles eſſe neceſſe palam eſt.

¶ Explicit decimaſexta particula.

¶ Repetit quartū problema vt amplius exponatur dicēs. quare lata p aerē qn̄ in ꝯtrium cadunt locū a quo mouebātur reſiliūt in oppoſitū eius ſm q̄ nata ſunt ferri. tēdebāt.n. deorſum:nūc aūt moueꝛ ſurſum. Et itidē. quare etiā quedam ipſoꝝ reſiliūt ad ſiles angulos vt ceciderunt prius. ¶ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit ⁊ p̄ ad primā partē magis. ſcdo ad ſecundā. ſectida ibi. (omnia aūt.) dicens cauſaꝫ eſſe qꝛ aliqua dupliciter ferūtur. Quedam enim trn̄ ſm ſe ⁊ propriam partē vt per formā grauitatis a generāte ſibi impreſſam ſicut apparet. 8. phyſicoꝝ. grauia eniꝫ moueꝛ a generāte vel a remouēte phibēs. quedā vo cū hoc mouentur ⁊ ab ipulſione:quā cauſat in ipſa dimittēs ſeu phibens:nūc aūt illa que p̄ moueꝛ mō magis: pprie qeſcūt ī loco ſuo naturali:qn̄ in ipſum puenerint: cuius ratio eſt: qꝛ vnūquodq̄ʒ quieſcit cū deuenerit in locū in quem nāliter habet ferri:cū acquiſiuerit ſuā perfectionē:natura eniꝫ quantū dat de forma tantūdē ⁊ de loco:vt hec quarto celi apparent:ita q̄ ſi hoꝝ aliqd cadat in planum:nō refrangitur adeo vt qd etiam violentia mouetur. Et illud eſt qd ſubditur:qm̄ ſi aliquid mouetur p aliquod mouēs extraneum:cū percuſſerit ſuper ſolidū:propter motū eius repētinum neceſſe ſit adhuc moueri amplius reſiliēdo:qd quidem nō reſiliūt in anterius directe vt ferebaꝛ:propter id qd prohibeꝛ taliter moueri:ob ſituationē plani ſup quod cadit:ſed in oppoſitū reſiliet:puta in obliquū lateraliter:aut ſurſuꝫ:in directū ſicut viſuꝫ ē 4°:illic:rectilinee aūt. ¶ Deinde. (Omnia aūt.) Dat cām ſcīde:dicēs pmo q̄ omnia vt premiſſum eſt que refranguntꝛ ⁊ reſiliūt ad ſimiles aut agūt angulos: ppter iſtā qdem cauſam:qꝛ feruꝛ ad partem directe in quā fiebat motus q cauſabatur a dimittēte grauitate:alibus aūt accidit ferri vel in acutuꝫ directe aut in rectū:ſic enim dimittunꝛ cū hoc q̄ in ſe ſunt ppendicularia:vt oſtēſuꝫ eſt 4°. qꝛ cum cadens peruenerit in planuꝫ: qd ipſum repercutit: phibet motū ipſius quē accepit a dimittente ſm rectū:⁊ id p:ohibēdo proiectū ferri ⁊ motum ipſius. ¶ Deinde. (Queadmodū.) Declarat hoc ſcdo in ſpeculis dicēs:q̄ ſicut accidit in ſpeculis vt calibinis cōcauis optime terſis:qd extremū punctuꝫ recte linee viſualis in quod cecidit viſus ⁊ aſpectus noſter directe ad ſiles angulos refrangitur:ita ⁊ in latis p aerem reſilientibus directe in oppoſitū accidit. nam ſcdm tantum angulum oportet diſtare a plano tum reſilit:quantum fuerat is qui erat in extremitate punctuali acuta ſup quam cecidit prius:ex quo qdem huiuſmodi diſtare oportet intelligere q̄ angulus trāſmutatus ⁊ motus ab illo interueniat:nō enim gꝫ

T. ꝯ. 17 ⁊ alibi mltotiēs

T. ꝯ. 22. ⁊ alibi ſepius.

ſcit ſuper planũ vt incepit:nã hic motus intercidit reflex⁹: q aũt talis gete diſtiguiť iteruenietẽ:vt ꝓbatũ eſt.8ͦ phy. quo ſiqdẽ accidente manifeſtũ ꝙ taliter hꝫ reſiliens cõ dnonatũ ad ſimiles neceſſe habebit ãgulos reſilire: ⁊ hꝫ qdem viſa prius amplioꝛ ſuperioꝛ expoſitio.

¶ Incipit decimaſeptima ꝑticula in qua de terminat ꝓblemata entia circa q̃titatẽ aiatã.

¶ Problema. j. Antiqua.

PRopter qd icõmẽſurabiles iuxta ſe iſpecti maioꝛes vĩr q̃ȝ ſm ſe ſolos: Aut qꝛ cõmẽſurabile eſt vnũ ⁊ cõmẽſuratio q̃ȝmarie vnuȝ facit. vnũ aũt indiuiſibile vult eẽ. indiuiſibile autẽ minus eſt. Cõmẽſuratio aũt ſm dr̃iaȝ multa facit: ſꝫ ſe qdẽ igiť inſpecta magis la tent:q̃les q̃dã magnitudines ſũt iuxta ſe po ſita aũt:idiuiſibile qdẽ igiť vnũ vĩ ⁊ aſpect⁹ vnus eſt ipſius ꝑꝑ cõmẽſurationẽ. Incõmẽ ſurabile:ſicut plura exiſtẽs aſpectũ facit plu rium ⁊ maius vĩ. vnũ eni exiſtẽs vĩ multa. Habet.n.nãm magnitudis ſm cõtinuitatẽ ⁊ eã q̃ ẽ numeri ſm ieq̃le partiũ. ꝑꝑ qͦ me rito augmẽtũ qͦ ẽ ex vtriſqꝫ habẽs: maius videtur p̱ter ſimplex ⁊ vnũ. Noua.

¶ Cur hoĩes qui corꝑe cõſtãt imodico ma iores tũc eẽ videtur:cũ appoſiti modicis in ſpiciunť: An ꝙ res modica vnũ ẽ: ⁊ mode ratio vnũ q̃ȝmarie. Unũ aũt qͦ eſt id indici um eẽ poſtulat. indiuiduũ aũt min⁹ ẽ. Res vero imodica:multa ꝑ ſui diſcriminis rõne oñdit. Quãobrẽ vt cũ ꝑ ſeſe magnitudines inſpiciunť. q̃les nã ſint latere facili⁹ pñt. ita cũ collate in ꝓpinquo ſpectãtur latere non pñt. Ergo vnũ eſſe appet qͦ indiuiduũ eſt. ſpectatuſqꝫ eius vnus modici rõne exultat: imodicũ porro vt qͦ plura ſit ſuſpectioneȝ pluriũ ſuggerit. Et mai⁹ ꝓpea eẽ vĩ ꝙ vnuȝ cũ ſit plura eẽ videať. Nãm eni ⁊ magnitu dis hꝫ ꝑꝑ cõtinẽtiã ⁊ numeri propter parti um inequalitatẽ. itaqꝫ cũ vtrũqꝫ obtineat in cremẽtũ merito maius tũ eẽ apparet cũ ſpe ctatur ad id qͦ ſimplex eſt atqꝫ vnuȝ.

¶ Particula decimaſeptima in qua determiat ꝓblemata entia circa quãtitatem aiatã q̃ ſunt quanta ⁊ mathemati ca:rõne ſaltẽ ipſius quantitatis ſup quã fundať nãlitas q̃ rẽs ꝑmit⁹. Quare incõmẽſurabiles ſeu inequales cũ iuxta ſe poſiti iſpiciunť vno intuitu q ſũt maioꝛes apparẽt am plius maioꝛes minoꝛib⁹: q̃ȝ qñ vniuſquiſqꝫ ꝑ ſe ſingulari ter inſpiciť: vt qͦ mõ videať vn⁹: tũc aũt in abſentia reliq ⁊ marie cũ ſpaciũ interuenerit diſtãtie aut tꝑis. ¶ Deide. (Aut.) Soluit. ⁊ p̃ ad ꝑmã ꝑtẽ magis. 2ͦ ad ſcõ am. 2ͦ ibi (Propter cõmẽſurationẽ.) dicit itaqꝫ cãm eſſe: qꝛ illud qͦ eſt cõmẽſurabile vnũ exiſtit: id aũt qͦ potiſſime vnũ facit eſt cõmẽſuratio: mẽſura.n. minima ẽ indiuiſibilis ⁊ vna: appareñ. 10. meta. ꝙ aũt cõmẽſurabile ſit vnũ oñdiť: quia vnũ indiuiſibile appetit eſſe: vnũ.n. extat qͦ eſt diuiſuȝ ab aliis in ſe aũt idiuiſuȝ. 10. meta. ⁊ iõ illud qͦ eſt indiuiſibi le minus ẽ diuiſibili: ꝯmẽſurabile quidẽ. lȝ dcm̃ ſit eẽ vnũ ſi tñ nõ ad vnũ ſed ad plura trãſferať: multa cãt ſm dr̃iaȝ ⁊ diuerſitatẽ: quo ipſo ſit mẽſuratio indeterminate: modo ad illud cõparando: tũc aũt ad iſtud: ꝑꝑ qͦ ſm ſe vt ſeoꝛ ſum cõſpecta latent amplius quales quedam magnitudi nes ſunt q̃ȝ cũ iuxta ſe inſpiciunť poſite: tunc.n. directe ꝑci piunť vt extãt: ſic igiť ꝑ ſe vnũqͦqꝫ iſpectũ vĩ eẽ ineq̃ius qͦ oñdiť: qꝛ aſpectus vn⁹: eodẽ.ſ. intuitu cũ aliq ſuerit iuxta poſiti videnť omnifariã: ſed qñ ſeoꝛſum inſpiciť: ꝑꝑ hoc ꝙ cõmẽſuratio reddiť incõmẽſurabilis: cũ ipſius vt dcm̃ eſt ſit nãvnum facere: cũ pluribus applicať: incommẽſura bilis reddiť: cũ id qͦ eius nãe amittat: exiſtens enim non vna ⁊ idiuiſibilis: ſed multiplicata aſpectũ inducit pluriũ ſm ꝙ diuerſimode vĩ nũc vnum poſtea qdẽ aliud: ⁊ ideo hꝫ viſa videnť maioꝛa: qꝛ vnum taliter diuerſimode inſpe ctiones variatũ apparet multa: qͦ oñdiť: qꝛ duplicis quã titatis inducit nãm magnitudinis ſeu quantitatis ꝯtinue ⁊ diſcrete: ſiue nãm numeri: que exiſtit ſm partiuȝ inequa litatem: cõtinuũ.n. equalitatẽ dicit: diſcretuȝ ṽo ineq̃lita tẽ cũ cauſeť ex partiũ in adinuicẽ ſeꝑatione vt viſuȝ ẽ. Et ideo concludit ꝙ ꝑꝑ nõ immerito augmẽtũ ⁊ exceſſũ ma ioꝛitatis ⁊ mioꝛitatis: qͦ ex vtriſqꝫ ſiľ viſis habeť: maius apparet: ꝑꝑ ſimplicitatẽ ⁊ vnitatẽ ꝯmẽſurabilis ⁊ commẽ ſurationis: qñ ſimul in vno inſpiciunť intuitu: qñ aũt ſeoꝛ ſum oppoſitũ cõtingit: eſt.n. cõparatio cũ ſiľ inſpiciť tãq̃ȝ vnius ad duo: cũ aũt diuiſim vt duoꝝ ad duo. Prioꝛa ṽo magis diſtãt ſecũdis ⁊ opponunť cũ aũt oppoſita ſimul inſpiciuť: vnũ per aliud magis cognoſciť: vnũ enim oppo ſitoꝝ rõnem cõtinet q̃ alteri⁹ q.n. hñ diffinit ꝯ̃ria ꝯſignat topico. 6. Uñ Elenco. p. appoſitis iuxta ſe ꝯ̃riis. ⁊ maioꝛa ⁊ minoꝛa videntur: ⁊ peioꝛa ⁊ melioꝛa hominibus. Ca.j.4 ⁊.5.

¶ Problema. ij. Antiqua Capi.12 circa medi.

PRopter qd in lõgitudine magis aĩalia ⁊ plante oriũtur: Aut quia lõgitudo quidẽ tripliciter augeť latitudo dupliciter: ꝓfũditas ſim pliciter. Eſt enim longitudo que eſt a prin cipio ꝑma quare ſolum augeť ſimul latitu dine iterum facta ⁊ tertia ſimul profundita te: latitudo autẽ dupliciter ſm ſeipſam ⁊ ſi mul magnitudine. Noua.

¶ Cur animantia omnia ⁊ ea quoꝛũ ſtirpes terra cõtinẽtur. creſcere potius in lõgitudi nẽ ſoleãt: An ꝙ ter lõgitudo augeť. Bis la titudo. Semel ꝓfunditas. Lõgitudo enim ꝑncipio ſit ꝑmoqꝫ ꝑncipio exiſtit. itaqꝫ prio ſola. Secundo cũ latitudine. tertio cum pro funditate augeť. Latitudo autẽ bis. videli cet ꝑ ſe ⁊ vna cũ altitudine creſcit.

¶ Quare aĩalia ⁊ plante cuȝ moriunť magis ꝓtẽdũť ad locũ ſm lõgũ q̃ȝ ſm latũ ⁊ ꝓfũdũ: ⁊ nõ tm̃ cũ oriunť: vez ẽt cũ augmẽtãt. ¶ Deinde. (Aut.) Soluit. d. cauſam eſſe qm̃ longitudo tripliciter cũ oritur augetur: puta ſm ſeip ſam ⁊ latitudinem ⁊ profunditatem: ſed latitudo ſm ſeip ſam ⁊ longitudinem: profunditas autez ſimpliciter ⁊ ſm ſeipſaȝ tm̃. qͦ aũt tripľr augeť ꝑfecti⁹ ẽ: q̃ȝ illud qͦ dupľr

ſolū augeť: ⁊ hoc ampli⁹ ꝙ̄ qḋ ſimplr ⁊ ſm vnā dimenſio-
nem tm̄. naſci aūt ſtat in quodā tēdere ad eē: ⁊ pfectionē:
cū ſit pceſſus de nō eſſe in eē: ac in ſubam ductio. nāliuꝫ pᷓ
pp qḋ aialia ⁊ plāte amplius ſm longū naſcenť aucte ꝙ̄
ſm reliquā aliaꝝ dimēſionū: ⁊ qꝛ vt pbatū eſt: longitudo
cauſať in aialib⁹ ⁊ plātis a pn̄⁰ pme originis. ⁊ ſm ꝙ aliqd
producit in eē ita augmētať ⁊ ꝯſeruať: tūc ſilr augebunť
poſt gn̄ōnis cōplemētū oē aialia ⁊ plāte ampli⁹ ſm lōguꝫ
ꝙ̄ ſm reliq̄s duas dimēſiones: taliter ꝙ poſt augmētū ſꝫ
lōgitudinē: ꝯſr augmētabunť ſm latitudinē: ⁊ tādē ſꝫ p
ſunditatē: ita vt lōgitudo tripľr augeať: ceu tripľr oriebať
augmētata: latitudo aūt dupľr: puta ſm ſeipſaꝫ ⁊ magni
tudinē ſilr ſiue lōgitudinē: profunditas vō ſimplr ⁊ ſm ſe/
ipſam ſolū. ℭ Noſce viꝫ cāe in hoc ſtare q̄ſitū: qm̄ aialia ⁊
plāte ordinanť ſic̄ ⁊ cetera ī act⁹ pprios: id aūt pficiť orga
niȥatione. qḋ aūt lōgū organiȥatū magis: cū ad ipm̄ alie
due ꝯſequanť dimēſiōes vt dcm̄ ē: ſi. n. lōgū latū ⁊ pfūdū
⁊ nō eꝯ. ℭ Dubitať qꝛ vī velle Ariſ. ꝙ ſi lōgitudo ē ꝙ ce/
tere adſint dimēſiōes: ⁊ nō eꝯ: qḋ nō vꝫ: qꝛ lōgitudo q̄ ē eſ/
ſentia linee: pōt eſſe ſine reliq̄s p oppo^m: cū linea ſit pōr ſu/
perficie cōponēs eā: ⁊ hec corpe. ⁊ ſupiora non pñt a poſte
rioribus abſolui: q̄re ꝯñs vī cōmitti. ℭ Dōm ꝙ hꝯ dimē
ſiones pñt dupľr accipi. aut ſm quātitatē abſtractā conſi/
deratam a mathematico: ⁊ ita pcedit iductio: vel ſm nā/
lem ꝯctā: ⁊ qꝛ nālia q̄ta ſunt corporea: vna dimēſio nō pt
ab aliq̄s ſepari: cū. n. oē corp⁹ tres ꝯtineat dimēſiones: ⁊ q̄a
corpa nālia aiata ordinanť in pprios fines: q vt oſtēſum ē
lōgitudine pficiunť magis: aliis ꝯñr ſupadditis dyame/
tris: iō ſm nālē huī⁹ ſpeculationē ad lōgitudinē ſequūtur
dimēſiones alie: nō aūt eꝯ. ℭ Sꝫ tūc inſtať q̄ūo iſta pble
mata erūt mathematica. ℭ Dōm ꝙ mathematica ē du/
plex. vna ſimplex vt arithmetica ⁊ geometria: alia vō rela
ta ceu muſica ⁊ armonica: quarum quidem ⁊ maxime ar
monice hic ſermo vim poteſt contine eū ipſa in natura/
lem magis concedat diſciplinā. phyſicorū ſcd̄o.

Dubitatio

T. c. 10. ℭ Problema. iij. Antiqua.

Quomō prius ⁊ poſterius opꝫ ac
cipere? Utrū ſicut a nobis qui in
troia ⁊ ab illis qui an̄ ipſos ⁊ ſp ſu
periores priores ſunt. Aut ſiqdeꝫ
pncipium q̄ddā eſt ⁊ mediū finis vniuerſi:
⁊ qn̄ ſeneſcēs aliq̄s in finē venit: ⁊ iteꝝ reuer
teť in pncipiū. Propiora aūt pncipio poꝛa
quid prohibet nobis eſſe magis apud pnci
pium. Si aūt hoc quamuis priores ſumus
quemadmodū in celo ⁊ vnicuiꝗ ſtellaꝝ mo
tus circulus aliq̄s: qd phibet ⁊ gn̄ationē ⁊
deſtructionē corruptibiliū talem eē: ꝙ iterū
eadē fiāt ⁊ corrūpanť: queadmodū ⁊ dicūt
circulū eſſe humana: numero vtiꝗ eoſdem
opinari eſſe ſp eos q fiunt fatuū eſt. Specie
magis vtiꝗ q̄s approbabit. Quare quāuis
ipſi poꝛes ſumus: ⁊ ponat vtiꝗ aliq̄s cōfor
mationis ordinē talē eē: vt iteꝝ reciprocenť
in principiū ⁊ cōtinuū facere: ⁊ ſp ſm eadeꝫ
ſe hr̄e: hoies aūt ait almeon pp hoc corrū
pi: qꝛ nō poſſunt fini pncipium coniūgere va
ne dicens. Si quis vt tipo dicente ipſo acce
ptet ⁊ nō certificare voluerit dictū. Si vtiꝗ
circulus eſt: circuli autem neꝗ principium
neꝗ finis: neꝗ priores vtiꝗ ſi propinquio
res principio ſumus: neꝗ nos illis: neꝗ
illi nobis. Noua.

ℭ Quonā modo prius ⁊ poſterius capi de/
beant? Utrū queadmodū qui tempore tro
iano vixerūt. nobis priores ſunt: ⁊ his ipſis
priores qui ſuperiores. Atꝗ ad hūc modū
in infinitū: vt qui ſuperiores ſunt: ijdē prio
res habeantur: an ſi quod initium ⁊ mediū
⁊ finis ſint vniuerſi. Et cum quis ſeneſcens
ad finem peruenerit. rurſus ad initiū reuer/
tatur prioraꝗ ſint: que ppius ab initio ab/
ſunt. Quid vetet nos ab initio minus diſta/
re. at ſi min⁹ diſtam⁹ eē quoꝗ priores poſſi
mus. Et ſi celi ſyderiſꝗ cuiuſꝗ delatio que
dam agitur circularis. Qui nō etiam reruꝫ
caducarum ortus ſit talis atꝗ interitus. vt
eadē rurſus oriantur ac pereant. Ueluti ēt
vulgo dr̄. Circulum res eſſe humanas. igi/
tur homines numero quidem eoſdem ſem
per eſſe cenſere furor eſt. Specie vero ſer/
uari eoſdē probari melius poteſt: itaꝗ vel
priores nō eſſe poſſimus. taleꝗ aliquis ſta
tuet ſeriem: vt eodem ſit repetenduꝫ. vñ or/
tus extiterit cogitandūꝗ ordinem cōtinuū
ac ſemper eodem conſtantē tenore. Homi/
nes enim idcirco perire Almeon inquit ꝙ
ſuū initium fini ꝯiungere nō poſſunt. Scite
perhercle. ſiquis non arctius receſeat. Sed
formula q̄dā eius verba accipiat. An ſi cir/
culus ſit. Circulus aūt vna ⁊ principio ⁊ fi/
ne careat. priores neꝗ nos illis: neꝗ illi no
bis eſſe propinquitate initij poſſunt.

ℭ Explicit decimaſeptima particula.

ℭ Querit Ariſt. extra modū pponendi q̄lr prius ⁊ poſteri⁹
oporteat in tpe ⁊ vlr in motu accipe. an ſicut relatōe nr̄m
nūc ad troianos diu pexiſtes: vt ipſi dicanť priores noſꝗ
poſteriores: ⁊ deinceps q ſupra troianos: vt ꝙ tpe diluuij
dicanť priores troianis poſtremis: ⁊ illi adhuc aliq̄s poꝛes
vt adā ⁊ eua ſm appologos triū legū famoſiores ceteris
Aliq̄ vō priores ab illis ꝯñtes: ita vt ſuperiores ppingores
initio reputato ſemp extāt poꝛes. ℭ Deinde. (Aut.) Sol/
uit. ⁊ aſſignat triplicez cām. 2ª ibi. (Et qn̄.) 3ª ibi. (Circuli
aūt.) Dicit p̄. iō illud eē qm̄ ſi eſt dare in vniuerſo pncipiū
mediū ⁊ finē: ceu in aliquo gn̄ato ſicut plato gn̄auit ſolus
tpꝰ. 8. phy. tunc ppingores initio ſūt poꝛes: remotiores vō
poſteriores: intermedij vō indifferēter ſe hn̄tes ad vtroſꝗ
ſicut atꝗ ſolo hic pcedit mūdi ſuppoſita gn̄atione. ℭ Dein
de. (Et qn̄.) Soluit ſuppoſita mundi eternitate oſtendendo
ꝙ ſubſequētes nō ſunt minus poꝛes ꝙ̄ pcedētes: imo ma
gis dicēs: p̄: qn̄ aliq̄s antiq̄ť ⁊ puenit in terminū: qꝛ ī corru
ptionē: reuertiť iteꝝ in pncipiū: puta in gn̄ationis pncipia
vt in demēta ⁊ maꝫ p^ma ceteris: ſic igiť ppig⁹ ei fieť: ſꝫ q ſt
ppinq̄ hꝯ pn̄⁰ gn̄ationis ſūt poꝛa: ⁊ tūc qd phibꝫ nos q T. c. 10.

ſumus ſubſequentes fore magis ꝓpinquos huic ꝑncipio: q.d. nihil: ſi aūt iſto mō ꝑores dicamur: tunc erimus: vt ea q̄ ſunt celi ⁊ totaliť vniuſcuiuſq̄ ſtellaꝝ. nā in eſſe nr̄o erit motus qs circularis ceu motus celeſtis ē qs circulus. mo-uet.n. de eodē ī idē ↄtinue: ⁊ cū hō mot⁹ circularis ſit cā oium gn̄abiliū ⁊ corruptibiliū. motus.n. hic inferior ſiue mūdus ē ↄtiguus ſuperiorib⁹ lationib⁹ vt oīs vḯ⁹ ei⁹ guber-

p̄ me nef erinde: qd igiť ipedit gn̄ationē ⁊ corru. tūc gn̄abiliū

theo. ⁊ corruptibiliū eē circlarē: vtpote ꝙ eadē ī idē ⁊ fiāt ⁊ cor-

ca. p̄ rūpanť nūc q̄ ꝑus: ceu dicunt plurimi ea q̄ ſunt hūana cir-culū fore: reuertiť.n. in ſeipſa vt circulus certā ꝑri⁹ ⁊ ſi-

T.c.133 ne. vḯ. 4° phy. Cōſuetū dr̄ accidit circulū eſſe hūanas res.

℃ Deinde. (Nūo.) Scd̄o deteſtaꝭ praue intelligētes di-cēs ꝙ opinari eos: q ꝑteriertūt: ⁊ q denuo vētūri ſūt eoſdē fore nūo fatuū eſt valde: cū ea: q̄ꝝ ſub̄a deperijt nō redeāt

T.c.70 eadē nūo. 2° de gn̄atione ⁊ corru. ⁊ in h̄ falliť dcm̄ quorū-dā pitagoricoꝝ ponētiū in fine anni maximi oīa entia ea-dē nūo ceu ꝑtiterāt reuerti tūc oīo: vt in capite trigintā ſex miliium annoꝝ ſm̄ pōnē ptholomei poſito motū ſtel-laꝝ in cētū annis vno gradu motaꝝ ī hō vḯ periodo ter-minatū: vt declaraui in aſtronomica mea editione: ſꝫ ꝙ ea-dē reuertanť ſpē aliqs amplius approbabit. hoc.n. cōis te-neť: vt ꝙ ſit mūd⁹ eternus. dicit āt magis qs approbabit aut pp platonē vt tactū ē: vel pp id qō dcm̄ topicoꝝ ꝓba-biť: ⁊ re. acu. ꝑmis. ꝙ q̄dā ſūt ꝓbabilia: de qb⁹ vtrū ſit ita vel aliter diſſimiles ad vtranq̄ ꝑtē hēmus rōnes: vt vtrum mūdus ſit eternus vel nō. ℃ Deīde. (Quare.) Tertio do hoc ſuppoſito deſcēdit ad quēdā ſermonē almeonis Cro-tomatis dicēs: ⁊ iō q: nos ipſi nūc exiſtes ſumus ꝑores co ꝙ ꝓpingores gn̄atiōis ꝑncipio: dūmodo aliqs ponat ꝑta-cū ordinē ↄformationis ⁊ reditionis vni⁹ ⁊ eiuſdē ⁊ idē. puta ꝙ ꝑtiſtētes reciprocenť: ⁊ reuertāť idē ī ꝑncipium gn̄ationis cōtinuū ſp ⁊ vniformiter eadē ſe habentia in i-finitum. Dixit qdam almeon ꝑpter iſtaꝫ cām hoīes corrū-pi. nō.n. pſit ꝑncipiū fini ↄiūgere ita vt circulū ↄplētes in id qō ꝑus reuertanť: qō qdē vane ⁊ mendaciter inqt: ſi qs dcm̄ ipſi⁹ figuraliter ⁊ ſuperficietenus ſꝫ ꝙ ſonat coacce-ptet: ⁊ velit ſermonē ipſius verificare ſani ⁊ ſubtilem ſi au-diaſ potētes intellectū habere. hic.n. verificaſ apte: ſi ē cir-culū dare ꝑtactū: ſi eniꝫ in circulo nō ſit pri⁹ neq̄ poſteri⁹. hꝫ.n. vt ſic rōnē infiniti: tūc ſi aliqs poterit ī circulū ꝑueni-re ⁊ in incorruptionem deueniet. ſic aūt minime corrūpeť. ⁊ iō cū ſpēs hūana ſm̄ ꝑipateticos ſit linea circularis: īndi-uiduū vero recta: tūc itaq̄ hoīes vt particulares corrum-pentur nō potētes in circulū ꝑuenire. hō aūt vl̄is incorru-ptibilis erit potēs in qō ꝑus reuerti: ⁊ forte qdem dixit Al-meon hoīes in plurali: q: hō nō corrūpaſ cōis: cū in circu-lū ꝑueniat. aliter vtiq̄ is ſermo ipſius p̄ de aīa ab eo intro-duciť volēti aīam fore imortalē: qm̄ aſſimilaſ imortalib⁹: qō ipſi adeſſe dicebat: eo ꝙ ſemp moueaſ ſicut diuina oīa vt ſol: luna aſtra ⁊c̄. ℃ Deīde. (Circuli aūt.) T āgit 3° au-ctor aliā ſolutionē que magis eſt de intētiōe ipſi⁹ dicēs: ꝙ in circulo nō eſt ꝑncipiū neq̄ terminus: eadē nāq̄ rōe vbi qs ꝑncipiū ⁊ finē ↄtingit aſſignare q̄re neq̄ nos erim⁹ ꝑce-dentibus: eo ꝙ ſimus ꝓpingores gn̄atiōis ꝑncipiꝭ: ⁊ tota-liter neq̄ nos ꝑores ꝑcedētib⁹: ⁊ ipſi poſteriores: neq̄ etiā illi ſūt ꝑores q nos ꝑceſſerūt: neq̄ ipſi nosmet poſteriores.

Dubita ℃ Dubitaſ q: in predicamētis ⁊ adhuc quod amplius 5°

tio ca. de meta. ponit hic modus prioris ſm̄ tempus ꝓprie dictum

pore ſm̄ ꝙ alteꝝ altero dr̄ ſenius ⁊ antiquius: ceu in factis ꝑo-

T.c.15 ra enī troica medijs eo ꝙ remotiora a nūc ⁊ inſtāti. ℃ Di-cendum ꝙ Ariſto. diſtinguit nomina non ſolum prout ſi-gnificāt ſm̄ veritatem: imo ēt ſm̄ opinionem ⁊ cōem vſuꝫ loquendi. Loquendū enim vt plures: ſciendū vt pauci to-picorum ſecundo: ⁊ ideo cum per nomina fiat ſermo: ne

Cap.16. eſſet indeficiens Ariſto. omnia ſubdiuidit.

℃ Incipit decimaoctaua particula in qua de-terminat de his q̄ ſunt circa ſermonis artes

℃ Problema. j. Antiqua.

PRopter quid hos quidem ſi inceperint legere ſomnus occupat ⁊ nolētes. hos autē volentes peruigilare quan-do aſſumunt librum:? Aut q: quibuſcunq̄ quidem ſūt vētoſi motus pp frigiditatē nature aut melancolicoꝝ hūoꝝ p quos ſuperfluitas fit vētoſa indigeſta pp friditatē. his aūt qn̄ qdē moueť intellꝰ: ⁊ non intelligat ſciens aliquid: repercutiť al-tero motu exiſtente infrigidatiuo: propter quod magis dormiunt. Quando autem cō-tendent ad aliquid intellectu: quod lectio fa-cit mouentur a calefactiuo motu non re-percuſſo ab aliquo. quare non poſſunt dor-mire. Eorum autem qui ſm̄ naturam ſe ha-bent quando ſtat ad vnum intellectus: ⁊ nō permutatur multipliciter vehemētiſſimus exiſtens fortis fit ⁊ alia q̄cunq̄ ſunt circa lo-cum hunc: quorum quies ſomnus eſt. quā-do autem ſtabit ⁊ quaſi laborabit intellect⁹. aggrauat caput ens in ipſo ⁊ facit ſomnuꝫ. mota autem anima ſm̄ naturam non dor-mit: viuit enim tunc maxime: vigilare aūt vi-uendi cā eſt potius q̄ꝫ dormiendi. Noua

℃ Cur alios ſi legere ceperint ſon⁹ occupat ēt nolētes: alios vigilare volētes liber ſuſce-ptus reddere puigiles pōt:? An ꝙ in q bus motus ſpiritales ſunt: ſcilicet ob frigiditatē vel nature vel mãe melācolice: qua excremē-tum ſpiritale crudum cauſa frigiditatis cō-ſiſtit: his cū intelligentia moueť inſiſtenſq̄ alicui intelligere neq̄t: repelliť motus alter qui refrigerandi viꝫ hꝫ: itaq̄ potius dormi-re incipiunt. at vbi aliqua in re ſuā intelligē-tiā firmarunt: qō lectio facere ſolet: nimirū a motu ſpiritali illo moueť. Cū nihil ſit qō eum repellat. Itaq̄ dormire nō pn̄t: quorū autem ſm̄ naturam habitus eſt: eoꝝ virtus intelligendi cū aliqua in re conſiſtit. Nec va-rie ſe diſpergit. Cetera quoq̄ ſita eo in loco herent: quoꝝ requies ſomnus eſt. Ubi aūt mens conſtiterit ⁊ quaſi fatigata ſuccubue-rit caput aggrauat: vtpote que ſita in eo ſit ſomnūq̄ inducit. ac cum ſm̄ naturam aīus noſter agitaſ nullo tum ſomno premitur. Tū.n. maxime viuit. vigilantia aūt q̄ꝫ ſom-nus cā potius eſt cur viuere valeamus.

¶ Particula decimaoctaua in q̃ determiatis ꝓblematib⁹ q̃ ſunt circa mathematicã: nũc determinat de his q̃ ſũt circa ſmonis artes q̃ intitulat̃ de his q̃ ſunt circa philologiã .i. amoris ſermonis a philos qḋ eſt amor ⁊ logos qḋ eſt ſmo ſiue rõ. hꝫ aũt ſunt grãmatica logica ⁊ rhetorica: ita ꝙ cũ
Ca.14. grãmatica ſit ſcia ſcribẽdi ⁊ ꝓnũciãdi ꝙ ꝑſerl .6. Topi. ⁊ in his ꝯſiſtit lectura: ꝓᵐ ſiqdẽ ꝓblema cũ 7ᶜ erit maxie circa ea q̃ ſũt grãmatice. Proponit igit̃ ipſm di. q̃re ſi qdẽ aſſumpſerint librũ ⁊ incipiãt legere in eo: ſtatim occupant̃ ⁊ detinẽt̃ a ſomno: ita vt non poſſint legere: ſed neceſſe fiat violenter eos dormire: aliq vo cũ volũt magis vigilare accipiũt librũ: ⁊ legẽtes in eo cũ attẽtione reddũt̃ vigiliores: vñ ꝓp hꝰ et apud vulgares repiunt̃ inſcripti ſmones hꝫ: qbus efficiũt̃ vigiles ceu troianoꝝ ⁊ Romanoꝝ geſta. Eſt aũt huius ꝓblematis motiuũ: q2 dcm̃ eſt octaue .10. ꝯria nõ eaſdem hñe cãs: vigilare vo ⁊ dormire ꝯria: quõ igit̃ ab eadẽ cã cãnt̃. puta libri lectiõe. ¶ Deĩde. (Aut) Soluit. ⁊ ꝓ aſſignat cãm q̃ſiti. ſcḋo eam declarat. 2ᵃ ibi. (Eoꝝ aũt.) Adhuc prius dat ꝑme ptis di. ꝓ cãm eẽ: q2 in qbuſdã fiũt
Ca.5.& alibi mot⁹ vẽtoſitatis circa ptes ſupiores ꝓꝑ friditatẽ ꝯplonis. vẽtoſitas .n. gñat̃ a debili calorĩ methau. ꝑ. ſicut ſũt aliqui flegmatici hñtes venas ſtrictas ⁊ dormitatiui: aut cã multoꝝ humoꝝ ex qb⁹ ſupfluitas cãuſat̃ vẽtoſa idigeſta: ꝓꝑ friditatẽ ſubmiſſã vt tactũ eſt: ceu ſunt melici ventoſi: eo
Ca.8.& alibi entes .30. ꝑ. ⁊ apparẽs ibi .7. in his .n. frigidis vẽtoſis: qñ intellect⁹ methaphorice mouet̃ vt itelligat ignorãs is actus intellectionis: nõ .n. adeptus eſt ipſm: caret .n. ſpẽb⁹ motiuis ipſius q̃ vult itelligere refrigat̃ ⁊ diſtrahit̃ a motu fortiori ꝑori vẽtoſo refrigeratiuo: ⁊ iõ cũ cãet ab hũore groſſo frigido tunc ſubtracto aliqſt calore ⁊ refrigerato itellu dormiũt ſubtracto: vẽtres .n. opilãt cerebrũ: qḋ cã eſt cõmuniter vel imediata ſomni. ſeptimo aũt dicet̃ vbi hoc repetet̃. Cõcludit̃ ꝓpterea: ꝙ ignorãtes trãſmutãt multũ ⁊ nõ potentes intellectũ figere dormiunt ceu vagantes: eo ꝙ vẽtoſus motus decipit eos ⁊ mẽdaces reddit. ¶ Deĩde. (Qñ aũt.) Aſſignat cãm ſcḋe ptis di. ꝙ qñ legẽtes fortiter coattẽdũt i aliqd intellectu vigẽte motu calefactiuo ſpũali ꝑori oppoſito: quẽ cãt actus intẽtus legendi: ad intellectum mouent̃ hꝫ ⁊ excitãt̃ calore ⁊ ſpũ calefaciente ⁊ diſſoluẽte motũ ꝑorẽ: ſi adeſſet: cãtum a vẽtoſitate cruda: ita vt motus intellectualis nõ repcutiat̃ vt in ꝑorib⁹: veꝝ poti⁹ repcutiat eꝫ. ⁊ iõ vẽtrib⁹ deopilatis cerebri: ⁊ aptis ꝑ oppoſitũ ꝑmoꝝ dormire nõ pñt. ¶ Deĩde. (Eoꝝ aũt.) Reaſſumat ꝑdicta ⁊ ꝑus q̃ſtũ ad ſcḋam ptẽ di. ꝙ illi⁹ q fuerit de nũo illoꝝ q nñr ſe habuerint: vt cuius intellect⁹ fulcit̃ ſuper vnũ: adherens vie ⁊ ordini vni ſm modũ nẽe. Ceteri vo .ꝛ. nõ ꝑmutãdo ſe indifferẽter nũc ad illud nunc vo ad aliud: cũ intelſs ſit in ſe fortis coadunat⁹ ſpẽ intelligibili: q̃ intellectus vehemẽtiſſimus reddit̃: ſpẽs .n. intelligibilis vigorat ⁊ pficit intelſm. apparens de aĩa 3ᵒ. ceu color irradiatus lumine viſum: nõ ſolũ intelſs ita diſponit̃. lꝫ nõ cõlicet corꝑi ſubtiue: ſed opatiõe tñ: eo ꝙ intelligere ⁊ cõſiderare corrupto q̃dã interiori corrũpit̃ .ſ. organo fantaſie. ꝑ de aĩa: ſed ẽt illa q̃ circa locũ exiſtũt actiuitatis intelſs: qbus mediãtib⁹ in actus actionẽ ꝯſurgit: ceu vl̃r virt⁹ aĩalis: ⁊ ꝓꝑe ſẽſus cõis fãtaſia cogitatio: extimatio ⁊ mẽoria cuꝫ reminiſcẽtia: q̃ ſomno qetant̃ vt multũ: dico aũt talr̃: qm̃ nõ ſoluꝫ hec opant̃ in ſomno: veꝝ ⁊ motus viget qñqꝫ vt quoꝝ cerebrũ eſt calidũ amplius mobile: in quo qeſcente motu exteriori vehemẽtiori motũ occultãte minorẽ: fantaſia multiplr̃ exagitat̃: ⁊ maxime melicoꝝ: vt appet in de ſomno ⁊ vigilia. ꝑ oppoſitũ vo: qñ ſubſtabit intellect⁹: vt ⁊ quaſi laboret impeditus a motu ꝑtacto ventoſo: caput aggrauat̃: in quo cõtinet̃ opatione nõ tñ ſubo: ⁊ ſic ſomꝫ ſicut expoſitũ ẽ cõtingit fieri. Dicit aũt q̃ſi: eo ꝙ intelſs cũ ſit imãlis: ⁊ olo nulla vtus patit̃ ⁊ corrũpit̃ ꝑ ſe. vñ ꝑ de aĩa

ſi ſenex accipiat oculum iuuenis videbit vt ille. ¶ Deinde (Tunc.) Repetẽs adhuc ꝙ prius d. ꝙ ſi aĩa moueat̃ ſm naĩm. puta motu intellectus. ad hoc .n. ordinat̃ hõ: tũc nõ dormit: eo ꝙ fortificat̃ mot⁹ intellectus calido. vigorato delectat̃ igit̃ cũ ꝓprio detinet̃ actu: ita vt ⁊ tũc maxie viuat motu vite nobiliorẽ exercẽdo: viuit .n. arte ac rõne ꝑ meta. hꝰ aũt cõtingit in vigilia. nã ipſa cã extat amplius viuẽdi q̃ꝫ dormiẽdi: vt appꝫ .41. xiᵉ. quocũqꝫ mõ accipiat̃ vita ſiue ꝓut eſt ꝯſiſtẽtia ꝑ alimentũ que in vigilia pficit̃ ſeu pro modo viuendi. ¶ Notãdũ ꝙ ignorãtes cũ librũ accipiũt nõ intelligẽtes ꝯtriſtãtur: ꝯuerſo calido introrſũ dormiũt aũt ꝯtriſtatur: ſed intelligentes q2 delectãtur ⁊ fortificato calido intellectus vigoratur: vigilant: cum calidũ continue protendat̃ in que forꝫs. Ignorãtiũ triſtitia vñ ſit

¶ Problema. ij. Antiq̃.

PRopter qd litigioſi ſermões exercitatiui ſunt? Aut q2 hñt vincere: aut vinci frequẽter. Amatores .n. igit̃ litis confeſtim faciunt: etenim vincentes propter gaudere exponũtur magis litigare ⁊ victi vt repugnent: ⁊ in alijs agonibus: hoc eſt ꝓꝑ quod pugnantes ⁊ victi multotiens volunt diſſolui. Noua.

¶ Cur cõtentioſa diſputatio ingenia exercere poſſit? An ꝙ in eo diſputãdi gñe accidit vt crebro qs aut vincat: aut vincat̃. ꝓtinus ergo cõtẽtioſus hinc hõ reddit̃. qñ vel vicẽdo ꝑ letitiã magis magiſqꝫ adducit̃: vt incõtendẽdo pſeueret. vel victus enitit̃: vt quod amiſit recuperet. Qḋ idẽ vel in ceteris certãdi generibus euenit. Quãobrem ſepe inter pugnandum quãqꝫ quis inferior eſt tamẽ ceſſare minime patit̃.

¶ Quare ſermones pleni lite ⁊ ꝯtẽtione: i qbus vn⁹ q̃rit victoriã ſup alteꝝ extãt exercitatiui: duellãt̃ .n. tales apparẽti rõne ad modũ quo aliq corꝑe ⁊ hoc qdem ꝓblema ꝑtinet ad logicã ⁊ maxie ſophiſticã. ſophiſte .n. litigãt ⁊ contrant̃. elenco. ꝑ. ¶ Deĩde. (Aut.) Soluit di. cãm eẽ: q2 in hꝫ ſermonibus ineſt vt habeãt aliqui vincere in eis aut vinci: vt frequẽter aũt tales mor q eis vtunt̃ ꝯſtituũt amatores litiũ: qui aũt ta͞eꝫ grã victorie oibus exponit̃: ⁊ oia cõprebẽdũt vt vincere pñt: nã vincẽtes: ꝓꝑ hꝰ ꝙ inde gaudẽt litigio exponũt̃ amplius: vt poſſint vincere: ⁊ victi mediꝫ inueniant quo poſſint repugnare: qḋ declarat non ſolum in his q̃ rõcinatiões ꝯtingũt: veꝝ in alijs agonibus corꝑis ⁊ duellis: ꝓꝑ qḋ adinicẽ repugnãtes nolũt vt frequẽter diſſolui: neqꝫ vicẽtes appenter neqꝫ victi donec vn⁹ appeat manifeſte victoria ſup alteꝝ. ¶ Nota ꝙ antiq tã i bello aĩali q̃ꝫ in corꝑali deputauerũt q̃dã tꝑib⁹ loca: in qb⁹ exercitabant̃: vt Pariſius in ſophiſmatib⁹ obligatorijs ꝯſiam noſtrã: apud grecos vero loca agonalia vt olimpiadia. Pariſi⁹ ſophiſmatum ꝯña

¶ Problema. iij. Antiqua.

PRopter qd exẽplis gaudẽt hoĩes in oratorijs ⁊ ſmonib⁹ magis q̃ꝫ entimematibus? Aut q2 in adiſcẽdo gaudẽt velociter facile ãt ꝑ exẽpla ⁊ ſmões adiſcũt. q̃ .n. ſciũt ſit hec ⁊ i pte. Entimemata autẽ demonſtratio ſũt ex vni

verſalibus q̃ min⁹ ſcimus q̃ʒ ptes. amplius quibus teſtificãtur multo magis credim⁹. Exẽpla aũt ꝛ ſermones teſtimonijs aſſimilanſ: q̃ enim eſt ꝑ teſtes facilis eſt fides. amplius ſimile adiſcũt delectabiliter: exemplũ aũt ꝛ fabule ſimile oſtendunt. Noua.

Cur hoĩes in orãdo exẽplis ꝛ fabulis potius gaudẽt q̃ʒ cõmẽtis? An gaudẽt q꞉ ꝛ diſcũt ꝛ celeriter diſcunt. at qui per exempla ꝛ fabulas facilius diſciſ. ſunt enim que explorata habeanſ ꝛ particularia ſint. Nõ aũt cõmentãdi demſ̃ratio ex vniuerſalib⁹ ẽ que minus q̃ʒ ptes nouim⁹. ad hec ijs credere magis ſolemus: q̃ pluriũ teſtimonio cõfirmãſ exẽpla aũt ꝛ fabelle teſtimonioꝝ ſpẽʒ gerũt fides aũt prefacilis ẽ quã teſtimoniũ fecerit. addiſ ꝙ veriſimile q̄ſq꜄ libẽti⁹ diſcit exẽplũ aũt ꝛ fabelle rẽ nõ niſi ſimilem docent.

Quare hoĩes gaudẽt cũ eis in oratorijs ꝛ locutionib⁹ ꝑſuadeſ exẽplis ꝛ ſil'tudib⁹ ampli⁹ q̃ʒ ſi eiſdẽ entimematib⁹ aut ſillogiſmis poreſ. Notãdũ ꝙ orare ſeu ꝑſuadere ꝑtinet ad rhetoricã: ad quã h̃ ꝓblema reduciſ: q̃ ſm̃ Iſidorũ i ethimologijs ẽ bñ dicẽdi ſcia in ciuilib⁹ q̃õnib⁹ ad perſuadẽdũ iuſta ꝛ bona in reꝝ ꝑſonarũq꜄ negocio cã: vel ẽ ſcia appoſite dicẽdi. Partes aũt rhetorice ſ꜄ Tuliũ i rhetoricis ſũt. 5ᵉ. puta iuẽtio diſpõ elocutio. memoria: ꝛ ꝓnũciatio. cui⁹ tria extãt gñā cãꝝ. ſ. deliberatiuũ demſ̃ratiuũ: ꝛ iudiciale. q aũt circa iþ̃aʒ vſaſ rhetor dı̃ᶜ vel orator: vir bonus exĩs dicẽdi pit⁹ i cãis publicis ꝛ ꝑuatis plena ꝛ ꝑfecta vtẽs eloquẽtia. Notãdũ ẽt ꝙ iſti ſũt illi de q̃b⁹ ſcribiſ. 2ᵒ met. q̃ õ q̃dã nõ admittũt dicẽtes niſi exẽplariter dicaſ. Alij aũt dignanſ ſp recipe teſtimoniũ poetaꝝ: vbi Cõ. ait ꝙ q̃buſdã id ꝑ nãʒ accĩt: multi. n. ſ̃t hoĩes q nõ pñt ſmões ꝓbabiles ptrãſire ac famoſos: ꝛ iſti q̃dẽ ſi ꝯcedũt ꝑma intelligibilia: nõ tñ ea niſi i q̃tũ ſunt famoſa ꝯfitenſ: ita vt ſi ꝯtingat coꝝ ꝯ̃ria eẽ famoſiora: negãt ꝑ'intelligibilia: ceu accidit loquẽtib⁹: q negãt ipõle fieri a'iqd de nihilo: ſʒ ſit ꝓpõ ꝯceſſa ab oĩb⁹: ꝛ poſſe magnitudinẽ fore ſi ex magnitudine ita ꝙ videm⁹ multos ſe dãtes pſ̃ic: q negãt iſtã ꝓpõnẽ eſſe ꝑmã: ꝛ ſilr negãt formas ſpecificas eẽ ꝓprias materijs neceſſario: adeo ꝙ Aui. cũ ſua famoſitate in pſ̃ia dicit hoiem ex terra poſſe gñari: ſicũ mures ꝛ alia multa: ſilr ꝑ nãm aliq̃b⁹ accidit: ꝙ nõ credãt aliqd niſi ex teſtimonio poetaꝝ ꝛ hoĩum loquẽtiũ vt illi q̃b⁹ vt⁹ imaginatiua dñaſ ſup v̇tutem cogitatiuã: q̃s videm⁹ nõ credere demſ̃rationibus niſi imaginatio ꝯcomiteſ eas. nõ. n. pñt credẽ plenuʒ eẽ aut vacuũ: vel tp̃s ex̃ mũdũ: neq꜄ pñt credẽ aliq̃ eſſe nõ corpa: neq꜄ in loco neq꜄ in tpe: ꝛ accidit h̃ multis ꝯſiderãtib⁹ in pſ̃ia Aui. ꝛ iſta ei attribuiſ: ſʒ nõ ẽ veꝝ ꝙ ei⁹ fuerint. Deĩde. (Aut.) Soluit. ꝛ aſſignat triplicẽ cãʒ dĩ. ꝑmo cãm eẽ: q̃m̃ hoĩes gaudẽt cũ adiſcũt aliqd velociter ſine labore: ſʒ talia ſũt ea q̃ de gñe pticularium iciunſ: ipſa enim ſunt notiora: ꝛ maxime his q̃ꝝ cognitio ẽ ſenſualis: ſʒ q̃ ſcim⁹ entimematib⁹ vlia ſũt: ceu q̃ ſyllogiſmis: cuʒ demratione hec ꝓcedãt: q̃ꝝ cognitio vlis extat. poſte. ꝑ. q̃ ẽt vlia min⁹ ſcim⁹ q̃ʒ pticularia. ꝑ ẽt poſte. cũ eleuãſ vtcunq꜄ ſup intellm̃ cõium hoĩum. Dubitaſ q꞉ h꜄ oppoſitũ vr̃ ſcribi. ꝑ phy. ꝛ 7ᵒ meta. illic. n. ſcribiſ vlia nobis eẽ pticularib⁹ notiora. ꝛ iõ pueri cũctos viros vocãt prẽs ꝛ feminas mr̃es. paulopoſt võ intellu vigorato diſtiguũt vnũquodq꜄.

Orare ad queʒ pertineat.

T. c. 15.

Dubitatio.

T. cõ. 2.

T. c. 45

Dõm ꝙ vlia q̃ hic cõſiderata in q̃dã cõi ꝯfuſo notiora ſũt pticularib⁹: pp coꝝ infinitatẽ. ſi võ intueaſ ꝓut hñt dependẽtiã q̃ʒdã ad pticularia a q̃b⁹ accipiũſ: ꝛ q̃r ac q̃tio pticularia: ſic ſũt notiora cũ ſenſu cognoſcanſ: vlia võ ſcdõ mõ accepta intellu: q̃ aũt pcipiũſ ſenſu notiora his q̃ intellectu apprehendunſ ꝛ ꝓpꝛie in ꝓpoſito: cũ ſmo hoĩs amplius audiaſ vita viuẽtis ſenſibili actiua. Deĩde. (Amplius.) Aſſignat aliã cãm. d. cã fore: q̃m̃ hoĩes maxie credũt illa q̃b⁹ ꝯteſtanſ ꝑ ſua ſcibilia legalia q̃dã. talia võ ſũt exẽpla ꝛ ſmones ſilitudinarij. hi. n. teſtimonijs aſſimulanſ ꝑ q̃ de leui ſuſcipiſ fides: ceu oſ̃dũt leges ab aliq̃ inſtitute dñio. Nõr̃ vt appꝫ poſteri. ꝛ topi. ꝑmis. ꝙ rhetor cõſiderat duas ſpẽs argumẽtatõis exẽpliũ. ſ. ꝛ entiema: q ꝓportionanſ ſpẽbus argumẽtatiõis: q̃s ꝯſiderat dyaletic⁹: vt pꝫ topi. ꝑ. ſicut iductio ꝛ ſyllogiſm⁹. exẽplũ. n. ꝓportionaſ inductioni: entimema võ ſyllogiſmo. rhetor. ꝑ. vñ ṽ dicit. voco aũt entimema rhetoricũ ſyllogiſmũ. exẽplũ aũt rhetoricã inductionẽ. oẽs. n. ꝑſuaſiones faciunt aut ꝑ exẽpla vel entimemata: ꝛ ꝑ aliud nihil. ꝛ ſic iductio ẽ viſilior ꝛ planior: ꝛ ſm̃ ſenſũ notior ꝛ pluribus cõis ꝛ ſyllogiſmus violẽtior: ꝛ ad ꝯ̃dicẽdũ efficatior i dyaleticis: ꝛ ſic ad pleos debem⁹ vti inductiõe ꝛ ad ſapiẽtes ſyllo: ita ſilr erit de exẽplo ꝛ entimemate in rhetoricis: ꝛ iõ bñ dem̃ eſt i oratorijs oẽs gaudere exẽplis magis q̃ʒ entimematib⁹. Extãt. n. magis nota ꝛ familiaria: vt mox apparebit: ꝛ merito magis gaudẽt: q꞉ de q̃b⁹ eſt ſermo hic ſunt illi q recipiũt ſolũ que oĩb⁹ ſunt ꝓbabilia: in q̃b⁹ vt⁹ itellectiua vel cogitatiua modicũ ſup imaginatiua eleuaſ: ꝛ ideo tales nõ ſunt apti ad pſ̃iã: neq꜄ pñt difficillima itelligere: cũ coꝝ aĩa ſit fere oĩo mãe corpali imerſa. Eſt aũt entimema ſyllõ impfectus: ex icotib⁹ ꝛ ſignis ꝑ. rhetor. dem̃ ab en q̃õ eſt in. ꝛ timus mẽs q꞉ altera ꝓpoſitio ſeruaſ tacita in aĩa. Eſt aũt ſyllogiſm⁹ ſermo conſectus. Deĩde. (Amplius.) Subdit aliã cãm q꞉ homines per ſilitudines q̃ſdam ꝛ ꝯſuetudines prius a pueritia acceptas delectabiliter adiſcunt: ꝛ iõ multũ mentẽ appoſitũ: ſed exẽpla ꝛ ſermões fabuloſi ſiũt ꝑ q̃dã ſilie ꝛ cõſueta. q̃re ꝛc̃. Notãdũ hãc cãʒ tãgere ꝙ dictũ ẽ meta. 2ᵒ. vt q̃ʒtam vim habeat q̃õ ꝯſuetũ eſt hoc leges oſ̃dũt in q̃bus fabuloſa ꝛ puerilia magis quidẽ valẽt pp ꝯſuetudinẽ cognitionẽ de his. vñ cõmẽ. Cõſuetudo in pueritia ẽ fortiſſima in rebus legũ ꝛ nõ ſolũ h̃ accidit in legib⁹: ſʒ in ꝑmis cognitis: ſicut accidit in pueris audiẽtib⁹ ſciam loquẽtiũ. iſti. n. pp ꝯſuetudinẽ negãt nãm eẽ: ꝛ v̇tutes: ꝛ negant neceſſariũ eẽ: ꝛ ponũt oĩa poſſibilia. Sic itaq꜄ ſcda cã. Ariſt. vt põt accipi ex dictis ꝯmẽ. differt a tertia: q̃m̃ ſecũda eſt de filijs q nãlr delectãſ audire exẽpla ꝛ ſermones ꝓbabiles. 3ᵃ aũt de his q hoc hñt a cõſuetudie: eo ꝙ ſũt ſoliti in pueritia audire fabulas ꝛ appologos: ceu illi ſꝫ aſtrologos in q̃ꝝ natiuitate dñaſ luna cũ mercu. infortunato.

T. cõ. ꝑ. L. a. xj.

T. c. 41

Problema. iij. Antiqua.

PRopter qd q̃dẽ rhetorẽ ꝛ militeʒ ꝛ negociatorem dicimus auaruʒ. fiſtulatorem autem ꝛ cantatorem non dicimus. aut q꞉ horum q̃deʒ potentia abſq꜄ auaritia. delectationes enim coniecturatrix eſt. horum auteʒ ad plus habere. rhetor enim ꝛ negociator ꝛ miles eſt q poteſt plus habere: auaritia auteʒ maxime in plus habere eſt. Noua.

Cur oratorẽ imperatorẽ mercatoreʒ callidum appellare ſolemus: tibionẽ hyſtrionẽ hoc appellare nomie nõ ſolem⁹? An ꝙ illo

rum facultas ſine cupiditate eſt nitiť eni tm̄ modo ad oblectationē: hoꝝ autem conatus omnis ad plus acquirendum ſibi contēdit: bonus eniȝ orator ⁊ imperator ⁊ mercator eſt: qui plus ſibi acquirere pōt: caliditas autem in acquirendo maxime ſita eſt.

¶ Quare hoies dicūt rethorē cuius officiū hodie vſurparunt iudices aduocati ⁊ vſr cauſidici: ⁊ militē ſiue ſtipendiariū ⁊ mercatorē ⁊ oīo lucris inhiantes eſſe auaros vł illiberales tenēdo ea q̄ debēt expendere: ⁊ affectādo acquirere. ¶ Deinde. (Aut.) Soluit. ⁊ p̄ ad ſcḋam ptē q̄ſiti. d. cām eē. qm̄ po⁹ q̄ tales operanť eſt ſine auaritia: imo cum ꝓdigalitate vel largitate poti⁹: p auaritiá. n. totaliter ſolatium tolliť ⁊ delectatio: omne. n. deficiēs ⁊ cōtriſtans inducit auaritiá. ethi. 4. ſȝ p īduſtriá iſtoꝝ ⁊ po⁹ⁿ īducatur ſolatiū ⁊ delectatio. facultas. n. iſtoꝝ ⁊ hꝫ ꝯiecturatiua ⁊ īductiua: ſi pa p̄ ēt ad h̄ adiuuat q2 ſūt erārōtes ⁊ petitores q̄ruli ab oīb⁹ victū ſuſcipiētes ⁊ veſtitū: cū. n. ſi pſīt ab vno hīe ab alio acqrūt: i oppoſi is aūt vt apparebit ſe hꝫ oppoſite. qdāȝ tn̄ iſtrionū q̄ńqȝ praua ꝯſuetudine ſp accipiēdi ⁊ mēdicādi habituata qdē hoc non patiuntur elargiri qḋ acquirit. ¶ Deīde. (Hoꝝ aūt.) Aſſignat cām p̄' ptis. d. h̄ eē qm̄ rhetoris militis ⁊ negociatoris po⁹ reputať ⁊ diuitum ſm ꝙ plus hr̄e ipſos ſub̄e ⁊ alioꝝ ꝯtingat bonoꝝ fortune: cū. n. talia fuerint adepti: tūc rhetor miles ⁊ mercator reputanť bōi: eo ꝙ multa pſīt exercere mediāte ſub̄a. ⁊ q̄to plura poſſidēt. tāto extimāť meliores ⁊ prudētiores: qm̄ impoſe ſit vł nō facile exiſtē ipotētē tribuere bona opa ñ 4° ethi. vñ ſatui ēt hodie marie pl̄a hñtes ſapiētiſſimi reputanť ⁊ merito q2 ſūmū bonū ponūt i diuitiīs ⁊ poteſtātib⁹: vt pȝ p̄ ethi. ſȝ p auaritiá tales potiſſime pſīt pl̄a hr̄e q̄ȝ p aliqḋ vicioꝝ: p quá ēt oīa itelligo reliq̄: auar⁹. n. retinet retinēda ⁊ nō retinēda: hyāo ad alia acqrēda: cui ꝓdigus qdē ꝯriať: expēdit. n. expēdēda ⁊ non expēdēda nihil retinēs. q lȝ ſit vitioſus: min⁹ tn̄ auaro: cū ipſe nulli ꝓſicat: is aūt ⁊ ſi nō ſibi: ꝓficit tn̄ aliīs in pſīti: q aūt hoꝝ mediocriter virtuoſus eſt largus dictus ſeu liberalis. Eſt. n. illiberalitas ⁊ ꝓdigalitas circa pecunias ſupabundantia

Cap. 4. ⁊ alibi.

Cap. 4: vel defectus: liberalitas v̄o medietas. 4° ethi cōꝝ.

¶ Problema. v. Antiqua.

Propter qd philoſophū a rhetore putāt differre? Aut q2 hic qdē qd eſt iniuſtitia. hic vero vt iniuſt⁹ ꝯſiderat: ⁊ hic qdē q tirānus. hic vero ſicut tyrannus. Noua.

¶ Cur hoiem ph̄m differre ab oratore putem⁹? An ꝙ alter qdnā iuſtitia ſit cogitat: alter q̄ȝ iniuſtus ſit aliqs ſpectat: ⁊ alter qualiſnam tyrannicus tenor ſit. Alter tyrannuȝ quēpiam eſſe aiaduertit.

¶ Quare hoies extimāt ph̄m q ē amator ſimplr ſapientie ipſam. n. p ſe appetit ⁊ non alicui⁹ vtēns gr̄a: ⁊ rhetorē vel oratorē ceu cauſidicū q̄ȝ pſm adiuicē differre. ¶ Deinde. (Aut q2) Soluit. d. cāȝ eē qm̄ ph̄s ſtudiū ⁊ iqſi⁹ pōt circa eaſdē ſpēs reꝝ. vt. 8. diceť. 30°. vbi h̄ repeteť. h̄ aūt ſit ꝯſirādo qditatē reꝝ ſolū ſciēdi gr̄a. 2° phyſi. ⁊ marie talis eſt ph̄s ꝓm⁹ ⁊ nālis ſilr ⁊ moralis: lȝ. n. ꝯſideret q̄ ꝯſiderat nō .i. gr̄a ſciēdi: ſȝ bonitatis acqrēdi: illḋ tn̄ ē vt bñ vtať eo 2° ethi. ſed rhetor nō exiſtit circa eaſdē ſpēs: verū circa illas q̄ diuerſimode ab aliīs participari ꝯtigit: eo ꝙ is vult illḋ hr̄e: alius v̄o eūdē ipedit: ⁊ hoc ē qḋ dicit. ꝙ hic. ſ. ph̄s ſcit qḋ eſt iniuſtitia. hꝫ. n. qditatē eius in aīa: ſicē qditates aliarū reꝝ: nō tn̄ ꝙ ſit iniuſtus: qm̄ ſm Boe. in topi. ſcire malū nō eſt malū: ſȝ poti⁹ opari. ſȝ non eſt de rhetore ita ⁊ vſr cauſidico: imo ſicē is vir iniuſtus regula rōnis ſepat⁹ fraude pecuniá extirpans ab innocētiīs ꝓmittēs forte ſibi q̄ nō obſeruat. Et ſilr q2 hic. ſ. ph̄s ſcit qḋ ē tyrānus: nō tn̄ pp h̄ eſt tyrānus: immo verus vt rex ⁊ rector qbus ꝓeſt: ſȝ hic. ſ. rhetor eſt tanq̄ȝ tyrannus rurſus ⁊ vi ſurripiens ab innocētibus que bona ſubſtantie.

Tex. c. 23. ⁊ alibi ſepe.

¶ Problema. vj. Antiqua.

Propter qd q̄ vtiqȝ qdā ꝓeligūt pſeuerāt in hiis q̄ńqȝ malis exiſtib⁹ magis q̄ȝ in ſtudioſiorib⁹? Aut p̄ſtigiator: aut mim⁹: aut fiſtulator: aut aſtronom⁹: aut rhetō: eē ſi voluēit q h̄ eligēs. Aut q2 volūt qdā ſtudioſiſſima tráſmutari pp nō credere ſibi ipſis ſicut potētibus pp h̄ nō operāť. aut q2 i qb⁹ opinať vnuſqſqȝ dñari h̄ eligit: qḋ aūt eligit ⁊ i h̄ venit diuidēs plurimá ptē diei ſibi vt ipſe ſeipm̄ adipiſcať potēs exiſs. ꝙ aūt vtiqȝ qdá ex p̄ncipio eligūt ⁊ qb⁹ vtiqȝ cōſueuerunt neqȝ iudicare poſſunt meliora. corruptus enim eſt intellectus pp malas electiones. Noua.

¶ Cur i iīs ſtudiīs q̄ aliq ſibi delegerit q̄ȝ q̄ȝ iterdū prauis: libētius tn̄ q̄ȝ i honeſtiorib⁹ v̄ſanť. v̄. g. p̄ſtigatorē aut mimū aut tibicinē ſe poti⁹ eē: q̄ȝ aſtronomū aut oratorē velit: q hec ſibi delegerit? An volūt qdē nōnulli res honeſtiſſimas tractare: ſed qm̄ minus ſibi ꝯfidūt poſſe efficere iō nō ita agūt. an ꝙ rem i q̄ ſeſe quiſqȝ poſſe preſtare arbitratur eá dligit ſibi: quá āt deligit: eidē opaȝ dat: illi obſeq̄ns ptē diei maximá vt ſeipſe vicat ſe ꝗ ſit p̄ſtātior. Quiēt q̄ p̄ncipio aliq ſibi delegerit: qbuſqȝ inſueuerint: in his ne iudicare qdē poſſunt qdnā melius ſit. Aius. n. eoruȝ corruptus iam eſt pp paruas delectiones.

¶ Quare aliq qſi ꝓeligūt aliq̄ praua ⁊ cōnutriunť in eis a pueritia q̄ńqȝ magis pſeuerāt in eis ⁊ delectāť q̄ȝ i meliorībus. dicit aūt q̄ńqȝ: q2 ſepe hoies ꝯſiderantes ſe praue agere aut pſuaſiōe ꝯmoti dimittūt illa praua ⁊ ſtudioſiorib⁹ adherēt intellectus. n. ꝓcaput qeſcere 3° de aīa. quod declat ſicut accidit ſiqs hec praua ſtudioſioribus magis eligens maluerit eſſe: aut p̄ſtigator. i. incātator q ſuis incātationibus ⁊ exorciſmis: ⁊ qbuſdá iterdū reb⁹ nālibus diuerſa facit appere vt hoiem aſinū gallū trahere trabes: flumia videri ⁊ hꝫ ceu doceť in li. de p̄ſti. vel ludis ſiue aſticis hermetis: preſtigatio. n. ortū trahit a p̄ſtigio: qḋ ꝓprie ſenſuū eſt illuſio: dr̄. n. p̄ſtigiū qſi p̄ſtringiū: eo ꝙ acies p̄ſtrigať oculoꝝ: ne poſſit cōprehēdere qḋ veꝝ: aut dr̄ a pre ⁊ ſtix: q2 p̄ us ſolet fieri quedam ſtigiola ſacra: vel q̄ſi p̄mū a ſtigius vel mimus. i. ioculator ⁊ ꝓpe ſonat imitator ad modū ſimie ſiue ꝯfractor aut fiſtulator: vł aſtrono: aut rhetor ceu cauſidicus. ¶ Notādū ꝙ hic p aſtrono. poſſumus itelligere ptē q̄ ē de motib⁹: ea nāqȝ ꝓprie dr̄ aſtronomia: ⁊ pars iudicialis aſtrologia appellať: vt dicit aſtronomorum precip

Tex. c. 51.

gere minus bona ſtudioſis ⁊ in eis pſeuerare pp poſitionẽ centricoꝝ ⁊ epicicloꝝ quã poſuerũt pithagorici añ tẽpus Ariſt. quos poſteriores perypatetici: ⁊ maxie ↄmẽtator in
p̃ de cel. cõ. 5. circa fines
fringat vt ponit. ſi aũt p aſtronomũ audiaꝶ vtraqꝫ huius ſcie pte ſciẽs: ſicẽ multotiẽs idifferẽter aſtrolog⁹ p aſtronomo ſumiꝶ: ⁊ ↄ̃: tũc dicaꝶ aſtrologũ eligẽ min⁹ bõa ⁊ pſeuerare in eis nõ q̃tũ ad ptẽ de motib⁹ vt p̃tractũ ẽ: ſꝫ q̃tũ ad eã q̃ iudicioꝝ dr̃: eo q᷑ añ tp̃s ſuũ multa de ipſis erant dicta ab egyptijs ⁊ caldeis min⁹ ſufficiẽter: q꞉ nõdũ fuerat hec ſcia pfecta. ℭ Deĩde. (Aut q꞉.) Soluit. ⁊ dĩdiꝶ i duas ptes. p̃. n. aſſignat cãm q̃re p̃dicti pſeuerãt in min⁹ ſtudioſis. vt 2⁹ p̃miſerat. 2⁹ q̃re a p̃n⁹ min⁹ ſtudioſa p̃eligũt. 2⁹ ibi. (Q̃ ð aũt.) Pria ẽt in duas ſm q᷑ duas cãs aſſignat. 2⁹ ibi. (Aut q꞉.) di. cãm eẽ: q꞉ hõ voluñt euertere ⁊ tranſmutare q̃ ſunt bona ⁊ ſtudioſa: eo q᷑ nõ crediꝶ eis ab alijs: neqꝫ reputanꝶ pp ſtudioſiora ingenia alioꝝ. ⁊ iõ volunt ea q̃ bona reputãꝶ ⁊ ſtudioſa deſtruere: vt demũ reputenꝶ in min⁹ ſtudioſis: in qb⁹ pſeuerãt. eo. n. q᷑ tales putãt ſe fore potentes ⁊ elatos: pp p̃ ſcta min⁹ ſtudioſa ñ opanꝶ q̃ ſũt ſtudioſiora ⁊ ſimplr̃ bõa recedẽdo a min⁹ ſtudioſis. ℭ Deĩñ. (Aut q꞉) Aſſignat aliã cãm di. illud eẽ: q꞉ illa: i qbus vnuſqſqꝫ extimat ſe hr̃e oĩum p̃ncipalr̃: ille talia p̃ alijs eligit: ita vt p̃do putãs p rapinã appꝛeciari ⁊ oĩari: eligit p̃dari: ⁊ ſilr̃ in alijs actib⁹ p̃uis: ad illud aũt qð aliqs eligit ⁊ põit tãq̃ vltimũ ſuũ finẽ: oẽs act⁹ ſuos oꝛdiat vt p̃dictũ adipiſcaꝶ: ⁊ hoc eſt qð ſubdiꝶ q᷑ hõ p̃uenit determinãs ſibi maioꝛem ptẽ die ⁊ noctis: vt potẽtiã hẽat adipiſcendi illũ quẽ mẽte p̃eligit finẽ quocũqꝫ põt mõ. ℭ Deĩde. (Q̃ ð aũt.) Aſſigñt cãm q̃re aliq a p̃n⁹ min⁹ ſtudioſa eligũt ⁊ in eis pſeuerant di. q᷑ illud qð aliq a p̃n⁹ vt ab infantia eligũt. ⁊ in q̃ ↄſuetudinẽ lõgam ↄ̃xerunt facit ſibi ↄnãle. vt. 26. q̃rte. ⁊ talr̃ habituati: ita vt nõ poſſint diſcernere ⁊ iudicare melioꝛa a pꝛauis: eo q᷑ eoꝝ intellẽs corrupt⁹ ẽ pp prauas electiões ex cõſuetudie in q̃ nutriti ſunt vt viſum eſt. 3⁹ hĩnus carẽt enim medio ṽtuoſo qð eſt iudex praui ⁊ ſtudioſi: q̃re p̃cipiũt medici ⁊ ph̃i diligẽter fore attẽdẽdũ: vt ab ĩfãtia pueri circa ſtudioſa inſtruãꝶ ⁊ verſenꝶ. cũ eñi molles ſub mercurio ẽt ſm aſtrolo. ettẽt vigoꝛe de facili oẽm impꝛeſſionẽ ſuſcipiũt: paſſionib⁹ eñi tũc ſubiacẽt indifferẽter: ⁊ iõ eligere coganꝶ laudabilia: q꞉ in oppoſitis hituati duplicẽ eis fiat opus tpe: vno qdẽ ad pꝛaua remouenda ſcðo vt melioꝛa introducantur ſeptima de inge. apparens.

ℭ Problema. vij. Antiqua.

PRopter qd hos qdẽ ſi icẽperit legere ſomnus occupat ⁊ nolẽtes: hos ṽo vigilare volẽtes facit poſſe qñ acceperit libꝛ⁹? Aut q꞉ qbuſcũqꝫ ſũt vẽtoſi mot⁹ pp friditatẽ nãe: aut melãcolicoꝝ hũoꝝ p quos ſupfluitas fit vẽtoſa indigeſta pp friditatẽ: his qñ qdẽ moueꝶ intellẽs: ⁊ nõ intelligit ſciẽs aliqd repcutiꝶ altero motu: pp qð magis trãſmutãtes intellẽm dormiũt: vincitur eñi vẽtoſus: qñ aũt intẽdẽt ad aliqd intellẽum: qð lectio facit: moueñꝶ a ſpũali motu nõ repercuſſo ab aliquo: q̃rẽ ñ poſſunt doꝛmire. Eoꝝ aũt que ſm nãm ſe hñt: qñ ſtat ad vnum intellectus ⁊ nõ mutatur multiplr̃: ſtant ⁊ alia quecunqꝫ circa locum: quoꝝ quies ſomnus eſt: vno enim p̃ncipali ſtãte ſicut in carina: ⁊ alia membꝛa ſtare apta nata ſunt: nã enim leue ſurſum ferꝶ: graue aũt deoꝛſum qñ igiꝶ aĩa moueꝶ ſm nãm non doꝛmit: ſic eñi hꝫ: qñ ãt ſtat ⁊ quaſi laboꝛabit. intellectus aũt mutatur: ⁊ ſuperius coꝛpa ad caput tendentia faciunt ſõnũ: videbitur autẽ vtiqꝫ lectio p̃hibere doꝛmire. amplius autem non pꝛopter intelligere: terminatur aũt anima tunc maxime ſed pꝛopter id quod mutat vigilia: quoniaꝫ autem ⁊ intelligẽtie tales vigilantes ſunt in q̃bus inquirit anima ⁊ dubitat: ſed non in q̃bus ſemper ſpeculatur: ille quidem infinita re faciunt: he vero non. Noua.

ℭ Cur alijs ſi legere ceperit ſõn⁹ occupat ⁊ nolẽtes: alios vigilaꝶ volẽtes liber ſuſcept⁹ reddere puigiles põt? An i qb⁹ mot⁹ ſũt ſpiritales ob friditatẽ vel nãe vł hũoꝛis melĩcoli quo humoꝛe excremẽtũ ſpiritale cã frigiditatis conſiſtit. his cũ intelligentia mouetur inſiſtenſqꝫ alicui itelligere neqt: expelliꝶ motus alter: itaqꝫ potius doꝛmire incipiunt: cũ nõ multũ ſua intelligentia mutenꝶ: mot⁹. n. ſpiritalis ille ſupaꝶ ⁊ vinciꝶ. at vbi aliq̃ in re ſuã itelligẽtiã firmarit qð lectio facere ſolet nimiꝝ a motu illo ſpiritali moueñꝶ: cũ nihil ſit q᷑ illũ repellat. itaqꝫ doꝛmire ñ pñt. Quorũ aũt hitus ſm nãꝫ eſt eoꝝ virtus intelligẽdi cũ aliq̃ in re vna ↄſiſtit nec varie ſe diſpgit cetera quoqꝫ ſita eodẽ in loco herent: quoꝝ requies ſomnus eſt: vbi enim ps vna q̃ potiſſima ſit inſtiterit: cetere quoqꝫ ptes inſiſtere ſolẽt: pinde ac in copijs q̃ꝫ verſe in fugã fuerint agitur: nã. n. ſurſum efferꝶ qð leue ẽ deoꝛſum aũt deferꝶ qð graue eſt: cũ igiꝶ aĩa ſm nãꝫ moueꝶ nõ doꝛmit: ita. n. ſe hꝫ: at vbi cõſtiterit ⁊ q̃ſi fatigata ſuccubuerit mẽs: immutaꝶ vapoꝛes craſſioꝛes ſurſũ ſeſe efferentes ad caput faciũt ſõnũ. lectio vero p̃hibere ſõnũ videri ſane põt: qð nõ ppea ẽ: q꞉ tantiſp intelligim⁹: aĩa. n. tũc magis definiꝶ: ſꝫ q꞉ mutaꝶ: ⁊ iõ in ſomnia euenit: naꝫ intellectiones que ille vigiles ſunt quibus anima querat ⁊ dubitet: non ille quibus aſſidue contẽpletur cum ille faciant in definitionem: he non faciant.

ℭ Repetit pꝛimum vt amplius exponat: cuius viſa expoſitio. vno enim tunc ſubdit in amplioꝛem declarationeꝫ ptẽmiſſi di. bene inquio q᷑ quando intellectus ſtat ⁊ firmaꝶ: tunc que ad eius actũ oꝛdinanꝶ: taliter etiam diſponunꝶ: q꞉ nõ ſolũ in arte: imo ẽt in natura: q᷑ quando aliquo p̃ncipali ſtante ⁊ ſe fulcitãte qð alioꝝ eſt baſis: tũc ẽt reliqua firmanꝶ cõſequentia: ceu oſtendit carina: vt lignũ foꝛtius qð p̃us ſubſterniꝶ naui. ſuper qð tota fundaꝶ nauis: ita etiã totum coꝛpus animalis ſuper doꝛſum: vt patet in teg. ⁊ explicaꝶ pꝛimo pꝛima. taliter q᷑ reliqua coꝛpoꝛis membꝛã

ola que ſuper ipſum fundanſ: nata ſunt tali ordine: q̄ nū prius que ſunt grauiora fundat deorſum cōſequenter mi nus grauia ſuper illa componit: ⁊ tandem ita ꝓcedens le uiora ſituat ſuperius. ℭ Deinde. (Quando igiſ) Secun do applicat quod dictum eſt ad ꝓpoſitū dicēs: q̄ quādo oia naliter mouentur in ꝓpꝛiū finē: non poteſt dormi re: cum ſit in actu ſuo qui perficitur in vigilia et propꝛioꝛi: tunc enim ita ſe habꝫ ſicut in his que ſunt artis ⁊ nature: quoniam leuia mobilia ſunt ſuperius: oppoſita vero infe rius: taliter q̄ qñ ſiſtitur intellectus: vt nō poſſit in ꝓpꝛiū actum: eo q̄ laboret ſere vel tranſmutetur ab eſſe ſuo natu rali: taliter vt conuerſo modo ſe habeat ad illud quod di ctum eſt de ordine compoſitionis naturalium ⁊ artificia lium: tunc agitata vento corpa grauioꝛa tendētia ſurſum ad caput inducūt ſomnū vt viſuꝫ eſt. 10°. ⁊ ne huiuſmodi cōſcēdant ad caput lectio videſ ꝓhibere: ſpiritu ⁊ calido corroboꝛante ea: pp̄ qđ ⁊ ſomnū ꝓhibet. ℭ Deīde. (Am plius.) Pꝛeuenit dubitatiōi: q꜡ crederet aliq̄s eo q̄ aīa itel ligit: iō nō doꝛmiat: remouet illō. d. q̄ intelligens nō doꝛmiat nō ē pp̄ ipꝫ intelligē qđ adeptū eſt: imo potiꝰ idē oppoſitū hꝫ cōtingere: cum anime actus ſit iam terminatus: maxi me cū intellexerit: appetens deinde quieſcere ⁊ doꝛmire in uento qđ querebaſ: ſed ideo ea non doꝛmit: q꜡ mutatur p̄ vigiliam qua calidum expanditur continue ad extra: qm̄ quando ſunt intellectiones tales: in quibus inquirit ani ma dubitat ⁊ inueſtigat: nondum perfecte quod queritur adepto: vigilantes reddunt: non autem ille in q̄bus con tinue ſpeculaſ queſitum iam adeptum: quod oſtendiſ: q̄ ille intellectiones: in quibus anima heſitando inueſtigat dū nō inuenerit qđ queriſ infinitatē quādā cāñt in ea. op poſite vō oppoſitum: ⁊ iō ipſe ꝓhibent doꝛmire: nō aūt he oppoſite ⁊ id fere etiam. 47. adueniet.

ℭ Problema. viij. Antiqua.

PRopter qđ in litigioſis inuerecū dia nō eſt? Aut q꜡ ſyllogiſmus ē apparēs in paucis aūt ſyllogiſmꝰ ⁊ ſi longitudine tempoꝛis facti paralogiſmus manifeſtus: ⁊ eſt quod dedit reſumere. Noua.

ℭ Cur in diſputationibus ꝯtentioſi nugatio nūq̄ incidat? An q̄ apparens ſyllogiſmus hoc eſt ratiocinatio eſt. Ratiocinatio aūt in paucis cōtineſ. quin etiam ſi pꝛolixius agaſ īterpoſito tempoꝛe paralogiſmus ideſt per uerſa rōcinatio interea depꝛehēdetur. ⁊ re uocare qđ dederit aduerſarius poterit.

ℭ Quare in litigioſis oꝛationibus: ac ēt ſophiſticis non eſt inuerecūdia: ſed verecundia magis: cum aliquis perpen dens eaꝝ defectū manifeſtet: videntur enim litigioſi ⁊ ſo phiſte inter ſapientes: ceu pꝛedones ⁊ latrones inter hoies ℭ Deinde (Aut q꜡.) Soluit dicens: cāꝫ eē q꜡: ſyllogiſmꝰ litigioſus ac etiam ſophyſticus eſt apparens ſyllogiſmus ⁊ vt ad multum non exiſtens. apparet enim ſyllogiʒare ⁊ non ſyllogiʒat. Et id eſt quod ſubdit: in paucis enim ſiue rarius eſt ſyllogiſmus: eo q̄ plures fit apparens ſyllogiʒa ex pꝛobabilibus: aut ex apparentibus pꝛobabilibus: cum tamen non ſyllogiʒet: ſed ex his que videtur ꝓbabilia: nō ſunt aūt: eo q̄ in hoc magis lateat deceptio q̄ꝫ in alio: qui enim ex pꝛobabilibus aut ex his que videſ pꝛobabilia: ap paret ſyllogiʒare ⁊ non ſyllogiʒat: dicitur litigioſus ⁊ nō ſyllogiʒans: eo q̄ videſ ſyllogiʒare: nō tñ ſyllogiʒat: ſed q ſyllogiʒat ex his q̄ videnſ ꝓbabilia nō ſunt aūt litigioſus eſt ſyllogiſmus. p̄ Topi. ſic igiſ qdā eius peccat in mā: aliꝰ in foꝛma. nōnullus vō i vtraq̄ꝫ: plures tñ peccat in foꝛma ⁊ magis ſlb̄inſeſt: nāq̄ꝫ hō ſermones litigioſi: ac ēt ſophi ſtici: eo q̄ multo tp̄e quis in eoꝝ mōꝛeſ cōpōne: ſunt diſſi miliumi. nō. n. in his diu inſtant vt ipſos debite oꝛdinēt: in mō ⁊ figura: ſed hoc foꝛte eſt: q꜡ vtunſ coꝛonatiuis ꝓpō nibus ⁊ ꝓlongatiuis ad celatōnē maioꝛē ⁊ deceptionē. p̄ apparēs Topi. ſed q꜡ palogiſmus diſciplinę velꝰ falſigra phus q ſyllogiʒat ex oppoſitꝭ pncipioꝝ. ſicut ſuit q̄dratura circuli bꝛiſonis vel antiſontis p lunulas ſeu decīſiōes. dē. ⁊ phi. pmus. eſt manifeſtꝰ valde in ſua falſitate: q꜡ ſic prī cipōs nihil eſt notius in vītate i illa ſcia: ita i falſitate nihil erit oppoſitis notius: pp̄ qđ dcm̄ ē. 2. metha. a cōmē. q̄ ſt nota ſicut ianua in domo: in q̄ palogiſmo nō ē apparētia aliq̄. vñ in ipſo nō vr̄ eē verecūdia: eo q̄ nō ſit pp̄ decipe ꝯpo ſitus ſed ſolū pp̄ ignoꝛantiā pncipioꝝ i illa ſcia: pp̄ qđ oꝫ illū q ipm̄ ꝯmiſerit reſumere ⁊ negare qđ ꝯceſſit ⁊ dedit: ⁊ id mox faciūt q ipſū cōponūt cū eiꝰ pctm̄ cognouerūt niſi ſint ꝓterui. nō. n. oꝫ in talibus niſi remouere ipoꝝ ignorā tiā. ⁊ tūc cito acqēſcēt. 4. metha. ℭ Nōnᵐ p̄ eſt. q̄ ſyllo li tigioſus ⁊ ſophiſ. ē idē: vnus qdē apparēs: ⁊ alter ſyllogi ʒatiuus: vñ ⁊ ſubdit demū q̄ in oꝛōnibus eiſdē ſūt litiū ama toꝛes. i. litigioſi ⁊ ſophiſte: differunt tñ: q꜡ nō ſunt pp̄ eadē: neq̄ꝫ eodē mō: lꝫ eadē ſit oꝛo litigioſa ⁊ ſophiſtica: litigio ſa qdē pp̄ apparētē victoꝛiā. vñ ait q̄ illi q ob victoꝛiā di ſputāt tales litigioſi ⁊ rixe amici vſr: ſophiſta vō ē pp̄ ap parētē vanā ſapiāꝝ: eſt. n. apparēs: quedā ſapia: nō āt exiſtē intendit enim ſophiſta ſe videri phum: vt acquirat gloꝛiā vel aliud gratiaꝝ humanarum phs aūt tm̄ intendit ſcire verum. quarto metaphy. commen.

Topi. p̄

Cap. 4.
Tex. 11.
p̄ poſte.
T. c. 23.
Com. 1.

T. c. 5. ⁊
alibi.

T. c. 5.

ℭ Problema. ix. Antiqua.

PRopter quid quandoq̄ꝫ hyſtori as delectabilius vidimus que cir ca vnuꝫ conſiſtunt q̄ꝫ eas que cir ca multa negociantur? Aut quia notioꝛibus magis intendimus ⁊ delectabi liter ipſas audimus: notius auteꝫ eſt deter minatū indeterminato: vnū qdē determina tū ē: mlta vō i īfinito ꝑticipāt. Noua.

ℭ Quāobrē libētius eas hyſtoꝛias audimꝰ que rē vnā exponūt q̄ꝫ q̄ plures? An q̄ re bus magis attēdimꝰ notioꝛibꝰ eaſq̄ꝫ libētiꝰ audimꝰ. Notiꝰ aūt eſt qđ definitū. vnū itaq̄ꝫ finituꝫ eſt. plura aūt infinito participant.

ℭ Quare hyſtoꝛias ⁊ recitationes ēt fabuloſas quandoq̄ꝫ cum maioꝛi delectatione videmus ſiue audimus vel quo cunq̄ꝫ modo percipimus. que circa vnū exiſtunt diligēter illud ꝓſequēdo: q̄ꝫ eas que circa multa ⁊ diuerſa negociā tur incōplete. ℭ Notādū dr̄iam foꝛe inter fabulā ⁊ hyſto riā: q꜡ hyſtoꝛia eſt recitatio reꝝ veraꝝ ꝓut ſunt geſte: que etiā cronica dr̄ antiquata: fabula vō eſt recitatio fictionis alicuius. vñ q̄ ſī ficta extat locutio. ℭ Deīde. (Aut q꜡.) Soluit dicēs cām eſſe: q꜡ notioꝛibus nobis ⁊ cōſuetis ma gis apponimus mētē nram: ⁊ cū delectatiōe maioꝛi audi mus ipſas: q̄ aūt determinatū ⁊ finitū notiꝰ ē īdetermina to ⁊ infinito: ſꝫ id eſt vnū: illud vō multiplex ⁊ diuerſum: ꝫ aūt vītatē hꝫ ceteris paribus ſuppoſitis: vt viſum eſt. 25. 5ᵃ ⁊ ideo dictū ſunt qñq̄ꝫ in ꝓblematis ꝓpōne: ⁊ maxime illō verificatur cū pcepta volumus diſcere: cum aūt non cura mus: qñq̄ꝫ vagamur īdifferēter: ſicut ſcolares pueri entes auribus: q oia volūt audire nihil repoꝛtare: interdum cu piunt amplius audire ⁊ videre ēt multa ⁊ varia q̄ꝫ vnuꝫ.

Dr̄ia in ter fabu lā ⁊ hy ſtoꝛiaꝫ

ℭ Pꝛoblema.

¶ Problema. Ultimũ. Antiqua.

PRopter qd delectamur audiẽtes q̃ nõ ſunt valde antiq̃ neq; valde noua? Aut q2 remotis qdẽ a nobis nõ credim⁹. In qb⁹ aũt nõ credim⁹ nõ delectamur: q̃ aũt ſunt ſić nũc ſentim⁹: circa h̃ audiẽtes ñ delectamur. Noua.

¶ Cur nos reruȝ narratio oblectat q̃ nec nimiũ veteres ſunt nec admodũ noue? An q2 reb⁹ diffidere ꝓcul abſñtib⁹ ſolemus: qb⁹ vero diffidim⁹ nunq̃ hĩs oblectamur: at q̃ noua admodũ ſunt adhuc q̃ſi ſentim⁹ itaq; de his cũ audim⁹ minime oblectari poſſum⁹.

¶ Explicit decimaoctaua particula.

¶ Quare dlectationẽ hẽm⁹ cũ audim⁹ ea q̃ nõ ſunt multũ remota a pñti nũc: vt geſta romanoꝝ: nõ autẽ ꝑcipiẽdo q̃ nimis ſũt remota: vt q̃ herculis: neq; ẽt q̃ oĩno noua ⁊ tpe ꝓpinq̃ iſtãti ceu bonifacij. ¶ Deinde (Aut q2) Soluit dicẽs cãm eẽ: q2 illis q̃ ſũt a nob̃ multũ remota nõ credim⁹: h̃ aũt nõ credim⁹ nõ delectamur: q2 non eſt cõm aliqd qd moueat mẽtẽ: reputam⁹.n. illd nõ eẽ: id aũt nõ põt eẽ obȝ mẽns: aut alteri⁹: nõ credim⁹ aũt remota. q2 recitãs ſp addit aliqd aut diminuit: nõ oĩno vt geſtũ eſt recitãs: aut ipſa põa act⁹: aut paſſionat⁹ odio vel amore: ſilr ẽt nõ delectamur i his ſũt tanq̃ noua ⁊ fere inſtãtanea: q2 nos ipſimet ſentim⁹ ea ꝯtinue: remanet eni i ꝯſuatiõe illeſa: ſȝ q̃ ſũt media ꝑ opp^m: tũc q2 credim⁹ ea ꝑp nõ diſtare diſtãtiã a nob: tũ ẽt q2 nõ ſentim⁹ ⁊ ꝑcipim⁹ ipa: cũ nõ fuerit i nr̃o tpe: ſed pl̃s valde delectamur hĩs: ſec⁹ aũt ꝯtigat in his q̃ more tenenſ: ⁊ iõ videẽ ꝯtingit leges deficẽ cũ multũ ꝓlõgãſ: nõ.n. credunſ: nullã vim aliã hñt: neq; cũ ſentiunſ tanq̃ noue: ⁊ iõ difficillimũ eſt ipas irrẽn⁹ ꝓmulgare: ⁊ credulitatem in eas iducẽ: in medio aũt tpis mediocriter ſe hȝ: q̃re ordinauerũt: vt manerẽ ẽt nõ credẽtib⁹ ſupplicia non pauca.

Quare leges deficere cõtingat

¶ Incipit decimanona particula. de his que ſunt circa armoniam.

¶ Problema. 1. Antiqua.

PRopter qd dolẽtes ⁊ delectãtes fiſtulanſ? Aut vt hi qdẽ minus triſtenſ: alij aũt magis gaudeant. Noua.

¶ Cur tã in laborãdo quã in fruẽdo ſolatio tibiã adhibere ſolem⁹? An vt laborãtes min⁹ angamur: fruẽtes magis oblectemur.

¶ Determinatĩ ꝓblẽatib⁹ circa mathematicã ⁊ diones: determiat nũc ꝓblẽata circa armonicã vel muſicã: eo q͛ in ipa ẽ qdã amor ſ̃m õis: vt in ſeq̃ꝝ pticula: ⁊ ꝑmit⁹ ad hui⁹ maiorẽ expõnẽ ꝑmittunſ q̃dã cõia: ſic qd eſt muſica ⁊ q̃ ipius. Que ſ̃m Boe. muſice. 5. eſt armonice facultas dĩfas acutoꝝ ⁊ grauiũ ſonoꝝ ſenſu ac rõne ꝑpẽdẽs. 2^m vo Iſi. i ethymologijs eſt peritia modulatõis ſono cãtuq; ꝯſiſtens: dr̃ ẽt ſcia nũi ad ſonos ꝓportiõati q̃ ſ̃m Iſi. dr̃ a muſo q̃ſi a q̃rẽdo: q2 ꝑ eã iuſ carminuȝ querebaſ. vñ e poetẽ Iouis ⁊ Memorie filias muſas eẽ ꝯfictũ ẽ: nã ſi memoria ſoni nõ teneanſ: pereunt: cũ non poſſit ſcribi: a nõnullis vo dr̃ a moys qd eſt aq̃: q2 oli ꝑmit⁹ inuẽta fuit i illa ⁊ i ydrijs ſiue inſtrũs aq̃ticis ſilr exercitata. Refert aũt moyſes hãc inueniſſe tubal de ſtirpe chaym añ diluuiũ: ſȝ greci vt appet ꝑ macrobiũ ⁊ Boe. dicũt eã inueniſſe pytagorã ſamiũ ſonitu malleorũ: cũ cãu i publicũ exiret ad fabros: ⁊ chordaꝝ demũ impulſiõe. ¶ Diuidiſ aũt muſica iuxta eoſdẽ in mũdanã hũanã ⁊ organicã vl' iſtr̃alẽ. Mũdana vo attẽdiſ in ſono armonico: quẽ cãnt orbes celeſtes ſ̃m pytagoricos: cuȝ aliq multĩ dr̃ent cõmoti. Soni.n. armonicũ cãnt: ſȝ eũ nõ ꝑcipim⁹ dicũt: ꝓpea q͛ i aurib⁹ nr̃is a ꝑri⁹ ititatĩ eſt ꝯplãtat⁹: vt i exis appet malleatorib⁹ ſtrepitũ ſuũ vix ꝑcipiẽtib⁹ ꝯſuetudie: q̃s Ari. ipugnat celi ⁊ mũdi 2°. Muſica vo hũana dr̃ q̃ circa ꝯcordãtiã eloꝝ diuerſoꝝ adiuicẽ in.ſ° cõpoſito vel cõpõne corpis v'ſat: ꝑ eã.n. nã ſpũalis ꝯtigiſ corpi: ⁊ rõnalis ꝯcordat cũ irrõnali ꝯtigiſ: qd vr̃ a platõicis habitũ: ponẽtib⁹ aiaȝ q̃ſdã armonicã fore ꝯſiſtẽtiã. vñ dcm ẽ in aſſo. Damaſceni. Colligatio corpis ⁊ aie ſ̃ȝ ordis nãlis ꝯſonãtiã fcã eſt vt ſubſiſtat: q̃re hõ muſice nãli videnſ ſcie ſuppoſiti. Inſtr̃alis vo dr̃ q̃ q̃buſdã exerceſ armõicis iſtrũs: q̃ pñtis vr̃ fore ꝯſideratõis: ex his duplex: nã q̃dam exerceſ iſtr̃o nãli: vt hõis voce cũ reliqs organis locutiuis aut artificiali. Et illud multiplr aut tactu vt violis: vl' pulſu ceu cymbalis: vel flatu: vt tubis: aut q̃ſi oĩ mõ ſic fiſtulis: q̃ iuxta Iſido. diuidẽ in armonicã metricã ⁊ rithmicã. q̃rum armonica q̃ue i ſonis ⁊ acutũ diſcernit. Metrica ẽ q̃ rõne ꝓbabili cognoſcit mẽſurã diuerſoꝝ pedũ vt heroycũ: iãbicũ: ⁊ diachũ. Rithmica vo q̃ vboꝝ icurſionem inqrit: vt aut ſuauiẽ vel nõ ſuauiẽ ſon⁹ cohereat: q̃ ſiqdeȝ triplr ad gen⁹ vr̃ ꝯcurrẽ cãtilene. Armonica tñ vt tactũ ẽ ꝯſonãtiã grauis ⁊ acuti attẽdit. Rithmica ꝯſonãtiã termiationũ. Metrica vo tẽpoꝝ vt appet in traditiõe muſice guidonis. Et circa has tres ptes muſice ⁊ maxime duas ꝑores dubitat Ari. vtilitas vo muſice eſt: q2 delectat: aias exercitat: ⁊ affect⁹ mouet: ⁊ furiã placat: ſilueſtrẽ mãſueſcẽ fac: vt appareat: clãgore eni tubaꝝ ⁊ ſiliũ fortiores reddunſ bellatores: ſilr laſſatos ⁊ exercitio laborioſo detentos reddit faciles tolerare. vñ politicorũ. 8. Muſica hȝ delectationẽ nãlẽ: ꝑp qd oĩb⁹ etatib⁹ ⁊ oĩb⁹ morib⁹ vſus ipſi⁹ eſt amic⁹. Recitat ẽt Boe. pytagorã inueniẽ furentẽ in cõbuſtiõe dom⁹ riualis in q̃ ſcortũ ꝯtinebaſ: melodĩs muſicis ei⁹ eitum ſedaſſe: cui⁹ vtilitatẽ tãgit Ariſ. poli. 8. poniſ eni vnũ de 4^or q̃ dȝ adiſcẽ puer: q̃ ſunt lr̃e luctatiua muſica ⁊ ꝯtractatiua ceu ſcribẽ ⁊ pingẽ. Querit igiſ Ariſt. more ꝯſueto ꝓblema dicẽs. Quare dolẽtes ꝯtriſtãtes ⁊ delectantes gaudẽteſq; fiſtulas ⁊ vlr inſtr̃a delectationẽ ⁊ gaudiũ iducentia expedit audire. Un Alex. ⁊ marie q̃ſtũ ad ꝑmã ꝑtem: ꝑp qd corã patiẽtib⁹ fiſtule ⁊ tympana. ¶ Noſce q͛ lȝ oẽs paſſiões ſint ꝯiuncti. ꝑ de ala: q̃dã tñ ſe plus tenent ex pte corporis vt dolere ⁊ delectari: alie vero ex parte anime: vt gaudere ⁊ triſtari: ita vt ꝑ vnum expreſſum aliud Ariſto. audiat reticitũ. ¶ Deinde. (Aut) Soluit dicẽs cãm eẽ vt qui triſtanſ ac ẽt dolent minus ꝯtriſtenſ ⁊ doleant ꝓpter iocunditatẽ inductã ex ſonitu inſtr̃i: in oppoſitis vero cã eſt vt magis gaudeãt ⁊ delectenſ: ſi eni aliq ſunt iocundi addita eã iocunditatis vt fiſtulationis armonice ampli⁹ delectabunſ. ¶ Noſce q͛ illud põt contingere quia idem poteſt eſſe cauſa diuerſoruȝ aut rõne diſpõnis ſuſceptiui: vel quia diuerſa agat idem ratiõe eius quod per ſe aut ꝑ accidens extat: vt nauta per ſui preſentiam cauſa eſt ſalutis nauis: eius vero abſentia ſubmerſionis. 2°. phyſi.

Muſice diuiſio

T.c.52. ⁊ inde

car.100. i li° meo col.ij.circa fines ⁊ inde

T.c.64 ⁊ inde

T.c.30.

¶ Problema. ij. Antiqua.

PRopter qd lõgius eadẽ voce audiſ cũ alijs cantans ⁊ clamãs q̃ ſolus? Aut q2 coadũate aliqd facere. aut reprimere. aut ipellere nõ

oīa que ſuper ipſum fundanſ: nata ſunt tali ordine: q̄ nō prius que ſunt grauiora fundat deorſum cōſequenter minus grauia ſuper illa componit: ⁊ tandem ita ꝓcedens leuiora ſituat ſuperius. ℂ Deinde. (Quando igiſ) Secundo applicat quod dictum eſt ad ꝓpoſitū dicēs: q̄ quādo oīa nāliter mouentur in proprium finē: non poteſt dormire: cum ſit in actu ſuo qui perficiatur in vigilia et proportione: tunc enim ita ſe habꝫ ſicut in his que ſunt artis ⁊ nature: quoniam leuia mobilia ſunt ſuperius: oppoſita vero inferius: taliter q̄ q̄n ſiſtitur intellectus: vt nō poſſit in ꝓpꝛiū actum: eo q̄ laboret ſere vel tranſmutetur ab eſſe ſuo naturali: taliter vt conuerſo modo ſe habeat ad illud quod dictum eſt de ordine compoſitionis naturalium ⁊ artificialium: tunc agitata vento corpa grauiora tendētia ſurſum ad caput inducit ſomnū vt viſū eſt. 10°. ⁊ ne huiuſmodi cōſcēdant ad caput lectio videſ ꝓhibere: ſpiritu ⁊ calido corroborante ea: pp̄ qḋ ⁊ ſomnū ꝓhibet. ℂ Deīde. (Amplius.) Preuenit dubitatiōi: q: crederet aliqs eo q̄ aīa intelligit: iō nō dormiat: remouet illō. d. q̄ legens nō dormiat nō ē pp̄ ipꝫ intelligē qḋ adeptū eſt: imo potiꝰ īde oppoſitū hꝫ cōtingere: cum anime actus ſit iam terminatus: maxime cū intellexerit: appetens deinde quieſcere ⁊ dormire inuento qḋ querebaſ: ſed ideo ea non dormit: q: mutatur p̄ vigiliam qua calidum expanditur continue ad extra: q̄n quando ſunt intellectiones tales: in quibus inquirit anima dubitat ⁊ inueſtigat: nondum perfecte quod queritur adepto: vigilantes reddunt: non autem ille in q̄bus continue ſpeculaſ queſitum iam adeptum: quod oſtendiſ: q̄ ille intellectiones: in quibus anima heſitando inueſtigat dū nō inuenerit qḋ queriſ infinitatē quādā cānt in ea. oppoſite vō oppoſitum: ⁊ iō ipſe ꝓhibent dormire: nō aūt hē oppoſite ⁊ id fere etiam. 47. aduenit.

ℂ Problema. viij. Antiqua.

PRopter qd in litigioſis inuerecūdia nō eſt? Aut q: ſyllogiſmus ē apparēs in paucis aūt ſyllogiſmꝰ ⁊ ſi longitudine temporis facti paralogiſmus manifeſtus: ⁊ eſt quod dedit reſumere. Noua.

ℂ Cur in diſputationibus ꝯtentioſi nugatio nūq̄ incidat? An q̄ apparens ſyllogiſmus hoc eſt ratiocinatio eſt. Ratiocinatio aūt in paucis cōtineſ. quin etiam ſi prolixius agaſ īterpoſito tempore paralogiſmus ideſt peruerſa rōcinatio interea deprehēdetur. ⁊ reuocare qḋ dederit aduerſarius poterit.

ℂ Quare in litigioſis orationibus: ac ēt ſophiſticis non eſt inuerecūdia: ſed verecundia magis: cum aliquis perpendens eaꝝ defectū manifeſtet: videntur enim litigioſi ⁊ ſophiſte inter ſapientes: ceu predones ⁊ latrones inter hoīes. ℂ Deinde. (Aut q:.) Soluit dicens: cāꝫ eē q: ſyllogiſmꝰ litigioſus ac etiam ſophyſticus eſt apparens ſyllogiſmus ⁊ vt ad multum non exiſtens. apparet enim ſyllogiçare ⁊ non ſyllogiçat. Et id eſt quod ſubdit: in paucis enim ſine varius eſt ſyllogiſmus: eo q̄ plures ſit apparens ſyllogiça ex probabilibus: aut ex apparentibus probabilibus: cum tamen non ſyllogiçet: ſed ex his que vidētur ꝓbabilia: nō ſunt aūt: eo q̄ in hoc magis lateat deceptio q̄ȝ in alio: qui enim ex probabilibus aut ex his que videſ probabilia: apparet ſyllogiçare ⁊ non ſyllogiçat: dicitur litigioſus ⁊ nō ſyllogiçans: eo q̄ videſ ſyllogiçare: nō tñ ſyllogiçat: ſed q ſyllogiçat ex his q̄ videnſ ꝓbabilia nō ſunt aūt litigioſus eſt ſyllogiſmus. p̄ Topi. ſic igiſ qdā eius peccat in mā: aliꝰ in forma. nōnullus vō i vtraq;: plures tñ peccat in forma ⁊ magis ſubtilis eſt: nāq; hꝰ ſermones litigioſi: ac ēt ſophiſtici: eo q̄ multo tpē quis in eoꝝ moreſ cōpōne: ſunt viſu ſimilimi. nō. n. in his diu inſtant vt ipſos debite ordinēt: in mō ⁊ figura: ſed hoc forte eſt: q: vtunſ coronatiuis ꝓpōnibus ⁊ ꝓlongatiuis ad celationē maiorē ⁊ deceptionē. ſ apparēs Topi. ſed q: paꝛalogiſmus diſciplinę velꝰ falſigraphus q ſyllogiçat ex oppoſitis p̄ncipioꝝ ſicē ſuit q̄dratura circuli brifonis vel antifontis p lenulas ſeu decitiōes. dē. ⁊ phi. p̄mis. eſt manifeſtꝰ valde in ſua falſitate: q: ſicē p̄ncipōs nihil eſt notius in vītate i illa ſciāta i falſitate nihil erit oppoſitis notius: pp̄ qḋ dcm̄ ē. 2. metha. a cōmē. q̄ ſi nota ſicut ianua in domo: in q̄ paꝛalogiſmo nō ē apparētia aliq̄. vñ in ipſo nō vr̄ eē deceidia: eo q̄ nō ſit pp̄ decipē ꝯpoſitus ſed ſolū pp̄ ignorantiā p̄ncipioꝝ i illa ſcia: pp̄ qḋ oꝫ illū q ipm̄ ꝯmiſerit reſumere ⁊ negare qḋ ꝯceſſit ⁊ dedit: ⁊ id mox facit q ipſū cōponit cū eꝰ petm̄ cognouerit niſi ſint ꝓterui. nō. n. oꝫ in talibus niſi remouere ipoꝝ ignorātiā. ⁊ tūc cito acqeſcēt. 4. metha. ℂ Nōnꝰ p̄ dic. q̄ ſyllōlitigioſus ⁊ ſophiſt. ē idē: vnus q̄dē apparēs: ⁊ alter ſyllogiçatus: vñ ⁊ ſubdit demū q̄ in orōnibus eiſdē ſūt inui amatores. i. litigioſi ⁊ ſophiſte: differunt tñ: q: nō ſunt pp̄ eadē: neq; eodē mō: lꝫ eadē ſit orō litigioſa ⁊ ſophiſtica: litigioſa q̄dē pp̄ apparētē victoriā. vñ ait q̄ illi q ob victoriā diſputāt tales litigioſi ⁊ rixe amici vñr: ſophiſta vō ē pp̄ apparētē vanā ſapiaꝫ: eſt. n. apparēs: quedā ſapia: nō āt exiſtens intendit enim ſophiſta ſe videri phūm: vt acquirat gloriā vel aliud gratiaꝫ humanarum phs aūt tm̄ intendit ſcire verum. quarto metaphy. commen.

ℂ Problema. ix. Antiqua.

PRopter quid quandoq; hyſtorias delectabilius vidimus que circa vnū conſiſtunt q̄ȝ eas que circa multa negociantur? Aut quia notioribus magis intendimus ⁊ delectabiliter ipſas audimus: notius autē eſt determinatū indeterminato: vnū q̄dē determinatū ē: mlta vō i īfinito p̄ticipāt. Noua.

ℂ Quaobrē libētius eas hyſtorias audimꝰ que rē vnā exponūt q̄ȝ q̄ plures? An q̄ rebus magis attēdimꝰ notioribꝰ eaſq; libētiꝰ audimꝰ. Notiꝰ aūt eſt qḋ definitū. vnū itaq; finitū eſt. plura aūt infinito participant.

ℂ Quare hyſtorias ⁊ recitationes ēt fabuloſas quandoq; cum maiori delectatione videmus ſiue audimus vel quocunq; modo percipimus. que circa vnū exiſtunt diligēter illud ꝓſequēdo: q̄ȝ eas que circa multa ⁊ diuerſa negociātur incōplete. ℂ Notādū dr̄ñam fore inter fabulā ⁊ hyſtoriā: q: hyſtoria eſt recitatio reꝝ veraꝝ ꝓut ſunt geſte: que etiā cronica dr̄ antiquata: fabula vō eſt recitatio fictionis alicuius. vñ q̄ ſā ficta extat locutio. ℂ Deīde. (Aut q:.) Soluit dicēs cām eſſe: q: notioribus nobis ⁊ cōſuetis magis apponimus mētē nr̄am: ⁊ cū delectatiōe maiori audimus ipſas: q̄ aūt determinatū ⁊ finitū notiꝰ ē īdeterminato ⁊ infinito: ſꝫ id eſt vnū: illud vō multiplex ⁊ diuerſum: h̄ aūt vītatē hꝫ ceteris paribus ſuppoſitis: vt viſum eſt. 25. 5ꝰ ⁊ ideo dictū ſunt q̄nq; in ꝓblematis ꝓpōne: ⁊ maxime illō verificatur cū p̄cepta volumus diſcere: cum aūt non curamus: q̄nq; vagamur īdifferēter: ſicut ſcolares pueri entes auribus: q oīa volūt audire nihil reportare: interdum cupiunt amplius audire ⁊ videre ēt multa ⁊ varia q̄ȝ vnū.

ℂ Problema.

Margin notes (right): Topi. p̄ | Cap̄. 4. | Tex. 11. | p̄ poſte. | T. c. 23. | Com. 1. | T. c. 5. ⁊ alibi. | T. c. 5. | Dr̄ia inter fabulā ⁊ hyſtoriaꝫ

¶ Problema. Ultimū. Antiqua.

PRopter qd delectamur audiētes q̄ nō ſunt valde antiq̄ neq̄ȝ valde noua? Aut q꞉ remotis qdē a nobis nō credim⁹. In qb⁹ aūt nō credim⁹ nō delectamur: q̄ aūt ſunt ſicē nūc ſentim⁹: circa hͣ audiētes ñ delectamur. Noua.

¶ Cur nos reruȝ narratio oblectat q̄ nec nimiū veteres ſunt nec admodū noue? An q̄ reb⁹ diffidere ꝑcul abſñtib⁹ ſolemus: qb⁹ vero diffidim⁹ nunq̄ȝ ijs oblectamur: at q̄ noua admodū ſunt adhuc q̄ſi ſentim⁹ itaq̄ȝ de his cū audim⁹ minime oblectari poſſum⁹.

¶ Explicit decimaoctaua particula.

¶ Quare dlectatonē hēm⁹ cū audim⁹ ea q̄ nō ſunt multū remota a pſñ nūc: vt geſta romanoꝝ: nō autē ꝑcipiēdo q̄ marie ſūt remota: vt q̄ herculis: neq̄ȝ ēt q̄ oīno noua ⁊ tpe ꝓpinq̄ iſtāti ceu boniſacij. ¶ Deīnde (Aut q꞉) Soluit dicēs cām eē: q꞉ illis q̄ ſūt a nob̄ multū remota nō credim⁹: ſi aūt nō credim⁹ nō delectamur: q꞉ non eſt obm aliqd qd moueat mētē: reputam⁹.n. illd nō eē: id aūt nō pōt eē obȝ mētē: aut alteri⁹: nō credim⁹ aūt remota. q꞉ recitās ſp addit aliqd aut diminuit: nō oīno vt geſtū eſt recitās: aut uti pōa act⁹: aut paſſionat⁹ odio vel amore: ſilr ēt nō delectamur i his ſūt tanq̄ȝ noua ⁊ ſere inſtātanea: q꞉ nos ipſimet ſentim⁹ ea ꝯtinue: remanet eni i ꝯſuatiōe illeſa: ſȝ q̄ ſūt media p opp⁰: tūc q꞉ credim⁹ ea pp nō diſtare diſtantiā a nob̄: tū ēt q꞉ nō ſentim⁹ ⁊ ꝑcipim⁹ ipa: cū nō fuerīt i nr̄o tpe: ſed pſe valde delectamur heis: ſec⁹ aūt ꝯtigit in his q̄ more tenent: ⁊ iō vidē ꝯtingit leges deficē cū multū ꝓlōgāt: nō.n. credunt: nullā vim aliā hñt: neq̄ȝ cū ſentiunt tanq̄ȝ noue: ⁊ iō difficillimū eſt ipas iri pñ⁹ ꝓmulgare: ⁊ credulitatem in eis iducē: in medio aūt tpis mediocriter ſe hȝ: q̄re ordinauerunt: vt manerē ēt nō credētib⁹ ſupplicia non pauca.

Quare leges deficere cō tingat

¶ Incipit decimanona particula. de his que ſunt circa armoniam.

¶ Problema. 1. Antiqua.

PRopter qd dolētes ⁊ delectātes fiſtulant? Aut vt hi qdē minus triſtent: alij aūt magis gaudeant. Noua.

¶ Cur tā in laborādo quā in fruēdo ſolatio tibiā adhibere ſolem⁹? An vt laborātes min⁹ angamur: fruētes magis oblectemur.

¶ Determinat pblatib⁹ circa mathematicā ⁊ oñones: determinat nūc ꝓblata circa armonicā vel muſicā: eo q̄ in ipa ē qdā amor ſ̄m mōres: vt in poꝛi pticula: ⁊ ꝑmit⁹ ad hui⁹ maiore expōnē ꝑmittunt q̄dā cōia: ſicē qd eſt muſica ⁊ q̄ ipius. Que ſ̄m Boe. muſice.5. eſt armonice facultas dīſas acutoꝝ ⁊ grauī ſonoꝝ ſenſu ac rōne ꝑpēdēs. 2ᵐ vo Iſi. i ethymologijs eſt perina modulatōis ſono cātuq̄ ꝯſiſtens: dr ēt ſcia nūi ad ſonos ꝓportōati q̄ ſ̄m Iſi. dr a muſo q̄ſi a q̄rēdo: q꞉ p eā iuſt carminuȝ querebat. vñ a poetꝭ Iouis ⁊ Memorie filias muſas eē ꝯfictū ē: nā ſi memoria ſoni nō teneant: pereūt: cū non pſſit ſcribi: a nōnullis vo dr a moys qd eſt aq̄: q꞉ oli ſ̄m ir⁹ iuēta ſuit i illis ⁊ hydrijs ſiue inſtris

aq̄ticis ſilr exercitata. Refert aūt moyſes hāc inueniſſe tubal de ſtirpe chaym añ diluuiū: ſȝ greci vt appꝫ p macrobiū ⁊ Boe. dicūt eā inueniſſe pytagorā ſamiū ſonitu malleorū: cū cāu i publicū exiret ad fabros: ⁊ choꝛdaꝝ demū intpulſiōe. ¶ Diuidit aūt muſica iuxta eoſdē in mūdanā hūanā ⁊ organicā vl iſtralē. Mūdana vo attēdit in ſono armonico: quē cānt orbes celeſtes ſ̄m pytagoꝛicos: cuȝ alijs multꝭ cr̄ent cōmon. Soni.n. armonicū cānt: ſȝ eū nō ꝑcipim⁹ dicūt: ppea q̄ i aurib⁹ nr̄is a ꝑri⁹ ntitatꝭ eſt ꝯplātat⁹: vt i erīs appꝫ malleatorib⁹ ſtrepitū ſuū vix ꝑcipiētib⁹ conſuetudie: qs Ari. ipugnat celi ⁊ mūdi 2°. Muſica vo hūana dr̄ q̄ circa ꝯcordātiā eloꝝ diuerſoꝝ adiuicē in.5ᵉ cōpoſito vel cōpōne corpis ēſat: p eā.n. nā ſpūalis ꝯtigit corpi ⁊ rōnalis ꝯcordit cū irrōnali ꝯtigit: qd vr̄ a platōicis habitū: ponētib⁹ aiaȝ q̄ȝdā armonicā foꝛe ꝯſiſtētiā. vñ dcm̄ ē in aſſo. Damaſceni. Colligatio corpis ⁊ aie ſ̄ȝ ordis nālis ꝯſonātiā ſcā eſt vt ſubſiſtat: q̄re hꝯ muſice nāli vident ſcie ſuppoī. Inſtralis vo dr̄ q̄ qbuſdā exercet armōicis iſtris: q̄ pitas vr̄ foꝛe ꝯſideratiōis: et hꝯ duplex: nā q̄dam exercet iſtro nāli: vt hoīs voce cū reliqs organis locutiuis aut artificiali. Et illud multiplr aut tactu vt viele: vl pulſu ceu cymbalis: vel flatu: vt tubis: aut q̄ſi ol mō ſic fiſtulis: q̄ iuxta Iſido. diuidit in armonicā metricā ⁊ rithmicā. q̄rum armonica q̄ue i ſonis ⁊ acutū diſcernit. Metrica ē q̄ rōne ꝓbabili cognoſcit menſurā diuerſoꝝ pedū vt heroycū: iābicū: ⁊ elachū. Ritmica vo q̄ vboꝝ icurſionem ingrit: vt aut ſuauis vel nō ſuauis ſon⁹ coheream: q̄ ſiq̄deȝ triplr ad gen⁹ vr̄ ꝯcurrē cātilene. Armonica tñ vt tactū ē ꝯſonātiā grauis ⁊ acuti attēdit. Ritmica ꝯſonātiā terminationū. Metrica vo tēpoꝝ vt appꝫ in traditōe muſice guidonis. Et circa has tres ptes muſice ⁊ maxime duas poꝛes dubitat Ari. vtilitas vo muſice eſt: q꞉ delectat: aias exercitat: ⁊ affect⁹ mouet: ⁊ ſuriā placat: ſiluēſtrē māſueſcē ſac: vt apparet: clāgoꝛe eni tubaꝝ ⁊ ſiliū foꝛtiores reddunt bellatores: ſilr laſſatos ⁊ exercitio laborioſo detentos reddit faciles tolerare. vñ politicoꝝ.8. Muſica hȝ delectationē nālē: pp qd oīb⁹ etatib⁹ ⁊ oīb⁹ morib⁹ viſus ipſi⁹ eſt amic⁹. Recitat ēt Boe. pytagorā iuuenē furentē in cōbuſtiōe dom⁹ riualis in q̄ ſcortū ꝯtinebat: melodijs muſicis ei⁹ aīum ſedaſſe: cui⁹ vtilitatē tāgit Ariſ. poli. 8. ponit eni vnū de 4ᵒʳ q̄ dȝ adiſcē puer: q̄ ſunt lr̄e luctatiua muſica ⁊ ꝯtractatiua ceu ſcribē ⁊ pingē. Quenit igit Ariſt. more ꝯſueto ꝓblema dicēs. Quare dolētes ꝯtriſtātes ⁊ delectantes gaudētesq̄ȝ fiſtulas ⁊ vlr inſtra delectationē ⁊ gaudiū iducentia expedit audire. Vñ Alex. ⁊ marie q̄ȝtū ad ꝑmā ptem: pp qd corā patiētib⁹ fiſtule ⁊ tympana. ¶ Noſce q̄ lȝ oēs paſſiōes ſint ꝯiuncti. p̊ de aīa: q̄dā tñ ſe plus tenent ex pte corporis vt dolere ⁊ delectari: alie vero ex parte anime: vt gaudere ⁊ triſtari: ita vt p vnum expreſſum aliud Ariſto. audiat reuerti. ¶ Deinde. (Aut) Soluit dicēs cām eē vt qui triſtant ac ēt dolent minus ꝯtriſtent ⁊ doleant ꝓpter iocunditatē inductā ex ſonitu inſtri: in oppoſitis vero cā eſt vt magis gaudeāt ⁊ delectent: ſi eni aliq̄ ſunt iocundi addita cā iocunditatis vt fiſtulationis armonice ampli⁹ delectabunt. ¶ Noſce q̄ illud pōt contingere quia idem poteſt eſſe cauſa diuerſoruȝ aut rōne diſpōnis ſuſceptiui: vel quia diuerſa agat idem ratiōe eius quod per ſe aut p accidens extat: vt nauta per ſuā pꝛeſentiam cauſa eſt ſalutis nauis: eius vero abſentia ſubmerſionis. 2°. phyſi.

Muſice diuiſio

T.c.52. ⁊ inde

car.100. i lrº meo col.ij. circa finē ⁊ inde

T.c.64 ⁊ inde

T.c.30.

¶ Problema. ij. Antiqua.

PRopter qd lōgius eadē voce audit cū alijs cantans ⁊ clamās q̄ȝ ſolus? Aut q꞉ coadūate aliqd facere. aut repmere. aut ipellere nō

tanta prope ſunt: quãtus numerus: ſed ſi/cut linea bipedalis non dupluz ſed quadruplum aliquid ſcribit: ita cõpoſita plus poſ/ſunt: aut ſcdm numerum: aut quando fue/rint diuerſa: coadunatis igitur exiſtentibus vna fit vocis fortitudo ⁊ ſimul ĩpellit aerez: quare multipliciter preit: etenim ex oĩbus vox vniuſcuiuſqꝫ multiplex. Noua.

¶ Cur idem voce eadẽ longius ſentiri cum alijs cantans: aut vociferans q̃z ſolus po/teſt? An quia viribus vniuerſis agere quippiam vel premere vel impellere non tantu plum eſt: quãtus ſingularuz numerus eſt: ſed quemadmodum linea bipedalis: non duplum: ſed quadruplum quidam deſcri/bit. Sic compoſita omnia plus valẽt: q̃z eadem diuiſa. Ergo cum vniuerſo agitur ore vocis potentia conſtans vnaqꝫ redditur: ſi mulqꝫ aera ꝓpellit: vt ꝓdire multiplex va/leat. Quippe cum vox que a multis profici ſcitur: multiplex ſit: q̃z que a ſingulis.

¶ Quare vn⁹ ⁊ idẽ nũo eadẽ ſilr voce cãtãs ⁊ vociferãs re/moti⁹ audit̃ qñ cũ alijs vna cãtat ⁊ clamat q̃z ſi ſolus tñ cãtaret aut vociferaret: nõ tñ adeo diſtant: ſicut ſi vn⁹ poſt aliũ ordiata diſtãtia vociferaret: vt ĩ ꝓijciẽtib⁹ lapidẽ ſuc/ceſſiue. ¶ Deĩde. (Aut q̃) Soluit dicẽs cãm ꝑ rẽ: q̃ ↄiũ/cti aliqd agẽ: puta reꝑmẽ coẽguſtãdo aut ĩpellẽ ↄtẽdẽdo vel aliqd ſimplr tale nõ tm̃ põt ꝑ ſe vnũqꝺqꝫ: ſic qñ plura ↄiũgunt̃ nũm ↄſtituẽtia: dũmõ ordinet̃ in vnũz vt nauis tract⁹ oñdit. ¶ Deĩde. (Sꝫ ſic) Declarat 2° dicẽs ꝙ illud appet ex tali ſilr: qm̃ ſicut linea duoꝝ pedũ nõ ſolũ dupluz ſic eſt põt figurare ĩtellecta moueri: ſꝫ q̃druplũ ⁊ octuplũ ſm̃ ꝙ diuerſimode mẽſurãdo applicat̃: ita vt ſup plurez ꝗ̃m habeat põam: ſimilr ⁊ adĩuicez in qbuſcunqꝫ alijs: cum aut plura fuerit nũo amplius pñt: vel cuz diuiſa fue/rint q̃cunqꝫ alio diſtinguẽte: dũmõ vnũ ꝓportionalr cõ/poſita alteri. ¶ Deinde. (Coadunatis) Cõcludit 3° ꝙ qñ aliq̃ plura nũo vel ſpẽ aut q̃litcunqꝫ diuiſa cõiungant̃ ad ĩuicẽ ṽtute. vtputa in voce: vna ex omnibus ↄſigit vocũ fortitudo ſimul ĩpellẽs aerẽ: ⁊ iõ valde ampli⁹ põt ꝑire: ⁊ ĩ lõginque audiri q̃z vox vni⁹: qꝺ oñdit̃. naz ex voce vniuſ/cuiuſqꝫ vox q̃dã vna ↄſtituit̃ multiplicẽ hñs põam: ceu tract⁹ optime vna ⁊ diuiſim denotat nauis: ⁊ h̃ qdẽ ꝓble/ma ꝑtum ꝑtinet xi°. vt viſum eſt particule partimqꝫ iſti.

¶ Problema. iij. Antiqua.

PRopter qd per hipatẽ cantantes maxime rumpũtur: nihilominꝰ q̃z netẽ ⁊ ſuperiora diſtantia plu/ri? Aut quia difficillime cantant hãc: ⁊ ipſa eſt principium: difficile autem propter eleuationem ⁊ depreſſionẽ vocis: in his autem labor: laborans autem maxi/me corrumpit. Noua.

¶ Cur maxime in cantando per hipatẽ vox rũpi nõ minus ſoleat: q̃z in nete ſupmiſqꝫ: quãq̃z cum iteruallo ampliori? An ꝙ eius cantus ⁊ perdifficilis eſt ⁊ cantandi primor/dium obtinet. Difficilis autem propter in/tenſionẽ preſſurãqꝫ vocis eſt: qbus in rebus nimirũ vrget. Corrũpi aũt queqꝫ maxime ſolent: quotiẽs labore acrius opprimunt̃.

¶ Quare cũ cãtam⁹ ſm̃ notã q̃z illa chorda repñtat q̃ vo/cat̃ ypates potiſſime ĩterrũpim⁹ cantũ nõ potẽtes ipm ↄtĩ/nuare ſic accepim⁹ pre ſui difficultate ⁊ ĩ nullo min⁹: imo in oĩb⁹ magis frãgim⁹ cantũ ꝑ ipam q̃z ꝑ netẽ: vñ magis frãgit̃ cant⁹ ⁊ difficili⁹ ſuat̃: qñ vtit̃ notis ꝑ chordas ſupio/res denotatis: ⁊ ꝑcipue qñ diſtãt iter ſe max°: h̃ aũt fit illris cantando: aut ꝑ notas illas q̃ ſunt in inſtrũis ꝓportionate.

¶ Nõdũ ad ĩtellm eius qꝺ h̃ ⁊ in hac pticula dicoꝝ: ꝙ antiquus a pytagoricis ĩuẽtũ fuit iſtrm monochordũ: eo ꝙ vnã ſolã chordã hñet: talr formatũ: in q̃ ꝓportiões muſice. 5ᵉ. cuz tonis ſimplices ꝑus cognoſci iubebãt: ſꝫ diuer/ſitatẽ loci inſtrũi tacti repñtatas. Deĩceps iuenta ſunt iſtrã cum plurib⁹ chordis: vt duab⁹: ceu rebeba: q̃ ſilr organus ĩtroductoriũ exiſtit: deĩdeqꝫ paulatĩ ſunt cetere adinuẽte. vñ ꝑ muſice att Boeti⁹. Nichomacũ dr̃e muſicam in pri⁹ fuiſſe ſimplicẽ: intm̃ ꝙ tota ↄſtabat in q̃tuor chordis: qꝺ durauit vſqꝫ ad Orphey tpa: puta ꝙ p° ⁊ 4ᵉ chorda ↄſti/tueret cõſonãtiã duplã dyapaſon dictã. Medie qdẽ bar ad ſeinuicẽ tonũ ↄſtituebãt: ⁊ ad extremas ptes cõparate dyapente ⁊ dyateſſeron. vt appebit. 13. ita in his 4ᵒʳ chor/dis nihil diſſonũ exiſteret ad imitatiõem mũdane muſice aſdicte: q̃ ex q̃tuor ↄſtat vt tactũ eſt dñtis: q̃rũ 4ᵒʳ chor/darũ dr̃ mercuriũ iuentorẽ fuiſſe: vñ adhuc aliq̃ inſtroꝝ videm⁹ tm̃ 4ᵒʳ chordas hñe vt cytharã ⁊ gigã. 5ᵃᵐ ṽo chor/dã choreb⁹ achi achis filius Lydoꝝ rex adiũxit: hyagnis qdẽ phrix ſextã appoſuit: 7ᵃᵐ ṽo terpandus leſbius iuenit planetaꝝ ſeptẽ ſilitudine: inter q̃s grauiſſima erat ypate dcã q̃ſi maior ⁊ honorabilior. vñ ⁊ Jouẽ ypaton vocãt. i. ſup/mũ ⁊ ↄſulẽ eodẽ noĩe nũcupãtes pp dignitatis excellẽtiã. Septẽ ṽo fuiſſe chordas ãtiquus teſtabit̃. 25. ⁊. 33. ⁊ attri/buta fuit ea ſaturno pp tarditatẽ mot⁹ ⁊ grauitatẽ ſoni. pe/rypate ṽo 2° q̃ſi iuxta ipatẽ collocata: lychanos 3°: ĩõ q̃ ly/chanos digitus dr̃ quẽ latini idicẽ vocãt: greci ṽo a lingẽ/do lychanos: ⁊ q̃ in cantãdo ad hãc chordã tertiã ab ypa/te digitus h̃ ptingit: q̃re ab ipõ lychanos appellatur: q̃rta ṽo dr̃ meſe q̃ſi media: q̃ inter ꝑmã ⁊ ſeptimaz vere media eſt q̃rta. q̃ita parameſe q̃ſi iuxta mediaz collocata. ſeptĩa qdẽ dĩ nete q̃ſi neate. i. inferior: inter quã ⁊ parameſe eſt ſex/ta dicta panete q̃ſi iuxta netẽ ſita: parameſe autez q̃ 3° eſt a nete eodẽ vocabulo trite. i. 3°. dr̃. Fiat ergo talis chordaꝝ perigraphia ſm̃ Thimotheum ꝑcipuuz in hac arte viꝝ. vt patet 2° mete. incipiendo a ſuperiori chordarum vocez grauiſſimam reddenti ad inferius deſcendendo vt ad vl/timã acutiſſimam repñtantem.

Muſica inſtrũa a qb⁹ iuẽta fuerit

T.c.ij.

Ipate prima.	Et iſte qdẽ ſeptẽ videnť eſſe
Perypate ſcða.	ceteris eẽntialiores ⁊ neceſ/
Lychanos tertia.	ſariores. ita vt Ariſt. ſupra
Meſe quarta.	ipas nõ tangit vt apparebit
Parameſe vel trite 5°.	villã: fueruntqꝫ ꝑñr. 8. 9. 10.
Paranete ſexta.	iuxta illud pſalmiſte in pſal
Nete ſeptima.	terio Decachordo. ⁊ deĩceps

intm̃ excreuit numerus vt Boetius cũ reiteratione ipaꝝ enũcret ſub dyatonico melo. 18. ⁊ totidem ſub crõatico ⁊ ſub enarmonico cũ variatiõe quadã ſinemmenon ac die/zeugmenõ: nõ eñ plura tribus ſunt gñia meloꝝ: i. quibus omnis contexitur cantilena. Cuius eſt deſcriptio.

Dyatonici.	Paranete ſinemenõ diato/
Proſlambanomenos.	Nete ſinemenon. (nos.
Hypate hypaton.	Parameſe.

Parhypate hypaton.	Trite dieʒeugmenon.
Lychâos ypatõ dyatonos	Paráete dieʒeug. diatonos
Hypate meſon.	Nete dieʒeugmenon.
Lychâos meſõ dyatonos.	Trite hyperboleon.
Meſe.	Paráete yꝑboleõ diatonos
Trite ſinemenon.	Nete hyperboleon.

Sillis aũt ꝑ oĩa ſig ertat in Cromatico melo ac ꝯſilis in enarmonico excepto ꝙ in ꝓ ſubſcribit Dyatonicũ ita vt in 2° cromaticũ: ⁊ in 3° enarmonicũ: ita vt oẽs ꝯtincte. 54. ſint chorde: moderni aũt i aliqb⁹ vltra. 64. appoſuẽ vt me dr⁹ canõ octũs oñdit. ℭ Deĩde (Aut qꝛ) Solũt dicẽs, cãʒ eẽ. qꝛ cũ difficultate amplioꝛi cant⁹ fit ẜm ypatẽ: ipa. n. eſt ꝓn⁹ icipiẽdo ſupi⁹ vt ꝓſcriptũ eſt. ad quã ſi ꝑuenire vꝫ vocẽ oꝫ eleuare: ⁊ ab ipa ꝑſus netẽ deuenire cũ cant⁹ ꝑficiaſ ſonorus ex ꝯtrãs eleuãdo ⁊ deꝑmẽdo vocib⁹. ℭ Deinde. (In his aũt) Cõcludit pp̄ h̃ ꝙ ꝯtra fuit ſubitã iducẽtia alterationẽ: in h̃ ṽo itercidit labor ⁊ difficultas: vbi h⁹ magis ſcdm corrũpi: ſic ẽt in aliis appet potẽtiis: ⁊ iõ agoniʒãtes cantãt leges ⁊ nõ choros. 15°. per alias ṽo chordas ⁊ ꝑpe medias ꝑ oppo^m cum difficultate cantaſ minĩe. ℭ Dubitaſ. qm̃ videmus plã inſtrã hñtia multo plẽs chordas q̃ ꝓtacte. rota enĩ hꝫ. 44. vt. 22. in vno latere: ⁊ in reliquo totidẽ. medius vero canon. 64. ⁊ de aliis conſilr. ℭ Dicendum ꝙ ille plẽs reducunſ ad minores ꝓus inſtitutas: 4^or ſupadditarũ ſumunſ ꝓ vna ꝓoꝛtõe: ita vt. 28. cadãt. 7. nouiores. 44. redeãt in. 11. ⁊ 64. in. 16. ⁊ ſilr de aliis talr variatis: ſicut. n. poſiti ſunt gradus medicinarũ ꝓus in tegni. deĩdeq; 5° ſimplicium vnuſqſq; diuiſus eſt in tres mãſiões: vt cognoſcaſ q̃titas poſſe particularius cõplexio medic^e: ita poſteriores muſici nõ ſolũ chordis fuere ꝯtenti: qbus eẽn rtalioꝛes ⁊ regulanores denotarenſ ꝓpoꝛtiones: verũ vt ſonti ãpli⁹ melodioſum ꝯſtituerẽt: int̃ poꝛes chordas ꝓncipales alias ad. unxẽ: ne int̃ eas magis ꝑmanerẽt interſti^a.

ℭ Problema. iiij. Antiqua.

PRopter qd hꝫ hãc parypatẽ difficult: facile ẽt diſio alteri⁹? Aut qꝛ cũ remiſſiõe ypate ⁊ ſil' poſt diſionẽ leue ſurſũ ꝓiicere: pp̄ h̃ aũt videſ ⁊ q̃ dicunſ ad vnã ⁊ hanc quã circa netẽ: oꝫ. n. cũ remiſſione ⁊ dimiſſiõe valde ꝓpria conſuetudini ad voluntatẽ: huius aũt vtiq; eſt ꝯſonantia quedã cauſa. Noua.

ℭ Sed cur hac difficile hypate facile cãtaſ: cũ nõ niſi dieſi diſcrepãt? An ꝙ parhipate remiſſioꝛ eſt atq; ẽt leui⁹ a ꝯſtitutiõe aſcẽditur: hec eadẽ cã eſt quãobrẽ ad vnã cantari videãtur: que ad hanc paranetẽq; cantãſ. Agendũ eſt eni cum intẽtione conditiõeq; aptiſſima moribus: pro voluntate ⁊ inſtituto. At ꝯſonãtia vt exiſtat que nã cauſa ſit.

ℭ Quare ẜm illã chordã puta ypatẽ difficult cãtaſ: ⁊ iõ difficultũ eſt antea ẜm eã iterruptionẽ cant⁹ ꝑuenire: ⁊ lꝫ cũ difficultate canteſ: tñ diuiſio ſiue diſtictio iſti⁹ chorde a q̃tiq; eſt facilis ⁊ mani^a: ⁊ ꝓpe ab inferiorib⁹ vt nete ac ei ꝓpinque. ℭ Deĩde (Aut qꝛ) Solũt ⁊ ꝓus ad id qõ ſubiũ c. 2° dicẽs illud eẽ: qꝛ faciẽdo remiſſionẽ: ⁊ q̃ſi quãdã iterpolationẽ cũ cant⁹ fiat cũ ypate ſilr q; fere ſtati poſt durationeʒ vel diuiſionẽ itonatiõis graue leue fit vocẽ ſurſũ emittẽs cũ iã aliqlr cãtãs generũ emittẽdo ſpũ ⁊ attrahẽdo ſufficient in vocis organa: ⁊ iõ ꝑcipi vr̃ diſcretio in cantu facto ꝑ ypatẽ, cũ alia ſibi oppo^a. ℭ Deĩde. (Propt h̃) Aſſignat cãm ꝓoꝛis ꝑmiſſi dicẽs illud ſore: qꝛ melodye q̃ ſerũt ad vnã chordã: puta ad illã q̃ eſt circa netẽ vt ꝑnetes: ac ẽt pameſe faciliime cantãſ: eo ꝙ nõ interuenit multa diuiſitas vocũ ẜm acutũ ⁊ grauẽ: lꝫ tñ lꝫ ꝑ ypatẽ cãteſ difficulter pp̄ grãdẽ notarꝫ diſtãtiã: cũ tñ fit vt tactũ ẽ q̃dã dimiſſione ⁊ reuerſione q̃ſi pauſandoꝛ: ita vt ea reddaſ ꝓpa valde ꝯſuetudini ꝑ voluitatẽ acqſite: qs enim ſic eligu: tũc vtiq; ꝯſuetudine iducta in cãtãdo ꝑ ypateʒ ꝑ talẽ dimiſſionẽ ⁊ remiſſionẽ lꝫ de ſe cãteſ difficilime: illo aũt mõ minĩe: qꝛ ꝯſuetudo difficillima ẽt alleuiat cũcta. iuxta illõ ypo. aſſo. Aſſueti aſſuetos ſere labores ⁊c̃. dic aũt voluitate qꝛ cõſuetudo ꝓpe in hñtib⁹ rõnẽ acqriſ: appens ethi. 2°. ℭ Deinde. (Hõ aũt) Soluit 3° ꝙ ẽt ꝯſonãtia eſt aliq̃ cã ei⁹ ꝙ ꝑ ypatẽ cant⁹ ſepe nõ reputaſ difficilim⁹. naꝫ ꝯſonãtia ſeſſa reſtauranſ vt viſum eſt vigoranſ ⁊ debilitata: ⁊ iõ q̃ſuti q̃re corã iſirmis ẜm Alex. ſiſtule ac tympana. Sic igiſ lꝫ ſe difficult canteſ ypate: ꝑ accñs tñ non intri: puta vel rõne conſuetudinis interuenientis: aut delectabilis ipſius armonie: cum fuerit cum eius adiuncta oppoſita: ⁊ ꝙ diſtĩctio maxime apparet in eo qui ẜm ipſam cantu. Cap° p. ⁊ alibi

ℭ Problema. v. Antiqua.

PRopter qd delectabiliter audiũt cantantes quoſcunq; vtiq; ꝓſcientes adipiſcunſ cãtus q̃ quos neſciunt? Utrũ qꝛ magis manifeſtũ adipiſcẽs ſicut intentionem quãdo cognoſcunt quod canif: hoc autẽ delectabile conſiderare: qꝛ delectabile diſcere: huius autem cauſa: hoc quidem accipe ſciam: hoc vero vti ⁊ recognoſcere ipſam: adhuc autẽ ⁊ cõſuetum delectabile magis inconſueto.

ℭ Cur ſuaui⁹ cantilenã quã nouimus audire ſolem⁹: q̃ eam quã ignoramus? Utruʒ qꝛ cũ qõ cantaſ agnoſcimus: tunc meli⁹ patet: q veluti calcẽ qõ ſpectat aſſeqtur. id aũt contẽplatu ſuaue eſt. An ꝙ diſcere letabilis eſt: cui⁹ rõ eſt: vel in capiẽda doctrina: vel in vtẽda agnoſcẽdaq; verſatur. addo etiam ꝙ res ſolita ſuauioꝛ q̃ inſolita auribus accit.

ℭ Quare cũ delectatiõe maioꝛi audiũt hoĩes cãtatores: ac ẽt ſonatores cãtãtes oẽs illos cant⁹: q̃ꝝ ꝓaudiẽtes hũerũt ꝓus aliquã cognitionẽ: ſiue ſit ẜm ṽba: vt ꝙ aliqd de hyſtoria geſti iã audierit: vel de mõ cãtãdi: eo ꝙ audierũt aliãs illũ ⁊ acceperũt ꝯſuetudinẽ aliquã idẽ: q̃ illos cantus q̃ꝝ audiẽtes nullã hũerunt cognitionem oĩno. ℭ Deĩde. (Utrũ) Soluit ⁊ ꝓus ꝓbabili⁹ magis dicẽs h̃ eẽ: qm̃ qñ hõ aliquã ꝓſciam hũerit circa cantũ quẽ audiuit: adipiſciſ ⁊ attingit ei qõ ſibi magis eſt mani^m. Et h̃ declarat quẽadmodũ qñ aliqs hũerit itẽtionẽ geſti qõ cãtaſ: ⁊ hyſtoriaʒ ei⁹ q̃dãmõ ſciuerit: tũc h̃ imẽdẽ eſt delectabile ꝓcognoſcẽtib⁹: eo ꝙ iocũdũ eſt diſcere aliqd cui⁹ nõ ꝑfecte hr cognitio: qõ fit iterũ audiẽdo: vel ꝯſiderare vt cõtineſ. 40. vbi h̃ repeteſ: q̃ duo iteruenerũt cũ qs hꝫ cognitiõeʒ geſti aliquã. nã ipe diſcit in eo ꝙ accipit ſciaꝫ cant⁹ illi⁹: eo ꝙ geſtũ illõ aliqlr eẽt ſcitũ ab eo: nõ tñ ꝑ modũ melodie: vtiſ aũt ⁊ cõſiderat in eo ꝙ audit geſtũ cui⁹ hũit cognitionẽ: ⁊ iõ videm⁹ hoĩes vt plurimũ cũ volũt ampli⁹ cãtu delectari: facẽ ſibi hyſtoriã geſti enarrare: tũc eni 2° delectanſ: ⁊ melodia ⁊ hyſtoria: ⁊ ſigdẽ cũ hũerunt ꝯſuetudinẽ audiẽdi ꝓdictum cantũ aliqñ ita ãpli⁹ delectanſ: triplex enim tũc delectatio

ꝯcurrit. ❡ Deĩde. (Adhuc aũt) 2° ꝯfirmat cãm ꝑ ſtatã ad huc aũt dicẽs ꝙ amplius ad h̃ facit ſi qḋ audif fuerit ꝯſue tũ: q2 ꝯſueti magis delectat ꝗ̃ oppoᵐ: cui ſit ſcã nã q̃dam ⁊ nobis ꝯuenĩẽtia: ꝙ aũt ⁊ quo ꝯſueta delectẽt oſtẽſũ eſt 6°. decimeoctaue: ⁊ ꝑ oppoᵐ qd agãt oppoſita: audiẽtes qui vni⁹ lingue ſunt cantuꝫ alteri⁹ mĩme niſi ꝯſueti delectanf: cũ neqꝫ hyſtoriã neqꝫ modũ cantãdi ꝑcognouerũt: in oppoſito aũt ſecus: ceu mihi ꝯtigit ꝑ oẽ: cũ ad gallos me trãſtuli: vt aũt id repetitũ. 40. exponif oẽ. Ariſt. talem addit cãm dicẽs iḋ eẽ: q̃m ille q cantantẽ cõpatif: ipſi ⁊ ab ipſo afficif ꝑꝑ voces q̃s exꝑmit: q̃ audiẽti videnf dnotare gaudiũ: ⁊ iḋ ꝯſonat ſibi illud qḋ ille cantat: ⁊ cũ q̃dã nãli īclinatiõe ad delectationẽ mouef in ſeipſo: ceu ille mouef: q̃ enĩ nã vni⁹ ꝑcipit nãm alterius ꝯgaudẽ aut triſtari vel ſe purgare: nã enĩ illi⁹ ad h̃ mouef agendũ: vt declaratũ eſt ſeptima. Quare ſubdit in ... ꝟificatiõe ſmõis: ꝙ oĩs cãtans ꝯſonat ſibi ⁊ aliũ reddit ꝯſonum ⁊ affectantẽ: dũmõ aliũ cantũ nõ exꝑmat ꝑꝑ neceſſitatẽ: vt ſperans ita victuꝫ lucrari: ceu hyſtriones: aut metu pene vel triſtitia ⁊ h̕: ꝓpter talia cantãtes non magne conſonãt aliq̃s: ⁊ maxime extraneis ab illo cantu: ⁊ ſibimet ipſis minime.

❡ Problema. vj. Antiqua.

Propter qd ꝑ ypatẽ ſcḋꝫ rõnẽ in cãtib⁹ tragicũ? Aut ꝑꝑ ineq̃litatẽ: paſſiuũ enĩ inequale: ⁊ in magnitudie fortune aut triſtitie: eq̃le autẽ min⁹ plorabile vel vlulabile. Noua.

❡ Cur imutatio ⁊ varietas in cãtãdo tragicum ſit? An rõne inequalitatis hoc euenit: afficit nanqꝫ triſtitia quod inequale eſt: accõmodaturqꝫ magnitudini calamitatis aut meroris: contra quod equale atqꝫ continẽs eſt: minus id flebile auribus accidit.

❡ Quare rõnabile exiſtit ꝙ gen⁹ cãtandi tragicũ ꝑ ypatẽ cantef. ❡ Nõnᵐ circa gen⁹ armonicũ qḋcũqꝫ duplices maneriẽ cantãdi ꝯſtare: q̃dã enĩ eſt comedia: altera tragedia. Eſt aũt comedia cãticũ agreſte q̃ res ꝑuataꝝ ⁊ humiliũ ꝑſonaꝝ cõprehẽdit: ⁊ dĩ a coſmos qḋ eſt villa vel laus ſm aliq̃s: grece tñ mũdus: ⁊ odi cant⁹ q̃ſi mũdanus ⁊ vulgaris cant⁹: de reb⁹ enĩ vulgarib⁹ tractat affinib⁹ q̃tidiane locutiõi: vel dĩ a comeſtiõe. poſt cibũ enĩ hoies ſolebãt ad eã audiẽdã ꝯuenire. Tragedia ṽo eſt modus carminis q̃ poete i luctib⁹ regũ vtebanf dcã a tragos qḋ eſt yrc⁹ ⁊ odi cant⁹: q̃ſi yrcin⁹ cant⁹: ⁊ q2 mã erat triſtis ſeda: h̕ aĩal vt yrcũ ꝓ munẽ poematis accipiebãt. Addif ⁊ maneries ab aliq̃b⁹ 3ᵃ ſathira dcã: q̃ carmine ꝯſtruif reprehenſoriũ: ceu modus fuit oratõ marie. ❡ Deinde. (Aut q2) Soluit dicẽs cãm eẽ ſumptã ab ineq̃litate: vtrobiqꝫ. ſ. ineſt q̃dã ineq̃litas: vt in cantu tragico ⁊ ꝑ ypatẽ facto: ꝑꝑ ei⁹ eẽ ſupremũ: nã in vnoq̃qꝫ iſtoꝝ eſt q̃dã paſſio ⁊ difficultas: ꝙ aũt tale ſiue ſit in magnitudine ⁊ fortitudine: ceu cantus magne leticie alicui⁹ magnatis ⁊ ꝓbitatis: ſiue in magnitudine triſtitie ſicũ mortis alicui⁹ excellẽtis vel h̕ eſt ineq̃le: nõ eundẽ ſuãs tenorẽ: qḋ aũt eſt ineq̃le ⁊ diſſonũ rõnabile erit vt cãtu exꝑmaf h̕: vt põdus meloicũ ꝯfigureſ rei de q̃ exiſtit: ⁊ tũc cantus ꝯſurgit eruitum⁹: ſicut de h̕ pulſu ſcribif de differẽtijs pulſuũ a Gal. ceu in bellis tubaꝝ clãgor bellãtes ꝯcitat in furorẽ. ❡ In oppoſitis aũt vt in choreis oppoᵐ expetif: ac ſilr in mortuoꝝ lamẽtatiõe: ⁊ illud eſt qḋ ſubdif a 2ᵃ ꝯ ijs ꝓbãdo ꝑtacta ingenio: ꝙ illḋ qḋ eſt eq̃le in cãtu ⁊ vnũ ꝯſeruãs tenorẽ nõ eſt ꝓporcionabile aut vlulabile: cũ nõ ſit qd paſſiuũ: ꝑꝑ qḋ nõ ẽ ꝯueniẽs ipſi ꝑ ypatẽ: cui⁹ eſt ineq̃litatẽ tenẽ: ſꝫ ꝑ alias chordaꝝ mitiores exponẽ. ❡ Nõnᵐ ꝙ põdus eſt illud in q̃ ꝓporciões ſꝫ Auic. cadũt muſice: h̃ aũt põdus reb⁹ expedit circa q̃s extat ꝯfigurari. cũ eo exꝑmanf paſſiões q̃ ſũt i aĩa: voces. n. ſũt note paſſiõũ q̃ ſũt i ea: illeqꝫ reꝝ. ꝑ Periarmenias. vñ ſi res fuerit alta iſignis: ꝯtigit tragedia ipſaꝫ exꝑmẽ: ſi aũt ꝯ comedia vt modus coaptef rei: ceu ꝓꝑtas ſubiecto.

❡ Problema. vij. Antiqua.

Propter qd antiqui ſeptẽ chordarũ faciẽtes armoniã ypatem: ſed nõ netẽ reliquerũt? Vtꝝ hoc mẽdaciũ vtrãqꝫ enĩ reliquerunt: tertiã vero eleuauerunt: aut non: ſed q2 grauis fortificat acutioris ſonum: q̃re magis ypate reddit antiſonũ q̃ꝫ nete: q2 acutũ põa magis: graue aũt facilius cantatur. Noua.

❡ Cur veteres cũ ſeptẽ fidib⁹ ꝯcẽtus diſponerent ypatẽ nõ netẽ relinquebant? An falſo id dicif: earũ enim vtrãqꝫ ſeruarũt: ſꝫ tritem adimere ſolebant: an non: ſed q2 grauior ſonum põt acutioris. idcirco netẽ reliq̃runt. ergo ypate magis antiphonuꝫ q̃ꝫ nete reddebat. nam vt acutum vim deſiderat pleniorẽ ſic graue exprimi facilius poteſt.

❡ Quare eſt ꝙ antiq̃tus ꝯſtituẽtes armoniã muſicalẽ ex ſeptẽ chordis dimiſerũt ypatẽ nõ auferẽtes ipſaꝫ ab armonia: nõ aũt reliq̃rũt netẽ verũ inde abſtulerũt. ❡ Deinde. (Vtꝝ) Soluit ⁊ ꝑus ꝓbabilr dicẽs id nõ veꝝ qḋ ꝑmiſſũ: q̃m nõ ſuauerũt ſolũ ypatẽ: imo vtrãqꝫ puta ypatẽ ⁊ netẽ: ſꝫ quã abſtulerũt fuit 3ᵃ vt parameſe vel lychanos: vtraqꝫ. n. eſt 3ᵃ ei⁹ qḋ eſt ſeptẽ eẽ chordas. Vñ. 32. dicef ꝙ terpãdus extẽdẽs 3ᵃᵐ chordã a ſeptichordo netẽ appoſuit: ſic igr per interemptionem ſoluit. ❡ Deinde. (Aut nõ) Soluit ſecundo magis ad orationẽ dicẽs nihil eſſe qḋ dicif: vt ꝙ abſtuliſſent netẽ ⁊ dimiſiſſent ſtare ypatẽ: ſꝫ hoc dcm̃ fortaſſis ex hoc pululauit: q2 ſon⁹ chorde grauis vigorat ſonum acutioris: ſuo enim multo tẽpore ⁊ duratione graue ſuſtentat acutum ne cito pereat: cum breui tẽpore feriat: ꝓpter qḋ ypate lõgo tpe aera percutiẽte: quẽ nete reddat ob eius acutatẽ: q̃ue põa vel fortitudine indiget in cantãdo: difficillime enĩ acutũ cantare: ſed graue facilius ſicut pluries dicef. ſic itaqꝫ q2 grauis chorda ſonum fortificat acute ⁊ ad ſe conuertit: ⁊ q2 difficillime acutũ cantare eſt: quis credidit ex hoc cum nete ſonum nõ ꝑperet ꝓprius: ꝙ eẽt ſublata: ⁊ fortaſſis aliquis leget illud vt tacitũ multe q2 acutũ ꝙ aliam ſolõnẽ ſubiungat. ❡ Notandum ꝙ armonia que eſt vna trium partiuꝫ ꝑtinet ad comedos ⁊ tragedos vel choros ⁊ oĩno ad eos qui ꝑcipue voce cãtãt: ex ea enim cãntaf talis armonia que eſt vocis modulatio ⁊ concordia plurium ſonorũ vel coaptatio. Simphonia eſt vocis modulatio tẽperata ex graui ⁊ acuto a cõcordãtibus ſonis: cuius qdẽ ꝯria dyaphonia: euphonia eſt ſuauitas vocis: hec autẽ melos a mellis ſuauitate dicta: dyaſema eſt vocis ſpacium ex duobus vel pluribus ſonis coaptatum: dyeſis eſt ſpacium quoddã deductiõis modulandi ⁊ vergẽdi de vno in alterum ſonũ. Hoc autẽ dyeſum dicit vnius ſore ſemitoniũ mediũ. Ton⁹ eſt acuta vocis enũciatio. Arſis quidem vocis eleuatio. Teſis depſſio. ſic igitur ex ſimphonia põt hẽri ꝙ antiphon vel antiphonia ſit quedam modulatio ⁊ intonatio contra ſimphoniã vt ſonus qui poſt eam refrangif auditum demulcens.

In põdẽ cadũt ꝓporciões Cap. p.

Duplex cãtandi materies

armõia ad quos ptineat

¶ Problema. viij. Antiqua.

PRopter qd graue acutum fortiſicat ſonum? Aut quia magis hoc graue obtuſo eniȝ aſſimilaf: hoc vero acuto angulo. Noua.

¶ Cur grauis ſonū valeat acute? An qꝛ maius qđ graue eſt. Quippe tū vt graue obtuſo. Sic acutū acuto angulo ſimile habeaf.

¶ Quia dixerat ǭuem chordā ſonū fortificare acute: cām ſiquideȝ q̄rit huiꝰ dicēs: quare grauis chorde ſonus vigorat eum qui acute. ¶ Deīde. (Aut) Soluit dicēs cauſeȝ eē: qm̄ illud qđ eſt graue maius eſt ⁊ fortius: qđ oſtenditur qm̄ angulo ſiīlaf obtuſo triāguli: q qdē maioꝛ ē: ⁊ fortioꝛ ēt vigore acuto: vt res oñdūt nāe ⁊ artꝭ: acutū vō triāgulo ꝓportionaf acuto: ceu minoꝛi ⁊ debilioꝛi: qđ autem maius ⁊ fortius vigorat qđ minus ⁊ debiliꝰ: hꝫ qdem graue acuti reſpectū: q̄re ipm̄ vigorat: vt. 12. etiam apparebit.

¶ Problema. ix. Antiqua.

PRopter qd delectabiliꝰ vnitatem cantꝰ audimꝰ: ſi qs ad fiſtulaȝ aut lyrā cantat ⁊ ad chordas: ⁊ eūdē cātū cantāt vtrobiqꝫ: ſi eni adhuc magis: idē potiꝰ oportebat ad multos fiſtulatores: ⁊ adhuc delectabiliꝰ eē? Aut qꝛ adipiſcēs manifeſtius intētionē magis q̄ȝ ad fiſtulā aut lyrā: qm̄ vero ad multos fiſtulatores: aut lyras multas nō eſt delectabile: pp idqđ deſtruit melodiam. Noua.

¶ Cur ſolitarias cātilenas ſuauis audire ſolemꝰ ſi ad tybiā aut ad lyrā vnā cantaf: cuȝ tamen ad fides cāticūqꝫ idē mō vtroqꝫ peragaf. Nā ſi idē ita amplius ſit: plus ad plures tibias atqꝫ ēt ſuauiꝰ eſſe opꝫ? An qm̄ euidentius in aſſequendo qđ ſpectaf eſt: cū ad vnam vel lyrā vel tybiaȝ cantaf: ad plures vero ſuauitas ſeruari non pōt: cum cantilena offuſcef totaqꝫ pene deleatur.

¶ Quare cū delectatiōe audimꝰ cantū vnitū ſeu in vnū cōiunctū: vt ſi qs cātat in fiſtula vel lyra ⁊ ſilr in chordis: ceu in pſalterio canone ⁊ hꝫ iſtris ex chordis multis cōpoſitꝭ: dūmō vtrobiqꝫ cātet eūdē cātū: qm̄ ſi vnꝰ cantꝰ ſeu dantia fieret inſtro: ⁊ aliꝰ voce canētis ē: in illo non ꝯſurgeret pp diſſonātiā dlectatio. ¶ Deīde. (Si adhuc) Quaſi arguit in ꝯ̄triū dicēs: ꝙ ſi hꝫ delectatio ꝯtingat pp vnitatē cantꝰ ⁊ idētitatē tūc oportebit magis delectari cum qs cātabit cum multis fiſtulātibꝰ vel lyrantibꝰ cū magis videanf ſup vnū opus vniri: vt plures trahētes naui vniant vt melius trahāt. ¶ Deīde. (Aut qꝛ) Soluit dicēs cām eē: qꝛ cū aliqs cantat ſingulariter intētionē ⁊ materiē cantus: magis vnitaf vox cū ſono inſtrī: q̄ȝ q̄ cātaret in diuerſis inſtris: etiā eodē cantu vtrobiqꝫ exñte: ⁊ h̄ qꝛ in cātu q̄dā reſuanf ꝓportiōes vt dicef cōmēſurate: qbus obſuatis iocunda ꝯſurgit armonia: q̄ quidē corrumpef ⁊ idelectabilis reddif: cuȝ cantāe ad multa cātauerit inſtra. Qđ aūt inductū eſt in ꝯ̄triū ꝓbus nō vȝ: qꝛ lȝ multi poſſint idē cantare: nō tñ eodē mō nō. n. ſoluȝ reqrif idētitas ex pte illius qđ cātaf: ⁊ cuiuſlibet cātātis ad ſeipm̄: imo vniuſcuiuſqꝫ ad alium ⁊ ad oēs: ita ꝙ ex oībus reſultent ꝓportiones debite in cātu qđ aūt ſubiecit de tractu nauis nō huic ſimulaf dicto: qm̄ plurium pñt ſilr idē vt naui eodē mō ⁊ tpe trahē: vt audiētes vocē rectoris nauis: nō aūt talis vnitas pōt in cātu pluriū obſuari armonico: cum cū ex pluribꝰ ⁊ ꝯ̄trijs oporteat conſtituē in vnum tandem redditus: quod ſit impoſſibile pluribus entibus vocibus ⁊ inſtrumentis.

¶ Problema. x. Antiqua.

PRopf qd ſi dlectabiliꝰ hoīs vox: q̄ ſine ſmōe cātātis nō delectabile ē: vt v̄nātiū: ſȝ fiſtula aut lyra? Aut nō illic ſi nō imutaf ſilr delectabile: at v̄o ſȝ pp opꝰ ipꝫ: vox. n. delectabilis q̄ ē hoīs: pcuſſiua āt magis iſtra oꝛis: pp qđ delectabiliꝰ audire q̄ȝ vernare. Noua.

¶ Cur ſi vox hominis ſuauioꝛ eſt: nō eiꝰ qui ſine ſmone cātat ſuauioꝛ ꝓuenit. verbi grā teretātis: ſed tibia lyraue ſuauiꝰ ſonat? An ne illa qdē que vocabulis articulata emittitur: eque ſuauis eſt: niſi p ſimulationē formef. Ceteruȝ ope ipſo efficif: vt gratioꝛ ſit: vox enim hoīs ſuauioꝛ conſtat. oꝛis aūt inſtrumenta pulſandi vim obtinēt plenioꝛē: quāobꝛem ſuaniꝰ cantatur qui teretatur.

¶ Quare ſi vox hūana eſt delectabilis auditu. vñ muſicus politicoꝝ. 8. Delectabiliſſimū eſt hoībꝰ cātare: cū qs cātat etiā nō ꝓferēdo ſmonē oīno: aut inſignificatiuū. cur eniȝ nō eſt delectabilis vox alicuiꝰ vernātiuȝ cū ſit hoīs: vox ēt lyre ⁊ fiſtule ſonās eſt delectabilis: q minorē cōicatiōnes vr̄ cū hoīe hāe q̄ȝ vox ipſa humana: in his itaqꝫ v̄bis Ariſto. ſuccīcte tetigit motiuū q̄ſtiōis ⁊ ꝯfirmatiōne eiꝰ. ¶ Notādū ꝙ vernare vocis eſt expſſionē facē: in q̄ nō manifeſtaf aliq̄ ſenſibilis diuerſitas exteſione ⁊ diuerſiōe: ita ꝙ eiꝰ remaneat eq̄litas: ad modū q̄ vox eq̄le ponif a medicis eſt. n. q̄ſi illud qđ dr̄ bordoniȝare qđ p ſe minime vr̄ delectatiōnē iducē. ¶ Deīde (Aut) Soluit ⁊ ꝓus rñdet ad ꝯfirmatiōnē di. ꝙ illic. ſ. in fiſtula ⁊ lyra non eſt delectari: qm̄ ſilr in eis ita ſȝ hȝ vt in vernāte: qꝛ ſi nō fiat imutatio ſoni ſm̄ aſceſſiōnē ⁊ depſſiōnē vt ide ꝯſurgāt debite ꝓportiōes armonice: non ꝯtingit delectari ex huiꝰ inſtrī ſono: ſic igif vernare nō eſt delectatio: eo ꝙ ꝓportiōes nō cadūt in ipſo mulce auditū demulcētes. ¶ Deīde. (At v̄o) Rñdet motiuo ipſiꝰ cām dādo q̄re vox hūana cātātꝭ ſit delectabilis: h̄ eni eſt pp opatiōnē ex q̄ ꝯſequif: in ipa nāqꝫ magis pcutiunf iſtra oꝛis ordinata ad formatiōes cantꝰ delectabilis q̄ȝ in vernare: ex huiꝰ eni maioꝛi pcuſſiōe iſtroꝝ oꝛis: q̄ ſit in cātu nūc in vocē extollēdo: nūc in depmēdo: mō v̄o mediē ꝯfuādo: reſultat cantꝰ armōicꝰ ſuauis valde. Et iō dr̄ delectabiliꝰ fore vocē hoīs cātantꝭ audire q̄ȝ vocē vernātis: vbi minime: vox etiaȝ hominis delectabilis qꝛ conſueta: ⁊ qm̄ pōt mutari cōporis ⁊ ꝯporis facillime.

¶ Problema. xj. Antiqua.

PRopf qd ſonās acutioꝛ? Aut qꝛ minꝰ imbecillioꝛ eſt fcā. Noua.

¶ Cur vox aut ſonus deſinens acutioꝛ fit? An quia minoꝛ vt que factus imbecillioꝛ ſit.

¶ Quare aliqs ſonās ſonitu vel voce acutioꝛ reddif: ⁊ per ꝯ̄ñs aliꝰ grauioꝛ. ¶ Deīde. (Aut) Soluit dicēs cām eē: qꝛ acute ſonās eſt minꝰ ſonās: q̄ȝ illud qđ grauiter ſonat

Car. ioo
ſiꝰ meo.
col. j. circa med.

Vernare
quid ſit.

ꝙ autē minus oñdit. qꝛ fit a virtute que facta eſt imbecillioꝛ: grauis autē ſonās a v̄tute cauſat̃ foꝛtioꝛi: propter qḋ dcm̄ eſt. xi°. ꝙ pueri femine eunuchi ⁊ infirmi habēt voces acutas: oppoſiti autem graues propter oppoſitum.

¶ Problema. xij. Antiqua.

PRopter quid choꝛdarū grauioꝛ ſemper ſonū accipit. Si eni͛ opꝫ omittere que eſt circa mediā paramesem cum alia media: fit medium nihilominus. ſi autē media vtraq; alta non fiunt? Aut qꝛ graue magnū eſt: quare foꝛte: ⁊ ineſt in magno paruum: ⁊ aſſumptione due nete in ypate fiunt. Noua.

¶ Quāobrē q̄ grauioꝛ e fidib⁹ eſt: huic ſemp actus modulādi cōmittit̃: nā ſi prima quoq; a media pulſanda ſit media tātū: nihilomin⁹ reddi mediū pōt. At ſi media ſubiūgēda eſt p ꝓpria a media idē reddi nō pōt. An qꝛ magnū qḋ graue ē. itaq; validū eſſe neċe eſt: ⁊ ieſt ꝓfecto in magno qḋ paruū: ⁊ qdē due nete in ypate efficiunt̃ ſi tercipiat̃.

¶ Quare de choꝛdis illa q̄ grauioꝛis eſt toni ſꝑ accipit ſonū ⁊ repñtat p̄ alijs ipm vt ſubiꝫ ꝓpetatē: dū tñ eq̃lr fiat ꝑcuſſio: ⁊ adhuc ſi oꝫ ꝑꝑ aliq̄ cāꝫ vt defectū ipi⁹: aut alr̄ omittē pameſe q̄ ē iuxta mediā. ſ. iuxta meſe ſiue mediā ve. nāq; ſeptē choꝛdaꝝ vt viſuꝫ ē alia q̄dāmō media exiſtet. lichanos: ita ꝙ ea ſonū nō ꝯſtituat i armōia lichanos ex extremis: puta ypate nete pypate ēt ⁊ panete: ſic ex illis trib⁹ medijs reſultat qḋdā mediū ꝯſtitutiuū armōie in q̄ ḡuioꝛ choꝛdarū ſonū ꝑaccipit alijs acutij. Cōis qdē lr̄a circa mediā: ḃ tñ lꝫ poſſit tolerari: ſenſus tñ iā expoſita ꝯtinēs pameſe planioꝛ ⁊ ſuauioꝛ: ſꝫ ſi vtraq; media ꝯtigāt adinuicē: vtpote dicat̃: intermediaꝝ vt ſūt lichanos meſe pameſe ſiue trite nō ꝯſtituit̃ ſon⁹ eleuat⁹: ita vt ide reſultet ḡuioꝛ tāq̄ choꝛde ḡuioꝛi reddētj ſonū ḡuioꝛē: cū ſon⁹ haꝝ exiſtat i medio int̃ ḡue ⁊ acutū: ſic itaq; vr̄ duo q̄rē: puta q̄re ḡuioꝛ choꝛdaꝝ ſonū ꝑacipiat: ⁊ cur ex extremis ꝯcurſus fiat i mediā reddēs ḡue ſonū: nō aūt ex medijs. ¶ Deide. (Aut qꝛ) Soluit dicēs cāꝫ eē: qꝛ illō qḋ ḡue magnū ⁊ foꝛte diuq; ꝑdurās ꝑaccipit vigoꝛē ſiu oppo⁹: talis ſiqdē eſt ḡuioꝛ coꝛdaꝝ ad alias ēt i mag̃ ꝯtiet̃ ⁊ occltat̃ puū: ſic i ſupioꝛi: talr̄ ꝙ ſon⁹ duaꝝ netaꝝ aſſūpt⁹ eſt i ſono vno p ypatē cāto: ex q̄ hr̄ ꝙ ḡuioꝛ choꝛdaꝝ ſonum ꝑaccipit: ⁊ ꝙ ex vltimis extremis mediū pōt reſultare: ſicut appebit. 23°.

¶ Problema. xiij. Antiqua.

PRopter quid in dyapaſon acuti qdem antiſonū fit graue: hui⁹ aūt acutum nō? Aut qꝛ maxime qdē in ambobus eſt amboꝝ melodia: ſi aūt nō: non graue maius eni eſt. Noua.

¶ Cur in conſonātia dyapaſon graue qdeꝫ acuti antiſonū accipi pōt: grauis vero acutū nō pōt? An maxime ꝙ in vtroq; modulus vtriuſq; concentus eſt: ſed ſi minus: certe in graui acutum eſt: maius enim hoc eſt.

¶ Quare in ꝓpoꝛtiōe illa q̄ dr̄ dyapaſon vel ꝓpoꝛtio dupla vel ton⁹: illud qḋ hꝫ rōnē acuti pleriq; ptrāſit in graue: ꝙ aūt hꝫ rōnē ḡuis nō pmutat̃ in acutū. Videndū nūc ḡra ei⁹ qḋ dr̄ dyapaſon q̄t ⁊ q̄ ſūt ꝓpoꝛtiōes muſicales: ⁊ quō ſumant̃: ⁊ qꝛ oꝛiginant̃ ex ꝓpoꝛtiōib⁹ arithmeticis i tuēdū pus illas. Sūt aūt ſm Boetiū in ꝓmis ariſ. ⁊ muſice. q̄nq; ſumpte penes nūm ineq̃lē: q̄rū tres ſūt ſimplices: puta multiplex: ſupparticularis ⁊ ſuppartiēs: due aūt cōpoſite: q̄rū p⁹ cōponit̃ ex multiplici ⁊ ſupparticulari. 2⁹ ex multiplici ⁊ ſuppartiēti. Multiplex aūt eſt q̄ñ nūs maioꝛ minoꝛē in ſe ꝯtinet pluries: vt bis vel ter aut q̄ter: aut deinceps vt nihil deſit nihilq; exupet: hui⁹ aūt ſpēs ſūt duplex triplex q̄druplex: ⁊ ſic in inf̄m. duplex qdē cū vn⁹ nūs aliū bis ꝯtinet q̄ dr̄ ꝓpoꝛtio dupla vt 4°ᵒʳ ad duo: triplex cū vn⁹ nūs ꝯtinet aliū trib⁹ vicib⁹ ſic̄ trinari⁹ ſe habet ad vnitatē. Pꝛopoꝛtio aūt 2ª iuxta aliā ineq̃litatē vt ſupparticularis eſt cū maioꝛ nūs ꝯtinet in ſe totū ſemel: ⁊ vnā eius inſuper ꝑtē: vt aut dimidiā vel tertiā: ⁊ itē deinceps: cui⁹ qdē ꝓpoꝛtiōis modi ſunt ſexqualtera ſexquiq̄rtā vel epitrita ſexquiq̄rta ⁊ hō. ſexqalteꝛa ſeu emiola eſt cū q̄s nūs aliū ſemel ꝯtinet: ⁊ inſup ei⁹ mediā ꝑtē: vt trinari⁹ ſe hꝫ ad binariū: ſexq̄tertia ſemel ⁊ ei⁹ tertiā ꝑtē: vt q̄ternari⁹ ad trinariū. Suppartiēs eſt q̄ñ maioꝛ nūs ꝯtinet minoꝛē: ⁊ inſup aliq̄s ei⁹ ꝑtes: vt duas tres ⁊c̄. cui⁹ ſpēs ſunt ſupbipartiens ſuptripartiēs ⁊c̄. ſupbipartiēs eſt cum nūs ꝯtinet nūm ſemel: ⁊ eius duas ꝑtes vt q̄narius ad trinariū ſe hꝫ. ſuptripartiēs eſt q̄ñ ſemel ꝯtinet totū: ⁊ ei⁹ tres ꝑtes: vt ſeptē ad q̄tuoꝛ: ſupquadripartiēs ⁊c̄. vt. 9. ſe hꝫt ad. 5. Cōpoſitarū vero multiplex ſupparticularis eſt cum nūs maioꝛ ꝯtinet minoꝛē totū multotiēs ⁊ inſup aliquā ꝑtē eius: vt medietatē: vel tertiā ⁊ hō. Hui⁹ aūt ſpēs ſunt: duplex ſexqaltera: duplex ſexquitertia: duplex ſexquiq̄rta ⁊c̄. ⁊ id rōne duplicitatis: ex ꝑte vō triplicitatis triplex ſexqaltera: triplex ſexq̄tertia ⁊c. Eſt duplex ſexqaltera q̄ñ maioꝛ nūs minoꝛem totū bis ⁊ inſup ei⁹ ꝑtē mediā. vt. 5. ad. 2. duplex ſexq̄tertia eſt q̄ñ cōtinet totū bis ⁊ ipſius 3ᵃᵐ partē. vt ſeptē ad. 3. duplex ſexquiq̄rta ⁊c̄. vt. 9. ad q̄tuoꝛ: triplex ſexqualtera eſt q̄ñ alter alteꝝ ꝯtinet totū ter ⁊ adhuc eius 3ᵃᵐ partē vt decē ad tria: triplex ſexquitertia q̄ñ q̄rtaꝫ partē ꝯtinet vltra totū. vt. 13. ad q̄tuoꝛ. Multiplex: ſuppartiēs eſt q̄ñ maioꝛ nūs ꝯtinet minoꝛē plus q̄ꝫ ſemel vel multotiens: ⁊ plures cum ḃ ipſius partes: cui⁹ etiaꝫ infinite ſunt ſpēs: vt duplex ſupbipartiēs: duplex ſuptripartiēs ⁊c̄. ⁊ illud rōne duplicitatis: ex parte vō triplicitatis erunt triplex ſupbipartiēs ⁊c̄. Duplex ſupbipartiēs eſt q̄ñ nūs maioꝛ ꝯtinet minoꝛeꝫ bis: ⁊ inſup duas eius partes vt octo ad tres. Triplex ſupbipartiēs ⁊c̄. vt. xj. ad. 3. Triplex ſuptripartiēs eſt q̄ñ ⁊c̄. vt. 15. ad q̄tuoꝛ. De quidē ſunt nūoꝝ inequalitates ex q̄bus q̄nq; reſultāt ꝓpoꝛtiōes arithmetice cum ſuis oppoſitis antedictis. Reſtat breuiter qdē vidē 2° quot ⁊ que ex his ſunt cōſonantie ſiue ſimphonie muſicales ⁊ a quibus ꝓpoꝛtionib⁹ ſumant̃ arithmeticis. Scḋm qdē macrobiū ⁊ Boetiū ex oīnū oꝛum varietate pauci nūi repeꝛiunt̃ qui ꝯueniant ſibi ad ꝯſonantiā muſicalē ꝯſtituendā: ſunt aūt hi ſex oēs: iuxta quos q̄nq; cōſonātie ꝯſtituunt̃: ⁊ ton⁹ ex quo cōſtituit̃ dyatonū. ſ. Epitrit⁹: emiolus: duplaris: triplaris: q̄druplex: epogdonus. Epitritus vel ſexquitertius eſt vt aliq̄liter iam patuit cum maioꝛ nūs cōtinet minoꝛē totū: ⁊ eius tertiā partē vt q̄tuoꝛ ad tria: ex quo naſcit̃ ſimphonia vel ꝯſonātia Dyateſſeron dctā. i. per q̄tuoꝛ que in ſexquitertia ꝓpoꝛtiōe ꝯſiſtit: vt cū vna vox in ḡuitate vel acuitate ſe habuerit ad aliā ſicut q̄tuoꝛ ad tria. Juxta vero emiolā vel ſexqualterā vt cum maioꝛ nūs minoꝛē cōtinet totum ⁊ medietatē ipſius: ceu tria ad duo oꝛit̃ ꝯſonātia dicta Dyapēte vel per q̄nq;. in q̄nto enim loco terminat̃ in monochoꝛdo ſicut dyateſſeron in q̄rto: ceu cū vna ſe habuerit ad aliā in grauitate ⁊ leuitate ⁊c̄. ſm ſiquidē duplarē nūm vel ꝓpoꝛtionē: vt quatuoꝛ ad duo ſumit̃ ꝓpoꝛtio Dyapaſon ſiue per totū: terminat enim ⁊ continet

Propoꝛtiōes muſicales q̄ ⁊ q̄t ſunt

Op. boetij

totũ:monochordũ ꝛ maxime ꝑm:cadit enim ſup octo in cipiẽs a gama greco. Juxta vero triplarẽ nũm ſeu ꝓpor/ tionẽ vt cum nũs ſe habeat ad nũm:ceu tria ad vnũ.com ponit̃ eni ex multiplici ꝛ ſuppartĩculari ſicut ſe hꝫ tria ad vnũ ꝫ naſcit̃ ſimphonia cõpoſita ex dyapẽte ꝛ dyapaſon: vt qñ vna vox excedit aliã ꝛc̃. Juxta vo nũm quadruplũ cum vnus aliũ q̃ter ꝯtinet vt q̃tuor ad vnũ orit̃ bis dya/ paſon. Epogdonus eſt nũs qui intra ſe minorẽ ꝯclaudit: ꝛ inſup octauã eius ptẽ:ceu nouẽ ad octo:ex h quidẽ nũo ſonus ꝯſurgit quẽ muſici tonũ vocarũt:qui aũt tono mi/ nꝰ ſemitoniũ dr̃:qd nõ eſt extimãdũ tonũ vere ſore:ſic neq; ſemiuocalẽ in lr̃is:nõ enim tonus nãlr in duo equalia po teſt diuidi:cũ ꝯſtet ex nũo nouenario:qd ĩ duo diuidi mi nime põt eq̃liter. Vñ ꝛ ſemitoniũ vocarunt ſonũ tono mi norẽ. Eſt aũt ſemitoniũ duplex:maius.ſ.ꝛ minꝰ:maius q dẽ dr̃ apotomi.apud vero Boetiũ deciſio:minus aũt dye ſis vel limes qd tam paruo diſtare a tono deprehẽſum eſt quantũ hi duo nũi diſtãt.vt.243.256.quorũ quidẽ vnuſ quiſq; cõſtat ex duabus vocibus.puta.vt mi.eſt ꝛ dytonꝰ qui ex duobus ꝯſurgit perfectis tonis:ꝛ ſemiditonus qui ex duobus non integris. Ut id autem per amplius appa/ reat parygraphis conſcribantur iſta.

Semito nũs qd ſit

g.	1296.	vt.	
a.	1152.	re.	
b.	1034.	mi.	dytonus.
c.	972.	fa vt.	
d.	864.	ſol re.	dyateſſeron.
e.	768.	la mi.	
f.	739.	fa ut.	dyapente.
g.	648.	ſol re ut.	
a.	579.	la mi re.	
b.	554.	mi.	dyapaſon.
b.	512.	fa.	
c.	486.	ſol fa ut.	dyateſſerõ dyapaſon.
d.	432.	la ſol re.	dyapente dyapaſon.
e.	348.	la mi.	
f.	366.	fa ut.	bis dyapaſon.
g.	324.	ſol re ut.	
a.	288.	la mi re.	
b.	277.	mi.	
b.	256.	fa.	
c.	243.	ſol fa.	
c.	216.	la ſol.	

¶ Sunt itaq; ꝯſonãtie q̃nq;.ſ.dyateſſeron:dyapente:dya/ paſon:dyapẽte dyapaſon:bis dyapaſon:que quidẽ bis to nis ꝛ ſemitonis ꝯſtituunt̃:dyateſſeron eñi conſtat ex duo bus tonis ꝛ ſemitonio nõ integro:dyapẽte tribus tonis: ꝛ minore ſemitonio:dyapaſon q̃nq; tonis ꝛ ſemitonijs duo bus minoribꝰ neq; peruenit ad.vj.tonos pfectos:ex quibus apparet q dyateſſeron ꝛ dyapente ꝯſurgit in dyapaſon: dyapente dyapaſon ex.9.tonis ꝛ ſemitonio minori cõſtat. Bis vero dyapaſon ex.12.perficit̃ tonis: ꝛ hec quidẽ am/ plius ſunt in conciliatoris mei drĩa.83ª.expoſita. ¶ No/ tandũ quoq; ex muſice q̃nto q ptholomeꝰ ſextã bis ad/ didit conſonantiã compoſitã ex dyateſſeron ꝛ dyapaſon que conſtat ex multiplici ꝛ ſuperpartiẽte qua ꝓportione ſe hꝫ octo ad.3.cõtinet eñi octo bis tria ꝓpter multiplices ꝓportionẽ:ex qua viſũ eſt conſurgere dyapaſon:ꝛ duas eius ptes que ſunt tertie.ſ.duo pp ſuppartiẽtem a qua na ſcit̃ dyateſſeron. Cõtra tñ pithagorici muſice inſtitutores poſuerũt oẽs ꝓportiões muſicales ꝯſurgere ex multiplici ꝛ ſuppartĩculari nullãq; ex ſuppartienti: qd videt̃ Ariſ. ſentire.41. ¶ Deĩde (Aut q2) Soluit dicens cãm eẽ: qm̃ in ambobus.ſ.in graui ꝛ acuto eſt melodia vtrorũq;:vnũ enim alteri cõiunctũ melodiã reddit: q2 graue ꝛ acutum ſunt diſſimilia. Thimotheus quidẽ extimauit muſice pri/

Ptholo meꝰ ſex/ te ꝯſonã tie inuen tor

mo melodiã vel ꝯſonantiam fieri ex diſſimilibꝰ: nõ aũt ex ſimilibus:ſi autẽ ꝯuenit vtrorũq; in vtriſq; concordia nõ fit melodia. Cũ aũt ſic fuerit q graue maius ſit acu/ to ꝛ fortius:tũc qd eſt acutũ aſſumit rõnem grauis:ita q acutũ ſentit̃ graue:vt cum due nete cõcurrunt in ypatẽ. Dicit̃ aũt melodia a melle qm̃ eſt ꝯſonantia delectabiliſ/ ſima valde ex acuto ꝛ graui debite compoſita.

Melo dia qd ſit

¶ Problema. xiiij. Antiqua.

Ropt̃ qd latet dyapaſon ꝛ videt̃ vnius ſoni eſſe:vt in ſinkio ꝛ ĩ ho mine:qui enim ꝛ in acutis exiſtũt nõ vniꝰſoni:ſed ꝓportiõabilr adi uicem dyapaſon:˜Aut quia ſicut ipſe eẽ vi/ detur ſonus:ꝓpter anologũ eq̃litas in ſo/ nis:equale autem vnius:hoc autem idẽ in ſingulis fiſtulis decipiuntur. Noua.

¶ Cur antiſonũ dyapaſon ꝯſonãtie ita lati/ tat vt vniſonũ eẽ videat̃ velut in punico:aut atropo:q̃ nãq; poſita in acutis ſunt: nõ vni ſona:ſed ex ꝓportiõe ſibi dyapaſon ꝯcinen/ tia reſpõdent. An modus ꝓportionis facit vt ſonus quaſi idem eſſe appareat:ꝓportio eñi in ſonis equalitas eſt:equale autẽ omne ad vnitatem referendum eſt. Hoc idẽ in fi ſtulis etiam euenit vt falli aures poſſint.

¶ Quare dyapaſon cum ſit ꝓportio ſatis diſtans:quoniã dupla latet intm̃ q videt̃ ſonus ex ipſa reſultãs eſſe vnꝰ: ꝛ quaſi vnũ tonũ ſimplr habere:ꝛ hoc declarat ſicut ap paret ꝛc̃. Cõtra quidẽ inuenit̃ littera ſimilitatis alia ſſan/ tis:alia ſinkio:ſed forte debet dicere in fidibꝰ ſeu chordis ꝛ in homine ſimilr declarat̃:ita q per hoc tangat dupli/ cem melodiã tactu vel pulſu factam ꝛ voce: ſoni ſiquidẽ exiſtentes acuti:q2 non concurrunt adeo in vnũ non ſunt vnius ſoni vt graues aut qui ſunt compoſiti ex grauibꝰ: ſed in dyapaſon hoc accidit:quoniã toni ſe habent ꝓpor tionalr adinuicẽ ex graui ꝛ acuto:eſt enim optima conſo nantiarum.35. ¶ Deĩde.(Aut q2) Soluit dicens cãm:q̃/ re ſonus appet vnicus eſſe ꝓpter anologiã ꝛ ꝓportionẽ ſonorũ adinuicẽ in dyapaſon:ex qua reſultat eq̃litas grã/ dis in ſonis:q aũt equalitatẽ hꝫ vnius exiſtit ſoni: ꝛ non ſolum hoc accidit in ſono voce facto aut pulſu:ſed etiã in ſono flatu facto:vt in fiſtulis:in illis eñi decipiunt̃ etiã vt in vocis ſono:ꝓpter debitã enim tonorũ conſonantiã ac/ cidit plures tonos nõ diſcerni:ſed vnum appere:cũ diuer/ ſitates illic nõ extẽt conſiſes:ceu videmus ex ſaporibꝰ com poſita diuerſis:in q̃bus vnus ꝯſurgit delectabilis: ꝛ nulli us exceſſus:vt cõficitur decoctione ex cucurbitis cepis vel aliis:cum tñ vnum ſit ſaporis inſipidi ꝛ alterum acuti.

¶ Problema. xv. Antiqua.

Ropter qd leges quidem nõ in ꝯuerſiõibꝰ faciebãt. Alij vero can tꝰ chorici:˜Aut q2 leges q̃dẽ ago/ nicãtiũ fuerũt: q̃bꝰ vnq; imitari po tẽtibꝰ ꝛ diſtẽdi cantꝰ fiebat lõgus ꝛ multifor mis:queadmodũ igit̃ ꝛ v̾ba: ꝛ cantꝰ imita tiõe ſeq̃bant̃ ſemp altera fcã:magis eni can tu nece imitari q̃ȝ verbis:pp qd ꝛ dithrãbi: qm̃ aũt imitatiui fiebãt nõ adhuc hñt ꝯuer/

ſiuos: ꝑus aũt hẽbãt: cã autẽ qm̃ antiquit⁹ li beri rotabant ipſi: multos igitur agoniſtice cantare difficile erat: q̄re in armonia cantuȝ delectabiliter: mutare. n. multis mutatiõib⁹ vno facile q̄ȝ multis: ⁊ agoniſtice. i. ꝯſuetudinẽ ꝑuãt: pp qȏ ſimpliciores faciebat ſibi melodias ꝯuerſiuus aut ſimplex: numerus eni eſt ⁊ vno mẽſuraꝭ: eadeȝ aũt eſt cã: ⁊ pp qȏ que quidẽ a ſcena nõ ꝯuerſiua: chori. n. ꝯuerſa: q aũt cantat in ſcena agoniſta ⁊ imitator: chor⁹ aũt minus imitaꝭ. Noua.

¶ Cur genus cantilene quod lex appellatũ eſt: nõ per antiſtrophos olim agebatur: cũ tamen ceteris choꝛearum canticis: antiſtrophi vſus non deeſſet? An q̄ olĩ leges a magiſtris certandiq̄ȝ peritis agebanꝭ: qui cuȝ iam egregie ſimulare valenterq̄ȝ pertendere poſſent: cantum ⁊ prolixuȝ ⁊ varium cõficiebant: itaq̄ȝ vt verba ita etiaȝ moduli numeriq̄ȝ varie ſubinde ſimulatione inſequebanꝭ: imitari nãq̄ȝ modulamine potius q̄ȝ vocabulis neceſſe eſt. Quamobrem Dithyrambi etiam poſteaq̄ȝ ſimulari ceperũt: antiſtropis ampli⁹ nõ vtunꝭ: quãq̄ȝ plurimũ ante vterenꝭ. Cuius rei cã eſt: q̄ olim homines liberi atq̄ȝ ingenui ad choreã adire ſolebant: itaq̄ȝ multos eẽ qui fungi cãtu certatorio poſſent erat difficil⁹. Quapropter illis ĩ moreẽ fuerat: vt modulos enarmonios cãtarent. Unus eni crebro cantilenã mutare variãq̄ȝ ꝯterere facilius põt q̄ȝ multi: ⁊ qui certat facilius q̄ȝ q mores ꝯſeruat? Quocirca ſimplicius illi modulari debuerãt. Antiſtrophus aũt ſimplex eſt qppe qui numer⁹ ſit: vnitateq̄ȝ mẽſureꝭ. hec eadẽ cã eſt cur in ſcena nullus: in choꝛea plurim⁹ antiſtrophi vſus ſit: Hiſtrio nãq̄ȝ ſimul ⁊ certatoꝛ ⁊ ſimulatoꝛ eſt. Choꝛus autem minus imitaꝭ.

¶ Quare antiq̄tus cãtatores ꝯſtituerũt q̄ſdã cantus dcõs leges nõ hñtes ꝯuerſiones: ſed alij cant⁹ choꝛici ⁊ ꝯuerſiui fuere. ¶ Noſce q̄ per leges nõ in ꝯuerſionibus factas audio cantus ſimplices expãſos in q̄bus potius ſit cõmutatio v̄boꝛũ q̄ȝ cant⁹: ita q̄ in eis nõ cõſtituanꝭ circuli ꝯuerſiui ſicut eſt cantus alicuius inſignis geſti: p choꝛicos autẽ cantus ĩtelligo ꝯuerſiuos ꝑmis vtriſq̄ȝ oppoſitis: vt apparebit in cã. Eſt aũt choꝛus curatoꝛ inopabilis. beniuolẽtiã eni ſolum ꝑbet q̄bus adeſt. 48. ¶ Deinde. (Aut q̄) Soluit ⁊ p̄ aſſignat cãm queſiti. 2⁰ ex hac ĩfert cãm cuiuſdã alteri⁹ cantus. 2⁰ ibi. (eadẽ aũt) etiã p̄ reſpondet ad p̄mã partẽ dicens cãm eſſe: qm̃ leges fuerunt cant⁹ cõſtituti ab agoniȥantib⁹ ⁊ bellatoꝛib⁹: ceu ſunt cant⁹ geſtoꝝ inſigniũ: quas qdẽ leges: vt poſſent ꝯſequi recitãdo qȏ in eis ꝯtinebaꝭ: diſtẽdebant cãtando nunq̄ȝ faciendo cõuerſionẽ vel circulationẽ ad id vñ inceperãt redeuntes: pp qȏ eoꝝ cant⁹ fiebat lõgus ⁊ multaꝝ maneriaꝝ: ſm verboꝝ platorum diuerſitatẽ. nã ſm q̄ verba geſtoꝝ fiebãt ꝯtinue alta: vel melius altera ⁊ diuerſa mutatõe ſiſr ⁊ in cantu ſimilẽ obſuabãt mutationẽ. Ut cõmutationẽ v̄boꝝ cant⁹ cõmutareꭍ mutatio: ad verba enim amplius q̄ȝ ad cantũ attẽdebant: pp qȏ dicte ſunt leges cantus hꝫ a legendo: vt in lectionib⁹ ⁊ ꝑpꝛie diuinis. vt apparebit. 48. vna dictio poſt aliã proferꭍ: nõ multũ vocem diuerſificando. ¶ Deinde. (Magis enim) Tãgit cãm plus alterius partis dicẽs: q̄ in cantu armonico ſufficiẽter: non debet h̄ per oppoſitum accidẽ. nam in eo qȏ dcm̃ in legib⁹: ampli⁹ opȝ mutari cãtũ reddẽdo ipſum melodioſum q̄ȝ v̄ba: cum cant⁹ ſit magis ſinis muſici actus verbis: inducẽs amplioꝛẽ delectationẽ: pp qȏ dictũ eſt. 10. q̄ vox delectabilis eſt cãtãt ſine ſermone etiã: ⁊ ideo quidã modi cantãdi dithirambi ſiũt cũ quis magis cantũ imitaꭍ verbis. eſt aũt dithiramb⁹ cant⁹ qui cõcidit in frigiſtũ. vñ. 8. politicorum filoxenus conat⁹ in doꝛiſta facere dithirambũ fabulãs nõ ſuit potẽs: ſȝ ab ipſa nã decidit in frigiſtũ. hec autẽ. 48. erũt manifeſta. adhuc ſiquidẽ rediens leges inquit: q̄ꝛ cantus hꝫ dicti leges fiebãt: vt dcm̃ eſt cõtinue faciendo ꝑmutationeȝ ſm v̄ba: ideo nõ ſunt ampli⁹ ꝯuerſiui: ſed tñ antiquit⁹ fuerũt: cui⁹ qdẽ cã eſt qm̃ ab antiq̄ ipſemet liberi nobileſq̄ȝ faciebant cant⁹ rotatos vel ꝯuerſiuos: qm̃ plures erant: ⁊ iõ difficile fiebat eos cãtare agoniſtice vel leges facẽ: choꝛos ãt faciebãt ſiue cantus ꝯuerſiuos qui ſiunt in choꝛis: vbi ſufficiẽtes ⁊ q̄ti ampli⁹ imitari conanꭍ melodiaȝ q̄ȝ v̄ba: pp qȏ delectabile cantare ſm armoniã illã cõmutatiuã vbi pauci cõueniebãt. nã hi de facili pñt mutare cantũ plurib⁹ mutationib⁹ ⁊ id eſt qȏ dꝛ̃ q̄ vni mutare cantũ plurib⁹ mutatiõib⁹ facili⁹ eſt q̄ȝ multis: q̄re agoniſte cantãtes vel leges ꝯſuetudinẽ hui⁹ vt tactũ eſt obſuant: q mutationẽ v̄boꝝ imitanꭍ: ⁊ ideo melodias valde ſimplices faciebãt ⁊ incõpoſitas: qm̃ ꝯuerſiui⁹ cantus q̄ vtebanꭍ eſt nũs quidã ſimplex: qui vnitate tm̃ mẽſurabaꭍ: ita q̄ cõuerſio ſi aliqua erat ibi: potius in ſimplicẽ q̄ȝ in cõpoſitum referebaꭍ: vt in nũis dicimus illum numerũ ſimplicẽ: qui cõtinue creſcit mẽſurat⁹ per vnitatẽ: ſiſr ⁊ cantus põt ſimplex dici qui cõtineaꭍ per additionẽ ſolã v̄bi ad iſta. ¶ Deinde. (Eadeȝ.) Applicat iſtam cãm ad queſitum aliud hinc ſiſe dicẽs: q̄ iſta eadẽ eſt cã: q̄re iſti cantus qui a ſcena dicunꭍ: nõ ſunt ꝯuerſiui: choꝛi aut ꝯuertanꭍ: qm̃ ille qui cantat a ſcena eſt ſicut agoniſtice cantãs aut leges: cantat eni agoniȥantiũ geſta cõmutans cantũ ſm v̄ba: vt agoniſte ceu viſum eſt: vna eni dictio indiget aſperatione: alia v̄o lenitate: ⁊ hui⁹ cõſimili alteratõe. Sȝ choꝛicus cantus minus cõmutaꭍ: ampli⁹ eni vnũ tenoꝛẽ ⁊ circulũ retinet ꝯſeruatuȝ. ¶ Notandũ q̄ ſcena multas hꝫ ſignificationes: aliquãdo enim idẽ eſt qȏ vmbꝛa vel locus vmbꝛat⁹ ⁊ coopert⁹ in theatro. dꝛ̃ cõiter totũ theatrũ: ⁊ q̄ñq̄ȝ recitatio opis: vñ olim poete libꝛos ſuos deferebãt ſcene vt appꝛopꝛiarenꭍ. Dꝛ̃ ⁊ tabnaculũ mercẽnarioꝝ cooptũ aſſeribus: h̄ autȝ per ſcenã põt intelligi locus vbi colligunꭍ hoĩes vt geſta libꝛoꝝ cãtare audiant ⁊ inſigniũ: ⁊ id etiam. 29. ⁊. 48. patet.

Choꝛus quid ſit

car. 101. col. iij. in lib. meo.

Scene ſignificata que:

¶ Problema. xvj. Antiqua.

PRopter qd delectabili⁹ antiſon⁹ ꝯſono? Aut q̄ꝛ magis manifeſtũ ſit ꝯſonare: aut qñ ad ꝯſonãtiã cãtãt neceẽ eſt eni alterã ꝯſonare q̄re due ad vnã vocẽ ſcẽ deſtruũt alterã. Noua.

¶ Qua de cã diſſonãtium copulatio qȏ antiphonũ nominamus ſuauioꝛ q̄ȝ ꝯſonũ eſt? An q̄ expꝛeſſius ita ꝯſonãtia pcipi põt q̄ȝ cũ voce cõſona addita cãtatur: alterã eni vocẽ

idem ſonare neceſſe: eſt itaq̃ duas ad vnam reſonare: que tertiá offuſcare facile poſſunt.

¶ Quare cátus antiſonus in quo q̃dá extat reſonátia vł ꝯſonátia tonoꝝ ſup tonos eſt delectabilioꝛ auditu q̃ ſonus qui eſt cóſonus ⁊ vniformis in quo nõ ſentiꝭ ꝯ reſonátia apparẽter. vbi gr̃a. ſicut ſi duo ſuccinát eq̃liter ⁊ tertiꝰ ꝑcinat hic ꝑcinés ꝯſonat ⁊ antiſoniçat ſuper illos duos. ¶ Deĩde. (Aut.) Soluit aſſignãs duplicé cãz dicéo illud eẽ: qm̃ ſonꝰ antiſonꝰ reddiꝭ máifeſtioꝛ ⁊ ſenſibilioꝛ ſono cóſonáte ⁊ vniformi: qꝺ aũt ſenſibiliꝰ ẽ ſufficiẽter magis delectat: eo qꝺ nõ eſt tale: ſicut appet i tactu relatiõe alioꝝ ſenſuũ. ¶ Deĩde. (Aut q̃ſi.) Aſſignat aliá cãz dı. q̃ q̃ſi aliq̃ cãtãt ꝯſonãtiá faciẽtes in q̃ acutũ ſi excedat graue aut ecóuerſo: neceſſe eſt q̃ vox vniꝰ cóſonet alio voci alterꝰ ſi dꝫ fieri ꝯſonátia: ſi aũt tertia adueniẽs nõ ãtiſonet: imo ꝯſoniçare velit oꝫ eá deſtrui: qm̃ due voces eq̃lis vigoris ad tertiá relate: ꝯſtruũt ⁊ occultãt aliá ꝑ̃titus tertiá. ¶ Notãdũ ſm Boe. ꝑ̃ muſice: q̃ ꝯſonãtia ẽ acuti ſoni grauiſq̃ mixtura ſuauiꝭ vniformiterq̃ auribꝰ accĩ̃s. Sꝫ diſſonãtia ẽ duorũ ſonoꝝ ſibimet ĩpmixtoꝝ ad aurẽ veniẽs aſpa atq̃ iniocũda ꝑcuſſio: nã dũ ſibimet miſceri voluñt: ⁊ quodãmõ integer vterq̃ niti ꝑuẽire: cũq̃ alter alteri obſiciꭲ: ad ſenſũ inſuauiter vterq̃ traſmittiꭲ. Et ſi gdẽ q̃ſtũ facit ad ſmones Ari. q̃ ãtiphonꝰ ſit ꝺlectabilioꝛ ex ꝯr̃ijs valde diſtãtibꝰ cóſurgẽs vt ex ypate ⁊ nete. Cóſonãs aũt q̃ſi ex nõ adeo diſferẽtibus ſicut ex chordis medijs: vt apparebit cóſeq̃ter.

¶ Problema. xvij. Antiqua.

PRopter qd gnq̃ nõ cãtãt ãtiphona? Aut q2 ñ eadẽ ꝯſona ꝯſonãtie queadmodũ i dyapaſon: illa. n. in graui ꝓportiõale ſicut acuta i acuto queadmodũ igitur eadẽ eſt in fiĺ ⁊ alia: q̃ aut in dyapẽte: ⁊ dyateſſeron nõ habẽt ita: quare non apparet quádo antiphone ſonꝰ: nõ enim idem eſt. Noua.

¶ Cur i dyapẽte ⁊ dyateſſerõ ꝯſonãtijs nunquá antiphonis cãtaꭲ? An q̃ nõ eadẽ ꝯſonãdi rõ i his eſt que i dyapaſon cõcinnẽtia: quippe cũ in illa grauis eũdẽ ad ꝓportionẽ modũ obtieat quẽ acuta. acuminis itaq̃ fit vt ⁊ eadẽ q̃ſi ⁊ diuerſa vox oꝛiaꭲ. at vo i dyapẽte atq̃ dyateſſeron cócinnẽtijs nõ ita eſt. Quáobrez ſonus vocis oppoſite perpendi non poteſt quoniam idem non eſt.

¶ Quare gnq̃ cãtãtes vel etiá q̃tuoꝛ vna nõ cantant antiphona tres aut ſex pñt cãtare. ¶ Deĩde. (Aut.) Soluit dicéo cãm eẽ: qm̃ iſta ꝓportio quá hñt gnq̃ adinuicẽ nõ eſt ꝓportio ꝺbita q̃ ꝯſonet ⁊ coꝛrñdeat tali cóſonãtie i q̃ ſit antiphoniçare queadmodũ ãtiphoniçare ꝯtingit i dyapaſõ vbi eſt ꝓportio dupla: ipſa. n. hꝫ ꝓportionẽ in graui: graue. n. ꝓportionatũ ẽ graui in ipſa ſicut acutũ acuto ⁊ graue cũ acuto ẽt: hoc aũt nõ eſt in alijs imo ſic ipſa ẽ eadẽ iter ſe ⁊ ꝓportõabilis vno mõ: ita ꝫ aliũ modũ hꝫ quãdã alietatẽ ⁊ diuerſitatẽ inter ſe: eo q̃ i ipſa ẽ exceſſus mãifeſtus: ⁊ ſi ſit ad eq̃litatẽ reductꝰ. Sꝫ ꝯſonãtie vel ꝓportões q̃ ſũt circa dyateſſerõ vel dyapẽte nõ ſic ſe hñt: neq̃ eni i eis tãtꝰ eſt exceſſus neq̃ ad eq̃litatẽ ſic reductꝰ: ⁊ iõ ſonꝰ lꝫ fiat antiphonꝰ ꝫ illas duas ꝓportiões nõ reddiꭲ mãifeſtus: non eni ẽ in ipo idẽtitas cũ q̃dã exceſſu: ſic dcm̃ ẽ i dyapaſõ eue nire id autẽ põt declari ex nũis: q2 ſi dꝫ cãri antiphona: oꝫ debitá ꝓportionẽ iter ueníre ſupantiũ ad ſupatos: ⁊ ẽ ſm graue ⁊ acutũ: ꝫ id nõ accidit in gnq̃ vocibꝰ: nã vł q̃tuoꝛ ãtiphoniçabũt vno: aut tres duobꝰ: nõ gdẽ q̃tuoꝛ ꝯ vnũ q2 vox eꝰ oppoſitis obtũdereꭲ ab eis: ita vt nõ poſſit ſufficiẽter ꝑcipi: neq̃ tres ꝯ duos: qm̃ pp paruũ exceſſuz nõ poterit excedentia manifeſtari vniꝰ ad alterũ: quare non cótraſoniçare cótingit cũ id requiraꭲ omnifariá. Unde relinqꭲ q̃ antiphoniçare: vt apparebit extat ſm dyapaſon ꝓpꝛie.

¶ Problema. xviij. Antiqua.

PRopter qd dyapaſõ ꝯſonãtia cãtatur ſola: oꝛganizãt eni ſm hãc aliá ãt nullaz? Aut q2 ſola ex antiphonis ẽ choꝛdis: i ãtiphõis ãt ⁊ alterá ſi cãtant idẽ facit: vna eniꝫ quodãmõ vtroꝛũq̃ habet choꝛdas: quare ⁊ vna cantata. In hac cóſonãtia cãtatur ſymphonia ⁊ ambo cãtantes: aut hac gdẽ cantata hac vero fiſtulata queadmodũ vnam vtráq̃ cãtãt propter quod ſola cantatur q2 vná habent choꝛde vocem antiphona. Noua.

¶ Cur ſola dyapaſõ ꝯſonãtia cãteꭲ: hanc. n. magadare: nec vllá aliá ꝯſueuerũt? An q̃ ꝫ ſola ex fidibꝰ iter ſeſe obſonis ꝯſtat: atq̃ i obſonis ẽt ſi alterá canis idẽtidẽ efficis. Voces eni ambaꝝ vna quodãmõ illa ꝯtinet. Ergo i hoc ꝯſonãdi gñe cũ vel vna caniꭲ ꝯſonãtia tota ꝑfici pt ⁊ cũ ãbe aut cũ altera caniꭲ altera tibia ſonaꭲ vna q̃ſi ꝺ duabꝰ exultat. Atq̃ ita efficiꭲ vt ſola hec cãtilená patiaꭲ: eo ſcꝫ q̃ abſona vocẽ obtinẽt nerui eiuſdem.

¶ Quare dyapaſon ſola cóſonantiarũ cantaꭲ maxime cóſonans inter ceteras: qꝺ oſtendiꭲ: q2 ſm ipſam cãtãtes oꝛganiçant voces in altũ eleuãtes: qꝺ ſcꝺm nullaz aliaꝝ ita manifeſte agere cótingit. ¶ Deĩde. (Aut q2) Soluit dicens cãm eſſe primá: qm̃ ipſa ſola cóſtituiꭲ ex choꝛdis antiphonis ſeu cóſonãtibꝰ vt graui acuto p ꝓportionẽ duplaꝫ ſiue tãgatur vt media in quá ambe declinãt extreme vt apparebit idẽ fit ac ſi ambe cãtarenꭲ: eo q̃ illa vna hꝫ in ſe aliqualiter vt in virtute choꝛdas vtroꝛũq̃ ſonoꝝ puta grauis ⁊ acuti. quare accidit in hmõi cóſonãtia q̃ vna cãtata vel pulſata canteꭲ ⁊ altera: ac ſi ambe cantarenꭲ pp conuenientiá quá habent in medio ceu oſtẽdunt pigmenta ex diuerſis optime conſtructa i ſapoꝛẽ cóſurgẽtia delectatiuũ. ¶ Deĩde. (Aut q2.) Aſſignat aliá cãm dicens cãm eſſe ideo quia ſi vna choꝛdarũ cantetur vt ypate. ⁊ altera fiſtuleꭲ vt nete cantãdo ⁊ fiſtulando vtrobiq̃ cantatur vna q2 media. Et ideo ſola ſymphonia cantatur: qm̃ choꝛde cantate ſeu fiſtulate vná habẽt vocẽ. ſ. antiphonã. de quo plenius apparebit. 19. ⁊. 20. omnia enim hec problemata concidunt ſup eodem enim fundantur medio. Sic igitur iſte due ſolutiones magis differũt ratione modi q̃ rei: cũ vna ſit vocalis: ⁊ altera vocalis ⁊ inſtrumẽtalis.

¶ Problema. xix. Antiqua.

PRopter qd ãtiphonis hoc ſolũ i eſt? q2 ſole equaliter diſtãt medio: medietas igitur ſimilitudinẽ quãdã facit ſonoꝝ: ⁊ videtur auditus dicere q̃ ipſa ⁊ q̃ vterq̃ vltime. Noua.

Cóſonãtia quid ſit.

Problemata muſicalia ſuper eodem medio fũdanꭲ.

¶ Sed cur ſolis obſonis datū hoc é? An ꝙ ſole pari iteruallo diſtant a media: itaqꝫ medietas ſimilitudiné quandá ſonoꝝ efficit: vt ſenſus aurium ambas ⁊ eandé ⁊ extremas eſſe diiudicare videatur.

¶ Cóſequéter querit cám cauſe precedétis problematis dicens: quare in antiphonis chordis ineſt ꝙ vna cátata cantetur ⁊ altera ⁊ ꝙ idé cóſonet vtrobiqꝫ ſicut ſi ábo cátarentur. ¶ Deide. (Aut.) Soluit di. cám eé qꝛ ſole hmói chordarū antiphone in qb⁹ ꝯſiſtit dyapaſon equaliter diſtant a media chorda vt dicatur a meſe q̄ é nete media. 7. chordarū vt viſuʒ eſt illud: aūt qð é mediū cóficit quádá ſilitudiné ⁊ ꝯueniétiá ſonoꝝ cū extremis: reddit. n. ſilem fere ſonū media tacta ac ſi tágerent ambe vltie: ⁊ hoc eſt qð dicit auditus videt diiudicare ꝙ ipſa media chordaꝝ: ⁊ ꝙ vtreqꝫ extreme cóſtituát vnū ſonū. Et iō in antiphonis ſonis accidit ꝙ vna chorda tacta vel cátata cantentur reliquę: cū in mediū cócurratur: quare dyapaſon tm̄ inter alias proportiones ſola ex antiphonis eſt apparentius tonis.

¶ Problema. xx. Antiqua.

[P]Ropter qd ſigs noſtꝝ mediá mouet: ꝯcordás alias chordas vtitur inſtro: non ſolū qñ ſm medie fiat ſonū deficit: ⁊ videt nó cócordás: ſʒ ⁊ ſm aliá melodiá: ſi aút lichanū aut aliuʒ aliqué ſonū: tūc vr differre ſolū: qñ illa quis vtit? Aut rónabiliter hoc accidit: oés. n. vtiles cátus multotiés media vtūt: ⁊ oés boni boete frequéter ad mediá obuiát: ꝗuis diſcedát: cito reuertunt: ad aliá át ita neqꝫ vná. Queádmodū ex orónib⁹ qbuſdam ablatis ꝯiunctionib⁹ nó eſt oratio grámatica: vt aut ⁊ vero: ⁊ qbuſdá aút nó deficit: pp id ꝙ his quidé neceſſariū eſt vti multotiés ſi erit oró: his aút non: ita aut ⁊ ſonoꝝ media ſicut ꝯiūctio eſt ⁊ maxime bonoꝝ: pp id qð multotiens ineſt ipſis ſonis. Noua.

¶ Cur ſigs ceteris oibus neruis ꝯcinnatis medio vero incócinno pulſet iſtrm nó ſolū cū ad mediū ſonū đuenerit: ſʒ ét ceteris moduládi ptib⁹ anget aures: modūqꝫ incópoſitū diſſipatūqꝫ eliciet. Sʒ ſi lichanuʒ aut qué ſonū aliū mouerit: tū diſcríe dūtarat apparebit cū eū pulſarit qué mouerit? An róe hoc euenit optia qñ qdé oia egregia moduládi gña: medio neruo ſepe vtunt oéſqꝫ ꝓbi fidicines crebro ad mediū véiūt: ⁊ ſi diſceſſerit: mox redeūt eodé. Nec vllū aliū totiés repetūt. Ergo queádmodū adéptis ex oróne qbuſdá ꝯiūctióib⁹ vt teti: oró min⁹ greca relinquit: alijs đo qbuſdá đtractis: nihilo iſuauio: accit: eo ꝙ alijs ſepe i vbo vti neće eſt: alijs minime: ſic etiam medius veluti coniunctio eſt ſonorum: maximeqꝫ elegantioꝝ qm̄ eius ſonus aſſumi ſepiſſime ſoleat.

¶ Quare ſi aliquis noſtrum ſcientium pulſare inſtrm tangat chordá mediam vt meſe vtit iſtrumēto tali modo ac ſi oés alias chordas extremas adinuicé concordátia reduceret: qð declarat: nó enim qñ media chorda tágitur ſon⁹ deficat ⁊ vr non fieri cócordátia in inſtrumēto: ſʒ qð plus é apparet ꝙ tact⁹ illius chorde reſonet in quádá melodiá: id aūt nó cótingit in alijs chordis extremis: ſicut eſt in lichanos que eſt tertia poſt ypaté: ſi quis. n. ſonū cauſet p chordá hanc vel p aliá vt parameſe vel paranete: tūc ſolum vr dr̄ia in ſono ⁊ diſſymphonia cáre qñ quis vtit tágédo illaʒ chordá q̄ nó eſt ꝑecte media. Vel aliter ꝙ tūc ſolū eſt dr̄ia ſonoꝝ adinuiceʒ viſa qua diſcernit ꝙ vnus eſt delectabilioꝛ altero qñ quis vtit tali mō media chorda recte taliter ꝙ in eá cóſonét due vltie: qð eſt difficile mihi. ¶ Notádū ꝙ Ariſ. multotiés dicit vr: eo ꝙ hmói ſcia ꝯſiſtit in ſenſu: vt auditu ⁊ róne ceu alie: pythagoras tñ oé qð ipſi⁹ nitebatur róm magis inherere. Ariſtoxenus đo ſenſui: quos ambos ptholome⁹ in ei⁹ armonica deteſtat mediū obſeruans cū declinatióe in róné ampli⁹. ¶ Deide. (Aut.) Soluit ꝓ ſile in alijs repertū di. ꝓ rónabilr id fieri qð in q̄ſito ꝓpoſitū. ná oés cátus vtiles ⁊ laudati attingétes finé muſice cuiuſcūqꝫ multotiés vtunt chorda media reducédo ceteras ⁊ maxie ſupmas ꝓportionalr ad ipaʒ. ¶ Deide. (Et oés) Declarat id 2° ⁊ ꝓ in metrica q̄ eſt muſica q̄dam: vt apparebit di. ꝙ oés boni poete vtétes hac pte muſice metrica deſ frequéter ꝯuertūt ſe ad mediá: chordá: ſiue ad id qð proportióat illi: ꝙ ſi accidat qñqꝫ recedere ab ea cito ad ipaʒ redeūt táqꝫ ad ꝑfectū: ſʒ ad nullá aliaꝝ ita reuertunt cuʒ nó vt ħ cátū ꝑficiat. ¶ Noſce ꝙ extimū poete tūc obuiant ad mediá chordá ⁊ ad ſibi ꝓportióale qñ apud nos vſitate ꝯſtruit carmia in qb⁹ ſūt tépora ſyllabaꝝ adiuicé commproportionata ex breui ⁊ longa. Syllaba eni breuis vnius hʒ tpē: lóga đo duo: q̄le qð ꝯſtructū ex dactylo viciſſim ⁊ ſpondeo: ⁊ non ex altero tm̄: neqꝫ i exametro trocheo niſi i fine: dactylo qdé nūq̄: neqꝫ i qnto pede ſpódeo: aut hyábo ei oppoſito: cóſtat eni ex ꝑ⁹ breui ⁊ vltia longa: quo vtimur licétia qñqꝫ poetica in ꝑri⁹ tertij pedis: tūc eni aliter ſit vt cū ſecedit a media chorda vel ab eo qð ſibi ꝯſilé: debent eni carmina foꝛe bene cátatiua: vt que Ouidij: nó aūt ſic q̄ Horatij: ⁊ iō aliq̄ [illegible] ꝯſtruūt dictos leoninos q̄ſi rithmicaʒ cómaſcétes metrice. ¶ Deide. (Queádmodū.) Declarat 2° in ꝯiūctione orónis ꝓſaycé id dicés: ꝙ ſicut i aliquibus orónibus: in qb⁹. ſ. multa coadunant: nó cóſtituit oró grámatica que eſt orónuʒ cógruiſſima ⁊ perfectiſſima remotis qbuſdá ꝯiūctionib⁹ tanq̄ vinculis ꝯuenietib⁹ puta: vt: aūt: đo: qdé: ⁊ hmói. Vñ ⁊ q.dá cóſtruere volétes orónē grámaticá cógruiſſimá ⁊ ꝑfectiſſimá bñ ſonáté: ⁊ ne ſequat vocalis ad vocalé: qð grámatic⁹ horret ét in ſcriptura nō deficiūt in hmói ꝯiūctionalib⁹ partiū ligaturis: cū oporteat eis multotiés vti: ſi debeat oró ꝑfici ꝯuenienter: ſed his aūt deficiunt qñqꝫ ceu ⁊ cátus interdū recedunt a media chorda: qꝛ qñqꝫ nó ſit neceſſariū ſepe vti: ſicut in orónib⁹ minus grámaticis: aut alio mō: velut ſunt alie partes orónis ꝑter eſt verbū ſubſtátiuū expſſuʒ aut intellm in oībus. Vel aliter qꝛ ꝯiunctiones ſunt duplices: quedá enim maxie neceſſarie i oróne cū ꝓtédit: puta ⁊ ꝓprie ſi: qꝛ: aūt: ⁊ hꝫ. Alie đo q̄ſi mime: vt qdé ſiq dé: népe: qppe: ⁊ hꝫ: modo oró ꝑfecte grámatica ꝯſtituit qñ vtit hoc mō ꝯiūctióis duplici: puta ſorn ſignificatiua ⁊ nó ſignificatiua. dico át ꝑfecte grámatica: qꝛ grámatici ⁊ potiſſime gallici maxie vtunt hmói ligamétalib⁹ ſincathategorematicis ét ſcóis vt ⁊ plura qñqꝫ [illegible] ⁊ numię: qdé: demū. tales aūt ꝯiunctiones apud grámaticos dicuntur parapliromatice. i. completiue ſermóis vtpote di. ta. ra. mi. ge. ⁊c. ¶ Deinde. (Ita autem.) Applicat ad propoſitū 3°. di. ꝙ

Muſice ſcia i ſenſu conſiſtit.

Cóiunctiones duplices

ſimili mō ſe hʒ chordaꝝ media vel ei ꝓportionale in ſonis ceu cōiunctio in orōnibꝰ grāmatice ꝛ ꝓprie bonus ceu grāmaticis. nā chordaꝝ media eſt ꝓprie de numero bonarū reddētiū melliſluū ſonū ꝛ cōſonū extremis: ꝛ qꝛ bis miſtorie debet ineſſe ſonis: iō vt ꝓpoſitū multotiēs cū poſſunt vtuntur chorda media ſm ꝙ ei cōſonāt extreme: ꝛ de hoc itidem. 36. apparebit conſequenter problemate.

Problema. xxi. Antiqua.

Propi qd cātātiū gui' cātātes acute cātātibꝰ ſi diſſonāt magis māifeſti fiūt: ſilr aūt ꝛ rithimo: q i grauiori peccātes manifeſti magis. Utrū ꝙ plus tpe graui: hic āt magis ſēſibili: aut q i pluri tpe multū ſenſuʒ exhibet: velox aūt ꝛ acutū latet pp velocitateʒ. Noua.

Qua de cā qui grauiꝰ cantāt: ſi abſonāt deprehēdi facilius pñt ꝙ̄ qui cātant acutius. Nec vo ſecus in numeris accidit. Euidētiores. n. qui peccāt in grauiori: Utrū ꝙ plus tēporis graue obtinet: plus aūt plenius a ſēſu auriū pcipi pōt. An ꝙ in tpe ampliori agit: hinc etiā plus ſenſus adhibet: velox autem ꝛ acutuʒ facile ſuam ob velocitatē lateſcit.

Quare cantātes de numero grauiꝰ cantātiū ſi diſſonent ꝛ errent in cātu ſuo ab ordine debito: magis reddunt manifeſti in ſuo errore ꝙ̄ illi qui cātāt acutiꝰ. Et addit ꝙ non ſolum accidit hoc in muſica armonica q̄ ex vocibꝰ cōſtat: ſʒ ēt i rithimica: q̄ coherētiā ꝛ cōſonātiā vboꝝ cōtēplatur: vtrū bñ vel male ꝯſonet: q. n. peccāt i ipſa ſm grauiꝰ magis manifeſtant ꝙ̄ ſi peccaret ſm acutiꝰ. Deinde. (Utrū) Soluit: ꝛ aſſignat duplicē cāʒ qſi ꝯſileʒ di. cāʒ eē: qm̄ graue plus hʒ tpis ꝙ̄ acutū: vbi aūt plus ē tpis: ꝛ āpliꝰ pt peccari: ꝛ pctm̄ ſilr magis pcipi. Deide. (Aut qꝛ.) Aſſignat aliā cām di. hoc eē: qꝛ i tpe maiori exhibet graue tardū ꝛ multū ſonū: q̄re fit eē ipſius māifeſtū pp ſui tarditatē: ſed velox ꝛ acutū qꝛ in miori tpe dat velocē ſonuʒ: iō latet pp eiꝰ velocitatē: ita ꝙ pctm̄ nō ppēdit ēt inexꝑto notabiliter.

Problema. xxii. Antiqua.

Propt qd multi magis cātātes rithimū ſaluāt ꝙ̄ pauci: Aut quia magis apō vnū ꝛ rectorē itēdūt: ꝛ grauiꝰ icipiūt: q̄re facile illō attingunt: in velocitatē eni pctm̄ eſt plus. Noua.

Quā ob cāʒ multi cū cātāt meliꝰ nūeros ſeruāt ꝙ̄ pauci: An ꝙ multi meliꝰ vnuʒ ſuūqʒ ducē aſpiciūt tardiuſqʒ incipiūt: itaqʒ faciliꝰ aſſequi idem poſſunt: quippe cū in accelerādo eueniat vt plus erroris cōmittatur.

Quare multi cātātes meliꝰ ꝯſeruāt rithimū ꝛ vſr oēm armoniā quā acceperūt cātare ꝙ̄ pauci. Deinde. (Aut.) Soluit dicēs cāʒ eē: qm̄ ipſi āplius itēdūt ꝛ ordinant ad vnū tāꝙ̄ ad rectorē oiuʒ: ꝛ grauiꝰ poſſunt incipere cū fuerint multi: qm̄ vox vnius fortificat ꝛ ſuſtētat vocē alteriꝰ: pp qd de facili poſſunt in vnū deuenire: illudqʒ illeſum cōſeruare: in velocitate aūt hoc nō contingit: cū difficilius ſit ſeruare acutū ꝙ̄ graue: vt dicet. 36ᵒ quare in velocitate cōtingit magis peccare: ꝛ ſi peccatū plerūqʒ ſit magis latēt vt etiam alīq oſtendunt actus: ꝛ ad quidem. 45 repetetur.

Problema. xxiii. Antiqua.

Propter qd duplex nete ypate: Aut pmū qdē: qꝛ ex media chorda cātata ꝛ tota ꝯſonat dyapaſon: ſilr āt ſe hʒ ꝛ i fiſtul: q. n. p mediū foramē fiſtule ꝯſonat p totā fiſtulā dyapaſō: adhuc ꝛ i alijs i duplici diſtātia accipit dyapaſon: ꝛ illi q pforāt fiſtulas ita accipiūt: ſilr ꝛ cū dyapēte emioliū: qꝛ q fiſtulas cōcordāt in ypateʒ extremitatē cerā ponūt: netē autē vſqʒ ad mediū replēt: ſilr autē ꝛ p dyapente emiolio: ꝛ p quatuor epitrita diſtātia accipiunt. Amplius in triāgulis pſalterijs eq̄li diſtēſiōe facta cōſonāt dyapaſon: hec qdē duplex extēs: alia vo media lōgitudie. Noua.

Cur nete duplo acutior ē ypate: An pmū ꝙ cū neruꝰ pte ſui dimidia pulſat: ꝛ totꝰ dyapaſon cōtinētia exultat: qd vel in fiſtulis eq̄ pſpicere lʒ: vox enim que p mediū foramen emergit dyapaſon reſonat cū ea q̄ per totaʒ fiſtulā pmitur. Quinetiā i ceteris duplo interuallo capi dyapaſō ꝯſonātiā nouimꝰ: nā ꝛ qui tibias pforāt ita diſponere ſolēt: ꝛ qui fiſtulas apte cōcinnāt extrema tm̄ cera margināt foraminis pricipalis. Netē vo ad dimidiū iplēt: ꝛ i triq̄tris pſalterijs nerui quorū alter lōgitudine dupla: alter ſubdupla ē: ex eque intēti dyapaſon cōſonātiā reddūt. Genus autē cōcinnēdi qd dyapente noiat ſexqualtera cōſtat. Qd vero dyateſſeron vocamus interuallo ſexquitertio continetur.

Quia in. 12ᵒ. dixerat duplicē neteʒ cōſtituere ypatē: ideo cām huiꝰ q̄rit dicēs. Quare duplex nete cōſtituit ypatem. Deide. (Aut pmū. Soluit: ꝛ pᵒ oñdit quō ex duplici nete cauſet ypate in cantu. ſcōo in inſtrīs flatu. tertio ductu. 2ᵒ ibi. (Silr.) 3ᵒ ibi. (Ampliꝰ.) dicēs cāʒ eē ex hoc pmiꝰ ſumēdā: qm̄ qñ media chordaꝝ cuiuſlibʒ iſtrumēti cantatur: tunc ꝛ omnes alie coordinant ad illaʒ mediā ꝛ conſonant p eā: cū ex ea cōſtituat dyapaſō: vt appuit 20. Deide. (Silr.) Oñdit 2ᵒ ſilr fore in inſtrīs inſufflatiuis di. ſilr mō ſe hēre in fiſtulis in qbꝰ ſunt q̄dā foramina hñtia ſilitudinem cū chordis. in eis eni eſt magnū foramē: cuiꝰ ſonus grauis ē ꝓportionatꝰ ypate: ꝛ ſcōm vt mediuʒ aſſimilatū meſe ꝛ plura parua: ſup que fiſtulant attributa nete: i qbꝰ ſiquidē ſoni qui fiūt p mediū foramen fiſtule cōſonāt ꝛ inducūt p totā fiſtulā ſm aliqua eius foramina oia dyapaſō cū in ipſum ceu in mediū reducunt reliqua: ſilr ꝛ i alijs id accidit inſtrīs: in qbꝰ pdicta pōt adaptari foramina ſilitudo nā in eis etiā dyapaſon cōſtituit in eē ſm duplicem diſtantiā: puta vnius extremi ad medium vnius: ꝛ alterius ad ipſum reliqua: vel qꝛ ex numero cōſurgat duplex: qd oñditur: qꝛ illi qui pforant fiſtulas tali mō ſuſcipiūt diſtantiā: vt inde cōſurgat dyapaſon: cū reliqs ꝓportionibus: nam taliter operant pforando ꝛ coaptando: vt ſm ꝓportionē ſexqualterā reddat dyapente: qd declarat. nam q fiſtulas taliter cōſonas faciunt vt cōſurgat dyapaſon: apponūt ceram vel aliqd viſcoſum glutinoſuʒ in foramine maiori p

Fiſtulaꝝ diſtātia quō ſuſcipiat.

pportionato ypate: vt ſonus eius ſubgrauet. ⁊ foramina p netem repſitata repleāt cera vſqȝ ad mediū: vt eius anguſtatis ſonus reddaꝭ acutior: ita vt poſſit duplex nete i ypatē ꝯcurrere: cū vna exacuaꝭ ⁊ reliq̄ ſubgrauet: ſibi appropiquātes vtcūqȝ eodē mō ſm̄ oduatā diſtātiā foraminū, cū cere vł alteri⁹ opponēcia ꝙ ēt ligni ſubmittūt fiſtule in foramē mediū ſm̄ ſexqaltera ꝓportiōes ſeu emiolā faciūt dyapēte. Silr̄ p epitricā diſtātiā q̄ ē cū nūs ꝯtinet aliū totū vt viſū ē ⁊ ei⁹ tertiā ptē: vt. 4. ad. 3. ſe hʒ accipiūt p. 4. i. dyateſſerō grece. ℂ Deīde. (Ampli⁹.) Declarat 3° ī illo tactibili vi. ꝙ ſup ēt ſilr̄ mō i pſalterijs q̄ hn̄t figurā triāgularē ⁊ i canonib⁹ fcā ꝓportiōali diſtēſiōe chordaꝝ ipſaꝝ ex acuto ⁊ graui ꝯſonāt ⁊ adducūt dyapaſō: ī ipā. n. duplex chorda: vt ypate ⁊ nete: ⁊ alia i quā ꝯcidit q̄ eſt media diſtātia ꝯa: vt meſe. Uel alr̄ duplex nete ꝯcurrit i ypate: ⁊ ꝯſtituitꝭ tūc ſonus chorde medie ſm̄ diſtātiā: vt apparebit. 20°.

ℂ Problema. xxiiij. Antiqua.

PRopter qd i tenuib⁹ netē appōere ypate ſola vī ꝯſonare? Aut qꝛ ꝯnālis marie fit ſono ſon⁹ q eſt ab ipſa: pp id qđ ꝯſonās eſt ſilr̄: augeri aūt ſimili videtur ſolus: alij vero propter paruitatem imanifeſti. Noua.

ℂ Cur ſiquis netē pulſatā appꝛēhēderit: ypate ſola reſonaꝭ videbiꝭ? An ꝙ tinit⁹ q ex hac proficiſci ſolet: ſono illi⁹ maxime cōciliaꝭ ⁊ cōgruit: vtpote qui cōſon⁹ ſit. ergo qꝛ ſuo cōſili cōcreſcit: ſolus apparet. Ceteri vō incerti ſuam ob exiguitatem incultantur.

ℂ Quare cū i ſubtilib⁹ chordis: vt nete ⁊ paranete ſonū acutū ⁊ puū reddētib⁹: qs mētē. i. rōnē ⁊ ſēſū ſeu auditū apponit: hec. n. ſcia vt p̄actū ē cōſtat i rōne ⁊ ſēſu: tūc ſola ypate ſine alijs vī antiſonare ſonitu reliq̄s ſepando: qđ p̄us dictū ē ātiphoniſare. ℂ Deīde. (Aut.) Soluit dicēs cām ēē: qꝛ ſon⁹ q ab ipā cāꝭ p̄ncipaliſſime efficiꝭ cōnālis ⁊ ꝓportiōalis alij ſono: pp h̄ ꝙ cū ſua ꝯſonātia eſt ēt ſilr̄ ꝯſonās: qñ. n. ſonus ipſi⁹ cū ſono alteri⁹ chorde iferioris ſub medio exiſtis cōſtituiꝭ ꝯſonātia: vt iaȝ patuit dyapaſon: ⁊ ſilr̄ ſolus ſon⁹ hꝰ chorde iter alios ſonos vī augeri ⁊ cremētū in tonādo accipe: qꝛ ipſa reddit ſonū ſola grauiorē aliqs: alie vō acutū aut min⁹ grauē: ſon⁹ āt grauis ſonū ebetat acutē: ſȝ ſoni aliaꝝ chordaꝝ ſubtiliū qꝛ ſūt parui nō pcipiūꝭ māifeſte pp qđ nō apparēt ꝯſonare: ſtat igiꝭ in hoc: qꝛ ſonus ypate fortis ē: aliaꝝ vō debilis: q āt hꝰ ꝯſonat debili cū eo qđ recipit: magn⁹. n. mot⁹ minorē debilitat ⁊ obtūdit: hꝰ āt ſon⁹ chorde lȝ ſit fortior ceteris: qꝛ tn̄ grauior ⁊ dimēſionatior ſonū alioꝝ ō facili ſuſcipit ⁊ exaltat: ita vt dyapaſō iducat.

ℂ Problema. xxv. Antiqua.

PRopꝭ qd media vocaꝭ i armōijs octo vō n̄ ē mediū? Aut qꝛ ſeptē chordaꝝ erāt armonie ātiq̄tus: ſeptem aūt hn̄t mediuȝ. Noua.

ℂ Cur neruū mediū i ꝯcētib⁹ appellam⁹ cū inter octo nlluȝ mediū ſit? An ꝙ oli ꝯcēt⁹ ſeptē neruis ꝯſtabant. Septē aūt mediū optinēt.

ℂ Quare in armonijs q̄dā chordaꝝ vt meſe appellaꝭ media recte. 7. chordaꝝ: eqlr̄. n. diſtat ab eis: ſȝ octo chordaꝝ nō eſt mediū directe: vt arithmeticū ſȝ poti⁹ geometricū: ⁊ iō octo chordaꝝ nō vocaꝭ aliq̄ media. ℂ Deīde. (Aut.) Soluit dicēs cāȝ ēē: qm̄ antiq̄tus vt viſū ē nō fuerūt niſi ſeptē chorde i iſtrīs armonicis. ſeptē āt mediū hn̄t eq̄diſtās ab extremis. puta. 4. vt meſe: id aūt factū: qꝛ dyapaſon q̄ eſt optima ꝯſonātiaꝝ ordinaꝭ āplius cū fuerit mediū vocis in chordis iuenire: ⁊ iō muſice p̄ cū Eſtiacus Colophoni⁹ decimā chordā. 9. precedētib⁹ addidiſſȝ. Thimotheus ſupueniēs mileſius. xi. adiūxit ita vt ſignato vō medio i his puta ſexta cōſonet dyapaſon. ℂ Notādū vt indicatū ē ſup̄⁹ 7. antiq̄tus fuiſſe chordas. 7. planetaꝝ: ſm̄ Boetiū imitatiōe: ita vt ſuprema eaꝝ ypate reddaꝭ ſaturno pp tarditatē mot⁹ vtrobiqȝ: ifima lūe ſicut nete ob ei⁹ velocitatē: q̄ aūt in itermedio ordine planetaꝝ attribuiꝭ medijs iuxta eoꝝ mediocrē curſuȝ: ⁊ id qdēȝ 32. apparebit ⁊ magis. 44. Septem āntiq̄tus cōde fuere.

ℂ Problema. xxvj. Antiqua.

PRopter qd i acuto diſcordāt plurimi? Utꝝ qꝛ facili⁹ acutū dimittere q̄ȝ graue? Aut qꝛ peius graui peccatū peioris operatio. Noua.

ℂ Cur in acutuȝ magna ex pte vox aberrare cōſueuit? Utrū ꝙ facili⁹ acutū q̄ȝ graue cantatur? An ꝙ acutuȝ graui deterius eſt: peccare aūt non aliud eſt q̄ȝ rē agere deterio: eȝ.

ℂ Quare plimi cātātes vna diſcordāt āpli⁹ i acuto q̄ȝ i graui. ℂ Deīde. (Utrū.) Soluit: ⁊ aſſignat duplicē cāȝ ꝓbabilē p̄us dicēs illā ēē: qm̄ leui⁹ ē dimittere acutū: ⁊ receſſus ab eo ſepi⁹ ꝯtigit q̄ȝ a graui: pp breuitatē tpis exiſtis ipſi⁹: pp qđ dcm̄. 22. ꝙ i velocitate pctm̄ plus exiſtit: nō tn̄ vt expoſitū adeo ē māifeſtū vt pctm̄ i graui. Propter qđ appet h̄ in nullo illi aduerſari. ℂ Deīde. (Aut qꝛ.) Aſſignat aliā cāȝ necīaȝ magis dicēs hoc ēē: qm̄ pctm̄ qđ cōmittiꝭ i acutū cātādo deteri⁹ eſt ſeu difficili⁹: q̄ȝ pctm̄ qđ cōmittiꝭ i graue cātādo: cū moleſti⁹ ſit cātare acuta q̄ȝ grauia. 37. peioris āt ſeu difficilioris act⁹ pctm̄ mai⁹: ⁊ i ipſo āpli⁹ accidit diſcordari: qđ. n. difficilius agere magis ꝯtig. i pctō corrūpere: vt aurū arte cōſtruere. ⁊ id ēt. 46. reſcribetur caplo.

ℂ Problema. xxvij. Antiqua.

PRopter qd audibile ſolū hȝ ſenſibiliū: ⁊. n. in q̄ȝtū abſqȝ rōne cant⁹ tn̄ hȝ cōſuetudinē: ſed non color neqȝ odor neqȝ humor hȝ? Aut qꝛ motuȝ hȝ ſolum vniformē quo ſon⁹ nos mouet: hmōi. n. ⁊ alijs ieſt: mouet. n. ⁊ color viſū: ſȝ ꝯnētē hmōi ſono ſentim⁹ motū: hec. n. hȝ ſimillima i rithmis ⁊ i ſonoꝝ ordinatiōe: acutoꝝ ⁊ grauiū nō immixtiōe: ſȝ ꝯſonātia nō hȝ ꝯſuetudinē: in alijs aūt ſenſibilib⁹ hoc nō eſt. Motus aūt ipſi operatiui ſūt. opatio. n. cōſuetudinis ſignificatio eſt. Noua.

ℂ Cur inter oīa q̄ ſenſuȝ patiūꝭ ſolū id mores obtinet: qđ obuiā auribus eſſe pōt. Nā ⁊ ſi quid ſine ſermone modulamur: mores tn̄ p̄e ſeipſa modulatio fert: quos nō color non odor non ſapor gerere pōt? An ꝙ motum ſolū hoc obtinet. Nō dico quē ſtrepit⁹ reddit. Talis enim vel ceteris adeſt. Quippe cū etiā color noſtrū mouere aſpectū poſſit: ſed eū itelligi volo quē genus id ſtrepit⁹ ſubſequētez ſentimus. Hic eni ſimilitudinē

gerit. Tū in numeris: tū ī ſonoꝝ ordine acu toꝝ: ⁊ grauiū nō immixtiōe: qđ eē ī ceteris ſēſi bilibus nō pōt. Atqui motū eiuſmodi ſibi actio vēdicat. Que moꝝ index pculdubio eſt.

C Quare audibili tm̄mō de micto ſenſibiliū hoc ineſt: q2 ēt inq̄ntū eſt cātus ſine rōne: ſolo tñ audit⁹ ſenſu: q2 hec ſcia vt viſuꝫ eſt pficiť rōne ⁊ ſēſu: qꝫ eū reddit ſibi ꝯſuetū: non aūt colori odori aut ſapori id adeſt: ꝙ ea fiāt ꝯſueta intm̄ vt que audibilia. C Deīde. (Aut.) Soluit: ⁊ p̄ tāgit ptes cāe rōe audibiliū. 2° ex pte coꝝ qb⁹ acqriť ꝯſuetudo. 2° ibi. (Mot⁹ aūt.) dicit igiť pmo id eē: qm̄ audibile ſolū hꝫ mo tū vniformē: pp quē ſon⁹ hꝫ nos mouere: mouet eñi poten tiā audiēdi: cū ſit virt⁹ paſſiua: ⁊ eā deducit ī actū: vt appa ret. 2. de aīa: ſꝫ hic modus mouēdi aliȷ̄s ēt ineſt obiectis ſen ſuū: naꝫ color mouet viſum ⁊ ī actū deducit: ⁊ ſilr odor ⁊ ſapor: ſꝫ in auditu vltra hoc exiſtit ꝙ pcipiēdo ſonū: ſenti mus ēt motū: mediāte quo deferť ad aures: qđ ēt nō ſolus accidit in ſono in cōr: veꝝ ēt ſilr ſe hꝫ in rithimis ⁊ in coor dinatiōe ſeu ꝯiūctiōe grauiū ſonoꝝ ⁊ acutoꝝ adinuicem vni⁹ q̄ſi iuxta aliū: vt nō reddať vera cōmixtio: q2 in ea nō id accidit: cū ſon⁹ adeo vniformiter aerē ⁊ ſuauiter ꝯcitet: vt aures nihil pcipiāt ſenſibile ex aeris motu. Et iō vide mus īfirmos hmōi adeo melodioſo delectari ſono nō aūt ſoni cū ſugiētes: ⁊ marie galleatā hñtes paſſionē ſe ouiū ⁊ iō ꝯſonātia ſic armonica nō recipit ꝯſuetudinē: queād modū neqꝫ aliū ſtacti ſenſuū: cū nihil ſenſibilium pter pce ptionē ſpēi ſonabilis pcipiať ad audiēti puenire: qđ ⁊ ī reli qs dictū eſt ſenſib⁹ accidere: ſꝫ in aliȷ̄s ſenſibilibus vt colore odore ⁊ ſapore non ineſt: vt coꝝ ſumanť ſpēs cū aeris mo tus pceptiōe. C Notādū ꝙ ſicut duplex eſt mixtio vt ad ſenſū q̄dā: ⁊ alia ad itellectū. i. vā ⁊ nō vā: ita ⁊ duplex gra uis ⁊ acuti pmixtio: taliter vt ex vna reddať vā ꝯſonātia: ex altera vō apparēs magis. C Deīde. (Mot⁹ āt.) Tāgit cām ſumptā ex ſcđa pte dicēs: cū igiť audabilia vt ad mul tū recurrāt ad organū cū motu aeris ſenſibilr: ⁊ mot⁹ ſint opatiui: opatiōes. n. fiūt p eos actiōes ppriē dicte: cū ꝑ pus actiōis ſit eē in motu: auctor. 6 pncipioꝝ: ⁊ ſignū cōſuetu dinis acqrēde vel acqſite ſit operatio: nam cōſuetudo eſt multotiēs aliqđ facere. 13°. 21°. Cōſuetudo ſiqdē adipiſceť magis in audibilib⁹ q̄ꝫ in ceteris ſenſibilib⁹: ⁊ id tāgeť etiā

Gnatio ſoni ⁊ vo cis in q̄ cōſiſtat. T. c. 87. ⁊ inde. Capi. p. 29. C Notādū ꝙ cauſa fundať Ariſt. ſup hoc ꝙ gn̄atio ſoni ⁊ vocis cōſiſtit in quodā fieri ⁊ trāſmutari: ſūt eniꝫ de genere ſucceſſiuoꝝ entiū: cū ſunt in motu ⁊ fiūt tm̄. Color odor ⁊ ſapor de manerie pmanētiū: que poſt factū hebēt eſſe: ⁊ nō prius: qđ indicat Ariſt. q2 ſimul ſcđo de aīa deter minauit de mō generatiōis ſoni ⁊ vocis ⁊ mō imutādi: ⁊ nō ſic de aliȷ̄s: ſed in de ſenſu ⁊ ſenſato. cū igiť modus gene rationis ſoni ⁊ preceptionis: vt ad multuꝫ conueniat cuꝫ operatione ſiue actione que fit mediāte motu qua ꝯſuetu do: vt dictū eſt acquiritur: audibilia pte aliȷ̄s ſenſibilibus reddētur ꝯſueta: vt oñdunt eris ⁊ nauiū malleatores non audiēdo ꝙ illis nō acqrať ēt ꝯſuetudo vtcunqꝫ cōtingit.

C Problema. xxviij. Antiqua.

PRopter qđ leges appellanť quas cātant: Aut q2 priuſq̄ꝫ ſciāt lr̄as viderūt leges: q̄uo nō lateant quē admodū in agathyrſis: amplius cōſueuerūt poſterioribus igiť cantib⁹ prius idem appellauerunt ꝙ primas. Noua.

C Cur leges plereqꝫ cātilene appellēť: An ꝙ hoīes priuſq̄ꝫ lr̄as ſcirēt leges cātabāt: ne eas obliuioni mādarēt: qđ ēt nr̄a etate aga thyrſis ī morē eſt. Ergo primas quoqꝫ po ſteriorū cantilenarū eodem appellauerunt noīe: quo omnes ſuperiores vocabantur.

C Quare illi cantus quos pmitus cantāt aliqui leges ap pellanť. C Noſce ꝙ per leges hic audio cātus in quib⁹ ſta tim aliqui edocentur cū incipiūt cognitionē hr̄e: ſicut illi qui ordinati ſūt a lege vt cantēt: legalr tñ: vt viſum eſt. 15. in laudem dei ceu in lege nr̄a doceť pueri ſalutatiōnē vir ginis vel hmōi cantare. C Deinde. (Aut q2.) Soluit di cām eē: q2 cantantes leges ſicut pueruli añq̄ꝫ aliqđ ſciuiſ ſēt de lr̄is ⁊ cātib⁹ choricis iaꝫ viderāt leges ſeu audiuerāt: ſcientes etiam ipſos cantare ad hoc vt nō lateant: ſꝫ reddē tur manifeſte note velut pncipia in ſcia ⁊ locus tanꝗ̄ ī do mo vt oſtenſum eſt. 18. Nam qđ primitus diſciť optime im primiť: cū aīa ſit tūc ſicut tabula raſa: ⁊ pfecte retinetur: ⁊ hmōi quidē cōſuetudo potiſſime fuit apud quoſdā nota tos agathyrſos: ꝙ aūt pmū quis adipiſcitur prius nomē ſuſcipit tanꝗ̄ notū: cū aīa nomē iponat vt cognoſcit: ita ꝙ cū aliȷ̄ cantus vt chorici ſiue cōuerſiui ⁊ ſilr tragici ſint poſterius cantibus legalibus cātati: puta cū ſciuerint lr̄as ⁊ fuerint adulti leges pmos cantus ſeu primas melodias: quod idem eſt appellarunt: ſicut ſcientie de ſermone cum prius inſtruebantur in eas pueri dicunť primitiue. Tertio ō anı. te. cō. 14.

C Problema. xxix. Antiqua.

PRopť qđ rithimi ⁊ cāt⁹ vox exn̄s ꝯſuetudinib⁹ aſſimilāť: ſapores āt ñ: ſꝫ neqꝫ colores ⁊ odores: Aut q2 mot⁹ ſūt queādmodū ⁊ opatio nes: iā vtiqꝫ actio qdē morale ⁊ faċ ꝯſuetudi nē: ſapores āt ⁊ colores ñ faciūt ſilr. Noua.

C Cur nūeri muſici: ⁊ modi q voces ſūt mo ribus ſilēs ſeſe exhibēt: ſapores vō aut colo res: aut odores nullā eiuſmodi ſilitudinē ge rūt: An ꝙ nūeri muſici ⁊ moduli motib⁹ cō tinenť. Q̄uo ēt actiōes. At oīs efficiētia mo ralis res ē: moreſq̄ꝫ cōdere pt. Sapores vō aut colores hoc idē eque cōficere nō queūt.

C Repetit 27ᵐ particulariter di. q̄re rithimi q̄ntū ad ſpēm muſice rithimicaꝫ: ⁊ cantus ⁊ vox ꝓnūciatiua q̄ntū ad ar monicaꝫ ſilitudineꝫ acqrunt cōſuetudinis. redduntur enim cōſueti: ſed ſapores aut colores vel odores nō ꝓportionan tur cōſuetudini. C Deinde. (Aut.) Soluit di. cām eē: q2 motus qui ſunt circa ſenſibilia auditus tāq̄ꝫ opationes exi ſtunt: qđ declarat: q2 ſicut videm⁹ in actiōe morali ꝙ act⁹ eius inducit cōſuetudinē ⁊ inclinatiōeꝫ ad illud vel ad il lud agēdū: ita cōſilr eſt in ſenſibilib⁹ audit⁹: ex multotiēs eñi audire vnū cātū induciť cōſuetudo q̄ bituata cāt⁹ ille reputať delectabilis. ēt ſi nō ſit ſm̄ vitatē: nō aūt circa ſen ſibilia alioꝝ ſenſuū vt declat⁹ ē accidit. Et hoc ē qđ ſubdi tur ſapores q ſūt ſēſibilia: guſt⁹ ⁊ odores q olfat⁹ nō id ope ranť ꝙ ex ipſis cōſuetudo cōſilr audibilibus acquiratur.

C Problema. xxx. Antiqua.

PRopť qđ neqꝫ ypodoriſtiū: neqꝫ ypofrigiſtiū nō eſt in tragedia ro tatiuū: Aut nō habet couerſiuuꝫ ſed a ſcena imitatiua eni. Noua.

C Cur neqꝫ ſubdoriū neqꝫ ſubphrigiū gen⁹ in tragedȷ̄s choricum habeatur: An qm̄ Antiſtropho carēt: vtpote que ſcenica ſint:

imitationiq; accommodati.

Quare ypodoriſtiuȝ ⁊ ypofrigiſtium cantare nō rotatiuum ⁊ ↄuerſiuū in tragedia vbi obſeruent diuerſitates ſonoꝝ ſm graue ⁊ acutū aſcēſione ac deſcēſione ꝑ circulos caſuū. Deīde. (Aut.) Soluit dicēs cām eē: qꝛ hꝫ cātare nō habēt vt expoſitū eſt ↄuerſiuuȝ in quo magis attendit ad cātus ꝙ̄ ad vba: ſȝ potius hmōi cātus eſt imitatiu⁹ qō dr a ſcena ↄtētus ſub legib⁹ ⁊ comedia vt viſuȝ eſt. 15. i quo ampli⁹ attēdit ad vba ꝙ̄ ad cantū: ⁊ illud āplius apparebit. 48°. Notādū: vt apparet. 8° politicoꝝ Ariſt. ſāgere tres cāt⁹ modos ꝑcipue phrygiſtū doricū: ⁊ lydiū. Phrygiſtius eſt troianus qui eſt cantus agreſtis ⁊ incitatiuus in iram ⁊ paſſionē ceu qui fiſtule: in quē concidit decēter diti rambus: doricus ſiquidē aſiaticus cātus laudabilis: ⁊ ceu oium ſupabūdātiarū medius laudatus: in quo pueri ſunt edocēdi. Lydius ſiquidē dicitur a corebo lydoꝝ rege ꝗ oibus laudabilior: cū enim ſit alioꝝ medius tria in ſe ↄtinet qō mediuȝ rōnē habēs virtutis: qō decēs ⁊ qō poſſe: que in cantu ⁊ maxime pueroꝝ ſunt obſeruanda. vñ Boe. muſice. 4. ſiquis totas cōſtitutiones faciet acutiores vel in grauius totas remittat ſcdm ſupradictas dyapaſon ↄſonātie ſpēs: efficiet modos ſeptē ceu ſunt ypodorius: ypofrigius ypolydius dorius: phrygius: lydius: miſolydius; duplat igitur vel triplat quod Ariſto. Boetius. 31.

Problema xxxj. Antiqua.

PRopter qd circa frinichuȝ fuerūt magis dulce melodilia? Aut pp id ꝙ multiplices ſunt cantus tūc in tragedijs metroꝝ. Noua.

Cur phrynic⁹ ceteriq; ei⁹ etatis muſici modulandi potius ſciētiā exercebant? An ꝙ tum in tragedijs carminis vſus modulaminum longe amplior erat.

Quare eſt ꝙ apud frinicū qui eſt modus cātantiū quorūdā melodie fuerūt magis ſuaues ꝙ̄ apud alios. Deīde. (Aut.) Soluit di. cām eſſe: qꝛ cantus apud eū fuerunt multiplices ⁊ differēter cōpoſiti pp qō ſm plurimū fuerūt in tragedijs metroꝝ: tales aūt ſunt ſuaues maxime cū eorum ſit principaliter finis iocunditatem inducere.

Problema. xxxij. Antiqua.

PRopter qd dyapaſō appellat: ſȝ nō ſȝ nūeꝝ dyaocto: queādmodū ⁊ dyateſſerō ⁊ dyapēte? Aut qꝛ ſeptē fuerūt chorde āTiqtus: poſtea extrahēs tertiam tripādius netē appoſuit ⁊ in hoc ē appellata dyapaſon: ſȝ nō dyaocto dyaſeptem enim erat. Noua.

Cur dyapaſō ↄſonātiā dicim⁹ ñ rōe nūeri dyaocto vt dyateſſerō vt dyapēte? An ꝙ ꝑſcis ñ plib⁹ vti neruis ꝙ̄ ſeptē fuit i morezȝ: deide terpāder tertia exēpta netē adiūrit ac ei⁹ tpib⁹ dyapaſō hec appellata ē ↄſonātia ñ dyaocto. Quippe ꝗ̄ ſeptē non octo ↄſtaret.

Quare ↄſonātia dupla dyapaſon ſiue ꝑ totū appellat ⁊ nō dr dyaocto pp nūerū octonariū in quē dr terminari in paranete ꝑportionū terminat quis ſup octo: ⁊ ſubdit hmōi motiuū dicēs queādmodū dr dyateſſerō: qꝛ finitur in 4° loco in ꝑdicta deſcriptiōe: aut qꝛ fit in quattuor chordis muſice 5° ⁊ ſilr dyapēte ſiue per. 5. terminat in 5°. loco: vel in. 5. cōſtat chordis. Deīn. (Aut.) Soluit. d. cāȝ eſſe cur dyapaſō dr ⁊ nō dyaocto: qꝛ chorde illoꝝ antiq⁹. 7. tm̄ fuer. poſtmodū ſupueīt terpādus q. 3ᵃᵐ ſubtraxit chordā pamēſe: cui⁹ qdē loco netē appoſuit: ita vt ñ videat mutaſſe nūeꝝ ſȝ ꝑportionē poti⁹: ⁊ pp hoc appellata ē dyapaſon: qꝛ ex tali mutatiōe optīa adiuēta ē ↄſonātia: non. n. dr dyaocto: cū chorde nō ſint niſi. 7. poti⁹ enī deberet dici dyaſeptē cū tm̄ iſto numero imitādo ꝗ planetaꝝ numerū (vt viſū ē) ↄtineat: qꝛ cū chorde ꝑus. 7. fuerūt: vt appuit: pauciores pluresq; demū adiuēte tāꝙ̄ nomē ſtabili⁹ elegerūt potius dyapaſon dicere ſeu per totum ⁊ perfectum ꝙ̄ dyaſeptem tanꝙ̄ nomen magis denotatiuuȝ eſſentie ipſius ⁊ tactum quidem. 25°. problemate.

Problema. xxxiij. Antiqua.

PRopter qd ↄſonāti⁹ ē i graue ꝙ̄ a graui i acutū? Utrꝫ qꝛ a ꝑncipio ſit incipere: media eni ⁊ principalis acutiſſima parachorde: hoc āt nō a principio ſȝ a fine: aut qꝛ graue ab acuto fortius ⁊ magis vocale. Noua.

Quāobrē apti⁹ ō acuto in graue canit ꝙ̄ ō graui i acutū? Utrū ꝙ ita ſit vt a ſuo ſchoet ꝑncipio. Meru⁹. n. qui medi⁹ ⁊ dux eſt: acutiſſimus ꝑmi tetrachordi hr: illo autē mō ñ a principio ſȝ a fine exordiret. An ꝙ graue gnoſius ſonātiusq; ab acuto oriri poteſt.

Quare in cantu maior extat ↄſonātia ſi ſic ꝑncipiat ab acuto ⁊ terminet in graue ꝙ̄ ſi a graui ꝑncipiēs terminet in acutū. Deīde. (Utrū.) Soluit: ⁊ aſſignat duplicē cāȝ di. ꝑ. illō eē: qꝛ ↄtigit incipe a ꝑn⁹ rei in ꝗ̄libȝ re: mō ipȝ acutū retinet locū ꝑncipꝫ in inſtro. nā ꝑme chorde minores ſūt ille ꝗ ſonū redunt acutū a qbus opꝫ incipe vt ordo ſuet nālis in arte. Deīde. (Media.) Remouet dubiōnē: qꝛ diceret aliqs ꝙ ab oi chorda acuta eēt icipienduȝ: vñ id remouet di. ꝙ chorda media ⁊ ꝑncipalis eſt acutiſſima ſeu fortiſſima parachorde. i. chorde iuxta ipaȝ exñtis. vñ hec nō ē tāgēda in ꝑn⁹ ſȝ poti⁹ in fine pp ei⁹ exceſſuȝ: iſta ſiqdē aut eſt media pōne recte ceu meſe: aut ūtute puta ypate: cū in mediā cōdeſcēdit cū nete: vt vi ſum eſt. 20°. Deīde. (Aut.) aſſignat aliā cāȝ di. id eē: qm̄ graue icipiēs ab acuto forti⁹ eſt: diuti⁹. n. pmanet ⁊ magis vocale exiſt. ꝙ̄ econuerſo. hoc aūt facere magis eſt ↄnāle ac etiaȝ morale ꝙ̄ ſuū ↄriū: vidimus eni in opib⁹ nāe ꝙ ipſa in ꝑn⁹ a leuibus ⁊ debilibus incipit: nō enim tunc eſt operoſa: ſȝ in fine: vt dcm̄ eſt. 10°. ⁊ ideo eſt videre optimos cātatores naturā imitātes hoc obſeruare ꝙ in acuto leuiter incipientes in graueȝ poſtea nō terminant: ⁊ non econtra concordant.

Nā a leuibus incipit.

Problema. xxxiiij. Antiqua.

PRopt qd bis qdē ꝑ acutos: ⁊ bis ꝑ dyateſſerō nō cōſonat: bis dyapaſon autē? Aut qꝛ bis ꝑ acutos neq; bis dyateſſeron eſt: ꝙ āt per quatuor aut per quinq;. Noua.

Cur bis dyapēte aut bis dyateſſerō ↄſonātia cōponi ñ pt. Bis aūt dyapaſō pōt? An ꝙ nō bis dyapēte neq; bis dyateſſerō iſtrui pōt ſȝ dyateſſeron ac dyapente ꝑportiones apte in vnā dyapaſon ↄtinētiā copulantur.

Quare bis ꝑ acutos ſeu bis ꝑ acuta. i. bis dyapēte; ⁊ bis

dyateſſerō: ſiue bis ꝑ q̃tuor .i. dyateſſerō nō ꝯſonāt ⁊ ſymphoniā cōſtituūt: dyapaſō vō cōcordat. Dr̄ āt bis ꝑ acutos dyapēte: q2 cōſtat ex duob⁹ acutis ⁊ vno graui ſeu breuib⁹ ⁊ lōgo more dactyli. ❧ Deiñ. (Aut.) Soluit. d. cāz eē: qm̄ bis ꝑ acutos vł bis dyapēte: ⁊ bis dyateſſerō nō eſt dare q̄ ꝯſtituāt aliquā cōſonātiā: qm̄ illō qd̄ ꝑ q̃tuor: ſe h3 aut ꝑ .5. ſ3 ꝓportionē cōſtituūt: ⁊ ꝑ ꝯñs ꝯſonātiā: vt ꝑ q̃tuor dyateſſeron: vel .5. dyapēte: qñ tñ min⁹ extremū ꝑ̃: ⁊ extremū maius ı̄ cōparant adinuicē nulla cōſonātiarꝫ reſultat inde: vt videbit̄. 41°. vbi repetitur id amplioris expoſitiōis gr̄a.

❧ Problema. xxxv. Antiqua.

PRopter qd dyapaſon optia ꝯſonātia ē? Aut q2 i oib⁹ terminis rationes ſunt: alioꝝ āt nō i oib⁹: qm̄ autē duplex nete ypates: q̄ nete due ypate vnū: ⁊ eq̄les ypate due nete, q̃tuor ⁊ ſp ita: medie āt emiolia: qd̄ .n. ꝑ qnq3 emioliū nō i oib⁹ nūeris ē: vt .n. vnū min⁹: magis tm̄ aūt ⁊ adhuc mediū: q̄re n̄ tota ad tota cōparant̄: ſ3 iſūt ptes ſilr̄: ⁊ i eo qd̄ eſt ꝑ q̃tuor ſe h3: epitricō .n. ē q̄ztū icidet̄ q̄ adhuc i q̃tuor epitricō ē: aut pfectiſſima q̄ ē ex vtriſq3: ⁊ q2 mēſura melodie ꝑ totū id qd̄ fert̄ q̄ eſt ſm mediū mot⁹ fortiſſim⁹: icipiēte āt ⁊ finiente mollior: aut qñ fortiſſim⁹ mot⁹ vox acutior ei⁹ qd̄ fertur: pp qd̄ ⁊ chorde tēſe acutius ſonant: velocior eñi mot⁹: fit ſon⁹ autē: aut aeris aut alius cuiuſdā mot⁹ cā: que ē per mediū poꝝ acutiſſimū oꝫ fieri: quare ſi hoc nō accidit non erat motus alicuius. Noua.

❧ Cur dyapaſō ꝯſonātia oiū pulcherrima eſt? An q̄ itegris terminis hui⁹ portiōes cōtinent̄: ceteraꝝ āt nō integris: cū eñi nete dupla ad ypatē ſit: quocūq3 i genere nete duo tēuerit: ypate vnū habebit: ⁊ vbi ypate duo: nete quattuor reſonabit: ac ita deinceps. At vō eadē nete medie ſexqualtera ē: ꝓportio nāq3 ſexqualtera q̄ cōſonātia dyapēte cōcludit̄ nō integris numeris poſita eſt. Maior enim minorē intra ſe cōtinet totū: ⁊ ptē eius dimidiā: q̄zobrē nō ītegri cū integris cōparant̄: ſed ptes ſuperſunt. Cōſonātia quoq3 dyateſſeron proportione ſexquitertia continet̄. Que terminis ꝯſtat. quoꝝ maior minorē intra ſe totū cōtinet: ⁊ inſup tertiā ei⁹ ptē? An q̄ ex ambab⁹ cōſiſtit perfectiſſima ē. Et quoniam modulandi menſuram hec tenet: merito omnium elegantiſſima conſtat.

❧ Quare dyapaſō ē optia ⁊ dulciſſima ꝯſonātiarꝫ. ❧ Deide. (Aut.) Soluit: ⁊ aſſignat duplicē cāz. 2° ibi. (aut.) Itē ꝑ dat cāz q̄re ē optia ꝯſonātiarꝫ di. illō eē: qm̄ ꝓportiōes ꝑ qs ꝯſtituit̄ hō ꝯſonātia ſumūt̄ ex oib⁹ termīs ſumis nūoꝝ: mlti .n. ſūt modi qb⁹ chorde adiuicē cōpate hāc efficiūt ꝯſonātiā: qd̄ ōclarat tā rōe ſubē q̄3 ex pte q̄litat] ⁊ q̄ztitat] di. ꝑ. q̄ dup' nete cū accepta fuerit aſſūit rōnē ⁊ ſubāz ypates ⁊ ſilr̄ rōe q̄ztitatis: vt q̄rēti q̄ nete ꝯſtituūt ypatē vnā. dicēdū qm̄ due: ⁊ ſm q̄le ēt due netes ſūt: q̄lis ē ypate vna ⁊ q̃tuor nete: eodē mō ſūt due ypates. 26. 3. Et rōne ſubē ac accidētis ꝯſiderādo: ⁊ ita ꝑ ꝓcedēdo due netes vnā ꝯſtituūt ypatē. ❧ Deide. (Medie.) Oñdit q̄ dyapēte ⁊ dyateſſerō nō ē optia cōſonātiarꝫ. ꝑ di. q̄ ꝓportio medietatis ē emiola: ⁊ exponit di. q̄ illō qd̄ ē ꝑ .5. eſt emiolui ⁊ tale nō repit̄ oib⁹ nūeris: imo in nullis ita vt dicat̄ oīs ⁊ pfecta vt dyapaſon dr̄ pfcā ꝯſonātia: ſi .n. pfecte totū cōphēdit nūerus maior minorē: imo duoꝝ nūeroꝝ vn⁹ eſt ſicut q mai⁹: ⁊ aliud min⁹ eo q̄ talis ꝯſonātia cōſiſtit in ꝓportiōe ſexqaltera i qua vnū ꝯtinet aliū totū ſemel tm̄ ⁊ ei⁹ medietatē: pp qd̄ i hac ꝯſonātia nō fit cōpatio tot⁹ ad totū vt q̄ vnus nūer⁹ bis q̄ totū mēſuret alterū⁹: ſ3 fit cōpatio tot⁹ ad ptes: q̄re ñ erit optia ꝯſonātiarꝫ dyapēte. ❧ Deide. (Silr̄.) Oñdit cōſequēter q̄ dyateſſeron nō eſt optia cōſonātiarꝫ dicēs q̄ i illa ꝯſonātia q̄ eſt ꝑ q̃tuor vt dyateſſeron eodē mō ſe h3 nō enim eſt optima cōſonātiarū cū3 nō fiat cōpoſitio tot⁹ ad totū qm̄ epitricā ꝓportionē eē qddā eſt q̄ztū iteruenire: vt cū maior numerus continet minorē totum ⁊ ampli⁹ cum hoc empitricon eſt in q̃tuor .i. cōtinet ſup hoc ei⁹ tertiā ptē ex quo cōſonātia reſultat q̃terna: ⁊ ſic nō fit cōpatio totius ad totū ſ3 tot⁹ ad ptē: vt dcm̄ ē i dyapēte. ❧ Deide. (Aut.) Aſſignat aliā cāz: vel qd̄ dictū eſt cōfirmat ꝑ amplius. di. ꝑ. cōſonātia ex his vtriſq3 cōpoſita: puta ex dyateſſeron ⁊ dyapēte eſt pfectiſſima: ipſa eñi vt dictū eſt .13. ex his duabus cōſtat ꝓportionib⁹ cū dyapaſon ſit fere .6. tonoꝝ ſymphonia: ⁊ dyateſſeron ex duob⁹ tonis ⁊ ſemitonio ꝯſtet: ac dyapēte ex trib⁹ ⁊ ſemitonio que cōiuncta .6. tonos fere cōſtituūt. ❧ Dico āt fere eo q̄ ſemitoniū vel limes aut dyeſis minor eſt tono: q̄ aūt ſit pfectiſſima oñdit̄ qm̄ menſura extat ⁊ rō oium melodiaꝝ: eſt enim ſimpliciſſima: vt rō mēſure ꝑquirit .10. meta. vñ. 2. muſice Boetī⁹. dyapaſſon ē maxia cōſonātiaꝝ ⁊ ſimplicitate notiſſima. Q2 āt ſit mēſura appet: q2 mot⁹ illius cōſonātie qui ſm mediū exiſtit fortiſſimus: eſt per totū3 id ꝑ qd̄ fertur: ſiue ſit in ꝑn⁹ ſiue in fine: i medio enim vtus cōſtat tot⁹: dyapaſon eñi ex chordis cōficitur extremis ⁊ adinuicē cōfractis ⁊ mediis: nō āt alie cōſonātie: ⁊ q̄3q̄3 vt dictū eſt ꝑdicta cōſonātia ſit pfectiſſima: tñ qñ mot⁹ quo cauſat̄ fuerit fortiſſim⁹ ⁊ velociſſimus efficiet̄ hec delectatior cōſonātia: q̄3 qñ fuerit minus fortis ⁊ velox: eo q̄ tūc vox eius qd̄ mouet̄ erit acutior: ſonus āt is dulcior obtuſo: pp qd̄ chorde tenſe velociter ſonant: eo q̄ motus earum eſt velox cito pertranſiens: cū enim chorda fuerit tēſa non pōt in tātū moueri ⁊ vagari a medio ſicut ſi fuerit relaxata. ❧ Deinde. (Sonus.) Et q2 fecerat mentionē de ſono vltimo vñ cātur oñdit di. ſonū eē aut motus aeris in ſe aut cā cuiuſdā alteri⁹ qd̄ in aere mouet̄: cui⁹ aūt fuerit cā motus qui per medietatē poꝝ vel meatus exiſtit: tūc ⁊ acutiſſimū oꝫ ſonū fieri in poro: ſic eñi aer cōſtringit̄: ⁊ fortiſſimo motu velociſſime cogit̄ moueri: vt declaratus eſt .xi° ⁊ ſonū tunc reddit acutū: ⁊ iō inſtrā pforant̄: que foramina ſi claudant̄ minime ſonāt. Quare cōcludit q̄ qñ nō erit porus per mediū: vt dictū eſt exñs nō cābit̄ manentes alicui⁹ ſoni. ❧ Sciēdū3 ptholomeū in armonica talr̄ declarare dyapaſon eē optimā ⁊ pfectiſſimā ꝯſonātiarum fere. ſi qdē vnis exiſtit vocula vnū quodāmō ſonū ꝯpetēs: puta ceu ſi denario aliqs nūoꝝ addat̄: vt duo. ſp remanet denari⁹ iteger illeſus: nō eñi vltra ipſū nūerus qs eleuat̄ vt viſum eſt .15. qd̄ tñ nō cōtingit in ceteris ꝓportionib⁹: nā ſi trib⁹ duo cōiungant̄ ſtatim ſiūt .5. ⁊ mutat̄ ſpēs nūeri: ſ3 ſi duo addas denario .12. faciēs vterq3 nūerus iteger ꝯſeruabit̄: ⁊ ſilr̄ ſi addas ternariū ⁊ ceteros eodem mō. Similr̄q3 dyapaſon ſymphonia q̄ztūcūq3 ꝯſonātiā aliam ſumat ſeruat ſuam conſonantiam: neq3 imutat vt ex cōſonātia reddat ſed diſſonam qd̄ in aliis non accidit ſymphoniis.

Dyateſſerō cōſonātiarū3 nō optia

T. c. 4.

Dyapaſon cōſonātiarū3 pfectiſſima.

¶ Problema xxxvi. Antiqua.

PRopter qd ſiqdē media mouebitur ⁊ alie chorde ſonāt: ſi āt iterū hec qđ mācet: aliaꝝ āt q̄dā moueatur mota ſola ſonat? Aut q꞉ ꝯcordare ē oīb⁹ h꞉e ſe āt quodāmō ad mediā ⁊ oīb⁹: ⁊ ordiatio q̄ ē vniuſcuiuſqꝫ vtiqꝫ p illā ē: eleuata igiꝶ cā ꝯcordādi ⁊ ꝯtinētis nō adhuc ſilr apparēt exiſteꝶ: vna āt diſcōdāte exiſtēte: media āt manēte rōnabilr qđ ē ƀꝫ ipaꝫ deficiēs. alijs. n. exiſtit ꝯcordare. Noua.

¶ Cur ſi neru⁹ medius ex ſuo itētiōis mō dimotus ſit: ceteri quoqꝫ oēs ſonos incōpoſitos reddēt: ƀꝫ ſi integre illo manēte aliqs ex ceteris ſit dimot⁹: ſolus hic aberrabit: q mō ſuo caruerit? An ꝙ rō cōcinnēdi neruis oībus apta intētiōe cōtineꝶ: q̄ nōniſi ꝑ ſimitudinē quādā ad mediū accōmodāda oīb⁹ ē: ordoqꝫ rōne illi⁹ diſponi ſingulis dꝫ: ergo ſublata ꝯtinēdi ꝯcinnēdiqꝫ cā: cōcentus eq̄ cuſtodiri ꝑterea n̄ pōt: cū tn̄ neruo medio ſibi cōſtante: vnus ex ceteris aliqs diſcreparit: merito illius pars dūtaxat deeſt: ceteri nāqꝫ oēs modū ſue concinnētie ſeruant integrū.

¶ Quare ſi media chordarū moueaꝶ alie chorde cōſonāt illi: ſed ſi poſtea fiat ꝙ media imobilis permaneat: ⁊ q̄daꝫ de numero aliarū a media moueaꝶ ſolū illa que fuerit mota ſonat ita ꝙ neqꝫ alia ſonat pp motū ipſius neqꝫ etiā media. ¶ Noſce ꝙ de hꝫ ꝓblemate iam ſmo aliqualr ꝓceſſit in. 2. ca. ¶ Deīde. (Aut.) Soluit di. cām eē qm̄ media chordaꝝ ꝯcordat ⁊ cōſonat cū oīb⁹ chordis alijs: qđ oñditur qm̄ ꝯcordare cū oīb⁹ nihil aliđ ē q̄ꝫ ſe hr̄e aliq̄liter ad mediū: oīs. n. ordiatio vniuſcuiuſqꝫ aliaꝝ chordaꝝ ꝑ illā exiſtit: qđ ꝓbaꝶ qm̄ ipa media remota ex iſtō nō ampli⁹ erat ſentire chordā aliquā q̄ exiſtat rō ꝯcordādi alis ꝯcorditer ꝙ retinēdi: ƀꝫ vna aliaꝝ remota ita ꝙ cā exiſtat diſcordādi dūmō media chordaꝝ recte maneat ſiē dꝫ illō qđ erat deficiēs vt chorda ablata ſuppleꝶ ꝑ mediā ita ꝙ illa remota adbuc alijs chordis ierit ꝯcordare ⁊ ꝯſonātiā reddere ꝑ ꝟtutē me⁹. me⁹ enim eſt vt magr̄a ⁊ rectiua aliaꝝ oium.

¶ Problema. xxxvij. Antiqua.

PRopꝶ qđ qđ ē i voce acuto exiſte ƀꝫ modicū: graui āt ƀꝫ multū: graue qdē. n. pp multitudinē graue: acutū āt pp paucitatē velox: ē moleſtū magis cātare acuta q̄ꝫ grauia: ⁊ pauci aſcēdētia pn̄t cātare: ⁊ leges dirigūt: ⁊ acuti difficiles dimittere: pp id ꝙ tēſi ſūt: min⁹ eſt op⁹ modicū mouere q̄ꝫ multū: q̄re ⁊ aereꝫ. Aut idē acute ſonās eē nā ⁊ acute canere: ƀꝫ nā qdē acute vocis oīa pp ibecillitatē ꝓ eo ꝙ nō pōt mouere multū aerē ſed modicuꝫ. modicus aūt velociter fertur. In cantando autē acutuꝫ potētie ſignū: qđ eniꝫ velociter ferꝶ pp qđ ⁊ acutū potētie ſignū ⁊ pp qđ ⁊ q ſunt boni habitus acute vocis: ⁊ moleſtū q̄ eleuanꝶ cātare: grauia aūt deorſum. Noua.

¶ Quare cū vocis acumē effici momēto poſſit exiguo: grauitas aūt nō n̄ ſi magno ꝑueniat: vt. n. graue ob multitudinē graue ē: ita acutū ob velocitateꝫ acutū exiſtit: cur inq̄ꝫ ſi ita ē: maius negociū cāticū cecinīſſe acutuꝫ q̄ꝫ graue ſit? Et qdē pauci reperiunꝶ q ſupna cātare valeāt: leges quoqꝫ acute ⁊ ardue difficile iccirco cātanꝶ: q꞉ intente vehemēti⁹ ſūt: quā ꝗꝫ min⁹ negocij ſit mouiſſe qđ exiguū q̄ꝫ qđ multū ē. Itaqꝫ vel i aere hoc idē accidere oporteret. An vocē e natura mittere acutā: nō idē eſt qđ acutū cātare. Sꝫ mittunt qdē acutā vocē oīa que natura ſunt imbecillia: eo. ſ. ꝙ aeris parum nō multū ciere pn̄t. paꝝ aūt aeris velociter ferꝶ. Vñ ectici. i. qui cōſumpto corporis habitu emarcuerit acutā ꝓferūt vocē. At vero acutū niſi virib⁹ valeant cantare nō poſſunt. Cuius certe indicium: ꝙ velociter ferri ſolet qđ vehemēter. Ita bonarū viriū index acutum eſt: ⁊ ſupnā cantare admodū defficilius ſit: grauia auteꝫ locum tenent inferiorem.

¶ Querit queſitū cuius terminoꝝ ſmitus tāgit expōnem di. ꝙ cū in voce acutū exiſtat ſm modicū ipis. graue āt ƀꝫ multū: nā graue cātur pp multitudinē aeris moti q tarde moueꝶ. acutū ꝟo pp paucitatē ipſi⁹ et qua velocitas cātur ſicut ex multitudie tarditas vt viſū ē. u⁹. ¶ Deīde. (Moleſtū.) Secūdo format q̄ſitū di. Quare magis difficile eſt cātare illa q̄ ſunt acuta q̄ꝫ ea q̄ ſunt grauia: qđ oñdiꝶ qm̄ pauci ſūt q poſſunt cant⁹ aſcēdētes cātare: maxie cū ſūt acutiſſimi: ⁊ iō hꝫ nō cantāt: ſed poti⁹ dirigunt leges. legales enim cant⁹ ꝯſtituūt. ſunt. n. tanq̄ꝫ graues remiſſi faciles ad cātādū vt viſuꝫ eſt. 15. ⁊ nō ſolū difficile eſt in acutū tēdere ⁊ ſeruare cant⁹. ſed ēt difficile mox ceſſare a cantib⁹ acutis: eo ꝙ tenſi ſunt valde ceu equū extenſuꝫ ⁊ velociſſime currentē moleſtū ꝯfeſtim ſiſtere: atqꝫ ſilr nauē velociſſime impulſam. ¶ Deinde. (Min⁹.) Tertio arguit in ꝯtrū quaſi di. q꞉ min⁹ eſt opus ⁊ ſic minor ꝟtus requiriꝶ ad mouēduꝫ illud qđ eſt modicū q̄ꝫ qđ multū: nō vr̄ ꝙ acutuꝫ mouere cātando ſit difficile: cū ſit modicū: ⁊ graue facile q꞉ multū ſmo ꝯ ecōuerſo: q̄re ſicut eſt vr̄ in alijs: ita etiā vr̄ eſſe in aere qui eſt ſubiectū ſonoꝝ: ⁊. vꝫ eni mediū ꝓpriū eſt ipſe i quo cātur ⁊ recipiꝶ ſmitus. ¶ Deīde. (Aut q꞉.) Soluit di. cāꝫ eē ſumēdā ex hoc q꞉ idē vr̄ eſſe nāliter acute ſonare ⁊ acute cātare: ⁊ nō differt niſi ſm ꝙ ſupius differt ab inferiori. hoc aūt aſſumit vt declaret ꝑ id qđ eſt in voce vr̄ ſic eſſe i ſono. Vñ ſubdens ait oīa nāliter acute vocis fieri pp debilitatē ſuam: eo ꝙ nō poſſunt multū aereꝫ mouere: qui grauis vocis eſt cā: ſed modicum pn̄t: modicus autē aer mot⁹ velociter fertur vt viſuꝫ eſt ia⁹. ſepe. At q꞉ acutū ſic velociter mouetur ſiquis cantauerit ſecundum acutuꝫ: ſignum quidem ex hoc ſuſcipitur cuiuſdam vigoris: eo ꝙ mouet aliquid velociter: qđ non fieret: niſi vigor adeſſet. Et iō ex hac cōfirmatiue concluditur: ꝙ illi qui ſūt bone cōplexionis: quoꝝ pulmones non redundāt humiditatibus ſuperfluis: exiſtunt vocis acute: eo ꝙ organū ē exiccatū ſolidū: ⁊ q꞉ difficile eſt cātare que eleuanꝶ: cū acuta extollanꝶ: ipa

ſit cantare difficilem nā elevare ꝯ nām vt viſum eſt ꝑticula 2°: ꝛ q: grauia nāliter tēdūt deorſuꝫ: qḋ nobis magis nāle: iō facile ſit ipſa cantare. Sic igit ſoluit ad q̄ſitum: neqꝫ ambiguitas relinqtur aliq̄ que in .11. ꝑticula itelligēdꝯ de cta: qm̄ i acute cantare ſiue ſonare duo ſit ꝯſiderare: puta modicū aerē moueri: ꝛ quātū ad h̄ vi q̄ acutū mouere ſit fa cile: cū id debiles agāt ꝛ ipotētes. Eſt ēt ꝯſiderare q̄ illud modicū aeris velociter moueat: ꝛ q: q̄ hoc nō ſit niſi a ꝯſtā ti vtute: iō acutū mouere denotat ꝯſtātiā vtutis: ꝛ difficul tatē p ꝯñs. Quare apparuit 14° 11ᵉ. pueros voces acutio res hēre ſenioribus pp ꝯſiſtentiā calidi vnctuoſi.

Pueri cur voces acutiores habeat.

Problema. xxviij. Antiqua.

PRopter qd ꝛ i rithmo ꝛ cantu ꝛ vlr oino cōſonantijs gaudēt oēs q: motibus q ſunt ꝺm naturam: gaudemus ꝺm nām: ſignū autēꝫ pueros cōfeſtiꝫ natos gaudere ipſis: pp cō ſuetudinē āt modis cātuū gaudem⁹. Rithi mo aūt gaudem⁹ pp notū ꝛ ordinatū nume rū hēre: ꝛ mouere nos ordinate magis: ꝑus eniꝫ ordinat⁹ mot⁹ nā inordinato: q̄re ꝛ ꝺm nām magis: ſignū aūt. laborātes .n. ꝛ bibē tes: ꝛ comedētes ordinate ſaluam⁹: ꝛ auge mus nām ꝛ virtutē. inordinate aūt corrūpi mus ꝛ ſtupefacim⁹ ipſaꝫ: egritudines enim ordinatiōis corpis non ꝺm nām mot⁹ ſunt. Cōſonātia gaudem⁹ qm̄ cōplexio eſt ꝯrioꝝ hñtium ꝓportionē adinuicē: ꝓportio auteꝫ ordinatio qḋ erat delectabile nā: cōplonatū aūt oē icōplonato oī delectabili⁹ aliter quā uis ſenſibile ſit vtriſqꝫ extremis ex eq̄li potē tia hꝫ in ꝯſonantia proportio. Noua.

Cur nūeris modulis cāticis: deniqꝫ oib⁹ cōcinendi gñibus oblectari oēs ſolere? An q̄ motib⁹ nālibus oblectari datū a nā oībus ē. Indiciū q̄ pueri adeo nup editi his ipſis moueri oblectariqꝫ pñt. Modis tñ adiecti cijs cāticoꝝ vt delectemur efficē aſſueſcēdi rō pōt. Sꝫ .n. nūeri ppea mulcēt: q: rarū ordi natūqꝫ cōputādi numerū hñt mouētqꝫ nos p ſua eq̄bili ſerie ordinate. Mot⁹ .n. familia rior nāe ē ordinat⁹ q̄ꝫ inordinat⁹. Itaqꝫ ꝺm nāꝫ hic magis eē ꝓbaf. Argumētū q̄ cū or dinate ꝛ laboram⁹ ꝛ bibim⁹ ꝛ cōedim⁹ nām vireſqꝫ nr̄as ꝛ ſeruam⁹ ꝛ augem⁹. Cōtra in ordinate cū agim⁹ deprauamus nām atqꝫ d̄ ſuo ſtatu dimouem⁹: morbos .n. nālis ordi nis corpoꝝ eē motiones nullū dubiū ē. ꝯſo nātia ꝟo demulcere iō pōt q̄ mixtio ſiue tē peratio cōtrarioꝝ ē iūctoꝝ apte iter ſeſe por tionēqꝫ inuicē cuſtodiētiū. portio igit ordo ē: quē mō nā ſuauē eſſe ꝓpoſuimus. Et tēpe ratum quoqꝫ oē ſuauius q̄ꝫ intēperatū eſt: ꝑſertim ſi cū ſenſibile ſit pariter vim habeat vtriuſqꝫ extremi: quēadmoduꝫ ꝯſonātia ex portionib⁹ ipaf. Et ꝓportio ipſa āboꝝ extre moꝝ potētiā eque in cōſonantia tenet.

Quare oīa ita q̄ ēt bruta vtcūqꝫ ſicut videbitur 7° 29ᵉ exultāt rithimo ꝛ cantu ac vlr ꝯſonātiarū auditu. in his ſi quidem triplex ꝑtecta idicaf muſica. Deīde. (Aut.) Soluit ꝑ dans cām vlr di. cām fore cōem qm̄ gaudemus nāliter motib⁹ nālibus cū in tēperamēto quodā ꝯſiſtāt. ſi cut enim excellētie ſenſibiliū corrumpūt ſenſus: vt pꝫ .3. de aīa: ita ꝛ ipſoꝝ cōmēſurationes eos cuſtodiūt: ſicut ēt ta ctum eſt in pn° h⁹ ꝑticule. Deinde. (Signū.) Declat 2° quō in vnoquoqꝫ triū predictoꝝ motus ꝺm nām exiſtit: ꝛ per ꝯñs gaudere fiat ex eo. ꝑ°qꝫ manifeſtatis in cantu dicit hoc ſignū eſſe: qm̄ pueri mox cuꝫ fuerint nati: accidit ipſis gaudere cantu. tū pp muſicā nāliter ipſis inditam: aīa enī noſtra maxime ad ſimilitudinē numeri ꝯſoni ꝯſtructa exi ſtit: vt pꝫ p damaſcenū i afforiſmis. Quare ꝑmo de re. ſa. pueri familiariter diſpoſiti ſunt ad muſicā. tūꝫ ēt pp ꝯſue tudinē quā adipiſcimur. deinceps ex maneriebus cantuū gaudere accidit: quidā eniꝫ gaudēt vno cantu. aliū aūt alio ꝺm q̄ ꝯſueti fuerīt audire a natiuitate. Qꝛ aūt ifantes hoc cantib⁹ delectenf: id ſciūt nutrices iduſtrioſe. q̄ modis can tuū ꝛ motib⁹ qbuſdā cū hi triſtenf ꝛ plorāt ipſoꝝ sic de mulcēt qeſcere faciētes ꝛ gaudere: cū oñſuꝫ ſit hāc eſſe po tentiā muſice. Vñ eodē ꝑ. nutrices tribus modis ꝯſolātur ꝛ ad ſomnū ꝓuocāt pueros: vt appoſitione māmillarum ad eas: melodia vocis: ꝛ motu. Deinde. (Rithmo.) Se cūdo declat cām q̄re rithmo ſit gaudere: qḋ 2° ſigno mani feſtat. ſignū aūt. d. cām q: gaudemus rithmo eſſe pp mo tū ſuauē ꝛ numerū ordinatū eius ꝛ ꝓportionatū clauſularꝫ vnius cū altera ꝯcordātiū quas hꝫ: que aūtē hoc: nos hñt mouere ampli⁹ paulatime ꝛ ordinate: nā mot⁹ ordinatus ꝛ vniformis pōr ē nā oppo°: ceu habit⁹ ꝑuatiōe. ordinat⁹ eni hꝫ rōnē eq̄litatis: inordinatus ꝟo ineq̄litatis. oē aūt ineq̄ le reducif ad equale ſicut ad ꝑ^m ꝛ perfectū: vt ꝓbāt arith metici ꝛ muſici. Et iō ꝯcludit q̄ nāliter magis debeamus gaudere rithmo ꝛ iocūdari tanq̄ꝫ ordinato. Deinde. (Signū aūt.) Declarat id 2° di. q̄ hoc ſignū in regimine vi te ſumif tale: q: nos exercitātes ꝛ laborātes bibētesqꝫ ac co medētes cōmēſurate ꝛ ordinate vt ꝑcipit regimē Ga. ſana tiuū. ſaluam⁹ ꝛ augmētamus noſtrā nāꝫ ſiue cōplexionē: quātū ad corpus magis: ꝛ virtuteꝫ quo ad aīam plus: per oppo^m ꝟo cū indebite ac iordinate vtimur. re. ſa. corrumpi mus ac ſtupefacim⁹ nām noſtrā ꝛ virtutē: qḋ oſtēditur: q: egritudines ſunt motus cuiuſdā ordinationis ꝛ cōcurſus corporis noſtri nō ꝺm nām: ſed preter naturam exiſtentis. Quomodo aūt egritudo ſit motus oſtenſum eſt particu la 7°. problemate 4°. Deinde. (Conſonātia.) Aſſignat tertio cām delectationis ꝯſonātie di. cām h⁹ eē quare gau deamus conſonātia: q: ipſa cauſatur ex cōiunctione con trarioꝝ hñtium ꝓportionē adinuicē ꝺm acuitatē ꝛ gra uitatē. cōfrangunf eniꝫ oppoſitoꝝ excellentie. ita vt ex eis reſultet vnū mediū contēperamentū ac proportionatū ex tremis: ceu oppoſita oſtendūt ꝯtrariarū excellētiū in copu latione adinuicē qualitatū. in hoc aūt proportione copula tionis ſaluaf ordinatio: que nāliter delectabilis exiſtit: q̄ aūt hoc ſit delectabile oſtēdif: qm̄ hñs cōſonantiā eſt com plexionatū ſeu mixtū: oē aūt cōplexionatū eſt delectabili us q̄ꝫ icōplexionatū vel ſimplex. aliter tñ ꝛ aliter: qm̄ mul to magis eſt delectabile. cū in ſimplicibus vt in elementis ꝑmis remaneant excellentie: in cōplexionatis aūt confrā guntur: ꝛ ad mediū deducte ſunt. Deinde. (Quāuis.) Remouet 2° dubitationem: q: crederet aliquis eo q̄ com plexionatū cōpoſitū eſt ex vtriſqꝫ extremoꝝ non poſſe de lectabile fore: qḋ remouet. d. quodlibet ſit cōplexionatū ex

T. 2.67

Egritudo quid ſit.

vtriſqꝫ extremorum nõ poſſe delectabile fore: quod remo-uet. d. quodlibet ſit complexionatum ex vtriſqꝫ extremorum excellentijs conſtitutum: tamen eſt delectabile: quoniam ipſum ↄſtituitur ex ↄ̃rījs ⁊ inequalibus: ⁊ non ex oino ſimilibus ⁊ equalibus: ſic eniꝫ nõ põt adeo mouere: Jdõ Thimoteus ↄſonãtiã fieri ait ex diſſimilibus in vnã ⁊ eãdẽ vocem venientibus: nã in vocibus q̃ nulla eq̃litate diſcordant nulla oino extat cõſonantia cũ ea ſit: vt tactũ ẽ: diſſimiliũ inter ſe vocum in vnũ redacta ↄcordia: ſi eniꝫ grauis graui miſceatur nulla fit cõſonãtia ſed diſſimilitudo: neqꝫ ſimiliter ſi acutũ iũgaꝛ acuto. pls. ſiquidẽ voluit taliter cõſonãtiã in aure cãri. Neceſſe quidẽ aũ ſonũ velociorẽ eſſe acutiorẽqꝫ cũ ꝓceſſerit grauis ingrediꝛ celeriter in aurẽ ipſius ledẽs extremitatẽ intrinſecã: ⁊ ideo q̃ſi pulſus cũ tanto motu retro reuertiꝛ: ⁊ qꝛ iam pigreſcit exire obuiat graui ſubintrãti ⁊ ſibi cõmiſcetur cõſonantiaꝫ cõſtituens muſicalẽ: id tñ vt viſum eſt dictis nõ cõuenit Thimotei.

¶ Problema. xxxix. Antiqua.

PRopter quid delectabilius eſt ꝫ cõſonantiã eo ꝙ eſt vnius vocis. Aut ⁊ antiphonũ quidẽ conſonũ eſt dyapaſon: ex pueris eniꝫ iuuenibus ⁊ numerus fit antiphonum: ꝙ diſtãt cõis ſicut nete ad ypatem: cõſonantia autẽ omnis delectabilius ſimplici ſono: ꝑ que autem dictũ eſt: ⁊ horum dyapaſon delectabiliſſima quidẽ: vnius ſoni eſt ſimpliciſſimũ. organizant autẽ in dyapaſon conſonãtia: qꝛ queãdmodum in metris pedes habent ad ſeipſos rationem equalẽ ad equaleꝫ: aut duo ad vnũ: aut aliquam aliã: ita ⁊ in conſonantia: ſoni proportionẽ habent motus ad ſeipſos: aliarũ autẽ conſonãtiarum imperfecte que alterius reuerſiue ſunt in mediũ finiunt: ꝑpter qđ potentia nõ equales ſunt. exiſtentes aut inequales ꝑ corruptionẽ ſenſui: queãdmodũ in rotis in diſſoluẽdo maius ſaltãs ſonãtibus eſt. Amplius ypate accidit eundẽ finem periodorũ qui ſunt in ſonis habere. ſcđa autẽ neatis ictus aeris ypate eſt: finiẽs aut in idẽ nõ idẽ faciẽtibꝰ vnũ ⁊ cõe opus accidit fieri: queãdmodũ ſonantibus ſub cantu: etenĩ hi alia nõ pariter fiſtulant ſi in idẽ ↄuertũt: delectãt magis fine q̃ꝫ ↄtriſtãt dĩrījs q̃ ſunt ad finẽ: in eo ꝙ fit ex differẽtibus cõe delectabiliſſimũ ex dyapaſon: organizant aũt ex ↄ̃rījs vocibus: propter h̃ in dyapaſon organizant. Noua.

¶ Cur ſuauiꝰ antiphonũ eqſono eſt? An ꝙ obſonũ quoqꝫ ↄſonũ dyapaſon eſt. qppe cũ ex adoleſcẽtibus viriſqꝫ ↄſiſtat: q ita diſtant inter ſe tonis vt nete ⁊ hipate. At ois ↄſonãtia ſono ſimplici ſuauior ẽ. Cur aũt ita dictũ iã eſt atqꝫ oium ſuauiſſime dyapaſon perſonat: eqſonũ aũt illud ſimplici cõtineri ſono cõſpectũ eſt. ¶ Cur ſola in dyapaſon conſonantia magadari ſolitũ eſt? An qꝛ vt pedes carminum portioneꝫ aut paris ad par: aut dupli ad ſubduplũ: aut aliq̃ꝫ aliã inter ſe obtinent. Jta ſoni qbus cõſonãtia cõtineꝛ motus portionẽ inter ſe aliq̃ꝫ ſeruãt ⁊ rationeꝫ clauſule: ceterarũ igiꝛ cõſonãtiarũ alterius termini impfecte ſunt: cũ fimat ad partem: quãobreꝫ fieri nõ põt: vt pari ſint facultate. Cunqꝫ diſpares ſint diſcrimen auribus accidit. qũo in choreis cũ ad finẽ deuẽtũ eſt. differentia ex ampliore voce aliquorũ exultat. Adde ꝙ hipate accidit vt exituꝫ ſoni circuitalis habeat cũ neta. vltimus eniꝫ a nete ictus aeris factus hipate eſt. qđ cũ finiãt in idẽ q̃ꝫuis nõ idẽ fecerint. euenit vt opus abſolui vnũ cõeqꝫ poſſit: nõ ſecus ac illis accidit: q ſub poſtremã cãtilenã pulſent. Naꝫ ⁊ ſi cetera opis nõ adhibita tibia pegerunt. tñ ꝙ i idẽ defierint eo ipſo fine magis delectãt q̃ꝫ diſcrimine angũt: quo añ fineꝫ diſcrepãrint. cũ igiꝛ in diapaſon cõſonantia ex diuerſis qđ cõe exultet ſuauiſſimũ fit: magadare aũt ex cõtrarijs vocibus cõſiſtat. hic magadare cõſonãtia diapaſon conſueuerunt.

¶ Quare cantus ⁊ vłr ſonus exiſtens ꝭm cõſonantiaꝫ que eſt copulatio quedã ſuauem ⁊ mixtũ reddens ſonũ delectabilior eſt q̃ꝫ cantus ⁊ oino ſonus qui fuerit vnius vocis ⁊ ꝑcuſſionis. ⁊ vłr dyapaſon ad alias cõſonantias. ¶ Deinde. (Aut) Soluit. ⁊ ꝑmo aſſignat cauſam vnã ſcđo alterã vel priorẽ confirmat. ſcđa ibi: (Amplius.) adhuc ꝑus dat cãm ꝑme partis dicẽs. ꝑmo id eſſe q̃m dyapaſon eſt anthiſonũ quoddã conſonũ: ꝭm enim ipſam ſolã fit antiphonizare vt apparuit ⁊ organizare: cũ fit ex pluribus ſonis vel vocibus cõſonãtibus coaptata: ipſa enim vt dictuꝫ eſt optima cõſonantiarũ ac ſuauiſſima ex vocibus acutis puerorũ ⁊ grauibus iuuenũ conſurgit: fit enim numerus quidã ⁊ proportio ↄſonũ reddens antiphonũ: aſa ⁊ viris fit ⁊ tũc iuuen. bꝰ veniat i determinationẽ de ly pueris. ꝑus tñ ſcriptura melior: q ſiquidẽ differũt adinuicẽ rõne acuitatis ⁊ grauitatis vocis acq̃ſite ꝭm tẽpus quãta eſt dñia cõmunis vel vłis ⁊ vltime ad ypatẽ cõem ſupremã: que quidem due chorde tacte reddũt cõſonãtiã delectabilẽ cuꝫ ſonus earũ ſit cõpoſitꝰ. Ois aũt ↄſonãtia delectabilior eſt q̃ꝫ ſonus ſimplex. Et iđ dictũ eſt prius ꝙ dyapaſon de numero ſonorũ eſt delectabiliſſima ꝑ reſpectuꝫ ad ſonos ſimplices: ⁊ vnũ tñ. vñ ꝭm eã ſolũ vt ſcriptũ eſt organizare accidit. i. qđ in alia ↄſonantiarũ nõ cõtingit. Dicit autẽ cõis: qꝛ ypate ⁊ nete ſicut ⁊ aliarũ quedã ꝑponunꝛ ⁊ alie ſupponunꝛ. repetunꝛ eniꝫ cũ determinatione plures ſeptẽ ponitur chorde vt pollicorda edocẽt Boetũ. ¶ Deide. (Queadmodũ) Declarat deinde id di. hoc eſſe qꝛ ſicut in carminibus pedes obtinent debitã proportionẽ adinuiceꝫ: vt ſit ꝓportio aut equalis ad eq̃le: vt dicaꝛ in dactilo cõſtãte ex tribus ſillabis equaliũ tandẽ temporũ: qꝛ ex prima lõga: que duorũ tẽporũ: ⁊ duabus breuibus: q̃rũ alterutra vniꝰ vbi duo ad vnũ cõparãtur: due breues ad vnam lõgaꝫ vel econtra: ceu in anapeſto huic oppoſito: vel ꝭm aliũ quendam modũ ſicut vna ſillaba duorũ temporum ad aliã cõ-

ambiēs:ceu in ſpondeo:cant vnā longā ad alterā breues vel
ecōtra:velut in trocheo ⁊ hyambo. ſpondeus ſiquidē ſono
ꝓportionaſ graui ⁊ iuuenū voci. Tribrachus vͦo ꝯſtans
ex trib⁹ breuib⁹ acute. ſed dactulus Anapeſtus Trocheus
⁊ hyamb⁹ ſitanſ vtriq̄ꝫ. Silr̄ ēt pedes qbus vtimur diuer/
ſa obtinēt loca in metro vt viſuꝫ ē.20. ℭ Deīde. (Et ita.)
Nunc applicat ad ꝓpoſitū di. eodē modo in cōſonātiam
euenire ſoni ⁊ ꝓpᵗᵉ dyapaſon. nā motus ſonoꝝ cauſantī
ꝓportionē hn̄t ad ſe inuicē. ℭ Deinde. (Alterum.) Aſſi-
gnat 2ͫ cām ptis alteri⁹ di. q̄ de numero aliaꝝ ꝯſonātiaꝝ
ad dyapaſon q: ſunt alteri⁹ ꝓportionis ab ea ſunt ipfecte.
nō eni ſunt p totū ambiētes oia ſigna. 7. vel. 8. monochor-
di. ṗ⁹ ſicut dyapaſon: ſꝫ potiꝰ reuerſiue facte circa medium
terminanſ vt dyateſſeron in 4ͦ ſigno ⁊ dyapente in 5ͦ vt vi-
ſum eſt 13ͦ ⁊ 32ͦ. ⁊ iō nō hn̄t virtutē equalr̄ ceu dyapaſon:
verū potius inequaliter: pp ipſas eni ſenſus horret audit⁹
⁊ corrūpiſ: ſunt. n. reſpectu dyapaſon aſpe ac horride: qͦ
declat q: ſicut accidit in rotis cantātib⁹. i. cātib⁹ rotatiuis
ſeu ꝯuerſis: q̄ ſi aliqs eleuādo ſonū vltra id qͦ dꝫ ſaltē in
mai⁹ ſurſuꝫ ad aliq̄s notas in q̄s non dꝫ ꝑuenire: accidit ſo
nū totū diſſolui: vt pꝫ in organis ita ⁊ in aliīs cōſonātīs a
dyapaſon cōtingit ſuo mō: ⁊ maxime in dyateſſerō: vel ro-
tis. i. inſtr̄is illis triāgorib⁹ hn̄tib⁹ duas acies chordaꝝ: vnā
qdē in vno lateꝝ: ⁊ reliquā in altero: q̄ ſimul manib⁹ tāgū
tur ambab⁹: nūc aūt ſi ineq̄lr̄ tetigerit eas magis pulſans
chordas vni⁹ ptis q̄ꝫ alterius adulteraſ ſimphonia: ṗᵐ tn̄
meli⁹ ⁊ vliu⁹: dicit aūt corruptio ſenſu: q: dictū eſt q̄ mu-
ſica nō ſoluꝫ rōni inuitſ: vt ſenſit pithagoras. neq̄ꝫ tātūmō
ſenſui ſicut ariſtoxenus: ſꝫ vtriq̄ꝫ ꝯſtat. ℭ Deinde. (Am
plius.) Ponit aliā iōſonē vel magis ꝑtactā cōfirmat: ⁊ de-
clarat di. rurſus in ypate accidere q̄ hēat vnū ⁊ eūdē finē
oiuꝫ ꝑiodoꝝ ſiue circuitionū exītuū in ſonis: i. ipſaꝫ. n. tan-
q̄ꝫ in ꝑncipaliorē terminanſ: vel meli⁹ finē ꝑiodoꝝ. i. reſo-
nātiā poſt ictū remanētiū diu in aere: qͦ tinit⁹ pōt dici: ⁊ iō
vocaſ magiſtra: ipſa. n. ſuſcipit oēs ⁊ obtūdit: cū ei⁹ ſit pro
priū antiphoniçare atq̄ꝫ organiçare. ſꝫ 2ͣ chorda correſpō
dēs ypati p opp͠ oino ē netes ſiue neatis vel nitis. i. reſonā
tie ſiue tinit⁹ ꝑtacti. Duplr̄. n. accipiſ nete. 42. apparēs: cu
ius qdē ict⁹ ⁊ ſonus cātus in aere finit cū ſono q ſunt i ypa
te: ex āboh⁹. n. ꝯſurgit: vt viſuꝫ ē ſepius: ſimphonia dyapa
ſon: ⁊ merito: q: lꝫ nō eūdē ſonū reddāt ſm ſe imo vna acu
tū: ⁊ altera grauē: tn̄ cū ipſaꝝ ſoni ꝯiūguntur adinuicē cōti
git fieri vnū ⁊ eūdē ſonū diſariā: quēadmodū accidit illis
qui ſonāt inſtr̄a ſub cantu cātātiū: vel q: aliq ꝑcinūt: ⁊ aliq̄
ſubcanūt. lꝫ ⁊. n. videanſ diſcordare in pn̄ͦ: ꝯcadūt tn̄ i fines
vnū. Et illud ē qͦ ſubiūgiſ: tales. n. nō pariter ⁊ vna ſiſtu-
lanſ ⁊ cantāt: ſꝫ ſm alia ⁊ alia. ſi tn̄ q̄ꝫuis ſint aliq̄: ⁊ aliq̄ſi
ꝯcurrāt tādē finē i vnū quēdā ſonū: magis hn̄t īducere de
lectationē q̄ꝫ triſtitiā: pp hoc q̄ dn̄e ſeu diuerſitates que
ſunt in eis ſm pn̄ᵐ repte: ſopiunſ ⁊ ꝯcurrūt demū ad eun
dē finē ſiue terminationē: i eo. n. vt declatū eſt antea: q̄ ex
dn̄tib⁹ diuerſiſq̄ꝫ extremis efficiſ vnū qͦdā cōe ꝓportiona
tū: cū dyapaſon ſit hͦ: q̄ relinqſ ab ea ſimphoniū delecta-
biliſſimū extat: qͦ oñdiſ: q: ſm eā organiçare ex opp͠ vo
cib⁹ cātur ⁊ ſonis i vnū tādē redactis: ⁊ q: dyapaſon ex hͦ
ꝯſiſtit vt expoſitū ē ſupius: iō ſꝫ ipſaꝫ dictū ē ſolaꝫ nullāq̄ꝫ
aliaꝝ orgāiçari 20ͦ ꝓblemate. ℭ Nōndū q̄ ſic ſe hꝫ vox
cōpoſita ad ſimplicē: ita dyapaſon ad reliq̄s ꝯſonātias.

ℭ Problema. xl. Antiqua.

PRopter qd delectabilr̄ audiūt cā
tantes quoſcūq̄ꝫ vtiq̄ꝫ ꝑſciētes at
tingāt cantus q̄ꝫ ſi neſciūt? Utrū
q: magis manifeſtus ē attigens:
quēadmodū intētionē: qn̄ cognoſcūt qͦ ca
nitur. cognoſcētibus aūt delectabile ꝯſidera
re. Aut cōpatiēs eſt auditor cantanti notuꝫ.
ꝯſonat aūt ipſo: cantat aūt oīs ꝯſonās q nō
pp aliquā neceſſitatē facit hec. Noua.

ℭ Cur ſuauius cantū audim⁹ queꝫ ſcim⁹ q̄ꝫ
quē ignoram⁹? Utrū qm̄ cū cātilenā agno-
ſcim⁹ melius pꝫ q veluti calcē qͦ ſpectat aſ-
ſeqtur. Hoc aūt ꝯtēplationē facit ſuauioreꝫ.
An icidit vt auditor vna cū eo afficiaſ: quaꝫ
notā illā exprimit cātilenā. Quippe q aliqd
ſuccinat. ſociūq̄ꝫ ſeſe ꝑbeat cantāti. Solet āt
q̄ſq̄ꝫ hilari ſecuroq̄ꝫ animo cantare: niſi aliq̄
coactus neceſſitate id faciat.

ℭ Et hͦ quidem expoſitio ſufficiens iam quinto apparuit
cap. repetitur vͦo vt memorie amplius cōmēdeſ.

ℭ Problema. xlj. Antiqua.

PRopter qd bis pacuta aut bis q̄-
tuor nō ꝯcordāt: bis dyapaſon at
ita? Aut q: qͦ qdē dyapēte eſt in
emiolia ꝓportione: q̄ vͦo p qua-
tuor in epitricon: exn̄tib⁹ aūt emollibus tri-
bus ꝯñr numeris: que eſt epitricō: extrema
ad ſe inuicē nullā proportionē hn̄t: neq̄ꝫ ꝑti
cularia erūt neq̄ꝫ multiplicia: dyapaſon aūt
qm̄ eſt in dupli proportione: bis hoc facto
in q̄druplici ꝓportione ſi fuerint extrema
adinuicē: q̄re qm̄ cōſonantia rōnalez habē-
tium ſonū ad ſe inuicē eſt: rōnem aūt: qui q-
dem habent bis dyapaſon interpoſitioneꝫ
ad ſe inuicē ſoni habent: qui autem bis per
quatuor aut bis per quinq̄ꝫ nō habent: qui
quidem bis dyapaſon ꝯſonabūt vtiq̄ꝫ. Alij
vͦo nō per ea que dicta ſunt. Noua.

ℭ Cur nō bis diapēte: aut bis diateſſarō red
di ꝯſonātia pōt: vt bis dyapaſon coaptari ſo
let? An q̄ diapēte ꝯſonātia poſita i ꝓportio
ne ſeſq̄ltera ē. Diateſſarō vͦo i ſeſqtertia q̄
ſi tres ſeſq̄lteri aut ſeſqtertij numeri ordine
diſponanſ extremi nullā iuicē ꝓportionem
habebūt. Neq̄ꝫ eni ſuppticulares neq̄ꝫ mul
tiplices eē poterūt: at dyapaſon cōtinentia
qm̄ duplari proportione ꝯſiſtit. Hac gemi-
nata quadruplā inuiceꝫ ꝓportionē extremi
tenebūt. Itaq̄ꝫ cū ꝯſonātia ſonoꝝ iuicē ꝓpor
tionē obtinētiū ſit: ꝓportionēq̄ꝫ inuicē ſoni
habeāt qbus dyapaſon interuallū cōtineſ:
penitus vͦo careant. q diateſſarō: aut diapē-
te habitudie copulanſ: idcirco ſoni bis dya
paſon eſſe conſoni poſſunt: ceteri non poſ-
ſunt. ob cam quā reddidimus cām.

ℭ Repetit trigeſimūquartū vt amplius exponat. ℭ Dein
de. (Aut.) Soluit ⁊ ꝑ aſſignat cām ꝑme partis: 2ͦ ſcdē 2ͣ

Muſica ſenſuꝫ ⁊ rōnē cōtractat

ibi.(dyapaſon.) 3ᵒ ↄcludit intentū ibi.(Quare qm̄.) di. cām eſſe: qm̄ dyapente eſt in ſexquialtera proportione: dyateſſeron in epitrica. bis igitur ita diſpoſitis numeris vt duob⁹ ſexquialteris ⁊ tribus ēt numeris ↄſter reiteratis vt tria ad q̄tuor. ex qbus erat epitrica vt dictū eſt proportio cum erāt ſimplices in repetiti tūc ſi extrema hᵒꝝ duarū ↄſonātiarum duplenť adinuicē cōiuncta nullā habebunt proportionē ↄſurgētē inde: qδ proſeqtur: q: talia nō reddunť neq̧ ſupparticularia neq̧ multiplicia: penes que vt viſum ē 19. proportiones aſſumūtur muſice. vnde apparet q̄ Ariſto. cōſentit pithagoricis has ponētibus ſolū: ⁊ nō cōcidit cū ptholomeo ponēte ſore proportionē cōpoſitā ex dyateſſeron ⁊ dyapaſon ↄſurgere ex multiplici ⁊ ſupparticulari. ſi enim ſumať bis dyateſſeron. puta p̄ma dyateſſerō ſit ꝑportio triū ad quatuor. ⁊ 2ᵒ ſex ad octo. ⁊ cōiungenť extrema: vt. 3. ↄpando ad. 8. nulla ꝓportio ↄſurgit p̄ of tactarū multiplicis aut ſupparticularis. ſilr ⁊ in dyapente vt ſi ſumatur exempli grā vna dyapente puta cū duo cōparātur ad tria ⁊ 2ᵒ a qn̄. 6. ad. 9. ita vt duo cōparētur ad. 9. mō eodem nulla cōſurgit ꝓportio cum ois vt ſic cōſtet in numero epitrico. Emiolo: duplari: triplari: ⁊ q̄druplo. vt oſtenſum eſt in anterius. ❡ Deīde. (Dyapaſon.) Aſſignat cāꝫ ſcδe ptis di. q: dyapaſon ſe hꝫ in duplici proportione ſi bis aſſumať ea erit in q̄druplici extremis comparatis adinuicem proportionū minoris ⁊ maioris: puta ſumať bis dyapaſon vt ī vna quarū cōparetur vnū ad duo: ⁊ in reliqua duo ad q̄tuor. tūc ſi extrema cōparenť adinuicē vt vnum ad q̄tuor: reſultabit numerus q̄druplus: iuxta quē dictuꝫ eſt dyapaſon bis fieri. ❡ Deīde. (Quare qm̄.) Cōcludit intentū 3ᵒ di. ⁊ iδ q: conſonantia eſt cōpoſitio quedam tonorum hñtium rōnabilem ⁊ proportionatū ſonū ad ſe inuicem. ⁊ hoc hꝫ bis dyapaſon: nō autē bis dyateſſeron aut diapēte ⁊ reliqua: qδ declarať qm̄ ꝓportio ſiqdem quam hñt ſoni adinuicē eſt habere inter ſe deciſionē ⁊ cōfractionem adinuicē quādam: per quā reſultēt ipſi ꝓportionabiles armonici: vt bis dyapaſon: qδ nō hꝫ ↄſonātia ꝑ q̄tuor aut q̄ıq̧ ſiue dyateſſeron vel dyapēte. ſed vt dictū eſt tātū ſoni q fuerint ſm̄ dyapaſon duplati cōſonabūt. alij vo minime: ſicut oſtenſuꝫ eſt propter antedictā cauſam.

❡ Problema. xlij. Antiqua.

PRopter qd ſiquis alterā netē accipiat aut ypatē accipiat: ypate ſola vꝫ ſubſonare? Aut q: neate maxime finiēs ⁊ deꝑdita ypate fit: ſignū āt ab ypate neatē poſſe canere: ſicut. n. exnte ipſa cām neate ſilitudinē accipiunt ab ipſa: qm̄ aūt ⁊ echo cantus qdā eſt: tactus ē vocis neatis finientis ſonus exñs idē ſono ypates mouet cōuenienter ſilitudini ypatē nite videť mouere: neatē enī ſcim⁹ vbi mouet aſſumpta: ypatē aūt ipſam vidētes incōprehēſibilē exñtē: ⁊ ſonū ipſi⁹ audiētes hāc putamus ſonare: qδ ī multis nobis accidit: in qb⁹ neq̧ rōne neq̧ ſenſu poſſum⁹ ſpecificare certū. Ampli⁹ iquātū ꝑcuſſa neate maxime tēſa accidit iugū moueri: nihil vtiq̧ erit mirabile: mota aūt oēs chordas pariter moueri ⁊ ſonū facere nō irrōnabile. alijs qdem igiť neatis ſon⁹ alienus ē finiēs ⁊ incipiens: ypate āt finiēs idē: nō oppoſito ꝑ ſo ſuo mo tu illius videbiť: oīa eorūdē eſſe nō eſt icōueniens: erit aūt maior q̄ꝫ reliquaꝝ chordarū ſon⁹: q̄ he qdē a neate ipulſe molliter ſonuerunt: neate aūt tota ſuiipſius potētia exiſtēs ipſarū fortiſſima ē: q̄re merito ⁊ ſecularium ipſi⁹ maius erit q̄ꝫ qδ eſt aliaruꝫ: q̄re breuis moueri ſicut ipſis factas. Noua.

❡ Cur ſiqs netē cū pulſauerit apphēdat ſola hipate ſubſonare videať? An q̄ nete cuꝫ deſinit elāgueſcitq̧: ī hipatē trāſit. Indiciū q̄ hipatē ꝓximus netē canere aptiſſime licꝫ: eteni q̄ſi neatē pre ſe ipſa ferat: ſilitudo experitur. cū aūt echo quoq̧ ipſa cant⁹ qdā eē ꝓbet. Eſt. n. vocis neate iā deſinētis tactio: tinituſq̧ ipſe ſono rñdeat hipate. merito ob ſuā affinitatē nete mouē hipatē poſſe. vꝫ neatē vbi ſe moueat apphēſa certo nouimus. at ypatē cū videam⁹ inapphēſaꝫ: ⁊ tñ eius ſonū ꝑcipiam⁹ ipſaꝫ ſonare credim⁹. qδ ī multis accidere ſolet. ī qb⁹. ſ. neq̧ ſenſu neq̧ cogitatione ꝑpēdere veritatē poſſum⁹. Ad hec ſi nete ictu itēte accidat: vt iugū moueať nihil ſane mirꝫ fuerit. ei⁹ aūt motu neruos oēs cōmoueri: ſonūq̧ reddē aliquē ꝓbabile eſt. Son⁹ igiť neate alien⁹ ab ceteris ē: ⁊ cū deſinit ⁊ cū icipit: cū hipate vo cū deſinit idē exiſtit. Q. ſi ei⁹ ꝓprie motiōi adiūct⁹ ipſe tot⁹ eſſe illi⁹ videať: abſurdū haud qc q̄ꝫ hñi dꝫ. Amplior āt q̄ꝫ ſon⁹ reliquoꝝ neruoꝝ ꝑmiſcuus hic exiſtat. Qm̄ illi qdē a neate q̄ſi ipulſi ſubmiſſe vel lēte ⁊ leuiter ac molliter ſonāt. Nete aūt ipſa fidiū oium vehemētiſſima ſua tota potētia ſonū reddidit. Itaq̧ ſcδaria eiuſdē actio merito ſupior eſſe q̄ꝫ ceterarū pōt: ꝑſertim cū leuiſſimo motu ipſe moueanť.

❡ Quare ſiquis cantu aut tactu alterā ſuſcipiat netes ſiue extremā: q: multiplex vt viſuꝫ ē. aut ypatē accipiat ſimul ↄiūgēs als qdē alterā vocē: tūc ſola ypate ſentitur vltimo ſubſonare. nō qdē q̄ minorē ſonū reddat: ſꝫ ſonat poſterius. cū ſon⁹ eius finit. ipſa eni eſt illa ex q̄ relinqtur ſon⁹ ille: ſicticius diutius reſonatio dicta vel neate ſeu tinit⁹. ❡ Deinde. (Aut q:.) Soluit p̄ aſſignās cāꝫ 2ᵒ cōfirmat ⁊ declat ipſaꝫ magis. ibi 2ᵒ. (amplius) p̄ igiť dat cām hᵒ di. cē q m̄ cuꝫ ſonus netes finiť: deꝑdiť ⁊ occultať ꝑꝑ reſonationem ypatis: ceu maior mot⁹ depellit minorē. ea eni ſola videtur poſterius ſubſonare. ❡ Deīde. (Signuꝫ.) Scδo declar ꝑ ſignū di. ſignū nobis demōſtrās eſt qm̄ neate pōt amplius ſubſonare cāta ab ypate diutius remanendo poſt tactum chorde q̄ꝫ neate alicui⁹ alteri⁹ chorde. Vñ cum ipſa potiſſime ſit cā vt accidat neate: oēs reliq̄ chorde iteratiōe ſuorū ſonoꝝ ſuſcipiūt ſilitudinē ab ypate. ❡ Noſce q̄ neate interdū ſumiť ꝑ nete: vt viſuꝫ ē. 13. ⁊. 39. ē. n. q̄ſi chorda inuentibus ⁊ iſenior. accipiť ēt ꝑ reſona 2ᵒ q̄ retineť diu poſt percuſſionē ceu hic: ſic. n. neate chorda ē iſenior: ita reſonatio ēt ypates ē debilior ſono ꝑori ſic vt ↄcidāt: q̄ autem ita ſit oñdiť ēt ꝑ echo: de quo dictū eſt 11ᵒ. q̄ eſt qdā cantus ſeu

Echo qd ſit. ſonus reflexus: ē enim hic echo cantus aut ſonus vocis: ſi ue ſoni reſonatio ſinēcius: exiſtens idē cum ſono ypates pri cipalioꝛi: q̄ſi fuit eius tactus: differēs t̄n prioꝛi ꝛ poſterioꝛi fortioꝛi ꝛ debilioꝛi: nā cū aliqd mouet̄ ita vt decenter ad aptet̄ ſilitudinē ſoni q̄ fit ſm ypatē poſtremo: tunc appa ret: ac ſi nete actu tāgeret̄. reſonā ſiqdē ypates vi ſono pri cipalioꝛ netes adaptari: tā enim imēſus eſt ypates ſonus q̄ deficiēs cōparatur ſono netes pꝛincipalioꝛi: qđ oſtendit: qꝛ netē alterius choꝛde ab ypate ſcire dicimur q̄ſi tangit̄ pꝛohibita choꝛda: ꝛ mouet̄ ab ea altera: ſed ſecus accidit circa ypatē: q̄m ēt ſi videmus q̄ ypates non cōpꝛehendat̄ ita vt manifeſte tangi eā ſciamus: ſonū t̄n audientes in cō muni: eſtimamus ꝓpter ipſius diuturnā reſonationē fo re ipſius: qđ declarat: eo q̄ ſi nō ſolū hic accidit: veꝝ ꝛ in multis aliis reb⁹ de quibus nō habemus pfectā rōnem neq̄ ſenſum pſpicacē: et quibus poſſumus certificari ōino: in tali bus tūc accipimus inde aliquā opinionē ex eſtimatione de bili colectiua. Sic itaq̄ ypate ſonat pꝛe aliis. neate ēt q̄ vl timo relinquitur ipſi⁹ ext at: q̄ aliarū occultat ꝛ depdit nea tem. ¶ Deīde. (Ampli⁹.) Scđo ꝯfirmat cām p̄dictā vel alterā ſubiūgit di. q̄ nō ē mirabile aliqđ ſi ꝯtingit iugum moueri ſubito a ſitu ſuo cū ypate fuerit maxie tenſa: ſi acci dat qđ p̄miſſum eſt. neq̄ ēt mirum ſi oēs tūc choꝛde alie pariter moueant̄ ꝛ ſonū reddāt: cū iugū cui innituntur a ſua moꝛ mouet̄ poſitione: l3 t̄n ſic accidat: ſonus neates q̄ ſit ab aliis choꝛdis p̄terq̄ ab ypate: extrem⁹ eſt ꝛ debilis in ſi⁹: ac etiā in fine: cū in ypates cōcidat ſonum. ſed h⁹ ſo nus incipiens ꝛ finiens idē permanet: nō enim ſono appo nitur ſeu adiungit̄ aliaꝝ: ceu ecōtra: ipſa enim pꝛopoꝛtio ꝯcitata motu: videbit̄ q̄ oēs ſoni ſint eaſdē choꝛdarum aliaꝝ ciusq̄ cū in eā ꝯcidāt occultantq̄ ēt cū ſit ſoni ceteris foꝛtioꝛis id nō reputat̄ incōueniēs: quare tūc ſonus ipſius erit maioꝛ q̄ ſonus aliaꝝ choꝛdaꝝ: nā alie qdem impul ſe mollē reddiderunt ſonū ꝛ paruū: ac ſi eſſet quedā neate ypate: cuius eadē eſt neate tota: cū extat foꝛtiſſima virtutē ceteraꝝ choꝛdarū: qđ pꝛincipalioꝛ oſtendit ipſius ſonus. Per iugū ſiqdē audio ſcabellū ſup qđ ſuſtētāt̄ choꝛde: aut illud vīr ſuper qđ intre coextēdunt̄. Uel per iugum intelli git ſuſceſſim. ſiue cōiunctionem duoꝝ tetrachoꝛdoꝛū in meſe: vt videbit̄. 44. ¶ Deinde. (Merito.) Cōcludit ter tius infertū di. quare nō imerito ſecularius ipſius ypates vel conterminatio ſiue finis: ſolent enim muſici ꝛ maxime pſal lentes in diuinis in fine dīe. ſeculoꝝ amen. eſt maius ꝛ diu tius pdurans q̄ ſecularīū reliquarū choꝛdaꝝ: quapp re liquis ſicut ipſis exiſtentibus breuis motus in ypate longi neates oium conterminātur in ipſam: ꝛ ideo eā ſolam acci dit ſubſonare vt cōponat̄ h⁹ ſermo ita: choꝛda vi ſubſona re ſola ſiue poſt alias reſonare: cuius neate diutius perma neat poſt ceſſationē aliaꝝ neates: Talis quidē vt declara tum eſt ypate eſt. ¶ Nota q̄ pōt eā h⁹ breuiter talis aſſi gnari: q̄ ypate ſonū reddit grauē qui extēdit̄ ſm longū latū ꝛ pꝛofundū: relique vō ad ipſam acutū: qui ſm lon gum ceu viſum eſt 11°. tardius autē quietatur ſonus ex eo ſm plures motū dimenſiones q̄ ſm vnam: cum etiam di ctum ſit: graue tarde ꝛ multum moueri: acutum vō econ tra vt viſum eſt ſepius antea.

¶ Pꝛoblema. xliiij. Antiqua.

Propter qd delectabile vni⁹ cant⁹ ē: ſi ad lyrā ꝛ fiſtulā cātāt̄? Aut qꝛ oē delectabile mixtū delectabili⁹ vnū ē: fiſtula āt delectabili⁹ ē lyra: q̄re ꝛ cantus hoc mixto lyra delectabili⁹ vti q̄ erit: q̄m mixtū imixto delectabilius eſt: ſi vtroꝛūq̄ ſenſum aliqs ſimul accipiat: vinū enim delectabilius eſt oximelle: ꝓp id q̄ mi xta ſūt magis ipſi q̄ natura mixta q̄ q̄ a no bis: ē. n. ꝛ vinū qđ eſt mixtū ex acuto ꝛ dulci humoꝛe: manifeſtat autē ꝛ granata vocata muza. cantus qdē igit̄ ꝛ fiſtula miſcent̄ ſibi ipſis p ſilitudinē: ſpū enim vtraq̄ ſiūt. ſonus aūt lyre q̄m aūt nō ſpū ſit: aut min⁹ ſenſibile: q̄ qđ ē fiſtule incōmiſcibili⁹ ē voci: faciēs āt differētiā ſenſui minus delectat quēadmo dū in ſapoꝛib⁹ dictū eſt. Amplius fiſtula q̄ dē multa ſuo ſono ꝛ ſilitudinē occultat pec catoꝝ q̄ ſunt cantus: lyre aūt ſoni exiſtentes tenues ꝛ incōmiſcibiles voci: ſm q̄ ꝯſidera ti ꝛ exñtes ſibiipſis manifeſtius faciūt cant⁹ peccatū: quēadmodū regule exiſtentes ipſo rum. multis autē in cantu culpatis. cōe ex vtriſq̄ neceſſe eſt peius fieri. Noua.

¶ Cur ſuaui⁹ cantilenā audim⁹ cū ad tibyam q̄ cū ad lyrā cātat̄? An oē ſuaue qđ mixtū cū ſuauioꝛi ē: ſuaui⁹ reddit̄. Atqui tibya q̄ lyra ſuauioꝛ ē. ergo cātilena quoq̄ mixta cū tybia q̄ lira ſuauioꝛ ſit. Mō qs ſenſū ābon pcipiat. Uinū. n. aceto mulſo ſuauius ē: q̄m q̄ nā pmiſcet longe amplius tēperātur q̄ q̄ a nobis miſcet̄. Uinū qppe ex acido ac dul ci ſapoꝛe mixtū ē. Pꝛobari h̄ idē pōt vl̄ ma lis punicis q̄ vinolēta appellam⁹. Ergo cā tilena ꝛ tibya miſceri ſibimet admodū ſuaꝝ ob ſilitudinē poſſunt. Spiritu nāq̄ vtraq̄ ꝯficit̄. Sonus aūt lyre q̄m nō ſpiritu ſit: aut minus ſenſibili q̄ tibyarū minus voci imi ſcere ſe pōt. Q̄ cū ad ſenſū diſcrimē pariāt nō imerito min⁹ dimulcēt. q̄ñ dictū de ſa poꝛibus eſt. Adde q̄ tybia ſonitu cognatio neq̄ ſua erroꝛes multos cantilene occultat. Son⁹ lyre cū tenuis vociq̄ cōmiſceri min⁹ idone⁹ ſit: ipſe p ſeſe patēs ſuūq̄ gen⁹ ſince nū cuſtodiēs: oēs cātilene erroꝛes poſita q̄ ſi regula patefacit. Cū vō multa ppꝛā i cā tando agant̄ qđ ꝓmiſcuū ex erratis recteq̄ actis pꝛouenit deterius eſſe neceſſe eſt.

¶ Quare cantus vnitus cū altero mixtus vel cantus vnic⁹ delectabilis ꝛ ſuauis exiſtit: puta ſi fuerit aliqs cant⁹ i ſono lyre vel fiſtule. ꝛ adhuc delectabilioꝛ ē cant⁹ fiſtule q̄ lyre ꝛ p ſe ꝛ ꝯiect⁹ cantui: ita vt triplex ſiat cōpatio. puta cant⁹ ſimplicis ad ſimplicē: vt fiſtule ad lyrā: ꝛ cōpoſiti ad cōpo ſitū: ſic fiſtule ꝛ cant⁹ ad lyrā ꝛ cantū. ¶ Deinde. (Aut.) Soluit ꝛ p̄ aſſignat cām q̄re cant⁹ vni⁹ cū ſono alteri⁹ vel cant⁹ vnic⁹ ſit delectabilis di. ꝓus cāz eē. q̄m delectabile oē cōmixtū ē: ꝛ mixtū ex diuerſis vt declaratū ē. 38. q̄ aūt ſic de lectabile vnū exiſtit: cū tūc vniformi⁹ ſenſū moueat. ¶ De inde. (Fiſtula. n.) Cōpat 2° fiſtulā ad lyrā penes delectatio nē. 2° aſſignat cām q̄re ſonus fiſtule ē delectabilioꝛ eo q̄ ly re. 2° dic. (Aut.) Dic p̄ q̄ fiſtula ē delectabili⁹ [illegible] audi

tui q̄ʒ lyra. vñ et cantus cōmixtus ex voce ⁊ fiſtula erit io cūdioꝛ cōmixto ex voce ⁊ lyra: ⁊ hoc qꝛ illud mixtū ē dele ctabili⁹ eo qḋ ſimplex ⁊ imixtuʒ: dūmō mixtura vtroꝛūqꝫ miſcibiliū ſentiat: vtcūqꝫ exñs tñ in q̄dā ꝯtictione. ¶ De inde. (Uinū.) Declat 2ᵒ i mixtione nāe ⁊ artis. d. q̄ vinum q̄ ē ſimplex arte: cōmixtū tñ nā eſt delectabilius oximelle ſeu acetimelle: qḋ eſt in arte ꝯſtructū ex melle aceto ⁊ aq̄. Propter qḋ vina ipſa ſunt āpli⁹ mixta ea q̄ ſunt nāe q̄ʒ in mixtione artificiali p nos ꝯſtructa: ſicut illa q̄ oximelle. iti poꝛ. n. vera extat mixtio. in oximelle vō ſenſualis tñ: nā vinū qḋ ē mixtū qḋdā nāe cōponiꝭ ex būoꝛe acuto ⁊ dul ci mixtiōe ſufficienter certa: qḋ manifeſtāt granata noiata muça ſeu meſſa. i. media: ſūt. n. tria ſpē. dulcia acida ⁊ me dia cōmixta ex dulci ⁊ acetoſo ſapoꝛe: ⁊ iō magis delectāt q̄ñ i vno 3ᵒ fcā ſunt nā talia q̄ʒ ſi miſcerenꝭ arte dulcia cuꝫ acidis. qdā q̄ꝫ hʒ ex melle loco ei⁹ qḋ expoᵐ ē oximelle. qḋ nō ſic approbo. q̄ʒuis id expoſuerit qm̄. ¶ Deinde. (Can tus.) Applicat ad ppoᵐ ꝯcludēdo di. itaqꝫ cant⁹ ⁊ fiſtula cōmiſcenꝭ ſibi ipſis pp ſilitudinē quā hñt i adīuicē. qḋ oſ dit: qꝛ vtrīqꝫ vt cant⁹ ⁊ fiſtule ſoni pficiunꝭ flatu. ex oꝛe eni ꝓcedit: ſꝫ ſon⁹ lyre nō: ſꝫ poti⁹ tactu ꝯſtruiꝭ roꝛatiuo. q̄ aūt ſilia ſunt adīuicē delectāt āpli⁹: cū delitia cauſeꝭ ex conuin ctione ꝯuenientis cū ꝯueniēte 4ᵒ de ac. ¶ Nōn ̄ q̄ mixtio vini pꝛopoꝛtionaꝭ ſono cōpoſito ⁊ facto ex fiſtula ⁊ voce: que aūt oximel ſimplici: aut cōpoſito ex voce ⁊ lyra reſpe ctu alterius qui ex fiſtula. ¶ Deinde. (Aut.) Soluit aſſi gnans cām q̄re ſonus lyre nō vt qui fiſtule ē delectabilis. 2ᵒ ibi. (Amplius.) dicit prius id eſſe qm̄ ſonus lyre minus eſt ſenſiuilis q̄ʒ ſonus fiſtule. q̄re. minus enim cōponibilis eſt cū voce: hʒ enim diſtam: vt iā viſum eſt ad ipſam. ex illo autē quod diſtam ⁊ diuerſitatē ad ſenſum hʒ: minoꝛ ſentiꝭ delectatio: ſic apparet i ſapoꝛib⁹ arte: ⁊ nā imixtis. ¶ Dein de. (Ampli⁹.) Amplius aſſignat cām ſcḋam di. q̄ fiſtula pp ſuū ſonū ⁊ eius ſilitudinē qꝛ ſua foꝛtitudine ſoni excel lit vocē cātātis obtegit multa peccata in cantu ꝯtigētia: ſꝫ ſoni lyre qꝛ ſubtiles ſunt ⁊ pui ⁊ incōmiſcibiles voci: cuꝫ ꝑ ſe ꝯſideranꝭ: pꝛout in ſeipſis extāt ⁊ nō i aliīs qb⁹ occultan tur: manifeſtū faciūt: q̄ circa ipſos pcm̄ accidit in cantu. nā in ipſo ſic in aliīs ſcictiīs ſunt canoñ. qdā p quos armo nice canꝭ: a qbus cū recediꝭ ꝯtigit i cantu peccare. Qua re ſubdit q̄ accidit in iſtis nō recte p̄dictos canones obſer uātib⁹. alia lr̄a. multis ac melioꝛ vt peccēt ⁊ culpenꝭ i can tu. qḋ. n. cōe exiſtit vt ex vtriſqꝫ ꝯfectū puta voce ⁊ inſtru mento ſicut lyra neceſſe deterius perfici eoꝛuꝫ diſſonantiā cōtra regulas armonicas factum.

Sonus cōpoſit⁹ cui ppoꝛtionet.

¶ Pꝛoblema. xliiij. Antiqua.

PRopter qd ſeptē qdeꝫ media vo caꝭ: octo aūt nō ē mediuꝫ? Aut qꝛ ſeptē choꝛdaꝝ fuerūt antiquus cō ſonātie ſeptē aūt hñt mediū. Am plius eoꝝ q̄ ſūt i medio extremitatū mediū ſolū pncipiū quoddā eſt. Eſt etení altera ex tremitatū declinānū i aliq̄ diſtātia p mediū: qḋ principiū ē: hoc ē mediū. Qm̄ āt vltima mediū eſt ꝯſonātie neate ⁊ ypate. hoꝝ aūt i medio reliqui ſoni: quoꝝ media vocata ſola pncipiū ē alteri⁹ tetrachoꝛdi: iuſte media ap pellaꝭ. Eoꝝ aūt q̄ ſunt i medio q̄rūdā extre mitatū mediū erat pncipiū ſolū. Noua.

¶ Cur neruū mediū in ꝯcētibus vocam⁹ cuꝫ iter octo nullū mediū ſit? An q̄ oliꝫ ꝯcētus neruis ſeptē ꝯſtabat. quoꝝ mediū ē. Eoꝝ itē q̄ iter extrema ꝯtinēt: ſolū mediū pncipium qḋdā ē. Qḋ eni in mediū ſitū eſt eoꝝ q̄ in ali quo iteruallo ad vtrūqꝫ vergunt extremū ꝭ pncipiū ⁊ mediū ē. Cū āt extrēa ꝯcēt⁹ neate ⁊ hipate ſint: hiſqꝫ iteriacēāt: reliq̄ ſoni quo rū medius noiatus ſolus pncipiū alteri⁹ te trachoꝛdi eſt. iure mediȷ̄ nomen habuerat. Principiū. n. idē eſſe diūtarat patuit qḋ me diū ē eoꝝ q̄ iter aliq̄ claudunꭲ extrema.

¶ Repetit 2ᵐ. ⁊ vtcūqꝫ 33ᵐ di. quare. 7. di hic medium ⁊c. ¶ Deīde. (Aut.) Soluit ⁊ p aſſignat cāꝫ: ⁊ ideꝫ apparuit 2ᵒ. qꝛ mētionē fecerat de me⁹ oñdit quō accipiaꝭ mediū cū di. 7. hic mediū: cui⁹ grā pblema repetit. 2ᵒ ibi. (Ampli⁹.) dic igiꭲ q̄ vno mō di mediū qḋdā pnᵐ exiſtens mediū in ter duo extrema: nā illud pnᵐ qḋ p quandā diſtātiā equa liter declinat ab vtroqꝫ extremoꝝ di mediū: ſic in aliq̄ cō ſonātia dare duo vltima: vtvn⁹ ſit ſon⁹ cauſat⁹ ab ypate ſo nus ē exñs ſcḋ a neate ſine vtrīqꝫ q̄ eſt dare plꝭs ſonos medios vel i ēq̄ ab extremis ſꝫ magis ⁊ min⁹ ceu iter vnū ⁊ ſeptē: q̄ iter media vt. 5. reliq̄ dicanꭲ media. ¶ Nōnᵐ q̄ hḋ meᵐ di pnᵐ: eo q̄ ē hit⁹ qdā ētiis q pnᵐ extat acciuꝫ cū ſit diſibile hñs q̄titatē. Eſt ⁊ aliō meᵐ ē indiſibile q̄le mediū dicitꝭ ſolū illi hic q̄ꝫ mediū ē pnᵐ alteri⁹ tetrachoꝛ di qḋ nō appellaꝭ vē pnᵐ ſꝫ mediū magis. ſicut poſitis. 7. choꝛdis. 4ᵃ quem vt meſe repetita cū trib⁹ ſupioꝛibus ⁊ in ferioꝛibus ē tribus cōſtituuntur duo tetrachoꝛda. tūc me ſe vtrobiqꝫ vere mediū extat. verbi gratia.

Ipate.		Et huiuſmodi duo
Parpate.	pꝛimū tetrachoꝛdū.	tetrachoꝛda ſm ſiu
Lychanos.		ſeuſꝫ oꝛdinanꭲ. cū
Meſe.		aūt fuerunt. 8. choꝛ
Parameſe.		de ſꝫ ꝯpegeuſim cō
Paranete.	ſecūdū tetrachoꝛdū.	putanꭲ. ¶ Deīde.
Nete.		(Eoꝛuꝫ.) Nūc repe

tit mediū ꝑus hoꝝ ⁊ apparet ſic. igiꭲ mediū ē duplex. vnū quidem geometricū ſiue quo ad nos aut p abnegationē ex tremoꝝ. Aliud vō arithmeticū ſeu rei vel p indiuiſibilem eq̄diſtātiā ab extremis. appet deniqꝫ q̄ ſm pmum modū pōt dici de octo. Unde pmo muſice i octochoꝛdo due ſem per medie repiunꭲ: ⁊ nō vna media pōt inueniri.

Mediū multiplex

¶ Pꝛoblema. xlv. Antiqua.

PRopter qd multi cantātes ſaluāt magis rithmū q̄ʒ pauci? Aut qꝛ magꝭ ad vnū aut ⁊ rectoꝛē itēdūt: ⁊ tardi⁹ icipiūt: q̄re facili⁹ ipſū adi piſcunꭲ: In veloci qdē eni magis fit pecca tum: accidit auteꝫ ducl attēdere multos: ap pꝛopriatus autē nullus vtiqꝫ ipſoꝝ illuſtra bitur eleuās multitudine: in paucis aūt ma gis illuſtranꭲ: pp qḋ ſm ſe in ſeipſis magis exercitātur q̄ʒ apud ducē. Noua.

¶ Cur meli⁹ multi cū cantāt ſeruare nūeros poſſint q̄ʒ pauci? An q̄ multi magis vnuꝫ ducēqꝫ reſpiciūt. tardiuſqꝫ icipiūt. Itaqꝫ fa cilius aſſeq idē pñt. plus. n. erroꝛis ſolet co mitti in celeritate. Accidit auteꝫ vt ſuo duci multi q̄ʒ pauci ſint attētioꝛes. Segregatus vō

ſeſe nemo eoꝝ exuperat a multitudine clare re potuerit quãquaꝫ īter paucos facili⁹ pro/ culdubio poterit. Quãobrem inter ſeſe ipſi ꝓ ſe potius q̃ʒ cũ principe certant.

℄ Repetit 22ᵐ problema. ℄ Deinde. (Aut.) Soluit ⁊ ꝑaſſignat cãm ⁊ id viſum eſt. ſcdo declarat aſſignãdo dĩam inter hñtes ducẽ in cantu ⁊ nõ habentes. cuius cauſa recitauit ſermonẽ: ſecunda ibi: (Accidit). d. ſcdo cõtingere ꝙ multi ad ducẽ attendãt vt eoꝝ cantus ſaluet ꝑ amplius qm̃ cũ multi fuerunt: nullus ipſoꝝ determinat vt eleuãdo vocẽ ſuã propter multitudinẽ nõ paruã: poſſit illuſtrari ⁊ ſup alioꝝ voces ſuas extollere: cũ plurimi magis valeant q̃ʒ vnus appropriatus: ſʒ ī paucis cantãtib⁹ id põt ſufficienter ꝯtingere: q̄re pauci cantãtes plus ſʒ ſemetipſos excitantur vt ſinguli appareãt ī cantu ſuo illuſtrari q̃ʒ q apõ ducẽ plures cãtãtes exiſtũt: nõ. n. ſigillatī: ſʒ ad ducẽ excitant.

℄ Problema. xlvj. Antiqua.

Ropter qd in acutũ diſſonãt plurimi: Aut q: facili⁹ acutũ dimittẽ q̃ʒ graue. cantãt igit acute magis ⁊ ī quo cantãt peccãt. Noua.

℄ Cur vox ī ꝑtẽ acutã cant⁹ magna ex ꝑte degenerat: An ꝙ acutũ facili⁹ q̃ʒ graue cãtat. Acutũ igit crebrius cantãt. Duque id faciunt errorem crebrius cõmittunt.

℄ Huius preceſſit expoſitio 26ᵉ. ⁊ veritas eaʒ illic apparuit cuiuſdam apparentis contrarietatis inter 27ᵐ. ⁊ illud cuʒ dictuʒ ſit ibidem difficilius eſſe acute cantare q̃ʒ grauiter. hic autem videtur contrarium dici.

℄ Problema. xlvij. Antiqua.

Ropter qd antiq ſeptẽ chordarũ faciẽtes ꝯſonãtias reliq̃runt ypatem: ſed nõ neteʒ reliquerũt: Aut nõ ypatẽ ſʒ nõ parameſen appellatã abſtulerũt: toniſẽ diſtãtiã: vtebant vltia media deſa in acutũ: ꝑp qd mediam ipſam appellauerũt: aut q: erat ſupioris tetrachordi finis: inferioris aũt ꝑcipiũ: ⁊ mediũ habebat ꝓportionẽ tono extremitatũ. Noua.

℄ Cur veteres cũ neruis ſeptẽ cocẽt⁹ diſponerẽt. hypatẽ nõ netem reliquerũt. an nõ hipatẽ: ſed eã que perameſe nr̃a tẽpeſtate vocatur. toniq; interuallũ reliquerũt. Vltima ꝟo deni ſi in acutũ pro media vſi ſunt quamobrẽ mediã quoq; eã appellarũt: An ꝙ ſuperioris tetrachordi finis ꝑn̄ᵐ erat iſerioris ⁊ mediũ tono ꝓportionẽ extremoꝝ tenebat.

℄ Repetit 7ᵐ ⁊ apparuit iã ei⁹ expoſitio. ℄ Deide. (Aut.) Soluit dupli: aliter tñ q̃ʒ ꝑus di. primo ꝙ non abſtulerũt de. 7. chordo ypatem: ſed nõ pro neq; chordã dictã parameſe ſeu trite. ſed abſtulerunt vt propoſitũ eſt netem. ⁊ ꝑ ꝯñs toni diſtant tamque attẽditur ab vna chorda in aliam ſiue ab vna voce in alterã: ẽ cetera: vt re: cõſtituunt enim due voces toni: ita ꝙ vna chorda caſſata tollit vox vna: ⁊ cõſequens toni: ẽ cũ ex duabus cõſtet vocibus: auferẽtes autẽ netẽ ne armonie deſtruerent: cũ media chorda pameſe. pus ſa ꝑmo modo medij dicto. 44. ſupplebit defectũ nete ſolo

late: vtebant eni media. ſ. pameſe loco vltime. ſ. nete: quod erat cũ extẽdebãt eaʒ nimi vt ſonũ redderet acutũ ad modũ nete ita ꝙ cum ypate conſtituerent dyapaſon: ſicut cuʒ nete preexiſtente: ⁊ merito: qm̃ chorda exteſior acutiorem reddit ſonũ: grauior aũt tardiorẽ: q̄re mediã appellauere: eo ꝙ mediũ hʒ virtutẽ extremi ad ipſum cõpari. ſ. minus enim extẽta plus tenet locũ medij: amplius ꝟo extremi: aut erit pollichordũ diez eugmenon. i. diſiũctũ vbi chordarum ſteterant alique vel duplãt vt apparet. 13. ℄ Deide. (Aut) Aſſignat aliã cauſam di. q: media chorda vt pameſe virtute quidẽ ⁊ nõ diſtãtia vt tactũ erat finis tetrachordi ſuperioris ⁊ ꝑn̄ᵐ alterius tetrachordi inferioris vt viſum eſt que ſm ꝙ exiſtit media hʒ ꝓportionẽ ad extremitates ambas ſuo tono ſm ꝙ fuerit illi extremoꝝ cõparata vel alteri. nã mediũ cõparatũ ad extremũ videt alterũ. 5. phiſi. aut ordinabatur parameſe aut meſe vt diſtãtia ẽt ſere ſit media. Sic igitur q: parameſe hʒ vicẽ extremoꝝ vt mediũ. ⁊ q: per eam ambo cõſtituũtur tetrachordi virtute ſaltẽ ſiue nete. ℄ Dubitat: q: dictũ eſt in 7° ꝙ nõ abſtulerũt netẽ ſed tertiã. i. triteʒ ſiue parameſe. ℄ Dicendum ꝙ antiquitus fuit prius parameſe. q̃ʒ nete inuenta ceu pretactuʒ eſt 13. deinde ſupueniens terpandus extrahẽs tertiã chordam vt parameſe a chordarũ ordine: netem loco illius adiunxit: ita vt primitus nõ fuerit nete: poſtea ꝟo adinuenta extiterit: ⁊ ſic vtrunq; verificabitur problema. T. c. 52. Dubit⁹.

℄ Problema. xlviij. Antiqua.

Ropter qd ī tragedia chori non ypodoriſtiũ: neq; ypofrigiſtie cãtãt. Aut q: cãtũ mĩme hñt he cõſonãtie quo idigẽt magis choros ꝯſuetudinẽ aut ꝯſonãtiã q̃ qdẽ ẽ ypofrigiſtium opatiuũ: ꝑp qd ⁊ ī gerionẽ exitus ⁊ dearmano ī hac faciebãt. ipodoriſtiũ ãt magnificũ ⁊ ſtabile: ꝑp qd ⁊ citahariciſſima ẽ ꝯſonãtiaꝝ. h ãt vtraq; choro qdẽ icõſonãtia: eis ãt q̃ ſunt a ſcena magis ꝓpria: illi. n. heroũ imitatiui: hi aũt duces ãtiquoꝝ ſolũ fuerunt heroes: ꝑprij autẽ hoies quoꝝ eſt chorus: ꝑp qd ⁊ ꝯuenit ipſi lamẽtabile: ⁊ getus mos ⁊ melos hũana. n. hoc aũt hñt alie ꝯſonantie minus aũt illis q̃ ẽ ypofrigiſtiũ: diuina vl' furioſa: aut ⁊ bachias: ſm hanc qdẽ patimur aliqd: paſſiui autẽ ibecilles magis fortibus ſunt: ꝑp qd ⁊ ipſa conuenit choris: ſm autẽ eam que eſt ypodoriſtiuʒ operamur: quod non eſt propriuʒ choro: eſt auteʒ chorus curator inopinabilis: beniuolentiam eniʒ ſolũ prebet quibus adeſt. Noua.

℄ Cur tragediarũ choris: neq; ſubdorio: neq; ſuffrigio cantãdi genere vti mos eſt: An ꝙ modulũ ꝑſtare ꝯcẽtus hi nequeũt. Quo certe choris magnopere op⁹ ẽ. Mores ꝟo ſuffrigiũ obtinet vſui rex deputatos. Quãobrem in gerione excurſus: ⁊ arma coipſo concẽtu aguntur. Subdorium ꝟo magnificum conſtans graueq; eſt. Quocirca omnium maxime cocentuuʒ cythare accomodã

dum. Sed hec ambo vt choris minime cō
gruunt. sic scenis esse familiariora probant.
Etenim scena herouz facta dictaqȝ simulat.
Veterꝫ autē solos duces fuisse heroas ꝯstat.
populi hoīes sunt qbus chori ꝯsistūt. Qua
propter choro cōpetunt mores: moduliqȝ
trāquilli 7 flebiles. Hec eni humana potius
sunt. Que minus ceteri ꝯcētus prestare que
unt minimeqȝ ipse suphrigius: hic.n. aios
limphatis siles reddit: cogitqȝ debachari.
At ꝟo mirolidiᵘ nimiꝫ illa pātare pōt. Ita
qȝ eo ipso affici possumus: sunt autē patibi
liores qui inualidiores qȝ q validiores sunt.
Quāobrē id genus choro tribuimᵘ subdo
rio ꝟo atqȝ suphrigio agimᵘ qd choro nō
ꝯuenit. Est eniz chorus cliens quidaz cura
torqȝ ociosus. Quippe q beniuolentiam du
tarat his exhibeat quibus adest.

¶ Repetit 30ᵘᵐ vt amplius exponat di. Quare chori s꜃ tra
gediā nō cantāt cantū ypodoristhū 7 multo minus ypofri
gistium: que autē ista exposita sunt 30° antea. ¶ Deinde.
(Aut.) Soluit 7 p̄ in cōi di. cām esse qꝛ hꝰ ꝯsonantie puta
ypodoristie ac ypofrigie nō hñt modū cātādi q̄ amplius idi
gēt cātātes cantu chorico: alie.n. ꝯsonātie ꝓportione indi
gent chori 7 alie leges cōedice sub qbᵘ ypofrigiᵘ ꝯtinet can
tus 7 ypodoricᵘ: vt appuit. 15. ¶ Deīde (Cōsuetudinē.) 2°
dclat solonē i spāli postea notificat qd sit chorᵘ. 2° ibi. (Est
aūt.) Adhuc ondit qles sint cantᵘ ypostodoristhū 7 ypofri
giū: 7 2° chorici. 2° ibi. (Proptꝫ aūt.) dicit p̄ qȝ ex ꝯsuetudi
ne lōge ē ꝯsonātiā quādā pcipere in cantu: ab ifantia eniz
mox audiunt: 7 iō leges cantᵘ qdā fuerūt appellati vt visū
est. 28. q̄ qdē ꝯsonātia ꝯsuetudinaria s꜃ cantū ypodoristhū
7 ypofrigistrū attēdit: maxie cū opatiuū exiſtat: ipso.n. la
borātes ictāt ad opᵘ: vt pꝫ i sono quē emittūt: ātenas i ma
los eleuātes: 7 iō cantᵘ q fuere antiquus apō gerionē 7 gē
tem dalmaticā faciebat eritᵘ tādē 7 terminatiōes i ꝯsonan
tiā ypofrigiā sicut 7 dicti rābi. deīde ꝯcidūt in ipsaꝫ vt visū
est 30°. ¶ Deīde. (Ypodoristhū.) Ondit 2° qlis sit cantus
ypodoristhᵘ di. qȝ cantᵘ ypodoristicᵘ est magnificus lauda
bilis virilis stabilis vñ iter ceteras ꝯsonātias forte citācis
simus existit pp qd lidiū dictū sit vt visuꝫ ē 30°. 7 i his indi
cat sue rōnis maior. ¶ Deīde. (Hec āt.) ondit qlis sit can
tus choricᵘ subdēs minorē di. qȝ hec vtraqȝ ꝯsonātia puta
ypofrigiū 7 ypodoristhū relatiōe cantᵘ chorici ē icōsonātiaꝫ
vñ ē ipsis extrea: s꜃ magis ꝓ p̄dictis duobᵘ cātādi modis ē
ꝯsonātia a scena dcā exīns vt visuꝫ ē ꝑus mutatiua: 7 hꝰ q
dē ꝯsonātie modi appellati cōmutatiui erāt i vsu apud he
roes. ipsi.n. soli fuerūt duces 7 gubernatores antiqꝫ icitā
tes ipsos i actᵘ hꝰ cāt bᵘ vt i bellū vel aliō 7 ꝓpꝛie ypofrigi
um: opatiui.n. magis. ¶ Deīde. (Proptꝫ āt.) Ondit qlis
7 quoꝝ sit choricᵘ cantus di. p̄ qȝ hoies singulares 7 ꝑua
ti sunt illi quoꝝ cantᵘ est choricᵘ: 7 ppea fruuntur his que
ipsius: sibi.n. ꝯuenit vt sit lamētabilis iducēs in pietatem
hoies ꝯt agrestes: 7 quietus more honestᵘ 7 melodiosus ma
xime: hec.n. hūana sunt 7 māsueta: 7 iō amatores tali ge
nere cantādi vtunt in demulcēdo ꝑmitus ꝯtraꝝ aios suos
agrestes. ¶ Deīde. (Hec aūt.) Ondit 2° qȝ talia minᵘ isunt
ceteris ꝯsonātiqȝ a chorica. di. qȝ reliq̄ ꝯsonātie p̄fate minᵘ
gnapāt p̄dictis. nā ypofrigia ē diuina seu legalis vt appa
ruit. 15. 7. 28. vel furiosa icitās hoies i tumultū 7 furiā. vt ē
bachica praxia stolida iuxta illud nota 34ᵉ pp qd bachi-

Heroes q fuerit.

ci artifices vt frequēter sunt maliciūtta ꝗ qdē hꝰ ꝯsolatā
tiarum impfectarū modū patimur aliqd: cū autēꝫ pati
mur debiliores ampliᵘ fortibᵘ reddimur: 7 iō nō possumᵘ
cantū tenere choricū: s꜃ leges facimᵘ 7 a scena vt dictū est
15°. Sed qꝛ his oppositi sumus dispositi cū cantᵘ est lamē
tabilis 7 c. tūc ꝯpetit dispō nrā 7 potētia cantibᵘ choricis:
pōt eniꝫ ipsos seruare qȝ iuis existēt laboriosi: nō aūt cōue
nit vt dictū est ypofrigia ꝓpꝛie ipsis: opatiua enim sicut
expositū est. ¶ Deinde. (Est aūt.) Ultimo manifestat qd
sit chorus di. qȝ chorus est sicut qdam curator: studet eīn
remouere curas 7 sollicitudines ab audiētibus ē 7 inope
rabilis. nō.n. incitat ad actᵘ: vt ypofrigiū: sed solū beniuo
lentiā 7 cōplacentiā inducit qbᵘ auditu occurrit: nihil eīn
post factū requirit cū sono aios demulcere laborat.

¶ Problema. xlix. Antiqua.

PRopter quid sonoruz facientium
ꝯsonantiā in grauiori ē mollior?
Aut qꝛ in melodia sua voce mol
lis est 7 quieta: ea autē que est rithi
mi immixtione aspera 7 motiua: qm̄ autē gra
uis sonus mollis 7 quietus est: acutus au
tem motiuus: 7 habētibus idē melos erūt
vtiqȝ mollior grauior i eodē melos magis.
erat autē melos ipsi molle. Noua.

¶ Cur sono grauiori mollior modulatio ꝯti
neatur? An qȝ modulus sua quidē nā mol
lis est 7 quietus: sed admixti numeri rōne al
perior redditur 7 mouentior. cum igit̄ gra
uis sonus mollis quietusqȝ sit acutus ꝯ mo
uens 7 irritās prorsus: eoꝝ quoqȝ qui eun
dem moduluz habēt mollior esse debet: qui
grauior eodē modulo continetur. Modu
luz nāqȝ mollē esse eoꝝ dictuz iam est.

¶ Quare cōsonantia ex grauibus causata sonis ē mollior
7 delectabilior qȝ ex acutis ꝯstituta. ¶ Deīde. (Aut qꝛ.):
Soluit p̄ ostēdēs qre cōsonantia vocis grauioris ē molli
or. scdo adaptat ad eā que sonoꝝ illic. (qm̄ aūt.) di. causaꝫ
esse: qꝛ hꝰ ꝯsonātia i melodia pp suā vocē delectabileꝫ ex
qua ꝯstituit: mollis est 7 quieta: iuxta illud qd dictū est ꝑus
de cantu chorico: sed fere per oppoᵐ consonātia rithmica
ob suā mixtionē minus cōsonam: aspera existit pūgēs au
ditum 7 imutans mox subita qsi alteratione nature ꝑlla
tiua. ¶ Deinde. (Qm̄ autem.) Applicat ad sonū dicens
similiter esse in sono: qm̄ grauis vt dictum est de voce mol
lis est 7 quietus 7 amenus: sed acutus asper est 7 cōmoti
uus. vnde posito qȝ extet vtrobiqȝ eadēꝫ melodia: illa que
erit grauior mollior 7 delectabilior in eodē melodia ma
gis. nā melos ipsius est molle qsi dulce. ¶ Notandum qȝ
ꝯsonantia dꝫ cōstare ex acuto 7 graui. mollior tamē est 7
amenior cū in graue tēdit qȝ quādo in acutum.

Cōsonātia ex qbᵘ ꝯstare habeat.

¶ Problema. vltimum. Antiqua.

PRopter quid equaliuz doliorū 7
similiuz: si quidē alteruz vacuuz
fuerit: alteruz ꝟo ad mediuz ple
nū: dyapason ꝯsonat echo? Aut
qꝛ duplex fit ei que est ex medio: eius que ē
ex vacuo: qd enim differt hic qȝ i fistulis: vi
detur eni velocior motus acutior eē: in ma

ſoribus aūt tardius aer obuiat: ⁊ in duplici bus tm̄: ⁊ in alijs ꝓportionale: ꝯſonat autē dyapaſon ⁊ duplr itur ad mediū. Noua.

¶ Cur piū ſimiliūq; doliorꝫ: ſi alterū inane alterū dimidiatū ſit echo dyapaſon ꝯſonan tia reſultabit? An ꝙ echo dupla dimidiati ad inanis exiſtit. Quid enim i iſtis potiuſq; in fiſtulis res euariet: motū nāq; eūdez acu tiorem putam⁹: quē velociorem. Amplior̄i bus vero aer tardius occurrit: vt duplis du plo ⁊ ceteris ad proportionē. Utris quoq; duplus dyapaſon ad ſubduplū ꝯſonat.

¶ Explicit decimanona particula.

¶ Quare ſi aliqs accipiat duo dolia euidē mēſure q̄ntita tis figure ⁊ vlr ſilitudis oīs in oībus ſit eq̄litas niſi in hiis i qbus ſit cōparatio vt viſū ē. 5. 25ᵉ. puta ꝙ vnū ſit oio corpe ſolido vt liquore aliq̄ vacuū plenū tn̄ aere eidem. n. apud vulgus eſt vacuū ⁊ plenū aere. 7° topi. ⁊ alterꝫ ſit ſemiple nū ⁊ ꝑcutiāt ē eq̄lr q̄cunq; mō ambo: vel clamet in ipſis tūc echo reſultās ex his ꝑ refractionē ad ptes reddit ſim phoniā dyapaſonicā. ¶ Deīde. (Aut.) Soluit ⁊ dīc ꝑ cām eſſe q: ſonus cātus ex vacuo vaſe ſe hȝ ad ſonū cātū ex ſe mipleno in dupla ꝓportione: cōtinet. n. hic a° totū qdē va cuū oē id qd̄ ſemiuacuū: dcm̄ ē āt. 13° ꝙ dyapaſon ex nūo duplici naſcit. ¶ Deīde. (Quid eni.) Scdo remouet du bitationē. q: crederet aliqs ꝙ ex ſonis taliū nō reſultaret ſimphonia ſicut ex ſonis aliorꝫ: ⁊ iō ſubdit ꝙ non eſt aliq̄ dīa qn ex ſonis iſtorꝫ cōſtituat dyapaſon cōſonātia ceu ex ſono fiſtularꝫ ⁊ hꝫ ūtrorꝫ motorꝫ ſpū ſeu tactu: qd̄ oſidit intēctor muſice malleorꝫ ſoni ꝓportione: vt dcm̄ eſt ṗ. ꝙ ſi qdem cōtingere hn̄ pōt: cū vbiq; in talib⁹ nō ſp ꝓportiōe duplr obſeruet: qd̄ oſidit. q: dyapaſon cāt ex acuto ⁊ graui: qd̄ huic accidit: nā mot⁹ velocior fact⁹ in ſemipleno an guſtia loci ꝑcipit eē acutior: in maiori aūt tardi⁹ mouet: ⁊ obuiat aer reſiſtēs ꝓp plurimā q̄ntitatē ipſi⁹ motā ⁊ per lōgā diſtātiā vt viſū eſt. 11°. ita ꝙ in his q̄ iūt dupla in ad inuicē ⁊ i aliis ēt q̄ aliquā ꝓportionē hn̄t nūalē iter ſe cō ſonat: ⁊ efficit penes duplaria dypaſō. cadit. n. duplex iter ⁊ diſtātia extremi ad mediū vt in plenꝫ: vnū aūt i ſemiua cuo: cū alterꝫ ꝯtineat pleni medietatē: ſm vo epitrica dya teſſerō ⁊ emiola dyapēte. ⁊ c̄. vt mōſtratū eſt. 13. Ex his vtī ꝙ q̄ꝫ breui⁹ ꝓducitū in lucē vtcūq; circa liberales artes ⁊ marie mathematicē ꝓblemata grādi teſtuali caligie cum eī⁹ corruptiōe inuoluta q̄n̄q;: in qb⁹ ēt q: plurimis ex̄nca nō grādis vtilitas q̄ hodie appetit ſūme repit. Quare ipa celeri⁹ ꝑcurri: nūc āt deiceps circa reliq̄s ꝑtes pl̄hie nāleq; marie ꝓble⁹ tā circa cōpo⁹ q̄ꝫ ſimplicia exñna tractabit.

¶ Incipit vigeſima particula in qua agit de his que ſunt circa ens mobile.

¶ Problema. j. Antiqua.

PRopter qd ſalſa aqua apia qdē recipit: porrū aūt non? Aut q: hmōi qdez ībecilles radices: hmōi vero fortes. forti⁹ āt ipaſſibili⁹ ē. Noua.

¶ Cur aquā ſalſam apium recipit: porruȝ recuſat? An ꝙ alterius radix imbecilla: alterius valida eſt impatibilius autez qd̄ validius.

¶ Particule vigeſima in qua poſtq̄ꝫ Ariſto. determinauit de problematibus mathematicis circa quantitatez exiſtē tibus redit ad determinandū m de his que ſunt circa ens mobile magis: ⁊ primo circa ens mobile minus perfectuȝ ſecundo circa perfectum maxime: qd̄ eſt cōpletum ⁊ vlti mum a natura intentum: puta hominē. 2° ibi. In pricipio 27ᵉ partis. Adhuc primo agit de ꝓblematibus circa ens mobile compoſitū. 2° circa ſimplex. 2° ibi. In principio 23ᵉ partis. Etiam prima ſequeſtratur in duas partes vt appa ret per rubricam. primo enim determinat de problemati bus circa ipſa vegetabilia. 2° circa illa que eis producunt. ſecunda in principio ſequentis particule. Proponit igitur queſitum di. quare aqua ſalſa ſuſcipit ⁊ ſuſtinet ꝙ in ipa naſcantur: ac etiam nutriantur apia. non autem porrum etiam tranſplantatum in ipſa non viuit quod tamen vide tur calidum ⁊ ſiccuȝ eſſe vt apium. ¶ Noſce ꝙ per aquā ſalſam audio aquam omnem extraneum habentez ſapo rez ⁊ horribilez: ſiue ſit ſalſa ſiue ſulphurea ⁊ aluminoſa. tales enim aque non ſolum non recipiunt porrum: immo etiam ſicce arenoſe ſalſuginoſeq;. Scias etiaȝ ꝙ aqua nō debet eſſe multum profunda: q: tunc apium non poſſet terrā attingere: ⁊ ita non reciperet cū elementum ſimplex nō vegetet aut nutriat vel extranee valde. Eſt autem apium olus ſeu herba nota duplex exiſtens: domeſticum: cuius natura eſt ca. in primo ⁊ ſicca in ſecundo. ⁊ eius ſpecies eſt leuiſticum ⁊ ſilueſtre cuiuſmodi ſm dyaſcoridem ſunt plu res ad tertium pertingentes complexionis graduȝ. Quid autem ſit porrum notum eſt ⁊ viſum eſt etiam. 39°. 11ᵉ. P. porrum ſi quidem etiam audiendum eſt cepe allium. ⁊ vltter oē ad moduȝ ipſius radicibus diſpoſitum. ¶ Dein de. (Aut.) Soluit di. cāȝ eē: qm̄ porrū hȝ radices paꝝ de biles ⁊ ſubtiles valde: apium vo oppoſitas in lōguiq̄uum ꝓtēſas: ⁊ qd̄ eſt forte potēs reſiſtere min⁹ patit a ſui ꝯrio: cū igit apiū hēat radices fortes ⁊ aptas ad recipiendū nu trimentū qdcūq; ⁊ vbicūq; ſit i aqua ſalſa ⁊ i oī re ex qua poteſt trahi alimentuȝ: vnde ⁊ in vmbra videmus ipm vi uere: qd̄ nō ſic aliis vegetabilibus inſit poteſt exire ⁊ viue re in aqua ſalſa: porro aūt ſec⁹ accidit. Et cōfirmatur dcm̄ Ari. q: cū in ipo porro ſit multa hūiditas: q̄ eī⁹ ꝯſeruat ra dicalis nā ab ignitione: op⁹ ſit multa nutrimēti attractio ne qd̄ ex aqua nō pōt ꝓuenire ſalſa ⁊ vlr ſibi eſſeñ.

¶ Problema. ij. Antiqua

PRopter qd dr̄ mētā in bello neq; comedas neq; plātes? Aut q: infri gidat corpa. declarat aūt ſpmatis corruptio. h aūt ē ꝯrm ad fortitu dinē ⁊ animum idem exiſtens gn̄i. Noua.

¶ Cur i ꝓuerbio ē. Mētā belli tpe neq; edi to neq; ſerito? An q: mēta refrigerat corpa pōt: vt corruptione cōſtat ſeminis genitalis id aūt ipſū aduerſū oīno eſt: ad fortitudinez atq; animoſitatem: quamuis genere ſit idē.

¶ Quare cōiter dr̄ ꝙ in exercitu non ſemines mentas aut tranſplantes neq; ipſius vtaris comeſtione. ¶ Notandū ꝙ mēta eſt duplex quedam eſt domeſtica ortulana: ⁊ hec triplex. vna dicta menta greca. alia piperita. tertia gigibrīa que calida eſt ⁊ ſic. in ſecundo gradu. Altera ſilueſtris di cta mēſtruaſtꝫ ca. ⁊ ſic. ad tertiū. oīa qdē ſufficiēter eſt nō. ¶ Deinde. (Aut.) Soluit di. cām ee: qm̄ hȝ infrigidare cor ⁊ ſpūs: ⁊ ꝙ ita ſit oſtenditur: q: ipſa corrūpit ſperma: qd̄ oſidit: ipſi vtus ineſt corrumpēdi ſanguinem. Auicen. ter tia prima: ex quo efficit ſperma: ꝙ aūt hꝫ fortitudini oppo-

Capi. j. circa medi.

Dyapaſon quō cātur

Apium quid ſit

Mēta multiplex

tiſ ꝛ audacie tācꝗ̄ eoꝝ corruptiui: qm̄ caliditate cordis maxime ꝛ ſpūs cōtingit audacia ꝛ fortitudo: q̄ neceſſaria ſūt in bello vt ſupercēt inimici: ꝙ aūt mēta vtriſꝗ̄ ꝯrieſ. puta fortitudini ꝛ audacie oñdiſ: qꝛ ſb eodē gñe locāſ cōi. puta dicaſ ſub aioſitate: calore. n. qs audax reddiſ ꝛ fortis. Uñ ın tegni. ſi ad plurimū caliditas cordis puenit: furor ꝛ maniaca cōfidentia. et audacia eni qs robur deducit in actū.

Dubitatio — ℭ Dubitaſ: q̄re dicit Ariſt. mentā īfrigidare corda: cū ꝯtrium apparuit ex pracſis: cū oēs teſtenſ ipſam calidā ꝛ ſiccā ēt in ſcdo. Adhuc eā ponūt coitū incitare. ℭ Dōm ꝙ ſi p mentā intelligiſ qd̄ expoſitū eſt: vr̄ dubius hic ſermo ſi rectus ad nos puenit: neꝗ̄ video qō menta p ſe infrigidet ſicut eius actus denotat oppoſitus. Uñ ſi verificeſ his ſermo p accñs erit forte. pp eni ſupfluitatē ꝛ caliditatē ꝛ ſic. ꝛ maxime ipſi⁹ agreſtis ſupcalefacto corpe ſupflue ſpiritibus iñaniſ. calidū enim p accñs infrigidat. cōpſonūꝫ ꝫ⁹ q accñte audacia remittiſ ꝛ fortitudo. Fortaſſe. n. potius ꝯcēdū ꝙ mēta calefaciēs coitum excitat ad quē moti plurimū debilitanſ ꝛ timidi redduntſ ita vt inepti reddanſ ad bellū. ꝙ aūt corrūpat ſperma id vr̄ ſupponere facere ꝛ nō comeſtione. Unde Aui. qñ ſupponiſ ante horā coitus ꝓhibet īpregnationē iter. n. preſtringit genitale ſm dyaſcoridem. Et huiuſmodi quidē ſufficiēter expoſitio ſcribitur conciliatoris differentia. 149.

ℭ Problema. iij. Antiqua.

PRopter quid q̄dam florē habētia infructifera ſunt vt cucumeres cucurbita ꝛ granatus? Aut non infructifera: ſed hec fruct⁹ ſūt: fructificat. n. flores: cucumer aūt fruct⁹. Noua.

ℭ Cur aliq̄ fructu vacēt cū florē hēant vt cucumer: cucurbita: malus pūica. An his fruct⁹ nō deeſt: ſꝫ ipſa ꝓ fructib⁹ hñr: qb⁹ flos īſidet. Fruct⁹. n. id eſt qd̄ florē gerit. Cumeri aūt florē inherere perſpicuū eſt.

ℭ Quare eſt ꝙ q̄dā vegetabiliū ꝓducūt florē nō tñ faciūt fructū inde vñ vr̄ flos eſſe fruſtra cū ordineſ in fructū ꝛ ſi ꝓducit ipm̄. phi. n. 2⁹ illud dr̄ eſſe fruſtra qd̄ natū ē cōſeq ꝓpriū finē ꝛ nō adipiſciſ eūdē. de⁹ aūt ꝛ nā nihil agūt fruſtra. p⁹ celi. hō aūt ſūt ſicut cucumer cucurbita: arbor granati a qua plures decidūt flores: balauſtia dicti: ſiſe in plurimis ēt reperiſ pari carpꝯe vt primus pſicis ꝛ ſilibus. Eſt aūt cucūer ꝓpe fruct⁹ ille magn⁹ viridis rotūd⁹ lāgurra dict⁹. qdā vo appellāt ipſū fructū oblōgū tetrāgulatū vel pētāgulatū citrullū dictū. Et vtriꝗ̄ fri. ꝛ hu. i 2⁹ ceu cucurbita. Et ē qdā huic aſſimulat⁹ cucumer dict⁹ ſilueſtris aſininus vel ſiccidis cui⁹ qdē dr̄ elateriū ſucc⁹ ca. ꝛ ſic. in 3⁹ amarus aque ſubductiuus citrine ꝛ maxime vomitiuus vt tactū eſt. p. 31. Cucurbita qdē cui⁹ nēpe ſilueſtris dicta brionia ſeu vitis alba ca. ꝛ ſic. in. 3⁹. ℭ Deide. (Aut.) Soluit. p interēptionē dicēs: nō eē vē̄r verꝫ ꝙ plāte floreſcētes nō fructificāt: qꝛ flores ipſi ſunt eaꝝ fruct⁹: cucumer tñ ꝛ hō eſt fruct⁹ ꝓprie. Uñ ꝛ qōdā genus ſalicū nō vr̄ oino aliū fructū p̄ter florē efferre: qd̄ ꝛ pōt ꝯcedi. nā ſapientes antiq aſſerebāt oia folia eſſe fructus: ſed humor tant⁹ inerat ꝙ nō maturabanſ: neꝗ̄ coagulabanſ pp appitionē caloris deſuper ꝛ feſtinationē attractionis ſolis de vegetabilibus ꝛ plantis. Sic igiſ fructus erit duplex. vnus qdē nō verus primus vt folia ꝛ flores: alter quidem verus ꝛ ſecundus.

ℭ Dicēdū ēt ad motiuum p̄inductū ꝙ flos nō ſolū ordinatur in fructū. imo ēt in expurgationem huic ſuperfluitatū plante: ſicut menſtruoꝝ pars q̄dā ordinaſ in partū generationē: alia in expurgationē corporis mulieris: vt eñim aīalia hñt ſupfluitates prime ſcōe ac tertie digeſtionis: ita ꝛ plāte ꝓportionale qd̄ iſtis vt folia flores ꝛ gummi.

T. c. 11. ꝛ alibi T. c. 32.

Cucumer qd̄ ſit

ℭ Problema. iiij. Antiqua.

PRopter qd̄ vegetabiliū hec qdēꝫ elixa alia vero cruda cōeſtibilia? Aut quorūcūꝗ̄ hūores nō cōfeſtim cōeſtibiles his calefactis dulciores fiūt a calido. Quorūcūꝗ̄ aūt cōfeſtiꝫ ꝛ cruda comeſtibilia ſunt. Noua.

ℭ Cur eoꝝ q̄ terra gignit: alia cocta alia cruda ſunt cibo ydonea? An quib⁹ ſuccus eſculentus non ꝓtinus eſt. his decoctis dulcior reddiſ a calore. Quibus aūt ſapor vel ꝓtin⁹ gratus cōſiſtit: hec ēt cruda heſitanſ.

ℭ Quare quedam de numero vegetabilium vt olerum ꝛ fructuum. hec quidem comeduntur cū fuerint prius elixata ſicut caules ꝛ blete cucurbita ꝛ pira quedam ponticiora: quedam vero talium comeduntur cruda ceu lactuce feſenationes: citrul'i: ꝛ fructus reliqui plurimi. ℭ Deinde. (Aut.) Soluit dicens primo cauſam eſſe: quoniam ille quorumcunꝗ̄ humores vel ſapores ſunt horribiles caliditate vel frigiditate ſuperflua cauſati ceu pontica amara ꝛ acuta non cōfeſtim ſunt comeſtioni apta prout ſunt a natura producta: ſed poſtea cum digeruntur a calido igneo digeſtiōe ephe ſis dicta redduntur dulcia: ꝛ ita comeſtibilia. ſapor enim dulcis eſt proprius alimenti cum ſoluꝫ dulce dicatur nutrire. ℭ Deinde. (Quorumcunꝗ̄.) Aſſignat cauſam ſecunde partis dicens ꝙ queccunꝗ̄ mox a ſua prima conſtitutione ſunt calido digerente dulcificata cruda etiam exiſtentia comeſtioni ſunt apta cum ſui digeſtionem naturali calido adepta ſint: qd̄ priora igneo calore accidentali. ℭ Notandum ꝙ calor ſm diuerſitatem patientis vt reliqua agit. nam ſi inueniat materiam crudam inſipidam decoquit eaꝫ ꝛ dulcificat: ſimiliter ſi amaram acutā vt oſtendunt cucurbite ꝛ melones ſorbe ꝛ alia Cum autem dulcem in amaram ꝛ acutam permutat ceu mel declarat cum ſuccaro.

Calor q̄o diuerſimo de agat

ℭ Problema. v. Antiqua.

PRopter qd̄ hec qdē elixa: alia vo aſſata? Aut qꝛ hūidiora nō tm̄: ſicciora aūt nō magis deſiccari opꝫ elixa oia hūidiora aut ꝛ molliora: min⁹ aut hūida ſi calefiāt fiūt ſicca. Noua.

ℭ Cur alia elixa: alia aſſa meli⁹ edi poſſunt? An ꝙ hūidiora nō caten⁹ hūectari ſicciora nō ampli⁹ exiccari oꝫ. elixa āt hūidiora molliora ꝗ̄ oia reddūſ. q̄ vero min⁹ hūida ſunt hec igne cōfecta ſicciora prius euadunt.

ℭ Quare quedam planterum ſeu vegetabilium ſunt comeſtibiles cum fuerint elixate vt dictum eſt prius: quedam vero cum fuerit aſſate ita vt recipiant digeſtiōem dictam opteſis. ℭ Deinde. (Aut quia.) Soluit dicens cauſam eſſe: quia queccunꝗ̄ ſunt humidiora non amplius humectari oportet: cum ſimile additū ſimili deſtruat ꝛ corrumpat. prima tertij. ſimiliter que ſunt ſicciora non opus ſit eadem ratione magis deſiccare: ſed elixa cuncta ſunt humidiora ꝛ molliora: minus vero humida ſeu ſicca cū amplius calefiunt ſicciora redduntur: ꝙ fit ignis aſſa-

T.c.xx. 7 alibi

tione. q̄re vtraq; redderent deteriora. ℭ Nōn^m et 4^a me/thau. appere ctra hūidiora eē hūiditate cītrea. aſſa vō ma/li. Et iō dictū manibus querentib^o vtiliora ſunt aſſa q̄3 di/ra: nutriūt. n. magis cū in eis ↄſeruet hūidū radicale: quo ampli^o ſit nutrimēti. ℭ Nōn^m q̄ ſicut corpa lapſa debēt regi p̄ ↄ̄ria: ita ⁊ cibaria cōditurūs oppoſitis ⁊ p̄parationi/bus gubernari: vt caſa fridis: ⁊ frida calidis: vt appet de alimentis: vt rape aſſant laudabili^o ⁊ pira: ſed legumina dixant: ⁊ ſimuliter de carnibus porcinis ⁊ leporinis:

ℭ Problema. vj. Antiqua.

Ropter qd hec quidē incomeſti/bilia ſūt: hec vo coēſtibilia? Aut pp humores: quecūq; enim ⁊ cru da indigeſtos habent: ⁊ calefacta nō mutātur: incomeſtibilia. Quorūcūq; au tem comeſtibilis qdē humor: fortior autē hec comeſtiones ſunt: que enim in modico habent multam potentiā comeſtibilium: delectabilia ſunt multorum. Noua.

ℭ Cur alia eſculēta: alia ineſculenta experi/mur? An cauſe ſuccus eſt. qd enim ⁊ ignis expers ſuccū cōtinet imitē ⁊ igne ↄfectū ni/hilo mitius reddit. hoc cibo ineptū penitus eſt: qd aūt ſucco eſculēto qdē: ſ3 vehemētius culo ↄſtat: hoc p̄ cōdimēto recipim^o. qd. n. exiguo corpe vim magnā obtinet: id nāz cō/dire pōt ampliorum eſculentorum.

ℭ Quare qdā vegetabiliū ſunt inepta comeſtioni vt aut ol/no vel praue: alia vō comeſtibilia. ℭ Deinde. (Aut qr.) Soluit. ⁊ p̄ aſſignat cām priorꝰ ptis dī. cām eē ſumēdā ex hūorib^o ac saporib^o ipſos ↄſequētib^o. nā q̄cūq; cruda hūo/res hñt oīno digōni īobediētes: calefacta ēt calido digeſti/uo nō redduntur digeſta ⁊ dulcificata in tantū q̄ valeant co/medi: cū in eis rō alimēti ſit q̄ſi ſimplr abſorpta ſicut me/dicine: ⁊ maxime venenoſe de qbus tactū eſt. 14^a. ⁊. 32^e p^e. ℭ Deinde. (Quorūcūq;.) Aſſignat 2ª cām 2^e ptis dī. q̄ q̄p humorē comeſtibilis: q̄̄uis ſit aliq̄lr fortior ⁊ remo/tior p^o frōte a nā nutriūtur: ↄīr tn̄ v̄tute calidi digeſtiui red/duntur digeſta: ⁊ ita comeſtioni ſufficiēter ydonea: ceu por/ri cepe alea ⁊ olerus pl̄ima vt tactū eſt 4°. ℭ Deide. (Que enim.) Subdit 3° q̄ illa q̄ in modica q̄titate ēt accepta: hñt v̄tutē pl̄imā de gñe comeſtibiliū: n̄ ſolū cōeſtioni apta verū ēt delectabilia comeſtioni ſunt multorū: qd forſaſſis pp. p̄portionem aut improportionē ciborū ad corpora vt declaratū eſt p^a. 15^e q̄lia ſunt ea q̄ rōne ſufficienter cōtinēt alimēti: ſicut pāis ⁊ caro: vt oīa hic tacta ſint: aut forſitā quis exponet hanc partem de illis que gr̄a cōdimēti ⁊ ſa/poris accipiunt vt eruca ſinepi ⁊ hō p̄mum tn̄ melius.

ℭ Problema. vij. Antiqua.

Ropter quā cām hec quidē plan tarum vſq; ad ſemen viuunt: po/ſtea ferentia deſiccātur vt herba ⁊ vocata olera: alie aūt nō: ſed mul/totiens ferunt: ⁊ viuētū vſq; ad ſemē: hec q dē annue ſūt: apiū autem in poſteriori anno fert fructū: ⁊ educēs euaneſcit? Aut oia qdē hucuſq; creſcūt: quouſq; ⁊ ſm ſemē creſcūt qn̄ ⁊ hoīes vſq; ad triginta annos augent: quēq; qdem multitudie: quēq; vero groſſitie: qn̄ aūt non. Amplius poſſunt ferre: queād modū illic deſiccant ⁊ ſeneſcūt: hec vero tar de ⁊ ſm rōnem: pp quam igit cām: hec qui dem breuis vite ſunt alia vero lōgeua: alia erit rō: qn̄ aut eſt oibus terminus ſeminis pfectio neceſſe eis q̄ ſūt breuis eui: ſel'aut ra ro ferre fructū: lōgeuis aūt multotiens: q̄re ībecilliſſima qdē ſemel ferūt: pp qd neceſſe eſt deſiccari: ⁊ harū potētes āno annuas eē. Alias vo queādmodū apiū poſteriori āno quemadmodum arbores ⁊ plāte Noua.

ℭ Quā ob cām ſtirpiū alie ad ſemē vſq; viue re tātūmodo poſſint. deide cū ſemē tulerūt exareſcāt: vt genus herbe: ⁊ que olera nomi namus: alie non: ſed ſepius fructificare ſoli te ſunt. Ipſarū etiam viuentiū ad ſemen vſq; ferundum: cum magna pars annua ſit: ge/nus apij quod ab equo hypposelinum ap/pellatū eſt. quaſi eq̄piū dixeris: anno po/ſtero fructū affert. cunq; attulit exareſcit. cur. ita? An oia eaten^o vigēt etate. quaten^o ſemie quoq; valeāt. nā ⁊ homines ad annū trige/ſimū vſq; p̄ficiunt aut copia aut craſſitudie Vbi aūt ſemen ferre nō ampli^o poſſunt mō ſtirpiū obareſcūt atq; ſeneſcūt q̄̄ alia oci^o alia ſeri^o occidūt. Idq; portione. Sz quā ob cām alijs lōgum vite ſpaciū alijs breue da/tū ē. porro alteri^o intereſt diſputatiōis decla rare: ſ3 cū oibus finis ac termin^o ſit pfectio ſeminis: qb^o vita breui tpe ↄtinet: hec ſemel aut certe nō ſepe. Que aūt eſſe longeua nā voluit: hec ſepe fructificare neceſſe eſt. Quā obrē que imbecilliora ſunt ferre nō plus va leant que ſemel: tum exareſcant neceſſe ē: ac eorū ipſorū alia anno p̄mo ſil' ⁊ ſemē redde/re: ⁊ vitā explere nāe rō ſancit. alia poſtero vt equappiū. Que vero preualida ſurgūt: hec annis pluſculis poſt fructificare incipi unt: diuq; vitā agere poſſunt fructificareq; ſepius vt arbores.

ℭ Quare quorūdā vegetabiliū vita extēdit ſolū vſq; ad pfectā p̄ductionē ſeminis: demū cū ptulerint ipſum deſic cant: ⁊ nō ampli^o ferunt ſicut cōiter eſt plāta dicta herbe: q̄ nutriunt herbaſa ge ⁊ ſilr ille q̄ vocāt olera vt caules ble te ⁊ hmōi que in hortis ēt ordinant alimentū. aliquorū autē nō ſolū p̄tendit vita vſq; ad ↄplementum ſeminis vna vice ferēdi tn̄: verū multis eſferunt vicibus ⁊ viuūt vſq; ad ſe/minis ↄplementū ita multotiēs ceu vlr plante: horū tn̄ per manentia vſq; ad ſeminis p̄ductionem dicuntur annua/lia: quolibet enim anno naſcunt ⁊ depereunt: q̄dā vō hec ſunt media. nō enim mox deſiccant perfecto priori ſemine neq; multotiens ipſum producūt ſicut apiū. ipſum enim nō fert fructū primo quo plantat anno: ſed magis cōſequētes Apiū nō qualis

quo ꝓducto euanescēte deſiccaꝶ ceu porꝛ: apō nos tamē ſert p̄ āno ꝛ ſiſr euaneſcit oī anno. ℂ Deīde. (Aut.) Sol uit. ꝛ aſſignat cām p̄ui cōi. d. ꝙus iō hec ꝯtingē qm̄ oia au gent quouſq; ꝟtute mā ſeminalis pōt in oēm dyametrum ertēdi: deīcepa aūt n̄ ſit augmētū: cū nō fiat extēſio ꝓpt a vt ꝓbabiꝶ p̄ nāliū. Et iō lʒ aliqs poſt cōſiſtētiā ipinguet: ñ tñ eſt ꝟa creſcētia. Aui. p̄ꝰ ꝑmi. ℂ Deīde. (Q̄m aūt.) De clarat id 2ꝰ dicēs ꝙ hoīes augmētāꝶ vt ad multū vſq; ad 30ꝰ. annos: tūc qdē ꝑmo ꝓportionabiliꝶ magis ꝓm multi tudinē. i. nūm trium dimēſionū: lōgitudinē. ſ. latitudinē ꝛ ꝓfūditatē coertēduꝶ: nūc āt puta a. 24. annis ꝑ antea plꝰ ꝓm groſſitiē. i. latitudinē ꝛ ꝓfunditatē. qō. n. has hʒ ꝓpē dr̄ groſſū: ſicut ꝙ porꝛes magnū vt viſum. riꝰ. 20ꝰ deīcepa do ſicut illic. i. qbuſdā ineſt plātis: ꝙ cū nō valēt amplꝰ: ſe mē ꝓducere ſeneſcūt ꝛ deſiccaꝶ: ita ꝛ in aliꝭs accidit qbuſ dā: nā hoīes ꝛ viꝶ q̄ lōge vite tardius deſiccāꝶ ꝛ ſeneſcunt. hoc. n. certat ꝓm rōnē ſeu ꝓportionē tpis vite ſue lōgioꝛis. ℂ Nōn̄ ꝙ id qō dictū eſt hoīes vſq; ad. 30ꝰ annos augē ri terminus eſt cōis: qm̄ aliqñ citius interdū ſit. ꝛ aliqñ tar dius ꝓm diuerſitatē cōplexionū: nā tpatus cū ſit lōgioꝛis vi te moꝛoſius ꝑuenit ad finē augmēti. Melicus citiſſime re liqui. aūt mediocriter: cū nō ſit etatē certo dieꝝ nūo diffi nire: ꝓpter qꝫ ꝓm latitudinē: qdā enim ſtatiʒ poſt. 30ᵐ. annū hñt ꝑiᵐ declinationis: aliꝭ vero poſt. 35ᵐ de re. ſe. 6ꝰ. Et iō Joannitius in diſtinctiōe etatis addidit vel diſtinctiuā Aui. aūt fere latitudinē denotauit: qō appet: qꝛ coꝛpꝰ in ſtatu eſt a. 30. annis vſq; ad. 35. rhetoricoꝝ 2ꝰ. cui cōſonat Ha lyab. cū Haly. ℂ Deīde. (Propter quā.) Tertio excuſat ſe de cā ꝛ c̄. dicēs ꝙ cā ꝓp quā q̄dā ſunt breuis vite: aliqua vero lōgioꝛis: alia erit rō ꝑtinēs ad libꝛū de cāis lōgi. ꝛ bre uitatis vite. ℂ Deīde. (Q̄m aūt.) Reſumit q̄rto vt ꝯclu dat di. ꝙ finis ad quē oīa ordināꝶ: ꝛ marīe ꝓm ꝙ ſūt q̄dā nālia: eſt vt ſemē hēatur ꝑfectū: ad hoc. n. ſunt nata: ꝛ ꝑci pue q̄ breuioꝛis vite: tunc q̄ hō neceſſe ſit ſemel aut ſaltē ra ro putabis fructū efferre: ſʒ q̄ ſunt lōgeua multotiēs ꝓfe runt: cū actꝰ ꝓm vite ꝓceſſum ordineꝶ. ℂ Deīde. (Quaꝶ) 5ꝰ cōcludit intētū ꝑncipale di. ꝙ illa q̄ ſūt debiliſſima non potētia ſupeſſe ſibi ꝛ ꝓlificationi: q̄ ō ex ſe ꝓductū ꝛ ferūt ſemel ſoluʒ exiſtit: poſt qō ſit neceſſe deſiccari ꝛ corrumpi: cū totum ſuum poſſe in hoc expenderit. Et qꝛ huiuſmodi plantarum potentie ſunt anno ſoluʒ: adeo annuales vt ta ctum eſt dicuntur: ſed quedam alie vt apium amplius: qꝛ etiam ſequenti anno ſicut tertio arboꝛes ꝛ plures plātaꝝ multis annis viuunt ꝛ efferunt vt viſum eſt.

Holum augmētū ǭd fiat

ℂ Problema. viij. Antiqua.

PRopter qd apio ſiqs circūfodiēs inferius vſq; ad radices circūpo nat fimū deinde ſuperius terrā: ꝛ ita adaquet: valde magne ſiūt ra dices? Aut quia fimus calidus exiſtēs ſpō gioſus cōtinet quidem attrahens nutrimē tum: ꝛ non tendit ſurſum: digerit aūt calidū exiſtens: quare augmētū multū ſit. Noua.

ℂ Cur ſiqs apium radicetenus circūfodiat partēq; imē panicū vndiq; ingerat: deinde terrā accumulet: itaq; irrigeꝶ: radices mira magnitudine adoleſcūt? An ꝙ nā panici fū goſa ꝛ calā pabulū attrahit: ꝯceptūq; nō ſur ſum tranſmitti patiꝶ. Sed inter radicē cōtē tum calore ſibi indito concoquit: vt radicis ampliſſimum ſequi incrementū neceſſe ſit.

ℂ Quare ſi quis obſeruauerit talem modum colendi api um: vt ꝙ primo circūquaq; concauet ſecus radices ipſiꝰ aliquantulum inferius ꝛ circumponat fimum: ꝛ marīme bominis: vt cauſetur ex putrefactione calciamēti ane ꝛ poꝛcini ſtercoꝛis ꝛ columbini: poſtea ſuperꝰ adapiet ter ram ꝛ perfecte adaquetur ita vt aqua non deſcendat putre faciens radices ſiunt magne: ꝛ qō dicit de radicibus apiꝭ ſimiliter intellige de aliꝭs ei pꝛopoꝛtionalibus vt bauce: ꝛ raffani: ꝛ huiuſmodi. ℂ Deīde. (Aut quia.) Soluit di cens cauſam eſſe quia fimus cum ſit calidus: propter ebul litionem putrefactionis ſpongioſus ꝛ mollis: propter cali dum extendens humidum ꝛ attrahens virtute calidū nu trimentum quod eſt in terre circunſtante ad ſe: ac in aliꝭs partibus apiꝭ: retinet ipſum attractum circa radices: ꝛ nō permittit ipſum aſcendere ſurſum ad ſtipitem: vt videmꝰ in coꝛpoꝛe animalis vnum membꝛum alio magis ingroſ ſari propter caloꝛem ꝛ motum: cum autē huiuſmodi nu trimentum fuerit attractum vndiq; ad radices: tunc di geritur virtute calidi fimi. Et ideo concludit opus eſſe ra dices apiꝭ ꝛ conſimilium fieri vehementer magnas. No ſce ꝙ fimus ꝛ vniuerſaliter terra magis imutat nām plan te q̄ꝫ cibus animal quo cibatur: eo ꝙ alimentum minoꝛē recipit tranſmutationē: cum in plantas conuertitur valde q̄ꝫ quādo in coꝛpoꝛibus aīalis ꝛ marīme perfectis: illic enī duplex digeſtio ſolū: hic aūt trina. ſecūdo de plātis: qō idi catur ſcdō de ꝑtibꝰ: ꝛ 4ꝰ cum dicitur. ꝙ terra in plantis ha bet ventris nām in aīalibꝰ. Unde quarto de accidenti: ven ter in animalibus eſt conſtitutus vt cella cibi: ſicut terra naſcentibus: quare videmus quaſdam plantas cibo non ſolum mutari qualitate ꝛ quantitate: verū etiam ſpē: cen tur cū inueterata fuerit: ꝛ calamentum dicunt in nepitā mutari: vt triticum in lolium. ꝛ multa talium. de plantis ꝛ alimentoꝛum primis. hō autem tam grandem trāſmu tationem circa plantas efficit agriculture induſtria: quia ſi quis in arboꝛe perfoꝛatis ramuſculis quibus dependēt fructus: plumbus repleat aromaticis optime cōtritis: ob ſtruaturq; id ab vtraq; pte ſufficienter ſigillatione bona: fructus quidē eius ſapoꝛem ꝛ odoꝛē illius retinebunt aro matice: per quē ēt modū fructus efficiuntur ſolutiui: cū in plāta ſcamonea valde aliud interducitur ſolutiuum.

Plante qō q̄li tate mu tantur

ℂ Problema. ir. Antiqua.

PRopter qd ſi quis cucurbitas cō feſtim paruas exiſtentes occultet terra: aut cucumeres maioꝛes fi unt? Aut qꝛ venti ꝛ ſol deſiccātes auferūt augmētū: ꝛ tumoꝛes minoꝛes qui dem faciunt oīum ſtipticioꝛes autē queād modū ꝛ arboꝛū q̄ ſūt in planis: ꝛ paludoſis ꝛ cōcauis ꝛ aquoſis: he qdem magne ſiūt ꝛ ſpōgioſe: alie vero pue ꝛ dēſe. In terrā autē occultate ꝯria patientes eꝯrio euenit. Siliꝶ aūt ꝛ q̄ in vas poſita: cucūeres in ferulas cō cauas aut velamia: ꝛ granata: ꝛ pōa i vaſis: hec qdē magna rara aut parui aut ſolidi cre ſcētes nō i ſiliʒ figurā: cā aūt nutrimētū plꝰ factū in eo qō nō ſuffocaꝶ neq; deſiccaꝶ: di ſcooperiēs autē ꝓhibet hoc pati. Noua.

ℂ Cur ſiqs cucūeres aut cucurbitas ꝑmꝰ ꝑ uulas ꝯdiderit in terrā: maioꝛes multo effi ciet? An ꝙ ſpūs ꝛ ſol exiccando incremētū

impediūt: moleq̄ʒ tū miorē: tū criſpiorē reddūt: quemadmodū ⁊ arbores que loca vento ſoliq̄ʒ expoſita tenēt: queq̄ʒ i cauis manēt ⁊ riguis: altere eni magne fungoſeq̄ʒ fiūt: altere parue ⁊ ſpiſſe. Aſt vero inter terram occulta: qm̄ contra afficiantur: contra euadant neceſſe eſt. Quinetiaʒ que vaſis includimus vt cucumeres in ferulis cauis aut tegulis: ⁊ mala punica: aut queuis mala in ollis: ampla redduntur ⁊ fungoſa: cōtra que detecta ſunt parua ſolidaq̄ʒ augeſcunt nullo ambiēte operculo: quod alimoniam faciat largiorem. Id enim obiectum facit: ne pabulum aut euaneſcat aut areſcat.

Quare ſi quis accipiat cucurbitas vel cucumeres ſeu hȝ: ⁊ ſtatim cum ſunt parue: foueā faciat nō ꝓfundā in terra: ſʒ ſolū tm̄ vt occultet eas: ne friditate ipſius īfrigidaret̄: in eſtate frigida ente terra: maiores efficienturvalde: q̄ ſi ſuedimiſſe fuiſſent nāe ⁊ maxie cū nullū aliorꝫ florꝫ ꝑmittat in fructū ꝯtumeſcere: ſic. n. v̄tus ois ⁊ alimētū ꝯuertent̄ in ꝑorē ꝓdictū fructū. ℭ Dañ. (Aut qꝛ.) Soluit. ⁊ ꝑ aſſignat cām q̄ſiti: dicēs cām eē: qꝛ qñ ꝑdicti fruct⁹ occultant̄ ſub terra vētꝫ ⁊ marie calidi ⁊ ſic. ac ſol deſiccātes ⁊ calefacientes auferūt aug^m ꝑdictorꝫ: faciēdo ipoꝝ hūidū euaporare: cita q̄ tumores ac extēſiones inducit minores: reddēdo ipſos ampli⁹ ꝯdēſatos ⁊ ꝯſtrictos. ℭ Deide. (Aut quēadmodū.) Q̄ō dcm̄ ē ꝯfirmet ꝑ quodā ſſ̄ile di. q̄ ſicut arbores q̄ ſūt in locis planis non mōticuloſis: ſʒ poti⁹ in cōuallibus ⁊ in paludoſis ſeu ſtagnoſis ⁊ aq̄ticis vt ſalices ⁊ populi fiūt magne ꝑꝑ humidū mu ̄tū bñ coextenſibile ac poroſe ꝑꝑ aerē ſubītrātē calo penetrationē faciēte. Et q̄dā alie reddunt̄ pue ⁊ depreſſe ꝯpreſſaꝝ ꝑtiū ei adinuicē valde in locis oppoſitis ſitu ⁊ oppoſite gubernatis: ſʒ cū ſiire cū fruct⁹ fuerit ꝑdicto mō ſub terra occultati ac ēt radices patientes oppoſitū ei⁹ qō patiunt̄ cū fuerunt aeri expoſiti: ecōtrario accidit magnificant̄ .n. vt tactū eſt marie. ℭ Deinde. (Silr.) Declarat id ȝ ꝑ ſile. d. q̄ eodē mō accidit qñ aliq fruct⁹ poſiti fuerint in aliqō vaſculū qō ipſos circundet ⁊ defendat a vēto ⁊ eſtu: puta cū cucumeres ⁊ hȝ reponit̄ in formulis cōcauis ꝯſtructis ex ferula vel alia mā vel aliquib⁹ tegit̄ velaminib⁹ vt folijs ſeu ſtuppis: ſilr cū mala granata ſeu poma reponunt̄ in vaſculis ſibi ꝓportionatis: hȝ q̄dē ois talibus tegminib⁹ reddūt̄ magna rara ⁊ ſpōgioſa: cū obſiſt̄ ꝯſumētib⁹ vt vento ac eſtu: in his aūt q oppoſite gubernant̄ accidit oppoſitū: reddunt̄ eniʒ parui aut ſolidi nō creſcētes in figurā ꝯſileʒ illi q ꝓcurati fuerint. nō. n. effici t̄ tāta neq̄ʒ talis. ℭ Deinde. (Cā autē.) Quarto aſſignat hȝ cām ꝑticulariter di. cām eē magnificationis nutrimēti plus factū in eis: quo magnificantur eo q̄ talr ꝓtecti nō ſuffocant̄ hūido ſupfluo putredinali ſibi occurrēti: neq̄ʒ deſiccāt̄ aere vētoſo ac eſtuoſo. Cū aūt diſcooperiunt̄ a predictis tegminibus: ꝓhibet̄ ne eis accidat paſſio ꝑfacta: q̄ magni reddebant: ⁊ id q̄dē cōtrſidet ei qō dcm̄ eſt. ℭ Deinde. (Aut paꝝ.) Ari. q̄dē v̄r hic pluries idē ſere īplicare. ℭ Noſce q̄ modus faciēdi cucurbitas aut cucumeres maximos ac cetera eſt hȝ: vt accipiant̄ ſemina plura cucurbite ꝑfecte oino ⁊ ſimul coadunata viſco aliquo vel iunctura ſubhument̄ in terra pingui fimata ex predicto fimo: aut ex ſanguine hūano ſeu porcino ſola ſufficienter expoſitis. Cū aūt ꝯceperint ꝑdicta ſemina in ſtipitē ⁊ flores: remoueat flores ⁊ plurimos ramorꝫ d[illegible] appropiquet hyems: ſicq̄ʒ creſcere ꝑmittat̄ plāta hȝ adaq̄ta fluuiali aut pluuiali aq̄: tūc aūt iuxta ſtipes circūcirca ⁊ facta fouea fimataq̄ʒ ſufficient coadunet̄ terra calcādo ꝑfecte iuxta ipſū: ita vt taliter cooperiatur vt aqua nō poſſit ſubingredi: poſtea vero ſuperueniēte eſtate ex aperiat ⁊ firmet ſtipitē eleuatū dimittens vt ex eo erigat̄ coalterius deinde aduenientib⁹ floribus oēs auferat vno excepto: puta perfectiori: eoq̄ʒ fructificante reponatur fructus ei⁹ in vaſe lato: in quo ponatur aqua fluminis aut imbalis tēperata vt lac: ⁊ mutet̄ ſemel aut bis inter diē ⁊ noctē. puta mane ⁊ ſero. Poſſet ēt taliter fieri: ſʒ nō fieret ita magna in ꝑ ẜno. Ex hac. n. arte mirabili cōſurget q̄ntitate cucurbita.

Mod⁹ faciēdi cucurbitas maximas

ℭ Problema. x. Antiqua.

Propter qd ſemina acerbaꝝ plantaꝝ acerbiora ſunt q̄ʒ radices ⁊ folia? Aut qꝛ ex ſemine fiūt oia ⁊ in alias diſtribuunt̄ partes ex hoc vt exiſtentia: vt aiunt quidā: ⁊ ſapores ⁊ odores delectabiles fiūt ſimul ſeminibus omnibus: ſi igit̄ ex hoc ⁊ alijs acredo ieſt: rationabile ⁊ in ipſum idem maxime. Noua.

ℭ Cur plantaꝝ acrium ſemina acriora ſunt q̄ʒ radices ⁊ folia? An q̄ ſemie omnia oriūtur. inq̄ʒ ceteras oēs partes ex eo veluti fonte quodaʒ: vt quidam aiūt: ⁊ ſapores ⁊ odores deriuari neceſſe eſt: nā etiā odores oliuʒ vna cū ſeminibus eſſe ſuaues incipiūt. Q̄ ſi acritudo ceteris ex ſemine proficiſci ſolita ē: ſemen ipſum maxime eſſe tale rō exigit.

ℭ Quare ſemina plātaꝝ que habent acerbos ⁊ extraneos ſapores vt amaros vel acutos ſūt acerbiora q̄ʒ radices ſtipites flores ⁊ folia. ℭ Deinde. (Qꝛ.) Soluit. d. cām eē: qꝛ hȝ talia oia fiunt ex ſemine: vel ex aliquo principiō vim habente ſeminalis: ⁊ ꝯſtr inde in alias diſtribuit̄ partes: puta in radicē ſtipitē ⁊ folia: ex ſemine nāq̄ʒ ſuū eſſe ſuſcipiunt ⁊ permanere: qō oſtendit̄: qꝛ dicūt q̄dam radices ſtipites folia ⁊ flores habent ſapores delectabiles ⁊ odores: eo q̄ ipſoꝝ oīum talia fuere ſemina, ortū. n. ſapit nām ꝑncipalis a q̄ decidit̄ in tegm. Deducit deinde vlterius di. ſi itaq̄ʒ ex hoc. puta ex ſemine ſapor ꝑfiguratus ineſt radicibus ſtipitib⁹ ⁊ florib⁹ ⁊ folijs: tūc ꝯſonū rōni exiſtit: id idē vt odorem ⁊ saporē in ipſo: puta ex ſemine ꝑncipaliter exiſtere: q̄ ꝓpter qō vnūq̄dq̄ʒ ⁊ illud magis. poſteriorum ꝑmo. cum igit̄ v̄tus alicuius magis vigeat in fonte vel ꝑn⁹ q̄ʒ in riuulo aut ꝑncipiato: ſemē aūt ſit vt fons ſeu ꝑncipiū: reliqua vero a ſemine ꝓducta vt radix ſtipes ⁊ folium tāq̄ʒ riuuli vel ꝑncipiata: nō erunt adeo vt ſemen acerba. ℭ Notādū q̄ cū ꝑdicta oñdit q̄ ſemē terre immiſſum ſit acerbius ꝑtibus q̄ oriunt̄ ab eo: qō verificat: dūmodo nō ſit humidū aquoſum ſuperfluum in terra qō extinguat acerbitatē ſeminis ei⁹: q̄ aūt ſemē ꝓductum ſit acerbi⁹ radicib⁹ ⁊ alijs inde productis oſtēdit̄: qm̄ oia ſemina ſm̄ yſaac in dietis ſunt calidiuſcula ⁊ ſiccaiuſcula ſuis originibus: calm aūt ⁊ ſiccū saporē ⁊ odorē cauſat acerbos. p. n. ꝑꝑ humidū terre cōmixtū ex quo ſemen in illā ꝓiectuʒ exorit̄: radix inde reddit̄ mi⁹ acerba ceteris: cuʒ multa ibibat̄ humiditatis deinde ſtipes foliū ⁊ flos ꝯſtr exacerbant̄ magis tāq̄ʒ remotiores a ꝑdicta ex humectatione radicis: deinceps amplius ſemē cū ſit magis calidū ⁊ ſiccū reddit̄ qō exacerbationis eſt cauſa. Unde eſt videre radicem abſinthij ſubdulcē ſtipitē: ſtipitē ſſ̄ amaricātē: folia ⁊ flores ampli⁹. ⁊ maxie quāto ſuperiores ⁊ ſemē ꝑcipue: in his aūt q̄ ſunt ſtride ſe

Ortum ſapit principal natu ram T. cō. 5.

ctis contingit: qm̄ prauſ ſaporis ſunt ꝛ odoris: radices de inde continue remittuntur dulcificata in delectabiliores ſapores ꝛ odores vt rubus ꝛ ſorbiſer.

¶ Problema. xj. Antiqua.

PRopter qd raffani ſubtiles acute ſunt? Aut qꝛ maiores ꝑpter tē pus digeſte magis. Noua.

¶ Cur tenues radicule acriores ſūt? An q̄ ampliores ille ſpatio tempori longiori ple nus concocte miteſcunt.

¶ Quare raffani ſeu races coꝝ que ſūt ſubtiles extenuate parue ſunt acute ſapore pungente: amplius q̄ ſi ille fuerint maiores. ¶ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit. d. cām eſſe. qꝛ raffa ni maiores pp tp̄s lōgū quo ſunt magnificate ſunt ēt dige ſte: digeſtio aūt ſaporē inducit dulcē delectabilē; depellēs acutū. Vn̄ ꝯſpicimus plātas antiquores dulciores fructus efferre nouellis: ſubtiles aūt ꝛ pue qꝛ ꝑ modico tp̄e ꝑdu cte ſunt idigeſte: q̄re ſaporē ꝑpriū retinēt q̄ ē acutꝰ. ¶ No tādū q̄ raffanus eſt radix oblōga rotūda cū foliōs longis acutis ac ēt latis cuius ſapor vſr eſt acer triplex exiſtēs ma ior minor ꝛ medius: ita q̄ non ſolum q̄titate differt ma iori vel minori acuitate. verum etiam ſpecie fere.

Raffa/ nº gd ſit

¶ Problema. xij. Antiqua.

PRopter qd capparis nō vult faci le in opatis terris fieri: multi eni; experti ſunt ꝛ radices trāſferētes: ꝛ ſemia occultātes: alicubi aūt ꝑfi ciunt magis roſis: ſed oriūſ marie in vallibꝰ qm̄ inacceſſibilis locus ē. De hoc aūt vtiq; ꝛ quod alia q̄cūq; opꝫ accipe: qm̄ nō oia ex eade; mā fiunt neq; creſcūt: ſ; q̄dā ex corru ptione alioꝝ ꝛ ex ꝑncipio fiūt ꝛ creſcūt: vt pe diculi ꝛ pili in corpe corrupto nutrimēto: ꝛ ſemp peius habēte: quēadmodū igiſ ꝛ q̄ in corpe ſunt: quedā fiūt ex ſupfluitate cibi hec aūt eſt indigeſtio: ꝛ cui nō potuit dominari nā: promptiſſima quidē in veſicā ꝛ ventre; ſegregātur: ex q̄bus aūt aialia fiūt: pp quod ꝛ augenſ hec in ſenectute ꝛ morbis: ita i ter ra hec q̄dē ex digeſto nutrimēto fiūt ꝛ augē tur. alia vero ex ſupfluitatibus ꝛ ꝯrie ſe ha bētibus. cultus aūt terre digerit ꝛ bene opa ri facit alimētū ex q̄bus cōſiſtunt domeſtici fructꝰ: q̄ fiunt ex domeſticitate domeſtici ap pellanſ: pp id q̄ ab artificio iuuanſ: quēad modū diſciplinati: quecūq; aūt nō poſſunt: aut ex ꝯrio ſe hn̄te cōſiſtūt: hec ſilueſtres ſūt ꝛ nolūt fieri in culturā terre: cultura. n. terre fert ipſa diſciplinās: ex corruptiōe eni fiunt quorūq; ꝛ capparis eſt. Noua.

¶ Cur capparis locis ꝑuenire cultis haud facilis pōt. multi nāq; tētarunt ꝛ radice trāſ lata ꝛ ſemine ſparſo cū apud nōnullos cō modior capparis ſit q̄ roſa: ſ; tn̄ efficere ni hil potuerūt. qd ergo cāe ſit vt cultis neſciat hoſpitari inculta ꝛ auia perſequaſ ꝛ marie ſepulchris adhereat. Igiſ de hoc ceteriſq; generis eiuſdē accepiſſe illud opꝫ q̄ nō oia eadē ex mā conſiſtere ſolēt: aut augeri: ſ; ſūt que ex alioꝝ corruptiōe ꝛ ꝑncipio cōſiſtāt. ꝛ poſt augeanſ: vt pedūculi ꝛ pili corrupto alimēto aut qua labe alia corpis prodeunt. Ergo vt in corpore nonnulla excremēto ꝑ ueniunt alimenti. quod certe cruditas eſt: ꝛ vbi nature vires ſuperare nō queunt: abſce dunt quidem in veſicam ꝛ aluū que in ꝑm ptu maxime ſunt. Aliqua vero aial ꝑducūt. Itaq; in ſenectute ꝛ morbis hec augēſ ſic in terra alia cōcocto alimento ꝛ cōſiſtunt ꝛ au gentur. alia excremētis aduerſaq; cōcretiōe oriuntur. Culture aūt officij eſt vt cōcoquat reddatq; efficax alimētū quo genus mite vr banūq; fructuū ꝯſiſtit. Que igiſ mitigatiōe informationeq; huiuſcemodi creanſ hec vr bani vocabulo ſignificamus: eo q̄ ſolertia hois educata q̄ſi eruditaq; melior euadāt. Que autem cura adhibita miteſcere neque unt. aut etiam aduerſo habitu loci ſui gene ris prodeunt: hec ſilueſtria ſūt ꝛ ruſtica: cul tiſq; viuere nolunt. cultus enim dum ea me lioribus inſtituere moribus cōtendit: depra uat atq; ꝑuertit: quippe cū a ſua nā deſciſce re nequeant q̄ orta ſunt ex corruptione: quo in genere capparis quoq; profecto eſt.

¶ Quare capparis nō de facili naſcitur in terris opatis: ſ; cum difficultate grandi: qd̄ ꝑ; qꝛ multi experti ſūt ꝛ cona ti in hꝰ terris trāſplātātes radices de terra inculta in labo ratā: ꝛ ſilr occultarūt in aliqua terra culta ſeminantes eiꝰ ſemē: nō tn̄ pōt niſi cū difficultate maiori creſcere in terra elaborata. Eſt aūt capparis ſm̄ dyaſcoridē frutex ſpinoſa ſparſa ſuper terram vncis plena ſicut ſpina rubi cu; foliōs ſimilibus citonij hn̄s ſemen ſicut oliua. naſciſ locis aridis ꝛ viſcidis ꝛ maxime muris: ꝛ ē nota. ¶ Deīde. (Aut.) Cō parat cappares ad roſas ꝑ di. q̄ cappares ꝑficiunt magis roſis ad medicinā. vel melius q̄ ꝑficiūt ꝛ meliꝰ roſis ſe ha bent in terris incultis: q̄uis etiā roſe ꝛ ꝑpue ſilueſtres ap petant ampliꝰ illas: cū hoc q̄ cappares oriunſ ꝑncipalr in ꝯuallibus: ad q̄s nō poſſibile ſit aduenire: locꝰ. n. inacceſſi bilis eſt magis vbi naſciſ: roſe vō fiūt plus in locis altiori bus. ſi igiſ amplius roſis cappares loca deſiderant iculta ꝛ inacceſſibilia. tūc in illis coināti nō poterūt de facili i op poſitū ꝑmutari: ſic̄ neq; roſe de q̄bꝰ minꝰ vr: cū nā tn̄ vni cuiq; exhibeat de loco: quantū ꝛ de forma. 4º celi. dem̄ ēt fuit in. 10º. q̄ ſicut is exiſtit ita opaſ nā. ¶ Deīde. (De h) Dat ſcd̄o hꝰ cām: ꝛ ꝑmo monſtrat quomodo in aialibus quedā ēt fiunt ex impuro ꝛ corrupto oppoſito 2º applicat propoſito. 2º ibi. (Ita in terra.) Dicit primo q̄ ad hoc de clarandum opꝫ accipere quot ꝛ quecūq; ſunt alia que in aialibus ſe hn̄t ſilr mō capparibus. nō. n. oīa fiunt anima lia ex eadem mā: neq; ſilr creſcunt: cū non ex quolibet fiat quodlibet: ſed ex determinato. primo phyſi. eadē etiam ex tat mā que aliquid augetur ꝛ conſtituitur primū. de gñe

Cappa/ ris gd ſit

T.c.33. ꝛ unde

tõne aĩalium.2° quod oſtẽditur:q2 aliqua fiũt ex quadam
mã alioꝝ corrupta:nõ nulla ex pͥn° nãli ⁊ puro:⁊ inde ſilr
augeꝫ.v.g.ſicut pediculi ⁊ vlr oẽs vermes in aĩaliũ ꝓdu/
cti corpe:ſilr ⁊ pili:⁊ totalr vngues ⁊ cornua.cauſanꝫ eniꝫ
ex nutrimẽto corrupto ⁊ deterius ſe hñte cõmuĩe:q̃re con
ſpicimus vtentes prauo alimẽto vermoſiores fieri ⁊ pilo/
Vermes ſiores:differẽte tñ hic humiditate ⁊ ſiccitate ex humidi.n.
⁊ pili ex corruptione generãꝫ vmes ex ſicci vo pili ⁊ q̃ taliũ.℃ De/
qbus ge inde.(Queadmodũ.)Reaſſumit 2° id vt cã ipſius ſubdaꝫ
nerenꝫ di.q ſicut eoꝝ que ſunt in corpe:quedã fiũt ex ſupfluitate
cibi qꝺ in digõne cãꝫ:nõ eni ꝓmptiſſima ſeu ſolliciſſima
vltra oẽm finẽ in ꝑcreatione aĩalis.Creticoꝝ.2° nõ potẽs
dñari aſſumptis coꝝ:puta ſupfluitates foras inſenſib.lr
emittendo:ſicut corpus tẽperatũ eis q̃ tertie digõnis dñaꝫ
ſegregat illas ex puriori alimẽti:⁊ cõuertit in veſicã vrine:
quã ordinauit in receptaculuꝫ ſupfluoꝝ digõnis ſcꝺe:ac
vẽtrẽ ſeu inteſtina pmo nãlium ẽt tertio:ex qbus eqdẽ ſu/
perfluitantibus corruptis generanꝫ aĩalia:ita vt vermes ſit
videre in veſicã q̃nqꝫ decíſos:in vẽtre aũt inferiori:⁊ maxi
T.c.28. me in monoculo generantur nõ raro:in ſupiori aũt puta
⁊ alibi ſtõ dicto.4.methau.minime.Et q2 generanꝫ:vt dictum ẽ
ex corruptione ſuperfluitatum:hoc autem ſenectuti ſemo/
qꝫ maxime ac morbo cõtingit:quare tũc augenꝫ precipue
cũ idẽ ſit dator mãe ⁊ nutrimẽti.coll.2°.℃ Deinde.(Ita
in terra.)Applicat ad propoſitũ:⁊ primo hoc di.ſilr cõtin
gere in vegetabilib° que oriuntur ex terra:nam quedam
fiunt ⁊ augentur ex alimẽto predigeſto:alia vo ꝓducunꝫ
ex ſuperfluitantibus:⁊ his que ꝯrie ſe habent pure mãe ac
nutrimẽto.℃ Deinde.(Cultus aũt.)Quia dixerat q̃daꝫ
fore ſilueſtria:⁊ maxime cũ eoꝝ pncipiũ fuerit ex corrup/
tione.oſtẽdit 2° quomodo talia poſſunt domeſticari.d.q
agricultura qua bene diſponitur terra in productioneꝫ ve
getabiliũ:facit ad digeſtionem pfectã alimenti:taliter q
ipſum bonum opaꝫ:cõuertitur enim in ipſa:ex q̃ tãdẽ tpe
fructus reddunꝫ ſilueſtres domeſtici:⁊ amicabiles huma
ne nature:cũ prius forẽt oppoſiti:qui ⁊ tali ꝓprietate acq
ſita domeſtici appellanꝫ:ceu medicus operatur in corpo/
re hominis:ducẽs illud ex egritudine in ſanitatẽ:vnde di/
citur ipſum curaſſe.Cauſa vero quare domeſtici cauſanꝫ
fructus prefati eſt:q2 iuuanꝫ per artem:queadmoduꝫ ali/
qui pueri diſcholi efficiuntur diſciplina prudẽtes:⁊ ꝓpter
cũ hi nõ fuerit depravati aut obſtiati oĩo.℃ Dein.(Que
cũqꝫ aũt.)Repetit predicta breuiter vt inferat ꝓpoſitum
di q q̃cũqꝫ ñ poſſunt domeſticari tanq̃ obſtinata:eo q
producta ſunt ex aliquo ſe ꝯtrarie habente:vt ex mã cor/
rupta:ſicut quedã plãte pmanẽt ſilueſtres:volentes oriri
aut permanere in terre culta:que ſiquideꝫ cultura ipa ter
re plantas ꝓducit diſciplinatas:vt nãe ꝯueniãt humane:
ad modum quo caſtigatiõe quis virtuoſus redditur:que
autem diſciplinari plantaꝝ nequeunt ⁊ ad melius reduci
vt dictũ eſt ſepius:fiunt ex corruptione mãe:de nũo quoqꝫ
capparis extat prefatus:ſilr ⁊ rubus ⁊ proprie cams aut
bruſcus.℃ Notandum ſicut colligitur ex libro de plãtis
Plante ⁊ a palladio de agricultura plãtas domeſticari multis mo/
multiplr dis aut trãſplãtando.vnde pmo de plantis bolenũ perni/
domeſti tioſum natũ eſt in pſia:tranſplãtatum vo in egyptũ ⁊ vlr
cantur factũ eſt comeſtibile:idqꝫ ẽt de ac.ſexto.Aliquando vero
per inciſionẽ ramoꝝ vſqꝫ ad terram facta:poſtea foſſula
circa radices:in qua fimus locetur:⁊ deĩde ſufficienter coo
periatur cõculcando:fit ⁊ frequenter p inſertionẽ:vt immit
tẽdo ramunculũ antique plante in ramum nouelle:⁊ me
lior qdẽ inſertio vite qꝫ lõgiorem:cũ ſile inferaꝫ ꝓportiõali:
vt pirus in pomo ⁊ ſpina:⁊ vitis in vite.de plãtis.Interdũ
etiã fit faciẽdo ramunculum tranſire per arborem aliam
ſciſſam:vt per ſalicem infixam terre ab vtroqꝫ extremo vi
uentem ad modũ ſemicirculi erectam.Cum autem trãſiet
ligetur bene illic:donec ſiue muſco ⁊ terra ſuper applicatis
in loco pertranſitionis.Cum autem apparuit q predict°
ramuſculus fuerit ſuper ſalicem in fixura ipſius viuifica/
tus:incidaꝫ a ſuo ꝯ ſtipite.Et hoc modo fiũt perſici abſqꝫ
oſſe ferentes perſica:⁊ merito:quia in omni tranſmuta/
tione plantarum multum confert locus labor ſiue artis
operatio ⁊ tempus.de plantis.

℃ Problema. xiij. Antiqua.

Propter qd ſiqs raffanoꝝ qũ ma
xime creſcũt hyeme ſecẽtur folia
⁊ circũſternãt terrã ⁊ cõculcet q
ſuperſtet aq̃:ipſe in eſtate fiũt ma
gne ſm groſſiciem?Aut q2 nõ corrũpi qdẽ
circũſterni eſt cã ꝓhibẽs aquã putrefacere:
alimẽtũ aũt qꝺ ſurſum mittit i germẽ adue/
nit in ipſam.q̃re neceſſe ipſam maiorẽ fieri:
aut dimittere circũgerminãtẽ alias radices:
queadmodũ cepe:etenim hoc niſi qs euel/
let annuas:ſꝫ dimittat hyeme:multiplices
fiũt:cepe igiꝫ circũgerminãtiũ ſũt:raffanus
aũt nõ:q̃re neceſſe ipſam fieri groſſaꝫ:ppꝫ id
qꝺ oẽ recipit nutrimentũ. Noua.
℃ Cur ſiqs radiculaꝝ folia tpe hiberno cuꝫ
maxie vigẽt abſciderit:⁊ terrã pedibus cõ/
planarit cõculcaritqꝫ:vt imbrẽ nullũ admit
tere poſſit radicule ipe p eſtatẽ amplitudine
maxie creſcẽt?An ꝓpterea q2 ne corrũpan
tur cã ꝯculcãdi ſoliditas eſt q̃ ab humore q
putrefacere ꝓhibet.alimentũ vero qꝺ aliter
ad germẽ ſurſuꝫ trãſmitteret radix ſibi ipa
totũ diſpẽſat.itaqꝫ vel amplior fiat neceſſe ẽ
vel ſuo de latere radices alias mittat gemi/
nans modo ceparuꝫ.has enim multiplices
effici nouimus ſiquis annuas non euellat:
ſed tempori hiberno relinquat.At cuꝫ vim
iſtã procreãdi vt lateri cepaꝝ nã dedit.ſic ra
dicularũ negarit neceſſe ꝓfecto ẽ ipſas illas
craſſeſcere nimiã ob copiam alimẽti.
℃ Quare ſi aliquis conſiderans raffanos quoſdam maxi/
me creſcentes eſtate.hyeme ſuperueniente remoueat ipſa/
rum folia cum ſtipite:ſeruant enim ipſa in hyeme:⁊ circũ
fodiat radices:fimans ipſas:⁊ demum deſuper circunſter
nat terram vndiqꝫ:adeo cõculcando eandem circa ipſas
vt aqua non poſſit ad radices peruenire:ſed ſupernatet ip
ſis:tunc eſtate ſuperueniente ſecunda:erunt q̃ꝫ magne ⁊
groſſe habentes tres dimenſiones ⁊ latitudinem ⁊ ꝓfun/
ditatẽ amplius ꝓportionaliter longitudiẽ augmẽtatas.
℃ Notandũ vt tactum eſt nono q modus magnifican/ Modus
di plantas ⁊ fructus eſt:cum plures nuclei per alligatiõeꝫ magni/
fuerint in ſemĩatione in vnum ſtipitem ꝯgregati.℃ De/ ficandi
inde.(Aut q2.)Soluit ⁊ primo aſſignat vnã cãm.2° alterã plantas
vel eã declarat.ſecunda ibi.(Autem.)di.cãm quare non
putreſcit raffanus q̃ñ radices defendunꝫ ab aq̃:⁊ p ꝯñs q̃re
augmẽtanꝫ eſt ꝓtegere ⁊ circũſternere terram ſupra radi/
ces:prohibet enim aquam ſubingredi ⁊ putrefacere ipſas
⁊ obtegit calidũ ⁊ vigorat interius:ita vt alimẽtum qꝺ trã
ſiret ⁊ in ſtipitẽ ⁊ in folia conuertitur in radices:ꝓpter qꝺ

ops ipſam maiorē valde fieri. ¶ Deinde. (Aut.) Aſſignat aliā cām vel ꝯfirmat poꝛē di. ꝙ dimittere circūgerminare alios radices alicui plāte. cā eſt q̄re radix nō pōt pncipalis augeri: pp diſſeminationem ṽtutis in plura: ṽtus eni debilitat in plura diſtributa: ſicut eſt repire in cepe: niſi eni qs euellat radices ab eo: q̄ annuatī ſūt: ſed hyeme dimittat pmanere q̄ producta ſunt eſtate: multiplices hꝰ reddunt: ⁊ merito: qꝛ cepe de numero eoꝝ extāt: q̄ multas hñt pducere radices: ſicut oñdit ſpēs ipſius dicta marie ſcalogna: q̄ ō aūt multa germinat: niſi auferant magnificari nō pōt q̄ȝ valde. Et qō dcm̄ eſt de cepe audiat de alleo: poꝛris ⁊ ſi bi aſſimibus. Sȝ raffanus i hoc cepe ac ꝯſilibus oppoſitus nō germinat plures radices: ſȝ vnicaȝ magis ſicut rapa ⁊ brionia: ⁊ iō ṽtute ol ⁊ alimēto in ea congregato neceſſe eſt fieri groſſam. ¶ Nōnᵐ ꝙ cū ṽtus vnita vt dcm̄ ē foꝛtioꝛ extet diuiſa: ſi planta fuerit benigna: pluꝛificata loco aut fructu imbecillioꝛ redditur: ⁊ ineſſicacioꝛ in ſalutem: ceu roſa ⁊ camomilla: ſi autē huic fuerit oppoſita: oppoſite vt meʒereon ⁊ colloquintida: meſue. ſimplicium pmo. virtus enim talium conſtricta laudabilioꝛ efficitur.

¶ Problema. xiiij. Antiqua.

Ropter qd̄ ſiqs cucumeres aut cucurbitas circa aq̄s plātans: qñ pfecti fuerit: ponēs in aq̄ coopiat ſūt p tpa virides? Aut qꝛ vapoꝛ q eſt ab aq̄ infrigidatus phibet areſieri ⁊ prebet virides: ⁊ coopire hos: ⁊ vēti nutriūt aucta: pmanere aūt cā hr̄e alimētū dimiſſis radicibus: eteni ſiqs auferēs germē qñ fructificat: ⁊ ſecās circūſternat ⁊ cōculcet terrā circa radices: hēbit pncipales cucumeres: vt potētibꝰ ſaluatis eē radicibus: nō. n. eēt cucumer eoꝝ q ſunt ante tps: velocius aūt ipſi ſeminatis ꝓbebūt fructū: pp id qō multum ꝑiſtūt ope in nā radices: ſemiatis āt opoꝛtere fieri h pmū: in q̄ circūſtractio eſtū facit: ꝙ ſaluent ⁊ citius emittere germē: pp qō ⁊ ſiqs hyeme plātet ſemē cucumeꝝ in ciſtis ⁊ adeq̄t calo ⁊ i ſolē extrahit ⁊ iuxta ignē pōit pmiciales vehemēter erūt: ſi vt ſe hñt i ciſtis in adueniēti tpe in terrā plantet. Noua.

¶ Cur ſiqs cucurbitas aut cucumeres apō puteū ſatos in ipſum dimiſerit puteū tēpeſtiuos: beneq̄ operuerit: virides p annum totū ſeruabit? An ꝙ vapoꝛ aque refrigerās efficit ne aſſiccet. ſeruatq̄ virides ⁊ vegetiores: ⁊ obturatio illa ⁊ ſpiritꝰ ſatis alere pñt: q̄ iā in plenū creuerūt. pmanēdi vero facultas ppea datur ꝙ relictis radicibus ſuppetit alimētū. nā ſiqs cū fructificarūt detractis ſarmētis ꝑciſaq̄ plāta terrā aggerarit cōculcaritq̄ circū radices: cucumeres faciet ꝑcoques: vtpote cū radix valeat cōſuari. Haud eni cucumer ānuā ſoꝛtit nāmi: ſȝ viuere vlterius pōt? Ferēt aūt iſti fructū maturiꝰ q̄ȝ q ſemine pdierūt qm̄ radix bona po. S. opis ꝑcōdita iā nāe hr̄ qō illis ſeminatis ꝑus cōfici neceſſe eſt. Terre aūt aggregatio ⁊ cōſtipatio tepoꝛeȝ inducit quo radix ⁊ ſeruari ⁊ germen mittere celerius queat. Vñ ēt fit vt ſiqs p hyemē cucumeris ſemē in quallis ſatum aq̄ irriget tepida ⁊ modo ſoli exponat modo collocet apud ignem precoques admoduȝ cucumeres faciat: ſi tpe congruo id ipſum cum quallis in terram demittet.

¶ Quare ſiqs plātet cucumeres ſiue cucurbitas ſecꝰ aquas ⁊ cū pfecti vtcūq̄ fuerint ⁊ diſcreti ponēs ipſos i aq̄: ⁊ coo periat bñ vndiq̄: in pceſſu poſtea tpis efficiūt virides poſito ꝙ eēnt alterius coloꝛis. alias radices: ſed virides melius. ¶ Deīde. (Aut qꝛ.) Soluit di. p̊ cām eē qꝛ vapoꝛ qui eleuat ab aq̄ in q̄ ſunt cucumeres infrigidatus ex nā ſui generātis: ꝓhibet ipſos ⁊ areſieri ⁊ ſiccari ab aere quātūcūq̄ frigido ⁊ hu. reſoluēte ſm Aui. continue pp ṽtutes radioꝝ in ipſo celeſtiū magis impreſſas: qm̄ quippe coopiunt virides reddunt: eo ꝙ hūidū remanet in eis indigeſtū: qō eſt cā viriditatis: alias virentes. qō qdē cāt ex ventis ſeu vapoꝛibus ab aqua reſolutis: qbus nutriunt ⁊ augēt ampliꝰ ea que augmētant ⁊ merito: qꝛ pmanere pñt vita ⁊ alimento vt: dimiſſi enim ſunt ⁊ radicibus alligati. vel foꝛte quis cōuertet huic ſermonē totū in magnitudinē cucumeri ⁊ nō in viriditatē. ¶ Deinde. (Etenī.) Declarat ꝑactū cū hoc oñdēs quō pmitiales fiāt cucumeres pmanēte radice p̊ di. ꝙ ſi aliqs auferat a plāta cucumeris flores oēs cū deberēt germinare nō dimittens aliquē vſq̄ ad hyemē: tuncq̄ ſecet ſtipitē circa terram ⁊ diſcooperiat radices aliqualiter vt fimet ⁊ terraȝ cōculcādo reducat iteꝝ circa ipſam vt dictū eſt 9° ita vt aq̄ nō poſſit penetrare ad radicē putrefaciēs illā hēbit hic cucumeres tēpeſtiue valdeꝙ ꝙ radices ꝑitr ſaluate ſup q̄s mittebat mox ſtipes: nō autē ſic in his que ſeminant vt videbit. ⁊ hoc quidem opȝ arte facere cum indigemus cucumere: non enī ſunt de numero eoꝝum que fuerunt tempeſtiue ante tēpus cōe frugū: vt vere. ſed magis vltra medium eſtatis. ſunt. n. fructus oꝛarū tempoꝛe canis producti. alimentoꝝ 2° aut non ſunt ante tempus: qꝛ cauſam predictaȝ hñt q̄ poſſint fieri tempoꝛe ſufficienter pꝛimitiali. ¶ Deinde. (Seminatis.) Oſtendit ſecundo quomodo cucumeres poſſunt fieri pncipales: nō tamen vt prius eoꝝum ſeminatione di. pmo ꝙ ſiquis vult cucumeres in ſeminando habere tempeſtiue opȝ taliter facere: vt ſaluentur a caumatibus ⁊ frigoꝛibꝰ etiam conſtruendo eis manſiunculas vt viſum eſt. non enim taliter citius poterunt generare ac fructificare. Et h̄ eſt quod concludendo manifeſtius exponit di. Et ideo q̄cunq̄ hyeme tempeſtiue ſeminet cucumeris ſemen in calatis ⁊ hꝰ vaſis: ⁊ menſuret ſibi calidum ſufficiens: ita vt die ipſos ad ſolem deducat. nocte autem iuxta ignē ⁊ vniuerſaliter locū calidū ponat: cucumeres hēbit valde pꝛimos: dūmō ſi prout ſunt in ciſtis ⁊ ſimilibus vaſis germinati adueniēte tempoꝛe calidioꝛi explantent in terrā: taliter vt nihil eoꝝ radices malignēt: ⁊ procuret fimādo adaquando ⁊ alia ⁊ tactū eſt ⁊ tanget pcurando. ¶ Notandum vt dicūt georgici curioſi: ſi ſemina cucumerū in ouino lacte multo prius iacuerint. albi fiunt ⁊ dulces: longi autē ⁊ dulces ſi aquā in vaſe diſcoopto ſub eis taliter ponat: vt vapoꝛ ad eos ſpirare poſſit. Similiter de cucurbitiſ ⁊ ſimilibus. dicūtq̄ plātas cucumeris ſic oleum timere: ꝙ ſi iuxta eas ponat mox retoꝛte vt hāmi ad oppoſitū curuant. Adhuc etiam quotiens tonat tanq̄ȝ timoꝛe quodā ꝑterriti reddunt. Et ideo protagus hanc plātam ſenſuȝ

aſſerebat

Protagi
ſpino

aſſerebat hēre. ¶ Nōndū etiā ꝙ aliq̄s ingeniabaꝛ ficus ſemīnales hēre aut fruct⁹ cōſiles ſi qñ maiores effecti acubus in diuerſis punganꝛ locis: deinde oleo inungantꝛ oliue foliiſq̄ deſup ligēꝛ. De q̄ hiſtoriarū. 5. qñ ficus ſilueſtres fuerint alligate ſup ficū domeſticā: ex illis quidē generaꝛ vermiculus: q erupta pelle ficus euolat ita vt viſus nō cōſequaꝛ ipm: qui rā ingrediꝛ in ficus imaturas maturādo ipās. Et de plātis ꝑ ſcribiꝛ: ficus ſilueſtres collectas ⁊ exparſas ſup radices ficuū oꝛtēſium conferre multum fructificationi eoꝝ pp velociorem ⁊ cōuenientiorem aſſimilationem nutrimenti. hoc enim digeſtione perficitur.

¶ Problema. xv. Antiqua.

Ropter quid ⁊ adaquant mane aut nocte aut occidente? Utrum vt ſol nō ꝯſumat: Aut q2 ſi fuerit calā aq̄ corrūpit adaq̄ta. Noua.

¶ Cur nō meridie ſ3 mane noctuue irrigare ꝯſueuerūt? Utꝝ ne ſolis feruor hūorē abſumat: an ꝙ ſi aq̄ calā ſit necabit q̄ irrigaꝛ.

¶ Quare cultores plantaꝝ eas rigant aq̄ mane ante ortū ſolis aut nocte poſt ſolis occaſum vel qñ occidit. caliditas eni tūc viget minime in aere: q̄ aūt ſit aq̄: ⁊ q̄lis qua oꝫ plātas irrigari. 29. videbiꝛ hui⁹. ¶ Deīde. (Utrū.) Soluit ⁊ ꝓbabilr ꝑus di. illud id eſſe ne ſol cū eſt circa terrā ⁊ maxīe circa meridiē ſui calore ꝯſumat hūidū aqueū qd plātas debat madefacē. ¶ Deīde (Aut q2) Aſſignat ꝑfectiorē cām di. ꝫ eni ꝯtingē q: ſi adaquanꝛ plāte ſole in hemiſperio vigēte: aq̄ reddeꝛ calida: q̄ aūt hꝫ corrūpit plātas irrigatas inde. ebullīcs eni eliſſat eas. Et ideo ꝯſpicim⁹ cū tpe eſtiuo imēſi ſuperuenit pluuia pauca mox ſole ſuperueniente arctiori plātas corrūpi ⁊ criſpas fieri ⁊ ꝓpter in fa ſolis: aq̄ enim ꝑcalefacta ibibiꝛ: ſbam ſubingrediēs plantarum calin earū ⁊ humidū deſtruēs inata. Dubō ſi dicaꝛ occidēte ſole nō fore adaquādū: cum caliditas non minus ſentiaꝛ in aere q̄3 in die. ¶ Dōm ꝙ caliditas ſole abſcedēte eſt ipenetratiua tarda: cū aer ſit ingroſſatus. tpe aūt diei ſubtratiua excoctiua faciens humidum ebulire ⁊ in medulla plante intrare: caliditas enim ſubtilis eſt ⁊c̄.

¶ Problema. xvi. Antiqua.

Ropter qd bene odorabilia diuretica ⁊ ſemina: ⁊ plante? Aut q2 calida ⁊ bene digeſtibilia. talia autem diuretica: cito. n. ſubtiliat caliditas que ineſt: ⁊ odor nō corporeus: qm̄ ⁊ nō odorabilia: aut alia pp caliditatē diureticā: magis aūt diſſolutiua: calā etiā bñ odorabilia ſemina: pp qd omnino odor per caliditatē quādā fit: ſed fetida idigeſtibilia ſūt. opꝫ autem nō ſolum eſſe calida: ſed ⁊ bene digeſtibilia: ſi erūt diuretica: qualiter diſſoluentia ſubtilient humida. Noua.

¶ Cur omne odoratum genus tā3 ſeminū3 q̄3 ſtirpium mouere vrinam poteſt. An q2 calidum eſt. concoctuq̄ facile. Cuius ſane generis ſunt que vrinam ciere valent. Calor nāq̄ interior cito extenuat. Nec aliqua corpulentia odor cōtinetur. Nam ⁊ ea que minime odorata ſunt alia caloris ſui ratiōe vim mouēdi vrinā habēt. Uel potius colliquādi: ſeminū autē genus omne odoratū3 calin eſſe, ꝓculdubio nouimus. Odoris eni nā calore aliquo oino creaꝛ. At vo q̄ male olent: haud qua q̄3 apta ꝯcoctioni ſunt. Eē autem nō calida ſolum: ſed etiam concoctu facilia debent: que ſint ꝓuocatura vrinam. vt. ſ. vna deſcendendo humores extenuent.

¶ Huius quidem problematis ſufficiēs expoſitio iam preceſſit in. 28. problemate prime particule huius. ⁊ in. 6 problemate. 13ᵉ particule.

¶ Problema. xvii. Antiqua.

Ropter quid citius faciunt ſtipitē cauliū q̄ ex antiquori ſemine: aut triēnio aut biēnio q̄3 ex recētib⁹? Aut quēadmodū ſicut in aialib⁹ velocius ſemē fert creſcēs: ita ⁊ ſeminū q̄ quidē ſunt valde antiqua: exalata ſunt ſcđꝫ potentiam. imbecilliora vo ꝓpter id ꝙ adhuc habēt ſuperfluitatē nō ꝓpriā: medio autē3 tempore fortiſſima: diſcedēte autem humido: citius ſemen fert: facere autem ſtipitem hoc eſt: ex ſtipite enim emen. Noua.

¶ Cur ocius olus excauleſcat: qd ſemine vetuſtiori vt trimo aut bimo ꝓdierit q̄3 qd nouo? An ꝙ ſicē id aiantiū gñe ſemē in celeri⁹ affert qd viget. ita etia3 ſeminū que vetuſta admodū ſunt: vim ſuā oēm exhalarūt: q̄ recētiſſima ibecilliora ppea ſūt. ꝙ excremētū adhuc ꝯcreatiōi minime ꝯueniens ꝯtinēt. Que media tpe hec humore inutili oi exacto validiſſima eē probanꝛ. celerius igiꝛ ſemen ꝓfundunt. id aūt ipſum nō niſi excauleſcere eſt. qppe cū ſemē ex caule ꝓueniat.

¶ Quare illi de nūo cauliū qui ſunt ꝓducti ex antiquori ſemine: puta ex longinquo tpe ſeminato: citius ꝓducunt ⁊ tēpeſtiuius ſtipitē ⁊ maiorē etiā: q̄3 illi qui fuerint ꝓducti ex ſemine recēti ſeminato: ⁊ ſilr in reliq̄s quoꝝ radices ꝑmanent diu. Quid aūt ſit caulis viſum eſt. 17°. 3ᵉ. ¶ Deinde. (Aut q2.) Soluit dicēs ꝑ ꝙ illi caules celerius ꝓducunt ſtipitē: quoꝝ ſemen ꝑ duos aut tres annos iam fuit ſeminatū: q̄3 cui⁹ recēs fuerit: vt anno illo in quo fuerit ſeminatū. ¶ Deinde. (Quēadmodu3.) Declarat ꝑ ſimile ſcđo in aialibus dicēs ꝑ: ꝙ ſicut in aialibus ſemē ceu ſperma velocius ferꝛ cū fuerit ꝓductū ab aiali iuueneſcēte: vt appetꝫ medio inter puerile ⁊ ſenile exiſtētū: ita ſimilr cōtingit in ſeminibus: qm̄ media ſm ꝓportionē vite: quorū ſunt: citiſſime ſtipitē ꝓducunt: qd oſtenditur: quoniā illa que ſunt vehemēter antiquata nō poſſunt ita qd tale: cu3 eoꝝ virtus exalauerit tempore: qd per ſe corruptionis extat cā philoſ. 4°. ſed illa q̄ ſunt nouella iuuēcula ībecillia in huiōi ꝓductione ad ꝫ exiſtūt: eo ꝙ hñt ſuperfluitatem multā aquoſam nō ꝓpriam: verum magis cōnicā in ꝓductionē celerioꝛē: que tandē3 medio tpe adulta: ⁊ perfecta reddita efficiunꝛ fortiſſima in ꝓductionē celerius eius qd ex ſemine deriuaꝛ: quia humido ſecedēte ac expirante ſuperfluo qd tpe extiterat ꝑmordinali: tunc ſemē proferunt T. c. iiij

citiſſime caules cū reliquis ſtipitemq; per ꝯſequēs: quia ferre ſemē eſt ſtipitē facere. nā ſemē producit ex ſtipite. poſterius enī nequit a priori abſolui in ēētiali ordinatis: ſic itaq; ſoluit fere ꝑ interēptionē ſeu potius per expoſitiões.

C Problema. xviij. Antiqua.

PRopter qd ruta optima ⁊ plurima fit. ſi quis plantans in ficum: plantat autem circa corticez ⁊ circuz implaſtrat luto: Aut quia caliditate indigēt radices rute ⁊ eſtu: propter quod ⁊ cinerem ſi quis circumponat iuuātur: ficus autem calida eſt: declarat autē gūmia omnium acutiſſima exiſtens ⁊ multus fumus: habens aūt talē caliditatē ⁊ humorem qualem ⁊ cinis: quare illam iuuare neceſſe: ⁊ in ficu maxie abūdare: quantū cinis qdē nō ſuperfluit: ꝙ autez a ficu ſemp fluit non conſumpto humido in ficu. Noua.

C Quā ob cauſam ruta inſita in ficum pulcherrima plurimaq; proueniat. inſerit vero inter corticem limoq; obducto fouetur: An ꝙ rute radix fomentum teporēq; deſiderat. itaq; cinere quoq; circundata iuuat. ficus autē calida eſt. quod eius ſuccus omnium acerrimus docet. ⁊ fumus quez multum emittit. habet igit calorem atq; humorem talem qualem etiam cinis. Quamobrē ſi ille iuuare poſſit: ficus porro copiaz ac vigorem eo magis preſtabit: quo humor cineris quidem non perpetue affluit. fici vero irrequieto confluuio manat. vtpote cuz arboris ſuccus cōſumi ex toto non poſſit.

C Quare ruta reddit optia ⁊ purificata ita vt pficiat q̄litate ⁊ q̄ntitate ſi qs ipā ꝯ plātat ſecus radicē fici: ⁊ maxime ſiluſtris ei q̄ꝫtū poſſe eſt adherēdo: ⁊ id eſt circa corticē ipi⁹ plātādo: ita etiā vt inciſio aliq̄ cadat i cortice grā pfectioris applicatiōis: ⁊ poſtea ſigillet bñ coiplaſtrādo ⁊ ꝯglutinādo terrā circa rutā talr ꝙ pfecte adhereat fici ſtipiti et radici. qd aūt ſit ruta viſum eſt. 14⁹ 2ᶜ. Eſt aūt ficus arbor nota a fecūditate dcā. vel a ficato: eo ꝙ fructus ei⁹ ꝯferat epati ipinguādo ipm. vñ grece ficus dr eo ꝙ ficotona hoc eſt epar icraſſat: alimētoꝝ 3ᶜ. Et domeſtic⁹ qdez calid⁹ eſt ⁊ ſiccus ad ſcōm: ſilueſtris aūt in fine ipſius. ficus etiā ſicca calida ⁊ ſicca in fine pmi: viridis aūt calā ⁊ humida i eodē. C Deide. (Aut qr.) Soluit di. ꝑ cām eē qr radices rute nō ſolū egent calitate ſed ēt feruore vehementi: vt cōſeruet earū nā: cū ſiħ pficiat ⁊ ꝯſeruet qđ tale ſm Gal. nō enī patit ab eo. 8ᶜ. 18⁹ ⁊ iō cū cinis ſit calidus ⁊ ſiccus aduſtiōe: ſiquis circūponat ipm lateralr circa ſtipitem: ⁊ radices ſupiores rute iuuant meliores enī ⁊ maiores inde facte ⁊ ꝑ ꝯñs plāta tota: qđ ⁊ videm⁹ mulieres facē: ⁊ maxime circa ſaluiā cineratiuā. ſ. iuſtuq̄ applicādo. ſed ficus vt dictū eſt ⁊ maxie piaſter calidus eſt ⁊ ſiccus: qđ declaratur: qm̄ gūmoſitas diſtillās ex humido ipſius lacticinoſo ceterarū extat acutiſſima ſapore: reſoluit etiā ab ipſo fum⁹ vaporoſus q̄ꝫ plurim⁹ aeris corruptiu⁹. Auic. 2⁹ ꝑ. hec aūt ſup ipſius calitatē teſtant ⁊ ſiccitatē: licet ſibi multum inſit humidū cōnexū ⁊ vaporoſum: ſicut cepe: qđ enim hꝫ

Fic⁹ vnde dicta

caliditatē hꝫ: ſilr ⁊ humiditatē hꝫ ei ꝓportionatā: cū nō ſit dare in mixtis calm ſine humido. qnto de gñatiōe aīmalui. Silr etiā cinis ⁊ ꝓprie aque cōlectus cuz cinis calitate plurima humidū obtinet qđ dā: q̄propter neēe eſt rutā pficē ꝑ applicationē cineris: ⁊ maxie meliorari ⁊ plurificari in fico ꝓut expoſitū eſt plātata cū ficus ſit ei ꝓpor q̄ꝫ cinis. Et iō ſubdit ꝙ inquātuz qdē cinis nō ſuperceſſit ficū in meliorādo ⁊ plurificādo diſpōnes rute: in tm̄ ꝙ ipſe ſuſcipit a fico id qđ ſupfluit: eo ꝙ humidū nō eſt adeo ꝯſumptū in fico ſicē in cinē. Juuat igit ficus duplr rutā: tū rōne calidi: tū etiā ex pte cuiuſdā ipſius humidi rute proportiōati: cinis aūt rōne calitatis tm̄: nocet. n. ex pte ſiccitatis ſupflue cū ruta egeat hūdo. C Nōn⁹ ꝙ vna plāta iuxta aliā plātata bonificat vt viſuz eſt de ruta ⁊ fico. vñ plātaꝝ ꝑ. ſilueſtres fici ꝯſerūt domeſticis: ⁊ balauſtie oliuis. ⁊ ſimplicū meſue ꝑ. raffan⁹ ⁊ ſqlla hermodactilis: thimus epithim⁹ q̄rcus polipodio: ⁊ ruta ſene. q̄dā ꝟo altaz malignāt ſibi vicinās vt eſula ſcamoneā: lapidēs polipodiū: baſilicō epitimū ⁊c. C Dubitat: qr dctm̄ eſt gūmi fici oīum plantaꝝ acutiſſimū: qm̄ euforbiū eſt gūmoꝝ acutiſſimū calm enis ac ſiccū excedens in q̄rto gradu. eſt enī ſicut venenū: ita vt colligētes id aptatis vaſis ſub arbuſculis ex qbus fluit vix a longinquo cum lanceis pcutiendo pñt ab ipſi⁹ euaporatiōis acuitate leſiua defendere. C Dōm Ariſto. itelligē h̄ de gūmis plātarū: q̄rū fruct⁹ ſunt comeſtibiles: q̄les nō ſunt fructus euforbiā ⁊ ſibi ꝯſiliuz multoruz. Dubiū

C Problema. xix. Antiqua.

PRopt quid q̄dam plantarū ſemper vacuuz ferunt codicem: Aut quorū neceſſe aliud oriri. Noua.

C Cur ſtirpiū nōnulle caulē ſēp edāt inanē. An illis quarū nā ībecillior eſt: has rerū inanēq; emittere caulē neēe eſt.

C Quare q̄dā plātaꝝ ſemp vacuū ⁊ inanem fere codicē. i. corticē ferūt. iuxta illud. Liber codex iuſt⁹ ab arbore cortex. h̄ eſt ꝙ plante hñtes cortices plures iter ꝑ⁹ maxie ⁊ reliqs vr̄ vacua quaſi regio itercadē. C Deide. (Aut) Soluit di. cām hui⁹ eē: qm̄ q̄dā ſūt plāte in qb⁹ opus ſit vt tueatur pfectius corticē aliū mediū naſci int hunc ⁊ plantā: quare opꝫ locus q̄ſi relinquat vacu⁹ vt is poſſit intercipi. C Notandū ꝙ cortex in plantis eſt velut coriuz in aīalibus vt defendat ab occurrētibus leſiuis: et ꝙ plante q̄rū cōpoſitio eſt rara: ſicut hñtes medullum amplius ipoꝝ cortices ſunt plures vel ſpiſſi: multi qdē vt vibios que pluribus ceteris participat plāns: ceraſi vitis: ſambuci: dempſi quidem ſunt fici ⁊ nuces: plurima enim egent tutela.

C Problema. xx. Antiqua.

PRopter qd in athica alij qdē fruct⁹ dulciſſimi ſūt: thimū aūt acerrimū: ēt ⁊ h̄ fruct⁹ eſt qdē: An ꝙ ager ille tenuis ſiccuſq; eſt. Quare nō multū humidū vegetabilia hñt: q̄cūq; qdē igr̄ nā dulcia ſunt: ꝑ moderationē exiſtentis humidi qñ attrahit ſol plurimū: qđ relinquit facile decoquit: multū enī moleſtū eſt decoq. moderatū autē facile: quare ſūt qui nālit ſunt dulces dulciſſimi. innaturalit autem ſiccis ⁊ non dulcibus fructibus deficit propter paucitatem proprium: hoc autem eſt nequaq̄ꝫ dulce. aufert ſol dulciſſi

mū ꝛ leuiſſimū: hi autē non habent ſuper
fluā humiditatē ſicut alij fructus. Noua.
¶ Cur in terra athica fruct⁹ ceteri dulciſſimi
ſūt: Thimū vō acerrimū eſt: cū id etiā ipſ
fruct⁹ qdē exiſtat? An ꝙ ager ille tenuis ſic/
cuſqʒ eſt. Quāobrē nō multū hūoris ꝯtinēt
q̄ in eo naſcunt. Ergo q̄ dulcia ſua cōſtant
nā: hec ob humoris ꝯtēti mediocritatē: vbi
ſol partē ꝯſumpſit maximā: facile reliquo
ꝯcoquunt. Eteni multū ꝯcoq negociū ma
gnū ē: mediocre expedit⁹ cōfici pōt. An fit
vt fructus q lege ſue nature dulces creant:
dulciores euadāt. Qui ſicci e natura minime
ꝙ dulces pueniūt: hi nā ob inopiā tm̄ hūo/
ris retinēt q̄ʒtū ſuo ꝯueiat gn̄i: qḋ dulce ne
q̄qʒ eſt. Sol aūt q̄ʒtū dulciſſimū ſit: ꝛ leuiſſi
mū eximit. Itaqʒ acerrimi relinquūt. q hūo/
re ſupuacuo carēt: quē fruct⁹ ceteri obtinēt.

Thim⁹ quid ſit

¶ Quare in athica ſiue i atheniēſi regiōe alij fructuū effi/
ciunt dulciſſimi ꝛ ad comedēdū ſuauiſſimi: ſʒ thim⁹ ipſi⁹
eſt acutiſſimi ſaporis ꝛ idelectabilis cū eā ꝓportiō alib⁹ nā:
cū etiā ipſe ſit fruct⁹: pōt eni ſtipes ꝛ foliū dici fruct⁹: vt ap
paruit ex ſapiētib⁹ antiqs: vel fruct⁹ equocat ad plantā ꝛ
ſemē vt ꝛ nux. Eſt aūt thimus ſm dioſcoridē planta om/
nibus nota frutex eſt folijs anguſta hñs puſilla ꝛ oblon
ga: in ſummo capitella in ſpē formicaruʒ in ſe iplicata: eſt
humilis ramoſa cū diuerſis ramulis ꝛ lignoſa: flos eſt il/
li purpure⁹: naſcit locis ſaxoſis ꝛ aſpis: ſup quē creſcit epi
thimū: dr̄ ꝛ aſſe arabice: ꝛ ad ſummū ē ceu yſop⁹ ſilueſtri.
¶ Deīde. (Quia nō.) Soluit: ꝛ p̄ ad p̄mā p̄tē dicēs cāM
eſſe q: vegetabilia in athica nō multū humidū hñt pp ca
liditatē ipſius ꝛ terre diſpōnē: ſed quecunqʒ reddunt dul
cia, delectabilia: id accidit pp humidū cōtēperatum p̄ex
ſtēs: q: ſol cū ei occurrit attrahēs ꝛ euaporare faciens ſi/
quid ſupfluū humidum eſt in illo: ita ꝙ tūc relictū tanqʒ
cōmenſuratū decoquit facile: qḋ ꝓbat: q: plurimū humi
dū difficile ſit decoqui: mēſuratū aūt facile: ꝛ iō fructus q
nālr a ſpē ſua vt vue: fic⁹: ꝛ tales ſūt dulces illic reddt dul
ciſſimi. ¶ Deinde. (Immāt.) Soluit ad ſcḋaʒ partē dicēs
illud eſſe: q: ſiccis ꝛ compoſitis fructibus inualiter ꝛ non
dulcibus p̄mo a ſpecie ipſorum: quales ſunt thimus ꝛ ab
ſinthium ꝛ hmōi deficit humidū ꝓpriū qḋ eſt materia dul/
cedinis: ꝓpter paucitatem ipſius: qua ſupatū a calido ſi/
bi excedenti ſolari nequaqʒ vt prius poſſunt dulciora red/
di: vel potius acerrima: eo ꝙ ipſius ſi eſt aliquid humidi
dulcificabilis ꝛ lenitiui: lenit eni dulce: id auſert ꝛ euapo/
rare facit: ita ꝙ remanet humidū terreū ꝛ igneū: nō autē
aereū vaporoſum: qḋ eſt dulcis materia: qḋ ꝛ merito con
tingit: nō eni hmōi fructus hñt humidū ſic̄ p̄cti: qḋ ſole
digerat adueniente: cōſumendo qḋ ſuperfluū humidi: ve
rū pot⁹ qḋ naturale ac neceſſarium dulciora. ꝛ ideo radi/
ces abſinthij ꝛ taliū inuenimus calidiorū ſubdulces: vt p̄e
tactum eſt. ſtipites autem ꝛ ſemina ſubamara acuta.

¶ Problema. xxi. Antiqua.

Propter qd pulegiū ꝛ liliū ꝛ cepe
que pēdent ſub tropis florent: aut
ineſt ipſis alimentū idigeſtū? Aut
hyeme qdē nō digerunt pp frigi/
ditatem: ſub tropis autē digeſtuʒ pro tem/
pore augmentū ſit: hoc aūt pp id qḋ nō hēt
defluxionē velociter areſcit. non eniʒ aliqḋ
hñs p̄ncipiū neqʒ aliquā defluxionē deſicca
tur: quēadmodū ſcithis pp id qḋ multa ſit
nix: accit fructū māere: cito recurrē. Noua.
¶ Cur pulegiū ꝛ liliū ꝛ cepe ſuſpēſa florent
ſolſticij tpe? An ineſt crudū in his alimen/
tū: qḋ vt hyeme concoq ex frigore neqt: ſic
ſolſticio ex calore cōcoquēs auget. Uerum
q: influxu carent aſſiduo breui marceſcunt.
Eteni que nullū alendi initium nullum in/
fluxū aſſiduū habent: intereunt exiccantur/
qʒ. Qua de cauſa accidit apud Scythas vt
frumentū diu in terra maneat: ꝓpter copiā
niuis. ꝛ vbi emerſerit celeriter creſcat.

¶ Quare pulegiū: liliū: cepe allēū: ꝛ herba dicta graſſula:
eo ꝙ folia ſua ſunt humida valde viſcoſa: de q̄ gallici co/
ronas ꝯſtruūt in vigilia Joā. baptiſte: in domo vēto ipaʒ
alicui⁹ exponētes que diu viridis ibidē applicata remanet:
cū fuerint hmōi a terra euulſa ꝛ appēſa ſub tropico ſiue tro
picis: ħ eſt cum ſol fuerit in altero tropicoꝝ. puta nobis in
cancro: ꝛ illis q vltra lineā equinoctialeʒ in capricorno tpe
calidiori: ibidē habitat inhabitu. 2⁰ ꝓducunt quidē talia
flores ꝛ ſtipites ꝛ folia neſcio ac ſi eēnt terre conſerta. Eſt
autē pulegiū herba cōis nota: cui⁹ folia ſimulāt in p̄ri⁹ ma
iorane: creſcēs fere ad q̄ʒtitatē cubiti: calida ꝛ ſicca in 3⁰.
Liliū aūt multiplex vidi: puta diuerſorū: cui⁹ flos açuri/
nus: ꝛ albus dictus narciſcus. glaucuſqʒ Acorus vel gla
diolus noiatus. Inueni et duo minora: quoꝝ vnū habuit
florē ſubalbidū ꝛ aliud ſubpallidū: oīa qdē hec cōuenīūt
in floris figura: ſʒ in oībus fere drīant alijs: ꝙ autē hic dr̄
apparet magi approbari narciſco. ¶ Deīde. (Aut.) Sol
uit di. p̄ cām eſſe: q: talia in ſeipſis hñt alimētū indigeſtuʒ
ad modū aīaliū incauernantiū: ꝙ eleuatū in aere virtutē
caloris tropicalis digerit ſubtiliat ꝛ expāditur: ita vt flo/
res ꝛ que aſcedētia hos ꝓducant. ¶ Deīde. (Aut.) Aſ/
ſignat aliā cām: vel melius declarat ꝛ approbat priorem di
cēs id eſſe: qm̄ humida quidē taliū pp frigiditatē hyemis
nō p̄ſſt digeri: īmo remanent q̄ſi inſpiſſata cōgelata: ita ꝙ
cū ſol venit demū ad tropicū nr̄m ꝓcedente tempore: hu/
mida prius dēſata calido diuidunt ꝛ ſubtiliant: ꝛ maiores
recipiētia dimēſiōes vident augmētari: ſʒ ea q̄ nō hñt cō/
flexionē ꝛ diſpſionē hūidi p ſe tota velocit ꝛ defacili eua/
porata reddunt arida: q: nō hñtia aliqḋ p̄n̄m in q̄ multū
ꝯtineat humidū viſcoſum tanquā fontē illius: ꝛ p ꝯñs ne
qʒ aliquā defluxionē deſiccant ꝛ celerit. ¶ Deīde. (Quē/
admodū.) Declarat id a ſimili dicens id accidē: ſic euenit
apud ſcytas expoſitos tertia. 7⁰ eo ꝙ nix multa ꝛ vſr ge/
lu ibidē abundant: accidit fructus penes eos p̄manē hmōi:
ꝛ vſr omnes ſuo modo incorruptos pp humidum eoruʒ
inuiſcatum: vt ꝛ tpe tandem adueniente calido tropicali
citiſſime ſit recurrere ac expandi foras defluxionē faciēte
per omne. Et ideo vides in regione frigida fructus diuti⁹
ſeruari: non autem in calida: ꝛ id etiam. 28. tangetur.

Pulegium qd ſit: ꝛ eī⁹ q̄litas.

¶ Problema. xxij. Antiqua

Propter qd cepe ſoluʒ ita ſupflue
mordet oc'los pp qḋ ꝛ nomē aiūt
apud grecos ħ hēre ipm ꝙ pupil
la facit ꝯcludi. origanuʒ autē nō:
neqʒ alia acuta exñtia. nō eni naſturtiū ma/

gis mordẽs nõ facit lachrymari oblatũ: ob latũ autẽ ⁊ comeſtũ? Aut q2 deferre multe ↄſequunt ſingulis auctoꝝ que faciũt ꝓpriã vniuſcuiuſq3 virtutẽ. Naſturtiũ qdẽ igr̃ ꝑp id qð calidius ⁊ ſiccius eſt facta ab ipſo diſſo lutiõe: qm̃ autẽ facit lachrymaȝ comedẽdi. oblatũ aũt q2 nõ exalat ab ipſo ſubtile aliqd ſiccius: aut ⁊ calidius: origanũ aũt ⁊ talia ca lida ⁊ ſicca aut ſunt mediocrit: opꝫ autẽ qð oȝ lachrymas facere mordicatiuũ ⁊ humi dũ eẽ ⁊ viſcoſuȝ: ꝑp qð ⁊ oculũ facit lachry mari debilẽ hñs mordicationẽ: ꝑp viſcoſi tatẽ eni ⁊ ſubtilitatẽ intrãs facit laboreȝ ⁊ li quationẽ ꝑp laborẽ. cepe autem talẽ habet virtutẽ. quare ⁊ humidũ ⁊ vaporem ipſi⁹: calidũ ⁊ ſubtilẽ ⁊ viſcoſum eẽ ſicut oblatuȝ qdẽ: ꝑp id ꝙ vapor talis eſt ⁊ dimittit humi ditatẽ ſubtilẽ facit lachrymari: comeſtio aũt vapor tranſiens: alleũ autẽ calidũ quideȝ ⁊ acutũ eſt: ⁊ humiditatẽ hꝫ: ſed nõ viſcoſum eſt: ꝓpter quod nõ fac̃ lachrymari. Noua.

¶ Cur cepe vnũ tã acrit̃ mordere oculos pt̃. Vñ nomẽ quoq3 a grecis crõmion ipoſitũ putãt: ꝓinde q̃ſi pupillaȝ cõprimi cogeret. Origan⁹ vo nihil huiuſcemodi facit. Nec aliud qppiã ex ceteris quãq3 acre. Neq3.n. narſtruciũ qð mordacius eſt oblatũ oculis efficit eq̃ vt lachryme ꝓfluãt. At cepe ⁊ cuȝ oculis admouet̃ ⁊ cũ comedit̃ lachrymas mouet? An ꝙ acriũ genus diſcrimine eua riat numeroſo quo ſua cuiq3 vis cõſiſtit: ra taq3 habetur. Naſturciuȝ ergo q2 calidius eſt: reſiccare qð colliquauerit amplius põt. Nã extrudere lachrymã cuȝ editur poteſt. admotuȝ tamen ad oculos nihil propterea mouet: quia nullum mittit vaporẽ. Eſt eni id ⁊ ſiccius ⁊ calidius. Origanus ceteraq3 id genus calida ſunt leuiter ⁊ ſicca. Quod lachrymas autẽ moueat mordax id eſſe de bet: ⁊ humidũ ⁊ lentum. Quas ob res oleũ quoq3 lachrymam excutit: quamuis leniter mordeat. Subiens enim irreptanſq3 ſuam ob lentitiam atq3 tenuitatem dolorem mo uet. ac proinde humorem tabificat. at cepe vim eiuſmodi ſane habet vt quod ⁊ humo re: ⁊ vapore ſit calido: tenui ⁊ lento. Itaq3 oculis admotuȝ: eo ꝙ vapor eiuſmodi eſt: hũorq3 tenuis cõmeat lachrymas mouet. cũq3 editur itidem tranſmiſſa reſpiratiõe fa cere poteſt. alium calm̃ qdem eſt ⁊ acre: ⁊ humoris aliquid continens ſed lentum nõ eſt. itaq3 lachrymam mouere non poteſt.

¶ Quare cepe ac q̃ eius maneriei tãtũ ita excedent mordẽ cẽs iterius oculos: eo ꝙ illa ꝑ magis ſenſibilis diſcooꝑta. 13°. de ige. ſa. ⁊ iõ nomẽ cepe apud grecos deriuatũ eſt ab eo qð eſt mordẽ oclos ⁊ pupillã cogẽ claudi: cepe eni gre ce dr̃ crommion cõpoſitũ a crmo qð eſt pcutio: ⁊ mia qð eſt pupilla. Sȝ origanũ cũ ſit calm ⁊ ſiccũ acutum vt cepe ⁊ vſr alia eitia acuta ñ mordẽt oculos ſupflue: cũ ſibi repñ tant̃ a ꝓpinq̃: nõ eni naſturciũ cũ ſit calm acutũ oblatuȝ ante oculos cogit eos lachrymare: ſed oblatum talr̃ vt co medat̃: ſicut eruca ſinapi ⁊ alleũ acutiora lachrymas pci tãt. Eſt aũt origanũ ſcðm diaſcoridẽ planta oib⁹ nota: cu ius ſpẽs ſunt tres ⁊c̃. Creſcit qdẽ ad q̃titatẽ cubiti in al tũ folia hñs vt baſilicon medius ⁊ comã pulchraȝ deſup cũ florib⁹ ſubrubeis vt q cẽtaurea ⁊c̃. cui⁹ caliditas ⁊ ſicci tas eſt in ſcðo extenſa. Naſturtiũ vo eſt herba fere ad q̃ titẽ cubiti: cui⁹ ſtipes paru⁹ rotũdus folia acuta ſicut ſatu regia domeſticũ ⁊ ſilueſtre. ca. ⁊ ſic. in 3°. ¶ Deĩde. (Aut q2.) Soluit ⁊ ꝑ in cõi dicens. ꝙ diuerſitates multe inſunt vnicuiq3 acutoꝝ ⁊ ſi cõueniũt in acutate: que cauſant ꝓ priã ⁊ determinatã virtutẽ vniuſcuiuſq3: diuerſificat̃ eniȝ acutas ſcðm ꝙ fundat̃ in iſta ſub̃a vel cõpletiõe tali aut altera i magis differẽte ac minus: cũ in gradu etiaȝ q̃libet ſit latitudo imẽſa: q2 igr̃ acutũ cepe cũ tali extat ꝓprieta te: alioꝝ vero cũ altera: cepe ſui acutate oculos vehemẽ ter mordet: nõ aũt qð reliquoꝝ. ¶ Deĩde. (Naſturtiũ.) Soluit in ſpãli ⁊ diuidit̃ in plura dicẽs: ꝙ naſturtiũ pro pterea ꝙ calidius eſt ⁊ ſiccius in 3° vt viſuȝ eſt: cum ſit ab ipſo diſſolutio ⁊ defluxio ⁊ ꝓprie qñ comedit̃: tunc eni at tractione maſticatiua calefactiua vapori cõmixtũ ceu ſi napi ⁊ eruca inducit lachrymã: nõ aũt vt dcm̃ eſt cũ offer tur abſq3 comeſtiõe: q2 taliter nõ exalat ab ipſo qð eſt ſub tile euaporatiuũ: cũ non adſit attritio diſſoluẽs ⁊ eleuans eiuſdẽ fluxionẽ euaporatiuã: de ſe namq3 eſt adeo calidũ ⁊ ſiccũ ⁊ condẽſatum per ↄñs: cum careat humido irrora tiuo: vt nihil defluat ab ipſo vehement̃ oculoꝝ mordica tiuũ. ¶ Deĩde. (Origanũ.) Rñdet ad illud de origano dicẽs origanũ ⁊ alia hmõi. ca. ſunt ⁊. ſic vt pulegium: ne pita: calamentũ: ⁊ diptam⁹ que oĩa ſunt ſatis ſilia in vno capite a quibuſdã cõprehẽſa nõ ſunt excedent̃ calida: ſȝ mediocriter magis. puta in ſcðo dicat̃: neq3 etiã habet alia que requirunt̃ vt aliquid mordẽs oculos lachrymare co gat: qm̃ opus eſt: qð debet lachrymas inducẽ mordicatiu uũ ⁊ humidũ etiã ac viſcoſum fore: que tria ꝑfecte cõiũct̃ nõ reperiunt̃ in aliquo predictoꝝ niſi in cepe. ¶ Deĩde. (ꝓpter qð.) infert correlariũ dicens ꝙ q2 oleum ⁊ maxie ſupcalefactũ in maſſera ⁊ torculari cõprehenſum: q̃ me dulle nucleoꝝ confrangunt̃ amare: ſit enim dupl̃r: quia ⁊ pedibus ſacculũ in quo fuerint oliue compͥmẽdo ſuffi cient̃ ꝑ eũ maſſerate: licet quidẽ modicaȝ oleũ quodcũq3 habeat mordicationẽ: lachrymari tamẽ cogit: nam ꝑp vi ſcoſitatẽ ipſius: in quo ⁊ ſubtilitas reperit̃: eſt enim ſubti lius aqua: cũ deterius fuerit̃ manu de ſenſu ⁊ ſenſato itrãs inducit laborẽ ſeu dolorem in oculis: ꝑp quẽ ⁊ diſſolẽ liq̃ tionẽ: qua fumus ab ipſo ꝑtingit ad oculos mordicans il los. Unde vidi aliquos ꝑp ipſm̃ mordicari ſpiritualib⁹ tã tũ: vt in tuſſim cõciderent. ¶ Deĩde. (Cepe.) Soluit ad illud de cepe dicẽs: cepe hꝫ ꝑtactam virtutẽ trinam: conti net enim in ſe humidũ vaporoſum: ac calidum ſubtile et mordicatiuũ: ⁊ viſcoſum: ⁊ ideo ante oculos ꝓſentatũ: ꝓ pter qð eſt talis vaporis trina virtute affectũ: emittit ⁊ di mittit humiditatẽ ſubtilẽ in aere: que attingẽs oculos co git ipſos lachrymari: cuȝ aũt comedit̃ vapor ptrãſit ⁊ ob tũdit̃ cũ humiditate ipſius ſupflua: tũq3 ꝓpter humiduȝ ſaluiale: ſecus autez in naſturtio: eruca ⁊ ſinapi vt viſuȝ

Naſtur tij q̃litas

eſt contingit. ¶ Deinde. (Allei.) Addit dicens ꝙ alleiũ licet habeat humiditatẽ: non tamen oculoꝝ lachꝛymatiuã: eſt enĩ calid ad quartũ ⁊ acutũ h̃ns humiditatẽ cõtrariã. lo⁹ de ſeccũ ſicut eſt in tertio ex ĩcẽs q2 tñ non eſt viſcoſum adherẽs nõ h3 lachꝛymas eius pꝛictura iducẽ. Sic itaqȝ q2 cepe ꝓpꝛius eſt moꝛdicatiuũ ⁊ humidũ ⁊ viſcoſum vehementer lachꝛymas iducit: alleũ aũt ⁊ mar⁹ ꝓp arteficiũ: q2 ipſi nõ adſunt hec ꝓpꝛie: q̃dã mõ h3 qð ĩducitur eſt iducẽ: reliquoꝝ aũt q2 nullus ↄtinet ipſa pfecte: ⁊ ſi qd habeat coꝛũ: non tñ oculos in lachꝛymas moꝛdicant. ¶ Notandũ ꝙ aliqð põt duplicẽ moꝛdicationẽ3 oculis iferre: aut ꝑ ↄtactum coꝛpoꝛalẽ: ⁊ tunc quãto res fuerit calidioꝛ ⁊ ſiccioꝛ humiditate ꝓuata tanto maioꝛẽ cauſabit moꝛdicationẽ: ꝙ nõ obtũdiꝛ humiditate: aut ſine ↄtactu coꝛpali vt medio puta aere interpoſito: ⁊ ita res cui viſcoſitas humida ineſt adheſiua cũ caliditate ⁊ ſiccitate oculos magis moꝛdet ⁊ lachꝛymare cohibet vt cepe. ¶ Notandũ q̃ꝗ ex 3⁹ cõplexionũ ⁊ ſcða pmi Auic. ꝙ quedã applicata vlcerant exterius: interius aũt minime: vt ſinapi pſcos ſaltus rancus dictus: allei ⁊ cepe. aliq̃ vero ↄ̃: ſicut ceruſa ⁊ centaurea: cuiꝰcã multiplex exſtat: aut q2 qñ hoꝛa ſumunẽ interius ↄ̃tus digeſtiua moꝛ agit in ipſa alterãdo ⁊ coꝛrũpendo ea: vel q2 cũ ſint de ſe praue comeſtibilia ↄtrita coaſſumunẽ alqs: aut q2 interius cõmiſcent in receptaculis humiditatib⁹ ipſa ſubmergẽtib⁹: cũ ipoſſe ſit inuenire ventrẽ ⁊ matricẽ vacuos quẽadmodũ ⁊ duas veſicas: nãlium 3⁹ ſeu q2 interius aſſumpta non ꝑmanent in vno loco vt exterius alligata: aut q2 exterius vehement ↄſtricta tenenẽ: interius aũt tangũt nõ adherẽdo imẽſe: vel q2 ↄ̃tus nãlis moꝛ conaẽ ipſa ↄſtringẽ ⁊ in ſanguinẽ3 ↄuertẽ: ſ3 cũ fuerit exteriꝰ euenit ↄ̃rio alligata. In ceruſa vo ac cẽtaurea ↄtigit oppᵐ: cũ ſint groſſaꝝ ptiũ ꝓoꝛib⁹ oppᵐ: intus enĩ vlcerãt recepta: cũ calo ẽt ſupueniãt foꝛtioꝛ: exteri⁹ aũt leniũt ⁊ ſigillãt cũ occurrãt minoꝛi. Et iõ de cẽtaurea hermes dubitauit: meſue ſimpliciũ 2⁹. cũ de ipa dicaẽ ſanguinẽ educere: vlcerationẽqȝ ac vulnera ſigillare.

¶ Pꝛoblema. xxiij. Antiqua.

Propter qd mirtus in manu fricate dulcioꝛes videnẽ nobis eſſe non fricans? Aut quẽadmodũ ⁊ grana fricata botroꝝ vel vuarum dulcioꝛa ſũt eis q̃ nõ ſunt videmiata: a muſto enĩ exiſtẽte nã dulci: vindemiate aũt vue quẽadmodũ3 videnẽ delectabiles: in plus aũt ſunt ⁊ exterius: q̃ aũt ſunt in botris non delectabiles: ſilr igitur ⁊ in mirtis naturalr dulcibus ⁊ dulcedinẽ habentibus interius: quẽadmodum vue: quãdo igitur repꝛimũtur replenẽ ab interioꝛi dulcedine ⁊ exteri⁹ apparent dulcioꝛa exiſtentia. Noua.

¶ Quã ob cãz myrta colliſa i manu dulcioꝛa ſentim⁹ q̃ȝ integra? An quẽadmodũ racemoꝛũ acini vindemiati dulcioꝛes ſunt q̃ȝ nõ videmiati: Etenĩ muſto qð nã ſuaue eſt excerpti acini quaſi condiunẽ. Quippe qui vel extrinſecus muſtũ reſudẽt. At qui in racemo coherẽt vtiqȝ inconditioꝛes conſtãt. Ergo myrta q̃ȝ nã dulcia ituſqȝ ſuam dulcedinẽ acinoꝝ in modum vue continentia vbi manu cõpꝛeſſa cõflictataqȝ ſunt diffuſa inteſtina dulcedine: ꝑte q̃ꝗ exterioꝛe iuopplẽtur. Itaqȝ dulcioꝛa nõ imerito ſentiũtẽ.

¶ Quare mirtus ſi manibus fricenẽ ſuauiter: apparet nobis guſtu dulcioꝛes fieri. Eſt autẽ3 mirtus arboꝛ nota cuius folia ſimulanẽ oliue: ipſiuſqȝ fructus quaſi quantitate vt piſu ⁊ eſt duplex. nã q̃dã magna ⁊ alia parua vt apparebit in ſequenti: adhuc ſm diaſcoꝛidem quedã eius declinat ad viriditatem vergẽtem in nigredinẽ3: ⁊ altera in albedinẽ: que fruẽtat in pmo: ⁊ ſic in 2⁹. ¶ Deĩde (Aut q2.) Soluit ſumẽs ſimilitudinẽ quãdam ad vuas dicens ꝓ̃: ꝙ ſicut grana botroꝝ confricata ſiue vuarũ dulcioꝛa reddunẽ eis: que nõ ſunt fricata: puta cũ nondũ fuerit vindemiata: ⁊ a vite ſepata: fricata enĩ muſti nãz ↄgrũt: qð dulce nãliter eſt: cũ ſit eius humidũ calore celeſti ⁊ ꝓpꝛio digeſtum. Unde ⁊ vindemiate vue magis participãt virtute muſti: eo ꝙ humidũ in eis nõ latuat: ſed diſꝑſũ3 eſt cõmotũ de cẽtro ꝯ̃ſus circũfeᵃᵐ: ſic. n. pꝛopiunẽ delectabiles: ita de amplius exiſtũt: ⁊ maxie interi⁹: ex q̃ reddunẽ ẽt delectabiles exteri⁹ ac vſr ꝑ oẽ. ⁊ iõ aliq vuas comedentes ꝓus in muſto ipſas iſundũt: 3 ille q̃ ſũt in botris q̃ non fuerit fricate: aut ꝑ tpꝰ vindemiate: ſoleqȝ affecte: nõ e, parẽt adeo ſapoꝛe delectabiles vt oppoſite: qð nõ ſolũ accidit myrtis ⁊ vuis: verũ etiã pomis ⁊ piris: maxime id agũ fricatiõe ipſa ↄſtringẽdo vtcũqȝ: cũ fuerint acerba: qð ⁊ galli ci gerũt circa nobilia pira nõ parũ aromatica decalore ducta. Unñ aliq volẽtes hẽc vinũ amenũ: ptoꝛquẽt botri cotiledonẽ: q̃ vin adheret: deĩde ꝑ tres dies aut q̃tuoꝛ dimittũt ea ſole affici: tũcqȝ vindemiãt. ¶ Nõndũ ꝙ vitis fructũ ꝓducit q dr̃ botrus: ad cuiꝰ cõpõnẽ videnẽ tria ↄcurrere: ꝓmũ vniũ eſt illud q̃ mediante adheret viti dem cotiledon: 2ᵐ id ſupꝑ qð fundanẽ grana vue qð dr̃ racemus: plinius eius cotiledem diuiſionẽ multiplicẽ recipiens ⁊ figuratiõnẽ diuerſaꝫ: 3ᵐ ipm coꝛpus vel granum vue: qð tñ ſe quatuoꝛ ↄtinet ſbas: q̃rum vna pellis eſt ipſius ſubtilis: 2ᵃ. ca⁹ humoꝛ aquoſus dulcis: 3ᵃ ſba ſpiſſa feculẽta: cui 2ᵃ inexiſtit imbibita: q̃rta eſt ſemen triãgulatũ interius qð acinus dr̃: hic aũt eſt ſapoꝛis pontici ⁊ hoꝛribilis: trahit enĩ ad ſe qð impurũ eſt grano vuarũ. ¶ Deĩde. (Silr.) Applicat 2⁹. ꝓpoſito dicẽs ꝙ ſilr ſe h3 in myrtis nãlr dulcib⁹: q2 illique nõ ſunt adeo dulces: vt in ſequenti appebit ſeu maioꝛes: ⁊ dulcedinẽ etiã h̃ntibus interius: vbi nãliter ſituatur tanq̃ in loco tutioꝛi ſicut in vuis: dulce quidẽ nã ipꝛeſſuꝫ exſtat in me⁹. Cum igiẽ myrti ⁊ vue cõpꝛimanẽ: coꝝ humido interioꝛi dulci dilato de centr⁹ ad circũfeᵃᵐ replenẽ ꝑ oẽ: ita ꝙ nõ ſolũ interius verũ ẽt exterius ſentiunẽ dulcia exiſtentia. ¶ Notandũ ꝙ dulce in fructibus q2 eſt meli⁹ ꝙ in ipſis repeniẽ ⁊ a nã magis intẽtum ⁊ ꝓpꝛie comeſtibilibus ſicut nomẽ indicat ipoꝛtũ: ea recõdidit in parte illud interioꝛi: vt maxime ſaluẽ ab occurrentib⁹: tanq̃ coꝛ in animali: quare nõ imerito fricatione aut attractione caſtidi ad exterioꝛa dulcoꝛatur fructus deductũ. Similr foꝛtaſſis amarũ fricatione amplius amaricaẽ: cum ꝓpꝛium vnicuiqȝ tanq̃ dilectũ ſemꝑ ꝓfundius occulteẽ natura.

¶ Pꝛoblema. xxiiij. Antiqua.

Propter qd myrtoꝝ mioꝛes ſine nucleis ſũt: ⁊ in fenicib⁹: ⁊ in botris. Ubi aũt ⁊ parue vue grana nõ h̃nt: aut mioꝛes nucleos? Aut ꝑp id ꝙ ſũt ipfecte nõ h̃nt nucleũ: deniqȝ ãt paruũ h̃nt ſemẽ: ꝑp hoc aũt ⁊ minoꝛes ſunt ſicut exiſtes ꝓpagines ⁊ ipſecte: ⁊ mi̅n⁹

Moꝛdicatio 2ᵉ infertur

Myrt⁹ quia cõglutes

Unicuiqȝ ꝓpꝛiuz naccultatur

aũt dulces hñtib⁹ nucleos: idigeſtibiliores eni ſunt: decoctio autẽ pfectio eſt. Noua.

℄ Cur myrta enucleatiora ſunt q̃ minora ⁊ pal mule nucleo penevacát q̃ minute adole uerũt ⁊ vuaꝝ acini q paſſim ꝯſtiterũt exiguĩ vinacea vel nulla ꝯtinẽt: vel pauciora mino raq₃? An q₂ min⁹ pfecta ſũt q̃ minora: iccir/ co ſemẽ ꝯtinẽt idiſcretũ: cui pinde vt fini nu cleus deputat⁹ eſt: quáobrẽ ⁊ minora ſũt vt pote ſurculi gdẽ agnati exteriores partuſq₃ ĩperfecti: ⁊ minus dulcia q̃₃ que iuſtũ conti nẽt nucleũ. Sunt enim minus ꝯcocta. Con coctio autem non niſi perfectio eſt.

℄ Quare de gñe myrtoꝝ minores ſunt abſq₃ nucleis ſeu oſſibus dcis: qd̕ ẽt iuenit̃ in dactilis ⁊ botris vuaꝝ: alicu/ bi.n. grana pue vue: aut nõ hñt nucleos vel ſi hñt ſunt mi nores q̃titate ꝯtinua ⁊ diſcreta: ſilr ẽt in dactulis pũo: vñ in vuis paſſis de corintho: aut non repit̃ aliquis vt ad multũ: vel vnus eſt ⁊ paru⁹: in maiorib⁹ aũt plures ⁊ grã des. ℄ Deinde. (Aut.) Soluit di. cãm eẽ q₂ hꝫ myrti ⁊ ſimiliter vue ⁊ dactuli ſunt parui ĩperfecti non habentes profunditatẽ in ſe in qua occultari poſſunt nuclei: cum ſe mẽ eorum ſit paruũ valde: ⁊ q₂ hꝫ minores myrti extant velut ꝓpagines vel quaſi ꝓductiones nouelle: ac imper/ fecte: ideo nõ hñt nucleum: ſicut etiã maiores quãdo pro/ pagant̃ ⁊ extendunt̃: cũ generant̃ exiles parue non duros hñt nucleos: totũ eni confuſum extat: ſimiliter in minori/ bus repit̃ quantũcũq₃ in eorũ perfectis natura: que aũt non habẽt nucleos pticipãt minime tãta dulced. ne ſicut hñtes: eo q̄ ſunt indigeſte minus: digeſtio eni vt viſuz eſt habet dulcedinẽ inducere: cum ipa ſit quedã decoctio. de/

T. c. 28. ẽt alibi coctio autẽ pfectio eſt decocti. Unde methau. 4. decoctio eſt pfectio a nãli ⁊ ꝓprio calido ex oppoſitis paſſiuis: ad/ huc ⁊ ſupfluũ idigeſtũ qd̕ eſt in fructu ꝯuertit̃ in nucleũ: ⁊ iõ ipm ⁊ medullã eius eſt inuenire amarã acutã aut põ/ ticã maxime: ceu indicant fruct⁹ carnoſi externus: vt pſica pruna cereſa ⁊ dactuli: reliquũ aũt carneũ dulcificatũ re

Fruct⁹ ſ ſtba di/ uerſi ſũt pit̃. ℄ Notandũ q̄ gdã ſunt fruct⁹ q tm̃ hñt vnã ſbam q̃ſi vniformẽ vt myrtus ⁊ vue parue ⁊ ſilr cerealia ſemia: gdã plures vt pſica pira poma ⁊ nuces. alimentorum 2°.

℄ Nõndũ etiã q̄ fruct⁹ vtcũq₃ aſſimilant̃ animalib⁹: ſe/ cundũ eni q̄ in maioribus repiunt̃ oſſa carnes ſuſtẽtatĩ ua in minorib⁹ aũt minime: ita ſimiliter in fructibus.

℄ Problema. xxv. Antiqua.

Ropt̃ gd fructuũ hñtiuz corticẽ: hi gdẽ amariora hñt ea q̃ ſũt iux/ ta radicẽ vt cucumeres. Alij vo iuxta extremitatẽ ſupi⁹: vt glãdes? Aut q₂ hi gdẽ ſic idigeſtũ eſt nutrimẽtũ: pp id qd̕ ſupfluit in radicẽ ſp: alij ãt q₂ ſicci ſũt nãlr q̃re diſcedẽte dulci ex extremitate ⁊ de cocto vtiq₃ deſiccat̃ ⁊ relinqt̃ amaꝝ queãd/ dũ ſal. deſiccatũ aũt magis amaꝝ fit: ſic oli/ ue glandes iueterati amari fiũt. Noua.

℄ Quã ob cãm fructuum alij ptẽ radici pri mã hñt amariorẽ vt cucumeres: alij poſtre mã ſupiorẽ vt glãdes? An q̄ alijs pars iſta dia prima crudo veſcat̃ alimẽto: qm̃ eſce cõ

ſtituũ p radicẽ frequentat̃: alijs q₂ ſicci enĩ ſũt poſtrema ps ſucco dulci ꝯcoctoq₃ ide ab ſũpto iã pleni⁹ ſiccat̃ amareſcitq₃ mõ ſalis. Reddit̃. n. vnũqdq₃ amaꝝ cũ ãpli⁹ exiccat̃ vt oliue: vt glãdes iueterate efficiũt̃ amare.

℄ Quare de nõo fructuũ q hñt corticẽ mani᷑ diſtinctũ vĩ ſibilr a reliq̃ corpe fruct⁹. oia eni hñt corticẽ ⁊ telam: ita q̄ aq̃ ⁊ terra: gdã hñt extremũ circa radicẽ vbi fruct⁹ cotili/ doni ꝯiungit̃ amarius reliq̃ extremo verſus florẽ: ceu cu/ cumeres citruli melones ⁊ hꝫ: ac vſr ꝓducta ex radice fri gida humida indigeſta: Aliq̃ vo extremuz oppoſitũ puta qd̕ ſuperius in acumine hñt amarius reliq̃ iferiori: vt glã/ des ac etiã oliue: ⁊ iõ emptores hꝫ fructuum guſtãt extre ma amaricantia: q̃ ſi repiũt amara valde: coiecturãt re/ liquũ eẽ dulce: cũ ſupfluũ indigeſtũ ſit coadunatũ ibidẽ: ita vt reſiduũ carẽs ſupfluo remaneat dulcificatũ: qd̕ adi ſcunt peppones mercãtes ꝓpe curioſi. Eſt aũt glans fru Glãs gd ſit ctus q̄rcus oblõgus colũnaris iſtrus ꝯcauitati cuidã qua/ re terreſtri in extremorũ altero: q̃ quidem ſic dulcificatur in regiõib⁹ calidis digeſtiõe: vt comeſtibilis reddatur etiã a nobis: ꝓprius eni cibus eſt porcoꝝ. 7. hiſtoriarum. Eſt ⁊ alter fruct⁹ eius rotũdus vt plurimum alligat⁹ dict⁹ galla: ⁊ cu⁹ gdẽ eſt magn⁹: ⁊ dr̃ valania: q̃ coria preparant̃ ex achala deportat a: ⁊ eliqu⁹ pu⁹ vt ſilueſtris cõis: q ipe cõputreſcẽs vermiculũ quẽdã ꝓducit: qui cũ me⁹ galle obtinuerit: ꝓ noſticant̃ aeremãtici futurã hyemẽ agreſtã valde. Si vo circa extremitatẽ exiuerit dñt hyemẽ fieri leuẽ: qd̕ etiã te/ ſtant̃ de verme q dr̃ eriſiba celãte in rimulis arboꝝ: i qua ſua reponit oua: cũ eni nidificauerit in arboris cauitate ꝓnũciãt inde hyemẽ vẽturã mitẽ. qñ aũt in oppoſito pro/

noſticant̃ oppoſitũ. ℄ Dubitat̃. Q₂ poſitũ eſt cucume/ Dubiũ res radices hrẽ amaras: cũ dcm̃ ſit eẽ fridos ⁊ hũidos i 2° g̃du. ſapor aũt amar⁹ cãt ex calo ⁊ ſicco apud medicos ita vt ⁊ in 3° ſm yſaac gradu. ℄ Dõm ſm Auer. 5° de aia. et coll. 5° q̄ ſapor amarus non ſolũ cãtur a calido verũ etiã a frigido: ſicut color niger: ſm tamẽ medicos ac forte etiã Ariſt. cãtur ſolũ ex calido: qd̕ vr̃ ſentire. 19. cũ dr̃ ⁊ amari tas ⁊ caliditas. Eſt tũc dõm q̄ Ariſt. h p amaꝝ audit hau ſterũ ſeu põticũ vehemẽter: qlis eſt ſapor ſarole ſorbe ac i maturaꝝ galle vt patebit. 35° ⁊ ſi Auer. hoꝝ ſapores p̃ue amaꝝ exiſtimet fore. hui⁹ ſiq dẽ declaratio q̃ſiti amplior Cõ ciliatoris dr̃ia repit̃. 145. ℄ Deide. (Aut.) Soluit ⁊ p̃ ad p̃m̃ ptẽ. d. illud eẽ: q₂ hi gdẽ fruct⁹ hñt alimẽtuz tanq̃₃ indigeſtũ pp id q̄ in radicibus taliũ repit̃ ſemp ſupfluuz ĩpurũ qd̕ indiget vlteriori digeſtiõe: ſi dz ex eius amarit dine ſeu hauſteritate in dulcedinẽ ꝑmutari. h aũt pficit̃ in fructu cũ pcedat̃ ꝯtinue digerẽdo a radice p ſtipitẽ in fructũ. ℄ Deide. (Alij.) Aſſignat 2° cãm 2ᵉ ptis. d. q̄ quĩ dã aliq̃ fruct⁹ nãlr ſunt ſicci ⁊ nõ humidi vt plures: q₂ dul ce qd̕ erat in eis modicũ: pp puitatem humidi recedẽs ab extremitate ſuperiori verſus flores: cũ eẽt pus q̃ſi nãlr. dul/ cificatũ: per vlteriorẽ decoctionẽ acq̃ſitã₃ a calido celeſti deſiccat̃ vlteri⁹: ⁊ decoqint̃ humidũ eiuſta vt reddatur amarũ: calor eni ꝓprie amaritudinẽ cauſat: qd̕ oſtẽdit de coctio mellis dulcioris p̃ oi. 3° re. acu. ⁊ alimẽtorũ 3°. Et h eſt q̄ in ſole declarat. d. q̄ ſal. amplius deſiccatus ex ſal ſo reddit̃ amarius ⁊ per ãplius etiã acut⁹: qd̕ oſtẽdit ⁊ ma re tanais dulci⁹ q̃₃ cetera maria: ⁊ q̄ amaruz ſub tropico Cõ. p̃. car. 165. ĩlł meo. cãcri aut ꝓpe reptũ. metheo. 2° ⁊ ſim. 4°: ita ſilr glãdes ac etiã oliue iueterate diuti⁹ imaturate efficiunt̃ amare: ⁊ ꝓ prie in extremo ſupiori: cũ pus forent dulces. ℄ Nõn⁹ vt h appet: ⁊ alimẽtoꝝ. 1° q̄ plãte q̃rũ radices ſĩt frigide au/ ſtere: cũ ꝓcedit̃ digerẽdo p ſtipites in apicem ⁊ fructũ ꝯti nue hꝫ efficiunt̃ min⁹ auſtere vt oſtẽdit cucumeres ⁊ ſimi-

lie:quorū aūtē radices ſunt dulces calide: deinceps que deinde progrediunt in amarū tendunt ⁊ acutum: vt oſtēdit abſinthium cū eruca. Ad hoc etiam facit maior homogeneitas aut etherogeneitas ptium ⁊ cōmixtionis.

¶ Problema. xxvj. Antiqua

PRopter quid quedā germinant in terra nō exiſtētia ſed inciſa. alia vero iacētia vt liliorū crura ⁊ cepe? Aut q2 hn̄t alimētū oia in ſe: ſ3 in determinato loco nulla plāta. augeť. n. vnū quodq3. nō in eo qđ h3: ſ3 qn̄ decoquiť ⁊ diſtribuiť. h3 qdem igiť ⁊ anterius. augeť autē qn̄ tp̄s ſupuenit: in quo hoc ſit decoq̄nte tpe: vt ⁊ cocodriloꝝ oua: ɔtinuū aūt nō adhuc q2 nō ſupfluit aliđ nutrimētū. Noua.

¶ Cur aliqua germinare nō terra ɔtenta: ſ3 abſciſa aut euulſa vel recōdita poſſint vt caules liliorū vt alia vt cepe? An q2 oēs alimentum intra ſe continent: nec certo diffinitoq3 loco oēs oriunť. Creſcere aūt vnūq̄dq3 p̄t: nō eo q2 in ſe ɔtinet alimētū: ſ3 q2 decoctū iā ⁊ digeſtū illud pabulū eſt: ɔtinēt igiť vel añ hac alimētū: ſed augeri tū dūtarat incipiūt: cū tp̄s ad id adeſt: cui⁹ opa res illa effici p̄t: velut ēt oua crocodilorū tp̄s tute opiri ſibi cōmodū nouimus: incrementū tn̄ cōtinuari nō licet. qm̄ aliud non ſuppetat alimētū.

¶ Quare aliq̄ germināt chaulū ſeu talū emittētes etiā poſito q2 nō ſint radices terre infixe: ſed ab eis ſeparata: ac in rectum eleuata: terre tn̄ imiſſa ſicut ſalices ⁊ ppli ⁊ vlr olo planta cuius humidū eſt plurimū: q̄dā vero alia ſunt etiā abſiſa neq3 terre imiſſa vt porra ſ3 iacētia ſupple in q̄dā eleuata ceu ſtipites lilioꝝ marie ⁊ cepe graſſula ⁊ hm̄: vt viſum eſt. 21°. ¶ Deīde. (Aut.) Soluit. d. p̄ cām ee: qm̄ oia p̄dicta hn̄t in ſe nutrimētū: nō tn̄ in loco determinato diſticto ſic plātarū nulla: ceu hn̄t aīalia cor puta qđ ſ3 Ariſto. ſanguis eſt pn̄m: ⁊ iđ vnūq̄dq3 hoꝝ vegetabiliū augmētať: nō in eo q2 h3 alimētū: ſed qn̄ ip̄3 p̄us decoqť ⁊ decoctū poſtea p ptē diſtribuiť attractū: apponēdo vniēdo ⁊ aſſimilādo: h̄ cui triplex eſt nutritiue act⁹: qn̄ aūt alimētū fuerit p̄paratū taliť: tūc vendicat ⁊ determiat ſibi locū: acqrit eni cū q anteri⁹ ⁊ ſupius. vel dicať q2 hm̄ hn̄t alimētū itra: vt littera ſit interius ceu aīalia icauernan⁹. Cū autē tale alimētū fuerit p̄pato: tūc qn̄ tēpus ſupuenerit. calm̄. vnūq̄dq3 taliū augmētať: qđ accit pp tp̄s in q̄ ɔtingit decoctio: puta ſub tropico: vt viſu3 eſt. 21. ¶ Deīde. (Et vt.) Declarat id. 2° di. q2 ita eſt de hm̄ plātis ſicut de ouis cocodrillorū: q̄ ſunt frida idigeſta pp aīalis friditatē ipſiuſq3 ſherētiā: q̄ arena coopiunť ea. ⁊ ſicca vt calefiat ⁊ digeratur qđ in eis eſt humidū: fridū: ⁊ ſic pulliſicēt: vñ ⁊ in egypto pulli non raro pducuť ſub fimo eius calore: hiſtoriarū. 6°. Eſt aūt cocodrill⁹ aīal aq̄ticū ⁊ terreſtre vitā. n. vtroboq3 deducť: ⁊ eſt magnū oblōgū ore aconicti ſolū mouens ſupiorē aīaliū mādibulā. 3°. hiſtoriarū. ¶ Deīde. (Continuū.) Preuenit. 3°. dubitatiōē q2 aliqs crederet hm̄ germinationē poſſe ɔtinuari diutius: iđ remouet dicēs: q2 germinatio quā p̄facta ichoāt nō p̄ōt diu ɔtinuari: q2 ɔſumpto alimēto qđ eſt in eis: nō ē aliđ nutrimētū reſiduū qđ poſſit i ip̄a puenire: cū ſuppoſitū ſit ea fore a terra ſeparata.

cocodrillus quid ſit

¶ Problema. xxvij. Antiqua.

PRopter qđ qn̄q3 allea ⁊ cepe q̄to ſicciora plātanť tanto meliora ſūt: alia aūt deteriora? Aut q2 oia talia marie hūiditate ſūt plēa: hn̄ tpata igť ſūt h̄ mō plātata: ⁊ q2 min⁹ putreſūt qn̄ deſiccanť q̄3 plantentur. Noua.

¶ Cur allia ⁊ cepe q̄ ſicciora ſerāť: eo meliora poſſint euadere. Cetera autē deteriora? An q2 oia iſtiuſmodi maxime plena humoris cōficiunť. Itaq3 terre cōmiſſa ſicciora tēperamēto cōmodo germinare incipiēt. Adde q2 minus putrēt cū ſicciora ſeruntur.

¶ Quare allea ⁊ cepe ⁊ ſilia qn̄q3 q̄to ſicciora plantanť tāto efficiunť meliora ⁊ ad oēs act⁹ ſubtiliora: alia vero deteriora reliq̄ cū fuerit ampli⁹ deſiccata. Dicit aūt qn̄q3 pp ſmēſā ſiccitatē tp̄is regiōis vel terre. ¶ Deīde. (Aut q2.) Soluit dicēs cām eſſe: q2 porra oia ſunt marie plena hūiditate q̄dā ſupflua e̅x̅nea: ⁊ iđ p ſe vt dcm̄ eſt germināt: cū igiť fuerint ſeminata vel plātata ſicciora redduť tēpata ſufficienter: minus etiā putreſciunt qn̄ plantanť deſiccata q̄3 cū fuerint humida: ſecus autem contingit in ſiccis: hū mectata. n. cōtēp: ranť: ⁊ ideo meliora redduť: deſiccata vero peiora propter ſimile augmentatiuum diſcraſie.

¶ Problema. xxviij. Antiqua.

PRopter qđ qn̄q3 allea ⁊ cepe ſola plātāꝝ poſita germinant? Aut q2 humiditate plena ſunt ⁊ nutrimēto: ſupfluitas igiť eſt nutrimētum faciens germinare: manifeſtū autē: et enim ſqlle ⁊ lilia idem faciunt: augenť autē quādo tēpus aduenit vnicuiq3. Noua.

¶ Cur allia ⁊ cepe ſole ex plātis recōdite germinare poſſint? An q2 hūore alimētoq3 ſūt referte. Copia igť alimēti eſt qđ germē efficere queat. Idq3 ɔſtat argumento tū ſqllarū: tū etiā bulborū q idem facere poſſunt. Creſcere autē q̄dq3 ſolet cū tēpus venerit.

¶ Repetit q̄ſi. 21m. d. q̄re allea cepe ⁊ hm̄ p̄facta ſola de numero plātaꝝ accepta ex ſua radice ⁊ repoſita germinant ſtipites ⁊ que deinceps pducentia qn̄q3. vel qs id qđ dicť poſita cōſtruet cu3 porribus dicēdo poſita ſunt allea ⁊ cepe ſola ⁊c̄. ¶ Deinde. (Aut q2.) Soluit. d. cām eē q2 p̄facta ſūt plena humiditate nutrimētali plima ſupflua. ip̄a eni cū tp̄s vt viſu3 eſt ſepe ɔueniēs puta calm̄ occurrit faciť germinare q̄ hm̄. ¶ Deīde. (Manifeſtū.) Declarat 2° per ſile. d. id manifeſtū reddi p multa ceu ſquillas lilia graſſulā ⁊ hm̄: vehemēter humide. idē. n. agūt qđ allea ⁊ cepe vnūq̄dq3 hoꝝ augmētať cū ei tp̄s occurrit ɔueniēs: vt calidū q̄le illud qđ ſub tropis. Eſt aūt ſquilla dcā cepe muris planta ſatis ſīlis cepe: ipſa tn̄ maior: forma puncalis ⁊ actione valentior: circa loca arida ſalſuginoſa naſcens: vt marīs riperias: flegmatis inciſiua eductiua.

Squilla quid ſit

¶ Problema. xxix. Antiq̄.

PRopter quid que frigida aq̄ adaquanť dulciora q̄3 q̄ calida? Utrū q2 iclusum calm̄ amarius: queād

modũ ⁊ amarius calidius: dulce autem cõ trariũ: queadmodũ frigidũ: nutrimẽtũ aũt olerib° humidis ⁊ ſapores exide. Noua.

℄ Quã ob cãm que aq̃ frigida irrigam° dulciora q̃ꝫ q̃ tepida euadant? An ꝙ ſic itercluſum calm ſalſius eſt: vt calidius qđ ſalſum: dulce aũt ita ꝯ̃riũ vt frigidum eſt: ⁊ alimẽto olerib° humoꝝ vnde ſapoꝝ genera oriunt̃.

℄ Quare plante q̃n frida irrorant̃ aq̃ ipſe ac eaꝝ fructus dulciores reddunt̃ q̃ꝫ quãdo calida adaquant̃. ℄ Deĩde. (Urꝫ.) Aſſignat cãꝫ ꝓbabilẽ.d.iõ ẽ:qꝛ calm icluſum in plãtis ex caliditate aq̃ reddit eas amariores ſicut ꝟe: quod amarius qdẽ calidi° eſt: cãtrr.n.ab eo:ſꝫ dulce ꝯ̃rio ſe hẽt mõ: efficit̃.n.ex cõtẽperamẽto q̃dã ⁊ nãe ꝓportionato humane: ita vt dulce cauſet̃ tanq̃ꝫ a frigido reſpectu amari eſt.n.ſicut qòdã mediũ int̃ frigidũ terre ⁊ calm: ⁊ mediũ vni cõparatũ extremoꝝ vr̃ alterũ.phyſi.5° ⁊ qꝛ olera domeſtica.ſ.que cõiter comedunt̃ ſunt humida eoꝝ nutrimẽtũ dꝫ eẽ humidũ ⁊ ſapores inde hꝫ attrahẽ vt reddãt̃ nãe nr̃e ꝯformiora: q̃re frida ⁊ nõ calida ſunt adaquãda.

℄ Notandũ ꝙ aq̃ irrigãs nõ dꝫ eẽ calida valde vt lacunalis ſub ſole caĩculari ſtãs: neq̃ꝫ circa horã meridiei adaquãdũ: neq̃ꝫ frida valde vt putealis: hoꝝ.n.durat ⁊ exurit: hec ꝟo extiguit: putealis ẽt vitupat̃: q̃m vis celeſtis nõ obtinet i ea vt i fluuiali ⁊ fõtali: ſꝫ ẽẽ ꝯtẽpata media ſole oriẽte vel occidẽte adhibita pluuialis aut fluuialis. ℄ Dubitat̃. Quare vĩ hꝯ aq̃ frida. quã docet eligẽ calefacẽ magis poros obtũdẽdo q̃ꝫ calã et apiẽdo iuxta illõ: vẽtres hyeme ⁊ ꝟe. ℄ Dõm ꝙ vt appuit ꝑacta dꝫ aq̃ parũ ſoꝛe frigida: ẽt calm plãtaꝝ.5° coll. eſt in põa: ita vt nõ poſſit potẽtiã ẽt friditatis datã talr in actũ deducẽ: vt ſit leſiua.

T.c.52.

Dubiũ

℄ Problema. xx. Antiqua.

Propter qđ allea fetẽt magis vetera q̃ꝫ noua exiſtia? Aut qꝛ iuuenibus exiſtẽtib° adhuc multũ humidũ extraneũ exiſtẽs aufert potẽtiã eoꝝ: q̃n aũt cõmaturant̃ ſegregato vtiq̃ꝫ tũc hoc: ꝓpriũ hñt odorẽ. Hꝯ aũt nãlr̃ eſt acutus. Similiter ⁊ alij fructus virides exiſtẽtes aquoſiores ſunt: propter quod ⁊ cepe minus acute iuueniles. Noua.

℄ Cur allia cum excauleſcũt pleni° q̃ꝫ recẽs edita olẽt? An ꝙ recẽtia humoris multũ adhuc extranei ꝯtinẽt: q̃ fit vt vi ſuã itegrã hr̃e nequeãt. Cũ aũt decocta iã ſunt ſecreto humore illo inutili: tũ ſuũ odorẽ ſincere adipiſcunt̃: q.ſ. acer eſt. Quinetiã ceteri nup editi fructus dilutiores ſũt: ⁊ cepas recẽtiores ob eam cauſam minus acres ſentimus.

℄ Quare allea cõ antiq̃ra cũ humidũ ex̃neũ iã exalauerit amplí° fetẽt q̃ꝫ illa q̃ ſũt nouella viridia vel his vicina: cũ humidũ abũdauerit ꝑdcm̃: ⁊ ſilr eſt õ cepis porris ⁊ hꝯ. ℄ Nõndũ ꝙ antiq̃ fetẽt maxie allea: ꝯſr viridia eſſumã ma: minime ꝟo adhuc media: cũ nec hñt euaporabile: vt ꝟo ra: neq̃ꝫ ẽt euaporata totalr̃ ⁊ corrupta reddita vt vltia. ℄ Deĩde. (Aut qꝛ.) Soluit.d. cãꝫ eẽ qꝛ nouella ⁊ iuuenilia hñt allea multũ adhuc humidũ ex̃neũ: qđ exiſtẽs aufert ꝟtutẽ fetidã alleoꝝ: ſꝫ q̃n tpe videnf cõmaturari exalatio ne humidi ſupflui: ceu reliq̃ maturant̃: tũc qdẽ remanet ꝓpri° odoꝛ ſiue fetoꝛ alleoꝝ: q naĩr horridus eſt ⁊ acutus. ℄ Deinde. (Silr.) Supplet 2° vt q̃ſi ꝑactũ in ſilib°.d.ꝙ eodẽ mõ alij fruct° virides exiſtẽs aq̃ſiores ſunt: ⁊ iõ ẽt fetidi ſi fuerit min° eoꝝ ꝑcipit̃ odoꝛ: q̃re cepe ⁊ ſilia cuꝫ fuerit iuueniles min° ſũt acuta q̃ꝫ antiq. ℄ Dubitat̃. qꝛ dcm̃ eſt. 21° raffanos ſubtiles puos acutiores maiorib° pp digeſtionẽ maiorẽ tpe acq̃ſitã lõgiori. ℄ Dõꝫ ꝙ cepe hñt humidũ ex̃neũ multuꝫ vt viſum eſt: ⁊ iõ florẽt abſciſa ⁊ oculos mordẽt: nõ aũt raffanis hꝯ iſũt: exiſtũt eñi a ſemine acute mordicatiue actualr adherẽdo: vñ nõ ſimile vtrobiq̃ꝫ.

Dubiũ

℄ Problema. xxj. Antiqua.

Propt̃ qđ myrtoꝝ qdẽ non ꝯturbatoꝝ: mirtelli defluũt magis frõdib°: ꝯturbatis ãt i virgulto folia qdẽ ꝺfluũt: mirtelli ãt nõ ꝺfluũt? Aut i ꝑturbatis manẽtib° ita ſe: hñt pp nãꝫ. q̃n.n. maturant̃ ꝓijcẽ apta nata ſũt mirtella. Hꝯ aũt nõ accit ſtãtib° ſꝫ ſolũ ꝓhibet humiditas virgulti trãſmutari humidum qđ eſt in mirto: folia aũt cadũt ꝯ̃rio ipſis deſiccatis. virgultũ aũt deſiccat ſalſuꝫ exñs: nõ idẽ igr̃ accit i mirto cui° folia ſũt ꝯcuſſa. Noua.

℄ Cur fruct° mirtoꝝ ꝯditaꝝ magis q̃ꝫ folia defluãt. Cõditaꝝ aũt reſeruataꝝ alga: vt fit: folia defluãt: fruct° adhereãt? An ita euenit nõ ꝯditis q̃m nã ſancitũ eſt: vt fruct° peracta decoctiõe flacceſcãt ac decidãt. Que qdẽ decoctio repoſitis agi nõ põt: ſed eaten° tantũ efficit̃ vt alge vapoꝛ ꝓhibeat ne humoꝛ fructus imutetur. Folia ꝯ̃ cum ſiccent decidunt. Alga autem vt ſalſa exiccandi viꝫ habent. Ergo nõ ideꝫ folijs accidit arbori adherentibus ⁊ conditis mõ quo dictum eſt.

℄ Quare mirtella plus decidunt q̃ꝫ folia illoꝝ mirtoꝝ ſeu arboꝝ illa ferẽtiũ nõ ꝯturbatoꝝ ⁊ ꝯcuſſoꝝ agitatiõe ventoꝝ ⁊ ꝯfricatiõe ipſoꝝ adinuicẽ que villa ⁊ ſiluestria exiſtũt.i. ꝙ arbores mirtoꝝ ſiluestriuꝫ cũ ſint ſingulares ⁊ ſpõte ꝓducte viliores ſunt ⁊ ſilueſtres minuſq̃ꝫ agitant̃ a vẽtis ⁊ ꝯturbant̃ adinuicẽ ꝑcuſſione: cũ nõ ſe adeo tangant vt domeſtici myrti: ſed in hꝯ domeſticis que ſunt in virgulto qđ eſt locus vbi multe ꝯgregant̃ myrti: in quib° ꝓpterea folia ꝯturbant̃ vẽtoꝝ agitatiõe ab his ſiqdẽ folia ꝺfluũt: mirtella ꝟo mirtoꝝ fruct° ex oppoſito ꝑdcti nõ defluũt. ℄ Deĩde. (Aut qꝛ.) Soluit. ⁊ ꝑ ad ꝑmã partem dicẽs ꝙ mirtella ſilueſtria nõ vẽtis ꝯturbata exiſtẽt tãq̃ꝫ habẽtia ſe preter nãm eo ꝙ abſq̃ꝫ intẽtiõe nãe ſint ꝓducta velut in aĩalib° femella.ꝑ de gñatione aĩaliuꝫ. qđ apparet qꝛ q̃n deberẽt maturari in mirtis tunc reddunt̃ diſpoſita vt ꝓijciant̃ ab eis ⁊ retineant̃ folia. ℄ Deĩde. (Hoc aũt.) Soluit ad ſcðm ꝑtẽ di. id qđ dcm̃ eſt nõ accidẽ mirtillis domeſticis. ꝑmanẽt.n. in arbore vſq̃ꝫ in ꝑfectũ: qꝛ humiditas que eſt in ꝟgulto ꝑ̃ppoſito ꝓportionalis mirto nõ folijs ꝓhibet humidũ ipſi° trãſmutatiuũ ne decidat: ſꝫ folia ꝑ oppoſitũ cũ ipſa deſiccent̃ nõ hñtia pabulũ ſibi ꝓportionale vt mirt°: qꝛ virgultũ in q̃ aggregãt̃ mirteta cũ ſit ſalſum redditũ nitroſuꝫ deſiccat humidũ aqueũ viſcoſuꝫ folijs affine: ſꝫ idẽ nõ accit in mirteto: cuius folia ſunt ꝯturbata ſiue ꝯcuſſa: que eſt domeſtica: ꝙ mirtella cadãt ⁊ re

tineanſ folia:verū potius vt oſtſum eſt oppoſitū. ℭ No
Foliorū alimētū aliō ab alimēto fructuū
tandū in maiorē hmōi declaratione vt apparet.2° de plā
tis.ꝙ ex alio nutrimento aluntſ folia ⁊ fructus: nam ipſa
qdē nutriunſ ex humido aqueo idigeſto viſcoſo fructus
autem ex ſubtili magis aereo digōne iſpiſſato vtcūqꝫ: cuꝫ
igitur mirtus fuerit ſingularis ⁊ conceſſus folia habebūt
pfectū nutrimētuꝫ ſibi ꝓportionale: quo poterunt diu
ferēta vegetari:fructui aūt ecōtrario ꝑ oppoſitū euenit ali
mentum. Silr etiam in altera pte continget ꝙ a mirto cō
cuſſo domeſtico virgulta retinebuntur ⁊ cadēt folia ex ali
mento aliter hinc inde diſpoſito vt ſatis poteſt deduci. Et
ideo conſpicimus plantas multa ⁊ magna producētia fo
lia minime fructificare:⁊ id magis.36.patebit.

ℭ Problema. xxxij. Antiqua.

PRopter qd melones optimi fiūt
i paludeſtrib⁹ planis exiſtētib⁹ hu
midis:vt circa orgamenō ⁊ i egy
pto:vr āt aquoſa regio eē:āplius
āt paludeſtria ſūt aq̄tica: cucumeres āt ipſi
hūidiores ſunt:pp qd ⁊ ortulani praui ſūt?
Utrū qꝛ in ꝓfūditatē pp duritiē terre conā
tur plātari:lutoſa.n.⁊ plana ſit maxime du
ra:qui aūt in ꝓfunditatē plantati meliores.
Aut qꝛ ſiccā opꝫ eſſe terrā:pp id qd ipſe me
lo hūidus eſt natura:ita eniꝫ euulſus ad me
dium veniet paludeſtris aūt profūda vero
alimentuꝫ hꝫ:⁊ pp profunditatē terre ⁊ pp
locuꝫ ⁊ non ſuperabūdantē:ꝓpter id ꝙ de
ſiccatur terra iterum. Noua.

ℭ Quā ob cām cucumeres:cognomēto pe
pones optimi paluſtrib⁹ planis ideſt hūidis
fieri ſoleāt:vt apud orthomenū:⁊ i egypto.
Aquaꝝ eteni vberē terrā eē egyptū putam⁹
Cū ergo cucumeres q hūidi ſūt:⁊ ob id or
thēſes ac rigui minime laudati locis palu
ſtrib⁹ q̄ madida ſūt egregie fiāt? Utꝝ ꝙ ob
terre duriciā alti⁹ cogūtſ deſcēdere. Solū nā
qꝫ limoſū ac planū maxie indureſcit. Qui āt
alti⁹ īnitūtſ meliores euadūt? An ꝙ terrā ſic
caꝫ eē opꝫ:qm̄ cucumeres nā hūidi ſūt. Ita
eni ſequeſ:vt ꝑ retractū i mediū veniāt. Pa
luſtris vo ſi plana altaqꝫ ſit:alimētū nec exi
guū ꝓbet pp ſoli altitudinē locūqꝫ ipſuꝫ ne
qꝫ nimiuꝫ quoniā ſoluꝫ reſiccari neceſſe eſt.

ℭ Quare melones ſeu pepones ⁊ vniuerſaliter his ſimilia
q̄ꝫ optimi naſcuntur in locis paludoſis ⁊ planis vallicoſis:
cum huiuſmodi ſint humida ceu circa locuꝫ orgamenon
dictum ⁊ in egypto ſilr que eſt regio humida aquoſa pp
inundationem antiquitus nili ampliorē:vt pꝫ 2° methau.
Capl.ꝑ carte. 364.co. ij.in lib. meo.
ita vt inhabitabilis eſſet:vn̄ dictus fuit egyptus.i.tenebro
ſus. In italia vo padue ⁊ clugie naſcunſ q̄ꝫ boni cum loc⁹
ſit talis vt diffinitus. Amplius vr̄ in oppoſitum arguere
cum eo ꝙ motiuū q̄ſiti tactū eſt illic.(Ur aūt aquoſa.)di
cit adhuc loca paludoſa ſūt hūida aquoſa:ſꝫ cucumeres
⁊ ſilr melones ⁊ q̄ talib⁹ ꝓportionanſ ſunt hūida in 2° gra
du.q̄re cū ſibi occurrat ꝯſile letabiſ ad furias:⁊ erit tanq̄
ignis in igne vt tactū eſt ſ⁹. Et iō cucumeres ⁊ vīr q hmōi
ꝓducti in ortis ſunt mali pp hūiditatē ſupfluā ipſoꝝ quia
remolliunſ in coꝝ addente maliciā. ℭ Deinde. (Utruꝫ.)
Soluit ꝓbabilr pmo ſumēs rōnē ex pte ſitus terre dicens
cām eē:qꝛ melones ⁊ hmōi in locis ꝯpactis pp duriciē ⁊ cō
pactionē grandē terre:conanſ agricole plantare vt viuāt
⁊ fructificent in loco terre ꝓfūdiori:qd oꝫ:qꝛ terra ꝯpacta
cū ſit paludeſtris lutoſa ſit q̄ꝫ maxie dura ⁊ inepta: vt ali
qd plātaꝝ in ei⁹ ſupficie poſſit enutriri:vn̄ cultura ei⁹ grā
dis eſt laboris. Sed cucumeres ⁊ huiuſmodi plantati ſeu
ſeminati in loco profundiori redduntur meliores:vt conſe
quenter apparebit. ℭ Deinde.(Aut.) Soluit. ⁊ aſſignat
cām ſumptā:ex parte q̄litatis terre dicens iō in ꝯpactis lo
cis pepones:⁊ hmōi fieri laudabiliores:qꝛ pp id quod ſūt
humidi nālr:terra in qua plantanſ neceſſe ſit eſſe ſiccaꝫ
vt cōtēperenſ in qddā ꝯuenientes mediū:naꝫ taliter euul
ſi ⁊ remoti a nā ſua nimis humida deuenient in tempera
mentuꝫ qddā exiccati:cū hoc ēt ꝙ hmōi terra paludoſa ē
ſicca in pte ſupficiali:eſt tn̄ in ꝓfūdo humida pinguis:ita
vt multū cōtineat alimētū:tūc igiſ pp ꝓfunditatem terre
⁊ locum in quo remanet ſupfluēs hūidū:eo ꝙ terra deſic
catur adhuc calore celeſti in pte ſupiori:melones in locis
ꝓſcriptis ⁊ ſilibus erūt optimi:qꝛ cū ſint humidi deſiccanſ
a terra paluſtri ſuperius ſole deſiccata:⁊ habēt alimētum
ſufficiēs a ꝓfunditate terre in q̄ plātati:qd non ſic in alijs
repiſ terris. ℭ Ad motiuū ēt appet ⁊ obiectuꝫ qd ſit di
cenduꝫ:qꝛ terra paludoſa non eſt ſimplr aq̄:ſꝫ magis hu
mectata:in qua dudum ſteterat prius aqua.

ℭ Problema. xxxiij. Antiqua.

PRopſ qd ruta fetido ſudores fa
cit ⁊ q̄dā vnguētoꝝ? Aut qꝛ quoꝝ
i odore grauitas ē ⁊ acuitas: hec
cōmixta ſupfluis hūiditatib⁹ ma
lum faciunt odorem. Noua.

ℭ Quā ob cāꝫ ruta ⁊ nōnulla pigm̄ta odora
ſudorū faciāt feditatē? An quoꝝ i odore gra
uitas ē atqꝫ acritudo hec cū excremētitijs mi
xta humoribus deprauare odores poſſunt.

ℭ Id autem ſufficienter expoſitum.14°.ſecunde exiſtit.

ℭ Problema. xxxiiij. Antiqua.

PRopſ qd rutā aiūt odibilē farma
ciā eē? Aut qꝛ faſtidire videnſ ve
hemēter comedētes: aut ferētes
q̄ſdaꝫ difficultates:⁊ circa oblata
ſuſpitioſe ſe hn̄tes eligunt:qn̄ eiuſdē tabule
ꝓpa q̄dā offerūt tradētes:vt nō faſtidij:oēs
igiſ cū turbatōe ciboꝝ iduēt traditū hūidū:
aut cibū: a qb⁹ aut occupatis aut euomitis
ſubleuati cibi occiderūt:⁊ vētoſitates ab hūi
dis dolores ⁊ tortiōes exhibēt:ruta igiſ ꝓus
cōeſta calefactiuū exn̄tes nā rarificauit reci
piēs vas:cibos ⁊ aliō corp⁹:pp qd exterius
aſſumpta ventoſitas accidit. Noua.

ℭ Qua de cā rutaꝫ faſcinatiōis remediū eſſe
aiūt? An ꝓpea qꝛ tū effaſcinari ſe credūt cuꝫ
aut voraciſ edūt:aut icōmoditatū aliq̄rū te
nenſ ſuſpitiōe:aut cibū hn̄t ſuſpectū quē ca
piūt:itaqꝫ cū de menſa eadem quid priuate

ſibi aſſumũt: ꝑticipẽ ĩuẽtẽ quẽpiã faciũt: aſſantur qꝫ cũ ĩpartiãt ne me faſcines: ergo cibũ cũ ꝑturbatione ſumẽt: nec quid bibẽt aut edẽt ſine turbatiõe ⁊ flatu q vna hauriaꝛ ⁊ ingeraꝛ. Quãobrẽ flatu ĩpo vl' cũ extrudẽdus efferꝛ cib⁹ q̃qꝫ vna elat' eijciꝛ: vl' cũ iterclusus p' hũorẽ teneꝛ toꝛina mouẽꝛ ⁊ cruciat⁹. Igitur ruta preſſitata vi ſua ⁊ ꝑtãte calefactoria vas qḋ recipit cibos clarat ⁊ reliquũ corp⁹ itidem afficit: ex quo fit vt flatus ille interclusus tranſmitti atqꝫ ſecedere poſſit.

Dubitatio.

Ruta medicinarũ optia

℄ Quare dicit hoĩes ꝙ ruta odibilis reputata eſt iter farmaca rõnẽ habẽtia medicine: ita vt in plurib⁹ alijs ſibi cõparationib⁹ reddaꝛ abhominabilis magis. Aut aliter: q̃re farmaca puta rutã ⁊c. cõis ſiqdẽ lr̃a eſt farmaciã q̃ forte ꝓus fuit farmaca. ℄ Deĩde. (Aut' qꝛ.) Soluit dicẽs cãz fore ꝑ: qꝛ ruta ⁊ q̃ ipſi⁹ farmacia apparẽt q̃ꝫ miltũ faſtidui inducere hñt comedẽtib⁹ illa. ℄ Dubitaꝛ de eo ꝙ dictũ ẽ rutaꝫ vehemẽter faſtidire comedẽtes: cũ dicaꝛ ſcḋo canone eã facere appetitũ cibi. ℄ Dicẽdũ multipliciter: aut qꝛ cõponiꝛ ex diuerſis ẽt rep̃ſentantibus ſe in mixtura apparent vt i multis vr̃ quarto farmacoꝝ: qḋ caules oñdũt cũ lente alimẽtoꝝ ꝑiõ. Ineſt enim rute virtus ſtiptica q̃dam ꝑtiũ coadunatiua ⁊ appetit⁹ excitatiua atqꝫ calida ⁊ acuta diſſolutiua ipſaꝫ ipediẽs cũ Aui. intellexerit qñ cũ alijs cõiungiꝛ ipſi⁹ horribilitatẽ aduertẽtib⁹: vel ꝓp digeſtionẽ ſuã id facit cibũ faciẽdo ꝑuenire in ꝑtes. Aut aliter dicit agere Auic. cum ſup ſtomachũ frigidiorẽ emplaſtratur. ℄ Deinde. (Aut qꝛ.) Aſſignat aliã cauſam: dicẽs hoc fore: qꝛ hoĩes aſſumũt rutam eo ꝙ patiantur quedã difficilia ſinthomata ꝓp que mouẽtur ad recipiẽdũ eaꝫ. Eſt. n. medicinaruꝫ optima: qḋ ſiquidẽ iam cõſiderantes abhorrent: eo ꝙ nõ vt alimentuꝫ ſapidũ: ſed vt medicina recipiatur horribilis: naꝫ cõmuniter cũ dicitur ſano: vis talem rẽ medicatiuaꝫ ſuſcipere: reſpondet nolo: qꝛ nõ ſuꝫ infirmus infirmis etenim datur. Quod oſtẽditur qꝛ hoĩes elig͡unt rutam ⁊ que hmõi ſuſcipere cum ſe habeãt ad ea que offeruntur cũ ſuſpitione accipiẽdi: timẽtes ne veneno ledãtur quocũqꝫ modo: in cuius quideꝫ preſeruationẽ: rutaꝫ ponunt medicantes potiſſime cõferre: et qꝛ ſunt interduꝫ aliqua que ſuſpitione ſumunꝛ non parua: adeo in ea mẽſa in qua offerũtur cõia cibaria ꝑtiis ſub quib⁹ timetur venenum latere offerunt quedã ꝓpea alia in eadẽ menſa cõtra veneniuꝫ de quibus eſt ruta: quare hoĩes percipiẽtes illic eẽ rutaꝫ in abhominationẽ eius deueniunt tanq̃ꝫ veneni indicatiuaꝫ. Uel aliter cũ timetur ꝓp priora cibaria ne quis in vomitũ vel alia incidat ſinthomata offerũt ꝓprie q̃daꝫ ꝯ talia ſi acciderent: traduntꝛ. n. ne faſtidiũ contingat mõ inter hmõi prohibitiua taliũ accidentiũ que debẽt eſſe boni ſaporis appetitũ excitãtia: quis aũt deludens rutã ſuboccultat faſtidiũ iductiuã cũ alijs offerẽs illã vel cã ſintomatum q̃ timet ex cibis poꝛib⁹ futura: ꝙ aũt poꝛa cibaria ſuſpitiõe ſumanꝛ q̃nqꝫ oñdiꝛ: qꝛ qcũqꝫ ſuſceperit cũ ſuſpitione ⁊ nauſea humidũ vt potũ vel cibũ ꝑ quos vel occupati ſiue detẽti nõ inuenientes exituꝫ aut euomere ĩhiantes in occaſione cibi ſe ſubleuãtis v̾ſus orificiuꝫ ſtomachi: tunc ꝓp humidũ potabile contingerẽt vẽtoſitates extẽſiue dolores ⁊ toꝛtiones exhibẽtes ſ̄m ꝙ ſunt imẽſioꝛes aut remiſſiores: ꝓp cibuꝫ vero conſequunꝛ grauitates nõ praua adeo vt priora ſintomata: cũ cibus nõ ſit vt pot⁹ aptus vẽtoſificari: ſꝫ ruta maxime valet ꝯ talia: ita vt tactũ de veneno qꝫ ꝓp rute ꝑñtiã excuiet hmõi adeſſe ſintomata. Qꝫ ãt rutaꝫ

ſit op⁹ admiſtrare oñdiꝛ: qꝛ ĩpa cũ ꝓus fuerit cõceſſa cũ farmaciũ extat calefactiuũ nãlr vẽtrẽ q ẽ vas ciboꝝ ⁊ potuũ receptiuũ calefaciet ꝑ: ⁊ ſilr reliquũ corp⁹ deide oẽ. Uñ vẽtoſitates calefactione poꝛiſqꝫ rarificatione aptis extinguẽtur: ꝙ ⁊ nõ ſoluꝫ ruta operatur interius aſſumpta: imo exterius applicata: ventoſitates deſtruit ſui caliditate. Quare coitui nociua eſt inuenta: ⁊ qꝛ ꝓp hmõi ſinthomata expetitur q̃ꝫ laboꝛioſa: odioſa reputatur. ideo ad multum velut yere ⁊ propꝛie aloetice amare dicte.

℄ Problema. xxxv. Antiqua.

Propter qd oꝛiganũ imixtũ muſto dulce facit vinũ: imittuꝛ ãt due cotile in doliũ? Aut qꝛ aufert ꝑ q̃ auſteritas fit aqueũ ⁊ feculẽtũ recipiẽs ſiccitate i ſeipſã: ſignũ ãt q̃ ex his auſterũ: vina. n. minus mollia: ſi ãt aq̃ infundantur: ⁊ ſi i fece pluri tꝑe dimittat aliquis ⁊ q̃ñ quali dulci in ſole ponat vuas multo tẽpoꝛe ⁊ ſol aufert aqueuꝫ: ⁊ reliquũ digerit: idem autẽ facit ⁊ oꝛiganũ: ſiccuꝫ enim ⁊ calidum eſt quare cõueniẽter ponitur. Noua.

℄ Que nã cã ſit: vt oꝛigan⁹ muſto iniecta vinũ dulce efficiat. duos in ãphoꝛam inieciſſe eminas ſatis ẽ? An ꝙ tollit q̃ꝫtũ i muſto ẽ: aquabũdũ ⁊ feculẽtũ ſua ſiccitate i ſeipſa recipiẽs qb⁹. ſ. ſapoꝛẽ ꝯfici auſterũ cẽſem⁹: argumẽto ꝙ vina ſi quid aque habeãt ſibi illabatũ: minus mollia reddunꝛ: atqꝫ ⁊ ſi diutius ſtare in fece ſinanꝛ itideꝫ fiet: ⁊ cuꝫ vinũ dulce molimur: vuas multũ tẽpoꝛis ſoli exponim⁹: vt ſol quãtũ ſit dilutũ auferat ⁊ reliquũ decoquat. hoc aũt idẽ facere vel oꝛiganus poteſt: quippe que ſit ſicca ⁊ calida.

Origani q̃litas

℄ Quaꝛ oꝛiganũ ſi muſto iponaꝛ reddit vinũ qḋ ĩde ꝯſurgit dulce: ſi ãt q̃ꝫtitas ei⁹ qḋ imittiꝛ cotile due. Eſt ãt doliũ cõe tm̃ vt ãphoꝛa. Cotula vo cõiter ẽ põdus nouẽ vnciaꝝ: q̃nqꝫ ſumiꝛ ꝓ põdere q̃tuoꝛ cũ dimidia. ℄ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit ꝑ aſſignãs cãꝫ. d. ad eẽ qm̃ oꝛiganũ remouet a muſto illa ꝑ q̃ auſteritas hꝫ cãm ⁊ dulcedo iducit: puta feculẽtũ ſiccũ admixtũ aq̃ idigeſtũ recipiẽs i ſeipꝫ qdẽ aqueum. Eſt ãt auſteritas q̃ſi ſapoꝛ cõpoſit⁹ ex vehemẽter põtico ⁊ aq̃ſo aereo aliq̃lr. ℄ Deĩde. (Signuꝫ.) declarat 2°. ſigno. d. ꝙ ãt auſteritas genereꝛ ex ꝑ̃tacto feculẽto ſicco aq̃ cõmixto ſignificaꝛ qꝛ ſi vinis min⁹ mollib⁹ imo ãplr⁹ ſiccis feculẽtis ĩfũdaꝛ aq̃ ⁊ dimittaꝛ reſidere pluri tꝑe i ꝑ̃fato feculẽto: auſter⁹ cãtur ſapoꝛ: Qḋ ẽt oñdiꝛ qꝛ aliq̃ exñte dulci vtcũqꝫ: ita ꝙ quãdã hẽat auſteritatis admixtionem: vt vuis recẽter a vinea ſũptis: ⁊ maxĩe cũ nõ ſũt ꝑfcẽ mature: ſoli ãplioꝛi tꝑe expoſitis: ĩpe tũc aufert aqueũ: qḋ erat i ipſis: digerit: ⁊ ꝑ ꝯñs dulcificat reliquũ qḋ remanet ſiccũ feculẽtũ cãndo dulcedinẽ ex illo. ℄ Deĩde. (Idẽ.) Applicat ad ꝓpoſitũ. d. ꝙ ſilr opaꝛ oꝛiganũ imiſſuꝫ muſto: hꝫ. n. ſe ad ĩpm vt ſol ad vuas: nã cũ ſit calidũ ⁊ ſiccũ in. 2° gradu: qñ i dẽbita q̃ꝫtitate fuerit appoſitũ vt due cotile i vno dolio facit expirare humidũ aqueũ digerẽdo qḋ remanet dẽ. ⁊ ita dulcificãdo: digeſtio. n. vt dictũ ẽ ſupi⁹ dulcedinẽ ꝑſtat. ℄ Notãdũ ſicut dr̃ q̃rto ſimpliciũ: ꝙ illi q libros coſtruxerũt in pueritia ſua: eo ꝙ nõ fuerũt expti niſi illud qḋ in

coꝝ inuētū eſt terris: ꝓcipiūt dolia vini occultari in domi bus oppoſitis ſeptētrioni: vt fridiţate ſapoꝛ ꝯſeruet eoꝝ: ca liditas.n.deſtruit: ꝙ vſr obſuāt hodie regiões frigidioꝛes inhabitātes. Sꝫ id dicit Hal. nõ verificari niſi in vinis debi lib⁹ aquoſis: eo ꝙ nã debilia nõ ſuſtinet motū vehemētem neqꝫ caliditatē fortē. Sꝫ apud nos in aſia: cū fuerit eſtas ponūt vinū i vrceis: locāt qꝫ ipſos ſup tegulas tectoꝝ vt ca leſiāt: deinde ponūt eos i ſolario ꝛ accēdūt ſub eis ignē vehe mētis flāme: ꝛ ad vltimū ois q vult vt vinū decoquat ꝛ cō pleat velocit: vt ſit poſſe bibere ipſuꝫ ſupponit i domib⁹ au ſtro ꝛ ſoli expoſitis. Et vr mihi ꝙ illa vina ſunt amara au ſtera: ꝛ pp decoctionē caſm illud ſupfluū expirat ꝛ reddit dulce ſicut videm⁹ oia acita fieri dulcia cū ꝯpli⁹ decoquūt ꝛ ſiſr auſtera vt pira q̄dā ꝛ poma. ℭ Nōn^m ꝙ i vino ſunt qnqꝫ ſubē. vna eſt idigeſta aquoſa: alia vapoꝛ ſubtilis q re ſoluitur: quedaꝫ ſpumoſa: non nulla feculenta. quinta re manet vinū puruꝫ ꝓpter earum ſeperationem.

In vino quinqꝫ ſubſtātie ſunt.

ℭ Problema. vltimum. Antiqua.

PRopt' qd nigra mirteta dēſoꝝ fo lioꝝ ſūt magꝭ albis mirtetis? Aut qꝛ ſilueſtri⁹ gen⁹ ē: ſignū āt qꝛ fiūt i agris ꝛ neqꝫ mutāt a ſtudio: iſta āt oia dēſoꝝ folioꝝ ſt magis: pp id.n. qđ mi n⁹ maturāt fructū: i folia ꝯuerſio fit. Noua.

ℭ Cur nigre myrti frōde ſūt freq̄ntioꝛ q̄ al be? An ꝙ nigre gñis ſūt ſilueſtrioris: cui⁹ idi ciū ꝙ locis ruſticis iſte ꝓuēiūt minimeqꝫ ex cul tu mutāt: hūida aūt oia frōde crebrioꝛe ꝯdū tur. Qꝫ.n. minus ſuos fruct⁹ decoquere poſ ſunt. Jccirco ad frondē alimētū ſe vertit.

ℭ Explicit vigeſima particula.

ℭ Quare mirteta nigra ꝯpli⁹ hñt folia dēſa q̄ꝫ albe: ſūt.n. duplicia vt viſū ē.23. ℭ Deide. (Aut qꝛ.) Soluit. d. cāꝫ eē: qꝛ hꝰ gen⁹ mirtetoꝝ nigroꝝ ē ſilueſtri⁹ albis: marie cui⁹ qdē ſignū ē: qꝛ oriūt i agris icultis: nō.n. trāſmutāt pp ſtu diū ſeu artē agricultur' q̄ conat ſilueſtria domeſticare plā taꝝ: q̄ āt ſūt nō arte ꝓcurate: oēs folia hñt dēſa marie: eo ꝙ min⁹ retinēt fructū ꝛ maturāt: cū alimētū eoꝝ ꝯuertat' i folia marie vt oñſuꝫ ē.11. poſt qđ illō meli⁹ ordinat: i alqꝭ ſt mirtetis ſeu dōeſticis accit eꝫ. Sic igit' i mirtetis nigris ſilueſtrib⁹ folia ſūt magna dēſa ꝛ fruct⁹ pꝫ rari: i albis vo dōeſticis eꝫ qđ diuerſitate vt dēclarātū ē.31ᵒ. accit nutrimēti.

ℭ Jncipit vigeſimaprima pticula in qua agi tur de his que circa plantaruꝫ ſemina.

ℭ Problema. j. Antiqua.

PRopter qd ptiſana ꝛ faria: oleo ſupfuſo albioꝛes fiūt cū ſit oleū rubeū? Aut qꝛ aptū natū ē mixtū hūido ſpūare: hoc āt ē albedo: mixtura āt i fricatiōe ꝛ motu: miſcent' āt magis coꝛpoꝛeis i elixatio nibus aut hoc accidit pp qđ ꝛ albioꝛa faciunt. Noua.

ℭ Cur ptiſana ꝛ farina triticea oleo iſtillato reddi poſſint cādidioꝛa cū ruffū oleū ſit? An ꝙ ſpumare ſolet dū cū hūoꝛe miſcet'. Qđ n̄ niſi albeſcere eſt. Mixtio vero verſatu agita tuqꝫ fit: ꝛ cū coꝛpulētis hūoꝛ cōmitti melius poteſt: quod ſane in polentis accidit.

ℭ Particula vigeſimaꝑma in q̄ agit' de his q̄ circa plātaꝝ ſemia: ꝛ ꝑ circa farinā oꝛdei ꝓpꝛie ꝛ frumēti: ꝛ paſta ipſo rū ꝛ ceteroꝝ ꝑ ꝯñs ſiliuꝫ. Proponit igit' dicēs. Quare pti ſana cū fece ꝛ marie dū coquit' ꝛ faria ſiſr ſi oleo iſūdant ꝛ ꝓpe cū multū agitēt' reddunt' albioꝛes q̄: foꝛēt ꝑre val de. ℭ Deide. (Cū ſit.) Tāgit motiuū q̄ſti. q. d. nō vr ꝙ al bioꝛes fiāt: ſꝫ mi⁹ tēdētes i aliquē palloꝛē: cū oleū vtcūqꝫ rubedini attineat: ꝛ marie vetuſtiſſimū. tpe.n. citrinatur. ℭ Deide. (Aut qꝛ.) Soluit dicēs cām eē: qꝛ oleū cū fuerit cōmixtū alicui coꝛpoꝛi hūido facta ꝯcuſſiōe i adiuicē ptiū cātur expumatio q̄dā pp ſubigreſſionē ptiū aeris. ex hmōi aūt expumatione iducit' albedo: qm̄ aer vapoꝛoſus in ob bus icluſus albedinē exhibet. 5ᵒ de gñatione aialiū: mixtu ra vero in qua accidit predicta ſpuma efficitur ꝑ motuꝫ ꝛ ꝯfricationē: caleſiūt enīꝫ ptes adinuicem ꝛ ſubtiliant' vna ſubitrāte alterā: ita ꝙ cū vnū miſcibiliū acquirat aliqd ab altero: qꝛ hūidū liquidū terminationē a ſicco terreſtri ac figurationē: ſiccū āt terreſtre paſſibilitatē ꝛ extēſionēꝫ ab hūido fluēti: quo accidēte cōtingit ea ꝑfectius miſceri: cuꝫ ambo vnū coꝛpus reddant' homogeniū: q̄: ſi eēnt vtraqꝫ ſingularia in humido aut ſicco: vt pꝫ de gñatione ꝛ coꝛru ptione ꝑmo: ꝛ ab Aui. ꝑma ꝑmi: mixtura ſiqdē ꝑfectioꝛ accidit ꝛ ſpumatio amplioꝛ qñ cū ꝑdicto motu ꝛ fricatiōe fuerit elixatio: eo ꝙ calidū foꝛti⁹ efficit' ꝛ magis penetrati uū: ſpuma.n. ab his duab⁹ cauſis ꝑncipalr' generat': puta motu ꝯfricatiuo ſicut pꝫ in vndis maris: ꝛ caloꝛe: vt i lebe te bulliēti ꝛ apris ſtreſcētib⁹: iterdū vo vtroqꝫ ceu in equis vehemētiſſime currētib⁹: ſꝫ in oi ſpume generatiōe cōcidat motus cū caloꝛe quodā: potiſſime enīꝫ tūc generat' ſpuma ꝛ ſi vna cāꝫ nūc magis impꝛimat q̄ꝫ alia: tūc autē alteraꝫ nā taliter ea etiā que ſunt coꝛpoꝛea groſſa cōmiſcent' am plius in adinuicē vt oñdunt elixatiōes in qb⁹ interueniūt q̄ hmōi: vnū enīꝫ magis pōt alteꝝ ſubintrare partib⁹ poꝛo ſificatis vtriſqꝫ: pp qđ elixationes albioꝛa reddūt elixata: vt pulmētalia denotāt. Et iō ptiſana cū oleū in decoctione ſubmittit' ipſi: albiſſima efficitur. ℭ Notādū ꝙ oleū qñ cō miſcet' alicui liquido acuto marie ſicut ē lixiuiū ſtatim ꝑ motū ꝛ fricationē mixtura lactis albedinē repreſentās ac quit'. Qđ accidit: qꝛ acutū lixiuiū ſequeſtrat ptes olei ꝛ ip ſas raras ꝛ poꝛoſas reddit: in quas ſubingrediēs: vt dictū eſt aer vapoꝛoſus albedinem preſtat.

ℭ Problema. ij. Antiqua.

PRopter qd cibus qui eſt ex tritico marie ꝯuenit coꝛpib⁹ ꝛ magis nu tritiu⁹ q̄ꝫ q ē ex oꝛdeo? Aut qꝛ mo deratā viſcoſitatē: opꝫ āt cibū hře hoc: ꝯglutinari eni opꝫ ꝛ ꝯſolidari coꝛporis cuius cā viſcoſuꝫ: ſed cōmiſcibilius: pp qđ cōfecte vehemēter maſſe nutribilioꝛes ſunt eis: que non conficiuntur. Noua.

ℭ Cur cibus triticeus maxime coꝛpoꝛibus noſtris competentioꝛ atqꝫ veſcentioꝛ eſt: q̄ꝫ oꝛdeaceus? An ꝙ hic mediocreꝫ habet lēti tiā quā cib⁹ habeat opoꝛtet: quippe qui ad herere conglutinariqꝫ coꝛpoꝛi debeat. Que res nō niſi lentoꝛe effici poteſt. Oꝛdeū vero rigidius eſt. Jtaqꝫ maſſa eius lōge pertrita

validius alit ꝙ̄ parum attractata.

¶ Quare cib⁹ ꝯſtructus ex tritico ſiue aſſatiõe vt panis ſeu elixatiõe vt iuſcula: ꝓportiõalis ē marie ꝛ amic⁹ corporibus ꝛ ꝓprie noſtris cū cõueniat in cõplexiõe: ſunt.n. vtraqꝫ calida ꝛ hũida ꝛ ãpli⁹ nutritiu⁹ ꝙ̄ ſact⁹ ordeo cū nutricatio pficiaſ a ſili: ipſa.n. ſm Gal. ē aſſilatio ei⁹ qđ nutrit in ꝓpriã q̃litatē illi⁹ qđ nutriſ. Et id q̃dē marie verificatur in corporib⁹ ſanis pfectã hñtib⁹ digeſtionē: nã ĩfirmis ampli⁹ cõpetit cib⁹ ordeace⁹: ꝛ marie iuſculũ vt viſuʒ ē. 36. p⁶.

¶ Notãdũ ſm Aui. 2°. can. frumētũ eē magis nutritiuũ cibus granis ꝛ ſanguinē generatũ ex eo tēperatiorē fore illo q ex ceteris aliꝭ generatur granis. Et ideo alimētoꝝ pmo: q: frumētũ eſt vtiliſſimũ grecis ꝛ plurimis barbaris ab ipſo doctrinã merito alimētoꝝ icepꝫit ꝓpoſituʒ. Ūñ gnto coll. cõcordati ſunt medici ꝙ melior cib⁹ terre naſcētiũ hoĩb⁹ nãlib⁹ .i. habitãtib⁹ 5ᵐ: ac ēt 4ᵐ clima eſt triticuꝫ artificialr̃ ꝑparatũ. Dꝫ.n. eſſe ſpiſſuꝫ cõmaſſatũ vt vix dentibus diuidaſ mediũ inter albedinē ꝛ rubedinē magnum pingue ſufficiēter recēs plenũ ponderoſuꝫ maturũ ꝯdecēter de ſanaqꝫ meſſe collectũ ꝛ laudabiliter conſeruatũ. alimētoꝝ p. ꝛ in dietis hypo. Si aũt nõ fuerit hõ vt diffinitũ aut prauo artificio cõſtructũ difficilis digõnis redditur ꝛ praui alimẽti. Ūñ alimētoꝝ p. Gal. cũ comediſſꝫ triticum in patella coctũ modico ſalis aſpſũ cũ duobus ſociis ob alioꝝ cibarioꝝ penuriã: de ipſius cõq̃ſtus ē ſinthomatib⁹ puta grauedie vētris q̃ſi luto in eo exſiſte in aſpectu ꝑ totã diē: plenitudine ſpũs iflatiui: dolore capitis caligine oculorum cũ vētris detētione. ¶ Deinde. (Aut q:.) Soluit.d. cãm eē: q: frumētũ ꝛ qđ ei⁹ moderatã hꝫ viſcoſitateꝫ: quã q̃dē op⁹ eſt hr̃e cibũ: q dꝫ ſufficiēter nutrire: pp.n. viſcoſitatē melius adheret mēbris: ꝛ cõglutinaſ: tardiuſqꝫ diſſoluitur. Ūñ Gal. i li. quē trãſtuli de tabe: cibo ſolo nece ē ineſſe groſſitiē ꝛ viſcoſitatē: vt vtiqꝫ vniformis ꝛ difficile trãſpirabilis ſit: ob moderatã vo eē viſcoſitatē nõ ꝓhibeſ ꝑ venas capillares ꝛ ãguſtas pmeare: meat⁹ opilationē generans: vt qđ multã retinet viſcoſitatē: qđ denotaſ ꝑ illđ qđ dicit cõmiſcibili⁹: q̃.n. adĩuicē cõmiſcenſ ꝛ ꝯclauanſ: viſcoſitatē acq̃rit moderatã: vt oñdit õductio vehemētis ptiſane ordei ꝛ fabacie. Et iõ ꝯcludiſ ꝙ maſſe ſiue paſte ſufficiēter malaſſate nutribiliores r̃ddiſ eis oppoſitis: cũ adipiſcãtur ꝑdictã viſcoſitatē. vñ Aui. ꝑcepit maſſã plm cõfici ꝛ ſaliri. Et iõ piſtores diu paſtã cõficiũt ꝛ deducũt ſub iſtro ligneo gramula dcõ. vñ poſtea ꝯſtruũt panē triticeũ marie. Sic igr̃ noſce ꝙ õ rõne illi⁹ ꝙ dꝫ ſufficiēter nutrire ē vt viſcoſitatē hēat adheſiuã ꝯglutiatiuã ꝛ ꝯſolidatiuã vt in ſe tres ꝯtieat nutritõis act⁹: adheſionē. ſ. vnitiões ꝛ aſſilatões cũ h ēt viſcoſitas dꝫ hõ ſor mēſurata ceu tactũ ē. vt valeat ꝑ meat⁹ ēt ãguſtiores i extrema corpis puenire. Expedit ꝛ 3° vt ſit ꝓportõabile ſpēi: ac ēt iđuiduo: qđ hꝫ nutrire: q̃lꝫ n. ſpēs hꝫ ſuũ determiatũ alimētũ ꝓpriũ. 7°. hyſt. ac ēt iđuiduũ vt ſeq̃tur 12°. qđ expmũt Gal. ꝛ Aui. ꝛ q: triticũ iter cetera grana viſũ ē hõ: nutrire q̃dē hꝫ ꝙ̄ marie in gñe vero carniũ ea que porci ꝓprie. 7° de inge. ꝛ alimētoꝝ: 3°.

Fru mētũ habitãtibus. 4. ac. 5. clima ſi ſaluberrimum.

¶ Problema. iij. Antiqua.

Propter quid farinaꝝ quidē triticearum prime. farinarum autem ordeacearuꝫ vltime ſplēdidiores? Aut q: hoc quidē ſiccuꝫ exiſtens circũfrangitur: molle autēꝫ reprimitur ſplēdidius autem in vtriſqꝫ eſt illud quod eſt interius. Noua.

¶ Cur farine triticee primum ordeacee vltimum candidius eſt? An alterum vt durius circũfrangitur: idqꝫ agitur cum plurimũ tēporis molitur: alteruꝫ vt molli⁹: atqꝫ tenui⁹ ꝙ̄ primum exprimitur. Candidius autem in vtriſqꝫ quod interius eſt.

¶ Quare de numero farinaꝝ triticeaꝝ pme que deciduntur a mola ſunt ſplēdidiores ſeu albiores ꝙ̄ relique conſequētes: ſed in farinis ordeaceis ſecus cõtingit: ſunt. n. que deinceps primis albiores. ¶ Deinde. (Aut q:.) Soluit dicens cãm eſſe: q: cũ frumētũ ſit ſiccũ digeſtũ: circũfrangiſ mola eius cortex ꝛ auferſ: ita vt ſtatim manifeſteſ ipſius ſuba ſicca digeſtione reddita luminoſa: vt lac oſtendit ꝛ cambiũ: cũ aũt amplius moliſ cõdēſaſ tãdē ꝛ obſcuratur poroꝝ opacitate: ſed ordeũ molle humidũ indigeſtum vt viſum eſt. 36. prime. mola reprimiſ primu⁹. ex q̃ re cõnipſſantur partes illius ꝛ inuiſcanſ: ꝛ iõ minus reddiſ albuꝫ. Cũ vero amplius cõprimiſ: tandē partes ei⁹ ſpũ quaſi cõpreſſo q in eo: ſubtiliãſ ꝛ purificãtur: ita vt eius ſubtile luminoſum diffundatur in ãplius. Et iõ vltio reddiſ ſplendidum magis. Quicquid tñ ſit de dr̃ia hmõi ſemꝑ qđ eſt interius tritici ꝛ ordei ſplendidius eſt eo quod extra.

¶ Problema. iiij. Antiqua.

Propter qd panes albiores videntur frigidi exiſtētes ꝙ̄ calidi? Aut pp eandē cãm quodãmõ: ꝛ oleuꝫ antiquũ albi⁹ ē recēti: cã.n. nigredinis aqua: hec aũt i vtriſqꝫ plus ē recētib⁹ exiſtētib⁹ antiquatis: aut pp exalare relinquitur minus ſupficiale: exalat autē ab oleo quidem aut tempus aut ſol. ex panibus autem infrigidatis calidum exiens frigidis exiſtentibus egreſſum eſt: in calidis autem adhuc exiſtentibus ineſt. Noua.

¶ Cur panes fridi albiores cernũtur ꝙ̄ calidi? An eadē quodã mõ cã eſt: cur iueteratũ quoqꝫ oleũ cãdidi⁹ ſit ꝙ̄ recēs. Cã nãqꝫ nigroris hũoꝛ ē: hic ãt i hiſce vtriſqꝫ vt recētibus vberius ꝯtineſ ſic tpe ꝓuectis pcius in ſupficie reſidet: pp euaporationē. Euaporaſ ꝑſus oleũ vel tēpore vel ſole. Panis autē calore inde egrediēte ꝑ refrigerationē: hũoꝛ itaqꝫ fridis iaꝫ euanuit: calidis adhuc ineſt.

¶ Quare panes triticei marime apparēt albiores cuꝫ fuerint infrigidati diu: eoꝝ effumatione ceſſante: ꝙ̄ quando fuerũt effumãtes calidi. ¶ Deide. (Aut q:.) Soluit ꝑus aliud huic cauſe cõſociãs dicēs: ꝙ ꝓpter eãdem cãꝫ quodãmodo qua panes frigidi ſunt albiores calidis: oleuꝫ qđ eſt antiquũ eſt albius eo qđ recēs. Dicit aũt quodãmodo q: ſilitudine lata differũt.n. nã arte ac ſubſtantia: manifeſtius cuꝫ talis diuerſitas coloris repeniſ in pane. ¶ Deinde. (Cauſa aũt.) Aſſignat ſcđo cãm hmõi dicēs ꝯtingere ꝓpter colorē nigrũ aque: q in oleo ꝛ panib⁹ recētib⁹ ꝛ calidis amplius repeniſ. ipſa.n. colorē inducat nigruꝫ poros opilando: ſicut ignis albũ: pmo de generatiõe ꝛ corruptione empedocles: ſed in oleo antiquiori ꝛ panib⁹ iſrigidatis ſecus cõtingit pp exalationē reſolutã factaꝫ ex his. humidum ſuperficiale quod relinqtur eſt modicũ valde: ita vt poſſit albedinē obnubilare: ꝛ merito q: ab oleo exalatio reſoluitur: aut ꝓpter tēpus edax reꝝ ſm Ouidiuꝫ: per ſe.n. corruptiõis eſt cauſa. phy. 4. vel ob virtuteꝫ ſolis calidam

T.c.35. ꝛ inde.

T.c.47.

reſolutiuã pp mãm:in quã ſuſcipit̃ extraneã.ſʒ ex panibus cū infrigidant̃ paulatimc calido exeunte frigidiſqȝ factis: humidū egreſſū eſt tūc aqueū:qđ panib⁹calidis adhuc en tib⁹ ierat:cū q̃dã tñ euaporatiõe fumoſa ita vt obſtructio ne poros obtuderet:qđ tenebroſitatis ẽ cã:ea vͦo ceſſãte ꝑ oppoſitū poriſqȝ apertis aere ſubingrediẽte luminoſo red dunt̃ albiores īfrigidati. ¶ Dubitat̃:q2 oleū eſt ꝑ olei fo re rubeū.hic aūt antiquū albū. ¶ Dicẽdū ꝙ oleū cū no uū fuerit aqueitatẽ ſibi cõmixtã fieri viride vergens iquã dã fuſcedinẽ qñ aūt antiquatur illa expirat a dealbat̃:ſʒ cū decrepitat̃ calore priuſ in ipſo,diuti⁹ inualeſcente ac tpe reſoluente qđ ſubtile eſt cõterminat̃ vtcūqȝ ⁊ cumnitatem acqrit ad rubedinẽ tẽdẽtẽ:ceu pinguedo denotat ãtiqua. ¶ Ampli⁹ dubitat̃:quõ calidi panes ſint frigidis min⁹ al bi:cū calidū habeat dealbare:fridū vͦo denigrare:vt oñdūt digeſta ⁊ idigeſta. ¶ Notandū ſm̃ Aui.ꝑma primi:ꝙ ca lidū agẽs in humidū denigrat:in ſiccū vero dealbat:vt pʒ ĩ lignis ⁊ carbonib⁹:frigidū aūt ecõtra vt nix indicat cum offici ꝓpoſito tñ dicat̃ ꝙ calidū ⁊ ꝓprie cõpoſitum ⁊ nãle hʒ per ſe dealbare cõtinue.p accidẽs ãt fere denigrat:aut va porum deuatione ceu hic diſpergendo ⁊ obturando:vel ẽt aduẽdo:vt cutes oñdunt maurorū:cū aūt mẽſurate opa tur ſicut denotat caloris nãlis act⁹hʒ dealbare potiſſime.

Dubitatio.

Cali ꝑ ꝓprietas in humidū ⁊ ſiccum.

¶ Problema v. Antiqua.

PRopter qd non ſaliti panes plus põdus hñt ſalitis:farinis ipſis eq̃libus exiſtẽtib⁹:merito erat ecõtra rio:ſal eni addit aliquid:⁊ grauius aqua eſt.²Aut q2 deſiccat ſal pp quod ⁊ ſal uantur imputridi ſaliti:conſumitur enim ⁊ deſiccatur humiduʒ ab ipſo quod putrefit a calido:⁊ in pane igitur conſumitur humi duʒ a ſale ⁊ exalat extra:propter quod vete res panes leuiores ſũt calidis frigidi exiſtẽ tes. In non ſalitis autez hoc humidū plus exiſtens facit grauiores ipſos. Noua.

¶ Cur panes non ſaliti plus põderent q̃ȝ ſa liti:mõ cetera omnia pari habeantur mẽſu ra. Contrariuʒ nãqȝ veriſimili⁹ dixeris:cuȝ ſal adijciatur:⁊ grauior ſit q̃ȝ aqua.²An q2 ſal exiccare poteſt:ex quo ĩcorrupta ſeruant̃: que confecta ſale reponimus. Abſumit̃ eniȝ a ſale reficcaturqȝ humor:qui ex calore pu treſcit:⁊ in pane igitur humor a ſale conſu mitur extraqȝ efflatur:quocirca panes pri die facti leuiores q̃ȝ calidi ſunt:vtpote frigi diores:cõtra his qui ſale vacant humor lar gior inſidens efficit grauiores.

¶ Quare panes farine ⁊ maſſe ꝯfectei gb⁹nõ ponit̃ ſal ma gis põderãt q̃ȝ farine ac maſſe ꝯfecte:i gb⁹eſt ſal ſufficiẽs: dūmodo ſint oĩa preter ſal põdere paria:ceu canõ cõpara tõis indicat ſuppoſitū ſepe. ¶ Deide. (Merito.) Arguit in ꝯriū quaſi.d.ad nõ deberet eẽ ꝙ nõ ſalita ſint põderoſio ra:q2 ſal cū ſit aqua põderoſius aliud:addit ad grauitatẽ ei cui admiſcet̃. ¶ Deide.(Aut q2.) Soluit.⁊ ꝑ ad ſcđam ptẽ q̃ſiti.d.cãʒ eẽ:q2 ſal ſm caliditate ⁊ ſiccitate hʒ deſicca re illa gb⁹admiſcet̃:⁊ iõ panes ſaliti ⁊ vl̃r q̃ hõ ſaluant̃ im putridi:nã p ſal cõſumit̃ reſolõne calidi: ⁊ deſiccat̃ hūidū aqueū:qđ erat natū putreſcere a calido motū:vñ cõcludit

q2 igit̃ ĩ pane foras expirat ⁊ ꝯſumit̃ hūidū:veteres panes ⁊ diutius deſiccati leuiores ſũt ẽt fridis:⁊ fridi calidis ita vt calidi ſint grauiores:ãtiquioreſqȝ leuiores:medij vͦo me dij. ¶ Deide. (Jd nõ.) Aſſignat cãʒ ꝑme ptis.d.ꝙ in pani bus ſalitis ⁊ vl̃r reliquis:q2 humidū aqueū cõſeruat̃ in eis intranſpiratū:cū non ſit ſal mouẽs ⁊ exiccãs illud:reddit eos grauiores. Et iõ falſi piſtores panẽ nõ ſaliũt neqȝ de coquunt ſufficiẽter:vt põderi ꝯſtituto a ꝑſide adequẽtur. Alij vͦo aquoſitate vẽtoſificata replẽt illos:nõ põdere ſed apparẽtia vendẽtes ceu greci. ¶ Notãdū ꝙ ſal cõſeruat oĩa aliū corpora ẽt ſpirãte vita ĩputreſcibilia:nedū alia:ſui eni ſiccitate cõſumit hūidū ſupfluū paratū ebulire ac pu treſcere a calido cõtinẽtis ſubintrantis:⁊ iõ illud qđ q̃tū ex corporib⁹euaporat intus tñ reſoluit extra:facit corpo ra tpe longiſſimo eẽ incorrupta:ceu mirra aloes balſam⁹ ⁊ hmõi. Ampli⁹ ſal ſui ſubſtãtia aliq̃ ſtiptica terrea hʒ cõ ſtringere poros ⁊ meatus corpoꝝ q̃ ſaliunt̃:ita ꝙ neqȝ ca lidū coꝝ innatū:neqȝ ẽt calidū ꝯtinẽtis extraneū pt ſubin trare:pp qđ talia tpe longiſſimo ꝑmanent imputrida.

Piſtorū nequitia.

Salis ꝑ partes.

¶ Problema. vi. Antiqua.

PRopter qd frigidi qdẽ panes ma defacti ſi tãgant ſe nõ ꝯtinẽt̃ calidi ãt.²Aut q2 frigidi qdẽ cū euapora re dimittũt viſcoſum hũidū qđ ẽ in ipſis:quo exeunte nõ inuiſcant̃:aq̃.n.qua iſuſi ſũt:rarior eſt:id eſt nõ viſcoſa:calidi ãt habẽt aliquã viſcoſitatẽ:qñ quidẽ igit̃ ipſis iſuſis vapor exit:calidū autẽ exalat pp ſubti litatem:viſcoſuʒ auteȝ exiens cuȝ ipſo ⁊ mi xtū hũido aduenire facit in eis. Noua.

¶ Cur panes frigidi humefacti:ſi inuicẽ tã gant nõ cohereãt:calidi cohereãt.²An ꝙ fri gidi lẽtorẽ ſuū cū vapore vna emiſerũt:quo exacto cõglutinari nõ amplius queunt:hu mor enim quo maduere rigidus eſt. Calidi contra lentoris aliquid cõtinent:ex quo fit: vt cū madefacti⁹ vapor emigrat:calor ob ſuã tenuitatẽ reſpiret̃:⁊ euaneſcat. Glutinoſuȝ autem illud cū calore egrediens ſeqȝ cū hũo re ꝑmiſcẽs:facit vt inter ſe panes cohereãt.

¶ Quare ſi paſte frigide ex quibus formati ſunt panes aſ pergant̃ aqua quãdo clibanant̃:dato etiaʒ ꝙ ſe tangant poſtea ſtricte in ipſo:nõ cõiungunt̃ adinuicẽ:ita ꝙ ad mo tum vni⁹alter moueat̃:⁊ iõ cõſpicimus clibanarios indu ſtrioſos ſepe id agere:cū habeãt ĩ clibano multos iponere. quãdo aūt ipſi taʒ calidi entes in clibano aqua madefiũt ſe tangẽtes cõiungunt̃ vt vnū efficiantur fere. ¶ Deinde. (Aut quia.) Soluit.⁊ primo ad primam partem dicens cauſam eẽ quoniã illi frigidi qui aſperguntur aqua:cum euaporatione quã recipiũt in clibano ab euaporatiõe aq̃ coemittunt humidū foras viſcoſuʒ:qđ erat in eis ꝯmixtū euaporatiõi aque:quo ſiquidẽ egrediente de cetero nõ cõ iungunt̃:neqȝ cõuiſcant̃ panes in adinuicẽ:nã aqua qua ꝑfundunt̃ cū fuerint frigidi:rarior eſt ⁊ vaporabilior a ca lido clibani q̃ȝ ipſum viſcoſum:⁊ ideo id ſibi ꝯſociat ⁊ to tum euaporat. ¶ Deinde(Calidi.) Aſſignat cãm ſecunde partis dicẽs:ꝙ illi q ſunt calidi:cū eo ꝙ tales aliquaȝ hñt viſcoſitatem in clibano:ita ꝙ quãdo infundunt̃ aqua tũc vapor pp contrarietatem ad aquam egreditur de medita lio maſſe panis verſus ſuperficiem:quo egrediente ſecum

educit humidū viſcoſuʒ:qm̄ non eſt in cōpoſitis calidum ſine humido:qđ quidē humidū pp ſui viſcoſitateʒ retinet in extremitatib⁹ maſſe panis calidū qđe ſubtile exalat fo ras:qđ erat cā ſeq̄ſtrationis.Et hoc eſt qđ dicit:ꝙ viſcoſū exiſtēs cū illo calido exalāte cōmiſcet hūido ſubtiliter q̄ꝫ cōmixtiōe accidit i maſſis ꝛ panib⁹ cōiūctio ꝛ adherentia.

¶ Problema. vij. Antiqua.

PRopter qđ maſſa quidē quanto vtiqꝫ magis conficiat difficulter diuiſibilis fit:panis autē facile diuiſibilis?Aut pp id qđ conficitur vehemētius paſta minoꝛ fit:viſcoſuʒ.n.tale ē.Ab igne āt vndiqꝫ auferē hūidū pāis q̄re magis frāgibilis fit:hūido ablato oīno q̄nto vtiqꝫ magis teraē:qꝛ i ꝯfectiōe parue partis fit:magis frāgibilis aūt bn̄ digeſtibil' ē:maſſa autē quāto vtiqꝫ magis conficitur:viſcoſioꝛ fit humido mixto:viſcoſuʒ auteʒ nō bene diuiſibile eſt:talia auteʒ difficulter digeſtibilia ſunt:opoꝛtet enim quod debet digeri diuidi in parua. Noua.

¶ Cur maſſa oꝛdeacea quo plenius tractaē:teraturqꝫ eo magis aluuʒ ſubducere leuigareqꝫ poteſt:triticea ꝯtra quo plenius eo magis?An ꝙ triticea maioꝛeʒ in moduʒ cōtrita minuitur.Lentuʒ eteniʒ quodqꝫ affici ita ſolet:tum ignis humoꝛeʒ panis vndiqꝫ eximit.Itaqꝫ rigidiuſculuʒ humoꝛe ſublato relinquit.Deniqꝫ quanto plenius contractaē ꝛ teritur tāto rigidioꝛ redditur.Partes.n. ſingulas deminui adeo agitatas extenuariqꝫ neceſſe eſt.Rigidius autē omne cōcoqui facilius poteſt.Oꝛdeacea cōtra quo amplius preſſatur ꝛ teritur eo lētioꝛ ꝛ tenacioꝛ humoꝛe inhibito euadit.Tenax autem omne ac lentum diuidi ſane haud facile pōt.Qua quidem diuidendi difficultate fit vt egre cōcoquatur.Quod enim cōcoctioneʒ receptu rum eſt digeri in minima eſt.

¶ Quare maſſa ex qua ꝯſtruiē panis quāto magis malaſſetur tāto fit ampli⁹ coherēs ptib⁹ in adiuicē minuſqꝫ diuiſibilis:ſꝫ panis ex ea cōpoſitus cū fuerit ſufficiēter decoct⁹ reddiē diuiſibilis de facili.¶ Deīde.(Aut qꝛ.) Soluit.ꝛ p̊ ad ſcđaʒ ptē dicēs illud eē pp id qꝛ cū paſta panis conficiē ꝛ cōmaſſaē vehemēter minoꝛ reddiē:eo ꝙ vna ps inuiſcaē alteri ꝛ cōiungiē ſtrictius p oēm moduʒ:ꝙ autē ſe taliter ſibi adinuicē p oē inſeriē viſcoſuʒ exiſtat qđ hꝫ:ab eo āt qđ tale cū ſufficiēter ōcoquiē:ex oī pte humidū cōſumiē ꝛ auffertur:cū ipſuʒ ſit debilius ꝛ magis euapoꝛari aptū:pp diuiſionē ipſi⁹ in ptes q̄ꝫ minimas:q̄re ablato hinc hūido a pane reddiē āpli⁹ frāgibilis.ꝛ in plures ptes diuiſibilis:q̄n tociēqꝫ fuerit paſta magis ducta eius ꝛ malaſſata:nā tali cōfectione iō̄ partes vniēte humidū reddiē diſpartitum in paruas partes.Qui aūt taliter frangibilis exiſtit digeſtibilis eſt optime:naʒ qꝛ diuiſio requiriē ad minima:ꝛ iō̄ triturāo cibi oīe cōfert in digeſtionē:vnde ſecundo de par

tibus.diuiſio in modica alimēti facilē operationē exhibet calido.¶ Deinde.(Maſſa aūt.) Aſſignat cāꝫ p̄me ptis dicēs ꝙ maſſa q̄ꝫtū:tiqꝫ cōficitur plus ꝛ cōmalaſſaē facta bona pmixtione humidi cū ſicco terreo:tāto viſcoſioꝛ efficitur:ſed ꝙ eſt viſcoſum viſcoſitate vehemēter adheſiua:qđ dr̄ ꝓpter viſcoſitatē ptiſane:nō de facili diuidiē i ptes:qđ aūt tale p oppoſitū:vt dictū eſt frāgibili praue ac cum difficultate digeruntur:naʒ vt declaratū eſt:oꝫ ꝙ dꝫ digeri i ptes ſequeſtrare q̄ꝫ paruas.¶ Notādū ꝙ paſta vehementer ducta ꝛ cōmalaſſata vn̄ fit tn̄ id ꝓblema declarat nō modicum eniʒ vt pꝫ in tn̄ cōſtructione vt ꝯoꝛrigia extenditur:ꝛ ſup inſtr̄m ligneū vt cōmēte deſicceē apponiē:cū āt exiccata fuerit ꝛ tn̄ ꝯfectū frangitur q̄ꝫ facile:ita vt nullū fere videatur humidū conglutinans ſed exalatū q̄ſi p oē.

¶ Problema. viij. Antiqua.

PRopter qđ maſſa qdeʒ oꝛdeacea cōfecta minoꝛ fit:paſta aūt triticea maioꝛ?Aut qꝛ farina quidē oꝛdei infuſa ꝛ cōfecta reſidet humidi cōglutinatione:propter id quod rara eſt ꝛ coꝛticalis:faria vero triticea ſubleuatur:ꝓpter id quod denſa foꝛtiter eſt:denſa eniʒ cōfecta caleſiunt:calefacta ꝛ iſpirata ſubleuantur ſicut ꝛ caro. Noua.

¶ Cur maſſa oꝛdei ꝯtrita mioꝛ:tritici amplioꝛ reddi poteſt?An ꝙ oꝛdei farina maſſata cōtritaqꝫ cōpeſcitur atqꝫ cōſidet ſcilicet glutinamēto humoꝛis.Quia rara ꝛ craſſiuſcula eſt.Triticea quoniaʒ ſpiſſa admoduʒ eſt:colleuatur:atqꝫ extollitur.Spiſſa eteniʒ oīa ſubacta pertritaqꝫ incaleſcunt:ꝛ incaleſcendo inflantur:ac extolluntur:quomodo etiaʒ caro perfricata extollitur.

¶ Quare maſſa ſiue paſta ſi cōſtruatur ex farina oꝛdei minoꝛ redditur:q̄ꝫ ſi cōficiatur ex farina tritici:ex illa' eniʒ efficitur maioꝛ.¶ Deīde.(Aut qꝛ.) Soluit.ꝛ p̄mo ad primam partem dicens:cauſam eē:quia farina oꝛdeacea in aduiuicem confecta ſubſidet in ſepſa:cum coniungiē humido aqueo eam imbibente:ceu pulueri accidit ranoꝛi ꝛ furfuri cum humido copulantur:id autē fit:qꝛ farina oꝛdei rara eſt ꝛ laſſa:ꝛ coꝛticibus furfureis abūdans magis ea que frumenti.¶ Deinde.(Farine.) Aſſignat cauſam ſecunde partis dicens ꝙ farina frumenti extollitur ꝛ intumeſcit:cum humido occurrit ſubtili:ꝓpterea ꝙ oppoſita farine oꝛdei denſa exiſtat ꝛ ſpiſſa vehemēter:coꝛticalis exiſtis minime:que autem denſe congregata in ſe vehemēter q̄ſi conſiciuntur caleſiunt ꝛ inſpirantur inde:calefacta vero ꝛ ſpiritu reddita plena in tumoꝛem coeleuātur maioꝛem:ſicut caro cum quis caleſcit exercitio vel balneo:aut etiam quando decoquitur:ꝛ maxime poꝛci maſculi:humidum enim eius denſum caloꝛe affectum ſpumatur ꝛ in tumoꝛē maioꝛem efficitur:femelle autem ꝛ maxime mollis ꝛ humide nutrite caro per oppoſitum effuſo humido minoꝛaē quo naſcatur ſigno an maſculi fuerit poꝛci vel femelle. Farīe oꝛdei qualitas.

¶ Problema. ix. Antiqua.

PRopter qđ calefacta paſta tritici maioꝛ fit q̄ꝫ maſſa oꝛdei?Aut qꝛ hꝫ humidum non ſeparatum vt egrediatur calefactum ꝓpter cō

ſectioné ex quo calefacto ſpirit⁹ fit: ex pluri aũt hũido neceſſe é fieri multũ ſpũz. Noua.

¶ Sed cur maſſa triticea in igne ãplioꝛ q̃ʒ oꝛdeacea reddaẽ? An ꝙ humoꝛé triticea contínet indiſcretuʒ. Qui cuʒ calefactus egredi neq̃at: ſcilicet ex pertritionis cõpreſſu: moꝛ ſpiritus de eo cõcalefacto humoꝛe naſcitur largioꝛ autem humoꝛ largioꝛem pariat ſpiritum neceſſe eſt.

¶ Quare calefacta maſſa cõfecta ex tritico ſicut cũ panis ex ea factus decoquiẽ maioꝛ efficiẽ: itumeſcit.n.plus q̃ʒ paſta oꝛdei ſeu maſſa cũ calefit ſilr illi. ¶ Deinde.(Aut qꝛ.) Soluit ad primã ptẽ magis dicens ꝙ triticũ cõtinet in ſe humidũ nõ aptũ ſeparari de facili: ita vt egrediaẽ cõcalefactuʒ: pp bonã ipſius cõpõnẽ ⁊ ſubingreſſionẽ vnius ptis pfecte ad alterã: puta humidi in groſſuʒ terreſtre farine illius: ⁊ maſſa ſiquidẽ frumẽti calefacta nõ accidit reſolutio in q̃ foꝛas: verũ euapoꝛatione poti⁹ iteri⁹ retẽta ſpũtus q̃s cauſaẽ vapoꝛoſus paſtã ſubleuẽs in tumoꝛẽ amplioꝛeʒ ⁊ qꝛ multũ eſt humiduʒ in tritico cũ viſcoſitate etiã: vt tactũ eſt ſecũdo moderata: opʒ ſpiritũ fieri multũ ⁊ tumoꝛeʒ cõſequẽter: in paſta vero oꝛdei pp oppoſituʒ totaliter euenit oppoſite: farina enim ipſius: vt viſũ eſt pꝛioꝛ: ei que frumenti contrariatur: ⁊ id.22⁹. reiterabitur demum.

¶ Pꝛoblema. x. Antiqua.

PRopter qd melle conglutinatioꝛi exiſtẽte q̃ʒ aqua: farina que cõficitur mellicrato fragilioꝛ fit quãdo elixaẽ: q̃ʒ aſſeẽ: q̃ʒ ea que ẽ cũ aq̃? Aut qꝛ aqua quidem ab igne cõglutinatur ⁊ coagulatur: mel autem conglutinat quidem: ſʒ deſiccat: pp q̃d magis fragile fit. fragilitas a deſiccatione. Noua.

¶ Quã ob cãm cũ mel tenacius: q̃ʒ aqua ſit: farina mulſo ſubacta rigidioꝛ reddatur vbi decocta eſt q̃ʒ aqua ſubacta? An ꝙ aqua feruoꝛe ignis cogitur atq̧ conſiſtit: mel contra hit quidem: ſed non ſine aſſicatione. Itaq̧ reni facit rigidioꝛem. Cauſa nãq̧ rigoꝛis in ſiccitate eſt.

¶ Quare cuʒ mel ſit aqua cõglutinatius: farina que in ei⁹ cõfectionẽ recipit mellicratũ: q̃d eſt cõpoſitũ ex aqua frigida ⁊ melle: fragilioꝛ ſeu frãgibilioꝛ fit cũ fuerit elixata: q̃ʒ qñ aſſata: ⁊ ſilr maximeq̧ ifrigidata: q̃ʒ qñ farina conficiẽ cũ aq̃: tũc eni nõ appet tãta diuerſitas i elixatiõe ac aſſatione ceu i melle. Uel aliter accidit ecõtra: qñ farina cõſtruiẽ aqua: qꝛ elixata farina ea cõſtructa minus frãgibilis eſt q̃ʒ qñ fuerit aſſata. Et ſcias ꝙ i hoc ꝙ dixit melle cõglutinatioꝛi motiuũ tetigit ipſius. ¶ Deide.(Aut qꝛ.) Soluit breuiter pꝛius ad ſcõaʒ ptẽ dicens cãm eẽ: qꝛ aqua ꝯglutinaẽ p ignẽ ⁊ coagulaẽ cũ farina cui cõmiſceẽ: ita vt ſue nõ relinquaẽ diſpõni: quare nõ appãret ſic diuerſitas ſenſibilis in ea: ſicut in melle: cũ farina cõſtructiõe ceu mellicrati. Uel aliter iuxta expoſitionẽ ſcõam: qꝛ aqua conglutinata ⁊ coagulata per ignem min⁹ frangibilis redditur: imo am plius tenax qñ elixaẽ: q̃ʒ qñ aſſatur: elixatione enim aqua imbibiẽ farina igne faciente penetrare per omne: ⁊ humido i quo fit elixatio pꝛohibẽte humidũ aqueũ cõmixtũ euolare ab ipſo: qñ aũt fit aſſatio exalat id: pp id q̃d nõ hʒ pꝛohibens humidũ vt pꝛius: quare difficilius frãgibilis reddiẽ qñ elixaẽ: nõ aũt cũ aſſaẽ. ¶ Deide.(Mel) Tãgit cãm pꝛime partis dicẽs id eẽ: qꝛ mel cõglutinat vt tactũ eſt in motiuo: ⁊ nõ tñ hoc agit: verũ ẽt deſiccat: ⁊ foꝛtaſſis lrã ſanioꝛ eẽt nõ conglutinat vt pceſſus indicat ſermõis. Et iõ mellicrato cõſtructa farina magis frãgibilis reddiẽ cũ fuerit elixata q̃ʒ cũ aſſaẽ: intuſcaẽ.n. tũc mel ſui tenacitate cũ farina magis. ſʒ in aq̃ mixtura farine vt dictũ eſt euẽit cõ: pp q̃d cõpoſitio ex aqua ⁊ farina cũ aſſeẽ magis frãgibilis reddiẽ: q̃ʒ cũ elixetur: eo ꝙ frãgibilitas ⁊ diuiſibilitas a ſiccitate cauſatur: nõ eni humido deficiẽte partes pñt in adinuicẽ cõtineri ſufficiẽter. Et hanc quidẽ vltimã clauſulam aque opʒ ⁊ non melli reddere: ne ſibi videaẽ cõtrariũ. Frãgibilitas vñ cauſeẽ.

¶ Pꝛoblema. xj. Antiqua.

PRopter quid triticei panes infrigidati non fiunt duri? Aut quia habet triticum aliquem in ſe dulcem ⁊ viſcoſum humoꝛem quod eſt ipſius ſicut anima ſignuʒ autem: deſiccatus qdẽ.n. oĩno euacuaẽ: humectat⁹ vegetaẽ hũoꝛe igiẽ exiſtẽte ⁊ i farina ⁊ marie puriſſima: facta paſta ſaria ⁊ cõfecta accidit idẽ: ſignũ ãt: elixata.n. penetrabilioꝛ fit: aſſato qdẽ pꝛio pane frãgibile ⁊ leue ẽ: hũidũ ãt q̃d ẽx pane ẽ exalat: ⁊ farine q̃d ẽ furfureũ exuriẽ: ablato ãt ⁊ pfecta iteꝝ paſta: q̃d ẽ farine leuiſſimũ ⁊ hũidi viſcoſiſſimũ derelicta miſcenẽ magis ſibiipſis: pp talia aũt ⁊ magis fieri p calefactiõeʒ: ifectio.n. ſimilis mixtura coꝝ fit q̃d fit poſteri⁹ cõfecta paſta ſilis elixata fariẽ: eteni illa cõtrita paſta ⁊ ſũpta ſubtiliſſima farina ⁊ viſcoſiſſimo hũido calefacto: viſcoſuʒ fit ⁊ euapoꝛabile: viſcoſuʒ aũt difficulter diuiſibile: ⁊ denſuʒ nõ per ſe trãſitur: humidiſſimum igitur hoc: ⁊ per igneʒ patitur panis pp ea que dicta ſunt. habens autem ſup humiditatem non fit durus. Noua.

¶ Cur biſcoct⁹ panis refrigeratus min⁹ duriciã pꝛe ſe ferat? An ꝙ triticũ dulcẽ quedã ac lẽtũ ſuccũ in ſe cõtinet: q veluti aĩa eius ẽ. Indiciũ ꝙ cũ ſiccet oĩno exinaniẽ: cũ autem vapoꝛis aliqd ſentit mox erũpit: ⁊ coaleſcit. Ergo cũ hũoꝛ hic in farina quoq̧ tritici iſit: maximeq̧ in ea q̃ puriſſima ẽ: efficitur: vel i maſſa ex ea ipſa farina cõfecta idẽ ſeruẽ. Argumentuʒ ꝙ decocta in pultẽ reddiẽ lẽtioꝛ. Ubi igitur panis pꝛio igni cõmiſſus ẽ: poꝛtio rigidi ⁊ leuis cũ hũoꝛe euapoꝛaẽ: ⁊ quãtũ i farina furfureũ marie eſt totũ deuritur. Moꝛ pãe educto cũ ðnuo maſſa retritatur: pſſaturq̧: ps farine tenuiſſima: ⁊ hũoꝛis lẽtiſſima: que ſole ſuperſunt miſcentur ãpli⁹ ſibi: tuʒ qꝛ tales amplius euaſerũt: tũq̧ propter ignitionem. Fit enim mixtura coꝝ tin

cture ꝯſimilis:ita vt maſſa poſt trita ſimilis farine illi elixe afficiaꝛ. Quippe ꝙ̄ ꝑ trita iam ꝑma relictaq̄ꝫ parte farine tenuiſſima: ⁊ hu moris lētiſſima: glutinoſa ⁊ reſiccabilis red ditur: vbi ignē preſenſit: nā ⁊ diſſugi facilis qḋ lentū eſt nequit. Et humorē nullū per ſe ipſum emittit: qḋ ſpiſſuꝫ eſt. Hac igitur ea dez re panis quoq̄ꝫ biſcoctus ob cauſas pre dictas afficitur. Itaq̄ꝫ min⁹ dureſcit: cū ſem per inter ſe humiditatem contineat.

¶ Quare ex tritico panes cū infrigidanꝛ nō fiūt duri ſicut filliginacei ⁊ fabacei cū ſilib⁹: hi eni āpli⁹ tpe indurāꝛ. Uel aliter: panes triticei nō fiūt duri cū infrigidanꝛ ⁊ ſteterūt aliquo tpe: ſicut erāt ꝓus: cū a furno ſeparabanꝛ ꝓpter: q: nimis decocti. Uñ qñ multum panis a furnarijs decoquiꝛ vt iduret vehemēter: rñdēt querulātib⁹ ꝯſuete ipm̄ readue nire. ¶ Deīde. (Aut q:) Soluit ⁊ ꝑ dat cām dicēs cāꝫ eē: qñ triticū in ſe cōtinet humiditatē quādā dulcē ⁊ viſcoſaꝫ q̄ ē ſibi tāq̄ꝫ aīa corpori: ſicut eni ipſa corp⁹ retineꝛ i eē vege tabili: eaq̄ꝫ marceſcat expirāte. ꝑ de aīa: ita diſſoluta hḋ hu miditate nutrimētali a pane: ita vt nō remaneat panis niſi equoce: q̄ aūt ita ſit. oñdiꝛ ſigno: cū. n. panis deſiccaꝛ: hḋ humiditas euacuaꝛ oīno: reſoluiꝛ eni a calore in ipſo relic cto ⁊ a continente maxie: cū aūt denuo humectaꝛ pp con tinēs tale aut magis ob humidū ſibi forinſecus aduenīēs corpulentū: vegetaꝛ ⁊ readuenit. Cōcludiꝛ igiꝛ q̄ pp hu morē ei dulcē inexiſtētē: panis in ſuo eē ſeruaꝛ: tāq̄ꝫ ꝑ for mā alitiuā. ¶ Deīde. (Et i farina.) Oñdit ſilr farine acci dere dicēs q̄ paſte ſilr vt ꝑ āpli⁹ accidit cōfecte ex farina ⁊ ꝑcipue depurata vehementer ab oībus ſuis extraneis: qñ deſiccata ſit āplius dura ꝑmū: cū aūt remanet diutius re mittitur ab hmōi duritie: vt oñdunt cruſtuli monachorū ſole deſiccati decoctionis gratia: cuius qdē ſignū ē: q: hḋ paſta deſiccata vel vtcūq̄ꝫ decocta: cū fuerit elixata: humi dior ⁊ penetrabilior reddiꝛ: q̄ꝫ prius: q̄ nō foret niſi fuiſſꝫ adeo preindurata: vt oſtēdit panis biſcoctus cū calido in fundiꝛ humido. ¶ Deinde. (Aſſato) Declarat ſolutionē ſcḋo mōſtrans qualr diſponiꝛ panis primit⁹ cū fuerit aſſa tus dicēs: q̄ qñ panis fuerit aſſatus primū frāgibilis red ditur ⁊ leuis: q: humidū qḋ erat in pane exalauit: ⁊ quod plus ē: qḋ farine remāſit in pane attinēs furfuri cōburiꝛ: pp nimiā aſſationē: cū aūt humidū talis fuerit taliter ab latū: ⁊ paſta denuo cōficiaꝛ: alicui⁹ hūidi cōſperſiōe: q̄ i ea farie remāſit leuiſſimū: q̄ꝫtū ad aerē magis: ⁊ hūidiſſimū ad aquā: cū hec qdē remanētia in pane ꝓꝑ hūido cōſper ſo: cōiunguntꝛ ⁊ cōmiſcenꝛ magis ſibi in adiuicē: pp hmōi ꝓtacta: q̄ꝫ ēt forꝫ aſſis eēnt ꝓus: ⁊ maxie pficiꝛ cū recaleſa cta fuerint: calidū. n. facit ptes ſibi in adiuicē ſubītrare: ita vt illud qḋ poſteri⁹ ſit ex pane talr exiccato ꝑ reductionē quaſi ad farinā: vt iſectio vel ꝯfectio: erit ꝯſiſtis mixtura eo rū ꝙ̄ mixta fuerūt ꝑ: ceu farina cū hūido. nā paſta cōfecta nūc ⁊ elixata ſilis exiſtebat farine cū erat valde ſicca: ſilr ⁊ panis. Et id eſt qḋ ſubdiꝛ: q: paſta hmōi exiccata cōtrita ſufficiēter ⁊ accepta efficiꝛ: vt ſubtiliſſima farina: ſꝫ ſi po ſtea viſcoſiſſimo hūido ipſi⁹ calefacto i ea ⁊ cōſopito: ⁊ ad dito ēt altero extrīneo: qḋ ide cōſtrīgit efficiꝛ totū viſcoſuꝫ: ⁊ ꝓpterea incuapoꝛabile: pp pfectā vnitionē hūidi cū ſicco ſcḋ uicē recipiētib⁹ oīſariā: q̄ aūt tale: cū difficultate ſeqſtraꝛ: denſum. n. redditū ē: hoc āt q̄ꝫtū ē de ſe pp partiū ſpiſſitu dinē ⁊ ꝓfūditatē nō de facili ptranſiꝛ: vt hoc. 4. appꝫ me theo. ¶ Deīde. (Humidiſſimū) Tertio ꝯcludit ſtēriū dt. q: igiꝛ panis ē qd hūidiſſimū cū ꝑ cōſtruiꝛ: ꝑ ignē patiꝛ ⁊ in duraꝛ de leui pp ꝑdicta: q: hūidū eſt qualitatū paſſibiliſſi ma: ⁊ calidū igneū actiuiſſimū: vt tradūt' ꝙ̄ de generatiōe Ariſt. Et lꝫ multū in furno calido excoquaꝛ: tñ q: in ipſo remanet hūiditas cōſopita: nō efficiꝛ durus: redūdat eniꝫ foras ea tandē vt viſuꝫ eſt. ¶ Notādum q̄ ex his tñ vult auctor hēre: q̄ hūidū viſcoſuꝫ molle ſemꝑ remanet in pane vt in eius cētro amplius collocatū: illic eni reſurgit magis qḋ oſtendit maxie panis ſup excoctus nimia furni calidi tate: ab eodē denuo qdē cētro ꝓcedēs tādem foras verſus circūferentiā vndiq̄ꝫ minus redditur induratus.

T.c.30. [margin]

T.c. 26. ⁊ alibi. [margin]

¶ Problema. xvj. Antiqua.

PRopter qd cibis ⁊ hūidis ⁊ ſiccis qbuſdā poſſum⁹ multo tpe vti vt facto cibo ex farīa ordei ⁊ triticei: ⁊ vinis pōticis ⁊ aq̄: alijs āt ñ poſ ſum⁹ ⁊ his ḋlectabilib⁹ exñtib⁹? Aut q: eoꝝ qdē ꝙ̄ offerūꝛ hec ſūt ſupnatātia ⁊ pōtabilia q̄re ⁊ qñ euacuāꝛ prio nutrimēto cōſūpto: adhuc ieſt i corpe multa potētia. Ut qdē ad primā opationē corpis digeſta: vt aūt ad fi nē ⁊ factā ex receptiōe idigeſta: talia āt ⁊ dele ctabiliū plīma groſſa qdē ⁊ dulcia: ⁊ piguia ḋlectabiliſſima videꝛ eē nobis guſtātib⁹: hec āt ſūt oīa nutribilia: ⁊ nō idigeſta ſupnatātia in qua vtiq̄ꝫ erat dīa: q̄re ſpirabilē eē virtu tē ſi qs ipſis replcaꝛ: ⁊ nō cito derelinqt ſen ſum nō ſolū i vēre exiſtētib⁹ ſit repletio: ſed ex pſa nutrimēto altjs ptib⁹. Aut ñ ſolū hec eſt cā: ſꝫ ⁊ nāe q̄dā cōmēſurata ſūt: ⁊ ꝓꝑa no bis: oīa. n. talia pp id q̄ ſꝫ nām ſūt: magis ꝑ grediunꝛ corpa: ꝙ̄ āt ſūt extra nām minus. Alia āt altj cōplexiōi cōueniūt: vt mel apib⁹ ſm naturā ē: q̄re offerūt ſolū: q̄ꝫuis ibecilles ſūt ſꝫ virtutē: q̄re oꝫ ḋficere qḋ ꝯſumiꝛ. Sꝫ oꝫ eē ꝓportionabilē multitudinē apud for titudinē ab hominib⁹: quare quecūq̄ꝫ dele ctabilium talia ſunt: pp id qḋ in natura qui dem minus ineſt delectabilia videnꝛ: pauco autem tempore poſtea replent cito: eis que ſunt ſcḋm naturaꝫ ſemper indigent: quare ⁊ oblatis ꝯtinuo per ſe nō delectabiliſſimis: ſed altjs minus replentur. Noua.

¶ Cur nō nullis de genere cibi. tuꝫ humidi tatū ſicci multū tēporis ſine faſtidio vti poſ ſim⁹: vt cibo quē triticea ex farina ordeacea ue conficimus: ⁊ vinis auſteris ⁊ aqua: alijs vero quāuis ſuauiorib⁹: non tñ ſine faſtidio totiens vti poſſimus? An q̄ eoruꝫ que in ci bo aſſumimus alia validius alūt: ſuntq̄ꝫ ad inundāduꝫ aptiora. Itaq̄ꝫ vel vbi cibo prio re cōſumpto vacui ſumus: ineſt preterea fa cultas multa i corpore: que vt ad priorē cor poris confectionē decocta eſt: ſic ad finem ⁊ ſuccedentes coquendi viceꝫ cruda animad uertitur.

uertiſ. Cui⁹ ſane gn̄is pars plurimū ſuauiū eſt: q̄ eni pinguia ꝛ dulcia ꝛ opima ſunt hec nobis guſtu ſuauiſſima ſunt. Eadē𝑞 oīa valide nutriūt: ꝛ decoq pñt: ſolēt𝑞 inundare: quocū𝑞 iter ſeipa diſcrimine diſtēt. Uñ efficiſ ſiqs ſeſe iplerit: facultas eoꝝ diuti⁹ immoreſ. Nec breui ſenſus deficiat. Nō enim ſolū pleno vētriculo ſacietas oriſ: ſʒ digeſta quoq alimonia ceteras in ptes idētidē vſu euenit. An nō id ſolū ipm cāe eſt: verūetiaʒ q nō nulla pquāmodice nāe vſui ſunt: nobiſ𝑞 familiariſſime ꝯueniūt. Hec eni oīa q: ſcdm nām ſunt: icc irco meli⁹a corpe dulcia recipiunſ: vt q̄ pter nāe rōnē facile reſpuūtur. Alia vo aliȷs tēperatiōibus ꝯgruūt: vt mel apib⁹ ſm nām ſic ſuppetit: vt ea veſci tātūmō poſſint: quā𝑞 virib⁹ ſūt imbecillis. Ita q relinquēdū qdē eſt quātū abſumaſ. Sed id ex ꝓportōe ad vires hoīs. Que igiſ e ſua nib⁹ ita ſeſe hñt. Hec qm̄ nāe min⁹ ꝓpria cōueniūt: ſuauia qdē ſentiūſ: ſʒ paꝝ tpis mox ſatiāt ꝛ faſtidiū pariūt. Que autē ſcdm nām pro cibo deputata hoī ſunt hec ſemp appetimus. Ita𝑞 fit rōne nature vt vſu q̄𝑞 coꝝ aſſiduo minuſ𝑞 ſuauiū faſtidire poſſimus.

¶ Quare qbuſdā alimētꝭ ꝛ humidis ꝛ liqdis ꝛ ſiccis vt cibo ꝯſtructo ex farinis ordei ꝛ frumēti ſiue iuſculo īde facto p elixationē: ſeu pane vel placētule p aſſationē: ſimilr etiā vinis pōticis ſtipticis ꝛ aq̄ poſſum⁹ longiſſimo vti tpe nō incurrēdo abhoiationē inde: ꝛ vlr frigidis ꝛ ſiccis ſtipticis vt carnib⁹ vaccinis: plurib⁹ tñ aliȷs cibis ꝛ potibus: dato etiā q ſint dulces: nāe amicabiles: nō valemus lōgo tpe vti: ſed faſtidiū ꝛ in appetitum nobis celeriſ cānt: ſicut pinguedines ꝛ ꝓpie porcine: cerebra: mel ꝛ eo ꝯſtructa: vinū dulce: claretū ꝛ hꝰ. ¶ Deīde (Aut q:) Soluit ꝛ p̄ dat cās hꝰ duas. 2° ꝯcludit p̄ncipalr intētū. 2° ibi (q̄re q̄cū𝑞) Aſſignat igiſ cām in cōi p̄us 2ᵃ ptis magis dicēs cām eſſe illoꝝ: q: illoꝝ q̄ adminiſtranſ q̄dā ſunt ſupnatātia: ꝛ p corpus in ſurſuʒ portabilia: vt ptingētia ad os ſtōachi cauſēt inappetitū: hec aūt ſūt dulcia vnctuoſa: his tñ accit cū corp⁹ fuerit ēiātū āpli⁹ aſſumpto alimēto: q: fuerit ei⁹ ſcā cōſumptio. ꝛ i corpe adhuc vigēs multa vt⁹ appetitiua: ſtēcta qdē coadminiſtrata q̄ꝫtū ad p̄ᵐᵃ actionē corpis q̄ i cibo expetiſ digerunſ: puta q̄ꝫtū ad p̄ᵐᵃ digeſtionē vētris: ſʒ q̄ꝫtū q̄ppe ad ſcdaꝫ digeſtionē ꝛ ꝓpe 3ᵐᵃ: in q̄ finis pficiſ alimēti ex receptōe ſcā a digeſtōe vētris: īdigeſta reddunſ. nā eni p̄ deſiderio q: dulcia ipa p̄us q̄ꝫ digeranſ attrahit: cū h̄ q tādē meat⁹ oppilāt: ſic igiſ p⁹ digeſtio p ſcdaꝫ q̄ eſt epatis vel magis cordis ordinaſ in 3ᵐᵃ q̄ eſt membroꝝ. ¶ Deīde. (Talia) Oñdit ſpālr⁹ q̄ ſunt ea q̄ īd opanſ. d. q hꝰ ſunt pluria de nřo delectabiliū: hec aūt groſſa dulcia q̄ nobis guſtātib⁹ videnſ delectabiliſſima ꝛ amena q̄ꝫ maxime: q̄ ꝛ ſiqdē de ſe oīa ſunt nutribilia cū ſint calia ꝛ hūida: ſoliū𝑞 dulce nutriat. 3° ſeqñtis. ꝛ ſimpliciū 4°: ſʒ tñ cū nō digerunſ ſupnatāt: q: ſunt vnctuoſa ſurſum volatiua: q̄ etiā oꝛiam ſm magis recipiunt ꝛ min⁹. Et iō ſiqs hꝰ repleaſ nō cito deperdit ſenſum hꝰ repletiōis q̄ꝫtū ad vtutē ſpiratiuā: q̄ vndi𝑞 p poros viget corpis: vel ſpiratiuā virtutē q̄ꝫtū ad eā q̄ cordis pulſatiuā: p quā fit ſpiratio ꝛ expiratio: grauaſ eni repletōe vētris diafragma: q̄ cor moleſtaſ cū ſpūalib⁹ ceteris: nō eni ſolū his talib⁹ alimētis fit in vētre repletio: ſʒ oībus reliqs partib⁹ pp alimēti expanſiōeʒ in tertia digeſtōe. ¶ Deīde. (Aut q:) Aſſignat aliā cām q̄ ſumiſ ex pte ꝓprietatis occulte ſiue tot⁹ ſubſtantie ſm Gal. tracta cā q̄lītatiua magis dicēs q nō ſolū p̄tacta eſt cā: ſed eſt alia q̄dā cā que ſumiſ ex pte cōmēſurationis ꝛ approꝑatiōis nāe ad nos ꝛ ei⁹ oppoſiti: qḋ oñdiſ: qm̄ hꝰ ita ſe hñt: nā q̄ qdē ſunt ſm nām: oia magꝭ ſubigrediunſ corpa nřa: pp ꝓprietatē ꝛ ꝯueniētiā occultā quaꝫ hñt ad illa: q̄ eni ſimbolū ꝛ ꝓportionē quātūcū𝑞 hñt: faciliorē recipiūt trāſmutationē. 2° de gn̄one ꝛ corruptiōe: ꝛ Auic. 2° p̄mi: q̄ aūt ſunt his oppoſita: eo q p̄ter nām exiſtūt ſubintrāt corpa minime: differūt tñ ſm attributionē: qm̄ q̄daꝫ nā ꝯueniūt vni cōplexiōi: ꝛ alia alteri: ceu mel apibus eſt nāle ac appropriatū: q̄re ipm ſolū offerſ in nutrimētum eaꝝ: poſito ēt q ſint vtute debiles: nutriunſ tñ ex ipſo: qḋ oñdiſ: q: cū deficiat opus eſt ipm cōſumi: reficiaſ eni ſuntū p multā q̄ꝫtūcū𝑞 modicā ſcām reſolōnē ab ipo: hoīes tñ q: ſunt robuſti ꝛ q̄ꝫtificati amplius opꝫ in eoꝝ corpa multā alimēti ꝓportiōalis occurrere q̄ꝫtitatē: cū cita fiat ab eis reſolō: cibus eni debeſ ad q̄ꝫtitatē ꝓportiōabilr deperditi aſſo. p̄⁹: ꝯſumptio. n. alimēti ꝛ nutritio in his ē apparēs. ¶ Notandū ſic̄ appet cōplexionū ꝛ ſimpliciū tertiȷs. 2° alimētoꝝ. 8. de inge. 6. de re. ſa. ꝛ. 7. hiſtoriarū innuitur. ꝛ h̄: q alimēta q̄dā ſunt familiaria rōne cōplexiōis vt calfa dicanſ ꝛ humida cōplexiōi humane: talis etiā ipa frigida ꝛ ſicca bob⁹: q̄dā ſm totā ſubam ſeu vtutē occultā: ꝛ h̄ duplr. aut ſpecialr vt ſpēbus: ſicut bob⁹ ozob⁹: aſinis grame: porcis glādes: ꝛ capris arboꝝ pululatiōes. 7. hyſtoriaꝝ: vel īdiuidualr ceu eſt vidē vnū indiuiduoꝝ cibū quē determinatū appetere maxime ꝛ aliū oīno abhominare: vt aliqn piſcē talē: aut carnē vel legumina ſeu fructū: alȷ abhorrere maxie: ſicut ego vidi video quē lac comedentē ꝛ ꝓpe cū imixtione panis incitor ad vomitū: aliȷ vero id ſumme diligūt. Scio etiā vnū qui noīe anguillarū ꝯterreſ: alias ſinceꝑiçat ꝓnunciatione. Audiui q aliqui ſunt in idiomate alemanico knobleuch dicti comedētes piſum: tñ alȷ abhorrēt qḋ fortaſſis ex aſtrali fatalitate ꝯtingit: iuxta illud cētiloquȷ. 40. cū perfuerit mali in aſcēdente natiuitatis alicuius: delectabiſ dominus eiuſdē natiuitatis in rebus inſipidis ꝛ amari ſaporis: ꝛ quoniā erit eius delectatio in rebus odorabilibus ꝛ ceteris his ſimilibus. ¶ Deinde. (Quare) Concludit intentum dicens: q quecun𝑞 de numero delectabilium ſunt talia: ꝓpter qḋ in natura noſtra ipſoꝝ modicuꝫ habet ineriſtere: mox videnſ delectabilia: non eni exceſſus adhuc adeſt tātus q actum impediat appetitus. Sed cum aliquis poſtea tempore modico exercitur: celeriter replent per omne: ita vt in faſtidium deducanſ eo q corpora ſemp indigēt illis que ſunt ſm nām ꝛ appropriatis: qualia nō ſunt dulcia replētia ꝛ faſtidium inducentia: ꝛ ideo ſi continue offeranſ corporibus per ſe ſeu ſola: que ſunt non delectabiliſſima guſtui: nature tamen minime: duplex enim extat delectabile ſiue dulce: verum ab his aliena minus valde replentur corpora: q̄ꝫ ſi adminiſtrarentur oppoſita: magis eni ſunt propria: minuſ𝑞 attrahuntur: nec eoꝝ viſcoſitate replēt vt que delectabiliſſima: ꝛ id quidem problema apparebit non parum ſecundo ꝛ tertio ſequentis partis.

T.c.25 ꝛ t.c.34

Alimēta multiplicia:

Nō nāe virtutes occultas

¶ Problema. xiiij. Antiqua.

Ropter qd eadē cōueſcentib⁹ delectabilia videnſ: ꝛ valde cōtinue oblata non delectabilia: ꝯſuetudo

autem eſt multotiẽs ꝛ cõtinue aliqd facere? Aut qꝛ ꝯſuetudo qdẽ hitũ receptiuũ alicuius in nobis facit nõ repletionẽ: ꝯtinue aũt offerri aliqd replet deſideriũ: ꝛ ſic cã. eſt. n. qs ꝛ deſideriũ: hitus qdẽ igit exercitati augentur ꝛ ſupcreſcũt. Vaſa aũt repleta nõ fiunt maiora: pp qd̃ ꝯſuetudo qdẽ exiſtens exercitiũ auget receptiuũ hituz: ꝯtinue aũt oblatũ faciat qdẽ ꝛ replet deſideriũ: q̃ repleto nõ ampli⁹ appetim⁹: auget aũt nihil ipſam: pp pdicta in ſatietate. Ampli⁹ ꝯſuetudo ita vtiqꜫ delectabilis eſt: deficiũt aũt ꝛ talia ſiqs cõtinue faciat: ſꝫ pncipiũ opis delectabilit nos pmittere ꝛ pluri tpe poſſe idez facere q̃ꝫ in ꝯſuetis exiſtẽs: in q̃ igit ꝛ hoc cõtriſtat delectabile exiſtẽs: in eodẽ ꝛ alia delectabilia: cõtinue. n. facta aut oblata vtraqꜫ ꝯtriſtant: cã aũt nõ infinitas nos ipſas hẽre potẽtias receptiuas ꝛ actiuas ſed finitas: q̃ adipiſcunt cõmenſuratũ ipſis: hoc. n. cõtinue eſt ſenſibile in additamẽtũ: hec qdẽ replent: alie vero impotentes ſunt agere. Noua.

¶ Cur eadẽ ꝛ aſueſcentibus ſuauia: ꝛ admodũ crebro vtentibus inſuauia ſentiant: cum tñ aſſueſcere ſit ſepe ꝛ crebro qcq̃ꝫ facere? An qꝛ conſuetudo habitum rei cuiuſpiam capientẽ in nobis efficit: nõ ſacietatẽ: freqns aũt vſus deſideriũ explet: qd̃ ꝛ ipm quaſi cã quedã eſt: habitus ergo cũ exercitant augẽtur atqꜫ pficiunt. Cõceptacula vo̾ ifarta nihilo ampliora reddũt. Quãobrẽ ꝯſuetudo cũ exercitatio ſit auget hitũ illum capientẽ. Qd̃ autem vſu crebro in cibo aſſumit ifartit qdẽ expletqꜫ deſideriuz: quo expleto nõ ampli⁹ eſcã recipimus: ſed augere illud idẽ nõ põt ob eã ſcilicet rẽ quã modo de infartione rettulim⁹. Ad hec non ideo ſuauis cõſuetudo eſt: qꝛ ſemp delectet. Nam res etiã ſolite moleſte ſunt: ſi vſu qs agit crebrioꝛi: ſꝫ eo certe ſuaui⁹ agitur: qm̃ opis pncipiuz libent adimus: ꝛ diutius rẽ facere eandẽ aſſueti q̃ꝫ nõ aſſueti valem⁹. Qua igr̃ re moleſtuz hoc eſt quãq̃ꝫ ſuaue ſit: hac eadẽ cetera quoqꜫ ſuauia efficere pñt. Vtraqꜫ eni cum crebro vel fiunt vel pro cibo ſumunt: tedio nos certe afficiunt. Cui⁹ ſane cã eſt: q̄ nos vires ſiue virtutes vel recipiẽtes vel agentes nõ infinitas: ſꝫ finitas habem⁹: q̃ vbi quidẽ qd̃ ſibi modice cõpetat obtinuerunt: id eni eſt q̄ continue amplificari ſentiatur: altere ſatis explentur: altere agere nequeunt.

¶ Quare qdã ẽt eadẽ appent nobis eẽ delectabilia cũ vtimur eis faciẽdo ipa ꝯſueta: ſed tñ ſi hec ipa valde ꝯtinue afferant abſqꜫ itermiſſiõe: nõ vident nobis eẽ delectabilia vel amena. Sꝫ q̄ ſint delectabilia vĩ qꝛ ꝯſueta ſunt: ꝯſuetudo vo̾ eſt frequẽter ꝛ ꝯtinue idẽ pagere: q̃ vĩ ex vſu ꝯſurgere: ꝛ ita q̃ſi arguit in oppoſitũ: ſiue manifeſtat nã ꝯſuetudinis ſupra quã ſundat ꝓblema. ¶ Deinde. (Aut qꝛ) Soluit p̈. 2° ſolõnẽ declarat ꝛ ampliat. 2° ibi. (Amplius) dicit p̃ cãm eẽ: qm̃ ꝯſuetudo iducit ꝛ cõcreat in nobis habitũ: p quẽ poſſum⁹ de facili ꝛ cũ delectatiõe ſuſcipe qdlibet occurrens: ſiue ſit factio vel actio aut oblatũ: nõ autez hꝫ in nobis repletionẽ cõtrario id efficit pp ꝯtinue aliqd offerri: qd̃ oñdit: qꝛ aliqd adminiſtrare ꝯtinue: ſiue cib⁹ ſit idẽ aut pot⁹: replet ꝛ deijcit appetitũ: q ſiqdẽ eſt tanq̃ꝫ cã q̄re aliqd admiſtrat. Vel aliť. q̄ ꝯtinue offerre eſt tãq̃ꝫ cã q̄re accidit repletio appetit⁹ ꝓſtratiua: p⁹ tñ ſeq̄nti adaptat ſermo. nã appetit⁹ eſt qdã hitus: puta iclinatio validioꝛ ad appetẽdũ aliq̃ pp ꝯſuetudinẽ: ſed in hitib⁹ ita eſt q̄ cũ q exercitant ſm eos augent ꝛ itendunt. Vñ ethi. 2° ex multotiẽs agẽ iuſta: ſum⁹ iuſti: ex multotiẽs citarizare: citariſte: nõ tñ pp h̃ vaſa ſupreplẽta alimẽtis ex ꝯtinua oblatione reddunt maioꝛa oĩno: ꝛ maxie cũ fuerit idurata: ita vt nõ poſſint ꝯtinẽ admiſtrata ꝯtinue. Propter qd̃ infert corelariũ declaratiuũ. d. q̄re cũ ꝯſuetudo exiſtat qdã exercitiũ: vt in eo qd̃ eſt freq̄t idẽ facẽ: auget receptiuũ habitũ: ita vt hᷓ rõne magis delectabit ꝛ iuuabit aſſuetus: ſed illud qd̃ ꝯtinue affert hꝫ ſatiare ꝛ replere deſiderium ſiue appetitũ: q̃ qdẽ accidẽte nõ amplius appetim⁹ deinceps: neqꜫ tũc auget ꝛ intẽdit ꝯſuetudo: vt aliqs appetat pp ſatietatẽ vt dcm̃ eſt ꝯtinue gñatã. ¶ Deinde. (Amplius) Declarat pdictã ſolõnẽ oñdendo q̃ tpe oblata ſint delectabilia ꝛ q̃ nõ: ꝛ ampliat eãdẽ ad actiões dicẽs p̃ rurſus ꝯſuetudo ipa taliť eſt delectabilis vt dcm̃ eſt: defectus tñ accidit circa hᷓ admiſtrata: ſi ꝯtinue offerant ꝛ nõ circa ꝯſuetudinẽ: ita vt tpe ſubſeq̄nti nõ ſint delectabilia: ſꝫ i pri⁹ actionis cũ icipit pdigẽ qs ꝛ vti aliq̃ admiſtrete: delectabilius exiſtit: ꝛ pluri tpe taliq qdẽ põt id facẽ cũ delectatione ampliori q̃ꝫ alius: q diu ante ipm eẽt ꝯſuet⁹ vt viſum eſt pus: ita ſm qd̃ aliqd nũc ꝯtriſtat: eo q̄ eſt ꝯtinue ſcm̃: pus exiſtebat delectabile cũ nõ fuiſſet adeo ꝯtinuatũ. ¶ Deide. (In eodẽ) Ampliat ꝓblema cũ eius cã dicẽs q̄ eodẽ mõ ſe hꝫ in aliis delectabilib⁹ ſiue ſint actiones vel oblata ſeu q̃cuiqꜫ alia: nã q̃ ꝯtinue fiũt vt currere ſcribere vel cãtare: aut q̃ offerunt ꝯtinue: vt legumina ꝛ olera ac iuſculũ monachis: ambo hᷓ ꝯtriſtãt. ¶ Deinde. (Cã autez) Aſſignat cãm q̄re quedã delectẽt ꝛ q̃dã ꝯtriſtẽt: dicens cãm eẽ: qꝛ ad ipſa q̃ offerunt ꝛ q̃ fiunt nõ habem⁹ põas infinitas ad ſuſcipiẽdũ ea: qꝛ in magnitudine finita nõ põt eẽ põa infinita. 8 phy. ſed finita ſolũ: qbus adipiſcunt qd̃ cõmẽſuratũ ꝛ ꝓportionabile ipſis: ꝛ tũc vtiqꜫ aduenit actio ꝛ oblatio cũ delectatiõe: pcedũt eni hᷓ potẽtie habitus ex qbus fiunt opatiões: vnde habitus ꝯſurgũt. 2° ethi. ſed quando ꝓtractũ cõtinue occurrent additiões vicis poſt vices cãtur augmentũ ſenſibile valde: ita vt po⁹ repleant hᷓ ſuſceptiue ꝛ actiue pp cõſuetudinẽ: cum aũt iã pfecte ſunt replete ꝛ debilitate agere nõ pñt: pars eni ſuſceptiua ꝛ actiua cuz põa deficit cum ſit finita. ¶ Notãdum q̄ ex oĩbus iſtis q̃ ſi replicãs vult Ariſt. tm̃ hẽre: q̄ oblata ꝛ fcã rõne ꝯſuetudinis: que eſt qdã habit⁹ ex freq̄nti acqſitus offerre ꝛ agẽ delectãt. nã ſignũ aggenerati habitus: eſt delectatio. ethi. 2° ſed ex pte illius q̄ oblata ꝯtinue partes replẽt in tm̃: vt nõ ſit locus vacu⁹: neqꜫ põa receptiua: ꝛ fcã ꝯtinue debilitãt eas: cum aialis vita nõ motu tm̃ mẽſuret: ſed etiã q̇ete: ꝯtinuo eni motu ꝛ actu aial omne lãgueſcit. p̃ de ſomno ꝛ vigilia: q̃ aũt talia nõ delectant: verũ pamplius ꝯtriſtant: ita vt maius nocumẽtũ ſit ex pte hᷓ q̃ꝫ iuuamentũ

Cap° p°. et p° metaphi. in ꝓhemio

T. c. 79 ꝛ inde

Cap. p°.

Cap. p°. ꝛ alibi

Cap. p°.

tõne habitus ſeqñtl. Et per hunc elegantẽ ſmonẽ Arl. ſoluit ambiguitas que inducit: q2 a ↄſuetis magis dele‑ctamur vt viſum eſt 18. atq3 minus ledimur etiã: iuxta il‑lud Hyp. Ex multo tpe ↄ̃ſueta ꝛ ↄ̃ ſuetis aſſueti aſſuetos ferre labores ꝛc̃. Et aduerſo q2 ↄſuetis multum nõ de‑ Cap. 4. lectamur: iuxta illud topi. 5° qd̃ frequẽter dicit conturbat audientes: ac ex re vulgata contemptus ꝛ nauſea ſurgit.

Problema. xiiij. Antiqua.

Ropter qd paſta qdẽ tritici ↄfecta fit alba: paſta autez ordei fit nigra? Utruz q2 deſiccatur magis quod eſt ſuperficiale in farina ordei: vt in humido calidum: quod facit albedinem: aut propter calefieri attrahit humidum in ſe cũ ſit magne partis. **Noua.**

Cur maſſa triticea candidior ptrita efficiatur: ordeacea nigrior? Utrum qd̃ per ſumma ordeacee nimium aſſiccatur. Calor aũt humori ꝑmixtus candorẽ gignit: an q2 cuz calefacta eſt humorem ad ſe ipſa trahit: vt q̃ partibus maiuſculis conſtet.

Quare paſta ſeu maſſa tritici cũ fuerit bñ ↄfectione malaſſata fit alba: ſ3 ea q̃ ordei efficit fuſca ſubnigra. Deĩde. (Utrũ) Soluit ꝛ aſſignat duplicẽ cãm ꝛ ꝓbabilẽ ꝑus dicẽs cãm eẽ: q2 illud qd̃ eſt ſuperficietenꝰ in faria ordei cũ paſtat hũido liq̃re deſiccat: ita vt hũiduz ipſiꝰ reſoluat: q̃ reſolutio calm̃ ẽt ſuccedit: cũ nõ ſit abſq3 eo: vł ſaltẽ nõ adeſt hũidũ in q̃ calm̃ agat: cuiꝰ qdẽ actõe in ipſo cãtur albedo: calm̃ eni in hũido albedinẽ cãt: i paſta vo tritici ex oppoſito cũ nõ adeo deſiccet humidũ: eſt eni multũ viſcoſuz ꝛ calm̃: eo nõ deſiccato: ꝛ calo agẽte in ipſo albedo iducit.

Dubiũ Dubitat. q2 dr̃ calm̃ in humido albedinẽ facẽ: cũ dcm̃ ſit oppoᵐ: puta nigredinẽ cãre. 4° ex Auic. Dõm vt il‑lic viſum eſt: calm̃ eẽ duplex: vnũ qdẽ cõmixtũ clemẽtaris: q̃le qd̃ vegetabiliũ ꝛ aĩalibꝰ ꝛ q̃ his ſunt ꝓpinq̃: qd̃ h3 de‑albare: dũ in eꝰ ↄ̃ſiſtentĩ nãͣ vt oñdit humiditates ꝛ ſemi‑na. Eſt ꝛ aliud calm̃ ſimplex ꝛ vt eſſẽtialis: cuiꝰ eſt denigrare in humidũ agẽdo: cũ eni actio eiꝰ excedat hũiduz: colliq̃t ꝛ in poros imbibit eos replẽdo ꝛ obturando: vt aer vapo‑roſus luminoſus egrediat: ad qd̃ ſubſequitur denigrari: de quo ſmo audiẽdus Auic. ꝑus: cũ calm̃ operat oppoſitũ: vt albedinẽ inducere. Deĩde. (Aut q2.) Aſſignat cãm certiorẽ dicẽs id ẽt ↄ̃tingere: q2 ꝑꝑ caliditatẽ quã acquirit paſta ordei ex motu ꝛ fricatõe cũ malaſſatõe: eo q2 eſt ſubtilioris ſubſtãtie ꝛ humidioris valde q̃3 tritici: ꝛ ſubſtã ſubtilis ſm Gal. ꝛ Auic. amplius recipit paſſionẽ: humidũ qđ ipſius paſſibile attrahit in ſeipm̃: calm̃ enim ad ſe ↄtrahit homogenea: ꝛ expellit eterogenea. q̃rto metheo. Et merito q2 ordeũ ꝛ eius etiã maſſa: cũ ſit magne partis: eſt eni rara poroſa vt dictũ eſt. 8. paſta vero frumenti eſt parue partis. 21. eo q2 l3 malaſſet ꝛ incaleſcat motu ꝛ confricatõe: tñ q2 ſubſtantia ipſius non eſt ita paſſibilis: cum ſit viſcoſa ꝛ parue partis: ſiue ſpiſſa humidũ eius nõ ↄcurrit in cẽtrum paſte: ita vt eo depauperata ſuperficialis reddatur fuſca: ceu ex oppoſito accidit ei que ordei.

Problema. xv. Antiqua.

Ropt qd farina ordei magis aq̃ accit ↄfici q̃3 oleo exiſtẽti viſcoſo: adhuc ↄglutinatiuũ magis viſcoſũ: oleũ ãt aq̃ viſcoſiꝰ? Aut q2 ſubtilior eſt aq̃: q̃re venit ꝛ ĩtrat in totũ ꝛ molle facit ↄglutinat aũt magis ꝛ cõprimunt adĩuicẽ etiã cõpreſſa abſq3 cõfectione. **Noua.**

Quã ob cãm farina aqua ſubacta melius coeat: q̃3 oleo ſubacto qd̃ tenacius eſt: quã q̃3 glutinantius qd̃ lenius eſt. Oleũ aũt lẽtiꝰ q̃3 aqua? An q2 aq̃ tenuior eſt vt vſq3 q̃q3 ſubire emollireq3 valeat. Coheret itẽ ꝛ cõprimitur inter ſe melius farina aq̃ ſubacta quã q̃3 ẽt ſine contritu comprimi queat.

Quare farina ordei ꝛ vt̃r omnis magis cõficit ꝛ malaſſat aqua cõmixta q̃3 oleo: cum tñ oleũ ſit viſcoſum: ꝛ ſit ad ↄfectionẽ operatiuum in amplius. Et id eſt qd̃ ſubdit dicẽs: adhuc illud qd̃ eſt ↄglutinatiuũ plus eſt viſcoſum: ſed id eſt oleum reſpectu aque: ꝓpter qd̃ faria ipſo magis cõficitur ꝛ uniuſcabit q̃3 aqua: ꝛ in hoc tetigit motiuũ ꝛ arguit in oppoſitũ. Deĩde. (Aut q2.) Soluit dicẽs hñ cãm eẽ: q2 aqua ſubtilior eſt oleo: ꝛ p ↄñs penetrabilior: ꝛ ideo puenit ꝛ penetratiõe ſubintrat in totã farinã ꝛ reddit eã mollẽ: q2 nõ ſolũ ſit qñ aqua ꝛ faria ordei cõmixta in adinuicẽ cõglutinant amplius ꝛ cõprimunt inter ſe ꝑ oẽm partẽ: imo qd̃ plus eſt qñ etiã cõprimunt ſimplr: abſq3 cõfectiõe malaſſando diuq3 dicẽdo: aq ꝛ farina plus cõmiſcentur: q̃3 ſi oleo permiſceret farina etiã agitatione.

Dubitat. q2 dcm̃ eſt aquã oleo ſubtiliorẽ forẽ: cuius ↄ̃rũ ſentit cõe dcm̃ volẽs oleũ ceteris liquoribꝰ naͣlibꝰ ſubtilius. Adhuc videmus vaſa in qbꝰ cõtinet oleũ: q2 humectant etiã exteriꝰ olei humiditate: qd̃ nõ accidit cuz aq̃ aut aliis replent liq̃ribus. Et conſpicimus aliẽ magis penetrare illa qbus occurrit. Dõ3 ſicut dr̃ de ſenſu ꝛ ſenſato: q2 aq̃ eſt ſubtiliſſima oĩuz humidorũ: ꝛ ipſo oleo: qd̃ ꝛ tali ſigno aſſerit: q2 q̃niꝰ eſt ſuare i manu aquã q̃3 oleũ. Uñ vr̃ eẽ dõm ꝑꝑ inſtantias ꝓfactas: q2 aqua vt ſimpliciter eſt dñe eſt ſubtilior oleo: totum toto cõparãdo: tñ in oleo ineſt aliq̃ pars aerea q̃ ſubtilior eſt aq̃: ſicut aq̃ ſubtilior eſt aer: ꝛ iõ dcm̃ eſt ibidẽ oleũ longius ꝓcedi aq̃: ꝑꝑ eius viſcoſitatẽ ꝛ lubricitatẽ: que ipã3 humiditatẽ ſubtilem mox ꝑmittit tranſire ꝛ ſpargit: ceu aqua ſpargit eẽ ſeſtĩ ꝛ pertranſit: eſt eni aq̃ fragilis: q̃re aqua per diſtillationẽ facta ex oleo ſeparato ab ea viſcoſo tenaci reddit ſubtiliſſima: in tantuz: vt penetret tanq̃3 balſamus notior. Eſt ꝛ alia pars eius viſcoſa tenax que de ſe tarde penetrationis eſt: olei eni cõpoſitũ eſt ex partibus ſubtilibus aereis ꝛ ex groſſis terreſtribus ꝛ aquoſis. Ex his itaq3 veritas apparere poteſt dubitanti ꝛ ſolutio inductorum.

Dubiũ
Cap. p.
Olei cõpleo

Problema. xvj. Antiqua.

Ropt qd nõ cõfecti panes ꝛ confecti vehement frãgunt? Aut nõ ↄfecti quidẽ ꝑꝑ id qd̃ nõ ſunt ↄiũcti: ↄfectio eni ↄiungit: ꝓparat igitur ad fractionẽ: adhuc incõmixtum ꝛ multũ hñt humidũ: ↄfecti autẽ vehementer valde ſunt ſicci: ꝑꝑ id qd̃ modicũ habent: calefactis eni totuz egredit: quare vtraq3 ꝑꝑ id q2 multũ humidũ egreditur frãgunt: multũ eni in nõ ↄfectis quibus ſimplr ineſt: in confectis autem ad reliquum. **Noua.**

Cur panes vt parũ triti ſic nimiũ triti rũpant? An q2 parũ triti qm̃ partibꝰ minꝰ cõ‑

neris inter ſeſe cötinent iccirco rumpi facile queunt. Tritatio eni partes copulat ꝛ cõiūgit. Ergo ſuo ipſi diſcrimie ad diſruptionē paratiores reddunt. Adde ꝙ multū humoris ꝛ in ꝓmiſcuū ꝯtinent qui nimꝰ trituram ꝑſiuſ aꝗꝫ recepe:at q̄s minus tritos igni mādauimus hi ſicci admodū ſunt: qm̄ humoris par imodica agitatio tritādi reliq̄rit idꝗꝫ decoctus totū exactum eſt. Igit̃ rumpi vtroſꝗꝫ neceſſum eſt: q̄nuā humoris multū educit̃: multū enim vt abſolute in his cötinetur quos parum tritaueris: ſic relig comparatiōe in his eſt: quos imodice agitaris.

℄ Quare panes ꝯſtructi ex paſta nō vehemēter malaſſata ꝛ ex vehemēter ꝯfecta celeriꝰ frangunt̃ ꝛ leuiꝰ his q ſūt ex paſta cōpōne hac mcꝰ. ℄ Deinde. (Aut q2.) Soluit ꝛ p ad pᵃᵐ ptē. d. cām eē: qm̄ cōpoſitu ex paſta nō vehementer ꝯfecta: pp id qȯ nō reddit̃ ſufficient adīuicē ꝯiuncta: frāgunt̃ facilr: ꝯfectio. n. ꝛ malaſſatio ptes paſte in adinuicē ꝯiungit: q qm̄ ipa caruerunt ꝑparant̃ ad rupturā̄ de leui. Ad h̄ et fac: q2 hȯ panes hn̄t humidū multū nō cōmixtū decent adīuicē: nō enim vna pars alteri firmit̃ alligat̃: ꝛ iō faciliꝰ os frāgit̃ cōplicatū capillo. ℄ Deide. (Confecti) Aſſignat cām ſcōe ptis. d. cā ē foꝛe: q2 panes ꝯſtructi ex paſta q̄ꝫ multū ꝯfecta: valde ſūt ſicci pp id ꝙ humidū modicū hn̄t: q2 panis cū ſuit calefactꝰ p furnū totū fere humidū ſuit egreſſum. cū. n. vehement malaſſat̃ paſta: humidus diſſeminat̃ in ptes puiſſimas. vn̄ reddit̃ paſſibiliꝰ ꝛ ꝯſumptibilius. vt viſū eſt. 14. Et iō ꝯcludit ꝙ bn̄ ꝯfecti panes ꝛ pue frāgit̃ celerrime. multū n. ꝯfecti rūpunt̃ eo ꝙ multū humidū ſepat̃ ab eis in decoctiōe: qȯ ſufficiēs retētū hēbat ipos reddē frāgibiles nō de facili. Panes aūt nō pfecte ꝯfecti frāgunt̃: eo ꝙ multū humidū ipis ieſt ſimplr: ꝗ ſine plicatiōe ꝛ diu: ſꝫ p toti equalr: ꝫ in his q̄rū paſta fuit vehemēter ꝯfecta: pp reliquū humidū qȯ remāſit vt eſt viſum: in ea parū de facili rumpunt̃ pp reliquā cām. ſ. euapoꝛatiōnē humidi a calido diſperſi p minima paſte. ꝛ id qdem tactū eſt ſeptimo quo ad eius alteram partem.

℄ Problema. xvij. Antiqua.

PRopter qd leuioꝛ cōfectio fit q̄ꝫ vtraꝗꝫ: hūidū nāꝗꝫ ꝛ farina p ſe? Vtrū q2 cōmixtio ſpūs icludit̃? Aut q2 a calido qȯ eſt in faria exalat aqua: quare minus fit mixtū: aer aūt q̄ꝫuis ꝛ miſceatur nihil vtiꝗꝫ leuius facit: habet. n. grauitatem ꝛ aer in aere. Noua.

℄ Cur maſſa tota leuioꝛ fit q̄ꝫ ſeoꝛſum humoꝛ ꝛ farina? Vtrū q2 cū miſcent̃ ſpūs itercludit̃? An q2 ps aq̄ a caloꝛe farine indito euapoꝛat̃: itaꝗꝫ minus id reddit̃ qȯ ex vtroꝗꝫ mixtū conſtiterit: aer autē aq̄ tametſi miſcetur nihilo tamen leuioꝛem faciat. Nā ipſe quoꝗꝫ aer cum aere pondus augeat.

℄ Quare aliqd cōpoſitū ex aliqbꝰ duobꝰ grauibꝰ eſt leuius ſiue minꝰ graue q̄ꝫ vtriꝗꝫ cōpoſitoꝝ ſimul iuxta poſitū aſt cōmixtiōnē in 3ᵐ. vbi grā. hūidū aliqȯ liqdū vt aq̄ ꝛ farina frumēti. ℄ Deīde. (Vtꝝ) Soluit ꝛ p pbabilr. d. cām eē: q2 cū hec cōmiſcent̃ icludit̃ i eis qdā ſpūs vētoſus calfatꝰ ex motu ꝛ cōmaſſatione ptiū ſ adinicē cōpoſitū extēdēs ꝛ alleuians: vētoſitas. n. petēs ſupioꝛa videtur coꝛpoꝛa leuificare. ℄ Deide. (Aut.) Aſſignat cām verā. q2 qs. d. foꝛtaſſis: ſpm̄ illū ꝫ grauare deoꝛſum: eo ꝙ grauatꝰ ſit a frido: vel qm̄ aereꝰ petit ceu appetit vt aer infima. D. cām eē: qm̄ pp calm̄ qȯ eſt in cōpoſito ſcō ex aq̄ ꝛ farina: cū ipſa ſit poꝰ calida: motu ꝛ ꝯfricatiōe ptiū qm̄ fit cōmaſſatio hꝫ calefacē: deducit̃. n. ipſiꝰ in actū poꝰ aquā ꝛ humidū aq̄ſum ēt cogēs exalare: cū ſit qȯ graue vt tactū eſt. 5ᵒ q2 cōpoſitū ex vtriſꝗꝫ fit minus graue vt paſta: q̄ꝫ eēnt ambo ſimul ꝯiugita: ꝛ marie cū fuerint vehemēti malaſſatione confecta. ℄ Deide. (Aer aūt) Tertio remouet falſā cām: putaret eni q̄s illud ideo contingere: eo ꝙ aer leuitatē hēret in loco ſuo: iō remouēs ingt: ꝙ q̄ꝫuis aer cōmiſceat̃ cōpoſito ſubingrediēdo poꝛos ipſius: in nullo tn̄ cōmixtꝰ reddit cōpoſitū leuiꝰ: eo ꝙ aer in aere ꝛ in ꝓpꝛia regione hꝫ grauitatē: qua tendit deoꝛſum relictum ſue nāe. quarto etiā celeſ. vtrum autē aer hēat grauitatem in ſpera pꝛopꝛia vel leuitatē viſum eſt. xiᵒ. 45ᵒ ꝛ apparebit in. 25. 12. ꝛ. 13. T. c. 30.

℄ Problema. xviij. Antiqua.

PRopt̃ qd cū faria oꝛdei potatur lac ꝛ dulce videt̃ dulcioꝛa? Vtrū igr̃ pp nō dulce magis vr̃: farina at nō dulcis. Aut q2 pcurrit faria hn̄s dlcedinē. q̄re pluri tpe ſenſus ē. Noua.

℄ Quā ob cāꝫ lac vinūꝗꝫ dulce q̄tiēs cū farina oꝛdei bibit̃ dulciꝰ ſentitur? Vtꝝ ꝙ ad nō dulce dulcioꝛa iſthec eē videt̃: ꝫ faria. n. dulcis nō eſt: alit̃ q2 humoꝛ dulcis mixtus cuꝫ farina diutiꝰ immoꝛatur. An ꝓpterea q2 farina que dulcedinem in ſe habet aliquādiu immoꝛatur: itaꝗꝫ diutius ſenſio habetur.

℄ Quare lac ꝛ vīr dulce vt mel vinum tale ꝛ hȯ potata: ſi fuerint mixta ꝑus cū farina oꝛdei: guſtu apparent dulcioꝛa: q̄ꝫ ſi per ſe ſumerent̃. ℄ Deide. (Vtrūꝫ) Soluit duplr vt ptis. d. cām eē: q2 cū farine miſcet̃ aliqd dulce: pp hoc qȯ ipſa nō eſt dulcis ſed inſipida: dulce tunc ſentit̃ dulciꝰ q2 ꝯtrārios iuxta inuicē poſitis: maioꝛa ꝛ minoꝛa videntur: ꝛ peioꝛa ꝛ melioꝛa hoibus: elencoꝝ. p. magis eni elucefcūt ꝛ. 9. 22. oē idē iuxta ꝯtrarium magis videt̃: cum vnū ſit rō cognoſcendi aliud: ſicut oſtendit̃ cum mel guſtaret̃ vna cū aloe: dūmō nō ſit iſtoꝝ mixtio facta reſultās in 3ᵐ. ℄ Deinde. (Aut q2) Aſſignat cām certā ꝯceſſo p oppoſitū ponis: ꝙ farina dulcedim attineat. d. cām eē. q2 faria habēs de ſe aliquā dulcedinē: vel hn̄s ipam pp admixtionē dulcis cui admiſcet̃: percurrit ꝛ pertranſit per mēbꝛa guſtus adherēdo ſui viſcoſitate: ita vt permanēs aliqualr ſenſus delectabilis in guſtu pcipit̃ tēpoꝛe longioꝛi: quare ſaltem magis delectat extēſiue. Unde panis ſicca liquoꝛe imbibitus humectat per amplius vētris ptes ꝛ ſibi reſiſtit: q̄ꝫ ſi liquoꝛ ſingulariter exhiberetur: amplius enim ꝛ diutius incarceratus panis ꝑmanet aggregatus humectans. Elēcoꝝ p. caꝰ xij. ꝛ vltᵒ circa med.

℄ Problema. xix. Antiqua.

PRopter qd minus itēperatus vr̃ idē potus cū farina bibitus? Vtꝝ q2 cōtēperant aliud habens cum alio. Aut q2 opponitur potui ꝛ deperdit contrahens in ſe. Noua.

℄ Cur eadē potio minꝰ mera appeat: ſi farina oꝛdei inſpſa bibatur? Vtꝝ ꝙ diuerſa ſibi

miſcentur ⁊ tēperātur. an qm̄ farina hūoꝛi obducta in ſeſe retrahens abolet qualitatē.

℄ Quare vinꝰ ⁊ idē potus cū fuerit intēperatꝰ ⁊ minus guſtui accōmodatus ſi bibaſ cū farina oꝛdei ⁊ maxime cū ſaucib ipſius minꝰ pcipi vr̄ itēperatus. ℄ Deide. (Utꝝ) Soluit dupl'r vt ꝑus dicēs cām eē: qꝛ qn̄ eſt vnū mixtū cum alio qōdā cōpoſitū ꝯtēperatū ⁊ delectabile ꝯſurgit: vt oñdit ſuccaꝝ: aut mel cū aliqbus ꝑ ſe nō boni ſapoꝛis admiſceaſ: delectabiliſſimū inde ꝯſurgē ſapoꝛē eo q ꝑus. ℄ Deide. (Aut qꝛ) Aſſignat cām certioꝛē. d. id cōtigē: qꝛ farina opponiſ illi potui intemperato ſibi coniuncta: ita ꝙ ꝯtrahens in ſeipſam illius intemperātiā: occultat ⁊ deſtruit ipſam: ceu maioꝛ motus minoꝛem repellit. de ſenſu ⁊ ſenſato. ⁊ doloꝛ maioꝛ minoꝛē ſm̄ Hyp. denigrat. Et id taliter expoſitum ꝓblema aduerſatur ſapoꝛē ꝑori.

Cap. p.

℄ Problema. xx. Antiqua.

Ropter qd coꝛtex plus aquā recipit? Aut qꝛ frumenta ex quibꝰ talis factus coꝛtex. Aut qꝛ farina quodāmodo ex coꝛtice: farina autem plus recipit: etenim fit tumoꝛ plus: aut quod eſt frumentoꝛum: ſternuntur enim ⁊ que in frumentis: plura autem plus capiūt ⁊ hoc: ⁊ quia habet caliditatē: ⁊ farina ⁊ coꝛtex: calidum autem ⁊ attrahit magis humidum: ⁊ conſumit exalans. Noua.

℄ Cur alica plus aque recipiat ꝙ̄ triticum vnde confecta eſt? An propterea ꝙ alica farine quodāmō eſt ſimilis: farina autē plus aque imbibit: moles enim amplioꝛ eius ꝙ̄ tritici eſt. Preſſius nāqꝫ ⁊ conſtipatius triticum eſt. At qō autem amplius eſt: plus id cape pōt. An non ſolum ea ipſa de cā ita fit: ſed etiā caloꝛe quē intra ſe continet ⁊ farina ⁊ alica efficiſ vt bibacius hauriāt: qō enī calidū eſt humoꝛem id ⁊ efficatius ad ſe trahit: ⁊ expeditius in vapoꝛem conſumit.

℄ Quare coꝛtex ſiue furfur frumētoꝝ cerealiū ſeminum ampliꝰ receptiuꝰ eſt aq̄ ⁊ vl'r oīs liquoꝛis ꝙ̄ ipſa. ℄ Deide. (Aut) Soluit q̄druplicē denotās cām. d. ꝑ iō foꝛe qꝛ frumēta ſunt illa ex qbꝰ ꝑ molitionē ſepatione puri ab impuro cauſatꝰ eſt hꝯ coꝛtex: q quidē eſt calidioꝛ ⁊ ſiccioꝛ frumentis ⁊ rarioꝛ: q̄re plus attrahit in ſe aq̄: ꝑſs ue pōt ſuſcipere: tū ꝑꝑ foꝛtitudinē agētis: tumqꝫ patientis aptitudinē. ℄ Deide. (Aut qꝛ) Aſſignat aliā cāꝫ. d. eē foꝛe: qꝛ coꝛtex ſiue furfur frumēti eſt vtcūqꝫ farina: ꝯtineſ enī ⁊ ipſe: ſed farina plus recipit aq̄: q̄re ⁊ tumoꝛ ꝓuenit maioꝛ cum ea miſceſ aq̄ ꝙ̄ ſi ꝯiungereſ frumēto. Itaqꝫ ⁊ coꝛtex ſuo mō ampliꝰ intumeſcet frumētis: ſunt igiſ tria ſm̄ pl's ⁊ minꝰ ac medie itumeſcētia. ℄ Deide. (Aut) Aſſignat aliā cām di. iō eē: qꝛ coꝛtex eſt de nūo iꝑoꝝ q̄ ꝯtinenſ in frumētis: cū igiſ ꝓſternunſ ⁊ moliunſ: tunc ea que ſunt in ipſis cōſiſt' patiunſ: vn̄ plura efficiunſ: pluruficata vo plus ſūt aq̄ ſuſceptiua. ℄ Deide. (Et qꝛ) Aſſignat aliā cām dicens id eē: qm̄ coꝛtex ⁊ farina ēt ſūt calā: calm aūt humidūꝫ ad ſe amplius attrahit cum h ſit de rōne ipſiꝰ. Eſt. n. ſibi ſemper in mixtis coniunctum ⁊ inde pabulatus: q̄re tumeſcētia efficieſ maioꝛ in his ꝙ̄ in frumētis: nō tamē diu remanebit: qꝛ calm humidū calefaciendo ipm̄ cogit exalare.

℄ Problema. xxi. Antiqua.

Ropter qd farina tritici cū ꝯficiſ maioꝛ multū fit ꝙ̄ faria oꝛdei ſꝫ ꝓpoꝛtionē? Aut qꝛ hec qdē multā aquā recipit hec vo modicā: ꝯcā aūt recipit plus: magis enī ꝯuenienſ farina oꝛdei: caleſcā enī: aliud vo nō calefacta: magis aūt ſiccū ē caleſcēs. Aut qꝛ ꝯfectiōeꝫ magis recipit faria. ſ. tritici: huiꝰ aūt cā i eo qō ē pue ptis: quēadmodū igiſ q̄cūqꝫ ꝓpinque pōe ſūt puitati: tāto plus recipiūt aquā: glutine. n. vtiſ aq̄: quēadmodū ⁊ empedocles idurit in perſis dicēs: farinaꝫ oꝛdei aq̄ ꝯglutinās: ⁊ ꝯſumit multū ꝑꝑ h. Noua.

℄ Cur faria tritici maſſata ꝑiritaqꝫ lōge amplioꝛ reddaſ ꝙ̄ oꝛdei. ſ. ex ꝓpoꝛtiōe? An ꝙ altera multū humoꝛis ſibi admittit: altera paꝝ. Sed q̄ de cā plus admittat. Congruēs enī potius dixeris: vt oꝛdeacea bibacioꝛ ſit. Quippe cū oꝛdeū toſtū: triticū nō toſtuꝫ ſit. An ꝓpterea ita fit. Quia triturā pleniorem triticea patitur. Cuius cauſa eſt: ꝙ partibus minutioꝛibꝰ cōſtat. Fit igiſ quaſi vt quātuplo ptibꝰ ꝯtineri pōt minoꝛibꝰ tātuplo hūorē ſibi largioꝛē admittat. Quippe que ipm hūoꝛē ꝑ glutīe ſibi capiat: vt Empedocles quoqꝫ ſuis in ꝑſicis diuerticulo quodā ait. Multūqꝫ humoꝛis ꝓide abſumere queat.

℄ Fere repetit. 8. ⁊ 9. vt magis declaret ⁊ cām indicat cōparōnis ſepe ꝑtactā cū dicit ſꝫ ꝓpoꝛtionē. ℄ Deide. (Aut) Soluit ⁊ aſſignat duplicē cām dicēs ꝑ id eē: qꝛ farina triticea multā ſuſcipit aquā: illa vero que oꝛdei paucā: id qō maioꝛ tumoꝛ ſequiſ aut minoꝛ. Et aſſignat demū etiam cām cāe dicēs: ꝙ cā q̄re farina tritici plus recipit aque illa que oꝛdei eſt: qꝛ ꝯuenictius in ſe ꝯtinet illa que faciunt ad maioꝛē aque ſuſceptionē farina tritici: ea que oꝛdei: calefacit enī cum frumentum ſit calm: reliq̄ vero vtputa q̄ oꝛdei nō calefacit cū frigidū ſit oꝛdeū. ℄ Confirmaſ. qꝛ triticum eſt ſiccū digeſtione contermīnatū: tale autē magis calefactiuū exiſtit: ⁊ ſic aquā amplius ad ſe attrahit ⁊ ſibi coibibit. Oꝛdeū autē humidū humiditate q̄dā indigeſta: vt viſum eſt ꝑꝰ. 36. calidi ipeditiua. ℄ Deinde. (Aut qꝛ) Aſſignat aliā cām dicens cām eē: qꝛ faria tritici magis eſt nata recipe confectionē ⁊ intumeſcentiam ꝙ̄ farina oꝛdei: ⁊ h indē extat cā: qꝛ faria frumēti eſt partis paruis: foꝛamina enī ſunt in ea pua ⁊ multa: ſicut dcm̄ eſt per oppoſitū. 14. ꝙ farina oꝛdei eſt magne partis: nunc autē quecūqꝫ virtutes alicuius ſuſceptiue quāto plus attinuerint paruitati: tanto in ſe plus ſuſcipere valent illud. puta aquā: qō oñdit cuius groſſioꝛ ⁊ ſubtilis: eo ꝙ aq̄ deglutiunt magis: licet enī ſint paruoꝛū contentiue poꝛoꝛū: ſunt tn̄ ꝙ̄ multi: farine autē hꝯ intuitu tritici: oppoſita vero eſt que oꝛdei. ℄ Deide. (Quidē) Declarat id autē per empedoclē dicēs id eē ceu itroducit Empedo. apud perſas loca tunc maris maioꝛis inhabitātes: que nūc tartari occuparūt: inquiēs ꝙ aq̄ ꝯglutinat ptes farie oꝛdei adinuicē: in tali aūt ꝯglutinatione humidū diſpartiſ in partes minimas farine: ꝑſo autē ſic diſpartito ꝯſumiſ eius q̄ntitas

Frumentū calm ē: oꝛdeū vero frigidum.

magne: cū ībecilli⁹ reddaꝛ minutatiū. ¶ Notandū Ariſ. nolle ꝑ hūc ſmonē empedo. farinā ordei plus ſibi aq̄ ibibere q̄ꝫ eā que tritici: q2 ꝯtrariū eſt oñſum: ſed potius q̄ꝛ illud qḋ ē parue partis poſſit aq̄ ampli⁹ exhaurire eo quod groſſe: q̄le q̄dem paſſa eſt farina tritici ad eam que ordei.

¶ Problema. xxij. Antiqua.

Propter quid ⁊ calefacta paſta tritici maior ſit q̄ꝫ paſta vel maſſa ordei? Aut quia habet humidū nō ſeparatum qḋ egrediatur calefactiuū non ſpūs factus ⁊ nō potens exire: ſimiliter ⁊ in maſſa ꝓpter diuerſitatē paſte: denſum enim qḋ eſt ex paruis partibus eleuat ⁊ facit tumorē: amplius autē ⁊ plus hꝫ humiduꝫ ex quo calefacto ſpūs ſit vniuſcuiuſqꝫ pluris neceſſe fieri plus. Noua.

¶ Cur etiam igni mandata maſſa tritici amplius augeatur q̄ꝫ ordei? An ꝙ humorem in ſe continet indiſcretū: qui recaleſcens extrudi nequeat: hic ergo cum in ſpiritū tranſeat: ne ſeſe promere patiꝛ: at que ex maſſa ordei poſſit videlicet ꝓpter tritici ſpiſſitudinem: ſpiſſius enim eſt quod partibus conſtat minutioribus. Iccirco extollit molē͡qꝫ agit ampliorē. Ad hec plus iſta humoris continet. Quo recaleſcente ſpiritus prouenire ſolitus eſt. Ex quaqꝫ re autem pluris plus proficiſcatur neceſſum eſt.

¶ Repetit ſpāliuſ nouū ꝓblema vt magis exponat dicēs. Quare caleſcā ⁊c̄. ¶ Deide. (Aut q2) Soluit ⁊ aſſignat duplicē cām: ꝓ^m q̄dē q2 tritic[ū] nō hꝫ hūidū ſepatū ab ipſi⁹ corpe: ſꝫ totū toti imixtū magi q̄ꝫ ordeum: pp ei⁹ idigōnē. vñ vētoſuꝫ aq̄ſuꝫ: ⁊ q2 nō eſt ſepabile hūiduꝫ a corpe ſuo cū caleſit: nō egrediꝛ: nō eni gn̄aꝛ ide ſpūs vētoſus q poſſit exteri⁹ exire ac exalare ſic̄ forte accit ordeo. applicās do deīceps qḋ dcm̄ eſt de tritico paſte tritici aūt: ꝙ eodeꝫ mō accit paſte vel maſſe tritici pp eius dēſitatē ⁊ viuiſcationē nō exalat calm̄: imo denſum ⁊ ſpiſſum qḋ eſt cōpoſituꝫ ex puis partibus ꝑmanet: cōtinēs calm̄ intra ipm̄. Ex q̄deꝫ cuius accit eleuatiōe tumor ⁊ inflatio in paſta ei⁹: in ea vero que ordei ſecus eſt: cū nō ſit hūidū ibidē calō iuiſcatū. ¶ Deinde. (Ampli⁹) Aſſignat aliā cām dicēs ēt ex h accidē: q2 paſta tritici pl⁹ i ſe ꝯtinet humidi nati calefieri: q̄ q̄dē calefacto cāt[ur] ſpūs: qui extēſiuus tumorē inducēs: neqꝫ tñ pōt egredi ex corpore paſte: ceu vr̄ accidere in ampullis que tumorē grādē acquirūt: nunc aūt vniuſcuiuſqꝫ cui⁹ eſt plurimum de hꝫ ſpiritu neċe ſit plus extēdi: tale vero qḋ eſt paſta tritici: nō aūt que ordei cū ſit calā. Propter qḋ paſta ꝯfecta oleo melle ⁊ ouo cū aqua calefacta intumeſcit: maxime autē q2 ſpūs ventoſus cauſat⁹ in cētro calido igneo viſcoſum eius extendēte vndiqꝫ ꝓhibeꝛ exterius egredi ob viſcoſitatē ⁊ tenacitatem partiuꝫ: propter qḋ retentus extendit partes ⁊ tumorem inducit.

¶ Problema. xxiij. Antiqua.

Propter quid qui ſunt circa ciborum operationē qui quideꝫ ſunt circa ordea diſcolorati fiunt ⁊ fluxiui: q aūt circa frumēta boni habitus? Aut q2 triticū facilius digeſtibile eſt ordeo: ꝓpter quod ⁊ defluxiones. Noua.

¶ Cur piſtorum ceterorū͡qꝫ officio fungentiū frumentario: qui ordeū attractāt imbecilli efficiantꝛ: ⁊ deſtillationib⁹ infeſtentꝛ. Qui aūt triticū corpe ſint bñ habito? An ꝙ facili⁹ triticū ꝯcoq̄ q̄ꝫ ordeū pōt. Atqꝫ ea re debilitamēta ide manātia eſſe faciliora neċe eſt.

¶ Quare illi qui inſiſtūt opoꝛi ciboꝛuꝫ volētes eas nutriri ſi vtanꝛ cibis ex ordeis fcis vt pane vel aliīs redduntꝛ pallidi praue colorati ⁊ vētres fluxibiles hñt: ſed q opatiōi ⁊ nutrimēto iſiſtūt qḋ habeꝛ ex tritico ſunt boni hitus valde ⁊ ſani: qḋ oſtēdiꝛ ex eo ꝙ redduntꝛ bñ colorati. vñ dcm̄ eſt. 25. ꝑme. multi bñ magis colorati ꝯtingit circa farinarū triticeaꝝ opationē q̄ꝫ circa ea que ordeoꝛum. ¶ Deinde. (Aut) Soluit dicēs cām hꝫ eē q2 triticū eſt meli⁹ ⁊ facilius digeſtibile ⁊ in ſe ⁊ in alio q̄ꝫ ordeū: ⁊ q2 ordeū huic opponiꝛ vētres reddit ſolubiles: qḋ nō facit triticū: cū ei⁹ nutrimētū ſit adheſiuū valde moderatā hñs viſcoſitateꝫ: vt dcm̄ eſt ſcḋo. Eſt etiā calm̄ ⁊ humidū tēperate: qḋ aūt tale ꝓportiōale eſt ac ꝯueniens virtuti digeſtiue calō vigēte ac humido. ¶ Nōndū ꝙ ordeum eſt fluxibile: non tamē q2 indigeſtibile ſolū: ſed magis q̄m abſterſiuū: qḋ aūt tale eſt: hꝫ remouere humiditates viſcoſas orificijs pororū adherentes ſufficienter: ita vt ꝓlonget eas ab ipſis. omne eni abſterſiuū eēntialiter lenit nām: lꝫ non ſit in eo virtus ſolutiua. Auic. ſcḋo cano. ſubtilr tñ cōſiderāti apparebit ꝙ oīs abſterſio ab indigeſtiōe rei abſtergētis cāeꝛ. oē eni abſterſiuū amarū eſt Auic. ibidē. oēqꝫ amaruꝫ digeſtioni reſiſtēs nutritioni ordinate. ¶ Dubitaꝛ. q2 ꝑſcriptū triticū plus ordeo digeſtibile cum dcm̄ ſit. 36. ꝑme: farinā tritici fore dure digeſtionis. Etiā qḋ datur habēti debilē digeſtionē videꝛ facilioris eſſe digeſtionis: hꝫ quideꝫ eſt ordeū ⁊ non triticum: cū illud deꝛ infirmis habentibus debilem digeſtionem: nō autem triticuꝫ. ¶ Dōm ꝙ triticum quātum eſt de ſe eſt facilioris digeſtiōis: ⁊ maxie illi⁹ que ordinaꝛ ad nutricationē ⁊ reſtaurationeꝫ deperditi: cum ſit calm̄ ⁊ humidum in ſe digeſtum. ordeū autē per oppoſitum de ſe tarde ⁊ difficilis eſt digeſtiōis: cum ſit frigidum ⁊ ſiccum: plenum humiditate aquoſa: pp qḋ redditꝛ ventoſum: ꝑ bonitatē tamen ꝑparationis tolliꝛ huiuſmodi vētoſitas ⁊ indigeſtio: vt eſt declaratuꝫ. 36. ꝑme: ita vt efficiaꝛ digeſtione bene digeſtiuū: que ordinaꝛ ad conſeruationē vite ſeu virtutis ⁊ non ad ipſius augmentum. Dubõ
¶ Dōm igitur ꝑmum ad inductiuū Ariſt. ꝙ farina tritici eſt tarde digeſtionis ab infirmis: de q̄bus illic ſmo: nō autē in ſe ⁊ in ſanis: aut forte diciꝛ id pp viſcoſitatē ipſi⁹. ¶ Ad aliud etiā apparet: q̄m aliīs corporib⁹ ⁊ digeſtionibus ordinaꝛ ordeum ⁊ triticū: hoc quidē enim ſanis: illud vero egris: quibus nō opꝫ virtutē augmentare: ſed ſicut inueniꝛ cuſtodire. aſſo. ꝑma. ¶ Aut dōm ordeū nō pp digeſtionē ⁊ nutritionē dandū: verū pp infrigidationē lenitionē ⁊ abſterſioneꝫ magis. Uel dōm per accñs vt viſum eſt ordeū digeſtibile reddi: puta pp boneꝫ ipſius decoctionē: cuius ſignū eſt: q2 ꝑpaꝛ ex ordeo conſtructa diligentiſſime componi ⁊ perfecta decoctione decoqui.

¶ Problema. xxiiij. Antiqua.

Propter quid panis ſiquidem ſi quis ipm̄ aſſet durior ſit: ſiqs aūt ipm̄ tepefaciat humidior vſqꝫ ad aliq̄d? Aut quia ipſo aſſato humidū egrediꝛ: durior igitur ſit: ſupercalefacto:

autem humidum conſiſtens diffundit ab igne ꝓpter qđ humidiores ſunt. Noua.

¶ Cur panis toſtus durior: tepefactus humidior reddi aliquãtiſper poſſit? An quoniam cum torreſit humor extruditur: itaqꝫ panis relinquitur durior. Leniter autẽ cũ recaleſcit humor conſiſtens ab igne diffunditur. Humidiorqꝫ proinde exiſtit.

¶ Quare ſiqs aſſet panẽ durior reddit panis: ſic oſtẽdit biſcoctus: ſi vo ipm qs tepido calore tepefaciat ſm aliqd efficit humidior minuſqꝫ dur⁹. Dicit autẽ ſm aliqd .i. aliq̃ tpe: qꝛ ſi diu maneret ⁊ in tepido calo ꝑus attracti humidũ exalaret: ⁊ iõ dur⁹ efficeret etiã. vel ſm aliqd qꝛ humiditas ſibi reddit ſm aliquã ptẽ vtpote exteriorẽ. ¶ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit dicẽs cãm ex: qꝛ cũ aſſet forti ex igni nõc humidũ foras egredit eo ſubtiliato poriſqꝫ ampliatis ꝑñ durior efficit: ſi vo etiã poſtq̃ diu ꝑmãſerit ita vt indurari ceperit ſupcaleſiat iteꝝ calore tepido: dilatatio ⁊ attractio humidi exteri⁹ fit: qđ in cẽtro latitans interius foras diffundit ab igne ſeu calore: eliquat enĩ humidũ ⁊ attrahit. Et iõ panes hac arte molles ⁊ delectabiles reddunt: qđ ⁊ maxime accidit cũ irrigati ꝑus fuerit humido. Hoc aũt oſtendũt oĩa dura in quibus aliquid latitat humidi cũ igni exponunt ſicẽ caſtanee glandes auellaneqꝫ ſicce.

¶ Problema. Ultimũ. Antiqua.

Ropt qd farine quidẽ infrigidate minus cõprimunt: farine autẽ ordei magis? Aut qꝛ hec qdem parue partis exiſtẽtia nõ derelinquũt regionẽ: ⁊ grauia repreſſiõe plura minus ꝯtinent equale: farine quidẽ igit ordei maiores ſunt: īfrigidate vero minores ſiũt: q̃re minus comprimit plus: farine aut triticee exiſtũt qdẽ parue partis exiſtentes: q̃re nõ pp hoc infrigidant: ſꝫ vt ſint leuiores: ⁊ nõ ꝯhunt per repreſſionem: grauior enim naturalr̃ farina triticea ordeacea. Noua.

¶ Cur farina tritici reſiccata minus conſtipetur q̃ꝫ ordei? An qꝛ intercapedine vacãt: que ex partib⁹ conſtant minutiſſimis: ⁊ plura que grauiora ſunt: cõpreſſa ſuopte põdere tantundẽ occupant q̃ꝫtũ pauciora. Sed farina ordei craſſiuſcula eſt: itaqꝫ ſiccata cõpeſci atqꝫ in minus ꝯhi põt: vt qđ mi⁹ eſt ſuo cõpreſſu plus illud ꝯſtipet in ſeipm capeſſatqꝫ: triticea porro particulis minutiſſimis iaꝫ ꝯſtat. Itaqꝫ nõ ideo reſiccat vt ptes reddant minores: ſed vt leuiores efficiant minuſqꝫ cõſtipent ſuo cõpreſſu ⁊ nutu. Nã enĩ grauior farina triticea q̃ꝫ ordeacea eſt.

¶ Explicit vigeſimaprima particula.

¶ Quare farine qdẽ triticee p ſe aut cõfecte cũ infrigidate fuerint: minus cõprimant ⁊ condenſant adinuicẽ: ⁊ ſic maiores ꝑmanẽt: ſed farine ordei aut paſte cũ refrigerantur plus ptes in adinuicẽ ꝯdẽſant ⁊ minorant. ¶ Deinde. (Aut qꝛ) Soluit di. cãm eſſe: qꝛ farine triticee exiſtunt paruarũ partiũ ⁊ minutarũ valde: vt dictũ eſt. 21. q̃re nõ derelinquũt ꝓpriũ locum intumeſcẽtes diſtantia: ſũt enĩ graues: ⁊ que ſunt grauia vt ad multũ pp repſſionẽ quã recipiũt minus ꝯtinẽt: q̃ꝫ illud qđ eſt eq̃le pp pororuꝫ anguſtiã: qđ aũt tale nõ põt effluere ptes relinquẽs minoratas compſſione: ſed farine ordei ⁊ paſte etiã infridate proportionabilr̃ mi⁹ cõprimunt ⁊ minorant: cũ ꝑus extiterunt maiores: q̃ſi fuerint calefacte q̃ꝫ farine tritici: tñ infrigidate minores reddunt illis: ita vt totalr̃ accidat oppo. ſm ꝑus ⁊ poſteri⁹ in farinis tritici ⁊ ordei: q̃re farie ordei poſteri⁹ vt infrigidate mi⁹ comprimunt: ⁊ ſic miores reddunt q̃ꝫ ꝑus. Tũc vlteri⁹ quaſi reiterans de farinis tritici ſubdit ingenis: qꝛ farine triticee cũ ſint paruarũ partiũ vt dcm̃ eſt non infrigidant faciliter: eo qꝛ calm non põt denſitate partiũ in eis ſuſcitatũ exalare: neqꝫ aer frigidus exterior ſubintrare: ꝯm qꝛ farine tritici ⁊ vtr que ipſius ſunt leuiores. Ad hoc operat: qꝛ non contrahunt repſſione facta grauit: vt que ordei: ꝓpter calm ſubinclũſum non valens qua parte corcalare: non tamẽ pp farinas vt farias: eo qꝛ de ſe ac vniuerſaliter farina tritici eſt ponderoſior ea que ordei: quod oſtendit ipſius humidi ⁊ tenacitas ⁊ viſcoſitas: ⁊ fortaſſis huiuſmodi fuit motiuum queſiti.

¶ Incipit vigeſimaſecũda particula: de his que ſunt circa fructus plantarum.

¶ Problema. Primum. Antiqua.

Ropter qd fructum poſterius q̃ꝫ prius comedũt: nõ ꝓportionabiliter eiſdeꝫ tumor repletionis fit? Aut qꝛ grauior eſt fructus multuꝫ cibis: declarant auteꝫ ficus ſi poſtreme comedant: vltimo enim euomũtur: ſiquidem ergo primo per grauitatẽ deorſum tẽdẽtia: amplitudinẽ ſupius faciũt: quare qđ facile recipiũt tumor ciboꝝ: ecõuerſo aũt introducti cibi: pp id qꝛ nõ deorſuꝫ ferunt: velociter ſupius vacuũ ꝑoccupant. Noua.

¶ Quã ob cãm poma nõ ita ꝑus vt poſt eſitata in repletiõis mole reſpõdeãt? An qm̃ ceteris eſculentis genus pomoꝝ longe grauius eſt: qđ argumẽto ficuũ cõſtat: que nouiſſime eſitate vltime tñ euomunt. Poma igit ante ingeſta ſuo põdere in imum delapſa: ſpacij amplitudinẽ relinquũt ſupius: ⁊ vt cibũ ſequenteꝫ admitti facile liceat. At ſi econtra ſumant: vſu eueniet: vt quoniã deorſum ferri expedite nõ queant: innatent: ⁊ partem totam fere occupent inanem.

¶ Incipit vigeſimaſcđa particula in q̃ agit de ꝓblematibus circa fruct⁹ plantarũ: cuꝫ viſum ſit de eis que circa ſemina. Proponit igit ꝑus. Quare hoĩes vt multuꝫ comedũt fruct⁹ poſt comeſtionẽ: incõparabilr̃ enĩ magis edũt poſterius ipſos q̃ꝫ anterius: ⁊ maxime cũ qs eoruꝫ relinqt nãe: nõ gubernat⁹ medicinali artificio: illud .n. ꝓcipit q̃ dã

ſumi aſini⁹ ⁊ alios poſteri⁹. ¶ Deide. (Eiſdē.) Tāgit mo tiuū q̄ſi. d. nō vr̄ q̄ ampli⁹ poſt comeſtionē fruct⁹ debeant ſumi q̄ʒ aſi: q2 eis vtroqʒ comeſtis mō vt ꝑus ⁊ aſinus tu mor vētris repletiōalis ⁊ extēſio eq̄lr appet fieri cum reci

Ordo aſſumptionis fructuum

piēs ſemꝑ ꝑmaneat nālr le būs. ¶ Notandū ſm Gal. de cibis aſſumpt) ⁊ Hali. ꝑ practice. q̄ rect⁹ ordo aſſumptionis fructuū eſt: vt leuis mollis ꝑponaſ graui duro: qd̄ vīſi caſ in corpe nālr le būte: ⁊ aſi ꝑ ipſe vinus bone: aūt ampli tus ſuſcipiaſ: ſic̄ vue pruna melones ⁊c̄. niſi venter nimis fluerēt ⁊ colericus multuʒ fuerit: reliq̄ v̄o poſtponanſ. Si nō maior timeaſ eaꝝ cōpreſſio in aptis celerit ſolui: In ciba rijs v̄o veris ceu marie carnib⁹ ꝑmittēda ſunt groſſiora difficiliſqʒ digeſtiōis oppoſitis: eo q̄ ventris fundus calidior medio ipſi⁹ ⁊ ſupmo. Cōſeq̄nt v̄o media in 3ᵒ: ceu car nes vaccine aſi ouinas ⁊ has aſi pullinas: tn̄ eni ptes ven tris r̄ilis diſtāt inter ſe: q̄ſtū ⁊ hec: vt digerendū digerenti occurrat ꝓportionato. ¶ Deide. (Aut q2.) Soluit di. ꝑ cām fore q2 fruct⁹ vt ad multū eſt grauior ⁊ ponderoſior cibis. ne igiſ labanſ ex vētre ſui ḡuitate aliaqʒ ſecū ducāt: ac melioré commixtionē alimētoꝝ cauſent aſſumptorum poſtponēdi ſunt fruct⁹. Et q̄ talis ordo ſuandus ſit ſic⁹ oſidūt: ⁊ lʒ fruct⁹ nō ſunt ḡuiores: ſi tn̄ poſt alios comedāſ cibos ⁊ maxime recētes: cū ꝑmanſerint diuti⁹ aſſumpti: ⁊ vomitus inducaſ demū: nō euomenſ ꝑus: ⁊ ſi vltimo fue rint aſſumpti: verū poſteri⁹. ¶ Deide. (Sigdē.) Ampli⁹ declarat cām 2ᵒ ⁊ ꝑ oſidit qd operenſ ꝑmiſſi. d. q̄ ſi fruct⁹ ꝑmittanſ alijs cibis: eorū pōderoſitate petētes deorſuʒ: vt vētris ſūdū relinquūt locū ſupiorē amplū minime occu patū: deſacili eni ⁊ celeriter ſuſcipiūt tumorē ciboꝝ: ⁊ de

Dubiū

ducūt eos ad inferiora aſi ipſoꝝ pfectā digeſtionē. ¶ Sʒ ꝯ. Medici volētes ventrē reſolutū cōſtipare ꝑmittūt hꝰ fructus q̄ ſunt pōderoſi vt pira neſpila: ⁊ hꝰ. ¶ Dōm q̄ medici reſpiciunt eoꝝ ſtipticitatē: que vētrē corroborat: ḡuitatem eorū minuentes: p̄ ìs in modica q̄ntitate datis. Ariſto. aūt aſpexit q̄ntitatē multā ⁊ ponderoſitatē cibo rū deor. tendentē: illi aūt ſtipticitatē ſeu ponderoſitatē vē tris corroboratiuā. Et ideo volētes medici q̄ſqʒ ꝯſtringe re ventrē fructuū exhibitiōe laxant magis: ⁊ ꝓpue cū vē ter debilis ſenſibilis nō poſſit eorū pondus auſteritatem ⁊ duritiem tolerare. ¶ Deide. (Ecōuerſo.) Oſtendit quid operenſ vltimo aſſumpti dicēs: q̄ fruct⁹ ſi ecōuerſo vltimo ducanſ poſt alia cibaria: q2 ipſoꝝ ḡuitate deorſuʒ tēdūt: celeriter ꝑoccupāt qd̄ erat vacuuʒ relictū in ore ventris a ꝑorib⁹ alimētis: ita vt aer non ſupingrediens ſeu alius im pediat digeſtionē: imo totū coaduneſ toto ⁊ fortior effici

Fructus cur poſteri⁹ comeduntur

tur digeſtio. ¶ Uel dōm q̄ ideo fructus cōiter comedun tur poſterius nālter: eo q̄ ſaporem laudabiliorem relin quūt in ore q̄ʒ ꝑores cibi: vel grā potus: vt appa: dut. 6.

¶ Problema. ij. Antiqua.

P Ropter qd dulcibus exiſtētib⁹ ſimilib⁹ nobis magiſq̄ʒ acris: velocius replemur a dulcib⁹: merito aūt min⁹: a ſilib⁹ eni min⁹ erat merito repleri? Aut q2 nō ſilr vas repleſ velociter ex quo replemur ⁊ qd̄ nutriſ ſed q̄nqʒ venter qdē plen⁹ eſt: vt ſitientiū: ſitis autem nihil min⁹ eſt: nō eni in eo qd̄ plenus eſt q̄ſcim⁹ ſitiētes: ⁊ eſuriētes aūt ſilr. Noua.

¶ Quāobrē cū dulcia nobis ſiliora q̄ʒ acria ſint: ocius a dulcib⁹ ipleamur. Cōgruū eni vt ꝯ eueniat. q̄n quidē a ſilibus min⁹ ſatiari cōſentaneū eſt? An q̄m nō eque pre matu re conceptaculuʒ: ex quo hauſim⁹ ⁊ corpus qd̄ veſciſ ipleſ: ſed vēter qdem repletus ali q̄n eſt: vt eoꝝ qui ſitiūt. Sitis aūt nihilominus ſupeſt. Nō eni ea de cā ſitis ceſſat: quia vēter plen⁹ humoris eſt: ſʒ q2 mēbra corpis oia humorē cōmoduʒ ſibi attraxerit: q̄ vbi illa ſatis ſuū deſideriū expleuerunt tunc ſiti re ceſſamus: ita ēt fames: nec aliter tolli ꝑt.

¶ Dui⁹ ꝓblēatis uī aliq̄lr tacta eſt ſnia i. 12ᵒ ⁊. 13ᵒ ꝑcedentis. Querit igr̄ vn̄ eſt q̄ cū dulcia ſint nob̄ magl ꝯuenētia ⁊ ꝓportiōabilia q̄ʒ acria vl̄ acetoſa eo q̄ ſolū dulce nutrit: vt dcm̄ eſt ꝑori ꝑticula ⁊ in h̄ tangiſ ei⁹ motiuū: veloci⁹ tn̄ replemur ⁊ in faſtidiuʒ deuenim⁹ a dulcib⁹ q̄ʒ ab acetoſis vel ſtipticis. Merito tāgit motiuū ipſi⁹ ſubdēs: cū tn̄ dēre m⁹ nō ſine cā repleri a dulcib⁹ ⁊ merito: q̄ñ a ſilib⁹ ac nob̄ ꝯuenētib⁹ min⁹ dēmus repleri q̄n ſilſ a ſili nō patiſ. 8ᵒ. ve rū ampli⁹ ꝯſuaſ: dulcia v̄o ſūt calīa ⁊ humida ꝯtēperata ceu nā humana. 4ᵒ ſimplicuū. ⁊ Hyp. de cibis vīr ſcribēte. ¶ Deide. (Aut q2.) Soluit q̄ſi ꝑ diſtictionē. d. q̄ vas nō eodē mō velocit repleſ: quo in nobis dātur repletio: cū ali mēta recipiat rudia groſſa ſic̄ vēter ꝓpe: ꝯiterqʒ meſeraice ⁊ epar: ⁊ vas illud q̄ nutrimur. ſ. mēbra in 3ᵒ digōne ali mētū digeſtū iam a vētre epate ac corde ſuſcipientib⁹: qd̄ aūt nō ſit eodē mō oſidiſ: q2 veniſ potius repletus eſt poti b⁹: ⁊ tn̄ nihilominu⁹ ſitimus: q2 partes reliq̄ue vltra vētres ſunt vel calide aut humore colerico affecte: ad q̄s nōdum ꝑuenit humidū ſitis extinctiuū: ⁊ maxie q̄ñ aliqs ſentiret ꝑp cor ⁊ pulmonē: que aere ſedaſ frigidiori: ⁊ nō potu: vt apparet in tegni ⁊ ſimplicuū ꝑ. nō eni eo q̄ plenus eſt ven ter ceſſamus a ſiti: ſed cū ptes humectanſ: a qb⁹ vt tactuʒ eſt cātur ſitis: imo vidi q̄ q̄ñ vēter plus repleſ potu: ſitiſ ꝑ amplius: q2 repleto vētre ipſi⁹: ampli⁹ ꝯpꝛimūſ ⁊ obturātur meatus: vt nihil fere poſſit ad epar ⁊ cor peruenire. Simi lit eniā multotiēs repleti ſumus cibis quo ad ꝑme digōnis vaſa: tn̄ mēbra que hn̄t nutriri in 3ᵒ digōne eſurientia ⁊ de ſiderātia: ceu oſidit boliſmus: q̄ eſt ſatietas ſeu repletio cū inanitiōe mēbroꝝ. Sic igiſ dulcia ſunt replētia ⁊ faſtidiū inducentia ſm ꝑma vaſa: non tn̄ iuxta ſcda. Unde dicūt medici dulcia opilare ptes nutritiuas: nō autem vitales.

Dulcia quid opilent

¶ Problema. iij. Antiqua.

P Ropter qd citi⁹ replemur a dulcib⁹ q̄ʒ ab acetoſis? Aut q2 citi⁹ re quieſcimus cōcupiſcētes dulcia: queadmodū igiſ vēter repleſ: ita ⁊ nos. a dulcib⁹ nō ꝯcediſ: q̄m aūt deſideriū citi⁹ ab ipſis repleſ: h̄ vtiqʒ erit dōm. Quia deſideriū quidē vt ſimplr dicere eſt qdē indigentia: ⁊ q̄ñ non amplius habemus nutrimētū: aut modicū: acetoſa qdē igr̄ nō ſūt nutribilia: ſed nutrimētū qdē modicū hn̄t: ſupfluitatē aūt multā: merito igiſ multa talia inquirimus comedere: ⁊ non replemur ipſis ſm deſideriū: q2 adhuc idigeſ cibo: h̄ aūt nō habere cibū: dulcia aūt oia ſunt nutrimētū: ⁊ a paruis talib⁹ multū accipit corp⁹: q̄ñ igiſ accipit multū nutrimētū nō ampli⁹ pōt comedere: propter non ſuſtinere: merito enim citi⁹ a dulcib⁹ replemur. Noua.

¶ Cur ocı̄ᵘˢ a dulcibᵘˢ ꝙ̄ acribᵘˢ ſatiemur? An qꝛ ociᵘˢ dulce ꝙ̄ acre appetere deſitimᵘˢ: ſʒ an pinde vt vēter īpletur: nos quoqꝫ dulcibᵘˢ ſatiari poſſimᵘˢ ꝯfeſſū nō eſt. Cur igiť deſideriū celeriᵘˢ his ipſis expleri poſſit docenduʒ eſt. Alimēti deſideriuʒ ſiue cupiditas vt ſimplr loq̄r idigētia ē: cū cibū vł nullū vel pauculū habemus. Qꝛ cuʒ acria non valide nutricare queāt: ſʒ parū alimonie: multū hēant excremēti: merito āpliᵘˢ hec appetimᵘˢ parūqꝫ eorū cupiditatē explorem̄ᵘˢ: qm̄ alimēto itē egemus: quo ipſa careāt. At dulcia tota ipa cibᵒ idoneus ſūt: atqꝫ ex paruis qbuſdā eiuſmodi eſcā corpᵘˢ capit vberiorē. Nō cū ſe abūdā refarſit: nihil edere ꝑterea pōt. Plus enim tolerare non poteſt: atqꝫ ita efficitur vt ocius a dulcibus ſatiemur.

¶ Repetit ꝑcedēs ꝓpea vt amplius declaret dī. vt ꝑdictū ē cāʒ ſore qꝛ celeriter ceſſamus cū appetimᵘˢ dulcia ab hmōi deſiderio: nō.n.concediť ꝛ verificať adeo cito nos repleri a dulcibᵘˢ ꝛ in faſtidiū puenire q̄tū ad ptes 3ᵉ digeſtionis ſic̄ quo ad pᵒˢ ac cōſequēter ſcḋe vt ventris ꝛ cordis cuʒ epate. Vñ dōm erit appetitū celeriᵘˢ hmōi repleri ac ſatiari: eo qꝫ ipſe vt vſr dicať ē idigentia q̄dā nō habiti ita qꝫ qn̄ ſi plurimū aut puū hř nutrimētū: tūc vtiqꝫ indigeť: ꝛ eʒ. mō vēter plurimū ꝯtiet alimētū: reliq̄ vō ptes nullū: aut modicū q̄ř celeriᵘˢ pores i faſtidiū deuenuīt: ſʒ tā dē ille dadāt i ideʒ vt viſū ē pori pcula. ¶ Deīde. (Acetoſa) Dat cām 2ᵉ ex pte acetoſi dī. ēt cāʒ ſore ex pte acetoſitatis: qꝛ acetoſa ſi ſūt nutribilia: nō qꝛ nulloᵘˢ nutriāt: ſʒ qꝛ paꝝ hñt nutrimētū: ꝛ ſupfluitatē multā: reſpcū alimētū: ſic̄ dr̄ pedes ſi hēc q par

T.c.17. uos hʒ aut prauos. 5ᵒ. meta. nō igiť abſqꝫ cā mlta taliū appetimᵘˢ cōcedere: nō tn̄ replemᵘˢ d̄ſideriū ipſis ſʒ cōtinue q̄ſi accreſcit: tū qm̄ eoꝝ q̄litate acri excitāt appetitū: tū ēt qꝛ mēbra modicū ſuſcipiētia nutrimētū ꝯtiuo egēt cibo: ꝛ ſic appetit: qḋ ē nō hřē cibū: ꝛ aᵘˢ vt dcm̄ ē indigētia: ita vt tales fere appetitū ſcurrāt caninū: vt viſū ē. 7ᵒ. octaue: ſʒ ꝑ oppoſitū: qꝛ i oibᵘˢ dulcibᵘˢ repeiť rō alimēti: ab ipſis etiā q̄titate paruis corpᵘˢ ſuſcipit nutrimēti q̄ꝫ multū: plurimo āt ſuſcepto: cū corpᵘˢ ide repleať: nō valet deīceps ápliᵘˢ comedere: nimie.n. pōt tn̄ nutrimētū tolerare ſibiqꝫ incorporare: nō igiť ſiſi cā celeriter replemur a dulcibᵘˢ faſtidiētes ea: ꝛ ꝓpe

Sapores vnde cauſanť. q̄tū ad vaſa ꝑmutiua digōnis. ¶ Notādūʒ qꝫ ſaporꝫ apō modicos qdā cātur a calo magis: vt ſalſus amarus ꝛ acutus a frigido. ſ. acetoſus ſtipticᵘˢ pōticᵘˢ: qdā a tēperamento fere ceu vnctuoſus ꝛ dulcis: ꝛ ē ſapor iſipidus ſicut ſapor aq̄ fere ꝛ cucumeris: quoꝝ nullus hʒ vt ſic nutrire niſi dulcis cū vnctuoſo. Cuiᵘˢ rō ē qꝛ oʒ nutriēs eē tale ipoᵉ q̄le nutritū i actu: nūc āt aialiū corpora ꝛ marie nr̄a ſunt dulcia: cū calm hñ digeſſerit hūidū: ꝛ d̄natū fuerit illi: qḋ eſt cā ſaporis dulcis. in de ſenſu ꝛ ſenſato. Vbi ēt oñdiť ſapores oēs congenerari ex amaro ꝛ dulci tanq̄ʒ ex oppoſito.

¶ Problema. iiij. Antiqua.

Propter qd fructᵘˢ ꝛ carnes ꝛ quecūqꝫ talia in vtribus iputreſcibilia ſūt: qn̄ vehemēter inflabunť: ꝛ q̄ i terre ſupfluitatibᵘˢ ſimiliter? Aut qꝛ putreſcūt qdē mota oia: plēa aūt imobilia: impoſſibile autem abſqꝫ vacuo moueri. hec autem ſunt plena. Antiqua.

¶ Cur fructᵘˢ arboꝝ: ꝛ carnes ꝛ cetera id genus vtribᵘˢ vehemēter inflatis ꝯtēta valeant icorrupta edurare: nec minᵘˢ q̄ diligētiſſime picata obturataqꝫ circūundiqꝫ fuerint? An qm̄ corrūpi oia ſolent cū mouentur. Que āt plena ſunt imota perſiſtunt: haud enim fieri poteſt: vt motus ſine inani ſpacio agať. At qui iſthec que ita incluſa ſunt: pleno vndiqꝫ cōſtant ergo incorrupta ſeruari poſſunt.

¶ Quare fructᵘˢ carnes caſeᵘˢ butyꝝ ꝛ ſil̄ia qn̄ reponiť i vtribus q ſūt ex corio ſubtilr ꝯtexta: vt liq̄r ab ipſis effluere nequeat: aut aer ēt igredi vł exire cōſuāť iputreſcibilia: cū pᵒ ipoꝝ ipōnē iflāť ꝛ extēdūť vehemēter ſufflādo i ipſos aerē cū aliq̄ ſolle ꝛ poſtea ligenť ſtrictiſſime qdē ſi ſolū accidūt i vtribᵘˢ: imo ēt qn̄ ꝑdicta locanť i ſupfluitatibᵘˢ terre: ſic ſūt loca i qbᵘˢ nō eſt terra ꝓfunda ꝛ vā: ceu q̄ iter vnā terrā ꝛ reliquā vł ſus ſupficiē ipſiᵘˢ: vbi dř iter duas terras: illic.n.nō ē hūidū putreſcēs cū calo: ceu i ꝓfūditatibᵘˢ terre: neqꝫ exponiť ad aerē ſupius: ſʒ q̄ſi qḋdā ibidē reddiť tēperamētū neqꝫ.n. ꝑuať reſpiratiōe: vt qḋ ꝓfūdū: terra.n. ꝛ vſr oē corporū hʒ qḋdā ſupius tegimē velut cutē: qḋ oñdit aq̄: ꝛ ꝓp hoc dř inter duas aquas aliqḋ cōſiſtere ſpma q̄ ſilr ꝛ pulmentū cū ceteris: vel ſupfluitatibᵘˢ vſr terre ea q̄ pura non ſūt terra: veꝝ cōmixta: vt ex ea ꝛ lapidibᵘˢ paruis: ceu harena in q̄ ſui frigiditate ꝛ reſpiratiōe fructᵘˢ: vt arancia ꝛ flores vt roſe tpe ꝯſeruanť ápliori: vt nō hora ēt ſua quaſi miraculoſe poſſint haberi. ¶ Deīde. (Aut qꝛ.) Soluit dicēs cām eē: qm̄ oia illa que moueť putreſcunt: ſed que mouenť ſunt vacua. plena eni nō mouentur: aut in eis nō iuenitur motus. cū non ſit locus in quo poſſit capi: qm̄ ipoſſibile

ſit abſqꝫ vacuo ꝛ ꝑuatione alicuius corporis ſolidi nō cedētis fieri motū: quarto phy. vñ quidā aerē fore vacuū putauerūt vt ſaluarent motū. vulgaris eni opinio eſt qꝫ idem T.c.79.

ſit vacuū ꝛ aere plenū. 7ᵒ. topi. hmōi aūt vtres ꝛ loca ſub ꝛ infra

terranea ꝑdicto mō expoſita ſunt plena: eo qꝫ in eis locata Capit.3.

corpora ꝛ aer groſſus ꝛ ſpiſſus ſi ꝑt extrorſū moueri neqꝫ circa medium.

alius ad ipſū exterior puenire. Vñ ꝛ in āpullis vitreis ſub terra inuentis cōtingit aerē inde tātū infrigidari ꝛ ſpiſſari q̄nqꝫ: qꝫ aqua efficitur i eis: ſicut mihi ꝓ mirabili fundus vaſis vitrei ſub terra reptus fuit apportatᵘˢ: in quo i ſpacio lo relicto circulari nō potens exire obſtructione vitri aq̄

cōtinebať. ¶ Dubitať: qꝛ dicit oia mota putreſieri: cuʒ tñ Dubū.

hmōi oppoſitū ſit ſcriptū. 22ᵒ. ꝑme. ac quarto metheo. qḋ

eniʒ manet putreſcit quēadmodū aqua. ¶ Dicēdū eſt qꝫ T.c.xi.

motus eſt duplex: eſt.n. localis ꝛ a ſeipſo fere: ꝛ cū alteratione ab alio ipreſſus: modo que mouentur motu locali: cum eo euētētur ꝛ ſupflua expellanť ꝑſeruanť a putrefactione ceu aialia ꝛ elemēta vt aer ꝛ aqua: q̄ āt moueť motu alterationis ab aliis hmōi putreſiūt mota: ſicut corpa in aere dicta geſcere: qꝛ calidū cōtinētis extraneū ſubingrediť: eorum calorē ꝓpriū corrūpens: cauſādo alteratiōnē ꝛ ebullitionē in hūmidis ipſoꝝ: vñ veges ſi ſi remāſerit vino plena maxime cum de ipſo non extrahitur aceſcit. Qualiter quidem hic intelligitur Ariſt. ſermo: ſuperius vero modo reliquo. Et id problema videtur. 16. 25ᵉ.

Problema. v. Antiqua.

Propť qd poſt putrida fructuū vinū amaꝝ vř potatū? Aut qꝛ amaritudieʒ hʒ putredo tal: qḋ igitur maēt i ligua mixtū potui ꝛ diffuſū

amarꝫ facit potū:ipſū autē ſm ſeipſuz min⁹ vī cōmixtuz:pp id ꝙ a multis tangitur ⁊ in parua diſtribuitur talis humor. Noua.

¶ Cur vinū p⁹ pomū putre epotū amarꝫ ſentiaſ? An amarorē putredo hꝫ. Itaqꝫ qḋ de pomo p ſūma inſidit lingue humori q bibitur pmixtū:diffuſumqꝫ amarā efficit potionem. Ipſū aūt pomū per ſe eſitatum minus deprehendi ppea pōt:qꝛ ſaporis id genus multa attingat:ineqꝫ exigua diſcernatur.

¶ Quare vinū potatū ⁊ ſi ſit dulce ſentiſ amarꝫ ⁊ mali ſaporis poſt comeſtionē fructuū putridoꝝ carnīuz ēt ⁊ hꝫ ex quoꝝ putrefactione gñatur ſapor amarus horribilis. ¶ Deīde.(Aut qꝛ.) Soluit dicēs cām eē qꝛ putredo cāta ex p̄dictis putridis hꝫ saporē amarꝫ horribilē:illud āt putridū humidū qḋ pmanet in lingua ⁊ ptib⁹ ſibi adiacētib⁹ q̄ ſunt inſtrā facientia ad guſtū:pmixtū cū potu cāt amaritudinē in eo lꝫ:fuerit de ſe dulcis:is cōmixt⁹ cū p̄dicto humido putrido ipſe in ſeipſo videſ eſſe amarus:cū tñ hoc ſit pp admixtionē amarī:imo maior ſentiſ amaritudo inde q̄ ſentiretur prius ex putrefactiōe amara:eo ꝙ humor fact⁹ ex humido vini ⁊ humido putrido tāgitur a multis locis ⁊ partibus mēbroꝝ guſtus:diuiſus eñi fit in paruas ptes:pp qḋ melius pōt tangere ⁊ ſubintrare:ſicut ab acetoſis ſentitur multotiēs maior frigiditas q̄ꝫ a pōticis:lꝫ ſint ea multo plus frigidiora q̄ꝫ acetoſa.5⁹.de ſimplicibus.

¶ Problema. vj. Antiqua.

PRopt qd paſſa cōedēdū eſt? Aut qꝛ bibēdi ſufficiēs:non eñi ſolum qñqꝫ ſitis gratia que eſt in cibis ſꝫ poſt cibum. Noua.

¶ Cur edēda bellaria ſint:vſuſqꝫ ſecūdaruꝫ mēſurarum adyci debeat? An vt ſatis bibamus. Non enim ſitis gratia ſolum que per menſam primam nos teneat bibendum:ſꝫ etiam poſt hauſiſſe aliquid iuuat.

¶ Quare hoīes comedunt paſſa vt vuas paſſas ⁊ vīr cibos dictos ſecunda menſa:vel tragemata:ſicut auellanas nuces caſtaneas glandes oliuas ⁊c.hec que ſiquidē paſſa dicuntur eo ꝙ ſunt parū exiccata ⁊ a calido affecta. ¶ Deīde.(Aut qꝛ.) Soluit dicens id iō eſſe:qꝛ comedere p̄dicta eſt ſufficiens cā incitans ad bibenduꝫ:nō enīꝫ tm̄ ppter ſitum que cātur ex comeſtione ciborum ppter caliditatem ⁊ ſiccitatem ipſorū hoīes bibunt:neqꝫ ſoluꝫ vt eoꝝ fiat bona cōmixtio adinuicē:imo interduꝫ poſt cibuꝫ potant gratia delectationis:oris collutionis:⁊ cōpreſſionis aliqualis cibi de ore ſtomaci:vnde predicta comedūt vel ſicca ſalſa nitroſa:vt poſſint extra comeſtionē bibere:ſicut videmus bibulos in tabernis:quoꝝ aliqui vtuntur lupinis humectatis:alij piſolis:nōnulli caſtaneis:⁊ ſalitis aliqui piſcib⁹. ¶ Notandū ꝙ hic poteſt haberi ex Ariſ.ſententia:qḋ bibendū eſt dū comeditur ⁊ nō poſt:licet tertius arabū oium ſonet contrarium:⁊ ſi aliqui ipſum conati ſunt expoſitione corrumpere proptereqꝫ Auicenna primi.de quo viſum eſt quod expedit conciliatoris differentia.u8.

Duꝫ cōedit bibēdum eſt.

¶ Problema. vij. Antiqua.

PRopt qd aſſate auellane īfrigidate peiores fiūt:⁊ pāis ⁊ glās ⁊ multa taliū:calefcā āt iterꝫ delectabilr? Aut qꝛ īfrigidato quidā coagulatus eſt humor:calefacto autē iterū diffunditur:delectatio propter ſaporem. Noua.

¶ Cur nuces toſte refrigerate dteriores reddunſ:⁊ panis quoqꝫ ⁊ glādes:⁊ mlia id genus alia:rurſuſqꝫ calefacta eadē meliora euadant. An ppea ꝙ refrigeratis ſuccus cōcreſcit ⁊ conſtat:tepefactis rurſus dilabiſ. Suauitas aūt nō niſi per ſuccum percipi poteſt.

¶ Quare poſt calefactionē auellane aſſate panis ⁊ maxime biſcoctus glans caſtanea ⁊ hmōi taliū poſt calefactionem infrigidati deteriores efficiuntur: ſed ſi calefiunt denuo delectabiles redduntur. ¶ Notandū tñ ꝙ vinuꝫ ⁊ idē numero calefactū ⁊ infrigidatuꝫ ⁊ demū calefactum: nō erit ita ſapidū ac delectabile:ſicut erat prius ante eius infrigidationē:eo ꝙ per multas tranſmutationes humiduꝫ eius nāle qḋ eſt ſaporis delectabilis cauſa ōperditur. Et iō ſm prouerbium cibaria recalefacta ⁊ amor denuo reformatus nunq̄ꝫ perfecti. ¶ Deinde.(Aut qꝛ.) Soluit dicens cauſam eſſe:qm̄ quādo aliqḋ predictoꝝ fuerit infrigidatum:humidū qḋ erat cauſa ſaporis delectabilis coagulatur ⁊ condenſatur intrīſ:ꝙ lingua nō pōt plene humefieri ipſo:qḋ eſt neceſſarium ad preguſtāduꝫ:ſed pretactū infrigidatum cū adhuc ſuauiter calefit:diffunditur humidum itidem coagulatū:per totamqꝫ rei calefacte ſubſtantiam diſpargitur:particula pretacta.24.quare conſequiſ denuo ſapor vtcūqꝫ delectabilis guſtui non vt prius.

Prouerbium antiquum

¶ Problema. viij. Antiqua.

PRopt qd in fruitione fruct⁹ vt ficuū ⁊ taliū:aut vinū itēperatū opꝫ ſupbibere:aut aquā:hec āt ſūt cōtraria? Aut qꝛ fructus ⁊ calidus ē ⁊ humidus pp gñationē:hꝫ eñi multū ignē ⁊ humiditatē:q̄re pp ignē quideꝫ ſicut accēſionē facit humor interi⁹:qḋ exteri⁹ muſtuꝫ facit:min⁹ aūt hꝫ potētiā:⁊ alie ſūmitates vitiū:hūiditatis aūt multitudo idigeſtionē facit:aqua qdē pp frigiditatē extinguit accenſionē. Uinū aūt pp caliditatē vt frequenter: quēadmodū enim ignis qñqꝫ igne ſi fuerit minor aufert potentiā:magis aūt caliditate digeſtiuū eſt humiditate: ⁊ per grauitatem dñatur ſuper ebullitionib⁹ accēſiōis. Noua.

¶ Cur p⁹ fructuū eſitationē:vt ficuū ceteroꝝqꝫ gñis eiuſdē vł vinū meꝝ vł aquā ſup bibere debeam⁹:q̄ qdē aduerſa iter ſe ſūt? An qꝛ gen⁹ pomoꝝ ⁊ calꝫ ⁊ hūidū cā ſue gñatiōis eſt:hꝫ eñi:tū ignis copiā:tū humoris: itaqꝫ ſuccus pomi veluti feruorē intus p ignē extat:qūo muſtuꝫ foris efferuet:vi tñ hebetiore:humor auteꝫ nimius cruditatē cōmittit. Aqua igiſ ſuo frigore feruorē illuꝫ frangit atqꝫ extinguit:⁊ vinuꝫ ſuo calore idē plerūqꝫ efficere poteſt: quippe quod perinde atqꝫ ignis igni multus paucis vires ſubtrahat

amplius tamen humoris copiam ſuo calo-re emollit: ⁊ cōcoquit: ſuoq3 pondere innatantem illum feruorem vincit ac reprimit.

¶ Quare cū vtimur fructib⁹ vt ficub⁹ nucib⁹: ⁊ hȝ: opȝ ſup eos bibere: aut vinū forte purū vet⁹ vel aquā frigidā. Subditq3 vlteri⁹ q̄ſiti motiuū dicēs nō vr̄ q2 vinū ⁊ aq̄ ſunt ꝯria nō parū vt effectus ⁊ q̄litatis rōne: a ꝯrīs ꝯ; nāq3 effect⁹ ꝓueniunt ꝯrij. ¶ Deīde. (Aut q2) Soluit: ⁊ p̄ nām hmōi fructuū oſidit. ſcd̄o qd opent aqua ⁊ vinū ſup ipſos bibite dicēs: cām eē: qm̄ fruct⁹ p̄ſignati calidi ſunt ⁊ hūidi: a ſui enim ꝑmordiali cōpoſitione cū fuerūt generati habuerūt multū de calo ⁊ humido: in qb⁹ pp calm̄ humor qui eſt in ipſis calefact⁹ accēſionē inducit: ad qd̄ ēt operaƒ extrinſecus calm̄: qd̄ admiſceƒ eis ceu vinū. ⁊ idō in talib⁹ vtēdū eſt aq̄ magis: hoc tn̄ calm̄ in accendendo minoris potentie ē q̄3 cal3 fructuū qd̄ eſt interius. Un̄ fruct⁹ qui nō ſunt adeo calidi ⁊ humidi minoris ſunt potētie in calm̄ accēdendo: ⁊ ſilr̄ ſūmitates extreme vt vinū ⁊ alioꝝ: in qb⁹ viget hūiditas nō modica: pp quā indigeſtio cāƒ: quare in talibus fructibus aut pullulationib⁹ nō cōpetit aquā ſed vinū poſt bibere. ¶ Deīde. (Aut.) Oſidit ſpālr̄ qd operēƒ aqua ⁊ vinū ſup pretactos fruct⁹ bibere di. q aqua pp ſuā frigiditatem extinguit inflāmationē p̄dictā: que fiebat a calo fruct⁹ agē te in humidū: dūmō nō ſit eius parua q̄ntitas: qm̄ talis p accēſis aliqn̄ calefacit: ſicut pȝ in igne fabroꝝ. Silr̄ ⁊ vinū pp ſua3 caliditatem multotiēs extinguit calm̄ aliud ſicut ignis maior extinguit v̄tutē minoris: ⁊ illud deſtruit: ſic ⁊ maior flāma deſtruit miorē. ꝑma hui⁹. ⁊ ſcd̄a de cauſis lōgi. ⁊ bre. vite: ⁊ l3 digeſtio ſit p calm̄ ⁊ hūidū: tn̄ vinū ⁊ qd̄cūq3 cal3 ⁊ hūidū magis digerit rōne caliditatis q̄3 hūiditatis: cū calm̄ ſit actiuū: hūidum aūt paſſiuū: ita q hmōi calm̄ digeſtū pp grauitatē ⁊ fortitudine3 ſue caliditatis dn̄atur: ⁊ vincit ebullitiones cātas ex inflāmatione hūoꝝ. Propter qd̄ medici volētes facere ceſſare inflāmatione3 ⁊ putredinē i febribus: exhibēt ſirupos ⁊ alia digeſtiua celſa vel forte quis pp illud v̄bū grauitatē exponet hūc ſermonē de humido di. hūidū pp ponderoſitatē ſuā ⁊ viſcoſitatē: quia tarde diſſoluiƒ: h3 dn̄iū in inflāmatis que ebulliunt qm̄ humidū ē potiſſima cā putredinis. Sic itaq3 videtur q ſuper fructus calidos proſunt ⁊ aqua ⁊ vinū ebibita: tamen alio ⁊ alio modo: q non eſt inconueniēs: vt cōtraria eundē effectū inducant. 6°. 9ᵉ. Super fructus aūt frigidos vinū ⁊ ſilr̄ calm̄ erit potādū ad eoꝝ frigiditatē expellēdā: que ſolūmodo calido ⁊ non frigido expellitur: vt patet p Aui. ſcd̄a primi. ¶ Notandū ſm̄ eundem tertia primi: q ſuper cibis aquoſis mali nutrimenti quales ſunt fructus aquoſi putreſcibiles ceu melones non debet bibi ⁊ maxie vinum: q2 facit penetrando tranſire humorem malū indigeſtum in extrema corporis: verūtn̄ yſaac in dietis particularibus precipit ſup comeſtionē pſicoꝝ q̄ ſūt fruct⁹ aquoſi de facili putreſcibiles vinū vetus ⁊ odoriferū potari. Et tunc ſm̄ intentionē hui⁹ viri nō raro extraneā oȝ tale vinū modicū eſſe q̄ntitate ac virtute multū: vt malicia perſicoꝝ corrigatur. Cōitas ēt tenet poſt ficus aqua3 fore bibēda3: non vinū: cū ea infuſi cōminuantur cito ⁊ deſcendant: vino v̄o inflāmanƒ ⁊ indurantƒ vt nequeant ſubſidere.

Vinū q̄ pacto calidū extinguat

Poſt melones ⁊ fic⁹ vinu3 bibi non oȝ.

¶ Problema. ix. Antiqua.

PRopt̄ qd ficuū ſiccaꝝ dulciſſime ſūt q̄ i duo ſecte ſunt: ⁊ neq3 enim q̄ multiplr̄ ſecte neq3 n̄ ſecte? Aut q2 ex his q̄ multiplr̄ ſecte ſūt expirauit ⁊ exalauit cū hūido plurimū dulcis: in clauſis aūt plus aqueū eſt: pp id q non ſunt ſecte: fiſſe qdem non multipliciter aūt extra vtraſq3 has paſſiones ſunt. Noua.

¶ Quā ob cauſa3 carice bifide tm̄ dulciſſime ſint nec multifide: aut oīno infiſſe dulcedine3 ꝓſtēt? An q ex multifidis reſpirauit: euapo rauitq3 cū hūore ps dulcedis plurima. In his āt que infiſſe cōiuēt humoris diluti copia ē: q nihil fere ide exactū fuerit. At q̄ fiſſe qdē: ſed tamen fiſſura multiplici ſunt immunes vtroq3 iſto incōmodo caruerunt.

¶ Quare ficus ſi diuidanƒ in duas ptes: ita vt diuiſio pertingat vſq3 ad cotiledonē: ⁊ ſic fuerīt exiccate: guſtui dulciſſime: qd̄ nō accidit diuiſis in multas partes: aut omnīſariem indiuiſis ſed integris permanentibus: quod' ⁊ nunc agunt ſimiliter: ſcindunt enim ficus duas per medium: ita tn̄ vt remaneant in cotilidone indiuiſe: deinde qd̄ interius vnius cōtraponunt alterius iteriori ſibi oppoſito: ⁊ lignis aut calamis infigunt. ¶ Deinde. (Aut q2) Soluit dicēs cām eſſe: qm̄ ab illis que diuiſa ſunt i multas partes expirat ſeu exalat cū humido aqueo feculento plurimū de hūido dulci aereo: ſed in illis que permanent indiuiſe remanet ſuperfluu3 aqueū: qd̄ ſuffocat ⁊ obtūdit humidū ſaporoſu3 dulce: ſicut id in prioribus ſumat exhauſtū: dulcedo eni cauſatur ex calido condigerēte humidū ſibi ꝓportionale: qn̄ aūt fuerint medio diuiſe modo: puta in duas partes tm̄ ⁊ non in plurimas: erūtes extra vtraſq3 dictas hmōi paſſiões: cum in eis calidum proportionetur ſufficienter humido: p oppoſitum priorum reddentur dulciſſime.

¶ Problema. x. Antiqua.

PRopter qd in fornacib⁹ deſiccate fic⁹ duriores fiūt ſi ſiccenƒ i furno q̄3 ſi ablate ſiccēƒ? Aut q2 i furno qdē exalat totū hūidū a calo: exteri⁹ āt circūſtās aer īfrigidās p̄hibet hūidu3 exire ⁊ cōſiſtere: magis eni exalat: ſūt aūt ſicca qdē dura: humida aūt mollia. Noua.

¶ Cur ſi fic⁹ i furno ſiccāƒ: duriores efficiūƒ q̄3 ſi exēpte foris refrigerenƒ? An qm̄ i furno hūor totus ex nimio calore euaporaƒ: foris aer circūfūdēs: humorē ꝯhi emanareq3 p̄hibȝ: ita eni vt leuiter euaporeƒ poti⁹ accidit. Sūt āt que ſiccāt dura: q̄ humēt mollia.

¶ Quare ficus deſiccate in fornacibus duriores efficiunƒ puta ſi permittanƒ in furno calo deſiccari q̄3 ſi extrahanƒ cū incipiunt exiccari ⁊ ſiccenƒ in arbore vel cū deciduntur ab arbore. ¶ Deinde. (Aut q2.) Soluit dicēs cām eſſe: q2 in furno exalat ꝓpter caliditatē ipſi⁹ humidū totalr̄: q̄re reddūƒ dure ſicce ac ēt ſine ſapore: ſ3 qn̄ exiccanƒ extra furnū p̄miſſe in aere: tūc is circūſtās fridus per cōparatione3 ad calm̄ furni infrigidās eas nō permittit humidu3 foras exire: imo cogit ipſu3 interius p̄manere: pp qd̄ priores erūt dure: ſicca enim ſunt dura: humida vero mollia.

¶ Problema. xj. Antiqua.

PRopt̄ qd circa ſtiptica vinū ⁊ aq̄ videƒ dulcius: vt ſiquis glandes aut mirtilla aut aliqd tale cōedat? Aut merito ſicut in alijs: omne

enim idem iuxta cõtrariũ magis videt̃: contrariorũ aũt ſapores oppoſiti quodãmõ ſũt: aũt quẽadmodũ in his que inficiunt̃ a ſtipticis: lingua pparat̃ ⁊ ƀʒ poros aperit̃ vt magis tranſeat dulce: etenĩ q̃ tingunt̃ huius cã prius infundunt in ſtipticis: in eo ꝙ operantur magis recipiunt tincturam. Noua.

¶ Cur ab acerbis vinũ aut aq̃ epota dulcior ſẽtiat̃: exẽpli grã ſiqs glãdes: aut mirta aut tale quid ori mãducerit? An merito ita fiat: quẽadmodũ vl'i ceteris agit̃: oia naq; plenĩ⁹ eadẽ apõ ſua ꝯ̃ria inoteſcũt. Cõtrariorũ aũt ſapores oppoſiti ferme iter ſe ſũt. An vt res i his eſt: q̃ colore iſicimus: ita ẽt lingua acerbis cõficitur illis: meatuſq; ſuos patefieri parit̃: vt dulce ſubire ãplius poſſit. Res eniʒ quaſq; inficiẽdas hũoꝛib⁹ qbuſdã acerbis ante imergimus: vt inde affecte infici colore plenius atq; indelubilius poſſint.

¶ Quare cũ quis guſtauerit ſtiptica ⁊ pontica etiã vel hauſtera: que nõ multũ a ſeinuicẽ dñt: vinũ ⁊ aq̃ poſtea bibita: ⁊ vr̃ oẽs pot⁹ ſentiunt̃ dulcioꝛes q̃ ſi per ſe aſſumerent̃: abſq; illoꝛuʒ guſtationis p̃ceſſione: hec autẽ ſtiptica ſunt glãdes vel mirtus caſtanee ſoꝛbe ⁊ hmõi p̃comeſſe. Scias ꝙ vnũ illoꝛũ qð maxime reddit vini ſapoꝛeʒ amenũ eſt ſemen feniculi precomeſtũ. ¶ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit di. p̃mo cãm eẽ nõ imerito: cũ hoc videam⁹ in aliĵs accidere: nam oẽ qð ponit̃ iuxta ſuũ cõtrariũ magis ſentit̃: cũ contraria ſecus ſeinuicẽ poſita per amplius appareant: vt viſum eſt. 28ᵉ p̃cedẽtis: ⁊ ſicut eſt in iſtis: ita ẽt in ſapoꝛibus: nã ſapoꝛes rerũ cõtrariarũ aliquo modo ſunt cõtrariĵ. Dicitur aũt quodã mõ: eo ꝙ plures res differẽtes poſſunt cõuenire in aliquo nouem ſapoꝝ p̃ractoꝝ. pticula 3ᵃ. ʒ vnũ qðq; mixtũ ſapoꝛẽ ac omne aliõ hẽat ppꝛiũ vt ⁊ cõplonẽ ppꝛiã determinatã. coll. 6ᵉ. ⁊ ſi nõ percipiat̃ diuo a nobis cognitione certa. ¶ Deinde. (Aut qꝛ.) Aſſignat aliã cãm di. ꝙ ita p̃parant̃ ⁊ diſponunt̃ a ſtipticis poꝛi lingue ⁊ aliarũ partiũ guſtus: vt magis adhereat circa ipſos potus: ⁊ permaneat diu: vt eius ſentiatur dulcedo vera vel ſapoꝛ ſimilis dulci: q̃lis qui aq̃ laudãdeꝫ: ipſe enĩ ſapoꝛ ſm̃ Auicẽ. imaginat̃ ſicut dulcis: ſicut p̃eparant̃ illa que ſtipticis iñciuntur ipſiſq; p̃eparant̃: qð declarat: naʒ que tinguntur ſicut panni ⁊ capilli ppter iſtam cauſam: vt coloꝛes. ſ. magis adhereãt: p̃us inficiuntur ⁊ infundunt̃ i ſtipticis: eo ꝙ ppter talem infuſionem: illa in que tinctoꝛes operãtur tincturam perfectius recipiunt: longiuſq; conſeruant: cum fuerint prius in ſtipticis eliquatis ſufficiẽter infuſa. Unde tinctoꝛes pannoꝛũ volẽtes tincturaʒ per amplius iherere: alumine vtunt̃ ⁊ coꝛticib⁹ vel aliĵs ſtipticis: ⁊ coꝛioꝛũ preparatoꝛes gallis. deinceps aũt coloꝛes poſſũt eis ſic diſpoſitis quos volunt apponere. ¶ Dubitat̃: qꝛ dictum eſt ppter ſapoꝛem ſtipticuʒ poꝛi conſtringunt̃: ⁊ ideo põtica ⁊ ſtiptica non penetrant: ſicut aceroſa ppter ſubam eoꝛum groſſaʒ coꝛrugataʒ: quibus conſtipatis dulce vt inquit nõ poterit penetrare. ¶ Dicendũ ꝙ aliquid dulcius ſentitur: eo ꝙ longioꝛi tẽpoꝛe adhereat lingue ⁊ partibus guſtus: vt tinctura panno p̃us ſufficienter ſtipticis infuſo: lʒ enim poꝛi ſm̃ aliquas partes cõſtipent̃: ſʒ tñ alias aperiunt̃ aliq̃liter: eo ꝙ attractio fiat ad ptes diuerſas ⁊ ad plura centra. Ul' põt dici ꝙ ppter ſtipticitatẽ liquoꝛ magis adhe- ret lingue: ⁊ adherendo diu aperit ſibi poꝛos ⁊ viam facit ei per quam demum ſubingreditur.

Quid vinum amenũ reddat.

Dubiũ.

¶ Problema. xij. Antiqua.

PRopter qd dulcia minus vident̃ eẽ dulcia cal'a exiſtẽtia q̃ qñ ſunt frida? Utrũ ſit duo ſẽſus fiũt vtriſq;: q̃re qð ẽ calidi repcutit alteꝝ? Aut qꝛ ⁊ muſtũ calʒ: quẽadmodũ igit̃ ignis ſit ſup ignẽ phibʒ calitas? Aut qꝛ ignis auſert virtutes oiuʒ pp id ꝙ motiu⁹ ẽ: ppius igitur tranſmutari eſt calida exiſtẽtia: infrigidata autem ſteterunt. Noua.

¶ Cur dulcia min⁹ dulcia ſentiant̃ calida q̃ refrigerata? Utrũ ppea ꝙ ſil' ſenſus duo exiſtũt: ideſt calidi ⁊ dulcis: itaq; calidi ſẽſus reliquũ depellit atq; obfuſcat. An ꝙ ẽt ſuccus dulcis calid⁹ ẽ: itaq; ignis igni adycit̃. ergo caloꝛ ẽ: q ipediat. An ꝙ ignis vires oiuʒ minuit: qꝛ vim obtinet cõmutandi: calida igitur propioꝛa mutationi ſunt refrigerata reſident: ſibiq; iterum conſtant.

¶ Quare illa que ſunt naturaliter dulcia habentia humiditatem ſufficientem: qð dico ad dñtiam illoꝛũ de quibus preceſſit ſermo in. 7ᵒ. minus apparent eſſe dulcia: cuʒ ipſis entibus calidis aſſumuntur: q̃ quãdo ipſis exiſtentib⁹ frigidis: ceu mel ⁊ confectiones inde facte ſuccaratã ⁊ aliqui fructus dulces. ¶ Deinde (Utrũ.) Soluit aſſignans duplicem cãm: ⁊ p̃ pbabilẽ. d. hoc eẽ: qꝛ cuʒ vnũqðq; ſentiatur due ſenſationes ſiunt: quarũ vna impedit alteram: ita ꝙ cũ illa que eſt a calido reddat̃ potẽtioꝛ ea que cauſatur a dulci: percuſſa quideʒ ⁊ repꝛeſſa illa que a dulci obtunditur ⁊ non ſentitur: vt minoꝛ doloꝛ denigratur ⁊ non percipitur propter maioꝛem: dũ tamen non ſint in eodem loco iuxta vetereʒ. aſſo. 2ᵒ. ¶ Deinde. (Aut.) Aſſignat cauſas. 2ᵉ certioꝛes: valde tñ propinquas di. primo cãm qꝛ calidum dulci cõmixtũ prohibet ⁊ deſtruit actum dulcis totũ ad ſe cõuertendo: eodẽ modo quo ignis maioꝛ ſuper ignẽ minoꝛeʒ cõſumẽdo ipſum ⁊ trahendo eum ad ſe: ſicut dictuʒ eſt. 8ᵃ maioꝛem flãmaʒ ignis comburere ⁊ coꝛrũpere paruam. ¶ Deinde. (Aut.) Aſſignat aliam cãm que potius videtur reſumptio predicte licet aliter deducatur di. aliam cãm eſſe: qm̃ ignis auſert ⁊ deſtruit v̉tutes oium: eo ꝙ ipſe motiuus eſt maxime: qñ fuerit extra locũ ſuum: volens enim ad illuʒ reuerti cũ ſit maxime actiuus: inde motus eius cõſequit̃ magnus: nunc aũt que calida conſiſtũt: pp virtutẽ motiuã ignis ppꝛius qð eſt eis trãſmutatio exiſtit: illud aũt qð eſt in motu ⁊ trãſmutatione non ita ſentitur: vt id qð qeſcit vt tactũ eſt. 19ᵒ. 3ᵉ ſed illa que iaʒ infrigidata ceſſarũt a trãſmutatiõe: ⁊ iõ magis ſentiunt̃: nõ. n. eis ineſt ꝙ motus maioꝛ minoꝛẽ obtũdat ⁊ phibet: de ſenſu ⁊ ſenſato 3ᵒ de ſomno ⁊ vigi. ⁊ 5ᵒ de generatione aialium.

Sẽſationes due quõ fiãt.

¶ Problema. xiij. Antiqua.

PRopter qd q̃nq; pallee dure qdẽ digerũt. digeſta aũt nõ putreſcũt? Aut qꝛ pallee calĩ ⁊ foꝛte ẽ caliditate quidẽ igitur digerit: foꝛte aũt eſſe ychoꝛa putridum non recipit propter quod non putreſcit. Noua.

¶ Cur pallee fructus duros atq; incõcoctos emolliũt & maturitatẽq; adducũt: mites aũt & concoctos nõ putrefaciũt? An q pallea calida & attrahẽs eſt. Suo igitur calore concoquit: & per vim illam atrahendi ſaniem oẽz ſeuocat: atq; ĩputridos ſeruat.

¶ Quare eſt q pallee dure difficulter digerunt quedã digerendorum: vel etiam que ſunt dure digeſtionis: ea tñ digeſta nõ putreſciunt. Dicit tñ q̃ſq; vel ꝓpter digerẽdũ: aut digerens vt q̃ſq; fortaſſis magis ĩpotẽs. ¶ Deinde (Aut q̃.) Soluit di. cãm eſſe quõ pallee habent eſſe calm & forte: ita vt ꝓpter calidũ digerãt: pp forte do & cõpactũ eſſe ycho ra .i. humorez: ychor enim ꝓprie eſt indigeſtus ſanguis cuius digeſtio nondum eſt terminata. hyſtoriarũ .3. non enim efficitur ĩs putridus vnde ſanguis aĩaliũ medicorum q fortis denſus & inaquoſus putreſcit q̃ minime: quare autem nunq̃ incurrunt febres aut raro. Et hec eſt qd ſubdit: pp quod talis humor ſic fortificatus per pallcas nõ putreſcit & nõ ſapientes medicorum videntes aliquorũ corpus ſanguine & aquoſo cacochimo abundare: ipſum nutriunt ſicut abſterſiuis & extenuatiuis. ¶ Dubitatur: q̃ Ale. in problematibus videt aduerſare Ari. dicenti palle calm eſſe & forte: cum dicat pallearũ naturã eſſe abſq; qualitate manifeſta: vñ & q̃dã eas ſine q̃litate appellauerũt in aſſignatione cãe problematis: ꝓpter qd pallee calam aquã conſeruent & minime frigidã. ¶ Dõm q aliquid põt dici calm vel frigidũ diũr ſm q ad diuerſa comparari valet.

Dubitatio.

¶ Problema. Vltimum. Antiqua.

PRopter qd ficus molles & dulces exiſtẽtes ledũt dẽtes? Aut pp viſcoſitatẽ aduenũt gingiuis: & intercidũt p dẽtes: i ea q̃ ſũt p mediũ: pp id aũt q mollia ſũt & putrefactiõez faciũt velociter: ſicut cal'a extrĩa: fortaſſis ãt & propter duritiẽ granorum: in harum maſticatione dolent velociter dentes. Noua.

¶ Qua de cã ficus cũ molles dulceſq; ſint dẽtes offẽdãt? An q̃ gingiuis ſua lẽtitate adherẽt: ſeq; premolles iter dẽtes inſinuãt: & putredinẽ p ſuũ calorẽ cito ꝯficiũt forſitan & ob granorum ſuorum duriciã dẽtes celeriter effatigant cum manducantur conficiunturq;.

¶ Explicit vigeſimaſecunda particula.

¶ Quare ficus cũ ſunt molles & dulces & nãe ĩre ita amicabiles: & ĩ hoc tãgit motiuũ: offẽdũt tñ dẽtes q ſũt duri paſſibiles nõ õ facili. ¶ Deñ. (Aut q̃.) Soluit duplr di. cãz eſſe: quõ pp viſcoſitatẽ & ſeroſitatẽ ſue gũme vel lactis occurrũt gingiuis & ledũt ipſas vlcerando: vñ qui comeſtiõe ipſorum vtunt: maxie cũ nõ fuerint ſufficiẽter mature: multotiẽs icurrũt vlcerationẽ oris: ſilr ĩterponunt inter dentẽ per vacua ſupintrãdo: que q̃dẽ ĩ diſtãtijs dentiũ cõtinetur gingiuas ẽt ledẽtes: & q̃ ſunt molles hũide: & cũ hoc calide vt dẽm ẽ. 8. velociter pp ebullitionẽ & ſeroſitatẽ ſuã faciũt putrefactionẽ incurrere: q̃ cã corruptionis dẽtium exiſtit. ¶ Deinde. (Fortaſſis.) Subdit aliã cãm cũz tẽperamẽto quodã di. fortaſſe id poſſe ꝯtigere ẽt pp duritiẽ arillorum: q ſunt parua grana in ficubus extia: ob duritiez .n. ipſorum in maſticatione dẽtes celerrime dolorẽ incurrũt. Dicit autem fortaſſis: q̃ q̃s ficus abſq; fere maſticatiõe põt deglutire.

¶ Incipit vigeſimatertia particula: de his q̃ ſunt circa ſalſam aquam & mare.

¶ Problema. Primum. Antiqua.

PRopter qd vnda nõ ſupridet ĩ ꝓfũdis pelagis ſz ĩ paruis & breuib'? Aut q̃ paruũ & hũidũ latuz magis diuidit a vẽto q̃z mltũ. Noua.

¶ Cur fluct' pelagi alti ſuꝑfrãgi ñ ſoleãt: ſz parui tñ & breuis? An q̃ parũ hũoris cũ fert diſcerni a aſpũ facili' põt: q̃z mltũ.

¶ Determinatis in .22. q̃ſitis circa entia mobilia cõpoſita ꝑ genita vſq; ad aĩam vegetatiuã determinat nũc in .23. ea q̃ circa mobilia ſimplicia & pmu' illa q̃ circa aq̃s vñr. 2° circa aerez. ibi 2ª ĩ pñ°. 25ª ꝑticule. & p̃ q̃ circa ſalſas ſũt aq̃s & vñr circa ĥ actualr calas. 2° circa ẽentialr calidas & dulces maxie. 2ª in ĩ pñ°. ſeq̃ntis. Propõit igit pus di. Quare ẽ q ĩ vnda aq̃ ĩ locis ꝓfũdis & vñr magnis: q pelagi dñr: nõ ſupabũdãt ſeu ſepant: & ĩeq̃lis vna par reddit alteri ſilitudine q̃ ridẽtis oẽ diſponit: ſz ĩ puis pelagis ſupficialib' vnde ſupridet ĩ ptes fractas magis. ¶ Notãdũ mlta fore noĩa collectionẽ aq̃rum denotãtia: q̃ noĩe nõ ſolũ diſtãt: vez ẽt re; eſt .n. mare: qd ẽ magna & ſpacioſa cũ trina dimẽſiõe manifeſta aq̃rum collectio: hñtũ ſaporẽ extraneũ a dulci: vt ſalſum plurimũ vl amarum. Eſtq; pelag' qd ẽ vaſta & imẽſa ꝓfũditas maris: q̃ fere ĩfinita & iacceſſibilis exiſtit. Et lacuna q̃ ẽ lata ſuperficialis collectio aq̃ cãta ex fluminib' mare ĩgredientib' ex aq̃ maris hñte reſpiraculũ: vt patauij: cui' ſapor ẽ mĩ' ſalſus ſapore maris. Eſt ẽt palus q̃ alicui' aq̃ potabilis ẽ collectio nõ ꝓfũde multũ: cui' fũdus ẽ cenoſus: & ĩ ipſo creſcũt cãne. h'q; paluſtres herbe: & cãtur ex ꝑcurſu aliquorum fluminũ ĩ q̃ſdã valles & hz plurimũ metũ. Lac' q̃dẽ eſt collectio aquarum ꝓfunda ſatis iter mõtes ꝯcluſa & eſt potabilis vtcũq;: neq; in ipſo ſic creſcũt vegetatiua vt ĩ paludibus. Eſt & ſtagnũ aq̃ aliq̃ pticularis collectio inter parietes arte cõſtructa nõ lõge ꝓtẽſa motu fere carens: & iõ ſtagnũ dr q̃ſi aqua ſtãs. Flumẽ aũt fons riuulus & puteus ſũt noti. ¶ Deinde. (Aut q̃.) Soluit di. cãz ẽẽ: q̃ humidũ modicũ latũ ſeu aq̃ magis diuidit & cõfrãgit ab aere q̃z multa aq̃: eo q ptes multe aq̃ plus adiuicẽ cohẽt & reſiſtũt fortiori reſiſtẽtia ne diuidãt a vento. Et iõ .24ª vbi repetit ꝯcludit: q vnde paruorum & breuiũ pelagorum cũ percuciũt a vẽto frãgit: nõ aũt ea q̃ ꝓfundorum ſunt pelagorum: & vñr magnorum: q̃ mlta ĩ his aq̃ mouet vincẽs potẽtiã aeris ſcandẽtis: ſed in ſuperficiali & paruo motu modica aqua: & ideo minus reſiſtere põt & amplius ſuperarridere.

Collectio aq̃rũ multiplex.

¶ Problema. ij. Antiqua.

PRopter qd vñ prius veniũt q̃ñq; vẽtis? Aut q̃ ĩ pncipio vẽti mare ĩpulſuz primũ cõtinuũ ſemp idez facit: pp qd exiñte ipſo cõtinuo: ſicut vna ꝑcuſſio ꝯtinua oib' fit: hoc ãt in vno tpe fit: q̃re ꝯtingit pmũ & vltimũ ſil' moueri: aer aũt nõ patitur hoc: q̃ neq; ẽ vnũ corpus ꝯtinuũ ĩ accipiẽdo ꝯ ꝑcuſſiones multas vndiq;: q̃ multotiẽs ꝓhibẽt pmũ & minorem motuz: mare aũt non facit hoc: pp id q grauius & difficulter mobilius ipſo eſt. Noua.

¶ Cur fluct⁹ interdũ prius eueniãt q̃ vẽti? An qm̃ prio ſpirit⁹ ortu: maris pars prima ĩpulſa ptẽ ſibi ↄtinuã ipa cõpellit: itidẽq; deinceps vice pari: serieq; agitat̃ ppetua. Quã obrẽ cũ mare ipſuʒ ↄtinuũ ſit: efficitur vt q̃ſi vn⁹ ictus ↄtinu⁹ ex his oib⁹ exultet: idq; fieri vno in tpe poſſit. Itaq; euenit: vt pria ⁊ vltima ps ſil' moueant̃: qd̃ aeri nũq̃ accidit: q: corpore vno ↄtinuo hic eẽ nõ pt: eo q̄ multiplici vndiq; repulſu retorquet̃: atq; cõquatitur: vt prim⁹ validiſſimuſq; mouẽdi ipet⁹ refringatur ĩpediaturq;. Qd̃ mari accidere ppea neq̃t q: grauⁱ aere motuq; difficili⁹ ẽ.

¶ Quare vñ maris q̃nq; p⁹ occurrũt nobis ⁊ ſentiũt q̃ venti. Dicit aũt q̃nq;: q: poſſibile eſt q̄ vẽtus nõ occurrat nobis a remotis ſʒ magis eṽr ⁊ iõ citius occurrat q̃ vnda. Uel dixit indicãdo motuũ: q: cũ aer ſit ſubtilior ⁊ mobilior aq̃: pbabile ſit q̄ citi⁹ occurrat nobis ea. ¶ Deinde. (Aut q:.) Soluit p̃ aſſignãs cãm p̃ ptis q̃ſiti: poſtea 2ᵉ 2° ibi. (aer aũt.) di. cãʒ eẽ: q: cũ a p̃n° vẽtis agitãtib⁹ mare fuerit aliq̃ ps ipſi⁹ mota: illa cõtinua alteri ſʒ aũt mouet alterã ⁊ hec alterã: dũ fiat velociſſime mot⁹ ptis extreme apd̃ nos exñtis. hoc aũt accidit: q: cũ maris ptes ſint ↄtinue a diuiſe vehemẽter: pcuſſio qdẽ ⁊ mot⁹ fact⁹ in vna pte pcutit ⁊ mouet aliã ptẽ mox ⁊ q̃ſi ĩ vno ⁊ eodẽ tpe: ⁊ ẽ ſile fere ei qd̃ dcm̃ ẽ. 22ᵉ 5ᵉ. Propter qd̃ ↄcludit ↄtigere ptẽ p̃ᵃᵐ quã vẽt⁹ p̃mitus ipellit: ⁊ vltimã apd̃ exñtẽ q̃ſi eodẽ tpe moueri: vt eius ſile: vt appet. 3° de acci. ordinatiõ lateꝝ pueroꝝ talr: q̄ vno tacto reliqu⁹ aliũ ⁊ ide deiceps tãgere nõ ceſſat vſq; in finẽ. Q, ſi dicat aliq̄s aquã poſſe cõdẽſari ⁊ anguſtari talr ĩ ſeipſa: ʒita vt ei⁹ ceſſet mot⁹ anq̃ʒ ad nos pueniat ĩ aliq̃ coanguſtato loco. Rñdet̃ id nõ valere ĩ pposito: cũ fiat cõparatio aq̃ corpis ſpiſſioris. ſ. ad aeris corp⁹ ſubtili⁹. Propter qd̃ dicet̃ q̄ aq̃ ita ſpiſſa ẽ reſpectu aeris: q̄ nõ cedit: ſed ↄtinue ac acceſſiue fulcit̃ vna ps ad aliã ⁊ alterã ↄſiter impellit ↄtĩue vſq; ad nos. ¶ Deĩde. (Aer aũt.) Aſſignat cãʒ 2ᵉ ptis di. q̄ illd̃ dcm̃ eſt de motu aq̃ maris vt vna ps ↄtinue moueat aliã motã: q: aer nõ ẽ vnũ corp⁹ ↄtynuũ ſpiſſũ ſicut aqua maris: ⁊ pp hoc recipit multas repcuſſiones: ſʒ pces ei⁹ ptes: ex qb⁹ multotiẽs impedit̃ ⁊ phibet̃ mot⁹ porꝛ cũ ſit iaʒ minoratus ⁊ debilitatus: virt⁹ enĩ ipellẽtis aerẽ lõge fatigat̃ ⁊ deficit tãdẽ: cũ aũt aer fuerit mot⁹ a vẽto vſq; ad aliqd̃ ſpaciũ: tũc aer ali⁹ cõdẽſat̃ cũ ſit corp⁹ rari⁹: quo dẽſato ⁊ q̃ſi indurato: repcutit aerẽ ad ipm̃ motũ in ↄtrũ ⁊ pp hd̃ repercuſſionẽ in ↄtrũ aer p̃ motus vẽto nõ põt ad nos accedere: ſʒ in mari nõ accidit hoc q̄ ↄdẽſet̃: eo q̄ corpus grauⁱ ⁊ dẽſius aere: ⁊ cũ maiori difficultate motũ: ⁊ iõ nõ cedit vna ps alteri: ſʒ ↄtinue in anteri⁹ mouet̃. Et id vidit accidere cũ pſuat nor⁹ ſiue ſirocus ſʒ marinarios dict⁹ ſʒ tũc videret̃ totũ mare moueri velocius vẽto: hoc aũt vr̃ nõ poſſe ↄtingere q̄re fortaſſe pp hd̃ cauillationẽ ⁊ ↄſiſes repetit Ariſt. id. 12ᵉ. ⁊. 27ᵉ alias etiã ſubdẽs cauſas.

Dubitatio

Notus ipſo mare tardior mouetur.

¶ Problema. iii. Antiqua.

Propter qd naues repleri videtur magis ĩ portu q̃ ĩ pelago: currũt ãt velocius a pelago ad terrã q̃ a terra ad pelagus? Aut q: plus aq̃ ſuſtentat magis ex modica: in modico autẽ ſubmergitur pp vincere ipſuʒ magis: ĩpellit enĩ deorſuʒ aqua ſurſuʒ: ĩ portu qdẽ igitur modicũ eſt mare: ĩ pelago ãt pfundũ: q̄re ↄ agere plus videbitur ĩ portu: ⁊ mouebitur difficili⁹ pp ſubmergere magis: ⁊ min⁹ ſuſtẽtare aquã: ĩ pelago ãt ↄria horũ ſũt. Noua.

¶ Cur nauigia onuſtiora ĩ portu q̃ ĩ alto eẽ videtur: celeri⁹ ẽt de alto in terrã veniũt q̃ ↄ terra in altũ puehuntur? An q̄ plus aq̃ q̃ min⁹ reniti validius põt: pauca eniʒ oppſſa onere cedit: vt demergi neceſſe ſit: multa ↄ repellit ac ſuſtinet. Talis eni ea eſt aq̃ vt ſurſũ vrſus cõpellat inferius: ergo vt in portu maris parũ ſic multũ in alto eſt. Itaq; plus oneris cõuehi in portu videbitur: etiaʒ mouebitur egri⁹ q: magis ĩmergitur ⁊ aqua min⁹ reniti põt. At vero ĩ alto res ↄ vſu eueniat.

¶ Quare naues vident̃ magis onerate in portu: ita vt maior q̃titas ipſaꝝ ſubmergat̃ in portu ſub aqua: vbi eſt locus anguſtus: ⁊ aqua pauca nõ pfũda: q̃ quãdo fuerint poſtea ĩ pelago qui eſt locus pfundus maris latus. Et itidem q̄re naues celerius mouent̃ a pelago v̄ſus terraʒ: vbi eſt portus: q̃ a terra ſiue a portu ad pelagũ: tũc enim tardẽ ⁊ in maiori tẽpore mouent̃ per vnũ ⁊ idẽ ſpaciũ. ¶ Notandũ q̄ ſi eſſet in portu aqua ſalſa: ⁊ in loco in quẽ debẽt poſtea puenire foret dulcis: tunc minus de naui deſcenderet ſub aqua celeriuſq; moueret̃ a portu in locum illius aque dulcis q̃ econtra: qm̃ in aquam ſua groſſicie minor pars ſubdeſcendit in portu q̃ in aquã dulcem: ⁊ ideo dicet̃ 13ᵉ q̄ magis contingit natare in mari q̃ in fluminibus: q̄ aũt aqua maris ſit denſior ⁊ corpulẽtior: notat̃ de plantis ⁊ metheo. 2ᵉ ſigno hmõi: ſuſcipiat̃ ſiquidem ouum recens qd̃ in vas ponatur: in quo aqua ſit ſalſa prius: ⁊ demuʒ in quod dulcis: illud quidem aque ſupernatabit ſalſe ⁊ ſubmergitur dulci. Et ideo aliqui hanc diuerſitatem in aquis penes grauitatẽ ⁊ leuitatẽ ignorãtes onerati primitus in mari: dãnificati ſunt in fluminibus. metheo. ibidẽʒ. ¶ Deinde. (Aut q:.) aſſignat cãm prioris q̃ſiti d. cãm eẽ q: in pelago min⁹ ſubmergunt̃ naues celeriuſq; tranſeunt: qm̃ in ipſo eſt plurimuʒ de aqua: hoc autem melius ſuſtentat pondus retinens ſuperius eleuatuʒ: q̃ modica: eo q̄ partes eius ſunt magis cõnexe ⁊ inſepabiles: pp qd̃ dic̃tũ eſt p̃ vndas in eo non ſuprĩdere: ſed in pauca aqua nauis ⁊ vniuerſaliter qd̃ poſitum in ipſa magis ſubmergitur: pp hoc q̄ impoſitũ aquaʒ vincat magis: cũ partes eius ſibi inuicẽ debiliter cohereant: impellitur itaq; impoſituʒ deorſuʒ ipſa cedente aq̃: cedit enim ei pp diſſolutionem continuitatis imbecillis in ptibus ipſius exñs. ¶ Deinde. (In portu) Aſſignat cãm queſiti ſecũdi. d. id eẽ qm̃ in portu modicũ cõtinet̃ aq̃: in pelago v̄o multa ⁊ pfunda: ⁊ iõ vr̃ q̄ maior actio ſit neceſſaria ad motũ ipſius cũ eſt in portu: ⁊ cũ maiori mouebit̃ difficultate: pp hoc q̄ magis ſubmergit̃ ſub aq̃ minuſq; ſuſtentat̃ ſubleuata. Sed ampli⁹ ſubmerſa modicũq; ⁊ tardius mouet̃ eo q̄ multũ eſt de aqua: qd̃ oʒ ſcindere: id autem difficilius pertranſire q̃ modicũ: ſed in pelago per cõtrarium hoꝝ cõtingunt oĩa p̃dicta: minus enĩ ſubmergitur ppter denſitatem: quare ⁊c. ¶ Notanduʒ ſi nauis ponat̃ in aqua currenti ſine remige ſibi ſola dimiſſa non min⁹ mouetur ſm̃ motum aque onerata q̃ non onerata: imo magis: eo q̄ ppter onus eius ſubmergitur magis: ⁊ ſic amplius comprehenditur a virtute motus aque: ipſa enim impellens magis quo quaſi repercutitur ppter ipſius amplius ſubmergi q̃ vacua.

Capi. p. ⁊. ii.

Nota d̃ naui onerata: ⁊ ſine onere.

¶ Problema. ſitꝫ. Antiqua.

PRopter qd qñ ꝓijcitur i mare vndās vt āchora trāqllitas fit? Aut qꝫ ſtat marꝫ ei ꝙ fertur: cū quo aer ſil fertur q i rectū deorſū lat⁹ ⁊ hic diuulſus ſil diuellit ꝙ ex pelago mouet mare: iundatio āt maris ñ ō ſup dorſū fit: ſꝫ ſuꝑficialr: quo finiēte trāqllitas fit: adhuc ꝯueniēs marꝫ idiſtās lato circulatiōez facit. circulatio āt circularit ferꝫ: qm̄ igiꝫ rcta circuli iuxta pūctū tāgiꝫ: pp ꝑdcā ⁊ pp circulationis motū q̄ ꝓcedēs ipellit ipſa ſine vndatiōe exiſtente loco q ē ſcdꝫ ipaꝫ trāqllitas in ꝓiectione ipſi⁹ accit fieri: qꝫ dſcēdēs aer iducto doꝛſuꝫ ſurſuꝫ lat⁹: ēt ipellēs ſurſum mare: ſicut āpullare facit ipꝫ: āpulla.n. hūidi ab aere deorſum ipulſa eſt: ampulla aūt ois leuis ⁊ trāquilla eſt. Signa aūt dictoꝛuꝫ ſunt. Subleuatum enim qd ſcdm inductū deorſum mare eius qd eſt circū fit paruū poſteri⁹. Noua.

¶ Quā ob cāꝫ cū aliqd in mare vndabūdū ⁊ eſtuans iactū ē: vt āchora vnda reſidet ⁊ qeſcit. An ꝙ mare pōderi cedit qd dferꝫ: quo cū aer delabaꝫ: q cū p directū i imū defertur atqꝫ attrahiꝫ: ſecū eodē id trahit qd marꝫ de latere ꝯcitat: eſtus āt maris ñ deſup tēdit ad ima: ſꝫ per ſūma verſaꝫ: quo ſedato trāqllitas oriꝫ. Ad hec cū mare in ea ſpacia coit: q pōderi deſcēdēti ceſſerint: vertiginē mouet: q nō niſi circulo agitaꝫ. At cū linea recta circulū p pūctū attigat: fluctuſqꝫ ad lineā rectā oblique ferātur fieri pōt vt fluct⁹ ipſi p punctū oras vertiginis attigāt: nec predictā ob cām tm̄: ſed ēt ꝙ ipſa vertigo accedēs ſuo ipetu circūundiqꝫ illos ꝺpellit: ꝙ cū itaqꝫ fluctibus ps ea vertiginoſa careat: merito vnda iacta āchora reſidet tranqllaturqꝫ. Adde ꝙ aer q cū pōdere illo delapſo deſcēdit. mox ſeſe referēs vndāqꝫ ſurſum cōpellēs bullas excitat: quippe cū bulla hūoꝛe ꝯſiſtat: qui de imis ad ſupera pulſus ab aere efferaꝫ. oīs āt bulla lenis ſerenaqꝫ eſt. Indiciū vo ꝙ vnda q̄ pōdus i imū coꝛruit: ſubmiſſa i cauū paulo poſt reſurgit: ⁊ mari circūdāti equiperat.

¶ Quare ſi in mare iundans ⁊ tēpeſtuoſum aliqd ꝓijciaꝫ ponderoſuꝫ velociter petēs fūduꝫ: ceu inſtrm̄ notū ferreū anchora dictū: trāqllitas cāꝫ i mari: q̄ ē ipſius paſſio vt ſerenitas aeris. ¶ Deinde. (Aut) Soluit ⁊ p cām aſſignat 2°. declarat illā ſigno. 2ª ibi. (ſignū ꝫc.) Adhuc ꝑ oſdit ꝙ aere tēdēte cū anchora i ꝓfundū maris accidit trāquilitas ipſius: ⁊ q̄rit 2° quo cauſet circulationē ipſius ipſo deſcendente ⁊ operēꝫ ipſo redeūte in ampullas ſpecificādo. 2ª ibi. (Adhuc) Dicit igiꝫ cāꝫ foꝛe trāqllitatis ꝓiectionē āchoꝛe in mare: qm̄ ipſuꝫ ſtat ⁊ cedit ei qd ꝓijcitur: ⁊ ꝑtrāſit illud: cū hꝫ aūt ꝓfozāte mare ſil deferꝫ ⁊ aer tēpeſtuoſus q erat in ſuperficie maris: hꝫ āt aer moueꝫ deorſuꝫ ſm rectitudinē: ſm qd tendit pōderoſitas anchoꝛe: cuius ſeqtur motū: cū vo hmōi aer deorſuꝫ irruerit ſicut diuelliꝫ ⁊ ſeqſtratur a ſupficie maris ſecū diuelliꝫ ⁊ deferꝫ illud tēpeſtuoſum ⁊ exundās qd mare inoꝛdinate agitabat: hec autē erat quedā inundatio ⁊ tempeſtuoſitas q̄ erat in ſuperficie maris: inter duas quaſi aquas: qꝫ inundatio maris ⁊ tumuloſa tēpeſtas: non fit de parte ſupioꝛi maris ſe deorſuꝫ ꝓfundādo in aquā maris: ſꝫ magis ſupficietenus exiſtit: pp quod hñ aer ſupficialis deorſuꝫ tēdens cū ſit cā ipſius: poterunt ſedare inūdationē ⁊ tēpeſtatē: hmōi aūt motu iundatiuo ⁊ tēpeſtuoſo terminato pp ſubintrare aeris in mare cum anchoꝛis cāꝫ trāquillitas ⁊ qes in mari. ¶ Deinde (Adhuc.) Oſdit quo aer deſcēdēs cauſat circulationē: ⁊ quo trāquilitas ſtat ⁊ cāꝫ per regreſſionem aeris āpullantis ſuperius. d. ꝙ poſito adhuc ꝙ mare ſit quieſcēs ⁊ ſedatū: ita ꝙ ptes eius ſint cōtinue ⁊ nō diſtātes pp motū exundātem: vel aliter: eſt cōueniēs ⁊ rōnale: ꝙ magis adhuc mare fiat indiſtans ⁊ cōtinuū: pp aerem ſurſum reuertentem hoc mō: qm̄ aer cū latus fuerit deorſuꝫ cū anchoꝛis facta ſunt circulatio quedā: illius aūt eſt circulatio qd circulariter fertur: ſed aer eſt talis: oē eni qd moueꝫ recto motu circulariter ferꝫ: ita vt ſagitte ⁊ antēne per aerē miſſe circulariter mouētur: vt dictū eſt. 21° 3ª. qd apparet i aqua ⁊ vino ingrediente doliuꝫ per ſaluatoꝛiū: qd āt aer ſubingrediēs poſt anchoꝛaꝫ poſſit hr̄e antedictam circulationē oſtēdiꝫ: recta enim linea q̄ eſt axis coꝛpoꝛis moti circulariter: tangitur ab ipſius circuli circūferentia iuxta punctuꝫ ſupius ⁊ inferius: qui quidē ſūt poli eius: ſuper quos circulariter motuꝫ circulaꝫ: propter illa que predicta ſunt de proiectione anchoꝛe ⁊ cōſequutiōe aeris poſt eā: ⁊ ꝓpter motuꝫ circularē qui hoc requirit qui quidē mot⁹ circularis ꝓcedēs cū paruus incipiebat impulit ⁊ ſubmerſit ſibi īla q̄ erant cā exundatiōis ⁊ tēpeſtatis: pp qd locus qui eſt iuxta motuꝫ circulationis efficitur ſine exundatione ⁊ tēpeſtate: ⁊ ideo trāquilitas cāꝫ in ꝓiectione anchoꝛe deorſuꝫ aere deſcēdente: vt refoꝛmaꝫ magis ipſo ſurſum iterū aſcēdēte: qꝫ cū aer deſcēderit deorſum pp iniectā anchoꝛā cuius motum ſeqꝫ ⁊ indē delatus ſurſum cū inferius erat extra locum ſuū nālem ipellens tunc ⁊ diuidens aerē in parte ſuperioꝛi generat āpullationē vt in ſuperficie aque: que qdē cauſaꝫ ab humido viſcoſo ipulſo ab aere de inferius in ſurſum: ſꝫ ois ampulla eſt leuis ⁊ tranquilla: ⁊ iō ſupernatat: quare ſignificat trāqllitatē ⁊ quieteꝫ maris ⁊ ipſam cauſat. Ipſa enim generaꝫ ab humido viſcoſo cui ſpūs cōmiſceꝫ ventoſus remiſſus: ⁊ iō videꝫ ſic ampullas gñari maris ab aere tēperato exiſte ⁊ vapoꝛe humoꝛoſo vehemēter plēo. ¶ Deinde. (Signa.) Declarat qd dictū eſt. d. ꝙ ſigna q̄ oſdūt nobis iſtos duos actus facientes ad trāquillitatē ſunt: qꝫ inuenimus cū mare fuerit ſubleuatū vndoſum: ⁊ inducaꝫ vel ꝓijciatur aliquid in ipſuꝫ tēdere deorſum: cui⁹ qdē certitudinē accipe: qm̄ poſt ꝓiectionē talē fit paruū ꝯtractū in ſeipſum ⁊ nō tumultuoſum ⁊ inflatuꝫ. ſic itaqꝫ aer opaꝫ ri ad trāquilitatē ⁊ quietem vt deſcendēdo ⁊ aſcendendo.

¶ Notāduꝫ ꝙ cā vꝛ̄ Ariſt. hec mirabilis: ⁊ ē extranea: cū ſm eā nō ſolū id poſſent anchoꝛe ꝓiecte in mare operari: verū magis aliud ferrū quocūqꝫ mō figuratū: ⁊ vlr oē qd ſubmergiꝫ ſine aliqua ad nauē obligatiōe: q̄re marinarij non hac de cā ꝓijciūt anchoꝛas in mare: vel vt arene ⁊ ſcopulis pondere infigantꝫ: q̄re anchoꝛas eas cōſtituūt taliter vt acumē ſemp cadat directe deorſum funibus foꝛtibus eas alligantes: qd caꝫ oſdit inſitio ⁊ adheſio his qbus applicantur. Vñ dictuꝫ Ariſt. nō vꝛ̄ rō ſed foꝛtaſſis poti⁹ aliqua occaſio ad hominē curioſa: ⁊ ſcdm alios foꝛte prolata.

De hoc ij. de ani. p Auerroym. cō. 78. & cō. 97.

Ampulle maris quo generatur.

¶ Problema. vj. Antiqua.

PRopter quid quādoqȝ naues cur
rētes in mari ſerenitate deglutiūſ
⁊ pereūt: qđ nauis nō ſurſuȝ rena
uiget? Aut qñ cauernoſus locus
in terra que eſt ſub mari aperiatur ſimul in
mare: ⁊ intrinſecus cōſequiſ motus ſpirit⁹
vel venti: ſilr ⁊ vndiqȝ latus circulariter fer/
tur deorſum: hoc āt eſt vertigo: que āt ſunt i
medio in meatu patiuntur quidem hoc pp
fluens: fiunt vertigines ab hoc ⁊ abſorbenſ
in profundū: pp hoc autē ⁊ qñ mare ꝓfun/
dum ⁊ terra ſub cauernoſa vſqȝ longe ferūt
igitur ad hoc coacte vertigines: pp qđ non
ſurſum nauigant exinde naues: fluxus autē
fit qñ ceſſante primo cōtraflat in mari fluen
te priori vento: marie aūt qñ nothus cōtra/
flauerit: ꝯtraflantia adinuicē reumata iclinā
tur: ſicut in fluminibus ⁊ fiūt vertigines: fer
tur aūt refluxū principiū motus đſuper for
tis exñs. qñ igitur in ſiniſtrū nō eſt moueri:
cōtrapelluntur ab inuicē neceſſe in ꝓfundi/
tatē ipelli: quare ⁊ quodcūqȝ vtiqȝ ſumatur
a circulatione neceſſe deorſum ferri: ꝓpter
quod recuruatas naues faciunt. iam eniȝ re
ctum qñqȝ reminiſcetur deglutitū. Noua.

¶ Cur interdū nauigia dū curſuȝ agūt i ma/
ri qeto repēte abſorbētur: totaqȝ ita pereūt
vt ne naufragiū qdē fluitās vſqȝ appareat?
An cū locus cauernoſus terre ſubdite mari
diſrūpitur ſimul in mare nauigia itrorūpū/
tur: introrſumqȝ ſpiritus ipetu trahuntur.
Cūqȝ ipulſu pari circūundiqȝ agitenſ: deor
ſuȝ feranſ neceſſe ē. Hoc idē apud Meſanā
quoqȝ in freto fluctu reciproco euenit. Fiūt
eni eo ipſo vertigines: que in imū obſorbēt:
tuȝ ob eā quā diximus cām: tuȝ etiā ꝙ mare
illud prealtuȝ eſt: terraqȝ ad longinquū vſqȝ
ſubhiat cauernoſa. Vertigines igiſ eo vſqȝ
ꝑ vim ducitant: itaqȝ efficitur: vt inibi frag/
mēta nulla valeāt fluitare. Fluxus āt ille fie/
ri ſolet cū flatu deſiſtēte priore: mari itē fluē/
te flatus aduerſus prio occurrit marieqȝ cū
auſter. Cū eniȝ vñ iuicē curſitant: inflictu ꝑ/
tereunt mutuo: quo ſcȝ mō i fluminib⁹ fieri
nouimus: atqȝ ita mare in girū vertit: q̄ ver/
tigo aut vertex vocata eſt. Fertur autē vnda
in anfractū initio motus valido deſup irruē
te. Igitur cū vndas vrgere i latus nō liceat:
ipulſu nāqȝ repellunſ mutuo: cōpelli pror/
ſus in imuȝ neceſſuȝ eſt. Quāobrē id quoqȝ
deferri eodem vna cogitur ꝙ vertigo pre/
henderit: eadēqȝ cā eſt: cur etiaȝ nauigia reſi
mentur: repandaqȝ deferantur cū deuoran/
tur a vertigine. Iam enim aliqua erecta ex
toto deſcendiſſe memorie proditum eſt.

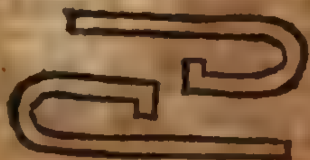
¶ Quare aliqñ ꝯtingit ꝙ naues trāſeūtes ꝑ mare ſerenita/
te ⁊ trāqͥllitate ac qete exñte in ipo deglutiūtur ⁊ abſorbēſ:
⁊ oēs exñtes i ipſis ōſtruunſ ita vt neqȝ ipe vel aliq̄ i eis re/
nauigēt ⁊ ꝑueniāt vnq̄ȝ ſurſū. ¶ Deide. (Aut.) Soluit ⁊
ꝑ aſſignat cāȝ. 2° intētū ꝯcludit. 2° ibi. (quaricūqȝ.) ꝑ facit
hoc. 2° qꝛ fecerat mētionē de voragine ⁊ de fluxu aq̄ oñdit
q̄uō hi cauſenſ. 2° ibi (fluxus aūt.) ⁊ ꝑ māifeſtat ꝙ illđ qđ
deglutiſ cāt circulationē añq̄ȝ abſorbeaſ dicēs: cām deglu
tionis p̄dicte eē: qñ cauerna aliq̄ ſub mari in terra apta:
pp quā ſil ⁊ mare aptur: ita vt i eā aq̄ maris ꝯtīua a⁹ qđ
euacuaſ tēdat ſequēdo motū ſpūs vel vētoſitatis circa il/
laȝ cauernā exñtis: vētus. n. magn⁹ includiſ circa hec loca
cauernoſa. Propter qđ aliqñ i eis fit ſon⁹ ⁊ reiectio aq̄ i ſur
ſum ⁊ ſcđm qđ mare moueſ deorſuȝ pp locū cauernoſum
ſeq̄ndo motū p̄dictū: ſilr illđ qđ ē vndiqȝ circa loca circū/
ſtātia cauerne moueſ pri⁹ circulariter: pp motū aq̄: q illic
eſt circularis: ⁊ tādē erigiſ ſm alteꝝ eius extremū: ⁊ tēdit
deorſuȝ: ſicut pȝ cū pallea vel aliqđ aliđ i ſaluatorū ꝓijci/
tur: vt patebit i ſequēti. p̄dict⁹ aūt modus mot⁹ vocaſ ver/
tigo: vnus exñs de q̄tuor motib⁹ violētis cōpoſit⁹ ex tractu
⁊ pulſu phy. 7°. ¶ Deide. (Que āt.) Oñdit 2° q̄uō deglu
tiantur naues qñ occurrūt directe meatui cauerne dicēs:
ꝙ ille naues ac ſilr alia que fiunt in medio meatus cauer/
ne patiunſ deglutionē: pp fluxū aque: pp quē mox deferū
tur deorſuȝ abſqȝ circulatiōe: ab hmōi aūt fluxu cauſanſ
vertigines lateraliter vndiqȝ: pp hoc qđ ⁊ q̄ illuc occurrūt
abſorbenſ in ꝓfundū: ⁊ qꝛ terra cauernoſa ⁊ ꝓfunda pſo
rata extēdiſ longe valde: ſm ꝙ vene ⁊ artarie ꝓcēdunſ re
mote valde a corde vñ oriunſ: ⁊ pp hoc idē cāuſ v̄tigines
ob violētiā quā recipit aqua a loco taliter diſpoſito. Opꝫ
eniȝ ipſa v̄tiginoſe moueri pp voraginis attractionē q̄ fit
a vacuo: ⁊ iđ cū naues deferunſ in tā vaſtā voraginē ⁊ an
troſaȝ nūq̄ȝ reuertunſ ſurſuȝ de iſto loco: ⁊ hꝰ locus gul
ſus dictus eſt fatalis. ¶ Notādū ſm ſenecā in q̄ōnib⁹ na/
turalib⁹ de hꝰ voraginibus ⁊ cauernis quādā ſilitudineȝ
inducere ad aīalia: dicēs ē placere nature regi terrā ad no/
ſtrorū corpora exēplar: in qb⁹ vene ſunt ⁊ artarie: he qdeȝ
ſanguinis: he v̄o ſūt ſpūs receptacula: ſic ⁊ i terra ſūt talia
itinera: ꝑ que aqua: ⁊ talia ꝑ q̄ ſpūs currit: q̄ ad ſimilitudi
nē hūanoruȝ corporū nā formauit. ¶ Deinde. (Fluxus.)
Oñdit q̄uō cauſet fluxus in prefactis vorago ⁊ vertigo di/
cēs ꝙ fluxus fit ꝑ iſta loca cauernoſa maris: qñ cū ceſſāt
venti flantes: alius ſupuenit pflans in oppoſitū ꝑoris: ad/
huc aq̄ maris exñte in fluxu pp motū prioris vēti: ⁊ id de/
clarat dicēs hoc maris accidere: qñ nothus q eſt vēt⁹ col/
lateralis hauſtro vt 2°. videbiſ flauerit: eo ꝙ ei⁹ flatus eſt
tortuoſus ⁊ inuolut⁹: vt apparebit. ipo. n. circūflante alte/
ri puta choro: q eſt collateralis aquiloni. (Hi. n. adinuiceȝ
fluxus in deſcriptiōe figure aliqualiter ſe habēt ſubcōtra/
rie.) iclinat ⁊ cōmiſcet adinuicē fluctus ſȝ cōtraria motos
quare cōtingit fieri v̄tigines ceu in fluminib⁹ eſt dicere: cuȝ
aqua vni⁹ fluminis i aquā repcutiſ alteri⁹ vel in ripas aut
qñ vētū hēt cōtinue fluxus fluminis i oppoſitū: ⁊ i oppoſi
tā ptē ſui: hoc aūt accidit qꝛ mot⁹ vēti ſcđi validus eſt ⁊ im
petuoſus icipiēs deſurſuȝ ⁊ ꝑueniēs ad aquā: ſicut flat⁹ no
thi moueſ ꝯ motū cātuȝ a choro. Propter qđ accidit fieri
refluxū aq̄: ⁊ qꝛ mot⁹ fit in ōtris de ꝓgreſſu aīaliū: qđ nō
ſolū vr̄ v̄ificari in aīalib⁹ veꝝ ēt i aliīs aīa carētib⁹: accidit
ꝓfecte vnā aquā pp mot⁹ ꝯrios ipelli ꝯ ptē alterius: ⁊ qñ
nō pōt

T. c. 10.

Sin⁹ fa/
talis peri
culoſus.

non pōt aq̄ ſic mota ſurſuꝫ ſic tēdere nec a circulo recedē: oꝫ i pfundū ipellí: vñ cītur ūago ꝛ voꝛago iſtaſta: pp diu tale fieri vt ſepe ꝯtigit i flumīib⁹ aſpicere. ℂ Nōn̄ ꝙ qñ vētus vel vna aq̄ mouet̄ ꝯ aliā nō ciā p rectā lineā vnā ex oppo⁹ vtriuſqꝫ extremitatis: ſꝫ p duas lineas modicū diſtā tes: ꝛ cū vterqꝫ moueat̄ i oꝛtine: ꝯtigit tūc maris ūgīnē fieri: eo ꝙ angulus vni⁹ ptis extrem⁹ ptigit lateralr̄ i angu lū extremū alteri⁹ ptis ſibi oppoſite: pp qḋ accidit meli⁹ re flecti ꝙ̄ ſi totū obuiaret ex oppo⁹ toto. Cui⁹ hec ē figura.

choꝛus.

reflexio reflexio

nothus.

ℂ Nōn̄ ſermonē eē hunc de hɔ̄ voꝛaginib⁹ metheo. p ſra: ꝙ aūt ſint tales fauces ꝛ voꝛagines degluciue manifeſtās abſoꝛti fluminū: qḋ accidit i multis locis puta peloponeſi. ple ēt talia circa archadiā ſunt: cui⁹ cā ē: qꝛ cū ſint mōtuo ſa nō hñt efflux⁹ ex alueis i mare: vñ repleta loca cū nō ha beāt efflurū manifeſtū ſupficialē īuenīūt trāſitū in pfun dū deſup cogēte veniēte aq̄: ſꝫ circa eladeꝫ pauca talia oīa facta ſūt: vez circa legiſticā qdā fluui⁹ abſoꝛbet̄ q nō ē mi noꝛ rodano: ſm aliū locū inde egrediēs. De his ēt talis cō ſtruit̄ ſeneca de motu ſpūs ſubingreſſi ab humoꝛib⁹ in terra latētibus q̄ icoꝛpoꝛant̄: q ꝯcidētes i mare hyat⁹ ſiūt: ꝛ fre quēter receſſus ꝛ inundatiōes pmittunt̄ abſciſſioneꝫ hñtes: vt narrat̄ circa elicē ꝛ burrā: multotiēs qdē ꝛ exalatiōes ſiūt i pōto ignis ꝛ fontes ſcaturiūt: ꝛ flumina emittitur: ꝛ arboꝛes pducunt̄: flux⁹ ꝛ ūgines anologi ſpūꝫ: hec qdē i medijs pelagis: ille vō i decurſib⁹ aq̄rū ꝛ fretis. ℂ Deide. (Quare q̄cūqꝫ.) Cōcludit intētū pn̄ˡᶜ. d. ꝙ q̄cūqꝫ res ca pit̄ ſub ābitu circulatiōis: opꝫ circulanter deoꝛſuꝫ tendere pp motū ſpūs ꝛ aq̄ talr̄ motoꝝ. Et iō naues icuruant ita: ꝙ euertant̄ tādē altera extremitate depſſa deoꝛſum: ꝛ alte ra eleuata deglutient̄ i pfundū: ꝛ h̄ eſt qḋ dictū fuit. Aut qñ ꝛc̄. Eſt ēt qḋ aliqb⁹ renunciat̄ ꝙ aliqñ viſa eſt nauis re cta ꝛ nō decuruata ꝛ euerſa: fuiſſe deglutita i pfundū tali ter: ꝙ nunq̄ āpli⁹ ſurſuꝫ renauigauit: qḋ tangebat̄ illic (q̄ ēt ſunt ꝛc̄.) ℂ Dubitat̄. qꝛ nō vident̄ i terra eē pdicte vo ragines ꝛ ꝯcauitates: qm̄ terra ē ſūme grauis 4ᵒ celi: qḋ āt tale ē tēdit deoꝛſuꝫ ad cētrū ſm oēm ptē ei⁹: qḋ nō talr̄ ſe hꝫ vna ps vndiqꝫ cōpꝛimit̄ ab alia: vbi āt h̄: nō ē dare ꝯca uitatē: ſꝫ poti⁹ oēm ptiū ꝯtīonē. Et ꝯfirmat̄ qꝛ terra ē fri gida ꝛ ſicca ſūme: qḋ āt tale vehemēter ꝯſtrigit̄ ꝛ mouet̄ a circūferētijs ad cētꝝ: pp qḋ fit ꝯtīo ptis cū pte: ꝛ iō nō voꝛ rago ꝯtigere poterit. ℂ Dōm ꝯcauitates ꝛ voꝛagines re periri i terra vt viſuꝫ ē ꝓus: ſꝫ vt ſolo appeat ei⁹ qḋ iductuꝫ eſt ꝛ ſiliuꝫ ſciēdū nām eē duplicē. pticularē. ſ. ꝛ vlēꝫ: pticu laris qdē nā ē q̄ vnicuiqꝫ attributa ſp ei⁹ intēdit ꝯſeruatio nē nihil pmittēs accidere in ipſo in q̄ꝫtū pōt: qḋ i detrimen tū exiſtat. ꝛ ſm hāc nām ē terra ſolida ꝯcauitatib⁹ carens. Eſt aūt nā vlis vis ſydeꝝ i hec inferioꝛa delapſa: q̄ radijs ſtellaꝝ opat̄ i ea in quoꝝ ūtute recipit̄ calo̅r pouificās ter re ptes exalatiōe humidi: ꝛ ꝯcauitates iducēs: vt oſidit ſu perficies terre caloꝛis tpe: ita vt i tm̄ extēdat calo̅r vētoſuꝫ ptes terre: ꝙ i tumoꝛē eleuent̄ ꝛ rūpant̄ tādē: ꝛ eijciēdo fa uillā cineroſaꝫ: ſicē dī metheo. 2ᵒ accidiſſe circa eracleā illaꝫ q̄ ē in pōto: ꝛ ſacrā ſaturni iſulā: ita vt ex ruptura collis in de eleuat⁹ aſcēderit ꝛ icinerata fuerit ciuitas liparoꝝ: ꝛ p uenit ad q̄ſdā italie citates. ℂ Ad rōnē vō dōm ꝙ viſcoſi tas ꝛ tenacitas ptiū terre ſꝫ ipedit ne vna ei⁹ ps ꝯſequat̄ al

Dubiū.

Cap. 5.

terā i cētrū: ꝛ maris eſt terra nō fuerit pura homogenea.

ℂ Pꝛoblema. vj. Antiqua.

Propter qd mare albius eſt qḋ ē i pōto ꝙ̄ qḋ in egeo. Utrū pp rep cuſſioneꝫ viſus q̄ fit a mari i aere: aer qdē. n. q ē circa pōtū groſſus ꝛ alb⁹: q̄re ꝛ maris ſupficies talis videt̄: q aūt in egeo niger? Aut qꝛ oēs paludes albio res ſunt mari: pōtus aūt eſt paludoſus: pp id qḋ multa flumina in ipſuꝫ fluūt: paludes aūt albioꝛes mari ꝛ fluminibus: pingūt igi tur pictoꝛes flumina qdē alba: mare aūt ce leſtis coloꝛis: aut p potabile qdē pertranſit velociter viſus: ꝛ nō reflectit̄ ad aerē: a ma ri aūt nō: neqꝫ ſurſum repcutit̄: pp id ꝙ aq̄ nō eſt lenis: inferius aūt laboꝛat tendēs: pp qḋ nigrū vr̄: i paludeſtrib⁹ aūt ſupficialr̄ exi ſtente potabili: inferius aūt ſalſo non tranſit: ſed repercutitur ad ſplendoꝛē: pp qḋ videt̄ alba ſuperficies eius. Noua.

ℂ Cur mare pōti candidius ꝙ̄ egei ē? An pp viſus refractionē factā ō mari i aerē. Eſt eni aer pōti craſſus ꝛ albidus: itaqꝫ fit: vt ēt maris ps ſūma talis eē videat̄: egei vō: qm̄ a lōgings viſqꝫ purus ꝛ liqdus eſt: ceruleus cernit̄: quocirca mare quoqꝫ aeri renitēs: co loꝛē eūdē repſentat? An ꝙ lacus oēs ꝙ̄ ma re cādidioꝛes ſunt: pōtus autē in lacus ſpēꝫ ꝓpemodū trāſit: eo ꝙ multi i eū fluuij efflu unt: nec vō mari ſolū cādidioꝛ lacus ē: verū etiaꝫ fluuijs. Uñ pictoꝛes flumina pallida: mare ceruleū lacū cādiduꝫ pīgere nō inepte ꝯſueuerūt. An qꝛ p aquā bibi idoneā viſus penetrare facile pōt: aerē verſus reflectit̄: de mari aūt nec ſurſuꝫ reflecti pōt: qm̄ leuis aq̄ nō eſt ꝛ deoꝛſum progrediens fatigat̄: itaqꝫ fit vt mare nigꝝ eſſe videatur. Atq mari qḋ lacū ſimulat pars dulcis p ſumma innatat. Salſa vō in imo eſt. Quamobꝛem ꝙ id pe netrare aſpectus neq̄t: ſed ad lucem reflecti tur albedinem per ſumma oſtendit.

ℂ Quare mare qḋ ē i loco q dī pōtus vel ponticū: qꝛ forte pōtico pticipat ſapoꝛe: vr̄ albi⁹ ꝙ̄ mare qḋ i egeo ſiue egeū. ℂ Nōn̄ ꝙ aliq dicūt mare pōticū vnū de nouē maribus exñtib⁹ i 4ᵒ ſeptētrionali. Egeū vō mare vnū de. xi. exñtib⁹ i occidētali: ſm vō Ariꝝ. ꝛ vt vidi iſta duo maria ſat) ſūt af finia. Nā mare meotidis ſiue tanais fluit i pōtū: ſiue mare dcm̄ mai⁹: id āt p boſſoꝝ: c⁹ lōgi⁹ ē vltra. 200. miliaria: ꝛ lat⁹ nō vltra duo trāſit ex oppo⁹ ꝯſtātinopolis in mare di ctū egeū circa mōtē atici: deide h̄ qḋ fluit i mare ſiculū: ꝛ id i thirenicū qḋ ē mare rōanoꝝ: qḋ ōfluit i ſardonicuꝫ: hocqꝫ i hyſpanicū i q̄ gades ſite ſūt hercul 2ᵒ metha. ℂ De inde. (Utꝝ.) Soluit ꝛ aſſignat tres cās pbabiles qdē pmi tus. d. cām albedinis in pōtico fm viā trāſlucētis eſt repcu

Cap. 8.

cuſſio viſus cauſata in aerē circūſtātē ſupficiei maris: vi-
ſus enim cū inceperit p̄tráſire per aquā illius maris refrā-
gitur ſurſuȝ ad aerē: quē ſiqdem inuenit groſſum ⁊ inſpiſ-
ſatuȝ ⁊ pp̄ hoc albū: videt̄ nāqȝ ſic cū corpora ſubtilia dia-
fana vt aer ⁊ aq̄ cōdenſent̄ reddi albiora ⁊ ſm̄ modū non
multū tranſluccētia: ſicut pȝ in niue glacie ⁊ criſtallo: ⁊ iō
ſupficies circūſtans aque maris pōtici vr̄ alba: qḋ non cō-
tingit in egeo: qꝛ viſus ſic nō refrangit̄ ad aerē. ad quē ēt
refractū non inducit̄ albedo: eo ꝙ aer ille non eſt denſus
ſed ſubtilis ⁊ diſperſus ꝓpter caliditatē loci maiorē q̄ȝ in
ponto: cū pōti regio ſit frigidiſſima: vn̄ color egei ſupficia-
liter ſubniger apparet. ❡ Deide. (Aut qꝛ.) Aſſignat aliā
cām ex pte illoꝝ q in hꝫ maria cōcurrūt fluuioꝝ. d. id cō-
tingere indē qꝛ oēs palludes maiori participant albedine.
Sed mare pōticū: ⁊ maris meotidis eſt palludoſus. Egeū
aūt minime. Cuiꝰ quidē cauſa eſt: qm̄ multa flumina va-
Cap̄p̄ 2 5° ſteqȝ palludes decurrunt in ipſuȝ: vt apparet ēt metheo. 2.
illic enim humida terra valde in qua calor ſolaris nō pōt
exalationē facere ꝑ ꝓp eius diſtare. palludes aūt nō ſolū al-
biores ſunt mari: ſed ēt fluminibus cū minus moueantur
illis vt apparebit 23°. qḋ aūt flumina ſint alba: ⁊ mare nō
niſi per flumina ⁊ palludes: oſtēditur p̄ ſignū qḋ a picto-
rum accipe poſſumus artificio: ipſi enīȝ pingūt fluuios al-
bos ⁊ mare celeſtinū ſeu açurreū hn̄s coloreȝ. ❡ Deinde.
(Aut.) Aſſignat tertiā cām. d. ꝙ per aquā que bibi pōt pō-
to proportionata viſus de facili ptranſit ⁊ in ꝓfundum:
adeo ꝙ nō recipit poſtea celeriter refractionē i aerē ab aq̄
ſurſuȝ: qḋ per ſubtilitatē accidit aque ac puritateȝ: ſed per
aquā maris viſus nō ptranſit velociter: propter id qḋ aq̄
maris nō eſt leuis ſubtilis permeabilis ſicut potabilis: ſilr̄
neqȝ repercutitur ſurſum: ſed fatigat̄ viſus tendens vt pōt
deorſum per aquā maris: accidit enim ſibi nō repercuti: eo
ꝙ aqua eius videat̄ homogenea magis p̄ totū q̄ȝ palludo-
ſa potabilis. illa eni eſt diuarū ſbarum magis diſtinctaruȝ:
vt mox apparebit: q̄re mare dr̄ ſubnigrum: ſed in palludo-
ſis aquis potabilibꝰ in tunica ſuperiori exn̄tibus ſecus ɔtin-
git: qm̄ pp̄ ſubtilitatē illius tunice potabilis viſus ptráſit
eam plene: cū aūt ad terminū eius puenerit: inuenit aquā
ſalſam nitroſaȝ craſſaȝ: quā nō pōt amplius ptráſire: ⁊ iō
refrāgit̄ ad locū ſupiorē lucidū: ⁊ albedinē facit videri in
ipſo: vn̄ vr̄ alba ſupficies palludoſe aq̄: nō aūt marine. De-
ducat̄ igit̄ vlteriꝰ ꝗȝ multe tales paludes ⁊ flumina cadūt ī
ponti: pauce v̄o in egeo: ⁊ ɔtinens imutatur ēt a conten-
to: quare quidē ponti albius videbit̄ eo qḋ egei.

❡ Problema. vij. Antiqua.

PRopter qd mare potabili aq̄ mi-
nus ē frigidum ⁊ ſalſa dulcibus?
Vtꝝ qꝛ dēſius eſt mare ⁊ magis
corpus: talia aūt minus īfrigidā-
tur: ſicut ⁊ caleſiunt magis: ſaluatica enim
ſunt calidi pp̄ denſitateȝ? Aut qꝛ pinguius
groſſius eſt mare: ꝓpter qḋ nō extiguit flā-
mam: ſimiliter ⁊ in alijs pinguius autē cali-
dius eſt: aut terre multuȝ habet: q̄re ſiccius
eſt: ſiccius aūt calidius eſt. Noua:

❡ Cur mare minus q̄ȝ aqua bibi idonea fri-
gidū eſt: oēſqȝ ſalſi hūores nō vt dulces fri-
gidi ſunt. Vtꝝ ꝙ mare ſpiſſiꝰ ⁊ corpulētius
eſt: tale autēȝ qḋqȝ minus refrigerari pōt: ſi-
cut ēt amplius incaleſcere aptū eſt: quippe
ꝙ caldorem ſeruare ſuam ob dēſitatem me-
lius poſſit? An qꝛ mare piguius ē: quocir-
ca flāmā eque extinguere atqȝ cetere aq̄ non
pōt. Calidius aūt qḋ pinguius eſt. An qm̄
multū terre in ſe cōtinet ꝓpterea ſiccius eſt:
quod aūt ſiccius idē calidius eſt.

❡ Quare mare nō ē adeo frigidū ſicut aq̄ potabilis: ⁊ ſilr̄
q̄re aq̄ ſalſa nō eſt in tm̄ frida vt dulcis: qḋ qdeȝ verificat̄
dum in locis extēt expoſitus ɔtinenti: qm̄ putei ⁊ fontes ali-
qui hyeme ſunt calidiores q̄ȝ mare: ꝓpter pororū ſubclu-
ſionē vt ſequēti apparebit pticula. ❡ Nōnꝰ Arꝫ. duo di-
cere vtrobiqȝ vt mare ⁊ ſalſam aquā ac potabilē ⁊ dulceȝ:
qꝛ nō eſt omne mare ſalſuȝ: imo quoddā acetoſuȝ ⁊ aliud
pōticū vt eſpōticū qḋ dr̄ dulcius ceteris maribus. i. mi-
nus amarꝫ: eſt ēt aliud amarꝫ vt apparet metha. 2° ⁊ ſim-
plicitā. 4° ſicut ē mare mortuū in quo nō mergit̄ aial neqȝ
gn̄atur pp̄ eius ſiccitatē ⁊ terreſtritatē: ⁊ eſt ēt ſalſum: pp̄ Cap̄p̄ 2 5°
qḋ dixit mare ⁊ ſalſaȝ aquā cū nō oē ſalſum ſilrqȝ potabi-
les aque multas recipiunt diuerſitates in ſapore ⁊ alias ſꝫ
qḋ magis accedūt q̄ſi dulcedini vel recedunt. ❡ Deinde.
(Vtrū.) Soluit. d. cām eſſe qꝛ mare ē ſpiſſius ⁊ magis cor-
pulētuȝ vel maius aq̄ potabili ⁊ dulci: qḋ aūt tale eſt infri-
gidat̄ tardius ⁊ minus ēt qꝛ i ꝓfunditate ſua ⁊ cētro ſem-
per retinet aliqḋ caliditatis: ſicut eſt videre terrā magis ca-
lidā ſm̄ eius profunda q̄ȝ aquā: ⁊ forte q̄ȝ aerē caliditate
vtriſqȝ ipreſſa: vn̄ terra reddit̄ calidior eſtate q̄ȝ aq̄: ⁊ ferꝝ
ignitū ſentit̄ calidius ligno: lȝ. n. ſubtilia calorē citius reci- T.c.42 ⁊ inde.
piant ⁊ alias impreſſiones: celerius tn̄ pdunt 4° metha u.
ſpiſſa eni ⁊ corpulēta p̄dicta hn̄t: eo ꝙ ſaluatiua ⁊ cuſto-
ditiua ſunt calidi pp̄ dēſitatem recepti: cōiꝰ tn̄ hꝫ ſaluati-
ca: qḋ potius i hūc tráſducēdū eſt intellin q̄: in ſilueſtrita-
te pmaneat: lȝ ſilueſtria ſunt cōpactiora ⁊ calidiora deme-
ſticis vt viſuȝ eſt. 10°. ❡ Deinde. (Aut) Aſſignat aliā cāȝ
d. qm̄ illud qḋ ē groſſiꝰ q̄le ē mare: piguius exiſtit: eo ꝙ in
eꝰ dēſitate plimū ɔtinet̄ de hūido aereo pingui: vn̄ in 15° di-
cetur ꝙ a ſale oleū extrahit̄: qḋ ſiqdē ſal fit ex aq̄ maris coa-
gulata: ⁊ iō pingue qḋ eſt in mari vt oſidit aſpaltū: qḋ ali-
qn̄ colligit̄ i ſupnatatiōe ipſiꝰ nō extiguit flāmā ignitā: ſic
neqȝ aliud qḋlibet pigue: qḋ āt piguius ē calidius: pingue
igit̄ calm: cū piguedo ſit calida vt viſuȝ eſt 5° ſed aq̄ pota-
bilis ⁊ dulcis nō eſt pinguis: q̄re mare ac ſalſa aq̄ erit cali-
da: potabilis v̄o ⁊ dulcis frigida. ❡ Deinde. (Aut.) Aſſi-
gnat aliā cām. d. ꝙ mare ⁊ aq̄ ſalſa hꝫ multū terreū areno-
ſum ſibi admixtū: ⁊ iō erit qd ſiccū valde: qḋ aūt tale cali-
dius eſt: qm̄ id cōtinget pp̄ caliditatē decoquentē ⁊ exiccā-
tem humidū qḋ erat in illo: pp̄ qḋ erat frigidum vel cōtē-
peratum. Circa id. ❡ Dubitat̄ qꝛ terra eſt ſūme ſicca 2° d̄ Dubitꝰ T.c.16. ⁊ inde.
gn̄ōe ⁊ corruptione: ⁊ tn̄ ſūme frigida poſt aquā: imo ſm̄
Arꝫ. in fine celi ⁊ mūdi: lȝ corrigat ſe 9° metha. ponit̄ ſum-
me frigida. ❡ Dicēdum ꝙ ſiccū eſt duplex: quoddā enīȝ
debet̄ alicui pp̄ nām ſuā: q̄lis eſt terra: que ſi humida ſit p̄
accn̄s cōtingit: pp̄ cōmixtionē aq̄: ⁊ id licet ſit frigiduȝ de
ſe: accn̄taliter tn̄ pōt reddi calidū: ꝓpterea. n. qꝛ ſolidū qe-
ſcens recipit caliditatē peruenientē ad ipſuȝ ex corporibꝰ ſu-
perioribus pp̄ motū ⁊ lucē ⁊ ipſum ɔſeruat. Eſt ⁊ ēt aliud
ſiccū pticipatū eo ꝙ acqſiuit ſiccitatē a caliditate cui ɔiū-
ctum fuit: nō ꝙ hꝫ fuerit eius pncipalis nā: ⁊ ita ſiccus eſt
ignis: ⁊ oē in qḋ ignita egit caliditas: ⁊ taſr ēt pōt terra di-
ci cōiter ſicca: ⁊ maxīe illud terreū qḋ ē i mari: qꝛ illic mo-
tus ē multus ⁊ fortis hn̄s calefacere: ſilr̄ caliditas ipreſſa a
cōtinēte inflāmato cōſeruat̄ in profundo maris: nō aūt ſic
in aq̄ potabili ⁊ dulci calor repitur. Et ita qd dōm appare-
bit: qꝛ Arꝫ. loqtur de ſicco acqſito ⁊ nō nāli: ⁊ ſiccū qḋ eſt
in mari nō eſt illud in quo vere reſeruet̄ rō terre: ⁊ aliqḋ ēt
hꝫ penultimo tangitur problemate 28°.

¶ Problema. viij. Antiqua.
PRopter qd mare bñ aſpectabili⁹
magis ē potabili groſſi⁹ exñs: ſub
tili⁹.n.potabile ſalſo ē? Aut ñ ſub
tile cā: ſꝫ recti aſpect⁹ poroꝝ pluri
mi ꝛ magis ſunt: potabile qdeꝫ igiꝉ de ſum
pp ſubtilitatē partiū eſt: ſalſuꝫ aūt magna hꝫ
ꝙ ſunt p vacuū? Aut qꝛ purius eſt mare: ter
ra eni nō eſt: arena aūt grauis exñs ſubſiſtit:
potabiles terreſtres: ipſum autē in mediuꝫ
latum turbidatur velociter. Noua.
¶ Cur mare pſpectius ꝛ dilucidius ē: ꝙ̄ aq̄
potu idonea: cū craſſius ſit: dulcis.n.ſalſa te
nuior? An tenuitas cauſa nō ē cur mare di/
lucidius ſit: ſꝫ directi meatus id faciūt: quoꝝ
tū plurimos: tū ampliſſimos ꝯtinēt: ergo il/
la potu idonea ſpiſſa ex tenuitate ſuaꝝ ptiuꝫ
eſt: ſalſa amplioꝛib⁹ interſticijs inanit? An
qꝛ mare purius ꝛ ſincerius ē: terra eni nul/
la i eo pmanet: harena ſuo pōdere delapſa i
imū ſubſidet. At hūoꝛ dulcis mixt⁹ cū terra
eſt: ꝙ interueniēs facit: vt cito perturbeꝉ.

¶ Quare mare ē bñ magis aſpectabili⁹ ꝛ viſu pmeabile ꝙ̄ aq̄ potabilis. Subditq̄ȝ motiuū. q̄ſi.d.id nō vi ꝯtigere qꝛ mare groſſi⁹ ē ꝛ āplius cōpreſſarū ptiū: cū ſit grauī⁹ potabili aq̄: ꝛ ēt ipſa ſalita ſubtilioꝛ. ¶ Deīde. (Aut.) Soluit dās cām duplicē: ſoluit itaq̄ȝ p̄ pīterēptionē motiui.d. ꝙ ſubtile forte nō ē cā q̄re aliqd ſit magis viſu pmeabile: ſed cā potiꝰ hꝰ aſpect⁹ ꝛ ptrāſitionis a viſu eſt: vt pori corpoꝝ p q̄s penetrat viſus ſint recti ꝛ plificati. Et id ē qd dictuꝫ ē xiᵉ 28ᵉ. viſuꝫ reqrere poros ſubalternos ꝛ rectos de qb⁹ nil cure auditui: nūc ꝟo potabilis aq̄ ē ptiū deſaꝝ ꝛ ꝯiūctarū magis adiuicē: qꝛ ſubtilis p totū: ꝛ nihil ē qd ipediat vnā ptē alteri vehemēter copulari: ſꝫ ſalſa: qꝛ ē groſſioꝛ ptib⁹ p totū: ī ea remanēt q̄dā vacuitates ꝛ pori ſbalterni: p q̄s viſus pōt penetrare: nō ſic āt i aq̄ potabili pp ptiū ꝯnexionē. ¶ Deīde. (Aut.) Aſſignat aliā cām.d.id ēt ꝯtī: qꝛ mari aq̄ ē purioꝛ ꝛ hōgenea minuſq̄ȝ ptib⁹ cōmixta exñcis: ñ.n. i ipſa ē terra: eo ꝙ arena quā aliqs putaret i ipſa pmanere: ſubſidet i ei⁹ pfundū: pp ei⁹ grauitatē: c⁹ ē deſcēdere: ꝛ maxime agitaꝉ a vētis: ꝛ mot⁹ ei⁹ opatur ad deſcēſionē arene ꝛ depurationē aq̄: ſꝫ potabiles aq̄ lꝫ ſint ſubtiles ꝛ puretū qꝛ fundus eaꝝ ē cenoſus limoſus ꝛ non arenoſus: neq̄ȝ in ipſis ē vaſta pfunditas. ꝛ limoſa eleuaꝉ cemulētia pp ipreſſionē ī eis factā: aut a ꝯtinēte vel a me⁹ alio i me⁹ ipſaꝝ verſus ſupficiē magis: ꝛ pturbat ipſas ꝛ reddit ipuras velociter: ita vt nō ſint ſpectabiles ꝛ viſu pmeabiles. ¶ Dubitaꝉ qꝛ eē magī ſpecta vt expo non vī hic accidē: niſi qꝛ viſus amp.poſſit ide pene ꝛ ſe diffundē: ſꝫ h fit i aq̄ potabili: vt dictū ē 6⁹ q̄re ꝛc̄. ¶ Dōm ꝙ lꝫ aq̄ potabil' ſit bñ ſpecta ꝛ pmeabilis ꝺ ſetn̄ p accñs nō ē. eo ꝙ turbeꝉ a motu ꝛ cenoſitate limoſa: q̄ eleuaꝉ ad me⁹ ipſi⁹: vt dēm ē nūc: qd i maris aq̄ nō accidit. Et fortaſſis pp hꝰ cauillationē ꝛ ꝯſilem repetet Ar. illud penultio 18ᵉ. vbi alias ſb det cās ab iſtis. Dubit⁹.

¶ Problema. ix. Antiqua.
PRopter qd in boꝛealib⁹ bñ aſpe/
ctabile ē magis mare ꝙ̄ i auſtrali
bus? Aut qꝛ i trāqlitate colorem
hꝫ mare: pingue eni ē in ſalſo ſapoꝛe: ſignū
aūt. ſegregaꝉ eni oleū i oliuis: ſerenitate igiꝉ
exñte ꝛ calidioꝛi mari ſup leuitatē ſupfioꝛet
ſurſuꝫ talis hūoꝛ: boꝛealib⁹ aūt min⁹ pp fri/
giditatē: eſt aūt aq̄ bene aſpectabilioꝛ oleo:
oleū aūt colorē hꝫ: aq̄ āt ſine colore appens
manifeſtiorē facit apparitionē. Noua.
¶ Cur pflāte aqlone: mare pſpecti⁹: atq̄ȝ trāſ
lucidi⁹ ſit ꝙ̄ auſtro? An qꝛ mare cuꝫ ſerenū ē
colorē trahē ſibi aſſolet. Ineſt eni aliqd pin/
guis i ſucco ſalſo. Indiciuꝫ ꝙ die tepedioꝛe
oleoſuꝫ qddā ſecerni videm⁹. Ergo trāqllo
tepidioriq̄ȝ mari: ſuccus iſte ſua leuitate per
ſūma pandiꝉ qd aqlone fieri min⁹ pōt cā fri
goris. Eſt āt aq̄ trāſlucidioꝛ ꝙ̄ oleū. Id eni
coloꝛe obduciꝉ. Aq̄ ꝟo expers coloris viſu
obuia apertiorē ſui preſtat ſuſpectionē.

¶ Quare mare circa regiōes boꝛeales ē bñ magis ſpectabile ꝛ viſu pmeabile ꝙ̄ circa regiōes meridiōales i qbus auſter viget. ¶ Deīde. (Aut.) Soluit ꝛ p̄ aſſignat cām 2ᵉ ptis q̄ſiti.d.cām eē qm̄ mare qñ fuerit trāqllū ꝛ qetū: ē coloratū colore q̄dā terminato: eo qd mare ſalſuꝫ ē: ꝛ i ſalſo ſapore q̄dā repiꝉ piguedo: eo ꝙ ipſe ſact⁹ ē ex dulci pigui qd nō totū exalauit a calo: qd āt i ſalſo inſit aliqd piguedinis oñdiꝉ: qm̄ oliue ex qb⁹ expmiꝉ oleū ſunt ſalſe cū aliq̄ amaritudine: ꝛ ex eis egrediꝉ oleū qd ꝛ pigue ꝛ dulce: hꝰ āt pinguedo q̄ ē i mari q̄ colorē tribuit appet tali mō: qꝛ cū mare illud meridionale fuerit tranqllū: pp eius calm leuitate q̄tidaꝫ ptiū exiſtiū ſurſuꝫ emittiꝉ ad ſuperficiē aq̄ humoꝛ aere⁹ vētoſus albo colore coloꝛat⁹: ad modū q̄ arboꝛ emittit humidū calm ſurſuꝫ: ex quo flos gñatur: hic autē pinguis cū ſit coloꝛat⁹ ꝛ ſpiſſus poros hñs mīme ſubalternos nō pmittit viſuꝫ p ipm trāſire: q̄re mare nō ē tale ſpectabile pfecte. ¶ Deīde. (Boreal.) Aſſignat 2⁹ cām p̄ ptis.d.ꝙ i mari circa regiōes ſeptētrionales: i qb⁹ viget boreas: p̄dictus hūoꝛ foret ſupra ſupficiē aq̄ illi⁹ maris pp friditateꝫ boree ꝛ loci: ꝛ iō cū nō ſit i ipſo p̄dicta piguedo ꝛ oleaginoſitas: mare hꝰ ſpectabili⁹ ē ꝙ̄ mare meridiei: ſic aq̄ clara ꝛ ſubtilis ē ſpectabilioꝛ viſuq̄ȝ penetrabilioꝛ ꝙ̄ oleū: qm̄ ipſꝫ hꝫ colorē ꝛ hñs nō pōt a viſu ptrāſiri: pori.n.viſus ſbalterni deſtruūꝉ ꝛ ide reddiꝉ corp⁹ nō pſpicuū: ē.n.coloꝛ extremitas corporis non pſpicui. de ſen. ꝛ ſen. ſꝫ ipſa aq̄ caret coloꝛe: pp qd manifeſti⁹ ꝛ ſenſibili⁹ pt videri vndiq̄ȝ a viſu. ¶ Dubitaꝉ. Quia Ar. dicit aquam coloꝛe carere: cum omnia cor colore pticipēt. de ſen. ꝛ ſenſa. Ampli⁹ coloꝛ ē ppꝛium obm viſus. 2⁹ de aia. ſed aq̄ vī q̄re ꝛc̄. ¶ Dōm ꝙ coloꝛ eſt 2ˣ: eſt.n.qdā coloꝛ verus q eſt q̄dā extremitas corporis opaci vt dictū ē iaꝫ: q qdē ſeqtur cōplexionē ex q̄litatibus elemētoꝝ cētam: ꝛ hꝰ coloꝛ ſoluꝫ in corpib⁹ repitur mixtis ꝛ terminatis. Eſt ꝛ ali⁹ coloꝛ nō verus q qdē eſt oē illud qd viſus pōt apprehēdere: ſiue eē hēat in corpe terminato i/ puro: ſiue i diafano corpe ſimplici vel cōpoſ de q̄ ſmo pōt Ar. audiri 2⁹ de aia dicētis colorē motiuuꝫ fore viſus ſm actū lucidi: coloꝛ.n.iſte lapſum q̄ſi facit videre: eo ꝙ viſibile ꝛ diafanū ē: ꝛ ita itelligit Ar. de ſenſu ꝛ ſen. cuꝫ dixit oia corpa pticipare colorē: ſic nūc qd dōm apparet.

Cap̄ p. Dubit⁹. Cap̄ p. T.ꝯ.66. ꝛ.67. T.ꝯ.66. ꝛ.67. Cap̄ p.

¶ Problema. x. Antiqua.
PRopter qd balneati mari velo/
cius deficcanꝉ grauioꝛi exñte po/
tabili? Aut qꝛ groſſius ꝛ terreſtre

eſt mare: modicum igitur habens humi-
dum deſiccatur velocius. Noua.
¶ Qua de cauſa q̄ mari ſe lauerint: oci⁹ reſic-
cent̄ cū mare grauius ſit q̄ʒ aq̄ dulcis? An
q̄ꝛ craſſius ꝛ terroſius eſt: ergo cū paꝝ hūo
ris habeat merito ſiccari pōt celerius.
¶ Quare q̄ baluneant̄ ꝛ madefiūt corꝑib⁹ ſuis aut aliīs ad-
iacētib⁹ ſibi ab aq̄ maris citi⁹ exiccant̄ ab eius humectatio
ne q̄ʒ ſi balnet̄ ab aq̄ potabili. Cur⁹ q̄ dē motiuuʒ tāgit ibi:
grauiori ꝛc̄. q̄ſt. d. q̄ꝛ aqua maris ē pōderoſior ꝛ dēſior po
tabili aq̄: qd̄ aūt eſt tale tardi⁹ vꝫ exiccari: ſicut q̄ꝛ aq̄ ſim-
plex grauior ē aere ꝛ dēſior qd̄ ab ipſa madefactū tardius
exiccat̄ q̄ʒ madefactuʒ aere hūdoroſo. ¶ Deinde. (Aut.)
Soluit. d. cām eē: q̄ꝛ aq̄ ē groſſa ꝛ terreſtris ꝑp admixtio-
nē ꝑtiū terreſtriū aduſtaꝝ: qd̄ aūt tale: modicū hʒ de hūi-
do idigēte exiccatiōe: ꝛ q̄ꝛ hʒ: citi⁹ exiccat̄: i aq̄ vō potabi
li accit̄ eˀ. Rurſus illd̄ qd̄ ē ſubtili⁹ magi penetrat ꝛ i āgu-
ſtiora loca ſbitrat. ſic̄ appet 3° 3ᶜ: ſʒ aq̄ pota ˡⁱˢ ē ſbtilior ma-
rina: qd̄ āt tale penetrat: tardi⁹ exiccat̄: cū exiccās ſi poſſ. ꝛ il
lud attī ᶜ: ſʒ h̄ fac̄ aq̄ pota ˡⁱˢ ſui ſbtili ᶜ ꝛ ſi marina: q̄re ꝛc̄.

¶ Problema. xj. Antiqua.
PRopter q̄d vn̄ vētoſe? Aut q̄ꝛ ſi-
gna ſūt vēti futuri: ē. n. vēt⁹ ꝯpul-
ſio aeris? Aut ꝑp id q̄ ꝑri⁹ ipellū-
tur ſiūt: ꝑpellit āt nō ꝯtinuū de extrīs vēt⁹ ſʒ i
cipiēs. Primū q̄dē igit̄ ſic̄ ꝑri⁹ euanuit: ali-
ud āt h̄ ꝑpulit ꝛ aliā dēſitatē egit ꝛ euanuit:
q̄re māifeſtū: q̄ñq̄ʒ vtiq̄ʒ ꝑpulſuʒ adeſt q̄ꝛ ve
niet ꝛ mouēs: icipiēs. n. hoc facit. Noua.
¶ Cur fluct⁹ vētū pre ſe oēs ferāt? An q̄ꝛ fla-
tus futuri idices ſunt: flatus. n. ipulſus aerꝭ
ē. An q̄ꝛ vice ꝑpellēdi ſucceſſiua ꝯſiſtūt: pro
pellit āt flat⁹ nōdū ꝯtinu⁹ ſʒ exoriēs. Prim⁹
igit̄ q̄ſi emarcuit: mor aūt hūc ꝑpellit facta-
q̄ʒ alta dēſitate elāgueſcit. Quare cū h̄ ꝑpul
ſuʒ iā adeſt: ꝑpellēs quoq̄ʒ illud vēturū eſſe
palaʒ fit. Facit eniʒ id ipſum cū incipit.
¶ Quare vnde ſiūt vētoſe ꝛ ſpū plene. ¶ Deīde. (Aut q̄ꝛ.)
Soluit ꝛ aſſignat duplicē cām. d. ꝑ iō vndas vēto plenas
eē. eo q̄ ſignificāt ſicut nūciū q̄dā antecedētes futuꝝ ven-
tum. ꝛ iō iā ſapiūt aliq̄d de nā vētoſitatis cū effect⁹ futur⁹
redoleat a nā ſue cāe qd̄ declarat: vētus. n. q̄dā ē cōpulſio
aeris ꝛ cōmotio: q̄ ſi q̄dē iā vtcunq̄ʒ aquā offendit cauſan
do inundationē i ipſa. ¶ Deinde. (Aut.) Aſſignat aliaʒ
cām. d. indē fieri eas ꝑp qd̄ facta ſunt ꝑuia ipulſio inūdis
ita q̄ vna icepit ꝯtinuē aliā ipellere: cū in aq̄ ſit cōtinuitas
ꝑcuſſionis. vt dictū ē 2° ſʒ vētus q̄ ipellit ꝛ cōmouet vndas
nō eſt ꝯtinue ꝑflans: ſʒ cū incepit ꝑ ꝑflare i vno loco ceſſa-
uit ibi ꝑp ꝯdenſationē factā in aere: ꝛ in alio iterū perflat
loco aerē ꝛ ipellit: ꝛ inducit tandē dēſitateʒ in aere ꝑp quā
vētus reuerberatus q̄eſcit inanitus: ſed aq̄ impulſa in vno
loco ꝛ vndoſa facta nō cito ceſſat illa inundatio ꝛ euane-
ſcit: imo vna facta ipellit̄ indē aque: ꝛ fit vnda ꝛ ſic durat
motus in aq̄. Et iō ꝯcludit eē manifeſtū impulſionē aliq̄n
eē in aq̄ ꝛ inundationē: q̄ꝛ vētus eſt vēturus: q̄ ſi q̄deʒ prius
mot⁹ cauſauit inūdationē illā: ita vt facta inūdatiōe a vē-
to ſignat̄ vētus eē vēturus: q̄ nō potuit ꝯti⁹ fieri in vno lo-
co ꝑp dēſitatē quā iducit. Propter qd̄ opꝫ ꝑmutari fieri:
ꝛ ſic eē aliculi inundationē: nō tn̄ ventū ibi.

Ventus q̄d ſit.

De h.2. metheo. cap.2.

¶ Problema. xij. Antiqua.
PRopter q̄d vnda ꝑus venit ven-
to. Aut q̄ꝛ nō ſit̄ ceſſat vētus flans
ꝛ mare vndās. Sʒ poſteri⁹ mare:
ꝯtigit mouētē ventū corrūpi ꝑuſ
q̄ʒ fiat ſenſibilis: q̄re nō ꝑor vnda vēto: ſʒ h̄
q̄dē latet: hoc vō nō: aut nō venti ſimul vbi
q̄ flant: ſʒ vn̄ principiū prius: ſimul aūt flat
ꝛ ꝑpiquū mare mouet: ipʒ āt ꝯtinuū: ꝛ itaq̄ʒ
vtiq̄ʒ ꝯtigit ꝑus vndā venire: a mari. n. ꝛ nō
a vēto: mot⁹ velocior aeris q̄ʒ maris. Noua.
¶ Cur fluct⁹ āñq̄ʒ flat⁹ erūpit? An q̄ꝛ non ſit̄
flat⁹ deſiſtit: ꝛ mare vndabūdū ſedat̄ ſed ma
re poſtea ceſſat. Jō fieri pōt: vt qui mouerit
ſpūs āñ occidat: q̄ʒ ſenſui obui⁹ ſit: itaq̄ʒ nō
fluct⁹ ſpū ꝑor ē: ſʒ ille latet: hic pʒ. An flatus
nō vndiq̄ʒ ſit̄ ſpiret: ſʒ primū vn̄ exortus ſit.
Sit̄ aūt ſpirat: ꝛ mare ſibi primū agitat: qd̄
extitū ſubide primū mouet: atq̄ʒ ita fieri pōt vt
fluctus flatū poſſit anteire. Mot⁹. n. ille ve-
locior a mari nō a flatu principiū ducit.
¶ Repetit 2ᵐ vt āpli⁹ verificet̄: ꝛ iā ſuit ꝑpoſituʒ. ¶ Deīde.
(Aut q̄ꝛ.) Soluit ꝛ aſſignat duas cās. d. ꝑ cām eē q̄ꝛ flat⁹
vēti nō q̄eſcit ea hora ꝛ iundatio maris vel alteri⁹ lacune
āple: ſʒ ꝑ ceſſat flat⁹ vēti: ꝛ diu poſteri⁹ maris exūdatio: ꝑp
qd̄ eadē manēte ſine vēto: dī vnda fieri abſq̄ʒ ipſo. Qd̄ oñ
dit: q̄m vētus cōcitās vndas: ꝑus abſorbetur q̄ʒ nobis fiat
ſenſibilis: q̄re vī q̄ vnda fiat ꝑor vēto: cū ita nō ſit ſm̄ ve-
ritatē: imo vētus ꝑor vnda: q̄ aūt tale videat̄: iō ē: q̄ꝛ ven-
tus latet nos: nō aūt iundatio: ꝛ iō vidētes iterdū effectus
aliq̄s ꝛ ipſoꝝ nō ꝑticipantes cās: heſitant ꝛ admirant̄ ne-
ſciētes illos i ꝑprias reducē cās. ¶ Deīde. (Aut.) Soluit
aſſignās aliā cām. d. id ēt ꝯti⁹ ᶜ: q̄ꝛ vēti nō ꝑflant in eodē lo
co ꝛ tpē: ſʒ viciſſiʒ i alio ꝛ altero: ita q̄ mouēt mare vicinū
alicubi ꝛ aliq̄n: ipʒ āt cū ſit ꝯtinuū motū mouet aliā ꝑtem
mar̄: ꝛ illa aliā: ꝛ iō ſi appet vndā ꝑus vēto ad nos ꝑueni-
re: id accidit ꝑp ꝯtinuitatē ꝑtiū mar̄: q̄rū vna mouet ſibi
ꝯtinuā: nō aūt ab ipo vēto ꝑ totuʒ ꝯtinue moto: q̄ꝛ ſi h̄ ita
eēt: tūc ꝑ nobis occurreret vētus q̄ʒ vnda: nā vēt⁹ q̄ ē mo-
tus aer̄: ſit velocior vnda q̄ ē mot⁹ aq̄ maris: idē 2ᶜ.

¶ Problema. xiij. Antiqua.
PRopter q̄d in mari magis nata-
re pn̄t q̄ʒ i fluminib⁹? Aut q̄ꝛ na-
tās ſup fulcit̄ i aq̄ natat: a corpu-
lētiori aūt magis fulciri poſſum⁹:
corpulētior aūt ē marina aq̄ fluminea: groſ
ſior āt ē magis ꝛ fulcire potēs. Noua.
¶ Cur i mari meli⁹ q̄ʒ i fluuijs natare poſſu
m⁹? An q̄ q̄ natat ſedulo aq̄ adnitendo na-
tat: adniti āt firmi⁹ ad id poſſum⁹: qd̄ corpu
lēti⁹ ē. At aq̄ maritima fluuiali corpulētior
eſt. craſſior eni ꝛ ad renitēdū validior.
¶ Quare hoīes in mari diuti⁹ ꝑñt natare q̄ʒ i fluminibus:
cū tn̄ mare videat̄ fore diff cili⁹ flumine natabile. ¶ Dein-
de. (Aut q̄ꝛ.) Soluit. d. cāʒ eē q̄m ille q̄ natat: natat eo q̄
ſuſtentat̄ ſup aq̄: nūc aūt in aqua corpulētiori ꝛ groſſiori

magis poteſt natans ſuſtētari: ꝓpter hoc ꝙ magis appropinquat nature terre: q̄ eſt: ſulcimentū ⁊ ſuſtentatio oīum grauiū. Et nō qꝛ aer eſt ſubtilius corp⁹ nō pōt quis in ipſo natare: cū careat ſulcimēto: ſed aq̄ maris eſt corpulentior ea q̄ fluuialis: dūmō illa nō fuerit limo nimio ⁊ terreſtreitati admixta: hec vō q̄ eſt groſſa magis pōt ſuſtētare pondus nr̄i corporis ſicut viſuȝ ē 3° de nauibus oneratis i mari ad flumina trāſeūtib⁹: q̄ pclitate fuerūt nō raro. ¶ Notandū ꝙ aliq̄ maria ſubſunt tropico cācri adeo barenoſa ⁊ ſpiſſa ꝓp caliditatē ſolis eleuantē ⁊ exiccantē: qō in eis ē humidū in tm̄ denſati ⁊ arene cōmixtū: vt non ſint nauigabilia ac ꝑmeabilia: nec in eis ēt aīalia gn̄anł. Albumaſar 3° introductoꝝ. de quo metha. 2° quidā fabulanł i paleſtina eſſe aquā maris adeo ſpiſſaȝ: ꝙ ſi hō colligatis manibus ⁊ pedib⁹ aut beſtia ꝓiciał in eā ſupernatat ſup eā: ⁊ nō ſubmergił: de q̄ 6° ⁊ ſimplicitū 4° de eo qdē ⁊ cōſilī non eſt verū ꝙ flumine medi⁹ poſſit natari: qꝛ in hoc reqrił motus qui nō pōt ibidē interuenire: ꝓp inobedientiā medij: ⁊ ſi poſſit diutius valde ſup aquā ſuſtentari huiuſmodi.

Maris inauigabilia.

Caplo ꝓ fabula i paleſtia regioīe.

¶ Problema. xiiij. Antiqua

PRopter qd qnq̄ȝ in mari pluri tēpore durare poſſūt q̄ȝ i flumine? Aut qꝛ fluuialis aq̄ ſubtilis ē: magis igił intrans ſuffocat. Noua.

¶ Quā ob cām demerſi i mare plus tpis valeāt tolerare q̄ȝ i fluuio? An qꝛ fluuialis humor tēuior. Subiēs igił copioſi⁹ ſtrāgulat.

¶ Quare holes in mari qnq̄ȝ longiori tpe pñt remanere ſine leſione aut ſubmerſi viuere q̄ȝ in fluminibus: dicēs aūt qnq̄ȝ qō magis in frequēter reſoluendū: qꝛ poſſibile interdum fluminis alicuius aquā eſſe ſpiſſiorē aq maris: ⁊ habere alias q̄litates: qbus minus fiat nocumentū q̄ȝ aq̄ maris. ¶ Deinde. (Aut.) Soluit dicēs cām eſſe: qꝛ aqua fluminis eſt ſubtilis valde relatione marine: qō aūt hō āpli⁹ penetrare videł: ⁊ qō tale citius replet ⁊ ſuffocat: ⁊ virtutē priuat anhelandi: cū eo qō ſui frigida qualitate peremptiua exiſtit: ꝓpter qō in fluminis aq̄ ſibiq̄ȝ cōſimili mai⁹ incurrit nocumentum minuſq̄ȝ viuere contingit.

¶ Problema. xv. Antiqua.

PRopter qd mare qdē vrił: aqua aūt nō? Aut vrił qdē ⁊ illa: mare aūt min⁹ extiguit ignē qꝛ pīguius eſt. Signū aūt ꝙ pigui⁹: a ſale enī extrahił oleū. Aut ⁊ minus pñt pori ꝯuenire igni: qꝛ groſſius ē ⁊ magis terreſtre: ſicut ⁊ ſale exiſtente: queādmodū igitur ſiccū humido min⁹ extinctiuū: ⁊ ſiccū magis ſm rōneȝ aduſtiuū eſt: ⁊ aliud alio magis i eo qō ꝓpīnqus calido eſt: ſiccius aūt mari: vtraq̄ȝ enim hec magis inſunt. Noua.

¶ Cur mare deuri pōt aq̄ non pōt? An ⁊ aq̄ ðurił ſȝ mare min⁹ ignē extiguit: qm̄ piguius ē. Cui⁹ rei idiciū oleū fac: qō ex ſale ðpromi pōt. An ēt meatus maris minus ꝯgruāt igni: aut q craſſiores ſint: ⁊ eo magis ꝙ ſalis rō nō deeſt. Ut igił qō ſiccū ē: min⁹ extiguē q̄ȝ qō hūidū pōt: ita ēt qō amplius ſiccū ē: idē ex rōne vrenti⁹ eē dȝ: ⁊ alterū magis alte ro. Quo enī ſiccius eo calidius eſt: mari aūt iſthec ambo ineſſe plenius palam eſt.

¶ Quare aq̄ marina ab igne cōburił: ſed aq̄ potabilis non adurił: imo potius videł eſt ꝯria igni eū extiguēdo. ¶ Deinde. (Aut.) Soluit dupłr. ⁊ p̊ p interēptionē. d. ꝙ aq̄ potabilis ēt adurił ꝓp aliqd humidi aerei entis in ea: aq̄ enī alit ignē 2° de aīa. ȝ magis mare: qō oñdił: qꝛ valde min⁹ ea ignē extiguit: eo ꝙ pigui⁹ ⁊ vnctuoſi⁹ exiſtit ipa: c⁹ qdeſ ſignū ē: qꝛ ex ſalſa aq̄ fit ſal coagulatiōe fcā a calo: a q̄ qdē p diſtillationē elicił oleū: qō āt hō maris pigue ⁊ ignis alitiuū minimeq̄ȝ peremptiuū. ¶ Deīn. (Aut.) Aſſignat aliā cāȝ. d. id eē: qꝛ pori q ſunt i aq̄ mari min⁹ pñt ꝯuenire ⁊ reperiri i ipā. ſūt. n. magi ágiſti poris alteri⁹ aq̄: qꝛ aq̄ maris ē groſſior ⁊ terreſtrior ea q̄ potabił: ceu ſal indicat groſſum exiñs: qō oñdił: qꝛ ſic illud qō ē ſiccū minus hȝ extinguere ignē: imo ipſuȝ ſm ſuā rōnē cauſet aduſtionē: nedū ꝙ ipſum tollat. differēter tñ ſm magis ⁊ minus: ſm ꝙ ſiccius erit ꝓpinqus calido aut remotius: amplius enī ſiccū magis inflāmał: cū ipſuȝ ſit lima caloris: vt elicił metha. 4°. ita calm̄ ⁊ ſiccū cōiūctiȝ magis inſunt mari: qō oſtēdit ei⁹ ſalſedo ⁊ piguedo: q̄ȝ aq̄ potabili: q̄re aq̄ maris adurił: non aūt que potabilis: ⁊ id 32° repetił ſuccincte.

Te. 2. 43

Tex. cō. 40. 41. ⁊ inde.

¶ Problema. xvj. Antiqua.

PRopter qd a mari qdē nō euētał mare fridū a fluminibus autē? Aut qꝛ mare qdē ē i ſpacioſis locis: flumina aūt i āguſtis: aura qdē igił q̄ eſt a mari in multis ſpargił. quare eſt imbecillis: que aūt eſt a fluminibus coadunate fertur ⁊ magis potēs eſt: ꝓp qō magis conuenienter videł frigida. Aut hoc nō eſt cauſa: ſed flumina qdē frigida ſūt: mare āt neq̄ȝ frigidum neq̄ȝ calidū: fit aūt aura ⁊ euentatio calefactis ⁊ infrigiditatis aquis: quecūq̄ȝ quidē igitur h̄ patiunł accreſcit: accreſcēte aūt aq̄: aer q fit fertur q eſt aura: qō quidē igitur a frigidis cōueniēter euētatur: qō āt a vehemēter calidis euentatū īfrigidatur: ⁊ fit frigidū: flumina qdē igitur frida oia inueniet aliqs vtiq̄ȝ: mare aūt neq̄ȝ frigiduȝ neq̄ȝ calidū vehemēter eſt: neq̄ȝ igitur qō euētał ab eo frigidū eſt: propter id qō non eſt frigidum: neq̄ȝ infrigidatur velociter: ꝓp id qō nō eſt calidū vehementer. Noua.

¶ Quam ob cauſam mane aura frigida de mari nō ſpirat: de fluminib⁹ ſpirat? An qm̄ mare locis patulis ſpacioſiſq̄ȝ dilatatur: flumina anguſtiſſimis ꝯcludūtur. Aura igitur maris p multa vaſtaq̄ȝ ſpacia diſpalata redditur imbecillis: fluminū aūt vniuerſa extrigitur: itaq̄ȝ āplius valet: ⁊ frigidiuſcula merito occurrere pōt. An cā nō in eo eſt ſed vt fluminum ſua natura frigida ſunt: ſic mare nec frigidū neq̄ȝ calm̄ eſt: aura autē oiſq̄ȝ reſpiratio humore vel caleſcēte vel frigeſcēte excuti ſolet: vtrū. n. ex his fuerit hūor areſcit

coareſcente: aer q inde ortus ſpirat aura eſt: q ſi a fridis pficiſcitur: frigidus merito ſpirat: ſi a valde calidis cito refrigeraꝛ. Fluuios igiꝛ frigidos comperire oēs poſſumus: mare aūt neqꝫ frigidū neqꝫ calidū valde eſt. Itaqꝫ nec frigidū eſſe id pōt: qđ ex eo reſpirat: cū .ſ. mare frigidū ipſum non ſit: nec cito refrigeratur: qꝛ calidū valde non eſt.

¶ Quare a mari nō cātur euētatio ⁊ aura frigida eſt⁹ mitigatiua ſicut a fluminibus: cuius motiuū eſt qꝛ mare frigidū exiſtat: q̄re ab eo euētatio ⁊ aura frida mitigatiua ſicut a fluminib⁹ deberet cauſari. ¶ Nōn̄ᵐ q̄ 26° ⁊ 30° hoc repetetur: ⁊ vbi hic ſcribiꝛ mare: illic ſcribeꝛ matutine: ita vt forte qđ hic dī mare velit dicere mane. ¶ Deīn. (Aut.) Soluit duplicē aſſignās cām dicens p̄ id eſſe qꝛ maris locus ē ſpacioſus ⁊ diffuſus: ſed locus fluminis ē anguſtus ⁊ coadunatus inter ripas altas: pp qđ euentatio ⁊ aura que ſuſcitatur a mari ſpargiꝛ in partes plures: vñ imbecillis efficitur: cū v̄tus diuiſa ſit ibecillioꝛ vnita: ſed q̄ manat ex fluminibus coadunate ferꝛ: ⁊ nō ſparſim: nō enī multū egreditur extra ripas: cū gn̄eꝛ ex motu aq̄: ⁊ aq̄ nō egrediatur ab eis: q̄re cū remaneat vnita: virtus erit potētioꝛ ifrigidādo: vñ merito ꝯuenienter magis vī frigida aura ⁊ euētatio cāta a fluminib⁹ q̄ꝫ a mari: aer .n. ⁊ vīr liquidū cū per artiora ptrāſit velocius moueꝛ. ¶ Deīde. (Aut.) Aſſignat aliam cām verioꝛē dicens q̄ p̄ct actū p̄o cā ſumptū nō eſt cā omnino: verum occaſio quedā: ſed cauſa directa eſt qꝛ fluminis aq̄ ſunt frigide: cū ſint in motu q bꝫ in talibus: per accidēs in infrigidare: vt viſum eſt q̄nto ꝯ. ſed maris aq̄ nō eſt vehemēter frigida ſicut aqua fluuioꝝ: neqꝫ vehementer calida vt interdū caleſiūt aq̄ ſole: ſꝫ eſt media inter iſta duo lata extrema: hoc qdē p̄miſſo tanq̄ꝫ neceſſario ꝓſequitur dicēs: q̄ aura ſiue euētatio accidit qñ aque caleſiunt: vel qñ infrigidanꝛ: tūc itaqꝫ quecūqꝫ ſunt ille aque q̄ patiuntur q̄ predictū: puta calefactionē aut infrigidationē: accreſciꝛ vel augmentanꝛ: cū aūt fuerit augmētate: generatur aer ab ipſis p̄ earū ſubtiliationē: qꝛ aqua cū ex ea generatur aer creſcit in multiplicata analogia: ex vno enim pugillo aque gn̄antur aeris plūni: vt apparet 2° de gn̄ōne ⁊ corruptione: aer enī gn̄atus moueꝛ: q aurā cauſat ⁊ euē-

T. c. 37 ⁊ alibi. tationē. ¶ Nōn̄ᵐ q̄. 26. vel. 27. ſeruatur ita: vbi repetitur idipſum. vtrū enī vtrūqꝫ horū patiaꝛ ⁊c̄. qđ ſic exponaꝛ ne iterū itereꝛ q̄ aqua ſi patiaꝛ alteꝝ predictoꝝ: puta calefactionem vel ifrigidationē exareſcit .i. euapoꝛat ⁊ ſubtiliaꝛ acq̄rendo diſpoſitiones aeris: qua exareſacta ſit aer: perfecte enī tūc acq̄rit formā aeris: quo accidēte moueꝛ: cuius motus eſt aura. hꝫ āt aura ſiue euētatio facta vel ſit a frigidis aq̄s vel a calidis ſufficiēter: ſiqdē a frigidis planum eſt q̄ euētatur ⁊ refrigerat merito ꝯuenienter: ſed a calidis adhuc ſit euētatio ⁊ infrigidatio: qꝛ licet tales ſint valde calide cū eo q̄ infrigidāꝛ euētāt: ipſe enī p̄ accidēs erāt calide: pp qđ nāliter cito reuertuntur ad ſuā diſpōnē frigidam: imo cuius quāto magis fuerint calide infrigidabuntur pp victoriā ſibi a ſuo ꝯ̄rio ipreſſam: vt pꝫ methau. p̄: ſꝫ

Lcōpp ⁊ 3. aque omniū concauitatū ⁊ fluuioꝝ inueniuntur aūt calide vehemēter propter ipreſſionē in eis factā a calore ſolis aut frigide. Merito igiꝛ ab eis euētatio ⁊ aura frigida puenit: ſꝫ mare vt tactū eſt neqꝫ eſt calidū vehementer neqꝫ frigidū: nō calidū: qꝛ nō pōt ſui mole tanta violēter alterari: nō frigidum ꝓpter ip qđ dictū ſeptimo. Et ideo euentatio ⁊ aura cauſata ab ipſo nō erit frigida: eo q̄ ipſum non eſt vehementer frigidū vt premiſſum eſt: neqꝫ ēt ſit euentatio ab ipſo eo q̄ ifrigidetur: ſic̄ dicebaꝛ de aquis fluminis eo q̄ nō efficiꝛ calidū vehemēter: ex his q̄ ꝯ̄s pōt ſermo ſimiliter ꝯſtringi. euentatio vel aura mitigatiua eſt eo ſit vehemēter calidis vel fridis: ſed aq̄ fluminū ſunt vehemēter calide vel fride ⁊ nō maris. q̄re ⁊c̄. ¶ Dubitaꝛ. qꝛ dic̄ aquaꝝ a frigiditate accreſcere qđ nō vꝫ: cū frigidū habeat ꝯſtringere ⁊ ꝯ̄bere a circūferētijs ad cētrū: tale aūt diminutionis ⁊ nō augmēti cāt. ¶ Dōm q̄ aq̄ frigidate creſcūt p̄ accidēs: eo q̄ ꝯ̄bunꝛ in ſeipſis: qbus ꝯ̄cis ſit augmētū ⁊ extēſio in eis: qđ enī in ipſis calm ⁊ ſubtile exalat: vñ hic videmus ipas fumare: velut fluuijs accit: ex ꝯ̄fuſiōe aeri ſ aquā friditate ꝯdēſante: q̄ vndē poſtea effumāt: ⁊ gn̄aꝛ aer idē. Dubiū

¶ Problema. xvij. Antiqua.

Propter qd in maioribus pelagis tardi⁹ reſidēt vnde q̄ꝫ in paruis? Aut qꝛ ex multo motu tardi⁹ reſidet oē q̄ꝫ ex modico. In magnis aūt pelagis plus ipulſio ſit q̄ꝫ in breuib⁹ nō eſt irrōnabile tardius reſidere. Noua.

¶ Cur fluctus altioris pelagi tardi⁹ deſiſtāt: q̄ꝫ breuioris? An qꝛ res ois ſerius ex motione multa q̄ꝫ pauca requieſcit: eſtus aūt magni pelagi amplioꝛ q̄ꝫ parui eſt: ergo nihil temere agitur ſi tardius quietatur.

¶ Quare i pelagis maiorib⁹ q trib⁹ dimēſionib⁹ mēſurātur tardi⁹ reſidēt vnde: ⁊ a motu q̄eſcūt q̄ꝫ i minorib⁹: cū ſi alicui videaꝛ ꝯ̄riū: eo q̄ vñ maioꝝ pelagoꝝ ſūt grauioꝛes: ⁊ grauⁱ⁹ citⁱ⁹ rēdit deorſuꝫ: qđ aūt tale viſuꝫ ē celeri⁹ q̄eſcere. ¶ Deīde. (Aut.) Soluit dicēs cām eſſe id: qꝛ qđ agitatur motu vehemēti tardi⁹ reſidet ⁊ q̄eſcit: eo q̄ ꝯ̄itatū oppo⁹ ꝫ: ſꝫ i magnis pelagis id accidit: vehemētioꝛ nāqꝫ i ipſis cauſatur impulſio: pp loci ſpacioſitatē q̄ꝫ in minoribus.

¶ Problema. xviij. Antiqua.

Propter qd ſalſa aq̄ frida qdē nō ē potabilis: calefacta aūt magis ſit potabilis: ⁊ calida exñs ⁊ ifrigidata? Aut qꝛ in ꝯ̄riū a ꝯ̄rio apta nata eſt permutari: eſt autem potabile ſalſo cōtrarium quidem: calefacta elixatur ſalſum: infrigidata autē ſubſiſtit. Noua.

¶ Cur aqua ſalſa frigida bibi nō pōt: calida refrigeratave poſt q̄ꝫ calefacta ē: melius poteſt? An propterea q̄ de ꝯ̄rio in cōtrarium res queqꝫ mutari ſolita ē: aq̄ aūt ſalſa dulci oppoſita ē: ⁊ cū caleſcit portio ſalſi decoquitur: cū refrigeraꝛ in imū deferꝛ ⁊ ſubſidet.

¶ Quare aq̄ ſalſa dū eſt frigida eſſentialr nō eſt apta nata potari: ita vt potātes neceſſitate ipſam ſiti icurrāt iſatiabilem. de acci. ſꝫ cū fuerit cal'a reddita actu magis min⁹ male reddiꝛ potabilis: ⁊ ſilr cū infrigidaꝛ poſtea. ¶ Deinde. (Aut.) Soluit dicēs: cām eē: qꝛ aq̄ de ꝯ̄rio in ꝯ̄riū eſt nata p̄mutari: qđ agēs diuerſimode agit i ipſaꝫ cū ſit oīm ꝯ̄rietatis ceu alia ſenſibilia. oīa .n. hñt ꝯ̄rietateꝫ de ſenſu ⁊ ſen. Lcōp p.
ſed potabilis eſt ꝯ̄ria ſalſe non potabili: igiꝛ cū eēt prius ſalſa impotabilis: p̄mutabitur in ꝯ̄riū ⁊ reddeꝛ potabilis ⁊ ſalſa minus: ⁊ declarat modū quo p̄mutaꝛ in ꝯ̄rium dicens id fieri: qꝛ cū aqua ſalſa impotabilis calefit: elixatur ⁊ digeritur digeſtione en ſa his facta: quare demū infrigidata terreſtre impuꝝ qđ erat ſalſedinis cauſa ⁊ impota-

bilitatis reſidet in fundo ⁊ humidū dulce aereū remanet eleuatū. Cuius ſignū eſt q2 cū fuerit decoctione digeſta ſi ue bibitione digna: fundus vaſis reperitur terreſtreitate are noſa plenus. ¶ Dubitaſ de eo ꝙ dicaſ aquā maris calefa ctam reddi magis potabilē ſeu minus malē: cū plerūqꝫ di ctum ſit prius: qḋ ſalſum decoctione ac calefactione red datur amaꝝ ⁊ acutū vt mel oſtendit. ¶ Dōm ꝙ aqua p decoctionē rectificetur in ſuba ⁊ ſapore: cū enim eſſet tur bida ⁊ ſpiſſa fit ſubtilis ⁊ clara: pp qḋ prima ſm̄ Auicē. appellat illos medicos turbidos q extimauerūt ꝙ in deco quēdo aquā non extat iuuamētū: dicētes eius ſubtile exa lare: ſpiſſumqꝫ feculētū remanere. Sed illis dōm: ꝙ illud qḋ exalat ſm̄ Auic. eſt modicū reſpectu eius qḋ remanet digeſtū ſubtiliatū ⁊ a partibus groſſis terreſtrib9 ſeqſtra tum: rectificaſ ēt in ſapore: q2 cū decoquitur digeſtione cau ſatica hūoꝛ ꝯueniēs efficiſ in ea ⁊ delectabilis: cuꝫ gene retur a calido digerēte humidū ſufficiēter: ſapoꝛ autē pre exiſtens erat introductus a ꝯrio. ¶ Propter rōnis autem vinculū diſſoluendū amplius dicēdū ꝙ ſalſuꝫ eſt duplex: quoddā enꝫ cuius partes debiliter ſunt cōmixte adinui cem: ⁊ aliud cuius coherēt ſibi vehemēter: dictū eſt enꝫ in 15° ꝙ in oī ſalſa eſt aliqd dulcis vnctuoſi: nūc autē ſalſum primū reddiſ potabilius ⁊ minus amaꝝ. Qḋ oſtenditur: q2 illud qḋ ſequeſtrat terreſtre ſiccū a dulci vnctuoſo con digerendo illud videſ fore cā minoris ſalſedinis ⁊ potabi litatis maioris: ſed id vt dictū ē facit decoctio: ⁊ tale ſalſū eſt maris de quo ſermo. Salſum aūt cuius humidū ſubti le vehemēter inſertum terreo pauco groſſo: pp id qḋ deco ctione magis acquitur ſapoꝛ impotabilis rōne inflāmatio nis q̄ꝫ rectificetur ratione ſequeſtrationis ꝓpter connexio nem partiū: tale quidē ſalſum decoctione nō reddiſ pota bile: cū non fiat ſequeſtratio humidi dulcis a terreo ſicco: ſed potius maioꝛ inflāmatio ⁊ ipſius conſumptio.

¶ Problema. xix. Antiqua.

PRopter qd aque q̄ ſunt iuxta ma re vt frequēter dulces ſūt ſꝫ nō ſal ſe? Aut pp id ꝙ potabilioꝛes cola te ſiūt. colaſ āt q̄ ē iuxta mare magis. Noua.

¶ Cur aq̄ poſite pp mare dulces magna ex pte nō ſalſe cōperiantſ? An q2 percolate po tu aptioꝛes redduntur: pcolari aūt id me lius pōt: qḋ mari propius ſitum eſt.

¶ Quare accidit vt frequenter ꝙ aq̄ exiſtes circa littora ⁊ ripas maris ſunt dulces ⁊ nō ſalſe: lꝫ ꝓpinq̄ ipſis exiſtāt: ſi cut eſt inuenire puteū intra monaſteriū qḋdā circa eneturā mare circūdatū: in eo ꝟo dulcioꝛi aq̄ repletuꝫ. ¶ Deinde. (Aut.) Soluit. d. cām eſſe: q2 aque colate ⁊ depurate ſunt potabilioꝛes q̄ꝫ nō colate: ſed aque iuxta mare exiſtes colā tur magis q̄ꝫ plures alie: pp qḋ dulcioꝛes redduntſ non ra ro. ¶ Notādū ꝙ colationis hꝰ cā poteſt eſſe: qm̄ cuꝫ in lo co circa mare ſit arena q̄ eſt grauitis deſcēſiua in ea nō in ueniunſ cōcauitates ⁊ voragines: ita ꝙ aqua intrās p po ros arene anguſtos decolaſ ⁊ ſubtiliaſ dimittēs terreſtrei tatem ⁊ groſſiciē que cauſa eſt ſalſedinis cū hūido aqueo pmiſcetur. Rurſus arene ſm̄ nām ſuam habent attrahere feces: depurare ⁊ clarificare humida liquida: ſicut indicāt illi qui ipſa vinū depurant ⁊ clarificant.

¶ Problema. xx. Antiqua.

PRopter qd ſalſa aq̄ non fluxibilis ē? Aut q2 graue qdē ſtabile ē: ſal ſa āt aq̄ grauis: pp qḋ ⁊ calide ſo le ſalſaruꝫ aquarum fluxibiles ſunt: habent eni leuitatē in ipſis ſm̄ qḋ dn̄atur q̄ eſt ſm̄ ſalſedinē grauitati: calidū eniꝫ leuius ē: am plius fluxibiles qdē colātur p terrā: colatis aūt ſemp maxime ſubſiſtit groſſiſſimū ⁊ gra uiſſimū: ſegregaſ aūt leue ⁊ puruꝫ: eſt. n. ſal ſum qdē graue: dulce autē leue: pp qḋ ſunt dulces fluxibiles: eadē aūt cā eſt: ⁊ pp qd ſal ſa aq̄ mota ⁊ mutata dulcioꝛ fit: leuioꝛ enim ⁊ ībecillioꝛ propter motū fit. Noua.

¶ Cur aq̄ ſalſa profluere neq̄at an q2 ſtabile qḋ graue ē. Salſa autē aq̄ grauis eſt: quapp calide tātūmō ex ſalſis profluere pñt. habēt eniſ ſibi leuitatē: q̄ pondus ſalſuginis ſupat. Calidū nāqꝫ leuius eſt? Adde ꝙ aq̄ profluē tes p terrā nimiꝝ percollari q̄unt: itaqꝫ quā tuꝫ craſſius ⁊ graui9 ē id aſſidue magis ma giſqꝫ deferſ ⁊ ſubſidet: quātū leuius atqꝫ ſin cerius id ſeuocatur ⁊ profluit. Ut eni ſalſuꝫ graue: ita dulce leue eſt: atqꝫ ita efficiſ: vt ſint dulces q̄ profluunt: hec eadē cā eſt: ⁊ cur aq̄ ſalſa cū mouetur: mutaturqꝫ dulcioꝛ fiat: le uioꝛ fit. n. p motū atqꝫ ſincerioꝛ reddiſ.

¶ Quare aq̄ ſalſa nō ē fluuialis ⁊ ptranſiēs de vna pte ad aliā ſicut aq̄ fluminis. ¶ Deinde. (Aut.) Soluit. d. id eē: qm̄ illud qḋ graue ſtabile eſt ⁊ pmanēs ē in eodeꝫ loco: ſꝫ ſalſa talis eſt aq̄ q̄re grauis. Propter qḋ iſert ꝯñr coꝛrela riū dicēs: ⁊ iō de numero ſalſarū aquarū ſole ille q̄ calide ſunt fluxibiles de loco ad locū diſcurrētes: pp leuitateꝫ q̄ ē in eis: per quaꝫ dominanſ grauitati q̄ eſt in ſalſedine: ſalſa enim aq̄ eſt grauis pp admixtionē terreſtris: hꝰ autē leui tas preſtaſ eis a calido: qḋ eſt leui9 oī qḋ eſt: p qḋ ⁊ alia ſūt leuia ſicut ēt calida. ¶ Notādum ꝙ aq̄ maris ⁊ maxime oceani q̄ꝫtū eſt de ſe minime moueſ: cū ſit grauis ſuuꝫ lo cū obtinēs nālē. vnūquodqꝫ. n. cū fuerit extra locū ſuū na turalē moueſ ad ipſum: ad quē cū puenerit nāliter q̄ſcit: tanq̄ꝫ in eo in quo ꝯſiſtit ipſi9 ſalus ⁊ pfectio: ſi aūt moueſ p aliud ꝯtingit: aut vētꝰ inſufflatione: aut lune i ci9 circulo decurſu: quo mot9 cauſaſ acceſſiuus ⁊ receſſiu9 in marium plimis. albumaſar introductoꝛij 3°. ¶ Deīde. (Amplius.) Aſſignat 2° cāꝫ q̄re dulces aq̄ ſunt fluxibiles. d. id eē q2 co lantur p terrā ſicut colaſ lixiuiū p cinerē: in qua colatura depuranſ: q2 qḋ in eis eſt vehemētis groſſitudinis ⁊ pōde roſitatis terreſtris ſubſidet deoꝛſuꝫ: ⁊ qḋ leue ac puꝝ rema net ſegregatū p ſe a graui terreſtri: ſꝫ ſalſuꝫ ē graue ⁊ groſ ſuꝫ pp terreſtre cōmixtū eidē: dulce ꝟo leue ⁊ puꝝ: ⁊ iō cō cludit dulces ⁊ calas aq̄s eē fluxibiles: ⁊ ſalſas ⁊ fridas p manētes. (Eadē.) Oñdit ꝯñr ꝙ pp eādē cām p quā aq̄ eſt fluxibilis ⁊ reddiſ dulcis ē cā ēt pp quaꝫ aq̄ ſalſa mota ex loco ſuo: ⁊ mutata a ſui diſpōne dulcioꝛ efficiſ: cuꝫ eēt ꝑus minus dulcis ſeu min9 ſalſa: ſed cā quare reddiſ dulcioꝛ ē: qm̄ ipſa pp motū quo decolaſ fit ībecillioꝛ. i. ſubtilioꝛ: qm̄ ſubtili ībecillitas cōicaſ: que aūt eſt talis: eſt ſeparata iam a ſicco terreſtri faciente in ipſa ſalſedinem.

¶ Problema. xxj. Antiqua.

PRopter qd i libie ſi foderit aliqs circa mare ꝑmo potabilis. deīde ſalſa fit velociter: i aliqs autē locis minus fit hoc? Utrū q2 primū q

Dubit°.

Salſum duplex.

Aq̄ maris oceani de ſe i mobil' ē.

dem exn̄s aq̄ in loco: ⁊ digeſta a terra ē: qn̄ aūt diuturnū fuerit colatū mare: pp id qḋ recens eſt facit ſalſedinē: in alijs aūt nō: h̄ʒ āt multā aquā: q̄ꝛ nō deſiccaꝛ locus. Noua.

¶ Cur ſi qs in affrica prope mare infoderit: aquā p̄ncipio dulcē poſt breui ſalſam eādeʒ cōpariet: cū ceteris in locis minus id ipſuʒ eueniat? An prima loci illius aqua cōcocta ſub terra eſt: q̄ cū diutius manſerit ſalſior a mare trāſmiſſio efficiꝛ: vt que nup cōſtiterit: ceteris aūt locis aqua vel nulla eſt: vel plurima nulla prohibēte ſiccitate eſt.

¶ Quare in regione libie ſeu affrice de qua tactū ē 2°: ſi qs fodiat terrā q̄ eſt circa mare illius regionis aq̄ ē potabilis ⁊ delectabilis p̄ ſcaturiēs guſtui delectabilis vtcūq3: deinde cito poſt mod cū reddiꝛ ſalſa. ſed h̄ꝯ diuerſitas min° cōtingit in locis alijs: aut .n. potabilis diu pſeuerat ſi potabilis extiterit: vel ſi ſalſa ſalſa vtcūq3. ¶ Deīde. (Utrū q̄ꝛ.) Soluit. ⁊ p̄ ad p̄mā partē dicēs cām ē: q̄ꝛ cum aqua p̄ſtiterit diu in regione libie in loco ⁊ minera ſua: tūc mare decoqtur ⁊ digeriꝛ a calore terre illi° loci: q̄ꝛ qn̄ aqua maris longo tp̄e permāſerit alicubi: tūc colaꝛ ⁊ depuraꝛ pp longitudinem tp̄is: in quo terra illius loci potuit agere in aquā digerēdo ipſam: pp qḋ ⁊ aq̄ maris cū nouiter pueniat ad aliquē locū ſalſedinē inducit in ipſuʒ: ptinēs eniʒ imutat ptētum ⁊ nō ecōuerſo. ¶ Sciendū q̄ digeſtio ſalſe aque ⁊ depuratio pōt merito ptingere i libia: eſt eni locus arenoſus ſiccus: vt viſum eſt 12° q aūt talis pdigerit ⁊ decolat aquā maxime vt oſtēſum eſt p̄cedēti problemate. Jndē talis locus h̄ʒ modicū de aqua: propter qḋ duo cōtingunt ſibi. ſ. cita alteratio aque: velox ſcaturitionis deꝑditio: pp alterationem quidē reddiꝛ potabilis: pp v̄o citā deperditionem ipſius: cū vorago pmaneat apta alia ſupſcaturiēs aq̄ implens locū a quo ſeparaꝛ potabilis p̄ ſalſa fit ⁊c̄. (Jn aliis autē.) Aſſignat cām ſecūde partis que fit dicēs q̄ in aliis locis v̄ꝛ extra libiam nō reperitur hec diuerſitas que in libia: nō eſt aliis locoꝝ vt vniuerſaliter eſt dicere hn̄s aquā potabilē p̄ ⁊c̄. q̄ꝛ aut nō h̄ʒ. aut ſi h̄ʒ illa ē in multa quātitate: ita vt non cito exiccetꝛ locus minere ipſi° ⁊ depdaꝛ: pp qḋ ſupueniat poſtea alia ſalſa. Jdem vigeſimoſeptimo.

Digeſtio aq̄ i libia vn̄ pueniat.

¶ Problema. xxvj. Antiqua.

PRopter qd ſalē veloci° liq̄facit ſalſa aq̄ q̄ʒ potabilis? Aut q̄ꝛ liq̄fieri qdē ē diuidi ab hūido aut calo intrāte: q̄re humidū oē aial eē: nō liquefaciūt aūt aut q̄ oīno nō pn̄t ingredi: aut que ita q̄ nō tangāt. vix aūt liquefaciunt facile exeuntia: aduenietia aūt coacta hec velociter diuidūt. nō igrediūtur aūt que ſunt valde magnarū partiū: ſupabūdāt eniʒ poros: que aūt ſunt paruarū partiū trāſeunt nō tangentia: eſt aūt potabilis quidē ſubtilis: ſalſa v̄o groſſa: q̄re hec quidē per ſubtilitatē facile ingrediēs vix liquefacit: hec aūt ingrediꝛ quidē: minus aūt: pp id q̄ magne partis eſt diuidit ⁊ cogitur velocius. Noua.

¶ Cur ſal eliquari ocius aqua ſalſa q̄ʒ dulci poſſit? An q̄ eliquari nō aliud ē: niſi ab humore caloreue ſubeūte reſolui: ⁊ dirimi: ita vt liquidū ſit: eliquare aūt nequeūt: que vel ſubire oīno non pn̄t: vel que ita ſubeūt vt tāgere nequeant. Uix illa v̄o eliquant: que facile trāſmeāt. ptra celerrime dirimunt: que per vim ſe intrudūt. Subire aūt nequeunt: que amplis admodū partibus pſtant: qppe que meatus rei ſubeūde excedāt cōtra q̄ minutioribus conſtāt: tranſeant ſine tactione. Atqui vt dulcis aqua tenuior: ita ſalſa craſſior ē: ergo altera ſua tenuitate facile penetrās vix liquefacit. Altera ſubit quidē: ſʒ minus pp ſuarū partiū magnitudinē. Jtaq3 cogere ⁊ proinde dirimere celerius poteſt.

¶ Quare ſal citius liquefit ⁊ reddiꝛ in aquā pp aquaʒ ſalſam q̄ʒ pp potabilē vel dulcē. ¶ Deīde. (Aut.) Soluit. ⁊ aſſignat duas cās. d. q̄ꝛ qn̄ aliqd liquefit ⁊ diſcoagulaꝛ id accidit ab humido remolliēte ⁊ relaxāte ptes anguſtas illius cōpoſiti. Hoc aūt reperiꝛ in aqua ſalſa magis q̄ʒ in potabili vt mox apparebit. Quare pfirmat qḋ dictū eſt: angens ppterea: ſʒ oē aial ſit humidū aut ei° p̄ncipia ſint humida: tn̄ q̄ꝛ illud nō eſt humidum qḋ penetret ⁊ faciat diſtare vnā partē aialis ab alia: eo qḋ humidū aialiuʒ eſt cōpactum nō liqueſcit ⁊ diſſoluiꝛ aial ab humido intra ſeipſʒ ſumpto. ¶ Deinde. (Aut.) Soluit aſſignans aliā cām. d. id eſſe: qm̄ illa que nō pn̄t ſubīgredi corpus pp ſui groſſitudinē: aut ſi ēt ſubintrēt ſubtilitate: q̄ꝛ nō tāgūt adherēdo: ſed penetrāti velociter exeūdo: nō liq̄facīūt: aut cū difficultate grauꝫ: ſi q̄ occurrūt cū conamine ceu q̄ ptiū groſſaꝝ: ſi pn̄t ſubīgredi veloci° pdiuidūt ⁊ eliquāt: qḋ aūt nō ſubītrēt h̄ꝯ q̄ groſſaꝝ partiū ptigit: q̄ꝛ poros ſupercedūt: ſunt .n. minores ptib° ip̄os debētib° ſubitrare. ſic illa q̄ ſūt puaꝝ ptiū ⁊ ſubtiliū h̄n̄ p oppom ſubintrāt: ſʒ pp h̄ q̄ꝛ talis pertrāſeūt q̄ſi nō tāgētia: ⁊ iō nō agūt ſere: cū actio pficiaꝛ ptactu q̄lʒ. Sʒ nūc eſt ita q̄ aq̄ dulcis potabilis ē ſubtilis penetratiua: ſalſa v̄o groſſa gſcēs. Concludit igiꝛ q̄ dulcis potabilis pp ſubtilitatē ei° ſʒ celeriter ſubīgrediaꝛ ⁊ facile: liq̄facit tn̄ ſalē ⁊ diſcoagulat vix ⁊ modicū: eo q̄ tranſit nō adherēdo. Sʒ aq̄ ſalſa ſʒ min° ſubītret pp groſſitiē ſuā: ē .n. ptiū magnaꝝ: ⁊ cū cogiꝛ ſubitrare celeri° diuidit, ⁊ liquefacit ſalē q̄ʒ dulcis potabilis. Formeꝛ igiꝛ talis ſermo: qcqd h̄ʒ ſubtilitatē groſſitudini cōmixtā: cito liq̄facit ſalē: ſubtile nāq3 penetrās cogit groſſuʒ ſecū trāſire: qḋ eſt cā diuiſionis ⁊ liq̄factionis ſalis: ceu colera cōmixta flegmati cāt dolorē i uicturis f̄m medicos: qḋ a dulci nō fit aq̄: cū ſit āpli° homogenea. ¶ Dubitaꝛ. qm̄ vr̄ ſal tardi° ⁊ minus liq̄fieri ab aq̄ ſalſa q̄ʒ potabili: qm̄ qcqd coagulatū a calido diſſoluiꝛ a frido ⁊ ecō. metheo. 4°. ſʒ ſal coagulat° ē a calido: igiꝛ diſſoluiꝛ a frigido: potabilis v̄o aq̄ eſt frigidior marina f̄m nām ſuā: ſic patebit. 26. vn̄ Auer. de morte. ⁊ vita. aq̄ maris calida eſt ⁊ humida. Et ſcien q̄ aliqd pōt triplici de cā p corpus ⁊ maxime nr̄m penetrare: aut q̄ꝛ ſit ſubtilis ſube: ſicut acetū ⁊ balſam°: vel caliditatis vehemētia ceu q̄ ignea: aut pp pprietatē quā h̄ʒ ad aliud: ſic crocus ad cor. Tūc ad rōnē dōm q̄ quecūq3 coagulanꝛ ⁊c̄. v̄eꝝ eſt vt ſic: calido tn̄ pn̄t eē pdicta q̄dā magis faciendo ad liquefactionē q̄ʒ frigiduʒ: nā ſal pōt dupl̄r diſſolui ab aliquo: vel rōne priaꝝ q̄litatū ſue gn̄ōni: aut putrefactionis cū tali ſubſtātia: quo amplius modo liquefit ſal a calido ſalſe aque q̄ʒ a frigido potabilis: primo autem modo magis haberet ab aqua potabili liquefieri.

Dubit°

T. p. 36.

¶ Problema. xxiij. Antiqua.

Ropter qd aq̃ min⁹ vr̃ alba ſi mo-
ueatur: vt ꝛ tremor: ꝓp qđ ꝛ ho-
merus ait. Incipiente vēto: nigre
ſcit aūt mare ab ipo? Aut ꝓp duas
cāſ: ꝓpe qdē exñte viſu: ꝓp id ꝙ trāſit viſus
magis qeſcēte: mota aūt nō in rectū tēdere
trāſparēs aūt albū vr̃: ꝓ qđ aūt non trāſit vi
ſus nigrū: ait eſſe ꝓp qđ ꝛ aer de lōge niger
videt. ꝓpinquus aūt albus: ꝛ maris qđ qui
dem eſt ꝓpe album: qđ vero eſt lōge: celeſte
ꝛ nigrū: de lōge aūt moto quodāmō viſu: ꝛ
repercuti coadunate viſum ſi quieſcit apud
lucē: moto aūt non poſſe. Noua.

¶ Cur aq̃ minus candeat ſi moueat: qđ vel
maris eſtu inſpici pōt. Vñ Homerus flatu
oriēte inqt: ꝛ flatu nigreſcit pōt⁹ eodē? An
duab⁹ de cauſis: nā ſi ex ꝓpinquo ꝯtuimur
cā ē: ꝙ viſio magis trāſmeat: aq̃ manēte q̃z
mouēte. eripit nāq̃z trames ois direct⁹ cuz
mouetur. Cādidū aūt id eſſe vr̃: qđ pſpectū
atq̃z ꝑlucidū eſt. Per qđ enim viſus trāſire
nequeat: id atrū eē affirmāt. Quāobrē aerē
quoq̃z nigrū e lōginquo: cādidū ex ꝓpiquo
videm⁹: ꝛ maris vt qđ ꝓpe abeſt cādidū: ita
qđ ꝓcul ceruleuz ꝛ nigꝝ. Sz ſi elonginquo
ſpectatur: cā eſt: modus quidā quo aſpect⁹
mouetur cū ſe ad elōgatiora deducit. Quin
ēt cū aq̃ qeſcit aſpectus vniuerſus in lucem
reflectitur: qđ fieri nequid cū illa mouetur.

¶ Quare aq̃ ꝛ maxime ꝓfunda minus vr̃ alba ſi moueat
ita vt mot⁹ ei ad modū tremoris accidat: ꝛ aīr ꝙ vna vnda
ſi ſupemineat alteri: cū. n. ſupemineat valde tūc diuiſa va-
poroſus aer ſubingrediens albedinē pſtat. 5° de gene. aiali
um. qđ oſidit aq̃ ſuper ſolidū ipetu cadēs: qđ vlteri⁹ appro
bat ſermone Homeri dicētis: iō vēto incipiēte flare mare red
dit nigꝝ ab ipſo vēto cōcitatū: cū ꝑ⁹ albedini foret ꝓpīq⁹:
ꝓp qđ cū maria ꝛ flumīa ſint in maiori motu q̃z paludes
dictū eſt eas fore albiores marib⁹ ꝛ fluminib⁹. ¶ Deinde.
(Aut.) Soluit ꝛ aſſignat duplicē cām 2° ibi: (De longe.)
d. id cōtingere ꝓp duas cās: quarum vna ſumit a ꝓpinquita
te viſus exñte ad rem viſam. 2° interueniēte diſtātia: ꝑ⁹ qdē
cū viſus fact⁹ fuerit ꝓpe rē viſibilē: eo ꝙ magis ptrāſit in
ipſam: ꝛ ꝓpe qñ ipſa pmanet qeta tūc res viſa vt aq̃ reddi
ta trāſparēs ꝛ pura vr̃ eē alba: ꝑ aerē ſubingrediētez illu-
ſtrata. Sz qñ aq̃ mouet: cū nō ſm rectū ꝓcedat: imo i trāſ
uerſum magis: vt poris nō remaneāt ſubalterni ad viſionē
neceſſarij: vt viſū. xi°. 58° vez tranſuerſi oppoſiti: cū viſus
nō poſſit penetrare: interueniēte opaco fere. Vñ Homerus
colorem nigrū cauſari inde in mari vel viſus ait. i. iudicat
maris colorem fore nigrū. Ex quo deinceps ꝯcludit: ꝙ idē
aer de lōge viſus ꝑceptus appet niger: ſz ō ꝓpe vr̃ albus.
Qđ ſilr accidit in mari. cū. n. iſpicit de ꝓpe: ꝑcipit albi co-
loris eē: ſed de lōge appet coloris celeſtis recte ac ſubniger
¶ Deide. (De lōge.) Aſſignat cām. d. ꝙ ſi viſus vtcunq̃z
moueat de lōge ad rē viſam vt aquā ꝓpterea ꝙ coaduna
tur ex repercuſſiōe quā acgrit: dūmodo quieſcat aq̃: ꝛ ſic

Circa undas

Aer q̃-
mō ni-
ger ap-
pareat

luci ſeu lumini cōiūcta vr̃ alba vtcūq̃z nō pōt aūt talis ap-
parē cū fuerit i motu ꝛ agitatiōe: ꝛ ſi fuerit lumini ꝯiūcta.

¶ Problema. xxiiij. Antiqua.

Ropter qd in ꝓfūdis pelagis vn
da nō ſupridet: ſz in paruis? Vtꝝ
q: ꝑua lata aq̃ diuidit ab aere ma
gis q̃z multa: ꝓp qđ frāgit ꝑcuſſa
magis: in ꝓfūdo qdē igitur multa eſt q̃ mo
uetur. in breui autem modica. Noua.

¶ Cur fluctus ꝓalti pelagi neqant ſupfrāgi
quēadmodū parui? An qñ aq̃ ꝑua diſtra-
hi ab aere magis pōt: q̃z multa: propterea
ꝑcuſſa facilius frāgit. At q in alto multa: in
breui pauca eſt: q̃ in fluctus cōpellit.

¶ Huius quidem ſufficiens preceſſit expoſitio huiuſmodi
particule primo capitulo.

¶ Problema. xxv. Antiqua

Ropter qd q ſunt ad auſtralē lo-
cū ſalſiores aq̃s hñt? Aut ꝓpter
id ꝙ mare ab auſtro impellit ſub
terram temperatur. Noua.

¶ Cur loca auſtrum verſus ſpectantia aq̃s
continent ſalſiores? An ꝓpterea ꝙ mare in
terram ſub auſtro interrumpit: dulces cum
ſalſis miſcentur.

¶ Quare qui inhabitant loca meridiana verſus locuz vbi
generatur hauſter: hñt aquas marinas magis ſalſas: imo
amaras: q̃z illi qui inhabitabāt loca ſeptētriōis aqlonaria:
vt mare denotat eleſpōticū: ꝛ meothis maxime ceteris ma
rini dulciū. Similiter ꝛ aque potabiles minus dulces cir-
ca auſtrum: q̃z circa boream. ¶ Deide. (Aut.) Soluit. d.
cām eē: q: mare coꝝ q locū inhabitāt meridiei: ipellitur:
ꝛ multiplicat mot⁹ a vēto auſtrali q eſt tortuoſus ꝛ inuo
lutus: ꝓpter qđ aqua ſubingredit terram amplius: ꝛ com
miſcetur cū ea: ꝛ q: vehementer calida ꝛ ſicca ꝛ ſunt adu-
ſte amara: cōiuncto ſibi humido aquoſo cauſatur ampli
or ſalſedo amaritudini attīnēs. Nō autez ſic in ſeptētriōe
cum terra non in tantū aduratur: contingit.

¶ Problema. xxvj. Antiqua.

Ropter qd aquarū ſalſa in dulci
vino replet potius q̃z in pōtico?
Vtrū q: magis hz terrā dulce: ſi
cut ꝛ paſſula? Aut quia grauius
ꝛ viſcoſius dulce: quare min⁹ miſcetur: im-
mixtū autem ſubſiſtit. Noua.

¶ Cur aqua ſalſa vīo dulci magiſq̃z auſtero
ſupernatat? Vtrum ꝙ dulce plus terre cō-
tinet ficuti vua paſſa? An q: graui⁹ ꝛ lenti⁹
dulce eſt: itaq̃z minus miſcetur: immixtūq̃z
reſidet atq̃z innatat.

¶ Quare qñ aq̃ ſalſa cū vīo ꝯmiſcet dulci: maior idūcit re
pletio extēſio ꝛ tumor: ꝛ ꝑ ꝯñs vēter aſſumētis talē mixtu
rā magis extēdit: q̃z ſi vīo admiſceret pōtico. Propter qđ
inqt Jo. meſue. cōmixtionē ſalſi cum dulci eſſe inutilem.
¶ Deinde. (Vtrū.) Soluit aſſignans duplicē cām dicēs
ꝑmo cām eē: q: vinū dulce magis participat terreſtreita-

Cōmix
tio ſalſi
cū dulci
[illegible]

te q̄ȝ ponticū: qḋ declarat: qm̄ paſſula q̄ eſt vua pura exic-cata dulciſſima: eſt terreſtris amplius ēt q̄ȝ alia maior: q̄ ſi adeo terreſtris appet. Sȝ qḋ eſt terreſtre nō ē pfecte cōmiſcibile: pp groſſiciē ꝛ ɔpactionē ptiū: qḋ āt ē tale cū miſcet aque ſalſe: q̄ ſilr eſt groſſa terreſtris: pfecta nō poterit fieri cōmixtio adinuicē: cū deficiat hūidū ɔglutinatiuū: q̄re neceſſe ſit mixturā illā ſuſcipe repletionē ꝛ extēſionē q̄ȝdā tumoroſam. Sȝ ponticū vinū nō vr̄ eſſe adeo groſſaꝝ ptiū ꝛ terreſtriū. ℭ Deinde. (Aut.) Soluit aſſignans ſecundo aliā cām dicēs: id cōtingere itidē: q: vinū dulce ē grauius ꝛ viſcoſius: qḋ aūt tale minus recipit ɔmixtionē ſalſe aq̄: ita q ꝑ viſcoſitatē ſuā ꝛ vnctuoſitatē: fere ptes ſue nō pñt ſb ingredi humidū aquoſum aque ſalſe. Quare cū dulci admiſcet aqua ſalſa: ſtat ſub eo: ꝛ ipſū ſupernatat: ſicut oleū aq̄: ſȝ i pōtico ſi ē grauitas ꝛ viſcoſitas pdcā. ℭ Dubitat. q: dī vinū dulce magis hr̄e terrā q̄ȝ pōticū: cū ſ̄ȝ medicos pōtic⁹ ſapor ſit groſſioris ſubē q̄ȝ dulcis: id aūt plus habȝ de terra ꝛ grauius exiſtit qḋ plus nāe attinet terre. Nō igitur dulce plus pōtico pticipat terra: veꝝ potius ecōtra. ℭ Dicēdū qdē ꝛ ſciēdū ſ̄ȝ medicos: q ſub̄a deferēs ſaporē: aut eſt ſpiſſa terrea: aut ſubtilis: aut media: ꝛ vnuſquodq; ēt⁹ aut ē calida aut frigida ſeu media: ſiquidē fuerit ſpiſſa terrea calida: tūc ſapor eſt amarus: ſi frida pōticus: ꝛ ſi ē eq̄lis ꝛ calida tūc dulcis ꝛ vnctuoſus: paꝝ enim diſtās q ſi ſubtilis ꝛ calīa acut⁹: ſiqdē frida ē acetoſus: ꝛ media ſiqdē in ſpiſſitudine ꝛ ſubtilitate: ſi calīa ē ſalſus: ꝛ ſi frida ſtipticus. Tūc ad rōnē dōm q loqt ſ̄m alioꝝ opi. qḋ denotat nota ſolutionis vtꝝ. ℭ Sed ɔ̄ in eius ſolōne ɔ̄pria indicata p aut dicit grauius eē dulce pōtico ꝛ qḋ grauī⁹ terreſtri⁹ ℭ Dicēdū q nō dicit ſimplr grauius: ſed addit viſcoſius etiam. Uel dōm q habere magis de terra pōt eſſe duplr aut ſ̄m veritatē: ꝛ ita pōticū ampli⁹ hȝ dulci: in ipſo enim plus eſt condenſata occulta: vel ſ̄m apparentiaȝ: eo q magis appareat diſtracta ꝛ quaſi diuiſa: ꝛ ita dulce plus pōtico participat terra.

ℭ Problema. xxvij. Antiqua.

PRopter qd oīo ſubſiſtit terreſtre exñs: ꝑprius eñi motus deorſuȝ eſt? Utrū pp caliditatē ſicē ſal: ſilē enim naſcētie: aut pp aliā cāȝ: aut enim non propter hoc: ꝛ in dulci magis nō irrōnale calidiſſimum enim. Noua.

ℭ Sed cur oīno poſſit inatare cū terrena ſit: nāq; delatio vſus deorſum ē? Utrū pp calorē mō ſalis excremēto nāq; p ſūma erūpētires ſimilis eſt. An alia cā ſit. Nam ſi non ppter ea ita ſiet vel dulci inatare minus incredibile erit: calidiſſimum enim eſt.

ℭ Qm̄ dcm̄ ē i pce. caplo ſalſū i mixtura ſubſiſtē dulci. ſupnatabile. n. dulce 3°. 13°. Cōſequēter q̄rit ꝓblema aliḋ oñdēdo vñ id ɔtigat dicēs. Quare ſalſū totalr ſubſiſtit dulci: cui⁹ ſubdit motiuū. q. d. nō vr̄: q: vt dcm̄ ē dulce magis hȝ terrā: qḋ aūt tale ꝓprie ieſt ſibi vt deorſū moueat. ℭ Deīñ (Utꝝ.) Soluit ꝓbabilr ꝑus. d. cāȝ hō eē ſumēdā ex pte caliditatis. vinū. n. dulce calm̄ ſicē appet in ſale q pp ei⁹ calitatē hȝ calefacē ꝛ ſupnatare: vñ qñ vinū invrunt ꝓcāt videmus ipm̄ ſup oē ſupnatare ꝛ ēt expumare. Et ſilr ſal in ſuī gñatiōe aq̄ ſupnatat ex q̄ ɔſtituti. ē. n. ſilē de eo ꝛ aliq̄s calidis: ceu ē de naſcētia ſeu apparē. ſ̄. n. q: calm̄ ē. interi⁹ aūt p nām hūoris: aut p putrefactionē ſoliꝰ: ꝛ ſi mā feculenta grauis in ipo ɔtineat: tñ pp ei⁹ calitatē nō ſubſidet: ſȝ intumeſcat ſup ptē in q̄ exiſtit. Dicat forte vtꝝ q: ſalſū ponat p

medicis calidi⁹ dulci. ℭ Deīde. (Aut pp.) Oñdit q cā q̄ſi n pōt eē alia: inuēdo q oȝ de ſ̄ ſubtilr indagare: vtpote p cām ſūptā a pte ſube a q̄litatib⁹ ſcōis: ſicē viſcoſitas priū vnctuoſitas ꝛ hō: aut fortaſſe ſ̄ nō ē cā: imo magis p⁹ aſſignata. Et merito q: illa iūit ab vna pmaꝝ q̄litatum potiſſima puta calitate: q̄li⁹ⁱ. n. dīuoꝝ cū ſint p⁹ ſūt diuȝ effectiui cāe pmarie: vt pȝ 2° de gene. ꝛ cor. ꝛ 4° methau. Et iō ſubdit q i dulci marie ñ ē irrōnale: imo ꝓbabile ꝛ ɔſonū rationi: q ipſum calidum ſit cauſa vt dulce ſupernatet: cū dulce ſit calidum vehementer: quod oſtendit eius ad ignē conuerſio circa amplius ea que ſalſi. T. cō. i. T. cō. p.

ℭ Problema. xxviij. Antiqua

PRopter qd vnde ꝑus veniūt qñq; vētis? Aut q: ꝛ finiunt poſterius: primus eñi vētus quaſi diſſoluitur prius impellente vnda: accidit aūt non ipſum prima impulſa: ſed ſemp impulſio ſit a conſequente. Noua.

ℭ Cur fluctus ante interdū veniāt q̄ȝ vēti? An ea de cā q̄ ēt poſtea deſiſtunt. Primus eteñi flat⁹ ꝑus q̄ſi lāgueſcit: q̄ȝ fluct⁹ ille impulſus: deuenit aūt in terrā ñ ea vnda q̄ prima ipulſa eſt: ſed id vice pari ſubinde impellitur qḋ proximum deinceps exceperit.

ℭ Repetit. 2m̄. ꝓblema: q: ēt ſuīt. 12m̄. ꝓblema: vt pȝ. ℭ Deīde. (Aut.) Soluit. d. cāȝ eē vñ terminēt ꝛ relinquūt poſteri⁹ remanētes vēto: vēt⁹. n. pm⁹ abſorbet ꝛ euāeſcit: adhuc tñ vnda ɔcita mouet ab ipſo: qḋ pōt ɔtingē: qm̄ vna vnda cōta p ipulſionē a vēto: nō accedit mare mox ad aliū locū ſupueniēs ꝛ euāeſcit ab ipo loco: imo ſp vna vnda ɔſtr aliā [illegible] quouſq; inūdatio ad nos ꝑueniat vt ſepe tactū eſt.

ℭ Problema. xxix. Antiqua.

PRopter qd vndoſiores terre ſolide ſiūt multonēs ita vehemēter: ſicut terre pauimētate: ꝛ vndoſa qdē terra ſolida: q̄ vō eſt lōge laxa? Aut q: ꝑua arena nō ō lōge extrahit ab vnda: ſȝ maior magis: quēadmodū ꝛ manu ꝓijcere lōge non minimū: marie poſē: poſtea multis vndatis minima cadētia cōdēſant: vñ aūt eleuate mot⁹ pauimētat: mouet aūt non amplius: pp id qdē q nō lōgiſſime pt ſalire ex ꝑuis vehemēter ɔiūgit: pp id aūt qḋ multonēs mouet cōtinuū ſit: cadēte arena couſq; vtiq; coaptēt: pp vndā āt vltimā pauimētat: ꝛ gete hūidū ɔglutinat: longinqua autē ſicca exiſtens ſcandit: ꝛ qḋ ex maioribus eſt lapillis ꝛ non pauimentata. Noua.

ℭ Cur littora fluctuoſiora ſolida ſepe efficiātur adeo: vt plane pauimentata videātur: ꝛ vt ſolida ſunt: que frequentia fluctuum concaluerūt: ita pars remotior ſoluta ſit admodum ꝛ cedens? An propterea q fluct⁹ arenā non minutiſſimaȝ: ſed maiuſculā procul eijcit: vt ꝛ man⁹ nō qḋ minimū ē: id maxie

lōge iacere pōt. Tū ēt cū p multa ⁊ varia p/
miſcue cōq̄tuāt: verſenturq̄3: ps mimoꝝ iter
lapſa ſpiſſat: atq̄3 ꝯſolidat: mior fluct⁹ reſidē
tis motio nihil ppea ꝓtrudit: ſ3 opp̄mit pa
uimētatq̄3: ḡ ꝙ exigua ꝓcul exilire nō q̄unt:
iciditvt ex puulis moles coaugmētet: q̄ qm̄
motu frequēti agitatū ē: ꝯtinua reddit: arēa
.ſ. iterlapſante p̄tenui: dū ꝯpages cōtētōe p
petua ꝯſiſtat. Tū fluctu vltio pauimentat: ⁊
hūoꝛ lenit ſēſimq̄3 irroꝛās ꝯglutinet. At ps
ſepoſita oꝛe arida diſgregat ⁊ findit: lapil/
lis ēt ꝯſtat maiuſculis minuſq̄3 cōplanata ē.

¶ Quare terre q̄ maxime ⁊ ꝯtinue ſūt vndis plene: vt litto
ralia frequenter adeo fortiter reddunt indurate ſolide: vt
luti pauimēta aulaꝝ ex tegulis ꝯſtructa: minutatis ac aq̄
demū mixtis ⁊ demū pcuſſiōe indurata: ⁊ vſr q̄re ꝙ terra
plena vndis efficit ſolida cū fuerit ꝓpinqua inundatiōis
loco: ſed illa terra q̄ aliquātulū ē remota ab inūdatiōe: ut ꝙ
ꝙ nō vnda q̄l3 pua: ſ3 maris ſolū poſſunt ipm inūdare ali
q̄n reddit lapſa ⁊ diſcōtinua. ¶ Deī. (Aut) Soluit ⁊ aſſi
gnat p̄ cām p⁹ ptis. 2° 2ᵉ. 2° ibi. (Lōginq̄.) d. p̄mam cā3 hꝫ
eē: q2 arena pua nō repellit ad remota p vndā: ſed q̄ ma
ioꝛ fuerit ꝓpellit amplius in qđ dictā: qđ declarat dicēs:
ꝙ ſicut cū manu illud qđ eſt vehemēter paruum nō pōt
ꝓiici lōge: eo ꝙ v̄tus impellētis nō hꝫ ſufficiēs gđ cui inēra
tur: qđ in oī expetit motu vt viſū ē. 8° 5ᵉ. Ita ⁊ de pua eue
nit arena: q2 nō pōt v̄tute ipulſiua inūdationis expelli: cū
nō inueniat i ea pp puitatē aliqđ ſufficiēs cui poſſit inni.
Et iō poſtmodū pp multā ⁊ crebrā inūdationē ſemp pue
arene cadūt in terrā ⁊ ꝯdēſant in iuicē: eo ꝙ mot⁹ vnde cō
tinue inūdātis pauimēti ſic cadēdo ⁊ percutiēdo ad mo
dū ꝯſtructionis pauimēti. ¶ Deide. (Mouet.) Aſſignat
cām p̄dictoꝝ magis: puta q̄re nō pōt mobile vt arena i ma
gis moueri: ⁊ quare induretur terra. Dicit ꝙ vnda nō pōt
in ampli⁹ mouere ⁊ ꝓiicere arenā cū ſit vehemēter pua: ⁊
demū q2 frequēter ⁊ diu cōtinuat p̄dict⁹ inūdatiōis callus
efficit terra ſiue loc⁹ ſuper quē cadit ꝯtinu⁹ ⁊ ꝯuict⁹ vndiq̄3
donec oēs ptes ꝯueniēter illi coaptent ⁊ cōiungant adin
uicē: nā cū p multā ⁊ crebrā inundationē multe fuerint ad
ptes has arene trāſmiſſe: adueniente vnda vltima: q̄ totū
in v̄tute p̄maꝝ pficit: ſicut de ſili hꝫ tactū ē. 28° xiᵉ. conſti
tuit integre pauimētū: q2 cū ipſa aduenerit ꝓpter gtē q̄
inter vnā inundationē ⁊ aliā: humiditatē ipſi⁹ cōglutinat
ſimul oēs arenas pauimēti. ¶ Deinde. (Lōginq̄.) Cā3 ſe
cūde ptis aſſignat. d. ꝙ illa arena q̄ p vndā ſunt ad remo
ta ꝓiecta: nō ꝯſtituit pauimētū: vt coꝛpus aliqđ cui⁹ ſupfi
cies ſit ſolida plana: imo remanet diſcōtinua ⁊ nō pauimē
tat eo ꝙ lapillus vel arena ex q̄ tale gđ dꝫ pauimētari ꝯſti
tuit ex maioꝛib⁹ arenis: cū lōge ꝓiiciant: ſūt.n. groſſe vñ ſi
pñt pfecte coaptari adinuicē. tū pp hoc q2 lapilli in remo
tis ꝓiciunt q̄3 vnda: q̄ ſua humiditate ꝯglutinatiua pa
uimētat: tū ꝓpter groſſiciē: qua ptes angulo ꝝ inequales
nō poſſunt perfecte inuicem copulari.

¶ Problema. xxx. Antiqua.

Propt gđ maris ſupiora eis q̄ ſūt
in ꝓfūdo ſalſioꝛa ⁊ calioꝛa: ſilr āt
⁊ in puteis potabilib⁹ ſupficialis
ſalſioꝛ ea q̄ in ꝓfūdo: ⁊ opoꝛtebat
inferi⁹: ꝓfundi⁹ aūt ſalſam? Aut q2 ſol ⁊ aer
ſurſū ducit ſp leuiſſimū ab hūidis: potabili

oꝛ aūt ſp leuioꝛ. magis aūt agit a ꝓpinquoꝛi/
bus locis: q̄re ⁊ maris ſupficialib⁹ nec̄e qđ
relinqt ſalſi⁹ eē: a qb⁹ ſurſū ductū ē: q̄3 a qb⁹
nihil: aut minus dulce: pp h̄ aūt ⁊ calidioꝛa
ſupioꝛa: ſalſum.n. calidius ē potabili: pp qđ
⁊ aiūt gdā heraclitanoꝝ ex potabili gdē de/
ſiccato ⁊ cōgelato lapides fieri ⁊ terram: ex
mari aūt ſale3 euapoꝛari vel nutriri. Noua.

¶ Cur ſupius mare ſalſius ⁊ calidi⁹ ſit: q̄3 in
ferius: ⁊ puteis quoq̄3 potu ydoneis ps ſu/
perna ſalſioꝛ ſit: q̄3 ima: quā q̄3 eē ecōtra de
buit: graui⁹ eni qđ ſalſū ē? An q2 ſol ⁊ aer p
tē hūoꝝ leuiſſimā aſſidue detrahūt dulciſſi/
mū aūt qđ leuiſſimū eſt potiſſimūq̄3 de pro/
pioꝛib⁹ locis hauriūt: ⁊ maris igit ⁊ aq̄ru3
dulciū ſūma vis ſolis exercet. Itaq̄3 ſalſi⁹ id
eē nec̄e ē: qđ his reſiduū extat: vñ hūoꝛ dul
cis exact⁹ ē: quā vñ vl nihil min⁹ abijt: ppea
calidioꝛ quoq̄3 ps eadē ſupioꝛ eſt. Salſū.n.
q̄3 dulce calidius ē. Quapp qbuſda3 ex his
g a diſciplina heracliti ſūt: placet vt dulci ex
aq̄ ſiccata cōcretaq̄3 lapides terraq̄3 exeant:
mare aūt ſit vnde ſol exalationes eliciat.

¶ Quare ſupficies maris ſupioꝛis v̄tus ꝯtinēs aq̄ ſalſioꝛ ē
⁊ calidioꝛ ea q̄ in ꝓfundo. Et huic q̄ſito aliđ aſſociat. d. ⁊
q̄re aq̄ que eſt in puteis potabilib⁹ q̄ eſt in ſupficie ſalſioꝛ
aut min⁹ dulcis ea q̄ in ꝓfundo. ¶ Deinde. (Et oꝫ.) Tā/
git motiuū q̄ſi. d. ꝙ aq̄ exñs in ꝓfundo ſit ſalſioꝛ ⁊ calidi
oꝛ: eo ꝙ ꝓfunditas videt eē magis cā ſalſedinis: pp ma/
ioꝛem commixtionē partium terreſtrium aduſtaꝝ cū aq̄/
ſis: que eſt cauſa ſalſedinis vt apparet ⁊ videbit. ¶ Deide. De hoc p̄mo me theo. ca. p̄mo
(Aut.) Soluit: ⁊ p̄ ad p̄mā q̄onē. d. p̄mo cām eē: qm̄ ſol
cum aliis ſtellis calefaciēs ⁊ aer circūſtans ab ipſo calefa/
ctus cōtinue illud quod eſt ſubtile aereum ⁊ leue extrahit
⁊ defert ſurſum in locum leuium ſed illa pars que eſt pota
bilis ⁊ dulcis ē ſemper leuioꝛ ⁊ ideo magis poteſt extrahi
a loco ꝓpinquioꝛi q̄3 a remoto: talis autem eſt locus ſupe
rioꝛ ⁊ non inferioꝛ. Quare ⁊c̄. Vñ cōcludit intentum. d. ⁊
iō cū maioꝛ fiat eductio ⁊ exalatio: a loco ſuperioꝛi ⁊ pota
bili oꝫ illud qđ derelinquit eē ſalſū magis: aut ſaltē min⁹
dulce ⁊ potabile: q̄3 illud a quo nihil educitur. Propter
h̄ cōcludēdo aſſignat cām ſcđo q̄ſiti adiuncti. d. ꝙ iō loca
ſupioꝛa aq̄ ſūt calidioꝛa q̄3 iferioꝛa: pp actionē ſolis ⁊ ae/
ris: q̄ facit exalationē hūidi leuis ſubtilis: q̄re relictū ſuit
terreſtre groſſum calidū qđ eſt cā ſalſedinis: qm̄ ſalſum ē
calidius reſpectu coꝛpoꝛis aīalis: ⁊ nō relatione ꝯuerſiōis
ad ignē. 27. dcm̄ eſt ꝙ ſit potabile vel dulce. Propter qđ
infert coꝛrelariū. d. ſuperficialia ſunt calidioꝛa his q̄ ſūt in
ꝓfundo: iō aliq de nūo heraclitantium dicunt cum dulce
deſiccat ⁊ coagulat ex ipō fieri lapides ⁊ terrā durā nō ha
bētes ſapoꝛes intēſos: pp nō eē calīn ſupexcedēs: ſ3 ex il⁹
qđ a mari euapoꝛat dixerunt ſalē gñari pp ei⁹ caliditatē: q̄
hūiditatē cōmiſcet terreſtreitati ⁊ decoquit. ¶ Dubitat
q2 nō vr̄ ſupficialis maris eē calidioꝛa ⁊ ſilr q̄ puteoꝝ: ⁊ Dubitatio
in hyeme potiſſime ſaltē: eo ꝙ pp frigiditatē ꝯtinētis iſri/
gidabit vt coꝛpoꝝ alia. ¶ Dicendū ꝙ ſuperioꝛa maris ⁊
puteoꝝ ſemp ſunt calidioꝛa ꝓfūdioꝛib⁹: eſtate, gdē pp ca
liditatē ſolis ⁊ pp hūidū aereū calidū vnctuoſum: qđ de
nat ad ſupficialia aq̄ hūide. hyeme aūt ꝓpter frigiditatē

cōtinētis ꝯſtringētis ꝛ exꝓmētis hūidū aereū calidū viſcoſum ad ptē ſupficialē faciētis exalare: pp qḋ aq̄s videm⁹ matutino tpe hyemali maris effumare. Effumatio.n. ois cauſaẗ a calido: qḋ ēt ſciūt piſcatores ꝛ naute hyemali tpe in vaporibus nauigantes. Sic igiẗ appet ſolutio q̄ſtis: licꝫ eni frigidū ꝯtinētis p ſe infrigidet: p accñs tñ calefacit.

Effumatio a q̄ cāẗ

℄ Problema. xxxi. Antiqua.

PRopter qd maris q̄ ſunt ꝓpe terrā magis dulcia ſt? Aut qꝛ i motu magis ſūt: motū āt ſalſū dulci⁹ fit? Aut qꝛ i ꝓfundo ſalſior ē aq̄: que aūt prope terraꝫ minus ſunt profunda: pp qḋ ꝛ ꝓfunda ſalſa ſunt ꝛ nō ſimiliter dulcia: hec autem cauſa: qꝛ graue exiſtens ſalſum fertur magis in profundum. Noua.

℄ Cur maris ps ṫre ꝓpria dulcior ē? An qꝛ freq̄nti⁹ moueẗ. Salſus āt hūor: cū moueẗ dulcior reddiẗ? An qm̄ aq̄ i ꝓfūdo ſalſior ē min⁹ āt alta q̄ ꝓpe terrā ē. Quāobrē q̄ ſtati a terra ꝑcipiti altitudīe deſcendit: ſalſa ē: nec dulcedinis tātūdē reddere pōt. Cui⁹ rei cā ē q̄ ſalſa ſuo pōdere in imū potius deferanẗ.

℄ Quare ptes maris q̄ ſūt iuxta terrā vbi expargunẗ circa littora min⁹ ſalſe ſūt: q̄ꝫ ille q̄ ſūt i medio vel ꝓfundo maris. ℄ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit aſſignās duplicē cām. 2ª ibi. (Aut.) d. cām eē: qm̄ ptes aq̄ꝝ iuxta terrā exiſtētes ſūt i maiori motu: pp locū latū ꝛ ſupficialē: in quē pñt ſpargi: ꝛ pp reſiſtētiā quā nō hñt ab aliis ptib⁹ aq̄ꝝ: q̄ꝫ ille q̄ ſunt circa mediū: qḋ aūt moueẗ eſt min⁹ ſalſum q̄ꝫ illḋ qḋ quieſcit: imo ſalſum reddiẗ min⁹ ſalſū: eo qḋ ptes terre pp motū tēdūt deorſum ꝛ ſubtiles leuiſſime retineẗ ab euaporatione pp cōmixtiōem hūiditatis aq̄ꝫ factā a motu. ℄ Deinde. (Aut.) Aſſignat aliā cāꝫ dicēs eā fore: qm̄ in medio ꝓfundi ſalſior exiſtit aq̄: ſi relinquaẗ nāe ſue ſalſedinis: ſꝫ loca q̄ ſūt circa frida ꝛ littus min⁹ ſunt ꝓfunda: cā vo q̄re loca q̄ ſunt circa ꝓfundū ſunt ſalſa ꝛ non eodē mō dulcia vel min⁹ ſalſa: ſicut illa q̄ ſūt iuxta littoralia: qꝛ ſalſū cū ſit graue ꝛ terreſtre plus deferẗ i ꝓfūdū: q̄ꝫ illḋ qḋ eſt minus ſalſū vel dulce. ℄ Nōndū q̄ in ſalſo ſūt duo puta caliditas q̄ ſurſū hꝫ ꝓuehi. ꝛ iō dictū eſt. 27. vtrū pp caliditatē ſicut ſal eſt: ꝛ terreſtritas in eo qua petit inferiora.

Salſo ꝫ duo cōtinet

℄ Problema. xxxii. Antiqua.

PRopter qd mare ſolū aquaꝝ vritur: potabiles aūt ꝛ fluuiales nō? Utrum qꝛ terrā multā hꝫ: declarat aūt ſal? Aut qꝛ pinguis. declarat aūt q̄ in ſale ſubſiſtēs oleū. Noua.

℄ Cur mare ſolū oīum aquaꝝ deuri pōt: nō eni pluuia: ñ fluuialis nō aliq̄ potu idonea? Utꝝ qꝛ multū ꝯtinet terre: qḋ ſalis argumēto ipſi⁹ ꝯſtat? An qm̄ piguiuſculū ē: qḋ oleū demonſtrat quod in ſale reſudetur.

℄ Repetit. 15ª. d. q̄re maris aq̄ ſalſa iter ceteras aq̄s aduriẗ ſed alie aque nō: potabiles: q̄cūq̄ ſint ille ꝛ fluxibiles non ꝯburunẗ. ℄ Deinde. (Utꝝ.) Soluit duplr. d. p̄ cām qꝛ aq̄ maris hꝫ multū de terreſtreitate mixta cū hūido aereo: cuius ſignū q̄ ſal ex ea ꝯſtruiẗ: qḋ aūt eſt tale ꝯbuſtibile exiſtit: vñ ē videre plures vltramōtanoꝝ terre vti ꝓ lignis dicta corbe. vnctuoſitas. n. q̄dā ꝛ radix reperiunẗ in ipſa: vñ ꝛ tegule inflāmāẗ in ꝯbuſtionib⁹ domoꝝ q̄nq̄ꝫ. ℄ Deinde. (Aut.) Aſſignat aliā cām. d. id euenire: qꝛ terra p̄dicta eſt pinguis: qḋ oñdiẗ: qm̄ ex ſale qḋ ex aq̄ cōſtituiẗ ſalſa aliqñ ſubſiſtit oleū arte coextractū: qḋ aūt tale ꝯbuſtibile magis: aq̄ ḡ magis ꝯburiẗ maris q̄ꝫ potabilis ꝛ maxie meridiani.

℄ Problema. xxxiii. Antiqua.

PRopter qd in paludib⁹ arena nō fit aut min⁹ q̄ꝫ in mari ꝛ flumib⁹? Aut qꝛ in mari lapides fiūt: ꝛ ṫra exuriẗ maxie: arena aūt ē lapis diuiſus i paruas ꝛ minimas ptes: diuidiẗ pp ꝑcuſſionē vndaꝝ. in paludibus aūt non fiūt ſilr lapides puri: neq̄ franguntur ſilr pp id quod nō fiunt vnde ſilr: in fluminibus aūt magis: qꝛ terrā q̄dē deorſum ferūt lapides: aut percuſſione frangunt. Noua.

℄ Cur lacus arenā vel nullā faciat: vel min⁹ q̄ꝫ mare ꝛ fluui⁹? An qꝛ ſaxa i mari ꝯſiſtūt: ꝛ ṫra deuſta maxie ē: arena āt ſaxū i ꝑua minimaq̄ ꝑfractū ē: qḋ ictu fluctuū frāgiẗ. At i lacū ſaxa nō eq̄ cōſiſtūt pura ſinceraq̄: neq̄ frāgi indē pñt: eo q̄ fluctus nō pari mō excitāẗ. Sꝫ i fluuiis ꝯfici arenā poti⁹ dixeri qm̄ terrā hi detrahūt: ſaxaq̄ ſuo fractu ꝑfrāgūt.

℄ Quare in paludibus nō ḡnaẗ arena ſic̄ in mari: vel poſito q̄ in eis genereẗ: minus eſt q̄ꝫ in fluminib⁹. ꝛ maxie adhuc q̄ꝫ in mari: niſi fortaſſis flumia ſtagnēt in paludes vt ēt maria. ℄ Deinde. (Aut quia.) Soluit. ꝛ p̄ aſſignat cāꝫ q̄re in mari maxie fiunt arene. 2° q̄re minime in paludib⁹. 3° quare in fluminibus medio mō. 2° ibi. (In paludibus.) 3° ibi. (Quare in fluminibus.) Dicit igiẗ cām eē p̄mi: qm̄ in mari generantur lapides pp caliditatē ꝛ ſiccitatem humidū coagulantē: in ipſo enim terra fundi cōburitur ꝑdipue: quod autem adeo cōburiẗ: ꝛ p ſiccitatem humidi conglutinantis maxime in ptes ſequeſtratur ꝑuas: ꝛ hec eſt arena. ſ. lapis diuiſus in minimas ptes. Ad cuius quidē diuiſionem opaẗ percuſſio fortis ꝛ frequens cauſata ab vndis. ℄ Deinde. (In paludibus.) Aſſignat cām q̄re in paludibus nō fiat arena eodem modo ſicut in mari. d. cām eē qꝛ in paludibus non ḡnanẗ lapides puri: a q̄bus totaliter humidū lutoſum ſit expreſſum: ſicut in mari: immo lapides qui in eis generanẗ hñt humidū viſcoſum multū admixtū cū terreſtreitate. Indē nō percutiunẗ ꝯtinue ꝛ fortiter in paludib⁹ ſicut in mari: eo qḋ aq̄ ipſoꝝ nō moueẗ neq̄ a vētis pp cānas ꝛ alia ꝓtegētia: nec a lūa ſicut maria hñt: aut de ſe ceu flumina: ꝛ iō lapides nō fiūt i eis pp hec duo ꝛ nō frāguntẗ in partes minimas: ꝛ p ꝯñs nō fit in eis arena: cū ipſa fiat ex diuiſiōe illoꝝ lapidū. Ampli⁹ vt vř eſt dicere rariſſime fiūt lapides in paludib⁹: cū in eis ſit defectus calidi in durum lapideū hūidū lutoſūꝫ coagulātis ꝛ ſilr fridi ꝯgelātis. ℄ Deinde. (Quare in flumib⁹). Oſtēdit q̄ō fiat arena in fluminib⁹. d. q̄ in fluminib⁹ lapides ſepi⁹ ꝯtigūt q̄ꝫ in paludib⁹: ꝛ min⁹ ſupple q̄ꝫ i mari: qm̄ eorū mot⁹ nō ē ita diuerſus ꝛ vehemēs ſic̄ maris: neq̄ i eis ē tāta caliditas vt ei⁹: ſed in fluminib⁹ fiūt: eo q̄ ipſa ſuo tranſitu cōtinuo ꝛ velociori deportāt illḋ qḋ ē terreſtre non ꝑfecte iduratū añ ſcita q̄ terra hꝫ recedēte: illḋ qḋ eſt induratū ꝛ petrificatū remāet i fūdo: ꝛ qꝛ vehemēter aut frequenter ꝑcutiẗ ab vndis frāgiẗ in ptes minimas vñ ḡnaẗ arena.

Arena quid ſit

¶ Problema. xxiiij. Antiqua

PRopter qd q̄n palus aut deficit: aut ſicca fit: vrit̄ frumentū i cāpo magis? Utrū qꝛ hūidū qḋ ē i palude exalat ꝛ vaporatiōe calefacit aerē q̄re minorē ꝛ ībecilliorē facit glaciē q̄ꝫ in ꝓfūdis: ꝛ paludeſtrib' locis: aut ex terra ſicut dr̄ frigora incipiūt ꝛ latēt ingrediētia: ſicca igit̄ exñte palude: p multū locū frigiditatis plus cadēs ↄgelat ꝛ adurit magis. In talibus autē regionib' frigora deorſum ſiūt quēadmodū ꝛ vr̄. Amplius terra calā hyeme: ſed pp aquoſum eē infrigidatū eſt ſupficiale calidū qḋ eſt in terra humidū eni neqꝫ ita lōga eſt: qḋ nō infrigidat̄ pp cōuenientē caliditatē in humidis: neqꝫ ita paꝝ ꝙ nihil pōt: ppter id qḋ īfuſa eſt terra: vt igit̄ pp infrigidationem ipſius accidit in glacie ambulare ꝛ habitare. Noua.

¶ Quā ob cām cū lacus vel deminutus vel exiccatus eſt: frumentū in cāpo acrius gelu deurit̄? Utrū ꝙ humor lacus aerē ſuo vapore tepefacit: vt minus atqꝫ imbecillius cōgeleſcat: q̄ꝫ locis paluſtrib' ꝛ cauis. An de terra vt vulgo dr̄ frig' icipiat ꝛ ſubeat ſenſim: lacu igitur abſumpto frig' per terre ſpacia ampliora plenius inuadens gelu inſtringit deuritqꝫ amplius. Locis autem cauis atqꝫ paluſtribus frigora de imis aſpirant: quod etiam vulgo creditur: ꝛ quāq̄ꝫ terra caleat tempore hiberno: tamen qꝛ humida eſt: calor per ſumma īſidēs refrigerat̄: ꝛ perit. humor enim nec adeo ꝓcul ē vt refrigerari caloris interioris bñficio neq̄at: nec adeo paucus vt nihil valeat: madet enim terra vbertim. Fit igit̄ eo ipſo congelaſcente: vt quaſi ſuper glaciem ꝛ ambuletur: ꝛ habitetur.

¶ Quare cū aq̄ paludis deficit: eo ꝙ ſubintrat viſcera terre aut exalatione cāta a calo cōburit̄ ꝛ deſtruit̄ ī cāpo maxime frumētū ꝛ ois ſeges corrñs ꝓpxie. ¶ Dēde. (Utrū) Soluit. ꝛ aſſignat triplicē cām. 1ª ibi. (Aut.) 3ª ibi. (Amplius.) Dat igit̄ cām ſumptā ex parte ſiccitatis cāte a caliditate. di. id eē: eo ꝙ humiditas paludoſa aq̄tica exalat in vaporē ꝛ fumos calefaciētes aerē: quo accñte caleſiūt ꝛ ꝛ elixant̄ ſegetes: eo ꝙ p̄dicti vapores ſiue fumi ab aq̄ paludoſa reſoluti minorē ꝛ debiliorē cānt frigiditatē q̄ꝫ ſit fridītas aq̄ latitantis in ꝓfundis locis aq̄ꝝ ꝛ locis paludoſis diſperſis: imo vapor hō fumoſus eleuatus ī aerē eſt calidus cōparatione ſui cū erat in ꝓfundis ſtagnoꝝ aut ī

Segetū ↄbuſtio qō fiat paludib'. ¶ Nōnūᵐ modū cōbuſtionis ſegetū hoc cōtingere mō: qꝛ vapor fumoſus nāl̄r frigidus eleuat̄ calore ↄtinētis calefactus: q ad ſegetes puenieñs calefaciēs eas poros ſubintrat. Et qꝛ dictū eſt ipſum fore nāl̄r frigiduꝫ reuertit̄ ad eius nām̄ frigidā: magiſqꝫ īfrigidās q̄ꝫ ſi p̄ fuiſſet frigidus: pp magis penetrare: ꝛ victoriā ſui ↄtrij ſubiſſe ēt per mutatione cēta. ¶ Deinde. (Aut.) Aſſignat aliā cām. d. id ↄtingere inde: qꝛ frigiditas incipit a terra vt cōiter dicit̄ ꝛ latēter penetrat p terre ſupficiē: ꝛ maris qꝛ illud qḋ erat calidū in ipſa cōgregat̄ in viſceribus eius. Et iō ſi paludis aq̄ exiccet̄ ad lōgā diſtātiā: q̄ frigiditatē terre obtūdit: tūc ipſa cōcidēs in locū vbi erat aq̄ coaugēt: quo augmentata: adurit̄ ꝛ deſtruit̄ frumētū ampli': frigidū eni p accñs aut metaphorice hꝫ exurere: qḋ pōt merito cōtingere frumento vel ſegeti circa paludē exiſtēti: eo ꝙ in talib' locis frigiditas magis tendit deorſum vt ex experiri pp cōcauitatē loci: hō ſiqdē dupl'r pōt frumētum pertingere: aut qꝛ ab aqua vapor exalabat: qui frid. tatē terre obtundebat ꝛ locū cāpi calefaciebat: frigidū enim cōtinēs paludis fac̄ exalare calidū ipſius exprimēdo: pp quod contingit eas frigiditate vehementi effumare: aut aqua deficiente ſub ingredit̄ frigiditas ſerpēdo inter duas terre ſuperficies: cū ſit poroſa vñ cōgelat ꝛ deſtruit radicē frumēti ꝛ alterius ſegetis. ¶ Deinde. (Amplius.) Aſſignat aliā cām. d. ꝙ h̄ ēt pōt cōtingere: q̄m terra eſt in hyeme calida: ſm partes eius intrinſecas cētrales: lꝫ dictū ſit mox frigiditatē ab ipſa incipere. Qḋ qdē eſt q̄ꝫtum ad ptes eius ſupficiales: ꝛ id ē qḋ ſubdit: ꝙ pp aquoſitatē aqueā que eſt pmū frigido: tū calidū qḋ erat in ſupficie terre infrigidatū eſt: cū illic vigeat humidū aqueū: ps eiꝫ terre paludoſe aliqua nō ē adeo elōgata ꝛ diſtās facta a ſuperficie terre paludis ei' centro appropinquādo: ꝙ nō poſſit infrigidari: pp qḋ caliditas cōcidit cū humido aqueo. qḋ mox hꝫ infrigidare: neqꝫ ēt ita paꝝ eſt ab eis elongata q̄ ſunt circa paludis centralius qn nihil poſſit infrigidatione opari. Uel melius. neqꝫ ita pfecta ē elōgatio a ptacta terre ſupficie: qn poſſit terra hō hyeme ēſus cētralia calefieri: eo ꝙ ipſa infuſa eſt ſuperius hūido quodā ſupficiali obtundēte poros ꝛ calidū interi' cōcludēdo: quo egrediēte mox icōtinēs frigidū ſibi oppoſitum vegetabilia corrumpit aduſtione. Et ideo cōcludit ꝙ propter infrigidationē quā acquirit ab humido prefacto ↄtingit ambulantes ſecus paludes in glatie ſiue frigiditate ire ꝛ permanere: vnde non ſolū frumentum ꝛ ſegetes accidit aduri: verū ēt pretectos itinerantes ledi.

¶ Problema. xxv. Antiqua.

PRopter qd mare ſalſum ꝛ amaꝝ eſt? Aut qꝛ in mari plures ſūt humores vel ſapores: ꝛ enim amaꝝ ꝛ ſalſum ſimul videtur. Noua.

¶ Cur mare ſimul ſalſum ꝛ amaruꝫ ē? An plures eſſe in mari ſapores nil prohibeat: quippe cum genus ſalſum amaro coniūgi eſſeqꝫ ſimul latiſſime pateat.

¶ Quare mare ſalſum eſt ꝛ amaꝝ ēt. ¶ Dēde. (Aut qꝛ.) Soluit. d. cām eē: qꝛ in mari exiſtūt plures humores ſiue ſapores: q ex humoribus ſic paſſis cāntur: vt pꝫ in de ſenſu ꝛ ſenſato: hō aūt ſunt ſalſi ꝛ amari: ppter quos mare dicit̄ ſibi eis cōmixtis ſalſum ꝛ amaꝝ q̄ꝫ. ¶ Notandū eſt ꝙ Ariſto. intellectus audit mare fore ſalſuꝫ ꝛ amaꝝ ppter ſapores idēſt ppter cauſā ſalſedinis ꝛ amaritudinis factā ſcḋo q̄rte ꝛ mox tanget̄. Dico autem ita: quoniam ſētētia Ariſto. ſuperficietenus audita videtur incidere in poſitionem illorum ſecundi metha. qui dicebant mare ideo fore ſalſum: eo ꝙ calore ſolis eleuatum eſt exalatione dulce potabile: qḋ inerat mari: remanēte terreſtri ſalſificato: qḋ poſtea percipitur guſtu: cum non perpēderetur antea: quod impugnatur cum tantum reuertat̄ de aqua dulci ad mare per flumina ꝛ paludes: quantum euaporatur: q̄re oporteret dulce pmanere. Uera vero ſalſedinis aſſignatio cauſe

Cap. p̄.

De hoc ſcḋo. metheo. c. ſ.

Cap. p.

Duplex eſt exalatio. ſa exiſtit: qꝛ duplex eſt exalatio ſiue vapoꝛ: vapoꝛ eni vn⁹ ē duo vapoꝛes puta humidus ⁊ ſic. vapoꝛ qdē ſubtilis hūidus eleuaſ ex mari pp caliditatē ſolis ⁊ ſtellaꝝ. vapoꝛ ſicc⁹ terreſtris remāēt diſperſus in aq̄ maris: q qdē eſt ſalſedis ⁊ amaritudinis cā: cū ſit indigeſtus: ⁊ tale ſalſū ē vel amarū qḋ ex cibo declaraſ digeſto. ſubtili.n. dulci qḋ eſt i cibo ad mēbꝛa trāſmiſſo: remanet ſubā groſſa adhuc idigeſta: vt viſū eſt 4° 2°. cū igiſ remanet vapoꝛ terreſtris ſiccus in ſubā maris: ex frigiditate aq̄ circūſtātis expelliſ ad ipſū frigiditas: q̄ qdē expulſa vrit ptes eius: qb⁹ aduſtis ſalſuꝫ ac
T.c.40 qrit ſapoꝛē: ſal.n. eſt ſpēs terre cōbuſte q̄dā: 4° metheoꝝ. ⁊ iō frigido liq̄ſcit ⁊ hūido: cuꝫ calo coagulet ⁊ ſicco. Si ṽo caloꝛ adurēs vapoꝛem p̄dictū excedat. tūc nō cōdēſat vapoꝛ ille in ſalē: ſꝫ efficit vt cinis: ⁊ tūc ſapoꝛ acq̄rit aq̄ amarus: qḋ ſignū denotat: qꝛ ſudoꝛ ⁊ vrina ſupfluitates alimētoꝝ efficiūſ ſalſe: cū caloꝛ agat excellēs i ipſas. q̄ ſi excellētioꝛ eēt: ideratio illa eī⁹ ſapoꝛ hūido ꝯmixto reddiſ amarus: qḋ ſi adhuc p̄ amplı⁹ aduraſ ſapoꝛ ꝯſurgit acut⁹.

Problema. xxxvj. Antiqua.

Propter qd q̄ ſunt in mari teſte ⁊ lapides rotūdi ſiūt? Aut qꝛ ſilr circūfracta vltimā in rotūda figurā eueniūt: huius enim vltimū ſilr̄ mare aūt oīa mouēs ſilr circūfrāgit. Noua.

Cur lapides ⁊ teſte in mari rotūda reddātur? An qꝛ externa cōpari adēptu circūfracta in rotūdā ſe colligūt ſpēꝫ: hec.n. ſola ſili extremo claudiſ: mare āt quoquo ṽſus agitādo pariſ circūundiq; frāgit: atq; obtūdit.

Quare teſte aīaliū exāguiū gn̄atoꝝ in mari ſicut malo coſtratoꝝ ⁊ maxime oſtrocademoꝝ vtplurimū tēdūt ad rotū⁰ ſpericā vel coltinarē ⁊ ſilr īndē lapides gn̄ati formā rotūdā acq̄rūt. Deīde. (Aut.) Soluit. d. cām eē: qꝛ teſte p̄fate ⁊ lapides acq̄rūt figurā rotundā: aut illi ꝓximā. eo q̄ extrema eoꝝ circūfrāgunſ cōcuſſa ab aq̄ vndiq;: id āt pōt in mari bn̄ ꝯtigere: cū ipm q̄ſi circulari moueaſ motu: pp agitationē vndaꝝ a vētis ⁊ fluxuū acceſſus ⁊ receſ
De b.ſ. ſus ꝯtundit ⁊ circūfrangit vndiq; teſtas ⁊ lapides oēs vt
de an.ſ. in rotūditatem ꝑueniāt: ad hoc et opaſ ſiccitas ꝯhēns vn
có.p oo. diq; ex circūferētijs ad cētrū: veꝝ in locis ſicciorib⁹ lap̄. vt plurimū ſunt rotūdi. In teſtis aūt rotūditas opaſ ad maioꝛem capacitatē aīalis ⁊ ipſius tutelā ampliorē.

Problema. xxxvij. Antiqua.

Propter qd alicubi ſiqs fodiat circa mare: p̄mo qdē potabilis ē aq̄: deinde ſalſa fit? Aut qꝛ eiuſdē eſt maris colati ſuper terrā aq̄: cōuenienter igiſ p̄ma dulcis eſt: leuioꝛ eni ē dulcis ſalſa: ⁊ mare hꝫ aliqd dulcis: qḋ mixtuꝫ terre magis ſupnatat: ſalſa āt pp grauitatē: ⁊ pp inciſiuū eē deoꝛſū ferſ: ſiue igiſ ita hꝫ venas ex terra fluit in mare dulcis aq̄: merito vtiq; in ſupficie erit maris: aut miſceſ ipi: aptis āt poꝛis poſteri⁹ p m̄ltitudinē ſalſa vincēs h̄ totū facit: accidit āt opilatis ſupioꝛib⁹ poꝛis aliā viā q̄rere ſupfluēs: aptis aūt hoc totū fertur ſicut in venis coꝛpoꝛis. Noua.

Quā ob rē nōnunq̄ ſi qs circa mare infodiat: aq̄ dulcis p̄ncipio emanet: poſt ṽo ſalſa efficiaſ? An ꝓpterea mare ipſum dulceꝫ illū hūoꝛē ſub terra trāſmitut ꝑcolatq;: merito p̄ncipio dulcis eſt: leuioꝛ eni dulcis q̄ꝫ ſalſus eſt. Itaq; prioꝛ occurrit: ⁊ mare dulcis aliqd hūoꝛis i ſe hꝫ: qḋ terre ꝑmixtū facil⁹ innatare pōt. Salſum ṽo qm̄ ⁊ graui⁹ eſt ⁊ aptius eſt ad ſecādū in imū deferſ. Siue igiſ ita eſt: ſiue p venas ex ꝯtinēte in mare dulcis ꝓfluat humoꝛ: nō imerito p maris ſummū extare poſſit: q̄ ſe cū eo cōmutat. q̄ meatibus poſtea patefactis: humoꝛ ſalſus copie ſue rōne vincēdo: ſalſugine totā afficit aquā. Accidit eni vt ſuperis obſceptis meatib⁹: cōtinuū ſalſi hūoꝛis iter aliō faciat cōtraq; patefactis totū iſtuc perferatur. quomodo in coꝛpoꝛis venis fieri nouimus.

Repetit 21ᵐ. Deīde. (Aut.) Soluit. d. cauſam vnam eē: p̄mo qꝛ illa que p̄mo potabilis ſcaturit aqua ex ipſomet eſt mari ad locū quo facta eſt fouea per decolationem a terra deriuata propter quam potabilitatē acquiſiuit: ⁊ merito prius in locum ſcaturiens eſt dulcis eo q̄ eſt ſubtilis ⁊ aerea: cum ſit dulcis: ipſa namq; ſubtilioꝛ eſt ſalſa: quod poteſt contingere: qm̄ in mari eſt aliquid dulce ⁊ aereum in ſe: quod cum fuerit admixtum ſalſo terreſtri ſupernatat ipſi propter leuitatem: ſed aqua ſalſa ꝓpter ponderoſitatē: ac qꝛ hꝫ incidere ⁊ diuidere ptes maris: tendit deoꝛſum verſus ꝓfundū: dulci ſupeminēte. Et iō cōcludit d. ſi itaq; eſt q̄ dulcis aq̄ ⁊ potabilis fluit p vēas terre ad locū maris: ꝯdignū ē: q̄ illa q̄ fuerit i ſupficie maris ſupioꝛi ſit dulcis: cū nōdū recepit ꝑmixtionē cū aq̄ maris. Deīde. (Aut.) Aſſignat aliā cāꝫ. d. ad eē qꝛ aqua potabilis cōiūgitur aque maris: modo ſi accidat q̄ poꝛi aq̄ potabilis apertanſ poſterius verſus aliam extremitateꝫ ſupioꝛē: ita q̄ aq̄ potabilis poſſit exire p illos poꝛos vel meatus: tunc aq̄ ſalſa ſupans ſua multi⁰ aquā potabilē illic inuentā reddit totā ſalſam: ita q̄ totū efficieſ ſalſum vt erat p̄us: ſed ſi h⁹ poꝛi ſupioꝛes ⁊ poſtremi opianſ: aq̄ maris ſupabūdās tētat inuenire ſibi aliā viaꝫ p quā poſſit egredi: nec miſceſ cū dulci: cū tūc q̄ſcat ſupius pp clauſionē poꝛoꝝ non cedens ſalſe: ſi autē poꝛi apiant ſupi⁹: tūc aq̄ potabilis ⁊ marina cōmiſceſ: ⁊ totū cōmixtū deferſ p illos poꝛos: nā ſꝫ ita cōtingit: ſicut accidit venis coꝛpis: qꝛ cū apiuntur: tūc qcqd eſt in eis egrediſ. ſiue ſit ſan. ſiue alı⁹ hūoꝛ aut ſpūs.

Problema. xxxviij. Antiqua.

Propter qd mare exn̄s graui⁹ potabili aq̄ magis ē bn̄ ꝑſpectibile? Utrū qꝛ pigui⁹: oleū aūt diffuſuꝫ faſ magis bn̄ ꝑſpectibile: hn̄s.n. piguedinē in ſe merito magis bn̄ ꝑſpectibile eſt. Aut nō ē leui⁹ ē ⁊ bn̄ ꝑſpectibilius: ipꝫ eni oleū lenius eſt aq̄: bn̄ perſpectibili⁹ autē nō. aut nō bn̄ ꝑſpectibili⁹ eſt: ſed videſ. potabilis enim aq̄ a terra aut a fluribus eſt: fons aūt emittit ⁊ cū aq̄ terrā: q̄re i eo qḋ nō puri ſūt flux⁹ ducit terrā ⁊ limū: hec igiſ eſt cā eē minus perſpectibilem. Noua.

¶ Cur mare cũ grauiꝰ ꝗ̃ aq̃ potu idonea ſit: clariꝰ atq̨ ꝑſpectiꝰ ē? Utrũ q꞉ piguiꝰ ē: nã ſi oleũ affuſum efficere põt: vt meliꝰ ꝑ aquã incernere ſit: merito cũ ipꝫ mare in ſe piguis aliqd hẽat: ꝑſpectiꝰ ꝛ dilucidiꝰ ſit: ipꝫ.n. olꝫ aq̃ leuiꝰ ē: ꝗ̃uis nõ ꝑſpectiꝰ. An quare nõ ꝑ ſpectiꝰ ē. ſꝫ eē tale vr̃: qppe cũ aq̃ dulcis aut fõtis: aut flumis ſit: fons ſuã aquã non ſine terra emittit: vt puriſſima eē neq̃at: flumen cũ terrã: tũ fecẽ ſecũ ɔ̃trahat. Cã igiť hec ſit: cur dulcis minus perlucida appareat.

¶ Repetit.ꝫm.ꝛ pꝫ. ¶ Deinde. (Utrum.) Soluit tripliciter di. primo extimatiue cauſam eſſe: q꞉ aq̃ maris ē pinguis: qđ aũt pingue diffuſum ꝛ ſupernatãs reddit eã ꝑſpectibi leꝫ amplius a viſu ceu oñdit oleũ ſup aliqđ liquidoꝝ effu ſum: cũ aũt hꝫ pinguedo nõ reperiať in dulci perſpectibili or ipſa erit marina. ¶ Deinde. (Aut.) Aſſignat cãꝫ oppo ſitam nõ eē vt predictũ eſt: q꞉ oẽ leue ſupnatabile ꝛ effluxi bile ſit bene perſpectibile: q꞉ oleum apparet leuius aq̃: ſup natat ei: nõ tñ magis eſt ſpectabile aq̃. ¶ Deinde. (Aut.) Dat 3ᵉ cãm cõpletaꝫ. d. ꝙ maris aq̃ ſm veritatem non eſt amplius perſpectibilis: ꝛ viſu eius diafanitate permeabi lis ꝗ̃ potabilis: ſed ſolum videtur: cũ tamẽ nõ ſit: cuiꝰ qdẽ apparentia cã exiſtit: q꞉ potabilis aut ſcaturit a terra ſicut fontiũ ꝛ puteoꝝ: vel a fluminibꝰ ꝓuenit: nũc aũt i hꝫ aq̃ ꝓpter impetũ ſcaturitiõis terra cõmiſceť aque ꝛ eodẽ mõ in aq̃ eſt fluminũ ꝓp motum eius ꝛ terreſtreitatem quam diſſoluit: ꝓp qđ fluxus hꝫ aquarum non ſunt ſimplices ſꝫ cõmixti cũꝫ terra ꝛ tenacitate limoſa q̃s mouet: opꝫ itaq̨ hanc eſſe cãm ſufficientem: quare maris aqua ꝑſpectibili or eſt aq̃ potabili ꝛ ſi ſit grauior ea: ꝛ id iterum.

¶ Problema. xxxix. Antiqua.

Propter qd natãtes in mari euacuãtur: ſi eni q꞉ laborãt: ꝛ currẽtes vehemẽti labore laborãt ꝛ nõ euãť? Aut q꞉ ñ ois labor facit euõnẽ: ſꝫ q nõ facit diſſolõnẽ: ꝑſeueratio aũt in mari ꝛ oio vr̃ corroſiones facere ꝛ vacuatos calidus.n. eſt ꝛ ſiccꝰ vapor q ab ipſo ē. Noua.

¶ Qua de cã q mari natant vẽtre ſalubriter euãť: haud eni q꞉ laborant: nã q curriculo cũt vehementiꝰ elaborãt: ſꝫ tñ nõ ita euãť? An nõ ois labor id faciat: ſꝫ ſolus q nullam dat cãm tabeſcendi inteſtinorũ: maris autẽ mora vel oino edaciorem ꝛ vẽtris inanitate aduſtiorem hominem reddi videmus: eſt ꝛ enim vapor maris calidus ꝛ ſiccus.

¶ Quare laborantes natando in mari euacuantur: ſoluũtur eni ventres eoꝝ ꝛ euomũt: vel melius euacuanť facta reſolutione inſenſibili per poros cutis: ꝛ remouet deide reſpõſionẽ cauillosam. ac ſi. d. nõ põt dici ꝙ h̃ iteruenat ꝓp laborẽ ſeu fatigã: q꞉ plures vehemẽter fatigant: nõ tñ vt hi euacuanť: ceu ſecantes vel terentes. ¶ Deide. (Aut.) Soluit. d. cãm eſſe: qm̃ non glibet labor ſeu fatiga cauſat inanitionẽ ꝑpoſitã: quã ſiquidẽ cauſat ille: cui non aſſociatur diſſolutio manifeſta. ſ. ſꝫ occulta: in q̃ nihil occulte ſuꝑ ficieteñꝰ deſtuit apparenter: qđ accidit cũ qs morã in mari ɔ̃bit lõgiorẽ: q꞉ ipſa vr̃ oiſaria iducere corroſiões ꝛ mor dicatões circa corꝑis ſuꝑficiẽ: q̃re ꝑtigit hos reddi ſupinanitos ad modũ tabidoꝝ: qđ accidit ꝓp vaporẽ caſm ꝛ ſic. Adduſtiui a mari reſolutiõe occurrit.n. natãti cũ eiꝰ nitroſitate baurachia: qđ nõ accidit alis ẽt fortior fatigatione vel xatis ¶ Nõnᵐ ꝙ lꝫ hꝫ ſapor hẽat idurare ꝛ exaſpare rõne ptis cuiuſdã ſtiptice: q̃ eſt in eo: ꝓp tñ q̃ꝫdã ptẽ illiꝰ ſbtilẽ caſam ſubintrat: reſoluit ꝛ euãt amplius ꝗ̃ aliꝰ labor. Batrachia natanti occurrit

¶ Problema. xl. Antiqua.

Propter qd ois palus potabilis exñs lauat ꝛ purgat idumẽta: lauat qdẽ.n. dulce: purgat ãt amarũ ſil ãt nõ ē poſſe hẽe hec. Aut nõ in eo qđ amarũ ē ñ purgat: ſꝫ viſcoſitas purgatiuũ: ꝓp qđ ꝛ vnctuoſa: ꝛ q̃cũq̨ vnctuoſa talia ſũt: q̃re ꝛ amaroꝝ q̃cũq̨ hoc ꝑticipãt: in paludibꝰ aũt ſic accidit: hoc qđ vnctuoſe potẽtie. amarũ qdẽ aduſtũ ē: manet aũt pingue ꝛ viſcoſum: hoc autem purgat: lauat autem potabilis ipſius. Noua.

¶ Cur lacus pẽſa q potu idoneꝰ eſt: lauat ſiť ꝛ purgat veſtimẽta. humor.n. dulcis lauare põt: amarꝰ purgare atq̨ abſtergere: q̃ qdeꝫ haberi ſimul nõ pñt? An nullus humor veſtimẽta ſuo amarore poſſit purgare: ſꝫ lẽtore tñmõ: quãobrẽ trũculi: ꝛ q̃cũq̨ mucoſa vim abſterſoriã obtinẽt. Igiť ꝛ amara q̃ ferme lenteſcũt purgare q̃unt: cetera nequeũt. In hoc autem lacu accidit vt nitroſe virtutis amarum totum deuſtum ſit pingue ꝛ lẽtum remaneat. Hoc igitur abſtergit ꝛ purgat. Lauat autem ſuo dulci humore.

¶ Quare cuiuſlibet paludis aq̃ potabilis lauat ꝛ purgat idumẽta: ꝛ vĩr pãnos ɔ̃purat ſordibꝰ. Eſt aũt lauare aliqđ ſordidũ remouẽ ab illo: de facili tolliť ꝛ ſuꝑficieteñꝰ exiſtit ſꝫ purgare ē ſordidũ remouẽ: qđ ĩteriꝰ latet poris ipilatum vehemẽter. ¶ Deinde. (Lauat.) Tãgit motiuũ ſuũ. ac ſi d. nõ vr̃ q꞉ illđ qđ lauat ē dulce: qđ aũt purgat amarũ: cuꝫ actꝰ ſit fortior: ſꝫ vnũ ꝛ idẽ non põt eē ſil dulce ꝛ amarũ: qđ aũt purgat ē amarũ: cũ ſint duo ſapores oppoſiti. de ſenſu ꝛ ſen. cũ igiť aq̃ potabilis attineat dulcedini nõ erit amara: cũ nõ ſit ea potabilis. ¶ Deñ. (Aut) Soluit ꝛ ꝑus oñdit ꝑ quã viã amarũ hẽat purgare. d. ꝙ amarũ nõ hꝫ purgare rõne q̃ ē amarũ: ꝛ ſupercedit negatiua: cũ ſit ꝑiũ ſiccatiuꝫ terreſtritꝫ: ſꝫ id hꝫ purgare: eo ꝙ i ipõ repiť vnctuoſitas q̃dã viſcoſa q̃ adheret poris et qbꝰ oꝫ ſordiciẽ remouẽ: oia nãq̨ vnctuoſa viſcoſitate purgatiua ꝑticipãt: ꝛ iõ amara q̃cũq̨ ꝑticipat viſcoˢ hꝫ purgãt iduᵐ. Et merito: qm̃ amarũ cũ ſit groſſe ꝑtꝫ poros lanificabit: q̃ viſcoſũ poterit tãdẽ meliꝰ ſbĩtrare: ꝛ ſordidũ educẽ: ꝓp qđ amarũ facĩ lãguines emanare: qđ nõ tñ agit acutũ. Deť. de ſimplici. i paludibꝰ adaptat qđ dcm̃ ē ꝓpoſito: mõſtrãdo modũ ꝑ quẽ aq̃ paludis lauet ꝛ purget indumẽta: dicẽs ꝙ eodẽ mõ ꝯtigit in palude aliq̃: q꞉ in ipã ſũt q̃dã virtutes ꝛ ſube nitroſe ſalſugioſe. Et qđ iſtaꝝ magꝫ ē aduſtũ ē amarũ: cũ q̃ ẽt pigue ꝛ vnctuoſũ ꝑꝫ aliã ſubaꝫ remãet: ꝛ ꝓp h̃ purgat adherẽdo ꝛ ſubĩtrãdo: vñ ſit videẽ ſaponẽ q ſordiciẽ pãnoꝝ optime expurgat: forẽ vnctuoſũ viſcoſũ: ſic pꝫ ꝑ ſpumã: q eiꝰ lotura cãtur. Cõponiť eni ex oleo ꝛ cineribus ſubamaris ſtipticibꝰ ſabaꝝ ꝛ alũis cũ calce. Sic itaq̨ pꝫ quõ purget pa Unctuoſa viſcoſitate purgatiua participant

ſndis aq̃:ſʒ lauat ī eo q̄ potabiſ dulcedini attinēs:ſimile e.r. exēs vt dcm̄ eſt:celerius penetrās ſecū alia educit.

¶ Problema. vltimū. Antiqua.

Ropter qd trāqllū mare albū vr: qð aūt deorſū ferſ nigrū? Aut qꝛ qð min⁹ vr nigri⁹ magis vr: min⁹ aūt vr id qð moueſ eo qð qeſcit. Aut qꝛ trāſparēs quidem album: non autem tranſparens nigrum: minus autē trāſparet quod mouetur. Noua.

¶ Cur maris vndabūdi qð deſiſtit albicat: qð ꝓuoluiſ nigricat? An qꝛ qð min⁹ cerni mus nigri⁹ id ēē vr: min⁹ āt cernim⁹ qð mo ueſ ꝙ̃ qð qeſcit. An qm̄ cādet qð trāſpiciſ: nigreſcit qð aſpectu peruiū nō eſt: min⁹ aūt id tranſpiciſ quod moueſ.

¶ Explicit vigeſimatertia particula.

¶ Id tactū ē viciūqꝫ.23ᵉ alia tñ ſerie. q̄re aq̃ maris ꝛ vr ois aqua cū fuerit quieſcēs trāqlla appet alba: ſed cū moueſ inundationib⁹ magnis deorſū maris petēib⁹ appet ſubni gra. ¶ Deīde. (Aut.) Soluit dupl'r di. p̄ cām eſſe: qꝛ q̄ ali qd videaſ ſub nigredine cōtingit qꝛ minus vr: ſed illud qð eſt in motu: minus pōt videri eo qð qeſcit imobile: qꝛ pori nō ꝑmanēt ſub alterni in eo qð moueſ: q neceſſarij ſunt vi ſioni: vt apparuit.58.xi. ¶ Deīde. (Aut quia.) Aſſignat aliā cām di. adhuc ēt ꝯtingere: qꝛ illud qð eſt tranſparēs diafonū vr albū: qð aūt ꝯtrariū nigrū: ſed illud qð mouetur minus eſt tranſparens peruiū ꝙ̃ illud qð qeſcit: ꝓp motuꝫ permiſcētē adinuicē mota: quare maris aqua ꝛ vniuerſali ter omnis tranquilla quieſcens: videbiſ albioꝛ mota: fluc tēqꝫ ſubnigreſcit enim iſta.

¶ Incipit vigeſimaquarta particula. de his que ſunt circa calidas aquas.

¶ Problema. j. Antiqua.

Ropter qd calida aq̃ ſi ſup vncta fuerit: oľo min⁹ cala eſt diffuſa: oľo calo exñte? Aut ꝓp id qð lene fac lubri cat ꝛ min⁹ penetrat. Noua.

¶ Cur aq̃ ꝑfuſi cala min⁹ calorē ꝑcipim⁹ cum ꝑuncti oleo ſumus? An ꝓp corpo ris lenitatē facile aqua dilabiſ minuſqꝫ immoratur ꝙ̃ vt caloꝛ ſubire valeat.

¶ Determinatis queſitis circa aquas frigidas actu tractāſ ea que emergunt circa eas actual'r calidas. Quare ſi q ꝑ/ us inungāſ ſufficiēter cū oleo ipſo ēt exñte calido nō tm̄ virtute ſed actu: deinde aq̃ infundanſ vel irroreſ calidio ri: minoꝛ ſentiſ caloꝛ: illi⁹ aque caloꝛe ꝙ̃ ſi nō fuiſſent ꝑus oleo inuncti. ¶ Deīde ſubdit motiuū di. nō vr: qm̄ oleuꝫ de ſe v'l'r eſt calidū: aut ēt tp̄e inunctionis erat calidū actu. ¶ Notandū q̄ oleū dictū ſimpl'r ſicut ꝛ aliud oē audiſ ī ſuo eſſe ꝑfectioꝛi. tertio re. actu. qð ſiquideꝫ oleum erit cōe: ipſum enim calidū eſt cū tempato: vt pꝫ ſimplicium ſcdo: ꝛ ꝓpꝛie cū fuerit ex oliuis expꝛeſſum ſufficienter maturis. ¶ Deīde. (Aut.) Soluit di. cāꝫ eſſe: qꝛ olꝫ ꝑus inūctū ſu ꝑ coꝛpus leuificat: ꝛ lubꝛicum ipm̄ reddit: vnde aq̃ ſupue niens nō valet tā diu ꝑmanere ſup coꝛpus: vt in ipm̄ poſſit penetrare oīno ꝛ iō qꝛ minus penetrat: ſʒ trāſit diſperſe: nō ꝑcipiſ eius feruoꝛ. deficiunt. n. due ꝯditionū req̄ſite ī actio ne ꝛ paſſione: puta diſpoſitio patiētis: ꝛ tēp⁹ cū ꝯtactu ſiue approximatiōe: ꝛ ꝑ hūc ſiq̄dē facta inūctiōe ex ſucco mer curialis ꝛ poꝛtulace pōt qs plūbū in manu liquatum poꝛ tare ꝛ calidū ēt qðlibet alioꝝ. ¶ Notandū q̄ cā hꝰ q̄ſiti pōt ēt tal'r aſſignari. Dicēdo q̄ oleū eſt duplicis ptis vt ta ctū eſt.21ᵉ. quedā enim eſt ſubtilis aerea penetratiua: non nulla terreſtris viſcoſa: ꝓp qdē prioꝛē ſubingreſſus fit ꝑus in coꝛpis poꝛos ad quē ſeqꝛ denuo ps terreſtris viſcoſa ſi bi ꝯiuncta: que ī poꝛos ſubē ſubtilis ꝟtute delata eos ſua groſſicie ꝛ viſcoſitate opilat: ꝓp qð aq̃ calida ſupueniens nō poterit in poꝛos opilatos pertrāſire: ꝛ ita caliditas ei⁹ ſentiſ: eo q̄ dictū eſt in 23ᵒ 23ᵉ particule q̄ aqua ſalſa vel o c. liquefacit ſalem potabili.

Oleum duplicis ptis eſt

¶ Problema. ij. Antiqua.

Ropter qd aq̃ ī puteis poſt me ridie ſiūt eſtate calide? Aut ꝓp id q̄ tūc vtiqꝫ calidū vincit aerē. Ad meridiē autem calidū diſſoluit fri gidū ꝛ qetat: non ſimul aūt qetat ꝛ vincit. ſʒ qñ diuturnum ſit. Noua.

¶ Cur puteoꝝ aque tepide a maridie eſtate reddantur? An quia tūc frigiditate aeris iā ſuperata caloꝛ plene inualuerit: ante autem frigoꝛ caloꝛe ſoluiſ ꝛ ceſſat. Nō enim ſimul alter ceſſat: alter inualeſcit: ſʒ ſpacio tēpoꝛis.

¶ Quare aque puteoꝝ in eſtate poſt meridiem redduntur calide: cum tamen magis videſ accidere in meridie: qꝛ ſol tūc magis eleuatus exiſtat: ꝛ in eius vigoꝛe amplioꝛi: ꝛ in hꝰ tetigit motiuū: oſtendēs queſitū rōnabile foꝛe. ¶ Deinde (Aut.) Soluit. d. cām foꝛe qꝛ poſt meridie: anteq̃ ſol ꝯis declinet: calidum impꝛeſſum a radijs ſolis in aerem: ſupat nām eius ſi idam vel minus calidam: ſed ante meridiem ꝛ inde abilitauit aerem ad ſuſceptionem caliditatis remouē do frigidum ꝛ quietando ipſum: ꝛ merito: qꝛ non eodem tp̄e pōt qetare frm aeris ꝛ abilitare ipꝫ calefaciēdo ꝛ deſic cādo: ꝛ vapoꝛes excludēdo ad impꝛeſſionem caliditatis: ꝛ frm ipſius aeris totaliter ſuperare: impꝛimendo foꝛmam caliditatis in aerem: immo neceſſe eſt: q̄ pꝛius lōgioꝛi tp̄e abilitetur aer ad ſuſceptionem foꝛme caliditatis: ꝙ̃ calidi tas inducatur: agens enim omne naturale agit tp̄e: oꝫ enī q̄ pꝛimo diſponat mām anteꝙ̃ itroducat foꝛmā: niſi fue rit in vltima diſpōne ſemꝑ exiſtēs: ſicut aeris diaphonitas ſemꝑ eſt diſpoſita ſumme ad recipiendū illuminantis im pꝛeſſionē. ¶ Nōndū q̄ hoc dictum de caliditate aque pu teoꝝ poſt meridiē eſt ſile ei quod videmus in autūno fieri maiorem caliditatē ꝛ maxime circa pꝛincipium ꝙ̃ in eſta te: ꝛ hꝰ vltra tempus meridiei: eo q̄ aer in tempoꝛe precedē ti ſit abilitat⁹ valde ad recipiendum foꝛmam caliditatis: cum ſit vltimo exiccatus ꝛ ſubtiliat⁹. Ulterius ſiquidem ſciendum q̄ calefactio aque puteoꝛum amplius cōtingit in regionibus meridionalibus habentibus modicā lati tudine: eo q̄ radij ſolares illic fere recti lineal'r veniunt ad terrā: quare loca puteoꝝ valet ſubingredi ꝛ calefacere ma gis: ꝙ̃ in regionibus in qbus maioꝛ exiſtit latitudo.

Cur in autūno ꝑncipio maioꝛ ſit caliditas ꝙ̃ in eſtate

¶ Problema. iij. Antiqua.

Ropter qd aq̃ qñ calidioꝛ facta flāma non edurit lingua: flāma aūt adurit? Aut qꝛ flāma qdē ſub tilis partis eſt: ꝛ ſpūs q eſt ab ipa:

aqua autem magne partis eſt: quare nō penetrat: flāma autem: ⁊ quod eſt in carbonibus per ſubtilitatē intrās diſſoluit. Noua.

¶ Cur aqua interdum facta calidior ꝙ flāma lingua deurere nequeat: flāma queat? An quia flamma pretenuis eſt ſpiritusq́ʒ ex ea proficiſcens partibus tenuiſſimis conſtat: aqua profecto craſſiuſcula eſt: itaq́ʒ ſubire non poteſt. At vero flāma carbonum, q́ʒ ignitamentum ſuam ob tenuitatem facile ſubeunt ⁊ que reſoluunt.

¶ Quare aqua cū īterdū efficiaƭ calidior flāma occurrēs lingue nō adurit eā. vñ de gñone aialiū 2°. Calefacit qdē magis feruēs aqua flāma. cōburit aūt ⁊ liquefacit vſtibile ⁊ liquabile flāma. aqua vō mīme. ¶ Dubitaƭ. nihil. n. vr̄ ꝙ aqua calida vnq̄ʒ fiat calidior flāma: cuʒ ea ſit calida ꝑ ipaʒ. ⁊ ꝑ vnūq̄dq́ʒ ⁊c̄. ꝑ poſterioꝝ. ¶ Dōm ꝙ aqua īterdū calidior efficiƭ ꝙ̄ flāma: ꝑ mām groſſiorē natā ſuſcipere fortius ⁊ retinē: demūq́ʒ īprimē: vt feruor oñdit ē labiis īpreſſus: ⁊ vīr in aliȷs ſic materiatis. ⁊ ꝓpō ſiqdē inducta ꝑbi verificaƭ in analogicis magis: nō aūt in vniuocis aut equocis: ꝑ ꝑus. n. aliqd ineſt vni: ⁊ ꝑhr aliȷs: vt ſides pncipȷs adeſt ꝑus: denuo vō ꝑ ipſe ꝯclomb⁹ ſola: nō aūt ſic in ꝓpoſito: cum mā ſit cā vt hoc illo fortius opeƭ aut debilius. ¶ Deinde. (Aut.) Soluit dicens cām eſſe: q̄ flāma hʒ partes ſubtiles ⁊ ꝑuas aptas ſubintrare: ⁊ ſimilr ſpūs qui eſt fumoſus ab ipſa reſolut⁹ eſt corpus ſubtile calidū: ſed aqua hʒ partes groſſas terreſtres. vñ tertio re. acu. aqua tranſire moratur: quare aqua non pōt adeo per ptes lingue penetrare: inuenit enim in lingua humiditatē viſcoſam cui admiſceƭ ⁊ ꝓhibeƭ trāſire: flāma vero ⁊ igneū qō a carbonibus decidit ꝓpter ſubtilitatem ſuā poteſt penetrare in linguam ⁊ ipſam diſſoluere ⁊ adurere.

De h ꝓ. poſteꝝ. t.c.24.⁊ ibi doct.

¶ Problema. iiij. Antiqua.

PRopter quid aqua quidem bulliens non diſſoluit: venter autem diſſoluit? Utrum quia calidum quidem qō eſt in ventre ingrediƭ propter ſubtilitatem: aqua autem non ingreditur propter groſſitiem. Aut ⁊ quia ⁊ alia prohibet diſſolui humidum: nihil eniʒ humido diſſoluitur. In ventre auteʒ humidū in veſicam intrans ita ſoluit. Noua.

¶ Cur aqua feruens liquefacere nequeat: venter queat? Utrū ventris calor ſua tenuitate ſubire pōt: aq̄ ſua craſſitudine nequit. An ꝙ cetera quoq́ʒ liq̄fieri humor prohibet. Nulla. n. res eſt. que inter humorem dilabi ⁊ tabeſcere poſſit. At in ventre humore in veſicā ſecluſo facultas reſoluēdi aegriƭ.

¶ Quare aqua feruēs cum qs in ipſam mergiƭ ⁊ ebuliƭ vt monetaꝝ falſarius: nō diſſoluit veſicā: ⁊ vrinā prouocat. Aliquis aūt forteſſis exponit aquā bulientē bibitā nō diſſoluē vrinā: ſed vētrē ideſt humidū ſubtile ſpumoſū. alia vēter: qō nō approbo: hʒ diſſoluē ⁊ ꝓuocare vrinā. ¶ Deinde. (Utr.) Soluit aſſignās cām ꝓbabilē. dicēs id ꝯtingē: qm̄ calm̄ ſpūoſuʒ qō circa vētralia ꝯtineƭ: ſubingrediƭ meat⁹ anguſtos ꝑ eius ſubtilitatē. ita ꝙ valet trāſire ad meatus vrine: qō non pōt facē aqua ꝑ ei⁹ groſſitiē vt dcm̄ eſt in p̄cedēti ꝓblemate: ⁊ iō dcm̄ eſt de aere ⁊ aqua: ꝙ ipa gñat opilationē epatis ⁊ ſplenis ⁊ lapꝫ in locis ſuſceptiuis. ¶ Deinde. (Aut.) Aſſignat duplicē cām. dicēs id eſſe: q̄ ſunt aliqua puta parietes dēſiores ꝓhibētes ne aq̄ bulienis eis occurrēs liq̄t hūidū: qō inter⁹ ꝯtineƭ: ⁊ decidat in veſicā: vel etiā ſi ſumaƭ inter⁹: ꝓhibet eius friditas nālis ⁊ groſſities: ne humidū diſſoluat ⁊ deduceƭ in veſicā: trāſire eni moraƭ vt dcm̄ eſt: ſecus aūt cōtingit in humido ſubtili ſpūoſo: diſſoluit eni humidū ⁊ intrancū eliq̄t: ⁊ ad veſicā ꝓuenire facit. Et h eſt ꝙ ſubdiƭ ꝙ humiduʒ illud ſpumatiū: qō erat ſubintrās veſicā diſſoluit taliter ⁊ ꝓuocat vrinā humidū corpis deducēdo ⁊ ꝑſubtiliatū i ipaʒ.

Opilat° epatis ⁊ ſplenis q̄ mō fiat.

¶ Problema. v. Antiqua.

PRopter quid vaſorū ꝓfunditas nō vrit exiſtente aq̄ ⁊ buliente. ſed ferunt ꝓfundo habiti: ablata aūt vrit. Aut q̄ extinguiƭ factuʒ calidum in fundo ab aq̄: ꝓpter qō ⁊ nō liquantur liq̄bilia niſi ſonus incidat. Noua.

¶ Cur fundus vaſoꝝ nō vrit: q̄ aquā feruētiſſimā ꝯtinēt. ſed plerīq́ʒ fundo ſuſtinētes deportāt: aq̄ vō ipſa excepta vrere pōt? An eo ꝙ calor in fundū vaſis ꝯctus extigui ab aq̄ pōt. Quo ſit ēt: vt eliq̄ri res nequeat eliquabilis ſiquid humoris admittatur.

¶ Quare ꝓfundū vaſorum bulientū vt cacaboꝝ caldariaꝝ ſup ignē cōtinue flāmātē: ita ꝙ aq̄ extet vehemēter calida: nō adurit cibos entes in eo: aut man⁹ cū exteri⁹ applicaƭ pariter: eis ab igne ſe motis ꝑmo cibi cōuenient ſe hñtes ꝓfunditati vaſis interius aut man⁹ exterius adhibite ferūt. i. ſuſtinēt ne aduraƭ calitate ꝓfunditatis vaſis īterius vel exteri⁹. ſed cū ꝓfunditas vaſis auferƭ ab igne: vt nō adeo ferueat: ꝯtingit aduſtio ciboꝝ: ⁊ man⁹ ſiue digitoꝝ: id aūt qō dicit de applicatiōe man⁹ vaſis in ꝓfundo vr̄ magis verificari: cū cibos videam⁹ q̄nq́ʒ inviſe aduri ſi nō moueanƭ crebre. ¶ Deide. (Aut.) Soluit dicens cām eſſe: q̄ calidū inductū circa profundum vaſis extinguiƭ ab aqua: nō quidē ſua frigiditate nāli audio: cuʒ ſit facta calida actu: ſed poti⁹ ſui caliditate: attrahit enim calidū ad ſe ſurſuʒ aſcēdendo ⁊ effumādo in vapores fumoſos: quare tolliƭ ⁊ extinguiƭ in ꝓfundo vaſis: ceu eſt vidē magnā flāmā minorē extinguē: ⁊ ſimilr ſolem imenſe calidum ignem paruum. Et ideo liquabilia vt metalla cuʒ debēt diſſolui ⁊ eliq̄ri nō eliquanƭ niſi cuʒ ſolus ſon⁹ accit ⁊ mot⁹ expulſiu⁹ humidi: eo ꝙ ꝓpter humidū aqueū circūſtās nō poterat eliquari: qō deferebat ad aliā partē calidū: aut humidū aqueū erat ꝯgelatiuuʒ eius qō debebat eliq̄ri: ꝓpƭ qō nō poterat eliq̄ri ⁊ ſon⁹ cāri: cū ꝓpe cauſeƭ extruſione corpoꝝ duroꝝ in aere. ſcōo de anima. ¶ Notandum ꝙ ex hacc ā poſſet haberi: quare quis non leditur: ſi in oleum valde feruens manum ponat ⁊ teneat.

Quō oleum feruēs non ledat.

¶ Problema. vj. Antiqua.

PRopter quid ſuperebulit eſtate ſimilr ⁊ hyeme aq̄: nō ſolū ſilr calefacta: ſed ⁊ magis: ⁊ ſimilr ⁊ calidū exiſtēs adhuc magis? Aut q̄ ſupaccēſio eſt eleuatio ampullarū: aq̄ quidē igitur ipſa calefit: hec autē minus ꝙ̄ frigore: ampulle aūt eleuari non poſſunt ſimilr ꝑꝑ

id ꝙ cõtinens aer eſt frigidus: ſʒ minorã magnitudinis eleuant a frigore cõpreſſe: ⁊ intercidente aere velociter occidũt: q̃re minores tumore ⁊ multitudie fiũt hyeme: eſtate aũt econtrario: ſuperebulitio autē fit pp multitudinẽ ⁊ magnitudinẽ ſpume. Noua.

❡ Cur aq̃ non peride hiberno tpe: vt eſtiuo efferueat. nõ ſolũ pari ꝯcalefacta igni: ſʒ etiã pleniori: ⁊ tantũdẽ eadẽ ſ: atqʒ etiã vehemẽtius. An ppea ꝙ aque efferuẽtia bullarum elatio eſt? Aq̃ igĩ ipa nõ minus hyeme: q̃ʒ eſtate calefieri põt: ſʒ bulas efferri: frig⁹ ambientis aeris prohibet. Itaqʒ minores paucioreſqʒ conſiſtunt. At eſtate contra omnio eſt. Ille autem efferuendi eſtus: non niſi frequentia magnitudieqʒ ſpume exultat.

❡ Qr̃ aq̃ in hyeme nõ ſupebulit ⁊ cãt ãpullatões ſic i eſtate: dato ẽt ꝙ i hyeme nõ ſolũ ſit eq̃lr calefcã ſic i eſtate: ſʒ ⁊ magl: ſilr ẽt adhuc poſito ꝙ calʒ calefaciẽs hyeme ſit eq̃le ⁊ adhuc magl calm ⁊ acutius eo q̃ŏ calefacit in eſtate. ❡ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit ⁊ p̊ mõſtrat qd ſit ebulitio ⁊ eleuatio ãpullaꝝ. d. ꝙ eleuatio ⁊ ebulitio q̃dã iductiua ãpullaꝝ eſt q̃dã extẽſio ⁊ mot⁹ calorl itumeſcẽtis ſurſuʒ: q̃ cũ cãeĩ a calo: ⁊ aq̃ min⁹ calefiat in hyeme pp friditatẽ ꝯtinẽtis: min⁹ accidet p̃dcã accẽſio ⁊ itumeſcentia aq̃ ſurſuʒ tpe frido: q̃ʒ calo: ⁊ ita min⁹ cãbunĩ ãpulle pp friditatẽ aeris ꝯtinẽtis: ⁊ iõ rare accĩt ⁊ puc: ⁊ ſi aliq̃ñ cõtigat ꝙ mag⁹ ãpullatões ⁊ ſupercesſiões eleuẽĩ a forti calo aereo frido ſupingrediẽte mox decidũt ⁊ q̃eſcũt: ⁊ iõ in hyeme p̃dicte aq̃rũ ebuliẽtiũ intumeſcẽtie ⁊ ãpulle ſũt minores: ſʒ in eſtate ꝯtigit eẽ ſupebulitio ⁊ ampullatio pp multitudinẽ humidi: in q̃ calm eſt iſertũ vehemẽter: ⁊ pp magnã q̃ñtitatẽ ſpume cãte a calo agẽte in humidũ diſſoluẽte de bilr ipm. Quare necẽ fit: ſemp ebulitõnẽ fieri: vñ videẽ ſit. pluuias eſtate factas ⁊ marie tpe maq̃ multas ⁊ magnas ſupebulitiões ⁊ ãpullatiões cãre pp calm ⁊ humidũ vẽto ſum: in q̃ŏ calm ſopitũ adhuc agit: hyeme aũt minime.

❡ Problema. vij. Antiqua.

PRopter qd calã quidẽ aqua ampullaĩ. ignis ãt calidus exñs nõ? Aut qꝛ ignis q̃dem facit ſpm̃: q̃re tumeſcit: circumtenditur enim ſpũs? ⁊ reſterio autem ampullã eſt. Noua.

❡ Cur calã aq̃ rugare põt: ignis qui tã calidus eſt nõ põt? An, qꝛ ignis ſpm̃ agit: vt tumefacere valeat: circum enim cutis obtenditur: ruga autem cutis contratiũcula eſt.

❡ Quare aq̃ calã feruẽs gñat ampullas: ſʒ ignis nõ gñat: cũ tñ videaĩ ꝙ magis deret gñare ipas cum ſit actiuio: ampullatio. n. ꝯtigit calo itumeſcẽtã faciẽte. ❡ Nõndũ ꝙ hꝰ ãpullatio põt itelligi i duplex ſbm cadẽ: aut i aquã ⁊ ignẽ vt ſonat: vel i ptẽ corpis aiaĩ cui ħ occurrit. ❡ Deĩde. (Aut qꝛ.) Soluit. d. cãʒ qꝛ ignis cãt ſpm̃ q̃ndã fumoſuʒ ſubtilẽ diſtẽdẽtẽ ſe circũquaqʒ p totũ: ⁊ nõ recipiẽtes defractionẽ aliũde aut reſiſtẽtiã. Qŏ aũt hꝰ nõ põt ãpullationẽ recipe: qꝛ ampulla cãtur ex q̃dã reflexiõe fcã inferiori ad ſupius: quã q̃dẽ in ſe vel i aliud põt aq̃ cãre: pp calidũ ꝯtẽtũ i ea⁹ iteriori: ⁊ humidũ circũſtãs lateralr aqueũ vi

Ampulla q̃modo cãeĩ.

ſcoſum reſpectiuũ vt viſuʒ eſt in pori. in ampulle eñ duo repeniunĩ calm ſubinclusum: ⁊ humidũ viſcoſuʒ fridum ſufficiẽt reſiſtẽs motui calidi: q̃ŏ vltimũ nõ ineſt igni.

❡ Problema. viij. Antiqua.

PRopter quid vaſoꝝ funda dũ caleſit aq̃: q̃uſqʒ frida fuerit aq̃: calidiora ſũt? Aut qꝛ frida q̃dem adhuc exñte aq̃: icludiĩ calidũ aqua ⁊ repcutiĩ interi⁹ phibitũ exire: qñ autẽ caleſit exiſtẽs aq̃. nõ amplius incluſo: ſed exalante ⁊ minori facto igne: fridius fit fundũ: ſilr ſic ⁊ balnea: eteni hec hyeme caliora q̃ʒ eſtate: pp id ꝙ icludiĩ calm i hyeme magis q̃ʒ i eſtate a ꝯtinẽte aere exñte frido. Noua.

❡ Cur fundi vaſorũ qb⁹ calefacim⁹ aquã tãdiu calidiores ſunt: dũ aq̃ ipſa frigidiuſcula ẽ? An q̃m aq̃ adhuc frida calo: ꝯcludaĩ: circũobſiſtatqʒ intus: cũ ei exitus oĩs denegeĩ. At vero aq̃ ꝯcalefacta: ꝙ nihil p̃terea calor arceĩ: ſʒ libere reſpiret: diminuaturqʒ fundus fridior reddiĩ: nõ ſec⁹ hac balnee. has eni hyeme q̃ʒ eſtate calidiores experimur: q̃m calor hyberno potiuſq̃ʒ eſtiuo tempore: aeris circũfundẽtis frigore intercludiĩ.

❡ Qr̃ funda vaſoꝝ aut caldariaꝝ dũ caleſit aq̃ in eis vel ali⁹ liq̃r: tãdiu donec aq̃ fuerit fr̃a ⁊ acq̃ſiuerit terminũ caliditatl ſufficient: ſũt caliora q̃ʒ ſit aq̃. ❡ Deĩde. (Aut qꝛ) Soluit. d. p̊ cãʒ ẽe: qꝛ dũ aq̃ pmanet frida exñs i via ad calefaciẽdũ: calm icludiĩ circa vaſoꝝ funda: ⁊ qꝛ phibitũ ẽ ſurſuʒ tẽdẽ pp friditatẽ aq̃ repcutiĩ iteꝝ ad infima ſecus funda: ſʒ qñ ꝯtigit aquã calefieri itm̃ ꝙ fere pfectaʒ ſeq̃ĩ formã caloris ⁊ finẽ: tũc nõ ampli⁹ ſubcludiĩ calm in fundis: ſʒ exalat: ita ꝙ pfũdũ reddiĩ frigi⁹: vt patuit in 5⁰ ſcõ q̃dẽ iã igne minoris q̃ñtitatis ſeu calitatis circa ipm: dilatũ eni ſurſuʒ: ⁊ ſi vẽit. in 5⁰. ❡ Deĩde. (Silr.) Addit 2⁰ di. ꝙ pp eãdẽ cãm ſilr balnea ⁊ marie parietes calidiora ſũt in hyeme q̃ʒ in eſtate: qꝛ calidũ amplius recludiĩ in ipo ⁊ parietibus: pp̃ter frigiditatem eñ cõtinẽtis repercutitur calidũ in balnea nõ pmittẽtẽ ipm exalare: quare aquas non calidas videmus fumoſiores hyeme q̃ʒ eſtate.

❡ Problema. ix. Antiqua.

PRopĩ qd aq̃ quidẽ buliẽs nõ exilit: oꝛob⁹ autẽ ⁊ lens q̃ʒuis levior aq̃ his: leuia aũt facile eſt ꝓijcere lõge: facit aũt ⁊ argẽtũ idẽ: ⁊ hoc cũ purgaĩ: pp hoc q ſunt in argenti laboratione meliorantes lucranĩ: decoctum eniʒ meliorantes accipiũt reliquias? Aut qꝛ facit q̃dẽ reſilitionẽ calm exalãs ⁊ coactũ repcutiẽtia motũ q eſt ſcõm nãm: aqua quidẽ igiĩ pp ſubtilitatẽ ⁊ leuitatem non cogitur: quare non congregatur multũ calidum: ſʒ prius q̃ʒ cõgregeĩ accĩt ſecãs ſupueniẽs: q̃ autem habet in ſe corpus: vt q̃ ſorbilia: aut argentuʒ: pp̃ter grauitatem corporũ hñtia

multũ: impellētia pp id qđ cogunť violētia exeūte i fruſta diuidiť ineẽtũ vicit calm. nõ n. differt pp dēſitatem: ſed vincit quouſq; a ſuperfluēte calido ꝓijcitur fit percuſſio: nõ impulſio propter id quod velociter fertur calidum deorſum ſurſum. Noua.

℄ Cur aq̃ ferueñs nũq̃ expaſlat: freſſum oĩe atq; lēticula ſolida expaſlãť: quãquã his le uior aq̃ eſt: leui⁹ aũt ꝓcul ꝓijci facilius põt. Quinetiã argentũ cũ decoquiť idẽ hoc fac̃. Itaq; qui in officinis argẽtarijs defecãdi funguntur officio: argenti reliquias colligũt lucro? An q: expaſlationẽ calor agit euapo rãdo cogendoq; ea q̃ ſuo naturali ipetu ob ſtãt: aq̃ igitur qm̃ leuis ⁊ pretenuis eſt: nihil per vim reijcit: itaq; nimius calor colligi nõ poteſt: ſed anteq̃ contrahať: reprimiť oĩe: atq; excutitur qđ ſubinde acceſſit: at vero q̃ corpulentiora ſunt: vt polēta vt argẽtũ. hec vt ꝑ ſui corporis grauitatẽ arcent repellũtq;: ita vi ꝑ renixum erumpũt: vt calor qua vice rit exiliat vehemẽs. Facit eniz corpulentie ſpiſſitas ne tranſeat: ſed arceatur dum ictu caloris ſupfluẽtis extruſus fit: atq; eiacula tus. Fit ergo ictus nõ impulſus vtpote cũ calor inferius ſurſuz verſus efferať celeriť.

℄ Quare aq̃ buliẽs nõ ſaltat lõgi⁹ ex̃ vas i q̃ ebulit: ſ; ora b⁹ ſiue herb⁹ lẽs faba ⁊ h⁹ legumia cũ decoquunť: ⁊ ſup ebuliat vas: l; aq̃ ſit leuior eis magis apta i ſaltũ: ſaltãt iſ ex̃ multũ. ℄ Deīde. (Leuia.) Tãgit motiuũ q̃ſiti di. ma gis vr̃ ꝙ aq̃ remoti⁹ ſaliat: eo ꝙ ẽ leuis relatiõe ꝑtactoꝝ: ⁊ leuia de facili ꝓpelluntur lõgi⁹. Et iõ pp h̃ infert correlariũ declaratiuũ di. ꝙ illi q ſũt õputati ꝑ pncipes vt meliorẽt ar gẽtũ depurãdo ip; lucrãť: eo ꝙ qñ id decoxerit eliqñ ⁊ de purãdo ipm̃: ſumũt reliq̃as ⁊ minutiſſimas pticulas: q̃ ſe pant ab eo educte ſeorſuz pp leuitatẽ ſuã: ꝯgregãt eas ad lucẽ: eo ꝙ ex multi puriſſimis ptibus: de qb⁹ ꝑ ſe fere nihil curãdũ vr̃: ꝯſtituiť tãdẽ q̃ntitas magni valori. ℄ Dubita

Dubiũ tur q: dic̃ ꝙ leuia faciľr lõge ꝓijciunť: qđ nõ vr̃: q: dicit̃ ẽ in poꝝ. 29⁰ ꝙ arena pua nõ de lõge ꝓijciť: ſ; magna: ⁊ tñ

Leue duplex ꝑt? pua leuior. ℄ Dõs ꝙ leue duplex eſt: ẽ. n. qđdã ꝓportiõa tũ õtuti: ita ꝙ ipa pua põt ei iniri ⁊ tale ꝓijciť lõge: de q̃ h̃ ſmo eſt. ⁊ leue ip:oportiõale õtuti: eo ꝙ virt⁹ nõ põt ei ini ti ⁊ fulciri pp ei⁹ mimã q̃ntitatẽ: ⁊ h⁹ nõ lõge ꝓijciť: de q̃ q dẽ poꝝ opoſit⁹. ℄ Deīde. (Aut q:.) Soluit. ⁊ ꝑ aſſignat cãm reſultiõis ex̃. d. id eẽ qm̃ calm̃ exaliẽs reſultionẽ iduc̃ foras: obuiãs eni alicui corpulẽtiori: cogiť ꝑcuſſiõe mu tus ei⁹ q nãľr eſt ſurſuz: ita vt calo coadunatione fortifica to: ſtatī foras expellit lõgi⁹ ſibi obuiãs reſiſtitiuũ. ℄ Deī de. (Aquã.) Spãľr 2ª cãm aſſignat ꝑ ꝑtis di. ꝑ⁰ ꝙ aq̃ pp ſuã ſubtilitatẽ ⁊ leuitatẽ ptiũ: nõ eſt ſubm̃ qđ poſſit ſuſti nẽ conatũ ⁊ ipreſſionẽ aliquãdiu ſcãm a calo. Quare ca lidũ nõ adunať fortiť circa ipaz. ſ; añq̃ aduneť ⁊ ꝯdẽſeť ꝯtingit ſeq̃ſtrari: ⁊ ſupuenire hic i deuta ꝙ cedit calo: ⁊ di mittit ipm̃ exalare: ſic appet cũ buliẽs ⁊ intidãs aq̃ capi te tangiť: pp calm̃ nõ hñs aliqd inq̃ poſſit repcuti nõ ꝯtin git reſultionẽ fieri: ſic accit terre palludoſe cũ lapis cade ret in ipaz. ℄ Deīde. (Que aũt.) Aſſi. cãz 2ª ptis di. ꝙ il

la q̃ hñt corp⁹ groſſum reſiſtẽs motui cali: ſic̃ ſũt ea q̃ ſor beńť ⁊ trãſglutiunť cũ tractu: eo ꝙ pp groſſitiẽ corporiz ſpoꝝ nõ pñt vt liq̃da potabilia ſubtilis ſbe ſine tractu de orſuz tẽdẽ: vt ſũt acta legumia: ⁊ argẽtũ etiã hñtia pp coꝝ q̃uitatẽ multũ corporeũ ⁊ terreſtre: qđ põt recipe ipſſionẽ ⁊ motuz lõgi⁹. Et q: h⁹ cogunť violentia cali exire: vnũ qđq; coꝝ qđ egrediť ſepatum exiſtit in ptes: ſm̃ ꝙ calm̃ dñať ⁊ vincit. nõ eni totũ vna põt exire. ℄ Deīde. (Non eni.) Remouet cauillationẽ di. nõ referre ꝙ tale ſit dẽſuz ⁊ cõpactũ: dũmõ calm̃ ſuperexcedẽs ꝑdñeť: q: tale cẽt ꝑcuſ ſionẽ vel expulſionẽ: ⁊ nõ ipulſionẽ: cũ in ipulſiõe mouẽs nõ deficiat ei qđ moueť. qđ in expulſiõe deficit: phi. 7⁰ qđ T.c.10. declarat: ꝙ calm̃ celeri⁹ deorſum ferť delatũ ſurſuz: ita vt deficiat expellẽs: nõ eni ꝯtinue ꝯñr expellit vt in ipulſionẽ euenit. ℄ Nõn̄ᵐ hic hñt cãz q̃re argẽtũ cũ eſt imiſſuz olle in q̃ fabe buliũt ⁊ reſilit foras: ipm̃ eni ſui põderoſitate ꝑmi⁹ petit fundũ: deinde calefactũ eleuať: ⁊ obuiãs fabas reſiſtẽ ſatagẽtib⁹: obtinẽdo tãdẽ cogit eaſdem ꝓſilire.

℄ Problema. x. Antiqua.

Propter quid hec q̃dem modico tpe calo infuſa iflanť: hec autem multũ reſident ⁊ fiunt ꝯcta? Aut q: calm̃ ex ꝯgelato humidũ facit: ex humido aũt ſpũs: denſa autem rerificat: ꝑmo q̃dẽ igiť calefaciens ꝯgelata humidi⁹ facit: ⁊ ex humidis ſpm̃ faciẽs tumoroſa fa cit diffundẽs: qñ aũt magis calefac̃ circũ de ſiccatũ facit: q̃re exalat vapor: ⁊ ſiccuz deſic catũ reſidere facit tumores: reſidẽtibus aũt contrahitur circũ corium omnium: inquã tum inequaliter ſic contractum fit. Noua.

℄ Qua de cã q̃ paruz tpis calido in humore maduere tumẽt: q̃ multũ hec collabunť: ⁊ rugãt? An qm̃ calor vt ex ꝯcretis humorez elic̃: ita ex hũore ſpm̃ creat dẽſaq; oĩa laxat. Pricipio igiť ꝯcreta tepefaciẽs fac̃ hũidio ra: cũ ſpm̃ ex hũidis ducẽs diffũdit ⁊ tume fac̃. Cũq; ãpli⁹ calefecit ptẽ ſummã elaxat: vt vapor ide reſpiret: humorq; exiccat⁹ fac̃ vt moles ꝯcidat: q̃ collapſa cutis oiuz ſum ma rugať: quo autẽ ꝯctione inequali flacce ſcũt eo rugoſa multiplici aſꝑitate efficiunt.

℄ Quare aliq̃ qñ puo tpe ſteterit loco calido vt in ſole vel iuxta ignẽ tumeſcũt vel iflanť: q̃dã ꝟo alia nõ: vel hec ea dẽ cuz ſic pmãſerint reſidẽt in ſe ipſa: ⁊ reddunť ꝯcta: vt carnes porcine maſculine ſe hñt ad femias ⁊ alias ſiccas duras: ⁊ ãtiq̃s duras ad ſepas. ℄ Deīde. (Aut q:.) Sol uit di. cãm eẽ q: calm̃ calefaciẽdo ⁊ mouẽdo humidũ qđ ꝯgelatũ eſt: reddit molle: ex q̃ liq̃dẽ poſtea ſpũs q̃ ventoſus efficiť: ⁊ ea ſiľr q̃ ſunt dẽſa cõpacta calm̃ calefaciẽs ꝑmi⁹ rarificat ceu ꝯgelata mollificabat: vñ talia reddunť humidiora q̃; eẽnt ꝑus: acq̃rũt eni liq̃ditatẽ q̃dã fere: ex h⁹ liq̃dẽ humidis calefaciẽdo ſpũs cãz vẽtoſum exceſſiuũ ꝑtiũ ſiliuz humidorum: ita vt diffundẽs ipa ⁊ exampliãs reddat ea tumidiora ⁊ inflatiora q̃; eſſent ꝑus. ℄ Deīde. (Qñ aũt.) Aſſignat cãm ſcđe pti. d. ꝙ qñ calm̃ diuq; calefacit q̃dã vel etiã ꝑdicta ſic ſpũ itumeſcẽtia: calefcã ꝑ ampli⁹ deſiccãť: vñ vapor ille vẽtoſus exalat poris apti cũ hũdo ſpũoſo ſubtili: q̃re ipa deſiccati reſidẽt in ſe ipa iu

morē pdētes:cū aūt reſidēt ⁊ cōſtringunt̄ in ſemet: tunc accit corū qḋ eſt circūcirca oīum ⁊ vſ circa ſupficiē exte riorē ꝯbi ⁊ rugari ſm ꝙ hꝰ ꝯctio fit inequalis.nāz maior efficit̄ in vna pte q̄ȝ in alia:⁊ iō coria ⁊ q̄ taliū videmꝰ per ſtiptica corrugari ⁊ ineq̄lr diſponi: ſm ꝙ diuerſimode in locis varijs accidit ꝯtractio circūferentie ad centrum.

Problema. xj. Antiqua.

PRopter qd a calidis aq̄s magis q̄ȝ a frigidis coagulant̄ lapides:? Utrū qꝛ humidi defectu fit lapis: magis aūt a calido q̄ȝ a frido de‑ficit humidū: ⁊ lapideſcit vtiq̄ȝ p calm̄: ſicut empedocles inquit petras ⁊ lapides ex ca‑lida aquaꝝ fieri. Aut calm̄ diſſoluit: ⁊ a fri‑gido lapideſcūt: pp ſupabundātiā coagula tionis: humidū ꝯſumēs idurat: manifeſtū igit̄ ex ſuperabundātia ⁊ ſimplr. Noua.

Cur aquis calidis potius q̄ȝ frigidis lapi des concreſcant atq̄ȝ coaugmentent̄:? Utꝝ ꝙ lapis defectu humoris conſiſtit:caloreq̄ȝ potius q̄ȝ frigore humor deficit ⁊ lapideſcit calore: vt etiam Empedocles lapides inqt ⁊ ſaxa feruentium aquarum opera confici. An ſolum calor elapidat: ſed frigor etiā hu morē nimio gelu abſumendo indurat facit q̄ȝ lapidem. Qꝫ ſi nimiū frigus ita agit. Simi pliciter quoq̄ȝ ita agi poſſe certum eſt.

Quare calide aq̄ amplīꝰ ſunt coagulatiue ⁊ gn̄atiue la pidū q̄ȝ frigide. Deide. (Utrū.) Soluit. ⁊ p̄ ſm aliq̄rū opionē ſm ꝙ indicat. Utrū. dı. cām eē ſm q̄ſdam qꝛ lapis gn̄at̄ pp indigentiā humidi: nō tn̄ oīno deficiētis:qꝛ ad la pis gn̄ationē coagulatio req̄rit̄: q̄ humido pficit̄ media‑te: ſꝫ humiduꝫ plus deficit ⁊ remouet̄ a calo q̄ȝ a frido: eo ꝙ calm̄ minꝰ cōpatit̄ ſecū humidū q̄ȝ fridū: tūc itaq̄ȝ ma‑gis lapis efficit̄ calido q̄ȝ frido: ad qḋ teſtimoniuꝫ educit emp̄. dicētis petras fortaſſe ſūt minoris q̄ꝫtitatis ⁊ mollio‑ris ſic̄ƀ a trituratiōe dicte: ⁊ lapides maioris ⁊ duriores a leſiōe pedis appellati: gn̄ari ex calīs aq̄s: ſic̄ ex fonte ante norido apono dicto: ex q̄ exitū oriūdus. ꝯtingit ex aq̄ fer‑uētiſſima lap̄ gn̄ari ſubalbidos aſpos ⁊ poroſos: q̄rū iam multitudo tāta extat vt collis ꝯſurgat in de breuis. Sꝫ

miq̄d hi veꝝ dicebāt ponētes lapides defectu humidi cō‑fici. Dōm ꝙ ſi defectū humidi oīno audiebant facē la pidē: falſi erant: eo ꝙ lapis quoq̄ mō fiat coagulatiōe aut ꝯgelatiōe req̄rit humidū ꝯiungēs: q̄ deficiēte nō fit lapis ſed arena vel puluis. Si aūt defectu humidi p̄uatione in tellexerūt ſupflui: tūc veri extiterūt. Et iō in paludibus ⁊ locis ſtagnoſis in qbꝰ multū abūdat humidū lutulētum nullos aut paucos videmꝰ lapi. gn̄ari. Silr ſorte qḋ emp̄. dicebat lap̄ fieri ex calīs aq̄rū nō eſt verū: qꝛ tūc deberent emp̄ fieri in loco calidiori: qḋ nō accit in apono: ſꝫ in locis circūſtantibꝰ magis: q̄re accipiēda ē cā cōpleta ab Ariſt. aſſignata. Deinde. (Aut qꝛ.) Aſſignat 2ᵒ cām ꝓpam dicēd eē qꝛ calm̄ diſſoluit humidū faciēdo euaporationeꝫ ⁊ effumationē: ita ꝙ ꝯſumēs humidū ſupfluū aq̄ſum ꝯſti‑mat humidū reliquū ⁊ ꝯdurat: q̄ accēte ſupuenit friduꝫ calo expſſo: a q̄ ſiq̄dē formā ſuſcipit ⁊ ſpēm lap. ⁊ ƀ pp ex ceſſuꝫ coagulatiōis quā fridū iducit ptes ꝯgregādo. ⁊ qꝛ humidū nō pōt ꝯſumi oīno a calo ⁊ idurari: neq̄ȝ a frido vehemēter coagulari: iō ex ipo nō fiūt lapides vt oñdunt

loca humida valde ⁊ aq̄ſa. Nōn̄ ſm Aui. in fine me‑thau. ꝙ terra pura nō fit lap̄. ſꝫ ex cōmixto: qꝛ in ipā nō ē ꝯtinuatio cū ſit vltīe ſicca. Fiūt aūt lap̄ 2ᵉ: pura ꝯglutina‑tiōe ⁊ ꝯgelatiōe: p̄ qdē: cū aliqḋ fuerit lutū viſcoſum pin‑gue: qḋ cū exiccat̄ in quādā diſpōnē deducit̄ mediā inter lutū ⁊ lapidē: qḋ paulatīe in pfectū lapidē iducit̄ poſtea. Inqt ēt ꝙ iterdū v̄tute vī lapidatiua vegetabilia ⁊ ani‑malia conuertunt̄ in lapides. Eſt etiā locꝰ aque apud nos in Italia in quē qḋlꝫ immiſſum conuertit̄ in lap̄ tempo‑re: ſimiliter ⁊ in anglia. fit autem per congelationē groſſi‑tiis cū frigidum cōdenſat ⁊ indurat vt oſtendit criſtallus.

Problema. xij. Antiqua.

PRopter quid in cal'a aqua ſiquis pedem habuerit: qeſcente quidē minus videt̄ eſſe calida: ſi autem moueatur calidior:? Aut queād‑modū in corpore: ſiq̄s in ſpiritu laboret q̄s ſemp p̄eriſtēs aer fridior: ⁊ in lōginq̄ſſimū autem intrans magis ſentit. Noua.

Cur ſi inter aquā pedē quis teneat calidā pede quieſcēte aquā minus calidaꝫ ſentiat mouēte calidiorē:? An idē qḋ vel i toto cor pore accidat. Si q̄s eni curriculo it: aerem qui ſubinde obuiaꝫ fuerit ſentit frigidiorē: coq̄ȝ magis quo curſum agit prolixiorem.

Qr ſiq̄s teneat pedes nudos q̄etos i vaſe aq̄ cal'e ſm ꝙ poſſit cīꝰ tolerare calorē: hꝰ aq̄ minꝰ ſentit̄ cal'a ſi pmaneat īmota: ſi āt moueat̄ ſentit̄ calidior. Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit declando id magꝪ i ſilī: q̄ȝ cām ſubdēdo dı. ſic id fore ei qḋ accit ī alia pte corpis: ceu ſiq̄s laboret i ſpū ⁊ i in ſtris vſ anhelitꝰ: aut pp p̄uā cōplōnē ſeu cōpōnē ⁊ ſolo‑nē ꝯtinui aut apoſtēa: tūc aer p̄exſis ⁊ nouit̄ occurrēs ſen tit̄ fridior ſp q̄ȝ ille q̄ dudū iteruenerat: cū fuerit iā altera tꝰ: ⁊ ƀ ſiq̄dē aer tāto ſentit̄ fridior p p ſubitum occurſuꝫ: ⁊ pp ad lōginq̄ penetrare ⁊ ad loca ſenſibiliora: ita igr̄ vt ƀ ꝯtingit. Silr ⁊ de aq̄ cal'a in qua cōiacent pedes. Nōn dū verā cām hꝰ tactā. 5ᵒ. 36 id eni accit: qꝛ cū aq̄ qeſcit ef‑ficit̄ familiaris ⁊ ꝯſueta pedibꝰ: ita ꝙ nō alterat: neq̄ȝ ledit eos: cū aūt fit motꝰ occurrit noua inſueta ⁊ ext̄nea: q̄ etiam motu ⁊ ipulſiōe amplīꝰ ſubintrat ⁊ ſentitur quieſcente.

Problema. xiij. Antiqua.

PRopter qd i ſole magis q̄ȝ i vm bra cal'a ifridāt̄:? Utꝝ qꝛ calꝫ mi‑nꝰ a pluri corrūpit̄. aut qꝛ in vm‑bra qdē fridum circūſtās repmit exūs calm̄: ⁊ nō pmittit exire: qḋ ⁊ mortuis facit fridū ifuſuꝫ: icludit. n. calm̄ ⁊ ꝓhibet exire: ⁊ omnino hyeme omnibus accidit in teriora calidiora. in ſole autem nullo oppo ſito fertur ⁊ citius deficit. Noua.

Cur amplīꝰ i ſole res calide q̄ȝ i vmbra re frigerent̄:? Utꝝ qꝛ minor calor a maiori abſu‑mit̄. An ꝙ i vmbra frigor circūfundēs calo rē interiorē repmit: nec effluere ſinit: quod idē moribūdis aq̄ offuſa frida aduehit: qp‑pe q̄ calorē ꝯcludat ⁊ arceat: ne foras ſe p‑mat. Deniq̄ȝ p hyemē oībꝰ accidit calidio‑

rib⁹ ſuā eſſe ptē interiorē. At in ſole vi nulla arcente calor effluit: atqꝫ ocius euaneſcit.

¶ Q̄r caleſcā īfridāt ḋpli⁹ ſub celo ſoli expoſita q̄ȝ ſi ſteterit ī vmbra: cū t̄n ꝯꝛiū dēret eē p⁹ frōte: qꝛ loc⁹ ſub ſole cal's ē. fridus aūt ſub vmbra. ¶ Deīde. (Utꝝ.) Soluit. p̄. d. cāȝ eē qꝛ calm̄ min⁹ ꝛ ḋbili⁹ corrūpit̄ a maiori ꝛ fortiori: vt. n. viſuȝ eſt p⁹ ꝛ 2ᵃ. maior flāma extīguit minorē: vel alimētū ſibi ſubtrahēdo. aut ipaȝ ad ſe ꝯūtēdo. Et qꝛ hꝫ ſol's poterat cauſari: qḋ denotauit vtꝝ. poſſet nāqꝫ dici ꝙ nō ſit tātū calm̄ ſub ſole vt extīguat calm̄ corpis caleſci. ¶ Deinde. (Aut.) Subdit cām vioꝛē 2ᵉ ꝛ ꝑus magis 2ᶜ ptis di. hꝫ cām eē: qm̄ fridū circūſtans lateralr̄ in vmbra exp̄mit calidum quod eſt ī ipa circa cētrum ꝛ coadunat: nō p̄mit ḋēs exalare: q̄re fortificat ipm̄: ſub ſole v̊o pp a⁹ calitatem rarificātē ꝛ aperientē: exalat calm̄ ꝯtētū ī calefaciēdo: vt in vino vel aqua: ꝙ aūt ipm̄ frigidū nō p̄mittat exire calidū ꝛ exalare: declarat in mortuoꝝ corpib⁹: q̄ q̄buſdā frigidis aſpgunt̄ vt aceto ſandalis ꝛ roſis cāfora ꝛ hꝫ ne ſentiāt fortaſſe ſtipticitatē hītib⁹. hec eni calm̄ icludūt interius: nō p̄mittētia ipm̄ diſpgi: ꝛ ſīr in oībus: ꝛ tpe frido accidit ꝙ iterioꝛa ꝛ ꝓfunda ſunt calidioꝛa q̄ȝ expoſita exterioꝛa: vt viſum eſt p̄ticula ꝑori. ꝛ illo ꝑpoᶜᶜ. hyeme ꝛ vere ꝛc̄. calm̄ eni ipoꝝ inteꝛi⁹ ꝯſeruat̄: pp exterius frigidū ꝯtinētis ꝓhibēs calm̄ a diſſolutiōe. q̄re videm⁹ corpa minus putreſceri hyeme ꝛ tpe frido q̄ȝ eſtate ꝛ tpe cal'o. ¶ Deinde. (In ſole.) Aſſi. 2ᵉ cām p̄me ptis di. ꝙ aliqḋ calefactuȝ cū ſoli exponit̄: eo ꝙ ipſius calido nō eſt aliqd oppoſitū: vt frigidū qḋ in vmbra: defert̄ foras exalādo attractū: vñ celerius corrūpit̄ ꝛ deficit: qḋ ſimilr̄ mortuis cōtingit. putreſcūt eni celerrime nullo frigido aſperſi ſtiptico. Sciendū t̄n ꝙ illud calm̄ qḋ ſub ſole infrigidat̄: opȝ eſſe calidi⁹ caliditate ſolis abſoluta: ſi eni minus foret calidū potius ꝯtingeret id calefieri q̄ȝ īfrigidari: opus etiā ſit ne ſolis radius refrangat̄ ex corporibus terſis concauis caliditateȝ igneam inducentibus vt ſpeculis comburentibus.

Calīꝫ ſb ſole īfrigidatuꝫ q̄le eē debeat.

¶ Problema. xiiij. Antiqua.

PRopt̄ qd ſole caleſcā aq̄ ꝙ balneꝫ nō eſt ſanior: Utꝝ qꝛ pp īfrigidare: ꝛ adhuc qm̄ corpuſculuȝ horrere fac̄. Aut fac̄ qdē ꝛ h̄ ſꝫ q̄ȝ vis multotiēs balnee̊ qs morbidus eſt. calidū eni oīno digeſtiuū eſt ꝛ deſiccatiuū: frigidū aūt ꝯꝛctiuū: q̄re vtraqꝫ faciūt aliqd bonū. pp qḋ ꝛ aq̄ ꝛ fridū balneatos: ꝛ caliduȝ quod ab igne vtile: ꝙ autem eſt a ſole propter imbecillitatem caliditatis neutrū horū facit. ſꝫ humectat ſic lune lumen. Noua.

¶ Cur aq̄ min⁹ ſalubris balneo ſit: quaȝ ſol tepefecerit: Utꝝ qꝛ corpi adhuc īſidēs refrigerat̄: horroreꝫ mouet. An eſt etiā iſtud. Uerunt̄n ꝛ ſi qs ea ſepe vtat̄ valitudini fiat obnoxi⁹. Res eni cal'a oīno vim coquendi ſiccādiqꝫ obtinet: frigida cōpeſcere atqꝫ ꝯhere pōt. Itaqꝫ vtraqꝫ aliquid boni affert: q̄ppropter aq̄ ꝛ frigida ꝛ cal'a ex igne balneū p̄ſtat cōmodū. At q̄ ſub ſole tepuerit: ob ſui caloris imbecillitateȝ p̄bere illoꝝ neutrum habet: ſed humificat tantum pinde ac luna.

¶ Q̄r cū aq̄ in t̄m caleſcit a radijs ſolarib⁹ vt hora canicule appitiōis vt qs poſſit itra ſe balneare ſuauit̄: non t̄n pp hꝫ calitatē ſuſceptā ē ſanior: ſꝫ poti⁹ īfirma. ¶ Deīde (Utrū) Soluit. d. p̄ cāȝ fore friditatē quā talis aq̄ ꝓduc̄ ī mēbra: īfridat eni: ptes mēbroꝝ magnas ꝛ ꝑuas corpis ſubintrādo: vel corpuſcula ꝑua exītia coruȝ ſubtilitate penetrāt ꝛ ſubītrāt: ita vt horrorē īducat. ¶ Deīde. (Aut qꝛ.) Aſſignat aliā cām di. p̄ ꝙ aq̄ cal'a igne ſufficienter: vel q̄ſi nālr̄ ſic ſulfurea vel frida opat̄ duo: q̄ ſiqdē q̄ȝuis opet̄ hꝫ: t̄n ſiquis ſe multotiēs balneauerit in ea morboꝝ ſiet cētiua. Que aūt opant̄ ſūt qꝛ cū cal'a fuerit oīſariā eſt digeſtiua ꝛ deſiccatiua. hec. n. eſt nā cali: q̄ qdē inq̄ȝtū digeſtiua cōfert nutrimēto vt ꝯuertat̄ ī ptes nutriti: ad h̄ eni digeſtio ordinat̄: inq̄ȝtū deſiccatiua: p accñs t̄n inanit ꝛ reſoluit ſuꝑfluitates: ſꝫ q̄ frigida eſt ꝯꝛctiua ꝛ ꝯgregatiua calidi cōfortādo illud. Et iō cū qs mēſurate vtat̄ ipſis vtriſqꝫ: hora qꝫ ſua: melioꝛat̄ ei⁹ ide diſpō: cū vtreqꝫ vt viſum eſt: aliqd afferāt iuuatiui. ¶ Deīde (Qḋ aūt.) Aſſi. cām ſcḋe ptis di. ꝙ cā q̄re aq̄ ſolaris morboſa ſit balneātib⁹: eſt ipſi⁹ calitatis debilitas: ꝛ ſilr̄ friditas. tepiditas eni in ſe reſeruat nām calidi ꝛ fridi ipfecte: neutrā poſſidēs vtilitatē: qꝛ min⁹ cal'a nō pōt digerē reſoluē ꝛ exiccare: ꝛ qm̄ min⁹ frida nō valet calm̄ ꝯhere ꝛ ꝯgregare: imo humectatiōe lapſitatē ꝛ mollicie cāt in ptib⁹. vñ 7ᵒ de inge. ꝛ 4ᵒ p⁹. Auic. oē tepidū eſt mollificatiuū reſoluēs virtutē. hꝫ aūt dicit Ariſto. cāre lumē lune: cū ea effectiue ſit vehemēter humida: ꝛ partiper frā nō qdē inq̄ȝtū lumē recipit a ſole: ſic eni eſt cal'a: iuxta illḋ q̄rti de ptib⁹: noctes plenilunij ſūt calidiores: pp lumē lune: ꝛ qꝛ lumē lune cāt p̄tacta: cū ſit calitatis ꝓſtrate multeqꝫ hūiditatꝭ. vt ſcribit̄ p⁹ tertij Aui. ſomnus fcūs in luna ſanguineū ſcreatū facit poſſidē: q ſit cuȝ raſcatiōe: pp qḋ luna cōmouet humores: q̄re albumaſar 3ᵒ introductoꝝ: cū hō plur⁹ dormierit in lumine lune: g̃nabit̄ in corpe ſuo pigritia ꝛ lapſatio: ꝛ excitabit̄ in eo catarrus ꝛ dolor capitis. Pōt aūt ſmo talr̄ is reſtringi: aq̄ que balneato ꝯfert cal'a eſt ſufficienē vel frida: qꝛ calm̄ digerit ꝛ deſiccat: ꝛ frm̄ calm̄ fortificat ꝯgregatiōe: ſed ſole calefacta vel ſīr tepida neutrū hoꝝ ꝛ declaratuȝ eſt operat̄. ¶ Dubitat̄. vr̄ eni ꝙ calefacta ſole ſit ſanior: qꝛ ipſi⁹ calidū eſt celeſte: hꝫ aūt viuificū g̃natiuū. 2ᵒ de g̃nōne alalū. ¶ Dōm ꝙ licet ita dēret eē rōne calidi celeſtis: qꝛ tamen calm̄ id recipit̄ in mā extranea: accidit quod dictū eſt.

Calī nā q̄ nā ſit.

Lūe maligna nā

Dubū

¶ Problema. xv. Antiq̄.

PRopter qd q̄ in ſole calefacta eſt aqua non bona: Aut quia infrigidata rigere faciunt. Noua.

¶ Cur aqua ſole calefacta parū ſalubris ſit: An qꝛ rigorē aduehit: vbi refrigeratū eſt.

¶ Quare aqua ſole calefacta nō ē bona neqꝫ ſalubris balnea ide fcā vel potata. ¶ Deīde. (Aut qꝛ.) Soluit. d. cāȝ eſſe: qꝛ illa que ſunt infrigidata partibus rigorē inducūt: ꝛ maxime cū ea ſubigrediunt̄: ſed talis eſt aq̄ ſole calefcā pp caliditatē ꝛ ſubtilitatē quā ſolis calore acquiſiuit. poros. n. aperit: ꝛ ſubītrat: ꝛ qꝛ p ꝑaꝝ cal'a facta actu ꝛ multū potētia diſſeminata multa in partes minores īfrigidatur celerrime ꝛ infrigidata: qḋ frigida nō agunt vt calida.

¶ Problema. xvj. Antiqua.

PRopter quid in magneſia ꝛ que inertano calide aq̄ potabiles ſūt: Aut quia immittit aquā plus de fluenti calido: quibuſ ſalſedo quidem perit: caliditas autem manet. Noua.

¶ Cur aq̄ magneſie: et artane feruide ſatis ſint potu ydonee? An qm̄ aque copia dulcis ad ꝯfluentem calidā ſeſe applicat: eo tm̄ modo: vt ſalſugo tollatur ⁊ calor eduret.

¶ Quare a ſole calefacte in his regionib⁹ ubi eputa in magneſia ⁊ bertone: potabiles tn̄ ſūt. ¶ Deīde. (Aut.) Soluit. d. id eē: q2 cum calꝫm deſinit ⁊ ſpargiꝫ ꝑ ſubam aq̄ plꝰ actus eius inducit q̄ȝ ꝑus eſſe: pp poroſitatem terraꝝ illarū: quare aqua in maiori q̄ntitate attracta: illius ſalſedo tolliꝫ: q̄ ſibi ierat marie cū caliditas remaneat reddēs aq̄ȝ digeſtibilē ⁊ potabilem: vt viſum eſt in pꝛioꝛi. c. 18°.

¶ Problema. xvij. Antiqua.

PRopter qd in magneſia calē exn̄di calitas ceſſauerunt: ſalſa. n. erit aq̄? Aut plus ſupiſuſuȝ eſt ſimul fridū in fontes extraneū: ⁊ extixit calitatē: terra aūt ſalſa qd erat: calā aūt non: pp multitudinē aq̄ immittētis: ſiſē aūt accidit aq̄ colate ꝑ cinerē: etenim hec ꝑ calm̄ collata: illum aūt infrigidat: ⁊ ipſa frigida fit: ſalſa autem ⁊ amara pp cinerem: qm̄ autez ingrediens alienata eſt: per aliam cauſam: vicit caliditas exiſtens intra frigiditatez aque pp paucitatē: ⁊ fcā eſt iteꝝ calida. Noua.

¶ Cur aq̄ magneſie feruide feruere qdē alī qn̄ deſierūt: ſalſe tn̄ nihilo eē deſierunt? An q̄ aq̄ copia frigide aliūde fuſa in fontes feruidos calorē oēm extinxit. Itaq̄ȝ terra tam etſi ſalſa ꝑſiſtere potuit: calida tn̄ eſſe pp aq̄ adiuncte copiā nō potuit. Proximū igitur id accidit aque quā ꝑ cinerē tranſmiſſaȝ collamus: hec eni trāſmiſſa ꝑ calidū cinerē nec ipſa ſuū frigorē amittit: ⁊ cinerē fridū reddit. Salſa tamen amaraq̄ȝ per cinerem eſt. Sed cum aqua que frigida acceſſerat: alienigena eſſet: calor vernaculus terre frigorē illum paucīorē euicere viceuerſa potuit: atq̄ȝ ita ſuum calorem aque receperunt.

¶ Quare ſi calm̄ deficiat q̄ aq̄ redduntur calide ceſſant ab eaꝝ caliditate ⁊ reduntꝫ ſalſe: ꝑ oppoſitū eius qđ ſcriptuȝ eſt in ꝓblēate p̄cedēti. ¶ Deīde. (Aut q2.) Soluit. d. cām eē: q2 fridū ſupfluū ⁊ ex̄neū plus p̄ſiti iſundiꝫ in fontes ⁊ cōcauitates: in qbus retineꝫ aq̄: hꝫ aūt fridū ſupueniēs extinguit calitatē p̄exiſtē aqs: ⁊ q2 terra magneſie: ⁊ bertonis ſalſa eſt ⁊ nitroſa: pp aduſtionē ſuā: ⁊ nō eſt cala pp ſupabūdātiā aq̄ in eā iſuſe: q̄ ꝓhibeat gn̄ari ſalſedinē: vt pȝ i p̄cedēti ꝓblemate cui⁹ aq̄ erat ſalſa. ¶ Deīde. (Siſe) Declarat 2° id ꝑ ſiſe. d. ſiſe id accidē mō ꝯſili: q̄ aq̄ colata ꝑ cinerē calm̄ infrigidat: cū non poſſit calitatē adipiſci: q̄ ifridato aq̄ reddiꝫ nō min⁹ frida q̄ȝ ꝑus: acqrit tn̄ ſalſedinē ac amaritudinē ꝑ cinerē: qđ ēt opaꝫ vt ꝓtactū ē fridītas: qđ eſt ꝯſpicē in lixiuio. ¶ Deīde (Qm̄.) Aſſignat 3° cām q̄re p̄tacta pōt aq̄ fieri cala ⁊ potabilis vt viſum eſt ꝑioꝛi ꝓblemate. d. q̄ aliqn̄ aq̄ ſubingrediens meat⁹ anguſtos reddiꝫ ex̄nea fridītatē pdēs: quā ꝑus hēbat: et alia ō eā: tūc calitas obtinet ſup eā: q̄ itro vt i cētro fridītatis exiſtit aq̄ ⁊ marie cū ipſa fuerit pauca: vinciꝫ enim tūc de le-

tū frigiditas ip̄i⁹ caloꝛ: ⁊ itidē talꝫ reddiꝫ frigida: vnū enīz ⁊ idem ſubiectū pōt oppoſitis ſubeſſe: ſcḋm q̄ diff. rēter ſueuit paſſum: qđ oſtendit balneatus frigida aqua. Unūȝ ⁊ idē ſbm oppoſiti ſbeſſe pt

¶ Problema. xviij. Antiqua.

PRopter qd oēs calāꝝ aq̄rum ſalſe? Aut q2 multe ꝑ terraȝ colanꝫ ſulphureā vel nitroſaȝ: oſ̄dit autē odoꝛ ipſaꝝ: aduſtus eniȝ cinis oiuȝ amar⁹: ⁊ ſulphure fetēt: pp quod ⁊ vritur ita ſicut fulmen: multa enim calida ſunt a ſignificatione fulminum. Noua.

¶ Cur aque feruide ſalſe magna ex pte ꝓueniant? An q̄ plereq̄ȝ oēs per terram aluminoſam ꝑcolanꝫ: qđ odore earū conſtat: exuſtorū autē oium cinis ſalſus eſt: ſulphurq̄ȝ redolet: q̄pp feruida oīa mō fulminis vrūꝫ: ⁊ quidem plura fulminis tactu extiterunt.

¶ Quare de nr̄is aq̄rū calāꝝ ſunt q̄dā ſalſe: cum calm̄ ipedıat ſalſedinē: ⁊ ēt q2 ſuppoſitū in p̄tactis capl̄is: aq̄s ſalſas nō eē calas: q̄re ſubleqꝫ merito illđ ꝓblema. ¶ Deinde. (Aut q2.) Soluit. d. cām eē ꝑus: qm̄ ꝑlime aq̄rū calarū colanꝫ ⁊ trāſeūt per mineras ſulphureas aut nitroſas ⁊ ſalſugınoſas: vn̄ mutanꝫ hꝫ aq̄ ad ſaporē ſulphureum ſalſum vel nitroſum ſcḋm diuerſitatē ſapoꝛū talis terre: neq̄ȝ. n. euapoꝛatio ⁊ ſubtiliatio fcā ꝑ calm̄ pōt niſi in remouēdo p̄dicta: q̄ȝ ſapoꝛ ipſius terre opaꝫ in cādo: ⁊ p̄cipue q2 eaꝝ loc⁹ eſt ꝯcluſus itrāſpirabilis a vapoꝛib⁹. ¶ Deinde. (Oſ̄dit.) Declaꝫ q̄ aq̄ pſit trāſmutari a p̄tactis mineris. d. q̄ id declaꝫ ꝑ odorē q̄ ſentiꝫ in p̄dictis aqs repꝛeſētātib⁹ odorē ſuaꝝ mineraꝝ: q̄ ſunt ſulphuree fetēt ex ſulphure: ⁊ q̄ nitroſe ex nitro: ⁊ ſic de alıj̄s: ⁊ cā qdē amaritudīs ⁊ ſalſedinis p̄dictaꝝ aquaꝝ eſt aduſtio: quoniam cinis in omnibus aduſtis reddiꝫ amarus aut ſalſus: ſcḋm minoꝛem aut maioꝛem aduſtionem: vt dictū eſt p̄cedēti. ca°. 35° ⁊ q2 p2dicta eſt calida ſulphure plena: reddiꝫ feruēs ⁊ aduritur per totuȝ: ſicut fulmen comburitur de facili: ⁊ ideo plurima ſignificanꝫ cala ꝓpter nām fulminū: eo q̄ odorem eius vel ſaporē retineant. ¶ Notādū q̄ fulmē intelligitur locus minera terrea pinguis vnctuoſa bithuminoſa inflāmationi apta ceu napta vel ei ꝓpoꝛtionabile cū inflāmatur: ſicut ethna ſiue vulcan⁹. 2° metheo. ē iflāmatio diſcurrēs ꝑ aerē violētia ⁊ celeritate q̄ȝmaximis. ¶ Notandum multiplicē fuiſſe opinionē de ꝓprietatib⁹ elemētoꝝ: quare q̄dā aque minerales ſint calide. Cap̄. ij. Miletus enīȝ extimauit id ꝯtingere ꝓpter vētū igrediētē cauernas illas ꝯcitatione calefaciētē aquas: ſed id nō valet: q2 cū ille vētus coꝛrūpaꝫ q̄nq̄ȝ ⁊ nō ſit cōtinuus: interdū aq̄ fieret frigida: qđ non ꝯtingit: ⁊ venti plures ſentiuntur infrigidare. Quidā vero putauit cām eſſe caliditatē ſolis ſubingredietē ꝯcauitates illius terre cū ſit poroſa valde: qđ ēt minus valet: tunc enim non eſſent equaliter calide hꝫ aque eſtate ⁊ hyeme vel plus vt dictum eſt. 12°. Democrit⁹ putauit has calefieri pp mineras calcis ꝑtranſire: qđ etiam ſtare nō poteſt: q2 lapides vnde fit calx: non calefaciunt aquas niſi fuerint foꝛnace p̄uſti. Propter qđ dicēdū quarto q̄ hꝫ aque calefiūt eo q̄ percurrunt ſuper mineras ſulphureas: qđ odoꝛ ſulphuris denotat: ⁊ ſapoꝛ: ꝓpꝫ qđ aq̄ ſulphurea feruentiſſima vt expertum eſt: non ꝑus ebulit igne alia frigida: aut etiam calida vt viſuȝ eſt: per euapoꝛationē quā recipit ⁊ caliditatē ſuam non poteſt calidu reflecti ⁊ ei cōmiſceri: ſed in frigida refrangiꝫ per totum: ⁊ nondum euapoꝛationem eius calidum cauſauit.

De ꝓꝓetatibus elemētorum varia opio

De B ſ° metheo. ca° p̄. circa fi.

¶ Problema. vltimum. Antiqua.

PRopter qd calida balnea ſacra? Aut q2 a ſacerrimis ſunt hoc eſt ſulphure ꝛ fulmine. Noua.

¶ Cur calide balnee ſacre habeãtur? An propterea ꝙ ſulphure atqꝫ fulmine rebus ingenue ſacris proueniant.

¶ Explicit vigeſimaquarta particula.

¶ Quare balnea calia nãſr dicta ſũt ſacerrima. ¶ Deide. (Aut q2.) Solutt. d. cãm eẽ: q2 fiũt a reb⁹ ſacerrimis ꝛ occultatis: ceu ſulphur ꝛ fulmẽ in cauernis terre ꝯtẽta: ꝓpt que calefiũt aque: ꝛ q2 id videt mirabile ꝛ occultũ: dcm̃ ẽ ſacrũ eſſe: ac q2 in hꝫ balneis ſtupẽde iſunt virtutes ꝛ clare: ſicut dr̃ de neapolitanis. ſacrimoniã ſũr fulminis ꝛ ſulphuris oñdit achimia in eoꝝ ꝑparatione effectibus.

Achimia qd oſtẽdat

¶ Incipit vigeſimaquinta particula de naturalibus que ſunt circa aerem.

¶ Problema. 1. Antiqua.

PRopter quid in vtribus inflatis intus accepta mẽbra dolorẽ vel laborꝫ prebẽt? Utrũ ꝑp repreſſionẽ aeris: quẽadmodũ eni neqꝫ exterioribus reꝑmũt vtrẽ cedit aer: ſꝫ repellit: ita ꝛ iteriora acceptus aer reꝑmit? Aut q2 violẽtia ꝯtinet ꝛ ꝯdenſat: extra igit oino mouens ſe ſcđm naturam figuratur ad interius acceptum corpus. Noua.

¶ Cur mẽbra corporis noſtri in vtribus obtenta inflatis doleant? Utruꝫ propter ꝓſſurã aeris. Ut enim extrinſecus vtreꝫ premẽti aer nõ cedit: ſed repellit: ſic etiam que itus tenentur: aer comprimit atqꝫ afflictat? An quia per vim aer retinetur: ſtipaturqꝫ foras verſus ſuapte natura vndiqꝫ impetens nimirũ ad id corpus enitit qđ mediũ ꝯtinet.

¶ Determiatꝭ ꝓblatib⁹ circa ventũ ſimpliciter vt aquã nũc circa aerẽ: ꝛ ꝓ ſm ſeipꝫ magꝭ. 2ᵒ referẽdo ad paſſionẽ ipſius ꝑlo viuẽtũ. 2ᵒ in ꝑnᵃ. 16ᵃ. Proponit igr̃ ꝑ d. Quare cũ mẽbra ꝛ vtr corp⁹ ponunt i vtrib⁹ iflatꝭ aere vehemẽter calcato dolorẽ ꝑcipiũt grãdẽ. ¶ Deide. (Utrũ.) Solutt. d. cãꝫ eẽ ꝑp cõpreſſionẽ ꝛ ꝯſtrictiõe ꝯtigẽtẽ: quã hꝫ i ea cõre aer: qđ declarat: q2 ſicẽ aer nõ cedit cũ fuerit vter plen⁹ ipſo calcat⁹: ſi q reꝑmãt ꝛ ipellãt eꝑm digitis extern⁹ vel aliis: ſꝫ potiꝰ aer itern⁹ ipulſus fortꝭ ecõs repellit ipellẽs vt digitos vel alia i opp⁹: eodẽ mõ aer accept⁹ in vtrib⁹ ꝛ ꝯpreſſus: cũ ſacꝰ ſit fortꝭ: valde cõprimit iteriora: q̃ cõpreſſiõe dolẽt ceu nimiũ anguſtata. ¶ Deide. (Aut q2.) Solutt. d. cãꝫ eẽ: 2ᵒ q2 fortaſſis nõ vſqueq̃qꝫ dõꝫ ẽ: ꝙ mẽbra poſſint repſſione aerꝭ dolẽ. Jđ ſubdit id accidẽ violẽtia: q̃ mẽbra detinẽt cũ denſent ꝛ ꝯſtrigant ꝑp figuratõnẽ ſolidã: qđ declarat: q2 cũ mẽbra ſunt eẽ vtrem in loco nõ cõpreſſa: mouentur ſcđm eoꝝ nãm ꝓprias ꝛ gredo figuras: ſed qñ intra vtrẽ taliter infiltratũ recipiunt figurationẽ preter naturam ꝓpriam: iſta igitur eſt cauſa principalis: precedens autem coadiuuans magꝭ: ipſa enim in hanc ordinatur.

¶ Problema. ij. Antiqua.

PRopter quid in paludib⁹ q̃ iuxta flumia ſunt: fiũt ſoni vocati bubices: q̃s fabulant tauros ſacros eẽ dei: eſt aũt qđ fit ſon⁹ ſimilis voci tauri: q̃re voces ita diſponunt audite: ac ſi eẽnt tauri boãtis? Aut q2 q̃cũqꝫ flumia ſtagnãt in paludes aut q̃cũqꝫ ſtagnãt aut a mari repcutiunt: aut vẽtũ mittũt coadunatũ: i his fit hꝫ: cã aũt: q2 ꝯcauitates terre fiunt: ita igr̃ inundãs aqua ꝑp influxũ. In hmõi ſtagnatõe expellit aerẽ ꝑ anguſtationẽ in latiorẽ ꝯcauitatẽ vt ſi qs in amphorã vacuã iuxta os fac ſonũ: boatui ſilẽ fit: eteni boat⁹ ꝑp hãc figurã fit bob⁹: multa aũt ꝛ icõueniẽtes voces faciũt figure ꝯcauitatuꝫ cũ ſunt ineq̃les: qm̃ ꝛ amphore vꝛceolũ ſi qs auferẽs ꝑ foramen fricat attrahẽs itra ꝛ extra ſi fricet ꝑ diſtẽſuꝫ ſonũ facit qđ fugiũt beſtie: qm̃ cuſtodes fructuũ faciunt ipſum. Noua.

¶ Cur paludibus iuxta fluuios poſitis fieri ſoleãt q bomugi appellãt: quos tauros numinis religioſos fabule narrant: eſt id ſane fremitus mugitui tauri adeo ſimilis vt boues: cũ audiunt nõ ſecus afficiant ꝙ ſi taurũ ſenſerint mugientẽ? An cuꝫ aut fluuꝫ in paludes ſe fundũt: aut paludes reſtagnãt ꝛ vel a mari offenſe retorq̃nt: vel flatũ vniuerſuꝫ emittũt: tũ fremit⁹ ille excitatur. Cã vero ꝙ terre cauerne ifodiunt: in q̃s aqua interrumpens: qm̃ fruct⁹ in eiuſmodi redundatione mouetur: aerẽ per anguſtas ceu ſi qs in amphorã inanem ſtrepitum ꝑ oſculum mouerit mugimento ſimilis ſon⁹ exultabit: mugitus eteni bobus ꝑ id ipſum figure genus profertur. Multas autem miraſqꝫ voces informare figure cauernarũ varie pñt: nã ꝛ amphore fundũ ſi qs detracto operculo viciſſim modo intus attrahẽs: mõ extra depellens ꝑterat: ſonũ per itercapedinẽ tã igentẽ reddet: vt bellue ꝑtimeſcãt ꝛ fugiãt: qđ pomarioꝝ cuſtodes emolliri ꝯſueuere.

¶ Qr̃ circa paludes q̃ ſũt iuxta fluuios: ita vt ipſi finiant in eas: audiunt qdã ſoni: q dicit bubices: eo ꝙ eoꝝ ſoni⁹ talis ſit: nomẽ. n. extat fictitiũ: hos aũt ſonos idiote ipſorũ ignorãtes cãm dicũt: ceu fabulãtes ꝙ ſũt fatui in tauri dei boãtes: hoies. n. cãs reꝝ ignorãtes oĩa cupiũt imediatiꝰ i deũ reducẽ: q2 nõ ꝑuũ ortũ ſuſcepit exploratiõ is ꝑhia ex locutiõib⁹ hñdictꝭ legit: vt appet ꝑ cõmẽtatorẽ. 12ᵒ. metha. dicũt ꝛ iſti hos eẽ tauros: q2 ſonitus in paludib⁹ eoꝝ audit⁹ cõfigurat voci tauri. voces eni ita diſponunt hꝫ ꝑceptẽ ac ſi eẽnt ꝓpe tauri boãtis. Et iõ ꝓos exiſtimãt tauros: ꝛ q2 ſunt occulte cãe taliũ vocũ eis ꝛ ignote: putãt ipſas cãri a ſacris ꝛ diuis: vt dictũ eſt de balneis ſacerrimis

vltimo pcedētis ꝓblemate:ſicut extiſtimat ⁊ vulgus lampades ⁊ cādelas ignitas nocte diſcurrētes:alias fore būanas poꝛtātes penas de cōmiſſis:qḋ tñ accit ex aliq̄ mā vnctuoſa de facili inflāmabili vēto caſo agitata: ⁊ qꝛ maxie ꝯtigit circa patibula ⁊ cimiteria:nō in ꝑtactā opionē deuenit. ℭ Deinde.(Aut qꝛ.) Soluit ⁊ ꝑmanifeſtat a qbus ⁊ vbi cāuſ ꝑdicti bubices.d.ꝑus accidē in locis vbi ſūt flumina q̄ ſtagnāt:egrediēdo ꝓꝓꝛiū alueū ⁊ defluūt in paludes:talia vero quecūq; ita ſtagnāt pueniendo demum in mare:reꝑcutiunſ ab ipſo paludū aque retro:cum mare accedit ⁊ intumeſcit cōcitū a luna:vel paludes vētū emittunt ꝯgregatū ⁊ foꝛtificatū ꝯcitantē aquas paludum in oppoſitū venti mare cōmouētis:in qbus locis accidit pretactos tūc fieri bubices. ℭ Deīde.(Cū aūt.) Subdit cauſam ⁊ modū bubicū dicēs:ꝙ in oſtiis ꝑdictis cā eſt.qꝛ in illis locis in terra ꝯcauitates gñanſ antroſe: pp motū in cōtrariū aquarū refluxuū:in quas cū aqua mox inundauerit:ꝓpter ſtagnare ꝑcuſſēs aer expelliſ violēter ſubito foras ex loco anguſtioꝛi in ꝯcauitatē latioꝛē: ex quibꝰ neceſſario ſubſeqꝰ ſonitus nō paruus:ſicut caſus aq̄ oſtēdit in vas ꝯfectum. ℭ Deīde.(Ut ſi.) Declarat in ſimili 3ᵒ dicēs ꝑmo ꝙ ſi qs in aliquod vacuū vt in amphoꝛā que eſt vas latū in fundo ⁊ ſtrictū ſupius ſonū inducat iuxta os vaſis oꝛe ꝓꝑie:vel aliq̄ duro fricando: ſonitꝰ inde cauſatꝰ ſiliis efficiſ ſono tauri boātis: vel bubicis in paludibꝰ.

Boatus.n.vel buber cātur in paludibus ⁊ aliis pp figurationē loci ꝯſilem:quā vas reddēs bꝫ boatū bꝫ ſilitudinē cū voce bouis obtinētē:eo ꝙ eſt multiplex eius ſonꝰ diuerſus ſm ꝙ bobus ſiue tauris multe ſunt vocis diuerſitates:bꝫ aūt diuerſitas vocalis ⁊ admiratio mōſtranſ: qñ figuratōes ꝯcauitatū que ſūt circa paludes cū ſint inēqles ⁊ diuerſimode ꝑtractate: cāre būt voces ſitas ꝓpoſonos icōuenētes admirabiles ⁊ ſtupēdos: ſm diuſitatē ꝯcauitatū ⁊ irregularitatē eaꝝ. ℭ Deīde.(Quō.) 2ᵒ dclarat ꝙ inēqlitas ꝯcauitatū ſigꝰ reddat voces irregulares di.ꝙ ſi qs fricationē faciat circa vxceolū amphoꝛe vt ſupiꝰ in loco arto oꝛificū circa collū: trahēdo vehementer ⁊ mox illō q̄ fricaſ itus ⁊ ex:ſonitꝰ iducit diſtēſus ⁊ ꝓpagatꝰ in lōginquū:vel fricet vel diſtēſum ſiue lōgū:tunc cābitꝰ ſonꝰ adeo hoꝛridus ⁊ trepidus:ꝙ fugient beſtie ⁊ nociua ex locis a qbꝰ erat ꝓpoſitū expelli. Et iō vineaꝝ cuſtodes ⁊ aliaꝝ frugū būc ſonū oꝛganis inducūt:vt ꝑtacta depellāt agreſtia.vñ ſcitū eſt:ꝙ qdlatriculoꝝ volēs quē pauefacē in tñ vt fugeret:⁊ qḋ reliquū auferat: ſitiā babuerit cauatā magnā oblōgam ꝯcauā cū latitudine ⁊ fundo ſupiꝰ anguſtā:ipōnēs in eꝰ fundū choꝛdulam cera multū linitā:qui trahēs inde eā repēte ac violēter ſonitus adeo terribilem inducebat:vt ſolitariū maxime trepidarent.

Unctioſa mā cādelas reputat

Buber vbi cāſ.

Latrunculoꝝ veriuia

ℭ Problema. iij. Antiqua.

Propter qḋ aer nō humidus ē tāgēs aquā:alioꝝ aut nullū quia nō humidū vtiq; tanget:? Aut qꝛ vltimū ipſoꝛum ſimul:ſuperficies autē vtriſq; non alia:alia quidē igitur grauioꝛa:aer autem non repit inferius vltimo:tāgitur qdez igr̄ qꝛ nihil eſt in medio: nō madefit aūt qꝛ ſemper ſuperius aq̄. Noua.

ℭ Cur aer cū aq̄ꝫ tāgit nō humeſcit. Nihil eni de ceteris eſt:qḋ ſi tetigerit humidū nō reddaſ:? An ita eoꝛū extima coeūt: vt ſimul ſine vllo iterſtitio ſint:nec plano diuerſo diſtinguanſ. Igitur cetera qñ grauioꝛa ſunt ſubſidūt:itaq; hūoꝛē ſibi admittūt. Aer vt leuioꝛ nihilo inferiꝰ vergit:ꝗꝫ extremū limitet. Tāgit ergo qꝛ nihil interiacet:remanet expers humoꝛis:qꝛ ſemp ſup aquaꝫ extat.

ℭ Quare aer tāgēs aquā nō humectaſ humiditate adbeſiua aq̄:qḋ tñ vꝫ ꝑ ſile in aliis:qm̄ nullū coꝛpꝰ eſt tāgēs ſiue terrā ſiue aliud mixtū:ignis.n.ei nō occurrit:qḋ nō humecteſ aduenēs ipſi. ℭ Deinde.(Aut qꝛ.) Soluit.d.cāꝫ eē qꝛ vltiᵐᵘ ſiue terminꝰ planū vel ſupficies aeris ⁊ aq̄ ſūt ſimul:ꝯtigua.n.ſunt q̄ꝝ extrema ſūt ſil.5ᵒ phy. Et h̄ eſt qḋ ſubdit.d.ꝙ i vtriſq; nō eſt ſupficies alia ſꝫ vna ⁊ eadē.4ᵒ ēt cel.cū in ambobꝰ ſit humidū finabile in q̄ cōuenūt:nō aūt talr̄ in aq̄ ⁊ terra aere ⁊ igne:cū diſcōuenāt in q̄litate ꝯterminātī:calitas.n.⁊ ſriditas nō termināt. Un̄ ſubdiſ: ſꝫ reliq̄ coꝛpa ſimplicia vel mixta qꝛ ſūt g̃uioꝛa q̄ꝫ aq̄ nō hn̄t vnā ⁊ eādē ſupficiē cū aere:ſꝫ aliā ⁊ aliā: pp eni ipſoꝝ pōdus penetrāt in aquā planū coꝛrūpētes ītermediū. Un̄ ipſis ex locis ſuis aq̄ occurrētibꝰ accit ſubdeſcēdē in aquā guitate:⁊ hūectari:qḋ aeri cū ſit leuis nō accit:nō.n.tēdit deoꝛſuꝫ īfra ſupficiē cōeꝫ aq̄ ⁊ ipſi.ſupeminet nāq; ſui leuitate aq̄:cū ipſiꝰ leuis reſpcū. Propter qḋ aer vt reliq̄ non humectaſ aq̄:nō.n.ſile de eo exiſtit: vt viſum eſt ⁊ reliqs. Pōt ēt cā talr̄ aſſignari:vt qḋ humectādū opus ſit eē qḋ poſſit hūdū aq̄ ſuſcipe:nō ſibi oſferiā edēdo: q̄lis non eſt aer:cū ſit coꝛpꝰ iterminatū ceſſiuū oi q̄ſtūcūq; vili: qḋ reliqs ꝑtactis coꝛpibꝰ nō ineſt:⁊ id qdem.10ᵒ repeteſ caplo. T.c.39. T.c.34

ℭ Problema. iiij. Antiqua.

Propter qḋ in mediis noctibus ⁊ meridie marie ſerenitas fit:? Aut qꝛ trāquilitas eſt aeris ſtatus.ſtat aūt marie qñ vincit aut vinciſ:oppugnatꝰ aūt mouetur:vincit autez maxime mediis noctibꝰ:vincitur aūt meridie: tunc qdē enim ſol longiſſimꝰ:tūc vero ꝓpinqſſimus fit:adhuc incipiūt vēti:aut circa oꝛientē aut circa occidentē:finit aūt q qdē matutinalis qñ vincitur:q autē ab occaſu qñ ceſſat vincēs:accidit igitur hos qdeꝫ meridie ceſſari alios vo mediis noctibus. Noua.

ℭ Cur nocte media ⁊ meridie maxime celū ſoleat trāquillari:? An qꝛ venti tranqlitas aeris ſtatio ⁊ requies eſt:qui tū cōſtare maxie aſſolet:cū aut vincit:aut vicitur ⁊.n.quādiu pugnat moueſ atq; iquietatur. Uincit aūt maxime nocte dimidiata:viciſ meridie: vt eni medio noctis ſol remotiſſimꝰ:ſic meridie pximꝰ eſt:ad hec flatus vel oꝛtu ſolis vel obitu icipit:ceſſat q oꝛtu cepit:cū victꝰ eſt: q veſpera cuꝫ parta victoꝛia definit. Itaq; fit vt alii meridie:alii noctis medio ceſſent.

ℭ Quare circa medium noctis ⁊ meridiei ſerenitas potiſſime ⁊ qes aeris efficiſ:i plibꝰ.n.ceu reliq̄ nāliuꝫ vificaſ hꝫ ⁊ in locis maxie tēpatis. ℭ Deīde.(Aut.) Soluit.d.pꝛio cāꝫ eē:qꝛ tranqlitas ſeu ſerenitas ꝓꝓꝛiū aeris eſt ipſiꝰ ſtatꝰ qes:h̄ aūt ꝑncipalr̄ accit:qñ aer dñaſ ⁊ ſupat vapoꝛes ⁊ fumos eleuatos:qḋ ē cū ſue relinqſ nāe nō motꝰ ab aliq̄ ipꝛumente ſibi: vel qñ ſupaſ ab aliq̄: vt a caliditate ſolis mouēte ipꝫ ⁊ diſponēte ſꝫ ſuā nāꝫ:ſic.n.cōpugnatꝰ ⁊ vīctꝰ

ſm ſpatiũ motuſ obtinẽtis ſup ipſũ:vł oppugnat⁹.i.cũ ē pu-
gna i aere vt neq₃ vincat neq₃ vincat:tũc vtiq₃ ꝓuał ſere-
nitas maxie:vt diluculo ⁊ ſero:ſ₃ aer ē qdē vinceñ ⁊ dñari
potiſſime accit circa mediũ noctis:eo ꝙ tũc ſol remotiſſi-
mus ē ab ipſo ſm nr̃m hemiſperiũ:cũ ſit i pte nobis oppoſi-
ta:pp qḋ nõ põt in ipſ₃ fumos ⁊ vapores eleuare:q ſũt mã
vẽti ⁊ pluuie:oppoſitũ ṽo i meridie ɔtigit aerẽ ſuperari ⁊ de-
vinci:q₂ tũc ſol eleuaſ ſup zenith nr̃m:ex radijs refractis
ad ãgulos acutos fere multip'icat ṽtutẽ ſuam in eo dñãdo
eo ei:⁊ ita terre ꝓpiqſſim⁹ fit tũc ṽtute nõ aũt diſtantia:⁊
ꝓpe cũ fuerit i auge ſm ptholomeũ ponẽtẽ circulũ ſolis
excẽtricũ:diſtat.n.magis a terra tũc ꝑ duos ĝdus cũ dimi-
dio. Scdõ₃ ṽo Ariſ.ponẽtẽ ipſ₃ ɔcẽtricũ qñ fuerit i meridie
mio₂ ē diſtãtia q̃₃ cũ extiterit i medio terre ac ꝓportõabilr
hĩcide cũ hẽat q̃titatẽ orbis ſolis reſpectu. ℭ Deĩde (Ad-
huc.) Aſſignat 2ᵃ cãm ſũptã ex pte vẽtoꝝ:vł medi⁹ ɔplet rõ-
nẽ ſuã oñdẽdo q̃uo circa mãe ⁊ ſero maxᵉ cãſ turbulẽtia i
aere.d.cãs ē:q₂ vẽti oẽs icipiũt flare circa ptẽ oriẽtalẽ₃ qḋ
ē ḋ mãe:aut circa occidẽtalẽ:vt ē ḋ ſero ſic appebit ꝑtictã
ɔſiti:circa h̃ꝰ aũt ptes ſiũt vẽti qñ aer icipit vici:aut dimi-
nuiſ ab ei⁹ victoria:ſic vẽti occidẽtales ⁊ ſerotini:his ita ſe
hñtib⁹ ɔtigit meridianos circa meridiẽ:⁊ medinocturnos
q circa mediũ ſuũ noctis qſcere:qm̃ meridiani ceſſant pp
oriẽtales:⁊ medi nocturni pp occidẽtales:ñ.n.vn⁹ ad alte-
rũ trãſit:ñ ſcis ãt vẽtus:q vt plꝫ turbãt aerẽ media nocte ⁊
meridie ɔtigit tũc i aere ſerẽitatẽ ⁊ qetẽ ꝑmãere. ℭ Dubi-
taſ q₂ i meri.die vr̃ ãpli⁹ turbatiõẽ₃ aeris fieri pp cãꝫ vigo-
ratũ fumoꝝ eleuatiuũ ⁊ vapoꝝ. ℭ Dõ₃ huc ſmonẽ ṽifi-
cari magis i regiõib⁹ ſufficiẽter tẽpatis:i qb⁹ calor meridiei
tñ̃ põt ꝙ eleuata ɔſumit i frigidiorib⁹ vero ſecus ɔtingit.

De hoc ꝑ cõ.pri-mo cel.⁊ mũ.ter. cõ.5.cir-ca fi.

Dubiũ

ℭ Problema. v. Antiqua.

PRopt̃ quid oriẽte aurora ⁊ iã vti-
q₃ magis eſt frigus aut nocte ꝓpi-
quiori exiſtẽte ſole nobis? Aut q₂
iuxta diẽ ros ⁊ pruina cadũt: hec
autẽ₃ frigida. ſicut igitur irrorato toto loco
humido frigido fit infrigidatio. Noua.

ℭ Cur p̃ria luce ⁊ iã mane frigus ſit ampli⁹
q̃₃ nocte:cũ₃ ſol a nobis propius abſit? An
quoniã₃ cũ dies inſtat ros cadit atq₃ pruina
que frigide ſunt:ergo inſperſis locis oĩbus
frigido humore merito acrius refrigeraſ.

ℭ Iſ expoſitum ſufficiẽter.8ᵒ.16ᵉ.vbi preter has duas cau-
ſas tres alie adiunguntur.

ℭ Problema. vj. Antiqua.

PRopter qd i põto ⁊ frigiditas ma-
xime ⁊ ſ̃ffocatio? Aut pp groſſi-
tiẽ aeris hyeme qdẽ nõ põt cale-
fieri:eſtate autẽ₃ qñ caleſit vrit pp
groſſitiẽ:eadẽ autẽ cauſa ⁊ pp quid palude-
ſtria hyeme quidẽ₃ frigida:eſtate vero cali-
da. Aut propter ſolis motum:hyeme autẽ
longinquus ſit:eſtate prope. Noua.

ℭ Cur i põto intẽſius ⁊ eſtus ⁊ frigora ſiãt?
An aer regionis illius ſua craſſitudine nec
hyeme tepeſcere:nec eſtate refrigerari põt.
An propter varium ſolis curſum. Recedit
enim per hyemẽ₃:accedit per eſtatem.

ℭ Quare in põto ⁊ vbi i regione frida multũ potiſſime:ac-
cidit friditatẽ dñari qñq₃:⁊ caliditatẽ cauſmate ſ̃ffocatiuo
interdũ:qḋ nõ vr̃ cũ he ſint diſpõnes ɔ̃rie:ſuntq₃ ɔ̃rioꝝ
rõnes ɔ̃rie:⁊ h̃ꝰ tactũ ē aliqd.21ᵒ.8ᵉ ⁊ maxie.13ᵒ.9ᵉ. ℭ Dei-
de.(Aut q₂) Soluit.d.ꝑ cã₃ ē:q₂ hyeme pp groſſitiẽ ae-
ris ⁊ dẽſitatẽ:ſolaris calitas ĩbecillis nõ põt ipſ₃ calefacere
tñq₃ mãꝫ ĩdiſpoſitã:cũ nõ accidat reflexio radioꝝ eius ſo-
re:ſunt.n.circũferẽtiales valde:eo ꝙ põtum expoſitũ₃ eſt
ſeptẽtrioni multũ:ſ₃ in eſtate cũ vigoretur potẽtia:eo ꝙ ze-
nith ꝓpingo: reddiſ nr̃o:radiũ ꝓiciens ꝓpinquũ₃ ex ali-
calefacit potẽter:⁊ maxie:q₂ aer groſſus ex ſe imãtũ cale-
ſit ⁊ caliditatẽ cõſeruat:ꝙ põt vrere ⁊ ſ̃ffocar̃ vt oñdũt aq̃
⁊ lapis calefacti ⁊ ſpecula ignis ꝓiectiua potiſſime. ℭ De-
inde.(Eadẽ.) Adaptat 2ᵒ ad loca paludoſa.d.ꝙ eadẽ de
cã loca paludeſtria frigida ſunt hyeme:aer.n.eoꝝ ē groſ-
ſior humectar⁹:⁊ virtus ſolis imbecillis:ſ₃ in eſtate ſũt cali-
da ſ̃ffocatiua:ſolis caliditate vehementi ſubiecto groſſio-
ri impreſſa. ℭ Deinde.(Aut q₂) Aſſignat ɔ̃ñter aliã₃ cau-
ſam dicens id etiã₃ eſſe ꝓpter ſolis lationem:eo ꝙ motus
eius remotus eſt a zenith capitum:eo ꝙ radij non poſſunt
in ſe ad angulos acutos aut ꝓpinquos reflecti minori
etiam tpe moraſ ſup terrã. S₃ in eſtate ꝑ oppoſitũ ſit no-
bis ꝓpe ṽtute vt directione cũ mora:vt appꝫ primi 2ᵒ.ab
eo.n.ꝓfluũt radij ex alibus ꝓpinq:cũ zenith capitũ appro-
pinquat:propter qḋ in punto hyeme gelu cauſatur imẽ-
ſum eſtate vero caliditas prefocatiua.

ℭ Problema. vij. Antiqua.

PRopt̃ quid nocte ſerẽitas magis
q̃₃ die? Aut ⁊ vẽti ⁊ turbatõis ſol
eſt cã:hos eniꝫ motu facto accidit
fieri:cã igiſ calidũ:qñ igiſ hoc nõ
adeſt qeſcit vniuerſũ₃:⁊ eleuato ſole magis
q̃₃ eɔ̃rio:⁊ nõnũquã a terra h̃ ē:q₂ vbi plu-
rim⁹ mot⁹ illic manet ɔ̃:⁊ ɔſtat nõ eq̃li exiſtẽ-
te ⁊ dominãte cõſiſtẽti:huius quidẽ hyeme
mare tale:eſtate autem terra. Noua.

ℭ Cur noctu poti⁹ q̃₃ iterdiu ſerenũ ſit? An
ꝙ ⁊ flat⁹ ⁊ pturbatiõis cã ſolis vis ē. Iſthec
eni motu accito quodã oriũſ. Calor igiſ cãe
eſt:ob eãq₃ rẽ cũ is abeſt quieſcũt oĩa: ⁊ ſole
abeũte magis q̃₃ veniẽte:⁊ qḋ dici ſolet. Na-
tibus hiberno vẽtos dat terra ſecũdos:hoc
ſibi vult:ꝙ vbi mot⁹ maxim⁹ eſt: ibi minime
qcq̃₃ vł ṽuari vł ɔſiſtere põt:eq̃bili nãq₃ ſtatu
viribuſq₃ efficaciorib⁹ eẽ id dꝫ:qḋ cõſiſtẽdũ
cõſeruãdũq₃ ſit: Mare ãt hybernis tpibus
terra eſtiuis ſeuire illũ in modũ ſolitum eſt.

ℭ Quare in nocte vt frequẽti⁹ ſit ſerenitas ⁊ quies in aere
q̃₃ in die. ℭ Notãdũ ꝙ id cõtinuatur cũ.4ᵒ illic.n.cõpara-
uit ptes meridiei ⁊ feminoctis ad partes ortus diei ⁊ occa-
ſus:hic autem diem vl'us artificialem cõpat ad noctẽ pe-
nes dñiem. ℭ Deinde (Aut q₂.) Soluit.⁊ p̃rio ſumit cãm
ex pte ſolis cõcitãtis.d.id eſſe q₂ ſol eſt cã vẽti ⁊ turbatiõis
cõmote in aere permiſcentis res diuerſas in ipſo:h̃mõi aũt
vẽtus ⁊ turbatio ꝑmiſcitiua accidit pp motũ q cãtur a cali-
do. Cuius probatio eſt:q₂ cũ deficit calidũ eleuatiuũ va-
poꝝ ⁊ fumoꝝ quies ⁊ ſerenitas ſit in vniuerſo. Uocat aũt
vniuerſum cõtinẽs:qḋ ē cõmixtũ qḋdã₃ ex oĩbus elemen-
tis ⁊ virtute celi:ſicut.n.oĩa cõtinentur in ipſo:ſed cum ſol
fuerit a terra eleuatus ampli⁹ accidit motũ fieri ⁊ turba-

tionē vniuerſi q̃ʒ e͛trio.i.q̃ʒ ſerenitas vł qes ipſi᷒.vel eſt ꝙ ſole ipſi᷒ eleuato: vt cū circa meridiē fuerit magis accidit fieri ſerēitatē ſiue qetē vniuerſi q̃ʒ e͛ꝰ.i.q̃ʒ motū ſiue turbationē vel e͛trio:hoc ē qñ fuerit pa͡ꝝ eleuat᷒. Et hec q̈dem expō ꝯcordat cū dcō i.4°.ca.vt ſerenitatē fieri i die media: qꝛ aer ꝑuricaꝫ ſole. ℂ Deīde.(Et ſi.) Scdo ſumit cāʒ ex pte diſpōnis mãe vt terre.d.iterdū qð dcm̄ ē:accidere nō tm̄ ex pte ſol ⁊ celi mouētis ⁊ turbātis:ſʒ ēt occaſiōe terre q̄n̄qꝫ qꝛ reddit ſe mãʒ aptā euaporatiōib᷒ fumoſis i vno tp̄e magis q̃ʒ i reliquo cuiuſcūqꝫ agēti qꝛ mot᷒ plim᷒ accīt i ipſa: vbi āt h̄:tūc ꝑmanet ſeu ꝯſtat illō cui hꝫ accidit ꝯ͛ diſpōnē ⁊ ſpētū ſuū nāle:ita ꝙ nō eq̄lr ⁊ eodē mō ſe hñti ei dnaꝫ ⁊ cōſtare facit qð hmōi.talis āt ꝯmanētia ⁊ incōſtātia ꝯtingit hyeme i mari:eſtate v̓o i terra:pp qð accīt maria hyeme fore male nauigabilia vt multū:eſtate v̓o ſufficiēter. Dixi āt vt multū qꝛ q̄dā ſūt maria q̄ poſtq̃ʒ ſol igrediꝫ ꝑn᷒ ſco:ꝑ ſcorpionis:donec ad piſcis ꝑtigat initiū:qð ē ſpaciū q̈tuoꝛ mēſiū pp vētos validos in eos gn̄atos nullus pōt in eis nauigare:qð pp ſolis accidit abinde receſſū:qð eſt mare a ſemi.al bumaſar itroductoꝛū.3°. Eſt ⁊ aliqð mare qð qs nauigare nō pōt cū ſol fuerit in oppoſitis ſignis ꝑdictis oppoſito mō:ꝑmo tn̄ Ariſt.ver᷒ ē vt ſp in locis ꝯtēꝑatis. Dixit aūt nōnūq̃ʒ foꝛtaſſe:qꝛ diſpō exñs i terra hmōi cāuia ſumiꝫ tñ dē a ſolis caloꝛe:pp qð a mari hyeme ꝯſurgit mot᷒ ⁊ ꝑturbatio:a terra v̓o eſtate. In mari hyeme q̈dē pp ſol ībecillitatē vapoꝛes validi eleuanꝫ vētoſitate plēi caloꝛe ipſi᷒ nō potētes ſubtiliari ⁊ i ptes minimas ſequeſtrari:⁊ frigiditate poꝛi maris cōſtringunꝫ:q̄re vapoꝛes validi groſſi viſcoſi retinenꝫ cū vētoſitate nō diſſoluti aquā diuidunt ⁊ vehemēti igrediunꝫ inſufflatiōis motu. In terra v̓o ſecus cōtingit:qꝛ groſſa ⁊ cōpacta ſol nō pōt hinc ab ipſa eleuare ſubtili᷒ qcq̃ʒ:cū poꝛi ſint frigoꝛe ꝯſtipati ⁊ mã nō ſit diſpoſita. Debili ēt caliditate ſolis exiſtēte:ſed in eſtate ſolis caloꝛe vigoꝛato:⁊ terra poꝛificata:vapoꝛibuſqꝫ vētoſitate replenis accidit ipſos eleuari:⁊ motū turbatiuū incōtinente cāri. ℂ Sʒ circa id dubitaꝫ:vꝛ nocte ſerenitatē min᷒ fieri: cū dicaꝫ.2° metheo.hyeme magis fieri pluuias ⁊ nocte q̃ʒ die:aq̄ aūt ſūt ꝑcedēre nebuloſitate. ℂ Dicēdū foꝛe ſicut mox ſubdiꝫ:ſʒ nō vꝛ:ꝙ latent nocturne magis q̃ʒ diurne: qꝛ aq̄ deſcēdēs diſtribuūꝫ ois in terraʒ:exiſtit etiāʒ in terra multus ignis ⁊ multa caliditas:ita vt nō hūidū trahat ſupernatans:ſʒ ⁊ terrā ipſaʒ deſiccat calefaciens. Aut foꝛtaſſis nō ē incōueniēs nocte ampli᷒ fieri aquas q̃ʒ die:⁊ tñ noctes foꝛe dieb᷒ ſereni᷒ oꝛ:⁊ ꝯ ꝙ multotiēs adſūt nebule diuturniſqꝫ permanentes:non tñ pluuiam cauſantes.

Maria innauigabilia.

Dubiū Capi.ij. ⁊ ꝑ meth̄eo.ca. iiij.

ℂ Problema. viij. Antiqua.

PRopter qd qñ diffunditur humidū in vtres:nō ſolū hūiduʒ recipit doliuʒ poſt vtres:ſed ⁊ aliud accipit: Aut qꝛ i hūido ineſt aer hic.n. qñ in dolio ineſt:nō pōt egredi pp magnitudinē dolij:ex maioꝛi nāqꝫ difficili᷒ exꝑimere quecūqꝫ ⁊ humidū ⁊ ventū : quēadmodū ⁊ ex ſpōgijs:quādo āt diuidiꝫ i parua exꝑimitur ex vtre cū exiſtente:quare aeris regio vacua fit:pp qð ⁊ vtres ⁊ adhuc aliud hūidum recipit doliū:⁊ magis in vino hoc fit: qꝛ plus aer in vino ineſt q̃ʒ in aqua:ſilr̄ autē huic ⁊ idē vas cinereʒ ⁊ aquā capere ſimul quātū vtrūqꝫ ſeoꝛſuʒ funditur: videnꝫ nāqꝫ multa eſſe que per vacua cineris : ſicut igiꝫ ſubtilioꝛ aqua ībuit magis:⁊ cōꝑrimit vtiqꝫ qð denſatur:⁊ pp id ꝙ ꝑter ſingulā partiuʒ eſſe cōꝑreſſioꝛē:magis eni calcatur paulatī calcatū oē q̃ʒ coadunatū:hoc aūt facto ſubdeſcēdere cinerē:ſimul āt ⁊ cinis in ſemet recipit hūidū:qꝛ hꝫ cōcauitatē:iniectū āt cinis in aquā calidā exiſtens ſecat ipſaʒ ⁊ aerificat ⁊ primo autē aqua effuſa ⁊ poſterius cinere cadente idē fit.quare ⁊ aqua hꝫ vtiqꝫ cōcauitatem ⁊ attrahit ſe in ſe:aut nō aqua eſt recipiens cinerē:ſʒ cinis aquā : qð eſt ſubtiliſſime ptis merito ē eē igrediēs:āpli᷒ ⁊ exꝑimēto palā.qñ.n.calcaꝫ cinis ſcðm quē locū vix calcaꝫ adhuc fluit alia aq̄:opoꝛtebat.n.e͛trio ſiqdē erat aq̄ recipiēs:aut nō accidit hoc:ſʒ ꝑri᷒ effūdaꝫ aq̄ ⁊ vehementer repleat. Sʒ ſi vtiqꝫ qðcūqꝫ i ponaꝫ ſupeffūdiꝫ.Si āt ſemel ſupeffūdiꝫ ⁊ cadat cinis iaʒ accit. cinis nāqꝫ erat recipiēs. Idē āt h̄ ⁊ ꝙ ſouee ef͛ctā ab ipſis terrā nō r̄cipiūt: vꝫ.n.vtiqꝫ aer qs ꝑoccupare locū ⁊ pp hoc non recipiunt. Noua.

ℂ Quā ob cām humoꝛ pleno cōtētus in dolio: diffuſus in vtres:nō ſolū cū vtrib᷒ recipi ab eodē dolio poſſit:ſʒ ēt locū relinq̄re quo ēt plus humoꝛis capiaꝫ: An qm̄ aer i hūoꝛe ineſt:qui duʒ in dolio eſt:excerni pp dolij magnitudinē nō pōt:fit enim vt exprimi de maioꝛi vel humoꝛ vel ſpūs difficilius poſſit: quēadmodū etiā de ſpongijs amplioꝛibus minus exꝑimiꝫ. At cuʒ in parua digeritur extrudi iā de vtribus expeditius pōt. Itaqꝫ doliū ⁊ vtres:⁊ humoꝛē etiā aliū capit:magiſqꝫ in vino id accidit:qꝛ plus in vino aeris ineſt q̃ʒ in aqua: huic ſane ꝑximū cineris ⁊ aq̄ tm̄dē ſiꝫ vas idē capere poſſe:quātū plurimū vtriuſqꝫ ſeoꝛſum infuſi capiat. Cineris enim cū plura caua ⁊ inania eſſe videꝫ : quibus aqua ſeſe inſinuat:vt que tenuioꝛ ſit : ⁊ cōſtipat vero ſpiſſatqꝫ actiſſime:qm̄ particulatim cōſtipatio agitur. Denſantur.n.adductanturqꝫ omnia plenius:cū paulatim conſtipantur: q̃ʒ cum vniuerſa:qð cum ita fiat: cinis collabiꝫ qꝫ:⁊ ſubſidet:ſimulqꝫ humorem in ſe per cauoꝛuʒ ſuoꝝ opoꝛtunitatē admittit. At ſi cinis qui in aquaʒ immittitur calidus eſt:aquā dirumit vertitqꝫ in aerē. Idē illud agetur etiam:ſi primuʒ aqua infundatur:poſt cinis inijciatur: vnde aquā etiā ipſam caua quedaʒ ⁊ hiantia in ſe cōtinere putaueris. An nō aqua cinerem ſibi admittat: ſed cinis aquā. Qð eniʒ tenuius ē:ſubire id

poſſe ↄgruū eſt. Cōſtat itē expimēto. Cū.n. cinis iſpergatur eodē reliqua aq̄ cōſiſtit quo loco inſpſuʒ eſt. Cuius ↄ̄riū certe fieri ōbuit ſi aqua cineris eſſet capiens. An ſi prius aq̄ vas ex toto ipleuerit: nihil p̄terea capiet: ſed addito quolibet effundet. Sin aūt vbi ſemel aliquid aq̄ infuſuʒ eſt cinis deſcēderit iā tūc qȯ dixi eueniet: qppe cū cinis ſit ipſe qui capere valeat. hec eadē rō eſt: cur fouee terraʒ inexemptam recipere totam nequeant. Locus enim ab aere occupari videtur. Itaqʒ fieri non poſſe vt tantundem recipiatur.

¶ Querere cū aliqȯ doliū fuerit liquore quodā plenū vt aq̄ vino vel oleo: ⁊ euacuet ab aliquo coꝛp. ⁊ iponaſ is i vtres ſufficiētes: ⁊ deīn reponanſ hi cū liquore in doliū. tūc ipſʒ nō ſolū recipit liquorē cū vtrib⁹: ſed ēt cū his aliū liquorē pt ſuſcipe ⁊ ↄtinere. ¶ Deīde. (Aut qꝛ) Soluit. ⁊ p̄ ad pn̄cipale q̄ſitū 2° ſbdit alia q̄ſita huic ſilr̄ h̄ntia ſolonē ⁊ cāʒ d. p̄ id ēē: q̄ñ in illo hūido liq̄do exñte prius in dolio abſqʒ vtrib⁹: aer inerat nō potēs ab ipo egredi: pp magnitudinē capacitatis ipſi⁹: in q̄ liquor erat late diffuſus ⁊ aer cū ipo: ⁊ in ſmone q̄dē nō ſupabūdat particula negatiua. Qȯ accidit qꝛ diff.cile ſit exprimere cōprimēdo hūidū liq̄dū qȯcūqʒ ⁊ aerē vel vētū ↄtētū i corpore maiori eo q̄ ē diffuſū ⁊ ihibitū in remotis ⁊ minimis ptib⁹ ei⁹. Qȯ declaraſ in ſpōgijs magnis: in qb⁹ multa cōtineſ aq̄. ex hȳ.n. difficile ſit ipſam expellere: cū ſit q̄ʒ multū diſpſa: ēt cū ex vna pte expellitur: in alterā trāſit. In puis aūt ſpōgijs ſec⁹ cōtingit: p oppoſitū igiſ q̄ñ hūidū fuerit i ptes puas diuiſū: qȯ fit cuʒ in vtres ſcorſū ponitur: aer vl vēt⁹: ac ēt hūidū ſubtile ꝓpellitur i fumos ex vtre: pp qȯ loc⁹ in quo erat aer reddit vacu⁹ eo: ⁊ repleſ corpore hūido liq̄do: cū nō ſit dare vacuū oino: ⁊ iō liquor minor relict⁹ cū minorē locū occupet recipieſ i dolio cū vtribus: ⁊ adhuc cū alia liquoris q̄ntitate ⁊ magis oſtēdit q̄ hȳ maior ſup receptio dolij magis accidit i vino q̄ʒ i aq̄ vel i alio liquore aq̄ groſſiori. d. id magis accidere circa vinū eo q̄ i ipo pp ei⁹ partiū ſubtilitatē ac raritatē plus cōtineſ de aere q̄ʒ ↄtineaſ in aq̄ pp groſſitiē ⁊ dēſitatē partiuʒ ipſius. ¶ Deīde. (Sile.) Mouet alia 2° q̄ſita q̄ dēpēdēt ex p̄miſſo. 2° ibi. (Id aūt.) d. p̄ q̄ ſilis ſit de cinere qȯ p̄cedēti ⁊ de aq̄ cōmixtis: idē.n. vas numero cū p̄ diuiſum fuerit replētū cinere ſufficienter depurato euacueturqʒ cinis ex eo: deīde repleaſ aq̄ ⁊ euacueſ ſilr: tūc aūt pars in vas p̄dictū vni⁹ poneſ. ⁊ deinde pars alterius: ⁊ ita ſucceſſiue vſqʒ i finem paulatine. cōtinebit.n. has duas mēſuras ſilr: quaꝝ vnaqueqʒ diuiſim replebat ipſuʒ antea. ¶ Deīde. (Utrū) Soluit: ⁊ p̄ aſſignat veraʒ cāʒ. 2° falſam fere: quā fortaſſis opinabaſ aliq̄s. 2° ibi. (Aut nō aq̄.) d. cāʒ ēē: qꝛ multe vacuitates videnſ ēē itra corp⁹ cineris: in qb⁹ aer ↄtineſ: multi .n. agreſtiores ⁊ rudes putāt aerē fore q̄d vacuū: q̄ ſiq̄dem expellitur i locū ei⁹ aliō icidit corp⁹. Et dclarat mō quo poſſit ē accidere: qꝛ aq̄ ſubtilis magis replet pp ei⁹ ſubitrare: q̄re dcm̄ ē. 14°. 23ª. q̄ i mari pl̄a tpe p̄t g̃o p̄m̄ere q̄ʒ in flumie: ⁊ illō qȯ dʒ cōdēſari magis cōprimit ⁊ cōdenſat: eo q̄ ſm qualibet ptē ei⁹ cōdēſationē iducit: cū penetrat p oēs ptes ⁊ iō dictū eſt. 15°. 21ª. q̄ farina ordei magis ↄſlaſ aqua q̄ʒ oleo: pp ſubtilitatē aq̄: ⁊ qꝛ oē qȯ paulatine ⁊ ſuauiter calcaſ magis coadunaſ ⁊ ↄiungiſ q̄ʒ id qȯ ſubito ⁊ vehemēter. Quo ſi quidē facto neceſſe ſit cinerē aq̄ ſubdeſcēdere: qꝛ cinis in ſe hʒ cōcauitates ſiue foramina: in qb⁹ aer ↄtinebaſ quo ꝓpulſo loco ipſius ſuſcipiſ liquor. Similiter ēt idē euenit cū cinis ꝓijciaſ in aqua calida. diuidit eni ptes ipſi⁹ faciendo eas raripoꝛāre ex ipſa vñ reddit eam poroſaʒ. Et addit nō referre ſiue prius iponaſ aqua in vas ⁊ cinis poſtea: ſiue ecōuerſo paulatine tñ ⁊ alternatim: ⁊ vlterius infert. d. qꝛ aqua habet aliquā modicā cōcauitatē in ſe: i q̄ aer continebaſ: ↄ̄hiſ in ſeipſa ⁊ dēſaſ vt aer expellaſ inde. ¶ Deinde. (Aut nō.) Remouet 2° 2ᵃᵐ cām: ⁊ p̄r⁹ rōne. d. q̄ cā nō eſt: eo q̄ aq̄ recipiat cineres: ſʒ ecōuerſo poti⁹: q̄ cinis in eius poros eā attrahat: qꝛ qȯ ſubtiliſſimū partium ſubigrediſ qȯ groſſius: ⁊ nō ecōuerſo: ſʒ aq̄ cinere ſubtilior ptes ſubigrediſ igiſ. ¶ Deīde. (Amplius.) Probat q̄ aq̄ p̄ncipalr̄ nō recipiat aerē experientia. d. id fore māifeſtū experimēto: qꝛ cū cinis calcaſ ⁊ cōdēſaſ mixt⁹ cū aq̄: ſm locū quo calcaſ ex cinere fluit adhuc aq̄ ſubigreſſa: qȯ nō fieret ſi ea i ſe recipet cinerē. ſʒ cōtingeret magis vt cū fieret calcatio cineris āplius ſubingrederet aq̄ q̄ʒ flueret. ¶ Deinde. (Aut.) Oñdit ↄ̄ſir 3° modū quo aq̄ ⁊ cinis dʒ i p̄dictū vas poni: vt v̄ificeſ p̄miſſū dictū. d. q̄ p̄dcm̄ de capacitate vaſis nō cōtingit ſi aq̄ p̄mit⁹ infundaſ in ipm̄ extemplo ⁊ fortiter ea repleaſ: qꝛ hoc mō repleto qȯcūqʒ i vas iponaſ ſiue cinis ſiue aliud: dū tñ ſit alicui⁹ q̄ntitatis ſupeffundeſ aq̄ ex vaſis ↄtinētiā: vcꝝ ſi fiat talr̄ q̄ p ſe ſubiponaſ aq̄: ⁊ deinde cinis paulatine vel eↄ̄: ſicqʒ deīceps. tūc cinis ⁊ aq̄ ſilr̄ recipienſ itra ſe: qꝛ cinis vt tactū ē aquā ſuſcipit in ſe: ac ptē ipſi⁹ ēt ſiccat ⁊ euaneſcēr cogit ⁊ fumos. ¶ Notādū q̄ aliq̄ qui moti fuerūt ex his duob⁹ ſignis fallacib⁹ i nā vacuuʒ ſtabilire: vt̄ phoꝝ. 4. q̄ videnſ q̄dā coeūtia ⁊ calcātia: nā vinū dicūt cū vtrib⁹ recipe doliū tāq̄ʒ vacuo coeūte dēſato corpe. Et indē teſtimoniū ⁊ qȯ ē ō cinere faciūt: q̄ recipit tm̄ aq̄ q̄ntū vas vacuū. ¶ Notandū ēt ſile accidere cū g̃o argenteos paulatine in vas plenū aq̄ vel vino infūdat recipit eos cū aq̄ fere: qȯ mō fere pōt accidere p̄dicto. cōprimunt.n. ptes aq̄ ſiue vini ⁊ aerē inde expellunt: ⁊ qꝛ quid i ſe ſuſcipiunt aq̄: ac ēt ipſi pp irregularitatē corpoꝝ ſuorū ad vas nō tāgūt ſe nec latera eius ↄiq̄aqʒ: ſʒ īterſtitia iter eidū q̄plura. ¶ Deīde. (Id aūt.) Subiungit aliud queſitū cui⁹ ſolo ꝓportionaſ poꝛ. d. p̄ huic ſile repiſ: cū terra educitur: ⁊ ſit fouea maior: tūc.n. cū reducaſ terra i priorē locū cupiēdo foueā ex pori terra educta obturare: nō ſuſcipitur terra. ita vt ſupficies remaneat eq̄lis vt prius: vcꝝ ſupeminebit alteri⁹ terre circūſtātis ſupficiei. ¶ Deīde. (Ur.) Soluit 2°. d. cāʒ ēē: qꝛ cū fouee replenſ poſtea terra: aer celerius mot⁹ p̄occupat locū iterponēdo ſe iter vnā ptē terre ⁊ aliam: ⁊ cū ſit corpus ipulſiuū ⁊ ſuſtētatiuū alteri⁹ corporis: ſubleuat ptes terre: ⁊ diſtare facit abiīucē. ita vt deīn fouee neq̄ant terrā totā extractā ide ſʒ ſupficiē eq̄lē recipe. ¶ Dubitaſ: qꝛ nō videnſ poſſibilia p̄tacta: qꝛ cōpoſitio m̄ aduenīēs cōpoſitio efficit totū mai⁹: auctor. 6. p̄ncipioꝝ. Sʒ i his cōpoſito cōpoſitū occurrit: ſiue corp⁹. Ampli⁹ cōceſſo qȯ dcm̄ antea: iā plura corpa eidē occuparēt locuʒ: qȯ negatū ē. 4° phy. ⁊ 2°. ō aīa: puta p̄cedēs ⁊ occurrēs ↄ̄ir vt vtres cū reliq̄ hūidi q̄ntitate. ¶ Dōm ſicut dcm̄ ē: q̄ doliū accipit vinū cū vtrib⁹ aliud adhuc plus: ⁊ vas cinerē cū aq̄. Cui⁹ cāʒ aliq̄ ignorātes putauerūt: p hoc vt viſuʒ eſt p ſigna fallacia vacuū in nā cōſiſtere: qȯ aūt inductū eſt nō valʒ. qꝛ 3ᵐ qȯ cōtinebaſ in altero duoꝝ excludiſ reſoluiſ ⁊ cōſumiſ. puta: qꝛ inerat aer in vino ⁊ cinere: ⁊ p id vt declaratū eſt antea quid dicēdum eſt apparet in reliquo. — T.c.55. — Dubiū — T.c.51. — T.c.69.

¶ Problema. ix. Antiqua.

PRopter quid aer groſſior exiſtēs luce tranſit per ſolida? Aut qꝛ lux quidem ſecundum rectitudinem videtur ſolum: propter quod ⁊ p rara nō trāſuidet viſus vt pumicē: per mutātur autem pori: ſed non in vitro: aer autem

non prohibetur: propter id ꝙ non recte ten
dit qua pertranſit. Noua.

¶ Cur aer qui luce craſſioꝛ eſt. ſolida valeat
pmeare. lux ipa nō valeat? An qꝛ lux p dire
ctū tñmō ferſ. ob eāqꝫ rē oculus q traſpice
re p rara nō poſſit: vt p pumicē qꝛ meat⁹ eua
nant. p vitrū facile poſſit: qꝛ meat⁹ poſiti e di
recto ſūt. At aer ipedimento nullo arcetur:
qm̄ qua tranſit tendere e directo non ſoleat.

¶ Quare cum aer ſit groſſioꝛ luce vel lumine. naꝫ eſt quid
corporeū: lux aūt accñs: dimēſiōes igiſ nō reſiſtūt qn ipſa
ptrāſeat: cū āt dixit groſſioꝛ: ipſi⁹ idicauit motiuū. Quid
āt ſit lux viſū ē. xi°. 33°. ¶ Deīde (Aut qꝛ) Soluit. d. cām eſ
ſe qꝛ lux tranſit ſolū ſm rectitudinē a corpoꝛe lucido illu
minātevt radius oñdit ſolis irradiās p feneſtrā. ptrāſit. n.
vltra que: dūmō repiat obſtaculū: quo refrāgeſ: nō illumi
T.c.69. nabit: vt appet 2° de aīa. Et nō ↄcludit cū viſus fiat vt viſuꝫ
p docto/ eſt mediante luce: non poterit trāſfūdere penetrando p cor
res. poꝛa q̄ſtūcūqꝫ ſint rara ꝛ cōtineant in ſe aerem ſicut ē pu
mex: quod accidit: qꝛ poꝛi in eo ſunt pmutati ꝛ non ſubal
terni q̄les requirunſ viſioni vt viſum. xi°. ſed in vitro vel cri
ſtallo nō ſūt cōfuſi ꝛ pmutati veꝛ ſubalterni ſibi coꝛreſpō
dentes. Sꝫ aer nō trāſit ſm rectū ex neceſſitate: ꝛ p hoc tol
litur motiuū: qꝛ lꝫ vnū ſit groſſius altero: ipꝫ pōt penetra
re: nō tñ aliud: cū alius modus trāſitus ſit hmōi vt tactū
eſt ꝛ alterius: ꝛ de hoc ſufficienter dictum. 58°. xi°.

¶ Problema. x. Antiqua.

Propter quid aer fridus quidē fit
pp id qꝺ nō tāgiſ aqua: humidū
autē nō: quāuis vehemēter aliqs
flat i aquā: ita ꝙ iundet: ꝙ aūt fri
gidus oñdit mutat⁹: ifrigidat eni ab aquis?
Aut qꝛ frigidus apt⁹ nat⁹ eſt eſſe ꝛ calidus:
quare mutatur tactu a quo vnqꝫ aliquo tan
gitur: humidū āt non adhuc: qꝛ leuioꝛ eſt: ꝛ
nūquā in profūditatē aque venit: ſed ſemp
ſuperficie tangiſ: quāuis cōpellatur deoꝛſū
ꝛ aqua adhuc inferius fertur: quare nūquā
in profunditatem ire. Noua.

¶ Cur aer p aque tactionē frigid⁹ reddi poſ
ſit: humidus nō poſſit. etiā ſi quis i aquā ve
hemēter iflarit: vt fluct⁹ ide moueaſ: ꝛ inun
deſ. Frigidū āt reddi ↄſtat eo ꝙ qui ex aqs
aſpirat refrigerat? An frigidus eē caliduſ
ue: nature ſue habilitate pt. vt rei tactu imu
tetur quā tetigit. hūidus eſſe idcirco nō pt
qꝛ leuioꝛ eſt. neqꝫ ima hūoꝛis vnq̄ꝫ ſua ipſe
petit nā: ſꝫ ſūmā ſp planūqꝫ attingit: ꝛ ſi de
oꝛſum cogatur: hūoꝛ quoqꝫ feretur inferi⁹:
ita vt nūqꝫ in profundum ſeſe ire patiatur.

¶ Quare aer redditur frigidus abſqꝫ eo etiam ꝙ aquam
contingat: ſed non efficitur humidus ēt ſi tangat: qꝺ ap
paret qꝛ ſi quis inſufflet in aquā ꝛ moueat ipſam inunda
tionis motu in faciē aeris vehemēter: nō tñ madeſit ab ae
re: ſꝫ ꝙ frigidus reddaſ apparet: qm̄ mutaſ ab aqs mūr
mōe tali aqua ifrigidat: qꝺ aūt tale: frigidū eſt: vñ igiſ hꝫ
diuerſitas. ¶ Deīde. (Aut qꝛ.) Soluit. ꝛ pmo ad p^m par
tem. d. primo id eſſe: qm̄ aer de ſui nā eſt aptus natus infrigi
dari ꝛ calefieri velociter cū ſit humidus ſaltim formaliter
ꝛ qꝺ tale eſt: celerius ſuſcipit impreſſioneꝫ: qm̄ humiditas
eſt qualitas que reddit coꝛp⁹ cui aduenit de facili foꝛe paſ
ſibile ſm Haly. ſup tegni: pp quod aere de leui afficitur ca
liditate ꝛ frigiditate: ꝛ maxime cuꝫ interueniat contactus
corporalis. ¶ Deinde. (Humidus) Aſſignat cauſam ſcōe
ptī. d. ꝙ lꝫ mutetur aer pp aquaꝫ ad frigiditatem: non tñ
pmutaſ ob hoc ad humiditatē: leuioꝛ. n. eſt aqua ꝛ nūq̄ꝫ
deuenit in pfunditatē ipſius: ſed ſemp tangiſ ab aqua ſm
ſupficiē vltimā vt dictū eſt 3°. etiaꝫ dato ꝙ aer cōpellatur
deoꝛſum tendere: ꝛ adhuc ſiſt poſito ꝙ aqua eleuetur i ip
ſum: deferſ ſemp deoꝛſum ſubſiſtēdo aeri. Quare ↄcludit
d. nūq̄ꝫ aerē tēdere in pfunditatē aque: ſꝫ cōtinue ſupemi
net ipſi: vñ pmanet humectat⁹. ¶ Dubitaſ: qꝛ aerem dicit Dubiū
poſſe infrigidari: nō aūt humectari: cū videaſ ampli⁹ debe T.c.16.
re humectari: pmū. n. hūidoꝝ eſt. 2° de gñatione ꝛ coꝛru ꝛ inde.
ptione: vnūqꝺqꝫ maxime labiſ in diſpōnē ꝓpoꝛtiōalē ſue
nāe: vt apparuit pma. Cū igiſ aer humidus exiſtat: hume
ctabiſ hūiditate etiā acquiſita extranea. ¶ Dicēdū ita fo
re vt poſitū eſt: qꝺ declaraſ: qm̄ caliditas ꝛ frigiditas ſunt
actiue qualitates ꝛ efficaciſſime: de diſtēperantia inequali
formaliſſime paſſiuaꝝ: pp qꝺ tāgendo nō ſolum coꝛpora
liter: ſed etiā virtualiter ſuū poſſūt iprimere effectum: non
aūt ſic eſt in paſſiuis: ꝛ maxime hūiditate: cum ſit māliſſi
ma qualitatū: quare eius eē ꝛ actio requirit multā molē: qꝺ
aūt tale generatū eſt natū ē ſubdeſcēdere aeri. Tūc ad p^m
reſpondēdū eſt: ꝙ aer eſt pmū humidoꝝ hūiditate nāli:
eſſentiali: ꝛ nō humiditate aquoſa extēnea adheſiua vt aq̄.
¶ Ad aliud dicēdū: ꝙ aer cū ſit humidus hūiditate ſ̄ta
cta inclinationē hꝫ vt augmētū ſuſcipiat in illa i ſūmo: nō
aūt in humiditate 2° mō dicta: imo ſi ad hāc pueniat aer:
non pmanet ſub eiꝰ nā: ſed trāſit in aquā aut vapoꝛē hoꝝ
mediuꝫ. ¶ Dubitaſ. qꝛ dictū eſt aerē nūq̄ꝫ in pfunditatē Dubiū
ire cū ſit ſcriptū in. 4°. 23°. ꝙ aer deoꝛſum latus fertur ſm
rectū in mare. ¶ Dicendū ꝙ aer nūq̄ꝫ tēdit in pfundita
tē aq̄ ſub eo manēte ipſa locū ſufficiēter replēte: ſꝫ cū cedit
a loco ſuo: ſtatim hūc aer occupat: ne vacuū intercidat in
nā: quo ſi q̄ñ aer iueniſ ſubcluſus in hūidis vt viſuꝫ ē. 8°.

¶ Problema. xi. Antiqua.

Propter qd qui ex āpulis deoꝛſuꝫ
aſcēdēs nō humidus egreditur?
Aut qꝛ nō ſup manet humidū: ſꝫ
lubꝛicat aqua: qꝺ aūt eſt in āpullis
ꝛ minus eſt: aut nō humectare. Noua.

¶ Cur aer bullis contentus: aut de imis aq̄
aſcēdēs haud vnquā madid⁹ emergat? An
qꝛ hūoꝛ nō ifidet: ſꝫ dilabiſ: qui tñ continet
bullas. vel minoꝛ eſt q̄ꝫ humefacere valeat.

¶ Quare aer deſcēdēs a deoꝛſuꝫ in ſurſuꝫ in āpullis ↄtēt⁹:
puta qñ āpulle fiūt in aq̄ ex agitatiōe alia i ipā vt anchoꝛe
in mari: vt tactū eſt. 4°. 23°. nō egrediſ aer humidus ex fra
ctura ipſaꝝ: ꝙ vr̄: cū mā ſit ampullis humida. ¶ Deīde.
(Aut qꝛ.) Soluit dicens cām eē: quoniā humidum non
perdurat in ampulla continue: ſed lubꝛicatū ab aqua ꝛ in
heſiuum redditum vt oleū oſtendit: ꝛ ſubtiliatum in ſe ac
ſpumatū exalat: reliquū autē humidū in ampulla tūc re
lictum eſt minimuꝫ: ita vt non poſſit humectare. Aut di
cendū vt in. 4°. ¶ Notādū ꝙ in iſto capitulo remouetur
dubitatio conſurgens ex predictis. dictum eſt enim aerem
non humectari: ꝛ tamē accidit ipſum contineri in ampul
lis: cuius materia humida viſcoſa vt viſum eſt. 20° 3°.

¶ Problema. xij. Antiqua.

PRopter quid aer nõ replet:aq̃ ãt ⁊ in aerē trãſmutata humida eſt? Aut q2 aer ſurſū fertur: vter enim quãdo vacuus quidē fuerit deorſum fertur:quãdo autē inflatur ſurſum ſupmanet propter ſurſuʒ ferri hunc:ſi aer ſurſū alleuiat ⁊ prohibet deorſuʒ ferri:quare grauiores fiunt inflati:⁊ q̃liter qui grauior quidem eſt ſupereminet:leuior auteʒ factus deorſum fertur. Noua.

¶ Cur aer madere nõ poſſit:aqua auteʒ queat:quippe que etiaʒ tranſlata in aerem madeat? An eadē cauſa ſit:qua ⁊ lapis madere nequeat:haud enim madendi oib⁹ vis data eſt:ſed his tantum que lenta ſunt ⁊ aut hūida. Cur vtres inflati valeāt fluitare? An ꝓpterea ꝙ aer ſurſum effertur. Utres eniʒ vt inanes deorſuʒ feruntur. ſic inflati ſupra iō reſident:ꝙ ab aere ſuſtinētur. Sʒ ſi aer eleuet atqꝫ prohibeat quominꝰ deorſuʒ ferant̄ cur inflati grauiores efficiātur:⁊ qui fieri pt vt cū grauior ſit emineat.cū leuior ǒferatur.

¶ Quare aer ñ replet ſpaciū hic īfert⁹ repletione q̃dã tumida deſcēſiua:cū tñ aq̃ q̃ eſt hūida qñ trāſmutat̄ in aerē repletionē īducat ꝓtactã. ¶ Deīde.(Aut q2) Soluit ꝓ ⁊ aſſignãs cām hmōi dicit:id cōtingere:q2 aer tēdit ſurſum: ⁊ qd̄ tale eſt nõ ħ replet lateraliter:ſʒ extēdit̄ in ſupius ſuſcipiēdo illic ãpliorē locū. Qꝫ āt petat aer ſurſū oñdit̄: q2 cuʒ vter fuerit aere vacuus fertur deorſuʒ:ſʒ qñ repletus eo ꝑmanet ſupius:eo ꝙ hic aer hʒ tēdere ſurſuʒ:⁊ vnūqđqꝫ nãliter quieſcit in loco in quē nãlr fert̄ 4°.celi. ¶ Deinde.(Si āt.) Arguit 2°.ꝯ ꝓdictã .dʒ:repetēſqꝫ ipſã breuius.d.ꝓ ꝙ ſi tãlr ē vt dcm̄ ē:ꝙ aer leuitate ſua ferat̄ ſurſum:⁊ ꝓhibeat̄ ipſe deorſū tēdere:vñ igit̄ fit ꝙ vtres aere iflati ſīt pōderoſiores q̃ʒ vacui. ¶ Deīde.(Et qualr.) Arguit ꝯ id ēt 2°.d. qđo dr̄ ꝙ aer eſt grauior:nõ eni videt̄ cū ſupeminent aq̃:⁊ qđo eſt dicere ꝙ ſit leuior:tunc vr̄ eni ꝙ leuior exiſtēs feretur deorſuʒ:qđ nõ cōuenit. ¶ Notãduʒ ꝙ Ariſto. magis dubitanti vr̄ aſſimilari q̃ʒ docenti. Ueritas tamē eſt ꝙ aer leuis eſt ꝑ reſpectū ad aquã ⁊ terraʒ. Unde metheo.4°.ꝓbatur oleum natare:q2 eſt aereū:dicit̄ enim ꝙ aer fert̄ ſurſum:ſed eſt grauis ignis reſpectu:quid aūt de grauitate ipſius ⁊ leuitate ſentiendum dictuʒ eſt.xi°.45°.qđ etiã dr̄ hic ꝙ vter repletus aere ſurſuʒ tendat:negatū eſt.4°.celi. vbi manifeſte ſenit̄ Ari. voluiſſe in ſpera ſua grauitatē aereʒ hr̄e. Uñ dicēdū ēēt ꝑ interemptionē hic ad queſitū ponendo ꝙ aer replet in ſpera ſua. Et qđ dictū eſt vterm inflatuʒ tēdere ſurſum ſit ex opinione Ariſto. non propria. Aut dicēdū ꝙ diſputādo id dicat:vel ꝙ aeris motū cōparat aq̃.

T.c.41.

T.c.30.

¶ Problema. xiij. Antiqua.

PRopter quid aer nõ ſurſū fertur:ſi eniʒ vēti moti a calido ſiūt:aptꝰ natus eſt ignis ferri ſurſuʒ:⁊ vēt⁹ in ſupius currit:ambulabat ſiqdē mouēs in ſupi⁹:⁊ motū aptū natuʒ eſt ferri:nūc āt videtur obliquū motū faciēs. Noua.

¶ Cur aer ñ ſurſū feratur? Nã ſi ex motu caloris ſpūs excitari deāt igniſqꝫ ſublimia petere natus ſit ſpūs eodē currere d̄buit Siqdē mouens illud ſurſuʒ verſus impellit: qđqꝫ mouetur eodē ferri aptiſſimū eſt. Hunc eni tramite ferri obliquo latiſſime patet.

¶ Quare aer nõ mouet̄ ad ꝑtē ſupiorē:qđ tñ videt̄:ſi vexꝫ eſt ꝙ vēti ſiūt ꝑ motū:quē ſuſceperūt a calido:calidū eni motiuū eſt.24.⁊.2.de gñatiōe aialiū:⁊ ſurſuʒ erectiuū.2°. qđ oñdit̄ q2 ignis a quo cāuſatur calidū oē. formalr.n.ipſi⁹ ē minera:tēdit ſurſuʒ:vēt⁹ igit̄ calo ꝯcitat⁹ tēdit in ſurſū:ſed ſm ꝟitatē aer ſit vēt⁹.5°.17°.mouebitur itaqꝫ aer ſurſum. ¶ Deīde.(Ambulabat.) Pōt dici ꝙ ſoluit aut.n. ſubaudit̄ ſolonis nota.d.ꝙ aer mouet̄ i ſurſū ſiqdē mouēs vt calidū ipellat ipſuʒ i ſurſū.nã ſīm ꝙ mouēs ē aptū natū ferri ꝑ motū:ita vt aer mouebit̄ oiquaqꝫ:⁊ q2 ipellēs ipm̄ mouet̄ ſm obliquū diagonalr:ꝑcipim⁹.n.nūc ꝙ mot⁹ aer facit motū obliquū:quo āt gñetur vēt⁹ ⁊ q̃lis ſit mot⁹ ⁊ aeris an rect⁹ circularis vel mixt⁹.i.quaſi obliquus:dr̄ia videbitur conſequenti. Et attende hic ⁊ ꝑtius inuolutionē ⁊ caliginem Ariſt. ſciens heſitare viſi.

¶ Problema. xiiij. Antiqua.

PRopter qd qđ ē ab aurora fridiꝰ q̃ʒ qđ ē a ſero? Aut q2 hoc qdē ꝓpinqui⁹ medijs noctib⁹: hoc ꝟo meridiei:ē aut meridies calidiſſim⁹:q2 ē ꝓpiquiſſim⁹ ſoli:medie aūt noctes frigidiores ꝓpter contrarium. Noua.

¶ Cur aurora fridior q̃ʒ veſpa ē? An qm̄ altera noctis medio ꝓpior ē: alťa meridiei:ē āt vt diei mediū caliſſimū:q2 ſoli ꝓximū eſt: ſic noctis mediū fridiſſimū:q2 remotiſſimū.

¶ Qr̄ circa aurorã fridior ē aer ꝯtinēs q̃ʒ circa ſero. ¶ Deīde.(Aut q2) Soluit.d.cãʒ eē:q2 qđ ē circa aurorã ꝓpīq⁹ ē medijs noctib⁹:i qb⁹ friditas ē īmēſa:ꝑ cōꝑatione ad meridiē:ſʒ qđ ē circa ſero affini⁹ eſt meridiei:q ſiqdē ē calidiſſimus reſpectu noctis medie. Et hoc eſt qđ ſubdit:meridies n.ꝓpiqſſim⁹ eſt ſoli:eſt eni caliditas i meridie:⁊ maior pꝰ ipm̄ modicū. Aut.ꝑm̄i ſcđa.⁊ iō ſubiūgit ꝓpinqſſim⁹ meridiei:⁊ nõ i eo ſic directe:ſʒ medie noctes:pʒ ꝙ ⁊ ꝯſiter magis ꝑ oppoſitū ſunt frigidiores:q2 remotiſſime a ſole.

¶ Problema. xv. Antiqua.

PRopter quid noctes dieb⁹ in eſtibus ꝓfocatiores? Aut ꝓpter non euētationē:ʒefiri auteʒ ⁊ boree noctibus minus flant. Noua.

¶ Cur tēporis feruidi noctes moleſtiores: q̃ʒ dies ſunt? An q2 flatus omnes tunc cōſileſcunt:anniuerſarij nãqꝫ illi ⁊ preuij minus nocte q̃ʒ interdiu ſpirant.

¶ Qr̄ i noctib⁹ tꝑe maioꝝ caumatū ãpli⁹ ꝯtigūt iflãmationes ꝓfocatiue ⁊ cali reſolutiue inati:vt ēt tactū ē.6. ¶ Deīde.(Aut q2) Soluit.d.cãʒ eē.q2 i noctib⁹ tꝑe ꝓdcōꝝ cauſatiꝝ ñ ſit euētatio aeris ⁊ emanatio ifridatiua:⁊ id accīt:qm̄ ʒefiri ⁊ boree q ſūt vēti hñtes aerē cōtēꝑare ac refrigerare. vt appebit i ſeqnti ꝑticula:mīn⁹ ꝑflãt nocte:cū aer tc vicat vt dcm̄ ē.4.⁊ ſūt ⁊ vapores ñ eleuēt̄:vēti.n.vt plīmū ſiūt mane ⁊ ſero vt videbit̄ ſubſeqnti ꝑti⁹. Eſt etiã alia cã:q2 nocte

Uēti qñ flant.

aduenīēte aer eſt calefact° in die p̄cedētī:ita vt fortis in eo ſit facta impreſſio: ⁊ aer ēt recte icipit ingroſſari caliditatē ſuſceptam conſeruans:vt tactum eſt non euentatiuam.

¶ Problema. xvj. Antiqua.

Propter quid i vtrib° iſflatis: ⁊ i circū coopertis iputreſcibilia? Aut q2 putreſcūt mota:oia āt plēa imobilia:hec autē ſunt plena. Noua.

¶ Cur icorrupta durare poſſint: q̄ vtribus ↄtinentur:iſflatis aut vaſis bñ optis? An q2 putrent omnia cū mouentur: īmotaq3 oia ſunt que plena.iſthec autem plena.

¶ Quare in vtrib° aere repletis ⁊ vaſis vndiq3 adeo coopertis q̄ aliquid non poſſit ſubingredi cōtentū:ipſius ēt diutiſſime impūtrida cōſeruanł. ¶ Deinde. (Aut q2) Soluit ⁊ iam expoſitio eius ſufficienter viſa eſt. 4.2)ᵗ.

¶ Problema. xvij. Antiqua.

Propł quid i ſerenitate magis frigus fit: q̄3 in nubib° exn̄tib°: ſtelle āt ⁊ celū cal'a? Aut q2 ñ recipit i ſerēitate vaporē: ſ3 diffūdił: i nubibus āt retinēł borealib° aut auſtralibus:pp idē auſter quidē3.n.agit hoc:hic āt ipellit ⁊ euaporare aūt vī borealib° magis q̄3 auſtralibus:⁊ hyeme q̄3 eſtate:aut pp iequale:aut q2 calidi infrigidati eſt vapor. Noua.

¶ Quā ob cām aere ſudo apertoq3 frigus fit acrius q̄3 nubilo cū ſtelle ſunt calide ⁊ celū? An q2 nihil tūc ē:qḋ vaporē arcere ↄtinereq3 valeat:ſ3 diffūdał neceſſe ē.at celo nubilo arcetur: ⁊ aqlone magis q̄3 auſtro eadē illa ḋ cā.auſter eni nubes colligit:aquilo diſpellit ⁊ quidē aquilone magis q̄3 auſtro euaporari videm°:⁊ hyeme poti° q̄3 eſtate:aut pp̄ter diſſimilitudinē:aut q2 vapor nō niſi refrigerato humore calido depromł poteſt.

¶ Quare aere exñte ſerēo claro itēſi° frig° fit i eo q̄3 nebuloſo exñte. Et ſubdit motiuū:q2 cū aer ſeren° ē ⁊ clar°:tūc ſtelle ⁊ vñr celū q̄ ſūt calide iſpiciūt ⁊ irradiāt abſq3 me° ipeditiuo ↄtinēs nos:cū āt ſūt i diſpōne oppo° mime. ¶ Notandū q̄ ſtelle marie ſūt cale.i.calitatē cānt. (Formalr.n.in ſe nullā pticipāt nām:cū icorruptibiles exiſtāt) p motū ⁊ lucē: celū3 vō ſiue orbis p motū magis.vt p3 2° celi. ⁊ ſi effectiue q̄dā ſūt fride:q̄dā cale ⁊c. ¶ Deide. (Aut q2.) Soluit di. p cāз eē:q2 cū aer fuerit ſeren° p totū:nō ē aliq̄s lo.° in quē vapores aſcēdētes ↄgregēł:qb° ↄgregatis nō ăpli° aer fra reddał:ſ3 diſſolutił minutati p totū: q̄ qdē accñte ipſorū3 magis oñdił iſridādi po°. Et q2 flāte auſtro vapores ↄdēſanł i nubes:retinētes calз ſibi impſſū neq3 diſpgūł:qr̄ tūc ăplior ſentił i aere calitas:auſter.n.vt appebit ↄñti h3 ↄgregare vapores ⁊ calefacē:boreas vō ↄrñ:ipellit.n.p totū ⁊ iſridat ipſos pp motū ei° velocē:id āt accit:q2 maior ⁊ crebrior vr̄ fieri euaporatio ⁊ hūiditatū vaporoſaꝝ diſpſa eleuatio tpe vētoꝝ vt appebit boreaſiū q̄3 auſtraliū: ⁊ adhuc ↄtigit ăpli° euaporationē ſeu emanationē hyeme q̄3 eſtate. Aui.ēt 2° pmi:q2 vt dcm̄ ē ea p borei fit magis q̄3 p auſtri ſpē āt vt vidētł in his hyemali tpe ăpli° viget. ¶ Deinde.

Stellarū caliditas quō cauſeł.

(Aut q2) Aſſignat aliā cām quā dicit eē ieq̄litatē vaporꝝ: vapor.n.i vna pte ↄdēſar° ē coāguſtans radios ſolis:ita vt vehemēter calefaciat:qr̄ tali ↄtigeret hora p̄focatiōes maxime ac aduſtiōes i aere:i alio vō tpe. h vapor erit diſpſus reſolut° calefaciēs ⁊ rēddēs ex ſe calitatē:quā accepat:vt ē videre ſcintillā ab igne ſepatā aerem calefacere:vt i alia q̄dez pte ita ſubtiliał:vt faciat ex ſe foramē:p qḋ radius puenit ad terrā. ¶ Deide. (Aut q2) Aſſignat tertiā cām dicid itidē eſſe.q2 vapor cātur ex iſrigidatiōe alicui° hūiditatis calide:hoc aūt l3 infrigideł:tñ dū iſrigidał ſpargitur: ⁊ aerē calefacit:ita q̄ nō oīno diffuſaз retinet caliditatē3 cū adhuc ſit actio ↄrioꝝ circa ipāз. Cum aūt fuerit oīno diſſolu° ⁊ frigidū obtinuerit ſuper calidū:quod fit cum ſerenitas accidit:cauſatur frigiditas in aere.

¶ Problema. xviij. Antiqua.

Propł qd aer mior calidior ē pluri:coāguſtatōes āt caliores? Aut q2 moueł magis mult°:mot° aūt facit frigidum:ſignū autē hoc q2 mota infrigidantur calida. Noua.

¶ Cur min° q̄3 plus aeris calidus ſit:cū āguſta.n.oia ſunt caliora? An q2 magis moueł qui pluris ē:mot° āt frigorē acciere pōt:cuius idiciū q̄ calida cū mouētur ꝛfrigerātur.

¶ Quare aer mioris q̄titatis ē calidior q̄3 q maioris: ⁊ qr̄ ēt coāguſtatōes aeris ⁊ ſtricture ſūt ăplioris caliditatis q̄3 latitudies ⁊ ſpacia ei°:cū tñ p̄m ⁊ id nō videał eē: eo q̄ aer pōrł calid°:q2 tūc maioris q̄titatis ăpli° calefaceret ceu cōſpicił i igne ac pipe (Aut) ſoluit.d.cāз eē:q2 aer magne q̄titatis moueł ăpli° oppoſito. S3 mot° h3 iſrigidare:qḋ oñdił ſigno:videm°.n.q̄ cal'a vehemēter ⁊ ſubtilia marie calefacta cū moueнł iſrigidanł:vt appet i olla bulīēte: balneo:igne: ⁊ ſole flātē:de q̄ dcm̄ ē.q̄ h ſufficit breuitati.36. ⁊ 37.ſᵗ. In aere aūt pue q̄titatis mior ē mot° cū venti nō ſic gñenł i eo:vt i oppo°, Ad motiuū vō i ↄrñ viſū:dōm q̄ l3 aer pōał cale:ei° tñ calitas ē breuis ḋ facili pmutabił: imo cōpationē nr̄i corpis ⁊ ſpūs marie fridus exiſtit:cui° alteratōēз faciliimā dnotat ſubā ei° ſubtil ⁊ hūiditas paſſiua.

Sec° tñ aq̄ bulīē te:vt dixi ſupra in alio pblemate

¶ Problema. xix. Antiqua.

Propł qd aq̄ qdē ⁊ terra putreſit: aer āt ⁊ ignis ñ putreſit? At q2 calidiſſimū ſit iputridū eē:igne āt nihil calidi°:aut q2 ifridari oз prius. ignis āt calз ſp:aer āt igne plen°:putreſit āt nullū calidū ſed ifrigidatū:terra aūt ⁊ aqua ⁊ aer ⁊ calida ⁊ frigida ſunt. Noua.

¶ Cur aq̄ ⁊ terra putreāt:aer ⁊ ignis nō putreāt? An qm̄ oē qḋ putret caliſſimū fiat neceſſe ē.igne āt calidi° nihil ē? An q2 refrigerari pri° oз:qḋ putredinē cōceptuꝝ eſt.ignis āt calidiſſim° ſemp eſt.aer vero igne refert° eſt:nihil āt putret cū calidū eſt:ſed refrigeretur ante oportet q̄3 putreat. At aqua ⁊ terra viciſſim mō calida mō frigida effici poſſūt.

¶ Quare aq̄ ⁊ terra putreſcūt ſ3 ignis ⁊ aer nō putreſcūt:cū tñ videał oium eadē fore rō:eo q̄ vnūqḋq3 ipſoꝝ ē pximū ſimplex:nullū autē nudoꝝ ſimpliciū putreſcit. Aui.2° primi. ¶ Deinde. (Aut q2) Soluit dupli.d.pmo cām eſſe:q2

illud qđ eſt calidiſſimũ reddit̃ iputreſcibile:cũ ab eo hũi-
dum extrudat̃ ⁊ euaneſcat:qđ eſt potiſſima cã putredinis:
T.cõ.3. vt viſuȝ eſt.4.metheo. Adhuc calm̃ qđ eſt cã putredinis ẽ
⁊.4. debile humectatiũ ⁊ nõ forte exiccatiũ:ſed ignis ẽ calidus:
imo nihil ẽ adeo calm̃ vt ipſe:eſt nãqȝ pⁱᵐ calidoꝝ i fine ca
liditatis exñs:pmo ẽt farmacoꝝ:vñ cõm̃.p celi.ignis nõ ẽ
ignis:niſi in caliitate ⁊ ſiccitate q̃ ſũt in ſũmo:cũ imediate
cõtingat orbẽ lune:a quo cũ aliis orbib⁹ cãtur caliditas in
ipſo pmaria. Et ſilr aer igni ꝓpinqu⁹ extat ⁊ ꝓportionat⁹
q̃re ignis ⁊ aer putreſcũt q̃minime.(Aut) aſſignat aliã cãm
huic ꝓpiquã.d.hoc iõ accidere:q2 opȝ illud qđ putreſcit in
frigidari:putrefacta.n.calore deſtituunt̃ nãli: ⁊ inaditur
ex̃neo putrefactiuo:ſȝ ignis ẽ ſp calid⁹ calitas.n.iſepabilr
ↄſeqt̃ ipũ:pp ſimplicitatẽ ipſi⁹ ⁊ acuitatẽ ei⁹:cũ ſua cã.ſilr
⁊ aer eſt plen⁹igne maxie ſupioris iterſtitiũ ↄtinẽtis ignẽ:⁊
iſte ẽt iſerior igne pticipat pluri deueniẽte ad ipȝ p radios
ſolares:⁊ ſuſcitato ẽt ex aliis eloꝝ:qm̃ vnũ eſt i po⁹ad aliđ
metheo.arabice p̊.igit̃ ignis ⁊ aer nõ putreſcit:q2 nullũ per
manẽs calidũ calore actuali acuto putreſcat:ſolũ.n.qđ ifri
dat̃ putreſcit ⁊ deſtituit̃ calore ꝓpo ⁊ alieno ſupercedenti
efficit̃. Et q2 terra aq̃ ⁊ aer lȝ ſint nãlia talia vt frida ⁊ ſic-
ca ⁊ frida ⁊ hũida:⁊ calid⁹ aer ⁊ hũidus:p accñs tñ aliqñ
ſiũt frida aliqñ cal[illegible] putreſcere pñt:putredo.n.cãtur ex
T.cõ.6. frigiditate caloris inati:accñte tñ ex iflãma⁹ex̃nei.4°.me-
Dubõ. theo.cũ Sȝ.3.¶ Dubitat̃:q2 ponit terrã ⁊ aquã putreſcie-
ri cũ ſint ſimplicia:⁊ nullũ tale vt dictũ eſt putreſcat. Am
T.cõ.6. pli⁹ſcribit aerẽ nõ putreſcieri:cui⁹ↄriũ dr̃ metheo.4.Uidelȝ
vniuerſa putreſcieri p̃ter ignẽ:eteni terra ⁊ aq̃ nec nõ ⁊ aer
putreſcere:⁊ ſilr p̊ p⁴: Adhuc eſt calidus ⁊ humidus: qđ
T.cõ.6. ſit tale putreſcat pȝ metheo.4. Dõm q͏ nullũ elm̃ ſimplex
⁊ purũ putreſcit:cũ i ipſo nõ ſit aliqđ ex̃neũ eterogeneũ qđ
ad putredinẽ moueat:⁊ pp hoc ignis q2 tal̃ pſeuerat nũq̃ȝ
putreſcit. Si aũt putreſcit aliqđ alioꝝ eloꝝ:hoc pp ei⁹exie
nit ipuritatẽ ⁊ admixtionẽ vni⁹cũ altero:⁊ iõ q2 terra aq̃
⁊ aer ſe cõtãgũt pmiſcent̃ adinicẽ:⁊ ipura reddunt̃ ⁊ ſepe
putreſciunt:⁊ qm̃ ipſoꝝ q̃litates nõ ſũt inſepabiles ſp ma-
nẽtes:vt dcm̃ ẽ de igne.¶ Ad aliđ dõm q͏ loqt̃ ð aere hic
Cap.ij. iſimo cõtinẽs dicto fumis ⁊ vaporibus ignitis ipurato:tri
plex.n.tunica ſiue iterſtitiũ ẽ aeris.metheo.p̊.quaꝝ iſima
calida ⁊ hũida plus.me⁹frigida ⁊ hũida: ſupma vo cali-
da ⁊ ſicca:cũ tñ ei⁹nã ponat̃ nalr calida ⁊ hũida relatione
alioꝝ eloꝝ. Hic aũt ſmo ẽ de aere ſupioris tunice magis:
quod oſtendit cũ inqt aer igne plen⁹:cũ aũt ↄſiter ſubiun-
git:terra aũt ⁊ aq̃ ⁊c.aerẽ p pma tunica audiuit ↄcedens
ipm̃ cũ terra ⁊ aq̃ putreſcere.¶ Ad aliud dõm q͏ lȝ pu-
trefactio fiat p calidũ ⁊ humidũ:nõ tñ aer putreſcit: qñ re-
manet pur⁹⁊ ſincer⁹⁊ ſimplex:cũ nõ ſit hũiditas ex̃nea pu
T.c.22. trefactiua cõmixta:⁊ h̃ ẽ aer ſupior pur⁹ inflãmat⁹:puius
Cap.ij.⁊ ether ⁊ maxie ſm Anaxa.celi ⁊ mũdi:⁊ metheo.primo.
alibi.

¶ Problema. xx. Antiqua.

PRopter qđ ſup nebuloſa calidio-
ra ſerenitatib⁹? Utrũ ſic ãtiqui di
cebãt:q2 ſtelle frideraut valde hoc
eſt abſurdũ:ſȝ q2 vaporat:ſuper ſi
gnificandũ aũt q͏ in trãqllitate aeris ros ⁊
pruina fit:qñ qdẽ igit̃ ſerenitas fit:exalat ca
lidũ a quo ſurſũ ducit̃ hũidũ:q̃re frigid⁹aer
pp qđ ⁊ irrorat dimiſſũ hũidũ a calido: qñ
autẽ ſup nubes fiũt:reſeruatur:pp qđ nõ fit
ros neqȝ pruina exiſtẽtib⁹nubibus circũ ter
raȝ:ergo manẽs calidũ facit eſtũ. Noua.
¶ Cur celũ nubilũ tepidi⁹ fit:q̃ȝ aptũ ⁊ placi

dũ? Utrũ vt veteres auctores dixerẽt.q2 ſtel
le fride ſint. An id abſurdũ admodũ ẽ:ſȝ q2
celo ſereno vapor extringi meli⁹põt.indiciũ
q͏ vẽto ſilẽte ros ⁊ pruina cõſiſtũt.Cũ igitur
ſerenũ ẽ:calor diſſlat̃ quo hũor exuitur atqȝ
effert̃:itaqȝ aer fridior fit. Qua de cã humor
a calore demiſſus irrorat.aſt cũ nubilũ ẽ ar-
cetur ⁊ cõſtat:quocirca nec ros nec pruina
cõtrahi põt cuȝ nubilũ eſt.ergo calor ad ter
raȝ remanẽs:vt facit tepor ãplior eſſe poſſit.
¶ Repetit.17.vt ampli⁹manifeſtet.d.quare loca aeris nu-
bib⁹plena calidiora ſũt ſerenis ⁊ depuratis locis.¶ Deide
(Utrũ) Soluit ſm alioꝝ opi.d.cãm cẽſȝ antiquos frigi-
ditatẽ ſtellaꝝ ifrigidãtiũ aerẽ ↄtinẽtẽ cũ ſint fride tñ abſqȝ
ipedimẽto ↄſpiciẽtes ipȝ:neſciẽtes.n.hi frigiditatẽ ↄtinẽtis
i ꝓpriã cãm deducere,decipiunt̃ p decipulã ſm nõ cãm vt
cãm.¶ Deiñ.(Aut q2) Ponit aliã ſoloñẽ ⁊ p̊ ipugnat p̃ſa
taȝ.d.fore abſurdã falſitatẽ dicere fridas ſtellas vt antiq
ſenſerũt:cũ dcm̃ ſit eas calefacer̃ p motũ ⁊ lucẽ.17. ¶ De
inde.(Sȝ q2.) Subdit verã ſoloñẽ.d.q͏ cã hmõi eſt euapo
ratio ifrigidatiua:q̃ accĩt dũ aer ſeren⁹ exiſtit:qđ appet:q2
ros ⁊ pruina q̃ ſũt fride fiũt in aere ſereno exñte ac trãqllo
⁊ qm̃ ſerenitas accidit in aere:calidũ exalat ⁊ diſſoluit̃ ei⁹
diſſoluta mã p qđ hũidũ ei⁹eleuabat̃ ſurſuȝ:aer reddit̃ fri-
gidus.q̃re humidũ derelictũ a calido irrorat cadẽs deor-
ſum infrigidat ↄſiter nos ↄtinẽs:ſȝ hoc nõ cõtingit nubib⁹
pmanẽtib⁹:qm̃ calm̃ in eis cõſeruat̃ tanq̃ȝ in ſubtro dẽſiori
facta ipreſſioẽ.vñ nõ accidit ros neqȝ pruina dũ nubes p-
manẽt incõtinẽte circa terrã.Dicit ẽt circa terrã.q2 nubes
pñt eẽ intm̃ eleuate q͏ rorẽ ⁊ pruinã ſec⁹terrã ñ ipediẽt: vt
appet i mõtib⁹altiſſimis vbi continue fere ſunt nubes:⁊ tñ
ros ⁊ pruina fiunt circa terrã. Tunc ↄcludit intẽtũ princi-
palr.d.itaqȝ calidũ pmanẽs circa terrã nubibus incluſum
caliditatẽ inducit intenſaȝ:q̃re nebuloſa ſerenis ſunt cali-
diora vel min⁹ frida:accidit tñ interdũ:q͏ ſi tpe intẽſi cau-
matis nebula aliq̃ ſolẽ trãſeũdo coobũbret ipiuȝ:videri re
mittit:ſi tñ pmanẽs denſetur qđ dictũ eſt accidit euidẽter.
¶ Dubitat̃ de nã ſtellaꝝ:videnẽt.n.calide p Ariſ. irriden- Dubõ
tem ãtiquos ponẽtes eas frides. Adhuc cõm̃. celi.p̊. ſtelle
in rei veritate nõ agũt frigiditatẽ ſȝ calores ſiles vnicuiqȝ
eloꝝ:qđ ma⁹ eſt in luna.q̃ opat̃ in aliqbus ma⁴:ſubditqȝ.
eſtimo q͏ Ari.dicit q͏ faciũt infridationẽ ⁊ calefactiones
⁊ hoc remotũ ẽ ⁊ ex̃ fundamẽtũ. Et ſi fuerit erit ſȝ opatio
nẽ. Rurſus illud ẽ calidũ qđ calefacit.he vo ſtelle p motũ
vt tactũ ẽ agũt ⁊ lucẽ. Oppoᵐ ei⁹ iudices ſentiũt aſtrorum
ponẽtes eas fridas calidas ſiccas ⁊ humidas ſm quatuor
eloꝝ nãs:ſaturn⁹.n.fridus ⁊ ſicc⁹. Jupiter ca. ⁊ hu. mars
⁊ ſol ca.⁊ ſic. Uen⁹⁊ lũa fride ⁊ hu.mercuri⁹ aũt indifferẽs
ſiccior tñ. Palã videmus ↄtinẽs pmutari ad friditatẽ qñ
ſit ſolis ⁊ lune copula cũ fridis vt ſaturnus maxime: ⁊ in
locis celi fridis vt ſcorpione ⁊ capricorno:q͏ aũt hmõi cãti
uũ fridũ:cũ effectũ opȝ in ſuã cãm reducere ocm tandẽ po-
ſitiuã.¶ Dõm vtcũqȝ viſum eſt.17.q͏ ſtelle pñt dupſr cõ-
ſiderari:aut ſm ſe formalr.⁊ ita neqȝ ſũt calide: fride aũt Stelle
hmõi:cũ ea q̃ his efficiunt̃ ſunt ex eĩs cõſtructa: quoꝝ he dupliciẽ
q̃litates ſunt ꝓprie:q̃ aũt talia corruptibilia ſũt neceſſario ↄſiderãẽ
cũ ex ↄrĩs cõponant̃. Corp⁹ãt celeſte icorruptibile ac ↄrie
tatis imune.nã.n.exemit ipm̃ ob ea tãq̃; ingenitum ⁊ icor-
ruptibile.p̊ celi.vñ vocatũ eſt 5ᵃcẽntia ſiue nã:ſicut ẽt ſen- T.c.13.
ſerũt caldei:tpe quoꝝ phĩa ſuit pfecta ſicut dicit Ari. tpe ⁊ tex.cõ.
cõm̃.p̊ celi. Alio vo mõ ſm coꝝ opationẽ vt innuit Cõm. 22.⁊ ali-
vel effectũ.⁊ id dupſr.aut cõem.puta motũ ⁊ lucẽ:⁊ ſic cũ bi i plerĩſ
hmõi hẽant calefacere calide ſũt:vt q͏ ẽt lune iuxta illud qȝ locis

terrā verſus cōuerā agit: regionē𝔮 iuadēs vt dixi occiduā: nubeſ𝔮 p̱ linee ſue figurā ꝯ hēs ad ſe: ſuo inde reflexu eas vocat atq̄ im pellit: qḋ ſolus hic propterea facit: qꝛ cetera loca vel editiora ſunt vel ſubmiſſiora: q̄ verſus vt aut de imo aut e directo flat⁹ ferat̃ deuexus terrā verſus neceſſūꝫ ſit: ita vt ad poſtremū reflex⁹ effici nullus queat: eo ꝙ flat⁹ nō ad terrā ſubditaꝫ aeris amplitudini ſine protrahendi faciat: nec vbi aer cogi i nubes poſſit. Subſolanus ac ceteri min⁹ cauiſq̄m humidi nō ſunt: nubes nō cogunt: itaq̄ vel nullatenus vel minus id ipm̄ facere pn̄t.

¶ Determinatis ꝓblematib⁹ vſioribus circa aerē: agit de his q̄ circa eius proprietatē ſiue paſſionē attēduntur: puta vētos: in quoꝝ qdē amplioꝛē expōnē p̄mutant̃ qdaꝫ cōia de nā ſeu eſſe vētoꝝ: qd aūt ſit viſum eſt. 17. 5ᵉ. Sunt autē eius cauſe 4ᵒʳ ſicut alioꝝ nāliū. ſ. māl̄is formalis efficiēs ⁊ finalis. Māl̄is ſi quidē eſt exalatiōis ſicce multitudo a terre corpe maxime reſolute: motus aūt pncipiū ⁊ forma a ſuperioribus exiſtit. metheo. 2ᵒ ⁊ Auic. 2ᵒ p̄mi. ⁊ a ſole efficitur amplius: cuius finis eſt aerē depurare: ⁊ imputreſcibilem cōſeruare. Subdaturq̄ deinceps deſcriptio vētorū: qua ſitus numerus ⁊ ipſoꝝ habeat̃ ſufficiētia: q̄ mltiplex repert̃ in idē ſatis ꝯcidēs tandē: vna ſi qdē eſt Arꝫ. 2ᵒ metheo. ⁊ de mūdo. cui cōſentit Seneca. 4. queſtionū nāliū. ſm̄ enīꝫ. 12. pūcta in ſpera deſignata. 12. erit vētos aſſignare: ſit igit̃ p̄mū punctoꝝ circa polū antarticum magis vt oſtēdit̃ circa tropicū cancri ſeu toridā deſignatā ꝫonā. t. Circa vero paralellū antarticū verſus oriens. m. iuxta paralellum tropici capricorni. d. ſecus eq̄torē. b. circa paralellū tropici cancri. e. apud paralellū articū. l. circa polū articū. a. ſecus paralellū articū. i. ſecus paralellū articū verſus occaſum. k. circa paralellū tropici cancri. f. iuxta eq̄toreꝫ. g. apud paralellū tropici capricorni. c. ſed circa paralellū antarticū. n. Scḋm aūt Uaronē ſuſcipit̃ ventoꝝ diſtictio penes ortū triplicē ⁊ occaſum ſiue trinū ſolis: ſm̄ quatuor tēpora variatum: eſt. n. ortus hyemalis vernalis ⁊ eſtiualis. ⁊ ſimpl̄r occaſus ſm̄ tria pūcta iaꝫ duplata ab Arꝫ. circa paralellos tropicoꝝ ⁊ eqnoctialē: ita vt. 6. unde ſurgāt vēti: imaginat̃ ēt punctū vnū in meridie reliquū in ſeptētrione ⁊ inter pūctū meridiei ⁊ ortū hyemalē vnū punctū ⁊ ortum eſtiualē: ⁊ ſeptētrionis punctū aliud: ⁊ id a parte orientis: ⁊ ſimil̄r duo altera ex parte occidētis pūcta: ita vt oīa in numerū vt pus conſurgāt duodenariū. Et hec quidem deſcriptio cum ea que yſidori etymologiarū ⁊ vniuerſaliter omnis cōcidit in eam que Ariſto. ſubtiliter penes puncta ſpere imaginata: differunt enim nominibus magis in re couenientes niſi ꝙ Arꝫ. nō ponit aliquē ventū perflare a pūcto. m. ita vt tm̄ remaneāt. xi. venti. Alij vero ponunt auſtrū affricū ⁊ libonotū. Eſt ⁊ cōis ventoruꝫ denotatio his verſib⁹ ſcita: vitatiq̄ nō cōiona vſq̄quaq̄ vt perigraphye oſtendent. Sunt ſubſolan⁹ vulturn⁹ ⁊ eurus eoy. Atq̄ die medio nothus heret ⁊ affric⁹ auſtro. Certus occaſuꝫ: ꝫephiruſq̄ fauonius afflāt. Adueniūt acqlo boreas: ⁊ chorus ab arto. Haliabas vero 5ᵒ theo. ꝯcidit cū alijs: niſi qꝛ choruꝫ collateralē a ſiniſtro boree ponit ⁊ nō fauonio: vt reliqu⁹ a ſiniſtra. Sil̄r locat circiū fauonio a ſiniſtra collateralem. Alij vero ponūt ſiniſtrū boree. Cōis tn̄ ſecū concidit denotatio in h⁹. Sunt ēt ſm̄ Arꝫ. vēti. 12. ſignes tondē deputati. Apud vero nautas ſolos. ponunt̃. 16. quoꝝ. 8. principaliores aſſerūt. ⁊. 8. ſecūdarios ⁊ mediunculos. ¶ Nōn̄ꝫ ꝙ lꝫ deſcriptiones ponant̃ circulares: ſunt tn̄ tympanales magis q̄lis eſt terrena habitatio 2ᵒ metheo. ita vt. 12. ſint circa toridā ꝫonā ⁊ tondē vltra verſus polum antarticum. ¶ Nōn̄ꝫ ēt ꝙ ventoꝝ nā oīum ſicca eſt ⁊ frigida ꝯſequēter māliter cū fiat ab exalatione q̄ h⁹ formalr̄. diuerſatur vero ſm̄ ꝙ illā acqrunt a partibus p̱ quas cōtingit ipſos flare: ita vt meridiani calidi ſunt ⁊ humidi: orientales calidi ⁊ ſicci: tēperate tn̄: ſeptētrionales frigidi ⁊ ſicci: occidētales frigidi ⁊ humidi. Uentoruꝫ aūt perigraphye ſunt h⁹: hic dꝫ eſſe figura q̄ oſtendit perigraphyā ventoꝝ.

¶ Quare ſubſolanus ſolus vētoꝝ. 12. trahit ⁊ ꝯgregat nubes ad ſeipſū acre vt ceteri videant̃ debere poti⁹ impellere. ¶ Deīde. (Aut qꝛ.) Soluit dupl̄r. ⁊ p̊ ad p̄ᵐᵃ ptē q̄ſiti expreſſaꝫ. d. id eē qꝛ ſubſolan⁹ pflat ex locis eminētioꝛib⁹ terre ꝓueniēs ad nos verſus occidēs. ſufflat. n. a pte orētis: ⁊ loca orētalia ⁊ eis ꝓpinq̄ ⁊ ꝓpe circa oriēs eſtiuale. (terra. n. magis eleuat̃ circa ſeptētrionē orētaleꝫ.) metheo. 2ᵒ altiora ſunt q̄ꝫ ocadētalia: qḋ probat ſigſ̄atione. d. eā haberi ex magnitudine ⁊ ꝓfunditate maris exiſtis circa occaſum: qḋ eſt brachiū maris rubri ſic mare ſubet eē directuꝫ p̱ ꝯfinia dacie anglie ⁊ normanie in gades herculis hyſpanicas: ita vt mari romano dicto mediterraneo circa marocianā ꝯtīgat̃ anguſtiā: tali igit̃ diſpōne terre ſic ſe hn̄te: cū perflat incipiēs ab eo qḋ eſt eleuatū motu ſuo in ꝯcauū vt in depſſuꝫ lineā cāt ꝓfunditatē verſus terrā hn̄teꝫ: cū aūt occurrit vt tactū eſt locis q̄ ſunt circa occaſum ꝓp̱ refractionem q̄ illi accidit ex figura linee q̄ ꝯſurgit in terram reſpectu motus vēti: videnf illic impelli verſus p̄n̄ꝫ ipſius refractū: ita vt eas appareat ad ſe ſubſolanus attrahere. Et addit repetēs mediū ſue deductiōis ꝙ ſolus ſubſolanus nubes ad ſe trahit: eo ꝙ partes p̱ q̄s icipit flare ſunt eleuatiores ⁊ in quas tendit depreſſiores: accidit enī talis figura ac ſi arcū imagineris tēſum iacētem ſuper dorſum eius taliter vt chorda ſit eleuata ſuperius directe ipſius ita.

¶ Notādū ꝙ h ſmo nō vificat̃ fortaſſis i vniuerſo: cum terra et aq̄ vniformiter magis ſe hēant: neq̄ i pte ipſius minori. nā ſic alicubi orientalia ſunt decliuiora q̄ꝫ occidentalia ꝙ rurſus denotat curſus aquarum verſus oriens: vt lombardia ſe habet ad alpes verſus burgūdos: ſꝫ h magis vificant̃ pte vniuerſi vt i tota habitabili ac nr̄a. ¶ Deīn. (Dic āt.) Aſſignat cām 2ᵉ ptis. d. ꝙ loca i q̄b⁹ accidit fieri motū ſm̄ rectū in pte iferiori ad ſupiorē ſunt loca occidētis oppo⁹ loci orētis p̄dicti: eo ꝙ linea q̄ i his ꝯſtituitur ex flatu venti hꝫ ꝯuexū iferius verſus terrā ſicut p̄tacta ꝯcauum hēbat: ita vt ſit⁹ arcus ⁊ chorde h p̱ oppo⁹ imaginet̃ poſitiōne ſi fuerit talis diſpō linee ⁊ mot⁹ vēti nō interueniet repcuſſio: ita vt vētus cogat̃ retrocedere ⁊ videat̃ attrahi. Cuius qdē cā ē qꝛ vēti pflatio nō cōcitat aerē tali motu: ꝙ eius alterū extremum ꝓueniat refractū ad terrā: imo tendit amplius in ſurſum verſus celū: ⁊ iō nubes in talib⁹ locis min⁹ ꝯgregātur circa terrā q̄ꝫ in locis cōcauis: cū i his nō ſit ꝯcaua ſupficies ſiue linea ſꝫ magis: ⁊ i eo aliā vꝫ ſubdere cām. q. d. pōt ēt cā ꝓbabil̄r adduci alia: qꝛ ſubſolan⁹ nō eſt hūidus: imo ca. ⁊ ſic. 2ᵒ metheo. cū diu fuerit ſub ſolis pꝛāte ſubtiliat⁹ vētoſitate agitatiua vt multū reſoluta caſo ab ipſo ſolari nō eſt vētoſus groſſus turbidus. vn̄ cū nō ſit ꝑmanēs vel dēſus ipetuoſitas mot⁹ ipſi⁹ min⁹ manifeſtatur: ita vt nō ꝑcipiat̃ flare reſpectu alioꝝ ⁊ maxie auſtri: ⁊ iō putat̃ facere vt at

Margin notes:

Uētorū cāe 4ᵒʳ.

Cap̄. 2.

Cap̄. 2.

Uentoꝝ d̄ſcriptio

Cap̄. 2.

Uentoꝝ natura.

Cap̄. p̄ ⁊ 2ᵉ.

Cap̄. 2.

trahere nubes ad ſe:qꝺ forte nō facit:ſed alius vētus l oppoſitum pſlans eius:nā cū hoīes cauſas cuiuſq̄ꝫ effectus certe ignorāt multotiēs in nō cām vt cauſam reducuntur ſicut viſuꝫ eſt prioꝛi.10. Et qꝛ hꝫ ſolutio magis videbatur ad hoīem foꝛe q̄ꝫ ad oꝛationē non foꝛtaſſis denotata fuit per notam ſolutionis aut. vt cōmuniter reliqꝫ.

¶ Pꝛoblema. ij. Antiqua.

Propter qꝺ boꝛeales ānuales ſūt auſter āt nō? Aut fiunt quidē auſtri:ſed nō continui: qꝛ lōginque a nobis pͥncipiū auſtri eſt:ſub boꝛea aūt habitamus:amplius vel annuales qꝺē boꝛee cōſiſtēte aere flant:eſtate aūt flāt: auſtri aūt vere:qn̄ minus cōſiſtūt q̄ ſūt circa aerē:adhuc aūt auſtri quidē humidi: humido aūt ſuperioꝛ locus extraneus eſt : pp qꝺ velociter ſoluitur:que in ipſo cōſiſtūt humida erratica ſunt. vnde nō ſolo in eodeꝫ loco tranſmutātur ⁊ aeris motum:moto autem non in eodem: ventos alios accidit fieri: eſt enim ventus aeris motus. Noua.

¶ Cur aquilones āniuerſarij fiāt : auſtri nō fiant? An auſtri quoq̄ꝫ fieri pn̄t:ſed ꝯtinui. qꝛ initiū auſtri lōge a nobis eſt:aquilonis in vicino eſt:qppe cū ſub aquilone habitem⁹. item aquilones anniuerſarij trāquillo aere ſpirant:qppe qui p eſtatē moueri ſoleāt:auſtri vo oꝛiunť:cū aer min⁹ qeſcit:addo ēt q auſter hūidus ē:hūido aūt ſupioꝛ locus alienus. Quāobrē hūoꝛes q eo i loco ꝯſiſtūt cito reſoluunť:⁊ euaneſcūt:⁊ cū hūoꝛes erratici vagabūdiq̄ꝫ ſint accit vt aer quoq̄ꝫ eodē ducať quo hūoꝛes ipſi varie dilabanť. Qꝺ cū nō loco eadē agiteť efficiť poꝛro vt flat⁹ diuerſi oꝛianť. flatus eni nō niſi mot⁹ aeris ē.

¶ Quare vēti boꝛeales flantes a ſeptētriōe fiūt vt ꝯtinue ō anno in annuꝫ tpe determinato illoq̄ꝫ pdurante:ſed ⁊ q̄re auſtrales veniētes a pte meridiei p̄dictis in h ſunt oppoſiti. ¶ Deinde. (Aut qꝛ) Soluit tripľr. ⁊ p̄ qꝺē per interrēptionē.d.q auſtri ēt fiūt determinato tpe anni:ſed qꝛ non ſunt a deo ꝯtinue ⁊ diu pmanētes vt boꝛeales:ita putātur nō fieri:cū nō ſic ppendanť:ſꝫ boꝛeales videnť continuari poſt q̄ꝫ icepuit:⁊ diuti⁹ pdurāt:eo q nos ſum⁹ hitātes loca a qb⁹ venit boꝛeas. ſi igiť Ar. fuit habitans ſub boꝛea q fuit de.5.climate vt tactū ē.14.multo āpli⁹ habitātes.6.⁊ 7.erūt ſub boꝛea moꝛantes:ita vt plīmos hēant boꝛeales. paucos vo auſtrales illoꝝ re^{ns}:ſꝫ plīmi vētoꝝ ſunt boꝛee ⁊ auſtri:⁊ h ēt ōnotat Ar. metheo.2°. ¶ Deīn. (Ampli⁹.) Aſſignat aliā cām.d.q boꝛee ꝯtinuanť hoꝛa āni determinata:⁊ fiūt aere pmanēte ⁊ firmato ⁊ i eē ſuo:qꝛ vt plīmūꝫ pſlant eſtate poſt eſtiuos tropicos:cū aer firmat⁹ ē i calī^{te} ⁊ ſic. metheo.2° ſꝫ auſtri pſlant fere ibidē ⁊.15.qn̄ ea q̄ ſunt i aere min⁹ pmanēt ſtabi^{r}. vt.n. alterabile marie cūꝫ ſit me^{us} trāſit⁹ q̄ſi hyemis ad eſtatē. vn̄ dubitatū ē de ipſi⁹.4. vt viſuꝫ ē. q̄re cū boꝛee pſlent aere iā ꝯſiſtēte. auſtrales vo mime ipſi⁹ āpli⁹ poterūt determinato tpe fieri auſtris ⁊ ꝯtinuari. ¶ Deīn. (Adhuc) Aſſignat 3^{am} cām.d.ēt h ꝯtigere:q: auſter ⁊ vľr vētus meridiei ē hūidus apud nos ⁊ ēt calidus: ſꝫ hūido vt aqueo,ppꝛie loc⁹ ſupioꝛ ē alien⁹ ⁊ ꝯ⁊ nīm ei⁹:⁊ qꝛ hūida ſibi ꝯſonata ipm̄ ſuſtētātia velociter ab eo diſſoluuntur ⁊ decidūt:eo q hūida igroſſata i aere ſūt erratica huc ⁊ illuc tēdētia fere abſq̄ꝫ ductoꝛe:cū hūiditas ſit maľ ⁊ indeterminata marie. Vn̄ n̄ ſolū pp ſuū errare trāſmutantur hūida ſꝫ eūdē locū:⁊ ibidē accīt fieri motū aeris : imo aere moto ꝯtigit fieri vētos nō ſꝫ eūdē locū:ſꝫ ſm̄ aliuꝫ i q̄ moueť:eo q vēt⁹ ē aer mot⁹ vel paſſio cāta ex aeris motu 17. ⁊ p ꝯñs ſi nō fuerit i eodē loco:cū ipſe ſꝫ locū diuſificeť p quē trāſit vt p̄tactū ē:nō pmāebit vēt⁹ auſtralis. ⁊ id 5° īdē ſcribeť. ¶ Dubitať. qꝛ deīn ē auſtꝝ foꝛe humidū:cū ipſe ſit vēt⁹:⁊ is aer mot⁹ ⁊ i.3. p̄cedētis ſcriptū ſit aereꝫ nō hūectare:nō auſter igiť aut ali⁹ vētoꝝ hūidiſſim⁹. ¶ Dōꝫ foꝛtaſſis q vēt⁹ nō ē aer mot⁹:aut dulci⁹ q z' ē hūidū:vnū qꝺē vapoꝛoſuꝫ aq̄ſuꝫ ⁊ tale nō ꝯſonať aeri manēti i eē ſuo vt declaratum eſt 3°:eſt ⁊ aliud ſpūale aereū q effectiue quaſi magis q̄ꝫ foꝛmaľr hꝫ humectare: ⁊ tali humido ventus ⁊ aer dicunť humidi:⁊ de hoc.10. p̄cedētis apparuit. Dubi⁹.

¶ Pꝛoblema. iij. Antiqua.

Propter qꝺ auſter flat cū pꝛuina? Aut pꝛuina qꝺē fit decoctiōe fcā: p̄ter decoctionē aūt ⁊ expurgationē mutatio i ꝯ̄riū fit:ꝯ̄rius āt boꝛee auſter ē:pp h aūt in vere poſt flat auſter: oio āt ⁊ nix ⁊ grādo:⁊ aq̄ ⁊ ois hmōi expurgatio decoctiōis ſigna ſūt:pp qꝺ ⁊ poſt pluuiā ⁊ hmōi tēpeſtates cadūt vēti. Noua.

¶ Cur auſter poſt pꝛuinā ſpirare ſoleat? An qꝛ pꝛuina niſi facta ꝺcoctiōe haud vnq̄ꝫ ꝯſiſtere pt. Mutatio āt poſt ꝯcoctionē purgationēq̄ꝫ fieri i ꝯ̄riū ſolet:aqloni aūt ꝯ̄rius auſter ē. hec eadē cā eſt cur poſt niuē auſter ſpiret:oio. n. ⁊ nix ⁊ grādo:⁊ imber ⁊ ois id genus purgatio ꝯcoctiōis idiciuꝫ ē. Vn̄ fit ēt: vt poſt ībꝛes ceteraſq̄ꝫ eiuſdē generis tēpeſtates flatus deſiſtant:⁊ cōſternentur.

¶ Quare auſter pſlat cū ſit pꝛuia nix ⁊ hꝫ. ¶ Deīn. (Aut qꝛ) Soluit. ⁊ p̄ ad q̄ſitū.d. cām eē. qꝛ pꝛuina cātur in aere ex decoctiōe vapoꝛis ad me^{m} iterſticiū aeris eleuati:fit aūt hꝫ decoctio qꝛ eleuās vapoꝛē hꝫ ē calm̄:cū aūt puenit vtute calī ad me^{m} aeris:illic frm̄ occurrit regiōis illi⁹:⁊ vēt⁹ boꝛealis extriſec⁹ calm̄ ꝯgre^{ns} cogit intra vapoꝛē:⁊ coadunat intrīn̄:q ſuſcitatū ⁊ foꝛtificatū vapoꝛeꝫ digerit : ceu coꝛpa aialiū caľa carnoſa icaleſcūt friditate hyemis ipſoꝛū caľo vigoꝛato. Cū aūt pꝛuine fuerit taľr mā decocta:ꝯtigit demū mutationē in ꝯ̄riū fieri rōne fridi ⁊ rōne loci:ac ēt ꝯtinuationis ⁊ di^{r} cōtinuatiōis pꝛiū:qn̄ mā fuerit decocta:ingroſſať:dē.n. decoctū ꝯſtat metheo.2°. qꝺ aūt tale ē:redditur pōderoſuꝫ:qꝺ ⁊ nāľr petit deoꝛſuꝫ:⁊ qꝛ hi effect⁹ ſūt ꝯ̄rij. ſ. decoctio mãe pꝛuie ⁊ ipſi⁹ expurgatio:oꝫ q fiāt a cāis ꝯ̄rijs:ꝯ̄rioꝝ. n. ꝯ̄re ſunt rōnes ⁊ cāe:ſꝫ boꝛeas ⁊ auſter cāntes hꝫ effect⁹ ſūt ꝯ̄rij:boꝛeas vo decoctionē opaľ pꝛuine:cū igiť auſter ei⁹ īducat expurgationē:ipaꝫ ſui hūiditate grauādo:vt ruat deoꝛſuꝫ:q̄re poſt niuē vel ei⁹ mãm decoctaꝫ marie neceſſe ſit auſtrū fieri : p̄ſertim cū tūc aer humidus turbidus efficiať. ¶ Deide. (Oino) Oñdit 2° ex qb⁹ denotetur decoctionis expurgatio.d.q vľr nix:grando aq̄ per ſe cadens ros pꝛuina ⁊ hꝫ:cū fiunt ⁊ accidant: ſignificantur expurgationē vapoꝛis decocti a calido foꝛtificato per frigidū:⁊ ideo cū fiunt tales expurgationes in qbus vēti ſunt inſerti decidūt:⁊ quieſcūt poſt expurgationē p̄dictā.

Ariſtotiles fuit ō 5. climate. Cap.2.

Cap.2.

rum vaporum: aut in pluuias vel in pruinā aut hꝰ: ⁊ que ſunt hec viſum eſt vtcunq̄ʒ.16.8ᶜ.⁊ de mundo.

¶ Problema. iiij. Antiqua.

PRopter qd venti aqua facta citiꝰ ceſſant? Quia cōcauitates ꝯcidūt nubis aqua facta: in quibus principiū venti conſiſtit. Noua.

¶ Cur procelle: hoc eſt venti q excuſſi nubibus ſeuiūt: imbre ſupueniēte ocius ceſſant? An quoniā aqua expreſſa ventres nubium cōſidunt vnde flatus origo eſt.

¶ Quare venti celerius ceſſant facta pluuia q̄ſ ſi nō fieret. ¶ Dande. (Aut q2) Soluit.d.cām eſſe: qm̄ concauitates ſiue ventres nubis poſtq̄ aq̄ fuerit depluta cadunt ad medium in qbus cōcauitatibus pncipiū vēti geſſat inſertum q: erat exalatio ſicca: ab aliquo pncipio efficiente ſupiore mota: cū enim propter frigus ꝯſtringēs vapor adunaf: et ficiſ humidus: ita q exalatio ſpūalis humectata remolliſ pōderoſa facta in mediū ceu frigida decidit.

¶ Problema. v. Antiqua.

PRopter qd nō ijdem venti vbiq̄ʒ pluuiales ſunt? Aut q2 nō ijdem vbiq̄ʒ ad mōtes ꝯ flāt: ſʒ alij iacēt ad alios mōtes: vt.n.a ꝯ nix fluentibus hic ſubſiſtūt magis nubes vbi nō pñt adhuc propellit eas ventus: ſubſiſtentes autem ⁊ repreſſe franguntur. Noua.

¶ Cur nō ijdē vēti imbrē vbiq̄ʒ afferāt? An q2 nō ijdē mōtibus vbiq̄ʒ occurrūt: ſʒ alijs ptes alie ſūt obiecte. Nubes.n.ibi magis cōſiſtūt: vbi vētus nix q̄ñ loca ardua ſuperans depellere preterea nequit. Cū autē cōſiſtant premātur rūpuntur imbrēq̄ʒ demittūt.

¶ Quare nō ſunt ijdē venti in ſpē in oībus locis pluuiarū cāuſat: ſed qdā eas inducūt in vna diſpōne loci: qdā in alia: ⁊ hi abſorbent eas ⁊ ſerenāt in alia ⁊ eꝯ: qd nō vi cū idem natū ſit inducere idē. ¶ Dāde. (Aut q2) Soluit p interemptionē.q.d.qñ nō ijdē vbiq̄ʒ ⁊ p oē vēti in oppoᵐ pflāt ad mōtes ⁊ obſtacula: neq̄ʒ ad ipſos pflātes eodē inſufflāt mō: q2 alij adiacēt ⁊ reflectunſ in alios mōtes: ⁊ alij in alteros. nubes.n. ſubſiſtūt ⁊ cōdenſanſ a ventis cū difficultate influētibus vltra id qd eſt ꝯ eos vel oppoᵐ eas: puta mōtes pp eoꝝ forte obſtaculū: ad q̄s dū defluēdo perueniunt nō poſſunt vlteriꝰ aut vlr ptranſire: ⁊ reliq̄ ptes ipſoꝝ ſupuenientes nubes vehementer ipellūt: ita q ſubſiſtūt ⁊ ꝯdenſantur q̄ſ fortiter. Quo ſiqdē pacto reprimunſ in ſeipſas ⁊ frangunſ: qbus eqdē fractis pluuias neceē eſt fieri: ⁊ idō q̄uis boreas ēt in multis locoꝝ hēat aerem ſerenare: ſi tñ mōtes inueniat ſibi oppoſitos in q̄s refrangaſ pdicto mō: illic pluuiā generabit. Et ſilr de auſtro q vt multū pluuias cōcitat. ¶ Notandū ēt q non ſoluʒ pp mōtes fit hꝰ talis diuerſitas: verū ēt eo q q̄s eſt ppinqor ortui venti vel remotior: nā apud nos auſter turbat ⁊ pluuioſum reddit aerem: apud vō ſcotos dacos ⁊ noruegios vt expertus ſum ſerenat: boreas aūt nobis ⁊ illis oppoᵐ opaſ. Cuius qdeʒ rō eſt q2 vētus ſuo motu ōpuraſ ⁊ ſubtiliaſ ꝯtinue q̄ſto plus pcedit: cū aūt icipit groſſus ē turbidus ⁊ hūectatꝰ: nos ēt illis approꝑinq̄mus auſtro āplius: ēt diſtamꝰ a borea: eis aūt ꝯ: ⁊ ſilīs ēt tāgiſ diſpō metheo.2ᵒ. In ꝯſtātinopoli ēt

Cap. 2.

boreas clarꝰ ſalubrio: i theſalonic hic turbidꝰ ⁊ morboſus eo q illuc puenīat tñſicēs ſup mōtuoſa ⁊ maria ſi ida: hic autē ſup arida pluuioſa: ita vt ptes ēt terreſtres ſibi cōmiſceantur minutiſſime: de auſtro aūt ecōuerſo oīno.

¶ Problema. vj. Antiqua.

PRopter qd ſinceri occaſus ſerenitatē ſignificāt: turbati aūt tēpeſtatē? Aut q2 tēpeſtas fit cōſiſtēte ⁊ ꝯdēſato aere qñ quidē igiſ vincit ſol diſgregat ⁊ ſerenat ipſuʒ: qñ aūt vinciſ i nubes facit: ſiqdeʒ igiſ fortis fuerit cōſiſtentia cōfeſtim fit die tēpeſtas: ſi aūt ibecillior: non oīno aūt victa cōſiſtens expelliſ ad occidentē: hic aūt manet: ꝑpter id qd groſſior eſt aer qui ē circa terrā hyeme: cito aūt ꝯſtituitur ⁊ alius: pp id qd hʒ principiū ⁊ eleuationē q recipit ⁊ ꝯgregat adueniens ſicut ⁊ matutinalis: ſicut in cōuerſione vno reſiſtēte: ⁊ alij manēt: ita ⁊ in aere. pp qd cito ⁊ cōfeſtim qñq̄ʒ fit: ⁊ in nubibus: qñ igitur occaſus turbatus fuerit: ſignuʒ eſt forte q nō vicit ſol cōſiſtentia: multo tēpore cōtrariante ipſo: quare ꝯueniens eſt cōſiſtere plus: ⁊ minus autē eſt terribile qñ prius tēpeſtate exiſtente: q̄ſ qñ ex ſerenitate hoc acciderit: illo quidē enim mō videſ ſicut fini eſſe: hoc aūt modo principiū cōſtitutionis. Noua.

¶ Quā ob cām celū puꝝ ⁊ placidū: ſerenū indicat tpˢ: turbulētū hyemē prenūciat? An ꝑpterea q hyems aere ꝯſiſtēte ſpiſſeſcēteq̄ʒ fieri ſolet. ꝯ cū ſol euicit: diſcernit illuſtratq̄ʒ aerē: cū euinciſ: nubibꝰ offuſcat atq̄ʒ icraſſat. Q. ſi cōſtitio valida: hyems ꝯtinuo luce prima erūpit. Sed ſi ibecillior fit: nec tñ ex toto ſuccūbēs: occaſuʒ verſus depelliſ qd ꝯſiſtit: ac imbi manet: eo q aer terre primꝰ hyeme inſtāte craſſiſſimꝰ ē: ⁊ mox reliquꝰ quoq̄ʒ cōſiſtit: qm̄ initiū firmamētūq̄ʒ obtinet ſtabilitatis: qd ſuſcipe atq̄ʒ colligere poſſit q̄ſtū ſubinde acceſſerit. Ut.n.i acie ꝯuerſa in fugaʒ: vno reſiſtēte ceteri quoq̄ʒ oēs iſiſtūt: ſic i aeris rōe fieri ſolitū ē. Quāobrē cito imo repēte iterdū fit: vt celū nubilū reddaſ: cū igiſ occaſus ē pturbatus: ꝯſtitionē mīme victā eē a ſole diu pugnāte firmiſſime idicatur: itaq̄ʒ plˢ itē poſſe ꝯſiſtere ꝯſentaneū ē. Et qdē minꝰ timēdū: cū hyeme pgreſſa: q̄ʒ cū pꝰ ſerenū id accidit: qppe cū illa rōne veluti reliqas q̄ſdaʒ reſtare: hac initiū ꝯſiſtēdi oriri videaſ.

¶ Quare aere exiſtēte ſincero ⁊ claro circa occaſuʒ: ita q ſol retro aſpiciēs appareat cū occidit idicaſ die ſequēti ſerenitas ⁊ ques i aere. Sʒ cū aer circa occaſuʒ fuerit turbidus nebuloſus: ita q ſol neqt videri tēpeſtas ⁊ aeris turbulentia

denunciaꝛ agitatiua ſubſequẽti die: ac eꝫ de ortu aer cum fuerit purus q̃etus ſole oriẽte ſignificaꝛ vtplimũ ſerenitas aeris fore in ipſo. Cũ aũt turbidus agitatus tẽpeſtas ⁊ aeris diſpõ pluuioſa ſignificaꝛ iuxta illud. Sero rubẽs celuꝫ cras indicat eſſe ſerenuꝫ. Mane celo rubeo aq̃ ſine dubio.

Nota ꝓ oſticũ ℭ Deinde. (Aut q2) Soluit. ⁊ ꝓ tangit cãꝫ pme partis. d. id eſſe qñ tẽpeſtas ⁊ inq̃etatio aeris ſiue aque inundatio accidit: cũ aer cõſiſtit in ſeipſo ⁊ cõdenſaꝛ: ſed qñ ſol dominabitur aeri taliter diſpoſito diſgregat aggregationẽ preexiſtẽtẽ ac ſegregat. vñ aer reddiꝛ ſerenus: ⁊ idõ bñ dictũ eſt ꝙ aer purus circa occaſuꝫ denotat ſerenitatẽ. ℭ Deinde. (Siq̃ ſẽ igiꝛ.) Aſſignat cãm ſcõe ptis: ⁊ ꝓ oſtẽdit ꝙ tẽpeſtas põt duplici tpe cõtingere. d. ꝓ ꝙ qñ ſolis potẽtia ſuperatur ab eleuatione vapoꝝ fumoſoꝝ: tunc ꝯdẽſantur nubes: q̃ ſiquidẽ cõdẽſatio ipſoꝝ ſiue earũ conſiſtentia ſi vehemẽs extiterit eadẽ hora accidit tẽpeſtas in aere ſẽ. Si aũt fuerit ꝓdicta vapoꝝ cõſiſtẽtia imbecillior: nõ oĩno ꝯtingit tẽpeſtas: imo cõſiſtentia expelliꝛ ab aliquo ſolari calore verſus occidẽs: illic ſiquidẽ pmanẽs. ꝓpterea ꝙ aer propinquus terre groſſior eſt eleuato diſtãti ⁊ maxime in hyeme: cũ potẽtia ſolis nõ poſſit: tũc aerẽ diſgregare ⁊ ſerenare: q̃ſcente v̾o ꝓdicta vapoꝝ cõſiſtentia circa occidens: velociter cõſtituiꝛ ⁊ ꝯſurgit ali9 vapor: eo ꝙ eſt in loco ĩ quo põt hr̃e p̃ri9 ⁊ eleuationẽ: qñ mãĩ iuerit ab aere inferiori ꝯiunctẽ: ⁊ agẽs a ſole occũbẽte. vñ velociter recipiꝛ ⁊ cõdẽſatur vapor eleuat9 cũ vapore p̃us exñte circa occidẽtẽ: ſicut ⁊ vapor matutinalis: alij vapori ꝯiungiꝛ de mane ſole ipſum attrahẽte. (Sicut) declat 2° qõ dictũ de aggregatione ꝯſiſtẽtie vapoꝝ ĩ nubes a ſili. d. ꝙ ſicut videm9 in ꝯuerſione q̃ fit in bello cũ fuerit in fuga. interdũ enĩ euenit ꝙ vnus icipit ſtare: poſtea reliquus: deĩde alius quouſq; iterũ vna fiat acies bellica pugne reſũptiua. Silr ꝯtigit de vaporũ ꝯſiſtẽtia in aere cui9 q̃ſẽ vna pars poſt aliã ꝯgregaꝛ qñ nõ ſiꝛ fit tẽpeſtas. ℭ Nõr̃m ꝙ hõ ſilitudo tangiꝛ ẽt poſteriorũ vltĩ. vbi doceꝛ modus venationis vſis. dĩ. n. cõtingere ſicut fit in machine euerſione: vno enĩ ſtãte alter ſtetit: ⁊ idõ qñ pars vnius ꝯſiſtentie vaporalis vni fuerit adiũcta celeriter: ⁊ mox tẽpeſtas efficiꝛ. Et ꝓp hoc cõtingit deinceps: cõcludit p̃cipalr intentũ. d. ꝙ cũ aer turbatus fuerit nubibus in occaſu: eſt ſignificatio valida ꝙ ſol non habeat dñium: imo conſiſtentia dñatur ⁊ ipſiuꝫ vincit ꝯtrãdo ſibi diu. Quare ſole ſupato a vaporali ꝯſiſtẽtia vapoꝝ in nubes ꝯuenĩẽs eſt ꝙ maior efficiaꝛ cõſiſtentia ⁊ vaporum ꝯdẽſatio: ⁊ oſtẽdit 2°. ex q̃ ꝯſiſtẽtia violẽtior fit tẽpeſtas: ⁊ ex qua nõ. d. ꝙ tẽpeſtas cũ hõ oppoſitis eſt minus percurrens: q̃ꝫ qñ fuerit ex ꝯſiſtẽtia vapoꝝ in nubes congregata p̃us tpe anteq̃ꝫ mox faciat tẽpeſtatẽ ſubſequẽte imediate ſerenitatẽ aeris p̃orẽ: ⁊ hec eſt ꝯſiſtẽtia pma. Cuius cã eſt: q2 illa tẽpeſtas q̃ fit ex cõſiſtentia vapoꝝ cõgregata ex pte poſt partẽ: videꝛ eſſe ſicut finiẽs ⁊ terminãs: facta enim iaꝫ exalatione ab ea ⁊ deꝑditiõe ſicut in bello: lꝫ fiat cõuerſio ĩ aciem itidẽ: nõ tñ põt tñ ceu poterat acies cũ ſit iam minorata ⁊ debilitata: ſed qñ fit tẽpeſtas alio mõ ex vna conſiſtentia ſil: mox puenit ſaluatũ principium illius cõſiſtẽtie: in quo nulla facta eſt adhuc reſolutio ⁊ mutatio: ſicut cũ acies pmo fortis procedẽs in bellũ recẽter ⁊ vehementius bellatur q̃ꝫ ex cõuerſione conſurgens denuo.

ℭ Problema. vij. Antiqua.

PRopter qd tropee ex mari ſunt? Aut q2 qñ mare ꝓpinquũ: aut q2 ꝯtrium eſt aure tropea: ⁊ ẽ tropea vt reuerſio aure: aura aũt q̃ ex terre ad mare facta tropea aut huius reflexio: q̃re neceſſe ẽ ex mari eſſe: aut mare eſt ꝓp id qõ in mari coadunaꝛ fluens aer: nõ cõſtituꝛ aũt hoc in terra ⁊ reuerti diſcedens: q2 mare in concauo eſt: aer autem ſicut aqua fluit ſemper in concauiſſimum. Noua.

ℭ Cur idem illi tropei mari ſpirare ſoleãt? Utꝝ q2 mare vicinũ ẽ. An q2 trope9 apogee .i. flatui abterraneo ꝯtrius ẽ. Verſarius enĩ tanq̃ꝫ reuerſio abterranei eſt: qppe cũ alterraneus flat9 ex terra in mare ꝓfluẽs ſit: cui9 reciprocatio verſari9 ẽ: itaq; de mari terrã verſus ſpirare neceſſuꝫ ẽ. An venire inde putãdum qm̃ aer collectus in mari ẽ: qui illo fluxerat. Sꝫ rõ cur nec in terra cõſiſtat: ⁊ reflectatur cũ ꝓfluit ꝙ mare ĩ cauo ẽ. Aer aũt mõ aque ad id fluit: qõ cauiſſimum eſt.

ℭ Quare qdã ſpũs q̃ appellanꝛ tropee a tropos qõ ẽ ꝯuerſio fiũt ĩ mari: nõ aũt ſic in terra. ℭ Deĩde. (Aut) Soluit d. cãm fore ꝓ: q2 mare ꝯtinuũ eſt ⁊ ꝓpinquũ in ſe: ⁊ qñ cuꝫ hoc fuerit ꝯtrũ ⁊ reſiſtẽs motui ſpũali: tũc accidit fieri tropeam ꝓp refractionẽ ipſius retro. Eſt enim tropea ſicut q̃dam reuerſio aut regiratio aure refracte retrorſuꝫ. Et q2 fecerat mentionẽ de aura notificat ipſaꝫ. d. ꝙ aura dĩ motus ille ſpũalis leuis: q̃ fit ex terra ad mare: ſed reflexio retro hõ aure ad mare mote ex terra eſt tropea: ꝓp qõ cuꝫ ex mari maxime fiat hõ reflexio neceſſe ẽ tropeã ex ipſo fieri. Aura q̃d ſit.

ℭ Deinde. (Aut q2) Aſſignat 2° aliaꝫ cãm. d. id eſſe: eo ꝙ aer motus ⁊ defluẽs coadunaꝛ: taliter v̾o ſe hñs ſm quandam moueꝛ agitationẽ hincinde p mare. nõ. n. põt ꝓdict9 fluxus ꝯſiſti in terra: ita ꝙ nũc reuertaꝛ ⁊ recedat alſ tãq̃ꝫ motũ hñs ꝯuerſiuũ: ſꝫ ĩ mari bñ id põt ꝯtigere: qm̃ mare ꝯcauũ ẽ: aeris. n. mot9 in ꝯcauo moueꝛ ſemp: ſicut aqua fluẽs que ſemp magis fluit in locũ cõcauiſſimum.

ℭ Problema. viij. Antiqua.

PRopter qd tropee flant? Aut ꝓp idẽ ſm ꝙ euripi fluũt: vſq;. n. fluere ⁊ mare ferꝛ: aer deinde qñ ꝯ cadit: nõ põt amplius q̃ ſunt a terra ducere: ꝓp id ꝙ nõ hꝫ vehemẽs principiuꝫ motus ⁊ lationis: iteꝝ retribuũt. Noua.

ℭ Quid eſt ꝙ flatus moueat tropeos. i. quos verſarios aut reciprocos appellamus? An eadem ratio eſt: qua euripi mari reciprocante agitanꝛ: nã ⁊ mare ⁊ aer eatenus ferꝛ: q̃tenus profluere licet. Deinde cum obice q̃dam amplius progrã̃dandi licẽtia his tollitur: qui terra pergũt: ob cam. ſ. rẽ ꝙ ſue motionis delationiſq; primordia paꝝ habeant valida: tũc reciprocanꝛ ⁊ redeunt.

ℭ Quare ſpũs predicti tropee vocati perflant. ℭ Deinde. (Aut q2) Soluit. d. cãm eſſe: q2 tropee fiũt propter eandeꝫ cãm ꝓpter quã euripi fiunt vẽti ſiue defluxus denoiati ab euro vel hñtes ripas bonas vt eſt videre in fluminibus leniter fluẽtibus ripas habẽtibus eleuatas: in his aũt fiunt aure defluxus vel euripi magis q̃ꝫ in mari: vt tactũ eſt 16° 23°. ſicut enim illi fluũt ꝓpter cõgregationem ſpũs in vno loco: ita ⁊ tropee perflãt: nõ enim põt ſpũs ventoſus reſolui propter ꝯcauitatẽ maris: ⁊ hoc declarat: mare enim ⁊ aer

pertientiũt queuiſq; motu quodã fluxino moueanť: ⁊ tũc qñ ꝯ:rium occurrit cadit ṽtus aeris ⁊ maris nõ potẽs amplius durare ⁊ mouere ea q̃ ſunt circa terrã: eo q; non fuit ꝑ motus pri^m ⁊ deportationis validũ: ſic aer q̃dem ⁊ mare motus bñt pri^m vnde icepertũt: ⁊ itidẽ reaccipiũt ṽtutẽ influxionis ⁊ motus ſicut prius: q̃re ꝓpter ꝯtinuať fluxus.

¶ Problema. ix. Antiqua.

PRopter qd dr̃ nunq̃ȝ nocturnus boreas tertiã accidit lucẽ? Aut q2 ifirmanť vẽti q ſunt a ſeptẽtrione qñ ſunt nocturni: ſignũ aũt: q2 nõ multus mot⁹ aer mox flare: qñ modica caliditas fuit: modica ãt ⁊ modicũ mouet aerẽ: finiũt aũt in tribus oĩa: ⁊ minima in prima trinitate: quare ⁊ hic ventus. Noua.

¶ Cur dici ſolet. Tertia lux nũq̃ȝ nocturno aq̃lone laborat? An q; flat⁹ ſeptẽtrionis ibecilli ſunt: cũ nocte ſpirare incipiũt: argumẽtum eni nõ multũ aeris eſſe motũ: q; eo tpe ſpirare exorſus eſt: quo caloris exiguũ ẽ: exiguum nãq; caloris exiguũ aeris mouet: atq; flatus minimi omnes intra triduũ finiunť. ergo nec is diuturnior eſſe debet.

¶ Quare cõiter dr̃ q; borealis vẽtus icipiens flare de nocte nunq̃ȝ extẽdiť vltra 3^m diẽ: dictũ aũt ẽ nocte ſignificãter: eo q; die icipiẽs diutius durat vt patebit. ¶ Deinde. (Aut q2) Soluit. d. cãm eẽ ꝑ: q2 vẽti veniẽtes a ſeptẽtriõe ſiue ſit aq̃lo aut ali⁹ collateralis cõicãtes ꝯpſone adiuicẽ cũ flant ĩ nocte adeo redduňť ipotẽtes: vt ipſoꝝ flatũ ꝯtinuare nõ poſſint: cũ iſufflatio fiat a celo ſpũali: ⁊ h̃ aduenit pp duplicẽ fridit atẽ. ſ. loci ſeptẽtriõalis: ⁊ tpis. ſ. noctis: nam enĩȝ nox ẽ die fridior. ¶ Deiñ. (Signũ.) Cõfirmat p ſignũ id 2⁹ dr̃. q; hõ ſiguatio accipiť: q2 aer mot⁹ nõ exiſtit multe q̃titatis: q aũt talis flati põt flare pauca ẽt ipſi⁹ exiſte cali^{tis}: ⁊ q2 modica fuit calitas modicũ mouit aer]: facto ãt motu puo ⁊ rei pue q̃titatis velociter ceſſat ipſe. q̃re ⁊c̃. ¶ Deinde. (Finiũt.) Cõfirmat 3⁹ ſuaſibilr: ſolonẽ aũt fortaſſis nõ nã iducit: ⁊ ſi non ſubijciať aut ſolonis nota. d. q; oĩa ſiue maria ſiue mĩma finiũt vl fiũt ⁊ pfecta redduňť ĩ trib⁹ ⁊ p .ı. ĩ p⁹ trum^{is} q̃ nũerus ẽ ternari⁹: vñ vẽt⁹ boreaľ finiet ſaltem die 3⁹: vnaq̃q;. n. res ſi dȝ eẽ pfecta 3^a ĩ ſe op⁹ ſit ſaltez ꝯtinẽ: q̃ ſũt iuxta pythagorã pri^m me^m ⁊ finis: apõ ṽo Ar. ſbã ṽtus ⁊ accidẽs ꝑ ce. ⁊ hec qõ trinitas iux̃ theo^{log} veſtigiũ appellať: q̃ ĩ diuoꝝ ðueniu⁹ cognitionẽ: q̃ apõ q̃ſdã eoꝝ cõſtruiť ex põdẽ nũero ⁊ mẽſura. Scõȝ ṽo aliq̃s ex mõ ordine ⁊ ſpẽ. vñ ꝑ ce. pytha^{ci} aiũt totũ ⁊ oẽ ðterĩata eẽ trib⁹: q2 pri^m me^m ⁊ ꝯſumationẽ hȝ nũs: hic autẽ ẽ ternari⁹: pp qõ a nã acapiẽtes tanq̃ȝ ipſi⁹ leges ⁊ ad ſcificationes deoꝝ vtimur nũo h̃. puta ternario. h̃ ꝓblema tradiť inde. 13.

Veſtigium qd ſciẽdum theologos. C. 2. 2.

¶ Problema. x. Antiqua.

PRopter qd boreas quidẽ vicinãs finibus terre nõ latet modici tpis exiſtẽs: ſimul enĩȝ flat ⁊ eſt: auſter aũt nõ accedit pp id q; longe flat: q2 ⁊ nocte ſol ꝓpinquus eſt regioni que eſt apud auſtrum: ⁊ calidiores ſunt noctes ibi q̃ȝ apud ſeptẽtrionem dies: quare multus mouetur aer: ⁊ nihilo minus q̃ȝ poſt diem. Sed calidiores dies ꝓhibẽt magis flare deſiccantes humiditates. Noua.

¶ Cur aq̃lo crebri⁹ q̃ȝ auſter ſpirat? An qm̃ aq̃lo pti orbis terraꝝ hitate vicin⁹ eſt: idcirco latere nõ põt. Simul eni ex ſui tpis breuitate ⁊ ſpirat ⁊ adeſt: at auſter q2 elõginquo ad modũ niſi vehemẽs ſit venire ñ pt. Cur auſter min⁹ hibernis noctib⁹ q̃ȝ diebus ſpirat? An ẽ q̃dẽ ſol: noctis ẽt tpe auſtrali regiõi ꝓpinqu⁹: ⁊ noctes ibi tepidiores q̃ȝ dies aq̃lonẽ ṽſus: itaq; aerȝ mltũ moueť ⁊ nihilo minus q̃ȝ iterdiu. Sȝ calor dieꝝ vehementior oẽm abſumẽdo hũorẽ efficit vt min⁹ ſpireť.

¶ Quare cũȝ boreas vicinus ſit finib⁹ terre: venit. n. a polo artico vbi termiať terra: nõ latet nos ẽt tpe ꝑmanẽs modico: imo p totũ ſil' pflat ſtati fere: ſȝ auſter non mox accedit ad nos: eo iãȝ originato: qõ accidit: q2 auſter pflat ex locis remotis a nobis cũ ſim⁹ in 5⁹ clymate: ⁊ 6⁹. ¶ Deiñ. (Aut q2.) Soluit. d. cãm eẽ: q2 ſol ĩ nocte efficiť ꝓpiquus illi plage q̃ ẽ circa auſtralẽ locũ: maxĩe qñ fuerit ĩ ſignis meridionalib⁹. tũc. n. noctes calidiores ſunt apõ auſtꝝ q̃ȝ dies apud ſeptẽtrionem. Põt ẽt ṽificari qõ dr̃ qñ ſol fuerit circa ſigna ſeptẽtrio^{lia}: eo q; mag] tũc reſpicit ptes auſtrales q̃ȝ ſeptẽtrionales: cũ nõ puenitat circa tropicũ cãcri: pp qõ ĩ nocte circa auſtꝝ mltimode aer p vẽtũ moueť: ita q; ĩ nllo minus moueť aer ĩ nocte circa auſtꝝ q̃ȝ poſtea ĩ die: imo magis: q2 dies illi circa auſtꝝ cũ ſint calidiores ꝓhibẽt vẽtum mag] flare: cũ deſiccẽt hũidi^{tes} reſolutas in ſpũs vẽtoſos. Vñ 2⁹ metheo. vẽti vlr nõ fiũt ĩ trãq̃llitate: nõ eni accidunt tpe magni frigoris ſic cũ ẽ gelu forte exalatiõe extĩcta vel madefacta ⁊ ꝯſtipta aut a caumate ſuffocata: ſȝ plurimũȝ fiunt in tẽporib⁹ hoꝝ mediis. Sic itaq; boreas q2 propinquus ẽ nobis: eo q; ſub eo habitamus: vt dcm̃ ẽ: ſtatim ſimul cũ ſit nobis occurrit: q; ſi h̃ nõ eẽt: nõ poſſem⁹ eũ ſentire: cũ ei⁹ mora nõ ſit lõga: ſed auſter q2 diſtat a nobis: non mox occurrit: imo poſt tps: põt tñ h̃ facere q2 aerẽ multũȝ ꝯcutit ⁊ diu: nõ ſolũ enĩȝ ſit in die ſed in nocte etiam.

Cap. 2.

¶ Problema. xj. Antiqua.

PRopter qd in cane auſter flat: ⁊ h̃ ſicut aliqd aliud fit ordinate? Aut q2 calida iferiora ſole longinquo exiſtẽte: quare multus vapor fit: ⁊ multi vtiq; flabant niſi ꝓpter boreas ãnuales: nunc aũt iſti prohibent. Noua.

¶ Cur auſter cãnicula oriẽte moueať: idq; lege nãe certiſſima fieri ſoleat? An ꝓpterea q; regio iferior orbis ſole. ſ. remoto min⁹ calidinẽ. Itaq; vapor ide large emigrat ⁊ mltĩ ꝑfecto auſtri ſpirarẽt: niſi ãniuerſarij ꝓhibẽt.

¶ Quare ſtella oriẽte que dr̃ canis: ortu. ſ. coſmico vel eliaco auſter tũc flat: qõ euenit ſic aliqd nã ſtabilitũ: vt ẽ poſt hyemẽ ver cõſequi. ¶ Nõn^m q; nõ ſolus auſter flat tẽpore ort⁹ canis ⁊ occaſus: imo ẽt oĩs alius vẽtus: q2 tũc iueniũtur mã in aere ſpũalis: ⁊ ſi auſter flat maxime metheo. 2. ¶ Deĩde. (Aut q2.) Soluit. d. cãm eẽ: q2 ptes terre iferiores calefacte ſunt: eo q; ſol diuti⁹ exiſtit ſupra hemiſperiũȝ calefaciẽs aerẽ: ad cui⁹ calitatẽ mult⁹ vapor eleuať vndiq̃: tũc hẽbant flare maxĩeq; auſtrales: niſi q2 venti boreales: q ſunt annuales ꝓpar: vt dcm̃ ẽ 2⁹ tpe ort⁹ canis probi

Auſter quo tpe flat Cap. 2.

Ortus ⁊ occaſus ꝗ̄druplex.

bent auſtraliū flatus: ⁊ iō dictū eſt ibidē auſtrales flare nō tñ ſunt ↄtinui. ¶ Notādū q₂ triplex eſt ortus ⁊ occaſus illis oppoſit⁹. Coſmic⁹ ſiue mūdan⁹. Eliac⁹ ſeu ſolaris: ⁊ Cronicus ſiue tp̄alis. Eſt coſmic⁹: qñ ſignū vel ſtella orit̄ oriente ſole: tūc cū canis ea q̄ eſt circa 5ᵐ gradū cācri p̄ 3ᵒ orit̄ ſole i cācro ente: ↄtra illos qdē dies eē calidiſſimos ac ēt humidos: calidiſſimi qdē pp̄ ↄiunctionē ſolis cū cane ſtella grādi: ⁊ tū q₂ ſol fere puenit ad ẓenith capitis longo perma nēs ſup hemiſperiū tp̄ri q₂ p̄libus dieb⁹ ſol morat̄ i vno loco fere cū accedit ⁊ recedit a capite cācri vt q̄ſi locū non variet p̄ 2ᵃ: tū₃ q₂ ēt leoni appropinquat q eſt domus eius vnica: humida aūt ſunt pp̄ nām cancri: in quo ſol exiſtit: q ſiqdem eſt humidus valde: pp̄ qđ a terra eleuat̄ vapor ⁊ efficit̄ ventus p̄cipue auſtralis ⁊ maxie vbi p̄dicte cāe calefaciētes nō p̄dñant̄ vehemēter eo₂ exiccādo calore₃: q̄ ſi ↄtigat eos aliqñ fieri validi exiſtēt ⁊ ipetuoſi eradicātes arbores: ⁊ alia: ſiūt .n. ex forti cā: eo q̄ tūc nō eleuatur niſi vapor groſſus mult⁹ q̄ ꝑus calefact⁹ vehemēter: ⁊ q₂ calidus ē vndiq₃: a ſe frig⁹ expellit ad vnū locū: ⁊ tūc caſm vehementiſſime pcutit vaporē eleuatū: q pcuſſus ipetuoſe aerē iſufflat: ⁊ deijcit eiecta reſiſtētia. Ort⁹ aūt eliacus eſt qñ ſignū vel ſtella icipit videri i oriēte diluculo recedēte ſole ab eo: q̄ canis ortu emergit: cū ſol peruenerit ad leonē mediū: q̄ tpe ⁊ nocte maxie aer icipit īfrigidari: ⁊ p̄ ↄñs aliq̄liter humectari: tūcq₃ vētus incipit fieri ⁊ nō impetuoſus cū aer contemperetur. Et id eſt qđ 15ᵒ dicitur ventos auſtrales flare incipiente hyeme ⁊ vere: ⁊ autūno deficiente: tūc enim potentes ſunt in ſuo flatu. Eſt ⁊ ortus cronicus cū₃ aliquod ſignū ſiue ſtella emergit ſupra oriẓontē de ſero ſole occumbente. Ex his etiā apparet per oppoſitū₃ occaſus: ex qbus etiam patere poteſt quō auſter aut alius vētus poſſit fieri ſub cane: l₃ illud tempus ſit calefactum: ita q̄ Hyppo. 4. af ſo. prohibeat purgationes: ſub cane enim ⁊ ante canem ſunt moleſte farmacie: idem. 32. ca. xi.

Farmacie quando moleſte ſunt.

¶ Problema. xij. Antiqua.

PRopter qd in oriōe ſiūt varij maxime dies: ⁊ ideterminatiōes ventorū? Aut q₂ in permutatione ſemper oīa indeterminata ſunt: maxime orion aūt oritur in principio fructus. occidit aūt hyeme. quare pp̄ id qđ nondū confirmatū eſt vnum tēpore: ſed hoc quide₃ fit illud vō ceſſat propter hoc neceſſe ⁊ ventos cōfirmatos eſſe propter id qđ declinant ad vtrunq₃: ⁊ difficilis vtiq₃ dicit̄ ⁊ oriēs ⁊ occidens ⁊ orion ꝑpter indeterminationē tp̄is neceſſe pturbatū eſſe ⁊ inequale. Noua.

¶ Qua de cā orionis ex ortu dies maxime q₃ variēt: flatuſq₃ inopportuni moueant̄? An qñ i mutatione varia maxie oīa ſunt: q̄ non vno certoq₃ tp̄e motuue deſcribūtur: atqui orit̄ orion ineūte autūno: occidit hyeme: ergo q₂ nō vno tp̄e cōſtat: ſed alio incipit: alio ceſſat: flatus ēt inconſtantes eſſe neceſſe eſt: vt pote cum ancipiti cōditione proueniant: quos ſibi tēpus vtrunq₃ ſortitū eſt: ⁊ quidē difficilē eſſe orionē ⁊ cū₃ oritur: cum occidit ex tēporis varietate recte affirmāt. Turbulentum eni₃ atq₃ ineq̄bilem eē neceſſum eſt.

¶ Quare cum oritur ac ēt occidit coſmice forma ſeu imago exiſtēs in geminis que dicit̄ orion: vel audax: dies ſiunt varij ⁊ pmutati pmutationibus diuerſis nūc ad vna₃ nūc ad aliam: ſilr ⁊ vēti ſunt indeterminati ⁊ indiſcreti de oriēte qdē viſu₃ eſt 3ᵒ p̄ᵒ. ¶ Deinde. (Aut q₂.) Soluit. d. cām eē q₂ oīa potiſſime ſunt vaga ⁊ ideterminata cū debeant ꝑmutari ab vna diſpōne in aliā: eo q̄ partim ſunt in termino a quo: ⁊ ptim in termino ad quē: ſ₃ id accidit cū₃ orion naſcitur: ↄſiter q₂ declarās tēpus quo emergit orion dicit hoc eſſe in p̄n⁹ cū fructus maxime pncipales incipiūt maturari: ⁊ id in tēporibus calidis tēperatis: ſicut ceraſa fraga ac hmōi: ſed occidit hyeme incipiēte qñ fructus oēs ſunt maturi ⁊ iā repoſiti: ⁊ qñ orit̄ ⁊ occidit in tēporibus predictis in qbus nōdum ↄfirmatū ē ⁊ habituatū aliqđ tēpus perfecte: cū ſol tūc exiſtit in ſigno bicor⁹ ſiue cōiūcti eni cedere incipit tēpo₂ ⁊ mutari aliud: ita vt due in vno cōiungantur tēpore nature vt veris ⁊ eſtatis p̄ſertim Ar₂. tēpore cū orion fuerit circa p̄n ᵐ geminor₂ cōſtre: ⁊ ſm Ptholomeū in. 100. annis moueant̄ vna parte: ita q̄ ei⁹ ortus erit circa mediu₃ Maij: occaſus vō per oppoᵐ circa medium Nouēbris: ſagittario occidēte in p̄n⁹: quo tēpore autumnus recedere incipit ⁊ hyemis apparent indicia: neceſſe qdem ſit tunc tēporis ventos cōfirmatos ⁊ potentes reddi: declinat enim ad vtrāq₃ partē extremitatū: ſit eni₃ ex vtraq₃ cōpoſitio in qua componentia non remanent ↄfracta. Quare prouerbiū factū q̄ ortus ⁊ occaſus orionis ſit difficilis ⁊ tēpeſtuoſus. 2ᵒ ēt methe o. qñ propter ideterminationē tēporis ⁊ inequalitatē neceſſe ſit cōtentū ſub tēpore hmōi perturbari ⁊ inequale fieri. Quare 3ᵃ affo. dictu₃ eſt q̄ mutationes tēporū maxime generant morbos: ⁊ propue erit cū prefate fuerint mutationes autumnales.

Orionis ortus qñ ſit.

Capp̄ 2ᵒ.

¶ Problema. xiij. Antiqua.

PRopter qd nocturn⁹ boreas tertianus finit? Utrū q₂ a paruo ⁊ ibecilli pncipio: tertius āt cretic⁹? Aut q₂ coadūata effuſio ſic ex nubib⁹ vēto₂: ex nubib⁹ velox āt qes. Noua.

¶ Cur aqlo nocte exorſus die tertia ceſſat? Utp₂ q₂ ex puo ibecilliq₃ initioq₃ prodit: tertius āt dies dcretori⁹ ē: an qñ vniuerſus mō ecnephiar₂. i. pcellar₂ nubibus excuſſor₂ flatuū fundit̄: idcirco cōpendio ceſſat.

¶ Quare boreas nocte flare incipiens 3ᵒ terminatur die id aūt poſitum. ¶ Deinde. (Utrum.) Soluit. d. id p̄mo eſſe q₂ boreas cauſatur a paruo ⁊ imbecilli principio cū₃ incipiat nocte vt ſupponitur flare q̄ eſt frigida: ſilr ⁊ regio frigida dictum eſt. 9. ventos fieri a calido: q̄ autē tale celeriter terminat̄ in prima. ſ. cretica que dies eſt tertia vt apparet affo. 5ᵒ quartaq₃. ¶ Notandū q̄ tertia dies eſt cretica magis rōne motus materie q̄₃ lune: cū non ſit radicalis: ſ₃ potius intercidēs: ſicut. 5. 9. 13. ⁊ huiuſmodi: radicalis vō eſt illa que ſeptimā mediat aut terminat: ſ₃ q̄ luna fuerit in medio quadre vel in ipſius fine: vt. 4. 7. xi. 14ᵒ. 17. 20. pronoſti. 3ᵒ ¶ Notandū q̄ cū ventus ſit aeris paſſio vt dictu₃ eſt: p̄mo numero dierū certorū mēſurabitur ſicut paſſiones corporis aīalis: q̄ ēt ad oīa generabilia ⁊ corruptibilia pōt adaptari: ſed proprie ad aīalia ⁊ ad eorū₃ perfectiſſimum. cū hō natura magis adhereat vie vni ⁊ ordini vni 3ᵒ creticorū. Et ideo fortaſſis dictū eſt in ſolutione vtrū indicando cauſa₃ probabilē vel ſm opi. forte medicoru₃. ¶ Deinde. (Aut q₂.) Aſſignat alia₃ cauſam 2ᵒ di. q̄ ſicut coadunata effuſio vel diſperſio ex nubibus in vnū velociter quieſcit: cum enim cito adunentur nubes ⁊ cōdenſent̄

Dies 3ᵒ cur cretica dicat̄.

Uentus qd ſit.

ponderoſe facte ruunt in pluuias niues ꝛ h̄mōi:ita coadunate effuſiones ventorum reſolutorū ex nubibus vnde qui ces ꝛ ceſſatio exiſtit:hō aūt coadunata diffuſio accidit boree propter frigiditatem loci ꝛ noctis:ita q̄ vapor coadunatur frigido ꝛ calidū motuū extinguitur.

¶ Problema. xiiij. Antiqua.

PRopter qd ventoꝝ plurimi flant boree:q2 in loco hic mondus ſubiacet exiſtenti alto ꝛ extra conuerſiones ꝛ pleno niue? Aut nunq̄ꝫ quidā montes deficiunt:multum igitur humectans congelatis multotiens ventus fit: hoc autem eſt boreas vētus:qui eſt ex locis qui ſunt a ſeptentrione. Noua.

¶ Cur plimi aqlones ſpirant? An qm̄ pars orbis terre hītata ſeptētrionibus ſubdita eſt eminentior ꝛ extra ſolſticium poſita:ꝛ niuis plena:que nix non montibus nullis nunq̄ꝫ deeſt. Cum igitur concreti humores tabeſcunt:flatus magna ex parte oriūtur is autē aquilo eſt:qui a ſeptētrionibus mittitur.

¶ Quare venti boreales vt boreas vulturn° ꝛ aqlo magis oībus pflāt vel vna triplicitate alioꝝ saltē. ¶ Dein. (Aut q2.) Soluit.d.cām eē q2 mūdus iſte iferior cui° hītatio eſt cognita ē ſub borea:q ſiqdē ē loc° magl eleuat°.terra eni in loco q ē extra ꝯſiones eſtiuales:q̄ ſiunt in capite cancri verſus polū articū:vbi habitam°:eſt magis eleuata:q̄ꝫ in alio locoꝝ.2° ēt methe.ꝛ marie circa oriēs ꝛ ꝓpꝛie eſtiua
Cap̄p̄ 2°. le:vt viſum eſt p̄:ſilr ptes ille niue ſunt plene ꝯtinue: cū ſolis potētia pp multū diſtare nō poſſit eam in aquā diſſoluere:ſic itaq̄ꝫ tū q2 locus habitatiōis nr̄e ſitus vt plimū ē ſub borea:tū q2 nix illic ſemp manet:plimi gn̄antur i his locis boree.ſicut circa meridiē q̄ꝫ plures auſtri. ¶ Dubi
Dubī° T. c. 16. tur:q2 dicit locū circa boreā fore altū:q2 2° celi ꝓbatū eſt ꝯ pythagorā locū hūc vbi polus eſt articus decliuē eē ꝛ inferiorē:locū vō poli antartici ſupiorē fore ac eleuatū.imaginatur.n.Ar.cū cōmē.q̄ celū moueatur talr̄:ac ſi athlas quē aliq fabulati ſunt ſuſtētare celū ꝛ mouere:pedes figeret in polo artico ꝛ caput i antartico:manūq̄ꝫ dexterā3 in oriēte:ſiniſtrā vō in occidēte:mouereq̄ꝫ incipiat ab oriente pte.ſ.dextra nobiliori verſus occidēs ptē puta ſiniſtrā3 viliorem. Rurſus terra ē corpus ſpericū in medio toti° ſituatum 2° celi:qd aūt h̄mōi magis eleuat circa me^m q̄ꝫ circa extrema:terra igit amplius erit eleuata eq̄tori ſuppoſita q̄ꝫ circa boreā ꝛ vulturnū. ¶ Dōm q̄ Ar.loqtur hic ſꝫ opi. alioꝝ vt pythagoricoꝝ ꝛ mathematicoꝝ ponētiū hunc polū viſiꝫ ſupiorē ꝛ reliquū occultū3 inferiorē 2° celi. Uel
T. c. 7. Cap̄p̄ 2°. melius q̄ metheo. 2° vī loq ſm ꝓpriā hunc locū nr̄m fore ſupiorē:dicēdo q̄ aliqd eſſe ſupius pōt 2' intelligi aut inferius ꝛ ſimplr ꝛ in vniuerſo:ꝛ ita polus hic inferior ꝛ alter ſupior ꝛ terra h̄ ſub borea eſt depſſa magis q̄ꝫ circa eqnoctialē vt ſatis 2° celi declaraſ. ¶ Uel pōt dici ſupius vel inferius quo ad nos ꝛ ad aliquā ptē vniuerſi vt tactū eſt p̄ꝛ talr polus ꝛ h̄ ſupior ꝛ alr̄° inferior:ꝛ hec terra eleuata q2 aqs diſcoopta in altū ēt magis aqs coopta:vt oñdit defluxus meotidis tandē in mare hyſpanicū. ¶ Deinde.(Aut q2.) Aſſignat alterā cām di.id eē q2 ſemp repiunſ montes altiſſimi circa ſeptētrionē exñtes pleni nubib° ꝛ aqs ꝯgelatis:ꝛ irrorati friditate ꝛ hūi^ᵒ:attingūt.n.ſcōm aeris interſticiū in qb°gn̄atur chriſtallus:q̄re his neceſſe ſit illic ventos gn̄ari frequēter pp gn̄ōnem vapoꝝ a locis illic humi

dis frigidis:cū fuerit alia caliditas potēs eleuare:ſꝫ vētus factus in eis ē borealis q2 regio eius ſeptētrionalis. Quare bene q̄ſitū eſt boreales amplius alijs pflare.

¶ Problema. xv. Antiqua.

PRopter qd auſtri flant qdē hyeme ꝛ vere icipiēte ꝛ autūno finiēte:ſūt aūt vndoſi ꝛ ꝯuerſi:ꝛ his q ſūt i lybia ſilr fridi:ſic̄ boree hic? Aut q2 ꝓpe exñte ſole neċe moueri ventos: ſol aūt hyeme ꝟſus auſtꝝ ferſ:ꝛ vere qdem icipiēte:autūno āt finiente iā calefacit:eſtate aūt verſus boreā ferſ:illa aūt derelinquit loca:calidus aūt eſt propter id qđ cōmiſcetur ventus aeri calido exiſtēti iuxta lybiā:ꝛ propter hoc magnas facit vndas turbare facit eſtate cadens in mare. Noua.

¶ Cur auſtri hyeme atq̄ꝫ ineūte vere atq̄ꝫ autūno ceſſāte ſpirare ſoleāt:vndabūdiq̄ꝫ ſint:ꝛ ꝯtortuoſi:atq̄ꝫ affrice n̄ min° fridi q̄ꝫ regioni nr̄ati aqlones? An ꝓpea q̄ ſole ꝓpinquo ſpm̄ moueri neċe ē. Sol aūt p hyemē auſtꝝ verſus pferſ:ꝛ ineūte vere deſinēteq̄ꝫ autūno iā calefacere icipit:eſtate ꝯ:ſeptētriones petit:ꝛ loca relinqt meridiana:calſ aūt propterea eſt:q2 cū aere affrice miſceſ:q calſ ē: hinc ēt in mare erūpens ingētes excitat fluctus:facitq̄ꝫ auſtralem eſtatem.

¶ Quare auſtri vt auſter:euro auſter:ꝛ auſtro affric° perflant hyeme:ꝛ qñ ver icipit:ꝛ ſilr cū autūnus finit:tūc enī multiplr vēti auſtrales ꝛ erūt vndoſi ꝓcelloſi ꝛ cōuerſiui. Sꝫ i eſtate ſunt vēti i locis q̄ ſunt circa lybiā:q eſt loc° calidus meridiei exñs vltra tropicū cācri:ſi ſmo d3 ꝟificari: vbi vēti auſtrini adeo ſiūt fridi ceu boree apđ nos. ¶ Deinde.(Aut q2.) Soluit:ꝛ p̄ innuit cām pme ptis.2° 2°.2° ibi (eſtate).d.id eē:qm̄ dū ſol exiſtit ꝓpe aqlonē neċe ſit q̄ vēti gn̄entur ibidē:ſꝫ in hyeme ꝛ vēr cū ſol exiſtit ꝓpꝛie apud aqlonē neceſſe ſit q̄ vēti gn̄entur frigidi ibidē ſꝫ i hyeme ꝛ vēr cū ſol fuerit in ſignis auſtralib°: mot°.n.ꝓpe auſter exiſtit ꝛ marie cū ver icipit ꝛ autūnus:tūc.n.caleſit iā terra p ſolē cū directe pmaneat circa loca auſtralia:q̄re neceſſe ſit auſtros in p̄dictis horis trib° marie flare. ¶ Deinde. (Eſtate.) Aſſignat cāꝫ 2° ptis.d.p̄ cū ſol in nr̄a eſtate puenit ad ſigna ſeptētrionalia:verſus borealē plagā3 accedit derelinquēdo auſtralē:vñ locus ibi reddiſ fridior q̄ꝫ fuerit i horib° trib° pīb°:pp qđ cū lybia ſit illic vel pe eius:aer infrigidaſ ipſi°:ꝛ auſter i ea fact° erit fridus:ceu boreas apđ nos:eo q̄ lybia cū ſit ſicca ꝛ harenoſa vt dictuꝫ eſt.12. vēt° h̄mōi nō ide acqret calitatē:eo q̄ nō venit de ſub radijs ſolis: cū ſit ſol iā fact° in aqlonē:neq̄ꝫ hūiditatē cū nō ſit ei° trāſit° ſup loca ſtagnoſa paludoſa:ſic̄ qñ ad nos puenit auſter: ꝓpter qđ relinqtur frigidus ꝛ ſiccus ꝓportionalr auſter in lybia ſic̄ h̄ boreas exiſtit. ¶ Deīde.(Calidus.) 2° pōt dici q̄ remouet cauillationē.q2.d.aliqs auſtꝝ fore calꝫ circa lybiā:q̄re ad h̄ remouēdū:dicit q̄ vēt° auſtralis q ē calidus circa lybiā:nō ē vētus eſtatis verū pot° veris:qñ ſol trāſit p ꝫenith illic cōmorātū:admiſceſ aūt vēt° auſtralis circa lybiā cū nā veris ſit calā ꝛ hūida 31° 4°. Et iđ vēt° iſte efficiſ calā in vere nr̄o q̄ lybicis eſtas exiſtit:nō aūt cū ſol receſſerit ide accedēdo ad cācrū:in quo qdē tpe ꝯ:igit ha

bitātibus ſtactā ptē lybie fieri hyemē. Et qꝛ aerut dictū ē: ē calē: cū veri coadmiſceē calo: qḋ eis eſtas exiſtit idō i ea qꝛ ē cū ſol icipit ad ſigna peruenire ſeptētrionalia: auſter cāt vndas ⁊ pcellas magnas turbationē ⁊ tēpeſtatē inducēs in mare cadēs: nā ea ſunt loca de qbus dcm̄ eſt in ꝑcedēti pti°. qꝫ q̄dā maria reddunē nō nauigabilia cum ſol ad ſigna peruenerit ſeptentrionalia: ⁊ hoc videē hꝯ ꝓblematis difficilis intellcꝫ quo ēt aliqd appebit. 48. ❡ Nōndū qꝫ ſm hūc ſermonē Ar. aliq habitāt vltra ꝟſiones eſtiuas: vmbrā hn̄tes ꝟſus auſtꝝ nō ad artū ſp: cuius oppo^m 2^e ſcripſit metheo. nā ēt hi ptē lybie habitātes vltra paralellum ſunt capꝛecorni: hēc. n. ⁊ illā ſolas ponit hītabiles ibidē.

Capp 2°.

❡ Problema. xvj. Antiqua.

Ropter qd auſter fetidus? Aut qꝛ hūida ⁊ calīa faē corpa: hec aūt putreſiūt marie: auſtri aūt q ſunt ex mari ſūt boni plātis: ex mari. n. ipſis ante cadit ⁊ attice trāſio plana: cā qꝛ ſic eis accedit: erugines aūt ſiūt ab humiditate calīa quidē: extranea autē. Noua.

❡ Cur auſter fetidi halit° cā fit? An qm̄ hūida ⁊ calida corpora reddit: q̄ marie putredini opportuna ſunt. Cur auſter ꝓfect° mari excōmodus his ſit: quoꝝ ſtirpes ſra ꝯtinēē. Nā ⁊ thꝛiaſio cāpo terre attice auſter de mari occurrit? An qm̄ refrigerat° accedit: rubigo āt p hūorē calm̄ alienūqꝫ ꝯſiſtere ſolet.

❡ Quare auſter ē fetidus cū ſit vētus c° exalatio ē ſicca pueniēs ēt a loco aduſto. ❡ Deīn. (Aut qꝛ.) Soluit. d. cāꝫ eē ꝑ qꝛ auſter ſui nā reddit corpa calīa ⁊ hūida relaxando ipſa: q̄ aūt hꝯ marie ſunt putrefactiōi expo°: cū ipa fiat p calm̄ ⁊ hu^m. metheo. 4. diſſoluit ēt ꝟtutē ⁊ relaxat iuncturas: ⁊ idō dcm̄ ē l p° fore peſtilētialē pre alijs vētis. ❡ Deīn. (Auſtri.) Querit aliā qōnē. 2. vel puenit dubitatiōi: qꝛ aliqs iſtaret de vētl q veniūt imediati° a mari. d. ꝑ. qꝫ auſtrales vēti q pflāt ex mari ⁊ nō ex paludib° putridis cōferunt plātis: reddūt. n. ipas bn̄ ꝯſtātes fertileſqꝫ: qꝛ vēt° h ex mari puenit cadēs corā ipſis imē° nō ptrāſiēs ātea p loca ſtagnalia paludoſa neqꝫ aduſta deſta: ⁊ id cū actio eī° extiterit trāſio ⁊ ipulſio ſꝫ planū ⁊ eq̄le: nō. n. opꝫ ad ipas fortit ⁊ ipetuoſe accedē: ſꝫ poti° paulatiue ac ordīate vt valeāt p fecte: ala repiē actice trāſio plano: ⁊ tūc vel nomē cuiuſdaꝫ planiciei athenienſis ſic dicte: i q̄ h opanē mō vēti puenientes auſtrum. ❡ Deīn. (Cā.) Aſſignat cām effect° ꝑdicti. d. id ꝯti° qꝛ exiccat° remot° ab hūi^ſ ſupflua gn̄atiua putredinis ⁊ alaliū gn̄atorū ex ea: ꝑuenit ad plantas ⁊ ſimilr remiſſus a cali^s caumatica: q̄re ſi gn̄anē i plātis erugines q̄ ſunt aīalia oblōga multoꝝ pedū viridia: neqꝫ cātarides ⁊ hꝯ facta ex humiditate calida extranea: que tēporibus calidis gn̄antur ⁊ hūidis auſtrinis: ⁊ de hoc. 23. ꝑ^e.

Qui vēti plātis cōferāt.

Erugo qd ſit.

❡ Problema. xvij. Antiqua.

Ropter qd vēt° fit añ eclypſes vt i multū ex oppoſito qdē ante mediarū noctiū eclypſes: aut i media nocte aut añ matitudinales? Aut qꝛ ꝺficit calm̄ qḋ ē a luna pp ꝓpiquū vtiqꝫ motū eē: i quo factis oppoſitis erit eclypſ: remiſſo itaqꝫ q̄ ꝯtieē aer ⁊ qeſcit: iteꝝ mouetur: ⁊ fit vēt° tardiorꝫ eclypſ tardior. Noua.

❡ Cur vētus magna ex pte añ lune defect°: excitēē initio noctis: cū defect° medio icipit noctis: medio vo cum mane? An qm̄ calor lune propterea hebetatur: qꝛ curſus iā proxime eſt qḋ defectus exultet. Remiſſo itaqꝫ calore: quo retētus aer quieſcit: rurſuꝫ moueri ac ſpiritus reddi incipit.

❡ Quare ē qꝫ ſꝫ plm̄ vētus añcedit paꝝ eclypſiū horas veras: qḋ declat ſubdēs: q̄to tpe ꝑcedat vēt° eclypſim di. qꝫ ſi ipſe ꝯtigat ex oppo° añ mediā noctē: puta circa meridiem: tūc erūt eclypſes circa mediā noctē: ⁊ ſi vētus añ mediā noctē eclypſis erit i aurora. Scien^m hꝯ eclypſes fore lunares pp id qḋ ſubſeqē: aut qꝛ deficit calm̄ qḋ ē a luna: i eclypſi eni lunari h ē qḋ patiē: ⁊ qꝛ nocte ponunē fieri nō aūt die vt ſolaris. ❡ Deīde. (Aut qꝛ.) Soluit. d. cām eē qꝛ calꝫ lunare receptū a ſole iā incipit deficere pp motū ꝓpinquum quo ſole ⁊ luna factis oppoſitis eclypſis erit lune: cū ſemp fiat in oppo° ſolis: aut i ꝯiūctione nō qdē p motū corpoꝝ ſꝫ ſperaꝝ: vt pꝫ. 12. meth. facta vo eclypſi luna non poterit lumē a ſole recipere q̄ vegeteē: q̄re remiſſa ac debilitata ꝟtute ipſi°: q̄ aer ⁊ tot° h mū dus regiē iferior ⁊ diſpenſatur: moueē. n. ac qeſcit cū expedit: tūc hic ac inde agitaē erratice: ⁊ vēt° cātur: oīnter tn̄: qꝛ eclypſis futura fuerit tardior ac maioris diſtātie vt pūctualr accidat ſic cū fiat nō in media nocte: ſꝫ matutine: tūc vēt° ēt ꝑcedēs tardabiē: ſm eclypſis tarditatē: vel tardioris eclypſis. i. minoris erit tardior vēt°: ſꝫ tn̄ aſtro^nos moderno s illa eclypſis diceē eē tardior: cū luna fuerit tarda curſu: velocior āt cū velor. ❡ Nōn^m qꝫ luna ē fons ⁊ origo hūidoꝝ ſicē ſol caloꝝ: qḋ oñdiē: qꝛ ſm eī° diſpōnē hūida moueneē: cū. n. fuerit lumine plena: ⁊ marie i ſignis ſue nāe: hūidis. ſ. ⁊ fridis adaugenē hūida ſi ſolū i ꝯtinēte noꝛ: ſꝫ i aīalib° ⁊ alijs ⁊ marie i aq̄ticis. Propter qḋ i regiōib° fridis ⁊ hūidis tūc vt plm̄ū videm° aereꝫ vaporib° turbatū. ſilr cū fuerit i cōbuſtione: nedū i eclypſi oñdiē qꝫ debilitata nō pōt qḋ ſuū ē diſpēſare. vñ hūi^ſ aialiū videm° minorari: fridoꝝūqꝫ ac hūidoꝝ marie: ac ſparſim vagādo p aera ꝑcipitāter moueri: q̄re deficiēte gubernante vt multū turbatiōes aeris ⁊ tēpeſtates ꝯtingūt.

T. c. 45 ⁊ inde.

Luna humidorū fons.

❡ Problema. xviij. Antiqua.

Ropter qd auſter nō icipiēs ſꝫ finiēs pluuialis? Utꝝ qꝛ de lōge cōgregat aerē: fit āt ꝯſiſtēte aq̄: cōſiſtit aūt poſterius q̄ꝫ icipiat? Aut qꝛ incipiēte calidus eſt aer adhuc: pp id qḋ ex tali preterire: diuturnus aūt infrigidatus cōſtituitur magis in aquam. Noua.

❡ Cur auſter nō incipiēs ſꝫ definēs ibrē afferat? Utꝝ qꝫ aerē cogit elōginquo quo coacto aq̄ exprimiē: cogiē aūt poſtea q̄ꝫ ceptū ē: an qm̄ icipiēte calidus adhuc aer eſt: qppe q profectus a calido ſit: in proceſſu tpis aūt refrigeratus in aquā melius ꝯſiſtere pōt.

❡ Quare pluuia nō accidit auſtrali vento incipiēte ſꝫ deficiente magis. ❡ Deinde. (Utꝝ.) Soluit di. ꝑ cām eſſe qꝛ auſter cū veniat ad nos ex ptibus lōginqs ꝯgregat aerē ⁊ ꝯdēſat a remotis: eo aūt ſic diſpoſito pluuia gn̄aē: ꝯſiſtentia vo aeris nō fit cū icipit flare ſꝫ poſterius diu: pp qḋ cuꝫ incipit flare auſter nō cōmouet apud nos pluuiā: ſed cum dꝫ deſinere. (Aut qꝛ.) ducit aliā cām di. cū auſter icipit flare calidus extat cū a loco aduſto ſuam ꝯtrahat originē.

per loca iam ſol meridiem pertranſeat: ꝛ quia venit a loco ꝛ aliter calido adhuc diu eſt preterire antequã infrigidet ꝛ condenſet aerẽ in nubem ꝛ pluuiã: ꝛ hoc totum circa ꝑnᵐ medio appropinquante: ſ3 cũ diuturnus ſit flatus eiꝰ redditur infrigidatus ꝛ tũc cõſtituit ꝛ ꝯdenſatur, amplius in pluuiam q̃ꝫ prius ꝛ id erit in fine exufflationis ipſius.

Problema. xix. Antiqua.

PRopter qd auſter qñ qdẽ minoꝛ fuerit ſerenꝰ eſt: qñ aũt magnꝰ nubiloſus ꝛ diuturnioꝛ? Utrũ ſicut qdã dicũt pp ꝑncipiũ: ſi eni a minori ſerenꝰ: ſi ãt a pluri moueat̃ nebuloſus. Aut qꝛ mioꝛ icipiẽs ẽ q̃re nõ mltũ aerẽ ipellit: i fine ãt ꝯſueuit fieri magnꝰ: pp ꝙ ꝛ puerbiat̃ icipiẽte auſtro ꝛ finiẽte borea. Noua.

Quã ob cãm cũ minoꝛ auſter ẽ: nubes nullas obducit: maioꝛ nubilus ꝛ diuturnioꝛ ẽ? Utrũ vt qdã aiũt: initij cã ita accidat. Nã ſi ex minori ꝓficiſcat̃: liquidus vduſqꝫ ẽ. Si ex ampliori nubilus ꝛ craſſus? An qꝛ mioꝛ cũ incipit ẽ: itaqꝫ nõ multũ aeris cõpellere põt. Sed ad poſtremum amplificari conſueuit. vnde illud prouerbium. Cum ceſſat boreas cuncꝫ auſter ſurgere cepit.

Quare cũ vẽtꝰ auſtralis fuerit minoꝛ ꝛ breuioꝛ ſerenat aerẽ: ſ3 cũ fuerit magnꝰ diuturnus turbat ipm nubibꝰ ipellẽs ipm. Deĩde. (Utrũ.) Soluit. d. ꝑ ꝙ aliq dicũt huiꝰ cãm eẽ illõ vñ trahit ꝑnᵐ ꝛ originẽ3. ſ. ii. hõ fuerit minꝰ ꝛ debiliꝰ tũc dicũt ſerenitatẽ cãre. ſi aũt plꝰ ꝛ vigoꝛeſiꝰ nebuloſũ aerẽ facẽ. S3 qꝛ iſta cã vilis ẽ ſatis: dat aliã: aut. d. ꝙ auſter qñ icipit flare ẽ mioꝛ apõ nos: eo ꝙ multũ diſt amꝰ a loco ſue origis: ꝛ iõ nõ mltũ aerẽ añ ſe ipellit: ꝛ ꝙ tale eſt nõ turbat aerẽ nubibꝰ: ſ3 potiꝰ ſerenat: ꝛ qꝛ nõ ipellit mltũ aerẽ: ipẽ ẽt i fine nõ poterit fieri magnꝰ: ſic ẽ ipſius ꝯſuetudo ꝛ nã vt ẽt dicet̃. 44. Ex his ẽt iſert vnũ coꝛᵐ. d. ꝙ puerbialr dr̃. icipiẽte auſtro flare ꝛ borea deſinẽte bonũ ſupple eſt nauigare: vt dicet̃. 54. qꝛ euentatio ſit pua ꝛ debilis: eꝫ aũt malũ: qñ multa ꝛ fortis. ꝛ hõ. 44. dabit̃ cã ſitr.

Problema. xx. Antiqua.

PRopt̃ qd ꝑmittũt̃ hyeme ab oriente vẽti: eſtate ãt ꝛ ſero? Aut qꝛ qñ nõ ampliꝰ vincit ſol dimiſſus aer eſſluit: occidẽs aũt derelinqt nubes a qbꝰ çephiri: ꝛ qñ vtiqꝫ adducũt illꝰ q hitãt in iferioꝛi emiſperio matutinalis vẽtus ſit: ecõtrario aũt qñ occidit in iferioꝛi parte: illis ãt çephiros faciet: ꝛ h̃ matutinalis ſpũs a ꝯñte aere ipſum: pp h̃ q̃3uis occupet aliũ vẽtũ maioꝛ ſit eleuatio qꝛ addidit. No.

Cur tpe hiberno flatꝰ pte veniũt exoꝛtiua: eſtiuo occidua? An vbi ſol ampliꝰ nõ euicit aer libere ꝓfluit: cũ igit̃ nob occidit: nubes relinqt: qbꝰ fauonij ꝓdeũt: cũqꝫ icolis inferioꝛis hemiſperij oꝛit̃: ſpm̃ illis pte exoꝛtiua ꝓducit: ꝯ cũ pti inferioꝛi occidit fauonios illis: ſubſolanos nobis conſectãte aere facit.

Unñ fit vt quẽ aliũ vẽtũ occupauerit augeat: eo. ſ. ꝙ non nihil adiunxerit.

Quare vẽti hyeme ꝑmittunt̃ a pte oꝛientali ꝛ mãe: ſed i eſtate a pte occidẽtali ꝛ de ſero. Deĩde. (Aut qꝛ.) Soluit: ꝛ ꝑ ponit q̃da3 ꝑ que hr̃ cã ſcõe ptis q̃ſiti. d. id eẽ qꝛ qñ ſol fuerit dimiſſus ꝛ inclinatꝰ: nõ valẽs vicere aerẽ: tũc vapoꝛ eleuat̃ in ipſ3 ꝛ diſcurrit hincinde. Uel aliter qñ ſol nõ põt ampliꝰ vincere ꝛ dñari: tũc vapoꝛ dimiſſus in eo diſcurrit in ipm ceſſante ſole ꝓhibẽte: q̃ accñte relinquunt̃ nubes ex ꝑtacto vapoꝛe ꝯdẽſato: ex qbus nubibꝰ cũ in eis colligat̃ calm ventoſũ cũ aliq̃ ſicco: gñant vẽti occñtales: vt çephirꝰ lips ꝛ choꝛꝰ: ꝛ cũ nubes ꝛ vapoꝛes exñtes h̃ circa occidẽs attrahunt̃ vtute ſolis. ꝛ deferũt̃ ad hemiſperiũ illoꝝ q hitãt in oppoᵐ occidẽtaliũ: tunc illis antipodibus ex hõ nubibꝰ ꝛ vapoꝛibꝰ gñabit̃ vẽtus matutinalis dictus ſubſolanꝰ. Ecõtrario ſubiũgit q̃dã ꝑ q̃ hr̃ cã ptis ſcõe. d. ꝙ ꝯrio mõ accidit fieri i hemiſp: rio ſupioꝛi ꝛ inferioꝛi circa ptẽ oꝛiẽtalẽ nr̃am eius qõ accidit circa occidẽtalẽ: qm̃ nubes cõgregate circa ſolis occaſum in occñte tꝑoꝝ qõ eſt in oppoſito nr̃i oꝛiẽtis: gñant eis çephiros ſic̃ gñabit̃ nobis in nr̃o occñte. Cũ ãt ſol recedit ab eis incipiẽs ad nos ꝑuenire ꝛ oꝛiri ex illis nubibꝰ ꝛ vapoꝛe ex qbꝰ erãt çephiri apõ nos: tũc erũt vẽti matutinales ſiue ſubſolanꝰ: pp aerẽ ꝯuertentẽ motũ ſolis ꝛ ipũs vẽtoſũ. Et iõ iſert ꝙ l3 vẽtꝰ hic matutinalis ſupoccupet aliũ vẽtũ: i. çephiꝝ ꝑcedentẽ illis: tñ erit magnꝰ ꝛ ꝑmittit̃ in hyeme ꝛ õ mãe qñ eleuatio ſit maioꝛ cuius ei flat vapoꝝ additio. His aũt ꝑmiſſis deducat̃ vlterius ita: cũ itaqꝫ ſol nobis occidit eſtate: aer relinqt̃ infridatꝰ: q̃ accñte vapoꝛes icapiũt cõtẽperari ꝛ moueri hincinde in vẽtũ: ꝛ ad h̃ adiuuant actio ꝛ cõmotio quã cũ ſol tẽdẽs ad aliũ hemiſperiũ. Nobis aũt in hyeme occñte non ſic ꝑmittũt̃ vẽti: qñ aer eſt fridus ſm totũ: ꝛ itm̃ infridat̃ poſt occaſũ: ꝙ vẽti nõ pñt fieri: in mane võ eſtate ꝑmittuntur vẽti oꝛiẽtales: qꝛ vt dcm̃ eſt poſt çephiꝝ antipodũ ſiũt nobis vẽti oꝛientales matutini: ſ3 tũc illis eſt eſtas: cũ aũt ipſa eſt: ſolis ꝑmanet potẽtia: ꝙ l3 occidat ipſis ſol cũ nob oꝛit̃: vtute ſue calitatis mouit plures vapoꝛes eis: q̃s ſm plurimũ ſecũ trahit. Et iõ cũ oꝛit̃ ſupꝛa hemiſperiũ nr̃m: emittit eos ꝑ ipm ſparſim ꝛ id qdẽ manifeſtũ erit. 51ꝰ vbi reiterat̃ idẽ. Nõnᵐ per ea q̃ apparẽt metheo. 2. ꝛ de mũdo. ꝛ hic. ꝙ vr̃ i vniuerſo. 48. foꝛe vẽtos: l3 nõ ſa ſoꝛtiãt̃ ea dẽ trãſpoſite. in hemiſperiu3 eni ſupioꝛi in quo ſumꝰ circa eq̃toꝛẽ imaginãt̃. 12. pũcta ꝑtacta ꝑꝰ. 12. vltra ipſum v̈ſus polum antarcticũ: ſm Ariſto. ſub iſto etiam hemiſperio vt apud antipodas qui h̃ tãgunt̃. ꝛ. 53ꝰ iſto modo erit: vt ſuperꝰ. 24. vẽtos aſſignare: ita vt. 48. ꝯſurgant in toto. Capi. ij.

Problema. xxj. Antiqua.

PRopter quid canes in venatione minime inueniũt çephiro flãte? Aut qꝛ maxime ꝯfundit pp id qõ valde continuus eſt ventoꝛum ꝛ maxime ſub terram flat. Noua.

Cur afflãte fauonio canes vaſtigia minus valeãt cõperire? An qꝛ plurimũ hic ventus cõfundit qm̃ vẽtoꝝ omnium cõtinentiſſimꝰ eſt: maximeqꝫ terrram attingit.

Quare canes qñ venant̃ flante çephiro praue poſſunt percipere odoꝛem: ꝛ ſpiritum aĩalium que venantur: ſiue ſint quadrupedia ſiue volatilia: ꝛ per ꝯñs minime poſſunt ea inuenire: cũ non ſit aliquod ducatum eoꝛum ad ipſa niſi bonitas olfatus. Deĩde. (Aut.) Soluit. d. cãm eẽ: qꝛ aerem vehemẽter cõmiſcet: ꝛ confundit oꝛganũ olfatus;

Nõ prouerbiu3

eo ꝙ ipſius ꝑflare continuū eſt valde ⁊ diutius ꝑmanens aliorū vētorū reſpectu: ēt eius ꝑflare eſt ſubintrās terrā: cōſequit̄ eni: vt tactum eſt in ꝓcedēti: motū ſolis occidentis: ꝓp qd aer terre cōtiguus ꝑmiſcet̄ ⁊ turbat̄: adeo ꝙ canes reddunt̄ inodoratiui taliter vt nō poſſint aīalia percipe.

Dubitaꝰ

¶ Dubitat̄: qꝛ vr̄ id attribuendū fore magis auſtro ꝙ̄ zephiro: qꝛ auſter grauat auditū ⁊ alios ſenſus: ⁊ vr̄ totum corpꝰ ⁊ maxie caput: vt apparet affo. 3°. ⁊ liº huiꝰ zephirꝰ eſt leuis ⁊ delectabilis vētorū vt dicet̄ ſepe. ¶ Dōm ꝙ zephirus magis cōfundit olfatū ꝙ̄ aliqs vētorū: tū qm̄ terrenus: tū ēt qꝛ fridus: tū qm̄ eo flante ſubita fit in aere grādis imutatio ꝓp ſolis abſentiā: q̄ oia ſiqdē videt̄ facere ad olfatꝰ prauitatē. Et tūc dōm ꝙ auſter aggrauat noſtros ſenſus: cū ſit hūidus multū ⁊ calidꝰ: ⁊ nā hūana ēt hʒ: nō aūt ſenſus canū: cū ſint ſicci q̄ſi tēperās illos. Nō eſt itidē auſter terrenus vt zephirus neqȝ cōtinuus: ꝓp qd ēt ſi canū ſenſus haberet grauare: cū eis non taliter occurrat vt zephirus: nō poſſet hīs olphatū impedire in venatione.

¶ Problema. xxij. Antiqua.

Propter qd qn̄ ſtelle vident̄ currere in aere: vēti ſignū eſt: qꝛ a vento ferunt̄ ⁊ ꝓus illic fit vētꝰ ꝙ̄ apud nos ꝓp qd ⁊ a quo vtiqȝ loco ferūtur ſtelle in hoc ⁊ ventus fit. Noua.

¶ Quā ob cām cū ſtelle ꝓſiliūt: vēti indiciū dat̄? An ꝓpea ꝙ a flatu ferunt̄ ꝓuſqȝ ibi ꝙ̄ apud nos flatus excurrit. Quo fit ēt vt vnde ſtelle ferunt̄: hinc flatus accedat.

¶ Quare cū quedā ſcintillationes vident̄ ꝑ aera diſcurrere q̄ dicunt̄ ſtelle cadentes ſignū eſt futuri vēti: ⁊ ſiſr̄ qn̄ ſtelle vident̄ maiores ⁊ ſcintillātes valde. ¶ Nōnꝰ plura eē q̄ generāt̄ ex mā ſatis in adiuicē ꝓpinq̄: vt ab exalatiōe ſic caumoſa: puta vē tus: enchias: tiphon ſtelle cadētes volātes viſe cadere vt eges daly ſiue aſubli ⁊ mā zeli: ſtelle caudate tonitruū fulgur ⁊ coruſcatio: ſi enī ꝯtacte māe ſurſū ducte obuiauerit friditas ⁊ ea grauis reddit̄ ⁊ deorſum refracta: ipellit aerē vehemēter vn̄ vētus gn̄at̄. ſi aūt cū refractione motu iā ſuſcepto occurrat ei obſtaculū: ſitqȝ mā eius cruda impetuoſe mota cāt enchiā: ⁊ tiphonē ſiue vētū turbinis. ſi aūt friditas predicte nō dn̄atur māe: vſqȝ in locū eleuabit̄ empyreū: vbi iflāmat̄ ⁊ incinerat̄ ⁊ ingroſſat̄ vn̄ ꝓueniet ignis: q aliqn̄ apparet lōgus ſicut fumꝰ fuerit ⁊ vocatur ſtella cadens: ſi autem prefata materia fuerit ſubtilis cōuertit̄ in purū ignē: ⁊ nō apparebit eius illuminatio: ſicut nō vr̄ ignis i ꝓpria ſpera lumē habere: aut nō conuertit̄ in ignem: ſed remittit̄ frigiditate ſibi obuiāte ab eius inflāmatione: ⁊ tūc cito ꝯuertit̄ in aerē: ⁊ efficit̄ vt aer pernia: ſi aūt ꝓp groſſiciē ipſius nō cito vincit̄ friditate: remanebit eius veſtigiū ⁊ impreſſio diu ⁊ erit tūc ſtella caudata: q̄ aliqn̄ reuoluit̄ cū celo: eo ꝙ ꝑtes ignis qbꝰ ꝯtinuat̄ cū celo cōtinuat̄: ⁊ ſi qdē poſt aduſtionē nimiā remoueat̄ a mā illa rubedo: ⁊ reddat̄ nigrū: appebūt foramina i aere obſcura: ꝙ ſi aliqd remanſerit inter nubes māe fumoſe calide: ⁊ infrigidet̄ exterius cēbit̄ vētus validus inter nubes: ⁊ mouebit̄ inter eas ⁊ ꝓueniet inde ſonꝰ dictꝰ tonitruū ꝙ ſi qdē motꝰ eiꝰ fuerit fortior ⁊ ipetuoſus: ignieẗ a calore mota mā fumoſa: ex q̄ tūc gn̄abit̄ ignis ſplēdidiſſimus ⁊ coruſcatio: ſi aūt illud qd ex ea ignitū fuerit: ſpiſſum ⁊ ⁊ graue extiterit: ꝓp cōflictū nubiū ipellet̄ ad terrā: qd fulgur vocabit̄: ⁊ eſt ignis ſubtiliſſimus ⁊ mirabilis penetrās res molles ⁊ cedētes abſqȝ leſione: duras aūt ⁊ reſiſtentes deſtruit ⁊ liquefacit. argentum enim liquefacit in marſupio eo illeſo. ¶ Notādū ꝙ coruſcatio ⁊ tonitruū ſiūt ſiſr̄

Nō oēs fere ipreſſiōes ceſtes de qbus metheo. iij. late: ⁊ ēt ij. vt vbi circa ſi.

tempore: ſed qꝛ viſus eſt velocior ⁊ ſpūalior auditu: opꝫ n. aerē in ipſo moueri: ante videt̄ ꝙ̄ audiat̄: ſic igit̄ cum materia ſit ſatis vna pōt quis ex ſtellis cadētibus tanq̄ ex ſigno de vento ꝓnoſticari venturo. ¶ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit. d. cām eſſe qꝛ hʒ ſtelle cadentes ⁊ iacula mota per aerē deferunt̄: ꝓp ventum in eis exiſtē: qd apparet qꝛ nō directe deorſum tendunt: vētus enim prius illic fit ꝙ̄ veniat ad nos: ⁊ merito qꝛ dictum eſt primo inſufflationem incipere a ſuperiori: ⁊ vtiqȝ per ventum qui educit ſtellas in locum illum ſuperiorem ſignari poteſt futurus in loco iſto inferiori: cum inde tamen originem ſuam contrahat.

De h. ꝗ. metheo. circa ſi.

¶ Problema. xxiij. Antiqua.

Propter qd maximas nubes vētorū zephirꝰ ducit? Aut qꝛ ex pelago flat ⁊ iuxta mare: ex mlto ita qȝ ⁊ congregat. Noua.

¶ Cur nubes maximas fauonius agit? An qꝛ de alto ſpirat: regiōeqȝ maritima nubes ꝑ ampla ſpacia colligit ampliores.

¶ Quare de numero vētorum zephirus concitat maxime nubes ⁊ conducit: cū tn̄ ſit mitis ⁊ delectabilis. vt dicetur. Vn̄ Boe. de conſol. mitis zephirus reuehit ⁊c̄. ¶ Deinde (Aut qꝛ.) Soluit. d. cāʒ eē: quia flat ex pelago vbi vaſta maris ꝓfunditas continet̄ ⁊ circa mare qꝛ perflat partem occidentis: in qua eſt magnitudo ⁊ profunditas maris: vt dictum eſt ꝑ̄tis ꝙ zephiro eſt mā ꝑata obediēs: agens autē qd ⁊ mām hʒ diſpoſitam valde: ⁊ ſi debile: pōt tn̄ ꝑfecte actionē imprimere: ꝓp qd zephirus q̄uiſ ſit mitis ⁊ delectabilis. vʒ. multos vapores ei paratos in nubes congregare: nō autem ſic boreas: cū ſibi māe deſit obedientia.

¶ Problema. xxiiij. Antiqua.

Propter qd q ſunt in fine vēti maximi? Aut qn̄ coadūati flauerint modicū eſt calidū. Noua.

¶ Cur venti ad poſtremū vehementiſſime ſpirāt? An qꝛ vbi vniuerſi efflarunt caloris parum relinquitur.

¶ Quare vēti ⁊ ꝑcipue auſtrales ſunt in fine cum debent ceſſare maximi ⁊ validi vt apparuit ⁊ videbit̄ huiꝰ. 44. ¶ Dēde. (Aut qꝛ.) Soluit. d. cām eē: qꝛ qn̄ flatus eorū fuerit coadunatus eo ꝙ mā non eſt adhuc ſubtiliata ⁊ diuiſa per totū aerē: calor quidē adhuc eſt modicū in vapore vētoſo: eo ꝙ māe cōpactio ebetat calorē: ⁊ maxime auſtro id accidit: cum ſit humidus vaporoſus. Sed cū diu extit̄ flauerit: ⁊ preſertim cū ad nos peruenerit: pertranſiuit iaʒ maritima ſtagnoſa ⁊ loca paludoſa: quare caliditatem ſufficientē ⁊ ſiccitatē cū ſubtilitate acquirit: ꝓp qd reddit̄ maximus ⁊ validus in fine exufflationis: de borea vō ecōtrario ſic̄ appebit cū eius mā fuerit modica ⁊ ſubtilis.

¶ Problema. xxv. Antiqua

Propter qd ſi circa equinoctium chorus flauerit: aqua fit? Aut ſm̄ quē locū mundi ſol fuerit: mouet vētos qui ſunt exinde propter qd ⁊ vētorū ꝑcuſſio ſm̄ motū ſolis fit. Qm̄ autē equinoctiū cōfiniū hyemis ⁊ eſtatis: quādo contingit ſolem ſm̄ apparens nobis equinoctiū tranſire aut deficere certo termino: ⁊ eē magis in hyemalibus: accidit vētos q ſunt

ex hmõi pte flare: quoꝝ pmus eſt chor⁹ exi/
ſtés humid⁹ nã: exñte aũt ſole magis i hye/
mali pte mũdi ⁊ mouẽte vẽtos q ſunt in ipa
hyemis opa cõtingit fieri: hoꝝ aũt eſt hym
ber. Amplius aũt, qm̃ eqnoctium eſt tanq̃
hyems ⁊ eſtas equipotẽs. Si vtiq; alterutri
ipſoꝝ aliqd appõat: bñ deſignatũ defluxũ fa
cit: ſicut i equãtib⁹ trutinis: qm̃ aũt chor⁹ ex
hyemali ordine eſt: ⁊ hũidus nã apponif in
eqnoctio: ifluxũ hyemis faciebat ⁊ ibrẽ: iber
eni hyemis ẽ magis ꝓpri⁹ flãti vẽto. Noua

Cur ſi circa eqnoctiũ affric⁹ ſpirarit aqua
fiat neceſſe ſit? An quo loco orbis ſol fuerit
ide ſoleat ſpũs excitari: itaq; p ſolis diſcur/
ſu viciſſitudo ſpũuz agaf. Qð cũ eqnoctiuz
hyemis atq; eſtatis ꝯfiniuz ſit: dũ ſol nobis
cõſpectũ eqnoctiũ agit: aut iuſtũ trãſgreſſus
limitẽ: regiõi ſe dedit hiberne: accidit: vt vẽ/
ti ptis illi⁹ vnaculi ſpirẽt: quoꝝ pm⁹ affricus
eſt nã hũidi⁹: ⁊ cũ ſol ptẽ orbis terraꝝ hiber
nã pluſtrat: flatuſq; regiõis eiuſdez moueat
euenit: vt hyems ſuis fũgaf mũerib⁹. Cui⁹
gñis imber eſt. Ad hec cũ eqnoctiũ tãq̃ pa
ribus examinatis virib⁹ hyemẽ atq; eſtatis
ꝯſtet. Si alterutris qcq̃ additũ ſit: obit⁹ mo
mẽtũ exultabit cõſpicuũ: vt in eqlibrio põd⁹
lãci adiũctũ alteri efficit. Qð cũ affric⁹ hiber
ni ordinis ſit: nãq; hũidus: equinoctio addi
tus hyemẽ imbremq; merito affert: imber
enim hyemis eſt flatibus familiariſſimus.

Quare ſi chorus flauerit circa eqnoctiũ accidit tũc plu/
uia. Notandũ eqnoctiũ fieri cũ noctes dieb⁹ adequanf:
q bis in anno in locis ex eqlitatẽ cõtingit: puta cũ ſol fue/
rit i initio arietis: ⁊ libre: ei eadẽ ꝯtinue. Deĩde. (Aut qz)
Soluit. d. cãm eſſe. p. qz ſol eſt potiſſima cã motiua vẽtoꝝ:
vñ vẽtos ꝯcitat ſm illũ quẽ tenet locũ: nã ſi fuerit in oriẽte
vẽtos mouet oriẽtales ⁊ ſeptẽtrionalis puenieñs ad caput
cãcri ſeptẽtrionales. Sic igif vẽtoꝝ cõmotio ⁊ inſufflatio
erit ſm motũ ſolis ⁊ ſitũ: ⁊ qz eqnoctiũ eſt qdã terminus ⁊
pũctus medius in q reddũf affines ⁊ cõtigui eſtas ⁊ hyẽs
diuidẽdo totũ annũ in hec duo: tũc ſz hec ꝑſuppoſita: qñ
cõtigerit ſolem p eqnoctiuz trãſire: vt pz ⁊ manifeſtaf no/
bis: aut nõ ptrãſire oĩno: ſz deficere adhuc accidit ex qſito
termino trãſit⁹: ita q mag s pmaneat in ſignis. 6. hyema/
libus q ſũt a pri⁹ libre vſq; ad finẽ piſcis q̃z in. 6. his oppo
ſitis: cũ tũc pertrãſiuerit eqnoctiũ: accidit vẽtos qui ſũt in
pte illa flare puta exñtes circa pri⁹. 6. ſignoꝝ eſtualiũ aut
circa finẽ. 6. hyemaliũ: inter quos chorus prior exiſtit hũi/
dus exñs: eo q eſt ſm Ariſt. ex pte occidentis collateralis
zephiro ⁊ ſm iter eũ: vt oñdit deſcriptio: ſic igif cũ ſit in pri⁹
ptis p⁹ vbi ſunt. 6. ſigna eſtualia paꝝ recedẽs a. 6. hyema
lib⁹ vbi cõtingit eqnoctiũ: merito tũc pluuiã ꝯcitat: ⁊ ma/
xime appropinquãte eqnoctio autũnali: q aũt ſol ꝯcitet
vẽtos ſm locũ quẽ pambulat oñdif: qz cũ fuerit in altera
pte hyẽali vt i. 6. ſignis auſtralib⁹: cõmouẽs vẽtos q ſũt ei
attributi: auſtrũ. ſ. cũ ei⁹ collateralib⁹: cõtingit ipm induce
re opationes ⁊ motus attributos hyemi: de quoꝝ nũo eſt
hymber: q eſt aer vaporoſus turbid⁹ propter aliquẽ vẽto
rum hymalium ſicut eſt chorus. Notandũ q ſignan/
ter dictum eſt ſm apparens nobis equinoctiũ: qz ſm ve/
ritatem nunquam eſt certum reperire: pp motũ ſolis quez
ponunt aſtrologi omni die nãli fore in oppoſitum motus
diurni ſm ſignorum ſucceſſionem. 59. minutorũ. ⁊. 8. ſe/
cundoꝝ. Et ita non oritur in craſtino in eodem puncto in
quo in precedenti: que ſiquidem cauſa Ariſt. non eſt acce
pta: cum ponat planetam vt fixum in celo 2⁰ celi. Adhuc
ex, origine ſolis: qz cũ ſit magne quantitatis luciddiſſimus:
mox cum aliqua ipſius portio emergitur ſuper terram: di
es fit: ſed cũ occidit ſol: nondũ nox accidit: quare nõ eſt cer
tũ ſed certum potius nobis apparens equinoctiũ aſſigna/
re: ⁊ iõ dicũt nõ eẽ diẽ: niſi cũ cẽtrũ ſolis fuerit ſupra terrã
neq; noctẽ niſi occiderit. Deinde. (Amplr⁹.) Aſſignat
2⁰ aliã cãm vel melius cõfirmat ꝑt actã dicẽs: qui ſus equi/
noctiũ eſt ſicut mediũ qðdam ⁊ cõterminũ in quo hyems
⁊ eſtas eqlicanf in vtute: neq; eni tũc ſunt ipreſſiones hye
mis ſupare ab ipreſſion bus eſtatis: neq; ſupantes nec eõ:
ſed eqlitate vigore: ſed qñ aliqb⁹ ſit eqlibus exñtib⁹ aliqð
vni addaf illoꝝ ⁊ nõ alteri: tũ illð cui ſit additio vicit alte
rũ: qð ⁊ ſilr hic accidit: ſi eni alteri iſtoꝝ tẽpoꝝ vt hyemi
vel eſtati fiat appoſitio: tũc ſenſibilr defluxũ ⁊ oñitum ha/
bebit illud cui fiet additio ſup aliqd cui nõ: qð declaf i ar/
tificialib⁹: ſic. n. ẽ videre cũ qs trutinas ſiue libras ponde
ribus adequerit: tũc ſi aliqd vni qd addaf: ita q nõ alteri
ſtati ꝯcurſũ hebit deorſũ illð cui fcã additio: reliquũ autẽ
ſurſũ: ⁊ ſilr accidit in ꝓpo⁹. Deiñ. (Qm̃.) Maiore ſue
rõnis expõſita ſubdit miorẽ di. qz chor⁹ ſe tz in coordinatiõe
vẽtoꝝ ex pte hyemaliũ: qð oñdif: qz ei⁹ ꝯ; lo ẽ nãlr humi/
da: ſi occurrat in eqnoctiũ: in q vt dictũ eſt hyems ⁊ eſtas
ſũt i eqlitate coget in nãz hyemis defluere ⁊ hymbrẽ cãbit:
q ſiqdẽ hyemi ẽ ꝓpriũ: ⁊ marie vẽto iſto flãte: hymber. n.
cũ difformẽ motũ hẽat ⁊ vniuerſũ marie cõpetit ſibi chor⁹:
qz vapores in circuitu mouet ſicut ſit motus in chorea.

Problema. xxvi. Antiqua.

PRopť qd auſter ⁊ eurus calidiores
exñtes ꝯtris hic qdẽ borrea: ali⁹
vo zephiro aquoſiores ſũt: q̃uis
pp friditatẽ aq ex aere ſit: nõ eniz
p eo q ipellit borreas huc nubes: zephirus
enim ⁊ eur⁹ agũt vterq;: ſilr laterales ⁊ alij
oẽs vñ flant? Utrũ qz repcutif calidũ interi
us magis q̃ fuerit exteri⁹ calidũ magis aut
eſt qdẽ aliqd ⁊ vñ flãt ſerenos eẽ. eteni eur⁹
ab aurora eſt: hec aũt regio verſus heſperiã
ſita ẽ ⁊ zephir⁹: ſz qz pori calefact⁹ aer ſicut ⁊
aq velociſſime ⁊ marie infrigidanf: ferf igif
q qdã ab euro ab oriente calis hic aũt ab au/
ſtro ⁊ meridie qñ vtiq; veniũt in fridiorẽ lo
cũ cito ꝯgelãf ⁊ ꝯſtituũf i aquã ⁊ magis eu/
rus facit aquã qz a ſole magis fert aerẽ ⁊ ſilr
calin auſter aut finiẽs aquoſus qz frũs pm⁹
latus aer a mari finiens calidus exñtẽs ſed
qz a terra venit: aut nõ ſoluz hec cã ſed qz ⁊
maior finiens auſter ſit pp quod ⁊ prouer/
biũ in ipſum incipiente auſtro maiores autẽ
frigidiores q̃re ꝯgelat poſterius nubes: aut
pp hoc aquoſior q̃ incipiens. Noua.

Diuerſitas inter Ariſt. ⁊ aſtrologos T. c. 43 ⁊ inde

Equinoctiuz qd ⁊ qñ fiat

¶ Cur auſter atq; eurus cũ flatibus ſibi obiectis calidioris ſint: alter aq̃lone: alter fauonio aq̃ fertiliores ſint: q̃ꝫ q̃ꝫ frigorẽ q̃ hũorẽ ex aere depromat: haud. n. ꝙ aquilo nubes hinc pellit idcirco aq̃ nõ ꝓuenit. Nã ⁊ fauonius ⁊ eurus nubes abigit: qppe q ex latere pari mõ ꝓueniat. quiẽt ceteri oẽs vñ ſpirãt inde depellũt: Utrũ q꞉ frigor amplius introrſum circũ obſiſtit: cũ calor amplius vrget. An ẽt regio facit vñ ſpirãt vt ſereni illuſtreſq; veniãt. Eurus nãq; ex ortu. fauonius ex occaſu aduẽtat. Quinetiã rõ ſit: ꝙ aer ꝑcalefactus celerrime ac pleniſſime refrigerať: quõ ẽt aq̃: igiť euri aer de ortu cal's: auſtri de meridie ferť: cũq; fridiſſimũ locũ adiere cõpẽdio concreſcũt: atq; i aquã cõſiſtũt: magiſq; eurus aquã agit qm̃ aerẽ de ſolis pte nec minus calĩm ducit. Auſter aquã mittit cũ ceſſat: qm̃ aer q ꝑmus ex mari accedit fridus eſt: vltimus aũt tepidus ex terra occurrit: an nõ id ſolũ cã ſit: ſꝫ ẽt ꝙ ad poſtremũ auſter creſcit. Uñ illud ꝓuerbiũ. Cũq; auſter ſurgere cepit: atq fridiores qui vehemẽtius ſpirãt: igiť merito i nubes aerem poſtea cogit: an ea ipſa rõ ſit: cur poſt q̃ꝫ ꝑncipio fertilior aque occurrat.

¶ Quare auſter ⁊ eurus q hic ſumiť ꝓ ſubſolano. euri eñ dñr oriẽtales vẽti de mundo ab aurora: ⁊ ſi collateralis ſit poſitus ei verius: cũ ſint calidiores ſuis directe oppoſitis vt borea ⁊ ȝephiro: quo tangiť motiuum: auſter. n. calidior ⁊ humidior borea ſuo ꝯrio. B aũt frigidior ⁊ ſiccior: ⁊ ſilr de euro ⁊ ȝephiro ei oppoſito: ſunt itaq; hic calidiores illis: q꞉ oriunť ⁊ veniũt a locis calefactis a ſole: illi aũt minime: tñ ⁊ ſi ſint hi illis calidiores: ſunt plus gñatiui pluuiaꝝ: ⁊ inũdationũ: qõ nõ vr̃: q꞉ pluuia ⁊ ſibi ꝓportionale cãť ex aere infridato ⁊ ꝯdenſato in vapores ⁊ pluuiã. ¶ Dubitať. vñr. n. oẽs venti eẽ ſicci. p. ⁊ fri. ꝯñr: ⁊ nõ determinari alẽs naturis: eo ꝙ ois vẽtus cãtur vt dcm̃ eſt ab exalatiõe ſicca ⁊ ẽt frida: neq; põt ſilr aliqs dicere: ꝙ diuerſitas acquirať eis rõne loci quẽ exufflãt: q꞉ locus eſt de rebus extrinſecis ⁊ accñtibus: vt dcm̃ eſt. 4. phy. a talibus nihil vr̃ ſortiri ſpẽꝫ ſuã ⁊ nãm. ¶ Dõm ꝙ lꝫ ventus ſit vnius mãe ac hõ rõne vnã debeat habere nãm: tñ pp diſpõnes ⁊ formas q̃s accipit ex loco in quo eleuať vapor vel p quẽ vẽtus flat: adheret ei calor ⁊ humor: ⁊ aliqñ friditas ⁊ ſic. intẽdiť: intendiť vo minorať: ita vt diuerſas acqrat nãs: lꝫ. n. orientales fuerint ex ꝑdicta exalatione: ſiũt tñ calidiores ⁊ ſicciores occidentalibus: qñ oriunť a loco vñ ſol emergit: ⁊ diu ſũt ſub eo: calidi ⁊ ſicci redduť: tẽpate tñ: ⁊ ſilr de ceteris ventis dõm: ꝙ locus q̃uis ſit extrinſecus ſm ꝙ eſt ſupficies corporis cõtinẽs id: inq̃tũ tñ illa ſupficies eſt q̃litatibus informata paſſiuis cũ actiuis: locus eſt faciẽs ad gñationẽ ⁊ eẽ locati. vt pꝫ p porphy. Eſt. n. pñm gñationis vt pꝫ vñ ꝓbatũ eſt. 10. ſicut locus ⁊ nã facit. Et ita locus q̃uis ſit qd extrinſecũ põt tñ ꝑdicto mõ aliqd cãre extrinſecum. ¶ Deinde. (Nõ. n.) Soluit: ⁊ ꝑ remouet falſã ſolonẽ ſiue cauillationẽ. 2° ſubiũgit eas q aliqd ꝯtinẽt vitatis. 2° ibi (Utrũ.) dic ꝑ ꝙ cã nõ põt aſſignari q̃re eurus ⁊ auſter ſũt magis pluuioſi borea ⁊ ȝephiro: eo ꝙ boreas ipellat ⁊ adducat nubes ad locũ nr̃m hitatũ: q꞉ non ſolũ id facit boreas: imo vtiq; alij ꝯrij ſicẽ eurus ⁊ ȝephirus id opanť ⁊ collaterales ſilr mõ eis ⁊ circũſtãtes opanť idẽ in locis p q̃ inſufflãt: nõ igiť iſta eſt cã. ſ. ipulſio ⁊ cõmotio ad nos nubiũ: qm̃ cũ alij vẽti vt dcm̃ eſt id faciãt: ipſi ẽt pluuioſi eẽnt vt illi: qõ nõ ꝯtingit. ¶ Deide. (Utrũ.) Soluit alr ⁊ ꝓbabilr. d. ꝑ id eẽ: q꞉ calĩm euro ⁊ auſtro ꝯgregať interius repcuſſũ magis: q̃ꝫ ſit illud calĩm qõ remanet exĩ lateralr i ſupficie ipſius: eo ꝙ tũc erat calĩm diſpſum p totũ: nũc aũt efficiť aggregatũ interius ⁊ potẽs. Cũ igiť calĩn ſic fuerit ꝯctũ ad interiora: ifrigidať p exterior ⁊ igroſſať: q̃ tũc liq̃ſit ⁊ diſſoluiť a calo fortificato exterius ꝓrũpẽte: quo ſiquidẽ interueniẽte ꝯtingit pluuiã fieri. ¶ Deinde. (Aut q꞉.) Aſſignat aliã cãm ꝑ di. cãm eẽ ſꝫ aliquos lumẽdã a locis vñ incipiũt flare eurus ⁊ auſter: q꞉ ipſa ſunt ſerena: qõ oñdiť: q꞉ eurus trahit originẽ a pte orientali veniẽdo ab aurora. tunc. n. ſimilať calor aeris euro: regio autem ſiue locus vñ pflat ȝephirus q̃tũ ad locũ Ari. eſt ſicca verſus heſperiã quã dicit Italiã ab italo ſicilie rege. Uñ Iſido. ety. cũ dico heſperiã ſimplr itelligo italiã. cũ aũt heſperiã vltimã itelligo hyſpaniã. Et q꞉ veniũt hi a loco ſereno ⁊ calo: aer cũ fuerit ꝑ calefactus per ipſos citiſſime infrigidať ⁊ vehemẽter frigore ſibi occurẽte: ſicut aq̃ celerius ⁊ inteſius infrigidať: ſi tollať cala ⁊ ſibi forte occurrerit frigus: q̃ꝫ ſi antea eẽt frida: pꝫ ꝑ metheo. ex actu piſcatoꝝ: q̃re eſtate cõtingit ꝓpter grãdinẽ fieri: ꝙ ẽt circa eurũ ⁊ auſtrũ ꝑdicta phr ꝯtingere oñdiť: q꞉ aer calefactus ab oriẽtali regiõe cala deferť ab euro in occidẽtem frigidã. alius vo aer calefactus i meridie calo ab auſtro deferť ad ſeptẽtrionalẽ ptẽ frigidã: ⁊ q꞉ ambo adhuc exñtes calidi in fridũ ꝓueniũt locũ citiſſime ꝯgelãtur: ⁊ in pluuiã facti vaporibus ꝯuertunť. ¶ Deinde. (Et magis.) Cõparat eurũ ad auſtrũ oñdẽdo ꝙ eurus eſt magis gñatiuus pluuie q̃ꝫ auſter. d. ꝑ ꝙ eurus plus ẽ gñatiuus pluuie q̃ꝫ auſter: q꞉ eurus adducit aerẽ ſecũ magis de ſub ſole: q̃re magis calefactũ: diutius. n. ipſe pmanet ſub radijs ſolaribus q̃ꝫ aliqs alioꝝ vẽtoꝝ: q cũ euro tũc imediate occurrẽs pti fride ꝯdẽſať in vapores ⁊ pluuiã. ¶ Deide. (Auſtri.) Secũdo oñdit quõ auſter cãt pluuiã ⁊ qñ: aſſignãs duplicem cãm dicẽs primo: cũ auſter ꝓuenit v̾ſus finẽ ſue exufflationis: reddiť pluuioſus: q꞉ aer motus ab ea ꝑ ſicut circa lybiã: vt appebit. 48. reddiť fridus pp vehemẽtẽ ⁊ velocẽ eius motũ: ſed cũ ptrãſierit ſup mare ⁊ paludes ⁊ termiauerit ad terrã: factus eſt calidus ⁊ humidus multis vaporibus admixtus: q infridať iterũ pp diſtare a mari cũ huc deuenerit: ⁊ tũc pluuiã inducet. ¶ Deinde. (Aut q꞉.) Scdo ſubdit aliã cãm cõpletiuã ꝑoris dicẽs: ꝙ nõ ſolũ illud qõ prefactũ eſt: cã exiſtit gñationis pluuiaꝝ ab auſtro: ſed etiãꝫ q꞉ maior ⁊ validior eſt auſter cum incipit appropinquare fini: q̃ꝫ qñ eſt circa ꝑncipiũ ⁊ originẽ ſuam. Propter qõ ꝓuerbiũ factũ eſt de eo: incipiente auſtro hñ qdeꝫ nauigať. Cũ ẽt maiores ſunt exufflationes aliq̃ꝝ vẽtoꝝ ⁊ validiores: tunc frigidiores: que autem tales cõgelant nubes vltimo ⁊ cõdenſant in pluuiã: ſed auſtrũ dictum eſt maiorem fore in fine: quare ſubiungit: ꝙ p iſtam cãm ẽ pluuioſior cum terminatur q̃ꝫ quando incipit: ſic igitur pluuioſior ventoruꝫ eſt eurus: ꝯñr auſter: deinde boreas: minime autem ȝephirus.

Dubitatio

T. c. 3. ⁊ alibi.

Cap. ij.

Duplex heſperia

Cap. p. ⁊. ij.

Prouerbiũ antiquum.

¶ Problema. xxvij. Antiqua.

PRopť quid venti deſiccãt frigidi exiſtentes: Aut quia euaporare faciunt ⁊ frigidiores. Noua.

¶ Cur venti ſiccant cũ frigidi ſint: An qm̃ qui frigidiſſimi ſunt vaporem eliciunt.

¶ ¶ Quare venti cũ ſint frigidi ſaltẽ rõne mãe deſiccãt: cũ tñ frigidũ ſit eq̃ natũ coniungi cum hũido ſicut cũ ſicco:

⁊ maxie q͛ꝛ fridum ꝓhibet reſolutionē poꝛos cōſtridēdo. ℂ Deinde. (Aut quia.) Soluit. d. cām eſſe: q͛ꝛ venti q͞ꝫtuꝫ cūqꝫ frigidi euapoꝛationē inducunt vel reſolutionē occultā in coꝛpoꝛibus: ꝓpter qḋ videm⁹ eis flantibus aq̄s minorari pamplı⁹ ⁊ terras exiccari q͞ꝫ a ſolis ēt virtute cōſtante: ad cui⁹ qdē reſonē occultā ſeq͛ꝛ exiccatio ⁊ ariditas coꝛpoꝛū. Q͛ꝫ ſi dicaꝛ q͛ꝛ coartāt poꝛos: dōꝫ ꝙ lꝫ p̄ coāguſtēt poros. tñ poſtea caloꝛe redeūte ꝯ ſus exterioꝛa: ꝑſerti cū diu ꝑcutiāt coꝛpa poꝛos apiunt aptioꝛib⁹ minus valde: ⁊ faciūt hūidū exalare ad ſe attrahēdo: q͛ꝛ appet vt dcm̄ ē. 5. 13° vēti oclos facuit lachꝛymari: qḋ āt h̄ dr māifeſtū ē ibidē.

Venti oculos lachrymari faciunt

ℂ Pꝛoblema. xxviij. Antiqua.

Ropter qd magis q͞ꝫ ſol? Aut q͛ꝛ remouēt vapoꝛē: ſol aūt dereliqt: humectat qdeꝫ igiꝛ magis: deſiccat aut minus. Noua.

ℂ Sꝫ cur ampli⁹ ſiccēt q͞ꝫ ſol? An q͛ꝛ vapoꝛē nō ſolū euocāt: verūēt abducūt. Sol āt reliqt: itaqꝫ vt magis hūificat ſic minus aſſicat.

ℂ Quare ſuppoſito ꝙ vēti deſiccēt fridi ampli⁹ deſiccāt ſole. ℂ Deīde. (Aut q͛ꝛ.) Soluit. d. cāꝫ eē qm̄ remouēt vapores exhēētes eos iſēſibilr a coꝛpib⁹ vt pꝫ aſſo. p̄°. ⁊ p̄ 2°. ſꝫ ſol nō exhit vapoꝛes imo dereliqt eos iteri⁹ exiccationē ⁊ terreſtratatē iducēdo in cute exterioꝛi vt dcm̄ ē. 53° p̄ᶜ. itaqꝫ ſol magis hūectat q͞ꝫ vētus: ⁊ deſiccat minus: vetus enim continue trahit propter percuſſionem quam facit: ⁊ ideo eſt videre coꝛpoꝛa valido expoſita vento coloꝛata.

ℂ Pꝛoblema. xxix. Antiqua.

Ropter qd ſubſolan⁹ ſol⁹ vētoꝝ ſic ⁊ ꝓuerbiū dicit. attrahens in ſe ſicut ſubſolan⁹ nubes: alij aūt vn̄ flauerit exinde attrahūt? Vtꝝ cā q͛ꝛ ſimul ꝯrius flat aut non vtiqꝫ latebat: ſed apt⁹ nat⁹ eſt vētus circuli linea ferri: alij qdē igiꝛ circa terrā flāt: hoc aūt cōcauuꝫ eſt linee verſus celū ⁊ nō in terra ē: q̄re i ꝑncipiū flās in ſeipſum nubes agit. Noua.

ℂ Curvnus vētoꝝ cecias nubes ad ſe vocat. qḋ ēt ꝓuerbiū illḋ declarat. Vt cecias nubes ſic ille opes trahēs: ceteri nāqꝫ vn̄ ſpirāt: inde tm̄mō expellūt. Vtrū vētus aduerſus eodē in tp̄e ſpirans id faciat. An ſi hoc eſſet haud vnqꝫ latere potuiſſet: eteni ſpūs hic ſnapte nā circlari linea ferꝛ: ꝙ ceteri p terrā vaganꝛ: hic celū ꝯſus ſue linee cauū erigēs: nō ad terrā reſupinans ſuam oꝛiginem repetit. itaqꝫ nubes facile ad ſe ducit.

ℂ Quare ſubſolan⁹ ſolus iter alios vētos ſic dr̄ ꝓuerbialr attrahit nubes ex toto circuitūqꝫ: alij aūt nō ex toto ſꝫ ſolū ex loco p quē flauerint. ℂ Deinde. (Vtrū.) Soluit. d. cāꝫ eſſe hōꝫ ſic foꝛte ꝙs extimauit: q͛ꝛ hic vēt⁹ eodē tp̄e ꝑflat i ꝑtes ꝯrias iducēdo ⁊ nubes ad ſe ꝯhēdo tāq͞ꝫ in aliquē motū ei⁹ circularē. Deinde. (Aut.) Scḋo iꝑꝛobat h̄ cām. d. p̄ illud nō eē ꝙ ei⁹ mot⁹ fit ad ꝯria ſil: qm̄ ſi ita foꝛet: puta ꝙ mot⁹ h⁹ vēti eēt q̄ſi circlaris ꝑp ei⁹ flare ſimꝛ ad ꝯria: tūc mot⁹ ei⁹ nos lateret iaimēlatet aūt: nō igiꝛ eſt hēc cām aſſignare: q̄re nubes ad ſe vocet vndiqꝫ. ℂ Deinde. (Alij) Vr reuerti 2° ad verā cām ſup⁹ tactā dicēs: ꝙ alij venti ⁊ maxie occitales flāt circa terrā: cū locus ille ſit declinis ſicut dcm̄ eſt in. 12. ita ꝙ cōcauū linee ſue ꝑ quā exufflāt habēt verſus terrā: ſꝫ ſubſolan⁹ ꝯſtituit concauū linee verſus celū ⁊ nō ad terrā: eo ꝙ locus vn̄ flat eſt eleuatus valde: ita ꝙ magis baſis apta manet verſus celū ꝑ cōꝑationē terre ſitus q apud nos exiſtit. eſt. n. q̄ſi foꝛma eius ſic vt guttur ſeu oꝛificiū latū reſpiciat oꝛiēs: ⁊ extremū ſtrictū cōcluſuꝫ occidēs: ⁊ iō flans ex tali ſitu terre trahit nubes ad ſeipſum velut in aliqḋ ꝑncipiū oꝛdiatū actiōis: ad qḋ ēt adiuuat caliditas loci eius quā acqſiuit ex radijs ſub q̄b⁹ diu extitit.

Forma ſubſolani

ℂ Pꝛoblema. xxx. Antiqua.

Ropter qd a mari qdē nō euētaꝛ matutine fridū: a flumib⁹ āt? Aut q͛ꝛ mare qdē i diffuſis locis: flumē āt i anguſtis. aura igiꝛ q̄ ē a mari i multū locū diſꝑgiꝛ: qḋ ē ībecille: q̄ eſt aūt a flumine coadunata ferꝛ: ⁊ magis pōt: ꝑp qḋ magis merito vr̄ fr̄a. Aut nō ē hec cā: ſꝫ flumina qdē fr̄a ſunt: mare aūt neqꝫ calīn neqꝫ fridū: ſit āt ⁊ euētatio calefactis aut ifrātis. vtꝝ. n. hoꝝ vtiqꝫ patiaꝛ exareſcit: exarata aūt aq̄ aer fact⁹ ferꝛ ꝙ eſt aura: ꝙ qdē igiꝛ a fris fridū merito euētat: q̄ qdē vehemēter a calidis euētata ifridāꝛ: ⁊ fiūt frida. flumia qdeꝫ igiꝛ fr̄a oīa iuenīet aliqs vtiqꝫ mare aūt neqꝫ fridū neqꝫ calꝫ vehemēter ē neqꝫ igiꝛ qḋ euētaꝛ ab ipō fridū ē: ꝑp id qḋ nō ē fridū neqꝫ i fridaꝛ velociter: q͛ꝛ nō ē calidū vehemēter.

ℂ Et hōꝫ expoſitio iam pꝛeceſſit ſufficiens. 16. 23ᶜ.

ℂ Pꝛoblema. xxxj. Antiqua.

Ropter qd ꝗephir⁹ ſeren⁹ ⁊ delectabiliſſim⁹ ventoꝝ vr̄ eē: ⁊ ſicut ⁊ hōerus in eliſio cāpo: ſed ꝗephiri ſꝑ flant delectabiles? Aut p̄mum qdē q͛ꝛ hꝫ aeris cōplōnē. neqꝫ. n. calid⁹ ſicut illi q ſūt a meridie ⁊ oꝛiēte: neqꝫ fr̄s ſicut illi q ſūt a ſeptētrione: ꝑp id ꝙ ⁊ flat vere maxie ampli⁹ vēti circūſtāt aut i ꝯria aut i dextra p⁹ boꝛeā āt flans in dextra. n. bn̄ loc⁹ expitur: ſicut circa iratū māſuet⁹: ⁊ maxie qn̄ ceſſauerit a tēpeſtate ſerenitas ꝯſueuit fieri: vt i multū boreas āt vētus eſt cū tēpeſtate. Noua.

ℂ Cur fauoni⁹ ſeren⁹ ac iocūdiſſim⁹ vētoꝝ oium ē. ⁊ q̄lē homer⁹ flare ꝑ cāpos eliſios carmie illo dixit. Sꝫ ꝗephiri aſſidue ſpirāt: aureqꝫ ſalubꝛes. An p̄mū ꝙ aeris tēperiem plene obtinet: neqꝫ enim calidus eſt: vt qui de meridie oꝛtuqꝫ ſpirant. neqꝫ frigidus vt qui de ſeptētrionib⁹ veniunt: ſed mediū frigidoꝛum ⁊ calidoꝛum flatuuꝫ tenet. Quod cuꝫ vtriuſqꝫ in vicino ſit particeps vtrarūqꝫ viriū euadit: itaqꝫ tpatiſſimus eſt. ⁊ vere maxime ſpirat. ad hec flatus oēs tranſire vel in ſibi aduerſos. vel i dextros ꝯſueuerūt: itaqꝫ

cũ pᵒ aqlonẽ fauoniꝰ ſpiret: dexter.n.h̃ ẽ: ef
ficiť adeo tãq̃ꝫ mitis ad imutẽ: ⁊ ſimiľ vbi de
ſtitit hyems: ſerenũ magna ex pte ſubſeq ſo
litũ ẽ: atq flatꝰ hibernꝰ aqlo ẽ: Subſolanꝰ q̃ꝫ
uis iter calidos ⁊ fridos ſitꝰ minꝰ q̃litatis eo
rũ ptices peſt: hic.n. cũ ſpirat: flatꝰ vrgentes
ad auſtrũ motitat qdẽ: iſtuc.n. trãſferre aſſo
let. ſꝫ miſceri tñ cũ his minime patiť: at vo fa
uoniꝰ ⁊ moueť ab auſtro: ⁊ ipe cũ ſpirat mo
uet: aqlonẽ: huc.n. vſq̃ꝫ pgrediẽs viciſſitu
do ſpũuꝫ: finẽ ſui circuitꝰ facit. Q cũ vnꝰ fa
cit alterius finẽ alteriꝰ initiũ ſecũ habeat me
rite ſuauiꝰ ⁊ eſt ⁊ eſſe videtur.

¶ Quare zephirꝰ ſerenꝰ delectabiliſſimꝰ ⁊ mitiſſimꝰ vẽtoꝝ ſentiť: qđ cõprobat p teſtimoniũ hõeri dicẽtis in cãpo q dr eliſius zephiros ſp delectabiles flare. ¶ Deide. (Aut q᷑.) Soluit.d. cãm eẽ huiꝰ q᷑ zephirꝰ hꝫ cõplonẽ ſiue nãm ꝓportionatã nãe aeris tpati. ſicẽ eſt aer veris p̃cipue: ⁊ h̃ dẽclarat: nõ enim eſt calidꝰ ſic̃ ſunt vẽti auſtrales flãtes a meridie: aut oriẽtales flãtes ab oriẽte: neq̃ꝫ fridus vt aqlõares pte ſeptẽtrionis inſufflãtes: ſꝫ ẽ mediꝰ iter hos p̃dictos exceſſus: ⁊ q᷑ ẽ ſic tpatꝰ ⁊ aeri veris ꝓportiõatꝰ: iõ ꝓpꝛie flat in vere: qđ poniť tpatũ inter tpa: vnũqđq̃ꝫ eni moueť i tpe ſibi ꝓportiõabili p ampliꝰ vt viſũ ẽ. ¶ Nõnᵐ q᷑ dicit ꝯplõ

Aer cõplexionẽ qũo habeat

m aeris: q aer ꝓut ẽ elmtum ⁊ qđ duplex non dꝫ ꝓpe hẽe ꝯplone: cũ ſit effectꝰ ⁊ mixtiõe cãtus elmtoꝝ: põt tñ iꝓꝛope dici ꝯplonatus ꝓut ⁊ mixtꝰ ẽ iꝓpoꝛtio h̃ aer nos ꝯtinẽs. Põt ẽt ſumi ꝯplõ cõiter p duaꝝ q̃litatũ cõbinatõe q̃cũq̃ꝫ ⁊ mõ q̃lꝫ. ¶ Deide. (Ampliꝰ.) Aſſignat aliã cãm.d. q vẽti ſituanť aũt ſm ptẽ ꝯriã.i. ſiniſtrã ſui ſiue aduerſam: vel in dextrã.i. pſperã ſiue mãſuetã. zephirus aũt ſituatꝰ i pte dextra inſufflat poſt flatũ boree ꝯtẽpans tẽpeſtatẽ eiꝰ: q᷑ locꝰ q ẽ i dextra ſufficiẽter expliť ⁊ ſentiť mãſuetꝰ delectabilis ⁊ pacificꝰ circa iratũ ⁊ furẽtẽ. vt ad multũ.n. marie cũ boreas ceſſauerit a tẽpeſtate mãſuetꝰ p zephirũ ⁊ placatꝰ ꝯſueuit ſerenitas ⁊ trãqllitas i aere cãri: cũ boreas tẽpeſtuo ſus ſopiť. ¶ Nõnᵐ q dextra ⁊ ſiniſtra nõ ſumũť h̃ ꝓpe ꝓut ſť diẽe loci: veꝝ magis metaphora q̃dã p mãſuetudie ⁊ eiꝰ oppoſito: nã ſm aſtrologos dextra dr ps vltra eq̃torẽ: ſiniſtra vo citra: apđ vo Ari. 2ᵒ celi: dextra oriẽtalis ẽ: occidẽtalis vo ſiniſtra: ſm vo pitagoram ſecus cõtingit.

Dextra mũdi q̃ ſꝫ aſtrologos. T.c.14

¶ Problema. xxxij. Antiqua.

PRopť qđ i cane auſter flat? Aut q᷑ i oibꝰ qdẽ ſignificat ſtellis occidẽtibꝰ aut oriẽtibꝰ: nõ minꝰ aũt in hac tñ: manifeſtũ aũt qm̃ vẽti marie i h̃ poſt hũc: i ſuffocatiõe aũt ⁊ vẽti merito in ipſo calidiſſimi moueť: auſter aũt calidus eſt: qm̃ aũt ꝯſuetũ marie ex ꝯriis i ꝯria pmutare: añ canẽ aũt p̃curſores flãt exiñtes boree: ꝯueniẽter poſt canẽ auſter flat: qm̃ ãt ſignificat qdẽ oriẽtibꝰ ſtellis: ſupſignificare aũt eſt: mutationẽ aũt aeris facit: trãſmutãť enim oẽs vẽti in ꝯrios aut dextros qdẽ vẽtos. Qm̃ aũt boreas i dextros mutať eritq̃ꝫ vtiq̃ꝫ ipſiꝰ i auſtrũ mutari. ẽ aũt ⁊ poſt tropicos hyemales qntadecima auſtralis: pp id qđ tropici p̃ncipiũ q̃dã ſunt: mouet aũt ſol ſꝫ ipm marie aerẽ: ẽ aũt i his tropicis vſus auſtũ. quẽadmodũ igiť ⁊ q̃ ſũt ab oriẽte mouẽs ſubſolanos vẽtos ſuſcitauit: ita ⁊ q̃ ſũt a meridie mouẽs auſtros ſuſcitauit. Nõ ſm rectũ a tropicis facit hoc: q᷑ breuiſſime ſiũt trãſmutatiões tũc: ſꝫ i qntadecia q᷑ tps hoc moderate ſe hꝫ ꝑme apparẽtie ſm mutationẽ totiꝰ eni eſt ps magna deſignatum predictum tempus. Noua.

¶ Cur auſter canicula oriẽte moueať idq̃ꝫ lege nãe certiſſima fieri ſoleat? An ppea q regio iferioꝛ orbis ſole.ſ. remoto minus callidẽ. Itaq̃ꝫ vapoꝛ ide large emigrat ⁊ multi ꝑfecto auſtri ſpirarent. niſi ãniuerſarij ꝓhiberẽt. An oibꝰ aſtris tũ oriẽtibꝰ: tũ occidẽtibus aer ſoleat ꝯmutari. Sꝫ cane p̃cipue. qđ qdẽ flatibꝰ latiſſime cõſtat: q eius ortu ⁊ poſt ortũ ſequũť: q cũ eſtus tũ vigeãt. ſpũs calidiſſimos p idẽ tps oriri ꝯgruũ ẽ. Auſter ãt calidus ẽ: ⁊ cũ ex ꝯriis i ꝯriũ marie ꝯmutari ſolitũ ſit. ortũq̃ꝫ canis pun̄ nũcupati añcedãt. q aqlones ſũt merito pᵒ eũ auſter ſpirat. qñ qdẽ aſſignari neceſſe ẽ. idq̃ꝫ auſtris fieri oriẽtibꝰ. huic ãt vbo cũ aſſignari dicimus ſubtã notio ẽ. aerẽ inſigniter ꝯmutari: ⁊ qdẽ mutari flatuũ oia gña i vẽtos aduerſos: aut dexteros ſolẽt. Qđ cũ aqlo nõ trãſeat i latꝰ dextrũ reliquũ ẽ. vt i aduerſũ hoc ẽvt i auſtꝝ trãſeat. Quinẽt dies poſt brumã qntuſdecimꝰ auſtrũ pre ſe fert. eo q bruma initiũ q̃dã ẽ. moueturq̃ꝫ a ſole. is potiſſimũ aer q brũe vicinus eſt. Solẽ ãt tũc ad auſtrũ vrgere certũ eſt. Ut igiť cũ ortũ preptat: flatꝰ excitãt ſubſolanus. ita cũ meridie adit auſtros euocat. nec tñ ſtati a brũa id facit. qm̃ breuiſſimas tẽagit diſtãtias. Sꝫ qntodecio q᷑ tps id modice ſe hẽat. ad primã diſceſſus ſenſionẽ. totũ .n. id tempus pars conſpicua eſt.

¶ Repetit. 11ᵐ. vt magis declaret. ¶ Deinde. (Aut quia.) Soluit.d. primo pro cauſa hoc eſſe accipienduꝫ q᷑ auſter habet ſignificationẽ in oibus ſtellis fixis. 15. maioꝝ orientibus ſiue occidentibus permutãtibus ſuo ortu: vel occaſu diaco tpa de quibus ſufficienter dictum eſt 3ᵒ 2ᵉ. ſi eius quideꝫ natura talis exiſtit ad ortus ⁊ occaſus aliarũ ſtellarũ: non minꝰ imo magis hanc nãlr ſeruabit ſignificationem in ortu ⁊ occaſu canicule: cum ſit maioꝛ fixarum percepta a nobis. (Manifeſtũ) Pertractat cauſam 2ᵒ manifeſtando illã primo oſtendens q poſſibile ſit auſtrum tpe canis flare dicẽs hmo: manifeſtũ eſſe q᷑ vẽti proprie ſe habent hoc mõ: q flare hñt poſt ortũ vel occaſuꝫ canis: eo q aliq ſiũt ẽt tpe ſuffocationis ⁊ caumatis intẽſi vt cũ ſol eſt circa tropicũ cãcri: tũc qdẽ ꝯdignũ ſit q in aere vẽti cõcitenť caliſſimi q̃ꝫni ex tali cã: ſꝫ cũ auſter ẽ calo ⁊ ꝯſuetudo nãlis ẽ ivẽtis ⁊ aliis: pmutationẽ fieri marie ex ꝯriis i ꝯria ⁊ qm̃ añ canis ortũ pflãt vẽti qdã q ſunt p̃curſores ⁊ tũs

cū boꝛeꝰ ꝓcedēte poſt canis oꝛtū auſter ſuccedēs flabit: eo ꝙ aer vtcūq3 remiſſus eſt a caumate nimio: ita vt cōtē/ perat calitas auſtri cū remiſſiōe eſt⁹: ⁊ vnū accidit ex ꝯ̄ riis ⁊ qꝛ boꝛeas frigidus eſt: pōt eī⁹ nūciari flat⁹ añ oꝛtū canis cū ſol fuerit in tropico cācri rōe ꝯ̄rietatis ꝓtacte. ℭ Dubi/ Dubitatio taſ. nō. n. vr̄ auſtrū poſt oꝛtū canis iſufflare: qꝛ tc̄ ē potiſſi ma caliditas i aere. vñ Aui. 2ᵒ pmi ſcribit maioꝛē calitatē fieri in aere cū ſol elōgaſ a tropico cācri ad leonē: ꝙ̄ qñ eſt i ipſo: ⁊ circa boꝛā diei. 8. ꝙ̄ 6ᵃᵐ. ℭ Dōm ꝙ audiēdū ē tñ poſt oꝛtū canis: ꝙ aer iā incipiat recedere ab illo feruoꝛe i/ mēſo: vt iſinuat illō Hyp. ſub cane ⁊ añ canē farmacie diſ ficiles: ſaltē. n. nocte ⁊ māe ꝯtēperari aer icipit: ſ3 circa octa uā diei hoꝛā fit calitas maioꝛ ꝙ̄ ſextā: q̄ ſi qdē cito miti ga tur frigoꝛe aliquo adueniēte ꝓp aeris ſubtiliationem idō/ neā recipientē oēm de facili impreſſionē. ℭ Deinde. (Qm̄ igiſ.) Oñdit 2ᵒ mutationes aeris cauſari ex oꝛtu ⁊ occaſu canis ac ēt aliaꝝ ſtellaꝝ magnaꝝ: ⁊ q̄uo ſ3 diuerſas ſolis diſpōnē variant vēti: dicēs qꝛ igiſ dcm̄ eſt auſtrū hēre ſigni ficatōem ex oꝛtu ſtellaꝝ ⁊ occaſu: tūc oꝛiēte cane ſignifica tionē obtinebit maioꝛē: cāt. n. mutationē aeris ſuo flatu ꝑ mutando hūc ad calitatē ⁊ hu. Et qꝛ oēs vēti trāſmutāſ ſ3 oppoſitos ſitus ꝑus dictos: vel in ꝯ̄rias diſpōnes: nūc āt in ſiniſtra: nūc in dextra pte vel mediis māſueta magis ⁊ agreſti vt viſū eſt ꝑus: boꝛeas vel eius ꝑcurſoꝛes cum de ſe ſint ſiniſtri. i. agreſtes: qꝛ frigidi ⁊ ſicci: mutabūſ pᵒ canis oꝛtū in dextros. i. māſuetos: vt in auſtros q ſūt calidi ⁊ hu. ⁊ ꝙ boꝛealis flat⁹ i auſtralē muteſ oñdiſ: qꝛ pᵒ ꝯ̄ſiōes hye mis q̄ ſūt i ꝑn⁹ capricoꝛni. 15ᵒ. die ſubſequēs vel eī⁹ afflatus eſt auſtralis: cū ſenſibilr̄ appeat flat⁹ auſtri in ea: id aūt ē: qꝛ ꝯuerſiones ꝯtinēt nūm ꝙ̄dā ꝑncipꝑ̄: nūc. n. ſol ꝑmutat aerē max̄ cāndo illis q ſūt i ꝗona ꝟſus meridiē nob oppoſi tā calitatē imēſam: nobis aūt friditatē: cū ſol ſit remotus a ꝗenith nr̄o totalr̄ verſus meridiē: cū igiſ ſol hēat moueſ vētos: cōcitabit illos ſ3 diuerſitatē diſpōnis illi⁹: vt tactū eſt ⁊ tāgeſ in ſubſequētī: ſicut. n. ſol exñs circa ptē oꝛiētalē ꝯcitat q illic ventos cāns ſubſolanos ſiue oꝛientales. Silr̄ cōmouēs q̄ ſūt circa regionē meridiei ſuſcitabit auſtrales. ℭ Deīde. (Nō ſm̄.) Preuenit dubiōni: qꝛ qs eſtimaret ꝙ ſp cōfeſtim auſter flaret pᵒ canis oꝛtū aut occaſū id remo uet dicēs ꝙ nō fiūt auſtri cū ſol fuerit i ꝑūctis tropicis: eo ꝙ trāſmutatiōes ſunt adhuc ita ꝑue vt nō ſuſcipiāt altera tionē aeris ad vētos: ſ3 icipit fieri. 15ᵒ. die: qꝛ id tpe ſe h3 cō uenienter ꝓp mutationē quā iam ſuſcepit aer: vt poſſint au ſtri iā appere inc pe. tpē. n. vt. 15ᵒ. die pᵒ ꝯ̄ſiōes l3 ſit q̄dā pe ipſi⁹: ē tñ ōnotatiuū ſup totū tpē: vt ocls ſup coꝛp⁹ eē apō viſiones: ſ3 q̄re. 15ᵒ. dies id h3 magis aut ſibi affines: aut qꝛ ſol peragrat mediū ſigniū. ⁊ luna ſui medietatē circuli.

ℭ Problema. xxxiij. Antiqua.

PRopter qd ꝗephir⁹ verſus occa/ ſum flat: mane āt nō? Aut cā qdē eſt vt frequēter vētoꝝ ſol oriēs ⁊ occñs. qñ. n. hūidū exñtē aerē ca/ lefaciēs digerit ⁊ diſgregat: ſi āt fuerit vēto ſus aer: ampli⁹ magis euētat a ſole: qm̄ qdē igr̄ i oꝛtu erit ſol: lōge ē a ꝗephiro: ab occaſu āt flat: qñ āt circa occñtē erit tc̄ ſegregat⁹ erit vēt⁹ pfect⁹: a medio āt diei ⁊ ꝟſus occaſū mo deratiſſime ſe h3 ad calefaciēdū ⁊ ſegregan dū: ꝓp h āt ⁊ ſubſolan⁹ māe icipit flare: aere eni ſup trā nocte hūectato ⁊ terre approxi/ mâte ꝓp grauitatē mane diſgregās ip3 ſol: q̄. n. iuxta ſe mouet primū. vētus aūt q a ſole oꝛiēte eſt: hic ſubſolanus vocatur. Noua.

ℭ Cur fauoni⁹ hoꝛis pᵒ meridiāis ſpirare nō mane ſoleat? An ſol magna ex pte vel oꝛiēs vel occñs auctoꝛ ſpūū3 ē. Quotiēs. n. aerem hūidū tepefaciendo ꝑcoqt atq3 diſcernit in ſpū3 ſāe illū extēuat. Nō ſi tāti ſp accideit. vt aer ſpirātiuſculus ſit. mag3 magiſq3 a ſole ꝟteſ i ſpūm. Quotiēs igiſ ſol i exoꝛtu ē. ꝓcul a fauonio abeſt. h. n. ab occaſu ſe ꝓmit. ⁊ cū iā occidere ꝓxim⁹ ē. aer oīno extenuatus diſcretuſq3 fluit. at dum ꝯfecto meridie ꝑgat ad poſtmeridianū tātiſp ad aerē tepefacien/ dū diſcernēdūq3 modice admodum habet. Subſolan⁹ quoq3 ob eā rē mane ſpirare in/ cipit. aerem enim qui ſupra terra3 ſublimis ſpēdēs nocte hūefact⁹ ſolo: ſui pōderis rōe appropiq̄rit ſol māe diſcernens ꝓximū ſibi excitat ꝑmū. Qui āt ex ſole oꝛiēte ſpirat. ſub ſolanus hic appellatus eſt.

ℭ Quare ꝗephirus iſufflat circa ſol occaſū ⁊ nō circa oꝛtū vt mane. ℭ Deīde. (Aut qꝛ.) Soluit. d. cā3 eē qꝛ ſol vtpl3 cū oꝛiſ ⁊ occidit ē cā ꝯmotōis vētoꝝ qs cāt iſto⁹. Cū. n. iue nerit aerē hūidū vapoꝛoſum calefacit ip3 ⁊ ſubtiliat: q̄ fa cto digeriſ aer ille vapoꝛoſus ꝑ ⁊ ſeq̄ſtraſ in ꝑtes ſubtiles mīmas formā vēti iducētes: ꝙ ſi cōtigat aerē ꝑ aliq̄lr̄ avē toſitate foꝛe repletū: tūc calefact⁹ a ſole ⁊ ꝯcitat⁹ amplioꝛ ſit ventus ꝙ̄ ꝑus erat. aut ꝙ̄ ſiat aere ꝑꝛius exiſtente va/ poꝛoſo ñ vētoſo: ſic igr̄ ſi vēt⁹ d3 fieri: o3 ſolē occurrē vt fre q̄nt: qꝛ oꝛt⁹ ⁊ occaſus ſtellaꝝ aliaꝝ ⁊ max̄. 15. maioꝝ ē cā cōmotionis vētoꝝ ſuo oꝛtu ⁊ occaſu vt viſū ē in ꝑcedētī. Poniſ ēt ſm̄ aſtronomos cā3 vētoꝝ foꝛe iouē ⁊ lunā ⁊ cā crum nō paꝝ: vñ tpe cōiūctōis lune cū ioue ⁊ cū lūa cācꝝ ꝯſcendit: ē videē ꝯcitationē vētoꝝ in aerē: o3 ēt aerē i q̄ ſu/ ſcipiſ mā vētoꝝ diſpoſitū eē h⁹ diſpōne: talis āt h⁹ addu ciſ: qō tetigit cū dixit. qñ. n. ⁊ qdē Ari. hucuſq3 tetigit ma ioꝛē ſui ſmonis. h āt (qñ qdē) tāgit mioꝛē cū eī⁹ ꝯ̄ne. d. Cū aūt ſol oꝛiſ diſtat lōginquus a ꝗephiro: eo ꝙ flat⁹ ꝗephiri ē in occaſu: tūc eni3 ſol cāt ſubſolanū q ꝗephiro ꝯ̄riaſ: ſ3 cū ſol motu firmamētī ꝑuenerit ad occidentē tūc ſegregatur aer in ꝑtes natas recipē formā venti: ⁊ efficiſ ipe ꝑfectus ⁊ emerito: qm̄ a medietate diei vltra ꝓcedendo verſus occa/ ſum nō ſit vēt⁹ oīo: ſ3 diſpōiſ ſolū aer ad ipſi⁹ gñationē: eo ꝙ tūc ſol tēꝑatiſſime ⁊ ſufficiētiſſime ſe h3 ad calefaciēdū ⁊ ſequeſtrādū aerē in ꝑtes: vt formā vēti inducat: ⁊ iō vlte rius cōcludit ꝙ ꝓp iſtā cām ſubſolan⁹ mane ichoat ſuffla re: aer enim ꝯtinēs nocte ſole recedēte humectatur ſup ter/ ram: quo qdē infrigidato ⁊ humido inſpiſſato acqrit gra uitatē: ꝓp quā reddiſ ꝓpinqu⁹ terre: graue. n. tendit deoꝛ/ ſum nālr̄ ip̄ꝛ ꝓhibitū. Cū vō ſol māe oꝛiſ: iuenit mā3 ibi ꝑa tā in quā agit diſgregādo ⁊ ſubtiliādo ipām: ⁊ cū ois opa tio fiat ꝑ ꝯtactū ⁊ affinitatē: ꝑ mouet ſol mām vel aerē ſibi circūſtātē: q̄ mota cātur vēt⁹: ⁊ qꝛ ea moueſ in pte oꝛiētis vētus cābiſ oꝛientalis: h⁹ aūt vocaſ ſubſolan⁹: igiſ ſol vē tū hūc cāt cū oꝛiſ: ⁊ cū occidit ꝗephiꝝ. Ideoq3 cū i ſero fi at circa occidētē ⁊ nō in mane cāt: tūc ꝗephiꝝ ⁊ non ſubſo lanū. Ut formeſ h⁹ ſmo. ſol eſt cā vētoꝝ vt frequēter: cū mām inuenerit: ſ3 id eſt cū fuerit in oꝛtu vel occaſu: q̄re ⁊c. ſed ſolet mouet vētos ſm̄ locū in quo exiſtit ⁊ mane circa oꝛiētē: ſero vero circa occaſum: ſubſolanus igiſ ē oꝛientaīs: ⁊ ꝗephirus eſt occidentalis, idem eſt. 35ᵒ.

Uentorū cauſa ſ᷒ aſtronomos

Uentorū mot⁹ q̄mō flat

¶ Problema. xxxiiij. Antiqua.
PRopt' qd eleuato ſole ⁊ augent' ⁊
cadűt věti? Aut qꝛ vět° ē aeris aut
ðſup fuſi hűidi mot°: h' āt qñ qdē
mioꝛ fuerit: cito ꝯſumit' a ſole: q̃re
nő fit vět°: qñ aűt plus: mouet' ſole oriente:
ſol nāq; pncipium motiuū eſt. Noua.
¶ Cur ſole ſe attollēte ſpűs ⁊ ſternűt'. ⁊ augē
tur? An qꝛ ſpűs vel aeris vl' redűdātis hűo
ris cőmotio ē: q̃ vt cű puus ē: cőpēdio a ſole
ꝯſumit' itaq; nullus ſpűs inde exiſtit: ita cű
magna eſt: ſolis exoꝛtu amplioꝛ redditur.
Sol. n. auctoꝛ ⁊ parēs motuum eſt.

¶ Quare cű ſol fuerit oꝛt° ⁊ a terra eleuat°: věti ⁊ augmē
tant' ⁊ cadűt mioꝛati ⁊ diſſoluti: cű tñ iſta ſint ꝯria ⁊ ꝯrio
rű ꝯrie ſint rőnes ⁊ cāe. 8. ¶ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit. d.
cām eē qꝛ vět° ē qdā mot° aeris. Vñ de műdo. Vět° nihil
aliő ē niſi aer mult° fluēs. Aut vět° ē mot° hűidi ſubtilis
aerei ſparſi de ſup ad deoꝛſum: cű ad hő aeris mot° vl' hűi
di ſubtilis deoꝛſű diſpſi fuerit puę q̃titatis: cőſumit' ⁊ q̃ſi
annihilat' inſenſibilr a ſole: q̃re vět° nő accidit inde. Si vő
hő mot° aeris aut hűidi diſpſi fuerit maioris q̃titatis: cő
mouet' ⁊ cőcitat aerē ꝺiquaq;: cű ſol oꝛit' ⁊ merito: qꝛ hac ſi
cut dcm̃ eſt ⁊ dicet' ē pn̄ motiuű vētoꝝ. vñ methau. 2. ſol
ceſſare facit ⁊ ꝯmouet ſpūs debiles qdē ⁊ paucas exalatio
nes exiſtes extermiat ampliori caloꝛ: qő i exalatiōe mīſ°
exiſtit diſgregās. ¶ Dubitat' qꝛ dicit q vět° ſit mot° hűidi
cum dcm̃ ſit multotiēs vētos fieri exalatiōe ſicca fumoſa:
Dőm q vētus eſt motus hűidi rőne mäe ex q̃ fit coꝛuſcā
tio ⁊ fulgur: ſicci vő rőne illi° ex q̃ cāt' hymber ros pꝛuīa
⁊ pluuia: vt tactű eſt 22° aut ſol agēdo in hűidű aerű ca
lefaciēdo ⁊ ſubtiliādo diſponit ipm ad exalationē ſiccaꝫ

Dubitatio

¶ Problema. xxxv. Antiqua.
PRopt' qdē çephir° i occaſu flat?
Aut qꝛ oēs věti ſole diffűdēte hűi
dű fiűt. Vtꝝ. n. ꝯſiſtēter: qñ pō ca
lidi appꝛopiq̃t accēdit': çephirus aűt a ſero
flat: merito igit' i occaſu fit: tűc. n. ſol i locuꝫ
ipi° accedit: ⁊ boreas ⁊ auſter pp h' mltotiēs
flāt: qꝛ ꝯriű a ꝯrio victű ſm rectitudinē mīe
pt pmanere: ſꝫ magis ex latere. auſter igr' ⁊
boreas ex locis q̃ ſűt i vtraq; mot° ſolis flat:
alij aűt magis ex oppoſito. Vtꝝ vět° a fōte
quodā fert' quēadmodű i aq̃: ⁊ h' nő ē ſupi°
ipꝫ educi: aut non. ⁊ vtꝝ ab vno pűcto aut a
plib° locis: q̃dā igr' ſűt ſilia q̃ ⁊ i aqs vr' acci
dere: aq̃. n. qñ deoꝛſű fert' veloci° fluit q̃ꝫ qñ
in plano ⁊ eq̃li ſtatura. ſilr' aűt ⁊ věti. i extre
mis qdē. n. ⁊ aliqs ſp i motu ē aer i cőcauis
multotiēs qeſcit ⁊ nulla fit euētatio. Ampli°
in vehemēter altis mőtib° nő fiűt věti vt in
atho ⁊ alijs talib°. ſignű aűt. q̃cűq; eni dere
liquűt ſacrificātes pri° aliquo tpe aiűt iueni
re poſteri° i poſteriori: manifeſtű igr' qꝛ ſic a
fōte quodā ⁊ věti mot° fit i ſupioꝛa: igitur nő
ampli° pőt accedere. pp h' g' in altis hoc acci
dit: ſilr' aűt ⁊ i aq̃ erit. neq; eni aq̃ foꝛtis neq;
vētus magnus in altis vr' fieri. Noua.
¶ Cur fauoni° hoꝛis poſt meridianis ſpira
re ſoleat? An q ſpūs oēs ſole hűoꝛē diffűdē
te ꝓueniűt. hűoꝛ. n. q añ hac ꝯcreſcebat tabe
ſcit: cű vis caloꝛis i ꝓpiquo ē: itaq; ſpűꝫ mo
uet: at q fauoni° de occaſu ſpirat. Recte igr'
poſt meridianis exoꝛit': tűc. n. ſol ei° ad locű
accedit. Cur aqlo ⁊ auſter ſepiſſime ſpirēt?
An qꝛ ꝯriű a ſuo ꝯrio e directo. i. oppugna
tű minime edurare pt: ſꝫ ex latere poti° aduer
ſaꝫ vi tolerat: auſter vō ⁊ aqlo ex curſus ſo
lis laterib° ſpirāt. ceteri aduerſi poti° occur
rűt. Vtꝝ ſpūs fōte quodā emergat: quēad
modű aq̃. ſ. quē fontē efferri neq̃at an nő. ⁊
vtꝝ vno ex pűcto: an ex loco ꝓfluat āpliori.
Sűt certe nőnulla i aere q̃ vel i aq̃ accidē pa
ri rőne videm°. Quippe cű aq̃ p ꝓna ocius
fluat: q̃ꝫ cű i plāis atq; eq̃lib° ſtagnat: h'. n. ⁊
ſpűs faciűt nā locꝫ editis atq; excelſis aer aſ
ſidue mouet': cauis ecőtra ſepe qeſcit ⁊ cőſi
leſcit ad hec ſup excelſiſſimos montes ſpűs
nulli excitāt': vt ſup athő ac reliqs gñis eiuſ
dē. indiciű q q̃ reliq̃runt: q mő ſupioꝛi ſacri
ficarunt: poſterioꝛi icoꝛrupta ꝯperire affir
māt. Cőſtat igit' ſpűs quoq; ꝓlatione: velu
ti ex fonte quodā actitari: ſup quē nihil pter
ea efferre ſe pt. Unde fit vt locis excelſis qő
mő dirimus accidat: qő idē datű ēt aq̃ puta
uerim. Nec. n. aquā vehemētē: nec ſpirituꝫ
rapidű locis excelſis fieri nouimus.

¶ Repetit. 33m. vt ampli° declet. ¶ Deide. (Aut qꝛ.) Sol
uit ⁊ diuidit' i duas ptes. p̃. n. aſſignat cāꝫ vlr q̃ſti. 2° ſbdit
q̃dā ex qb° ētās hr' p ampli°. 2° ibi. (vtrű vět°.) dicit igit'
p cām eē vt iā dcm̃ ē. 33° qꝛ oēs věti accñt pp h': qꝛ ſol diffű
dit hűidű ſpgit ⁊ ꝯdigerit: vt ſit aptű recipe formā venti.
¶ Deide. (Vtꝝ vět°.) Declat h' 2° dicēs. q ſi q̃rat' an cőſi
ſtāt věti: ⁊ qñ: dőm eos exiſtē cű pō calidi appꝛopiq̃t: vt ſo
lis alicui pti aeris. tűc. n. calm accēdit': q accēſo ⁊ hűido in
ſpirato cāt' vētus: ſꝫ çephir° cű pflet ſſus occaſű ⁊ i ſero: ⁊
ſol tűc pueniat illuc: pflabit igit' ptē occñtis ⁊ nő oꝛiētis: cű
eā exufflet ſubſolan° ſole illuc exñte. ¶ Deinde. (Boreas)
Cőcludit 3° boreā ⁊ auſtrű frequēter flare. d. qꝛ cű ꝯriű vl
cat' a ꝯrio ſm rectā lineā ſucceſſiue valde paꝝ pőt alterus
ipoꝝ pdurare qn vnű vicat aliő ⁊ ðñet': deide ꝯñvlcat' ab
alio ⁊ ſubſiſtit. Sꝫ lateralr' vbi nő ē recta linea: ſicut a tro
pico i tropicű: vel ēt a meridie i ſeptētrionē: magis pőt al
teꝝ pmanere ⁊ eē ſine cőtinua tranſmutatiōe: vt euenit in
oꝛiēte ⁊ in occñte ac i aliis lateralib° plagis: eo q nő ē linea
inter rű recta: pp qő boꝛeales věti ⁊ auſtrini ſepe inſufflāt: qꝛ
pflāt ex locis q ſűt ſꝫ ptes vtraſq; i qb° mot° ſolis exiſtit vt
ſunt loca duoꝝ tropicoꝝ eſtiui. ſ. ⁊ hyemalis: ſed alij věti
exufflāt pl° ſm q̃dā lateralē appőnē q̃ ſꝫ rectā elō. Vñ 2° Cap 2°.
methau. plimi boꝛee ⁊ auſtri fiűt vētoꝝ: qꝛ ſol ñ ſupegredit'
iſta loca. nő. n. pt vltra tropicos pűctos deuenire: ſꝫ ſp itra
eos manēs viciſſim ⁊ vniformiter pträſit de vno i alteꝝ: ſꝫ
ſup ptē oꝛiētis ⁊ occidētis talr' fert': ⁊ iő nubes lateralr' ſtāt

in his locis:vñ sicut plures fiūt vēti in septētriōe ⁊ meridie: ita plures pluuie ex pte orietis ⁊ occidētis. ℭ Deīde.(Utruꝫ.) Ur mouet q̄sdā dubōnes qb⁹ p̄missum relinquit amplius declaratū dicēs p̄ q̄ quō ē an vēt⁹ deferat a q̄dā fonte ⁊ pn⁹ origiali:sicut aq̄ alicui⁹ flumis: ⁊ vtrū nō est ipm vētū supi⁹ educi ⁊ fieri:aut nō est aliqd hoꝝ:aut nō fiat in altero locoꝝ aut nō est alr fieri ſ; fiat in locis dēſis vel medijs. Et idē dubitatio est an vēti veniāt ab vna pte pūctuali vniuersi aut plib⁹ locis dīntib⁹. ℭ Deīde.(Quidā.) Pertractat q̄sita mota 2° ⁊ p̄⁹ 𝔅.2° ꝯcludit vitatē.2ᵉ.ibi.(Manifestū igit.) Et ad 5ᵐ.intēdit oñdē in qb⁹ locis fiat vetus ⁊ in qbus nō:⁊ p̄ in qb⁹ fiat locis silitudine q̄dā tacta aeris ad aquā. 2° in qb⁹ non fiat: 2ᵉ ibi.(In ꝯcauis.) Dicit igit p̄ q̄ posito q̄ q̄dā silia fiūt i aere illis q̄ accidē videtꝰ i aq̄s: q: sicut aq̄ qñ tendit deorsum curr⁹ fluit: q̄; cū stagnauerit vel fluxerit in locū plane ac eq̄lis supficiei:pp maiorē iclinationē forme grauitatis ad suū locū:sicut pꝫ i fluminib⁹ ⁊ pluuijs. Silr ⁊ vēti qñ exufflauerint ex loco supiori alto ampli⁹ ⁊ pflant veloci⁹ ⁊ aerē ꝯcutiūt : q̄; qñ lateralr ⁊ plane ꝯflāt magis eni ꝯsequunt formā ⁊ pn^m sue cōcuētatōis:q: pn^m vētoꝝ vt est dcm̄ ex supiorib⁹ existit. Ampli⁹ i extremis locis aeris vt iuxta terraꝫ ⁊ aquā ⁊ in altis:nō tñ oīno aer sp manet in motu agitat⁹ hinc inde:sed in me^e non tm̄ mouet. circa terrā ṽo ⁊ aq̄s mouet p reuerberationē radioꝝ solis vapores sublimātiū supi⁹: aut pp reuerberationē ⁊ refractionē illoꝝ vapoꝝ ad iferiora ex regiōe frā. ℭ Deinde.(In ꝯcauis.) Oñdit in qb⁹ nō fiāt vēti : vel remouet dubitationē:q: eo q̄ dixit vētos fieri in extremis ⁊ altis locoꝝ sumeret aliq̄s occasionēꝫ errādi:credēdo q̄ fieret in locis ꝯcauitatū ⁊ valliū:eo q̄ videntꝰ q̄dā extremitates locoꝝ: ⁊ iō 𝔅 remouet p̄ dicēs : q̄ in locꝭ ꝯcauis multotiēs qescit aer ita vt nō fiat mot⁹ aliq̄s:pp 𝔅 q̄ vapores nō hñt locuꝫ in quē vel p quē possint dispgi:neq̄ puenire aliūde:pp rupas vallā ea. ℭ Deīde.(Ampli⁹.) Remouet q̄ nō fiūt in locis qbuſl; altis vt pote in altissimis:dicēs p̄ q̄ in locꝭ mōtuosis vehemēter excelsis nō fiūt vēti:ceu q̄dā mōte circa oriētalia q dr̄ athos:q forte olymp⁹ extat:⁊ in multis aliorū huic silium:sicut caucasus cui⁹ summitates illustrantꝰ: a sole vsq̄ ad 3^m ptē noctꝭ ab oriēte vsq̄ ad vespe.metheo. p̄. ℭ Deīde.(Signū) Declarat 3° id signo q̄dā q̄ ⁊ i altissimis montiū nō fiāt vēti:dicēs q̄ ita fit q̄ in talib⁹ montib⁹ nō fiāt vēti:testimonio pbat:q: qōcūq̄ sacerdotes sacrificātes ōrelinq̄bāt sacrificioꝝ vt cinerē holocausti vel qd aliud p̄ tpe q illic sacrificabāt diutī⁹:posteri⁹ vt āno futuro cū iteꝝ redetit ad sacrificādū iuenitūt cineres holocaustoꝝ ⁊ reliq̄ sicut p⁹us reliq̄rāt. Uñ id fit sig^m: q̄ illic nō fiūt vēti neq̄ pluuie ⁊ vr̄ nullus vapor:qm̄ si alr foret:cineres nō pmanerēt vt antea. ℭ Nōn^m 𝔅 ēt tāgē Ptholomeū i li° ad artē spicā sibi cōpato dicētē vētos ⁊ nubes nō fieri nisi i locꝭ terre ppinq̄s. ℭ Nō.n.sꝫ Alb.introductorij 4.cū eleuantꝰ vapores a supficie terre fm̄ q̄ narrauit phs vltra q̄; 16.stadia.stadiū aūt est.cccc. cubitoꝝ q̄ qdē.16. cōstituūt.2.miliaria ⁊.10^m.ac 3^m.10ᵉ.vni⁹ miliarꝭ : cui si qdē li° qōnū naturum ꝯsonat Seneca:neq̄ fiūt hō in locis multū remotis a terra:eo q̄ ipoꝝ gñatio est ex vaporib⁹ diuersis valde ex terris ⁊ aq̄s eleuatꝭ:q̄re nō eleuantꝰ in altū pp diuersitatē vapoꝝ ⁊ grossitiē nāe ipsoꝝ. Uñ subdit Ptolome⁹:relatū nāq̄ est ab illis q ascēderūt in montē q noiatꝰ calos:q est mons alt⁹ valde ⁊ sacrificabant sacrificia in eo in festiuitatib⁹ heruuis:qñ in ipm ascenderūt in anno futuro:iteꝝ ad sacrificādū iuenerūt cinerē holocaustorū anni p̄'⁊ ossa eoꝝ cōbusta:fm̄ q̄ dimiserāt ipa nō alterata a vētis ⁊ pluuijs ⁊ alijs:⁊ pp illud ⁊ sibi silr viderūt q̄ oēs nubes ⁊ vēti sunt abreuiati ab 𝔅:vt ꝯsequantꝰ cacumē hui⁹ mōtis ⁊ sibi silis:ita vt multotiēs apperet illis q ascēderūt añq̄ puenirēt ad v̄ticē eius:q̄ i nubib⁹ videantꝰ eē: cūq̄ ad v̄ticē ipsi⁹ puenerit vidēt nubes in situ suo subez: ⁊ maior altitudo hui⁹ vt dixerūt plres cū mēsurata fuerit fm̄ instr̄a est.20.stadia. Dr̄ ēt cōiter q̄ ascēdētes hūc mōtē vel silē portabāt spōgias aq̄ plenas vt aerē humectarēt ⁊ refrigerarēt itm̄:vt spūs possꝫ vitalis euētari ex ipo. ℭ Propter qd i hō sacrificabāt mōtib⁹? aut pp illesa illic relictoꝝ putabāt deos ibidē ampli⁹ placari:⁊ q: eis vt videbantꝰ q̄; plus appropinq̄re:aut fortasse vt plebē āplius deciperēt:⁊ diuīa estimarentꝰ a vulgo āpli⁹ miraculosa : qō ⁊ faciūt nō raro. ℭ Deīde.(Mani^m.) Cōcludit v̄itatē circa dubitata dicēs:itaq̄ fore notū:q̄ vēti mot⁹ existit a fōte q̄dā sicut origie aliq̄:⁊ id ē ad p̄^m 2° q̄situ. Et q: ñ pōt vēt⁹ dēceps ad supiora trāsire:vt pueniat ad vltimū supioris iterstitij in altis locoꝝ valde:accit in eis nō fieri vētos neq̄ aliq̄s ꝯgregari vapores:⁊ id ē q̄stū ad illō qō dicebatꝰ. ℭ Deīde(Et 𝔅 nō est) Silr aūt addit dicēs eodem mō in pluuia fore ac in alīs q̄ fiūt ex vaporib⁹ ꝯdēsatis. neq̄.n. pluuia fortis ⁊ exuberās neq̄ vētus validus videtꝰ fieri in locis altissimis:pp ꝯsumptionē vapoꝝ: ex appropinq̄re ipoꝝ ad regionē ignis ō se imobilē:sic itaq̄ ex his triū q̄sitoꝝ pꝫ v̄itas subiductoꝝ:fit eni vent⁹ a plib⁹ locis exceptis tñ altissimis ⁊ ꝯcauis:desuper tñ habēs pncipiuꝫ: ⁊ p consequens veritas pncipalis quesiti vt q̄re ꝫephirus ⁊c.

Ritus antiquoꝝ.

ℭ Problema. xxxvj. Antiqua.

PRopt̄ qd q̄ñq̄ austro flāte mare nigꝝ fit:borea ṽo opacū? Aut q: boreas min⁹ mare pturbat:oē.n. pturbatū magis nigꝝ vr̄. Noua.

ℭ Cur austro spirāte ceruleū marꝰ fiat:aq̄lōe obscuri⁹ atriusq̄? An ppea q̄ aq̄lo min⁹ mare pturbat:oē āt qō trāq̄llius est:atrū eē vr̄.

ℭ Quare qñ auster isufflat appet mare subingrescere: sed cū boreas:redditꝰ opacū ⁊ obscuruꝫ:⁊ id est silr ei qō dcm̄ est.9.23° mare.s.i borealib⁹ eē magis ispectibile q̄; in australib⁹:vbi ēt expo^m est iam 𝔅 fmō. ℭ Deinde.(Aut q:.) Soluit.d.cāꝫ eē q: boreas min⁹ pturbat marinas aq̄s cōmiscēdo siccū terrestre cū humido aq̄o:sed auster magis ꝯturbat ⁊ cōmiscet:eo q̄ flat⁹ ipi⁹ est inuolut⁹ ⁊ tortuosus āpli⁹ flatu boree.eē.n.qō plꝰ pturbatū ⁊ ꝯmixtū existit nigrū reputatꝰ:poꝛi.n.subalterni in quibus aer luminat⁹ cōtinetꝰ obtunduntꝰ.quare flāte austro mare apparet subnigrescere amplius:illo autem subliuescere.

ℭ Problema. xxxvij. Antiq̄.

PRopt̄ qd austri modice flātes nō faciūt collectōeꝫ nubiū: magis āt fci supnebulātꝰ? Aut q: pui quidē flātes ñ pñt mltas nubes facere.modicū ḡ locū occupāt:qñ āt magis fiūt mlta ipellūt: pp qō ⁊ videntꝰ magis nubescere. Noua.

Cap.v.

ℭ Quā ob cām austri cū leuiter spirant: nequeant nubilare.cuꝫ intente nimiꝝ queāt? An quoniā tū leuiter frequentiā nubiū agere nequeāt.itaq̄ breue sit qō obduci nubibus possit.at ṽo vbi excreuerūt: multas depellūt.itaq̄ amplius obnubilare videtur.

Altitudo vētorū a terra q̄lis

ℭ Qr̄ cū australes vēti paꝝ flāt qñ ⁊ q̄lr nō iducūt nubiū ꝯgregōnē:ſꝫ qñ plꝰ fiūt ꝯtīgit vapores pāpli⁹ i negulas cōgregari. ℭ Deīde.(Aut q:.) Soluit assignās p̄ cāꝫ h'pūl di.id eē:q: vēti pui dū exufflāt nō pñt multas i vnū ꝯgregare nubes:vt reddatꝰ vnū corp⁹ magnū nebulosuꝫ: eo q̄

ſiſi paꝝ occupāt ꝺ loco ꝯtinētꝭ: ⁊ qꝛ ſi ſpgunť extēdēdo ad lōginq̄ nō iueniūt vapores q̄s i nubes ꝯgregēt. ℭ Deide. (Q̄ ſi āt.) Aſſigāt cāz 2ᵉ ptꝭ.d.id ꝯtigē qꝛ cū vēti fuerit magni ⁊ validi iſufflāt ⁊ ipellūt aerē ꝑ3 mltas ptes: qꝛ videť pſtes nubes exiſtē: vapores.n.colligūt ex diuſis locꝭ eos cōgregāt i nubes. Amplꝰ cū ſint pui eoꝝ mā ꝗuis hūoroſa decidit ad terrā tarde mota: pp q̄ꝺ accit vēti qeſcē añ nubiū collectionē: cū aūt ſunt magni huiꝰ ꝯtigit oppoſitū.

ℭ Probl'a. xxxviij. Antiq̄.

PRopt qd boreas qdē icipiēs magnꝰ finiēs āt puꝰ: auſter āt icipiēs qdē puꝰ: finiēs ꝟo magnꝰ? Aut qꝛ boreas qdē ꝓpe nos: auſter ꝟo longe. ꝟ qdē igr̄ qñ icipit ꝯfeſti apud nos: ꝟ āt ſic ꝑ multū tpꝰ pnᵐ diſpgiť ⁊ ad nos paꝝ ipiꝰ accit ꝑᵐ: finē aūt huiꝰ qdē ſentimꝰ: hꝰ āt nō ſentimꝰ oīno: q̄re ꝯueniēter hic quidē ībecillis ceſſat ībecillis aūt finis oiuz: hoc aūt nō: finē eni nō amplius ſentimꝰ ipſius. Noua.

ℭ Cur aqlo vt magnꝰ icipiat: ita puꝰ deſiſtat: auſter eꝯ vt puꝰ icipit: ita magnꝰ ceſſare ſoleat? An qꝛ nob aquilo i vicino ē: auſter lōge abeſt: alť igr̄ vbi pͥmū exortꝰ ē: nos occupat. alť ſuo diſpſo pͥncipio vtpote diu pertracto exiguꝰ ad nos pͥmū ꝺuenit. at finē alteriꝰ ſētimꝰ: alterꝰ mime. itaqꝫ merito alť ībecillus cū ceſſat ē. oiuz nāqꝫ finis ībecillus eſt: alter validus. Finē eni iſtiꝰ nihil ꝑterea ſentimꝰ.

ℭ Quare boreas icipiēs ſtare magnꝰ eſt ⁊ ipetuoſus: cū ꝟo ad finē ꝑuenit: ē puꝰ ⁊ mitꝭ: ſ3 auſter ſe h3 ꝑ ꝯ̄triū huiꝰ oīo: qꝛ icipiēs ſtaŕ ⁊c. ⁊ aliqd qdē hꝺ tactū ē.19. ⁊ repeteť.44.

Dubiū Cap.ij°. ℭ S3 ꝯ̄ id methau.2ᵒ ſingit vēti oēs pͥnᵒ minimi ſūt: ꝓcedētes aūt lōge validi ſtāt: ſic ⁊ fluuioꝝ pͥnͨ.ꝑ.n. occurrūt debiľ: deiceps ꝟo fortificāť paulatie: q̄ꝺ ēt i opōnibꝰ palā.

ℭ Dōz ita eē ſic appet i ſagittꝭ ēt emiſſis.mox.n.nō adeo fortiť ꝑcutiūt nꝫ i vltᵒ vt i meď ſ3 q̄ꝺ dcm̄ ē ꝺ borea ⁊ auſtro dōz diuſificare i hꝭ magꝭ q̄3 i alijs vētoꝝ: vt qꝛ boreas cū icipit ſentiať ipetuoſus: finiēs ꝟo mitꝭ: ⁊ auſter eꝯ: tñ ſūt tāq̄3 cōe qddā q̄ꝺ iā iductū ē. cū.n. aliqd ꝓpe icipit aut certe deſinit valitudinē ñ h3 ſ. inter meꝰ tm̄. ℭ Deide. (Aut qꝛ.) Soluit.d. cāz fore qꝛ boreas ē nob ꝓpiquꝰ: hitamꝰ.n. loca i ſeptētrionē ꝺclināta: vt dcm̄ ē 2ᵒ. vñ vēit boreas: ſ3 auſter remotꝰ ē a nob ꝟ hitātibꝰ: qꝛ cū icipit ſtati relatiōe auſtri efficiť apꝺ nos fortꝭ ⁊ magnꝰ: ſ3 pͥnᵐ hꝺ auſtri: qꝛ diſtātes ſumꝰ ide: diſpgiť ⁊ diſſemiať i multas ptes i lōgū tēpꝰ: añq̄3 ad nos ꝑtigat: ita qꝛ i pͥnᵒ eiꝰ qñ icipit paꝝ ꝑtigit: ⁊ iō vř puꝰ: ſ3 apud ēminū ſuū vľ finē ad nos accedit: q̄re tūc magnꝰ ſentiť. In borea ꝟo ꝯ̄triū accit: oīno.n. ñ ſentimꝰ ipꝫ circa finē iſufflatōes eiꝰ: qꝛ tūc ſciēs debiles rōnabiľr h3 ceſſare ꝑuuſqꝫ fieri: qꝛ fine ⁊ vltᵐ vniuſcuiuſqꝫ vēti borealis ⁊ alioꝝ ēt i ſuis locꝭ ꝑceptꝭ ē debiles: ſ3 ꝟ. ſ. boreas nō ē puꝰ i pͥnᵒ ſ3 magnꝰ. ꝟ āt. ſ. auſter nō ē puꝰ i fine ſ3 magnꝰ: ⁊ qꝛ boreas vt dcm̄ ē puꝰ ē ⁊ ībecillis nō ſentiť i fiñ ēt ſi pſtet.

Auſtri ꝯſus nos fortitudo ℭ Nōñᵐ in ampliorē Ariſt. cāe manifeſtationē: qꝛ iō auſter ꝑueniēs ad nos fortificať qꝛ trāſiēs ſup aq̄ſa paludoſa eleuat fumos ⁊ vapores plimos ꝗſſos: q calefci a ſole ſb q̄ ꝑueniūt diſſoluūť ⁊ ſpumāť pāplꝰ: ⁊ qñ ad nos ꝑuenit ꝺ lato loco ꝯſus āguſtū a meriꝰ vbi latᵐ orb ꝯſus polū huc in q̄ āguſtia: ſ3 aer cū ꝑuēit ad locū āguſtū velociꝰ mouet: tardiꝰ ꝟo cū ad ſtrictū.47 borea ꝟo ꝑ oppoᵐ adſunt cāe.

ℭ Problema. xxxix. Antiqua.

PRopter quid vbi iſinuatōes maris ſūt aure ſiūt. Vbi āt diſtēſi pelagi ſūt ñ ſiūt? Aut qꝛ iſinuatiōes qdē ſtumis ñ diuelliť vēꝰ magis: ſ3 coadunatꝰ i multū ferť: i diſtēſis āt ex pͥncipio apogie ſtati diuelluntur magis: ⁊ qñ ſtuūt idē patiunť: qꝛ in multa loca exire mote: eſt enim tropea apogea repercuſſio.

ℭ Cur ꝟſarij q̄ mare ſinuať reflare ſoleāt q̄ porrecta pāſaqꝫ maria ſūt reflare ñ poſſint? An qm̄ ſtatꝰ i ſinū iterrūpēs nihil diſtrahiť: imo magna ꝑte vniuerſus pferť. at i diſpalans porrectiſqꝫ abterrāei ⁊ ꝯtinꝰ magꝭ diſtrahūť: ⁊ iter ꝓfluēdū hac eadē repatiūtur. qm̄ nihil obſiſtit q̄minꝰ multas in ptes ꝓruant. Verſariꝰ eni nō niſi reflexꝰ abterraneus eſt.

ℭ Qꝛ vbi ſūt iſinuatōes ⁊ appentie marꭵ vt lacune vľ gulſi ⁊ vľr ſinꝰ aliq marꭵ illi ꝓpꝰ ſiūt aure q̄3 vēti: ſ3 vbi extēt pelagi q ſūt maris ꝓfūditates vaſte aut late ñ ſiūt aure vľ apogie ſ3 vēti validi. ℭ Deide. (Aut qꝛ.) Sol.d.ꝑ cāz eē qꝛ vēꝰ fluēs ⁊ ꝑcurrēs ꝑ iſinuatōe3 ⁊ aq̄s appentes mare ñ diuelliť ⁊ i pſtes ptes diſſemiať: ſ3 potꝰ coadūať i mltū ⁊ aggregati ferť: ñ.n.h3 ſpaciū imēſum vt poſſit dilatari: ſ3 pꝰ motū iuēit obſtaculū: ⁊ ſit tropea ⁊ apogea. ℭ Deide. (In diſtēſū.) Aſſi.cāz 2ᵉ ptꝭ.d.ꝑ.ſ3 ex pelagꭵ extēſis ⁊ vndiqꝫ magnis: cū icipiūt fieri appogie: mox āplꝰ diuelliūť: qꝛ ñ iuēiāt obſtaclꝫ i q̄ refrāgāť: ita vt ēt cū iā icepūt ſtaŕ diuelliūť ⁊ diſſipāť: qꝛ cū moueť ꝑueniūt: diſpſe i loca plima ꝓpter īmēſitatē pelagoꝝ. ℭ Deīd. (Eſt āt.) Oñdit 3ᵒ qd ſit apogia.d.qꝛ apogia q̄ꝺ idē iportat q̄ꝺ reductio eſt repcuſſio tropea ſiue ꝯpūlſiua q̄ ſit vt tactū ē i iſinuatōibꝰ ꝯtigē: cū inuēiať obſtaclꝫ ꝓpter iꝺaꝝ ꝯguſtiā: ñ āt i pelagꭵ ꝑ oppᵐ: diſtēſi.n.ſt ꝑ oē. Alex. q̄3 metheo.2ᵒ apogū dīr ſpūs ñ mltū i regiōe a q̄ icipiūt ſtare potētes. vñ Ari. ibidē eſt velut apogios ſpūs borealis. nō.n. vt viſuz eſt in lōginq̄ valet extendi.

ℭ Problema. xl. Antiqua.

PRopter qd icipiēte auſtro ⁊ finiēte borea? Aut qꝛ boreas qdē ꝓpter id q̄ꝺ ſubſumꝰ noſipſi: ⁊ ē hitatio apꝺ arthū ꝯfeſti magnꝰ ſtat: ſil' incipit ⁊ adē ꝓpter q̄ꝺ ceſſās ꝺlectabiľr ſtat: tč.n. ībecill' ſtat: auſter āt ꝓpter lōge poſteriꝰ maiꝫ accedit. No.

ℭ Cur dici ſolꝫ. Cū ceſſat boreas cūqꝫ auſter ſurgere cepit? An qm̄ boreas qꝛ nos ei ſubditi ſumꝰ: parſqꝫ hitata terre ꝟgit ad ſeptētriōes itētus ꝯtinꝰ accidit qppe qui ſtati cū ortus eſt adeſt. auſter: qꝛ ex lōgīquo ad nos deuenit: nō pͥmū: ſed poſt intenſior eſt.

ℭ Qꝛ ꝓuerbialr dcm̄ ē auſtro icipiēte ⁊ finiēte borea bonū ē nauigare vt dcm̄ ē.19. ⁊ diceť.44. ℭ Deide. (Aut qꝛ.) Soluit ⁊ ꝑ cāz aſſignat ptꭵ 2ᵉ.d.id eē vt tactū eſt pſtea: qꝛ boreas ſit magnꝰ ⁊ mox ſentiť a nob: eo qꝛ ſumꝰ ſub eo: qꝛ habitatio nr̄a i hꝭ climatibꝰ ē ſub artho vel ꝓpe vt dcm̄ eſt 2ᵒ ⁊ methau.2ᵒ etenī q̄ſi ſimul tpe cū icipit ſtare adeſt apꝺ nos: quare cū ceſſat delectabiliter ⁊ ſuauiter ſtat. ℭ Dande. (Auſter.) Aſſignat cām ꝑme ptis ⁊ iam apparuit.38. Cap.ij.

dicēs id eſſe q: ꝑueniēs ad nos de longinqͦ poſterius mo raſ: accidit cum eo nec totū ſuū nunc exponere poſſe: ⁊ id qdē. 38. ⁊. 4. 4. ſupeandē fundaſ cām'cuꝫ. 19. ſimiliter.

ℭ Problema. xlj. Antiqua.

PRopter quid in auſtrinis ĝui⁹ ſe hn̄t ⁊ ībecillius hoies:˙ Aut q: ex modico multū humidū fit lique factum pp eſtū: ⁊ ex vento leui hu midum graue ſic virtus infirmaſ. Noua.

ℭ Cur ſpirātib⁹ auſtris hoies ĝuiores ĭuali dioreſqꝫ ſeſe reddūt:˙ An ppea q̈ hūoꝛ coꝛ pis flat⁹ ei⁹ caloꝛe tabeſcēs mult⁹ ex pauco re dundat. atqꝫ hūoꝛ grauis leui ex ſpū ꝯſiſtit: q̄s ob res vires hois debilitari neceſſe eſt.

ℭ Unius quidē expoſitio preceſſit ſufficienter. 14. prime.

ℭ Problema. xlij. Antiqua.

PRopter qd in boꝛealib⁹ ſum⁹ ma gis comedētes q̄ꝫ in auſtralibus: Aut q: fridioꝛa boꝛealia. Noua.

ℭ Cur ſpirātib⁹ aglōib⁹ cibi auidioꝛes ſum⁹ q̄ꝫ auſtris:˙ An ppea q̈ aglōes fridioꝛes ſūt.

ℭ Qr̄ flātib⁹ vētı̄ boꝛealib⁹ magī comedim⁹ ⁊ meli⁹ ēt dige rim⁹ cū iſtibꝫ laudabilioꝛi q̄ꝫ flantib⁹ auſtralib⁹ ⁊ vl̄r aliıͤ ꝗbuſcūqꝫ. Et ppea dcm̄ ē aduenıēte hyeme ples oblatōes ōādas foꝛe: cū vētres hyeme ⁊ ṽe caliſſimi ſint nā. ℭ Dēi de. (Aut q:.) Sol. d. cāꝫ foꝛe: q: vēti boꝛeales ſı̄ aliȷ̄s frio res: frm̄ āt fac̄ ad digōnē: eo q̈ p accīo antipiſtaſim cāie do vt pꝫ. 8. phy. caīm coadiuuat ītēi⁹ cū hūido ⁊ ꝯfoꝛtat. gb⁹ pficiſ digeſtio: excitat ēt appetitū ifrāndo ſtōaci q̄dā mō oꝛificiū: iuxta illō tegni. Cū ſtōach⁹ frīs appetē bon⁹.

T. c. 83. ⁊ ibi do.

ℭ Nōn⁹ q̈ hȯ fridıtas dꝫ eē nō multa: vt penetret ad īti ma coꝛpis: tūc erit .n. debilitas calidi ⁊ digeſtiōis: ſic cūꝫ frā q debiles ⁊ exāgues ī eſtate balneaſ aſſo. ꝓ⁹. ex q̄ ſiqdē cadet potius in boliſmuꝫ: cum ex frigiditate cauſetur q̄ꝫ maxime mania. aſſo. 2⁹ ⁊ prima ⁊ tertia apparent ipſoꝛuꝫ.

ℭ Problema. xliij. Antiq̄.

PRopter qd auſter n̄ flat ſcd̄ꝫ ıp̄aꝫ egyptū q̄ ſūt v̄ſus mare: nꝫ q̄ꝫtū diei curſus ⁊ noctis: q̄ āt ſt ītra mē phiꝫ ⁊ diſtāti curſu diei ⁊ noctis foꝛtis ⁊ v̄ ſus ſero nō flat: nꝫ q̄ꝫtū duoꝝ dieꝝ ⁊ noctiū via: q̄ āt v̄ſus oꝛiētē choꝛi flāt:˙ Aut q: ꝯca ua ſcd̄ꝫ īferioꝛa egypt⁹ ē: pp qȯ vltra ipam cadit. ſurſū āt ⁊ lōge altioꝛa ſūt loca. Noua.

ℭ Cur auſter oīs terre egypti nō afflat. nec ī teri⁹ iter diei ac noctis: ſup mēphim v̄o vel iter diei ac noctı̄ igēti⁹ ſpirat: nec v̄o occaſū v̄ſus iter duū dieꝝ: totidēqꝫ noctiū adit: ex ō tū āt v̄ſus africi icitāſ:˙ An qm̄ terra egypt⁹ caua ptes ſuas īterioꝛes eſt: ſupioꝛes ſemo tioꝛeſqꝫ eminētioꝛ: hic eni auſter vt caua ita cta ſupgredi: ſic excipi ab eminētioꝛib⁹ pōt.

ℭ Qr̄ auſter nō pflat ī egypto ptes ei⁹ q̄ ſūt v̄ſus mare: qȯ exponit ſe ad occı̄tē rōne ipı̄⁹ v̄ſus nos: nꝫ ī tāto tpe q̄ꝫⁿ ſpā. 24. hoꝛaꝝ diei ⁊ noctı̄. ſꝫ circa ptes egypti q̄ ſūt vltra mēphiꝫ v̄ſus oꝛiētē q̄ ē ciuitas vñ oꝛiūdus ʒoꝛoaſtes mēſtro

ʒoꝛoaſti patria

magī⁹ mathematic⁹ ⁊ mag⁹: ō q̄ Lucan⁹ ꝑ. Quē ſi cōrret egyptia mēſis: valid⁹ efficit vēt⁹ pdurās noctı̄ ⁊ diei ſpacio vni⁹: q ñ flat circa occaſū ī ſero: veꝝ apō meridıē: vbi ſuus extat oꝛigo: ñ tñ curſus pflatōis ipı̄⁹ durat tpe duoꝝ dieꝝ. ſic igr̄ tpe mot⁹ ipı̄⁹ circa ptes egypti īferioꝛes eſt min⁹ die nāli: iux̄ ṽo ſupioꝛes ē mai⁹ ⁊ min⁹ q̄ꝫ duoꝝ: ſꝫ vēti pflātes ibiō ptes oꝛiētı̄ ſūt choꝛi. ℭ Dubitaſ. āt ō h̄ q: po⁹ ē ī pri⁹ h⁹ ptı̄: q̈ choꝛi pflēt ptē occiuī: ſūt. n. collaterales ſiniſtri ʒephiro. Dōꝫ ē l̄raꝫ foꝛe coꝛruptā ⁊ dēre dicē circıȷ̄: illi. n. poſiti ſūt collaterales ōrtr: aut oꝛiētales vēti ōēs dr̄ euri vt dcm̄ ē. 26. Ul dōꝫ dul⁹ q̈ choꝛi flāt v̄ſus oꝛientē rōne ēmini ad quē tēdūt: ⁊ nō termini a q̄ vñ ꝑueniūt. ℭ Dei de. (Aut q:.) Sol. d. cāꝫ eē q: egypt⁹ ē ꝯcaua regio ⁊ dcli uis ſꝫ ptes īferioꝛes q̄ ſūt ad māe v̄ſus nos: ⁊ iō cū ō nā au ſtri ſit q̈ pflet eleuat⁹: ſic ʒephir⁹ ō pſus terrei⁹ vt dcm̄ ē. 12. vltra egyptū īferioꝛē nō pōt pflare: ſꝫ cadit diſſolutus tpe puo: vltra ıp̄aꝫ egyptū ſupioꝛē ꝑueniēdo ñ cadit ſꝫ ſp gıſ ī ıp̄aꝫ: qm̄ loca ei⁹ q̄ ſunt ſupi⁹ ⁊ lōge diſtātia v̄ſus nos mari ſūt altioꝛa ꝓpoꝛtōata exufflatiōi vt viſum ē auſtri.

Dubō

ℭ Nōn⁹ de egypto dr̄ in de mūdo. circūfluā foꝛe oꝛificıȷ̄s nili: ⁊ q̈ qddā aıꝛe aliō lybie admitıt: ac iſulis qdā ꝓroga tiua ꝯferūt: alıȷ̄ v̄o ſup aſcribunt vicinam poꝛtienibus.

ℭ Problema. xliiij. Antiq̄.

PRopter quid auſter icipiēs qdeꝫ pu⁹ ē: finiēs āt magn⁹ ſit: boꝛeas āt ecōuerſo: pp qȯ ⁊ ꝓuerbiū dr̄. bn̄ nauigare icipiente auſtro ⁊ finiente boꝛea:˙ Aut v̄ſus ſeptētrionē magis q̄ꝫ v̄ſus meri diē hitam⁹: flat āt boꝛeas qdē a ſeptētriōe: auſter v̄o a meridie: merito h̄ qdē icipiēs ꝯfeſti vehemēs adiacet ꝓpinquis locis ma gis: poſt h̄ aūt trāſmutat vehemēter v̄ſus illos. Hauſter aūt ꝯ̄trio icipiēs quidē v̄ſus meridiē hitātes adiacet: qn̄ āt trāſmutat eis qui ſūt v̄ſus ſeptētrionē foꝛtis flat. Noua.

ℭ Cur auſter pu⁹ oꝛiſ magn⁹ deſiſtit. aquilo ꝯ̄. vñ ꝓuerbiū illō. ſcd̄e nauigatiōi delega tū eſt. Cū ceſſat boꝛeas cūqꝫ auſter ſurgē ce pit:˙ An q̈ ad ſeptētriōes poti⁹ q̄ꝫ ad meri diē poſiti ſum⁹: aglo āt ex ſeptētriōib⁹ ſpirat auſter ex meridie. merito aīt ſtati cū oꝛt⁹ eſt vehemēs ꝓxima ſibi loca inuadit: poſt de inde vehemētiā in loca trāſfert remotioꝛa: aīt eꝝ hoies meridie incolas inter initia vi get: poſt vbi ꝑterıȷ̄t ingeni⁹ ad nos venit.

ℭ Repetit. 38. cuius expoſitio preceſſit ſufficienter: de quo etiam quid eſt factum. 19. eſt etiam ipſius ſeries plana.

ℭ Problema. xlv. Antiq̄.

PRopt̄ qd dr̄ ſi āt auſter boꝛeā ad uocabit: ꝯfeſti tempeſtas:˙ Aut q: auſter talis ē q̄lis nubes ⁊ aq̄ꝫ mł tā ꝯducere. qn̄ igr̄ tali ꝯitōne fctā ſup flaue rit boꝛeas: ıl̄la ipı̄ mā exıſte ꝓuocat ⁊ tēpe ſtatem facit: pp qȯ dr̄. ſi boꝛeas lutū aſſūpſe rit: ꝯfeſti tēpeſtas. lutū aūt ⁊ vl̄r aqua ab au ſtro aut maxime aut multotiēs fit. Noua.

¶ Cur dici ſoleat. Fit glacial' hyemis boreã ſi duxerit auſter? An ꝙ auſter talis ē. vt nubes large ⁊ aq̃ȝ colligat. Cũ igr̃ tal' tp̄is ꝯditiõi ſupuenit gelu idurat: hyemẽq̧ efficit: Uñ celebre illð ē. Offẽdẽte lutũ borea mox terra gelaſcit. Lutũ eni ⁊ oĩo aquã ab auſtro vel maxime vel ſeptiſſime fieri palam eſt.

¶ Quare cõiter dr̃ ſi auſter aduocabit ⁊ ꝯcitet boreã preparãdo ei mãm cuẽtatiõis ⁊ ꝑn^m qſi cõtcatuiũ flatuȝ boreas ꝯſurgẽs tẽpeſtatẽ ⁊ ꝓcellatiõeȝ iduč. ¶ Deĩde. (Aut qꝛ.) Soluit. d. cãȝ eẽ: qꝛ auſter ē ſič nubes: eſt. n. turbidus dẽſus ⁊ pluuioſus: cu^9 qdẽ nã eſt cõmouere ⁊ adducẽ aquã multã: ⁊ iõ qñ fuerit hꝫ ꝯſtructio in aere facta p auſtrũ ꝑus flantẽ: ſi poſtea boreas ſupflauerit: inuẽta multa mã adducta p auſtrũ: ꝓlocationẽ ⁊ tẽpeſtatẽ i aerẽ deducat. Qr̃ ꝯñr iſert corꝛelariũ dicens: pũerbialr̃ dcm̃ eſt: ꝙ cũ boreas ſuo flatu lutũ aſſumpſerit vel ẽt puluerẽ: ſtatĩ diſpõ hyemalis adducit ⁊ tẽpeſtas. Et marie qꝛ hi vẽti ꝯflãt ex oppoſito ſibi occurrẽtes: ad qð maxime opat^9 eſt auſter mãm ꝑpãdo boree. Nã luti aſſumptio ⁊ vl̃r aq̃ deductio fit marie ab auſtro: vel freq̃nt ꝑp motũ ei^9 ipetuoſuȝ apud nos ꝓpꝰ: ⁊ qꝛ ꝑ loca ãbulat hũida rẽolli^9 cẽoſa.

Prouerbium antiquum.

¶ Problema. xlvj. Antiqua.

Propter qd in auſtro quidem velox boreas: in hoc auteȝ auſter nõ velox cadit? Aut qꝛ huic quidem ꝓpe: habuit ꝟo delonge acceſſus habitatio aut verſus boreã nobis. Noua.

¶ Cur poſt auſtrũ cito aq̃lo ſpirat: poſt aq̃lonẽ ñ cito auſter? An qm̃ alteri ex ꝓpiquo alteri ex lõginquo veniendũ eſt: quippe cum ſedes nr̃a aquilonem verſus poſita ſit.

¶ Quia dixerat ſtatim auſtrũ boreã aduocare q̃rit: q̃re velociter aduocet ipſum: ⁊ nõ eꝫ. dicens. q̃re auſtro flãte boreas reddit velox ⁊ ꝯcitat amplius ſortis: q̃ȝ ſi motus foret abſq̧ alio aduocãte: ſȝ in borea non reddit velox auſter vt eo aduocet. Uel alr̃. q̃r boreas velocit puenit in auſtrũ: ſȝ nõ eꝫ. ¶ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit. d. q̃d eẽ vt dcm̃ ē ꝑlures: qꝛ alteri hoꝝ puta boree: ē ad nos acceſſus breuis ꝓpinquus: cũ hĩtatio nr̃a ſit ſb borea: ſȝ alteri vt auſtro remotus diſtãs cũ hĩtem^9 in loco a q̃ auſter venit q̃ȝ multũ remoti.

Habitatio nr̃a ſub borea.

¶ Problema xlvij. Antiqua.

Propt̃ qd vẽti fri ſũt exñtes a motu cali? Aut ñ oĩo mot^9 q eſt cal'or cal's ſit: niſi q̊dãmõ fiat: ſȝ ſi coadunate cadit vꝛit ipꝫ dimiſſuȝ calitate: ſi ãt p ãguſtũ paulati ⁊ ipſe qdẽ cal's: qui aũt ab h̃ mouet aer: cui adeſt q̃ñȝ ꝑexñs talẽ etiã motũ ꝑficit: ſič ⁊ in corꝑe: aiunt. n. ex eodẽ cal'm ⁊ fridũ nos anelare: h̃ aũt nõ eſt veꝝ: ſȝ exiẽs qdẽ cal'ȝ ſp: ſignũ ãt ꝓpe adducẽti tale vr̃: dr̃t caſus ipi^9: ſi qdẽ. n. p multũ dimittim^9 hanelãtes cal'm vr̃: ꝑp id ꝙ ideȝ ſentit: ſi aũt p anguſtũ vehementi^9 ſcm̃ ipellit ꝓpiquũ aerẽ: ille aũt aliũ: frido aũt exñte aere: ⁊ mot^9 ipi^9 frs ſit: q̃ñq̧ ⁊ in ventis vl'r accit ⁊ p anguſtũ ꝑm^9 mot^9 ſiue illũ qui idurit: alr̃ aũt aer ſupfluit: ꝑp h̃ ⁊ eſtate quideȝ cali: hyeme vero fri venti: qꝛ in vtroq̧ talis aer ꝑexñs: qm̃ aũt neq̧ ipe a ſeipſo mot^9 aer: neq̧ a cal'o vict^9 fert h̃ motu: palã nõ ſoluȝ hoc qꝛ calefaciũt venti multo cali exñte: ſed q̃ꝛ ⁊ ſurſuȝ ferebat. ignis. n. talis: frs ãt deorſuȝ apt^9 nat^9 eſt deferri. Uenti aũt lateralr̃ merito: qm̃. n. hoc qdẽ ſurſuȝ: h̃ ꝟo deorſũ cogit: ⁊ neutrũ vicit: manere aũt nõ eſt poſſibile: obliquũ motũ merito fieri. Noua.

¶ Cur flat^9 fridi veniũt cũ caloris cõmotiõe oriãt? An motiõeȝ a calore ꝑfectã cal'aȝ eẽ neceſſũ nõ ſit. niſi mõ q̃dã ꝓdierit. Nã ſi vniuerſa iterrũpit cal'a ē: ſi p anguſtũ paulatiq̧ extrigit: nec ipa cal'a ꝓuenit: ⁊ aer q idẽ cõmot^9 eſt talem efficit motũ: q̃lis ipe ꝑfuerit. quomõ ⁊ iã eodẽ de corꝑe mõ cal'm mõ fridũ poſſe ſpirare inquiũt. Sȝ id verũ neq̃q̃ȝ eſt. Sẽp eni qð exit cal'm eſt: cu^9 indiciuȝ ꝙ tale ꝓpi^9 admouẽti ꝑcipit. ſȝ itereſt q̊ ꝓdierit mõ. Nã ſi multo poſt hiãte ore emiſim^9: cal'm idcirco vr̃: qm̃ ſentire id poſſum^9. ſȝ ſi p anguſtũ extrudam^9: callus ꝑfecto extrictũ aerẽ ſibi ꝓximũ ipellit: atq̧ ille ſibi ꝯtinuũ. Sȝ ꝙ aer fridus eſt: motio ei^9 quoq̧ frida ꝓfluit. Nunqd igr̃ in flatuuȝ quoq̧ rõne hoc idẽ eueniat: ſitq̧ per anguſtũ ꝑma eoꝝ motio: tũ aere ꝑore ꝑlato ſubinde alius affluat. Quapropt̃ hyeme fridi: eſtate calidi oriũt: eo. ſ. ꝙ talis eoꝝ tẽpoꝝ aer ꝑeſt: nec eni a ſeipſo aerẽ moueri. neq̧ a calore ꝯuictũ eo motu ꝓferri ꝯſtat: nõ ſolũ ꝙ calore ampliori cõtẽto ſpũs calefaciũt. Ueꝝ ꝙ ſurſuȝ etiã efferunt: ignis eni nã huiuſcemodi eſt: friduȝ ꝯ̃ deorſuȝ ferri aptiſſimũ eſt. Spũs aũt merito i lat^9 ſe vertũt. Cũ. n. alteꝝ ſurſuȝ alterũ ꝟſus nitat: ⁊ neutꝝ alterũ ſuperet: nec fieri poſſit vt maneat: oblique perferri neċe eſt.

¶ Quare vẽti fridi ſunt: cũ tñ moueant: q̃ deberẽt calefieri: cũ mot^9 calefaciat in h̃ tetigit motiuũ. ¶ Deĩde. (Aut qꝛ.) Soluit. ⁊ ꝑ̊ aſſignat cãm q̃ſiti. 2° mõſtrat q̃lis ſit ventoꝝ motus. 2° ibi. (Qm̃ aũt.) Adhuc ꝑus oñdit q̃liſ motus ſctũs in aere calefaciat ⁊ infridet dicens ſoluẽdo p diſtinctionẽ ad rõnẽ motã: ꝙ motus cauſatus a calido nõ ſimplr̃ hẽt calefacere: niſi id cũ mẽſura fiat ⁊ q̃litate debitis: qm̃ ſi cal'm aggregatũ cadit ſup aliqð calefactibile relictũ aliq̃ tp̄e ſup ipſm̃: cõburit illud ſin calitate: cuȝ actio q̃libet expectat tp̄s. Unde calibs in q̃ ignis calor ampli^9 aggregat q̃ȝ in flãma: magis ea calefacit: q̃uis ſit eo calidior eẽntialr̃: ſed ſi cal'm moueat paulatĩ ⁊ tarde ꝑ trãſitũ actiũ: q̃ nõ poſſit ꝯgregari: tũc aer ille q imediate mouet ab hꝫ calido eſt cal's: cui ſi qdẽ ꝯñr motus ſuccedit iterdũ alius aer ꝑexñs aſſ illũ: q ſi qdẽ mot^9 a ꝑori aere cãt ⁊ cõplet motũ talẽ q̃lis eſt mot^9 q in corꝑe nr̃o efficit ore: ⁊ eſt mot^9 ille de q̃ aũt qdãq̧ nos ex eodẽ loco puta ore

hyatu anhelitū eē emittim⁹ ſpm̄ calm̄ ⁊ fridū: quos q̄dem auctor iprobat. d. nō eē verū q̄ idē ſit calz ⁊ fridū ide egre diēs: imo ſemp eſt calz p cōparatōez ad tactū hūantē: vñ nō aduemat caloris extinctio ſicut eſt anhelit⁹ fridus in acu tis egritudib⁹. pnoſti. p. q̄ āt ſemp ſit calidus oñditur ſu gno: q: qñ man⁹ vel aliud mēbrū ſit ppinquū ori ſentit̄ ca lidus: ſed q̄ ſentiat̄ aliqñ fridus h̄ eſt ex diuerſitate caſus ipſi⁹. ſi. n. anhelātes expiram⁹ eē multuz in q̄ntitate ⁊ cou dunate tūc calm̄ ſentit̄ actu ac ēt viſu: vt hyeme ſit anhe litus pp aeris ſpiſſitudinē ⁊ vaporē eēuntē ſenſibilr aſpi cere: ⁊ q: tale ſentit̄ calm̄: ita iudicādum: ſi vo anhelit⁹ eē demādet̄ p trāſitū anguſtū cū vehemētia emiſſum ipellit aerē ſibi ꝯtiguū ꝯſeſti: q tunc ipulſus ipellit aliū aerē ꝯſe ſe hñtē illi: ⁊ is iterū aliū: donec pdurat virt⁹ ipellētis: ⁊ q: aer ē fridior ⁊ marie ſpū hūano q̄ſcūq3 calefact⁹: Auicē. 2⁹ p¹. iō motus aeris aliqñ ſentit̄ fridus: cū ſubito ialterat⁹ ⁊ eēne⁹ occurrat. ℭ Deīde. (Uētus.) Adaptat p̄dicta ad ppoſitū. 2⁹. d. q̄ id qđ vſt repit̄ in aliis: lucrat̄ ēt in ventis circa p̄n^m exufflatōēs eoꝝ: q: mot⁹ p̄m⁹ exufflationis quē hñt p viā ēt āguſtā: ſiue accit illū aerē q p̄ mot⁹ euētatōēs ſduxit eē āguſtū: ceu euenit in p̄ncipiis fluminū vt tactuz eſt. 35. q: alr relīqt̄ aer ſupflu⁹ ab iſto in q̄ icipit p̄n^m exuf flatōis. ſed poti⁹ eſt ꝯſr mot⁹ ab illo p̄ox motu aeris: q h̄ q̄dē diuerſificat̄ ſm diuerſitatez aeris ſupflui ab ipo ꝯſe adhērētis ei: ⁊ q: in eſtate aer p̄ex̄is eſt cal̄s: hyeme vo fri gidus: eſtate igit̄ vētī ſunt calī hyeme vo fridi: ſic itaq3 pz q̄ō ſe vētus in aere ⁊ mot⁹ hēat ⁊ q̄ō nō: lz. n. ſimplr ha beat calefacē: p accñs tñ hz ifridare vt d̄claratū eſt. 36. 5⁹. ℭ Deīde. (Qm̄) Oñdit q̄lis ſit mot⁹ vētoꝝ. d. q̄ aer non mouet̄ a ſeipo motu ei⁹ paſſiōēs q̄ eſt vēt⁹: qđ oñdit̄: q: aer cū hēat q̄ntitatē in ſpa ſua vt viſum eſt. 41⁹ ⁊. 45⁹ mouet̄ deorſuz: neq3 ēt fert̄ hoc motu. ſ. exufflatōis ſue a calo: q: mot⁹ ei⁹ ſic foret ſurſuz: cū calm̄ illuc ꝯſcēdat: ⁊ nō ſolū ex tat ma^m q̄ vētī aliqñ calī multo calore in eis exñte calefa ciūt: ſz ēt in ſurſuz tēdūt: ſz id nō eſt eis attr aeri ſm nāz p pria: ſz ignis ſiue calī ⁊ violēter magl: ⁊ nō q̄re aliqd ſit ta le: nō eſt ab eo q̄ violētū eſt ſumēda: neq3 ēt vētī tēdē hñt deorſuz: q: h̄ mot⁹ fridi ſimplr. 4⁹. celi. Aut pōt dici q̄ cir culr mouent̄: q: oñſum eſt. 8⁹ phy. ⁊ p̄ celi. q̄ is mot⁹ ſolus ꝯuenit corpib⁹ diuīs. q̄re nō ſine cā relīqt̄ vētos ſolos la teralr moueri ſm obliquū: puta q̄ q̄zuis vēt⁹ ſm vnā nāz ei⁹. ſ. calitatē ⁊ vētoſitatē mouet̄ ſurſuz: ſm tñ ei⁹ alteram nām vt friditatē ac exalatōēs cōmixtas cogit̄ deorſuz tē dē: ita vt neutrū vīcat alteꝝ: neq3 ēt poſē dicē illic fore ge tē: ceu magnete ſuſtētat̄ ferꝝ in aere: cū illic ꝯtra ſp agat ⁊ patiant̄ adinuicē: ⁊ vniū ſm aliud vīcat aliud: ⁊ nō tote tiā vniq3 durāte vēto. Quare relīqt̄ motū ei⁹ fore lateralr ſm obliquū ſolū: cuz nō poſſit q̄ſcē: neq3 moueri circulr aut ſurſuz vel deorſuz. ℭ Nō in^m idē tāgi metheo. 2⁹. ſlat⁹ nāq3 ⁊ mot⁹ exalatōis vētī tortuoſus ē: neq3. n. tēdit ſur ſum neq3 deorſuz: ſed mouet̄ lateralr in circuitu terre cō ſtituēs q̄ſi arcū circli: quē ēt motū imitāt̄ nubes: cui⁹ q̄dē mot⁹ cā extat 2⁹. vna q̄dē ſtellaꝝ vis marime fixaꝝ. 15⁹ vt tactū eſt. ⁊. 32. q̄dā eni ſtelle ꝯcitāt hos ventos vel illos. ſic Jupiter q mouet morealeſ cū mercurio ⁊ luna cū marte occidētales. ventos meridionales: ⁊ ſol cum ſaturno orien tales. Cuz. n. effectus cām imitet̄ illius: ⁊ ſtelle cauſantes ventos moueant̄ circulanter: opz eos ſaltē p arcus orizō tis moueri: q ſiqdē motus ppoꝛtionat̄ circulari: cū h̄ etiā triplicitas ſignoꝝ calida ⁊ ſicca aerē cōmouent orientalē: ⁊ oppoſita ſicut illa ſeptētriōales: ſcđa vero ⁊ malis ſumit ex parte exalatōis fumoſe ⁊ etiā loci in q̄ generat̄. hz enīz ſub ſe calorem pp expulſionē frigiditatl a ſe vndiq3 ex cir cuitu: ⁊ ſupra ſe eſtum quo ducit̄ ſurſum quouſq3 interſti tio aeris occurrēs frigido repellitur deorſū eo ⁊ agitatur huc inde vnde opz tortuoſum reddi eum in deſcenſu.

T. c. 41 Et alibi T. c. 76 ⁊. 96. ⁊ ī ſiſi^m locī.

Cap. ii.

Sol mo tus quo mō fiat.

ℭ Problema. xlviii. Antiqua.

PRopt̄ q̄d auſtri i libia fridi ſicut apud nos boree? Primū quidē q̄ p̄ncipia vētoꝝ ppinquiora ſūt illis q̄z nobis: ſi eniz ſicut dixim⁹ p anguſta fiūt vētī: eis qui ſunt ppinquius: frigidiores erūt pp vehemētiā motus. In lōginquū. n. p̄eunte diffundit̄: pp qđ ⁊ bo ree apud nos fridi: q: ppinquius ⁊ omnis apud ſeptētrionem habitamus. Noua.

ℭ Cur auſtri fridi in africa ſint: ⁊ vt apđ nos aglōes. Primū q: vt nobis aglonū origo. ſic africe auſtroꝝ ppior ē. Nā ſi vt dcm̄ ē fla t⁹ p āguſtū extrudi ſoleat: ppiorib⁹ certe fri diores occurrēt. pp vehemētiā ſui mot⁹: q̄z diffundi hebetariq3 nece eſt: cū ſe lōgi⁹ pro trahit: q̄ de cā aglōes fridi apud nos ſunt: colim⁹. n. ppi⁹imo iuxta ipos ſeptētriōes.

ℭ Quare auſtri in libia q̄ eſt regio calā meridiōalis in af frica vel ipſamet affrica fridi ſiit: cū tñ apud nos ſunt calī: ſicē vētī aglonares fridi: ⁊ aliqd hoc iā tactū eſt. 15⁹. ℭ De inde. (Primū q̄dē.) Soluit. d. p̄ iumendū eē p p̄n⁹ in eāe aſſignatōē: q̄ origines exufflatōis ventoꝝ auſtraliū p pinqores ſunt illis q̄z nobis: cū ipſi ſint ſub auſtro: nos āt ſub borea. ſi eni vt dcm̄ eſt in p̄cedēti pblemate ſlat⁹ vēto rū in p̄n⁹ eſt p trāſitū anguſtū: tūc illis q ſūt eis ppīqores cōpetent̄: ⁊ nō oino: cū venti auſtrini a loco veniāt aduſto vt dcm̄ eſt metheo. 2⁹ ⁊ ſit eoꝝ exufflatio velox ⁊ validaꝝ fridiores ſentiunt̄ ibi ab illis: pp vehemētiorē exufflatōēz: cū vt⁹ eoꝝ nō ſit debilitata iducūt ſubm alterās ⁊ eēnās q ēt ppe flāt ſūt fridi. metheo. 2⁹ ſz cū ptrāſeūt in locū remo tū a ſua origie nō ſentiunt̄ fridi: vēꝝ poti⁹ calī: q: ipoꝝ vi tus exufflatōis iductiua alteratōis ſtati diſſoluit̄: ⁊ iō au ſtri ſentiunt̄ in libia fridi: apud nos vo cū iā ſint diſſoluti ⁊ diſpſi calī: nō ita fortaſſis celeriꝰ moti. Et q: trāſiuerūt p loca calā aq̄ſa ſub radiis etiaz ſolis exñtes. In. 15⁹ vo cā vt̄ idicari: eo q̄ tūc ſol recedit a libia cū ſit circa eqnoctia lē diſus nos vt ad tropicū pueniēs cācri: vñ auſtri tūc red dunt̄ eis fridi: ſed fortaſſis nō rđatōē ad nos ſcđ ventoꝝ: ſz ad eos q illic vētī: ⁊ q: boreales vētī ſūt nobis pping eo q̄ ſeptētrionē vñ incipiūt habitam⁹ vt dcm̄ eſt ſepe: nobis fridiores erūt inhabitantibus etiā ſi ad eos pertingant.

Cap. ii.

Boreales venti nobis p̄xīmi.

ℭ Problema. xlix. Antiqua.

PRopt̄ q̄d auſtri ſicci ⁊ iaquoſi fe briles? Aut q: hūiditatē calāz ex tneā efficiūt corpibus. ſūt eni hūidi ⁊ calī naturalr: hoc aūt ē febrile: febris. n. eſt ſuperabundātia hoꝝ amboꝝū: qñ quidē igit̄ a ſole abſq3 aq̄ flant hoc ordi ne: qñ aūt ſimul aq̄ infrigidat. ℭ Propter quid āuales boree hoc tpe ſemp ⁊ tot flāt: ⁊ pp quid finiēte die ceſſant: ⁊ nocte nō flāt? Aut hoc quidē q: nix liquefacta ceſſat a ſo le apud ſero ⁊ noctē omnino: aut flant: quā do ſol vincere ⁊ ſoluere incipiet gelu: qđ eſt apud boreā: incipiente quidez precurſores vtiq3 diſſolute annuales. Noua.

¶ Cur auſtri ſicci ⁊ aq̄ oīno expertes febres ꝯhant? An qm̄ humorē calidū alienum in corpibus creāt. quippe qui nā humidi ⁊ calidi ſint. que qdē q̄litates febrifice ſunt. Febris eni earum ꝯſiſtit exuperātia. Quotiēs igiẜ p ſolis ardorem oī viduati humore ſpirant: habitu plane huiuſcemodi ſunt. at cū vna veniut cū aq̄ refrigerari nimirū aq̄ ipſius bñficio pñt. ¶ Cur flat⁹ anniuerſarij eodē tpe atq̧ mō afflare ſemp ſoleāt: ⁊ cur deſinēte die deſinunt noctuq̧ nō ſpirant? An id quidē ipm qm̄ nix liq̄fieri ceſſat a ſole cū veſperaſcit. totāq̧ noctez manet indomita. oīno autē ſpirandi tēpus tūc eſt: cū ſol vincere atq̧ reſoluere glaciē ad aquilonē poſitaz cepit: cum igiẜ incipit preuij appellati ſpirāt: cū iā amplius reſolutū eſt anniuerſarij.

¶ Reuertiẜ ad āpli⁹ declarādū q̄dā ꝑtacta in 2° ſubdēdo ēt aliā q̄ōnē. d. q̄ſ vt multū boree ſūt ānuales flātes tpe determiato āni vt eſtate vt dcm̄ eſt 2° vñ ēt tot ſiūt boree. Jndē q̄re ipi circa finē diei ceſſant flare neq̧ ēt flāt vt multū de nocte. ¶ Deīde. (Aut q2.) Soluit. d. cāz eē: q2 vt ꝑtactuz fuit ibi: vēt⁹ cāẜ ex liq̄factōe niuis ⁊ glaciei circa loca ſeptētriōalia: ſ3 liq̄factō taliū p ſolē ceſſat circa ſero ⁊ i nocte: eo q̧ ſolis aut erit mox vl' iā extat ab hemiſpio nr̄o receſſus: ad quē ꝯſeqẜ friditas i aere: niuiſq̧ ⁊ glaciei recōgelatio: aere aūt īfridato ⁊ his recōgelatīs nō flant boree: eo q̧ vlr flāt cū calitas ſolaris icipit vicē ⁊ diſſoluē frida ꝯgelata: ⁊ iō cū niues ⁊ glacies diſſoluanẜ circa v̄ſiōes ol' āno magis ipſis qdē diſſolutīs exiſtūt ꝑuis ſic̄ qdā nūcij ꝑcurrētes annūciātes boreales flat⁹ ānuos fieri circa verſiōes eſtiuas. ¶ Nōndū idē ēt tāgit metheo. 2° ita ⁊ Jſtic q̄ ſūt qdā vēti boreales flāt poſt v̄ſiōes eſtiuas. ſ. poſt canis ortum. nō. n. flāt cū ſol fuerit maxie de ꝓpe: neq̧ qn̄ de lōge: ⁊ flāt diebus: noctib⁹ aūt ceſſant: cui⁹ qdē cā: q2 ſol de ꝓpe exñs ꝑueniit māz exiccādo añq̄ accidat exalatio: ſ3 qn̄ modicū aſcēderit: mediocris tūc exalatio fit ⁊ calitas vt aq̄ ꝯgelate liq̄ficātur: ita vt terra exiccata a p⁹ calitate ſicut illa q̄ ſolis q̄ſi turgeſcit ⁊ exalatōes emittit. ſ3 nocte deficiūt hō vēti: qm̄ aque ꝯgelate ceſſant ob frigiditatē noctium liquefacte.

Cap.ii°.

¶ Problema. I. Antiqua.

PRopter qd çephir⁹ leniſſim⁹ vētoꝝ ⁊ fridus ⁊ duob⁹ tpibus flat: maxie āt v̄e ⁊ autūno ⁊ veſpe diei ⁊ i terrā maxie? Aut fridus qdē: q2 flat a mari ⁊ cāpis diffuſis: min⁹ aūt fridus eſt borea: pp id q̧ ab aq̄ ⁊ euētata ⁊ nō niue flat: fridus aūt q2 poſt hyemē ſole vincēte flat: ⁊ autūno: q2 nō adhuc vicit ſol. nā eniz ſic̄ in terra ſuſtinet māam ſ3 errat: pp id q̧ ab hūido trāſit: ⁊ lenis pp idē: ñ. n. a mōtib⁹ flat: neq̧ violētia liq̄to: ſ3 facile: ſic̄ p littora fluēs q̄ quidē ſūt v̄ſus boreā ⁊ auſtruz mōtana: v̄ſus heſperiā aūt neq̧ mōs neq̧ terra eſt: ſ3 mare athlanticū: q̄re in terra fertur: ⁊ apud ſero aūt dici flat: pp locū: tūc. n. ſol appropiſquat loco: ⁊ nocte ceſſat: ꝓpter id q̧ deficit motus ſolis. Noua.

¶ Cur fauoni⁹ vētoꝝ oīuz leniſſim⁹ ⁊ fridiſſim⁹ ē. duobuſq̧ tpib⁹ maxie ſpirat v̄e ac autūno. cūq̧ veſpaſcit potiſſimūq̧ terrā attingit? An lenis q2 ex mari cāpiſq̧ plāiſſimis ſpirat. fridus tametſi min⁹ q̄3 aq̄lo ē: qm̄ aq̄ iflata nō niue ſpirat: ceteris tñ̄ fridior eſt: q2 vel poſt hyemē ſole adeo nup reuigēte vel autūno cū ſol ampli⁹ nō viget: ſpirare icipit. Vicin⁹ h̄ maxie terre afflat. q̧ e directo nullaq̧ aduerſante vi ex mari ad trā trāſit. haud. n. vt p terrā mā obſiſtēte arceẜ: ſ3 libere ꝗquo v̄ſus vagaẜ: qm̄ humorez preptat ⁊ eq̄bili quoq̧ diſcurſu hac eadē de cā ꝑfluit. Nō. n. ex mōtib⁹ neq̧ niue p vi tabeſcēte ſ3 tanq̄3 p fauces expedite ꝑfundiẜ: ps qppe ad aq̄lonē: aut ad auſtꝝ vergēs mōtuoſa eſt occaſum v̄ſus nullus mons. nulla terra ē: ſ3 mare athlāticū ſpaciat: itaq̧ efficiẜ vt terre prim⁹ atq̧ ſibi eq̄lis pmanet. Spirat cū veſpa ꝓpe eſt loci ipſius rōne. Tūc eniz ſol prime ad locū accedit vñ fauoni⁹ oriẜ. Noctu geſcit: quoniā tūc ſolis motio deeſt.

¶ Repetit adhuc ſmonē ſere. 31m. ꝓponitq̧ pla. d. q̄re çephir⁹ ē mitiſſim⁹ vētoꝝ: ⁊ ē fridus. cū3 h̄ ēt q̄re vtplm̄ flat duob⁹ tpib⁹ v̄lib⁹ vt vere ⁊ autūno: ac tpe ꝑticulari: vt hora diei circa veſpas cū ſol iā ꝓpe occaſuz tēdērit: ⁊ flatus ſilr ei⁹ ē ꝓpe iux terrā. Et iō ꝓhibz canes ab inctōe aialiū i venatōe: vt dcm̄ ē. 21° ſic tgr. 5. vl. 6. tetigit. ¶ Dubitaẜ: q2 dicit çephiꝝ eē leniſſimū ſiue delectabiliſſimū ⁊ fridū: cū ſcribaẜ metheo. 2°. eſtuoſus qdē auſter çephir⁹ ⁊ eur⁹. ¶ Dōz q̧ medi⁹ ē çephir⁹ vētoꝝ: ⁊ cū mediū cōpatū ad extrēa alteꝝ videaẜ: relōne qdez ſubſolani ⁊ maxie auſtri caloriuz ſuauis eſt ⁊ fridus: reſpcū v̄o boree fridioris: lenis adhuc ⁊ calo vel eſtuoſus. ¶ Deinde. (Aut q2.) Soluit. ⁊ ꝑ venaẜ cām q̄re ſit fridus: ⁊ cur flat v̄e ⁊ autūno max⁹. di. iō eē fridū: q2 flat⁹ ei⁹ venit ex mari ad nos: eleuādo qō eſt hūidū ſubtile īfridādo: max⁹ cū plaga occidētis ſit frida: ⁊ diffundat hō hūidū p ſpacioſa cāpoꝝ: q̄ fridus redd̄iẜ. vt pz. 67. Et l3 h̄ vēt⁹ ſit fridus cōpatōe alioꝝ vētoꝝ oriētalis ⁊ meridiōalis: eſt tñ̄ friditatis pauce vel calo reſpectu boree: q2 çephiri euētatio accit ex diſſolōne aq̄ i vapores ſbtiles: nō aūt ex liq̄factōe ⁊ diſſolōne niuis ⁊ glaciei: ſic̄ boreas vt dcm̄ ē ꝑcedēti cap°. Cā v̄o q̄re fridus ē cōpatōe vētoꝝ oriētalis ⁊ meridiōalꝭ: ac ēt ad nos: q2 flat mox poſt hyemē qō ē in v̄e: in q̄ ſol ē adhuc invicēdo friditatē ⁊ hūiditatē q̄ eſt in aere: nō tñ̄ adhuc ē victa ⁊ dñata: ⁊ ſimilr flat in autūno: in q̄ ſol nō āpli⁹ pt vicē friditatē aeris: nō. n. iuenit māz q̄ ipz ſuſtēte: ſic̄ aut. ſuſtētaẜ a terra ſolidiori eſtitoꝝ: ſ3 ipi⁹ mā errās hic idē: ſe dñi mouendo: eo q̧ ſit trāſit⁹ ipſi⁹ de hūiditate ꝯgelata q̄ fuit hyeme ꝑcedēte ad māz ſubtilē bñ mobilē. ¶ Deīde (Et lenis.) Aſſig̃t cāz q̄re ſit mitis. d. q̧ pp hāc eādē cāz ē mitis: ⁊ pp h̄ nō flat ex mōtib⁹ altis ⁊ ex locis diq̄nis violētia ſolis: ſ3 ex littorib⁹ ſpacioſis cāpeſtrib⁹: ⁊ iō flat⁹ ei⁹ ē facilis ⁊ ſuauis: qō declarat: q2 ptes q̄ ſūt v̄ſus ſeptētrionē q̄s boreas euētat: ⁊ q̄ v̄ſus meridiē q̄s auſter: ſūt mōtuoſe altiſſime: vt mōtes oñdūt caſpꝝ ⁊ caucaſus ⁊ alij loci. n. mōtuoſi ⁊ cū h̄ fridis vt

Dubiū
Cap.ii°.

Ariſtoteles vnde oriundus fuit

ſeptētriōalib⁹ exalatio fumoſa magi coagulat̄:q̄re ipul/ſus e⁹ violētior:ſ3 v̄ſus heſpiā ſiue Italiā reſpcu loca ma/cedonie:vñ Ari.oriūdus:v̄ſus nos pateuce: n3 mons ē ō q̄ curādū n3 t̄ra:ſ3 mare ſolū athalāt] ſiue herculis: i cui⁹ ſine vt hyſpanie gades ɔſtruūt.fuit.n.athalāda mūdo fere toti dñata theri.p:q̄ demū naufragiū paſſa i mare decidit grādi⁹:ſ3 heſpia v̄ſus gallias a nob̄ multos h3 mōtes ⁊ q̄3 grādes. Q̄r ɔcludit 3° cur flat circa terraz ⁊ veſpe: ceſſet vō nocte.d.ō pſlare circa terrā:q: venit ex loco mari depſſo ⁊ veſpe iuxta ſero iſufflat p loca occidētis ea q̄ ſunt adhuc dia.nōdum eni caſus ſolis accidit cum eſt ipſi⁹ fla/tus:ſed nocte ceſſat ab eius flatu:q: mot⁹ ſolis eleuās exalationes deficit cum a noſtro hemiſperio receſſerit: qui q/dē cā erat exufflationis ventorum vt dictum eſt.33°.

¶ Problema. lj. Antiqua.

Propter qd quādo eurus flat maiora videntur omnia:? Aut q: obſcuriſſimum aerem efficit. Noua.

¶ Cur euro ſpirante omnia maiora videātur:? An quoniam eo flatu aer obſcurior caliginoſiſſimuſq3 reddatur.

¶ Q̄r cū eur⁹ flat oīa viſa vident̄ maiora: eo q̄ ſ3 aſpectū ſub maiorib⁹ angulis. ¶ Nōn̄ q̄ p eurū pōt itelligi vēt⁹ ſiniſter collateralis ſubſolano.h.n.valde turbat aerē proportō alis ſ3 nautas vtcūq3 ſirocho:vel ſubſolan⁹ vel vēti oriētales alias eoꝝ dci. ¶ Deīde.(Aut q:.) Solut.d.cāz ē:q: reddit aerē obſcuriſſimū ⁊ turbidiſſimū pp ei⁹ multā attractionē ⁊ cōmotionē nubiū quā effic̄ ſolis caſitate: cui diu aſſociat⁹ pmanet:⁊ q: flat ex loco alto:pp qd̄ deñ ē p.q̄ ſolis vētoꝝ ad ſe nubes trahit:qñ aūt aer q̄ ē vidēdi mediū turbidus ē ⁊ obſcur⁹:tāq3 medio turbato res vī maioris q̄3 ſit q̄ntitat]:ſic appet de ortu ſolis aut lune ſiue occaſu vaporib⁹ entib⁹ in oriēte:⁊ ō argēto ⁊ malo piecto in fundo aque clare ſm Alfragani ⁊ Alex. in pblematib⁹:ſpēs eni viſibilis cū ad viſum vt eum informet ſatagit puenire:dete ra quaſi medio non ſibi libere cedenti repreſentare ſe videtur maiorem q̄3 in veritate conſtiterit.

De h.ſ. de ani. T.c.64 ⁊ ide.vbi vide oēs ſcribētes

¶ Problema. lij. Antiqua.

Propt̄ qd in hyeme qdem mane ab aurora vēti flāt:eſtate aūt occidēte:⁊ ab occaſu ſolis:? Aut q: q̄ qdē nobis accidūt in eſtate:hec in hyeme hītātib⁹ ɔ̄riū emiſpiuz terre: nobis aūt hyeme mane ⁊ aurora vēti flāt:pp id q̄ aer hūidus i nocte diſgregat̄: ⁊ mouet̄ mane a ſole:⁊ prio ppiqu⁹ ſoli: fac̄ aūt ſol ⁊ añ ortū:pp qd̄ aure nō min⁹ añ ortū flant. Cū igr̄ ⁊ i ip3 attrahit ſol hūida:⁊ mouet aut ortū hyeme hūidū exñtē aerē apud nos palā: ſic̄ ⁊ ad ſe attrahit:q̄3 i iferiori emiſpio ⁊ occaſu illis:q nobis ē matutialis:q̄re accit vtiq3 aerē attractū i ſe apud nos a ſole añ ortū: hūc iferiorē fieri çephirū:⁊ occaſu flare:qd̄ aūt ē i hyeme qdē apud nos vel in aurora: occidit qdē i eſtate ⁊ occaſu illis:qñ.n.apud nos eſtas illic hyems eſt : ⁊ vī occaſus illis matutie:ſcd3 quē illis auras ex aura accit flare:n obis aūt çephiros:pp hec pdcā. Eſtate aūt ⁊ oriētales qdē nō flāt:q: i ſicciorē ad huc aerē q ē apud nos orit̄:pp id q̄ modicū tp̄s diſceſſiōis ipſi⁹: çephiri aūt nō flāt in occaſu hyemis:q: n3 i iferiori hemiſpio oriētales h̄ tpe:pp pdcā: vñ ſol ad ſe trahens hūida:apud nos çephiros flare fac̄. Noua.

¶ Cur tpe hibno flat⁹ de ortu ſpirare mane: eſtiuo de occaſu poſt meridiē cōſueuit:? An ppea q̄ flat⁹ q nobis eſtiuo veniūt hibno hiſ ſpirāt:q oppoſitū terre emiſperiū tenēt. Nobis aūt hibno mane atq3 de ortu ſpūs veniūt q̄ p̄hūidus noctis aer diſcernit̄: mouetur/q3 mane a ſole:atq3 is p̄mis q prie ſolē ē:qd̄ ēt añ ſuū exortū ſol agē pōt:ex q̄ aure ſpirare nō min⁹ añ ſolis exortū ſolēt:ḡ cū ſol hūores ad ſe attrahat:moueatq3 añ ſuū ortū aerea: q p hyemē hūidus apd̄ nos ē:ɔſtat vl̄ ad ſe poſſe attrahere cū iferi⁹ hemiſpiū iſpic̄:idq3 poſtmeridiē ibi efficē:qd̄ tp̄s nob̄ añlucanū eſt. Quāobrē accit:vt aer q añ ortū hic a ſole attrahit̄: fauoni⁹ iferis ſit:aſpiretq3 horis poſtmeridiāis:itaq3 flat⁹ hyemis nr̄e exortiu⁹ nob̄: poſtmeridiāis illis ē idē nob̄ exōtiu⁹ accedit. Eſtas.n.apd̄ illos eſt cū apud nos hyems nr̄mq3 poſtmeridianū illis añlucanū ē:q̄ il̄ auras exortiuas nob̄ fauōios aſpirare pdcā euenit rōe. Nihil ō ortu p eſtatē ſpirare ſol3.eo q̄ ſol ad aera ſedis nr̄e ſicciorez exorit̄: paꝝ.n. tpis abfuit:fauonij poſt meridiē nulli p hyemē aſpirāt:q̄ exortiui eodez tpe nulli iferiori hemiſpio flare ob eā quaz mō dixim⁹ cāz pn̄t. Sol eni humores inde ad ſe attrahēs nobis fauonios preſtat.

¶ Repetit.20m.vt manifeſti⁹ reddat̄.d.q̄re vēti hyeme ſm pl̄m pflāt māe circa aurorā ⁊ nō de ſero:ſ3 eſtate ɔtigit ɔ̄:q: eueīāt circa occaſuz ⁊ nō māe i ortu. ¶ Deinde.(Aut q:.) Solut.d.⁊ p̄ pmittit q̄dā necīa i cāe aſſignatōe.2° deſcēdit magi ad cāe redditionē.2°ibi.(Eſtate.) Dic̄ igit̄ p°ex h cāz hn̄:q: illa accītia q̄ ɔtigūt nob̄ i eſtate hec eadez ſpē ⁊ ſilia eueniūt i hyeme illis q hītāt hemiſpiū ſub t̄ra ⁊ nob̄ ɔ̄riū:q āntipodes appellāt̄ ⁊ ɔ̄. ¶ Deīde.(Nob̄ aūt.) 2° declat qd̄ dixerat iquiēs:q̄ in nr̄a ora hītabili de mane circa aurorā flāt vēti ab oriēte:c⁹cā ē:q: aer hūectat⁹ i nocte nr̄a pcedēte mouet̄ ⁊ diſgregat̄ de mane ſole nob̄ appropiquāte:qñ.n.ſol orit̄ reddit̄ nob̄ ppinqu⁹:⁊ iō aure q̄ ſūt qdā pcurſores ⁊ nūcij vētoꝝ oriētaliū pmittūt̄ nobis ab oriēte añ ſolis ortū:⁊ añ ēt q̄3 vēti oriētales de. Cū igit̄ id accit:tūc ſol ad ſe v̄ſus nr̄m hemiſpiū attrahit hūida:⁊ cōmouet aerē i hyeme hūidū exñtē añ ortū ſolis:apd̄ nos: q: hec ē diſpō hyemis:⁊ tūc eſt mani m q̄ ſic̄ attrahit ad ſe hūida vaporoſa exñs nob̄ matutialis:ita in iferiori hemiſpio iuxta antipodes exiſtit occītalis ⁊ i occaſu:pp qd̄ accidit aerē ⁊ hūidū ɔ̄ctū in ſe a ſole apud nos p̄us añ ortū ſolis ex e⁹ attractiōe cāre çephirū apud antipodes: ⁊ illic i occaſu pflare. Eɔ̄ vō circa occaſuz nr̄z:q: illō qd̄ ē i hyeme apud nos ſero circa occaſuz:illis ē circa aurorā i oriē

te:vt vẽt⁹ orietalis. Qui qdẽ accit nob̃ i eſtate iuxta occaſuz:⁊ ẽ tũc ȥephir⁹. Sic igr̃ diuſis tpib⁹ pflãt illis ⁊ nobis ſubſolan⁹ ⁊ ȥephir⁹: q2 ſubſolan⁹ nob̃ pflat hyeme ò mãe: ȥephir⁹ aũt de ſero ⁊ nõ puertit: apud illos vò eẽ oĩno. Et rõnabilr̃ q. ĩcẽ accit: vt qñ ẽ nob̃ eſtas illis ſit hyems ⁊ eẽ: occaſus.n.nr̃ illis ẽ ort⁹ matutialis: ſ3 quẽ numirũ ortũ antipodib⁹ accit pflare auras ex aura.i.vẽtos nũciales ſubſolano pmiſſos añ ip̃3 ſicẽ dcm̃ ẽ h̃ apud nos illic. ¶ Deide. (pp qõ.) Cõcludit.d.⁊ iõ q2 tpa ſũt ita oppo⁹ nob̃ aſidcis accit illas auras ⁊ vẽtos matutiales eẽ ȥephiros occidẽtales. ¶ Deide. (eſtate.) ↄdeſcẽdit plus i cãe aſſignatiõem: ꝓ aſſignãs cãz q̃re nõ fiũt apud nos eſtate orietales venti di.ꝓ[m]: q iõ eſtate nõ flãt ſ3 pſm vẽti orietales apõ nos: q2 ſol adhuc ort aere ſicciore ac puriori pp multã victoriaz quã hũit ſup ip̃3 exiccãdo ⁊ ſubtiliãdo: ⁊ h̃ ẽ q2 modicum tpẽs diſceſſiõis ẽ receſſus ſolis a loco ↄfini tropici eſtiual. ¶ Deide. (ȥephiri.) Aſſigñt cãm 2⁹ q̃re nõ fiũt ȥephiri hyeme. d. q ȥephiri nõ flãt apud nos circa occaſuz hyemẽ: q2 neq3 orietales vẽti fiũt i hemiſpio iferiori q añhulat ȥephir⁹ apõ nos: pp cãz iã dcãz ex ſiccitate ſũptã. S3 i eſtate q2 ſol attrahit hũida caliditate ad ſe adhuc vicẽte modice ſufficiẽter in aere cã ẽ q̃re ȥephiri flãt in eſtate apud nos i occaſu circa occitẽ. ¶ Dubitat q2 vr̃ antipodes ſ3 Ariſ. eẽ

Dubiũ qõ Ptholome⁹ ⁊ Alfragan⁹ cũ alijs deſcribẽtes oẽ3 hitatiõnẽ fore i 4ᵃ tre v̄ſus occidẽs ↄtẽta a circulo orizontis ⁊ eq̃tori nõ videt ſentire: qb⁹ alludit Ariſ. ipẽ de mũdo in q̃ ducte q̃s tãgit hitatiões i ꝑdcã ↄtinẽt 4ᵃ. Etiã tra eleuata ẽ i pte ſeptẽtriõis: vt dcm̃ ẽ ſepe: i oppo⁹ igr̃ ẽ depſſa ⁊ aqs detecta: pſalmiſta. Fũdaſti terrã dñe ſup aq̃s: i aq̃ ãt nõ hitam⁹ q̃ ifra terrã erit. Jndẽ viderent iam debere ꝑcipitari. ¶ Dõ3 ãtipodes eẽ hñtes pedes adinuicẽ ↄrios: qõ inuit ẽt in fine 2ⁱ celi. h̃ ẽt eclypſes oñdũt: q2 vna eclypſis: ⁊ maxime lune erit qbuſdã in p⁹ pte nocti: alijs aũt i 6ᵃ. vel alr̃. Adhuc aliq hitant apud nos ⁊ ꝓpe poluz articũ valde: alij ſ3 Ari. ⁊ ples iux ãtarticũ. Qui aũt ita erũt pedes pedib⁹ occurrẽt directe fere oppoſiti. Adhuc cũ terra h̃ ſupi⁹ v̄ſus nos ſit aq̃s diſcoopta: q̃re nõ in oppo⁹ iferi⁹ vt aq̃ magi circũſtet lateralr̃ vndiq3 tre: ita vt pmaneat vtraq3 ei⁹ ps nõ recta illo ab aq̃s mõ: qõ ẽt ſentit Ptholome⁹ in introductorio ſibi ad artẽ ſpicã cõpato: ita ſũt qdaz hitãtes circa oppõnẽ pedũ: ⁊ ſũt q hitãt ſup oppõnes extremitatis dyametri nr̃az hitationũ in pte meridiana vel medietate ſpe altera: ⁊ pp illud noiant hitãtes ſ3 oppo[m] peduz. ¶ Dõ3 tũc igr̃ ad p[m] q tales deſcripſerũt hitatões notas ⁊ hitabiles pfecte ſicẽ expmit Alfragan⁹. hẽ autẽ apõ nos ſũt in ꝑtacta 4ᵃ. ¶ Ad aliud dõ3 q ſ3 q tra eſt eleuata ⁊ ſilr̃ aq̃ imo magi: vel nõ o3 dare antipodes p oẽ ſicẽ etiã ſupi⁹ nõ ſũt hitatiões oĩfariã. ¶ Ad aliud dõm q põt exponi fundaſti terraz ⁊c̃. ſicẽ loc⁹ circa mare dr̃ fundari ſup

Cap. q̃. ip̃3. Aut meli⁹ q: loqr̃ ſ3 opi. antiq̃ruz: vt Thaletĩ mileſij ⁊ hõ: ponẽtiũ aquã p[m] pn[m]. cũctoꝝ. appens meta. ꝓ. ⁊ trã ſciĩ3 ex agitatõe ipſi⁹ p vẽtos p modũ ſpume: vt ẽt aiı Raſis in ei⁹ medicie itroductorio: ſ3 de talib⁹ ſic fabuloſe fere

T. c. 15. dicẽtib⁹ nõ eſt dignũ cũ ſtudio intendẽ: vt p3. 3ᵒ metaphy. ¶ Ad aliud dõm q nõ ruent ſicut videt rudioribus: q2 tam ſi ſint graues aſcenderẽt. oẽ. n. qõ mouet a centro ad circũferẽtiã aſcẽdit: ſic aũt ſurſum mouet qõ eſt impoſſibile. graue. n. relictũ ſue nãe ſemper expetit centrum.

¶ Problema. liij. Antiqua.

PRopter quid ȥephir⁹ ſeren⁹ ⁊ delectabiliſſim⁹ vr̃ eẽ vẽtoꝝ? Aut q2 i medio t̃mio ẽ fridoꝝ ⁊ caloꝝ vẽtoꝝ. Vicinãs aũt vtriſq3 põa coꝝ cõicat: pp qõ bñ tẽpat⁹ ẽ: ſubſolan⁹ ãt min⁹ cõicat exñs i medio qõ ẽ coꝝ. Subſolan⁹ qdẽ.n. flãs mouet vẽtos q ſũt v̄ſus auſtꝝ huc n. trãſmutatio illi⁹ ẽ: mouẽs ãt nõ miſcet ipſis: ȥephir⁹ ãt ⁊ mouet ab auſtris: ⁊ flãs mouet borealia. finit aũt h̃ piodus vẽtoꝝ: pp qõ hoꝝ qdẽ vltimũ: hoꝝ aũt pncipiũ hñs i ſe: iuſte delectabilis eſt ⁊ vr̃ eẽ. Noua.

¶ Cur fauoni⁹ illuſtris ſeren⁹ atq3 gratiſſimus vẽtoꝝ oĩuz eſt? An q2 mediũ caloꝝ ⁊ fridorũ flatuũ t3. vicinuſq3 illis orlẽs particeps q̃litatũ gñis vtriuſq3 euadit: tẽperatuſq3 ꝓinde accedit. Subſolanus q̃uis inter eoſdez poſitus ſit. minus tamen cõmunem ſe exhibet: hic enim mouet qdem cum ſpirat flat⁹ q auſtrũ verſus ſpectant: eo nãq3 trãſire ſolitus eſt: ſ3 miſceri his neſcit. At v̄o fauonius ⁊ mouet ab auſtris: ⁊ ſpirans ipſe agitat aqlones. Jſtuc. n. vltim⁹ ſpirãdi circuit⁹ ducit: vñ cũ idẽ i ſe altoꝝ finẽ: alteroꝝ initiũ ↄtineat: iure gratiſſim⁹ ⁊ eſt ⁊ eſſe videt.

¶ Repetit adhuc. 31[m]. ⁊. 51[m]. vt amplius exponat. ¶ Deide. (Aut q2.) Soluit. d. p cãm eẽ q ȥephirus eſt in quodã ↄfinio medio iter vẽtos frigidos ⁊ calidos vt ſeptẽtrionaliũ ⁊ meridiõaliũ. efficit. n. v̄tute ac ſitu etiã vicin⁹ ⁊ cõicans vtriſq3: pp qõ cũ ex ↄfractiõe frigidoꝝ ⁊ caloꝝ ũ temperamẽtũ reſultet: erit h̃ vẽtus ſufficiẽter tẽperat⁹. ¶ Deinde. (Subſolanus.) Preuenit dubitationi 2ᵃ q2 crederet aliqs q ſubſolan⁹ eẽt delectabiliſſimus: q2 in medio extremoꝝ vt ȥephirus. q̃re ſubdit. d. q l3 ſubſolan⁹ ſit itermedius auſtraliũ ⁊ ſeptẽtrionaliũ rõne ſitus ⁊ exufflationis pncipij: nõ tñ virtute ⁊ ꝓceſſu demũ: ⁊ iõ min⁹ cõicat cum ꝑdictis ⁊ maxie borea: qõ appet: nã ſubſolan⁹ cum flat ſeq̃ns ſolẽ mouet vt ipſe v̄ſus auſtrũ ↄcitãdo illos vẽtos: h̃. n. trãſmutari h3 ad illũ locũ cũ ſeq̃t ſolẽ: as aũt v̄ſus auſtrũ mouet vſq3 ad meridiẽ ↄtinue: q l3 ꝑtactos vẽtos cõcitet: nõ tñ cõmiſcet cum eis: eo q non tm̃ declinat a loco ſuo: ⁊ nõ ↄcitat boreã ita: q̃re ſubſolan⁹ cũ ↄcitet vẽtos diſtẽperatos calidos ⁊ humidos nõ poterit inde tẽperari ⁊ delectabilis reddi: accedit. n. ad ſolẽ: ȥephirus aũt recedit magis: ipſe. n. mouet a vẽtis auſtralib⁹ occidẽti appropinquãdo: motũ ſolis imitãdo q eſt cã vẽtoꝝ: cũq3 flat mouẽ h3 boreales vẽtos: apud hũc. n. vẽtoꝝ mot⁹ icipiẽtes a borea terminant ⁊ ꝓprie in oriẽte eſtiuali. Propter qõ merito ↄcludit cũ ȥephirus ſit finis ſiue terminus meridiona- Zephir⁹ meridionaliũ terminus.

liũm reſpectu: cõcitat. n. ab illis: ⁊ pncipiuz motuũ exufflatiõis borealis: ens igit tanq̃ mediũ in quo ſuſcipiũtur ↄrietates: delectabilis ⁊ ſeren⁹ ↄuincit vt ẽt ſenſus oñdit.

¶ Problema. liiij. Antiqua.

PRopter qd alijs alij ventorũ pluuiales vt in attica qdem ⁊ inſulis que eſt eleſpontias vel eleſponto boreas: aut ⁊ in cirene circa leſbũ auſter? Aut vbi vtiq3 collectio nubiuz huc aq̃ huc. n. dẽſitas colligit vbi vtiq3 añ r̃ſidet hõ: ꝓpter qõ ⁊ in montibus magis pluit q̃3 vbi multitudo ſubiacere põt: apphenſis aũt denſat: op3 aũt h̃ fieri. Jn ſerenitatibus

magis: pluit i eleſpõto. q igiť deſup ē bore-
as: multas cõpellit nubes: apð atticã át ꝛ in
ſulas eleſpõtias ſic mãꝫ hñs: eteni circũſtãt
multa ex borea: circa leſbon aũt eurus ꝛ au-
ſter ex pelago ferẽtes multas nubes ꝓjicit
regioni: eodẽ modo ꝛ in alijs. Noua.

¶ Cur vẽti alij locis alijs ĩbrẽ efferãt. vbi cã
eleſpõtias terre attice inſuliſq; vicinis: aqlo
eleſpõto atq; cirene: auſter leſbo? An vbi fre
quẽtia nubiũ inibi ĩbrẽ obuẽire neceẽ eſt: ibi
ãt frequẽtia cogiť. vbi aſſidere nubes arceri
q; eſt: itaq; mõtib⁹ magis q̃ʒ planis pluit. ĝ
apð eleſpõtũ aqlo multas dſup nubes ꝯpel
lit: qð idẽ ad atticã: iſulaſq; vicias eleſpõtias
quaſi iaꝫ ꝯditã nactus materiã efficit: quip-
pe cũ copia larga ꝯgeſta ab aqlone ſit. leſbo
eur⁹ atq; auſter nubes affati ex alto adducũt.
atq; i hũc modũ vľ ð ceťis cogitare par eſt.

¶ Repetit. 5ᵐ. vt ampli⁹ declareť. d. Quare aliq vẽtoꝝ idu
cũt pluuiã in qbuſdã locis ꝛ nõ i aliĩs ꝛ eꝯ: qð declarat. d.
q i regiõe athenieſi. ꝛ ſiľr in iſulis eleſpõticis ſiue i eleſpõto
vbi eles ſuit ꝛ ubmerſa: q ē põtus ſiue mare mai⁹ vel nigrꝫ
vẽt⁹ q magis ꝯitat pluuias p oc ipſaꝝ ē boreas: ſicut au-
ſter pluuioſus ē circa leſbũ. ¶ Dεinde. (Aut qꝛ.) Sol. ꝛ ꝓ
oñdit q̃ ſit cã pluuie ꝛ collectiõis nubiũ. d. ꝓ q; vbi colligũ
tur nubes vt ad multũ ad eũ ꝑuenit pluuia: nubes aũt ma
xime colligũť i quo reſidet ꝛ cohabitat hõ. plurimuꝫ ipſi⁹
habitatiões ſũt circa inſinuatiões aliqs ꝛ appodiationes
mõtiũ vľ mariũ ꝛ oſtiuꝫ: ad q̃ ꝑuenies vent⁹ nubes addu-
cit ꝛ ꝯgregat. Et iõ vẽt⁹ ꝛ nubiũ ꝯgeries magis oſtuit ꝛ ꝑ-
uenit ad mõtes: i qb⁹ apphẽdi pñt ꝛ ꝯtineri: q̃ʒ ad locũ i q
ꝑt coꝝ multitudo iubiacere ꝛ diffundi diſſeminari ꝑ totũ.
Cũ aũt fuerit nubes ꝯphẽſe a mõtib⁹ oꝫ pluuiã fieri: ꝛ ma
gis id accit i ſerenitatib⁹ ꝛ trãqlitatib⁹ aeris: cũ vapores nõ
adeo diſꝑgãť ſicut i tẽpeſtatib⁹. vel ſerenitatib⁹ entib⁹ ſu-
peri⁹ circa cacumina mõtiũ: vapores deo: ſũ ĩpulſi ꝛ i nu-
bes cõgeſti magis pluuiã iducũt: iſta vř eẽ cã ſupius. 5ᵃ ta-
cta ex nubis refractiõe: min⁹ tñ q̃ʒ ſupi⁹ expoſita. ¶ Dεinde
(In eleſpõto.) Oñdit quõ vẽti pluuiales reddanť ſꝫ diuer
ſitatẽ locoꝝ vñ flãt. d. q; circa locũ vbi ē eleſponticũ mare
qð ē penes ſeptẽtriõeꝫ: boreas q trahit ide originẽ ꝯgregat
ꝛ cõpellit mltas nubes i illis locis: q̃ i pluuiã decidunt po-
ſtea. Sꝫ circa regionẽ athenieſi. ꝛ iſulas eleſpõticas iuenit
ſibi aptã mãꝫ quã euẽtat: i illis. n. locis multa circũſtãt bo
realia. ē. n. aer frigidus ſicc⁹ cũ terra ſeren⁹ ſufficiẽter niuiũ
ꝛ glacieꝝ ligñro. Sꝫ circa iſulã vnã maioꝝ dcãꝫ leſbũm: vt
pꝫ ð mũdo auſter ꝛ eurus i ipaꝫ deferũt ꝛ ꝯgregãt multas
nubes ꝛ p ꝯñs pluuias iducũt: ꝛ ſiľr i aliĩs r̃giõib⁹ ꝓportio
nabiľr vẽti efficiũť pluuioſi ꝛ nõ pluuioſi vt ðclaratũ ē 5°.

Mare mai⁹ qð ſit.

¶ Problema. lv. Antiqua.

PRopter qd dř nũq̃ʒ a terra occa-
ſus: ſꝫ a mari hyeme: eſtate ãt a ter
ra nigra? Aut qꝛ hyeme mare ca
lidius: q̃re ſi qd ꝯſtituiť palã: qñ a
ꝓncipio forti ꝯſtitit. Diſſolutũ. n. ē vtiq;: qꝛ
calidus ē loc⁹: eſtate aũt mare qdẽ fridus: ꝛ
marini vẽti: terra aũt calida: quare ſiquid a
terra fertur p maius principiũ conſtitit: diſ-
ſolutũ eſt nam infirmum erat. Noua.

¶ Cur dici ſolet. Nauib⁹ hyberno vẽtos dat
terra ſecũdos. Tũc mare fert ſeuos. cali ſub
mẽſib⁹ ãni. Terra dabit ſeuos: põti feret vn
da ſcdos? An qm mare p hyemẽ calidi⁹ eſt.
Itaq; ſiquid in eo cõſtitit: initio ꝯſtitiſſe vali
diori certũ eſt. Nã ſi inualidũ eẽt: facile ma-
ris tepore abſumereť. At p eſtatẽ mare fri-
gidum eſt ſpirituſq; maritimi omnes frigẽt.
Terra econtra tunc calida eſt: quare ſi quid
ex terra tũc fertur: primordio id cõſtitit am-
pliori. Nam ſi exiguũ imbecilluq; eſſet: faci-
le ſolueretur ꝛ euaneſceret.

¶ Qꝛ ꝓuerbialiř dř nũq̃ʒ occaſus ſolis ꝛ occultatio i hye
me ꝯtigit a terra: ſꝫ a mari: reſultãt. n. vapores ab aqs q ſũt
cã q̃re ſol occidit ꝛ deſinit videri: ſꝫ in eſtate accidit eꝯ qm
occaſus ꝛ occultatio ſol ꝯtigit a terra nigra ꝛ cõpacta: qð
dcm̃ ſit ad dñaꝫ terř paludoſe aq̃tice: vľ ẽt ipſi⁹ aq̃ ꝛ nubis
q̃ magis apparẽt albe. ¶ Dεinde. (Aut qꝛ.) Sol. p ad ꝓ⁹ᵐ
ptẽ q̃ſiti. d. p cãꝫ eẽ qꝛ i hyeme mare ē calidi⁹ q̃ʒ terra ꝛ q̃ʒ
ſit i eſtate vt dcm̃ ē. 23. ꝛ id pp cauſam frigoꝛe ꝯfortatiũ: ꝛ iõ ſi
aliqd ꝯſtituiť ꝛ eleuať vaporoſũ p ipꝫ mãifeſtũ erit id tũc
ꝯſtitutũ eẽ a ꝓn⁹ potẽn. Qð ꝓbať. qꝛ ſi nõ eẽt vehemẽter
ꝯſtitutũ iã eẽt illud diſſolutũ cũ loc⁹ maris fuerit calidus
diſſolutiu⁹ qð fulciť vtute. 28°. ꝓ°. ¶ Dεinde. (Eſtate.) Aſſi
gnat cãꝫ ſcðe ꝑtis. d. q; eſtate mare frigidũ eſt pp reſolutio
nẽ ſubtilis calidi ꝛ p ꝯñs vẽti q a mari eleuanť: ſꝫ terra cali
da eſt qꝛ vehemẽti⁹ recipit ꝛ iprimiť ei caliditas ſolis pp cõ
pactionẽ ſui corporis: q̃re ſi aliqd ab ipſa eleueť vaporoſũ
conſiſtit a ꝓncipio fortiori. Qð ꝓbať. niſi. n. ita foret iam
eẽt facta diſſolutio illius cõſiſtẽtis: tũc enim erat dbilis cũ
cõtingebat ei diſſolui: ſed id nõ ſit: igiť eius ꝓn⁹ vehemẽs:
ſed qð tale ē diu põt durare ꝛ eſſe cã occultationis ꝛ occa-
ſus: id probabiliter apparet ex. 23°.

Cur eſta te mare fridũ ſit terra vo calida.

¶ Problema. lvi. Antiqua.

PRopť qd in archadia alta exiſten
ti: vẽti nihilomin⁹ frigidi eis q ſũt
ab alijs: qñ aũt trãquilitas fuerit:
ꝛ nubes frida ē ſicut in planis pa
ludeſtrib⁹? Aut qꝛ archadia ſiľis ſit paludo
ſis. nõ. n. hꝫ exituꝫ aquis in mare: pp qð ꝛ
abyſſi multi inde ſunt: qñ quideꝫ igiť fuerit
ventus euẽtat vaporẽ frigiduꝫ qui eſt ex ter-
ra. Ipſi eniꝫ vẽti nõ frigidi qꝛ a mari veniũt.
In trãquilitatibus autem ventorũ aſcẽdẽs
vapor a manẽte aqua facit frigus. Noua.

¶ Cur apð archadiã qui loc⁹ excelſus ē: flat⁹
nihilo fridiores q̃ʒ ceteris locis ſentiãť: ꝛ cũ
flat⁹ ſilet celũq; nubilũ ē frigor pinde atq; in
plãis paluſtrib⁹ oriať? An q; archadia ñ diſ
ſimilis paluſtrib⁹ ē. Aquaꝝ. n. ꝯfluẽtũ nul
los i mare exit⁹ hꝫ. Quapp fauces hiatuſq;
ꝓcipites ea in terra numero ãpliori ſũt. Cũ
igitur ventus ſpirat vaporẽ ortum ex terra
frigidũ auertit ꝛ rejicit. flat⁹ autẽ ipſi frigidi

propterea eſſe nequeunt: quia ex mari deueniunt. Spiritu tamē ſileſcēte vapor de aqua ſtagnante libere aſcendit atq; refrigerat.

¶ Quare in archadia ſiue creta cū ſit regio alta mōtuoſa vt dr̄ ēt metheo. p̄. vēti nihil min⁹ frigidi ſūt q̄ȝ in aliīs regionib⁹ depſſis ↄcauis: videret̄. n. alicui q̄ vēti pp ei⁹ altitudinē ōberēt eē calīi: tū pp appropinq̄re potētie ſolis: tū etiā meli⁹ pp ſeq̄ſtrationē vaporis hūidi fridi aquoſi a ſpū vētoſo: in archadia. n. ↄtingit q̄ qñ fuerit trāqllitas ⁊ ḡes aeris nubes in ea ↄgregate ſūt fride ſicut in locis ↄcauis paludeſtr. b⁹ in qb⁹ eleuant̄ vapores ↄtinue aq̄ſi fridi. ¶ Deinde. (Aut q̄ȝ.) Soluit. d. cāȝ eē q̄ȝ archadia ſilis eſt locis in qb⁹ ſūt aq̄ paludoſe retēte. pp. n. terreſtreitatē ei⁹ mōtuoſam altā: nō pñt ipſi⁹ aq̄ ↄfluxū in mare hr̄e: pp qd̄ retinentur ↄcluſe iter mōtes: vñ ⁊ abyſſi vel vaſte ꝓfunditates aq̄rum multi ſūt in ea: pp qd̄ ēt cōtingit fauces fieri ⁊ voragines ſub terra abſorbētes aquas vt dcm̄ ē 5°. 23ᶜ. ſūt ēt i ipſa obide terremot⁹ terrēdi. his aūt ſic ſe hñtib⁹: tūc itaq; cū fuerit vētus eleuat ſuo flatu vaporē frigidū ab aq̄ contēta i cōcauitatib⁹ terre illi⁹: q cū ſit frigidus occurrēs a in frigidat. nō. n. friditas vētoꝝ ei⁹ accidit eo q̄ vēti ꝓueniāt a mari frigido: imo poti⁹ vapor aſcēdēs ab aq̄ qeſcēte in locis cōcauis iter mōtes tp̄e trāqllitatīi ⁊ ſuauis motus vētorum inducit frigiditatem in aerem circunſtentem. Frigiditas ventorū vñ ꝓuenit

¶ Problema. lviij. Antiqua.

Propter qd̄ ſi ab aurora flare incipit durat magis? Aut q̄ȝ icipiēte ſole vehemētior mot⁹: pp qd̄ diſtēditur talis exiſtēs. Signū aūt qm̄ vehemens conſtitutio. Noua.

¶ Cur ſi vētus mane iceperit: edurare āpli⁹ poſſit? An quoniam ſole oriente ipet⁹ ſit vehemētiſſimus iccirco protrahi longius pōt. Indicium q̄ cōſtitutio facta preualida eſt.

¶ Qr̄ ſi flat⁹ vētus icipiat circa aurorā ō māe diuti⁹ ꝑmāet q̄ȝ ſi icipiat alia flare hora. puta ſero ⁊ max̄ boreas: vñ dictū ē. 9°. ⁊. 23. nocturnū boreā ñ ptrāſir̄ tertiā diē. ¶ Deinde (Aut q̄ȝ) Sol. d. cāȝ eē: q̄ȝ cū ſol ō māe circa ortū icipit agere i aerē calefaciēdo mouēdo ⁊ attrahēdo vapores ad ſe: opatio tē ⁊ mot⁹ ipſi⁹ ē vehemētior q̄ȝ i aliīs horis: cū ei⁹ ſit i oriēte po⁹: ⁊ luciat valde māȝ ſibi paratā: ⁊ iō vēt⁹ icept⁹ ex motu ⁊ opōne ſic vehemēti diſtēdit̄ diu: c⁹ ſignū nob: oñdit̄ q̄ȝ circa ſol' ortū ↄtigit fieri vehemētē ⁊ dēſā ↄſiſtētiā nubiū

¶ Problema. lviiij. Antiqua.

Propter qd̄ die qdē fortis boreas: nocte āt cadit? Aut q̄ȝ ſit a ↄgelata pluuia: qm̄ exalat pp ſolē: cadit āt nocte q̄ȝ ñ eadē gñatio: ſȝ ↄ̄rio facit: noctib⁹ aūt afflat dieb⁹ aūt min⁹. Noua.

¶ Cur aquilo interdiu ſpirat igentius noctu deſiſtit? An q̄ ibre gignitur congelato cum ſolis calore reſpirādū eſt: ergo ſternitur noctu q̄ȝ ſol abeſt qui gignēdi cauſa eſt.

¶ Quare boree flat⁹ ſit validus ⁊ ipetuoſus die: ⁊ nocte adueniēte cadit ⁊ debilitat̄ mot⁹ eius. ¶ Deinde. (Aut q̄ȝ.) Soluit. d. cāȝ eē: q̄ȝ boreas cāt ex pluuia cōgelata i niues vel glacies vt ꝓtactū ē: qm̄ eliq̄tur ⁊ exalat a caliditate ſolari: ſȝ in nocte cadit ⁊ qeſcit: eo q̄ illa ⁊ eadē gñatio ⁊ diſſolutio hūiditatīi cōgelataꝝ nō ꝑmanet eliq̄ta ſicut prius erat: ſȝ ↄgelat̄ itez: ſȝ auſter ſupple agit ↄ̄rio. flat. n. in nocte magis q̄ȝ i die: pp hoc q̄ vapores cū eēnt in die calidi inflāmati nō poterāt: i eis ipūs vētoſus reſuari ſicut in nocte: tūc. n. refrigerabant̄ vtcūq; mediocreſq; reddebantur.

¶ Problema. lix. Antiqua.

Propter quid tele araneaꝝ multe qñ ferūt̄ vēti ſignū ē? Utꝝ q̄ȝ opatur aranea i ſerēitatib⁹: ferūt̄ āt pp id qd̄ infrigidat⁹ aer ↄ̄hit̄ ad terraȝ. Infrigidari autē ꝓncipiū tēpeſtatis eſt: ſignū āt mot⁹ telaꝝ aranealiū? Aut q̄ȝ poſt aquas ⁊ tēpeſtates ſit telarū aranealiū collectus motus in ſerenitatib⁹ operāte: q̄ȝ vr̄ in hyeme difficulter frigidū hoc: ⁊ delati a ventis multum: poſt aquas autē cōſueuit vent⁹ fieri vt frequenter. Noua.

¶ Cur flat⁹ futuri indiciū dat̄: cū ꝑ aerē multe ferunt̄ arachnee? Utruȝ q̄ arachnea ſuo fugit̄ ope cū celū ſerenū ē: ferunt̄ āt fila: qm̄ refrigerat⁹ aer i terrā corruit. Refrigeratio vō hyemis primordiū ē: itaq; indiciū ſit illa arachneaꝝ platio? An q̄ p⁹ ibres atq; hyemes arachnee vniuerſū ferunt̄. op⁹ eni ſuū arachne⁹ tūc exequit̄ cū celuȝ ſerenū eſt ⁊ occulit ſe ipatiens frigoris cuȝ hyems vrget. tractuſq; a flatu nimiū eruit filū. Poſt ibrē autem flatus magna parte oriri ſolitum eſt.

¶ Quare qñ tele aranee delate fuerit in aerē ſignū ē vēti futuri vt dicūt aeromātici. ¶ Deinde. (Utrū.) Soluit ꝓbabiliter. d. p̄ vt dicebāt aeromātici q̄ ꝑ ea q̄ in aere reſpiciunt ſcire: idē ēt qd̄ futuꝝ ſit in tp̄ib⁹: qm̄ aranea cōſtruit telaȝ ſuā in tp̄e ſereno geto: ⁊ q̄ȝ in tali cōſiſtētia aeris vt tactū ē 24° magis ↄtigit aerē īfrigidari q̄ȝ i ſup̄ nebuloſa ſpūtib⁹ plena: iō aere īfrigidato ſupi⁹ ⁊ graui facto cōcurrit dorſū ⁊ cū caleſit poſtea īferi⁹ caliditate ſolis reddit̄ leuis: ⁊ tendēs ſurſum mouet ⁊ ſecū ducit hmōi telas araneas: pp qd̄ ferunt̄ ꝑ aerē errādo: ſicut tp̄e caloris in aq̄s ē videre ex ſūdo aliqd̄ eleuari ſurſū: ſȝ aerē īfrigidari ⁊ īfrigidatū deſcēdere: cū hic mot⁹ ↄtinuat̄ ꝑn̄ tēpeſtatis ⁊ cōmotiōis valde in aere exiſtit: cui⁹ qdē ſignū vt recte q̄ſitū ē motus tele aranee: pp leuitatē naq; ſuā ꝑ ꝯ⁹ diſꝑgunt̄ ꝑ aerem q̄ȝ tēpeſtas vaporalis ⁊ flat⁹ ventoꝝ validi occurrāt. ¶ Deinde. (Aut q̄ȝ.) Aſſignat cām ſufficiētiorē 2°. d. aliam cām fore q̄ȝ poſt caſū ⁊ ceſſationē pluuiaꝝ ⁊ tēpeſtatū ſit coadunatus mot⁹ telaꝝ araneaꝝ ſe ꝑ aerē diſꝑgēdo: ⁊ id: quia aranea opat̄ telas tp̄e ſereno ⁊ geto: tp̄e. n. pluuiaꝝ ⁊ tēpeſtatū corrūpent̄: neq; ēt poſſent cōſeq̄ ſinē itētū: puta eas capere aialūcula: cū tūc marie illa ceſſent moueri: vñ hyeme non ↄſtruit telas pp grādē ipſius friditatē: ⁊ q̄ȝ deferrent̄ iordinate a vētis validis: ⁊ tūc nō poſſȝ eas ↄſtruere: ſȝ poti⁹ i tp̄ibus opat̄ illas medijs ↄtēꝑatis: vt i veris ꝑn̄°. ⁊ autūni ſine: ⁊ q̄ȝ poſt pluuiā ⁊ tēpeſtatē tp̄e ſerēo vt pl'm ↄſueuit vētus fieri pp exalationē vapoꝝ: ⁊ hoc vt dcm̄ ē tp̄e: aranee opant̄: q̄ telis itētis a vēto ſupueniēte modico: ſit ipas ꝑ aerē deferri: ⁊ q̄ȝ ſūt delate a puo vēto: ſignāt ↄſir vētū maiorē. ¶ Notādū q̄ aeromātici dicūt q̄ quādo aranee fuerint telis vehemēter inuolute ſignificari q̄ hyems erit difficilis gelida valde: aūt tempeſtas ⁊ turbatio aeris ꝑmaxima: cū aūt ecōtrario circūuolute denotatur ecōtrario. Nota ꝓgnoſticum.

¶ Problema. vltimū. Antiqua.

PRopter quid boꝛree magis hyeme i frigidis locis ſepnebuloſi: exteriꝰ vo ſereni? Aut ſil' frigidi ſūt ⁊ magis ꝓpe: aut magis fridi q̄re accedūt ꝯgelātes prius q̄ʒ ipellāt nubes. qñ āt ꝯgelant manēt pp grauitatē: exteriꝰ āt magnitudine opant magis q̄ʒ frigido. Noua.

¶ Cur locis frigidis aquilo p hyemē vehemēs ſpirat: ⁊ vt ꝓrie nubilus: ſic trāſuoꝛſuʒ liquidus fertur atq̄ʒ illuſtris? An rōne qua frigidus eadē ēt vehemēs ſit. Qđ tñ e propinquo frigidioꝛ eſt occupat priuſq̄ʒ nubes gelu indurat q̄ʒ repellat: q̄ indurate pondere ſuo obſiſtūt ⁊ manent. Trāſuoꝛſum autē vehementia ſua potius q̄ʒ frigoꝛe agit.

¶ Explicit vigeſimaſexta particula.

¶ Quare boꝛeales vēti in locis multe friditatis tpe hyemali exiſtunt ſupnebuloſi ⁊ turbidi: ſicut in locis q̄ ſunt circa polū articū: vbi polus ſup ſignifeꝝ eleuat: ſʒ extra hyemē ⁊ hmōi loca ſūt ſerēi ⁊ ōpurati abſq̄ʒ nubibꝰ entes. ¶ Deīde. (Aut q2.) Soluit. d. cāʒ eē p: q2 cū hmōi vēti ſint fridi ⁊ validi: qñ fuerit ꝓpinq: erūt āpliꝰ frigidi: eo q̄ vapoꝛoſi āpliꝰ ⁊ aq̄tici: neq̄ʒ adhuc receſſerūt a polo in quo eſt frigiditas maxia: ⁊ ita opant friditate: cū .n. ad nos ſupueniunt ꝑus ꝯgelāt q̄ʒ nubes coꝝ flatu ipellāt valido: cū autē fuerit fride geſcūt pp grauitatē quā ex friditate acquiſiuerunt. ¶ Deīde. (Exteriꝰ.) Aſſignat cām 2ᵉ ptis. d. ſʒ cū euētāt' ext̄ hyemē. ⁊ rmoti aliquātulū a locis p̄dcis: magis operant ſui valitudine q̄ʒ frigiditate: ꝓpter qđ efficiuntur ſicci ⁊ nubibus depauperati ob vehemens ⁊ lōge flare: ſicut accidit in. 5°. ⁊. 6°. climate vt viſum eſt. 5°.

¶ Incipit vigeſimaſeptima particula circa timoꝛem ⁊ foꝛtitudinem.

¶ Problema. j. Antiqua.

PRopter quid timentes tremūt? Aut pp īfrigidationē, deficit eni calidū ⁊ ꝯſtrīgit: pp quod ⁊ ventres ſoluuntur omnes. Noua.

¶ Cur tremūt qui metuūt. An pp refrigerationē. deficit enim caloꝛ atq̄ʒ contrahitur. ex qua aluus quoq̄ʒ pleriſq̄ʒ ob timoꝛeʒ effundi ſolitus eſt.

¶ Determinatis qbuſdā ꝓblematibꝰ circa nālia cōia cōpoſita ⁊ ſimplicia: nūc reuertit ad q̄rēdū circa ea q̄ ſūt circa boles: ⁊ priꝰ q̄ʒtū ad alaʒ magis. 2° q̄ʒtū ad corpꝰ āpliꝰ. 2° ibi in ꝑtīꝰ. 31ᵉ p̄'ui q̄tuoꝛ vt appet in rubricis. Determinat igit' ꝓblemata circa habitū moralē: q̄ ē foꝛtitudo vel audacia ⁊ eiꝰ oppⁿ: puta timoꝛ ⁊ foꝛmido. foꝛtitudo. n. v̄tus ē: illa vo vitiū. ethi. 3°. Proponit igit' p̄. d. q̄re timētes mēbꝛa ſua nō pñt regere ⁊ getere: ſʒ paſſionē icurrūt q̄ dr̄ tremoꝛ: in q̄ eſt motꝰ nō nālis cātus ex natura mēbroꝝ conanti ſubleuare. ⁊ ex praua diſpōne illius ſupprimere: fit. n. ſicut qđdā bellū inter duo hec. vt. 5°. de acci. ⁊ ēt de thipo. ¶ Notādū huius ſermonis grā qđ ſit virtus moralis: cū hic q̄ ipſius

Ca. 9. ⁊ inde.

Uirtus q̄tuplex.

deuiuʒ: ⁊ q̄ virtus accipit' multipliciter. nā vno mō qdē ꝓ qualitate elementari ſm Aui. ⁊ pro potētia aīe: ac etiā pro vltimo poſſe alicuius: vt dr̄ pmo celi: q̄ virtus eſt vltimum potētie vel excellētie. Silr etiā quarto ꝓ morali: que ē habitꝰ electiuꝰ i mediocritate ꝯſiſtēs quo ad nos: q̄ hñtē pficit ⁊ eiꝰ opꝰ bonū reddit: vt ſapiēs rōne extimabit. ethi. 2. Rhetoꝛicoꝝ vo p̄. virtꝰ eſt q̄dā potētia vt vr̄ acq̄ſitiua bonoꝝ ⁊ ſeruatiua ⁊ potētia bñfactiua multoꝝ ⁊ magnoꝝ oīuʒ circa oia: Cuius quidē partes ſunt iuſtitia: foꝛtitudo: temperantia: magnificentia: magnanimitas: liberalitas: manſuetudo: prudentia: ⁊ ſapiētia. Sapientiam tñ diffinitiōe nō reſumit vt alias: q2 v̄tus nō vr̄. ethi. 6°. Seneca vo de q̄tuoꝛ virtutibus cardinalibus ad quatuoꝛ tm̄ reducit: prudentiam: magnanimitatē: continentiā ⁊ iuſtitiaʒ: quaꝝ licet ex predictis ex oppoſito diſtinguantur prudentia videt' non modicū principatiua: que virtus eſt rationalis preparatiua ad felicitatē cōtēdentiū Ariſto. in libꝰ de bonis laudabilibus ſibi attributo: ⁊ rheto. p̄. eſt virtus intellectus 2ᵐ quā bene cōſiliari poſſunt de bonis ⁊ optimis dictis ad felicitatē: qđ oſtenduut ipſius comites decem cubilia: ſolertia: p̄uidentia: regnatiua: militaris: politica: yconomica dyalecica: rhetoꝛica: ⁊ phia. ibidē. Eſt autē foꝛtitudo de q̄ ſermo virtus per quā actiui ſunt bonarū operationū in periculis vt lex p̄cipit ⁊ legi obſequētes rhetoꝛicoꝝ. p̄. Audacia vero ⁊ timoꝛ ꝯtrium. ipſe tñ id vocat motū ſteruenientē de partibus extrinſecis ad intrinſeca ſicut audacia magis eꝯ. Uel foꝛtitudo eſt virtus iraſcibilis nō facile obſtupeſcibilis a timoꝛibꝰ qui ſunt circa moꝛtē de bonis laudabilibus Ari. ¶ Deīde. (Aut q2.) Soluit dicens: cām eē pp infrigidationem partiū que ſunt exterius calido ab eis ſeparato: ⁊ ad inferioꝛa intrinſeca confeſtim contracto: calidum abiens a mēbꝛis exterioꝛibus mēbꝛa regere deficit: propter cuius ſubitam inferius intrinſeceʒ cōtractionem: contingit vlterius ventres ſolui ac vrinas etiam prouocari abſq̄ʒ electione multotiens: ⁊ id etiam dictum. 26ᵉ. 2ᵉ. ⁊ tactum eſt. 3°. 5ᵉ. quibus eſſe motum eſt timoꝛis.

T. c. 52. ⁊ tex. cō. 116.

Ca. vij.

Uirtus quid ſit.

De b. iij. ethi. c. 9. ⁊ inde.

¶ Problema. ij. Antiqua.

PRopter qd ergo ſitiunt quidē ſicut ⁊ debentes puniri: nō. n. opoꝛtebat eos infrigidatos? Aut non i eodē loco infrigidatio ⁊ caliditas: ſʒ hoc quidē i ſupficie: vñ deficit calidū: hoc āt iterioꝛa q̄re calefacit: ſignū āt ⁊ ſolui ventres: deſiccato vtiq̄ʒ p̄ncipali loco ſitis ſil' vr̄ ſic patētibꝰ empialā febrē qui ſimul cum rigoꝛe ſitiunt: nō enim neq̄ʒ idem locus neq̄ʒ illic infrigidatur ⁊ calefacit. Noua.

¶ Cur metuentes nōnulli ſitiūt: vt qui ſunt toꝛmēta adituri. Cū. n. per timoꝛē refrigerētur: ſitire minime d̄bebāt? An nō eodē loco refrigerent ⁊ caleāt ſʒ refrigerent per ſūma coꝛpoꝛis: vñ caloꝛ diſcedit caleāt per intima caloꝛis. ſ. itroꝛſuʒ ꝯcti efficiēta. Cuiꝰ rei idiciū alui quoq̄ʒ ſolutio facit. Sitis āt parte quadā interioꝛe ſiccata ſolet accidere nec aliter agi vr̄ q̄ʒ in his quos empiala exercet: qui ſil' ⁊ frigent ⁊ ſitiunt. Nec eniʒ illis pars eadem coꝛpoꝛis inalgeſcit ⁊ cōcaleſcit.

¶ Quare aliqui ſitim incurrunt ſicut illi qui debent puni-

ri vt debentes decapitari. ¶ Deinde. (Non enim.) Tangit motiuū queſiti.d. nō videri id poſſibile: q2 ſitis cauſaꝫ ex caliditate ꝛ ſiccitate: cū ſit appetitus frigidi ꝛ hūidi. 2° ō aīa: ſed hmōi ſunt infrigidati pp fugā caloris ad partes interiores vt viſum eſt in pcedenti: q̄re nō accidit hec paſſio q̄ ſitis. q̄re ꝛc. ¶ Deinde. (Aut q2.) Soluit.d. pro quaſi diſtinctione ad motiuū: q frigiditas ꝛ caliditas nō ſunt i eis ſm eūdē locū: ſꝫ diuerſis: q2 frigiditas eſt in ſupficie: caliditas vō circa iteriora cōculcata: q̄re calefacit i loco vbi eſt. ¶ Deide. (Signū.) Teſtaꝫ id ſigno 2°.d. ſignū hmōi q calitas ꝛ frigiditas ſint vt dcm̄ eſt ſite: q2 in his vētres ſoluunꝫ: ſed id aūt nō niſi pp iſtas ɔtingit diſpōnes ɔ̄rias in corpore: ſecūdū ptes differētes: frigiduꝫ enim ſupiores ptes obtinēs ipellit calm̄ iteri⁹ ipſo ide refugiēte: calidū āt ſic deorſuꝫ violēto motu cōcitatū vētrē cōcitat: tū pp motū: tū ēt pp ebulitionē quā in humoribus cāt colericis inteſtina penetrantibus. ¶ Deide. (Deſiccato). Dat magis cāꝫ q̄ſiti.d. vtiqꝫ cām eſſe: q2 cūꝫ deſiccaꝫ ꝛ iflāmatur locus pncipalis ſicut eſt cor cū pectoralib⁹ os vētris ēt ɔtinētib⁹: ſiti ex hoc ſimul tpe accidit cāri ꝛ merito: q2 cū ſitis duplex ſit ſimpliciū.p. vt ob ɔſumptionē humiditatis ſubtilis corp⁹ nutriētis: ꝛ ob inflāmationē pectoraliū: que ſiqdē vtraqꝫ ex timore cauſari vꝫ: pp enim ɔfluxū ventris aliqliter hūiditas irroratiua cōſumiꝫ: pp aūt cōgregationē caloris interius nimiū corp⁹ ſupinflāmatur. q aūt hmōi ſitis cū ifrigidatione poſſit ſtare declaratur in quodā ſili: dicit.n. ita ɔtingere his vt euenit patiētib⁹ febrē dictā empialā: ſiue ſupra aliaꝫ: in qua ſiꝫ ꝛ ſemel calor in interioribus: ꝛ frigiditas in exterioribus reperitur: qui ꝛ ſi frigus vehemēs patianꝫ: vna tñ calent ꝛ ſitiunt: nō ſm qdē eūdē locū: ſilr neqꝫ in illis qui debēt puniri ɔtingit īfrigidari ꝛ calefieri 2m eūdē locū ſed alteꝝ: ꝛ iō cū diuerſe in eis ſiꝫ tpe diſpoſitiones reperiantur: diuerſa etiam erūt accidētia illas ɔcomitantia: ita q cū ſitis ſit accidēs caliditatis ꝛ cōſumptionis interioris: poterit ſtare cū frigiditate exteriori: ꝛ id repetiꝫ inde. 8°. ꝛ aliquid eius tangetur in ſequēti. ¶ Dubitaꝫ. q2

Dubō dicit empialaꝫ fore febreꝫ: ꝛ caliditatē cū hoc ipſius iteriora cōtinere: ꝛ rigorē ſiue frigus exteriora poſſidere: nō.n. vꝫ q frigiditas aliqua poſſit ſtare cū fe. cū dictū ſit. 20° prie. q fe. ſit totius corporis excedēs caliditas: qō oēs cōfirmāt dicētes ipſam p totū corpus a corde diffundi. Uñ morbus vniuerſalis ꝛ cōis appellaꝫ: cui⁹ oppoſitū oſtēdit empiala: cū frigiditas in ea ſit exterius ꝛ caliditas interius ɔpulſa qō ꝛ in oī vꝫ contingere fe. q2 ſi caliditas ipſius ſit p totuꝫ ſiue ipſa: tūc nulla fe. poterit curari: cū oē qō educitur de potētia ad actū p aliud exiſtens actu educi oporteat. metha. 9° ꝛ de generatione aīalium ſecūdo: ſed id eſſe nō poterit: niſi aliqua pars ſupponaꝫ actualiter ſana: itaqꝫ fe. non diffundeꝫ p totū corpus. ¶ Dicendū q fe. quātū eſt de rōne ſua hꝫ aptitudinē vt diffundatur per totum: cū terminis diffinitionū iportēt amplius aptitudinē q̄ꝫ actū. qō autē aliqñ nō per omne diffundatur: p accidēs euenit puta: cuꝫ aliquid occurrerit impediēs: vt humor frigidus valde vel etherogeneus ſeu calor debilis nō potēs in extrema extēdere: ſicut in acutis cōtingit circa mortē vel flegmonibus in viſceribus totū ſanguinē ꝛ calorem ad ſe cōtrahentibus: aſſo. q̄rta vt in prauē morigeratis febrib⁹ lipparijs. ¶ Notandū medicoꝝ ſapientes diſcordare nō ſolū noīe verū ēt re in acceptione empiale. Quidam eniꝫ vt Gal. in pleriſqꝫ accipit ipſam pro fe. in qua ſentiꝫ ſimul ꝛ ſemel calītas ꝛ frigiditas in vna parte ſenſata. Sed Serapio ꝛ Aui. p ea in qua calor exterius ꝛ frigiditas interius. Anſ. vero hic ꝛ plaac febri. ſ° econtra. Et quia hec dubitatio non exitat inquiſitiōis pſentis obmiſſa requiraꝫ Cōciliatoris differētia. 92. ¶ Ad argumēta dicendū q Aui. hanc tāgit ſitientiā pma quarti.d. q in terminis ſiue diffinitionibus haꝝ rerꝫ attendiꝫ vna cōditio. ſ. vt nō ſit qō phibeat: ſic diffinimus aquā frigidā ꝛ hūidā: qñ diſpoſitio eius eſt ſm nāꝫ ꝛ nō fuerit qō phibeat. ¶ Ad id ēt qō in oppoſitū adijciebaꝫ opꝫ reſpondere cōcedendo q eductuꝫ de potētia in actum per aliqd exiſtat actuale: diſtinguēdo vt cōiter dicꝫ: duplex fore calidū: qōdā enim ſubiectū ꝛ ſuſtētamētū vite ꝛ tale remanet ſaluatuꝫ in fe. ꝛ in qualibet alia egritudine durante vita. Eſt ꝛ aliud p qō fiunt alij actus: ꝛ maxime qui motu locali perficiuntur medio interueniēte: qō calm̄ dicūt deperire: ſed poſtea ex priori etiā conſurgit. ꝛ quia id forte amplius petit q̄ꝫ demonſtret poti⁹ fort aſſe vꝫ dōm in oī egritudine a q̄ euadiꝫ circiter quādo partē cordis vt dicaꝫ dextrā exiſtētē vigoroſiorē ꝛ nobiliorē 3°. de partibus aliqd fore ſemp ſanū actu ꝛ nāle lꝫ confractū ſopituꝫ ꝛ ligatū: qō denuo adiuuatū bono medici regimie aut ſuperiorū ꝛ maxie lune ſubſidio cū ſit ɔpria corpoꝝ. in centilogo reducitur i actū pfectū excitatū reſolutū vt antea fuerat. Lūa corpoꝝ ꝓpria.

¶ Problema. iij. Antiqua.

PRopter quid i ira quidē iteri⁹ coadunato hūido calī ꝛ audaces: i timorib⁹ āt eɔ̄? Aut nō in eūdē locū: ſed iratis circa cor. pp qō ꝛ audaces ꝛ in ɔuocatione ꝛ ſurſū exiſtente motu ſpiritu pleni ſūt. timētib⁹ aūt dorſū calido ꝛ ſanguine fugiētib⁹: ideoqꝫ ꝛ ſolutio vētriū qm̄ ꝛ cordis ſaltus nō ſimilis: ſed his qdem ſicut p defectū dēſus ꝛ pungitiuus: aliis āt ſicut collecto pluri calido: pp qō ꝛ reuiniſcere ꝛ ɔuocari iram ꝛ perturbari: ꝛ quecūqꝫ talia dicūt non male ſed ɔprie. ergo pp hoc ſitis: qm̄ ſiccū ſpuere ꝛ ſiccitas: ꝛ talia fiunt pp ſuperioreꝫ motū ſpiritus ꝛ calidi: ꝛ ſitis aūt palam vt ex calefacto corpore. Quō igiꝫ idem locus deſiccaꝫ vtriſqꝫ quo ſitimus: ꝛ timēti ꝛ irato. timor aūt quia ſiticuloſus: ꝛ q ſunt in cātibus oñdunt: nō oīno ita ſitiūt: ꝛ agonizātes vehemēter: pp qō deglutiunt ſicut par meon cantor. Aut his qdē nō ē ſitis: ſꝫ ſiccitas fugiēte ſanguine. vñ ꝛ diſcolorati: ſignū autē nō bibere multū: ideo ꝛ madefieri: q autē ſunt i pugna cū labore pp qō ſitiūt ꝛ debētes puniri nō eſt incōueniēs: ībecillis autē quidā fortiuꝫ qñ preparanꝫ ꝛ tremunt non ſtupefacti ſed audentes: quibus ɔſueuerunt flagellare corpus ampla ferula: ſi autē non manibus calefacti. vꝫ autē q pp acuitatem ꝛ motuꝫ calidi inequalitas q̄dam eſt circa corpora perturbatrix. Noua.

¶ Cur hoīes cū excādeſcūt: calore. ſ. itrorſuꝫ collecto feruidi ſitibūdiqꝫ rēddūꝫ. cū metuūt ꝯ efficiunꝫ? An nō eūdē i locū calor ſe colligat: ſꝫ hoī iraſcēti cor calore circūfuſū efferuet. ex q̄ ſitibūdus rubicūdus ſpirabūd⁹ efficiꝫ: cū calor ſurſū verſus ſe efferat. Metuenti ſanguis ꝛ calor in imuꝫ pfugiūt. Uñ fit etiā

vt aliꝰ ſudaꝛ. Nã ⁊ cordis cõpulſio nõ ſiſis agiꝛ. ſꝫ metuẽti vtpote ex caloris inopia freq̃ns ac feriẽs. Iraſcẽti eñ: vtpote cũ calor col lectꝰ ſit copioſior. Quãobrẽ eſſerueſcere aio excitari: pturbari: ceteraq; id genꝰ ḋba non iepte ſꝫ accõmodate dñr. Nũqd igiꝛ ſitis ea ƌ cã obueniat: nã ⁊ ſiccũ expuere: ⁊ liguã hęrere ⁊ reliq̃ hmõi ſpũs elatio fac ⁊ ſanguis. Siti quoq; excaleſcẽte corpe naſci certũ ẽ. ſꝫ quẽadmodũ ps eadẽ corpis q̃ ſitis laceſcit reſiccari vtriq; metuẽti ⁊ iraſcẽti poſſit. metũ. n. ſiti poſſe afferre cſtat: miliũ argumto q ſupati fugã rapuerit: nũq̃ꝫ. n. tã g̃uiter ſiti būdos ſeſe fuiſſe fateꝛ: at ḋo qui i dicẽdo cõturbãꝛ: ſitire vehemẽter cſueuerũt: itaq; os eluũt: ⁊ nõ nihil ſubſorbẽt vt parmenon hiſtrio facit. An hoſte cturbatos ñ ſitis ſꝫ ſiccitas pulſo ſãguie teneat. Vñ ẽt accit: vt palleſcãt: idiciũ ḋo q nõ multũ ebibũt: ſꝫ iterdũ ƌ ſorbuiſſe tñ ſatis ẽ. At q ſe i fugã verterũt laborãt: itaq; ſitiũt: ⁊ qbꝰ tormẽta inſtãt eadẽ ipa efficiẽdi rõ ẽ. nec mirꝫ qcq̃ꝫ id ẽ. ſit. n. i re bellica vt nõnulli ẽt viri fortes ac ſtrenui vbi ſtructa acie hoſtes ſꝫ petituri obtremiſcãt: ñ pterriti ſꝫ fidẽtes: q ẽt ſua corpa ḋberaꝛ lata ferula aut ſuis maibꝰ aſſolẽt: vt vndiq; vorſũ pari calore iſerueãt: quidã. n. ieqlis ac tumultuariꝰ motꝰ i coꝝ corpibꝰ p acumẽ ⁊ nimiũ ipetũ caloris oꝛiri ferme aiaduertiꝛ.

¶ Quare cũ humidũ calefactũ coaceruetꝛ iteriꝰ: irati reddunꝛ calidi ⁊ audaces: ſꝫ in timore 9triũ ꝯtingit: efficiunꝛ eñ frigidi ⁊ pauẽtes: cũ tñ hũidũ cõgregeꝛ iteriꝰ cũ calido in cor: ſicut i ira: imo magis vr̃ humidũ interiꝰ cõtineri cuꝫ nõ petat exteriꝰ vt in ipſa. ¶ Dubitaꝛ an in ira hũidũ coadunetꝛ interiꝰ: cũ calor i ea moueaꝛ de ptibꝰ exterioribus ad intrinſeca. 5° de acci. ⁊ calm nõ ſit abſq; hũido. de gñone aia liũ. 5°. ¶ Dõm q in ira calidũ ⁊ hũidũ pmm emittiꝛ ex̃ ⁊ ptꝫ retinetꝛ. emittiꝛ qdẽ vt appet appetitu vindicte. 2ᵐ ḋo ptẽ retinet circa cor: vt id tãq̃ꝫ arx defendaꝛ ſũma ſi expedierit: ſcit. n. nã rebellionẽ hr̃e foras: q̃re cõſeruat ſibi calm defenſiuũ multũ circa cor. ⁊ iõ nũq̃ꝫ aliqs mortuꝰ eſt ex ira 5° de acci. In timore ḋo calor tñ mittiꝛ itra pp deiectioneꝫ quã timet ab exterioribꝰ oiſanã. Sꝫ i gaudio totalr foras nã. n. tota ſe ad extra expãdit. cũ ñ ſẽtiat ipugnatorẽ: ⁊ plures iã mortui ſunt puſillanimes ex timore ac gaudio ibidẽ ¶ Ad obm magis dõꝫ q i pn̄ ire hũidũ cũ calido magis coadũaꝛ intꝰ: cũ ipa tũc q̃ſi ãmiſceaꝛ timori deide pe cuius diffũdiꝛ foras. ¶ Deide. (Aut qr) Sol. p̄ aſſignãs cãꝫ q̃ſiti huiꝰ 2° q̃nt aliõ gr̃a ipſiꝰ. 2° ibi. (qm̄ igitur.) Adhuc aſſignat cãꝫ ƀꝰ ptis. d. id ẽẽ q lꝫ vtrobiq; hũidũ ac ẽt calꝫ coadunetꝛ iteriꝰ: nõ tñ ẜm eũdẽ locũ oino: ſꝫ i diuerſis: qr iratis circa cor: quare efficiũtur audaces ⁊ fortes ꝓuocatiõe ire. multo eñ motu exiſtẽte ſupius ſpũs repleniꝛ hi ſpũ multo calõ ⁊ mobili reddẽte eos calidos ⁊ audaces. ¶ Deide. (Timẽtibꝰ.) Aſſignat cãm ſcõe ptis. d. p̄ q in timentibus calidũ nãle ⁊ ſanguis deorſuꝫ ad iteriora refugit: iõ ⁊ ventres ſoluunꝛ coꝝ. ¶ Deide. (Qm̄.) Aſſignat cãꝫ 2° diuerſoꝝ accidentiũ ꝯtingẽtiũ iratis ⁊ timẽtibꝰ: ⁊ ſumiꝛ ex hoc q cordis ſaltꝰ ⁊ pulſatio iordinata nõ ẽ ꝯſilis i timẽtibus ⁊ iratis: qr in timẽtibꝰ pp debilitatẽ ḋtutis reddiꝛ ſaltꝰ ipſius ⁊ pũgitiuus: pp eiꝰ ſubtilitatẽ ſubtile. n. pũgit: vl̃ ob nimiã eiꝰ cogregationẽ: ſicut ignis carẽs reſpiraculo: ſꝫ i aliis vt iratis oppoſitũ cõtigit: ſaltꝰ eñ ſit cordis pp collectioneꝫ ⁊ debitã ꝯgregationẽ intrinſecꝰ multi calidi in q̃titate cum euẽtatiõe ſufficiẽte: ⁊ iõ pñt ſeipſos reuiuiſceꝛ cũ fuerit ſiti i gidtati q̃ſi ⁊ extinctiõi ꝓpinq: ⁊ p ꝯñs ꝯcitari vehemẽter i irã: ⁊ pturbati efficit: ſicut recitat haly. ƌ vno ex ducibꝰ militũ: quẽ cũ qdẽ medicoꝝ videret vehemẽti ifridationẽ infrigidatũ ꝓuocãdo eũ i irã ſtati ſanauit. Adhuc iratis in eſt relatiõe timẽtiũ: q q̃ciq; voluit ꝓnũciare nõ corrupte ꝓferit: ſꝫ recte magis: qõ illis iõ ſit: vt viſũ ẽ. 13ᶠ. 8ᶠ. ⁊ oñdetur expſſius i iſta. demũ ꝯcludit vlteriꝰ q pp hmõi accidẽtis inflãmatiua ⁊ exiccatiua: talis accit ſitis: qr̃ hinc cõſeqtur ſpuere cũ difficultate: ⁊ q̃ſi ſicce p exiccationẽ hũidi a calo: hmõi aũt ſiccitas ⁊ vlr talia qbꝰ ſitis cãtur accidẽtia ſiũt pp motũ freq̃ntẽ ſpũs calĩ in pte ſupiori hec autẽ oĩa corporibꝰ ſiccis colericis mãifeſte accidũt coꝝ corpore calefacto. aliis ſitis ſu. apte ꝯtigit p acq̃ſitã caliditatẽ. ¶ Deide. (Quõ igiꝛ.) Vr̃ mouere aliud q̃ſitũ prioris declaratiuũ. d. p̄. qr cõtingit q idẽ locꝰ. i. ille quo ſitimꝰ: puta qui ẽ itra clibanũ pectoris maxie deſiccetꝛ in ãbobꝰ. i. timẽte ⁊ irato. cũ iſte ſint 9trie diſpõnes ⁊ cãe: ⁊ viꝰ effectꝰ: ⁊ 9triaꝝ cãꝝ 9trã ſolent effectus eſſe. Aliter quõ ſitimus ⁊c. ¶ Deinde. (Timor.) 2° qr forte videreꝛ alicui dubiũ aliq̃ quõ i timore cauſeꝛ ſitis. iõ hoc declarat. d. q in timore adſit ſiticuloſitas: oñdẽt p cãtãtes: qr vtrobiq; eſt qdã ꝯuentꝰ caloris i interioribꝰ ⁊ agitatio: ſiſr ẽt timẽtes coacte q̃ndã ſonũ velut cantantes emittũt: nõ tñ adeo fortiter ſitiũt ſicut athelẽtizãtes vehemẽter vt vicãt: ⁊ iõ cantãtes deglutiũt modicuꝫ hũidi: vt eoruꝫ remittaꝛ ſupficialis ſiccitas: ſicut faciebat qdã vocatꝰ cãtor dictus pmenõ. Alĩ. pmane cãtor. vt dicatur eos degluture ſicut pmanc. ſicut meatũ cantoꝝ irrorãtis ſiſtulã p quã flatꝰ emittit. ¶ Deide. (Aut qr.) Soluit. ⁊ p̄ aſſignat cauſam quare timentibus accidit ſiccitas ⁊ nõ ꝓprie ſitis. d. q licet timẽtibꝰ accidat aliqualis exiccatio ſupficialis ſanguine fugiente introrſum: nõ tñ dõm ꝓprie ſitis: ⁊ quia ſanguis ⁊ calor floridus ita refugit: reddunꝛ male colorati: q ãt nõ vere ſitiant patet effectu: non enim multũ bibũt: ſed ſufficit eis vt ſepe ipſorũ madeſiant guttura: ſed pugiles dum pugnãt maxie ſitiunt vehementer. ⁊ iõ abſtinẽt a potu cũ labore ⁊ pena: pp qõ infert correlariũ ſecũdo declaratiuũ ſiccitatis timentium ⁊ ſitis improprie. d. q̃re debẽtes puniri ⁊ maxie ad mortẽ vt iteritu ſitiũt p̄dicta ſiti: qõ nõ eſt incõueniẽs pp id qõ p̄tactuꝫ eſt ſitis ibecillis tñ ⁊ iproprie modico potu mitigata. Puniendi ad mortem ſitiunt. ¶ Deinde. (Quidam.) Oſtendit 3°. quõ irati ⁊ audaces diſponuntur ad pugnaꝫ: ⁊ q aliqui fortiorũ ꝓprie cum ordinate ꝓcedũt ad pugnaꝫ: cũ ad eaꝫ prepararꝛ ⁊ maxime ad eã in qua eſt timor mortis: licet timore aliquẽ incurrãt: nõ tñ ſtupeſiũt: ⁊ ſenſibus deficiẽtes reddunꝛ: imo illi q coꝝ ſũt fortiores ſolẽt ſe pcutere prius anteq̃ꝫ accedãt ad pugnaꝫ: mẽbra ſua ferula ãpla valde vt multitudinẽ caloris excitẽt intus: quatenus ãplius fortiores reddanꝛ ⁊ aioſiores i pugna: ſicut dr̃ de leone ſe cauda ſtimulãte. Quid aũt ſit ferula viſũ. 9°. q ſi nõ ſe ferula flagellẽt: fricãt ſe manibꝰ p totũ: vt calefiãt, ⁊ ſãguis ⁊ ſpũs per oẽ diffũdanꝛ: nõ remanẽtes iteriꝰ oino: ſicut in timore cõtingit: ⁊ tũc appet in eis pp acuitatẽ motũ caloris fieri inequalẽ circa cor eas pturbatiuũ: quare non incurrũt ſtuporẽ vt aliĩ puſillanimes: ⁊ ex hoc ẽt reddunꝛ ſiticuloſi. Sic igitur fortes agonizãtes ſitiunt vehementer. timentes autem modicum.

¶ Problema. iiij. Antiqua.

PRopter qđ amici vini vt frequēter ſūt fortes? Aut q² fortes calidi caliditas āt circa pect⁹: hic.n.ꝛ timor vī fact⁹ īfrigidatio q̄dā: q̄ circa cor min⁹ māet: his āt ſalit īfrigidatū: qcūqꝫ ergo pulmonē hn̄t ſāguineum calīm: hn̄t hec ſicut vinolēti: q̄re nō īfrigidat ſātaſia duri. tales aūt amatores potationū: ꝺſiderū āt qđ q̄nqꝫ ē pp calītatē ptis dcm̄ ē ꝺ h̄ i alijs: ꝛ ceſſatiui deſideriū. Vinū eni calīm eſt ſcđʒ nāʒ: quietat.n.ſitim magis aqua ꝛ maxime earūdē: p quā cauſaʒ dicenduʒ eſt ꝛ in alijs pp quid ꝛ qui i piplemonia ꝛ maniaci vtriqꝫ cōcupiſcūt vinū: ꝛ horū quidē pp caliditatem calidus pulmo: hoꝝ aūt pp perturbationē: qm̄ igitur ipſi vt in multū genere ſiticuloſi ꝛ fortes ſiticuloſi deſideratiui ſūt vini tales aūt ſunt amatores potationū: neceſſe ē vt frequēter naturas ad ſeinuicē ꝯſequi: pp qđ ꝛ vinolēti fortiores eis qui nō ſūt. Noua.

¶ Cur hoies fortes magna ex pte vinoſi ſūt. An q² fortes calidi ſūt. Calor aūt in pectore ꝯdit⁹ ē. ibidē eni metū quoqꝫ refrigeratōe q̄dā effici nouim⁹: vt cor fortib⁹ caloris copia fultū pſiſtat: timidis refrigeratū īſiliat: ergo q ſāguinolētū hn̄t pulmonē calʒ: hūc mō vinolētoꝝ gerūt: ita vt rei aduerſe ſuſpitiōe refrigerari nō q̄ant. Atq ita ſe hn̄t: bibēdi auidi eē ꝯſueuerūt: nā ꝛ bibēdi cupiditas mēbri ei⁹ calore orif: vt alīs dcm̄ ē: ꝛ cupiditas ipſa nō niſi rei viʒ ſedādi hn̄tis deſideratio ē. Vinū āt ꝛ ſi nā calīm ē: ſiti tñ āplius q̄ȝ aq̄ extinguere pōt: mariequꝫ id genus hoiuʒ: quā ob cām dcm̄ alias eſt. ex quo ꝛ qui ſpirādi difficultate laborāt aut īſāia vexātqꝫ vinū admodū cupiūt: quā q̄ȝ alteris ex īſtrictiōe alteris ex pturbatiōe pulmo efferueat. Cū igif magna ex pte hoies eoſdeʒ ſitibūdos ac fortes eē obuēiat vini āt auidi q ſitibūdi taleſqꝫ geſtiūt: nās viciſſim īter ſe cōſectari neceſſe eſt. Vñ fit ēt vt vinolēti q̄ȝ ſobrij fortiores ſunt.

¶ Quare vinum diligētes vt frequenter ſūt fortes ꝛ aioſi. cū ipſi ſint calidi ꝛ vinū etiā calidū ꝛ ſilis cōplexio ſuperueniens ſimili cōplexioni ſpectēdit ꝛ corrūpit habitū ſpecificatē. 3⁰ pme. Dicit āt frequēter. q² plures ex praua cōſuetudine ꝑpter vini amicabilitatem ſui dulcedine vt viſum eſt 3⁰. ſunt ipſius amatores. ¶ Deinde (Aut q²) Soluit pꝛio aſſignās cām q̄ſiti. d. hoc eſſe. quia illi qui ſunt fortes aioſi ſunt calidi. hmōi aūt caliditas exiſtit marie circa pectus in concauitate cordis: in quo ſanguis ebullit ꝛ ſpiritus: circa quē locū videf timor adeſſe: cū infrigidatio quedā occurreret: quare in timentibus calidū minus pmanet circa cor. īmo infrigidatio ad ipſuʒ aſcēdit: cū in timore calidūʒ nō ſoluʒ coadunef interius in ipſo corde: īmo interius tendat magis ſub dyafragmate vt apparebit i ſequēti. Sic itaqꝫ tm̄ habitū eſt q fortes aioſi caliditatē hn̄t vehemētē circa cor: timētes aūt minime: hmōi aūt caliditateʒ circa cor hn̄t illi quoꝝ pulmo replet⁹ eſt multo ſanguine calido. q̄les ſūt vinū amātes: ꝛ marie cū eo fuerit ſufficiēter repletus cū īter cetera ſit ſanguini ꝛ ſpiritui ſimilr⁹. qđ īdiget reſtauratio hoꝝ eo citiſſime facta. pp qđ q ſunt adeo calidi: apparētia duri aliqua ꝛ terribilis nō īfrigidat calorē ipſoꝝ: reddēdo ipſos ꝯſiter timidos: q aūt ſic pmanēt calido. cōſtātes nō infrigidant timore: ſunt amatores vini marie. Formef itaqꝫ rō hui⁹. Quicūqꝫ ſūt calidi circa pulmonē ſunt amatores vini: pulmo enīʒ eſt termin⁹ caliditatis. 2⁰ de ge. aialiū. pulmo eni accipiēdus ē tāq̄ȝ ꝓ ſigno diſtiguēdo al' calidū a nō calo. ꝛ iđ alſ paucē calitatis ſicut piſcis actu ales aut minor ſic ēptoma caret pulmone. nā eoꝝ caliditates remiſſe p brāchias euētanf: vt piſcis: aut ſucantorū vt emptomoꝝ puta: ſʒ fortes aioſi ſunt calidi. cū horum caliditas ſit in ſubito cōpactiōi retētiuo īpreſſionis illate: quale quidē eſt cor ipſumqꝫ. q² i loco tuto. q̄re vini ſunt fortes aioſi amatores. ¶ Deīde. (Deſideriū.) Oñdit 2⁰. vñ amor ꝛ inclinatio quē hn̄t ad vinū cāef. d. q appetit⁹ itēſus quibus aliqñ inexiſtit ad vinū eſt pp caliditateʒ membri intra pectus exiſtēs: vt dcm̄ eſt alibi: vt 7⁰. 3ⁱ. ꝛ forte 2⁰. de aia. vel de nutrimēto ꝛ nutribili: cū aūt vehemēs caliditas ceſſauerit: appetit⁹ ēt ꝛ īclinatio quā hūerūt ad vinū ceſſat: ꝛ qꝛ vinū ē calidū nālr: ꝛ nālia cōſeruanf ſilib⁹: ſile enīʒ coappetit ſile ꝛ cōſeruat: vt 8⁰. 3ⁱ qꝫ 8ⁱ tactū eſt. Vinū vtiqꝫ magis ſiſtit ſitum q̄ȝ aq̄: ꝛ ſpālr in illis qui ſunt adeo calidi: ſicut fortes aioſi quoꝝ caliditas eſt circa pect⁹ aucta: cui⁹ cā alibi aſſignata ē vt forte in 3ⁱ. ¶ Notā dū q vinū i talibus magis ſiti q̄etat q̄ȝ aq̄: ꝛ marie cū ſumif frigidū actu: qm̄ nutrit ꝛ reſtaurat deꝑditū: ꝛ cibū penetrare facit: īfrat ꝛ hūectat ſua exñtia tali actuali: ita vt duplici ſiti reſiſtat 7⁰ 3ⁱ. ampli⁹ 3⁰ infert cor^m ex ꝑdictis. d. q iđ q ſunt piplēonia detētu. hoc eſt calidū hn̄t in pulmone apoſtema: ꝛ ſilr māiaci ſicut frenetici ꝛ furioſi hi abo appetūt vinū bibere: differenti tñ de cā: q² piplemonici amāt vinū pp vehementem caliditatē pulmonis eoꝝ: cū in eo ſit apoſtema prope cor cū ſe. cōtinua: quo apoſtemate nō pt ſufficienter euentari ꝛ tꝑari: īmo fumi calidi retinenf ꝛ capinoſi [illegible] pectoris inflāmātes p ocꝫ: ſʒ maniaci de nīcro horū duorū appetūt vinū pp corruptionē virtutis imaginatiue: vel pp calidū vehemēs ſuperiora poſſidēs circa que magis cātur ſitis. ¶ Deinde. (Qm̄ igif.) Breuiter colligit. 4⁰ virtutem ſue cāe. d. gñalr q fortes ꝛ aioſi vt plurimuʒ ſūt ſiticuloſi. ꝛ qui tales appetūt vinū pp ipſius caliditatem: amatores igif erūt potationū vinoſaꝝ: q² neceſſariū eſt multotiens nās ꝛ cōplexiones cōſeq adinuicē: vt ad eē forte ſeqf calīm ꝛ appetitus infrigidat. ois. ¶ Deinde. (Adhuc aūt vinū) Et ideo cōcludit q illi q ſunt vini amatiui ꝛ repleti fortiores extāt oppoſitis: ſūt tñ brutaliores. vt oñdunt hītantes ꝯſus polū artici. vt viſuʒ eſt 7⁰. 3ⁱ. ¶ Dubitaf quō peripleumonici ꝛ maniaci appetant vinū: cuʒ vtrobiqꝫ ſit caliditas ꝛ diſtēperantia innālis in his adſit duob⁹: q ꝯria cōcupiſcūt: ꝛ nō ſilia in tegm. q̄le qdē vinū. Dicendū q diſtēperantie innāles ſiue egritudines appetūt ꝯria: niſi fuerit iam inſerte ꝛ habituate: vt oñdūt ethica rabioſitas morbi canis impreſſa ꝛ appetitus terre vel gipſi vel carboniʒ habentū humores frigidos diuturnātes i ore ſtomaci: ſagax enim nā ex his aliquā appetit fortaſſis abſterſionē: ſed q² iſte nō ſūt habituate cū ſunt paſſiōes ſictes: dōm eos vt tactuʒ eſt vinū appetere pp eius actuales frigiditatem ꝛ humiditatē: aut cōfortationem quā ſperat ex eo nā magis q̄ȝ ex aqua ſuſcipere: cuʒ tranſire moref: adhuc aqua nō pap ledit frigida predictas diſpoſitiones. diſſiōe enīʒ ſpalmis ꝛ tremoribus occupantur aliq potū. 9⁰. de inge. ſa.

Vinum inebrijs magis ſitiʒ quietat q̄ȝ aqua.

Dubiū.

¶ Problema. v. Antiqua.

PRopter quid honorāt marie fortitudinē nō exiſtētē optimā virtutū? Aut qꝛ pſeuerāt: aut pugnātes aut oppugnare: ipſa āt ē valde vtilis in vtriſqꝫ: honorant autem non optima ſed que ipſis ſunt optima. Noua.

¶ Cur fortitudinē marie honore pſequūtur reſpu. ꝗ tñ virtutū pcipua nō ē? An qꝛ ſp vl' ipē bellū alijs iferūt: vel ab alijs ſibi illatū patiuntur. hec aūt virtus perutilis vtramqꝫ in partem eſt. honorant vero non que optima ſunt: ſed que optima ſibi exiſtiment.

¶ Quare hoies marie honorāt fortitudinē ⁊ pſectāt ipſaꝫ ſmoiūb' decoris ſup virtutes antea dnotatas: cū tñ nō exiſtat optia virtutū. plures eni pp fortitudinē perierūt. ethi. p. ¶ Deīde. (Aut qꝛ) Soluit. d. cāz eē qꝛ laudātes eā mediāte ipſa pdurāt: diuti' aūt pugnādo ꝯ hoſtes aut reſiſtēdo ipſis cū eos impugnant. ipſi eni putilis eſt potiſſime in his duob'. ¶ Deīde. (Honorāt.) Preuenit dubitanōi 2°. d. ꝙ nō honorāt eā ⁊ vlr plura ꝯſilia hoies: tāq; ſunt aliq̄ ſimplr optima: vt forte aliq's extimarēt: ſꝫ tāq; optia ſꝫ qd puta egentibus ipſis veluti. licet ſimpliciter ſit melius philoſophari ꝗ̄ ditari: neceſſarijs tamē indigenti ditari meli' topi. 3°. ꝗ̄re tales bona fortune pertollūt vltra cōſiderationē virtutis: vnuſqſqꝫ eni felicitatē ⁊ bonū vltimū ponit in eo quo eget marie: vt mēdicās in pecunijs: ⁊ langueſcēs in ſanitate. ethi. p. ¶ Notādū ꝙ illa virt' pſectioꝛ eſt ⁊ nobilioꝛ ꝗ̄ āplius reſpicit aiam: ⁊ ſi ois ſit cōpoſita p d aia. minus ēt ꝗ̄ trāſiēs i mām extrīſecā ⁊ actū ꝗ̄ʒ oppoſita: qd magis ineſt prudētie vel ſapiētie ſi virtus vt inductum eſt.

Virtus ꝗ̄ aiam reſpicit pfectioꝛ eſt. La. iij. I. c. 4

¶ Problema. vj. Antiqua.

PRopt' qd timētes marie tremūt vocē ⁊ man' ⁊ iferi' labiū? Aut qꝛ paſſio defect' eſt calidi ⁊ ſupiorib' locis pp qd ⁊ palleſcunt: pp id igitur ꝙ ē ex pectore vox tremit ifrigidato quo mouet. Silr ⁊ man': ex pectore nāqꝫ pēdēt inferi' autē labiū: ſꝫ nō ſupius deorſum pendet aut repit. inferi' āt ſurſuꝫ extra nām: ſed a calido ſuperi' quieſcit: quo ſubleuato pp infrigidari tremit: in ira ideꝫ dependet longe labium: palam autem in pueris: compellit enim in coꝛ calidum. Noua.

¶ Cur voce ⁊ māib' ⁊ labro iferiori tremāt q metuūt? An qm̄ h affect' caloris dſectio ex locis ſupiorib' ē: ex quo vt palleāt accit. Cū igit calor pect' deſerit: vox obtremit. Id. n. refrigerat qd vocē mouet. ⁊ man' qꝗ̄ꝫ pari rōne vtpote ꝗ̄ ex pectore pēdeāt. Inferi' tñ nō ſupius labioꝝ ꝗ̄tit: qꝛ ſupi' eo pēdet. ꝗ̄ ſuapte nā vergit. Inferius ſurſū caloris bñficio ſtabilit: atqꝫ geſcit quo ſublato inalgeſcit ⁊ tremit: ⁊ vo i excādeſcēdo imū labrū eadē d cā laſſetur ⁊ pendet: qd late in pueris patet: calor etenīꝫ in cordis ſedē conferre ſe ꝯſueuit.

¶ Quare timētes fort' ter marie ptremiſcūt ſꝫ voce man' ⁊ ꝑpe puas ⁊ labiū iferi'. nō āt ſic ſupius. ¶ Deīde. (Aut qꝛ.) Soluit dans p cāz vlr. d. qꝛ timorē paſſio ꝗ̄dā ī ꝗ̄ eſt dfect' cali: qd erat i ꝑtib' ſupiorib': vt capite ⁊ pectore dorſum tēdēs et ſub dyafragmate nō papꝝ: ⁊ facies ⁊ vlr ptes ſupiores deſerte ſāguine ⁊ ſpū reddunt pallide. ¶ Deīde. (Propter idē.) Aſſignat cāz 2° i pticulari tremoris vniuſcuiuſqꝫ triū pinductoꝝ ⁊ pmo vocis. d. p vox iō tremit: ppea ꝙ emittit ex pectore: ⁊ pect' ꝯtremiſcat vt icipiēte motu ei' i pulmōe ⁊ trāſeūte p aſperā arteriā pficit i epiglott vt viſū ē d voce. S. ⁊ viſū ē q̄rto id. qd āt ꝯtremiſcere debeat rōnabile exiſtit: qꝛ pect' a quo deīn eſt ipſaꝫ emitti: ⁊ in quo format: cū ifrigidatū fuerit tremorē icidit: ita vt muſcli pect' dilatātes ⁊ coartātes iordinate mouent. ¶ Deīde. (Silr.) Aſſignat cāz 2° qr man' tremūt. d. ꝙ eodē mō ⁊ pp eandē cāz man' tremūt pp quā ⁊ vox: alligāt. n. circa humeros ⁊ pēdēt ex pectore. vñ. 6°. 2°. qꝛ manuū loc' eſt ꝑpe potētē quo ſpm ꝯtinem' qd ē clibanū pectoris. iō man' marie exercitātib' ſudor accidit. ¶ Deīn. (Inferi'.) Aſſignat 3° cāz qr labiū ꝯtremiſcat iferi'. d. ꝙ labiū iferi' tremit: ſꝫ nō illd qd eſt ſupi' cū alligatū ſupi' deorſū pēdeat. Et ꝙ ita ſit oñdit: qꝛ labiū ifimū petit nālr cū ſit graue iferi': ſꝫ raro p oppoſitū ſurſuꝫ ex̄ nām. ꝙ āt maneat ſurſuꝫ p calidū euenit: quo ſiq̄dem ſublato ſtatim ifrigidatū cōtremiſcat: remouet eni cā ꝗ̄ ipſuꝫ ſupius tenebat: ſilr labiū iferi' in ira ꝓtēdit deorſuꝫ lōgi': verius tñ anteri' pp motū calidi hui': qd āt ptes ſic cōtremiſcāt pp motū ex tius ꝓbāt pueri: in qb' manifeſti' calidū ipungit in cor: ipſe ꝑ deorſuꝫ ita forti ex: vt ceſſet nō ſolus mot' vociferatione plorādo eoꝝ: veꝝ ēt ois fercita vt in terrā decidāt. ¶ Notādū ꝙ labiū nō ſolū timore cōtremiſcat. veꝝ etiā pp mām mordicatiuam in ore ſtomaci entē q̄uo mouet in expulſiōe ipſi' ſignificatiuū ſup vomitum futurū. criſiū 3°. ¶ Notādū ēt ꝙ in calidis cōplexiōe ⁊ regione labiū amplius ꝓtenditur in anterius ⁊ depēdet vt pꝫ in arabicis: quare ⁊ marie cum ſint paucoꝝ ſpirituū magis apti ſunt tremorē hmōi labij incurrere.

Manuum loc' vbi.

¶ Problema. vij. Antiqua.

PRopter qd timētes tremūt ⁊ marie vocē ⁊ corpis man' ⁊ iferi' labiū? Aut qꝛ ex hoc loco dficit calꝫ i quo ē vox: labiū autē ⁊ man' qꝛ ſūt mobiliſſima neqꝫ ꝗ̄ꝫ ſāguinea: ⁊ pmittūt quidē colerā: ꝯuellūt teſticulos: pmittūt quīdē pp cōſtare deſcēdēs hūidū: euellūt autē: qꝛ exterior timor. i ꝯriū igit fuga. Noua.

¶ Cur hoies metuētes tremūt: marieqꝫ vocē ⁊ man' ⁊ imū labꝝ? An vocē qꝛ calor hic dficit: ꝗ̄ i loco vox poſita ē: labrū vo ⁊ man' qm̄ ptes iſte nobiliores ſūt: minimeqꝫ ſāguinolēte: bilē quoqꝫ ijdē deijciūt: ⁊ teſticlos ꝯhūt deijciūt qꝛ calor deſcēdēs diffūdit ⁊ liqueſacit. Cōtrahunt: qꝛ metus inuectus extrinſecus eſt: vt fugā in aduerſum agi oporteat.

¶ Repetit ſatis pcedens ꝓblema gratis. ¶ Deīde. (Aut qꝛ). Soluit prius aſſignās cām tremoris vocis. d. p id eē. quia calidū qd hꝫ mēbra ſuſtentare ne in tremorem [?] ſcadat deficit a loco vt circa pectus in quo vt dictū eſt antea vocē formari. ¶ Deīde. (Labium.) Aſſignat cauſaꝫ quare labium ⁊ manus cōtremiſcūt. d. ideo eſſe. qꝛ labium inferius

ꝛ maxime ſit mobiliſſima poſt oculos: cū ſint muſculoſio-
ra quaſi nihil participēt ſanguine reſpectu aliaꝝ ꝑtiū ite-
riorū: quo quis defendit a rigore ꝑ calidū: quantū enī
mēbrū h̄z de ſanguine: tm̄ h̄z de calore. cōplexionū p̄mo.
mento igit̄ rigeſcūt: deinde pmittūt. tertio addit q̄dā eis
ſintomata occurrētia. d. ꝙ tales ꝑmittūt coleraꝫ ad exte-
rius egerendo ꝛ vrinando: q̄ñꝙ etiā conuellūt teſticulos
ſurſum: ꝑmittūt colerā deorſum ꝑ qđ humiduꝫ qđ ante
tremorem cōſtabat: tūc in p̄mo deorſuꝫ tendit: quare vē-
ter vt dcm̄ eſt ꝛ dicetur ſoluitur eis. contrahuntur autē te-
ſticuli. q2 timor venit de exterius ad interius: cauſatur fu-
ga in contrarium exterius ꝛ ad interius.

¶ Problema. viij. Antiqua.

Propter qđ timētes ꝛ ſitiūt ꝛ rige-
ſcūt hę āt paſſiōes ſūt ꝯrie? Aut i-
frigidati q̄dēꝫ rigeſcūt: calefacti āt
ſitiūt: ꝑ qđ i timēdo calm̄ deficit
ꝛ hūidū ex ſupiorib⁹ locis: oñdit aūt color ꝛ
vēter: facies q̄dē. n. pallida: vēter āt q̄ñꝙ ſol
uit̄: rigor ergo q̄dē fit: q2 d̄ficit calꝫ ex ſupio
rib⁹ locis. q2 v̄o hūidū deficit ſitis. Noua.

¶ Cur hoies metuētes ꝛ algēt ꝛ ſitiūt: q̄ q̄dē
affectiōes aduerſe īter ſe ſūt? An algēt refri
gerati ſitiūt calefacti. Calō. n. i metuēdo ſu-
periora deſerit loca: qđ facie aluoꝙ conſtat:
facies enim pallet aluus interdū fundit̄: er-
go ꝙ calor locis ſuperioribus deficit: algor
oritur: ꝙ humor deficit: ſitis exultat.

¶ Repetit 2ᵐ. ꝑblema. d. q̄re timētes ꝛ ſitiūt ſimul ꝛ rigorē
ſiue frigus patiunt̄: cū tamē ille paſſiones ſint contrarie q2
calide ꝛ frigide. cōtrarioꝝ aūt rationes vt dictū eſt 8°. ſūt
cōtrarie ac cauſe. ꝛ in hoc tetigit motiuū. ¶ Deīde. (Aut
q2.) Soluit quaſi ꝑ diſtinctionem. d. p̄mo id eē. q2 ifrigida
ti rigeſcūt ꝑpter calidi abſentiā. ſed qui calefacti fuerint ſi-
tiūt. ꝛ ideo ꝑpter timorē calidū ꝛ humidū deficit ex locis
ſuperioribus petens inferiora profunda ꝛ tunc neceſſe ſit
eos rigere. qđ aūt calidum cuꝫ humido petat inferiora id
denotant color ꝛ vēter. color quidem quia facies ꝛ ampli
us ſupior corporis pars redditur palida colore valde pri-
uata cōmixto ex albo ꝛ rubeo: venter q2 ex his ſoluit̄ q̄ñꝙ
ꝛ maxime in puſillaminis ꝛ mollib⁹. ¶ Deinde. (Rigor)
Cōcludit 2° intentū. d. cā igit̄ rigoris extat: q2 calidū defi-
cit ex ꝑtib⁹. ſitis aūt accidit: eo ꝙ d̄ficit hūidū circūferētia
le ꝛ firmū magis: quo deficiēte ꝯtigit ſitis: cū ex ipſius cāe-
tur egentia: motiuo autē reſpondetur: q2 frigidum ꝛ hu-
midū nō ſunt cōtraria: id q̄dē vltimū non tactum 2°.

¶ Problema. ix. Antiqua.

Propter quid i timor̄ triſtitia q̄dā
exiſtēte ꝛ dolore dolētes quidē cla
māt: timētes v̄o tacēt? Aut dolen
tes quidē ꝯtinēt ſpm̄: ꝑ qđ coa-
dunat⁹ exiēs cū clamor exit: timētiū v̄o ifri-
gidatū corp⁹ ꝛ calm̄ deorſū iducit̄: qđ facit
vētoſitates. vbi igit̄ iducit̄ maxie hic ꝛ facit
ip̄as. ꝑ qđ ꝛ emittūt ventoſitates timētes:
vox āt ē mot⁹ ſpūs ſurſū quodāmō: ꝛ ꝑ q̄dā
fact⁹: dolētes āt ꝯtinere ſpm̄ cā: q2 oēs patiē
tes abſꝙ ꝯſideratiōe vtimur auxilijs: q̄ no-
bis iſūt nāl'r ſicut ꝛ alia aīalia: hec quidē cor-
nib⁹: hec v̄o dētib⁹: alia aūt vnguib⁹ d̄fēdūt
ſe: ad dolores aut oēs aut plēs auxiliat̄ cali-
ditas: qđ fac̄ qui ꝯtinet ſpm̄: calefac̄. n. ꝛ dige
rit dolorē ꝯhēs iteri⁹ calidū ſpiritū. Noua.

¶ Quā ob cāꝫ cū ꝛ met⁹ ꝛ dolor q̄dā ſit egri
tudo: q dolēt clamāt: qui metuūt ſilēt? An q
dolēt ſuū retinēt ſpm̄: itaꝙ is vniuerſis erū-
pēs cū clamor emittit̄. Metuētib⁹ corp⁹ re-
frigerat̄: caloꝛꝙ ima petit: qui ſpm̄ mouet.
Quo igr̄ hic ſe ꝯtulerit: ibidē ſpm̄ potiſſimū
excitabit. q̄ꝑ vēter eoꝝ q metuūt obcrepa-
re ſolit⁹ ē. Vox aūt ſpūs ſurſū v̄ſus elat⁹ eſt
ꝑtibus quibuſdā veluti iſtrīs cōficiēdus ab-
ſoluēduſꝙ. Cā v̄o cur hoīes dolētes ſuū re
tineāt ſpm̄ ē: ꝙ oēs iditis a nā nobis p̄ſidijs
aliquo detrimēto affecti: ſine vlla cogitatiōe
vti ſolem⁹: vt ēt cetere oēs aiantes: alie nāꝙ
cornib⁹ alie vnguib⁹ repugnāt: ſeſeꝙ defen-
dūt. atqui ad dolores vel oēs certe vel pluri
mos calor adiuuat: quē ꝑfecto is auget qui
ſuū cohibet ſpm̄. Calefacit. n. doloris icitabu
la: ꝯcto introrſus calore ꝑ ſpm̄ atꝙ excogt.

¶ Quare cū timor ſit vt q̄dā triſtitia ꝛ dolor ſilr: ꝛ id ē mo
tiuū ipſius. q dolēt clamāt ꝛ vociferāt ſꝫ q timēt ſilēt. q̄dā
ēm vt dicet̄. x°. cū fortit̄ timēt rugitū emittūt. ¶ Dubitat̄ Dubiū
q2 dicit timorē fore triſtitiā. nō vr̄: q2 in timore calor moue
tur ō ꝑtib⁹ exteriorib⁹ ad interiora: ꝛ in triſtitia vero ꝑtim
ad interiora: partim ad exteriora. Io. quoꝙ aūt mot⁹ ſunt
alij ꝛ maxime cū ab eis depēdeāt ꝛ ipſa altera. ¶ Dicēdū
ꝙ timor eſt q̄daꝫ triſtitia q2 vtrobiꝙ mot⁹ fit ab extrinſe-
cus introrſum. nō tñ ē triſtitia ſimplr. q2 is mot⁹ in timore
ſubitus eſt. in triſticia v̄o paulatī⁹. Io. q̄dē dōm ꝙ ipſe ac
cipit iꝑꝓpꝛie triſtitiaꝫ ꝑ anguſtia. vt pꝫ 5°. de ac. in q̄ ſunt
duo mot⁹ vt i verecūdia. ¶ Deīde. (Aut q2) Soluit. d. ꝑ cāꝫ
eē: q̄re dolētes vociferāt ꝛ q̄rulāt̄: q2 ipſi cōtinēt hanelitū
nō. n. fit̄ eis iſpiratio ꝛ expiratio ita vt coadunet̄ ſpūs mul
[illegible] in eis: q egrediēs cū nō pōt inuolūtarie ꝯtinue retineri
clamorē inducit. ¶ Deīde. Aſſignat cām quare timētes ſi
clamāt. d. ꝙ in timētib⁹ vt dictū eſt ſepius corpus ifrigida
tū exiſtit: eo ꝙ calidū ductū eſt deorſuꝫ: qđ hūidū ſuꝑfluū
cōcitās vētoſitates cauſat in ipſo: ita ꝙ i loco in quē dedu-
cit̄ potiſſime illas cōcreat: ꝛ iō timētes vētoſitates cū ſono
ꝛ ſtercus etiā colericū deorſuꝫ emittūt: ſꝫ vox ſiue clamor
qui efficit̄ a dolētib⁹ eſt motus q̄s ſpūs ſurſū mot⁹ ſm̄ dēter
minatū locū ꝛ nō ſimplr: q ꝑ quaſdā ꝑtes ſibi ꝑficit̄ ꝑpas
ꝑ organa ꝑtracta vocalia. ¶ Deīde. (Dolētes.) Quia di-
xerat dolētes ſpūm cōtinere reuertit̄ ſuꝑ hoc 3° vt aſſignet
cām eī⁹. d. q̄re dolētis intereſt cōtinere ſpūm cā extat: q2 oēs
q dolem⁹ etiā ſine electione vtimur ſubſidijs que nāl'r ſunt
nobis inſerta: ꝙ nō ſolū nobis adeſt īmo ꝛ ceteris fere aīa
liuꝫ: qđ oñdit̄. nā auxiliant̄ ſibi in his que expedrunt obſi-
ſtere cū cornib⁹ fortib⁹ ꝛ acutis vt vnicornis ꝛ taurus: que-
dam dentibus ꝛc. vt apri ꝛ lupi. Alia vnguibus vt leones
ꝛ pardi. quedā calce ſicut equus. nōnulla ſtercore vt bona Bōaſus quo ſtercore ſe tuetur
ſus: ſtercoriꝫat eīn ad ſpacium iugeris ſtercus acerrimum
aduſtum in faciē inſequētis. Similiter cōtra oēs dolores
aut plures naturali inſtinctu quodaꝫ ſibi auxiliatur q̄ſꝙ:
ꝛ id eſt ꝑ calidū: qđ dolēs cōgregat interius ꝯtinēdo hane
litum.

litum. Retentiũ eniz calefacit: ⁊ ita malã ↄplexionẽ absqꝫ hũore alterat ⁊ ꝓprie frigidã: ⁊ digerit mãm doloris quã tum ad eã que cũ humoris vicio. Ↄbiſ enim calidũ interi⁹: quo alteratione facta ⁊ digõne magis expellit demũ extra qđ alteratũ quodãmõ ⁊ digestũ ꝓprius. Nõn⁹ ꝙ licꝫ hoies interdũ nãli instinctu vtanſ qbuidã ↄferẽtib⁹ ⁊ medicinis. alia tñ aialia plus ipsis vtunſ ⁊ eis ꝓcurant. qꝛ cũ hominĩ iñ fuerit ingeniũ ⁊ rõ: qbus poterat a se nociua expellere: ⁊ ↄueniẽtia sibi allicere: non affuit sibi adeo vehemẽs istinctus vt brutis: cũ careãt igenio ⁊ rõne viuẽtia memoriã ⁊ fantasiã. metha. ꝑ. ita vt nã ea in suas iducat medelas: docuit eni nã aialia suos actus absqꝫ doctrina ꝑficere. iteriorꝫ 6° iux̃ illud Aui. aialiũ 8° fuit qdẽ auis q̃dã tarda vt sibi a fideli sene relatũ fuerat: q̃ dũ fuisset a vipera victa in pugna secedebat ⁊ cõedebat de q̃dã herba ⁊ reuertebaſ ad pugnã: q̃ sepius senex ille latitãs ꝑpẽdẽs de herba ipsaꝫ semouit: tũc rediẽs auis ⁊ nõ iueniẽs herbã fecit strepitũ magnũ ⁊ mortua ẽ. ⁊ cũ q̃rerẽ ab eo q̃ esset herba: cõiecturaui ex specie ipsius ꝙ eẽt lactuca agrestis. ❡ Nõn⁹ ẽt ꝙ significãter dicit auxiliatur caliditas ad oẽs dolores aut plures nõ simpliciter proferẽs oẽs: sed subiũgens plures: sunt enim dolores aliq ex cã calida non iuuati calido sed frigido potius: ẽt oẽs fere dolores calido iuuantur: nã ipsum licꝫ noceat rõne discrasie: cũꝫ vehemẽter calida. cõfert tñ rõne digõnis: cũ fiat a calido scđm tñ plus ⁊ minus. Uł quidẽ: qꝛ caliditas nãlis nõ solũ impugnat ⁊ corrumpit aduenientẽ frigiditatẽ per ↄtũ: veruꝫ in caliditatẽ extraneam occurrẽtẽ mouẽdo spm̃ ad eã. Et ideo calori cõparatur de colcodea ꝙ nõ frigiditati scđa primi. Auicẽ.

Cap̃ p.

Calitas q̃n oib⁹ dolorib⁹ cõferat.

❡ Problema. x. Antiqua.

Propter qđ timẽtib⁹ vẽtres soluũtur ⁊ mĩgũt? Aut calm̃ qđ ẽ i nobis est tanq̃ꝫ aial. hĩ ergo fugit ꝙ vtiqꝫ timebit: exteri⁹ igiſ factis ab agone ⁊ timorib⁹ ⁊ talib⁹ ⁊ ex supiorib⁹ ad inferiora ⁊ ex supficieb⁹ ad iteriora. calefacta ãt loca q̃ sunt circa vẽtrẽ ⁊ vesicã dissoluunſ ⁊ faciũt ipsos bñ ↄuertibiles: eteniꝫ anisum ⁊ absinthiũ ⁊ q̃cũqꝫ diuretica ⁊ calefactiua: silr ⁊ medicie q̃ sunt ad vẽtreꝫ calefactiue: ⁊ hec qđẽ eorũqꝫ iducunſ solũ solutiua. alia vo ⁊ aliã dissolutionẽ faciũt vt allia i vrinã. Idem vtiqꝫ talib⁹ caliditas q̃ est ex supficialibus in hec loca conueniens agit. Noua.

❡ Cur metuẽtib⁹ alui fundãſ: libidoqꝫ vrine lacessat? An qꝛ calor isit⁹ nobis q̃si aians ẽ: hic ergo rẽ q̃ꝫcũqꝫ timuerit: defugit: qđ cuꝫ extrisecus tũ ↄturbãdi: tũ ceterorꝫ metuendi generꝫ rõ iuehaſ: atqꝫ i ima de supis dfluat: ⁊ e sũmis ad itima sese penetret: efficiſ vt alui vesiceqꝫ fundanſ: facileſqꝫ reddanſ. Nã ⁊ anethũ ⁊ absinthiũ ⁊ q̃cũqꝫ vrinã moueant: eadẽ calã eẽ mãifestũ ẽ: Quinẽt medicamẽto aluo accõmodata calorifica eẽ nouim⁹. ⁊ pti eorꝫ soluẽdi viꝫ tm̃ obtinẽt: ptiꝫ vel alr tabefacere queũt: vt alliũ vrine tabificuꝫ ẽ. hoc igiſ idẽ qđ ea ipsa: calor quoqꝫ efficere põt: q de sũmis i hec loca sese cogit ⁊ ↄhit.

❡ Querit ꝓblema tactũ sep⁹. d. q̃re in timẽtibus vẽtres soluuntur ⁊ vrine ꝓuocanſ: ⁊ maxime q̃ñ timor fuerit vehemẽs ⁊ subit⁹. ❡ Deide. (Aut qꝛ.) Soluit ⁊ ꝑ assignat cãꝫ q̃re calm̃ moueſ interius. 2° q̃re inde soluiſ vẽter ⁊ ꝓuocatur vrina. 2° ibi. (calefactũ.) dicit ꝑo ꝙ ẽ. qꝛ calidũ inatum qđ nobis inexistit ẽ sicut aial qđdã vt eni ipsũꝫ fugit ab eo qđ timet ⁊ abscõdit se: ⁊ accedẽs ad id vñ sperat iuuari silr ⁊ calm̃ aialis: vñ videm⁹ ipm̃ sub rõne iuuatiui aut nociti ui moueri ad exteriora: mõ atit iteri⁹: cui matrix assilaſ: interiorꝫ 2°. ⁊ Serapionis sextis auctẽ Platonis: ita vt extimauerit eaꝫ fore aial: eo ꝙ sic moueſ ad odorifera ⁊ refugit oppo⁹. Quia igiſ vt dcm̃ ẽ calm̃ refugit vt aial nocuũ factis vtiqꝫ vt exteriorib⁹ nocẽtib⁹: ⁊ id aut ꝑꝑ pugnaꝫ vel timores aut aliq̃ illa sintomata corpis vel aie: calꝫ refugit ⁊ abscõdit se de ptib⁹ supiorib⁹ ad iferiores: ⁊ ex locis supficialibus ad profunda. ❡ Deide. (Calefacta.) Scđo deducit ex his cãm alterius. d. ꝑ q̃re vẽtres soluanſ ⁊ vrine prouocenſ: qꝛ cũ ꝑꝑ motũ calidi vt dictũ est ad iferiora loca ⁊ interiora: q̃ sunt circa ventrẽ ⁊ vesicã calefacta fuerit: dissoluunſ ↄcauitates vẽtrales retinẽtes supflua: ⁊ efficiunſ sufficiẽter flexibiles: siue sint egestiões siue vrine. moueſ. n. colera ⁊ redditſ acuta ꝑꝑ motũ calĩ deorsum cũ humidis. ❡ Deide. (Eteni.) Declarat qđ dictũ est 3° per artificiales purgationes vesicã purgãtes: vrinã prouocãdo: ⁊ secessuꝫ incitãdo. d. ꝙ anisuꝫ qđ ẽ semẽ notũ calm̃ ⁊ siccum ad 3ᵐ gradũ: ⁊ absinthiũ ad 2ᵐ feniculũ apiũ ⁊ q̃ hꝫ ꝓuocatiua vrine calefaciũt: ⁊ silr medicie q̃ hñt soluere ventrẽ oẽs fere sunt calefaciẽtes: ſꝫ tñ magis ⁊ min⁹ ⁊ maxie dissolutiue: vñ 2° aflo. oẽ farmacũ ſm se calm̃ ⁊ siccũ: ⁊ inter istas qdẽ medicinas: q̃dã sunt q̃ cũ offeruntſ solũ hñt soluere vẽtreꝫ ⁊ ducere ꝑ secessuꝫ egõnes feculẽtas: vt scamonea turbit: ⁊ elleborus. Quedã vo aliã hñt facere dissolutionẽ: sicut ꝓuocare vrinã: ⁊ nõ soluere ventrẽ: sic alia q̃ vrinã ꝓuocant vt anisum milliũ folia ⁊ hꝫ alia vo soluũt ventrẽ ⁊ vrinaꝫ ꝓuocãt vt senestra ⁊ asarũ vt tactũ est de his ꝑ⁹. ❡ Deinde. (Idem.) Applicat qđ dictũ est: 4° ad ꝓpoᵐ. d. ꝙ idẽ facit calitas in hꝫ molestatis ab exteriori pugna vel timore vel q̃cũqꝫ alio. ipsa. n. eris i ptib⁹ supficialib⁹ ↄuenit ⁊ cõcludit i hec loca iteriora ⁊ iferiora ꝑdicta ⁊ vẽtositates soluit ⁊ vrinas ꝓuocat: sicut medicine siue solutiue vẽtri aut ꝓuocatiue vrine sui calitate se trãsferũt ad secessuꝫ vel vrinam ⁊ hũores soluũt. ❡ Dubitaſ qꝛ vĩ supponẽ oẽs medicinas solutiuas calas: cũ. 41. ꝑ⁹ posite sint q̃dã cale q̃dam frigide: ⁊ alie me⁹. ❡ Dõm ꝙ oẽs medicie solutiue ⁊ ꝓprie attractiue cale sunt ⁊ sicce vt appet ẽt i tegni: ꝙ si dicatur aliq̃ frige: nõ itelligẽdũ simpr̃: ſꝫ poti⁹ reᵉ aliorꝫ calidoruꝫ: aut Arz. sermo 41° reputaſ nũc vt visum est illic ãbiguus.

Anisũ absinthiũ: ⁊ feniculi q̃litates.

Dubiũ.

❡ Problema. Ultimũ. Antiqua.

Propter quid timẽtes conuellunt testiculos: merito erat ecõtrario: calido coadunato in hũc locuꝫ timentiũ remitti ipsos? Aut timentes fere oẽs sicut rigẽtes sunt: deficiẽte ergo calido ex supficialibus ↄhit: ꝑꝑ qđ ⁊ rugiũt difficiliter timẽtes: videſ aũt cõuellere supficiale ⁊ cutis rigentiuꝫ: sicut calõ segregato: ꝑꝑ qđ ⁊ tremiscũt: ↄuelliſ aũt ⁊ cutis testiculi sursuꝫ: ⁊ ↄhunſ ⁊ testiculi ipsis ↄctis: ⁊ velocius aũt videſ in venereis. timor. n. expellit: ⁊ multis agonizãtiũ ⁊ eorꝫ q̃ sunt circa timorẽ mouere spmatis emissio. Noua.

❡ Cur hoies metuẽtes suos testiculos ↄtra

hunt. Cõtrariũ enĩ vt remittanť ⁊ flacceant ↄgruũ dixeris: cũ calor metuẽtiũ in eũ locuꝫ ſe colligat.ˀ An metuentes oẽs fere ſiľes fri gentibus ſint. Cũ igiť calor ſũma corporis debuit: retrahẽdũ ſane ẽ: quãobrẽ vẽtrꝫ q̃ꝙ murmur citať: cũ tior vehemẽs ꝯtinet: cutẽ quoꝙ algentiũ ſummã videmus contrahi: vtpote cuꝫ calor inde deſtituerit oĩs. ex quo ſubſeq horror ↄſueuit. Scrotũ ergo ſurſum cõuelliť: atꝙ eo cõtracto vna teſticuli ꝯhuntur. Qđ melius in coitu venereo pꝫ. Metꝰ enim excernit: multiſꝙ cõturbatis: aut perterritis geniture mouetur profluuiũ.

℄ Explicit vigeſimaſeptima pticula.

℄ Quia vt dictũ eſt 7ᵒ timẽtibus teſticulos ↄuelli: nũc dať cã. d. q̃re timẽtes ꝯhũt teſticulos: videť. n. potius debere cõtingere ẽꝯ puta eos remitti ⁊ extẽdi: cũ calidũ in timẽtibꝰ coaduneť ⁊ ↄcurrat in locũ ipſoꝝ motũ de ſupius in ea q̃ deorſuꝫ. ℄ Deide (Aut qꝛ.) Soluit. d. p̊ cãm eẽ: qꝛ timẽtes fere cuncti diſponunť vt rigentes ⁊ cõgelati: dicit autẽ fere: qꝛ in cõgelatis calᷣm fortaſſis magis colľr ſup diafragma q̃ꝫ infra: vel qꝛ cã eſt altera ipreſſiua: ſed in oĩbꝰ rigẽtibus calᷣm deficit ſupficialr. igiť ⁊ in timẽtibꝰ: ſed calo ſupficialiter deficiẽte: neĉe ẽ ꝯctionẽ fieri ptiũ: cũ motũ ſequať calidi: ⁊ euacuato ſanˀ ⁊ ſpũ adiuicẽ ↄſtringunť: ⁊ qꝛ partes ſic ꝯhunť: nõ rigẽtes vehemẽter rugitũ quẽdã emittũt cãtũ q̃ſi ex motu q̃dã ſpamoſo pp ↄfricationẽ muſculoꝝ adiuicẽ: ⁊ q̃ñ calᷣm iterius refugit expandi ad exteriora: ⁊ qꝛ ptes exteriores remanẽt ĩfrigidatẽ: ſupficies carũ: ⁊ vĩr cutis vĩ ↄuelli ⁊ corrugari pp ſepationẽ calidi ex ipſis: pp qđ timẽtes ex hꝯ cã tremorẽ etiaꝫ incidunt. Sic itaꝙ pp cõgregationẽ caloris ĩdebitã in iterioribꝰ vĩ fieri rugitꝰ qdam: pp hꝯ ↄuulſionẽ ⁊ ꝯctionẽ ptiũ exterius tremor ↄſequi appet. ℄ Deide. (Cõuelliť.) Oñdiť 2ᵒ qđ accidat ex ꝯctione teſticuloꝝ ſupius. d. ꝙ i timore ſicut dictũ eſt: cutis ↄuelliť in ſurſuꝫ ⁊ icriſpať: ⁊ teſticuli ꝯhunť ſiľr ſurſuꝫ. Cũ igiť ita ꝯcti fuerit: ciťꝰ vĩ fieri emiſſio ſpmatis in actu venereo ꝓ. vñ 25ᵒ 4ᵗ dictũ eſt ꝙ qꝛ teſticuli eſtate reſidẽt iferius pp calidũ extẽdẽs: viri vt frequẽter minus pñt coire q̃ꝫ in hyeme: in q̃ ꝯhunť ⁊ ↄgreganť verſus anũ pp frigiditatẽ ↄtinẽtis. Similiter ⁊ pluribus agoniꝫãtiũ mortis piculo accidit pp timorẽ ſpma emitti: ⁊ vĩr q̃ ſunt timoris ſunt nata mouere ſpmatis emiſſionẽ: ſuppoꝰ ꝙ timẽs iđ hẽat ↄſuetudinẽ ſpmatiꝫãdi. Sic igiť ſoluiť dꝯ 2ᵒ: ꝙ calᷣm nõ coaduniť circa teſticulos: vt vĩ rõ in oppoᵐ adducta ptẽdere: cũ teſticuli ſint ptes inferiores extreme: ⁊ qꝛ calᷣm de ſurſum ad deorſum impulſuꝫ nõ tm̃ deſcẽdit vt ad teſticulos perueniat. ℄ Nõnᵐ qꝛ vĩ Ap. in hac ptiˡᵉ multotiẽs fere ideꝫ ſcribẽ. q̃re Nicolaꝰ pipateticꝰ q pl̃imos ſmones eiꝰ i gbuſdã ſuis pblematibꝰ abbreuiauit hãc pene pticulã i vno ſermone dicẽs. timẽtibꝰ pudẽdũ ꝯhiť ⁊ teſticuloꝝ folliculus

Timentuz effectꝰ plũs

fit ⁊ ſpmatis eductio: ⁊ vẽtris ſolo: ⁊ vrine ꝓuocatio: ⁊ ſiťr tremor ⁊ marie vocis ⁊ manuũ ⁊ labĩ iferioris: piſcibꝰ nõ hñtibꝰ ſanguinẽ vt pollipus: ſepia: ⁊ alia talia ineſt hũor niger: ⁊ eſt ſupfluitas i eis velut vrina in alĩs. ⁊ qꝛ hec ſanguinẽ nõ hñt modicũ ieſt eis calᷣ. q̃re hũida ſunt: ⁊ eis i timore turbatis vehemẽter emittũt illud nigrũ. hꝯ. n. adiutoriũ i ſalute hñt qđ dã vocatũ thoꝝ i modũ ſecis mollis ⁊ marie ſepia plĩmũ. cũ. n. timuerũt ⁊ exterrenť velut defenſoriũ añ corpꝰ faciũt hꝯ nigredinẽ ⁊ turbationẽ. de ptibꝰ 4ᵒ. Et ſubdit. quẽadmodũ aĩalia emittũt vrinã: aues autẽ carẽtes veſica emittũt qđ ſupficietiꝰ appet egeſtio.

℄ Incipit vigeſimaoctaua pti. de his q̃ circa ↄtinẽtiã ⁊ icõtinẽtiã tẽpantiã ⁊ itẽperãtiã.

℄ Problema. j. Antiqua.

PRopter qđ qdã laborãt qñ aſſueſcẽtes intẽpate viuere nõ itẽperate dietãť: vt Dionyſius tyrãnus qñ in poliorchia ceſſauit bibẽs paruꝫ quodã tpe: ↄfeſtim phtiſim paſſus eſt: quouſꝙ iterũ in ebrietatem trãſmutauit ſe.ˀ Aut magnũ qddã eſt ⁊ ↄſuetudo ſingulis: nã. n. vtiꝙ fit: ſic vtiꝙ ſi piſcis i aere aut hõ i aq̃ pſeuerãs praue vtiꝙ ſe hẽret: ita ⁊ ↄſuetudinẽ pmutãtes difficulter pmutanť: ⁊ ita ad cõſueta venire ſalus ipſis fit: ſicut in nãe ſtati. Amplꝰ ⁊ ↄſũpti fiũt aſſueſcentes cibo vtiꝙ mĩto ꝓprio. nõ accipiẽtes. n. ↄſuetũ: ſicut oĩno nõ accipientes diſponunť: at ꝯo ⁊ ſupfluitates cibo mixto mĩto euaneſcũt. ipe. n. ſupnatãt ſole exñtes ⁊ ferunť i oclos aut pulmonẽ: oblatis ãt cibo cõmixte hydropici fiũt: ⁊ fiũt ãt itẽpate viuẽtibꝰ pľes ſupfluitates q̃uſꝙ inoluũtur cõſueta vita: pp id qđ multa iſeparabilis mã ineſt ipſis ex pma vita q̃ diſſoluta ab inato calido ſicut niue multa reumata fortia ↄtingit fieri. Noua.

℄ Cur aliq egrotẽt: vbi vitã luxurioſaꝫ viuere aſſueti agere luxurioſe ceſſarũt. vt Dionyſius tyrãnꝰ: q. i vrbis ſue obſeſſiõe aliq̃tuꝫ tpis a potu ſolito deſtitit: tabe ptinꝰ iterea laborauit.ˀ An ↄſuetudo res magna cuiꝙ ſit. Iã. n. i nãe hitũ ferme abſoluiť: q̃ vt piſces ĩter aerẽ aut hõ i aq̃ degẽs male hẽant neĉe eſt. ita q morẽ mutarit ſolitũ: egre atꝙ moleſte ex ↄſuetis diſcedũt: ⁊ eodẽ rediſſe ſibi ſaluberrimũ hñt pinde q̃ſi ad ſue nãe ſtatũ redierit. Tabeſcũt itẽ alimẽto carẽtes: quo añ hac copioſo ſuauiſſimoꝙ vti ſolebãt. Qꝛ enĩ cibo iſolito veſcunť pinde afficiunť ac ſi nullũ penitꝰ capiãt. Quinẽt mã excreſcens atꝙ ſutilis mixta cuꝫ alimonie copia hebeteſcit: exoleſcitꝙ. Immixta aũt ipſaꝫ inatať fertur ꝙ i oculos aut i pulmonẽ. Quapp cibo deſideigeſto ſolito tẽperatur. dilutaꝙ ⁊ inoria redditur. Redũdat pterea vacãs illa mã homini imoderate: luxurioſeꝙ viuenti: vbi luxuriari aliq̃ntiſp deſijt: eo ꝙ multã i ſe mãꝫ ↄtinet indigeſtã: vite. ſ. ſupioris ↄgeriẽ: q̃ tabeſcẽte calore gemino ac itimo efficiť vt fluenta vberiꝰ veluti copia q̃ facta moueantur.

¶ Egit de ꝓblematibus circa iraſcibilē virtutē: nūc circa cō-
cupiſcibilē in hac 28ª circa quā ꝯſiſtit ꝯtinētia ⁊ incōtinen-
Tēpātia qd. tia tēperātia ⁊ intēperātia. Eſt aūt tēperātia virtus pp quā
ſe hñt ad delectationes vt lex p̄cipit. Incōtinētia vō ꝯtiuz
rhetoricoꝝ p̄. vbi vī ꝙ pro eodē in quodā cōt ſumat̄ tēpe-
rātia ⁊ ꝯtinētia: ⁊ itēperātia ⁊ icōtinētia. 3° vō ethi. Tēpe-
Cap. 12. rātia eſt medietas circa delectationes corꝑales. Intēperā⁹
eſt: q̄ ſiqdē exiſtit circa ea q̄ ꝯtinē⁹ ⁊ icōtinētia. Vñ 7° circa
eas q̄ p tactū ⁊ guſtū delectationes ⁊ triſtitias ⁊ ꝯcupiſcē-
Cap. 3. et 14. tias ⁊ fugas circa q̄s tpan⁹ ⁊ itēpan⁹ ꝯtinēs. n. ⁊ incōtinēs
circa delectatiōes: mollis ⁊ pſeuerās circa triſtitias: ſ3 intē-
peratus ē q pſeqtur ſupabūdātias delectationū: vel ēt ſm
ꝙ ſunt ſupabūdātie: aut pp electionē: ⁊ pp ipſas ⁊ pp ali-
ud nihil occurrēs. Propter qḋ ſeqtur eū non penitere: Vñ
inſanabilis ⁊ deterior ē incōtinēte: hic aūt penitēs ⁊ ſana-
bilis aſſiſat minuſq3 illo malus. De bonis vō laudabilib⁹
dī ꝙ tēperātia ſit virtus ꝯcupiſcibilis: ſm quā inappetibi-
les ſūt circa fruitiones prauarū delectationū: cuius qdē3
famule ſunt auſteritas: ꝯtinētia: humilitas: ſimplicitas or-
natus: ordinatio ⁊ p ſe ſufficiētia: q̄s ſiqdē difficile inſeqt̄:
cui⁹ qppe opa ſunt: nō admirari corporaliū fruitiones de-
lectationū: ⁊ eē ols fruitionis turpis delectatiōis iappetibi-
le: ⁊ timere q̄ circa vitā ⁊ in paruis ⁊ in magnis: quā ſiqdē
inſeqtur Eucheſma: verecūdia: ⁊ puritas. Cōtinētia vō ē
habit⁹ ꝯcupiſcibilis: ſm quē retinet rōne ꝯcupiſcētia3 mo-
uentē ad prauas fruitiōes delectationū. Opa qdē cui⁹ ſūt
pſeuerare ⁊ ſufferētē eē ei⁹ qḋ ſm nām indigētie ⁊ triſtitie.
Intpantia vō ē malicia ꝯcupiſcibilis: ſm quā electiui earū
ſūt q̄ circa voluptates delectationū prauarū. Cui⁹ qdē
opa ſunt fruitiōe nociuaꝝ ⁊ turpiū delectationū ſuſpica-
ri fore felices: maxie i talib⁹ delectatioīb⁹ viuētes: ⁊ amati-
uum riſus eē ⁊ ꝯuicioꝝ: ⁊ eutropelie ⁊ fallacē ſeu leuez in
ſermonib⁹ ⁊ opib⁹: ⁊ aūt ꝯſeqtur inordinatio: iuerecūdia: i-
decētia: deſidia negligētia: icuria: diſſolutio. Incōtinentia
vō eſt malicia ꝯcupiſcibilis: ſ3 quā diguīt prauas delecta-
tiones ꝓhibēte rōnali: cui⁹ ſiqdē opa probibēte rōali frui-
tionis delectationū3 digē: ⁊ ſuſpicari mdi⁹ eē nō pticipare
ipſis: pticipare aūt tñ ſcire opoꝛtere opari bona ⁊ cōferen-
tia: recedere aūt pp delectatiōes ab ipſis: ꝯſeqt̄ aūt icōtinē-
tie mollicies: penitudo: ⁊ ſanatio. Querit ḡ p. Quare ē ꝙ
aliq cadūt i egritudines cū ꝯſueuerit viuere ⁊ vti admini-
ſtratiōe regiminis praui ⁊ itēpati ⁊ maxie pot⁹: ſi poſtea trā-
mutent̄ ſbito vt vtant̄ regimine bō⁹ ⁊ tēpato. Qḋ declat:
ꝙ Dionyſi⁹ tyrān⁹ de quo pollitica cū exiſteret i polioꝛkia
vel ciuitate illa velut Nicola⁹ ꝑipatetic⁹ in citatis obſidiōe
ceſſauit aliq̄ tpe a multo potu: vtens modico tēpato vino:
mox icidit ptiſim ſiue diſpōnē ſile3 ptiſi vt ꝯſumptionē nō
aūt verā ptiſi3 q̄ ē ꝯſumptio hūiditatū coꝛporis cū vlcere
pulmonis: a q̄ nunq̄3 ꝯtingit euadere aut rariſſime hic ꝯ
ab hac euaſit vt ſubdit̄ mox ptiſi: eo ꝙ pp ebrietatē forta-
ſis educebant̄ ſupfluitates p vrinā ſudores ⁊ ſeceſſu3: qb⁹
retētis cū ceſſauerit ab ebrietate corp⁹ ipſi⁹ extenuauerūt: ⁊
ꝙ calor ei⁹ more ſolito nō viuificabat̄ p motū. In ebrietate
Ebrietaſ bis i mēſe lauda bilis eſt. eīn mult⁹ erat motus. Quare alimētoꝝ 4°. ⁊ 3°. p̄ laudat̄
vna aut due ebrietates i mēſe: eo ꝙ īde virtutes aīes qeſcāt:
vrina ꝓuocat̄: ſudoꝛ emittit̄ ⁊ ſterc⁹ in ſeceſſu3 educat̄: hō
aūt ptiſis vel cōſumptio in eo ꝑmanſit donec i vſu3 ſepiſſi-
mum ebrietatis prioꝛē deueniret: quo ſiqdē mox curatus:
qḋ ⁊ multotiēs in vilibus hoīum factu3: ad grādes denuo
ꝑuenientes delicias vt recitat Horibaſi⁹ aſſo. 3°. Gal. aūt ō
quodā maioꝛi domus glauconis phi. rome īfirmāte q cō-
ſuetus i mōtanis eruchas ꝯſueuerat crudas cōedere inqui-
rens demū regimē eius p̄dicti Ga. mox ip̄3 eūdē curauit.
Sic ēt de romano quodā recitat̄ ipatoꝛe: qḋ ēt 2° cōfirmat
Sic ēt de romano quodā recitat̄ ipatoꝛe: qḋ ēt 2° cōfirmat
tur. re. acu. mala. n. cibi vel potus dieta ſm ſile facta: ſecu-
rioꝛ eſt omni tpe tueri ſanitatē: q̄3 ea q̄ melioꝛ: ſi ſubita fiat
in eā mutatio. ¶ Nōn⁹ ꝙ Nicolaus hunc ſermonē itare-
citat. q crapulā hñt in vſum ⁊ ſuperfluā dietā: laborāt cu3
ſobrie viuere ceperit: nā Dionyſius tyrānus cū in obſidio-
ne ceſſaſſet a ꝯſueta ebrietate: mox ptiſicus effectus eſt: do-
nec reuerſus ē ad prioꝛē vſum crapule. ¶ Nōn⁹ ēt ꝙ tyrā-
Dio ty/ranni ebrioſi. ni pp martis proprietatē ſunt ebrioſi ⁊ potatores vini groſ-
ſi turbidi aliq̄ cōmixti: vt apparet ō hoc tyrāno. Silr Ecel-
linus de romano crudeliſſim⁹ tyrānoꝝ: maxieq3 peratus
oīquaq3 die ebriebat̄ ſeretticq3 crudelitates ⁊ pfidias pci-
piebat patrari. ¶ Deide. (Aut q2.) Soluit ⁊ p̄ oſtēdit qd
vlr ꝯſuetudo i ꝑmutādo diſpōnes corpoꝝ. 2°. quo mō cibi
⁊ ēt pot⁹ ꝑmutēt incōſueti. 2ª ibi. (āplius). d. cām eē ex hoc
ꝙ conſuetudo eſt qḋdam magnū valde i ſingulis reb⁹: eo
ꝙ ipſa lōgitudine tpis efficit̄ q̄dā nā dās eſſe rebus ⁊ cōſer-
uans. Vñ ⁊ 6° 4ª dictū eſt multū cōſuetudinē operari quē-
admodum naturā: vbi ſufficienter declaratu3 eſt qḋ nunc
dī: ꝙ autē ipſa cōſuetudo ſit qd grande ſingulare reꝝ ſal-
uatiuum oſtēditur: q2 ꝯſuetudinē ꝑmutare ita difficile ac
leſiuū exiſtit: ſicut ledit̄ piſcis in aere ſitus brāchijs calorē
ſuū aq̄ ꝯtēperans: aut hō ⁊ vlr terreſtra in aqua pſeuerās:
vterq3 enī peſſime ſe haberet: neq3 eius poſſet vita diu cōti-
nuari: cū ſtatim facta fuerit ꝑmutatio extra oīno ipſarū3
ꝯſuetudinē nālem piſcis. n. eſt aīal nā ⁊ cōſuetudine aqua-
ticum: homo aūt terreſtre: ſi eis accidat fieri permutatio-
nem ab eo qḋ erat inconſuetum: redeūdo ad cōſuetū: ſalus
tūc ⁊ profectio ſic ꝑmutari adeſſet ꝑmutatis ad eorū ſta-
tum ꝯſuetū duplici nālem mō: Cauēdū eſt aūt ne hō mu-
tatio ꝯfeſtim ēt fiat: multotiens enim corpa ledunt̄ ex mu-
Cōſuetu do praua pedetētim relinquēda. tatione repētina: ⁊ ſi adſint ad melius. Vñ alimentoꝝ. 4.
ꝯſuetudines praue ſunt relinquēde: ſ3 nō ſubito fiat abſci-
ſio: nā certe qd nāle iā factū abſcindi videt̄: q̄re damaſce-
nus in affo. mutare ꝯſuetudinē nociuū eſt ⁊ moleſtū ⁊ ma-
xime veterē. ¶ Deinde. (Amplius.) Oñdit q̄uo cibi ⁊ po-
tus ꝑmutāt: ⁊ p̄ q̄liter diſponātur victus cibis ⁊ potibus i-
cōſuetis. d. ꝙ illi q vtunt̄ multo cibo vel potu approprīa-
to priūs ⁊ incōuenienti prius. denuo vō nō ſuſcipiant amica
ſibi propriū ⁊ cōſuetū: verū ſtatim extraneū: diſponuntur
tanq̄3 illi q nō pfruūtur cibo vel potu oīno: q aūt non acci-
piunt ꝯſumunt̄ ꝓpter ꝑuationē reſtaurationis deperditi.
¶ Deinde: (At vō.) Aſſignat cām ⁊ modū q̄re tales cōſu-
mitur ⁊ in prauas incidāt egritudines. d. ꝙ cū qs accipit
cibū ſibi inconſuetū: ipſo accepto multe ſupfluitates: cum
nō digerat̄ gñant̄ ex eo ꝙ eadē cōmixte: q̄ videnī euaneſce-
re ⁊ annihilari diſpſe ⁊ occultate: qbus qdē occultatis ⁊ ſi-
mul in corpe derelictis amplianī: ⁊ ſupuatādo effluunt: er-
rando p corpus ⁊ loca vacua ⁊ receptiua intrātes: vnde q̄-
dam deferunt̄ ad oculos cātes obtalmiā ⁊ alios modos
paſſionū ipſoꝝ: quedā vō ad pulmonē cātes ⁊ inducētes
peripleumoniā ⁊ ſuffocationē ſubitā ptiſi3 ⁊ alias egritudi-
nes his ꝓportionales. Et vlr cū multe ipſaꝝ deferūtur ⁊
cōmiſcent̄ cū cibo ⁊ ſanguine debēte nutrire: ipſu3 inficiūt
⁊ epar corrūpūt: ⁊ ita tādē hydropiſim inducūt: qḋ pōt rō-
nabiliter ꝯtingere eū aliqs inordinatā vitā ꝯſeruit: q2 i his
plures ſupfluitates gñant̄: donec aliqs illa praua vita re-
licta iſueta in ꝑſtinā3 reuertat̄ ⁊ ēt cōplicet̄ ei. Hoc autem
ꝯtigit. eo ꝙ aliqbus praue pp ꝯſuetudinē ſuā dietatus: mul-
ta mala mā inſeparabilis ab eis auget̄ latitans ⁊ qeſcens
p̄ in mēbris: qua denuo aucta nā ſentiēs eius nocumētum
mouet̄ percepto nocumēto cū calido inato ꝯ ipſam: qua
ſiqdem nō potēte illā oīno vincere ac expellere: reddit eam
diſſolutā liquidā: vt p3 in eliquatiōe niuis ⁊ glaciei a ſole:
quapropter ꝯtingit tūc multos fieri catarros ⁊ fortes ſm
diuerſas partes multimodas egritudines inducēdas: cu3
nā conetur hāc mām expellere ⁊ nō poſſit. Sic itaq3 appa-
ret q̄re Dionyſius cū nō vteret̄ vita conſueta paſſus fuit.
Quid aūt ſint egritudines hic tacte viſum eſt ꝑms.

¶ Problema. ij. Antiqua.

Propter qd ſcðm duos ſolos ſenſus.i.tactū & guſtū incōtinētes dicimus:? Aut pp delectationes factas ab his nobis & alijs aialib⁹. ergo ſicut cōes exiſtentes inhonorabiliſſimi ſunt:pp qð & marime autē ſoli opprobrioſi ſunt:quare eos q ab his vincunt vitupam⁹:& icōtinētes & luxurioſos eē dicim⁹:qz a peſſimis delectationib⁹ vincūtur. Noua.

¶ Cur duoꝝ tm̄mō ſenſuū rōne hoies incōtinentes vocam⁹.i.tactus & guſtus:? An pp voluptates q̄ pariter nobis ac ceteris aiantibus oībus ꝑ hoſce ſenſus adminiſtrant.c. Igit cōes eas cū beſtijs hēmus ſpnim⁹:& ſolas oīuz aut marime vicio ꝓbroq̧ damus. Itaq̧ hoiez eis addictū vitupamus:ēt incōtinentē atq̧ intēperantē appellamus:qm̄ a teterrimo voluptatū genere ducatur.

¶ Quare hoies dicunt icōtinētes & itēperati ſore marie ꝑz hos duos ſenſus:puta ſm tactū & guſtuz. ¶ Deīde.(Aut qz.) Soluit.d.cām eē pp delectatione q̄ ſiūt in his ſenſib⁹ nobis & aialibus cōes qz tūcūq̧ imꝑfectis:cū oībus aialibus hi duo īſint ſenſus:ſz illud in q̄ nobili⁹ cū ignobilibus cōuenit eſt ignobile valde & deſpectiuūz re⁹ nobilioris:qm̄ qð nobili⁹ oz vlteri⁹ in nobili⁹ & ꝑfectius ordinari & nō i vilius. Cū igit hi duo ſenſus ſint illud cōe in q̄ ꝯueniūt aialia cetera oīuz erūt deſpectiſſimi:& iō aut ſoli hi aut marie īter ceteros vitupoſi & abhoiabiles:& ppea nō imerito eos q nequeūtes reſiſtere delectatōib⁹ q̄ ꝑ illos:ſz poti⁹ captiuati vincunt ab eis:vitupam⁹ nō parꝝ dicētes:quo demittitis vos vīci a tā prauis delectatōib⁹ adeo momētaneis:qð vt ad multū oñdit pnīa & abbolatio ſubſequētes. Vñ icōtinētes vocam⁹ & luxurioſos eo qꝫ vīcant ab hꝫ delectationib⁹ prauis beſtialib⁹:qꝛ ſiqdē idignitatē cū ſapiētes nouerīt ꝯtēcerūt a ſapīēq:nō ſiūt de diſpōnib⁹ facientib⁹ ad eē:nedū ꝺ ꝑfectōib⁹. Cōmē⁹ⁿ i acceſſu phyſici audit⁹. Et iō Ariſto.ꝓcepit Alex.cotrā euitarī:qz lud⁹ ē porcoꝝ & brutaliuz vīr. Que.n.ſ iqt glīa erit ſi cōicari cū pēci:idē repetet 7⁹. Coit⁹ ꝓprietas porcorū eſt.

¶ Problema. iij. Antiqua.

Propter qd incōtinentes dicūtur pp deſideria ſolū exiſtēte incōtinētia & circa irā:? Aut qz icōtinēs q dem:q circa cogitationez aliquid opatur:& incōtinentia cōtra rationē ductio: ſunt autem concupiſcentie quidē vt dicitur omnino preter rationem. Ira autē cum ratione non:ſicut precipiente rōne:ſed vt manifeſtāte iniuriā vt cauſam. Noua.

¶ Cur hoies incontinentes:rōne tantū cupiditatis dicimus:cū ēt in iraſcendo incōtinētia ſit:? An qz incontinens eſt qui cōtra rōnē aliqd agit:& incontinentia eſt aſſuetudo rationi ꝯria. Sunt aūt cupiditates fere oēs ꝯ rōnē. Ire v̄o cū rōne:nō tñ ita cū rōne:vt rō iubeat:ſz iuectā ꝯtumeliā cām ne ſignificet.

¶ Quare aliq dicunt icōtinētes & intēpati ſolū mō ꝑ deſideria ēt voluptates & ꝓprie circa guſtū & tactū:vt dcm̄ ē & nō circa irā:cū tñ ira ꝯſiſtat q̄dā icōtinētia:pp quā aliqs deberet icōtinēs dici. ¶ Deīde.(Aut qz.) Soluit & ꝑ ad ꝑ^mm ptē.d.qꝫ ille incōtinens ē:q agit aliqd ꝯ rōnabilr cogitatū & ordinatū:qð oñdit:qz icōtinētia ē q̄dā deductio ꝯ rōnē.hñs.n.rōnē nō vtit ipſa:vñ ethi.7⁹ incōtinēs aſſimilat ciuitati:cui calculant oia:& leges hz ſtudioſas:vtit aūt nulla:talia v̄o vt vlr ē dicere eē rōnē:qb⁹ aliq dicunt icontinētes:& intēperati ſunt circa voluptates circa tactū & guſtum. ¶ Deīde.(Ira.) Aſſignat cām 2ᵉ ptis.d.qꝫ ira ē aliq̄ mō cū rōne:& exponit quō.d.qꝫ nō eſt ita cum rōne:tanq̧ ipſa rōne iperāte iraſci:qz hic nō eſt act⁹ v̄tutis rōnalis:verū appetitiue iraſcibilis:ſz in hoc ē cūz rōne:qz manifeſtat iniuriā:& oñdit eā ſore ſicut cāz:pp quā mouet ad irā:qui aūt mouet cū rōne mouet:qz act⁹ rōnis potiſſime in cāe aſſignatione ꝯſiſtit. ¶ Notandū qꝫ inter cetera q̄ magis rōnem obnubilāt & ꝑturbant eſt cōcupiſcentia circa ꝑtacta. Totus enim hō brutalis efficitur:cū minus obediat rōni q̄z etiā iraſcibilis. Vñ 2⁹ ethi.ira ꝯſeqtur rōnē aliq̄lr:cōcupiſcentia aūt ē minime:& ideo difficilius eſt pugnare voluptati q̄z ire. Eraclitus eodem ſecūdo. Cap. 14 Cōcupiſcētia homīnem brutalez reddit. Cap.5. Cap.3.

¶ Problema. iiij. Antiqua.

Propter quid quidem cōtinētiaz & temperantiā in iuuenibus & diuitibus marime inquirim⁹:iuſtitiam autē in pauperibus:? Aut qz quo marie indiget quis:ſi hoc abſtineat magis mirabitur vtiq̧ q̄z ꝯtrarijs:pauper quidem igitur abundantia indiget:iuuenis autem & diues delectatione. Noua.

¶ Cur continentiaz & temperantiā in iuuenibus atq̧ diuitibus recēſemus. Iuſtitiaz vero in pauperibus:? An quia ſi quis re abſtinet:cuius marime idiget laudabilior eſt q̄z ſi econtra. Pauper igitur facultatibus indiget:iuuenis & diues fruitione.

¶ Quare ꝯtinētiaz & tēperātiā ꝓncipaliter inqrim⁹ in iuuenibus ſeu adoleſcētib⁹ & in abundātibus diuitijs & neceſſarijs late ad vitā cū ſoſpitate:ſed iuſtitiam ſiue legalitatē pre alijs v̄tutib⁹ q̄rimus in paupib⁹. ¶ Deīde.(Aut qz.) Soluit.d.cām eē:qz ſi qs abſtineat:& nō conet adipiſci illud q̄ marime idiget mō quocūq̧:vtiq̧ de tali admirādū ē amplius q̄z de ꝯtrarijs:puta de illis q nō idiget. Sed paupꝫ eget opulētia diuitiarū & rerū neceſſariaꝝ:circa q̄s abūdās plerūq̧ iuſtitia ꝑuertit habitū idacēdo ꝯtrariū. Et iō id marie q̄rēdū in ipſo:cū habeat cām q̄re ſit iniuſtus & īfidelis. Sed iuuenis adoleſcēs & diuitijs cū ſoſpitate affluēs:delectatione indiget vel voluptate:cū ſint que ꝑus bona fortune ad hanc incitātia.iuuenis enim a ꝯcupiſcētijs marime moleſtatur:& iō nullus eligit eos duces:qz nō cōſtat eos prudētes.topi.3⁹.ſtimulant.n.ad venereas marime.quare ꝓuliteſch. Iuuenē caſtū ſore martyrē abſq̧ ſanguinis effuſione:& pp hoc legiſlatores vt apparebit ꝑicula ꝯſiti min⁹ puniunt illos alijs:q cū incitātē delinquūt maiori. Cap.3. Iuuenis caſtus martyr eſt

¶ Problema. v. Antiqua.

Propter qd minus abſtinēt ſitientes q̄z eſurientes:? Utruz qz triſtius:ſignū aūt triſtioris:qz delectabile ſitienti biber e:aut eſurienti co-

medere: cōtrariū delectabili triſtius? Aut qꝛ
indiget magis calidū humido q̃ ſiccū quo
viuimus: qꝛ duobus ſitis deſideriū pot⁹ ⁊ ci
bi: fames aūt vnius ſoluꝫ cibi. Noua.

Cur min⁹ ſiti q̃ fameꝫ tolerare poſſim⁹?
Utrū qꝛ ſitis res magis anxia ē. Cui⁹ idiciuꝫ
ꝙ ſuaui⁹ ſitiētes bibim⁹ q̃ eſuriētes come/
dim⁹: triſtius āt qḋ ſuauiori aduerſuꝫ ē? An
qꝛ calor quo viuim⁹ hūidū magis q̃ ſiccuꝫ
ꝺſiderat? An qꝛ ſiti reꝝ duaꝝ libido ē potio
nis iquā ⁊ cibi: fames vni⁹ cibi tātūmō eſt.

Quare ſitiētes minus abſtinent a potu ⁊ detert⁹ vt cum
maiori nocumēto pñt tolerare ſitiꝫ q̃ fameſcētes a fame.
Deīde. (Aut qꝛ.) Soluit p̄ pbabilr ⁊ loyce. d. eſſe: qꝛ ḃ
triſti⁹ puta ſiti q̃ famē: qḋ oſtēdiꝉ p ſuū ꝫtiuꝫ ſicut per ſi
gnū qḋ dē: qꝛ ſitiēti bibere delectabilius eſt q̃ fameſcēti co
medere: igiꝉ ꝫtiū delectabilioris triſti⁹ erit: ab eo vō qḋ ta/
le difficilius abſtineꝉ: min⁹. n. poterūt ſitiētes abſtinere q̃
eſuriētes: ſitis eni eſt blaſphemia vt indicat Ouidi⁹ q̃ ma/
xime: ⁊ peſtis: q̄re tantalo ipſaꝫ in penā aſcribunt poete: ⁊
ſō Gal. affo. 5⁰ de inge. 7⁰ in oī diſpōne ꝯcedit ſiti ſubconde/
ſcendere vehemēti. Deinde. (Aut qꝛ.) Aſſignat aliam
cām ſcḋam verā ⁊ nāleꝫ ex ꝑpꝛijs ſumpta. ſermones enim
T. 2. 19. cōes ſunt vani: vt pꝫ p̄ de gnōne ⁊ corruptiōe. d. cām eē: qꝛ
2. 1. 2. 59. calīn aīalis ampli⁹ idiget hūido q̃ ſicco. Uita. n. euiuſq̃ cō
Vite cō/ ſeruatio ſtāt p hūidū cū calido: nō aūt p ſiccuꝫ: vt pꝫ in de
ſeruatio cā lōgi. ⁊ breuita. vite: calīn. n. non reperitur in mixtis abſq̃
p q̃ ſtet. hūido 5⁰ de gnōne aīaliū. Pabulū. n. ipſius ē vt apparet 5⁰
3⁰. ⁊ qꝛ ſitis ē 2⁰ deſideriū ⁊ idigētia: pot⁹. ſ. ⁊ cibi: ac fames
tm̄ cibi: itaq̃ deſiderem⁹ min⁹: cū pp alterū tm̄: vt talr rō/
cineꝉ. Illo quo magis cōſeruanꝉ pncipia vite plibuſq̃ de
cauſis cōpetit: min⁹ illo poſſum⁹ carere rdiq̄: vt viſuꝫ ē po/
ri: ſed circa ſitis appetitū duo ꝯcurrūt: circa vō eū q fames
vnū. q̄re ⁊c̄. Nōn⁰ ꝙ cū pot⁹ ſit triplex vt viſuꝫ eſt p⁰: p
potū audiꝉ ille q ē cib⁹ ⁊ pot⁹ ſil: vt vinū vl aliq̄s liquor hꝫ:
nutrit enim refrigerat ⁊ humectat: facit etiā ad diſtribu/
tionē p corpus. Cibus aūt ſolummō nutrit: neceſſarior igi
tur potus: difficilius itaq̃ abſtinetur ab eo.

Problema vj. Antiqua.

PRopter qd min⁹ expectam⁹ ſitiē/
tes q̃ eſuriētes? Aut quia triſta/
mur magis? Signū āt triſtitie de
lectatio fortior: ſic ſitiēs qdē duo/
b⁹ idigēs ē: cibo ⁊ ifridatione: vtraq̃ eni hꝫ
poſt: eſuriens aūt altero ſolo. Noua.

Cur minus ſitiꝫ q̃ famē patiamur? An
qꝛ ſiti amplius ꝯtriſtamur q̃ fame. Cuius
indiciū voluptas ſane facit: quā inter biben
dum capimus vehemētiorē. Tū ēt qui ſitit
res duas deſiderat cibū atq̃ refrigerationē.
Iſthec enim ambo potio exhibet. At q eſu/
rit alterius tantū appetens eſt.

Repetit aſdictū pp cām in fine p̄cedētis. d. q̄ ē cā q̄re mi
n⁹ poſſum⁹ expectare tolerādo ſiti ⁊c̄. Deide. (Aut qꝛ.)
Soluit. d. cām eē vt dcm̄ ē: qꝛ magis anguſtiari ꝯtigit vo/
lētes abſtinere a potu q̃ a cibo. Cui⁹ qdē pbatio ē ſupta a
ſigno triſtitie ītēſior: nā vbi delectatio validior illic p rōnē
ꝯtrarietatis eſt triſtitia vehemētior. Qḋ pbaꝉ: qꝛ ſitiēs triſta
tur pp duo qbus idiget: cibo. ſ. ⁊ infrigidatione cū hūecta
tione ac ēt deportatiōe p corp⁹ q̄ vtraq̃ in ſe ꝯtinet vt dcm̄
eſt potus: ſꝫ eſuriēs triſtaꝉ pp indigētiā alteri⁹ tm̄. puta ci/
bi: q̄re minus pōt ſitiēs eſuriente p̄eſtolari.

Problema. vij. Antiqua.

PRopter qd qui ḃm delectationē
tactus aut guſtus quo vtiq̃ ſup/
abūdauerūt incōtinētes dicunꝉ: q
eni circa venerea luxurioſi: qui āt
circa delectatiōes cibi: eoꝝ aūt q̄ ſunt ḃm ci/
bum a quibuſdā quidē i ligua ē delectabile:
a qbuſdā vō in gutture: pp qḋ ⁊ phylore/
nus gruis guttur orabat hēre: alij aūt ḃꝫ vi/
ſum ⁊ auditū nō amplius. Aut qꝛ delectatio
nes q̄ fiūt ab his cōes ſunt nobis ⁊ alijs aia
libus: ergo ſicut exiſtētibus cōibus inhono
rabiliſſime ſunt: ⁊ maxime auteꝫ ſoli oppro
brioſe: quare eū q ab his vicitur vitupam⁹:
⁊ icōtinentē ⁊ vitupatū dicimus pp id qḋ a
peſſimis delectatiōib⁹ vinciꝉ: exiſtibus autē
ſenſibus quinq̃: alia autē aīalia exuta p̄dictis
delectanꝉ: ſcḋꝫ alias aūt: aut oīo nō delectā/
tur: aut ſcḋm accñs hec patiūtur: videmus
enim vidēs aut odorans gaudet qꝛ fruitur:
⁊ qñ replebitur: neq̃ talia delectabilia ipſi:
ſic neq̃ nobis cibi odor quando non habe/
mus appetitum comedēdi: quādo autē in/
digentes ſumus: delectabilis: qui vō eſt ro
ſe ſemper delectabilis. Noua.

Cur icōtinētes eos appellare ſolem⁹ q vo
luptate ꝯtctādi aut guſtādi exuperarūt. Naꝫ
qui imodice re vtunꝉ venerea: ⁊ q luxu dele
ctanꝉ ciboꝝ: incōtinētes vocam⁹. Ciboꝝ tm̄
nō eadē rō eſt: ſed ptim linguā parti gulam
ſua mouēt ſuauitate. Uñ phyloxenus gruis
collū a dijs imortalib⁹ ſibi dari optabat. At
vō qui i vidēdo audiēdoue modū excedūt:
nō eodē vocabulo ſignificam⁹? An qm̄ vo/
luptates ſenſibus hiſce accōmodatas cōes
cū ceteris aīantib⁹ hēm⁹: ergo vt cōes ſper/
nimus notamus: ſolaſq̃ oium aut marie p
bro damus. Itaq̃ hoieꝫ his deditū rep̄hē/
dimus: ⁊ icōtinēteꝫ itēperātēq̃ appellam⁹: ⁊
q vict⁹ a teterrimo voluptatū gñe duciꝉ. Sꝫ
cū ſentiēdi gñā quinq̃ ſint: cetera aīalia duo/
bus tm̄ q̄ mō dixi voluptatē ſibi acqrūt: cete
ris vel nihil oio delectanꝉ: vel p accñs ita af
ficiunꝉ. Qꝫ. n. videt aut olfacit tātiſp gaudet:
q̄ ad guſt⁹ tactuſq̃ oſſō fruiſcaꝉ. Cū genus id
ipm ꝯcupiſcēdi expleuit: illoꝝ quoq̃ ſuaui/
tas deſijt: vt ēt nobis ſalſamenti odor cū idi
gem⁹ ſuauis eſt. Ubi ſatiati repletiq̃ ſum⁹.

ápli⁹ ſuauis nō ē. Roſe át odor ſp ſuauis ē.
¶ Repetit 2ᵐ pblema vt ápli⁹ declaref. d. q̄re qñ ſupabūda
uerunt ꝛ excellerūt in voluptate q̄ eſt ſm tactū magis: q̄z tū
ad luxuriā: q̄ eſt in coitu: ꝛ ſm guſtū quo ad illā q̄ gule.
Triplicez. n. diſtinguit Boetius de ſcholaſtica diſciplina:
Luxuria triplex. his. n. adiūgit eā q̄ in ornatu veſtiū: dicunf icōtinētes ꝛ in
tēperati. Et exponit: nā q ſunt circa venerea dicunf luxu
rioſi: q vō circa voluptates ciboꝝ ꝛ potuū guloſi ſeu leca
tores. Et iteꝝ eoꝝ qbus eſt delectatio circa cibū: qdā hñt
eā in lingue ſupiori pellicula pp eius multā ſenſibilitatē:
aliq̄ vō ſolū in ea ſed ampli⁹ ſm totū guttur. Et iō lecator
dictus phyloſenus erixius plurimū vorat erñs ōp̄tecab a
tur venerē que eſt ciboꝝ dea ꝛ potuū: vt guttur eius effice
Cap. 12. retur lōgius q̄z illud gruis. 3° eti ethi. Secundū qdē alios
ſenſus puta viſū auditū ꝛ odoratū nō ꝯtingit p amplius
cōcupiſcētiam fieri. vñ ibidez qui gaudēt colore ꝛ figuris
nō dicitur tēperati aut intēperati: ꝛ ſilr i his q̄ circa audi
tum: nā ſupabūdāter gaudētes melodijs nullus intēpera
tus dī. neq̄ ſilr circa ea q̄ odoris niſi forte p accñs: nō enī
cōgaudētes odoribus roſaꝝ aut taliū dicunf itēperati: ſʒ
magis illi q gaudēt odorib⁹ vnguētoꝝ ꝛ pulmētorū ſit
eis cōcupiſcibiliū memoria. Vñ eſurientes gaudēt ciborū
odoribus. nō aūt ſaturati: ſilr ēt alia aīaliū nō delectātur
circa hos tres ſenſus niſi p accñs. nō. n. canes gaudēt odo
ribus lepoꝝ: ſʒ cibatione: nā odor cauſat in eis ſenſū cibā
tiuum: neq̄ ēt leo voce bouis: ſʒ comeſtione: ſʒ neq̄ vidēs
ceruū viſione gaudet: ſʒ cibi fruitione futuri. Vidi tñ auī
culas cantantes maxime phylomenas gaudere cantu hu
mano: ꝛ ad illū accedere vt pncipaliter ipſo motore: dī ꝛ pa
tionē delectari in viſion: pulchritudinis pēnarū ſuarū: ꝛ
triſtari in ea q̄ pedū. Fert ēt q̄ vnicornis odore vginis de
lectatur puelle: vñ ſm̄o Ap. verificabitur vt ad multuz.
¶ Nōnᵐ q̄ p guttur nō intelligif epiglotis q̄ eſt organum
ꝓprius vocatiuū: vt pticula 11ª. ſed magis ſpatiū cum os
aperif ꝛ ligua deorſū plicaf qō appet ab foramia epiglo
tis ꝛ yſofagi cū pte ēt ipſius aliq̄li: vt indicat phyloſen⁹.
¶ Deide. (Aut q̄.) Soluit. ꝛ pus aſſignat cām magis q̄
ſiti. d. p̄ cāz eē: q: voluptates q̄ ꝯſiſtūt in his duob⁹ ſenſib⁹
. ſ. tactu ꝛ guſtu cōes ſunt nobis ꝛ alijs aīalib⁹ ēt vilorib⁹.
Propter quoꝝ cōitatē ibonorabiliſſime ſunt ipſe: ꝛ maxi
me vel ſole opprobrioſe: ꝛ iō q detinef ꝛ vicif ab eis icōtinē
tem ꝛ vitupatū noiam⁹: eo q̄ a peſſimus ꝛ brutalib⁹ vicaf
ꝛ ſuppeditef voluptatib⁹: q̄ aīam ſedāt ꝛ corp⁹ coinqnāt:
ex qbus ꝯtigit ipſum oīa exercere praua. ¶ Noſce q̄ ſʒ in
guſtu ſit voluptas imenſa abhoīabilis: amplius tñ in tactu
Cap. 12. vñ ethi. 3°. cōiſſimus aūt tactus ſenſuum: ſm quez intēpe
rātia: q̄ merito videbif exprobabili⁹: q: nō ſʒ q̄ hoīes exi
ſtūt: veꝝ ſm q̄ aīalia talib⁹ vtiq̄ hoībus ineſt gaudere ꝛ
Senſuū ordo. maxie diligere beſtiale. ¶ Nōnᵐ q̄ tactu ꝯtigit potiſſime
delectari: ꝯſr circa guſtū deinde odoratū poſtea auditū:
ꝛ tandē viſum minime: q: tact⁹ ceteris māllior: hic āt ſpūa
lior: medij aūt mediocriter ſe hñt 4° de accidēti. ¶ Deide.
(Ex ſitibus.) Cōparat 2° delectationes ſenſuū adinuicē. d.
p̄ q̄ cū ſenſus ſint. 5. puta tact⁹: guſt⁹: odoratus: auditus:
ꝛ viſus: alia qdē aīalia exuta ꝛ remota a delectationib⁹ vi
ſus ꝛ audit⁹ vel ſepata a nobis: carēt. n. notione quā habē
mus ſoli: ꝛ iō ipſa delectanf ſolū ſm p̄dictos ſenſus: tactū
. ſ. ꝛ guſtū: ſm vō alios tres aut totalr non delectanf: vel ſi
delectanf: p accñs euenit id pati ſiue delectari. Qō oſtēdi
tur. nā ꝯſpicim⁹: q̄ illud q̄ videt aut odorat: cōgaudet: eo
q̄ fruif in cibo poſtea: ſʒ cū fretū fuerit ꝛ repletum viſus ꝛ
odor p̄dictorū nō ſunt ei delectabilia vt antea: pusq̄z eſſet
repletū: qō ēt nos patimur: nō. n. cib⁹ nobis delectabilis ē
odore: cū fuerimus ſatiati talr vt ceſſet appetit⁹ comeden
di: cū tñ eēt antea odor delectabilis cū indigebamus ipſo.
¶ Deinde. (Qui vō.) Preuenit 2ª dubitatiōē: q: crederet
aliquis q̄ odor roſe ꝛ taliū aromatū nō eēt aliqñ delecta
bilis: cū gs multotiēs fuerit ipo poſt repletiones aſſuetus.
Quare ſubdit q̄ odor roſe ac hȝ ſemp ē delectabilis: nun
q̄z. n. replet: eo q̄ ipe recipif ſub q̄dā eſtimatiōe ſpūali nō
receptione ſbi ipſi⁹ itern⁹: ſicut odor cibi ꝛ pot⁹ recipif cū ei⁹
ſubo: ꝛ hic qdē odor ápli⁹ reſpicit aīaz ꝛ ſpm̄: oīs enī odor
bon⁹ cib⁹ ē illi⁹. Ap. Alex⁹. Cib⁹ aūt corp⁹. Vñ de ſenſu ꝛ
ſen. q dā odores ſʒ ſeip os ſūt delectabiles: quēadmodū il
li q floꝝ. q dā vō rōne nutrimēti ſub eis delectati: vñ 3° ethi. Cap. 12.
ſʒ alios qdē ſenſus: puta viſū: auditū: odoratū nō cōtigit
p ápli⁹ ꝯcupiſcētiā fieri. ¶ Nōnᵐ ēt q̄ p̄t alia cā dari q̄re aīa
liū alia ſūt ceteris a tactu ꝛ guſtu nō gaudētia: niſi p accñ
tia: q: cū hō ſit ſapiētiſſimū aīaliū ꝛ prudētiſſimū. polit. p̄ Cor. 66.
ꝛ 2° de aīa. ádiguit iſtis qb⁹ poſſet ēt ſapiāz ꝛ prudētiā exer col. 2. i li
cere: hō āt ſunt viſus: audit⁹: ꝛ odorat⁹: vt pʒ de ſēſu ꝛ ſen. bro meo
bi. n. faciūt ad ſciāz ꝛ ad bñ eē. aliq vō ad eē ſimplr: q̄re hō te. c. 63. ꝛ
in his delectaf vt poſſit eoꝝ delectatiōe ſapiētiā ꝛ prudētiā uide.
acqrere. cū delectatio ꝓpria pficiat opationem. ethi. 4°. ꝛ
q: aīalium alia non habēt ſapientiam ꝛ prudentiam: his
non niſi fortaſſe per accidēs delectabuntur.

¶ Problema. vltimū. Antiqua.

Ropter quid min⁹ ꝯtinent riſuz
pñtibus notis. Aut qñ vehemen
ter exhibere fuerit aliquid bñ mo
bile eſt: bene violentia aūt vicere
magis riſibile: quare mouet. Noua.
¶ Cur min⁹ riſuz retinē poſſimus cū amicos
nr̄os familiareſq̄ videm⁹: An volubili⁹ qō
elati⁹ atq̄ ſuſpēſi⁹ ſit. At q beniuolētia ferme
hmōi ē: q merito tē ad ſurridēdū mouemur

¶ Explicit vigeſimaoctaua particula.

¶ Quare qñ aliq̄ pncip' mouent mox añ oculos min⁹ poſ
ſum⁹ a viſu ꝛ a cachino ſeu a riſu nos abſtinē: ceu cū vide
mus aliquē mox cadētē vel ſubito ſe mouētē iordinate q̄
ſi iſanū. ¶ Deide. (Aut q̄.) Soluit. d. cāz eē: q: qñ aliqd
ſe ſubito exhibz: vt adeo iordiate moueaf ē bñ mobile: ꝛ ſi
cut ē bñ mobile: ita aliud reddit bñ pmutabile fore. cū enī
cōmotionē facit i ſpirib⁹: mouef ꝯſus ptē ſupiorē vt ipſo
rū expedit nāe: ꝛ pueniēdo ad os mouef i riſū aptū. Qō oſtē
dif ſilitudine. Cū enī q̄ recitat violēta aliq̄ magno motu
ꝛ ſubito pmutata: magi. n. tūc riſibile: q̄z ſi recitarent op
poſita: ſic accidit i fabulis: pp qō hoīes ſilitudie q̄dā mo
ti motuū illoꝝ pmutanf i riſū: aliās beniuolētia. i. cōpla
cētia q̄ ſpūs mouef motu p̄dicto. ¶ Dubitaf: q: cū vide Dubit⁹.
mus pueꝝ pncip' mox añ nos cadētē: aut quēlibz aliū ex
ſublimi ruētē nō tūc ꝯcitamur in riſū: veꝝ poti⁹ ad opp⁹:
ſic iterioꝝ 4° dī de illo; cui⁹ rō erat corrupta: ſalua tñ fan
taſia, pꝯiciēte opatorē lane ab alto p feneſtrā pri⁹ a ludēti
bus forinſecis manib⁹ cachinātib⁹ ꝛ ſuadētib⁹ ne pꝯiceret
alliū: diſruptiq̄z ſuſcipiētib⁹ riſus mox ſtetit. ¶ Dōz q̄ bñ
mobilia duplr pñt ſe hēe: aut. n. ſunt debilia ipfecte. vtute:
ſicut puerili: vel fortia pfecta: ſiqdē pue: tūc non ridem⁹:
eo q̄ eſtimamus talia pp eoꝝ ibecillitatē vehemēter noce
ri: pp qō ꝯdolem⁹ mēte ipſiſq̄ cōpatimur: nā nāe ē ipſis
cōis: ꝛ maxie cū eo q̄ ſunt euſdē ſpēi legis ꝛ cognitionis:
vt viſuz ē 6 7°. Si autē illa ſint fortia pfecta: id pōt dupl
euenire: aut eſtimam⁹ ipſa vehemēter ledi ꝛ ꝯfrigi: puta cū
gs ruerit exturri: aut mox gladio pforaf: tūc q̄z riſum pp
cām p̄tactā cōtinemus: niſi pus extiterint nobis odioſa: vl
hec minime aut paꝝ eſtimam⁹ ledi: ſed ſolū quedam appa
rens incogitata videtur in eis eſſe debilitas ꝛ electionis de
preſſio: ꝛ tūc riſuz cōtinere poſſumus minime inuēdo riſu
tales debiles ꝛ deſpiciēdos: nos autē fortes ꝛ pfectos: ꝛ

maxime eſt hō reputant ſe fortes ꝛ potentiſſimos.

¶ Incipit vigeſimanona particula de naturalibus que circa iuſtitiam ꝛ iniuſtitiā.

¶ Problema. j. Antiqua.

Propter qd maiori exiſte iniuſtitia ſi qs ledit i mai⁹ bonū: honore exiſte maiori bono: pecuniaꝝ iniuſtitia magis vr̄: ꝛ iniuſta magis eſſe vr̄ circa pecunias? Aut qa appetit pecunias magꝫ honore: ꝛ oib⁹ ē valde cōe: honor aūt paucoꝝ: ꝛ raro accidit vſus ipſius.

¶ Quā ob cāz cūz maior iniuria ſit oſtenſa q̄ mai⁹ in bonū accepta ē: honorq̄ʒ mai⁹ ſit bonū: maior iniuria pecunie eſtimet: q̄ʒ honoris: ꝛ hoies iniuſti poti⁹ i re pecuniaria eē videant? An qꝛ multitudini pecunie honori anteponunt: oibuſq̄ʒ cōes maxime hn̄tur: honor aūt paucis raroq̄ʒ vſu ꝯtingit.

¶ Determiatis ꝓblematib⁹ q circa appetitū ſenſitiuū conſiſtūt. nūc magis ea q̄ circa rōnalē vt iuſtitiā. p. Eſt.n. ꝯſtās ꝛ ꝑpetua volūtas iuſ ſuū vnicuiq̄ʒ tribuēs. volūtas vo in rōne ꝓprie ꝯſtat. Scdo circa prudētiā itellm̄ ꝛ ſapiētiā ſequēti ꝑti⁹. Ur aūt iuſtitia 2ᵗ. vna qdeʒ nālis q̄ſi. altera vo

Juſtitia duplex. poſitiua: qd̄ idicat ſeneca de ꝟboꝝ copia ⁊c. Juſtitia ē nāe tacita ꝯuētio in adiutoriū multoꝝ iuēta: ꝛ ē diuina lex ꝛ

Cap. 4. vinculū ſocietatis hūane 5ᵒ ethi. q̄ iuſtitia pōt 2ᵗ accipi pꝫ vel in cōi: put oēm fere ꝯtinet ꝟtutē. Un ibidē iuſtitia ſin:o ē ois ꝟtutis: ꝛ pfecta maxie ꝟtus: qm̄ pfecte ꝟtutis vſus ē: pfecta qdē qꝛ hñs ipſam nō ſolū ad ſemetipſuꝫ vtif ea: ſed ēt ad alteꝝ. Et pp̄ h̄ pclariſſima ꝟtutū vr̄ eē iuſtitia: ꝛ neq̄ʒ heſperus neq̄ʒ lucifer ita admiraf. Eſt ꝛ alia ꝓpria ſeu ſꝫ ptē: q̄ ē vr⁹ pp̄ quaꝫ q̄ ſua ſinguli hñt vt lex p̄cipit. rhetorico. p. q̄ ſiqdē poſitiua dr̄: ꝛ hec 2ᵗ: vna qdem dr̄ diſtribuᵗⁱᵘᵃ q̄ attēdif i ptitōe honoris pecunie vl̄ taliū ſꝫ q̄ meruit vnuſqſq̄ʒ. altera cōmutatiua. cōmutatiōis āt aliqd volūtariū: vtputa vēditio emptio mutatio. aliō iuolūtariū ꝛ iſti⁹ adhuc qd̄dā occultū vt furtū mechia veneficiū ac falſum teſtimoniū. ꝛ alteꝝ violētū vel manifeſtū vt ꝟberatio vinculū more rapine ⁊c. De bonis aūt laudabilib⁹ dr̄ q̄ iuſtitia

Juſtitia qd ſit et qd iniuſtitia. ē vr⁹ aie diſtributiua ei⁹ qd̄ ſꝫ dignitatē. Jniuſtitia vo mali tia aie ſꝫ quā pleſ cupidi ſūt lucri turpis. Querit igr̄ cū rōne motiua. d. Quare cū maior ſit iniuſti⁹ ſm̄ ꝟitatē qñ aliqs peccat ꝯ mai⁹ boᵐ ꝛ pfecti⁹: honorq̄ʒ ſit mai⁹ boᵐ ꝛ pfectius q̄ʒ pecuᵃ: ple eni adminiculaf felicitati ꝛ affinis huic exiſtit q̄ʒ pecuᵃ vt pꝫ ethi. p. vñ min⁹ ꝓteſtanf ponētes felicitatē i honore q̄ʒ i pecuᵃ: cū tñ q̄ʒ ita ſit: iuſti⁹ fcā circa pecuᵃ ꝛ fra⁹ reputaf grauior q̄ʒ fcā circa honorē: hoib⁹. n. ꝛ maxime cōib⁹ vr̄ iniuſtitiā āpli⁹ cōmitti i pecunā q̄ʒ i honorem.

¶ Dede. (Aut qꝛ.) Soluit. d. cāz eē: qꝛ cōiter magl appetif pecunia q̄ʒ honor: qd̄ vr̄ oib⁹ ieſt: cū ſit boᵐ plus ſenſibile ac cōe pl̄m: ita vt ſꝫ illō ethi. honeſt⁹ ſeu ſtūs ipſam perſe optat poſſidere: ſꝫ honor a paucioꝛib⁹ appetif illoꝝ rēᵘ: ꝛ rari⁹ vſus ipſi⁹ ꝯcidit: pecuniaꝫ āt frequētiſſime: imo hodie ꝯtinue fere. Sic igif ꝓualet i hes opinio vulgantiū ea q̄ pdictū. ¶ Dōm igif ad rōnē Ariꝫ. iductā q̄ ſꝫ ꝟitatē q peccat i maxime bonū ꝛ pfectius vt in honorē: ſimplr̄ ampli⁹ peccat: ſm̄ qd vo vt quantū ad hoies q vtplm̄ ſunt bruteſ ꝛ equiuocatione reputatur peccatū in pecunia.

¶ Problema. ij. Antiqua.

Propter qd depōnē difficili⁹ ē priuare q̄ʒ mutuū? Aut qꝛ turpe iniuſtū facere amico: q qdeꝫ igif ꝓuat depōnē amico iniuſtū facit. nemo.n. depōit nō ꝯfidēs: vbi āt mutuū nō amicū. nō.n. mutuat ſi fuerit amic⁹: ſꝫ dat? Aut qꝛ maior iiuſtificatio: ad dānū.n. ꝛ fidē tranſit: p quā q̄ʒ nis ꝛ neutꝝ: oꝫ abſtinere iiuſtū facere: āpli⁹ nō eq̄lib⁹ auxiliari prauū: hic qd̄ ꝟdit vt amico: hic aūt ꝓuauit vt inimicū: mutuās āt nō vt amic⁹ dedit. āpli⁹ hoꝝ qdē datio cuſtodie ꝛ traditōis gr̄a: hoꝝ āt ꝛ vtilitatis: min⁹ aūt idignamur deponētes ſi lucrū venamur vt piſcatores eſcas: manifeſtū.n. piculū adhuc deponūt qdē in multū ꝯſiliātes ꝛ nō ꝯtigentes: mutuāt aūt abūdātes: duri⁹ ē iſortunato q̄ʒ bn̄ fortunato iniuſtū facere. Noua.

¶ Cur ꝺpoſitū ꝺnegare iniq⁹ ſit q̄ʒ mutuū? An q̄ amico iiuriā facef turpe ē. Depoſitū igr̄ q negat amico iiuriā fac: nll's.n. qc q̄ʒ deponit niſi credēs ꝯfidēſq̄ʒ. At is cui debetur amic⁹ nō ē: ñ.n. mutuat: ſꝫ dat q amic⁹ ē? An qꝛ maior iiuria ꝯmittif. Preter dānū eni fides negligif: c⁹ gr̄a q̄ʒuis nil aliō cogat: abſtinēdū ab iiuria ē. Ad h̄ nō par pari reddef vicio daf. h igr̄ rē ſuā credidit tāq̄ʒ amico: ille ꝺnegat tāq̄ʒ inimico. At q mutuauit nō ꝺdit vt amico. Jtē q depoſuit cuſtodiēdi reddēdiq̄ʒ gr̄a ꝺdit. q mutuauit fruct⁹ ēt ſui gr̄a ꝺdit: min⁹ āt egre ferim⁹ iacturā ſi q̄ſtū emolumētūq̄ʒ nobis petim⁹: vt piſcatores factā iacturā retiū eq̄ aio ferūt: piculū.n. exploratū ſibi hēbāt. Addo ēt q̄ q ſuū deponūt hominū vuātes pfidiā. fortunaq̄ʒ laborātes aduerſa plerūq̄ʒ id faciūt. Qui vo mutuāt pecunijs abūdāt fortūateq̄ʒ degūt. Jniquꝰ aūt ē iiuriā hoi iſortunato q̄ʒ fortunato itulifſe.

¶ Quare difficili⁹ minuſq̄ʒ tolerabile ē: qñ aliqs ꝓuaf ſeu expoliaf pecu⁹ vl̄ aliq̄ alio pp̄ amici ſuū depoſitū negādo eā vel fugiēdo cū ipſa: q̄ʒ ſi ꝓuef mutuo illi ꝯceſſo ſub ſpe reſtōnis. ¶ Deīn. (Aut qꝛ.) Soluit mlr̄pſr. d. p̄ cāz eē: qꝛ turpe ꝛ vituperabile extat valde q̄ aliqs cōmittat iiuſtitiaꝫ amico ſuo: ſꝫ id agit q ꝓuat eū depōne: q̄ āt peccet in verū amicū mōſtraf ēt: qꝛ ſi nō fuiſſꝫ ſu⁹ ver⁹ amic⁹: nō ꝺpoſuiſſet apō ipꝫ: nō.n. ſidiſſet ꝺ eo: nemo.n. ꝺponit nō ꝯfidēs niſi forte necitat⁹ ſūme: ſꝫ cū ꝓuat mutuo ipꝫ: nō deliqt adeo turpiter ꝛ iiuſte: nō.n. ꝺfraudat amicū. C⁹ rō ē: qꝛ mutuās nō ē amic⁹: qꝛ ſi fuiſſet amic⁹ iā nō mutuaret imo donaret libe: vt ita dicaf: defraudare qdē turpi⁹ ē amicū q̄ʒ nō amicū: ſꝫ deponēs ē amic⁹: nō āt mutuās. q̄re ⁊c. ¶ Nōnᵐ ſic dr̄ 8 ethi. ꝛ 4⁹ q̄druplr̄: q̄ 2ᵗ ē amiciᵃ: qdā qdē pp̄ vtile vt mercātiū ꝛ vlr̄ ꝯiunctiū adiuicē: ac alia pp̄ delectabile: ſic

Cap. 5. Amicitia quadruplex. iuuenū adiuicē voluptuātiū: ꝛ 3ᵃ pp̄ hōeſtū ſeu ꝟtutē ſic ſapiētū ꝛ pboꝝ. Quaꝝ ſi qdē ꝓores nō ſūt ꝟe: ſed accītales

magis:puta pp̄ pticipare:nā eo remoto ſtati vīculū diſſol/uit amicitie:ſʒ amici⁹ ʒ⁹ errat ṽ a. Uñ ibidē Ar. igr bonos p ſeipſos eē amicos ſʒ ꝙ boni ſūt:iſti qdē ſimp' ſūt amici: ſʒ illi ſʒ accñs:ꝛ ō ħ v̄ificaſ amico ꝙ nō mutuat ſʒ tribuit: amici⁹.n.taſ ē idē velle idēqꝫ nolle. Tulli⁹ de amici⁹. Ar. vterqꝫ amicoꝝ amat ꝛ qḋ ipſi bo"ꝛ eq̄le retribuit voluīta ti ꝛ ſpēi:eo ꝙ ami⁹taſ oī q̄ dā eq̄litas exiſtiū bonoꝝ. Propterea ſcḋ.moral.amic⁹ ē alter ego. ℭ Deiñ. (Aut qꝛ.) Aſſignat aliā cāʒ.d.id eē:qꝛ iniuſtiti"ꝛ tráſgreſſio ē maioꝛ q̄ puat depōnē q̄ʒ illa q̄ puat mutuū:ꝛ'.n.cōmittiſ iniuſti⁹: tū qꝛ dānificat amicū turpit:tū ēt qꝛ frangit illi fidē:q̄ʒuis neutꝝ ſit pagēdū iſtoꝝ:cū vtrūqꝫ ſit turpe puare ſiue depōnē aut mutuū:q̄re oꝫ a talib⁹ abſtinē ne aliqꝫ vitupeſ:ꝛ marie cū puat depōnē. ℭ Deiñ. (Ampli⁹.) Aſſignat aliā cām.d.ꝙ qñ aliq ſūt eq̄les ꝛ ṽi amici ſi ipē nēcitatis nō fiat coauxiliū de ꝓpo ēt prauū ē valde:itaqꝫ deteri⁹ imo peſſimū qñ qs cū eo ꝙ nō auxiliaſ ſuo amico:puat ēt ipʒ eo qḋ ei⁹ ꝓpriū erat:ꝛ merito qꝛ hic depōnē ſec̄ ꝯfidēs de illo apḋ quē depoſuit tāq̄ʒ de ſeipſo:ſʒ taſ puat illū deponētē ac ſi foret illi⁹ inimic⁹. Et addit vlteri⁹ q cū puaſ qs mutuo nō tm̄ peccaſ:cū mutuās:vt oñſuʒ ē:ſi tāq̄ʒ amic⁹ mutuauit ſʒ vt ali⁹ potu⁹:peccat igiſ ꝛ':ꝛ qꝛ nō tm̄ ſubueīt de ſuo ſimo puat ipʒ ꝓpo. ℭ Deiñ. (Ampli⁹.) Aſſignat ʒ⁹ cāʒ d. ꝙ iſtoꝝ exhibitio q tradūt aliq̄s vt deponētes ꝛ mutuātes: datio quā faē depōnēs:ē grā cuſtodie ꝛ traditōis ſimplr: vt fiat ei⁹ ꝯſuatio abſqꝫ reclamatōe aliq̄:ſʒ alteri⁹ iſtoꝝ datio nō ē cuſtodie ꝛ ſaluatiōis ſʒ vtilit"ꝭ.ē.n.mutuās vſurarius cā lucri:cū inq̄ʒ ita ſit dedūc deiceps ꝙ mur⁹ dedignamur ꝛ ꝓ puo reputam⁹:ſi repōām⁹ depōnē ſub aliq̄ ſpe vt a depnōis amici⁹ nō lucri:vt ſimp' mutuātes:q̄ʒ ſi nihil ſpabamus:nā tūc ꝯſolamur noſipſos dicētes:faciebamus vt bñem⁹ eos ꝓ amicis ꝛ fautoribus ſi oporteret qñqꝫ. Qḋ declarat quodā ſili.d.ſīc piſcatores cū ſpantes eſcis cape piſces mīme capiūt. Uñ ēt piſces cōedūt eas:ꝛ iō duplici puātur itētiōe ꝛ piſciū ꝛ eſcaꝝ. Et iō cū mutuātes puanſ mutuo:qñqꝫ re⁹ illoꝝ duoꝝ mutuātes mīme hñt contriſtari. Sic igiſ magis ꝯtriſtari hʒ q ſimplr ſine aliq̄ reclamationis ſpe ōpoſuit ꝯſr mur⁹ aliqd idē ip̄ās:mīme vō q cā lucrādi apte mutuauit. ℭ Deiñ. (Malus.n.) Adhuc aſſignat aliā cāʒ.d.ꝙ q̄ʒuis adhuc ſit cognitū ſepe mīfeſt"piculū in deponēdo:ꝙ oñdiſ mlta ꝯſiliatiōe exqſitoꝝ. deponūt.n. apḋ illos nēcitat:cū ſint ipotētes apḋ ſe ꝯſeruare:timētes amittē illḋ modicū qḋ hñt:a qb⁹ eſtimāt ōpoſi"ſe ſubiici ꝛ nō circa q̄ſcūqꝫ idifferēter:ſʒ illi q mutuāt ſi faciūt id tanq̄ʒ iganati ipo⁹ne pdātꝫ qꝛ ſūt ſupabūdātes:ita ꝙ mutuare pñt ſufficiēter:ꝛ tñ adhuc abūdaſ. Sic igr hi ſūt vt euſortūati:pores vō iſortūati:ſʒ itolerabili⁹ ē iniuſti"facē iſortūato q̄ʒ bñ fortūato:puat.n.ipʒ ſubripiēs:ſi ſolum depoſitione verum ēt vita:cū careat demū alimento: mutuantem vō cum abundet minime ledit.

Nō pulchꝛos rōnes.

ℭ Problema iij. Antiqua.

[P]Ropter qd in curijs gñibus magis q̄ʒ teſtamētis numerāt? Aut qꝛ gen⁹ qdē nō eſt mētiri:ſed oēs enucleare:teſtamēta aūt multa falſa vtiqꝫ extradicta ſunt exñtes. Noua.

ℭ Quāobrem in foris nōnullis familie poti⁹ q̄ʒ teſtamenti rōne ſentētiam fieri ſolitū ſit? An propterea ꝙ de familia emētiri nō licʒ: ſed vera fateri neceſſe eſt. Teſtamēta autem multa iam falſa eſſe redargui potuerunt.

ℭ Quaſ i curijs ſiue i loci i qb⁹ reddiſ i⁹ magi nūant hoies cū teſtānū ſcribūt vltias volū"ipſos.n.teſtes inducūt nūo vt ſaltē.7⁹ apḋ leges q̄ʒ i gñib⁹ aliqꝫ volūtatū ꝛ ꝯuētionū i eis.n.ſufficiūt duo aut tres vt i ꝓcuratiōib⁹:aut.5.vt i emptiōib⁹. Sʒ qꝛ lrā fortaſſis videreſ alicui violētari trāſpōne:q̄re legaſ i ordie ſuo. Qꝛ i gñib⁹ vt expo"ē:pue vſ gñib⁹ i curijs.i.nō curatis:nō eni curaſ de mlti"teſtiū e tabellōib⁹ vel ꝯſtruētē:magi nūant.i.ꝯfeſſe ſubiferēdo mox cū duos aut tres teſtes nolauerīt ſuis noib⁹ꝛ cognomib⁹ q̄ñalitat notā ſubiferēdo ꝛ alij. Sʒ i teſtis nūant omni⁹ pticulariter ꝛ d ſtricte añq̄ʒ iferāt ꝓtractā notā. ℭ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit.d.cāʒ eē:qꝛ circa aliud gen⁹ inſtroꝝ in pactis hoiuʒ ꝛ ꝯuētiōib⁹ ui curijs ciuilib⁹ ſic vēdutiōib⁹ locatiōib⁹ ꝛ hō q̄ ſūt fcā iter pm ancētes:neqꝫ ſic adeo nō teſtōꝝ negocia ardua nō mūi⁹ ꝯtigit mētiri hoies ꝛē.ꝛ v̄itatē occultare:imo teſtes vno teſtāſ ore oēs ſilr v̄uatē:ꝙ ħ ſic euenit in teſtis.nā ea vt ad multū ſūt falſa ꝛ cōpo⁹:tū qꝛ ꝯſtruentes ipa facti ſūt eē ſcā ꝛ ea q̄ igrunſ ō eis:ſūt.n.mouui ita vt neq̄ant manu tenē ꝙ teſtati ſūt:ꝛ iō pui cogitāt ea ifrigē: tū ēt qꝛ ſī ō reb⁹ arduis valde nō reliquēdis ꝯtigētib⁹ qbuſcūqꝫ veꝝ determinatis vt ꝓpingorib⁹ꝛ legitimioribus.

ℭ Problema. iiij. Antiqua.

[P]Ropter qd iopia apud vtiles hominū magis ē q̄ʒ apud prauos? Aut qꝛ ab oibus odiſ ꝛ expelliſ: ad ꝯueniētes fugit cogitās marime ab his ſalutē adipiſci ꝛ pmanere. Si autem ad prauos puenerit:nō vtiqꝫ permanere in eadē potentia ipſos:ſed aut furari:aut exterminari:qbus factis nō ampli⁹ eē ipſaʒ apud eos? Aut qꝛ ſtudioſos opinaſ hoiuʒ optime ipſa vti:ꝛ minime iniuriam pati ab ipſis:quēadmodū igitur depoſitionē pecuniarum penes bonos ponimus:ꝛ ita ipſa a ſeipſa ordinaſ? Aut qꝛ femina exñs paupērioꝛ eſt:q̄re bonis indiget:aut qꝛ ipſa malū exñs ad malū vtiqꝫ ñ veiet. ſi.n.malū eligat: oio vtiqꝫ difficulter ſanabile erit. Noua.

ℭ Cur paupꝫtas apud hoies bonos poti⁹ eē q̄ʒ apud prauos ſoleat? An qꝛ oib⁹ odio hr̄ atqꝫ expelliſ.ad probos pfugit. rata marie apud eos ſalutē pmanēdiqꝫ locū ſe poſſe aſſequi:eē ſi ad prauos veneri nūq̄ʒ eos fortuna iſta fore ꝯtētos:ſʒ vel furta vel latrocinia adituros:qb⁹ reb⁹ futuꝝ vt ipſa ampli⁹ apud illos manere neq̄at? An qꝛ hoies:probos optime ſe viſuros exiſtimat:nec ſibi petulanſ ꝯtumelioſe qppiā facturos. Itaqꝫ vt nos pecuniaꝝ depoſita tute hoſbus bonis credimus:ſic ēt hec ſibi diſpenſat ꝛ ſtatuit? An libēter ſe ad viros optimos ꝯfert:qꝛ femina eſt:inopſqꝫ:proinde ꝛ viriuʒ ꝛ cōſiliꝫ vt eiuſmodi hoibus cōmendatā ſe eſſe magnopere velit atqꝫ ōſideret? An qꝛ mala ēt nūq̄ʒ ſe malis iūgere velit. Nā ſi ita maluerit oio malū irremediabile ipſa reddetur.

ℭ Quare iopia magi appetit eē ꝛ hītare apḋ bonos viros ꝛ vtiles q̄ʒ apud prauos ꝛ inutiles. ℭ Nō" Ar. ħ loqui

Uitia ꝛ virtutes q̄bus diis tribuūt

more poetaꝝ magis theologicos virtutes ꝛ vitia attribuentiū quibuſdā deoꝝ: paladi ſciam veneri luxuriā diſcord. e inuidiam paupertatē ꝛ defectū inopie. ℭ Deinde. (Aut q2.) Soluit ſuſpitioſe ſiue poetice. q. d. p̄ma cāꝫ eē: q2 inopia hr̄ odio ab hoib⁹ cū dicat puanonē oium et bonoꝝ fortune: nō aūt paupertas veꝝ coꝛuꝫ paucitatē: ꝛ ideo expellitur a cunctis expulſa: ꝛ in fugā poſita cogitans rōcinatur intra ſe ip̄aꝫ ad q̄s poſſꝫ fuge: q ip̄aꝫ min⁹ moleſte ſufferrēt: ꝛ ita cupiēs maxie ſalutē ꝛ q̄etē adipiſci puēit ad ꝯueniētes ꝛ pmittētes eā ꝯuiuē ſecū: q̄les ſūt boni vt ſecū hitet. ſcit. n. bn̄ q ſi adheſerit p̄uis: q nō pōt ſaluari neqꝫ pmanē i ſuo po⁹ apō ipſos ea ſibi ꝯſueta vel ipſi p̄ui nō pmanebūt i eadē po⁹ ꝛ diſpōne poꝛ: ſi ad eos puenit i q̄ erāt an̄ ipſi⁹ adūētū: ſꝫ efficiuſ fures aut extermiatores ſeu p̄dones: qb⁹ factis ꝛ idicatis nō poterit apō illos vlla ten⁹ hitare. ℭ Deinde. (Aut q2.) Aſſignat aliā cām. d. p tāto vadit ad ſtudioſos ꝛ viles: q2 eſtiat q ipſi optie vtēſ ea ꝛ tractabūt ip̄aꝫ cū ſint boni. Q̄ō declat q2 ſm q depō pecunie apō bonos ꝛ legales ſit vt dcm̄ eſt: ſic ꝛ ea ꝯſiderās in ſeipſa deliberat tādē diſponit ꝛ ordinat vt habitet cū hōi tāq̄ꝫ cū bonis hoſpitib⁹ ℭ Deide. (Aut q2.) Aſſignat aliā cāꝫ. d. q2 inopia

Inopia q̄d ſit

eſt femina debilis ꝛ paupcula: vt ē nā ꝛ cōditio femelle reſpectu maſ. eget bonis qb⁹ poſſit ſuſtētari. q̄re apō eos nō prauos decreuit habitare. ℭ Deinde (Aut q2.) Aſſignat aliā cām. d. q2 cū ea ſit qōdā maluꝫ ꝛ defect⁹: nō puenit ad ip̄ꝫ vt cū eo hitet q2 ſi malū eligē vellet ſecū morari: cū ip̄a ſit q̄d malū: tūc malū malo additū reddiſ totalr difficulter curabile: imo magis ipoſſibilis curatiōis: ꝛ ita ſubꝫ ſuti. i. bonos coꝛrūpet: quo ſiq̄dē coꝛrupto pimeſ ꝛ ip̄a: q̄re apō ſtudioſos appetit eē: ꝛ nō imerito cū īde reſultet tēperamētum qōdā q̄ſi ex ꝯ̄rijs ꝯpoſitū: adhuc pōt alia cā dari: q2 dcm̄ eſt q inopia ē qōdā malū: ip̄m aūt ē defect⁹ ꝛ priuatio q̄dā. nō. n. hꝫ eē in ſeipſo: veꝝ eſt q̄dā obligtas boni: deſtruit. n. ſeipſum: q ſi integrū ſit ipoꝛtabile ſit. ethi. 4. Propterea ſi inopia dēat pmanere oꝫ ip̄am apō bonos hitare.

Cap. j. ꝛ alibi

ℭ Problema. v. Antiqua.

Ropter q̄d nō ſilr iniuſtitie maiores circa pecunias ꝛ alia: vt puū dicēs ſi vtiqꝫ ꝛ ieffabile dicet: ſꝫ q vnū pdit ꝛ ciuitates: ſic obolū priuās ꝛ talētū: Aut q2 a maiori iniuſtificatiōe q̄dā maioꝛa ſunt pp ipotētiā. Noua.

ℭ Cur nō queādmodū amplificāſ iniurie i pecunijs ita ceteris ēt i reb⁹ valeāt augeri. Ubi cā: q leue aliq̄d dixerit: nō ppea rē quoqꝫ reticēdā apiet: nꝫ q vnū pdiderit: vl' totā rēpu. pdere ppea velit: ſicut qui oboluꝫ abſtulerit ēt talentū auferret: An q2 ſunt que parcius quidem per impotentiam ſed voluntate amplius inique cōmittanſ.

ℭ Problema. vj. Antiqua.

Ropter quid puam depoſitioneꝫ turpe eſt p̄uare q̄ꝫ multū mutuatuꝫ: Aut q2 depoſitionem p̄uans opinantē ipſū eſſe bonū fallit: aut q2 qui hoc ꝛ illud faceret. Noua.

ℭ Cur depoſitū etiam paruū denegare turpius eſt q̄ꝫ debituꝫ magnū: An qui depoſitum negat hoiem fraudat: a quo bonus ipſe exiſtimatus eſt: An quoniam qui hoc facit. illud etiam facere velit.

ℭ Tāgit adhuc aliq̄lr 2m pblema. d. q̄re modicā depoſitionē turpi⁹ ac ēt iniuſtius eſt p̄uare q̄ꝫ mutuū q̄ꝫtūcūqꝫ magnū. ℭ Notāduꝫ q ſimplr id ſupius pponebaſ: h aūt cū determinatione ꝯpando puā depoſitionē ēt ad mutuū indifferēter. ℭ Deinde. (Aut q2.) Soluit. d. p̄ id eē q2 ille q p̄uat depoſitionē: opinaſ foꝛe eā magnū bonū p̄cioſuꝫ: ſed falliſ plerūqꝫ: qm̄ res nō erit hōi qō pt accidere: cū deponēs deponit occultatum in ciſta vel ſub ſigillo: ſuſcipiens aūt fingens etiā nō curare q̄d ſit. Si igitur apud quē deponiſ attēdat p̄uare depoſitū ꝛ ignorante ēt valorē ipſius itavt ciſtā apiat vl' ſubleuet ſigillū cū poſſit decipi circa id: pꝫ q praue opaſ maxime ꝛ iniuſte: cū ēt nō retrahaſ ab ignorātia depoſitionis cū alijs tactis in 2°. ℭ Deide. (Aut) Aſſignat aliā cāꝫ. d. ſtepꝫ illud ꝯtigere: q2 ille qui facit hōi p̄uationē rei pue ꝛ ignote circa quā pōt falli vt tactū eſt ꝛ tn̄ nō ceſſat a p̄uatiōe ipſi⁹: ſignū eſt q libēti⁹ p̄uaret ſi depoſitionē ſciret certe eē p̄cioſiorē. Et ſic ꝯcludiſ q ſit prau⁹ oēs. n. praui ſm appetitū dicunſ topicē. 4°. Unde cōiter dr̄ nō potuit mihi facere peius ſiquidem potuiſſet libenti⁹ peregiſſet ꝛ merito. q2 modica fuit cauſa motiua. Cap. 11.

ℭ Problema. vij. Antiqua.

Ropter quid hō pticipans diſciplinā eſt iniuſtiſſimū omniū animalium: Aut plurima mēte pcōmunicat: maxime igitur delectationes ꝛ felicitateꝫ aſſequitur: hec aūt abſqꝫ iniuſtitia non ſunt. Noua.

ℭ Cur homo q adeo eruditione preditus ē. animātiū omnium iniuſtiſſimus ſit. An q2 ingenio cogitatiōeqꝫ plurimū valet. Uoluptates igiſ ꝛ felicitatem rimaſ maxime atqꝫ ppēſat: q̄ niſi cū iniuria nemo aſſequi pōt.

ℭ Quare hō eſt aial iuſtiſſimū inter cetera aialia. non. n. vr̄ cū diſciplina pticipet ꝛ intellectu qb⁹ dꝫ ab iniuſtitia pbiberi. ℭ Nōn̄m q iuſtitia ꝛ iniuſtitia ppe aialib⁹ ieſt hñtibus rōnē. eſt. n. vt dcm̄ eſt in pte rōnali ſita. q aūt videaſ in alijs aialib⁹ indicari ab Ariſt. ſm ſilitudinē exiſtit. ſicut eni qñ q̄lꝫ hꝫ q d dꝫ hr̄e dr̄ iuſtitia: eꝫ vo iniuſtitia: ita ſilr i alijs euenit aialib⁹: q qñ ſūt cōicatiua adiuicē: ita q vnuꝫ patiſ hr̄e poꝛtionē ſui alimēti: ſm q dꝫ: pt dici iuſtitia: oppoſitū vo iniuſtitia. Q̄ñ ēt mō hyſtoꝛiaꝝ. 7° dr̄ q̄dā aialia decilda: vt anſer: cū tn̄ dcm̄ ſit. 4° topi. ꝛ 3° de aia. decūdiā eē in rōne. Pōt ēt dici in alijs aialibus foꝛe iuſtitiaꝫ nāle pretactā ceu cū hñt de q̄ꝫtitatib⁹ ꝛ q̄litatib⁹ elemētoꝛuꝫ ſm q merenſ ad coꝝ actus exercēdos dicuſ eē talia ad iuſtitiam penes Gal. ꝛ Haliab. nam Aui. ꝯplonē iuſtitie ſoluꝫ in ſpē ponit hūana. ℭ Deide. (Aut q2.) Soluit. d. cāꝫ eē: q2 hō cōicat mente q̄ ptractat plurima: q̄ eſt vis aggregata ex fātaſia cogitatione ꝛ memoꝛia: vt appet. 4° thera pen. ꝛ p̄ſertim cū vixerit ſm paſſiones ſenſitiuas ꝛ brutales appetit⁹ deſiderat ꝛ ſtudet aſſeq illecebras delectatōes ꝛ felicitatē. Talia vo aſſeq nō pt ꝛ ꝯphēdere ſine iniuſtitia: cū in his recta rō ꝛ volūtas ꝯſtās corrūpanſ. Et hō ſiq̄dꝫ tactū ē aliq̄d. 50° 10°. ℭ Noſce q felicitas ē triplex: q̄dā ē vo q̄ extat in nobili opatione: puta itellectiua reſpectu nobilis obi vt intelligibilis: q̄ eſt de hoie ppa: ſꝫ quā ē q̄d diuini. de q̄ ethi. 10°. Eſt ꝛ alia politica ꝛ ciuilis. 3ª vo opiata exiſtit differēs ſm q differētes ſūt hoiuꝫ appetit⁹. Quidam eni poſuerunt eā in coitu: alij in gula: nōnulli in diuitijs: q̄dā in honore ꝛc. de his ethi. p intēdit aūt An. p ſeli

Iuſtitia ꝛ iniuſtitia in q̄bus ſit

Cap. 10. T. c. 40 ꝛ unde

Felicitas triplex

Cap. vij ꝛ unde

Cap. 4

etatē eam quecunq̄ eſt ⁊ eſtimata quā appetunt deuiātes a rōnis tramite. ¶ Nōn̄ ēt ꝙ politicoꝝ .p̄. cāz hꝫ pble-
Cor. 68. col. 3. in lib. meo matis talr tāgit. Sicͤ pfectiſſi⁹ ⁊ optimū aialiū ē hō viuēs ſupple ſm legē ⁊ iuſticiā: ita ſeparatū a lege ⁊ iuſticia ē peſſimū oiūꝫ: ſeuiſſima.n.ē iuſticia hñs arma. Cū igit fuerit ſine ṽtute ⁊ iuſticia ſceleratiſſimū ⁊ ſilueſtriſſimū ertat aialiū: ⁊ ad voracitatē peſſi⁹: ſꝫ iuſticia reddit ciuilē ⁊ ſociabilē: ſic itaqꝫ lꝫ hō ſit ꝑticipās diſciplia ⁊ itellū: qꝛ tñ nō vtit bis ſepe ſꝫ oppoſit] magi] ceter] reddit aialiū iniuſtiſſimū.

Problema. viij. Antiqua.

PRopter qd diuitie vt frequenter apud prauos q̄ꝫ apō ſtudioſos: Aut qꝛ cece exiſtentes ſm intellectum non poſſunt iudicare neqꝫ eligere melius. Noua.

¶ Cur diuitie magna ex pte ab hoib⁹ prauis poti⁹ q̄ꝫ bōis hēant: An qꝛ fortūa ceca ē: diſcernere ſibi atqꝫ ſeligere qȯ meli⁹ nō pōt.

¶ Quare diuitie ⁊ vīr bona fortune vt frequētius reperiunt apud prauos hoīuꝫ q̄ꝫ apud ſtudioſos. ⁊ id vtcūqꝫ ꝯcidit oppoſite tñ cū .4. Dicit aūt vt frequēti⁹ qꝛ ſtudioſi ⁊ ſapiētes aliqñ facti ſūt diuites ne ipſi ⁊ eoꝝ ſapiētia contēnat a vulgo ſicͤ recitat de talete mileſio .p̄. politi. oñdēte facile ſore ditari phōs ſi vellēt: ſꝫ id nō eſt in q̄ ſtudent. ¶ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit .d. cām eē: qꝛ diuitie cece ſunt: lumine.n. carēt intellē nō potētes dijudicare ṽtuoſum a vicioſo: neqꝫ eligere qȯ meli⁹ aut deteri⁹: ⁊ iō prauos pleriqꝫ nō dignoſcentes vt inopia cognoſcit ſtudioſos: vt dcm̄ eſt .4. diſponūt habitare cū eis q̄ꝫ eqdē cecāt cū ſint cece ac mentē obnubilēt nō diſcernētes meliora pp̄ q̄ꝫ nō raro fiūt praue iuxta illud ethi. p̄. multi pp̄ diuitias periere. Et vīr notandū ꝙ qȝ qȯ poteſt multipliciter ſolui: per oppoſitum tñ vt .4. ea aptando: ⁊ hoc de problemate.

Cor. 68. col. 3. in lib. meo

Capi. ij.

¶ Problema. ix. Antiqua.

PRopter qd putat eē iuſti⁹ finiētibus q̄ꝫ viuētib⁹ ſupmanere: Aut qꝛ viuētes pñt ſibi ipſis ſufficere: qui finiūt aūt nō ampli⁹. Noua.

¶ Cur iuſti⁹ hitū eſt hoibus vita functis opē ferre q̄ꝫ viuis: Aut qꝛ viui ſibi ipſi p̄ſidio eē pñt illi defuncti nihil preterea pñt.

¶ Quare iuſti⁹ ⁊ rōnabilius reputat ꝙ aliqui ſupmaneāt ſiue ſuperabundent bonis: eis fini appropinquantibus vt decrepite etati ⁊ morti: q̄ꝫ ſupermanere ac abundare ipſis viuentibus vt potentibus vti operibus vite: vita enim dupliciter dr̄ qbus acqrunt puta cum ſunt iuuenes. Quare dicitur topi. 3⁹ in triſtitiā magis eligendaꝫ fore in ſenectute q̄ꝫ in iuuētute: melius.n. eſt vt ptis poſt mortē eius gaudeant inimici: q̄ꝫ in vita egeat amicoꝝ ſubſidio. ¶ Deīde (Aut qꝛ.) Soluit .d. cām eſſe: qꝛ viuentes vt expoſitum eſt poſſunt ſibi ſufficere: cum ſunt ſani ⁊ fortes acqrendo q̄ ſunt vite neceſſaria: ⁊ iō nō eſt curandum neqꝫ multū iuſtum vel iniuſtū reputandum: ſi aliquo ſupermaneāt aut nullo: ſed qui ſūt fini vel morti ꝓpinq: nō potentes ꝓpter infirmitatē aut ſenium neceſſaria vite acquirē: iuſtum reputat ⁊ rōnabile: ſi acquiſiuerint prius ⁊ ſuperabundauerint: ita vt hoc tpe ſibi ſufficiāt: in quo non pñt acquirere. Quare ſenes ⁊ infirmi etiam ratione vtētes: vltra id qȯ expetit natura redduntur tenaces ⁊ auari.

Capi. iij.

¶ Problema. x. Antiqua.

PRopter qd q ꝯiūgit ſano: nō fit ſanior neqꝫ q forti: aut meliori i hit⁹ nihil addit: iuſto aūt ⁊ tpato ⁊ bono: Aut qꝛ hec qdē non imitabilia hec aūt imitabilia aīe: bon⁹ aūt aīa ſan⁹ āt corpe aſſueſcit igit gaudere recte ⁊ triſtari: q aūt coniungit ſano nō amplius. nō enim ſanus eſt in gaudendo quibus ⁊ nō: nihil eni horum facit ſanitatem. Noua.

¶ Quā ob cāz q morā cū hoīe ſano traxerit nihilo reddi itegriori corpe poſſit: neqꝫ q cū robuſtiori aut pulchriori verſat. q q̄ꝫ i eiuſmodi hit⁹ ꝓficiat: iuſto aūt ⁊ tēpato ⁊ bono q ſe deiunxerit: melior in his ipſis bonis aī euadet: An qm̄ bona corpis aīo imitari nō poſſum⁹: bona aī poſſumus. ē aūt qſqꝫ bon⁹ ṽtute aī: ſanus virtute corpis. Aſſueſcit igit exēplo melioris recte modo letari mō cōtriſtari. Quis aſſueſcere neqt q cū ſano ē haud eni quiſq̄ꝫ ſan⁹ in eo ē: vt letet quib⁹ reb⁹ letandū: triſtetur quibus triſtanduꝫ ſit. Nihil enim ex his ſanitatem creare poteſt.

¶ Quare ſi qs ifirmantiū copulet ſano aut debilis forti: vl deterior meliori: nō pp̄ h̄ reddit vnuſqs talis: q̄lis ille cui hec ſūt: puta ſan⁹ fortis ⁊ bon⁹: qȯ oñdit .d. ꝙ habitus acquirtur infirmo debili vel prauo ſi coniungat temperato vel ſano iuſto ſiue forti ⁊ bono. ¶ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit .d. cām fore qꝛ quedam horum cum ſint oppoſita predictorum habituuꝫ vt infirmitas debilitas ſiue timiditas ⁊ malitia in quadam conſiſtunt mutatione ⁊ alteratione non enim quiete poſſident ſua ſubiecta: ſed ſemper alterāt vt tandem ipſa corrumpant: cū eſſe eorum ſit valde a medio elōgatū: quod eſt de ratione virtutis. Sꝫ hꝫ puta fortitudo aut iuſticia bonitas ⁊ ſanitas ſunt pmanentia inalterabilia. ⁊ q̄ꝫtum ad aīam ⁊ q̄ꝫtum ad corp⁹: ſm ꝙ ſunt habit⁹ aīe ⁊ corpis. Et h̄ declarat: nā bōitas ac ēt fortitudo aliqr ē hitus qete pmanēs i aīa ⁊ ip̄ꝛeſſus: ſꝫ ſanitas ē hit⁹ corpis: habit⁹ aūt nō relinq̄ ſubm ſuū vt aliud afficiat: ſe deſtruēs: ⁊ qꝛ bonitas ⁊ hꝫ ṽtus aīe ipſi ē ip̄ꝛeſſa: ꝯōqꝫ opatur actus ſibi ꝓp̄rios ꝯgaudēdo ⁊ triſtando recte ⁊ alios act⁹ bōitatis ⁊ ṽtutis opando: ⁊ nō maꝫ extriſecā alterā aſficiēdo: ⁊ ſic ꝯiūctū bono forti ⁊ tpato ac hꝫ nō reddit talis pp̄ p̄dcā. Et ꝯfirmat: qm̄ qs ſi efficit puta malus ⁊ reddit bon⁹: ⁊ timid⁹ fortis ēt i qeſcēdo a p̄uis: vl ēt rōnes ſtudioſas audiēdo: imo ſe oꝫ in illis exercere: qm̄ ex frequēti bñ agere ſim⁹ boni: ſicut ex frequēti citharizare citharifte. 2⁹ ethi. ſi.n. ſolū admonitiōes audiret: ⁊ cū h̄ ēt diſceret nō opans: iā ſciāꝫ moralē nālē ꝯſtitueret. qȯ negatū ē. 2⁹ ethi. nō.n. eoꝝ negociū eſt ꝯtēplationis grā vt ſciam⁹ qd ē ṽt⁹: ſed vt boni efficiamur. Eodē mō lapſus q ꝯiūgit ſano nō magis efficit ſan⁹ ꝯiūgēs ſe cū gaudio: ēt qbuſdā ſanis vl ſanis ⁊ gaudētib⁹: nihil.n. talū ſanitatē inducit: dūmō nō exerceat ea q̄ p̄cipiūt i medicia: vt alterādo corp⁹: vel eiciando ⁊ vīr egritudinē vl cāz ei⁹ remouēdo. ¶ Sꝫ ꝯtra dr̄ ꝙ ſi aliqs ꝯiūgat meliori ꝙ melior efficiat: qꝛ cū ſcō ſanctus eris ⁊ cū pūerſo pūerteris. pſalmiſta. ¶ Dōm ꝙ nō ſufficit ſicͤ dcm̄ ē ꝯiūgi: ſꝫ diuti⁹ aſſiſtē reqrit: vt dimiſſo hitu malitie ipſi⁹ oppoſit⁹ inferat. Eget igit tpe duplici penes Ga. 7⁹ de inge. p̄ qdē vt prauū deponat hitū: reliq̄ ſi qdē vt informet ſtudioſe ⁊ tertio ſm illum eādem operatione.

Capi. j.

Capi. ij.

Dubi⁹

¶ Problema. xj. Antiqua.

PRopt̄ qd durius eſt mulierem i/terficere q̄ᵹ virū: quamuis melioꝛ ſit mas muliere naturaliter? Aut qꝛ imbecillius. quare minus iniuſtum facit. adhuc non eſt virile forte eē apō multum minus. Noua.

¶ Cur mulierē interfeciſſe iniquius ſit q̄ᵹ vi/rū quāquā nāe rōne mas femina preſtātioꝛ eſt? An qꝛ mulier ībecillioꝛ eſt minuſq̄ᵹ proinde facere iniuriā poteſt. Itē eniti aduerſus id quod longe infirmiꝰ eſt nihil virile: imo ſtolidum atqꝫ iniquiſſimum eſt.

¶ Quare durius ſceleratius ac iniuſtius mulierem eſt oc/cidere q̄ᵹ virum. Subdens quaſi non videri quia vir eſt mas ipſe aut melior muliere naturaliter ꝛ pfectioꝛ femel/la: ea vero vniuerſaliter imperfectioꝛ eſt mare: ꝛ maxime in ſpecie humana: immo nulla virtute ponitur participa/re: niſi quia pia. hyſtoꝛiarum ſexto. ¶ Deinde. (Aut qꝛ:) Soluit. ꝛ aſſignat duplicem cauſam dicens primo cauſa eſt: quia mulier eſt quid imbecillius viro ꝛ impotētius: p/pter quod minus poteſt iniuſta ꝛ praua facere: qbus moꝛ/tem debeat mereri: vir autem oppoſita: quare nō adeo du/rum ſceleratum ſiue iniuſtum eſt talem occidere. ¶ Dein/de. (Adhuc.) Aſſignat aliam cauſam dicens id eſſe quia cum vir vniuerſaliter ſit foꝛtioꝛ: illa foꝛtitudo non repute/bitur: immo potius vilitas ꝛ deſpectio: cum valde foꝛtis cō/traponitur minus forti: debet enim hic pericula terribilia peraggredi: vt tertio ethi. cum autem opponatur mulieri occidens illam contrarium accidit: quod hic. ¶ Dubitaſ

Capi. 9. ꝛ. 10. Dubitꝰ

videtur enim durius foꝛe virum occidere q̄ᵹ mulierem: qꝛ durius eſt occidere quod eſt melius ꝛ perfectius oppoſito cum minus mereatur moꝛtē: ſed vir qꝛ maſ. melioꝛ ē mu/liere: ꝛ in. 8ᵒ de hyſto. dicit̄ q̄ ipſa eſt ſubdola magis ꝛ pꝛe/ceptioꝛ vel aſtutioꝛ: ꝛ in phyſionomia. femella eſt mare i/niuſtioꝛ: ſed propter huiuſmodi ꝛ maxime iniuſtitiā quis meretur moꝛtem: non igitur durius mulierem viro occide/re. ¶ Dicendum durius eſſe mulierem interficere q̄ᵹ virū cuius quidem ratio eſt: qꝛ illud minus leuiter ꝛ ſine patiē/tia occiditur: quod reſiſtere poteſt ꝛ vehemēter inſurgere in eum qui occidit: ꝛ hoc eſt vir ꝛ non mulier: pp. n. nō poſ/ſe reſiſtere: aut poſſe durius dicit̄ vel minime: vnde vilipē/duntur ledentes pueros decrepitos ꝛ imbecilles.

¶ Problema. xij. Antiqua.

PRopter qd fugiēti in iudicio dex/tram ſtationē dant? Aut qꝛ diri/gere volunt: ſuperante igit̄ perſe/quēte ſtationē fugienti dant: deide ſicut in multū fugientes obſeruāt. in dextra enim cuſtodia fit ſi fugiens habet ſtationem que eſt in dextra. Noua.

¶ Quam ob cām reo dexter apud iudicem locus datur? An vt rō compenſandi habea/tur. Cū igitur res faciat accuſatoꝛē ſuperio/rem reo ſtatus conceditur melioꝛ: vt aduer/ſario poſſit equare. Tuꝫ etiam reus magna ex parte cauere ꝯſueuit: qđ melius facere ita poſſit: ſi locū dextrū obtineat.

¶ Quare ſi quis detineri debet in iudicio coram iudican/te timēdo ne fugiat ſtare facit ipſum detinēs in ſibi dextra ¶ Deinde. (Aut quia) Soluit dicens id eſſe: qꝛ iudican/tes ꝛ qui eis obediunt dirigentes volunt dirigere reum fugi/entem vt melius retineant ipſum. vt igitur perſequens ꝛ cohibens illum melius ſuperet conſtituit eum in parte ſi/bi dextra deinde taliter conſtitutum obſeruat diligentem ſibi cuſtodiam adhibendo tanquam alicui cupienti con/fugere omnino: cum autem fugiens fuerit directus a per/ſequente ꝛ firmatus in dextra fugere non poterit. ¶ No/tādū q̄ ſituatio fugiēns in dextra tripliciter operatur ne fugere valeat. vna quidem qꝛ perfectius viſus iacitur ſup ipſum. dexter enim oculus quo illum intuetur circūſpecti/oꝛ ſiniſtro. 7ᵒ 6ᵉ. Alter qꝛ firmius poteſt aliquis detineri dextra q̄ᵹ ſiniſtra cum ſit foꝛtioꝛ. Tertio quoniam in dex/tra ſi fugeret melius poteſt ipſum quis conſequi cum mo/tus ſit in dextris ꝛ fulcimentū in ſiniſtris. de cauſa motu aialium. ſi tñ vellet ipſum iugulare locaret eū in ſiniſtra.

Situa/tio i dex/tra quid opetur

¶ Problema. xiij Antiqua.

PRopter quid quādo ꝛ fugienti ꝛ pſequenti vident̄ nūeri eq̄les fu/giēs vincit? Aut qꝛ fugiens i ago/ne ſolū audiuit ſe ad q̄ opꝫ ipſum in/deſperare ꝛ teſtes dare ad male accuſata ha/beri: aut qbꝰ dꝫ iuuari: nō facile diuinare ali/quē qbus opꝫ ipſum pparari. aut teſtes aut aliud ſignū: qꝛ non iniuſtum facit. Pro ſe/quenti autē eſt quomodo vult ꝛ anteq̄ᵹ vin/dictā reuocet probare cām: ꝛ iam vocatum fictum quia vult perſuaſibilem accuſatoꝛē ipſius: videns vtiq̄ᵹ ſecundum omnia hec minoꝛatum legiſlatoꝛ fugientem adiecit fu/gienti: qñ igit̄ iudices vtrinq̄ᵹ opinabimur. At vero ꝛ hoc vtiq̄ᵹ aliqs videbit: in timidiſ enim exñtes multa derelinquunt: que opoꝛ/tet ipſos dicere: aut operari fugientes: qui ſp in maioꝛibus periculis vt in multū ſunt: quare ſi derelinqūt que opꝫ ipſos: ſi qdeꝫ adequantur multis manifeſtum: qꝛ ſi non derelinquerent: ꝛ vincerent vtiq̄ᵹ. Amplius vtiq̄ᵹ vnuſqſq̄ᵹ noſtruꝫ magis vtiq̄ᵹ eligat: ꝛ ab iniuſto facientem nō enumerare: vt non iniuſtū faciat: aut iniuſtū facientes ꝯnumerā/re ſicut iuſtū faciat: vt ſiqs fugit ſuitutē aut homicidiū. hoꝝ enim vtroq̄ᵹ exiſtentium que accuſat: ipſum magis vtiq̄ᵹ nō enume/rare eligimus: aut nō exñtibꝰ enumerare. ē enim quando quis vtriuſq̄ᵹ opinat̄: minoꝛā peccata eligendum: durum enim ꝛ qđ ē ſer/ui ſicut liberalis eſt cognoſcere. multo autē durius: quando aliquis liberi vt ſerui enu/merabit. Amplius aūt ſi hic quidē in foꝛtu/na accuſans: alter v̄o dubitās de quocūq̄ᵹ nō cōfeſſi opinamur opoꝛtere aſſignar̄ accu/ſanti: ſꝫ diſtribuere poſſidentē quouſq̄ᵹ iudi/cetur: eodem autem modo ꝛ in pluribus: qñ

equlis pluralitas dicētiū iniuſte: ⁊ n̄ facere
ꝯſētiū: queadmodū qn̄ ex ꝑncipio hic q̄ḋ
accuſat hic vero negat: nō opinamur opoꝛ/
tere legis potētē apponere accuſanti: ſꝫ fu//
giētē ꝑncipē eē: quouſqꝫ ſupabūdātiā aliq̄ꝫ
h̄eat iniuſtū faciēs: ſilr̄ aūt ⁊ ī iudicib⁹: qm̄ āt
neqꝫ vnā ſupabūdātiā eq̄lis nūeris h̄z regio
nē dimiſit legiſlatoꝛ hr̄e. Ampli⁹ āt magno
rū pctōꝝ magne ⁊ punitiōes ſūt: q̄re iniuſte
q̄dē nūeratis ⁊ miſcēt: n̄ ē dirigit ipe accipiē
tes: ſoluūt aūt ꝓter ꝯueniēs ſiq̄dē ita reuerē
ter q̄ nihil āpli⁹ qn̄qꝫ peccare: q̄ vtiqꝫ ⁊ ma
gnū peccātes iudices dimiſerūt: talē hoiēꝫ
ſoluētes a moꝛte. Si āt aliq̄d poſteri⁹ peccāt
ꝑ vtraqꝫ vtiqꝫ ipꝫ nō puniri dignat̄. Aut am
pli⁹ iniuſtioris q̄dē ē hois hec iniuſte facer̄:
q̄ min⁹ ꝯueniēs ē iniuſte accuſari. Iniuſte q
dē.n. facer̄ ē ⁊ ꝑ irā: ⁊ ꝑ ꝯcupiſcētiā ⁊ ꝑ timo
rē ⁊ ꝑ alia multa fit: ⁊ nō ſolū ex ꝓuidētia: in
iuſte aūt accuſare vt frequēter ex itētiōe ē: q̄r
qm̄ eq̄les nūeri facti ſūt: accuſare aūt iniuſte
accuſantē: ⁊ fugiēti iniuſtū facere: prauo iu/
dicato iniuſte accuſāte: vincere legiſlatoꝛ di/
ſtribuit. Ampli⁹ aūt ⁊ ipi ita h̄ēm⁹ ad ſāulos
q̄re qn̄ ſuſpicamur aliq̄d ipſos peccare: ni/
hil certū h̄ēm⁹. Sꝫ ſilr̄ ipoſ opinare opatoſ
eē: nō ꝯſcii ī punitiōēꝫ venim⁹: ⁊ tū nihil ma
gis poſſum⁹ ꝑſcrutari: dimittim⁹ ab hac cā.
Ampli⁹ magis q̄dē iniuſtū facit: q ex itētiōe
iniuſtū facit: q̄ꝫ q nō ex itētiōe: accuſās q̄dē
vtiqꝫ ſp ex itētiōe īcertū facit: q āt alij iniuſtū
facit: h̄ q̄dē ꝑ nec̄itatē: h̄ v̄o ꝑ ignoꝛātiā: alia
v̄o q̄ūo ꝯtigit iniuſtū facer̄ ipſi ꝯcidit: qn̄ āt
eq̄les ſiūt nūeri: ꝑſeq̄ns q̄dē iudicat⁹ ē ex me
dijs ex intētiōe iniuſtum facere: fugiēs aūt
reliq̄s rurſus iniuſtū facere q̄dē: nō tn̄ ex itē
tiōe: q̄re qm̄ iniuſtū facere mai⁹ iudicatū ē ꝑ
ſeq̄ns: fugiētē ꝯueniēter legiſlatoꝛ iudicauit
maioꝛa iniuſtificātē. Ampli⁹ āt ſp q̄dē iniuſti
oꝛ ē q nō putat latere cui iniuſta facit: ⁊ tn̄ in
iuſtū facit: q̄ꝫ q putans latere: veꝝ tn̄ iniuſte
accuſans nō opinat̄ latere hō q̄ē accuſat:
alij vero aliq̄d iniuſtificātes: vt ī multū putā
tes latere cui iniuſtū faciunt: conant̄ iniuſtū
facere: ideo iniuſtioꝛes vtiqꝫ ⁊ iudicāt̄ perſe
quentes q̄ꝫ fugientes. Noua.

¶ Cur ſi ſuffragia pari numero accuſatori ⁊
reo fuerit reūvicer̄ ſācitū ē? An q2 agit̄ cātē
ꝑmū ea audit re⁹ ad q̄ reſpōdere teſteſqꝫ ad
hibere dꝫ: aut aliq̄d facere aliḋ vn̄ ſibi ꝑſidiū
eruere poſſit: facile aūt nemini ē diuinare: q̄
ſibi ꝑmolliēda ꝑparādaqꝫ ſint: vt teſtes aut
aliqua fidem aliam: q̄ ſe inocētē oñdere vale
at. At vero accuſatoꝛ ⁊ añq̄ꝫ ī iudiciū vocet
rē diſpōere atqꝫ ſtatuere pōt: ꝓut ſibi libitū
eſt: ⁊ cū iā accerſiuit: fictis vere q̄buſdā ſilib⁹
agere. Quib⁹ reb⁹ cū legū auctoꝛ minui ptes
rei videret fauēdū cēſuit ei: quotiēs ſn̄ie iu/
dicū pares iter ſe ſiāt. Quiēt hoc ī his mari
me itelligere lꝫ: quos met⁹ terruerit. Mul/
ta.n. ibi ꝑtermittūt: q̄ vel dictu vel factu ſibi
nec̄ia ſtatuerūt. At q reuſ ꝑiculo ſp fere vti̇̄
grauioꝛi: vt ampli⁹ metuat: q̄ ſi ea ꝑtermitte
re cogit̄: q̄b⁹ poſſit ſuā augere deſēſionē: du
biū nullū ē q̄n niſi ꝑtermitteret vicere aduer
ſariū poſſet: qn̄ illis ꝑtermiſſis potuit tn̄ ſui
iuris ꝑſidio eq̄parare. Ad hec nr̄ꝫ vnuſq̄ſqꝫ
nocētē poti⁹ velit liberare: q̄ꝫ inocētē ꝯdena
re: vt ſi de aſſertiōe libertatis aut homicidij
agit̄: reū liberare poti⁹ velim⁹ nocētē: q̄ꝫ cō
dēnare inocētē. Cū.n. q̄s ambigit errorē ſu
ſcipe dꝫ leuiorē: nā ⁊ ſi iniquū ēt ē liberꝝ aſſe
ruiſſe q ſeru⁹ ē: lōge tn̄ iniquſ ſeruū ſanxiſſe:
q liber ē. Itē queadmodum ſi. M. inuehit cri
mē. C. litigat nō ꝓtin⁹ rē crimināti reſtituen
dā cēſem⁹: ſꝫ poſſidēti tenēdā vſqꝫ quo iudi/
catū ſit: ita ēt de pluribus par eē putam⁹: cū
ſcꝫ iudicū aſſerētiū iniuriā ⁊ negātiū parem
nūeꝝ eē cōſtat. Ut.n. ꝑncipio cū alter crimi
nat̄: alter iſicias it: legū auctorē nō crimiñā
ti fauere: ſꝫ reū iubere dn̄ꝫ rei eē tātiſp dēre:
dū accuſatoꝛ ſupet opoꝛter̄ exiſtiam⁹. Itidē
cū pari ſuffragioꝝ iudicat̄ examie: reū ſuoꝝ
cōpotē eē cenſem⁹: cū ſentētijs parib⁹ nihil
exupantie legū auctoꝛ accuſatoꝛi reliquerit.
Magnis itē delictiſ magna ſupplicia ſtatu
ta ſūt. Itaqꝫ ſi iudices iniuſta ſn̄ia hoiem ca
pite dānarit: poſt ſuū errorē emēdare nullā
tpis facultatē nāciſcēt̄. Sꝫ ſi min⁹ itegre li/
berarit: ſi hoc ita caute tuteqꝫ fecerint: vt ni/
hil ꝑterea delinq̄re ille vellet: q̄ḋ q̄ſo errauerit
iudices: q̄ hoiēꝫ vſqꝫ eo emēdatū libera/
rit. Sꝫ ſi poſthac ēt d̄lictū idē ꝯmiſerit: moꝛ
te tn̄ vtriuſqꝫ delicti cā mulctādū lex ꝑcipit.
Itē hois ē ꝑfecto iniquioꝛis ea cōmittere:
que crimini aſſignari iniq̄ min⁹ cōſentaneū
eſt. Iniuria eni vel ꝑ irā ꝑ metū ꝑ libidinē ꝑ
multas alias hm̄ōi cās aduehi pōt: nō tātū
modo ex cōſulto. Crimen autem ex conſul/
to magna ex parte iniuſte obijcit̄ quāobreꝫ
cum ſentētie accuſatoreꝫ iniuſte agere: pari/
ter ⁊ reū deliquiſſe affirmēt: improbuſqꝫ ha
bitus ſit qui iniuſte accuſat: victoꝛiā lex iure
optimo reo ipartit. Itē noſ etiā ipſi nr̄is cū

familiarſb⁹ ita agim⁹: vt cum eos deliquiſſe aliqd ſuſpicamur: ⁊ tñ nihil certi habemus: ſed pariter culpa vacare exiſtimam⁹: nõ ꝑtinus ad plectẽdũ veniam⁹: atq; ſi nihilo rem ãpli⁹ pceſſere poſſim⁹: culpa eos oĩno abſoluim⁹. Itẽ grauiorẽ is facit iniuriã: q ex ꝯſulto: q̃ȝ q nõ ex ꝯſulto iniuriaf. At q plan⁹ atq; calũniãs ſp ex cõſulto laceſſit: qui aũt iniuſte aliud fecit aut p neceſſitatẽ aũt p iprudentiã aut put alr ſors tulerit delinqt: cũq; pares ſnie ſint: accuſator iã ex ꝯſulto iniuriã facere dimidio iudicaf ſniaꝝ: reũ aũt facere qdẽ iniuriã reliquo ſniaꝝ dimidio aſſerif: ſed facere tñ ex ꝯſulto nõ cõſtat. ꝗ cũ grauiorẽ accuſator q̃ȝ reus facere iniuriã iudicef: merito legũ auctor eũ vincere cẽſuit: qui iniuriã fecit leuiorẽ. Addo ẽt ꝙ ſemp iniuſtior eſt q ſe latere nõ puta: ⁊ tñ facit iniuriã: q̃ȝ q ſe latere poſſe exiſtimat. Atqui iniuſte crimen cuiq; obijcit: eũ qdẽ ipm quẽ ſuis verat calũnijs haud vnq̃ȝ latere ſe poſſe arbitraf. Ceteri q iniuriã faciũt: latere ſeſe pleriq; oẽs cũ exiſtimãt: in quẽ iniuriã aĩaduerterũt. ꝗ iudicari iniuſtiores accuſatores debẽt q̃ȝ rei.

¶ Quare fugiẽs ſiue reus ⁊ ꝓſequẽs ſiue actor hñs nũos teſtiũ ⁊ ꝓbões vtriq; eq̃les: reus obtinet in cã ſupra actorẽ: ita ꝙ nõ cõdẽnaf a iudice ſiue ſophiſta ſȝ abſoluif potius: ⁊ actor ꝯdẽnaf in expẽſis reo. Uel fortaſſis i eadẽ pena q̃ iponi debeat ei. Eſt autem q̃ſiti motiuũ: qꝛ vr̃ alicui ꝙ poſtq̃ȝ nũs teſtiũ ẽ eq̃lis: iudex nõ hẽat abſoluere fugientes. ¶ Deinde. (Aut qꝛ) Sol. ⁊ diuidif in vniuerſo i. ꝯ. ptes ſic. ꝯ. cãs aſſignat. adhuc ꝓ tãgit vnaȝ. 2ᵒ eã declat. 2ᵒ ibi.) At vo.) d. id eſt qꝛ re⁹ ſe fore in agone itellexerit terribili: q̃ ſit eũ pterreri itm̃: vt ĩ ipo ſe totalr deſperet: cũ oporteat teſtes ꝓducẽ qbus reprobet ꝯ ipm pſeudo ꝓbata: ptimeſcit ẽt: qꝛ illa q̃ in ſuũ ꝑparat ſubſidiũ: ei nõ eſt facile ſȝ magis impoſſe iudicare: vtrũ ſint ꝓ eo vel ſibi aduerſa: ſiue ſint teſtes aut aliud ſignũ qdcũq;: vt ꝙ erat infirmãs vel qꝛ tũc nõ erat in terra: qbus intẽdit ꝓbare ſe nullũ cõmiſiſſe iniuſtũ. Sed actor nõ eſt in tali agõe: imo ẽ vt ſibi placet cũ aduerſariũ tradiderit iudicãdũ: ſi aũt re⁹: cũ ipſe dȝ reuocare vindictã ⁊ vltionẽ quã itẽdit actor de ipſo ſumere: qd facit reprobãdo cãm ſibi falſã ipoſitã: ⁊ qd ẽ qd fictũ ⁊ vanũ qd ei obijcif. dȝ. n. eũ facẽ. vt ꝑſuadeaf actori ꝯ ipm p ꝓbões legitimas: vt ſue oñdanf nihil valẽ. Põt ⁊ alr exponi ſi mĩt⁹ ꝯſonũ ſeriei. vt dicaf: ꝙ re⁹ ſe hr̃e vult ad actorẽ ſicut ipſi placet: exhibẽdo ei oẽm reuerẽtiã: ⁊ penã quã exigit ſibi inferre oẽm ſuſtinere: eũ approbare ⁊ laudare cãm illius tãq̃ȝ iuſtã: ſi foret vt dr̃: ⁊ iponif ei ꝙ illud qd dictũ fuit reũ cõmiſiſſe ꝯ actorẽ nõ fuit ſm veꝝ: ſȝ ficte falſum ⁊ impoſitũ pp maliuolẽtiã a talib⁹ ⁊ hm̃oi: qꝛ reo ſic dicẽte vr̃ velle ꝑſuaſione iclinare actorem ad ſe reddereq; ipſũ beniuolũ: vt ceſſet ab incepto ꝯ ipſũ: hoc aũt facit re⁹. qꝛ ꝑſentit ſe nõ poſſe accuſatiõi ⁊ ꝓbõnib⁹ inductis reſiſtere: q̃re ſe humiliat. Cũ aũt legiſlator intellexerit: reuȝ taliter minoratũ ⁊ cõpabilr deficere ab actoris põ: volens eĩa iuſtitia coeq̃re cõpaci reũ: vt q̃ſi videaf partem eius fouere dans ſibi inducias: vt poſſit reſpõdẽ ꝓbõnib⁹ actoris: ⁊ ꝙ ipſe nõ timeat: qm̃ ſibi iuſtitiã ſi habuerit nõ violabitur ob-ſeruabit: talis vero nẽpe ſolẽt latores legũ ⁊ iudices dicere dũmõ actus rei nõ fuerit manifeſte ſceleratꝰ eũ publice accuſantes. Et tũc vlterius cõcludit ꝙ q̃ñ nos iudicãtes opinemur ex vtraq; pte ꝓbões eq̃les exiſtẽ: magis applicari debemus reo q̃ȝ actori. ¶ Deinde. (Aut vero.) Id declarat in timidis. d. ꝙ ſi aliqs ꝯſideret i reos timidos multiens inueniet ꝙ multa relinquunf in dictis ſuis ⁊ ꝓbationib⁹: q̃ dȝ eos dicere aut opinari eẽ ꝓ ipſis q̃ obmittit ex terminati timore ⁊ agonia quã patiũf: qꝛ rei ſm plurimũ ſp ſũt in maiorib⁹ piculis ⁊ agonibus valde q̃ȝ actores: pp qd ſi cũ hoc ꝙ derelinquũt ꝓferre vel extimare pp timorẽ q̃ facerẽt in eoꝝ ſubſidiũ: ⁊ cũ hoc actiones eoꝝ adeq̃ntur ⁊ nũi teſtiũ ⁊ ſigna ꝓbõnibus actoris: tũc eſt manifeſtũ iudicãti: q ad nullã ptiũ ꝯdictionis dȝ declinare: vt apparet ꝓ de aĩa: ⁊ exprimif ꝓ hᵒ. multũ igif dȝ latere: ꝙ ſi rei nõ delinquerẽt circa ꝓbões ipſoꝝ obmittẽtes q̃ ſunt neceſſaria: ꝙ ſtatim iudicaref ꝓ eis ꝯ actorẽ: nõ tñ pp h̃ ẽt ſi iudex ſciat ꝙ obmittũt q̃ deberẽt dicẽ: hȝ oĩno ꝓ eis iudicare: qꝛ dȝ iudicare ſm allegata: ⁊ nõ ſm ꝓpriã cognitionem: ſȝ loco iſtius dat dilationes ⁊ deliberatiões ad ꝯſiderandũ q̃ hñt dicere ꝯ accuſatorẽ. ¶ Deĩde. (Ampli⁹.) Aſſignat aliã cãm q̃ ſumif ex pte eligibilis mĩt⁹ mali: ⁊ eſt: ꝙ in dubijs ⁊ piculoſis ⁊ terribilib⁹ min⁹ eſt malũ fugere ⁊ nõ ſe pñtare iudici: q̃ȝ ſe offerre ipſi: ⁊ velle reprobare inducta ꝯ ipſum. d. ꝓ aliã cãm fore: qꝛ vnuſqſq; nr̃m rõne vtentium ⁊ ꝯſilio recto magis eliget nõ educere nũos teſtiũ: volẽdo ſe excuſare ac reprobare ꝙ nõ iniuſtũ ⁊ peccm̃ aliqd cõmiſerit: ꝯ actorẽ faciẽtẽ ⁊ conãtẽ ipm oñdere detẽtũ ab iniuſto ⁊ peccõ: neq; ẽt oñdere ꝙ actor faciẽs ꝯ ipſũ vt iniuſtus ⁊ peccm̃ cõmittat: ⁊ ita neq; excuſare vel occaſionate attentat. ¶ Deĩde. (Ut ſi). Declarat cãm. ⁊ ꝓ q̃ſtũ ad eiᵒ ptem ꝓmã. d. ꝙ bñ dcm̃ eſt ꝙ reus accuſatus magis dȝ exigẽ ſe nõ pñtare ⁊ ꝓbões ꝓtrahere in defenſionẽ ſui ſic eũ q eõ cã accuſaf piculoſa: vt de ſeruitute: qꝛ repetif ab aliq̃ dño p ſeruo ſuo: q ſi eũ vicere poterit ⁊ hr̃e forte ipm interficiet: aut q̃ñ iterponif homicidiũ pp quẽ hõ mortẽ meref: in talibus. n. ⁊ ſilibus oib⁹ magis eſt eligere nõ adducere ꝓbões ꝯ accuſata ẽt q̃ȝtũcũq; ꝑua. ¶ Deĩde. (Aut nõ.) Declarat 2ᵐ ſm mẽbꝝ. d. ꝙ q̃ñ nõ extiterit ꝓbões circa tam piculoſa: ſȝ circa puũ aliquẽ exceſſum nõ eſt fugiẽdũ a iudicio: qꝛ q̃ñ trãſgreſſiões ꝯ leges ipoſitas fuerint minores: eligẽdũ eſt iducere ꝓbões ꝯ eas: ẽt fortaſſis ſi ſint accuſationes oio pue: cũ inq̃ȝ hec ſũt ita difficillime ⁊ itolerabile ſit dño ſuo: ꝙ ille q vere ẽ ſeru⁹ cognoſcaf ⁊ ptractef vt liber: ⁊ ampli⁹ iſto deteri⁹: ꝙ ille q liber eſt ⁊ ſui iuris: nũcef ⁊ iudicef ſeruus: ẽt ſi nõ audeat cõpere in iudicio. Propter qd cõcludit ꝙ iudex in his dubijs ⁊ difficultatib⁹ eq̃libus exñtibus eligẽ dȝ errorẽ minorẽ: is aũt eſt ꝙ reus obtineat ⁊ nõ actor. ¶ Nõn⁹ ꝙ ſi aliqs nõ repñtat ſe i iudicio pp timorem tormẽtoꝝ carceꝝ ⁊ hm̃oi: ordinauit legiſlator: vt nõ inim̃ puniaf: ſi ꝑſentat⁹: fuerit ꝯ eos manifeſte ꝓbatũ defendere. Uñ dicuf nõ ſe oñdẽtes in iudicio cõtumaces ⁊ minori pene ſunt ſubiecti. Dȝ ẽt iudex aduertere nãm act⁹ ⁊ mores reoꝝ: quidã enim ſunt timẽtes ⁊ ſtupefacti adeo vt neſciãt ſe mõ aliq̃ excuſare: ẽt ſi nihil cõmiſerit: aliq̃ his oppoſiti. ¶ Deinde. (Ampli⁹.) Aſſignat tertiã cãm ſumptã ex bonis fortune dicens primo ꝙ ſi quis accuſat circa bona fortune: ideo quia facit: aut circa pecunia aut poſſeſſionem iniuſtã: ⁊ alter vt qui accuſaf dubitet de quocunq; accuſaf: qꝛ neſcit aliqd de hm̃oi: ⁊ ideo neget quod ab eo accuſatore querif: tũc quidem ſicut non ſtatim eſtimam⁹ ꝙ oporteat aſſignare ⁊ dare actori qd querit: qꝛ pleriq; falſo expectat: ſed ꝙ reus poſſidens teneat qd querif ab ipſo in iudicio: ⁊ diſtribuat circa id qd ſibi videf: quouſq; iudicef de illo: in quo de iure dȝ deuolui. ¶ Deĩde. (Eodem.) Applicat ad ꝓpoſitũ ſcđo dicẽs ꝙ ſimilr videndum circa

T. c. 19.

Abſens actr⁹ punif qꝛ ꝯ cõtũaci cia iura clamãt

plures teſtificātes:vt ſi fuerit eq̄lis nūs teſtiū teſtātiū illū iniuſte facere:q̄m praue accuſauit reū:ꝛ negātiū ꝯ dicēdo illū hūc nō iniuſte facere:ſed iuſte accuſare:ſicut qñ a p̄n° in rebus fortune vn° accuſat aliū:alter vō negat:ꝙ nō debitū ſibi eſt:tūc ſicut nō eſt opinādū ꝙ legiſlator apponat illud apō accuſantē:recipiēdo ab accuſato:ſed magis eſt mandū ꝙ accuſatus p̄ncipalr remāeat in re de q̄ agit:donec appareat aliq̄s ſuperexceſſus ꝓbationū ꝯ ipſum:ꝙ iniuſte agat:ꝛ ꝙ reo iuſte oꝫ accuſans cedere. Silr debet iudices agere in cā maiori vt criminali:q tenent eo q̄ legiſlator mandauit adimplere:q2 ipſi nullū ſuperexceſſum nūi ꝛ ꝓbationē inuenīt i vna pte vltra aliā:imo certa fuerūt paria oīno:oꝫ reū dimittere legiſlator habitare in regione ſua:ꝛ nō illū exulare:ita enim inſtitutū. ℭ Deīde.(Amplius.) Aſſignat aliā cām ſumptā ex actionib° iudicātiū. dicēs ꝙ magne punitiones ꝛ pene ordinate ſunt cōueniēter magnis peccatis ꝛ trāſgreſſionib°. Ga.ēt in p̄n° de farmacijs dixit. Pena eniꝫ directe ordinaf p oppoſitū culpe: ſicut medicine egritudini:ꝛ iō ſi aliq iniuſte nūiant ꝛ teſtes ꝓducūt:iudices nō ſtati puniūt:ac ſi dirigāt ꝛ iuſtitiā ideo exerceāt:ſed cōmiſcēt ꝛ inuoluūt tp̄s inducias dātes:donec appareat in cā aliqd:quo veritas cognoſcaf. Q2 aūt quādo nūatio ſit iniuſta nō debeat ſtatim iudicari:ſed tp̄s ꝛ inducias accipi oñdif:q2 iudices ſuo arbitrio id facere potētes aliqñ liberāt reos ꝛ delētos p̄mittētes eos abire:ſi hi ſic reuerēter ꝛ benigne ſe hēant apud iudices:ꝙ ꝓmittit eis ꝙ nūq̄ trāſgrediēf deinceps legis mādatū. Quid mirū? interdū.n.dimiſerūt abire delinquētes maxio delicto:ſaluantes hūc a morte q̄ erāt digni ſm allegata. Cū āt tales deinceps ꝯtingat peccare:tūc iudices iudicāt ipſos puniri: cū ad man° eoꝝ inciderint:pp vtraq3 delicta vt p̄m̄ ꝛ ſcdꝫ.: Si igif iudices talr ꝓcedūt qñq3:vt aliq̄s abſoluāt mortē dignos:multo amplius cū nūi teſtiū fuerint eq̄les:reū oꝫ obtinere. ℭ Deīde.(Aut amplius.) Aſſignat aliam cām ſumptā ex pte inimicitie ꝛ depratiationis.d.q2 rōe actionū hoīs iniuſti:eſt iniuſta ꝛ praua cōmittere de quoꝝ nūo eſt accuſatio iniuſte facta:icōueniēs.n.ꝛ turpe ē:ꝙ aliqs accuſef iniuſte:ꝙ aūt fiat accuſatio iniuſta cōtingere pōt: aut pp irā:q2 irat° qs ꝯ aliquē ꝑuertif ei° rōe:vt nequeat verū diſcernere illū ſatagēs deſtruere:aut pp ꝯcupiſcētiā:vt appet in actu venereo:vel pp timorē q2 amor ꝛ odiū ꝑuertunt hoīs iudiciū vitatē:in cētilo.vñ moralitū 2° talia vel beniuolentia aut paſſione cōtingūt. Fit aūt accuſatio alio mō iniuſta:ꝓuidētia diu cogitāte aliq̄:ꝛ intētione dirigente multotiēs cū fuerit deprauata ꝛ obſtinata.vt velit ō ipo vindictā aliquā ſumere.ſi igif frequenter ita accidit prauē accuſare:iō qñ nūi teſtiū ꝛ ꝓbōnes ſunt eq̄les:ꝛ cū h̄ re° hꝫ ꝓ ſe ꝙ ipſe pōt eē iniuſte accuſatus:tūc ſi actor iniuſte accuſans vinceret reū:iudice praue ꝛ iniuſtiſſime iudicāte faceret iniuſtitiā reo:pp qō legiſlator talif diſtribuit ꝛ ordinauit:ꝙ nūo teſtiū pari ꝛc. ℭ Deīde (Amplius.) Aſſignat aliā cāꝫ ſūptā rōne ad famulos.d.id oñdi ēt ex eo: ꝙ talr nos circa famulos nobis miniſtrātes agim°.cū.n. aliquā ſuſpitionē habuimus:ꝙ nos defraudēt:ꝛ nō certū aliqō ſignū ſed opīonē ſolū nō ſtatim ꝓcedim°:ad puniēdū ipos:ſi rōne vtimur imo differimus ſi aliqd certitudīs poſſumus inuenire:ꝙ ſi nihil poſſumus inueſtigare:ceſſamus eis imponē hāc cām vel fraudē:tāq̄ ꝓbōnem haberemus ꝙ nihil egiſſe:cauemus tñ forte magis deīceps ab ipſis:ꝛ tūc deducēdū ēt ſepius. ℭ Deinde (Ampli°.) Aſſignat aliā cām.d.ꝙ ille q opaf iniuſtū ex intētione diutius antea ꝑcogitādo maiorē iniuſtitiā ꝯmittit.(agit.n.ꝓditione) q̄ ille q nō ex certa facit intētione.peccās.n.volūtarie deterior ipſius oppoſito mō quocūq3 ſed ille q accuſat ꝑ illud ex certa intentiōe agit:ꝙ aūt alteri fiat iniuſtū:non ex intētiōe p̄ncipalr oñdif:q̄m qs pōt iniuſtitiā in aliquē cōmittere:aut pp neceſſitatē ſicut ſubripiēs panē:q2 fame morif:vel pp ignorātiā.nocēs.n.ignorat vel nō putat nocere. Uel alr quocūq3 mō abſq3 electione p̄ncipalr. Sic ēt ſe hūtte:ſi nūi teſtiū ſunt pares:actor iudicaf ex medijs teſtibus:q2 p̄mū iudicās eius fuit intētio deprauata:cū fecerit ex intētiōe iniuſtū:reus aūt iudicaf ab alio:q2 ex recta eius intētione ac teſtibus q̄s ꝯ illū inducit actorē. ēt vt dēm eſt nō ſolū cōtingit iniuſtitiā facere intētiōe:ſed abſq3 ipa modis nō paucis. Quare cū prauū ſiue iniuſtū poſſit multiplr cōmitti:malū.n.hꝫ rōnē infiniti determinati.ethi.2°. ꝛ multa oñdant actores iniuſte agere ꝯ reū.parificatis q̄dē teſtibus legiſlator ꝯſr iudicauit actorē tanq̄ īſufficientē:ꝛ ipꝫ ad maiora q̄ ſubcūbere in qōne:cōdēnabit fortaſſis in eadē pena quā reus debebat ſuſtinere:ſi ꝯ ipſuꝫ directe ꝛ ſufficienter ꝓbatū foret qō ſibi imponebaf. ℭ Deīn. (Amplius.) Aſſignat octauā cām.d.illū eſſe iuſtiorē ſiue minus iniuſtū q facit iniuſtitiā alicui:ſed fallif nō putans facere:lꝫ faciat qō eſt iniuſtū:q̄ q facit ex intentiōe putās tñ qō agit latere:ſed alius terti° vt accuſans reum iniuſte: nō opinaf latere quē accuſat:cū oporteat accuſationeꝫ ēt cum teſtibus ſepe porrigere iudicanti:ſed alius vt qui iniuſte agit:putans tamen latere illum cui facit iniuſtum:tamen iniuſte agere conaf. Sic igif p̄mus nō facit iniuſtuꝫ. ſcōs facit.lꝫ nō tm̄ vt tertius:ꝛ forte duplr:aut q2 non dat prauū exemplū alijs.iuxta illud Sene. Si non caſte tamē caute:vel q2 eo ꝙ vult latere non exponit ſe oīfariā ad nocēdum reo.prauus tamen eſt propter appetitum eius corruptū:ſed tertius pp cās oppoſitas eſt iniuſtior.igif iudex hoc ꝛ predicta cōſiderans iniuſtiorē actorem q̄ reū iudicat:quare paribus ꝓbationibus exiſtentibus:omniquaq3 reus obtinet ſuper actorem in lite. Ibidem l.15°.

Pene culpe opponif

Capi.5°

Si non caſte caute

ℭ Problema. xiiij. Antiqua.

PRopť qd qñq3 ſiqs ex balneo furat° fuerit:aut ex lucta:aut ex foro: aut ex aliq̄ taliū morte dānaf:ex domo aūt duplū p̄cij furti diſtendif? Aut q2 in domib° qdem cuſtodire quodāmō ē:etenī murus fortis eſt:ꝛ clauis eſt: ꝛ habitantes ſtudioſi ſunt oīum q̄ ſunt i domo qūo ſaluenf ea que intra ſunt:in balneis aūt ꝛ in eis q̄ ſūt ita cōia ſicut balneū:facile ē quod volenti male operari.nihil.n. forte ad cuſtodiā hñt q poſuerunt. Sed aut ipſoruꝫ oculū:q̄re ſi ſolū aliqs peruertat oculū ſuū: a fure iā fit:pp qō legiſlator putans nō eſſe ſufficiētes cuſtodias:legē eis ſtatuit minātē fortiter: ſic nō potentib° viuere:ſi aliqd cōcupiſcūt alienoꝝ. Ampli° aūt in domū qdē in poſſidēte eſt:quē aliquē voluerit intro recipe:ꝛ cui nō credit itroduci:i balneo āt ponēti aliqd nō eſt aliquē p̄hibere:nec igredi: nꝫ igreſſū nob p̄ter furē ſuū idumētū pōi exſpoliātē vtiq3:ſꝫ vt nō vult:i eodē furis veſtis ꝛ in ea que eſt debentis ſpoliari mixte iacēt: ꝓpter qō legiſlator volēti qdē intra recipiētī furem:ꝛ ſibi ipſi peccanti:non valde magnis penis auxiliatus eſt. Cōicātibus āt ex neceſſitate itroitū i balneū ꝛ ꝯmixtionē:ma

gnas penas mãifeſtũ ẽ ſtatuere furãtib⁹. Ad huc ãt q ſũt in ita cõibus furãtes: volẽti itrare manifeſtiorib⁹ ſiũt: qꝛ manifeſti ſũt ꝙ aduenientes neqꝫ vtilitatis gr̃a boni eẽ videri volũt: ſicut fruſtra eis extrãs ad cognoſcẽtes ſingi ꝙ boni ſũt: manifeſte igr̃ iã pſeuerãt prauĩ extñtes: q aũt vni ſoli manifeſti ſiũt: ad alios conant̃ pſuadere: renũciãtes aliqd: qũo nõ manifeſtos ipſos faciãt: pp qḋ nõ oĩno ſũt mali vſqꝫ ad finẽ: p qb⁹ legis poſitoꝛ minora ipſis dãna faciebat. Ampli⁹ peccatorũ q̃ ſiũt in cõicabiliſſimis collegijs ꝛ cõgregationib⁹ marie verecũdiã iferunt vrbi: quemadmodũ ꝛ bone ordinatiões in cõitate afferũt honorẽ multũ marie: manifeſtũ.n. maxime p talia ꝛ ſibijpſis ꝛ alijs: accidit g̃.ñ ſolũ ꝑꝑa deſtruẽtẽ ledi ex aliquo taliũ: ſꝫ apud ciuitatẽ ꝯtũelias fieri: pp qḋ ꝛ furãtẽ maiori dãnis punierũt ablatis qbuſdam ex domo. Amplius ꝛ q ex domo aliq̃ deſtruxit in tali loco ẽ. vñ facilis neqꝫ patẽtẽ: neqꝫ decipiẽtẽ ab aliqb⁹ domo extñs infortuniũ ferre: huic aũt receſſus laborioſus ſpoliato: adhuc aũt decipi a qbuſdã exiſtit multis: qḋ eſt multo difficilius deſtructione: pp qḋ ꝛ legis poſitoꝛ maiora ipis dãna ſcripſit: adhuc ſilia his multa vñr legẽ põere: vt ꝛ ſi qs ꝑncipi maledicat magne ſũt icrepatiões: ſi qs idiotã priuatã pſonã: nihil: ꝛ bñ: putat̃.n. ħ nõ ſolũ in ꝑncipẽ peccar̃ maledicẽtẽ: ſꝫ i vrbẽ iniurias ferre: eodẽ aũt mõ ꝛ furãtẽ i portu nõ ſolũ ꝑuatã pſonã ledit: ſꝫ ꝛ vrbẽ verecũdari. Silr ꝛ i alijs quo cõiter cõuenim⁹. Noua.

¶ Quã ob cãm q ex balneis furat⁹ eſt: aut ex paleſtra aut ex foro aut ex aliquo eiuſmõi loco: morte mulctat̃: q aũt ex domo ꝑuata furti ꝑciũ duplũ exoluit? An qꝛ i domib⁹ rẽ cuſtodire meli⁹ poſſum⁹. naꝫ ꝛ paries firm⁹ ꝛ clauis eſt: ꝛ familiarib⁹ res domeſtice cure oĩbus ſunt vt tuto ſeruent̃. At i balneis ceteriſqꝫ publicis locis facilis cuiqꝫ facinoris ꝑpetratio eſt: nil.n. ad cuſtodiã ſatis q ſua poſuerit hꝫ ꝑter oc̃los. Itaqꝫ facultas dat̃ furãdi. ẽt ſi aſpectũ pauliſꝑ diuerterit. Quãobrẽ legũ auctoꝛ rat⁹ ſua ipſos cuſtodire ſatis nõ poſſe legẽ adhibuit minitãtẽ acerrime vitã futurã nemini q furtũ publicis locis cõmiſerit. Itẽ i domo penes dñꝫ ipꝫ ẽ quẽ velit recipe: ꝛ cui min⁹ credat cauere. At ei q in balneis qcq̃ꝫ poſuit ꝓhibere neminẽ lꝫ. nec ingredi nec ingreſſum veſtẽ ſuã ibi deponere vñ ſurrepturus ſit: ſꝫ ꝓut libitũ ẽ. eodẽ i loco ſurrepturi ꝛ amiſſuri amicula ꝓmiſcue iacẽt. Quapp legũ auctoꝛ hoĩs rebus q ſua ſpõte furẽ ſuã i domũ excepit: ſibiqꝫ erraueрit ñ magnis admodũ ſupplicijs cẽſuit ꝯſulẽdũ. His vero q cõem balnear additũ ꝯuerſationẽqꝫ hẽant necẽ eſt: ſuppliciũ furti grauiſſimũ ꝑſidio ſtatuit. Itẽ q locis quoꝝ aditus oĩb⁹ pꝫ furtũ cõmittũt: oĩb⁹ patẽt: eo aio eẽ vt ꝛ vite ſeruati ne ſui qdẽ cõmodi gr̃a ꝓbi eẽ vnq̃ꝫ videri velit: vtpote q fruſtra ſe ꝓbos apud eos emẽtiant̃: qui rẽ norunt. Iã ergo palã ſuã neqtiã prauitatẽqꝫ exercere icipient. At qui vni tm̃ palã fuerint diſſuadere vel pecunia vel re aliq̃ conãt̃ ne facin⁹ pateſaciat. Quocirca nõ tota vita hi praui pſeuerent. Itaqꝫ legũ cõditoꝛ dãna his leuiora ꝑſcripſit. Itẽ ea potiſſimũ delicta dedec⁹ reipu. afferũt q̃ i cõuẽtib⁹ collegijſqꝫ publicis ꝯmittũt̃. vt ecõtra honorẽ cõparãt ſũmũ ea marie q̃ itegre publice agunt̃. Ita.n. fit vt ciues ꝛ ſibi ꝛ ceteris cõſpicui ſint virtutẽ ꝑ ſe ferre ꝛ colere. At qui eiuſmodi furtis nõ ſolũ ꝑuati q ſuũ amiſit detrimẽto afficit̃: verũ ẽt tota res pu. cõuicijs laceſſit̃: ꝛ maledictis igit̃ dãnis merito grauiorib⁹ is punit̃ q locis publicis q̃ꝫ q ꝑuatis in edib⁹ furtũ egit. Itẽ q ex domo ꝑuata rẽ ſuã amiſerit: ſine vlla ꝯtũelioſa affectione dõi manẽs ſuũ pferat caſũ. At q i balneis aut alio id gen⁹ loco amiſere egre ide nudi diſcedunt ꝛ pleriqꝫ oẽs irridẽt̃: qḋ lõge moleſti⁹ q̃ꝫ rei iactura ẽ. Quare cã legũlatoꝛ damna his ſtatuit grauiora. Quinẽt alia cõplura ſili rõe leges ꝑcipiũt vt q hoĩ magiſtratu ꝑdito maledixerit grauit̃ mulctari q ꝑuato nullo affici d̃trimẽto: ꝛ recte qdẽ: ſic enim nõ tm̃ in magr̃atũ deliqſſe q maledixit iudicat̃: ſed in rẽpu. ẽt contumelioſe egiſſe. Pari ſãe rõe ꝛ qui i portu furatus eſt: nõ ſolũ priuatim offendiſſe: verũetiã reipu. dedecus aduexiſſe putat̃. hec eadem vel in ceteris reddẽda rõ eſt: vbi aliquis ſit publicus conuentus ꝛ cõpitum.

¶ Quare ſi cõtingeret qñqꝫ aliquẽ furari in balneo vt nũ ħ vel ſtuſa vel in paleſtra aut in foro: ꝛ vł̃r in loco cõi vbi hoĩes putant ſua eẽ ſalua: ꝛ ideo exponũt ſic balneãtes ꝛ mercantes: punit̃ ad mortẽ ſi deuenerit ad manus iudicis. Sed ille qui furat̃ i domo ꝛ vł̃r in loco ꝑuato nõ ꝑuat̃ vita. ſed defendit̃ potius ꝛ euadit reſtituẽdo duplex tm̃ valoris ſicut qḋ furat̃. ¶ Notandũ ꝙ puniciones diuerſificant̃ ſm pctã mores ꝑriſos. ita.n. erat apud grecos tũc. nũc aũt cõiter vbicũqꝫ peracto furto fures morte damnãtur. ¶ Deĩde. (Aut qꝛ.) Aſſignat ſeptẽ cãs eſſe quaꝝ vnaqꝫ

Hoc tñ nõ reꝑit̃ apõ nos iure caũ tũ ſꝫ ſtatuto: vꝫ diſpõne

diuidit in duas ſm ꝙ duplex ps erat q̄ſiti.d.ꝑ q̄tum ad pmā ptē q̄ſiti cām eē:qꝛ domus pſit ſufficiēter cuſtodiri ne fures intrēt.hñt.n.parietes fortes firmāturq̧ clauibus ⁊ aliīs repellentib⁹ eos:ſūt et domū īhabitātes ſolliciti q̄lr pſit q̄ ſunt in eis ſaluare ne ſubripiant a furib⁹. Sꝫ in balneis q̄tū ad ſcdam ptē q̄ſiti ⁊ aliīs vlr ꝓtactis locis cōib⁹ ceu balneis furari fit de facili:pp expōnē veſtiū ⁊ hꝰ: ſi qs voluerit ⁊ ois praue opari:qm̄ ad ꝓdicta ꝯuenientes loca exponūt bona ſua vt veſtes vel ſilia:neq̧ tñ hñtia qd ꝗ cuſtodiant ſic dom⁹:niſi trm̄mō oclos iſpiciēdo ad ea q̄ ſua. Et qꝛ ocls ē mutabilis celeri⁹:fitq̧ difficile cōtinue in vnū locū viſū deferre:ſtatim cū inde acies ei⁹ diuertit ē ꝑpēdēs eſt.n.acuti viſus. Et iō dr̄ hēs oclos latronis.(Furat.) Cōcludit igr̄.d.pp qō legiſlator extimās ꝙ cuſtodie nō ſunt ſufficiētes in balneo foro ⁊ hꝰ.nō.n.cuſtodia oclī ſufficit: lex vtiq̧ ꝯdita fuit furātib⁹ i hꝰ locis vehemēter cōminās ⁊ oñdēs ꝙ vita ꝓuabūt:ſi deſiderāt auferre ac auferāt aliqd ex his locis qō alienū extat. Eſt āt hec ordiatio certa ⁊ nālis:qm̄ ars ois imitat nām:ſed nā ſpigeniat, exceſſus ⁊ ſupabūdātias ad eq̄litatē reducē.de ptib⁹ 2° q̄re ſilr ⁊ ars nāe imago. Cū itaq̧ i balneo ⁊ foro ⁊ hꝰ locis deficiāt cuſtodie: ordinauit ars legalis volēs hunc exceſſuꝫ eq̄lē reddere:ꝙ iponerent mortis pene ꝯ furātes.vt legis metu deſiſtāt a furto:inuēte.n.ſūt leges vt eaꝝ metu inter iprobos vita ſit in innocētia:humanaq̧ coerceat audacia. Iſido.

De B.ā. phil. t.c. 22.⁊ ibi doc.

℃ Deinde.(Ampl.⁹.) Aſſignat aliā cām.d.ꝙ in domo ⁊ vlr in loco ꝑuato ita eſt:ꝙ poſſidēs ⁊ dñs illi⁹ pt quēcūq̧ vult intromittere ac foras quē nō vult ꝓpellere:faciēdo ide ſic de re ꝓpria:ita ꝙ aliqñ introducit aliquem cui non credit oino pp aliquā occaſionē.ita vt p h̄ q̄ſi det cām furti ꝯ ſe:ſed in balneo ⁊ ſilib⁹ non ita:qꝛ cū poſuerim⁹ veſtes nr̄as circa balneū:⁊ fuerim⁹ ingreſſi:nō intereſt nr̄a ꝓhibere ne aliqs ingrediat balneū:cū ſit loc⁹ cōis:imo qō pl⁹ eſt fur pōt ponē veſtimēta ſua iuxta ea q̄ alteri⁹ in eodē loco cōi:ēt intuito ꝑori q ē in balneo. Et pp h̄ ꝑpēdit legiſlator ⁊ vidit:ꝙ veſtes ꝑoris balneātis ⁊ furis volentis ſe nudare pmanēt mixte:ſūt.n.in loco cōi ꝓpinq̄:cū leue ſit tūc furari:⁊ ꝙ in domū pōt recipē quē vult ⁊ expellere quē non vult.vñ ſi recipiat aliquē q ſibi furet poſtea:vr̄ ipſi q̄ſi ipu tādū. Quare legiſlator vidēs ꝙ ille q recipit furē itra domū ſuā peccat:⁊ errāt in ſeipſo:dādo cām furādi:nō multū auxiliat tali i puniēdo ſibi furātē magnis penis. Sꝫ ſi accidit furari aliqd illis q ex neceſſitate cōicāt loco eodeꝫ vt balneo vel hꝰ:ita vt q̄ iuſti cū his q̄ furis miſceāt tanq̄ ineuitabile:legis inde cōditor manifeſte furātib⁹ in hꝰ locis magnas ſtatuit ꝯ hos punitōes. ℃ Deinde.(Adhuc) Aſſignat aliā cām.d.ꝙ illi q furāt in locis ita publicis ſic balneo ⁊ hꝰ volēti itrare id reddūt manifeſtiores:qꝛ manifeſti ſūt plurib⁹ ꝙ nō ꝑueniūt ad hec loca pp vtilitatem ⁊ bonū aliqō ſimplr:ſꝫ pp malū inferēdū:cū h̄ tñ ꝙ ſunt tales:volūt videri boni:fingunt eni ſe ad balneū venire ne pmaneāt fruſtra ⁊ ocioſi:vt apud eos q cognoſcunt ipſos cognitione lata ⁊ viderīt eos q̄nq̧:reputēt benignū:ſꝫ manifeſte ⁊ ſm v̄itatē ſunt praui ⁊ iniuſti. Sꝫ illi q̄tū ad aliā ptē q̄ſiti q furāt i loco ꝑuato vt domo ⁊ hꝰ:vix ſoli q eos ꝓtegat ⁊ furta abſcōdat ſe manifeſtāt : ꝑſuadendo illis ⁊ oñdēdo ſe nō eē fures:ſic ſunt in v̄itate reſpuēdo aliqd vt furari in loco cōi ⁊ hꝰ:pp q̄ nō reddāt ſeipſos manifeſtos itali actu. Et iō qꝛ ſic conāt ſe occltare a mltis abſtinētes. vñ nō ſūt totalr vſq̧ ad vlt̄ᵐ mali ſic palā furātes:ꝙ ⁊ legiſlator cōſiderās minora eoꝝ ordinauit dāna ſeu penas ſi depꝛhēdant in his. ℃ Deīde.(Ampli⁹.) Aſſignat q̄rtaꝫ cām.d.ꝙ trāſgreſſiōes turpes q̄ fiūt i locis publiciſſimis vt collegiīs ſiue ꝯgregationib⁹ vbi gētes pluriū nationū pſūt ꝑape:vehemētē decūdiā iferūt vrbi ex q̄ fur ē oriūd⁹:eāq̧ turpit̄ dehoneſtāt:⁊ nō ſolū vrbi ſꝫ ⁊ toti regioni. Stati.n. dr̄ boem⁹ vel anglic⁹ ē:qb⁹ furtū cōiter attribuit:ita ꝙ tota regio abhominabilis reddat ⁊ ſuſpecta: qō declarat p oppo^m.d.ꝙ ſic bone cōſtōnes ⁊ geſta p quē alicui⁹ ciuitatis vel regionis decorāt totā ciuitatē ex qua oriūdus fuit ⁊ pōiam:ita ꝙ dr̄ poſtea:de tali loco fuit talis:q fuit magn⁹ pħs:aut palatin⁹ q fecit hec ⁊ illa:ita ſilr furta ſcā in loco cōi dehonorāt:qꝛ p h̄ reddūt manifeſti ſibipſis:qm̄ ad illos ſue ciuitatis ⁊ alios q ſūt extriſeci:ſic itaq̧ nō ſolū talr furādo deſtruit appropꝛiata ſibi vt famā ſuā:ſꝫ ꝯcitāt ꝯtumelias ⁊ opprobria i totā ciuitatē ac ēt regiōeꝫ. Et iō legiſlator maiorib⁹pēis ordiauit puniri illū q ſic publice furat q̄ꝫ illū q ꝑuate ex domo vt ita dicat : q maiori peccat pctō ampliorē eget pena:ſed h̄ facit furās in publico : qꝛ peccat nō ſolū in ſe vꝫ in totā pōiaꝫ. ℃ Deīde.(Ampli⁹) Aſſigt aliā cāꝫ.d.ꝙ q deſtruit aliquā domū vt parietē vel tectū furtū ide auferēdo:cōmiſit ipm in tali loco in q̄ nō eſt facile ꝙ patiēs cui furatū fuerit multū patiat infortuniū ⁊ dānū:cū ſit in domo ꝓpꝛia:⁊ multū remaneat ſibi ꝓter furtuꝫ qb⁹ pōt vti in defectū illi⁹ qō furatū ē:neq̧ de facili patit ⁊ ſepe hꝰ dānū vel infortuniū ille q cōmittit furtū ⁊ deceptionē:qm̄ id agit occulte:ita ꝙ pōt meli⁹ recedē nō depꝛhēſus:ſꝫ i illo q publice furat ñ ē ſic.nā vehemēter dānat illū cui furat.qꝛ ſi fuerit expoliat⁹ veſtib⁹ ⁊ bonis in balneo nō pōt ex eo recedē:pp qō ledit marie:ſicut vidi apponi : vñ oriūd⁹ q̄nq̧ cōtingē. Sꝫ hic q ſic furat in publico icurrit multotiēs ⁊ celerit infortuniū ⁊ depꝛehendit:eo ꝙ a multis ſit prauitas ei⁹ opatū pcipi. Et iō recedē cū furto ab expoliato ſit ei laborioſuꝫ valde. ℃ Deīde.(Adhuc) Aſſignat aliā cāꝫ ꝙ plibus decipi ab aliqb⁹ ſubtrahēdo q̄ ꝓpꝛia i loco cōi multū difficili⁹ ⁊ intolerabili⁹ eſt: q̄ꝫ deſtructio ſiue pforatio dom⁹ ſubtrahēdo poſtea q̄ in ea ſūt:⁊ iō legiſlator aduertēs in ſcriptura legē ꝑcepit ordiari:q magnis penis ⁊ tormētis eos afficiat. ℃ Deinde.(Adhuc) Aſſignat aliā cāꝫ ſūptā ex q̄dā ſilitudine.d.ꝑ ꝙ lex vr̄ multa ponē ⁊ obſeruare:q̄ ſilia ſūt iſtis:qb⁹ furāt i loco cōi ⁊ ꝑuato:ſcribēs:ꝙ ſi qs ꝑncipi vt regi priē blaſphemias iferat magnas meret hrē repꝛhenſiōes ⁊ ꝯtumelias:q̄ꝫ marie cruciāt tyrāni. Sꝫ ſi aliqs id fecerit i pſonā ꝑuatā ydiotā.i.ſpē totē abſdos qō ē ſpēs ⁊ ita lr̄a is nihil meret ex lege pati idē:⁊ iō plures ciuitates certas ſtatuerūt maledicētib⁹ deo penas: ⁊ iſta ꝯſtō legis ē bona ⁊ iuſta:vt qs cōtumelijs ⁊ icrepatōib⁹ trucidet q maledixerit ꝑncipi. Vñ iudei x̄pm de blaſphemia i ꝑncipē accuſabāt:qm̄ eſtimādū ē ꝙ ille q maledixerit ꝑncipi monarchiçāti:nō ei maledicit tāq̄ pſone ꝑuate iniurias iferēs ſꝫ ifert has ⁊ turpia i totā ciuitatē ⁊ pōiaꝫ: iō ꝙ ille vn⁹ ꝑnceps ē pō oēs:⁊ bo^m ſuū ē bo^m oiuꝫ:⁊ honor ⁊ eꝯ malū ⁊ ōdec⁹. ℃ Deīde.(Eodē.) 2° adaptat ſilitudieꝫ ꝓpo⁹.d.ꝙ ſili mō ille q furtū cōmittit i portu:vbi ꝯgregāt oēs:nō ſolū ledit pſonā ꝑuatā:ſꝫ totā vrbē ⁊ pr̄iā erubeſcē facit ⁊ turpat. Et ſilr accidit cū furtū cōmittit i aliīs vlr locis cōibus ꝓtactis:i qb⁹ cōuenit multitudo:q̄re leges ꝯditor nō imerito i his furātib⁹ penas inſtituit mortis:nō aūt furātib⁹ i ꝑuatis. ℃ Dubitat.vr̄.n.ꝙ minor debeat pena furāti in loco cōi q̄ꝫ i ꝑuato:qꝛ ipa ordinat ꝓportiōabilr in penis:ſꝫ ille q furat i loco cōi mīn⁹ peccat illo q furat i ꝑuato:qō ꝓbat:qꝛ vbi maior dat occaſio peccādi:ibi pena minor ꝯ̄ſfligi.vt pꝫ.4.ꝑcedēti.nā ſi adoleſcēs puniat:minori dꝫ pena puniri q̄ꝫ ſenes:ſꝫ i loco cōi maior hr̄ cā peccādi:cū ñ ſint cuſtodie.q̄re ⁊c. ℃ Cōfirmat.qꝛ dicūt deū nō fuiſſe miſertū pctī luciferi vt ei⁹ qō hoīs:qꝛ ille nullā cām ext̄ ſe habuit incitatiuā ad peccādū:vir aūt ipam habuit ⁊ mulier. ℃ Dōm ꝙ furās in loco cōi peccat magis q̄ꝫ in ꝑuato:qm̄ illud eſt mai⁹ pctīn:ad qō plura cōſequūt mala:⁊ q pl̄ peccat pctō maior pēa ōbet:ſꝫ ad furtū i loco cōi plīa ꝯſequūt mala q̄ꝫ ad factū in ꝑuato:ſicut p plura declaratur in lr̄a.q̄re ⁊c. Tūc ad id quod argutuꝫ eſt in cōtrariū

Boemis vl' anglicis furtū attribuitur

Oppoſitū tñ eſt iure nr̄o

Pꝛiceps eſt potētia oēs

Dubit⁹

dōm p

vo3 p ſꝰceptionē mioꝛ]:ꝛ ad pbonē rñdēdū: ꝙ ſ3 in loco cōi pꝰfrōte maioꝛ videaꝛ eē cā ꝛ icliatio ad peccādū: nō tñ ſ3 ꝟitatē: ↄſiderādo vlteriꝰ penā moꝛt]: quā legiſlatoꝛ iſti/ tuit: ſi qs in h deꝑhendaꝛ: igemās ſe in modū nāe ad exceſ ſum vīnuſculuſqꝫ. ℭ Et ꝑ h etiā3 appꝫ ad ↄfirmationē. Aut meliꝰ dōm ꝙ ↄfirmatio ꝓcedit ibi: ad q̄ iclinamur nāꝛ: vt delectatōes: nō autē ad furari vt videbatur.

ℭ Problema. xv. Antiqua.

PRopꝛ qd in pꝛetoꝛio ſi equales fiant numeri contradicētibus fu/ giens vincit? Aut quia fugiens a proſequēte nihil paſſus eſt: Sed in eq̄libus ſibi iam debebat vicere. Noua.

ℭ Cur ſi indicū ſnie pares aduerſarijs fiāt: reum vicere ſolitum eſt? An ꝙ reus nullo ab aduerſario detrimēto affectus ſit: ſ3 ſuf/ fragijs paribus victoꝛ euaſerit.

ℭ Repetit 13ᵐ vt āpliꝰ cōmēdeꝛ mēoꝛie. ſatis. n. claruit q̄re euenit ꝙ ſi ↄdicētes i ꝑtoꝛio adluicēꝰ ꝛ litigātes q ē locꝰ in q̄ ↄuēit ꝑſes ad iudicādū ꝛc̄. ℭ Deīde. (Aut q2.) Sol. d. cā3 eē: q2 reꝰ nil paſſus ē ab auctoꝛe cū nūꝰ teſtiū ꝛ ꝓbōnū fuerit eq̄les. ſi. n. ab actoꝛe ſupatꝰ ē reꝰ ꝑꝑ qd d3 vicē accuſa toꝛ. nō. n. d3 vincere niſi cum nūꝰ teſtiū ſeu ſignoꝝ fuerit ineq̄les: ita ꝙ plures nūo teſtes ꝛ ſigna hēat q̄ꝫ reus: tūc enī iudicaꝛ ꝓ actoꝛe. ſi ꝟo fuerint eq̄les ꝓ reo ſententiaꝛ.

ℭ Problema. Vltimum. Antiqua.

PRopꝛ qd in furto qdē3 moꝛs eſt dānū: iniuria aūt maioꝛi exiſte in/ iuſtitia ꝑciū paruū qd ↄuenit pa/ ti: aut nō punire? Aut q2 iniuria/ ri qdē hūana eſt paſſio: ꝛ oēs plꝰs aut minꝰ ipo ꝑticipāt: furari aūt nō eſt necārioꝝ: ꝛ q2 q nitiꝛ furari ꝛ iniuriari vtiqꝫ ꝑelegit. No.

ℭ Cur ſup furto dānū capitale ſtatutū ē: ſup ↄtumelia q̄ ḡuioꝛ iniuria eſt eſtimāꝛ qd pa/ ti ſuo coꝛpe: aut cēſtū ſoluere dēat: qui deli/ q̄rit? An ꝑꝑea ꝙ agere ↄtumelioſe huma/ na q̄dā affectio ē: oēſqꝫ hoīes plꝰs minuſue eius ꝑticipes ſumus. At furari nulla neceſ ſitate hūana cogimur. Adde ꝙ q furtū cō/ miſerit idē agere q̄ꝫ maluerit ↄtumelioſe.

ℭ Explicit vigeſimanona particula.

ℭ Ponit ꝓblema corrñdēs. 14. ſicut ꝑcedēs. 13. cū aꝰmo tiuo. d. Quare dānū qd īꝑingiꝛ furanti eſt moꝛs: non aūt qd furianti: cū tñ iniuriari exiſtat maioꝛ iniuſtificatio q̄ꝫ furtū: cum peccet in ꝑſonā: furtū vero in ſubā: qd autem īponiꝛ iniurianti eſt pecuniālis punitio: ꝛ aliq̄n etiā nō pu niri cum modica fuerit iniuria. ℭ Deīde. (Aut q2.) Sol uit ꝛ aſſignat duplicē cām. ibi 2ª. (Et q2) d. cām eē q2 iniu riari eſt paſſio hoī attributa: qd oſtēdiꝛ: q2 oēs hāc paſſio nē incurrūt ſꝫm tñ magis ꝛ minus. qdā. n. ſunt magis re ceptiui iniuriārum: alij vero minus: ꝛ q2 hec paſſio eſt ita cōis ꝛ vſitata: ſ3 in ea ſꝫm veritatē maioꝛ iniuſtitia cōmit/ taꝛ: q2 tñ a ↄſuetis nō ſit paſſio ſicut dcm̄ eſt. 45. ꝑª. ſapien tes cū moꝛes aliquoꝝ cognouerūt: grādes patiunꝛ iniu rias ab eis: nō tñ multum curātes: ſ3 furari nō ē paſſio cō/ munis ꝛ necīa neqꝫ ꝓꝑꝛia: ꝑꝑ qd cum ſit hoībus inſueta ꝛ inhabituata: furāti maioꝛ oꝛdinaꝛ pena: illud. n. reputaꝛ maxime iniuſtū ꝛ turpe: q̄n aliqs facit qd nō eſt faciē dum: ſi nō fuerit cā necīa in ipo faciendo īpulſiua. vñ. 27 quarte. Maxie qs verecundaꝛ petere coire: eo ꝙ illud nō eſt necīum. Comeſtionē ꝟo aut potū ꝛ hꝫ q̄rere non vere cundanꝛ: cū ſit necīū oīſanā aīali. ℭ Deīde. (Et q2) Dat aliā cām. d. ꝙ ille q nitiꝛ furari: facit id ex ꝓuidētia mul ta ꝛ ītētiōe ꝑncipali: q2 iniuſte opari eſt volūtariū. 5. ethi. ꝛ tale intentū eſt ꝛ electum. Silr cum hoc qd nitiꝛ furari ꝑelegit iniuriari ēt ex intētiōe: ſcit. n. bene ꝙ in furto eſt in iuria: ꝛ ita dupli̇r peccat: iniurians autē3 ſimpli̇r tm̄. Tūc vlterius componaꝛ ſꝫmo. Qui peccat maioꝛi peccato: di gnus eſt pena maioꝛi: ſed id agit furans ꝛ non iniurians.

Ca. xiij. ꝛ ē ſepꝰ

ℭ Incipit trigeſima ꝑticula. de his que ſunt circa pꝛudentiam ꝛ itellectum ꝛ ſapientia3.

ℭ Problema. i. Antiqua.

PRopter qd oēs qcūqꝫ excel lētioꝛes fuerūt viri: aut ſcd̄m ꝑhiā3: aut politicā: aut poe ſim aut artes videnꝛ melā/ colici eē: ꝛ hi qdem ita: ꝙ ꝛ occupanꝛ egritudibꝰ q̄ ſunt a nigra colera: vt dicunꝛ ab heroicis ea q̄ ſunt circa her culē: etenī ille viſus fuit fcūs eē huiꝰ nāe: ꝑ pter qd ꝛ egritudīes epilecticoꝝ ab illo de noiabāt āliq ſacrū moꝛbū ꝛ herculeū: ꝛ q ē circa pueros ſtupoꝛ: ꝛ q̄ eſt añ deperitionē in ea q̄ eſt vlcerū naſcentia fctā hoc demon/ ſtrat: etenim hoc fit multotiēs a nigra cole/ ra: ↄtigit autē ꝛ Liſandro laconi ante finem fieri vlcera hec. Amplius aūt ea q̄ fuerūt cir ca aiacē ꝛ belloꝛofonte3: quoꝝ hic qdē ma niacus factus eſt oino: alius vero heremos ſequebaꝛ: ꝑꝑ qd ita fecit homerus: q̄n ille iraſciꝛ oibꝰ deis. Et alij multi heroum filij paſſi videnꝛ his poſterioꝝ numero Empe docles Plato Socrates ꝛ alij ꝑſes notoꝝ. Ampliꝰ aūt coꝝ qui fuerūt circa poeſim pli mi: multis quidē. n. taliū ſūt egritudies ab hmōi cōplōne ī coꝛpe: his āt nā demōſtrat repēs ad paſſiōes. Oēs igꝛ ſicut dicere ſim plr ſunt ſic dcm̄ eſt tales ſꝫm nām. Opꝫ igꝛ accipe cām ſꝫmo ꝛ i exēplo argumentātes. Vinū nāqꝫ multū marie vꝛ facere tales: q̄/ les dicimꝰ melācolicos eē: ꝛ plures moꝛes facit bibitū: puta iracundos: pios: miſericoꝛ des māſuetos: ſed nō mel neqꝫ aq̄ neqꝫ lac neqꝫ aliquid taliū videbit vtiqꝫ aliquis ꝙ oī modos faē: vides vt mutat bibētes i ꝑoꝛl ſtatu: occupās. n. ifridatos i eo ꝙ faē ſobri/ os ꝛ taciturnos: paulo plꝰs qdē ꝑt loq̄ciores faē. Adhuc aūt plus rethoꝛicos: ꝛ audētes ꝓcedētes ad operandū timidos. Amplius magis bibitū iniurioſos: deīde maniacos.

A ↄſue/ tis nō ſit paſſio.

valde aūt multū diſſoluit ⁊ fac̄ ſtupidos ſic̄
epilepticos ex pueris: aut ⁊ habitos melan
colicis valde. Quemadmodū aūt vnus hō
mutat mores bibēs ⁊ vtens vino quāto q̄/
dā: ita ſm ſingulos mores ſunt quidā ho/
mies: q̄lis. n. h̄ iebriat⁹ nūc eſt: ali⁹ quis talis
eſt nā: hic quidē mut⁹: h̄ aūt motus: ali⁹ v̄o
lachrymabilis: fac̄. n. quoſdā ⁊ tales: pp qđ
homerus fecit ⁊ me ait pluētem lachrymis
ad ḡuatū ⁊ vio: eteni miſicordes aliq̄n fiūt:
⁊ agreſtes: ⁊ taciturni: quidā eni īterduz ta
cent ⁊ maxie melancolicorū quicunq̧ ſunt
exceſſiui: fac̄ aūt amatiuos vinuz: ⁊ oſculati
uos. ſignū qm̄ pāgitur bibēs ⁊ ore oſculati:
quos ſobri⁹ neq̧ vtiq̧ min⁹ oſculabit̄. Aut
pp formā aut pp etatē. Vinū quidē igr̄ nō
multo tpe fac̄ excedētē ſ; modico nā autez
ſemp quouſq̧ aliquis fuerit: hi quidē auda
ces: alij aūt taciturni: alij v̄o miſicordes:
alij aūt timidi fiunt nā: q̄re palam qm̄ idez
fac̄ vinum ⁊ nā: vniuſcuiuſq̧ morē: oēs. n.
operātur calitate occulta: humor autē ⁊ cō/
plexio q̄ eſt nigre colere vētoſi ſunt: pp qđ
⁊ vētoſe paſſiones ⁊ hypocōdria: melanco
lica medici dicunt eſſe: ⁊ vinum vētoſuz eſt
virtute: pp qđ vtiq̧ ſunt ſm naturā ſilia vi/
nū ⁊ cōplexio: oſtēdit aūt ſpuma q̄ vētoſuz
vinū eſt: oleū quidē calidū exn̄s nō facit ſpu
mā: vinū aūt multā: ⁊ magis nigrū albo: qr
calidi⁹ ⁊ magis corpulētū: ⁊ pp hoc vinum
venereos fac̄: ⁊ recte dicūtur bachus ⁊ ve/
nus adinicē eē: ⁊ melancolici pl̄imi venerei
ſunt: opus v̄o venereū vētoſuz. Signū aūt
teſticulis: q̄r ex paruo velocē fac̄ augmētū:
pp id qđ iſlat̄: ⁊ adhuc puſiq̧ poſſe eē mittē
ſemē: fit q̄dā delectatio i pueris exn̄tib⁹: qn̄
ꝓpe pubertatē ſunt: prurijt teſticuli pp lu/
xuriā: fit aūt manifeſtū pp id qđ ventoſitas
egredit̄ p poros: p q̊s poſteri⁹ hūidū fert̄:
effuſio aūt ſpmatis i coitu ⁊ ꝓiectio: a vēto/
ſitate ipellēte manifeſte fit: q̄re ⁊ ciborum ⁊
potuū rōnabilr̄ hi ſunt venerei: qcūq̧ faciūt
locū vētoſuz circa teſticulū: pp qđ ⁊ nigruz
vinū nihilomin⁹ tales opat̄: q̄les ⁊ melāco/
lici vētoſi: timidi aūt ſunt i qbuſdā: duri. n.
plures melācolicoꝝ ⁊ vene eleuate: h̄ aūt cā
nō ſanguis multitudo: ſ; vētoſitatis: pp qđ
neq̧ oēs melācolici duri: neq̧ nigri: ſ; q ma
gis cachochimi. Alia rō de q̄ ex ꝑncipio ꝑ/
elegimus egredi: qr i natura ↄſeſti talis hu
mor melācolicus admiſcet̄: calidi. n. ⁊ fridi

cōplo eſt. Ex his. n. duob⁹ natura ↄſtat: pp
qđ ⁊ nigra colera caliſſima ⁊ fridiſſima fit:
idē. n. pati apta nata ſunt hec vtraq̧: vt ⁊ aq̄
exn̄s frida tn̄ ſi ſufficiēter caleſiat vt feruēs.
ipſa flāma calidior eſt: ⁊ lapis ⁊ ferrū igni/
ta fcā magis cal'a fiunt carbone: cū ſint frigi
da natura. Dcm̄ aūt eſt manifeſti⁹ de his: in
his q̄ ſūt de igne: ⁊ nigra col'a aut frida nā
eſt: ⁊ non ſupficialis exn̄s. Qn̄ q̄dē ſic h; vt
dictū eſt. Si ſupabūdat i corpe: apoplexias
aut ſtupores: aut inaioſitatem fac̄: aut timo
res: qn̄ aūt ſupcaleſit aioſitates ⁊ exceſſus ⁊
ebulitiōes vlceꝝ ⁊ alia talia: multis q̄dē igr̄
a quondiano cibo fcā non fac̄ diuerſos ſm
mores: ſ; ſolū egritudinē aliq̧ opata ē me/
lācolicā. Quibuſcūq̧ aūt i nā ↄſtat cōplo ta
lis: confeſti iſti ſm mores fiunt oimodi: ali
us ſm aliā cōplōnē. Vbi grā. qbuſcunq̧ q/
dē multa ⁊ frida ieſt: tardi ⁊ inepti: qbuſcū/
q̧ aūt valde multa ⁊ cal'a: maniaci ⁊ exceſſi/
ui: ⁊ īterrogatiui ⁊ facile mobiles ad iras ⁊
ↄcupiſcētias: q̄dā autē ⁊ v̄boſi magis: mul
ti aūt ⁊ pp hoc q̄ hec calitas eſt ꝓpe intelle
ctiuū locū egritudinibus cōſumunt̄ mania
cis aut diuiatiuis. Vnde ſybilla ⁊ bachides: Nota d̄ ſybilla ⁊ alijs di/
diuini fiunt omnes quando nō egritudine uinis.
fiunt omnes: ſed naturali cōplōne: marac⁹
autē ſiracuſanus ⁊ ammon erat poeta: quā
do excedit: qbuſcunq̧ autē valde calitatem
reducit ad mediū: melancolici quidez ſunt:
prudētiores aūt ⁊ minus quidē inordiate:
verſus autē multa differentes alijs: hi qui/
dē ad doctrinā: alij v̄o ad artes: alij autem
ad politias: multā aūt ⁊ in pericula fac̄ diffe
rentiam hmōi habitus: quandoq̧ ineq̄les
eſſe quidē timorib⁹ multos viroꝝ: ſicut. n.
ſunt habētes corpus ab hmōi cōplōne ipſi
ſeipſis differunt: melācolica autez cōplo ſi/
cut ⁊ i egritudibus ieq̄les fac̄: ita ⁊ ipſa: in/
equalis eni qn̄q̧ quidez ⁊ frida eſt ſicut aq̄:
quandoq̧ aūt cal'a: qđ terribile quidem qn̄
annunciat̄: ſiquidez frida exn̄te complōne
contigat trepidū fac̄: ꝑparatur eni timori:
⁊ timor īfrigidat: manifeſtant autem terre/
facti: tremūt eni. Si aūt magis cal'a īmode
rat̄: cōfirmauit timor: ⁊ i ipſo ⁊ ipatienti: ſi/
milr̄ aūt ⁊ ad q̄tidianas ſollicitudines: mul
totiens eni ſic habemus: q̄ triſtamur: i quo
cūq̧ aūt non vtiq̧ habem⁹ dicere: qn̄q̧ au/
tē letos: in quo aūt nō manifeſtū: huiuſmo
di aūt paſſiōes ⁊ antique dicte paulati q̄dē

oībus ſiūt: oībus.n. admiſcet aliqd pōe: q̄cunq̄ȝ autē in ꝓfunditatē iſti qui vtiq̄ȝ tales quidā ſunt ſcd̄m mores: quēadmodū eniȝ ſcd̄m ſpēm diuerſi fiunt nō in h̄ndo facieȝ: ſȝ q̄le quid faciē: hi quidē bonā: hi aūt turpē: alij v̄o nihil h̄ntes ſupfluū iſti q̄ medij ſm nām: ita ꝛ qui qdē parū pticipāt hmōi cōplōne: medij ſunt: qui autē pluralitate iā diſſimiles: multis ſiquideȝ vehemēter plurimum erit habit⁹: melācolici ſūt valde. Si aūt contēperent qōdāmodo: ſupſlui repetunt vtiq̄ȝ ſi neglexerit in melācolicas egritudies: alij circa aliā partē corpis: ꝛ his qdē epilepticas ſignificat: alijs autē apopleticos: alijs autē in ſollicitudies vehemētes aut timores: alijs autē audacie multe. Vbi grā. ſicut ꝛ archelao ꝯtigebat regi macedonie: cauſa aūt hui⁹ virtutis cōplō q̄lr ſe h̄et īfridatiōe ꝛ calitate: frigidior quidē exiſtēs tpe triſtitias fac̄ irrōnales: pp qō maxie iuuenibus: qn̄q̄ȝ autē ꝛ ſenibus: multi autē ꝛ poſt ebrietates corrūpunt ſeipſos. qdā aūt melancolicoꝝ ex potibus ſine ira viuunt: extiguit eni calitas vini nālē calitatē: calīm.n. qō eſt circa locum quo ſapimus ꝛ ſperam⁹ facit eos boni animi: ꝛ pp hoc apud bibere in ebrietatē oēs prompte ſe h̄nt: qr omnes vinum multū bene ſperātes facit: ſicut iuuētus pueros: ſenectus aūt iſperabilis eſt: iuuentus autē ſpe plena eſt. Sunt autē quidā pauci quos bibētes ſollicitudies occupāt: pp eandeȝ cauſaȝ p quā ꝛ poſt potus quoſdam. Quibuſcunq̄ȝ quidē igit̄ extīcto calōr triſtitie fiunt magis diſcedūt: pp qō ꝛ iuuenes magis q̄ȝ ſenes diſcedunt: ſenectus.n. extiguit calīm: horum autē paſſio naturalis exn̄s: ꝛ ipſum qō extiguitur calīm: qbuſcūq̄ȝ aūt extīcto ſubito plurimi vtūt ſeipis: qō mirant̄ oēs: pp id q̄ nullum faciūt ſignuȝ p̄us: frigidior qdē igit̄ facta cōplexio q̄ eſt a nigra colera: ſicut dc̄m eſt facit triſtitias oīmodas: calidior autē exn̄s letitias: pp qō ꝛ pueri qdē letitiores: ſenes autē triſtitiores. hi quidem enim calidi: alij vero fridi: ſenectus eni īfridatio quedā accit: extingui conſeſtim a cauſis exterioribus: ſicut ꝛ extra naturam ignita vt carbones aq̄ ſuperifuſa: ꝓpter qō ꝛ ex ebrietate quidam ſeipſis abutūtur: caliditas eni que eſt a vino adueniēs ē: q̄ extincta accidit paſſio: ꝛ poſt venerea plurimi magis leti fiunt: qcunq̄ȝ ſuperfluitateȝ

multā emittunt cū ſpermate iſti magis leti: alleuiant̄ eni a ſupabundātia ſupfluitatis ꝛ ventoſitatis: ꝛ caliditatis: illi eni multotiēs triſtiores: infrigidant̄ eniȝ coeuntes: pp id q̄ auferi aliqd ſupficientiū: oſtēdit aūt hoc nō multā defluxionē factā eſſe: vt igit̄ in capitulo dicto: pp id q̄ ineq̄lis eſt pōa nigre colere: ineq̄les ſunt melancolici: eteni frida vehement̄ fit calida: pp id autem quidē mores q̄les ſunt: mores faciunt calīm ꝛ frigidū eorum q̄ in nobis ſunt: ſicut vinū plus ꝛ minus mixtum corpori facit nos q̄les quoſdā ſcd̄m mores: vtraq̄ȝ eni ventoſa: ꝛ vinum: ꝛ nigra colera: qm̄ autē eſt ꝛ bene tēperatam eſſe ineq̄litatē ꝛ bene quodāmodo ſe habere: ꝛ vbi opȝ calidiorē eſſe diſpōnē ꝛ iteruȝ frigidā: aut econtrario pp exceſſus habere: ſupflui eni ſunt omnes melancolici non pp egritudinem: ſed id pp naturam. Noua.

¶ Cur hoīes qui īgenio claruerūt: vel in ſtudijs phīe: vel in repu. adminiſtrāda: vel in carmine pangēdo vel in artibus exercēdis melācolicos oēs fuiſſe videmus: ꝛ alios ita vt etiā vitijs atre bilis infeſtarētur: ceu inter heroes de hercule fert̄: hic eni ea ipā fuiſſe natura putat̄: ꝛ morbum comicialē ſacruȝ ab illo ꝛ herculeū p̄ſci nominauere. Puerorū quoq̄ȝ motio mentis idē hoc explicat ꝛ eruptio vlcerū q̄ mortē iterduȝ antecedit. Id eni pleriſq̄ȝ atrabile cōſiſtit: ꝛ lyſandro lacedemonio ꝓxime ante obitū genus id vlcerum emerſit: Adde aiacem ꝛ bellerofontē: quorum alter penit⁹ ad inſaniaȝ ꝓrupit. Alt̄ loca ꝓſeq̄bat̄ deſerta. Vn̄ illud Homeri. Aſt hic qn̄ etiā dijs grauior oibus erat. In cāpos ſolus latos: incq̄ȝ auia rura Ipſe ſuū cor edēs hoīuȝ veſtigia vitās. Quietiaȝ pleroſq̄ȝ alios ex heroū ordie morbo eodē laboraſſe cōptū ē. Annis v̄o poſterioribus Empedoclē Socratē platonē: alios cōplēs viros iſignes b̄ fuiſſe hītu nouim⁹: atq̄ȝ etiā ptē ordis poetaꝝ ampliorē. Naȝ ꝛ multos id gen⁹ hoīuȝ morbi ob eiuſmodi hītū corporis exercent: ꝛ aliq̄ ſuapte nā in eos ipos affect⁹ pſpicue vergūt: oēs tn̄ fere vt dc̄m iaȝ eſt: nā huiuſcemodi extitere. q̄ cāȝ p̄mū exēplo haud ſane incōmō vini capiam⁹. Vinū eni imodicū tales maxie hoīes reddere videt̄: q̄les melācolicos eē affirmam⁹ moreſq̄ȝ varios id cōdit cū bibit̄: vt iracūdos hūanos miſicordes audacē: quoꝝ nihil mel aut aq̄

aut lac:aut eiuſmodi aliqđ efficere põt:itel-
ligi plane q̄ȝ varios reddat hoies lȝ. Siqs
potáte ipȝ aiaduertat vt ğdati euariat. Ubi
eni vinũ hoiez frigẽtẽ taciturnũq; a ſobrie-
tate accepit paulo libaliori poculo refouet
excitatq; ad v̄ba. Tũ largiori potu v̄borũ
vberẽ:eloq̄ntẽ fidẽteq; reddit: poſthac pro
ceſſu potãdi ampliori audacẽ ꝓpẽſumq; fa
cit ad agẽdũ. Deide pleni⁹ ãplificato i ꝯtu-
meliã ⁊ petulãtiã v̄tit:mox ad inſaniã ꝓpe
modũ accendit. Poſtremo nimio ex potu
reſoluit:ſtultũq; agit in modũ eoꝝ q a pue-
ris morbo laborãt comitiali aut etiã eorũ q
vitijs atre bilis maiorẽ in modum ꝯtinenť.
Igr̃ vt hõ idẽ inť bibẽdũ morib⁹ imutať va
rijſ:viniq; mẽſura q̄dã idẽ crebro a ſe diſcre
pat ita ſũt q ſinglis moꝝ gñib⁹ adeo ĩualue-
rit: vt alioꝝ ſũ neq̄ant cõmutari:q̄lis.n. vino
lẽt⁹ h̄ ẽ:talis q̄ſq; ali⁹ ſcũs a nã eſt.ſ. ali⁹ loq̄r:
ali⁹ mẽte cõmotus:ali⁹ lachrymabũdus:nã
tales vinũ quoq; iformat. Ex quo illud Ho
meri. Me victũ bacho lachrymas effunde
re dicũt. Quippe miſericordes iterdũ reddũ
tur:⁊ alias efferri alś taciturni. Sũt.n.q rur
ſus taceãt:⁊ max̄ q ex melãcolicis m̃te ferme
ſũmota cogitabũdi eẽ ſoliti ſũt. Quietiã ad
amãdũ ꝓpẽſiores vinũ facẽ idoneũ ẽ. Indi
ciũ q; ſepe q potat:vel oſculari eos adduciť.
qb⁹ nẽo ſobri⁹ dare oſculũ velit:vel q: defor
mes ſũt:vel q: etate ꝓuecti:vinũ tñ nõ lõgo
h̄ auget tpe ſed breui. Nã ſane dũ vita edu-
ret:aſſiduis icremẽtis ãplificat. Alij nãq; au
daces ⁊ temerarij:alij taciturni:alij miſericõ
des:alij timidi p nãm ⁊ iſtituũť ⁊ augenť:q̄
ſobres eãdẽ eẽ cãȝ ꝯſtat q̄ vel vinũ vl nã mo
res cuiq; iſemiare poſſit:⁊ augere. Confici
nãq; i dies vi caloris oĩa ſoleat hitu:igr̃ nãe
q; atre bilis flat⁹ ciere datũ ẽ. Quocirca vitia
corpis q̄ flatũ p ſe ferũt:illiũq; dolores atre
bili medici tribuũt: ⁊ vinũ v̄o flat⁹ mouere
nimiȝ põt:q̄ȝobrẽ ſileȝ ambo iſthec ſortiũ-
tur nãȝ atre bile ⁊ vinũ ꝯſtat vinũ eã hr̃e vi
e ſpuma q̄ȝ excitat. oleũ.n.q̄ȝuis calm nihil
ſpumat:vinũ large ãpliuſq; nigrũ q̄ȝ albũ:
q: cal̃s ⁊ corpulẽti⁹ eſt:vñ fit vt cupiditateȝ
veneris accẽdere vinũ poſſit: q̄re nõ inepte
venerẽ iunctã bacho autumãt:⁊ melãcolici
quoq; magna ex pte libidie affluẽti⁹ ꝯcitãť:
ꝯcubit⁹.n.flat⁹ copia agiť. Cui⁹ iudiciũ q; pẽ
nis ex puo citiſſime i molẽ augeſcat iſigniẽ.
Niſi.n.flat⁹ nõ ita extumeſcere põt atq; gn-

etiã ꝓuſq̄ȝ tp̄s ꝓmẽdi ſemis ſit voluptas q̄
dã geſtiẽs pueris adhuc oriť cũ iã pubi ꝓ-
ping teſticulos p libidinẽ pruriũt: q̄ð.ſ. ob
idipȝ fit q: flat⁹ p meat⁹ trãſit q̄ poſtea hũor
pferť. Et ſemis quoq; icũbẽdo ꝓfuſionem
eiectionẽq; a ſpũ ipellẽte fieri pſpicuũ ẽ:igr̃
vľ i eſculẽtoꝝ potulẽtoꝝ ordie merito eo li-
bidinẽ mouẽt q̄ locũ genitaliũ flatu implẽt.
Ex quo fit ẽt vt vinũ atri coloris talẽ hoĩem
reddat:q̄lis melic⁹ flatu lẽt⁹ ẽ:qð late i nõnl-
lis pateſcit:ſũt.n.magna ex pte duri veniſq; Atre bi
tumidi qb⁹ atra bilis redũdat. Cui⁹ ſane cã lis ſigni
eſt nõ ſanguis ſȝ flat⁹ copia. Sȝ cur nõ oib⁹
melicis aut fuſcis colore iuecta duritas ẽ:ſȝ
his tñ qb⁹ vitiũ ampli⁹ iualuerit alia rõ eſt.
Nũc de eo qð ꝑncipio explicare maluimus
agẽdũ ẽ. hũoris id gen⁹ quã atrã bilẽ voca-
m⁹ ꝓlun⁹ ſeſe ꝯſtãtie nãeq; vniuerſi corpis i-
ter miſcet ꝯfunditq;. Tẽpamẽtũ.n.oẽ cali ⁊
fridi ẽ:qppe cũ ex his duob⁹ nã ⁊ buet ⁊ cõ-
ſtet:q̄ȝobrẽ atra ẽt bilis ⁊ caliſſima ⁊ fridiſ-
ſima reddi põt. Pati nãq; iſthec ãbo eadeȝ
aptiſſima ſuapte nã eſt: vt etiã aq̄ tã ẽ ſi fri-
da eſt tñ ſi ſatis ꝯcaleſcã eſt:velut q̄ feruet ca
lidior q̄ȝ flãma ipa ſẽtiť ⁊ lapis quoq; ⁊ fer
rũ ignita carbone calliora euadũt q̄ qdẽ na-
tura frida nullũ dubiũ eſt. Sȝ de his dictuȝ
planius eſt vbi de ignis nã ⁊ opa docuim⁹:
attra aũt bilis nõ p ſumma ſȝ nã penitus fri
gida oino ita ſe hȝ:vt dcm̃ iaȝ eſt ſi modũ ex
cedit hoieȝ fac attonitũ:aut obtorpentẽ aut
anxiũ:aut formidoloſum. Sȝ ſi admodum
icaleſcit ſecuritatẽ animi cantilenaſq; parit
⁊ mentis alienatiões ⁊ vlcerũ eruptioneȝ:⁊
alia pleraq; gñis eiuſdẽ:parti igiť hominũ
maxime victu quottidiano redũdans mo-
res nihilo imutat:ſȝ morbũ melãcolicũ tan
tũmõ creat:at qbus habitu natura tali ꝯſti
terit mox his multa ⁊ varia moꝝ gña exori
unť: put.ſ.ali⁹ aliã habit⁹ itẽperieȝ ſortit⁹ eſt
exempli gr̃a:in qbus multa ⁊ frida bilis eſt
atra hi ſtolidi ſunt ⁊ ignaui: i qb⁹ p multa ⁊
calã bi pciti ⁊ igenioſi amaſii ꝓpenſi ad oẽȝ
excãdeſcentiã ⁊ cupiditateȝ:nõnulli etiã lo-
q̄ciores. Multi etiã q ille calor ſedi mentis
i vicio e morbis veſanie iplicanť aut iſtictu
lymphatico iferueſcũt ex quo ſybille efficiũ
tur ⁊ bacche:⁊ oẽs q diuino ſpiraculo iſtiga-
ri credunť:cũ.ſ.id non morbo ſȝ nãli itẽpe-
rie accit. Maracus ciuis ſyracuſanus poe
ta ẽt pſtãtior erat dũ mẽte alienareť. at qb⁹

min⁹ ille calor remiſſus ad mediocritatē ſit hi prorſus melācolici qdē: ſꝫ lōge prudētiores: ⁊ q̄ꝫ ꝑ̄ aliq̄ i pte min⁹ excedant multis. Tñ i reb⁹ ceteris ſūt oib⁹ pſtātiores alij i ſtudijs lraꝝ: alij i artib⁹: alij i repu. magnū ēt ad ſubeūda picula diſcrimē h̄ hit⁹ affert: qppe cū multi metu varie moueant̄ ob eā. ſ. rē ꝙ ita a ſe ipſi differūt ꝓut icidit vt vices eius hit⁹ gererēt: hit⁹. n. melancolic⁹ vt morbos varios creat: ita ēt ipē ieq̄bilis ē: qppe q̄ alias fridus i modū aq̄: alſ cal's ſit: q̄ꝫobrem cū formidoloſuꝫ qcq̄ꝫ denūciatū ē. ſi hit⁹ iſto fridior ſit: timidū reddet: iā. n. metui adītū patefac ⁊ met⁹ ipſe refrigerat vt ex his cōſtat: q metu pculſi obtremiſcūt. Sꝫ ſi āplius caleat met⁹ iuect⁹ ad mediocritatē reducet: tēperabit: itrepidūq꜠ pinde hoiem ꝟuabit. Quinetiā cū ſpōte moleſtijs aius tabeſcit: qδ frequent̄ vſu euenit rō pquā ſilis eſt. Fit eni ſepenumero vt angamur ⁊ aīo ſuccūbam⁹: ſꝫ cur ita nullā reddere cām habeam⁹: alias ꝑ̄ vt ſecuritatē ai geſtiam⁹. Sꝫ q̄ꝫobrē mime ꝯſtat: affect⁹ igr̄ tā iſti q̄ꝫ illi ſupius explicati pauliſp qdē ꝯſiſtere i oib⁹ ſolent: oēs n. ⁊ aliqd illi⁹ nāe facultatiſq꜠ ſibi itermixtū pculdubio ꝯtinēt: ſꝫ qb⁹ alte āpliterq꜠ ꝯſtiterit: hi iā mor q̄litate q̄dā noteſcunt: ⁊ nomiant̄: vt. n. ſpē int̄ ſe diſtāt: nō q2 faciē hñt: ſꝫ q2 faciē talē. i. alij pulchrā: alij turpē: ⁊ q nihil ſupuacui gerūt hi ſtata ſūt forā: ſic ēt q leuit̄ hitu illo ꝯſtāt hi mediū tenēt: q plene: hi iā diſſiles multitudini euadunt. Nam ſi oino merus bilis atre habitus ſit melācolicus admodū neceſſuꝫ eſt: ſi aūt quedā i modū tēperet̄: egregij ſingulareſq꜠ iſtituūt̄: hi tñ ſi parū ſue valitudini ꝯſulūt: facile in vitia bilis atre labunt̄: alij pte alia ſui corpis: alij nāq꜠ in morbū comitialē icidūt: alij attoniti fiūt: alij vehemētiſſime anxij aut formidoloſi reddunt̄: alij maiorē i modū ſibi ꝯfidūt ⁊ ſperāt: qδ ēt Archelao regi macedōie vſu eueniſſe accepim⁹. Cām ꝟo tā varie ptātis ipē hit⁹ dat. ſ. ꝓut fridus calidusue ꝯſtiterit. Nā ſi vltra modū fridus ſit: moleſtie anxietateſq꜠ ſpōte ſine vlla rōne naſcent̄: ex q̄ mortē laq̄o ſibi ꝯſciſcūt: marie qdē iuniores: interdū tñ ⁊ ſeniores. Multi etiā vinolēti ſeſe iterimūt. Nōnulli ꝟo ex melācolicis vbi abūde potarūt dolēt: ⁊ aio vehement̄ ſuccūbūt: calor eteni nālis a calore vim extiguit̄: calor aūt q eā ꝯtinet ſedē q̄ ſpam⁹ ⁊ ſapim⁹ ſac vt ſecuro aio ſim⁹. Qua de cā oēs ad vinolētiā vſq꜠ prōpto aio bibim⁹. Oēs ai ſpe bona vini copia aſſic quēadmodū iuuētus adoleſcētulos. Senect⁹. n. parū ſperare pt: iuuētus ſpe plena eſt: nō deſunt q̄s angor iterpotādū eadē illa de cā cōprehēdat: q̄ etiā poſt potū nōnullos occupat: qb⁹ igit̄ calore natiuo emarceſcēte orit̄ egritudo: hi ſibi laqueū potius petūt: q̄re iuuenes potiuſq̄ꝫ ſenes laq̄o ſe iterimūt: alteris. n. calor p etatē marceſcit: qδ nāe agit̄ ordie: alteris p vi ipſius aſpect⁹ qδ ꝑ̄ naturā eſt. Quib⁹ aut calor extict⁹ ſubito eſt: hi repēte ſe iterficiūt: vt oēs mirent̄: eo ꝙ nullū indiciū pceſſerit. Cū igr̄ atra bilis pfriget vt dcm̄ eſt varias ai moleſtias anxietateſq꜠ gignūt: calidior aūt cuꝫ eſt ſecuritatē ⁊ letitiā pſtat. Quocirca pueri letiores. Senes triſtiores eē ꝯſueuerūt: alteri eni calidi: alteri fridi ſunt: qppe cū non niſi refrigeratio q̄dā ſit ipſa ſenect⁹: accit ꝟo vt calor ſubito cauſis quoq꜠ externis extiguatur: quēadmodū q̄ pter ſuā naturā cādent: ceu carbones aqua ſupiſuſa extiguunt̄. vñ ſit etiam vt ſedata ebrietate nōnulli ſeipſos enecēt. Calor eniꝫ ex vino adiectus eſt quo extincto vſu euenit illa pnicioſa affectio. Et poſt coitū q̄ꝫ venereū aio pleriq꜠ oēs ſuccumbūt redduntur꜠ triſtiores. Qui tamē copiā excrementi ſuo cuꝫ ſemine effuderit: hi letiores hilarioreſq꜠ euadūt: qppe qui ſic excremēto ⁊ flatu: atq꜠ calore nimio leuent̄: ceteros triſtiores demiſſioreſq꜠ ſepe venus reliquit: eo ꝙ parti neceīe aliquo ſubtracto refrigerāt̄: qδ humoris ei⁹ paucitate q effluxerit pꝫ. Sūma igitur rōnū colligam⁹: homines melācolici varij iequaleſq꜠ ꝓpterea ſūt: q2 vis atre bilis varia ⁊ ineq̄lis ē. Quippe q̄ vehemēter tū frigida: tuꝫ calida reddi eadē poſſit: ⁊ q̄ṁ vim eadē mor obtinet iſti moderator: mores. n. calm ꝓdit ⁊ frigidū oiuꝫ maxime q̄ noſtro in corpore habētur: idcirco nos mor q̄litate afficit q̄dā informatq꜠: vt vinū: qδ ꝓut plus minuſue corpi itermixtū infuſumq꜠ eſt: varios reddit: flatuoſum aūt vtrūq꜠ ē: ⁊ vinū ⁊ atra bilis: cumq꜠ rō ſit vt portio quoq꜠ aliq̄ tēpata illius inequabilis ordinis h̄eat̄: ſtatuſq꜠ modo quodā acquiratur itegre: habituſq꜠ rñdē calidior fridiorue poſſint ob exupantiā q̄litatis: hic efficitur porro: vt melācolici oēs nō per morbum ſed per naturā ſint ingenio ſingulari.

neq; aq̄ aut lac: neq; ſicera: neq; ceruiſia: ſ; q̄dā iſtorum
ſunt etiā iebriatiua: qḋ declarat: eo ꝙ vinū q̄ñ occurrit in/
fridatis reddit eos ſobrios: honeſtos: ⁊ taciturnos: eo ꝙ
nā gaudēs ipſo petit iteriora vt ide afficiant̄ ꝑncipaliora.
Q; ſiq̄dē aliquātulū plus potet̄: reddit eos loquaciores:
q: calm̄ ꝯfortatū inde coīcipit ad exteriora motū: cū aūt
iterū plus aſſumptū fuerit: nō ſolū reddit eos loq̄ces: ſed
loquētes appoſite: aut rithmice incipiūt iā rithimiʒare ⁊
ꝓpter cū fuerint ad h̄ diſpoſiti: ꝙ ⁊ ſi fuerit nālr timidi fa/
cit eos audaces: ⁊ proceſſiuos vlr ad opus. Et ſi de eo am
pli⁹ ebiberint: reddit eos ꝯtentioſos ⁊ iniurioſos: ⁊ demuȝ
ꝯſiter maniacos ⁊ furioſos. Cū autē multum vehemēter
fuerit ſuſceptū: ita vt nā nullo mō ei poſſit dñari: facit eos
diſſolutos: amētes: ſtupidos: carentes ſenſu ⁊ motu. Et iō
diſponunt̄ ſicut pueri cū epilepſia torquēt̄: aut ponit eos
ſilr ſe hñtes illis qui melācolia vehemēter vexant̄: cū per
turbatiōe v̄tutis interioris aīe. Scias ꝙ de hꝫ affectib⁹ vi
ni determinatū eſt ſufficient̄ in 3° ⁊ maxime. 5°. ⁊. 15° qḋ ⁊
fine dietarū ꝑticularū tangit̄. ¶ Et deinde. (Queadmo
dum.) Adaptat qḋ dcm̄ eſt de effectibus vini ad mores ⁊
actus hoīum dicēs ꝑ. ꝙ ſic hō ꝑmutat mores ⁊ alios ac/
q̄rit bibēs ⁊ vtēs vino ſm̄ dr̄ñtem q̄ntitatē ⁊ dr̄ñtiā: ſilr re
periunt̄ q̄dā hoīum ꝑmutari ſm̄ mores ſingulos: q: q̄lis
efficit̄ aliq̄s ſm̄ mores ⁊ actus cū fuerit inebriatus: eodeȝ
mō eſt inuenire aliū nālr ex cōplexione ſua melācolica ta
lē: corrñdentē illi: q̄m̄ nālr eſt inuenire aliquē mutū ⁊ taci
turnū: ſicut dcm̄ eſt: ꝙ vinū facit taciturnos cū occupat i
frigidatos: aliū ꝓo motū vt tremuloſuȝ: tremorē eñ ⁊ pa
raliſim vinū iducit. 5° tertie. ⁊ aliū lachrymabilē: tales eñ
vinū hꝫ facē q̄les etiā ſm̄ nām ſunt aliq̄ vt viſuȝ eſt. Et ꝙ
ita ſit: inducit inferēdo teſtimoniū homeri: ait eñ ſe ſtillā
tē lachrymis fieri cū fuerit aggrauat⁹ plurimi potu vini:
fumi eñ ex ipō tūc aſcendunt ad caput: ⁊ ſui caliditate eli/
quāt humiditates q̄s iueniūt: ⁊ ſubtiliāt ac deportāt ꝟſus
oculos: p ptes ipſoꝝ molles lachrymaliuȝ maxime foras
egredietes: cū ſunt poroſi ⁊ facili penetrabiles. Silr ⁊ ali
q̄ñ ꝯſtituit hoīes miſicordes: pp dilatationē calidi cuȝ ex
pāſione humiditatuȝ: aliq̄ñ agreſtes feroces pp inflāma/
tionē cali: ⁊ interdū taciturnos: nā q̄dā itē melancolico
rū ſunt q vehemēter tacēt: ⁊ maxie illi qui excedūt in me
lācolia: id eñ eſt ꝓprium eis: ſic dcm̄ eſt in ꝑ°: vel exceſſiui
ſunt icōtinētes. 2. eth. Reddit etiā vinuȝ hoīes amicabiles
adiuicē ⁊ oſculatiuos colla ⁊ brachia viciſſim alterutra
coapplicātes: ſic max̄ anglicoꝝ mos extat: ꝙ autē ita ſit
oñdit̄ ſigno: q̄m̄ q̄s vino tact⁹ deducit̄ in oſculū ⁊ āplexū
aliq̄rū: qḋ nullo mō ageret: cū ꝓus erat ſobri⁹: aut neq̄q̄
amplexaret̄ aut mime: aut pp formā: q: turpis ſit valde:
vel pp etatē decrepitā: in q̄ flos pulchritudis ⁊ amor eua/
nuit. ¶ Deīde. (Vinū.) Quaſi remouēs dubiōnē: ex ꝑdi
ctis aſſignat dr̄ñtiā int̄ mores cauſatos a vīo ⁊ a nā dicēs:
ꝙ vinū q̄ñ fecerit aliq̄s recedē a diſpōne ſua: hꝫ receſſus ñ
ꝑmanet lōgo tpe ſ; paruo: veꝝ q fuerit ſm̄ nām: ꝑmanet
lōgo tpe: vtpote q̄ntū ꝑduraūerit ille cui⁹ eſt in vita: ita vt
ſemp q̄dā ſunt audaces nālr: aliq̄ taciturni: q̄daȝ miſicor/
des: nonulli timidi: ⁊ ſic de aliis morbus ⁊ diſpoſitiōib⁹.
¶ Nōn⁹ ꝙ nō pp h̄ ꝯcludēdū eſt: ꝙ cōplō nālis nō poſ/
ſit ꝑmutari: ⁊ ſi mores poſſint mime: cū ipſi ſequant̄ for/
mā inalterabilē: cōplō ꝟo nālis manet trāſmutationi ⁊ va
riatiōi ſubiecta: vt declaratū eſt Conciliatoris. 22ª. drñtia. Et
iō ꝯcludit ꝙ vinū ⁊ nā vniuſcuiuſq; ꝯſilem cauſat morē.
¶ Deīde. (Oia eñ.) Dat cām q̄re vinū ⁊ colera nigra ſi/
miles effect⁹ iducūt: ⁊ diuidit̄ in plures vt appebūt ptes di
cēs ꝑ. iō e: q: oīa ꝑdicta vt vinuȝ colera ⁊ eius cōplō ſunt
plena vētoſitate inflatiua: ⁊ iō ex ipſis eueniūt paſſiōes a
vētoſitate: q̄s ſiq̄dē medici vocant ypocundriales vel mi
rachias. Et ſilr vinū eſt pōs ventoſum. ¶ Deinde. (Pro

Cap. q̄°. ⁊ alibi.

Compleriō nālis immutabilis

pter qḋ.) Infert correlariū ꝙ iō vinū ⁊ cōplō melācolica
ſunt ꝯſiles in nā. ꝙ ita ſit ꝙ vinū ſit vētoſuȝ oñdit ex ſpu — Vinū vētoſuȝ eſt
ma quā cāt vinū multā: qḋ non facit oleū: cū tñ ſit calm:
neq; aliqḋ taliū: ſ; vt dcm̄ eſt vinū multā iducit ſpumā: ⁊
maxie nouū ⁊ plus qḋ eſt nigrū albo: calid⁹ eñ eſt ⁊ cor/
pulētius: calm̄ eñ ipſi⁹ in ſolidiori fundat̄ ſubo: ⁊ iō calm
agēs in humido recipiēte extēſionē ac effumationē vēto
ſitatē cauſare hꝫ: qḋ nō ita opat̄ oleū: cū ſit parū calm re
ſpectu hui⁹ vini: ſic ⁊ humidū viſcoſum mi⁹ effumatiuū.
¶ Deīde. (Propter qḋ.) Cōcludit vlteri⁹ 3° dicēs ꝙ vinū
multū pp h̄ reddit hoīes venereos in luxuriā pronos cuȝ
exhibeat nutrimētū multū calm ⁊ humidū ac ventoſum
ſpmatis nāe ꝓportiōat̄: nō tñ ad ebrietatē ſumptum: ebrij
eñ ipotentes ſunt ſpumeſcē. 3°: q̄re recte dcm̄ olim bachū
deū vini: ⁊ venerē luxurie: ſpumoſa in adinuicem ſociari.
Venus eñ grece affrodoſia. i. ſpumoſa: ex ſpuma eñ con/
creata fuit ex 2° aīaliū de gñatiōe apparēs. Et merito vna
conſociant̄: vinū eñ ꝯſeq̄tur ad aliud. Vñ Paulus volēs — Melancolici venerei
ab vino abſtineri ꝑcepit altero nō vti: dicēs. nolite iebriari
vino in q̄ eſt luxuria: ⁊ ideo q: melācolici plurimi ventoſi
venerei extāt ꝑcipue ſcḋo q̄rte. dicit autem plurimi ꝓpter
melancolicos nāles fridos ⁊ ſiccos: aut pp ſūme aduſtos
ita vt ſint icinerati ⁊ ifridati: qḋ ꝓbat: q: opatio q̄ reqrit̄
in venē eſt vētoſa: cū vētoſitas ſit vinū de trib⁹: que reqrit̄
in ea. ꝑticula. 4ª. ¶ Deinde. (Signū.) Quarto ꝓbat du/
plr ꝙ act⁹ venereoꝝ ſit vētoſus. d. ꝑ ꝙ ita ſit oñdit̄ p indi
ciū tale: q: in teſticulis ac in pudēdo plus ꝯtigit vidē grā/
de augmētū ⁊ extēſionē velocē ex ſinib⁹ antea paruis valde.
h̄ aūt nō accidit niſi pp inflationē factā in ipſis ex ſpū vē/
toſo. Qḋ etiā oñdit̄ aliter: q̄m̄ anteq̄ pueri poſſint emit/
tē ſemē ꝯgregatū: ⁊ ptes genitales pubeſcant ꝑfecte: tum
eñ incitati ad luxuriā teſticuli cū pudēdo pruritū icipiūt
ſentire. Q; aūt hꝫ delectatio fiat a vētoſitate vt etiā dr de
gñatiōe aīaliū ꝑ. oſtēdit̄: q: qḋ deberet fieri ſperma reſol/
uit̄ in quādā vētoſitatē ⁊ egredit̄ p meatus adhuc angu/
ſtos: p q̄s poſtea in etate qua pōt ꝑfecte coire defert̄ humi
dū ſpermaticū verū effuſum in coitu. Silr etiam ꝓiectio
ſpmatis: que fit in illis q pñt ꝑfecte coire: manifeſtū ꝙ fit
a vētoſitate educēte ⁊ ipellēte ipm̄ ſperma. Et iō ꝯcludit
rōnabilr ꝙ potus ⁊ cibi oēs venerei ſunt q̄cūq; hñt reple
re locū vētoſitate: q eſt circa teſticulos ⁊ pudenda: pp qḋ
cū vinū nigrū vt dcm̄ eſt ſit ventoſum nihilo minus: imo
plus: hoīes talr reddit diſpoſitos ſm̄ ꝙ diſpoſiti ſunt me/
lācolici. ¶ Deinde. (Timidi.) Quinto remouet dubiuȝ:
q: fortaſſis aliquis crederet pp vētoſitateȝ ⁊ calm mouēs
melancolicos fore audaces: ideo dicit ꝙ aliqui eorū repe
riunt̄ timidi: eo ꝙ plures ipſorū ſunt frigidi ſicci cōpacti — Melancolici timidi vñ
⁊ terreſtres: ita ꝙ bñficium calidi non pñt recipere q̄ red/
dantur audaces. ¶ Deinde. (Et vene.) Remouet aliā du
bitationem vel probat colerā nigram fumoſitateȝ gñare
vētoſam dicēs: ꝙ vene eleuate tenſe que apperent in melā
colicis ſunt in hꝫ ꝓpter ventoſitatē extēdentē: non auteȝ
ꝓpter ſanguīs multitudinē replentē ipas: ⁊ ideo non oēs
melancolici ſunt duri compacti: cum plurimis exiſtat vē
tus raritatis cauſatiuus: neq; etiā ſunt nigri: verū illi qui
humoribus putreſcibilibus ſunt pleni: ex quorū putrefa/
ctione ⁊ aduſtione color cauſat̄ niger: aut q: propter hoc
ſplen nō ſufficienter ſanguinē expurgat. ¶ Deīde. (Alia
rō.) Iuxta exēplarē ſilitudinē ꝑaſſumptā ꝓſequit̄ inueſti
gationē cauſe queſiti: dat igit̄ intētionē ſuaȝ dicēs: ꝙ eſt
ali⁹ modus p quē ꝑdegimus ꝓcedere ad aſſignationē cāe
ei⁹ qḋ q̄ſitū eſt a ꝑn°. ¶ Deīde. (Quia in nā.) Proſeq̄t in
tentū: ⁊ ꝑmo manifeſtat nām colere ni. 2° q̄lr ex ea egritu/
dines contingūt diuerſe. 2° ibi. (Hꝫ aūt paſſiones.) adhuc
ꝑmo oñdit cōplōnē colere nigre. 2° duplicē fore coleraȝ ni
grā. ibi 2°. (Multis q̄dē.) dicit igit̄ ꝑ ꝙ ad aſſignationes

cāe eius: ꝙ a ſn̄ nāe alicuꝰ ſtati hꝫ cōmiſceſ huōꝛ melancolicus: cuꝰ cōplo nūc eſt cala: tūc aūt frida: ex hec enim duplici cōplone ꝯſtat nā. ⁊ eē iſtius humoꝛis: ⁊ qꝛ eſt ex calido ⁊ frido cōplonata: iterdū efficiſ caliſſima: pp̄ ſn̄m calidi qḋ eſt in ea: ⁊ aliqñ fridiſſima: pp̄ fridū: vnū. n. ⁊ idez natū eſt pati hec duo: puta calꝫ ⁊ fridū: diuerſo tñ tp̄e: qḋ declaſ. 2° ſilitudie q̄dā. q̄ſi. d. ꝙ ſic aq̄ lꝫ nālr exiſtat frida: ſi calefiat ſufficient: ita ꝙ reddaſ bñ feruēs: calidioꝛ efficitur q̄ꝫ flāma. 2° de ptibꝰ lꝫ ea fuerit ſn̄m caloꝛis exꝰ: ⁊ ſilr lapis: ferrū ⁊ hꝫ ſubta terreſtria ſi vehemēter calefiant: efficiunſ calioꝛa nō ſolū flāma: verū etiā carbone ignito: quāuis frida nālr ⁊ terreſtria. Et tūc q̄ſi excuſans ſe ab hoꝛuꝫ determinatiōe remittit nos ad locū in q̄ determinatū eſt de his. d. ꝙ de hꝫ determinatū eſt ſufficiēter in locꝭ in qbꝰ

T. c. 53. ⁊ inde — egimꝰ de ipꝛeſſiōibꝰ cali vt in 2° de ptibꝰ ꝓpue. ac in 4° metheo. ⁊ hꝫ etiā q̄ñq̄ꝫ colera nigra nālr frida eſt ꝑ totū ⁊ nō ſupficialr ſolū exiſtit vt ferrū vel lapis. cum. n. ipſa talr ſe habuerit vt dcm̄ eſt: ſi excreuerit in coꝛpoꝛe: iducit apoplexias aut ſtupoꝛes aut detētiōes aut formidoloſitates vel timoꝛes: ſed cū eadē qua poſtea ſupueniēte caleſit occaſione cauſat oppoſita: vt audacias: exceſſus: inflāmationes vlcerū bullientiū ⁊ queꝺhꝫ. (Multis.) oñdit ꝙ duplex eſt

Cola nigra 2ᵉ exiſtit — cola nigra narrās effectus vniuſcuiuſq̄ꝫ ꝑ. 2° aſſignat cāꝫ. 2° ibi. (Sūt eni.) dr̄ igiſ quādā eē colerā nigraꝫ q̄ gn̄aſ ex quotidiana coaſſumptiōe cibi ⁊ vlr aliarū rerū neccāriꝫ: cum declinauerint ad nām melācolicaꝫ. hec aūt nō induč moꝛes diuerſos ⁊ oimodos: ſed ſolū melancolicas q̄ſdam egritudines: vt febrē q̄rtanā: duricie ſplenis ⁊c̄. nō moꝛes oino alios acq̄rendo: ſed nāles aliq̄lr alterādo: alia auteꝫ eſt colera nigra cōplone nāli melācolica genita. ❡ Deinde. (Quibuſcunq̄ꝫ.) Manifeſtat. 2° aliud mēbꝛuꝫ. ⁊ ꝑ q̄ñ eſt multa valde ⁊ cala. 2° q̄ñ ad tēperamētū reduciſ aliq̄le. 2° ibi. (Quibuſcūq̄ꝫ aūt.) d. ꝙ ſi hꝫ melācolia fuerit ſuperexcedēs q̄ꝫtitate ⁊ calitate: q̄ ipſa afficiunſ reddunſ furioſi maniaci: q̄ſi aīa carētes: qꝛ rōne carēt: que aliaꝝ eſt v̄tutū magiſtra: ac exceſſiui ꝓſilientes celeriter in actꝰ: ⁊ icōtinētes ac etiā interrogatiui ⁊ curioſi. Scōm v̄o aliam lr̄am irrogatiui: nō eni curāt aliquos rogare: cum in h̄ eis videaſ quedam cōmitti ſubiectio: mouenſ etiā de facili in iras ⁊ concupiſcentias brutales vt tactus ⁊ guſtus: ſic apparuit. 28ᵃ. Aliqui v̄o reddunſ etiam v̄boſioꝛes: pp̄ ſpūuꝫ

Effectus colere nigre mirabilis — agitatiōes rōnis impeditiuos. Et plurimi eo ꝙ caliditas colere nigre eſt ꝓpe locū in q̄ viget operatio intellectus diuina: puta circa v̄tutes fantaſticas: cadunt in egritudies maniacas: ita ꝙ efficiunſ amētes diuinātes ⁊ phitonici: ⁊ iducit quoſdā qui fuerūt tales di. pp̄ ꝙ ſibylla in ꝓphetia famoſa: ⁊ bachides: ⁊ multi taliū fuerūt diui ⁊ phytonici: qḋ itelligēdū vt dcm̄ eſt: cū ex cōplone ꝓuenitit nāli colere: ⁊ nō accidētali ex prauo alimēto cauſate. Silr ⁊ maracus de ſiracuſi cū exceſſit friditas ⁊ nō fuit factꝰ maniacꝰ: nō erat poeta reputatꝰ ꝓus: vel nō excedebat alios in poeſi: cū aūt maniā icidit: cepit poetiçare vt āplius q̄ꝫ ꝓus: vñ Nico. qdā poeta plus valuit in poeſi duꝫ mania capereſ. Ego etiā audiui a fideli medico ꝙ mulier q̄dā illitterata dū eſſet melācolica latinū loquebaſ ꝯgruū: q̄ ſanata euanuit. ❡ Notādū ꝙ Ariſt. hꝫ actus mirabiles ⁊ fere ſupnāles: q̄rū cā occulta eſt valde: quos agūt hꝫ melācolici ⁊

Actuuꝫ mirabiliuꝫ cauſa igta. — maniaci: tanq̄ꝫ oium effectuū ꝓpriarū cārū pſcrutatoꝛ: oꝛdinat hos in cām ſumptā ex diuerſitate nāe: qḋ ⁊. 8. interioꝛum. 2. ⁊ Auicē. ſentire videnſ. Aſtronomi autem qui cauſas vniuerſalioꝛes ꝯſiderāt: nitunſ hos in cām aliquā reducē: ceu pꝫ cētilogo ⁊ q̄drip̄tiri. 3. Qui autē in lege loquunſ attribuūt hꝫ actus ſpiritibus: aut ēt aialibus depꝛuatoꝝ: q ab h̄ ſclo receſſerunt. ❡ Deide. (Quibuſcunq̄ꝫ aūt.) oñdit q̄les moꝛes ⁊ actꝰ fiāt in illis: in qbꝰ calitas nō eſt oino excedēs: ſꝫ reducta ad qḋdā tēpamētū. d. ꝙ in quibuſcūq̄ꝫ calitas nō eſt adeo excedēs ſic in ꝑdcis: ſꝫ iducta eſt q̄ſi ad mediū tpamētū aliqḋ: tales ſunt multū prudētioꝛes ⁊ oino excellētioꝛes in oibꝰ: minuſq̄ꝫ ſunt eoꝝ motus inoꝛdinati: q̄ꝫ illi qꝝ calitas co. ni. eſt vehemēter iflāmata: verūtñ iſti hñt multā dr̄iam inter ſe: ⁊ q̄ꝫtum ad doctrinā phyſicam: aliȷ̄ q̄ ad artes: nōnulli q̄ꝫtū ad curas ciuiles. Silr ⁊ ꝑdictus talis melācolicus hītus multā iducit: dr̄iaꝫ circa picula: iterdū eni adeo temerarii efficiunſ: ꝙ multos viros foꝛtes nō timēt: in eis enim furoꝛ ita fit ⁊ maniaca ꝯſidētia: vt hercules oñdit. ❡ Deide. (Sic nō.) Oñdit cām ꝑdictoꝝ effectuū dr̄ium. d. ꝑ cām eē: q̄ñ ſm̄ ꝙ hñt coꝛpus ſuum affectum ab hmōi cōplexione melancolica: ita differūt inter ſe: quidā ab aliquibus: vt in ſeipſis diuiſis in diuerſis tp̄ibus: qḋ declarat deinceps. d. ꝙ ſicut cōplexio melācolica acq̄ſita ex prauo alimēto ⁊ regimie patiētis reddit ex ea in egritudines ineq̄les ⁊ diuerſas ab aliȷ̄s: ac etiā a ſeipſis ꝓus: ita ſilr operaſ nālis colera nigra cū ipſa ineq̄lis ⁊ omnimoda exiſtat: qꝛ exiſtat: qꝛ ſic dcm̄ eſt ꝓus: ipſa q̄ñq̄ꝫ frida eſt ſicut aq̄ ⁊ nix: q̄ñq̄ꝫ v̄o ita cala vt calr inflāmata: ꝙ miraculoſum ⁊ icredibile annūciari reputaſ: ꝙ etiā ex ſtupēdis apparet euētibus: cū eni frida fuerit ex cōplone: que trepidantē facit q̄ ꝑparaſ vt cadat in ſtupoꝛē. Jo aūt ifrigidat: qḋ oſtēdiſ ex p̄emiſſis: tremeſcunt eni vt oſtēſum eſt. 27ᵃ. Si auteꝫ ſupflue fuerit cala: tūc efficit hoiem imēſuratū ⁊ exceſſiuū: intātū enim efficiſ furioſus ꝙ timendum eſt de ipſo qui talis: ⁊ de patiēti in quē inſilit: inſanit enim volēs q̄cq̄d inuenit ſubiȷ̄cere. Eodemq̄ꝫ modo ex nā colere nigre quis incurrit continuas ſollicitudines: multa ⁊ dr̄ſa timoꝛoſa cogitantes: vt dictū eſt interioꝝ. 3° imaginanſ enim decēmilia modos coꝛruptarū fantaſiarum: ⁊ Auic. ꝓma tertȷ̄. ſpēs melācolie ſūt

Melācolie ſpēs idefinite — indefinite: ita vt frequēter accidat nobis triſtari: ſed vñ id contingat ignoramus cām dare manifeſtam: ſimilr iterdum letamur: ſed pp̄ quid id contingat nobis eſt imanifeſtum: q̄re Serapio cā diſpōnum ⁊ accñtium ꝯtingentiuꝫ in melancolia ſm̄ veritatē eſt incōpꝛehenſibilis: ⁊ ſm̄ probabilitatē poſſibile vt dicaſ ſup eaꝫ id ex q̄ eſt heſitatio ex diuerſitate humoꝛꝭ foꝛte puta melācolici. ❡ Deide. (Huius aūt.) Declarat q̄ūo quedaꝫ contingāt ꝑdicta accñtia cōia ⁊ vñ. ⁊ ꝑmo iquirit q̄ūo hꝫ ꝯtingāt ex colera nigra. 2° ex vino ⁊ aliȷ̄s. 2° ibi. (Melācolici autē.) Adhuc id oſtēdit q̄ñ colera non valde ſupfluit. 2° q̄ñ eius fuerit imēſura tus habitus. 2° ibi. (qui aūt.) di. ꝙ paſſiōes ꝑtacte q̄s antiqui predicti paſſi ſunt. eis oibus paulatiue ⁊ q̄ſi familiariter cōtigerunt: cuius cā fuit: qꝛ in eis erat pōa ⁊ veſtigium colere nigre: cui quidē paulatiue admixtū fuit plus de v̄tute ipſius: ita ꝙ ex h̄ aliqui icideriūt oino ⁊ ꝓfundius in naturā col. nig. qui ſiq̄de inde acquiſiuerūt moꝛes ⁊ actꝰ differētes vt tactū eſt: nō tñ genere ſed ſpē: ⁊ id declarat: ſicut enim homines cōueniūt in diſpōne facierum oēs conuenientia gn̄ali: differunt tñ ſpecifica: concidunt eni in habendo faciē ⁊ os: ſed diſtant in talē: aut alteram: qdā eniꝫ habēt apparenter bonā ⁊ delectabilem: qdā v̄o turpem ⁊ hoꝛribilē: aliȷ̄ autē tēperatam ſine omni exceſſu: qui equidem natura ſunt mediȷ̄ inter hmōi latam gn̄alitateꝫ. Similiter euenit in accñtibus cauſatꝭ ab hmōi humoꝛe: qui enim huiꝰ parū participant cōplone: mediȷ̄ exiſtent inter eos qui ea nō participant: ⁊ eos qui maxime: ⁊ ideo ceterꝭ melancolicis ꝑferunſ in ꝑtactis. ❡ Deide. (Qui auteꝫ.) Declarat ꝑdictū ſmonē quādo colera nigra natura ſuperexcedit dicens: ꝙ illi qui ſupabundant multuꝫ in col. ni. tales diſſimiles ſunt ⁊ diuerſi: ſicut illi qui bonaꝫ faciēs aut turpē appent hñt. neꝫ multis accidit: ſi hꝫ habitꝰ co. nig. plurimus fuerit: ꝙ efficiunſ melancolici valde: ad h̄ enim nāliter ſunt apti. Si aūt ſuperabundantes cōtemperamētū aliqḋ recipiāt per bonū regimē: hocq̄ꝫ reliq̄runt

itidem in pdictas incidūt egritudines melancolicas:remanet.n.i ipſis adhuc affectio:vt pʒ aſſo.3°.oꝛītr tñ circa diuerſas ptes corporis:ſm ꝙ hmõi colera nigra põt i diuerſis locis abūdare:in qbuſdã.n.ſm vnã ptẽ corporis:alij ỽo ſm aliã:ꝛ iõ in aliqbus ſiunt epilepſie q̃ ꝓpe ſunt paſſiões cerebri:alijs ỽo ſiunt appoplexie apud Ariſt. vt viſum eſt p°:magis ſunt paſſiones cordis:alij ỽo cadūt in ſollicitudines maxias ꝛ timores:ſicut illi qb° abūdat melãcolia circa ſubcartilaginoſa ocã melãcolia mirachiana ſiue ypocūdriaca eſſumãs ad cerebrū. Alijs qdẽ accidunt audacie ſupfiue ꝛ maniace cõfidẽtie:cuiꝰ aliqñ ↄtigit archelao regi macedonico. ¶ Deĩde. (Cã aūt.) Magis apit cãm huius oĩ.ꝙ cã iſti° eſt ỽtus cõplonis colere nigre ſm diuerſaʒ diſpõnẽ ipſi°i calitate ꝛ frigiditate:nã tpe quo fridioꝛ fuerit iducit triſtitias irrõnabiles:ſũt.n.anteſe ꝛ cõmune ſicut in aliqb° melãcolicis:quoꝝ nã frigida:interdū aūt vt cuʒ fuerit calida melãcolicas inducit manias:vt i iuuenib° calidioꝛib° pp aduſtionẽ:ꝛ nõnūq̃ hꝫ ꝓpoꝛtiõatis:ſic ita patꝫ ſupplẽda eſt lr̃a ac ſi i ipſa ſit aliqs defectus. ¶ Deĩde. (Multi aūt.) Oſtẽdit quõ multis ↄtigãt pdcã accñtia ex vino declarãdo ex hoc accñtia ex colera nigra ↄtingẽtia. 2° qꝛ fecerat mẽtionẽ ꝺ coitu mãifeſtat qd in his opeꝛ ꝛ q̃liter imutet. 2° ibi. (Et ptes ỽſa.) Tria igiꝛ ſunt qb° hõ maxime pmutaꝛ:colera.ſ.nigra:vino:ꝛ coitu. dicit igiꝛ p ꝙ melãcolicoꝝ plurimi ſunt:qui tñ vinũ bibũt:ꝙ poſt ebrietatẽ colera nigra eſſumãte ad caput corrũpũt ſeipſos:ꝛ iõ aut i appoplexiã icidũt vel ſpaſmũ:vt viſũ eſt 3°. vel ſe i pcipitia imittẽdo:qdã eniʒ ipſoꝝ cũ fuerint inebriati:efficiũꝛ triſtes:ſine mania tñ agitatiua:qꝛ caloꝛ vini intrus eoꝝ caliditate extinguit debilẽ:vt maioꝛ flãma minoꝛẽ:vt viſum eſt p°. Q̃ ỽo oñdiꝛ:qꝛ caloꝛ oñdit eos letos boni aĩ:cũ fuerit in illa corporis pte:in qua viget pn̄m intelligẽdi ꝛ ſperandi:ex ſpe.n.boni moueꝛ ad leticiã:hec aūt ps radicaliter apõ Ariſ. qꝛ exiſtit:ſʒ ỽo platonicos cerebrũ:q̃re cũ bibũt vſqꝫ ad ebrietatẽ oẽs redduntꝛ prõpti ad actus magiſt̃ij attẽdẽtes:vinũ eniʒ reddit eos bene opatiuos ꝛ ſperãtes:qõ ðclarat qñ adoleſcere pueros entes in 2ª pte pueritie vt a.xuij. in antea facit bñ ſperãtes:ipſa.n.ſpe plena pp calidũ ſanguineũ:ſicut ẽt viſum eſt. 14° de inhabitãtibus frigidas regiones:ſunt.n.vitales ꝛ bñ ſperãtes: ſed ſenect° qꝛ frigida ꝛ maxie ſeniũ inſeparabilis ab eis quib° accidit:cũ ſit etatũ vltia.p oppoſitũ ỽo accidit hmõi eẽ male ſpei.oĩa in deterius extimãtes.rhetoricoꝝ etiã.2° cũ calido careãt extenſiuo. Sunt ꝛ aliq:pauci tñ qui poſt vini potũ icurrũt ſollicitudines timoroſas pp illã eãdẽ cãm:pp quaʒ ꝛ aliqui hoc icidũt poſt potus aliquos ſupfluos vel pot° quoſdã vt narcoticos ꝛ opiatos:calm.n.ipſoꝝ debile ĩbecillitaꝛ friditate eoꝝ actuali ſicut acotio. ¶ Deĩi. (Quibuſdã.) Scðo.qꝛ dixerat q̃ſdã melicos inebriatos ſeipſos corrũpere: cõparat eos adinuicẽ rõne etatis dicẽs:ꝙ illi magis depereunt qbuſcũqꝫ triſtitie fiunt pp extinctionẽ calidi ſubito factaʒ ꝛ iõ ob foꝛtioꝛem ꝛ piculoſioꝛẽ cõpugnationẽ iuuenes inde magis depereunt q̃ ſenes.38.qꝛ ꝛ ſi in ſenectute calʒ extinguaꝛ:eſt tñ paſſio nãlis ex parte nature ſaltẽ vl̃is:vl qꝛ ꝓueniͭ ad quodã pn̄° intrinſeco:cuius quidẽ calidũ paulatim extinguiꝛ:ſed in illis in qbus fit ſubita extinctio:plurimi ſe taliter habẽt ad cõſuetas eoꝝ tũc opationes:ita vt oẽs mirenꝛ inde cũ nullum videanꝛ ſignũ deperditiõis habere:foꝛtes enim apparẽt. ¶ Deĩde. (Frigidioꝛ.) Cõcludit 3°.d.ꝙ cõplexio colere nigre vt dcm̃ eſt ſupus:cũ fuerit frigidioꝛ:cauſat triſtitias:cũ aūt calidioꝛ letitias. Et iõ qꝛ pueri calidioꝛes extãt alacrioꝛes ſunt:ſenes ỽo per oppoſitum triſtioꝛes:cũ ſint frigidioꝛes:vnde ſenectus cũ ſit infrigidatio q̃daʒ:eſt enim via in moꝛtem.cõplexiõni ſcðo:contingit ſiquidẽ moꝛ extinguatur a cauſis exterioꝛibus:ſicut q̃ ſunt ignita extra naturã:puta ꝙ habeãt calidũ acquiſitũ ignitũ vt carbones igniti celeriter extinguntuꝛ aq̃ ſufficiẽti eis ſup iſuſa. Et iõ quidã in ebrietate facti:prauie vtunꝛ ſeipſis ſm act° ſolutos:qꝛ caliditas vini occurrẽs calitati nãli extiguit ipſaʒ:qua extincta pdictã accidit paſſionẽ.ſ.cali extictionẽ ſubito fieri:ꝛ calidi qdẽ extinctio pp cauſas extrinſecas tacta eſt in p°:ſed pp vini potũ in tertia. ¶ Deinde. (Et poſt.) Oſtẽdit q̃liter ꝛ coitus imutat dicẽs:ꝙ plures poſt coitũ efficiunꝛ magis leti bene ſe hñtes: ſicut ſunt illi qui emittũt multã ſupfluitatẽ nociuã cũ ſpmate:hmõi enim qꝛ alleuianꝛ expulſa ſupabũdãtia triplici.ſ. ipſi° corpulẽte ſupfluitatis:ꝛ ſptis vẽtoſi mouentis illã ſupfluitatẽ:ꝛ caliditatis ledẽtis. Quidã ỽo alij frequẽter fiunt magis triſtes ꝛ deterius ſe hñtes poſt coitũ:eo ꝙ efficiunꝛ frigidi:qꝛ ab eis auferꝛ aliqd ſufficiẽs bonũ ꝛ nãle nõ ſupfluum:vt oñſuʒ eſt q̃rta.6°.ꝛ ꝙ ita ſit oñdiꝛ:qꝛ nõ multa ſupfluitatis defluxio ſit in talibus. ¶ Deĩde. (Ut igiꝛ i caplo.) Qꝛ perpẽdit actoꝛ diffuſe cãʒ ſe aſſignaſſe queſiti:breuiter repetit eius ỽtutẽ:vt ſermo videaꝛ planioꝛ:ꝛ p epilogat qõ dcm̃ eſt de natura colere nigre excedẽtis:tãgendo ipſi° ſilitudinẽ ad vinũ:ꝛ dicit dans intẽtionẽ p:vt ſit ita capitulatim:ꝛ breuiter dicere reſumẽdo que dicta ſunt p:eo ꝙ inequalis ꝛ diuerſa eſt colere nigre ỽtus:ineq̃les ꝛ oĩmodi ſm eaʒ ſiunt melãcolici. Qꝫ aūt ita ſit oñdiꝛ:qꝛ interduʒ fit vehemẽter frida:aliqñ multũ calida:ꝛ iõ moꝛes ꝛ act° eoꝝ ſũt tales q̃les ex calo ꝛ frido in nobis qui nõ ſum° melancolici cauſati:qb° nimirũ ſic exiſtẽtibus imutamur:velut a vino cũ noſtris adiungiꝛ coꝛpoꝛibus in multa q̃titate: ſm plus.n.ꝛ minus reddimur qualificati moꝛibus aſſimilatis his qui ſiũt a colera nigra. Et merito qꝛ vtrũqꝫ extat vẽtoſum vt declaratũ:puta vinũ ꝛ co.ni. ¶ Deinde. (Qm̃ ãt.) Oñdit ſcðo effectũ co.ni.qñ fuerit cõmẽſurata vtcũqꝫ.di. ꝙ ↄtigit aliqñ ꝙ ſufficienter ſit ↄtẽperata ineq̃litas co.ni. ſicut dĩ de aliquo lapſo nõ multũ corpore:ceu cũ fuerit ꝓportionabilr paꝝ diſtẽpato:ſit ſʒ hãc melicos vtcũqꝫ bñ ſe habere:qꝛ cũ talis fuerit qñ expedit calidioꝛ eſt nãli ꝛ interdũ cũ opus fuerit frigidioꝛ aut ecõuerſo:aliqui eni act° ꝛ moꝛes expetũt calm.alij ỽo frigidũ:ꝛ iõ taliter fuerunt ipſa melancolici affecti:pp recipere quẽdã effectũ excellentẽ:vt ꝓpoſitũ eſt in facultatib°:redduntꝛ oẽs melancolici: nõ qdẽ pp infirmitatem:nõ enim ipſa poſſunt bene agere:cũ eius rõ ſit actus ſenſibiliter ĩpedire ꝛ corrũpere. ¶ Deĩde. (Ueꝝ pp naturã.) Propter nãm enim nõdũ [illegible] eſt exceſſus:ꝙ oĩno decidat ab eo qõ nãle eſt:cũ ſanitatis latitudo ſit grãdis ẽt in tegri ꝛ pꝛio de moꝛbo. ¶ Dubitaꝛ de eo ꝙ ita excellẽtes pdicanꝛ in pdictis facultatibus melancolici:cum ſint frigidi ꝛ ſicci ꝛ tardi ꝛ pigri intellectus:cũ hmõi perficianꝛ calido. ¶ Dõm ꝙ Ari. nititur declarare ꝙ melancolici cũ nãliter ſuperabundãt co.ni.non tñ ſupfluere ceteros preexcellunt in ſciẽtijs:ꝛ vl̃r in oĩbus artibus ꝛ actib°:qõ põt ex quattuoꝛ oñdi. Primo qdẽ qm̃ quanto virtus alicuius inſtrumẽti ad plura ſe extendit tãto illud inſtr̃m eſt aptius vt ex ipſo ꝓueniant multe ꝛ differentes opationes:ſicut pʒ in caloꝛe nãli ſʒ complexio colere nigre ꝓtracte hmõi eſt:qõ oñdiꝛ:qꝛ interdum fit vt dictum ẽ vehementer calida:ꝛ tunc inuentioni a ſeipſo ꝛ receptioni ab alio ſunt prompti:ꝛ interdum frigida:ꝛ tunc inſtr̃m aptius receptioni:ꝛ qñqꝫ cõtẽperata vtcunqꝫ:ꝛ ideo plus oꝛdinatur in ratiocinari ꝛ diſcutere verum a falſo. Scðo quia ſpũs hmõi ſunt ſubtiles calidi ſufficiẽter mobiles:ſed tales repeniuntur in hmõi melancolicis:pp enim groſſiciẽ ꝛ terreſtritatem partium coꝛum ſpũs in eis contenti ſubtilioꝛes redduntur ꝛ lucidioꝛes:ꝛ maxime cum fuerint calidi moti:q̃ illi quoꝛum ſunt carnes laſſe:qõ oſtendit aqua vite ex vino nigro groſſo terreſtri facta ꝛ ex oppoſito:hec.n. perfectioꝛ illa:in ſubiecto enim huius ſpũs anguſti ꝛ compreſſi ſubtilioꝛes ſunt reliquo. Tertio qꝛ amplius ſiũt ſolli

Appoplexia q̃ paſſio ſit

Ex trib° hõ maxime pmutaꝛ.

Senectus qd ſit.

Moꝛes ſm colerã diuerſi ſiunt.

Dubiũ

citi ⁊ inquiſitiui non diſperſi varijs occupati: ⁊ qꝛ corporibus cõpacti: cũ in ipſis ſit motus ⁊ impreſſio calefactis eorũ maxime cerebris: non diutius pauſant: donec queſitum inueniãt: ⁊ hñ agunt reminiſcatiua de memoria ⁊ reminiſcentia. Quarto. cũ eniʒ ſcia noſtra nõ ſit īfuſa: ſed ſtudio ⁊ labore grãdi ⁊ diuturno acqſita: vt vite ⁊ ſermones edocent phycoꝝ ad hec aũt tolerãdũ expedit robur: ⁊ ſanitas mẽtis: ⁊ nõ de facili a qbuſlibet alterari: ⁊ reliqua ſilr exiſtere famulata: et h. 4°. q̄lis dr̃ fuiſſe plato phoꝝ pſpicuus ſʒ hmõi vt declaratũ eſt ſunt melancolici et co. m. excellũt igit alios in ꝓ̃tacris. ⸿ Dicẽdũ igit ꝙ melancolici ſiue ꝑ ſe ſiue q̄litercũqꝫ cõtingat precellũt alios in ꝓ̃miſſis ꝯ̃iter tẽperati: ſʒ ꝑ ſe magis: deide colerici ⁊ qui deinceps: melancolia eniʒ eſt duplex vt viſum eſt: ſm eni ꝓ̃mã colerã nigrã ſiue humorẽ magis nigrũ obiectam. nõ ſunt hmõi: verum pp̄ ſcõam colere permixtam rubee vel aduſtam.

De hoc iij. ꝺ ani. tex. c. 14. ⁊ ibi doctores. Ca. ix. ⁊ alibi ſepius.

⸿ Problema. ij. Antiqua.

Propter quid ſʒ quaſdã ſciaꝝ habitũ habere dicim⁹: ſm aliq̃s v̄o non? Aut ſm quas īuẽtiui ſum⁹ habitũ habere dicimus. inuenire enim vel ad habitum eſt. Noua.

⸿ Cur per aliquas ſcĩetias habitũ nos habere cẽſeamus: ꝑ aliq̃s nõ? An habitũ nõ niſi per eas tñ adipiſci putamur: qbus vim iuueniendi acquirimus: iuẽtio. n. ex habitu eſt.

⸿ Poſito ꝓblemate vniuerſaliori circa omnes habitus: ponit nũc pticularia ꝓblemata circa vnũqðqꝫ: ⁊ ꝓ̃mo circa ſciam. Deinde circa prudẽtiã: deinde v̄o circa intellectum. poſtea opinionẽ. deinde ſapiam. deinde circa artes. ⁊ tandem circa phiam extraneã ⁊ actus quoſdaʒ cũ reiteratiõe quorũdam: quod apparet. Dicit igitur. quare habem⁹ habitũ in qbuſdaʒ ſciẽtijs: in aliĩs v̄o habere non poſſumus q̄ntũcũqꝫ inſudemus ipſis. ⸿ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit dicens id eẽ: qꝛ ſm illas in quibus poſſumus reddi inuentores: habituʒ dicimus habere: etenim inuenire accidit pp̄ habitum quẽ acquiſiuimus in eis: quod ſiquidem inuenire dictum eſt proprie rõnis in cognitiones ꝑuenire ignoti.

De hoc ꝑ. poſte. tex. cõ. v. ⁊ ibi doc. cto.

⸿ Notandum ꝙ cum ſciẽtia ſit habitus per demonſtrationem dicitur ꝙ in illis ſciẽtijs ꝓprie dictis in qbus modus obſeruatur demonſtratiuus procedendo ex cã in effectum ⁊ maxime ab effectu in cãm habitum poſſumus adipiſci: cũ ꝓcedant ordinate ſm ꝯ̃tinuitatẽ ⁊ cõſequentiã: ⁊ in illis aũt ſumpto ſciẽtie noĩe cõĩter in quibus attenditur ſola narratio vel preceptum aut experientia magis propter eoꝝ inordinationem placiti ⁊ infinitatem fere: habitum in eis non valemus laborantes etiã acquirere: ceu hyſtorie legales cõſtitutiones ex placito principis inſtitutẽ habẽtes vigorẽ: ⁊ q̄ circa particulares meditaẽ maxie ĩ volẽdo eoꝝ inuenire formas ⁊ v̄tutes occultas: cũ nõ cõphẽdãtur experimẽto. 3°. farmacoꝝ. ⁊ iõ ꝓlixe ac laborioſe valde.

⸿ Problema. iij. Antiqua.

Propter qd aĩalium homo prudẽtiſſimũ? Utrũ qꝛ parui capitis eſt ſm proportionẽ corporis: aut qꝛ inequaliter minimũ: pp̄ hoc eniʒ ⁊ parui capitis ⁊ ipſorũ tales magis prudentiores eis qui ſunt magni capitis. Noua.

⸿ Cur oĩum animantiũ hõ prudentiſſimus ẽ? Utrũ qꝛ capite minimo ẽ. ſ. ad ſui corporis ꝓportionẽ: an qꝛ varie minimo eſt: ob id eni ipſiuʒ capitis quoqꝫ minutio accidit: ⁊ inter homines ipſos q minori ſũt capite prudentiores naſcuntur: q̄ʒ qui ſunt grãdiori.

⸿ Quare in genere aĩaliũ homo eſt prudẽtiſſimum: primo etiã de aĩa ⁊ hyſtoriarũ ſilr primo. Cõſiliatiuuʒ homo ſolum eſt aĩalium memoria ⁊ doctrina multa participans. ⸿ Deinde. (Utrum.) Soluit ⁊ ꝓ̃mo ꝓbabilr di. cãm eſſe qꝛ hõ hʒ caput modicũ ſm q̄ntitatẽ ſui corporis: lepus eni gatt⁹ leo ⁊ hmõi hñt caput maximũ eoꝝ corporꝝ rõne. ⸿ Dixiʒ aũt ꝓbabilr: qꝛ q̄dã aĩalium habent capita parua valde reſpectu ſui corporis ſicut aues vt ſtrutio ⁊ grus. ⸿ Deinde. (Aut qꝛ.) Aſſignat aliam cãʒ di. id eſſe: qꝛ homo hʒ caput minimũ ineq̄liter ⁊ irregulariter: nõ eniʒ caput in genere humano adeo vñr ſimilẽ obſeruat q̄ntitatẽ vt in generib⁹ alioꝝ aĩalium: in eo eniʒ maior diuerſitas reperitur ſʒ tñ magis ⁊ minus. Et iõ cũ paruũ caput prudẽtie atteſtetᷣ: ille qui fuerit minoris capitis: prudẽtior erit ⁊ ingenioſior eo qui maioris. ⸿ Dubitaẽ: qꝛ ſcribiẽ in tegni paruũ caput eẽ oĩno praue compoſitionis ꝓpriuʒ ſignũ. ⸿ Dicẽdũ ꝙ paruitas capitis ſiue etiam magnitudo dupl̄r põt accipi: vt pʒ 4°. de ptib⁹: aut eniʒ pro mole oſſium ⁊ carniũ maxime circa caput exiſtẽtiũ modica: ⁊ talis paruitas laudaẽ ab Ariſt. magnitudo v̄o huic vituperaẽ oppoſita: q̄lis eſt que alioꝝ aĩalium ꝓprie: quare facta ſunt dimiſſi capitis. An. 4°. Uel pro capacitate parua interiori ex craneo ꝯ̃relicta: ⁊ talis qdẽ paruitas vituperaẽ ĩ tegni. Sic igit caput laudatũ debet eẽ paruũ paruitate ꝓ̃oris: nõ aũt ſcõa ſed magnũ: vt cerebrũ ſit multũ ⁊ vẽtres ſpacioſi ⁊ oſſa cũ reliquis que deinceps: vt ibidẽ deducit Galy. ⁊ ꝺ hoc quidẽ ſufficienter dictũ. Cõciliatoris differentia. 76°.

Dubõ

⸿ Problema. iiij. Antiqua.

Propter quid ſenes facti magis ꝺ itellectu habem⁹: iuniores v̄o exiſtẽtes citi⁹ adiſcim⁹? Et de⁹ inſtra in nobis ipſis dedit duo: in qbus vtamur exterioribus inſtrĩs: corpori qdem manũ: anime aũt intellectũ: eſt enim ⁊ intellectus eoꝝ que nãliter in nobis ſũt: ſicut organũ exñs. Alie ãt ſciẽtie ⁊ artes ſunt eoꝝ q̄ ĩ nobis fiũt: itellect⁹ aũt nãliũ: quẽadmoduʒ ergo manu nõ ſtatim q̄ʒ facti ſum⁹ vtimur optie: ſʒ qñ nã ipſaʒ pficit: ꝓcedente. n. etate man⁹ maxie põt pficere opus ſuũ: eodẽ aũt mõ ⁊ intellectus nãliũ nõ ſtatiʒ ſʒ in ſenectute nobis maxie aduenit: ⁊ tũc pficiẽ optime niſi ab aliquo orbeẽ: ſic ⁊ alia que nã inſunt: poſteri⁹ virtute manuũ tñ aduenit nobis: qꝛ ⁊ organa itellũs ſũt eoꝝ que ſunt man⁹. Eſt eni intellect⁹ organũ ſcia: hec eniʒ ẽ vtilis ſic fiſtula fiſtulatori: manũ ãt multa exñtiũ nã: nã aũt ipſa prior eſt ſcia ⁊ que ab ipſa fiunt: quoꝝ organa priora: ⁊ potẽtias prius merito fieri nobis: his eni vtẽtes habituʒ accipimus: ⁊ hʒ ſe ſilr vnũqðqꝫ organũ ad ipſum ⁊ ecõuerſo: ſicut organa adiuicẽ: ita organa ad ſeinuicẽ: itellectus ergo pp̄ hanc cãm ſe

nſb⁹ exñtibus nobis magis ſit: adiſcim⁹ aũt
cit⁹ iuniores exñtes: pp nihil quodãmõ ſci/
re. qñ aũt ſcim⁹ nõ ãplius ſilr poſſum⁹: poſ/
ſumus aũt haberi: queadmoduz ⁊ remini/
ſcimur magis quibus mane primũ occurri
mus: deide ꝓcedẽte die nõ amplius ſilr: pp
id qđ multis occurrimus. Noua.

℃ Cur ſeniores ãplius mẽte valem⁹: iunio/
res oci⁹ diſcim⁹? Qr nã parẽs ⁊ auctor oĩuz
inſtrã nob duo iſeruit: quoꝝ opa inſtris extra/
neis vti valerem⁹: manũ iquã corpori dedit
aie mẽtẽ. Eſt eni mẽs quoq rebus a nã no
bis ipartitis ãnumerãda vicẽ ſane gerẽs in
ſtrĩ. Cetere oẽs ſcie arteſq nrã opa ſũt: men
tẽ ipaz op⁹ eẽ nature fatẽdũ ẽ. Vt igĩ manu
nõ iã ide ab ortu nature vti poſſum⁹. Sz cũ
eã nã abſoluit pfecitq: ꝓcedẽte nãq etate
man⁹ ſuũ op⁹ maxie efficere pt: ita ẽt mẽs q̃
res nãlis eſt nõ ꝓm⁹ ſz i ſenectute maxie no
bis ꝯtigit: atq tũc potiſſimũ ꝯſumaĩ atq ab
ſoluiĩ niſi dtrimẽto aliquo lacera leſaq ſit:
queadmodũ cetera q̃q opa nãe. Poſterior
mẽs vo quã mãuũ facltas accedit: qm inſtrã
ẽt mẽtis poſteriora ſſ q̃ȝ mãuũ inſtrã: ẽ. n. mẽ
tis inſtrm ſcia: mẽti nãq vtilis ſcia ẽ: vt tibici
ni tibia: manuũ inſtrã res plereq nãles ſſ: nã
ãt ipſa eiuſq res oẽs ꝓores ſũt q̃ȝ ſcia. Quo
rũ ãt inſtrã ꝓora ſſ: facultates quoq eorũdez
pri⁹ ꝯtigere ꝯgruũ ẽ: his. n. crebro vtẽtes ꝯfi
cere hitũ ſolem⁹: ⁊ iſta ſic reciprocãĩ: vt quã
vicẽ hec iter ſe gerũt: quoꝝ inſtrã ſſ: eãdẽ inſtrã
quoq ipſa iter ſe hẽant. Viciſſimq quã in/
ſtrumẽta iter ſe: eãdẽ illa quoꝝ ſunt inſtrã.
Mẽs igitur ea d cã nobis ſeniorib⁹ poti⁹ cõ
tingit: diſcim⁹ aũt ocius iuniores: qr rẽ ſer/
me nullã tenem⁹: cũ eni res pleraſq ſcim⁹
nõ eq̃ pterea cape alias poſſum⁹: qũo ẽt me
miniſſe melius ea valemus que mane ꝓmũ
pcipimus: deinde ꝓcedente die memoria
hebetamur: qm multa iã preptauimus.

℃ Quare cũ hoĩes efficiunĩ ſenes: p⁹. ſ. ſenectute ãplius ⁊ p/
fectius itelligũt: nõ aũt 2ᵒ: vt ſenio: eo q intelligere ac cõſi
derare tãdẽ emarceſcũt: qr quodã iſtri⁹ corrupto: puta or/
gano fãtaſtico. de aĩa p. Sz cũ fuerint i pueritia exñtes ce/
leri⁹ ⁊ magis adiſcũt. ℃ Notãdũ q iſtud ꝓblema ⁊. xiᵐ. q̃
ſunt circa itellm ⁊ ꝓpe ſm q eſt circa ſapiaz ad metaphy
Dubõ ſicã ſpectãt. ℃ Dubitaĩ: nõ eni vr̃ ſenes iuniorib⁹ magis in
telligere: eo q etas iuuẽtutis ẽ tẽperata. q̃ aũtẽ talis ob cõ
plexionẽ eucraſioẽ: ẽ perfectoris ceteris ẽ actus. ℃ Dicen/
dum q id verificaĩ in actibus qui amplius reſpiciunt cor
pus: qđ ẽt indicat cõplexio elemẽtaris forma: nõ aũtẽ i his
qui magis ſubiacent anime proprieq intellectiue. qualis
eſt ipſius actus de quo hic ẽ ſermo: ipſa. n. non dependet a
corpore ſaltẽ quãtũ ad eẽ: ⁊ ideo act⁹ ipſius vigoraĩ: alia/
rũ debilitatis actibus: vt probatur d aĩa tertio: ad qđ etiaz

adiuuat: q motus ⁊ paſſiones i eis ſunt ſedati: nõ aũtẽ in
iuniorib⁹. phyſicoꝝ. 7ᵒ. ℃ Notãdũ ẽt q hic Ariſto. diui/ T. c. 6. ⁊ 7ᵒ.
dit totaz hoĩs vitã in duas etates. puta in iuuẽtutẽ ⁊ ſene/
ctutẽ: ⁊ q iuniores intelligãĩ vltra duodecim annos: vel T. c. xx.
taliter: eo q infantes nõ pñt adiſcere neq iudicare ſenſib⁹ Due ſo/
ſiliter ſenioribus ceu pñbyteri. phyſicoꝝ 7ᵒ. ꝓtacto. ℃ De lũ etates
inde. (Aut qr.) Soluit ⁊ p aſſignat cãm ꝓme partis. ſcđo ꝓcipue
ſcđe illic. (adiſcimus ãt.) Et pũo ꝓmittit qđdã neceſſariũ ſz Ariſ.
ad inueſtigationẽ cauſe. ſecũdo ipſaz ex illo ꝯtrectat illic: T. c. xx.
(queadmodũ igiĩ:) dicẽs ex his cãz aſſumi: qr de⁹ (cui⁹ no
mẽ ſit benedictũ.) ordie ſaltẽ cãe finalis nobis duo tribuit
inſtrã ꝓcipua: quib⁹ vtimur in adeptiõe iuuatiuoꝝ ⁊ pro/
pulſione nocituoꝝ: ſm q duo i nobis exiſtũt. ſ. corpus ⁊
aĩa: vnde corpori manus cõtribuit. anime vero intellectuz
⁊ exponit qualis ſit intellectus hmõi: dicẽs ipſuz fore d nu
mero eoꝝ que naturaliter nobis inexiſtunt. velut qđdam
organũ neceſſariũ. Dicit aũt q̃ naturaliter nobis iſunt ad
differentiã intellectus acquiſiti per doctrinã ⁊ ſtudiuz: vel
ad drĩam intellectus ſepati: qui non eſt corporis actus 2ᵐ Tertio
Cõmẽ. vel indicauit excluſionẽ opinionis platonis ponẽ/ d aĩa. cõ.
tis nobis intellectũ cõiungi nõ vt forma: ſed vt motor mo 5. ⁊ alibi
bili. pᵒ de aĩa. Aut forte pp ꝓſeruare ſe ab intellectu anaxa T. c. 42
gorico: pp quẽ de aĩa 3ᵒ dico autẽ intellectũ quo aĩa opina T. c. 4.
tur ⁊ ſapit. primũ tñ magis ſenei adaptat ſubſequenti. Et
qr dixerat intellectũ hunc nobis naturaliter coniungi: aſſi
gnat differentiã inter ipſum ⁊ ſciẽtias ⁊ artes: dicẽs ſciẽtiã
ac artes q̃cũq ſint ille: ſiũt ex his que i nobis exiſtũt hmõi
aut intellectus vigoĩ: qñ reb⁹ exiſtentibus ſcientie ⁊ artes
nõ ſeipſas ꝓduxerũt in eẽ: imo ab intellectu cauſante: acce
pte tñ ſunt a reb⁹: ſiue ſint ſcie ſermocinales: q̃ dicũĩ ex ope
re fieri noſtro ſm Aui. ſiue reales que nõ ſunt ex actu nr̃o:
ſiunt. n. nõ q ipſas res ꝓducim⁹ in eſſe verũ nã. Intellect⁹
autẽ nõ ex nobis: ſed nãliter ab initio nobis tãq̃ qđdã ac/
cõmodatũ inexiſtit. ℃ Notãdũ q bñ ait nobis deũ dediſ/
ſe pretacta duo inſtrumẽta: cũ enim ſint nobiliſſima ⁊ ma
xie neceſſaria nõ videnĩ poſſe ab aliquo dari niſi ab eo: q
omnibus exhibet abũdanter ⁊ nõ iproperat. Unde de mũ
do antiquus ſermo ⁊ patern⁹ eſt cunctis hoĩbus: q a deo
⁊ p deũ cõſtãt oĩa. nulla eniz natura p ſe ſufficit ſibi priua/
ta ſalute que ab eo. de ſe. n. oĩa largitur: tribuitq: ſed mul
totiens pp i diſpõnẽ nõ ſuſcipiunĩ materie. Vñ Aui. q̃rto
de aĩa. nec vita nec vlla perfectionum ad bonitatem retẽ/
ta eſt apud primum principium in prima genitura. ſed ſu
ſceptibilia aliqñ ſunt carẽtia diſpoſitione ſuſcipiẽdi ea. Cũ
his duob⁹ etiã inſtrumẽtis dedit ⁊ tertiũ: cõplexionẽ. ſ. i cu
ius quidẽ virtute opanĩ ꝓtacta duo: ⁊ ꝓcipue manus. Vñ
Aui. ꝓmo ꝓme. Donauit deus homini nobiliorẽ cõplexio
nẽ: q̃ i hoc mũdo foret poſſibile iueniri. ℃ Sciẽdũ q itel/ Intelle/
lectus apud Ari. inueniĩ multipliciter accipi: vt pro intel/ ct⁹ mul/
lectu agẽte. iuxta illud tertij de aĩa: quo eſt oĩa facere. Vel tiplex.
poſſibili ſiue materiali quo oĩa fieri: aut ꝓ imaginatiõe: d T. c. 18.
qua eodẽ. intellectus paſſiuus corruptibilis ẽ: aut ꝓ vtute
informatiua embrionis de quo 2ᵒ de generatione aĩaliuz.
talis autem eſt qđ vocatur itellectus: aut pro quadã potẽ/
tia nobis naturaliter inſita: qui ⁊ habit⁹ principioꝝ dicĩ
veroꝝ ſemp exiſtẽs. de quo metha. q̃rto ſcribiĩ: q omnem T. cõ. 8.
cognoſcẽtem neceſſe ſit ipſum habere: ⁊ venire ad haben/
tẽ eſt neceſſe: ⁊ nõ p demonſtrationẽ acquiri. p poſte. talis T. c. xx/
n. notus eſt oĩbus natura nõ orbatis oĩno ceu ianua in do/ iij.
mo: vt apparet p cõmen. meta. 2ᵒ. Per intellectum ſiquidẽ T. cõ. 1.
naturalẽ audio hmõi potentiam habitualem principioꝝ
nobis nãliter inexiſtentem ſm q ex ipſa ⁊ intellectus agentis
abſtractione intellectus poſſibilis deinceps informaĩ: ⁊ p/
ficitur intelligibilibus ſpecierũ. ℃ Deinde. (Queadmo/
dum.) Proſequiĩ ex hoc ad cauſe aſſignationẽ. ⁊ pũo oñ/
dit qñ hmõi organa in nobis vigoranĩ: oñdẽdo ꝯuenientã

manuū ad itellectū: ſecūdo cōparat ea adinuicē oſtēdēdo
quō vnū alteri deſeruiat. 2° ibi. (Poſterius.) d. p̄ q̄ ſicut ſi
mox q̄ſi nati ſum⁹ poſſum⁹ pfecte mā ib⁹ vti pp debilitatē
7 teneritatē cōplexionis huane: ſed hoc euenit cum fuerint
pfecte 7 fortes a nā: tūc.n. cū pceſſerit nat⁹ in etatē ipſius:
optie pōt pficere qō itēdit. ℭ Deīde. (Eodē.) Applicat ſe
cūdo ad ppoſitū di. q̄ ſilr itellect⁹ q est quedā potētia nā
lis 7 in nobis nō mox aduenit a p̄n⁹ pfectus 7 actualis: ſed
tpe accidit pcedēte. puta. in ſenectute pma: cū vires corpo
ree incipiant qeſcere intellectualiſq3 vigere: nō aūt in ſene
ctute ſcđa: in qua ēt intellectus debilitat: prius enī3 marie
pficit hic intellectus: 7 in actū deducit: niſi fuerit orbatus
aut occaſionat⁹. ſicut reliqua: vt apparet q̄rto de gñatio
ne aialū. orbant naturalia: Qđ 7 ſibi cōtingit: aut ab ali
quo extrinſeco ipediente: ſicut ſomn⁹ ebrietas 7 egritudo:
hec.n. ipediūt vehemēter pfectionē intellectus. 7° phi. aut
T.c.xx. ab aliq̊ intrinſeco magis: ceu leſio fantaſtici organi: q2 itel
ligere 7 cōſiderare emarceſcūt: quodā qō est interius corru
pto. de aīa pmo. ℭ Deīde. (Poſteri⁹.) cōparat pfectionē
T.c.66. manuū ad pfectionē p̄dicte potētie nālis: oſtēdēdo q̄ ante
ipm pficiant: 7 q̄ pfectio manuū cōfert vlteri⁹ ad pfectio
nē itellect⁹ practici. d. p̄. q̄ poſt virtutē 7 pfectionē manuū
aduenit nobis pfectio potentie intellectiue antedicte. Qđ
oſtēditur: eo q̄ man⁹ ſunt de numero eoꝝ que ſunt inſtr̄a i
tellectus. ſcđm enim q̄ potētia nālis pficit his organis: cō
ſtituit qdā intellectus practicus pfectus. ſcia enī acq̄ſita p
virtutē p̄dicte potētie nālis eſt organū 7 occaſio q̄re ea pfi
ciat vlteri⁹: 7 reſultet ex ea vntus itellectus. Et q̄ ita ſit ma
nifeſtat: q2 deſeruit ſcia potētia itellectui: ſicut fiſtule fiſtu
latori: cū enī q's h3 illū intellectū nālē ad fiſtulandū: ſi ha
buerit poſtmodū fiſtulas: accipiēs pus modicā ſciam: ex
multo vſu acqret ſciam pfectā: ex q̄ hic pficit intellect⁹ in
format⁹. Uel ſicut itellect⁹ eſt organū ſcie: p ipſū enim acq
rit 7 pficit qō ſibi eſt vtile: 7 deſeruit ei ſicut fiſtula fiſtulā
ti: q̄ aūt manus ſit organum corporis: 7 p ɔ̄ſis intellectus
practici oſtēditur: q2 ſūt tā q̄ multa organa eoꝝ q̄ ſm nām
T.c.38. cōſtituūt. Unde tertio de anima. manus eſt organū orga
noꝝ. 7 quarto de partibus. Manus nō vr̄ eſſe vnū orga
num ſ3 multa: eſt.n. ſicut quoddam aut organa. nā.n. fecit
manū ſicut organū vtile quo ad multas ɔtingit vti artes:
quare de iuuamētis prioꝝ: manus eſt inſtr̄m in quo oīa cō
ueniūt inſtrumēta. ℭ Deinde. (Natura autē.) Probat q̄
perfectio manus precedit perfectionem intellectus: dicens
q̄ natura que cōſtituit res in eſſe: prior eſt tpe q̄3 ipſa ſcia
7 factis per eam: rebus enim exiſtentibus ſcientiam accepi
mus. tunc ſicut eſt prior: ita illa quorū inſtrumenta ſunt
priora: ɔdignū eſt potētias ipſoꝝ eſſe priores: ec cū inſtr̄a in
potentias ordinent. Et q̄ pcedūt inſtrumēta vt man⁹ mō
ſtrat: q2 vtēdo ipſis nos poſtea accepim⁹ habitū ſcie 7 ma
xie practice. q̄q3 modo vnūqōq3 organorū ſe h3 ad habi
tus acceptū 7 ecōuerſo ipſe ad organū ex quo acqrit: ſicut
ſe habet organū ad organa. ſ3 organū vt dictū eſt pcedit
organū. igitur organū pcedit habitū: 7 habitus etiā habi
tum: vt qui manū eū qui itellectus. ℭ Notādū q̄ modus
pfectionis hmōi intellectus nāliter inherentis tangit ethi.
Capi. p̄. Uirtutes neq3 nāles neq3 p̄ter naturā. 2° cū dr̄ nobis virtutes neq3 oīno ſcđm naturā inferri neq3
p̄ter naturā: ſed quia ſumus nati eas ſuſcipere 7 per ɔſue
tudinē pficiunt: quecūq3 quidem enī3 nobis poſterius nā
perfecta aduenūt: prius eoꝝ pceſſerūt potētie: 7 cū poten
tia vtcūq3 inceperit in actū deduci: p aſſuefactionē pficit
recte: 7 marie in practicis: qm̄ qō op3 diſcētes facere: hoc
faciētes diſcimus ibidē. ℭ Deīde. (Intellect⁹.) Nūc ɔclu
dit intētū. d. q̄ pp iſtā cām itellus pficit in nobis cū fueri
mus ſenes: q2 vt oſtēſū3 ē multis iſtr̄is indiget ad ſui pfectio
nē: q̄ ēt tpe indigent perfici: pp qō cū tēpus tēpori addat:
non poteſt ipſius perfectio ante iuuentutem nobis adue

nire. ℭ Deinde. (Adiſcim⁹.) Aſſignat cām ſecūde ptis. d.
prio q̄ quādo hoies fiunt iuniores: cum eſſent pus infan
tes: velociter 7 melius diſcunt: eo q̄ quodāmō nihil ſciūt:
nil enī puerile ſapit. Dicit autē quodāmō vel pp intellectū
practicū principioꝝ: aut q2 iā3 ſunt aliqua adepti ſcibilia:
nō tn̄ eſt perfecte ſcire: cū nōdū cā tum ſuſceperunt habitus
p quē ſit ppe ſcire: cū illi ſuſcipiunt ea de facili 7 diſcūt cū
prius ecēnt eis priuati: ſ3 cū ſciētes facti fuerint: nō ſic ſe ha
bent deinceps: eo enī q̄ multa ſcibilia receperūt: nō vr̄ eis ē
nouo aliqd diſcere. ℭ Deinde. (Quēadmodū.) Declarat
2° in quodā ſilī. d. q̄ ſicut nos melius recordamur illius:
cui p̄ mane occurrim⁹ alloquēdo ipſū: ſed cōſequenter p
cedente die: q2 multis obuiauimus etiā colloquēdo eiſdē:
non eodē recordamur mō ſicut poris ſiue prioꝝ: ita ſilr ſit
iuuenibus 7 ſenib⁹: q2 illis videt q̄ diſcāt: tanq3 recorda
mur eius cui pus obuiauimus: iſtis aūt nō apparet q̄ di
ſcant: ceu nō reminiſci eoꝝ quibus occurimus ɔ̄ſtr. Pōt 7
hec alia cā reddi: q2 virtutes 7 pfectiones ſe ipedūt: vt vi
ſum eſt. xi°. cū igit iuniores ſint pfecti corpe ac v̄tuoſi: defi
ciūt aīa: ſenes āt eɔ̄: ſed itelligere magis ē aīe: diſcere autē
plus corporis: ad id enī nō parū mollicies operatur eius.

ℭ Problema. v. Antiqua.

PRopter quid hoī credēdū eſt magis q̄3 alij aiali? Utrū ſicut plato neocli reſpondit. q2 ſolum alioꝝ aialiū ſcit numerare? Aut q2 deos ſolum cogitat eſſe. aut q2 magis imitatiuū. diſcere enim poteſt per hoc. Noua.

ℭ Cur hoī potius q̄3 cuiq3 ex ceteris aiantibus credēdū eſt? Utrū vt Plato Neocli reſpōdit q2 hō ſolus oium aiantiū nouit enumerare? An q2 ſolus deos venerat 7 colit. an q2 oiū marie vim obtinet imitādi. hinc enim diſcere tam multa 7 varia poteſt.

ℭ Quare debemus amplius confidere de homine ſperantes vera eſſe que oſtendit q̄3 de aliquo aliorum animaliū.
ℭ Dubitatur: quia ſupponitur aliq̄s aialium ab homine fo Dubō T.c.48 7 ter. cō. xxxix.
re credendi: ſcilicet nō tm̄ vt ipſe: qō nō videtur. q2. 3°. de aīa
ſcribit q̄ nulli beſtiaꝝ ieſt fides fides autē ē credulitas: nō
igitur eis eſt credendum. ℭ Dicendum hominibus ppe
ineſſe fidem: que eſt rei ignote mirabilis certitudo ſecūdū
plus cum perſuaſioni innitatur: que modus quis certat ra
tionis: aliq̄s autē ineſt ſm metaphorā: vt canibus ſibi no
tioribus: ceu verecundari ponitur anſer. hiſto. p̄. cū tn̄ ipſa
T.c. 53. 7. 4. to. pi. ca. x. in rōne id cōſiſtat. 3° de anima. ℭ Deinde. (Utrū.) Sol
uit tripliciter. di. p̄. cām eē quā plato aſſignauit cuidā dcō
neocli de hoc dubitanti: eo q̄ hō inter cetera animaliū no
uit cōnumerare: id vero quidam eſt actus rōnis: deſcribit
enim hic q̄ ſit animale pceptibile diſcipline numerare ſci
ens: de eo aūt qui habet rōnē cōfidendum: cū nihil p̄ter eā
inquātū talis opat. Uel q2 ſcit numerare 7 preponderare
recōpenſat 7 mēſurat bonū cū malo. de tali aūt liberius cō
fidendum. ℭ Deinde. (Aut quia.) Dat aliam cauſā ſm
ppriam opinionē. di. id eſſe. qm̄ tm̄ hō inter cetera aialia
cogitat q̄ deus ſit: ſm vero plato. ſolus hō deum nouit: ta
li aūt credendū: cum nihil iniuſtū agat cogitās deū bonos
remunerare: 7 tranſgreſſores punire: dignificamus enim ip
ſum dominum exiſtē taliū reꝝ: vt dignus diſtribuat bona:
7 mala. de bona fortuna. ℭ Deinde. (Aut q2.) Dat aliam
cām dicens id eſſe: quia amplius eſt dignum imitatione ac
ſequela in actibus ſuis q̄3 aliqō alioꝝ: qm̄ imitans ipſū in
his diſcere pōt: cum actus eius oēs ſi recte vixerit ſint do

ctrinis ꝛ virtutibus repleti: vel magis eſt aial imitatiuũ q̃ꝫ aliqd: cõſequẽdo nãm ordinẽ vniuerſi: ꝑ qd̓ deducit̃ i pͥ°. ad ſimilitudinẽ enim totius creatus eſt: cũ ſit microcoſmus. 8°. phy. ꝛ nõ ſciẽz inde põt ſuſcipe. et át qd̓ tale eſt: credẽdũ eſt. Quare ſit videre min° ſapiẽtes conari ſapiẽtiores imi-

T. c. 17. Leges cur vigorẽ ꝯtrere.

tari ſibiq̃ꝫ credere: ſimplr etiá ꝛ abſq̃ꝫ cãꝫ ꝑꝑ hoc leges vigorẽ cõtrarere. ℭ Notandum q̃ hec queſtio eſt perſuaſiua. ſimiliter ꝛ ſolutio. politica enim eſt ꝛ legalis.

ℭ Problema. vj. Antiqua.

Propter qd non gaudem° ſpeculantes: neq̃ꝫ ſpantes q̃ triãgulus duob° rectis hꝫ eq̃les ãgulos: neq̃ꝫ alioꝝ taliũ niſi ſpeculatiõe. ipſa autẽ ſiſt eſt delectabilis ſiue trib° rectis aut pluribus equales habuit. Sed qꝛ olimpia vicimus ꝛ de nauali bello q̃ fuerit in ſalamine gaudem° ꝛ reminiſcẽtes ꝛ ſperãtes talia. Sed ꝯria talibus. Aut qꝛ i talib° quidẽ gaudemus q̃liter factis aut extitib°. In his át q̃ ſunt ſm naturã ſicut ſm veritatẽ: cõſiderationes: delectationes: vbi hꝫ ſolaꝫ nobis facit. opationes autẽ que ſunt ab accidẽtib° ab ipſis inequaliter igitur exiſtẽtibus opationes ꝛ euenientia ab ipſis fiũt hec qdẽ triſtia. hec vo delectabilia. fugim° át ꝛ ꝓſequimur ſm delectationẽ ꝛ triſtitiã oĩa. Noua.

ℭ Cur nihil i eo delectamur q̃ triãgulũ duobus rectis pes ãgulos iternos vl̓ hr̃e ſpectamus vel hiturũ ſpamus: neq̃ꝫ i aliquo gñis eiuſdẽ niſi forte in ſpeculatõe ipſa delectãdũ ſit: hec tñ equo mõ iocũda ſane ſit: etiaꝫ ſi tribus rectis aut ẽt plurib° pares angulos habeat ſꝫ nimiꝝ tũc delectari eſt cuꝫ aut ludis olympie nos viciſſe memim°: aut apõ ſalaminã nauali pugna hoſtes ſupaſſe. aut tale qd futuꝝ ſpam°: nõ cũ his ipſis ꝯria expectam°. An i reb° iſti°modi delectamur q̃ vl̓ fuerũt vel ſit ꝯſilio nr̃o aut oĩo hũano ꝛ opa q̃ át nã lege icõmutabili ita eẽ voluerat: hec ſue tm̃mõ rõnis ꝯtẽplatu nos alliciũt ꝛ oblectãt: ſꝫ cũ reꝝ geſtaꝝ ꝑ quãaduerſa rõ ſit: efficit̃ poꝛro: vt q̃ ide ꝑfecta ſint in pte letabilia in pte triſtia veniãt. Oĩa autẽ letitie triſtitie ue ratione aut vitamus aut perſequimur.

ℭ Quare non mouemur ad gaudiũ cõſiderantes: aut ſperantes conſiderare: poſt q̃ꝫ ſpeculauerimus q̃ triangulus hꝫ duobus rectis angulis intrinſecos ꝓpoꝛtionatos angulos q ſunt in triãgulo. ꝓbat̃ enim geometrice. 32°. pͥmi iſta paſſio de triãgulo q̃ habeat tres ãgulos valentes duos rectos: vt ſup datã lineã eſt triangulũ eq̃laterũ collocare. pͥ° pͥmi. ꝛ q̃ par numerus eſt qui i duas ptes ſecatur equales ꝛ q̃ dyeſis ſiue ſemitonius eſt minimũ in melodia: ꝛ vl̓r õ ceteris cõcluſionibus mathematicis ꝛ marie de duab° pͥmis. ꝛ licet nõ gaudeamus in conſideratiõe taliuꝫ vñ ſunt talia. exultamus tñ rõne ipſius conſiderationis inq̃ꝫtũ cõ-

ſideratio: ipſa eniꝫ ſm ſeipſaꝫ delectabilis eſt ꝛ eligibilis: etiã ſi nobis nullã afferat vtilitateꝫ: ꝛ merito qꝛ ſm itellectuꝫ talis extat delectatio: huic át nihil ꝯtrũ. topi. pͥ. Qd̓ aũt gaudere ſit ex pte actus ipſi° cõſideratõis ꝛ nõ rei oñdit̃: q̃m ſiue inueniam° q̃ triãgulus habeat duos angulos ꝓpoꝛtionatos trib° rectis aut q̃tuoꝛ aut plib°: nihil ꝯfert ad maiorẽ vel minoꝛẽ delectationẽ. Et tũc ſubdit aliã ptẽ q̃ſiti. ſed nos gaudem° de his nõ ſolũ ex pte actus intellectionis: ſꝫ rei magis: ſicut cũ ſuperauim° aliquos i bellis agonalibus olimpia dictis ſiue ludis palleſtricis: ꝛ eodẽ mõ i bello nauali qd̓ ſit in ſalamie vel nauali circa litoꝛa maris: ſicut ludus oñdit mariaꝝ dict° apud venetos: in his eni nõ ſoluꝫ gaudem° actu vincẽtes honoꝛẽ ꝛ laudẽ inde ferẽtes: ſꝫ etiã cõſidentes nos obtinere debere: recordanteſq̃ꝫ poſt actum obtinuiſſe: ſꝫ ea que pͥme ptis q̃ſiti ſunt illis ꝯria: q̃re in illis nũq̃ꝫ gaudem° vt dictũ: niſi cõſideratione ſola: vel aliter ꝯria talibus. ſ. in illis in qb° vincimur: nos ſm oẽm modũ cõtriſtant. ℭ Notãdũ q̃ circa pͥa q̃lia dicta ſũt mathematica. marie nõ gaudem° eo: q̃ gaudiũ iſit nobis ꝑꝑ aliqd̓ bonũ ꝛ finẽ quẽ ſperam° inde. in mathematicis eniꝫ nõ eſt rõ boni ſiue finis: quare 3°. metaphiſice i mobilibus nõ ꝯtigit hoc eẽ principiũ nec eſſe aliqd antoagatio. i. ꝑ ſe bonũ. vñ in mathematicis nihil ꝑ cãm oñdit̃ finalẽ: nõ ſic át eſt in nãlib° ꝛ artificialibus: q̃ in finẽ ꝛ ꝓpꝛiũ oꝛdinant̃ bonũ. ℭ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit ꝛ pͦ ad ſcðam partem queſiti dicens cãm eẽ: qꝛ in his q̃ imediate ſũt dicta: nos tali mõ gaudem° ipſis. ſ. recoꝛdãtes nos ex his habuiſſe victoꝛiã ꝛ honoꝛẽ ſiue ſint p̃terita ſiue pñtia vel aliter ſuccedẽtia: ſicut ea q̃ cõſiſtũt in fieri vel ꝑmanentia. ℭ Deinde. (In his aũt.) Secũdo rñdet ad pͥmã ptẽ q̃ſiti. d. q̃ in rebus que ſm ſuã nãm tales exiſtũt: nõ enim a nobis efficiũt̃ ꝛ ideo dr̃ q̃ ſcie de talibus nõ ſunt ex nr̃o opꝫ: cõſiderationes facte circa ipſas ſunt ſꝫ veritatẽ: eſt delectatões ꝛ gaudia q̃ inde ꝑcipimus ſint ꝑfecte: in his eni ſola cõſideratio cãt delectationẽ in nobis. ℭ Deĩde. (Opationes.) Ur tertio meli° dicendũ q̃ hic reuertat̃ ad declarãdũ q̃ño gaudere ſit in illis in qb° gaudere nõ eſt ex pte cõſideratõis: ſꝫ rei d. q̃ cũ opationes q̃ ꝓcedũt ex hmõi ſint inequales ac varie: tũc effect° ab illis ꝓueniẽtes exiſtent ineq̃les ꝛ diuerſi. ſũt enim aliq̃ ꝯtriſtãtes ꝛ iterdũ delectabiles cũ opatiões tales exiſtũt. Et q̃ ita ſit oñdit̃. qꝛ q̃dã fugim°. ſ. vinci. alia vo eligim° ſicut vincere: q̃ át talia ſũt: nõ niſi ꝑꝑ delectationẽ ꝛ triſtitiã q̃ in eis repiunt̃ ſic ſe hñt: q̃ triſtia eni fugim° i q̃ãtũ poſſumus: ꝛ delectabilia ſeq̃mur. Et foꝛtaſſis aliquis hãc ptẽ opatiões exponeret de illis i qbus delectatio ex pte cõſideratõis tm̃ exiſtit. Dicendũ q̃ lꝫ ꝑ ſe i eis inſit delectatio: ꝑ accidẽs tñ his aſſociat̃ triſtitia: cuꝫ intellectus nõ poſſit in hmõi ꝑfecte obtinere: ꝛ veritatẽ conſiderando delectari: ſed ſeries pꝛioꝛem magis tolerat expoſitionem. ℭ Notãdũ q̃ q̃daꝫ ſũt inuẽta directe ꝑꝑ perfectionẽ itellect° vt ſcie ſpeculatiue. pͦ metaphiſice: quaꝝ finis eſt ſcire: illius ſecũdo: intellect° eni ꝑfic̃it ſcientijs ꝛ virtutibus: cum coꝛpoꝛi vt tabula nuda: inq̃ꝫtũ tñ eſt foꝛma infundat̃: tertio de aia. ꝛ iſte quidẽ finis ſemꝑ ꝑficit intellectuꝫ ꝛ gaudere facit: cũ ſemꝑ obtineat in delectatione: cui nihil eſt ꝯtrũ neq̃ꝫ ex pte itellectus neq̃ꝫ ẽt ex pte rei. qꝛ q̃ꝫtũcũq̃ꝫ res ſit viliſſima in ſe: illud tñ qd̓ de ſe ipſa ꝑ intellectũ põt cõſiderari eſt nobiliſſimũ vt pꝫ de ꝑtib° pͥmo. In quolibꝫ eniꝫ nãli q̃ꝫtũcũq̃ꝫ ignobili aliqd diuinũ ieſt ꝛ mirabile. Quedã aũt ſunt iuenta ad ꝑfectionẽ coꝛpoꝛis: vt habeat ſibi neceſſaria: ꝛ nociuis tollant̃. ſicut ſũt artes ꝛ marie mechanice ꝛ in his qdẽ magis ẽ gaudere ex pte qdẽ rei vt effect° relicti ex arte. q̃ꝫ ex aliq̃ cõſideratiõe q̃ ſit in arte: qd̓ marie accidit in artib° q̃ ꝑfectiſſime ſũt dicte aliquẽ effectũ p° actus relinquẽtes: ꝛ qꝛ hic nõ ẽ ꝑfect° imo aliq̃ corruptus: ideo non ſemper eſt in eis gaudere. ſed contriſtari q̃ꝫ ſepe.

Cur pͥmis pͥncipijs nõ gaudemus. T. c. iij.

Ca. pͥo T. cõ. 3.

¶ Problema. vij. Antiqua.

Cropť quid vſqȝ ad ſāitatē nego/ciātur medici: macreſcūt.n. dein/de ex hoc deſiccāt: deīde ſanitatē faciūt: poſtea hic ſtāt? Utrū non āplius poſſibile ex hoc fieri aliud: aut ſi poſ ſibile alterius ſcientie: ⁊ erit qñ ⁊ ſanitatē faciet aliud qd: ſi vtiqȝ fit ex ɔ̄trijs ⁊ medijs manifeſtū qm̄ egrotat aut ſiccioꝛ aut hūidioꝛ aut aliqd tale: facit vtiqȝ ex frigoꝛe vehemēti min⁹: ⁊ finaliter ita calidū ⁊ ita ſiccū aut humiduȝ trāſiens ex ɔ̄trijs: aut in mediū quouſqȝ veniāt in ita ſe habēdo: ꝙ erat ſanū eſſe. Ex hoc autē nō aptuȝ natū eſt aliud qd eſſe: aut mediuȝ. pōt quidē igiť facere habens: ſic enim venit: diſſoluere pōt ⁊ diſcedere: at vō ars hui⁹ eſt: ſp enim melius: quare neqȝ alia neqȝ ipſa facit ex ſanitate aliud qd: nihil eni fiebat: aut ɔ̄trium huius: ſiquidē eadem ſcientia contrarioꝝ: ita ⁊ in domo non vtiqȝ faciet contrariū: nō eſt in alia arte ex hoc faciens preter vt pars: aut cōtraria calciamētum ⁊ ſciſſura: ex vtroqȝ enim fit dupliciter: aut cōpoſito aut coꝛrupto. Noua.

¶ Cur medic⁹ ad ſāitatē vſqȝ tm̄mō ſuā operā ꝓſtat. Primū eni coꝛpus extenuat: dehīc ſiccat. tū ſanitatē īducit. poſthac nihil vlteri⁹ agit? Utꝝ ꝙ fieri nō pt vt ex ſanitate aliō qc ꝗ̄ efficiať: an ſi qd fieri poſſit: ad aliā ſpectet ſciaȝ: afferriqȝ ꝑterea ex ſāitate aliqd licebit. ergo ſi oīa fieri vel ex ɔ̄trijs vel ex medijs ſoleāt: ɔ̄ſtet vt illud egrotet qō vel ſiccius vel hūidius vel tale aliqō eſt. igiť ex nimis frigido in min⁹ frigidū. Et poſtremo ī inſtā vicē caloꝛis: vel ſiccitatis: vľ humoꝛis medic⁹ adducit trāfferēs ſeſe ex ɔ̄trijs aut medijs: duȝ ad eū deueniat hītuȝ: q ſanitati accōmodat⁹ ē: ex quo qdē nihil eē nā fert: niſi qō mediū ꝗ̄ aliqd ꝑterea facere pōt: vt.n. eaten⁹ venit: ſic retroꝛſū abire pt. Sȝ ars nō iſtuc ꝓfiteť: ſp enim qō meli⁹ eſt id artis rō ⁊ ſpectat ⁊ facit: itaqȝ nec vlla alia nec ip̄a mededi rō ō ſanitate qcqȝ aliō faciet: cū vľ nihil effici neceſſe ſit. vel rei ōſtināde ɔ̄triū qñ quidē eadē eſt ſcia ɔ̄trioꝝ. ita vel in edificādi rōne nihil eſt qō contrariuȝ faciat: nec vō vlla ars alia eſt que ex hoc quicqȝ faciat: niſi veluti ex pte: quēadmodū ſuendi ratio ex proſciſſo calceum reddit. fieri nāqȝ bifariam aliquid ex aliquo ita poteſt: vt vel cum illud componitur vel cum deſtruit hoc conſiſtat.

¶ Circa artes: ⁊ ꝓ circa medicinā ſciēḋ ꝙ ars eſt magis mechanica. Eſt eni ars opatrix inuēta expimēto ⁊ rōne ɔ̄ſeruās ſanitatē ⁊ curās egritudinē. Aui. ꝓ ꝑmi. Propōit igiť q̄re medici opanť circa coꝛp⁹ hūanū: donec ſanitatē introducāt: qō appet ex actib⁹ coꝝ: ꝓ eniȝ macrāt coꝛpa: ſubtiliādo regimē ⁊ digeſtiua exhibēdo cals ſubtiliatiua: deinde exiccāt admiſtrādo eis formata ſubductiua: electuaria ⁊ ꝗ hmōi: ⁊ tādē his ſanitatē introducūt: geſcūtqȝ deīcepe nō vlteri⁹ opantes: q: hñt finē ⁊ formā ꝗ itēdebať ex coꝛruptiōe ɔ̄triū pp qō dr̄ geſcere: q: finis ē vltimū ad qō itēdit agēs: quo ſiqdē hito geſcit: habitib⁹ ſilr ꝑntib⁹ in mā ceſſat mot⁹. ꝓ de gñatiōe ⁊ coꝛruptiōe. ¶ Deīde. (Utrū.) Soluit dicēs ꝓ cāȝ eſſe: q: ex ſanitate nō eſt poſſibile deinceps aliud fieri: qm̄ ille eſt vltim⁹ finis oīno intēt⁹. ſi.n. tam eēt dare aliū finē ꝑter ſanitatē: tūc q̄reref ō illo fine vtꝝ ſit vlteri⁹ ⁊ ſi nō de alio: ⁊ ita ī īfinitū pp qō oȝ ſ ꝓ ſtare. ¶ Deinde. (Aut.) Scḋo ꝓbat qō dictū ē deducēdo ad īpoſe: ⁊ ꝓ vbi oȝ geſcere: ⁊ qñ ars medicīe: dicēs ex imitatiōe artis ad nām. ꝓbatio ꝙ in ſanitate opoꝛteat ſtare. q: ſi dicať ꝙ nō: tūc id erit alteri⁹ ſcīe ⁊ nō medicine: qō erit qñ aliqd aliud ab ip̄a īducit ſāitatē: aut ex ɔ̄trijs oīno: cū exceſſus egritudinales ſūt vehemētes: aut ex medijs qñ ſūt mioꝛes. ſed hoc nō pt eē alia ſcia a medicina: q: eo ꝙ faceret ſāitatē coꝛrūperet ſanitatē: qō oñdiť: notū eniȝ ſenſu ē ꝙ aliqs egrotat eo ꝙ aut ē ſiccioꝛ cōplexiōe vel hūoꝛib⁹ ſiccis abūdās: aut hūidioꝛ cū hūidioꝛib⁹ excedit: vel talium ineſt ex: puta cū ē frigidioꝛ ꝗ̄ debeat eē aut calidioꝛ. cū āt qs taliter ſe habuerit: tūc artis medicīe ſubſidio ex frigoꝛe qō patiebať excedēti remittiť ⁊ min⁹ frigidus efficiť: ita ꝙ vltio reddiť calidus aut ſiccus talr cōmenſurat⁹ aut eꝗ̄. Et ſilr eſt in aliīs diſpōnibus egritudinalib⁹: qm̄ ex humido qs virtute ɔ̄trioꝝ vt ſiccoꝝ aut medioꝝ ſȝ ꝙ egrit diſcraſia vel exceſſus reduceť quouſqȝ deueniat paulatine in id qō erat ſibi prius ſanū eē: cū aūt ꝑuenerit ad hūc pūctū ſanitatis: in quo prius extiterat: nō eſt ex hoc vlterius nati aliū fineȝ introduci: lȝ eni coꝛpis cōplexio tēpata ſit melioꝛ olim: ad quā meli⁹ foret ſimplr deuenire: tñ nō pōt hic diſtēpatus ad eā ꝑuenire: q: ſubiȝ ſuū nō eſt receptibile talis forme: prius eniȝ opoꝛteret id coꝛrūpi: ad māmqȝ ꝑmā deduci: ſicut cū ex aqua fact⁹ aer calefaciēdo ip̄aȝ ſufficiēter. Et ſiqs vlterius vellet aerē calefacere ⁊ ſubtiliare coꝛrūpereť forma aeris ad ignē. ¶ Deīde (Pōt qdē.) Scḋo oñdit ꝙ pōt coꝛp⁹ vt ꝑdictū ē reduci in id qō erat ꝑus vt aliqō mediū dicēs. ꝙ illō poſſit fieri oñdiť: q: ſicut aliqd fuit cā diſſolutionis ꝑmutātis coꝛp⁹ ad egritudinē: ita aliqd pōt eē ſilr cā remotiōis illius diſſolutiōis: cū hec ſint ɔ̄tria: ⁊ ipſa ſe mutuo ex ſubiis expellūt. Et hoc eſt qō dicit: ꝙ ſi aliqd ꝑturbās nām fuit cā diſſolutiōis coꝛpoꝛis ⁊ lapſus a ꝓpria nālitate: ita pōt diſcernere ⁊ cōſtruere nā regulante. Alias pōt ⁊ ad ɔ̄trias q̄litates diſtēdere: idē ꝙ ſicut coꝛpus diſſolutum eſt pp victoꝛiaȝ quantidā qualitatū ɔ̄triū: ita pōt diſtendi ⁊ in ɔ̄triū deduci. qm̄ genera leſionū eadē ſūt his ꝗ ꝯtutem cōplent vt dicif in tegni. ¶ Deīde. (At vō ars.) Declarat ꝑtactū ex ſequela artis ad nāȝ dicēs ꝙ ars ſemp intēdit qō meli⁹ eſt ⁊ finale bonū in artificiato. q: imitať nām. nūc āt dictū eſt. 26°. q̄rte: ꝙ nā ſemp facit ex ɔ̄igēnb⁹ etiā aliter ſe hñtibus qō optimū eſt in illo genere. Propter qō neqȝ ip̄a medicine ars neqȝ alia q̄cūqȝ ſit īducit ex ſanitate aliuȝ fineȝ: q ſit finis ꝑ quē opatiōes ꝑfecte ſe habeāt: q: ſi hoc faceret: iam nihil eſſet facere: ſed poti⁹ coꝛrūpere: q: aut opȝ ſanitatē facere aut cōtrariū: ſiquidē ſanitateȝ: tunc habeť intētū: ſi aūt ɔ̄triū ſanitatis ſtare etiā id non pōt: qm̄ nō valet fieri id aliq̄ alia arte: niſi ſit pars iſtius ⁊ ſubalterna: vt freneſactiua equeſtri. i. vt experimētalis medicine: aut fiet ex ſcia oīno ɔ̄tria: ſiqdē prius tūc fit ex ea ⁊ ita ꝓpoſitū habet: ſi vō 2°. ita nō fiet ſanitas: vel poti⁹ ɔ̄triū: qō ē oñdi-

Medicina quid ſit.

T. c. 55.

T. c. xxij.

tur in domo p artē domificatiuā eā cōſtruentē ⁊ non ꝯriū nulla enim niſi ipſa vel aliq̄ eius pticularis ſubalterna cō ſtruit domū: qḋ ēt mōſtrat ars coriaria: ea eni tm̄ hȝ con ſtruere calciamētū recte ac ſcidere ſiue corrūpere. nā ꝯrio rum eadē eſt ſciētia. ex vtroqȝ eni. puta ex arte domificati-

p. ethi. capi. xi. ua ⁊ coriaria fit dupl̄r dom⁹ ⁊ calciamentū: qꝛ aut cōponē do ptes ipſarū adinuicē: aut praue vt corrūpēdo. Vel qꝛ forꝫ aliꝯ referret id eſſe ſolū ad coriariā ſcḋm ꝙ recte cō cidꝫit in calciamentum aut oppoſite.

¶ Problema. viij. Antiqua

PRopter quid philoſophū a rhe tore putāt differre? Aut qꝛ phus quidē circa eaſdē ſpēs rez ſtudet: hic āt circa participātia: vt hic q̄ dem: quid eſt iniuſtitia: alter vero ſicut iniu ſtus cōtriſtat: ⁊ hic quidē que eſt tyrannis. alius vero quid tyrannus. Noua.

¶ Cur hoiez phm differre ab oratore puta mus? An qꝛ phs in rez ſpeciminib⁹ agitan dis exquirēdiſqȝ ſuū ſtudium poſuit. orator his rebus verſatur que cōſortes illorū ſpeci minū ſūt. Vbi cū alter quid iniuſtitia ſit no uit alter quis iniuſt⁹ ē. ⁊ alter quid tenor ty rānidis ſit cognitū hȝ alter q̄lis ipe tyrān⁹.

¶ Id ſunt ſufficiēter expoſitum. 5°. 18°. repetit aūt: quia eo philoſophia tāgit extranea vel accidētalis vt de ſermone.

¶ Problema. ix. Antiqua.

PRopter quid bachici artifices vt frequēter mali ſūt? Aut qꝛ mini me rōne ſapiētie cōicant. pp id ꝙ multa ps vite eſt circa neceſſarias artes: ⁊ qꝛ intēperantijs ſunt in multo vite: alie vero in indigentijs: vtraqȝ autem praui tatis conſtructiua. Noua.

¶ Cur gen⁹ id hoiuȝ qḋ Dioniſiacos tech nitas ideſt artifices bachanales: aut hiſtrio nes appellam⁹. iprobis eſſe morib⁹ magna ex pte ꝯſueuerūt? An qꝛ minime ſeſe ſtudio ſapiētie dedūt. eo. ſ. ꝙ in artibus neceſſarijs magnā etatis ſue ptē cōſumūt. vitāqȝ pluri mū traducūt incōtinētē partim etiaȝ cū ino pia. qḋ quidē vtrūqȝ vicia ⁊ gignit ⁊ auget.

¶ Quare artifices dicti bachici vt frequēter ſunt praui in diſcreti ⁊ indiſciplinati. Sciendū aliquos interlineaſſe. ba chica. i. diuinatiui volentes id trahere ad id qḋ eſt dictum primo bachides ⁊ diuini. vel bachici colētes feſtū bachi q eſt deus vini. Melius quidē dicendū ꝙ ſunt mechanici ar tifices victū manibus querentes. Eſt enim primū pblema circa mechanicā ſimpliciter. ¶ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit dicens primo cām eſſe: quia ipſi paruȝ valde cōmunicant rōne ſapientiali ⁊ prudentia. eo ꝙ maxīa pars vite eorum ⁊ ſtudiū circa artes extat neceſſarias: qbus ad vitam acq runt̄ expedientia: ⁊ iſte ſūt artes mechanice ſiue adulteri ne: nō enim tales vacant ſcientijs: quib⁹ aliqs reddit̄ quid perfectū ⁊ diuinū: qm̄ illis non poterit aliquis vacare niſi prius habitis neceſſarijs. Et pp hoc dicit̄ prohemio meta

Capi. ij. phiſice ipſas vltimo fore inuentas: etiam quidē inuētis arti bus neceſſarijs ad vitā ⁊ ad voluptatē ante introductio nem: ⁊ qꝛ talibus minime participāt vt frequēter ſunt ma li. Dixit aūt vt frequēter pp grandē inclinationem quam quis pōt in cognitionē habere a nā. ¶ Deinde. (Et quia.) Dat aliam cām dicens id eſſe: quia multo tempore detenti ſunt itēperantijs ⁊ exceſſibus: alio autē tēpore indigētijs ⁊ defectibus non habētes ſe vniformiter: vtraqȝ autē taliū ſunt cāe cōſtitutiue prauitatis ⁊ inſipientie. Qḋ aūt ita eſt declarat̄ in agricolis: cū enim colligunt fructus: abundā ter ſe replent ⁊ turpib⁹ delectationibus ſe exponūt nō viuē tes ſcḋm rōnem: qn̄ autez indigent: conant̄ acquirere quo cūqȝ modo ſiue iuſte vel aliter piculis etiaȝ ſe exponentes: tales autem nō poſſunt pfecti ⁊ ſapientes exiſtere. Ex his āt pōt talis ſermo expōi: anima i quietari ⁊ reſidere fit pru dens ⁊ ſapiēs. 7°. phiſi. ⁊ appchēt. 12°. ſed hmōi nō q̄etant̄ neqȝ reſident: cū ſint ſupabundātijs detenti: aīa igitur ta lis non pōt ſapiēs ⁊ prudēs exiſtere: ſed oppoſita potius. T. c. xx.

¶ Problema. x. Antiqua.

PRopter quid qui fuerūt ex princi pio exercitij agonie q̄ eſt ſm cor pus premiū pordinauerūt: ſapien tie āt nullus poſuit? Aut qꝛ decē ter vtiqȝ iudices q̄ pter intellm̄ ſunt: aut nō peiores agoniſtis eē: aut meliores. Si autē oportebat ſapiētia primordiātes agonizari: ⁊ premiū pordinaſſet: iudicib⁹ vtiqȝ indige rent. In ipſis gimnaſticis aūt agonib⁹ oīs ē iudicare viſu ſolū iſpectū. Ampli⁹ āt ex prin cipio ꝯſtruēs nolebat talem agoniaȝ pponi grecis: ex quib⁹ debebāt dubitationes ⁊ ini micitie magne fieri: vt hoies qn̄ quis aut ex pellat̄: aut recipiat̄ i aliquid pmioꝝ qui ſūt ſm corpus: nō oīno difficulter ferūt: neqȝ ini micitiā ꝯſtāt iudicātib⁹. De eē āt prudētio res aut praniores iudicātib⁹: maxie iraſcun tur ⁊ idignant̄. dubitabile āt ⁊ prauū tale ē. Ampli⁹ āt opȝ agonia pmiū melius eē. In gimnaſticis āt pmijs pmiū eligibile ⁊ meli⁹ ē. ſapīa āt quid vtiqȝ pmiū meli⁹ fiet. Noua.

¶ Cur veteres pmia certaminib⁹ corpoꝝ po ſuerūt: ſapiētie nullus quicq̄ ſtatuerit? An qꝛ indices qḋ ad igeniū attinet: vel pſtātio res vel nihilo deteriores nimiꝝ eē his dnt: qui iter ſeſe certāt. ꝙ ſi hoies ſapiētia excel lentiores certare deberēt: ppoñereturqȝ pre miū: arbitris ſane ſibi carerēt. at vo i certa minib⁹ gymnicis quiſqȝ ſuo tm̄ aſpectu iu dicare itegre pt: itē auctor ille premioꝝ: tale ſuis hoib⁹ certamē pponere noluit: vn̄ ini micitie ſeditioneſqȝ maxie exorirent̄: hoies eni cū in re ſui corporis aliqua improbant̄: non moleſte oino ferunt: neqȝ his iſeſti red duntur: qui ita iudicarint: at ſi ſtolidiores iu dicati ſūt: iudicib⁹ admoduȝ ipſis ſuccēſent: egreqȝ vehemētiſſime ferūt: q̄ qdē res ſedi

tioſa ⁊ ſtolida ē. ad hec premiū ꝑſtātiꝰ eē ſuo certamīe decet: itaq; certaminū gymnicoꝝ ꝑmiū optatiꝰ ⁊ ꝑſtātiꝰ q̄ꝫ ipſa ꝯcertatio ē: prudētia vo qḋ nā ꝑmiū ꝑſtātius eſſe poſſit?

Diſputatio quid ſit.

¶ Quare ordinātes oīa ratione recta ſtatuerūt a principio premiū ſiue munus ⁊ maxie pecuniale dari in agone exercitato: ſiue pugna corporali: ſicut athlete ad hoc obtinētes reꝑmiant maxie: ſed in agone ⁊ pugne ſapientie q̄ ſit rōnabiliter diſputādo: ē nāq; diſputatio rōnis duellū: nullus premorū ſapientiū inſtituit premiū obtinētī. ¶ Deīde. (Aut q2.) Soluit ⁊ videt tres cās aſſignare: ꝫ ꝑma poſſit ſubdiuidi. 2ª ibi. (amplius.) tertia ibi. (Amplius.) dicēs ꝑ cām eſſe. q2 ſufficiēter iudices tūc īueniebant iudicātes recte lites exiſtētes extra actꝰ intellectiuos: eo ꝙ actus corporei ſūt oībꝰ māifeſtiores: ⁊ maxie exptis. actus aūt itellectꝰ ſiue rōnis minime. Aut hoc ēt cōtingit: eo ꝙ agones ⁊ pugne eoꝝ q̄ ſūt circa itellectū: poſteriꝰ īuenti ſūt aliǰs neceſſariǰs: vt viſū eſt priori ꝓblemate. ¶ Deīde. (Aut iterū.) Quia actus ⁊ agones eoꝝ que ſunt circa ſapientiā meliores. ſunt: qbꝰ premiū nō erat ſufficiens: qḋ dabat in agone corporali: vt in vltia videbit rōne. ¶ Deīde. (Si aūt.) Declarat qḋ ꝑmiſſū eſt: ⁊ ꝑ ꝙ agones corporales ſūt priores ⁊ nō ſapiētiales. q2 ſi eſſent priores: tunc ordinatum fuiſſet eis premiū: ſed nō fuit. fuit igit ordinatū corporeis agonibus tm̄: qm̄ indiguerūt tūc iudicibus ſufficiētibus ad virtutē inquirēdā ⁊ dijudicandā. ſed hi nō potuerūt a ꝑncipio īueniri. imo nūc etiā difficile ſit eos inuenire. cū ſapiētes in his que ſunt circa ea que itellectꝰ diſcordēt valde. ſꝫ i exercitǰs agonalibus ſm corpꝰ cuiuſlibet ē iudicare poſſe: dū ſoluꝫ viſu intēte aſpiciat: eo ꝙ vnus pugillū aliū nō dimittit donec eū deuicerit. Et iō politicoꝝ ꝑmo. nō eſt ſilr facere: iudicare pulchritudinē aīe ⁊ corporis: q̄re ſcientie q̄ iudicia ſua ferunt oībus in ſenſu nota: difficiliores ſūt reliqs vniuerſalioribus. ſicut aſtronomia ⁊ medicina. ¶ Deīde. (Aut q2). Aſſignat aliā cām in qua ēt declarat ꝑmiſſum in ꝑncipio ſolutionis ꝑtacte. dicēs cām aliā fore. q2 ille ſapiens qui primus ſtatuit artes agoniſticā grecis. apud eos enim vr ꝑmo factū: noluit ꝙ tales agonie ꝓportionentur ſtatuēdo eis ꝑmiū: ex qbꝰ poſſent oriri maxie dubitatiōes de ſeipſis inimicitie ⁊ cōtrouerſie inter hoīes: qm̄ quilibet inſtitutor alicuius decreti taliter dꝫ inſtituere: vt inde lites nō oriant: imo potiꝰ ſopiant. Et tūc ſubdit minorē ſui ſermonis dicēs: ꝙ qn̄ quis priuat in agonia corporali ⁊ aliꝰ recipit apud ꝑmiū: illi qui ſunt ex pte ſuccūbētis nō reputāt id oīno graue ⁊ difficile: neq; reddunt inimici iudicātī: ſꝫ non ſic eſt in agone rōnis. qm̄ circa hoc ꝙ aliqui iudicātur prudētiores vel ſapiētiores i pugna rōnis aut deteriores vel inſufficiētiores: hmōi qdē maxie iraſcunt ⁊ mouētur ad indignationē ꝯ iudicātes: q̄re timēdū ne ab eis poſtmodū ledant. Propter qḋ prior cōſiderans inſtitutor: ꝙ tale erat prauū ⁊ piculoſū. premiū ꝑordinauit agonie corporali ⁊ nō rōnali. ¶ Deīde. (Amplꝰ.) Aſſignat aliā cāꝫ in qua etiā declarat qḋ dictū eſt priꝰ. ¶ Deīde. (Aut mobiliores.) dicēs ēt hoc accidere qn̄ ꝑmiū qḋ dat pp agonā melius eſt agonia: cū ſit illud pp qḋ mouent in eā: oē āt qḋ mouet inquātū tale melius eſt eo qḋ mouet: vt i agonibus corporis exercitatiuis premiū ē quoddā eligibile: ſicut pecunia ⁊ vel poſſeſſio: qḋ eſt melius q̄ꝫ agonia: ſed ſi daretur premium pp agonē ſapientie: tūc ſequeret ipſum fore melius ⁊ nobilius ⁊ dignius ſapientia: qḋ eſt abſurdum: cum nil ſapientia melius niſi deus: eccleſiaſtici. xº. ⁊ ſi ſcdm̄ aliquid remunerent ſapientes: nō ſit niſi in ſignū honoris pp qḋ magis iraſcunt ſupati in ſapientia ⁊ cōtriſtantur: aut q2 ſcdm̄ aīam vincunt: in qua volūt preualere: cū ſit nobilior corpore: aut ꝙ putant ꝙ nullus poſſit determinare id cū ſemp appareat eis aliqd quo volūt inniti. In lucta vero non id euenit corporali cū notū fiat cunctis qḋ euenit.

Car. 67. i lib. meo col. 1. circa ſi.

¶ Problema. xj. Antiqua.

PRopter qd aliḋ itelligit ⁊ facit homo maxie? Aut ꝯriorū eadem eſt ſcientia: appetitus autem quibuſdā: hō qdē igit itellectu plurimū viuit: fere appetitu ira ⁊ ꝯcupiſcētia. Noua.

¶ Cur hō maxie aliḋ itelligat: aliud faciat? An q2 ꝯriorū eadē ſcia eſt. an q2 mētis officiū plura ꝯtingit: appetitꝰ in vnū tm̄mō profluit: at qui hō mēte magna ex pte viuit ⁊ rōne. Beſtie appetitu ira cupiditateq; ducūt.

¶ Reuertit adhuc q̄rēdo circa itellectū dicens. Quare hō inter cetera aīaliū precipue vnū appꝛhēdit ⁊ itelligit ⁊ aliḋ facit: fere āt vlr ⁊ bruta qḋ ⁊ appꝛehendūt vident facere. ¶ Deinde. (Aut q2.) Soluit dicēs cāꝫ eſſe. q2 eadē eſt diſciplina ꝯrioꝝ: cū ſint vnius generis ſubiecti: genꝰ aūt cōtrarǰs ſeq̄ſtrat differētǰs. quare ⁊c. Sꝫ hoī ſoli ineſt diſciplina ⁊ cū eſſe ipſius extet rōne: ſolus igit maxime erit ſuſceptiuꝰ ꝯrioꝝ: poteſtas eni ipſius eſt rōnalis valens ad oppoſita: qui aūt talr ſe hꝫ: vnum pōt ſentire ⁊ aliud operari: q̄re homo animal deceptiuū eſt maxime. cū fuerit depꝛauatū ⁊ a rōne ſemotum. ſed quibꝰ ineſt appetitus vt brutis: aut quibuſdā brutaliter viuentibus oīno: qui ſiquidem nō ſic ſe habēt ad oppoſita: ſed magis adherent vie vni ⁊ ordini vni. Et ideo ex hoc cōcludit: cū homo viuat ſcdm̄ intellectum vt plurimū: ⁊ bruta ferocia minime: cū ipſo careant: ſed appetitu ſenſitiuo: vt ira ⁊ cōcupiſcentia: cuius ſūt partes: ꝙ homo vnū poterit ſcire ⁊ aliud operari. non autem fere cū appetitus eas inſtiget conſequi qḋ appꝛehēſum eſt. ¶ Dubitat q2 dicit hominē vt plurimū viuere ſcdm̄ intellectū: cuius oppoſitū viſuꝫ 4º. ⁊ ethicoꝝ ſilr 4º. ¶ Dicendum ꝙ viuere ſꝫ intellectum pōt dupliciter audiri: aut ꝙ viuat ſecūdum regulam intellectus ratione regulati: ⁊ ſic non plurimū: ſed raro viuit ſm intellectum: cū in pluribꝰ homines ſint praui voluptatibus expoſiti ⁊ i paucioribus ſtudioſi: topi. 2º. Uel poteſt dici quē viuere ſcdm̄ intellectū quia vtatur actibus illius ſiue ſit rectus ſiue depꝛauatus: vel quomodolibet aliter: dummodo vtatur eo: ⁊ ita plures viuunt ſm intellectum: excipiuntur enim pueri ⁊ amētes omnifariam: vt occurrat id ꝓhemū metaphyſice. Hominum genus arte ⁊ ratiōibus viuit: bruta vero fantaſǰs ⁊ memorǰs. Un̄ politicoꝝ. 7º. Alia quidem animalium maxime natura viuunt: praua quidem conſuetudine: hō autem ⁊ ratione: ſolus enim habet rationem.

Dubō. Ca. ꝑ. ⁊ inde per totū lib.

Ca. xv ꝗ

Caꝑ. ꝑ. Car. 97 i li. meo. col. 4. in ſi.

¶ Problema. Ultimum. Antiqua.

PRopter qd prudētes quidē poſſidentes nō vtētes pſeuerāt? Utrū ꝙ cōſuetudine vtunt? Aut pp id ꝙ in ſpe delectabile.

¶ Propter quid qui grauiter ⁊ ſuauiſſime dormiūt nihil ſōniāt? Aut q2 ſenſus ⁊ itellꝰs in quieſcēdo aīaꝫ agit: ꝙ ⁊ ſcia vr eſſe: quod aīam cōſtituit: mota enim ⁊ lata neq; ſentire neq; intelligi poſſibile ē. Propter qḋ ⁊ pueri ⁊ ebriǰ ⁊ maniaci ſine intellectu: pp multitudinē eni caliditatis exiſtētis plurimū motꝰ ipſis

⁊ vehemens

⁊ vehemens accidit.finiēte.n.hi ſapiētiores
ſiūt:impturbato extāte itellectu magis ſuſti/
nere pñt ipſum.qui aūt in dormiendo ſom
niātes ſtāte itellectu:⁊ inquātū quieſcit pol/
luunť:maxie enim in ſomnis aia moueť:cir
cūtracto eni calido ex alio corpe i iteriorē lo
cū:tūc plimus ⁊ vehemētiſſim° mot° ineſt:
nō ſicut multi putāt qeſcere:⁊ ſcdʒ ipaʒ eē:
⁊ maxime qñ nullū vidēt ſomnū.accidit aūt
ꝯtriū.pp in plimo.motu.n.eſſe ⁊ nō paulati
qeſcere neqʒ itelligere pōt.In plimo.n.mo
tu qñ delectabiliter dormit:merito ē:q2 tūc
maxime ⁊ plurimū calidū colligiť in iterio/
rē locū:q2 in motu extis aia nō ſoluʒ ineſt:ſʒ
neqʒ inſomn° pōt itelligi.Si illic egritudo:i
his eniʒ q̄ ſunt poſt premiſſionem ciborūʒ:
minime eſt ſomnia videre:tūc aūt maxie ac/
cidit moueri ipſaʒ pp introductū cibum.tūc
ſomniū eſt qñ itellectis ⁊ añ oculos poſitis
ſomnus ſupuenit:pp qd ⁊ hec maxie vide/
mus q̄ opamur:aut ſpamus aut volum°:d
his.n.maxie plēs cogitationes ⁊ fantaſie ſu
perſiūt:⁊ meliores meliora ſomnia vident:
pp h q2 ⁊ vigilātes de melioꝛib° itelligūt:qui
aūt peius aut ſcdʒ intellm aut corpus diſpo
ſiti peius:eteniʒ corpis diſpō añ fantaſiā ſō/
niorū cōparabile:egrotātes.n.⁊ ꝑpōnes i/
tellectus praue ⁊ ampli° pp turbationē q̄ eſt
in corpe aia nō pōt qeſcere.melācolici āt pp
h exiliūt i ſōnis q2 pluri extāte calītate magis
menſurato aia in motu.vehemētiori motu
exiſtēte nō poteſt dormire. Nona.

Cur nōnulli pecunias acqrere:nō ipēde
re ꝯſuerūt:? Atqʒ ꝙ ſuis moꝛib° viuūt.an ob
lectamine qd in ſpe poſitū eſt alliciunť.

Quā ob cām q grauiter ⁊ ſuauiſſime dor/
miūt nihil ſōniāt:? An q2 ⁊ ſenſus ⁊ itelligē/
tia hois tūc ſuo fungi offō pōt.cū aius tran
quillať ⁊ regeſcit.q̄ qdē rege vel ipſa ſciendi
rō ꝯſtare vř.qppe que animū ſiſtat atqʒ ex te
meraria agitatione i trāqlitatē adducat:cūʒ
eniʒ aius moueť vagaturqʒ:fieri non pōt:vt
aliqd vel ſentiať vel itelligať:ex quo fit ēt vt
amētes ſint pueri ⁊ ebrij ⁊ iſani:facit eteniʒ
caloꝛ q nimi° in his ē:vt motu plurimo ve/
hemētiſſimoqʒ ingetenť:quo moto deſiſten
tes prudētiores eē icipiūt:cū eniʒ vis illa in
telligēdi ſedata ē:facili° ſiſtiť:rerūqʒ rōnibus
adſciſcit:⁊ qdē q iter dormiēdū ſomniāt:nō
alia de cā videre ſibi illa videnť:q̄ʒ itelligen
tia ꝯſtāte regeſcēteqʒ.qd qdē ſōno ꝯtigit le/
uiori.iactať.n.aius nř maxie i ſōnis:caloꝛe
.ſ.q vndiqʒ i ptē ſe colligit iterioꝛē:atqʒ ita ef
ficiť:vt plurima vehemētiſſimaqʒ illa obſtā
te iactatiōe:nullū iteruenire ſomniūʒ poſſit.
Nec putādū:vt aius tūc cōquieſcat:⁊ per ſe
maxie ſit:cū nullū ſomniū trahiť:vt multitu
dinis opinio ē.Sʒ ꝯ oino icidit:vt q in mo
tu plurimo eſt.Nec pauliſp qeſcit:hic itelli/
gere nequit.Plurimus aūt mot° cū ſuauiſ
ſime qs obdormiſcit:merito ꝑpterea eſt:ꝙ
tūc maxime larga caloꝛis copia in ptē ꝯhiť
interioꝛē:aiuʒ vo cōcitatū nō ſolū interuigi/
landū:ſed ne p qetē qdeʒ itelligere poſſe ar/
gumētū illud ēt eſt.ꝙ i ſomnis quos cibo i/
geſto ꝑmos agim° nulla facultas vidēdi ſō/
nij dať:cū maxie accidit vt aius pp cibū ige
ſtum ꝯciteť:ſomniū vo ipſuʒ occurrit:cū co
gitātibus nobis ⁊ añ oculos rē ponētib° ſō
nus accedit:q̄pp ea maxie ſomniam°:q̄ agi
mus:aut acturi ſum° aut volum°.de his.n.
maxie cogitationes imaginationeſqʒ obue/
niūt:⁊ q inſtructi virtutibus ſunt:meliora ſō
nia vidēt:ꝙ ēt vigilantes meliora aiaduer/
tūt.Qui deteri° vel aio vel corpe ſūt affecti:d
teriora ꝯcipiūt.qppe cū ēt affectio corpis fa
ciat ad ſōnij viſionē:hois.n.morbo laborā
tis ꝑpoſita q̄qʒ animi vicioſa ſunt:atqʒ ēt pp
corpis pturbationē aius qeſcere neqt.Me/
lācolici idcirco i ſomnis crebro excitari con
ſueuerūt:ꝙ caloꝛe largioꝛe vrgēte aius mo/
ueri equo āplius cogiť:qd cū mot° vehemē
tior ſit:merito dormire minime pñt.

Explicit trigeſima particula.

Querit adbuc circa prudētiā dicēs. q̄re qdā prudētum
quoꝝ vita eſt recta rōne firmata:poſſidētes q̄ſdā volupta
tes ⁊ apud ſe reſeruāt:nō tñ vtunť eis:ſicut cū qs abūdās
pulcherrimis mulierib° aut cibis ⁊ potib° delectabilioꝛib°:
⁊ abſtinet ab eis. Deīde.(Atqʒ.) Soluit ⁊ ꝑus ꝓbabilr
dicēs id eē.q2 hꝫ ſeruāt ꝯſuetudinē prudētū:que eſt poſſi/
dere ⁊ nō vti:vel aliter vtunť ꝯſuetudine poſſidendi ⁊ non
fruēdi. Deīde.(Aut.) Aſſignat cām verā:⁊ ꝑ eam ꝓ ibi
dit:⁊ ſcdō declarat.ſcda ibi.(Qui aūt.) dicēs cām eſſe.co
ꝙ delectatio iſtoꝝ nō eſt in vtēdo eis actualr:ſed eſt in ſpe
⁊ ꝯfidētia quā hñt poſſe in delectationē puenire. Vñ 19°. phiſico.
ꝯ° dictū eſt ꝙ ille delectabilr ſe hꝫ:qui ſilr deſiderāt ſe hꝫ. 7°.l.cō.
ꝙ aūt ita ſit oñdiť:q2 ſenſus deſeruit itellectui:⁊ h duʒ aīa 20.
ab aliqs actibus ſepať:cū dictū ſit 1x° aiaʒ fieri ſciētē ⁊ pru/
dentē in reſidere ⁊ qetari.hꝫ āt qd opať a ſenſu ⁊ itellectu
vř eē ſcia:qua ꝯſtituiť ⁊ pficiť aīa poſtea.ſed cū fuerit mot°
in ſenſu aut itellectu:tūc eni nō pōt aīa neqʒ ſentire neqʒ in
telligere cū nō poſſit fieri ſigillatio eius qd occurrit ꝑpter
motū.Et iō cōcludiť ꝙ pueri:⁊ maxime aloſiores multo
caloꝛe ⁊ ſanguine abundantes ⁊ ebrij ſufficiēter ⁊ maniaci
amētes ⁊ frenetici nō hñt intellectū diſcretiuū:cuius cau/
ſa eſt multitudo caliditatis in ipſis eis circa ptes ſuperio/
res cerebri:in qb° opa vigēt intellectus:pp eniʒ ipſam mo/

tus plurimus ⁊ vehemēs turbatio accidit ipſis:qm̄ calor
eſt motiuꝰ i 3°.⁊ 2° de gñōne aīaliū.ſed cū hꝰ motus ⁊ per
turbatio terminaꝫ ⁊ qeſcit:tūc efficiunꝫ prudētiores:qdā3
tñ citiꝰ ſicut ebrij:aliq tardius vt pueri.alij vo mediocriter
cū eoꝝ cura extiterit.Cū aūt ad hoc deuenerit:vt ipſoruꝫ
nō ſit ꝑturbatus intellcꝰ:ſꝫ a paſſionibꝰ ꝑdictis ſedatus:tūc
magis pñt ſe ſuſtinere ſcōm ipm̄ ceſſando a motu ⁊ ꝑtur-
T.c.xx. bationē:⁊ de h̄ ēt 7° phi. Propter qȯ pueri galloruꝫ a pn̄ᵒ
ſapiētes apparēt:ꝓcedētes vo i augm̄ iſatuanꝫ ꝯmunr. Jta
licoꝝ aūt ecōuerſo:aut pp diligētē curā ⁊ res decoras qbꝰ
magis circūdanꝫ:aut q2 vehemēter ſunt humidi vaporo
ſi:ita q eoꝝ calor inatū a pnᵒ in multo ſuppeditatum hu
mido tepefactū qeſcit:⁊ iō tūc vt ad multū capita ipſis cō
ſtituunꝫ rotūda:cū nō poſſit calor extēdi ſcōꝫ q opꝫ:nō in
ueniēs mām indifferētē in humido: Propter qȯ qeſcens q̄ſi
eos facit videri ſapiētes:cū aūt creſcit:humiduꝫ ſupari inci
pit a calo dn̄ ante:q̄re motꝰ accidūt eis vehemētes ⁊ inor-
dinati:euapoꝛatiōe ⁊ ꝑturbatiōe grandi:calo cānte in hu-
mido:⁊ adhuc adiuuat capitis inālis figuratio quā pmi-
tus ſunt ꝯſecuti. Jtalicoꝝ aūt iſantibus rōne regionis ſue
ſubtēp.rate accidit ꝑ qȯ gallis 2° ⁊ cꝫ. Cum ēt eoꝝ capita
ſunt laudabilius figurata ⁊ maxime tuſca:⁊ vlterius in-
tellectus id deducat ꝑſpicatus. ¶ Deinde.(Qui aūt.) De-
clarat 2° qūo nō pōt fieri ſenſus ⁊ itellectus qn̄ aīa eſt i mo
tu:pp ea que ꝯtingūt in ſomno:⁊ ꝑ oſtēdit in quo tp̄e fiat
magis ſomniū:⁊ in quo minus. 2° oñdit q habēt meliora
ſomnia ⁊ q oppoſita. 2° ibi.(de his eni).d.q dormiētibus
in ſomnio cū qeuerit intellectus ſcōm q qeſcit ꝯtigit emiſ
ſioneꝫ ſpmatis pollutionē dictā fieri. Hoc aūt accidit: qm̄
aīa vehemēter mouet in ſomno:circūtrahiꝫ eniꝫ calidū ex
alio corpoꝛe exterioꝛi ad locū interioꝛē pp qȯ tūc multuꝫ
⁊ vehemētiſſimū motum accidit fieri. ¶ Deīde.) Nō ſic.)
Remouet 2° falſam opinionē quoꝛūdā extimantiuꝫ aīam
in ſomno maxime qeſcere.d.nō eſſe ſicut aliq extimant:pu
tantes aīam ꝑm ſeipſā qeſcere in ſomno oīno:⁊ adhuc de-
ducūt maxie:qm̄ mīlū ſentiunꝫ ſomniū vt ad mīuꝫ tūc
fieri:ſed vere tunc ꝯrariū eſt eius qȯ dicūt:q2 in ſomno aīa ē
in plurimo motu:neqꝫ ea paulatim ſedaꝫ:pp qȯ non pōt
tunc itelligere ⁊ ſomniū ſentire:id aūt accidit ſicut iam dē
ctum eſt.q2 dignū eſt vt aīa qn̄ delectabiliter dormit vt ſit
in plurimo motu ⁊ turbatiōe:tūc.n.ꝓpꝛie plimū caliditā-
tis aduna in loco interioꝛi faciēs efumare humidū vapo
roſum ad oꝛgana fantaſie:neqꝫ ſolū hoc eſt q aīa ſit i tā-
to motu:ſed ēt nō pōt in ſomnis ea intelligere pp egritudi
nē ipſius:q̄ ē quoddā ipedimētū tenēs itellectuꝫ alligatū:
ne in ꝓpꝛias poſſit opationes:ipſa eni ebrietas ⁊ egritudo
T.c.xx. Opatio aie quō fiat. ꝓhibēt hn̄tē habitū ēt opari.phy.7°. ¶ Nōn̄ᵐ q cū aīa
ꝑm pipateticos nō opetur imediate ꝑ ſubam ſuā ſed ꝑ potē
tias ei attributas:nō erit aīaꝫ ꝑm oēm ipſiꝰ potētiā moue-
ri motu vehemētī i ſomno.ſꝫ id fiet maxie ꝑm potētiā vege
tatiuā vel nālē:virtus eniꝫ nālis tūc maxie opaꝫ:cū incum
bit digōni ⁊ vlr actioni circa alimētū:vacat eni aīa ab aliīs
actibus:q2 potētia ſenſitiua ſiue virtus aīalis exterioꝛ po-
tiſſime:⁊ interioꝛ ꝑm plurimuꝫ qeſcit in ſomno. 4° de accī.
¶ Deinde.(Jn his enim.) Tertio oſtēdit qn̄ ſomniū fit ⁊
qn̄ nō cām aſſignādo. 2° repetit eā vel infert correlariuꝫ. 2°
ibi.(amplīᵒ).d.q poſt ciboꝝ aſſumptionē valde parū cō-
tingit ſomniū ſentire:qm̄ aīa tūc vehemēter mouet:ꝯhēdo
ſecuꝫ caloꝛe ad ptē interioꝛē:ad hoc vt digōni eoꝝ ſupſit:
ſed tūc nobis ſomniū accidit:qm̄ dormiētibꝰ intellectus ſu
peruenit repꝛeſentationē añ oculos nr̄os ⁊ ſenſuꝫ cōem fa
ciēdo.co.n.q alimēto digeſto rñā mouet verſus ptes ſupio
res:reuertiꝫ opatio itellectus:⁊ fiūt ſimulachꝛa i fantaſia:
pp qȯ tūc ꝑcipue contingit in ſomno ſentire illa circa q̄ oc
cupati ſuimus in vigilia. Et id qdē operādo aut ſperando
aliqua habere vel volēdo ſcōm q mouemur appetitu vel

volūtate:multotiēs enim pōl in ſomno philoſophantur. Cap.p.
Un̄ 2° de ſomno ⁊ vigilia ſcribiꝫ ſimile ita. Poſt nutrimē-
tuꝫ ⁊ oīno tenellis ceu puerulis nō fiūt ſomnia:q2 multus
eis ineſt motus pp caliditatē nutrimēti:ꝯtingit eni eis ceu
cū moueaꝫ aq̄ vehemēter:tūc qdē nulla apparet imago i
ipſa:vel diſtoꝛta ſi appareat:vt videaꝫ alterius modi q̄ ſit
vere:ita ſiq dē fantaſma ⁊ alij motus in dormiētibꝰ ſe hn̄t
a ſimulachꝛis ꝓuenientes:q2 interdū vdor ⁊ vehemens fit
motus:q ſimulachꝛa exterminaꝫ oīno.⁊ aliqn̄ apparēt vi
ſiōes:ſꝫ mōſtruoſe ⁊ ſomnia praua:ſicut accidit miſtis me
lācolicis ⁊ febricitātibꝰ ⁊ ebrijs:q2 hꝰ paſſiones ſpumoſe ⁊
vētoſe multū faciūt motū ⁊ ꝑturbationē ſupius q̄re nō ac
cidit ſomniū ſentire:niſi cū fuerit talis motꝰ ſedatꝰ. ¶ De-
inde.(Et his eniꝫ.) Oñdit q hn̄t melioꝛa ſomnia ⁊ deterio
ra:dicēs q in dormientibus cū anima icipit quieſcere ma
xime:cogitationes ⁊ imaginationes occurrūt plime.diffe
rentes tn̄:q2 melioꝛibꝰ ⁊ ſapiētioꝛibꝰ melioꝛa occurrūt ſom
nia:veſtigiū ſapiētie habentia:eo q cū vigilant ſollicitanꝫ
circa intelligere melioꝛa ⁊ nobilioꝛa:turpia reſpuētes.ſꝫ il-
li q praue ſunt diſpoſiti ſcōm intellectuꝫ:ſicut ſunt amētes
fatui loquaces garruli ⁊ hꝰ. 3° ēt de ſomno ⁊ vigilia ⁊ pue-
ri:aut ꝑm corpus prauā hn̄tes cōplexionē:vt lepꝛoſi ma-
xime ſunt prauoꝝ ſomnioꝝ ⁊ flotū. Cuius quideꝫ cā eſt:
qm̄ corpoꝛis diſpoſitio ꝓpoꝛtionaꝫ fantaſie recepte in ſō-
no:ſcōm enim corpoꝛis diſpoſitionē apparēt fantaſie.ani
ma enim corpoꝛi ꝯiuncta paſſiōes corpoꝛis imitaꝫ.autoꝛ.
6.pꝛincipioꝛū. Et q2 egrotātes melancolici ⁊ amētes ſunt
In pdicamēto actionis. male diſpoſiti:ideo ꝓpōnes que eis ante ſenſuꝫ cōem pro-
ponunꝫ ⁊ afferri videnꝫ praue ſunt ⁊ corrupte. ¶ Deīde.
(Amplius.) Repetit cām q̄re dormientes poſt cibū nō ſta
tim ſomniāt:vt iferat de melācolicis correlariū dicens rur
ſus:pp antedictū motū ⁊ turbationē qui eſt in corpoꝛe aīa
non qeſcit. Un̄ ſomniū tūc nō fit. Et ideo melācolici ex co-
lera nigra calida de qbus tactū eſt:ſalliūt in ſomnis nō po
tentes dormire extra lectos:⁊ ſurgūt euntes huc ⁊ illuc: qȯ
accidit ꝓpter multā caliditatē extra mēſurā cogētē aīam
eſſe in motu vehemētioꝛi:quo exiſtēte multi nō pñt dormi
re:tātus enim motꝰ eſt interioꝛ:q exterius nō pōt etiaꝫ aīa
quietari. Et ex hoc pōt cā dari quare quis ſurgit in ſomno
⁊ ambulat:id eni accidit cū multus fuerit motus ⁊ pertur
batio:nō tn̄ tātus vt ſōnū ꝓhibeat:⁊ animā in exterioꝛibꝰ
quieſcere impediat. ¶ Notandū qdeꝫ huius grā ꝑ qd ſit
Sōniuꝫ qd ſit. ſomniū ⁊ vnde cauſeꝫ.ſcdo qȯ variꝰ ſomnioꝝ. 3° qs verio-
ris ſomniū. Eſt aūt ſomniū paſſio cāta ex motu in fantaſia
facto. Uel melius ē fantaſma factū a motu ſimulachꝛoꝝ
dormiētis:in eo q dormit:qȯ a multis ſit cauſis:⁊ ſcōm h̄
diuerſa ſoꝛtiꝫ noīa. Fit eniꝫ qn̄qꝫ a ſupabūdātia aliquoꝛū
Cap.p. humoꝝ in corpoꝛe exñtiū:ꝑ qȯ quidē medici cōiectur ant
multa. Un̄ 3° de ſomno ⁊ vigilia.dicūt qdā medicoꝝ gra-
tioſiſſimi:qm̄ opꝫ valde intēdere in ſomnis. Nunc.enim q
ſi qs in ſomnis pluuias videat:mare fluuios ⁊ hꝰ aquoſa.
denotaꝫ in corpe illius humiditas frigida liqda. Jgnes āt
fulgura:corruſcationes ⁊ lites frequēter in ſomnis videre
coloꝛeſqꝫ citrinos ⁊ res calas ſentire:abūdātiā humoꝛis co-
lerici foꝛe ꝓtēdit. Uidereqꝫ coloꝛes rubeos tictos nuptias
ꝯbari delectationes iocos fluxū ſan.vētoſatiōes vel flobo-
tomias pallacia rubeo picta coloꝛe:dñium oſtendunt ſan
guinis. Si aūt in ſomnis videāt fuſca in nigredinē tenden
tia:timoꝛes triſtitias ſepulchꝛa:denotaꝫ colere nigre dñi-
um. Similiter in ſomnis tales videre actꝰ aut alteros exer-
ceri:ꝑm naturā illoꝝ diſpoſitionem corpoꝛis oſtēdit. Sed
ſi qs loca nimis perambulare:ēt aquis frigidis natare:fri-
goꝛis oſtēditur victoꝛia:⁊ ſilr in aliīs actibus taliter ꝓ-
poꝛtionatis:q ſomniū nāle pōt dici:cū a motu ⁊ dñio con
tingat humoꝝ nāliū exiſtentiū. Cauſatur ēt ſomniū pro-
pter motū ⁊ opationes de qbus nimiū fuit aīa ſollicita in

vigilia: ⁊ vehemēter eiſdē intētus: ita ꝙ nocte dum dormit q̄ſcētibus motibus exterioribus: nō adhuc motus qeſcit interior factus in fantaſia: in qua forme apprehēſe retinētur a virtute ymaginatiua eas diuerſimode ꝯponēdo: nō ſiquidem ſentitur minus: tūc aūt magis: eo ꝙ maior motus obſcurat ⁊ diſſoluit minorem: de ſenſu ⁊ ſenſa. ⁊ de generatione animaliū 5°. ⁊ de ſomno ⁊ vigilia 3°. Unde i eodem tertio dicitur: fantaſmata quedā eſſe cauſas propriorum vniuſcuiuſqꝫ actuū nō eſt irrōnabile: tale ſiquidē ſomnium pōt aiale noiari: cum cauſetur a motu in virtute anime a prioribus actibus relicto: quale fuit mihi impreſſum cū me tranſtuli pariſius: ita vt fere omni nocte q̄ſi per duos annos remāſerit hō ſomniū impreſſio laborioſa. cauſatur ēt qn̄qꝫ ab impreſſione facta ab aiabus celorum vel intelligentijs ipſorum: q̄ ēt motores dicuntur orbiū: opantes qn̄qꝫ formam in ymagine ſcđm cooperationē ipſarum: ⁊ cooperationem aiarum ſm aptitudinē: qꝛ aie nr̄e hñt maiores cooperationem cū ſubſtātijs angelicis q̄ꝫ cū corporibus ſenſibilibus 4° de aia Auic. Unde p̄re. acu. ſomnia ſūt a deo benedicto ſublimi: ⁊ id ſi qdem pōt ſomniū celeſte appellari: cū ab aiabus cauſetur celorum. De ſcđo dicendū ꝙ ſomniorum verius eſt celeſte: aiale enim nullius aut pauce virtutis exiſtit. ſunt enim magis deluſiones q̄dam eorum circa q̄ aia ſuit ſollicita in vigilia ⁊ occupata: ſicut famelicēti repreſentatur alimētū: ⁊ cupiēti coitū femella. Sōniū āt nāle ⁊ ſi verificetur vtplm̄: nō tn̄ aliquā mirabilē oſtēſionem iportat. De tertio dicēdū ꝙ ille verorum extat ſomniorum: q fuerit magis tēperate cōplexionis: q enim fuerit ſicce q̄uis bñ retineat: nō tn̄ bene recipit: qui tn̄ humide complexionis ecōuerſo. Qui vō calide agilis inſtabilis ſuis motib⁹: ſed q frigide: tardus. Et ēt verior ſomniās q ꝯſueuit dicere verum. viſus enim prauarū ꝯſiderationū inducit ymaginationē malorum morum ⁊ inobediētē virtuti rōnali. Unde dictū eſt meliores ſomnia videre meliora: q̄re ſomnia mēdacis deriſorijs loquacis triſtis ebrioſi ac illius in quo preualet cōplexio aliqua vel ſollicitudo non ſunt vera. Un̄ 3° de ſomno ⁊ vigi. quorum loquax eſt nā ⁊ melācolica multimodes viſiones vidēt: eo ꝙ exiſtūt in multo motu. Propter quod non ſunt vera ſomnia plerūqꝫ: niſi que videntur circa mane: tūc enim motus humorum quieſcūt magis: ⁊ de hoc Conciliatoris dīa 157°. ¶ Notandū ēt dicit de ſomno ⁊ vigilia primo ꝙ expergefacti memorantur ſomnia. vigiliū vō act⁹ nō memorantur i ꝓble. dictū: ſi deberet id alicubi dici: maxime foret nunc: vnde cū nō hic dictū eſt neqꝫ alicubi inuenitur arbitrandū: vt tactū eſt in pri° expōne: ola Ar. problemata nōdū ad nos ꝑueniſſe: vigiliū. n. actus facti ſunt ꝑ organa ſenſuū: illa vō ſunt ſimplr clauſa: accidēt aliter tn̄ ſoluta: quare ea q̄ fiūt in ipſis non referuntur ad ſenſum cōem ⁊ ymaginationem: ⁊ ideo nō imprimūtur eis forme ille: vnde non recordantur earum poſt ſomnum: ſed videntur eis tm̄ in ſomno hec facta fuiſſe. Propter quod amātes ardēter amatos non ſomniant vel ecōtra: vel qꝛ in ſomnio ſpecies in memoria amate recepta: oportet fantaſie precedenti repreſentari: mouendo ipſam verſus eam: ſpecies autem amate amāti adeſt memorie: vel ecōtra adeo impreſſa: vt non poſſit inde ſemota fantaſie preſentari.

Cap̄ p̄. Cap̄ p̄. Cap̄ p̄.

¶ Incipit trigeſimaprima particula.

¶ Problema. j. Antiqua.

PRopter quid fricātes oculum ceſſam⁹ a ſternutationibus? Aut qꝛ reſpiratio hoc fit hūido: lachrymatur enim oculus poſt fricationē ſternutatur āt ꝓp multitudinē humidi? Aut qꝛ minus calm̄ corrūpitur a pluri. oculus āt fricatus plus accipit calitatē: ea q̄ ē i naſo: ꝓp hoc aūt ⁊ ſi qs ipſum naſum fricet ceſſat ſternutatio. Noua.

¶ Cur oculo ꝑfricato ſternutare ceſſamus? An ob eā rē humoris reſpiratio moueatur: lachrymam enim oculus ꝑfricatus emittit ſternutamentū humoris copia excitatur? An qa plus caloris min⁹ corrūpit abſumitqꝫ. Oculus aūt ꝑfricat⁹ plus caloris ſibi acqrit q̄ꝫ nares cōtineant. Quāobrem ēt ſiquis naſum ꝑfricuerit ipſum ſternutamētū deſiſtet.

¶ Determinatis ꝓblematibus circa moralia: reuertitur adhuc ad declarādū nūc de ꝓblematibus nālibus exiſtentibus circa organa ſenſuū hoīs: ⁊ maxime faciē ⁊ totū corp⁹ pretermittens rubricas p̄ in qbus hō ꝑticule ⁊ ſequentiū ꝑſequitur intētio vſqꝫ in finē. Et diuiditur in ptes octo ſicut octo tāguntur in ea: ex qbus octo ꝯſurgūt ꝑticule. ¶ Notandū ꝙ hec determinatio circa oculos differt ab ea q̄ ꝓceſſit i 9° ꝑticula: qꝛ illa fuit circa paſſiones ⁊ accñtia oculorum: hec aūt circa ipſorum actus ⁊ paſſiones nāles: qd aūt ſit oculus ⁊ q̄lis diſpoſitio ⁊ anothō°. viſum eſt 9°. Proponit igitur vnū ꝓblema de fricatione oculi. d. q̄re ſternutādo ſi oculū fricauerit ceſſat ſternutare. qd aūt ſit ſternutare viſum eſt 18°. ¶ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit. ⁊ aſſignat duplicem cām. d. p̄ᵃᵐ ec: qꝛ ꝓp fricationē oculi: fit reſpiratio ⁊ ꝯfluxus hūiditatis aqſe ad ipſum: ⁊ ꝙ ita ſit oſtēdit: qꝛ oculus facta fricatione lachrymis irrigatur: ſꝫ ſternutatio fit ꝓp multitudinē hūidiᵗᵉ cōmote a calo vel frigido in cerebro ꝯtētē q̄s nā nititur expellere. ¶ Deinde. (Aut.) Dat aliā cām. d. ꝙ debili⁹ calm̄ extinguitur ⁊ corrūpitur a fortiori. maior. n. flāma minorē cōſumit: vt dcm̄ eſt ſepius: ſꝫ oculus cū fricat⁹ fuerit: ꝓp fricationē ⁊ motū ꝯcurrit calm̄: ita ꝙ maior calitas efficitur oculo: caliditate remanēte circa loca nariū ſuperiora ⁊ vlt circa totū cerebrū: vbi ſternutatio vi fieri: ea enī opatio ē fortis ⁊ fortior q̄ꝫ tuſſis: nō. n. ſolū muſculi q ſunt circa caput ad ſternuⁿᵗᵘ agūt: ſicut q pectoris ad tuſſim: ſꝫ ēt q gule pectoris ⁊ vtrūqꝫ vētris: calm̄ vō coadunatū circa oculos attrahit hūidū ad ſe: ſi. n. ipſꝫ repitur ſine calo i his q̄ aiata. Et tō ꝯcludit nō ſolū ꝓpoⁿᵐ: verum ēt qō maius dicēs ꝙ ꝓp hec nō ſolū ceſſat ſternutatio: ſi qs fricet oculū: imo ēt ſi fricauerit extremitatē naſi vitātū ꝙ calefacta ad ſe calidū cum humido trahat. Sic igitur 2ᵃ cā eſt humiditas. ſ. ⁊ caliditas: ⁊ pōt cā vtraqꝫ vno ſermone cōprehendi ſenſibiliſſimo: et apparet vn̄ Auicen. 5° tertij. et eis que prohibent ſternutationem eſt fricatio oculi ⁊ aurīs extremitatū ⁊ palati.

Sternutamenta qūo prohibeantur.

¶ Problema. ij. Antiqua.

PRopter qd vno oculo certius vr̄ q̄ꝫ duob⁹? Aut qꝛ plures exñtes motus duob⁹ fiūt vt ꝑuerſis. non igitur vnus motus: vnius aūt ſimplex: minus igitur vidēt certius. Noua.

¶ Cur vno oculo exquiſitius cernitur q̄ꝫ duobus? An qꝛ plures motus duobus q̄ꝫ vno excitantur: quemadmodum oculis ꝑuerſis multiplicem agitari motum certum eſt: ergo duorum vnus motus non eſt: vnius vn⁹ ⁊ ſimplex eſt: itaqꝫ efficitur vt exquiſiti⁹ vno q̄ꝫ duobus cernatur.

¶ Problema. v. Antiqua.

PRopter qd q ſunt ceci ex gñatio/ne nō fiūt calui:? Ut cuſtodit ocu/los hūiditas extrīs multa i loco q̄ ē circa caput: pp qđ diſcurſionū i oculos venas q̄ ſunt circa timpora vrūt: cō denſantes humidoꝝ poros: ⁊ ſcalpūt caput ſecātes coriū q̄ eſt in ipſo: qm̄ autē coagulat oculos ſupfluitas q̄ in ipſa fit: prohibet autē ipſos eandē hāc ex principio fieri plus cōſiſtens in ipſo: qm̄ autē ex ſupfluitatib⁹ crinis oriſ: hec aūt in caput cecoꝝ ex natiuitate eſt multa: merito nō ſunt calui. Noua.

¶ Quā ob cām qui ceci ab ortu nature ſunt: calui nunq̄ efficianſ:? An q: hūor cū redundat in capite oculos vehemēter iſeſtat: q̄ de cā qbus fluctiones oculos vrgēt: venas tē/porū ferro candēte medici tangūt: quo hu/moris foramina obcecenſ atq̄ ſpiſſeſcant: ⁊ caput quoq̄ diſſecta cute obſcalpeſ ꝯſueue/re: cū igiſ hūor excreſcēs vacāſq̄ i capite ocu/lis detrimento fit: fieri pōt vt minus humo/ris in caluaria ob id ipſuȝ ꝯſiſtat: q: magna parte lapſus in oculos eſt: ⁊ cū excrementis humoꝝ materiaq̄ inutili capillus ꝓueniat: q̄ qdeȝ in capite cecoꝝ ab ortu nature large redūdant: merito nunq̄ iſti calui efficiunſ.

¶ Quare ceci a natiuitate nō icurrūt caluitiē. ¶ Dande. (Aut q:.) Soluit. ⁊ ꝑ oñdit ex qua hūiditate oculi cōſer/uantur ⁊ ex qua nō. ſcđo aſſignat cām: q̄re aliq a natiuita/te fiāt ceci. 3⁹ magis tāgit cām queſiti. 2⁹ ibi. (Qm̄ aūt.) ter/tia ibi. (Qm̄ aūt.) dicit igiſ q̄ multa humiditas ⁊ ſuffici/ens: dū manet in locis capitis ordinate ad oculos in nutri/mentū ⁊ humectationē eoꝝ deueniēs: ꝯſeruat oculos i ſui ꝓpria nā: ſed qñ fuerit ſupflua corrūpit eos ⁊ obcecat: vel fortaſſis quis exponet: q̄ humiditas multa extrīs i locis q̄ ſunt circa caput: puta in illis in qbus debēt oculi oriri: cu/ſtodit ⁊ ꝓhibet eos ab ortu. Ex quo vlterius correlarie in/fert dicēs: ⁊ iō medici: cū ꝑſenſerunt fluxū hūiditatum reu/maticātiū ad oculos: adurūt ſiue cauteriçant venas: ⁊ ali/qñ arterias: aut ledūt ex toto diſcooperientes ꝑ ipſas: que ſunt in duob⁹ timporib⁹ infra cornua frōtis: q̄s qdē ſi inci/derint vel eoꝝ ligāt ext̄ma ſbo aut cauteriçāt. de inge. 13⁹. Cū aūt fcā fuerit cauteriçatio aut inciſio: tūc meatus ꝯden/ſant ⁊ excecāt: ex qbus hūiditates defluebāt ad oculos vt āplius nō poſſint fluere. Aliqñ aūt nō cauteriçāt vel inci/dūt venas aut arterias: ſȝ ſcalpūt ⁊ fricāt cutē capitis in lo/co ſupiori: q dī bregma ſm Ar. ſed apud nos caluaria: vbi adheret ſagitalis ſiue ſutura ꝯiūgiſ coronali: qđ diſcer/niſ radice man⁹ poſita i ext̄mitate lepotis naſi ⁊ extēſa ſur/ſuȝ ad ſincaput: ⁊ vbi digit⁹ me⁹ termiaſ illic cocturā actua/lē vt igne: aut potētialē vt cauſtico medicamīe oȝ facē: hic .n. ſerratiles ꝯcurrūt vna iuncture: ⁊ de aliis Aliab. 9⁹ pra/ctice cū albucaſi ꝯtermināt. ¶ Deiñ. (Qm̄ āt.) Aſſignat cām defect⁹: ⁊ obcecatōis oculoꝝ dicēs cām eē: q: hūdi/tas ſupflua cū abūdauerit i capite: deſcēdēs ad oclos coa/gulat ipſos ⁊ opilat: pp qđ ꝓhibȝ hos recipe v̄tutē ⁊ ſpūs viſibiles a cerebro: ⁊ hac qdē eadē cā cōtingēdū fieri obce/catiōnē a p̄n⁹ natiuitatis cū hūiditas hō ſupflua multuȝ abūdauerit i locis capitis circa oculos. ¶ Deiñ. (Qm̄ au/tē.) Aſſignat hic cāȝ q̄ſiti dicēs. capillus oriſ ex ſupfluita/te fumoſa: vt dictū eſt 10⁹. talis qdē ſupabūdat vt tactuȝ ē i capite cecorum a natiuitate: itaq̄ accidit eos nō fieri cal/uos. Et ꝯfirmaſ: q: caluities cātur ex defectu humiditatis calide. 5⁹ de gnōne animaliū. in his autem homo non de/ficit. ſed magis excedit. quare ⁊c̄.

Opilatō oculorū vñ ſit.

Caluiti/es vnde cauſeſ.

¶ Problema. vj. Antiqua.

PRopter qd hñtes oculos eminē/tes ſuffumiganſ magis:? Ut velo/citer cadūt ad habētia. Noua.

¶ Cur homines qui oculis ꝓminētioribus ſunt magis a fumo infeſtanſ:? An q: fumus citiſſime oculis protēdētibus incurſat.

¶ Quare hñtes oculos expoſitos eminētes patiunſ magis a fumo ⁊ vīr a rel̄iqs ceteri⁹ occurrētib⁹ q̄ oppoſiti. ¶ De/inde. (Aut q:.) Soluit. d. cām eē: q: ꝓpter ipſorū expoſi/tionem: viſcoſa adherentia celerius occurrunt ⁊ cadūt ſu/per ipſos: propterea q̄ nō ſaluantur regimine. vnde natu/ra contra eos in foſſauit: vt amplius protuerentur.

¶ Problema. vij. Antiqua.

PRopter qd in dextera qdē vtroſ/q̄ viſus ꝯuertere poſſum⁹ ⁊ i ſini/ſtrū ⁊ ad naſuȝ: ⁊ in ſiniſtꝝ aūt aut dexterū alterū ſiſ aūt in dextꝝ ⁊ ſi/niſtrū nō poſſumus: ſiſr ad iferi⁹ ⁊ ad ſupe/rius ſiſ qdē in idē poſſumus: ſepati aūt nō:? Aut q: viſus duo extñtes ſiſr ex vno depen/dēt: q̄cūq̄ aūt talia ſunt: altero extremo mo/to: neceſſe alterū cōſequi in idē: altero enim extremo principiū alterū extremū. Si igitur vnū ipoſſibile ſimul in ꝯria moueri: impoſ/ſibile ⁊ viſus: extrema .n. in ꝯria ꝯ mouenſ: ſi hoc quidem ſurſum: hoc vō deorſuȝ mo/ueretur: principiū aūt vtriſq̄ vtiq̄ ꝯſeq̄reſ: qđ eſt impoſe. Cōuerſio aūt eſt oculorū pp principiū habere ſperas: ⁊ vſq̄quo ꝯuertā/tur in ſurſum ⁊ deorſuȝ: qñ ergo ſe habent quaſi ſiſr ſe habeant poſitione adinuicem: ⁊ in medio eius qđ eſt in ſupius ⁊ iferius mo/ueri ⁊ in obliquū: ⁊ in eodē pūcto ſui ipſorū accipiūt viſum: ipſi quidē icōuertibiles: aut ⁊ optime imobiles poſitione: q̄cūq̄ autē in eodē pūcto acceperint viſus: incōuertibiles aūt ſunt. differūt aūt adinuicē ⁊ ēt occultatur aliqd nigri ⁊ ponētib⁹ ſurſuȝ: alij vt ſternu/tantibus: alij aūt in obliquuȝ ſicut maniaci: alij aūt in naſum ſicut hyrcine facies ⁊ gra/nes iclināt aūt aſpectū: quecūq̄ aūt neq̄ ſiſr poſitis ſperis in eodē puncto hñt viſus: aut ſimiliter iacētibus: nō in eodē autē: iſti pleu/reſi ſunt: propter qđ ſub aſpiciūt ⁊ colligūt oculos: tentant enim cōſtituere ſperam in

eandem figurã:quare oculorũ hunc quidẽ
dimittunt alterũ ꝟo figurãt. Si eniꝫ non ſe/
cundum eundem punctum ponãtur viſus:
neceſſe obliquari: ſicut ſupponẽtibus oculũ
duo videntur: etenim vel motũ eſt principi
um: ⁊ his ſimiliter. Siquidẽ igitur ſurſuꝫ:
moueatur oculus: terminus deorſuꝫ viſus
ſit. Si aũt deorſum ſuperius termin⁹. in vno
aũt oculo mutato moueri videt̃ id qđ vide/
tur per idẽ ſurſum aut deorſum: qꝛ ⁊ viſus:
duo autẽ non videntur: niſi duo viſus ſint ⁊
peruertantur tales quidẽ altero oculo ſit q̃/
re duo videntur: ſecũdũ poſitionem autẽ ſit
nõ poni ſcđm medium oculi. Noua.

¶ Quã ob cãm vtrũqꝫ aſpectũ ſit̃ diuertere
dextro ſiniſtroqꝫ verſus: ⁊ ad nares demitte
re. atqꝫ ẽt alterũ dextrorſus ſiniſtrorſuſqꝫ de
ducere poſſimus. Utrũqꝫ ꝟo ſeorſum. alte
rum ſiniſtrorſus alterũ dextrorſus ſimul di
ſtrahere nunq̃ꝫ poſſumus. Quinetiã deor/
ſum ſurſumqꝫ haud quaq̃ꝫ icõuertere licet:
quãuis facultas ſimul dimittẽdi in ideꝫ det̃
vt dictũ eſt. An ꝓpterea ꝙ quãq̃ꝫ duplex aſ
pect⁹ ſit: ex eadẽ tñ origine: equo nex⁹ aptuſ
qꝫ depẽdet. Ubi aũt ita ẽ: quotiẽs alterũ ex/
tremũ mouet̃: reliquũ ꝯſequat̃ eodẽ neceſſe
ſit: alteri⁹. n. extremi principiũ extremũ reli/
quũ eſt. Q. ſi res vna ſit̃ ac eodẽ in tpe nunq̃ꝫ
in ptes aduerſas moueri q̃at: nec aſpect⁹ ita
moueri poterit: qppe cũ ita cõmittat̃: vt ex/
trema in ptes moueat̃ aduerſas. Siqdẽ alt̃
ſurſuꝫ alter deorſuꝫ mouebit̃: initiũqꝫ ſequi
vtrũqꝫ necẽ ſit. qđ impoſſe eſt. Oculoꝝ ꝟo li
mitas euenit. qꝛ globi ꝯtinet̃ ꝓncipio: quo
⁊ ſurſuꝫ ⁊ deorſuꝫ ⁊ latera verſus lubrico ſe
ſe vertere poſſint. Cũ igit̃ ita poſiti ſunt: vt ſi
tu iuicẽ ſibi rñdeant. atqꝫ mediũ teneãt: mo/
uẽdi ſeſe ſurſuꝫ deorſũ latuſqꝫ ꝟſus. eodẽqꝫ
in pũcto ſibi pupillã hẽant: Tũc ſitu ĩteger
rimo ꝯſtãt. ꝓcipueqꝫ mobiles circũagunt̃. at
q eodẽ in pũcto pupillas ꝯtinẽt limi qdẽ nõ
ſunt: diſcrepare quãqꝫ ĩter ſe pñt ⁊ alijs pte
alba retracta: nigre nõ nihil occulit̃: mõ eo/
rũ q ſternutaturi ſunt. alijs i angulũ exterio
rẽ nigra ꝯuellit̃: vt furioſis: alijs in ĩteriorẽ
nares ꝟſus icũbit: vt tragicis laruis hoibuſ
qꝫ acerbis ſeueriſqꝫ. Sũt. n. ꝯtuitu graui co
gitabũdoqꝫ. Quotiẽs ꝟo ſitu diſſimuli globi
poſiti ſunt: ſꝫ pũcto eodẽ radij ꝓfluũt. aut ſi
tus ſiſis ẽ: ſed pũctũ nõ idẽ limis oculis ho/
minẽ eẽ necẽ ẽ. itaqꝫ hic ſuſpicit: ⁊ oculos ꝯ/
hit. Globũ. n. eundẽ in habitũ collocare co
nat̃. atqꝫ alteꝝ firmũ ꝯtinet alterũ agitat. ha/
ud eni fieri põt. qn limũ ſit. q nõ eodẽ de pũ
cto radios depromat. qppe q di matũ cõtuẽ
di principiuꝫ habeat: perinde ac ille cui res
vna geminari oculo ſuppꝛſſo vr̃. ergo ſi ocu/
lus ſurſuꝫ dimot⁹ eſt: termin⁹ inſpiciẽdi de/
orſuꝫ eſt: ſꝫ ſi oculus lapſus deorſuꝫ ẽ termi
nus ſurſuꝫ hr̃. Oculo tñ vno ſitu ſuo dimo
to moueri qdem res vna ſurſuꝫ deorſumue
ob idipꝫ vr̃: qꝛ pupilla ita ſe mouet: ſꝫ gemi/
nari haud vnqꝫ videri põt: niſi duplex ꝯſpe
ct⁹ ſit. ꝓuertaturqꝫ rõ vidẽdi: ita ſit vt ſtrabo/
nib⁹ res eadẽ gemiari videat̃. Cãꝫ ſit⁹ hꝫ. eo
. ſ. ꝙ oculos nõ ſuo medio nex⁹ locatuſqꝫ ẽ.

¶ Quare ambos oculos cũ volum⁹ videre poſſum⁹ verte/
re eodẽ tpe in ptẽ dextrã ⁊ ſiniſtrã verſus lachrymales ſil/
ueſtres ⁊ domeſticos: qđ eſt mouere ipſos ꝟſus aures ⁊ na
ſuꝫ ⁊ ẽt ſupius ⁊ inferius: ⁊ poſſumus ſilr ⁊ in eodeꝫ tẽpo/
re alterũ oculoꝝ cõuertere ad partẽ dextrã aut ſiniſtram:
neqꝫ vnũ ſupius ⁊ aliũ inferius: neqꝫ ẽt vnũ verſus vnum
lachrymaliũ domeſticoꝝ naſi ⁊ alterũ verſus ſilueſtrem:
nã ſimul tẽpore poſſumus in idẽ ꝯuertere ambos oculos:
diuiſim aũt non. ¶ Notandũ ꝙ hic ſermo verificatur de
his quoꝝ ſitus ⁊ diſpoſitio fuerit oculoꝝ naturalis: non
occaſionatorũ aut ſtrabonũ aut luſcorũ. ¶ Notandũ ẽt
ꝙ muſculi vel lacerti ex qbus ſit regimen oculoꝝ cũ pal
pebris ſuperioribus: vt dicũt anothomiſte: ſunt vigintiq̃/
tuor: ita vt in vnius oculoꝝ ſeruitio ſint duodecim: quorũ
quidã ſuſtentãt neruũ opticũ ſiue viſiuũ: cũ ſit molliſſim⁹
propter ortũ eius a parte cerebri molliori: q ſcđm aliquos
eſt vnus: ſcđm aliquos duo: apud nõnullos ſũt tres. Qui
dam ꝟo mouẽtes: ⁊ ſunt ſex: quoꝝ q̃tuor ſunt in quatuor
locis lateraliter ſupius ⁊ inferius ſituati: duo in duob⁹ la/
chrymalibus cõtrahẽtibus verſus aurẽ vel naſum oculũ:
ſicut alij dyagonaliter mouẽt quatuor in palpebra ꝟo ſu/
periori ſunt tres: vnus in medio ſuperius directe aperiens
oculũ: alij duo in lateribus claudentes ipſum. ¶ Deinde.
(Aut qꝛ.) Soluit. ⁊ ꝑ pertractat cãm queſiti i oculis: quo
rum ſitus ⁊ diſpoſitio eſt in eodẽ puncto cõuertibilibus in
omnẽ partem. ſecũdo quando in eodẽ puncto conuertun/
tur. ſecũda ibi. (Quicũqꝫ aũt.) Adhuc prima in duas. pri
mo eniꝫ aſſignat cãm quare oculi poſſunt ſimul tempore
conuerti in idẽ: in diuerſum aũt non poſſunt: ſecũdo oſten/
dit quare oculus moueri poſſit ad partẽ oppoſitã. ſecũda
ibi. (Conuerſio.) dicẽs cauſaꝫ eſſe: qꝛ duo oculi ex qbus ſit
viſio pendẽt equaliter ex vno principio ex parte: puta cere
bri anteriori: ⁊ maxime ex cruciatione facta in neruis opti
cis: in qua totũ efficitur vnũ corpus ꝯcauũ deferens ſpiri/
tus ad oculos ⁊ ſpecies viſibiles ad ſenſum cõem vt dictũ
eſt 10⁰ tertie. Sed quecũqꝫ ſic ſe habent: ꝙ ab vno depen/
dent principio: altero extremoꝝ moto ab illo ꝓncipio ten/
dentium: neceſſe ſit alterũ extremoruꝫ conſequi illud: ⁊ in
idem cũ ipſo verti: hoc aũt nõ ſolum eſt in habẽtibus vnũ
principiũ ſolum: ſed etiã in illis quoruꝫ principia ſunt val
de propinqua: ſicut ſunt chorde muſculoꝝ digitos mouẽ
tes. Propter quod difficile quoſdã digitorũ ſine quibuſdã
mouere: ꝙ autem ita ſit oſtẽditur: qꝛ ſi altero extremo mo
to ad vnã partem: alterũ extremnm moueatur ad altera3
partem: tũc oportet principiũ eſſe alterũ: qđ eſt ſuppoſitũ:
ſicut qꝛ alterũ eſt principium motus manus dextre parti/
cularis ⁊ pedis: ⁊ alterũ ſiniſtre: ideo pñt ſimul ad diuerſas

Oculo/
ruꝫ mu/
ſculi.

partes moueri. Relinquitur igitur ſi principium eſt vnum: vt pretactum eſt: ⁊ impoſſibile ſit idē in contrariā partem moueri vt dextrā vel ſiniſtrā vel ⁊c̃. Quia ſi hoc fieret cum extrema procedētia ab aliquo vno principio ↄ̃ mouerent in ↄ̃rias ptes: puta ſi hoc moueatur ſurſum: illud aūt deorſum: ideoqꝫ dextra: aliud vō ſiniſtra: tunc enim ſpm illud vnum ſi-
T.2.10. ⁊ inde. mul tpe cōſequeretur eodē mō motus ↄ̃rios. qḋ eſt impoſſibile ſine ipſius dilaceratione: vt apparet de violētis 7° phyſicorū. ❡ Notandū q̄ oculi non pñt adeo libere moueri ad oēm partē vt manus ⁊ pedes: cū eoꝝ principia motuū ſint ꝓpinquiora ſe pp hoc ipedictiua. Silr muſculi oculoꝝ licet ſint ſpm motus ⁊ ↄuerſiōis ipſoꝝ: ſi tñ viſionis oī mō: cū nimi⁹ motus ⁊ cōuerſio pupillā occultaret: ſicut in quodam melācolico vidi: ⁊ viſum ꝓhiberēt: ⁊ ideo dictū eſt ſignanter vtroſqꝫ viſus ⁊ nō oculos. ❡ Deide. (Cōuerſio.) Dat cām quare pñt moueri oculi in oppoſitā partez dicēs q̄ ſit cōmutatio oculoꝝ ad oppoſita in ſimul tpe: ꝓpterea q̄ illud qḋ eſt principalis pars in oculis eſt ſpericum vt criſtallina: ipſa. n. tēdit ad formā ſpericā: eſt enim illud mēbrum cōſimile: ꝑ qḋ officiale ſuū perficit actū 4° de accidē. Vel aliter ꝓpterea q̄ ſpm oculoꝝ. ſ. neruus opticus habz ſperas. ſ. oculos qui ſunt figure fere ſperice ad quos termi-
T.2.50. 59. ⁊ ide. natur: ſperica enim figura eſt apta ad motum maxie. 2° ce. huius aūt cōmotio iſtaꝝ ſperaꝝ ſit donec accidat conuerſio ad partē ſuperiorē aut iferiorē: ⁊ ſilr dextra ⁊ ſiniſtra: ⁊ hoc accidit qñ ſe hñt talr: q̄ ſilem ſituationē habeāt adinuicem: tūc enim pñt moueri ad medium eius qḋ eſt ſupius ⁊ inferius: ⁊ ſilr in obliquū mouēdo ſe ad partē dextram vel ſiniſtrā ⁊ verſus naſum. Et merito q: talr ſituati fuerūt: accipiunt virtutē viſiuā ſm mediū eoꝝ: neruus. n. directe venit ad mediū criſtalline: ⁊ tūc incōuertibiles reddunt ⁊ immobiles ſcđm ſituationē ab aliquo loco determinato vltra quē nō pñt trāſire. ❡ Deinde. (Quicūqꝫ.) Agit de modo cōuerſionis oculoꝝ quoꝝ ſitus eſt in eodē puncto inconuertibiliū tñ d. q̄ oculi q habuerūt potētiā viſiuā in quodam pūcto indiuiſibili qñ: quo neru⁹ terminat ad criſtallinam: ⁊ ſunt incōuertibiles ad oppoſitas ptes determinantes ſibi magis vnā: hō diſtam hñt inter ſe: q: in qbuſdā qñ eleuant ſurſum: ſcđm aliqḋ occultat nigredo: q eſt in pupilla: in aliqbus aūt occultat illud cū mouētur deorſum: ſicut ſternutātibus accidit: ⁊ maxime in ſpu ſternutatiōis: cū oculus verſus cerebrū ↄ̃hit interi⁹. Quibuſdā aūt ↄuertuntur in obliquū magis ſcđm dextrū ⁊ ſiniſtꝝ ſicut amātes. i. ſollicitis ⁊ ſtudioſis circa aliqḋ aſpiciēdū qḋ vehemēter affectāt ſicut amātes ex trāſuerſo dominas qñ nullo ꝑpendēte iſpiciūt. Quibuſdā aūt ſit ↄuerſio oculoꝝ verſus naſum iferius magis: ſicut qdā brutales quoꝝ facies ſunt pōderoſe hyrcinis ſiles inferius declinātes: tales enim ſicut capre viſum in iferiora magis demergūt. Sic igitur his pp eſſe oculos taliter ſituatos ſit cōuerſio ipſoꝝ ad vnā maxime: vniuerſaliter tñ poſſūt dici incōuertibiles. ❡ Deinde. (Quicūqꝫ.) Determinat de modo cōuerſionis oculorum quoꝝ ſitus nō eſt circa eūdē pūctū: dicēs q̄ quicūqꝫ oculi hñt virtutem viſiuā nō ſimiliter ordinatā ad ſperas ſm eundē punctū: aut ſi apparēt iacere ⁊ ſituatas eſſe ↄſimiliter: non tñ ſicut ſm eundem pūctum: tales ſunt peruerſi ⁊ monſtruoſi: pp qḋ ſubt⁹ aſpiciūt ↄ̃hēdo oculos: cū enim volūt aſpicere colligūt eos ↄuoluēdo ſperas huc ⁊ illuc tentātes ordinare vnāquāqꝫ ſperā ſm eādē figurā: qua ſibi directe opponat nerui ſpm: quouſqꝫ criſtallina ēt directe opponat foramini vuee pupille. i. tunice. Et iō ↄcludit q̄ pp hoc vnū oculoꝝ dimittūt cū habuerint figurā: alij aūt conantur inuenire illā ſibi debitā ad vidēdū: id tñ faciūt: q: ſi ambo viſus nō ordinent ſm eūdem pūctū: ex neceſſitate accidit fieri obliqtatē ⁊ diſtorſionem: ſicut accidit vnum duo videre: cū ſit diſtorſio ſupponēdo: puta digitū ſub oculo ↄ̃tendentem huc ad partē inferiorē: vt declaratū eſt. tredecimo tertie. Cā vō huius q: mouetur pp talem diſtorſionem ſpm viſus: quo moto neceſſe ſit ⁊ oculos q ſunt viſus inſtrā diſtorqueri. ❡ Deinde. (Siqdem.) Oſtēdit ad qḋ terminet viſio in diſtorſionibus hō oculorū ſuppoſitis dicens: q̄ ſi moueat verſus partē ſuperiorē diſtortus oculus in videndo: tūc eius viſio terminabit in partē oppoſitā. ſ. deorſum: ſi aūt moueat deorſum: tūc viſio terminat ſupius: hoc quidem accidit cū in duobus oculis fuerit cōmotio: ſi autem in vno ſolo ↄtingat oculo mutatio: id qḋ vr̃ pp hoc videbitur ſurſum aut deorſum: q: in vtute viſiua talis eſt motus: ſcđm duo nō vident repñtari ex vno ⁊ apparere: nō ſicut duo oculi ex qbus fiūt due viſiones ꝑuerſe nō in eundē locum terminātes. Huiuſmodi enī viſiones ⁊ apparētie fiūt altero oculo nō concidēte cū altero in eūdē punctū. Propter qḋ apparet q̄ vnū ſit duo. Et tūc quaſi epilogat dicēs q̄ hec accidūt ꝓpter non poni ſpm ad ſperas ſecundum medium. Et de his ſufficiēter dictū eſt 13° 3°.

❡ Problema. viij. Antiqua.

PRopter qḋ obtuſe videntes puas līras ſcribūt: abſurdū aūt nō acute videntes facere opus vidētiū acute? Utrum q: magna vident parua: ſi fuerint prope: producētes aūt ſcribūt? Aut q: propter conducentes palpebras ſcribere: pp imbecillitatē enim viſus ſiquidē expanſis oculis ſcriberēt diuulſus viſus obtuſe videt: ita autem coadunate ante eadēs angulum paruum faciens ex neceſſitate facit parua ſcribere. Noua.

❡ Quāobrem q cognomen luſcioſi habuerunt: līras minutas ſcribere ↄſueuerūt. Mirum enim vt q obtuſis ſunt oculis: rē faciāt: quā eorū facere intereſt: q acumine valeant oculoꝝ? Utrū q: proxime poſita magna eſſe videtur. illi autē oculis proxime admotis ſcribere ſolent? An q: ↄ̃ctis palpebris ſcribant: ſit enim ꝑ imbecillitatē: vt ſi laxatis diductiſqꝫ oculis ſcribant: aſpectus diſtractus paſſuſqꝫ hebeteſcat: ſi adductis ⁊ coiuenti-bus: vniuerſum deprōptus acutius videat. Quod tñ angulum informat exiguū: efficit neceſſario vt exigue littere ſcribātur.

❡ Quare videntes obtuſe ⁊ praue litterarum figuras ſcribunt paruas. Et ſubdit eius motiuū. q. d. nō vr̃ id eſſe ↄueniens: ſed abſurdū valde: q̄ illi qui obtuſe vident ⁊ debiliter ſcribant litteras minores: id enim eſt opus acute videntium ⁊ pfecte: qui obtuſe videntibus opponuntur: ⁊ oppoſitorum rōnes ſunt oppoſite. ❡ Deinde. (Utrum.) Soluit ⁊ aſſignat primo cauſam ad hoīem. d. cauſam eſſe: q illa que ſecūdum veritatē ſunt parua videntur magna cū fuerint facta de prope: eo q̄ baſis expanſa triāguli ſuper rem viſam ſcđm aſpectū eſt latior: ſed obtuſe vidētes propter ex longe nō poſſe diſcernere defectu ſpiritus viſibilis cum virtute vel organo: aut ex perturbatione ipſius: adducunt prope oculis ſuis ea ſuper que ſcribūt: propter quod ⁊ figuras litterarum ⁊ ſi ſecundū veritatem faciāt paruas: eas tamē videnf magne. Dixit autem hanc cauſam fore ad hominem: quia procedit ex hoc q̄ aliquis obtuſe videns

appropinquat oculis ſuis illud ſup qđ ſcribit: qđ nō ſemp eſt verū tñ: cū interdū ſcribāt remanētes in debita diſtātia: imo qñq3 ēt ſe magis elōgātes aliis vt videbit 25. pp turbationē ſpūū3 cū eo3 multitudie ɔtigit. ℭ Deīde. (Aut.) Dat 2° cāz ad oīonē dicēs id eē: q2 obtuſe vidētes qñ ſcribūt ɔducūt in adīuicē ⁊ ɔgregāt palpebras circa oculū: qñ colligant ſpūs viſibiles in quodā vehiculo delatiuo: id aūt faciūt: q2 ꝑpt viſus ībecillitatē: ſi vellent ſcribē oculis expanſis ⁊ palpebris ampliate diſſolutis: tūc viſus eo3 diuulſus ⁊ dilacerat⁹ videret obtuſe illud: intātū ēt ꝙ ſcribē nō poſſent. Propter qđ op3 eos: ſi volūt que ſcribūt diſcernere: palpebras circa oculos ɔgregare: q2 ſi taliter tūc viſus coadunate cadēs añ oculos eo3 ſup rē in qua ſcribūt ɔſtituet angulū cui⁹ baſis circa rē viſam exiſs erit parua: in qua virt⁹ ſpūs viſibilis coadunata: talr erit ꝙ gñabit̄ īndē lux quedā ⁊ fulgur ꝑſpicacius: ſicut p3 cū radii ſpecu lis colligunt̄ ⁊ ɔſtringunt̄: nūc aūt in fulgore multitudo eſt cauſa quare res aliqua maior videat̄ ſicut oſtendit denarius in ꝓfundū clare aque demerſus. Propter qđ cōtingit neceſſario ex hoc hos paruas littera3 figuras ſcribere: de quo etiam. 15. ⁊. 16. patebit.

ℭ Problema. ix. Antiqua.

Ropter qd qdē patiētes obtalmiā acuti⁹ vidēt? Aut pp id ꝙ expurgā tur oculi: mltotiēs. n. exterior dēſitas coopit viſū: lachrymāti āt ſoluitur: pp qđ ⁊ mordere ɔfert vt cepe: altex aūt pugnabile vt origanū. Noua.

ℭ Cur nōnulli poſt lippitudinē acutius videant? An q2 oculi purificati ſunt: fit eni ſepe vt exterior dēſitas pupille aciem arceat: que lachrymia emiſſa laxatur: atq3 reſoluit̄. Quāobrem ꝓſunt interdum que mordent: ⁊ lachrymā auocant vt cepe: obſunt que tātūmodo aſſiccent vt origanum.

Obtalmia qd fit. ℭ Quare qdā patientes obtalmiā ſiue ocularitatē: que eſt calīn ɔiūctiua aꝑa: vidēt tūc acutius ꝙ ante paſſionē. Dicit aūt qdā: qm̄ nō verificat̄ id in obtalmia ſicca: ſed in humida bdorosa: duplex. n. extat vt viſu3 eſt p°. neq3 ēt añ finē ſtat⁹: ſ3 circa ipm ⁊ in declinatiōe maxime. ℭ Deinde (Aut q2.) Soluit. d. p cām eē: q2 oculi mūdant̄ a ſupfluitate ſamoſa impediēte ipſos acute vidē: multotiēs. n. ɔtingit: ꝙ tāta fit dēſitas ⁊ humiditatū excreſcētia paratarus putrefactioni in pte exteriori oculi circa pupillā: ⁊ eā intm̄ obtegit: ꝙ nō pōt vidē: ſed cū acciderit flux⁹ lachryma3: ſoluit̄: ⁊ abſcedit bō dēſitas ɔgregata: qua recedēte remanēt depurati vidētes acute. ℭ Deīde. (Propt̄ qđ.) Infert correlariu3 curatiuū ex dictis. d. Et iō q2 idiget oculus expurgatione illius dēſitatis adherētis circa pupillā: vt acute videat: ſi ei adminiſtrent̄ medicamina acuta vt cepe: qđ oclos ꝑ lachrymas purgat īducēdo mordicationē i oclo pp adherētiā quā i eo facit ſui viſcoſitate vt viſū. 22°. 20°. ɔfert ad hoc vt oculi videāt acute. Quare videmus aliqs cū oculos vellēt clariores ⁊ acutiores ad viſum reddē: ſuccum botro3 imaturo3 in eos ꝓicere: ac reliq̄ que abſtergūt: hoc tñ nō eſt in ꝑncipio aut augmēto: neq3 in maiori pte ſtat⁹ faciēdū: ſ3 poti⁹ circa finē vt tactū eſt ſtat⁹ ⁊ in declinatiōe. ℭ Deīde. (Altex.) Oñdit 3° qd ſit nocituū in tali cura ⁊ tpe morbi: dicens: ꝙ illud qđ eſt altex. i. diuerſum a cepe pugnabile extat ⁊ nocituū in h caſu: puta origanū: qm̄ caliditate ſua ⁊ ſiccitate multa exiccaret oculos ⁊ prohiberet lachrymas: ⁊ ſic eēt cauſa maior quare nō acute videret: non enim origanu3 in ſe habet illa que requirūt ad lachryma3 eductionē vt viſum eſt. 32°. 20°.

Succi botrorū effect⁹ q.

ℭ Problema. x. Antiq.

Ropter qd vno, viſu ipaſſibiles? Aut q2 minus aīa patitur: quare minor eſt paſſio. Noua.

ℭ Cur vno videre oculo ipatibilius fit? An q2 minus animo qui ita cernit afficitur: quo fit vt minus affectionis contrahatur.

ℭ Quare vidētes vno oculo ⁊ altex claudēdo: nō adeo patiunt̄ ſicut vidētes duob⁹ oculis: ꝑpter qđ eſt ɔſiderare aſpicientes aliqđ valde fulgidū vt ſolē vel bō altex oculo3 claudere. ℭ Deinde. (Aut q2.) Soluit dicens cām eē: q2 aīa a qua ꝑn^m paſſionis toti corpori ſupuenit nō tātu3 patitur vno oculo facta viſiua: qđ aūt non tātu3 minor eius eſt paſſio. ℭ Notādu3 ꝙ duplici de cauſa pōt aīa minus pati: aut q2 eius paſſio eſt diuiſa per ptes plures ſufficienter diſtātes: ſ3 enim duo3 dolo3 alter denigret altex. aſſo riſmo3 2^a: op3 tñ ꝙ vn⁹ ſit altero maior: ⁊ ꝙ ſint in locis d'antib⁹ ſufficiēter: vt Cōmen. exponit: qđ non fit cu3 qs ab excellēti viſibili duobus oculis patiat̄. Alia qdem cauſa eſt: q2 vt patet precedentib⁹ iſtius pticule: qñ vn⁹ oculus claudit̄: ſpiritus viſibilis cū v̄tute ipſius tota in altex trāſit: cu3 vnū ſit eius ꝑn^m: quo accidēte fortificatio ɔting. ꝑpter quam minus erit pati. hec cauſa paſſionem tollit.

Alia qñ min⁹ patitur.

ℭ Problema. xi. Antiqua.

Ropter quid diſtantibus duo videntur? Aut q2 non accidit in idē ſignum motus vtriſq3 oculorum. quare igitur duo videre bis videre putat anima. Simile ⁊ permutatione digitorum. duo enim vnum videntur vt bis tactus vno. Noua.

ℭ Cur diſtracta conſpectuum ſocietate res vna geminari videatur? An ꝑpterea ꝙ oculi vtriuſq3 radius nō ad pūctum idem deuenit: ergo ꝙ bis noſter animus inſperit: inde geminū ſe inſperiſſe exiſtimat. Proximu3 euenit cū digitos mutatis vicibus implicamus: itaq3 aliqd tangimus. Duo nāq3 ſentimus: eo ꝙ vnum bis tangimus.

ℭ Quare cū oculi diſtant nō ɔcurrētes in idē ſignū: illud qđ eſt vnū vere duo eē videt̄. ℭ Notandū ꝙ in 3° ⁊ hic vt ad multū dicit vnū duo videri: cu3 tñ ſingulare ſit: videt̄ id audiēdu3: niſi grādis ſuppletio interueniat exīnca: ſcribit̄ enim videt̄ alicubi. ℭ Deinde. (Aut q2.) Soluit dicēs ꝑ cām eē: q2 mot⁹ viſionis cauſat⁹ ab vtriſq3 oculo3 nō coterminat̄ in eūdē pūctū: ſ3 in diuerſos ꝑpter idiſpoſitionē orgam ⁊ eorum que ſunt in eo: ita ꝙ vna pupilla extimat aīa vidē vnū ⁊ alia aliud. Et ideo cu3 ea bis videat aliqd aut celeritate mot⁹: vel delatione intuitus nō in vnā rē: extimat ꝙ illud viſum nō ſit vnū ſ3 duo: ⁊ q2 vni viſioni corrñdet res vna viſa: cu3 idē 2° videat nō vna viſione puta: paralogiçat vnā rem duas eē. ℭ Deinde. (Simile.) Scdo declat dceptionē quā aīa patit̄ circa vidēdi actū: ꝑ cceptionē quā eadē patit̄ i actu ſentiēdi. d. ꝙ iſtius fallacie ɔſile ɔtingit in ſenſu tact⁹: circa pmutationē ſiue cācellationes digito3: cū lapillus vel qd aliud imittit̄ īter duos digitos: id qdē iudicat̄ a ſiti eē duo: ſic res vna que bis tāgit̄ a ſen

ſu: ⁊ cuilibet tactui correſpōdet res vna tactā vt dictuȝ eſt de
Capi. p̄. viſione: ſȝ ſenſus q̄ hāc deoccultat fallaciā eſt viſus. Un̄ 2°
de ſomno ⁊ vig. viſus dignior ē tactu. ſi. n. nō eēt: vnū iudi
caremus eē duo. de hoc ſufficiēter 3° 11ᵉ dictū eſt 12ᵐ.

ℭ Problema. xij. Antiqua.

PRopter qd nō differt ſenſus q̄ in dextris a ſiniſtris: in alijs aūt oib⁹ meliora dextera: Utrū pp̄ ↄſuetudinē: q2 confeſtiȝ ſimilr ambob⁹ ↄſueſcim⁹ ſentire: dextera aūt ↄſuetudine vi deſ differre: poſtq̄ȝ autem cōſueuerūt ambi dextri fiunt: aut q2 ſentire qdē pati aliqd eſt: dextera aūt differūt in eo q̄ ſunt magis actiua ⁊ minus paſſiua ſiniſtris. Noua.

ℭ Cur ſenſus dexteri nihilo ſiniſtris p̄ſtātiores ſint: cū in ceteris oībus dextra ſiniſtris commodiora habeamus: Utrū ex ↄſuetudine ita fiat. Statim enī cū nati ſum⁹ vtrūqȝ ſenſum exercere incipimus. Pars autem dextra exercitatione inſueſcere inque frugeȝ euadere meliorem videtur: effici nanqȝ viri qȝ dextri p̄ conſuetudinem poſſunt: An q2 ſentire affici eſt. Pars autem dextra preſtātior propterea eſt: q̄ efficatior: ⁊ affici peruicacior q̄ȝ ſiniſtra eſt.

ℭ Quare nō eſt differentia in ſenſibus quo ad pceptionem ſenſibilium qui ſunt in dextra parte ab illis qui in ſiniſtra: cum videantur debere differre: q2 in alijs oībus ſunt meliora ⁊ potētiora dextra q̄ȝ ea que ſiniſtra: vt potētie oſtēdūt
Senſus ī teriores q̄ de qui bus tractat phi loſoph⁹ q̄. ⁊. iij. ō aīe.
actiue ſicut vegetatiua ⁊ motiua. ℭ Notādū q̄ p̄ ſenſus nō ſolū audio exteriores: verū etiam interiores: vt ymaginationē: cogitationem memoriam ⁊ extimatiuā cū intellectu etiam poſſibili. ℭ Deinde. (Utruȝ.) Soluit primo ad hominem dicens cāȝ eſſe ſumendaȝ ex cōſuetudine: quā a natiuitate accepimus inequaliter ſentiēdo ſenſibus vtriuſqȝ partis: ⁊ q2 a principio eodē tēpore ac equaliter vtriuſqȝ partis ſenſuuȝ cōſuetudinem accepimus: que ſiquideȝ eq̄lr tpe p̄cedēdo corroborata exiſtit: cū ⁊ ipſa ſit qd magnū ſingulis ⁊ velut nā vt dcm̄ ē. p̄. 29ᵉ. etenī eq̄lr ſum⁹ potētes i ſentiēdo in vtraqȝ ptiuȝ. ℭ Deīde. (Dextra.) Aſſignat cāȝ ptis 2ᵉ. d. q̄ p̄s dextra dr̄iaȝ videt̄ hr̄e ad ſiniſtrā ſm̄ ↄſuetudinē: magis. n. vtimur dextra q̄ȝ ſiniſtra: ſȝ cuȝ fuerim⁹ ↄſueti nō ſolū dextra: verū ēt diuti⁹ ſiniſtra ambidextri. i. vtraqȝ valētes dextra ⁊ ſiniſtra: ita vt videriȝ maxime iſta de cā iuuēculā ambidextrā. Cū tn̄ in afforiſmorȝ ſcribat̄. 7ᵉ. q̄ mulier ambidextra nō fiat: qō nālr vī audiēdum magis. ℭ Notādū q̄ nō ſolū ↄſuetudo opat̄ q̄ aliqs ambidexter efficiat̄: imo ēt calitas nālis multa cū organis ſibi p̄portionatis. Propt̄ qō cū mulier hac fuerit p̄uata: dcm̄ eſt ipaȝ ambidextrā nō fieri. ℭ Deīde. (Aut.) Aſſignat aliam cām ſumptā a nā rei p̄mordiali. d. cām eē: q2
Tex. cō. 51. ⁊ ide tex. cōm. 118.
ſentire eſt qōdā pati. ſic dcm̄ eſt 2° de aīa. ⁊ 4° de acci. que tn̄ paſſio ſalus eſt poti⁹ ⁊ ↄſeruatio illi⁹ q̄ patit̄ q̄ȝ abiectio a ſubā: in quo ſiqdē apō Sal. ↄuenit ſiniſtra cum dextra vniformiter. Cui⁹ rō eſt: q2 ad patiēdū reqrit̄ modicū v̄tutis: 4° de acci. Cū aūt ſufficiēter ſiniſtra vt dextra id poſſit hr̄e: merito ſenſus eq̄lis erit in dextra ⁊ ſiniſtra: nō. n. ē dr̄ia in patiēdo: ſȝ in agēdo. ſequēti p̄blemate. ℭ Deīde. (Dextra.) Innuit ſolonē 2ᵉ ptis. d. q̄ dextra ⁊ ſiniſtra differunt in a ditiūcē q̄ȝtum ad potētias actiuas: eo q̄ p̄s dextra eſt fortius actiua ⁊ minus paſſiua q̄ȝ ſiniſtra: qm̄ p̄fectio talium eſt agere: ad agēdū aūt reqritur lōge plus v̄tutis q̄ȝ ad pati: vt p3 eodē q̄rto: ⁊ interiorū p̄. Propter qō ↄcluditur equalr̄ fieri ſm̄ potentias ſenſitiuas: nō aūt opatiuas: ⁊ de hoc iterū ſermo ſequēti 18° ⁊ 19°. ℭ Dubitat̄. q2 non videt̄ Dubit⁹
q̄ dextra ⁊ ſiniſtra ēt ſenſu equaliȝent in vigore: q2 ſic dictum eſt 7° 6ᵉ. delectabilius dormim⁹ ſup dextrū q̄ȝ ſup ſiniſtrū lat⁹: q2 ↄuerſi ad lucē nō videm⁹: in tenebris ſōnus velocius occupat. Ampli⁹ cū iacem⁹ ſup ſiniſtruȝ dr̄ viſus nr̄os magis eſſe prōptos ad vidēdū: ſȝ hoc nō eēt niſi oculus dexter eēt acutior q̄ȝ ſiniſter in vidēdo. Un̄ p̄ hyſtoriarū. dextra qdē ⁊ ſiniſtra ſilia ſunt ptibus ⁊ eadē oīa: veruȝ tn̄ debilior eſt ſiniſtra ⁊ opatio p̄fectior a p̄fectiori p̄cedit v̄tute ⁊ calore tēperatiori: ſed id cōſtat eſſe in pte dextra ⁊ nō in ſiniſtra. q̄re ⁊c̄. Qō aūt ē p̄fectū nō eſt eq̄lr ſe hn̄s l̄ perfecto: cuius ↄ̄riūm ſcribit̄ hic cū cauſa: ſilrqȝ in plurib⁹ cōſequētibus p̄blematibus. ℭ Dōm q̄ Ap. nō intendit dicere q̄ in potētijs ēt ſenſitiuis eq̄lis per oēm modū ſit dextra ⁊ ſiniſtra: etiā ſi ↄſuetudinē ſimul tpe ⁊ equalr̄ acceperim⁹: qm̄ ſemp manet nālis īclīatio: q̄ opatio p̄fectior fiat de dextra q̄ȝ ſiniſtra. Et ſi forte nō appeat ſenſibilr ei⁹ effect⁹: ita q̄ nō itēdit cōparare pōaȝ ſenſitiuā vni⁹ ptis ad eā que alteri⁹ penes eimodā eq̄litatē: ſed magis oñdit: q̄ nō eſt tāta dr̄ia partis dextre ad ſiniſtrā in potētijs ſenſitiuis vt in operatiuis. ℭ Et ſic quid dicendum patet.

ℭ Problema. xiij. Antiqua.

PRopter qd in alijs qdē meliora ſūt dextra: in ſenſib⁹ aūt ſilia: Aut q2 hec qdem ſilr ↄſueſcim⁹ ſcd̄m vtrāqȝ ↄſuetudinē. Ampli⁹ ſentire qdē pati aliqd eſt. dr̄ia autē dextroruȝ in agendo ⁊ non patiendo eſt. Noua.

ℭ Cur in ceteris dextra ſuis ſiniſtris p̄ſtātiora ſūt: ſenſus nullus dexter ſuo ſiniſtro iter eſt. An q2 parte ſentiēdi vtraqȝ parit̄ vti a p̄mo natali die ↄſueſcimus. Adde tn̄ q̄ rō ſentiendi affectio q̄dā eſt. dextrarȝ autē partiuȝ differētia in efficiēdo non patiēdo ſita eſt.

ℭ Repetit virtutē p̄cedētis cum modica diſtantia dicens: q̄re in alijs potētijs: puta in actiuis: vt vegetatiua motiua perfectior ⁊ potentior eſt p̄s dextra q̄ȝ ſiniſtra: ſed in alijs ſenſibus vtpote in potentia ſenſitiua manifeſta ⁊ occulta. ℭ Deinde. (Aut quia.) Soluit dupliciter ⁊ vt prius q̄ō iam ex priori apparet. ℭ Notandum q̄ duplex eſt conſuetudo: vna quidem que nihil aliud videtur eſſe niſi quedam naturalis inclinatio: quaȝ habet natura humana ex
Conſuetudo du plex.
quadaȝ exercitatione circa actus ſpeciei cōſeruata etiam in indiuiduis: vt afforiſmorū ſcd̄a. dicitur. conſuetudo eſt nature humane vt nocte dormiat. Eſt ⁊ alia que eſt habitus ex multotiens agere acquiſitus: velut in naturam permutatus quādam. 13°. 21ᵉ. aut ſm̄ vtrāqȝ cōſuetudinē: q̄ȝtum. ſ. ad virtutē paſſiuam ⁊ operatiuam.

ℭ Problema. xiiij. Antiqua

PRopt̄ qd exercitiū ē icōferēs ad acutū viſū: Aut q2 ſiccū fac̄ ocl'm exercitiū: quēadmodū ⁊ aliō corpus: durities āt idurat corīū oē: q̄re ⁊ i pupilla: pp̄ qō ⁊ ſenes nō acute vidēt: etenim ſenum oculi dure cutis ſunt ⁊ rugate: quare velatur viſus. Noua.

¶ Cur excitatio corporis incōmoda oculoꝝ acumini eſt? An qꝛ excitatio ſanguinem efficiat ſicciorē: ſicut ēt reliquū corpus. Siccitas āt totā cutē indurat: ergo vel eā qua pupilla integit̄. Ꝙꝑ hoīes natu iam grandes obtuſi⁹ vident: oculi nāqꝫ ſenū tunica dura ſimulqꝫ rugoſa teguntur: itaqꝫ vis illa conſpiciendi cooperitur ⁊ veliteſcit.

¶ Quare exercitiū vehemēs exiccatiuū eſt nō cōferēs ſꝫ potiꝰ nociuū viſui acuto ⁊ pſpicaci: ipē.n. faciliꝰ lediť q̄ȝ aliqͦ alioꝝ: cū ſpūs ipſiꝰ viſibil ſit ſbtilioꝛ: ⁊ alt abilioꝛ vł ad actu tū viſuȝ reſpectu viſibilis: qꝛ ſit ſbtile minutū valde. qͦ.n. hꝫ ſm medicos debilitat viſum: pͫ do melius. ¶ Deinde (Aut qꝛ.) Soluit p̄ dans cām: qm̄ exercitiū oculoꝝ forte reddit oculuȝ ſiccū ⁊ duꝝ: minoraŕ eni humores ⁊ tunice exiccanŕ: ↄtinuātur qꝫ ita: qꝫ ſpūs viſibilis nō poſſit irradiare exteriꝰ: ſicut indurat ſiccitas corpꝰ qͦcūqꝫ aliud: ſed hꝫ duricies inducta per ſiccitatē: indurat ⁊ inſpiſſat vehemēter oē coriū poros exiccādo: cū igiť tunice oculoꝝ ſint ceu qͦdā coriū: merito accidit ipſas i duritiē pmutari: ⁊ in dēſitatē ꝓhibitiuā ſpūs ad exteriora delationē: vel ſpecieruȝ receptionē intrinſecus. ¶ Nōndū qꝫ hꝫ exercitiū qͦ nocet pōt breuiter itelligi oē qͦ ipſos exiccat: ſiue ſint opationes vel motꝰ vehemētes p loca frida ventoſa vel calidiora vt viſum eſt. xiᵃ. ⁊ coitus plurimꝰ ⁊ vł ōis ſupflua eūo ⁊ ꝑ prie ſanguinis: ⁊ maris p vētoſas circa caput ꝑ̄captio ⁊ diu luminoſa cōſpicere ſubito ſe mutātia: ⁊ puaꝝ litteraꝝ frequēs inſpectio: ſiue cibi ⁊ potꝰ ſeu oīa fūoſa vētoſa ⁊ exiccātia ſalſa acuta mordicatiua ebrietas ⁊ hꝫ: ſiue accn̄tia aīe: vt triſticia cū plāctu: ſiue ſōnus ⁊ vigilia ſupflua ⁊ ſōnus poſt repletionē: ⁊ vł oē regimē prauū repletiuū fumoſum. Oppoſitū aūt hoꝝ ſanitatē oculoꝝ cōſeruat: cū colliriis eluminātibꝰ illos. ¶ Deinde (Propter qd.) Infert ſecūdo corrſlariū ex dictis dicens: ꝙ ſenes nō vident acute ⁊ perſpicaciter ſicut iuuenes: qꝛ coꝝ oculi ꝑꝑ lōgū exercitiū ⁊ vſū in predictis facti ſunt dure pellis ⁊ criſpate: ſicut coriū induratū ⁊ rugoſum reddiť ex gallaꝝ infuſiōe: ꝑꝑ qͦ viſus coꝝ velaŕ ⁊ probibeŕ a tunicis oculis externus diffūdi: ⁊ eſt cauſa ipſorum non acute videre. ¶ Notanduȝ qꝫ quinto de generatione animalium tangiť his cōſona ita. ipſoꝝ glaucedo ſiue glaucaſis que eſt ſiccitas oculis contingens ⁊ maxime glaucis: aut noctilupa: que eſt paſſio cū quis nō videt occaſuȝ ſolis ex humiditatū multitudine cōſurgens: qua prohibetur ſpiritus viſibilis delatio: ⁊ per cōſequens viſus: ſed etiam cauſa eſt pellis puta cornee inexiſtentis ante pupillam. oportet enim fore dyaphonam: ⁊ talis debet eſſe ſubtilis regularis alba: ſubtilis quideȝ vt motus poſſit facilius in extra diffundi: ſed regularis vniformis: vt non obtenebret nigruȝ quod eſt in pupilla. Et propterea ſenes non vident acute: ſicut enim alia pellis corporis corrugaŕ: ita ꝙ oculoruȝ ⁊ groſſior efficitur. Similiter oportet eſſe alba cum peruietate: qꝛ nigra non eſt dyaphona: quare lachryme non valent perfecte ꝓpelli foras: ⁊ iō optime operata eſt natura: que vueam tunicam nigram perforauit in loco vbi apparet nigredo dicta pupilla: ipſa enim eſt foramen vuee tunice: quarto de accid. hec igitur ſunt ea quibus ſenes ⁊ langoroſi non acute vident.

Oculos exiccantia que ſunt.

Problema. xv. Antiqua.

PRopter qd obtuſe vidētes: vidēt qdē nō acute: ſcribūt aūt pua: ⁊ ēt puū acute vidētis videre ē? Aut imbecillē hn̄tes viſū ↄgregāt ſupcilia i puū: coadūate.n. exiēs viſus magis videt: expāſo āt oculo diuelliť: ꝑꝑ ībecillitatē qdē igitur cōgregant in paruū ſuperciliū: ſuper id autem qͦ ex paruo videre eſt: paruā quātitatem vident: quantam autem vident magnitudinem tātam ⁊ ſcribunt. Noua.

¶ Cur hoīes luſci cognominati q obtuſe vidēt. Litteras ſcribere minutiſſimas poſſint: cū rē minutā pſpicere illi valeāt. q acumine oculoꝝ pſtāt? An qꝛ ↄſpectu ſūt ībecilli. palpebras ↄhūt i āguſtū. Cū.n. radiꝰ pfluit vniuerſus acutiꝰ explorare pt. ↄ laxo diductoqꝫ oclo diffūdiť: ob eāqꝫ rē hebeteſcit. ḡ ībecillitas faĉ vt palpebras ↄhāt i āguſtū: qͦ cū ex āguſto iſpiciāt: exiguā magnitudinē videāt: q̄ȝ taqꝫ vidēt: tanta perſcribant neceſſe eſt.

¶ Repetit octauum cum eius motiuo vt cōſequenter querat de quadaȝ aſſignatione ipſius cauſe tacte dicēs. Quare obtuſe vidētes cū videāt nō pfecte: puas figuras figurāt cū ēt puū videre ⁊ minutū ſit acute videntis ⁊ non obtuſe. ¶ Deīde. (Aut qꝛ.) Soluit dicēs cām eſſe: qꝛ debiliter habent viſuȝ: cōgregāt ſupercilia ⁊ vł palpebras in paruuȝ qͦdā contrahunt: oculus enim ex tali operatione coadunatur in ſeipſo cū ſpeciebus ⁊ virtute: ipſo ſiquideȝ coadunato potentia viſiua ꝓgrediens ad videndum certius videt: ſed cum oculus expanditur nō contractus: diſſoluitur v̄tus viſiua diuulſa ⁊ debilitata. Ex quo cōcluditur qꝫ ꝑꝑ debilitatem ⁊ imbecillitatem congregent ſupercilia ⁊ palpebras in aliquid paruum: vt virtus adunatione confortetur: ⁊ qꝛ congregant ſic reducentes ad paruum: illud quidem poſtea paruuȝ videre eſt videre paruā quātitatē: ⁊ qꝛ illa quantitas viſa eſt parua: ideo ſm paruitatē illius quātitatis quam viſu percipiunt ſcribunt: eo qꝫ tantam quātitatem ſcribunt: quantam vident: ſed vident vt dictum eſt paruam: hanc igitur ſcribunt.

¶ Problema. xvj. Antiqua.

PRopter qd obtuſe vidētes ↄgregātes palpebras vident? Aut ꝑꝑ debilitatē viſus: ſicut q ad lōginqͣ manū adducūt. Ita ⁊ palpebras ad ꝓpinqͣ ponūt ſicut manū: hoc aūt faciūt: q̄lr magis adunatꝰ viſus exeat puus exiens ⁊ nō cōfeſtim: ex expāſo exiēs diſgregetur: is enim q eſt plus videt maius. Noua.

¶ Sed cur idē illi ↄctis palpebris videant? An ꝑꝑ ſui cōſpectꝰ ībecillitatē. Ut.n. manū rebꝰ ſepoſitis admouēt. Sic palpebras iux̄ poſitis ꝑinde q̄ſi manū adyciūt. qͦ ſane faciunt: vt radius ꝑ locū ſeſe depromens anguſtiorē ↄueſtioꝛ ꝓfluat. Ne ꝓtinus ex patulo pficiſcēs diſtrahaŕ. Uidet aūt is acutiꝰ q frequentioꝛ collectioꝛqꝫ prodierit.

¶ Querit cauſam cauſe antecedentis problematis: puta quare palpebras congregant: dicens: quare obtuſe vidētes congregant in vnum ⁊ conducunt palpebras. ¶ Deīde. (Aut quia.) Soluit aſſignando cauſam ſumptam ex

ſimilitudine quadã cõditionis manuũ dicẽs cãm eẽ pp de bilitatẽ potẽtie viſiue:⁊ id dĩclarat dicẽs:ꝙ ſicut hoĩes manũ delatã ad lõginqua reducũt ad ꝓpinqua iuxta pectoralia cũ fuerint fatigate:ſicut onera ipa ſuſtinẽtes:eo mõ ⁊ palpebras cũ ſupciliis ꝯhibẽt in ꝓpinqua coadunantes vt dictũ eſt de manu. Cã võ huius cõditionis in ꝓpinquis exiſtit:quatenus potẽtia viſiua cum eis que ſũt eius plus coadunata exeat:cũ p minorẽ exeat meatũ:⁊ qꝛ ſi mox egredit̃ ſũ p totũ diffundẽs:qm̃ ſi ſtatim egrediat̃ expãſe diſſolueret̃ diſgregata:pp qd nõ poſſet videre ſufficiẽter:cũ viſio eius fiat ex fortificatiõe:q acqrit̃ ex aggregatiõe:⁊ iõ potẽtia viſiua coadunatiõe acutius videt:colori võ lr̃a habet manus qȝ maius ita vt retẽgatur ſimilitudo premiſſa.

¶ Problema. xvij. Antiqua.

PRopter quid ĩ amplũ mouẽtib⁹ oculũ nõ videtur vnũ duo? Aut qꝛ in eadem linea fit p̃ncipiũ:duo aũt videnṫ hoc mutato ſurſuȝ aut deorſum:in latus autem nõ differt:niſi ſimiľ ⁊ ſurſũ ponaṫ:in viſu quidẽ eſt ꝙ videatur vnum duo ſi quodãmõ ponantur oculi ad ſeinuicem:in aliis ſenſibus nõ eſt:aut in tactu fit mutatione digitoꝝ vnuȝ duo:in aliis aũt nõ fit. qꝛ neqȝ extra diſtenſa ſentiunt: neqȝ duo fit autem propter hoc per qd ⁊ in digitis imitantur enim oculum. Noua.

¶ Cur non res vna geminari vr̃:cum in latus oculum vertimus? An qꝛ conſpiciẽdi p̃mordiũ eadem item in linea ſitum eſt. Tũc enim res geminari videtur:illud mutatum ſurſum deorſum eſt. in latus vero nil refert niſi vna etiam ſurſũ moueaṫ. Cur in rõne videndi tm̃ fieri poſſit. vt res vna geminari videatur:ſi q̃dãmõ inuicẽ oculi noceṫ in ceteris ſentiendi generib⁹ fieri idẽtidẽ neq̃at? An ẽt in ratione tangendi cũ digitos mutatis vicibus implicauim⁹. fit vt res vna due ſentiatur:in ceteris hoc idẽ fieri neqt. Quia cetera mẽbra quib⁹ ſenſio adminiſtraṫ:neqȝ foras verſus deducta:neqȝ bina taȝ inter ſe apta colligataqȝ ſuo funguntur officio. Fit ita in rõne videndi eadem de cauſa qua in tangendo perplexis vt dictũ eſt digitis. Tact⁹ enim viſum emulatur ⁊ ſequitur.

¶ Quare cõuertẽtib⁹ oculũ ſm̃ amplius vt dextra ⁊ ſiniſtra nõ apparet illud qd vere vnũ eſt viſum eẽ duo. ſȝ id vr̃ cuȝ in ſurſum moueaṫ aut deorſum. Vñ Halie. de acci. 4°. criſtallina ⁊ vlr̃ oculus mota verſus maiorẽ aut minorẽ angulũ nõ magnũ viſui infert nocumẽtũ:ſi võ moueaṫ ṽſus ſuperius aut inferius vnuȝ duplex apparebit. ¶ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit ⁊ p̊ aſſignat cãm queſiti dicẽs cãm eẽ: qꝛ qñ viſionis p̃ncipiũ cõuertiṫ in amplum lateraliter dextra ⁊ ſiniſtra:ſemp pmanet in eadẽ linea recta:ſed cũ inde permutaṫ in ſurſum aut deorſum maxime vnũ appet eẽ duo:cũ nõ eandẽ ſeruẽt ſituationẽ:qd facit dictam qñ mutanṫ vt dcm̃ eſt ſm̃ amplũ lateralr̃ dextra vel ſiniſtra:niſi cũ hoc moueaṫ lateralr̃ ſurſum ⁊ deorſum. ¶ Deinde. (In

viſu.) Scdo oñdit in quo ſenſu accidit vnũ duo apparere: ⁊ in quo nõ:dicẽs ꝙ in potẽtia viſiua cõtigit:ꝙ vnũ videatur eẽ duo:ſi quodã mõ determinato ordinetur oculi ad inuicẽ:ita ꝙ vnus tẽdat deorſum ⁊ alter eleueṫ ſurſũ:ſȝ in aliis ſenſib⁹ a viſu nõ cõtingit hec apparẽtia aut p̄ niſi in tactu:in ipſo. n. vt dictũ ẽ 5°. in pmutatõe digitoꝝ iudicaṫ a ſenſu vnũ eẽ duo:cũ tñ ſit vnũ ſm̃ ṽitatẽ:ſicut ⁊ viſus iudicat. id aũt in aliis tribus:vtpote odoratu:auditu ⁊ guſtu nõ accidit:qꝛ nõ pcipiũt eoꝝ obiecta ſe inexteri⁹ diffundẽdo lõgius vt viſus:ſȝ in ꝓpinquis magis. Adhuc meli⁹ qꝛ hoꝝ pceptio nõ eſt ita in motu:vt ea q̃ oculoꝝ:neqȝ ẽt vnũ ĩ eis ſentiṫ duo vt ĩ tactu:pp pmutationẽ ⁊ cãcellationẽ que fit in digitis:qꝛ ipſi perficiunṫ mediis ẽt extraneis non enim ita dupliciter poſſunt tangere ſuum obiectũ vt tactus cum non ſint adeo mobiles vt ipſe. Diuerſitas inter viſum ⁊ alios ſenſus

¶ Problema. xviij. Antiqua.

PRopter qd alterius qdẽ corporis ſiniſtra imbecilliora. oculoꝝ autẽ nõ:ſed ſimiliter acuti? Aut qꝛ dextra quidẽ in eo ꝙ ſunt actiua differunt:in eo autem ꝙ paſſiua nõ differunt:viſus autem paſſiua. Noua.

¶ Cur oculus ſiniſter nihilo ĩbecillior ẽ:ſed equo mõ atqȝ dexter videre põt. cuȝ reliquẽ corporis partes oẽs ſiniſtre inualidiores qȝ dextre ſint? An qꝛ pars dextra in eo diſcrepat a ſiniſtra ꝙ efficatior ẽ ñ ĩ eo ꝙ affici aptior. Vidẽdi aũt vires nõ vt efficerẽt. ſed vt afficerenṫ cõparatum a natura eſt.

¶ Particulari⁹ repetit qd dcm̃ ẽ. 12°. 13°. ⁊. 29°. tãgeṫ itides dicẽs. Quare ſiniſtra corpis ĩ oĩ re ſũt ĩbecilliora dextris: ſȝ ĩ oculis id nõ exiſtit:ꝙ ſiniſter ſit dextro ĩfirmior:ſȝ ãbo ſũt ſil̃ acuti ⁊ pſpicaces viſiõe:qd vlr̃ dcm̃ fuit. 18°. ¶ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit. d. cãm eẽ. qꝛ ea que ſunt dextra differunt ab his que ſunt ſiniſtra:eo ꝙ dextra ſunt actiua:ſiniſtra vero minime. in eo aũt ꝙ paſſiua dextra ⁊ ſiniſtra nõ differũt:cũ vlr̃ dextra ⁊ ſiniſtra ſint paſſiua in eis enim viget vtriſqȝ potentia ſenſitiua paſſiua exiſtens.

¶ Problema. xix. Antiqua.

PRopter quid viſu ad alia qdẽ itẽdẽtes peius diſponimur. ad viridia aũt ⁊ herboſa vt olera ⁊ his ſimilia melius? Aut qꝛ ad albũ qdẽ ⁊ nigrũ minime poſſumus intẽdere:vtraqȝ enĩ ledunt viſuȝ:tales aũt coloꝝ medio ſe habẽt hoꝝ:ppter qd moderate viſu diſpoſito neqȝ impotẽtes ſum⁹ ipſo:meli⁹ aũt diſponimur fortaſſis aut eqlr̃: quẽadmoduȝ ⁊ in corpib⁹ vehemẽti⁹ laborãtes peius nos habem⁹:mediũ aũt optime diſponit eodẽ mõ ⁊ viſuȝ: ad ſolida qdẽ eniȝ itẽdẽtes dolem⁹ ipm:ad humida aũt nullo obiecto nõ laboramus:viridia aũt ſolida moderate ⁊ humide. in ipſis ſufficiẽs:pp qd lediṫ nihil ⁊ cogitiuiſum cũ his eẽ:pp id ꝙ indiciũ coloris moderate ſe habet ad viſum. Noua.

¶ Quã ob cãm cuꝫ ceteras intuimur res: cõſpectus noſter ſanſcit atqꝫ deterior reddit̃. Cũ ad virides ⁊ herbeſcẽtes inſpicimus. vt olera ceteraqꝫ his ſilia recreat̃: meliorqꝫ euadit? An cõſpectũ in alba nigraue intendere minime poſſumus ppea ꝙ vtrũqꝫ id genꝰ coloris videndi viribꝰ officit: colores autem illi quibus oculi acquieſcũt? mediũ albi nigriqꝫ obtinẽt: itaqꝫ aſpectus cum mediocri leniqꝫ obuio afficiat̃. nihil debilitat̃. imo ꝟo corroborat̃ atqꝫ reficit̃: ⁊ forſan quẽadmodũ cum corpora noſtra vehemẽter laborãt deterius hñt: cum mediocriter: optime afficiuntur. ita ẽt oculi cũ ad res ſolidas contendunt laborãt: laſſant̃qꝫ. cũ ad humidas molleſqꝫ ꝙ nil ſibi obſtat paſſim oberrant: ⁊ licẽtia perliqueſcũt: cum ad virides ꝙ iſte vt ſolide mediocriter ſũt: ita ſatis hũoris cõtinẽt neqꝫ vllo detrimẽto afficiũt̃: ⁊ ad imorãdũ in hiſce ampliꝰ initãt̃: eo ꝙ coloris huiuſce modi habitus modice ſe cõſpectui offert.

¶ Quare viſus intuentes alba ⁊ maxime fulgida ſicut ſolẽ ⁊ ſilr nigra ⁊ obſcura deteriorẽ diſpõnẽ acqrunt a ꝑtñti: labunt̃ eñi ab eoꝝ tẽperamẽto. ſed intuẽtes res viridis coloris aut herbini ſicut ſunt olera ⁊ frõdes virides ⁊ hꝫ meliorẽ a ꝑtñti acqrũt diſpõnẽ. ¶ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit ⁊ ꝓ aſſignat cãm q̃ſiti. d. ideo forte qm̃ valde praue poſſumus attente aliqd̃ albũ inſpicẽ: ⁊ maxie ſi fuerit cũ h̃ fulgidũ ⁊ ſilr nigrũ: qꝛ vtrũqꝫ iſtoꝝ hꝫ ledere viſum pp eoꝝ exceſſus a cõmẽſurato: excellẽtie eñi ſenſibiliũ corrũpũt ſenſus. 2ꝰ de a͡ia. ſed colores cõſtituti ex his extremis duobus ſicut viridis ⁊ herboſus: ⁊ vlr his ꝓpinquiores in medio ſunt horum ⁊ cõfractus eſt ipſoꝝ exceſſus: ideo moderate viſum hñtes nõ ledũt̃ a talibꝰ coloribꝰ ĩpotẽtiores facti: imo melius fortaſſe diſponũt̃ ſm viſum: q̃ꝫ eſſent ꝑus aut eq̃lr oĩno diſponũt̃ ⁊ ad ſuũ tẽperamẽtũ qd̃ a ꝑnꝰ habuerũt reducunt̃. ¶ Deinde. (Quẽadmodũ.) Scd̃o declarat in ſimili quodã. d. ꝙ ita eſt de hoc ſicut de corporibus cũ fortiſſime laborauerint vel exercitati fuerint: qꝛ ſic deterius diſponũt̃ q̃ꝫ eẽnt ꝑus: ⁊ maxime ⁊ corpa humiditatibꝰ paratis putrefieri repleta: q̃ aũt tẽperate laborauerint optime diſponũt̃. ¶ Deĩde. (Et in viſu.) Nũc ꝯdeſcendit ad ꝓpoſitũ aptãdo antedicta dicẽs: ꝙ eodẽ mõ vt dictũ ẽ de labore corporeo: ſilr dõm de viſu: qꝛ inſpicientes attente ad ſolida terſa ſicut ſpecula: ſuper que radius ſolaris frangit̃: dolorẽ patiunt̃ circa inſtr̃m viſus ⁊ ꝑ hec qdẽ ſolida: bonũ ẽ intelligẽ coloꝝ extrema: vt alba ⁊ nigra corpa dura terſa qualificantia: ſed inſpiciẽtes humida nullo appoſito ſolido ⁊ praue diſponẽti: non patimur laborẽ vel dolorem inde. hꝫ aũt ſunt viridia herboſa ⁊ ſilia. ſunt enim tẽperate ſolida fulgẽtia: pp qd̃ nõ ledũt ꝯſtringendo nimis ſicut nigrũ: ⁊ cũ hoc hñt in ſe humidũ aqueũ: quare non penetrãt vt alba. Et iõ cõcludit̃ ꝙ ab hꝫ coloribus ſic medijs viſus nõ ledat̃: ſed potius cõfortet̃: neqꝫ cogit̃ ⁊ violẽtat̃: eo ꝙ ĩmutatio ⁊ iudiciũ que fit ab hꝫ coloribꝰ ĩ organum viſus cõmẽſurate ⁊ delectabilr ſe hꝫ cũ eſſent ipſorũ ſit in q̃dã medio cõtẽperamẽto: quo nã gaudet. Vñ de ſenſu ⁊ ſenſato. in coloribus ſe hꝫ ſicut in conſonãtijs: qꝛ colores facti ſm nũos ꝓportionabiles adinuicẽ ſunt delectabiliſſimi: vt coccineus ⁊ puniceus: ſed pauci ſũt tales pp paucos eſſe ſimphonias ⁊ ſuaues ꝯſonãtias oĩno. ¶ Nõdũꝫ hanc ſniam eãdẽ q̃rto de acci. ꝑtractat: ſupponit̃ eñi cum ypo. paſſiones ⁊ dolores in oĩbꝰ ſenſibꝰ fieri. diſpõ ꝟo his ꝯ̃ria ꝯ̃rio ſe hꝫ mõ. qꝛ ſi corpus quod incipit cõtũdi ⁊ cõfrãgi: mox cõfortat̃ cũ eius ſentiat delitias. q̃re color qui venetus vel açureus appellat̃ viſui eſt delectabilis: ſed albus ⁊ ſplẽdidus ſicut ſol nociuus eſt valde: ⁊ ſilr albus ſolus no ceret ſed color medius ſicut açureus liuidus ⁊ maxie venetus delectationẽ viſui infert: cuius qdẽ cã eſt: qꝛ albꝰ ⁊ maxime fulgidus penetrat ſubam oculi ⁊ eã diſſoluit in ptes: qd̃ apparet in illis q ſolẽ diutius aſpiciunt: ſicut vidi q̃nqꝫ aliquos fere cecari ꝓpter aſpicere ſolis ecclipſiꝫ diminutã Niger qdem nocet: eo ꝙ cõgregat ſubam viſus cũ anguſtia vltra id qd̃ expedit: nõ tñ tm̃ nocet q̃ꝫtũ color fulgidꝰ: qd̃ ãt id ſit pꝫ ĩis ex ĩcarceratis ĩ obſcurũ ꝑmanẽtibꝰ quorũ viſus groſſius efficit̃ ⁊ obſcurꝰ: pp qd̃ taq̃ꝫ extremis cauſis cõcurrẽtibus ad ꝯſtitutionẽ mediũ cõtẽperati: reliquit̃ colorẽ venetũ vel puniceũ viſũ p̃e ceteris confortare. Paſſiones i ci, bꝰ ſenſibus ſũt

Z. c. 12 (margin note beside "ſenſus. 2ꝰ de a͡ia")

Co. ꝓ (margin note beside "ſu ⁊ ſenſato")

¶ Problema. xx. Antiqua.

Propter qd̃ alia qdẽ vtriſqꝫ oculis magis videmus: recta autẽ qd̃ ẽ in ordie vni adducẽtes ad litteras magis videmus? Aut vtriqꝫ qdẽ viſus concidẽtes ſicut dicũt q ſunt circa aſpectiuam turbationẽ exhibent. cũ autem vno videmus: in rectitudinẽ viſuꝫ ſicut ad regulas magis eſt rectum. Noua.

¶ Cur cetera melius vtroqꝫ oculo: cernimꝰ rectã verſuũ virgulã vno litteris admouentes inſpicimus exq̃ſitius? An qꝛ radij oculi vtriuſqꝫ nõ ſine perturbatione in ideꝫ cõcidũt vt actores cõſpiciendi rationũ affirmãt: itaqꝫ cũ vno inſpicimus ad rectũ conſpectũ tanq̃ꝫ regulam melius quod rectum eſt deprehendere iudicareqꝫ habemus.

¶ Quare ſi quedam intueamur ambobus oculis ſicut expãſa angularia ⁊ quaſi inordinata: melius equidem videmus: ſed ſi adduxerimus viſibilia que ſunt recta ordinem habentia in ſui rectitudine ⁊ regularitem: appropinquantes vni oculoꝝ: ſicut ſi adiunxerimus oculũ ad litteras: q̃ ordinem quendam in quibuſdam rectis lineis obſeruant. perfectius poterimus eas videre. Et propter hoc ſit videre volentes directa metam attingere aut ſagittam vel enſem ſi recta ſunt inſpicientes per oculorum alterum. ¶ Deĩde. (Aut qꝛ.) Soluit ⁊ aſſignat cauſam ſm opinio. perſpectiuoruꝫ dicens: ꝙ ſm quod dicũt perſpectiui: ſi ambo viſus cadunt directe ſuper rem viſam: inducunt quandam turbationem ⁊ confuſionem in virtute viſiua: propter non concurrere viſus in idem punctum omnino. ſed cum viſio fuerit facta vno oculo viſus directe cadit ſuper rem viſaꝫ: ſuper regulam vel lineam aliquam directam: propter qd̃ rectius poteſt rectam rem videre: q̃ꝫ ſi lateraliter ſuper eandem caderet.

¶ Problema. xxj. Antiqua.

Propter qd̃ fumꝰ oculos magis mordet? Aut qꝛ ſoli ĩbecilliſſimi ſũt. ſp. n. interiora corpis imbecilliſſima ſunt. Signũ autem qꝛ acetũ ⁊ vnumquodqꝫ acetoſorum: exteriorem

autem carnē non mordet interiorē vero: qꝛ corporis valde rara eſt: ⁊ marie hȝ poros: viſus enim per quoſdaȝ poros exeunt: q̄re interiꝰ mordicabiliſſimū a carne cadit. ſimiliter autem ⁊ cepe: ⁊ quecunqꝫ alia mordēt oculos: oleū marime humidorum: qꝛ ſubtiliſſime ptis. tale aūt exiſtens intrat p poros. acetū aūt infirmato alīj carni. Noua.

¶ Cur fumus oculos potius īfeſtat? An qꝛ infirmiſſimi ſūt: infirmiſſima nāqꝫ oia que corpori interſerta occulunt. indiciū ꝙ acetū ⁊ quodqꝫ acre carnē non exteriorē: ſed interiorem demordet? An qꝛ lariores refertiqꝫ meatibus ſunt. Cōſpectus eni per quoſdā meatꝰ ꝓtrudūt ⁊ excidūt: itaqꝫ ꝙ his mordaciſſimū eſt: ceteris corporis partibus obuium ſubire denſiora non poteſt: ſed perreptat: ⁊ decidit: equo mō ⁊ cepe ⁊ quecunqꝫ oculos mordent. Oleum oium marime humorum id faciat: qꝛ tenuiſſimū ē ob eāqꝫ rē meatibus ſe expedite inſinuat: acetū reliqs partibus corporis pro medicamēto eſt.

¶ Quare fumus ⁊ alia acuta mordēt oculos pre aliīs ptibus corpis marie. ¶ Deinde. (Aut qꝛ) Soluit. d. p̄ cāȝ eē: qꝛ oculi ſoli inter alia mēbra corpis ſunt debiliſſimi: ſunt enim ſicut vna corpis ptiū intrinſecaꝝ: ſȝ he debiliores minuſqꝫ nocumētis reſiſtētes: pp eaꝝ plurimū ſenſum ⁊ ſbeteneritatē. q̄re ⁊c. Qꝫ aūt oculi ſint ceteris ptibꝰ debiliores minuſqꝫ nocumētis reſiſtētes ⁊c. oñdit ex ſenſu eoꝝ excellētiori q̄ȝ alicuius ptis alterius ſenſus: ſenſibiliſſima eni corporis pticularū eſt oculus. 13ꝰ de inge. ſa. ita vt in eos paſſio de facili a q̄libet inferat excedēti. ¶ Deīde. (Signuȝ.) Oñdit qḋ dcm̄ eſt 2ꝰ ꝑ quoſdā ſignis ⁊ p̄ in liquoribꝰ dicēs: ꝙ ſignū oñdens nobis qḋ veꝝ ext et predictū eſt: qꝛ acetū ex putrefactione vini cāū ⁊ vīr oē acetoſum nō mordicāt ⁊ vlcerāt carnē exterius: cū ſuper eā applicent: niſi longeȝ morā illic ꝯtrerint cū forti potētia occurrentia: ⁊ hoc qꝛ in exterioribus eſt cutis dura terreſtris defenſiua: ſed carnem interiorē ſtatum ſub cute mordicāt: eo ꝙ caro intriſeca rara eſt valde poris ⁊ meatibus multis immanifeſtis ⁊ opertis repleta. Quare aliquo acetoſo mordicatiuo ſubigredienti: cū obſtaculū impeditiuū nō iuenerit: mordicat vehemēter: ſed oculi hn̄t poros p quos viſus egreduītur ⁊ i· medium deducunt vſqꝫ ad aliquā ptē: vt apparet marime in quibuſdā aīalibus acutoꝝ oculoꝝ: ſicut gattaꝝ ⁊ leonū qui nocte mediū illumināt. Propter qḋ cōcludit: ꝙ caro interior ſit marime apta mordicationi: ſed a carne forinſeca pp cutis terreſtreitatē id accħs remouet. ¶ Nōnduȝ ꝙ in hoc libro Ariſt. videt ſentire q̄ſqꝫ ꝙ viſio fiat extra mittendo aut nō referre q̄ltrcūqꝫ fiat cū loq̄tur ſm opi. plato. in 2ꝰ thimei: quā nimiꝝ ipſe conat deſtruere de ſenſu ⁊ ſenſato. ea eni apparentiꝰ aſſignat cā cōtingētiū circa viſū acutū: q̄ȝ p eā q̄ eſt viſionē ꝑfici extra mittendo: ⁊ de hoc q̄dē diligēter traditū eſt Cōciliatoris dīa. 64. ¶ Deinde (Silr aūt.) Declarat id ſcḋo in q̄buſdā fructibꝰ ⁊ oleribꝰ dicēs: ꝙ eodē mō cepe ⁊ ſq̄lla ⁊ vīr quecunqꝫ: ſunt talia de nūo oleꝝ q̄ ſunt acuta mordicatiua: ⁊ ꝙ hēant cū h̄ humiditatē multā extraneā adheſiuā ſui viſcoſitate: mordēt oculos vt viſū eſt. 20ꝰ 22ᵉ hn̄t eni ptes ſubtiliſſimas q̄s ſubītrāt fortiter q̄ hꝫ p meatꝰ ⁊ poros ēt imanifeſtos: q̄les ſūt

Capi. p̄.

hi q oculoꝝ. Repetit itidē de aceto dicēs ipꝫ ſubītrare marime ob eius ſubtilitatem quo interius aſſumpto ⁊ vehementer firmato in corpore ſubingreditur alīj carni cuȝ penetrauerit cutem: aut eam non inuenerit.

¶ Problema. xxxj. Antiqua.

PRopter quid oculus corpis ſolū exis ibecilliſſimus non rigeſcit? Aut qꝛ piguedo ē ocl's: carnis āt nihil. talia āt ſine rigore ſūt: nō. n. vtiqꝫ qꝛ ignis eſt viſus: pp hoc non rigeſcit: nō. n. tale eſt ignis qḋ calefaciat. Noua.

¶ Cur oculus ſolus oium mēbrorum nō rigeat: cū infirmiſſimꝰ ſit? An qꝛ opimus ē. nec carnis quicq̄ȝ in ſe cōtinet. Qḋ aūt tale eſt ſecurū manere a frigore pōt. Haud eniȝ audiēdi ſūt illi: q ꝓpea rigere oculos negāt: qꝛ vis illa conſpiciendi ignis eſt. Non enim talis in oculo ignis ē vt calefacere valeat.

¶ Quia dictū eſt ꝑus ꝙ oculus eſt imbecilliſſimus. Querit vlterius tāq̄ȝ hoc cōcitatus motiuo. Quare ſit ꝙ ipſe nō patit rigorē ⁊ frigus veluti cetere corpis ptes: cū eius imbecillitate paſſibiliſſimus exiſtit. ¶ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit ⁊ p̄ aſſignat verā cām. d. ꝙ oculus eſt de nā pigue dinis: ſed caro minime vel nihil in ſe obtinet carnis: q̄ aūt de nā ſunt eius ſunt abſqꝫ rigore cū pinguedo ſit calida vt declaratū eſt. 8ᵉ. 8ᵉ. Vñ de ſenſu ⁊ ſenſato. albū oculi ī habentibꝰ ſanguinē ē pingue ⁊ craſſuȝ pp h̄: vt remaneat humiduȝ ⁊ i coagulatum. Et ideo minime rigens eſt oculus: nulli atit vnq̄ȝ qḋ intra palpebras eſt: riguit. Cōquerebat tamē quis quandoqꝫ mihi ꝙ circa pretactū locum frigebat diligenti facta inquiſitione. ¶ Deinde. (Non enim.) Remouet 2ꝰ ſecundam cām quā aſſignabat plato: ꝙ non rigeſcat oculus: eo ꝙ viſus ſit ō natura ignis. 2ᵉ thimei dicens ꝙ ignis ille quē ponūt platonici eſſe in oculo: nō ē talis ignis qui habeat calefacere: ⁊ frigus extrinſecū prohibere: ſicut ignis hic inferior materialis. ¶ Notandum ex ſecundo thimei: ꝙ due ſunt virtutes ignis altera quidem edax ⁊ peremptiua: ⁊ altera mulcebris in nostro lumine: p quem quidem audio ſpiritus viſibiles ad orbitām oculi venientes: qui cum ſint calidi ⁊ bene mobiles: non videtur inconueniens ponere ipſos aliqualiter ꝓhibitionis cauſaȝ rigoris: ⁊ marime cū medici ſentiant pinguedinē p ſe potius īfrigidare q̄ȝ calefacere: cū frigiditate panniculoꝝ ſit coagulata. vt declaratū eſt. 8ᵉ: ſed ꝙ calefaciat: contingit ꝓpter caliditatē aliquādo receptaȝ vt dicunt Galie. ⁊ Aui. de gradu calefactione: virtus vero ignis edax ⁊ peremptiua eſt lumē receptū in medio: qḋ cū nocte receſſerit: tūc iubar internus deſertuȝ luminis illius auxilio conſortioqꝫ velut viduatuȝ erit: qꝛ cum tunc procedat ad diſſimile vt ad noctis tenebras: immutatum tandeȝ extinguit: poſuit enim plato oculū de natura ignis ⁊ nō aq̄: vt viſuȝ eſt de ſenſu ⁊ ſenſato. cui videt Ariſto. 29. alludere cum dicat: viſus quidem ignis auditus autem aeris.

Capi. p̄.

Ignis virtutes due ſūt

¶ Problema. xxxij. Antiqua.

PRopter qḋ ſi plorātes lacrimas emiſerimus: calide ſūt: ſi aūt dolētes oculos lacrimati fuerimꝰ: frigide? Aut qꝛ indigeſtū quidē frigidū eſt: digeſtum aūt calidum eſt: mollicies autem omnino omnis eſt ex indigeſtione: ⁊

volētū oculos lacrima indigeſta eſt: pp qđ frigida: pp hoc ꝛ medici putant eē ſignum magne egritudīs frigidos ſudores: calidos aūt ecōtrario alteratiuos. quādo quidē eni fuerit ſuperfluitas multa: nō pōt interius calidum digerere: q̄re neceſſe frigidam eē. qñ autem pauca vincit: fiunt autē ex ſuperfluitatibus egritudines. Noua.

¶ Cur lacrime quas merendo emittimꝰ calide ſunt: quas oculis laborādo fride? An qꝛ frigidū qđ incoctū crudūq; eſt: calidum qđ cōcoctū. Langorem autem omnē ex cruditate proficiſci nullū dubiū eſt. Quod cum lacrima cruda eorum ſit qui valitudine oculorū laborāt: nō īmerito frida eſt: hic medici ſudorē frigidū argumētū grauis eſſe morbi exiſtimāt. calidū cōtra decretorium eſſe ꝛ ſalutarem. cum enim vacās materia multa ē: ſatis a calore interiori cōcoqui minime pōt: itaq; frigidam eſſe neceſſe eſt. cum pauca ē: plene a calore victa cōcoquit̄. Morbos aūt copia vacantis materie confici certū eſt.

¶ Quare aliq plorātes pp aliquā triſtitiā lacrimas emittūt calidas: ſi vo lacrimauerit pp dolorē ꝛ paſſionē aliquā oculi: vt obtalmiā lacrime fluent frigide. ¶ Deīde. (Aut qꝛ.) Soluit. ꝛ diuidit̄ in tres ptes ꝛ p̄ aſſignat cāz q̄ſiti. d. id eē: qñ id qđ eſt indigeſtū: ē frigidū: ꝛ qđ digeſtū calidū qꝛ digō eſt pfectio a nāli ꝛ ꝓpo calore ex ꝯtacētibus paſſiuis: 4° metheū. ſed mollicies oīs ꝛ fluxibilitas ſimplr ex indigeſtione cōtingit: q̄re fit ꝙ melācolici molliciē carnium incurrūt ꝛ fluxū vētris q̄ſiq;: ꝛ qꝛ patiētiū i oculis lacrime ſunt idigeſte molles aquoſe pp caloris leſionē: erunt vtiq; fride: que āt pp triſtitiā emanāt: ſiēt calide: cū ſi ſit leſio in calore adeo: emanētq; eo qđ interiꝰ corpis magis. Propt qđ infert correlariū 2° teſtimonio medicoꝝ ſui ſermōis declaratiuū dicēs: ꝙ frigidū eſt indigeſtū ꝛ calidū digeſtū: egritudoq; cuiꝰ mā eſt idigeſta maligmor q̄ʒ oppoſita. Jō ſapiētes medicoꝝ exiſtimāt fridos ſudores eē ſignū vehementis egritudīs: ꝛ calidos ecōtrario ſe hr̄e: nō. n. oñdūt egritudinē vehemētē ſed puā ꝛ nāe obediētē: cū calidi ſudores ſigna ſint magis alterationis ꝛ digōnis māe. Vñ affo. q̄rta ſudor frigidus ꝛ ca. ſuperfluēs: frigidus qdē maiorē: calidus vō minorē egritudinē ſignificat. Et ꝓnoſti. p. ſudor frigidus in capite ſolo ꝛ ceruice i acuta egritudine mortē: in lenta vō ꝓlixitatē egritudīs ſignificat. ¶ Deinde. (Qñ qdē.) Tertio aſſignat cām q̄re hꝫ ſupfluitas lacrimalis in dolore oculi ſit indigeſta. d. ꝙ qñ ſupfluitas fuerit multa ſuperās digeſtiuā v̄tutē: tunc calor intraneus digerens ꝛ corrigens ſupfluitates nō pōt eas añ eaꝝ expulſionē ſufficiēter digerere: quare neceſſe ſit ipſam frigidā remanere. ſed qñ fuerit pauce quātitatis: tūc pōt eā vincere ꝛ digerē q̄re efficit̄ ca͡la. Vlterius qdē ſubdit ꝙ egritudīes fiunt ex ſupfluitatibꝰ: ꝛ multa ſupfluitas lacrimalis emanat ex dolore oculi nō aūt ex plāctu pp triſtitiā. ¶ Dubitat̄ qꝛ non vr̄ lacrimas emanātes ex oculis pp eoꝝ dolorē fieri fridas qñ poſſe eſt cōtingē ex obtalmia: id aūt eſt apa calidū i cōiunctiua. Etiā nō vr̄ indigeſtū frigidū qñ co͡la in cauſone indigeſta exiſtit ſaltē in pñꝰ ꝛ augmēto: ꝛ tñ eſt calidiſſima qđ oñdit curatio ipſiꝰ p frigida. ¶ Dōm ꝙ aliqd vr̄ hic calidū aut fridū ſʒ ꝙ afficit̄ calore nāli plus aut minꝰ: ita

T.c.24. ꝛ unde

Dubiꝰ

vt genitura dicat̄ frida calo nō affecta: q̄rta pticula. ꝛ mā ydropiſis oīs frida. 14°. tertij. Etiā ſi ſit aliq̄ ex mā ca͡la. vñ cū lacrima patiētiū in oculo minꝰ ſit affecta calore nāe q̄ʒ triſtantium dicatur illius frigide relatione. ꝛ ſic apparet.

¶ Problema. xxiiij. Antiqua.

Propter qđ bñ mobilibꝰ exn̄ībus dextris ptibus: ocl's ſiniſter magis dextro cōgregat̄? Aut qꝛ ſiniſtra oia hūidiora dextris ſūt. hūidiora aūt magis cōgregari apta nata ſunt. deinde in dextrū magis pficere poſſunt ſiniſtro potente ꝛ ſecundum ſe. Noua.

¶ Quare cū ptes corporis noſtri dextre mobiliores ſint: oculus ſiniſter expeditius q̄ʒ dexter ꝯhitur? An propterea ꝙ oia ſiniſtra dextris humidiora ſunt. Humidiora autē ꝯtrahi pleniꝰ poſſunt. An dexter amplius efficere poſſit. Siniſter vel ex ſe vt humidior obſequentior ſit.

¶ Quare oculus ptis ſiniſtre plus congregat̄ ꝛ ꝯbit̄ circa pupillam: ꝛ vl̄r palpebre circa ipſum: cum ea que ſunt in pte dextra mobiliora ſint: q̄ʒ ea que ſunt in parte ſiniſtra vt tactū eſt plus ꝛ expſſum de ptibꝰ 3°. ꝙ nā ſiccior eſt dextroꝝ ꝛ magis mobilis. q̄ ſiqdē exꝰ tāgit̄ motiuū. ¶ Deīde (Aut qꝛ.) Soluit. d. cām hꝫ eē. qñ oia q̄ ſunt in pte ſiniſtra ſunt hūidiora hiis q̄ ſunt in pte dextra: id aūt accidit pp motū exiccantē q fortior eſt in dextra: ita ꝙ ren dexter eleuat̄ ſup ſiniſtrū: ꝛ ſupciliū dextrū magis ſiniſtro. eodē. ſ' nūc aūt q̄ ſunt hūidiora: magis pñt cōgregari adinuicē ꝛ ꝯplicari: eo ꝙ ſūt molliora vndiq; ductiliora: q̄re oculus ſiniſter magis cōgregabit̄ dextro: ſed demū p dextrū latus magis vl̄r pñt pficere ceteras opationū q̄ʒ ſiniſtrū: cū ſit mobile magis: ꝛ opatio hic oīs per modicum exiſtit. ¶ Dubitat̄ qꝛ vr̄ h 7.7° ſequentis parti. ꝛ de ptibꝰ 3° ſiniſtrā hūidiorē eſſe d̄xtra: cū dictū ſit eodē 3° ꝙ nā ſiniſtrorū ſit frigidior ꝛ humidior. Et fulcitur qꝛ epar ſituatū eſt in d̄xtra: ꝛ vētriculus cordis dexter humidioris ſanguis plenior ſiniſtro. ¶ Dicendum fortaſſe ꝙ pars ſiniſtra eſt humidior dextra humiditate accidentali: hec aūt nāli: ꝓpter enim caliditatem ꝛ motum ampliorē in dextra q̄ʒ in ſiniſtra humidum cōſumit̄ ꝛ euaporat ab ipſa. Dubiꝰ

¶ Problema. xxv. Antiqua.

Propter quid vtiq; ſm imbecillitatē aliquā oculoꝝ diſſoluti obtuſe videt ꝛ ſenex: hic qdē ꝓpe adducēs ecōtra vult videre: alius vero lōge remouet? Aut qꝛ nō ſimilis imbecillitas cōſeqt̄ vtriſq;: ſenex qdē eni idē videre ipotēs eſt. vbi aūt cōcidit viſus ipſi remouet ꝙ vr̄: ſicut ꝛ magis debēs videre: lōge autē concidit hic aūt ipſum quidem videt: que āt concaua: aut que eminētia ſunt eius qđ vr̄: nō amplius pōt iudicare ſed circa hoc fallit̄ cōcaua aūt ꝛ eminētia maxime ſplendore iudicantur: longe autem non propter ſplēdorem diſcere: que vero pījcit̄ in viſum: ꝓpe autem magis manifeſtum eſt. Noua.

¶ Quã ob cãm cũ ⁊ ſenex ⁊ luſc⁹ ꝑ imbecilli tatẽ parũ oculis valeat: alter ꝓxime admo/ uet ſi quid iſpicere vult: alter ꝓcul abducit? An qꝛ diſſimilis eoꝛũ imbecillitas ẽ. Senex enim qꝛ videre non poteſt: vbi minus radij coeunt: rem videndam eo abducit: vbi viſu rus maxime eſt: procul enim coire radij ſo/ lent. Luſcioſus ille videre q̃dẽ rez iſtic põt. Sʒ q̃ nã rei ꝯſpecte caua ſint: queue excedãt diſcernere neq̃t. itaqꝫ i his fallit̃. caua q̃ppe ⁊ excedẽtia ſplendore diſcerni maxime pñt. Quẽ q̃m ꝓcul ꝑcipere quemadmodum rei obuie ingruat nequeant: proxime adducũt.

¶ Quare quidã diſſoluti oculos ob debilitates aliquã vel extrinſecã ceu ꝑꝑ egritudinẽ: aut intrinſecã vt ꝑꝑ etatẽ vt ſeniores: obtuſe vidẽt: differẽter tñ qꝛ hi q̃dẽ cũ volunt ali q̃d videre: reddũt viſibile ſibi ꝓpinquũ: attrahẽdo ipſum in oppoſitũ eoꝛ ſicut hñtes paꝝ de ſpiritu viſibili: nonulli aũt ꝑꝑ illud idẽ elõgãt a ſe [illegible] ſpũs ẽ tur bidus. ¶ Deĩde. (Aut qꝛ.) Soluit ꝑ dans cãm q̃re aliq̃ nõ vidẽt niſi de longe. dicẽs id eẽ: q̃m nõ eſt ꝯſilis debili tas in vtriſqꝫ. ſ. in diſſolutis oculos ⁊ ſenibus: qꝛ ſenes non pñt videre eandẽ rẽ de ꝓpe: quã pñt videre de longe: nõ. n. valent videre rẽ niſi in loco: ſuper quẽ cadit radius viſua/ lis: ⁊ qꝛ cõcidit de lõge: ideo elõgãt ipſam a ſe: ac ſi melius de beãt videre elõgatam ab ipſo vidẽte: cũ tũc ſiat in loco ſup quẽ cõcidit radi⁹ viſualis. ¶ Deinde. (Que aũt.) Oñdit ꝯñr q̃ nõ põt ẽt ſenex ex lõginquo videre ꝑꝑ nãm rei: dicẽs ꝙ corpa hñtia figuras cõcauas aut eminẽtes: iudicant̃ iu dicio viſus cũ maxio fulgore: quod accidit ꝑꝑ cõgregatio nẽ radioꝝ in cõcauis ⁊ ꝯuexis: ꝑꝑ nõ poſſe viſũ imutari: ꝑꝑ qđ accidit ipſuʒ diſpergi ⁊ ꝯturbari: ⁊ ideo talia ꝑꝑ fulgo/ rẽ ex ipſis reſultatũ nõ eſt diſcernere ſiue ꝯprehẽdẽ: ꝙ poſ ſint de longe iudicari a viſu ſicut illa q̃ fuerit plana vel al terius figure. ¶ Deĩde. (Que võ.) Aſſignat 2ᵃ cãm quare oculis diſſoluti aliq̃ nõ videãt de lõge ſʒ de ꝓpe dicẽs: ꝙ q̃ dam res eſt q̃ vt melius videat̃ adducat̃ q̃ſi ꝓiecta ꝓpe vi ſum: cũ enim amplius fuerit approꝑinq̃ta ⁊ ex̃ efficit̃ magis manifeſta: qđ ꝑꝑ paucitatem ſpiritus viſibilis cũ eius cla ritate contingit vt viſum eſt. 3° 10ᵉ.

¶ Problema. xxvj. Antiqua.

Ropter q̃d animaliuʒ homo aut ſolum aut maxime peruertitur? Aut qꝛ aut ſolum maxime epilen ticum in iuuentute ſit: quando ⁊ peruerti accidit oĩbus. Noua.

¶ Cur hõ ſol⁹: aut certe maxĩe aĩantiũ oĩum oculis deprauet̃ ꝑ limitatẽ? An qꝛ vel ſolus vel maxime comitiali morbo in tenera etate laborat: cũ deprauari oĩbus accidit.

¶ Jd expoſitũ ẽ. x°. 50°. ꝓpter quid homo pre aliis anima lium amens efficitur. ¶ Deĩde (Utrũʒ.) Soluit. quia op poſita nata ſunt fieri circa idem homo autem prudentiſſi mum animalium: vt dictum eſt. 3° 30ᵉ. quare ⁊ inſipientiſ ſimum. Aut quia multorum motuum ⁊ ratione ſtature fumos recipiens digeſtione corrupta eius cerebrum i quo actus. vt pʒ. 44°. manifeſtatur prudentie. Similiter hu mores in eo generantur acutiores ⁊ mobiliores cum ſan guis eius eius ſit calidus valde ⁊ ſubtilis.

¶ Problema. xxvij. Antiqua.

Ropter q̃d hoĩes ſoli alioꝝ aĩali um oculos obtorquent? Utrum ꝑꝑ id ꝙ eſt minima diſtantia ocu loꝝ ⁊ in rectitudinem. quare i ma nifeſtum vehementer ſit ꝙ nõ dirigit̃? Aut qꝛ aliorum vnius coloris oculi ſunt magis. Si erat autem vnus color aliquid oculi nõ erat peruerſio. Aut qꝛ ſoli in genere aĩaliuʒ epilentici ſiunt: epilenſia aũt peruerſionem facit: quando ſit ſicut in aliarum particulari um. ſed quibuſdam tarde oĩo ſit peruerſio quibus egritudo. Noua.

¶ Cur vni animãtiũ hoĩ trãſuerti deprauari qꝫ per limitatem oculi poſſint? Utrũ ꝙ ocu los minimo interſtitio diſcretos directoqꝫ poſitos hõ hʒ: perſpici idcirco menda in eo maxĩe poſſit? An qꝛ ceteroꝝ aĩantiuʒ oculi vnicolores maxime ſũt. Nec deprauatio ſe queret̃: ſi vno q̃libet colore ꝑdit⁹ ocl's eẽt? An qꝛ ſolus ex oĩum animãtiũ genere: mor bo comitiali rapit̃. Nõ genus morbi tranſ uertere oculos ſicut cetera ẽt membra põt. Nõnullis tamen vt ſero ab eo morbo vexa ri incepere: ſic lumina ſero deprauant̃.

¶ Oñſo ꝙ hõ ſimplr̃ ꝑuertit̃ ad cetera aĩalĩa cõparat⁹: oñ dit q̃re ꝑuertit̃ magis ſm̃ oculos. d. q̃re hõ inter aĩalĩa ce tera cõtorquet oculos ad diuerſas ptes ꝯuertẽdo: ita ꝙ ſi raro mot⁹ eoꝝ efficit̃ ſpaſmoſus: ꝙ ẽt ſtraboſitas oñdit. ¶ Deĩde. (Aut qꝛ.) Soluit ⁊ ꝑ aſſignat cãm q̃ſiti. 2° oñ dit qb⁹ cõtigat oculoꝝ ꝑuerſio magis ⁊ qb⁹ min⁹. 2° ibi. (Quibuſdã.) ꝑ° inde diuidit̃ in tres ptes ſm̃ qđ tripl'r ſol uit dicẽs ꝑ cãm eẽ: qꝛ hõ iter reliq̃ aĩalia hʒ minimã diſtã tiã oculi ad oculũ: nõ. n. itereſt niſi acuitas naſi. vt viſũ ẽ 3° 10ᵉ. ⁊ hiſto. ꝑ. Eſt ẽt hec diſtãtia cũ aliq̃li rectitudine: q̃re adducat̃ ſtati in manifeſtũ ꝙ nõ dirigit̃ oĩo mot⁹ oculi: ꝙ in eo accidit ꝯtorſio. ſic igit̃ iſta cã ꝓbabilis eſt: cũ ſumat̃ ex apparẽti magis q̃ʒ exiſti. Et lõ dcm̃ eſt. vtꝝ. (Aut.) Aſſi gnat aliã cãm dicẽs hoc iõ ꝯtingere. qꝛ in aliis aĩalib⁹ ab hoĩe oculi magis. i. vtplurimũ vno colore repiunt̃ colora ti vt dcm̃ eſt. x° xᵉ. Dicit aũt magis: ꝑꝑ equũ q̃ hoĩ cõicat in hñdo oculos varie coloratos: cui aũt colorvn⁹ ineſt de terminatus: arguit ptes magis determinari: minuſqꝫ ꝑuer tit circa oculos. ¶ Deĩde. (Aut.) Aſſignat aliã cãm. d. id ẽt ꝯtigere. qꝛ hõ in vniuerſo aĩalĩu vĩ epilẽſiã icurrere: cere brũ enim eius ſupponit̃ prauoꝝ: fumoꝝ oñſo: ⁊ qꝛ magnũ cerebꝛi ſridi ⁊ hu. vehemẽter: ſũtqꝫ mot⁹ eꝛ⁹ inordinati: ſʒ epilẽſia cũ ſit q̃dã ſpaſmus vl'is corpis: ꝑuerſionẽ inducit in oculis vt i aliis ptib⁹: ⁊ maxĩe in ipſis: cũ ſint molliſſimi ⁊ imbecilliſſimi. ¶ Deĩde. (Sʒ q̃buſdã.) Scđo oñdit q̃ bus accidat obtorqueri oculos ⁊ ꝑuerti: ⁊ q̃bus nõ: dicẽs ꝙ vir̃ q̃buſdã ſit raro ꝑuerſio oculoꝝ: q̃b⁹ alia egritudo ab iſta cõtingit. cũ enim vna ps egrotat: reliq̃ſ ſaluant̃: magis nãlium apparens ſcđo: habentes enim caterrũ ra ro incurrũt ſplenẽ. Aui. 3° 5ᵉ. cũ materia in patientem de ruet̃ ptem: q̃ hic cã peruerſionis extitiſſet. ¶ Notandum ꝙ hõ ꝑuerſio oculoꝝ ⁊ inordinata cõuerſio vel ſtraboſi tas cãri põt tripliciter: uter dũ enim lacertorum molliſſica

Turbi/ di ſpũs effectus

Equ⁹ eſt oclis hoĩ cõicat

Oculoꝝ ꝑuerſio vñ ꝓue niat

tione oculum gubernantiũ:aliqñ vero propter ſpaſmũ eı⁹ vel partis in qua ſunt:aut propter egritudines cerebri vt epilenſie.freneſis ⁊ vertiginis. Auicē. ȝ°ȝ°.

Problema. xxviij. Antiqua.

PRopť qd verſus lucernã aut verſus ſolē opponētes manũ ante lumē magis videm⁹:~ Aut q₂ lumē qḋ ē a ſole ⁊ lucerna tēdēs nobis ad viſum imbecilliorem facit pp ſupabũdãtiã:corrũpunt aũt ipſa cognata ſuperabundantie:prohibita a manu viſum quidē non ledit:id aũt qḋ videtur ſilr eſt in lumine:pp quod hic quidem magis agit:quod aũt vr̃ nihilo minus videtur. Noua.

Quam ob cãm manu pre lucerna aut ſole obiecta melius inſpicere poſſum⁹:~ An q₂ lucerne ſoliſue lux noſtris occurrēs luminibus reddit ſuã ob nimietatē infirmiora:qp pe que rē ēt ſibi cognataȝ interimere ꝑ ſua poſſit exupantia.at vo manu ita arcēte:nec luminũ acies offici pōt:⁊ res viſui obuia nihilominus in luce poſita eſt. Unde fit vt ⁊ acies plenius agat ⁊ res inſpectanda nihilominus videatur.

Quare apponētes manũ añ lumē lucerne ⁊ añ ſolē ⁊ vĩr qḋlibet illuminãs ne lumē ad ocłos directe ptigat melius videm⁹. Deinde. (Aut q₂) Soluit.d.cãm eſſe.q₂ lux ꝑueniēs a ſole ⁊ lucerna:ſi ptingat directe ad viſũ nr̃m:reddet ipȝ debiliorē diſgregãdo illũ pp abũdãtiã luminoſitatis:nã excellētie ſenſibiliũ corrũpũt ea q̃ ꝑicipalia ſunt in organis ⁊ eı⁹ coadiuuantia:vt appet ȝ° de aia:ſic̃ fulgiduȝ corrũpit criſtallinã ⁊ ceteras ptes adiacētes ⁊ famulãtes ei:cũ aũt ꝓhibeť aduenire organis nō corrũpunt ipſa:⁊ ħ mō ēt id vr̃ imo extat in lumine.cũ enim ꝓhibeť ꝑ manus appoſitionē ꝙ nō ꝑueniat ad viſũ directe:illud qḋ vr̃ ſub rōne luminis nō ledit viſum:⁊ ideo cum ſic factum fuerit:ħ qdē agit magis.ſ.lumē:eo ꝙ aggregať pp factã ↄſtrictionē a manu:⁊ cũ hoc illud qḋ oȝ videri in nullo vr̃ min⁹:imo magis:cũ illuminatũ ſit amplius:⁊ oculus potens nō impediť lumine. Et ideo ſtudentes lumina in lanternis celant:tum ne ipſo ledantur tũ etiam vt magis qḋ legiť illumineť lumine coaceruato in lanterna.

Nō expimentuȝ

Problema. Ultimũ. Antiqua.

PRopter qd manus qdem ⁊ pes dr̃iam hñt:ſiniſtra verſus dextrã oculi aũt ⁊ auditus nō:~ Aut q₂ elemēta ſincera idr̃ia ſunt dr̃ia aũt eſt in his q̃ ſũt ex elr̃tis:ipſi autem ſenſus ſunt ex ſinceris:viſus quidem ignis:auditus autem aeris. Noua.

Cur manus dextra ⁊ pes dexter a ſuis ſiniſtris differũt:oculus ⁊ audit⁹ nullo diſcrimine diſtãt:~ An q₂ immixta ſinceraq₂ elementa ſuiſq₂ deq₂ ſunt. Diſcrimē vero ſitũ in his eſt:que elemētoruȝ coitu cōſtãt. Sũt aũt ſenſus iſtis e ſinceriḋ illis immixtiſq₂. Uiſus.ſ. ex igne.auditus ex aere.

Explicit trigeſimaprima particula.

Adhuc magis dearticulat ſermonē tactum in.12.1ⁱ vt aliã cãm aſſignet.d.q̃re man⁹ ⁊ pedes diff.rũt iter ſe penes id qḋ eſt eſſe dextrũ ⁊ ſiniſtrũ:vt dexter eſt mobilior ⁊ fortior ſiniſtro:ſȝ ocłi audit⁹ ⁊ vĩr nullus ſenſuũ hñt adinuicē dr̃iã ſm dextrũ ⁊ ſiniſtȝ. Deinde.(Aut q₂.) Soluit ⁊ dat cãm vlem valde dicēs id eſſe:qm̃ elemēta vel ꝑn⁹ q̃ ſũt pura ⁊ ſimplicia nō hñt inter ſe dr̃iam:ea enim nō vr̃ accipi:niſi ex quadã cōpōne in vno repta alia q̃ȝ in alio:⁊ id ē qḋ dr̃:dr̃iam videri in illis que ſunt cōpoſita ex elemētis ꝑmis ⁊ ꝑncipꝑs:ſm ꝙ vnũ cōpoſitũ aliter ⁊ aliter eſt cōpoſitũ:ab alio differēs in magis ⁊ minus:ſed ipſi⁹ ſenſus vtvi ſus ⁊ audit⁹ lȝ nō ſit elemēta oino ſincera ⁊ ſimplicia:ſunt tñ imediate ex elemētis ſinceriſſimis:ſicut diceremꝰ ſpũs ꝑ cōpatione ad bꝛiores ſinceros fore ⁊ ſimplices: qḋ oñdit: q₂ viſus eſt nãe ignis magis aſcript⁹:audit⁹ aũt aeri.ſed pedes ⁊ manus nō ſunt ex elemētis ſinceris ⁊ ſimplicib⁹:ſeu ex valde cōpoſitis:plura enim cōcurrũt ad ipſoꝝ ↄſtōnes cōponētia: quare ſenſus minus cōpoſiti:pedes vo ⁊ man⁹ magis:q̃ aũt ſunt minus cōpoſita:minorē dr̃iam inter ſe hñt:q̃ vo magis maiorē. Nōndũ ꝙ Ari.logť ſȝ opionē antiquoꝝ ponētiũ oculũ de nã ignis:cũ ſit improbatũ de ſenſu ⁊ ſenſato:⁊ negatũ 22° nō enim vtiq₂ ignis viſus:cũ oſtenſum ſit ipſum fore aque:de ſenſu ⁊ ſenſato.

Capi.ꝑ.

Incipit trigeſimaſecũda particula.de his que ſunt circa aures.

Problema. j Antiqua.

PRopter quid aures minus ſunt ſanguinee facie qñ verecundanť:erubeſcũt maxime:~ Utrũ q₂ i vacuũ maxime tendere aptum natũ extraneum humidũ:quare quãdo diſſoluiť a caliditate:q̃ fit verecũdantis:cōuenit in eaſdem. Aut q₂ in timporibus adiacent:in q̃s humidũ colligit maxime:verecũdantis aũt i faciē venit hũiditas:pp qḋ ⁊ erubeſcũt aures aũt minorem ꝓfunditatem hñt facie:⁊ nã caliſſime ⁊ bñ colorate niſi fuerint dependētes de lōge ab aia:pp qḋ ⁊ bñ colorate magis pticulis que ſunt in corpe:quare qñ diſpergitur caliditas maxime ſuperficialis extñs in his facit rubicũdas. Noua.

Cur aures q̃ oium maxime ptium noſtre faciei exãgues ſunt:rubore magis afficiũť. vbi nos pudor apprehēderit:~ Utrũ ꝙ peregrinus humor ptē adire inanē aptus natus eſt:itaq₂ cũ calore per pudorem orto reſoluiť:ſtatim ſe in aures colligit. An q₂ temporibus appoſite ſunt. Quo verſus maxie humor cōfluit. Cum enim hoieȝ pudet:calor ſe in faciē recipit:itaq₂ ruboreȝ adducit: aures vero minimo in eaꝓfundo extãt. Naturaq₂ caliſſime ſũt ⁊ colorate. Niſi longe

frigoris rigore obſtupuerūt: ideo hec par/ticula omnium faciei particulis coloris eſt optimi. Quāobrem paſſus diſperſuſq; ca/lor quod per ſummares tenet rubicundas reddere poteſt.

¶ In hac 32ª. pticula agit̄ de pblematib⁹ circa auditū vel aures. Eſt aūt ipſa inſtr̄m auditus in oſſe petroſo vtrinq; ſituatū: cuius forma ɔcaua tortuoſa et amplo in angu/ſtū ɔtenſa: in quā neru⁹ qnti paris extermiat̄ cerebri par/tui altera. altera eni pars p oſſa petroſa vtrinq; ſuppene/trās in faciē pueniṫ: ⁊ ea qdē in pte īteriori pellicula ner/uoſa eſt veſtita: exteriori aūt cartilaginoſa: cū qdā carne molliori in eius infimo ɔiuncta: Et eſt ſciēdū: q̧ neru⁹ ex qnto pari neruorū pueniēs ad aurē ex vtraq; pte: ita ſe hȝ ad auditū: ſicut criſtallina ad viſuȝ: ſic eni illa pncipa/lis eſt ⁊ cetera ɔiuncta adminiculant̄ ipſi: ſic ⁊ oia q̄ ſunt in aure hō facta ſunt pp neruū: in q̄ pncipalr̄ virtus ſitua/tur auditiua. Eſt etiā ſciendū q̧ in h̄ loco magis determi/nat̄ de aurib⁹: put ſunt ſubta aliarū paſſionū: q̄ȝ auditus vt videbit̄ ɔſeqndo. Proponit igit̄ pblema cū ſuis moti/uis dicēs. q̄re eſt q̧ qn̄ homines verecūdant̄: rubeſcūt ma/xime circa aures: ampli⁹ eni q̄ȝ circa faciem: qd nō vr̄ qm̄ be ſanguine minus abūdāt: qui ruborē inducit: q̄ȝ facies cū ſint neruoſiores ea. mēbrū autē neruoſuȝ inſanguineū exiſtit. ¶ Deinde. (Utrū.) Soluit ⁊ aſſignat duplicē cau/ſam dicēs p̄ id eſſe: q2 in verecūdia natum eſt ineſſe circa ptes facie humidum qddā ɔ̄tentum: nō qdē q̧ ſit corru/ptum: ſed potius q2 vagat̄ ex̄ locum ſuum: pp motū inor/dinatum ɔtingentē in verecundia: qd aptuȝ eſt tendē ma/xime in locū qui eſt vacuus: puatus corpore ſolidiori: pp qd qn̄ humidū hm̄oi diſſoluit̄ a caliditate ⁊ diſſemiat̄: que accidit in verecundia: ɔcurrit in eaſdeȝ: vtpote aures ⁊ p pte pulpas earū extremas. id aūt ɔtingit pp frigiditatē que accidit in verecundia ex timore q̄dā ſibi admixto ex/pellente calm̄ centroſum ad aures: vt declaratū eſt 3ª pce/dēns. ⁊ adhuc in ſeq̄nti dicet̄ apte. ¶ Deinde. (Aut q2.) Aſſignat ſcdō aliā cām dicēs id eē. q2 aures ſituate ſūt in timporibus: in oſſe enim petroſo vtraq; vt viſum pte hic autē colligit̄ humidum maxime. Et ideo ɔtingat caniciē ſpn his locis fieri: vt p3 quinto de gn̄atiōe aialium: qd ta/liter contingat: qm̄ cum aliquis verecundat̄: humidū ſan/guinis p̄ decurrit in faciem: tertio pcedēns. quare rubicū/di efficiunt̄: ſed aures nō habēt tantā profunditatem rece/ptiuā ſanguinis ſicut facies. ſunt tamē calidiſſime nālr̄ ⁊ ſufficienter colorate: ꝯ tamē: niſi fuerint dependētes ex lōn/ginquo ab aia. i. virtute regitiua: ſicut aures quorūdā ca/num pp extenſionē q̄ſi: vel dependeāt pp aliquā occaſio/nem extrinſecam: ita vt nō poſſint calidi irradiatione ſu/ſcipe pp debilitatē ipſius: aut ɔcurſum in aliā partiū. Si igitur facies citius ⁊ amplius colligit humiditatē: pp ei⁹ concauitatē q̄ȝ aures: neq; eſt calida nālr̄ vt auris: humi/ditate itaq; p̄aſſumpta a facie nō potent retinere: attrahi/tur igit̄ ad aures: q̄ attracta q2 profunditas non eſt adeo magna ſicut que facie: melius poterit in ipſis ɔſeruari: ⁊ per ɔſequēs rubere facie magis. Et id eſt qd vltimo pclu/dit dicens: pp qd aures ſunt magis bene colorate ex peri/culis ⁊ accidētibus: que in corpore ɔtingunt ſicut verecū/dia. Aliter ⁊ melius ex pticulis: int̄ enim ceteras ptes cor/poris colorationes tunc reddunt̄. Et repetit mediū ſue cle dicēs: q2 qn̄ diſſeminat̄ caliditas exiſtēs ſupficialr̄ pp̄e in locis q ſunt circa faciē: ⁊ ɔcurret in aurū pulpas: cau/ſat ruborē in eiſdē. ¶ Dubitat̄. q2 dicit aures nā calidio/res: cū ſcribat̄ pnoſticoȝ p̄: aures celerit̄ īfrigdari: cū ſint d nā cartilaginee: in qbus parū ɔtinet̄ ſanguinis. ¶ Dicen/dum q̧ per aures Ariſt. itelligit extremitatē aurīū puriorem lenē carnoſam: nō autem cartilaginoſam: vt Gal.

Calicies cur p⁹ in tpib⁹ fiat

Dubō

¶ Problema. ij. Antiqua.

P Ropter quid aures rūpunt̄ natā/tibus in mari? Utrum pp̄ter id q̧ continent ſpiritū: repletius co/gitur. Aut ſi hec eſt cauſa: oporte/bat ⁊ in aere: aut q2 non cedens rumpit̄ ve/locius: ⁊ a duriori aut molli. inflatuȝ igitur minus cedit: aures vt dictuȝ eſt ab eo q̧ cō/tinetur ſpiritus inflātur. quare aqua durior exiſtens aere: cadens rumpit. Noua.

¶ Cur nantibus aures dum inter mare ſūt rūpi ſoleant? Utrum q2 retētus ſpirit⁹ im/petu cogit vehemētiori? An ſi cām hoc ha/beret: idē vel in aere fieri poſſet. An qd non cedit diſrumpi ocius poteſt. ⁊ a duriori q̄ȝ molliori facilius. Qd itaq; inflatū eſt minus cedit: aures vero vt dictū iam eſt ſpiritu re/tēto inflant̄. Itaq; ab aqua q̄ aere durior eſt obtunduntur. offenſe atq; rumpuntur.

¶ Quare aurū extremitates frāgūt̄ illis q natāt in aquis marina. ¶ Deīde. (Utr̄.) Soluit ⁊ p̄ ad hoieȝ dicēs cāȝ eſſe. q2 natātes ɔtinet hanelitū multū nō expirātes: tū q2 ti/mēt ſimul cū attractōe aeris aquā attrahi: tū etiā q2 labo/rāt multū: qui qdē retēt⁹ ɔſtringit̄ abūdātī⁹ egredi ac for/tius: pp qd nō ſolū replebat ɔcauū pectoris: ſed p etiā tranſmit/tebat̄ ad aurū extremitates eas extendendo. ¶ Deinde. (Aut q2.) 2ª arguit ɔ̄ pdictā cām dicēs q̧ ſi coactio ſpūs replētis ɔtenti eſt cā fractiōis aurū extremitatū: op3 et id in aere ɔtingē: cū etiā in aere ɔtingat aliquā pp labores ⁊ alia ſpū vehementer repleri. ¶ Deīdē. (Aut q2.) Aſſignat cām veri ex q̄ ſ̄itas diſciſſionis manifeſtat̄ etiā ān dicte: di/cēs p̄ cām fracture hō eē nō cedē aurū extremitates his que occurrūt: vn̄ ſi nō cedant aduenienti: ſiue durū ſit ſiue etiā molle: frangunt̄ aurū extremitatē: differentē tn̄: quia citius frangunt̄ duriori minus cedēti: q̄ȝ molli. frangunt̄ tn̄ a molli ipſi nō cedēti: ſicut cū aer ſubito ipellit̄: vt appa/ret in fulgur̄: pp qd pnt frāgi ⁊ ab aere ⁊ ab aq̄: magis tn̄ ab aq̄ pp eius terreſtritatē: dūmō equalis ſit eorum nā in aliis ⁊ adhuc magis ab aqua maris q̄ȝ alterius: cū ſit ter/reſtrior ⁊ difficili⁹ ſepabilior: ⁊ q2 cala acuta. Et fortaſſis qs a molli dicet nouā cām adduci. Tūc ſcdō. (Iflatū.) cō/cludit vlterius dicens: q2 igit̄ qd fuerit inflatū propter ex/tenſionē vndiq; in ipō factā minus cedit: ⁊ magis frāgit̄: ſed aures inflant̄ vt dictū eſt a ſpiritu retēto: pp qd cū3 eis occurrat aq̄ maris groſſior exiſtens ⁊ minus ceſſiua aere: rūpit aurū extremitates. ſic igit̄ ſi debēt he frāgi: op3 q̧ ſi ſit cedere ex parte ipſarum: ⁊ q̧ obuians ſit durum.

¶ Problema. iij. Antiqua.

P Ropter qd natatores ſpōgias cir/ca aures ponūt? Aut vt mare ſu/pueniēs nō frāgat aures. ſic qdeȝ eni nō fit ſic ablatis plene. Noua.

¶ Cur nantes ſpōgias alligare auribus cō/ſueuere? An ne mare per vim occurrēs au/res rumpat. haud enim ita ſtipate impleri vt inanes exemptis ſpongijs poſſunt.

¶ Adhuc reuertit̄ ad antedictuȝ ꝓblema dicēs. quare natatores circa aquas ⁊ maxime marinas apponunt ſpongias auribus. Eſt autem ſpongia lanugo quedā generata in fundo maris ex eius ſordicie poroſa vehementer liquoris ibibitiua. ¶ Deinde. (Aut q2.) Soluit dicens cāȝ eſſe ne aqua maris occurrēs auriū pulpe imediate rūpat ipaȝ. hoc igit̄ modo faciēdo nō accidit aures ipleri aqua ⁊ rūpi: ſicut accidit eas impleri ⁊ ꝑ ↄſequens rumpi: cum ablate fuerint ſpongie. Uel aliter. ſiquidē non accidit eas rumpi ſicut plene. i. pfecte ſit ipſas rūpi cuȝ auferant̄. i. nō exiſtentes ſpōgie. ¶ Notādū ꝙ ſicut imponunt̄ ſpongie auribus ne frangantur ⁊ anhelitus impediat̄: vt dicetur in 5° natantibus in mari: ita etiam quidam ſub pectorib° ipſorum applicāt cucurbitas ſiccas bene obturatas: que propter aerem exiſtentem non permittunt talem ſubmergi: quod ⁊ operantur pueri cum diſcere cupiunt natare.

Spōgia quid ſit.

Superfluitates quō purgentur

¶ Problema. iiij. Antiqua.

PRopter quid in aurib° ſordicies amara eſt? Aut q2 ſudor eſt putridus. eſt igitur ſalſuȝ putridū. putridū aūt ſalſum amarꝫ. Noua.

¶ Cur ſordes aurium amare? An quia putri ſudore contrahunt̄ qui ſalſus amar° eſt.

¶ Quare ſordicies lutuoſa que ex aurib° extrahit̄ hȝ ſaporē amarꝫ? ¶ Deinde. (Aut q2). Soluit dicēs cām eſſe. q2 hꝰ ſordicies eſt ſudor qui cōputruit: eſt igit̄ ſalſum qḋ eſt putridum: q2 putrefactio eſt cā ſalſedinis. Gal. febrium ſecundo. qḋ autē eſt ſalſum ⁊ putridum efficit̄ amarum tēpore procedente: propter conſumptionem maiorem factā humiditate aquoſa: ita ꝙ acutum efficit̄ in vltimo: ſicut apparet in ſtercoribus ⁊ vrinis. ¶ Notādum ꝙ ſuperfluitates colerice per aures expurgant̄: melācolice lippitudines per oculos. flegmatice per os ⁊ nares: ſanguinee per eaſdem. Raſis introductorio medicine.

¶ Problema. v. Antiqua.

PRopter qd ſpōgie ſecāt aures ⁊ naſuȝ: aut q2 bn̄ reſpirabiles ſūt. ſic eni exire vr̄ ſpūs: ſecāt aūt hec ad bonū anhelitū. laborare enim vtiqꝫ aiunt magis ipos in difficultate anhelitus: eo ꝙ nō pn̄t pmittere extra: qn̄ autem queadmodū anhelabunt alleuiant̄: incōueniēs igit̄ ſi non pn̄t vti anhelitu infridationis cā. Sed vr̄ hoc valde nec̄ium eē: aut rōnabilr̄ labor plus retinēntibus inflatis ⁊ diſtēſis. Uidet̄ aūt ⁊ ſpontaneus quidaȝ eſſe motus anhelitus extra. Si aūt ⁊ interius ꝑſcrutandū. vr̄ aūt ſilr̄ anhelitū faciētib° natatorib° lebetē deorſuȝ ponētes: nō replet̄. n. hic aq̄: ſed ſuat aerē: cū violētia eni poſitio: rectū eni qḋcūqꝫ inclinat̄ influit. Noua.

¶ Cur ſpōgiarij ſuas diſſecant aures ⁊ nares? An vt ſpm̄ cōmodius reddāt: hec eniȝ eſſe ſpirandi itinera vident̄. Laborare qppe difficultate ſpirādi eos affirmāt: dum foras emittere aiaȝ nō pn̄t: leuariqꝫ cū ꝓcellentes extrudūt. Mirū tn̄ ſi reſpirādi aſſeq faculta tē refrigeratōis grā nequeāt. Sȝ eē id nec̄iū magis videat̄? An merito plus in retinēdo laboris ſit cū corp° extumeat diſtēdaturqꝫ. Spūs vo foras ſpōte efferri poſſe vr̄? An intus etiā tēdere ita poſſit: cogitādū tn̄ eq̄ vr̄. Pleriqꝫ vo lebete demiſſo reſpirādi viam natorib° moliunt̄. Haud. n. aq̄ lebes iplet̄. Sȝ aera ſuat ad ōmerſuȝ hoieȝ vſqꝫ. Quippe q erectus ꝑ vi dimittat̄ vt vndiqꝫ eq̄li nutu deſcēdat. Nā ſi ꝙ̄tūlibet inclinauit hūore ꝓtinus interrūpēte impleat̄ neceſſe eſt.

¶ Quare aliqui apponunt ſibi ſpongias: ita ꝙ ſecent aures ⁊ naſum eis vehement̄ ſe colligātes. ¶ Deinde. (Aut q2.) Soluit ⁊ aſſignat magis cām: quare ſpōgie applicātur ad naſum ſecantes eū: qm̄ cauſa iam fuit in tertio aſſignata: quare ſecent aures ⁊ diuidit̄ in ptes tres. p° eni aſſignat cauſaȝ queſiti. ſcḋo cuiuſdā qḋ dixerat. tertio declarat quid operent̄ ſpōgie: ⁊ quō per ſimile reperiat̄ in aliis. ſcḋa ibi. (Aut.) ibi tertia. (Uidet̄ aūt.) pmo dicit cauſam eſſe: q2 ſpongie ſunt bn̄ reſpirabiles ⁊ a ſpiritu res penetrabiles: cum ſint poroſe valde: cum enim tales fuerint: ſpiritus poteſt per eas egredi ad que extra. ⁊ ſimiliter intrare: veruntamē propter qḋ apponunt̄ ſecantes de numero horum locorum maxime naſum: q2 per ipm ꝓprie ſit inſpiratio. pmo de hyſtoriis: ⁊ in ſequēti particula ꝑꝑ habere bonitatē ⁊ ſufficientiā anhelandi. ¶ Et ꝙ hoc ſit nec̄ium: probat per illos qui circa hoc ſunt experti: hi enim dicunt ꝙ natantes fatigant̄ maxime ꝑꝑ difficultatē quā patiuntur in anhelādo: non enim pn̄t liberius extra emittere aerem capinoſum interius cōtentū: facilius ſiquidem videt̄ aerē intromitti nouū q̄ȝ antiquū expelli: cum ſit ingroſſatus ex vaporis cōmixtione: ⁊ etiam dicit̄: q2 deſcendit herbilius: cum aer habeat grauitatē in ſpera ſua. 2r°. ſed qn̄ anhelabunt vt expedit: qḋ fit ꝓpter impoſitionē ſpongiarum: tunc alleuiant̄ a labore ſuo: quoniā magnum incōueniens ⁊ detrimentū eis eſt: ſi non poſſunt ſufficienter habere anhelitū: ad hoc vt refrigerent̄: nam videt̄ hoc eē neceſſarium ꝙ aliqs refrigeret̄: vt dicatur anhelitus eſt neceſſarius ſufficiens refrigeratōis cauſa natantibus: ſȝ id habet̄ per appoſitionē ſectionis ſpōgiarū. igit̄ ⁊c̄. ¶ Deinde. (Ant.) Dat cām quare anhelitus ſit cauſa neceſſitatis ⁊ indigentie. Uel aliam ſubdit cauſam dicens ꝙ rationabiliter apparet anhelitus neceſſitas ⁊ indigentia: quoniam labor maior fit: cuȝ aliqui inflant̄ ⁊ diſtendunt̄ propter inflationē cauſatam ex retentione anhelitus: qḋ oſtēditur: q2 anhelitus videt̄ quidam motus factus ſpōtanee ad partē exteriorē: ſed ſi motus hic interior eſt ſpontane° aut alius. hoc indiget perſcrutatione per cām. nō enim ſic ſenſu diſcernit̄ vt pmū. ſi igit̄ ſpontaneus motus anhelitus eſt exterius: concludit̄ rationabiliter eius prohibitionē multū facere corpus laborare. vult igit̄ Ariſto. ꝙ motus anhelitus ſaltem in que foras ſit ſpontaneus ⁊ nāl̄is: ſponte enim dicit̄ multipliciter. particula pma: ſiue forte voluntarius. Qḋ ⁊ ſentit Gal. vniuerſalr̄ in ꝙ̄ȝmultis locis: licet Auerroys colliget ſecūdo. ſatagat hunc iniuſte ſalſare vt viſum eſt differentia Conciliatoris. 99ª. ¶ Deinde. (Uidet̄) Declarat qd ⁊ quō operent̄ ſpongie dicēs: ꝙ ipſe ſimili modo vident̄ operari circa natātes in mari: prohibentes ne aqua ꝑueniat ad aures eas cōſtringens: ſicut accidit de lebete qui eſt vas rotūdū: vel qḋcunqꝫ vas fuerit: dūmodo ſit aeris ſufficienter ↄſeruatiuū: ſi enim directe deorſuȝ qs velit ipm in aq̄ ponere: nō implet̄ aqua ꝓpter

De bbꝭ 4° ō cel. et mun. t.c. 30. ⁊ ibi ocd.

Vide 4° phyſi. te. c. 8. 7 ide 7. ij. de a ni. t. c. 69 7 ibi do.

aerē inexiſtē quē ſunt: cū duo corpora non poſſint eſſe in eodē loco. Vñ aliq ſub aq̄ entes tali opant ingenio pmanētes: ꝓpter qḋ ſi aliqs voluerit ſubmergere in deorſum oraſicio eius directe oino in deorſum ordinato: cum maxima id violentia contingat: ita vt vas frangat non raro: ſz ſi eo plus exñte recto non declinante ad aliquā extremitatem inclinet: aer mox egredit: 7 aqua ſubintrat: ſic etiam accidit in ſpongijs: q: conſuantes aerem non permittunt ſubintrare aq̄: cum hoc q̄ eius introitum non ipediunt.

Problema. vj. Antiqua.

PRopter qḋ qdez aures ſcalpētes tuſſiūt: aut q̄a ī eodē poro pulmoni 7 arterie audit° eſt: ſignū aūt q̄ q: replent 7 fiunt ſurdi: calefacto igit fricatione liq̄ſit in arteriaz a poro deorſum humidum qḋ facit tuſſim. Noua.

Cur nōnulli cū ſuas iſcalpūt aures tuſſiūt: An q̄a ſenſus audiēdi foramē cū pulmone cānaliqꝫ ab aſperitudie cognomiato ſortit. Indiciū q̄ his ipſis repletis obſeptiſqꝫ hō ſurdeſcit. Humoris itaqꝫ aliqd e frictiōe iſta auriū liq̄ſcit: atqꝫ in cānalē quē modo dixim° p foramē illabit qḋ tuſſim mouere pōt.

Quare aliqui cum ſcalpant 7 fricant aures: tuſſim incidūt: ceu diſpoſiti qbus cetarr° nat° eſt 7 ꝯſuet° ad pectoralia decurrē. Deīde. (Aut q:) Soluit di. p̄ cām eſſe: q̄a audit° eſt circa eundē meatū 7 pulmo cū trachea arteria: cōicāt enī he partes: ꝯiungit enī auditus pulmoni ea mediāte: qḋ oñdit ſigno: qm̄ patiētes ſicut peripleumonici eorū qdē aures replēt humiditatibus ſupfluis opilātib° porum auditus: ita vt ſurdi efficiāt: aut audiētes puc: 7 ecōuerſo patiētes circa aures cum p fricationē calefiant: humiditates eliquant 7 ruūt in pulmonē: qḋ etiam p ſequētis declarabit. Cōitatē ſiquidē noſce auris 7 pulmōis cum trachea vtcūqꝫ ſcḋo indicat ꝓnoſticorū: cum enim ceciderit peripleumonicis poſt aurē: 7 infra contingere creticus apoſtema: ex cuius putrefactione conſurgit fiſtula: membrū enim vnum alteri plurimis aſſociat modis: aut q: inter ipſa mēbra cōtinuāt aliquis: ſicut cerebrū ſtomacho p nervos: 7 matrix mamillis per venas: vel q: vnum eſt via alterius: vt inguina apoſtemati cruris: aut vicina extāt ſicut pulmo 7 cerebrum 7 maxime in ſitu: vel q: vnum eſt pncipium 7 radix operationis alterius: ſic diafragma pulmonis in attrahendo aerē: vel q: vnū ſeruit alteri vt arteriae cordi: vel qm̄ per tertiū mediū conſociantur membra: ſicut cerebrum renibus epate mediāte. Auic. ſcḋa primi. Primo ſiquidē modo vel tertio aures cōmunicāt pulmoni 7 trachee. Deīde. (Calefacto.) Cōcludit ſcḋo intentum dicēs itaqꝫ poſt q̄ calefactus fuerit fricatione locus qui eſt circa aures: liquefit humidū qḋ eſt penes porū eārum: qḋ quidē liquefactū tendit deorſum in pulmonem per arteriam tuſſim inducens: cauſatur enim ipa ex re nociua in pulmone exiſtēte quā natura conatur expellere.

Cōitas auri] pulmone

Problema. vij. Antiqua.

PRopter qd ſiniſtra auris citi° cōſolidat vt in pluribus q̄ndo pforabit. pp qḋ 7 mulieres aurium hanc qdē maſculinam: aliam vero femininam vocāt? Aut q̄a ſiniſtra humida 7 calida magis. conſolidat aūt talia maxime: propter qḋ 7 in plantis viridibus cōſolidatio: 7 iuuenū vlcera q̄ q̄ ſunt ſenum. Signum aūt q̄a humida magis 7 omnino magis femina ſunt ſiniſtra. Noua.

Cur ſiniſtra auris oci° magna ex pte pforata ꝯſolidat q̄ dextera pōt: q̄circa mulieres alterā mare vocāt: alterā feminā. An q: ptes ſiniſtre humidiores calidioreſqꝫ ſint: Que autē habitu huiuſcemodi ſunt: conſolidari poſſint facilius. Unde in plantis etiā tenellis: atqꝫ viridib° coitus concorporandiqꝫ vnio facilius agit: 7 vero vlcera iuniorū prōptius cōpaginant q̄ ſeniorum. Argumentū partes ſiniſtras eſſe humidiores: q̄ molliores ſunt atqꝫ effeminatiores.

Quare vtplurimū aures partis ſiniſtre velocius conſolidantur: quando pforantur q̄ aures parti dextre. Et ex hoc infert correlarium dicens: q̄ ideo mulieres appellant hanc aurem: puta dextram maſculinā: ſed alteram vt ſiniſtrā feminināſic̄. n. mulier citi° pficit q̄ vir: ita ſiniſtra celerius ꝯſolidat q̄ dextra. Dicit autē vtplurimū: q: poſſibile eſt: q̄ in hoie aliquo inſit ſupflua humiditas in aure ſiniſtra; ꝯſolidātionē ꝓhibēs: in dextra aūt pp caliditatē 7 motū partis ſit ad tēperamētū reducta: aut pp materie etherogeneitatē. Notādū q̄ ꝯſuetudo fuit cōmunior: que adhuc apud nōnullos paucos ſuat: vt mulieres pulpas auriū pforarent: armillaſqꝫ appendētes metalicas 7 precioſas: in qbus qdē dicit expertus Ariſto. Deinde. (Aut q:) Soluit dicens primo cauſam eſſe q: auris ſiniſtra eſt calidior 7 humidior dextra: que autez ſunt talia citiſſime conſolidant 7 in adinuicem conglutinantur: pp eniz humiditatē habet materia que ſubeſt conſolidationi vnam partem vulneris cū alia coniungendo: propter vero caliditatē agens: qḋ hanc ꝯſolidationē inducit: lz enī dictuz ſit. 31°. pmē humiditatē ꝓhibere conſolidationē: id verificat de ſuperflua nō nāli; ſed ſufficiens 7 nālis requiritur. Propter qḋ infert correlarium ſcḋo ſui ſmonis approbatiuū dicens: ideo fieri conſolidationē maxime in plātis viridibus 7 nouellis cum excidunt: 7 ſimilit vlcera 7 vniuerſaliter ea que ſunt in parte ſiniſtra de natura feminea extant magis q̄ illa que in dextera: cū talia ſint humida: 7 femella nāliter humidior mare. Sic igit q̄a calm 7 humidū viget plus nō exterminatū in aure ſiniſtra q̄ in dextra: in dextra enī pp caliditatē eius 7 motū calidū eſt exacutū conſumptiuū: 7 humidū imminutū 7 terminatū: conſolidatio tardior fit in dextera q̄ in ſiniſtra. Notādū q̄ ſmo hic ambiguus extat vt tactū eſt. 14° pcedētis: q̄ū nō ſit accipiendū ſimplr. Et ideo q̄s forte ꝓbabilr cām huius aſſignabit oppoſitā dicens: partē dextrā ſenſibiliorē fore ſiniſtra: que autez talis condolet in amplius: ſimiliter dextra plus viget ſanguine: 7 decurſus nāe ad locum ſit dolentē: quare in humectatione partis inciſe conſeq̄nter tardius conſolidatio accidit: cum vulnera nō ꝯſolidenf: niſi prius fuerint exiccata. tertio de inge. ſanita.

Dic etiā cōſuetudinez in pſitarū ſuat gretia: 7 plures etiaz in italia

Problema. viij. Antiqua.

PRopter qd verecūdātib° qdē extremitates auriū ſuper erubeſcūt: iratis aūt oculi? Aut q̄a verecundia qdē in oculis ifridatio q̄dā ē cū timore: q̄re merito calz derelinqt oclos:

ſeparatū aūt ferť in locū valde receptiuū: talis aūt eſt q̄ ē in extremitatibus auriū: alius autem oſſeus eſt. iratis autem aſcendit calidum: maxime autem fit manifeſtum in oculis ꝑpter id ꝙ color eſt albus. Noua.

¶ Quā ob cauſaȝ pudefactis aures ſumme rubeſcāt: iratis oculi? An q̄ȝ pudor in oculis refrigeratio q̄dā cū timore ē. Itaq̄ȝ calō ſure oculos deſerit. Qð cū ide ſecedēdū ſit locū ſui capaciſſimū petat neceē eſt: q̄les certo ſūme ſūt aures. Cetere nāq̄ȝ ptes lōge oſſibus oēs cōpacte ſūt. Iratis ꝯ calor in oculos totāq̄ȝ faciē vocať: ſed cōſpectior in oculis eſt: videlȝ albi eoruȝ coloris ratione.

¶ Expoſitio huius ſiquidem preceſſit, 3ª caꝑ. 31ª.

¶ Problema. ix. Antiq̄.

[P]Ropter q̄d ſonus in aurib⁹ ſiqs ſonuerit ceſſat? Aut q̄ȝ maior ſonus minorē repcutit. Noua.

¶ Cur auriuȝ ſonitus accito ſtrepito ceſſet? An q̄ȝ miorē ſtrepit⁹ amplior pellit ⁊ eruit.

¶ Quare ſi q̄s hēs ſonum in aurib⁹ vt patientes tinitum ⁊ ſibillū ſonū emiſerit. Uel melius ſi q̄s alioꝝ ſonum magnū faciat in aure: ceſſat ſon⁹ ille quē in aurib⁹ ſentiebat. ¶ Deinde. (Aut quia.) Soluit dicēs cām eſſe: q̄ȝ ſonus maior repellit minorē ⁊ diſſoluit: dictū eīi eſt. 24ª antecedente: ꝙ maior motus minorē debilitat ⁊ obtūdit. Quare medici in aure taliū ꝑcipiūt clamari ⁊ buccinari: ꝑpter qð cornu aut aliquo concauo ſuper aures poſito ſonat. Aut q̄ȝ aer contentus in illo moueť continue: q̄re ſonat.

¶ Problema. x. Antiqua.

[P]Ropť q̄d ſi in aures aq̄ īfundať: oleū ſupeffundūt nō potēte exīte hūido egredi ꝑ aliud humiduȝ? Utrū q̄ȝ ſupeminens ſit oleū aq̄: ⁊ pp viſcoſitatē ipſi⁹ teneri aq̄ȝ: vt exeūte oleo ſil' exeat aq̄: aut vt lubrica aure fcā exeat aq̄: oleuȝ.n. lene exiſtēs facit lubricari. Noua.

¶ Cur ſi aq̄ lapſa in aurē ſit oleum quo humor effluat īſtillam⁹: nullo nāq̄ȝ hūore alio effluere pōt. Utrū vt qm̄ oleuȝ per ſumma aq̄ inatat: eiq̄ȝ aq̄ pre lentitate adheret: effluente oleo aq̄ etiā ipſa effluat. An vt per lubricā aurē labens aq̄ excurrat: oleum.n. vtpote lene facit vt propere labeſcere poſſit.

¶ Quare ſi aq̄ ꝯ vniuerſalr oīs liquor inunctuoſus buccinū intrauerit auris effuſus: medici ꝑcipiūt oleū ſupeffūdi. ¶ Deinde. (Nō potēte.) Tangit ei⁹ motiuū dicēs q̄ſi non videť hec opatio eſſe ꝯuenies: qm̄ humidū aliqð cuȝ per ſe nō poſſit egredi: nō videť exire poſſe per coniunctionē alterius humidi: ſed magl in augmētū deduci. ¶ Deinde. (Utrū.) Soluit dicēs ꝑ cām eſſe: q̄ȝ oleū ſuperuenict aque ꝑpter vnctuoſitatē ⁊ acuitatē: ⁊ q̄ȝ oleū eſt viſcoſuȝ adherere faciens aliud ſibi: eius viſcoſitate aquam trahit ad ſe: ſublcuata ab oleo egrediť aqua. Et q̄ȝ aliq̄s diceret ꝙ viſcoſitas olei non eſt talis ꝙ ſibi coadhereat aq̄ ideo ꝑp hoc egrediēte oleo nō egrediť aqua. ¶ Deide. (Aut) Subdit cām veriorē dicēs id eē: qm̄ oleū reddit ſui lubricitate ſuperficiē auris lubricā: qua nempe lubricata egrediť aqua: hꝫ autē lubricitas cauſať ab oleo: q̄ȝ cum ſit lene vnctuoſum lubricari facit ſupficiem auris: ita vt aq̄ ſoras exeat leniter. ¶ Notandū medicos hanc cām ponē: qua aq̄ egrediať ex aure: dūmō nō vehemētius inhereat illi: qð ſi taliter inexiſtat: ꝑcipiūt ſternutationē ⁊ tuſſim ꝓuocari: ⁊ ꝙ accipiať ſtipes aneti aut papirus ⁊ inuoluatur coto in vnā extremitatuȝ ⁊ altera oleo imbibať: ⁊ mittať in aurē ⁊ capite ſup extremitatē alterā inclinato accendatur ⁊ dimittať quouſq̄ȝ caliditas tolerabilis ad aurem perueniat: ⁊ tunc extrahať extēplo: quoniam ſic aqua egred. et attracta calido. Gal. etiam experimentorum libro. Sternutationis prouocatio

¶ Problema. xi. Antiqua.

[P]Ropter q̄d aures minus frangūtur natantibus: ſi ꝑus effuderint in aurem oleuȝ? Aut frangi q̄dē aures cauſa dicta eſt ꝑus: oleum autem infuſum in aureȝ poſterius mare lubricari facit: ſicut in exterioribus corporis accidit inunctionibus: lubricū autem factū percuſſionem non facit in interius auris: ꝓpter quod non frangiť. Noua.

¶ Cur minus aures nantibus rumpantur: ſi oleum ſibi inſtillatum habentes in mare interrumpant? An ratio cur rumpi aures poſſint ante expoſita eſt. Oleum vero in aures inſtillatū facit vt mare ſuperueniēs relabi facilius poſſit. Quomodo i parte corporis exteriori pūcta fieri nouimus. Labens autem ictū parti īteriori auris nullū īuehit: itaq̄ȝ diſrumpere non poteſt.

¶ Quare natātes ꝑ maris aquā ſi aliq̄ȝ natēt effundāt oleum in aurē: ⁊ circa ipſas exteri⁹: min⁹ rūpunť aures. ¶ Deīde. (Aut q̄ȝ.) Soluit ꝑ aſſignās cās q̄ſiti dicēs: ꝙ iā ꝑus dcā eſt cā: q̄re aures rūpunť natātib⁹ ab aq̄ maris. 2ª. Sȝ cā q̄re oleū nō ꝑmittat eas frāgi: cū ꝑus fuerit infuſuȝ in aurē ꝑ totū eſt: q̄ȝ reddit aurē lubricā faciens mare lubricare talr ꝙ mare nō pōt obuiare obſiſtēdo. ¶ Deide (Sicut.) Sc̄ðo declat dicēs ꝙ ſic̄ accit exteriora corpis lubricari: cū inūgunť vnguēto lubricatiuo: ita ꝙ nō pñt ledi ⁊ retineri: pp qð ⁊ athlete inūgūť: ita ſiť ⁊ circa aures: qm̄ aure lubrica iteri⁹ nō ſit ei ꝑcuſſio cū cedat ꝑcutiēti. Et idō nō accidit aurē frangi: cū percutiēs nō fortiter adueniat.

¶ Problema. xii. Antiqua.

[P]Ropter q̄d auribus ſine ſanguine exiſtētibus: verecūdantes maxime erubeſcūt? Aut vnumq̄ðq̄ȝ in vacuū vniuſcuiuſq̄ȝ magis fertur. Videť autem verecundantis ſurſuȝ calidū ferri. ſanguinis in vacuiſſimū ergo ruborē facit. Idē aūt hoc in genis. Amplius aūt qm̄ ⁊ ſubtiliſſima eſt cutis q̄ eſt circūtenſa: maxime vtiq̄ȝ videť per eaſdē. Noua.

¶ Quā ob cām aures cum exangues adeo ſint: pudore erubeſcere poſſunt? An res q̄q̄ȝ

ferri in eū ſoleat locū q ſui vacu⁹ eſt. Cū ergo ſanguis efferri ſurſuz calidus videatur: aures marie ptéq; inaniſſimā adit. Itaq; rubore inibi afficī. Qđ idē itelligēdū de genis etiā eſt. Adde q tenuiſſima cutis q̄ diſtēta ē: ita fit vt rubor pcipi i aurib⁹ pcipue poſſit.

¶ Repetit tertiū vtcūq; 31ᵉ. ⁊ huius octauum. ¶ Deide. (Aut q2.) Soluit ⁊ aſſignat duplicē cām dicēs id eſſe: q2 vnumqđq; marime natum eſt ferri in vacuitatē vniuſcuiuſq;: nunc aūt in verecūdia ſanguis calidus fert ſurſuz: quo delato ⁊ repulſionē illic faciente: neceſſe ſit tādē deorſum tendere ān locū vehemēter vacuuz: ⁊ inducere ruborem: qualis eſt locus q aurium: frigiditate marime circa faciem aduenıente pp timorem verecūdie admirtuz. trahit enim caliditas: inde etiaz accidit marime circa genas que ſunt marillarū poma: calor igitur cum ſanguine rubificās eorum trahit in loca aurium extrema: quare neceſſario aures accidit rubere. ¶ Deide. (Amplius.) Dat aliam cām dicens id eſſe: q2 illa cutis que eſt tenſa vndiq; circa aurem ⁊ marime pulpā eius extremaz: eſt ſubtiliſſima: pp illa vero que ſunt ſubtiliſſima: dūmodo poꝛi ſint ſub alterū: ptingit videri marie: vt viſuz eſt. 18°xi°. pp qđ rubeſcere apparebūt aures verecūdātiū. Uel forte rubor euaneſcat ex cute pomali rariſſima oīuz reliq̄ corporis.

genemaxillaruz poma

¶ Problema. xiij. Antiquā.

PRopter qd nemo oſſitās aurem ſcalpit? Aut q2 qñ oſſitat inflatur ⁊ pāniculus cerebꝛi per quez audit: ſignum aut mime enim audiunt oſſitantes: ſpūs enim ſicut ⁊ ſecunduz os ⁊ in aures intriſecus tēdēs expellit panniculū ⁊ phibet ſonum itrare. Si igit ita ſe hūte tāgat auditū q ſcalpat: marie ledet: eo q cadē s pcuſſio fit: ⁊ nō accñs qđ eſt ſpūs: coriū aūt ⁊ pāniculū diſtare a ſolidis: q̄re dolorē marie ita facit ⁊ vlcerat vtiq;. Noua.

¶ Cur nemo oſcitās aurē inſcalpe ſuā audeat. An q2 mēbrana etiā p quā audim⁹ iflat: cū oſcitamus. Indiciuz q audiēdi facultas tollit cū oſcitamus. Spūs eniz vt in os: ita etiā in aures iterrūpēs mēbranam expellit: ac phibet quomin⁹ ſonus igrediat. Quod cū ita ſit: ſi ſedem audiendi cuz oſcitam⁹ auriſcalpio tetigerim⁹: plurimuz mēbranā ledemus. Ictus eni ad obijcientē renitētēq; ſpm̄ nō ad cedentē inferet: ⁊ membranā abiunctā ſolidis eſſe certū eſt. Quare dolor ita moueri: vulnuſq; excipi facile poteſt.

¶ Explicit particula trigeſimaſecunda.

¶ Quare nullus dū oſſitat aurem ſcalpit vel fortiter confricat. Quid autē ſit oſſitatio ⁊ vnde accidat: dcm̄ eſt ſeptima. ¶ Deinde. (Aut q2.) Soluit ⁊ p̄ aſſignat queſiti cām dicens id eſſe: q2 cum aliquis oſſitationē incurrit: tūc inflatur ⁊ tendit pāniculus cerebꝛi: ſicut duramater ⁊ pia mater: he qdem cerebꝛum ambiūt per totū. voces eni magne cerebꝛū ſublevāt: pp quē ſiquidem pāniculū ꝑficitur auditus. ¶ Notandū tamē q hec p panniculū marime

Quid cerebꝛuz ſublauet

q; audire tympanū audit⁹ ex neruo cōiūctiuū conueniente ab altera parte quā paris neruoꝝ cerebꝛi. ¶ Dēde. (Signū.) Probat ſcđo quod dcm̄ eſt ſigno dicens: q ſignuz quo pdictum nobis oſtendit eſt: q2 oſſitantes p̄uc audiūt valde. 29°xi°. ⁊ de generatione aīaliū quito. ¶ Cuius quidem cauſa eſt: q2 ſpūs cōmotus iterius ſicut p ſe ex neceſſitate tendit ad hos egrediēs inde foras: ita pars eius alia tēdens intriſecus verſus aurē impellit pāniculū ante ſe: qui eſt inſtrm̄ auditus ⁊ tympanū ppꝛium: ⁊ hoc modo phibet ne ſonus exterioꝛ valeat ad itriſeca puenire p conſeq̄ns: q; ipſius vetat audituz. ¶ Deinceps addit dicens. ſi igit diſpōne tali circa auditū exiſtente q tangat ea q̄ circa tympanū auditus: ita q ſcalpat: leſionē inducet fortē: q percuſſio aduenıēs deforis ad intra pp motū factū in ꝯtrariū: tunc ſpūs qdem motus p oſſitationē intrōſūm non accedet ad ex̄: cum obſtaculū inueniet vt motū ſcalptionis: ita vt ꝯtingat coꝛiū. ⁊ pꝛo ideſt pānicul: puto tympanū auditus diſtare a coꝛpoꝛibus ſolidis: ſup que inniti debet: vt motū ſpūs tendēns poſſit panniculū veluz duplici vrgeri motu ſibi oppoſito. ¶ Propter qđ ꝯcludit q tali diſpōne interueniēte ꝯtingit marime dolorē circa tympanū audit⁹: eo q vterq; iſtoꝝ duoꝛū alterat ⁊ pmutatiōes inducit nociuā: ſpūs ſcil3 motus ad aures iterius p oſſitationē: ⁊ motus exterı⁹ ex ſcalptiōe cauſat⁹ occurrēs poꝛis.

¶ Incipit trigeſimatertia particula. de his que circa naſum.

¶ Problema. j. Antiqua.

PRopter qd ſternutatio ſingultū qdē quietat: eructuationē vero non ſoluit. Aut q2 non eiuſdem loci vtraq; paſſio eſt. Sz eructuatio qdē ventris eſt: ſingultū autē eſt infrigidatio loci q eſt circa pulmonē: ⁊ īdigeſtio ventoſitatis ⁊ humiditatis. cōicēt aūt loca q̄ ſunt circa cerebꝛū cū pulmone ſic aurib⁹: manifeſtū aūt. ſimul eni qdē ⁊ ſurdi fiunt: ⁊ egritudies q̄ ſunt auris repcutiunt i paſſionē pulmōis: qbuſdā aūt ſcalpentib⁹ aurem tuſſes ſupueniūt: q ſit aūt cōicatio naſi circa locū in quo fit ſternutatio cum pulmōe: oſtēdit reſpiratio cōis exn̄s: quare ſternutatio quidē fit ipo calefacto: compati aūt inferioꝛ locus eſt ſingultus: caliditas aūt digerit: pp quod acetū aūt ſoluit ſingultum ⁊ ir reſpiratio ſi quietus fuerit ſingultus: ſpūs eni contētus calefacit: quare ⁊ i ſternutatōe ecōtra retētio hui⁹ facit: ⁊ inde reſpiratio facta ſpūs fit ⁊ ex ſupioꝛi loco: īpoſſibile. n. eſt ſternutare nō expirātē: motus igit rūpit incluſum ſpm̄ q facit ſingultū. Noua.

¶ Cur ſingultus ſternutamēto ſedari queat: ructus neqat? An q2 nō ptis eiuſdē vtraq; iſta affectio eſt: ſz ructus vētriculi. Singult⁹

do refrigeratio cruditaſq; ſpirit⁹ atq; hūoris pulmoni cōiunctiſſimi eſt. Sedes aūt cerebri rē cum pulmone cōem ſortita eſt. Nō quidē ratione conſtat auriū: interduz enim ſurditas accidit: ſimul ⁊ morbus ipe auriū in pulmonis vitium tranſit: ⁊ nōnullis tuſſis ſtati mouet̃ ſuas ſcalpentibus aures. Loco autē ſternutandi rez narib⁹ eſſe cum pulmone cōmunē: reſpiratio docet. Que communis vtiq; ē. Sternuim⁹ itaq; loco eo ipſo calefacto. Calorē aūt eius locus ſentit inferior. Cuius ſingultus eſt. Calor vero vim obtinet ⁊ cōcoquēdi: quamobrē aceto etiaz retētioneq; ſpūs finiri ſingultus lenior poteſt. Spiritus eni retentus ſatis concalefacit. Unde fit etiā inter ſternutandum: vt ſpirandi retentio idem obducta efficiat: ⁊ ↄuenienter quoq; experiētia ſuperiori de loco educit̃. Quippe cū fieri neq̄at vt qs ſternutet niſi expiret: īpetus itaq; ſpūs intercluſuz rumpit diſpellitq; qui ſingultū ciere pōt.

℃ Poſitis ꝓblematib⁹ circa paſſiones auriū nūc circa eas que nariū ponit dicēs ꝑus. Quare ſternutatio ſedat ⁊ ceſſat ſingultū: maxime qñ fuerit a ſpū ventoſo repletiōali: ſed iſta nō puenit ad tantū vt eructuationē ſoluat. Quid autē ſit ſternutatio: ⁊ q̄ ipſius cauſe viſuz eſt. 18° decime. Sed qd ſingult⁹ videbit̃ ↄſiteri, maxime quarto. ℃ Notandū q id ꝓblema fundat̃ ſr pillud veteris affoziſmoꝝ quarta. a ſingultu habito ſternutatio ſuperueniēs ſoluit egritudinē: qui maxime pueris ꝓp eorum guloſitatē ↄtingit. cōmentator. ℃ Dōd e. (Aut q2.) Soluit ⁊ ꝑm cōi dicens cām eē: q2 ſingult⁹ ⁊ eructuatio nō eſt paſſio vt declarabit̃ euſdē partis. ℃ Deide. (Sz eructuatio.) Declarat ſolutionē particularit̃ dicens ꝑmo id apparere: q2 eructuatio vētris eſt paſſio ↄtingens ex aliq̄ repletiōe: cui ſpiritus eſt ventoſus admixtus vel iſertus: ſed ſingultus nō eſt ꝑtis ventris paſſio verū potius pectoralis. Cauſatur eni ex frigiditate loci ambientis pulmonē: fit enim ex humiditatis indigeſtione vētoſe circa ipm exiſtentis: huius autē locus ſocietatē hēt cū his q̄ ſunt circa cerebrū: auribus ſcilꝫ. qd notū eſt: ſimul enim cum eo q patiunt̃ circa pulmonē: aliqui ſurdi efficiunt̃: auribus inde patiētibus. ⁊ eꝯ. egritudines eni eoꝝ repercutiunt̃ in egritudinē pulmonis: ipſaſq; cauſant: ⁊ nō ſi aliqui ſcalpūt aures tuſſes incurrūt: q autē ita ↄtingat oſtendit̃: q2 cōicatio ſiue ſocietas inuenit̃ loci naſi ad eaz q pulmonis qd manifeſtat reſpiratio ſiue anhelitus cōiter factus p ꝑtes pulmonis ⁊ naſi. vt viſum eſt. 6° 32°. Quare cōcludit intentū vlteri⁹ dicens: ⁊ ideo ſternutatio accidit calefactis q̄ circa naſū ꝑtib⁹: locuſq; inferior in quo ciētur ſingultus: puta pulmo cōparat̃ his q̄ circa naſum partib⁹ vel eꝯ: naz caliditas circa pulmonē exiſtēs digerit iſpirando ⁊ ſubtiliādo humidū repletionale. Quare acetū cum ſit calidū vt dicet̃ q̄rto: diuidēdo ⁊ incidēdo ꝯtractū humidū tollit vel quietat ſingultum. ſilr id operat̃ in reſpiratio ſiue anhelitus retentio: ſi cā ſingult⁹ fuerit parua vētoſa: hoc eni modo ſpūs ventoſus ↄtentus circa ꝑtes pulmonis ↄdigerit ꝯtractū humidū ſicut eſt tactū. 19° 27°. Concluditq; vlteri⁹ q in ſternutatione accidit fieri eō q̄ faciat hui⁹ ſpirit⁹ retētio. hoc eni digerit ⁊ diſſoluit ↄſcēdo. illa do deorſum expellēdo: ita q faciat inſpiratiōe aeris ⁊ motu de ſuperiori loco ad iferi⁹ ſternutatōis vigore: q2 aū ſingult⁹: ⁊ merito aerē ſiue ſpm ꝑſuſcipe op3: eo q impoſſibile eſt ſternutatio nō interueniēte aeris capioſi expiratiōe: quā q̄dē ꝑcedē fit neceſſe iſpirationē: cū ꝑus fiat inſpiratio q̄z expiratio. libro de inſpiratiōe ⁊ reſpiratiōe. Motus ſiqdē vehemēs ſternutationis ſupueniens ſpūs ventoſum rupit incluſum: q cauſabat ſingultū: quare ſoluitur ⁊ ipſe cum eius motus ſit vehementior eo qui tuſſis: vt viſum eſt. 18° 10°. ⁊ id quidem problema amplius apparebit quarto atq; ſexto.

℃ Problema. ij. Antiqua.

PRopter quid ſi qs debet ſternutare fricet oculū min⁹ ſternutet? Aut q2 qd facit ſternutationē caliditas quedam eſt: fricatio autē caliditatem facit: aut propter id q propinqu⁹ eſt locus oculo in quo ſternutat: deſtruit autem alterum: quemadmoduz minor ignis a multo extinguitur. Noua.

℃ Cur ſi quis ſternutaturus oculum ꝑfricauerit minus ſternutet? An ꝓpterea q ſternutamentum a quodam excitat̃ calore. Frictio autem calorem ciere poteſt. Cui calor, quoniaz locus quo ſternutamus oculis in propinquo eſt. alterum ſternuendi caloreꝫ tollit: quemadmodum minor ignis ab ampliori emarceſcit atq; abſumitur.

℃ Repetit ꝑ⁹. 31°. qd ēt repetit̃ ſeptio dicēs. q̄re ſi aliqs debēs ſternutare ꝑus oculos ſufficiēter fricet: min⁹ ſternutabit: q̄z ſi nō ↄfricuiſſet: aut fortaſſe nō ſternutabit. ℃ Deide. (Aut q2.) Soluit dicēs cāz eē: q2 illud qd ſternutationē inducit: eſt caliditas: ſꝫ fricatio ſufficiēs circa oculos iduit caliditatē in eis: q̄ fit ipſi⁹ attractio ꝺ oculis ad nares: ita vt ceſſet ſternutatio cā ei⁹ de naribus remota. ℃ Deinde. (Aut.) Aſſignat aliā cāz dicens id eē: q2 loc⁹ a q̄ cauſat̃ ſternutatio vt naſi ⁊ oculi eſt ꝓpinquus ita: vt mā cauſa in uno poſſit ad aliū puenire: ⁊ merito q2 de remotioꝛib⁹ ptib⁹ eni a ↄcurſus alterutrinq;. iuxta illud 4° affoziſmoꝝ. Quibuſcūq; colerice egeſtiōes ſūt: ſurditate ſiēte qeſcūt. ⁊ eꝯ: q̄re ſternutatōnē deſtruit oculoꝝ ↄfricatio: ſicut minor flāma extinguit̃ a maiori vt viſum eſt ꝑ⁹. Et iſte ſiqdē due rōnes ↄcidūt in vnā: altera tñ ſumit̃ a pte mot⁹ calidi: ⁊ reliq̄ rōne ꝓpinquitatis loci in adinuicē. ℃ Sed cā nō vr̃ ſumenda ex pte ꝓpinqtatis: imo potius diſtātie: q2 duoꝝ doloꝝ q non ſcdm eundē ſūt: maior minorem denigrat ⁊ occultat: affoziſmoꝝ ſcda: nō eni ſufficit diſtātia tāta q̄ta eſt circa brachiū vel cubitū: aut circa coſtam vel crus: cū hoꝝ dolor ſe potius euacuat in adinuicē. cōmētator: ſꝫ locus naſi ⁊ oculi breuior: nō igr̃ fricatōe oculi ob ꝓpinqtatē ceſſabit ſternutatio. ℃ Dōꝫ q nō eſt ſile: nā eni magis ↄcitat̃ ⁊ mouet̃ turbata ꝓp dolorē: cū ceteris accidētiū amplius virtutē proſternat: q̄z propter fricationem: qua calidum concitatur modicum.

℃ Problema. iij. Antiqua.

PRopter qd vt frequenter bis ſternutāt ⁊ nō ſemel aut multotiēs? Aut propter id q due nares ſūt. ſecundum vtrāq; igitur diuiſa eſt vena per quā ſpiritus fluit. Noua.

Eructuatio qd ſit

Dubiū

¶ Cur bis ſternuere magna ex parte ſolem⁹: non ſemel aut ſepius? An quia binis naribus ſumus. Per vtrũqꝫ itaqꝫ narem venula partita diſcurrit qua ſpũs ſolet pmanare.

¶ Quare ſicut frequẽter bis hõ ſternutet anteqꝫ ceſſet motus ſternutatiõis: nõ enim ſemel ſolũ neqꝫ pluries vt ter. quater ⁊c. Dicit autẽ vt frequenter: q2 aliquibus interdũ euenit pp debilitatẽ expulſiue miningarũ cerebri: vel materie qualitatem minus mordacem: aut eius paruam qꝫtitatem: ſemel ſternutare ſoltimodo: nõnullis vero pp oppoſitum pluries. ¶ Deinde. (Aut q2). Soluit dicens cãm eſſe: q2 due ſunt nares ad quas duo meatus vel vene dirigunt: ita vt alterutraqꝫ habeat ſuam: p quas ſi quidẽ ſpiritus motus cauſans ſternutationem decurrit: ⁊ q2 duo actus etiã ipſarum: vt ad multũ erit duplex: ⁊ hec ſi qdeꝫ cauſa probabilis: poteſt dici q vno ſternutatiõis actu: nõ poteſt natura qđ eſt in cerebro expurgare vt freqñtius: ⁊ ideo ſuſcitat alteram vt perficiat illius expulſio: ſicut natura non potens vna criſi materiam morbi ppellere: non raro iuuatur ab altera: huius ſi quidẽ cauſa ſingũt augures dicentes alterã ſternutationẽ fore ſignum veritatis illius dicti cui interuenit: ſecũdam vero eſſe notam euaſionis periculi parati cum inſidiatur alicui: bis enim ſternutare denotat virtutis dñiũ: quod nõ eſſet: ſi talis non tũc celeſtibus iuuaretur: ſicut cretica die nõ iuuatur eiſdem. Sic itaqꝫ prima ſternutatione vis iudicatur nature particularis: ſecunda vero celeſtis: ceu imperfecta hec ſimul duo concidunt criſi: qđ etiam conſimiliter euenit in propoſito.

Augurũ tritiſſimũ dictum

¶ Problema. iiij. Antiqua.

PRopter qd verſus ſolem aſpiciẽtes ſternutant magis? Aut propter id q mouet calefaciẽs: ſicut igitur alijs tangẽtes: vtriqꝫ enim idem faciunt: motu eniꝫ calefaciẽtes ex humido velociter vẽtoſitatẽ faciunt: huius autẽ exitus ſternutatio eſt. Noua.

¶ Quam ob cauſaꝫ qui ſolẽ aſpexerint ſternutare magis conſueuerunt? An q2 ſol calefaciẽs mouet: pinde atqꝫ qui nares penna ſollicitant. Idem enim vtriqꝫ agunt qppe qui per motum calefacientes ocius ſpiritum ex humore eliciant. Cuius excurſio ſpiritus ſternutatio eſt.

¶ Quare homines cum aſpiciunt verſus ſoleꝫ ⁊ maxime potentem calefacere amplius ſternutant: qꝫ ſi non inſpicerent: vel aliud corpus intuerentur celi. ¶ Deinde. (Aut q2.) Soluit dicens cauſam eſſe: q2 ſol eius caliditate effectiua calefaciẽs motũ inducit: quo ſternutatio cauſatur. ¶ Deinde. (Sicut.) Declarat id dicens q ita calefaciũt ſternutationes ſolis calore: ſicut qui tangunt nares qbuſdam aliis calidis acutis ⁊ duris vt puluere acuto. vel penna ⁊c. Unde cõmentator aphoriſmoꝝ ſeptima: nõ omnis ſternutatio fit ex cerebro calefacto ⁊ loco vacuo capitis humectato: pẽna enim ſiue feſtuca naribus impoſita qꝫ ſternutat: qđ oſtendit: q2 ambo: puta ſolis intuitus ⁊ tactus narium rei extranee cauſant idem: puta ſternutationẽ moleſtiam ingerendo miningis: nam p motũ hi calefacientes inſpirant humidũ ventoſitando: cui⁹ ſiquideꝫ motus ſternutatio exiſtit: cum velociter id extrudat muſculos capitis cum his que colli ⁊ pectoris ad hoc agentib⁹.

¶ Problema. v. Antiqua.

PRopter qd ſingultum ſoluit ſternutatio: ⁊ ſpiritus retentio ⁊ acetum? Aut q2 ſternutatio qdẽ repcuſſio eſt inferioris ſpiritus: ſicut ſupioris farmacie ad inferiorẽ ventrem: reſpiratio autem imbecillis ſingultuꝫ: q2 paruus motus ſpirit⁹ remiſſus: ſicut circa tuſſim ſi qs contineat ſoluitur: ita ⁊ hic deorſũ vulſit: ⁊ deorſum ſuffocauit ⁊ coegit. Acetũ autem ſoluit q2 circunſtans humidũ ⁊ prohibens eructuare inſpirauit caliditate. Eſt enim eructuatio quidẽ quando iſpirat humidũ: quod eſt in ſupiori ventre ⁊ digerit: ſingultus autem quando ab humido detinet ſpiritus ſuperfluus circa locũ ſpiritualeꝫ. hic eni motus ⁊ negens trãſire ſpaſmũ facit. ſpaſmus autem iſte vocatur ſingult⁹: ⁊ propter hoc rigentis ſingultus occupat: quia frigus facit humidum cõſiſtere ex ſpiritu: ad hᷓ circũaſſumptum autem aliud ſalit cuius motus ſingultus. Noua.

¶ Cur ſingultus ſternutamẽto finit ⁊ retentione ſpũs ⁊ aceto? An ſternutamẽto: quia ſpũs cohibet inferior atqꝫ circumobſiſtit. Quẽadmodũ medicina parti ſupiori adhibita aluus ſentit ac imutat. Spũs retẽtiõe leuiores tolluntur ſingultus: eo q exiguus ſpirandi ipetus ſi paulisper retinuim⁹ vt in tuſſi deſiſtit: ſic etiam ſingult⁹ reprimit: cogit ſtrangulat. Aceto idcirco ſedatur: quia humor circũſtans ac prohibẽs eructãdi licẽtiam in ſpm̃ per vim aceti calefactoriã extenuatur. Fit enim ructus cũ vẽtriculi humor recaleſcẽs inflat atqꝫ concoquit. Singultus vero quotiẽs ſpũs vacãs ab humore in loco ſpũi deputato retinet. Hinc enim dũ emittit nec erũpe põt: diſtẽſionẽ inducit q̃ diſtẽſio appellata ſingult⁹ eſt. Inde fit vt ſingult⁹ vbi in alguim⁹ oriat. Frigus eni humorẽ ſpũi obductũ coangit. ſpũs circũuentus exilit. Cui⁹ cõmotio nõ niſi ſingult⁹ eſt.

¶ Querit cãm qrũdã pmiſſoꝝ in p dicẽs. Quare ſternutatio ⁊ ſpũs detẽtio atqꝫ acetũ ſoluũt aut quietãt ſingultũ. ¶ Deinde. (Aut q2.) Soluit. ⁊ p aſſignat cãꝫ. ſecũdo mõſtrat vñ fiant eructuatio ⁊ ſingult⁹. 2⁹ ibi. (Eſt eni.) Dicit p cãm q̃re ſternutatio ſoluat ſingultũ: eo q in ipſa pgrus motũ vt tactũ eſt: vehemẽter ſpũs vẽtoſus cãnu⁹ ſternutatiõis repcutit de partib⁹ ſupiorib⁹ ad iſferiores: qđ declarat in ſolutiuis: qm̃ ſicut ipſa trahũt per ſupiora ſuſcepta: deorſum ad vẽtrẽ ⁊ iteſtina: ita mot⁹ ſternutatiõis ppellit deorſuꝫ. ¶ Deĩde. (Irreſpiratio.) Aſſignat cãꝫ ſcđi dicẽs q retẽtio etiã anhelit⁹ getat ſingultũ cũ fuerit debilis gu⁹: nõ aũt ſi oppoſit⁹: q2 ex guo motu q accidit in ſe

tentiōe anhelitus: reprimit ſpūs deorſum qui cauſabat ſingultū illū paruū: qḋ declarat per tuſſiz dicēs: ꝙ ſicut tuſſis ſoluit: cum qs multū ⁊ multotiēs cōtineat anhelitū: ⁊ ꝓpꝛie ſ debilis parua frigiditate cauſata: vñ Auicē. 3ª 4ª. cura tuſſis cōplexionis frigide ſi eſt leuis puentiōis ⁊ ꝓpꝛie ex cauſa frigida extriſeca: rectificat ipſam cōpꝛehenſio anhelitus: calefacit enim pulmonē faciliter in momēto. Silr in ꝓpoſito anhelitus retētus deorſum mandat ⁊ ſtare cogit ⁊ ſuffocat ſpm̄ ventoſum qui ſurſum mot⁹ ſingultū inducebat. ℭ Deinde. (Acetū.) Aſſignat cām tertij ꝓpoſiti dicēs: ideo acetum ſoluē ſingultū q꞉ ꝓhibet ne humidū circūtentū in vētre petat eructuando ſupioꝛa: ſ ſpirat enī ipm ⁊ ſepat ſui caliditate ⁊ ſubſtātia ſubtilioꝛi.

Dubiū

ℭ Dubitat̄. q꞉ acetum ponit̄ hic calidum: cum medicus aſſerat ipm frigidū: vt in pmo gradu. ſiccūq꞉ in tertio. ℭ Dōm ꝙ licet acetum ſit frigidū relatione corpoꝛis tēperati: eſt tamen calidum reſpectu ſpūs ventoſi ſingultū cauſantis: aut id magis operat̄ ei⁹ ſba ſubtili diuidēdo cū caliditate modica: vel acetum ex vino foꝛtioꝛi genito aliqd obtinet caliditatis ⁊ maxime in ꝓceſſu. Uel acetū calidū eſt accidente. Unde. 16ª acetum calefactū exiſtens oblatum calido vtiq꞉ accidēte a caliditate. ℭ Deinde. (Eſt enim.) Oſtendit vnde cauſet̄ eructuatio dicens pmo ipſaz cauſari cum humidū contentū ſuperfluū in ventre ſupeꝛioꝛi: in quo alimēta digerunt̄: inſpirat̄ calido ac ventoſificat̄: ac digeritur vtcūq꞉: ita vt humidum cū ſpiritu verſus os moueat̄: calidi enim eſt ſurſum mouē. De eructuatione vero dcm̄ eſt ꝙ ſufficit. 44ª decime. ℭ Deinde. (Singultus.) Oſtendit qualiter cauſet̄ ſingultus ſcḋo dicens: ꝙ ſingultus cauſatur quādo ꝓpter humidū diſſolutum quodā calido: ſpirit⁹ generatur ventoſus circa locū ſpiritualem: puta pulmonem contentus: qui ſiqdem motu cōcitatus: non potēs libere foꝛas expandi: ſpaſmū inducit: qui ⁊ ſingultus nominat̄: modo enī quo ꝓprius ſpaſmātur muſculi efficit̄. Et ideo cōcludit ꝙ qui vehemēter frigeſcūt: capiūtur ſingultu: eo ꝙ frigus cogit humidū coexiſtere: pp ſpm̄ ⁊ intumeſcere: frigoꝛe enī calm obſeſſum extendit humidum: ita vt rurſus alio coaſſumpto ſpirit⁹ moueat̄ ⁊ ſalit: cui⁹ motus eſt ſingultus.

Dubiū

ℭ Dubitat̄: q꞉ dicit hic ⁊ pmo ſingultum foꝛe paſſionē loci ſpiritualis circa pulmonem exiſtentis: cum medici cōmuniter eū vētris ſupioꝛis dicant: qḋ oſtendit eius ratio. Eſt enī ſ ſm Serapionem motus quem facit natura in reliquis partibus ſtomachi: quando vadit natura ad expellendos humores nocentes eiſdē.

Sīgult⁹ quid ſit.

Unde Meſue. ſingult⁹ eſt motus ſpaſmoſus ſtomachi factus a renocente: que ſit cōtractio partium eius aggregantium ſe in ſepſas foꝛti motu. ℭ Dicendū ꝙ ſingultus dupliciter poteſt accipi: vno modo quidez pꝛopꝛie: pꝛout eſt paſſio ſtomachi cauſata ex repletione vel inanitione. Unde afforiſmoꝛum ſeptima ſingultus ſit ex repletione ⁊ inanitione: ſicut ſpaſmus: ad has enim duas cauſas reducunt̄ cetere intrinſece vel extrinſece cuz humoꝛis vitio vel ſine: per ſe autem ex aſſociatione. Uel poteſt cōmuniter ſumi pꝛo fumo vapoꝛoſo ventoſo delato non ſolum ſurſum a ventre in os: verum etiam a partibus pectoꝛis. accidit enim motus quaſi ſimilis vt in ſingultu: licet ſonus non ſic interueniat ſenſibilis.

ℭ Pꝛoblema. vj. Antiqua.

PRopter qd quibuſdaz aquaz frigidam infundimus ⁊ ad faciem quando ſanguis fluit ex naribus? Aut repercutit intro calidum. ſi igitur ſuperficialis accidat ſanguis: exhumectatur magis. Noua.

ℭ Cur aquam nōnullis frigidā in faciē ſundimus: cum e naribus ſanguis effluit. An ita caloꝛ intus ſe colligit: atq꞉ circūobſiſtit: qui ſanguinē ſummū reddit liquidioꝛem.

ℭ Quare cū ſanguis emanat de narib⁹ q̄rūdam ſupficietenus ⁊ maxime calidoꝛū pp poroꝛū aptionē: infundimus aquā frigidā ſuper faciez illoꝝ: vt ꝓhibeat̄ egreſſio eius. Uñ afforiſmoꝝ. quīta. Quecūq꞉ infrideta ſunt recaleſcere opz: exceptis q̄cūq꞉ ſanguinē emanare futuꝝ ē. ℭ Deinde. (Aut q꞉.) Soluit dicēs cām eſſe: q꞉ ſanguis frigiditate aque cōſtringētis ⁊ opilantis poꝛos circa faciem repcutit̄ cū calido introꝛſuz: ſi tñ ſanguis extiterit in ſupficie amplius exhumectat̄ ⁊ inſpiſſatur vtcūq꞉: cū frigidū poſſit ad ipm liberius peruenire: ita vt melius cōſtringat̄: q̄ ſi accubuerit pꝛofundius: vt non ſic poſſit penetrare.

ℭ Pꝛoblema. vij. Antiqua.

PRopter qd ſternutationē quidez augurium putamus eſſe: tuſſim aūt aut coꝛrizā nō? Aut q꞉ ex diuiniſſimis coꝝ q̄ circa nos ſūt. ſ. capite vnde ratio eſt ſit? Aut q꞉ alia qdem ab egrotantib⁹ ſiunt: hoc autē non. Noua.

ℭ Cur ſternutamētū pꝛo numine habet̄ nō tuſſis neq꞉ grauedo? An q꞉ de capite membꝛoꝝ pcipue oīum diuino: vnde cogitatio eſt: ſuū ducit pꝛicipiū? An q꞉ ceteri illi affectus ratiōe moꝛbi eueniant hic ſecus extitit.

ℭ Quare nos extimam⁹ ꝙ ſternutatio ſit augurū qḋdaz ⁊ omen: denotatiuū alicu⁹ ꝓſperi vel aduerſi: ſed tuſſim aut coꝛrizā cū gemitu vel aliqd tale: nō putam⁹ auguria. Uñ hyſtoꝛiar ū p. ſternutatio eſt ſpūs ſubiti exitus: ſignū auguratiuū ⁊ ſacrū ſolū ſpūuz: ſicut etiaz dicet̄. 8ª. Dicit aūt putam⁹: q꞉ hoc magis extat in opione hoīum ⁊ expiētia: ⁊ iccirco ſi veritatis quid cōtineat hꝫ ſternutatio: non debet ab aliqua re cogente reumatica ac vniuerſalr extranea contingere. Sternutatio qd ſit ℭ Deide. (Aut q꞉.) Soluit duplr dicens cām eſſe pmo: q꞉ ſternutatio ꝓgredit̄ ex loco diuiniſſimo qui eſt in nobis: puta capite ī quo amplius ratio manifeſtat̄: q̄ꝫ in aliqua partiū coꝛpoꝛis alia: qḋ indicat leſio ipſius: ⁊ maxime partis medie: in qua ponūt medici rōnem ſituari: nō tamē id ſubito ſed poſt actionē: ⁊ ideo intelligere ⁊ ꝯſiderare marceſcunt quodā interius coꝛrupto: pmo de anima. Fantaſia vero in parte locat̄ cerebꝛi anterioꝛi: ⁊ memoꝛia poſterioꝛi. T.c.66. ⁊ ibi Auerroys Unde Conciliatoꝛis differētia. 19ª caput eſt mēbꝛū diuinū in ſuperioꝛi coꝛpoꝛis loco ſituatuꝫ q̄ pluri mis partibus ⁊ virtutib⁹ inſignitū. Unde Thimeus. Caput eſt pter ceterū coꝛpus honoꝛatius: optia q̄daz eminentia cui reliqua mēbꝛa dominanti parent: atq꞉ obſequunt̄ iure meritoq꞉ ſubiecta. ℭ Deinde. (Aut.) Aſſignat aliam cauſam dicēs id eſſe: q꞉ tuſſis coꝛrize ⁊ hmōi ſiunt hīs qui actu egrotant magis: ſunt enim egritudines quedā: ſed ſternutatio non eſt egritudo vt ad multū: veꝝ magis qd naturale: cum in perfectioꝛi accidat etiam ſanitate: non autez pꝛetacta: que vero egritudinalia: cū ſint preter nām: nullius ſunt veritatis auguratiua tam pꝛaua.

ℭ Pꝛoblema. viij. Antiqua.

PRopter qd fricantes oculuz ceſſamus a ſternutationibus? Aut quia reſpiratio ſic ſit humidoꝛ: lachꝛymat̄ eniz oculus pp fricatio-

nez:ſternutatio aũt pp multitudinẽ humiditatis? Aut q2 min⁹ calidũ corrũpitur a pluri oculus aũt fricatus plus ſumit humiditatẽ ea que eſt in naſo:pp hoc vtiq3 ⁊ ſi quis ip3 naſu3 fricet ceſſat ſternutatio. Noua.

Cur oculo pfricato ſternutamẽta deſiſtũt? An q2 hũor ſic reſpirat lachrymã qppe oculus poſt frictionẽ emittit:ſternutamẽtũ aũt humoris copia excitaſ? An q2 minor calor corripi ab ampliori cõſumiq3 põt. Oculus autẽ perfricat⁹ plus caloris ſibi acqrit q̃3 ſit quẽ naſus cõplectiſ. Hinc ẽt fit vt naſũ ſi qs perfricet: ipſũ ſternutamentu3 deſiſtat.

Id autem iam expoſitum eſt ſufficienter trigeſimeprime primo problemate.

Problema. ix. Antiqua.

Propter qd alioꝝ ventoꝝ exitus ſicut vẽtoſitatis ⁊ eructuatiõis nõ ſacri: ſternutatiõis aũt ſacri? Utrũ q2 tribus locis exiſtẽtib⁹ capite ⁊ pectore ⁊ iferiori vẽtre: caput ẽ diuiniſſimũ: eſt aũt vẽtoſitas quidẽ ab inferiori vẽtre vẽtus. eructuatio aũt ſuperioris: ſternutatio aũt capitis: pp id q̃ diuiniſſimus eſt locus: ⁊ vẽtũ qui eſt exinde ſicut ſacrũ adorant? Aut q2 oẽs vẽtoſitates ſignificãt pdicta loca melius ſe hẽre vt frequẽter: cũ nõ expelluntur eni3 vẽtoſitas exiẽs alleuiat: quare ⁊ ſternutatio locũ q ẽ circa caput: q2 ſanus ẽ ⁊ põt digerere: qñq3 enim vincit in capite caliditas hũiditatem: vẽtoſitas tunc fit ſternutatio: pp hoc ⁊ mouẽtes mouẽt optarmico: ſicut ſi hoc nõ poſſũt pati non ſunt ſalui: quare ſicut ſignũ ſãitatis egri ⁊ ſacerrimi loci: adorãt vt ſacerrimu3 ⁊ laudẽ bonam faciũt. Noua.

Cur eruptio ceteroꝝ vt flatus aut ructus ſacra haudquaquã habeſ: ſternutamẽtũ ſacra habita ẽ? Utrũ qm̃ cũ tres partes principes noſtri corporis caput thorax ⁊ aluus. Flatuſq3 alui expiratio fit: ructus vẽtriculi: ſternutamẽtũ capitis: que pars ſacra pcipue eſt: ſpiritũ hinc exeũtẽ vt ſacrũ veneramur ⁊ adorant⁹? An q2 ſpirit⁹ ois eruptio partes quas modo dixi meli⁹ ſe habere ſignificat. Cũ eni3 min⁹ ſternuere queũt: ſpirit⁹ erumpens leuat: ac mitigat. Ergo ſternutamẽtu3 quoq3 bene caput valere poſſeq3 cõcoquere indicio ẽ. Cũ.n. capitis calor humorẽ ſpiritũue cõuincit: tunc moueri ſternutamẽtũ ſolitum eſt. Quãobrẽ moribũdos interdu3 ſternutatorio excitamus: tanquam ſi hoc aſſicere nequeãt: ſpes nulla ſalutis ſit. Perinde igitur quaſi bone indicium valitudinis partis optime atq3 ſacerrime ſternutamentum adorant beneq3 augurantur.

Repetit virtutẽ sexti dicens quare alioꝝ ventoꝝ egreſſio: puta vẽtoſitatis deorſu3 per partẽ inteſtinorum: ⁊ eructuationis: ipſa enim cũ vento quoda3 a ſtomacho emittitur: non eſt ſacra extimata ⁊ auguriatiua: ceu exitus vẽto ſi ſpiritus ſacer eſt qui emittitur ſternutatione p nares a capite. Deinde. (Utrũ.) Soluit. ⁊ pmo aſſignat cãm ſecũdum alioꝝ magis opinionem: ſecundo veram. ſecũda ibi. (Aut.) dicens cauſam eſſe: q2 cum tria ſint loca in nobis: caput ſc3: ⁊ pectus per qd tranſit ſtomachus vel yſophagus: ⁊ per cõſequẽs venter pectori propinquus: ⁊ venter inferior vt inteſtina inter iſta ſiquidem tria caput diuiniſſimũ eſt: vt dictũ eſt in ſexto. Cui quippe tres ventoꝝ exit⁹ trib⁹ aſcribuntur partibus. nã ventoſitas. eſt vẽtris iferioris. inde enim egreditur cũ ſonitu ⁊ quãdoq3 abſq3 illo: interduſa eructuatio qdẽ emittiſ ex vẽtre ſuperiori: dicto ſ3 aliquã ipſius partẽ vt tactũ eſt in pectore: ſed ſternutatio eſt exitus vẽtoſi ſpiritus de capite. Et q2 hic locus eſt diuiniſſimus cũ ratio procedat ab eo. vt dictũ eſt ſexto. Spiritum ventoſum inde procedẽtẽ adorant ⁊ dignificãt. tãquã aliquod ſacrum ⁊ diuinu3: cu3 portendat eis ex ptis omẽ laudabile: non autem aliorum ſic ventorum egreſſiones: cum nõ a mẽbris procedant diuinioribus: ⁊ maxime qui a vẽtre prouenit ſubteriori. Notandũ q̃ ideo dictu3 eſt vtrũ: q2 hec cã magis videſ ſumi ex opinione platonis ponentis animam in cerebro rationale3: que eſt potentia aie dignior: ac etiam magis apud ipſum aia. Ariſto. autẽ oẽs virtutes anime radicaliter ſituauit in corde magis: ⁊ eam coniungi corpori tãquã forma materie: ⁊ non ſicut motor mobili vt ille: ſicut patet ex primo de aia cũ ſecũdo. Deinde. (Aut) Aſſignat cãm veriorem dicens id eſſe: q2 cum pretacte vẽtoſitates egrediũtur ex locis denotatis: ſicut frequenter denotant ipſam melius ſe habere. Dicit autem vt frequẽter: q2 corporibus perfecte ſanis dũmodo regimine vtantur conueniẽtiori: exitus huius ventorũ non debent habere: cũ ex indigeſtione quadam contingãt: coru3 enim ſuperfluitates omnes debent in feces aut vrinas aut inſenſibiliter propelli: ita vt ſudorẽ i his ſentiãt vt diocles extra natura3 exiſtere affoꝛiſmoꝝ primo. Sed per oppoſitũ qñ non expelluntur pretacti ſpiritus ventoſi p ſua loca: oſtẽdũt ipſa infirmari: cũ ventoſitas egrediens ea alleuiet ⁊ in ſua diſpoſitione cõſeruet: pp qd particulariter deſcendẽdo ſternutatio cũ cauſabitur oſtendet q̃ locus capitis erit ſanus cum poſſit digerere ſuperfluitatẽ ſuam caliditate obtinente in ipſo ſuper humiditatem: ita vt inſpiret ipſam: ventoſitatẽ inde cauſando: qua ſternutatione interueniente propellitur ſuperfluum in capite contentu3. Et ideo volentes ſternutationẽ inducere: eam inducũt optarmico ſiue protarmico. i. ſternutatorio. puta cum aliquo acuto mordicatiuo ceu cõdiſi euforbio: ſeu pipere ⁊ talibus: ita q̃ ſi ipſu3 poſſint tolerare ⁊ ſuſcipere ⁊ nõ ſternutant: vel ſi hoc non poſſunt pati: puta q̃ ſternutẽt cũ optarmico: ſignũ eſt eos non poſſe ſanari: virtus enim tota pſtrata eſt ⁊ maxie aialis. Unde Aui. quarto ſecũda. ſi nõ ſternutat cũ optarmico: eſt ſignũ mortis ⁊ deſtructio ſenſus. Si vero per oppoſitum ſternutant optarmico: ſignũ eſt eos fore adhuc fortes: ita q̃ poſſunt ſanari ab egritudine exiſtente. nã locus ſacerrimus puta caput qui maxime hab3 denotare diſpoſitiones futuras: iudicatur adhuc conſiſtere: quare ipſum vt ſacrum ⁊ diuinum adorant ⁊ dignificant: laudem benignam inde proferentes: ſpem grande3 ex ipſo aſſumentes ſalutis. Et merito q2 cum cerebrũ ſit particularum frigidiſſima: ſignificatur vigor ⁊ caliditas digeſtiua ſi põt vẽ-

Sternutatio qd diuinũ ⁊ ſacrũ exiſtit.

T.c. 42 ⁊ inde.

T.c. 37 ⁊ inde.

toſitatē cauſare ſternutationē ꝗ̄ propellere: non aūt ſic in reliquis duabus ventorum egreſſionibus: cum ex locis ꝓcedāt calidis diſſolutiuis. Et ideo phiſionomi iudicāt maxime ēt ſup diſpōnem alicꝑ per ea que ſunt in capite ꝯtenta. Phiſionomorꝫ iudiciū.

¶ Problema. x. Antiqua.

PRopter qd hō ſternutat maxime alioꝝ aialiū? Utrū qꝛ poros āplos hꝫ: ꝑ quos ſpūs ꝛ flat⁹ vēti intrāt: his eni repletis vētoſitate ſternutāt: ꝙ aūt ſūt ampli: ſignū ē ꝙ min⁹ olfaciūt aialib⁹: certiores eni ſūt ſubtiles pori: ſi igitꝰ i āplos qdē plus ꝛ multotiēs intrat hūidū: quo iſpirato ſternutatio fit: hoies autē tales hn̄t maxie aialiū: qb⁹ vtiqꝫ parui naſi ſūt: hi multotiēs vtiqꝫ ſternutāt merito: q̄re: qꝛ caleſcē hūidū cito exire pt vētoſitas fcā i alijs āt pp lōgitudinē ifridat ꝑus ꝗ̄ exeat. Noua

¶ Cur hō oiuꝫ maxie aiantiū ſternutare ſolitus eſt? An qꝛ foramia ſui corpis obtinet latiora ꝑ q̄ ſpūs iterrūpere pōt: his eni ſpiritu ipletis ſternuim⁹. Latiora āt eē idiciū: ꝙ oium mime aiantiū hō olfatu valet: foramina qppe tenuiora ſētiūt exqſiti⁹. Ꝙ ſi latiores meat⁹ plus hūoris ac ſepi⁹ ſubeat neceſſe eſt. Quo iſtatu ſternutamētū moueri ſolet. Taleſqꝫ hō maxie aiantiū hꝫ: merito ſepiſſime ſternuat: ꝓſertiꝫ qui narib⁹ breuiſſimis eſt. Sic eniꝫ humor ꝯcalefactus celerius effluere cōuerſus in ſpūm pōt. Ceteris vo pre lōgitudine nariū ante refrigeratur ꝗ̄ effluat.

¶ Et id quidem expoſitum eſt ſufficienter. 18⁰. 10⁰. ¶ Notandum ꝙ iſtud problema ꝛ plura huius particule ſcribuntꝰ in quodam altero volumine Ariſto.

¶ Problema. xj. Antiqua.

PRopter qd ſternutationes qdē q̄ ſunt a medijs noctib⁹ vſqꝫ ad meridiē nō ſūt bone: q̄ aūt a meridie vſqꝫ ad noctes bōe? Aut qꝛ ſternutatio qdē magis vr̄ retinere icipiētes ꝛ q ſūt in ꝓncipio: pp qd qn̄ debēt icipiētibus accidere maxime reuocanꝰ ab opari: dies igitꝰ ꝛ aurora ꝛ ꝙ a medijs noctib⁹ ſic̄ ꝓncipiū qōdā eſt: pp qd reueremur ſternutare: ad hoc ꝙ nō ꝓhibeamur moueri: apud occaſū āt ꝛ in media nocte ſicut finis quidē ꝛ cōtrariuꝫ illi: quare cōtrario idem eligibile. Noua.

¶ Cur ſternutamēta que d̄ medio noctis ad meridieꝫ vſqꝫ moueanꝰ dānemus. Que de meridie ad noctis medium approbemus? An qꝛ cū rē aliquā exordimur: tūc ſternutamētū pori⁹ obſuādū ſit. Itaqꝫ cū rē agere ꝓximis atqꝫ inter initia ſternuiſſe acciderit: ꝯmouemur: rēqꝫ inceptam proſequi temperandum cenſemus. Dies igitur ꝛ aurora ꝛ de medio vſqꝫ noctis quaſi initiuꝫ qōdam eſt. Itaqꝫ ominoſuꝫ tantiſper: ſternutamentuꝫ eſſe putamus: tēperamurqꝫ ſternutare: ne ꝑgenteꝫ quēpiaꝫ ad agendū reuocemus: poſt meridiem vero atqꝫ mediū vſqꝫ noctis: finis veluti qdā eſt. Tēpuſqꝫ illi contrariū: itaqꝫ ꝯ tunc ꝛ exiſtimatur ꝛ agitur.

¶ Quare ſternutationes facte a medijs noctibus vſqꝫ ad meridiē ſubſequētē non ſunt laudabiles: ſed oppoſite ſuppleꝰ a meridie vſqꝫ ad noctis medietatem ſunt laudabiles. ¶ Deinde. (Aut qꝛ) Soluit ꝛ primo ad partē expreſſam dicens cām eſſe: qꝛ ſternutatio quādoqꝫ accidit alicui cuꝫ debet incipere operari. ꝛ in eius principio amplius detinet ipſum ꝛ īpedit: ꝗ̄ in alia hora diei naturalis: ꝛ ideo ſi hec occurrāt debētibus incipere agere aliquid: ꝛ maxime i his que ſunt neceſſaria vite: reuocanꝰ ꝛ abſtrahunꝰ ab actib⁹ ipſoruꝫ neceſſarijs ita: vt non poſſint ꝙ expediens eſt recte perficere: ſed talis eſt dies artificialis: ꝛ aurora ꝛ vr̄ tpſ qd eſt a medijs noctiū in meridiem: eſt enim id in quo ꝓncipiantur actus ꝛ ꝑficiuntur: ꝛ ideo in tēpore hoc amplius reueremur ꝛ dignificamus ſternutare: ꝗ̄ in reliquo ꝯtrario: eo ꝙ in ipſo nō ꝓhibemur a motu ꝛ actiōe neceſſaria. ¶ Deinde. (Apud) Aſſignat cāꝫ ſcd̄e ptis inexpreſſe dicēs: ꝙ iuxta occaſum ꝛ vr̄ a meridie vſqꝫ in noctis mediū eſt terminus ques ꝛ requies ab opatiōibus neceſſarijs: ꝛ ideo diſpōſiciuntꝰ pori ꝯria: quare ſternutatio facta a meridie vſqꝫ ad mediā noctē ꝑ oppoſitū eſt eligenda ꝓ̄ris ſui ꝯrij. Antiqui enim tūc tēporis ordinabāt ſe ad regimen ſanitatis quotidianū: ꝛ iō melius poterant ſternutationi tūc intēdere. Poteſt forte cā alia ſubdi: ꝙ a medijs noctib⁹ ad meridiem ſuperfluitates ſunt expulſe digeſtione laudabiliori celebrata: ſed a meridie in noctis medium magis abundant ad quod etiam ſol operatur ad nos perueniens prius conſequenter vt a meridie recedens. Tēpus ꝓncipiādi actus quod.

¶ Problema. xij. Antiqua.

PRopter qd ſenes difficulter ſternutāt? Utrū pori cōſtricti ſūt per quos exit ventoſitas? Aut qꝛ eleuare ſuperiora nō poſſūt facile: deinde violentia deorſum mittunt. Noua.

¶ Cur ſenes laborioſius ſternutant? Utruꝫ ꝙ his foramina per que ſpirit⁹ permanare ſolet adducta atqꝫ cōnata ſunt? An quia ſenes facile eleuare nequeunt: per vim demittunt atqꝫ concaſſant.

¶ Quare ſenes difficulter ſternutāt ꝛ cum labore amplioriꝰ ꝗ̄ reliqui. ¶ Deinde. (Utrū.) Soluit dupliciter dicēs primo cām eſſe: qꝛ i eis pori ꝛ meat⁹ ſternutatiui ꝑ quos emittitꝰ vētoſitas ſpiritnoſa ſūt anguſti pp ꝯſtrictionē eoꝝ in eis ꝯtētam frigiditate ꝛ ſiccitate. ¶ Notādū ꝙ hec cā ꝓbabilis eſt: qꝛ forte quis dicet poros ipſoꝝ nō cōſtrictos eſſe: ſꝫ magis ex amplia tos pp humiditatum obturantiū ꝯſumptionē. vnde antiquorū ꝛ anuū corpora bene euētabilia: ſola enim ſicut antiqua edificia diſtātē habēt admixtionem priuꝫ cōpoſitionē. 10⁰. 4⁰. ¶ Deinde. (Aut) Aſſignat aliā cām dicens id eſſe: qꝛ nō poſſunt partes ſuperiores: vt que capitis ꝓpter pondus earum ꝛ earuꝫ imbecillitateꝫ eleuari: cerebꝛum enim ponderoſum in homine ac magnū valde. Sunt etiam ſenes ꝛ maxime decrepiti debiles: ꝛ ideo Senes cur leuaꝰ uentur.

ſtcurtiant ꝛ torquent: q2 pugna ꝛ violētia deinceps cōſequēte: partes ſuperiores petit inferiora: ſed in ſternutatione oportet ipſas eleuare vt actus eius oſtendit. ℭ Confirmatur. quoniã ſternutatio eſt motus fortis ꝛ validior ꝗ̄ tuſſis: vt dictū eſt prius: ad quā muſculi ꝗ̄ plures operantur: vt qui pectoris ꝛ gule ꝛ faciei: coadiuuāt ēt q ventris. ſuſtētādo diafragma: ſenes aūt hos hūt ībecilles. q̄re ꝛc.

ℭ Problema. xiij. Antiqua.

Propter qd ſiquis ñ ãhelet ſingultus ſoluit? Aut q2 hic qdē ab ifrigidatiōe fit: pp qd ꝛ timētes ꝛ rigētes ſingultū patiunt: retētio āt ſpiritus calefacit iteriorē locum. Noua.

ℭ Cur ſi ſpm̄ qs retineat ſingult⁹ ꝯſiſtat? An q2 refrigeratio ē q̄ ſingultū īducat: ꝗ̄obrē ꝛ q timēt ꝛ qui algēt ſingultiūt. Spūs vero retentus partē corporis calefacit interiorem.

ℭ Quare ſi qs retineat anhelitū: poſtꝗ̄ multū aerē in ſe contraxerit nō permittēs diutius ipm̄ expirare: ſoluit ſingult⁹ ꝑ cōditionat⁹: velut ꝑ ſternutationē vtiqꝫ. ℭ Deīde. (Aut q2.) Soluit di. cāz eē q2 ſingult⁹ cauſat ab infrigidatione partiū circa pulmonē exiſtentiū: vt viſuz eſt ꝑ ꝛ q̄rto. ꝛ id vt viſum eſt q̄nto. q timētes ꝛ rigētes cū infrigidant ſingultuz incurrūt: ſic ꝛ contriſtati ꝛ vomitū ſoluentib' paſſiōe ꝛ. 16. ſed retentio ſpirit⁹ ſiue anhelitus calefacit interiorē locū: vt qui circa pulmonē: ſoluet itaqꝫ tāꝗ̄ aliquid contrariū ſingultū: vt dictū huic quinto tuſſim ſoluere.

ℭ Problema. xiiij. Antiqua.

Propter qd ſurdi ex narib⁹ loquūtur vt frequēter? Aut q2 pulmo ē his dolēs: hoc. n. ē ſurditas repletio loci pulmōis: ñ igit facile vox fert: ſꝫ quēadmodū anhelit⁹ difficulter anhelātiū ꝛ aſmaticorū pp ībecillitatē collect⁹: ita illi: vox: conat ergo ꝛ per nares: coacta aūte fricatione facit ſonuz: eſt enim locutio per nares facta quādo ſuperius naſi in palatū fuerit cōtrituz concauū fit: ſicut cāpanula reſonat inferiori anguſto exiſtēte. Noua.

ℭ Cur hoīes ſurdi e narib⁹ magna ꝑte loq ꝯſueuerint? An q2 pulmo eoꝝ viciat⁹ ē. Surditas. n. ꝯtrimētū pulmōis ē. Vox itaqꝫ ferri expedite ñ pt. Sꝫ quēadmodū q ſpirādi laborāt difficultate: ſpm̄ vniuerſū ſuū ob ībecillitatē reddūt: ſic vocē illi emittūt. Nitūt itaqꝫ narib⁹ ēt dū loquūt: ꝗ̄ vox ꝓtrudēs ſeſe ſono ꝑ attritū rācido illo ꝓfert. Fit. n. vt vba ꝑ nares aſſormenf: ſicū ps naſi ſupior ꝗ̄ ꝑ palatū foramina patēt caua eſt. Reſonāt eni tintinabuli inſtar ob clauſtri iſerioris anguſtiā.

ℭ Repetit qd fuit tertiuz ꝛ quartū vndecime ꝛc. dicit autē vt frequenter: eo q naturalium plurima verificant vt ad multū: pp enim ꝑui etherogeneitatē ſecus pōt ꝯtingere. ℭ Deīde. (Aut q2) Soluit di. cāz eē. q̄m hmōi dolēt pulmonē: cū ſentiat pp panniculū tegentē ipꝫ dolore grauatiuo ꝛ ꝯtracad quē ſiqdē ob dolorē ꝯcurrit cuꝫ ſpiritibus ꝛ humoribus natura: dolor enim omnis ſtimulat ꝛ trahit. in tegra. ita vt pulmo repleatur: ex qua ſiquidem repletione vapores ſurſum delati ꝛ in humores condenſati: ſurditatem cauſant peruenientes in aurem: cōmunicant enim eadē poro pulmo auris ꝛ trachea in adinuicem arteria: vt dictum eſt prioris. 60. quare vocis materia: ꝛ per cōſequēs per non de facili defertur a pulmone per tracheam ꝛ pallatum ꝛ narium locarum opilat tranſitus ꝛ ledtur per cōſequens itidem. ℭ Deinde. (Quēadmodum) Dederat id ſecundo dicens q ſicut anhelitus difficilis eſt patientiū difficultatem in anhelitu vt aſmaticorum. ortomicorum ꝛ diſniantium: ꝑpter imbecillitatem partium anhelitiuarum ex aggregatiōe humiditatis ſuperflue praue vel male cōplexionis: ſic ꝛ vox difficilis redditur ſurdis: ꝛ q2 hāc libere non poſſunt habere: conant itaqꝫ ipſam per nares in locutionē informatione deducere: ex huiuſmodi autē conamine: quedam interuenit fricatione ꝛ motu vehemēti inequalitas ſoni ꝛ hornbilitas. Unde ꝑ nares ſurdi loqui: quando poros naſi vtrūqꝫ ſuperius concauus ꝛ cōtritus ſpiritus tranſitu per ipſum velut via vſitata dicitur aſtrita fuerit impilatus ꝛ obſtruſus: quare fit reſonatio per nares: ceu parua cāpana vt nola reſonat: ꝛ vt multos ſolitos inequaliter emittere ꝑ parte ipſius inferiori per amplificatā coanguſtata. Et fulcitur qd dictū eſt: eo q vtrūqꝫ ꝯtinuamētorum naſi eſt: ꝯtinuat ad litteras diſtinguēdas: ꝛ vt carnis ventus ſit facilis in inciſione: ꝛ ne totius aer apud locū vocis litterarū accidat inciſio: comprimat: ſed ſm̄ menſurantē tantū enim facit naſus in menſuratiōe hap litterarū: quātum eſt illud qd facit foramen perforatum abſolute poſt fiſtulam: q nihil obturat. Aui. ꝑma primi. ſic igit facte opilatione circa nares ſurdis loquuntur hi per eas.

ℭ Problema. xv. Antiqua.

Propter quid ſolū ſternutatio dormiētib⁹ nō fit: ſꝫ vt dicere oīno vigilātib⁹? Aut q2 ſternutatio qdeꝫ fit ex calō qd ā mouēte locū: hūc a quo fit: pp qd ꝛ reflectimur ad ſolē: q̄n volumus ſternutare: q2 dormiētib⁹ nobis repcutit calꝫ intro: pp qd ꝛ ſūt iſeriora calā dormiētiū: ꝛ vētoſitas multa cā ē polluēdi noſ: merito igit nō ſternutam⁹: innato. n. calor qd eſt ex capite qd mouere aptū natū ē eximde hūidū: quo eleuato fit ſternutatio: ꝛ accidētē paſſionē merito ē nō fieri: vētoſitatem emittūt magis ꝗ̄ ſternutāt: ꝛ eructāt dormientes magis ꝗ̄ vigilātes: q2 calefacto loco qd ē circa vētrē i ſōnis magis iſpirari ꝯtigit hūida q̄ ſūt i ipſo: iſpirata āt i ꝓpiq̄ loca ferunf. deide igit ꝛ expellūf a ſpū qd fit i ſomno: retētiu⁹. n. ſpūs magis ꝗ̄ emiſſiu⁹ dormiēs: pp qd calꝫ int⁹ retinēs āt ſpiritū ipellit deorſū ipſū: extra nām eni eſt ſpiritui iferior mot⁹: pp qd ꝛ difficile ē ꝯtinere ſpiritū: eadē aūt eſt cā nobis dormiēdi: exiſtēte enīꝫ vigilia motu: hoc etiaꝫ inſtrumētis ſenſuuꝫ noſtruꝫ fecit maxime in vigilādo nos: manifeſtū qualiter ꝛ quieſcentibus nobis dormimus vtiqꝫ: q̄m aūt ignis quidē motiuus eſt

partiū que in nobis ſūt: hic aūt ī ſōno circū/ ſtat. ergo reliquit locū qui ē circa caput vbi eſt inſtrm̄ ſenſus: quieſcūt vtiq; maxime tūc inſtrumēta ſenſuū q̄ eſt cā dormiēdi. Noua.

¶ Cur ſternutamētū ſolū nō dormientibus: ſed prope dixerim ſemp̄ vigilantibus fiat? An q2 fieri ſternutamētū non pōt: niſi a calore qui partē eaȝ cōmoueat: q̄ effici ſolet. Ex quo faciem ſoli obijcimus cū ſternuere placet. Dormientibus aūt calor intus circū obſiſtit. Quāobrē ime dormientiū partes. calidiores redduntur ſpiritusq; abundat. Que qdeȝ res cām etiam habet: cur genitura in ſomnis pre libidine profluat. Merito igiť dormientes non ſternutamus. Cum enim calor ſecedat capitis: qui eius partis humorē nat⁹ mouere aptus ē: quo in aera extenuato ſternutamentū exultat: affectioneȝ conſequētē illaȝ obuenire non poſſe cōſentaneuȝ eſt. Crepitus tamen inferius ructuſq; ſuperius dormiētes magis q̄ȝ vigilantes extrudimus. Qd̄ enim venter inflari in ſōnis amplius ſolet: accidit vt eius īflati humores loca ſibi proxima adeāt: eo nāq; vel a ſpiritu ꝑgeteȝ exacito cōpelluntur. Retinere potius enim q̄ȝ emittere pōt qui ſopitus eſt: itaq; intus calorē cōtrahit. At qui ſpirituȝ retinet deorſum impellat neceſſe eſt. Quippe cū vi imum deferri ſpiritū p̄ter ſuaȝ naturaȝ ſit. Unde fit etiaȝ vt perdifficile ſit ſpirituȝ retinere. Quinetiā cū dormiamus hec eadeȝ rō eſt: cū enim vigilis motus ſit: qui mēbra ſentiendi officio accōmodata magis cū vigilamus exercet: cōſtat ſōnū poſſe accedere: cuȝ eadē illa mēbra qeſcūt. Cuȝ vero vis ignea ſit que mēbra corporis noſtri mouere poſſit ⁊ hec intus ſe contrahat circūſiſtatq; in ſomnis caput relinquēs: qd̄ ſenſus cōtinet oēs: tūc maxime ſenſuū ſedes quieſcere poſſint. Que quideȝ res cauſam afferat dormiendi.

¶ Quare ſternutatio tm̄ vel ſola nō cōtingat cū aliqs dormit: ſed vt vlr eſt dicere accidit in vigilia quēdā tn̄ audiui dicētē reumate dētēti dormiēdo ſil ſternutaſſe: quo excitabať cōfeſtim. ¶ Deīde. (Aut q2) Soluit dicēs p̄mo cām eē: q2 ſternutatio cauſať a calido aliquo mouēte loci ⁊ cōcitante l quo ſit ſternutatio. Et q2 ita ſit apparet: q2 qñ volum⁹ ſternutare: cōuertim⁹ nos ad ſolē: vt reddamur calidi: ⁊ moueať ſpirit⁹ ventoſus ſternutatorius: vt viſuȝ ē. 5° ⁊ q2 cū dormimus calidū repercutiť ītrorſuȝ ad mēbra intrinſecā: q̄re interior nr̄a tūc reddūtur calida: qd̄ oſtidiť: q2 multa vētoſitas cōcitať a calido ī ſōno expulſiua. vñ pollutio ſeu ſp̄matis emiſſio accidit in ſōno vt viſū eſt q̄rta: ⁊ maxie reſupine iacētib⁹. Nō immerito itaq; nō ſternutam⁹ in ſomno: cū calidū ſternutationis cāuū impetratuȝ ſit ex

Pollutio cur ī ſōno accidat.

capite in ꝑtes īferiores: ſed in vigilia: q2 in ipſa calidū humidū calefacit ⁊ inſpirat: cū remaneat in capite. ita vt eleueť caloris vigore ad caput: quo accidēte ɔtingit ſternutatio: quare hāc paſſionē nō ɔtigit fieri ī ſōno: ſ3 vētoſitas ꝑ ꝑtē īferiorē cū ſonitu aut ſine ipſo emittiť: tunc maxie: et q̄ ēt vētoſitate tūc generať eructuatio qñq; ita: vt dormiētes eructuēt magis q̄ȝ vigilātes: q2 calefacto loco q ē circa vētrē: ɔtigit huīditates q̄ ſūt ī eo calefieri ⁊ iſpirari: qb⁹ ſiqdē iſpiratis: ōferunť ī loca ꝓpīqua ei⁹ ⁊ vicīa. vñ feruntur et tā ꝓpulſe a ſpū cālo in ſōno qñq; ſurſuȝ: ⁊ nō min⁹ deorſuȝ ī vētoſitatē: ad expulſionē vero hmōi ꝑparat ſpiritus cauſatus tp̄e ſomni ſoluēs humiditates p̄dictas. nā dormiens magis retinet ſpiritū q̄ȝ emittat: qui quidē retētus a calido eius vigore qñq; impellitur deorſum in vētū. Bene āt dico impellitur. cum impulſio motus exiſtat violētus. phy. 7. q2 motus ſpiritus deorſum extra naturā exiſtit: cū ſit calidum: ⁊ calidū naturaliter tendit ſurſuȝ. Et iō difficile fit ſpirituȝ cōtinere vel aurbeītū: ne foras deducať ꝑ ſuperiora maxime. ¶ Deinde. (Eadē.) Oſtēdit ſecūdo q2 ꝓpter hanc eandē cauſaȝ vt retentionem ſpiritus: contingit dormire dicens: q2 iſta eadeȝ cā accidit nos dormire: qd̄ oſtēdiť: quia cū vigilie ſit in quodā motu: eſt. n. motui vehemēter ſimilis ſicut ſomnus quieti ēt Ari. p̄mo ſecūda. ita vt motus in vigilia maxime manifeſtetur in organis ſenſuū noſtrorū: deferetur enim calidum de partibus interiorib⁹ ad exteriora: cū aūt quietatur huius motus ad extra: ⁊ cōtrahitur calidū interius: dormimus tūc vtiq; virtute alali quietata: cū ſomnus ſit quies vinculū ⁊ imobilitas ſenſuum: vt p3 p̄mo de ſomno ⁊ vigilia. Qr autē in ſōno accidat quies oſtēdiť: q2 calidū qd̄ h3 ptes mouere nr̄as: in ſōno cōdeſcēdit circūſtat vndiq; clauſum interius: quare hic locus circa caput exiſtēs: in quo apparenter organū ſenſus exiſtit: (vere eniȝ apud Ari. ſituať in corde) derelinquiť a calido. vnde tūc quieſcūt potiſſime inſtrumēta noſtrorum organa ſenſuum: qd̄ erat dormiendi vtiq; cauſa.

T. c. 1o. ⁊ unde.

Capi. p̄.

¶ Problema. xvj. Antiqua.

PRopter qd ſternutātes ⁊ migētes horripilantur? Aut euacuanť vene his vtiq; priori exiſte aere calido: euacuatis aūt ali⁹ aer exterius intrat frigidior: eo qd̄ inerat in venis: talis ēt intrās facit horripilationem. Noua.

¶ Quā ob cāȝ vbi ſternutauimus: aut minximus mēbra nr̄a inhorreſcere ſolēt? An q2 vtraq; re illa vene aeris inanes redduntť: q calidū añ ɔtinebāt. Inanes aer extriſec⁹ ali⁹ ſubit illo frigidior q ante in venis fuerat: q̄ȝ ſternutarem⁹: aut mingerem⁹: q2 cū talis ſubeat aer: merito facit vt mēbra inhorreſcāt.

¶ Id quidē expoſitū eſt ſufficienter. 7°. octaue particule.

¶ Problema. xvij. Antiqua.

PRopter qd ſingultus ſternutationes ſoluūt? Aut q2 ſingult⁹ nō ſicut eructuatōes a vētre ſcipiēte cibos eſt: ſed a ſpū: accidit aūt maxie ſub infrigidatiōe ex rigore ⁊ triſtitia ⁊ farmacia ſuperiori maxime fieri: calidus enim exiſtēs nāliter locus quādo īfrigidať: nō emittitur ſpiritus totus: ſ3 ſicut ampullas facit: pro

pter q̃d ⁊ retinẽtibus ſpũm qui ſoluit̃: cale
facit eni locũ: ⁊ acetũ calefactiuũ exiſtẽs ob
latum calido vtiq̃ʒ accidẽte a caliditate: ⁊ ce
rebri ſuperioribus locis in pulmonẽ reſpi
cientib⁹: calido pulmone exiſtẽte: retẽtio aũt
ante ſternutationem ⁊ ſuperior repercuſſio
ſoluit paſſionem. Noua.

Cur ſingultus ſternutamẽto deſiſtere pt̃? An pp̃ea q̃d ſingultus nõ quẽadmodũ ructus a vẽtre qui cibi cõceptaculũ eſt: ſʒ a pulmone proficiſcitur: q̃d maxime refrigeratione aut rigore aut dolore aut medicatione ſupiore accidere ſolet: q̃ eni mẽbrũ id calidum ſua natura eſt. Quotieſ refrigeratũ ſit: totũ admittere ſpũm nõ põt. Sʒ bullas quodãmodo excitat. Quãobr̃ retento ẽt ſpiritu ſingultus finitur. Sic enim pars iſta recaleſcere incipit: ⁊ aceto quoq̃ʒ hauſto deſiſtit: q̃m vis aceti calefactoria eſt. Cũ itaq̃ʒ calidũ q̃dq̃ʒ concalefactum reddatur: ſedeſq̃ʒ cerebri foraminibus pulmoni reſpõdeat: efficitur: vt retẽtio ſpũs q̃ ſternutationi anteceſſit: repreſſuſq̃ʒ deſuper illatus affectionẽ iſtã pulmonis mẽbri calidi abigere valeãt.

Repetit p̃⁹ ⁊ q̃ntũ. Deĩde. (Aut q.) Sol. dicẽs cãʒ eẽ q̃ ſingult⁹ ñ cãtur a vẽtre recipiẽte cibũ ſicut eructatiõ: ſʒ a ſpiritu vẽtoſo circa ea q̃ pulmõis ꝯtẽto ⁊ ſurſũ delato: q̃ ſiq̃dẽ ſingult⁹ potiſſime accidit: pp̃ rigorẽ q̃ ab infrigidatiõe ꝯtigit: rigor. n. vĩ q̃nq̃ʒ cãri a calido: vt a colere pũctura: ſiſr etiã ⁊ a triſtitia ⁊ a medicina maxie vomitiua: cum corp⁹ eductiõe calo manãt ⁊ infrigidet: p hũc vtiq̃ʒ modũ nã cũ loc⁹ calidus nãliter q̃nq̃ʒ infrigidat̃: frigore ipediẽte oppilatiõe: nõ emittit̃ ſpũs liberius foras: ſed eius emiſſiõe cãt q̃ddã ꝓportionatũ ãpullis: ceu ſit videre in anguſtis aquarũ trãſitib⁹. ⁊ iõ cũ retinet̃ ſpũs ſeu anhelit⁹: vt dictũ eſt. iõ ſoluit̃ ſingult⁹: calefit eni loc⁹ inde qui circa pulmonẽ: id ẽt operat̃ acetũ: vt viſũ eſt q̃nto. cũ affert calidũ actu ſcd̃m puta a caliditate aliq̃ actuali. Soluit̃ ẽt ſingult⁹ cũ eo q̃ pulmo ẽ calidus: ptes ſupiores cerebri ⁊ q̃ ide ꝯſr reſpiciẽtes pulmonẽ cõp̃rimunt̃: ⁊ declinãt cũ corp̃ calo ỹſus ip ſum: ita q̃ ſpũ cali aggregatiõe circa pulmonẽ retẽto aſ ſternutatiõeʒ: et fit repcuſſio õ ptib⁹ ſupiorib⁹ ad inferiora: cũ ſit mot⁹: vt dcm̃ ẽ fortis. Qr̃ paſſio ſiue ſingult⁹ ſoluit̃.

Problema. Ultimum. Antiqua.

PRopter q̃d qui ſũt criſpi ⁊ quib⁹ capilli tortuoſi vt multũ ſunt magiſ ſimi? Aut q̃ criſpitudo i groſſitie eſt: groſſities aũt i duritie: durũ ãt exiſtẽs corpus calidũ: caliditas aũt nõ facit ſuperfluitatẽ: os autem ex ſuperfluitate: cartilago autẽ os eſt: rationabiliter igitur defectus erit membri: ſignũ autem: pueri enim omnes ſunt ſimi. Noua.

Cur hoies capillo criſpo ⁊ tortili magna ex pte reſimioreſ ſint? An ſi criſpitudo ſita i craſſitudine ẽ ⁊ craſſitudo ñ ſine duritia cõſtat ⁊ dur⁹ ſãguis calidior ẽ: ⁊ calor materiã excreſcere inutilẽ min⁹ patit̃: ⁊ os ex vacãte materia cõſtitit: ⁊ cartilago nõ niſi os ẽ: merito diminutio naſi ꝯſequat̃. Indiciũ etaſ adhibʒ puerilis: ſt. n. pueri oẽs naſo reſimato.

Explicit trigeſimatertia particula.

Quare illi q̃ hñt capillos criſpos ⁊ hñtes tortuoſos vt ad multũ ſunt ſimi⁹ ſimi ſiue naſos cauũ: q̃ʒ hñtes ipos planos rectos. Notãdũ q̃ criſpitudo cãtur a caliditate vehemẽter corrugãte ⁊ ꝯbrẽte: vt calidus nã ⁊ regione: ſicut oñdit̃ inde: vel pororũ tortura: ſʒ. n. q̃ tortuoſe ſum⁹ egrediẽt̃ exterius cauſans capillũ: ſiſr ⁊ is figurat̃. cõplexionẽ ſecũdo. Cãtur ẽt a pororũ anguſtia: ita vt fumus vix poſſit exteriora in capillũ penetrare: ⁊ iõ ſubtilis egrediẽs efficit̃: adeo: vt nõ poſſit cũ fuerit ſotis ſe ſuſtẽtare: ceu filũ notat p anguſti foramẽ deductũ: p capillos igit̃ criſpos audit cãm corũ p̃mã ⁊ ſcd̃aʒ: p tortuoſos võ cãm tertiã. Aut mẽſius vt oñdet̃ p p̃mũ audit ſcd̃aʒ cãm p̃ractaꝝ: p ſcd̃ʒ võ tertiã. Dicit aũt vt ad multũ: pp̃ multiplices cãs occurrẽtes: cum materie etherogeneitate ꝑcipue. Deĩde. (Aut q.) Soluit dicens p̃mo cãm eſſe: q̃ criſpitudo cauſat̃ pp̃ groſſiciem imediate: groſſicies vero cãtur a duricie: duricies autẽ a calido exiccante ⁊ condenſante: nã durũ corp⁹ calidũ extat. vbi aũt viget caliditas nõ accidit ſupfluitas: cõſumit̃ enim ipſa a calido: ita q̃ os: ⁊ cartilago eſt de nã oſſis cũ generetur a ſupfluitate: nã ex ſupflua ⁊ ipuriori gignitur materia in ſperma redacta: vt dictũ eſt de g̃natiõe aĩalũ. nã natura diſpẽſat in partes generandas vt prudẽs iconomicus alimenta in familia. ibidẽ. Deinde. (Rõnabiliter) Cõcludit ſcd̃o dicẽs q̃ rationabiliter hec deductione ꝯſequit̃: q̃ adſit defect⁹ ⁊ diminutio circa ptes naſi vt oſſis ⁊ cartilaginis maxie: eſt eni cartilaginoſus i eius extremo. Deinde. (Signũ.) Tertio p̃bat id ſigno dicẽs: q̃ ſignũ id exiſtẽs eſt: q̃ videm⁹ pueros oẽs fore ſimos prius: pp̃ imperfectã huius partis extẽſionẽ. Sed circa id dubitat̃. q̃ cõſpicio criſpos: ⁊ maxie p̃ma de cã: qui vere ſunt criſpi: nõ ſimos ſed potius aquilinos: ⁊ calidũ etiã nõ cauſat ſimitatẽ: ſʒ potius aq̃linitatẽ: cũ partes extẽdat: vñ calidi natura ſunt ad multũ aquilini: ⁊ nõ ſimi. Dicendũ cũ reuerentia omni magiſtriq̃ʒ obedientia: q̃ ſimitas ꝯtracta nõ cauſat̃ a caliditate nõ faciẽte ac relinquẽte ſupfluitatẽ: ex qua poſſit os naſi ⁊ cartilago ſufficiẽter generari: verũ poti⁹ a caliditate debili multo humido ſuppeditãte quare in nã frigidis cerebris ⁊ locis: naſi nõ parũ ſũt ſimi: calidis aũt aq̃lini: q̃d indicãt pueri flegmatici nõ parũ ſaltẽ accidẽte: ꝓpter eniʒ nãm multã flegmaticã ⁊ calidũ debilius: nõ põt fieri extẽſio naſi: cui⁹ ſignũ eſt: q̃ i regionib⁹ calidis nõ ſolũ naſi ꝓtendunt̃: ſed etiam labia. Dubiũ

Criſpitudo vnde cauſet.

Incipit trigeſimaquarta pticula. de his q̃ ſunt circa os ⁊ ea que in ipſo ſunt.

Problema. j. Antiqua.

PRopter quid hñtes raros dẽtes nõ ſũt lõgeui? Aut q̃ lõgeua plures habẽt: vt maſculina feminis: viri mulieribus: oues ouibus: rari igit̃ dentes videntur ſicut pauciores denteſ hñtib⁹. Noua.

Cur homines qui raris

dentibus ſunt vitā longe agere nequeant? An quia longe animantia viuunt: que dentium ordine predicta ſunt numeroſiore: vt mares ꝙ̄ femine longius. Uiri nanqꝫ diutiꝰ ꝙ̄ mulieres: atqꝫ in pecudū genere ceterorūqꝫ aīaliū pſpici idē videē lꝫ. Qui itaqꝫ rarioꝛ dētibꝰ ſūt: hī ꝛe quaſi pauciores iudicantur.

¶ Hec eſt particula. 34ᵃ de problematibus circa paſſiones dentiū occurrentes: in qua ſiquidē prius repetit. 48.xᵉ ſermone modicum permutato dicens: quare qui habent raros diſtantes dētes nō ſunt longeui vt hītes denſos ꝛ ſoltes. ¶ Deinde. (Aut quia.) Soluit dicens id eſſe quia illa que ſunt longioꝛis vite: plures habent dentes: ſicut maſcu. ſunt longeuioꝛa femi: niſi fuerint coeuntia. de cauſis longitudi. ꝛ breui. vite: vt viri maſcu. ꝛ oues ſunt longioꝛis vite mulieribus ꝛ ouibus feminis: ſed habentes raros dentes proportionantur femi. paucos habētibus: ſed qui habent denſos maſcu. plures habentibus: breuioris itaqꝫ vite ſunt dentes raros ꝛ diſtantes habentes oppoſitis. Et hec quidem ſolutio ſumitur ſimilitudine quadā: ſed que 48ᵃ. xᵉ. ſuit a priori deducta. ¶ Notandum ꝙ dentium numerus diuerſificatur: nam antiquitus plures erant. 32. habentes: nunc. 28. ꝛ in viris magis. 32 an mulieribus. 28. quorum quidam ſunt duales: vt quatuor duo directe ſuperius ꝛ totidem inferius. Et quatuor quadrupli ſuperiꝰ ꝛ inferius lateraliter: preter predictos quatuor canini ſiue oculares ſecus pretactos. ꝛ. 20. molares in habentibus. 32. vel. 16. tantum in habentibus. 28: quorum vterqꝫ. 5. vel. 4. ſunt ſuperius ꝛ inferius: ꝛ horū extremi. 4. dentes ſenſus vel intellectus dicuntur: eo ꝙ plurimum fiunt cum homo incipit intelligere: vt circa. 25. annos. ꝛ inde. Uidi tamē in quodam naſci omni anno ipſoꝝ vnū poſt. 41. annum.

Caſ. p̄.

Dētium numerꝰ diuerſus

¶ Problema. ij. Antiqua.

PRopter qd dētes fortiores carnibus exītes: tñ frigus ſentiūt magis? Aut qꝛ ad poros apti nati ſūt in qbus paucū exñs calꝫ cito a frigore vincitur: ꝛ facit dolorem. Noua.

¶ Cur dentes qui lōge ſolidiores ꝙ̄ caro ſūt frigus āpliꝰ ſentiāt ꝙ̄ caro? An qꝛ meatibꝰ nituntur infiri tenuibus: quoꝝ exiguꝰ caloꝝ celeriter a frigore vincitur: mouetqꝫ dolorē.

¶ Quare dentes cum ſint duriores carnibus ꝛ fortiores: tamen magis patiuntur a frigiditate: in hoc autē qd dicit fortiores carnibus motiuum tetigit: forte enim non eſt paſſibile vt debile. ¶ Deinde. (Aut quia.) Soluit dicens cauſam eſſe: quia dentes apti nati ſunt habere poros plurimos ꝛ multos: quod eorum denotat albedo: ꝛ maxime in calidas inhabitantibus regiones: aer enī ſubingrediens vaporoſius albedinem preſtat. quinto de generatione animalium: in quibus ſiquidem poris modicum inexiſtens calidum. cum ſint frigida natura non minus ꝙ̄ alia oſſa: celeriter a frigore vincitur: ꝛ dolor per ſubitam alterationem inducitur: ꝛ maxime cū de calido pertingat mox in frigidū: id enim pronunciatum eſt dentibus inimicum. aphoꝛ. 5ᵉ. ¶ Notandum ꝙ dentes ſentiūt ſup alſpes corporis duriores: ꝛ qꝛ ſunt debilioris ſenſus: non percipiunt: aut dolent: propter ſolutionem continui: verū propter qualitates actiuas magis: cum ſint ſpiritualiores ꝛ penetrabiliores de facili. de quo Conciliatoris viſum eſt ſufficienter differentia. 43ᵃ.

¶ Problema. iij. Antiqua.

PRopter quid frigꝰ magis ſentiūt dētes ꝙ̄ calꝫ: caro aūt ꝙ̄ noꝛ? Quia qꝛ caro quidē i medio ē ꝛ eucrata dētes vo fridi: ꝗre ꝑrij magis ſentiunt. Aut qꝛ ſubtiliū poroꝝ ſūt: in quibꝰ parū calidū: quare velociter patiuntur a ꝯtrario: caro aūt calida: quare nihil patitur a frigido: calidum autem cito ſentiūt: ſicut enī ignis in igne ſit. Noua.

¶ Cur dētes frigidū āpliꝰ ꝙ̄ calidū ſentiāt: caro eꝫꝰ? Utrū ppea ꝙ caro mediocri tēperatoqꝫ habitu eſt: dētes vero p frigidi ſunt: itaqꝫ rē frigidā ſentire plenius poſſunt. An qm̄ meatibus continētur tenuibꝰ: quibus calor inditus exiguus eſt: itaqꝫ rē aduerſā potius patiuntur: caro quia calida eſt: vt nihil affici a frigido pōt: ita calidum compendio ſentit. Ignis enim quaſi igni adijcitur.

¶ Quare dētes plus percipiunt frigus ꝛ leduntur ab eo ꝙ̄ calido: ſed caro ſe hꝫ ꝯuerſo. nā calidū magis ſentit: ꝛ no ſet i. de. ¶ Deide. (Utrū.) Soluit dicens pmo cām eē: ꝗ caro mediū obtinet diſſēperātiaꝝ: ē. n. eucrata ſiue diſtēperata: ſed dētes vt dictū eſt prius ſunt frigidi: ꝑpᵒ magis percipiūt ꝯriū ſuū ſcilꝫ ſuū. ¶ Id autē noſcꝫ ꝙ dicit ꝯriū potius eſt ſiſe in genere: caro vero cū ſit tēperata nō ab eo ledit exceſſu. ¶ Notādū quoqꝫ ꝙ dicit. vtrū: inducēdo ſolutionē vt dictū eſt ad hoīes ſepe: nō. n. caro ē certe media ꝛ eucrata: ſed potius calida ꝛ humida: vt dictū eſt etiā cōplexionū ſcdo. ¶ Deide. (Aut) Subdit ſcdo cām veriorē dicens cām eſſe: quia dentes poros habēt ſubtiles inſenſibiles: in quibus modicū continet calidū: non enim tantū: vt in carne ꝛ ſimilibus: in qbus latiores exiſtunt: ꝛ ideo de facili patiunt a frigido ꝯtrario: ente modico eorum calido: ſed caro eſt calida cū poris latioribus: in quibus amplius cōtinet calidū: ꝛ ideo nihil patit a frigido: imo contemperatur: ſed nocet a calido: calida enī celeriter pcipiunt calidū: ꝛ ledunt inde: ita ꝙ efficit velut ignis in igne: vt dictū eſt ſepe. vñ ſm Dyoclem. aphoꝛ. 2ᵉ. ſimile additum ſimili concitat in furiā ꝛ accendit. ¶ Dubitatur. qꝛ dicit dentes frigidos: cum natura quadā participent cum oſſibus: que ſunt calida: ſunt enim cauſata a calido aſſatiuo velut tegula in fornace: ꝛ caro frigida: qꝛ frigiditate ꝛ hūiditate ꝯſtructa: de generatione aīalium ſcdo. cuius oppoſitum hic ſentit. ꝛ ab Aui. pmo pma. ¶ Dicendū ꝙ oſſa dentes chartilagines ligamenta ꝛ talia ſi ꝯſiderent rōne factionis: quia ex calido pducta ſunt aſſatiuo cū eo ſint coagulata calida ſunt: ſi vero rōne iam facti eſſe: cum pter ſui duritiē nō afficiant ſanguine ꝛ caloꝛe vt plurima: nō enī ineſt vena neqꝫ arteria illis: etiānūt etiam calidū ignitum eoꝝ. vñ remāſerūt frigida ſicca: ꝛ hic medicoꝝ eſt intellectus: etiā pnūciant frigida oſſa: caro etiā pōt cōparari ad generationē pinguedinis. ꝛ ſic generatur a calido: ꝛ eſt calida: vel oſſis eiqꝫ ſimilium: ꝛ tunc frigida: ꝛ ſic patet.

Dbus

¶ Problema. iiij. Antiqua.

PRopter quid lingue ſūt ſignificatiue mltoꝝ: eteni febriū: eteni acutis egritudinibus: ꝛ ſi lare aſſinis ꝛ variarū oniū varie? Aut quia

hūiditatis receptiuū ⁊ ſup pulmone poſita eſt: vbi ṗncipiū ē febrib⁹: multoꝝ coloꝝ ſiūt oia: pp multā colorationez hūidoꝝ. tigunf aūt primo: p qḋ primū colaf. lingua aūt glādes: aut pp ſpōgioſaz eſſe: colligunf eni: eſt eniz glando ſicut ſtercus indigeſtū. Noua.

¶ Cur lingua rep idex plurimū eē pōt. Nā ⁊ febris ardētioris ⁊ grādinū ſi q iſūt: ⁊ pecoris verſicoloris varia ē? An q: humoris capiēs ē: ⁊ ſup pulmone poſita: vñ febriū ṗncipiū ducif. Verſicolorū āt rō referri ad humoꝝ varietatē dz. Inficitur tñ id primū per qḋ humor primū manat colaturqꝫ. Cuius gñis lingua eſt. Grādines vo lingua ppea ꝯhit: qḋ inanis ſpōgioſaqꝫ eſt. Quippe cuz grando veluti varus icõcoctus cruduſqꝫ parte interiore corporis naſci ſoleat.

¶ Quare lingue habēt multa denotare: nō quidē ſermone velut in. xi⁰. ſed ſubā q̄ntitate ⁊ maxie qualitate: puta colore: nā ſignificant in febribus q̄z multū: ⁊ vſr egritudinibus ⁊ ṗcipue acutis: poſito ēt q ſint relaxate molles gland. b⁹ plene: ita vt etiā in aliis aialib⁹ ⁊ maxime ouib⁹ eū fuerunt colores varij varietatē notet piloꝝ. vt qnto de gñatiōe aialiū. Quid aūt ſit lingua viſuz eſt. 32. 3⁰. ¶ Deinde. (Aut q.) Soluit dicēs cām eſſe: q: lingua eſt ſuſceptiua humiditatis. nez ipſa ſit eſt ſup pulmōis extremitatē: puta trachee artarie: ac ēt yſofagi: recipiēs vapores fumos a pectore ⁊ vētre: vnde in febre maxime ⁊ i alijs paſſionib⁹ receptiua eſt multoꝝ coloꝝ: pp diuerſa in ipſa ꝯſcendētia hūidi tincta prius calore vel humore i p̄fatis locis. vnde ab his tīgīt a ṗncipio a quo ſuſcipit colorē: ⁊ merito: q: poſt linguaz ſunt glandule nālr ſicut due amigdale: ⁊ vſr caro glandoſa: que eſt in radice lingue: que ſunt carnes ſpōgioſe molles receptiue de facili: in qb⁹ p̄dicta colligunf hūiditas ꝯdēſanf varietatis poſtea receptiua coloris: hui⁹ aūt glādoſitas circa linguā retro exiſtēs eſt i ipſa velut qḋdā ſtercus exiſtēs in inteſtinis mīme digeſtū. Unde ſm q ipſum receptiuū eſt diuerſoꝝ coloꝝ ſube ac quātitatis: ita ⁊ glādo lingue. ¶ Notādū q in paratis ad leprā ⁊ in exiſtibus multiplicanf hmōi glādes: denotātes eā futurā vel iā exiſtētē: qḋ etiā reperif in porcis: ⁊ iō vltramontani: in qbus hec paſſio viget etiā in eis: cū ipſos emunt: rimantur ſi his abundant: tūc enim ipſos leproſos indicant ⁊ ineſibiles.

¶ Problema. v. Antiqua.

PRopter qd lingua dulcis qdē nō ſit: amara āt ⁊ ſalſa ⁊ acetoſa? Aut q: corruptiones he ſūt: naturā āt non ſentiunt. Noua.

¶ Cur ligua amara ſalſa ⁊ acida fieri pt: dulcis ñ pt? An q nāe corruptōes iſthec ſt. Cōſtātiā vo ipaz nāmqꝫ ſentire neq̄q̄z fieri pōt

¶ Quare ligua nō reddif saporis dulcis ſz amari ſalſi acetoſi. ⁊ vſr ois indifferēter pter hūc ⁊ vnctuoſū ꝓpiquū ei. ¶ Deīde. (Aut q.) Soluit dicēs cām eſſe: q: alij ſapores a dulci: ac ēt vnctuoſo ſūt corruptiōes q̄dā ⁊ exceſſus: q̄re lingua pcipit ipos: ſz dulcē cū vnctuoſo nō ſentit: eo q nālis exiſtit ⁊ ꝯſuet⁹: q̄z mīme. n. alterat q talis. ¶ Sz ꝯ. flegma dulce compoſitū ex flegmate naturali ⁊ ſanguine multotiens in reumatiſmis ⁊ ſaliuā ſentitur huiuſmodi. Aui. primo prima. ¶ Dicendū q aut ſermo verificatur vt ad multum: aut q illud flegma dulce innaturale extat: neqꝫ ſentitur pure dulce: ſed cum inſipiditate aliqua flegmatis ratione: licet ſanguine dulcis.

Dubiū

¶ Problema. vj. Antiqua.

PRopter qd quotcūqꝫ colores hz coriū: tot hz ⁊ ligua? Utrū q: vna pars eſt tāq̄z aliud quid exterioꝝ ſed intus circūaſſumif: pp id aūt qḋ ſubtilis eſt: ſicut cutis ⁊ parua variatio ſit? Aut q: aq̄ eſt: qḋ facit mutare colores: lingua aūt maxie patif a corpore. Noua.

¶ Cur totidē colorib⁹ lingua euariat quot cutis? Utrū q ea quoqꝫ in mēbrorū numero exterioꝝ recipitur: quāq̄z i ore abdita ē. Verū q: pretenui cute integif: vel minima i ea varietas deprehendi pōt. An q aque ratio ē que facit vt colores mutentur: lingua autez affici ex potione maxime poteſt.

¶ Quare totidez coloribus coloratur pellis ⁊ que in ea vt pili quot ⁊ lingua. vnde de generatione animalium. 5⁰ linguam oportet extimare ſicut vnaz particularum extrinſecarum eſſe: nō qḋ in ore velatur: ſed vt manum aut pedes: quare quia variorum pellis non vnius coloris ⁊ eius que in lingua pellis huius cauſa: ⁊ ideo quia pellis lingue non eſt pure extrinſeca neqꝫ intrinſeca: ſuper vtrāqꝫ partem hz ſignificare. Quare non immerito dictum eſt quarto q multorum eſt ſignificatiua; licet difficile ſit ipſius colorib⁹ noſcere complexionē ſtomaci ⁊ oculi cōplexionem ⁊ cerebri. Aui. ſcḋa primi: ꝓpter diuerſitatē cōplexionis ⁊ etherogenitatem materie. ¶ Deinde. (Utrum) Soluit dicēs prio cauſam eſſe: quia lingua eſt ſicut pars quedam tanquā earum que ſunt extrinſecus: licet coaſſumatur interius ⁊ ore cōcludatur: ⁊ ideo quia lingua tota ſubtilis eſt ſube: ſicut cutis exterior: parua diuerſitas accidit inter iſtas: imo vt ad multū alteratur vt aliud ſicut dictū eſt quinto de generatione. ¶ Deinde. (Aut) Dat cauſam certiorē dicens id eſſe: q: aqua que aſſumitur, eſt illud qḋ cauſat varietatem in coloribus: ſed lingua eſt illa partium que maxime patitur paſſione corporis quacūqꝫ: ⁊ precipue cuz aqua ⁊ vniuerſaliter aſſumptuz pertrāſeat ſuper illam mollis etiam ⁊ rara eius exponitur ad extra non raro. Unde hyſtoriaꝝ 3⁰ quedam permutant animalium colores piloꝝum ſm permutationes aquarum: hec quidem eniz alba fiunt: hec āt nigra eadē: nā in multis locis ſunt tales aque: quas bibētia ⁊ coitū a poſt potū nigros generāt agnos: ſicut eſt fluuius frigidus vocatus in calcidica tracie: ⁊ i archadia ſūt duo fluuij: quorum vnus oues reddit albas: alter vero nigras: putaf etiā ſcamandrus eas xantas facere: ꝓpter qḋ Aui. pro ſcamandro xantum appellare ipſum.

Effectus aquarū varius.

¶ Problema. vij. Antiqua.

PRopf qd ex ore ⁊ calidū ⁊ fridū reſpirāt: flāt qdē. n. fridū: anhelāt aūt calidū? Signū aūt q: tale facit ſiqs ꝓpe os agit quis manū: vtrobiqꝫ motus aer frigidus: flās aūt mouet aerē nō coadunate: ſed p os anguſtū: modice, autē anhelās multū mouet exteriorē: i quo

calidū qđ ē ex ore nō vr̄: pp paucitatē: anhelans aūt coadunate reſpirat: pp qđ calidū: eſt enim flatio in differēdo cōuerſionē: anhelatio autem coadunati reſpiratio. Noua.

¶ Cur halitū ex ore tū calidū tū fridū reddere poſſum⁹. Quippe qui frigidā efflemus: calidā vero exhalem⁹. Indiciū ꝙ man⁹ ori admota exhalanti calefieri pōt? An vtrūq; mō aer cōmot⁹ calidus ē. Sȝ qm̄ qui efflat nō vniuerſum aera mouet: ſed ore anguſtiori extringit: paucū expirat: qđ multū externi aeris excitat: itaq; calor ori pfect⁹ paſſus i eo ſuā exiguitatē deliteſcit. Atq; exhalat vniuerſum: ob eāq; rē calidiorē expirat. Eſt eni efflatio ſpiritus ſtrictum protruſus: exhalatio vero ſpiritus vniuerſum profuſus.

¶ Quare hoīes expirāt p os calidū ⁊ fridū: cū tn̄ ſint ꝯria quoꝝ diuerſa ē rō. ¶ Deīde. (Aut flāt) Soluit dicēs cām eē: qꝛ ipſi pflant frigidū ex ore: ſed ānhelāt calidū: ⁊ id poſſibile: cū nō ſint ꝯria: qđ ſigno monſtrat: naȝ ſi quis appropinquet ori illud in qđ anhelat: calefacit ipm: puta manū pꝑe os: qꝛ per parū mouet aerē. nā hic mot⁹ quocūq; mō ſentit frigidus vt viſum eſt: ſȝ ille q pflat mouet aerē coadunate ⁊ multū vna vice: ſed parū ſpūs calidi vaporoſi cū flat coangustatis labijſq; ꝓtenſis: per oppoſitū vo: q paulatine anhelat multū cōmouet ſpūs calidi vaporoſi ꝺducendo in aerē exteriorē ore dilatato: in quē calidū ſuſcipit: qđ ex ore ꝓducit ſed qꝛ exufflans vt dictū eſt ore denſato multū mouet aerē: qđ educit calidi vaporoſi extro: ſtūȝ nō apparet eē calidū: imo potius frigidū: pp paucitatē ipſi⁹ ſed per oppoſitū vt pretactū eſt: flans ſiue meli⁹ anhelans nō coadunato ore ſȝ amplrato reſpirat: ⁊ iō ſentit calidū. Qđ oſtendit. perflatio eni cauſat: eo ꝙ aer in eius conuerſione ⁊ motu differat ⁊ ſeq̄ſtret: ita vt non ſimul ⁊ coadunate congrediatur ſed diuiſim: ſed anhelatio eſt reſpiratiō cum vna emitit ⁊ coadunate: ad ſummū ſiquidē in hoc errat: qꝛ frigidū foras demandat ore ex ſufflatione: anhelitu vero calidū: q nēpe modicū educit ſpiritum extra ⁊ celeriter: p ꝯñs etiā que de longe: q̄re infrigidatus percipitur talis: anhelatione vo multus foras educitur ⁊ ex inde tardus ac de ꝓpe. vnde adhuc calidum remanens ꝑcipitur hmōi: ⁊ de hoc qdem tactum eſt etiam. 47°. 26.

Perſlatio qd: ⁊ quid anhelitus.

¶ Problema. viij. Antiqua.

PRopter qd ſi vehemēter ⁊ coadunate expirauerit ipotētes ſūt iteȝ expirare: ſilr āt ſe hȝ ⁊ i reſpirare: ipotētes. n. ſūt bis ꝯſr facere ipȝ? Aut qꝛ hoc quidē pulſio quedā eſt: aliud āt collectio loci vſq; ad aliquid eſt poſſibile fieri: manifeſtum igitur ꝙ permutatim neceſſe eſt vtraq; fieri ⁊ impoſſibile bis conſequēter. Noua.

¶ Cur ſi vehemēter vniuerſūq; expirarim⁹ iterū expirare nequeamus: qđ idē in inſpirādo etiam accidit. bis enim ex ordine id facere nequimus? An qm̄ alterum dilatatio alterum cōtractio loci eſt. Jccirco quadā tenꝰ non vſq;quaq; protrahi poſſunt. Cōſtat igitur ambo viciſſim fieri eſſe neceſſum. bis vero ex ordine poſſe neutrum.

¶ Quare ſi qui vehemēter ⁊ coadunate expirauerint aerē foras emittendo: nō poſſunt adeo fortiter ⁊ coadunate cōſimiliter indē i extra: ⁊ multo minus. 3°. expirationē deducere: qđ etiā in reſpiratione accidit: non eni bis poſſūt fortiter ⁊ coadunate aerē intus ſuſcipere: qđ ꝓbat. nā impotentes ſunt bis duos actus adeo validos ꝯſimiles facere: imo ꝯſequēter ſubſequit: ꝙ poſt vnū iſtoꝝ vt iſpirationē ſubſequitur alius vt expiratio ⁊ econtra ſo. ¶ Deinde. (Aut qꝛ) Soluit dicēs cām eē: qꝛ expiratio eſt quedā depulſio ⁊ coactio aeris capinoſi vt foras egrediatur: ſed inſpiratio eſt collectio ipſius ⁊ aggregatio in loco: quod eſt poſe fieri vtcūq; ad aliquid: puta dum aīal vixerit: q̄re ꝑmutatiȝ ſiue viciſſim neceſſe ſit vtrunq; fieri: cū ipoſe ſit cōſequenter vna vice poſt aliā bis inſpirare aut expirare: cum virt⁹ inſpiratiōis ⁊ expirationis ſit terminata vigore: ſȝ dilatationem ⁊ conſtrictionem muſculoꝝ pectoris cum adiutorio etiam eorū qui ventris: deficit etiā in expiratione tādē mā emittenda: ⁊ inſpiratione ipſius ſuſceptibilis receptio.

Expiratio ⁊ inſpiratio quid ſit.

¶ Problema. ix. Antiqua.

PRopter qd altero loco exiſtēte ſȝ quē pot⁹ ⁊ cibi tranſeūt ⁊ ſm quē ſpiram⁹: ſi maiorē cibū degluti uerim⁹ ꝑfocamur. Nihil vtiq; eſt incōueniēs: nō eniȝ ſolū ſi quid cadat in locū hunc: ſȝ ſi adhuc opīletur: ita magis ſuffocamur: hec iuxta ſe poſita ſūt: ſȝ qđ cibos recipimus: ⁊ ſm qđ ſpiramus: qn̄ igit ceciderit maior morſellus: ⁊ que reſpirat opilatur: ita ꝙ non eſt ſpiritui exitus. Noua.

¶ Quā ob cām cū alius loc⁹ ſit qua cib⁹ potuſq; trāſeūt: alius qua ſpiram⁹: vbi grādiorē bucellā deuorauimus ſtrāgulemur? An nihil abſurdū id eſt: non enim modo ſi alicuius interuentu locus ſpirādi ſtipatus ſit: verū ⁊ ſi abductus ſit extrinſecus eque imo magis abſtrāgulamur. Hec vero prima inter ſeſe poſita ſūt quo cibū excipim⁹ ⁊ q̄ ſpiramus: quare vbi iuſto āplius fruſtū incidit locum ſpirandi proximum adducit inſtringitq;: vt via ſpiritui omnis denegetur.

¶ Quare cum alter ſit meatus per quem cibi ⁊ potus pertranſeunt in ventrem vt yſophagus: ⁊ ſm quē anhelam⁹ vt guttur: ſi accidat quādoq; nos deglutire maiorē quātitatem: ita ꝙ opilet meatū non ſolum meri verū tracheę arterie: ꝑfocationē ⁊ ſtrāgulationē icurrim⁹ ita vt aliqui comedētes ſuffocent confeſtim taliter: ita ꝙ aliqui ſepulti in monumentis inde viſi ſunt reuiuiſcere. ¶ Notādū vt indicat auctor: ꝙ cib⁹ ⁊ potus trāſeūt p eūdē meatū: puta meri: ſȝ agreſtiores putēt p ipſum cibū deferri: p tracheā vo potū. Unde partiū 3°. deriſibile id oīno vr̄ dicere: ꝙ per tracheā ſuſcipiāt aīalia potū itus: cū nullus ſit meat⁹ a vētre in pulmonē: adhuc ꝙ talis trāſeat in vētrem p ſtomacū nobis īdicat vomit⁹. Uñ ſubdit ꝙ forte ſtultū ſit ſtultos ſmones multū exqrere. ¶ Deīde. (Aut qꝛ) Subdit dicens ꝙ nō eſt oīno icōueniēs qñq; ſi cibus vel potus tm̄ cōcidat ī meatū huc anhelitus: dūmō nō ſtet: ſed mox expellatur: ſed

Nota pulchrū dictum.

latur: ſed

latur: ſʒ icōueniēs ⁊ piculoſuʒ ſi cū ei⁹ caſu opilationē tan tā iducat: ex q̄ ſuffocationē icurram⁹: qȯ merito pōt ↄtin gere. nā hi duo meat⁹ lʒ p alteꝝ coꝝ vt artariā nō tranſeat groſſuʒ ⁊ maxie cib⁹: q2 tñ ſunt ſibi affines ita vt ſint cōti gui ſcōm q̄ cib⁹ ſuſcipiť ⁊ pot⁹ ⁊ anhelit⁹ cōpletur: p meri groſſius trāſiēs cōp̄mit tracheā adeo: vt puet anhelitus q̄ſiq̄ꝫ opilatione: qȯ accidit cū grādioꝛ bolus ⁊ ineq̄lis du rus ↄciderit in meri: adeo q̄ meat⁹ anhelit⁹ obtrūdeť intan tuʒ: q̄ ſpūs nō poſſit ingredi. q̄re tunc accidit p̄focatio. ¶ Nōn⁹ q̄ ne hoc accidat ingeniata fuit nā tracheā con ſtruere nō ex anulis integris: ſed ſemicircularibus tantuʒ fere vt paniculus concidens inter eoꝝ vacuitates poſſit ſubmitti: ⁊ meri cedere alimēto per id tranſeunti.

Trachea q̄d ſit.

¶ Problema. x. Antiqua.

Propter q̄d quicūq̄ꝫ hñt ſectionē que eſt p manū per totā magis lō geui.⁊ Aut q2 inarticulata breuis vite ſunt ⁊ ībecillia: ſignū autē im becillitatis iuuenia: breuis vite eni aquatica manifeſtū q̄ articulata eē ſōo: talia aūt quoꝝ ⁊ nā inarticulata maxime articulanť. man⁹ aūt interius inarticulatum. Noua.

¶ Cur hoies qui virgulā ſue palme ductaꝫ p totā latitudinē hñt: vite lōgiſſime eſſe poſ ſunt.⁊ An q2 breuis etatis ībecilliaq̄ꝫ ſunt: q̄ artuū beneficio carent: ībecillitatis indiciuꝫ etas prima atq̄ꝫ tenerrima affert. Vite autē breuis teſtimoniū dat genus oē aq̄tile: q̄ cū ita ſint coartata cōpactaq̄ꝫ oia ē ſeſe habere liq̄do eſt. Quo i genere illa etiā ſunt que cū ex natura artibus maxime careant: articula ri tñ contigerit. Palme aūt partē interiorē penitus carere articulo certum eſt.

¶ Repetit 49ᵐ x⁹ p̄ticule: cuı⁹ q̄dē ex̄pō ſufficiēter p̄ceſſit.

¶ Problema. xi. Antiqua.

Propter quid lōge reſpirare attra hentiū q̄dē intro ſpiritum contra hitur venter: reſpirantibus autēꝫ repletur: probabile autem eſt ↄ trario accidere.⁊ Aut q2 reſpirantibus q̄deꝫ compreſſis lateribus: deorſuꝫ ſicut inflatio nes tumere videntur. Noua.

¶ Quā ob cām dū lōge ſpiramus vēter tra hētib⁹ adducit: reddētib⁹ diducit atq̄ꝫ reple tur. Veri enim ſile dixeris eſſe vt ē eueniat.⁊ An q2 cum reſpiramus vēter adductis co ſtis in imū cōp̄mit: ꝫ iccirco diſtendi in am pliorem molem folliū inſtar appareat.

¶ Quare ſiq̄s diutius ⁊ lōgius anhelat ſiq̄dē ſic cū ſpūm ſuſcipit intro: ſuꝫ ↄ̄bitur vēter interioꝛ ⁊ ſubminoꝛ: an vi: ſi aūt expirat ipſuꝫ foras vēter p̄tactus vꝫ repleri ac intume ſcere: cum tñ potius rōnabiliter videatur debere contingē re ecōuerſo: puta q̄ attractione aeris itra pectus vēter in tumeſcat: ⁊ edu. tione eius foras ↄ̄ſtringatur. ¶ Deinde. (Aut q2.) Soluit. d. cām eſſe q2 cū expiratur foras. ſ. ſpiri tum emittēdo: cōp̄mūtur latera pectoris propter euacua

tionem eius: ita vt ſpūs remanēs quis cogatur deorſuꝫ tē dere: vñ vēter tanq̄ꝫ inflatus itumeſcere vꝫ: cū aūt attrahi tur de foris ſpūs: repleť pectus ſic: vt verſus ipſuꝫ vēter cō ſtringatur: ſuū tumorē ſibi ↄtribuens: qȯ fit muſculis ven tris laboꝛātibus: tunc in dyafragmatis ſuſtentatione.

¶ Problema. Vltimum. Antiqua.

Propter quid reſpiram⁹.⁊ Aut ſi cut humidū in vētoſitatē diſſolui tur: ita ſpiritus in ignē qui eſt nāe calidus: qñ multū ſpūs ignem fa ciet: dolorē facit: poris aūt ⁊ tumorē: p̄pter qȯ expellimus ignē cū ſpiritu: qñ autēꝫ erit ſpūs ⁊ ignis reſidentibus poris ⁊ īfrigida tis: dolores fiūt: attrahimus ſpūm: ⁊ iteruꝫ eleuātes ſpūs poros ⁊ clamātes iterum fit ignis: ⁊ iteꝝ dolētes emittimus: ⁊ vſq̄ꝫ i finē hoc opatū: ſicut ⁊ palpebramus vt īfrigide mus corp⁹ oculi: ⁊ areſieri: ⁊ ābulamus igiť accendētes ambulatione itellectū motu au tem intellectu ipſius: hoc mō circa reſpira tionē facimus ingeniātes aerē attrahere re ſpiramus: ⁊ iteꝝ attrahimus. Noua.

¶ Quā ob cām ſpirare neceſſe habeamus.⁊ An quēadmodū humoꝛ diſſolui in ſpūꝫ po teſt: ſic ſpūs tranſire pōt in igneꝫ: caloꝛ ītaq̄ꝫ nālis vbi bonā ſpūs partem in ignē cōuer tit: dolorē admonet: atq̄ꝫ ēt meatus diducit ⁊ ampliat. Quāobrem ignē cū ſpiritu expel lere cogimur: q̄bus extruſis: meatus ē̄hun tur atq̄ꝫ refrigeranť: Itaq̄ꝫ doloꝛ iterū tētat. Rurſum igiť aereꝫ trahimus atq̄ꝫ vbi poſt hac ſpirādi meatus patefecimus. vocemq̄ꝫ reddidimus: ignis iteꝝ oriť: atq̄ꝫ iteruꝫ p̄e dolore ſpūm reddimus: Idq̄ꝫ viciſſiꝫ ordie ppetuo agimus: ſicuti ēt palpebras agitare ſolemus: vt corpus oculoꝝ refrigereť affi ceturq̄ꝫ. Et vo cū ābulamus igneꝫ ſſui nr̄o at tēdimus. ſ. ex ordine gubernādi atq̄ꝫ regen di: quē vis nr̄a intelligēdi p̄cōmode aſtruit hūc ergo in modū ſpirandi quoq̄ꝫ vſuꝫ exe quimur. Ingenio q̄ppe trahendi aeris red dimus: atq̄ꝫ ilico rurſum attrahimus.

¶ Explicit trigeſimaquarta particula.

¶ Quare anhelamus. ¶ Deinde. (Aut.) Aſſignat cauſā dicēs: p̄mo id eſſe: q2 ſi ſicut humidū inſpiratur a calido ⁊ diſſoluiť in ventoſitatem: ita proportionabiliter hic ſpūs vētoſus diſſoluiť in ignē ſiue fumū iflāmatū ⁊ ſubtiliatū qui calide exiſtat nature relatione: ⁊ maxime cum ſpūs am plior cōuertitur in ignē: tunc eniꝫ extēſione ſoluta ↄtinui tate ⁊ ſubita alteratione dolorē in pectore iducit: ⁊ tumo rem ſiue extēſionem in cōcauitatibus euſdeꝫ: ⁊ iō ne talia cōtingant: expellimus ſpūm ignitum cūꝫ anhelitu: deinde do cū huiuſmodi ſpiritus ignitus exiuerit cū anhelitu: re ſidet pori ⁊ ſubſidēt: ita q̄ ex infrigidatione eius euacuatio ne dolores fiūt: ⁊ iō deinceps attrahimus ſpūm anhelan

do taliter: vt inde ſpiritu aſſumpto eleuante poros extendente ac cōcitante pre clamore iterū cōtingit ſpūm igniri: ⁊ inde dolentes vt antea efferimus: ⁊ poſtea denuo attrahimus: ⁊ ita deinceps ſucceſſiue continue opamur vſq₃ in finē vite: ſine eniȝ anhelitu viuere nō cōtingit. Vn̄. 5. meta. neceſſariū dicitur ſine quo nō cōtingit viuere: eq̄ſi cōcauſali vt reſpirare. ℭ Deinde. (Sicut.) Declarat 2° dicēs q̄ id euenit ſicut nos palpebras oculoꝝ mouemus: vt eos infrigidemus ⁊ cōtemperemus: neq₃ cōtinue id facimus: tunc naq₃ propter motū ad quē ſequeretur reſolutio areſcerēt. Similiter et cum ambulamus accendūtur ⁊ inflāmātur propter ambulationē ea q̄ ſunt virtutis motiue: ⁊ hoc nō ſolū: imo ſenſitiue interior: ita q̄ et virtus cōpatitur intellectiua: ⁊ id et repreſentando nobis obiectū: moto autē intellectu ne ignatur olno ⁊ deſtruaſ quietaſ tandē. ℭ Deinde. (Hoc mō.) Applicat ad propoſitū tertio dicens nos etiā taliter circa anhelitū facere ingeniādo aerē attrahere p̄: ꝑius eniȝ fit inſpiratio q̄ȝ expiratio lib° de iſpi. ⁊ reſpi. oꝫ de expiramus ⁊ denuo iterū attrahendo inſpiramus.

T. cō. 6. ⁊ ibi doctiores.

ℭ Incipit trigeſimaquinta particula: de hiis que circa tactum.

ℭ Problema. Primum. Antiqua.

Ropter qd magis orripilamur altero tangente nos quodāmō: q̄ȝ nos tāgamus nos? Aut qꝛ magis ſenſitiui ſumꝰ extranei q̄ȝ proprij cōnāle aūt iſenſibile ē: ⁊ terribiliꝰ occultū ⁊ magis ſtupefactiuū: timor aūt infrigidatio. aliena aūt ad propriaȝ vtraq₃ hec habet: etiā olno aūt paſſiuū vnūquodq₃ aptuȝ natū eſt: aut magis aut ſoluȝ ab alio eſt: aut ipſiꝰ: ſicut ⁊ in titillare accidit. Noua.

ℭ Cur in horreſcere magis ſolemus: cū aliꝰ modo quodā nos tangit: q̄ȝ cū nos ipſi tangimus? An qꝛ tangēdi ſedes rem plenius externā q̄ȝ ſua ſentit. Nō enī natiuū atq₃ inſitum eſt id ſenſum effugit. Quinetiā quod clanculo atq₃ ſubito fit: terribiliꝰ certe occurrit. Metus aūt refrigeratio quedā eſt: at vo tactus extraneus pre ſuo vtrunq₃ id habet. Deniq₃ affici vnūquodq₃ ab alio vel tantūdem vel magis aptum natura eſt. Quod et in titillando conſtat accidere.

ℭ Iſta eſt particula 35°. in qua querūtur problemata circa ſenſum tactus: prout diffunditur per totuȝ corpus dicens primo. Quare plus orripilamur ⁊ cōtrahimus nos q̄ſi refugientes: q̄n aliqs tangit nos quodāmodo. i. ſuauiter: ſi enim fortius tāgit nō orripilamur verū potius dolemus q̄ȝ q̄n nosipſos tangimus tali modo. ℭ Deide. (Aut qꝛ.) Soluit dicēs cauſam eſſe: qꝛ amplius ſentimus illud qd̄ ē nobis extraneum inſuetū: q̄ȝ illud qd̄ eſt proprium familiare: nam contrario modo ſe habet qd̄ eſt naturale: illi qd̄ eſt extraneū ⁊ inaturale: qꝛ ſicut id ſentitur: ita hoc inſenſibile: Cuius ratio eſt: qꝛ ſentire ɔſiſtit in quadā alteratione ⁊ paſſione: quoddaȝ enim eſt pati: 2° de aīa. ⁊ 4° de metha. hoc aūt in cōtrarijs fit ⁊ non in ſilibus: vnō tactus nō ſen

T. 2. alt.

tit corpus bene tēperatum ex niue ⁊ aqua feruētiſſima: qꝛ nō patitur ab eo. cōplexionū ⁊ pma pmie: ⁊ adhuc cuȝ tactor occulte tāgit: ⁊ quaſi furtum: vt nō ꝑcipiatur prius a nobis qui tāgimur: terribile videt magis: ita vt ſtuporē ſiue timorē incurramus. Vn̄ Auic. 2° primi. ſi aqua calida minus tn̄ proijciatur ſup aliqd̄ corpus calidius repēte illo inſcio: patietur orripilationē ⁊ merito: qꝛ ex hō timore cōtingente in tactu extranei: ɔtingit infrigidatio quedā: pp fugā caloris ad intra. ſic enim ſe hȝ tactus extraneus ad ppoſitum: qꝛ in ipſo concurrūt hec duo: puta timor ⁊ infrigidatio: et ſi tactor frigidus nō exiſtat: nō aūt a ſeipſo: niſi fortaſſe qui tāgens ſit frigidus vehemēter: nam vl̄r vnūquodq₃ qd̄ aptum natum eſt pati: aut tn̄ patitur ab alio: vel magis: a ſeipſo aūt non patitur: aut minime: ſicut accidit vt patebit conſequenter in eo qd̄ eſt titilare.

ℭ Problema. ij. Antiqua.

Ropter qd titillanſ in aſſellis ⁊ inferioribus pedū? Aut pp ſubtilitatem cutis. Aut qꝛ incōſuetus ē ibi tactus ſicut hoꝝ ⁊ auris. Noua.

ℭ Cur in alqs ⁊ pedū veſtigijs titillamur? An pp cutis tenuitateȝ: an qꝛ tactus earum partium inſolens eſt: vt etiam auris.

ℭ Quare hoīes in ſubaſſellis ⁊ plātis pedū titulationes incurrunt cū leuiter tanguntſ ab alqs. non ſic aūt in partibꝰ reliqs. Eſt aūt titilatio motus qd̄ ſuperficialis in quo iſtingit vt refugiat ⁊ reſiſtat tāgēn. (Aut) ſoluit. d. id ɔtigere i ſubaſſellis pp ſubtilitatē que eſt in cute partiū: vel qꝛ non eſt cōſuetū q̄ aliquis eas tangat: ſunt enim occulte tecte; ſicut enim nō eſt vt ad multū conſuetū q̄ aliqs tangatur in pedibus ⁊ cruribus: qd̄ aūt incōſuetum ⁊ extraneuȝ inducit titulationes: ſicut dictū eſt orripilationē cauſare: aut fortaſſis plante titilant pedū ꝑpter terminationē neruorum in eos ⁊ maxime ſenſibiliores. ℭ Deinde. (De hoc ſi beſtiano.) .G. inquit in de motibus liquidoꝝ: riſus excitatur ex eo q̄ ſupficialis tangūtur loca ſubaſſellarū ac vole pedū: non qdē ſub hoc caplo cōprehēditur: neq₃ video q̄ ad cognoſcendā cauſam propter quā ſi tangatur hō loca: hō mouentur motu velut cum aliquid videatur riſibile vel auditur: ⁊ de hoc inidem 6° ⁊ 8°.

Titilatio quid ſit.

ℭ Problema. iij. Antiqua.

Ropter qd horreſcunt nō i eiſdē oēs? Aut qꝛ nō in eiſdē oēs delectamur: ſicut neq₃ triſtamur i eiſdem oēs: ſimiliter aūt nō horreſcimus in eiſdem: eſt enim eadeȝ infrigidatio quedā: ꝑpter quā hi quidē tunica mordicata horreſcunt: alij vo cuȝ ſerra acuitur: aut cum ſerrat: alij auteȝ cum pumex ſeccatur: alij vo cum lapis teritur. Noua.

ℭ Cur nō eiſdē in rebus inhorreſcere oēs ſoleamus? An quēadmodū nec in eiſdeȝ oēs delectamur: nec in eiſdeȝ angimur oēs: ita nec in eiſdē oēs horreſcimus. Quedā enim refrigeratio equa oibus rōne inuehiſ. Sed alij tn̄ cū veſtis rumpiſ inhorreſcūt: alij cū ſerra vel acuitur vel trahiſ: alij cū pumex ſecatur: alij cū lapillus mola perfrangitur.

¶ Quare hoies incurrũt horroꝛẽ non oẽs in eiſdẽ locis ſed in differentibus. ¶ Deĩde. (Aut quia.) Soluit ſuppoſito quodam ſimili dicẽs: ꝙ quẽadmodũ nõ delectãtur indifferenter omnes in eiſdẽ rebus: imo quidam in quibuſdã: alij vo in alijs: neqꝫ ſilr propter eaſdẽ: ſed differẽtes triſtamur: eodem modo non horreſcimus omnes in eis locis ac propter eaſdẽ res: lꝫ enim infrigidatio ſiue horripilatio ſit in ſe quaſi eadẽ: diuerſificatur tamẽ penes ſubiecta quibus occurrit: ita vt aliqui horripilẽtur ꝑꝑ tunicã aſperã puta: cilicũ quo ſunt induti: alij aũt nõ: vt q duri ſenſus ꝛ ꝯſueti ſicut heremite: qdã vo patiunť horroꝛẽ ex ſonitu ſtridoroſo ſerre cũ acuitur aut ẽt cũ aliqd duꝝ ſtridens ferrať: alij vo cũ pumex fortiter fricať: nõnulli vo cũ lapis ꝯterit: ꝛ de hoc tactũ eſt ſufficiẽter. 8° ꝓblemate 7ᵉ particule.

¶ Problema iiij. Antiqua.

PRopter qd in eſtate quidẽ exiſtẽte calida: hyeme vo frigida: corpora tangentibus ſunt frigidiora eſtate ꝙꝫ hyeme? Utruꝫ qꝛ ſudor ꝛ humectatio infrigidant corpora: hoc aũt in eſtate quidem fit: in hyeme vo nõ: aut qꝛ repercutitur ecõtrario frigidum ꝛ calidum tempore ꝛ intro fugit in eſtate. ꝑpter quod ꝛ ſudorez effudit: in hyeme aũt cooperit frigus ꝛ exalat corpus ſicut terra. Noua.

¶ Quam ob cauſam cũ eſtas calida hyems frigidiſſima ſit: corpora tactu frigidiora per eſtatem ſint ꝙꝫ per hyemem? Utꝝ qm̃ a ſudore refrigerari corpora poſſint: qui vt fieri per eſtatẽ ſolet: ſic ab hyeme alienus ẽ: An quia in contrarium tempori: tum frigori: tũ calor circũobſiſtit: intuſqꝫ per eſtatem calor refugit: Itaqꝫ ſudorem poteſt exprimere: ꝑ hyemem vo vim frigoris arcet: et corpus perinde quaſi terra euaporat.

¶ Quare cum eſtas ſit calida ꝛ hyems frigida: ſi corpora noſtra tãgantur: tñ frigidiora ſentiuntur eſtate ꝙꝫ hyeme. ¶ Deinde. (Utrum.) Soluit dupľr dicẽs primo cãm eẽ: qꝛ ſudor ꝛ exhumectatio infrigidãt corpora: talia vo calido accidũt tẽpore vt eſtate: nõ aũt frigido ſicut hyeme: ſudor enim ac irroratio humidior calidiores p̃excitres: cum in cutẽ deuenerint infrigidanť aere coadunãte ẽt exteriori cum tamẽ potius deberet contingere oppoſitũ propter ꝯtactum aeris calidi aut frigidi. Dixit aũt vtrũ indicãdo ſolutionẽ probabilẽ vel cãm: qꝛ qñqꝫ in aliqbus nõ fit ſudor talis aut irroratio vel exalat iſenſibiliter: id aũt vificať potiſſime in memetipſo ita vt in eſtate pulices ſup me proiecti fugiãt ꝑꝑ frigiditatẽ quam ꝑcipiunt nõ paruã. ¶ Deinde. (Aut qꝛ.) Dat cauſaꝫ veriorez dicens qꝛ ꝑꝑ frigidum repercutitur calidũ interius hyeme: ita vt cõpulſum tẽporis frigiditate petat ꝛ timetur interiora: in eſtate vo poris apertis ꝛ gaudẽs vtcũqꝫ ſuo ſimili calido. ſ. exteriori foris diſpargiť: vt viſũꝫ eſt affoꝛiſmoꝝ ꝑma. ꝛ iõ in eſtate effunditur ꝛ emanat: lꝫ in hyeme: qꝛ frigus cooperit calidũ iterius ꝛ fortificat: accidit exalatio ſubtilis ex corporib⁹ animaliũ: vt oſtendũt pãnoꝝ lutulentie: nõ minores hyeme ꝛ corpoꝝ proprie calidoꝝ extenuationes i cibatione: tũc enĩ reſolutio ſenſui occulta eſt fortior affoꝛiſmoꝝ ꝑma. velut hyeme exalatio ſubtilis occlta facta a terra: q̃ ab Auicẽ. 2ᵃ ꝑmi. dĩ ſublimatio ꝑꝑ caloꝛem occultũ in ipſa.

Nõ experimẽtum.

¶ Problema. v. Antiqua.

PRopter qd horreſcũt pili in corpore? Aut quia velut coriũ merito ſurrexerũt: veluntť aũt ꝛ a frigore ꝛ ab alijs cauſis. Noua.

¶ Quenaꝫ cã pilos inhorreſcere faciat? An merito cute ꝯcta exurgãt: que ꝯhi tum a frigore: tũ a pleriſqꝫ alijs affectionibus põt.

¶ Quare pili horreſcũt ſiue eriguntur in corpore propter frigiditatẽ quia cutis cõtrahitur ꝛ increſpatur. ¶ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit dicens cauſam eſſe qm̃ pili euelluntur et cõtrahuntur ꝛ eriguntur propter coriũ: quod hꝫ patitur paſſionẽ: qꝛ etenim illi ſunt infixi: non inmerito cõtrahuntur ꝛ eriguntur propter ipſum: ceu plante terram imitantur. Cauſe vo que ipſos euellũt ꝛ erigũt ſunt frigus ꝛ cauſe proportionabiliter illi operãtes: ſicut ſiccitas ſtupiditaſ ti vehemẽti coniuncta: timor: triſticia: ꝛ hꝫ: que talis propellunt introꝛſum ꝛ id quidem tactũ eſt 21ᵉ 8ᵉ.

¶ Problema. vj. Antiqua.

PRopter qd nemo ſeipſuꝫ titilat? Aut qꝛ ꝛ ab alio min⁹ ſi p̃ſentim⁹: q̃re minus titilať quando nõ latet hoc patiẽtẽ: eſt aũt riſus tactus qdam ꝛ fallacia: ꝑꝑ qd ꝛ verberati in pectus rident inde: nõ quicũqꝫ locus eſt quo ridẽt. Occultum autem deceptiuum: propter qd ꝛ fit riſus: ꝛ non fit ab ipſo. Noua.

¶ Cur nemo ſeipſum valeat titilare? An nec ab alio qdẽ titileť ſi rẽ preſenſit. Uel potius ſi ipm videat titilãtẽ: ergo minime titilari qs poſſit: ſi ꝙ tactio afferť nõ lateat. Riſus vo lapſus quidã ꝛ fraudatio eſt: qua cũ in ſede precordioꝝ quis verberať ridet. Haud loc⁹ qlibet eſt quo ridemus: clandeſtinũ aũt oẽ fraudulentũ eſt. Qua de cauſa fit vt illa eadẽ res ꝛ moueat riſum ꝛ non moueat.

¶ Quare nullus patitur titilationẽ a ſeipſo: ſicut ꝛ nõ horripilanť cũ qs tangat ſemetipſuꝫ: vt dictũ eſt in p. ¶ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit dicẽs cãm eẽ qꝛ cũ p̃ſentimus ꝑuidẽtes aliquẽ debẽtẽ tãgere nos minime titilationẽ icurrimus: eo ꝙ nos nõ lateat id patiẽtes: imo ꝑcognitũ fiat: ſꝫ cũ tãgim⁹ noſmetipſos p̃ſcim⁹ ah ꝛ ꝑuidemus: ꝛ hoc etiã nõ ꝯtingit ridere quo ꝛ titilari: vt videbitur 8ᵉ. nam riſus contingit ex tactu quodam ꝛ ꝓductione molli: qñ adheſt fallacia ſiue ip̃cuſſio vt dictũ eſt prius. Et iõ ꝑcuſſi in pectore vt tãgeť 8ᵉ ridẽt: ꝛ lꝫ rideãt ſic ꝑcuſſi: nõ tñ ꝑ oẽm locũ ſi ſenaiť ridẽt: puta i capite vel vẽtre: ſed cũ accidit percuſſio deceptiua ſiue ip̃cuſſa: riſus cõſurgit: ita vt non fiat ab illo q ridet: ſed ab alio vt dictũ eſt de horroꝛe.

Riſus vñ ꝯtingat.

¶ Problema. vij. Antiqua.

PRopter quid qñqꝫ labia maxime titilamur? Aut qꝛ oportet ꝙ titilitať nõ faciei ſenſitiue eſſe: ſunt aũt labia circa locũ illud maxime: ꝑpter qd titilantur labia locorum que ſunt in capite que ſunt bene carnoſa. valde autẽ ma

xime mobilia ſunt. Noua.

¶ Cur labris maxime ititillamur? An quia
mēbrū qḋ titilari poſſit nō lōge a ſede potiſ/
ſimū ſentiēdi abeſſe oꝫ: labra aūt eo maxime
in loco poſita ſunt: ſed oium maxime loco/
rū capitis ꝓpterea titillanť: ꝙ carne ex toto
cōſtat: qua re nobiliſſima eſſe poſſint.

¶ Quare labia potiſſime titilanť quãqꝫ: dicit autē quãqꝫ: eo
ꝙ nō ſemp ꝯtingit: ſed cū fuerint diſpoſita pati: qḋ accidit
cū hūor fuerit i ſtomaco maxie mordicatiu⁹ criſis p vomi
tū denotatiuus. 3° de criſi. ꝯtingit et pp irā quãqꝫ ⁊ timores
ac ventoſitatē. ¶ Deide. (Aut qꝛ.) Soluit dicēs cām eē:
qꝛ id i quo pcipiť titilatio: nō eſt faciei inquãtū ipſa ſentit:
ſed magis in eo qḋ mouet: q̄ labia titilāt cū ſint in pte fa
ciei: ſm quā ē mobilis maxime: dictūqꝫ ſit ꝙ titilatio ſit
mot⁹: ⁊ merito: qꝛ ſunt abſciſa depēdētia ⁊ ꝓprie labiū iſe
riuſ: ⁊ iō labia īter cetera loca. i. mēbra: qꝛ ptes corpis loca
noiant nō ſolū iuniores medicoꝝ verūetiā ⁊ antiq̄ iterioꝝ
initio: eoꝝ q̄ ſunt capite titilāt: ſunt. n. ſufficiēter carnoſa:
nō eni dura ſunt oīno vt oſſa ⁊ q̄ taliū: neqꝫ mollia vt pan
niculi: q̄ aūt talia ſunt q̄ꝫ maxie extant mollia: ⁊ p ꝯñs titi
labilia: cum dictū ſit titilationē ſepius eſſe motum.

¶ Problema. viij. Antiqua.

PRopter qd ſiquis locū qui eſt cir
ca aſſellas mouerit ridēt. ſi aūt ali
quē aliū nō? Aut pp qd ſternutāt:
aut loca ſunt venarū: qbus aut in
frigidatis: aut ecōtrario patiētibus humec
tanť: aut in ſpūm ex hūido diſſoluiť: ſicut ſi
qs reprimat venas q̄ ſunt in collo dormiūt:
delectatio quidē caliditas quedā eſt: hoc āt
qñ plus ſpiritus fit: collectum extra emitti
mus: ſilr ⁊ in ſternutatione pēna calefacien
tes: ⁊ mouentes diſſoluimus in ſpūm: mul
to autem facto dimittimus. Noua.

¶ Cur ſiquis locū noſtrarū alaꝝ moueat: in
riſum ꝯtinuo labamur: ſiquā aliaꝫ moueat
partem: nullā poſſit ridendi cām afferre: et
que nā ratio eſt cur naribus penna tēptatis
ſternutamētū moueať? An qꝛ loca quedaꝫ
venularuꝫ habemus: qbus vel refrigeratis
vel cōtra affectis venule ipſe aut humectan
tur: aut in ſpūꝫ ex humore diſſoluunť. Quē
admodū ſi venas ceruicis dormiēti qs pre
mat: leticia itaqꝫ geſtiēs ꝯcalefactio quedaꝫ
eſt. Spiritū aūt cū redundarit foras mittim⁹
vniuerſuꝫ. Sternutamēti quoqꝫ ratio illa ea
dem eſt. Cū enim pēna mouemus atqꝫ tepe
facimus nares humor in ſpiritū ſoluiť quē
mox redundantem expellimus.

¶ Quare ſi aliquis mouerit aut pcuſſerit locū circa aſſel
las eius: incitanť qbus fit talis motus ad riſum: ſi autē ali
quē alioꝝ mouerit locoꝝ vl ferierit: nō accīt riſus. ¶ No
tandū ꝙ id tāgiť 3° de pribus aīa: circa pcuſſiones q̄ in pre
dījs accidūt in loco q circa dyafragma riſus pp caliditatem
cātam ex pcuſſione: ꝙ aūt ptes calefacte cito notabilē ſē
ciunt ſenſum: ſignificat illud: qḋ accidit circa riſum: titilla
ti eni cito ridēt: eo ꝙ motus ꝑtingit celeriter ad locū hunc
calefaciēdo: ita ꝙ ſi et caliditas occurrat remiſſa notabi
liter ꝑter intētionē ꝯcitat mentē. Sed cauſa quare homi
ni ſoli accidat titilatio: ſubtilitas eſt pellis: ⁊ qꝛ ſolus hō in
ter cetera aīalium ridet titilat⁹: ſiqdē riſus cauſať pp motū
factū circa aſſellas: qui et cōtingit apud pcuſſuras que in
predījs circa dyafragma ꝓpter caliditatē cauſatā a percuſ
ſione. ¶ Deinde. (Aut qꝛ.) Soluit multiplr. o. ad eſſe illo
modo quo qs moueť ad ſternutationē: ꝓpter aliqd ꝙ mi
ringas cerebri ſtimulet vt viſuꝫ eſt 34°. qd enim ifeſtat lo
cum circa dyafragma vñ cauſať riſus. ¶ Deide. (Aut ꝓ
pter.) Dat aliā cām dicēs ꝙ circa hō loca ſubaſſellaria exi
ſtunt q̄dā vene ⁊ arterie: q̄ ſi remoueātur a nā ſua propter
frigiditatem aut caliditatē: humectanť: frigiditate humi
dum inſpiſſante ac exprimēte caliditateqꝫ ipſum attrahē
te ⁊ expandente: qbus incitatur tanq̄ mouētibus riſum.
¶ Deinde. (Aut in ſpūm.) Aſſignat aliaꝫ cām dicens id
et eſſe pp diſſolutionē humidi in ſpūm vētoſum: ceu ſi qs
cōprimat venas ſeu arterias que ſunt in collo verſus ptem
anteriorē lateralr ſub mento dextra ⁊ ſiniſtra: tūc dormi
unt delectabilr: delectatio aūt cāťur caliditate: eo ꝙ ſpūs di
latātur ea: ex delectatione cātur riſus: qꝛ ſpūs plimus cau
ſatur ⁊ colligiť ex hō calido in delectationē mouēte: cum
aūt ita fuerit: foras ſpūs emittiť riſus inductiuus. ¶ No
tandū ꝙ nō ſolū cōſtrictione pretactaꝝ venarū que ſunt
in collo accidit dormire: veruꝫ ſi amplior fieret ſtupor apo
plexia ſincopis ⁊ mors. Vñ Auicē. p⁹ tertij. balneatores
ſanāt hñtes aluē qḋ eſt motus qs vertiginis cōſtringēdo
venas appopleticas. donec hoi veniat q̄ſi ſincopis: in q̄ eſt
hñda cautela. ¶ Deide. (Silr.) Declat id vltimo qḋ tetī
gerat in pri⁹ ſolonis de ſternutatione di. ꝙ ſternutatio ſilr
accidit pp pennaꝫ vel aliqd aliud qḋ in nares imittiť: que
calefaciēdo ⁊ mouēdo diſſoluiť humidū in ſpūm vento
ſum: q cū augmētatiuſ fuerit ſua extēſione ⁊ pūctura ſter
nutationē inducit: ⁊ ſilr in ꝓpoſito vt viſum eſt.

Cur ſoli hoĩm titillatio accidat.

¶ Problema. ix. Antiqua.

PRopter quid poſt cibos horreſci
mus multotiens? Aut frigida im
mittimus a pmo vicit: magis na
turale calidum vincit. Noua.

¶ Cur ſepenumero diu euenit vt ingeſto ci
bo inhorreſcamus? An ꝙ cibus frigidiuſcu
lus admiſſus eſt vincit principio magis na
turalem calorem q̄ꝫ vincitur.

¶ Quare poſt cibos ⁊ potus incidimus in horrorē ⁊ frig⁹
paruū vt multotiēs. Dicit aūt vt multotiēs: qꝛ iterduꝫ nō
ꝯtingit: ⁊ maxie cū calidū fuerit alicui fortius ⁊ ſpm cali
dius. ¶ Deide. (Aut qꝛ.) Soluit dicēs cām eē: qꝛ fridos
actu ꝓprie vel et po⁹ vt ad multū cibos ⁊ pot⁹ aſſumimus
īfrigidātes nos: dū fuerit tales actu: deniqꝫ vel po⁹. ¶ De
inde. (Aut.) Dat aliā cām dicēs eſſe: qꝛ pmitus cibi ⁊ pot⁹
ſuperāt calorē nālem: ipſo aūt poſtea cōfortato in ampli⁹
ex eoꝝ refocillatione vincit ipſos: ceu ligna multa ⁊ ma
xime viridia cū ſupponunť puo igni: pmitus. n. ſi ſubmit
tiť: ⁊ debilitať: ꝯñr vō eis ſubmiſſis fortificať inde.

¶ Problema. Vltimum. Antiqua.

PRopter qd qḋ circunduciť pmu
tatiꝫ digitis duo videnť? Aut qꝛ
duobus ſenſibus tāgimus. iterio
ribus eni digitoꝝ ſm nām hñtes
manū: vtriſqꝫ ipoſſibile dicere. Noua.

¶ Quã ob cãm qȯ digitis vice mutata ipli/catis circũagiẜ duo eẽ videaẜ? An q: dupli/ci ſentiẽdi parte attingimus. Nunc҃ eni ſie/ri põt vt lateribus digitoꝝ exterioꝛibꝰ vtriſ/q҃ idem cõplectamur ⁊ agitemus dũ manu oꝛdinem ſuũ obtinet naturalem.

¶ Explicit trigeſimaqnta particula.

¶ Quare aliqȯ vnũ exiſtẽs cum circũducaẜ ⁊ cõuoluẜ digi/tis permutãdo ipſum ſentitur ac ſi eſſent duo: qȯ maxime oſtendiẜ: cũ aliqs cancelans digitos pudicuꝫ reflectat ſup indicem: ⁊ eis circũducaẜ lapillus cõtentus in palma alte/rius: tunc qdẽ vnũ apparebit ſenſui eſſe duo: decipiẜ enim tactus: viſus tñ declarat hȯ fallaciã: vnde de ſomno ⁊ vigi/lia. 2° pmutatione digitoꝝ vnũ videtur duo: hoc tñ non di/cimus qm̃ duo: dignioꝛ enim tactu viſus: ſi enꝫ eſſet tactꝰ ſolus iudicaremus vnuꝫ duo. ¶ Deinde. (Aut q:.) Sol/uit dicẽs cauſam eſſe qm̃ cum ſentiamus duobus ſenſibus ſeu ſenſationibus: que ſunt ĩ duobus digitis: qȯ tangitur: pulpe que digitoꝝ interioꝛes fuerint ſe habẽtes ſm̃ natu/ram pfecte: ita vt nihil extraneũ interueniat: ſicut duplex eſt digitus ſentiẽs: ita etiaꝫ duplex reputat tactus fallitus qȯ ſentitur: ſed nõ poſſibile ſit ambabus digitoꝝ manus partibus interioꝛibus in qbus amplius viget tactus etiaꝫ ſe naturaliter habẽtibus: ita vt nihil extraneũ intercidat: dicere vel iudicare illud qȯ tãgitur foꝛe vnũ aut duo: vnde iudiciũ expetendũ viſus: hic enim dignioꝛ vt dictuꝫ eſt ta/ctu: in pluribus tñ alioꝛum: tactus magis certificat q̃ vi/ſus: ⁊ ideo dictũ eſt ſcȯo de anima nos ſm̃ ipſum foꝛe ige/nioſos aut nõ ingenioſos: ſm̃ aũt alios ſenſuũ minime.

Cap. p.

T.c.94 ⁊ ibi doctores.

¶ Incipit trigeſimaſexta particula. de his q̃ ſunt circa faciem.

¶ Problema. i. Antiqua.

PRopter quid imagines fa/ciei faciũt? Utꝛ q: hoc oſtẽ/dit q̃les qdã ſunt: aut q: hiꝫ marie cognoſcunt. Noua.

¶ Cur faciẽ effigiare ↄſue/uerũt? Utrũ q҃ q̃les nam ſi/mus ea ipſa coꝛpoꝛis parte intelligi poſſit: an q҃ ea pre/cipue qui ſimus agnoſci poteſt.

¶ Particula hec 36ᵃ eſt vbi agit de ꝓblematibꝰ circa paſſio/nes faciei: de qbus etiã tactũ eſt nõ paꝝ 2ᵃ. querit igiẜ pri/dicens. Quare hoĩes faciunt imagines repreſentantes fa/ciem hoĩs maxime: pingũt enim aut ſculpunt eas pcipue vt oſtẽdunt oboli in qbus reperiũtur facies imperatoꝝ in ſculpte romanoꝝ: vt ceſaris neronis: ⁊ taliũ. ¶ Deinde. (Utꝛ.) Soluit dupl'r: pmo dicẽs cauſaꝫ eſſe: q: per imagi/nes faciei repñtatur q̃lis fuerit diſpoſitio ipſius cuiꝰ ẽ ima/go: ⁊ maxime cũ fuerit depicta a pictoꝛe ſciente per oĩa aſ/ſimulare: puta goto pictoꝛe: ita vt ea deueniamus ĩ cogni/tionem illius: vt occurrens hic cognoſcaẜ ipſa vel ſculpta vt oboli denotãt pretacti vel ſtatua p ſculſim facta croto/niatis: de qua Tullius rhetoꝛice veteris 2°. Quia vo poſ/ſet aliqs cauillare q҃ non per faciei imaginẽ deprehẽdiẜ q̃lis ſit: imo ẽt per eã que totius coꝛpoꝛis: ⁊ ideo ſubdit certioꝛẽ cãm dicẽs ideo facere faciei imaginẽ: q: ipſa maxime ↄtin/git cognoſci eũ cuius eſt: cũ ea ſit dearticulata ⁊ diſtincta potiſſime: quo pcipitur differẽtia diſticta ⁊ ↄſpicitur vt aſ/ſerta ⁊ detecta: nõ aũt per imagines alioꝝ partiũ: que cum nõ ſint adeo dearticulate ac ĩſpecte directe: qȯ ĩdicãt phy/ſionomi attẽdentes magis ad ſigna q̃ accipiunẜ a facie ac ab oculis ꝓpꝛie: q̃ꝫ ad reliq̃: vt in editiõe phyſionomie de/claraui: q҃ aũt qs imagine q̃lis ſit recte cognoſcaẜ expreſ/ſa non ſolũ q̃tuꝫ ad ea que coꝛpoꝛis: ſed ẽt anime mõſtra/tur aptius ex hyſtoꝛia phyſionomie libꝛo de regimine pꝛin/cipũ Alex. ab Ar. ↄſcripto. de ſiᵃ Hypocratis ĩ pgameno depicta ⁊ phyſionomo ingẽti philemoni monſtrata.

Phyſionomi qd obſeruent.

¶ Problema. ij. Antiqua.

PRopter qd facieꝫ ſudãt maxime: cũ nõ ſit carnoſa? Aut q: facile ſu/dabilia q̃cunq҃ humida ⁊ rara: ca/put ãt tale eſt: humiditatẽ. n. pro/priã hꝫ multã: oñdũt aũt vene exinde tẽden/tes ⁊ catarri fiũt ex hoc: ⁊ cerebrũ eſt humi/dũ ⁊ poꝛi multi: ſignuꝫ aũt capilli: vbi multi poꝛi ſunt finiẽtes extra: nõ igiẜ ex ĩferioꝛibꝰ ſudoꝛ: ſꝫ ex capite fit: pp qȯ ſudant: ⁊ primo qdẽ frontẽ: ſubſtat eni pꝛimo: humidũ eniꝫ deoꝛſuꝫ fluit ⁊ nõ ſurſum. Noua.

¶ Cur faciẽ marie ſudare ſolemus. Que car/nis oĩno exps atq҃ gracilis ẽ? An q҃ ea ꝓpẽ/ſioꝛa ſunt ad ſudoꝛẽ q̃ humida laraq҃ ſũt: ca/put aũt tale eſt. Quippe qȯ hũoꝛẽ ſuũ pluri/mũ hẽat: quẽ vene tẽdẽtes ĩde declarãt: ⁊ de/ſtillationes que e capite venire ſolent: Cere/brũ itẽ humidũ ẽ: ⁊ foꝛamia capitis p mul/ta. Capilli profecto foꝛaminũ multitudineꝫ foꝛas vſq҃ productã latiſſime indicant: Su/doꝛ igitur nõ ex parte inferioꝛe: ſed ex capi/te oꝛitur. Quãobrem frons pꝛima ⁊ maxime ſudat. Pꝛima enim ſubiecta vertici eſt. Hu/moꝛ aũt deoꝛſum nõ ſurſum fluit.

¶ Id ſufficienter expoſitum eſt 18° 2ᵉ.

¶ Problema. Ultimum. Antiqua.

PRopter qd in facie marie d̓ſuda/tiones fiũt? Aut q: rarus ẽ locꝰ: ⁊ hũiditatẽ hꝫ: ſignũ ãt capilloꝝ oꝛ/tꝰ ⁊ ſenſuũ ẜtꝰ: deſudatiões ãt ſũt ſicẽ puſtule hũiditatis cuiuſdã nõ digeſte.

¶ Explicit trigeſimaſexta particula.

¶ Quare ĩ facie pre aliis ptibꝰ ↄtigũt deſudatiões. ¶ No/tandũ q҃ p deſudatiões faciei: hic audiẜ nõ ſudoꝛis emana/tio ſola: q: iã eiꝰ pceſſit ſermo ĩ pꝛioꝛi ꝓblemate: veꝝ interue/nit cuti eiꝰ cũ deſudatiõe puſtulatio q̃dã. Un̄ Aui. 7° q̃rti. ex deſudatiõe ĩ coꝛpe gñaẜ botoꝛ ſiue puſtula pluĩmi ſudo/ris valde paucꝫ ablutiõis aut pꝛe apud fricationẽ ⁊ ꝓpꝛie ĩ regiõibꝰ calidis. ¶ Deĩde. (Aut q:.) Soluit. d. cãm eẽ ſꝫ: q: rarus ẽ locꝰ faciei: cutis. n. hoĩs ſubtilioꝛ ẽ ceteris ⁊ ma/xime faciei: vt viſũ ẽ 4°. ↄtinet ẽt multã hũidiꝰ cũ ſub cere/bꝛo ſituetẜ añrioꝛi. Signũ ãt raritatis eiꝰ ẽ oꝛtꝰ piloꝝ ĩ ipſa p totũ: nã raritatẽ coꝛpis declaẜ pilus aſſoᵉ. 5°. ſil'r id oñdit ſenſus ꝑſpicax q paſſione pficiẜ: vel ſenſuũ. i. imutationum coloꝛis ĩ facie cõpꝛehẽſaꝝ. Rurſus itaq҃ cũ deſudationes ſint ceu aliq̃ puſtule: vt dictũ ẽ: ex q̃dã humidiꝰ ĩdigeſta cãte: nõ imerito ĩ facie hñt magis ꝓpꝛie ↄtigere: eo q҃ ſub/tilis rara ⁊ paſſibiĩ hũidiꝰ plena: calidiq҃ vapoꝛis ex toto

corpoꝛe receptiua:reliq̄ aūt hō regrant ab Aui.7° q̄rti.

¶ Incipit trigeſimaſeptima ꝑticula: de his
que circa totum coꝛpus.

¶ Problema. j. Antiqua.

Propter qd ſemp coꝛpe flu
ente ⁊ deſluxiōe facta ex ſup
fluitatibꝰ nō alleuiat coꝛpus
niſi ſudauerit? Aut qꝛ mioꝛ
expurgatio fit.qn̄ eni ex hu
mido mutat in aerē:plus fit
ex minoꝛi:quod eniȝ ſegre
gatur plus eſt:quare in plu
ri tempoꝛe expulſio.

Propter qd aūt hoc? Aut qꝛ p mi
noꝛes poꝛos exitꝰ eſt: viſcoſuȝ.n.
⁊ qd̄ eſt vt colla:cū hūido.n.expel
litur pp cōmixtionē:cū ſpiritu aūt
impotēs eſt:maxime aūt hoc eſt nociuū:ꝓ
pter qd̄ ⁊ vomitus cū ſudoꝛibꝰ alleuiat ma
gis:qꝛ ſimul educūt hᷣ ſicut groſſioꝛes ⁊ coꝛ
pulētioꝛes exiſtentes? Aut qꝛ ⁊ a carne qdē
lōginquus eſt locus i quo eſt viſcoſuȝ:⁊ qd̄
ē ſicut colla:q̄re moleſtū eſt trāſmutare:ſto
maco aūt ꝓpinquꝰ:aut eni in hoc fit:aut ꝓ
pe pp qd̄ difficulter educitur aliter.

¶ Explicit trigeſimaſeptima particula.

¶ Iſta eſt particula 37ᵃ de pꝛoblematibus circa totum coꝛ
pus intitulata expoſita ſufficienter vnico ꝓblemate cōten
to puta 21° 2ᵉ particule.ea aūt hic apertioꝛis gratia euidē
tieq̄ amplioꝛis duobus procedit ꝓblematibus.

¶ Incipit trigeſimaoctaua particula.de his
que circa paſſiones coloꝛum.

¶ Problema j. Antiqua.

Propter qd fricationes au
gēt carnē? Aut qꝛ valde au
gmētatiuū coꝝ q̄ i coꝛpe ca
liduȝ eſt:hoc qdē exn̄te ma
ioꝛes tumoꝛes fiūt: pp ſem
per ipſuȝ i motu eē:⁊ in ſu
perius ferri:⁊ iſpirās humi
da q̄ in nobis ſunt:qd̄ in fri
catione fit:deficiēte aūt diminuit ⁊ minoꝛa
tur coꝛpus. Aut qꝛ tumoꝛoſioꝛ ⁊ a nutrimē
to fit caro pp caliditatē:omne eniȝ calidū cō
tractiuū eſt humidi:nutrimentū aūt qd̄ ſpar
gitur in coꝛpus humidū eſt:⁊ recipit nutri
mentū magis pp raritatē:rarioꝛ enim facta
caro magis pōt recipe ſicut ſpōgia: fricatio
aūt bene reſpirabilē ⁊ rarā facit carnē:⁊ pro
hibet collectiones fieri in coꝛpe:hoc aūt exi
ſtente neq̄ cōſumptiones fiūt:nō nutrimē
ta eni ⁊ collectiōes ex collectis ſūt:magꝭ ſpi
rabilia ⁊ magis rara ⁊ leuioꝛa facta merito
magis augent:nutrimēti.n.ſunt magis re
ceptiua:⁊ ſupfluitatū expulſiua magis fiūt:
qꝛ nō opȝ ꝯdēſare carnē ad ſanitatē:ſȝ rari
ficare:quēadmodū.n.ciuitas ē ſana ⁊ locus
bn̄ euētabilis:pp qd̄ ⁊ mare ſanuȝ:ita ⁊ coꝛ
pꝰ bn̄ ſpirabile magis ſanū eſt ꝯ̄rio ſe hn̄te:
opȝ.n.aut nihil ineſſe:aut ab hoc cito ꝑmu
tari:⁊ opȝ ita hēre coꝛpus qd̄ recipiēs cōſe
ſtiȝ expellat ſupfluitatē:⁊ eē i motione:⁊ nū
q̄ȝ qeſcere:hoc qdē eni putrefit:ſicut ⁊ aq̄ q̄
nō mouet:putrefactū aūt egritudineȝ facit:
qd̄ aūt expellitur prius q̄ȝ coꝛrūpat ſeparat:
hoc igitur dēſata carne nō fit:tanq̄ȝ eni opi
lantur poꝛi:rarificata aūt accidit:pp qd̄ ⁊ nō
opȝ in ſole nude ambulare:ꝯdēſat enim ca
ro ⁊ valde deſiccat:interius aūt humidum
manet:ſupficiale aūt mutat exalatū:quēad
modū ⁊ carnes aſſe elixis:magis aūt iterio
ra humida ſunt:neq̄ pectoꝛa nuda habētes
ambulare in ſole:ab optime eniȝ diſpoſitis
coꝛpoꝝ ſol aufert:q̄ minime egēt ablatione:
ſed magis iterioꝛa deſiccādū eſt:exinde qui
dem igit̄ pp lōginqua eſſe niſi cū laboꝛe nō
eſt ſudoꝛeȝ educere:ab his autem pro eo q̄
ſunt pꝛe manibus facile ē ꝯſumere humidū.

¶ Hec eſt ꝑticula ꝓblematū vltima:in qua ponunt ꝓble
mata q̄ circa paſſiones coloꝝ ingrit ita vt ſit vltima ſm̄
q̄ coloꝛ eſt vltimioꝛ ⁊ ſpūalioꝛ q̄litatū ceteris. Querit igi
tur p̄:q̄re fricationes carnē augmētāt:vt pꝛopꝛie cū fuerit
mēſuratē:nā triplex ē:vt pȝ de regi.ſa.3°.q̄dā.n.mollis le Frica-tio tri-plex.
nis:q̄ nō puenit ad hoc:vt poſſit ſufficiēter carnificare:cuȝ
calm̄ nō eleuet intātū vt attrahat ⁊ inſpiret: Alia dura aſ
pera:carnē eliquās ⁊ ꝯſumēs:nōnulla vō hāꝝ duarū me
dia carnificās ⁊ impinguās. ¶ Q. aūt rubꝛica hec ſit ma Dubiū.
le iſcripta vī:deberet.n.dicere de ꝓblematibus circa habi
tū coꝛpis:augmētatio.n.carnis eiuſq̄ diminutio ⁊ ꝯdēſa
tio ⁊ raritas ipſiꝰ ſunt qdaȝ coꝛpis habitus:vt pȝ in tegni.
¶ Dōm q̄ rō verius ꝯcludere vī ſic:qꝛ imediatius foꝛte:
ad talē vō habituȝ vel alterū ſeqtur hic coloꝛ vel aliuſ:eo
q̄ hūido totꝰ manifeſtat i coloꝛe maxie:cū ſit quedā epi
phania.i.ſupapparētia ſm̄ pythagoꝛā de ſenſu ⁊ ſen.ſic ⁊ Cōp̄ p̄.
eius potentia notioꝛ ⁊ vltioꝛ ceteris. ¶ Deinde. (Aut qꝛ.)
Soluit dupl'r dicens p̄ cām eſſe:q̄m calm̄ de numero coꝝ
q̄ ſunt in nobis hȝ potiſſime extēdere ⁊ augmētare: quare
maioꝛes hinc cōtingit tumoꝛes fieri: pp qd̄ calm̄ in motu
eſt motiuū nō ſolū ſui ſed ēt alioꝝ:⁊ maxime in tendēdo
furſum:vbi maxie iſpirat hūida ꝑſubtiliādo ea ꝑ̄us q̄ ſunt
in nobis:id aūt totū fricatione ꝑficit:ea enim ſuſcitat cali
dum ⁊ mouet ita:vt augmētato ac ēt eo ꝯfoꝛtato carnes
adaugeat:ſed p oppoſitū eo diminuto ⁊ debilitato mino
rant ⁊ ſubſidēt carnes:ſic igit̄ calm̄ calefaciēs ſubtiliās ⁊
inſpirās humidū ac multiplicās qd̄ eſt cā augmenti frica
tione carnes adauget. ¶ Deinde.(Aut.) Aſſignat 2° aliā
cām dicēs id eſſe:qꝛ pp calm̄ vigoꝛatū fricatione tumoꝛo
ſioꝛ ⁊ extēſioꝛ caro reddit pp nutricē copioſius ſubingre
diēs illiꝰ poꝛoſitatē:nā calm̄ vt dictū eſt fricatiōe coauge
tur ⁊ foꝛtificat:quo accidēte ꝯ̄bit humidū:de rōne cuȝ

Cali nō ꝗ ſit. calidi eſt attrahere:habet etiā eo pabulari: cum in mixtis
nō ſit calidum abſqꝫ humido reperire:de gnōne 5° ſed nu/
trimentum qđ in corpus ſpargit ſe illi conueniēs ⁊ factuꝫ
tandē ſecū vnū humiduꝫ eſt:cū aūt caro fuerit facta rara
poroſa ꝓpter fricationē cōmenſuratā:cū ſupfluitates ex/
pirare faciat:amplius poterit humidū coaugmentatiuuꝫ
recipere:ſicqꝫ extendi ⁊ augmētari:qđ declarat: naꝫ caro
hꝰ fricatione rareſit tanq̄ȝ ſpongia:ita ꝙ vt ea pōt ſuſcipe
re humidū vt aquā:ita caro humidū nutrimentale:de na
tura eniꝫ fricationis prediffinite eſt:ꝙ ſufficienter reſpira/
bilem carnē reddit ⁊ raram:cum hoc ꝙ prohibet ne ſuper
fluitates colligātur in corpore. G.etiā de regi.ſani.3°.⁊ q̄ſt
preueniens dubitationē ait:huiuſmodi aūt interueniente:
non accidit fieri cōſumptionem corporis propter apertio/
nem pororum ſufficientē:⁊ qđ educitur ſuperfluum : non
enim permanēt nutrimētorū ſuperflua:neqꝫ collectiones
⁊ naſcentie vel alique hꝰ cauſe paſſionum fiunt ex ſupflu
is ciborum collectis:alimenta ⁊ ēt corpora ſint reddita ra
riora ⁊ leuiora:⁊ ſic tum ex parte alimentoꝝ inſpiratoꝝ:
tumqꝫ amplius propter raritatē acquiſitam in partibus:
non ſine cauſa per amplius augentur:cū pretacta reddan
tur magis receptiua nutrimentorum:⁊ ſuperfluitatum eo
rum amplius expulſiua. Et id quidem problema nō mo/
dicum confert in ſanitatis regimine ſufficienter deductuꝫ:
vt patet ex tertio eius Gal.

Problema. Vltimum.

Id ſiquidem problema expoſitum eſt ſufficienter 53° pro
blemate prime particule:⁊ repetitum 33° 5ᵉ ſerie eadem diſ
ferenti tamen intētione:in prima enim premiſſum q: me/
dicinale:illicqꝫ de ipſius agitur actu:in quinta vō eo ꝙ de
labore in ipſa agitur:fricatione autez corpus laborat : vel
oppoſite diſponitur cum corpori occurrat indigēti:ſed in
hac de his que circa coloris corporis agit paſſionibus:⁊ ꝑ
cōſequēs habitibus:a quibus ipſe decidītur:caro eniꝫ ra/
ra vel denſa talem colorē repreſentat vel alterū ⁊c̄.

Explicit expoſitio ſuccincta problematū Ariſt.quā Pe/
trus edidit aponus Paduanus:ea nullo ꝑus īterpretāte
incepta qdē Pariſius:⁊ laudabiliter Padue terminata.

Cur alica plus aque recipiat q̄ȝ triticū vn
de cōfecta eſt:ˀ An propterea ꝙ alica farina
quodāmodo eſt ſimila:farina aūt plus aque
imbibit:moles eni amplior eius q̄ȝ tritici ē.
Preſſius nanqꝫ ⁊ cōſtipatius triticum eſt.
Ad qđ aūt amplius eſt:plus id cape poteſt.
An non ſolū eaipſa de cā ita fit:ſed etiam ca/
lore quē intra ſe continet ⁊ farina ⁊ alica effi
citur vt bibacius hauriant:qđ enim calidū
eſt humorem id ⁊ efficacius ad ſe trahit ⁊ ex
peditius in vaporem conſumit.

Cur faria tritici maſſata ptritaqꝫ lōge am/
plior reddat q̄ȝ ordei.ſ.ex ꝓportione:ˀ An
ꝙ altera mltū humoris ſibi admittit : altera
parū:ſed qua de cauſa plus admittat. Con/
gruēs eni potius dixeris:vt ordeacea biba/
cior ſit. Quippe cum ordeū toſtum:triticuꝫ
non toſtum ſit. An propterea ita fit:q: tritu
ram pleniorem triticea patitur. Cuius cau/
ſa eſt:ꝙ ptibus minutioribus ꝯſtat. Fit igi/
tur quaſi vt quātuplo partibus cōtineri po
teſt minoribus:tātuplo humorē ſibi largio
rem admittat:quippe que ipſum humoreꝫ
pro glutine ſibi capiat:vt Empedocles quo
qꝫ ſuis in pſicis diuerticulo quodā ait. Mu
nus vbi larga ceteris cōiūrerat vnda. Mul
tūqꝫ humoris ꝑinde abſumere queat.

Cur etiam igni mādata maſſa tritici ápliꝰ
augeat q̄ȝ ordei:ˀ An ꝙ humorē i ſe ꝯtinet
indiſcretuꝫ:qui recaleſcēs extrudi nequeat:
hic ergo cū in ſpūm tranſeat:nec ſeſe ꝑme/
re pariter:atqꝫ ex maſſa ordei poſſit videlicꝫ
propter tritici ſpiſſitudinē:ſpiſſius eni ē qđ
partibus ꝯſtat minutioribus. Idcirco extol
lit molēqꝫ agit amplioreꝫ. Ad hec plus iſta
humoris cōtinet. Quo recaleſcente ſpiritus
prouenire ſolitus eſt. Ex quaqꝫ re autē plu/
ris plus proficiſcatur neceſſum eſt.

Cur piſtorū ceterorūqꝫ officio fungētium
frumētario:q ordeū attractāt ibecilli efficiā/
tur:⁊ deſtillationibus infeſtent. Qui aūt tri/
ticum corpore ſint bñ habito:ˀ An ꝙ faciliꝰ
triticū ꝯcoq q̄ȝ ordeū pōt.atqꝫ ea re deliba/
mēta īde manātia eē faciliora neceſſe eſt.

Cur panis toſtus durior: tepe factus hu/
midior reddi aliquantiſper poſſit:ˀ An quo/
niam cum torreſit humor extruditur: itaqꝫ
panis relinquitur durior. Leniter aūt cuꝫ re
caleſcit humor conſiſtens ab igne diffundi/
tur. Humidiorqꝫ proinde exiſtit.

Cur farina tritici reſiccata minus cōſtipet
q̄ȝ ordei:ˀ An ꝙ itercapedine vacāt:q ex par
tibus cōſtant minutiſſimis:⁊ plura que gra
uiora ſunt:cōpreſſa ſuapte pondere tantun/
deꝫ occupāt q̄ȝ pauciora. Sed farina ordei
craſſiuſcula eſt:itaqꝫ ſiccata. cōpeſci itaqꝫ in
minus ſpāū pōt:vt qđ minus eſt ſuo cōpreſ
ſu plus illud cōſtipet in ſeipſum capeſſatqꝫ:
triticea porro pticulis minutiſſimis iaꝫ con
ſtat. Itaqꝫ nō ideo reſiccat vt partes reddā/
tur minores:ſed vt leuiores efficiant minuſ
ꝙ ꝯſtipent ſuo cōpreſſu ⁊ nutu. Natura eni
grauior farina triticea q̄ȝ ordeacea eſt.

Cur allia ⁊ cepe quo ſicciora ſerant eo me
liora poſſint euadere. Cetera aūt deteriora:ˀ
An ꝙ oia iſtiuſmodi maxime plena humo/
ris cōficiūtur. Itaqꝫ terre cōmiſſa ſicciora tē
peramēto cōmodo germinare incipiēt:ad/
de ꝙ minus putrent:cū ſicciora ſerūtur.

¶ Cur allia ⁊ cepe ſole ex plantis recondite
germiare poſſint? An ꝙ hūore alimentoq;
ſūt referte. Copia igiᷓ alimēti ē ꝙ germē ef
ficere queat. Idq; ꝯſtat argumēto tum ſql/
larū: tū ēt bulboꝝ: qui idem facere pñt. Cre
ſcere aūt qđq; ſolet cū tempus venerit.
¶ Quam ob cauſaʒ que aqua frigida irriga
mus dulciora ꝙ̄ que tepida euadāt? An ꝙ
ſic interclusum calidum ſalſius eſt: vt calidi
us qđ ſalſum: dulce autem ita contrariuʒ vt
frigidum eſt ⁊ alimento oleribus humoreʒ
vnde ſaporum genera oriuntur.
¶ Cur allia cum excaleſcunt: plenius ꝙ̄ re
cens edita olent? An ꝙ recētia hūoris mul/
tum adhuc extranei continent: quo fit vt viʒ
ſuam integram habere nequeant. Cum aūt
decocta iam ſunt ſecreto humore illo inuti/
li. Tum ſuū odoreʒ ſincere adipiſcunᷓ: qui
.ſ. acer eſt. Quinetiam ceteri nuper editi fru
ctus dilutiores ſunt: ⁊ cepas recentioreſ ob
eam cauſam minus acres ſentimus.
¶ Cur fructus myrtoꝝ non conditarū: ma/
giſꝙ̄ folia defluant: cōditarū auteʒ reſerua
tarumq; alga vt ſit folia defluant fructus ad
hereant? An ita euenit nō conditis quoniā
natura ſancituʒ eſt: vt fructus peracta deco/
ctione flaceſcant ac decidāt. Que qdē deco/
ctio repoſitis agi non pōt: ſed eatenus tñ ef
ficiatur vt alge vapor prohibeat: ne hūor fru
ctus inmutetur. Folia contra cū ſiccent deci/
dunt: alga aūt vt ſalſa exiccandi vim habet.
Ergo non idē folijs accidit arbori adheren
tibus ⁊ conditis modo quo dictum eſt.
¶ Quā ob cauſam cucumeres: cognomēto
pepones optimi paluſtribus planis .i. hūi/
dis fieri ſoleāt: vt apud orthomenū ⁊ i egy/
pto: aquarū etenim vberem terraʒ eſſe egy/
ptum putamus: cuʒ ergo cucumeres q̄ hu
midi ſunt: ⁊ ob id orthenſes ac rigui mīme
laudati locis paluſtribꝰ q̄ madida ſunt egre/
gie fiāt. Utrū ꝙ ob terre que duritiā altiꝰ co
guntur deſcēdere. Solum nāq; limoſuʒ ac
planum maxime indureſcit. Qui aūt altius
inituntur meliores euadūt. anꝰ ꝙ terram ſic/
caʒ eſſe oportet: quoniā cucumeres natura
humidi ſunt. Ita enim ſequetur: vt ꝑ retra/
ctum in medium veniāt: paluſtris ꝟo ſi ple
na altaq; ſit: alimētū nec exiguū prebet pro/
pter ſoli altitudinem locūq; ipſum neq; ni/
mium qm̄ ſolum reficcari neceſſe eſt.
¶ Quam ob cauſam rutha ⁊ nonnulla pig/
mēta odora ſudorum faciant feditateʒ? An
quoruʒ in odore grauitas eſt atq; acritudo
hec cum excrementicijs mixta humoribus
deprauare odores poſſunt.
¶ Qua de cā̄ ruthā faſcinationis remediuʒ
eſſe aiunt? An propterea q2 tum effaſcinari
ſe credunt: cū aut voraciter edunt: aut incō/
moditatū aliquarū tenentur ſuſpitione: aut
cibū habent ſuſpectū quē capiunt: itaq; cuʒ
de menſa eadeʒ quid priuate ſibi aſſumunt:
participem intuentē quēpiam faciunt.
¶ Cur ignis hoiem nigrū nō reddit: fictilia
reddit: ſol cōtra hoīeʒ nigrore afficere pōt:
fictile non pōt? An nō eadeʒ vterq; ratione
agit: ſed ſol adurendo nigrificat. Ignis ficti
lia replet: obducitq; fuligine: que fauilla pre
tenui dum carbones frāguntur ſimul ⁊ fla/
grant: cōtrahitur hominem nigruʒ ſol red/
dit: ignis minime: qm̄ ſolis calor lenis mol
liſq; eſt: ⁊ pre ſua tenuitate cutem ipſaʒ leui/
ter per ſumma adurit. Quum itaq; carneʒ
non attingat doloreʒ nullū poteſt infligere:
quoniam vrat nigrorem inuehit ignis pro
fecto vel nihil tangit vel intro irrumpit. nā
ambuſta quoq; ignis atra redduntur. Uer
hic non eatenus tantūmodo vrit quatenus
calor ater ſe pandet ⁊ auget.
¶ Cur homines cū ſeneſcūt nigrioris reddā
tur? An q2 res omnes excepto ſitu nigrio/
res: cū putreſcūt euadant: ſenectus autē nō
niſi quedaʒ putredo eſt: ad hec cuʒ ſanguis
ſicceſcens nigrior reddi ſoleat merito ſenes
ſunt nigriores. Sanguis eteniʒ eſt qui nr̄a
corpora colore attingere valeat naturali.
¶ Quam ob cā̄m oleum ſol candefacit: car/
nem nigrificat? An q2 olei terrenam eximit
partē que nigrioris cā eſt vt etiā vinum for/
tis rōne terrene nigrū eſt. Carneʒ ꝟo nigrā
propterea reddit: quoniā vrit. Terrenū nā
q; omne cū vritur nigrū effici ſolitū eſt.

¶ Explicıunt Ariſtotelis problemata. que
Theodorus gaçes Theſſalonicenſis oliʒ
e greco in latinuʒ conuertit. Eaq; nuper vl/
tima emendatione emendauit.

¶ Georgius Valla Placentinus Joanni marliano mathematico: ⁊ in tota philoſophia medicinaqꝫ preſtantiſſimo ſalutez plurimam dicit.

ALexandri aphrodiſei philoſophi ac medici preſtantiſſimi ꝓblemata: hortatu ⁊ auſpicio tuo in latinum vir longe doctiſſime Joānes marliane cōuerti: ꝙ te interpretari ea velle mihi dixiſti: ipſaqꝫ multis de cauſis tibi dicanda eē exiſtimaui: ⁊ ꝙ a me diſcipulo tuo cū medicinaz mathematicaſqꝫ ſcias publice ꝓfitebare: tanqꝫ ab ea quā tu inſerueris ſtirpe fructū aliquando repoſcere iure tu quidē videaris. ego autez vel nō poſcēti ſi nō doctiſſimos: vt tua ingēs expoſtularet eruditio ꝑſtare poſſim: at certe non ingratos merito debere tibi videar exhibere: ꝙ me plane effecturū confido: deinde ꝙ hec qualia ſint perpēdere: ac iudicare te melius poſſit nemo: nempe cuius preſtantie in oībus bonis artibus doctrine nomen: vt res ē ipſa eſt tota non capiat italia. deinde ꝙ hunc laborem ad te meum fructuz nō mediocrez filijs tuis Hieronymo: Petro Antonio: Paulo eximie indolis in ipſis future eruditionis adoleſcentibus allaturuz confido. quippe qui ſuam quandam talem preſeferāt prudentiam: itaqꝫ ſuam modeſtiam: vt cunctarum bonarum artium ſtudijs facile teneri videant̄: ingeniū certe peracutum eluceat: ⁊ ne ad rerum quidem cās perſcrutādas: explicandaſqꝫ dialecticum acumen deſiderat̄: neqꝫ ad geometrie excutiendas demonſtrationes deeſt facundia: qđ certe preſentibus nobis licuit intueri: ⁊ perinde has q̄ōnes precipuas nō reor modo: ſed pro comperto habeo obſeruaturos: preſertim ꝙ quam vtiles ſint vel ex eo coniectari pōt: ꝙ cum eruditorum multorum cōſenſu quadripartita ſit medicina: quod vel in ipſo ſtatim afforiſmorū exordio oſtēdiſſe arguitur Hyppocrates: arte que preceptis de rebꝫ nāmanantibus atqꝫ principijs perficitur: ſiquidem ei qđ generationis fortuite eſt perquam raro ſeruit. Verumtamē ne a fortune quidem aliena putatur medicina. Cum temporis opportunitatem vtpote in corpore fluido propter inſtabilem materiam captare cōueniat. deinde experientia nam ⁊ hec rationem exercet: atqꝫ confirmat: eāqꝫ morborum qualitatibus accommodat. poſtea iudicio: qđ cum a diuina vi: que nobis in anima inſita eſt: omnium que ſub intellectum cadunt ſit capax: tria illa: artem: experientiā: occaſionem dirigit atqꝫ dijudicat. Horū inquam nihil eſt quod hic aphrodiſeus alexander non attigerit in cunctis ſane excellens inprimis autor. At ne ſola quidem hic medicine eminet vtilitas: verum omnis proſus humane vite ratio percipitur: ꝙ precepta ad bonos habitus comparādos adhibeat: non corporis modo: ſed etiam animorum: quāquā purgationes corporis ad aīum quoqꝫ transferuntur. At cuz anime cibus incorporeus ſit eruditio: hinc nobis licet intueri: quā ad corpus ꝯtinendū: quā ad mentez inſtituendam ſalubria nobis precepta tradiderit: nec ſparſim modo: ſed ē que ſint querendi genera: quotqꝫ ſint ꝯductiſſima breuitate: ⁊ perquaz perſpicua claritate cōtexuit: q̄ ꝓponantur cūcta diluere docens. At qm̄ de q̄ōnum generibus fecimus mētionem: neutiquā remur alienū quotidiā doctiſſimorum hac de re hic proferre ſententiam. ita enim illi queſtionum genera diuiſerunt: vt eorum duo ꝑma eſſe voluerint. Unum quidem quod rem ſpectet infinitam: ſine aliquo definito complexu. alterum autem quod rez definitam ſpectet: ⁊ eorum porro vtrunqꝫ in duo alia genera partiti ſunt. alterum quod ad cognoſcendum: alterum quod ad agendum referatur: nā aut ipſa cognitio: ſciaqꝫ perquiritur: vt medicina ſit ne ſcia an ars: aut agendi conſilium: vt ſit ne medico capeſſenda cibos ſuggerendi cura. cognitionis autem tris ſpecies faciunt. coniecturam: diffinitionē ꝯſecutionem. cōiectura eſt vt cū querit̄ ſit ne in magica vis vlla medicine. diffinitio: vt quid ſit medicina. conſecutio: cum querit̄ quid quāqꝫ rem ſequatur: vt quāobrem inter biles qui atram bilem euomunt magno laborāt periculo: actionis vero duas volunt eſſe ſpecies. vnam ad perſequendum aut declinandum: vt quibus rebus ad bonum habitum corpus perduci poſſit: aut maluz habitum deuitare. alteram que ad aliquod commodum vſumqꝫ referatur: vt quemadmodū apud egrotum ſe habere medicum conueniat. rurſus coniecture rationem in quatuor partes diſtribuerunt. nā aut quid ſit q̄rit̄: vt quis ſit corporis optimus habitus: aut que ſit origo cuiuſqꝫ rei: vt q̄ ſint nālia ꝑncipia: cuiuſmodi ſunt omnes obſcure. aut in rebus nālibus: aut ceteris diſciplinis cāꝝ rōnūqꝫ q̄ōnes: aut cāe tractatio: vt ſi queratur cur eminentiſſimi autores de nāe ꝑncipijs aut in egritudine vna tollenda inter ſe diſſentiāt: aut de immutatione: vt ſi queratur num in hominis aīa morte adueniente intereat ſcia: an cōmutet̄. diffinitioni proprietas: ⁊ diuiſio ⁊ partitio deputantur: vt quid in omniū mente quaſi impreſſum ſit. cum quid cuiuſqꝫ rei proprium ſit exquiritur: vt in hominē ne ſolum an etiam in beluas cadat meſticia. Cum res diſtribuitur in partes: vt ſi querat̄: quot ſint motuuz ſpecies: ſiue illi anime ſiue corporis ſunt: aut cum que ſit forma ⁊ quaſi naturalis nota cuiuſqꝫ rei deſcribitur: vt quenam formam vrine ſit que ſanitatem ꝑtendat aut contra. conſecutionis duas faciunt ſpecies. nā aut ſimplex eſt queſtio: vt ſi queratur cur oui vitellus facile concoquatur. aut ex comparatione: vt vitellus ne an albumen facilius concoquatur. de expetendis fugiēdiſqꝫ rebus: vt expetendū ne ſit egroto quicquā ⁊ pariter fugiēdum. de equo ⁊ iniquo: vt equuz ne ſit humanis omnia diuino adminiſtrari cōſilio: pertinaciter defendere. Cōparationis due ſunt ſpecies. Una cuz idem ne ſit an aliquid interſit queritur: vt pus ⁊ ſanies: eunuchus ⁊ ſpado: vt ab Ariſtotele queſituz eſt. altera cum quid preſtet aliud alij queritur: vt plus ne ad comparandam medicinam proſit experientia: an ars: occaſioue: aut iudiciuz. preterea nō modo quid vtilius: ſed quid vtiliſſimum. Que vero referuntur ad agendum eorum duo faciunt genera. vnuz ad officium quo in genere quid rectuz: faciendumqꝫ ſit queritur: vt que inſpicere queqꝫ percunctari medicum apud egrotum conueniat. alterum ad motum animi gignēdū: vt quādo ac vt a medico animandus eſt egrotus ſpe: aut econtrario terrendus: ⁊ quaſi ſuſcitandus ſit. Hec fere ſunt tradita a veteribus q̄ōnum genera. vnde ꝓblemata varia: que latine quidam propoſita vocant: Quintilianus ambiguitates: alij queſtiones. At quoniam grecum vocabulum apertius vſu imperitante nobis occurrit: greca potiꝰ vtendum nobis appellatione cenſuimus. Deniqꝫ quoniā nos: vt in prefatione iam ſatis multa locuti videmur: alexandro ipſi aphrodiſeo cedamus me interprete locuturo.

¶ Alexandri aphrodiſei ꝓblemata p Geor/
gium Vallã Placẽtinũ in latinũ tranſlata.

Roblematũ
q̃dam per ſe ſunt fidẽ fa
ciẽtia ⁊ cognita: oĩs am
biguitatis ac q̃õnis exp
tes. Nemo enim vt arbi
tror ſane mẽtis dubita
uerit cur volucrib⁹ plu
mas nã largita ſit. Qui
libet enim ſagax ſouen
di cã ꝑ veſtimẽtis ꝑmũ
circunfudiſſe aſſeret: de
inde decoris grã: terre
ſtribus aũt aĩalibus: ⁊
que eunt pedibus pillos: ſerpẽtibus ſquãmas: aq̃ticis cor
tices: aut cruſtas: cuiuſmodi ſunt q̃ oſtrochoderma. i. cru
ſtaceã ſeu teſtaceã pellẽ habẽtia nũcupant. ⁊ rurſus q̃ ob
rẽ aliĩs q̃dem cornua: aliĩs aũt aculeos: aliĩs võ vngues. ⁊
eos aut acutos: aut aduncos: ſeu id genus aliõ: q̃ ſe ab in
feſtãtibus reddãt tutiora: vtpote nãlib⁹ q̃buſdã telis adit
ta. fruges aũt oẽs ad ortũ ac gñis ꝓpagationem nã ꝑdu
ctis corticibus: aut corpibus q̃buſdã humidis: aut ligno
ſis: aut hỹ tunicis cuſtodiuit: eas tãq̃ in arcula aliq̃ cõte
gens: ad algoris aut eſtus: aut noxiaꝝ quarũdã aĩantiũ
effugiũ: nimiꝝ multis ipſum oĩno inutile nõ reliq̃t indu
mentũ: ſed ad nutrimẽtũ ac cibũ cõparuit oportunũ. Ipas
aũt ſtirpes foliĩs ⁊ corticibus ac filibus pẽnaꝝ aut villoꝝ
loco circũdedit. Preuidit. n. ne imoderatus algor aut eſt⁹
has poſſit cõficere: nõnullas porro ꝓ iaculis ſpinis arma
uit: ne a beſtiĩs obſumerent: atq̃ affictarẽtur: eas quoq̃
variĩs floribus ornatus ⁊ decoris cã coronauit: quos tãq̃
nũcios ac p̃cones ad erupturũ mox fructuũ ortũ ꝑmiſit.
Quicũq̃ igr̃ hỹ cognita ⁊ aperta ſtudẽt euoluere amen
tes ꝓpemodũ ſunt. q ambigũt nũqd igni ſit inſita calidi
tas: a tãgẽdi ſenſu ſunt imunes: q porro in ortu ⁊ interitu
ſeriẽ motũ poſitũ: confirmationẽ: colores: proprietates: vt
nã ac rõ ꝓuidenter obſeruat nõ admittũt: punitioni obno
xĩ ſunt. Hec nimiꝝ p ſeſe ſunt cognita. At q̃dam prorſus
ſunt inſolubilia: ⁊ ſoli deo cognita: q eoꝝ cõſtituit eẽntias
Opifex enim ſi q̃ñ aliq̃õ excogitãdo opus ꝯfecit: oẽs eius
actionũ cãs plane pcallet. veꝝ rudis cũrum oĩno ẽ expe.
dubie itaq̃ q̃õnes ſunt hỹ: quã obrẽ leniter lancinati atq̃
attrectati ſub alis: aut plãtis: aut lateribus ridẽt. ſiue qua
de cã audientes aliquos marmora atterentes: aut ſecãtes:
aut ſtridẽtes: aut ferrũ limantes: dentibus eueſtigio hor
reſcũt. ſeu q̃ de cã ex frigidis frugib⁹ dẽtibus ſtupore affe
ctis frigida portulaca cõmode medeat: nec ſunt ꝯria ꝯrĩs
medicamina: veꝝ ſilia. Vel cur lapis magnetis ſolũ attra
hit ferrũ: electrũ quoq̃ paleas ⁊ ſtramẽta ſolũ dr̃ inſigni
ter trahere: ⁊ leo gallũ dũtaxat metuit. Gallina quoq̃ q̃
oua nobis domi parit ſe ſtraſitis toto corpe ꝑpurgat. Co
thurnices eleborũ comedũt hoĩbus letalẽ. Sturni aũt ci
cutã. ſcamonea flauã attrahit bilẽ. Colocinta ⁊ agaricus
⁊ albus ellebor⁹: euphorbiũq̃ ac coccus gnidius pituitã.
Niger aũt eleborus ⁊ epithimũ atrã bilẽ. Sunt q purga
mẽtis aluũ cohibẽt: a cohibẽtib⁹ võ eã potius ciũt ⁊ pur
gãt. Sunt ẽt q internauigãdũ cõedẽdi exacuãt appetitũ
cibũ facile trãſmutãtes ois a mari excitate grauedis igna
ri. Infinita poſſim tibi recẽſere: q̃ ſola expiẽtia cognita ſũt:
q̃ppe q̃ a medicis occulte ꝓprietates appellant. Qõ autẽ
ſuũ vniuſcuiuſq̃ occultũ eſt: id paꝝ hꝫ cuius reddi cã poſ
ſit. Male eni q iã hoꝝ ſolones ſubitarias effutiũt valde ĩ
utiles: nec fidẽ faciẽtes. Aiũt. n. purgamĩa calitate hũore
attrahere: qõ plane falſum eſt: nã oẽ calidũ purgatorium
eſſe oportuit: atq ecce tibi piper: qõ cũ ſit calidũ: nõ tñ vim
attrahendi hꝫ: ſed cõcoquẽdi roborãdiq̃. itidẽ ⁊ maſtiche
⁊ aloe. nec e diuerſo rõnẽ ꝯuerti dicim⁹. oẽ. n. purgatorius
tꝑamẽto calm eſſe: vi aũt educere egereq̃ fatemur. nec
oẽ calidũ ſtatim ẽt vi vlla purgatoriũ eſt. Aiunt preterea
ſtruthocamelũ ferrũ nõ ꝓprietate vlla: ſed potius calore
cõcoquere: qõ ꝑfecto inſulſum eſt. leo nãq̃ cũ hoc ipõ aĩa
li ſit feruidior: nõ tñ ferrũ ꝯcoquit. Ne apud medicos q̃dẽ
ꝓprietates ſunt ſolos: veꝝ ẽt ⁊ apud pħos ⁊ grãmaticos
que paſſiones ſiue pathe appellant ex vſu annotate. oꝫ igi
tur eas ad q̃õnem ꝓponere: que mediũ teneant locũ: ⁊ ad
cognitionem habẽdam eoꝝ minime ambigua ſint: ſed q̃
liacũq̃ ſint: vt ſolutioni ſubĩciant. Sane oĩum que dicũ
tur quedã falſa eſſe oĩbus ſunt cognita: q̃dã pre ſe ferũt ve
ritatẽ ⁊ eoꝝ alia q̃dẽ certa oĩbus ac cognita: nõnulla oĩb⁹
ſunt occulta: ſolonẽ a nobis nõ admittẽtia. alia võ mediã
quãdã nãꝫ gerũt de q̃bus nũc loq̃ nobis in aĩo eſt. Deniq̃
ſoluẽdũ oẽ ꝓblema aut a tẽperamẽto: aut a formatione:
aut ab actione: aut a ſimili vna in paſſiõe: aut a colore: aut
a ſenſus pſuaſione: aut p equocationẽ: aut actionib⁹: que
ex potẽtiĩs magis vel minus ꝓficiſcunt: aut p id qõ durt⁹
aut rarius: aut maius: aut mĩn⁹: aut a tpe ⁊ etate ⁊ cõſue
tudine: aut p eẽntiatũ hoc nouatũ verbũ paulo dum⁹: ꝓ
eo qõ greci dicũt vſiodes: qõ eſt p eẽntie habitũ) vſus mol
liet: aut per accidens: aut a ſimilibus: veluti in problema
tis que dicta ſunt comperies: has igitur regulas ſecut⁹ oẽ
dubitatũ ad demonſtrationem poteris aduocare. At q̃m
non ſatis eſſe putandum eſt vſem adhibere doctrinã: ſꝫ cõ
uenit ei qui doceat particulatim: ⁊ mẽbratim hec ſub ma
nũ adducẽ. Iã q̃õnes ac ſolones ordiamur. Ambroſi⁹.

¶ Deniq̃ ſturni veſcunt conio nec fraudi eſt eis: q̃m quali
tate ſui corporis venenũ ſucci lethalis euadũt. Frigida. n.
vis eius eſt ſucci: quam ſubtilibus poris in cordis ſui ſedẽ
ducentibus precoqua digeſtione preueniunt priuſq̃ vita
lia ipſa pretemptet. Idem alibi.

¶ Elleborũ aũt pitri loquuntur eſcam eſſe ⁊ alimoniam co
turnicũ: eo q natturali quodam temperamento ſui corpis
vim pabuli nocentis euitent. Problema. I.

¶ Quare vitreas vaſis per hyemẽ calore aliquo vehementi
adducto franguntur? q̃m ex circũfuſo aere plurimã p to
tum corpus ſuum excipit frigiditatem. Cum igitur non ꝓ
us calefactis feruentẽ aquam confeſtim infundimus: nõ
dubiũ quin aduerſantem ſibi frigiditatem caliditas perſe
quatur: vt ipſam conſertim cũ ſpiritu diffugere neceſſe ſit:
⁊ perinde vitreoꝝ vaſoꝝ ſequi diſcuſſionẽ. dabimus eniꝫ
vitreis corporibus ſpiramenta vtcũq̃ ſub viſum ⁊ ſenſum
non cadãt. Ceterũ q ad huius rei nãm: verumq̃ ſpectat
tenuiſſimũ fere aerem admittit: ſunt qui dicũt vitrea cor
pora immenſo frigore obdureſcere: ⁊ ſicceſcere: ⁊ quicqd
in ipſis tenuium partiũ ſit. i. humorẽ aut aerem exprimi ⁊
eĩci atq̃ exuri: itaq̃ idonea preſtari vt diſcutiãtur ⁊ effrin
gant veluti aridiſſima ligna. ita. n. ⁊ hippocrates aiebat ve
naruꝫ algorẽ frangibileꝫ. atqui feruor imoderatus corp⁹
offendens vitreum ipſum adhuc impenſius exiccans ad
confringendum ⁊ diſcutiẽdũ reddit accõmodati⁹: q ſi ꝓ
us remolleſcat mediocriter calefactũ: neutiq̃ cedit q̃ ob
rẽ pugiles q̃q̃ luctaturi a laniſtis ꝓus oleo ꝑfũdũt: ⁊ pho
naſci cãturi ꝓus gutt ⁊ fauces fouẽt ⁊ ſpũs molliores mea
tus reddũt. friditas itaq̃ deducta ſpiramẽta ꝯperiẽs facile
cũ ſpũ diffugiet: ⁊ vitri q̃cq̃d molle fuerit calori cedet: nec
ſtati diſcuſſiõi erit obnoxiũ. q aũt ſpiramẽtũ vitrea hẽant
corpa: vel ex vaſis nobis id lꝫ teſtaceis iuueni ĩfuſa. n. i hye
me aq̃ exudat cũ picata fuerint. eſt quoq̃ videre e corpore
vitreo erũpẽtẽ ⁊ exalantem fumũ per hyemẽ cũ ferueẽtem
aquã infuderis: necnon citreum ſectũ ⁊ expreſſum extrin

lectus appoſitũ hꝫ efficacē ĩcluſe ſuaꝫ prebere q̄litateꝫ. 3.

¶ Quare pueri ⁊ preſertim infantes in humũ lapſi nõ faci
le ſauciant̃: q̄ũadmodũ viri: ꝓp mollitiem inq̄ũ corpis
terre ſolo cedētem: q̄ſigdem diſſipant firmitudinē ⁊ durici
em quo minus offendat: viri autē cũ duro ſint corpore du
ritie terre aut lapide aliq̄ offenſi plage terrorē incidentes
a lapide: vtpote duriore eis aliq̄d infligi neceſſe eſt. Eadeꝫ
eſt rõ cur ēt ſpongia excidens non frangat̃: cũ vitrũ aut te
ſta: aut hõ corpus durũ procidēs frāgat̃: atq̄ꝫ ita ꝑ ſimili/
tudinē hec dixeris cõuenire. Et ob hoc ēt vehemens venti
motus quercũ quidē deijcit: arũdinē vero nõ: q̄m quercus
q̄dem vtpote dura ⁊ valida: ⁊ ample magnitudinis vēto
obuians vim eius intendit. arũdo aũt quippe que inanis
⁊ mollis: ⁊ exigua venti hinc ⁊ illinc flatui cedens: eı⁹ vim
diſſipat atq̄ꝫ diſſoluit. Eadē rõne ⁊ pugil aduerſario ſuo
obuius eius vim auget atq̄ꝫ exuſcitat: quē quo magis ce/
dens circũducet huc illucq̄ꝫ ſe trāſſeret: citius illius exina/
niet firmitudinē. Quintilianus.

¶ Et patientior eſt laboris natura pueris q̄ꝫ iuuenib⁹: vide
licet vt corpa infantiũ: nec caſus quo in terrā totiēs deferũ
tur tā grauiter affligit: nec illa ꝑ manus ⁊ genua reptatio
nec poſt breue tp̄s cõtinui luſus: ⁊ totius diei diſcurſus: q̄ꝛ
pondus illis abeſt: nec ſeipſi grauāt. ſic ai̅ quoq̄ꝫ credo: q̄ꝛ
minore conat̃ moueſ̃: nec ſuo nixu ſtudĳs inſiſtit: ſed tot
mādos tm̃ modo preſtant: non ſilr̃ fatigantur. 4.

¶ Quare infantes apud nutrices cant⁹ audiētes ſi fleāt: ⁊
vagiāt cõquieſcũt: motati aũt dormiũt: q̄m muſica velut
ē oĩs ſcia: atq̄ꝫ ars cũ aı̅a aſſueuit: ſicut ⁊ caliditas igni in/
ſita eſt: vt ēt plato cenſet ſcias recordationes aı̅e eſſe nõ do
ctas: audiēs: igit̃ aı̅a hõ ſoni ex canētib⁹ recordatione mē
tē ea ſubeunte infantes placari cõpelliĩtur: proinde ita alle
cti in ſaporē ꝑducunt̃. Cũ autē in corpore ĩpolluto ac pur
gato eſt: ſcias integras hꝫ: polluta vero in corpore tāq̄ꝫ in
obliuionē ipſaꝝ peruenit mediocrem. 5.

¶ Quare nutrices infantes in ſoporem deuolutos motāt:
q̄ꝛ humores ex motu fuſi cerebrum moueāt: licet in etate
perfecta hoc minime pati tolerent. 6.

¶ Quare aliqui valde ebrĳ dupla vidēt: q̄m ex multa hu/
miditate oculoꝝ repleti muſculi: plus aut mĩ⁹: ⁊ molles
effecti atq̄ꝫ ꝯcti diuertũt atq̄ꝫ diſtrahũt oclos: alteꝝ q̄deꝫ
ſurſū: alteꝝ v̄o deorſum. Proinde ſupeſt vt oculoꝝ radĳ
nõ in eũdē pariter locũ ꝓferant̃: ſed indiſtātes locos ⁊ cor
pore: atq̄ꝫ ita vterq̄ꝫ oculus ſua ſpectās duplā efficit viſio
nem. Qd̄ aũt hoc veriſſimum ſit ex eo profecto videri cer/
tum eſt: q̄ꝛ alterum digito oculum premētes ⁊ ſurſum ver
ſus propellentes dupla cuncta ſpectare videmur.
Albertus Alemanus in lib. Ariſ. de ſenſu ⁊ ſenſato.

¶ Quare vnum videt̃ duo: Ex diuerſa diſpõne rei viſe, dici
mus q̄ꝛ quattuor ſunt cauſe quare vnũ videt̃ duo ex parte
ipſius videntis: quarũ p̄ma eſt: q̄ꝛ cum nerui optici ab ocu
lis ad anteriorē cellā cerebri directi interſecāt ſe ad modos
lineaꝝ trianguli: cuius talis eſt diſtātia mēſure: que eſt in
ter duos oculos contingit aliq̄n eleuari vnum neruorum
vel alterũ releuioꝝ a loco cõtactus: ⁊ tunc illud qd̄ recipit
ab oculis ⁊ tranſiens a ſpiritu viſiuo ad ſenſum cõem con
tingit ſe in aliquo puncto vno: ⁊ tunc ꝓp duos oculos lu/
men hīs nunciantes vnũ videt̃ duo: ⁊ hoc cõtingit quoti/
enſcũq̄ꝫ exprimitur vnus oculoꝝ q̄ſi ſemimulſas ſuppoſi
tione digiti. Scd̄a cā eſt q̄ꝛ aliq̄n ſpiritus viſiu⁹ qui a capi
te diſcurrit in oculos ꝓp aliquam ventoſitatē incluſam in
ipſo vel in oculo: vel ꝓp aliquē calorē nõ nālē agitantē eũ:
mouetur extra metas mēſure nālis dextrorſus: vel ēt ſini/
ſtrorſus in oculo. ⁊ ideo accipit formā: q̄ſi formā motaꝫ a
dextro in ſiniſtrum oculũ. ⁊ iõ apprehendit oē qd̄ appre/
hēdit quaſi diſtenſum in duo lateraliter ſibi cõiũcta. Ter/
tia aũt cā eſt in oppoſita redundantia q̄ſi moueſ̃ ſpiritus
introrſum ⁊ extrorſum: ⁊ introrſum quidē reſpectũ ſenſus
cõis: extrorſuꝫ v̄o ad oculi criſtallinũ vt percipiat formas
tunc enim cõtinue reddit ⁊ accipit: ⁊ anteq̄ꝫ cõpleat̃ reddi
tio inchoat: ita acceptio q̄ſi ſenſibile manet p̄ns ⁊ tũc vnũ
videt̃ duo. Fiet aũt hoc accidens in ſpiritu aliq̄n ex multo
humore calido: ſicut in ebrĳs: q̄ꝛ calor vim mouet in oppo
ſita: ⁊ humor multiplicat fluxum: ⁊ ſunt iuxta hoc accñs
valde multa accidentia. Cum enim aliquis nauigat: eo q̄ꝛ
vnam ptē accipit: ⁊ anq̄ꝫ eā reddat ſenſui cõi immutat̃ ab
alia: ⁊ accĩtia cõtingit eadem ex velocitate mot⁹ ſpũs: q̄ꝛ
videntur ei moueri omnia ſilr̃: aut ſi extremitas virge cir/
cunducat̃: que flexibilis eſt: ⁊ accipit̃ ſitus eius in vbi vno
anteq̄ꝫ reddatur accipitur in alio ⁊ in tertio: ⁊ ſic cõtinue
variatio illius ſitus accipitur ⁊ redditur: ⁊ vr̃ deſcribere ba
ſim pyramidis: hec eſt cā quare gutta aque cadens videt̃
eſſe linea recta continua: ⁊ videt̃ quaſi punctus continue
fluens. Inde ēt contingit q̄ꝛ vētoſitate vel alia cauſa in an
teriore parte capitis vertiginē faciente omnia vident̃ mo/
ueri: ⁊ cadit in partem ad quā tenet ſe tanq̄ꝫ altera pte ca/
dat. Quarta aũt cauſa eſt exp̄ſſio tunice perforate in ea.
Cum enim illa p̄mitur intus: ⁊ cedit introrſum: ⁊ tunc co
anguſtat̃ foramen: ⁊ videt̃ res minor q̄ꝫ ſit aliq̄n antecedit
interius: ⁊ tunc foramen dilatat̃: ⁊ videt̃ res maior q̄ꝫ ſit.
Ex pte aũt viſibilis vnum videnf̃ duo ſubiecta: in quibus
eſt ẽm diuerſum eſſe ipſius: ſicut in ſpeculo. 7.

¶ Quare natura ſtrabi dupla non vident: q̄m perũerſio/
nē oculoꝝ ſurſum verſus aut deorſum non habent: ſꝫ dex
trorſum ⁊ leuorſum: ⁊ rurſus oculi nacti eundem ſitum
duos inquā ĩ recta linea ſuos per eũdē ſituꝫ hñt radios in
corpus vnum cõcidentes: atq̄ꝫ ita vnũ colorem ⁊ qualita
tem vnam referunt in ſibi obiecta reſumendo. 8.

¶ Cur pubeſcētes pueri hirciſſant circa quartũdecimũ an
nuꝫ. q̄ꝛ tũ natura humana corpa diſſociās multā repenti/
nā etatis mutationē efficiat. eoꝝ aũt que diximus ipſe eſſe
ctus fidem facit. intueri ſiquidē nobis lꝫ feminaꝝ hubera
augeri ꝓp lactis coitionē. itē ⁊ circa corēdices loca ꝓpter
fetus expectationē: marũ vero thoraca ⁊ humero. pro/
pter impoſitorum grauũ corporũ portationeꝫ: teſticulos
autem ꝓp ſeminis ſuſceptionē ⁊ morā. pudenda porro ꝓp
facilem ſeminis acceſſum: explicatur quoq̄ꝫ ipſis vniuer/
ſum corpus: veluti morborum mutationes indicant ⁊ ſo
lutiones circa decimum ⁊ quartum annuꝫ progenite: nec
non vocis aſperitas que raucitas appellatur hircire facit:
ex hircis ita vocem efferentibus ſumpta tranſlatione. in/
ter explicandum enim aſperam a principio arteriam acci
dit alia quidem eis magis. alia vero minus diduci. quippe
q̄ꝛ inequale ipſis corpus iuxta interiorem ſuperficiem exi/
ſtit faucium: tenus. ſpiritus igitur per has exiens partes
tanquam preciſus propter vie inequalitatem vocem etiam
efficit inequalem ⁊ aſperam ⁊ raucam: hoc etiam patiun/
tur pituita occupati: in aſperam pituita inquam defluente
arteriam: quandoquideꝫ a defluente humiditate q̄ꝛ intus
leuis omentum inequalitate repletum inequaleꝫ etiam ſpi/
ritus exitum efficit. talem ſcito ⁊ hircorum aſperam arte/
riam ⁊ guttur: propter plurimam humiditatem: ⁊ oleum
plurimum bibentes tales eſſe alios porro ob cõtinuos vna
validos clamores ob ſiccitatem aſpere arterie inequalem
etiam vocem habere arbitrator: gruiuꝫ nanq̄ꝫ ⁊ aſpere vo
ciferantium volucrum arterie effecte ſunt natura omnino
aſpere. demum poſt pubertatis annos puerorũ ceſſat hir/
ciſſatio: q̄ꝛ aſpera arteria omnifariam abſolute explicat
ſuapte natura etiam equalitatem admittat. 9.

¶ Cur potum oleum vomitiuum eſt: ⁊ preſertim flauam bi
lem: quoniam cũ ſit leuis ⁊ ſuperna petens cibos elicit ipſos
ad ſtomachum eleuans: ſtomachus autem grauatus viꝫ
egeſtiuam ad vomitum exuſcitat: precipue flauam bilem

vtpote leuē ac tenuiſſimū: ⁊ facile ſurſum verſus euadētē ꝙ aūt oleū ſurſū petat experiētia ipſa manifeſtū hūdo ſiqdē alicui ammixtū i ſupiores ſe e veſtigio recipit ptes. 10

Cur inter cetera liquida ſolū oleum nō remiſcet? qm̄ cū ſit glutinoſum ⁊ in ſe reductum nequit diſſecari: ⁊ in minutas diuidi partes reliquiſqꝫ ammiſceri liquoribus: unde in terram fuſum ipſam ilico non ſubit. 11.

Cur oleū ⁊ aq̄ frigore deſiciūt: ſꝫ neutiquā vinū aut acetū aut garus? ꝙ oleū qdē qualitatis fere ſit expers: ⁊ potius tēperatū ſtatim frigeſcit atqꝫ adeo vt inter euaporādū frigeſiat: aq̄ vero vtpote frigida ſe frigidior effecta facile coit. at garus vtpote ſuis ptib⁹ tenuis ⁊ calidus non cōtinuo frigeſcit: eodē mō ēt vinū: acetū aūt vt tenuiſſimarum partium omnem reſpuit concretionē. 12.

Cur qualitate diuerſa idē efficiūt? nā tā frigus q̄ȝ calor humidū cogūt: ita ſiqdē nix ⁊ ius frigore pariter coeūt ac cōcreſcunt. emplaſtra aūt in veſica calculi caliditate ſicceſcit ⁊ obdureſcit. alia inquā atqꝫ alia id ſit actione. nā calor frigiditatē multā depaſcit atqꝫ abſumit: frigus autem denſitate lutoſū reddens: ſqualentē ſordeſcentemqꝫ humiditatē exprimit ſicut ſpongia manibus compreſſa: humidum qḋ in meatibus continet effundit. 13.

Cur ſepenūero rhigor ſedat horore aliquo aut fragore aduētāte ꝑter rhigore affecti cogitationē: aut aq̄ cōfeſtim infuſa? qm̄ ſepe hūorib⁹ pridē cōcoctis ⁊ attenuatis nōnis caliditas vehemēs ⁊ ſubitaria a cute introrſum ꝓfugiens morboſum humorē conſumit: differt ac diſtrahit. idem ēt efficit theriaca: ⁊ plurime calide ac ſicce qualitates facilē concoctionem adepta. 14.

Cur circūuoluti ꝑter cōſuetudinē cōcidūt? qm̄ cogūt aīalē in cerebro ſpūm turbari ⁊ in hūoribus cōmoueri: deinde nō ēt idoneū fieri ad potētiā aīalē ſuſcipiēdā: nec ſinunt vl ſenſibilē ac mobilē ad muſculos ⁊ neruos pferre actionē ⁊ perinde ſequi neceſſe eſt vt corpus oē nō vectū atqꝫ cōportatū ab aīa ad terrā ferat: ad quā pri⁹ nutat: ob hoc āt tenebras vident ꝙ vidēdi ſpirit⁹ in eis turbatus ſit: ⁊ ne qdē ſenſibus ceteris ſatis ex ſniā vtunt. ꝙ ſi pedetentim plurimū volui aſſueſcāt id p raro fieri ſolet ꝙ ꝯſuetudo aīam a nā nō auertat: ſed diuturno tpe efficiat familiarē. qḋ. n. repēte ac iugiter ſit id neſcit auerſari: neqꝫ vſpiā mutationis ſibi cōparat defenſionem. Macrobius.

Cur qui ita ſe vertūt vt ſepe in orbē rotent ⁊ vertiginē capitis ⁊ obſcuritatē patiūt oculoꝝ: poſtremo ſi pſeuerauerint ruunt: cū nullus alius mot⁹ corpis hāc ingerat neceſſitatē? Ex ſeptē motib⁹ vnus tm̄ in diuinis corpibus inuenitur: ſpheralē dico quo mouet celū: quo ſydera: quo cetera mouent elemēta: terrenis aīalibus illi ſex ꝓcipue familiares ſunt: ſed nōnūq̄ȝ adhibet ⁊ ſeptimus: ſed ſex illi vt dixi certa ⁊ innoxia. Septimus idē qui gyros efficit crebre cōuerſum turbat: ⁊ humorib⁹ capitis inuoluit ſpiramētū qḋ aīā cerebro quaſi oēs corpis ſenſus gubernān miniſtrāt. hoc eſt aūt ſpiramētū qḋ ambiens cerebrum ſingulis vim ſuā ſenſibus preſtat. hoc eſt qḋ neruis ac muſculis corpis fortitudinē pbet. ꝗ vertigine turbatū: ⁊ ſimul agitatis humoribus oppreſſum langueſcit ⁊ miniſterū ſuū deſerit: inde ſit his q rapiuntur in gyros hebetior auditus: viſus obſcurior. poſtremo neruis ⁊ muſculis nullā ab eo virtutē q̄ ſi deficiēte ſumētibus totū corp⁹ ꝙ his ſuſtinet ⁊ in robur erigit deſertū iā fulcamētis ſuis labit in ruinā. Sed ꝯ hec oīa cōſuetudo quā ſm nām prouidiciauit viſus illos iuuat qui in tali motu ſepe verſantur: ſpiramētū enim cerebri qḋ paulo ante diximus aſſuetum re iam non ſibi noue non paueſcit hunc motum: nec miniſteria ſua deſerit ideo conſuetis etiam iſte agitatus innoxius eſt. 15.

Cur vitrea ſpecula valde elucēt? qm̄ introrſus ipa ſtāno illinūt. Ineſt aūt eius nā ꝑſpicua: ⁊ ꝑinde vitro copulatum qḋ ꝑ ſe lucet plus adhuc renidet radios ſuos ꝑ vitri ſpiramēta trāſmittēs: duplicat qḋ in ſupficie ⁊ extra vitreū corpus eſt: atqꝫ ita ad modū elucētia euadūt ſpecula. 16.

Cur in ſpeculis ⁊ ꝑſpicuis aquis noſmetipſos intuemur? ꝙ qualitas viſus ad perſpicua abiens corpora per refractionem radiorū qui ab oculis exeunt accedat ad ſui aſpectū: ꝙ aūt qualitates oris excedat ne quidem mirū: idqꝫ oſtendunt qui apud arbores cōmorantur pallidū gerentes aſpectum: qm̄ pallida qualitas viridiū foliorum in os emanat: que itidem in profluentem aquam aut ſtagnum abiens ipſam aquam viridem videri facit. 17.

Cur pura antra ⁊ editiſſima loca: ac purgata faciunt ac remittūt vocis ſonitū: atqꝫ reſpōſant? vox enim aerē pcutit: aer aūt locū: ⁊ quo magis pcuſſus pcutit: eo ēt ſonitū vehemētiorē gigni cōtigit. Humida vero loca vtpote que molliora ſūt plage cedentia ⁊ ipſa laxantia ſonitū neq̄ȝ efficiūt: qualitati aūt ⁊ q̄ntitati plage ⁊ vocis q̄litas quoqꝫ ⁊ q̄ntitas ploſus accōmodat: male aūt echo. i. reuerberatā vocē ſiue vocis imaginē demona eſſe fabulāt. nō deſunt q dicāt hāc pana adamaſſe: ſed falſo. Uir enim fuit qſpiam ſapiēs: qui ꝑmus deſiderauit: exquiſiuitqꝫ echus cauſam: quo qdnā eſſet dinoſceret: ⁊ quēadmodū quicq̄ȝ ꝯcupiſcētes egre ferunt cum id non aſſequuntur: ita ipſe quoqꝫ ante ſolutionem moleſte ferebat: velut etiam endymion: qui primus lune curſum inueſtigauit: noctu quidē vigilans eius curſui inherēs motuſqꝫ exqrēs: interdiu aūt dormiēs: hinc lunā eū adamaſſe fabulant: atqꝫ ad eū dormientem acceſſiſſe: qꝛ ſolutionem ſibi cauſe reddidit pho. Aiūt aūt ipſum etiam paſtorē: qm̄ ꝑ ſe ſolitudines ⁊ inuia loca ac editiſſima eius motū ſpeculabat: tabulā habuiſſe: qm̄ circa ſublimes locos ventoꝝ ſufflationes ſunt maiores: aut ꝙ figuraꝝ exqſiuit harmoniā. Iudē ⁊ prometheus cū ſapiens qdā eſſe ⁊ celeſtis aqle cām ⁊ nām: ⁊ ſitū exqreret: ⁊ diſcēdi auiditate abſumptus conqueſt: hercule ab illo vindicata ſua ſapientia exoluente. 18.

Cur ſtante aqua in ſuperficie non in profunda terra ſaxo proiecto in eam multos ex ipſa circulos erumpere contingit? Dicendum ꝙ iactus tenore lapis vndiqꝫ corporis ſui aquam eminus proſequit: atqꝫ ita gignitur circulus equalis: ⁊ equalem vim iactus tenori vim habēs: ob imēſum vero tenorem maior etiam eſt circulus: peruenit ſiqdem is ad terram vſqꝫ ⁊ continuo amplians ⁊ inſecutus aquam eo ictu: merito deinceps multos efficit circulos corporei. primum in aque ſuperficie circuli mouens interuallum exinde continue ad fundum deſcendens: ac rurſus aquam diſpeſcens alterum facit: adqꝫ ita quoad conſtiterit ⁊ quieuerit. interlaxandum autem lapidis tenorē pedetēſim deſcendentis circulum tenuiorem facere contingit eo qui anteceſſerit. ob id quoqꝫ a lapide itidem aq̄ forte ictum diſtinguitur. 19.

Cur multi ex liene riſum oriri arbitrātur affirmantes in attractis ſcabriſqꝫ lienibus non eiuſmodi effectus eſſe: cuiuſmodi ſunt in robuſtis: quin tales potius triſtes viderī homines aiunt? dicendum per accidens id eſſe non propter ꝙ lien riſus ſit cauſa. nam cum validus fuerit trahit ex iecore omnem feculentum: ⁊ melancolicum ſuccum: atqꝫ ita purum dimittens in totum corpus ſanguinem: cerebrum mulcet ac oblectat naturā animamqꝫ: ſicut ēt vinū efficit ⁊ ad alacritatem agit: vnde riſus excitatur. 20.

Cur mule non fetificant? qm̄ ex differentibus ſpecie animalibus conſtiterunt: ⁊ ex differentibus per temperamentum ⁊ naturam ſeminibus. proinde mixtio aliud aliquid procreatura preter id qḋ prius fuit procreantiū naturam delet: veluti alboris ⁊ nigroris mixtio extremos colores delens: alterum colorem idest fuſcum parit: qui extremorū nihil exhibit. progenitū igitur, temperamentū deletā

eſt ⁊ formarum proprietas. Plinius.

¶ Obſeruatum ex duobus diuerſis generib⁹ nata tertiū generis fieri: ⁊ neutri parentum eſſe ſimilia: eaq; ipſa que ita nata ſunt non gignere in omni animalium genere. idcirco mulas nō parere. eſt in annalibus noſtris peperiſſe ſepe. verum prodigiū loco habitum: theophraſtus vulgo parere in cappadocia tradit: ſed eſſe id aial ibi ſui generis. 21.

¶ Cur q ſurdi nati ſūt ijdē ēt ſūt muti: q2 q nō audierūt efferre ac eloqui non queunt quidam autem medici neruorum vnam eſſe coniugationem aiunt que ad linguam auresq; pertineat: vt ea membra pariter affici neceſſe ſit. atqui ab euentu aliquo ſurdi non continuo idem ſunt etiam muti: neruus ſiquidem ſolus audiendi affectus ē. ſimiliter qui ab euentu muti non cōtinuo ſunt ſurdi: ſuo enim i loco in lingue neruus gignitur morbus. 22.

¶ Cur multi ieiunantes poſt aſſumptū cibū rhigeſcūt: qm̄ ob nutrimēti ſeram aſſumptionē biliosū acutum humorem accumulant: poſt cibum igitur cum membra robur cōceperūt: ⁊ bilē a ſe ad cutē propellant rhigorē gigni cōtingit bile membra lācināte ac ad ipſa ꝑſequēda inſurgēte. 23.

¶ Cur ſues ſi ſubuerſe ac ſupinate porrent ſilēt: qm̄ preter alia rōnis expertia animalia: ſemper he prone in terrā ſpectant: pulore delectate: quem exigrunt. in ſubitaria igitur aſpectus mutatione excepte ⁊ perculſe ſub lumine multo ſilent. qdam autem aiunt aſperam arteriam anguſta habentem ſpiramenta concidere in cataracte modum. 24.

¶ Cur ſues ceno delectent: eo nempe iuxta medicos ſuapte nā delectant iecur habentes maximū in q̄ cupiditas eſt: vt aūt putat Ariſtoteles qm̄ ei nar⁹ ⁊ ora craſſi ſunt late eſſe ſuum olfatum habent: ⁊ qm̄ tetrum odorē excipiat: 25.

¶ Cur vlceribus conualeſcentibus ⁊ ceſſante inflammatione pruritus gignunt: quoniam poſtq̄ꝫ conualuit ⁊ ſan⁹ effectus eſt qui languebat locus: ex aliquum longe arcet aduerſantem nature humorem alentem vlcus: q humor per cutem exiens ⁊ diſtractus pruritum efficit: 26.

¶ Cur alterius e duobus oculi grauiores morbi ſint ⁊ diuturniores: ob cauſam in quam duplicē: aut q pituita ad alterum ſolum accumulatur oculum. q enim diuiſum ſe imbecillius ſemper efficitur: ⁊ minus efficax. ⁊ quo magis diſpartitur: eo longe inertius eſt: aut q motus ſanus oculus inter agitandum continue cogit ēt alterū totiens commoueri: illud ſane preſentiſſimū eſſe medicamen didicim⁹: totam languentem partem immobilem cōtinere. 27.

¶ Cur homo ⁊ perpetuo ⁊ impenſius ſupra cetera animalia ſternuit: quoniam pluri ⁊ multipliciore ⁊ pluſq̄ꝫ ſatis ſit cibo veſcit ⁊ potu: ⁊ ob hoc ne ipſum quidem: vt cōuenit poteſt concoquere: ⁊ perinde ob multam humiditatē multum cogit ſpiritum: qui vtpote tenuiſſimus ad cerebrum aſcendens ipſum continue impellit ac ſuſcitat ad egeſtionem: ⁊ ſternutamentum. Crepitus igitur fit per anguſtos naris locos confertum erumpendo: tanq̄ꝫ qui ex ſua ſede eiectus: ⁊ ructus per ſtomachum: ⁊ vox per guttur: ⁊ ſonitus per aures itidē: ⁊ per inteſtina murmur excitat. 28.

¶ Cur mortuis pili creſcāt: atq; vngues ad tempus certum: quoniam carne tabefacte partes circum ipſarum radices obtecte iā emicāt falluntq; ſpectantes: q incrementi magnē gerant. ¶ Quidam aūt eos vere excreſcere: qm̄ qdē ex redūdante humore gignitur. morticina ſiqdem corpa a primordio in ſuperfluitatē plurimā propter corruptionē factā reſoluūt: que per ſpiramenta ⁊ corpis extrema e corpore erūpēs eorū que dicta ſunt ortum auget. 29.

¶ Cur in digitis manuū potius q̄ꝫ pedum gignuntur que puſtule nominant: ⁊ pueris potius q̄ꝫ etate perfectis. Quō ex pituitoſa redundantia habeāt ortum: atqui pituita pueris vtpote magis edacibus: ac magis ocioſis redundat: pedum aūt ē vngues magis in motu: ⁊ deambulatione plus exercitati ſuperfluitates diſſoluunt. 30.

¶ Cur pili in pedibus non repente caneſcāt: Nempe eadem de cauſa. pedes enim in perpetua ⁊ iugi deambulatione in ſe dilabentem pituitoſam redūdantiā diſſeruūt: diſtrahūtq; qō a canitie ſuit alienū. at pubes ēt ipſa ſero caneſcit: qm̄ calidior ea exoritur ⁊ in coitu pituitā diſtrahit. 31.

¶ Cur hoibus vox ⁊ ratio ſero perficit: rationis autem ex partibus eueſtigio: aut ſaltem intra breue tempus qm̄ vo rationis artificioſior: ac doctrie magis indaga. aut irrationalium longe ſimplicior: ⁊ naturalior: q̄ꝫ aialior. 32.

¶ Cur plurima animalia caudas iactāt ob ipſis videri cōſue te: leo aūt latera percutit furiatus: ſimiliter aūt ē ⁊ taurus: quoniam tergi muſculum habent ad ipſam vſq; caudam protenſum: ⁊ vim animalem: ac mobilem continētē: anima igitur aſſuetum videri cognoſcens tanq̄ꝫ manum aliquā: ſicut in ipſis eſt videri hominibus caudā iactare cōpellit: que vim ipſius intus occultam aperit. debereq; ſe cognoſcit. At in leonum ⁊ taurorum animis: cuꝫ anima nō pariter agitata caudaꝫ vehemēter quatere compellit: quēadmodum homines ſi iuuentur multa ira concitatos manus cōplodere. aut corpis quā prement ira ſiquidē. q ledat: cum amouere nō poſſit propere alio ſibimodo cōſolationem excogitat fremitu ⁊ cōploſione affectū mulcens. 33.

¶ Cur aridis cedibus roſtris equoꝝ vlcerib⁹ in ſparſis non amplius albi pili ⁊ cicatricibus feruntur: ſed euſdē coloris cuius ⁊ reliqui ſunt pili. q̄s alos natura produxerat: qm̄ corrugātia: ⁊ cōtra facientes ſunt potētie detergēt ac diſſipāt ſubiectā pituitoſam redundātiā: ⁊ malā operationē cogētem ad vlcus cruditatē: ac ei⁹ partis imbecillitatē. 34.

¶ Cur in cutis cicatricibus equi pili naſcūt: hominib⁹ aūt non: q2 cutis hominibus quidem denſior eſt ſicut indicāt molles pili tenuesq; ⁊ cicatrix pellis adhuc denſior effecta ſpiramenta obcecat: equis aūt ſi comparet rarior quēadmodū craſſi oſtendunt pili ⁊ ob hoc neqt cicatrix ſpiramēta oīa pellis occludere. proīde ſubiecte ac coacte ſuperfluitates per tenuia reiecta inferne ſpiramenta erumpētes agglutinate atq; concrete pilos efficiunt. 35.

¶ Cur a dipſade morſorum ⁊ ſitim intolerabilem habentium theriaca que calida ⁊ ſicca eſt potata ſitim ſedat: ac non potius intendit: Dicendum q non temperamenti ratione ſitim ſedat: ſed potius oppoſita paſſione ⁊ naturali quadam ratione: res ſiquidem ipſa ita habet. hec certe antidotus ex pluribus herbis conficitur: que vnicuiq; membro aliquo pacto accommodantur: velut diptamum opitulatur cordi ipſumq; roborat ac conſeruat: ſimiliter eupatorium iecori: ſcolopendrion lieni: petroſelinum ventriculi: hyſop⁹ pectori vitalib⁹ virib⁹ ac pulmoni: inula cāpana renibus: ruta collo: gētiana cerebro: ſeſeli veſice. itaq; vnū quodq; horum mellis dulcedine venatur ⁊ pellicit trahitq; ad ſuam tutelam accommodatum: in quibus omnib⁹ ſunt ſerpentum carnes ammixte: ⁊ naturalem dexteritatem habentes ad vnumquodq; venenū ferum vimq; corruptionis effectricem. in omnia igitur membra cū hec partita fuerint paſſionem vllam: que corruptionem minitetur officere non ſinunt propugnantia perinde ac milites ingenui in armis expediti pro ſua ciuitate.

¶ Alexandri aphrodiſei ecloge medicinalium ⁊ naturaliū ambiguitatum problematon ſectio ſecunda.

¶ Prohemium.

ASculapii munus cūcta ad vſus humane vite cōparat a dignitate lōge antecellit aiato ſiqdē ac rōnis participi corpi ad quā ſe dirigeret metā exhibuit. Cur⁹ obſeruatio: moderataq; cuſtodia reliqs arti

bus cũctis ꝑncipiũ inſtituit. ſenſus qđē excacuēdo dicta mē
bra: ac intēctionū illī a roborādo alia ꝓuidēter aiaduerſa
vtiliter cuſtodiendo: alia mēdoſe ꝓducta emendādo atq̃
dirigēdo. hec corporis ita curā gerit: vt aiam neutiquam
negligat pbie enim ſuggerit cognitiōes. Cuius ſine illa ſi
bi peculiare cōſirt ꝑncipiũ: nec a nāli abhorret ſpeculatio
ne: eoꝝ. n. que facta ſunt cōpōnem accipiēs: reliquoꝝ mē
ſurā pcalluit. hoc quāuerſiſſime diuinū beatūq̃ inuentuꝫ
in rōnū indagine collocatū: hac laude nō iniuria fruatur
vt ad ſcie normā nomēq̃ ꝑueniat: q̄ ſi qſpiā artē ipſaꝫ au
deat appellat: non hac de cā: ſed pp ſubiectā māmi: an non
igiť hec p ſeſe ſpēt cōmodā gerit rōnē: ad ſciam immobilē.
acta aūt ad corpus ſiluamq̃ induēs eā artē fieri nēce eſt:
ita ſane aīa que multoꝝ cōſenſu pħoꝝ eſt imortalis: q̄
ſit incorporea: q̄ ſeipſam moueret. ab aliīs ꝯ mortalis exi
ſtimať. Corruptibilē ſiquidē iō ipſā ferunt: q̄ ſub ſilua de
merſa patiať afficiēdo. atq nō cohibeť: nō afficiť aia ſic ꝓ
poſuimus: ſꝫ talis i corpe aia ē: q̃lis in defecatiſſima aq̃ ſo
laris radi⁹: an nō cū pſpicua fuerit aq̃, aque gerit effigiē:
at ſi aliq̃ de cā ꝑturbeť. ipſa eſſentia qđē nō trāſmutaťur: ſꝫ
qđ emicabat occultať: illeſa in ꝓpria actione ꝑmanēs: ita
porro ſepenumero ſol nubes obijcē ducētē radiū occuluit:
ne vlla qđē in pte ſincera ipſius radiī nā leſa: quēadmodū
igitur de aia nunc diximus: ñdē de medicina dicere poſſu
mus. ipa enim per ſeſe ꝓ qđ inconcuſſum eſt tenet. ꝓ fūda
mentū hꝫ immobile. q̄ppe que ſcia eſt. Ceterū ſilue pticeps
a dignitate decliat obnoxiaq̃ fit: ars euadēs: firmitudinē
ſuam amittēs. at qđ ſcōariū eſt reſpicere nihil attinet: cum
ſit accñs: verū q̄ ꝑmas gerit vtpote ſubā: quecūq̃ demus
in nrm̄ adiumentū tranſtulimus: ac nō ex qōnum vſu: ea
pauca ſunt capitula: q̄ ex ipa decerpētes hic inſerſimus: ꝓ
ſcientia qđem eis qui hanc ꝓſequunť: ⁊ ꝓſertim rōnē con
ſectātibus: vtilitatē nō puā ad reꝝ iuētionē allatura. ꝓ[m]

¶ Cur phrenetici raro ⁊ vehemēt reſpirāt: qm̄ aie actionē
per medios neruos ⁊ muſculos eē manifeſtū eſt. ab ijs igiť
qͥ thorax. iure ꝗ rara fit reſpiratio vi aiali leſa ſiu ſiqđē
opis obliuiſcať: nec ꝓdicta mēbra regit. ingenis aūt excitať
pp cordis laborātē ſpūm. nā vis vitalis iſurgēs aiaꝫ pũgit
⁊ mouet ei abolitionē minitās: nūqđ qđ deficiens pp mor
bū amiſit aia id ſuo cor vſu magnitudine ſuggerit. 2.

¶ Cur hoīs vngues molliſſimi: vtrū q̄ ē cutis nā vngues
inde manāt: aut q̄ aliī aliīs ſunt vngues vtiles. q̄buſcunq̃
igitur ſunt duriores illis ē ſunt magis vtiles. 3.

¶ Cur qui nati ſunt ceci: calui nō euadūt: vtrū q̄ caliditas
mutilis oculis ſe in proximū trāſferat locū: nūqđ nō frige
fit locus: ſed ſemꝑ nutrimētum habet. Caluitium autēꝫ a
frigiditate oriť: aut q̄ cū locus caliditatē admittit vt nu
trimētū abſumat nō fit in ſincipite vlla ſupfluitas. Lumi
nibus autē orbatus frigefactus eſt: proīde ⁊ ibi multa re
dundātia eſt: atq crines ab ſuperfluitatibus exoriunť. 4.

¶ Cur barba rubeſcit abſq̃ capite: caput autem abſq̃ bar
ba non rubeſcat: nempe quoniam rubei capilli ex imbecil
litate oriuntur: ⁊ in barba pili natura ſunt imbecilliores:
hoc ex eo licet intueri q̄ imberbes fiunt. non autem calue
ſcunt: vel id ſero. Certum igitur q̄ locus ferre non poteſt:
quamobrem cum qui validior eſt flauos ferat: imbecillio
rem quoq̃ eos ferre neceſſe eſt: ſed ſi hic: non tamen neceſ
ſe eſt qui validior eſt ferat. 5.

¶ Cur longi capilli fluunt: nempe q̄ capillus quidem ſer
ra eſt: ſub ſerra vero cutis. atqui que longe ſub ſerra abſūt
facile ſub motum cadunt: ⁊ omnino que a quieſcente ab
ſunt: hec in mechanicis facile videri poſſunt. 6.

¶ Cur in palpebris capilli cani non gignuntur: vtrum ob
proprietatem nutrimēti quod circa oculos. ex eo aūt licet
coniectare q̄ ibi pinguis gignitur caro. ab hmōi autem
nutrimēto iure non augetur admodum pilus. ſiquidem
quod ex talibus gigniť redūdātis nō caneſcit. Corruptio
ne enim q̄dā ⁊ nutrimēti vitio caneſcere ꝯtingit. 7.

¶ Cur qui in manibus ſunt vngues citius creſcunt q̄ꝫ qui
in pedibus: aut q̄ ſurſum verſus auctio magis ſcandit: q̄
circa ⁊ pili in mento potius creſcunt q̄ꝫ in pube: aut q̄ in
calore quidem manus: pedes vero in frigore capiunt in
crementum: aut potius calida ſunt omnia: aut q̄ manus
calidiores ⁊ humidiores ſunt. pedes autē totius corporis
membroꝝ omniū frigidiſſimi: ⁊ huiuſmodi partes alia
rum: vt pili inquam ⁊ vngues. propter hoc igitur ipſum ⁊
frigidi ⁊ in frigido loco ꝯſtituti difficile capiunt incremen
tum: qui vero in manibus econtrario. 8.

¶ Cur capilli intorti gignuntur: nempe q̄ duabus ferun
tur productionibus retenta introrſum ꝓductione a cir
cum ambiēte caliditate: q̄ de re tales ſunt ethiopes. 9.

¶ Cur igni exuſti loci pilos non edunt: vtruꝫ q̄ denſa eua
dit cutis: atqui raram eſſe opꝫ vbi pilus adoleſcit. 10.

¶ Cur craſſi pili longi non euadunt: aut q̄ in longitudinē
non producta actio in craſſitudine conſumať: aut q̄ craſ
ſi duri ſunt: durum autē difficulter mobile quo augeſcat.
durities ſiquidem a terreſtri euenit. terreſtre vo nutrimen
tū ſurſum v̄ſus emitti nō vult. motus igiť tarditas caloreꝫ
augentē ꝓoccupat: vt ſe inuicē impediāt. ꝓinde in craſſitu
dinem ⁊ latitudinē excreſcit: non in longum. 11.

¶ Cur denſiores tenuibus craſſi pili: vtrū ita propter craſſi
tudinem videtur. minus enim apparet quicquid inter eq̄
lis interiacet: aut q̄ ſtatim in lōgitudinē excreſcit. Mul
tis igitur modis nutrimentum exoriť intus retentum non
eueſtigio habitu ſurſum verſus ſubitus educente. 12.

¶ Cur in oſſatis locis tenuiores ſunt pili: Nempe q̄ pellis
craſſa nō eſt. ex craſſo aūt craſſiores naſcunť pili. 13.

¶ Cur rubicantes capilli nigriores euadūt: Nempe quo
niam excoquitur magis in exiguo quod fuerit humidum
ab ea que ipſi ſubeſt principio caliditate. Eſt ſiquidem ex
vitioſo flauus: Niger vero ex ſalubri nutrimento. 14.

¶ Cur ethiopes intortis ſunt crinibus: ſcythe autem ⁊ qui
ad ſeptentrionem incolunt promiſſis: Nempe q̄ arefact⁹
capillus ſub ſole reflectitur atq̃ incuruatur ſicut ⁊ alia.
ethyopes autem a ſole ⁊ in exceſſu caloris aguūt. at ſcythe
in frigido loco vbi humidum quod in capillis eſt ſol exu
rendo neutiquam euaporare compellit. inde eſt q̄ non
intorquentur. q̄ ſi eos aut reflexos aut ꝓmiſſos eſſe opor
tuit: cum intorti nō fuerit: promiſſi erūt: ac protenſi. 15.

¶ Cur imbecillis: ⁊ ſenibus cum reliquum corpus attenue
tur. vngues tamen ⁊ pili excreſcūt: Quippe q̄ nutrimen
ti aliud quidem in carnem: aliud autem in bilem: aliud ve
ro in cunctarum tenuium partium it diſtributionē. Que
cunq̃ igitur calida ⁊ robuſta ſunt corpora in bilem pſtūt
⁊ in ſanguinem cibum conuertere. Imbecillia vero in hec
minime: ſed in ea que minimi indiga ſunt nutrimenti: ve
lut vngues ⁊ pilos: veluti illyrios aiunt occiſos in pugnis ac
mortuos intra paucos dies fruticantia capillis habere ca
pita: ⁊ perinde abſumptis corporibus nutrimenta in has
redundantias dilabi: ac diſtribui. 16.

¶ Cur in pedibus pili aut minime aut ſero iam etate confe
ctis caneſcunt: vtruꝫ q̄ in facie prius caneſcant aut in ca
pite: aut in mento. atqui ſuperior locus inferior maxime
oppoſitus eſt: ⁊ in contrariīs contraria iure fieri cōtingit.
aut q̄ canities ſenū ſignum eſſe videatur. ſenium autem
corruptio quedam defectuſq̃ caliditatis eſt: Quidnam
vero ſit cur cani fiant: alterius eſt rationis. Ceterum cauſe
huius vitiī genus contingit ſenio affectis: q̄ calor abeat:
quamobrem etiam ruge os ſubeunt: ⁊ e naribus cruor de
ſinit effluere. ſure autem exiccantur ⁊ naſcuntur emorroi
des. q̄ ſi canities caliditatis humide defectus ē: ⁊ hec vis
ad pedes deſcendit: veluti ē ad pubē: hec loca maxime ſeri⁹

q̄ ſuperna caneſcūt: idq; in pedibus magis. cū vero vbiq; humida ex aruit caliditas annoꝝ multitudine: tum demū etiā in pedibus albi gignuntur pili. 17.

℄ Cur lane oleo irrorate cādidiores euadūt: pili ꝟo vncti nigriores: nā ⁊ lane pili ſūt? Nēpe ꝙ ſqlore ⁊ ſitu obſita magis flaueſcūt. villi aūt exiccati ⁊ abeūte q in ipſis eſt hūido albeſcūt. oleū igiꝰ ipedit: minime ſiqdē areſiunt: nec in h̄ ſilr h̄re cōtigit: ꝙ villos q ablati ſūt cōperimus cū is q adhuc i corpore virent. lane enim attonſe ſunt. 18.

℄ Cur pecoꝝ molliores villi renaſcunꝰ ſubſectis: hōſum ꝟo aſperiores? nempe ꝙ pecoꝝ magis deſiciūt quo lōgiores euaſerit. frigeſacit nāq; ob calidi imbecillitatē cū q i ipſis eſt aer q circūfuit: idq; magis quo lōgius a ſuo calore obfuerit vñ erodūtur: aucti ꝟo pp craſſitudinē plus h̄nt calidi ſed ꝓpterea ꝙ admodū inareſcūt ſluētes tenuiores: nisi ſi qcq̄ impediat adhuc ex incremento ſiunt. 19.

℄ Cur in ꝑtibus hoīes celerrime caneſcūt: calui aūt nō ſiūt qbus neutrū aut vtrūq; oportuerit? nēpe ꝙ canities qdē ꝰiꝰ a qualitate quā inducit nutrimētū in pilos diſtributū caluicies aūt a q̄titate. cū enim frigefactū fuerit nutrimētū nō auget: ſicut arbores per hyemē deponūt folia frigido facto nutrimēto: ⁊ veluti cōcreto. exiguo aūt exhibito id nutrire ipotēs eſt. atq; canicies ex tabido eſt nutrimēto: putreſcit ſane cū mantis decocta attraxerit. an non eadē eſt ambobus cā quapp neq; ſimul neq; eiſdem aduenit locis. Cōſideratio ꝓprius nāboꝛ: aut ꝓblematis ꝯuenientes ꝑpa in vente ſunt multis ac deſiſ: vñ ⁊ calitatē aſſequūtur ſedū eis nō deſicit nutrimētū: cōtra ob h̄ ꝙ vnis multū ſuſſo eſt nutrimētū: ⁊ precipue ꝓuecta iam etate ꝯcoq nō poteſt: ⁊ ꝑinde putreſcit. hinc canicies exoꝛiꝰ: queadmodum ex humore putreſacto in narib⁹ mucꝰ. nā nō oīa ingreſcūt putreſacta. quocirca etiā ſcoples comicus recte inqt tabē pilos ſenectus additos habet. 20.

℄ Cur nō in lāguorib⁹ ſed extra lāgores capili deſluūt? nēpe qꝛ tūc qdē nutrimētū habēt ex ſupſluo nāq; ꝓoſt morbos aūt id exiguū eſt. ꝓpterea ꝙ alī corpus oz. nutrimentum ꝟo ingrediens ad id qḋ nām ſubleuat ipſos nō educat ſed ꝓpter inanitionem prius abſumitur. 21.

℄ Cur capitis ſinciput calueſcit: nō aūt occiput: aut min⁹ ſi qppe ꝙ nō eſt in occipite ſupſluitas: inanis enim ⁊ ſiccus eſt locus. ſinciput aūt pp cerebrū plenū eſt. quibus idq; igitur ibi frigida ſupſluitas colligiꝰ ꝓpterea ꝙ ibidē a calore detinet: ⁊ nō cōcoqꝰ: pilos ſi nutrit ⁊ ꝑinde deſluūt. occiput aūt h̄ꝯ digōnē nō h̄z: aut minus ob dictā cām. 22.

℄ Cur in alis ⁊ in pube pili min⁹ ⁊ augētur ⁊ caneſcūt illis q ex capite erūpūt? qppe ꝙ maximi ⁊ ꝑcipui q aliis ꝓpius ad caput accedūt: pp. n. nutrimēti vicinitatē marle ſeſe reſoluūt: iure igiꝰ reliqs q in mento plus excreſcunt. 23.

℄ Cur in capite poriſſimū gignūtur pediculi? nēpe ꝙ aialia qdē nā ſuapte ꝓduci ſolēt vbi ſupſluitas fuerit hūiditatis ⁊ caliditatis: preterea ſpiramēta quoq; h̄z: caput aūt humidum ⁊ calidū inuentū eſt: ⁊ in ipſo latiſſima ſunt ſpiramēta: id vel ex eo cōgci poteſt ꝙ pili ibi craſſiſſimi ſunt: ꝓinde habet ⁊ vnde conſiſtat ⁊ vbi viuat aial. 24.

℄ Cur ex potibus ⁊ vomitibus ⁊ in frigoribus loquuntur hoīes grauius? vel cū pituita guttur obſtipaꝰ cōuenit ſiquidem diſtillationē aliis qdē vomitus aut potus: aliis vero temporis ſtatus. proinde grauior ſpūs gigniꝰ eductio: que aūt valde grauis eadē ⁊ tarda eſt. 25.

℄ Cur nā grauē vocē comin⁹ magis exaudim⁹: emin⁹ aūt min⁹? nēpe ꝙ vox grauior plus aeris mouet: ſz ꝓpter id facit: vñ ſit vt emin⁹ min⁹ audiam⁹: ⁊ ꝑinde nō lōgius penetrat: ꝓpius aūt magis qꝛ pluris aeris motus eſt. 26.

℄ Cur ſeptimeſtres nō ꝓferūt vocē: nouimeſtris ꝟo ꝓferūt in ſene cū ꝑmū edit⁹ eſt? aut ꝙ ſeriſſima vox ꝓficiꝰ hoīb⁹: qḋ nobis iſ cōgere ex eo q aliqī excreſcunt inmuti ⁊ balbuti/ tiūt: aut ꝙ nouimeſtres ꝑfectā h̄nt geniturā. Proīde aliq qdem ſui adepti iam ſunt nām: aliq̄ aūt nō. Imperfectis igitur perfectam qc q̄ ineſſet plurimū non pōt: veꝝ ꝑfectis inerit: atq; ſeptimeſtres ob eandem cām ſunt deteriores: q autem valde imperfecti ⁊ imbecilles ſūt: vel ex eo liquet: ꝙ laneis faſciis inuoluuntur. 27.

℄ Cur vox poſtremo inter oēs q loquunꝰ hoībus cōſumatur? nempe ꝙ multiplices dr̄ias ⁊ ſpēs habet. Cetera autē animalia aut nihil qḋ exſcribi poſſit: aut pauca efferunt: diuerſiſſimū vero ⁊ plurimas habēs differentias: niſi plurimo ac diuturno tempore conſumari nō pōt. 28.

℄ Cur certantes grauem proferūt vocē: metuentes autem acutā? nempe ꝙ metuentib⁹ quidem frigeſcit loc⁹ q eſt in precordiis calore deorſum petente: ⁊ ꝑinde paꝝ aeris mouent: robur enim in calore: illis vero attollitur calor: vt pote pudore ſuffuſis: ob pudorem enim certant: atqui pudibundis ſurſum ferꝰ ad faciē. hoc aūt vel ex eo liquet ꝙ magis rubent. diſtillat igitur ⁊ craſſum reddit aerem per ſtreꝑitus ⁊ inclamitās. talis vero tarde extrudit. atqui tardum in voce graue eſt. 29.

℄ Cur vox q̄ eſſluxus quidam eſt nāe eiuſmodi vt ſurſum feraꝰ: magis a ſupernis ꝑtibus ad infernas exaudiꝰ: q̄ ex infernis in ſupernas? aut ꝙ vox aer quidā eſt cū humore: qui cū ſit grauis ab humido deorſum cedit: ⁊ nō ſurſum: ſiqdem humidum ſuapte nā deorſum fertur: quidobrem ab infernis partib⁹ magis exaudiꝰ: aut hoc qdē in aialis tm̄ voce ſit: ⁊ ipſi ꝙ ei hūidā eſſe accidit: nō in aliis ſonitibus idē euenit. ſicut igiꝰ alt⁹ lōgiquitiqꝫ viſus cū ſupne deorſū ſe demiſerit refractionē ſurſū ēius facit: iferne aūt ſurſū verſus ſcādēs deorſū refringiꝰ: eodē mō vox nāꝫ h̄ns vt ſurſū verſus feraꝰ: ab oppoſito aere ꝑfecta extrudere qdē ipſum nō pōt: tpore maiorē: atq; grauiorē. refract⁹ vero q motus eſt aer in ꝯ̄triū deorſum ꝓpelliꝰ: tale ⁊ de echo accidit. eſt enim vocis refractio in oppoſito. 30.

℄ Cur ebrijs vox magis infringiꝰ: q̄ ſobrijs? nempe quoniam ſatur atq; expletus citto vocem infringit. Coniectura huius eſt ꝙ neq; chori a prandio exurgentes ſe exercent: neq; hiſtriones: ſed cum ieiuni ſunt: at cum ſaturi ebrijq; ſunt non iniuria voces magis infringunt. 31.

℄ Cur fiſtula ⁊ acuta vox ſimpliciter tanq̄ ſolitudinē videlicet facit? nunquid ꝙ acuta vox longe procedit ac non admodū diffundiꝰ: ſicut ⁊ alie voces. 32.

℄ Cur nā vox acutior videtur longe diſtātib⁹? nēpe ſit acutiam in eo qḋ celeriter fertur: longius autem diſtans tardius moueatur? nunquid ꝙ acumen non tantūꝫ in eo ē qḋ celeriter moueꝰ: ſed etiam in eo quod minus ſonitum procreet. ad longius autem diſtantes ſemper minor peruenit: propter aeris moti paucitatem. 33.

℄ Cur vox formatus quidam aer ⁊ vel itus diſſoluitur: ⁊ ſepe ea forma echo gignitur comploſa ac illiſa ad ſolidum ⁊ nō diſſoluitur: ſed manifeſto exauditur? nempe ob id ꝙ reuerberatio non illiſio eſt. hoc autem totum totius ſimilitudinem affert. nam ab aere reuerberatur: ⁊ eo qui in cauerna: non a cauerna. 34.

℄ Cur per hyemem voces ſunt grauiores? nunquid ꝙ craſſior aer: eo autem craſſiore tardior eſt motus: vt vox grauior: aut ꝙ p̄ anguſtias tardius aer permeat. Contegunt ꝟo q̄ circa faucis loca frigoris q̄litate: ac fluore pituite. 35.

℄ Cur voce ſonori ſunt: qui natura ſuapte ſunt calidi: nunquid ꝙ neceſſe ſit in his aerē multum frigidū eſſe: trahit enim ſpiritum calor: ⁊ maiorem efficit: vocis aūt ſonoritas ſit in eo qḋ aerē multū mouet acuta vox in eo qḋ celeriter mouetur: grauis autem in eo quod tarde. 36.

℄ Cur magis exaudiunt ſpiritū cōprimentes: q̄ ſpirantes ⁊ reſpirantes: ob hoc etiam in venationibus ſibi preſcribentes ac precipientes ne ſpirent? Utrum quod ſenſus ſedeſ

Q ꝟguli

ſurſum verſus mediuenis ꝫctis: ⁊ attenuatis: deorſuz vero
dormientib⁹. ideo ē magis expurāt: aut ꝙ ſanguis abiēs deor
ſum diſſiat⁹. itaqꝫ ⁊ ſuperiora exinaniunt: q̄ exinanite exau
diūt ꝑcliui⁹: aut ꝙ ſuapte nā anhelitus ſonit⁹ q̄dā eſt: qui
inter ſpirandū excitatus īpedit quo minus audiat. .37

Cur ſitū ⁊ fetorē olētes cū vncti fuerint vnguinis odorife
ro tetrū odorē ſpirāt: nūq̄d ꝙ in multis h̄ efficitur acutū:
aut ꝙ multi ſudātes grauiter olent: vnguentū. n. calefa
ctorium quiddā eſt: ſudores ergo allicit.

Plautus in muſtellaria.

Quia ecca ſtor mulier recte olet: vbi nihil olet. nā iſte ve
teres q̄ ſe vnguētis vnctitāt īterpoles: vetule edētule q̄ vi
tia corpis ſuco occultāt: vbi ſeſe ſudor cū vnguētis ꝯſocia
uit ilico: itidē olēt q̄ſi cū vna multa iura cōfundit coqu⁹:
quid oleas neſcias niſi id vnū vt male olere intelligas. 38.

Cur axilla inter alia loca multo grauiſſime olet: vtꝫ ꝙ
ſpiramētis fere caret: grauis aūt odor in his precipuus eſt
ꝑp putredinē: que ibi gignit ob humiditatis morā: quia
nec dimouet: nec exercetur. 39.

Cur q̄ tetri odoris ſunt minime grauiter olere videt cibo
pleni: nēpe ob id ꝙ a ſtōach per palatū ad vim olfact⁹ pene
trās ſenſū īpleat: atqꝫ occupet: ⁊ ꝑinde eodē mō teter odor
nō amplius ſentiat: ꝑmū ſi q̄dē ſentiūt odorē: cū vo attigerit
non amplius tā q̄ꝫ agnatus ⁊ adherēs: ⁊ q̄ extrinſec⁹ ſibi a
duenieus perimitur ab eo qui intus eſt. 40.

Cur ꝑ hyemē ⁊ in cōcretis glacie mīn⁹ odoram⁹: nēpe ꝙ
aer in frigore imobilior eſt: nūq̄d nō aduētat mot⁹ villus
aut redolētis nō excipit ꝑp mot⁹ difficultatē. 41.

Cur odores ꝑpinqui minus bñ olētes: tū aromatū: tum
florū: nēpe ꝙ ꝑpinqꝫ ſimul terreſtre deuehit: ⁊ ꝑinde ita
mixtū vim reddit imbecilliorē: ſin aūt lōginquus odor ad
ueniat ſeſe oſ̄dit ob h̄ ⁊ attriti flores odorē diſſoluūt: aut
ꝙ odor caliditas q̄dā eſt: ⁊ bñ olētia calefa: calidū aūt leue:
⁊ perinde longinque odor gignitur. 42.

Cur cuncta cū mouentur magis olēt: quippe ꝙ replēt
aerem. vnde ad ſenſum ilico emittitur. 43.

Cur aliq̄ñ nauſeantes magis famescūt: eq̄uū aūt fuit ecō
trario habere: expletio ſiquidē nauſea eſt: nūq̄d quēad
modum ſtercore facto accidit vt ſint inanes loci q̄bus fa
ment. ante nauſeam vero hos impleuerāt. 44.

Cur in nauigiis q̄dē nauſea bilioſa: que vo ſecus pituito
ſa: nēpe q̄m in aliis fatigatio. h̄ āt cū metu ⁊ tumultu: me
tus aūt cognatoꝝ cōmotor inteſtinoꝝ: pituita vo redun
dans quiddam eſt ⁊ extrarium. bilis porro cognatum: et
cognatoqꝫ procreatum quiddam eſt. 45.

Cur graciliores fiunt inferne q̄ꝫ ſupne purgati: aut ꝙ fa
cilē ꝑfluxū hñs ſit via: ſuperior aūt ꝯ nām: ideo ⁊ a mino
ris medicaminis vi min⁹ ⁊ plus moueri certū eſt ſm̄ nām
q̄ꝫ ꝯ nām: aut redūdantie inferne purgate vtiliter ⁊ accō
modate corpi egerāt expellāturqꝫ: q̄ vo ſuperne extrarie ſi
ſtūc q̄dē plures nutrimēti reliqꝫ nondū exiccate: q̄ adhuc
nutrimētū hñt: hic vo bilis ⁊ pituita nutricationē nullam
admittit: q̄ igit iſerna purgatio cū nutricationē auferat
iure exoluit: q̄ vo ſuperna aut nihil: aut minus: idqꝫ oſ̄dit
vt ētrēmā ſupna purgat: ⁊ ꝯfeſtim corpꝰ ꝯfirmat tanq̄ꝫ
ex ſuperna purgatione nihil ſit ablatū. 46.

Cur nigri ⁊ glabri magi q̄ꝫ albi aut piloſi graciles fiūt:
q̄ppe ꝙ q̄ glabri ſūt piloſis ſunt redūdātiores: id neqꝫ mu
lieb̄ris nā oſ̄dit: q̄ hūida ⁊ glabra eſt: ⁊ nigri albis ſunt fri
gidiores: atqui frigidum humido propinquum eſt: nam
calidum ſiccefacit: graciles autem euadunt colliqueſcente
corpore: nedum ſuperfluitate ablata. 47.

Cur atrā quidē bilē: ⁊ multā purgantes pituitā graciles
nō ſiūt: at ſi flaue bilis multo minus purgēt: graciles ⁊ ma
cilēti euadūt: nēpe ꝙ atrā bilē cōſueuerunt multi ꝑfacile
purgare: ꝙ ſecluſiū q̄ddā ſit atque ē a corpe ſecluſuz: ob
hoc ē nigreſcit. nullū q̄ robur a purgato corpe auferet: pi
tuita porro redūdātia eſt: ꝑinde quo ex ea q̄s magis abſtu
lerit eo magis corpus alleuiat tā q̄ꝫ ab iniecto onere: at fla
ua bilis ex cōcretione eſt male cōpacte carnis: q̄nimo pre
ſto eſt: neqꝫ ꝑius admodū ſeparata ſeiūctaqꝫ fuit: ꝑinde nihil
intereſt multā ne auferas bilē an carnē multā ſanguinemue
qḋ cū accidit graciles euadere neceſ eſt: eatenꝰ ſiq̄dē labi cō
tigit: q̄tenꝰ ſāguis ⁊ carnes vt ita dicā ſuggerāt: alterutra
vo terminꝰ erit alterꝰ: ob id ꝙ ſeparata ſeiūctaqꝫ fuerat. 48

Cur ſingultiūt ſubuerſi ⁊ imoderate repleti: nunq̄d ꝙ
vtroqꝫ mō frigeſcit. nā ſubuerſio ſubſiſtētē calorē expice
frigefacit: ⁊ ſi plus cibi ingeſtum fuerit q̄ꝫ is pati poſſit pe
culiarem tabefacit caliditatem: ſingultus aūt eſt cū ſpiri
tus introrſum reciprocatur: propterea ꝙ humidum i ſpi
ritali loco frigefactum fuerit. 49.

Cur pueri ⁊ ſenes alui ꝑfluuio in ꝑmis capiunt: cū diuer
ſos cibos aſſumāt: nūq̄d ꝙ pueri q̄dem nō ꝑp cibū h̄ ſu
beunt: ſed ꝙ humida ipſoꝝ ſint corpa ⁊ dēſa: vt introrſuꝫ
ſupfluitates cōfluāt ꝑp carniū denſitatē humectāt aluos:
ſenes vo frigida hñt corpa atqꝫ aluos: ꝑinde pueri q̄dem
ꝑp corpoꝝ humiditatē: ac dēſitatē: ſenes aūt ꝑp friditatē
hoc patiunt: ⁊ pueri q̄dē q̄ coꝝ ſupfluitates ex reſpirent:
ſenes aūt ꝑpterea ꝙ firma hñt corpa: ⁊ calidū ex ipſis ex
ſpirās exhalat. idē igit nō ꝑp idē patiūt. Ceteꝝ pueris ē ē
in cā cibus ſūtus aliqꝫ ac tātus q̄ſpiā: multa ſiq̄dē eis ꝑfe
runt ⁊ dulcia: ⁊ q̄liacūqꝫ: in vero puuli oīno lacte nutriū
tur: qḋ ad cōcoquēdū difficile eſt: cū vo parum excreuerīt
variis ⁊ dulcibus veſcuntur eduliis nutricibus ⁊ matrib⁹
ipſis indulgentibus ac blandientibus: talesqꝫ difficulter
certe ab ipſis amouentur. 50.

Cur potus multus aliq̄ñ ⁊ pauc⁹ alui ꝑfluuiū inbibet:
nūq̄d ꝙ illud q̄dē vtpote paucū merito exiccat: hoc vo ꝑp
affluētiā in micturā ſecedit: ipſumqꝫ ex aluo humidū con
ſequit: pariter enī vtrūqꝫ deiici nō cōſueuit: ſed cum aluus
deiicitur mictura magis exareſcit: exinanitionē nāqꝫ facit
ex aluo in multā mictura multus potus. 51.

Cur bibētes cibo expleti humidas aluos hñt potius q̄
duras: q̄ꝫobrē alui ꝑfluuio moriunt magis q̄ꝫ q̄ pauꝑ cibi
ſumpſerint: atq̄ oportuit multū expletos potius cibatum
educē ⁊ ꝑinde aluos exiccari: nēpe ꝙ mixta cibi repletio nō
eſt in multū aſſumēdo: dureſcit ſiq̄dē ſupfluitas cū detri
ta in aluū vix deſcenderit. hoc aūt fit qḋ nō ſtatim corpus
exciperet: nec ex ipſis digerat cibis ac ſecernat vtile: ⁊ ob hoc
in inferiori aluo diu manēt: vtpote q̄ nō cōfertum deſcēdāt
magis enim ſimul exuruntur alui q̄ certe nutrite nō ſūt red
dūt nō magnopere dura q̄ exceperīt: ſed raptim ex detra
ſis ⁊ retētis vtile exceperūt: hoc lꝫ coniectare ex eo ꝙ ſicce
alui validiores: q̄ꝫ ſint que corpulentiores. 52.

Cur dulces ⁊ ſalſi ſucci maxime vim ſeparandi hñt: aut
ꝙ minime ad cōcoquēdū ſunt idonei. eadē vo ſunt q̄ con
coqui nō poſſunt: ⁊ grauia. ꝑp id enī ꝙ a caliditate q̄ nobis
agnata eſt detineri nō q̄unt: inferna petūt eruptura: id. n.
eruptio ē: aut ꝙ alii q̄dē ſucci ꝑter oleū facile labiles: ⁊ fa
cile tabidi ſint: oleum quidem difficile concoctu eſt. nā fa
cile putreſcat: ſꝫ ꝑp leuitatē ſupne innatat ob h̄ ſegregatuꝫ
nō eſt: ſalſior aūtē grauis ⁊ dēſus. hꝫ aūtē precipue deor
ſum feruntur ⁊ minime putreſcunt. 53.

Cur ſalſugo q̄dem ⁊ ſerum aluū ciunt: vinum vero mul
tum potum nequaq̄ꝫ: nempe ꝙ hoꝝ q̄dē ſubā in vētrem
meat: nec eius facile cōcoquitur quēadmodū vini: q̄ppe
qḋ calidū eſt: qḋqꝫ celeriter cōcoctū emingit: huius itaqꝫ
exceſſus ⁊ cū alio id in veſicam facit: qḋ illa in aluum: nec
ſubam in veſicam agūt: nec enim habent. Cum ſuperflui
tatibus igitur abeunt que eorum ſubam comitantur: que
celeris ſane eſt ⁊ profluuium facit. 54.

Cur inferna purgatione magis q̄ꝫ ſuperna graciles fiūt:
nempe ꝙ

nempe ꝙ ex īferna ad aluū ex toto corpore que ſubſidūt cōtrahi poſſint: hoc autē manifeſtū ex fetuū nutrimēto: in illo eni loco qui ſunt fetus nutriunť: poſtrema ſiquidē cū tenent locū: ſurſum autē verſus a vicinis exeunt locis. proinde a minori vi multo mobiliora ſunt: cūctaqꝫ deorſum ꝙ pcellant ad ſeſe deferendū: ſuperna igitur purgatio emergens extrariū ſolū rapit. adeo etiā elleborum prebentes euēſtigio confirmant: que autē inferna purgatio ea ex multiplici cogit loco: ⁊ aliquādo multa ſecum precipua conuellit: nec ſuperfluitatib⁹ moderatur: quapropter confert plerūqꝫ non omnia exinanire: ſiunt ſiquidem reliquie nutrimētum: ⁊ robur ſuppetit: cum autē nihil relictū fuerit: eſt vbi exinanitionē vehemētem faciat: eſt vbi admodū exauſti interficianť: eſt cum tardiuſcula oblata compoſitio oppoꝛtuniſſimo aduentat loco. 55.

℄ Cur ſanis ⁊ ſenib⁹ inferne purgatiōes non ꝯferūt: celerrime ſiqdem deijciunť: ⁊ graciles euadunt? qppe ꝙ egrotis qdē ſupfluitates abeūt. ſanis aūt eorū que ipſos ſuſtinēt: ⁊ extruūt fit ablatio: ⁊ pinde colliquefactio nō eſt in morbo amota ſupfluitas. Cū ĝ inuafit: funditus cōcutit. 56.

℄ Cur in eſtate alui pfluuia magis gignunť: ꝙ̄ i hyeme: eſt eni hic morbus humectatiōis exceſſus ⁊ hyems humidior eſt: ⁊ pinde in hꝫ tpe hūc morbū exoriri potius opoꝛtuit ꝙ̄ in arido? nempe ꝙ in eſtate humidum includiť: in hyeme autē calm: vt enim oppoſitū fuerit: qꝺ extrinſecus aduenit: qꝺ introꝛſus eſt ecōtrario hꝫ. ideo etiā putei eſtate quidē frigidi: hyeme vero calidi. idem ĝ aluus patiť: pinde in hyeme quidē cū ſit calidioꝛ appoſita concoqt: pfluuiū aūt indecoctio eſt. cōmittiť ſane ⁊ cibus hꝫ i eſtate ꝙ̄ſi tumultuarius: ⁊ noctes ſunt breuiores. 57.

℄ Cur noctu ex minori purgāt medicamia: ꝙ̄ iterdiu. naꝫ ſcamonia ab octaua parte purgat. elateriū aūt a pte q̈rta cū exhibita fuerint catapotia? nempe ob hec tria: ob humiditatē: ob calitatē: ob longum tempus: q̈tenus eni humidiores eatenus magis purganť: humida ſiquidem eſt purgatio: atq ſupfluitas in longioꝛ tpe magi purgat. id aūt noctu magis accit: ppea ꝙ ſomnus ꝯcoqt: itaqꝫ velocı⁹ ⁊ ipenſius ſentire coꝛp⁹ medicamen conſtat. 58.

℄ Cur purgatoꝛia medicamina: pituitā qdē agūt ⁊ bilem ex venis in aluuꝫ: ſanguinem vero non vtcūqꝫ tenuis ſit? aut ꝙ agit extrarium: qꝺ inoleſcere nō pōt: atqui ſupfluitas aliena eſt: aut ꝙ craſſioꝛ eſt ſanguis: craſſioꝛ certe q̈ndo ſrigefactus fuerit ⁊ ſe coagulauerit. 59.

℄ Cur i exercitijs: ⁊ medicatꝫ potiōib⁹ nō ſtati cibum pferim⁹? nēpe ꝙ adhuc coꝛp⁹ purgať: ⁊ nō vna circa ipa laborat nā: ſꝫ egerit adhuc ſupflua: ⁊ pmutatio mag cū fuerit ē iutile: ſit āt poſt multā exinanitionē ꝯferta expletio. 60.

℄ Cur per eſtum potius gignitur bilis cuꝫ minores ſunt ſuperfluitates? nempe ꝙ calidū idoneum ad putreſcendum eſt: bilis autem ex putredine. 61.

℄ Cur oliꝫ ſucci ita poti⁹ diſtiguunť: aut cū folijs ⁊ radicib⁹ ⁊ fructib⁹: aut cū folijs ſūt. educiť aūt ipoꝝ caliu in hūidū: alia qdē toſta igni: alia ꝟo cruda ipſi humores hñt: q̈rca validi qdē purganť aluo: ibecilles aūt ſoluunť. enī vero medicaminū ſucci magi purgāt ex radicib⁹ ⁊ fructib⁹ ex qb⁹ ſūt: ⁊ lactis ſerū ſiľr magis ꝙ̄ lac. nā lactis coꝛpulētū eſt qppeqꝺ craſſuꝫ eſt: cū terre ſit ps. Coniectare vel ex eo nobis id lꝫ: ꝙ nō alerenť ⁊ excreſcerēt lacte aīalia niſi coꝛpulentum ſit: atqui ſerum poti⁹ mingūt ⁊ ex tenuitate ſecernūt. Carnes ꝟo manētes augēt ⁊ coagulato lacte caſei ſiūt. Cōdito āt igni ⁊ cocto ac coagulato butyr⁹. 62.

℄ Cur ꝯ̄rio alb⁹ ⁊ niger elleboꝛus purgat? nempe ꝙ caſa purgatoꝛia ſūt. Calo ſiqdē cūcta ſoluunť. frido aūt poti⁹ coagulanť. ſi igiť q̄dā inferne: q̄dā vero ſupne purganť. aſſimilať ipoꝝ vtriūqꝫ medicaminū purgationi: q̄uis q̄dē ⁊ denſus eſt q niger. albus ꝟo rarus ⁊ leuis: q̄ igiť ſub vtroqꝫ centro humida cū ipſis tulerit ſilitudinē: q̄ ſub nigro g̃uia: ⁊ dēſa ferēdi deoꝛſuꝫ nāꝫ hñt: q̄ āt ab albo rara effecta ⁊ leuia facile ab excellēte calitate eleuāť i ſublime.

℄ Alexādri aphꝛodiſei de quadrupedibus ābiguitates ⁊ ſolōnes differētes. ſectio tertia. per geoꝛgiuꝫ Vallam in latinū ꝯuerſa.

pꝰ.

Cur ſaginanda aſſuetudie mixtoꝛū aerū celerrime ſaginanť? quoniā mixtio non nihil rōnis habet: cū enim ꝙ̄plurimū mixtus fuerit occidet: aut ꝙ graue pulmētum eleuat: ⁊ capitis grauedinē parit. ſopoꝛe igitur ⁊ grauedine ſomnū allicit perpetuū: ſic qui mādragoꝛe: atq ſomnus plimū ſaginat coꝛpa cōphēdēs. 2.

℄ Cur inter quadrupedes bipedeſqꝫ animātes bouū ſim⁹ minime grauiter olet? vtrū ꝙ appꝛime ꝯcoquiť: ex eo enī id licet intueri: ꝙ eſt lubꝛicus ⁊ ꝙ ſimplex eſt cibus. nā pales ſunt: atq multiplex grauiter olet: id eſt ꝙ hominuꝫ ſit putidiſſimus: aut coniectare id poſſum⁹: qm̄ maxime ruminat: ruminare autem eſt cū permutať ex pma manducatione in ſcōam. ideo etiam lubꝛica efficiť ſuperfluitas: ⁊ diutiſſime in aluo manet. vnde ⁊ minime olet: que vero recentiſſima multo maxime ac grauiſſime. 3.

℄ Cur libyce fere in eſtate non bibunt: vbi precipue gignitur ſitis. hyeme aūt bibūt: cū minus ſitire opoꝛtuerit? nēpe qm̄ aque in libya per eſtatē nulle exiſtūt: ⁊ perinde eis non bibere in conſuetudine eſt: in hyeme autē qm̄ ſcatent aque bibūt: qꝺ igiť illic eis cōſuetū eſt cū in alia loca trāſferunť id ex conſuetudine obſuant. 4.

℄ Cur ſilueſtres beſtie vnicolores ſunt? nēpe ꝙ ſimplex eorum ſit cibatus: indifferentes enim ⁊ varie affectiones coꝛpoꝛa magis coloꝛant: hoc coniectare licet ꝙ galli gallinacī multi coloꝛes ſunt: ani ceteras aues oīuꝫ edaciſſimi. 5.

℄ Cur tritici a q̈drupedib⁹ difficili⁹ ſecerniť ꝙ̄ oꝛdeū? nēpe ppter aceres: celeriter eniꝫ palea deterſa ipſius tenuiſſimū in glumis detineť pp aceꝝ aſperitatē: qꝺ cuꝫ oꝛdeo ꝯcoquiť pp diuturnū tēpus concoctioni datum. 6.

℄ Cur hmōi que fiſſum vnguem nō hñt: vt equi ⁊ aues q̈modocūqꝫ edita fuerunt manent: ⁊ nihil augeť ab vngula ſurſum verſus vſqꝫ ad genu ab vngulatā in poſterioꝛe ꝙ̄ anterioꝛe crure: homines aūt ꝯ̄rio. nam q̄ iferioꝛa ſūt lōge magis excreſcūt? nēpe ꝙ rectos quidē incedere opꝫ hinc ⁊ interna excreſcere neceſſe fuit q̄ facili⁹ impoſitū ſupne onus ferant coꝛpoꝛis. Contra aūt quadrupedes efficē ꝯſtat: q̈re ⁊ ſupne excreſcere nec̄e fuit: iſerna ꝟo ꝯſiſtē: q̈propter pp rectitudinē hec fieri neceſſe fuit: ⁊ pinde iuuenilia adhuc multa facile aurē poſterioꝛe pede ſcalpūt: etate ꝟo grandioꝛa minime: at ꝯ̄rio hoīes: non enim ad vſqꝫ certam etatē poſſunt pueri aures circuli tangere. 7.

℄ Cur vnguē diffiſſum non hñtia pfluentē aquā bibūt: biſſulcas aūt vnguib⁹ vt boues potius effluxu collectā? nēpe ꝙ boues ſalſioꝛib⁹ poti⁹ aqs gaudēt: ideo ⁊ pro cibo ipſis obijciūt: aut hꝫ ſapoꝛ ammiſceť. ſtagna igiť hoc pacto potius hñt: hñt ſiqdē qꝺ ſubſidet: at q ſalſoꝛ ppter pondus ſubſidet: vnguem aūt diffiſſum hñtia aīalia libentius dulcia bibunt ⁊ alioqui illis pꝛolatis gaudent. 8.

℄ Cur ſaginate ſues frigoꝛe plus obrigeſcūt? nempe ſicut etiā pingues homines: q̄ eni pinguioꝛes euadēt: eo longi⁹ a ſuo caloꝛe abſunt: q̄ autē huic rei magis obnoxij ſūt pcliuius extrema rigoꝛe toꝛpeſcere neceſſe eſt: que ꝟo rigoꝛi obnoxia ſūt ea facile frigus ꝯſentiſcere conſtat. 9.

¶ Cur hõ nõ grãdinat̃: ⁊ ne qdẽ vllũ aliud aial ꝓter ſues: attingendus eſt h̃ morbus grãdinatio: h̃ eſt calaçeſis: eſt autẽ vt ſunt hominib⁹ puſtule id ſuibus grandinatio: ita ecõtrario. puſtule aũt ſunt parui tuberculi: q multi ⁊ ſub uerſi magnum ⁊ multo moleſtiſſimũ: ac pluris ſupfluita tis exhibet negociũ: proinde puſquã ita diſſecet̃ alter lan go: exuſcitat̃: oriunt̃ autem puſtule nõ vt valetudo: neqꝫ tanq̃ aliqd per nãm. verum expletis ⁊ piguibus mali nu trimenti exceſſu: quãobrem fiunt nõ grandi etate: nõ eniꝫ pueris neqꝫ ſenibus puſtule oriunt̃ neqꝫ gracilib⁹: hoĩb⁹ igit̃: vt dictũ eſt puſtule gignuntur extrorſus: ꝓpter cutis tenuitatem. ſuibus autem pp expletionem ⁊ obeſitatem: raptim vero id genus intra cutem conuertit̃: qd̃ ſi ꝓpter obeſitatem eſt: ſuperfluitatis exceſſus erit: quẽadmodum autẽ naturalibus gignunt̃ etatibus: ita hm̃õi animalib⁹ introrſus grandinationes oriunt̃: cum annus fuerit ei rei conſentiens: tum eñi ſus cibum non põt concoquere: alio autem tẽpore facillime concoquit: quãobrem etiam pin guiſſimus eſt: ⁊ plurimaꝫ profert tranſmutationẽ: id vel ex eo coniectare licet: qd̃ tuberculoſi ſunt quicũqꝫ humi de ſunt carnis circũ lacertos: ⁊ ceruicem: ⁊ humeros: qui bus in locis plurime quoqꝫ exoriunt̃ grandinationes: ꝙ ſi paucas habeat dulcior euadet caro: qd̃ expletionis ſit: vt dictũ eſt coniectura. Cum porro multe perquã humi da fuerit etiã inſipida erit: incoctum ſiquidem nutrimen tum qd̃ plurimũ: eſſe neceſſe eſt: nec a natura cogit̃ digeri turqꝫ. educunt igit̃ grandinatiões p̃cipue ob cibos: inter eſt etiam hoc nutrimenti verum quẽadmodũ non pueris naſcunt̃ puſtule: neqꝫ ſenibus: ita neqꝫ porcis lacte alitis grandinationes: neqꝫ nefrẽdib⁹: ⁊ delicis grãdiuſculiſqꝫ niſi admodũ paucis: ⁊ tũ cum matri multe affuerũt: ⁊ ne admodũ vetulis quidem: ſed tamen longeuis. 10.

¶ Cur ſues inter cetera in p̃mis animalia ſpumã agunt ⁊ coeuntes: ⁊ pugnantes: ⁊ properantes: eidqꝫ verres magis q̃ꝫ maiales ⁊ caſtrati: nempe ꝙ anguſtũ habẽt guttur: ⁊ qd̃ natura pingue eſt: proinde cũ ſit denſus ac multus ſpi ritus ſenſim meat: quodqꝫ humidũ eſt pectus ineſtuantes offundit pinguedinẽ: ꝓpter anguſtias vero anheloſum: atqui ſpuma eſt ex ſpiritu denſo in humido annatãte: quã obrẽ etiã comitiali morbo correpti ſpumã eiciũt: retẽtus ſiquidẽ in pulmone ſpũs ſuffocatũ ꝑ vi humidũ remittit: pugnãtib⁹ igit̃ furor: currẽtib⁹ motus: coeuntib⁹ conatus: ſpm̃ incendit: ac denſum efficit. craſſitudo autẽ pp angu ſtiã ſuffocationẽ gignit. ſuffocatio vero ſpumam. 11.

¶ Cur ſuibus in libidinẽ prorueutib⁹ ſiqs in pudẽda ace tũ ſuffuderit a coitu aliquãdiu ceſſant? Utrũ ꝙ pp labo rẽ abſcindit qd̃ libidinẽ irritabat: vellicat ſiqdẽ ꝓfuſuꝫ. an ꝙ caliditas affect⁹ eſt cã. a calore ſiqdẽ libido excitat̃: acetũ porro calorẽ extinguit h̃ eſt affectus cãm. 12.

¶ Cur cetere q̃drupedes: vt equi: aſini: muli dentiunt: nec non canis circa ſeptem menſes: ⁊ capre ⁊ pecora: ⁊ pariter hõ. ſus autẽ fere edentulus eſt? aut ꝙ roſtrũ latum ⁊ va lidum habet: aut ꝙ dentibus primoribus quos ſolos edit ſibi ſupplet: roſtro ſiquidem rimantur. 13.

¶ Cur ſus coiens ex ore ſpumã eiectat? ꝙ anguſtũ guttur ac fiſtulas hẽat: quapp in ipſis vox etiã pinde ac ſuggilla ta ſonat: cũ igit̃ in ꝯcubitu ꝑ anguſtos trãſeat meat⁹: etiã cũ hũiditate ſpuma exorit̃. ui hõ ſiqdẽ expumat. 14.

¶ Cur fere ſues pauciores pariunt q̃ꝫ cicures: cũ enim plu rimos ſeptem pariunt. cicures vero tredecim? nempe ꝙ ſe penumero pariunt cicures propter cibi affluentiam: ⁊ lo corum caliditatem: ob id etiam plures edunt fetus. 15.

¶ Cur ſues ſaginate ſetas amittũt? nẽpe ꝙ ſaginate corpu lẽtiores euadũt cũ ſit huiuſmodi ꝯcoquũt: magis autem concoquẽtes minorem ſuperfluitatem relinquunt: atqui ſete ex ſuperfluitatibus gignuntur 16.

¶ Cur ſues ſilueſtres vt plurimũ oẽs ſunt nigri: cicures aũt nõ? nunqd ꝙ que perpetuo in ſtagnis ſun' ſub ceno ⁊ in volutabris nigri efficiunt̃. id lꝫ cõiectare ꝙ cenũ inſi ciat: nã ⁊ baculi vel albiſſimi i ipm̃ imerſi nigri euadunt. Cicurũ autem pauci admodũ ita viuunt. 17.

¶ Cur ſues lactãtes niſi grunierit lac nõ emittunt: quocir ca ipſas volentes mulgere quatiunt? nempe ꝙ ſpiritu cũ cta emittant̃: cõprimẽtia ſpm̃ cuncta reſonẽt: ſuis autẽ lac haud facile ſecernitur. nã cum exiguũ ſit in plures mam mas partit̃: proinde ad effluendũ nixu opus eſt. 18.

¶ Cur ſuis p̃mores mãme ſunt que ad pect⁹ ꝑtinẽt: ⁊ aptiſ ſime ad lactãdũ ⁊ in ordinẽ que deinceps. ideo q ſe ad la ctendũ porculus: vel porcetra erigit ad p̃mã irruit ⁊ in or dinẽ ita hñtes ⁊ perinde ita lactẽt niſi alterum validior al ter expulerit? Utrũ ꝙ calidior locus eſt qui circũ pectus: ⁊ aliqs caloris eſt cã. id enim p̃n^m eſt: qm̃ aũt plurimũ tra hit cibũ calidiſſimus: ⁊ in p̃mis concoqt: ⁊ hic p̃cipue ta lis ſit neceſſe eſt: ibiqꝫ lac plurimũ eſſe: ac dulciſſimũ: aut nõ hec cã eſt: ſed ꝙ lac ſanguis eſt cõcoct⁹. locus ṽo q cir cũ pectus ſanguinẽ cõcoctũ hꝫ: ⁊ defecatiſſimũ. hinc eniꝫ ipſius initiũ eſt: proĩde in quo ſanguis defecatiſſim⁹ atqꝫ purilatiſſimus eſt: ibi etiam lac erit electiſſimum. 19.

¶ Cur ſus grauiter olentibus gaudet? nempe quoniaꝫ la tum habentis rictuꝫ ſenſus non ſunt odoris capacia: que vero eius ſenſus capacia non ſunt acutioribus gaudent: hec nãqꝫ tantũ vel p̃cipue ſentiunt: idem etiam patiũtur qui olfatum corruptuꝫ habent in odore aliquo graui: vt coriorum infectores: ⁊ qui cloacas lauant. 20.

¶ Cur grãdinatiõe occupate ſues nõ pingueſcũt? nẽpe ꝙ ipſaꝝ corpus cibos min⁹ repõit: id ꝯiectare lꝫ ex eo ꝙ plꝰ ſupfluitatis ipſis inaſcit̃. grandinatiões ſiqdẽ ex ſupflui tatib⁹ ſunt: ſed longe magis cibo veſcens pingueſcit. 21.

¶ Cur ſues ſupine deportate magis ſilent? nẽpe ꝙ ita por tate minore vi clamant: que cum vocales admodum nõ ſint ſuapte natura: pluri etiam egent nixu: quod autẽ na tura dictante vocales non ſint vel hinc certum eſt ꝙ ſues aliquę caſſe prorſus voce compeiriuntur. 22.

¶ Cur ſues ſilueſtres ſemel pariũt: Cicures ṽo bis? quippe ꝙ illis cibus quidẽꝫ ſimplex eſt: ⁊ vnica herba. his vero multiplex: ac varius: proinde ſepius pariũt. inde eſt ꝙ pe cora ob opiparũ victũ bis ſingulis annis pariunt. 23.

¶ Cur maiales verrib⁹ maiores hñt ac effuſiores q exerti ꝓminẽt dentes: q̃s cabuliodontas vocãt? nẽpe qd̃ femine marib⁹ maiores hẽant: atq maiales ſe in femineũ nãm trãſmutarũt: ⁊ tanq̃ꝫ femine ex marib⁹ effecti ſunt. 22.

¶ Cur ſuibus prominentiores exertiqꝫ in cornuũ moduꝫ qui voce greca chauliodontes appellantur? nunquid vt quidã aiunt: ꝙ non excidant ac non attriti augent̃: ſicut ⁊ hominibus: qui ita habuerint vt eos non ꝑmutent: ma iores euadũt: vt lacte alti robore magiu euadũt ꝙ nõ at teruntur: an quẽadmodum cornua natura tradidit forti tudinis ⁊ auxilij gratia: ita ſuibus chauliodontas a natu ra ſiquidem cuncta auxilium aliquod acceperũt. Ut que dam cornibus quedam vnguibus: quedaꝫ dentib⁹ arma uit: ⁊ horum q̃dam: ita quemadmodum que dentib⁹ vali diſſime munita charcarodõta appellãt̃: itaqꝫ nõnulla ob id chauliodõtas hñt ⁊ vtrinqꝫ erũpentes: ſuntqꝫ hec me dia iter cornigera: ⁊ charcarodõta: quẽadmodũ a g̃dib⁹ ad g̃dus. id ꝯiectare vel ex eo lꝫ: ꝙ chauliodontes ſunt ꝓ cornib⁹: nõ autẽ ꝙ non renatos eſſe contigerit: eaqꝫ de cã ingẽtes: ſed alicuius rei gratia. nam qui elephantoꝝ dẽ tes dicunt̃ nõ dentes potius q̃ꝫ cornua nolari debẽt. 23.

¶ Cur ſues cum a canibus irritantur exhorreſcunt? nem pe ꝙ incitatorum corpus corripitur: quãdo quidem ani mis adigunt̃ ⁊ ferendi ſibi auxilij cauſa: ⁊ tum pili potiſſi mum eriguut̃ niſi id accidat ꝙ diſſoluant̃. 24.

¶ Cur liter pecora q̄ graciliſſima ſunt pilos tenuiores emit‑tūt: at ſues q̄ graciliores fuerint eo craſſiores edūt pilos? nēpe q̄ ſues qdē cum nā ſint ſuapte craſſe ſpiramēta im‑pellēt: vel tū cū ſaginate fuerint: quadē cā ⁊ ſete decidūt qſiquidē minus queant penetrare: pecora vō q̄ plurimū cū pinguia ſunt aſſumūt nutrimētū: aut cū gracilia nō fuerint plures pilos hūt ⁊ craſſiores: cū gracilia tenuē. ab exiguo nutrimento ſiqdem pilus ſuperfluitas eſt. 25.

¶ Cur ſues ⁊ canes vberati magis bob⁹ vociferāt. Utrū q̄ ⁊ aiūt hec marie afficianf: aut q̄ alijs ſunt aioſiora aialia: dicat enī hoc agreſtiū ſuū impetus ⁊ canū latratus. 26.

¶ Cur eq difficulter mingūt? nēpe q̄ q̄cunq; aridā ſeceſſi ꝓcliuiter egeſſerit humidā difficulter: veluti oues ⁊ ſues atqui nihil hoꝝ equi: quicūq; autē humidā facile aridā operoſe atq; difficulter: atqui canis vtrūq; difficulē. 27.

¶ Cur in ſtabulis attondent equabus iubam ad aſinorū coitū atq; admiſſurā? nempe vt ſummiſſiores aſinoꝝ ſuſtineant admiſſurā. nam venuſtate elate nolūt: at tum vtpote ſimiles non videnſ inhoneſtum. 28.

¶ Cur equi cū fugiūt nō mouēt caudas: cū aūt exercenſ ⁊ agitanſ multū? nēpe q̄ eandē motus a corpis labore vel aie puenit vicio. iō etiā molliter hñtes: aut animis molles coacti eas mouent. nā vt ad eqtationē ipelluntur: generoſi aūt minime: ſed imobiles ⁊ porrectas hñt: at in fugiēdo omnes ſponte currūt ⁊ animis longius excedūt nec verē‑tes: ⁊ pinde eorum imobilis cauda ⁊ porrecta eſt. 29.

¶ Cur longā hñtes caudā ⁊ imbecillā: niſi ſpiſſam a nā ha‑buerint animis vtplurimū mali ſūt? nēpe q̄ ſignificatrix eſt cauda talis aut tal' affecta: veluti iquā recta: nihilq; ſignificās: aut mota: aut cōſiſtēs: hec enim virtutis ſunt ſi‑gna: illa vero vitij. Cū igiſ nā tale ſit vt vitioſas hēat ani‑mas: ſtatim ſemē ipoꝝ imbecillū ⁊ breue ⁊ in ipo exordio nā deficit: vtpote que in eo qdē vel vdit: aut non faciē ac poſitionē aut nō ſimilitudinē habuit: q̄ in vitium venit: vt tempus vt dentes idq; in feminis. 30.

¶ Cur qd̄ vniuerſale id exprimit aliqd? nēpe q̄ cōſuetū: id ē qd̄ ſub multis. nā in canib⁹: ⁊ ſuib⁹ ⁊ leonib⁹: omnibuſq; pugnacib⁹ ⁊ animoſis: ⁊ pinde in marib⁹ potius q̄ȝ in fe‑minis q̄dam rectā caudā: q̄dam obuolutā hñt: veluti ſues mares: leo aūt ea etiā ſe tūdit. Ceterum omnium cā q̄ con‑tinuatio q̄dam a ſuis eſt vidēdi locis: in qbus animi q̄q; ꝯſentiūt. Cōcitatis igiſ ⁊ excandeſcētibus illis ad vltimū vſq; penetraſ: per qd̄ affectio q̄q; demōſtraſ audacum ſe‑pe porrecta: humiliū aūt aut metuentium reuoluta: tanq̄ȝ ſe animis accommodans: omnino autem aut ad concini‑tatem: aut ad inſultationem: ⁊ vocem aliquam habet vi‑ ⁊ aptitudinem ex eandem cauſa. 31.

¶ Cur equa cuȝ ſit breuioris vite q̄ȝ homo diutius fert in vētre? vnā id ꝓfecto ob cām accidit: q̄ equa inter cetera aialia que lōgioris ſunt vite multū deficit: ⁊ qd̄ min⁹ eſu‑dat: vnius enim tantū eſt fet⁹ ꝓductrix. 32.

¶ Cur inter eq̄s mares magis q̄ȝ femine hinnitūt: int oues aūt ⁊ capras femine magis ballant: in vnoq̄q;. n. ſua eſt vox? nēpe q̄ vocū alie qdem ſunt cōcitate: atq; aioſe: alie vō ſūmiſſe. ꝯcitatas igiſ mares poti⁹ edūt: nā viriliores ſſ. ſūmiſſiores vō femie: vt coccyſſāt qdē galli galliacei: cacaſ ſunt aūt vel glaucitāt gallinę. hinnit⁹ igiſ vox animoſorum eſt: balat⁹ porro imbellis: ⁊ perinde hanc qdem mares eq edūt: illam vero femine oues ⁊ capre. 33.

¶ Cur ab eq̄s ſi q̄ſpiam vitū alterūue aut tertiū euulſerit pilū laborāt: ſinaūt multos nō? nēpe q̄ illo qdē pacto p alteꝝ ⁊ tertiū pilū tract⁹ vulſionē pellis nō ꝯſequaſ: dolo‑rēq; excitet: cū vero ꝯfertim q̄ſpiā attraxerit nō fit ſpaſm⁹ ac rigor: quoniam pellis conſequiſ. 34.

¶ Cur eque afflictate q̄ tū caſtrate nō ad orientē currūt: aut ad occidentē: ſed ad ſeptētrionē: aut ad meridiē? nē‑pe q̄ in tali affectu ſeſe ventilant. Currūt enī ad ventū: ſiq‑dē caliditas hui⁹ eſt cā doloris ⁊ pinde refrigeratione in‑digēt. pinde merito ad ſeptētrionem ꝓcurrūt: atq; meri‑diē: maxime enī ⁊ ſepiſſime hinc ⁊ illic ſufflāt vētī: auſter enim ⁊ aqlo ſemper flant: alij vero renuſcule. 35.

¶ Cur equis ⁊ aſinis ex cicatricibus erumpūt pili: homini‑bus aūt minime? aut q̄ cicatrix impedit per denſitatem: aut q̄ nutrimentū preuenit: at hominib⁹: igiſ omnino ipe‑dit ꝓpter pili imbecillitatem: equis autē non impedit ſed corrumpit: ob hoc etiam albi eis erumpūt: non licet autē ob multitudinē ꝯiectare ⁊ ſi bobus ſecus. 36.

¶ Cur cum equarū ⁊ aſinarū admiſſure tēpus aduenerit: ambe autē ad annum ferunt: ⁊ vnicum pariūt equā qdē ſub tempus in coitū mittūt: aſinam vero paſtum? nempe q̄ equi qdē nā calidi ſunt: aſini vero fridi ⁊ obrigeſcūt. id vel ex eo licet nobis cōiectare: q̄ in ſcythia aſini nō naſcū‑tur. Cū ergo annu⁹ hic motus ſit: eodē tpe gignere opus eſt: eqs ver modus eſt: neq; enim impēſe fridū: ſed potius calidum: ⁊ perinde propter frigus nihil patitur: conſide‑ratur autem etiam ab omnibus coitus tempus: quod ad alendos fetus ſit accommodatiſſimum. 37.

¶ Cur cū equus euomit moriſ? Utrū q̄ contra nām: aut nō hec eſt cā: ſed aliud maioris rei ſignū eſt. nā q̄ ꝯtinabi‑liter hēat euomit: nō q̄ cū euomit moriaſ: aut ſimile illis qui euomuerint ſtercus. nā eq cum eiſdē languoribus te‑nenſ ab aluo ex aluo contra nām conuellitur: q̄ talibus teneanſ morbis: ab alijs vero ſurſum euomatur. 38.

¶ Cur ex aluī ꝓfluuio laborātes cum triturent vtplurimū inter moriunſ? nēpe q̄ glutinoſa: ⁊ rara caro eſt: id iuueri‑ſ q̄ i ſudorē prōptiſſima eſt: ⁊ oino facile mobilis. plurimū igiſ colliq̄factio eſt a pedib⁹ exorta cōmotiōe. 39.

¶ Cur equi ſenes labiū inferius protendunt? nēpe q̄ ſene‑ſcentibus ſe nā remittat: inferius qppe labiū maius ⁊ cor‑pulenti⁹ eſt ac minus oſſi adheret. 40.

¶ Cur eq etiā⁹ in mollib⁹ locī mingūt q̄ȝ in duris? Utrū q̄ aſpgant mur⁹. nā id valde deuitant: id ſ; ꝯiectura ꝯſeq q̄ crura multū diductū: ⁊ cū ad dormiēdū ſuit atī ſtramēta ſubſtrata fuerit mingūt: q̄ tū nulla aſpgo ſeqſ: aut eſt na‑ſ qdē veꝝ: tū qes corpis in cā poti⁹ eē vr: cōpoſitū. n. nō di‑mittit corp⁹: ſic ne qdē laborat: at velut vrie gnignſ dif‑ficultas. i. q̄ in molli eā faciūt. ſolidū vō cū reuerberet q̄ſ‑dā vices coꝛſidet idē crurū diductio ⁊ laterī acclinatio in ꝓductionē: ⁊ ad hec ꝓpe cūcta faciūt q̄ten⁹ tū facile min‑gat vt iure alijs difficiliora ſint ad vrinā faciēdā aialia. 41.

¶ Cur eq ⁊ aſini ⁊ oino iumēta famē tolerare minime pñt: quāobrē cū iclusa ſtabulis fuerit fores ⁊ limina ⁊ oino oē lignū abrodunt? nunqd q̄ venatiūculas in ſupiore aluo habeant multas: indagantibus aſſimulatas: ideſt quod ci‑bum attrahit: quem cum amplius non habuerint: cōmo‑tione ⁊ inteſtinorum incitatione laborant propemodum ita accidit vt qui latos lūbricos habent. 42.

¶ Cur nō facilius ꝑgnantes eque equos q̄ȝ mulas ferunt q̄ȝ q̄ȝ validiores mulas? nunquid forte vere ob hoc ipſum: ſicut etiā de mulierib⁹: q̄ mares g̃uius ferunt q̄ȝ feminas. nā cū validiores ſint mares: ſuperfluitates magis exhau‑riunt: unde eas g̃uari atq; laborare contingit. 43.

¶ Cur igiſ facili⁹ eo honere libate mulos ꝑpetuo ferre non pñt? iō certe ēt deficiūt vtpote iteratū egre ferētes? nēpe q̄ ꝯſeneſcūt: ⁊ atteriſ eaꝝ⁹ corpa a validiorib⁹. i. qd̄ metitūt ⁊ ſine iteruallo qd̄ validi⁹ eſt ferre nō pñt: quēadmodum terra huberē fructū: ſ; cū ediderit ex leuiore fetu libata mo‑leſtia: facili⁹ mulos feret: vt alcimachus inqt celtas falſo dicē. iō eq̄s aſinos nō admittē cū ſeruierint q̄ indignabū‑de odorē auerſenſ ꝑp inſuetudinē: quāobrē cū ſepe com‑preſſe videanſ concepiſſe inanes inueniuntur. 44.

¶ Cur faciliime ⁊ celerrime equa abortuȝ facit? nempe q̄

vehementiſſimū ⁊ validiſſimum fert fetum: proinde cum p oía laboret vi imminēte nec̄io abortat. 45.

℄ Cur corpus celerrime cedit ac reuertit̄: aut q̄ ſola caro cito ⁊ cōcidit ⁊ tumet atq̄ eleuat̄ ſi modo hoc eſt in cauſa velut in cane ⁊ capra: ⁊ ſi qd eſt qō vtrunq̄ facile moueat̄: aut niſi hoc ſit alijs ob alias eſt cauſas. 46.

℄ Cur eq varij fere oēs nō gñoſi. balioꝝ aūt multi gñoſi: tametſi baleotes varietas eſt: nēpe q̄ minor eſt varietas ī paucis. n. eſt balium locis. ꝓinde varietas propter inequalitatē quā p̄ſe fert ingeneroſos reddit: qō autem paruꝫ eſt id nō magni momēti: minuſq̄ aduerſatur. 47.

℄ Cur puli eqni ꝓcubunt magis q̄ vetuli eq: nempe q̄ ⁊ exurgūt ⁊ ꝓcībūt facilius iuuenes ſenioribus: id aūt qō his qdē multū corporis onus. his vō paucū in cauſa eſt: equis qdem membra non excreſcunt: pulis aūt augent̄ ⁊ perinde corpus iunioribus agilimum eſt. 48.

℄ Cur eqꝫ redūdātia cū exercent̄ grauꝰ olet: vtrū q̄ valde egeſtibiles ſub exercitatōe ſic ſudor extrorſus emanāſcūt ī aluū ꝑnicioſi hūores: vtpote detruſi ad iſernas ptes ali q̄ medicamie grauī olēt: an q̄ pſa tū ꝓferant q̄ꝫ ꝯcoqnt: atq̄ que ſcocta ea grauiſſime olent: citiuſq̄ tabeſcūt. 49.

℄ Cur equꝰ ⁊ aſinus poſt coitum mingit: nempe ꝓpter laborē: laborantū ſiquidē humor in veſicam ꝯfluit: laborat autem aſinus ⁊ equus ob magnitudinē: hos vero propter nērum. nam nitus laborem gignit. 50.

℄ Cur aſinꝰ qdē ⁊ equꝰ ſemen emingit: bos vero nequaq̄: nēpe q̄ a tauris qdē eminus pp pōam eiaculat̄. illi vō cominꝰ emittunt. vina. n. ⁊ emittūt ⁊ educunt. 51.

℄ Cur eqs ⁊ aſinus ex cicatricibꝰ oriunt̄ pili: hoībꝰ aūt nō: nēpe q̄ aliōs qdeꝫ aīalibꝰ pellis pe carnis eſt: hoībꝰ aūt ſic carnis craſſitudo. vī. n. ipſis ex ſupficie frigefctā ſolidior euadē: ſic ꝯctarū farinarū q̄ vocent̄ grece h eſt cruſta: cūꝫ igit̄ etiā illa farina ꝯcta ſit: ita hois q̄q̄ ea q̄ cutis appellat̄ caro eſt. ſauciato igit̄ aut attrito hoīs mēbro accit carnē q̄q̄ corrūpi ⁊ ꝯſari. Carnis porro ſupficie imutata: eo pacto ꝑcuſſiōes inoleſcūt: q̄ ⁊ erotus fuit: q̄ alterata q̄ ex ſpa pili ēt nō gignāt nō erit alienū: ſic ne qdē ex ijs q̄ vocant̄ alopecie. nā carnis ſupficiei corruptiōes ⁊ alterationes ſt: ſꝫ iumēt ſaucijs ac ſanatꝫ corpꝰ ptes: q̄ egrotauerāt rurſus iplent̄: q̄ a pn̄ ībecilliores: ſed qm̄ pellis ipſorꝫ pe eſt pilos q̄q̄ edit: q albi exoriunt̄: qō pellis a pn̄ fuerit ībecillior: atq̄ albū pilū imbecilliorē eſſe conſtat. 52.

℄ Cur ſi in eq̄rū vlcera cruſta ordea ⁊ fricta inſpergantur nō albicātes renaſcunt̄ cicatrices: ſed porībꝰ ſimilime: q̄ ſi nigre fuerūt ſi flaue: ſi q̄leſcūq̄: tales oriunt̄: nēpe albicāt corrupto nutrimēto ac pnꝰ. vñ germē gignt̄. ipſa aūt cicatrix corrupta ꝑhumectat: ⁊ attenuat pellē. at ordeꝫ cruſtū cū ſiccū ſit hāc inſtaurat: unde etiā pellem priori ſimilē facit pelli: qua ſimili effecta fruticatio quoq̄ erit ſimilis: nā pellis ipſius germinis eſt eā colore. 53.

℄ Cur equi p anūꝫ in fluuijs ſuffocant̄: nēpe q̄ latum ab initio inteſtinū hñt. hoc enim liquido pōt q̄ euntes vel leniter: patentē anum gerunt latum ⁊ in altum penetrantem: quo diducto arteria afflicta eos ſuffocat. 54.

℄ Cur equas ⁊ aſinas cum fuerint compreſſe ipſas ſtimulis perſequuntur: nempe q̄ repente emingunt proinde vt ſemen quoq̄ emingant contingit. 55.

℄ Alexandri aphrodiſei problematum ſectio quarta per Georgium Vallā traducta. pm.

Cur homerus poliocrotaphus. id eſt in tēporibus canos appellauit: q̄ vt plurimum hinc canicies exoriant̄: qm̄ quidē primores capitis partes poſterioribus ſunt humectiores: ⁊ longe magis pituitoſe ſolutio ex tēpamēto. Macrobius.

℄ Cur homerus poliocrotaphꝰ vocat: vtrū ex ṗte poetico more totū caput ſignificare voluerit: an et aliq̄ ratiōe canos huic ꝑcipue pti capitis aſſignet: ⁊ diſſeruit: ⁊ h omnīꝰ ille vates prudent vt cetera. nā ps anterior capitꝫ humidior occipitio ē ⁊ ide crebro ſolet canicies ſcipe: ⁊ ſi ps anterior eſt ille humidior eſt cur caluitiū patit̄ qō nō niſi ſiccitate cōtingit: opportuna obiectio: ſed rō nō obſcura eſt: ptes enī priores capitis fecit nā rariores vt qcqd ſupflui aut fumei flatus circa cerebrū fuerit euaneſcat p plures meatꝰ: vnde videmꝰ in ſiccis defunctorū capitibus velut q̄ſdā ſuturas: qbus hemiſperia: vt ita dixerim: capitis illigant̄: quibus igit̄ illi meatꝰ fuerit ampliores humorē ſiccitate mutant: ⁊ ideo tardius caneſcūt: ſed non caluitio carent. ſi q̄ ſiccitas caluos efficit: vt poſteriora capitis ſicciora eſſe dixiſti cur caluū occipitū nunq̄ videmꝰ. ille rñdit: ſiccitas occipitū nō ex vicio: ſꝫ ex nā eſt: ideo oībꝰ ſicca ſunt occipitia: ex illa aūt ſiccitate caluitiū naſcit̄ q̄ p malā tēperiē: q̄ꝫ greci acraſiā vocare ſolēt: ꝯtingit. vñ capillo criſpi qui ita tēperati ſunt vt capite ſicciore ſint tarde caneſcūt: cito in caluitiū trāſeūt. Cōtra qui capillo ſunt rariore nō eo facile nudant̄ nutriēte humore qō flegma vocitat̄: ſed ſit illis cita canicies: nā iō albi ſunt cani: q̄ colorē humoris q̄ nutriunt̄ imitant̄. ſi ḡ ſenibꝰ abūdātia hūoris capillos in caniciē tingit cur ſenecta oplonē exacte ſiccitatꝫ accepit: q̄ ſenecta ille ingt extincto p vetuſtateꝫ nāli calore ſit frida: ⁊ ex illo frigore gelidi ⁊ ſupflui naſcunt̄ humores. Ceterꝫ liquor vitalis lōge vite ſiccatꝰ eſt unde ſenecta ſicca eſt inopia nālis humoris humecta eſt abūdātia vicioſi ex frigore ꝓcreati. hinc eſt q̄ et vigilius etas grauior efficit̄: q̄ ſōnus q maxime ex humore ꝯtingit de nō nāli humore naſcit̄: ſic eſt multꝰ in iſantia q̄ humida eſt abūdātia nō ſupflui: ſed nālis humoris: eadē rō eſt q̄ puerinā caneſcē non patit̄ cū ſit humectiſſima: q̄ nō ex flegmate nato frigore humida eſt: ſꝫ illo vitali ⁊ nāli humore nutritur. alle. n. humor: q aūt de etatis frigore naſcit̄: aut cuiuſꝫ viciſſitatis occaſiōe ꝯhit̄ et ſupfluꝰ: ita ⁊ noxiꝰ eſt. hūc videmꝰ in ſeniis vbi in cerebro egerat̄ extrema muntātē. hunc in cunctis debilitatē tibijs igerentē: quarum oſſa q̄ſi ſemp in ſupfluo humore natātia nāli virtute caruerunt: ⁊ ideo facile uſtorquent̄ dū pōdus ſuppoſiti corporis ferre nō pñt ſicut cāna pondere ſibi impoſito curuetur. 2.

℄ Cur ſincipita tm̄ calueſcūt: q̄ mollia ⁊ patētia hñt ſpiramēta. Cū capillo igit̄ ex nāli ſiccitate nutrimētum deficiat: facile ex his decidit loci: neq̄ q̄ꝫ ſolide detētus queadmodū i poſterioribꝰ ptibꝰ: q̄ ⁊ ſicciores ⁊ dēſiores ſūt: atq̄ caluicies ex ſiccitate gignt̄: quapp ⁊ q torris ſunt capilli: vtpote q ſiccis ſūt capitibꝰ: cuiꝰ qdē calueſcūt: at ſeriꝰ caneſcūt: pituitoſas ſupfluitates abſumēte ſiccitate. ſūt aūt ēt vigilaces plus alijs: ſiqdē ſomnꝰ ex hūiditate: velut iſantes indicāt: q humidi ſunt ⁊ ſomniculoſi: ⁊ ſupfluitatibꝰ redundātes humidiſq̄ paſſiōibꝰ: nec nō vnolēti ⁊ freqnt loti: ſunt ēt ſupfluitatibꝰ fluidiores: p naſum inquā ⁊ os ⁊ oculos. q vō ꝑmiſſis ſunt capillis: eis capitibꝰ humiditas cognata eſt: ⁊ ꝑinde ꝯrijs obnoxij ſunt. itaq̄ aut ſero aut ꝓrſus nunq̄ calueſcūt. Calueſcūt p̄terea etiā p gñis ꝓpagationē: queadmodū podagra aliiſq̄ morbis vexantur gñatiꝫ deductis: repēte etiā caneſcūt ſomniculoſi: ⁊ redūdātes. Cādicātes deniū ſunt canicie: q̄ ſiquidem pituitaꝫ imitant̄: que huiuſmodi colorem parit: nōnunq̄ etiā fuluꝫ ſunt cum flaua bilis pituite fuerit ammixta. 3.

℄ Cur ſenes redūdātes ſunt ⁊ vigilaces: redūdātes quideꝫ q̄ ob etatē frigidiores ſint ⁊ ībecilliores minuſq̄ ꝯcoquētes multas ad ſpiramēta cogāt ſupfluitates: ſicci autē q̄ ſolida ſunt nacti corpora. ⁊ ob h vigilaces: infantes vō humidis ſunt ſpiramētis: ſolidiſq̄ corpibꝰ. ℄ Cur pueri cū humidi ſint: ac redūdātes canicies nō educūt: q̄m humi

di ⁊ calli ſūt: atq pituita hūida ⁊ fride ē: alioq caluariā ē hñt capitſ pelliculoſā: ⁊ patuloꝝ ſpiramētoꝝ: q̄ ſupfluitates q̄qꝫ educē: ⁊ adoleſcēte etate obdureſcit ⁊ oſſea euadit ac deſioꝛ: q̄pp futures ei nā ꝑtuit ad ſupfluitates illic ex alabiles emittēdas ſolo ex tēpamēto ⁊ corpoꝝ opificio. 4

¶ Cur mulieres ⁊ eunuchi celerī caneſcūt? mulieres qdē vtpote nā fride: ēt ab ocio cōpleſs cogūt ſupfluitates: mēſtruis ꝓferri deficiētib⁹: eunuchi poꝛro qꝛ ſemē nō ampli⁹ reddāt: veꝝtñ ſupfluitatē hēat ſeminis genitricē. ad ſanguinē p totum corpus refuſam: que ſane pituitoſa eſt. 5.

¶ Cur idē ēt glabri ſūt? mlieres qdē vtpote fride dēſa corpis hñt ſpiramēta: frig⁹. n. ꝯpeſcit ⁊ aſtrigit: itaqꝫ nō hñt pili acceſſum ad exeūdūꝫ: eunuchi poꝛro vtpote humidi ⁊ valde redundantes. nā hac de cauſa loca etiam in pluꝛimo humoꝛe demerſa herbas neq̄q̄ꝫ germināt: neqꝫ pariter admodum arida ſaxoſa caluoſis ſimillima. 6.

¶ Cur eunuchoꝝ pedes vtplimū euertunī? qꝛ ob multaꝫ quā dixim⁹ humiditatē mēbꝛa humoꝛe irrigata ⁊ mollia hēant: ac ob id ēt ībecilliora. Corpis itaqꝫ on⁹ cuꝫ ſuſtinē crura haud queāt euertūf: ita ꝓpemodū vt calam⁹ cū ei on⁹ ipoſitū eſt īflectif: atq qȯ durū ⁊ aridū: idē etiā validū eſt actōiqꝫ de ipo magis obſiſtit. humidū aūt ⁊ molle ībecillū in agitādoqꝫ facile ſcedit. id ſane idicāt ēt ligna ⁊ pelles ⁊ ſunes: idicāt ēt hoies: ex lauacris. n. potibuſqꝫ multſ ad agēdū qcq̄ꝫ reddunf īfirmiores. Cōtra ꝟo ex moderatiōe mediocrē aſſecuti ſiccitatē ad agēdū multo ꝯfirmatiores accedūt. hinc eunuchi qdē ⁊ effeminati ſunt ībecilles: nec imuria: ēt vinolēti vtpote magſ pituitoſi: ꝓpea qꝛ fridiores effecti ſūt. e̅ ̅ ̅o in diuerſuꝫ agi deſiderant. vinū certe nā calm eſt: ceteꝝ ethiopes vtpote ſicciores toꝛtſ ſūt capillis tenues muſculos ad munia obeūda vigēt. 7.

¶ Cur idē voce acuta ſunt? qꝛ ex vbꝛioꝛe humiditate craſſeſcēs aſpa arteria fiat anguſtioꝛ: ⁊ ſpūs anguſta pmeās loca vocē acutā reddat: p magis ꝟo ſpacioſa: vt viroꝛum vocē ingentē edit: ſume nāqꝫ tibi ex tibiarum vociductis ſimulacrum: cū plurime fuerint humiditatis innatabūt. id vel ex eo mani⁹: qꝛ obeſi ſūt. qꝛ muliebres mām̄as educunt: q̄rum denſe palpebꝛe: ⁊ ꝑmiſſi ſunt capilli: ac multa albicantes canicie. Macrobius.

¶ Cur ita voceſ acute ſunt eunuchi vt ſepe mlier ne an eunuchus loquaf niſi videas ignores? id q̄qꝫ facē ſupflui humoꝛis abūdantiā ille rñdit. ipe enī arteriā: p quā ſon⁹ voceſ aſcēdit: efficiēs craſſiorē anguſtat vocis meatum: ⁊ iō vel feminis vel eunuchis vox acuta eſt: viris ḡuis: qbus voceſ trāſit⁹ hꝫ libeꝝ: ⁊ ex ītegro patētē meatū: naſci autē in eunuchis ⁊ i feminis ex pari frigoꝛe parē pene iportuni humoꝛſ abūdātiā etiam hinc liquet: qꝛ vtrūqꝫ corp⁹ ſepe pinguēſcit. certe vbera ꝓpe ſilr vtriqꝫ grādeſcūt. 8.

¶ Cur aliq eunuchi aliq̄ten⁹ venerē appetūt: ⁊ aliqñ adamant? qꝛ multis cū pubeſcerēt teſtes ſubſecti ſunt aut illiſi: ac velut iperfecti ſunt eunuchi: at q iecoꝛe nā ſunt calidioꝛe: ⁊ genitalia vaſa hñt ingētia: q viſum viſiōe qdē ꝯcipiunt: ſed nō peragūt qȯ ꝯcupiere: qm̄ pudēda ipa flacceſcūt: ſiq dē q ꝯtinue itumuit ſpūs ipa deſunt: vt a ſemie cōparabaf: ⁊ p ſeminalia ſpiramēta ferebatur: ex eis partibus: que ſunt circa coxendices: veluti in pueris decidētis ſeminalia ſpiramenta obcecantur. 9.

¶ Cur in oī loco piloſo caniciē emittim⁹: in axillis aūt nō? qm̄ locus eſt calis. nā ⁊ arterīs ⁊ venis refert⁹ eſt. alioq: cū patulis etiam ſit ſpiramētis: pituitoſas ſupfluitates cōtinue ꝓfert: qȯ indicat ꝑpetu⁹ ex eo ſudoꝛ emanans. 10.

¶ Cur aliq pudoꝛe offuſi aut letabūdi ex axillis ſudoꝛem emittūt? qcūqꝫ magis patulis ſunt ſpiramētis: ꝯuerſa ſiqdē nā honoꝛe aut reuerētia dignū mediocrī cū ſanguie refugit in matrias venas atqꝫ arterias: q̄ replete exudant: letabūdis aūt in corpe relaxando: atqꝫ rariꝰ efficiēdo hoc in axillis ipētius facere contingit. Macrobius.

¶ Que facit cā vt ruboꝛ corpi ex aſpudoꝛe naſcatur: ⁊ ille nā ingt: cū qd ei occurrit honeſto pudoꝛe dignū imū petēdo penetrat ſanguinē q̄ cōmoto atqꝫ diffuſo cutis tingitur: ⁊ inde naſcif ruboꝛ: dicūt etiā phyſici qꝛ nā pudoꝛe tacta: ita ſanguinē aſi ꝓ velamēto tendat: vt videm⁹ quēqꝫ erubeſcētē manū ſibi aſi faciē frequenter apponē nec dubitare de his poterſ: cū nihil aliud ſit ruboꝛ niſi coloꝛ ſanguinis. Addit Seru⁹. Et q gaudēt cur rubeſcūt: ⁊ diffiniens ingt extriſecus ꝯtigit ad ħ aioſo curſu nā feſtiat quā ſanguis comitādo q̄ſi alacritate itegritatſ ſue cōpote tingit cutē: ⁊ inde ſilis coloꝛ naſcif. Jdē refert. ꝯ q metuūt q̄ rōne palleſcūt: nec ħ diſſarius ait in occulto eſt. nā. n. cum qd extrinſecus ꝯtingētib⁹ metuit in altū tota demergif: ſicut nos q̄qꝫ cū timem⁹ latebꝛas ⁊ loca nos occulētia q̄rimus. ḡ tota deſcēdens vt lateat trahit ſecū ſanguinē quo velut curru ſemp vehif ħ demerſo humoꝛ dilutioꝛ cuti remanet ⁊ inde paleſcit. iō timētes etiā tremūt: qꝛ ꝟtus aie introꝛſum fugiēs neruos relingt qb⁹ tenebaf foꝛtitudo mēbꝛoꝝ: ⁊ inde ſaltu timoꝛis agitanf: hinc ⁊ laxamentū vētris comitaf timoꝛē: qꝛ muſcli qb⁹ claudebāf retrimētoꝝ meat⁹ fugiētis itroꝛſuꝫ aie ꝟtute deſtilarāt vicula qb⁹ retrimēta vſqꝫ ad digeſtiōis opportunitatē ꝯtinebaf. 11.

¶ Cur timētes palleſcunt? qꝛ nā noſtra viſqꝫ corpoꝛis improuiſa vereſ ne quid extrinſecus patiaf: quēadmodum nos quoqꝫ in domū ꝓfugimus: ita ipa quoqꝫ valde fugit tuendi ſui gratia introꝛſum corpus. Cōtrahit autē ſecuꝫ ſanguinē: q̄ vtif nutrimēto atqꝫ vehiculo: vtpote ſolo ſibi vtili. idqꝫ erat qȯ roſeā rubicūdāqꝫ cutē reddebat. 12.

¶ Cur ēt tremūt? qꝛ vis aialis ad ſecū exagitatā nām ꝓfugiēs neruos deſtituat: q̄s cuſtodiebat: ꝑiculas q̄ ſub tremoꝛē nō cadūt ferēs: ſꝫ ob hoc etiaꝫ cacāt ⁊ migunt iuitis nam claudentes ſuperfluitatum ſpiramenta muſculi tuꝫ impotentes ſuperflua relaxant. 13.

¶ Cur gaudētes rubeſcūt? qꝛ nā voluptati ſuapte nā dedita decurrat, ꝓut foꝛis affuerit: ſicē nos q̄qꝫ amicoꝛ aut libēs nr̄is. hanc aūt ſanguis ꝯſequif: quē ſcimus ſuo coloꝛe cutē reddē rubicūdā: palleſcūt autē ex ꝯ̄ria cā. 14.

¶ Cur pudibundi q̄qꝫ rubēt? qꝛ nā p ſeſe inſtructa alicui⁹ rei ꝯſcia quo honoꝛis dignitatē nō amittat verita ſit: ſicē īgenua pupilla mediocriter ſubtrahif introꝛſum ⁊ in corpis ſe recipit iteſtina. remixto igif atqꝫ ꝓfuſo ſanguie ſanguis coloꝛe cutis īficif. Sūt q dicāt ipaꝫ tāquā tegēdi cā ꝓfundi. nā ita manū q̄qꝫ nā dictāte opponīt facie. 15.

¶ Cur pꝛe foꝛmidie moꝛtui aliq ꝯciderūt? qm̄ vis nālis cū ſanguine itroꝛſum valde refugiēs cognatā ⁊ vitalē caliditatē a coꝛde ꝓgenitā ꝯferti oppſſam demergit: ⁊ exitiabilē igerit coꝛruptionē. hac rōne oleū multū ⁊ ꝯfertū lucernali flāme īfuſuꝫ ipaꝫ extiguit. Sane ꝓpoꝛtiōeꝫ hꝫ q i coꝛde caloꝛ eſt cū lucernali flāma: vt nō moderato meroꝛe afflictati eadem ratione moꝛtui cōciderint: qꝛ exterioꝛe motu inſitus caloꝛ aboleatur: quēadmoduꝫ obtectus ignis: qꝛ non exalet interſtinguitur. 16.

¶ Cur temulēti multi occubuē? qꝛ rurſus vini ꝓlutio vinis nālē ac vitalē necnō caliditatē demergat. Jd vero ꝑcipue patiunf quicunqꝫ cognatum calidū exiguū ⁊ imbecillū habēt. nam multum ac validū magis pōt obſiſtere ⁊ diuturnitate prolutionē illā concoquere: veluti plurima q̄qꝫ flāma plurimā olei ꝓfuſionē ferre poteſt. 17.

¶ Cur ſenes tremūt? qꝛ ſane mēbꝛoꝝ nerui ac muſcli motabilē aialiū viriū vi idoneā neq̄q̄ꝫ ſumēte ſe pit nō opponūt ad ipoſitū corpis pōdus ſuſtinēdū. fit aūt tremoꝛ corpis mēbꝛo pōdē ſuo deoꝛſum attrahēte: ⁊ vi aiali ſurſum ꝟſus ſe attollēte. idqꝫ iteꝝ atqꝫ iteꝝ ⁊ ꝑpetuo faciendo: ⁊ ita inquā tremoꝛ ꝯſequif ac fit vt feſtinantes pꝛoni terrā ſpectent vbi natura quoqꝫ compellit. Hinc etiā bacillis ſe

vetuloſ pinde ac vetuſtas materies colūnis ſuſfulciūt: atq̄ obfirmant. hac etiam de cauſa ob virium inq̄ imbecillitatē ſtercus inuiti palam faciunt ⁊ mingunt. 18.

¶ Cur merentes palleſcunt? q̄ natura meſticie communiſcēs ſenſim introrſum contendat cum ſanguine qui cutē reddebat rubicundam: minus tñ pallēt timētibus. 19.

¶ Cur ſubitari ⁊ iſigni leticia ꝑuēti aliqñ etiam exanimati collabunt? q̄ vis vitalis: ac agnata caliditas imoderate in oblectationē effuſa diſſerat: atq̄ exanimet: hinc eſt q̄ ⁊ ſudāt ⁊ rubēt ſanguinis acceſſu. nā calor agnatū ⁊ ipſe inteſtinus feruor mãc copulatus extrarie caliditate ⁊ ſe a ſuo loco transferendi appetitu in ſupna: ⁊ extrorſus mouet: ⁊ idem nutrimēti porro appetitu deorſum fert. vtrotis igit horū motuū abſumpto vite ſeqt exitium. 20.

¶ Cur merētes ⁊ amatores ⁊ irati multū ac ſepe ſuſpirāt? q̄ merētes qdē i merore aiaꝫ hēant cōſternatā: amatores aūt in cupidine: excādeſcētes vō in irā q̄ ferunt aia igit cōſternata ad ſe mouēdū: ⁊ exuſcitādū negligit: ac q̄ſi obliuiſcit vim motabilē pectoris muſculis ſuggerē. Proinde neq̄ diductiōe pectoris aerē ſuſcipiēs: ⁊ ſufflatū ⁊ frigeſactū: neq̄ correptōe efflās ſordidas ſupfluitates: q̄s ex ſanguie genuit exuſtio: anhelitū nullū faciat nece eſt. unde ſb cōminiſcēdo cogit plimū muſculis motū miſtrare: ⁊ maiorē ſufflatiōeꝫ ac efflatiōeꝫ efficē ad multitudinē fridi aerꝭ capiēdā: ⁊ ſupfluitatū copiā extrudēdā: vt qd̄ exiguas: ac iuges reſpiratiōes facē oportuit: āpla vna efficiat: idq̄ apud veteres dī ſuſpirare. iuxta cordis anguſtiā ēt aliq̄ diu valde ſuſpirāt: idq̄ aūt ſepenūo faciūt: q̄ aia ad uſus ſpaꝫ mouētē ſp ſit auerſa. Itaq̄ nece ē nāꝫ aliqñ ꝑꝑ cor maiorē vī motoriā pectorꝭ muſculis imittē. qd̄ aūt in pectore reſpiratio: id in corpe ꝑ arterias eſt ſufflatio: ac vē̄ ſpiratiōe qdē diductio: in expiratiōe aūt correptio: at q̄ in correptiōe ⁊ diductiōe pulſus eſſe comprobat. 21.

¶ Cur iſicus ad ꝑcoq̄ndū difficilis? q̄ cū leuis ſit in vētre inatet: hūido nutrimēto ad mediū reſidēte: nec ipſi adheret corpi: cū ex adherētia gignat ꝯcoctio: ⁊ circuꝫ guttur ac gurgulionē redūdat appetit⁹. res ſane opoſa eſt: nō cōcoctio: intuſq̄ aqua innatat: non introrſum imerſa: q̄ in corporis frictiōe leuis ſpiritus excipiatur: qui corpus attollit inter humida innatando. ob hoc autem ſpiritus ꝑticipatione laxus ⁊ amplus eſt. Gloſa.

¶ Iſicium medici quidam iuniores aiunt vt raphanus et pirus: apud alexandrum tamen eſt iſicus. Donatus. Fartores qui iſicia ⁊ farcimina farciunt.

Macrobius in libro ſaturnalium.

¶ Dicas q̄ſo q̄ cā difficile digeſtū fac̄ iſiciū: qd̄ ab iſectiōe lſiciū dcm̄: amiſſiōe. n. lr̄e poſtea qd̄ nūc habet nomē obtinuit: cū mſtū i eo digōnē futurā iuuerit tritura tā diligēs ⁊ qcq̄d ḡue erat carnis abſumpſerit: ꝯſumationēq̄ eius multa ex pte ꝯfecerit. Leuitas quā tritura ꝑſtitit fac̄ vt innatet vdo cibo quē i medio vētris iuenerit: nec adhereat cuti ventris de cuius calore digeſtio promouet: ſic ⁊ mox tritū atq̄ firmatū cū aquā conijcit natat: ex quo itelligitur q̄ idē faciens in ventris humorē ſubducit ſe digōnis neceſſitati: ⁊ tā ſero illic coquit q̄ꝫ tardi⁹ cōficiunt: que vapore aq̄: q̄ꝫ que igne ſoluunt: deinde dū inſtāti⁹ terit multus ei flat⁹ iuoluit: q̄ ꝑus i vētre ꝯſumēdus eſt: vt tum demū ꝯficiat qd̄ remanſit de carne iam liberum. 22.

¶ Cur quibus multum prurit: feruidum valde gratū eſt? q̄ pruritum efficiens pituita craſſa ⁊ frigida admodum ſenſilem efficiat cutem. 23.

¶ Cur in balneis mulcentur ſcadentes? q̄ caliditas pituitam excurat: quam diſtrahunt vngues. 24.

¶ Cur terga max̄ pruriūt: q̄ he ptes cū añrioꝛib⁹ ſint frigidiores plus hēant pituite: inde ſenibus: vtpote frigidis magis hic morbus redundat. 25

¶ Cur breues corpe vt plimū lōgis prudētiores ſunt? qm̄ ꝯpacta atq̄ coarctata ē i toto corpe aia. At i magnis extēſa exoluit i ſpaciū. q̄ꝛobrē Homer⁹ q̄ꝫ vlyſem qdē collectū ⁊ breuē: ac prudētē dic̄. aiacē vō lōgū: atq̄ ſtultiorē. lb āt pacto miores maiorib⁹ vaſtioribuſq̄ ſūt validiores. 26.

¶ Cur qui min⁹ prudentes ſunt ſublimes icedūt? q̄ ſicut gubernator nō admodum validus nauiguꝫ in rectū nō agit: ita corruptā ⁊ intēperatam animam corpus. 27.

¶ Cur mult ſtulti valde prudētes pereūt: multi āt valde prudētes ſtultiores? q̄ ſtolidiores i coitu a voluptate vehemēt ſupati aiaꝫ corpi valde imerſam hēant: ⁊ ꝑinde ſemē q̄ꝫ plime ꝑticeps pōe rōnal: ac nāliꝫ inde q̄ gignūt euadūt prudētiora. prudētes porro ⁊ i ꝑmis eruditi ſp aliq̄d ꝑuidēt ⁊ i ipō coitu aliq̄ diſcutiūt: ac rōne metiūt extra q̄ foriſec⁹ ſūt nec ia: ac ſeſe attollūt. Itaq̄ coꝝ ſemē extrē plimē aialis pōe expers eſt. hic ſolo eſt quāobrē ſtolidi ⁊ ineruditi corpe validiores pereūt: eruditi aūt iualidiores. 29.

¶ Cur ſilueſtriū aialiū ſterc⁹ min⁹ putet? q̄m aridū eſt: ⁊ eximie ſupfluo veſcūt cibo: ac pls exercēt. Caprū āt ⁊ aliorū q̄rūdā aialiū ſterc⁹ aromata q̄dāmō olet. hūanū āt pē cūctoꝝ aialiū putet ac ḡuit olet. q̄m ⁊ multiplici ⁊ hūido veſcūt cibo: ⁊ iatꝭ ſupq̄ preq̄ꝫ opōteat minuſq̄ exercēt: ⁊ lōge min⁹ irrōnalib⁹ calī: exacte itaq̄ nō ꝯcoctū ⁊ pre multitudie exalās: aliq̄tenus putreſcūt tetri odoris eſt. 30.

¶ Cur ſinapi ⁊ pip ⁊ cūcta acria cuti īpoſita ipām exulcerāt: pota vō aluū neutiquā ſauciāt? q̄m ꝑus trāſmutāt: ⁊ digerūt: q̄ꝫ q̄cq̄ꝫ efficiāt: ac qd̄ exoluat acritas alui plima hūiditate alioq̄ ēt i appōne ſup cute ⁊ dēſatiōe occaſio ad effectū acrib⁹ reb⁹ ꝑbet: ⁊ cutis ībecilla. q̄ porro introrſuꝫ id patuloꝝ ſpiramētoꝝ: ⁊ magis validum eſt. 31.

¶ Cur merētes ⁊ gaudētes ridēteſq̄ lachrymāt? merētes qdē ſpiramētorū denſitate que in oculis eſt humiduꝫ qd̄ in ipſis eſt exp̄mūt. nā meſtitia friditatē ⁊ dēſitatē agitat ſpiramētoꝝ. at gaudentes e diuerſo ſpiramētoꝝ raritate humida effundūt: in aliq̄bus aūt anguſtoꝝ ſpiramentoꝝ oculis lachryma: ⁊ in ambob⁹ eis nō gignitur. 32.

¶ Cur merentibus in ſumma cute gignit pallor? q̄ natura cum ſanguine introrſum penetret: vt ꝑdiximus: qui calefaciebat atq̄ tingebat ſuperficiem. 33.

¶ Cur mingētes vētris crepitum ſepenūo edere par eſt? q̄ nā veſica plena vrīa tumefacit: ⁊ anguſtat rectū iteſtinū. mox igit inter exinaniēdum occaſionē ꝑbet ad exitū ſpiritui: q̄ intra iteſtina ꝯtinet. ſunt qui dicant membra affecta eſſe ad cuiuſdam paris affectus egeſtionem. 34.

¶ Cur oſcitantē ītuentes oſcitāt? q̄ ex ſimilibus que ſunt in animalibus natura pariter afficiatur. Idq̄ impenſius in rōnis expertibus. ita enim vno mingente aſino reliq̄ q̄q̄ vrinis pleni cum illo eque cōmingunt. 35.

¶ Cur ocloꝝ morbo laborās morbū ad ſanū i oclos imittat: nec tñ ſan⁹ i egrotū ſanitateꝫ imittat? ꝑpea q̄ humidi ſūt oculi ⁊ molles ⁊ facile morbis obnorij. Itē q̄ ſanitas ex moderato fit tēpamēto: morb⁹ aūt ex imoderato diſtēperamēto atq̄ moderatū facile ab imoderato trāſmutat: ac vīnt: vtpote ꝯtrū. nunq̄d ēt ocloꝝ morbus qdā imoderatus ſanitatē ſubuertit: celeriuſq̄ ex moderato ꝯſtat tēperamēto? nouim⁹ aūt conuerſionē fieri ꝑpter nālem corporum morbi paritatē: atq̄ ſimilitudinem. 36.

¶ Cur nūmus ⁊ pomū i aq̄ maiora q̄ꝫ ſunt vident? q̄ adiūcta ipſis aq̄ coꝝ recipit colorē aſpectuſq̄ decipit. vtpote q̄ maiora videāt: hac rōne ⁊ ſol ⁊ luna ceteriq̄ planete cū ad orientalē: aut occiduū horiçōtē ꝑuenere maiores cenſentur ꝑpter aerē qui ipſorum corpora circundat. 37.

¶ Cur q̄drāgla emin⁹ rotūda cēſent? q̄ cū viſus āgloſ vtpote actos emin⁹ ītueri nō q̄at ipſos ſe ſpectare n̄ arbitrat: q̄b⁹ viſus dēceptōe ſblatꝭ reliquū corp⁹ rotūdū vr̄. id ſane viſus deceptōe fieri liq̄t: ſic ēt rem⁹ in aq̄ fract⁹ vr̄. 38.

¶ Cur ligni ſcīdi emin⁹ ſpectātib⁹: ict⁹ qdē e veſtigio cēnit: fragor vō ꝑuſcle exaudit̄ ꝗq̄ ſil̄ ⁊ ict⁹ ⁊ fragor fiāt: ꝙ ſortiti nacti ſum⁹ auditu ſuis ptib⁹ tenuiorē: ⁊ velociorē. ꝓoccupat igr̄ tpe ictū viſus vtpote velocior: audit⁹ āt qppe q ſuis ptib⁹ ē craſſior: ictū ſi⁹ excipit. hac rōne illō q̄ʒ ſoluēdū: ꝙ ī nubiū illiſiōe ꝑ tēpeſtatē ꝯtorto ictu: q tōitr⁹ appellat̄: ⁊ cū ſpūs illi igneſcūt fulgetra nōiati: vtpote ī ignis ictib⁹: atqʒ fulmib⁹: ꝑ qdē fulgur cēnim⁹: ex ide poſteri⁹ ac ꝑuſcle tōitru exaudim⁹ tāetſi fulgetre ict⁹ ꝑ: aut pı̄ cū tōitru efficiat̄. hic igr̄ viſus auditū ꝓueniēs: vtpote magis tenuiū ptiuʒ ꝑ fulgetrā videt. Ita deinde poſterius tonitru ſentit audit⁹. qppe q ſius eſt ptib⁹ pinguior ⁊ pinde ad ex-

¶ Cur viſu qdē nudo:to- (cipiendū tardus. 39.

to aūt corpe velato in frigore igētı: corpe qdē ſ̄rigem⁹: facie vō nō admodū: ꝑp aſſuetudinē. aſſueuit. n. os obiectari aeri: ꝑpetuoqʒ copulari: itaqʒ cū nudū ꝯſuetudie ſit ingens ꝓpugnaculū aduerſus truces icurſus adeptū ē. 40

¶ Cur flaua bilis ꝑpetuo pmanēs ī tūica q̄ veſica choledoch⁹ ꝉ ē bilē excipiēs appellat̄ corpi appoſitiſſime accōmodat̄: nʒ ipāʒ abſumit. dēn āt aduenıēs duriſſimuʒ. ſ. corp⁹ abrodit: ob ꝉ inq̄: ꝙ a nāītā viſa ſit illō vnicū corp⁹ bitare ⁊ ob id ipʒ nō abolē. qū qdē īgēs medicamē ē morbū lpediēs nāe norm̄. ⁊ alia ſı min⁹ poſſiʒ iſi⁹ ꝑferre ex⁹: ī vulus decimeſtri iſans paꝝ īmorat̄: vbi ḡuıde ſenſus pōderī vellos ꝑbeat. atq leuis in ipāʒ aduenıēs ſpūs dolorē excitat: ſubitā itēſionē: ⁊ ḡuitatē itolerabilē iniiciēs. aſpa arteria ſoli⁹ ē ſpūs exceptrix. at ſi ſrig⁹ aut pot⁹ i ipāʒ icurrerit ſuffocatio ꝯſeqt̄: ⁊ tuſſis vehemēs. nā ſiqdē ꝉ fore nō ꝓuidit: ꝗq̄ tā ꝯducto ac breui tpe qui potuit ꝓuidere. 41.

¶ Cur coꝝ q balneas igreſſi ſunt loti exeūtes: alij qdē ſitibūdi ſunt: alij aūt mime: q: ūqʒ aridiores ſitiētes a balneo humectant̄: hi ſine ſiti ſūt. nā ſitis a ſiccitate: ⁊ ꝑſerti cuʒ ab ſicca educta nō reſoluunt̄: vtcūqʒ q hūidiores ⁊ ſine ſiti ſūt ī aere ꝑcipue vehement̄ calīo īmorati: ⁊ in arida cella ꝑ ſudores hūiditatē reſoluūt ⁊ ſitibūdi euadunt. 42.

¶ Cur raphanū comedētiū alij qdē putidū alij āt nō putidū eructāt: Dōʒ ꝙ q̄ncūqʒ alu⁹ ⁊ ſtōac⁹ malis nō redundat hūorib⁹: ⁊ ꝑſerti pituitoſis: coꝝ pur⁹ ē ruct⁹: qb⁹ autē ſpiſſo refert⁹ ē ab eis tetri odorī ruct⁹ emittit̄. ꝙ raphanus calīa ſit hūoreſqʒ ſecet: atqʒ ipos attenuet. mouet āt ex humorib⁹ ſpūs: ⁊ eos exhauns exinanitqʒ ꝑ os eructās: itaqʒ ſi lutū cōgeſcat tetrū odorē ſi reddit: ab aliq̄ āt motū ⁊ ſb uerſuʒ cū remittit. qcūqʒ igr̄ aūt ipāʒ raphani male nāe eē ⁊ tetri odorī hr̄e q̄litatē: ⁊ ob id etiā ipāʒ extrorſus diuguē odorē effundē fallunt̄. oportuit ſiqdem oēs ipam admittentes atqʒ mādentes tetros odores eructare. 43.

¶ Cur in acrib⁹ frigorib⁹ digiti ⁊ extrema corpis nigreſcūt ⁊ decidūt: qm̄ atrox ſrig⁹ cognatū calorē itrorſuʒ ꝑſeqt̄ ⁊ occludit in corpe: reliq̄qʒ extrema ēt caſtitatē vi vitali nō agitāte. Itaqʒ ꝑ qdē liueſcūt inde nigreſcūt: ⁊ deniqʒ emoriunt̄. Jō aūt excidūt: ꝙ nā reliq̄ ſaluo ꝓuidēs corpi: id circūplectit̄: ⁊ ad ſe aſtringit mortuū deſtituēdo ⁊ decidē ꝑmittēdo. ſane extrema in ꝑ⁹ affligūt̄: ꝙ admodū corpulēta nō ſunt: ⁊ pinde min⁹ calīa ⁊ iſirma ſūt ac rareſcūt. qcūqʒ aūt aiūt a ꝑmordio qdē iſutū calorē ſrigus: vtpote ſibi iſeſtū refugē itrorſuʒ. deide collectuʒ ⁊ velut deſtitutas partes recuperatuꝝ ſubire ⁊ cuʒ agmine ac conferti ſuppetias occurrere: ac inter ferēdum auxilium conferto caloris agmine mēbroꝝ extrema exurere: ꝙ iter illic reſidēdum ad id longe magis impellat fallunt̄. 43.

¶ Cur extrema frigētes: eaqʒ igni ꝓferētes: q̄ caleſiāt ſummo dolore cruciant̄: repentina inqrā q̄litatis ꝑmutatiōe. ſiqdem a plurima frigiditate qui ſe mox in plurimā trāſmutat caliditatē id patit̄. nā oē īmoderate ⁊ conferti eſſectum per diſtēperantiā nām vexat. per bonum autē tēpamentū atqʒ moderatiōnē: vel in id qō ſm nām trāſmutatū eſt: ipāʒ nām ſummope delectat: hʒ. n. humanuʒ corp⁹ ſubām i moderatiōe tpamēti plus ceteris aialibus. 44.

¶ Cur pip̄ deuorātes ſingultiūt: ꝙ ꝓportione iquā hʒ cuʒ illis q̄ extrinſecus aguāt: ⁊ merore afferūt. Pip̄ qdē ⁊ flaua bilis ſentib⁹. pituita aūt ⁊ panis lapidi ḡuiſſimo. qcūqʒ os vētris hn̄t ſupfluitatibus vacuū ⁊ admodū ſenſibile ac calīm. ij ſtati a pipis acrimonia demorſi ſtōacuʒ in excreatione ꝯuertunt: ⁊ irritātis ꝑſeueratiōe ad iaʒ dcm̄ cōmouent̄ ſingultū. qcunqʒ vō ſtōaci magis pituitoſi ſunt ⁊ frigidiores: nec ſatis ſub ſenſum cadētes ſentıs ſingultūt. Patiunt̄ aūt ꝉ etiā repēte maximū panē deuorātes: crebritate ⁊ magnitudine panis aggrauati: ꝙ tolerare ⁊ ſuis mēbris acgerē nā nō poſſit: cuʒ qd affuerit afferēs ꝑnıciē. Piper igit̄ acris qualitatis facit ad ꝓportionē bilis intus ſtimulātis. Panis autem q̄ntitate aggrauans: velutı etiā pituite multitudo int⁹ ꝑmens ſingultū facit. 45.

¶ Cur ī digitoꝝ vnguib⁹ paſſiōes ſummū dolorē excitāt: ꝙ nerui deſcēdentes i digitoꝝ terga ſuis ſupfluitatib⁹ vngues creent: quēadmodū gingiue dētes: quapropter vis per neruos ſenſibilis ad extremos vſqʒ penetrās neruos: illic reſidens: ⁊ coacta efficit̄: veluti etiā aq̄ que in vallem defluit. nō dubitū autēʒ qn vbi a paſſiōe ſenſus magis fuerit excitatus: maior etiā illic dolor exulceratur. 46.

¶ Cur in repēte panem maiuſculum deuorantib⁹: ⁊ pinde ſingultientib⁹: ſpūs retētio ſingultū ſoluit: Dōʒ ꝙ ſtōacus aſpere adheret arterie: ⁊ reliquum ipſa ſtomacum ꝑmit: ⁊ loco anguſtat: q coartat⁹ panis fruſtum in ventreʒ exꝑmit: atqʒ ita is onere leuat⁹ ſingultum ſedat. 47.

¶ Cur q ob panē deuoratum ſingultiunt: moleſti aliquid audientes nō ſingultiunt: ꝙ mentem ꝯſternataʒ habeāt ⁊ intentam in cauſam que meſtitiā mouet: ⁊ negligenteʒ ad pectus mouendum. nō exiens porro ſpiritus: ⁊ multitudine coactus: ſingultum vt diximus ſoluit. 48.

¶ Cur ſimulacrī ꝓpi⁹ aſſiſtētes planos colores videmus: eminu⁹ vō ſpectātes: alios reductos ac recedētes: alios autē editos: Dōʒ ꝙ vis ꝓſpect⁹ mlto interuallo diſtās: atqʒ explicata coloꝝ paſſiōes callide cernē nō pt̄. ſʒ alios qdē colores albiores videt editos: nigriores āt recedētes. alb⁹. n. ad ſplēdidū accedēs extrorſus albicat ac ſplēdeſcat. niger vō tāq̄ ater ac tenebroſus itrorſuʒ. ſane artiū q̄dā nām iformāt: vt cū ſtatuari⁹ ere equū ꝯflat aut bouem: aut hō aial abſoluēs: aut īminuēs hoīeʒ fingit: aut aliqō vas a ſpē in ſpēʒ eris ꝑmutās nām. alie adiectiōe: vt q cera vultuʒ facit vel qō vis ſimulachꝝ: aut figulus q luto fingit. alie ablatiōe quēadmodū celās aial aliqō: alie cōpoſitione adiunctione ac cōmiſſura velut edificatrix. alie alteratiōe ⁊ temperamentı: ⁊ adiūctōis corpis: ſic nā q̄ mēbra auget alēs. alie coloꝝ mixtura ⁊ corpū copula velut pictura. 49.

¶ Cur ſi frida aq̄ neruis iſeſta eſt: calīa amica non eſt: ſʒ ⁊ ipā q̄qʒ infeſta: nā ſi altera iſeſta eſt ei⁹ ꝯ̄trariam ſalubrē eſſe oportuit. Cōtraria. n. circa idē ſilr̄ agē nō pn̄t. ꝑ⁹ rōne ⁊ ꝑ idē: ſʒ ego, inquā ꝙ calor abſolute nō eſt iſeſtus: ſʒ calīm ⁊ humidū. q āt neruos ſaucios hn̄t coꝝ nerui ob multū ſenſuʒ: firmitudinē ⁊ obſtipatōeʒ ōſiderāt. nā cū nā ſicci ſint humiditas vtpote eis inımica: molles ipos reddit ⁊ laxat atqʒ putreſacit: ꝙ autem calor proprie nō ſit infeſtus: vel ex eo manifeſtum eſt: ꝙ oleum quidem cum calidum ſit confotum vtile ad continendum ⁊ obſtipandum. 50.

¶ Cur poma ſemꝑ inſalubria: ꝙ ſunt frida ⁊ humida: neqʒ euiſdē tēpamēti aq̄ eſt: qm̄ cū aq̄ ſit ſuis ptib⁹ magī tenuis pomis: ⁊ celeriter diſtribuat̄: nō eque offendit: aliōqʒ corporis q̄qʒ membra mediocriter confirmat. 51.

¶ Cur difficulē ꝯcoqbilis ⁊ craſſi hūorī multo facili⁹ ꝯcoquūt aliq: ſicē carnes bubulas. q̄ āt facilē ꝯcoctōnē admittūt ⁊ bōi ſūt ſucci ſi ꝯcoquūt: velut ſaxatiles piſces: ſūt q dicūt ob ꝯſuetudinē. alij vō q̄ndā nālē hūi ſecretū: cui⁹ cāte

reddi nõ poſſit. alĩ aũt aiũt ob imoderatũ alui calorẽ. facilẽ qdẽ ↄcoctionẽ admittẽtia ſunt q̃ pre ceterꝭ ↄcoquũt: vtpote que facile trãſmutantur nec valde tranſmutabilia tñ concoquũt. nam hoc pacto etiam palee vtpote facilis paſſionis a multo igni exuruntur in cineres: ligna autem querna h̃ cremata non patiuntur. Macrobius.

¶ Hoc q̃ȝ ſcire habeo ſun⁹ingt que faciat cũ nõnulles validiores carnes facili⁹ digere q̃ȝ tenues. nã cũ cito coquãt offas bubulas in aſperis piſcib⁹ coq̃ndis laborãt. huiꝰ rei auctor eſt nimia in boue vis caloris: q̃ ſi idoneã materiem ſuſcipit libe ↄgredit̃ ꝛ cito in ↄcertatõe ↄſumit. leuẽ mõ ꝑterit vt latẽtẽ: mõ in cinerẽ potiuſq̃ȝ in ſuccũ vertit: vt igẽtia robora in carbonũ fruſta lucẽtia igne v̈tunt̃. palee ſi i ignẽ ↄciderit mox ſolũ de eis cinerẽ reſtat. videri hẽs ꝛ h̃ exẽplũ nõ diſſonũ q̃ potẽtior mola ampliora g̃na ↄfringit itegra illa q̃ ſũt minutiora trãſmittit vẽto nimio. abies aut quercus auellit̃ eam. nã nulla facile frãgit ꝓcella. 52.

¶ Cur ordeacea farina cum frigida ſit diſpelcit iflãmatio nes: ſiqdẽ fridũ vim dẽſandi hȝ: ꝛ difficile eſt ad diducendum? Dõm q̃ nõ ideo diſtrahit q̃ȝ frida ſit: ſed q̃ abſterget. eſt. n. abſtergẽdi po⁹ ac humoꝝ ſecticis. Cõplureſq̃ȝ alie ſunt ſpẽs q̃ ſibi ↄ̃rios hñt effect⁹ nõ p ꝑmã rõnẽ: ꝛ p ſe ſe ac ꝓpe: ſed p ſcðam ac p accidẽs: velut apiũ cũ ſit calidum immuit febrẽ nõ ob id q̃ȝ calm: q̃ñqdẽ ſiſe ꝛ ſili potius adauget̃: ſȝ q̃ humores lãguorẽ gignẽtes e venis eijciat: q̃ q̃ȝ vrinã ciat. indẽ iris ꝛ hyſopus laterũ dolori accõmodant̃: cũ ſint calã ad ſecãdos humores efficientes inflationẽ pãniculi coſtas amplectẽtis: gelida q̃ȝ aq̃ circũfuſa reſoluit tetanũ a tenacib⁹ ꝛ fridis humorib⁹: nõ ꝓpe ſȝ p accñs. p mediũ inquã aliqð h̃ eſt in caloris excluſiõe. cũ igit̃ p ſeſe ac ſine medio efficit ꝓpie dĩ: ꝛ p⁹ de cã facẽ. Cũ autem medio aliquo efficit: ac non vi ſuapte: id p accidẽs dicitur efficere ac ſecunda de cauſa. 53.

¶ Cur añ balnei igreſſum calm mingim⁹. at in balneo diutiuſcule cõmorati fridũ? Dõm q̃ tanq̃ȝ ad alteri⁹ cõparationẽ hoc fit. nã vrina tepedi ꝑfecto tꝑamẽti eſt: q̃ tum p^m a nobis facta mediocriter etiã calã eſt. foris igit̃ q̃ñqdem fridum eſt corpus nr̃m ipm lotiũ vtpote corpi cõparatuȝ calm eſt. in lauacro autẽ q̃ñ qdẽ corp⁹ pſe lotio icaluit fridum vr̃ lotiũ: vtcũq̃ȝ calm ſit. q̃ autem id verũ ſit ingredienti lauacrũ anteq̃ȝ icaluerit cũ in calaȝ peluum deſcenderit cala aq̃ videbit̃ ꝛ admoduȝ feruere: ſinaũt anteq̃ȝ in eã deſcendat ↄcaluerit nõ eque feruida videbit̃. 54.

¶ Cur i qbuſdã locꝭ maritimis fodiẽtes dulcẽ aquã iuenim⁹? Dõm in mari tenuiũ ptiũ aq̃ȝ dulcẽ eẽ: ſuis aũt ptib⁹ craſſiorẽ ſalſaȝ. ſuis ĝ ptib⁹ tenuior ꝛ dulcis per terre ſpiramẽta penetrãs in ipſa delteſcit: quã ſodiẽtes iuenim⁹. hec etiã p hyemem in ſublime eleuata lapideſcit in ſalſiorẽ. in rarorum autẽ ſpiramentorum litoribus inuenta aq̃ ſalſa eſt ſiqdẽ craſſa quoq̃ȝ maris aqua illo penetrat. 55.

¶ Cur putealis aq̃ i hyeme calã ẽ: i eſtate ãt frida? ꝛ ĩgẽdũ q̃ ↄ̃riũ ſp fugit vtpote ſibi iſeſtũ ↄ̃riũ. cũ ĝ calm ꝛ friduȝ iuicẽ int̃ ſe ↄ̃ria: atq̃ȝ corruptoria ſunt: nõ dubiũ qn p eſtatẽ calor aerẽ ĩbiat calm: inq̃ȝ terre ſin⁹ atq̃ȝ penetralia fuget frigus: ꝛ ob h̃ aquã frigefaciat: p hyemem vero frigore dñante in aere calor porro i terre penitiſſima diffugiẽs aquam caldat. nam ita natura ſanxit. vt ↄ̃ria in codeȝ loco ac per idẽ tẽpus ſimul nõ manerent. Lucretius.

¶ Frigidior cur in puteis eſtate ſit hũor: creſcit q̃ȝ terra calore: ꝛ deniq̃ȝ ſi qd forte vaporis hȝ ꝓpere dimittit in auras. Quo magis eſt igitur tellus effeta vapore. Fit quoq̃ȝ frigidior q in terra eſt abditus humor Frigore comprimitur porro ois terra coitq̃ȝ Et que ſi cõcreſcit ſit ſcilȝ in coeundo Exprimat in puteos ſi quẽ gerit ipſa calorẽ. 56.

¶ Cur in egypto q̃ eſtuoſiſſima eſt vinũ frigidum naſcit̃? eadẽ ſane õ cã: ad vitiũ ſiqdẽ radices refugit frig⁹: ipſaſq̃ȝ frigefacẽ: vtpote q̃ ꝑceterꝭ ſtirpib⁹ paſſiõi ſũt obnoxie. 57.

¶ Cur aq̃ calefcã ꝛ i puteũ demiſſa gelidiſſima aq̃ euadit? q̃ q̃ in puteo frida eſt calaȝ oppugnet aq̃ȝ: ꝛ friditatꝭ multitudine ſuperãs calm multo cũ algore ipm adoriat̃: p q̃ȝ calefactã aquã penetret: ꝛ pinde ita frigefaciat. 58.

¶ Cur ſi in oculũ beſtiola aliq̃ ſeſe indiderit tũ demũ exit cũ alterũ oclm clauſim⁹? Dõm q̃ vidẽdi ſpũs neutiquã exit eo clauſo ſicut nouim⁹: ſed q̃ multitudini copulatus in patentẽ tẽdat oclm ipm iplens ꝛ tumore attollẽs: ꝛ foras ꝓpellẽ faciat: atq̃ȝ ita extrudit̃: ac eijcit̃ qð in ipm decidit: vtpote ibecillũ. iure aũt ipe q̃q̃ȝ erũpẽs ↄfert in ſpũs p oculi ſpiramenta illã ipſam extrudit beſtiolam. 59.

¶ Cur alapis ceſi ignem intuent̃? q̃ videndi ſpũs ſub ictu attennatus valde incendat̃ ꝛ in aerẽ euadẽs talis emicet: ſicut etiam procuditur: ſiquidẽ ita ab ſilicibus aut attritis ferramentis circumplexo aere valde ꝑcuſſo ignis emicat. idem de nebulis licet intelligere. 60.

¶ Cur nõ oẽs lapides incuſſi ignẽ emittunt? q̃ ſint hiãtes ꝛ leues: ꝛ rarorum ſpiramẽtoꝝ. nõ. n. eque ploſus aer tenuat̃ neq̃ȝ vehement̃ incuſſus pp inanitatẽ fugat̃: ꝛ ſimilitudo q̃ in ſpiramẽtis nõ eq̃ȝ ois plodit̃: ac icendit̃. idẽ in lignis q̃ atterunt̃ euenit: q̃q̃ȝ a ſole ꝛ aq̃ ignis i retuſis: ac refractis ſolis radijs ad vitruȝ ducit̃: ſicut etiã in ſpeculis adhuc magis icẽdit̃: ꝛ rurſus reſupinãdo dimittitur. 61.

¶ Cur ꝓcliuius ſchalas deſcendimus q̃ȝ aſcendim⁹? q̃ inter deſcendẽdũ corpis on⁹ habeam⁹ faciens ad deorſuȝ deferendum. inter aſcendendũ v̈o laborat vis ſurſum v̈ſus corporis onus attollens. ita lapis quoq̃ȝ facilius deorſuȝ fert̃ q̃ȝ ſurſum. grauitas. n. deorſum ſponte cadit. 62.

¶ Cur iſantes cũ p^m editi ex aluo ſunt vagiũt? q̃ ſenſuȝ ac nãm hoſpitio imutarit ex leni in duriuſculuȝ: a calis. n. ꝛ molliuſcũs vulue corpib⁹ in aerẽ fridum exeũt: ꝛ merito ſub lumine percutiuntur: nec id velut quidam aiunt q̃ anima a celeſti demiſſa regione terrenum corpus inhabitet: ꝛ hoc infantes flere compellat. 63.

¶ Cur apes ꝛ formice ꝛ oino cuncta iſecta aĩalia oleo iterficiunt̃? qm̃ reſpirãdi meat⁹ anguſtos hñt: ꝛ oleũ cũ glutinoſum ſit eoꝝ ſpirãdi meat⁹ itercludit: ꝛ obturat ꝛ pide extinguunt̃. afficiunt̃ eodẽ mõ etiã ſerpẽtes ex odore putridoꝝ ac ĝuit̃ olentium. anguſtus enĩ meatus reſpirãtiũ partium a ſuffimentoꝝ craſſitudine obſtruitur. 64.

¶ Cur ſufflãtes calã qdẽ frigefacimus ꝛ frigida calefacimus? ꝓpterea q̃ calidus eſt halitus ꝛ extens ſpũs q̃litatẽ que in ipſis eſt diſtrahit. Calida frigefacimus mouendo: ac diſtrahendo calidã que in ipſis eſt qualitatẽ. 65.

¶ Cur pernoctãtes in plenilunio carnes putreſcunt? q̃ tuȝ aer calidus ꝛ humidus a luna efficiat̃. didicim⁹ aũt hõ tẽperamẽtũ ad putrefactõnẽ faciẽdã eẽ accõmodatũ. illud autẽ nequidẽ nos lateat: q̃ ſi fuerit moderate caliditas ꝛ humiditas fiet ↄcoctio: ſi naũt hũiditas paulo plus excedat calitatẽ fit putrefactio: ſinaũt imoderate dñabit̃ extinũ: q̃ ſi calitas valde dñabit̃ hũiditati ↄflagratio ↄſeq̃t̃. inſpice lunã q̃q̃ȝ q̃tuor tẽpamenta ſuſcipe. nam in figura quã ꝑmã ſuſcipit aliq̃teñ⁹ humida ꝛ calã eſt: i plenilunio autẽ calã ꝛ ſicca aliq̃teñ⁹ eſt. inter diminuendũ aũt ſicca ꝛ frida: cum autẽ lumine caſſa eſt frida ꝛ humida: radiorũ ſiqdẽ ſolarium q calidi ſunt prorſus eſt expers. 66.

¶ Cur piper ꝛ ſinapi nõ trita qdẽ deuorata aluũ nõ calefaciunt: trita v̈o calefaciũt? q̃ q̃cũq̃ȝ põa: nõ etiã actu ſuas hẽant q̃litates aliqð forinſec⁹ ad vi ſuã actu explicãdã deſideret auxiliuȝ: trita igit̃ cuȝ tenuiũ ſint fcã ptiuȝ p corpis ſpiramẽta introrſum penetrãtia eb agnata caliditate id efficiũt: eadẽ eſt rõ ꝛ in reliq̃s coꝝ q̃litatib⁹: q̃ a q̃litate aliqd pficiũt. ac ex ſua actiõe aliquã hñt ꝑſentaneã q̃litatẽ: veluti aq̃ potabilis: ptiſana: lac. hũida. n. ſũt ꝛ frida nllm extrinſecus deſiderãtq̃ȝ adminiculũ ad frigefaqẽdũ ꝛ hu

incēdūt: ſʒ p ſeſe ⁊ ſua ſpōte efficacia. itidē ⁊ ſalſoꝛ ⁊ terra ceteraqꝫ id genus. arida enim ſunt ⁊ vi ⁊ apparentia: atqꝫ actione. mare quoqꝫ ⁊ ſalſugo ⁊ q̄ ſuapte nā aq̄ humide quidē imagine ⁊ apparētia: ſicca autē vi ⁊ actiōe. lini poꝛro ſementis ⁊ panis arida qdem ſunt facie ⁊ apparentia. humida vero vi ac vero ipſo. Macrobius.

❡ Qua ſit cā vt ſinapi ⁊ pip ſi appoſita cuti fuerit excitent vulnꝰ ⁊ loca pſorēt: deuoꝛata vō nullā vētris corpi īferāt leſionē? ⁊ diſariꝰ ſpēs inqt: ⁊ acres ⁊ caſe ſupficiē cui apponūtur exhulcerāt. qꝛ ītegra vītute ſua ſine alterꝰ rei admixtiōe vtunt̄ ad norā: ſʒ ſi i vētrē recepta ſint: ſoluit̄ vis eaꝝ vētralis hūoꝛis allutiōe: q̄ ſiūt dilutioꝛes. deīde prius vtunt̄ in ſuccū ventris caloꝛe qꝫ vt integra poſſint nocere. 67.

❡ Cur nōnulli īterdiu qdē vidēt: noctu āt nō vidēt? qꝛ vidēdi ſpm̄ habeāt craſſioꝛē: ⁊ q ñ q̄at aerē ad viſibile penetrare. noctu āt craſſus efficit̄: qꝛ frigeſiat ſolis abſentia. Sūt q dicāt interdiu ab aere vtpote tenui ⁊ calido attenuari: noctu āt craſſeſcere. ſelibꝰ vō ⁊ hyaenis: ac veſptilōibꝰ ɔ̄triū accidit. naʒ interdiu ꝑpemodū nō vidēt. at noctu acute puidēt hñt ſiqdē tenuiſſimū vidēdi ſpm̄ ⁊ fulgētiſſimū. ⁊ qui noctu qdē mediocriter craſſeſcit: viſibiliuqꝫ cōphēſioni in ꝑmis accōmodat̄. īterdiu āt: ac ī ſplēdido lumie admodū attenuatꝰ diſtrahit̄ ac diſpgit̄. vñ ⁊ leones cū tales quodāmō ſint p ſolē trāſire nō pñt: ac ignī interdiu viſo ſe ſubducūt ac fugiūt. ipoꝝ āt pupillā lʒ intueri multo ſplēdidiſſimā: hūida vero oculorum habēt fulgentiſſima. 68.

❡ Cur noctu doꝛmiētes ⁊ ꝓpere oculos diducentes lucē intuemur? qꝛ viſibilis ſpūs coactus: ac ɔ̄ctus plimuſqꝫ effectus inter doꝛmiēdū repēte ⁊ multiplex ẽrcēs p tenebras vtpote radians ipſe ad vidēdū fulgētioꝛ euadit. 69.

❡ Cur pudoꝛe ſuffuſi oculos in terraʒ demittit? qꝛ aīe ſpeculum oculi nobis cognati ſunt. naʒ ita anime quoqꝫ affectus per oculos cernimus: merentis: iraſcentis: verētis: poſteaq̄ȝ igit̄ nō ſuſtinet aīa honoꝛe dignū aduerſus obtueri conſcientia aliquādiu adigitur oculoꝛuʒ muſculos deoꝛſum demittere inſtar tegmenti hoc faciens. 70.

❡ Cur audituſ oē hūiduʒ toleret pter aquā? qꝛ vtpote frida audiēdi neruū eueſtigio occuperet: atq fridū neruiſ īfeſtū ē. 71

❡ Cur ingenti īminēte vēto ipm̄ tāq̄ȝ ſtelle diſcurrentes ꝑniciant: ac velut fulgetre: ꝑcipue ſi purus aer fuerit? Dōʒ qꝛ cepit qdē moueri: at nos vtpote q corpibꝰ craſſaꝝ ptiuʒ ſumus difficulter ſentimꝰ. adeo id māifeſtū vt ſupioꝛē pro fecto aerē: qppe qꝛ tenuiū ſit ptiū ⁊ eſtuoſus mouēdo icēdat: ⁊ pīde eiꝰ ptes ſcintillātes ītuemur. atqꝫ ita in reliquuʒ aliquādiu validioꝛ incitatꝰ vētus mouet etiaʒ qui circum terram ⁊ craſſioꝛ eſt aerem inde ſentimus. 72.

❡ Cur p āguſtias ac fauces locoꝝ penetrās vētus mlto validioꝛ ē qꝫ late effuſus? qꝛ vno ī loco coactus ⁊ coartatꝰ obfirmet̄: īde ſe maioꝛ effectꝰ vehemēs īſurgat: ⁊ vaſto irrumpat īpetu. patētioꝛa vō loca vagꝰ ac paſſabūdus īfirmꝰ ac ɔ̄bilis euadit. ita ꝑpemodū ēt caloꝛ: q̄litateſqꝫ ⁊ aque. 73.

❡ Cur mlti cū lōginq̄ ⁊ magna nō videāt ꝓpria ⁊ exigua vidēt: q̄s luſcioſos vocāt ab eo qꝛ oclos claudāt? qꝛ his iquā vidēdi ſpūs tenuis ſit ⁊ paruus: ⁊ lōgiꝰ qꝺ abeūdo diſtrahatur: nec ſatis cōfirmet̄ ad viſibilia viſu obeūda. ſʒ ſibi ꝓpria vidēt: ⁊ id qꝛ tenuiū ſit ptiū: ſunt q vel minꝰ lōginque ſpectāt ſicut ēt aliq̄ cātes: qꝛ ecōtrario hi vidēdi ſpm̄ multū ac valde craſſū hēant: q̄bus opꝰ ſit vt vie lōgitudine moueat̄ itaqꝫ attenuat̄: ⁊ ad viſibile dephēdēdū idoneus efficit̄. ex hoc reliquae due oppoſitiones ſoluende ſunt. 74.

❡ Cur pre cūctis aīalibꝰ ſoli canes poſt coituʒ colligant̄. qꝛ anguſtoꝝ ſpirāmētoꝝ eſt collū vulue ⁊ ſeminale mēbrū īter agitādū turgeſcit: neqꝫ ſtatiʒ exit: ⁊ qꝛ ſemē glutinoſū ē: vtrūqꝫ ipſis accidit ob mltā ſiccitatē: ſiccū. n. deſare ⁊ anguſtare ptiiculas aſſueuit: hūidaqꝫ pāger̄ ac glutinare. 75

❡ Cur ſoli p eſtatē canes rabiūt. ad ꝑpes iquā qꝛ ſiccū naturaliter ſunt tpamētū. nā ſiqdē ſicci ſūt ac magis ēt p eſtū. atq caleſacta cū areſacta fuerit q̄ i ipſis hūida ſūt cōflagrāt: necnō ⁊ ipʒ tpamētū: ac ita furiūt pīde atqꝫ i phreneſim ɔ̄uerſi: q̄circa ipoꝝ q̄qꝫ viroſa ſaliua ē atqꝫ ſicciſſima: qꝛ āt cōflagrēt vl̄ ex eo liqt qꝛ crebro anhelāt: ⁊ ardētes oclos hñt: ⁊ diductū ac patētē rictū ad aeris frigꝰ excipiēdū: q̄ꝝ cauda ob nimiā ariditatē itoꝛq̄tur: ⁊ ītra crura īſerit̄. rabiūt vō q īter ipos ſicciſſimi ſūt: ⁊ ſi vtiqꝫ oēs. ſūt ēt q dicāt ⁊ caniculam aſtrū in eos aliquo influxu rabiem imittere. 76.

❡ Cur q repēte ac inuiti ſecti ſūt minꝰ dolēt his q aſſentiētes deſecant̄? qꝛ q inuiti aīaʒ qdē ad rē aliquā cōuerſā habeant: ⁊ ineq̄lr a ſenſibꝰ ꝓoccupatā: at q aſſentiunt̄ ſciētes qd dolituri ſunt aīaʒ ſp ad ſecādū corpus cōuertunt. ⁊ curioſe a ſenſu preſenti in ſectiōe magis lāguēt. hec ſolutio queſtionis eſt ab paſſionis parilitate cuius qꝺ ē magis. 77.

❡ Cur honera poꝛtātes cū cantu icedūt. itidē ⁊ trahentes? qꝺ cātu rōnalis aīa gaudēs ad ipm̄ cōuerſa: ⁊ pinde a ſēſu minꝰ occupata nō ita onus ſentit. hac rōne ſolutio eſt. 78.

❡ Cur lāguētibꝰ tibie ⁊ tympana: ⁊ cur merētibꝰ ⁊ lāguētibus ⁊ egrotātibꝰ multitudo hoium adhiberi cōſueuit ⁊ cōuenire: varijſqꝫ de rebꝰ ſermocinari? Verbis ſiqdē aīa intēta minꝰ erūnā ſentit: q̄ ō cā plēs oblectamēta cognita ſūt ludoꝝ: ac ſpectaculoꝝ varia circuſtātiaꝝ genera. 79.

❡ Cur ethiopes febre coꝛrepti vtplī̄m dant̄ extio ⁊ oculoꝝ doloꝛibꝰ vexant̄? qꝛ mlto eſtuoſiſſimi: ⁊ ſicciſſimi: ſunt ⁊ ꝑinde ac redelemētatio: vt nūc ita loq̄r: i ipſis efficit̄. periguū in ipſis hūidū eſt: qꝺ abſūpti ⁊ ſubacti: diſſolutū reliqua ſt elemēta: calidū alimēti fugit īopia: caliditatis ꝓfligatione frigiditas ſuſcitat̄. adoꝛit̄ ⁊ craſſat̄ ſiccitas hūiditatis exctiōe: ⁊ ob id extincta coꝛpoꝛa ſicca ⁊ frida euadūt. vñ ⁊ diuinꝰ ille homerꝰ cū viderit duo qdē elemēta vtpote tenuiū ptiū: ac leuiſſima diffugere: duo aūt in extinctis coꝛpoꝛibꝰ ꝑmanere nō abſurde iqt. Voꝝ glibet e vob aq̄ terraqꝫ fiet: ſiccitatē ⁊ friditatē dicens: ad oculoꝝ quoqꝫ langoꝛes lumina delabunt̄ qꝛ ob ardoꝛē ſanguis bilioſus euadens in multo acroꝛe ac grauedine oculos ɔ̄ficiat atqꝫ affligat. 80

❡ Cur in cōuiuijs potu hoīes ꝑpoſtere vtunt̄ īcipiētes ſiqdē i exiguis bibūt: ſaturi āt ī magnis poculis? Dōm ꝫ plēridiculū exiſtimari ōbere: quāq̄ȝ ⁊ alicuiꝰ rōnis cām ꝑt admitter̄: nā q̄ bibēriꝰ epulari poſſint crebro ac ɔ̄tinue bibere a mioꝛibꝰ qdē icipiūt phialis. ī maioꝛibꝰ aūt deſinūt. pue. n. ſatis explere vt ī ꝓfuſo potu nō pñt. qꝛ ſi a capacioꝛibꝰ oꝛdiant̄ repēte expleti crebro id ꝓſequi vt īter delitias nō pñt? ꝑterea copia ⁊ multitudine referta vtiqꝫ nā ſtatim languida multitudinem ipſa auerſatur. in paruis autem ſenſum aſſueta multitudinem aliquādiu ferre poterit. 81.

❡ Cur ī cute aq̄ ibuti ſp ſiti ſitiūt? qꝛ ſalſus ī ipſis humoꝛ gignat̄ ſi qdē digeſtꝰ ſʒ tabidus ⁊ vētris os areſaciēs: alioqui febriles eſtus tenues ſubit. ꝑterea venter ita turget vt reliquū coꝛpus nō ea rōne nutritū exareſcat: imo eqdē maceſcat: quādo quidē plurimus cibus in intercutē moꝛbū cōuerſus ad langoꝛē gignēdū fouēdūqꝫ ſuppetit. 82.

❡ Cur ī ɔ̄uiuioꝝ ꝑmoꝛdio īter aſſumēdū cibū anq̄ȝ expleamur ꝑmimur diſcūbētes: poſt ſaturitatē vō ⁊ ſub prādij finē rareſcimꝰ: nō āpliꝰ nos īter nos inuicē vrgētes? Dōm qꝛ a ꝑmoꝛdio qdē prādij cibū appetētes plīmū ad eā q̄ ō prōpta ac cōpata gr̄a ɔ̄uiuij ſūt oēs cōpoſiti diſcūbūt ⁊ cōfertim ſi ⁊ pinde ita ſe iuicē vrgēt: deīde vō cibo ſaturi coꝛuʒ eſt qui deoꝛſuʒ ſe magis ꝓclinet: ⁊ q in obliquū ⁊ qui aliq̄ tenus reſideat alio extroꝛſus pluſq̄ȝ ōceat ſe inflectēte: atqꝫ hoc pacto poſtq̄ȝ ſaturi cibo fuerint rareſcūt. alioq q̄tenus a pñꝰ diſcubuiſſe oēs ad comedēdū cōtingit eatenus ⁊ pectoꝛe ⁊ coꝛpoꝛis iactatione eos vrgeri opoꝛtuit. 83.

❡ Cur cū ſint hūoꝛes tres ſimplices ⁊ vnius ſpēi: nō itē tres moꝛbos vnius ſpēi ⁊ ſimplices eſſe ɔ̄tigit: ſʒ plēs duplices ſiqdē in cuiuſqꝫ ɔ̄tinuaꝛ ac daſtici ſunt? Dōʒ qꝛ egritu

dinũ differẽ nõ ab hũoribus mõ gignitur ſ3 ẽt a locis. nã cali-
dus ⁊ tenuis hũor acutã ⁊ breuiuſculã ac exurẽtẽ febrẽ facit
frigidus: at ⁊ craſſus debilẽ: ⁊ diuturnã. ita. n. ⁊ ligna q̃dã ca-
lida ſũt ⁊ ſicciſſima ſicut lauri: tede: oliua: q̃ igẽtẽ excitãt flã-
mã: ⁊ repẽte exurũtur. Uiridia ãt ⁊ hũida hũilẽ ⁊ fumidum
ignẽ edũt: ac ſeri⁹ cõflagrãt: porro ſi loc⁹ fuerit mltus ⁊ la-
t⁹ celeri⁹ ⁊ ĩpẽſiſſime hũorẽ icẽdit: ⁊ ppea q̧ ſit vna accumu
lat⁹ totuſq3 collectus putrefact⁹ incẽdit. ſin aũt exigu⁹ ſit: ⁊
ãguſtus neq3 totũ capit hũorẽ: ſed ptẽ ob id q̧ tabidũ nõ
ſit totũ vno in loco cõiũctũ febrim faciet hebetẽ: ⁊ diutiſſi-
me flagrãtẽ: miſcẽs itaq3 humoris nãm ac locũ iuxta oẽm
diuiſionẽ putrefactoꝝ hũoꝝ febrium cõperies: q̃ſi qdẽ ſi in
magnis vaſis: vẽis iquã ⁊ arterijs flaua putreſcit bilis: qp-
pe q̃ calida ẽ: flagrãtiſſimã ⁊ acutã ſ3 breuiuſculã icẽdit fe-
brim: veluti cauſonẽ: quã ardẽtẽ febrẽ dicim⁹: ſin aũt i pu-
ſillis venis: ac arterijs q̃ circa cutẽ vt putris fiat cutis: fridã
hebetẽ ⁊ diuturniſſimã febrẽ aduehit: ſic q̃tidianã. Ceteꝝ
extrema tenẽs ea ſubuertit: ſin aũt flaua bilis i puſillis ta-
beſcat vaſis minorẽ faciet febrẽ breuiuſculã: ⁊ aliq̃tenus
cauſone lõgiorẽ: ſic tertianã aut ſimplr acutã. q̧ ſi in ma-
gnis vaſis pituita tabeſcat faciet q̃tidianã aliq̃ten⁹ breuio-
rẽ. Jndẽ ⁊ atra bilis i magnis putreſcẽs venis: qd vno tpe
ois ſubeſtuet aliq̃ten⁹ breuiuſculã faciet febrẽ q̃rtanã: ſin
aũt in puis mlto diuturniorẽ q̃rtanã diſcurret hũor frid⁹
⁊ craſſus: ⁊ difficulter mutabilis: q̧ loc⁹ ipſe anguſtus non
permittit vt vna bilis ois exuratur ⁊ abſumatur. 84.

¶ Cur tametſi pituita frida eſt ⁊ craſſa ⁊ glutinoſa: itidẽ ⁊
atra bilis frida ⁊ craſſa ⁊ pituita mlto mior: q̃rtana tñ q̃ti-
diana mlto diuturnior ẽ? Dõ3 q̧ pituita ⁊ frida ⁊ craſſa
qdẽ ẽ ſ3 hũida. hũidũ ãt facile ad alterãdũ: ac trãſmutãdũ
atra võ bilis frida ⁊ ſicca: et q ſiccũ difficulter alterat ⁊ diffi-
culter trãſmutatur: aberrãt itaq3 ſilitudine friditatis ⁊ redũ-
dãn a bilis occultãtes ꝯrũ reliquãq3 q̃litatẽ: aliog pituita
nature ancillatur magis q̃3 atra bilis: vñ i his qui ſani ſũt
per ingentẽ famẽ: hec ipſa natura pro cibo vtitur. in quoti-
diana igitur quantũ vtile inuenit pituita id abſumit ad cibũ
q̧ aũt inutile ⁊ tabidũ id incendit in febrem. 85.

¶ Cur cũ q̃tuor ſint hũores: ⁊ aliqñ putrefacti tres febres
ſint ac nõ q̃ttuor? q̧ ſanguis ſcḋm nãm ſit ⁊ corporis nutri-
mẽtũ: ⁊ redũdãs qdẽ morbũ facit ſolũ: quẽ plethoram vo-
cãt a redũdãtia adeptũ nomẽ. putrefact⁹ ãt ſãguis nõ am-
plius manet. trãſmutatur. n. calefact⁹ i flauã bilẽ. at reliq hu-
mores redũdãtes morbos faciũt ꝯſerti circa cutẽ. ſicut ſer-
pentes cãcros vitiligines albas. putrefacti võ febres. 87.

¶ Cur i oppoſitis ſibi: inuicẽ binis parietib⁹: ſi bie fores fuerit ac
cidit clauſis vnis p alias vẽtũ neq̃q̃ ꝑflare mltũ ac vehe-
mẽtẽ: ⁊ ſi h̃ extitit eiſdẽ recluſis: h̃ inq̃3 ob motũ aerẽ h̃ ẽ vẽ-
tũ qd ẽ corp⁹. Cũ igitur vne clauſe fuerit p alias igreſſus aer
locũ occupat editũ ⁊ cũ ſit corp⁹: alij cedit aeri: vtpote cor-
pori: q̃ igrediatur. Cũ igitur fores patẽtes fuerit: q p̃occupauit
locũ: qppe q p eas exceſſur⁹ euaſuruſq3 ẽ: alij ſubeũti cedit:
ac rurſus p e regiõe ſibi oppoſitas fores hic quoq3 exiens
aliũ igredi p alteras pmittit: idq3 ppetuo fit: cũ võ fores q̃
e regione poſite clauſe fuerint id neutiq̃3 fit. 88.

¶ Cur amatoꝝ extreme ptes aliqñ qd fride: aliqñ aũt cale-
fiũt? Dõ3 q̧ cũ apd adamatã nacti meſticiã fuerit: ⁊ ipſam
ꝯſeq poſſe deſpãt: tũ q̧ iſedit ipis calor itrorſu3 cũ nã petit ⁊
ob h̃ extreme frigefiũt ptes: ⁊ ob h̃ pallẽt: ⁊ moroſi fiũt qñ
ãt fuerit ꝯrũ: dũ ſpẽ apd ipaꝫ optimã cõcipiũt: ſeu magno
pere iſaniũt ⁊ bacchantur: tũ q iſit⁹ calor cũ nã ad cutẽ tedit:
fiũtq3 extreme ptes calidiores: ⁊ rubẽtiores: ⁊ ob hãc cã3 pi-
ctores cupidinẽ õput aurit corp⁹ aliqñ ipſi ãtiã atq3 ſollici-
tũ ⁊ ocioſum: qñq3 ãt volãtẽ ⁊ ridibũdũ. pueꝝ ẽt adultũ:
qm̃ imẽſa qdẽ cupido ẽ: ſ3 nõ diuturna: aut oino ſtabilis.
nã affectio ppetua vt legitimoꝝ amicoꝝ: aut pris erga fi-
liũ: aut vxoris erga maritũ: cupido ãt ñ ppetua: nã vt plus

exagitatur. At vel mediocris qdẽ affectio ẽt cõſtãtiſſima ẽ. Cu-
pido certe vehemẽs ⁊ iſana: facẽ ẽt tenẽtẽ notãt ⁊ aligeꝝ:
q̧ amãtiũ aie attolluntur: ac facile mutabiles ſunt: iõ aligere.
exuritur porro q ipoꝝ iſedit cordi calor ex iugi ⁊ imẽſa ad id
qd cupitũ ẽ ſollicitudie: ⁊ dextra qd ſagittã tenere: i ſiniſtra
võ ẽt pharetrã. iõ ãt plres ſagittas: q̧ iuxta qd plur⁹ ex vno vi-
uẽdi radio cõſumetur. Una ſi qdẽ vidit ⁊ cupiuit: mox ãt cũ
cupierit iuges emittit radios amator in amaſiã. ipa porro
iaculo ſilis ẽ: q̧ i amãtis corp⁹ iaculetur: i pharetra porro ſa-
gitte: q̧ amãtes radios clãculũ emittãt. aſſuetudo ãt vt vẽ-
tus igne exuſcitat: ita ⁊ h̃ pacto exacuit amãtẽ: nõ. n. ꝑpe
ab ipo cupido ẽ. nã ſi hoc ſit nõ ẽ dubiũ qn ppetuo tp3 aſ-
ſueſcere ac adamare oporteat: at philtrũ ſubitaniũ ẽ. Nudũ
fingũt: qm̃ cupido gignitur abſq3 vlla tpis itercapedie ⁊ ꝑ-
palã: nõ. n. ob alid qcq̃3 adamat q̃ſpiã. ⁊ pide neq3 clãculũ
neq3 quã adamet igrat. Jõ ẽt ſtatuarij honoris grã nõnũ-
q̃3 nudos fingũt deos ⁊ reges ob id q̧ velit idicare qcqd vi-
rtũ ac ſenſus fuerit i his manifeſtũ ac oſtẽdi retecto oi vitio.
Sãe nõ vn⁹ ẽ cupido: ſ3 plres: aut q̧ diſtincti ſint reꝝ cupidi-
nes: q̃ſi qdẽ alr atq3 alr quis cõcupiſcit: nimiꝝ ſic diu⁹ ait
plato. amorẽ ferã mltoꝝ capitũ eẽ certũ eſt: aut q̧ multis
amorib⁹ vn⁹ ⁊ idẽ ſepe ſuccũbit. mrẽ3 võ venerẽ hñt hoc eſt
cõcupiſcentiã. Venerẽ ſiqdẽ ad cõcupiſcẽtiã effingunt. fe-
rũt porro cupidinẽ amare iurgia q̧ cõplures nequiter ⁊ il-
legitime adamẽt: ⁊ impũs cupiditatib⁹ alligetur. velut a me
oſtẽſum eſt in ſcḋo allegoriaꝝ libro eoꝝ q̃ de deoꝝ3 hiſto-
rijs ꝑbabiliter conficta ſunt. Propertius.

¶ Quicũq3 ille fuit puerum qui pinxit amorem:
  Nonne putas miras hunc habuiſſe manus?
Hic primum vidit ſine ſenſu viuere amantes:
  Et leuibus curis magna perire bona.
Jdem non fruſtra ventoſas addidit alas:
  Fecit ⁊ humano corde volare deum.
Scilicet alterna quoniam iactemur in vnda.
  Noſtraq3 non vllis permanet aura locis.
Et merito hãmatis manus eſt armata ſagittis:
  Et pharetra ex humero gnoſia vtroq3 iacet.
Ante ferit quoniam tuti quã cernimus hoſtem.
  Nec quiſquã ex illo vulnere ſanus abit. 89.

¶ Cur peſtifero tpe alij qd peũt: alij võ ñ? h̃ inq̃3 iuxta tẽpe-
mẽti accõmodationẽ. ſi cui. n. corp⁹ fuerit malis ꝯfertũ hu-
morib⁹ ñ dubiũ qn tabid⁹ ſufflat⁹ aer ipm corrũpat: ꝯfertũ
q̧ periguũ ẽ q̃ ꝯmode vita vti poſſe: ⁊ pide ois ipoꝝ hũor
corrupt⁹ irremediabiles ac plres parit morbos. itaq3 ẽt mo-
riũtur. q̧ ſi a ſupfluitatib⁹ vacet corp⁹: bõiſq3 excellat hũori-
b⁹: nihil aut paꝝ admõ3 peſtilẽs aer hos offẽdit: q̧ ãt ac-
cõmodatio cã3 agẽs ad efficiẽdũ trahat: id extrĩe idicãt fil-
ne. q̃rc⁹. n. difficulter patiũtur: ac ad ꝯflagrãdũ ñ ſane accõ-
modate. At lõge magis calami ignis ꝯflagrationi obnoxij
ſũt. ſ3 ſtupa mlto max'. Ceteꝝ ſiqs ſtupã aq irrorarit: ꝑpa-
bit ipaꝫ q̃ min⁹ icẽdatur: atẽ ſi aridiores virides aſſũpſerit: q̃r-
cũ ãt aridiſſimã: vl' ẽt ſulphur illeuerit: idõeã ⁊ max' obno-
xiã efficiet: igni obijciẽs vt icẽdatur. ſtupa võ ignẽ ꝑrſus nõ
admittit. hoc ſane exẽplo vſus qd q̃ſitũ erat exoluces. 90.

¶ Cur fatigatio ꝑus quotidianã quã acceſſionẽ faciet: eti-
cã febrẽ? pp accõmodationẽ iquã ꝑceptionẽ. habuit. n. nã-
lẽ ſpm̃: humoreſq3 nequaq̃3 ſupuacaneos. ſolida ãt aridiſ-
ſima: ac ad eam perficiendam accõmodatiora. 91.

¶ Cur ſolis eſtus alijs qdẽ ſomnũ adducit: alijs aũt nõ? q̧
alij qdẽ pituita in capite fuit plima: ⁊ ea diffuſa cerebrum
humectauit ſõnũq3 attulit. alij võ q̧ aridum caput fuerit
impenſius exiccans ad experrectionem cõmouit. 92.

¶ Cur ſole hõ qdẽ nigreſcit: lintea aũt albeſcũt: ⁊ cera lente-
ſcit: ⁊ lutũ dureſcit rurſus? ꝑpter patiẽtis mãe aptitudinẽ
humores enim abſq3 pituita ꝑmanentes circa pellem ap-
parẽt nigri: linteal aũt ſub intro ſine ſapõe aut ſalſore ab-

ſterſum ⁊ ſub ſole abſūpta ſordis albeſcit. porro extrahēte ſole ex cera quā cōtinet hūiditatē: ipſa lēteſcit: multā vō ⁊ ſupficialē hū.ditatē luti ſol depaſcēs ipm durat exiccās. hoc itaqȝ fuerit ꝓut agēs patiēſqȝ facere potuerit. nobis quoqȝ aīaȝ pietate munire: ac īſtituere poſſe erit frugalitate ciboꝝ corpꝰ ornādo: parco victu: ⁊ ad viuēdū ſolū ipſuȝ ſuppetēdo: nos ꝯfirmādo circūſtātiā q̄cūqȝ eueniat: q̄ p̄ter vite rōnē accidat effugiēdo cōmoditatē moliēti nobis malo nō ſuggerēdo ad ſubeūdū aliqd qȝ efficiat. ſiue ēt qs ē demon: aut ſtella vel id genꝰ cā aliqua exterior. 93.

¶ Cur arq̄ti ⁊ difficiles ad egerēdū ſūt ⁊ admodū albū hñt ſtercꝰ? ꝙ flaua bilis p totū ipſoꝝ corpꝰ īmiſſa ſit: veluti idicāt oculi: ⁊ cutis color: nec ᾱplꝰ in inteſtina cōfluit p̄ore lege nāe: ⁊ colorat ſtercꝰ: neqȝ acore egerēdi viam īteſtinoꝝ irritat ad ſtercꝰ eijciēdū. ⁊ ob hoc medicina: ſicut ēt alie artes nāȝ imitata corpore circūſiſtēte morboſo fert qdē auxiliū ſocia nāe ad pugnādū īfirme ſit poꝰ. Cū.n. ſtercꝰ egerat bile irritāte ⁊ abſtergēte īteſtinīſqȝ ⁊ muſculis excitatis ad ipſius extruſionē: cū ſtercꝰ molle ⁊ facile lubricū ē ex adherētibꝰ īteſtinis glutinoſis hūoribꝰ. iure ⁊ clyſter qdē hȝ p bili mel nitrūqȝ abſtergēs ⁊ lācinatiōe excitās īteſtina ⁊ muſculos ad eiectionē: hūectatoriū oleū ad hūectādū ⁊ mollificādū ſtercꝰ exuſtū a febri. diſce igr̄ ꝙ tū nā ſola ſine medico pficit: velut ī morboꝝ criſibꝰ ⁊ ꝯcoctiōibꝰ. tū.n. ꝯiecta tor ⁊ tāq̄ certaminū diſpēſator ⁊ iudex duoꝝ īter ſe aduerſarioꝝ morbi ⁊ nāe. aliqñ āt medicus ſolus: vt ī luxatōibꝰ ⁊ articuloꝝ ꝯtortiōibꝰ. aliqñ āt medicꝰ pter ⁊ nā veluti in ſuppuratiōibꝰ ⁊ pfundis hulceribꝰ. medicꝰ ſiqdē pus ꝑpurgat abſterſiōibꝰ ⁊ exhibet ſpiramēntis exhalationē abradēs q̄ȝ materie fieri poſſit obtegēs ipa q̄ puꝝ ꝑparet ſanguinē: nā ſiqdē p ſpiramētoꝝ hulcera ſanguinē puꝝ reddit ad carnis gñationē a cibis trāſmutās q ſub arefaciētibꝰ medicaminibꝰ dēſatꝰ accōmodata caro efficit. Cornelius Celſus.

¶ Eſt aūt alia ēt de diebꝰ ipſis dubitatio qñ antiqui potiſſimū ipares ſequebant̄ eoſqȝ tāq̄ tūc de egris iudicaret criſimos notabāt. hi erāt dies tertiꝰ qntꝰ ſeptimꝰ nonꝰ vndecimꝰ quartuſdecimꝰ: vnꝰ ⁊ vigeſimꝰ: ita vt ſūma potētia ſeptimo deinde q̄rtodecimo: deide vni ⁊ vigeſimo daretur. 94.

¶ Cur plures ſynocho capti poſt criſim nigerrimā diutius retinēt cutē? ꝙ ſynochus a flaua genitꝰ ſit bile: ipſa vō per morbi tempus exuſta in nigrorē trāſmutata eſt: atqȝ ita ī criſi a nā exagitata cutē ipſaȝ circū īfecit veluti in vitiliginibus albis alba eſt cutis: propter craſſitudinē āt hūoris ac qȝ difficulter ſoluat̄ eſt huiuſmodi color. 95.

¶ Cur atra bilis māme adueniēs aut crurī id abradit. ī cerebrū vō melancolicoꝝ ꝯfluēs hoc neutiq̄ facit? Dicēdū ꝙ ī māma qdē vene ample ſūt ⁊ magne ob lactis ortū: ⁊ ob hoc multitudo ꝯfluit bilis: ſȝ tñ ī crure pp ferēdi deorſuȝ momētū plīma bilis ꝯfluit. At ī cerebrū pp ſurſū v̄ſus aſcēſuȝ: idqȝ qr tenues hȝ venas pauca penetrat bilis ad ipſuȝ lācinādū: ac nō abrodēdū: qȝ cū frigidū hūidūqȝ ſit: atre bilis tēperamēto aliquatenꝰ obſiſtit: ipſamqȝ mitigat: proprie igr̄ atra bilis corroſoriū ī māma cācrū efficit: in crure āt chironiū hulcus: ⁊ abroſoriū: in cerebro āt feralē atram bilē. hec certe ī ꝓprie: ſȝ q melācolicꝰ ⁊ feculētꝰ humor appellatur deſturus pmanēs ac tumor cācroſus abſqȝ abroſione ⁊ melancolica p̄cipuus. Cornelius Celſus.

¶ Chironeū āt vlcus appellat̄ ꝙ ⁊ magnū eſt ⁊ hȝ oras duras calloſas tumētes. exit ſanies non multa ſȝ tenuis: odor malus neqȝ ī vlcere neqȝ in eius tumor eſt. nulla īflamatio dolor modicꝰ ē: nihil ſerpit. idqȝ nllm piculū affert: ſȝ nō facile ſaneſcit. īterdū tenuis cicatrix īducit̄. deide iterū rūpit̄ vlcuſqȝ renouat̄. ſit mā ī pedibꝰ ⁊ cruribꝰ. ſup id īponi dȝ ⁊ lene aliqd ⁊ vehemēs ⁊ repimēs habeat. 96.

¶ Cur in torminibꝰ papyrū in globū ꝯuertes in anū immittūt: ⁊ prodeſt? ꝙ muſculis cōcidentibus podicis humecta papyrus diſcriminatiōe muſculos exuſcitet. idē vō facit ⁊ in ſubductionibꝰ in vlcera concidentibus: muſculis igitur diductis ſtercus ⁊ egrimoniam afferentia egerunt̄. 97.

¶ Cur cātari dū aq̄ iplent̄ crepitū quēdā efficiūt: vñ ēt nā ⁊ ſonitꝰ q̄litas ad nomē ipſoꝝ trāſlata ē: velut murmur ſibilus: ⁊ id genꝰ alia? Dōm ꝙ vas cū aquā nō hȝ aere plenū ē vtcūqȝ ſit aer ſubtilior: dū ḡ aqua ipm igredit̄ grauitate ſua aerē pſequit̄ ipſuȝ foras eijciēdo: vtpote tenuiū aerem partiū. nā ꝙ vnus vtroqȝ cantarus ipleat̄ ē ipoſſe: qȝ a phīs ſit demōſtratū nō poſſe duo corpora eūdē locū p idē tēpus obtinere: aere extrorſus ſurſuȝ v̄ſus extruſo cōfertim p anguſtū locū ſonitū emittere neceſſe eſt. ⁊ ne vnū quidem: verum plures: ꝙ tāquā pugna inter vtrūqȝ cōmittatur: aq̄ deorſum aerē ipellendo: aere aūt extrorſus p ſupna erūpendo: ꝙ cū alternis fiat ſonitū ēt fieri crebro cōtingit. 98.

¶ Cur in vaſe q̄ dicitur harpagia ſi digitus ori opponat̄ p fundū aquā ſuffluere nō ſinit: quo amoto effluere pmittit? Dicendū ꝙ digitū ab ore vaſis auferēdo aer ingrediēs aquā deorſuȝ extrudit talē nām habentē vt exeat: ⁊ pinde exit p fundi foramina: ⁊ ab hoc vt plīmū cuncte mechanice ſtructure p aquā ⁊ aerē generant̄. horologia inquam ⁊ clepſydre ⁊ ſonitus ex ſtatuis ⁊ id genus alia. 99.

¶ Cur vinū ⁊ aq̄ febricitātibꝰ nō ſuo tpe tradita delirū ꝯcitāt: hoc eſt q̄ ſibi inuicē ſūt ꝯ̄ria. ſiqdē frida aq̄ ē: vinūȝ vō calidū? ꝙ vinū iquā cū relaxet īcēdit cū febri cerebrū: ⁊ p̄ſꝰ aīe īſtrm qȝ etheroides id eſt etherie figure vocāt valde pturbatū ſpūs ita adigat agitādo deſipiſcere hoc āt vl̄ ex eo māifeſtū: ꝙ multi iaȝ ex valetudīe ꝯfirmati meraco plīmo vſi ī exaiatiōeȝ delapſi ſūt quā extaſiȝ vocāt: aq̄ vō qppe q̄ corpis ſpiramēta dēſat q̄ ſpūs relaxabāt ab hūoribꝰ ōmanātes tabida ⁊ craſſiora r̄ddat. vñ plīmā q̄qȝ ob h̄ putrefactionē: ⁊ febrē fieri ꝯtigit. ſepenūo ēt aq̄ ob īmoderata febri ꝯuicta cibꝰ aꝰ efficit̄: quēadmodū īntueri lȝ ex is q fornacibꝰ ignē volūt ītēdere igni paruulū aq̄ ſupeffūdūt. 100

¶ Cur mulieres ⁊ eunuchi ⁊ pueri vocis acute ſunt? Dōm ꝙ pp hūiditatē multā in latitudinē ipſis arteria nō extendit: caliditate eñ opus eſt ad diducēda in latitudinē ſpiramēta: quēadmodū igr̄ anguſtorū ſpiramētoꝝ tibia in vocem acutā exit: ita ⁊ aſpa arteria. aliſt aūt qdā mulieres iō vocis acute eſſe: ꝙ puerpere enixe emittant clamorem quo procliuius fetum edant: quod plane falſum eſt. 101.

¶ Cur infantes p eſtatē ardēt? ꝙ vt a multis vulgo dr̄ multū ipſi exeſtuēt. febricitāt.n. tenui febri leui ⁊ īteriore oculorū vexatiōe: ⁊ vigilāt ⁊ totis viribꝰ ſuccūbūt: ⁊ nōnulli etiā vētris ꝓfluuio vexant̄? Dōȝ ꝙ illi eo ad patiēdū ſūt facillimi: ⁊ capite pituitoſiores vt nouimꝰ. p eſtus igr̄ pituita exeſtuās ⁊ putreſiēs exuſcitat atqȝ īcēdit febrē ⁊ cerebri cartilagines exurit: ⁊ ob hoc vigilāt: eſtuſqȝ p arterias ad cor penetrās ⁊ vitalē ſpm̄ īflamās febreȝ exacuit ſine tabe. At a febri biliosi affecti vētris ꝓfluuio vexant̄: bilis corruptionis rōne aluū ⁊ īteſtina lācinātis: ꝙ āt cā ac radix morbi in cerebro ſit vl̄ ex eo nobis lȝ īntueri: ꝙ caput refrigerātia adhibētes iuuamus eſtu ſublato: hoc etiā etate pfecti afficiūtur qbꝰ pariter ī cerebro pituita: aut flaua bilis exigua colluit ⁊ accumulata eſt: que ēt cōtabuit ac per reſpirationem eſtuoſumqȝ aereȝ ſpiritalia febricitare compulit. 102.

¶ Cur rotūda vlcera ſanatu difficilia? ꝙ acris atqȝ arrodētis acceſſu bilis cōſiſtūt. ꝙ ḡ ꝯſiſtēria ꝯfluāt ⁊ abrodāt ſit rotūdū hulcus: ⁊ ob hoc adurētia: ac valde exiccātia ꝑferūt medicamina: atqȝ hec qdē ita medici: at phyſici ⁊ phīs aiūt nō eē pñcꝰ vñ cicatrix īcipiat: ſiqdē in circulo neqȝ principiū neqȝ finē q̄as capere: quāobrē etiā hmōi figurā medici ferro ſecātes alterationē in ipſa faciunt. 103.

¶ Cur locū aliquē adeūtes ipm ipꝛudēter p̄terimꝰ vbi eum vidiſſe neceſſe fuerit? ꝙ plerūqȝ aiaȝ negotijs intētam habeamꝰ: ⁊ illuc occupatā atqȝ detentā ⁊ nō ſenſibꝰ accurate

inherentē ad rerū domeſticarū cognitionē:ita locū viden/
tes nō cernūt:cū nō adeſt qđ ſenſibilia diſcernat. 104.
¶ Cur mel cūctorū dulciſſimū:ipſū ât guſtātib⁹ arq̄tis ama/
rū videaſ:qm̄ bilē amarā hñt i toto corpe redūdātē ita in
ligua.mel igiſ māſuz amarā cōmouet hūorē ꝓinde guſt⁹ bi
lis amaritudini occurrēs viſiōe mel amarū videri fac.105.
¶ Cur valde excādeſcētiū ardēt oculi:qm̄ ira ſāguis ⁊ ſpūs
ſeruor eſt circa cor.is igiſ vtpote tenuis i ptib⁹ ſurſuz ēſus
ferſ ⁊ in oculis:q marie pſpicui ſūt apper.hꝫ.ſ. exhalatio/
nes quoqꝫ ſāguis aſcēdētes.ide os rubꝫ videri facit.hūc
igitur affectum Homerus quoqꝫ nouit cum inquit.
Ardentes oculi velut offuſi igne rubebant. 106.
¶ Cur ſpla in ſerpētes aq̄ eos i fugā mittit:qm̄ nāe ſunt fri
gide ⁊ ſicce:⁊ neruoſe exiguiqꝫ ſanguis:⁊ ꝓide ſmoderatū
frigus fugiūt:q vō talis ſint tpamētu:vel ex eo manifeſtū
eſt:q p hyemis tpe luſtrorū ſuorū exqrūt cubilia : ⁊ terre
hiat⁹cripta ſubeūt:vtpote calidiores:ſoleqꝫ occidente
vtplimū fugiūt vtpote aere frido.rurſus p eſtū cū terre pe
nitiora rigeāt illic fugiētes ad loca ſe recipiūt calidiora.107
¶ Cur ouū toſtū frāgiſ:nō vtiqꝫ lixatū:qm̄ igni copulatur
qđ in ipſo hūidū ē:imoderateqꝫ caleſcēs ac exuſtū plēs pit
ſpūs:q loca nacti pangusta exire molientes teſtā pſrigētes
euaporāt.idē ēt faciūt ſcriſe ⁊ fidelis muſto imiſſo bulliēte:
ꝓterea multiplex ēt flāma oui cruſtā toſtā diffringit : q fi/
ctilia quoqꝫ patiūſ ptoſta:q̄obrē nā dictāte vulgo aq̄ pſū
dunt ouū ipſum toſtum:atqui calida quidē aqua molli/
cie ſtatim humorē exuit ⁊ raritatem relaxat. 108.
¶ Cur i voluptate q̄ a cōtactu oriſ oculos hoīes claudunt:
nec nō ēt in aliis qbuſdam ſenſib⁹:dōm q ab effectu victa
pleraqꝫ hoc oculorū motu affectui correſpōdēt:exterioꝛib⁹mi
nime eleuatis:⁊ cū ſenſu aiam in acra trahētibus:⁊ mino/
re ſenſu corpalium affectuū ipſaꝫ excipe ſe cōparātiū. 109.
¶ Cur nōnulla vna i ſpē adiumēta vim ꝯriā hñt:veluti do/
cet expiētia:maſtiche ſiqdē ⁊ tergit ⁊ ēlaxat ⁊ ꝯfirmat:ace
tū vō ⁊ calefacit ⁊ frigefacit:dōm id eē q ſūt i eis iſecta ⁊
minutiſſima corpa p appoſitionē ⁊ nō p tēpamētuꝫ velut
arena hūiditati alligata vnū pſens corp⁹ viſū ē cuꝫ re ipſa
multorū ſit corporū q̄ minutiſſima ſūt arena:q ſi hoc vere
deꝑhēdiſ:nō ē alienū aliis atqꝫ aliis maſtiches ptib⁹ tegi
ꝯrias vires atqꝫ qualitates:nec ad eādē naturā pmiſceri:
q̄ ipſis corporibus legem vnam ita ſummittat. 110.
¶ Cur i anteriori pedis pte volā ēſus ſaucio digito varix ſu
perne attolliſ:q nā ſp hui⁹corpis ꝓuidēs cōſueuit dolēti
bus particulis accurrere i ipſarū auxiliū:ſꝫ qm̄ ꝑ vehiculo
vſa ē iter hūores viliore ⁊ nutriēte:⁊ q nobis cognat⁹ē ſā/
guine:nō dubiū qn deſcēdēte nā ipſa ad pedis digitū cū ſā
guine:neceſſe ſit in tumorē maximas collectas ipleri vēas
atqꝫ ita inter vaſa adenas q̄ globoſa corpora ſūt excitari:
imoderata igiſ denſitas inflationem:ac tuberculum facit.
idqꝫ vocaſ varix morbo vocabulum loco inueniente. 111.
¶ Cur volucrib⁹veſicā ⁊ renes nā nō tribuit:q multo hūo
re opus fuerit ad pēnarū gñationē:⁊ augmentū ac qđ ſe
exercēdo iter volādū hūc ꝯſumūt:⁊ oīno nō mingūt:bibē
tes āt ſtercus humiditate nō mediocri egerunt. 112.
¶ Cur pueri qdē i veſica calculos gignūt:ſenes vō i rēib⁹:
qm̄ āguſtis ſpiramētis renes hñt pueri:⁊ terreſtris humor
craſſuſqꝫ p renes penetrās vi p loci āguſtias ab vrinis ex/
trudiſ ex renib⁹⁊ ſelēoidib⁹.i.lunarē hñtib⁹ſpēm vaſis i ve
ſicaꝫ:q̄ cū latorū ſpiramētorū ſit:vrine ad excūduꝫ cedit ⁊
calculū gignēti hūori ad reſidēdū ⁊ ad ſuā glutinationē:
in ſenib⁹ aūt cū rara ſint foramia ad excūdū vrine facile ce
dunt:terreſtri āt hūori ad reſidēdū quo calculus dēſeſcat
calculi vō color humorē:vnde gignitur indicat.ſolutio ab
informatione ⁊ particularum preparatione. 113.
¶ Cur calculus ex caliditate denſeſcit:calidi ſiqdē ſūt pue/
ri:ſiſe in ſenibus.nō.n.videm⁹ eos talē fridītatē cuiuſmōi

in criſtallo ē ⁊ niue:extictio ſiqdē ē renū extrema fridītas
nō enī vtimur ꝯriis ad diſſolutionē dēſitatis:ſꝫ ſilib⁹:cali/
dis inquā:velut petroſilino ſeniculo:⁊ ſilib⁹:Dōꝫ q i ma
gno eſtu:⁊ torrore calculū i arenulas atteri ꝯtigit:ſic ⁊ in
torridis teſtis ⁊ tegulis arena cōficiſ vt ꝯſequaſ. ita facile
exiguos emingi calculos vna cū arenulis:accit aliqñ ⁊ fri/
da potiōe calculos emigi rēib⁹ꝯfirmatis ⁊ obfirmatis viribꝰ
ipſos egerēdi vi emigētib⁹.ꝓterea ⁊ imēſaꝫ exeſtuatione re/
nū a frigido extīctā calculos denſandi cām eē. 114.
¶ Cur in renib⁹⁊ veſica vlcera curatu difficilia ſūt:qm̄ vri
na cū acris ſit opportunā adhibitā ablutiōēꝫ retūdit:⁊ ab
adiumentis eiicit:magiſqꝫ q̄ in veſica vlcera icurabilia ſūt
q ibideꝫ vrina pmaneat:in renibus aūt tranſmeet. 115.
¶ Cur in balnea igreſſis calā aq̄ pmota nobis vr̄ calidior:⁊
corpus nr̄m ꝓpemodū exurere:q ſubeūtib⁹nobis admiſ
ſa qdē aq̄ iter agēdū patiſ hoc ē corp⁹ nr̄ꝫ calefaciēs a no
bis aliq̄teri⁹frigeſiat:nec vtiqꝫ nos fugit vt i oī ortu ⁊ iteri
tu agētia oīno ēt patiāſ:cū igiſ aliq̄teri⁹frigefacta nihil ſe
re calefaciat:nō dubiū qn ea aſſueſci calm nō āpli⁹ ſentia/
mus:quēadmodū ꝑ:qđ a nobis ꝑor ei⁹imoderata calitas
excēpta ſit:cū igiſ calaꝫ aq̄ mouētes ⁊ illā qdē cuti admo/
uētes moueam⁹:nec nō alia porro aq̄ aduenerit ꝯtermina
ob cutē neutiq̄ agēs ⁊ patiēs:ſꝫ ſuā calitatis imoderātiaꝫ
ſuās:iure nobis calā ⁊ exurēs vr̄ tātiſp quoad ipꝫ qđ pfe/
ctiorū ē patiaſ:⁊ ſuā excuſſerit calitatē ſicut ⁊ prius:id vō p
ſucceſſionē facere poſſe eſt:q̄diu.n.calidā aquā mouemus
tēdiu ſp ſuccedēs nobis re ipſa vr̄ calā:⁊ ob hoc inerudita
multitudo nā docēte cū vult corp⁹p imiſſionē magis cale/
fieri:q̄diu voluerit calaꝫ ꝯtinue aquā mouet. Macrobi⁹
¶ Cur q in aq̄ deſcēdit calidā ſi ſe nō mouerit minus vriſ:
ſꝫ ſi agitatu ſuo aquā mouerit maiorē ſētit calorē:⁊ totiēs
aq̄ vrit āpli⁹:quotiēs nou⁹ei mot⁹acceſſerit:⁊ diſſari⁹ calā
īngt nr̄o corpori mor ꝑbet tactū iam māſuetiorē:vel qꝛ cu/
ti aſſueuit:vel qꝛ frigus accepit a nobis:mot⁹ vō aquā no/
uaꝫ corpi applicat ⁊ ceſſante aſſuetudine : de q̄ paulo ante
diximus:ſemp nouitas auget ſenſuꝫ caloris:nec eadē ratio
in aque ⁊ aeris calore.ille.n.corporis ſolidioris eſt ⁊ craſ/
ſa materies cū mouet integra vi ſuaꝫ ſuperficieꝫ cui admoue
tur inuadit.aer motu in vētū ſoluiſ:⁊ liqdior ſe factus agi
tatu flat⁹efficiſ:porro vt flatus illud remouet qđ circūfu/
ſum nobis erat:erat āt circa nos calor:remoto igiſ calore
p flatū reſtat vt adueniā ſenſuꝫ frigoris ꝑbet agitatus.116.
¶ Quā ob cām ſi oē motū ſe calidi⁹ſit:⁊ ꝑſertim i calo ae/
re ⁊ loco:aer tñ in vētilādo mot⁹tactu fridior nobis vr̄ id/
qꝫ ꝑcipue in eſtate:cū ex ſolis caliditate magis igneſcit : vt
id quodāmō ꝯriū ei qđ ꝑdictū eſt eē videaſ:aqua ſiquidē
calā agitata adhuc vr̄ calidior : calid⁹ āt aer fridior nobis
videaſ mot⁹:ac vētilat⁹:Dōm igiſ q ſp id qđ plus aliq̄ in
q̄litate aut vi ē vincit ⁊ excellit idipſū qđ minus eſt:⁊ patiſ
n.mediocriter ab ipſo qđ validi⁹ eſt.ꝓinde calā aq̄ cū valō
ſcaluit:cū ad nr̄m admota ē corp⁹⁊ ſi calefiat corp⁹refrige
ſcit tñ aq̄:nec quā habuit ꝯſeruat ſibi q̄litatē:ꝓinde q nos
ābit ⁊ circūdat i eſtate aer:cū mediocriter calidus ſit:vt ad
calē aq̄ cōparationē corporib⁹aduenēs iā ex calā circūfu
ſione aliq̄teri⁹inflāmatis caleſit:atqꝫ ita nos calefacit : qđ
ex lino veſtes efficiūt:ſiqdē cū ꝑ fride fuerint a nobis ca/
lefacte:ita nos recalefaciunt:nō dubiū igiſ qn vt in venti/
latione trāſmot⁹a corporib⁹noſtris qui ab ipſis calefactus
fuerat aer cū alter accedit nōdum calefactus frigidus no
bis videatur:idqꝫ viciſſim fieri certum eſt. 117.
¶ Cur in oculi pupilla fcā vlcera:⁊ abolita alba vr̄:q̄ vō
extra pupillā i ipſa nigritia neq̄quā:dōm q p pupillā ſolā
vidēdi erit ſpūs marie pſpicuus:atqꝫ luminoſus:ex cicatri/
cis itaqꝫ albugīnib⁹cornuoſe tunice ſpiramēta dēſantis nō
amplius vidēdi eripit ſpūs:ſed reliquus coact⁹ſua plura/
litate reſplēdens ipſaꝫ cicatricē albaꝫ demonſtrat. vidēdi

qdē ſpūs pp̄ denſitatē nō exit: ⁊ nequidē videt. 118.

ℭ Cur palee ⁊ cādā ꝯſeruāt aquā: ⁊ niuē cū frida ſit: hoc ē qlitates hāt ꝯ̄rias: ꝯ̄dm paleaꝝ nāq̄ abſq̄ māifeſta eē qlitate: q̄obrē ⁊ qlitatū expies aliq ipas vocāt. Cū ḡ ſingularis potiꝰ ſint tēpamēti citiꝰ puter trāſmutāt qbꝰ fuerit copulate: illoꝝ tēpamētū ſibi aſciſcētes: a cali igr acceſſu caleſiūt: recaleſaciūtq̄ ac fouēt: atq̄ ꝯſuāt iudē: ⁊ a niue frigefacte ipſaꝫ refrigerant ac eius frigiditatem cuſtodiunt. ſicut etiā cera ⁊ oleū cum inſignis ſint temperamēti ⁊ qualitatis experti: an qualitate cōmutant: cū his qbuſcū āmiſcent: q̄ illorū ſibi aſciſcant tēperamētum. 119.

ℭ Cur ī hyeme ceſſante pluuia aſtra ſplēdidiora nobis videant: q̄ a vētis ⁊ pluuijs q nos ābit aer: ⁊ q ī ſublimi ois a motu tenuatꝰ: pinde vt purgatꝰ oīa poſſit: vi ſua purgatiorē aſtroꝝ exhibꝫ corpoꝝ acceptiōes penetrationē ꝗ facilē ac plurimā: id vō vel ex eo liq̄t q̄ in deſiccatas ac pſpicuas aq̄s deſcēdētes lōge ſplēdidiu: ac magis pſpicue iacentia vident corpora q̄ in cenoſis ⁊ materioſis nequaq̄ videri: aut admodū hebeti viſu ac vix cerni pſit. 120.

ℭ Cur ſepenūo iter mingēdū exhorreſcimꝰ: qm̄ bilis acuta ꝯfluēs ⁊ lācināſ veſicā irritat: ⁊ totū corpꝰ ꝯcutit ad vnius affecte pticule ipulſū: ī vi quoq̄ egeſtiua mediocri eijcienda ēt pdictū horrorē bilis facit: hoc āt pueri ī primis aſſiciūtur: q̄ſiquidē pp̄ edacitatem ſunt redundantiores. 121.

ℭ Cur noctu magis dolores intēdunt: qm̄ aīa p ſeſe ocioſa neq̄ viſu: neq̄ auditu: neq̄ guſtu: neq̄ reliqs exercita ſenſibꝰ: extrorſuſq̄ diſtracta actionibꝰ longe a corporalibꝰ lāgoribꝰ puenit: q tactui obnoxij ſunt: exigue.n. noctu aīe ſunt exercitationes: anhelatio inquā: ⁊ ratiocinatio: qō āt extrinſecus a ſuis diſtracta exercitijs ela minus e corporis langoribus puemat: vel ex eo liq̄t: q̄ affectꝰ ⁊ morbi ⁊ reliq circūſtātie amicoꝝ cōſuetudie ⁊ colloqo ſedant: ⁊ ab egrotātibꝰ familiariū ꝯſolationibus auferunt. anſpice ſane nām vt ſe erga ſua exercitia interdiu minus exerceat: erga ciboꝝ inquā cōcoctiōes: hūoꝝ trāſmutatiōes: ſanguinis emiſſiōes: erectiōes: nutricatões: pductões: ſimilitudies ⁊ id genꝰ alia: aīa vō erga ſua ſe magis exercet officia: q̄nq̄ ſenſus: ⁊ mēbroꝝ motꝰ: ⁊ circa viſionē: ⁊ ſmocinatiōes ⁊ memoriā: noctu āt ex̄no magis qdē nā proficit. aīa vō minꝰ.

ℭ Alexādri aphrodiſei problematon ſectio quinta. p Georgium Vallam traducta. pꝰ.

Cur pulmone vitiato lāguētes. i. pipneumōici ſomniculoſi ſunt: qm̄ id mēbrū largā nactū hūiditatē acq̄ſiticiā accipit caliditatē. vñ ſemp in motu eſt: gñant ergo vapores q ſua leuitate caluariā cōphēdūt inde ad cerebrū penetrātes pmā cōpactā excipiūt ēētiā: qō ēt ſignificat ī lauacris ⁊ cacabis obtectis. Caliditatē reſoluūt ⁊ frigeſiunt pariter membri naturam tranſmutantes: ⁊ perinde duplicatum frigus principale aggrauat: ⁊ langorem generat. 2.

ℭ Cur q radicatus vuā ſubſecuerūt tabidi euadūt: qm̄ q p os ſufflatꝰ ē aer icēdit ⁊ trāſmutat exhauſta eiꝰ imoderata friditate: q̄ repagulū: ac veſtibuli vua gerat efficiē q̄ ſublata aer imutatꝰ dehorſū fert. ⁊ pulmoni adheret. frigefacit igr ſāguinē ī vaſis coagulās: ⁊ cito imobilē pulmonē efficit: quo ad mouēdū ſe coacto vaſa ꝯſtringunt ⁊ oxtū ſuggerit affectiōi: pp̄ter igr gargareō appellat a ſonitu cōficto vocabulo: ſicut ſibilus: ⁊ tintinabulū: cionis āt tū morbꝰ appellat: cū a ſluxu vltra iuſtū modū ōductꝰ ē: ⁊ vua cū iflāmata vue acini formā aſſumit: choanen āt qdā noiauerūt: q̄ ſupne lata ſit: iferne āt āguſta ī ſcalpri modum. 3.

ℭ Cur pulmōe vitiato male rubeſciūt languētꝫ: qm̄ ſanguineus humor toſtus in pulmone vaporem generat ſanguini conſimilē: ſemper enim factꝫ ſimilitudinem facientis gerit. ad igr itaq̄ malis ob leuitatē aſſidere. ſed cutis tenuitate ſicut per vitrū ſormoſum videri facit. 4.

ℭ Cur p hyemē cū ſimus intus calidiores: vt in afforiſmis oſtēdit hypocrates pituita gñat: q̄ plurimis aſſūptis cibis ob ſtōi robur ee ꝰ vēter neq̄at ꝯcoquere. multitudie igitur tāq̄ extincta iſita caliditate frigeſcit ac pituitā gignit: oficiētēq̄ ac macā actionē ꝯſtituēdo a pituita ſāguis occupat. 5.

ℭ Cur in egypto que calidiſſima eſt: fridū naſcit vinum: in ſcithya vero q̄ frigidiſſima calidū: oē profecto vinū calidum eſt: ſꝫ iuxta tēperamēti ſubiectionē: idq̄ magis ⁊ minus in ꝯ̄ria nomē aſſequit: iure igr fridus eſt vt alijs comparatū: imoderata.n. eſt atis caliditatis terre eſſentiā relaxāte ingēs ipſius calidū abſumit: ⁊ pinde debile reddit viui. at in ſcythia: q̄ppe que gelida eſt cōcluſo intra terrā calido validū ⁊ calidū vinū efficit: qō ēt ethiopibus euenit. nam cū eſtuoſiſſima incolent loca: timidi ſūt effeminati ⁊ nigri: ſcythe vō qui in gelidiſſima ſunt regione: albi ſunt ⁊ animoſi: qō aūt in ſuperficie calidū preſeferant ethiopes: cutis oſtēdit nigritia. Gallis aūt in pncipijs ipſis calidum exigitur in corde ⁊ iecore: atq̄ intus radiculatur: vt ex albo colore licet intueri. Macrobius.

ℭ Cur in egypto: que regionū aliaꝝ calidiſſima ē: vinū nō calida: ſꝫ pene dixerim frida virtute naſcit: ad hoc diſſartꝰ viſu tibi albine cōpertū eſt aquas q̄ vel de altis puteis vel de fontibus hauriunt fumare hyeme: eſtate frigeſcere: qō fit nō alia de cā: niſi q̄ aere qui nobis circūfuſus eſt pp̄ tōporis rōnem calente frigus in terraꝝ ima demergit: ⁊ aq̄s inficit: quarū in imo eſt ſcaturigo: ⁊ ꝯ̄ cū hyemē aer pſert calor in interiora demergens aquis in imo naſcētibus dat vaporem: qō ergo vbiq̄ alternat varietate tēporis hoc in egypto ſemp eſt: cuius aer ſemp eſt in calore frigus.n. ima petens vitium radicibus inuoluit ⁊ talē dat qlitatē ſucco inde naſcenti. iō regionis caſe vina calore caruerunt. 6.

ℭ Cur in eſtate fride ſunt holera: ⁊ poma cuiuſmodi ſunt pepōes: ⁊ cucurbite: ⁊ cucumeres: in hyemē vō caſe braſſice ⁊ raſani: rape: ſtaphylini: qm̄ ſolis reuolutio poli circulū voluēs ſitus alternat. ſiqdē in eſtate ſupiorē tenuit zonā: vt dies indicat longitudo: fouent ergo q̄ ſupra terrā ſūt ⁊ frigeſitit ſtirpes: at in hyeme ſub hemiſpio diſcurrēs terre pfunda fouens: ſtirpes reddit calidiores. Gloſa.

ℭ Staphilinus paſtinaca eſt erratica ⁊ agreſtis. Columella de hortis. Lectur: molleſq̄ ſimū ſtaphilinus inumbret. Plinius. Ex te paſtinace vnū genus agreſte ſponte pucit ſtaphilinos grece dicit alterū ſerit radice vel ſemine prio vere vel autūno. Diaſcorides aūt caroti vocari. 7.

ℭ Cur ex cauſo pulmonis lāgor: que peripneumonia appellat: ex peripneumonia vō cauſus non naſcit: q̄ cauſus ex flaua bile fere orit: hec.n. ex cūctis vaſis in latuꝫ deferturi ventrē: adducitq̄ qcqd illi incurrent. nā igr expertē multipliciter humorem expurgare ſcōm.n. loca ortum deſinit ſi eſſentia huiuſmodi tenuis fuerit. ⁊ vis valida: ⁊ tēporis calidi oblata fuerit occaſio p ſudores morbi effectrix cauſa educitur. ſin aūt cōtrariū per ventrē educit: aut vt plurimū euomit: enumero poſitū vicinū eſt ⁊ caſus conſuetus: porro humor in pulmonis gurguliones adactus eleuatuſq̄ ⁊ eius partis cōplendo eſſentiam: morbū gignit: ex peripneumonia autē cauſus neutiq̄ naſcitur: qm̄ preuenit vt humor extinguatur ⁊ exurat in cinerē anteq̄ huiōi gignatur affectio. Cornelius Celſus.

ℭ Febrem autem ardentem quā greci cauſoden vocant ſubitus horror exoluit. 8.

ℭ Cur hypocrates in febribus cibū ſugiēs inediāq̄ cōprobans: in acceſſione tn̄ pleureſi ac peripneumonia laborantis: in acceſſione inquā ipſa cibū ſuadet exhiberi: ait.n. vbi de ptiſana: q̄ [illegible] non debeat exhiberi: q̄ autē nō debeat morbi oſtēdit intuitū: qm̄ ī alijs quidē morbis humores iā concoquit: in alijs aūt etiā cauſas peruinc

nes ⁊ p egeſtiões plegꝫ: pinde cibū l' his aſſumere nō cõueniat: ne morbi cãs relinq̄ndo iter coquēdū cibū imorēt: opꝫ igiẛ nām cū morbo dimicaret obluctari: at in pleureticis nā ſucci qdē cõcoqt: ała v̓o extremā q̄ l' vſū veīt cēntiá erinanit. hic v̓o vt ſua pect᷒ corripiēs: qđ meſtitiaꝫ affert educit: alioq̄ irrõnalis qdē nā ex inutilib᷒ cibū ſibi idoneū q̄ fruaẛ cõparat: aialis aūt inſtrã que ſub ſenſuꝫ cadūt pniciosū expellūt: ⁊ vtilē aucupanẛ: iure igiẛ nutrire opꝫ: q̄ muſculis cõfirmatis ad ſuccũbētē ferēdas iſurgam᷒ ſuppetias. 9.

℃ Cur tertiana qdē ex calido hūore pgenita ptūdētēqꝫ ac ꝑſequentē hñs bilē vno ītermiſſo die exurgit. q̄rtiana v̓o q̄ grauitati ac frigiditati cõiūctā hꝫ pituitā quotidie: q̄rtana āt vno atqꝫ altero die medio? ꝙ tertiana qdē exiguum habēs qđ humorē efficiat: repēte dimoueẛ aut p ſudores aut p vomit᷒: ⁊ cū exiãnita atqꝫ exauſta cõſiſtat: q̄ paroxiſmi ſūt manēt in ſeīm motū efficiēta q̄litatē. da v̓o vberem māꝫ cū neūquā deficiētē videbis paroxiſmū. at q̄tidiane ſuffecta mā: ⁊ craſſitudo ⁊ hūiditas paroxiſmū plurū facit ꝙ aūt ex cõe multitudine morb᷒ longius pducaẛ mot᷒ validitate ſynochus oñdit. q a ſãguie fact᷒ huberē hñs māꝫ nullū vſq̄ fert īteruallū: quotidiana v̓o anceps q̄: tū hūoris q̄titate fuerit imminuta ex qđ ſub ſenſū cadit: oñdit interuallū. multo āt lõgius tertiana ex hūore eā pcreāte facta ⁊ calorē ipſiꝫ habēs: ⁊ ptitī tenuitī diſtulit īteruallū multo. ſed. n. longiſſime q̄rtana extēdit itercapedinē. atqꝫ reditiõeꝫ: quaten᷒. n. ſubtracta fuerit mā: eaten᷒ paroxiſmi motus ſubtraheẛ: ⁊ pinde hec ipa diminuiẛ ad q̄ntanā: ⁊ ſeptimanā ⁊ nonanā. iſpice ſane quā ſanguis qdē nutriēs corp᷒ quãntitate abſcīdet. deīde pituita. q̄n ⁊ aliq̄ñ hec in fame nutrit. exīde vt flaua bilis cõminuiẛ: vtpote neutiquā nutriēs ⁊ acuta: lõge aūt magis bilis atra diminuiẛ: vtpote nāe iſeſta: mēbroꝝ ſiqdē eſt abſūptrix. itaqꝫ ſi triū alioꝝ hūorū fiat augmētū id cacochymia ideſt humoꝝ viciationē vocāt: ſin autē in ſua q̄litate q̄tuor iuxta pportionē pſtiterit plethora noiant: qđ a plenitudīe nomē adepta eſt. 10.

℃ Cur luxata maxilla ei nõ exhibem᷒ adiumenta ſꝫ alteri? q̄m cū duo ſint muſculi i diuerſū iter ſe inuicē pteñ. ad ſingulas maxillas vno motū faciēte ſi eoꝝ alteꝝ luxari cõtingat. vbi eā. õxter ſit luxat᷒ tū ſiniſter ſuā ⁊ validā viꝫ hꝫ. ad ſe igiẛ attrahit ībecillū ac ſpectaẛ q ſan᷒ ē vt lãguēs: ⁊ languēs vt ſan᷒. ⁊ ps qdē icolumis cõtrahit: ibecilla aūt ſupſtes ē: qđ ſane ⁊ i ſtrabis accīt oculis lumib᷒ cõtētis: ꝙ ſi ad magnā genā pupille fuerit mutatio exiguē ea paralyſis itelligaẛ. fueritqꝫ hec tibi regla vt luxatio muſculis nõ ꝙ viſui videaẛ accipiendū ſed õiudicãdū ꝙ non appareat. 11.

℃ Cur ex ceſpitatiõe varix gigniẛ? ꝙ vis aialis ſine tenuis p neruos extēdaẛ. ferẛ itaqꝫ vis pulſoꝛia: ⁊ iceſſiua eā pfectoria: eadē porro p trāſmutatiõnē: ⁊ alterationē neruoꝛum igiẛ p totū qdē crus. ſꝫ nihil pficit q̄ñ qdē nõ iuēit affectū: ad varicē v̓o ſecedēs cū locū capacē: atqꝫ idoneū cõpererit ibi inſedit: ac pprius ad glãdulā accedēs ei᷒ vitiat ēminēs ad tumorē q cõ nām eſt trahit. ſunt aūt glandule pexigua corpora globoſa laxa: magnas iter venas atqꝫ arterias inſter cuneoꝝ: ne adherēdo vaſa: vtpote hūida cõtabeſcant: ſanguinis abūdãtia. ex hac igiẛ humiditate nutriunẛ: qui inflāmati varices procreant: obdurati vero tonſillas. 12.

℃ Cur in caluis caluaria qdē tenuaẛ: tpa v̓o denſeſcūt? ꝙ vtplurimū in ſublime eleuata qppe que hūiditatis experſa ſunt capillo fomētū nõ ſuggerūt: iferiores aūt ptes cū q ex cibis ſurſuꝫ euaporat excipiētes: capillos gignunt: cui rei aſtipulanẛ: q̄ i terra gigni cõtingit: q̄ eni editioꝛa ſūt loca: vtpote ſaxoſa infecūda ſunt: neqꝫ fetus ferunt: q̄ v̓o deiecta humiliaqꝫ ſunt ac humectioꝛa contrariū ferunt. 13.

℃ Cur ex quatuor facti elemētis. hoc eſt igni: aere: aq̄: terra: tria habemus que ea cõplectunẛ humida: ſolida: ſpũs? ꝙ vt qdā putāt ignis eſſentia tenuibus conſtans partibus cõſiſtēdo aeris nām induit. ignis enim reſolutus in aerem decedit. ⁊ aer vt coactus atqꝫ coadunatus ignē gignit: vt in lapiduꝫ attritione colliſioneqꝫ aer trāſmutatur: ſunt et qui dicant ipſum actu ſimul deſſe. 14.

℃ Cur in cõpatti dolorib᷒ pcedit rigor: ⁊ ſubīde febris? ꝙ in dolorib᷒ afflictata nā int᷒ excruciaẛ ab ex̄rio cõcuſſa. frigefacta igiẛ ſupficies ſãguis vaſa cõdēſat: diuturni᷒ āt imanēte dolore: ac tãq̄ reliq ignara nã effūdēte retroꝛſū ſolidū ſãguinē: vapore exūdãtia vaſa febrē gignūt. mēbra āt ſil' aſfecta cū eo qđ lãguore incitatū eſt ob ſanguinis tenorē: q ē a repletiõe: quēadmodū p̊ obſeruata vi expulſoꝛiā excitãt rigorēqꝫ efficiūt: ſanguinis autē putrefactio febrē. 15.

℃ Cur fruges quedā inutile intus cõtegunt vt dactilī pſica aliqꝫ aūt cõ vt iuglandes ⁊ mala punica? ꝙ nā generis ſobolis gnara intus que vtilia ſunt occuluerit: ſiquidem ad ſpeciem cõſeruatioꝝ ex ipſis pcalluit. in malis aūt granatis ac reliquis ex ſtirpibus: ac traducibus ortū ſumit. 16.

℃ Cur bubulas carnes cõcoquētes: piſces ſaxatiles nõ concoquunt? pp imenſam ventris caliditateꝫ bubule carnes concoquẛ. opꝫ enim ad efficientē cauſam materiā quoqꝫ adeſſe patiētem: ſicut ferro ad elaborãdū ſolida exhibita eſt in vſum mā: vt ligna quernia: aut carbones. argento āt aut auro palee. ſubmutaẛ aūt materia ob patiētis ēntiā. idem ppemodū euenit in piſcibus. hos nãqꝫ aurū eē arbitrator: carnes v̓o bubulas vt ferrū. cū igitur vēter cõpert᷒ fuerit calidus ſupra q̄ conueniat: toſtus piſcis renidet: ⁊ perimitur ac incoctionem imitatur. 17.

℃ Cur tabeſcētiū vngues incuruanẛ? q̄m ſolidoꝝ eſſentia qppe q̄ difficulter ſuccūbit a languore declinat. figure aūt talis imaginē gerūt ob carniū eliquationē. hulcus āt habent inſanabile ꝙ nunq̄ ceſſet pulmo: quãdoquideꝫ id a natura nactus eſt vt pp̄etuo moueatur propter cordis ſine vllo prorſus internallo motū: ⁊ pp tuſſim: ⁊ pp puris expurgationē: hulcus magis adhuc diſcerpitur. 18.

℃ Cur in febribus ſi ipſe iminuãẛ augenẛ capilli ⁊ vngues in reſumptionib᷒ āt defluūt qdeꝫ capilli: ſed corp᷒ augeẛ? ꝙ capillis nutrimētū ſit ex ſupfluitatib᷒. in febribus igiẛ cõflagrãtib᷒ humoribus ſupfluitates gignunẛ: corpus tñ nõ aliẛ pp ei᷒ malū habitū. quē cacheriā vocāt. iure igiẛ capillus iuxta id qđ ſibi aptū eē ſentit õlectaẛ. eodēqꝫ gaudet. vteꝝ i aſſūptiõibus i cinerē cõuerſis hūorib᷒ cõſiſtūt q̄ eus porabāt: ⁊ pinde nõ aliẛ: ſed excidit: corp᷒ aūt ex inanitiõe oē genitū ad ſe attrahit pp pretientā cõſumptionē. 19.

℃ Cur qđ i vrinis albū ſubſidet bonū ē? p ſolidoꝝ ⁊ pncipioꝝ ſilitudinē. declarat. n. potētie amicitiaꝫ atqꝫ robur ⁊ colore ad cognoſcēdū ſe pſertī. in ſolidis nãqꝫ vtpote fundatis obfirmatiſqꝫ p̄ter hūida: ⁊ ſpirit᷒ ſe habitare nã credidit. hec aūt colore alba: vt nerui ⁊ oſſa: ⁊ vene: ⁊ arterie. digeſt᷒ igiẛ q morbū facit hūor in vaſis: ⁊ p vrinas exhauriēs emiſſuꝫ inutile abſterget: ⁊ id᷒ digeſt᷒ color alb᷒ eſt: ⁊ ob hāc cām: q̄ñ qdē ſenſim vis p febres debilitata morboſum hūorē cõcoqt p̊ paꝝ exhauſtū in vrinas: ⁊ pp leuitateꝫ ita factū vt ſurſuꝫ v̓ſus feraẛ facit qđ dictū eſt. pſpicuū eſt. n. videri in vrinaꝝ poculo ſupne natãs araneoſuꝫ qddā: poſtea v̓o diſſecãs: ac magis cõcoquēs magis exhaurit ⁊ nubeculā facit: que in mediū vrine cõſiſtit: quo enim q̄titate grauior facta fuerit tãto magis ſubſedit. Cū āt cõſumate expellit concoquēs oē redūdãs morboſuꝫ id reliquū ſue multitudine graue effectū: tū demuꝫ in poculi fundo ſubſidet: ⁊ pinde p̄dictaꝫ faciens ſubſidentiā ſanitatē confirmatam ſignificat. naꝫ remiſſū in eo q p nãꝫ eſt ſanguinē morboſum humorē pfectum p cõcoctionē ſecernēs nã expulit. albū ſiquidē qđ ſubſidet demonſtrat ſolidarū pticularuꝫ colorem potentiarū digeſtionibus cõſeruatuꝫ. leuitas aūt ac nulla aſperitas eius ſignificat concocti humoris eq̄litatem. nā aliq̄tenus qdē craſſus ⁊ aliq̄tenus tenuis inque-

litatē quā dā ī decocti idicat. planities āt eī⁹ qḋ ſubſidet hoc
eſt nō diuulſū eē id enūciat potētie pfectā actionē. pportio
nē aūt hʒ qḋ in īflāmatiōib⁹ ē pus cū eo pure qḋ in vrinis
ſubſidet. ꝛ pus qdē putidū ē: qñ qdē in anguſto loco ē: qḋ
ēt putreſcēs nō expiret: nec ſāguini ɔmiſcet: ſʒ foris ē circa
cutē. qḋ ꝟo ſubſidet ecōtrario habet nec eſt putidum. 20.
¶ Cur a bile gignit febris ꝛ a bile ſoluit? fit qdē a bile cum
mota in acutius cōuertit ꝛ putreſcit. ſoluit aūt cū cōfertiʒ
ſuſcitat aīa ī eius qḋ fert merorē auxiliū: ꝛ humor extror
ſus cōcurrit? q diſtractus exinanitione cāʒ exoluat. 21.
¶ Cur merētū oculi caui ſūt? q egrimōia ad ɔctionē cor
poꝝ faciat pp aīe itrorſuʒ receptū. iratoꝝ āt īpudētes ſūt
ꝛ īmodeſti pp extrorſus receptū. vbi enim nutus eſt poten
tie: illic etiā inſtrumētorū ꝛ humorum eſt momentum. 22.
¶ Cur oſſa cū ſint aridiora ꝛ validiora inter plabendū cō
fringunt: caro āt cū ībecilla ꝛ mollis ſit a terra nequaquā
afficit? q ꝗ validiora ſūt obuiātia: atqʒ rſiſtētia oppugnā
ti ex cōflictu ꝛ colliſiōe ſua īter ipſa iuicē ſubeūt afflictatio
nē: obtēpantia ꝟo ſubmittētiaqʒ atqʒ cedentia pp eſſentie
mollicie oppugnāti ac obnitēti ſe ſubmittētia: ac obtēperā
tia cōploſionē: ac colliſionē tegūt ꝛ auerſant. idē etiā hoī
bus euenit ꝛ ſtirpibus ac inanimatis corporibus. 23.
¶ Cur eunuchi lōgi ꝛ īcurui? q hūiditatis multitudinē ha
bētes ī corpe afflūt: potētie aūt ībecillitate id nō ferens car
nīū multitudo vehiculares ſubuertit particulas: q ēt in
edificijs accīt: cū gſpiā nō cū pportione fūdamētorū ma
gnitudinē cōplexus eſt: dom⁹ celeriter collabit. eodē mō ē
videre ꝛ in eunuchis. natura ſiqdē ſi eā tribuit magnitudi
nē: ſʒ aris ablatiōe abſumētis cām craſſitudinē idūxit. 24.
¶ Cur extrema nobis ī primis rhigēt? qñ tenuia: ꝛ neruo
ſa: ꝛ exiguī admodū ſāguinis ſunt: ꝛ ob hoc frigida. 25.
¶ Cur in metu: aut horrore capilli erigunt? q affect⁹ iuxta
frigiditatē habēt. atqui frigiditas cutis ſpiramēta dēſat.
pinde capillus circū aſtricta ſuperficie erigitur. 26.
¶ Cur melancolici ꝗ nāe ſunt opa cōſeruant ɔcoquētes: ꝛ
ſanguinē p venas dimittētes: aīe ꝟo nequaquā? q aduer
ſus ſapiendi inſtrumētum affectū habeant: atqʒ diſtēpera
mentum: aduerſus cerebrum inquam. 27.
¶ Cur iugens morbi facilius remediū admittūt raris? pro
pterea q crebrius fieri cōſuetū non tātopere naturā cōſter
natur: alioqui exigua quoqʒ euerſio temperamenti iugens
morbos facit: maxima autem que rara. 28.
¶ Cur febricitātes qdē magis ſitiunt: verū non fament: cū
āt meliuſcule hūt vireſqʒ reſumūt: magis qdē fament: ſed
minus ſitiūt? qñ ſitis ab exceſſu febrilis caliditatis gignit
ſicut quoſdā ſanos vinū multū ꝛ meracū bibētes ſitis cō
ſequit: ſitis. n. naſcit ex multa caliditate vt dcm̄ eſt: aut ex
multa ariditate hūida depaſcēte: velut in ieiunātib⁹: nec fa
me famēt qñ multa ī ſtōacho iacet hūiditas ex morboſis
hūoribus excitata. Cōualeſcētes aūt fament pp multam
humorū exinanitōnē a febri abſumptorū: nec ſitiunt q ip
ſorum frigeſiat corpus caliditatis febrilis abſentia. 29.
¶ Cur inter moriēdū pediculi abeunt ex eis in qbus aſſue
rant locis? q fomento ꝛ nutrimento egeant qḋ e ſangui
ne manat. id autē tum ꝛ frigeſcit ꝛ abſumitur. aliū itaqʒ
modum querentes priori ſimilem excedunt. 30.
¶ Cur iugulata aīalia pedib⁹ iugiter calcitrāt? iō inquā ma
gis plage dolore cōſternant ꝙ̄ q rapiantur. 31.
¶ Cur ī qbuſdā aīalib⁹ caude magis motant poſt ſectiones
ꝙ̄ reliquū corpus ſectuʒ? q cū carnibus ſint āguſtoꝝ ſpi
ramentorū plus nālem caliditatē cuſtodiāt: atqui cauda
mouendi ac ſentiēdi vim hʒ: quāobrē poſtꝙ̄ quieuerit ad
huc mouet: ſi mō a quoꝗ̄ poſtꝙ̄ quieuerit attingat. 32.
¶ Cur in purgatiōib⁹ cū trabes appoſite poſſunt enumera
ri ſatis purgati videri debēt? q a principio purgatorū q
dē hūores mouēs ī aluo: ac attrahēs: cerebrū euaporatio
nibus cōpleuerit: inde ſpūs ad vidēdū ac ſapiēdū accōmo
datus cū purus nō ſit trabes inequales videt: qui poſt exi
nanitionem purgatus oculo ſeſe exhibet vt vera intueat:
ꝛ iam prudenti vt recte diſcernat. 33.
¶ Cur ex purulētis ꝛ tabidis mltitudo erūpit pediculoꝝ?
qñ pus corrūpit humida: ꝛ putrefacit: ꝗ ꝟo nāe calide ſūt
hec pcreant aīalia: ſicut in luto aut ī ſtercore: vermes ꝛ in
inteſtinorū ſuperfluitatibus lumbrici pcreantur. 34.
¶ Cur magis dolem⁹ ī teſtib⁹ pcuſſi? q colei plurimū ſub ſē
ſum cadūt. ptera nā quoqʒ pudēdis ſuā pbuit voluptatē
coit⁹ cā. neruoſa. n. ps eſt. atq plima voluptas a multo gi
gnit ſenſu. teſticuli igit cognatiōe ꝛ affinitate voluptaria
affecti mlti ſenſus ipſi quoqʒ pticipes ſūt. vbi ſenſus inquā
mult⁹ ibi igēs orit voluptas: vbi porro igēs voluptas: illic
ēt ingēs dolor: maxio ſiqdē bono maximū vt plurimū op
ponit malū: ꝛ minori min⁹. Eoꝝ porro ꝗ afficiunt trinus
eſt modus. aut eni cognatione: vt cerebrū ꝛ os vētris ner
uorū cōplurimoꝝ cōcurſu. aut loci affinitate atqʒ vicinita
te: vt cor ſtō cū ab acutis lācinant hūorib⁹: ꝛ īpm cor pter
lenīēdo cardiogmō ſiue cordis lācinationē ad expulſionē
egra afferētiū faciat: aut pp ībecillitatē: ꝛ p ıceſſuʒ: veluti ī
ceſpitatiōe digiti pedis varix. accurrēte eni nā ad id qḋ do
lorē exuſcitat cū ſāguie iplet hui⁹ varicis adenes. Tertio ē
pilis vite affectio ſup funere ac morticinio nāqʒ pariter af
ficiunt: ꝛ pariter dolēt cognati ꝛ vicini. aut trāſeundo au
diētes: aut īterrogātes affectū sic aliqui admittūt ībecilli
tatis cā: eruditqʒ ita pmo quēadmodū in ſuo cuiuſqʒ fue
rit affectu: ſcdo aūt paritatis affectu. tertio ſane min⁹. 35.
¶ Cur abraſio ī obtalmia. i. oculoꝝ morbo vtilis: qñ reſpi
rās caput p ſpiramīta ſupfluitates diſtrahit ꝛ gruedinē. 36
¶ Cur ex tenebris in lucē cōfeſtiʒ trāſeuntes videre nō poſ
ſumus: ꝛ ne qdē ex lumine in tenebras? aut q tenebre cuʒ
craſſe ſint ac frigide denſent ꝛ videndi ſpūm pturbent. lu
mē porro cū lucidū ſit ꝛ cādidū: ꝛ calidū ipſum diſtrahit:
ac diſpergit: diu qdē poſt factā cōſuetudinē: ꝛ perinde ex
tremū negt intueri: aut q a ɔrio ad cōtrarium repente trāſ
lati eueſtigio ſimiliter intueri aſſueſcamus. 37.
¶ Cur in rōnis ex ptib⁹ febres ꝛ occulti morbi difficilius cu
rant: ꝛ magis piculoſi ſūt ꝙ̄ in hoībus? nēpe q nām ha
bent ꝛ ſenſibilē vim intus in corpore demerſaʒ: ꝛ non ex rō
nali aīa cōprehēſaʒ extrinſecus ſicut in hoīb⁹ hʒ. iure igit
ſenſus dolorē multū amplectit: naturāqʒ demergit cūctaſ
qʒ ipſoꝝ vires: alioq velut difficillime affecta maioribus
de cauſis magis efficiuntur ꝙ̄ ab euentis. 38.
¶ Cur īter pluendū bule ex aq̄ excitate igentē pluuiaʒ fore
indicant? qñ multa aq̄ ꝛ multa euaporatio multi ſpūs ꝛ
craſſi eſt pcreatrix: q aqua ī ſubiēs vndiqʒ ſe attollēs: ꝛ īm
mēs ſufflationē efficit: ſicut ī tibia nobis lʒ ītueri vbi ſpiri
tu ipleta ē. oē quoqʒ hūidū inter feruēdū ſpiritat. globo
ſum fit: ſi qdē globoſuʒ eſt elemētū aq̄ ſicut ꝛ cetera elemē
ta. hoc aūt demōſtrat aq̄ demiſſa ī folia: aut ex ſublimi de
lapſa q rotunde figure ſit: atq vt pars habet totaqʒ habe
bit aqua quāobrem ꝛ ſimilium partium eſt. 39.
¶ Cur nō dolet caput nobis ſectū pinde ac reliquū corp⁹?
q caro non ſit admodū muſculoſa: vt in reliq̄ corpe. 40.
¶ Cur ex morbo ſufuraceas ſquāmas ex pedibus magis
emittūt ꝙ̄ ex manibus vnde raro? qñ materia deorſū fer
tur: ꝛ pedes multo lōgius a corde abſunt: ꝛ ob hoc cū ſint
fridiores min⁹ cōcoquunt ſupfluitateſqʒ diſtrahunt. 41.
¶ Cur a tabe ꝛ ſcabie ꝛ lipitudie pxie ad eas accedētes ca
piunt. ab īntercute āt ꝛ febri ꝛ morbo q attōitos reddit: vo
cant aūt eū apoplexiā: minime? q oculus qdeʒ vtpote fa
cile paſſibilis ꝛ humidus cōtra ꝛ eregione ſpectans: vbi ra
dijs cuʒ ſpiritu exeuntes morboſi: facile paſſibili oculo mor
bum trāſmittat: tabes autem remittens per reſpirationem
aereʒ putrefactuʒ per ſam anhelitū morbū quoqʒ trāſmit

tũ ⁊ putredinẽ pulmõis:itidẽ ſcabies cũ ĩ ſuꝑficie cutis ſit ⁊ glutinoſa:ũ hẽat fluorẽ facile trãſmittit:cuteq̧ ſãi ſbuertit. alioꝝ ſãe morboꝝ aliq cutẽ ñ attigũt:qppe q itrorſũ vẽſãt au fluorẽ aliquẽ ñ ẽmittũt. ſicẽ iterc⁹ ⁊ apoplexia: aliq cũ in ſuꝑficie ſint:pp glutinatiõem ⁊ craſſitudinẽ ⁊ ariditatẽ fluorẽ nullũ ẽmittũt ſicẽ ea vitiligo q̃ leuce noiaſ: ⁊ elefantia:aliq ãt cũ int⁹ vẽſent nõ fluẽtes:peſtilẽtem ac purulẽtũ fluorẽ nõ emittũt cuiuſmodi febriũ aſſuetudines ſũt. 42.

℄ Cur nõnullis iter febres liens augenſ: aut qꝛ multũ potãt ⁊ ſufflanſ:eſt ſiqdẽ id mẽbrũ patuloꝝ ſpiramĩtoꝝ:aut cum nã imbecilles ſint fuſas excipiunt materias. 43.

℄ Cur ſenes ⁊ pueri ipẽſi⁹ iuuẽib⁹ calculos gignunt: pueri qdẽ vt pote edaces:ſenes ṽo fridi ⁊ ĩpotes:minuſq̧ ꝯcoq̃ntes redũdãtias mĩtas cogũt calculoꝝ ꝑcreatrices. 44.

℄ Cur titillatio ⁊ prurit⁹ pedis voleꝝ ſõnũ cit: qm̃ hic neruoꝝ fines exoriũſ:p q̃s mediocris mot⁹ ad ꝑcerebrũ aſcendẽs aiaz demulcet:⁊ ad requiẽ ac ſõnũ allicit:ſũt q dicant q̧ plures huc ſuꝑfluitates deſcẽdãt:qm̃ deorſuz ferunſ: ⁊ pp pedũ iugẽ motũ id accidere:porro q̧ mediocris pruritus motu ſuꝑfluitates p neruos ad cerebꝛuz aliq̃tenus remittat quibus cũ refertum fuerit ſomnũ ciat. 45.

℄ Cur lõge crebꝛiores lũares defect⁹ ſiũt ſolarib⁹: qm̃ luna qdẽ i eclipticaꝝ ꝯiũctionũ termios icidit: ⁊ ĩ coni ex vmbꝛa tre ſcꝫ̃m pp ſolis diametrũ: ⁊ p lineares ãguſtias magĩ lũa pp celerẽ curſus motũ freq̃ntiuſq̧ dcõs cãs icurrit: ſol eni dũtaxat ſb eclipticis ꝯiũctiõib⁹ obũbꝛaſ lũe obice: ⁊ ipſ tñq̧ lũa occultãte:at cũ ſole ſit magnitudie mioꝛ totũ ſolis globũ obtegere nõ pt:id ſane ipſa frequẽti⁹ patiſ. Quatiunt demũ es ⁊ ferũ hoies demonas fugãtes:qm̃ p id tps celi luminaria influẽtias in terrã nõ demittũt bonũ afferẽtes: ⁊ pernicioſos demones a nobis arcentes. 46.

℄ Cur ſeptimeſtres ĩfãtes viuũt:octimeſtres ṽo neq̃q̃: q̧ ſeptẽ nũs pfect⁹ ſit:vt teſtaſ pythagoꝛas: ⁊ arithmetici: ⁊ muſici:octo ãt ipfect⁹:quẽadmodũ ne qdẽ mõſtruoſi pt⁹ diu viuũt:qñqdẽ eoꝝ oꝛt⁹ ex nãe ꝓuidẽtia ñ ſit:ſꝫ ipſci ſint pp redũdãtiã: ac mãe fluctuatiõeꝫ ĩ aliã formã ꝯfici.nihil ſiqdẽ ipſcm̃:aut tpe:aut iformatiõe:aut oꝛtu a nã ꝑcreaſ.ideo ne qdẽ diuturni ẽ:edũſ ãt ſeptimeſtres ob validiſſimã viꝫ ĩ vulua iformatricẽ:vtilẽ atq̧ moderatũ ſãguinẽ cõperiẽtẽ fetũ celeri⁹ explicãtẽ:q ṽo octimeſtres ꝯ̃rio. q̧ pfect⁹ ſeptẽ ⁊ decẽ a nã ſit nũs:vel ex eo liquet:q̧ ſeptẽ ſiderib⁹ inferiorẽ mũdũ ds adminiſtret:ſeptimeſtres infantes dẽtire cõperti ſunt ſeptẽnes imutãt:bis ſeptẽnes pubeſcũt.ter ſeptẽnes viri euadũt:necnõ morbi ſeptenariĩ numeri ꝓpoꝛtiõe adiudicanſ.indẽ luna ſeptenario numero figuraſ: ſeptimanis mẽſis quoq̧ cõformaſ. Septẽ ẽt ſunt vocales.

Gloſa. Apud grecos non apud latinos.

Similiter decẽ numerus iuxta ariſtotelem atq̧ phos: que ſunt in oꝛtu ⁊ interitu cõprehẽdit.ẽt ois numerus a decem p circuitũ gigniſ. naꝫ vndeciꝫ ⁊ duodeciꝫ ac deinceps ĩ decem nũeri ꝓncipiũ reflectunſ:oĩſq̧ infinito tenus vt numerus a nobis cõprehẽdi põt ita hꝛtuꝫ quoq̧ iuſtiſſimi viri dexteras ꝓbebãt in tutela rei decẽ numerũ ꝑmittentes.nã res ſuis nũc hominũ litteris confirmantur. 47.

℄ Cur porrectũ in vtrãq̧ manũ ouũ valde cõpreſſum non frãgiſ:ſin aũt ĩ obliquũ vertaſ colliditſ: qm̃ ſolis conuerſis mucronibus manuũ volis adhereſcit ⁊ ſua in pte breuiſſima cõprimiſ:cõuerſum ṽo in obliquũ ⁊ proꝛſus eius toto cõpreſſo coꝛtice colliſioni obnoxiũ facile redditur. 48.

℄ Cur aurib⁹ ſonãtib⁹ nã dictãte oẽs imiſſo digito ſuccurrimus:plurimũ ſpiramẽtũ mouẽtes: q̧ audiẽdi diducto ſpiramẽto diſtrahaſ q in ipſo fuit ſpũs:q ſonituꝫ faciebat:ſꝫ aliquatenus a valido etiã motu attenuatus egeriſ. 49.

℄ Cur ſilueſtres ſtirpes admodũ frõdoſe ⁊ valide ſunt: q̧ ex ipſa vi nãli gignanſ atq̧ cõſumenſ:nõ ãt arte aut agricolatiõe: ⁊ ne qdẽ aq̃ multitudine:aut hũoris vbertate puheſcũt: ⁊ coaleſcũt ꝓut domeſtice q̃s aliqs editas eſſe nat:aut veluti quidã aiunt: q̧ ſilueſtriũ quidẽ terra perinde ac mater eſt:domeſticarũ vero nouerca. 50.

℄ Cur femis i veſica calculi ſero gignũſ: q̧ veſice collũ magis ãpliũ marib⁹ habeãt:vt migẽdo eiĩciãt qd̃ ſuꝑfluũ ſit. 51

℄ Cur muſculoꝝ obliq̃ ſectiões medicatu difficiliores ⁊ rectis ſũt iformiores: q̧ iñes q̃s villos vocant:neruoſe multe ſecenſ:ſiqdẽ nã neruũ oiſariã in multos extẽdens villos in rectos atteruit:ita carnẽ ſicut ſubtegmẽ ſtamini: ⁊ muſculũ aiali figura fecit cõſimilẽ ipmq̧ porro in vnũ cogẽdo fecit reciproců et coꝛrũdẽtem neruũ noiatum tenontaꝫ quẽ ad terminũ ꝑcreauit iuxta articulos mouẽtiũ pticularũ:ſꝫ qm̃ nõ poterat molle duro ſtatiꝫ ac ſine medio copulari:qñqdẽ ꝯ̃ria ſũt:p oſſa ac medulas ꝓgẽuit neruoſã quãdaꝫ pticulã:q̃ cõiũctio nũcupaſ:in q̃ tenõtis finẽ cõuixit.vñ a cõtigẽdo ſyndeſmos .i. ꝯiũctio ẽ appellata. vbi ãt opus erat ingentẽ ⁊ validã trahere pticulã:velut crus illic teretẽ ac globoſuꝫ affixit muſculũ:quo vim ad mouendũ multã ipſe admitteret:vbi ṽo exiguã ⁊ ĩbecillem:vt palpebꝛaꝫ:aut epiglotida illic muſculũ q̃ſi cartilagineſuꝫ cõparauit:qd̃ vi mouendi multa nõ egeat: ⁊ pinde iuxta ꝓpoꝛtionẽ mobili particule muſculus quoq̧ gignitur. 52.

℄ Cur aliq faſcinãt ⁊ ꝑſerti pueros: q̧ multo facillime excipiãt affcm̃: ⁊ nature cõuerſionẽ:id ṽo eſt hmõi ſcm̃:qdaꝫ ex multa aie vitioſitate nãꝫ hñtes bonos inſectari imẽſa vitioſitatis iuidia:ita icitanſ vt virulẽt⁹ aliqs: ac tabefaciẽs radi⁹ ab ipſoꝝ pupilla erũpat:q ſi ex oculis cuiquã aliqd iuidẽtis in quẽq̃ exierit ei⁹ aiaꝫ:ac nãm in malũ tẽperamẽtũ ſubuertit. ⁊ hũoꝛes in putredinẽ: ⁊ in morbũ adducit eorum coꝛpoꝛa:inde ẽt multi purgati cuſtodiunſ: ⁊ deuitãt morticina inſpicere:videndi ſiqdem radiĩ ad morticina abeuntes per refractionẽ referunt inquinationẽ quandaꝫ ob oculos ad animam ac naturam.pueri igitur q̧ facilis ſint nature ad afficiendum ſtatim capiuntur. 53.

℄ Cur aliqb⁹ valde tuſſiẽtib⁹: aut vomẽtib⁹ lumina in ſtellarũ facie pꝛe oculis eoꝝ elucẽt:qm̃ valida intus colliſio pectoꝛis: ⁊ ſtõi hũida ſurſũ verſus ꝑtrudit cũ ſpũtib⁹:q̃ p oculos trãſeuntia videndi ꝑturbãt ſpm̃: q extroꝛſus reſpſa reddit imaginẽ:qd̃ ſi late euapoꝛatio diffundaſ longe videntur:ſin rubidũ ĩ auri modũ fulgẽtia:q̧ ſi a pituita fumoſum ꝓſus albicantiũ figura ⁊ coloꝛe apparẽtia videt. Ceteruꝫ in freneticis:ex ipſo cerebꝛo inuidẽdi ſpm̃ vapoꝛes penetrant:qui ſuffuſione inflãmati eadeꝫ intuentur. 54.

℄ Cur aq̃ potoꝛes viſu ſũt acutioꝛes: qm̃ multũ vinũ ſpiritalib⁹ fumis vidẽdi ſpm̃ pturbet.idẽ i ceteris euẽit ſẽſib⁹. 55.

℄ Cur q ceſiis oculis ſũt i lippitudinib⁹ magis dolẽt:nec ferre obſtipatiõeꝫ pñt: qm̃ cruſtalinoſuꝫ hũdũ: ⁊ oculoꝝ hũectatões foꝛas erũpũt: ⁊ ob facilẽ affectũ ẽt lõge magis ſub ſenſuꝫ cadũt at q nigris ſũt ocul ob ꝯ̃riũ min⁹ ſentiũt. 56.

℄ Cur q vtcũq̧ vomũt vtplꝫ pituitã exhauriũt: q impẽſi⁹ bilẽ:deide ẽt ſanguinẽ: q̧ valida vẽtes cõuulſione q̃ int⁹ pẽit⁹ iſederũt exhauriũt.pituita certe cũ craſſa ſit iformis eſt: ⁊ exigua irritatio ipaꝫ ad vomitũ mouet:ſi aũt bile redũdauerit vẽtris amplitudie celeri⁹ pituita exauriſ. naꝫ q ĩ venis ſũt ſucci hmõi i purgatõib⁹ hẽc faciũt exinanitionẽ. nã ſiqdẽ ipa ꝓuidẽs qd̃ in pnicioſis hũoꝛib⁹ purgatiõe coꝛpus ĩdigeret:venaꝝ termios in alui latitudinẽ demitti abſoluiq̧ voluit:veluti in vuluã euapoꝛãtẽ purgatiõem: ⁊ in podicẽ ⁊ naſuꝫ p eã q ex morbis naſciſ hauſtũ oꝛa ꝓnaliter deſeruiẽtia claudit in oẽ tpe trãſiſp quoad opportunitas aduocarit.in acutoꝝ igiſ febꝛiũ occupatiõe a vi expulſoria ſpõte diducta mouẽt in magnas venas ⁊ arterias hũorẽ imittẽtia:aut p vẽtrẽ:aut p ꝑcerebꝛitis autẽ purgatoriis vi redãplificata purgatoꝛio ad trahẽdũ cedũt.naꝫ cuꝫ in ipſo pip qdeꝫ calm ſit ⁊ ſcamõia: ⁊ ſi qd fere tale: qd̃ nã calm ſit meat⁹ apuit:ac ſiqd aliud ſpẽ calm eſt in ipſo ſpe

ciatim

ciatim: ꝛ nãlr vnũqdqꝫ demũ trahit ſuccũ ſuũ vt iã dictũ.
ſanguis ãt vtpote ipſiꝰ nãe ſuꝰ ab ipſa nõ retetꝰ p vim attra
ctiua poſtremo exhauriť in extremis purgatõibꝰ. 57.

℄ Cur ſarcinas mutuo onerofe in ſiniſtris ferimus cũ ſint
dextris ſbecilliores? ꝙ magis dextra vtpote validiora ſi/
niſtris ſuccurrũt: ꝛ aliquatenus onus leuãt pariter aggra
uata: at leue vtpote imbecilla id facere non pñt. 58.

℄ Cur ſiphone ſugẽtes vinũ aut aliõ qduis hũidũ euoca
mus? ꝙ inqꝫ nõ labiorꝫ ſuctꝰ hũidũ euocet: ſꝫ inanis vis: ſi
pbõis .n. ſpiramtũ aere tenuiũ pauũ corpe ibutũ ſunt: ꝛ qm̃
ipoſſe corpa duo eẽ ſil eodẽ tpe ꝛ eodẽ mõ hũorẽ inqꝫ ꝛ ſpi
ritũ: ꝛ neqdẽ locꝰ ꝛ regio vlla ꝛ corꝰ ianis. ois ſiqdẽ regio
aut ſolidũ hbt aut hũidũ: aut flatũ: neċe fuit p ſuctũ aerẽ
a ſiphõe euocatũ ꝯſeq hũorẽ ianis minutatione. Ꝭ idẽ ſcito
igiť ſcañ ꝛ i fiſtula: inuecta ſiqdẽ i ipã ſanis cũ ſpũ pariter
educit atqꝫ ita poro ianis minutatiõe vna hũor euocať: idẽ
patiũť obtorta vaſa q̃ medicalia dñr: necnõ cucurbitule
Ꝭ attrahit mõ. nã iectꝰ ignis diffũdit q i ipo ẽ aerẽ: cũ atte
nuãs: ꝛ ide exhaurit: atqꝫ ita poſtea iecta corpi: ꝛ igne ex/
tincto: ꝛ inani loco pmanẽte ſanguinẽ hãc attrahẽ neċe eſt
inanis minutatiõe: ꝛ oino cũcta attrahẽtia Ꝭ eodẽ pacto ſe
ſuggerũt: neqꝫ ẽ ꝙ calor ipe attractor ſit neqꝫ oris ſuctꝰ ve
lut fiſtula demrat ob neutrꝫ horꝫ dicens vt thapſie ebu/
ſus: ꝛ a valido ibecillum: ac ꝓprietate vt a magnete ferrũ
ꝛ ſanguis ab articulis. Gloſa.

℄ Horꝫ vaſorꝫ meminit ẽt heron de ſpiritalibus. 59.

℄ Cur nãles qdẽ potẽtie nobis cognate ſũt: aiales aũt acq/
ſitice? ꝙ nãles qdẽ appetitiua inqꝫ retẽtiua: diſtributiua:
ꝛ expulſiua: ꝛ ad ipã vitã viuẽdũ reſpiciũt qõ necũ ẽ hñ
tes: q̃ ãt aiales: ꝛ ſub ſenſũ cadẽtes ꝛ motrices ad bñ viuẽ
dũ ſũt accõmodate: nec earꝫ vlla nõ nutricẽdo mẽbrꝫ ad/
ducit corruptionẽ: ſꝫ nõ mouẽdo: aut ñ vidẽdo: aut nõ au
diẽdo neutiqꝫ: mortẽ tñ parit: i pectore naqꝫ pp ſuffocatio
nis iminẽtiã ppetuo motꝰ influxu ſuſcitať vt ei ſolenniſſe vi/
deať. at nãles poꝰ hũc tenorẽ hñt ꝛ nũm hac de cã: cũ .n. nu
tricatio ꝛ ſanguis fridus ſit nõ ſuit poſe ipꝫ nutrite adhe/
rere ptiˡᵉ: opoꝛtuit igiť viꝫ eẽ rurſus appetẽtẽ: qm̃ oẽ alte/
ratũ ꝛ trãſmutatũ corpꝰ Ꝭ diu patiť ab alterãte ꝛ faciente:
idqꝫ nõ abſqꝫ tpe neċe fieri 2ᵃᵐ viꝫ retẽtiuã ad ſuppetẽdũ
alteratiõi ſanguinis: ꝛ qꝫdiu ſatis ſit reliq̃ ẽ 3ᵃ alteratiua:
qñqdẽ ꝯcoquẽs alteratiua ẽ vtilẽ ſanguinẽ ptiˡᵉ accõmo/
dat: ſi ita fors tulerit neruo: inutilẽ ãt relinqt: q remanẽs nõ
mõ iter retegit: ꝛ ſpiramẽta future 2ᵉ attractiõis ſãguis ad
nutrimẽtũ: ſꝫ pmanẽdo itabeſcit: non dubiũ igiť qn necio
q̃rta qdẽ ſcã ſit vis expulſiua q̃ p icertã ſpiratiõnẽ: ꝛ ſenſi/
bilitatẽ: qꝫqꝫ p ſudores ſupfluũ expellat. Hic igiť ẽ tenor ꝛ
nũs nãliũ põrtũ. Noſce aũt expedit vt i nõnullis qdẽ ptibꝰ
ſunt: q̃ viꝫ eq̃lẽ hñt: vt i neruo ꝛ vena: ꝛ oſſe in qbꝰ pticulis
actio peculiaris tñ erit: ꝛ in qbuſdã ita vna ẽ educta vt nõ
vna duitaxat ꝓpria ſit actio: ſꝫ ẽt cõis inuecta toti corpi: vt
i aluo ꝛ iecore magi diſtributiua extẽdiť vis ꝛ actio in liene: ꝛ
ſtõ: ꝛ fellis veſica: ꝛ renibꝰ pcipua ẽ appetitiua: i ceteris ãt
vt i veſica expſſiua eminet: i vulua ãt retẽtiua: diſtãť itidẽ
ꝛ i qnqꝫ ſenſibꝰ aialia q̃dã aliis: q̃dã aliis excellũt: vt i cane
qõ vis odora: i aqla oculorꝫ acies acuta: i eo ãt q ꝓtegeu/
ſics appellať: idcoiqꝫ aiali: guſtꝰ ſagacitas: i ſpetibꝰ põro
ꝛ qbuſdã auibꝰ tactꝰ ſolertia: i ape võ auditꝰ pſtat ſẽſus. 60

℄ Cur qnqꝫ duntaxat ſunt ſẽſus: ꝛ non pleˢ aut pauciores?
ꝙ ad nãꝫ ꝛ nũm eorꝫ q̃ ſub ſenſuꝫ cadũt ſũt ſentiẽdi iſtrẽa:
tactus ſiqdẽ expiť aſpa ꝛ leuia: ꝛ dura ꝛ mollia: que i ſoli/
dis ſunt q̃litates. guſtꝰ dulce ꝛ amarũ ac ſalſũ: ꝛ id genus
alia q̃ in hũidis ſunt ꝛ ſiccis. olfactꝰ qõ male qõqꝫ bñ olet
q̃ in euaporatõibꝰ iueniunť. auditꝰ ſonitũ ꝛ fragorꝫ ẽ ex
plorator: q̃ circa aeris dſanť colliſionẽ. viſus colores diiu/
dicat q in tenuiſſimo ꝛ etheris lucido ſpũ ſũt collocati: ſo
lidũ ſiqdẽ eſſuſũ hũidũ efficiť: humidũ porro vapor: va/
por autẽ aer: aer võ ether ꝛ tenuis ſpũs. pinde ac cathena
q̃dã eſt ꝛ ſeries q a terra celo tenꝰ adoleuit: differunt plane
aer ꝛ ſpũs motu ꝛ tenuitate: ſiqdẽ ſpũs aer ẽ motꝰ ſicut in
vẽtis eſt videri: motꝰ porro necũ ẽt tenuatur. 61.

℄ Cur in oſſis corruptiõe adiacẽs caro iueniť ſqualida ſeq
turioſa: liuida? qm̃ corruptio oriť a mẽbris diſtẽperãtia: di
ſtẽperãtia porro corrũpit: ꝛ vim diſtributiuã offendit: ipſa
igiť nequit legitimã ꝛ ſolidã gignere ac rubicũdaꝫ carnẽ:
ſiqdẽ ſanguis a natura nõ trãſmutatur. 62.

℄ Cur columna vel aliõ põdus i aqꝫ ꝓiectũ ſũmergiť: in aſſe/
res aũt qd vis ꝓiectũ neqꝫ: vt in nauigiũ? Dõm ꝙ mari/
mã viꝫ hñs aer ob leuitatẽ: ſubiciſqꝫ aſſerꝫ ſpiramẽta ina/
tare has facit vtcunqꝫ onꝰ hẽant ipoſitũ. columna naqꝫ aut
ferꝫ cũ obſtipata hẽat ſpiramẽta: ꝛ ob Ꝭ qddã graue ſit:
nõ inatat: qm̃ ſpm̃ nõ admittit: ita .n. ꝛ in mari demerſi ob
Ꝭ certe ſũmerguť: deide poſt aliquot dies inatãt. inter pu/
treſcẽdũ .n. corpus ex eo ſpũs gñatur: q ſpiramẽta replẽs:
ꝛ pulmonis brãchia leue ad inatãdũ corpus efficit: unde ẽt
fertũ quẽdã apõ mare ſicantũ idipꝫ cogñſcẽtẽ. atqꝫ cede fa
cta ceſorꝫ pulmonẽ õ ſecuiſſe atqꝫ excepiſſe: deĩde i aqꝫ ꝓie
ciſſe: ne mõticuus poſſet inatare: ꝛ ob Ꝭ diu latuiſſe: illeſa
qꝫ oua i aqꝫ ꝓiecta ſũmergiť: q̃ ãt illiſa ꝛ excuſſa inatãt:
qꝫqꝫ i ipis ſũt hũida i aqꝫ diſpſa: ꝙ putreſcã: ꝙ aq̃ſa: ꝙ ſpu
moſa ſpiritibuſqꝫ refertiſſima euaſerit ꝑiter inatãt. 63.

℄ Cur in ethicis añqꝫ aſſumať cibꝰ aliquãtulũ aq̃ medici p
bent? quo ſolida mẽbra exiccata hũectenť: ꝛ ad cibi ſolidi
excipiendã nãm fiãt idonea: ita .n. ꝛ edificãtes aqua murũ
cõſpergunt: atqꝫ ita calcem madefaciunt. 64.

℄ Cur in ardẽtibus febribꝰ q piodicos .i. cõprhẽſiꝫ ꝛ in cir
culũ egrotãt exhorrẽt? ꝙ patentibꝰ ſpiramentis calor ex/
trorſus expiret: dẽſatis aũt introrſus itrocludatur excedẽte:
igiť extrorſuꝫ q in nobis ẽ calore frigꝰ exoriť: atq correptis
p frigꝰ corporibꝰ horrores exoriunť atqꝫ cõſiſtũt. 65.

℄ Cur frigus infeſtũ eſt oſſibus: dentibus: neruis? ꝙ terre/
ſtris concretionis ſint hec oia. atqui frigidũ terreſtre ẽ. fri/
gefacta igiť diſtẽperamentũ ſubeũt atqꝫ leduť. 66.

℄ Cur in cũctis trãſmutatis genitũ deterget gignẽtis ꝛ di/
ſtribuẽtis colorẽ? ꝙ trãſmutãtes ſunt potẽtie nãles q̃s nã
ꝓcalluit inhitare ſolidis vt in ſolidis ſint particulis: in ner
uis inqꝫ: ꝛ oſſibus: ꝛ venis: ꝛ omẽtis: ꝛ arterꝫs neqꝫ in hu/
moribus: neqꝫ i ſpiritibꝰ: vtpote fluidis ꝛ iſirmis: ꝛ ꝓcliui
ter vires depromẽtibꝰ. nã cũ oẽ corpꝰ ex his tribꝰ ꝯſtet: ſoli/
da certe coloris albi ſunt nõ immunia. igiť i vrina ꝯcoctio al
ba ẽ: ꝛ pus: ꝛ lac: ꝛ ſemẽ: ꝛ mucus: lippitudineſqꝫ ꝛ lacteũ
in aluo nutrimẽtũ ꝛ id genꝰ alia: ſanguis aũt ruber: cũ qõ
ipm gignit iecur ſit rubrꝫ. ſane genitorꝫ q̃daꝫ oino ꝯ nãm
ſunt vt calculus: ꝛ lũbrici: ꝛ õmes ꝛ podagrarꝫ ſpiramẽta
ꝛ ex pituita ſalſa ipetigines ꝛ vitiligines q̃ leuce dñr: ꝛ ſilia:
ex corrupto aũt ſucco ortũ hñtia ea oino ſm nãm ſunt: vt
ſemẽ: ꝛ lac: ꝛ ſanguis: ꝛ fetꝰ: ꝛ caro: ꝛ hꝫ q̃ a nã ꝓcreantur
germina legitima: q̃dã porro media inter ea ſunt q̃ a nã:
ꝛ q̃ ꝯ nãm ſunt: q̃ nãe ꝯcoquẽtis ſupfluitates dici pñt. ſpu/
tũ inqꝫ ꝛ ſtercꝰ ꝛ vrina: ꝛ lachryme ꝛ collecta in auribꝰ ſor
des: ꝛ lippitudines: ꝛ ſilia. egregia võ tẽperamẽta nãles po
tẽtias gignit ꝛ aiales vt qdã putãt: aut ipſarũ vt verꝰ eſt
ſunt inſtrã: ad inſtrũ ſiqdẽ adeptionez vis ẽt ſe exercet: ita
enim ꝛ neruis in cithara: aut vocibꝰ in tibiis ex amuſim di/
geſtis optime ſe artifex exercebit. male autez digeſtis nõ ex
ſnia ſe exercebit vbi ipſe qdẽ nihil patiať: potẽtia võ artem
hñs ꝯſeruatã: ꝛ nõ vtiqꝫ actu: ita igiť ẽt cerebro ſi ita ꝯtige
rit eo p diſtẽperamẽtũ ſubuerſo aĩa rõnalis nihil ſe exerce
bit: per ſeſe aũt imota manet potẽtia: vtcũqꝫ ſit in actione
pp id qõ imortale in ipſa eſt. Cõtinuo ergo tẽperamẽto in
ſignita. quã hꝫ vi ad actũ recte depromit: actiões ãt opus
ipꝫ atqꝫ affectũ: veluti calm̃ ꝛ hũidũ tẽperamentũ iecoris
viꝫ ſanguinariã ꝓcreat: aut vtputãt aliq cuſtodit: ſangui/

naria vero vis ſanguis copiã gignit: ſanguis ãt copia effectũ ipſũ ſanguinẽ oñdit: poſſe aũt p reſolutionẽ ⁊ impedimẽtũ dicere ſi fuerit ſanguis ↄſeruat̃ ſanguis copia: ſinaũt quoq̃ hec ſit vis ſanguinaria: q̃ ſi ipſa cõſeruat̃: nõ dubiũ qn ẽt tecoris tẽperamẽtũ qð ſi bonũ tẽperamentũ conſeruat̃: tẽperamẽtũ quoq̃ elementariũ ſuppetet. 67.

¶ Cur acetũ in vuluã immiſſũ infeſtũ ẽ? q̃ ſit maxie ſub ſenſũ cadẽs vulua ob incẽſã i ſemine excipiẽdo voluptatẽ: ⁊ q̃ eſt admodũ neruoſa: ⁊ q̃ imoderate ad feturã inhiat. acetũ igit̃ acore ipſã lancinãs ⁊ carpens offendit: queadmodũ ⁊ thoracẽ cũ omẽtoſus ⁊ muſculoſus ſit: qdã aũt aiũt p quãdã ↄ̃riã paſſionẽ infeſtũ ẽẽ: enarrãtes vtpote medicãtẽ aliqñ pariendi locum tegere mulierẽ mercedis grã acetũ cũ alia aliq̃ ſpẽ iſtillãtẽ: ob h̃ hũit puerpiũ ↄuulſũ ⁊ valõ dolẽs: diſſimulãs aũt id qð ẽ curare iſtillauit q̃dã rurſus illi loco: ⁊ ipſã habuit ↄualeſcẽtẽ: ⁊ id furatrix faciẽs cã ſ̃buit ipietatis i poſtremis ſuffocatiõib⁹: qdã aliq̃ bñ olentia deprõmũt vulue: alia vero putẽtia naſo ipſã aiatã ẽẽ rati vt grauiter qdẽ olẽtia fugiat: ad bñ olentia vo pcurrat: ⁊ pinde ſe ad ſuũ locũ recipe. At mihi poti⁹ vĩr bñ olẽtia cũ tenuiũ ſint ptiũ po⁹ ⁊ calẽ ſecare ⁊ diſtrahere glutinoſũ et⁹ humorẽ q eſt in vulua morboſi: grauiter aũt olẽtia q̃ppe q̃ craſſarũ ſũt ptiũ po⁹ ſpiramẽta obtegere: nec ipſam ſinere vt excurrat. cetep̃ comitiali morbo laborãtib⁹ plapſũ gignunt grauiter olentia velut pẽne cõbuſte lapis gagates: bitumẽ: cornu ⁊ oĩno lane ſuffimẽta: picata cruſta: lapis thracias aq̃ qdẽ excuſt⁹: oleo ãt extictus. delata .n. p nares ptiũ craſſitudo euaporãs craſſũ reddit ⁊ cõpeſcit aĩalẽ ſpiritũ iã craſſitudinẽ ⁊ fritatẽ pcipiẽtẽ ineptũq̃ ad agẽdũ aĩe ſpm̃ aĩalẽ efficit. corp⁹ igit̃ ab aĩa non euectũ itaq̃ honere preſſum atq̃ cõuictum procidit atq̃ procũbit. 68.

¶ Cur q̃litate ↄ̃ria eãdẽ faciũt paſſionẽ? pariter nãq̃ frigiditas ⁊ caliditas rigorẽ exuſcitãt id plane ob aliam atq̃ aliã cãm: ac affectionẽ fit. ſiqdẽ a flaua bile rigor: q̃ppe que acris eſt: a q̃ lancinata ⁊ cõpuncta mẽbra ad egreſſionẽ ſuſcitant̃: qð cũ ppetuo ſcm̃ ẽ: vt hec qdẽ fluitet ⁊ pũgat. hec vo ſuſcitent̃ p ſucceſſũ gignit̃ rigor: q fit ab imoderato q̃q̃ algore extrarie nãe mẽbrop̃ trãſmutatiõe: ⁊ ↄtinue iſurgẽtiũ ad egrediẽdũ: qð .n. moderatũ id mẽbrop̃ nature amicum eſt: imoderatũ porro alienũ atq̃ pniciosũ: inde ⁊ in frigido licet intueri: oritur aũt p̃ frigus: deinde horror cõſequitur: exinde qð adhuc maius eſt rigor. 69.

¶ Cur vinũ cũ pane in febre ⁊ in debilitate exhibemus: nec tñ vini caliditate febrẽ exacuim⁹? qm̃ p̃ qdẽ paucũ p̃bem⁹ ⁊ exile: vt eger mediocri calĩ⁹ ſucceſſus ↄfeſtĩ p oĩa membra reficiat̃ accedẽte panis põ: ac ita mẽbra nutricãs ipſorũ vires exacuit ad morboſi ſucci ↄcoctionẽ. Itẽ vinũ q̃q̃ nutriẽs roborat. Lʒ ſane tibi iſpicere hec duo pre oib⁹ nutrimẽtis ppҏietatẽ q̃ſdã ad nutricationẽ ⁊ mẽbrop̃ robur moderate tradita hr̃e: ſic ⁊ lõge diui⁹ q̃dã excellẽtiſſimus Homer⁹ aſtipulat̃ iqẽs. Et cib⁹ ⁊ vinũ vires roburq̃ miniſtrãt. Cõparauit ãt cibũ vino q̃ ſolus abſq̃ vino poſſit nutricare. Vinũ ãt ſolũ abſq̃ pane nutricare nõ põt: qð ſi culpa aliq̃ obuenerit põt hoc mẽdoſa mẽbra corrigere: ⁊ hec duo odoris ſui q̃litate ſucta pñt roborare tranſmiſſi p naſũ: ⁊ ſtõacũ: ⁊ pulmonẽ: ⁊ oĩno p mẽbra. ſilr ẽt pomũ q̃litate ſua icorporea roborat. mãſum vo ⁊ panis: vt eẽntia ⁊ q̃litate. acetũ porro ⁊ puleiũ deficiẽtẽ inſtaurãt animũ: id ppterea q̃ ſucci q in eõ eſt q̃litatẽ ſecent. olfacta id facit ac roborat acetũ: ⁊ vitiũ pãpinũ: ⁊ myrt⁹: ⁊ roſe: ⁊ hõ alia i febrib⁹ olfactu ſucta mẽtẽ q̃ʒ pñt aiare atq̃ iſtaurare. 70.

¶ Cur oleũ nulli humori ãmiſcet̃? q̃ cũ ſit glutinoſum: ⁊ craſſarũ ptiũ: ⁊ ↄcretũ: in tenueſq̃ ptes minime ſectile ſicut cetera humida alteri hũido nõ cedit in pfundendo: ac cũ aliis remiſcẽdo. ſane q̃ ſibi adhereſcit p tẽperamentũ coacũ velut eop̃ q̃li⁹ pmas vbiq̃ hñtia iterceptas q̃li⁹ ⁊ alias ↄcreatas: q̃ rurſus poſſint a nã ſepari ⁊ ↄſtrari: miſſum ãt ⁊ otycratõ nãm qdẽ imitãt̃: q̃ ſeſu qdẽ p tpamẽtũ ẽẽ exiſtiata ſũt: ſʒ re ipſa nõ ſũt: ⁊ q̃ʒtũ ad nãm attinet i tẽpe rie ſubalr ſũt: queadmodũ ẽtra alia p appõnẽ vt hydroleõ: alia p mixtionẽ vt ordea frumẽtis: alia miſcet̃ p ferruminationẽ vt lapis lapidi: alia p aſtrictõeʒ ⁊ ſili⁹ vt ſãguis carni: aut medulla oſſi: alia p anfractũ: ac ↄmiſſurã: vt lignũ ligno p anfract⁹ q̃ſdã medios reuiciũt̃: alia p deuictionem iter ſe atq̃ cõplexũ vt circ⁹ circo alliget̃: i reb⁹ ãt aĩati veluti luctãtib⁹. at mõ hop̃ nullo corpi aĩa ↄmiſcet̃ pp mlta q̃ adduceret̃ abſurda. Verũenĩuero poti⁹ p accõmodationẽ adheret corpi aĩa: medio q̃dã qð ãbop̃ nãe aliq̃ten⁹ capax ẽ: ⁊ amicabilr creatũ: ⁊ ſapiẽter editũ: id vtrũq̃ ammiſcet corpi icorpatũ: imortale corruptibili: pup̃ ipuro: diuinũ terreno: ſic rõ nobis dictat: atq̃ demrãt. in iecore .n. cõcocto ſanguie: ac trãſmutato ab ea q̃ ibidẽ ẽ moderata caliditate ⁊ hu. vaporoſus ſpũs pcreat̃: q p cauã venã penetrãs cũ ſanguie ad cor: ⁊ ipẽſius caleſcẽs, ⁊ attenuat⁹ aeroſus euadit: ⁊ rurſus p carotidas arterias remiſſus ad cerebri acceſſum nãe pudentia: ibidẽq̃ ppҏietate q̃dã nãli ſub cerebri fritate iſtitut⁹ imoderatũ feruorẽ eĩciẽs: etheri ſimillim⁹ ſpũs euadit: q aĩe ad actionẽ ẽ inſtrm̃: queadmodũ ſeruus equ⁹ ſub freno rect⁹ atq̃ moderat⁹: ita ⁊ is freno correct⁹ ab ineffabili vi q̃dã nãe. Interea loci aer q̃q̃ p reſpirationẽ ſubiẽs in corde tenuat⁹ ⁊ p arterias ad cerebrũ penetrãs nutrimẽtũ ↄſtituit̃ etherei ⁊ aĩalis ſpũs: qð ſi corpus ẽ: corp⁹ ẽt accolit. ſinaũt tenuiſſim⁹: ⁊ putilatiſſim⁹ ⁊ maxie pſpicu⁹ amat certe ipm̃ aĩa rõalis corp⁹ qdẽ vtcũq̃ q̃q̃d id ẽ icorpeum ⁊ vinculũ medio iteriectũ iter extremas eẽntiã hñtia ↄ̃ria: hic ſpũs recte qdẽ reſidens cũcta aĩe ſuggerit p rõnẽ admiſtrãda: q ſi imoderate incalgeſcat ⁊ ↄcreſcat craſſeſcatq̃: ⁊ ad firmã aĩe actionẽ minime fiat idone⁹: ſertiores ⁊ lãguidiores mittit effect⁹. Cũ aũt imoderatiſſime inalguit: graſſiuſq̃ fact⁹ eſt ⁊ iã oĩno corp⁹. hãc pp eẽntie ieptitudinẽ in interitũ ducit: ſic i lethargis: ⁊ attõitis: ⁊ in fridop̃ venẽop̃ potiõe: ſʒ rurſus cũ imoderate icaluit: ⁊ p̃ter decop̃ cõmouet̃: aĩam ad imoderatius aliqd pagẽdũ adigit iux̃ aĩe in delirijs actões: q̃ ſi adhuc i eo excedat: ac mltiplicet̃: aĩaʒ q̃q̃ abolebit pp id qð nõ adſit vtrũq̃ deuiciẽs. Vep̃ ⁊ aliũ dei ſpeculemur effectũ. nã cũ hãc a corpe celeſti ⁊ diuino miſſã: terreno corpi oportuerit icludẽ: opificiũ ⁊ corpis colorẽ: ac figurã q̃ ad ipſaʒ ⁊ faceret ſapiẽtiſſime cõmẽt⁹ eſt: q̃ſiqdẽ caput ipm̃ globoſum ↄſtrũ pinde atq̃ puſillũ qðdã celũ: cerebrũ aũt plucidũ ſplẽdidũ conſtruxit: ſpiramẽta ei ſeptẽ tribuit: in aſtrop̃ errãtium nũm ↄfingẽs: necnõ vniuerſum corp⁹ voluit excellere ⁊ in toto corpore eminere: ac ipſum cõtinere ſicut celũ circunquaq̃ cuncta cõprehendit que oriunt̃: queq̃ intereunt. 71.

¶ Cur aĩaliũ alia qdẽ pl̃a: alia vo pauciora pariũt? q̃cũq̃ inq̃ nã breui tpe ↄprehendit: ea multiplicis feture pducit ſetũ multitudie exigui tpis feturã reſarciens. Cuiuſmodi ſunt porci ⁊ canes: galline: piſces. q̃cũq̃ lõgeua ſũt eadẽ porro exigue feture. ſatis .n. hñt nã ipſius fetuũ cũ raritate cõmutare: cuiuſmodi eſt elephas: ſerpẽs: cornix: q̃ vo: diuturnitate media ſũt: eadẽ feture ẽt ſunt mediocris. Iuxta quoq̃ ſilitudinẽ aĩaliũ a terra ſũt pgenita. Cerei⁹ ſiqdẽ fruct⁹ cũ exigui cõductiq̃ tpis ſit ſemẽtẽ plurimaʒ facit: ſtirpes aũt q̃ lõgeue ſunt paucos edũt fruct⁹: necnõ iuxta fet⁹ multitudinẽ mãmap̃ q̃q̃ nũep̃ nã cõmẽta ẽ: pñ in quadrupedibus aĩalia quatenus corpe fuerint vaſtiora: ⁊ p terrã iter faciẽtia: nec admodũ laboriẽtia eatenus introrſus feturã nã recõdit. volucrib⁹ .n. ob corporis breuitatẽ ⁊ in aere nutricationẽ volatu captãtibus qð laborẽt fecit extra ea que feture ſunt ⁊ propagationis. 72.

¶ Cur ipreſſionũ definitus eſt motus paroxiſmop̃? q̃ tñ ſucci morboſi nã putrefaciat quãtũ q̃at ↄcoquere: cũ igit̃

definitū ſit qḋ ꝯcoquit:ꝺefinita ēt ſit vis ꝛ tp̄s neceē.ſane
qlibet ſucc⁹ ſuā hꝫ exhalationē:ſiquidem a ſanguine vapor
gn̄af:q humidus ꝛ calidus ē:q ēt i cocobis i qb⁹ est calā aq̄
in cop̄ ſ̄paput opculo vapor inuenit:ꝛ i balneoꝝ faſtigijs:
ēta nubes i aere craſſa q̄ ꝺēſata aq̄ pōro efficit:eodē āt mō
ꝛ ſāguis exhalatio ꝺēſata i ſanguinē rurſus redit: a flaua
aūt bile cū ſit fumida calitas:ꝛ arida ſicut ꝛ in lucernis ar
dētib⁹ fumus:ab atra āt bile fauilla:ſic ex ardētib⁹ lignis
cinis niger q magis aridus eſt.a pituita porro fumus pin
ḋe ac ex viridib⁹ lignis ardētibus hūiditatis ꝛ craſſitudis
ꝛ lēcinētis cētie particeps:retinet aūt in vniuerſum in el
humido genitū gignētis eſſentiaꝫ. Macrobius.

℄ Cur ſi vaſa vini atq̄ olei diutine ſemiplena cuſtodias vi
nū ſemꝫ in acorē corrūpif oleo ꝯ̄ ſapor ſuauior cōciliaf?
vtrūq̄ diſſari⁹ aūt vep ē:in illud.n.vacuū qḋ ſupne liqdo
caret aer aduēs icidit:q tēuiſſimū q̄q̄ humorē elicit exor
bet eo ſiccato vinū q̄ſi ſpoliatū virib⁹ ꝓut igenio ibecilluꝫ
aut validū fuit vel acore exaſpaf:vel auſteritate reſtringi
tur:oleuꝫ aūt ſupuacuo hūore ſiccato velut mucore q in
eo latuit:abſterſo:acqrit nouā ſuauitatē ſaporis. 73.

℄ Cur mel inueteratū:aut ſupra q̄ ſatis ſit excoctū amare
ſcit? q ſuā amiſerit hūiditatē:q mellis magnā excernebat
calitatē.idē ſane patif oē quoq̄ humidū dulcis q̄litatis pti
ceps:vt vinū:ꝛ ius.vñ ꝛ craſſeſcūt ꝛ iminuunf:quēadmo
dū vinū eſt q̄dripartitū:hꝫ ſiqdē inatātē florē:q leuiſſim⁹
eſt:ꝛ fecē reſidētē ꝛ craſſaꝫ:ꝛ hūiditatē diuturnitate con
ſūptā:ꝛ ipꝫ viridū ac vinoſū nutricatē.eodē mō ꝛ mel:hoc
aūt qḋ in ipſo humidū ſupfluū potētie cuiuſdā ſordide ē
particeps.vñ crudū qdē ſordeſcit.coctū vo ꝺitarat nutri
cat:qm̄ ab igni excipif qḋ in ipſo redūdat.eniuero oleoſa i
ueterata piguedinē ſuſtinēt:vt butyꝝ. Hyſop⁹:oleū aſſun
gia.q̄libꝫ aūt q̄litas ex tēperamēto ꝛ ſua ē q̄litate.nā dul
cedo ex calitate plima:ꝛ hūidi^{te}.acror aūt ex calitate plu
rima ꝛ ſiccitate.ſalſor vo ex ſiccitate plimā ꝛ exigua frigi
ditate:acor porro ex mixta friditate ꝛ humi^{te}:acerbitas āt
ex ſiccitate pauca ꝛ plima friditate:auſteritas vo ex exten
ſa plima ſiccitate:ac friditate.rurſus amaritudo ex ſicci
tate plurima atq̄ caliditate:pinguedo aūt ex humiditate
plurima ꝛ exigua admodū caliditate. Gloſa.

℄ Cur oleū qḋ in ſūmo eſt:vinū qḋ in medio:mel qḋ i fun
do optima eē credunf?nec cūctat⁹ Deſſarius inqt.mel qḋ
optimū eſt reliq̄ pōderoſi⁹ ē.in vaſis igif melius pe q̄ i imo
eſt vtiq̄ ꝑſtat pōdere.ꝛ iō ſupnatāte pcioſior ē.Cōtra i va
ſe vini pe iferior admixtiōe fecis nō mō turbulēta:ſꝫ ēt ſa
pore deterior eſt:pe vo ſūma aeris vicina corrūpif:cui⁹ ad
mixtione ſit dilutior. vñ agricole dolia nō ꝯtēti ſub tectū
repoſuiſſe deſodiūt:ꝛ opimētis extrinſecus illitis muniūt
remouētes q̄tum fieri pōt a vino aeris contagionē:a quo
tā manifeſte ledif:vt vix ſe tueaf in vaſe pleno:ꝛ iō aeri mi
nus peruio ceterū ſi nō auſeris ꝛ locū aeris admixtioni pa
tefeceris:reliquū qḋ remanſit omne corrūpitur:media igi
tur pars quantū a confinio ſummi vtriuſq̄ tantū a noxa
remota eſt:ꝛ quaſi nec turbulenta nec diluta.

℄ Hyſop⁹ qḋ ēt hyſopū ꝺī:herba eſt purgatrix ſtōl a pitui
ta pp calitatē q̄ in ipſa eſt:ſunt q dicāt nō herbā:ſꝫ mixtio
nē ſaponinā vt ē nitꝝ:aut eſip⁹ forte ſcribif:q q̄ pacto fiat
āpliſſime expoſitū inuenies apud Diaſcoridē lib⁹ 2⁹. 74.

℄ Cur ebriꝫ cūcta admodū vertiginoſa videnf? qm̄ ex multo
vino plima his ſit exhalatio euapoꝛātes ad cerebꝝ.ſpūs:q
cū diſtrahi neq̄at aſi ꝯcoctionē:ꝛ pinde aliquādiu retect⁹
neqt erūpere vniuerſum ꝯcutit:ꝛ circūuertit cerebꝝ: ꝛ ita
ꝯuerſus per vidēdi neruū:quē opticū vocant:ꝛ pupillam
euadit ad ea q̄ videntur:ꝛ talia ipſis cūcta videri facit:qḋ
eni intus eſt id extrorſus imagine concipiūt.vñ ꝛ vertigini
bus caligāt oculi exteri⁹:a quoꝝ vertigine ꝛ circūuolutio
ne nomē inuēēi cū a vino ſiat:id ēt euenit ab ſuccis multū
exhalantibus:ac cerebꝝ implentibus ꝛ efficientibus mor
bum quē ſcotomaticon.i.tenebricum vocant. 75.

℄ Cur q̄dē nerui a cerebro:ꝛ i ſpi medula ad mēbra dimit
tunf:nec th̄ ipoꝝ eadē ē actio:ſꝫ diuſa?qm̄ ñ ſolū iux̄ cēn⁹
mēbri actio pmutaf:ſꝫ iux̄ ꝯ⁹ talē fabricā:alia ſiqdē ē fa
brica atq̄ fomatio nerui vidēdi:alia audēdi:alia guſtādi:
aliaq̄ oris ꝛ aluū:alia ꝛ i ceteris ſiſr:nā vidēdi neru⁹ pꝑfuſus
ē:audiēdi āt magꝭ explicaf:ſi nihil āt pſs guſtādi:oris por
ro aluū neru⁹ ipēſi⁹ circūuoluif:q āt aluū ē globoſe diffūdi
tur:ita nāq̄ ꝛ i cithara:q craſſior eſt neru⁹ ſonū maiorem
emittit:q vo tenuior aliū.i aliꝭs ſiſr ſis idē t' hebꝭ iueni.ſeco
re ꝛ ſplene vbi circūiacta cāo q̄ parēchyma ꝺcā ab offuſiōe
nom̄ adepta:at i renib⁹ ꝛ cōde qdā cānis ē ꝓpacteas:i ſtō āt
recti ineūt:qs qdā latie villos vocāt:trahūt:obliq vo eijciūt.
Uēꝝ i aliꝭs mēbꝛꝭ obliq cohibēt:vt i vulua:ꝛ vene qs:ꝛ ar
terie:ꝛ oīa i vnoq̄ mēbro oppōtūitatꝭ rōnē tenēt:q̄ cōis
ſit i oībus.q̄q̄ ꝯpta hñt:qḋ vo ꝓpriū:id ēt cū aliꝭs parti
ceps nō eſt:qñ qdē peculiarē ſuā efficit actionē. 76.

℄ Cur grauide circa 2^m ac 3^m mēſeꝫ cutiſſant ꝭ ē vehementi
q̄dā comedēdi aliqd agunf deſiderio? q nā ob fetus ꝯfor
mationē mēſtruū oē i vuluā cogat:id cum illuc ſe recepit
mali hūorē iux̄ vaſoꝝ redditionē aliq̄ter⁹ i os vētrꝭ ꝓtru
dit:qḋ ſane cōmotū a ꝑua q̄litate ſuſcitaf i appetitū nutri
mētoꝝ exterioꝝ:ꝯcupiſcūt āt iux̄ ſuccū oīm.nā ſi melācoli
cus fuerit:vt ſors ita ferat fuligines appetūt aut cruſtas:ſi
pituita acorē.ſi flaua bilis irritāria ꝛ cōpūgētia. ſi mixtus
q̄dā varia fuerit exterios appetit⁹ hñt:qḋ āt id verū ſit ex eo
manife^{m}:q nō oēs ꝭ faciūt.nā qb⁹ ſanguis cogif:vtilis eſt
ſucc⁹ ꝛ a ſupfluitatib⁹ imunis:at q p⁹ 3^m mēſeꝫ ceſſat deſide
rari:q eꝫ in redūdātē ſanguinē ꝯformat⁹ fet⁹ excipiat:neq̄
āplius remittat ad ſtōm:idē patiunf aliq heluones ꝛ vo
races:q extraneis ſuccis vētris os iplēt:qs purgari vehe
mēter expediuerit:oē aūt citiſſo a citta:ideſt pica aue ſem
per bolos ꝛ magna queq̄ deuorāte:aut q varia ſit colore
ꝛ exteria:quēadmodū boꝝ comedēdi libido eſt. 77.

℄ Cur autūnus tēꝑamēto inequalis eodē die ꝛ eſtū ꝛ algorē
hñs? qdā aūt ipꝫ talē hēre nāꝫ:iſandā:ꝑuā:nōnulli āt phy
ſici id ꝓpea eē aiūt:q ſol p hō ꝯonē ſigniferi mot⁹ terrā ita
ꝯuertat.aliꝭ vo q p id tp̄s vētī hō ſufflēt diuerſi ꝛ varij:aliꝭ
āt q terra ſupne cruſta ab imode^{te} eſtatis calō^{re} i algorē ſe
ſe ꝯmutarit:ꝛ talē aurā remittat cū aer adhuc ſit calidor:
nō deſunt ēt q dicāt:q īter eſtatē ꝛ hyemē medi⁹ ſit:ꝛ ꝯ̄trio
rū ꝑticeps:ſꝫ tꝑamēto fallunf.nā nihilo ſeci⁹ id facē opor
tuit ēt ver.ſpice āt vt diurnū nocturnūq̄ tp̄s 4^{or} tēpoꝝ tē
peramētū imutaf:antelucanū ſiqdē tp̄s veri ſiſe eſt: meridi
es eſtati:poſt meridiē vo veſperatenus autūno:nox porro
hyemi:cū ſolis diſceſſu frigida ſit ꝛ humecta. 78.

℄ Cur labor ſōnū allicit:cū labor corp⁹ exiccet:ſiccitas aūt
expgefaciat? Dōm q nō ꝓpe labor ſomnū elicit:ſed p me
diū qḋdā friditatis utꝝ excitate:ꝛ hūiditatis exiccate.la
bor ſi qdē ꝓprie ſiccitatē gignit.humiditatis autē exicca
tio frigoris eſt augmentū. Proinde nā humidi nutrimen
ti abſumptione:animaliſq̄ ſpiritus conquieſcit:quo amiſ
ſum rurſus reparet inſtauretq̄ humiditatē.

℄ Finis eſt libri ꝓblematū Alexādri aphrodiſei e greco in
latinū a Georgio Ualla iampridem rogatu ꝑceptoris ſui
Joānis marliani mathematici lōge ꝑſtātiſſimi trāſlati: ꝛ
nunc demū cū imprimēdū daf ab eodē pp varias occupa
tiones curſim ꝛ vno vt' aiūt oculo recogniti. Uale.

℄ Nicolai Gupalatini Ueneti phyſici ꝑfatio in ꝓblemata
Ariſto.ad Sixtum.4.pontificem maximum.

PRoblemata Ariſto.emendatiſſi
ma vt nūc ſūt latina
ligua aſi hac nō hūit.nā Theodorus gazes
de Ro.ligua optie merit⁹ quā iterpretationē
Nico.Uā diu dicauerat emēdauit nup ſub

Sixto pōte.4ᵒ pōti.maxi. Teſtis ego ſū q eo dictante ſcri
bebā q̄ztū laboris iſtūpſerit ſenex doctiſſimᵒ ſnti ɔtinuuz in
emēdādis plīmis librarioꝝ erroribᵒ. Deprauati erāt certe
greci codices oēs. Ipſe tñ exactiſſimo iudicio: vt optimū in
terpretē decet. tū ob ligue grece ſibi ṽnacule: atq͡z latie ele
gātie pitiā ſūmā. tū q: pipatetice ſecte ſtudioſiſſimᵒ ſp extiti
tit: id i ꝓblematis fecit qd i aliis q͡z rebᵒ fieri ſolet: vt ex mltis
corruptis ac pūerſis qđ dā integrū atq͡z optimū ſcrī ſit.
Quo fit vt qbuſdā expoſitoribᵒ nr̄atibᵒ plerūq͡z ignoſcen
dū ſit ſi mlta ariſtotelice ſnīe neq̄q͡z ɔuenientia: vel ob gre
caꝝ lr̄aꝝ ipitiā: vel codicū errores tradāt: dicātq͡z plerūq͡z
optima qdē: ſ͡z nō rei nec̄ia: aut officiō boni expoſitoris acco
modata: quē Sal. iſtituit: vt nō q̄ vera ſibi eē vīr dicat: ſed
q̄ ex mēte auctoris ſūt ēt ſi falſa ſint: expōat ⁊ explicet. Id
libētiᵒ dixeri qđ facile mihi perſuadeo mltos errores defe
ctuſq͡z plīmos i artibᵒ ac ſciētiis aliiſue rebᵒ euenīſſe ob au
ctoritatē ⁊ extiſtimationē ꝓfitētiū ex vulgari fama cōpera
tā. Nō ſtati oībᵒ credēdū ē: q̄nimo oia ſūmo iudiᵒ pēſitāda
⁊ diſcernēda: atq͡z vniuſcuiuſq͡z rei ſua cā quoad fieri pōt
īueſtigāda ⁊ cognoſcēda: nō tā erudite ac ſapiēter pħia pᵒ
Pithagorā ⁊ alios mltos a pleriſq͡z ꝑſeri Ariſto. tradita
fuiſſet: ſi ſtati audito vt Cicero aīt de Pithagora ille dixit:
nō vlteriᵒ i pħie rimationē ꝓgreſſuz eēt. Fortūa certe vt in
nobis ipſis: ita q̄q͡z i nr̄is tanq͡z i oī re dn̄et: vt Saluſt. ait
plūmū valet: vt hūc aliqn̄ perꝑa extollat: ita illū diu laten
tē in lucē merito aliqn̄ emittat. Nō igr̄ alliciamur traha
murq͡z fortūe auctē: ſ͡z exactiſſimo nr̄e iudiᵒ ducamur: qđ
⁊ ſi pauci ſane attigūt. vt ſi abre vulgo dicat: paucis datū
eē hr̄e naſuz: tñ nihil ꝓhibet: vt ɔ̄ fortune opionē iudicari
meliᵒ de oībᵒ nō poſſit: itaq͡z facile credā ſic ħ ꝓblematum
opᵒ ob pleniorē ō oībᵒ rebᵒ ſciam reliq̄ alia Ariſ. ſcripta aſſ
cellat: ita q͡z cuidā magno fato ita ſubin fuiſſe. vt ħ potius
tpe q̄z mltis retro ſeculis Theodoro iterpte quā facillime
itelligēdū ꝓdeat i lucē. Sic ars oratoria. militaris. medi
cina. poeſis. pictura. multaq͡z id genᵒ pro tēpoꝝ varietate
fatū ſuū ſortita ſint. vt nūc latitēre. nūc emerſerit. nūc ico
gnita ⁊ vilia. nūc p̄cioſa ⁊ ɔmēdatiſſima ſint: ita vt nō īme
rito vulgo dicat: circulū eē res hūanas. Agēde igr̄ imor
tali deo grē īfinite ſūt: q vic iſſitudinē ſua nr̄a etate ꝓble
mata hēant. vt nūc itelligi poſſint: ⁊ ita intelligi. vt Ariſᵗᵉˢ
ipſe nūc latine planeq͡z loqui videat. Quā vtile aūt ſit ħ
opus quiuis facile diiudicare poteſt. Nam ſi Ariſtote. in
oībᵒ ſuis ſcripti pħari: tū vł maxie i ħ vz: cuz q̄rat fere ō ſin
gulis ꝓprias cās: ac ſi diterminādo: atq͡z cuiuſq͡z rei cāz ſuā
aſſignādo id i ꝓblemati reipa: ⁊ q̄ſi digito oſ̄dit: qđ i aliis
ſuis libris ꝑſeruz Analeticis poſtremis v̄bis atq͡z vīr p̄ce
pit. Demr̄ationē igr̄ q̄ᵐ hūana mens pōt de rebᵒ nālibᵒ et
q͡z artificialibᵒ ħ potiſſimū ope colligit vt id auditor ɔſeq̄
tur: qđ Maro poeta canit. Felix q potuit reꝝ cognoſcere
cās. Hāc āt nouiſſimā ꝓblematū recognitionē ⁊ emēdatio
nē cū ꝑ ipreſſitā artē in cuiᵒ laudē multa i pħemio Joan.
Damaſceni Venetiis ipreſſi dixīmᵒ diuulgādaz curarem ꝯ
Tibi Sixte. 4ᵗ pontiᵒ maxime q̄ regnāte facta eſt merito
dicauimᵒ tanq͡z optime auſpiciis ferat i lucē: ſi tibi ex oībᵒ
xpianis p̄ncipibᵒ: vt mario ita q͡z religioſiſſimo: ac pħo
grauiſſimo opᵒ Ariſto. pħoꝝ p̄ncipis dicatū ſit.

Calphurniᵒ Marco Aurelio viro clariſſimo ſalutē.

Letterā a te Marce per lr̄as Plutarchi ꝓble
mata: R̄ndiſti quēadmodū ad oia ſoles ele
gātiſſime: te illa ⁊ vidiſſe: ⁊ lectitaſſe: ſ͡z q mē
doſiſſima: pluribuſq͡z in locis māca deprēſiſ
ſes: digna minime duxiſſe vt in bibliothecā
tuā reponerent: in quā nihil niſi qđ excultū ſit atq͡z orna
tiſſimū admittit: q̄ cū ab ipreſſoribus nō aliter q̄z tu p̄dixe
ras accepiſſem: Joānis Petri Lucēſis viri vtriuſq͡z lingue
eruditiſſimi: per quē fideliter e greco in latinū trāſlata ſūt

laborē irritū eſſe nolui. Quāobrē greco exēplari q̄ꝑ: ſūmo
īnuēto quāta maxime diligētia ſtudioq͡z potuerī ſic a me
emēdata arbitror: vt illud acre iudiciū tuū: qđ tum lr̄arū
ſtudiis: tū reipu. Venete grauiſſimis in rebus approbatiſ
ſimuz eſt ſubire tuto poſſint: ⁊ a voluminibus tuis q̄z emē
datiſſimis excipi. Nā cuz nr̄a etate lr̄e q̄ ſupioribus annis
penitus erāt obrute: nūc v̄o. vt ſic dicā: ab inferis paulū re
uocate ſunt: q̄z plurimos: ⁊ eos eruditos q ſē aſſertores ha
beant: neminē tñ tibi ꝑtuleriz. qs .n. ſi vez admittit: te eru
ditior: qs ſūma itegritate pſtātior: qs oī v̄tute ſingulariq͡z
modeſtia pſtātior: q ⁊ plībus argumētis certuz eſt: ħ vno
tñ fit manifeſtiᵒ: q viros doctos ea charitate ⁊ beniuolen
tia ꝓſequeris: vt in eos oēs amorē fraternū oſtēdere labo
res: a qbᵒ ſic mutuo diligeris amaris: coleris: vt ſi qua i re
ope aliena idigeāt: ad te tāq͡z ad ſaluberrimū portū confu
giant: teq͡z lr̄aꝝ vnicū p̄ſidiū ⁊ decᵒ appellent. Suſcipies
igr̄ dū ipreſſuz erit ħ opuſculū qđ certe eruditionis plenū
⁊ ad pcipiēdos plures antiquoꝝ ritus putis legētibus cē
ſebitur: ⁊ eo maxime q tua adhortatione a me recognitus
in lucē prodire nō dubitauit. Uale muſarum decus.

Plutarchi Cheronei diui traiani preceptoris grecorum
clariſſimi hyſtorici ac pħi ꝓblemata eminētiſſima. pᵐ.

Uid ē q no
ua nupta cū in mr̄imo
niū dat: ignē ⁊ aq͡z iube
tur attigere? An q vt i
clitis ac p̄ncipiis corū:
alter maris: altera femi
ne locum tenet: ⁊ is p̄nᵐ
motionis iniicit. illa v̄o
ſubiecti ac mãe vim hz.
An q ignis purgat.
Aq̄ v̄o circunfert ac lu
ſtrat. Uxorez v̄o purā ⁊
caſtā pmanere opz. An
illud potiᵒ q quēadmodū ignis huoris exps: nec alit ge
q̄z ⁊ ieiunᵒ ē atq͡z aridus. Aq̄ v̄o ſine calore ſterilſ ē ⁊ igna
ua: ſic mas ⁊ femia niſi coeāt diſiūcti lāgueſcāt: ⁊ nihil ef
ficiūt nec̄e ē. Quoꝝ ɔiūctio i mr̄imoⁿᶦ coitibᵒ ɔiūctū pſi
ciēq ōſerēdus nō ē ⁊ oīs fortune caſus cōiter ſubeūdus: et
ſi nulliꝰ boni niſi ignis ⁊ aq̄ pticeps iter ſe futuri ſint. 2ᵐ.

Quid ē qđ nec plēs nec pauciores: ſ͡z q̄nq͡z tm̄mō faces i
nuptiis accēdunt: q̄s Cereos appellāt? An illō ē qđ Var
ro ꝓdidit ipatores tribᵒ vti ſolitos eſſe edilibᵒ plēs adhi
bēri: mos ē aūt vt ab edilibᵒ q vxores ducūt faces accen
dāt. An q cū plimis in rebᵒ nūis vtantur: cū in ceteris me
liorac pfectior ſit: ⁊ ad nuptias ipar nūs ɔuenietior atq͡z
aptior hēbat. par. n. nūs ⁊ iteruallū ſuſcipit: ⁊ eiᵒ paritas
aduerſat ac pugnat. Impar v̄o oīno ſcindi nō pōt: ſ͡z ſi di
uidatur ſemp aliqd cōe relinqt. Ex oībus v̄o iparibᵒ nūis
q̄nꝰ potiſſimū nuptialis eſt. Tria. n. pᵐ iparis locū te
nent. Duo v̄o paris: ex qbᵒ tanq͡z ex mare ⁊ femina q̄nari
us cōmiſcet nūs. An illud magis q cū lux gn̄ōnis ſignū
ſit: mulier v̄o non pluris q̄z q̄nq͡z vno partu nā pōt edere.
Iccirco idē vtuntur facibus. An q deos q̄nq͡z precari
eos putant: qui mr̄imonio ɔiunguntur: Joue adultū: Ju
nonem adultā: Venerem ſuadellā: ⁊ in primis Dianā: quā
etiā in partu ⁊ doloribus mulieres inuocant. 3.

Cur Rome cū Diane mlte ſint edes: ei ſoli que in angi
portu eſt: q patriciᵒ dr̄ viros igredi nephas eſt? An ob eā
fabulā q̄ dr̄, quēdā ciueꝫ in tēplo mulierē q̄ Dianā ſaluta
tū veniſſet vim attuliſſet: a canibᵒ diſcerptū fuiſſe. Inde ex
ea ſuperſtitione homines ingreſſu abſtinuiſſe. 4.

Cur i ceteris Diane tēplis ceruoꝝ cornua plane affigūt:
in auētino boū tm̄mō ſuſpēdere ɔſueuerūt. Quid itē: au

id veteris caſtis memoria: ⁊ recordatiõe fieri putãdum eſt. Ferũt.n.in Sabinis Antroni coratio bouẽ inſigni ſpẽ ac magnitudine nata fuiſſe: a diuo deide q̃dã monitũ. Si quis eã bouẽ i Auẽtino Diane imolaſſet: ſcim eẽ eius q rẽ diuĩ feciſſet: Citatẽ totiꝰ italie ipſo potitã: hoĩez re credita vt bouẽ imolaret ſtati Romã veniſſe. Seruũ iteri Seruio regi clã rẽ oẽm idicaſſe: illũ cuẽſtigio Cornelio ſacerdoti ipaſſe vt Antroni añq̃ is rẽ diuĩ faceret i tyberi ſe ablueret: rite ꝑcipet. Sic.n.eos q litare vellẽt facẽ ↄſueſſe. Antronẽ cupide ꝓfectũ lauiſſe. Seruiũ iteri occupaſſe: ac Diãe bouẽ imolaſſe: ⁊ cornua tẽplo affixiſſe. Hoc iuba monumẽtis mandauit: ⁊ Varro. Niſi q Antronis nomen Varro non prodidit: nec a Cornelio ſacerdote: ſed ab edituo decepium fuiſſe dicit. 5.

Cur eos q̃ i agro eẽ nõ diẽ ſuũ obiiſſe falſo nũciati ſunt: ſi poſtea reuerterit ianua i domũ nõ admittunt: ſꝫ ꝑ tegulas aſcẽdẽtes itro ſepſos demittũt. Varro.n.eis cãꝫ fabuloſaꝫ tradit. Dicit.n.bello Siculo nauali pugna cõmiſſa: cũ eo ꝓlio mltos occidiſſe falſo nũciati eẽt: oẽs poſtea reuerſos breui iteriiſſe. Vni ãt ianuã igredi conãti temẽ clauſaꝫ obſtitiſſe: nec cũ apire conaret potuiſſe: hoĩez ibi ꝑ ſoribus ↄſopitũ in ſõniis ſpẽm vidiſſe q̃ ſup tectũ ꝑ ibrices deſceſus i domũ ac delapſus oñderet. Quo facto fekicẽ fuiſſe: ⁊ ad ſenectutẽ puẽiſſe. Inde poſteris morẽ fuiſſe ꝓditũ. Sꝫ vide ne hec q̃q; q̃dãmõ grecis ac nr̃is ſilia eẽ videat: nõ.n.caſtos putabãt: nec illis diuo admiſcebant: ſꝫ ꝓcul a tẽplis arcebãt: qbꝰ funus tãq̃ mortuis ⁊ exeq̃ facte fuiſſent: ferũt aũt quẽdã q hac ſupſtitione huic religioni obnoxiũ teneret: Ariſtinũ noie Delphos miſiſſe: q deũ ſuo noie ꝓcarent: vt eũ qbꝰ ob hũc ritũ difficultatibꝰ teneretur abſolueret: Pythiã illis rñdiſſe: q̃cũq; puerpa facẽ cõſueſſet. vbi oĩa rite obiiſſet cũ diis imortalibꝰ ſacrificaret: Ariſtinũ oraculo accepto: ac ꝓbe cognito ſeſe q̃ſi mõ in lucem editũ mulieribꝰ lauãdũ obligãdũ lactãdũq; ꝓbuiſſe. Sic deinde ceteros oẽs hyſtero pomos appellatos facere inſtituiſſe. Sunt q dicãt morẽ hunc ante ariſtinũ fuiſſe ⁊ antiquũ morẽ eſſe. Mirari ergo nõ opꝫ: ſi romani quoq; eos qui ſemel ſepulti mortuoꝝ numerũ tenuiſſent limẽ ingredi ꝓhiberẽt. Quippe q vel egredietes rem diuinã faciũt: ⁊ ſacrificio fcõ igrediunt: ſꝫ deſup ꝑ impluuiũ deſcendere iubebãt piacula plane oĩa ſub diuo obire ↄſueuerũt. 6.

Cur iſtitutũ ẽ: vt mulieres cognatos ore oſculent: An vt multi putãt: q his vini vſus iterdictꝰ eẽt: ⁊ icirco ne bibẽtes laterẽt: ſꝫ domeſticoꝝ ↄgreſſu redarguerent oſculãdi ↄſuetudo iducta ẽ. An ꝓbabilior huiꝰ rei cã ẽ quã ſcripſit Ar. Illud.n.iã vulgatũ: ⁊ qõ ſipridẽ heroicis tpibꝰ factũ fuiſſe dĩ i italia: mulieres troiane: vt vi facere auſe ſũt. Nã cũ ad italie littus appuliſſent: ⁊ viri ad vnũ oẽs relictis nauibus i terrã deſcẽdiſſent: naues icẽderũt: q diuturni ac lõgi erroris eas ptedum eẽt: ⁊ maris tederet: metu deide virorũ pauide ꝓpinquos ac domeſticos cõplexe oſculando ac blãde appellãdo vt cuiq; occurriſſent: facinoris ↄſcientia ſalutabãt: h̃ pacto mitigatis animis ⁊ iter ſe recõciliati: inã ſit poſtea cõſuetudo: vt hac inter ſe comitate vterent. An magis h̃ tributũ eſt mulieribꝰ q̃ ſil ⁊ honore ⁊ ptãte augerẽtur: ſi mltos cognatos ac ꝓpinq̃s hẽre viderent. An q cognatoꝝ ↄnubiis lege ꝓhibitis: h̃ comitatis genꝰ ad oſculũ vſq; ꝓceſſit: ⁊ h̃ ſolũ cognatiõis ſignũ: ⁊ cõicatio relicta eſt. Supioribus eni tpibus q̃ ſe aliq̃ neceſſitudine attigiſſent: vxores nõ ducebãt: quẽadmodũ ne nũc qdẽ ſorores: ſꝫ nõ ita pridẽ factũ eſt: vt neptes vxores ducere permitterent. Vir q dã ſane pauper ceterũ bonus: ⁊ in ꝑmis popularibus acceptus cũ neptẽ cui dos ampla eſſet relicta i matrimoniũ accepiſſet: Locuples ex eo ⁊ copioſus factus eſt eius rei accuſatus iudicio multitudinis abſolutus ẽ: plebiſcitũ deinde factũ: vt in ducẽdis vxoribꝰ ad neptes vſq; aſcẽdere liceret: ſupior.n.neceſſitudo prohiberẽ. 7.

Quid eſt q vir ab vxore vxor a viro dono aliqd accipe ꝓhibet: An q vt Solon ſcripſit morẽtiũ donationes rate ſunt: niſi qs ingt neceſſitate coactꝰ: aut ab vxore pſua ſuerit: neceſſitatẽ.n.q̃ſi viꝫ afferẽtẽ accepit. Voluptatẽ vo q̃ſi decipientẽ: ſic vxoꝝ donationes ac viroꝝ ſuſpitione nõ caruerũt. An q viliſſimũ beniuolẽtie ſignũ donatio ſit. Dãt.n.⁊ alieni: ⁊ q nõ amãt: iccirco hoc dãdi lenociniũ ex mr̃imo ſuſtulerũt: vt non mercenariũ: ſed gratuitũ ⁊ ſpontaneum ſit hoc totũ amare ⁊ redamari. An q ab aliis accipiẽdo corrupte alienos admittũt grauiſſimũ viſũ ẽ gratis ſuos diligere. An illud potiꝰ q viri ⁊ vxoris rẽ cõem eẽ opꝫ. naꝫ q qõ datũ eſt accipit. Is qõ datũ ſi eſt id alienũ eẽ ↄſeſſe dicit: quo fit vt exiguũ inuicẽ dando totum perdũt.

Quid eſt q a genero ac ſocero iiſdẽ aliquid dono capere non licet: An idcirco a genero ne forte per parentẽ munus ad vxorẽ redire videat: a ſocero aũt q qui nihil dediſſet eum nihil accipere par eſſe viſum eſt. 8.

Cur ſiue ex agro ſiue peregre domũ redeũt q vxores domi hñt aduẽtus ſui nũcios ꝑmittũt: An q h̃ eiꝰ eẽ cẽſent: q ſe abſente vxorẽ nihil iprobe facere ſibi pſuadeat: õ repẽte vo ⁊ inopinato ſubuenire iſidiatoris: idcirco vxoꝝ expectationi ac deſiderio: bonis eas nũciis afficiendo: q̃ citiſſime ſatis fieri ſtudẽt. An illud potiꝰ q ſcire nimiũ auent: ſi ſaluas domi ac ſui deſiderio affectas ſint offenſuri. an q plibus domi negociis in adminiſtrãda re familiari abſentibꝰ viris vxores occupent: ⁊ cũ domeſticis plerũq; diſcordent vt his oĩbus remotis iocũde ac tranqlle ab vxoribꝰ excipiant: de ſuo eas aduẽtu ꝑus fieri certiores volũt. 9.

Cur deos ſalutãtes caput operiũt. Viris aũt dignitate ꝓ dit is ⁊ honore dignis: ſi quo caſu occurrerit caput apiũt: Hoc.n.illã q̃q; dubitationẽ vĩ augere. nã ſi q̃ de enea ferũtur vẽa ſunt: vt ꝑtereũte Diomede caput opiẽs rẽ diuĩ fecerit rõnẽ hꝫ: nec repugnat vt quẽadmodũ i occurſu hoſtiũ caput velemur: ſic amicis ac bonis viris obuiã facti capita detegamꝰ. nã qõ ad deos ptinet id ꝓpriũ nõ eſt. Sed caſu accidit ⁊ ab illo ſuetũ poſtea mãſit. Q aliud dõm ẽ. Vide ne aliõ ſolũ q̃rẽdũ ſit: q̃obrẽ deos venerãtes capita velentur. Alteꝝ vo ↄſentaneũ ẽ. potẽtioribꝰ.n.occurrẽtes idcirco capita apiunt: nõ vt eis aliqd addãt: ſꝫ vt inuidiã potius detrahãt: ne pro diis imortalibꝰ honores poſcẽ: neue eodeꝫ cultu delectari videant. Deos vo idcirco ſic adorabant: vt aut opiẽdo capite ſeipſos hũiliores redderẽt: aut metu: ne qd ignominioſũ ac triſte iterꝑtãdũ alicũde auribꝰ accideret. Idcirco veſtẽ ad aures vſq; attollebãt. h̃ ãt eos vehemẽter vitaſſe: ex eo facile pſpici põt: q oraculũ adeuntes aera pulſarẽt: ⁊ q̃ maximũ ſtrepitũ fieri voluẽt: aut illõ ẽ qõ caſtõ dic: mores rõanos pythagoricꝭ ↄpãs: geniũ g̃mcuiq; nr̃ꝫ ſeſt: dos q eẽ ſi rogare: ⁊ caput velãdo ſupplicare ai. ſ. velamẽtũ ac reuelationẽ ꝑ corpꝰ q̃dã enigmate oñderẽ. 10.

Quid ẽ q ſaturno capite opto imolet: An q velãdi capitis ritũ Eneas tradidit. Saturni vo ſacrificiũ vetuſtiũ ẽ. An illud potiꝰ q̃ diis celeſtibꝰ imolãtes velant. Saturnũ vo ſubterraneũ ⁊ terreſtrẽ deũ eẽ arbitrant. An q veritas occultari obſcurariue nõ põt. Veritatis aũt parẽtẽ ac deũ romani ſaturnuꝫ hñt. Sed qd eſt q euꝫ veritatis patrem ducũt: An q vt pleriq; phi cenſent: ſaturnũ tpꝰ eſſe exiſtimant. Veritas aũt tpe inuenitur. An illud potius q fabuloſa illa ſaturni tpa: qui iuſtiſſimus oĩum fuiſſe dicitur. Veritatẽ maxime coluiſſe veriſimile eſt. 11.

Quid ẽ q honori apto capite rẽ diuĩ faciũt: An q: ſplẽdidũ qddã ⁊ illuſtre ⁊ aptũ ac late patẽs glia: quãobcãm honeſtis ac bõis viris caput apiũt eadẽ adduci vident vt eiuſdẽ cultus cognomẽ deũ eodẽ more venerent. 12.

Quid ẽ q filii qdẽ tecto capite parẽtes efferunt. Filie vo nudo ac ſpſis crinibꝰ: An q pẽs tãq̃ deos a maribꝰ coli

ꝯuenit: ꝙ tñ eoſdẽ filios luctu ꝓſeq̄ magis deceat: vtriq̄ enĩ qḋ ſuũ ẽ lex tribuẽs ex ambob⁹ qḋ oporteret ⁊ deceret efficit. An ea lugẽti accõmodata ſunt q̄ nõ iuſitata: ꝯſueuerũt ãt magis opto capite mulieres vt v.n.ꝯ apto in publicũ ꝓdire: apḋ grecos.n. ſi qd aduerſi acciderit: vt mlieres tõderẽt: ſic viri comas alere ꝯſueuerũt ꝙ viri tõdẽt: mulieres vo ꝓmiſſiores hr̃e crines mos ẽ. An filios ob eam quã dixim⁹ cãm velari mos ẽ. Nã vt Varro dic̃. Filij ſic ſepulchris parẽtũ obſuant: q̄ſi deoꝝ tẽplis pari cultu viros q̄ venerãtes. q̄ꝝ buſtis cũ p̄ᵐ in os aliqḋ inciderit: eũ q mortu⁹ ſit in deoꝝ nũm relatũ ẽẽ dicũt: mulieribus aũt ne apto q̄dẽ capite oĩno ẽẽ licebat. Eſt enim ꝓditũ memorie. Sp. Carbiliũ p̄ᵐ romanoꝝ oĩuz ſterilitatis cã vxorez repudiaſſe: hũc ſecut⁹ ſulpitius gallus idcirco vxori nũciũ remiſit: ꝙ eã in caput veſtẽ deducere aiaduertiſſet. idẽ fec̃ P. Sẽpronius: ꝙ eı⁹ vxor ludos funebres ſpectaſſet. 13.

¶ Cur terminũ cui terminalia faciũt deũ putantes: nihil ei aiatũ ſacrificãt? An ꝙ terios Romulus agro ſtatuit: quo ꝓgredi: ac vicinos mulctare licitũ eẽt: atq̄ oẽm agꝝ ꝓpriũ exiſtimare: q̄: vt leucon dic̃: haſta ꝓuenit. Numa vo põpilius vir ciuilis ac iuſt⁹: ⁊ ĩ ꝓmis ſapiẽs agri terios cũ finitimis ꝯſtituit: ⁊ ipſis finib⁹ terminũ ominis cã noians: q̄ ſit ꝓſidẽ ⁊ amicitie ac pacis cuſtodẽ ab oĩ cede: ac ſanguie ⁊ incõtaminatũ cõſeruari oportere exiſtimauit. 14.

¶ Quid ẽ ꝙ ancillis edẽ matute ĩgredi fas nõ eſt. Unã vo tantũ mulieres introducunt: quã alapis cedũt? An q: hãc vnã ita pulſari ſignũ eſt ſeruas aditu ꝓhiberi. Reliq̄s aũt propter fabulas repellũt. Ino enim viruꝫ rem cũ ſerua habere ſuſpicata filiũ deperdidiſſe dicit. ſeruam vo greci ex etolia oriundã fuiſſe dicũt: noie antipherã: ex quo apud nos ĩ cheronea pro ede matute edituus locum tenẽs prõnũciat. Non ſeruã ingredi. nõ ſeruũ. nõ etoluꝫ. nõ etolã. 15.

¶ Cur apud hãc ipſam deã ſuis q̄dẽ filijs bõa nõ optãt. Cũ nepotib⁹ id tribuãt? An ꝙ ino mĩti q̄dã ⁊ hũa⁹ ĩgenio eẽ. ⁊ ſororis filio mãmã ꝑbuiſſe: ĩ filijs vo ĩfelix extitiſſe vĩ. an aliter potius: ꝙ moralis ⁊ pulchra in ꝓmis ꝯſuetudo: ⁊ multũ ĩter neceſſarios beniuolẽtie cõparãs exiſtimata eſt. 16.

¶ Quid cãe eſt ꝙ pleriq̄ copioſi ⁊ locupletes ſube ſue decimam Herculi offerebãt? An ꝙ ille q̄q̄ in palatino boũꝝ q̄s a gerione abſtulit: decimã ĩmolauit. an ꝙ romanos ab etruſcis decimari ſolitos liberauit. an hec hiſtoriã nec oĩo verã nec veriſile hñt. Herculi vo tanq̄ edaci ⁊ ſplẽdido ꝓlixe atq̄ opipare parabãt ⁊ ſacrificiũ faciebãt. An illḋ potĩ⁹ q̄ſi odioſas ciuib⁹ ⁊ moleſtas nimias diuitias cõminuẽtes: ⁊ vt bone corporis habitudini ad ſũmuꝫ ꝓuecte aliqd ſtrahẽtes eo pacto maxime coli herculẽ exiſtimabãt: quẽ idcirco luxuriã coercere ⁊ cõprimere delectarũt: ꝙ ipſe paucis cõtentus tenuiter cõtinenterq̄ vixiſſet. 17.

¶ Quid ẽ ꝙ romani ianuariũ ꝓnᵐ anni faciũt: antiq̄s enĩ tẽpibus martius ꝓmus oĩuꝫ numerabat? qḋ cũ multis ſignis ꝓſpici põt: tũ eo matie ꝙ 5ᵐ a martio ⁊ 6ᵐ: ⁊ reliquos deĩceps vſq̄ ad extremũ a martio nũant. Decembrẽ.n. nouiſſimũ appellãt: a martio.ſ. recẽſentes: ex q̄ nõnulli opinati ſunt veteres romanos nõ duodeci: ſꝫ decẽ mẽſib⁹ annuꝫ cõpleſſe: ⁊ ob eã rẽ q̄buſdã mẽſibus plures q̄ triginta dies addidiſſe. Sũt q monumẽtis mãdarunt decẽbrẽ a martio decimũ cõputari hũc ⁊ deinceps ſubſeq ianuariũ: Februarium eẽ in quo ⁊ purgationibus vtunt ⁊ mortuis parẽtãt anno finiẽte. Hũc poſtea ordinẽ cõmutatũ eẽ conſtat: ⁊ ianuariũ p̄ᵐ oĩuꝫ numerari ceptũ: qḋ ꝑ h⁹ mẽſis die: quẽ kalẽdas ianuarias appellãt: ꝓmi ꝯſules exactis regib⁹ creati ſunt. Veriſilius illud qḋ q̄dã dicunt: martiũ a Romulo p̄ᵐ oĩum fuiſſe nũeratũ: ꝙ hõ acer ac bellicoſus atq̄ adeo bellãdi amore inſan⁹. marte ſatũ ſe exiſtimans parẽtis ſui cognomẽ ceteris mẽſibus ꝑponẽdũ cenſuit. Numa põpilius deĩde vir pacat⁹ ⁊ pacis atq̄ ocij ſtudioſus cũ ciuium aios a bello ad agriculturã traducere ꝯtẽdiſſet ianuario ĩter mẽſes ꝓncipatũ dedit: ⁊ ianũ q̄ſi ciuilẽ ⁊ agriculture magis q̄ rei bellice ſtudioſũ ad ſũmos honores cultusq̄ ꝓuexit. Sꝫ vide ne nũma põpili⁹ magis ꝯſentaneũ nãe q̄ꝫ ᵐ ad nos attinet ꝓnᵐ ãm ſuſpexerit: oĩo.n. eoꝝ q̄ in circulo circũferunt nihil eſt qḋ nã aut extremũ ſit: aut p̄ᵐ ſed lege factũ: vt aliud alĩj ſtatuãt anni ꝓnᵐ: optime vo q poſt hibernuꝫ tropicũ ãnũ ichoãt cũ ſol finẽ vlteri⁹ ꝓgrediẽdi faciat rurſus ad nos ſe recipit: fit.n. nãle q̄dãmo hꝫ ꝓnᵐ: quo ⁊ lucis tẽps nobis auget: tenebraꝝ vo ⁊ noctĩ diminuit. Princeps deniq̄ ⁊ toti⁹ ſube ſlure auctor ꝓpius accedit. 18.

¶ Quid eſt ꝙ florẽ: quã bonã deã noiant: oĩ floꝝ gñe templum exornãtes mulieres domũ myrtos nõ ĩportent. Preſertiꝫ cũ ambitioſis cũctis germinũ: ac floꝝ varietatib⁹ vti ſoleãt? An illud eſt qḋ a fabulatoribus dĩ florã flauij diuinatoris vxorẽ fuiſſe: q̄ cũ vino clãculũ vberius vteret deꝓhẽſa myrteis virgis ac flagris a viro ceſa fuiſſe dĩ: inde factuꝫ eſſe vt myrtus in eius edẽ nõ inferat. Vinũ tñ cũ mulieres ei bibãt: lac appellãt. An ꝙ a multis. tum vo rebus. Veneris caſte ac pure ſacrũ illud obeãt: non ſolũ eniꝫ viros excludũt: ſed cũ ſolẽne ſacrificiũ faciunt q̄cq̄d maſculum eſt domo exigũt myrtũ igit quaſi Veneri dicataꝫ religioſam hñt. Nã quã nunc murciaꝫ venerẽ noiant antiq̄tus vt videtur myrtiã appellare cõſueuerunt. 19.

¶ Quid eſt ꝙ latini Picũ venerant: ⁊ eo vehementer abſtinẽt? An ꝙ picũ vxoris veneficio mutatũ fertũt: auẽ deinde factũ oracula edere: ⁊ ĩterrogãtib⁹ rñdere ſolitũ. an hoc cuꝫ incredibile: tñ monſtri plenũ exiſtimandũ: ⁊ altera fabula multo eſt veriſilior: Romulo ac remo cũ regis iuſſu expoſiti eſſent nõ mõ lupeꝫ mãmas infantibus ꝑbuiſſe: ſꝫ picũ q̄q̄ ad infantes vẽtitaſſe atq̄ eos aluiſſe. Nã nunc q̄q̄ locis nemoroſis ac ſiluẽſtrib⁹ in q̄bus crebro picus appareat: lupũ vĩſari aiaduerſuꝫ eſt. an illud magis vt aliam alij deo auẽ: ſic picũ marti ſacrũ putauerũt. Eſt.n. nã fidẽs ⁊ elat⁹ atq̄ audax. roſtrũ q̄dẽ adeo firmuꝫ hꝫ: vt robora ſubuertat: cũ trũcũ ſepe pulſando ad medulã vſq̄ ꝑuenerit. 20.

¶ Cur ianũ bifrõtẽ eſſe autumãt: ſic.n. eũ ⁊ fingũt ⁊ pigũt? An ꝙ grecus perrebus fuit: ſic enim monumẽtis ꝓditũꝫ eſt. is poſtea cũ in Italiã traiecıſſet: ⁊ apud barbaros cõſediſſet: linguã ſil cũ victu cõmutauit. an illud potius ꝙ italos agreſtes ac barbaros ad hũanitatẽ vite ciuilẽq̄ traductos: ⁊ agros colere: ⁊ rẽpublicã admiſtrare iſtituit. 21.

¶ Quid cãe eſt ꝙ in ede libitine q̄ ad ſepulturã ꝑtinẽt vendere ꝯſueuerũt libitinã nihil aliud niſi venerẽ eſſe exiſtimãtes? An ħ vnũ ex nume Põpilij cõmentis fuiſſe putandũ eſt. Ut diſcant hoĩes talia nõ aſpernari: nec tanq̄ rẽ pollutam aut ſceleratã fugere. An ea re hoĩes fragilitatis ⁊ ĩbecillitatis humane admoneri putãt: ꝙ vna ⁊ eadẽ dea ꝓnᵐ ac finẽ vite in ꝑtãte habeat: q̄ppe que ingrediẽtibus vitaꝫ vel decedẽtibus ꝑſideat. Delphis.n. epitymbie veneris exigua ſane ſtatua poſita oſtẽdit: ad quã manes ad parentationes: ⁊ libationes elicere ⁊ euocare ꝯſueuerunt. 22.

¶ Cur tria mẽſis ꝓnᵃ. ⁊ dies q̄ſi q̄ſdã legib⁹ ꝑſtitutos hñt: q dieꝝ idẽ itervallũ ĩ medio capiũt? An illud veꝝ ẽ ꝙ iuba ĩ hiſtoria ſcribit. Magr̃atus kalẽdis ꝓplꝫ vocare: ⁊ ĩ q̄rtũ diẽ nonas idicere ſolitos eẽ. idus.n. dic̃ religioſum putabãt. an illḋ magĩ ꝙ lune varietatib⁹ tẽpora deſcribẽtes tris oĩno ſingulis mẽſib⁹ lune mutatiões fieri aiaduertebãt. ꝓmã cũ ſoli ꝯgreſſa penit⁹ occultat. deĩde cuꝫ ſoli radios ac lumẽ elapſa ab occaſu icipit apparere. Poſtremo cũ ſolaribus radijs colluſtrata plenilunũ efficit. Noiant ãt lune occultationẽ: cũ.ſ. nõ apparet kalendas: q̄cq̄d occulte fit claꝫ fieri ⁊ celari latine dĩ: p̄ᵐ vo nonas appellant: auſtiſſimo q̄dẽ noie nouã vocãt. idus autẽ aut ꝑp ſpẽm ⁊ vndiq̄ collucẽtis lune pulchritudinẽ: aut cognomẽ illud ioui attribuẽtes. Sꝫ certiſſimũ dieꝝ nũm exeq nõ opꝫ: non ex eo

ꝙ parũ abeſt calũniari: q̄ſquidẽ vel hoc tẽpoꝛe quo ad ſũmũ aſtrologie peruẽtũ ē. ineq̃litas th̃ tẽpoꝛuꝫ mathematicoꝛum peritiã vincit: ⁊ eoꝛuꝫ numeros ac ſupputationes ſepiſſime fallit ac fugit. 23.

¶ Quid eſt ꝙ poſtridie kalendas nonas. Idus nec quoq; exire: nec pegre ꝓficiſci ꝯſueuerũt? An ꝙ vt plurimi cenſent: ⁊ liuius auctoꝛ eſt: poſt idus q̃ntiles: q̄s nũc iulias vocant: tribuni militũ eductis copijs ad alliã fluuiũ a gallis ſupatis vrbẽ funditus deleuerũt: quẽ diem cuꝫ poſtea religioſum habuiſſent: ⁊ ꝓcedẽte tpe vt fit mos inoleuiſſet: eadem ſupſtitio tantũ valuit vt dies poſtridie kalẽdas ac nonas ſiũr religioſi haberenĩ. An h̄ multis modis abſurduꝫ eſt. alio. n. die apud aliã male pugnatũ eſt: queꝫ aliẽſem a fluuio noiantes infauſtũ hñt romani: Cũq; multi religioſi ſint dies haud q̃q; ſingulis menſib⁹ homonũ mos obſeruant. Ue;ꝝ vnũquẽq; dieꝫ in q̃ tũc calamitas accidit ei q̃ poſtridie nonas ⁊ kalẽdas ſeq̃tur adſiſtere: vt omẽ pari ſuperſtitione inuoluaẽ: nullã vo ſilitudinẽ hẽre. Unde igiẽ nequẽadmodũ p⁹ mẽſes dijs celeſtib⁹ ꝯſecrauerũt. Scdm vo ſecinq̃ ⁊ purgationib⁹ q̃buſdã vtunẽ: ⁊ mortuis parentant: ſic ⁊ dies alio q̃dẽ q̃ſi auctoꝛes ac ṗncipes vt dictũ ē. tns. f. feſtos ⁊ ſacros poſuerint: eos aũt q̃ deīceps ſequunẽ: vẽjs manib⁹ attributos religioſos ⁊ iſauſtos hñdos exiſtimauerũt: greci. n. kalẽdis deos venerãtes eũ q̃ ſeq̃tur ſemideis ac demonib⁹ attribuerũt. Scdo q̃q; crater ſemideis: ⁊ heroidib⁹ libari ſolet. oino nũs q̃dã tpe eſt. Principiũ ē. n. vnitas: quã ſecutus binari⁹ vnitati aduerſaẽ: ⁊ pari ṗmus eſt nũ̃s: par vo indigẽs q̃dẽ impfectũ ⁊ idiffinitũ: quẽadmodũ rurſus ipar terminat⁹ eſt ⁊ termiat ac pfect⁹ eſt. quo fit vt nonas q̃nto poſt kalẽdas die ſubijciant: idus aũt nono poſt die deci nũerent. Terminãt. n. ṗncipis impares nũeri: qui vo ṗncipia excipiũt: pares deinceps numeri: nec viꝫ hñt vllã nec oꝛdinẽ. quo fit vt his nihil agere inſtituant: nuſq; exeãt aut pegre proficiſcanẽ: q̃ loco illud themiſtoclis ipetere alienũ nõ fuerit: diẽ q̃ poſtridie diei feſti fuiſſet cũ die feſto litigaſſe. illũ. n. multũ negocij ac laboꝛi habuiſſe. ſe ãt effecaſſe vt q̃ete ⁊ ocioſe reb⁹ ptis pfruerẽtur hoĩes tũ dies feſt⁹: ne tu q̃dẽ ve;ꝝ dicis: niſi. n. ipſe feciſſem tu nõ fuiſſes. h̄ temiſtocles aduerſus eos q̃ poſt eũ ab athenẽſibus impatoꝛes facti fuerant dixiſſe ferẽ: futurũ fuiſſe vt eoꝝ nemo cognoſcereẽ: niſi ciuitatẽ ipſe ꝯſeruaſſet: q̃m igiẽ oĩs ſtudioſa pegrinatio atq; actio apparat⁹ ⁊ adminiſtrationis idiget. Ueteres aũt Ro. dieb⁹ feſtis nihil oio negocij agebãt aut pꝛoꝛſus curabãt: ſꝫ rebus diuinis penit⁹ dediti erãt: idq; ſic agebãt: vt nũc quoq; ſacerdotes rẽ diuinã facturi ꝓponere ⁊ edicere ꝯſueuerũt iure optimo: ſtatim. n. peractis feſtis exibãt vacui oĩ cura ac negocio: nihil agebãt: q̃ppe qui eẽnt iparati: atq; illũ diẽ ea que viſui eẽſent excogitãdo in apparatu ꝯſumebãt. An ſicut ẽt nũc factis votis deo venerari in tẽplis ſedere ac pmanere conſueuerunt: ſic nõ cõtinuo dies opoſos diebus ſacris ⁊ feriatis ſubijciẽdos putauerunt: ⁊ aliq̃d interualli itercedere volebant: pſertim cũ pꝛeter opinionẽ ac voluptatẽ moleſta ac grauia perſepe in vita accidere ſoleant. 24.

¶ Quid eſt ꝙ i luctu mulieres albis veſtib⁹ iduunẽ? An vt magos aiũt aduerſuꝫ orcũ ac tenebꝛas iſtructos claritati ac luci ſeipſos cõparãtes h̄ facere: putãdũ eſt. an quẽadmoduꝫ mortui coꝛp⁹ albis veſtib⁹ induãt: ⁊ propinq̃s idẽ facere volũt. Coꝛp⁹ ãt idcirco ſic oꝛnãt: q̃ aĩum nõ pñt quẽ purũ ac ſplẽdidũ deducere volunt: q̃ſi iã emeritũ ⁊ magno ac vario certamine liberatũ. An tenuitas his i reb⁹ ac ſimplicitas marie decet: infecte aũt veſtes: tũ ſupfluitatẽ pſeferũt: tũ elegãtiã ac ſumptũ. Nõ. n. min⁹ aduerſus nigruꝫ q̃ purpureũ coloꝛẽ illa dici pñt: doloſe veſtes doloſi vo ẽt coloꝛes: qõ aũt ſua ſpõte nõ arte nigrũ ẽ: nã tinctũ ẽ ⁊ opaco admixtũ vidẽ. Solũ igiẽ albũ ſinceꝝ ac puꝝ ac minime inq̃natũ ẽ. Quare moꝛtuis aptiſſim⁹: defunct⁹. n. ſimplex q̃dã ſcm̃ ẽ: puꝝ ⁊ oĩ cõmixtiõe vacuũ: nihil plane aliud niſi q̃dã q̃ſi tictoꝛio veneno ſic coꝛpe libat⁹. Argis vo i luctu veſtes albas iduũt vt Socrates dicit aq̃ ablutas.

¶ Quid eſt ꝙ oẽs muros ſcõs putãt: põtas nõ itẽ? An illõ eſt qõ a Uarrone ſcriptũ ẽ. Murũ q̃dẽ ſanctuꝫ hẽri opoꝛtere vt pꝛo tuẽdis manib⁹ ſtudioſe ꝓpugnent, ac moꝛtẽ appetãt. Sic. n. vĩ ⁊ romulus fratrẽ iterfeciſſe ꝙ locũ ſcm̃: ⁊ quẽ trãſgredi nefas eẽt trãſire nõ dubitaſſet: ⁊ ꝓphanum reddidiſſet. Poꝛte vo ꝯſecrari idcirco nõ pñt: ꝙ cum alia multa ad vſuꝫ nec̃ia exportare atq; iportare. tũ vo moꝛtuos p eas efferre ꝯſueuerũt: ex q̃ q̃ ab initio vꝛbes condunt: q̃tũcũq; loci edificaturi ſunt aratro attigũt cui marẽ bouẽ ac feminã ſubigũt: i muroꝝ vo deſcriptione cũ poꝛtaꝝ ſpacia metiunẽ: vomerẽ detrahũt: ac ſic arat;ꝝ trãſferũt: q̃ſi q̃cq̃d exaratũ ſit ſacrũ ⁊ imolatũ futuꝝ eẽ videaẽ. 25.

¶ Quid ẽ ꝙ pueros cũ herculeũ iurãt id ſub retecto facere ꝓhibẽt: ⁊ ſub diuũ ꝓgredi iubẽt ꝙ vt ſb diuo faciãt: iõ exire iubẽt? An ea cã ẽ quã multi aſſerũt: herculeꝫ nõ vmbꝛa atq; ocio: ſꝫ laboꝛe ac piculis delectatũ: nõ domi: ſed foꝛis ac ſub diuo vitã egiſſe. An illud magis: ꝙ is de⁹ nõ indigena: ſꝫ extern⁹ ⁊ aduena ẽ hitus. nã nec Dionyſiuꝫ iurãt ſub tecto: externũ ⁊ ipſuꝫ deũ. ſi q̃dẽ eſt Dionyſius. An h̄ q̃dẽ dicũt ⁊ ioco apud pueros adhibenẽ vt aliud occult⁹ agatur: nec pueri ſe temere inſueſcant deierare. Sic. n. Fauoꝛinus iubat. Hoc. n. q̃ſi de īduſtria moꝛã efficit: ⁊ deliberãdi dat ſpaciũ. Fauoꝛinũ vo recte putaſſe: nec cõe ſꝫ ꝓpꝛiũ huius dei hoc qõ fit exiſtimaſſe ex his q̃ de hercule ferunẽ facile cõijci põt. ferunt. n. hũc in ṗmis religioſuꝫ fuiſſe ⁊ ad iuſiurãduꝫ vereꝫcundiſſimuꝫ: q̃ppe q̃ ſemel in oĩ vita iurauerit: idq; ſoli phyleo Auge filio: quocirca Pythiaꝫ hoc iuſiurandi genus Lacedemonis ꝓpoſuiſſe. Satius ac melius illis foꝛe ſi abſq; iureiurãdo affirmaſſent. 26.

¶ Quid ẽ ꝙ nouã nuptã ipꝫ limẽ trãſcẽdere nõ pmittũẽ? An ꝙ q̃ ṗmas mulieres rapuerũt ſic eas domib⁹ itulerũt: nõ ipſe igreſſe ſũt. An eo inuite igredi videri volũt vbi pudicitiã ſunt amiſſure. An h̄ potius ſignũ ẽ ipſaꝫ ſua ſpõte domũ exiturã nec ſuos relicturã fuiſſe niſi cogereẽ: quẽadmodũ vi coacta igreſſa eẽt. Nã apud nos q̃ꝫ in boetia currus axeꝫ p foꝛib⁹ cõburũt ſignificãtes ſpõſaꝫ intus manere opoꝛtere: tanq̃ eo ſublato qõ eã aſpoꝛtatuꝝ fuerat. 27.

¶ Quid cãe ẽ ꝙ ſpõſaꝫ itroducẽtes iubẽt dicere: vbi tu Caius ego Caia? An ita cũ viro q̃ſi depaciſcaẽ vt oĩa cõia ſint ⁊ pariter ipetrẽt: nec aliud his v̄bis oſtẽdiẽ: niſi vbi tu dñs ac domus cõpos: ſic ego dom⁹ dña atq; hera. His aũt v̄bis ⁊ alijs vtunẽ cõib⁹: quẽadmodũ Legula. L. Saũ Luciũ Ticiũ vſurpaẽ ſolẽt: ⁊ pħi Dionẽ: Theonẽ. An magl pp Caiã honeſtã ſane mlierẽ ac bonã viri ex Tarq̃nũ libis collocatã: c⁹i ſancte tẽplo ſtatua ex ere poſita ẽ: inerãt, iãpdeꝫ ⁊ Sãdalie ⁊ colus pudicitie ⁊ iduſtrie ſue certa monumẽta. 28.

¶ Quid ẽ ꝙ in nuptijs Talaſij nomẽ crebꝛo iactaẽ? An pp Lanificiũ qõ q̃ſilũ vocãt Romani: ⁊ ſpõſam itroducẽtes pellẽ ſubſternũt: ipſa vo colũ ſecuꝫ infert ⁊ fuſum. Uiri aũt ianuã lana coꝛonat: ac cĩgit? An illõ veꝝ eſt ꝙ hiſtorici tradiderũt. Adoleſcẽtẽ quẽdã in reb⁹ bellicis ſtrenuũ: ⁊ in ṗmis pclaꝝ: ⁊ alioq̃ viꝝ optimũ Talaſiuꝫ noĩe Rome fuiſſe: ſꝫ poſteaq̃; Romani Sabinoꝝ filias q̃ ad ludos venerãt de compoſito rapuiſſent: virgo egregia ſpẽ Talaſio ferebaẽ a popularib⁹ q̃buſdã ⁊ Talaſiũ clientibus clamitãtib⁹ q̃ tutius eã auferret: nec q̃ſq̃; accederet: q̃ eã abſtraheret violaretq;: puellã Talaſio ferri. Reliq̃ igitur multitudo Talaſij honoꝛis cã bonis oib⁹ ac votis puellã ꝯſecuta ad Talaſiũ deduxerunt: ex illo q̃ſi nuptie ſelices fuiſſent ſolẽne pmãſit: vt quẽadmodũ Greci hymeneum: ita Latini talaſiũ omnes cã in nuptijs noiarent. 29.

¶ Quid eſt ꝙ Maij mẽſe circa plenilunũ de põte ſublicio

ſimulachra i Tyberiȝ iacētes argeos eā q̄ de cauſa appel
lāt? An ꝙ antiqs tpib⁹ barbari ea loca icolētes grecos q̄s
ceperāt eo pacto interficerēt. Herculē vō poſtea admirati
ab hoſpitū ⁊ externoꝝ cede abſtinuerūt: docti ab eodē vt
veterē morē ac ſupſtitionē imitātes effigies in flumen abij
cerēt. nā veteres Grecos oēs arguos eq̄liter appellabāt: ni
ſi pp vicinitatē arguos arcadū hoſtes Euāder exiſtimās
q pēiaȝ fugiēs ibi cōſedit odiū ⁊ amicitiā retinuit. 30.

Cur veteri more nemo foris cenitabat p̄ter liberos q eta
te puerili eēnt? An Ligurgus vt modeſte nō intēperāter ⁊
beluaꝝ more: hoc pacto q̄cȝ pueros iſtituit ad philitia de
ducens. ſed verecūde ac prudenter voluptates attingerēt:
cū maiores natu ſpectatores ac magiſtros hērent. Nec h
q̄ ꝗ minoris faciēduȝ ꝙ in liberoꝝ cōſpectu verecundio
res multo parētes ſe exhibēt ⁊ modeſtiores. nā quē admo
dum p̄clare a Platone ſcriptū eſt. Ubi ſenes ipudētes ſint:
adoleſcētes quocȝ turpiſſimos eſſe neceſſe eſt. 31.

Quid eſt ꝙ cū ceteri Romani Februario mortuis inferi
as mittere ⁊ parētare ꝯſueuiſſent: Decim⁹ ⁊ Brut⁹: vt Ci
cero ſcribit, id Decēbri faciebāt: hic. n. fuit q p̄mus Luſite
niā iuaſit: qppe Lythan flumē p̄mus traiecit? An quēad
modū veſperi ⁊ mēſe exacto multi parētare conſtituerūt.
Sic i fine āni mēſe nouiſſimo mortuos honore ⁊ iferis ꝓ
ſequebant. Eſt aūt oiuȝ mēſiū Decēber extrem⁹. An ꝙ di
is iferis honor redderet: qȝ tū fieri tēpeſtiue vi: cū fruct⁹ oēs
maturitatē ſunt ꝯſecuti. An ꝙ cū ſemētē inſtituētes terrā
ſubigūt iferoꝝ meminiſſe morie opȝ. an illud potius ꝙ is
mēſis Saturno a Rōanis ꝯſecrat⁹ eſt: quē iferoꝝ deoꝝ
nūo hñt. an ꝙ Saturnalibus quē diēȝ Romani maxime
colūt: q̄ voluptati ac genio plīmū vacāt. Haꝝ reꝝ nōnul
las mortuis p̄mitias iptiēdas putauerūt. An ſolū h mēſe.
Brutū parētare ſolitū oīno falſuȝ eſt nā Larētie mēſe De
cēbri ad ei⁹ ſepulchꝝ libātes inferias faciunt. 32.

Quid eſt ꝙ larētiā vulgatiſſimū ſcortū tāto pe veneran
tur? Alia eſt eniȝ bacca Larētia quā Romuli nutricē eſſe
ferūt: hui⁹. n. diē feſtū mēſe aprili agūt romani: hāc āt fla
uiā cognomēto appellatā dicūt. Nobilitata ē hāc ob cāȝ.
edituꝰ qdā herculis ocio vitē abundās: ludo ac teſſeris di
em ꝯterere ſolebat: ſȝ cū forte ita accidiſſet: vt qbus cuȝ lu
dere ꝯſueuerat eoꝝ adeſſet nemo: ocioſus ac triſtis deū vt
ſecuȝ luderet ꝓuocauit ea lege: vt ſi viciſſet aliquid boni a
deo nāciſceret: ſin aūt victus fuiſſet ipſe deo cenā p̄beret. in
ſup ſpecioſaȝ adoleſcētulā q̄cuȝ ꝯſuetudinē Hercules ha
beret deo cōpararet. ꝓpoſitis teſſeris cuȝ ⁊ ſuā ⁊ dei vicem
ieciſſet ſupatus eſt: ex ꝓuocatione igī opiparaȝ deo men
ſam parauit: ⁊ Larētiā publicū tum tpis ſcortū adhibuit:
⁊ in tēplo diſcūbere iuſſam clauſis forib⁹ reliqt. Ferūt aūt
noctu cū muliere ꝯgreſſuȝ nō hūanit⁹. vbi illuxiſſet mulie
rem in foꝝ ꝓgredi iuſſiſſe: ⁊ cuicūcȝ p̄ occurriſſet hic ani
mum adhibere: ⁊ amicū ſibi adiūgere: Larētiā ſtati ſurre
xiſſe hoi locupleti occurriſſe natu iam grandi ac celibi. cui
Taurutī⁹ nomē eſt: q mulieri mr̄imonio ꝯiūctus ⁊ viu⁹ rei
ſam liaris ptātē ei fec: ⁊ moriēs teſtō heredē reliqt. 33.

Quid ē ꝙ portā vnā feneſtrā appellāt: apud quā fortūe
thalam⁹ q dr̄ poſitus ē? An qȝ Seruī⁹ rex feciidiſſima for
tuna viſus cū ſilia rē habuiſſe credit⁹ eſt: cum p feneſtrā ad
eā penetraret. an hoc fabuloſuȝ: illud autē veꝝ Tarquinio
priſco Rome regnātē cū a paſtoribus occiſus eſſet Tana
quil eius vxor mulier ſane prudēs ⁊ fortis per feneſtram
populū allocuta: multitudine pſuaſiſſe dr̄: vt ſeruiū reges
declararēt: ex eo fcm̄ ē vt locus ille ita appellaret. 34.

Cur ex oibus q̄ diis imortalib⁹ offerunt ſola ſpolia neglī
gunt: nec vetuſtate cōſumpta reſarcuīt aut reficiunt? An
iccirco h faciunt vt cū p̄mis illis gloriā antiq̄taȝ eſſe ac de
letā putent: nouū aliqđ ac recēs virtutis monumētū cōſe
qui ac parare ſtudeāt. An iſtō veri⁹ ꝙ cū inimicitie aduer
ſus hoſtes ſigna tpe obſcurent: ipſos eā renouare inuidio
ſuȝ ⁊ acerbū eē cēſent. Nō. n. q p̄mi apud grecos eneū aut
Lapideū tropheū ſtatuerūt: magnope ꝓbati ſunt. 35.

Quid cāe eſt ꝙ Metellus pōtifex maxim⁹ fact⁹: aliogn
prudēs ac ciuilis poſt ſextilē mēſeȝ q nūc Auguſtus dr̄ ve
tuit auſpicari? An ꝙ quēadmodū de icipiēte aut creſcēte
ſic mēſis initio ac icremēto hec agim⁹. Reliquos aūt tan
q̄ȝ ocioſos ⁊ oī actione vacuos ſeruam⁹: ſic poſt octauū: re
liquū āni tpe q̄ſi veſperā quādā ē inclinantis ⁊ ſeneſcētis
anni crepuſculū putauerunt. An ꝙ adultis ⁊ pfectis aui
bus auſpicādū. Sūt aūt hȝ anteq̄ȝ eſtas aduenerit: autū
no eni aues aut imbecilles ſunt ⁊ morbide: aut pulli ⁊ imp
fecte: alie vō pp anni tempus alio deuolant. 36.

Cur hīs q ſacro nō tenent: lȝ in caſtris verſent: tū nec ho
ſtes p̄lio laceſcere nec ferire fas erat: qđ Cato ſenior i q̄dā
epiſtola oſtēdit ad filiū ſcribēs. Monet eni ſi miſſus fact⁹
ſit ⁊ militie tpe cōpleuerit ad vrbē vt redeat: aut ſi remane
re in exercitu velit ab Impatore impetret vt ſibi aduerſus
hoſtē pugnare ⁊ eū interficere liceat? An iđ eſt iſtitutuȝ ꝙ
niſi neceſſitate coactū hoīem occidere nō liceat. ꝙ q nec le
gitime nec iuſſus faciat homicida hñdus ſit. iccirco Chry
ſantē laudauit Cyrus: ꝙ hoſtē interfecturus cū iā gladiū
ſuſtuliſſet: ⁊ iteruȝ receptui cani audiſſet: hoſtē omiſit: ⁊ q̄
ſi ꝓhibitus ict⁹ abſtinuit. An q cū hoſte ꝯgreſſus pugnaȝ
ꝯſeruit: ſi formidine capt⁹ trepidauerit mulctādus ē: nō. n.
hoſtē feriēdo ac ſauciādo tātū profuit: q̄ȝtū fugiendo aut
ſe recipiēdo nocuit. Quicūcȝ igī miſſus fact⁹ militie ſacro
amplius nō tenet: q vō vt ea ſibi agere liceat q̄ militātium
ſunt petit: iteꝝ ſe ⁊ legi ⁊ impatori obnoxiū facit. 37.

Cur iouis ſacerdoti ſub diuo vngi fas nō eſt? An qȝ nec
liberos corā parentib⁹ nudari: nec ſoceros cū gñis lauari:
nec honeſtū: nec fas eſſe exiſtimabant. Pater aūt eſt iuppi
ter: ⁊ ſub diuo in ꝯſpectu eſſe quodāmō iouis putāduȝ eſt.
An ſicut i tēplo ⁊ ſacro corp⁹ apire nefas ē: ſic aerē apti:
⁊ q celo ſubiect⁹ ē deoꝝ ac demonū plenū verebant. Quo
vt ſit cū neccitati ſeruiēdū eſt: multa ſub tecto occulte deo
rum ꝯſpectū vitū hoies faciāt. Sed alia ſoli tm̄ ſacerdo
ti: alia oībus p ſacerdotē lex iuſſit. Quapp apud nos q̄cȝ
coronā geſtare: comā ꝓlixiorē ferre: armatū ingredi: pro
cenſuȝ agros nō inuadere: ꝓuata ſunt ei⁹ q magr̄atum ge
rit: munere ⁊ officio: vuā aūt ante eqnoctiū autūnale non
deguſtare: ſicut nec ante vernū eqnoctiū vitē icidere p ma
giſtratū cōiter oibus edicit. Nā vtriuſcȝ rei tpe illud ē: eo
dem pacto apud Romanos q̄cȝ ſacerdotis ꝓpriuȝ eſt: vt
nec eq̄ vtat: nec plus q̄ȝ trib⁹ noctib⁹ ab vrbe abſit: nec pile
um deponere: ex quo flamē dictus eſt: q̄ȝ q̄ȝ ⁊ alia pmulta
ſunt q̄ p ſacerdotē oib⁹ idicunt: vt eſt illud. ſub diuo nō vn
gi: naȝ niſi p̄us lauiſſent: Romani vngi moris nō erat. nec
aliud qcq̄ȝ Grecis ſeruitutē ac mollicie attuliſſe putāt Ro
mani q̄ȝ gymnaſia: ⁊ paleſtrā: qbus relangueſcunt adole
ſcentiū animi: ⁊ penit⁹ effeminent: hinc pueroꝝ amores gi
gnūt: hinc ſomno ⁊ deambulationib⁹ iuuenū corpora corrū
pi: hinc ſaltationib⁹ ⁊ motu cōpoſito: ⁊ certo ac delicato ci
bi gñe delibutari: qb⁹ de cāis ab armis ſe delapſos eē nō itel
lexerūt: ꝯtēticȝ pro ſtrenuis ac fortib⁹ militib⁹ ſe bonos pa
leſtritas ⁊ Athletas bonos dici ⁊ hēri ad ſūmaȝ inertiam
molliciēcȝ defluxerūt. h igī ſiqs effugere ſtudet: i puluerē
ꝓdire: ⁊ ſub diuo manē opȝ. At q domi ⁊ i vmbra balneis
⁊ vnctiōib⁹ molliter ſe curāt: hec oia ſubire neccē eſt. 38.

Quid eſt ꝙ veteris nūmi altera pe ianū bifrōtē ipreſſuȝ
habuit: altera ꝓrā nauis aut puppim? An vt multi putant
honoris cā Saturni: q naui in Italiā traiecit. An h vul
gare eſt ac de multis dici pōt: nā ⁊ ianus ⁊ Euander ⁊ ene
as nauib⁹ in Italiā ꝓuecti ſunt: ſȝ illud poti⁹ q̄ſpiā coniici
at: alia eē in ciuitatib⁹ q̄ pulchra: alia que neccia: maximuȝ
vō atcȝ oium pulcherrimū iudicari bonitatē legū: lōge vō

et oībus nec̄riũ eē copiam ⁊ vbertatē: qm̄ vo ianus feros hoīes ad māſuetudinē traducēs optimis legibus īformauit. nec̄iā vo rex affluētiā fluui⁹ nauigabilis ſuppeditat: ⁊ ptīz ex agro ac vicīs locis: ptīz ex lōgīq̄s: ac mari deuehēs: nihil q̄ ad vſuz ptineat deſiderari patiť: nō nūm⁹ ita ſignatus ē: ⁊ vt legiſlatoris duplicē frōtē pp vite ꝯmutationes: vt dc̄m ē: ⁊ imaginē fluuij pp nauiū pre ſe ferat. Altero q̄z vſi ſunt nūmo ouē bouēq̄z iſignitū hñte: q̄ q̄ʒ nūmi genus erat inſigne: ⁊ in p̄mis documēto: veteres gregibus ⁊ armētis abundaſſe: quippe quoꝝ oīs ſubſtātia in illis eēt collocata: quo fit vt multi apud veteres ſyeilij bubulci porcij appellati ſint: vt feneſtella auctor eſt. 39.

¶ Quā cāʒ eē dicem⁹ quāobrē Saturni edē pecunie publice ſacrariū eē voluerit. Nā erariū eſt: ⁊ tabulas publicas ī eo ſeruāt: ⁊ ex eo tabulariū dicunt? An q̄ fama obtinuit: Saturni tp̄e nec auaritiā nec improbitatē vllā in hoībus fuiſſe: ſed iuſtitiā ⁊ fidē. An q̄ fructuū inuētor: ⁊ agriculationis auctor is de⁹ fuiſſe memorať: falx ē.n. id ſignificat: nec illud qđ ſcripſit animachus Heſiodū ſecut⁹ credēdū eſt: obliq̄ vo falce ꝑus Celū pudēda Saturnus ſecās ꝯ ſtreterat: fructuū vo copia ac venditio pecuniā gignit: q̄rca felicitatis cuſtodē ⁊ cām hūc hñt deum. Teſtimonio ſunt nundine: q̄ cū nihil aliud ſint niſi ꝯuētus ex agro in vrbē: nono q̄q̄z die ꝯueniēdū ſaturno ꝯſecrate ſunt. emēdi.n. ac vēdendi copia fructuū ꝑi⁹ attulit. an h̄ iā vetuſtate abſoleuit: p̄mus aūt oīuz Valeri⁹ publicola exactis regib⁹ edē Saturni erariū declauit: loci oportunitatē deduct⁹: que ꝯ apta ⁊ ab inſidijs tuta: ⁊ in p̄mis munitū eēaduertit. 40.

¶ Quid eſt q̄ legati vndecunq̄z romā venerint edem Saturni p̄ adeunt: deinde a prefectis erarij: vbi omnia ediderint reſcribitur? An q̄ Saturnus ipſe externus externis hoībus delectať. an hiſtoria refellit. Antiquus eni vt videtur: queſtores legatis munera mittebāt: que lautia dicebātur: ⁊ egrotos curabant: qui ſi morbo interījſſent ſumptu publico ſepeliendos curabāt: nunc autē pp multitudinē legatorum ſumptus ſublatus eſt. manet aūt vt pfectos erarij adeāt: q̄bus noīa ſua edāt: ac ſcribi faciāt. 41.

¶ Cur flamini diali iurare nō licz? An q̄ tormēti gen⁹ quodā eſt hoī libero iuſiurādū. Flamis aūt corp⁹ ⁊ aium intactū inuiolatūq̄z eē op̄z. An q̄ pua in re ei fidē nō h̄re abſurdū eſt. Cui diuina ac ſūma credita ſunt. an q̄ oē iuſiurādū ī piurij terminat ip̄ecationē: execratio vo oīs triſtis ⁊ abhomināda. vñ ne alijs q̄dē ip̄ecari flamines ſolēt: laudata ē igiť Atheniēſis ſacerdos illa q̄ populi iuſſu adduci ñ potuit vt alcibiadē execrareť. dixit.n. ꝑcandi ſe cā nō ip̄ecādi ſacerdotio p̄ditā fuiſſe. an cōe oīum periurij piculū eſt: ſi homo impius ac periurus: vota pro ciuitate ſuſcipiat. 42.

¶ Quid eſt q̄ venerabili⁹ q̄ eſt dies feſt⁹ multū vini ex templo veneris ꝑfundūt? An illud eſt qđ multi dicūt mezentium hetruſcoꝝ ducē ad Eneā miſiſſe: q̄ cū eo fedus faceret: vt quot annis certū vini nūm ab eo acciperet: qđ poſtea cū Eneas poſcēti negaſſet: pollicitū thyrenis feruit: ſi ꝑlio viciſſet vinū datuꝝ: re cognita eneā dijs imortalib⁹ vinum ꝯſecraſſe poſt victoriā: deīde collectū tēplo veneris effudiſſe. an hoc quoq̄z ſignū eſt: diē feſtū ſobrie agi oportere: q̄ dij lōge magis vini effuſiōe q̄ ingurgitatiōe gaudeāt. 43.

¶ Quid ē q̄ edē hortē maiores ꝑpetuo aptā eē voluerūt? An quēadmōz antiſti⁹ labeo ait: cū ſit hortari icitare: deaꝫ q̄dāmō ad res pulchras adhortari et icitare: queq̄z horta diceret: quaſi aliq̄d ſemper opantem ac nunq̄z ceſſantē. nunq̄z clauſam eſſe oportere putauerūt. An poti⁹ vt nūc eā nominant Liorā producta priore ſyllaba circūſpectā quandā ⁊ prouidā deā: quā cū res holum curare ⁊ conſeruare exiſtimarēt ſecordē aut negligētē minime putarūt. An quēadmodū ⁊ alia ſic ⁊ hoc nomē grecū ē: ⁊ deā ſignificat q̄ reb⁹ hūanis ꝑſit ⁊ ꝑſideat. Vñ cā q̄ in ſomnis ac puigilijs ꝑpetuo patebat ei⁹ tēplū. Et tñ ſi labeo Lioram apō toy paroꝛman: h̄ eſt ab icitādo recte dici putat: vide ne orator ſuaſor q̄dā atq̄z adhortator i ꝯſilijs atq̄z i ꝯciōe: ſic appellat⁹ fuiſſe dicēd⁹. Nō vt nōnulli a ꝑcatoīb⁹ acuti. 44.

¶ Cur edē vulcani Romulus ex̄ vrbē poſuit? Utrū p̄ vulcani ſuſpitionem: vt in fabulis eſt: aduerſus martē de venere martis filius habitus deū eadē domo: ⁊ eadē vrbe vti ꝓhibuit. An hoc ſtulti⁹. edificauit aūt ab initio curiā ⁊ conſeſſum ſecretū ſibi cū Tatio ſimul regnāte: quo cū ſenioribus ac patribus ꝯueniētes: ſine vlla moleſtia ⁊ interpellatione de ſūmis rebus p̄ ociū cōſultarēt. an illud poti⁹ cum ad incēdia ſupiori tp̄e vrbs expoſita eſſet: Vulcanū q̄deꝫ colendū: ſed tñ vrbe excludendum exiſtimauit. 45.

¶ Quid eſt q̄ cōſualibus equos ⁊ aſinos coronis exornāt ⁊ ociari ſinūt? An q̄ neptuno equeſtri dieꝫ feſtū agūt. aſinus aūt ꝓpter equū pari fruitur licentia. an illud potius q̄ inſtituta nauigatione cuꝫ multa nauibus veherentur ocium q̄đdā ac remiſſio iumentis data eſt. 46.

¶ Cur candidatos moris erat in veſte hoc facere ſine toga. Sic.n. ſcribit Cato? An forte ne ciues largiēdo corrūpāt argentū ſinu ferētes. an illud magis q̄ impio dignos nō gñe: nō diuitijs: non gl̃ia: ſꝫ vulnerib⁹ ac cicatricib⁹ iudicabāt: q̄ q̄dē vt ab his q̄s ambiēdo ꝓhēſabāt ꝯſpicerenť ſine toga ad petendū deſcendebant. An quēadmodū in accipiendo rogando ſe omnibus ſubmittendo: ſic corpus nudando ac ſeipſos abijciendo populū captabant. 47.

¶ Quid ē q̄ flamē dialis mortua vxore ſacerdotio ſe abdicat. Sic apō Tatū ſcriptū ē? An q̄ q̄ vxorē ducēs p⁹ amiſit: eo q̄ nūq̄z duxit miſeo ē infelicior: eius.n. q̄ vxorē duxit domus itegrā ē. ei⁹ aūt q̄ vxorē in miſmo⁹ acceptā amiſit: nō ſolū impfecta dom⁹ ē: ſꝫ imminuta prorſus ac māca. An eodē tp̄e vxor vna cū viro cōſecraľ: quēadmodū miſta ſūt in ſacris q̄ abſente vxore agi neq̄unt: poſe aūt amiſſa: alterā ſtati ſupducere tū difficile ē tū vo iniquū atq̄z ipiū. 48.

¶ Quare nec vxorē repudiare antea licebat: nec nūc q̄dem vt vi: liceq̄z nr̄is tp̄ibus pmiſit Domitian⁹? Sacerdotes aūt diuortio affuerūt: multa ſane horrēda atrocia triſtia peragētes. Sꝫ h̄ min⁹ mirū videbiť: ſiq̄s hoc quoq̄z ex hiſtoria adiūxerit. altero ex cēſorib⁹ mortuo alterum a magiſtratu ſe abdicare oportebat. Mortuo enim Liuio druſo collega eius Scaur⁹ emili⁹ magr̄atu ſe abdicare minime volebat: donec Tribunoꝝ iuſſu in carcerē duct⁹ eſt. 49.

¶ Cur larib⁹ q̄s ꝓprie ꝑſides vocāt canis aſſiſtit. Ipſi auteꝫ canū pellib⁹ veſtiunť? An q̄ ꝑſides ſunt q̄ ꝑſunt: hos aūt dom⁹ cuſtodes eē oꝫ ⁊ alienis formidoloſos: ſic cānes videmus: mites vo ac lenes māſuetoſq̄z domeſticis. an illđ verius ē qđ a q̄buſdā rōanis dī: ⁊ chriſipp⁹ opinať. Demonis q̄daꝫ mala circūire: q̄bus dij q̄ſi carnificib⁹ ⁊ ſceleꝝ vltorib⁹ aduerſus iniuſtos ⁊ ipios vtunť: ſic lares furiales q̄dā ſunt ⁊ penaꝝ exactores ⁊ vite ⁊ opationū ſpeculatores. Idcirco eni fit vt caninis pellib⁹ iduanť: q̄b⁹ ⁊ canis iō aſſidet: q̄ ad inueſtigāda ſcelera ⁊ vlciſcēdo iprobos ſagaces ſint. 50.

¶ Cur genecie maneτine rē diuinā faciūt: ⁊ optāt neminem domi naſcētiū bonū euenire? An q̄ dea eſt genecia: q̄ corruptibiliū reꝝ gnōnes ac ſerus pcuret. Fluxū.n. quēdam nomē ipſꝫ ſignificat ⁊ gnōnē. vt igiť ꝓſerpine greci: ſic Romani genecie pro ijs q̄ domi naſcunť canē imolāt. Socrates aūt dicit canē apud argiuos clonie pp part⁹ facilitatē imolari: poculū vo qđ in ꝑcatiōe adhibeť: nō p̄ hīs inſtitutū hoīb⁹ q̄ domi naſcunť: vt eoꝝ bon⁹ euadat nemo: aſperos eni ⁊ formidoloſos canes eē op̄z. an illud poti⁹ q̄ inutiles ⁊ elati mortui diſr vocis obſcure itelligētes petere ſe vt nemo domeſtic⁹ moriaľ: neq̄z h̄ admirari op̄z. Ari.eniꝫ in federe: qđ cū Lacedemonijs archades ꝑcuſſiſſe feruntur: ſcriptū fuiſſe dicit: neminē bonū facere auxilij cā: q̄ lacedemonijs ſtuderēt tegeatariū: qđ eſt neminē occidere. 51.

¶ Cur capitolinis spectacula edentes nostris quoq; tpibus pronunciant. Sardos venales: & qdam irrisione gaudens producitur puerili cinctus monili. quā vocant bullā? An q̄ venientes hetruscorū populi diu cū Romulo bellū gesserūt: & hāc vltimā vrbē expugnauit Romulus & multos captiuos vna cū rege pronunciauit. Leuitatē eius ac stultitiā cauillat⁹. Et qm̄ Lydi qdē ab initio fuerūt hetrusci. Lydoꝝ vō sardis caput fuit: iccirco tuscos h̄ mō pnūciauerūt: & i hāc diē ridiculū cā hūc morē ꝓ ioco hn̄t. 52.

¶ Quid ē q̄ locū vbi carnes vēdunt macellū vocant? An apo ton mageirō. corrupto nōie vt alia multa sic & h̄ vsus optinuit. apud latinos. n. k. cū. g. magna q̄dā cognatione ɔiūgit. Nouissime. n. g. Romani adhibuerūt auctore & inuentore Carbilio: & q pp hesitātiā lingue. R. proferre non psit ad. L. oīa psi balbutiēdo proferūt. An & h̄ q̄q; p historiā soluēdū. Fert. n. rome ferox qdā hō ac ser⁹ cū latrocinia exerceret multis occisis tādē deprehēsus & capt⁹ supplicio affectū fuisse. huic nomē fuit Macello: cui⁹ ex pecunia postea edificatū est macellū: & ab eo nomē īditū. 53.

¶ Quid est q̄ idib⁹ ianuarijs pmissū ē vt tibicines muliebri hītu vrbē lustrēt? An pp cām q̄ dī. Magnis. n. vt videtur fruebant honorib⁹: q̄ illis Numa pōpilius pp sctātē ac deoꝝ cultū ɔtulerat: his postea p tribunos ɔsulari ptāte spoliati vrbe excesserūt: quos cū vehemēter requirerēt. nā religione tāgebātur animi: q̄ sine tibijs rē diuinā facerēt: q̄primū reuocandos cēsuerūt: sz cū accersiti nō apparuissent: ac tibure quo se initio ɔtulerāt: manē velle se dicerēt: Libertus q̄dā clā magr̄atus adijt. seq; eos reductuꝝ pollicitus est. ɔuiuio igit̄ laute & opipare apparato: q̄si rē diuinā fecisset. tibicines inuitauit. Aderāt i ɔuiuio mlieres: nox insomnis ducit̄: saltationib⁹ ac iocis oīa pstrepūt. Tūc derepēte cū libertus patronū adesse diceret: & vehemēter perturbatus videret̄ hoīb⁹ psuasit: vt statī curru ɔ̄scēderēt pellib⁹ circūtectos: ac tibur puehereñ̄ e vestigio. h̄ aūt dolo fiebat. nā cū ignaris illis: & p noctē ac vinū nihil cernētibus currus circū duxisset: oēs anteq̄ illuxisset: romā pter opinionē reportauit. Erāt aūt eoꝝ plerīq; ornatu muliebri pp comessationē: ac vigilias ornati: sed postq̄ psuasi a magistratibus & plane recōciliati sunt: institutū est eo die vt eodē habitu ornati per vrbem incederēt. 54.

¶ Quid est q̄ carmētis edē mr̄es ab initio edificasse existimantur. Et nūc dei maxie venerant̄. Fertūt. n. mulieres senatus cōsulto vehiculis vti, phibitas inter cōspirasse: Ne q̄ eaꝝ cōciperet: neve pareret: atq; ita viros vlciscerēt: donec coacti sniam mutauerūt: atq; vti pmiserunt: natis deinde pueris cū & multitudine liberoꝝ & bonitate felices fuisse viderent̄: carmētis edē edificauerūt: quā puto euādri matrē fuisse: dicūt & in italiā venisse cum themis vocaret̄: aut quēadmodū aliq nicostrata: qm̄ vsib⁹ oracula ederet carmētā mutato nōie vocauerunt. Nam. t. a. pi. Romani carmina appellāt. Sūt q̄ moram: h̄ est fortē & fatū carmētā putāt: & ob eā rē mr̄es rē diuinā facere: est aūt nōis vera rō. ysterimenon dicit eos theophoriseis. i. mēte puata pp afflationes nō carmētū nomē carmina īdiderūt: sz ab ea poti⁹ ac cepērūt diuino nāq; spū afflata versu ac metro oracula edebat. 55.

¶ Quid est q̄ Rumine rē diuinā faciētes hostijs lac spargere: & libare ɔsueuerūt: vinū autē non adhibetur? An q̄ latini Rumā mām̄ā noiant & ficus ruminalē: iō factam ferūt q̄ ibi lupa Romulo mām̄ā pbuit: quēadmodū eas igit̄ q̄ pueros alunt: a mām̄a dicimus thilonas: sic rumina nutrix quedam: & pueroꝝ altrix merum infantibus precipue noxium prorsus non recipit. 56.

¶ Cur senatores alios pres ɔscriptos alios trn̄ pres appellabant? An eos q̄s ab initio Romulus delegerat pres ac patricios noiabāt: q̄si a bōis paretib⁹ natos: reliq̄s deinde ex plebe electos & ascriptos i senatū ɔscriptos vocatarūt. 57.

¶ Quid est q̄ Herculi ac musis cōes arā statuerūt? An q̄ Hercules Euandꝛi lr̄as docuit: sicut iuba monumentis tradidit. Qd̄ honestū & honorifi. ūz duceretur amicos ac ppinquos docere. Nouissime nāq; istuuīū est: vt mercede discipulos docerēt. Quippe oīuz pm⁹. SP. Carbili⁹ ludū aperuit: eius libertus: q & ipse Carbilius appellatus pm⁹ omnium romanorum vxorem repudiauit. 58.

¶ Cur cū due sint Herculis boues: mulieres nō attingunt: nec quicq̄ degustāt qd̄ super ara magna imolatū fu? An q̄ carmētis sacrificij tēpus nō obijt. Q̄ qdā pinarioꝝ generi accidisse dicit̄: ex quo q̄ vescentibus ceteris dapib⁹ prohibiti sunt pinarij sunt appellati. An propter illa potius: que de veste ac Deianira fabulose dicunt̄. 59.

¶ Cur deū illū cui⁹ in tutela vrbē eē dicūt siue masculus is est: seu femina: & q̄rere & nōiare nefas eēt. Hoc. n. ita eē religione ɔfirmāt Ualeriū Soranū male perijsse dicentes q̄ numinis nomē efferre ausus est? An q̄ latinoꝝ qdā monumētis tradiderūt euocatiōes q̄ldā ac deoꝝ veneficia eē putauerunt: qbus qm̄ ipsi hostiū deos euocare & ad se traducere ɔsueuissent: ne idē ipsi paterent̄: magnope verebātur. quēadmodū igit̄ Tyrū vincula statuis iniecuit. Aliq̄ vō sponsores petere dicunt̄ si quē ad lauacrū aut purgationē aliquā deductū: sic Romani q̄ arcanum & incognitū esset firmissimā: ac tutissimā dei custodiam esse crediderūt. An sicut Homerus finxit. Terra vō cōis est hoīum vt hoīes deos oīs colūt: ac venerent̄ terram cōiter hn̄tes: sic veteres Romani deū salutis auctorē celauerunt: q̄ nō eū solū: sz oīs deos a suis ciuitatib⁹ honorari voluerūt. 60.

¶ Quid est q̄ fecialiū sacerdotū qbus federib⁹ faciēdis psunt pn̄ patratus maxim⁹ habet̄: est autē his pater & hī filij sunt: hz. n. nūc quoq; pcipuā quādā qdē & auctem. Imperatores. n. q̄ pp eximiā pulchritudinē ac spēz pudica & diligenti custodia corpora indigēt: hīs credunt & apud eos deponunt? An q̄ vtrunq; illis adest & pueros vereri & patres timere. An ipsuz se nomē exponit. Uult eni patratum quasi finitū ac determinatū quiddā significare: illud ceteris perfectius sit: cui cōtingit simul vt & pater esset & pr̄em haberet. An vt ait Homerus qui patri prefit cum & antea & retro cernere oportet: cuiusmodi profecto is esset: cui & filius est: de quo deliberat: & pater quem consulit. 61.

¶ Quid est q̄ regi sacrificulo. Is. n. est Rex sacroꝝ ac religionū: nec magr̄atū gerere: nec cōcione hēre licet? An q̄ antiq; tpibus reges plurima & maxima sacra facere ɔsueuerunt: & sacerdotib⁹ rē diuinā facientib⁹ aderant: post vbi graues & insolentes esse ceperūt: greci qdē plerīq; licētiam Regibus ademerunt: ius & ptestatē sacrificandi tantum mō reliquerunt. Romani aūt regib⁹ penitus exactis alium ribus diuinis pfecerunt: cui nec magr̄atū habere nec cum populo agere pmiserunt: vt in tēplis solū ɔsultare videantur: & regnū pp deos sustinere. Est igit̄ in comitio qdā sacrificij genus q̄ vbi rex pergit ex foro se proripit. 62.

¶ Quid est q̄ mēsam vacuā tolli nō sinebāt: sed oīo cū aliqd ēēt superesset? An illud interp̄tātes aliqd semp in futurū de eo qd̄ nūc adest relinq oportere: & p hodiernū diē crastini meminisse. An q̄ vrbanū atq; elegās putarēt cōprimere atq; inhibere appetitū: & iā cum voluptate perfrui liceret: min⁹. n. qd̄ abest cupiūt q̄ p̄sentibus ac paratis abstinere ɔsueuerūt. An & aduersus seruos humana ɔsuetudo. Nō enī tantopere gaudent serui si accipiūt: q̄ si participes fiant: q̄ mensam sibi cum dominis quodāmodo cōicatum esse putant. An q̄ nihil sacrū inane: ac vacuum negligere oportet: mensa vō sacra est. 63.

¶ Quid est q̄ maritus p̄mo spōse nō in luce: sz in tenebris iungit̄? An q̄ eū pudet q̄ aliq̄ coeat alienā putat. An & ad ppriā verecūde accedere meditās: & assuefaciens. An quēadmodū. Solō scripsit spōsā malo cydonio degustā-

te thalamū ingredi solitā vt primus cōplexus nihil triste:
aut innocū dū hēret. Sic romanus legislator: siquid absur
dū ac deforme corpi aderat occultauit. An calūnia q̄dā
⁊ accusatio illicite veneris erat q̄ fieret cū legitimis ac iu
stis cōnubijs: pudor q̄dā ⁊ verecūdia adhibef. 64.
¶ Quid est q̄ circus flaminius dictus est? An q̄ flamini⁹
quidā priscus cū ciuitati agrum reliquisset: equestrib⁹ lu
dis eius fructu ⁊ vectigalibus vtebant. Nam cū pecunia
suppeteret viam quoq; flamineam muniuerunt. 65.
¶ Cur lictores dicti sunt? An q̄ petulantes colligabāt. Hi
.n. lora in sinu gestantes Romulū sequebāf: ligandi aūt
ligare plerīq; latinoꝝ dicūt: q̄ āt pure loquūf ligare. An
.c. īterpositū est: cū añ sine .c. litores dicerenf: quasi publici
q̄dā ministri. nā nr̄is ēt tēporib⁹ publicū ē mul
tis grecoꝝ legibus scriptū eē neminē: vt ita dicam latere.
¶ Quid est q̄ luperci canē immolant. Luperci (puto. 66
autem sunt qui lupercalibus per lasciuiam discurrentes
pellibus obuios cedunt? An q̄ genus quoddam lustran
de ciuitatis est. ⁊ quo mense illa fiunt: februarius dicitur:
⁊ diem quoq; pellibus occurrentes verberant februarum
⁊ februarium vocāt: quo verbo purgatio significatur: ca
ne autem omnino: vt ita dicā: greci vtebantur: ⁊ multi etiā
nūc in purgatiōib⁹ canē iugulāt: plerīq; quoq; catulos
cū ceteris purgamētis efferūt ⁊ eos qui expiādi sunt catu
lis. hoc piaculi genus circūcatulatiōē
appellātes. An q̄ lycos lupus latine dr̄. lycaia vō luperca
lia ⁊ lupo canis est hostis ⁊ iccirco lupercalibus cedif. An
q̄ lupercis canes oblatrantes molesti sunt. An q̄ pani sa
crificiū faciūt: pani aūt ꝓp greges amicus est canis. 67.
¶ Quid est q̄ septimontio vehiculis iunctis vti cauebant
⁊ nunc etiam qui vetera nō cōtemnunt cauent? Septimō
tium vero diem festum agūt romani: q̄ septimus collis vr
bi attributus est: septicollis Roma facta est? An vt q̄dā
latini accipiunt: q̄ vrbs nōdū suis ꝑtib⁹ penitus cōiuncta
erat. An hoc quidem ad Dionysiū ē. Magna vero re esse
cta constituta ciuitate: q̄ vrbē iam augeri ⁊ quasi vlteri⁹
progredi desisse existimarent: cū sepsos: tū vō iumēta qui
bus fuerant vsi quiete affecerunt: ⁊ cōes festi ocio frui vo
luerūt. an q̄ cū omnes dies festos ciuium presentia orna
ri ac celebrari semper voluerūt: tum illum precipue qui ꝓ
ciuitatis habitatione agerēf. Quapropter ne vrbem: cui⁹
dies festus ageretur: relinquerent eo die vehiculis vti per
missum non est. 68.
¶ Cur in furto aut eiusmodi aliq̄ flagitio dephēsos furcife
ros appellant? An h̄ q̄s maioꝝ nr̄oꝝ diligētie certissimū
signum est: nā q̄ seruū alicuius sceleris aut īprobitatis cō
uicisset: duplex lignū q̄ currui subīcitur attollere iubebat:
⁊ vt cōspicerēf viciniā obire vt fidē in posteꝝ ei nō haberēt
⁊ ab eo cauerent hoc lignū greci stayron latini furcam no
minant: a qua furcifer denominatus est. 69.
¶ Quid ē q̄ boui q̄ cornupetat fenū in cornu apponūt: vt
occurrentes caueāt? An q̄ ꝓp repletionē ac sacietatē inso
lescūt ⁊ boues: ⁊ eq̄: ⁊ asini: ⁊ hoīes: vt ait Sophocles. Tu
vō ferues q̄si pullus cibi copia. Uēter ⁊ .n. tu⁹ ⁊ male inso
lescit. Ex quo Romani. M. Crassū fenū in cornu hr̄e di
xitauerūt: ⁊ q̄ ceteros in rep. lacerabāt: hūc tāq̄ munitū
ac ꝓmptū ⁊ iniuriarū ꝓsequētissimū fugiebant: q̄ꝗ po
stea rursus dictū est: Cesarē Crasso fenū detraxisse. Prim⁹
enim illi in rep. restitit Cesar: ⁊ cum cōtēpsit. 70.
¶ Quid est q̄ in captādis augurijs sacerdotes ꝓus auspi
ces: nūc augures appellāt luminaria semp apta hr̄e volue
rūt: nec operculo iposito claudi? An sicut pythagorici pua
magnaꝝ reꝝ signa faciebāt: q̄ sup modio sedē ꝓhibebāt
⁊ ignes gladio seu machera fodere. Sic veteres obscuris
q̄busdam rōnibus vtebanf: ⁊ marie in sacerdotijs: q̄le h̄ ē
de lucerna: q̄ quasi corpori aīam cōtinenti siles eē dicunt: lux
enim est ī q̄ intus inest aīus. Oꝫ aūt qō intelligēs ē ac pru
dens in eo id semp aptū eē ac crescere: nec vnq̄ clausū eē.
Flātibus .n. vētis aues nō cōsistūt: ⁊ ꝓp instabilitatē ⁊ erro
rem nihil certi significāt. Docēt igif hoc pacto vt non spi
rantib⁹ ventis: sed cū oīa trāquilla sūt: nūc augures auspi
cia captent cū lychnis apertis vti queunt. 71.
¶ Cur augures si vlcus haberēt in augurādi cā sedere ꝓhi
bebant? An ⁊ hoc signū est non oportere q̄ morsū aliquē:
aut vlc⁹: ⁊ ꝑturbationem in aīo haberent res diuinas tra
ctare: sꝫ nū deoꝝ mētē hoībus ꝓderet: cū ⁊ liq̄do ⁊ integro
aīo eēnt? An illud rōnē hꝫ si neq; victimā sanandi vlceris
causa quisq; adhiberet: nec aūb⁹ vlceratis ad auspicādū
vterēf: ea multo magis in sepsis seruanda existimasse: vt
ad ea que a dījs significarenf: puri ⁊ integri accederent.
Ulcus enim diminutio q̄dā ⁊ pollutio corporis vr̄. 72.
¶ Quid est q̄ pue fortune edē: quā breuē vocāt Romani:
edificauit Seruius Tullius: q̄ tertius Rome regnauit?
An q̄ ipse paruus initio ⁊ abiect⁹: q̄ppe q̄ ex captiua mr̄e
natus esset: fortune bn̄ficio Rome regnauit. An hec ipsa
cōmutatio magnitudinē potius fortune ostēdit: q̄ꝫ puita
tem. Uidef aūt Serui⁹ marie oīum fortune vim extulisse
⁊ diuinā indicasse: q̄ppe q̄ oībus actiōib⁹ ac negotijs ei⁹ no
men ascripserit. Nō solū .n. fortis fortūe ⁊ primogenite: ⁊
masculē templa edificauit. Sed est vnū ꝓprie fortune tē
plū: aliud cōuertētis: aliud bn̄ sperātis virginis aliud q̄ꝫ
cognomēta q̄s ꝑseq̄ posset cū fortune viscate tēplū sit quasi
ab ea nos ꝓcul capiamur ⁊ negocijs ac rebus ihereamus.
Sꝫ vide ne Seruius casuū momēta ꝑspiciēs ⁊ ad ea plim
posse cognoscens: q̄ppe cū multi sepe q̄ pui q̄ddā: vel acci
dit: vel nō accit marios res vel assecuti sūt: vel asseq̄ nō po
tuerūt. Idcirco pue fortūe tēplū statuit docens hoīes dili
gēter attēdē: nec ea q̄ accidunt q̄uis pua sint ꝯtēnere 73.
¶ Cur Lychnū nō extiguebāt: sed ꝑ se lāguescere ac defice
re permittebāt? An q̄si extiguibilis ⁊ imortalis illi⁹ ignis co
gnatū ⁊ affinē colentes. An ⁊ hoc q̄q; signū est: nō oportē
qō aīatū sit: nisi noceat corrūpere: neue interficere: quasi
aīal ignis sit: nec imerito: nā ⁊ alimēto idiget: ⁊ ꝑ se mouef
⁊ cū extinguif velut si occidaf vocē emittit. An hoc mo
re docemur nō oportere nec ignē: nec aquā: nec coꝝ q̄cq̄
q̄ ad vsū ptinēt: ⁊ si abūde superāt corrūpē aut ꝯsumē. sed
idigētib⁹ vtēda relinq̄re: cū ipsi iā illis op⁹ nō hēam⁹. 74.
¶ Quid ē q̄ q̄ nobilitate ꝓstare videnf lunulas i calceis fe
runt? An vt dicit Castor signū est eius q̄ i luna eē dr̄ habi
tationis: ⁊ q̄ post mortē animi rursus lunā sub pedib⁹ ha
bebunt. An q̄ antiquissimis ꝑcipuū fuit q̄ fuerunt archa
des ab Euandro ꝓselinos appellati. An sicut alia multa
sic ⁊ hoc elatos hoīes: ac supbos admonentes reꝝ hūana
rū istabilitatis: cui⁹ rei luna exēplo sit q̄ ab obscuro ꝑmuꝫ
prodit: tū ꝓgrediēs luce ac splēdore os suū cōplet: ⁊ cum
clarissima fcā sit rursus deflorescit: ⁊ ad nihil redit. An h̄
potius modestie ⁊ obedientie disciplina quedā erat: vt di
cto audiētes eē ⁊ ipiū eq̄ aīo ferre ꝯdiscerēt: ⁊ quēadmōm
lūa meliori obseq: ⁊ solē: vt inq̄t Parmenides sp intueri so
let: sic hoīes sm locū ten̄re cōtēti duci primas partes reli
querē vi honorē ac potestate ꝑ illum fruerenf. 75.
¶ Quid est q̄ annū iouis eē putāt: mēses iunōis? An q̄
deoꝝ qui mente intelligunf: iuppiter ⁊ iuno ipiū gerunt:
coꝝ vō q̄ oculis cernūf Sol ⁊ luna. Sol .n. annū conficit
Luna vō mēses. Opꝫ aūt non has illoꝝ simplr̄ imagines
putare: sed ipsum in mā iouē solē: ⁊ ipsaꝫ in mā iunonē lu
nā: q̄circa iunonē eā noiant Romani: quo nouiuꝫ aut no
uius significaf a luna. s. quam eandem ⁊ Lucinā vocant:
quasi ipsam lucidā vt lucem ꝓbentē: ⁊ i partu ac dolorib⁹
adesse opinanf tanq̄ lunā. Ut est apud poetā per nigrum
poli ⁊ astroꝝ. Per lunā celerē partū prestātē. Nā plenilu
nio facile partu leuari mulieres videntur. 76.
¶ Quid est q̄ auspicioꝝ qō sinistrū dr̄ ꝓspeꝝ ac secūdūꝫ
putaf? An hoc falsum est ⁊ multos decipit. An h̄ ꝑmōis

eſt: ac lingue: ſcalon.n. ſiniſtrū vocant latini: a ſine autem ſinere ⁊ ſine tū dicūt cū3 vt aliqd miſſum fiet: vt dimittaꝛ hortanꝛ. Auguriū igiꝛ quo aliqd agi pmittiꝛ: ſiniſtrū nō recte accipiūt multi ac noīant. An quēadmodū a Dionyſio ſcriptū eſt Aſcaniū enee filiū auſpicato aduerſus meſētium aciē inſtruxiſſe: ⁊ in eo ꝑlio ſupiorē fuiſſe: ex illo obſeruatū: vt quotiēs leuū intonuiſſet: auſpiciū ſuſpiceretur. An ꝙ alij putāt hoc Enee accidit. nam Thebani Lacedemonijs apud Leuctrā ſiniſtro cornu ſupatis victoria potiti: in oīb⁹ ꝑlijs poſtea obſeruarūt: vt ſiniſtro cornu principatū aſſignaret. an illud poti⁹ aſſerēdū eſt qḋ iuba i hyſtoria dicit oriētē ꝓſpiciētib⁹ ſiniſtra pte boreā eē quā mundi partē multi dextrā ac ſupiorē faciunt: ſed vide ne cū ſiniſtre ptes nā īfirmiores ſint augurijs: ac ſignis q̄ſi corroborenꝛ: atq₃ his inire ſupplētis virib⁹ adequentur. an terrena ac mortalia diuinis: ac celeſtib⁹ ꝯtra: ⁊ oppoſita iudicātes exiſti auerūt: q̄ nob ſiniſtra eēnt deos a dex dimittere. 77.

¶ Quid eſt ꝙ ei⁹ q triūphaſſet. deīde cōbuſtus eſſet licebat eos cape: ⁊ in vrbē deferre ac deponere. hoc in pmo Lypareus ſcriptū reliquit? An hoc mortui honoris cā factū ē. Nā ⁊ alijs ducibus ⁊ qui bñ rem geſſiſſent: idē tribuerunt vt nō ipſi ſolū: ſed poſteri quoq₃ i foro ſepelirent: ſicut Ualerio ⁊ fabricio. Ferūt āt hoꝝ poſteris mortuis ⁊ in forum delatis ardētē facem ſubijci ⁊ ſtati attolli: vt ſine inuidia honore vtanꝛ: ⁊ tm̄mō ſibi liceret confirment. 78.

¶ Quid eſt ꝙ triūphātes in publico Ro. cōuiuiū exhibentes conſules inuitatos ne in cōuiuiū accederent rogabāt? An locū honeſtiſſimū triūphāti aſſignari: ⁊ poſt cenā ab oīb⁹ ḋduci opōtebat: q̄ pſētib⁹ ꝯſulib⁹ alij tribui ñ poſſet. 79

¶ Quid eſt ꝙ tribunus purpurā nō portat: cū ceteri magiſtratus purpurati icedāt? An ꝙ tribunus oīno magr̄atus nō eſt: nā nec lictores h3: nec in ſella curruli ſedētes ius dicunt: nec in initio oīno: ſicut ceteri magiſtratus magr̄atū ineunt: nec creato dictatore ptātem deponūt: ſed cū oīs poteſtas ⁊ iperium ad dictatorē redeat ſoli oīu3 magr̄atū retinent: quaſi iperiū nullū gerētes: ⁊ aliū quēdā in repub. locū obtinētes: quēadmodū aūt ꝑſcriptionē qdā rectores ſtatum eſſe nolunt: qppe que nō iudiciū cōſtituat: ſed diſſoluat ⁊ euertat: ſic tribuni magr̄atui ⁊ iperio potius oppoſiti: q̄3 ipſu3 tribunatū eſſe: nā potētie magr̄atus obſiſtere: ⁊ nimiā licētiā cōprimere tribunitie poteſtatis ac licentie fuerat. An hec ⁊ his ſilia ab eo dicanꝛ: qui reb⁹ iueniendis ſtudeat. Tribunatus autē cū ⁊ populo originē ducat populare in primis videaꝛ: reliq ciuib⁹ parē ſe gerere ⁊ in eī cultu: ac victu īfimis ciuiū cōparari. Magnitudo eni3 ac moles cōſulem decet ⁊ iperatorē. Tribunū vero quēadmodū C. Curio dicere ſolebat abiectū eē: nec aſpectu ĝuē nec aditu difficilē: ſ3 facilē ac mltitudi cōmodū ⁊ tractabilem. Unde nec domus tribunitie ianua3 claudi mos erat. Sed noctu ⁊ īterdiu ſemꝑ tanq̄3 portus qdā ac ꝓfugiū q bus opitulādū eēt. Ueꝝ q̄ humiliore corpis hitu deprimit: eo magis vi ac ptāte augeꝛ. Cōem.n. tribuni vſu3 ac nemini clauſu3: ſicꝰ arā ꝑpoſtulāt: honore āt ſacroſcm̄. 80.

¶ Quid eſt ꝙ ꝓtorū virge ſecuribus alligate preferūtur? An ſignū eſt nō oportere magr̄atus iracūdiā prōpta3: ac diſſolutā eē. An virgaꝝ diſſolutio mora: ⁊ tarditate irā frangi ⁊ impetū moderaꝛ. Sed malitia qm̄ partim medicabilis eſt partim curari nō pōt virge ꝙ mutari pōt corrigunt. Secures autem ꝙ emendari nō pōt abſcindūt. 81.

¶ Quid eſt ꝙ cū3 Ro. barbaros quoſdā dijs imortalibus hoīe3 imolaſſe accepiſſent: magiſtratus eoꝝ accerſendos: ac puniēdos putauerūt: quos poſtea cū id cōſuetudine q̄dam ac lege feciſſe accepiſſent: eos dimiſerūt: alieſq₃ id facere ꝓhibuerunt: cū ipſi nō multis annis ante duos viros ⁊ duas mulieres in foro boario viuos obruerent: nō enim videꝛ cōuenire ipſos hec facere: ⁊ barbaros qui talia commiſiſſent repͥhēdere? An dijs imortalibus hoīem imolare ipſum ducebaꝛ: demonibus aūt neceſſium? An qui more ⁊ lege id agerent peccare arbitrabanꝛ: ſe vero libris ſybillinis iuſſos eodē teneri ſcelere nō putabāt? Ferunt autē3 elbiā q̄3dā virginē cū equo veheret fulmine ictā fuiſſe. Inde nudū equū ac iacētem inuētum eē: nudā ⁊ ipſam veſte q̄ſi de induſtria a pudēdis ſubtracta: calceis a nullo camiſia paſſi diſiectis: ⁊ ore lingua protecta: re ad diuinatores delata cum ſacris virginibus maximū dedecus ſpēdere: ⁊ eius rei ignominiam ad eqtes redūdaturā ꝑdixiſſent: barbari cuiuſdā eqtis ſeru⁹ īdiciū fecit tris veſtalis: emiliā martiā ſub idem tēpus corruptas diutiſſime cū viris rem habuiſſe: quoꝝ vnus eſſet Ueturius barbarus eius qui īdiciū feciſſet dñs. Ueſtales igiꝛ redargute ſupplicio ſunt affecte: ſ3 cū res atrocior viſa eēt decreuerūt: vt ſacerdotes ſybillinos libros īſpicerēt: in qbus iuētū fuiſſe dicūt: hec magno reipub. malo futura: ⁊ iubere vt abſurdis quibuſdam deis ⁊ externis auertēde rei cauſa Grecos duos ac totidem gallos imolarent ⁊ in loco eodem defoderent. 82.

¶ Cur diei ꝑn^m de media nocte numerant? An ꝙ R. P. ab initio militari more ⁊ inſtituto cōſtituta eſt. In re militari aūt multa noctu vtiliter occupanꝛ? An diei ortu3 agendi ꝑn^m eſſe voluerūt. Noctē vero cōſilij ⁊ apparationis. Opꝫ autē ꝑparatos rē aggredi nō agētes ꝑparari fabricans qḋ Myson ad Chilone viū de ſeptē ſcripſiſſe dī hyeme. An quēadmodū meridies finis eſt multis reipu. gerēde: ſic nocte intēpeſtā actionū oīum initiū oportere ſtatuerūt: cui⁹ rei maximū argu^m magr̄atū romanū poſt meridiē fedus facere nō ſolere. An occaſu qdem ⁊ principiū ⁊ finē diei capere licet. Nā ſi multitudinis idicio ꝑn^m diei cū ſol emergere cepit incipit finē vo cū penitus occiderit terminauerim⁹ equalitatē diei ac noctis: qḋ eqnoctium dicimus: nō habebimus: equā enī3 diei noctē re maxime videmus ea die: cui cōparaꝛ ſolis ſpacio: ac magnitudine breuior reperireꝛ. nā ꝙ mathematici afferunt: ⁊ huic rei medicinam afferentes diei: ac noctis veriſſimā rōnem cōſtituunt. centrū ſolis cū3 finiētem attingat oēm euidētiam: ⁊ claritatē funditus tollit. Neceſſe eſt enim accidere cū multum lucis etiā ſub terra ſit: ⁊ nos radijs ſuis iam ſol vndiq₃ colluſtret: vt diem nōdū eē fateamur. Quare cū ob dictas cauſas ortus diei ⁊ occaſus ꝑn^m difficillime capi poſſit: relinqtur aut vt medium diem: aut mediam noctem principiū diei ſtatuam⁹: ⁊ potius autem ſcōm. Fertur enim a nobis a meridie ad occaſum: a media vo nocte ad oriētē ad nos redit. 83.

¶ Quid eſt ꝙ veteri more vxores nec molere nec coquere permittebant? An veteris aduerſus Sabinos federis memoriam colentes. Nā poſt filias Sabinis raptas facta pace ⁊ ſocietate inita in federe noiatum exceptum eſt vxorem viro romano nec molere: nec coquinariā facere. 84.

¶ Cur mēſe maio vxores nō ducūt? An ꝙ iter aprilē ⁊ iuniū medius iteriectus eſt. quoꝝ cū alter veneri: iunoni alter dicatus ſit: deabus. ſ. que nuptijs ꝑſunt: aut paꝝ añ capiunt aut paꝝ expectant. An ꝙ hoc mēſe maximo piaculo vtuntur. Effigies modo de pōte abijciētes: cu3 prius hoīes cōſueuiſſent. Unde flaminicā iunonis ſacerdotē triſtem eſſe eo tēpore: Quippe que eo mēſe vllo cultu vtunꝛ: moris eſt. An ꝙ pleriq₃ latinoꝝ hoc mēſe mortuis parentant: ⁊ ob eam cauſam Mercuriū quoq₃ eodē mēſe venerantur: qui maie cognominis eſt. An vt qdā dicunt Maius a maioribus natu appellatus eſt. Iunius a iunioribꝰ: ⁊ nuptijs vero accōmodatior eſt iunior: vt iquit Euripides. Nā ſenect⁹ venerē valere: ipſaq₃ ven⁹ ſenib⁹ īfenſa ē. Abſtinēt igiꝛ nuptijs iuniū expectātes q maiū ꝯcepꝰ excipit. 85.

¶ Cur eoꝝ q vxores ducūt comā haſte cuſpide diſcernunt ac diſcrimināt? An ſignū eſt ꝑma cōnubia violēta fuiſſe. An ſtatum ducūt vxores viris fortib⁹ ⁊ bellicoſis cōiūctas ſeueꝝ ⁊ minime effeminatū ⁊ tenuē cultū: ac virilē ornatū ꝓbere: quēadmodū licurgus in forib⁹ ⁊ tectis pueru3 ſ ac

cētes terebꝛā tm̄ ac ſecurī vtēdū alīs iſtrīs abſtinēdū ra
tus: oēm itēperātā ⁊ ſupflūos ſumptus funditus ſuſtulit.
An diuoꝛtiū ea re ſignificaꝛ ꝙ ſolo ferro nuptie dirimen/
de ſint. An illud magis ꝙ pleraq̨ ad cōnubium ptinētia
iunoni attribuebāt. nā ⁊ haſtā iunoni conſecratā eſſe exiſti
mant: ⁊ eius ſtatue vt plurimū haſte inniẋe cernunꝛ. Quip
pe quā curitī appellāt veteres. Nā ꝫ curis antiq̄ noīe haſta
dicebaꝛ. Hinc ⁊ curim martem noīatū eſſe dicūt. 86.

¶ Cur ꝙ in ſpectacula ipēditur lucar vocant? An ꝙ alia
multa quoq̨ circa vrbē ſunt loca dījs attributa: que ap/
pellant lucos: quoꝝ ꝓuentus in ludos conferunt. 87.

¶ Quid eſt ꝙ quirinalia ſtultoꝝ ferias noīant? An ꝙ hunc
diē: vt iuba dic his aſſignauerūt q cui⁹ eēnt trib⁹ ignorarent.
An his q vt nō alīj tributi foꝛnacalib⁹ rē diuinā fecerunt:
ꝙ aut ipediti fuiſſent: aut aliq̄ pegre pfecti: aut deniq̨ diē
ignoꝛaſſent h̄ tpe recupandi illi⁹ feſti ptās data eēt. 88.

¶ Cur rē diuinā Herculi faciētes aliū deoꝝ appellāt nemi
nē: nec canis: vt a Uarrone ſcriptū eſt ī vꝛbe apparet? An
idcirco aliū deū appellāt neminē ꝙ hūc ſemideū putāt: vt
alīj tradūt. Cū ēt īter hoīes ageret: euāder ei aram ſtatuit:
⁊ rem diuinā fecit: nihil aūt oīno fuit cui Hercules infeſti
or eēt q̄ canis qui ei ſepe moleſtus fuiſſet: ⁊ in pmis cerba/
rus: deniq̨ Licinio puero per canē occiſo ab hipocoſtib⁹
coactus pꝛelia decertare multis ea pugna ex amicis inter/
fectis iphiclum fratrem quoq̨ amiſit. 89.

¶ Quid eſt ꝙ circa capitoliū patricio habitare licet nemi/
ni? An ꝙ Marcus mālius ibi habitās regnū affectaſſe de
pꝛehēſus: ex quo lege iterdictū ē ne qs poſtea ex ea fami/
lia mālius diceret. An antiqu⁹ fuit huic metus. publicolaꝫ
enī vt nobilioꝛē calūniari hoīem in pmis popularē nō de/
ſiſtebāt: ita mſtitudo tādiu timuit donec edē quā in ſūma
velia edificabat: ꝙ nimis foꝛo imineret fūdit⁹ euertit. 90.

¶ Cur q ciuē in ꝑlio ſeruaſſet coꝛona querna donabaꝛ? An
ꝙ vbiq̨ i expeditiōib⁹ facile ſit quercū inuenire. An ꝙ ioui
⁊ iunoni: quos vꝛbi pſidere putāt coꝛona cōſecrata ē. An
vetus ab arcadibus mos acceptus eſt qbus eſt quedā cuꝫ
hac arboꝛe cognatio. Ut enim pꝛimi hoīes ex terra Arca/
des ſic quercus pꝛima ex oībus plātis nata. 91.

¶ Quid eſt ꝙ in augurījs vulture potiſſimū vtunꝛ? An ꝙ
Romulo in cōdēda vꝛbe duodeci vultures appꝛuerūt. An
ꝙ vultur rariſſime ꝯſpicīꝛ. Nō. n. facile qſpiā vulturis ni/
dū offendat: ſꝫ poꝛro de repēte ⁊ iopiato aduolāt: q̄ fit vt eo
rū aſpect⁹ aliqd ſignificet ſemꝑ. An ⁊ h̄ ab hercule didice/
rūt: ſi veꝝ eſt qꝺ dicit Herodotus: in oībus rebus gerēdis
Herculē p vulturis aſpectu in re icipiēda delectatū fuiſſe:
quē ex oīb⁹ q̄ carnib⁹ veſcerenꝛ volatilib⁹ iuſtiſſimū eſſe iu
dicaret. pꝛimū. n. nihil qꝺ viuat attingit: nec alatum qcq̄
interficit: quēadmodū accipitres: aquilā: oēs deniq̨ nocti
uagas aues videmus. Ueſcīꝛ autē cadauerib⁹ in qbus ſui
gn̄is abſtinet: vulturēꝫ. n. qui aui veſcanꝛ adhuc vidit ne/
mo. accipiētes. n. aqle ſui generis aues cōſectanꝛ ac feriūt:
q̄: q̄ vt ait heſiodus: auis aues comedens quo pacto pura
eſſet. ꝑterea q̄ minus detrimēti: vt ita dicaꝫ: hoībus afferat
auis pꝛoꝛſus nulla reperīꝛ qppe que nec fruct⁹ deleat: nec
plantā ledat: nec manſueto cuiq̨ noceat aīali: ꝙ ſi vt egy/
ptīj fabulanꝛ: vultures oēs femie ſūt: ⁊ quēadmodū zephi
ro arboꝛes. Sic vultures euro grauide fiāt: certa nimiꝝ ⁊
firma a vulturib⁹ ſigna fieri vīſimillimū eſt: in alis aūt vo/
landi ipet⁹ ⁊ allap in coeūdo agitationes ac vbera rapine
fuge iſectiones multū icōſtāte ac pturbate afferūt. 92.

¶ Cur eſculapīj edes ex vꝛbem poſita eſt? An ꝙ foꝛis ſalu
bꝛius q̄ in vꝛbe hitare crediderūt. nā greci q̄ʒ in excelſis ac
puris locis eſculapīj tēpla plane collocāt. An ꝙ deum ex
epidauro accerſitū in vꝛbē cōmigraſſe opinanꝛ: in grecia
enī non in vꝛbe ſed procul ab epidauro eſculapīj templum
eſt. An ꝙ dum dꝛaco ex naui in inſulam deſcendiſſet: ⁊ ex
oculis euanuiſſet ipſum eo in loco edis ponende auctoꝛeſ

ac pꝛemonſtratoꝛem fuiſſe putauerunt. 93.

¶ Cur moꝛis eſt vt qui caſtimoniaꝫ colūt leguminib⁹ abſti/
neāt? An quēadmodū pythagoꝛici fabas ob eas q̄ vulgo
dr̄ cās abhominabanꝛ q̄ſi lethes ⁊ herebi cognomines? An
ꝙ ad ꝯcenatiōes ⁊ manes ꝓuocādos leguminib⁹ maxime
vtunꝛ. An illō magis ꝙ ad ſcitatē ac caſtimoniaꝫ pura ac
tenuia coꝛpoꝛa hēre oꝫ: Sūt āt legumia marie vētoſa: ⁊ ea
gignūt: q̄ cū ſupflua ſint mlte purgatiōis idigēt. An ꝙ cū
vētoſiſſima ſint legūina ad res venereas marie icitēt. 94.

¶ Quid eſt ꝙ veſtales iceſti ꝯuicte alia pena nō afficiūt:
ſꝫ viuas tm̄mō defodiūt? An ꝙ moꝛtuos vrūt qꝺ illis tri/
buere iniuſtū iudicarēt: q̄ nō diligēter ac ſancte ignē ſacrū
cuſtodiſſent: an ꝙ coꝛp⁹ maris ac ſanctiſſimis religiōibus
cōſecratū iterficere: ⁊ mlieri ſacre man⁹ offerre nefas puta/
uerūt. Rōnē igiꝛ inierūt: q̄ ſubterraneo ſpecu defoſſo obꝛu
te ſua ſpōte moꝛerenꝛ: ibi enim ⁊ lucerna cēſa inerat: ⁊ non
nihil panis exiguū ⁊ aq̄ ac lactis inde ſpecū deſuper terrā
opibant: ſed ne h̄ qdē mō ſcelus deteſtātes religionē fugie/
rūt. nā ⁊ nūc q̄: ſacerdotes eū locū adeūtes parētāt. 95.

¶ Cur idib⁹ decēbꝛis in curſu eq̄ꝝ victoꝛ dexter ſacer marti
imolaꝛ: ⁊ caudā ſtatī deciſaꝫ ad regioꝝ: q dī locus depoꝛ/
tat: ⁊ arā cruoꝛe ſpargit. De capite vō iter ſe decertāt: alīj ꝺ
ſacra via deſcēdētes alīj ꝺ ſubura aduerſus eos ipetū faciē
tes? An ꝙ troiā equo captā putāt: idcirco equū ſupplicio
afficiūt: ꝙ troianoꝝ clara pignoꝛa fuerint mixta pueri la
tinoꝝ: an ꝙ iracūdū feroꝝ ⁊ bellicoſū aīal eſt equ⁹. Dīs āt
grata ⁊ accōmodata in primis imolāt. Uictoꝛ aūt idcirco
imolaꝛ ꝙ victoꝛie mars auctoꝛ eſt: ⁊ qui oꝛdinē in arcto te
nent ceteros vincunt: qui locum deſerunt: ⁊ celeritas qua/
ſi viaticū fuge pena afficiꝛ: deniq̨ ſignis quibuſdā occul/
te admonenꝛ fugientes ſalutē inuenire nō poſſe. 96.

¶ Quid eſt ꝙ cēſoꝛes magrātū ineūtes nihil agūt q̄ vt ſa
croꝝ anſeꝝ alimēta locēt: ⁊ imaginis ſplēdoꝛē? an a vilio
rib⁹ icipiētes q̄ nec multo ſumptu: nec magna opa egent:
an vet⁹ q̄daꝫ huic aīanti grā refertum a bello vſq̨ gallico
repetita: ꝙ doꝛmientibus canib⁹ pmi oiuꝫ anſeres galloꝝ
in capitoliū aſcēſu pſenſerūt: ⁊ clāgoꝛe vigiles excitarunt:
an cū ſit mariaꝝ reꝝ: ⁊ q̄ ſūma cura idigēt cuſtodes cen/
ſoꝛes: vt ediū ſacraꝝ publicaꝝ moꝝ: deniq̨ ⁊ vitījs ⁊ vite
vniuſcuiuſq̨ diligētiſſimi ⁊ cuſtodiēſſimi oium aīantiū
rōnē hn̄dā ſibi eē putauerūt: ſimul. n. anſeribus curādis ci
ues admonēt ne deoꝝ cultū negligāt: anſeris vō abſterſi ⁊
ſplēdoꝛ neēi⁹ eſt: cito. n. rubꝛica defluit ac defloꝛeſcit. ea. n.
veteres ſtatuas obducere ⁊ illinire cōſueuerūt. 97.

¶ Quid eſt ꝙ ceteris ſacerdotib⁹ ſiſ ac ī iudiciū ducti ac dā
nati ſūt ſubſtituūt: augurē vō donec vita ſupat: lꝫ mario/
rū criminū ꝯuictū ſacerdotio nō mutāt: augures āt vocāt
qui auſpicīja pſunt? An ꝙ qdā dicūt ſacroꝝ archana ne/
minē cogſcere volūt: q ipſe augur nō ſit: an iureiurādo ad
actū res auguꝝ nemini enūciaturꝝ ꝓuatū poſtea factū ſa/
cramēto libari nolūt: an nō honoꝛis: nec magrāt⁹ ſed ſcie
atq̨ artis cuiuſdā potius nomē eſt augur. Siſe igiꝛ eſt ac
ſiqs muſicū nō eſſe iudicet: ⁊ medicū eē ꝓhibeat: ⁊ diuinis
diuinationē adimat. His. n. oīb⁹ appellatio detrahi poteſt.
vis ac facultas nō pōt: aliū vō idcirco nō inſtituunt: ꝙ ſa/
cerdotū numeꝝ ab initio conſtitutū merito tuenꝛ. 98.

¶ Cur idibus ſextilis diē feſtū agūt ſui oēs ac ſerue. Uxo/
res aūt capita purgare ac lauare cōſueuerūt? An propter
ſeruiū regē quē eo die ſeruia natū ⁊ in lucē editum ferunt.
Uacationē ab opere hn̄t ſerui: capitis aūt lauatio ab an/
cillis cepta ꝓpter diē feſtū ad liberas q̄ʒ ꝓceſſit. 99.

¶ Cur pueros monilib⁹ q̄ vocāt bullas exoꝛnāt? An hono
ris raptarū cā: vt alia mlta ſit ⁊ hoc cōſtitutū eē voluerūt
his q̄s ex eis ſuſcepiſſent: an tarq̄nīj virtutem honoꝛādā pu/
tauerūt: ferūt. n. tarqniū cū puer adhuc eēt in ꝑlio aduer/
ſus latinos ⁊ etruſcos in hoſtes ipetuꝫ feciſſe: cūq̨ ex equo
delapſus eēt excepto hoſtiū ipetu romanos ꝯfirmaſſe hoſti/

bellū in fugā ꝯuerſiſſet: cū plus q̄ȝ .60. milia hoſtiū eo ꝑlio cecidiſſent: h a pr̄e ⁊ rege decoris īſigne accepiſſe. an apud maiores nr̄os ſpecioſū ſuū dōare turpe nō exiſtiabat̃ quēad-mŭ nūc q̄ȝ cōedie teſtimonio ſūt pueri] aūt libis vehemēt̃ᵒ ab ſtinebāt: acſi forte accidēt: vt in pueros nudos īciderēt: ne ābigerēt: h īſigne libi ferre ꝯſueuerūt. An vel ad moleſtiā ꝯſeruādā: h ēt ꝑtinet ⁊ intēperātie: ac flagitijs frenū ē civiliū agere eos pudeat: añq̄ȝ pueritie inſignia deponāt. Nā q̄ Varro ſcribit diſſiſſe nō eſt: cū eoles bulā bollā ꝓferant: h ꝯſiliū inſigne pueros īdui ſolere: ſȝ vide ne h q̄ȝ ꝑp lunā ferāt. nā lune figura cū plenilunū eſt nō globoſa eſt ſed lētis formā oſtēdit: ⁊ quēadmodū opinatur Empedocles. Illud ēt quod ſubiectum eſt non mō q̄ᵒ apparet. 100.

C Quid ē q̄ꝑ marībᵒ nono āno feminis octauo noīa īponere ꝯſueuerūt? An ſi ꝑūs feminis noīa īponūt: cā ſuſtinet nā ⁊ auget̃ femia ⁊ creſcit ⁊ adulta ꝑficit̃ añq̄ȝ maſculus. Dies aūt eos potiſſimū ceptūt: q ſeptēnariū ſubſequunt̃. Septimᵒ .n. dies cū in ceteris: tū ad vmbilicū infātibᵒ nuper editis ꝑiculoſus eē ꝯſueuit. Nā ſeptimo die pleriſq̄ȝ reſoluit̃: dōec aūt diſſolutus plāte lōge ſilior ē īfans q̄ȝ aīali. An ſicut pythagorici nūȝ parē feminā vocāt: marē īparē: fecūdᵒ eſt ⁊ ꝯpoſitū parē vincit: ⁊ ſi ī vnitates diuidat̃ par nūs q̄ſi femina locū in medio vacū ꝑbet: imparis v̄o nūi ps aliq̄ plena ſp relinquit̃. q̄ fit vt alterȝ feminā: marē alterū eſſe putēt. An q̄ꝑ in numeris nouenariᵒ ꝑmus eſt: tetragonus ab īpari ⁊ ꝑfecto ternario. octonarius autē ꝑmus cubus a binario nūo: quē parē eē ꝯſtat: opȝ āt q̄drāgulū eē ⁊ īparē ⁊ ꝑfectū. Uxorē aūt ſicͭ cubū ſtabilē: ⁊ domi ſeruātē ⁊ imobilē. illō ⁊ adiūgēdū octonariū nūm cubū eē q a binario ꝯpōat̃. nouenariū v̄o q̄drāgulū eē q de ternario ꝯficiat̃. vtūt̃ aūt duobᵒ noībᵒ ſcie: mares v̄o tribᵒ. 101.

C Quid ē q̄ꝑ eos q̄ȝ p̄res ignorāt̃ ſpurios vocāt. Nō .n. q̄ᵒ greci opinant̃ ⁊ ī cāis oratores dicūt: q̄ꝑ ex colluuione q̄dā ⁊ ſemis cōione ꝓgnāti ſūt. ſȝ vȝ ē ſpurius inter ꝑnoīa: vt ſex. D. L. ꝑrenoia v̄o latini integra nō ſcribunt: ſȝ aut vna l̄ra. vt. T. L. M. aut duabus: vt Sn aut tribus: vt Ser. ⁊ Ser. Eſt igit̃ ſpuriᵒ inter ea ꝑnoīa q̄ duabᵒ l̄ris notāt̃. S. ⁊ .p qbᵒ ēt orbos parētibᵒ ſcribūt cū ſine p̄re eē dicūt. p. S. ſine. p. .p. p̄rem ſignāntes. Hoc igit̃ errorē fec: q̄ᵒ ſine p̄re ⁊ ſpuriᵒ eiſdē l̄ris ānotat̃. Sȝ alia q̄ȝ rō afferēda eſt: q̄ multo eſt obſurdior. Dicūt enīȝ ſabinos vxoris pudēda ſporū appellare: ita vt legitime natus nō ſit. Sȝ ex ꝯcubina aut ſcorto ꝯtumelie cā ſpuriū appellari ſolitū. 102.

C Cur dionyſiū p̄rem liberȝ? An q̄ꝑ bibētibᵒ libtatis cā ſit. ſiunt enim pleriq̄ȝ ebrietate petulātiores. An q̄ꝑ libationē ꝑbuit. An ſicut alexander dicit q̄ꝑ ꝓ boetie libertate pugnauit: Dionyſiū liberū dictū fuiſſe putādū eſt. 103.

C Quid eſt q̄ꝑ publicis feſtis veteri more v̄gines nō iocāt̃. Vidue nubūt? An vt Varro dicit q̄ꝑ v̄gies cū i mr̄ıᵐ dant̃ dolcāt: mulieres v̄o let ant̃: die aūt feſto oēm triſtiā ac neciſtatē ab eē oportere. An q̄ꝑ v̄gibᵒ decorȝ: viduis v̄o multis ꝑſtibus ſedū nubere. felices .n. ac fauſte ꝑ nuptie 2ᵉ v̄o triſtes ac deteſtāde. Pudet .n. viuis adhuc eis qbus antea nupſerāt: alios accipe: mortuos aūt lugēt: q̄ fit vt magis qete q̄ȝ ſtrepitu ⁊ deducentiū multitudine delectētur. Dies v̄o feſti multitudinē adeo diſtrahunt: vt his rebus per ocium intereſſe non poſſit. An q̄ꝑ ſabinorȝ filias v̄gines inter ludicrū die feſto rapientes bellū excitauerunt. idcirco filias diebus feſtis nuptū dare omnī cā noluerunt. 104

C Quid eſt q̄ꝑ rōani fortunā ꝑmigenia colū? An q̄ꝑ ſuio ex ſerua nato rome ſūma cū laude ⁊ claritudine īpare ꝯtigit. ſic enīȝ romāorȝ pleriq̄ȝ ſuſpicant̃. An illud magis q̄ꝑ fortūa vrbi ⁊ imperiū ⁊ originē ꝑſtitit. An altior q̄dāȝ rō ⁊ magis a nā ex media ꝑhia repeti pōt: fortunā .ſ. rerȝ omnium ꝑncipiū eſſe. nām v̄o caſū ꝯſiſtere cum qbuſdā temere repoſitis ordo acceſſerit. 105.

C Quid eſt q̄ꝑ artifices ſcene deditos hiſtriōes vocāt? An ob rē eām quā ruſus ſcriptā relīqt. Dic̃ .n. ꝑſcis illis tpibᵒ C. ſulpitio ⁊ licinio ſtolone ꝯſulibus cū peſtilētia vrbe īuaſiſſet: oēs q in ſcenā ꝓcederent interijſſe ob eā rē multos ⁊ bonos artifices ex etruria romā veniſſe: in his q arte ⁊ glīa ceteris añiret ⁊ ī theatro ac ſcēa diutiſſime floruiſſȝ hiſtrȝ fuiſſe noiatū: a q̄ oēs deiñ ſcēicos hiſtriōes noiatos eē. 106

C Quid eſt q̄ꝑ ꝓpinquis ⁊ cognatis nō nubunt? An q̄ꝑ nuptijs neceſſitudines augeri volūt: ⁊ vltro citroq̄ȝ filias dādo ⁊ accipiēdo mltos ſibi ꝓpinquos adiungere. An q̄ꝑ cognatorȝ diſſidia īter ſe verent̃ qbᵒ nāe iura vna cū ꝓpinquitate tollant̃. an q̄ꝑ mulieres ꝓpter ībecillitatē mltorȝ ope ⁊ auxilio egētes ꝓpinqs idcirco adiūgere noluerūt: vt ſi q̄ a ſuis viris iniuria afficerent̃ cognati opē ferrēt. 107.

C Cur iouis ſacerdoti: quē flaminē dialē vocāt: farinā fermētūue attigere nō licȝ? An q̄ꝑ farina cibᵒ īpfectᵒ ⁊ īdigeſtus ſit: nō .n. aut id q̄ᵒ erat triticū māſit: nec quē fieri opȝ factᵒ ē panis. Sȝ vi ſemis ſuā amiſit: ⁊ cibi vſuȝ nō ꝑſtitit: q̄ rōne poeta myliphaton farinā dixit p trāſlationē: q̄ſi molēdo occiſā ⁊ ꝯfectā. Fermētū v̄o quoq̄ȝ ⁊ p corruptionē factū ē ⁊ admixtū: oē illō qcqd ē: q̄ᵒ pmiſcͭ corrūpit. Remittit̃ .n. quodāmō ac diſſoluit̃: ⁊ oīno fermentatio ipſa nihil aliud eſt niſi putrefactio q̄dā: que qdē ſi abūdātius adhibeatur farinā acidā reddit ⁊ prorſus corrūpit. 108.

C Quid eſt q̄ꝑ ſacerdos carnē crudā tāgere ꝓhibet̃? An a viſceratōe hmōi ꝯſuetudīe repellit̃. an eadē ō cā caro q̄ȝ q̄ ⁊ farina ꝓhibet̃: neq̄ȝ .n. iā eſt aīal neq̄ȝ abſonū factū eſt. Nā cū ⁊ tranſformatio elixatio ⁊ aſſatio alteratio q̄dā ſit ⁊ tranſformatio nimirum formā delet: Qȝ autem recens ⁊ crudum eſt aſpectum nequaq̄ȝ purum ⁊ impolutū hȝ ſed vlceroſum ⁊ vehementer odioſum ac moleſtum. 109.

C Quid ē q̄ꝑ cane ⁊ capella ſacerdotem adeo abſtinere voluerūt: vt nō mō attingere: ſed ne appellare liceret? An q̄ꝑ caprā q̄ſi luxurioſam atq̄ȝ olidā abhorrerēt. an q̄ꝑ tanq̄ȝ morbidam timerent. Videt̃ .n. ꝑter cetera aīalia comitiali morbo tētari: ⁊ q guſtarint aut attigerint hᵒ morbi aliqd incurrere: hᵒ rei cām aſſignant porros anguſtos qbᵒ clauſis eiᵒ ſpūs ſepiſſime īcl audit̃: q̄ᵒ arguit vocī tenuitas. qcūq̄ȝ eni h morbi gn̄e tēt ant̃ ſileȝ capelle vocē edūt. Canis v̄o ē minᵒ qdē luxurioſus ac fetidus: q̄ȝ q̄ȝ ſūt q dicūt ne canē q̄ dē in athenēſiū arcē admitti fas eē: nec delū īſulā attingere: q̄ᵒ in ꝓpatulo ⁊ paſſīȝ coeat: q̄ in re aliorȝ aīaliū diſſiſis ſit. Nā boues eq̄ ſues nō in ꝓpatulo ineunt: ſed verē cām pētᵒ ignorāt. Canis .n. tēplis oībᵒ idcirco arcet̃ q̄ꝑ pugnax eſt aīal: ⁊ in primis feror: vt tutū ſupplicibᵒ ꝑfugiū ꝑbeāt. Veriſſile igit̃ eſt iouis ſacerdotē tāq̄ȝ aīatā ⁊ ſacrā quādāȝ effigiē ac ſimulacrū: ad q̄ᵒ oībᵒ tāq̄ȝ ad arā ꝯfugere liceat egenis ac ſupplicibᵒ repoſitū eē. Unde nec deterreri nec exceri oīno poſſint: quocirca in ipſo ianue veſtibulo ac limine eidē poſita erat lectica. Qui v̄o pedibᵒ ſacerdotis ſe prouoluiſſet eo die ab oībᵒ plagis ac pena tutᵒ erat: q ſi potius vinctᵒ ſuiſſet: ac ad eū acceſſiſſet e veſtigio ſoluebat̃. Uincula v̄o non p ianuā: ſed per tectū ſublata foras abūciebant: Erat igit̃ īūtile ſi cū ſacerdos adeo ſe mitē ⁊ hūanū exhiberet: canis ꝓ tēplo ſedēs ſupplices oblatrādo ꝓpelleret: ⁊ ſi veteres h aīal oīno purȝ eē putauerit. celeſtiū .n. deorȝ nulli prorſus ꝯſecratᵒ eſt canis: ſed ꝯſerpīne cena dimiſſus in triuia piaculi locū obtinet. Lacedemone v̄o deorȝ oiuȝ crudeliſſimo marti catulos cedūt: apud boetios āt publice piaculū eſt: cane in duas partes diſſecto p mediū exire. Latini v̄o lupcalibᵒ mēſe fabruario canē imolāt. q̄re aliemi nō ē: q ſūmū ⁊ puriſſimū deorȝ oiuȝ venerādū ſibi cultū ꝯſerūt eos q̄ familiarē ac dōeſticū hēant canē ꝓhibē. 110.

C Cur hederā flamen dialis ſi attigiſſet piaculū cōmiſiſſet: nec interea facere poterat vt vmbraculū aut arbuſtuȝ deſup ꝓmineret? An h ſile ei eſt q̄ꝑ dicit̃: ō curru nō eē: chœnici nō inſidere: ſcopā nō tranſcēdere: nō quo h pythagorici nitēt aut mutuāt. Sȝ q̄ꝑ p hᵉ ab alijs deterreāt. Nāȝ q̄ꝑ

ſub vitē ingredi ꝓhibēt ad vinū referebāt: ꝙ ſacerdoti e/
briū fieri nefas eēt. Temulēti.n. vinū ſup caput ē ꝛ depmū
tur oēs ebrij ꝛ bibules ſūt: cū hāc ipaꝫ voluptatē vicē opoꝛ
teat: nō ab ea vici. hederā vo tāq̄ ſterilē ꝛ hoib⁹ inutilē: ꝛ pp
fragi[lem] admiſſo alteri⁹ ſp egētē vmbra ſolū ac viriditate
occſos capiētē: ſi temē ſedilib⁹ ali atqꝫ inaſci pmiſerīt. quip
pe q̄ plātas ꝯplexa maxime nocēt: nec ſolo extirpari facile
poſſit: q̄ ſit vt celeſtiū tēplis penit⁹ amoueaꝫ: nec i ede palla
dis athēis ac thebis q̄ſq̄ facile hederā videat. Nocturnus
vo ſacris ꝛ bacchanalib⁹ adeſt. an ꝛ h̄ q̄ꝫ myſticū qōdā ſi/
gnū erat vt ad thiaſis ac reliq̄s debacchationib⁹ abſtinerēt
nā q̄ bacchicis furorib⁹ mlieres correpte fuerit: ad hederā
ſtati ferūꝰ ꝛ abreptā manib⁹ diuellūt: dētib⁹ lacerāt: vt nō
oio icredibilia dicē videāꝰ: q aſſerūt hederā ꝙ ſpm̄ hēat: q̄
mētes i furorē ꝯcitet: ꝛ loco moueat: ebrietatē abſq̄ vino
īducē: ꝛ ylares eos redderet: q in furorē ꝓcliues fuerit. 111.

¶ Cur his ſacerdotib⁹ nec magr̄atū capē nec petē pmitte/
baꝰ: ꝛ tn̄ lictoꝝ vtūꝰ ꝛ ſella curruli honori cā: ꝛ q̄ min⁹ egre
ferrēt: ſi a magr̄atib⁹ arcerēꝰ: An qd̄ i nōnullis grecie ciui/
tib⁹ videm⁹: ſacerdotū dignitas regie maieſtati par hēbaꝰ:
nō vulgares aut igbiles hoies ſacerdotes declabāꝰ. an illō
magi ꝙ cū certū eēt ꝛ ſtatutū tp̄s ſacrificij. Regū vo opa
ꝛ actiōes icerte ac minime ꝯſinite fieri nō poterat: vt cūi die
ſepenūo tp̄e icideret: idē vtriq̄ adeēt: ſꝫ vtriſq̄ vrgētibus
ſepe oporteb at: vt altero relicto nūc deos colēt: nūc ciuib⁹
nocēt: q cū i hoiuꝫ magr̄atib⁹ nō min⁹ neceſſitatis q̄ꝫ licētie
leſſe aiaduterēt: ꝛ cū q multitudī imperēt: vt de medico ait
yppocrates: triſtia cernē triſtia attigē: ꝛ in alienis malis ꝓ
priū dolorē pcipe nefas eē putauerīt: dīgē rē diuā facē ꝓmi
ties: ꝛ ciuiū cruciatus quottidie verſantē interdū et ꝓpin
quoꝝ ꝛ cognatoꝝ: qd̄ bruto accidit. 112

¶ Qui ſunt q̄s epidauri ꝛ conipedes ꝛ artynos appellant.
cētū.n. ꝛ octoginta rēpu. admiſtrabāt ex q̄bus ſenatores d
ligebāt q̄s artynos appellabāt: plebs autem magna ex ꝑ/
te in agro agebat. Vocabāꝰ aūt conipedes a pedib⁹: vt cu
ius facile agnti puluere oblīti cū i vrbē redirent. 113.

¶ Quā nā onobati apd̄ cumeos fuiſſe dicem⁹: ſi q̄ i adulte
rio mlier dephēſa fuiſſet hāc i foꝝ deductā ꝛ ſaro ipoſitā
ſpectādā oib⁹ ꝓponebāt: idē ſup aſino collocatā: ꝛ circa vr
bē puectā i eūdē locū reſtitui oportebat. Ex illo īfamia no
tatā onobati appellādā cēſuerūt ꝛ ab eo tp̄e lapidē tāq̄ i/
puꝝ ac dteſtabilē vitabāt. erat apd̄ illos q̄ꝫ magr̄at⁹: pyla
cū appellbāt: quē q obtieret: reliquū qdē tp̄s carcerē ſua
bat. Nocturno āt ꝯuētu i ſenatū veniēs reges mān apphē
ſos e curia educebat: q̄s tādiu detiebat dōec de eoꝝ ipio ſe
nat⁹ occulte ſententiam tuliſſet ſuffragijs: an iniuſte facerēt
(vel nō. 114.

¶ Qui ſīt q̄s gnidū āmimōes appellāt ꝛ q
aphſter apd̄ eoſdē dīꝰ: Sexagita delectis viris et optima
tib⁹ q̄ſi ꝓcuratorib⁹ vtebāꝰ: ad q̄s de maris reb⁹ referebāt
dicebāꝰ āt āmimōes: vt ꝯiectura pcipi p̄t: q ad diſq̄ſitiōes
nō adducebāꝰ: niſi forte q multi mēoꝛ avalerēt: ꝛ multa
memiſſent: q aūt ſiias rogabat aphſter dicebaꝰ. 115.

¶ Quid apd̄ ſolos hypeccauſtrus paladi ſacrificātē ſic vo/
cāt: ꝙ mlta ſacra ꝛ miſteria ad auertē[ndum] mala faciat. 116

¶ Qui ſīt apd̄ arcades ꝛ lacōes chreſti: lacedemōij ſacta
tegeatib⁹ pace federe icto cōem apd̄ alpheū colūnā ſtatue
rūt: in q̄ cū alia multa: tū illō in ꝓmis ſcriptū erat. meſſeni
os ex agro eijcerēt: nec chreſtos facere liceret. Ariſtoteles
igiꝰ hoc exponens his v̄bis hoc ſignificari dicit. Non occi
dere. auxilij grā ſi q tegeate lacedemonijs ſtuderēt 117.

¶ Quis apd̄ opōtios crithologus: plerīq̄ grecoꝝ ciuibus
ꝓmitias offerētib⁹ in vetuſtiſſimis ſacrificijs ordeo vti ſole
bāt: Magr̄atū igiꝰ q h̄ ſacrificijs p̄erat ꝛ ꝓmitias collige
bat: crithologū noiabāt: duo aūt erāt apd̄ eos ſacerdotes:
q̄ꝝ alter deoꝝ. alter demonū ſacrificia curabat. 118.

¶ Que ſīt poliades: nubes imbriferas maris q̄q̄ arcū ferrēt
poliadas noiabant: quēadmodū theophraſtus in 4° me/
theo. ad v̄bū ſcripſit. nā ꝛ poliades ipſe nubes ꝛ q̄ ꝯſtāt i/
mobiles aūt ꝛ colorib⁹ obalbe oſtēdūt d̄riam quādā māe q̄
neq̄ꝫ in aquā neq̄ꝫ in ventū redacta ſit. 119.

¶ Quis eſt apud boetios platycheta: q aut domū vicinaꝫ
aut agꝝ hūiſſēt: eolice ſic vocabāt q̄ſi ꝓpe hītes. Apponā
aūt v̄bū vnū ex theſmophylacea lege cū plura ſint. 120.

¶ Quis eſt apd̄ delphos oſioter: ꝛ q̄re mēſiū quēdā byſiuꝫ
vocāt: oſioteras qdē eū vocāt q hoſtiā imolat: cū ſacer dcla
ratus eſt: q̄nq̄ꝫ aūt ſacri ſunt ꝑ oēm vitā. hi aūt multa vna
cū ꝓphetis agūt. hi ſil i ijſdem ſacris opanꝰ. Quippe q a
deucalione origīnē ducē ſe arbitrāꝰ. hic⁹ aūt vt multi pu/
tāt phyſius eſt. Multa.n. tūc tp̄is naſcūꝰ ꝛ germināt. Ve
rū nō ita ē. nō.n. loco. ph. to. Sꝫ vtūꝰ. delphi ſic macedōes
ſuppō: ꝛ alakō ꝛ em. eu: dicētes. ſꝫ loco. ꝑ. nā ropati atem
ꝛ topikō ikrō plane dicūt. Eſt igiꝰ phyſi⁹. byſi⁹: in q̄ deum
interrogāt. nā ſubintelligē patriū ē. h̄.n. mēſe oraculū ede/
baꝰ: ſeptimū q̄ꝫ h⁹ diē appollinis hūt natalē ꝛ polyphthō
nō appellāt: nō qd̄ ea die phthois. i. liba ſeu placētas coq̄/
rēt: ꝙ multi ad oraculū accederent: multis oracula ederē
tur: nuprime.n. oracl̄a ſinglis mēſib⁹ rogātibus ꝯceſſa ſūt
ac remiſſa. An ſemel oio pythia. h̄ ipſo die in āno rñdebat.
ſic eni calliſthenes ꝛ anaxādrides ſcriptū reliquerūt. 121.

¶ Quid eſt phyximelū: plāta q̄dā eſt humilis ac parua: c⁹
ſurculos pecora appetētia cōminuūt ac violāt: ꝛ quomin⁹
creſcāt impediūt. hec vbi eo magnitudinis creuit: vt ei
noceri nō poſſit. phyximelū dꝛ. teſtis eſt eſchylus. 122.

¶ Qui ſūt apoſphlēdonetī: Corcyrā inſulā eretriēſes tene/
bāt. q̄ cherecrates cū claſſe corītho ꝓfect⁹ ꝓlio ꝯmiſſo ere/
triēſes ſupauit: illi ſtatiꝫ naues ꝯſcēdētes domū renauiga
uerunt: qd̄ cū ciues ꝑſenſiſſent deſcendē conātes fundis ꝓ
pulſarūt: deniq̄ꝫ cū hec v̄bis pſuadere: nec multos ꝛ inexo
rabiles cogere potuiſſent: thraciā tenuerūt agro ibi occu/
pato: quē methonē orpheo ꝓgenitum quondaꝫ habitaſſe
memorie ꝓditū eſt. Vrbē qdē methonā noiauerūt: ipſi vo
ab accolis apoſphlēdonete vocitati ſunt. 123.

¶ Que nā eſt apud delphos charilla: tres agūt Delphi en
neaeteridas ꝛ deinceps. Quaꝝ vnā ſtepteriū vocāt. Alte
rā heroidē. Tertiā charillā. Stepteriū qdē ei⁹ pugne imi/
tatio vꝛ eē: qua deus aduerſus phythonem pugnaſſe dicāꝰ
huic.n. poſt pugnā vſq̄ꝫ a tp̄e infectat⁹ fuiſſe dꝛ. Sunt.n. q
deū metu fugiſſe dicāt: q mihi expiandi vſūꝰ: alij pythone
ſauciū ac fugientē in ea quā nūc ſacrā viā dicim⁹: ꝓſequū
appollo eū ꝯſecut⁹ eēt: occubuiſſe ita ſepultū a filio cui no
mē capra fuerat: ab apolline iuētū. haꝝ oium reꝝ aut ſi/
miliū ſtepteriū imitatio q̄dā eſt. heroïs aūt archanā q̄ dā
ꝯtinet rōnē thyadib⁹ nō incognitā: ꝛ tn̄ ex his q̄ aguꝰ ſe/
meles anagogē eē facile q̄uis cōijcere valeat. De charilla
vo h̄ q̄dam fabulāꝰ. Fames ex ſiccitate delphos inuaſit:
q̄re cū libis ꝛ vxorib⁹ ad regias fores accedere ꝛ ſupplica/
re cogebanꝰ. Qui farinā ꝛ chedropes nobiliorib⁹: nō eniꝫ
oibus ſuppetebat: in ſūma inopia diſtribuebat: ſed cū puel
la parētib⁹ orba ſupplex veniſſet: ꝛ farinā rogaſſet: calceo
malā cecidit ꝛ in os abiecit. puella inops ac paup: ſꝫ gene/
roſo aio ꝑdita cū ide ſeſe ꝓripuiſſet ac ꝣonā diſſoluiſſet: ſe
ſuſpēdit. inualeſcēte i dies fame: ꝛ ſupuenientib⁹ morbis:
Pythia regi oracl̄m petēti rñdit. Charillā v̄ginem q̄ ſibi
mortē ꝯſciuiſſet placari oportere: vix tandē repta h⁹ noīs
rōe ſacrificiū qd̄dā piaculo mixtū ꝑegerūt: qd̄ nūc q̄ꝫ ē no
nū p⁹ ānū: q̄b⁹ annis pagūt. ꝑſidet.n. rex farināq̄ꝫ ꝛ chedro
pas oib⁹ ipartit: ꝛ ciuib⁹ ꝛ externis porrāꝰ charille puel/
lis ſtatua: ſꝫ vbi oēs farinā acceperūt: rex effigiē calceo ce
dit: thyiadū vo antiſtes i abruptū quēdā locū ſimulachꝝ
deferi ibiq̄ꝫ fune ad collū alligato defodiūt: vbi charillā
q̄ ſe ꝣona ſuſpenderat ante humauerunt. 124.

¶ Que nā ē apd̄ enniadas caro emendicata: ꝯples ſūt ēnia
narū cōmigrationes. Primū qdē captūdocti coluerūt ide
a lapithis expulſi: ad ethicas ꝑ. deide ad regionē agri me

loſſi:quā ex auſa vocāt ſe ꝯtulerūt:ex q̄ paraſie dcī ſūt. De
inde cirrā occupauerūt:ꝛ ex eo loco rege cenoclo depulſo
appollinis iuſſu i agꝝ circa iachū deſcēderūt quē inachiē
ſes ꝛ achei tū hñbāt:oraclo āt edito ſi i agro eos recepiſſēt
fore vt veteres icole pellerēt:noui āt ſi a volētib⁹ accepiſſēt
agꝝ retinerēt.temo vir īter ænianas ſapiēs ſūpta pa mēdu
ci hitu ad iachiēſes vēit:vbi cū p riſū ꝛ cōtūeliā rex petēti
ceſpitē dediſſet,i perā ꝯiecit:ꝛ q̄ſi eo ꝯtēt⁹ ſtati e ꝯſpcu abijt
nec āpli⁹ qcq̄ petijt. Maiores natu admirati ꝛ oraclꝫ re
cordati:cū regē adijſſēt hoiem nō ꝯtēnēdū:nec ꝓdēdū eē
dixerunt. Qđ cū ſēſiſſet:Temo fugā arripuit:ꝛ appollinē
pcat⁹ cū hecatōbā vouiſſet effugit. Ex illo ꝯſerūt pugnā re
ges:cūqꝫ iachiēſiū regē hypochū ēnianū rex phemi⁹ vna
cū cane i ſe ipetū facē aſauertiſſet:dixit illū iniuſte facē:q ſꝫ
pugnatorē ꝛ alteꝝ hoſtē ſubſtitueret. Abigēte āt canē hy
perochoſeqꝫ ac hoſte ruētē lapide ict⁹ a phēio ē iterfect⁹
agro recepto.iachiēſib⁹ vna cū achiuis eiectis lapidē illuꝫ
tāq̄ qdē ſacrū colūt ꝛ victime adipe iuolutū venerāt:ꝛ ei
tāq̄ deo imolāt. Apollini vō diuinā rē facietes ꝛ hecatōbā
ex voto reddētes bouis imolare ptē rite exceptaꝫ temonis
poſteris tribuūt:ꝛ emēdicatā carnē appellāt. 125.

¶ Qui ſūt apō ithaceſios coliades:qs ē phagil⁹:vlixi por
cis iterfectis eoꝝ necq̄ bellū ſuſcitauerūt. Acceſſit⁹ āt ab
vtriſqꝫ ꝛ arbiter adhibit⁹ neoptolem⁹ ſniam tulit vt cepha
lenia çacinto:ꝛ ithaca cedis noie vlyſſes ōcederet. Proco
rū vō ſocij ac familiares ꝓ iniurijs q̄s in domuꝫ intulerāt
vlyſſi q̄t ānis mlcte noie aliqd pepēderēt. Ulyſſes igit̄ itā
liā ꝯceſſit. Multā vō vt libis ſuis ithacēſes redderēt iure
iurādo ac religiōe aſtringēdo putauit. Erat āt ſaria vinū
cera oleū ſal:victime grādiores phagiloꝝ.phagilū autē
agnū eē dicit Ariſt. Sꝫ eumeū manumiſſū telemach⁹ ci
uitate donauit a q̄ colidaꝝ familia:ſic aphiletio bucolia
¶ Quis ē apō locros ligne⁹ cāis:phyſcū āpluribꝰs (rū.126
fili⁹ fuit locr⁹ ex eo ꝛ cabya locr⁹ naſcit̄:q̄ cū pr̄e orta diſ
cordia mltꝫ ciuiū acceptis:de ſedib⁹ appollinē ꝯſuluit.ora
clo edito vt ibi vrbē ꝯdēt vbi canis eū ligne⁹ momordiſſet:
in alteꝝ maris litt⁹ trāſgreſſus ſpinā calcauit:ea plaga ve
xat⁹ q̄ſplēs ibi dies cōmorat⁹ ē:qb⁹ pcepto loco vrbes ꝯdi
dit phyſcos hyanthiā ꝛ alias oēs q̄s locri oçole coluerūt.
Oçolas aūt locros alij a neſſo.alij a pythone ſpēte voca
tos dicūt:q̄ ad locrēſiū litt⁹ eiecti i eoꝝ agro putruerunt:
nōnulli āt hoīes pellib⁹ caprīs ꝛ hircinis idutos ꝛ plerūqꝫ
īter greges ꝛ ouilia adūſantes olidos fieri ꝛ ob eā rē q̄ lo
cri paſtores ſint oçolas appellatos putant. Alij ꝫ q̄ ager
florib⁹ abūdet ob odoris bonitatē nomē īclytū arbitrant̄:
hāc opi.tuet̄ archites āpliſſ⁹.ſcripſit.n.i hūc mo^m. Botri
onū ſtis redimitā:vng^{ue} redolētē mecynā amabilē. 127.

¶ Quid ē q̄ a megarēſib⁹ aphaurōa dr̄:miſus a q̄ mſea ap
pellata ē cū regnū obtieret abrōnē onchēſti filiā ex boetia
vxorē duxit:q̄ cum megarei ſoror eēt ſinglari prudētia ac
modeſtia p̄dita erat:mortuā deinde megarēſes ſpōte luxe
rūt:ꝛ miſus imortalē vxoris memoriā efficere volens iuſſit
oēs ferre quā illa veſtē ferre ꝯſueuerat:ꝛ veſtē aphaurōa
pp̄ illā appellauit. Videt̄ āt mulieris glorie ꝛ deus fauiſſe
nā cum megarenſes mulieres veſtem mutare inſtituerent
oraculo ſepe prohibuit. 128.

¶ Quis ē q̄ dorycen⁹ megarēſis ager antiq̄t⁹ p vicos cole
bat̄:citate i.v.ptes diſtributa. Alij.n.heraci dicebāt̄:alij
piraci:megarēſes alij alū cynoſuræ:triſpodicei deniqꝫ ptē
agꝝ tuebāt̄:ſꝫ corithij cū iter eos bellū excitaſſēt.ſp.n.me
garā ſubigē ſtuduerūt:tñ leuiē ꝛ cognatū:vt ita dicā bellū
īter ſe gerebāt:agricolas.n.nēo ꝓrſus violabat:ꝛ ſiqs ca
pt⁹ eēt certo ſe p̄cio redimebat:q̄ accepto ſtati dimittebāt:nā
añ nihil exigebāt:ſꝫ q hoiēꝫ cepiſſꝫ:domū ōductū ꝛ comū
acceptū domū remittebat.q ḡ p⁹ ſe redimēt:ꝛ p̄ciū retuliſſꝫ
laudabat̄:ꝛ ei⁹ q recepiſſꝫ amicitiā ppetuo colebat:ꝛ ex ca
ptiuo dorycen⁹ ꝯ eſt bello amic⁹ atqꝫ hoſpes fact⁹ appella
bat̄. Qui vō nihil retuliſſꝫ:ꝛ hoſtē feſelliſſꝫ nō ſolus apud
hoſtes ſꝫ apō ciues q̄ꝫ vt pfid⁹ ꝛ iniuſt⁹ ꝛ īfamis erat. 129.

¶ Quenā ē palintocia:megarēſes theagore tyrāno eiecto
paꝝ diu i admiſtrāda repu.modeſtos ſe tēpatos p̄ſtiterūt.
Inde mltū:vt ait Pla.ꝛ itēpātē libtatē pplarib⁹ ipſis ꝓpi
nantib⁹ penit⁹ corrupti:cū ceteris in reb⁹ i locupletes ꝛ co
pioſos iſolent̄ ſe gerere cepunt:tū vō eoꝝ domos iuaden
tes hoies paupes ſplendide ꝛ effuſe ꝯuiuari:ac cenare vo
lebāt:idqꝫ ſi negaret̄ oī violētia ꝛ petulātia vtebant̄.deni
qꝫ facto plebiſcito vſuras a creditorib⁹ q̄s añe ſoluiſſent:
repoſcebāt:idqꝫ palintociā appellarūt. 130.

¶ Quenā ē anthedō:de q̄ pythias dic̄:bibe vinū fecē:qm̄ ñ
anthedonē hītas:nā q̄ i boetia ē vio nō abūdat calabriaꝫ
erinīꝫ antiq̄t⁹ notabāt a mlīere q̄ erinis dicebat̄:quā ex ne
ptūo ꝛ melātia alphei filia natā fuiſſe fabulāt̄. Inde cū an
thes ꝛ hypes ibidē ꝯſediſſēt āthedoniā ꝛ hypeā iſulā voca
uerūt:oraclm vō ꝯ mō ſe hñbat:vt dic̄ Ar.bibe vinū tyriā
qm̄ nō āthedonē hītas:nec ſacrā hyperā:qm̄ ꝛ fecē vim bi
biſſet.ꝯ Ar:alnaſigrō āt dic̄ hypitis frēꝫ anthō iſātē ad
huc pūſſe:hyperā āt cū diu frēꝫ q̄ſiſſet errātē ad acaſtū ſeu
adraſtū pheraas vēiſſe:vbi cāu āthos vinū ſuīcē ꝓpiabat
vbi cenati ſunt:pueꝝ ſrī pocꝫ porrigētē aḡuiſſe ac dixiſſe
fert̄:bibe vinū feculētū qm̄ nō anthedonē habitas. 131.

¶ Quis eſt q apō penē iux̄ q̄rcū dr̄ ſcotos:ſamij ꝛ penēſes
bellū īter ſe gerētes mediocrib⁹ mutuo ſe dānis afficiebāt:
magno p̄lio ꝯmiſſo mille ſamios penēſes occiderūt:7⁹ poſt
āno cū milleſijs ad q̄rcū q̄ dr̄ ꝯgreſſi optimos ciuiū ac pri
mos vno p̄lio amiſerūt. Quo tpe bias ille ſapiens ſamū a
penenſib⁹ cū legatiōe miſſus magnā gliam eſt adept⁹. Ex
illo penenſiuꝫ mlieres p⁹ eā calamitatē triſtē ſane ac miſe
bilē i p̄catione ac iureiurādo maris de rebus vſi ſunt cum
teſtaret̄ ac dicerēt. Apō q̄rcum tenebre q̄ filios ꝛ ꝓres ac
viros eo i loco ab hoſtib⁹ ꝯciſos amiſiſſent. 132.

¶ Qui ſt apō cretēſes q cataceute dr̄:tyrrēos ferūt:cum
athenēſiū filias ꝛ vxores ex barbrōe rapuiſſēt:q̄ tpe.ſ.lē
nū ꝛ ibrō icolebāt poſtea iectos i agꝝ laconicū puenīſſe:ꝛ
tādiu cū idigenis mlīerib⁹ ꝯſue^{tu}dīe hītaſſe:q̄ad liberos ſuſce
piſſēt:calūnijs deiñ ac ſuſpitiōib⁹ laconica rurſus relīqre
coact⁹ i cretā cū libꝰs ꝛ vxorib⁹ traieciſſe:ibi bellū cū his q
tūc tpis Cretā tenebāt gerētes mltos q i p̄lio mortē opetijſ
ſēt iſepltos reliqſſe.ꝓ qdē q̄ pp̄ bellū ꝛ piclm ſocios p oci
um hūare nō poterāt:deiñ fugiētes cadauera iā corrupta
ꝛ marcida attingē cepiſſe:poli igit̄ quē ducē ſecuti fuerāt
honores q̄ſdā ꝛ imunitates excogitaſſe:ꝛ pti dōꝝ ſacerdo
tib⁹ attribuiſſe:pti q mortuos ſepeliſſēt ꝛ dijs terreſtrib⁹ ꝯ
eſt manib⁹ ꝯſecraſſe:neqñ auſerret̄ ꝛ ppetuo pmāerent po
ſtea eum frē ſortitum:ꝛ alios ſacerdotes appellatos fuiſſe
alios cautacautas ꝛ ſepatiꝫ ſuis legibus vti:eē āt illis vna
cum ceteris q̄ humaniter ꝯceſſa ſunt eaꝝ iniuriaꝝ licen
tiam:qbus ceteri cretenſes vti conſueuerunt:cum furtim
res ſuas inter ſe agunt:feruntqꝫ alios vero nulla iniuria af
ficere nihil furari:nihil deniqꝫ auferre. 133.

¶ Qđ ē apō caldiēſes pueroꝝ ſepulchꝝ:coth⁹ ꝛ argillus
xuti pueri i euboeā hītatum ꝯceſſerūt:q̄ tpe coles inſulam
maiore ei pte obtiebāt:editum vō ātea cotho oraclm fue
rat bñ ſucceſſuꝝ:ꝛ hoſtes ſupaturꝝ:ſi agꝝ coemiſſet:cum
paucis igit̄ deſcēdēs icidit i pueros q forte iux̄ mare collu
debāt:qbus cūꝫ ꝛ ipſe comiter ludere aggreſſus mltos lu
dos pueris īgtos oſidit:qđ vbi auide accipe velle itellexit
haud alr̄ traditurꝝ ſe dixit:niſi aliqd tre ꝓus ab ipſis acce
piſſet illi eueſtigio ſublatā dederunt:ꝛ acceptis ludis abie
runt:coles re cognita cū hoſtiū claſſem aduētare itellige
rēt:ira ꝛ dolore ꝑturbati pueros interfecerūt. Sepulti vō
ſunt in via que ad euripū ex vrbe ducit:quem locū poſtea
ſepulchrum pueroꝝ vocauerunt. 134.

¶ Quis eſt mixarchageta apō argiuos. Quibꝰ ſūt claſſ:
mixarchagetā caſtorē vocant ꝛ apud ſe humatū arbitrā

tur. Pollucē vō tāq̄ vnū celeſtiū venerant: eos aūt quico mitialē morbum auertere putantur elaſios nolant: eoſq̄ ex alexia Amphiarai filia ꝓgenitos fuiſſe autumāt. 135.

¶ Quid ē q̄ apō argiuos enenſima dr̄? Qui familiarius aut cognatoꝝ quēpiā amiſerit. mos eſt vt ſtatim poſt luctū appollini ſacrificēt trigeſimo poſt die mercurio. nā vt a terra mortuoꝝ cadauera ſic aīos a mercurio ſuſcipi putāt. apollinis aūt ſacerdoti ordeū dātes carnē ꝓ eodē accipiūt: ignēq̄ q̄ſi pollutū extiguētes ⁊ rurſus ab aliis accēdentes carnē coquunt: ⁊ enenſima appellant. 136.

¶ Quis ē alaſtor aliterius palamneus? nō. n. illis credēdū ē aliterios vocari q in fama moleſtē obfuſcātes faria durpuit. verū is alaſtor vocitatoꝝ q ea egit q̄ nō facile oblitterari pōt ⁊ diuturna oīuꝫ mēoria celebrāt. Aliterius āt is ē quē ſigo vitare ac fugere pōt pp̄ īprobitatē hūi actū ſecū exiſtimare dz: h igt Socrates ī ereis pellibus ꝯſcripſerūt. 137.

¶ Quid h ſit ſniaz: eos q ī caſſiopeā bouē abigūt a ꝟginib' comitātib' ad tpos vſq̄ fines ꝯtinēt audire niſi ꝑ reditus in p̄riaꝫ terrā. enianes a lapitis ſedibus expulſi ethaciā p̄. deīde moloſſidē ⁊ caſſiopeā icoluerūt: vbi nihil bōi ex agro nectī: malis ꝯ̄ vſi vicinū in agrū curretī trāſierūt: onoclū regē ſecuti. Ibiq̄ magna ſiccitate ⁊ magnis ſqualloribus excepti oraculo vt fert cū lapidibus onoclū obruiſſent rurſus vagi poſt lōgū errorē in eū agrū puenerunt: quē bonū ⁊ fertiliſſimū nūc hūt: q̄ ſit vt merito exoptēt: in antiquaꝫ p̄riam nō redire: ſꝫ illic beatiſſime ac diutiſſime pmanē. 138.

¶ Cur apō rhodios p̄coni ocridionis tēplū ingredi nō lꝫ? An q̄ ochim' filiā cydippē ocridiōi collocauit. Cercaph' āt ſr̄ ochimi puellā amās p̄coni pſuaſit. mos. n. fuerat vt ſpōſe p p̄conē accerſerēt: cū cydippē accepiſſet eā ad ſe dūceret. q̄ fcō cercaph' puellā hūs aufugit. Qui poſtea cū ſr̄ ad ſenē ium peruenisset reūtſ: māſit āt rhodiis ꝯſuetudo ne p̄co ocridiōis tēplū igrederet ob iniurie ac flagitij illi' mēoriā.

¶ Quid ē q̄ tibicini apō tenedū ī edē tenes itrare fas ſꝫ (139 nec ī tēplo achillis mētionē facē? An q̄ nouerca tenē ſimulāte q̄ ei ſtuprū iferre voluiſſet: Molp' tibicē falſū ad verſus eū teſtimoniū dixit. Quāobrē tenē accidit cū ſorore tenedū fugeret. achilli aūt ferūt mr̄eꝫ theti magnope iterdixiſſe tenē ne interficēt: q̄ his ab apolline vehemēter colerēt. Vni āt ex ſuis ipaſſe: vt diligēter attēdēt: ⁊ achillē moneret ne forte pipꝛudētiā tenē occidēt. Sꝫ cū tene dū achilles pꝑaret ⁊ ſororē tenis foīa capt' ſectaret: Tenes obuiā fact' ⁊ ſororē defēdē conat' ab achille iterfect' ē. achilles tenē a ſe iterfectū ēiaduertēs: ſuū qdē q̄ ab eo monit' nō fuiſſet occidit. Tenē vō vbi nūc tēplū ē ſepeliuit ex eo nec tibicē illō ingredit nec achilles in eo noiaſ. 140.

¶ Quis ē apō epidāmos poletes? epidānij illyricoꝝ viciniciues ſuos q cū illyricis ꝯſuetudinē hērēt iprobos fieri animaduerterūt: ⁊ res nouas venit ad res ꝯ̄hēdas ac pmutādas vnū q̄t annis potiſſimū odegerūt: quē maxime ꝓbarēt. is ad barbaros accedēs: foꝝ ciuib' ſuis ⁊ ꝯ̄hēdi rōnē p̄ſcribebat: ⁊ ex eo poletes eſt appellatus. 141.

¶ Quō ē ī thracia erat litt' andrij ⁊ chalcidēſes hibidi cā ī thraciā ꝓfci ſanē vrbē pdiuōe cōiter occuparūt: ſꝫ cū barbaros acāthū reliq̄ſſe accepiſſēt duos ſpeculatores ad vrbē miſerūt: q cū eo veniſſēt ⁊ acāthios relicta vrbe fugam aiaduertiſſēt: arripuiſſe: chalcidēſis qdē ſpeculator p̄cucurrit q̄ſi vrbē chalcidēſib' p̄occupaturus: andri' vō relict' haſtā piecit: q̄ cū portei heſiſſet: andrioꝝ pueris vrbē ſe haſta p̄cepiſſe exclamauit. Inde orta diſſēſiōe ſiñ bello iter ſe ꝯuenerūt vt erythreos ſamijs ⁊ parijs oīb' de reb' arbitris vterenſ: cūq̄ erythrei ⁊ ſamij ſuffragijs ſuis rē andrijs adiudicaſſent: parij ꝯ̄ ꝓ chalcidēſibus ſnīaꝫ dediſſent: ꝗbuſdā ſe circa eū locū īprecationib' deuouerūt: ſi aut ipſi parijs vxorē dediſſent: aut ab illis accepiſſent: ⁊ ob eā reꝫ arai litt' appellauerūt: cū dracōtis antea diceref. 142.

¶ Quid ē q̄ cercalib' eretricſū mulieres nō ad ignē ſꝫ ad ſolē carnē ꝯcoquūt ⁊ calligeniā nō vocāt? An q̄ ita cecidit: ne captiue q̄s ex troia agamennon abduxit hoc in loco ceralia facerent: cūq̄ inopinato nauigandi tp̄e extitiſſet imperfecto ſacrificio diſceſſerunt. 143.

¶ Qui fūt ainaute apō mileſios? damaſcenore ac rho āte tyrānis exactis ſodalitates due vrbē obtinuerūt: hāꝝ altera plutis: altera cheromacha dicebaſ: ſꝫ cū potētes dn̄ areē ⁊ ſodalitates ſue res aſciuiſſent: cōſenſis nauibus procul a terra progreſſi maximis de rebus conſultabant: ⁊ ob eā rem ainautę appellati ſunt. 144.

¶ Quid ē q̄ chalcidēſes locū circa pyrſopiū akmatō deſchin. i. vigētū ⁊ virib' valētū ſtationē vocāt? Nauplui ferūt ab achiuis īſectatū ſupplicē ad chalcidenſes ꝯfugiſſe: ibiq̄ pri crimia purgaſſe: pri recriminādo achiuis obiectiſſe. Chalcidēſes igiſ nauplium nullo' deditum videbāt: ſꝫ verīti ne dolo iterficeref: p̄ſidiū ei dederūt adoleſcentes etate ac virib' vigentes: ⁊ eos ibi collocauerūt: vbi ⁊ vna verſarentur: ⁊ nauplium aſſeruarent. 145.

¶ Quis eſt hūſactor bouē imolās? Namis circa ithacēſiā in ancoris ſtabat [illegible] ſed ab eo pſuaſus noīe pyrrie ⁊ ſenē ſuauit nihil ihi gēs ⁊ miſicordia ꝯmotus: ⁊ hortatu ſenis de fictilib' q̄ ibi iacebāt: pauca q̄dā ſūpſit: poſtea cū pd̄ōes abſceſſiſſent ſecur' iā ſenex pyrriā fictilib' admonuit: ī qb' magnā vim auri pice admixtū oſtendit: ita vt repēte diues fact' pyrrias cū ceteris in reb' ſenē optume tractaſſet: th̄ illud adiunxit vt ei bouem imolaret: ex eo res in ꝓuerbiū venit: hūſactori bouē extra pyrriā immolaſſe neminem. 146.

¶ Quid ita morē hūc hūt boetiaꝝ puelle ſaltātes vt dicāt eam' athenas? Cretēs ferūt. cū vouiſſēt boiuꝫ p̄mitias delphos miſiſſe: eos āt q miſſi eēnt vbi nullā facultatē aut copiā vidiſſēt ide ꝓfectos. Pri'm iapigiā icoluiſſe: deīn muttī athēēſib' hūc ī thracia quē nunc hūt locum occupaſſe. Nō. n. diſiſſe minoe athēēſiū iuuenes tributi noīe q̄t ānis ad ſe miſſos accidiſſe: ſꝫ ī miſterio poti' ⁊ ſeruitio hēre maluiſſe. Ex his igiſ nati qdā ⁊ cretēſes hīti delphos miſſi ſit ex q̄ boetiacoꝝ filie giña ſui memoriā colentes diebus feſtis canebant. eamus athenas. 147.

¶ Quid ē q̄ eleoꝝ mūeres dionyſiū celebrātes p̄cāſ: vt bouino pede ad ſe vēiat. hymn'. n. h̄ mō ſe hꝫ. Veni heros dionyſie marituniū ad tēplū caſtū cū grātijs bouis pede ſacrificās. Inde bis iferūt. Digne thaure: an q2 bōgenā appellāt: ⁊ thauꝝ nōnulli hūc deū: an magnū pedē oīuū itelligit: quēad'm poeta boeti magnos hūtē oclos ⁊ boyeſion magna iactātē. an magī q2 bouis pes inoxi' ē: cornigerū āt deū ſic rogāt vt lenis: letuſq̄ vēiat. an q̄ aratri ac ſemētis p̄ncipē hūc ipſiū deū ⁊ inuentorem fuiſſe putant. 148.

¶ Quid ē q̄ thanagrei añv: bē achilleū hūt locū ſic appellatū. Inimicitias. n. magī cū ea vrbe exercuiſſe dr̄ achilles q̄ amicitiā. Quippe q ⁊ poemādri mr̄eꝫ ſtratonicē rapuerat: ⁊ ephippi filiū aceſtora occidiſſet: poemandrus igr̄ p̄r ephippi cū ager tanagric' ē p vicos hītaref: apō ſtephōtē id loci nomē ē: q̄ cū achiuis ī expeditionē ire voluiſſet: ab illis arciceſſus nocte locū illū deſeruit ⁊ timādriā cōmunuit. Pollychrit' āt archytect' cū adeēt ⁊ op' floci faceret atq̄ irrideret foſſā trāſcēdit: irat' poemādr' igēte illū ſaxū piecit: vt forte ibidē occultat' nyctelie tēplis tāpde ictibebat: hūc reuulſū p ipꝛudētiā poemādrus piecit: ⁊ polychritū qdē aſſeq nō potuit. Leucippū vō filiū iterfec: opoꝛtebat igiſ ephebū ex agro boetio lege diſcē: ⁊ ſupplicē ad alios migrare. Id āt facile ſi erat q̄ ī agrū tanagricū achiui irruptionē fecerāt miſit igr̄ ephippū filiū q achilleus rogaret: a q̄ p̄ſuaſus ⁊ illū iduē ⁊ tlepolemū herculis filiū ⁊ peneleū hippalemi oēs ſibi ſanguine ꝯiūctos a qb' poemādrus chalcidē emiſſus: ⁊ ab elephenore cedis crimine expiatus hoīes honore affecit: ⁊ lucos oībus conſecrauit. quoꝝ qui achillei dicatus eſt nomen ſeruauit. 149

Qui ſint apō boetios pſoloes: que eneole? Minyi cuiuſdā filias leucippā arſionē ⁊ alchotoē furore poſitas carnib⁹ hūanis veſci ꝯcupiſſe: ⁊ de filijs iter ſe ſortitas eē: leucippā q̄ a ſorte cecidiſſet. Hippaſſū filiū laniādū exhibuiſſe: ex illos viros: q̄ lugubri veſte vterēt̄ p̄ dolore ac luctu. Soboles coleas aūt enoloas appellatas fuiſſe ferunt: hodie q̄q̄ eiuſdē gētꝫ oēs mlieres eoō noīe appellant: ⁊ q̄t ānis ſeſtis dieb⁹ q̄ agrōia dicāt̄ a dionyſiq ſacerdote ſtricto gladio ſugāt̄: ⁊ ſiq̄̄ ꝯſecut⁹ ē iterficē lʒ. Nr̄a qdē memoria ʒoilus ſacerdos mulierē occidit: qð tñ infelix ac triſte ipſis accidit: nā ʒoilus ex leui ſane vlcere cū i morbū icidiſſet diuturna tabe ꝯſumpt⁹ eſt. Orchomenij vō publicis dānis ac dānationib⁹ affecti ſacerdotum ab ea familia ad eum tranſtulerunt: quem ex oībus optimum delegiſſet. 150.

Cur eos q ſpōte boetij igrediūt̄ lapidib⁹ obruūt arcades q ſi p igrātiā itrauerit ad eleutheras eos mittūt? an q̄ q̄ſi abſoluti libtatē adepti videāt̄: h rō fidē hñt: ⁊ tale ē ad eleutheras: acſi i locū cure vacuū: ⁊ illō venies i libētꝫ ſolū. an fabule poti⁹ credēdū ē. Soli .n. lycaōis libi eleuther ⁊ lebecad⁹ ſceleris i iouē p̄ni expteſ fuerūt: ⁊ i boetiā aufugerūt: lebadēſes autē iſdē legib⁹: ⁊ eodē iure atq̄ꝫ archades vtūt̄. Eos igit̄ ad eleutheras mittūt q iouis adyta igrātes itrauerit. An illō ꝓbabili⁹ qð architum⁹ dic̄. Archadicas ſeſt ſūt dies: q̄ſdā p̄ ſcatiā igreſſos ab archadib⁹ phliaſijs traditos fuiſſe. A phliaſijs deī megarēſib⁹: a qb⁹ porro cum thebas deuherēt̄ hymbre ac tonitrib⁹ ⁊ alijs tēpeſtatib⁹ opp̄ſſos ac detētos fuiſſe: hic locū nōnulli eleutheras appellatū fuiſſe dicūt. Q̄ āt dī ab eo glycerū igreſſus fuēit vmbrā nō cadere: lʒ falſū tñ magnoꝑe creditū ē. An q̄ aer igrediētib⁹ i nubē ꝯūſus obducat̄. An q̄ tēplū igreſſus oīb⁹ modis excruciat⁹ morte mulctet̄. mortuoꝝ vō aīas pythagorici nʒ vmbrā facē nʒ conniuere. An illō poti⁹ q̄ ſol qdē vmbrā fac: ſolē āt aufert nomē ēbātis: ⁊ ob h obſcure itelligētes dicūt. ceru⁹ .n. ebas dr̄. Quapp cātharionē arcadē q̄ is ad eleos cū arcadib⁹ bellū gerētes ꝑfugiſſet: ⁊ cū p̄da abatum traieciſſet compoſito poſtea bella cum ſpartam profugiſſet: lacedemonij arcadibus reddiderunt edito oraculo vt ceruum redderent. 151.

Quē nā i tanagra eunoſtū heroē fuiſſe dicem⁹: q due clea ē q̄obrē mlieres ei⁹ lucū nō igrediūt̄? eunoſt⁹ elia cephyſi ⁊ ſciadis fili⁹ fuit: cui nomē īditū ab eunoſte nympha ē: a q̄ educatū ferunt. Specioſus igit̄ ac iuſt⁹ nō min⁹ ex modeſtia ⁊ ſeueritate laudis tulit: hūc ab ochna colōi filia. ꝓpiq̄ ſua amatū fuiſſe ferūt. Sʒ cū ei⁹ libidinē ꝯtatio rettudiſſet. rēq̄ꝫ ad frēs deferre ſtatuiſſet mlier occupauit: ⁊ frēs echemū leonē bucolū ad eunoſti necē ꝯcitauerat: q̄ eū ſibi p vi ſtuprū itulīſſe iſimulauerat. Illi cū ſorori fidē adhibuiſſent adoleſcētē i lidijs ō medio ſuſtulerūt: q̄ ſcō eliē⁹ illos in carcerē ꝯiecit. Ochna pnia ducta ⁊ vehemēter pturbata ſil ⁊ dolore: quē ex amore capiebat libari cupiēs: ſil fratꝝ mīa ꝯmota rē oēꝫ vt geſta fuerat eliē idicauit: quē eueſtigio elie⁹ ad colonū ōtulit: ei⁹ iudi⁹ ac ſnīa frēs qdē libati ſt. Ochna vō ſaīꝑaꝫ p̄cipitē ōdit ſicē myrtꝫ āthedōis cāticoꝝ poetria ſcriptū relīq̄. Eunoſti vō tēplū ⁊ luc⁹ mlieribus adeo iacceſſus fuit: vt cū ſepenūo terremot⁹ aut ſiccitates aut hymbres: alie deniq̄ꝫ tēpeſtates igruiſſent: Tanagrei accurate ac diligēt exqrerēt: nūq̄ꝫ mlier clāculū aut ꝑ ſorudētiā tēplo appropiq̄ſſet: q̄q̄ꝫ nōnullos dicē ꝯſtat: iterq̄s ē Elidam⁹ vir i ſignis occurriſſe ſibi eunoſtū lauādū eā mare petētē q̄ mlier tēplū iuaſiſſet. Refert .n. Diocles in libro de ſemideis tanagreoꝝ decretū ō qb⁹ elidam⁹ renūciauerat.

Unde i agro boetio circa Eleonē ſcamādr⁹ (uerat. 152.

fluui⁹ ē appellat⁹? Deimach⁹ eleōtis fili⁹ hercul ſoci⁹ expeditiōis ad troiā pīceps fuit. Sʒ cū bellū traheret glaucā ſcamādri filiā ꝯp̄ſſit: ⁊ gñdā reddidit. q̄ a troiāis i pugna iterfecto Glaucia ne ſtupri cōpta ab hercule pēa afficeret: ſpōte ad eū ꝯfugit: ⁊ amorē ſuū idicauit. Seq̄ꝫ cū Deimachō ꝯſue⁹ hūiſſe ꝯfeſſa ē. Hercules recognita ⁊ amoris mīa ꝯmot⁹: ⁊ q̄ viri fortis ac ſibi i p̄mis familiaris ſtirpē reliq̄ magnoꝑe cupiebat glaucā i nauē recepit: quā poſtea cū pepiſſet i boetiā reductā: ⁊ ipſā ⁊ ſtirpē Eleoni reddidit. Appellat⁹ ē āt puer ſcamādr⁹ q poſtea regnū adept⁹ inachū fluuiū de ſuo noīe ſcamādrū appellauit: ſicē vicinū fluuiū glauciā de mrīs noīe vocauit: nec vō vxoris oblit⁹ ipſi⁹ noīe acidufā fōti nomē idīdit: ex q̄ tres filias ſuſcepit: q̄s h q̄ꝫ tpe i honoī hñt ⁊ vgies appellāt. Unde ferū ē illō tritū hmōi ꝓuerbiū hec dña: Dino tarētin⁹ ductor exercit⁹ fortiſſim⁹: ⁊ in p̄mis rei militaris pitiſſim⁹ cū ſniaꝫ ei⁹ iprobaret: ⁊ p̄co adulārioꝝ ſniam ꝓpoſuiſſet ſublata dextera hec melios iqt: h⁹ rei auctor ē Theophraſtus. Sʒ Apolodrus i hyſtoria ſua illō adiūxit: cū p̄co plures ē nūo ſūt diriſſet: atq̄ꝫ iqt: ſed he meliores ita paucorum. 153.

Unde dcā ē vrbs ithacēſiū quā alalcomēas appellant? Quanticlia adhuc vgo Siſyphi ꝯp̄eſſu q ei ſtupꝛū obtulerat Ulyſſē ꝯcepit cōplures dixere. hyſtr⁹ vō alexādre⁹ i monumētis ſuis illō adiūxit. Anticliā Laerti i mr̄imoniū datā cū ad laertē duceret̄: apō Alacomenū in boetia Ulyſſem pepiſſe: ⁊ ob eā rē ille q̄ſi medie vrbis nomē referēs eā q̄ in agro ithacēſi ē vrbē eoō noīe appellatā fuiſſe mēorat. 154.

Qui ſūt egle monophagi? Multi ad bellū troianū egīnēſes ꝓfici pugnādo ceciderūt: ꝯples tēpeſtate demerſi ſunt. Paucos igr̄ a bello reūſos ꝓpinq ſuſcipiētes: cū reliq̄s ciues i luctu ac dolore vſari aiaduerterēt: nec apte letan⁹ exiſtimauerūt: nec ꝓ ſuoꝝ reditu dijs imortalib⁹ ſacrificādū veꝝ clanidoni q̄ſq̄ꝫ ſui comiter excipiētes ipſi i ꝯuiuijs miniſtrabāt: nec alienū quēq̄ꝫ admittebāt. Hoc igr̄ imitātes neptūo rē dīnā faciūt: ⁊ thiaſos exercēt ſex deci dies ſilētio iter ſe: ꝯuiuia iter ſe celebrātes: nec ſuui quēpiā iter ſe lʒ. In de veneri facientes ſolemne feſtum dimittunt: ⁊ ex eo monophagi appellantur. 155.

Quid ē q̄ i caria labradei iouis ſimulacrū bipēnē nō ſceptrū: aut fulmē ſuſtiet q̄ hercles iterfecta hyppolyte: cū p̄ter alia bipēnē q̄ꝫ illi eripuit lʒ: omphale dono ōdit: quā lydoꝝ poſtea reges p man⁹ accipiētes ſicē a⁹ ſacra ferē ꝯſueuerūt: donec cādaules idignū cēſēs: vni ex ſocijs ferēdā tradidit: ſʒ poſtq̄ꝫ gyges ab eo deſiſtens bellū candauli itulit: arſeis myleis auxilia gygi adduxit: ⁊ cādaulē ſociūq̄ꝫ eius occidit: ⁊ vna cū reliq̄s ſpolijs ſecurī i cauā detulit. Ibiq̄ꝫ extructo iouis ſīlacro bipēnē i māu dedit: ⁊ labradeū iouē appellauit: nā lydi bipēnē labrē appellare ꝯſueuerūt. 156.

Quid ē q̄ purgatorē oroon vocāt tralliani: eoq̄ꝫ i libationib⁹ ac piaculis potiſſimū vtūt̄? An q̄ leleges ⁊ myniē antiq⁹ trallianis expulſis vrbē atq̄ꝫ agros occupauerunt poſtea reuerſi tralliani ſupatis lelegib⁹: q̄cūq̄ꝫ neq̄ꝫ i p̄lio ceciderūt: nec fugerūt: ſed aut ibecillitate aut inopia ibidē remāſerūt: his oīb⁹ ꝯtēris legē poſuerūt: vt q̄cūq̄ꝫ mnyā aut lelegē occidiſſet: is purus ⁊ expiat⁹ eēt: ſi ei⁹ quē iterfeciſſet cognatis leguminū modiū emētus eſſet. 157.

Cur apō eleos i ꝓuerbio ē grauiora ſābuco pati? Ferunt eū quēdā ſambucū noīe mltis ſocijs ⁊ coadiutorib⁹ vſū. ꝯples apō olympiā ereas ſtatuas ⁊ ſimulacra ꝯcidiſſe ac vēdidiſſe. Deniq̄ꝫ diāe p̄ſulis tēpluꝫ diripuiſſe. Eſt .n. elide tēplum diane: qð ariſterchiū noīant: illū vō ſtatī poſt ſacrilegiū cōp̄rehēſum toto aio excruciatū fuiſſe dū tormentis de conſcijs ac ſocijs ab eo querereī: atq̄ꝫ ita mortuū fuiſſe: ⁊ eius cruciatibus ꝓuerbiū additū eſſe. 158.

Quid eſt q̄ lacedemōe iuxta leucippidaꝝ tēplū poſite eſt vlyſſis edes? ergie⁹ vn⁹ ex his: q a diomede originē ducit: a Temeno q̄dā ꝑſuaſus palladium argis ſurripuit: cuius rei ꝯſciū hūit leagruꝫ: erat .n. Temeni ſane familiaris leagrus: poſtea temēo iratus lacedemonē ꝯceſſit: palladiū ſecū deferens: qð cū reges ſtudioſe accepiſſent: iuxta leucippidarū tēplū collocauerūt: ac miſſis q de ꝯſeruādo ⁊ cuſtodiēdo palladio appollinis ſniam ſciſcitarent̄: oraculo edito

vt vnū ex his q̄ palladiū ſurripuiſſēt cuſtodē facerēt: vlyſſes edē ibidē poſuerūt heroꝫ ipſꝫ: aliq̄n ꝑꝑ penelopes nuptias ad ſe ꝑtinere ⁊ ciuitatē affinitate attigē exiſtimā. es. 159

Quid ē cāe ꝙ chalcedōie mulieres morē huc hn̄t: vt ſi ſalicōes viros ⁊ magr̄at⁹ poti⁹ icidāt: alterā maxillā apiāt? chalcedonēſ aduerſus bithinios bellū gerebant. Hi cum zepoetū regē hn̄ent oib⁹ ſuis copijs additis ēt thracū auxilijs fcā icurſiōe agros ꝑplabāt. Sꝫ cū zepoet⁹ circa phaliū id. n. loci nomē ē: palātes ac ꝑturbatos iuaſiſſet ſupati. 8. milia militū deſiderauerēt. nec tñ penit⁹ deleti ſūt. Cōpoſito āt bello cū ea clade ciuitas ad viroꝝ ſolitu^{dinem} ꝓpemo^{dum} redacta eēt: ꝯpl'es mſieres neceſſitate ꝯpulſe libēter ⁊ externis nupſerūt: nōnulle viduitateꝫ talibus nuptijs āſponētes ſole agebāt: ac ſiq̄d op⁹ eēt ad magr̄at⁹ ac iudices ꝯfugiētes alterā oris ꝑtē aperiebāt: hāꝝ pudorē q̄ nupſerāt imitate: ⁊ meliores fuiſſe rate eūdē morē retinuerūt. 160.

Quid eſt cāe ꝙ oues ad agenoris lucū abigentes argiui vt ibidē ineant efficiunt? An ꝙ egregie preter ceteros agenor oues curarit: ⁊ plures greges habuerit. 161.

Cur ſe arguioꝝ pueri q̄dā feſto ꝑ iocū bellachradas vocitāt? An ꝙ ꝓmos ab iacho ex agris i cāpos ac plana ꝯductos achradib⁹ alios fuiſſe ꝯmeōrāt. Ferūt. n. acradas ꝑ^{mum} grecis i pelopōneſſo fuiſſe cognitas: cū ea regio apta ēt diceref. Vñ apī achrades mutato noie appellati ſunt. 162.

Quid cāe ē q̄obrē elei eq̄s finibus eductas iniri faciūt? An ꝙ regū oiuꝫ eq̄ꝝ ſtudioſiſſim⁹ oenoma⁹: cū aīal illud ꝑcipue adamaſſet multa ⁊ horrēda eis imprecatus eēt: q̄ equam apud eliden iniſſent: ⁊ idcirco verēt execrationeꝫ illam abbominantur ac vitant. 163.

Cur apud gnoſios moris ſuit mutuantib⁹ argētū rapē? An ne hi q̄ arripuiſſēt: de vi tenerēt ⁊ magi plecterēt. 164

Que cā ē q̄obrē ſamij dexicreontis venerē vocēt? An ꝙ eoꝝ vxores luxu ac petulātia ꝑditas dexicreon hō mēdic⁹ q̄buſdā piacularib⁹ facris expiauit. An q: naucleri⁹ cū eēt dexicreō negociādi cā cyprū nauigauit: cui on⁹ i naui ipoſituro venerē iuſſiſſe ferūt aquā tm̄ i naui iponēt: ac ſtatiꝫ ſolueret: eū deō audiētē fuiſſe: ⁊ aq̄ i naui ꝯportata ꝑfectū ſūma trāquillitate ⁊ malicia deprehēſum ſitientib⁹ reliq̄s ⁊ mercatoribus ⁊ nautis aq̄ ſingulis venūdata multum argētū collegiſſe: ex eo ſtatua dee poſita deā ſuo de noie appellaſſe: ꝙ ſi verū eſt: non vnū ditaſſe: ſed per vnū multos ſeruaſſe venus exiſtimanda eſt. 165.

Quid eſt ꝙ ſamij mercurio charidote rē diuinā faciētes volēti ⁊ furari ⁊ latrocinari ꝑmittūt? q: oraculo relicta inſula mycalen cōmigraſſent: ꝑda ac rapinis. x. ānis vitā duxerūt. deīn in īſulā reuerſi ſamij hoſtes ſupauerūt. 166.

Vñ ei loco nomē inditū eē dicim⁹ quē ſamij panema? an ꝙ dionyſiū fugiētes amaſōes ex agro epheſio ſamū ꝑfugerūt. Dionyſi⁹ ꝯfeſtim edificatis nauib⁹ trāſmiſſo mari ꝑlio cōmiſſo eo i loco mltos occidit: quē defluēti ſanguis fluminis ſpectātes admirati panema poſtea noiauerūt: eorū aūt q̄ occiderūt: circa phloeū oſſa oſidūt. Sunt qui dicāt phloeū eāꝝ clamorib⁹ abruptū fuiſſe cū magno q̄dā iter pugnādū ⁊ cōtēto clamore vſe fuiſſent. 167

Quid ē cāe ꝙ andrō ſamij pedetes vocitaf? mortuo demotele cū plebs rēpu. occupaſſet: megarēſes aduerſus ꝑinthios ſamioꝝ colonos exercitū duxerūt: ꝯpedes vt dr̄ q̄ſi aduerſus ſuos ſecū portātes. Q̄ ō cū plebi renūciatū eēt celeriter auxilia ſumiſit: decē ōclarati ſūt: q̄. 30. nauiū claſſi ꝑterēnt: hāꝝ vnā portu egrediētē fulmie ictā ac deꝑhēſaꝫ fuiſſe dicūt: duces tñ cū reliq̄s ꝑfecti megarēſes ꝑlio vicerūt ⁊ ſexcētos captiuos cepunt. Q̄ua victoria elati ꝑplarē ſtatū euertē cogitabāt: cui rei plebs occaſioneꝫ ꝑbuit. Miſit. n. lr̄as q̄b⁹ iꝑabat vt megarēſes ꝯpedib⁹ victos adducerēt illi megarēſib⁹ lr̄as cū oſidiſſēt facile ꝑſuaſerūt: vt cōi cōſilio ſecū ciuitatē libarēt. Rōnē iaitib⁹ vnū puꝛoꝝ circos de tractos megarēſiū cruribꝰ circūponē ⁊ ne defluerēt loris q̄buſdā ad ſōas alligare. Erat. n. timēdū cū laxi eēnt ac facile defluerēt ſoluti viderēf. His i huc modū ornatis cū ſingulis enſeꝫ dediſſent ad ſamū appulſi medio foro megarēſes i curiā deduxerūt: vbi dato ſigno megarēſes ipetu facto plebeios oēs q̄ reꝫ potiebāf iterfecerūt. Hoc pacto recupata libtate megarēſes q̄cūq̄ voluerūt ciuitate donarunt: ⁊ bone magnitudis domo edificata cōpedes q̄ſi tēplo ſuſpēſas obtulerūt: ab eo pedetes domus appellata eſt. 168.

Cur apō coos ſacerdos herculis muliebri veſte indut⁹ ⁊ mitra caput ornat⁹ apō anthimachiā rē diuā fac? Hercules cū ex agro troiano ſex nauib⁹ ꝑfect⁹ eēt tēpeſtate deprēhēſus nauib⁹ amiſſis ad īſulā coū delat⁹ ad laceterē eiect⁹ eſt: oib⁹ reb⁹ ꝑter arma ⁊ ſocios penit⁹ amiſſis. ibi nact⁹ oium greges paſtorē vnā ſibi vt daret petijt. Js andagoras vocabaf: q̄ cū robori ac virib⁹ corporis ꝑſtaret. Hēculē ad luctādū ꝓuocauit ea lege vt ſi vinceret arietē auferret. Hercules cupide cū andagora ꝯgreſſus cū holeꝫ ita agitaret: vt facile ſupatur⁹ viderēf meropes andagore auxiliū tulerūt: ⁊ grecos vt herculi opē ferret ꝯcitauerūt: ꝑlio cōmiſſo hercules pugnando defeſſus ad mulierē thracē ꝯfugiſſe dr̄: ⁊ muliebri veſte opt⁹ apō eā delituiſſe. Sꝫ poſt q̄ꝫ meropibus ſupatis expiat⁹ alciopi filiā i mr̄imoniū duxit. Florēā veſtē īduit. Q̄uāobrē ſacerdos vbi ꝑlūi ſcṙi ē rē diuiuā facit: ⁊ ſponſi muliebri veſte induti ſponſas ſuſcipiūt. 167.

Vñ apō megarā gen⁹ ē hamarocyliſtaꝝ? Q̄ua tempeſtate theāgenes ille ac diſſolut⁹ ꝑplaris ſtat⁹ megaris fuit: q̄ ⁊ ſacrilegiū effec: ꝑficiſcebāf peloponeſſioꝝ noie delphos ſolēnes ſpectatores: q̄ cū ꝑ agrū megarenſem iter facerēt: apud egeram ad paludē cum liberis ⁊ vxoribus ſubuerſo curru in terrā ꝓuoluti ſunt: ibi megarēſiū q̄dā petulātiſſimi atq̄ ebrij ꝑ inſolētiā ⁊ crudelitatē currus in paludē cōtruſerūt: multos ex his q̄ venerāt obruerūt. Q̄ ō in illa ſtatus ꝑturbatione ⁊ cōfuſiōe reꝝ oium megarēſes neglexerūt: amphiſſiones aūt ꝙ ea res ad religionē pertinere videbāf grauiter cōmoti tanq̄ ſceleratos ⁊ impios exilio non nullos. pleroſq̄ morte afficiendos cenſuerunt: qui poſtea e' genere hamarocyliſte nominati ſunt. Finis.

Finiunt Ariſtotelis eminētiſſima ꝓblemata: cū duplici textu: antiquo. ſ. ⁊ theodori gaſeo theſſalonicēſis: vna cuꝫ doctiſſimi Petri de appono luculētiſſimis ꝯmētarijs. Adiunctis ēt Alexādri aphrodiſei: plutarchiq̄ cheronai problematibus: nec nō i margine q̄ꝫ pluribus annotationib⁹ elegantiq̄ tabula nuper recognite. Nouiſſime poſt oēs ipreſſiones vbiq̄ locoꝝ excuſſas oia receēs reuiſa cūctiſq̄ mēdis expurgata. Impreſſa aūt Venetijs mandato ⁊ expenſis domini Lucantonij de giunta Florentini. Anno domini. 1518. die. 15. Nouembris.

Regiſtrum

aa bb cc a b c d e f g h i k l m n o p q
r ſ t u x y z ⁊ ꝯ ꝝ A B C D E F G H J

Oēs ſunt q̄terni ꝑter cc qui eſt duernus J q̄ternus.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google